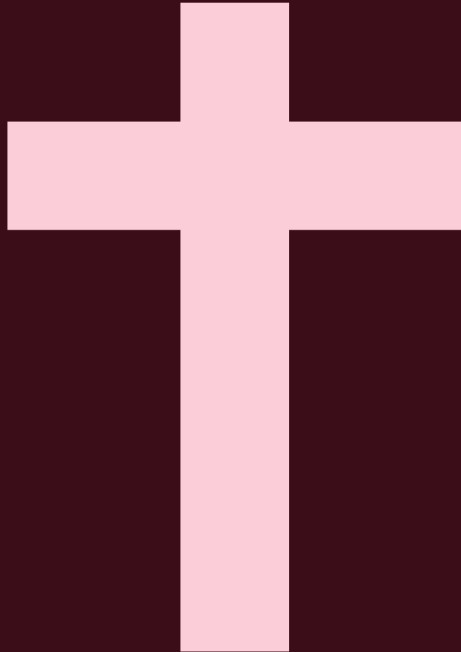

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib, Slovensko

2022

romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2022
(New Testament+)

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib, Slovensko 2022

Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2023 from source files dated 15 Apr 2023
fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849

Contents

1. Mojžišoskro	1
2. Mojžišoskro	62
3. Mojžišoskro	109
4. Mojžišoskro	143
5. Mojžišoskro	192
Jozua	235
Sudcengro	262
Rut	291
1. Samueloskro	296
2. Samueloskro	334
1. Kralengro	368
2. Kralengro	405
1. Kronicko	442
2. Kronicko	478
Ezdraš	519
Nehemiaš	532
Ester	552
Job	562
Žalmi	614
Prislovja	752
Kazaťelis	794
Nekšukareder gili	807
Izajaš	817
Jeremijaš	921
Roviben le Jeremijašiskro	1013
Ezechiel	1026
Daniel	1087
Hozeaš	1106
Joel	1122
Amos	1129
Obadijaš	1142
Jonaš	1145
Micheaš	1148
Nahum	1158
Habakuk	1163
Sofonijaš	1168
Haggeus	1173
Zacharijaš	1175
Malachijaš	1187
Matuš	1191
Marek	1233
Lukaš	1259
Jan	1304
Skutki	1336
Rimanenge	1377

1. Korintanenge	1396
2. Korintanenge	1412
Galatanenge	1423
Efežanenge	1429
Filipanenge	1435
Kološanenge	1440
1. Tesaloničanenge	1444
2. Tesaloničanenge	1448
1. Timoteoske	1451
2. Timoteoske	1456
Titoske	1460
Filemonoske	1463
Židenge	1464
Jakob	1478
1. Peter	1483
2. Peter	1488
1. Jan	1491
2. Jan	1496
3. Jan	1497
Juda	1498
Zjaveņje	1500

Genezis Ešebno zvitkos le Mojžišoskro

Sar o Del stvorinda o svetos

¹ Ešebnovarestar o Del stvorinda o ňebos the e phuv. ² Pre phuv na sas nič a na dičholas ňisar avri. O kalipen zaučharel as e hlbina a o Duchos le Devleskro pes vznašinelas upral o paňa.

Ešebno džives

³ O Del phenda: „Mi el o švetlos!“ A sas o švetlos. ⁴ O Del dikhľa, hoj o švetlos hino lačo, a oddelinda o švetlos le kalipnastar. ⁵ O Del diňa le švetloske nav „džives“ a le kalipnaske diňa nav „rat“. Sas rat a sas tosara, ešebno džives.

Dujto džives

⁶ O Del phenda: „Mi el pre obloha e klenba, savi rozđelinela o paňa upral the telal.“ ⁷ Avke o Del kerđa e obloha a oddelinda o paňa telal e klenba le paňendar upral e klenba. A sas avke. ⁸ Ola klenbake diňa o Del nav „ňebos“. Sas rat a sas tosara, dujto džives.

Trito džives

⁹ O Del phenda: „Mi skiden pes upre o paňa, so hine tel o ňebos, pre jekh than a mi sikavel pes e šuki phuv.“ A sas avke. ¹⁰ O Del diňa ola šuka phuvake nav „phuv“ a ole paňenge, so pes skidle pre jekh than, diňa nav „moros“. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes.

¹¹ Akor o Del phenda: „Mi barol pre phuv savore rastlini: o rastlini, so anena o semena, the o ovocna stromi, so anena sako peskro ulipen.“ A sas avke. ¹² Pre phuv barile avri o rastlini, so anenas o semena, the ovocna stromi, so chudle te anel peskro ulipen. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ¹³ Sas rat a sas tosara, trito džives.

Štarto džives

¹⁴ O Del phenda: „Mi en o švetla pro ňebos, hoj te oddelinen o džives la račatar, hoj te sikaven pro časi, kana ela o inepi, o dživesa the o berša. ¹⁵ Mi en sar o švetla pro ňebos, hoj te švicinen pre phuv.“ A sas avke. ¹⁶ O Del kerđa duj bare švetla: O kham, hoj te vladňinel upral o džives, a o čhon, hoj te vladňinel upral e rat. Kerđa the o čercheňa. ¹⁷ O Del len thođa pro ňebos, hoj te švicinen pre phuv ¹⁸ a te vladňinen upral o džives the upral e rat a te oddelinen o švetlos le kalipnastar. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ¹⁹ Sas rat a sas tosara, štarto džives.

Pandžto džives

²⁰ O Del phenda: „Mi pherdžaren pes o paňa le džide tvorenca a mi ľecinen o čirikle upral e phuv pal calo ňebos.“ ²¹ Avke o Del stvorinda savore bare moroskre džviren the savore tvoren, so dživen andro moros, a stvorinda the savore čiriklen. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ²² O Del len požehňinda a phenda: „Aven plodna a rozmnožinen tumen a pherdžaren o paňa andro moros. The o čirikle pes mi rozmnožinen pre phuv!“ ²³ Sas rat a sas tosara, pandžto džives.

Šovto džives

²⁴ O Del phenda: „Mi pherarel pes e phuv savore džide tvorenca: le dobitkoha, le džvirenca, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džvirenca.“ A sas avke. ²⁵ O Del stvorinda savore džide tvoren: le dobitkos, le bakren, olen, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džviren. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes.

²⁶ Palis o Del phenda: „Aven keras manuŝes pre amaro obrazis the pre amari podoba, hoj te vladninen upral o moroskre ribi, upral o ņeboskre čirikle the upral savore džviri, so pes cirden pal e phuv.“ ²⁷ Avke o Del stvorinda manuŝes pre peskro obrazis, pro obrazis le Devleskro les stvorinda. Stvorinda len sar murŝes the džuvla. ²⁸ O Del len požehnda a phenda lenge: „Aven plodna a rozmnožen tumen, pherdžaren e phuv a zalen tumenge la! Vladninen upral o moroskre ribi, upral o ņeboskre čirikle the upral savore dziva džviri.“ ²⁹ Palis o Del phenda: „Dav tumenge savore rastlini pre cali phuv, andre save hin o semena, the savore stromi, pre save barol ovocje, andre save hin o semena; oda ela tumenge pro chaben. ³⁰ A savore džvirenge pre phuv, savore čiriklenge pro ņebos, the savore tvorenge, so pes cirden pal e phuv, andre kaste hin o dichos le džživnaskro, dav savore zelena rastlini pro chaben.“ A sas avke. ³¹ O Del dikhla savoro, so kerda, a sas oda igen miŝtes. Sas rat a sas tosara, ŝovto džives.

2

¹ Avke sas dokerdo o ņebos, e phuv the savoro, so andre lende hin.

Eftato džives

² Pro eftato džives dokerda o Del peskri buči, so kerelas, a pro eftato džives peske odpočovinda savore peskre bučendar. ³ O Del požehnda o eftato džives a kerda lestar sveto, bo andre oda džives peske odpočovinda savore bučendar, so kerda. ⁴ Kavke sas stvorimen o ņebos the e phuv.

E zahrada andro Eden

Sar o RAJ o Del stvorinda o ņebos the e phuv, ⁵ mek na sas pre phuv nisavi rastlina a na barolas nič, bo o RAJ, o Del, mek na diňa brišind pre phuv, a na sas ode aňi manuŝ, savo kerđahas buči pre mala, ⁶ ale andral e phuv avelas upre o teluno paňi a cindarelas cali phuv. ⁷ Akor o RAJ, o Del, kerda le manuŝes le prachostar pal e phuv a phurdla leske andro nakh o dichos le džživnaskro a o manuŝ chudňa te dživel.

⁸ O RAJ, o Del, sadzinda e zahrada andro Eden pro vichodos a thođa andre le manuŝes, saves kerda. ⁹ A o RAJ, o Del, diňa te barol andral e phuv všelijaka stromi, so sas ŝukar pro jakha a igen lače te chal. Maŝkar e zahrada diňa te barol avri o stromos le džživnaskro a the o stromos le prindžaripnaskro, savo del te džanel, so hin lačo a so nalačo.

¹⁰ Andral o Eden avelas avri o paňi, hoj te cindarel e zahrada, a odarik pes oda paňi rozdelinelas pro ŝtar glavna paňa. ¹¹ O eŝebno paňi pes vičinelas Piŝon a džalas pašal cali phuv Chavila, kaj hin o somnakaj. ¹² O somnakaj ola phuvakro sas igen žužo. Sas ode o voňava veci the o vzacna bara. ¹³ O dujto paňi pes vičinelas Gichon a džalas pašal cali phuv Kuš. ¹⁴ O trito paňi pes vičinelas Tigris a džalas vichodňe le forostar Aŝur. O ŝtarto paňi pes vičinelas Euftrat.

¹⁵ O RAJ, o Del, ila le manuŝes a thođa les andre zahrada Eden, hoj ode te kerel buči a te stražinel la. ¹⁶ A o RAJ, o Del, prikazinda le manuŝeske: „Šaj chas pal savore stromi, so hine andre zahrada, ¹⁷ ale naŝti chas ole prindžaripnaskre stromostar, savo del te džanel, so hin lačo a so nalačo, bo andre oda džives, sar lestar chaha, čačes mereha.“

O Del stvorinel la džuvla

¹⁸ Palis o RAJ, o Del, phenda: „Nane miŝtes te dživel le manuŝeske korkoreske. Kerava leske pomoca, savi leske ela rovnoceno.“

¹⁹ O RAJ o Del kerda la phuvatar savore malakre džviren the savore ņeboskre čiriklen. Palis len anda paš o manuŝ, hoj te dikhel, save len dela nava. A ajso nav savo o manuŝ diňa dojekhe džide džvirose, ajso nav les sas. ²⁰ O manuŝ diňa o

nava savore džvirenge the savore čirikleng, ale na arakhlā ņisavi pomoca, savi leske ulahas rovnocenzo.

²¹ Avke o RAJ, o Del, muklā zoralo soviben pro Adam, a sar zasuča, ilā avri jekh leskre pašvarendar a oda than zakerđa andre le maseha. ²² A o RAJ, o Del, kerđa džuvlā ole pašvarestar, so ilā le Adamostar, a andā la paš o Adam.

²³ Akor o Adam phendā: „Kada imar hin akana o kokalos mire kokalendar a o telos mire telostar! Avlā avri le romestar, a vašoda pes vičinela romņi.“ ²⁴ Vašoda omukela o rom peskra da the peskre dades a ela jekhetane la romņaha a on duj džene ena jekh telos.

²⁵ O Adam the leskri romņi sas lange a na ladžanas pes.

3

O ešebno binos

¹ O sap sas nekprefikaneder savore dzive džvirendar, saven stvorindā o RAJ, o Del. O sap phendā la džuvlāke: „Čačes tumenge o Del zakazindā te chal pal savore stromi andre zahrada?“

² E džuvli leske odphendā: „Pal o stromi andre zahrada, šaj chas, ³ ale pal oda stromos, so hin maškar e zahrada, phendā o Del: ‚Ma chan lestar, aņi tumen lestar ma chuden, hoj te na meren.‘ “

⁴ O sap odphendā la džuvlāke: „Na, oda nane čačo, tumen na merena. ⁵ Se o Del džanel, hoj oda džives, sar lestar chana, pes tumenge phundravena o jakha a avena ajse sar o Del; džanena, so hin lačo a so nalačo.“

⁶ Sar dikhlā e džuvli, savo šukar hin oda stromos a savo lačo ovocje pre leste hin, zakamelas pes lake lestar te chal, hoj te dochudel o gođaveripen. Avke ilā oda ovocje a chudņa te chal. Palis diņa the peskre romes, savo sas paš late, a chaĶa the ov. ⁷ Sar chale, phundrade pes sodujenge o jakha a sprindžarde, hoj hine lange. Akor ile o prajti pal o figovņikos a zagaruđe pes lenca.

⁸ Palis, sar šunde, hoj pes o RAJ, o Del, prechadzinelas pal e zahrada ke račate, garuđe pes o manuš the leskri romņi le RAJESKE, le Devleske, maškar o stromi andre zahrada. ⁹ Ale o RAJ, o Del, vičindā pro Adam a phučĶa lestar: „Kaj sal?“

¹⁰ „Šundom tut, sar phires pal e zahrada, a daravas man, bo som lango, vašoda man garuđom,“ odphendā.

¹¹ A o Del lestar phučĶa: „Ko tuke phendā, hoj sal lango? Na chaĶal tu pal oda stromos, pal savo tuke phendom, hoj te na chas?“

¹² O Adam leske odphendā: „Odi romņi, sava mange tu diņal, man diņa pal oda stromos a me chaĶom.“

¹³ Avke o RAJ, o Del, phendā la džuvlāke: „Soske oda kerđal?“

„O sap man pre oda cirdņa a me chaĶom,“ odphendā leske.

¹⁴ Avke o RAJ, o Del, phendā le sapeske: „Vašoda, hoj kada kerđal: Aveha prekošĶo tu korkoro savore dobitkostar

the savore dzive džvirendar.

Calo tiro dživipen tut cirdeha pal o per

a chaha o prachos la phuvakro.

¹⁵ A kerava o ņeprijatelstvo

maškar tu the maškar e džuvli,

maškar tiro potomkos the maškar lakro potomkos.

Ov tuke rozmareĶa o šero

a tu leske dukhaveha e peta.“

¹⁶ A la džuvlāke phendā:

„Sar ačheha khabņi,

ela tut igen bare dukha

a andro dukha ločhoha le čhavoren.
Igen tuke džala pal tiro rom,
ale ov upral tu vladñinela.“

¹⁷ A le Adamoske phendã: „Vašoda, hoj šundãl tira romña a chaľal pal o stromos,
pal savo tuke phendom, hoj te na chas:

Prekošli ela e phuv angle tu;
pre oda, hoj latar te chas,
mušineha tut but te trapinel calo tiro dživipen.

¹⁸ O koľaka the o kraki tuke barona andral e phuv
a chaha oda, so tuke barola pre maľa.

¹⁹ Phares kereha buči a spocisaľoha,
te kameha te chal,
medik na džaha pale andre phuv,
bo la phuvatar salas kerdo
a andre phuv pale džaha.“

O Adam la Evaha avričhido andral e zahrada

²⁰ O Adam diňa peskra romñake nav Eva, bo oj sas daj savore manušenge.

²¹ O RAJ, o Del, kerďa le Adamoske the la Evake cipune gada a urďa len. ²² Palis o RAJ, o Del, phendã: „Dikh, o manuš akana ačhiľa sar jekh amendar, bo imar džanel, so hin lačho a so nalačho. Te na lel mek akana the o ovocje pal o stromos le dživipnaskro, a te na les chal a dživela pro furt.“ ²³ Avke o RAJ, o Del, les čhida avri andral e zahrada Eden, hoj te kerel buči pre odi phuv, savatar sas kerdo. ²⁴ Paloda, sar tradiňa avri le manušes andral o Eden, ačhaďa pre vichodno sera le rajoskri le cheruben* the e jagali šabľa, savi phirelas upre tele, hoj te stražinen o drom ko stromos le dživipnaskro.

4

O Kain the o Abel

¹ O Adam prindžarďa peskra romña la Eva a oj ačhiľa khabñi. Uliľa lake muršoro, saveske diňa nav Kain, bo phendã: „Chudňom muršes le RAJESTAR.“ ² Palis lake uliľa dujto muršoro, saveske diňa nav Abel. O Abel sas pastjeris le bakrorengro, ale o Kain kerelas buči pre maľa.

³ Pal varesavo časos andã o Kain obeta le RAJESKE olestar, so leske barila pre maľa. ⁴ A the o Abel andã e obeta. Obetinda oda ešebno le stadostar a andã o žiros sar obeta le RAJESKE. A o Abel the leskri obeta sas le RAJESKE pre dzeka, ⁵ ale o Kain the leskri obeta leske na sas pre dzeka. Akor o Kain igen cholisaľila a o muj leske ačhiľa chmuravo.

⁶ O RAJ phendã le Kainoske: „Soske sal ajso cholamen? Soske hino tiro muj chmuravo? ⁷ Či tut na prilava, te kereha oda, so hin lačho? Ale te na kereha oda, so hin lačho, akor o binos tut užarel paš o vudar. Kamel te vladñinel upral tu, ale tu vladñin upral leste!“

⁸ Avke o Kain phendã peskre phraleske le Abeloske: „Av džas avri pre maľa!“ Sar imar ode sas, chučila o Kain pro Abel a murdarďa les.

⁹ Palis o RAJ phučľa le Kainostar: „Kaj hino tiro phral o Abel?“

„Me na džanav. So me som mire phraleskro stražcas?“ odphendã o Kain.

¹⁰ Pale lestar o RAJ phučľa: „Oda so kerďal? O rat tire phraleskro ke ma vičinel andral e phuv! ¹¹ Akana aveha prekošlo a avričhido andral e phuv, savi phundraďa peskro muj, hoj te pijel o rat tire phraleskro andral tire vasta. ¹² Kajte kereha phares

* 3:24 3,24 añjelen

buči pre mała, na barola tuke nič. Phireha upre tele pal e phuv a ñikhaj na arakheha o smirom.“

¹³ O Kain phenda le RAJESKE: „Miro trestos hino bareder, sar birinav te zlidžal.

¹⁴ Tu man akana trades avri andral e phuv a mušinava man te garuvel anglal tiro muj; avava tulakos a bludzinava pal e phuv, a te man vareko arakhela, murdarela man.“

¹⁵ Ale o RAJ leske odphenda: „Na, oda pes tuke na ačhela, bo oleske, ko murdardahas le Kain, visarava pale eftavar.“ Akor o RAJ thoda pro Kain znakos, hoj les te na murdarel ñiko, ko les arakhela. ¹⁶ Avke o Kain geła het pašal o RAJ a bešelas andre phuv Nod, pro vichodos le Edenostar.

Le Kainoskre čhave

¹⁷ O Kain prindžarda peskra romňa, savi ačhiła khabñi a uliła lake muršoro, savo pes vičinelas Henoč. O Kain ačhađa foros a diňa leske nav pal peskro čhavo Henoč.

¹⁸ O Henoč sas dad le Iradoske, o Irad sas dad le Mechujaeloske, o Mechujael sas dad le Metušaeloske a o Metušael sas dad le Lamechoske.

¹⁹ O Lamech peske iła duje romñijen. Jekhake sas Ada a dujtonake sas Cila. ²⁰ La Adake uliła o Jabal. Ov sas o dad olenge, save dživen andro stani a likerem gurumñen the bakren. ²¹ Leskro phral pes vičinelas Jubal: Ov ačhiła o dad savorenge, save bašaven pro harfi the pro pištalki. ²² La Cilake uliła o Tubal-Kain. Ov sas kovačis a kerelas o sersami le bronzostar the le trastestar. Le Tubal-Kainoskri pheñ pes vičinelas Naama. ²³ O Lamech phenda peskre romñijenge:

„Ado the Cilo, šunen man!

Murdardom jekhe muršes, savo man dukhađa;

terne muršes, savo man demađa.

²⁴ Te vaš o dživipen le Kainoskro pes lela pale efa dživipena, ta akor vaš o Lamech pes lela pale eftavardeš the efa (77) dživipena.“

O Šet the o Enoš

²⁵ O Adam pale prindžarda peskra romňa. Uliła lake muršoro a diňa leske nav Šet, bo phenda: „O RAJ, o Del, man diňa avre čhavores vaš o Abel, saves murdarda o Kain.“ ²⁶ The le Šetoske uliła muršoro a diňa leske nav Enoš.

Andre oda časos o manuša chudle te lašarel le RAJES.

5

Le Adamoskre potomki dži ko Noach

¹ Kada hin le Adamoskro rodokmeños.

Sar o Del stvorinda le manušen, kerđa len pre peskri podoba. ² Sar muršes the džuvla len stvorinda, požehñinda len a diňa lenge nav „o manuša“.

³ Sar le Adamoske sas šel the tranda (130) berš, uliła leske čhavoro, savo sas ajso sar ov a marelas pre leste, a diňa leske nav Šet. ⁴ O Adam dživelas mek ochto šel (800) berš paloda, sar leske uliła o Šet, a sas les mek aver muršora the čhajora. ⁵ O Adam dživelas eňa šel the tranda (930) berš a palis muła.

⁶ Sar le Šetoske sas šel the pandž (105) berš, uliła leske o Enoš. ⁷ O Šet dživelas mek ochto šel the efa (807) berš paloda, sar leske uliła o Enoš, a sas les muršora the čhajora. ⁸ Le Šetoske sas eňa šel the dešuduj (912) berš, sar muła.

⁹ Sar le Enošiske sas eňavardeš (90) berš, uliła leske o Kenan. ¹⁰ O Enoš dživelas mek ochto šel the dešupandž (815) berš paloda, sar leske uliła o Kenan, a sas les muršora the čhajora. ¹¹ Le Enošiske sas eňa šel the pandž (905) berš, sar muła.

¹² Sar le Kenanoske sas eftavardeš (70) berš, uliła leske o Mahalalel. ¹³ O Kenan dživelas mek ochto šel the saranda (840) berš paloda, sar leske uliła o Mahalalel, a sas les muršora the čhajora. ¹⁴ Le Kenanoske sas eňa šel the deš (910) berš, sar muła.

¹⁵ Sar le Mahalaleloske sas šovardeš the pandž (65) berš, uliła leske o Jared. ¹⁶ O Mahalalel dživelas mek ochto šel the tranda (830) berš paloda, sar leske uliła o Jared, a sas les muršora the čhajora. ¹⁷ Le Mahalaleloske sas ochto šel the eňavardeš the pandž (895) berš, sar muła.

¹⁸ Sar le Jaredoske sas šel the šovardeš the duj (162) berš, uliła leske o Enoch. ¹⁹ O Jared dživelas mek ochto šel (800) berš paloda, sar leske uliła o Enoch, a sas les muršora the čhajora. ²⁰ Le Jaredoske sas eňa šel the šovardeš the duj (962) berš, sar muła.

²¹ Sar le Enochoske sas šovardeš the pandž (65) berš, uliła leske o Matuzalem. ²² Paloda sar leske uliła o Matuzalem, o Enoch phirelas le Devleha trin šel (300) berš a sas les mek aver muršora the čhajora. ²³ O Enoch dživelas trin šel the šovardeš the pandž (365) berš ²⁴ a calo peskro dživipen phirelas le Devleha a jekhvareste našliła, bo o Del les iła.

²⁵ Sar sas le Matuzalemoske šel the ochtavardeš the ehta (187) berš, uliła leske o Lamech. ²⁶ O Matuzalem dživelas mek ehta šel the ochtavardeš the duj (782) berš paloda, sar leske uliła o Lamech, a sas les muršora the čhajora. ²⁷ Le Matuzalemoske sas eňa šel the šovardeš the eňa (969) berš, sar muła.

²⁸ Sar sas le Lamechoske šel the ochtavardeš the duj (182) berš, uliła leske muršoro. ²⁹ O Lamech phenda: „Leskro nav ela Noach, bo ov amen pošešinel andre amari phari buči, so keras amare vastenca pre kadi phuv, savi o RAJ prekošľa.“ ³⁰ O Lamech dživelas mek pandž šel the eňavardeš the pandž (595) berš paloda, sar leske uliła o Noach, a sas les muršora the čhajora. ³¹ Le Lamechoske sas ehta šel the eftavardeš the ehta (777) berš, sar muła.

³² Sar sas le Noachoske pandž šel (500) berš, ulile leske trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

6

O RAJ bajinel, hoj kerđa le manušen

¹ Sar pes o manuša pre phuv rozmnoženenas a ulonas lenge čhaja, ² o nalače aňjela* dikhle, hoj le manušengre čhaja hine igen šukar. Lenas peske lendar avri romňijen, saven ča kamenas. ³ O RAJ phenda: „Miro Duchos pes furt na trapinela le manušeha†, bo hino ča telos, a leskro dživipen likerela ča šel the biš (120) berš.“

⁴ Andre ola dživesa a the paloda, sar pašlonas ola nalače aňjela le manušengre čhajenca, ulonas lenge čhave, saven vičinenas Nefilimi. Oda sas ola zorale murša, ola slavna murša, so dživenas varekana.

⁵ O RAJ dikhľa, hoj o nalačhipen le manušengro pre phuv hino igen baro a hoj savoro, so gondolinel o manuš andre peskro jilo, hin furt ča nalačo. ⁶ Vašoda o RAJ igen bajinelas, hoj kerđa le manušes, a andre leskro jilo sas bari dukh. ⁷ Avke o RAJ phenda: „Odstraňinava pal e phuv le manušen, saven stvorindom, a the savore džviren, savore čiriklen a mek the olen, so pes cirden pal e phuv, bo bajinav, hoj len stvorindom.“ ⁸ Ale o Noach arakhľa e milost andro jakha le RAJESKRE.

Pal o Noach

⁹ Kada hin pal o Noach: O Noach sas spravodljivo manuš, savo dživelas žužo dživipen maškar o manuša andre leskro časos, a phirelas le Devleha. ¹⁰ Ufile leske trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

* 6:2 6,2 E hebrejiko čhib: le Devleskre čhave † 6:3 6,3 Abo: Miro dichos na ačhela furt andro manuš.

¹¹ Ale o manuša pre phuv sas anglo jakha le Devleskre igen musarde le binoha a všadzik sas ča o maribena. ¹² O Del dikhlā, hoj e phuv hiñi musardi le binostar, bo savore manuša pre phuv dživenas igen binošno dživipen. ¹³ Avke o Del phenda le Noachoske: „Rozhodňindom man, hoj zničínava savoro, so dživel, bo e phuv hiñi pherdi lengre maribenenca. He, zničínava the le manušen the e phuv.“

Pal o korabos

¹⁴ „Ačhav tuke o korabos le goferoskre kaštestar. Ker andre ohradzimen thana a makh les andral the avral la smolaha. ¹⁵ Kavke les ačhaveha: Ela džindardo šel the tranda the trin (133) metri, buchlo bišuduj (22) metri a učo dešutrin (13) metri. ¹⁶ Ačhaveha o pados a tel calo pados muk avri otkerdo than saranda the štar (44) centimetri. Pal e sera le koraboske thoveha o vudar. Kereha les le poschodenca, so ena telal, maškaral the upral. ¹⁷ Me anava baro pañi pre phuv, hoj te zničínav savoro, andre kaste hin o dichos le dživipnaskro – savoro, so hin tel o ňebos, the savoro, so hin pre phuv. ¹⁸ Ale tuha kerava e zmluva a andro korabos džaha tu, tiri romñi the tire čhave le romñijenca. ¹⁹ Savore džide džvirendar leha tuha po duj, samcos the samica, hoj te ačhen te dživel. ²⁰ Džana tuha andro korabos jekh para savore čiriklendar, savore džvirendar the savorendar, so pes cirden pal e phuv, hoj te ačhen te dživel. ²¹ Skide tuke upre savoro chaben, so pes del te chal, a odthov oda prekal tu the prekal lende.“

²² A o Noach kerda savoro avke, sar leske oda o Del prikazinda.

7

O Noach džal andro korabos

¹ O RAJ phenda le Noachoske: „Dža caľa tira famelijaha andro korabos, bo dikhlom, hoj ča tu jekh sal spravodlivo angle ma maškar savore manuša, so akana dživen. ² Le tuha po ehta pari savore žuže džvirendar, ale le nažuže džvirendar le ča po jekh para. ³ Le tuha the po ehta pari savore čiriklendar, samcos the samica, hoj pes te dolikerel lengro potomstvos pre caľi phuv. ⁴ Mek ehta dživesa a bičhavava pre phuv baro brišind, so likerela saranda (40) dživesa the saranda rača, a zničínava pre phuv savoro džido, so stvorindom.“

⁵ O Noach kerda savoro avke, sar leske o RAJ prikazinda.

⁶ Le Noachoske sas šov šel (600) berš, sar avľa e potopa pre phuv. ⁷ A geľa andro korabos peskra romňaha, peskre čhavenca the lengre romñijenca, hoj te denašen la potopatar. ⁸⁻⁹ Le Noachoha gele andro korabos savore žuže the nažuže džvirendar po duj, samcos the samica, savore čiriklendar the savorestar, so pes cirdel pal e phuv, avke sar leske prikazinda o Del.

E potopa

¹⁰ Pal o ehta dživesa avle o paňa la potopakre pre phuv. ¹¹ Ačhiľa pes pro dešueftato (17.) džives andro dujto čhon, sar sas le Noachoske šov šel (600) berš, hoj savore paňa telal e phuv demade avri a phundrade pes o ňeboskre oblaki. ¹² Avke chudňa te del o brišind pre phuv a delas saranda (40) dživesa the saranda rača.

¹³ A mek andre oda džives gele andro korabos o Noach la romňaha the leskre čhave o Šem, o Cham the o Jafet peskre romñijenca. ¹⁴ Gele lenca andre the savore dziva džviri, savore malakre džviri, ola, so pes cirden pal e phuv, a mek the savore čirikle.

¹⁵ Le Noachoha gele andro korabos po duj savore džvirendar, andre kaste sas o dichos le dživipnaskro. ¹⁶ Gele andre o samcos the e samica savorestar, so dživel, avke sar leske prikazinda o Del. A palis pal lende o RAJ phandľa andre o vudar.

¹⁷ Sar o pañi la potopakro avelas pre phuv saranda (40) dživesa, akor o pañi hazdľa o korabos upre la phuvatar. ¹⁸ O pañi igen barolas a učharelas andre savoro, so sas

pre phuv, a o korabos plavinelas upral o pañi. ¹⁹ O pañi avke zoraes barolas pre phuv, hoj zaučharda andre savore nekbareder verchi tel o ñebos. ²⁰ O pañi mek barila a sas efa metri upral o nekbareder verchi. ²¹ Avke mula avri savoro džido, so pes čhalavelas pre phuv: dojekh džvirov, dojekh čiriklo the dojekh manuš. ²² Savoro pre šuki phuv, andre soste sas o dichos le džživipnaskro, mula avri. ²³ Avke o Del ila o džživipen savoreng, so dživenas pre phuv: le manušenge, le džvireng, le čirikleng the oleng, so pes cirden pal e phuv. Ačhila ča o Noach the ola, ko sas leha andro korabos.

²⁴ O pañi pre phuv likerelas šel the penda (150) dživesa.

8

O Del zaačhavel o pañi

¹ O Del peske leperda pro Noach the pre savore dziva džviri the dobitkos, so leha sas andro korabos. O Del bičhada pre phuv e balvaj a o pañi pre phuv chudna te džal tele. ² O ñeboskre oblaki the o pañi telal e phuv pes phandle andre a preačila te del o brišind andral o ñebos. ³ O pañi džalas tele šel the penda (150) dživesa ⁴ a andro eftato čhon pro dešueftato (17.) džives zaačila o korabos pro verchos Ararat. ⁵ O pañi džalas tele a sikade pes o špici le verchengre pro ešebno džives andro dešto čhon.

⁶ Sar pregeľa saranda (40) dživesa, o Noach phundrađa pro korabos e upruñi oblaka, so kerđa, ⁷ a mukľa avri le krkavcos, ale ov odlecinelas a prilëcinelas, medik o pañi pre phuv na šučila avri. ⁸ Palis mukľa avri the la holubica, hoj te džanel, či o pañi pal e phuv imar geľa tele. ⁹ Ale e holubica na arakhľa pre phuv ñisavo than, kaj peske thođahas o pindro pro odpočinkos, bo o pañi sas mek pal cali phuv, vašoda avľa pale ke leste andro korabos. Avke o Noach nacirdňa peskro vast ke holubica a ila la andro korabos. ¹⁰ Užarda mek efa džives a mukľa la holubica pale avri. ¹¹ Sar zaračila, avľa e holubica ke leste pale a andro zobakos anelas švižo olivakri prajta. Avke sprindžarda o Noach, hoj o pañi pal e phuv imar geľa tele. ¹² Užarda mek aver efa dživesa a mukľa avri la holubica, ale imar ke leste na avľa pale.

¹³ Sar sas le Noachoske šov šel the jekh (601) berš, pro ešebno džives andro ešebno čhon o pañi pre phuv šučila avri. Akor o Noach otkerđa e chev pro pados a dikhľa, hoj e phuv imar šučila avri. ¹⁴ Andro dujto čhon pro bišueftato (27.) džives šučila e phuv calkom avri.

¹⁵ Avke o Del phenda le Noachoske: ¹⁶ „Av avri andral o korabos tira romňaha, tire čhavenca the tire borijenca. ¹⁷ An avri savore džviren the olen, so pes cirden pal e phuv, le čiriklen, so hine tuha, hoj pes te zdžan a te ulon lendar buter pre phuv.“

¹⁸ Avke o Noach avľa avri andral o korabos la romňaha, le čhavenca the le borijenca. ¹⁹ Savore džviri, savore čirikle the savore, so pes cirden pal e phuv, avle avri andral o korabos – jekh druhos pal aver.

²⁰ Palis o Noach ačhada le RAJESKE oltaris a ila savore žuže džvirendar the savore žuže čiriklendar a anda len sar labardi obeta pro oltaris. ²¹ E voňa la obetakri sas le RAJESKE pre dzeka a phenda peske: „Imar šoha na prekošava e phuv vaš oda, so o manuša kerena. Kajte džanav, hoj le manušengro jilo imar čhavorestar džal pal o nalačo. Imar šoha na murdarava avri savoro, so dživel, avke sar oda akana kerdom.“

²² Medik likerela e phuv,
na preačhela o časos te sadzinel
aňi o časos te skidel upre,
o šil aňi o tačipen,
o ñilaj aňi o jevend,

o džives aňi e rat.“

9

Le Devleskri zmluva le Noachoha

¹ Akor o RAJ požehňinda le Noach the leskre čhaven a phenda: „Aven plodna, rozmnožinen tumen a pherdžaren cali phuv! ² Darana pes tumendar savore džviri, savore čirikle, savoro, so pes cirdel pal e phuv, the savoro, so hin andro moros. Kada savoro dav tumenge tel tumari zor. ³ Angloda tumenge diňom te chal o zelena rastlini. Akana tumenge dav te chal the savoro, so pes čhalavel a hin džido.

⁴ Ale o mas, andre savo hin o rat, našti chan, bo andro rat hin o dživipen.

⁵ Marava dojekhe džvirov, savo murdarela le manušes. Marava the ole manušes, savo murdarela avre manušes.

⁶ Oda, ko murdarela le manušes,
ela murdardo avre manušestar,
bo o Del les kerđa
pre peskro obrazis.

⁷ Ale tumen aven plodna a rozmnožinen tumen,
pherdžaren cali phuv a rozmnožinen tumen pre late!“

⁸ O Del mek phenda le Noachoske the leskre čhavage: ⁹ „Phandav zmluva tumenca the tumare čhavenca. ¹⁰ Phandav la the savore dzive džvirenca, the le maľakre džvirenca, the le ňeboskre čiriklenca, so hine tumenca, the savorencenca, so avle avri andral o korabos. ¹¹ Kada hin miri zmluva, so tumenca phandav: Imar šoha na domukava e potopa, hoj te murdarel avri savoro, so dživel pre phuv; imar šoha e potopa na zničinea cali phuv.“

¹² O Del phenda: „Kada hin o znameňje ola zmluvakro, so phandav tumenca the savorencenca, so dživen, the tumare čhavigre čhavenca pro furt: ¹³ Miri duha thoďom pro chmari sar o znameňje, hoj maškar mande the maškar e phuv hin e zmluva.

¹⁴ Furt sar bičhavava o chmari upral e phuv a pro ňebos maškar o chmari pes sikavela e duha, ¹⁵ leperava mange pre miri zmluva, so phandľom tumenca the savore džvirenca. Šoha imar na zničinea la potopaha savoro, so dživel pre phuv. ¹⁶ Sar pes sikavela pro ňebos e duha, dikhava pre late a leperava mange pre miri zmluva, so hin maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv.“

¹⁷ Avke o Del phenda le Noachoske: „Kada hin oda znameňje, hoj maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv, phandľom e zmluva.“

O Noach the leskri famelija

¹⁸ Le Noachoskre čhave, save avle avri andral o korabos, sas o Šem, o Cham the o Jafet. (O Cham sas le Kanaanoskro dad.) ¹⁹ Kala trin sas le Noachoskre čhave a lendar ulile savore manuša, save pes rozgele pal cali phuv.

²⁰ O Noach chudňa te kerel buči pre maľa a sadzinda avri e viňica. ²¹ Sar jekhvar piľa mol a mačila, geľa peske te pašľol lango andre peskro stanos. ²² Sar o Cham, o dad le Kanaanoskro, dikhľa peskre dades langes, geľa oda te phenel avri peskre duje phralenge. ²³ Avke o Šem the o Jafet ile o plaštos a thode peske les pro vali, džanas ke leste le dumeha a zagarude les andre. Visarde peske o muja, hoj te na dikhen le dades langes.

²⁴ Sar pes o Noach prekerđa la molatar a dodžanľa pes pal oda, so leske kerđa o nekterneder čhavo, ²⁵ phenda:

„Av prekošlo, Kanaan!

Aveha tire phralenge o nekcikneder otrokos le otrokendar!“

²⁶ A mek phenda:

„Mi el barardo o RAJ, o Del le Šemoskro!

Mi el o Kanaan le Šemoskro otrokos!
 27 Mi del o Del buter phuv le Jafet;
 mi bešel andro stani le Šemoskre;
 o Kanaan leske mi el otrokos!“

28 O Noach dživelas pal e potopa mek trin šel the penda (350) berš. 29 Le Noachoske sas eňa šel the penda (950) berš, sar muľa.

10

Le Noachoskre čhave

1 Kala hine o rodokmeňi le Noachoskre čhavengre: le Šemoskre, le Chamoskre the le Jafetoskre. Pal e potopa lenge ulile čhave.

Le Jafetoskre potomki

2 O čhave le Jafetoskre sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. 3 O čhave le Gomeroskre sas o Aškenaz, o Rifat the o Togarmah. 4 O čhave le Javanoskre sas o Elišah, o Taršiš, o Kitana the o Dodana. 5 Kala manuša dživenas paš o brehos le moroskro the pro ostrovi andre peskre phuva a sas rozđelimen pal peskre kmeňi the narodi a dojekhes sas peskri čhib.

Le Chamoskre potomki

6 O čhave le Chamoskre sas o Kuš, o Micrajim*, o Put the o Kanaan. 7 O čhave le Kušoskre sas o Sebas, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskre čhave sas o Šeba the o Dedan.

8 Le Kušoske uliľa čhavo o Nimrod, savestar ačhila zoralo maribnaskro murš pre phuv. 9 Ov sas anglo Del zoralo lovcos, vašoda pes vakerelas: „Mi kerel tutar o RAJ ajsa baro lovcos sar o Nimrod!“ 10 Ešebna fori leskre krališagostar sas o Babilon, o Erech, o Akad the o Kalne andre phuv Šinar. 11 Odarik geľa andre phuv Ašur a ode ačhada o foros Ninive, o Rechobot-Ir the o Kelach. 12 Avke ačhada the o Resen maškar o foros Ninive the o baro foros Kelach.

13 O Micrajim sas dad le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, 14 le Patrusenge the le Kasluchenge, savendar hine o Filištinci the o Kaftora.

15 O ešebno čhavo le Kanaanoskro sas o Sidon a palis o Chet. 16 O Kanaan sas o dad le Jebusejenge, le Amorejčanenge, le Girgašejenge, 17 le Chivijenge, le Arkijenge, le Sinejenge, 18 le Arvadejenge, le Cemarejenge the le Chamatajenge.

Palis pes rozđelinde o kanaaňika kmeňi. 19 E kanaaňiko phuv chudelas le Sidonostar ko Gerar dži ke Gaza, ke Sodoma, ke Gomora, ke Adma the ko Cebojim, dži ke Laša.

20 Kala hine le Chamoskre čhave pal peskre kmeňi, čhiba, phuva the narodi.

Le Šemoskre potomki

21 O Šem sas o phureder phral le Jafetoskro. The le Šemoske ulile čhave a ov sas dad le Eberiskre† kmeňenge.

22 O čhave le Šemoskre sas o Elam, o Ašur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. 23 Le Aramoskre čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Maš#. 24 Le Arpachšadoske uliľa o Šelach a le Šelachoske uliľa o Eber. 25 Le Eberiske ulile duj čhave: Jekheske diňa nav Paleg, bo sar ov dživelas, o manuša pre phuv pes rozđelinde, a leskre phraleske diňa nav Joktan. 26 Le Joktanoske ulile o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach 27 o Hadoram, o Uzal, o Diklah, 28 o Obal, o Abimael, o Šebah, 29 o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore hine le Joktanoskre čhave.

* 10:6 10,6 Oda hin o Egipt. † 10:21 10,21 Abo: le Hebrejiskre ‡ 10:23 10,23 Abo: Mešech

³⁰ Lengre thana, kaj bešenas, chudenas la Mešatar dži ko Sefar paš e verchengri phuv pro vichodos.

³¹ Kala hine le Šemoskre čhave pal peskre kmeňi, čhiba the narodi, save bešenas andre peskre phuva.

³² Kala hine o rodokmeňi le Noachoskre čhavengre pal peskre kmeňi the narodi. Pal e potopa pes kale dženendar rozširinde savore narodi pal cali phuv.

11

E babiloňiko veža

¹ Akor savore manuša pre calo svetos vakerenas jekha čhibaha the jekhe lavenca.

² Sar pes mukle o manuša te džal pro vichodos, arakhle e rovina andre phuv Šinar a ačhile ode te bešel. ³ Phende peske: „Aven, keras peske valki* a labaras len avri. O valki použinenas sar bar a e smola sar malta.“ ⁴ Palis phende: „Aven, ačhavas peske foros the veža, savi peskre špicoha dochudela dži andro ňebos. A oleha peske keraha baro nav a na avaha rozčhide pal cali phuv.“

⁵ Avke o RAJ avľa tele, hoj te dikhel o foros the e veža, so ačhavenas o manuša, ⁶ a phenda: „Hine jekh narodos a savoredžene vakeren jekha čhibaha. Kada hin oda, so mek ča chudle te kerel; akana len imar ňiko na zaačhavela te kerel savoro, so lenge ča avela pre godi. ⁷ Aven džas tele a mišinas lenge o čhiba, hoj jekh avres te na achalol.“

⁸ Avke len o RAJ odarik roztradňa pal cali phuv a preačhile te ačhavel o foros. ⁹ Vašoda chudňa oda foros nav Babel, bo ode o RAJ mišinda savore manušenge o čhiba. Odarik len roztradňa pal cali phuv.

Le Šemoskre čhave

¹⁰ Kada hin o rodokmeňos le Šemoskro:

Pro dujto berš pal e potopa, sar sas le Šemoske šel (100) berš, uliľa leske o Arpachšad. ¹¹ Sar o Arpachšad uliľa, o Šem dživelas mek pandž šel (500) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

¹² Le Arpachšadoske sas tranda the pandž (35) berš, sar leske uliľa o Šelach. ¹³ Paloda o Arpachšad dživelas mek štar šel the trin (403) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

¹⁴ Le Šelachoske sas tranda (30) berš, sar leske uliľa o Eber. ¹⁵ Palis o Šelach dživelas mek štar šel the trin (403) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

¹⁶ Le Eberiske sas tranda the štar (34) berš, sar leske uliľa o Paleg. ¹⁷ Paloda o Eber mek dživelas štar šel the tranda (430) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

¹⁸ Le Palegoske sas tranda (30) berš, sar leske uliľa o Reu. ¹⁹ Paloda o Paleg mek dživelas duj šel the eňa (209) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

²⁰ Le Reusiske sas tranda the duj (32) berš, sar leske uliľa o Serug. ²¹ Paloda o Reu dživelas mek duj šel the eňa (207) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

²² Le Serugoske sas tranda (30) berš, sar leske uliľa o Nachor. ²³ Paloda o Serug dživelas mek duj šel (200) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

²⁴ Le Nachoriske sas bišueňa (29) berš, sar leske uliľa o Terach. ²⁵ Paloda o Nachor dživelas mek šel the dešueňa (119) berš a uliľa leske muršora the čhajora.

²⁶ Sar le Terachoske imar sas eftavardeš (70) berš, uliľa leske o Abram, o Nachor the o Haran.

Le Abramoskri famelija

²⁷ Kada hin o rodokmeňos le Terachoskro:

* **11:3** 11,3 cehli

Le Terachoske ulila o Abram, o Nachor the o Haran. Le Haranoske ulila o Lot.
²⁸ O Haran mula sigeder sar leskro dad o Terach andre odi phuv, kaj ulila, andre chaldejiko foros Ur. ²⁹ O Abram the o Nachor peske ile romnijen. Le Abramoskri romni sas e Saraj a le Nachoriskri romni sas e Milka. E Milka the e Jiska sas o chaja le Haranoskre. ³⁰ E Saraj sas neplodno, na sas la chave.

³¹ O Terach ila peskre chas le Abram, le Haranoskre chas le Lot the peskra bora la Saraj, savi sas le Abramoskri romni, a ila len avri andral o chaldejiko foros Ur, hoj te dzan te bešel andro Kanaan. Avle andro Charan a ode achile te bešel.

³² Le Terachoske sas duj šel the pandž (205) berš, sar mula andro Charan.

12

O RAJ vičinel le Abram

¹ O RAJ phenda le Abramoske: „Dža avri andral tiri phuv the andral tire dadeskro kher the andral tiri famelija a dža andre odi phuv, savi tuke sikavava.

² Kerava tutar igen baro narodos
 a požehņinava tut!

Kerava tiro nav baro
 a tu aveha avre manušenge pro požehnaņje.

³ Požehņinava olen, ko tuke žehņinen,
 a prekošava olen, ko tut košen.

Prekal tute ena požehņimen savore manuša pre phuv.“

⁴ O Abram kerda avke, sar leske o RAJ phenda. The o Lot geļa leha. Le Abramoske sas eftavardeš the pandž (75) berš, sar geļa avri andral e phuv Charan. ⁵ Avke o Abram ila peskra romņa la Saraj, le phraleskre chas le Lot, savoro barvalipen the le služobņiken, saven peske skidņa upre andro Charan, a džanas andre phuv Kanaan.

Sar avle andro Kanaan, ⁶ o Abram pregelā prekal odi phuv dži ko sveto than andro Šichem, paš o Morehoskro baro stromos. Andre oda časos bešenās andre odi phuv o Kanaančana. ⁷ Le Abramoske pes sikađa o RAJ a phenda leske: „Kadi phuv dava tire chavenge.“ Avke o Abram achada oltaris ode, kaj pes leske o RAJ sikađa.

⁸ Odarik džalas ko verchos pro vichodos le Betelostar a ode peske rozthoda o stanos. Odarik leske sas o Betel pro zapados a o foros Aj pro vichodos. Ode achada le RAJESKE oltaris a lašarelas le RAJESKRO nav.

⁹ Palis o Abram džalas dureder le dromeha andre pušta Negev.

O Abram andro Egipt

¹⁰ Sar andre odi phuv avļa e bokh, o Abram geļa tele andro Egipt, hoj ode sikra te bešel, bo e bokh sas igen bari. ¹¹ Sar imar sas pašes paš o Egipt, phenda peskra romņake la Sarajake: „Me džanav, hoj sal igen šukar džuvli. ¹² Sar tut dikhena o Egiptana, phenena peske: ‚Kadi hiņi leskri romni.‘ Man murdarena a tut mukena te dživel. ¹³ Ale tu lenge phen, hoj sal miri pheņ, a vaš tute man mukena te dživel a ela mange mištes.“

¹⁴ Sar o Abram the e Saraj avle andro Egipt, o Egiptana dikhle, savi hiņi šukar. ¹⁵ Dikhle la the le faraonoskre uradņika a lašarenas la anglo faraonos. Avke la ligende andre leskro palacis. ¹⁶ O faraonos sas lačo ko Abram vaš e Saraj, a vašoda les diņa bakre, gurumņa, somara, ťavi, sluhi the služki.

¹⁷ Ale o RAJ marelas le faraonos the leskro kher phare nasvalibenenca vaš le Abramoskri romni Saraj. ¹⁸ Avke peske vičinda o faraonos le Abram a phenda leske: „So mange kerdal? Soske mange na phendal, hoj hiņi tiri romni? ¹⁹ Soske phendal, hoj tuke hiņi pheņ? Vašoda mange la ilom romņake! Kade hiņi tiri romni, le tuke

la! Dža het!“ ²⁰ Palis o faraonos prikazinda peskre muršenge pal o Abram a on les bičhade het leskra romňaha the savoreha, so les sas.

13

O Abram the o Lot pes rozdžan

¹ Avke o Abram geľa avri andral o Egipt peskra romňaha the savoreha, so les sas, a geľa andre pušta Negev. The o Lot geľa leha. ² O Abram sas igen barvalo, sas les but gurumňa the bakre, rup the somnakaj.

³ Palis o Abram džalas dureder le dromeha la puštatar Negev. Phirelas than thanestar, medik na doavľa paš o Betel, paš oda than, kaj angloda sas leskro stanos, maškar o Betel the Aj, ⁴ ode, kaj ešebnovar ačhađa o oltaris. Ode lašarelas le RAJESKRO nav.

⁵ The le Lot, savo džalas le Abramoha, sas bakre, gurumňa the stani. ⁶ Vašoda odi phuv na birinelas te likerel sodujdženen a našti ačhile paš peste jekhetane, bo sas len igen but džviri a na sas prekal lende dos chaben. ⁷ A avľa o vesekeďišagos maškar o pastjera le Abramoskre the Lotoskre. Akor bešenas andre odi phuv o Kanaančana the o Perizeja.

⁸ Vašoda phendľa o Abram le Lotoske: „Nane mištes, hoj pes amen abo amare pastjera te vesekeďinas maškar peste. Se sam famelija! ⁹ Či nane anglal tu calí phuv? Vašoda tut mangav, rozdžas pes jekh avrestar! Te tu džaha pre balogňi sera, me džava pre čači sera; te tuke kideha avri e čači sera, me džava pre balogňi sera.“

¹⁰ O Lot pes rozdikhlľa a dikhlľa, hoj pre calí phuv le Jordanostar dži ko Coar hin pherdo paňi sar andre zahrada le RAJESKRI abo sar andro Egipt. Oda sas mek angloda, sar o RAJ zničindľa e Sodoma the e Gomora. ¹¹ Vašoda peske o Lot iľa avri calí phuv paš o Jordan a geľa pro vichodos. Kavke pes rozgele jekh avrestar. ¹² O Abram bešelas andre phuv Kanaan a o Lot pes likerelas maškar o fori ola phuvakre a prelidžalas peskre stani dži paš e Sodoma. ¹³ O manuša andral e Sodoma sas igen nalače a anglo RAJ kerenas bare bini.

¹⁴ Sar imar geľa o Lot het le Abramostar, o RAJ phendľa le Abramoske: „Rozdikh tut odarik, kaj sal! Dikh pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. ¹⁵ Calí phuv, so dikhes, dava tuke the tire potomstvoske pro furt. ¹⁶ Dava tut ajci but potomstvos sar o prachos la phuvakro. Te vareko šaj zgenela o prachos la phuvakro, zgenela the tiro potomstvos. ¹⁷ Akana dža a predikh tuke calí phuv, bo tuke la dav!“

¹⁸ Avke o Abram iľa peskre stani a geľa te bešel andro foros Hebron pašes paš o Mamroskre bare stromi a ode ačhađa oltaris le RAJESKE.

14

O Abram zachraňinel le Lot

¹ Andre oda časos o štar kraľa – o šinariko kralis Amrafel, o elasariko kralis Arjoch, o elamiko kralis Kedorlaomer the o gojimiko kralis Tidal – ² gele pro mariben pro pandž kraľa: pro kralis Beras andral e Sodoma, pro Biršah andral e Gomora, pro Šinab andral e Adma, pro Šemeber andral o Cebojim the pro kralis andral e Bela, so hin o foros Coar. ³ Kala pandž kraľa pes zgele peskre armadenca jekhetane andre dolina Sidim, kaj hin akana o Londo moros*. ⁴ Dešuduj (12) berš sas o kralis Kedorlaomer upral lende, ale andro dešutrito (13.) berš pes vzburiinde.

⁵ Andro dešuštarto (14.) berš geľa o Kedorlaomer the o kraľa, save sas leha, a domarde le Refajen andro foros Aštarot-Karnajim, the le Zuzimčanen andro Ham the le Emimčanen andro Šave-Kirjatajim. ⁶ Domarde the le Choričanen paš o seirika

* **14:3** 14,3 Oda hin o Mulo moros.

brehi a tradle len dži ko El-Paran paš e pušta. ⁷ Palis pes visarde a doavle ko En-Mišpat – oda hin ko Kadeš – a zviťazinde upral cali phuv le Amalekengri the upral o Amorejčana, save dživenas andro Chacecon-Tamar.

⁸ Akor avle o krala andral e Sodoma, andral e Gomora, andral e Adma, andral o Cebojim the andral e Bela – so hin o Coar – a zgele pes jekhetane pro mariben andre dolina Sidim. ⁹ Zgele pes pro mariben pro elamiko kralis Kedorlaomer, pro gojimiko kralis Tidal, pro šinariko kralis Amrafel the pro elasariko kralis Arjoch – pandž krala džanas pro štar. ¹⁰ Andre odi dolina Sidim sas pherdo bare cheva la smolaha. Sar denašenas o kralis la Sodomakro the o kralis la Gomorakro, pele andre ola cheva a the varesave džene lendar, ale okla džene denašle pro brehi. ¹¹ A ola štar krala, save zviťazinde, ile savoro barvalipen la Sodomakro the la Gomorakro a mek the savoro lengro chaben a džanas het. ¹² Ile the le Abramoskre phraleskre čhas le Lot the leskro barvalipen, bo bešelas andre Sodoma.

¹³ Jekh olendar, savo denašla, avla oda te phenel le Hebrejiske le Abramoske, savo bešelas paš o bare stromi le Mamroskre. O Mamre sas Amorejcos a sas phral le Eškoliske the le Aneriske. Kalen sas zmluva le Abramoha, hoj te chuden jekhetane paš peste. ¹⁴ Sar o Abram šunda, hoj leskre phraleskre čhas odligende peha, akor vičinda peskre trin šel the dešuochto (318) muršen, save ulile andre leskro kher a save sas avrisikade pro mariben, a džalas pal lende dži ko Dan. ¹⁵ Rači rozačhađa pre lende peskre muršen a zviťazinda upral lende. Denaselas pal lende dži ke Choba, so hin pro severos le forostar Damašek. ¹⁶ Akor o Abram anda pale savoro barvalipen a the peskre phraleskre čhas, le Lot, leskre barvalipnaha, le džuvlen the okle manušen.

O Abram the o Melchisedek

¹⁷ Sar avelas pale o Abram, paloda, sar zviťazinda upral o kralis Kedorlaomer the upral okla krala, so sas leha, avla ke leste o sodomiko kralis andre dolina Šave – oda hin le Kraliskri dolina.

¹⁸ Akor leske o Melchisedek o kralis le Salemoskro anda maro the mol. Ov sas rašaj le Nektbareder Devleskro ¹⁹ a požehňinda le Abram. Phenda:

„Av požehňimen le Nektbaredere Devlestar,
Olestar, ko kerđa o ňebos the e phuv.

²⁰ Mi el barardo o Nektbareder Del,
savo tuke diňa te zviťazinel upral tire ňeprijaťela.“

Akor o Abram diňa le Melchisedekoske e desjatka savorestar.

²¹ O sodomiko kralis phenda le Abramoske: „Muk tuke savoro, so ilal, ale de mange pale mire manušen!“

²² Ale o Abram leske odphenda: „Lav bari vera angle miro RAJ, anglo Nektbareder Del, savo kerđa o ňebos the e phuv, ²³ hoj na lava mek aňi thav aňi sirimocis pal e sandalka a nič olestar, so hin tiro, hoj te na phenes: ‚Me som jekh olendar, ko barvalarda le Abram.‘ ²⁴ Na mukav mange nič olestar, ča oda, so imar chale mire manuša. Ale ola, ko avle manca – o Aner, o Eškol the o Mamre – peske mi len peskro kotor.“

15

Le RAJESKRI zmluva le Abramoha

¹ Pal oda savoro, so pes ačhila, sas le Abram videňje a šunelas, sar leske o RAJ phenel:

„Ma dara tut, Abram,
me som tiro štitos,
tiri bari odmena.“

² Ale o Abram phendā: „Ó, Nekkbarer RAJEJA, so man kames te del? Se čhave man nane a o dēdičis mire khereskro ela o Eliezer andral o Damašek.“ ³ O Abram mek phendā: „Na diňal man nisave čhave a o sluhās andral miro kher ela miro dēdičis.“

⁴ Ale o RAJ leske phendā: „Ov na ela tiro dēdičis, ale o čhavo, savo avela tutar.“

⁵ Ila les avri a phendā leske: „Dikh pro űebos a zgen o čercheňa, te len šaj zgenes. Ajci but ena tire potomki.“

⁶ O Abram pačandīla le RAJESKE a o RAJ leske oda rachinelas sar spravodlišagos.

⁷ Palis leske o RAJ phendā: „Me som o RAJ, savo tut ilom avri andral o chaldejiko foros Ur, hoj tuke te dav kadi phuv, hoj tuke la te zales.“

⁸ Ov phendā: „Ó, Nekkbarer RAJEJA, pal soste prindžarava, hoj ela miri?“

⁹ O RAJ leske phendā: „An mange trineberšengra gurunňora, trineberšengra koza, trineberšengre bakres, jekha hrdlička the jekhe cikne holubos.“

¹⁰ Sar o Abram oda savoro andā, rozčhindā le džviren pro jepaš a o jepašune kotora thođa jekh paš aver, ale le čiriklen na rozčhindā. ¹¹ Akor o dziva čirikle lecinenas tele pro mule džviri, ale o Abram len tradelas het.

¹² Sar zagela o kham, o Abram zorales zasuča a avla pre leste e strašno dar le bare kalipnaha. ¹³ O RAJ phendā le Abramoske: „Mušines čačes te džanel, hoj tire potomki bešena sar cudzinci andre phuv, so nane lengri. Ode lendar kerena otroka a štar šel (400) berš len trapinena. ¹⁴ Ale me marava ole narodos, saveske on služinena sar otroka, a avena odarik avri bare barvalipnaha. ¹⁵ Ale tu džaha andro smirom paš tire dada a parunena tut andro šukar berša. ¹⁶ Andro štarto pokoleňje avena tire potomki pale kade, bo mek na avla oda časos, hoj te marav le Amorejčanen vaš lengre bini.“

¹⁷ Sar zagela o kham a avla baro kalipen, sikađa pes baro thuv sar andral e bov the e jagali fakla, savi predžalas maškar ola rozčhinde kotora le džvirengre. ¹⁸ Andre oda džives phandla o RAJ e zmluva le Abramoha a phendā leske: „Tire čhavege dava kadi phuv le paňestar Egipt dži paš o baro paňi Eufurat, ¹⁹ the o phuva, kaj bešen o Keniti, o Kenizeja, o Kadmonci, ²⁰ o Chetitana, o Perizeja the o Refaja, ²¹ o Amorejčana, o Kanaančana, o Girgašeja the o Jebuseja.“

16

E Hagar the o Izmael

¹ E Saraj našti delas čhaven peskre romes le Abram, ale sas la služka Egiptanka, savi pes vičinelas Hagar. ² Avke phendā e Saraj le Abramoske: „Dikh, o RAJ na domukla, hoj man te el čhave. Dža, pašlův mira služkaha. Či man na ela latar čhavoro?“

A o Abram priila o lava la Sarajakre. ³ Avke leskri romňi e Saraj ila peskra služka, la Egiptanka Hagar, a diňa la peskre romeske le Abramoske. Oda pes ačila, sar o Abram imar bešelas andro Kanaan deš berš. ⁴ O Abram pašlila la Hagaraha a oj ačila khabňi.

Sar sprindžarda, hoj hiňi khabňi, chudňa te dikhel tele peskra raňa. ⁵ E Saraj phendā le Abramoske: „Angle tute me akana cerpinav. Me tuke diňom mira služka, hoj laha te pašlos, ale sar sprindžarda, hoj hiňi khabňi, chudňa man te dikhel tele. O RAJ mi rozsudzinel maškar mande the maškar tute.“

⁶ Avke o Abram phendā la Sarajake: „Dikh, tiri služka hiňi andre tire vasta. Ker laha, so ča kames!“ Sar chudňa laha e Saraj te kerel igen namištes, akor e Hagar latar denašla het.

⁷ Sar la o aňjelos le RAJESKRO arakhla pre pušta paš e chaňig paš o drom ko Šur, ⁸ phendā lake: „Hagar, služko la Sarajakri, khatar aves a kaj džas?“

Oj odphendā: „Denašav het mira raňatar la Sarajatar.“

⁹ O aňjelos le RAJESKRO lake phenda: „Visar tut pale ke tiri raňi a podde tut lake!“
¹⁰ Palis lake mek phenda: „Rozmnožinava tiro potomstvos avke, hoj pes našti zgenela.
¹¹ Dikh, ačhilal khabňi
 a ulola tuke čavoro.
 Deha leske nav Izmael,
 bo o RAJ šunda tiro pharipnaskro roviben.
¹² Tiro čavo ela sar dzivo somaris;
 džala pre savorende
 a savore džana pre leste;
 ela nepřijatelis savore peskre phralenge.“
¹³ E Hagar diňa nav le RAJESKE, savo ke late prevakerđa, El-Roi, bo phenda: „Me dikhľom Oles, ko pre ma dikhel.“ ¹⁴ Vašoda pes odi chaňig vičinel Beer-Lachaj-Roi*. Kadi chaňig hiňi maškar o fori Kadeš the Bered.
¹⁵ Avke la Hagarake the le Abramoske uliľa čavoro a o Abram leske diňa nav Izmael. ¹⁶ Le Abramoske sas ochtovardeš the šov (86) berš, sar leske uliľa o Izmael.

17

E obriezka sar o znakov la zmluvakro

¹ Sar sas le Abramoske eňavardeš the eňa (99) berš, sikada pes leske o RAJ a phenda leske: „Me som o Nekzoraleder* Del, šun man a dživ angle ma žužo dživipen!
² Phandava e zmluva maškar mande the maškar tute a igen tut rozmnožinava.“
³ Akor o Abram peľa le mujeha dži pre phuv a o RAJ leske phenda: ⁴ „Kada hin miri zmluva tuha: Ačheha dad igen but narodenge. ⁵ Imar tut na vičineha Abram, ale tiro nav ela Abraham, bo me tut kerđom dadeske prekal o but narodi. ⁶ Igen tut rozmnožinava, tutar avena o narodi a the o kraľa. ⁷ Tut, tire čhaven the savore lengre potomken dav kada lav sar zmluva, so ačhel pro furt: Avava tiro Del the Del savore tire potomkenge. ⁸ Tuke the tire čhvenge dava kadi phuv, andre savi sal akana sar cudzincos. Calí phuv Kanaan lenge dava, hoj te el lengri pro furt, a me avava lengro Del.“
⁹ O Del palis phenda le Abrahamoske: „Ča doliker miri zmluva tu, tire čhave the le čhavengre čhave the savore tire potomki. ¹⁰ Kada hin miri zmluva tuha the tire čhavenca, so avena pal tute, savi mušinena te dolikerel: Dojekh tumaro murš ela obrezimen. ¹¹ Dena tumenge te obrezinel e angľuňi cipa le muršeskre kotorestar a oda sikavela pre zmluva maškar mande the maškar tumende. ¹² Kale dživesestar ela dojekh muršoro, savo ulola, pro ochtoto džives obrezimen. Keren oda, či ulola andre tiri famelija vaj ela cindo avre manušendar sar otrokos a na ela tire čhavendar. ¹³ Mušinel te el obrezimen dojekh le čhavorendar andral tiri famelija the oda, savo ela cindo vaš o love. Kada znakov pre tumaro felos sikavela, hoj miri zmluva tumenca hiňi pro furt. ¹⁴ Dojekh murš, savo na ela obrezimen pro felos, mi el avričido peskre manušendar, bo na dolikerđa miri zmluva.“
¹⁵ Akor o Del phenda le Abrahamoske: „Tira romňa, la Saraj, imar na vičineha Saraj, bo lakro nav ela Sara. ¹⁶ Me la požehňinava a dava tut latar čhas. Požehňinava la a ačhela latar daj le narodengri. Latar avena avri the o kraľa le narodengre.“
¹⁷ O Abraham bandiľa le mujeha dži pre phuv, asandiľa andre peste a phenda: „Šaj le muršeske, saveske hin šel (100) berš, ulol čavoro? A la Sarake, savake hin eňavardeš (90) berš, šaj ulol mek čavoro?“ ¹⁸ O Abraham phenda le Devleske: „Našti avel kada požehnaňje pro Izmael?“

* **16:14** 16,14 E Chaňig le džideskri, so pre ma dikhel * **17:1** 17,1 E hebrejiko čhib: El Šadaj

¹⁹ O Del leske pale phendá: „Na! Tiri romňi e Sara tut dela čhavores a deha leske nav Izak. Leha the leskre čhavengre čhavenca phandava e zmluva, so ela pro furt. ²⁰ Me tut šundom, sar tut mangehas vaš o Izmael. Požehňinava les igen but čhavenca. Ela dad dešuduje (12) rajenge a kerava lestar baro narodos. ²¹ Ale me phandava e zmluva tire čhaha le Izakoha, savo ulola la Sarake andre kajso časos pre aver berš.“

²² Sar o Del preačila te vakerel le Abrahamoha, geľa pašal leste het.

²³ Mek oda džives o Abraham iľa peskre čhas le Izmael the savore muršen, save ulile andre leskro kher, the mek savoren, saven peske cinda vaš o love, a obrezinda lenge e angluňi cipa le kotorestar avke, sar leske phendá o Del. ²⁴ Le Abrahamoske sas eňavardeš the eňa (99) berš, sar sas obrezimen, ²⁵ a le Izmaeloske sas dešutrin (13) berš. ²⁶ Andre oda džives, sar sas o Abraham the o Izmael obrezimen, ²⁷ sas lenca obrezimen the savore leskre murša, so ulile andre leskro kher, the ola, ko sas cinde avre manušendar sar otroka.

18

O Abraham presikavel pačiv trine dženge

¹ O RAJ pes jekhvar sikada le Abrahamoske paš le Mamroskre bare stromi andro nekbareder tačipen dživese. O Abraham bešelas paš o vudar le stanoskro. ² Sar pes obdikhľa, nadur lestar ačhenas trin murša. Soča len dikhľa, denašelas sigo ke lende pašal peskro stanos, bandiľa anglal lende dži pre phuv ³ a phendá: „Rajeja, te arakhlom milost andre tire jakha, ma obdža tire služobňikos. ⁴ Dava te anel sikra paňi, thovena (omorena) tumenge o pindre a odpočovinena tumenge paš kada stromos. ⁵ Anava varesavo chaben, zoralarena tumen a palis šaj džana dureder. Se avlan ke tumaro služobňikos.“

On odphende: „Mištes, ker avke, sar phenes.“

⁶ O Abraham sidarelas andro stanos ke Sara a phendá: „Sigo dža, le jekh gonoro* ole nekfeder arestar a pek mare.“

⁷ Palis o Abraham denašla ko stados a iľa avri terňa thula gurumňora. Diňa le slugaske a ov la sidarelas te pripravinel. ⁸ Palis andá šutlo thud, gulo thud the la gurumňora, sava imar pripravinda a thoda oda anglal lende. Sar on chanas, o Abraham ačhelas paš lende tel o stromos.

⁹ Phučle lestar: „Kaj hiňi tiri romňi e Sara?“

„Andro stanos,“ odphendá.

¹⁰ Jekh lendar, o RAJ, phendá: „Pal o berš, andre kajso časos, avava pale ke tu a tira romňa la Sara ela muršoro.“

E Sara oda savoro šunelas paš o vudar le stanoskro. ¹¹ O Abraham the e Sara sas phure, sas lenge but berš a e Sara sas andre ola berša, sar le džuvlen imar našti el čhave. ¹² Vašoda e Sara asandiľa andre peste a gondolinda peske: „Akana, sar som imar phuri, man ela vareso mire romeha? Se the miro raj hino imar phuro!“

¹³ O RAJ phendá le Abrahamoske: „Soske e Sara asal a phenel peske: ‚Či čačes mange akana šaj ulol čhavoro, sar imar som phuri?‘ ¹⁴ Či hin vareso ajso, so o RAJ našti kerel? Pal o berš, andre kajso časos, avava pale ke tu a la Sara ela muršoro.“

¹⁵ Ale e Sara daratar klaminelas a phendá: „Me na asavas.“

„He, asahas,“ phendá lake o RAJ.

O Abraham pes mangel vaš e Sodoma

¹⁶ O murša odarik palis gele het a džanas ke Sodoma. O Abraham len odligenda. ¹⁷ O RAJ phendá: „Šaj garuvav anglo Abraham oda, so kamav te kerel? ¹⁸ Le Abrahamostar ela čačes baro a zoralo narodos a andre leste ena požehňimen savore

* **18:6** 18,6 E hebrejiko čhib: trin sea arestar

narodi pre phuv. ¹⁹ Bo mange les kidňom avri, hoj te phenel peskre čhavage a savore peskre potomkenge, hoj pes te likerem pal miro drom a te keren oda, so hin čačo a spravno. Te oda kerena, kerava le Abrahamoske savoro avke, sar leske oda phendom.“

²⁰ O RAJ phenda: „Oda, so šundom pre Sodoma the Gomora, hin imar igen but a lengro binos hino igen džungalo. ²¹ Džav tele a dikhava, či čačes keren abo na keren oda, so šundom pal lende. Kamav oda te džanel.“

²² Ola duj murša odarik odgele a gele andre Sodoma, ale o Abraham mek furt ačhelas anglo RAJ. ²³ O Abraham avla pašeder a phučla: „Čačes kames te murdarel avri le čačipnaskres jekhetane le binošne manušeha? ²⁴ Te ulahas andro foros penda (50) čačipnaskre manuša, murdareha len a na odmukeha ole foroske vaš ola penda (50) čačipnaskre manuša, save hine ode? ²⁵ Vareso ajsa kames te kerel? Le binošnes kames te murdarel le čačipnaskre manušeha? Či hino o čačipnaskro manuš ajsa sar o binošno? Mi el oda dur tutar! Či o sudcas caľa phuvakro na kerela oda, so hin čačipnaskro?“

²⁶ O RAJ leske phenda: „Te arakhava andro foros Sodoma penda (50) čačipnaskre manušen, angle lende odmukava cale foroske.“

²⁷ O Abraham odphenda: „Domukľom mange te vakerele mire Rajeha, kajte džanav, hoj som ča prachos the popolos. ²⁸ So te ode ena o pandž čačipnaskre manuša frimeder sar penda? Murdareha avri calo foros, te arakheha ča saranda the pandž (45) manušen?“

O RAJ odphenda: „Na murdarava len avri, te ode arakhava saranda the pandž.“

²⁹ Ale o Abraham vakerele mek dureder a phučla: „So te ode ena ča saranda (40) džene?“

Odphenda leske: „Na kerava oda angle ola saranda džene.“

³⁰ O Abraham phenda: „Ma ruš pre ma, Rajeha, hoj mange pale domukav tutar te phučel. So te ode ena ča tranda (30) džene?“

Odphenda leske: „Te ode arakhava tranda dženen, na murdarava avri oda foros.“

³¹ O Abraham leske pale phenda: „Imar te mange domukľom tuha te vakerele, Rajeha miro. So te ode ena ča biš (20) džene?“

Odphenda: „Angle ola biš džene oda foros na zničinava.“

³² „Rajeha, mangav tut,“ phenda o Abraham, „ma av pre ma choľamen, hoj mek jekhvar tutar phučav! So te ode ena ča deš?“

Odphenda: „Angle ola deš džene oda foros na zničinava.“

³³ Sar o RAJ preačila te vakerele le Abrahamoha, geľa het a o Abraham geľa pale khere.

19

O džungipen andre Sodoma

¹ Sar ke račate avenas duj aňjela andre Sodoma, o Lot bešelas andre brana le foroskri. Soča len zadikhľa, uštıla, geľa paš lende a bandıla le mujeha dži pre phuv. ² Phenda lenge: „Mangav tumen, rajale mire, aven andro kher tumare služobňikoskro. Ode peske šaj thovena (omorena) o pindre a presovena. Tosara šaj džana tumare dromeha.“

„Na!“ odphende leske, „amen presovaha avri maškar o foros.“

³ Ale ov pes lenge ajci mangelas, hoj gele ke leste. Sar gele andre leskro kher, kerđa lenge hoscina, diňa te pekel mare bi o kvasos a chanas. ⁴ Angloda, sar peske gele te pašľol, avle savore murša andral e Sodoma, o terne the o phure, a obkľučinde oda kher. ⁵ Vičinenas pro Lot a phučenastar: „Kaj hine ola murša, save avle kadi rat ke tu? De amenge len, hoj lenca te pašľavas.“

⁶ Akor o Lot geľa avri paš lende, ale o vudar pal peste phandľa andre. ⁷ A phendľa lenge: „Mangav tumen, phralale mire, ma keren kajsi džungali veca! ⁸ Dikhen, hin man duj čhaja, saven mek na sas nič le muršenca. Anava tumenge len avri a keren tumenge lenca, so ča kamena. Ale kale muršenge ma keren nič, bo on hine mire hosci, save avle andre miro kher!“

⁹ Ale on les na šunde a phende: „Dža adarik het!“ A dureder vičinenas: „Tu korkoro kade avľal sar cudzincos a kames amen te sudzinel? Akana mek goreder dopereha sar on!“ A džanas igen zoraha pro Lot a kamenas te rozmarel o vudar. ¹⁰ Androda ola duj murša peskre vastenca cirdle le Lot andro kher a phandle andre o vudar. ¹¹ Avke korarde olen, ko sas avri, le ternen the le phuren, hoj naši arakhenas o vudar.

O Lot denašel andral e Sodoma

¹² Palis ola duj murša phende le Lotoske: „Mek hin tut kade vareko? Džamutre, čhave, čhaja abo mek vareko aver andre kada foros? Lidža len adarik het. ¹³ Zničinaha kada foros, bo e žaloba pre leste hiňi igen bari anglo RAJ. O RAJ amen bičhađa, hoj les te zničinas.“

¹⁴ Avke o Lot geľa avri a phendľa le muršenge, save peske kamenas te lel leskre čhajen romňijenge: „Ušten, aven avri andral kada foros, bo o RAJ les kamel te zničinel!“ Ale on peske gondolinenas, hoj kerel pheras.

¹⁵ Sar vidňisalolas, o aňjela ispidenas pro Lot a phende: „Sigo ušti! Le tira romňa the tire duje čhajen, save hine tuha kade, hoj te na meres, sar o RAJ zničinela kada foros.“

¹⁶ Ale sar o Lot mek gondolinelas či te džal, chudle les ola duj murša vastestar the leskra romňa a the soduje leskre čhajen, bo o RAJ na kamelas, hoj on te meren. Ligende les avri andral o foros a ode les mukle. ¹⁷ Sar len ligenenas avri, jekh lendar phendľa: „Denaš, hoj te na meren! Ma obdikh tut palal a ma zaačhav tut ňikhaj andre dolina. Denaš pro verchi, hoj te na meres!“

¹⁸ O Lot lenge phendľa: „Na, Rajeja, mangav tut! ¹⁹ Tiro sluhas chudňa tiri pačiv a tiro baro lačhipen mange presikaďal oleha, hoj mange zachraňindal o dživipen. Ale me na birinava te denašel pro verchi! Zachudela man kada baro nalačhipen a merava. ²⁰ Dikh, kade nadur hin gav, kaj šaj denašav. Hino cikno, ale domuk mange ode te denašel, hoj man te zachraňinav.“

²¹ Ov leske phendľa: „Mištes, the andre kada tuke kerava pal e dzeka a na zničinava oda gav, vaš savo tut privakeres. ²² Sidar tut ode te garuvel, bo naši kerav nič, medik ode na dodžaha.“ Vašoda pes oda foros vičinel Coar.

O Del bičhavel e jag pre Sodoma the pre Gomora

²³ Sar o Lot dogeľa andro Coar, o kham avelas avri upral odi phuv. ²⁴ O RAJ bičhađa pre Sodoma the Gomora andral o ňebos sira la jagaha, so perelas sar brišind. ²⁵ Zničindľa ola fori, calo oda than, savore manušen ode the savoro, so upre barolas. ²⁶ Le Lotoskri romňi pes obdikhľa palal a čerindľa pes pro londo slupos.

²⁷ O Abraham uštıla sig tosara upre a geľa pre oda than, kaj angle oda ačhelas anglo RAJ. ²⁸ Dikhľa tele pre Sodoma the Gomora, pre cali odi dolina a dikhľa, hoj odarik avel baro thuv sar andral o bov.

²⁹ A sar o Del zničinelas o fori pre oda than, kaj bešelas o Lot, leperďa peske pro Abraham a mukľa le Lot te denašel odarik avri.

Le Lotoskre čhaja

³⁰ O Lot daralas te ačhel andro foros Coar, avke iľa peskre duje čhajen a geľa lenca te bešel pro brehos andre jaskiňa. ³¹ Akor leskri phureder čhaj phendľa la ternederake: „Amaro dad hino imar phuro a na ačhila pre kadi phuv ňisavo murš, kas peske

ilamas romeste a ulahas amen čhave avke, sar pes oda kerel pal calo svetos. ³² Av mačaras le dades la molaha a pašlúvas leha, hoj amen lestar te el čhave.“

³³ Odi rat dine te pijel le dades mol. Palis geľa ke leste e phureder a pašlila leha. Ale ov aňi na džanelas, kana peske pašlila a kana odgeľa het.

³⁴ Pre aver džives e phureder phenda la ternederake: „Dikh, me imar pašlilom le dadeha idž. Av das les the kadi rat te pijel mol a pašlúveha leha tu akana, hoj te el amen lestar čhave.“ ³⁵ Avke dine te pijel odi rat peskre dades mol, pašlila peske paš leste e terneder čaj a suča leha. Ale ov aňi akana na džanelas, kana paš leste geľa a kana odgeľa het.

³⁶ Avke soduj pheňa ačhile khabne peskre dadestar le Lotostar. ³⁷ La phurederake uliľa muršoro, saveske diňa nav Moab. Ov hino o dad le adadživeseskre Moabčanenge. ³⁸ The la ternederake uliľa muršoro a diňa leske o nav Ben-Ami. Ov hino o dad le adadživeseskre Amončanenge.

20

E Sara ko Abimelech

¹ Odarik o Abraham džalal andre pušta Negev. Zaačhada pes maškar o Kadeš the šur a varesavo časos ačhila andro Gerar. ² Ode o Abraham phenelas pre Sara: „Oj hiňi miri pheň.“ Akor o gerariko kralis o Abimelech bičhada pal e Sara a iľa peske la.

³ Ale sar o Abimelech rači sovelas, avľa ke leste o Del andro suno a phenda leske: „Tu čačes mereha, bo ilal tuke ajsa romňa, sava hin rom.“

⁴ No le Abimelech mek laha na sas nič a phenda: „Rajeja, či murdareha the o čačipnaskro narodos? ⁵ Či mange ov korkoro na phenda: ‚Oj hiňi miri pheň?‘ Se the oj mange phenda: ‚Ov hino miro phral.‘ Me na džanavas nisostar, mire vasta hine žuže.“

⁶ O Del leske phenda andro suno: „Me olestar džanav, hoj tu na kamľal nič nalačo te kerel, a vašoda tuke na domukľom, hoj tut latar te chudes a te keres binos anglal ma. ⁷ De pale la romňa lakre romeske, bo ov hino prorokos. Ov pes vaš tu privakerela, hoj te džives. Sar la na deha pale, phenav tuke, čačes mereha savore tire manušenca.“

⁸ O Abimelech sig tosara uštíla a vičinda savore peskre uradňiken. Sar lenge vakerelas savoro, so pes ačhila, igen predarandíle. ⁹ O Abimelech vičinda le Abraham a phenda leske: „S'oda tu amenge kerdal? So tut kerdom ajsa nalačo, hoj andal pre mande the pre miro krališagos kajso baro binos? Kerdal mange vareso, so na kampla te kerel!“ ¹⁰ O Abimelech mek phučľa le Abrahamostar: „Soske tuke avľa pre godi kada te kerel?“

¹¹ O Abraham odphenda: „Phendom mange: ‚Pre kada than pes čačes na daran le Devlestar a murdarena man vaš miri romňi.‘ ¹² Ale oj mange hiňi čačes pheň, bo hiňi mire dadeskri čaj, ale nane mira dakri, a ilom mange la romňake. ¹³ Sar man o Del bičhada avri andral o kher le dadeskro andre aver phuv, me lake akor phendom: ‚Te man kames, akor phen všadzík, kaj džaha, hoj som tiro phral.‘“

¹⁴ Palis iľa o Abimelech peskre bakrendar, gurunňendar, otrokendar the le služkendar a diňa len le Abrahamoske. Diňa leske pale the leskra romňa la Sara. ¹⁵ O Abimelech leske phenda: „Dikh, miri phuv hiňi anglal tu, beš tuke, kaj ča kames.“

¹⁶ A la Sarake phenda: „Tire phrales diňom ezeros (1 000) rupune, hoj te džanen savore, hoj na kerdal nič nalačo.“

¹⁷ Avke pes o Abraham mangelas ko Del a o Del sastarda le Abimelech, leskra romňa the le služken, hoj len te šaj pale avel čhave. ¹⁸ Bo angle Sara, le Abrahamoskri romňi, o RAJ zaphandľa andro kher le Abimelechoskro dojekha džuvľakro dživípen, hoj te na ačhel khabňi.

21

Sar ulila o Izak

¹ O RAJ sas ke Sara lačhejileskro a dolikerđa peskro lav, so la diňa. ² E Sara ačila khabni a diňa le Abraham čhavores andre leskro phuripen andre oda časos, pal savo leske o Del phenda. ³ O Abraham diňa peskre čhaske, savo les sas la Sara, nav Izak ⁴ a pro ohtoto džives o Abraham obrezinda peskre čhas le Izak avke, sar leske phenda o Del. ⁵ Le Abrahamoske sas šel (100) berš, sar leske ulila o Izak.

⁶ Akor e Sara phenda: „O Del kerđa, hoj te asav, a sako, ko pal oda šunela, asala.“
⁷ A mek phenda: „Ko phendahas le Abrahamoske, hoj e Sara mek dela te pijel andral o kolin le čhaven? A the avke les diňom čhavores andre leskro phuripen.“

E Hagar bičhadi het

⁸ Andre oda džives, sar o čavoro barila avri avke, hoj na mušinelas imar e daj les te del te pijel, o Abraham kerđa bari hoscina. ⁹ Sar e Sara dikhla, hoj o čavoro, savo ulila le Abrahamoske la Hagaratar, savi sas Egiptanka, asalas lakre čhavorestar, ¹⁰ phenda le Abrahamoske: „Trade avri ola služka the lakre čhas, bo o čavoro kala služkakro našti chudel nič ole barvalipnastar, so hin mire časkro le Izakoskro.“

¹¹ Le Abraham kada igen zadukhandila andro jilo, bo o Izmael sas leskro čhavo. ¹² O Del phenda le Abrahamoske: „Ma trapin tut vaš o čavoro a aňi vaš e služka. Šun la Sara andre savoreste, so tuke phenda, bo le Izakostar tuke avena ola čhave, pal save tuke phendom. ¹³ The la služkacre čhastar kerava baro narodos, bo the ov hino tiro čhavo.“

¹⁴ Sig tosara o Abraham ila o chaben the o cipuno gonoro le paňeha a diňa oda la Hagarake. Thoda lake oda pro dumo a bičhada la het le čhavoreha. Oj odgeľa a bludzinelas pal e pušta Beer-Šeba.

¹⁵ Sar imar lake dogeľa o paňi andral o cipuno gonoro, thoda le čhas tel jekh krakos. ¹⁶ A geľa pašal leste het, hoj peske te bešel lestar vaj šel (100) metri dureder, bo phenda peske: „Našti dikhav pre oda, sar mange merel o čavoro.“ Sar ode bešelas, chudňa zorales te rovel.

¹⁷ Ale o Del šunđa le čhavoreskro roviben a le Devleskro aňjelos vičinda andral o ňebos pre Hagar a phenda lake: „So tute, Hagar? Ma dara tut, bo o Del šunđa tire čhas, sar rovel ode, kaj hino. ¹⁸ Ušti, le le čhavores a liker les zorales andro vasta, bo kerava lestar baro narodos.“

¹⁹ Androda o Del lake phundrađa o jakha a oj dikhla e chaňig. Avke geľa te pherdžarel o cipuno gonoro le paňeha a diňa te pijel peskre čhas.

²⁰ O Del sas le čhavoreha. Sar barila avri, dživelas pre pušta a sas lestar lukostrelcos. ²¹ Sar dživelas pre pušta Paran, ila leske e daj romňa andral o Egipt.

Le Abrahamoskri zmluva le Abimelechoha

²² Andre oda časos o Abimelech the o velitelis Pichol, savo lidžalas leskre slugađen, phende le Abrahamoske: „O Del hino tuha andre savoreste, so keres. ²³ Vašoda le kade vera pro Del, hoj na thoveha avri manca aňi ole dženeha, ko avela pal ma, aňi mire potomkenca. A sar me man pačivalones likerdom ke tu, avke the tu pes likereha ke mande andre phuv, kaj sal cudzincos.“

²⁴ Avke o Abraham phenda: „Lav vera.“

²⁵ Palis o Abraham phenda le Abimelechoske: „Tire sluhi peske zaile jekh miri chaňig.“

²⁶ „Na džanav, ko oda kerđa,“ odphenda leske o Abimelech. „Se aňi tu mange pal oda na phendal a mekča adadžives pal oda šundom.“

²⁷ Akor o Abraham ila le bakren the le gurunňen, diňa len le Abimelechoske a sodujđzene phandle peha e zmluva. ²⁸ Palis o Abraham ila efa bakren peskre

stadostar. ²⁹ O Abimelech lestar phučla: „So kames te sikavel ole efa bakrenca, saven thoda pre sera?“

³⁰ O Abraham odphenda: „Le tuke mandar kale efa bakren sar svedctvos, hoj me kopalindom avri e chañig.“ ³¹ A vašoda pes oda than vičinel Beer-Šeba, bo sodujdžene ode ile vera.

³² Palis, sar peha phandle e zmluva andre Beer-Šeba, o Abimelech the leskro velitelis o Pichol gele pale andre flištiñiko phuv. ³³ O Abraham sadzinda andre Beer-Šeba stromos tamariška a lašarelas ode le RAJES, le Večne Devles. ³⁴ O Abraham but dživelas andre flištiñiko phuv.

22

O Abraham džal te obetinel le Izak

¹ Pal varesavo časos o Del skušinelas le Abraham a phenda leske: „Abraham!“

„Kade som,“ odphenda.

² „Le tire jekhore čhas le Izak, saves igen kames, a dža andre phuv Morija,“ phenda leske o Del. „Ode les obetin sar labardi obeta pro verchos, pal savo tuke phenava.“

³ O Abraham sig tosara thoda o sedlos pro somaris a ila peha duje sluhē the peskre čhas le Izak. Sar čhingerda o kašta pro štipki pre labardi obeta, mukla pes te džal pre oda than, savo leske phenda o Del. ⁴ Pro trito džives o Abraham dural dikhla oda than. ⁵ Phenda peskre sluhenge: „Ačhen kade le somariha. Me džava ode le čhavoreha, lašaraha le Devles a avaha pale ke tumende.“

⁶ O Abraham ila o kašta pre labardi obeta a thoda len pre peskro čhavo pro Izak a ov lidžalas e jag the e čhuri. Sar avke džanas on duj džene jekhetane, ⁷ o Izak phenda peskre dadeske le Abrahamoske: „Dado!“

„So kames, čhavo miro?“ odphenda o Abraham.

O Izak lestar phučla: „Dikh, e jag the o kašta hine kade, ale kaj hin o bakrore pre labardi obeta?“

⁸ O Abraham leske phenda: „Čhavo miro, o Del peske arakhela bakrores pre labardi obeta.“ Avke džanas sodujdžene dureder.

⁹ Sar imar avle pre oda than, pal savo leske o Del phenda, o Abraham ačhada oltaris a rakinda upre o kašta. Palis phandla peskre čhas le Izak a thoda les pro oltaris, pro kašta. ¹⁰ Palis o Abraham nacirdna o vast a ila e čhuri, hoj te murdarel le čhas. ¹¹ Akor andral o ņebos pre leste vičinda o aņjelos le RAJESKRO: „Abraham, Abraham!“

„Kade som,“ odphenda o Abraham.

¹² O aņjelos leske phenda: „Zaačh! Ma thov pre leste o vast! Ma ker leske nič! Akana džanav, hoj tut daras le Devlestar, bo mange na sajinda te del aņi tire jekhore čhas.“

¹³ Sar o Abraham pes obdikhla, dikhla andro kraki bakres zachudles le rohenca. O Abraham geła, ila le bakres a obetinda les vaš peskro čhavo sar labardi obeta. ¹⁴ O Abraham ole thaneske diña nav „O RAJ pes starinela.“ Avke dži akana pes vakerele: „Pro verchos le RAJESKRO ela postarimen.“

¹⁵ Le RAJESKRO aņjelos pale vičinda andral o ņebos pro Abraham ¹⁶ a phenda: „Vašoda, hoj oda kerdal a na sajinda mange tire jekhore čhas, lav vera korkoro pre mande, phenel o RAJ, ¹⁷ čačes tut požehñinava a rozmnožinava tiro potomstvos sar o čercheña pro ņebos the sar e pošī pro moroskro brehos; on zviťazinena upral peskre ņeprijaťela ¹⁸ a prekal tiro čhavo ena požehñimen savore narodi pre phuv, bo šundal miro lav.“

¹⁹ Palis o Abraham geła pale ke peskre sluhi a savore jekhetane gele andre Beer-Šeba, kaj ov bešelas.

Le Nachoriskre čhave

²⁰ Pal varesavo časos le Abrahamoske phende, hoj e Milka, le Nachoriskri romňi, imar hiňi daj. Ulile lake ochto čhave: ²¹ O ešebno sas o Uc, leskro phral o Buz the o Kemuel, savo sas dad le Aramoske, ²² palis o Kesed, o Chazo, o Pildaš, o Jidlaf the o Betuel. ²³ O Betuel sas dad la Rebekake. Kale ochto čhaven anda pro svetos e Milka le Abrahamoskre phraleske, le Nachoriske. ²⁴ Sas les the romňi-služobňička e Reuma. Lake ulila o Tebach, o Gacham, o Tachaš the o Maachah.

23*La Sarakro meriben*

¹ E Sara dživelas šel the bišuefta (127) berš. ² Muľa andre Kirjat-Arba, so hin o foros Hebron andro Kanaan. O Abraham avľa andre bari žala te rovel pal late.

³ Palis gela het pašal peskri muľi romňi a phenda le Chetitanenge: ⁴ „Me som maškar tumende ča cudzincos, savo avľom kade te bešel. Mangav tumen, den man prekal e famelija hroboskro than, kaj šaj parunava mira romňa.“

⁵ O Chetitana phende le Abrahamoske: ⁶ „Šun amen, rajeja. Tu sal prekal amende sar le Devleskro princos! Parun tira romňa la Sara andre nekfeder amaro hrobos. Ńiko amendar tuke na braňinela la te parunel andre amaro hroboskro than.“

⁷ Avke o Abraham uštila upre a bandila anglo manuša andral odi phuv, anglo Chetitana, a phenda: ⁸ „Te tumen domuken, hoj mira romňa te parunav kade, ta akor šunen man avri a privakeren pes vaš ma ko Efron, savo hino le Cochariskro čhavo. ⁹ Mi bikenel mange anglal tumende prekal famelijakro hrobos e jaskiňa Machpela, so hiňi pro agor leskra maľatar, vaš ajci rup, keci mola.“

¹⁰ O Efron akor bešelas maškar o Chetitana a ov phenda le Abrahamoske anglal savore Chetitana, save avle paš e foroskri brana: ¹¹ „Na avke, rajeja miro! Šun man! Dav tuke e maľa the e jaskiňa, savi hiňi andre late. Dav tuke la anglal mire manuša. Parun ode tira romňa.“

¹² O Abraham pale bandila anglo Chetitana ¹³ a phenda le Efronoske anglal lende: „Šun man ešeb avri. Vaš e maľa tuke počinava ajci rup, keci mol. Le mandar oda, hoj te šaj ode parunav mira romňa.“

¹⁴ O Efron odphenda le Abrahamoske: ¹⁵ „Šun tu man, rajeja miro! E phuv mol štar šel (400) rupune. So hin oda prekal amende? Ča dža, parun tuke tira romňa.“

¹⁶ O Abraham priila oda, so phenda o Efron, a počinda leske štar šel rupune. Thođa o rup pre vaha anglo Chetitana, avke sar o manuša furt maškar peste bikenenas. Diňa ajci, keci angle lende phenda, hoj dela.

¹⁷ Avke o Abraham cinda le Efronoskri maľa andre Machpela paš o Mamre. Cinda e maľa le stromenca the e jaskiňa andre late. ¹⁸ O Abraham preila odi phuv anglo Chetitana, save pes zgele paš e brana le foroskri. ¹⁹ Palis o Abraham parunda peskra romňa la Sara andre jaskiňa pre maľa Machpela paš o Hebron, paš o Mamre andre phuv Kanaan. ²⁰ Avke cinda o Abraham le Chetitanendar e maľa la jaskiňaha, hoj les te el o than, kaj te parunel la famelija.

24*O Izak the e Rebeka*

¹ O Abraham sas imar phuro, sas leske igen but berš a o RAJ les andre savoreste požehňinelas. ² O Abraham phenda peskre nekphuredere sluhasko, saveske diňa te lidžal calo peskro barvalipen: „Thov tiro vast pre mire čanga! ³ Le vera andro nav le RAJESKRO, savo hino Del pro űebos the pre phuv, hoj na leha mire čhaske romňa

le čajendar andral o kmeňos Kanaan, maškar save bešav. ⁴ Ale džaha andre miri phuv ke miri famelija a odarik leha romňa mire čhaske le Izakoske.“

⁵ O sluhas lestar phučla: „A te odi džuvli na kamela te avel manca andre kadi phuv? Akor mušinava te lidžal tire čhas andre odi phuv, khatar tu avlal avri?“

⁶ „Na! Ma lidža mire čhas ode!“ phenda leske o Abraham, ⁷ „o RAJ, o Del le ňeboskro, man ila avri andral o kher mire dadeskro, mira phuvatar, kaj ulilom, a diňa man vera: ‚Kadi phuv dava tire potomkenge.‘ Ov bičhavela anglal tu peskre aňjelos, hoj odarik tu te les avri romňa mire čhaske. ⁸ Te odi džuvli tuha na kamela te avel, kala veraha imar na aveha phandlo, ča mire čhas ode pale ma lidža!“ ⁹ Akor o sluhas thođa o vast pro čanga peskre rajeske le Abrahamoske a ila leske vera.

¹⁰ Avke o sluhas ila andral peskre rajeskro stados deše řaven a ila mek but lače dari peskre rajestar a geľa het. Avke geľa andro Aram-Naharajim andro foros le Nachoriskro. ¹¹ A mukla le řaven te pašlol anglo foros paš e chaňig. Oda sas ke račate, andre ajs o časos, kana o džuvla peske furt džanas te cirdel paňi.

¹² O sluhas phenda: „Ó, RAJEJA, o Del mire rajeskro, le Abrahamoskro! De, hoj adadžives te doperel savoro mištes, a presikav o lačhipen mire rajeske, le Abrahamoske. ¹³ Dikh, me ačhav kade paš e chaňig a o čhaja le foroskre aven peske te cirdel o paňi. ¹⁴ Te phenava jekhake lendar: ‚De man te pijel andral o džbanos paňi,‘ a oj odphenela: ‚Le a pi! Me dava the tire řaven te pijel,‘ ta mi el oj odi, sava kidňal avri tire služobňikoske le Izakoske. Pal oda džanava, hoj presikaďal o lačhejileskeriben mire rajeske.“

¹⁵ Mek aňi oda na dophenda a imar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko. Oj sas e čaj le Betueliskri, savo sas čhavo le Nachoriskro the la Milkakro, a o Nachor sas le Abrahamoskro phral. ¹⁶ E Rebeka sas igen šukar, pačivali čaj, sava mek na sas nič le muršeha. Geľa tele paš o paňi te pherdžarel peske o džbanos. Sar pes odarik visarelas pale, ¹⁷ o sluhas denašelas ke late a phenda: „De man te pijel sikra paňi andral tiro džbanos!“

¹⁸ Oj phenda: „Pi, rajeja miro!“ A sig ila tele o džbanos pre peskro vast a diňa les te pijel.

¹⁹ Sar les imar diňa te pijel, phenda: „Dava the tire řaven ajci paňi, keci pijena.“

²⁰ Avke geľa sigo te čhivel avri o paňi andral o džbanos andro žľabos a denašelas pale ke chaňig te cirdel paňi, hoj te pijen savore leskre řavi. ²¹ Ov pre late cichones dikhelas, hoj te rozprindžarel, či o RAJ diňa leskre dromeske e bach, abo na.

²² Sar o řavi imar pile, o sluhas ila avri igen vzacna veci: E vzacno somnakuňi angrusi lake thođa andro nakh a pre lakre vasta thođa duj bare somnakune naramki. ²³ Phučla latar: „Phen mange, kaskri sal tu čaj? Hin varesavo than andre tire dadeskro kher, kaj ačhilamas te presovel?“

²⁴ Odphenda leske: „Som e čaj le Betueliskri, so hino čhavo le Nachoriskro the la Milkakro.“ ²⁵ Mek phenda: „Hin amen but phusa the chaben a the than pro soviben.“

²⁶ O murš bandiľa tele dži pre phuv anglo RAJ ²⁷ a phenda: „Mi el lašardo o RAJ, o Del mire rajeskro le Abrahamoskro, savo dolikerel o lav a na preačhiľa te presikavel peskro lačhejileskeriben mire rajeske. O RAJ man anda andro kher ke famelija mire rajeskri.“

²⁸ Palis odi čaj denašla andro kher peskra dakro a rozvakerďa savorenge savoro, so pes ačhiľa. ²⁹ La Rebeka sas phral o Laban. Ov denašelas ko murš paš e chaňig, ³⁰ bo dikhľa e angrusi andro nakh the o lancici pro vasta peskra pheňake a šunda la te vakerel, so lake o murš phenda. Avľa ko murš, savo mek ačhelas paš o řavi paš e chaňig, ³¹ a phenda: „Soske ačhes avri, tu, savo sal požehňimen le RAJESTAR? Av manca! Me imar pripravindom o than prekal tu the prekal o řavi.“

³² Avke o murš geľa andro kher a o Laban iľa tele pal o ľavi savore veci, so sas pre lende a diňa len phusa the chaben. A le sluhas the leskre muršen diňa paňi te thovel (te morel) o pindre. ³³ Ale sar anglal leste thoďa o chaben, phendľa: „Me na chava, medik na phenava, soske avľom.“

O Laban phendľa: „Vaker!“

³⁴ Avke chudňa te vakerel: „Me som le Abrahamoskro sluhas. ³⁵ O RAJ igen bares požehňinda mire rajes, vašoda hino barvalo. Diňa les bakre the gurumňa, rup the somnakaj, sluhen the služken, ľaven the somaren. ³⁶ Sar sas miri rajeskri romňi e Sara imar phuri, uliľa lake muršoro a miro raj leske diňa savoro, so les hin. ³⁷ Miro raj man phandľa kala veraha: „Na leha mire čhaske romňa le čhajendar andral kadi phuv Kanaan. ³⁸ Ale dźa andro kher mire dadeskro a an prekal miro čhavo romňa andral miri famelija.“

³⁹ Palis phučľom mire rajestar: „So te odi džuvľi na kamela te avel manca?“

⁴⁰ Phendľa mange: „O RAJ, anglal kaste dživav pačivalones, bičhavela peskre aňjelos tuha, hoj tiro drom te el bachtalo a te anes mire čhaske romňa andral miri dadeskri famelija. ⁴¹ Kada hin ča jekh drom, prekal savo šaj aves premuklo mira veratar a oda avke: Sar džaha ke miri famelija a te on tuke la na dena.“

⁴² Sar avľom adadžives paš e chaňig, phendom: „Ó, RAJEJA, o Del mire rajeskro le Abrahamoskro, mangav tut, de man bach andre oda, so džav te kerel! ⁴³ Dikh, som paš e chaňig. Sar avela e čhaj te cirdel o paňi, phenava lake: „De man te pijel sikra paňi andral o džbanos,“ ⁴⁴ a te oj phenela: „Le, pi! Me dava the tire ľaven te pijel,“ mi el oj odi romňi, sava peske o RAJ kidňa avri prekal miro rajeskro čhavo.“

⁴⁵ Mek aňi oda na dophendom a imar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko ke chaňig. Sar peske cirdňa o paňi, phendom lake: „Mangav tut, de man te pijel paňi!“

⁴⁶ Oj sigo iľa tele o džbanos pal o phiko a phendľa: „Le, pi! Dava the tire ľaven te pijel!“

⁴⁷ Palis latar phučľom: „Kaskri sal tu čhaj?“

Oj odphendľa: „Miro dad hin o Betuel, o čhavo le Nachoriskro the la Milkakro.“

Palis lake prithodom andro nakh e angrusi the pro vasta o naramki. ⁴⁸ Bandiľom pro khoča anglo RAJ a lašaravas le RAJES, savo hin o Del mire rajeskro le Abrahamoskro, bo ľidźalas man pal o lačo drom ke famelija mire rajeskri, hoj te anav lengra čha prekal leskro čhavo. ⁴⁹ Akana phenen, či kamen mire rajeske te presikavel o jileskeriben the e pačiv. Te na, ta phenen mange a visarava man pale.“

⁵⁰ O Laban the o Betuel odphende: „Te hin kada le RAJESTAR, so amen šaj phenas? ⁵¹ Dikh, kade hiňi e Rebeka. Le la a dźa! Mi lel peske tire rajeskre čhas romeske, avke sar oda phendľa o RAJ.“

⁵² Sar oda šunda o sluhas le Abrahamoskro, bandiľa anglo RAJ dźi pre phuv. ⁵³ Palis iľa avri rupune a somnakune šperki the gada a diňa len la Rebekake. Diňa tiš o vzacna dari lakre phrales the lakra da. ⁵⁴ Palis o sluhas le muršenca, save sas leha, chanas the pijenas a ačhile ode te presovel.

Sar tosara ušťile, o sluhas phendľa: „Muken man, mi džav pale ke miro raj.“

⁵⁵ Ale la Rebekakro phral the e daj leske phende: „Mi ačhel e Rebeka mek amenca ajse deš dživesa a palis šaj džal.“

⁵⁶ O sluhas lenge odphendľa: „Ma zlikeren man, te imar o RAJ požehňinda miro drom. Muken man, mi džav pale ke miro raj.“

⁵⁷ On leske odphende: „Vičinas la a šunaha, so oj phenela.“ ⁵⁸ Vičinde la Rebeka a phučle latar: „Kames akana te džal het kale muršeha?“

„He, džava,“ odphendľa.

⁵⁹ Akor mukle te džal peskra pheňa la Rebeka the la služka, savi la bararelas avri, the le Abrahamoskre sluhas peskre muršenca. ⁶⁰ Požehňinde la Rebeka a phende

lake: „Pheňe amari, av daj le čhvenge ezera-ezerenge a tire potomki mi prelen o fori peskre ñeprijateľenge!“

⁶¹ E Rebeka the o služki pes pripravinde a bešle pro řavi, hoj te džan ole muršeha. Avke o sluhas iľa la Rebeka a geľa het.

O Izak peske lel la Rebeka

⁶² O Izak avelas pale khatar e chaňig Beer-Lachaj-Roi a bešelas pre pušta Negev. ⁶³ Ke račate, sar pes o Izak geľa te predžal pre maľa, obdikhľa pes a dikhľa, sar aven o řavi. ⁶⁴ The e Rebeka dikhľa le Izak. Geľa tele pal e řava ⁶⁵ a phučľa le sluhastar: „Ko hin oda murš, savo predžal prekal e maľa a savo avel ke amende?“

O sluhas odphenda: „Oda hin miro raj.“ Akor oj iľa o khosno a garuđa o muj.

⁶⁶ Palis o sluhas chudňa le Izakoske te vakarel pal savoro, so kerđa. ⁶⁷ Avke o Izak ligenda la Rebeka andro stanos la Sarakro, peskra dakro, a iľa peske la romňake. O Izak kamelas la Rebeka a arakhľa andre late o smirom pal o meriben peskra dakro.

25

Le Abrahamoskre aver čhave

¹ O Abraham peske iľa dujtona romňa, savi pes vičinelas Ketura. ² Oj les diňa čhaven le Zimran, le Jokšan, le Medan, le Midijan, le Jišbak the le Šuach. ³ Le Jokšan sas duj čhave, o Šebah the o Dedan. Le Dedaniskre čhave sas o Ašurim, o Letušim the o Leumim. ⁴ Le Midijanoskre čhave sas o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Savore kala sas la Keturakre čhave.

⁵ O Abraham diňa savoro peskro barvalipen le Izakoske. ⁶ Ale le čhvenge, save les sas le romňenca-služobňičkenca, diňa dari, a mek sar dživelas, bičhađa len het peskre čhastar le Izakostar andre phuv pro vichodos.

Le Abrahamoskro meriben

⁷⁻⁸ O Abraham muľa andre šukar lače phuripnaskre berša, sar leske sas šel the eftavardeš the pandž (175) berš. Sas parundo a geľa paš peskre phure dada, save mule. ⁹ Leskre čhave o Izak the o Izmael les parunde pašes paš o Mamre andre jaskiňa Machpela pre maľa le Efronoskri. O Efron sas o čhavo le Chetitoskro le Cochariskro. ¹⁰ Odi maľa cinda o Abraham le Chetitanendar a ode sas parundo o Abraham paš peskri romňi Sara. ¹¹ Pal o meriben le Abrahamoskro o Del požehňinda leskre čhas le Izak. O Izak bešelas paš e chaňig Beer-Lachaj-Roi.

Le Izmaeloskre čhave

¹² Kada hin o rodokmeňos le Izmaeloskro le Abrahamoskre čhaskro.

O Izmael sas čhavo le Abrahamoskro la Hagaratar, savi sas la Sarakri služka andral o Egipt.

¹³ Kala hine o nava le Izmaeloskre čhavengre pal o nava the kmeňi: Le Izmaeloskro ešebno čhavo sas o Nebajot, palis o Kedar, o Adbeel, o Mibsam ¹⁴ o Mišma, o Dumah, o Masa ¹⁵ o Chadad, o Tema, o Jetur, o Nafiš the o Kedemah. ¹⁶ Kala hine le Izmaeloskre čhave. On sas upral o dešuduj (12) kmeňi a pal lende dine o nava le gavenge the thanenge, kaj bešenas. ¹⁷ Le Izmaeloske sas šel the tranda the ehta (137) berš, sar muľa a geľa paš peskre phure dada, save mule. ¹⁸ Leskre čhavengre čhave bešenas le Chavilostar dži ko Šur, pašes paš o Egipt, sar pes džal ke Asirija. Bešenas avri savore peskre phralendar pro vichodos.

O Ezav the o Jakob

¹⁹ Kada hin o rodokmeňos le Abrahamoskre čhaskro le Izakoskro:

Le Abrahamoske uliła o Izak. ²⁰ Sar sas le Izakoske saranda (40) berš, iła peske la Rebeka romňake. E Rebeka sas e čhaj le Aramejčanoskri le Betueliskri andral e phuv Paddan-Aram a sas pheň le Labanoske, savo sas Aramejčanos.

²¹ O Izak mangelas le RAJES vaš peskri romňi, bo našti la sas čhave. A o RAJ šunđa avri a leskri romňi e Rebeka ačhiła khabňi. ²² Sar o čhave andro per jekh avres ispidenas, phenđa: „Oda, so hin kada?“ Vašoda pes geła te phučel le RAJESTAR.

²³ O RAJ lake phenđa:
„Andre tute hin duj narodi,
ale kala duj narodi pes rozdžana.
Jekh lendar ela zoraleder sar oda dujto
a o terneder ela upral o phureder.“

²⁴ Sar avła pre late o časos, ulile lake duj čhave. ²⁵ O ešebno, savo uliła, sas lole balengro a calo zabarardo sar kočuchos, avke dine leske nav Ezav. ²⁶ Palis, sar ulolas leskro phral, chudelas le Ezavoskri peta, vašoda leske dine nav Jakob. Le Izakoske sas šovardeš (60) berš, sar ulile.

O Ezav bikenel peskro pravos

²⁷ O muršora barile avri a o Ezav sas baro lovcos, savo rado džalas avri pre mała, ale o Jakob sas cicho murš, savo radeder ačhelas khere. ²⁸ O Izak kamelas radeder le Ezav, bo rado chalas o mas le dzive džvirengro pal leskro lovos, ale e Rebeka kamelas buter le Jakob.

²⁹ Jekh džives, sar o Jakob tavelas chaben, o Ezav avła ke leste bokhalo pal e mała ³⁰ a phenđa le Jakoboske: „Som bokhalo dži pro meriben! De man ole lole chabenestar!“ Kavke chudňa o Ezav aver nav: Edom*.

³¹ O Jakob phenđa: „Ale ešeb mange biken peskro pravos, so tut hin sar ešebne čhas!“

³² „Mištes!“ odphenđa o Ezav. „Se the avke maj merava! Pre soste mange hin kada pravos?“

³³ O Jakob leske phenđa: „Le akana angle ma vera.“ Avke o Ezav iła pre peste vera a bikenda peskro pravos, so les sas sar ešebne čhas.

³⁴ O Jakob palis diňa le Ezav maro the tadži šošovica. Ov chała a piła. Palis uštila a geła het. Kavke o Ezav na likerelas vaš ňisoske peskro pravos, so les sas sar ešebne čhas.

26

O Izak the o Abimelech

¹ Andre odi phuv avła bokh, ale na ajsi, savi sas andro časos le Abrahamoskro. O Izak geła te bešel andre phuv Gerar ko filištiňiko kralis Abimelech. ² O RAJ pes leske sikada a phenđa: „Ma dža andro Egipt. Ačh andre odi phuv, pal savi tuke phenava. ³ Beš ode sar cudzincos a me avava tuha a požehňinava tut. Tuke the tire čhavengre čhavenge dava savore kala phuva. Kavke dolikerava e vera, savi diňom tire dades le Abraham: ⁴ ‚Rozmnožinava tire potomken sar ňeboskre čerčeňa a dava lenge savore kala phuva. Prekal tire čhave ena savore narodi pre phuv požehňimen.‘ ⁵ Bo o Abraham man šunelas a dolikerelas savore mire prikazaňja the zakoni, mire prikazi the lava.“ ⁶ Avke o Izak ačhiła te dživel andro foros Gerar.

⁷ Sar o murša odarik phučenas pal leskri romňi, phenđa: „Oj hiňi miri pheň.“ Ov daralas te phenel, hoj leske hiňi romňi, bo peske gondolinelas: „Kala murša adarik man šaj murdaren, bo e Rebeka hiňi igen šukar.“

⁸ Sar imar ode dživelas buter časos, jekhvar o filištiňiko kralis o Abimelech dikhla avri prekal e oblaka, sar pes chudenas o Izak la Rebekaha. ⁹ Avke peske o Abimelech

* 25:30 25,30 Oda hin Lolo.

vičinda le Izak a phenda leske: „Oj hiñi tiri romñi! Soske mange phenda, hoj hiñi tiri phen?“

O Izak odphenda: „Phendom oda vašoda, hoj man vaš lake te na murdaren.“

¹⁰ „S'oda amenge kerđal?“ phenda o Abimelech. „Na kampla but, hoj varesavo murš te pašlol tira romñaha a andalas amen andro baro binos!“ ¹¹ Avke o Abimelech phenda savore manušenge: „Ko kerela vareso kale muršeske abo leskra romñake, ela murdardo!“

O vesekeđišagi vaš o chañiga

¹² O Izak chudña andre odi phuv te sadzinel a kidña upre šelvar buter ulipen sar oda, so sadzinda, bo o RAJ les požehñinda. ¹³ Leskro barvalipen furt buter barolas a ačhila lestar igen barvalo murš. ¹⁴ Sas les but stadi bakre the gurunña the igen but sluhi. Vašoda les o Filištinci našti avri ačhenas. ¹⁵ Avke o Filištinci začhide la pošaha savore chañiga, so kopalinde avri o sluhi, sar mek dživelas le Izakoskro dad o Abraham.

¹⁶ Akor o Abimelech phenda le Izakoske: „Dža amendar het, bo sal zoraleder sar amen!“

¹⁷ Avke o Izak odarik geľa het andre Gerariko dolina, ode pes rozthoda a ačhila ode te bešel. ¹⁸ O Izak pale kopalinda avri o chañiga peskre dadeskre, so o Filištinci začhide pal oda, sar muľa o Abraham, a diña lenge pale ola nava, so lenge diña leskro dad.

¹⁹ Sar le Izakoskre sluhi kopalinenas andre gerariko phuv, arakhle chañig le lače pañeha. ²⁰ Ale o gerarika pastjera pes vesekeđinenas le Izakoskre pastjerenca a vakerenas: „Oda hin amaro pañi!“ Vašoda pes odi chañig vičinel Esek*, bo pes lenca vesekeđinenas. ²¹ Avke kopalinde avri dujto chañig, ale the vaš odi pes vesekeđinenas, vašoda lake dine nav Sitna†. ²² Sar o Izak odarik geľa het, kopalinda aver chañig, vaš savi pes imar na vesekeđinenas, a diña lake nav Rechobot‡. Phenda: „Akana amen o RAJ diña baro than, andre savo šaj baruvas.“

²³ A odarik o Izak geľa te bešel andre Beer-Šeba. ²⁴ Ode pes leske rači sikada o RAJ a phenda: „Me som o Del tire dadeskro le Abrahamoskro. Ma dara tut, bo me som tuha! Požehñinava tut a dava tut but potomki angle miro služobňikos Abraham.“

²⁵ O Izak ode ačhada oltaris a lašarelas le RAJES. Palis peske rozthoda o stanos a leskre sluhi ode kopalinde avri aver chañig.

E zmluva maškar o Izak the Abimelech

²⁶ O Abimelech avľa andral o Gerar peskre godavere muršeha le Achuzatoha the le Picholoha, savo sas o velitelis le slugađengro, hoj te dikhen le Izak. ²⁷ Akor lenge o Izak phenda: „Soske avľan ke ma, te man našti avri ačhenas a tradňan man tumendar het?“

²⁸ Odphende leske: „Amen dikhas, hoj o RAJ hino čačes tuha, a vašoda peske phendam, hoj amenge kempel te phandel zmluva la veraha, maškar amende the maškar tu, ²⁹ hoj amen na kereha nič nalačo, avke sar aňi amen tut na kerđam nič nalačo. Se presikavahas tuke ča o lačo a bičhadam tut het andro smirom. A akana dičhol, hoj sal požehñimen le RAJESTAR.“

³⁰ Palis lenge o Izak kerđa hoscina a on chale the pile. ³¹ Tosara uštile a phandle maškar peste e zmluva. Avke len o Izak mukľa, hoj te džan andro smirom.

³² Mek oda džives avle le Izakoskre sluhi a phende leske pal e chañig, so kopalinde avri: „Arakhľam pañi!“ ³³ O Izak diña ole pañeske nav Šibea§. Vašoda pes džiči akana vičinel oda foros Beer-Šeba.

* **26:20** 26,20 Oda hin o Vesekeđišagos. † **26:21** 26,21 Oda hin te džal jekh pre aver. ‡ **26:22** 26,22 Oda hin Bareder than. § **26:33** 26,33 Oda hin Vera.

Le Ezavoskre romňija

³⁴ Sar sas le Ezavoske saranda (40) berš, iľa peske romňijenge duje Chetitanken, la Judita, le Beerihoskra čha, the la Basemata, le Elonoskra čha. ³⁵ Kala duj romňija le Ezavoskre kerenas ča o pharipen le Izakoske the la Rebekake.

27*O Jakob čorel le Ezavoske o požehnaňje*

¹ Sar o Izak phurila a imar na birinelas te dikhel pro jakha, vičinda ke peste peskre phuredere čhas le Ezav a phenda: „Čhavo miro!“

„Kade som,“ odphenda leske.

² O Izak leske phenda: „Dikh, me som imar phuro a na džanav, kana šaj merav. ³ Le tuke tire veci pro lovos, o tulcos* le lukoha a dža pre maľa te chudel mange varesave dzive džviros. ⁴ Olestar mange ker te chal. Se džanes, so rado chav. An mange oda, hoj te chav, a požehňinava tut angloda, sar merava.“

⁵ Ale e Rebeka šunelas, sar o Izak vakerelas peskre čhaha le Ezavoha. Soča o Ezav odgeľa pre maľa, hoj vareso te chudel a te anel, ⁶ phenda e Rebeka le Jakoboske: „Šundom sar tiro dad phenda tire phraleske le Ezavoske: ⁷ Dža mange te chudel varesave dzive džviros a pripravin mange olestar lačo chaben. Sar dochava, požehňinava tut anglo RAJ mek angloda, sar merava. ⁸ Vašoda čhavo miro, šun man andre savoreste, so tuke phenava! ⁹ Dža ko stados a an mange odarik duje šukare kozicen. Tire dadeske kerava lendar lačo chaben, so rado chal. ¹⁰ Palis oda lidžaha le dadeske, hoj te chal a te požehňinel tut angloda, sar merela.“

¹¹ Ale o Jakob phenda peskra dake la Rebekake: „Miro phral o Ezav hino zabarardo, ale me na som. ¹² So te o dad pes mandar kamela te chudel? Palis peske pal ma gondolinela, hoj leha kamav te thovel avri. Kaleha pre ma anava o prekošiben a na o požehnaňje.“

¹³ Ale e daj leske odphenda: „Čhavo miro, oda prekošiben mi perel pre ma! Ča šun man, dža a an mange len.“

¹⁴ Avke ov geľa, anda len peskra dake a oj kerđa o lačo chaben, so rado chalas leskro dad. ¹⁵ Palis e Rebeka iľa o gada le phuredere čhaske le Ezavoskre, ola nekfeder, so sas khere ke late, a urđa len le ternedere čhaske le Jakoboske. ¹⁶ Le cipenca pal o kozici leske učharda o vasta the e meň. ¹⁷ Avke thoda peskre čhaske le Jakoboske andro vasta oda lačo chaben the oda maro, so pekľa. ¹⁸ Sar geľa ko dad, phenda: „Dado miro!“

Ov odphenda: „Kade som. Savo mire čhavendar sal tu?“

¹⁹ O Jakob phenda peskre dadeske: „Me som o Ezav, tiro ešebno čhavo. Kerđom avke, sar mange phenda. Mangav tut, ušti upre, beš a cha olestar, so tuke chudňom. Avke šaj man požehňines.“

²⁰ Ale o Izak phučľa le čhastar: „Sar avke sig vareso arakhľal, čhavo miro?“

Ov odphenda: „O RAJ, tiro Del, mange diňa, hoj te arakhav.“

²¹ O Izak phenda le Jakoboske: „Av pašeder, čhavo miro, hoj man tutar te chudav. Sal tu čačes miro čhavo o Ezav, abo na?“

²² O Jakob geľa pašeder paš peskro dad paš o Izak, savo pes lestar chudňa a phenda: „O hangos hin le Jakoboskro, ale o vasta hine le Ezavoskre.“ ²³ Na sprindžarda les, bo leskre vasta sas zabararde sar o vasta leskre phraleske le Ezavoskre. O Izak les požehňinda ²⁴ a phučľa lestar: „Sal tu čačes miro čhavo o Ezav?“

„Som,“ ov odphenda.

* 27:3 27,3 Oda hin odi veka, andre savi pes thovel o šipi.

²⁵ Avke leske o Izak phendā: „Čhavo miro, pode mange olestar, so chudňal, hoj te chav, a palis tut požehňinava.“ Diňa leske o chaben a chalas. Andā leske the mol a piła. ²⁶ O dad, o Izak leske palis phendā: „Av kade paš ma, čhavo miro, čumide man!“ ²⁷ Ov geła a čumidła les. Sar šundā e voňa leskre gadendar, požehňinda les a phendā:

„Dikh, e voňa mire čhaskri
hiňi sar e voňa la maľakri,
savi požehňinda o RAJ.

²⁸ Mi del tut o Del la ňeboskra rosatar
the la phuvakre barvalipnastar
the pherdo zrnos the mol!

²⁹ Mi služinen tuke o narodi
a mi bandon anglal tu o kmeňi!

Vladňin upral tire phrala
a mi bandon anglal tu o čhave tira dakre!

Mi el prekošlo oda, ko tut prekošela,
a mi el požehňimen oda, ko tut žehňinela!“

³⁰ Soča o Izak požehňinda le Jakob a ov odgeła peskre dadestar, avelas pal o lovos leskro phral o Ezav. ³¹ Ov tiš pripravinda chaben, so rado chalas leskro dad, andā leske a phendā: „Dado miro, ušti a cha olestar, so tuke chudňom, avke man šaj požehňines.“

³² Leskro dad o Izak lestar phučła: „Ko sal?“

Ov odphendā: „Me som tiro ešebno čhavo o Ezav.“

³³ O Izak igen predarandila a phučła: „Akor ko sas oda, ko mange andā o chaben ole džvirostar, so chudňa? Chalom oda imar sigeder, sar tu avľal. Požehňindom les a ela požehňimen pro furt.“

³⁴ Sar šundā kada o Ezav, chudňa zoraes te viskinel a rovibnaha le dades mangelas:
„Dado miro, požehňin the man!“

³⁵ Ale o Izak phendā: „Tiro phral manca thoda avri a čorda tuke o požehnaňje.“

³⁶ O Ezav odphendā: „Se na chudňa ča avke kada nav Jakob. Imar dujtovar manca thoda avri. Angloda mange iľa o pravos le ešebne čhaskro a akana mange čorda the o požehnaňje.“ A mek phučła: „Prekal ma tut nane imar ňisavo požehnaňje?“

³⁷ O Izak leske phendā: „Dikh, čhavo miro, me les ačhadom rajeske upral tu a kerdom savore leskre phralendar leskre sluhē. Diňom les zrnos the mol. Prekal tu imar našti nič kerav, čhavo miro!“

³⁸ O Ezav phendā le dadeske: „Dado, hin tut ča jekh požehnaňje? Joj, dado, mangav tut, požehňin the man!“ A chudňa igen te rovel.

³⁹ Leskro dad o Izak leske odphendā:

„Dživeha dur la plodna phuvatar
the le ňeboskre brišindestar, so perel pre phuv.

⁴⁰ Dživeha olestar, so murdareha la šablaha,
a aveha sluhas tire phraleske.

Ale sar tut leske ačhaveha,
čhiveha tele leskro jarmos pal tiri meň.“

O Jakob denašel andre aver phuv

⁴¹ Akor o Ezav našti avri ačhelas le Jakob vaš o požehnaňje, so les diňa o dad. O Ezav peske phendā: „Sar merela miro dad, akor murdarava mire phrales le Jakob.“

⁴² Sar pes e Rebeka došundā, so phendā o Ezav, diňa peske te vičinel le čhas le Jakob a phendā leske: „Tiro phral tut kamel te murdarel. ⁴³ Akana, čhavo miro, šun man! Denaš ke miro phral ko Laban andro Charan. ⁴⁴ Ačh ke leste, medik na preačhela e

choli tire phraleskri. ⁴⁵ Sar e choli tire phraleskri preačhela a ov bisterela pre oda, so leske kerđal, bičhavava vaš tu, hoj te aves odarik pale khere. Soske tumen te našavav sodujen andre jekh džives?“

⁴⁶ E Rebeka palis phenda le Izakoske: „Džungliła mange o dživipen maškar o Chetitanki. Te peske the o Jakob lela romňa le Chetitankendar andral kadi phuv, elas mange feder te merel!“

28

O romňija prekal o čhave le Izakoskre

¹ O Izak peske vičinda le Jakob a požehňinda les. Prikazinda leske: „Ma le tuke romňa andral o Kanaan. ² Dža andre phuv Paddan-Aram, andro kher ko Betuel, ke tira dakro dad. Ode tuke le avri romňa le Labanoskre čhajendar, la dakre phralestar. ³ O Nekzoraleder Del tut mi požehňinel. Mi del tut but čhaven a tire čhavendar mi en but narodi. ⁴ Mi del le Abrahamoskro požehnaňje tuke the tire čhavengre čhavege, hoj e phuv, kaj sal cudzincos a so diňa o Del le Abrahamoske, te el tiri.“ ⁵ Palis o Izak bičhađa le Jakob, hoj te džal andre phuv Paddan-Aram. Avke džalas ko Laban, ko čhavo le Betueliskro, savo sas Aramejčanos. Ov sas phral la Rebekakro, savi sas e daj le Jakoboskri the le Ezavoskri.

⁶ O Ezav dikhľa, sar o Izak le Jakob požehňinda a bičhađa andro Paddan-Aram, hoj odarik peske te lel romňa. Ov šunda, hoj o Izak leske akor, sar les požehňinda, prikazinda: „Ma le tuke romňa andral o Kanaan,“ ⁷ a dikhľa, hoj o Jakob šunda le dades the la da a geľa andro Paddan-Aram. ⁸ Sar o Ezav avľa pre oda, hoj leskre dadeske le Izakoske nane pre dzeka o Kanaančanki, ⁹ geľa ko Izmael a iľa peske mek avra romňa la Machalata. Oj sas e čhaj le Abrahamoskre čhaskri le Izmaeloskri a e pheň le Nebajotoskri.

Le Jakoboskro suno

¹⁰ O Jakob odgeľa andral e Beer-Šeba a geľa andro Charan. ¹¹ Dogeľa pre varesavo than, kaj presuča, bo o kham imar zageľa andre. Iľa jekh le barendar, thođa peske les tel o šero a pašliła peske pre oda than. ¹² Andro suno dikhľa drabina, savi džalas la phuvatar dži andro ňebos, a le Devleskre aňjela pal late phirenas upre tele. ¹³ Upral late ačhelas o RAJ a phenda: „Me som o RAJ, o Del tire dadeskro le Abrahamoskro the o Del le Izakoskro. Kadi phuv, pre savi pašlos, dava tuke the tire potomkenge. ¹⁴ Tire potomki ena ajci sar o prachos pre phuv a tu rozbaroha pro zapados, pro vichodos, pro severos the pro juhos. Andre tu the andre tire potomki ena požehňimen savore narodi pre phuv. ¹⁵ Me som tuha a chraňinava tut všadzik, kaj ča džaha, a anava tut pale andre kadi phuv. Na omukava tut, medik na kerava oda avke, sar tuke diňom lav, hoj kerava.“

¹⁶ Sar pes o Jakob prekerđa andral o soviben, phenda: „Čačes hino o RAJ pre kada than, ale me olestar na džanavas!“ ¹⁷ Daralas pes a phenda: „Savi bari dar avel kale thanestar! Nane oda nič aver sar o kher le Devleskro. Kada hin e ňeboskri brana.“

¹⁸ O Jakob sig tosara uštíla, iľa oda bar, so leste sas tel o šero, ačhađa les sar sveto slupos a čhorda avri upral pre oda bar o olejos. ¹⁹ Ole thaneske diňa nav Betel. Angloda pes oda than vičinelas Luz.

²⁰ Akor o Jakob iľa vera le RAJESKE: „Te aveha manca, Devla, a te man chraňineha pro drom, pre savo man mukava, te man deha maro the gada, ²¹ a te avava bachtales pale andro kher mire dadeskro, akor RAJEJA, aveha čačes miro Del. ²² Kada bar, savo ačhadom sar sveto slupos, ela le Devleskro kher a savorestar, so man deha, tut dava e đesjatka.“

29

O Jakob avel ko Laban

¹ Palis o Jakob džalas dureder le dromeha a avľa andre phuv pro vichodos. ² Jekhwareste dikhľa pre maľa chaňig, paš savi pašlonas trin bakrengre stadi, bo andral late denas te pijel le bakren. O bar pre chaňig sas igen baro. ³ Sar tradle ode savore stadi, ile tele o bar pal e chaňig a dine te pijel le bakren. Palis o bar thode pale pre chaňig.

⁴ O Jakob ke lende prevakerđa: „Khatar san phralale?“

„Amen sam andral e phuv Charan,“ odphende.

⁵ „Prindžaren le Nachoriskre čhas le Laban?“ phučľa lendar o Jakob.

„Prindžaras les,“ odphende leske.

⁶ Palis lendar phučľa: „Sar dživel?“

Odphende: „Mištes. Dikh, leskri čhaj e Rachel akana avel le bakrenca.“

⁷ O Jakob phendä: „E rat mek hiňi dur a mek nane časos te skidel upre le bakren. Den te pijel le bakren a džan len te pašinel.“

⁸ „Našti,“ odphende leske, „medik pes kade na skidena upre savore stadi. Palis laha tele o bar pal e chaňig a daha te pijel le bakren.“

⁹ Sar mek lenca vakerelas, avľa e Rachel le dadeskre bakrenca, bo oj pašinelas le bakren. ¹⁰ Sar o Jakob dikhľa la Rachel le Labanoskre bakrenca, geľa te lel o bar tele pal e chaňig a diňa te pijel peskre bačiskre bakren. ¹¹ Palis o Jakob čumidľa la Rachel a chudňa zoralet te rovel. ¹² O Jakob phendä la Rachelake: „Me som tiri famelija. Miri daj e Rebeka hiňi pheň tire dadeskri.“ Avke oj oda denašľa te phenel peskre dadeske.

¹³ Sar o Laban šundä, hoj avľa o Jakob, o čhavo leskra pheňakro, denašelas ke leste, hoj pes leha te arakhel. Obchudňa les, čumidľa les a iľa les andre peskro kher. Sar o Jakob leske vakerđa avri savoro, so pes ačhiľa, ¹⁴ o Laban leske phendä: „Tu sal čaćes mire ratestar the mire telostar.“ Avke o Jakob ačhiľa ke leste calo čhon.

Le Jakoboskre romňija

¹⁵ Palis o Laban phendä le Jakoboske: „Na kamav, hoj te keres prekal ma hijaba buči, ča vašoda, hoj sal mange famelija. Phen mange, sar kames, hoj tuke te počinav?“ ¹⁶ Le Laban sas duj čhaja. E phureder pes vičinelas Leja a e terneder Rachel. ¹⁷ La Leja sas šukar* jakha, ale la Rachel sas šukar postava a sas igen šukar.

¹⁸ Le Jakoboske sas e Rachel buter pre dzeka, vašoda phendä le Labanoske: „Vaš tiri terneder čhaj kerava prekal tu efa berš buči.“

¹⁹ O Laban odphendä: „Mištes ela feder, te la dava tuke sar avre muršeske; ačh ade ke ma!“ ²⁰ Avke o Jakob kerelas buči vaš e Rachel efa berš, ale leske oda dičholas sar ča vajkeci dživesa, bo igen la kamelas.

²¹ Palis o Jakob phendä le Labanoske: „De mange mira romňa, imar avľa o časos, hoj laha te ačhav te dživel.“

²² Avke o Laban vičindä savore manušen odarik a kerđa hoscina. ²³ Ale rači iľa peskra avra čha la Leja, andä la ko Jakob a ov laha pašliľa. ²⁴ O Laban diňa la Lejake peskra služka la Zilpa.

²⁵ Sar tosara o Jakob dikhľa, hoj oda sas e Leja, phendä le Labanoske: „So manca kerdal? Či na keravas prekal tu buči vaš e Rachel? Soske manca thodäl avri?“

²⁶ O Laban phendä: „Andre amari phuv nane avke, hoj e terneder čhaj džal sigeder romeste sar e phureder. ²⁷ Užar, medik na predžala kada bijaveskro kurko la Lejaha. Avke tuke šaj les the la Rachel, te vaš late kereha buči prekal ma mek aver efa berš.“

* 29:17 29,17 Abo: slaba

²⁸ O Jakob kerda avke a užarda, medik na pregela o bijaveskro kurko. Palis leske o Laban diña peskra čha la Rachel romňake. ²⁹ O Laban diña la Rachelake peskra služka la Bilha. ³⁰ Avke o Jakob pašliła the la Rachelaha. Kamelas la buter sar la Leja a kerelas prekal o Laban mek aver efa berš.

Ešebna čhave le Jakoboskre

³¹ Sar o RAJ dikhla, hoj o Jakob na kamelas la Leja, phundrađa andre late o dživipen, ale la Rachel našti ulä čhave. ³² E Leja ačhiła khabňi, uliła lake čavoro a diña leske nav Ruben†, bo oj phenda: „O RAJ dikhla pre miro pharipen. Akana man imar miro rom kamela.“

³³ Pale ačhiła khabňi, a sar lake uliła čavoro, phenda: „O RAJ šunda, hoj o rom man na kamel, vašoda mange diña the kale čavores.“ A diña leske nav Šimeon‡.

³⁴ Ačhiła pale khabňi, uliła lake aver čavoro a phenda: „Akana imar miro rom pes likerela paš mande, bo diňom les trine čhaven.“ Vašoda leske diña nav LeviŠ.

³⁵ Palis pale ačhiła khabňi, uliła lake čavoro a phenda: „Akana imar lašarava le RAJES.“ A diña leske nav Juda*. Palis la preačhiła te el čhave.

30

E Rachel the e Leja džan pre peste

¹ Sar e Rachel dikhla, hoj la našti aven čhave, chudňa te žjarlinel pre peskri pheň a phenda le Jakoboske: „De man čhave! Bo sar na, ta merava!“

² O Jakob sas pre Rachel choľamen a phenda: „Či me som o Del, savo likerel tiro dživipen, hoj te na ačhes khabňi?“

³ Oj odphenda: „Kade hiňi miri služka e Bilha, dža ke late a mi ulol mange prekal late čhave. Avke the man ena čhave.“

⁴ Avke diña leske peskra služka la Bilha romňake a o Jakob geľa ke late. ⁵ E Bilha ačhiła khabňi a diña le Jakob čavores. ⁶ Akor e Rachel phenda: „O Del rozsudzinda vaš ma a diña man čaćipen, šunda miro hangos a diña man čhas.“ Vašoda leske diña nav Dan*.

⁷ La Rachelakri služka e Bilha ačhiła pale khabňi a le Jakob diña dujtone čavores. ⁸ Akor e Rachel phenda: „Maravas man zoraha mira pheňaha a zviťazindom upral late.“ Vašoda leske diña nav Naftali†.

⁹ Sar e Leja sprindžarda, hoj la imar našti aven čhave, diña le Jakoboske peskra služka la Zilpa romňake. ¹⁰ The e Zilpa diña le Jakob čavores. ¹¹ Akor e Leja phenda: „Savi bach man hin!“ Vašoda leske diña nav Gad‡.

¹² Palis e Zilpa diña le Jakob dujtone čavores. ¹³ E Leja androda phenda: „Savi požehňimen som! Akana man o džuvľa vičinena požehňimen!“ Vašoda leske diña nav AšerŠ.

¹⁴ Jekhvar, sar pes skidelas upre e pšenića, o Ruben džalas pre maľa. Arakhla ode mandragoroskre rastlini* a andä len peskra dake la Lejake. E Rachel phenda la Lejake: „De man ole mandragorendar, so tuke andä tiro čhavo.“

¹⁵ Oj lake odphenda: „Nane tuke dos, hoj mange ilal mire romes? Kames te lel mek the o mandragori mire čhastar?“

E Rachel lake phenda: „Akor mi pašlol tuha kadi rat o Jakob vaš o mandragori, so andä tiro čhavo.“

† 29:32 29,32 Ruben hin: „Dikhen, muršoro.“ ‡ 29:33 29,33 Šimeon hin: „Ov šunel.“ § 29:34 29,34 Levi hin: „Te phandel jekhetane.“ * 29:35 29,35 Juda hin: „Te lašarel.“ * 30:6 30,6 Dan hin: „Rozsudzinda.“

† 30:8 30,8 Naftali hin: „Te marel pes.“ ‡ 30:11 30,11 Gad hin: „O bachtalipen.“ § 30:13 30,13 Ašer hin: „O požehňaňje.“ * 30:14 30,14 Paćanas, hoj o mandragori le džuvľenge pomožinen te ačhen khabne.

¹⁶ Sar pes o Jakob ke račate visarelas khere pal e mala, e Leja gela angle leste a phendā: „Av ke mande, bo me vaš tu počindom kadi rat mire časkre mandragorenca.“ Avke pašlolas odi rat laha.

¹⁷ O Del šundā avri la Leja. Oj ačila khabni a diña le Jakob pandžtone muršores.

¹⁸ Akor e Leja phendā: „O Del man požehñinda vaš oda, hoj diñom mire romeske mira služka.“ Avke leske diña nav Jisachar†.

¹⁹ E Leja pale ačila khabni a diña le Jakob šovtone čavores. ²⁰ Akor e Leja phendā: „O Del man diña vzacno daros. Akana man miro rom imar dela pačiv. Diñom les šove muršoren.“ Vašoda leske diña nav Zebulun‡. ²¹ Palis lake uliła čhajori a diña lake nav Dina.

²² Akor peske o Del leperda pre Rachel, šundā la avri a phundrađa andre late o dživipen. ²³ Ačila khabni a uliła lake čavoro. Palis phendā: „O Del mandar iła e ladž.“ ²⁴ Diña leske nav Jozef§ a phendā: „Te mange o RAJ pridiñahas mek dujtone čavores!“

O Jakob the o Laban

²⁵ Sar la Rachelake uliła o Jozef, phendā o Jakob le Labanoske: „Muk man, kamav te džal pale khere andre miri phuv. ²⁶ De mange mire romñijen the mire čhaven, vaš save tuke keravas buči, hoj imar te džav het. Se tu korkoro džanes, keci buči keravas prekal tu.“

²⁷ Ale o Laban leske phendā: „Av ke ma lačhejileskro, mangav tut, ma dža mek ñikhaj! Mire devlora mange sikade, sar man o RAJ prekal tu požehñinel. ²⁸ Phen mange, savo počiniben kames.“

²⁹ O Jakob leske phendā: „Se tu džanes mištes, so keravas prekal tu a sar sas mištes tire stadenge, kanastar somas paš lende. ³⁰ Angloda, sar avlom, sas tut frima a akana tut hin igen but. O RAJ tut požehñinelas všadzik, kaj me džavas. Me mušnav imar te dikhel the pre miri famelija.“

³¹ O Laban lestar phučla: „Sar kames, hoj tuke te počinav?“

„Nič man ma de,“ odphendā o Jakob. „Ale te kereha kadi jekh veca prekal mande, ta dureder tuke pašinava tire bakren. ³² Adadžives man predžava maškar savore tire stadi. Domuk mange, hoj te odlav lendar savoren, pre save hin fleki the bodki. Savore kale bakre the kozi, pre save hin fleki the bodki, ena miro počiniben. ³³ Pal kada džaneha, či som čačipnaskro, abo na: Sar aveha te dikhel pre miro počiniben a dikheha, hoj maškar o stadi hin kozi, pre save nane fleki abo bodki, abo bakrore, save nane kale, akor šaj phenes, hoj len čordom tutar.“

³⁴ „Mištes,“ phendā o Laban. „Mi el avke, sar phenes.“ ³⁵ Oda džives o Laban oddelinda le capen the le kozen, pre save sas fleki the bodki, the savoren, pre save sas vareso parno. Oddelinda the savore kale bakren a diña len peskre čhavage andro vasta, ³⁶ hoj te džan le Jakobostar het pre ajci drom, keci šaj te predžal tel o trin džives. O Jakob ode ačila te pašinel leskre aver stadi.

³⁷ Avke peske o Jakob skidna zelena konara le topolistar, le mandlovnikostar the le plataňostar. Čirdna pal lende tele e cipa, hoj te ačhel pre lende parne pasiki.

³⁸ A kala konara thođa andro žlabi, hoj o stadi len te dikhen, sar džana te pijel. Bo ode pes parinenas. ³⁹ A ačhelas pes oda, hoj sar pes o bakre the o kozi parinenas angle ola konara, ulonas lenge bakrore, pre save sas pasiki, fleki the bodki. ⁴⁰ O Jakob oddelinda ole bakroren le Labanoskre stadostar. Sar o bakre pes parinenas, ačhavelas len avke, hoj te dikhen pre le Labanoskre kale bakre the pre ola, pre save sas fleki, hoj lenge te ulon flekimen the bodkimen bakrore. Avke peske kerđa

† 30:18 30,18 Jisachar hin: „O počiniben.“ ‡ 30:20 30,20 Zebulun hin: „E pačiv.“ § 30:24 30,24 Jozef hin: „Mi del mek.“

bareder stados a oddelinda len le Labanoskre stadostar. ⁴¹ Sar pes o zoraleder bakre parinenas, o Jakob thovelas o konara andro žlabos, hoj pes anglal lende te parinen. ⁴² Ale sar sas o bakre slaba, na thovelas o konara anglal lende. Aleha o Laban chudna le slabe bakren a o Jakob le zoralen. ⁴³ Avke o Jakob ačila igen barvalo. Sas les but bakre, kozi, služki the sluhi, řavi the somara.

31

O Jakob denařel le Labanostar

¹ O Jakob řunda, sar o řhave le Labanoskre peske vakerenas: „O Jakob iľa savoro, so sas amare dadeskro. Savoro peskro barvalipen dochudna amare dadestar.“ ² A o Jakob dikhľa, hoj o Laban imar na sas ke leste ajso lačo, sar sas.

³ Akor o RAJ phenda le Jakoboske: „Dža pale ke tiri famelija andre phuv tire dadengri. Me avava tuha.“

⁴ Sar o Jakob pařinelas o stados pre maľa, diňa peske te vićinel la Rachel the la Leja ⁵ a phenda lenge: „Tumaro dad imar nane ke ma ajso lačo, sar sas, ale o Del mire dadeskro sas manca. ⁶ Se korkore džanen, sar caľa mira zoraha keravas bući prekal tumaro dad. ⁷ Ale ov manca thođa avri! Deřvar mange řerinda o poćińiben, ale o Del na domukľa, hoj mange vareso nalačo te kerel. ⁸ Sar tumaro dad phenda: ‚O flekimen ena tiro poćińiben,‘ avke savore bakrengel ulonas flekimen bakrore. A sar phenda: ‚O pasikimen ela tiro poćińiben,‘ avke le bakrengel ulonas pasikimen bakrore. ⁹ A kavke o Del iľa o stados tumare dadestar a diňa les mange.

¹⁰ Sar avľa o řasos le stadoskro te parinel pes, sas man suno a dikhľom, hoj o samci, save řućenenas pro samici, sas flekimen, pasikimen the bodkimen. ¹¹ O ańjelos le Devleskro ke ma andro suno prevakerđa: ‚Jakob!‘ Me leske odphendom: ‚Kade som!‘ ¹² O ańjelos phenda: ‚Dikh, hoj savore samci, save pes parinen le samicenca, hine pasikimen, flekimen the bodkimen. Ačila pes oda, bo dikhľom savoro, so tuha kerđa o Laban. ¹³ Me som o Del, savo pes tuke sikađa pař o Betel, kaj makhľal le olejoha o baruno slupos a kaj man diňal vera. Akana dža avri andral kadi phuv pale andre tiri phuv, kaj uliľal.‘ “

¹⁴ E Rachel the e Leja phende le Jakoboske: „Amen džanas, hoj imar nane řiř, so řaj chudas le dadeskre ředictvostar. ¹⁵ Kerđa amenca avke, sar te ańi leskre na ulamas! Se bikenda amen a rozkerđa savore love, so sas vař amenge poćimen! ¹⁶ Savoro barvalipen, so o Del iľa amare dadestar, hin amaro the amare řhavengro. Vařoda ker savoro avke, sar tuke phenda o Del!“

¹⁷ Akor o Jakob uřiľa, thođa te beřel pro řavi peskre řhaven the le romńen ¹⁸ a iľa peha savore peskre stadi the savoro barvalipen, so peske dochudna andro Paddan-Aram, hoj te džal ke peskro dad ko Izak andre phuv Kanaan.

¹⁹ Sar o Laban džalas te strihinel le bakren, e Rachel řorda peskre dadeske le kherutne devľoren. ²⁰ O Jakob thođa avri le Aramejćanoha le Labanoha, bo leske ańi na phenda, hoj džal lestar het. ²¹ Avke o Jakob iľa peha savoro, so sas leskro, a denařľa het. Paloda, sar pregeľa o pańi Euftrat, džalas ko brehi andro Gilead.

O Laban džal pal o Jakob

²² Pal o trin dživesa phende avri le Labanoske, hoj o Jakob denařľa het. ²³ Avke iľa peha peskre murřen a džalas pal leste eřta dživess, medik les na dochudna dži pař o brehi andro Gilead. ²⁴ Ale raći avľa o Del andro suno ko Laban a phenda leske: „De tuke pozoris, hoj le Jakoboske te na phenes ańi lačo ańi nalačo!“

²⁵ O Laban dochudna le Jakob akor, sar rozthovelas o stanos. Avke the o Laban rozthođa o stani peskre murřenca pro brehi andro Gilead. ²⁶ O Laban phenda le Jakoboske: „So kerďal? Thoďal manca avri! Mire řhajen řordaľ sar varesave zajatcen

andral o mariben! ²⁷ Soske mandar počoral denašlal a thodal manca avri? Šaj tut ligendom avri radišagoha the le gilavipnaha, le bubnenca the le citarenca. ²⁸ Na domuklal mange aňi, hoj te čumidav mire čhajen the lengre čhaven. Likerdal tut sar nagodaŕaver manuš! ²⁹ Hin man zor te kerel tumenge namištes, ale o Del tumare dadeskro mange idž phenda: „De tuke pozoris, hoj le Jakoboske te na phenes aňi lačo aňi nalačo!“ ³⁰ Te imar avke kamehas te džal pale ke tiro dad, soske mange čordal mire kherutne devloren?“

³¹ O Jakob le Labanoske odphenda: „Bo daravas man a gondolindom mange, hoj mange leha tire čhajen la zoraha. ³² Ale ke kaste arakheha tire devloren, oda mi merel! Angle amare phrala predikh savoro, so man hin, a le tuke pale oda, so hin tiro.“ O Jakob na džanelas olestar, hoj len čorda e Rachel.

³³ O Laban geľa andro stanos le Jakoboskro, palis andro stanos la Lejakro a the andro stanos le soduje služkengro, ale nič na arakhlľa. Sar avľa avri andral o stanos la Lejakro, geľa andro stanos la Rachelakro. ³⁴ Ale oj garuđa le kherutne devloren andro sedlos la řavakro a bešľa peske pre oda. O Laban predikhľa calo stanos, ale na arakhlľa nič.

³⁵ E Rachel phenda le dadeske: „Ma av choľamen pre ma, rajeja miro, ale našři anglal tu uščav, bo hin man ola dživesa, so aven pre dojekh džuvľi.“ O Laban rodelas, ale le devloren na arakhlľa.

³⁶ Akor o Jakob cholisalila a phenda le Labanoske: „So tut kerdom ajso nalačo? Soha tut dukhadom, hoj pre mande avke džas? ³⁷ Te chudňal imar te prerodel mire veci, arakhlľal vareso, so hin tiro? Thov oda kade anglal mire the tire phrala a on mi phenen, kaskro hin o čačipen! ³⁸ Keravas prekal tu biš (20) berš buči. Šoha tire bakrendar the kozendar na ulonas mule. Me šoha na chavas tire bakrendar andral o stados, ³⁹ a sar len murdarelas o dzivo džviros, me korkoro oda lavas pre mande. Te merelas vareso rači abo dživese, furt oda mandar mangehas pale. ⁴⁰ O kham man labarelas prekal o džives a prekal e rat fadžinavas – na sas man aňi soviben. ⁴¹ Kavke keravas prekal tu biš (20) berš buči. Dešuštar (14) berš vaš soduj čhaja a šov berš vaš o stadi, ale dešvar mange čerinehas miro počiniben. ⁴² Te na ulahas manca o Del mire dadengro, o Del le Abrahamoskro, saves o Izak lašarelas, akor čačes tu man na diňalas nič. Ale o Del dikhlľa miro pharipen, sar phares keravas prekal tu buči, a vašoda tut o Del rači pokarhinda.“

⁴³ O Laban leske odphenda: „Kala čhaja hine mire čhaja, kala čhave hine mire čhave a kada stados hino miro stados. Savoro, so kade dikhes, hin miro. Ale adadžives našři kerav nič, hoj te ačhen paš ma mire čhaja peskre čhavenca. ⁴⁴ Vašoda av, phandaha maškar peste e zmluva a o Del ela švedkos maškar amende.“

⁴⁵ Akor o Jakob ila o bar a ačhada les sar slupos. ⁴⁶ Peskre phralenge phenda: „Anen o bara!“ Skidle o bara a thode len pre kopa. Palis chanas paš e kopa*. ⁴⁷ Avke o Laban ole thaneske diňa nav Jegar-Sahaduta a o Jakob les diňa nav Gal-Ed†.

⁴⁸ O Laban phenda le Jakoboske: „Kadi kopa bara ela adadžives sar švedkos maškar amende“, vašoda pes vičinel Gal-Ed. ⁴⁹ Vičinel pes the Micpa‡, bo o Jakob phenda: „O RAJ mi stražinel the man the tut, sar pestar avaha dur a na avaha jekhetane.“

⁵⁰ O Laban leske mek phenda: „Te tut namištes likerđalas ke mire čhaja, abo tuke ilalas mek aver romňijen, kajte na džanľomas pal oda, ma bister, o Del hino švedkos maškar amende!“

⁵¹ O Laban leske mek phenda: „Dikh, kade hin e baruňi kopa a kade hin o baruno slupos, so ačhadom maškar amende. ⁵² Kadi kopa the kada slupos hine sar švedki. Me na predžava kadi baruňi kopa a tu našři predžaha kada slupos, hoj te džas pre

* **31:46** 31,46 E hebrejiko čhib: pre kopa † **31:47** 31,47 The Jegar-Sahaduta the Gal-Ed hin: e kopa bara sar švedkos. ‡ **31:49** 31,49 Oda hin: E veža, khatar pes stražinel.

peste nalače gondolišagoha. ⁵³ O Del le Abrahamoskro the o Del le Nachoriskro, o Del amare dadengro, mi el amaro sudcas!“

O Jakob avke diña vera pro Del, saves o Izak lašarelas. ⁵⁴ Palis o Jakob andã e obeta pro verchos a vičindã peskre phralen, hoj lenca te chal. Chanas o chaben a ačhile ode te sovel.

32

O Jakob pes kamel te zdžal le Ezavoha

¹ O Laban sig tosara uštila, čumidla peskre čhagen the lengre čhaven, požehñinda len a visarda pes pale khere.

² Sar džalas o Jakob dureder peskre dromeħa, pre savo pes mukla, arakhle pes leħa le Devleskre añjela. ³ Soča len dikħla, phendã: „Kada hin le Devleskro taboris.“ Ole thaneske diña nav Machanajim*.

⁴ O Jakob bičħada anglal peste peskre muršen ke peskro phral ko Ezav, andre seiriko phuv Edom. ⁵ Phendã lenge: „Kavke phenena mire rajeske le Ezavoske: ‚Kada tuke del te džanel tiro sluhã o Jakob: Dži akana dživavas ko Laban. ⁶ Hin man mire gurmña, somara, bakrore, sluhi the služki. Bičħavav ke tu mire muršen pačabnaha, hoj aveħa ke ma jileskro.‘ “

⁷ Sar avenas pale o murša, save sas bičħade, phende le Jakoboske: „Dogelam ke tiro phral ko Ezav. Ov imar avel ke tu štar šel (400) muršenca.“ ⁸ Androda avla pro Jakob bari dar the pharipen a rozđelinda peskre manušen, bakren, gurmñen the řaven pro duj tabora. ⁹ Phendã peske: „Te avela o Ezav ke jekh taboris a domarela les, dujto taboris ačħela a šaj denašel het.“

¹⁰ Palis pes o Jakob mangelas ko Del: „Devla mire phure dadeskro le Abrahamoskro a mire dadeskro le Izakoskro, šun man! Ó, RAJEJA, tu mange phendãl, hoj te džav pale andre miri phuv the ke miri famelija, a diñal man lav, hoj man deħa andre savoreste bach. ¹¹ Na som ajsa lačħo, hoj mange te presikaves o jileskeriben a te keres oda, so tutar mangav me, tiro služobñikos. Sas man ča e paca sar kadarik pregelom prekal o Jordan a akana man hin duj tabora. ¹² Mangav tut, le man avri andral o vasta le Ezavoskre, bo darav, hoj avela a murdarela man the le romñijen le čhavenca. ¹³ Bo tu man diñal lav, hoj man deħa bach a but čhaven sar moroskri pošĩ, so pes na del te zgenel.“

¹⁴ Odi rat ode o Jakob ačħila te sovel. Palis oddelinda le stadostar o dari prekal o Ezav, prekal peskro phral: ¹⁵ Iľa duj šel (200) kozen, biš (20) capen, biš (20) baranen the duj šel (200) bakren, ¹⁶ tranda (30) řaven peskre terne řavenca, saranda (40) gurmñen, deš biken, biš (20) somaricen the deš somaren. ¹⁷ O stadi, so rozđelinda, diña peskre sluhenge a phendã: „Džan anglal a o stadi mi en jekh avrestar dureder.“

¹⁸ Le ešebneske phendã: „Te tut zdžaha mire phraleħa le Ezavoha a phučela tutar: ‚Kaskro sal a kaj džas a kaskro hin kada stados, so trades angle tu?‘ ¹⁹ Pheneħa: ‚Kada hin daros tire služobñikostar le Jakobostar, so bičħavel peskre rajeske le Ezavoske. A ov avel pal amende.‘ “

²⁰ Phendã the le dujtoneske, le tritoneske the savorenge, ko džanas pal o stadi, hoj kada te phenen le Ezavoske, sar pes leħa zdžana: ²¹ „The korkoro tiro služobñikos o Jakob avel pal amende.“ Bo o Jakob peske phendã: „Dava le Ezav daros, savo bičħavav anglal ma, hoj pre ma imar te na rušel, a palis man leske sikavava. Talam man pilela kamibnaha.“ ²² O dari sas bičħade anglal leste, ale ov ačħila prekal e rat andro taboris.

O Jakob pes marel le Devleħa

* 32:3 32,3 Oda hin: o duj tabora.

²³ O Jakob mek odi rat uštila, ila peha peskre duje romņijen, soduje služken the peskre dešujekh (11) čhaven a pregeľa prekal o paňi Jabok. ²⁴ Ešeb bičhaďa len prekal o paňi a palis savoro, so les sas. ²⁵ Sar ačhiľa korkoro, avľa ke leste varesavo murš a marelas pes leha, medik na vidňisalolas. ²⁶ Sar dikhľa, hoj les na domarela, demaďa les andro klubos a o klubos leske chučila avri. ²⁷ O murš phenda: „Muk man, bo imar avel avri o kham.“

O Jakob phenda: „Na mukava tut, medik man na požehňineha.“

²⁸ O murš phučľa: „Sar tut vičines?“

„Jakob,“ odphenda.

²⁹ „Imar tut na vičineha Jakob, ale Izrael,“ phenda o murš, „bo marehas tut le Devleha the le manušenca a zviťazindal upral lende.“

³⁰ O Jakob lestar palis phučľa: „Mangav tut, phen mange tiro nav.“

Ale ov odphenda: „Soske kames te džanel miro nav?“ A požehňinda le Jakob.

³¹ O Jakob phenda: „Dikhľom le Devles muj-mujeha a ačhilom te dživel.“ Avke diňa ole thaneske nav Peniel†.

³² Sar o Jakob džalas pal oda than Penuel het, o kham imar avelas avri a ov phirelas banges, bo leskro klubos sas dukhado. ³³ Vašoda dži akana o Izraeliti na chan o šľachi pal o klubos, bo e šľacha pro klubos le Jakoboskro sas dukhaďi.

33

O Jakob pes arakhel le Ezavoha

¹ Sar o Jakob dikhľa, hoj avel o Ezav le štar šel (400) muršenca, rozďelinda le čhaven maškar e Leja, Rachel the duj služki. ² Ešeb ačhaďa le duje služken lengre čhavenca, pro dujto than la Leja lakre čhavenca a palis la Rachel le Jozefoha. ³ Avke o Jakob geľa anglal lende a eftavar bandolas dži pre phuv, medik pes na dochudňa ko phral. ⁴ Ale o Ezav denašľa takoj ko phral, obchudňa les a čumidľa. A sodujďzene chudle te rovel.

⁵ Sar pes o Ezav rozdikhľa, dikhľa romņijen le čhavenca a phenda: „Ko hine kala, so hine paš tu?“

O Jakob odphenda: „Oda hine mire čhave, savenca o Del požehňinda tire služobňikoske.“

⁶ Avke avle o služki le čhavenca a bandile anglal leste. ⁷ Geľa ke leste e Leja le čhavenca a the on bandile anglal leste. Pal savorende geľa ke leste the e Rachel le čaha le Jozefoha a bandile anglal leste.

⁸ O Ezav phučľa: „So mange kames te sikavel kale savore stadenca, saven bičhaďal?“

O Jakob odphenda: „Diňom tuke len sar daros, hoj prekal lende tuke te avav pre dzeka, rajeja miro.“

⁹ Ale ov phenda: „Man hin but, phrala miro, ča muk tuke oda, so hin tiro.“

¹⁰ „Na!“ phenda o Jakob. „Te arakhľom milost andre tire jakha, le kada daros mandar. Priiľal man ajse bare lačhipnaha, hoj sar dikhav pre tiro muj, dičhol mange avri sar le Devleskro muj! ¹¹ Mangav tut, le mandar kada daros. Se o Del man andre savoreste požehňinda a hin man savorestar but.“ Sar les o Jakob but prevakerelas, ila lestar oda daros.

¹² O Ezav phenda: „Mukas pes le dromeha sodujďzene a džas jekhetane.“

¹³ O Jakob odphenda: „Miro raj džanel, hoj man hin cikne čhave a mušinav man te starinel the pal o bakre the gurunňa, so den te pijel peskre ciknen. Te pre lende sidarava ča jekh džives, merena mange savore stadi. ¹⁴ Mi džal miro raj anglal peskro

† 32:31 32,31 Oda hin: o muj le Devleskro.

služobnikov. Me džava polokes pal tute, ale avke sig, sar pes dela le stadenca the le čhavenca, medik na dodžava ke tu andro Seir, rajeja miro.“

¹⁵ Palis o Ezav phendā: „Mangav tut, domuk, hoj bajča varesave džene mire manušendar te džan tuha.“

„Na kempel,“ odphendā o Jakob. „Ča jekh kamav, hoj te arakhav milost andre tire jakha, rajeja miro.“

¹⁶ Mek oda džives o Ezav odgeľa pale andro Seir. ¹⁷ Ale o Jakob džalas andro Sukot, kaj peske ačhađa kher a prekal peskre stadi kerđa streškici. Vašoda pes oda foros vičinel Sukot.

¹⁸ Sar o Jakob avľa avri andral o Paddan-Aram, dogeľa mištes andro foros Šichem andre phuv Kanaan a bešelas paš o foros. ¹⁹ Le Chamoroskre čhavendar o Jakob cinda kotor maľa vaš o šel (100) rupune. (O Chamor sas dad le Šichemoskro.) Ode o Jakob rozthoda peskre stani. ²⁰ Ačhađa ode oltaris a diňa leske nav El-Elohe Izrael*.

34

E Dina the o Šichem

¹ Jekhvar e Dina, le Jakoboskri čhaj, savi leske uliľa la Lejatar, džalas pes te sprindžarel le džuvlenca, save ode bešenas. ² Sar la dikhľa o Šichem, iľa la našilu, pašliľa laha a iľa latar e pačiv. Leskro dad o Chamor sas Chivijcos a sas rašaj andre odi phuv. ³ Akor pes o Šichem igen zakamľa andre le Jakoboskri čhaj Dina a kamelas te dochudel lakro jilo. ⁴ O Šichem phendā peskre dađeske le Chamoroske: „Le mange kala džuvľa romňake!“

⁵ O Jakob pes došundā, hoj o Šichem iľa leskra čha la Dina a našilu laha pašliľa. Ale na vakerelas pal oda, medik leskre čhave na avle pale pal e maľa le stadostar. ⁶ No o Chamor, o dad le Šichemoskro, geľa avri ko Jakob, hoj leha te vakerel. ⁷ Sar o čhave le Jakoboskre avenas pal e maľa a došunde pes, so pes ačhiľa, igen len ada zadukhandiľa a igen cholisalile. Se o Šichem kerđa baro džungipen le Izraeloske, bo našilu pašliľa lengra pheňaha. Kerđa oda, so na sas domuklo.

⁸ Ale o Chamor lenge phendā: „Miro čhavo o Šichem pes igen zakamľa andre tumari čhaj. Den leske la romňake. ⁹ Sthovas amare fameliji. Tumen amenge dena tumare čhajen a tumen lena peske amare čhajen. ¹⁰ Bešen amenca a e phuv ela prekal tumende phundrađi. Dživen tumenge slobodnones a ačhen kade te bešel.“

¹¹ Palis o Šichem phendā lakre dađeske the lakre phralenge: „Te arakhav e milost andre tumare jakha! Dava tumen savoro, so kamena. ¹² Phenen, save dari kamen vaš e čhaj a keci kempel te počinel. Dava tumen ajci, keci kamena. Ča den mange la romňake!“

¹³ Vašoda, hoj o Šichem lengra pheňaha la Dinaha našilu pašliľa, kamle lenca le Jakoboskre čhave te thovel avri a odphende le Šichemoske the leskre dađeske le Chamoroske: ¹⁴ „Ada našti keras, hoj peskra pheňa te das le muršeske, savo nane obrezimen, bo ulahas oda prekal amende ladž. ¹⁵ Ale ča avke pes šaj dovakeras, te pes dojekh murš tumendar dela te obrezinel, avke sar sam amen obrezimen. ¹⁶ Palis tumenge daha amare čhajen a amen peske laha tumare čhajen. Avke dživaha jekhetane sar jekh narodos, ¹⁷ ale te amen na šunena a na dena pes te obrezinel, la čha peske laha a džaha het.“

¹⁸ Ada sas le Chamoroske the leskre čhaske le Šichemoske pre dzeka. ¹⁹ O terno, savo sas andro jakha peskra famelijake igen baro, na užarda a sigo geľa oda te kerel, bo le Jakoboskra čha igen kamelas.

* **33:20** 33,20 Oda hin: O El hin o Del le Izraeloskro.

²⁰ Avke o Chamor the leskro čhavo gele ke brana peskre foroskri a vakerenas ko murša, so ode bešenas: ²¹ „Kala murša kamen amenca te dživel čačes andro smirom. Mi ačhen akor te bešel andre kadi phuv a mi phiren, kaj ča kamen, bo o than hino dos baro the prekal lende. Amen peske laha lengre čhajen romňijenge a peskre čhajen daha lenge. ²² Ale kala murša ča akor ačhena amenca te dživel sar jekh narodos, te pes dojekh amaro murš dela te obrezinel, avke sar hine on obrezimen. ²³ A paš oda: Či na ena amare lengre stadi, barvalipen the savore džviriri? No ča priačas lenge pre oda a bešena amenca!“

²⁴ Savore murša, so sas paš odi brana le foroskri, šunde le Chamor the leskre čhas le Šichem a dine pes te obrezinel.

²⁵ Pal o trito džives, sar len sas o dukha, o Šimeon the o Levi, o duj čhave le Jakoboskre, la Dinakre phrala, ile o šabli, počoral gele andro foros a murdarde avri savore muršen. ²⁶ Le šablencia murdarde the le Chamor the leskre čhas le Šichem. Palis ile la Dina andral o kher le Šichemoskro a gele het. ²⁷ Le Jakoboskre čhave avle pale ke ola mule a vaš e ladž peskra pheňakri skidle savoro andral o foros. ²⁸ Ile le bakren, le gurumňen, le somaren a savoro, so sas ode the pre maľa. ²⁹ Odligende savoro lengro barvalipen the le romňen le čhavenca a skidle savoro, so len sas andro khera.

³⁰ Palis o Jakob phendä le Šimeonoske the le Leviske: „Tumen man aleha andan andre bibach, bo akana man o Kanaančana the o Perizeja andre kadi phuv našti avri ačhena. Hin man ča frima manuša. Te pes sthoveňa jekhetane pre mande, zviťazinena upral ma a zňičinena man the olen, ko hine manca.“

³¹ Ale on odphende: „Či šaj leske domuklam, hoj te kerel amara pheňaha sar lubňaha?“

35

O Del požehňinel le Jakob andro Betel

¹ O Del phendä le Jakoboske: „Visar tut pale andro Betel a ačh ode te bešel. Ačhav o oltaris le Devleske, savo pes tuke sikađa, sar denašehas tire phralestar le Ezavostar.“

² Akor o Jakob phendä leskra famelijake the savorenge, ko sas leha: „Čhiven het savore avre devlen, so hine tumende, žužaren tumen a preuren tumen. ³ Aven džas andro Betel. Ode ačhavava o oltaris le Devleske, savo man šunda avri oda džives, sar somas andro pharipen, a lidžalas man pal o drom.“ ⁴ Avke leske dine savore avre devlen, so lende sas, a the o kružki, so lende sas figimen andro kana. O Jakob oda garuđa andre phuv tel o dubos* paš o foros Šichem.

⁵ Sar džanas avri andral oda foros, avľa pre ola manuša ole forendar ajsi bari dar le Devlestar, hoj na kerde nič le Jakoboskra famelijake. ⁶ O Jakob avľa savore peskre manušenca andro Luz, so adadžives hin o Betel andre phuv Kanaan. ⁷ Ode ačhađa oltaris a diňa ole thaneske nav El-Betel, bo ode pes leske o Del sikađa, sar denašelas peskre phralestar. ⁸ Andre oda časos muľa e Debora, la Rebekakri služka, savi la bararda avri. Parunde la tel o dubos teleder le Betelostar. Ole duboske diňa nav „o Rovibnaskro Dubos“.

⁹ Kana o Jakob pes visarelas andral o Paddan-Aram, sikađa pes leske pale o Del a požehňinda les. ¹⁰ Phendä leske: „Tiro nav hin Jakob, ale akanastar tut vičineha Izrael.“ Avke leske o Del diňa nav Izrael.

¹¹ O Del leske mek phendä: „Me som o Nekzoraleder Del. Av plodno a rozmnožin tut! Tutar avena but narodi a aveha dad le kralenge. ¹² E phuv, so diňom le Abrahamoske the le Izakoske, dav tuke a the tire čhavengre čhavage.“ ¹³ Avke lestar o Del palis odgeľa pal oda than, kaj leha vakerelas.

* 35:4 35,4 Abo: o terebint

¹⁴ Ode, kaj leha o Del vakerelas, ačhađa o Jakob baruno slupos a čhiđa pre leste avri e mol the o olejos, so le Devleske andā sar obeta. ¹⁵ Ole thaneske, kaj leha o Del vakerelas, diňa o Jakob nav Betel†.

E Rachel merel, sar ulol o Benjamin

¹⁶ Andral o Betel palis džanas dureder, a sar sas imar pašes paš e phuv Efrata, chudňa e Rachel te ločhol a ločholas igen phares. ¹⁷ Androda lake phenda e džuvli, savi lake pomožinelas paš o ločhuviben: „Ma dara tut Rachel, ela tut pale muršoro.“ ¹⁸ Ale sar oj merelas a sas imar pašes paš o meriben, diňa peskre čhaske nav Ben-Oni‡, ale o Jakob leske diňa nav BenjaminŠ.

¹⁹ Avke e Rachel muľa a parunde la le dromeha andre Efrata, so hin adadžives o Betlehem. ²⁰ Upral lakro hrobos ačhađa o Jakob bar a dži adadžives ačhel kada bar sar o leperiben prekal e Rachel.

²¹ O Izrael palis odarik odgeľa a rozthoda o stanos pal e veža Migdal-Eder*. ²² Sar imar bešelas andre kadi phuv, o Ruben pašliľa la Bilhaha, savi sas romňi-služobnička leskre dadeskri, a o Izrael pes pal oda došundā.

Le Jakobskre čhave

Le Jakob sas dešuduj (12) čhave. ²³ La Lejakre čhave sas o Ruben, ešebno čhavo le Jakobskro, palis o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jisachar the o Zebulun.

²⁴ La Rachelakre čhave sas o Jozef the o Benjamin.

²⁵ La Rachelakra služka la Bilha sas čhave o Dan the o Naftali.

²⁶ La Lejakra služka la Zilpa sas čhave o Gad the o Ašer.

Kala sas o čhave le Jakobskre, save leske ulile andro Paddan-Aram.

Le Izakoskro meriben

²⁷ Palis o Jakob avľa ke peskro dad Izak andro Mamre andro Kirjat-Arba, so hin adadžives o Hebron, kaj bešenas o Abraham the o Izak. ²⁸ O Izak dživelas šel the ohtovardeš (180) berš. ²⁹ Muľa andre šukar lačhe phuripnaskre berša a geľa paš peskre phure dada, save mule. Leskre čhave o Ezav the o Jakob les parunde.

36

Le Ezavoskre čhave

¹ Kala hine o čhave le Ezavoskre, saves sas the aver nav Edom.

² O Ezav peske ilā romňen, save sas Kanaančanki: la Ada, la čha le Elonoskra le Chetitoskra, the la Oholibama, la Anakra čha, savake sas papus o Chivijcos o Cibeon.

³ Ilā peske the le Izmaeloskra čha la Basemat, savi sas le Nebajotoske pheň.

⁴ La Adake ulila o Elifaz a la Basematake o Reuel. ⁵ La Oholibamake ulila o Jeuš, o Jalam the o Korach. Kala hine le Ezavoskre čhave, save leske ulile andre phuv Kanaan.

⁶ Palis ilā o Ezav peskre romňen the čhaven, savore manušen, save sas leskre, the savore stadi, mek aver dobitkos the savoro barvalipen, so les sas andre phuv Kanaan, a geľa het peskre phralestar le Jakobostar andre phuv Seir. ⁷ Odgeľa vašoda, bo ov the o Jakob sas igen barvale a našti imar bešenas jekhetane. Bo pre odi phuv, andre savi bešenas, sas imar frima chaben prekal lengre stadi. ⁸ O Ezav, savo pes vičinelas the Edom, ačhiľa te bešel pre brehengri phuv Seir.

⁹ O Ezav sas papus le Edomčanenge pre seiriko phuv a kala hine leskre čhave. ¹⁰ Lengre nava sas o Elifaz, o čhavo la Ezavoskra romňakro la Adakro, the o Reuel, o čhavo la Ezavoskra romňakro la Basematakro.

† 35:15 35,15 Oda hin: o kher le Devleskro. ‡ 35:18 35,18 Oda hin: o čhavo mire pharipnaskro. § 35:18 35,18 Oda hin: o čhavo mire čače vasteskro. * 35:21 35,21 Oda hin: e veža, kaj stražinenas o stadi.

¹¹ Le Elifazoskre čhave sas o Teman, o Omar, o Cefo, o Gatam the o Kenaz. ¹² Le Elifaz sas the romňi-služobňička e Timna, savake ulila o Amalek. E Ada sas lenge baba.

¹³ Le Reueloskre čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šamah the o Mizah. E Basemat sas lenge baba.

¹⁴ O Jeuš, o Jalam the o Korach sas čhave la Oholibamakre, savi sas čhaj le Anaskri, savo sas čhavo le Cibeonoskro.

¹⁵ Kala kmeňi avle le Ezavostar the leskre ešebne čhastar le Elifazostar: o Teman, o Omar, o Cefo, o Kenaz, ¹⁶ o Korach, o Gatam the o Amalek. Kala savore hine la Adakre čhaskre čhave. ¹⁷ Kala kmeňi avle le Reuelostar, le Ezavoskre čhastar: o Nachat, o Zerach, o Šamah the o Mizah. Kala savore hine la Basematakre potomki. ¹⁸ Kala Ezavoskre kmeňi avle la Oholibamatar, la Anakra čhatar: o Jeuš, o Jalam the o Korach. ¹⁹ Kala kmeňi avle le Ezavostar – le Edomostar.

²⁰ O Seir sas andral o Choričanengro kmeňos, so dživelas andre odi phuv mek sigeder, sar avla o Ezav. Andral o Seir avle o kmeňi o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, ²¹ o Dišon, o Ecer the o Dišan. Kala hine o Choričanengre kmeňi le Seirostar andral e phuv Edom.

²² Le Lotanoskre čhave sas o Chori the o Hemam a leskri pheň sas e Timna.

²³ Le Šobaloskre čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefo the o Onam.

²⁴ Le Cibeonoskre čhave sas o Ajah the o Anah. O Anah sas oda, savo arakhla pre pušta o prameňa le tate paňeha, sar pašinelas le dadeskre somaren.

²⁵ Le Anoskre čhave sas o Dišon the e Oholibama.

²⁶ Le Dišonoskre čhave sas o Chemdan, o Ešban, o Jitran the o Keran.

²⁷ Le Eceroskre čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan.

²⁸ Le Dišanoskre čhave sas o Uc the o Aran.

²⁹⁻³⁰ Kala hine o choričjicka kmeňi andral o Seir: o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

O edomika krala

³¹ Kala hine o krala, save sas andro Edom mek sigeder, sar sas le Izraeliten kralis: ³² Andro Edom kralinelas o Belas, savo sas o čhavo le Beoriskro. Leskro foros sas e Dinhaba.

³³ Sar muľa o Belas, kralinelas o Jobab, le Zerachoskro čhavo andral e Bocra.

³⁴ Sar muľa o Jobab, kralinelas o Chušam andral e phuv Teman.

³⁵ Sar muľa o Chušam, kralinelas le Bedadoskro čhavo o Hadad, savo zviťazinda upral o Midijana pre moabiko phuv. Leskro foros sas Avit.

³⁶ Sar muľa o Hadad, kralinelas o Samlah andral e Masreka.

³⁷ Sar muľa o Samlah, kralinelas o Šaul andral o Rechobot paš o Baro paňi.

³⁸ Sar muľa o Šaul, kralinelas le Achboriskro čhavo o Baal-Chanan.

³⁹ Sar muľa o Baal-Chanan, kralinelas o Hadar. Leskro foros pes vičinelas Pau a leskri romňi sas e Mehetabel, e čhaj la Matredakri, e čhaj la Me-Zahabakri.

⁴⁰ Kala kmeňi sas le Ezavostar: o Timnas, o Alvah, o Jetet, ⁴¹ o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁴² o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁴³ o Magdiel the o Iram. Kala nava chudle pal peskre ešebna dada. Dojekh lendar bešelas pre aver than andre phuv Edom. Kala savore Edomčana sas le Ezavostar.

37

O Jozef the leskre phrala

¹ O Jakob geľa te dživel andro Kanaan, kaj dživelas leskro dad sar cudzincos.

² Kada hin pal e famelija le Jakoboskri.

Sar sas le Jozefoske dešuefta (17) berš, pašinelas le bakren peskre phralenca. Bešelas peskre dadeskre čhavenca, save sas la Bilhatar the la Zilpatar. O Jozef anelas pal peskre phrala o nalačhe hiri peskre dadeske.

³ O Izrael kamelas buter le Jozef sar okle čhaven, bo uliła leske, sar sas imar phuro. O Jakob leske diňa te sivel igen šukar farebno plaštós. ⁴ Sar dikhle leskre phrala, hoj lengro dad le Jozef kamelas buter sar len, našti les avri ačhenas, a vašoda leha imar aňi šukares na vakerenas.

⁵ Jekhvar džalás o Jozef suno. Sar phendá avri o suno peskre phralenge, sas mek buter choľamen pre leste, ⁶ bo kavke lenge phendá: „Šunen, phralale, pal soste džavas suno! ⁷ Samas pre maľa a phandahas o snopi la pšeňicakre. Miro snopos pes hazdňa a ačhelas upre. Tumare snopi ačhenas pašal miro snopos a bandonas anglal leste.“

⁸ Pre kada leske o phrala phende: „So kames upral amende te kralinel abo te vladňinel?“ Vaš leskre sune the lava les o phrala mek goreder našti avri ačhenas.

⁹ Le Jozef sas mek the aver suno a phendá les le phralenge: „Sas man mek aver suno! Bandolas angle ma o kham, o čhonoró the o dešujekh (11) čerčeňa.“

¹⁰ Kada phendá le dadeske the le phralenge. Ale o dad leske phendá: „Savo suno tut sas? Pal soste oda hin? Či avava me, tiri daj the tire phrala a banduvaha angle tu dži pre phuv?“ ¹¹ Vašoda pre leste leskre phrala žjarlinenas, ale o dad gondolinelas furt pal oda suno.

¹² Jekhvar, sar o phrala gele te pašinel le dadeskre bakren andro Šichem, ¹³ o Izrael phendá le Jozefoske: „Tire phrala pašinen paš o Šichem. Av, bičhavav tut pal lende.“

Ov odphendá: „Kade som.“

¹⁴ O Izrael leske phendá: „Dža, dikh, sar hin le phralenge the le stadenge. Palis av a phen mange oda.“ Palis les bičhađa andral e dolina Hebron.

Avke o Jozef avľa andro Šichem, ¹⁵ kaj les arakhľa varesavo murš, sar phirelas upre tele pal e maľa, bo na džanelas, kaj te džal, a phučľa lestar: „So rodes?“

¹⁶ „Rodav mire phralen,“ odphendá o Jozef. „Phen mange, kaj pašinen peskre stadi?“

¹⁷ Oda murš leske phendá: „Gele adarik het. Me len šundóm, sar vakerenas, hoj džana andro Dotan.“

O Jozef palis geľa pal peskre phrala a arakhľa len andro Dotan. ¹⁸ Sar les dikhle dural, mek sigeder, sar paš lende doavľa, phende peske, hoj les murdarena. ¹⁹ Vakerenas maškar peste: „Dikhen, avel o raj le sunengro! ²⁰ Aven džas! Murdaras les! Palis les čhivaha andre chaňig a phenaha, hoj les čaľa o dzivo džviros. Avke dikhaha, so ela leskre sunenca!“

²¹ Sar oda šundá o Ruben, kamelas les te cirdel avri andral lengre vasta, vašoda phendá: „Na murdaras les! ²² Ma čhoren avri o rat! Čhiven les andre kadi chaňig, so hiňi pre pušta. Ma thoven pre leste o vasta!“ Bo ov les kamlá te zachraňinel lendar a te anel les pale ko dad.

²³ Sar o Jozef avľa ko phrala, čhide pal leste tele oda šukar farebno plaštós, so sas pre leste, ²⁴ a palis les čhide andre chaňig. Andre chaňig na sas paňi.

²⁵ Akor, sar bešenas paš o chaben, dikhle te avel le Izmaeliten le řavenca andral o Gilead. O řavi anenas pre peste e voňavo riciňa, o balzamos the e mirha, so řidžanas andro Egipt.

²⁶ O Juda phendá peskre phralenge: „So amen ela olestar, te le phrales murdaraha a garuvaha andre oda, hoj les murdarđam? ²⁷ Džas, bikenas les le Izmaelitenge, ale na thovas pre leste o vasta. Se hino amaro phral, amare ratestar.“ O phrala les šunde.

²⁸ Sar odarik predžanas o midijaňika kupci, o phrala ile avri le Jozef andral e chaňig a bikende les vaš o biš (20) rupune le Izmaelitenge, save les řigende andro Egipt.

²⁹ Sar o Ruben avla pale paš e chañig a dikhla, hoj o Jozef ode nane, čhingerda pre peste o plaštos. ³⁰ Avla pale paš o phrala a phenda: „O muršoro ode nane! So kerava?“

³¹ Avke ile le Jozefoskre gada, murdarde le capos a močinde o gada andro rat. ³² Oda šukar plaštos ile, ligende le dadeske a phende: „Kada arakhlam. Dikh, či kada plaštos hin tire čhaskro, abo na.“

³³ Sar o Jakob sprindžarda oda plaštos, phenda: „Kada plaštos hino čačes mire čhaskro! Čala les varesavo dzivo džviros! Čačes le Jozef rozčhingerda!“ ³⁴ O Jakob pre peste čhingerda o plaštos, urda pre peste o gada le gonestar a but dživesa sas andre žala pal o Jozef. ³⁵ Savore leskre čhave the čhaja les avle te pošešinel, ale ov oda na kamelas a phenda: „Andre žala pal miro čhavo džava tele andro than le mulengro.“

³⁶ A o Midijana bikende le Jozef andro Egipt le Putifariske, le faraonoskre uradnikoske, savo sas o velitelis le stražnikenge.

38

O Juda the e Tamar

¹ Andre oda časos o Juda geła het peskre phralendar a ačila ke jekh manuš, savo pes vičinelas Chirah a sas andral o foros Adulam. ² Sas ode jekh Kanaančanos o Šuas. Sar o Juda dikhla le Šuasoskra čha, ila peske la romňake a pašlila laha. ³ Oj ačila khabni a ulila lake čavoro. O Juda leske diňa nav Er. ⁴ Pale ačila khabni a ulila lake aver čavoro. Diňa leske nav Onan. ⁵ Mek jekhvar lake ulila čavoro a diňa leske nav Šelah. Sas oda andro Kezib, sar ov ulila.

⁶ O Juda ila avri prekal peskro ešebno čhavo romňa, savi pes vičinelas Tamar. ⁷ Ale le Judaskro ešebno čhavo o Er sas nalačo anglo jakha le RAJESKRE, vašoda leske o RAJ ila o dživipen.

⁸ Avke phenda o Juda le Onanoske: „Sar šogoris mušines tuke te lel tira šogorkiňa romňake. Zdža tut laha a an prekal late le phraleske čhaven.“ ⁹ O Onan džanelas, hoj o čhave na ena leskre, vašoda, sar pes le phraleskra romňaha zdžalas, ov na dokerelas oda, hoj le phrales te el čhave. ¹⁰ Le RAJESKE ada na sas pre dzeka, avke the leske ila o dživipen.

¹¹ Avke phenda o Juda peskra borake la Tamarake: „Dživ andro kher tire dadeskro sar vdova, medik na dobarola avri miro čhavo o Šelah.“ Bo na kamla, hoj te merel avke sar leskre phrala. Avke e Tamar geła het a dživelas andro kher peskre dadeskro.

¹² Pal o buter časos muła e romni le Judaskri, e čhaj le Šuasoskri. Sar pregela e žala le Judaske, geła le prijateliha le Chiroha andre Timna, kaj strihinenas leskre bakren.

¹³ Avke phende la Tamarake: „Tiro sastro džal akana andre Timna te strihinel peskre bakren.“ ¹⁴ E Tamar džanelas, hoj o nekterneder čhavo o Šelah imar barila avri, ale o Juda les lake na diňa. Vašoda čhida tele pal peste o vdovika gada, ila peske o khosno, garuda peske o muj a bešla peske paš e brana andro foros Enajim. O Enajim sas pašes pro drom andre Timna.

¹⁵ Sar la o Juda dikhla, gondolinda peske, hoj hiňi lubni, bo o muj late sas zagarudo. ¹⁶ Geła paš late pro drom a phenda: „Šun man, domuk mange, hoj tuha te pašluvav.“ Ov na džanelas, hoj oda hiňi leskri bori.

Oj lestar phučla: „So man deha vaš oda?“

¹⁷ Ov odphenda: „Bičhavava tuke terňa kozica andral o stados.“

Avke oj leske phenda: „De man vareso aver vaš oda, medik la na bičhaveha.“

¹⁸ „So tut šaj dav akana?“ phučla latar o Juda.

Oj odphenda: „Tiri pečaf la špargaha the e paca, so hin tute andro vast.“ Avke lake oda diňa, pašlifa laha a oj ačhifa lestar khabni. ¹⁹ Oj palis uštifa a geľa het. Čhida tele o khosno a urďa peske pale o vdovika gada.

²⁰ Palis o Juda bičhada la terňa kozica peskre prijatelaha le Chiroha, hoj te lel latar pale oda, so lake diňa, ale na arakhľa la. ²¹ Dophučelas pes le manušendar, save bešenasa ode: „Kaj hiňi odi lubni, so bešelas paš o drom paš o Enajim?“

Odphende leske: „Kade na sas nisavi lubni.“

²² Avke avľa pale ko Juda a phenda leske: „Na arakhľom la. The o manuša andral oda foros vakerenas, hoj nisavi lubni ode na sas.“

²³ O Juda phenda: „Mi mukel peske oda, so la diňom. Ča te na avas pro asaben. Se me lake la kozica bičhadom tuha, ale tu la na arakhľal.“

²⁴ Sar pregeľa trin čhon phende le Judaske: „Tiri bori e Tamar kerďa lubipen a avke ačhifa khabni.“

O Juda phenda: „Anen la avri a labaren la!“

²⁵ Sar la anenas, diňa te phenel peskre sastreske: „Ačhilom khabni ole muršestar, kaskre hine kala veci. Dikh mištes, kaskri hiňi kadi pečaf la špargaha the kadi paca.“

²⁶ Sar oda dikhľa o Juda, phenda: „Oj hiňi spravodľiveder sar me, bo na diňom la mire čhaske le Šeloske.“ Paloda laha o Juda imar buter na pašľolas.

²⁷ Sar imar lake avľa o časos te ločhol, sikaďa pes, hoj andre late hin duj čhave.

²⁸ Sar lake uľonas o čhave, jekh le čhavorendar thoďa avri o vast. Odi romni, savi lake pomožinelas le ločhol, phandľa ľoli šparga le čhavoreske pro vast a phenda: „Kada avľa ešebno avri.“ ²⁹ Ale o čavoro cirdňa andre pale o vast a leskro phral avľa ešebno avri. Oj phučľa: „Sar tut ispidňal ešebno avri?“ Vašoda leske diňa nav Perc*. ³⁰ Palis avľa avri the leskro phral, saveste sas e ľoli šparga pro vast. Leske dine nav Zerach†.

39

O Jozef the e romni le Putifariskri

¹ Sar ligende le Jozef andro Egipt, o Egiptanos o Putifar les cinda le Izmaelitendar. Ov sas uradnikos le faraonoskro, o velitelis le palaciskre stražnikengro. ² Ale o RAJ sas le Jozefoha, a vašoda savoro, so kerelas, avelas leske avri. Dživelas andro kher ke peskro egiptsko raj. ³ Leskro raj dikhľa, hoj o RAJ hino leha a hoj les andre dojekh buči požehňinel. ⁴ O Jozef arakhľa milost andre leskre jakha a ačhifa leskro slugas. O Putifar les ačhada upral savoreste andre peskro kher a diňa leske andro vasta savoro, so sas leskro. ⁵ Akorestar, sar les o Egiptanos ačhada upral peskro kher, o RAJ požehňinelas leskro kher a savoro, so les sas. Le RAJESKRO požehnaňje sas upral savoreste, so les sas andro kher the pre maľa. ⁶ Avke savoro, so les sas, diňa le Jozefoske andro vasta. O Putifar pes imar pal nisoste na starinelas, ča pal o chaben, so chalas.

O Jozef mištes dičholas avri a sas igen šukar.

⁷ Pal varesavo časos le rajeskri romni chudňa te dikhel pal o Jozef a phenda leske: „Pašľuv tuke manca!“

⁸ Ale ov oda na kamelas te kerel a phenda peskre rajeskra romňake: „Dikh, miro raj pes na mušinel te starinel pal nisoste andro kher, bo me som kade a ačhada man upral savoreste, so hin leskro. ⁹ Andre kada kher nane niko mandar bareder. Nane nič, so mange na diňa andro vasta, ča tut na, bo sal leskri romni. Sar šaj kerav kajso baro džungipen a kajso binos anglo Del?“ ¹⁰ A kajte džives so džives cirdelas le Jozef pre oda, hoj laha te pašľol, ov la na šunda.

* **38:29** 38,29 Oda hin: te premarel. † **38:30** 38,30 Oda hin: o Vidnišagos abo Lolo.

¹¹ Sar andre jekh džives geľa o Jozef te kerel peskri buči andro kher, ňiko le služobňikendar na sas khere. ¹² E romňi le Putifariskri les chudňa le plaštostar a phendá: „Av, pašľuv manca!“ Ale ov denašľa avri a mukľa lake o plaštos andro vast. ¹³ Sar oj dikhľa, hoj lake mukľa o plaštos andro vast a denašľa avri, ¹⁴ vičinda peskre služobňiken a phendá lenge: „Dikhen, ande amenge kale Hebrejis, hoj amen te anel andre ladž! Kamľa manca te pašľol, ale me chudňom te kerel vika! ¹⁵ Sar šundá, hoj kerav vika, mukľa paš ma peskro plaštos a denašľa avri.“

¹⁶ Oj mukľa o plaštos paš peste, medik na avľa o raj khere. ¹⁷ A the leske oda phendá: „O hebrejiko sluhas, saves andal ke amende, man kamľa te anel andre ladž!

¹⁸ Sar keravas vika, mukľa peskro plaštos paš ma a denašľa avri.“

¹⁹ Sar o raj le Jozefoskro šundá o lava peskra romňakre: „Kada mange čačes kamľa te kerel tiro otrokos,“ igen pre leste cholisalila. ²⁰ Avke les diňa te chudel a thođa les andre bertena maškar o bertenoša le kraliskre. Ale sar sas o Jozef andre bertena, ²¹ o RAJ sas leha. Sas ke leste jileskro a diňa, hoj te el le stražňikoske upral e bertena pre dzeka. ²² Avke o stražňikos ačhađa le Jozef upral savore bertenoša the upral savoreste, so pes ode kerelas. ²³ Oda stražňikos na dodikhelas pre ňisoste, so leske diňa te kerel, bo o RAJ sas le Jozefoha a delas, hoj leske te avel avri savoro, so kerelas.

40

O Jozef prethovel o sune andre bertena

¹ Pal varesavo časos o sluhas, savo čivkerelas e mol le faraonoske, the leskro pekaris, cholarde varesoha peskre rajes, le egiptske kralis. ² O faraonos igen cholisalila pre kala duj uradňika, pro hlavno sluhas the pro hlavno pekaris. ³ Diňa len te phandel andro kher le stražňikengre veliteliskro, andre bertena, kaj sas phandlo the o Jozef. ⁴ Ačhile andre bertena pro buter časos a o velitelis le stražňikengro diňa le Jozefoske, hoj te kerel pašal lende.

⁵ Andre jekh rat o sluhas the o pekaris džanas sune. Sodujđenenge sikavenas o sune, so len sas, vareso aver. ⁶ Sar ke lende tosara avľa o Jozef, dikhľa pre lende, hoj len hin varesavo pharipen. ⁷ Phučľa lendar: „Soske san adadžives ajse smutna?“

⁸ Odphende leske: „Sas amen sune, ale ňiko amenge na džanel te phenel, pre soste sikaven.“

O Jozef lenge phendá: „Či na del o Del te džanel, pre soste sikaven o sune? Phenen mange len.“

⁹ Avke o sluhas, savo čivkerelas e mol, phendá avri le Jozefoske o suno: „Andro suno dikhlom anglal mande viňičis, ¹⁰ pre savo sas trin konarica. Sar avenas avri o prajti, takoj avenas avri the o kvitki a leskro hroznos dobarila. ¹¹ Andro vast likeravas le faraonoskri kuči. O hroznos, savo odčhindom, pučinavas andre le faraonoskri kuči a podiňom leske e kuči andro vast.“

¹² O Jozef leske odphendá: „Kada suno sikavel pre kada: Trin konarica hin trin dživesa. ¹³ Pal o trin dživesa tut o faraonos pale hazdela upre a dela tuke pale tiro than. A pale podavkereha e kuči andro vast le faraonoske avke sar angloda, sar salas leskro sluhas. ¹⁴ Sar pes tuke kada ačhela, mangav tut, leper tuke pre ma a presikav mange o lačhipen. Privaker tut vaš ma ko faraonos, hoj man te lel avri andral kadi bertena. ¹⁵ Se man ile našilu andral e phuv le Hebrejengri, ale aňi kade na kerdom nič ajso, vaš soske mušindomas te bešel andre bertena.“

¹⁶ Sar dikhľa o hlavno pekaris, hoj o Jozef mištes prethođa o suno, phendá leske: „The man sas suno. Pro šero man sas trin košara mare. ¹⁷ Andro upruno košaris sas maro the bokela prekal o Faraonos a o čirikle chanas andral o košaris, so sas pre miro šero.“

¹⁸ O Jozef leske odphenda: „Kada suno sikavel pre kada: Trin košara hin trin dživesa. ¹⁹ Pal o trin dživesa tuke dela o Faraonos te odčinel o šero a figinela tut pro stromos a o čirikle chana tiro felos.“

²⁰ Pal o trin dživesa kerda o Faraonos pre peskre berša hoscina prekal savore peskre uradnika a diña te anel anglal lende le hlavne sluhas, savo leske čhivkerelas e mol, the le hlavne pekaris. ²¹ Le sluhaske diña pale leskro than, hoj leske te podavkerel e kuči andro vast, ²² ale le pekaris diña te figinel, avke sar lenge oda phenda o Jozef. ²³ No oda glavno sluhas peske pro Jozef na leperda. Bisterda pre leste.

41

Le faraonoskre sune

¹ Pal o duj berš sas the le Faraonos suno: Ačhelas paš o pañi Nil ² a dikhla, sar avenas avri andral o pañi efa šukar the thule gurmña a chudle te chal e čar paš o pañi. ³ Pal lende avle efa aver džungale the šuke gurmña, so ačhenas paš ola ešebna gurmña pro brehos. ⁴ Palis ola džungale the šuke gurmña chale ole efa šukare the thule gurmñen. Androda pes o Faraonos prekerda andral o soviben.

⁵ Palis pale zasuča a džalas dujto suno: Pre jekh stonka barile avri efa klasi, so sas šukar the pherde. ⁶ Pal lende barile aver efa klasi, ale kala sas avrišučarde the zlabarde la vichodoskra balvajatar. ⁷ Ola avrišučarde klasi chale upre ole efa pherde klasen. Akor pes o Faraonos prekerda andral o soviben. Sas oda ča suno.

⁸ Tosara na sas le Faraonos smirom vaš o sune. Vašoda diña peske te vičinel savore egiptske vrašcen the le godavere muršen a phenda lenge avri peskre sune. No na sas ňiko, ko leske šaj phendahas, pre soste o sune sikaven.

⁹ Palis o glavno sluhas, savo čhivkerelas e mol, phenda le faraonoske: „Adadžives mange avla pre godi, hoj kerdom namištes. ¹⁰ Sar salas pre ma the pro glavno pekaris cholamen, diñal amen te phandel andre bertena, andro kher le veliteliskro, savo sas upral o stražnika. ¹¹ Andre jekh rat džahas sodujdžene suno a dojekh suno sikavelas aver. ¹² Sas amenca ode jekh terno Hebrejis, o sluhas ole veliteliskro. Phendam leske avri o sune a ov amenge phenda, so dojekh suno sikavel. ¹³ Avke sar amenge phenda, pes the ačila. Me man dochudñom pale pre miro than, ale oda dujto sas figimen.“

¹⁴ Avke peske o faraonos diña te vičinel le Jozef, saves takoj ande andral e bertena. O Jozef pes holinda, urda aver gada a avla anglo faraonos.

¹⁵ O faraonos phenda le Jozefoske: „Džavas suno a ňiko mange na džanel te phenel, pre soste sikavel. Šundom pal tu, hoj džanes te phenel, pal soste hine o sune.“

¹⁶ „Na me,“ odphenda o Jozef le faraonoske, „ale o Del tuke odphenela, hoj tuke te el mištes.“

¹⁷ Avke o faraonos phenda avri le Jozefoske o suno: „Džavas suno, hoj somas paš o pañi Nil. ¹⁸ Jekhvareste avle avri andral o pañi efa šukar the thule gurmña, so chudle te chal e čar paš o pañi. ¹⁹ Pal lende avle the aver efa džungale the šuke gurmña. Kajse džungale gurmñen mek na dikhłom ňikhaj andro Egipt. ²⁰ Ola džungale the šuke gurmña chale ole efa šukare the thule gurmñen. ²¹ Sar len chale, na dičholas pre lende, hoj vareso chale, bo mek furt dičhonas avke džungales sar angloda. Akor man prekerdom andral o soviben. ²² Palis andro suno dikhłom, sar pre jekh stonka barile avri efa pherde the šukar klasi. ²³ Pal lende barile avri efa šuke the sane klasi, so sas labarde la vichodoskra balvajatar. ²⁴ Ola šuke klasi chale ole efa šukare klasen. Kada palis phendom mire vrašcenge, ale ňiko mange na džanelas te phenel, pre soste sikaven.“

²⁵ O Jozef phenda le faraonoske: „Soduj sune le faraonoskre sikaven pre oda jekh. Kaleha tuke o Del sikada, so kamel te kerel. ²⁶ O efa šukar gurmña hin efa berš.“

O efta šukar klasi hin tiš efta berš. Oda hin jekh suno. ²⁷ O efta šuke the džungale gurumňa, so pal lende avle avri, hin tiš efta berš, avke sar the ola efta šuke klasi, so sas zlabarde la vichodoskra balvajatar. Oda sikavel, hoj ela efta berš bokh.

²⁸ Avke ela, sar oda phendom le faraonoske. O Del sikađa, so kamel te kerel. ²⁹ Avel efta berš, andre save ela savorestar pherdo andre calo Egipt. ³⁰ Pal lende avela efta berš bokh a calo Egipt bisterela pre ola lače berša, sar len sas savorestar pherdo. E bokh zničinel cali phuv. ³¹ Pre ola berša, kana len sas savorestar pherdo, pes aňi na leperela angle odi bari bokh, so avela. ³² Oda, hoj o faraonos džalas oda suno duvar, sikavel pre oda, hoj o Del pes pal oda imar rozhodňinda a kerela oda sig.

³³ Akana, Faraonona, rode godavere muršes, savo džanela so te kerel, a ačhav les upral cali phuv Egipt. ³⁴ Mi ačhavel o Faraonos upral kadi phuv uradňiken, save lena jekh peřina savore ulipnastar andre kala efta berša, sar ela savorestar pherdo. ³⁵ Andre kala lače berša, so aven, mi skiden savoro chaben a mi odthoven o zrnos andro fori le faraonoskre a mi den pozoris pre oda. ³⁶ Kala chabena ena odthode prekal ola efta berš, andre save ela e bokh andro Egipt, hoj o manuša te na meren bokhatar.“

³⁷ Kada lav sas le faraonoske the savore leskre služobňikenge pre dzeka. ³⁸ Akor o faraonos phenda peskre služobňikenge: „Arakhela pes ajso manuš, andre savo hin o duchos le Devleskro?“

³⁹ Palis o Faraonos phenda le Jozefoske: „Te tuke diňa o Del kada savoro te džanel, nane ňiko ajso godaver, sar sal tu, savo džanel, so kampil te kerel. ⁴⁰ Tu aveha spravcas upral miro palacis a savore mire manuša mušinena te šunel savoro, so pheneha. Ča me, o kralis, avava bareder sar tu.“

⁴¹ O Faraonos mek phenda: „Dikh, ačhavav tut spravcaske upral calo Egipt.“ ⁴² Palis o Faraonos ila tele e kraliko angrusi pal o vast a thoda la le Jozefoske pro vast. Urda pre leste o gada le jemne lanostar a thoda leske pre meň somnakuno lancos. ⁴³ Diňa les te lidžal andro dujto kraliko verdan a vičinenas anglal leste: „Peren pro khoča!“ Avke sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁴ Palis phenda o Faraonos le Jozefoske: „Me som o Faraonos, ale bijal tiro lav ňiko andre calo Egipt našti nič kerel - našti čhalavel aňi le vasteha, aňi le pindreha.“ ⁴⁵ O Faraonos čerinda le Jozefoske o nav pro Cafenat-Paneach a diňa leske la Asenata romňake, savi sas e čhaj le Poti-Feraskri, savo sas rašaj andro foros Heliopolis. Avke o Jozef sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁶ Le Jozefoske sas tranda (30) berš, sar chudňa te kerel prekal o Faraonos, egiptsko kralis. O Jozef palis odgeľa le Faraonostar a prephirda calo Egipt. ⁴⁷ Ola efta berša delas e phuv but ulipen. ⁴⁸ Ola efta berša o Jozef skidelas savoro chaben, so sas andro Egipt a odthovelas oda andro fori. Andre dojekh foros odthovelas o chaben ole malendar, so sas ode. ⁴⁹ O Jozef skidňa ajci pherdo zrnos sar moroskri poši. Sas olestar ajci but, hoj oda preačhile imar te rachinel, bo pes oda aňi na delas.

Le Jozefoskre čhave

⁵⁰ Sar mek na sas e bokh, le Jozefoske ulile duj muršora, save les diňa e Asenata, e čhaj le rašaskri le Poti-Feraskri. ⁵¹ O Jozef diňa le ešebne čhaske nav Menaše, bo phenda: „O Del mange diňa te bisterel pre savore mire pharipena the pre cali miri dadeskri famelija.“ ⁵² Le dujtoneske diňa nav Efrajim, bo phenda: „O Del diňa, hoj mange te ulon čhave andre phuv, andre savi man sas o pharipen.“

⁵³ Palis preačhile ola efta berša, andre save sas andro Egipt savorestar pherdo, ⁵⁴ a avľa efta berš bokh, avke sar oda phenda o Jozef. E bokh avľa andre savore phuva, ale andre calo Egipt sas dos chaben. ⁵⁵ Sar imar the o Egiptana bokhalonas a

o manuša vičinenas ko Faraonos vaš o chaben, phendã lenge o Faraonos: „Džan ko Jozef a keren oda, so tumenge phenela!“

⁵⁶ Sar imar sas e bokh pal cali phuv, o Jozef phundrađa savore skladi a bikenelas le Egiptanenge o zrnos, bo andro Egipt sas igen bari bokh. ⁵⁷ Savore manuša pal cali phuv džanas andro Egipt ko Jozef te cinel o zrnos, bo sas igen bari bokh pre cali phuv.

42

Le Jakobskre čhave džan andro Egipt

¹ Sar pes o Jakob došundã, hoj andro Egipt hin o zrnos, phendã peskre čhavege: „Soske ča bešen a dikhen jekh pre aver? ² Šundom, hoj andro Egipt bikenen o zrnos. Džan ode a cinen amenge, hoj te predživas a te na meras.“

³ Avke ola deš phrala le Jozefoskre gele te cinel o zrnos andro Egipt. ⁴ Ale o Jakob na bičhadã le Jozefoskre phrales le Benjamin leskre phralenca, bo phendã peske: „Šaj pes leske vareso ačhel.“ ⁵ Avke gele le Izraeloskre čhave olenca, save džanas andro Egipt te cinel o zrnos, bo the andro Kanaan sas bokh.

⁶ O Jozef sas spravcas upral o Egipt a ov bikenelas o zrnos savore manušenge pal cali phuv. Sar avle ke leste leskre phrala, bandile anglal leste dži pre phuv. ⁷ Sar o Jozef dikhla peskre phralen, prindžardã len, ale na diňa lenge oda te džanel a vakerelas lenca zoraes sar cudze manušenca. Phučla lendar: „Khatar avlan?“

On odphende: „Avlam andral e phuv Kanaan, hoj te cinas chaben.“

⁸ O Jozef sprindžardã peskre phralen, ale on les na sprindžarde. ⁹ Akor peske o Jozef leperdã pre ola sune, save les sas pal lende varekana. Phendã lenge: „Tumen san špijona! Avlan te rodel o thana, so pes den lokes te zalel.“

¹⁰ Phende leske: „Na, rajeja amaro! Amen, tire sluhi, peske avlam ča cinel chaben. ¹¹ Savore sam čhave jekhe dadestar a sam pačivale manuša. Tire služobňika nane špijona!“

¹² Ale ov lenge pale phendã: „Na! Tumen avlan kade te rodel thana, so pes den lokes te zalel.“

¹³ On odphende: „Tire služobňika samas dešuduj (12). Sam phrala, čhave jekhe dadestar andral o Kanaan. O nekterneder hino akana paš o dad a jekh phral imar na dživel.“

¹⁴ Ale o Jozef lenge ada pale phendã: „Hin oda avke, sar phendom: San špijona! ¹⁵ A kavke tumen skušinava avri: Avke sar dživel o Faraonos, na džana adarik het, medik na anena tumare nekternedere phrales! ¹⁶ Bičhaven jekhes tumendar, hoj les te anel. A okla džene tumendar ačhena ade andre bertena. Akor pes dikhela, či vakeren čačipen, abo na. Avke sar dživel o Faraonos: San špijona!“ ¹⁷ Palis len thođa pro trin džives andre bertena.

¹⁸ Pro trito džives lenge o Jozef phendã: „Me man darav le Devlestar. Te kamen te ačhel džide, keren oda, so phenav. ¹⁹ Te vakeren o čačipen, mušinel jekh tumendar te ačhel andre bertena a tumen savore džan khere a liĝenen o zrnos peskre bokhale famelijenge. ²⁰ Ale tumare nekternedere phrales mange mušinen te anel! Kaleha presikavena, hoj vakeren o čačipen, a na merena.“

On pre oda priačhile. ²¹ A vakerenas maškar peste: „Čačes kerđam namištes amare phraleske. Dikhlam les, andre savo pharipen hino, a sar pre amende zoraes vičinelas, hoj leske te pomožinas, amen les na šunahas, a vašoda pre amende avla kadi bari bida.“

²² O Ruben lenge phendã: „Na phendom tumenge, hoj te na keren nič ole čhaske? No tumen man na šundan. Akana počinaha vaš leskro dživipen.“ ²³ Ale on na džanenas, hoj o Jozef lenge achalol, bo vakerelas lenca prekal o manuš, savo lenge

prethovelas andre lengri čhib. ²⁴ O Jozef pes lendar visardā a chudña te rovel. Palis avla ke lende pale a vakerelas lenca. Avke lendar iła avri le Šimeon a diña les te phandel anglal lengre jakha.

O phrala džan pale andro Kanaan

²⁵ Palis o Jozef prikazinda le sluhenge, hoj te pherdžaren savore lengre gone le zrnoha a te thoven lenge pale o rupune love andre dojekh gono a te den len chaben pro drom. Avke the kerde. ²⁶ O phrala peske thode o zrnos pro somara a gele het. ²⁷ Sar zaačhile te presovel pre jekh than, jekh lendar phundrađa o gono, hoj te del te chal le somaris, a dikhla andre o love. ²⁸ Vičinda pro phrala: „Diña mange pale o love! Kade hine andro gono!“

Akor lenge avla bari dar andro jile, chudle te izdral a vakerenas maškar peste: „S'oda amenge o Del kerđa?“

²⁹ Sar doavle ke peskro dad ko Jakob andro Kanaan, phende leske savoro, so pes lenge ačhila: ³⁰ „Oda murš, o raj andral odi phuv, amenca igen namištes vakerelas, avke sar te ulamas špijona. ³¹ Ale amen leske phendā: ‚Amen sam pačivale manuša, na sam nisave špijona. ³² Samas dešuduj phrala, čhave jekhe dadestar. Jekh amendar imar nane a oda nekterneder hino akana amare dadeha andro Kanaan.‘ ³³ Avke amenge o raj andral odi phuv phendā: ‚Pal ada džanava, hoj vakeren čačipen, te jekhe tumare phrales mukena ade. Len tumenge o zrnos prekal tumari famelija a šaj džan! ³⁴ Sar mange anena tumare nekternedere phrales, pal ada prindžarava, hoj na san špijona, ale hoj vakeren o čačipen. Palis tumenge pale premukava tumare phrales a pal kadi phuv šaj phirena, kaj kamena.‘ “

³⁵ Palis, sar čhivenas avri o zrnos andral o gone, savore ode arakhle peskre gonore le rupenca. Sar dikhle jekhetane le dadeha o love, predarandile. ³⁶ Akor lenge o dad o Jakob phendā: „Tumen kamen, hoj te našavav savore mire čhaven? O Jozef imar nane, aňi o Šimeon! A akana mange kamen te lel the le Benjamin? Me som oda, ko cerpinav vaš oda savoro!“

³⁷ Avke o Ruben phendā le dadeske: „Šaj murdares mire duje čhaven, te tuke na anava le Benjamin pale. Ma dara tut, ča de les mange andro vasta a me tuke les anava pale.“

³⁸ Ale o Jakob phendā: „Me na mukav mire čhas ode te džal tumenca! Leskro phral o Jozef hino imar mulo a ov ačhila korkoro. Som imar phuro a te pes leske vareso ačhilahas pro drom, pre savo gelanas, ta andre bari žala muľomas.“

43

O phrala kamen te džal pale andro Egipt

¹ Andre phuv Kanaan sas e bokh furt goreder. ² Sar imar dochale savoro zrnos, so ande andral o Egipt, phendā o Jakob peskre čhvenge: „Džan pale a cinen amenge mek sikra chaben!“

³ O Juda odphendā: „Oda murš amenge zorales phendā: ‚Te na ela tumenca tumaro phral, ta na dikhena miro muj.‘ ⁴ Te tu domukeha, hoj te avel amenca ode amaro phral, džaha a cinaha tuke chaben. ⁵ Ale te les na mukeha, amen bijal leste ode na džaha. Bo o spravcas upral o Egipt amenge zorales phendā, hoj te na ela amenca amaro phral, na dikhaha leskro muj.“

⁶ Akor o Izrael phendā: „Soske mange kerđan mek buter pharipen? Soske phendān avri ole muršeske, hoj tumen hin mek jekh phral?“

⁷ On odphende: „Bo ov amendar buterval phučelas, či mek dživel amaro dad a či amen hin phral. Odphendān leske ča pre oda, so amendar phučelas. Sar šaj džanlam, hoj amenge phenela: ‚Anen, mange tumare phrales!‘?“

⁸ Palis o Juda phenda peskre dadeske le Izraeloske: „Muk tire čhas le Benjamin, mi avel manca pro drom! Avke predživaha a na meraha aňi amen, aňi tu a aňi amare čhave. ⁹ Me les lav pre mande: Mire vastendar peske les šaj manges. Te les na anava tuke pale džides, avava anglal tu vinnovato calo miro dživipen. ¹⁰ Te pes na zlikerđamas kade ajci but, imar dujtovar ulamas andro Egipt the pale.“

¹¹ O dad o Izrael lenge phenda: „Te o Benjamin mušinel te džal tumenca, akor len ola nekfeder veci andral amari phuv a lidžan ole rajeske upral o Egipt sar daros: Sikra balzamos the medos, e voňavo živica the mirha, o pendecha the mandle. ¹² Len tumenca duvar ajci love, bo mušinen te del pale savore love, so arakhljan andro gone. Šaj el, hoj vareko kerđa chiba. ¹³ Len tumenca the le phrales a džan imar pale ke oda manuš. ¹⁴ O Nekzoraleder Del mi presikavel tumenge o jileskeriben, hoj oda manuš te premukel le Benjamin the ole avre phrales. Te mušinav te našavel mire čhaven, mi ačhel pes.“

O phrala pale anglo Jozef

¹⁵ Avke o phrala ile peha o dari a duvar ajci rupune love the le Benjamin. Gele andro Egipt a ačhenas anglo Jozef. ¹⁶ Sar o Jozef dikhla paš lende le Benjamin, phenda le sluhasko, savo sas upral leskro kher: „Le kale muršen andre miro kher. Murdar varesave džviros andral o stados a pripravin o chaben, bo chana manca o dilos.“

¹⁷ Oda sluhasko kerđa avke, sar leske o Jozef phenda, a iľa len andre leskro kher. ¹⁸ Ale ola murša predarandile, sar len ile andro kher le Jozefoskro, a phende peske: „Ile amen kade andre vaš ola love, so amenge thode pale andre amare gone. Akana amen chudena a marena! Lena amenge le somaren a kerena amendar peskre otroken!“

¹⁹ Sar avle ko vudar paš le Jozefoskro kher, phende leskre sluhasko: ²⁰ „Mangas tut, rajeja, amen imar jekhvar kade samas te cinel chaben. ²¹ Sar avlam pro than, kaj ačhilam te presovel, phundradam o gone a dojekh amendar arakhljam peskre love – ajci, keci počindam. Akana tumenge anas ola love pale. ²² A andam peha mek the buter love, hoj peske te cinas pale chaben. Čačes na džanas, ko amenge thođa ola love andro gone.“

²³ „Aven andro smirom,“ phenda lenge o sluhasko. „Ma daran ňisostar! Tumaro Del, o Del tumare dadeskro, tumenge ola love thođa andro gone. Se me tumaro počiniben imar chudnom.“ Palis ke lende anda le Šimeon.

²⁴ Palis o sluhasko anda ole muršen andro kher le Jozefoskro a diňa len paňi, hoj peske te thoven (omoren) o pindre. Diňa te chal the lengre somaren. ²⁵ Medik avla o Jozef, pripravinde prekal leste o dari, bo sas lenge phendo, hoj chana ode o dilos.

²⁶ Sar o Jozef avla andro kher, dine leske o dari a bandile anglal leste dži pre phuv. ²⁷ Ov lendar phučelas, hoj sar lenge hin, a phenda: „Mištes hin tumare phure dadeske, pal savo mange vakerenas? Mek dživel?“

²⁸ On odphende: „Tire sluhasko, amare dadeske, hin mištes, mek dživel.“ Palis pele pro khoča a bandonas anglal leste.

²⁹ Sar dikhla peskre phrales le Benjamin, le čhas peskra dakro, phučla: „Oda ov hino tumaro nekterneder phral, pal savo mange vakerenas?“ Palis phenda: „Mi el o Del jileskro ke tute, čhavo miro!“ ³⁰ Androda o Jozef sig geľa pašal lende het, bo avla leske pharo, sar dikhla peskre phrales. Geľa andre aver kher a ode chudňa te rovel. ³¹ Palis thođa o muj a avla avri. Zlikerđa pes a phenda: „Anen o chaben!“ ³² A podine o chaben le Jozefoske pre leskro skamind a leskre phralenge pre aver. O Egiptana bešenas avrether, bo naši chanas jekhetane le Hebrejenca. ³³ O phrala bešenas anglal o Jozef pal peskre berša, le nekphurederestar dži ko nekterneder. Dojekh lendar pes čudalinelas, hoj bešen sako pal peskre berša. ³⁴ Palis len pal peskro skamind diňa

chaben. Ale le Benjamin diña pandžvar buter sar avre phralen. Pijenas a radisaĽonas jekhetane leha.

44

Le Jozefoskri rupuĽi kuĽi

¹ O Jozef palis phenda le sluhasko upral leskro kher: „Pherar le muršenge o gone le chabeneha, keci Ľa birinena te lidžal, a dojekheske thov pale leskre love upral andro gone. ² Ole nekternedereske thov andro gono miri rupuĽi kuĽi the leskre love, savenca poĽinda vaš o zrnos.“ O sluhasko kerda avke, sar leske phenda o Jozef.

³ Tosara, sar vidnišalolas, premukle le phralen lengre somarenca. ⁴ Sar džanas avri andral o foros a na sas mek dur, phenda o Jozef le sluhasko: „Dža sigo pal ola murša. Te len dochudeha, phen lenge: ‚Soske vaš o laĽhipen visardan pale o nalaĽhipen? ⁵ Soske Ľordan e rupuĽi kuĽi, andral savi pijel a savaha vražinel miro raj? Aleha kerdan igen namištes!‘ “

⁶ Sar len dochudna, phenda lenge ola lava. ⁷ On leske odphende: „Soske ada phenes, rajeja miro? Kajso vareso amen šoha na kerđamas! ⁸ Dikh, o love, so arakhlam upral andro gone, andam pale andral o Kanaan. Sar šaj amen Ľordanas o rup vaj o somnakaj andral o kher tire rajeskro? ⁹ Te pes oda arakhela ke varesavo tiro služobnikos, mi merel a amen savore avaha tuke otroka, rajeja miro.“

¹⁰ O sluhasko phenda: „Mištes, mi el avke, sar phendan. Oda, ko ila e rupuĽi kuĽi, ela miro otrokos a tumen avena premukle.“ ¹¹ Avke savore sigo thode peskre gone tele pre phuv a phundrade len. ¹² Palis o sluhasko chudna te rodel le phurederestar dži ko nekterneder. E kuĽi pes arakhla andro gono le Benjaminoskro. ¹³ Androda pre peste savoredžene Ľhingerde peskre plašti. Thode o veci pro somaris a visarde pes pale andro foros.

¹⁴ Avke o Juda dogela peskre phralenca andro kher le Jozefoskro a pele anglal leste pre phuv, bo ov sas mek ode. ¹⁵ O Jozef lenge phenda: „S'oda kerdan? Tumen na džanenas, hoj kajso manuš sar me džanel te vražinel?“

¹⁶ O Juda phenda: „So tuke šaj phenas pre ada, rajeja miro? So te keras, hoj amenge te odmukes? O Del oda domukla pre peskre služobnika vaš o binos, so kerđam. Akana, rajeja miro, sam tire otroka, amen the oda, kaske arakhle e kuĽi.“

¹⁷ Ale ov lenge odphenda: „Na! Me kajso vareso na kerava! Mange ela otrokos Ľa oda, kaske arakhle e kuĽi. Tumen savore šaj džan andro smirom ke peskro dad.“

O Juda pes privakerel vaš o Benjamin

¹⁸ Palis o Juda geĽa anglo Jozef a phenda: „Mangav tut, rajeja miro, domuk tire sluhasko, hoj te phenel vareso peskre rajeske. Ma av Ľolamen pre peskro sluhasko, se tu sal sar o Faraonos! ¹⁹ Tu pes akor, rajeja amaro, phuĽehas tire sluhendar: ‚Hin mek tumen dad abo phral?‘ ²⁰ Amen tuke, rajeja, phendam: ‚Hin amen mek phuro dad the terno phral, savo leske ulila pro phuripen. Leskro phral imar hino mulo a ov aĽhila jekhoru Ľhavo peskra datar. Amaro dad les igen kamel.‘

²¹ Palis tu phendal peskre sluhenge: ‚Anen mange les, hoj les te dikhav peskre jakhenca!‘ ²² Akor, rajeja, phendam tuke: ‚Oda Ľhavo našti omukel le dades, bo te les omuklahas, o dad mulahas.‘ ²³ Ale tu phendal tire sluhenge: ‚Te tumenca na avela tumaro nekterneder phral, ma sikaven pes mange pro jakha!‘

²⁴ Sar palis avlam ke tiro sluhasko, ke amaro dad, rozvakerđam leske savoro, so phendal tu, rajeja. ²⁵ Amaro dad phenda: ‚Džan pale a cinen sikra chaben.‘ ²⁶ Amen leske odphendam: ‚Našti džas, te amenca na avela the amaro nekterneder phral. Bijal leste pes našti sikavas ole manušeske pro jakha.‘

²⁷ Pre ada amenge phendá tiro slugas, amaro dad: ‚Tumen mištes džanen, hoj miri romni man diňa ča duje čhaven. ²⁸ Jekh lendar man imar omukla a me mange phendom, hoj les mušinda te rozchal o dzivo džviros. Akorestar les na dikhlom.‘
²⁹ O dad mek phendá: ‚Te lena mandar the kales a pro drom pes leske vareso ačhela, thovena man pro phuripen andro hrobos.‘

³⁰ Akana, rajeja miro, sar me šaj džava pale ke tiro slugas ke miro dad, te o čhavo, saves cale peskre dživipnaha kamel, na ulahas amenca? ³¹ Te pes dodžanela, hoj o čhavo nane amenca, merela. Tire sluhi oleha anena tire slugas, amare dades, pro phuripen andro hrobos. ³² Me, tiro slugas, ilom ole čhas le dadestar pre peste. Phendom le dadeske, hoj te les na anava leske pale, avava vinnovato anglal leste calo miro dživipen.

³³ Akana domuk mange, hoj me te ačhav tire otrokoske vaš kada čhavo, rajeja miro, a ov mi džal het peskre phralenca. ³⁴ Sar šaj avlomas pale ke miro dad, te o čhavo na ulahas manca? Birindomas te dikhel pre žala, savi avlahas pre miro dad?“

45

O Jozef pes del te sprindžarel le phralenge

¹ O Jozef pes imar našti zlikerđa. Vičinda pre savorende, save ačhenas pašal leste: „Savore džan het!“ Avke ňiko ode na sas, sar o Jozef pes diňa te sprindžarel peskre phralenge. ² Palis zoraes zarunda. Šunde oda o Egiptana the calo palacis le faraonoskro.

³ Avke phendá peskre phralenge: „Me som o Jozef! Dživel mek miro dad?“ Ale len oda avke zaila, hoj na džanenas te phenel aňi jekh lav peskre phraleske.

⁴ O Jozef lenge phendá: „Aven pašeder ke ma!“ Sar avle ke leste, phendá: „Me som o Jozef, tumaro phral, saves bikendan andro Egipt. ⁵ Akana tumenge imar te na el pharo a te na dukhal tumen ada, hoj man kade bikendan. O Del man bičhađa kade angle tumende, hoj te zachraňnav tumare dživipena. ⁶ Hin oda imar duj berš, so hin e bokh pre phuv. Ela mek pandž berš, so pes na kerela buči pre maľa aňi pes na skidela upre. ⁷ O Del man bičhađa anglal tumende andre kadi phuv, hoj tumen the tumare čhave te aven zachraňimen prekal kadi bari zachrana. ⁸ Tumen man kade na bičhadan, ale o Del. Ov man ačhađa sar nekbaredere faraonoskre uradňikos sar ešebne rajes upral calo leskro kher the upral calo Egipt.

⁹ Sigo džan pale ke miro dad a phenen leske, hoj me phenav: ‚O Del ačhađa man, le Jozef, rajeske upral calo Egipt. Av ke ma so neksigeder! ¹⁰ Bešeha pašes paš ma andre phuv Gošen savoreha, so tut hin: tire čhavenca the le čhavengre čhavenca, tire bakrorenca, kozenca the gurumnenca. ¹¹ Ode tumen me dava o chaben. Bo mek pandž berš likerela e bokh a na kamav, hoj vareko olendar, save hine tuha, te bokhalon – aňi tu aňi tiri famelija.‘ “

¹² O Jozef mek phendá: „Tumen the tumaro phral o Benjamin šaj dikhen, hoj som oda me, o Jozef, savo tumenca vakerel. ¹³ Phenen le dadeske, savi bari zor man hin ade andro Egipt, the pal savoreste, so dikhlan. Palis sidaren a anen les ade.“

¹⁴ Avke pes o Jozef the o Benjamin obchudle a sodujdžene chudle te rovel. ¹⁵ Rovibnaha čumidla savore peskre phralen. Palis leskre phrala leha chudle te vakerel.

¹⁶ Sar avla o hiros andro kher le faraonoskro, hoj avle le Jozefoskre phrala, sas oda pre dzeka le faraonoske the leskre sluhenge. ¹⁷ O faraonos phendá le Jozefoske: „Phen tire phralenge, mi thoven peskre veci pre peskre somara a mi džan andro Kanaan. ¹⁸ Mi len le dades the peskre fameliji a mi aven ke mande. Dava len oda nekfeder than, so hin andro Egipt, the le nekfedere chabenestar kala phuvatar. ¹⁹ Prikazin lenge: ‚Keren kada: Len tumenge o verdana andral o Egipt prekal tumare čhave the

romňija a anen tumenca pale the le dades. ²⁰ Te na bajinen pal ňisoste, so omukena, bo chudena oda nekfeder, so del o Egipt.' "

²¹ O čhave le Izraeloskre oda the kerde. O Jozef len diña verdana the chaben pro drom, avke sar leske phenda o Faraonos. ²² Savoren lendar diña neve gada, ale le Benjamin diña trin šel (300) rup the mek pandž neve gada. ²³ Peskre dadeske bičhađa deše somaren, pre save sas thode ola nekfeder dari andral o Egipt, the deše oslicen, pre save sas thodo o zrnos, o mare the o chaben pro drom. ²⁴ Palis le phralen premukla. Sar džanas het phenda lenge: „Ča pes ma vesekedinen le dromeha!“

²⁵ Avke gele het andral o Egipt andro Kanaan ko dad ko Jakob. ²⁶ Phende leske: „O Jozef mek dživel! Ov vladñinel upral calo Egipt!“ Ale sar ada šunda o dad, ačhila sar bar a našti lenge dopačalas. ²⁷ Ale sar leske phende savoro, so lenge phenda o Jozef, a sar o Jakob dikhla o verdana, so bičhađa o Jozef, hoj les te anen andro Egipt, o Jakob avla pale ke peste. ²⁸ Phenda: „Akana tumenge imar pačav! Miro čavo o Jozef čačes dživel! Džav, hoj les te dikhav sigeder, sar merava.“

46

O Jakob džal andro Egipt

¹ O Izrael ila peha savoro, so les sas, a džalas andro Egipt. Sar dogela andre Beer-Šeba, anda ode obeti le Devleske, saves lašarelas leskro dad o Izak.

² O Del prevakerđa ko Izrael rači andro videňje: „Jakob! Jakob!“ „Kade som!“ ov odphenda.

³ Phenda leske: „Me som o Del, o Del tire dadeskro. Ma dara tut te džal andro Egipt, bo ode tutar kerava igen baro narodos. ⁴ A me tuha džava andro Egipt a anava tut odarik pale. O Jozef ela paš tu, sar mereha.“

⁵ Avke o Jakob odgeľa andral e Beer-Šeba. Le Izraeloskre čhave thode le dades le Jakob, le čhaven the le romňijen andro verdana, save bičhađa o Faraonos. ⁶ Avke o Jakob the cali leskri famelija avle andro Egipt a ile peha o stadi the o barvalipen, so peske skidle andro Kanaan. ⁷ Andro Egipt anda cala peskra famelija, peskre čhaven the čhajen lengre čhavenca.

⁸ Kala hine o nava le Izraeloskre čhavengre, save avle andro Egipt - oda hin o Jakob the leskre čhave:

Leskro ešebno čavo sas o Ruben. ⁹ Le Rubenoskre čhave sas o Chanoch, o Palu, o Checron the o Karmi.

¹⁰ Le Šimeonoskre čhave sas o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jachin, o Cochar the o Šaul, savo sas čavo la Kanaančankatar.

¹¹ Le Leviskre čhave sas o Geršon, o Kohat the o Merari.

¹² Le Judaskre čhave sas o Er, o Onan, o Šelah, o Perc the o Zerach. Ale o Er the o Onan mule andro Kanaan. Le Perc sas čhave o Checron the o Chamul.

¹³ Le Jisacharoskre čhave sas o Tolas, o Puvah, o Job the o Šimron.

¹⁴ Le Zebulunoskre čhave sas o Sered, o Elon the o Jachleel.

¹⁵ Kala sas la Lejakre the le Jakoboskre čhave, save lenge ulile andro Paddan-Aram. Ode lenge ulila the e čhaj e Dina. Savore leskre čhave the čhaja la Lejaha sas tranda the trin (33).

¹⁶ Le Gadoskre čhave sas o Cifjon, o Chagi, o Šuni, o Ecbon, o Eri, o Arodi the o Areli.

¹⁷ Le Ašeroskre čhave sas o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah a lengri pheň sas e Serach. Le Berijah sas čhave o Cheber the o Malkiel.

¹⁸ Kala sas o dešušov (16) čhave le Jakoboskre, save les sas la Zilpaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskra čhake la Lejake.

¹⁹ Le Jakoboskra romňake la Rachelake ulile o Jozef the o Benjamin. ²⁰ Le Jozefoske ulile andro Egipt o Menaše the o Efrajim la Asenataha, savi sas e čhaj le Poti-Feraskri, savo sas rašaj andro Heliopolis.

²¹ Le Benjaminskre čhave sas o Belas, o Becher, o Ašbel, o Geras, o Naaman, o Echi, o Roš, o Mupim, o Chupim the o Ard.

²² Kala sas la Rachelakre dešuštar (14) čhave, save la sas le Jakoboha.

²³ Le Danoskro čhavo sas o Chušim.

²⁴ Le Naftaliskre čhave sas o Jachceel, o Guni, o Jecer the o Šilem.

²⁵ Kala sas le Jakoboskre efa čhave, save les sas la Bilhaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskra čhake la Rachelake.

²⁶ Le Jakoboskre čhave peskre čhavenca, save gele leha andro Egipt, sas šovardeš the šov (66), te na genas le Jakoboskre čhavengre borijen. ²⁷ Te zgenaha the le Jozefoskre duje čhaven, save leske ulile andro Egipt, avle ode le Jakoboskra famelijaha jekhetane eftavardeš (70) džene.

²⁸ O Jakob bičhađa peskre čhas le Juda anglal te phenel le Jozefoske, hoj pes te arakhel lenca andro Gošen. Avke avle andre phuv Gošen. ²⁹ O Jozef diña te pripravinel peskro verdan a geľa anglal andro Gošen, hoj pes te arakhel peskre dadeha le Izraeloha. Sar avľa paš leste, obchudňa les a chudňa te rovel.

³⁰ O Izrael phendă le Jozefoske: „Akana imar šaj merav, bo tut dikhlom a džanav, hoj džives.“

³¹ Palis o Jozef phendă peskre phralenge the savorenge, so sas leha: „Mušnav te džal te phenel le Faraonoske, hoj avle ke ma mire phrala the cali famelija mire dadeskri andral o Kanaan. ³² Phenava leske, hoj san pastjera, save likerem le bakren, a hoj avľan savore tumare stadenca the barvalipnaha. ³³ Te tumen o Faraonos vičinela a phučela tumendar, savi buči keren, ³⁴ phenen leske: ‚Tire sluhi hine pastjera le stadengre calo amaro dživipen avke sar amare phure dada.‘ Ada phenena vašoda, hoj tumenge te domukel te ačhel andre phuv Gošen, bo le Egiptanenge o pastjera džungľon.“

47

O Jakob anglo Faraonos

¹ O Jozef odgeľa a phendă le faraonoske: „Miro dad the mire phrala avle andral o Kanaan peskre stadenca, dobitkoha the savore barvalipnaha. Akana hine andre phuv Gošen.“ ² Palis iľa avri peskre phralendar pandže dženen a andă len anglo faraonos.

³ O faraonos phučľa leskre phralendar: „Savi buči keren?“

„Amen sam pastjera, save pašinen le staden avke sar the amare dada,“ odphende leske. ⁴ „Amen avľam te bešel andre kadi phuv, bo andro Kanaan avľa igen bari bokh a prekal o stadi ode nane chaben. Domuk tire sluhenge, hoj te bešen andre phuv Gošen.“

⁵ O faraonos phendă le Jozefoske: „Tiro dad the tire phrala avle ke tute ⁶ a cali phuv andro Egipt hiňi anglal tu. Thov tire dades the tire phralen te bešel andro nekfeder than la phuvakro, andro Gošen. Te hin maškar lende godaver murša, ačhav len upral mire stadi.“

⁷ O Jozef anda peskre dades le Jakob a sikađa les le faraonoske. A o Jakob požehňinda le faraonos. ⁸ O faraonos phučla le Jakobostar: „Keci tuke berš?“

⁹ O Jakob odphenda le faraonoske: „Miro dživipnaskro drom likerel šel the tranda (130) berš. O dživipena mire dadengre likerenas buter a na sas ajse phare sar miro.“

¹⁰ Palis o Jakob požehňinda le faraonos a geľa lestar het. ¹¹ O Jozef thoda te bešel peskre dades the le phralen andro Egipt a diňa len phuva the mali andro nekfeder than andre phuv Raamses, avke sar oda phenda o Faraonos. ¹² Avke o Jozef diňa chaben le dades, le phralen the caľa famelija le dadeskra pal oda, keci len sas čhave.

E bokh andro Egipt

¹³ Na sas maro pre cali phuv, bo e bokh sas igen bari. O manuša andro Egipt the andro Kanaan igen bokhalonas. ¹⁴ O Jozef vaš o zrnos, so bikenda, skidňa upre savoro rup, so sas andro Egipt the andro Kanaan, a ligenda oda andro palacis le faraonoskro. ¹⁵ Sar imar na sas love andro Egipt the andro Kanaan, savore Egiptana avenas ko Jozef a mangelas: „De amen maro! Soske te meras anglal tire jakha ča vašoda, hoj amen imar nane love?“

¹⁶ „Te tumen nane love, anen tumare stadi a me tumen vaš oda dava chaben,“ phenda lenge o Jozef. ¹⁷ Avke anenas ko Jozef peskre stadi a ov len delas maro vaš o graja, bakre, gurumňa the somara. Andre oda berš lendar o Jozef cinda savore stadi vaš o chaben.

¹⁸ Avke pregeľa jekh berš. Pre aver berš avle pale a phende: „Na garuvaha anglal tu, rajeja amaro, hoj o love amenge dogele a the amare stadi hine imar tire. Nane amen imar, so tut te del, ča amare tela the amare mali. ¹⁹ Soske te meras anglal tire jakha a te zamukas peskre mali? Cin tuke amen the amare mali vaš o maro a avaha otroka le Faraonoske. Ča de amen zrnos, hoj te predživias a te na meras a te na ačhen ča avke o mali.“

²⁰ Kavke cinda o Jozef savore egiptaska mali prekal o Faraonos. Savore Egiptana bikenenas peskre mali, bo avľa pre lende mek goreder bokh. Kavke o Faraonos dochudňa savore mali andre egiptsko phuv. ²¹ Kaleha o Jozef kerdä le manušendar otroken pal cali phuv. ²² Ča le rašajengre phuva na odcinelas, bo o Faraonos len delas love pro chaben a sas len dos, hoj te predživen. Vašoda peskre phuva na bikenenas.

²³ O Jozef phenda le manušenge: „Adadžives tumen the tumare phuva cindom prekal o Faraonos. Len tumenge kada zrnos a sadzinen len pro mali. ²⁴ Jekh peřina le ulipnastar mušinena te del le Faraonoske a okla štar peřini ačhena tumenge, hoj te el tumen so te sadzinel pro mali a te el tumare famelijen the le čhaven, sostar te dživel.“

²⁵ On odphende: „Tu amenge zachraňinda o dživipen. Te arakhlam milost andre tire jakha, rajeja amaro, ker amendar otroken le Faraonoske!“ ²⁶ O Jozef akor diňa avri zakonos pal e egiptsko phuv, so pes dolikerel dži adadžives, hoj jekh peřina le ulipnastar hiňi le faraonoskri. Ča o phuva le rašajengre na sas leskre.

²⁷ Avke o Izraeliti ačhile te bešel andro Egipt andre phuv Gošen. Barvalonas a sas len igen but čhave. ²⁸ O Jakob dživelas andro Egipt mek dešuefta (17) berš a sas leske imar šel the saranda the eřta (147) berš. ²⁹ Sar sas o Izrael anglo meriben, vičinda peskre čhas le Jozef a phenda leske: „Te arakhlom milost andre tire jakha, thov tiro vast pre mire čanga a de man lav, hoj mange presikaveha kada jileskeriben the pačivaliben. Ma parun man andro Egipt. ³⁰ Sar merava avke sar mire phure dada, lidža man andral o Egipt a parun man ode, kaj sas parunde the on.“

O Jozef odphenda: „Kerava avke, sar phenes.“

³¹ „Le vera, hoj oda kereha!“ phenda leske o Jakob. Sar les diňa vera, o Izrael bandiľa tele pro hadžos a lašarelas le Devles.

48

O Jakob požehñinel le Jozefoskre čhaven

¹ Pal varesavo časos phende le Jozefoske: „Tiro dad hino nasvalo.“ Avke o Jozef iľa peha peskre duje čhaven le Menaše the le Efrajim a gele les te dikhel. ² Sar le Jakoboske phende: „Avel ke tu tiro čhavo o Jozef,“ o Izrael chudña zor a bešľa peske pro hadžos. ³ O Jakob phendľa le Jozefoske: „O Nekzoraleder Del pes mange sikađa andro Luz andre phuv Kanaan a požehñinda man. ⁴ Phendľa mange: „Dava tut pherdo čhave. Tutar avena but narodi. Kadi phuv dava tire potomkenge, hoj te el lengri pro furt.“

⁵ O Jakob mek phendľa: „Tire duj čhave, save tuke ulile andro Egipt mek sigeder, sar ke tu kade avlóm, ena akanastar mire. O Efrajim the o Menaše ena mire sar o Ruben the o Šimeon. ⁶ O čhave, save avena pal lende, ena tire. Mire phuva pal ma prelena ča prekal o Efrajim the Menaše, ena zgende jekhetane lenca. ⁷ Kerav oda prekal e Rachel, bo sar džavas andral o Paddan andro Kanaan, muľa mange pro drom. Parundóm la ode paš o drom, nadur la Efratatar.“ E Efrata hin adadžives Betlehem.

⁸ Sar dikhľa o Izrael le Jozefoskre čhaven, phučľa: „Ko hine kala?“

⁹ „Oda hine mire čhave, saven mange kade diňa o Del,“ odphendľa o Jozef peskre dadeske.

Avke o dad phendľa: „An len ke mande, hoj len te požehñinav!“ ¹⁰ O Izrael sas imar phuro a imar na dikhelas igen mištes. Sar len o Jozef andľa ke leste, o Jakob len čumidľa a obchudña. ¹¹ Palis o Izrael phendľa le Jozefoske: „Šoha na phendómas, hoj tut mek pale dikhava. Ale o Del mange diňa, na ča tut te dikhav, ale the tire čhaven.“

¹² O Jozef iľa peskre čhaven tele pal o pindre le Jakoboskre a bandiľa le mujeha dži pre phuv.

¹³ Palis o Jozef iľa sodujen ko Jakob; le čače vasteha ačhađa le Efrajim pal e baľogñi sera le Izraeloskri a le baľogne vasteha iľa le Menaše a ačhađa les pal e čači sera.

¹⁴ Ale o Izrael prethođa peskre vasta a thođa peskro čačo vast pro Efrajimoskro šero, kajte sas terneder. O baľogno vast thođa pro šero le Menašeskro, savo sas ešebno čhavo. ¹⁵ Palis požehñinda le Jozef a phendľa:

„Mi požehñinel kale čhaven o Del,

angle savo phirenas mire dada o Abraham the o Izak,

o Del, savo man lidžalas le ternipnastar dži adadžives sar pastjeris!

¹⁶ Mi požehñinel len o aňjelos,

savo man cirdña avri

andral dojekh nalačhipen!

Mi leperel pes

prekal kala čhave

miro nav the o nava mire dadengre,

le Abrahamoskro the le Izakoskro!

Mi rozmnožinen pes

pal cali phuv.“

¹⁷ Sar o Jozef dikhľa, hoj o dad thođa o čačo vast pro šero le Efrajimoske, na sas leske oda pre dzeka. Avke chudña le dadeskro vast a kamľa les te prethovel pro šero le Menašeskro. ¹⁸ O Jozef phendľa le dadeske: „Na avke, dado miro! Se kada hin ešebno. Leske thov tiro čačo vast pro šero.“

¹⁹ Ale o dad leske phendľa: „Džanav, čhavo miro, džanav! The lestar ela narodos a the ov rozbarola. Ale leskro terneder phral, o Efrajim, ela bareder sar ov, leskre čhavendar ena but narodi.“

²⁰ Avke len požehñinda oda džives a phendľa:
„Sar o Izraeliti žehñinena varekas,

leperena tumare nava
a phenena kada:
,Mi kerel tuke o Del
avke sar le Efrajimoske
the le Menašeske.' "

Kaleha thođa o Jakob le Efrajim anglo Menaše.

²¹ Palis o Izrael phendā le Jozefoske: „Dikh, me merava, ale o Del ela tumenca a anela tumen pale andro Kanaan, andre phuv tumare phure dadengri. ²² Ale tut dav jekh kotor la phuvatar buter sar tire phralen. Dav tuke e lači phuv Šichem, so dochudňom le Amorejčanendar mira šablaha the lukoha.“

49

Le Jakoboskro požehnaŕje

¹ O Jakob vičindā savore peskre čhaven a phendā lenge:

„Aven savore ke mande a phenava tumenge,
so tumen užarel andro dživesa, so avena!

² Zdžan tumen jekhetane, savore čhave le Jakoboskre.
Šunen tumare dades le Izrael!

³ Ruben, tu sal miro ešebno,
e zor mire terňipnaskri,
nekrajikaneder the nekzoraleder mire čhavendar!

⁴ Sal sar o paňi, so pes na del te zaačhavel,
imar na aveha ešebno, bo pašlilal mira romňaha.
Aleha kerdal džungipen, sar tuke pašlilal andre miro hadžos.

⁵ Šimeon the Levi, tumen san phrala,
tumare šabli hin o meribnaskre zbraňe.

⁶ Miri duša te na džal maškar tumende,
na kamav tumenca nič jekhetane,
bo andre choli murdarđan le muršen
a andre tumaro kiňešagos kerdan le bikendar kaliki.

⁷ Mi el prekošli tumari choli,
bo sas igen bari,
the tumaro rušiben, bo sas igen dzivo.
Tumare čhave na dživena jekhetane peha andre phuv le Izraeloskri,
ena rozchide maškar o kmeňi le Jakoboskre.

⁸ Juda, tut tire phrala lašarena.
Chudeha tire ňeprijaťelen tel e meň,
o čhave tire dadeskre anglal tu bandona.

⁹ Sal sar levos, savo peske chudňna o chaben
a džal pale pre peskro than te pašlol.
Ko pes na daral les te uštavel?

¹⁰ Tu, Juda, likereha o kraliskro žezlos,
tire čhave kralinena pro furt.

O narodi tuke anena o dari a šunena tut.
¹¹ Peskre terne somaris phandeha paš o viňičis,
peskre somaricis ko viňično stromos,
andre mol peske žužareha o plaštoš,
andro hroznoskro rat peskre gada.

- 12 Tire jakha ena kaleder sar e mol,
tire danda parneder sar o thud.
- 13 Tu, Zebulun, bešeha pašes paš o moros,
ode, kaj zaačhaven o lodi.
Tiri phuv ela dži ko Sidon.
- 14 Jisachar, tu sal sar o zoralo somaris,
so pašlol maškar peskre košara.
- 15 Sar dikhlal, hoj o than, kaj pašlos, hino lačo
a hoj e phuv hiñi šukar,
bandardal o dumo a lidžahas o košara
a mušinehas te kerel phares buči sar otrokos.
- 16 Tu, Dan, pes zaačhaveha vaš o pravos peskre narodoske
sar jekh le Izraeloskre kmeñendar.
- 17 Aveha sar o sap paš o drom,
sar jedovato sap pre sera le dromestar.
Dandereha le grajeske andro pindro
a o manuš perela tele pal leste palal.
- 18 Ó, RAJEJA miro, užarav pre tiri zachrana!
- 19 Pre tu, Gadona, chučena o živaña,
ale tu pes visareha a džaha pre lende palunestar.
- 20 Tiri phuv, Ašer, ela barvali andro chaben,
chaha latar ajse chabena sar o kralis.
- 21 Tu, Naftali, sal sar avrimuklo jeleñis,
saveske ulon šukar terne jeleña.
- 22 Jozef, tu sal sar o plodno konaris,
o plodno konaris paš o pañi;
tire prajti prebararen o muros.
- 23 La choľaha pre tu džanas,
o lukostrelci pre tute ľivinenas,
- 24 ale tiro lukos ela furt nacirdlo
a tire vasta ena furt zorale,
bo hin tuha o Nekzoraleder Del, savo hin o Pastjeris, e Skala le Izraeloskri.
- 25 Mi pomožinel tuke o Del tire dadeskro!
Mi požehñinel tut o Nekzoraleder Del le brišindeha andral o ñebos
the le pañeha andral e phuv
– a mi del tut but stadi the čhaven!
- 26 O požehnañja tire dadeskre
hine bareder sar o požehnañja le čirlatune verchengre
the sar o barvalipen le phure brehengre!
- Mi perel oda savoro pro šero le Jozefoskro,
pro čekat oleske, savo hino o princos maškar peskre phrala!
- 27 Tu, Benjamin, sal sar dzivo vlkos.

Tosara chas o chaben, so tuke chudňal,
rači rozdes olestar, so ačila.“

²⁸ Savore kala hine o dešuduj (12) Izraeloskre kmeňi a kada lenge phendá o dad o Jakob, sar len požehňinelas. Dojekhes lendar požehňinelas avke, sar peske oda zaslužinda.

Le Jakoboskro meriben

²⁹ Palis o Jakob lenge phendá: „Sar merava a džava paš mire manuša, save imar mule, parunen man paš mire dada andre jaskiňa, so hiňi pre maľa le Efronoskri Chetitoskri, ³⁰ andre jaskiňa Machpela paš o Mamre andro Kanaan. O Abraham la cinda le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. ³¹ Ode parunde le Abraham leskra romňaha la Saraha the le Izak leskra romňaha la Rebekaha. Ode parundom the la Leja. ³² Odi maľa la jaskiňaha sas cindi le Chetitanendar.“

³³ Sar imar o Jakob dovakerďa peskre čhavenca, hazďna peske o pindre pro hadžos. Muľa a geľa paš peskre manuša.

50

O Jozef parunel le Jakob

¹ Akor o Jozef obchudňa le dades, čumidelas les a rovelas upral leste. ² Palis o Jozef phendá peskre sluhenge, le doktorenge, hoj le dades te zabalzaminen. ³ O doktora le Izrael balzaminenas saranda (40) dživesa, bo ajci kampelas oda te kerel. O Egiptána rovenas upral leste eftavardeš (70) dživesa.

⁴ Sar imar pregele o rovibnaskre dživesa, o Jozef prevakerďa ko dvorana le faraonoskre: „Te arakhlom milost andre tumare jakha, akor tumen mangav, privakeren pes vaš ma ko faraonos. ⁵ Miro dad man phandľa kala veraha: ‚Dikh, me merav, parun man andro hrobos, so mange kerďom andro Kanaan.‘ Domuk mange, hoj ode te džav te parunel mire dades. Palis avava pale.“

⁶ O faraonos phendá: „Ča dža a parun tuke le dades, avke sar les diňal vera.“

⁷ O Jozef akor geľa te parunel le dades. Džanas leha savore uradňika le faraonoskre, o nekbareder raja andro palacis the o anglune manuša andral o Egipt. ⁸ Gele leha the cali leskri famelija, o phrala the savoredžene andral leskre dadeskro kher. Andre phuv Gošen mukle ča peskre cikne čhaven, le bakren, le kozen the le gurumňen.

⁹ Džanas lenca the o manuša pro verdana the pro graja. Sas leha igen but manuša.

¹⁰ Sar doavle andro Goren-Atad, so hin pal o Jordan, zorales rovenas bara vikaha. O Jozef vartinelas efa džives pal peskro dad. ¹¹ Sar o Kanaančana dikhle andro Goren-Atad o baro vartišagos, phenenas: „Le Egiptanen hin bari žala.“ Vašoda pes oda than pal o Jordan vičinel Abel-Micrajim*.

¹² O čhave palis kerde avke, sar lenge phendá o dad o Jakob. ¹³ Ligende les andro Kanaan a parunde les andre jaskiňa, so sas pre maľa Machpela paš o Mamre, so cinda o Abraham le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. ¹⁴ Paloda, sar o Jozef parundá le dades, geľa pale andro Egipt, le phralenca the savorenca, save leha ode avle.

O phrala pes daran le Jozefostar

¹⁵ Sar le Jozefoskre phrala dikhle, hoj lenge muľa o dad, phende: „So te akana o Jozef džala pre amende? So te kamela amenge te visarel pale savoro oda nalačo, so leske kerďam?“ ¹⁶ Avke dine te phenel le Jozefoske: „Sigeder, sar o dad muľa, ¹⁷ amenge phendá, hoj tuke te phenas: ‚Odmuk tire phralenge oda nalačipen, so tuke kerde,

* **50:11** 50,11 Oda hin: le Egiptanengri žala.

sar pre tu džanas. ' Avke akana tut mangas, odmuk amenge, so tuke kerđam, bo the amen služinas tire dadeskre Devleske. " O Jozef chudňa te rovel, sar šundã ola lava.

¹⁸ Palis leskre phrala avle ke leste, bandonas anglal leste a phende: „Kade sam anglal tute sar tire otroka!“

¹⁹ Ale o Jozef lenge phendã: „Ma daran tumen! Či me som o Del, hoj tumen te sudzinav? ²⁰ Kamenas mange te kerel nalačo, ale o Del ada visardã pro lačo, hoj te zachraňinel but manušen, avke sar oda kerel the adadžives. ²¹ Akana tumen imar ma daran! Me dava the tumen the tumare čhaven savoro, so kampela.“ Ola lava pes dotkňinde lengre jilendar a imar pes na daranas.

Le Jozefoskro meriben

²² O Jozef bešelas andro Egipt le dadeskra famelijaha a dživelas šel the deš (110) berš. ²³ Dikhľa le Efrajimoskre čhaven the lengre čhaven. Dikhľa the le čhaven le Machiroskren, savo sas o čhavo le Menašeskro, a priiľa len sar peskren†.

²⁴ Palis o Jozef phendã le phralenge: „Me merav, ale o Del ela tumenca a lidžala tumen avri andral kadi phuv andre odi phuv, pal savi diňa lav le Abraham, le Izak the le Jakob.“ ²⁵ O Jozef mek le Izraeloskre čhaven phandľa la veraha: „O Del tumen čačes lidžala avri andral kadi phuv. Palis lena adarik het mire kokala!“ ²⁶ O Jozef muľa, sar leske sas šel the deš (110) berš. Zabalzaminde les a thode les andro močto andro Egipt.

---

† **50:23** 50,23 E hebrejiko čhib: Sas thode pro pindre le Jozefoskre.

Exodus Dujto zvitkos le Mojžišoskro

O Egiptana trapinen le Izraeliten

¹ Kala hine o nava le Izraeloskre čhavengre, save avle le Jakoboha andro Egipt, sako avla peskra famelijaha: ² o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, ³ o Jisachar, o Zebulun, o Benjamin, ⁴ o Dan, o Naftali, o Gad the o Ašer. ⁵ Savore potomki le Jakoboskre sas eftavardeš (70). O Jozef sas imar andro Egipt.

⁶ Palis muła o Jozef the leskre phrala a the calo oda pokoleñje, ⁷ ale le Izraeliten sas but čhave, a sas furt buter the zoraleder, avke hoj cali phuv sas pherdžardi lenca.

⁸ Andro Egipt palis ačhila nevo kralis, savo na džanelas nič pal o Jozef. ⁹ Ov phenda peskre manušenge: „Dikhen, o Izraeliti hine buter the zoraleder sar amen. ¹⁰ Aven gondolinas so lenca te kerel, hoj pes te na rozmnožinen meksa buter. Bo te ulahas mariben, on šaj predžan pre le neprijateliskri sera, hoj pes amenca te maren, a denašlehas het andral amari phuv.“ ¹¹ Vašoda upral o Izraeliti ačhade dozorcen, hoj len te trapinen phare bučenca sar otroken. On ačhavenas prekal o Faraonos o fori Pitom the Raamses, kaj sas leskre skladi. ¹² So buter len o Egiptana trapinenas, buter o Izraeliti baronas, sas len buter čhave a zalenas buter lengri phuv. Vašoda o Egiptana lendar igen daranas ¹³ a trapinenas len igen phara bučaha. ¹⁴ O dživipen lenge kerenas igen pharo, bo ispidenas len te kerel phari buči le cehlenca čikatar, mušinenas te kerel e buči pre mała a kerenas lenca igen namištes.

¹⁵ Palis o egiptsko kralis phenda le hebrejike džuvlengre, la Šifrake the la Puake, save pomožinenas le džuvlengre te ločhol: ¹⁶ „Sar pomožinena le hebrejike džuvlengre te ločhol, dikhen, či oda hin muršoro, abo čhajori. Le muršoren murdarena, ale le čhajoren mukena te dživel.“ ¹⁷ Ale ola džuvla pes daranas le Devlestar a na kerenas avke, sar lenge phenda. ¹⁸ Avke len o Faraonos diña te vičinel ke peste a phenda lenge: „Soske muken te dživel le muršoren?“

¹⁹ O džuvla leske odphende: „O hebrejika džuvla nane ajse sar o egiptska. On hine zoraleder a lengre čhave aven pro svetos sigeder, sar ke lende dodžas.“

²⁰ O Del sas jileskro ke ola džuvla, save pomožinenas le džuvlengre te ločhol, vašoda o Izraeliti dureder baronas a sas buter a buter. ²¹ A vaš oda, hoj ola džuvla daranas le Devlestar, o Del diña, hoj the len te avel peskre čhave.

²² Palis o Faraonos prikazinda savore peskre manušenge: „Len dojekhe hebrejike muršores, savo ulol, a čhiven les andro pañi Nil, ale le čhajoren muken te dživel!“

2

Sar ulila o Mojžiš

¹ Andre oda časos varesavo murš andral o kmeños Levi, peske ila romña andral peskro kmeños. ² Odi džuvli ačhila khabñi a ulila lake muršoro. Sar oj dikhla, hoj hino šukar, garuvelas les trin čhon. ³ Ale sar les buter našti garuvelas, ila o trstínakro košaris, makhla les avri la smolaha, hoj te na džal andre o pañi. Thoda le muršores andre a palis thoda o košaris andre trstína paš o pañi Nil. ⁴ Leskri pheñ ačhelas dureder, hoj te dikhel, so pes leha ačhela.

⁵ Ipen akor le Faraonoskri čhaj ode avla te landol a lakre služki peske phirenas pašal o brehos. Sar oj dikhla o košaris, bičhada jekha peskra služka, hoj les te anel. ⁶ Sar otkerda o košaris, dikhla ode le muršores, savo rovelas. Sas lake pharo vaš leske a phenda: „Kada muršoro hino le hebrejike čhavendar.“

⁷ Akor le čhavoreskri pheñ phučla le Faraonoskra čatar: „Kames, hoj te džav a te anav varesava hebrejika džuvla, savi dela te pijel le čhavores o kolin vaš tu?“

⁸ „He, dža!“ odphenda lake le faraonoskri čhaj. Avke oj geľa a vičinda le čhavoreskra da. ⁹ Sar avla, le Faraonoskri čhaj lake phenda: „Le kale čhavores a de les te pijel, me tuke vaš oda počinava.“ Oj les iľa a delas les te pijel. ¹⁰ Sar o čhavoro sas bareder, anda les ke čhaj le Faraonoskri. Oj peske les iľa čhaske a diňa leske nav Mojžiš, bo phenda peske: „Ilom les avri andral o paňi.“

O Mojžiš denašel andro Midijan

¹¹ Sar o Mojžiš imar barila avri, geľa andre jekh džives paš peskre nipi, a dikhelas len, sar keren phares buči. Androda dikhľa, sar o Egiptanos marel jekhe muršes andral leskro narodos. ¹² O Mojžiš pes rozdikhľa pašal peste, či les vareko na dikhel a sar na dikhľa ňikas, murdarđa le Egiptanos a začida les la pošaha. ¹³ Pre aver džives o Mojžiš pale geľa paš lende a dikhľa, sar pes duj Hebreja maren maškar peste, a phučla olestar, savo kerelas namištes: „Soske mares tire phrales?“

¹⁴ Oda murš leske odphenda: „Ko tut ačhada upral amende vodcaske the sudcaske? So, kames the man te murdarel, avke sar murdarďal kole Egiptanos?“ Akor o Mojžiš igen predarandila a phenda peske: „Imar džanen paloda, so kerďom.“

¹⁵ Sar pes pal oda o Faraonos došunda, kamla te del le Mojžiš te murdarel. Ale o Mojžiš denašla a ačila te bešel andre phuv le Midijanengri. Ode jekhvar bešelas paš e chaňig. ¹⁶ Le Jetro, le rašas andro Midijan, sas efa čhaja. On avle paš e chaňig te cirdel o paňi andro žľabi prekal le dadeskro stados. ¹⁷ Androda avle ode o pastjera a tradle len avri odarik. Ale o Mojžiš uštıla, pomožinda lenge a diňa lengre stados te pijel paňi.

¹⁸ Sar avle le Jetroskre* čhaja pale khere, phučla lendar: „Soske adadžives avlan avke sig?“

¹⁹ On leske odphende: „Varesavo Egiptanos amen zachraňinda le pastjerendar a the cirdňa o paňi prekal amende the prekal o stados.“

²⁰ „Kaj hino?“ phučla lendar. „Soske les ode muklan? Vičinen les, mi avel te chal!“

²¹ Avke o Mojžiš priačila pre oda, hoj ačhela ko Jetro. Ov leske diňa romňake peskra čha la Cipora. ²² Palis lake ulila muršoro, a o Mojžiš phenda: „Dava leske nav Geršom, bo som cudzincos andre kadi phuv.“

²³ Pal o but berša o egiptsko kralis mula, ale o Izraeliti dureder cerpinenas andro otroctvos a vičinenas: „Mangas tut, pomožin amenge, Devla.“ Lengro mangipen geľa dži paš o Del. ²⁴ O Del šunda lengro roviben a leperďa peske pre zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha, ²⁵ bo dikhelas, so pes kerel le Izraelitenc a sas leske vaš lenge pharo.

3

O RAJ vakerele le Mojžišoha

¹ No o Mojžiš pašinelas o stados ke peskro sastro Jetro, savo sas rašaj andro Midijan. Jekh džives, sar lidžalas le bakren pal e pušta, dogeľa lenca dži paš o Choreb*, paš o verchos le Devleskro. ² Ode pes leske sikađa andre jag andro krakos le RAJESKRO aňjelos. O Mojžiš dikhľa, hoj o krakos labol, ale na zlabol. ³ A phenda peske: „Oda hin vareso čudno! Džav te dikhel pre oda krakos, soske na zlabol.“

⁴ Sar o RAJ dikhľa, hoj o Mojžiš džal te dikhel pre oda, prevakerďa ke leste andral o krakos: „Mojžiš, Mojžiš!“

Ov odphenda: „Kade som.“

* **2:18** 2,18 E hebrejiko čhib: le Reueloskre * **3:1** 3,1 Oda hin o verchos Sinaj.

⁵ O Del phenda: „Ma av pašeder! Čhiv tele o sandalki pal o pindre, bo e phuv, pre savi aches, hiñi sveto. ⁶ Me som o Del tire dadengro, o Del le Abrahamskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.“ Akor peske o Mojžiš garuđa o muj, bo daralas te dikhel pro Del.

⁷ O RAJ leske phenda: „Mištes dikhlom o trapišagos mire manušengro andro Egipt. Šundom len, sar vičinen, hoj lenge te pomožinav, bo o dozorci len trapinen sar otroken a džanav pal lengre dukha. ⁸ Vašoda me avlom tele, hoj len te zachrañinav andral o vasta le Egiptanengre. Avlom len te lel avri andral odi phuv a te lidžal len andre odi phuv, so hiñi igen bari the lači, a kaj čuľal o thud the o medos – e phuv, kaj bešen o Kanaančana, o Chetitana, o Amorejčana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁹ O roviben le Izraelitengro doavľa dži paš ma a dikhlom lengro trapišagos, sar lenca o Egiptana namištes keren. ¹⁰ Akana dža, bičhavav tut ko Faraonos, hoj te les mire manušen, le Izraeliten, avri andral o Egipt.“

¹¹ Ale o Mojžiš le Devleske odphenda: „Ko som me, hoj te džav ko Faraonos a te lav avri le Izraeliten andral o Egipt?“

¹² O Del leske phenda: „Me avava tuha. Kada tuke ela pro znameñje, hoj tut me bičhadom: Sar leha avri le manušen andral o Egipt, tumen man lašarena pre kada verchos.“

¹³ Ale o Mojžiš leske phenda: „Te džava paš o Izraeliti, phenava lenge: ‚O Del tumare dadengro man bičhada ke tumende,‘ a phučena mandar: ‚Sar pes vičinel?‘ So lenge odphenava?“

¹⁴ O Del le Mojžišoske odphenda: „ME SOM, KO ME SOM. Phen le Izraelitenge, hoj oda, ko pes vičinel ME SOM, man bičhada ke tumende.“

¹⁵ A mek o Del phenda le Mojžišoske: „Le Izraelitenge phen kada: ‚O RAJ man bičhada man ke tumende, o Del tumare dadengro – o Del le Abrahamskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.

Kada hin miro nav pro furt, savo tumenge leperena
a saveha man vičinen pokoleñje pro pokoleñje.‘

¹⁶ Dža, zvičin le izraelike vodcen a phen lenge: ‚Sikada pes mange o RAJ, o Del tumare dadengro – o Del le Abrahamskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.‘ Ov mange phenda: ‚Me dikhavas mištes pre savoreste, so tumenca keren andro Egipt, ¹⁷ vašoda diňom lav, hoj tumen lava avri andral o pharipen andral o Egipt a lidžava andre phuv le Kanaančanengri, le Chetitanengri, le Amorejčanengri, le Perizejengri, le Chivijengri the le Jebusejengri, andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos.‘

¹⁸ On tut šunena a džaha le izraelike vodcenca ko egiptsko kralis a phenena leske: ‚Arakhľa pes amenca o RAJ, o Del le Hebrejengro. Domuk amenge akana te džal trin dživeseskro drom pre pušta, hoj ode te obetinas le RAJESKE, amare Devleske.‘ ¹⁹ Ale me džanav, hoj o egiptsko kralis tumenge na domukela te džal het, ča akor, te pre leste ispidava mire zorale vasteha. ²⁰ Vašoda sikavava pro Egipt miri zor a marava les le všelijake zazrakenca, save maškar lende kerava. A palis tumen premukela.

²¹ Kerava avke, hoj o Egiptana tumen dena pačiv, a na džana odarik het čuče vastenca. ²² Dojekh izraeliko džuvli džala ko egiptska susedki abo ke ola, ko bešen lenca andro kher, a mangela lendar varesave somnakune the rupune veci a the o šukar gada, so urena pre tumare čhajora the muršora.“ Avke tumenca lena o barvalipen andral o Egipt.

4

O RAJ del le Mojžiš znameñja

¹ O Mojžiš odphenda le RAJESKE: „So te mange na pačana a na šunena man, a phenena: ‚O RAJ pes tuke na sikada?‘“

² Avke o RAJ le Mojžišostar phučla: „So tut hin andro vast?“

Odphenda: „Paca.“

³ Palis leske o RAJ phenda: „Čhiv la pre phuv!“

Sar o Mojžiš čhida e paca pre phuv, čerinda pes pro sap a o Mojžiš chudna lestar te denašel. ⁴ Avke leske o RAJ phenda: „Nacirde o vast a chude les le chvostostar!“

O Mojžiš nacirdna o vast, chudna les a andro vast pes leske čerinda pale pre paca. ⁵ Palis o RAJ phenda: „Ker kada, hoj o Izraeliti tuke te pačan, hoj pes tuke sikađa o Del lengre dadengro – o Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.“

⁶ Palis leske o RAJ phenda: „Thov o vast tel o plašto!“ Ov thođa, a sar les ila avri, leskro vast sas malomocno, parno sar jiv.

⁷ A o RAJ leske phenda: „Thov o vast pale tel o plašto!“ Ov thođa, a sar les ila avri, sas pale sasto, avke sar calo leskro felos.

⁸ A mek o RAJ phenda: „Te tut na šunena a na pačana pro ešebno znameňje, pačana pro dujto. ⁹ Ale te na pačana aňi kale duje znameňjenge a na šunena tut, akor le sikra paňi andral o Nil a čhiv les avri pre šuki phuv. Oda paňi pes čerinelu pro rat.“

¹⁰ Akor o Mojžiš phenda: „Na, RAJEJA, ma bičhav man. Me na džanav igen mištes te vakerel. Na vakeravas šoha mištes angloda, aňi akana, sar vakeres tire služobňikoha, bo polokes vakerav a koktinav.“

¹¹ O RAJ leske odphenda: „Ko kerel le manušestar ňemo abo kašuko? Ko kerel, hoj o manuš te dikhel abo te avel koro? Či oda na som me, o RAJ? ¹² Akana dža, me tuke pomožinava andro vakeriben a phenava tuke, so te vakeres.“

¹³ Ale o Mojžiš leske pale phenda: „Mangav tut, RAJEJA, bičhav varekas avres.“

¹⁴ Akor o RAJ pre leste cholisalila a phenda: „A so o Aron, tiro phral, o Levitas? Džanav, hoj ov džanel mištes te vakerel; se ov imar avel, hoj pes tuha te arakhel, a igen radisaľola, sar tut dikhela. ¹⁵ Vakereha leha a phenaha leske so te vakerel. Me tumenge sodujdženenge pomožinava andro vakeriben a sikavava tumenge, so te keren. ¹⁶ Ov ela tiro muj, a vakerela vaš tuke ko manuša. Tu leske aveha sar Del a phenaha leske so te vakerel. ¹⁷ Le andro vast kadi paca, bo laha kereha o znameňja.“

O Mojžiš džal pale andro Egipt

¹⁸ Akor o Mojžiš geľa pale ke peskro sastro ko Jetro a phenda leske: „Mangav tut, muk man te džal pale ke mire manuša andro Egipt, hoj te dikhav, či mek dživen.“

O Jetro leske odphenda: „Dža andro smirom!“

¹⁹ O RAJ mek andro Midijan phenda le Mojžišoske: „Dža pale andro Egipt, bo imar mule savore, save tut kamle te murdarel.“ ²⁰ O Mojžiš ila peskra romňa the le čhaven, thođa len pro somaris a džalas lenca pale andro Egipt. Iľa peha andro vast e paca, so leske o Del phenda.

²¹ O RAJ mek le Mojžišoske phenda: „Sar džaha pale andro Egipt a sar aveha anglo Faraonos, de pozoris pre oda, hoj te keres savore kala zazraki, pre save tut diňom zor. Me kerava, hoj leskro jilo te zoralol sar bar avke, hoj na premukela mire manušen.“

²² Palis le Faraonoske phenaha: „Kada phenel o RAJ: ‚O Izrael hino miro ešebno čhavo, ²³ a phendom tuke, hoj te premukes mire čhas, hoj man te lašarel. Ale tu les na kamlal te premukel, vašoda murdarava tire ešebne čhas.‘ “

²⁴ Jekhvar pro drom andro Egipt, sar rači zaačhile te presovel, o RAJ pes arakhľa le Mojžišoha a kamľa leske te lel o dživipen. ²⁵ Akor e Cipora ila e baruňi čhuri a odčhinda peskre čhaske e cipa le garude muršeskre kotorestar. Palis pes ola cipaha chudna le Mojžišoskre čangendar a phenda: „Tu sal miro rom le rateskro!“ ²⁶ Avke les o RAJ mukľa te dživel. Vašoda pes paš e obriezka phenelas: „O rom le rateskro.“

²⁷ O RAJ phenda le Aronoske: „Dža pre pušta, hoj tut te arakhes le Mojžišoha.“ O Aron geľa a arakhľa pes leha paš o verchos le Devleskro a čumidľa les. ²⁸ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske savore lava le RAJESKRE, savenca les bičada, the pal savore znađeňa, save leske o RAJ prikazinda te kerel.

²⁹ Avke o Mojžiš the o Aron gele andro Egipt a zvičinde savore izraelike vodcen. ³⁰ O Aron lenge phenda savoro, so o RAJ phenda le Mojžišoske. A o Mojžiš anglo jakha le manušengre kerelas o znađeňa. ³¹ Sar oda o manuša dikhle, pačandile. A sar šunde, hoj o RAJ avľa ke lende, a hoj dikhľa lengro pharipen, pele pro khoča a chudle les te lašarel.

5

O Mojžiš the o Aron anglo Faraonos

¹ Palis o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a phende: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraelitengro: ‚Premuk mire manušen, hoj pre pušta te oslavinen o inepos pre miri pačiv!‘ “

² O Faraonos odphenda: „Ko hin o RAJ, hoj les te šunav a te premukav le Izraeliten? Me le RAJES na prindžarav a le Izraeliten na premukava.“

³ On leske phende: „Arakhľa pes amenca o Del le Hebrejengro. Domuk amenge te džal trine dživesengro drom pre pušta, hoj ode te obetinas le RAJESKE, amare Devleske. Bo te oda na keraha, marela amen le meribnaskre nasvalibnaha abo la šablaha.“

⁴ Ale o Faraonos lenge phenda: „Mojžišona the Aronona, soske odlen le manušen pašal lengri buči? Džan pale te kerel tumari buči! ⁵ Dikh, andre kadi phuv hin but tumare manuša a tumen kamen, hoj te preačhen te kerel e buči?“

O Faraonos del prikazis pre phareder buči

⁶ Oda džives o Faraonos diňa prikazis le dozorcenge upral o otroka the le Izraelitengre muršenge, save dodikhenas pre buči: ⁷ „Imar na dena sar angloda le manušen o phusa, hoj te keren o cehli čikatar. Mi kiden peske korkore o phusa. ⁸ Ale ispiden pre lende, hoj te keren ajci cehli, sar kerenas dži akana. Nič frimeder! Hine leňiva, vašoda man avke mangel, hoj len te mukav te džal, hoj te obetinen peskre Devleske. ⁹ Ole muršen kampil te del phareder buči, hoj te keren a te na el len časos te šunel ola klamišagi.“

¹⁰ Avke o egiptska the o izraelika dozorci, phende le Izraelitenge: „O Faraonos phenda, hoj na dela tumen buter o phusa. ¹¹ Džan a roden tumenge o phusa, kaj ča kamen, ale mušinen te kerel ajci cehli, keci the angloda.“ ¹² Avke o manuša gele te rodel o phusa pal calo Egipt. ¹³ O dozorci pre lende ispidenas a phenenas: „Keren sako džives ajci sar angloda, sar tumen denas o phusa.“ ¹⁴ Le Faraonoskre dozorci chudle te marel le izraelike dozorcen, save sas ačhade te dodikhel pre buči, a phenenas lenge: „Soske na kerđan aňi idž aňi adadžives ajci cehli sar angloda?“

¹⁵ Palis gele o izraelika dozorci ko Faraonos a igen les mangelas: „Soske amenca kada keres, rajeja amaro? ¹⁶ O phusa amenge na doden, ale prikazinen amenge: ‚Keren o cehli!‘ A akana amen mek the maren, ale oda hin tire manušengri vina.“

¹⁷ O Faraonos phenda: „San leňiva a na kamen te kerel buči, vašoda phenen: ‚Muk amen, hoj te džas te obetinel le RAJESKE.‘ ¹⁸ Džan a keren buči! O phusa tumenge na dodena, ale mušinen te kerel ajci cehli sar angloda.“

¹⁹ O Izraeloskre dozorci dikhle, hoj lenca nane mištes, sar lenge phenda: „Mušinen te kerel ajci cehli sar angloda.“ ²⁰ Sar džanas avri pašal o Faraonos, zgele pes le Mojžišoha the le Aronoha, save pre lende užarenas. ²¹ Ola murša lenge phende: „O RAJ mi dikhel pre oda, so kerđan, a mi marel tumen vaš oda, bo akana amen

džunglardon anglo Faraonos the angle leskre služobníka. Kada, so kerđan, hin avke, sar te lenge diňanas andro vast e šabla, hoj amen te murđaren.“

O Mojžiš dovakerel le RAJESKE

²² Akor pes o Mojžiš visarđa ko RAJ a mangelas les: „RAJEJA, soske domuklal kajci nalačhipen pre tire nipi? Soske man kade bičhadal? ²³ Akorestar, sar gelom anglo Faraonos, hoj leha te vakerav andre tiro nav, kerel lenca mek goreder a tu nič na keres, hoj len te zachrañines.“

6

O RAJ pale del lav pal e zachrana

¹ O RAJ phenđa le Mojžišoske: „Akana dikheha, so kerava le Faraonoske. Me pre leste ispidava, hoj te premukel mire manušen a avke zorales ispidava, hoj tradela len avri.“

² O Del prevakerđa ko Mojžiš a phenđa: „Me som o RAJ. ³ Sikađom man le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske sar Nekzoraleder Del, ale miro nav o RAJ lenge na diňom te sprindžarel. ⁴ Phandlom lenca e zmluva, hoj lenge dava o Kanaan, e phuv, kaj angloda bešenasa sar cudzinci. ⁵ A the šundom, sar o Izraeliti rovenas pharipnastar, bo o Egiptana lendar kerde otroka, a leperdom mange pre miri zmluva.“

⁶ Vašoda phen le Izraelitenge: „Me som o RAJ a lava tumen avri andral o zaphandlipen le Egiptanengro a zachrañinava tumen andral o otroctvos. Cinava tumen avri, bo marava len bare ranenca, mire zorale vasteha. ⁷ Prilava tumen sar mire manušen a avava tumaro Del. Sprindžarena, hoj me som o RAJ, tumaro Del. Me tumen lidžava avri andral o zaphandlipen le Egiptanendar. ⁸ Anava tumen andre odi phuv, pal savi la veraha phendom, hoj dava le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. Dava la tumenge a ela tumari. Me som o RAJ.“

⁹ Avke o Mojžiš geľa oda te phenel le Izraelitenge, ale on les na šunenas, bo sas znechutimen la phara bučatar a na birinenas.

¹⁰ O RAJ phenđa le Mojžišoske: ¹¹ „Dža anglo Faraonos, anglo egiptsko kralis, a phen leske, hoj te premukel le Izraeliten andral peskri phuv!“

¹² Ale o Mojžiš leske odphenđa: „Te man na šunen o Izraeliti, sar man šaj šunel o Faraonos? A mek ke oda na džanav mištes te vakerel.“

¹³ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš the ko Aron pal o Izraeliti the pal o Faraonos, pal o egiptsko kralis, a prikazinda lenge, hoj te lidžan le Izraeliten avri andral o Egipt.

Le Mojžišoskro the le Aronoskro rodokmeňos

¹⁴ Kala hine o vodci le famelijengre:

Le Izraeloskre* ešebne čhas Ruben sas štar čhave: o Chanoch, o Palu, o Checron the o Karmi. On sas le Rubenoskre fajti.

¹⁵ Le Šimeon sas čhave o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jachin, o Cochar the o čhavo la Kanaančankakro o Šaul. Kala sas le Šimeonoskre fajti.

¹⁶ Kala hine le Leviskre čhave pal lengro rodokmeňos: O Geršon, o Kohat the o Merari. O Levi dživelas 137 berša.

¹⁷ Le Geršon sas čhave o Libni the o Šimej. Lendar sas but potomki.

¹⁸ Le Kohat sas čhave o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel. O Kohat dživelas 133 berš.

¹⁹ Le Merari sas čhave o Machli the o Muši.

Kala savore hine le Leviskre fajti pal lengro rodokmeňos.

* 6:14 6,14 le Jakoboskre

²⁰ O Amram peske iľa romňa peskra nena la Jochebed a laha les sas o Aron the o Mojžiš. O Amram dživelas 137 berš.

²¹ Le Jishar sas čhave o Korach, o Nefeg the o Zichri.

²² Le Uziel sas čhave o Mišael, o Elcafán the o Sitri.

²³ O Aron peske iľa romňa la Elišeba, savi sas čhaj le Aminadaboskri a pheň le Nachšonoske. Le Aron sas laha o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar.

²⁴ Le Korach sas trin čhave: o Asir, o Elkanah the o Abiasaf. Kala sas le Korachoskre fajti.

²⁵ O Eleazar, le Aronoskro čhavo, peske iľa romňa jekha le Putieloskre čhajendar, a laha les sas o Pinchas.

Kala savore hine o fajtengre vodci andral o kmeňos Levi.

²⁶ O Mojžiš the o Aron sas ola, kaske o RAJ phendá: „Lidžan avri andral o Egipt le Izraeliten dojekhes pal peskro kmeňos.“ ²⁷ On sas ola, ko vakerenas le Faraonoha, le egiptske kraliha, hoj te premukel le Izraeliten andral o Egipt.

O RAJ bičhavel le Mojžiš the le Aron ko Faraonos

²⁸ Akor, sar o RAJ prevakerďa ko Mojžiš andro Egipt, ²⁹ o RAJ leske phendá: „Me som o RAJ. Phen le Faraonoske savoro, so tuke phenava.“

³⁰ Ale o Mojžiš leske odphendá: „Me na džanav mištes te vakerel. Sar man šaj šunel avri o Faraonos?“

7

¹ O RAJ phendá le Mojžišoske: „Dikh, ačhaďom tut sar Devles, hoj te vakeres le Faraonoske a tiro phral o Aron ela sar tiro prorokos. ² Tu leske phenaha savoro, so tuke prikazinava a tiro phral o Aron vakerela le Faraonoha, hoj le Izraeliten te premukel andral peskri phuv. ³ Ale me zoraľarava o jilo le Faraonoskro a andro Egipt kerava igen but mire znaeňja the zazraki. ⁴ O Faraonos tumen na šunela, vašoda sikavava pro Egipt miri zor. Avke les marava le bare ranenca a le Izraeliten lava avri andral o Egipt pal peskre kmeňi. ⁵ Sar nacirdava miro vast pro Egipt a lava odarik avri le Izraeliten, akor o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron kerde savoro avke, sar lenge prikazinda o RAJ. ⁷ Le Mojžišoske sas ochtovardeš (80) berš a le Aronoske ochtovardeš the trin (83) berš, sar vakerenas le Faraonoha.

Le Aronoskri paca pes čerinel pro sap

⁸ O RAJ phendá le Mojžišoske the le Aronoske: ⁹ „Sar o Faraonos tumenge phenela, hoj te keren varesavo zazrakos, phen le Aronoske: ‚Le e paca a čhiv la pre phuv anglo Faraonos a čeranela pes pro sap.‘ “

¹⁰ Avke o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a kerde avke, sar lenge prikazinda o RAJ. O Aron čhida e paca anglo Faraonos the angle leskre uradňika a e paca pes čerinda pro sap. ¹¹ Akor o Faraonos vičinda ke peste peskre godavere muršen the le čarodejňiken a on tiš kerde odi veca peskre čarenca. ¹² Dojekh lendar čhida peskri paca pre phuv a čerinde pes pro sapa, ale le Aronoskri paca čala lengre paci. ¹³ Ale le Faraonoskro jilo zoraľiľa sar bar a na šunda len, avke sar phendá o RAJ.

Ešebno rana: O paňi čerimen pro rat

¹⁴ O RAJ phendá le Mojžišoske: „Le Faraonoskro jilo hino zoralo sar bar a na kamel te premukel le manušen. ¹⁵ Tajsa tosara dža ko Faraonos, sar džala tele paš o paňi Nil. Le tuha e paca, so pes čerinda pro sap, a ode les užar paš o brehos. ¹⁶ Phenaha leske: ‚O RAJ, o Đel le Hebrejengro, man bičhada ke tute, hoj tuke te phenav: ‚Premuk mire

manušen, hoj man te lašaren pre pušta.“ Ale tu les dži akana na šundal. ¹⁷ Vašoda o RAJ tuke phenel: „Pal ada džaneha, hoj me som o RAJ.“ Dikh, akana la pacaha, so hiñi mande andro vast, demavava pal o Nil a o pañi pes čerinela pro rat. ¹⁸ O ribi, save hine andro pañi murdalona a o Nil khandisalola avke, hoj o Egiptana naši pijena le pañestar.’ “

¹⁹ O RAJ phendā le Mojžišoske: „Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast upral o paña, upral o kanali the upral o nadrži andre calo Egipt a dojekh pañi pes ode čerinela pro rat. O rat ela vřadzik pal calo Egipt, mek až andro kaštune the barune nadobi.“

²⁰ O Mojžiš le Aronoha kerde savoro avke, sar lenge o RAJ prikazindā. O Aron hazdña e paca, savi leste sas andro vast, a anglo Faraonos the leskre uradñika demada pal o Nil a savoro pañi andre pes čerinda pro rat. ²¹ O ribi andro Nil murdalile a o pañi chudña te khandel avke, hoj o manuša andro Egipt naši pile o pañi. Avke sas o rat pal calo Egipt.

²² Ale o egiptska čarodejñika oda tiš kerde peskre čarenca a le Faraonoskro jilo sas sar bar a na šundā le Mojžiš the le Aron, avke sar phendā o RAJ. ²³ O Faraonos pes visarda a geła andre peskro palacis. Añi kalestar peske na kerda nič. ²⁴ Savore Egiptana kopalinenas o chañiga pašal o Nil, hoj len te el pañi te pijel, bo andral o Nil naši pijenas.

²⁵ Efta džives pregela paloda, sar o RAJ čerinda o pañi andro Nil pro rat.

Dujto rana: o žabi

²⁶ A palis o RAJ phendā le Mojžišoske: „Dža ko Faraonos a phen leske so phenel o RAJ: ‚Premuk mire manušen, hoj man te lašaren. ²⁷ Ale te len na kameha te premukel, bičhavava vřadzik pre calī tiri phuv le žaben. ²⁸ Andro pañi Nil ela pherdo žabi a avena odarik avri a džana andre tiro palacis, andre tiri spalña, andre tiro hadžos, andro khera tire uradñikengre the tire manušengre, andre tire bova a the andre tire čare, kaj ušanes o chumer pro maro. ²⁹ O žabi chučerena pre tu, pre tire manuša the pre tire uradñika.‘ “

8

¹ O RAJ phendā le Mojžišoske: „Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast la pacaha upral o paña, upral o kanali the upral o nadrži a avke an le žaben pro Egipt.“

² Avke o Aron nacirdña o vast upral o paña andro Egipt, o žabi avle avri a zaučharde calo Egipt. ³ Ale avke kerde the o čarodejñika peskre čarenca a ande le žaben pro Egipt.

⁴ O Faraonos diña te vičinel le Mojžiš the le Aron a phendā lenge: „Modlinen tumen ko RAJ, hoj te lel mandar the mire manušendar le žaben a me premukava tumare manušen, hoj te obetinen le RAJESKE.“

⁵ O Mojžiš phendā le Faraonoske: „Tu tuke kide avri, kana man te modlinav vaš tu, vaš tire služobñika the manuša, hoj o RAJ te odlel tutar the tire kherestar le žaben a te aven ča andro Nil.“

⁶ „Tajsa,“ phendā o Faraonos.

Akor o Mojžiš phendā: „Mi ačhel pes avke, sar phendal, hoj te džanes, hoj ñiko nane ajso sar o RAJ, amaro Del. ⁷ O žabi oddžana tutar, tire kherendar, tire uradñikendar the manušendar. Ačhena ča andro Nil.“

⁸ Avke o Mojžiš the o Aron odgele pašal o Faraonos. Palis o Mojžiš igen mangelas le RAJES, hoj le Faraonostar te odlel le žaben, saven pre leste bičhada. ⁹ O RAJ kerda avke, sar les mangelas o Mojžiš. A o žabi andro khera, pro dvori the pro maļi murdalile. ¹⁰ O Egiptana len skidle upre a thode pro bare kopi a o khandipen

lendar sas pal calo Egipt. ¹¹ Sar o Faraonos dikhla, hoj o žabi murdafile, zoralarda peskro jilo sar bar a na šunda len, avke sar phenda o RAJ.

Trito rana: o komara

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen le Aronoske, hoj te nacirdel e paca a te demel laha pal o prachos pre phuv, a o prachos pes čerinela pro komara pal calo Egipt.“

¹³ On oda kerde. O Aron nacirdna o vast la pacaha a demada pre phuv pal o prachos. Oda prachos andre calo Egipt pes čerinda pro komara, a gele pro manuša the pro dobitkos. ¹⁴ The o čarodejnika kamle te prianel le komaren, ale našti oda kerde. A o komara trapinenas dureder le manušen the le dobitkos.

¹⁵ Akor o čarodejnika phende le Faraonoske: „Kada kerda o Del!“ Ale le Faraonoskro jilo zoralila sar bar a na šunda len, avke sar oda phenda o RAJ.

Štarto rana: o muchi

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Sar o Faraonos džala sig tosara paš o pañi, dža anglal leste a phen leske: ‚Kada phenel o RAJ: Premuk mire manušen, hoj man te lašaren! ¹⁷ Bo te na premukeha mire manušen, bičhavava pre tute, pre tire uradnika, pre tire manuša the pre tire khera le muchen. Andro khera le Egiptanengre ena pherdo muchi; mek až e phuv ela zaučhardi le muchenca. ¹⁸ Ča andre phuv Gošen, kaj bešen mire manuša, na bičhavava le muchen, hoj te džanes, hoj me, o RAJ, som andre kadi phuv. ¹⁹ Kerava rozdjel maškar mire manuša the maškar tire manuša. A kada znameñje pes sikavela tajsa.‘ “

²⁰ O RAJ ada the kerda. Andre le Faraonoskro palacis the andre leskre uradnikengre khera, avle pherdo muchi, sar e kañi chmara a zničinde e phuv andro calo Egipt.

²¹ Akor o Faraonos vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: „Džan a obetinen tumare Devleske andre kadi phuv.“

²² O Mojžiš leske phenda: „Ada na ela mištes kade te kerel, te obetinas le RAJESKE, amare Devleske, oda, so prekal o Egiptana hin džungipen. Bo te angle lende obetinaha oda, so lenge hin džungalo, či amen na murdarena vaš oda le barenca?

²³ Mušinas te džal trin dživeseskro drom pre pušta a ode te obetinel le RAJESKE amare Devleske, avke sar amenge prikazinel.“

²⁴ O Faraonos phenda: „Mukava tumen, hoj te obetinen le RAJESKE, tumare Devleske, pre pušta, ale ča ma džan igen dur. Mangen tumen the vaš mande.“

²⁵ O Mojžiš odphenda: „Sar pašal tu džava het, modlinava man vaš tuke ko RAJ, a tajsa oddžana o muchi tutar, tire uradnikendar the tire manušendar. Ale ča pale te na thoves amenca avri, hoj na premukeha le manušen te džal te obetinel le RAJESKE.“

²⁶ Pañis o Mojžiš odgeľa le Faraonostar a mangelas le RAJES. ²⁷ O RAJ kerda avke sar mangelas o Mojžiš. O muchi odgele le Faraonostar, leskre uradnikendar the leskre manušendar, a na ačila ode añi jekh mucha. ²⁸ Ale the akana o jilo le Faraonoskro zoralila sar bar a na premukla le manušen.

9

Pandžto rana: o dobitkos murdaľol

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža pale ko Faraonos a phen leske, hoj kada phenel o RAJ, o Del le Hebrejengro: ‚Premuk mire manušen, hoj mange te služinen. ² Ale te len na premukeha a zlikereha len, ³ potrestinava tut avke, hoj bičhavava baro nasvaliben pre savoro tiro dobitkos – pro graja, somara, řavi, gurunña, bakre the pro kozi. ⁴ A kerava rozdjel maškar o dobitkos le Izraeloskro the maškar o dobitkos le Egiptoskro avke, hoj le Izraelitenge na merela añi jekh džviros.“

⁵ Me, o RAJ, oda kerava tajsa.' “ ⁶ Avke o RAJ oda pre aver džives the kerda. Savoro dobitkos le Egiptanengro murdalila, ale le Izraelitengro na. ⁷ O Faraonos pes dophučla, či le Izraelitengre dobitkostar nič na murdalila, a čačes sas avke. Ale the avke le Faraonoskro jilo sas zoralo a na premukla le Izraeliten.

Šovto rana: o vredi

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: „Len le vastenca o prachos andral o bov a o Mojžiš mi čhivel oda andro luftos anglo Faraonos. ⁹ A pal calo Egipt e balvaj rozphurdela o prachos a olestar pes čhivela avri pro manuša the pro dobitkos o hñisava vredi.“

¹⁰ Avke ile o prachos andral o bov, gele anglo Faraonos a o Mojžiš rozchida oda andro luftos. A pro manuša the pro dobitkos avle avri o hñisava vredi. ¹¹ O čarodejnika le Egiptanengre našti gele anglo Mojžiš, bo o vredi sas pre lende the pre savore Egiptana. ¹² Ale o RAJ avke kerda, hoj le Faraonoskro jilo zorališa sar bar, a vašoda len na šunda, avke sar phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

Eftato rana: o brišind le krupenca

¹³ O RAJ prevakerda ko Mojžiš: „Sig tosara dža anglo Faraonos a phen leske, hoj kavke phenel o RAJ, o Del le Hebrejengro: ‚Premuk mire manušen, hoj mange te služinen, ¹⁴ bo akana bičhavav pre tu, pre tire uradnika the pre tire manuša savore rani, hoj te sprindžares, hoj pre cali phuv nane ajso sar me. ¹⁵ Imar akor tut šaj khoslom tele pale phuv, sar hazdnom miro vast a maravas tut the tire manušen le meribnaskre nasvalibnaha. ¹⁶ Ale muklom tut te dživel ča vaš oda, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pal miro nav pes te vakerel pal cali phuv. ¹⁷ No tu tut mek furt hazdes upre a na kames te premukel mire manušen. ¹⁸ Vašoda tajsa kajso časos bičhavava pre phuv ajso baro brišind le krupenca, savo mek na sas andro Egipt, kanastar hino dži adadžives. ¹⁹ Akana sig de te garuvel tire stadi the savoro, so tut hin pre mała, bo sar chudela te del oda brišind, merena savore manuša the stadi, so ena avri.‘ “

²⁰ Akor varesave le Faraonoskre uradnika, save darandile le RAJESKRE lavendar, ligende peskre otroken andro kher a le staden andro maštalni. ²¹ Aver džene, save ola lava na priile, mukle peskre otroken the staden pre mała.

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Hazde upre o vast ko ņebos, hoj pre calo Egipt te del baro brišind le krupenca: pro manuša, pro dobitkos the pre savore rastlini andre odi phuv.“ ²³ Sar o Mojžiš hazdna peskri paca ko ņebos, o RAJ kerda, hoj te herminel, te del o brišind le krupenca a te maren o bleski pre phuv. Avke o RAJ kerda andro Egipt, ²⁴ hoj delas baro brišind le krupenca a marenas o bleski. Kada mek na sas andro Egipt, kanastar ačhila narodoske. ²⁵ Oda brišind le krupenca delas pre savoreste, so sas pre mała andro Egipt, či pro manuša vaj pro dobitkos, a zničinda savore rastlini the phagerda o stromi pre mała. ²⁶ Ča andre phuv Gošen kaj bešenas o Izraeliti na delas oda baro brišind.

²⁷ Palis peske o Faraonos diňa te vičinel le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: „Akana kerdom binos. O RAJ hino čačipnaskro a man the mire manušen nane čačipen. ²⁸ Mangen le RAJES, bo imar amen hin dos le Devleskre perumendar the krupendar. Premukava tumen, na mušinen kade te ačhel.“

²⁹ O Mojžiš leske odphenda: „So ča džava avri andral o foros, hazdava mire vasta ko RAJ a mangava les. O perumi the o brišind le krupenca preačhela, hoj te prindžares, hoj e phuv hiňi le RAJESKRI. ³⁰ Ale me džanav, hoj tu the tire uradnika tumen the avke mek na darana le RAJESTAR, le Devlestar.“

³¹ O lanos the o jačmeňis sas zničimen, bo imar akor sas o jačmeňis andro klasi a pro lanos sas o kvitki. ³² Ale ņisavi pšeniča na sas zničimen, bo barol nasigeder.

³³ Palis o Mojžiš odgela le Faraonostar avri andral o foros a hazdña o vasta ko RAJ. O perumi preačhile a o brišind le krupenca imar na delas buter pre phuv. ³⁴ Sar o Faraonos dikhla, hoj o brišind le krupenca the o perumi preačhile, kerelas dureder o bini. Leskro jilo the leskre uradnikengre jile ačhile barune. ³⁵ Le Faraonoskro jilo ačila mek furt zoralo a na premukla le Izraeliten, avke sar oda o RAJ anglal phenda prekal o Mojžiš.

10

Ochtoto rana: o kobilki

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža ko Faraonos. Me zoraľardom o jilo le Faraonoske a the leskre uradnikenge, hoj maškar lende te kerav kala znaenjeja, ² a hoj te vakeres tire čhvenge the vnukege pal oda, so kerdom andro Egipt, hoj tumen te džanen, hoj me som o RAJ.“

³ Avke o Mojžiš the o Aron gele ko Faraonos a phende leske: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraelitengro: ‚Mek keci tuke likerela, hoj tut angle ma te pokorines? Premuk mire manušen, hoj man te džan te lašarel!‘ ⁴ Te na premukeha mire manušen, mek tajsa anava pre tiri phuv le kobilken. ⁵ Ena ajci but, hoj zaučharena cali phuv a na dičhola la. Chana savoro, so tumenge ačila paloda, sar delas o brišind le krupenca, a pal e maľa obchana savore stromi. ⁶ Pherarena tiro palacis, o khera tire uradnikengre the savore khera andro Egipt. Ajso vareso mek na dikhle tire dada, aňi o phure dada akorestar, sar avle andre kadi phuv dži adadžives.“ Palis o Mojžiš odgela le Faraonostar.

⁷ Le Faraonoskre uradnika phende: „Dži kana mek amenge kada murš kerela pharipen? Premuk ole manušen, hoj te lašaren le RAJES, peskre Devles. Tu na dikhes pre oda, hoj o Egipt ela zničimen?“

⁸ Palis le Mojžiš the le Aron ande pale anglo Faraonos a ov lenge phenda: „Džan a lašaren le RAJES, tumare Devles! Ale oda ko tumenca kamel te džal?“

⁹ O Mojžiš odphenda: „Amen džaha savore, či terne abo phure, laha peha amare čhaven, amare čhagen, le bakren the o dobitkos, bo kamas te džal te oslavinel o inepos pre le RAJESKRI pačiv.“

¹⁰ O Faraonos lenge odphenda: „Lav vera pro RAJ, hoj tumen na mukava te džal het tumare čhavenca. Bo tumen gondolinen te kerel vareso nalačo. ¹¹ Avke na! Šaj džan ča tumen o murša te lašarel le RAJES, avke sar oda kamenas.“ A tradle len avri pašal o Faraonos.

¹² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Nacirde o vast pro Egipt, hoj te aven andre odi phuv o kobilki a te chan tele savore rastlini, so ačhile pal o brišind le krupenca.“

¹³ Avke o Mojžiš hazdña peskri paca upral o Egipt a o RAJ bičhada andre odi phuv e balvaj le vichodostar. E balvaj phurdelas calo džives the calo rat a tosara ode anda le kobilken. ¹⁴ O kobilki avle pre calo Egipt a bešle peske všadzik andre odi phuv. Sas ajci but, sar šoha angloda na sas a aňi paloda na ela. ¹⁵ Cali phuv andro Egipt sas ole kobilkendar kali. Chale savoro, so ačila pal o brišind le krupenca, savoro pal o stromi the pal o mali. Nič zeleno na ačila andro Egipt, aňi pro stromi, aňi pro mali.

¹⁶ Avke o Faraonos sig vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda: „Kerdom binos anglo RAJ, angle tumaro Del the angle tumende. ¹⁷ Mangav tut odmuk mange mek jekhvar a modlin tut ko RAJ ke tiro Del, hoj mandar te odlel kadi meribnaskri rana.“

¹⁸ Avke o Mojžiš odgela lestar a mangelas le RAJES, ¹⁹ a o RAJ visarda e balvaj, hoj te phurdel zorales le zapadostar. Odi balvaj odligenda savore kobilken andro Lolo

moros*. Avke andre calo Egipt na ačila aňi jekh kobilka. ²⁰ Ale o RAJ zoralarda o jilo le Faraonoske, a vašoda na premukla le Izraeliten.

Eňato rana: o kalipen

²¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Hazde tiro vast ko ņebos a pro Egipt avela ajso kalipen, hoj pes dela te chudel.“ ²² Akor o Mojžiš hazdna o vast ko ņebos a andre calo Egipt sas trin džives baro kalipen, ²³ avke hoj o Egiptana jekh avres na dikhenas. A ņiko na odgela trin džives pal oda than, kaj sas. Ale ode, kaj bešenas o Izraeliti, sas o švetlos.

²⁴ Akor o Faraonos vičinda ke peste le Mojžiš a phenda: „Džan, služinen le RAJESKE a the tumare čhave šaj džan tumenca! Muken kade ča o stadi the o dobitkos.“

²⁵ O Mojžiš leske odphenda: „Akor amen mušines tu te del oda, so amenge kampela pro obeti the pro labarde obeti, hoj te anas le RAJESKE, amare Devleske. ²⁶ Na, amen las peha the amaro dobitkos. Na ačhela kade ņisavo džviro, bo lendar peske kidaha avri oda, so kampela pre služba le RAJESKE, amare Devleske. Amen mek na džanas, so kempel pre obeta le RAJESKE, medik ode na dodžaha.“

²⁷ Ale o RAJ zoralarda o jilo le Faraonoske, a vašoda len na kamla te premukel. ²⁸ A o Faraonos phenda le Mojžišoske: „Dža mandar het a ma opovažin tut mange pale te sikavel pro jakha, bo oda džives, sar tut dikhava, mereha!“

²⁹ „Mi ačhel pes avke, sar phendal,“ odphenda leske o Mojžiš. „Imar man šoha na dikheha!“

11

E dešto rana

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Mek jekh rana mukava pro Faraonos the pro Egipt. Palis tumen premukela a na ča premukela, ale tradela avri savoren. ² Phen le manušenge, hoj dojekh murš the dojekh džuvli peske te mangel peskre susedendar rupune the somnakune veci.“ ³ O RAJ kerda, hoj o Izraeliti te arakhen milost andro jakha le manušengre andro Egipt. Le Mojžiš denas andro Egipt bari pačiv the o uradnika le Faraonoskre the o manuša.

⁴ Palis o Mojžiš phenda le Faraonoske: „Kada phenel o RAJ: ‚Pal jepaš rat, predžava prekal o Egipt. ⁵ A merela dojekh čavoro andro Egipt, savo ešebno ulila. Oda le Faraonoskre čhastar, savo majinel te bešel pro tronos, dži ko čhavo la otrokiňakro, savi erňinel e pšeniča, a the savoro ešebno le dobitkostar. ⁶ Pal calo Egipt šundola baro roviben, savo mek na sas aňi imar na ela. ⁷ A pre ņisavo Izraelitas mek aňi o rikono na bašola, aňi pre lengre džviri.‘ Palis sprindžarena, hoj me o RAJ kerav roždjel maškar o Egipt the maškar o Izrael.“ ⁸ Paloda leske o Mojžiš phenda: „Avena ke ma savore tire uradnika, bandona angle ma a mangena man: ‚Dža het savore tire manušenca, save pal tu džan.‘ A me akor džava het.“ Avke o Mojžiš odgela pašal o Faraonos igen choľamen.

⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „O Faraonos tumen na šunela. Vašoda pes andro Egipt ačhena mek but mire zazraki.“ ¹⁰ O Mojžiš the o Aron kerde savore ola zazraki anglo Faraonos, ale o RAJ le Faraonoske zoralarda o jilo, a vašoda le Izraeliten andral peskri phuv na premukla.

12

E Patrađi

¹ Andro Egipt o RAJ le Mojžišoske the le Aronoske phenda: ² „Kada čhon prekal tumende ela ešebno le čhonendar a ela ešebno čhon andro berš. ³ A den te džanel savore manušenge andral o Izrael: Andro dešto džives andre kada čhon dojekh murš

* **10:19** 10,19 E hebrejiko čhib: o Trstínakro moros

mušinel te kidel avri jekhe bakrores: jekhes vaš dojekh kher. ⁴ Te varesavi famelija hiñi cikñi a na dochalahas ole bakrores, mi chan jekhetane le nekpašeder susedaha jekhe bakrores: pal oda, keci hine džene a ko keci chal. ⁵ O džviros mušinel te el beršeskro samcos bi e chiba, šaj les kiden avri le bakrendar abo le kozendar. ⁶ Pal oda bakrores pes mušinena te starinel dži andro dešuštarto (14.) džives andre oda čhon, palis savore Izraeliti ke račate murdarena ole bakroren. ⁷ O manuša mušinen te makhel leskre rateha e zarubña pal o seri the upral o vudar andre oda kher, kaj chana le bakrores. ⁸ Odi rat o mas pekena pre jag a chana les le mareha bi o kvasos the le kirke bilinenca. ⁹ Našti chan oda mas jalo añi tado, ale ča peko pre jag – le šereha, le pindrenca the le vnutornostenca. ¹⁰ A dži tosara lestar ma muken nič, ale te ačhela vareso, mušinen oda te zlabarel pre jag. ¹¹ Kavke les chana: Avena urde a phandena pašal tumende o sirimos, pro pindre tumende ela o sandali a andro vasta e palica. Chana les sig, bo oda hin e Patrađi pre pačiv le RAJESKE.

¹² Odi rat predžava prekal o Egipt a murdarava ode savore ešebnen a oda le manušendar dži o dobitkos. A anava o sudos pre savore devla andro Egipt. Me som o RAJ. ¹³ O rat, so ela pro zarubñi, sikavela, save hin tumare khera. Sar marava le Egipt, obdžava tumen le meribnaskra ranaha, bo dikhava o rat.

¹⁴ Kada džives tumenge leperena. Leperena tumenge les sar inepos pre pačiv le RAJESKE. Oslavinena les pokoleñje pro pokoleñje sar večno prikazis.“

O inepos le Marengro bi o Kvasos

¹⁵ O RAJ phenda: „Efta dživesa chana o mare bi o kvasos. Pro ešebno džives mušinen andral tumare khera te čivel het savoro kvasos. A te vareko andre kala efta dživesa chala vareso le kvasoha, akor oda dženo ela tradlo het mire manušendar. ¹⁶ Ešebno džives the eftato džives, tumen zdžana, hoj man te lašaren. A ñisavi buči našti keren andre kala dživesa, ale ča šaj pripravinen o chaben.

¹⁷ Dolikeren kada inepos le Marengro bi o Kvasos, bo andre oda džives ilom avri tumare kmeñi andral o Egipt. Pro furt mušinen oda džives te oslavinel sar prikazis, pokoleñje pro pokoleñje. ¹⁸ O mare bi o kvasos chudena te chal rači dešuštarto (14.) džives andro ešebno čhon dži rači andro bišujekhtho (21.) džives oda čhon. ¹⁹ Efta džives tumen našti avel andre tumaro kher ñisavo kvasos. Sako, ko chala vareso le kvasostar, ela avritradlo le narodostar, či hino Izraelitas abo cudzincos. ²⁰ Na chana nič, andre soste hin o kvasos. Všadzik, kaj bešena, chana ča o mare bi o kvasos.“

Ešebno Patrađi

²¹ O Mojžiš vičinda savore izraelike vodcen a phenda lenge: „Džan a kiden tumenge avri bakrores andral o stados prekal tumare fameliji a murdaren les sar Patrađakre bakrores. ²² Palis len konaricis le izopostar, močinen les andro rat, so hin andro čaroro, a makhen leha o zarubñi upral the pal soduj seri pre tumaro kher. A dži tosara ñiko tumendar te na avel avri andral o kher. ²³ Sar o RAJ predžala prekal o Egipt, hoj ode te murdarel le Egiptanen, dikhela o rat pro zarubñi upral the pal soduj seri a na domukela le meribnaskre añjeloske, hoj te džal andre tumare khera te murdarel.

²⁴ Tumen the tumare čhave mušinen te dolikerel kada prikazis pro furt. ²⁵ Sar avena andre phuv, pal savi o RAJ tumen diña vera, hoj dela la tumenge, dolikeren kada inepos pro furt. ²⁶ A te tumendar jekhvar phučena tumare čhave: ‚Soske oslavinás kada inepos?‘ ²⁷ phenena lenge: ‚Kadi Patrađakri obeta keras pre pačiv le RAJESKE, bo ov obgeľa o khera le Izraelitengre andro Egipt, sar murdarđa le Egiptanen a amare khera zachrañinda.‘ “ Akor o Izraeliti pele pro khoča anglo RAJ a lašarenas les. ²⁸ Palis gele a kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske.

²⁹ Sar sas pal jepaš rat, o RAJ murdarda savore ešebne čhaven andro Egipt, a oda le Faraonoskre čhastar, savo majinda te bešel pre leskro tronos, dži ko ešebno čhavo oleskro, ko sas phandlo andre bertena, a the savoro ešebno le dobitkostar. ³⁰ Odi rat o Faraonos, leskre uradnika the savore Egiptana uštile, bo sas baro roviben pal calo Egipt. Na sas kher, andre savo na sas murdardo ešebno čhavoro.

³¹ O Faraonos mek odi rat vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: „Ušten! Džan het mire manuendar, tumen the o Izraeliti! Džan a lašaren le RAJES, avke sar kamenas! ³² Len tumenge tumare stadi the dobitkos, avke sar mangelas a džan! A mangel o požehnañje the prekal mande!“

³³ The o Egiptana igen mangelas le Izraeliten, hoj sig te džan het andral lengri phuv, bo phenenas: „Te ačhena kade, savore meraha.“

O Izraeliti džan avri andral o Egipt

³⁴ Avke o Izraeliti peske ile le čarenca o chumer bi o kvasos, thode andro zajdi a ligenenas pre peskre phike. ³⁵ O Izraeliti kerde avke, sar lenge phenda o Mojžiš, a mangelas peske le Egiptanendar rupune the somnakune veci the gada. ³⁶ O RAJ kerda avke, hoj o Egiptana te presikaven pačiv le Izraelitenge a te den lenge savoro, so lendar mangelas. Kavke on ile het o barvalipen le Egiptanendar.

³⁷ Palis o Izraeliti pes mukle andral o Raamses a gele andro Sukot. Sas vaj 600 000 murša, bi o džuvla the bi o čhave. ³⁸ A džanas lenca but aver manuša, but stadi the dobitkos. ³⁹ Ole chumerestar, so ile andral o Egipt, pekle o mare bi o kvasos, bo on len odarik sig tradle avri a na sas len časos te pripravinel o chumer aňi o chaben pro drom.

⁴⁰ O Izraeliti bešenas andro Egipt štar šel the tranda (430) berš. ⁴¹ Le RAJESKRE manuša avle avri andral o Egipt ipen pro posledno džives ole 430 beršenge. ⁴² Oda sas e rat, kana o RAJ cali rat stražinelas le Izraeliten, hoj len te lidžal avri andral o Egipt. Vašoda odi rat ela le RAJESKRI pro furt a o Izraeliti ena upre andre odi rat a stražinena sako berš, pokoleñje pro pokoleñje.

O prikazi pal e Patrađi

⁴³ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: „Kada tumenge prikazinav pal e Patrađi: Nisavo cudzincos kale Patrađakre chabenestar našti chal. ⁴⁴ Olestar šaj chal dojekh otrokos, savo sas cindo vaš o love, te ela obrezimen. ⁴⁵ Aňi nisavo cudzincos olestar našti chal, aňi oda, ko kerel buči prekal tumende.

⁴⁶ Mušinen calo chaben te chal andre tumare khera. Našti lestar nič lidžan avri a aňi jekh kokalos na phagena. ⁴⁷ Kavke savore Izraeliti mušinen te oslavinel kada inepos.

⁴⁸ Te vareko, ko nane Izraelitas, kamela te oslavinel e Patrađi jekhetane tumenca, mušinel dojekh murš andral leskro kher pes te del te obrezinel. Palis šaj oslavinel e Patrađi, avke sar the o Izraelitas. Ale nisavo dženo, ko na ela obrezimen, našti lestar chal. ⁴⁹ Kada zakonos mušinena te dolikerel o Izraeliti the o cudzinci, save bešena maškar tumende.“

⁵⁰ Savore Izraeliti kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske. ⁵¹ Andre oda džives o RAJ ila avri andral o Egipt savore izraelika kmeňi.

13

O prikazis pal o ešebna muršora

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Pošvecin mange dojekhe ešebne muršes, savo ulola le Izraelitenge džuvlengje. Bo dojekh ešebno hin miro a oda le manuendar the le dobitkostar.“

³ O Mojžiš phendā le manušenge: „Leperen tumenge pre kada džives, andre savo avlan avri andral o Egipt, kaj sanas otroka. Bo o RAJ tumen odarik iła avri peskre zorale vasteha. Vašoda našti chan nič, andre soste hin o kvasos. ⁴ Tumen adadžives adarik džan avri andro ešebno čhon Abib*. ⁵ Sar tumen o RAJ lidžala andre phuv le Kanaančanengri, le Chetitanengri, le Amorejčanengri, le Chivijengri the le Jebusejengri, so tumare dadenge la veraha phendā, hoj la dela tumenge – e phuv, kaj čulal o thud the o medos – akor sako berš andre oda čhon oslavinena kada inepos. ⁶ Efta dživesa chana o mare bi o kvasos a pro posledno džives oslavinena o inepos pre le RAJESKRI pačiv. ⁷ O mare bi o kvasos chana efta džives. A nič, andre soste hin o kvasos, pes našti arakhel maškar tumende, aňi andre cali tumari phuv. ⁸ Andre oda džives tumare čhavenge phenena avke: ‚Me kerav ada vaš oda, so o RAJ kerda prekal ma, sar avlom avri andral o Egipt.‘ ⁹ Kada inepos ela pre tumende sar varesavo znakos, so hin priphandlo pro vast the pro čekat. Oda tumenge leperela, hoj furt te vakeren a te siklon o zakonos le RAJESKRO, bo ov tumen iła avri andral o Egipt peskre zorale vasteha. ¹⁰ Oslavinen kada inepos sako berš andre ajso džives.

¹¹ O RAJ tumen anela andre le Kanaančanengri phuv, avke sar la veraha phendā, hoj la dela tumenge the tumare dadenge. Sar tumenge la dela, ¹² tumen dena prekal o RAJ dojekhe ešebne muršes, savo ulola la džuvlake the le dobitkoske, bo oda hin le RAJESKRO. ¹³ Dojekhe somaris, so ulol ešebno šaj cinen avri avke, hoj dena vaš leste bakrores. A te ada na kerena, phagena leske e meň. Dojekhe ešebne muršores tumare čhavendar mušinen te cinel avri.

¹⁴ Te tumendar varekana phučena tumare čhave: ‚Oda so kada hin?‘ Odphenena lenge: ‚O RAJ amen iła avri andral o Egipt peskre zorale vasteha, andral odi phuv, kaj samas otroka. ¹⁵ Sar o Faraonos sas zoralejileskro a na kamelas amen te premukel, o RAJ murdarđa savoro muršikano ešebno andro Egipt, oda le manušendar the le dobitkostar. Vašoda akana obetinas le RAJESKE savore ešebne samcen le dobitkostar, ale peskre ešebne čhaven cinas avri.‘ ¹⁶ Kada tumenge ela pro leperiben, sar o znakos pro vast the pro čekat, hoj o RAJ amen iła avri andral o Egipt peskre zorale vasteha.“

O chmarakro the o jagalo slupos

¹⁷ Sar o Faraonos premukla le Izraeliten, o Del len na lidžalas le dromeha prekal le Filištincengri phuv, kajte sas charneder. Bo o Del peske phendā: „Te pes mire manuša mušinenena te marel andro mariben, šaj čerinena peskro gondolišagos a šaj pes visarena pale andro Egipt.“ ¹⁸ Vašoda len o Del lidžalas pal e pušta paš o Lolo moros. O Izraeliti džanas avri andral o Egipt avke sar slugađa pripravimen andro mariben.

¹⁹ O Mojžiš iła peha the le Jozefoskre kokala. Bo o Jozef phandla la veraha le Izraeliten: „Sar tumen o Del zachraňinela, mušinen tumenca te lel adarik mire kokala.“

²⁰ Sar odgele andral o Sukot, kerde peske taboris andro Etam pro agor la puštake. ²¹ O RAJ džalas angle lende dživese andro chmarakro slupos, hoj lenge te sikavel o drom, a rači andro jagalo slupos, hoj lenge te švicinel. Avke on šaj džanas the dživese the rači. ²² O chmarakro slupos dživese na odgeľa anglal o manuša, aňi rači o jagalo slupos.

14

O Izraeliti paš o moros

¹ Palis o RAJ phendā le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge, hoj pes te visaren pale a te keren peske taboris anglo Pi-Hachiot maškar o Migdol the moros. Ode tumenge

* **13:4** 13,4 Oda hin adadžives o čhon Nisan.

keren taboris anglo Baal-Cefon paš o moros. ³ O Faraonos peske gondolinela pal o Izraeliti, hoj na džanen, kaj džan, a hoj andre pušta našlona. ⁴ Me zoralarava le Faraonoske o jilo a ov lela peskri armada a džala pal tumende. Pro Faraonos the pre leskre savore slugađa man oslavinava a o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.“ A o Izraeliti oda avke kerde.

⁵ Sar o Faraonos šunđa, hoj o Izraeliti imar gele het, ov the leskre uradnika čerinde peskro gondolišagos a phende peske: „So amen kerdam, hoj muklam le Izraeliten te džal het? Našadam peskre otroken!“ ⁶ Avke o Faraonos diňa te pripravinel peskro maribnaskro verdan a ila peha peskra armada: ⁷ Šov šel (600) avrikidle maribnaskre verdana the savore verdana andral o Egipt. Pre dojekh verdan sas trin slugađa. ⁸ O RAJ zoralarda o jilo le Faraonoske a džalas pal o Izraeliti. On odarik džanas avri sar viťaza le hazdle vasteha. ⁹ O Egiptana džanas pal o Izraeliti la armadaha, pro graja, le maribnaskre verdanenca the savore slugadenca, a dochudle len, sar taborinenas paš o moros paš o Pi-Hachiot anglo Baal-Cefon.

¹⁰ Sar o Faraonos sas pašeder paš lende, o Izraeliti dikhle, hoj avel pal lende e egiptsko armada. Igen darandile a vičinenas pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. ¹¹ A phende le Mojžišoske: „Či sas frima hrobi andro Egipt? Andal amen kade, hoj te meras pre pušta! So amenge kerdal? Soske amen ilal avri andral o Egipt? ¹² Se na phenahas tuke mek andro Egipt: „De amen smirom. Amen služinaha le Egiptanenge“? Se sas feder te služinel le Egiptanenge, sar te merel pre pušta.“

¹³ O Mojžiš lenge odphenda: „Ma daran tumen! Aven zorale a dikhena, hoj adadžives tumen o RAJ zachrañinela. Le Egiptanen, saven adadžives dikhnen, imar šoha na dikhena. ¹⁴ O RAJ pes marela vaš tumenge a tumen avena čhit.“

O Izraeliti predžan prekal o Lolo moros

¹⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Soske vičines ke ma, hoj tuke te pomožinav? Phen le Izraelitenge, hoj te džan anglal! ¹⁶ Tu hazde tiri paca, nacirde o vast pro moros a rozdelinela pes, hoj o Izraeliti te predžan prekal leste pal e šuki phuv. ¹⁷ Ale me zoralarava o jile le Egiptanenge. Džana pal tumende a me man akor oslavinava pro Faraonos, pre leskri armada the pro maribnaskre verdana, pre leskre murša the graja. ¹⁸ Avke o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar zničinava caľa leskra armada.“

¹⁹ Akor le Devleskro aňjelos, savo džalas anglo Izraeliti, pes hazdňa a ačhađa pes pal lende a the o chmarakro slupos, so sas angle lende, pes hazdňa a ačhađa pes pal lende ²⁰ a sas maškar o Egiptana the Izraeliti. Odi chmara kerđa oda, hoj cali rat sas le Egiptanen o kalipen a le Izraeliten o švetlos. Avke pes cali rat našti približinde jekh paš aver.

²¹ O Mojžiš hazdňa o vast upral o moros a o RAJ diňa te phurdel pro moros zorali balvaj pal o vichodos a čerinda o moros pre šuki phuv. Rozphurdľa o pañi pro duj seri ²² a o pañi ačhelas sar muros pal e čači the balogñi sera. Avke o Izraeliti džanas maškaral pal e šuki phuv.

²³ O Egiptana džanas pal lende andro moros: savore le Faraonoskre murša pro graja the maribnaskre verdana. ²⁴ Ale sar vidñisalolas, o RAJ dikhľa andral o jagalo the chmarakro slupos pro taboris le Egiptanengro a kerđa maškar lende baro zmetkos. ²⁵ Pre lengre verdana kerđa, hoj o kereki phares te bondžalon, a vašoda on šaj džanas ča lokes. O Egiptana vakerenas: „Denašas le Izraelitendar, bo o RAJ pes vaš lende marel.“

O Egiptana tašlon andro moros

²⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Nacirde o vast upral o moros, hoj o paňa pes pale te visaren pro Egiptana, pre lengre murša the pro verdana.“ ²⁷ Avke o Mojžiš

nacirdña o vast upral o moros a pro tosara pes o pañi pale visarda pre peskro than. O Egiptana denašenas, ale o RAJ len začorda le bare pañeha maškar o moros. ²⁸ O pañi pes visarda pale a zaučarda la armada, le muršen pro graja the o verdana, save džanas pal o Izraeliti. Ńiko lendar na ačhila džido.

²⁹ Ale o Izraeliti pregele maškaral pal e šuki phuv, sar o pañi ačhelas andro moros sar muros pal e čači the balogñi sera. ³⁰ Oda džives o RAJ zachrañinda le Izraeliten andral le Egiptanengre vasta. O Izraeliti dikhle le Egiptanen, hoj hine mule pro moroskro brehos. ³¹ Sar dikhle le RAJESKRI zor, so sikada pro Egiptana, akor pes daranas le RAJESTAR. Pačandile leske the leskre služobñikoske, le Mojžišoske.

15

Le Mojžišoskri gili

¹ Akor o Mojžiš the o Izraeliti gilade kadi gili le RAJESKE:
„Gilavava le RAJESKE,
bo igen pes oslavinda;
čhida le muršes leskre grajeha andro moros.

² Miri zor the miri gili hin o RAJ,
bo ov man zachrañinda.
Ov hino miro Del, lašarav les;
o Del mire dadeskro, kamav les te bararel.

³ O RAJ hino zoralo andro mariben;
leskro nav hin RAJ.

⁴ Ov le Faraonoskre maribnaskre verdana the le slugaden čhida andro moros;
leskre nekfeder veliteľa mule andro Lolo moros.

⁵ O baro pañi len učarda andre;
pele dži tele andro moros sar bar.

⁶ Tiro čačo vast, ó, RAJEJA,
hino la bara zoraha slavno;
tiro čačo vast, ó, RAJEJA, zñičinela le ñeprijateľis.

⁷ Tu tira slavaha čhives tele olen, ko pre tute džan.
Bičhaves pre lende tiri cholí, so len zlabarel sar phus.

⁸ Tu phurdehas pro moros
a o pañi ačhelas sar hradza;
ačhelas sar muros,
sar te fadžindahas e hlbina le moroskri.

⁹ O ñeprijateľis phenda:
,Denašav pal lende a chudava len.
Rozdelinava lengro barvalipen
a lava mange, so kamava.

Cirdava avri e šabľa
a zñičinava len.

¹⁰ Tu pre lende phurdľal a začhida len o moros.
Tašľile sar olovos andro bare paña.

¹¹ Ko maškar o devla hino ajso sar tu, RAJEJA?
Ko hino ajso slavno the sveto?
Ko šaj kerel ajse zazraki the znameñja sar tu?

¹² Tu pre lende nacirdňal tiro vast
a čaľa len e phuv.

- 13 Tire verne kamibnaha lidžahas kada narodos,
savo tuke cindal avri.
Tira zoraha len lidžahas
andre tiri sveto phuv.
- 14 O narodi oda šunde a daranas;
o Filištinci izdranas andre bari dar.
- 15 Akor o vodci andro Edom predarandile,
e dar zaila le vodcen andral o Moab;
o Kanaančana daratar našade peskri zor.
- 16 Avla pre lende igen bari dar;
sar dikhle tiri zor,
ačhile čhit sar bar,
medik na pregele o moros tire manuša,
ó, RAJEJA, tire manuša, saven cindal avri.
- 17 Tu len doaneha
a thoveha te bešel pre tiro verchos;
ode, RAJEJA, kaj tuke pripravindal o than te bešel;
o Svetostankos, ó, Adonaj, so zathođal tire vastenca.
- 18 O RAJ kralinel večne a pro furt.“

19 Sar le Faraonoskre graja, o maribnaskre verdana the o murša pro graja gele andro moros, o RAJ len začida le pañeha, ale o Izraeliti pregele maškar o moros pal e šuki phuv. ²⁰ E prorokiña Mirijam, le Aronoskri pheñ, ila andro vast e čerkutka a pal late džanas savore džuvlija. Bašavenas pro čerkutki the khelenas. ²¹ E Mirijam chudña te gilavel:

„Gilaven le RAJESKE, bo igen pes oslavinda!
Le grajes the le jazdcos čida andro moros.“

O pañi paš e Mara the paš o Elim

²² Pañis o Mojžiš le Izraelitena odgele pašal o Lolo moros a doavle pre pušta Šur. Trin džives phirenas pal e pušta, ale na arakhle ode pañi. ²³ Doavle pre oda than, so pes vičinel Mara, ale o pañi odarik našti pile, bo sas kirko. Vašoda oda than vičinenas Mara*. ²⁴ Avke o manuša reptinenas pro Mojžiš: „So pijaha?“

²⁵ Akor o Mojžiš igen mangelas le RAJES a ov leske sikađa o kašt. Sar les o Mojžiš čida andro pañi, oda pañi ačila lačo a delas pes te pijel.

Ode lenge o RAJ diña o zakoni the o prikazañja a skušinelas len. ²⁶ A phenda: „Me som o RAJ tiro Del, te man šunena a kerena oda, so hin angle mire jakha lačo, a te dolikerena mire zakoni the prikazañja, na domukava pre tumende nisavo nasvaliben, sar domuklom pro Egiptana, bo me, o RAJ, som oda, ko tut sastarel.“

²⁷ Pañis o Izraeliti avle andro Elim, kaj sas dešuduj (12) prameña the eftavardeš (70) palmi. Ode paš o pañi peske kerde taboris.

16

E manna the o prepelici

¹ Savore Izraeliti odgele andral o Elim a dešupandžto (15.) džives andro dujto čhon pal oda, sar gele avri andral o Egipt, doavle pre pušta Sin, so hiñi maškar o Elim the Sinaj. ² Ode savore Izraeliti reptinenas pro Mojžiš the pro Aron. ³ Phenenas: „Volindam te merel le RAJESKRE vastestar andro Egipt! Ode bešahas paš o pira,

* 15:23 15,23 kirko

čaluvahas le masestar a chahas o maro, keci kamahas. Ale tumen amen ilan avri pre pušta, hoj kade savore te meras bokhatar.“

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Me tumenge bičhavava o maro, so perela andral o ņebos, a o manuša džana avri a kidenas peske ajci, keci lenge kampela pre sako džives. Aleha len skušinava, či pes likerena pal miro zakonos, abo na. ⁵ A pro šovto džives peske kidenas a pripravinena duvar ajci sar okla dživesa.“

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron phende savore Izraelitenge: „Rači sprindžarena, hoj oda sas o RAJ, ko tumen ila avri andral o Egipt, ⁷ a tosara dikhena le RAJESKRI slava, bo šunda sar pre leste reptinen. Ko sam amen, hoj pre amende avke reptinen?“ ⁸ A mek o Mojžiš phenda: „Pal oda sprindžarena, hoj oda sas o RAJ, sar tumen dela rači te chal o mas a tosara o maro, hoj te čalon, kajte šunda keci pre leste reptinen. Ko sam amen? Tumen na pre amende reptinen, ale pro RAJ.“

⁹ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske: „Phen savore Izraelitenge, hoj te aven anglo RAJ, bo šunda tumaro reptišagos.“

¹⁰ Sar o Aron oda phenda savore Izraelitenge, dikhle pre pušta a akor pes sikada andre chmara le RAJESKRI slava.

¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² „Šundom, sar pre ma o Izraeliti reptinenas. Phen lenge, hoj ke račate chana o mas a tosara čalona le marestar. Avke džanena, hoj me som o RAJ, tumaro Del.“

¹³ A ke račate avla andro izraeliko taboris but prepelici a tosara sas rosa všadzik pašal o taboris. ¹⁴ Sar e rosa rozgela, pre pušta dičholas vareso cikno sar te sanore vložkici. ¹⁵ Sar oda o Izraeliti dikhle, jekh avrestar phučenas: „Oda so hin?“ Bo na džanenas, so oda hin.

O Mojžiš lenge odphenda: „Kada hin o maro, so tumen del o RAJ sar chaben. ¹⁶ Kada hin, so o RAJ prikazinda: ‚Dojekh peske mi kidel ajci, keci leske kampela te chal. Dojekh peske mi kidel, keci hine džene andro stanos, jekh omeris* pre jekh dženo.‘

¹⁷ Avke o Izraeliti oda the kerde. Varesave kidenas buter, aver frimeder. ¹⁸ Palis oda merinenas le omeriha. Oleske, ko kidna but, na ačhila a oleske, ko kidna frima, na chibalinelas. Sako kidelas ajci, keci leske kampelas.

¹⁹ Palis lenge o Mojžiš phenda: „Ńiko tumendar peske olestar te na odthovel pre tosaraste.“

²⁰ Ale varesave džene le Mojžiš na šunde a mukle peske the pre aver džives. Avke pes kerdā andre manna o kirme a chudna te khandel. Akor o Mojžiš pre lende cholisalila.

²¹ Avke o manuša sako tosara kidenas ajci, keci lenge kampelas. Sar imar labarelas o kham, rozdžalas oda. ²² Šovto džives kidenas duvar ajci, duj omeri prekal jekh dženo. Akor avenas savore vodci a phenenas oda le Mojžišoske. ²³ Ov lenge odphenelas: „Kada phenel o RAJ: ‚Tajsa hin o sveto džives o šabat le RAJESKRO. Vašoda, so kempel te pekel, peken, so te tavel, taven, a so olestar ačhela, odthoven pre tosaraste.‘ “

²⁴ Avke peske o manuša odthovenas pre tosaraste, sar lenge prikazinda o Mojžiš, a na khandisalila lenge, aňi pes andre na kerde o kirme. ²⁵ Palis lenge o Mojžiš phenda: „Chan oda adadžives, bo kada džives, o šabat, hino sveto le RAJESKRO. Adadžives na arakhena nič pre phuv. ²⁶ Šov džives e manna kidenas, ale eftato džives hin o šabat, akor nič na arakhena pre phuv.“

²⁷ Ale varesave manuša the pro šabat džanas avri te kidel e manna, ale nič na arakhenas. ²⁸ Akor o RAJ phenda le Mojžišoske: „Dži kana man o manuša na šunena a na dolikerena mire prikazaňja the zakoni? ²⁹ Ma bisteren, hoj me, o RAJ, tumenge

* **16:16** 16,16 Jekh omeris sas vaj duj litri, akor pes važinelas o chaben pro litri.

diňom o šabat. Vašoda pro šovto džives tumen dava dos chaben, hoj tumenge te likerel pro duj dživesa. Pro eftato džives sako tumendar mi ačhel pre peskro than; ňiko tumendar te na džal avri.“³⁰ Avke peske o manuša pro eftato džives odpočovinde la bučatar.

³¹ Ole chabeneske o Izraeliti dine nav manna. Sas parno sar o korijandroskro semjačkos a chuťinelas sar e medoskri bokeli. ³² O Mojžiš phenda: „Kada hin, so o RAJ prikazinda: ‚Odthoven jekh omeris manna, hoj pes te dolikerel prekal aver pokoleňje, hoj te dikhen o maro, savo tumen davas te chal pre pušťa akor, sar tumen ilom avri andral o Egipt.‘ “

³³ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske: „Le o džbanos a thov andre jekh omeris manna a thov oda anglo RAJ, hoj pes te dolikerel prekal tumare potomki.“

³⁴ O Aron oda thođa angle archa la zmluvakri, hoj pes te dolikerel, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³⁵ Avke o Izraeliti chanas e manna saranda (40) berš, medik na dogele andre phuv, kaj imar dživenas aver manuša. Chanas e manna, medik na doavle pre hraňica andre phuv Kanaan. ³⁶ (O omeris hin jekh đesafina la efatar†.)

17

O paňi andral e skala

¹ Odarik savore Izraeliti pes mukle la puštatar Sin, avke sar lenge prikazinda o RAJ a džanas than thanestar. Palis peske kerde taboris andro Refidim, ale ode len na sas paňi te pijel. ² Akor pes o manuša chudle te vesekedinel le Mojžišoha a phende leske: „De amen paňi! Sam smedna.“

O Mojžiš lenge phenda: „Soske tumen manca vesekedinen? Soske pokušinen le RAJES?“

³ Ale o manuša sas igen smedna a reptinenas pro Mojžiš: „Soske amen ilal avri andral o Egipt? Vašoda, hoj amen, amare čhave the o dobitkos te meras le smedostar?“

⁴ O Mojžiš igen phučelas le RAJESTAR: „So te kerel kale manušenca? Se murdarena man le barenca!“

⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža anglo manuša a le tuha varesave izraelike vodcen. Le e paca andro vast, savaha demađal pal o paňi Nil, a dža! ⁶ Ode ačhava angle tu pre skala, pro verchos Choreb. Sar demeha pal e skala, avela andral avri o paňi, hoj o manuša te pijen.“ Avke o Mojžiš kada kerđa anglo izraelika vodci. ⁷ Ole thaneske diňa nav Massa the Meriba, bo o Izraeliti pes ode vesekedinenas a pokušinenas le RAJES, sar phenenas: „Hin maškar amende o RAJ abo na?“

O mariben le Amalekenca

⁸ Palis avle o Amaleka a gele pro mariben pro Izraeliti paš o Refidim. ⁹ O Mojžiš prikazinda le Jozuaske: „Kide avri muršen a dža pro mariben pro Amaleka. Me tajsa džava pro verchos a ačhava ode le Devleskra pacaha andro vast.“

¹⁰ O Jozua kerđa, avke sar leske prikazinda o Mojžiš a marelas pes le Amalekenca. O Mojžiš, o Aron the o Hur, gele upre pro verchos. ¹¹ Medik sas le Mojžišoskre vasta hazdle upre, zvitazinenas o Izraeliti, ale sar zmukelas tele o vasta, zvitazinenas o Amaleka. ¹² Sar o Mojžiš imar na birinelas te likerel upre o vasta, ande leske bar, hoj peske upre te bešel. O Aron the o Hur leske podhazdenas upre o vasta, jekh pal jekh sera a dujto pal aver sera. Avke sas leskre vasta hazdle upre calo džives, medik na zagela o kham. ¹³ Vašoda o Jozua zvitazinda upral o Amaleka la šablaha.

¹⁴ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Zapisin kada mariben andro zvitkos pro leperiben a phen le Jozuaske, hoj khosava avri o leperiben pal o Amaleka pal kadi phuv.“

† 16:36 16,36 E efa hiňi vaj biš litri.

¹⁵ O Mojžiš ode ačhada oltaris a diña leske nav: O RAJ hino miri zastava. ¹⁶ A phenda: „Vašoda hoj hazdle peskro vast pre le RAJESKRO tronos, o RAJ pes le Amalekenca marena pokoleñje pro pokoleñje.“

18

O Jetro džal ko Mojžiš

¹ O Jetro sas rašaj andro Midijan a sastro le Mojžišoske. Ov pes došundā, so kerda o Del prekal o Mojžiš the prekal o Izraeliti, the sar len iła avri andral o Egipt.

² Avke anda peha le Mojžišoskra romña la Cipora, sava o Mojžiš bičhada pale khere, ³ the soduje čhaven. O nav jekheske sas Geršom, bo o Mojžiš phenda: „Som cudzincos andre cudzo phuv.“ ⁴ Le dujtoneske diña nav Eliezer, bo phenda: „O Del mire dadeskro mange pomožinda a zachrañinda man le Faraonostar, hoj man na murdarda.“

⁵ Akor o Jetro avla ko Mojžiš le duje čhavenca the leskra romñaha pre pušta, kaj taborinelas paš o verchos le Devleskro. ⁶ A diña te phenel le Mojžišoske: „Me, o Jetro tiro sastro, avav ke tu tira romñaha the lakre duje čhavenca.“

⁷ Akor o Mojžiš geła angle lende, bandiła tele angle peskro sastro a čumidla les. A sodujđzene jekh avres pozdravinenas andro smirom a gele andro stanos. ⁸ Pałis o Mojžiš leske chudña savoro te vakereł, so o RAJ kerda le Faraonoske the le manuŝenge andro Egipt vaš o Izraeliti, the pal o pharipena, so len sas pro drom a sar len o RAJ iła avri.

⁹ Sar o Jetro šundā pal savoro lačhipen, so o RAJ kerda prekal o Izrael, a sar len cirdña avri andral o vasta le Egiptanendar, igen radisałiła olestar ¹⁰ a phenda: „Mi el barardo o RAJ, savo tumen zachrañinda andral o Egipt, andral o vasta le Faraonoskre the Egiptanengre. ¹¹ Akana džanav, hoj o RAJ hino bareder, sar savore aver devla, bo ov oda kerda, sar pes hazdenas upral tumende.“ ¹² Pałis o Jetro anda le Devleske e labardi obeta a the mek aver obeti. O Aron the savore izraelika vodci avle, hoj te chan o chaben le Mojžišoskre sastreha anglo Del.

O Mojžiš ačhavel vodcen

¹³ Pre aver džives peske o Mojžiš bešla, hoj te rozsudzinel maŝkar o manuša. O manuša ačhenas anglo Mojžiš tosarastar džı rači. ¹⁴ Sar o Jetro dikhla savoro, so o Mojžiš kerel prekal o manuša, phenda: „Soske kada keres prekal o manuša? Soske beŝes korkoro kade sar sudcas a savore manuša ačhen pašal tute tosarastar džı rači?“

¹⁵ O Mojžiš leske odphenda: „Muŝinav ada te kerel, bo o manuša aven ke mande te rodel le Devleskri voła. ¹⁶ Te len hin maŝkar peste vesekeđiŝagos, aven ke mande, a rozsudzınav maŝkar lende, kaskro hin čačipen, a dav lenge te džanel le Devleskre zakoni the prikazañja.“

¹⁷ O Jetro leske phenda: „Na keres miŝtes! ¹⁸ Igen tut trapines avri a the le manuŝen, so hine tuha. Tu na birineha te kerel kadi phari buči, naŝti oda keres korkoro. ¹⁹ Šun miri rada a o Del ela tuha. Tu muŝines te ačhel anglo Del vaš o manuša a te anel angle leste lengre veci. ²⁰ Tu len sikaveha te dolikerel o zakoni the o prikazañja a phenaha lenge sar te dživel a so te kerel. ²¹ Kide tuke avri savore manuŝendar ajse muŝen, save hine godaver the pačivale, save pes daran le Devlestar a na dena pes te prepočinel. Ačhav len vodcenge upral o manuša; ačhav vodcen upral o ezeros, ŝel, penda the deŝ. ²² On mi rozsudzinen furt o lokeder veci maŝkar o manuša a o phareder veci mi anen ke tute. Aleha tuke pomožinena a ela tuke lokeder. ²³ Te kada kereha, a o Del tuke kada prikazinel, akor oda birineha te likerel avri a savore kala manuša peske džana pale khere andro smirom.“

²⁴ Sar o Mojžiš šunda avri peskre sastres, kerda savoro avke, sar leske phenda.
²⁵ Avke peske o Mojžiš andral calo Izrael kidna avri muršen, save sas godaver a ačhađa len vodcenge upral o manuša; vodcenge upral o ezeros, šel, penda the deš.
²⁶ A on rozsudzinenas maškar o manuša furt, sar kampelas. O phare veci anenas ko Mojžiš a o lokeder veci rosudzinenas korkore.

²⁷ Palis pes o Mojžiš rozlučinda peskre sastreha a o Jetro gela pale andre peskri phuv.

19

O Izraeliti paš o verchos Sinaj

¹ Ešebno džives andro trito čhon paloda, sar o Izraeliti odgele andral o Egipt, doavle pre pušta Sinaj. ² Odgele andral o Refidim, avle pre pušta Sinaj a kerde peske anglo verchos taboris.

³ O Mojžiš gela upre pro verchos ko Del. A o RAJ ke leste prevakerda pal oda verchos: „Kada phen Jakoboskre potomkenge, le Izraeloskre manušenge: ⁴ Tumen korkore dikhlán, so kerdom le Egiptanenge a sar tumen hordinavas pro orloskre kridli a andom tumen ke mande. ⁵ Te man šunena a dolikerena miri zmluva, tumen avena maškar savore narodi mire vzacna manuša. Čali phuv hiňi miri, ale tumen avena mire avrikidle manuša, ⁶ o krališagos le rašajengro a o sveto narodos.’ Kada pheneha le Izraelitenge.“

⁷ Palis o Mojžiš gela, vičinda ke peste le manušengre vodcen a phenda lenge savoro, so leske prikazinda o RAJ. ⁸ Avke savore manuša jekhetane odphende: „Dolikeraha savoro, so phenda o RAJ,“ a o Mojžiš oda gela te phenel le RAJESKE.

⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Me avava paš tu andre kali chmara, hoj o manuša te šunen, sar tuha vakerava, hoj tuke furt te pačan.“

Sar o Mojžiš phenda le RAJESKE le manušengre lava, ¹⁰ o RAJ leske odphenda: „Dža ko manuša, pošvecin len adadžives the tajsja a mi rajbinen peske o gada. ¹¹ Mi pripravinen pes pro trito džives, bo oda džives Me avava tele angle lengre jakha pro verchos Sinaj. ¹² Ker pašal o verchos e hraňica, dži kaj šaj aven o manuša, a phen lenge: ‚Den tumenge pozoris pre oda, hoj te na džan pro verchos a aňi tumen te na chuden leskra hraňicatar. Bo sako, ko pes chudela le verchostar, čačas merela. ¹³ Mušinela te el murdardo le barenca abo livimen le šipoha a řisavo vast pes lestar našti chudela. Či oda ela manuš vaj džviros, mušinela te merel! Ale sar šundola te trubinel but pro rohos, šaj džan pro verchos.‘ “

¹⁴ Palis o Mojžiš avla tele pal o verchos ko manuša, pošvecinda len a on peske rajbinde o gada. ¹⁵ A mek lenge phenda: „Pro trito džives aven pripravimen! Ma pašluven tumare romňijenca.“

O Del pro verchos Sinaj

¹⁶ Pro trito džives sig tosara pro verchos chudňa te herminel a te marel o bleski. E kali chmara les zaučharda andre a šundolas odarik igen zoralo hangos la trubakro a savore manuša andro taboris izdranas daratar. ¹⁷ O Mojžiš lidžalas le manušen andral o taboris, hoj pes te zdžan le Devleha, a on ačhile tele anglo verchos. ¹⁸ Calo verchos Sinaj sas andro thuv, bo o RAJ avla pre leste tele andre jag. O thuv andral leste džalas sar te andral o bov, a calo verchos igen izdralas. ¹⁹ O hangos la trubakro sas zoraleder a zoraleder. Akor o Mojžiš vakerelas le Devleha a ov leske odphenelas le zorale hangoha, so šundolas sar hermišagos.

²⁰ O RAJ avla tele pro verchos Sinaj, pre leskro špicos, palis vičinda ke peste le Mojžiš a o Mojžiš gela upre. ²¹ O RAJ leske phenda: „Dža tele a phen le manušenge, hoj řiko te na predžal e hraňica, hoj man te avel te dikhel, bo but džene lendar

mušindehas te merel. ²² The o rašaja, save avena ke ma, mušinen pes ešeb te pošvecinel, hoj len te na zničinav.“

²³ O Mojžiš odphenda le RAJESKE: „O manuša našti aven upre pro verchos Sinaj, bo tu korkoro prikazindal, hoj pašal leste te kerav hrañica, dži kaj šaj aven o manuša, a hoj les te oddelinav sar sveto!“

²⁴ O RAJ leske odphenda: „Akana dža tele a an tuha upre pale le Aron. Ale o rašaja the o manuša te na predžan e hrañica, hoj pes te dochuden upre, bo len zničinava.“

²⁵ Avke o Mojžiš geľa tele a phenda oda le manušenge.

20

O Deš prikazañja le Devleskre

¹ O Del vakerelas savore kala lava:

² „Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iľa avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

³ Na ela tut aver devla, ča jekh me!

⁴ Na kereha tuke ñisavi modla añi podoba olestar, so hin upre pro ñebos, tele pre phuv abo andro pañi telal! ⁵ Na bandoha anglal lende añi len na lašareha, bo me som o RAJ, tiro Del, o žjarlivo Del, savo vaš o bini le dadengre marel le čhaven dži andro trito the štarto pokoleñje ole dženengre, save man našti avri ačhen. ⁶ Ale o verno kamiben presikavav ezera pokoleñjenge, save man kamen a dolikeren mire prikazañja.

⁷ Na pheneha andral o muj ča avke o nav le RAJESKRO, tire Devleskro, bo o RAJ marela sakones, ko lela o nav le Devleskro zbitočne andro muj!

⁸ Leper tuke pro šabat, hoj les te pošvecines! ⁹ Šov dživesa kereha savori tiri buči, ¹⁰ ale eftato džives hin o šabat prekal o RAJ, prekal tiro Del. Na kereha ñisavi buči añi tu añi tire čhave añi tire čhaja añi tire sluhi añi tiro dobitkos añi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. ¹¹ Se o RAJ kerđa tel o šov džives o ñebos the e phuv, o moros a savoro, so hin andre, a pro eftato džives peske odpočovinda. Vašoda o RAJ požehñinda o šabat a pošvecinda les.

¹² De pačiv tira da the tire dades, hoj but te džives andre odi phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹³ Na murdareha!

¹⁴ Na kereha lubipen!

¹⁵ Na čoreha!

¹⁶ Na svedčineha klamišagoha pre aver manuš!

¹⁷ Tire jakha te na žadinen ñič, so hin avreskro; te na žadinen añi leskro kher añi leskra romña añi leskre sluhen añi leskra gurunña añi leskre somaris añi ñič aver, so patrinel avreske!“

¹⁸ Sar o manuša šunde o hromi the o zoralo hangos la trubakro a dikhle o bleski the o thuv andral o verchos, igen izdranas daratar a ačhenas dural. ¹⁹ Akor phende le Mojžišoske: „Tu amenca vaker a amen šunaha. Te na vakerel amenca o Del, hoj te na meras.“

²⁰ O Mojžiš lenge odphenda: „Ma daran tumen, se o Del tumen avľa te skušinel, hoj lestar te daran a imar te na keren o bini.“

²¹ Avke o manuša ačhenas dur a ča o Mojžiš džalal paš e kalı chmara, andre savi sas o Del.

Pal o oltaris

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Kada phen le Izraelitenge: ‚Dikhlan, hoj tumenca vakeravas andral o űebos. ²³ Ma keren tumenge űisave avre devlen paš mande: aűi rupune aűi somnakune.

²⁴ Kereha mange la čikatar oltaris a obetineha upre o labarde the smiromoskre obeti, tire bakren the dobitkos. Kereha oda všadzík, kaj tuke phenava, hoj man te lašares, a me avava a požehűinava tut. ²⁵ Te mange ačhaveha oltaris le barendar, ma priker len. Bo te ola bara prikereha tire sersamoha, imar na ena sveta. ²⁶ Paš miro oltaris na džaha upre le garadičenca, hoj tuke te na dičhol tel o gada.’ “

21

Pal o hebrejika otroka

¹ O RAJ mek diűa kala zakoni peskre manušenge: ² Te cineha le hebrejike otrokos, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les premukeha a na mangeha vaš leske űisave love. ³ Te ke tu avla korkoro, džala tutar het korkoro, a te avla ke tu la roműaha, džala het the laha. ⁴ Ale te leskro raj les diűa roműa a laha les sas muršora the čhajora, akor odi džuvli the o čhave ačhena ole rajeske a o murš džala odarik het korkoro.

⁵ Ale te oda otrokos phenela, hoj na kamel odarik te džal het, bo kamel peskre rajes, peskra roműa the peskre čhaven, ⁶ akor les leskro raj mušinel te anel pro than, kaj lašaren le Devles, a ode leske pro vudar abo pre zarubűa la suvaha mi premarel o kan. Avke ela leskro otrokos imar calo peskro dživipen.

⁷ Te vareko bikenela peskra čha sar otrokiűa, na džala het avke sar o muršikane otroka. ⁸ Te le rajeske, savo peske la cinda, na ela pre dzeka, mi domukel lake te cinel pes avri. Ale naűti la bikenel le cudzincenge, bo prephaglahas oda lav, so la diűa. ⁹ Te la lela peskre čhaske, mušinel pašal late te kerel sar pašal peskri čhaj. ¹⁰ Te peske oda murš lela avra roműa, naűti del la ešebnona frimeder pravos pro chaben, pro gada aűi pro maűželsko dživipen sar la dujtona. ¹¹ Te oda murš kala trin veci na dolikerela, odi džuvli šaj lestar džal het a na mušinel leske te počinel űisave love.

Pal le manušeskro the le džviroskro dživipen

¹² Te vareko demela varekas avke, hoj merela, mušinel tiš te merel. ¹³ Te pes oda ačhila, kajte ov na kamla les te murdarel, ale o Del oda domukla, sikavava tuke than, kaj oda manuš šaj denašel. ¹⁴ Ale te vareko chal choli pre varesavo manuš a murdarel les, mušinel te merel, a kajte denašla paš o oltaris*, odle les odarik a mušinel the avke te merel.

¹⁵ Dojekh dženo, ko demela peskre dades abo peskra da, mušinel te merel.

¹⁶ Oda, ko čorela varekas a palis les bikenela, abo ole manušes arakhena ke leste, mušinel te merel.

¹⁷ Dojekh, ko košela peskre dades vaj peskra da, mušinel te merel.

¹⁸ Te pes o murša maškar peste vesekedinena a jekh demela avres le bareha abo le vasteha avke, hoj na merela, no ačhela te pašlol pro hadžos, ¹⁹ ale palis uštela pal o hadžos a šaj phirela avral la pacaha, oda dženo, ko leske oda kerda, na ela vinnovato. Ale mušinel leske te prepočinel vaš o časos, so naűti kerel buči, the vaš oda, so leske kampela, hoj te sastol avri.

²⁰ Oda dženo, ko demela peskre otrokos abo peskra otrokiűa la pacaha avke, hoj leske takoj merela tel o vasta, mušinel te el potrestimen. ²¹ Ale te oda otrokos dživela jekh abo duj džives, leskro raj na ela potrestimen, bo sas leskro otrokos.

²² Te pes o murša maškar peste marena a demena varesava khabűa džuvla a oj našavela peskre čhavoress, ale oj korkori oda predživela, oda dženo mušinel te

* **21:14** 21,14 Paš o oltaris les űiko naűti kerelas űič.

počinel oda, so lestar mangela lakro rom – ajci, keci domukena o sudci. ²³ Ale te odi džuvli merela, o trestos ela o dživipen vaš o dživipen, ²⁴ e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro, ²⁵ o labardipen vaš o labardipen, e rana vaš e rana a e dukh vaš e dukh.

²⁶ Te vareko demela peskre otrokos abo otrokiña pal e jakh avke, hoj les korarela, mušinel les vaš e jakh te premukel. ²⁷ A te peskre otrokoske abo otrokiñake demela avri o dand, mušinel len vaš o dand te premukel.

²⁸ Te varekas o bikos murdarela le rohenca, mušinel te el murdardo le barenca a leskro mas pes našti chal, ale oda dženo, kaskro sas o bikos, na ela vinnovato. ²⁹ Ale te oda bikos angloda džalas pro manuša a o nipi dovakerenas le chulajiske, a ov les na phandla andre ohrada, a o bikos murdarela muršes vaj džuvla, mušinel te el murdardo le barenca a the o chulaj mušinel te merel. ³⁰ Ale oda dženo šaj cinel avri peskro dživipen avke, hoj počinela ajci, keci pes lestar mangela. ³¹ Te o bikos murdarela varesave čhas abo čha, mušinela pes tiš te kerel pal kada zakonos. ³² Te o bikos murdarela otrokos abo otrokiña, mušinel te počinel ole dženeske, kaskro sas o otrokos, tranda (30) rupune a le bikos mušinen te murdarel le barenca.

³³ Te vareko otkerela abo kopalinel avri chañig a na učarela la andre a perela andre o bikos abo o somaris, ³⁴ oda dženo, kaskri hiñi e chañig, mušinel te počinel rupune ole dženeske, kaskro sas o džviros, a oda murdalo džviros ačhela leske.

³⁵ Te varesavo bikos murdarela aver dženeskre bikos, le džide bikos bikenena a o love the le murdale bikos maškar peste rozdelinena. ³⁶ Ale te pes džanelas, hoj oda bikos angloda avke kerelas a leskro chulaj pre leste na delas pozoris, mušinel vaše te počinel – o bikos vaš o bikos – a o murdalo bikos ačhela leske. ³⁷ Te vareko čorela le bikos abo bakrores a murdarela vaj bikenela les, mušinela te del pale vaš jekh bikos pandž biki a vaš jekh bakrore te del pale štar bakrore.

22

O zakoni pal o majetkos

¹ Te ole dženes prichudena, sar čorel, a zrañinena avke, hoj merela, oda dženo na ela vinnovato vaš leskro meriben, ² ale te pes kada ačhela sar imar vidñisalola, ela vaš oda vinnovato.

Oda, ko čorda, mušinel vaš oda te počinel. Te les na ela sar te počinel, mušinela te el bikemen vaš ajci love, keci monas o čorde veci. ³ Te pes ke leste arakhela o čordo džviros, či bikos, somaris vaj bakro, mušinela vaše te visarel pale duvar ajci.

⁴ Te vareko pašinela peskre dobitki a mukela len te džal te chal avri e cudzo mała abo e viñica, akor oda dženo mušinela te visarel pale peskre nekfeder ulipnastar pal e mała the viñica.

⁵ Te vareko labarela peskri mała a odi jag predžala prekal o kraki a chudela te labol avreskri mała, a zlabola leske o zrnos či pro kopi vaj pre mała, oda dženo, ko kerda odi jag, mušinela te visarel pale vaš savoro, so zlabila.

⁶ Te vareko dela aver dženeske te garuvel o rup abo aver veci a te vareko aver leske andral o kher len čorela, a te chudena ole dženes, savo čorelas ola veci, mušinela leske te visarel pale duvar ajci. ⁷ Ale te les na prichudena, ela privičimen oda dženo, kaske sas dine ola veci, anglo Del a mušinela te phenel čačipen, hoj ov na ila aver dženeskre veci. ⁸ Te hin varesavo vesekedišagos pal o barvalipen, či džal pal o bikos, somaris, bakro, gada, abo vareso aver, pal soste sodujdžene phenena: „Oda hin miro,“ akor sodujdžene mi džan anglo Del. Oda dženo, pre kaste sikavela o Del, hoj hino vinnovato, mušinela te del aver dženeske duvar ajci.

⁹ Te vareko dela avre manušeske te stražinel le somaris, le bikos, le bakres, abo avre džviros, a te oda džviros murdałola, abo ela zrañimen, abo les čorena, a na ela

švedkos, ¹⁰ oda manuš mušinel te lel vera anglo Del, hoj le džviros na čordā. Akor oda, kaskro sas o džviros, mušinel oda te prilel a oka manuš leske na mušinela te del pale. ¹¹ Ale te leske čačes čordā, mušinela leske vaš oda te visarel pale. ¹² Te les čačes o dzivo džviros rozčhingerdā, ov len mušinel te sikavel ole dženeske, kaskre sas, hoj leske te pačal. Akor na mušinela leske te visarel pale.

¹³ Te vareko peske lela kečeň le džviros avre manušestar a o džviros ela zrañimen abo murdalola a leskro chulaj na ela paš oda, mušinela leske te počinel ajci, keci molas. ¹⁴ Ale te pes oda ačhela akor, sar o chulaj ela paš oda, na mušinela vaš oda te počinel. Te o džviros sas dino kečeň vaš o love, na mušinela buter te počinel le chulajiske.

Aver zakoni

¹⁵ Te varesavo murš pašlola la pačivala čhaha, savi mek na sas mangadi, mušinela la te lel romňake, a te počinel lakre dadeske vaš late. ¹⁶ Ale te la ňisar na kamela lakro dad leske te del romňake, oda murš the avke počinela ajci, keci pes počinel vaš e pačivali čhaj.

¹⁷ La čarodejňička na mukeha te dživel.

¹⁸ Te vareko pašlola le džviroha, mušinel te merel.

¹⁹ Te vareko obetinela avre devleng a na ča le RAJESKE, mušinel te merel.

²⁰ Pro cudzincos na džaha zorales aňi na trapinena les, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt.

²¹ La vdova aňi le široten ma trapinen, ²² ale te oda kereha, me čačes šunava avri lengro roviben, te on vičinena pre ma. ²³ Akor miri cholī labola pre tumende a murdarava tumen la šablaha, hoj tumare romňa ačhena vdovi a tumare čhave ena široti.

²⁴ Te deha kečeň varekas čores mire manušendar maškar tumende, ma liker tut ke leste sar užerňikos: Ma le lestar buter, ale ča ajci, keci les diňal kečeň. ²⁵ A te leha varekastar o plaštō sar e zaloha, de leske les pale, medik na zadžala o kham. ²⁶ Se les nane nič aver, ča oda jekh plaštō, saveha pes učarel. Sar šaj džal te sovel? Te ov vičinela ke mande, šunava les avri, bo som lačhejileskro.

²⁷ Ma vaker namištes pro Del a ma koš tire vodcas.

²⁸ De mange o dari tire zrnostar, molatar the olivove olejostar. De mange tire ešebne čhas. ²⁹ De mange tire ešebne bikos the bakres. Efta džives ela paš peskri daj a pro ochtoto džives mange les deha.

³⁰ Aven mire sveta manuša. Ma chan mas olestar, so o dziva džviri rozčhingerde pre mała, ale čhiven les le rikonenge.

23

Te na previsaren o čačipen ňikaske

¹ Ma rozlidža nalačo hiros. Na pomožineha le manušeske, savo hino vinnovato, oleha, hoj svedčineha falošne.

² Ma liker tut paš aver džene, kajte hine but, hoj te keres o nalačo. Sar svedčines pro sudos, ma previsar prekal lende o čačipen, ³ aňi ma zaačh tut vaš ňikaske pro sudos vaš oda, hoj hino čoro manuš.

⁴ Te arakheha tire ňeprijateľiskre bikos abo somaris, mušines leske len te anel pale. ⁵ A te dikheha, hoj o somaris tire ňeprijateľiskro perel tel o veci, save lidžal, ma visar tut lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁶ Ma previsar o čačipen le čore manušeskro vaš leskri veca pro sudos. ⁷ Mi el tutar dur o falošna lava. Ma murdar oles, ko nane vinnovato a hino čačipnaskro, bo odsudzinava oles, ko oda kerela.

⁸ Ma de tut te prepočinel, bo oda korarel the olen, kas hin phundrade o jakha, a previsarel o lava le čačipnaskre manušengre.

⁹ Ma trapinen le cudzincos. Džanen mištes, sar pes šunel oda cudzincos, bo korkore sanas cudzinci andro Egipt.

Pal o eftato berš the pal o šabat

¹⁰ Šov berš sadzineha pre tiri mała a skideha pal late savoro ulipen, ¹¹ ale andro eftato berš pre mała na kereha nič. Mi chan pal late tire čore manuša a mi chan o malakre džviri oda, so ačhela pal lende. Avke ker la viñicaha the le olivove stromenca.

¹² Šov džives ker tiri buči, ale pro eftato džives ma ker nisavi buči, hoj tuke te odpočovines tu, tiro bikos the somaris, o čhavo tira služkacro the o cudzincos.

¹³ Keren savoro, so tumenge prikazindom! O nava avre devlengre ma leperen a aňi len te na šundol andral tumaro muj!

Pal o trin bare inepi

¹⁴ Trival andro berš oslavineha o inepi pre miri pačiv.

¹⁵ Dolikereha o inepos le Marengro bi o Kvasos andro časos, so sas dino, andro čhon Abib, bo andre oda čhon avlal avri andral o Egipt. Efta dživesa chaha ola mare, avke sar tuke prikazindom.

Našti man aves te lašarel bijal e obeta.

¹⁶ Palis oslavineha o inepos la Žatvakro*, sar chudeha te skidel o ešebno ulipen tira bučatar, so sadzindal pre mała.

A jesone, akor sar skideha upre dujtovar o ulipen, oslavineha o inepos la Žatvakro†.

¹⁷ Sako berš, andre kala inepi, mušinen savore tumare murša te avel anglo Adonaj, tumaro RAJ, hoj man te lašaren.

¹⁸ Ma av te obetinel mange rateskri obeta jekhetane le mareha, andre savo hin o kvasos. O žiros le ineposkra obetatar na mukeha dži tosara. ¹⁹ Sako berš aneha andro Chramos le RAJESKRO, tire Devleskro, o nekfeder veci tire ešebne ulipnastar.

La terňa kozica ma tav andre lakra dakro thud.

O RAJ del lav pal e pomoca the pal o požehnaňje

²⁰ Bičhavav angle tu le aňjelos, hoj tut te chrañinel pro drom, a te anel tut pre oda than, savo tuke pripravindom. ²¹ Ale den pozoris a šunen mištes, so tumenge phenela. Ma vzburinen tumen pre leste, bo na odmukela tumenge, se bičhadom les andre miro nav. ²² Ale te les šunena a kerena savoro, so tumenge phenela, akor me man marava savore tumare neprijateľenca a ačhavava man pre ola, ko pes ačhaven pre tumende. ²³ Se miro aňjelos džala angle tumende a lidžala tumen andre phuv le Amorejčanengri, le Chetitanengri, le Perizejengri, le Kanaančanengri, le Chivijengri the le Jebusejengri, saven zničinava. ²⁴ Ma banduven angle lengre devla a aňi ma služinen lengre. Ma keren avke sar on! Ale mušinen te zničinel ole modlen a te phagerel lengre sveta slupi. ²⁵ Te služinena ča le RAJESKE, tumare Devleske, me tumenge požehñinava o chaben the o paňi a o nasvaliben tumendar odlava. ²⁶ Akor andre tumari phuv aňi jekh džuvli, savi ela khabňi, na našavela peskre čhavoress a nisavi džuvli na ela bi o čhave. A dava tumenge but te dživel.

²⁷ Me kerava, hoj tumare neprijateľa tumendar darana a ela maškar lende zmetkos, sar tumen lenca marena. Kerava, hoj pes tumendar visarena a denašena het.

²⁸ Bičhavava pre lende le sršnen, hoj te traden avri le Chivijen, Kanaančanen the le Chetitanen. ²⁹ Na tradava len avri tumendar tel jekh berš; te oda kerdomas, e phuv ulahas sar e pušta a o dzivo džvirov ode ulahas but pre tumende. ³⁰ Ale tradava

* 23:16 23,16 Oda hin o inepos Šavuot (Letňice). † 23:16 23,16 Oda hin o inepos Sukot (inepos le Stankengro).

len avri po sikra tumendar dži akor, medik tumen na rozmnožinena, hoj tumenge te zalen odi phuv.

³¹ Tumari phuv ela le Lole morostar dži paš o moros, kaj bešen o Filištinci[‡] a la puštatar dži paš o pañi Euftrat, bo me dav andre tumare vasta ole manušen, save ode bešen, hoj len te traden avri. ³² Ma phanden e zmluva lenca, añi lengre devlenca. ³³ Ma domuken ole manušen te bešel andre tumari phuv, bo te oda kerena, on tumen scirdena, hoj te keren binos angle ma. Te služinena lengre devlengre, zachudela tumen oda andre pasca.

24

O RAJ phandel e zmluva

¹ Palis o RAJ le Mojžišoske phenda: „Aven ke ma upre pro verchos tu, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) izraelika vodci a đural tumen mange klañinena a lašarena man. ² Ča tu korkoro ke ma aveha pašeder a ñiko aver. O manuša te na aven upre pro verchos.“

³ O Mojžiš avla ko manuša a vakerelas lenge savore lava the zakoni le RAJESKRE. Savore manuša odphende jekhe hangoha: „Keraha savoro, so phenda o RAJ.“ ⁴ Akor o Mojžiš pisinda savore lava, so o RAJ vakerelas.

Sig tosara uštıla a paš o verchos ačhađa oltaris the dešuduj (12) sveta slupi prekal o dešuduj izraelika kmeñi. ⁵ Palis bičhađa terne Izraeliten, hoj le RAJESKE te anen o labarde obeti a te murdaren terne biken pre smiromoskri obeta. ⁶ Avke o Mojžiš ila jepaš ole ratestar a čhida andro čare, a aver jepašeha pokropinda o oltaris. ⁷ Palis ila o zvitkos le Devleskre zakonenca a zoraha genelas anglo manuša. On phende: „Šunaha the keraha savoro, so o RAJ phenda.“

⁸ Akor o Mojžiš ila o rat andral o čare, pokropinda le manušen a phenda: „Kada hin o rat la zmluvakro, savi o RAJ phandla tumenca, savi hiñi zathodi pre savore kala prikazañja.“

⁹ Palis gele pro verchos o Mojžiš, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) izraelika vodci ¹⁰ a dikhle le Izraeloskre Devles. Tel leskre pindre sas sar te zafiriskri dlažba, belavo sar žužo ñebos. ¹¹ O RAJ na hazdña pro izraelika vodci o vast, kajte les dikhle. Palis chanas the pijenas.

¹² Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: „Av ke ma pro verchos a ačh ode. Dava tuke o zakonos the o prikazañja, so pisindom pro barune tabli, hoj te siklon.“

¹³ Avke o Mojžiš the leskro služobñikos o Jozua uštıla a o Mojžiš geła pre le Devleskro verchos. ¹⁴ A le vodcenge phenda: „Ačhen kade, medik na avaha pale. Ela tumenca o Aron the o Hur a te ela tumen vareso, džan pal lende.“

¹⁵ Sar o Mojžiš geła upre pro verchos, e chmara zaučharđa o verchos. ¹⁶ Le RAJESKRI slava avla tele pro verchos Sinaj a šov džives les zaučharelas la chmaraha a pro eftato džives o RAJ zvičinda pro Mojžiš andral e chmara. ¹⁷ Le Izraelitenge dičholas e slava le RAJESKRI sar e jag, so labolas pro špicos le verchoskro. ¹⁸ O Mojžiš geła andre chmara, sar geła upre pro verchos, a sas ode saranda (40) dživesa the saranda rača.

25

O dari prekal o Svetostankos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge, hoj prekal ma te kiden avri o dari. Prilen oda dojekhestar, ko man kamel te del korkoro pestar. ³ Kajse dari prilen: Somnakaj, rup, bronzos, ⁴ fjalovo, loli the purpurovo vlna, sane pochtana,

[‡] 23:31 23,31 o Stredozemno moros

kozakri srstí, ⁵ baranoskri cipa farbimen pro loles, tuleňiskri cipa, akacijoskre kašta, ⁶ olejos prekal o lampi, koreňje prekal o olejos te pomazinel the pro voňavo kadídlos, ⁷ onixoskre the aver vzacna bara pro efodos the pro naprsňikos.

⁸ A mi keren mange o Svetostankos, hoj te dživav maškar tumende. ⁹ O Svetostankos the savore veci andre kerena pal oda planos, so tuke sikavava.“

E archa la zmluvakri

¹⁰ „Le akacijoskre kaštestar keren e archa 110 centimetri džindárdi, 66 centimetri buchli the 66 centimetri uči. ¹¹ Obthov la andral the avral le žuže somnakaha a pašal late ker somnakuno pasos. ¹² Kereha prekal late the štar somnakune kružki, so zachudeha pre lakre pindre: duj pre jekh sera a duj pre aver sera. ¹³ Pašis kereha o družki le akacijoskre kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ¹⁴ O družki zaispideha andro kružki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel. ¹⁵ O družki ačhena andre ola kružki, našti len te lel avri. ¹⁶ Andre archa thoveha o duj barune tabli le prikazaňjenca*, save tuke dava.

¹⁷ O kritos, saveha pes učarela e archa, kereha le žuže somnakastar 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchlo. ¹⁸ Le žuže somnakastar kereha duje cheruben pro soduj agora pro kritos la archake. ¹⁹ Jekh cherubos kereha pre jekh agor a dujto pre aver, a kereha len jekhetane la archakre kritoha. ²⁰ Ole cherubenge ena rozcirdle o kridli upre a zaučarena lenca e archa. Ena visarde le mujeha ke peste a dikhena pro kritos. ²¹ Le kritoha učareha e archa a thoveha andre o barune tabli†, save tuke dava. ²² Ode, upral o kritos maškar o duj cherubi, so hine upral e archa la zmluvakri, man tuha arakhava a dava tuke savore mire prikazaňja prekal o Izraeliti.“

O skamind prekal o sveta mare

²³ „Kereha o skamind le akacijoskre kaštestar 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchlo the 66 centimetri učo. ²⁴ Obthoveha les le žuže somnakaha a pašal leste kereha somnakuno pasos ²⁵ a pašal o skamind kereha lišta buchli sar e burňik a pre late o somnakuno pasos. ²⁶ Pre late kereha štar somnakune kružki, save prithoveha pro rohi paš leskre štar pindre. ²⁷ Pašes paš e lišta ena o kružki, andre save pes thovena o družki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ²⁸ O družki kereha le akacijoskre kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ²⁹ A mek kereha le žuže somnakastar o taňira, o kuča, o čarore the o džbani pre moľakri obeta. ³⁰ Thoveha o sveto maro furt angle mande pre oda skamind.“

O somnakuno svietňikos

³¹ „Kereha somnakuno svietňikos le žuže somnakastar. Calo svietňikos pes mi kerel jekhe kotorestar: o maškaruno kotor, o podstavcos, o rameni the o kvitki le pučikenca. ³² Pro svietňikos ker šov rameni. O rameni avena avri le maškarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ³³ Pro ešebno ramenosa ela kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar; pro dujto ramenosa tiš ela kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar. Kavke ela kerdo pre savore šov rameni, so aven avri le maškarune kotorestar. ³⁴ Pro maškaruno kotor ela kerde štar kučora, so dičhon sar kvitki le pučikenca le mandlendar. ³⁵ Jekh pučikos ela tel o ešebna duj rameni maškaral, kaj pes zachudel o rameni, a avke ela the tel e dujto para the trito para. ³⁶ O svietňikos le ramenosa the le kvitkenca mušinel te el kerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

³⁷ Pro svietňikos ker efa lampi. O lampi thoveha avke, hoj te švicinen anglo svietňikos. ³⁸ Ker paš leste the o kliešti prekal o svietňikoskre knoti the o cikne lopatki le žuže somnakastar. ³⁹ O svietňikos the savoro, so kampil paš leste, ker

* 25:16 25,16 E hebrejiko čhib: o Svedectvos † 25:21 25,21 E hebrejiko čhib: o Svedectvos

tranda the pandž (35) kilendar‡ le žuže somnakastar. ⁴⁰ De pozoris pre oda, hoj pes savoro te kerel pal oda planos, so tuke sikađom pro verchos.“

26

O lepedi prekal o Svetostankos

¹ „O Svetostankos kereha le deše lepedendar, so ena kerde le sane pochtanendar la fjalova, loła the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ² Dojekh lepeda ela dešuduj (12) metri džindardi a duj metri buchli. Avke ena kerde savore lepedi. ³ Pandž lepedi ena zaside jekhetane a aver pandž tiš. Avke lendar ena duj bare lepedi. ⁴ Pro agor jekha bara lepedake prisiveha fjalova kružki. Kada kereha the pre jekh agor pre dujto bari lepeda. ⁵ Siveha penda (50) kružki pro agor jekha lepedake the pro agor dujta lepedake avke, hoj o kružki te aven jekh angle aver. ⁶ Ker penda somnakune čati, savenca sphandeha o bare lepedi avke, hoj o Svetostankos ela jekh.

⁷ O Svetostankos upral zaučhareha la lepedaha, so ela kerdi la kozakra srsfatar. Kajse lepedi kereha dešujekh (11) ⁸ a dojekh ela dešutrin (13) metri džindardi a duj (2) metri buchli. ⁹ Palis ole lepedendar zasiveha pandž jekhetane a aver šov tiš zasiveha jekhetane, avke lendar ena duj bare lepedi. Sar zaučhareha o Stanos, šovto lepeda anglo Stanos prethoveha pro jepaš. ¹⁰ Siveha penda (50) kružki pro agor jekha bara lepedake, a aver penda siveha pro agor dujta bara lepedake. ¹¹ Ker penda bronzune čati; o čati thov andro kružki a lenca prichudeha paš peste o lepedi. ¹² Oda, so ačhela buter la dujta bara lepedatar, mi el figimen pre paluňi sera le Svetostankoskri. ¹³ E Stanoskri lepeda ela 55 centimetri buchleder sar o Stanos a ačhela te figinel pal soduj seri a avke zaučharela calo Svetostankos.

¹⁴ Ker aver duj lepedi, hoj pes lenca o Stanos te učarel andre. Ešebno kereha le baranoskra cipatar, so ela farbimen pro loles, a upral late ela e lepeda le tuleňiskra cipatar.“

O rami prekal o Svetostankos

¹⁵ „Kereha o rami le akacijoskre kaštestar prekal o Svetostankos. ¹⁶ Dojekh ramos ela 4 metri džindardo a 66 centimetri buchlo. ¹⁷ Kereha duj jednaka kaštune rameni, so hine zachudle jekhetane le maškarune kaštorenci. Pre savore rami ena kala rameni. ¹⁸ Ker biš (20) rami prekal e južno sera. ¹⁹ Prekal ola biš rami ker saranda (40) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos prekal leskre duj pindre. ²⁰ The prekal e severno sera ker biš rami ²¹ the saranda rupune podstavci – duj tel dojekh ramos. ²² Kereha šov rami prekal e paluňi sera pro zapados ²³ a paš oda kereha mek duj rami pro rohi pre paluňi sera. ²⁴ Mušinen te el prephandle andre peste le kružkenca telunestar dži upre. Kavke len kereha a thoveha pro soduj rohi. ²⁵ Savore rami pre paluňi sera ena ochto a ena thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

²⁶ Le akacijoskre kaštestar kereha o druki prekal o Svetostankos: pandž pre severno sera, ²⁷ pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluňi sera. ²⁸ Maškaruno drukos predžala prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Svetostankoskre agorestar dži ke aver. ²⁹ O rami obcirdeha le somnakaha a kereha upre somnakune kružki, andre save pes thovena o druki, so ena tiš obcirdle le somnakaha.

³⁰ O Svetostankos kereha pal oda planos, so tuke sikađom pro verchos.“

O veci andro Svetostankos

³¹ „Kereha the o pochtan la fjalova the loła the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ³² Figineha les pro štar somnakune slupi le

‡ 25:39 25,39 Oda hin jekh talentos.

akacijoskre kaštestar. The o hački upre ela somnakune. O slupi ačhena pro štar rupune podstavci ³³ a o pochtan figin pro hački, hoj te oddělinel o Sveto than le Neksveteder thanestar a pal leste thoveha e archa la zmluvakri le duje barune tablenca. ³⁴ Andro Neksveteder than zaučhareha e archa lakre kritoha. ³⁵ Anglo Neksveteder than thoveha o skamind pre severno sera a o svietňikos pre južno sera.

³⁶ Anglo than, sar pes džala andro Stanos, kereha o pochtan la fjalova, loła the purpurova vlnatar a upre siveha šukar veci. ³⁷ Hoj te figines oda pochtan, kereha pandž slupi le akacijoskre kaštestar a obcirdeha len le somnakaha a kereha upre the o hački le somnakastar. Kereha prekal o slupi pandž podstavci le bronzostar.“

27

O oltaris pro labarde obeti

¹ „Palis kereha le akacijoskre kaštestar oltaris. Mušinel te el kerdo andre kocka 220 centimetri džindardo the 220 centimetri buchlo a 130 centimetri učo. ² Upral pal leskre štar agora kereha po jekh rohos, ajse sar hin le biken. Kala rohi the o oltaris ela kerdo jekhe kotorestar a obthoven calo oltaris le bronzoha. ³ Ker the bare čare pro prachos, lopati, cikne čare, vidli the cikne lopatki pro angara. Savoro sersamos ker le bronzostar. ⁴ Kereha bronzuňi rošta a pre lakre rohi prithoven štar bronzune kružki. ⁵ E rošta thoveha andral tel e obruba maškar o oltaris. ⁶ Prekal o oltaris ker o družki le akacijoskre kaštestar a obcirde len le bronzoha. ⁷ O družki pes zaispidela andro kružki, so ena pal soduj seri pro oltaris, hoj pes te prehordinel. ⁸ Ker les le deskendar sar phundrađi truhla, avke sar tuke sikadom pro verchos.“

Le Svetostankoskri dvora

⁹ „Ker e dvora pašal o Svetostankos. Pre južno dvorakri sera ker o lepedi le sane pochtanestar; jekh sera mi el džindardi saranda the štar (44) metri ¹⁰ le biš (20) slupenca pro biš bronzune podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi mi en le rupestar. ¹¹ Avke the pre severno sera ena biš slupi pro biš bronzune podstavci. O hački the o tički ko slupi mi en le rupestar.“

¹² Pre zapadno dvorakri sera ena o lepedi bišuduj (22) metri džindarde a deš slupi pro deš podstavci. ¹³ E angluňi dvora pro vichodos ela tiš bišuduj metri buchli. ¹⁴⁻¹⁵ Pro soduj vudareskre seri thoven o lepedi 660 centimetri džindarde pro trin slupi a pro trin podstavci.“

¹⁶ E lepeda pro vudar ela buchli eňa metri a ela kerdı le sane pochtanestar, savo ela šukares avrisido la belava, fjalova the loła vlnaha, a ela figimen pro štar slupi a pro štar podstavci. ¹⁷ Savore slupi pašal e dvora mušinen te el zaphandle ke peste le rupune tičkenca. Lengre hački mušinen te el le rupestar a o podstavci le bronzostar. ¹⁸ E dvora mi el 44 metri džindardi, 22 metri buchli the 220 centimetri uči. Ola lepedi ena kerde le sane pochtanestar a o podstavci le bronzostar. ¹⁹ Savoro aver sersamos pre služba andro Svetostankos the o koliki prekal o Svetostankos the prekal e dvora, ena le bronzostar.“

O olejos andro svietňikos

²⁰ „Prikazin le Izraelitenge, hoj tuke te anen o nekfeder olivovo olejos pro svietňikos, hoj furt te labol o švetlos. ²¹ O Aron the leskre čhave mušinen te del pozoris, hoj odi lampa furt te labol andro Svetostankos anglo pochtan, so hino angle archa. Ode anglo RAJ mušinel te el labardo o svietňikos calo rat dži tosara. Kada prikazis mušinen te dolikerel o Izraeliti the lengre potomki pro furt.“

28

O rašajika gada

¹ „Prikazin, hoj le Izraelitendar te aven angle ma tiro phral o Aron the leskre čhave o Nadab, Abihu, Eleazar the o Itamar, bo kamav, hoj mange te služinen sar rašaja. ² Le Aronoske kereha pošvecimen ruchos, hoj te el urdo andro šukariben the andre pačiv. ³ Vičin savore krajčiren, saven diňom godaveripen a phen lenge, hoj te siven le Aronoske rašajiko ruchos, hoj mange te služinel sar rašaj. ⁴ Mi siven ajse ruchi: o naprsňikos, o efodos, o ruchos, o parno džindardo gad, o turbanos the o sirimos. Kala gada kerena le Aronoske the leskre čhavage, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁵ Savoro ela kerdo la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar.“

O rašajiko efodos

⁶ „O efodos mi siven la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar. ⁷ Kerela pes upre duj kotora, so pes zachudena pro vali a spojina pes le efodoskre uprune kotorenca. ⁸ O sirimos, saveha pes phandela o efodos pašal o per, mušinel te el sido la fjalova, loľa the purpurova vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar.

⁹ Leha duj onixoskre bara a randeha upre o nava le Jakoboskre čhavengre: ¹⁰ šov nava pre jekh bar a aver šov nava pro dujto bar šoroča, avke sar ulile. ¹¹ Kereha oda sar o majstros, savo randel avri o pečatidlos pro bara. Avke randeha avri pro soduj bara o nava le Jakoboskre čhavengre a palis len thoveha andro somnakune ramici. ¹² Palis prichudeha pro efodos pre oda than, so pes thovel pro vali o bara, so leperena le Izraeloskre čhaven. O Aron len hordinela pro soduj vali anglo RAJ, hoj len te leperel. ¹³ Kereha mek duj somnakune ramici ¹⁴ the duj lancici le žuže somnakastar. Kereha len sar prephandle špargi a prichudeha len pro ramici.“

O naprsňikos

¹⁵ „Kereha o naprsňikos, prekal savo pes rodela avri le Devleskri voľa – kereha les avke sar majstros. Kereha les la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar. ¹⁶ Ela prethodo duvar andre kocka, džindardo the buchlo 22 centimetri. ¹⁷ Thoveha pre leste andro štar šori kala vzacna bara: andro ešebno šoros o rubinos, o topasos the o smaragdos; ¹⁸ andro dujto o malachitos, o zafiris the o diamantos; ¹⁹ andro trito o opalos, o achatos the o ametistos; ²⁰ andro štarto o chrizolitos, o onixos the o jaspisos. Thov len andro somnakune ramici. ²¹ Pre ola dešuduj (12) bara ena avrirandle o nava le Jakoboskre dešuduje čhavengre. Pre dojekh bar mušinel te el avrirandlo jekh kmeňoskro nav avke, sar pes kerel o pečatidlos.

²² Pro naprsňikos kereha lancici le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ²³ Mek kereha duj somnakune kružki a prisiveha len pre leskre duj uprune rohi ²⁴ a soduj somnakune špargi prichudeha ke ola kružki. ²⁵ Pro vali prichudeha o somnakune špargi pro somnakune ramici a avke len prichudeha anglunestar pro efodos. ²⁶ Ker duj somnakune kružki a prichude len andral pro soduj telune rohi le naprsňikoskre paš o efodos. ²⁷ Ker mek duj somnakune kružki a prichude len pro anglune agora le efodoskre ode, kaj hino zasido o efodos upral o sirimos. ²⁸ O kružki pro naprsňikos prichude ko efodoskre kružki la belava špargaha avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na pes o naprsňikos čhalavel.

²⁹ Sar o Aron džala andro Sveto than, urela pre peste kada naprsňikos, pre savo ena avrirandle o nava le Jakoboskre čhavengre. Akor mange me, o RAJ, furt leperava pre mire manuša. ³⁰ Andro naprsňikos thovena o sveta losi Urim the Tumim, hoj te el le Aronoske paš o jilo, sar avela anglo RAJ andro Neksveteder than. Avke o Aron furt hordinela o naprsňikos, hoj pes te dodžanel miri voľa prekal o Izraeliti.“

O rašajiko plaštos

³¹ „Paš o efodos ker plaštos a mi el calo la fjalova vlnatar. ³² Pro plaštos ela maškaral avrimuklo than pro šero, so ela sido zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ³³ Pre teluno agor siveha granatoskre phaba la fjalova, loła the purpurova vlnatar a maškar lende cikne somnakune zvončeki. ³⁴ Avke pes čerinena o phaba le zvončekenca pašal teluno agor le plaštoskro. ³⁵ O Aron les urela, sar kerela e rašajiko služba. Sar avela anglo RAJ pro Sveto than, abo sar džala avri, šundola lengro hangos pro znameñje, hoj te na merel.“

E rašajiko čelenka

³⁶ „Le žuže somnakastar ker somnakuñi čelenka a rande andre o lava, avke sar pes kerel o pečatidlos: ‚Sveto le RAJESKE.‘ ³⁷ Prichudeha la la belava špargaha pre angluñi sera pro turbanos. ³⁸ E čelenka, so ela le Aronoste pro šero, sikavela, hoj ov lel pre peste e vina vaš o obeti, so namištes obetinena o Izraeliti. Avke me, o RAJ, prilava le Izraelitengre obeti.

³⁹ Siv leske parno džindardo gad the turbanos le loke pochtanestar a ker the farebno sirimos.“

O rašajika parne džindarde gada

⁴⁰ „Siv le rašajenge parne džindarde gada, o čapki the o sirimi, hoj le Aronoskre čhave te aven urde andro šukariben the andre pačiv. ⁴¹ Uri andre kala gada le Aron the leskre čhaven. Pomazin len, pošvecin len a ačhav len sar rašajen, hoj mange te služinen.

⁴² Siv lenge o telune gada, hoj len te učharen le perestar dži ko čanga, hoj te na dičhol lengro langipen. ⁴³ O Aron the leskre čhave hordinena o parne džindarde gada, sar džana andro Svetostankos abo sar džana paš o oltaris the andro Sveto than, hoj te na keren binos a te na meren.“

Kada ela prikazis prekal o Aron the prekal leskre potomki pro furt.

29

Sar te pošvecinen le rašajen

¹ „Sar pomazinena rašajenge le Aron the leskre čhaven, hoj mange te služinen, leha sastes terne bikos the duje bakren bi e chiba. ² Le nekfeder arestar kereha vajkeci mare bi o kvasos le olivove olejoha the vajkeci bi o olejos; ker the sane marikla, so makheha le olejoha. ³ Ola mare thoveha andro košaris a an len angle mande, sar obetineha le bikos the duje bakren. ⁴ Palis an le Aron the leskre čhaven anglo vudar le Svetostankoskro a obžužar len le pañeha. ⁵ Uri pro Aron o parno džindardo gad the o plaštos a upral uri o efodos the o naprsňikos. Palis phand pašal leste o efodoskro sirimos. ⁶ Pro šero leske thov o turbanos a upral prichude e sveto somnakuñi čelenka. ⁷ Palis le o olejos, čhor leske les pro šero a pomazin les. ⁸ An the leskre čhaven a uri lenge o parne džindarde gada. ⁹ Palis phand o sirimos pašal o Aron the pašal leskre čhave a pro šero lenge thov o čapki. Lengro rašajipen ačhela pro furt.

Aleha pošvecineha le Aron the leskre čhaven andre služba.

¹⁰ An terne bikos anglo Svetostankos a o Aron the leskre čhave mi thoven o vasta pre leskro šero. ¹¹ Murdareha les anglo RAJ paš o vudar, sar pes džal andro Svetostankos. ¹² Ole bikostar le sikra rat a makh le angušteha o rohi pro oltaris. Čhiv avri o rat, so ačhela, telal paš o oltaris. ¹³ Palis le savoro žiros, so učharel leskre androne kotora, o nekfeder kotor la pečinkatar the soduj ladvini lengre žiroha, a kada savoro labar pro oltaris. ¹⁴ O mas, e cipa the o goja labar avri le taboristar. Kadi hiñi e obeta vaš o binos.

¹⁵ Palis le jekhe bakres a o Aron the leskre čhave mi thoven pre leskro šero o vasta. ¹⁶ Murdar les a pokropin le rateha o seri pro oltaris. ¹⁷ Le bakres rozčinger pro kotora, žužar andro pañi leskre androne kotora the o pindre a thov oda paš ola aver kotora the paš o šero. ¹⁸ Akor cale bakres labar pro oltaris. Oda hin e labardi obeta prekal o RAJ, e lači voña, e obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ.

¹⁹ Palis leha le dujte bakres a o Aron the leskre čhave mi thoven peskre vasta pre leskro šero. ²⁰ Murdar les, le sikra rat a makh leha telal le Aronoskro čačo kan. Avke ker the leskre čhavage. Makh lenge the o anguš pre čačo vast the pro pindro. Okle rateha pokropin o oltaris dookola. ²¹ Palis le oda rat, so hino pro oltaris, the o olejos a pokropin le Aron the leskre čhaven the lengre ruchi. Kavke ela o Aron pošvecimen peskre ruchenca a the leskre čhave peskre ruchenca.

²² Avke le o žiros le bakrestar, o žirošno chvostos, o žiros so zaučharel leskre androne kotora, o nekfeder kotor la pečinkatar, soduj ladvini le žiroha the e čači čang. Kada ela o bakroro pro posvećenje. ²³ Palis andral o košaris le marenca bi o kvasos, so hino thodo anglo RAJ, le maro bi o olejos, the maro le olejoha the sane marikla. ²⁴ De oda maro le Aronoske the leskre čhavage andro vasta. On oda mi hazden upre, hoj te sikaven, hoj oda hin pošvecimen prekal o RAJ. ²⁵ Palis le lendar oda daros a labar pro oltaris la labarda obetaha sar voňavo obeta le RAJESKE. Kadi ela obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ. ²⁶ Palis hazde upre o bakreskro kolin, so sas obetimen pre le Aronoskro posvećenje, hoj te sikaves, hoj oda mas hino pošvecimen prekal o RAJ. Kada kotor ela dino tuke.

²⁷ O kolin, so hino hazdlo upre, the e čang, so hiñi diñi pre obeta, pošvecin. Ola kotora le bakrestar ena pošvecimen prekal o Aron the prekal leskre čhave. ²⁸ Oda hino miro prikazis: O kolin the e čang furt ela o kotor le Aronoske the leskre čhavage, sar mire izraelika manuš a anena o smiromoskre obeti. Oda hino daros le manušendar mange, le RAJESKE.

²⁹ Le Aronoskre rucha mi prelen leskre čhave pal leste, hoj andre lende te aven pomazimen the pošvecimen andre rašajiko služba. ³⁰ Oda čhavo, savo pal leste prelela e rašajiko služba a avela andro Svetostankos te služinel andro Sveto than, mušinel efa dživesa oda ruchos pre peste te urel.

³¹ Palis le ole bakres pro posvećenje andre rašajiko služba a tav leskro mas pro sveto than. ³² Oda mas the o mare andral o košaris chana o Aron the leskre čhave anglo vudar le Svetostankoskro. ³³ On mi chan oda, so sas obetimen vaš lengro odmukliben, sar sas pošvecimen the ačhade andre rašajiko služba. Ńiko aver našti chal ole chabenastar, ča o rašaja, bo hino sveto. ³⁴ A te ole masestar abo le marestar ačhela dži tosara, labar oda pre jag. Našti pes oda chal, bo hino sveto.

³⁵ Le Aronoha the leskre čhavanja ker savoro avke, sar tuke prikazindom. Efa dživesa pes pošvecinena o rašaja. ³⁶ Sako džives, o manuš mušinen te anel terne bikos sar obeta vaš o binos pro zmjereñje. O oltaris obžužareha avke, hoj upre aneha e obeta vaš o binos a pomazineha les, hoj te el sveto. ³⁷ Efa dživesa obžužareha o oltaris, hoj les te pošvecines. Avke ela o oltaris neksveteder. Savoro, so pes lestar chudela, ela sveto.

E sakodživeseskri obeta

³⁸ Sako džives obetineha pro oltaris duje jekheberšeskre bakroren: ³⁹ jekhes tosara a dujtones rači. ⁴⁰ Paš o ešebno bakro prithov kilos nekfeder aro, zmišimen litra olivove olejoha a rozčhiv litra mol sar molakri obeta. ⁴¹ Dujte bakrores obetineha rači – avke sar the e tosaraskri obeta – la molaha the le areha mišimen le olejoha, so ela šukar voña: e obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ.

⁴² Kadi labardī obeta anena sako džives paš o vudar le Svetostankoskro anglo RAJ. Kerena oda pokoleñje pro pokoleñje. Ode man zdžava mire manušenca a ode tuha vakerava. ⁴³ Ode man arakhava le Izraelitenca a oda than ela sveto mira slavatar.

⁴⁴ Pošvecinava o Svetostankos the o oltaris, a pošvecinava le Aron the leskre čhaven, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁴⁵ Me bešava maškar o Izraeliti a avava lengro Del. ⁴⁶ A sprindžarena, hoj me som o RAJ lengro Del, savo len ilom avri andral o Egipt, hoj te bešav maškar lende. Me som o RAJ, lengro Del.

30

Le kadidloskro oltaris

¹ Palis kerena oltaris le akacijoskre kaštetar prekal e kadidloskri obeta. ² Mušinel te el kerdo andre kocka, ⁴⁵ centimetri džindardo the buchlo, a učo 90 centimetri. Ela les pro štar agora po jekh rohos, ajse sar hin le biken, so ena jekhe kotorestar le oltariha. ³ Calo oltaris obthov le žuže somnakaha a pašal leste ker somnakuno pasos. ⁴ Pal soduj seri prichude o somnakune kružki tel o pasos avke, hoj prekal o kružki te predžan o družki, hoj pes te del te hordinel. ⁵ O družki ker le akacijoskre kaštetar a obcirdeha len le somnakaha. ⁶ O oltaris thov angle lepeda, so hiñi angle archa la zmluvakri. Ode man tuha arakhava.

⁷ Sako tosara, sar o Aron džala te pripravinel o lampi, labarela pre leste o voňavo kadidlos. ⁸ O Aron les labarela pale the ke račate, sar džala te labarel e jag andro lampi. Kadi voňavo obeta anena furt anglo RAJ pal savore tumare pokoleñja. ⁹ Na obetinena upre aver kadidlos, añi nisavi labardī abo chabeneskri obeta, a añi na čhoreha avri e molakri obeta pre leste. ¹⁰ Jekhvar andro berš o Aron obžučarela o oltaris avke, hoj pokropinela o štar rohi le džviroskre rateha, so sas obetimen vaš o bini pro zmjereñje. Kada kerela sako berš, pal savore tumare pokoleñja. Kada oltaris ela neksveteder prekal o RAJ.“

O love prekal o Sveto than

¹¹ Palis o RAJ phendā le Mojžišoske: ¹² „Sar zgeneha savore Izraeliten, hoj te džanes, keci hine, akor dojekh manuš pes mušinel te cinel avri anglo RAJ, hoj te na en marde le Devlestar, sar len zgeneha. ¹³ Dojekh, ko ela zgendo, mušinel te del jepaš šeklos* sar obeta, so hiñi hazdlī upre prekal o RAJ. O love kempel te važinel pal oda, sar pes važinel andro Svetostankos. ¹⁴ O murša, kaske hin biš (20) berš a buter, ena zgende, a mušinen te del le RAJESKE kadi obeta. ¹⁵ O barvalo manuš na počinela buter, añi o čoro frimeder, sar anena odi obeta prekal o RAJ. ¹⁶ Kala love kide avri le Izraelitendar a de pre služba andro Svetostankos. Me mange pre lende leperava, sar anena e obeta, so anel o zmjereñje le RAJEHA.“

O baro bronzuno umivadlos

¹⁷ O RAJ phendā le Mojžišoske: ¹⁸ „Ker o baro bronzuno umivadlos, so ačhela pro bronzuno podstavcos. Thov les maškar o Svetostankos the oltaris a čhiv andre pañi. ¹⁹ O Aron the leskre čhave ode thovena o vasta the o pindre. ²⁰ Sar džana andro Svetostankos, mušinen pes te thovel le pañeha, hoj te na meren. Avke kerena, the sar džana paš o oltaris te kerel e služba, hoj te keren e labardī obeta prekal o RAJ. ²¹ Mušinen peske te thovel o vasta the o pindre, hoj te na meren. Kada ela prekal o Aron the prekal leskre potomki prikazis pro furt, pokoleñje pro pokoleñje.“

O sveto olejos pro pomazañje

²² O RAJ mek phendā le Mojžišoske: ²³ „Le nekfeder voňavo koreñje, le šov kili sañi mirha, trin kili voňavo škorica, trin kili voňavo trstina ²⁴ the šov kili kasija – savoro važin avke, sar pes važinel andro Svetostankos. Zmišin oda le štar litri

* **30:13** 30,13 Oda hin jekh rupuñi minca.

olivove olejoha ²⁵ a avke kereha sveto olejos pro pomazaŋje – oda ela zmišimen voŋavo parfumos, avke sar kerel o olejkaris. Oda ela sveto olejos pro pomazaŋje. ²⁶ Pomazineha leha o Svetostankos the e archa la zmluvakri, ²⁷ o skamind leskre sersamoha, o svietŋikos leskre sersamoha, o kadidloskro oltaris, ²⁸ o oltaris pro labarde obeti leskre sersamoha, the e nadoba lakre podstavcoha. ²⁹ Pošvecineha len a ena sveta. Savoro, so pes lendar chudela, ela sveto.

³⁰ Palis le Aron the leskre čhaven pomazineha a pošvecineha, hoj mange te služinen sar rašaja. ³¹ Le Izraelitenge vaker: „Kada olejos ela pro sveto pomazaŋje prekal miri služba pro furt. ³² Našti les čhoren avri pre chocsavo dženo a ole koreŋjendar na kerena ŋisavo aver olejos. Hino sveto a ačhela furt prekal tumende sveto. ³³ Te vareko kerela ole koreŋjendar ajso olejos, abo pomazindaahas leha varekas, ko nane rašaj, oda manuš ela avritradlo mire manušendar.“

O kadidlos

³⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Le ole voŋave koreŋjendar jednakones ajci živica, onixos, galbanos the žužo kadidlos. ³⁵ Olestar ker voŋavo kadidlos, ajso sar kerel o olejkaris a zmišin le loneha, hoj te el žužo the sveto. ³⁶ Oda koreŋje pučineha pro churdo praškos a sikra olestar thov angle archa andro Svetostankos, kaj man tuha arakhava. Oda ela tumenge neksveteder. ³⁷ O kadidlos, so kavke pripravineha ole koreŋjendar, našti pripravines prekal tute, bo oda ela sveto prekal o RAJ. ³⁸ Te vareko peske kerdahas ajso kadidlos, sar voŋa prekal peste, ela avritradlo mire manušendar.“

31

O Becaleel the o Oholiab

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Dikh, andral o kmeŋos Juda kidŋom mange avri le Becaleel, saveske hino dad o Uri a papus o Chur. ³ Pherardom les mire Duchoha a diŋom les prindžaripen, achaluvipen the godaveripen pre dojekh buči, ⁴ hoj te gondolinel avri o plani sar te kerel o veci le somnakastar, le rupestar the le bronzostar ⁵ a hoj te prikerel o vzacna bara a te zathovel len andro somnakaj the rup, te čhingerel avri o kašta a te kerel dojekh majstroskri buči. ⁶ Paš leste diŋom le Oholiab, le Achisamachoskre čhas andral o kmeŋos Dan. A savore majstren diŋom e godi, hoj te keren savoro avke, sar tuke prikazindom: ⁷ o Svetostankos, e archa la zmluvakri, lakro kritos, the o aver veci le Svetostankoskre, ⁸ o skamind leskre sersamoha, o svietŋikos le žuže somnakastar leskre sersamoha, o kadidloskro oltaris, ⁹ o oltaris pro labarde obeti leskre sersamoha, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, ¹⁰ o sane ruchi pre le rašajengri služba prekal o Aron the leskre čhave, ¹¹ o olejos pro pomazaŋje the o voŋavo kadidlos prekal o Sveto than. Savoro mi keren avke, sar tuke prikazindom.“

Pal o šabat

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske, ¹³ hoj te phenel le Izraelitenge: „Dolikeren o šabat, bo oda hin sar znameŋje maškar mande the tumende pro furt, hoj te džanen, hoj me, o RAJ, tumen pošvecinav.

¹⁴ Dolikeren o šabat, bo hino sveto! Ko les na pošvecinela, mušinel te merel a dojekh, ko andre oda džives kerela buči, mi el avritradlo peskre manušendar. ¹⁵ Šov džives hin pre oda, hoj te keren buči, ale eftato hin le RAJESKRO sveto džives, hoj te odpočovinen. Dojekh, ko andre oda džives kerela buči, mušinel te merel! ¹⁶ O Izraeliti andre dojekh pokoleŋje mi dolikeren o šabat sar zmluva pro furt. ¹⁷ Kada ela pro znameŋje maškar mande the mire manuša pro furt, bo o RAJ tel o šov dživesa kerdā o ŋebos the e phuv, ale eftato džives preachiła te kerel a odpočovinelas.“

¹⁸ Sar o RAJ dovakerđa le Mojžišoha pro verchos Sinaj, diňa leske o tabli le Svedectvoskre – o duj barune tabli, pre save o Del pisinda o prikazaňja peskre angušteha.

32

E somnakuňi gurumňori

¹ Sar o nipi dikhle, hoj o Mojžiš hino but časos pro verchos a na avel tele, avle ko Aron a phende leske: „Av, ker amenge devlen, save džana angle amende. Bo na džanas, so pes ačhiľa le Mojžišoha, ole muršeha, savo amen iľa avri andral o Egipt.“

² O Aron lenge odphenda: „Len tele tumare romňijendar, čhavendar the čhajendar o somnakune čeňa pal o kana a anen mange.“ ³ Avke dojekh manuš iľa andral o kana o somnakune čeňa a ande le Aronoske. ⁴ Ov lendar oda iľa, roztada a čhorda avri somnakuňa gurumňora. O manuša phende: „Ó, Izrael, kada hino tiro del, savo tut iľa avri andral o Egipt!“

⁵ Sar oda o Aron dikhľa, ačhađa angle somnakuňi gurumňi oltaris a phenda: „Tajsa ela inepos pre pačiv le RAJESKE!“ ⁶ Pre aver džives sig tosara uštile a ande o labarde the o smiromoskre obeti. O manuša peske bešle, hoj te chan a te pijen; palis uštile a khelenas džungales the bi e ladž jekh avreha.

⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Sigo dža pale tele! Bo tire manuša, saven iľal avri andral o Egipt, kerde baro nalačhipen angle ma. ⁸ Igen sig odgele pal o drom, savo lenge sikađom. Kerde peske modla gurumňora! Bandon angle late, anen lake obeti a vičinen: ‚Ó, Izrael, kada hin tumaro del, savo tumen iľa avri andral o Egipt!‘ “

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: „Dikhľom, hoj kala manuša hine igen zacata a na kamen te šunel. ¹⁰ Akana man muk, hoj te čhivav pre lende avri miri cholí a te zničínav len. Palis tutar kerava baro narodos!“

¹¹ Ale o Mojžiš mangelas le RAJES, peskre Devles, a phenda: „RAJEJA, soske sal ajso cholamen pre tire manuša, saven iľal avri andral o Egipt tira bara zoraha the bare vasteha? ¹² Te ada kereha, palis o Egiptana vakerena, hoj len ča iľal avri, hoj len te murdares pro verchi a te khoses tele pal e phuv. Mangav tut, ma av cholamen pre tire manuša. Čerin tiro gondolišagos a ma de pre lende e pohroma. ¹³ Leper tuke pre tire služobňika pro Abraham, pro Izak the pro Jakob*, saven diňal lav a iľal vera: ‚Rozmnožinava tumaro potomstvos avke sar le čercheňen pro ňebos a cali kadi phuv, pal savi tumenge phenavas, dava tumare čhavage sar lengro večno d'edictvos.‘ “

¹⁴ Avke o RAJ pes rozgondolinda a na mukľa pre lende e pohroma avke, sar kamelas.

¹⁵ O Mojžiš gela tele pal o verchos a andro vasta lidžalas duj barune tabli, pre save sas pisimen o prikazaňja pal jekh sera the pal aver. ¹⁶ O Del korkoro kerđa o tabli a randľa avri pre lende o prikazaňja peskre vasteha.

¹⁷ Sar o Jozua šunda le manušengri bari vika, phenda le Mojžišoske: „Andro taboris hin e maribnaskri vika.“

¹⁸ O Mojžiš odphenda:
„Oda nane e vika olengri, ko zvitazinde,
aňi e vika olengri, ko prehrainde;
me šunav o gilavipen.“

¹⁹ Sar o Mojžiš avľa pašeder paš o taboris a dikhľa la somnakuňa gurumňora the le manušen sar khelen, cholisalíľa, čhida le tablenca andre phuv a phagerđa len paš o verchos. ²⁰ Palis iľa la gurumňora, sava peske kerde, zlabarda la andre jag a rozmarđa pro prachos. Palis oda prachos čhida andro paňi a diňa te pijel le Izraelitenge.

* 32:13 32,13 E hebrejiko čhib: Izrael

²¹ O Mojžiš phendá le Aronoske: „So tut kerde kala manuša, hoj len ligendál andre kajso baro binos?“

²² „Ma cha cholí, raja miro!“ odphendá o Aron. „Se tu prindžares kale manušen, hoj sig džan andro nalačhipen. ²³ On mange phende: ‚Ker amenge devles, savo džala angle amende. Se na džanas, so pes ačila le Mojžišoha, le muršeha, savo amen ilá avri andral o Egipt.‘ ²⁴ Me lenge odphendóm: ‚Kas hin somnakaj, mi lel tele pal peste a mi anel mange. Sar ande, me les roztadóm andre jag a avla avri olestar kadi gurunňori.‘ “

²⁵ O Mojžiš dikhla, hoj o Aron domukla le manušenge te kerel, so on kamenas a kerenas, hoj lengre nepřijateľa lendar te asan. ²⁶ Avke pes o Mojžiš ačhadá andre brana le taboriskri a zvičindá: „Sako, ko hino pre le Devleskri sera, aven ke ma!“ A savore Leviti gele a ačhade pes pašal leste.

²⁷ Ov lenge phendá: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Sako pašal peste mi phandel e šabla. Predžan prekal o taboris jekha branatar dži ke aver a Sako mi murdarel peskre phrales, prijatelís the susedas.‘ “ ²⁸ O Leviti avke kerde, sar lenge prikazindá o Mojžiš a oda džives mule vaj 3 000 murša. ²⁹ Palís o Mojžiš phendá: „Adadžives tumen pošvecindán andre služba le RAJESKRI, bo dojekh murdarđa peskre čhas the phrales. Vašoda o RAJ adadžives tumen požehnindá.“

O Mojžiš pes privakerel vaš o Izraeliti

³⁰ Pre aver džives o Mojžiš phendá le manušenge: „Kerđan baro binos anglo RAJ, ale akana džav pale pro verchos te mangel le RAJES, hoj tumenge te odmukel o binos.“

³¹ Avke o Mojžiš gela pale ko RAJ a phendá leske: „Ó, Devla, kala manuša kerde baro binos, bo kerde peske somnakune devles. ³² Ale akana, mangav tut, odmuk lenge o binos. A te na, akor man mažin avri andral tiro zvitkos, so pisindál.“

³³ Ale o RAJ leske phendá: „Andral miro zvitkos mažinava avri oles, ko kerel binos angle ma. ³⁴ Tu akana dža a lidža le manušen pre oda than, pal savo tuke phendóm. Miro aňjelos džala angle tu. Ale avela oda časos, sar len marava vaš lengre bini.“

³⁵ Avke o RAJ mukla pro manuša o nasvaliben, bo ispidle pro Aron, hoj lenge te kerel somnakuňa gurunňora.

33

¹ O RAJ phendá le Mojžišoske: „Dža het pal kada than le manušenca, saven ilál avri andral o Egipt, a dža andre odi phuv, pal savi la veraha phendóm, hoj dava le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske, akor sar phendóm: ‚Dava la tire potomkenge.‘ ² Bičhavava angle tu le aňjelos a tradava odarik le Kanaančanen, le Amorejčanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen. ³ Aveha andre phuv, kaj čulál o thud the o medos. Ale me na džava tumenca, bo san zacata a na kamen te šunel. Te tumenca gelomas, šaj tumen zničindomas le dromeha.“

⁴⁻⁵ Palís o RAJ phendá le Mojžišoske: „Phen le Izraelitenge: ‚Tumen san zacata manuša, te tumenca gelomas ča sikra, mušindomas tumen te zničinel. Akana thoven tele pal tumende o šukariben a dikhava, so tumenca kerava.‘ “ Sar o manuša šunde oda zoralo vakeriben, ačhile smutna a ňiko pre peste na ilá ňisavo šukariben. ⁶ Vašoda pre peste o Izraeliti akorestar, sar gele het pašal o verchos Choreb, imar na thovenas ňisavo šukariben.

O Stanos, kaj hin e pritomnosť le RAJESKRI

⁷ O Mojžiš ilá o stanos a ačhadá les dureder le taboristar. Diňa leske nav „o Stanos, kaj hin e pritomnosť le RAJESKRI“. Te vareko rodelas le RAJES, džalas avri andral o taboris andre oda stanos. ⁸ A sar o Mojžiš džalas andre oda stanos, savore manuša uštenas. Sako ačhelas anglo vchodos paš peskro stanos a dikhelas pro Mojžiš, medik

na džalas andro stanos. ⁹ Soča o Mojžiš džalas andro stanos, o chmarakro slupos avelas tele, zaačhelas paš o vchodos andro stanos a o RAJ vakerelas le Mojžišoha. ¹⁰ Sar o manuša dikhenas, hoj o chmarakro slupos hino paš o vchodos andro stanos, bandonas dži pre phuv, sako anglo peskro stanos. ¹¹ O RAJ vakerelas le Mojžišoha, muj-mujeha, avke sar vareko vakerel le prijateliha. Palis džalas pale andro taboris. Ale leskro terno slugas o Jozua, le Nunoskro čhavo, ačhelas andro stanos.

O Mojžiš the le RAJESKRI slava

¹² O Mojžiš phendā le RAJESKE: „Tu mange phendā: ‚Lidža kale manušen,‘ ale na phendā mange, kas manca bičhaveha. Phendā mange: ‚Prindžarav tut mištes a arakhlal milost andre mire jakha.‘ ¹³ Te arakhlom milost andre tire jakha, ta de mange te džanel tire droma, hoj tut buter te prindžarav a te arakhav furt milost andre tire jakha. Leper tuke, hoj kala nipi hine tire manuša.“

¹⁴ O RAJ phendā: „Me korkoro džava tumenca a dava tut odpočinkos.“

¹⁵ O Mojžiš leske odphendā: „Te tu na aveha amenca, akor amen aňi ma bičhav het pal kada than. ¹⁶ Bo sar šaj sprindžarav, hoj me the kala manuša arakhlam milost andre tire jakha, te na pal oda, hoj aveha amenca? Aleha, hoj sal amenca, me the tire manuša avaha aver savore narodendar pre phuv.“

¹⁷ Avke o RAJ phendā le Mojžišoske: „Me kerava the oda, so mandar mangehas, vašoda bo arakhlal milost andre mire jakha a prindžarav tut pal o nav.“

¹⁸ Ale o Mojžiš odphendā: „Sikav mange tiri slava.“

¹⁹ O RAJ leske odphendā: „Sikavava tuke savoro miro lačhipen a phenava angle tu miro nav, o RAJ. Sikavava miro jileskeriben, kaske kamav, a presikavava miro lačhejileskeriben, kaske kamav. ²⁰ Našti dikhes miro muj, bo ňiko, ko man dikhela, našti ačhel te dživel.“

²¹ Palis leske o RAJ phendā: „Kade hin than paš mande, kaj šaj ačhes pre skala.

²² Sar odarik predžava mira slavaha, thovava tut ode, kaj hin chev andre skala, a sar odarik predžava, zagaruva tut mira burňikaha. ²³ A sar odlava e burňik, dikheha ča miro dumo, ale miro muj ňiko našti dikhel.“

34

O Mojžiš pale pro verchos Sinaj

¹ O RAJ phendā le Mojžišoske: „Ker duj barune tabli, ajse sar ešebnovar. Me pre lende pisinava pale ola lava, so sas pre ešebna tabli, so len phaglāl. ² Av pripravimen! Tosara aveha upre pro verchos Sinaj a ode dži upre pro verchos tut manca arakheha.

³ ňiko tuha te na džal aňi pes te na sikavel pre oda calo verchos. Aňi o bakre aňi o dobitkos pes anglo verchos našti pašinen.“

⁴ Palis o Mojžiš kerda duj barune tabli, ajse sar sas ešebnovar. Sig tosara uštila, andro vasta ila soduj tabli a geľa pro verchos Sinaj, avke sar leske prikazinda o RAJ.

⁵ O RAJ avľa tele andre chmara, ačhila paš o Mojžiš pro verchos a phendā peskro sveto nav – o RAJ. ⁶ O RAJ predžalas anglal o Mojžiš a phenelas: „Me som o RAJ, o RAJ o Del! Me som lačhejileskro, kamibnaskro, kovlejileskro, igen milostivo a verno.

⁷ Me presikavav e milost le ezerenge a odmukav o nalačhipena, o vzburi the o bini, no the avke potrestinav dojekh binos: Vaš le dadengre bini marav lengre čhaven dži andro trito the štarto pokoleňje.“

⁸ Akor o Mojžiš sig bandila dži pre phuv a lašarelas le RAJES. ⁹ Vakerelas: „RAJEJA, te arakhlom pačiv andre tire jakha, mangav tut, av amenca! Kala manuša hine zacata a na šunen, ale odmuk amenge amare bini the nalačhipena a prile amen sar tire manušen.“

O RAJ phandel pale e zmluva

¹⁰ O RAJ leske odphenda: „Akana phandava tumenca zmluva. Angle tire manuša kerava bare veci, so mek šoha na dikhle aver narodi pal cali phuv. Savore manuša dikhena save bare veci me, o RAJ, šaj kerav, bo kerava prekal tu vareso igen baro. ¹¹ Te dolikereha kala zakoni, so tuke dav adadžives, tradava angle tu le Amorejčanen, le Kanaančanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen. ¹² De pozoris pre oda, hoj te na phandes zmluva ole narodenca andre phuv, kaj džaha, hoj te na ačhen prekal tu sar pasca. ¹³ Vašoda čhiveha tele lengre oltara, phagereha lengre sveta slupi the čhineha avri o slupi la Ašerakre. ¹⁴ Ma lašar nisave avre devles, bo me o RAJ som žjarlivo Del, savo na zlidžava, hoj lašarena avre devles.

¹⁵ Añi na phandeha zmluva ole manušenca andre odi phuv, bo te on lašarena peskre devlen a obetinena lenge, vičinena ke odi obeta the tut, a šaj tut scirden, hoj te chas olear. ¹⁶ Palis tire čhave peske ilehas romnijen ole narodendar, save len scirdlehas pal peste a na ulehas mange buter verna, bo lašardehas lengre devlen.

¹⁷ Ma ker tuke devlen le trastestar a ma lašar len.

¹⁸ Doliker o inepos le Marengro bi o Kvasos. Avke sar tuke prikazindom, cha efa dživesa ola mare andro čhon Abib, bo andre oda čhon avlal avri andral o Egipt.

¹⁹ Dojekh ešebno muršoro the samcos, savo ulola tumare stadostar the dobitkostar, hino miro. ²⁰ Ešebne somaris cineha avri avke, hoj deha bakrores. Te les na cineha avri, phageha leske e meň. Dojekhe tire ešebne muršores mušines te cinel avri.

Ńiko pes te na sikavel angle ma bi o daros.

²¹ Šov dživesa kereha buči, ale eftato džives tuke odpočovineha la bučatar – the akor sar orineha a sar kideha e žatva.

²² Doliker o inepos le Kurkengro a pro agor le beršeske oslavineha o inepos la Žatvakro*, sar skideha upre pal e maľa o ulipen peskra bučatar. ²³ Savore tumare murša trival andro berš mušinen te avel angle ma, anglo Nektbareder RAJ, o Del le Izraeloskro, hoj man te lašaren. ²⁴ Me tradava avri anglal tu le naroden a kerava, hoj tut ela bareder phuv, vašoda Ńiko imar na kamela tiri phuv, sar trival andro berš aveha upre te lašarel le RAJES, tire Devles.

²⁵ Ma obetin mange rateskri obeta jekhetane le mareha, andre savo hin o kvasos. Ńič le Patradakre obetatar na mukeha dži tosara.

²⁶ Savore nekfeder veci tire ešebne ulipnastar aneja andro Chramos le RAJESKRO, tire Devleskro.

La terňa kozica ma tav andre lakra dakro thud.“

²⁷ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Pisin tuke kala lava, bo pal kala lava phandlom e zmluva tuha the le Izraelitena.“ ²⁸ O Mojžiš sas ode le RAJEHA saranda (40) dživesa the saranda rača, so na čala maro añi na piľa paňi. Pro barune tabli pisinda la zmluvakre lava – o Deš prikazaňja.

O Mojžiš džal tele pal o verchos

²⁹ Sar o Mojžiš džalas tele pal o verchos Sinaj, sas leste andro vasta o duj barune tabli. Pal oda, sar vakerelas le RAJEHA, leskro muj švicinelas, ale ov oda na džanelas.

³⁰ Sar o Aron a savore Izraeliti dikhle, hoj le Mojžišoskro muj švicinel, daranas te džal paš leste. ³¹ Ale sar o Mojžiš len vičinda, avle ke leste o Aron the savore vodci le manušengre. Sar lenca vakerelas, ³² gele paš leste the okla aver Izraeliti a o Mojžiš lenge diňa savore prikazaňja, so leske o RAJ prikazinda pro verchos Sinaj.

³³ Sar o Mojžiš preačila te vakerel, thoda peske o khosno pro muj. ³⁴ Kecivar o Mojžiš džalas anglo RAJ, hoj leha te vakerel, lelas pal o muj o khosno a sar džalas odarik avri, pale les thovelas. Palis phenelas le Izraelitenge savoro, so leske sas

* 34:22 34,22 Oda hin o inepos le Stankengro.

prikazimen. ³⁵ Sar on dikhle pro Mojžišoskro muj, hoj leske e cipa pro muj švicinel, thoda o Mojžiš pro muj o khosno, medik na geľa pale te vakerele le RAJEHA.

35

Pal o šabat

¹ Akor o Mojžiš vičinda savore Izraeliten a phenda lenge: „O RAJ prikazinda, hoj te dolikeren kada: ² Šov dživesa kerena tumari buči, ale eftato džives – o šabat – ela tumen sveto džives le odpočinkoskro, so hino oddino le RAJESKE. Dojekh, ko oda džives kerela varesavi buči, mušinel te merel. ³ Pro šabat andre nisavo kher ma podlabaren aňi e jag.“

O dari prekal o Svetostankos

⁴ O Mojžiš lenge mek phenda: „O RAJ prikazinda the kada: ⁵ Sako, kas hin ochotno jilo, šaj anel vareso kale vecendar pre obeta le RAJESKE: somnakaj, rup, bronzos, ⁶ fjalovo, lolli the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakri srst, ⁷ baranoskri cipa farbimen pro loles, tuleňiskri cipa, akacijoskre kašta, ⁸ olejos prekal o lampi, koreňje pro olejos te pomazinel the pro voňavo kadidlos, ⁹ onixoskre the aver vzacna bara pro efodos the pro naprsňikos.

¹⁰ Dojekh tumendar, ko džanel kala veci te kerel, mi avel a mi kerel savoro, so o RAJ prikazinda: ¹¹ O Svetostankos, leskre lepedi, o čati, o rami, o tički, o slupi, o podstavci, ¹² e archa la zmluvakri, lakre družki the kritos, o andruno pochtan, ¹³ o skamind leskre sersamoha the družkenca the o sveta mare, ¹⁴ o svietňikos, so del o švetlos andro Stanos, peskre sersamoha, o lampi the lengre oleji, ¹⁵ o kadidloskro oltaris leskre družkenca, o olejos pro pomazaňje, o voňavo kadidlos, e lepeda paš o vudar le Svetostankoskro, ¹⁶ o oltaris pro labarde obeti leskra bronzuňa roštaha, družkenca the savore sersamoha, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, ¹⁷ o lepedi la dvorakre le slupenca the le podstavcenca; e lepeda prekal e dvorakri brana, ¹⁸ o koliki prekal o Svetostankos the dvora, the lengre lani; ¹⁹ o side ruchi prekal e služba andro Sveto than a the o pošvecimen ruchi prekal o rašaj Aron the leskre čhave andre rašajiko služba.“

²⁰ Palis savore manuša odgele le Mojžišostar. ²¹ A dojekh, ko jilestar kada kamla te kerel, anelas obetno daros le RAJESKE pro Svetostankos the savoro, so kampelas pre služba andre the pro rašajengre ruchi. ²² Avenas ode o murša the o džuvľa a denas jilestar o naramki, kružki, angrusa, lancici the aver somnakune veci. Dojekh, ko kamelas te obetinel le RAJESKE somnakaj, anenas les. ²³ Dojekh, kas sas, anelas e fjalovo, lolli the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakri srst, baranoskri cipa farbimen pro loles the tuleňiskri cipa. ²⁴ Ko kamelas te anel rup abo bronzos, anelas oda sar obeta le RAJESKE. Dojekh, kas sas akacijoskre kašta a delas pes lenca te kerel, anelas len. ²⁵ The savore džuvľa, save džanenas te kerel le lanostar, anenas e fjalovo, lolli the purpurovo vlna, the sano pochtan. ²⁶ A o džuvľa, save džanenas te kerel o gada la kozakra srstatar balendar, jilestar oda kerenas. ²⁷ O vodci anenas onixoskre bara the aver vzacna bara pro efodos the prekal o naprsňikos, ²⁸ olejos prekal o lampi, the o koreňje pro voňavo kadidlos the pro olejos pro pomazaňje. ²⁹ Savore Izraeliti ko kamenas, či murš vaj džuvľi, anenas le jilestar o daros le RAJESKE, hoj pes te kerel savoro, so o RAJ lenge prikazinda prekal o Mojžiš.

O Becaleel the o Oholiab

³⁰ Palis o Mojžiš phenda le Izraelitenge: „Dikh, andral o kmeňos Juda kidňom mange avri le Becaleel, saveske sas dad o Uri a papus o Chur. ³¹ O Del les pherdžarda peskra zoraha a diňa les prindžaripen, ačaluvipen the godaveripen pre dojekh buči, ³² hoj te kerel šukar neve veci le somnakastar, le rupestar the le bronzostar; ³³ hoj te

prikerel o vzacna bara a te zathovel len andro somnakaj the rup; a hoj te čhingerel avri o kašta a te kerel dojekh majstroskri buči. ³⁴ O Del diña godi les the le Oholiab, le Achisamachoskre čhas andral o kmeňos Dan, hoj te sikaven avren te kerel e buči. ³⁵ Pherarda len la godaha, hoj te keren dojekh buči le trasteha the le lanoha, a hoj te siven la fjalova, loľa the purpurova vlnaha the le sane pochtaneha. Džanenas te kerel the e buči pro strojos, pre savo pes kerel o pochtana. On džanen te kerel savori buči the o plani.“

36

¹ „O Becaleel, Oholiab the savore murša, saven o RAJ diña godi the achaluvipen, hoj te džanen te kerel o veci pre služba andro Sveto than, mi keren savoro avke, sar lenge prikazinda o RAJ.“

O manuša anen o dari prekal o Sveto than

² Palis o Mojžiš vičinda le Becaleel, Oholiab the kale muršen, saven o RAJ diña godi a save kamenas te kerel odi buči. ³ On le Mojžišostar preile savore dari, so o Izraeliti anenas, hoj te keren o Sveto than. Ale o Izraeliti mek furt anenas o dari sako tosara buter. ⁴ Avke savore majstri, save kenas paš o Sveto than, prečhile te kerel e buči, avenas jekh pal aver pal o Mojžiš ⁵ a phenenas leske: „O manuša anen buter dari, sar kempel pre kadi buči, so o RAJ prikazinda te kerel.“ ⁶ Akor o Mojžiš prikazinda, hoj te phenen andro taboris: „Imar ňiko te na anel o dari prekal o Sveto than, aňi murš aňi džuvli.“ Avke o manuša prečhile te anel o dari, ⁷ bo oda, so ande, sas buter, sar kempelas pre cali buči.

Pal e buči andro Svetostankos

⁸ Savore murša, save džanenas te kerel e buči pro Svetostankos, les kerde le deše lepedendar. Ola lepedi sas side la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a sas upre side o cherubi. ⁹ Dojekh lepeda sas dešuduj (12) metri džindardi the duj (2) metri buchli. Avke sas kerde savore lepedi. ¹⁰ Pandž lepedi zaside jekhetane paš peste a avke kerde the avre pandženca. Avke lendar sas duj bare lepedi. ¹¹ Pro agor le pandžte pochtaneskro kerde kružki la fjalova vlnatar. Kada kerde the pre oka agor pre dujto bari lepeda. ¹² Kerde penda (50) kružki pre dojekh agor la lepedakro a aver penda pre aver lepeda avke, hoj o kružki sas oprofi peske. ¹³ Kerde the penda somnakune čati, savenca prichudle o lepedi avke, hoj sthoda ola duj Stanoskre kotora andre jekh.

¹⁴ O Svetostankos upral zaučharde la lepedaha, so sas kerdi la kozakra srstatar. Kajse lepedi kerde dešujekh (11). ¹⁵ Dojekh lepeda sas dešutrin (13) metri džindardi a duj (2) metri buchli. ¹⁶ Pandž lepedi zaside jekhetane a the aver šov zaside jekhetane, avke sas lendar duj bare lepedi. ¹⁷ Penda (50) kružki kerde pro agor la posledna lepedakro, so sas zaside le pandže lepedendar, a aver penda kerde pre aver lepeda, so sas zaside le šove lepedendar. ¹⁸ Kerde the penda bronzune čati, hoj te spojinen o Stanos andre calo kotor. ¹⁹ Palis kerde aver duj lepedi: jekh la baranoskra cipatar sfarbimen pro loles a aver le tuleňiskra cipatar.

²⁰ Prekal o Svetostankos kerde the o rami le akacijoskre kaštestar. ²¹ Dojekh ramos sas štar (4) metri džindardo a šovardeš the šov (66) centimetri buchlo. ²² Kerde duj jednaka kaštune rameni, so sas zachudle jekhetane le maškarune kaštorenca. Pre savore rami sas kala rameni. ²³ Kerde biš (20) rami a thode len pre južno sera. ²⁴ Prekal ola rami kerde saranda (40) rupune postavci. Duj tel sako ramos prekal leskre duj pindre. ²⁵ Prekal e severno sera kerde tiš biš rami ²⁶ the saranda (40) rupune postavci – duj tel sako ramos. ²⁷ Prekal e paluňi sera pro zapados kerde šov rami ²⁸ a duj rami, so pes thode andro soduj rohi pre paluňi sera. ²⁹ Soduj rami sas spojimen andre peste le kružkenca telunestar dži upre. Kavke kerde le ramenca pro

soduj rohi. ³⁰ Pre paluňi sera sas očno rami a sas thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

³¹ Le akacijoskre kaštetar kerde o druki prekal o Svetostankos: pandž prekal o rami pre severno sera, ³² pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluňi sera. ³³ Maškaruno drukos kerde avke, hoj predžalas prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Svetostankoskre agorestar dži ke aver. ³⁴ Le somnakaha obcirdle o rami a kerenas upre somnakune kružki, andre save thovenas o druki, so sas tiš obcirdle le somnakaha.

³⁵ Mek kerde the o pochtan la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane side pochtanestar a o majstros siđa avri cheruben pro pochtan. ³⁶ Kerde štar slupi le akacijoskre kaštetar a obcirdle len le somnakaha. O hački upre sas tiš somnakune. Roztađa prekal lende štar rupune podstavci. ³⁷ Prekal o vudar le Stanoskro, kerde farebno lepeda la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane side pochtanestar, ³⁸ a paše pandž slupi le hačkenca. Lengre uprune kriti the o maškarune družki sas le somnakastar a o pandž rupune podstavci le bronzostar.

37

E archa la zmluvakri

¹ O Becaleel kerđa e archa la zmluvakri le akacijoskre kaštetar, 110 centimetri džindardi a 66 centimetri buchli the uči. ² Andral the avral la obthoda le žuže somnakaha a pašal late kerđa somnakuno pasos. ³ Kerđa prekal late the štar somnakune kružki pre lakre pindre: duj pre jekh sera a aver pre aver sera. ⁴ Palis kerđa o družki le akacijoskre kaštetar a obcirdna len le somnakaha. ⁵ Ola družki zaispidla andro kružki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel.

⁶ Upruno kritos, soha pes učarelas e archa, kerđa le žuže somnakastar a sas 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchlo. ⁷ Kerđa the duje cheruben le žuže somnakastar a thoda len pro soduj agora pro kritos la archakro. ⁸ Jekhe cherubos thoda pre jekh agor a avres pre aver agora a kerđa len jekhetane le uprune archakre kritoha. ⁹ Le cheruben sas rozcirdle o kridli upre avke, hoj zaučarenas lenca e archa. Le mujenca sas visarde ke peste a dikhenas pro kritos.

O skamind prekal o sveta mare

¹⁰ O skamind kerđa le akacijoskre kaštetar a sas 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchlo the 66 centimetri učo. ¹¹ Obcirdna les le žuže somnakaha a pašal leste kerđa somnakuno pasos, ¹² pašal leste mek kerđa lišta buchli sar e burňik a pre late somnakuno pasos. ¹³ Pre oda pasos kerđa štar somnakune kružki, save prichudna len pro agora paš leskre štar pindre. ¹⁴ Pašes paš e lišta sas o kružki, andre save thovenas o družki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ¹⁵ Ola družki kerđa le akacijoskre kaštetar a obcirdna len le somnakaha. ¹⁶ A mek kerđa le žuže somnakastar veci pro skamind: o taňira, o kuča, o čarore the o džbani pre molakri obeta.

O somnakuno svietňikos

¹⁷ Kerđa somnakuno svietňikos le žuže somnakastar. Calo svietňikos sas kerdo jekhe kotorestar: o maškaruno kotor, o podstavcos, o rameni the o kvitki le pučickenca. ¹⁸ Pro svietňikos kerđa šov rameni. O rameni avenas avri le maškarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ¹⁹ Pro ešebno ramenias sas kerde trin kvitki le pučickenca le mandlendar; the pro dujto ramenias sas kerde trin kvitki le pučickenca le mandlendar. Kavke sas kerdo pre savore šov rameni, so avenas avri le maškarune kotorestar. ²⁰ Pro maškaruno kotor sas kerde štar kalichi, so dičhonas sar kvitki le pučickenca le mandlendar. ²¹ Jekh kvitka sas tel o ešebna duj rameni, kaj avenas avri le maškarune kotorestar, dujto kvitka sas tel o dujta rameni a trito

kvitka tel o trita rameni. ²² O svietňikos le ramenca, le kvitkenca the le pučikenca sas avrikerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

²³ Pro svietňikos kerđa efa lampi a paš leste o kliešči prekal o svietňikoskre knoti the o cikne lopatki le žuže somnakastar. ²⁴ O svietňikos the savoro, so kampil paš leste, kerđa tranda the pandž (35) kilendar le žuže somnakastar.

Le kađidloskro oltaris

²⁵ Le akacijoskre kaštostar kerđa kađidloskro oltaris le štare rohenca, so sas jekhe kotorestar le oltariha. Sas kerdo andre kocka, 45 centimetri džindardo, 45 centimetri buchlo a 90 centimetri učo. ²⁶ Obcirdňa o oltaris le somnakaha, the leskre seri the o rohi a pašal leste kerđa somnakuno pasos. ²⁷ Prichudňa upre duj somnakune kružki tel o pasos pal soduj seri. Avke, hoj prekal ola kružki te predžan o dručki, hoj les te hordinen than thanestar. ²⁸ O dručki kerđa le akacijoskre kaštostar a obcirdňa len le somnakaha.

²⁹ Palis kerđa o sveto olejos pro pomazaňje the o žužo voňavo kađidlos le voňave koreňjendar, avke sar kerel o olejkaris o parfumos.

38

O oltaris pro labarde obeti

¹ Palis le akacijoskre kaštostar kerđa oltaris pro labarde obeti. Sas kerdo andre kocka 220 centimetri džindardo the buchlo a sas 130 centimetri učo. ² Upral pre leskre rohi kerđa aver štar rohi, ajse sar hin le biken. O rohi the o oltaris sas jekhe kotorestar a sas obthodo le bronzoha. ³ Kerđa the savoro sersamos paš o oltaris le bronzostar: o bare čare prekal o prachos, o lopati, o cikne čare, o vidli the o cikne lopatki pro angara. ⁴ Kerđa bronzuňi rošta a thođa la andral tel e obruba maškar o oltaris. ⁵ Pašal lakre rohi kerđa štar bronzune kružki, hoj o dručki pes te del te thovel andre. ⁶ O dručki kerđa le akacijoskre kaštostar a obcirdňa len le bronzoha. ⁷ O dručki zaispidla andro kružki pal soduj seri le oltariskre, hoj pes te prehordinel. Kerđa o oltaris le deskendar sar phundrađi truhla. ⁸ Ila o gendali le džuvlendar, save služinenas paš o vudar andro Svetostankos, a lengre bronzostar kerđa e bari nadoba le podstavcenca.

E dvora pašal o Svetostankos

⁹ Kerđa e dvora pašal o Svetostankos. Pre južno dvorakri sera kerđa lepedi le sane pochtanestar; jekh sera sas džindardi saranda the štar (44) metri ¹⁰ le biš (20) slupenca pro biš bronzune podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi sas rupune. ¹¹ Avke the pre severno sera sas biš slupi pro biš bronzune podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi sas rupune.

¹² Pre zapadno dvorakri sera sas o lepedi bišuduj (22) metri džindarde the deš slupi pro deš podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi sas rupune. ¹³ E angluňi dvora pro vichodos sas tiš bišuduj metri buchli. ¹⁴ Pre jekh sera paš o vudar sas o lepedi 660 centimetri džindarde a sas pro trin slupi a pro trin podstavci. ¹⁵ Avke the pre aver sera paš o vudar sas o lepedi 660 centimetri džindarde, a sas pro trin slupi pro trin podstavci. ¹⁶ Savore lepedi pašal e dvora sas kerde le sane pochtanestar. ¹⁷ O podstavci tel o slupi sas bronzune a o hački, uprune kriti the o tički ko slupi sas rupune. Savore avrune the andrune slupi sas spojimen le rupune tičkenca.

¹⁸ E lepeda pro vudar sas kerđi le sane side pochtanestar la belava, fjalova the loľa vlnatar. Sas džindardi eňa metri a uči duj metri, ajse sar o lepedi pre dvora. ¹⁹ E lepeda sas thođi pro štar bronzune slupi, so sas pro štar bronzune podstavci. O hački, o uprune kriti the o maškarune dručki sas obthode le rupoha. ²⁰ Savore koliki, so sas zamarde andre phuv pašal o Svetostankos the pašal e dvora, sas le bronzostar.

O veci pro Svetostankos

²¹ Kade hin pisimen o zoznamos le materjaloskro, savo kampelas pro Svetostankos, savo o Mojžiš prikazinda te kerel le Levitenge, saven lidžalas o Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro. ²² O Becaleel, saveske sas dad o Uri a papus o Chur andral o kmeños Juda, kerda savoro, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²³ Sas leha o Oholiab, le Achisamachoskro čhavo andral o kmeños Dan. Ov sas majstros andre peskri buči a džanelas šukares te sivel avri o sane pochtana la fjalova, loła the purpurova vlnaha. ²⁴ Savoro somnakaj, so sas dino le RAJESKE prekal o Svetostankos, sas 1 tona pal oda, sar pes važinel andro Svetostankos.

²⁵ Sar sas zgende o manuša, oda rup, so dine, sas 3,43 toni pal oda, sar pes važinel andro Svetostankos. ²⁶ Dojekh, ko sas zgendo, počinelas jekh minca: jepaš šeklos. Sas zgende 603 550 murša, kaske sas buter sar biš (20) berš. ²⁷ Le 3,4 toni rupoha kerde o šel (100) podstavci prekal o Sveto than the prekal o pochtan. Jekh podstavcos važinelas 34 kili. ²⁸ Okle 30 kilendar o Becaleel kerda o hački, o kriti the o maškarune tički prekal o slupi.

²⁹ O bronzos, so ande le RAJESKE, sas 2,425 toni*. ³⁰ Lestar kerda o podstavci prekal o Svetostankoskro vudar, o oltaris, e rošta the o sersamos prekal o oltaris, ³¹ o podstavci prekal o slupi pašal e dvora the paš e brana, the savore koliki.

39

O rašajika ruchi

¹ La fjalova, loła the purpurova vlnatar kerde o ruchi pre rašajiko služba andro Sveto than; kerde the pošvecimen ruchi prekal o Aron, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

O rašajiko efodos

² O efodos kerde le somnakastar, la fjalova, loła the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ³ Le somnakastar kerde sane bláchi a strihinde len pro sanore thavora, hoj lenca te prephanden o fjalova, lole the purpurova vlni the o sano pochtan. ⁴ Kerde upre duj kotora, so pes zachudenas pro vali a spojinenas pes le efodoskre uprune kotorenca. ⁵ O sido sirimos le efodoskro, sas tiš kerdo le somnakastar, la fjalova, loła the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Palis prikerde o bara le onixostar, thode andro somnakune obrubi a randle avri pro bara o nava le Jakoboskre čhavengre, avke sar pes kerel o pečatidlos. ⁷ Palis len prichudle pro efodos sar pametna bara pro dešuduj kmeňi le Izraeloskre, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O naprsňikos

⁸ Avke sar o efodos kerde the o naprsňikos la fjalova, loła the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ⁹ Sas kocka a sas prethodo pro duvar, bišuduj (22) centimetri džindardo the buchlo. ¹⁰ Andre štar šori sas kala vzacna bara: andro ešebno šoros o rubinos, o topasos the o smaragdos; ¹¹ andro dujto o malachitos, o zafiris the o diamantos; ¹² andro trito o opalos, o achatos the o ametistos; ¹³ a andro štarto o chrizolitos, o onixos the o jaspisos. Kala bara sas thode andro somnakune ramici. ¹⁴ Pre ola dešuduj (12) vzacna bara sas o nava le Jakoboskre dešuduje čhavengre. Pre dojekh bar sas avrirandlo jekh kmeňoskro nav avke, sar pes kerel o pečatidlos.

¹⁵ Pro naprsňikos sas kerde lancici le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ¹⁶ On kerde the duj somnakune kocki a duj somnakune kružki. Soduj kružki priside

* 38:29 38,29 E hebrejiko čhib: 70 talenti the 2 400 šekli

pro uprune rohi le naprsňikoskre. ¹⁷ O somnakune špargi prichudenas ke ola kružki pro agor le naprsňikoskro ¹⁸ a pro vali prichudenas o špargi pro somnakune ramici a avke len prichudenas anglunestar pro efodos. ¹⁹ Kerde duj somnakune kružki a priside len andral ko soduj telune rohi le efodoskre. ²⁰ Mek kerde the duj somnakune kružki a prichudle len telunestar pro anglune agora le efodoske, kaj hino zasido upral o sirimos. ²¹ O kružki pro naprsňikos prichudle ko efodoskre kružki la belava špargaha avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na pes o naprsňikos čhalavel. Kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O rašajiko plaštos

²² O plaštos, so pes urelas tel o efodos, kerde calo la fjalova vlnatar. ²³ Pro plaštos sas maškaral avrimuklo than pro šero. Oda than sas obsido le zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ²⁴ Pro teluno agor le plaštoskre side o granatoskre phaba la fjalova, loła the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ²⁵ Le žuže somnakastar kerde cikne zvončeki a prichudle len maškar o phaba pašal calo teluno agor le plaštoskro. ²⁶ Avke pes sredinenas o phaba le zvončekenca pašal o teluno agor le plaštoskro, andre savo pes kerelas e služba, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁷ Prekal o Aron the prekal leskre čhave side o parne džindarde gada le loke pochtanestar, ²⁸ o turbanos, o čapki the o telune gada le lanostar. ²⁹ Sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, kerde the o šukar farebno sirimos le sane pochtanestar, la fjalova, loła the purpurova vlnatar.

E rašajiko čelenka

³⁰ Le žuže somnakastar kerde somnakuňi čelenka a randle andre o lava, avke sar pes kerel o pečatidlos: „Sveto le RAJESKE“. ³¹ Pre late prichudle e belavo šparga, hoj pes te del te priphandel pro turbanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E buči pro Svetostankos hiňi dokerđi

³² Avke sas dokerđi savori buči pro Svetostankos. O Izraeliti kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Le Mojžišoske ande o Svetostankos: o Stanos a savoro, so paš oda kampelas: o čati, o rami, o hački, o maškarune dručki, o slupi the o podstavci, ³⁴ e lepeda kerdí le lole sfarbimen baranoskre cipendar, e lepeda le tuleňiskre cipendar the e andruňi lepeda, ³⁵ e archa la zmluvakri the lakro kritos the o dručki, ³⁶ o skamind leskre sersamoha the o sveta mare, ³⁷ o svietňikos le žuže somnakastar leskre lampenca the sersamoha, the o olejos, ³⁸ o somnakuno oltaris, o olejos pro pomazaňje, o voňavo kadidlos, e lepeda prekal o vudar le Stanoskro, ³⁹ o bronzuno oltaris pro labarde obeti leskra bronzuňa roštaha, dručkenca the sersamoha, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, ⁴⁰ o lepedi prekal e dvora, o slupi lengre podstavcenca, o lepedi prekal e dvorakri brana, o koliki the o lani prekal e dvora the prekal o Stanos a savore sersami prekal e služba andro Svetostankos, ⁴¹ sane side ruchi prekal e služba andro Sveto than a the o pošvecimen ruchi prekal o rašaj Aron the prekal leskre čhave andre rašajiko služba.

⁴² O Izraeliti dokerde savori buči ča avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴³ O Mojžiš predikhelas e buči a dikhla, hoj kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda. Palis len požehňinda.

40

O Svetostankos ačhado

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Ešebno džives andro ešebno čhon ačhav o Svetostankos, o Stanos, kaj tumen zdžana le RAJEHA. ³ Ode thov e archa la zmluvakri a figin angle late o pochtan. ⁴ An andre the o skamind a thov upre o sersamos, so paš oda

kampel. Avke an the o svietňikos a upre thov o lampi. ⁵ O somnakuno kadidloskro oltaris thov anglo pochtan angle archa a the paš o vudar anglo Svetostankos figin o pochtan.

⁶ O oltaris pro labarde obeti thov anglo vudar le Svetostankoskro. ⁷ Maškar o Stanos the oltaris thov o baro bronzuno umivadlos a čhiv andre o paňi. ⁸ Pašal o Stanos ker e dvora a figin e lepeda paš o vchodos.

⁹ Palis le olejos pro pomazaňje, pomazin o Svetostankos savoreha, so hin andre, a ela sveto. ¹⁰ Pomazin the o oltaris pro labarde obeti savore leskre sersamenca. Pošvecin les a ela neksveteder. ¹¹ Pomazin the e nadoba le podstavcoha a pošvecin la.

¹² Palis an le Aron the leskre čhaven anglo vudar le Stanoskro a thov (omor) len le paňeha. ¹³ Uri le Aron andro pošvecimen ruchos, pomazin les a avke les pošvecin, hoj mange te služinel sar rašaj. ¹⁴ An the leskre čhaven a uri pre lende o parne džindarde gada. ¹⁵ Pomazin len avke, sar pomazinda le Aron, hoj the on mange te služinen sar rašaja. Ada pomazaňje kerela rašajen lendar the lengre potomkendar pro furt.“

¹⁶ Palis o Mojžiš kerđa savoro avke, sar leske prikazinda o RAJ. ¹⁷ O Svetostankos ačhade ešebno džives andro ešebno čhon andro dujto berš paloda, sar omukle o Egipt. ¹⁸ Sar o Mojžiš ačhađa o Svetostankos, thođa o podstavci, upral lende rakinda o rami, zaispidla o družki a o slupi rozthođa andro šoros. ¹⁹ O Svetostankos zaučharđa le side lepedenca a thođa upre e lepeda, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁰ Palis ila o barune tabli le deše prikazaňjenca a thođa andre archa, zaispidla pašal o seri o družki a zaučharđa la le kritoha. ²¹ Avke ligenda e archa andro Svetostankos a figinda o andruno pochtan, hoj te na dičhol e archa, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²² O skamind thođa anglo pochtan pre severno sera andro Stanos ²³ a thođa pre leste o sveta mare anglo RAJ, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁴ O somnakuno svietňikos thođa andro Stanos anglo skamind pre južno sera le Stanoskri. ²⁵ Pre leste thođa o lampi anglo RAJ, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁶ O somnakuno kadidloskro oltaris thođa andro Stanos anglo pochtan ²⁷ a labarda upre o voňavo kadidlos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁸ Palis figinda lepeda paš o vudar andro Svetostankos. ²⁹ O oltaris pro labarde obeti thođa anglo Stanos. Pre leste obetinelas o labarde the o chabeneskre obeti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

³⁰ Maškar o Stanos the oltaris thođa o baro bronzuno umivadlos a čhida andre paňi. ³¹ O Mojžiš, o Aron the leskre čhave peske andre oda paňi thovenas (omorenas) o vasta the o pindre. ³² Sar džanas andro Stanos abo paš o oltaris, thovenas pes avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Pašal o Stanos the oltaris kerđa dvora a figinda e lepeda paš e dvorakri brana. Avke o Mojžiš dokerđa savori buči.

Le RAJESKRI slava

³⁴ Akor e chmara zaučharđa o Svetostankos a le RAJESKRI slava pherdžarda o Stanos. ³⁵ Vašoda o Mojžiš našti geľa andro Svetostankos, bo e chmara sas upral leste a le RAJESKRI slava pherdžarda o Stanos.

³⁶ Kana e chmara odarik pes hazdelas, savore Izraeliti pes furt mukenas pro drom. ³⁷ Ale te e chmara pes na hazdelas, na mukenas pes pro drom. ³⁸ Dživese le RAJESKRI chmara sas upral o Svetostankos a rači sas andre chmara jag, vašoda les dikhenas savore Izraeliti pal calo časos, sar phirenas than thanestar pal e pušta.

Levitikus Trito zvitkos le Mojžišoskro

Pal e labardī obeta

¹ O RAJ prevakerda ko Mojžiš andral o Svetostankos*: ² „Prevaker ko Izraeliti a phen lenge: „Te vareko tumendar kamel te anel o daros pre obeta le RAJESKE, mi anel e obeta le gurunendar, le bakrendar abo le kozendar.

³ Te vareko kamela te obetinel e labardī obeta le gurunendar, mi anel le bikos bi e chiba. Anela les paš o vudar paš o Svetostankos, hoj te arakhel milost andro jakha le RAJESKRE. ⁴ Thovela o vast pro šero le džviroške, savo ela obetimen sar e labardī obeta, a odi obeta ela priili sar o počiniben vaš leskro binos. ⁵ Palis anglo RAJ murdarela le bikos a o rašaja, le Aronoskre čhave, anena o rat a pokropinena leha o seri pro oltaris, savo hino paš o vudar paš o Svetostankos. ⁶ Palis cirdela tele e cipa pal e labardī obeta a čhingerela e obeta pro kotora. ⁷ O čhave le Aronoskre thovena o kašta pro oltaris a kerena jag. ⁸ Paloda thovena pro kašta, so labon pro oltaris, o čhingerde kotora le džvirostar, o šero the o žiros. ⁹ O pindre the o kotora andral leste ena žužarde andro pañi a o rašaj savoro labarela pro oltaris sar e labardī obeta; e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

¹⁰ Te vareko kamela te obetinel e labardī obeta le stadostar, le bakrendar abo le kozendar, mi anel le samcos bi e chiba. ¹¹ Murdarela les pre severno sera le oltariskri anglo RAJ a o rašaja, le Aronoskre čhave, leskre rateha pokropinena o seri pro oltaris. ¹² E obeta ela čhingerdi pro kotora a o rašaj len thovela jekhetane le šereha the le žiroha pro kašta, so labon pro oltaris. ¹³ O pindre the o kotora andral leste ena žužarde andro pañi a o rašaj savoro labarela pro oltaris sar e labardī obeta. Oda ela e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

¹⁴ Te vareko kamela te obetinel le RAJESKE e labardī obeta le čiriklendar, mi anel pre obeta la holubica abo la hrdlička. ¹⁵ O rašaj la anela paš o oltaris, le vastenca odcirdela o šero a labarela pro oltaris. Lakro rat mukela te čulal avri pre sera le oltariske. ¹⁶ Lela avri lakri džombra savoreha, so hin andre, a čhivela pre vichodno sera le oltariskri, kaj pes čhivel avri o prachos pal o oltaris. ¹⁷ O rašaj la paloda nacirdela le kridlendar, hoj te phundrol, ale na rozcirdela la calkom; palis la labarela pro kašta, so labon pro oltaris. Oda ela e labardī obeta; e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.“

2

Pal e chabeneskri obeta

¹ „Te vareko kamela te obetinel le RAJESKE e chabeneskri obeta sar daros, mi anel nekfeder aro, pre savo čhorela o olejos a čhivela upre o kadidlos. ² Anela oda ko rašaja, ko čhave le Aronoskre. O rašaj lela jekh burňik nekfeder aro le olejoha the savoro kadidlos a labarela oda pro leperiben pro oltaris sar e jagali obeta, so voñinel šukares le RAJESKE. ³ Oda, so ačhela le chabeneskra obetatar, ela prekal o Aron the prekal leskre čhave. Oda hin igen sveto kotor olestar, so sas obetimen le RAJESKE sar e jagali obeta.

⁴ Te kames te anel sar daros e chabeneskri obeta olestar, so sas peko andro bov, ela oda le nekfeder arestar: o mare bi o kvasos mišimen le olivove olejoha abo o marikla makhle le olejoha.

* **1:1** 1,1 Abo: andral o stanos, kaj pes o Mojžiš zdžalas le RAJEHA avri pal o taboris

⁵ Te ela tiro daros e chabeneskri obeta olestar, so sas peko pre tepša, ela oda le nekfeder arestar mišimen le olejoha bi o kvasos. ⁶ Phagereha oda pro kotorora a čhiveha upre o olejos. Kada hin e chabeneskri obeta.

⁷ Te tiri chabeneskri obeta ela marikli peki pre panvica, mi el pripravimen le nekfeder arestar the le olejostar. ⁸ Kavke pripravimen chabeneskri obeta aneha le RAJESKE; deha la le rašaske, hoj la te anel pro oltaris. ⁹ O rašaj odlela sikra la chabeneskra obetatar pro leperiben a labarela oda pro oltaris sar e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁰ Oda, so ačhela la chabeneskra obetatar, ela prekal o Aron the prekal leskre čhave. Oda hin igen sveto kotor olestar, so sas obetimen le RAJESKE sar e jagali obeta.

¹¹ Nisavi chabeneskri obeta, so anena le RAJESKE, našti el le kvasostar, bo našti obetinen nisavo kvasos aňi medos le RAJESKE sar e jagali obeta. ¹² Šaj len anen le RAJESKE sar daros le ešebne ulipnastar, ale našti len te obetinel pro oltaris sar obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

¹³ Pre dojekh chabeneskri obeta čhiv lon. Na obetineha la bi o lon, savo sikavel pre zmluva maškar tu the maškar o Del. Pre dojekh tiri obeta čhiveha o lon!

¹⁴ Te kames te anel e chabeneskri obeta le RAJESKE le ešebne ulipnastar, aneha o ešebno zrnos rozdrvimen a pražimen pre jag. ¹⁵ Pre obeta čhiveha o olejos the o kadidlos. Kada hin e chabeneskri obeta. ¹⁶ O rašaj labarela pro leperiben sikra rozdrvimen zrnos, olejos the savoro kadidlos sar e jagali obeta le RAJESKE.' "

3

Pal e smiromoskri obeta

¹ „Te vareko kamel te anel o daros le RAJESKE pre smiromoskri obeta le gurumñendar, mi anel le bikos abo la gurumña, pre save nane chiba. ² Thovela o vast pro šero le džviroške, saves andã te obetinel, a murdarela les paš o vudar paš o Svetostankos. O rašaja, o čhave le Aronoskre, pokropinena leskre rateha o seri pro oltaris. ³ Le smiromoskra obetatar anela le RAJESKE sar jagali obeta o žiros andral o per, savoro žiros, so hin pro andrune kotora, ⁴ soduj ľadvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ľadvinenca. ⁵ O čhave le Aronoskre kada savoro labarena pro oltaris la labarda obetaha, so imar labol pro kašta. Kada hin e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

⁶ Te vareko kamel te anel le RAJESKE sar e smiromoskri obeta le stadostar, mi obetinel le samcos abo la samica bi e chiba. ⁷ Te anela te obetinel le bakrores, anela les anglo RAJ, ⁸ thovela o vast pro šero ole džviroške a murdarela les anglo Svetostankos. O čhave le Aronoskre pokropinena leskre rateha o seri pro oltaris. ⁹ Le smiromoskra obetatar anela le RAJESKE sar jagali obeta o žiros, calo žirošno chvostos, so odčhinela dži paš o paluno kokalos, the savoro žiros, so hin pro andrune kotora the pašal lende, ¹⁰ soduj ľadvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ľadvinenca. ¹¹ O rašaj kada savoro labarela pro oltaris. Kada hin o chaben pre jagali obeta le RAJESKE.

¹² Te kamela te obetinel koza, anela la anglo RAJ. ¹³ Thovela o vast pre lakro šero a murdarela la anglo Svetostankos. O čhave le Aronoskre pokropinena lakre rateha o seri pro oltaris. ¹⁴ Palis olestar anela o daros pre jagali obeta: o žiros, so hin pro andrune kotora le džviroške the pašal lende, ¹⁵ soduj ľadvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ľadvinenca. ¹⁶ O rašaj oda labarela pro oltaris. Kada hin o chaben pre jagali obeta, so šukares voñinel. Savoro žiros hin le RAJESKRO. ¹⁷ Kada prikazis hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja všadzik, kaj bešena: Našti chan nisavo žiros aňi rat.' "

4

Pal e obeta vaš o binos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge, so mušinena te kerel, sar vareko kerela binos, savo na gondolinelas te kerel, a kerela oda, so zakazinel varesavo prikazis le RAJESKRO.“

Pal e obeta vaš o binos le nekbareder rašaskro

³ „Te o nekbareder rašaj* kerela binos, saveha anela e vina pro manuša, ta mušinela te anel le RAJESKE pre obeta le terne bikos bi e chiba vaš peskri vina. ⁴ Anela le bikos paš o vudar paš o Svetostankos, thovela o vast pro šero le bikoske a murdarela les anglo RAJ. ⁵ Palis o nekbareder rašaj lela sikra le bikoskre ratestar a anela andro Svetostankos. ⁶ O rašaj močinela peskro anguš andro rat a eftavar anglo RAJ pokropinela o than anglo pochtan, so hin anglo Neksveteder than. ⁷ O rašaj makhela le rateha o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o voňavo kadidlos, anglo RAJ andro Svetostankos. Oka rat, so ačhela le bikostar, čhivela avri telal paš o oltaris, kaj pes labarel o labarde obeti, savo hino paš o vudar paš o Svetostankos. ⁸ Palis ole bikostar, so hin obetimen vaš o binos, lela avri savoro žiros: o žiros, so hin pro androne kotora the pašal lende, ⁹ soduj ladvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ladvinenca – ¹⁰ avke sar pes lel avri o žiros le bikostar pre smiromoskri obeta. O rašaj oda labarela pro oltaris, kaj pes labarel o labarde obeti. ¹¹ No e cipa pal o bikos, savoro leskro mas le šereha, le pindrenca, le androne kotorenca the le gojenca – ¹² savoro, so ačhela le bikostar – lidžala avri pal o taboris pro obžuzardo than, kaj pes čhivel avri o žirošno prachos pal o oltaris, a labarela les pre jag pro kašta. Mušinel pes te labarel pre oda than.‘ “

Pal e obeta vaš o binos savore manušengro

¹³ „Te savore Izraeliti kerena varesavo nalačhipen, so na gondolinenas te kerel, a na dolikerena jekh le RAJESKRE prikazaňjendar, kajte pal oda na džanenas, hin len vina. ¹⁴ Sar o manuša avena pre oda, hoj kerde binos, anena jekhe terne bikos anglo Svetostankos sar obeta vaš o binos. ¹⁵ O vodci le manušengre thovena o vasta pro šero le bikoske anglo RAJ a palis ela oda bikos murdardo anglo RAJ. ¹⁶ Palis o nekbareder rašaj anela sikra le bikoskre ratestar andro Svetostankos, ¹⁷ močinela andre peskro anguš a anglo RAJ eftavar pokropinela o than anglo pochtan. ¹⁸ Makhela sikra le rateha the o rohi le kadidloskre oltariskre, savo hino anglo RAJ andro Svetostankos. Oka rat, so ačhela le bikostar, čhivela avri telal paš o oltaris, kaj pes labarel o labarde obeti, savo hino paš o vudar paš o Svetostankos. ¹⁹ Pal o bikos činela tele savoro žiros a labarela oda pro oltaris. ²⁰ Kale bikoha kerela avke, sar kerđa ole bikoha pre obeta vaš o binos. Kavke kerela o rašaj e obeta, savaha pes počinela vaš ole manušengro binos, a ela lenge odmuklo. ²¹ Palis lela avri pal o taboris oda, so ačhela le bikostar, a labarela les avke, sar labarđa okle bikos. Kada hin e obeta vaš o binos le manušengro.‘ “

Pal e obeta vaš o binos le vodcaskro

²² „Te o vodcas kerela binos, so na gondolinelas te kerel, a na dolikerela varesavo prikazaňje le RAJESKRO, peskre Devleskro, hin les vina. ²³ Sar pes dodžanela pal peskro binos, anela jekhe capos bi e chiba pre obeta. ²⁴ Palis thovela peskro vast pro šero le caposke a murdarela les ode, kaj pes murdarel o labarde obeti anglo RAJ. Kada hin e obeta vaš o binos. ²⁵ O rašaj lela la obetatar sikra rat pro anguš a makhela o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o labarde obeti. Oka rat čhivela avri telal paš o oltaris. ²⁶ Savoro žiros labarela pro oltaris avke sar o žiros pal e smiromoskri

* 4:3 4,3 E hebrejiko čhib: pomazimen rašaj

obeta. Kavke kerela o rašaj e obeta pro zmjereňje vaš o binos ole vodcaskro a ela leske odmuklo.' "

Pal e obeta vaš o binos jekhe manušeskro

²⁷ „Te vareko le manušendar kerela binos, so na gondolinelas te kerel, a na dolikerela jekh le RAJESKRE prikazaňjendar, hin les vina. ²⁸ Sar pes dodžanela pal peskro binos, anela jekha koza bi e chiba pre obeta vaš o binos, so kerđa. ²⁹ Palis thovela peskro vast pro šero la kozake a murdarela la sar obeta vaš o binos pro than, kaj pes murdarel o labarde obeti. ³⁰ O rašaj lela pro angušt sikra rat la obetatar a makhela o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o labarde obeti. Oka rat čhivela avri telal paš o oltaris. ³¹ Palis pal e koza čhinela tele savoro žiros avke sar o žiros pal e smiromoskri obeta a o rašaj oda labarela pro oltaris sar obeta, so šukares voňinel le RAJESKE. Kavke kerela o rašaj e obeta pro zmjereňje vaš o binos ole manušeskro a ela leske odmuklo.

³² Te kamela te anel pre obeta vaš o binos le bakrorendar, anela jekha samica bi e chiba. ³³ Thovela o vast pre lakro šero a murdarela la sar obeta vaš o binos pro than, kaj pes murdarel o labarde obeti. ³⁴ O rašaj lela pro angušt sikra rat la obetatar vaš o binos a makhela o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o labarde obeti. Oka rat čhivela avri telal paš o oltaris. ³⁵ Palis čhinela avri savoro lakro žiros avke, sar pes oda kerel le bakrane žiroha paš e smiromoskri obeta, a labarela oda pro oltaris sar e jagali obeta le RAJESKE. Kavke kerela o rašaj vaš o binos ole manušeskro e obeta pro zmjereňje vaš leskro binos a ela leske odmuklo.' "

5

O bini, savenge kampil e obeta vaš o binos

¹ „Te vareko kerela binos oleha, hoj pro sudos tel e prisaha na svedčinel, kajte sas paš varesoste abo džanel vareso, ale na phenel avri, ela pre leste vaš oda e vina.

² Abo te pes vareko chudela varesostar, so hin nažužo, či le murdale dzive džvirostar, abo le murdale džvirostar, so pes likerel khere, abo le murdale plazostar, kajte olestar na džanelas, the avke ačhela nažužo a hin les vina.

³ Abo te pes chudela le manušeskre nažužipnastar – savorestar, so lestar šaj kerel nažužo – kajte olestar na džanelas, ale palis pes pal oda dodžanela, hin les vina.

⁴ Abo te vareko lela vera nagodaħa, hoj kerela vareso lačħo abo nalačħo, pre savoreste, soha pes o manuš phandela andre la veraha, kajte na džanelas, hoj pes oda na kerel, ale palis pes pal oda dodžanela, hin les vina.

⁵ Te pes vareko dodžanela, hoj les hin vina andre varesoste kale vecendar, mušinel te phenel avri peskro binos. ⁶ Mi anel le RAJESKE e obeta vaš o binos, so kerđa, la samica le stadostar – či le bakrorendar abo le kozendar. Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš ole manušeskro binos.

⁷ Te oda, ko kerđa binos, hino čoro a našti anel la samica le stadostar, mi anel le RAJESKE duje hrdličken abo duje holuben – jekh le čiriklendar ela pre obeta vaš o binos a dujto pre labardī obeta. ⁸ Anela len ko rašaj, savo obetinela ešeb e obeta vaš o binos; le vastenca leske phagela andre e meň, ale o šero leske na lela tele. ⁹ Palis lela sikra rat la obetatar vaš o binos a pokropinela e sera le oltariskri; oka rat mukela te čulal avri telal paš o oltaris. Kada hin e obeta vaš o binos. ¹⁰ Dujtone čirikles obetinela sar labardī obeta, avke sar sas prikazimen. Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš ole manušeskro binos a ela leske odmuklo.

¹¹ Ale te oda manuš hino ajs o čoro, hoj našti anel aňi duje hrdličken abo duje holuben, ta mi anel jekh kilos nekfeder aro pre obeta vaš peskro binos. Na čhivela upre olejos aňi na pridela o kadidlos, bo oda hin e obeta vaš o binos. ¹² Anela oda ko rašaj, savo olestar lela jekh burňik pro leperiben a labarela oda pro oltaris sar e

jagali obeta le RAJESKE. Kada hin e obeta vaš o binos. ¹³ Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš oda manuš, so kerđa binos andre varesoste kale vecendar, a ela leske odmuklo. Oda, so la obetatar ačhela, ela prekal o rašaj avke sar paš e chabeneskri obeta.’ “

Pal e obeta vaš e vina

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁵ „Te vareko ela neverno le RAJESKE oleha, hoj kerela binos, savo na gondolinelas, oleha, hoj na anela le RAJESKE ola dari, save leske kampla te anel, mi anel vaš peskri vina le RAJESKE peskre stadostar le bakrores bi e chiba, vaš odi cena, so sas diñi avri vaš e vina. Kada hin e obeta vaš e vina. ¹⁶ Mušinela te del le rašaske e nahrada, paš savi mek dothovela biš (20) percent, vaš o dari, save leske kampla te anel le RAJESKE, ale na anda. Kavke o rašaj ole obetakre bakroreha počinela vaš ole manuškro binos a ela leske odmuklo.

¹⁷ Te vareko kerela binos, hoj kerela vareso, so zakazinel varesavo prikazañje le RAJESKRO, kajte olestar na džanela, hin les vina a lidžala vaš oda o trestos. ¹⁸ Mi anel le rašaske andral peskro stados jekhe bakrores bi e chiba vaš odi cena, so sas diñi avri vaš e vina. Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš oda manuš, savo kerđa binos, ale na gondolinelas oda te kerel, a ela leske odmuklo. ¹⁹ Kada hin e obeta vaš e vina; bo sas les vina anglo RAJ.“

²⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²¹ „Te vareko ela neverno le RAJESKE oleha, hoj kerela jekh kale vecendar: Te na dela pale avreske oda, so leske diña te garuvel vaj pes pal oda te starinel, abo te leske vareso čorela, vaj thovela leha avri, ²² abo te arakhela vareso našado a klaminela a lela vera, hoj oda na arakhla, kerel binos. ²³ Te oda kerđa a hin les vina, mi del pale oda, so čorđa vaj peske iła zoraha, abo oda, so leske dine te garuvel, vaj oda, so vareko našada a ov arakhla, ²⁴ abo oda, pre soste iła falošne vera. Mi del savoro pale oleske, kaskro oda hin, a paš oda mek mi dothovel biš (20) percent andre oda džives, sar anela e obeta vaš peskri vina. ²⁵ Vaš peskri vina mi anel le rašaske prekal o RAJ jekhe bakrores bi e chiba andral o stados vaš odi cena, savi sas diñi avri pre obeta vaš e vina. ²⁶ Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš oda manuš a ela leske odmuklo savoro, so kerđa, the leskri vina.“

6

Pal e labardī obeta

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Aronoske the leskre čhavage: ‚Kada hin o zakonos pal e labardī obeta: E labardī obeta ela cali rat dži tosara pre jag pro oltaris a e jag pro oltaris mušinel furt te labol. ³ Palis o rašaj pre peste urela o ruchos the o telune gada side le lanostar a skidela upre o prachos pal e labardī obeta, savo ačhila pro oltaris pal e jag, a thovela les pre sera paš o oltaris. ⁴ Palis čhivela pal peste tele o ruchos a urela aver. Avke lidžala o prachos avri pal o taboris pro obžuzardo than. ⁵ E jag pro oltaris mušinel furt te labol, naši murdałol andre. Sako tosara o rašaj dothovela o kašta pro oltaris, thovela upre e labardī obeta a labarela o žiros pal e smiromoskri obeta. ⁶ E jag mušinel furt te labol pro oltaris, naši murdałol andre.‘ “

Pal e chabeneskri obeta

⁷ „Kada hin o zakonos pal e chabeneskri obeta. O čhave le Aronoskre la anena anglo RAJ anglo oltaris. ⁸ O rašaj lela andral e chabeneskri obeta jekh burñik nekfeder aro le olejoha the savoro kadidlos, savo hino pre chabeneskri obeta, a labarela oda pro oltaris. Kada ela e obeta pro leperiben, savi šukares voñinel le RAJESKE. ⁹ Oda, so ačhela la chabeneskra obetatar, chana o Aron the leskre čhave. Chana oda bi o kvasos pro sveto than, pre dvora andro Svetostankos. ¹⁰ Naši pes oda pekel le kvasoha. Kada

hin, so lenge me o RAJ diňom mire chabeneskre obetendar*. Oda maro hin igen sveto avke sar e obeta vaš o binos the sar e obeta vaš e vina. ¹¹ Šaj olestar chal dojekh murš le Aronoskre potomkendar. Kada prikazis pal o chabeneskre obeti le RAJESKRE hino prekal tire čhave pro furt. Te pes vareko aver chudela ola chabeneskra obetatar, ela mardo le Devlestar.’ “

Pal e obeta, sar ela pomazimen o rašaj

¹² O RAJ phendā le Mojžišoske: ¹³ „Kada hin o daros, so anena o Aron the leskre čhave le RAJESKE andre oda džives, sar ena pomazimen: jekh kilos nekfeder aro avke, sar pes furt anel paš e chabeneskri obeta, jepaš tosara a jepaš rači. ¹⁴ O nekfeder aro ela premišimen le olejoha a peko pre tepša. Odi chabeneskri obeta anena rozphagerdi pro kotorora. Kadi obeta šukares voñinela le RAJESKE. ¹⁵ Pripravinela la o čhavo le Aronoskro, savo ela pomazimen pal leste nekbareder rašaske. Kada kotor hin le RAJESKRO pro furt a mušinel pes calkom te zlabarel. ¹⁶ Dojekh chabeneskri obeta le rašastar mušinel te zlabol caļi; našti latar nič te chal.“

Pal e obeta vaš o binos

¹⁷ O RAJ phendā le Mojžišoske: ¹⁸ „Phen le Aronoske the leskre čhavage: „Kada hin o zakonos pal e obeta vaš o binos. O džviros pes murdarela anglo RAJ pre oda than, kaj pes murdarel o labarde obeti. Kadi obeta hiñi igen sveto. ¹⁹ Šaj latar chal ča o rašaj, savo anel e obeta vaš o binos. Chala la pro sveto than, pre dvora andro Svetostankos. ²⁰ Te pes vareko aver chudela ole obetakre masestar, ela mardo le Devlestar. Te vareso la obetakre ratestar čulāla pro ruchos, mušinel pes te rajbinel pro sveto than. ²¹ Te pes o mas tavela andre čikakri piri, musaj la te phagerel. Te pes tavela andre bronzuñi piri, žužarela pes la avri a chelavela andro pañi. ²² Kala obetatar šaj chal dojekh murš le rašajendar; hiñi igen sveto. ²³ Ale našti pes chal odi obeta vaš o binos, savakro rat pes lidžal andro Svetostankos andro Neksveteder than, bo ola obetaha pes počinel vaš o bini cale narodoskre; odi obeta mušinel te zlabol caļi.’ “

7

Pal e obeta vaš e vina

¹ „Kada hin o zakonos pal e obeta vaš e vina, savi hiñi igen sveto: ² E obeta vaš e vina pes murdarela pre oda than, kaj pes murdarel o labarde obeti. La obetakre rateha pes pokropinela o seri pro oltaris. ³ Obetinela pes savoro žiros la obetatar: o žirošno chvostos, o žiros, so hin pro androne kotora the pašal lende, ⁴ soduj ladvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ladvinenca. ⁵ O rašaj oda labarela pro oltaris sar e jagali obeta le RAJESKE. Kada hin e obeta vaš e vina. ⁶ Kala obetatar šaj chal dojekh murš le rašajendar. Chana la pro sveto than; hiñi igen sveto.

⁷ Oda jekh zakonos hin prekal e obeta vaš o binos the prekal e obeta vaš e vina: E obeta ela ole rašaskri, savo la obetinda. ⁸ O rašaj, savo obetinel e labardi obeta vaš aver dženo, peske šaj mukel e cipa pal o obetimen džviros. ⁹ The dojekh chabeneskri obeta, so sas peki andro bov, the savoro, so sas pripravimen pre tepša abo pre panvica, ela le rašaskri, savo la obetinda. ¹⁰ Ale dojekh aver chabeneskri obeta, či ela mišimen le olejoha vaj na, chudena jednakones savore čhave le Aronoskre.’ “

Pal e smiromoskri obeta

¹¹ „Kada hin o zakonos pal e smiromoskri obeta, savi pes obetinel le RAJESKE.

¹² Te la vareko obetinel sar e palikeribnaskri obeta, mi anel paše o mare bi o kvasos mišimen le olejoha, o marikla makhle le olejoha the o mare le nekfeder arestar mištes

* **6:10** 6,10 E hebrejiko čhib: mire jagale obetendar

premišimen le olejoha. ¹³ Paš peskri smiromoskri obeta pro palikeriben anela te obetinel the o maro le kvasoha. ¹⁴ Savore marendar, so anela, dela jekh kotor sar daros prekal o RAJ. Ela oda prekal o rašaj, savo kropinel o oltaris le rateha pal e smiromoskri obeta. ¹⁵ O mas pal e smiromoskri obeta pes mušinel te chal andre oda džives, sar hino obetimen. Našti lestar ačhel nič dži tosara.

¹⁶ Te vareko anela te obetinel o daros, so del korkoro pestar abo vašoda, hoj diña lav, pes chala andre oda džives, sar hino obetimen. No oda, so ačhela, pes šaj chal pre aver džives. ¹⁷ Ale o mas, so ačhela la obetatar dži pro trito džives, pes mušinel te labarel. ¹⁸ Te pes o mas kala smiromoskra obetatar chala the pro trito džives, o manuš, ko la andā, na ela priilo; e obeta pes leske na rachinela, bo hiñi nažuži. Oles, ko latar chala, ela vina. ¹⁹ Našti pes chal añi oda mas, savo pes chudña varesostar, so hin nažužo, mušinel pes te zlabarel. Ale oka mas šaj chal sako, ko hino žužo. ²⁰ Ale te vareko, ko hin nažužo, chalahas le masestar pal le RAJESKRI smiromoskri obeta, ela tradlo het pašal peskre manuša. ²¹ Te pes vareko chudñahas varesostar, so hin nažužo – či le manušeskre nažužipnastar vaj varesave nažuže džvirendar – a chalahas le masestar pal le RAJESKRI smiromoskri obeta, ela tradlo het pašal peskre manuša.’ “

O prikazis te na chal o žiros the o rat

²² O RAJ phenda le Mojžišoske: ²³ „Phen le Izraelitenge: ‚Ma chan nisavo guruvano, bakrano añi kozakro žiros. ²⁴ O žiros le džvirostar, saves arakhle mules abo rozčhingerdes avre dzive džvirostar, pes šaj chasñarel pre aver veci, ale našti pes chal. ²⁵ Sako, ko chalahas o žiros le džvirostar, savo hino obetimen sar e jagali obeta le RAJESKE, ela tradlo het pašal peskre manuša. ²⁶ Pre nisavo than, kaj bešena, ma chan nisavo rat le čiriklendar añi le džvirendar. ²⁷ Sako, ko chalahas o rat, ela tradlo het pašal peskre manuša.’ “

So ačhel le rašaske pal o obeti

²⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁹ „Phen le Izraelitenge: ‚Sako, ko anela e smiromoskri obeta le RAJESKE, anela le RAJESKE o daros andral e smiromoskri obeta. ³⁰ Peskre vastenca anela le RAJESKE e jagali obeta: o žiros jekhetane le hrudñikoha, so hazdela anglo RAJ, hoj te sikavel, hoj oda hin daros prekal leste. ³¹ O rašaj labarela o žiros pro oltaris, ale o hrudñikos ela prekal o Aron the prekal leskre čhave. ³² E čači čang pal e smiromoskri obeta pes dela le rašaske sar daros. ³³ Ela prekal oda čhavo le Aronoskro, savo anel o rat the o žiros pal e smiromoskri obeta. ³⁴ Andral o smiromoskre obeti, so anen o Izraeliti, ilom o hrudñikos, so hin e hazdli obeta, the e čang, so pes anela, a diñom oda le rašaske le Aronoske the leskre čhavage. Kada ela lengro kotor pro furt le Izraelitendar.’ “

³⁵ Le jagale obetendar obetimen le RAJESKE hin kada kotor prekal o Aron the leskre čhave. Diña lenge oda ole dživesestar, kanastar len ačhađa sar rašajen andre služba le RAJESKE. ³⁶ Andre oda džives, sar sas pomazimen, prikazinda o RAJ le Izraelitenge, hoj lenge oda te den sar lengro kotor. Kada prikazañje hin pro furt prekal savore pokoleñja, so avena.

³⁷ Kada hin o zakonos pal e labardi obeta, pal e chabeneskri obeta, pal e obeta vaš o binos, pal e obeta vaš e vina, pal e smiromoskri obeta the pal e obeta, sar hino o rašaj pomazimen andre služba. ³⁸ Kada zakonos o RAJ prikazinda le Mojžišoske pro verchos Sinaj pre pušta andre oda džives, sar le Izraelitenge prikazinda, hoj te anen peskre dari le RAJESKE.

8

O rašaja hine pošvecimen

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Le le Aron, leskre čhaven, lengre gada, o olejos pro pomazañje, le bikos pre obeta vaš o binos, duje bakren the jekh košaris mare bi o kvasos. ³ Palis zvičin savore manušen paš o Svetostankoskro vudar.“ ⁴ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ. Savore manuša pes zgele paš o Svetostankoskro vudar.

⁵ Akor lenge o Mojžiš phenda: „Kada amenge o RAJ prikazinda te kerel.“ ⁶ Avke o Mojžiš vičinda le Aron the leskre čhaven anglal a obžužarda len le pañeha. ⁷ Palis leske diña o parno džindardo gad, phandla les le farebne sirimoha, urda leske o ruchos, diña leske o efodos, phandla les le efodoskre sirimoha a zakerda pašal leste. ⁸ Urda pre leste o naprsnikos a thoda andre o losi Urim the Tumim. ⁹ Pro šero leske thoda o turbanos a anglunestar upre zathoda e somnakuñi ozdoba, e čelenka, savi sikavelas, hoj ov hino pošvecimen le Devleske, avke sar oda o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

¹⁰ Palis o Mojžiš iła o olejos pro pomazañje a pomazinda o Stanos the savoro, so andre hin, a avke len pošvecinda. ¹¹ Eftavar pokropinda a pomazinda o oltaris the savore grati, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, hoj len te pošvecinel. ¹² A ole olejostar pro pomazañje čida avri pro šero le Aronoske, hoj les te pošvecinel. ¹³ Palis o Mojžiš vičinda le Aronoskre čhaven, a urda lenge o ruchi, phandla pašal lende o sirimi a thoda lenge o čapki pro šere avke, sar oda o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E obeta paš oda, sar pes pošvecinel le rašas

¹⁴ Palis diña te anel le bikos pre obeta vaš o binos a o Aron peskre čhavenca thode o vasta pro šero le bikoske. ¹⁵ O Mojžiš murdarda le bikos, iła o rat a le angušteha makhla sikra pre savore agora le oltariskre a avke les obžužarda. O rat, so ačila, čida telal paš o oltaris. Kavke les pošvecinda, hoj pes te šaj upre obetinel vaš o binos. ¹⁶ O Mojžiš iła savoro žiros pal o andrune kotora, o lalokos la pečinkakro, soduj ladvini lengre žiroha a labarda oda pro oltaris. ¹⁷ Ale le bikos, leskri cipa, o mas the o goja labarda avri pal o taboris, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

¹⁸ Palis phenda, hoj te anen le bakres pre labardi obeta. O Aron the leskre čhave thode o vasta pro šero le bakreske ¹⁹ a o Mojžiš les murdarda a pokropinda le rateha o seri pro oltaris. ²⁰ Avke čingerda le bakres pro kotora a labarda leskro šero, o kotora the o žiros. ²¹ O andrune kotora the o pindre o Mojžiš žužarda andro pañi a labarda. Labarda cale bakres pro oltaris. Kada sas e labardi obeta, so šukares voñinel, e jagali obeta le RAJESKE, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

²² Avke anda le dujte bakres, savo pes obetinel pre oda, hoj pes te pošvecinel le rašajen andre služba, a o Aron the leskre čhave thode o vasta pro šero le bakreske. ²³ O Mojžiš les murdarda a iła leskre ratestar a sikra makhla le Aronoske telal o čačo kan, o baro angušt pro čačo vast the o baro angušt pro čačo pindro. ²⁴ Palis phenda o Mojžiš, hoj te aven le Aronoskre čhave, a le rateha lenge makhla telal o čačo kan, o baro angušt pro čačo vast the o baro angušt pro čačo pindro. Le rateha pokropinda the o seri pro oltaris.

²⁵ Avke iła o žiros, o žirošno chvostos the savoro žiros pal o andrune kotora, o lalokos la pečinkakro, soduj ladvini lengre žiroha the e čači čang. ²⁶ Andral o košaris le marenca bi o kvasos, so sas thodo anglo RAJ, iła o maro bi o olejos, o maro le olejoha the o marikla a thoda oda pro žiros the pre čači čang. ²⁷ Kada savoro diña andro vasta le Aronoske the leskre čhavege. On oda hazdle upre, hoj te sikaven, hoj oda hin o daros prekal o RAJ. ²⁸ Palis o Mojžiš lendar iła oda daros a labarda pro oltaris

la labardã obetaha sar voňavo obeta le RAJESKE. Kadi jagali obeta pes obetinda pre oda, hoj pes te pošvecinel le rašajen andre služba.

²⁹ Avke o Mojžiš ilã le bakreskro hrudňikos, hazdla oda, hoj te sikavel, hoj oda mas hino daros prekal o RAJ. Kada bakrano kotor ola obetatar sas prekal o Mojžiš, avke sar oda prikazinda o RAJ.

³⁰ O Mojžiš ilã le olejostar pro pomazaňje the le ratestar, so ačhila pro oltaris, a pokropinda le Aron, leskro ruchos a the leskre čhaven lengre ruchenca. Avke pošvecinda le Aron the leskre rucha a the leskre čhaven lengre ruchenca.

³¹ Avke phenda o Mojžiš le Aronoske the leskre čhavage: „Taven o mas paš o vudar le stanoskro a chan les ode le mareha pro posveťeňje le rašajengro, so hin andro košaris, sar oda prikazindom: ‚Mi chal oda o Aron the leskre čhave.‘ ³² No oda, so ačhela le masestar the le marestar, pes mušinel te zlabarel. ³³ Efta džives na džana het pašal o vudar le Svetostankoskro, medik na predžana o dživesa pre tumaro posveťeňje. Tumaro posveťeňje likerela efta dživesa. ³⁴ O RAJ prikazinda, hoj oda, so pes adadžives kerda, pes te kerel, hoj pes tumenge te odmukel o bini. ³⁵ Ačhen paš o vudar le Svetostankoskro efta džives, prekal o džives the prekal e rat, a dolikeren kada prikazis le RAJESKRO, hoj te na meren; bo kada mange prikazinda o RAJ.“

³⁶ Avke o Aron the leskre čhave kerde savoro, so lenge prikazinda o RAJ prekal o Mojžiš.

9

O rašaja chuden te služinel

¹ Pro ochtoto džives vičinda o Mojžiš le Aron, leskre čhaven the le phurederen andral o Izrael. ² Le Aronoske phenda: „Le jekhe terne bikos pre obeta vaš o binos the jekhe bakres pre labardi obeta, sodujen bi e chiba, a an len te obetinel anglo RAJ. ³ Le Izraelitenge phen: ‚Len jekhe capos pre obeta vaš o binos a pre labardi obeta la gurunňora the le bakrores, sodujen jekhe beršeskren a bi e chiba. ⁴ Len pre smiromoskri obeta bikos the bakres, hoj oda te obetinen anglo RAJ, a the e chabeneskri obeta mišimen le olejoha, bo adadžives pes tumenge sikavela o RAJ.‘“

⁵ Avke ande paš o vudar le Svetostankoskro savoro, so o Mojžiš prikazinda, a zgele pes ode savore manuša a ačhenas anglo RAJ. ⁶ O Mojžiš phenda: „Keren ada, so tumenge prikazinda o RAJ, hoj pes tumenge te sikavel le RAJESKRI slava.“

⁷ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske: „Dža paš o oltaris, obetin tiri obeta vaš o binos the tiri labardi obeta, hoj pes te odmukel tire the le manušengre bini. Obetin the o daros le manušengro, hoj pes te odmukel lengre bini, avke sar oda prikazinda o RAJ.“

⁸ Avke o Aron geľa paš o oltaris a murdarda le terne bikos sar e obeta vaš peskro binos. ⁹ O čhave le Aronoskre leske ande o rat. Ov peske andre močinda o angušt a sikra makhla o agora pro oltaris, palis čhida avri o rat telal paš o oltaris. ¹⁰ O žiros, o ladvini, the o lalokos la pečinkakro la obetatar vaš o binos labarda pro oltaris, avke sar oda le Mojžišoske prikazinda o RAJ. ¹¹ O mas the e cipa labarda avri pal o taboris. ¹² Palis murdarda le bakres pre labardi obeta. O čhave le Aronoskre leske podine o rat a ov pokropinda o seri pro oltaris. ¹³ E labardi obeta the le šereha leske podenas po jekh kotor a ov oda zlabarda pro oltaris. ¹⁴ O androne kotora the o pindre žužarda andro paňi a labarda len la labarda obetaha pro oltaris.

¹⁵ Palis diňa te anel the le manušengro daros pre obeta. Iľa le capos pre obeta vaš o bini le manušengre, murdarda les a obetinda avke sar the oki obeta vaš o binos. ¹⁶ Anda the la gurunňora the le bakrores pre labardi obeta a obetinda la avke, sar sas prikazimen. ¹⁷ Diňa te anel the e chabeneskri obeta, ilã andral jekh burňik a

labardá oda pro oltaris jekhetane la tosarutña labardá obetaha. ¹⁸ Palis murdardá le bikos the le bakres pre smiromoskri obeta vaš o manuša. O čhave le Aronoskre leske podine o rat a ov leha pokropinda o seri pro oltaris. ¹⁹ O žiros le bikostar the le bakrestar – o žirošno chvostos, o ladvini le žiroha the o lalokos la pečinkakro – ²⁰ kala žirošna kotora thode pro hrudňikos le džviroške a labarde len pro oltaris. ²¹ O hrudňikos le džviroškro the leskri čači čang hazdelas o Aron upre, hoj te sikavel, hoj oda hin daros prekal o RAJ, avke sar prikazinda o Mojžiš.

²² Avke o Aron hazdña peskre vasta upral o manuša a požehñinda len. A avla tele pal oda than, kaj obetinda e obeta vaš o binos, e labardi obeta the e smiromoskri obeta.

²³ O Mojžiš the o Aron gele andro Svetostankos, a sar avle avri, požehñinde le manušen. Akor pes savore manušenge sikada le RAJESKRI slava. ²⁴ A jekhvareste avla e jag le RAJESTAR a zlabarda pro oltaris e labardi obeta the o žiros. Savore manuša oda dikhle, vičinde radišagostar a pele le mujenca pre phuv.

10

O Nadab the o Abihu meren vaš o binos

¹ Le Aronoskre čhave o Nadab the o Abihu ile peskre lopatki pro kadidlos, ile andre e jag, thode upre o kadidlos a obetinde le RAJESKE cudzo jag, savi lenge na prikazinda. ² A jekhvareste avla e jag le RAJESTAR, zlabarda len a on mule anglo RAJ.

³ O Mojžiš phenda le Aronoske: „Kada hin oda, so phenda o RAJ:

„Pre ola, ko ke ma avena, sikavava, hoj som sveto;

angle savore manuša avava oslavimen.“

Ale o Aron sas čhit.

⁴ Palis vičinda o Mojžiš le Mišael the le Elcafan, le Uzieloskre čhaven, savo sas bačis le Aronoske, a phenda lenge: „Aven kade a lidžan tumare phralen andral o Svetostankos avri pal o taboris!“ ⁵ Avle a ligende len urdonen avri pal o taboris avke, sar prikazinda o Mojžiš. ⁶ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske the leskre čhavage le Eleazaroske the le Itamaroske: „Ma rozburinen tumenge o bala pro šere aňi ma čhingeren pre tumende o gada, hoj te na meren a te na cholisaľol o RAJ pre savoredženende. Ale tumare phrala the calo kher le Izraeloskro šaj roven vaš odi jag, so avla le RAJESTAR. ⁷ No tumen našti džan het pašal o vudar andro Svetostankos, hoj te na meren, bo pre tumende hin le RAJESKRO olejos pro pomazaňje.“ On kerde avke, sar phenda o Mojžiš.

⁸ O RAJ phenda le Aronoske: ⁹ „Sar džana andro Svetostankos, tu aňi tire čhave našti pijen mol aňi ñisavo aver pijiben, hoj te na meren. Kada hin o prikazis, savo mušinen te dolikerel tumen the savore tumare potomki pro furt. ¹⁰ Bo mušinen te kerel rozdjel maškar oda, so hin sveto a so nane, maškar o žužo the nažužo, ¹¹ a te sikavel le Izraeliten savore prikazi, save tumenge prekal o Mojžiš prikazinda o RAJ.“

¹² Avke o Mojžiš phenda le Aronoske, le Eleazaroske the le Itamaroske, leskre čhavage, so ačhile te dživel: „Len e chabeneskri obeta, so ačhila pal o jagale obeti le RAJESKRE, peken latar o maro bi o kvasos a chan les paš o oltaris, bo hino igen sveto.

¹³ Chan les pro sveto than, bo oda hin tiro the tire čhavengro kotor le RAJESKRE jagale obetendar, bo avke mange sas prikazimen. ¹⁴ Tu, tire čhave the tire čhaja chana pro žužo than o hrudňikos la hazdla obetatar the e čang, so sas andi sar daros. Tu the tire čhave oda chudňan le Izraelitendar sar o kotor la smiromoskra obetatar. ¹⁵ E čang, so sas andi sar daros, the o kolin la hazdla obetatar anena jekhetane le žiroha, so hino dino pro jagale obeti, hoj pes oda te hazdel upre anglo RAJ sar e hazdli obeta. Kada ela tiro the tire čhavengro kotor pro furt, avke sar prikazinda o RAJ.“

¹⁶ Palis o Mojžiš rodelas le capos, savo sas pre obeta vaš o binos, a dikhla, hoj hino zlabardo. Akor cholisalila pro Eleazar the pro Itamar, pro čhave le Aronoskre, save ačhile te dživel, a phenda: ¹⁷ „Soske na čalan e obeta vaš o binos pro sveto than? Bo hiñi igen sveto a o RAJ la tumenge diña, hoj te len tele e vina pal savore manuša a hoj te počinen vaš lengre bini anglo RAJ. ¹⁸ Vašoda, hoj leskro rat na sas ligendo andro Svetostankos, kampla tumenge te chal odi obeta pro sveto than, avke sar tumenge prikazindom.“

¹⁹ Ale o Aron phenda le Mojžišoske: „On adadžives ande anglo RAJ peskri obeta vaš o binos the peskri labardi obeta, ale mange pes ačhila odi strašno veca! Te me adadžives chalomas la obetatar vaš o binos, či oda ulahas mištes anglo jakha le RAJESKRE?“ ²⁰ Sar oda šunda o Mojžiš, diña les čačo.

11

O žuže the nažuže džviri

¹ Palis phenda o RAJ le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Phenen le Izraelitenge: ‚Savore džvirendar, so hin pre phuv, šaj chan ³ savoren, so prežuvinen a kas hin o kopita, so hine rozčhinde pro duj.

⁴ Hin varesave džviri, saven našti chan, bo hin len ča rozdelimen kopita, abo ča prežuvinen. Kala džviri tumenge ena nažuže: E tava, savi prežuvinel, ale nane la rozdelimen kopita; ⁵ o damanos, savo prežuvinel, ale nane les rozdelimen kopita; ⁶ o zajacos, savo tiš prežuvinel, ale nane les rozdelimen kopita; ⁷ the o balo, saves hin o kopita rozdelimen, ale na prežuvinel. ⁸ Lengro mas našti chan a lengre zdochlinendar tumen ma chuden, bo ena tumenge nažuže!“

O žuže the nažuže džviri andro pañi

⁹ „Savorestar, so dživel andro pañi, andro moros the andro jarki, šaj chan savoren, kas hin the plutvi the šupini. ¹⁰ Ale tumenge ela džungalo chocsavo džviros, so dživel a čhalavel pes tel o pañi – andro mori the andro jarki – kas nane plutvi abo šupini. ¹¹ Ela tumenge oda džungipen. Lengre masestar ma chan a mi džunglon tumenge lengre zdochlini. ¹² Avke savoro, so hin andro pañi a nane les šupini abo plutvi, ela tumenge džungipen.“

O nažuže čirikle

¹³⁻¹⁹ „Kala čirikle tumenge ena džungale a na čana len, bo hine nažuže: o orlos, e sova, o jastrabos, o sokolis, o supos, e vrana, o pštrosos, e čajka, o bocianos, e volavka, o pelikanos, o kormoranos, o đatlos the o ňetopieris.“

O žužo the nažužo hmizos

²⁰ „Savoro štarepindrengro hmizos le kridlenca tumenge ela džungalo. ²¹ Šaj lendar chan ča olen, saven hin pindre te chučerel pal e phuv. ²² Šaj chan všelijaka kobilki, maľakre grajora, maľakre kobilki the čarakre kobilki. ²³ Savoro aver štarepindrengro hmizos le kridlenca tumenge ela džungalo.“

Te pes vareko chudel la zdochlinatar

²⁴ „Hin varesave nažuže džviri, savengre zdochlinendar te tumen chudena, ačhena nažuže dži rači. ²⁵ Te vareko preligenela lengre zdochlini, mušinel peske te rajbinel o gada a ela nažužo dži rači.

²⁶ Dojekh džviros, saveskre kopita nane rozdelimen abo savo na prežuvinel, ela tumenge nažužo. Sako, ko pes chudela lengre zdochlinendar, ela nažužo. ²⁷ The savore štarepindrengre džviri, saven hin labi, ena tumenge nažuže. Sako, ko pes chudela lengre zdochlinendar, ela nažužo dži rači. ²⁸ Te vareko preligenela lengre

zdochlini, mušinel peske te rajbinel o gada a ela nažužo dži rači. Kala džviri hine tumenge nažuže.’“

O cikne džviri

²⁹ „Le cikne džvirendar, so phiren pal e phuv, tumenge ena nažuže kala: o patkañis, o mišos, o všelijaka bare jašterici, ³⁰ o varanos, o mlokos, e salamandra, o krokodilos the o chameleonos.

³¹ Kala tumenge hine nažuže le cikne džvirendar. Sako, ko pes chudela lendar, abo lengre zdochlinendar, ela nažužo dži rači.

³² Te jekh kale džvirendar muľahas a peľahas pre varesoste, oda vecos ela nažužo, či oda ela kaštuno vecos, uraviben, cipa, gono, abo varesavo aver bučakro nastrojis. Kampil oda te thovel andro pañi a ela nažužo dži rači, ale palis ela žužo. ³³ Te vareso olestar peľahas andre nadoba čikatar, savoro, so andre hin, ačhela melalo a e nadoba kampil te phagerel. ³⁴ Te andral kajsi nadoba pes dochudňahas o pañi pre varesavo chaben, so šaj chan, oda chaben ačhela melalo. The savoro, so pes pijel andral kajsi nadoba, ela nažužo. ³⁵ Savoro, pre soste peľahas vareso ole zdochlinendar, ela tumenge nažužo; o bov abo e piri pro taviben kampil te phagerel, bo hine nažuže; ena tumenge nažuže.

³⁶ O prameñis le pañeskro the e chañig ena žuže, ale oda, ko pes chudela le zdochlinendar andral lengro pañi, ela nažužo.

³⁷ Te vareso ole zdochlinendar peľahas pro semena, so pes sadzinen, ola semena ačhena žuže. ³⁸ Ale te pes pro semena čidahas pañi a peľahas upre vareso le zdochlinendar, ela tumenge nažužo.

³⁹ No te muľahas varesavo džvirov, saves šaj chan, oda, ko pes chudela leskra zdochlinatar, ela nažužo dži rači. ⁴⁰ Oda, ko ole mule džvirostar vareso chala, peske mušinel te rajbinel o veci a ela nažužo dži rači. The oda, ko hazdňahas kajse mule džvirov, peske mušinel te rajbinel o veci a ela nažužo dži rači.

⁴¹ Savoro, so pes cirdel pal e phuv, hino džungalo, našti oda te chal. ⁴² Našti chan nič olestar, so pes cirdel pal o per, abo, so phirel pro štar, abo, so les hin buter pindre. Nič olestar, so pes cirdel pal e phuv, našti chan, hin oda džungipen. ⁴³ Ma melaren tumen andre ñisoha, so pes cirdel pal e phuv. Ma melaren tumen lenca, hoj te na ačhen nažuže, ⁴⁴ bo me som o RAJ, tumaro Del! Pošvecinen tumen a aven sveta, bo me som sveto! Ma melaren tumen ñisoha, so pes cirdel pal e phuv, ⁴⁵ bo me som o RAJ, savo tumen iľa avri andral o Egipt, hoj te avav tumaro Del. Vašoda aven sveta, bo me som sveto!

⁴⁶ Kada hin zakonos pal o džviri, pal o čirikle the pal savoro džido, so pes čhalavel andro pañi, a so pes cirdel pal e phuv, ⁴⁷ hoj te keren rozđjel maškar o žužo the nažužo, maškar o džviri, save šaj te chal a save našti te chal.’“

12

Sar pes obžužarel pal o ločhuviben

¹ O RAJ phendá le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge: ‚Te e džuvli ela khabñi a ločhola muršores, ela nažuži efa džives, avke sar sako čhon hiñi nažuži andre peskre dživesa. ³ Pro ohtoto džives kampil te činel le muršoreske e cipa leskre muršikane kotorestar. ⁴ E daj palis mek ačhela khere tranda the trin džives, hoj pes te obžužarel le ratestar, so latar džal. Na chudela pes ñisostar, so hin sveto, a na džala andre dvora andro Svetostankos, medik lake na predžana o dživesa, so la hin pro obžužaripen. ⁵ Te ločhola čhajora, ela nažuži duj kurke avke sar andre lakre dživesa. Ačhela khere mek šovardeš the šov džives, hoj pes te obžužarel le ratestar, so latar džal.

⁶ Sar lake predžana ola dživesa, so pes obžučarelas pal e čhajori abo pal o muršoro, anela le rašaske paš o vudar le Svetostankoskro jekheberšeskre bakrores pre labardi obeta the holubica abo hrdlička pre obeta vaš o binos. ⁷ O rašaj oda anela sar obeta anglo RAJ a oleha la obžučarela anglo Del. Avke ela obžučardi le ratestar, so latar džalal.

Kada zakonos hin pal e džuvli, so ločhol, sar lake ulol muršoro abo čhajori. ⁸ Ale te la nane pre oda, hoj te obetinel bakrores, akor mi lel duje hrdličken abo duje holuben, jekhes pre labardi obeta a jekhes pre obeta vaš o binos. O rašaj anela e obeta a oleha la obžučarela anglo Del a ela žuži. ‘ ‘

13

O prikazi pal o nasvaliben pre cipa

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Te varekaske šuvlola upre e cipa abo avela avri varesavo baro prištos abo parno flekos, savestar pes šaj kerela o nasvaliben pre cipa, akor les mi anen ko Aron ko rašaj abo ke jekh leskre čhavendar, le rašajendar. ³ O rašaj obdikhela odi šuvli cipa. Te o balora pre cipa parņona avri a oda šuvlipen džala dži tel e cipa, akor oda hin o nasvaliben pre cipa. Sar oda o rašaj dikhela, mušinela pre oda manuš te phenel, hoj hino nažužo. ⁴ Ale te les ela ča parno flekos pre cipa a na dičhol, hoj džal dži tel e cipa, a o balora pre cipa na parņona avri, akor o rašaj le nasvales lela avri pašal o manuša pro efa dživesa. ⁵ Sar les o rašaj pro eftato džives obdikhela a dodžanela pes, hoj odi šuvli cipa ačhel furt avke, sar sas, a hoj na džal dureder, akor o rašaj lela le nasvales pale avri pašal o manuša pro efa dživesa. ⁶ Pro eftato džives les o rašaj pale obdikhela a sar pes dodžanela, hoj oda nasvalo than šučila avri a pre cipa imar na barila, akor o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo. Hin oda ča prištos. Rajbinela peske o gada a ela žužo. ⁷ Ale te paloda, sar pes sikađa le rašaske a sas leske phendo, hoj hino žužo, o prištos pre cipa leske pale barola, pale pes mušinela te sikavel le rašaske. ⁸ O rašaj les obdikhela, a te o prištos pre cipa barila, o rašaj pre leste phenela, hoj hino nažužo. Hin oda o nasvaliben pre cipa.

⁹ Te pes pre varekaste čhivela avri o nasvaliben pre cipa, kampil les te anel ko rašaj. ¹⁰ O rašaj oda obdikhela, a te ela pre cipa parno phum a o balora pre cipa parņona avri, a te pre late ela e rana otkerdi, ¹¹ akor imar oda hin o nasvaliben pre cipa, so ačhel furt. O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo. Na lela les avri pašal o manuša pro efa džives, bo imar hino nažužo.

¹² Te o nasvaliben pre cipa barila avke, hoj imar hino pal cali cipa, le pindrendar dži o šero, vřadzik, kaj ča o rašaj dikhlahas, ¹³ akor les o rašaj pale predikhela. Te o nasvaliben imar hino pal calo telos, akor phenela pro nasvalo, hoj hino žužo. Parņila avri calo. Hino žužo.

¹⁴ Ale te ole manušes ela otkerde rani, phenela pre leste, hoj hino nažužo. ¹⁵ Te o rašaj dikhela, hoj leske dičhol o mas andral o rani, phenela pre leste, hoj hino nažužo. Ola otkerde rani hine nažuže, hin oda o nasvaliben pre cipa. ¹⁶ Te leske o otkerde rani šučona avri a o nasvale thana parņona avri, avela ko rašaj, ¹⁷ savo les predikhela. Te o nasvale thana parņona avri, o rašaj pre oda nasvalo manuš phenela, hoj hino žužo; hino žužo.

¹⁸ Te varekas sas pre cipa vredos, savo sastila avri, ¹⁹ a pre oda than, kaj sas o vredos, avela avri o parno phum abo o flekos lolo parneha, akor pes mušinel te džal te sikavel le rašaske. ²⁰ O rašaj oda obdikhela, a te dikhela, hoj oda than pre cipa džal dži tel e cipa a o balora pre cipa parņile avri, o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo. Hin oda o nasvaliben pre cipa, savo pes kerđa le vredostar. ²¹ Ale te o rašaj dikhela, hoj nane ode nisave parne balora a oda than pre cipa na džal dži

tel e cipa a šučila avri, akor les o rašaj lela avri pašal o manuša pro efta dživesa. ²² A te o flekos pre cipa barola, o rašaj pre leste phenela, hoj hino nažužo. Hin oda o nasvaliben pre cipa. ²³ No te o flekos ačhel furt jekh a na barol, akor oda hin ča jazva pal o vredos. O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo.

²⁴ Te hin varekas labardi cipa a te oda than ela lolo parneha abo parno, ²⁵ akor les o rašaj obdikhela. Te dikhela, hoj o balora pre oda than parñile avri a džal oda dži tel e cipa, hin oda o nasvaliben, so pes kerđa la labarda cipatar. O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo, hin les nasvaliben pre cipa. ²⁶ Te o rašaj dikhela, hoj o balora pro flekos na parñile avri a oda than na džal dži tel e cipa a šučila avri, akor les lela avri pašal o manuša pro efta dživesa. ²⁷ Pro eftato džives les o rašaj obdikhela. Te o flekos pre cipa barola, phenela pre leste, hoj hino nažužo; hin oda o nasvaliben pre cipa. ²⁸ Te o flekos ačhel furt jekh a pre cipa na barol a šučila avri, hin oda ča labardi cipa. O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo. Hin oda ča jazva pal e labardi cipa.

²⁹ Te pes le muršeske abo la džuvlake čhivela avri vareso andro šero abo andre brada, ³⁰ akor o rašaj obdikhela oda nasvaliben. Te oda than džala dži tel e cipa a o bala pre odi cipa šargona a sañona, akor o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo. Hin oda phukña, o nasvaliben pro šero the pre brada. ³¹ Sar o rašaj obdikhela o phukña a dikhela, hoj oda na džal dži tel e cipa a nane upre kalore balora, akor lela avri pašal o manuša oles, kas hin phukña, pro efta džives. ³² Pro eftato džives o rašaj obdikhela oda nasvalo than. Te dikhela, hoj o phukña na baron a nane upre šargore balora a oda than na džal dži tel e cipa, ³³ akor pes oda nasvalo manuš holinela, no oda than peske na holinela. A o rašaj lela ole manušes avri pašal o manuša pro efta džives. ³⁴ Pro eftato džives o rašaj obdikhela o phukña. Te dikhela, hoj na baron a na džan dži tel e cipa, phenela pre oda manuš, hoj hino žužo. Rajbinela peske o gada a ela žužo. ³⁵ Te o phukña pre cipa barona pal oda, sar sas phendo pre leste, hoj hino žužo, ³⁶ o rašaj les pale obdikhela. Te o phukña pre cipa barile, o rašaj imar na rodela, či o balora šargile; oda nasvalo hino nažužo. ³⁷ Ale te dikhela, hoj o phukña ačhen furt jekh a barile upre kale bala, akor o phukña sastile avri. Hino žužo a o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo.

³⁸ Te le muršeske abo la džuvlake avena avri pre cipa parne fleki, ³⁹ o rašaj len obdikhela. Te pre cipa hin fleki, so nane igen parne, hin oda ča prištos, so pes kerđa pre cipa. Oda manuš hino žužo.

⁴⁰ Te varekaske pele avri o bala pro šero a ov ačhila langešereskro, hino žužo. ⁴¹ Te leske o bala anglunestar peren avri a hin les plešinka, hino žužo. ⁴² Ale te pro lango šero abo pro čekat avela avri o flekos, lolo parneha, akor oda hin o nasvaliben pre cipa, so leske barol pro šero abo pro čekat. ⁴³ O rašaj les obdikhela a te pre leskro lango šero abo čekat ela šuvlīpen, lolo parneha, so dičhol avri sar nasvaliben pre cipa, ⁴⁴ oda manuš hino nasvalo. Hino nažužo a o rašaj pre leste phenela, hoj hino nažužo vaš oda nasvaliben, so pes leske čhidá avri pro šero.

⁴⁵ Sako, kas hin kajso nasvaliben, urela pre peste o čhingerde gada, na uchanela peske o bala pro šero, o vušta the e brada peske zaučharella andre a vičinela: „Nažužo, som nažužo!“ ⁴⁶ Calo časos, medik hino nasvalo, ela nažužo. Mušinel te bešel avrether avri le taboristar.“

E plešna pro gada

⁴⁷ „Te pes kerela e plešna pro gada la vlnatar abo le lanostar, ⁴⁸ pro side abo pro prephandle gada la vlnatar abo le lanostar, vaj pre varesavi cipa abo cipuñi veca, ⁴⁹ te hino zeleno abo lolo oda than pro gada, pre cipa, pro sido vaj pro prephandlo pochtan abo pre varesavi cipuñi veca, hin oda e nažuži plešna. Kampil oda te sikavel

le rašaske. ⁵⁰ O rašaj obdikhela odi veca a dela la te garuvel pro efa džives. ⁵¹ Pro eftato džives oda than pale obdikhela. Te e plešna barila pro gada, pro sido vaj pro prephandlo pochtan, pre cipa, abo pre varesavi cipuŋi veca, hin oda e nažuži plešna. Hin oda nažužo. ⁵² O rašaj mušinel te labarel ola veci, pre save pes kerda e plešna. Hin oda e nažuži plešna. Kampil oda te labarel.

⁵³ Ale te o rašaj dikhela, hoj oda plešnakro than pro gada, pro sido vaj pro prephandlo pochtan abo pre varesavi cipuŋi veca na barol, ⁵⁴ prikazinela te rajbinel oda, pre soste sas e plešna, a dela oda pale te garuvel pro efa džives. ⁵⁵ Sar imar ela o pochtan, pre savo sas oda plešnakro than, rajbimen avri, akor oda o rašaj obdikhela. Te dikhela, hoj oda than pes na čerinda, kajte na barila, the avke hino nažužo. Kampil oda te labarel, či odi plešna hiŋi andral abo avral. ⁵⁶ Ale te o rašaj dikhela, hoj oda than parŋila avri pal oda, sar sas rajbimen, the avke les mušinel te čhinel avri le gadendar, la cipatar abo le pochtanestar, so sas sido vaj prephandlo. ⁵⁷ Te pes pale sikavela a barola oda plešnakro than pro gada, pro sido vaj pro prephandlo pochtan abo pre varesavi cipuŋi veca, mušinel pes te labarel. ⁵⁸ O veci, pal save našlola odi plešna pal oda, sar sas rajbimen, pes mušinen te rajbinel mek jekhvar a palis ena žuže.“

⁵⁹ Kada hin o zakonos pal e plešna pro gada la vlnatar vaj le lanostar, abo pro sido vaj pro prephandlo pochtan, abo pre varesavi cipuŋi veca, hoj pes te phenel, či oda hin žužo abo nažužo.

14

O obžužaripen le nasvalibnastar pre cipa

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Kada hin o zakonos pal o manuš, saves hin o nasvaliben pre cipa, andre oda džives, kana pes obžužarela, sar les anena ko rašaj: ³ O rašaj avela andral o taboris avri a obdikhela les. Te dikhela, hoj o nasvaliben ole manušeske sastila avri, ⁴ prikazinela, hoj te anen pre leskro obžužaripen duje džide žuže čiriklen, o cedroskro kaštoro, o purpurovo thav the o izopos. ⁵ Akor o rašaj prikazinela, hoj te murdarel jekh le čiriklendar upral e čikakri piri, andre savi hin o švižo paŋi. ⁶ Palis lela le džide čirikles, o cedroskro kaštoro, o purpurovo thav the o izopos a kada savoro močinela andro rat le čirikleskro, so sas murdardo upral o švižo paŋi. ⁷ O rašaj eftavar pokropinela ole manušes, savo pes obžužarel andral o nasvaliben. Palis pre leste phenela, hoj hino žužo. Le džide čirikles mukela te lecinel pre mala.

⁸ Akor oda, ko pes obžužarel, peske rajbinela o gada, holinela peske calo telos, landola andro paŋi a palis ela žužo. Palis šaj avel andro taboris, ale ačhela avri a na džala andre peskro stanos efa dživesa. ⁹ Pro eftato džives peske holinela o šero, e brada, o bervi the calo telos; rajbinela peske o gada, landola andro paŋi a ela žužo.

¹⁰ Pro ochtoto džives lela duje bakroren bi e chiba, jekha beršeskra ovečka bi e chiba a trin kili* nekfeder aro mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta a trin deci olejos. ¹¹ O rašaj savore kale vecenca ole manušes, savo pes obžužarel, ačhavela anglo RAJ paš o vudar andro Svetostankos.

¹² Palis o rašaj lela jekhe bakrores a anela les pre obeta vaš e vina, pridela paše trin deci olejos a hazdela oda upre anglo RAJ sar e hazdli obeta. ¹³ Le bakrores murdarela pro sveto than, ode, kaj pes murdarel e obeta vaš o binos the e labardi obeta. Bo e obeta vaš e vina, avke sar the e obeta vaš o binos, hiŋi prekal o rašaj a hiŋi igen sveto. ¹⁴ O rašaj lela sikra le ratestar andral e obeta vaš e vina a makhela le manušeske, savo pes obžužarel, telal o čačo kan, o baro angušt pro čačo vast the o baro angušt pro čačo pindro. ¹⁵ Palis lela o rašaj ole olejostar a čhivela peske pre burŋik pro

* **14:10** 14,10 E hebrejiko čhib: 0,3 efa

balogno vast. ¹⁶ Andre oda olejos močinela o angušť le čače vasteskro a eftavar leha pokropinela anglo RAJ. ¹⁷ Ole olejoha, so leske ačhila pre burňik, o rašaj makhela ole manušeske, savo pes obžuzarel, telal o čačo kan, o angušť pro čačo vast the o angušť pro čačo pindro. Makhela oda pre ola thana, kaj imar hin o rat pal e obeta vaš e vina. ¹⁸ Oka olejos, so leske ačhila, makhela tele pal e burňik pro šero ole manušeske, savo pes obžuzarel. Kavke les o rašaj obžuzarela anglo RAJ.

¹⁹ Akor o rašaj anela e obeta vaš o binos, savaha počinela vaš oda manuš, savo pes obžuzarel andral peskro nažuzipen. Palis murdarela le džviros pre labardi obeta ²⁰ a anela la jekhetane la chabeneskra obetaha pro oltaris. Kavke ola obetaha počinela vaš o binos ole manušeskro a ela žužo.“

Pal e obeta vaš o obžuzaripen le čore manušeskro

²¹ „Te oda manuš hino čoro a nane les ajci te anel, akor mi anel ča jekhe bakrores pre hazdli obeta vaš e vina, hoj vaš peske te počinel. Paš oda mi anel the jekh kilos nekfeder aro mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta the trin deci olejos. ²² Mi anel mek duje hrdličken abo duje holuben pal oda, pre soste les hin. Jekh ela pre obeta vaš o binos a dujto pre labardi obeta.

²³ Pro ochtoto džives oda anela vaš peskro obžuzaripen le rašaske paš o vudar andro Svetostankos anglo RAJ. ²⁴ O rašaj lela le bakrores pre obeta vaš o binos the trin deci olejos a hazdela oda upre anglo RAJ sar e hazdli obeta. ²⁵ Avke murdarela le bakrores pre obeta vaš e vina, palis lela sikra leskre ratestar a makhela le manušeske, savo pes obžuzarel, o čačo kan, o baro angušť pro čačo vast the o baro angušť pro čačo pindro. ²⁶ O rašaj peske čhivela ole olejostar pre burňik pro balogno vast ²⁷ a le angušťeha pro čačo vast pokropinela anglo RAJ eftavar le olejoha, so les hin pre balogňi burňik. ²⁸ Palis o rašaj makhela ole olejostar pal e burňik ole manušeske o čačo kan, o baro angušť pro čačo vast the o baro angušť pro čačo pindro. Makhela oda pre ola thana, kaj imar hin o rat pal e obeta vaš e vina. ²⁹ Oka olejos, so leske ačhila, makhela tele pal e burňik pro šero ole manušeske. Kavke les obžuzarela anglo RAJ. ³⁰ Palis obetinela duje hrdličken abo duje holuben, pal oda, pre soste les hin. ³¹ Jekh le čiriklendar ela pre obeta vaš o binos a dujto pre labardi obeta jekhetane la chabeneskra obetaha. Kavke o rašaj ola obetaha počinela vaš o bini ole manušeskro, savo pes obžuzarel.“

³² Kada hin o zakonos prekal oda, kas hin o nasvaliben pre cipa a nane les pre oda, hoj te anel savoro, so kempel pre leskro obžuzaripen.

E plešňa pro kher

³³ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ³⁴ „Sar džana andre phuv Kanaan, savi tumenge dav andro vasta, a te andre tumari phuv andre varesavo kher domukava, hoj pes te kerel e nažuzi plešňa, ³⁵ akor mi džal oda manuš, kas oda hin andro kher, te phenel le rašaske: ‚Dičhol pes, hoj pes mange kerel andro kher e plešňa.‘ ³⁶ Sigeder, sar avela o rašaj te dikhel pre plešňa, prikazinela, hoj te pratinen savore veci avri andral o kher, hoj pes nič, so hin andro kher, te na meľarel andre. Palis o rašaj avela te obdikhel o kher. ³⁷ Te obdikhela e plešňa a ela pro fali zelena abo lole fleki a dičhola, hoj džal dži andro muros, ³⁸ akor o rašaj avela avri andral o kher a dela les te phandel andre pro efa dživesa. ³⁹ Sar o rašaj pro eftato džives avela pale a dikhela, hoj e plešňa pro muri andro kher barila buter, ⁴⁰ akor prikazinela, hoj te len avri o bara la plešňaha andral o muri a te čhiven len pro nažuzo than avri andral o foros. ⁴¹ A dela te randel tele e malta andral o kher pal savore fali a čhivena la pro nažuzo than avri andral o foros. ⁴² Palis lena aver bara a thovena len pre oda than, kaj sas okla bara. Avke lena nevi malta a vakinena laha o fali andro kher.

⁴³ No te pes e plešna pale sikavela andro kher pal oda, sar sas o bara ile avri, e malta randli tele a vakimen nevi malta, ⁴⁴ akor o rašaj pale avela te obdikhel o kher. Te e plešna pale barila, akor oda hin e nažuži plešna andro kher; hino nažužo. ⁴⁵ Oda kher kampil calo te čhivel tele a o bara, o kašta the savori vakuvka andral o kher pes lidžala pro nažužo than avri andral o foros.

⁴⁶ Te vareko gelahas andre ajso kher akor, sar hino phandlo, ela nažužo dži rači. ⁴⁷ Te vareko andre ajso kher sučahas abo chalahas, mušinel peske te rajbinel o gada.

⁴⁸ Ale te o rašaj džala andre a dikhela, hoj e plešna andro kher na barila pal oda, sar pale vakinde o fali, akor phenela pre oda kher, hoj hino žužo, bo sastila avri andral e nažuži plešna. ⁴⁹ Pre oda, hoj te obžužarel oda kher, lela duje čiriklen, o cedroskro kaštoro, o purpurovo thav the o izopos. ⁵⁰ Jekhe čirikles murdarela upral e nadoba čikatar, andre savi hin o švižo paňi. ⁵¹ Palis lela o cedroskro kaštoro, o izopos, o purpurovo thav the okle džide čirikles, močanela oda savoro andro rat ole murdarde čirikleskro the andro švižo paňi a o kher eftavar pokropinela. ⁵² Avke o rašaj obžužarela oda kher ole rateha, le paňeha, le čirikleha, le cedroskre kaštoreha the le purpurove thaveha. ⁵³ Le džide čirikles mukela avri andral o foros pre maľa. Kavke o rašaj obžužarela oda kher a ela žužo.“

⁵⁴ Kada hin o zakonos pal savore nasvalibena pre cipa, ⁵⁵ pal e nažuži plešna pro gada abo pro kher, ⁵⁶ pal o šuvlipen, pal o prišti the pal o fleki, ⁵⁷ hoj te siklon, kana hin vareso žužo abo nažužo.

Kada hin o zakonos pal o nasvaliben pre cipa the pal e nažuži plešna.

15

O nažužipen le muršeskro

¹ O RAJ phendä le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Phenen kada le Izraelitenge: ,Te varesave muršestar gelahas o vitok andral o telos, oda vitok hino nažužo. ³ Či lestar oda čulal abo leske zaačhel andro telos, hino o lestar nažužo.

Kavke leskro vitok meľarel andre kada: ⁴ Dojekh hadžos, pre savo pašliľahas, ela nažužo a dojekh veka, pre savi bešľahas, ela nažuži. ⁵ Sako, ko pes chudela leskre hadžostar, peske mušanela te rajbinel o gada a te landol andro paňi; ela nažužo dži rači. ⁶ Sako, ko peske bešela pre oda than, kaj bešelas oda manuš, kastar džal o vitok, mušanela peske te rajbinel o gada a te landol andro paňi; ela nažužo dži rači. ⁷ Sako, ko pes chudela ole manušestar, kastar džal o vitok, mušanela peske te rajbinel o gada a te landol andro paňi; ela nažužo dži rači. ⁸ Te oda, kastar džal o vitok, čhungardahas pre varekaste, ko hino žužo, oda manuš peske mušanela te rajbinel o gada a te landol andro paňi; ela nažužo dži rači. ⁹ Dojekh sedlos, pre savo bešelas oda manuš, kastar džal o vitok, ela nažužo. ¹⁰ Sako, ko pes chudela varesave vecendar, so sas tel oda manuš, kastar džal o vitok, ela nažužo dži rači. Oda, ko kidela upre ola veci, peske mušanela te rajbinel o gada a te landol andro paňi; ela nažužo dži rači. ¹¹ Sako, ko pes chudela ole manušestar, kastar džal o vitok, bi oda, hoj peske žužardahas o vasta andro paňi, peske mušanela te rajbinel o gada a te landol andro paňi; ela nažužo dži rači. ¹² E nadoba čikatar, savatar pes chudňa oda, kastar džal o vitok, kampil te phagerel a savore kaštune nastrojti te žužarel andro paňi.

¹³ Sar oda manuš, savestar džal o vitok, sastola avri, rachinela eфта dživesa akorestar, kanastar sastila. Palis peske rajbinela o gada, landola andro švižo paňi a ela žužo. ¹⁴ Pro ohtoto džives lela duje hrdličken abo duje holuben, avela anglo RAJ paš o vudar andro Svetostankos a dela len le rašaske. ¹⁵ O rašaj anela jekh pre obeta vaš o binos a dujto pre labardi obeta. Kavke o rašaj anglo RAJ obžužarela ole manušes, savestar džalas o vitok.

¹⁶ Te varesave muršeske gelahas avri o semenos, ta mušinel te landol calo andro pañi a dži rači ela nažužo. ¹⁷ Savore gada abo veci cipatar, pre save o semenos čuliľahas, kampil te rajbinel andro pañi a ena nažuže dži rači. ¹⁸ Te varesavo murš pašlolas peskra romňaha a gela lestar avri o semenos, mušinen sodujdžene te landol andro pañi a ena nažuže dži rači.‘‘

O nažužipen la džuvlakro

¹⁹ „Sar la džuvľa hin peskre dživesa, hiñi nažuži efa dživesa. Sako, ko pes latar chudela, ela nažužo dži rači. ²⁰ Savoro, pre soste pašlola akor, sar pre late hin, ela nažužo a savoro, pre soste bešela, ela nažužo. ²¹ Sako, ko pes chudela lakre hadžostar, peske rajbinela o gada, landola andro pañi a ela nažužo dži rači. ²² Sako, ko pes chudela varesostar, pre soste oj bešelas, peske rajbinela o gada, landola andro pañi a ela nažužo dži rači. ²³ Či oda ela hadžos abo vareso aver, pre soste bešelas, te pes olestar vareko chudela, ela nažužo dži rači. ²⁴ Te o murš laha pašliľahas akor, sar pre late hin, džala pre leste lakro nažužipen a ela nažužo efa dživesa. Dojekh hadžos, pre savo ov pašlola, ela nažužo.

²⁵ Te la džuvľatar džal o vitok aver dživesa sar oda, so pre late hin sako čhon, abo te latar džal o vitok pal oda, sar pregele lakre dživesa; ela nažuži avke sar paš peskro čhoneskro nažužipen, medik latar džal o vitok. ²⁶ Dojekh hadžos, pre savo peske oj akor pašlola, ela nažužo avke sar oda hadžos, pre savo pašlol, sar la hin lakre dživesa. Dojekh veca, pre savi bešela, ela nažuži avke sar andre ola dživesa, sar pre late hin. ²⁷ Sako, ko pes chudela ole vecendar, ela nažužo. Mušinel peske te rajbinel o gada, te landol andro pañi a ela nažužo dži rači.

²⁸ Sar imar pre džuvľi na ela, rachinela efa dživesa a palis ela žuži. ²⁹ Pro ohtoto džives lela duje hrdličken abo duje holuben a anela len le rašaske paš o vudar andro Svetostankos. ³⁰ O rašaj anela jekhes pre obeta vaš o binos a dujtones pre labardi obeta. Kaleha o rašaj počinela anglo RAJ vaš lake, bo angle peskro vitok sas nažuži.

³¹ Kavke mušinen te likerel le Izraeliten oddelimen olestar, so lendar kerel nažuže, hoj te na meren andre peskro nažužipen vaš oda, hoj melardehas andre miro Svetostankos, savo hino maškar lende.‘‘

³² Kada zakonos hin prekal oda, kastar čuľal o vitok: Prekal oda kaske džal avri o semenos, savo les melarel; ³³ prekal e džuvľi, sava hin peskre dživesa; prekal o murš vaj džuvľi, kastar čuľal o vitok; a the prekal oda, ko pašlol la džuvľaha andre lakre nažuže dživesa.

16

*O džives, kana pes obetinel vaš o bini cale narodoskre**

¹ O RAJ vakerďa le Mojžišoha pal o meriben le duje Aronoskre čhavengro, save avle anglo RAJ la cudza jagaha a mule. ² O RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen tire phraleske le Aronoske, hoj te na avel ča kana kamel andro Neksveteder than pal o pochtan anglo kritos, so hin pre archa la zmluvakri, hoj te na merel, bo me man sikavava upral oda kritos andre chmara.

³ O Aron šaj avel andro Neksveteder than kavke: Anela le terne bikos pre obeta vaš o binos the le bakres pre labardi obeta. ⁴ Urela pre peste o pošvecimen ruchos the o telune gada le lanostar. Phandela pašal peste o lanovo sirimos a pro šero thovela o turbanos. Kala gada hine pošvecimen, vašoda landola andro pañi angloda, sar len pre peste urela. ⁵ Lela le Izraelitendar duje capen pre obeta vaš o binos a jekhe bakres pre labardi obeta.

* 16: 16,1 E hebrejiko čhib: Jom kipur

⁶ O Aron obetnela le bikos sar e obeta pro zmjereñje vaš peskro binos the vaš o bini peskra famelijakre. ⁷ Palis lela soduje capen a ačhavela len anglo RAJ paš o vudar andro Svetostankos. ⁸ O Aron čhivela o losi vaš soduj capi – jekh losos prekal o RAJ a dujto prekal o Azazel†. ⁹ O Aron anela le capos, pre savo perela le RAJESKRO losos, a obetnela les sar e obeta vaš o binos. ¹⁰ Ale ole capos, pre savo perela le Azazeloskro losos, anela te sikavel džidones anglo RAJ, hoj pre leste te kerel o obrados pro zmjereñje a te bičhavel les het pre pušta le Azazeloske.

¹¹ O Aron anela le bikos sar obeta vaš peskro binos, hoj te kerel e obeta pro zmjereñje vaš peste the vaš peskri famelija. Le bikos murdarela sar obeta vaš peskro binos, ¹² palis lela andre kadidloskri lopatka pherdo angara, so labon pro oltaris, the duj pherde burñika le voñave kadidloha a anela oda andre pal o pochtan andro Neksveteder than. ¹³ Thovela o kadidlos pre jag anglo RAJ a o thuv le kadidlostar zagaruvela o kritos, so hin pre archa la zmluvakri, hoj te na merel. ¹⁴ Palis lela le angušteha sikra le bikoskre ratestar a pokropinela o kritos anglal pre vichodno sera a le angušteha eftavar pokropinela the o than anglo kritos le rateha.

¹⁵ Paloda džala te murdarel le capos pre obeta vaš le manušengro binos a o rat lidžala andre pal o pochtan. Le caposkre rateha kerela tiš avke, sar kerda le bikoskre rateha – pokropinela le rateha o kritos the o than anglo kritos. ¹⁶ Kavke obžužarela o Neksveteder than le Izraelitengre nažužipnastar a kerela o obrados pro zmjereñje vaš le manušengre bini the nalačhipena. Kavke oda kerela le Svetostankoha, so hino andre lengro taboris pašal lengre nažužipena. ¹⁷ Sar o Aron džala andro Neksveteder than te kerel oda obrados pro zmjereñje, ñiko našti avel andro Svetostankos, medik na avela avri a na dokerela oda obrados pro zmjereñje vaš peste, vaš peskri famelija the vaš savore Izraeliti.

¹⁸ Palis džala paš o oltaris, so hin anglo RAJ, a kerela upre o obrados pro zmjereñje. Lela sikra le bikoskre ratestar the sikra le caposkre ratestar a makhela savore rohi le oltariskre. ¹⁹ Le angušteha les eftavar pokropinela le rateha. Kavke les obžužarela le Izraelitengre nažužipnastar a pošvecinela les.

²⁰ Sar dokerela e služba, savaha obžužarela o Neksveteder than, o Svetostankos the o oltaris, anela le džide capos prekal o Azazel. ²¹ O Aron thovela soduj vasta pre le caposkro šero, viznavinela upral leste savore bini le Izraelitengre, savore lengre nalačhipena the savore lengre vini. Avke thovela savoro pre le caposkro šero a dela les ole muršeske, so hino pre oda avrikidlo, hoj les te lidžal het pre pušta. ²² Oda murš mukela le capos pre pušta a o capos pre peste lela savore lengre bini pre ajso than, kaj nane nič.

²³ Palis o Aron džala andro Svetostankos, čhivela pal peste tele o lanova gada, so pre peste urda paš o vudar andro Neksveteder than a mukela len ode. ²⁴ Landola pro sveto than andro pañi a urela pre peste peskre gada. Palis avela avri a obetnela e labardi obeta vaš peske the e labardi obeta vaš o manuša. Avke kerela o obrados pro zmjereñje vaš peskre bini the vaš o bini le manušengre. ²⁵ O žiros pal e obeta vaš o binos labarela pro oltaris. ²⁶ Oda murš, savo ligenda le capos pre pušta ko Azazel, peske mušinel te rajbinel o gada a te landol andro pañi a palis šaj avel andro taboris. ²⁷ O bikos pre obeta vaš o binos the o capos pre obeta vaš o binos, savengro rat pes anda andro Neksveteder than pre obeta pro zmjereñje, pes mušinen te lidžal avri andral o taboris. Lengri cipa, o mas the o goja ena labarde. ²⁸ Oda murš, so len labarela, peske mušinela te rajbinel o gada a te landol andro pañi. Palis šaj avel andro taboris.

† 16:8 16,8 Šaj el oda o demonos, so dživel pre pušta.

²⁹ Kada hin o zakonos prekal tumende pro furt: Pro dešto džives andro eftato čhon tumen poscinena a pokorinena a na kerena nisavi buči – aňi o Izraeliti aňi o cudzinci, so bešen tumenca – ³⁰ bo andre oda džives pes vaš tumenge kerela o obrados pro zmjereňje, hoj te aven obžuzarde savore tumare binendar. Avke avena žuže anglo RAJ. ³¹ Oda hin o šabatoskro odpočinkos prekal tumende. Poscinena tumen a pokorinena. Kada zakonos hino pro furt.

³² O obrados pro zmjereňje kerela o nekbareder rašaj, savo sas pomazimen the ačhado andre rašajiko služba pal peskro dad. Urela pre peste o pošvecimen lanovo ruchos ³³ a kerela o obrados pro zmjereňje vaš o Neksveteder than, vaš o Svetostankos, vaš o oltaris, vaš o rašaja the vaš savore manuša. ³⁴ Kada zakonos ela prekal tumende pro furt: Jekhvar beršeste pes vaš o Izraeliti kerela o obrados pro zmjereňje, hoj lenge te aven odmukle savore bini.“

Savoro sas kerdo avke, sar oda o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

17

Kaj te obetinel

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Vaker ko Aron, ke leskre čhave the ke savore Izraeliti a phen lenge: ‚Kada prikazinda o RAJ: ³ Te varesavo Izraelitas murdarela pre obeta le bikos, le bakrores vaj la koza andro taboris abo avri pal o taboris ⁴ a na anela ole džviros paš o vudar andro Stanos sar daros pre obeta le RAJESKE, ela pre leste e vina vaš oda avričordo rat a mušinel te el tradlo het le Devleskre manušendar. ⁵ Kada hin vašoda, hoj o Izraeliti te anen le RAJESKE ola obeti, save obetinen pro mali. Akanastar len mušinen te anel le rašaske paš o vudar andro Svetostankos, hoj len te obetinen le RAJESKE sar e smiromoskri obeta. ⁶ O rašaj pokropinela le rateha le RAJESKRO oltaris paš o vudar andro Svetostankos, a labarela o žiros sar e obeta, so šukares voňinel le RAJESKE. ⁷ Avke imar ma obetinen o obeti le caposkre modlenge, savenca kerenas duchovno lubipen. Kada zakonos hino prekal tumende the prekal savore tumare pokoleňja pro furt.‘

⁸ A phen lenge mek: ‚Te varesavo Izraelitas abo cudzincos, so bešel tumenca, obetinel e labardi obeta abo aver obeta ⁹ a na anela la paš o vudar andro Svetostankos, hoj la ode te obetinel le RAJESKE, ajse dženes pes mušinel te tradel het le Devleskre manušendar.‘ “

Te na pes chal o rat

¹⁰ „ ‚Te varesavo Izraelitas abo cudzincos, so bešel tumenca, chala o rat, me lestar visarava miro muj. Sakones, ko chalahas o rat, tradava avri mire manušendar. ¹¹ Se andro rat hin o dživipen le teloskro. Me tumenge diňom o rat, hoj leha te keren pro oltaris o obrados pro zmjereňje vaš tumaro dživipen. Le rateha, andre savo hin o dživipen, pes dochudel o zmjereňje. ¹² Vašoda phendom le Izraelitenge: ‚Niko tumendar našti chal o rat, aňi o cudzincos, so bešel tumenca, našti les chal.‘ “

¹³ Te varesavo Izraelitas abo cudzincos, so bešel tumenca, chudela džviros abo čirikles, saves pes šaj chal, mušinela lestar te mukel avri o rat a te učarel oda andre la phuvaha. ¹⁴ Se andro rat hin o dživipen dojekhe teloskro. Vašoda phendom le Izraelitenge: ‚Našti chan nisavo rat, bo andre leste hin o dživipen dojekhe teloskro. Sako, ko chalahas o rat, ela tradlo het.‘ “

¹⁵ Sako, či o Izraelitas abo o cudzincos, ko chalahas ajse džviros, so murdalila, abo ajse, so sas rozchalo avre džvirostar, peske mušinel te rajbinel o gada, te landol andro paňi a ela nažužo dži rači. Palis ela žužo. ¹⁶ Te peske na rajbinela o gada a na landola andro paňi, hin les vina a lidžala vaš oda o trestos.‘ “

18

O zakoni pal o žužo dživipen

¹ O RAJ phenða le Mojžišoske: ² „Vaker ko Izraeliti a phen lenge: ‚Me som o RAJ, tumaro Del. ³ Tumen našti keren oda, so pes kerel andro Egipt, kaj bešenas; aňi našti keren oda, so pes kerel andro Kanaan, kaj tumen lidžav. Ma dživen avke sar on. ⁴ Tumen pes likerem pal mire zakoni a keren oda, so me tumenge prikazinav. Me som o RAJ, tumaro Del. ⁵ Dolikerem mire prikazi the zakoni. Bo oda manuš, ko len dolikerela, dživela lendar. Me som o RAJ.

⁶ Ńisavo murš našti džal paš e džuvli andral peskri famelija, hoj laha te pašlol. Me som o RAJ.

⁷ Ma ker ladž tire dadeske oleha, hoj pašloha tira daha. Hiňi tiri daj; našti laha pašlos.

⁸ Ma ker ladž tire dadeske oleha, hoj pašloha leskra avra romňaha, bo oleha kerđalas ladž tire dadeske.

⁹ Ma pašluv tira pheňaha, či hiňi tire dadeskri čhaj abo tira dakri čhaj, či imar uliła andre tiro kher abo avrether, našti laha pašlos.

¹⁰ Ma pašluv le časkra abo la čakra čaha, bo oleha kereha ladž tuke korkoreske.

¹¹ Ma pašluv le dadeskra avra romňakra čaha, bo hiňi tire dadeskri čhaj a hiňi tiri pheň.

¹² Ma pašluv le dadeskra pheňaha; oj hiňi tire dadeskri famelija.

¹³ Ma pašluv tira dakra pheňaha, bo oj hiňi tira dakri famelija.

¹⁴ Ma ker ladž le dadeskre phraleske oleha, hoj pašloha leskra romňaha; oj hiňi tiri nena.

¹⁵ Ma pašluv tira boraha. Oj hiňi tire časkri romňi; našti laha pašlos.

¹⁶ Ma pašluv le phraleskra romňaha, bo oleha kerđalas ladž tire phraleske.

¹⁷ Ma pašluv la džuvlaha a palis the lakra čaha abo lakra vnučkaha pal la čakri aňi pal le časkri sera. On hine lakri famelija. Kada ulahas igen nalači veca.

¹⁸ Ma le tuke tira romňakra pheňa sar avra romňa, hoj laha te pašlos, medik tiri romňi dživel.

¹⁹ Ma dža paš e romňi, hoj laha te pašlos akor, sar la hin peskre čhoneskre dživesa.

²⁰ Ma pašluv avre dženeskra romňaha, bo oleha tut meľarđalas andre.

²¹ Ńikaske tire čhavendar ma domuk te obetinel le Molochoske*; ma meľar andre o nav tire Devleskro. Me som o RAJ.

²² Ma pašluv le muršeha, avke sar pes pašlol la džuvlaha. Oda hin baro džungipen.

²³ Ma pašluv Ńisave džviroha, bo oleha tut meľarđalas andre. Aňi e džuvli te na avel paš o džviros, hoj leha te pašlol. Oda hin igen previsardi veca.

²⁴ Ńisave kale vecenca tumen ma meľaren andre! Bo kale savoreha pes meľarenas o narodi, saven tradav avri anglal tumende. ²⁵ Kavke pes meľarđa andre e phuv, ale me la mardom vaš lakre bini a e phuv čidi avri le manušen, so ode bešenas.

²⁶ Ale tumen dolikerem mire prikazi the zakoni a ma keren nič kale džungipnastar, aňi o Izraelitas aňi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. ²⁷ Bo savore kala džungipena kerenas o manuša andral kadi phuv, so kade dživenas angle tumende, avke sas e phuv meľardi andre. ²⁸ Te la meľarena andre, the tumen čhivela avri e phuv, avke sar čidi avri le naroden, so kade dživenas angle tumende.

²⁹ Sako, ko kerđahas ča jekh kale džungipnastar, ela tradlo het le Devleskre manušendar. ³⁰ Dolikerem mire prikazi a ma keren nič ole džungale vecendar, save

* **18:21** 18,21 e modla, savake obetinas le čhavoren

kerenas ola narodi angle tumende. Ma meľaren tumen andre ole vecenca. Me som o RAJ tumaro Del.' "

19

Pal o posveteňje the pal o pravos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prevaker ke savore Izraeliti a phen lenge: ‚Aven sveta, bo me, o RAJ, tumaro Del, som sveto.

³ Sako mi del pačiv peskra da the dades. Dolikeren mire šabatoskre dživesa. Me som o RAJ, tumaro Del.

⁴ Ma visaren tumen ko modli; ma keren tumenge le trastune devloren. Me som o RAJ, tumaro Del.

⁵ Sar obetinena le RAJESKE e smiromoskri obeta, anen la avke, hoj te arakhen milost andre leskre jakha. ⁶ La obetakro mas pes mušinel te chal andre oda džives, sar pes obetinel, abo pre dujto džives. So ačhela dži o trito džives, pes mušinel te labarel. ⁷ Te vareko oda chala pro trito džives, ela oda nažužo a na ela priilo. ⁸ Ela vina oles, ko oda chala, bo meľarda andre oda, so hin sveto le RAJESKE. Ela tradlo het le Devleskre manušendar.

⁹ Sar skideha upre o ulipen pal tiri phuv, ma skide les dži pal o agora la maľakre aňi ma skide oda, so tumenge pele pre phuv. ¹⁰ Ma visar tut dujtovar andre tiri viňica, hoj te skides upre o hroznos, aňi ma skide oda, so peľa pre phuv. Muk oda le čoreske the le cudzincoske. Me som o RAJ, tumaro Del.

¹¹ Ma čoren!

Ma klaminen!

Ma thoven avri jekh avreha!

¹² Ma le falošne vera pre miro nav, hoj te na meľares andre o nav tire Devleskro. Me som o RAJ.

¹³ Ma trapin avre dženes aňi les ma občorar. Počin oles, kas ilal andre buči, a ma zliker paš tute leskre love dži tosara.

¹⁴ Ma koš le kašukes, aňi ma thov nič pro drom tel o pindre le koreske, ale dara tut tire Devlestar. Me som o RAJ.

¹⁵ Ma previsar o čačipen pro sudos. Ma zaačh tut vaš ňikaske pro sudos vaš oda, hoj hino čoro abo barvalo, ale sudzin čačipnaha aver dženes.

¹⁶ Ma rozlidža o pletki maškar tire manuša.

Te džal varekaske pal o dživipen, ma užar a dža te svedčinel. Me som o RAJ.

¹⁷ Te tut hin vareso pre aver dženo, ma garuv e ňenaviš andre tiro jilo, ale dovaker leske, hoj te na lidžas vaš leske o binos.

¹⁸ Ma de pale aňi ma liker cholí pre ňikaste andral tumare manuša, ale kam avres avke sar tut korkores. Me som o RAJ.

¹⁹ Dolikeren mire zakoni.

Ma domuk, hoj pes te križinen duj druhi džviri.

Ma sadzin pre tiri maľa duj druhi semena.

Ma uri pre tute o gada, so hine side duje druhendar pochtanendar.

²⁰ Te vareko pašlola la otrokiňaha, savi hiňi mangadi avre muršeske, no na sas avricindi abo premukli pre sloboda, sodujđzene ena potrestimen. Ale na ena murdarde, bo oj na sas slobodno. ²¹ Vaš peskri vina oda murš anela le RAJESKE bakres pre obeta vaš e vina paš o vudar andro Svetostankos. ²² Palis o rašaj le bakreha pre obeta vaš e vina anglo RAJ počinela vaš o binos, so kerđa. A o binos pes leske odmukela.

²³ Sar avena andre phuv Kanaan a sadzinena všelijaka ovocna stromi, našti lendar takoj chan. Lengro ovocje tumenge ela zakazimen, našti len chan trin berš. ²⁴ Pro

štarto berš ela savoro lengro ovocje sveto, anena len sar e palikeribnaskri obeta le RAJESKE. ²⁵ Pro pandžto berš šaj chan lengro ovocje. Te kada kerena, barola tumenge buter ulipen. Me som o RAJ, tumaro Del.

²⁶ Ma chan nisavo mas le rateha.

Ma vražinen aňi ma čarinen.

²⁷ Ma strihinen tumenge o bala pro šero pal o seri aňi ma holinen o agora tumare bradengre.

²⁸ Ma čingeren tumen pro telos, sar roven vaš o mulo manuš, aňi ma tetinen tumenge pro telos o znaki. Me som o RAJ.

²⁹ Ma meľar tira čha oleha, hoj latar kereha lubňi. Te oda kereha, o manuša chudena te kerel o lubipen a e phuv pes pherdžarela le džungipnaha.

³⁰ Dolikeren mire šabatoskre dživesa a mi el tumen pačiv angle miro Svetostankos. Me som o RAJ.

³¹ Ma džan te phučel le vražňikendar aňi olendar, ko privičinen avri le mulen, hoj tumen lenca te na meľaren andre. Me som o RAJ, tumaro Del.

³² Den pačiv olen, kaske hin buter berša. Ušten upre anglo manuša, saven hin šiva bala, a daran tumen tumare Devlestar. Me som o RAJ.

³³ Te bešela cudzo manuš andre tumari phuv, ma trapinen les. ³⁴ Oda cudzo manuš, so bešel tumenca, ela sar jekh tumendar. Kamen les avke sar pes, bo the tumen sanas o cudzinci andro Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del.

³⁵ Ma thoven ňikaha avri aňi ma klaminen, sar merinen e mira abo sar važinen pre vaha. ³⁶ Sar važinen, mi el tumen pačivali vaha, pačivali mira the čače nadobi, savenca merinena e mol vaj e pšeňica. Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt.

³⁷ Dolikeren savore mire zakoni the prikazi a dživen pal lende. Me som o RAJ.‘‘

20

O trestos vaš e modloslužba

¹ O RAJ phendā le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge: ‚Te vareko le Izraelitendar abo le cudzincendar, save bešen andro Izrael, dela peskre čhavendar la modlake Moloch, mušinel te merel. Savore manuša odarik les murdarena le barenca. ³ Me korkoro džava pre leste a tradava les avri leskre manušendar, bo diňa le Molochoske peskre čhavendar a oleha meľarđa miro Svetostankos a kerđa ladž mire svete naveske. ⁴ Te o manuša andral leskri phuv peske na kerdehas nič olestar, hoj oda manuš diňa peskre čhavendar le Molochoske, a te les na murdardehas, ⁵ akor me korkoro džava pre leste the pre leskri famelija a tradava les avri le manušendar jekhetane olenca, ko nane verna a lašaren le Moloch avke sar ov.‘‘

Te na džal pal o vražňika

⁶ „ ‚Te vareko kerela o duchovno lubipen oleha, hoj džala te phučel le vražňikendar abo olendar, ko privičinen avri le mulen, pre ajso manuš džava a tradava les avri leskre manušendar.‘‘

Pal o posveteňje

⁷ „ ‚Pošvecinen tumen a aven sveta, bo me som o RAJ, tumaro Del. ⁸ Dolikeren o prikazi a dživen pal lende. Me som o RAJ, ko tumendar kerel sveta manuša.

⁹ Sako, ko košel peskre dades abo peskra da, mušinel te merel. Vaš oda, hoj košla peskre dades abo peskra da, ov hino vinnovato vaš peskro meriben.

¹⁰ Te vareko kerela lubipen la džuvlaha, so hiňi veraduňi avre Izraelitaha, mušinen te merel the o lubaris the e lubňi.

¹¹ Te vareko pašlola le dadeskra romňaha, oleha kerela ladž peskre dadeske. Sodujždžene mušinen te merel; on hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹² Te vareko pašlola peskra boraha, sodujždžene mušinen te merel. Kerde o džungipen. On hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹³ Te vareko pašlola le muršeha, avke sar pes pašlol la džuvľaha, sodujždžene mušinen te merel, bo kerde o džungipen. On hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹⁴ Te peske vareko lela romňake varesava da jekhetane la čhaha, oda hin baro džungipen. Akor mi labaren the les the soduje džuvľen, hoj kada baro džungipen te na ačhel maškar tumende.

¹⁵ Te varesavo murš pašlola le džviroha, mušinel te merel a le džviros kampil te murdarel.

¹⁶ Te varesavi džuvľi avela paš o džviros a pašlola leha avke sar le muršeha, murdareha the la džuvľa the le džviros. Mušinen te merel. On hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹⁷ Te peske vareko lela romňake peskra pheňa, či pal le dadeskri sera abo pal la dakri sera, a pašlona jekh avreha, hin oda o džungipen. Sodujždžene ena tradle het peskre manušendar avke, hoj oda sako dikhela. Kerďa ladž peskra pheňake a lidžala vaš oda e vina.

¹⁸ Te vareko pašlola la džuvľaha akor, sar la hin lakre dživesa, ta odučharela oda than, khatar lake džal o rat, a the oj oda odučharela. Sodujždžene ena tradle het peskre manušendar.

¹⁹ Na pašloha le dadeskra abo la dakra pheňaha, bo lake kerďalas ladž. Sodujždžene san vinnovata.

²⁰ Te vareko pašlola peskra nenaha, kerela ladž peskre bačiske. Sodujždžene ena vinnovata vaš peskro binos a merena bi o čhave.

²¹ Te peske lela vareko le phraleskra romňa, hin oda o džungipen, bo kerela ladž peskre phraleske. Ačhena bi o čhave.

²² Dolikeren savore mire prikazaňja the savore mire zakoni. Dživen pal lende, hoj tumen te na čhivel avri odí phuv, andre savi tumen lidžav, hoj ode te bešen. ²³ Ma keren o zviki ole narodengre, saven tradav het angle tumende. On mange džungľile, bo kada savoro kerenas. ²⁴ Ale tumenge phendom: „Lena tumenge lengri phuv a me tumenge la dava sar đedictvos – e phuv, andre savi čulal o thud the o medos.“ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen oddelindom kale narodendar.

²⁵ Vašoda džanen, savo rozđjel hin maškar o žužo the nažužo džviros a maškar o žužo the nažužo čiriklo, a keren pal oda. Ma melaren tumen andre ole džviroha, ole čirikleha aňi oleha, so pes cirdel pal e phuv – olenca, saven oddelindom, hoj te aven tumenge nažuže. ²⁶ Avena mange sveta, bo me, o RAJ, som sveto a me tumen oddelindom le narodendar, hoj te aven mire.

²⁷ Te vareko tumendar, či murš abo džuvľi, vražinela abo privičinela avri le mulen, mušinel te merel. Murdaren len le barenca. On hine vinnovata vaš peskro meriben.’ “

21

O prikazi le rašajenge

¹ O RAJ phenďa le Mojžišoske: „Phen le rašajenge, le Aronoskre čhavage, kada: „Ma melaren tumen andre oleha, hoj avľanas pašes ko mulo manuš tumare manušendar. ² Ča te merela vareko le rašaskra famelijatar, či e daj, o dad, o čhavo, e čhaj abo o phral, o rašaj šaj avel pašes. ³ Šaj avel pašes the paš e pheň, savi hiňi slobodno, na geľa romeste a mek dživel paš leste; the laha pes šaj melarel. ⁴ O rašaj te na melarel pes andre aňi akor, te merel vareko, ko leske ačhila famelija pal o bijav; te na džal pašes paš o mulo, bo avke ačhela nažužo.

⁵ O rašaj te na strihinel peske o bala, te na holinel e brada aňi te na čingernel pes pro ťelos, hoj te sikavel e žala. ⁶ O rašaja mušinen te ačhel sveta peskre Devleske a našti melaren andre leskro nav. Anen le RAJESKE o jagale obeti, o chaben peskre Devleskro, vašoda mušinen te ačhel sveta.

⁷ Ma len tumenge romňake la džuvľa, so hiňi melardi le lubipnaha, aňi la džuvľa, sava mukľa lakro rom, bo tumen, o rašaja, san sveta tumare Devleske.

⁸ A tumen, manušale, len le rašajen sar svetonen, bo on anen o chabeneskre obeti tumare Devleskre. Vašoda ena tumenge sveta, bo me, o RAJ, som sveto – me, savo tumen pošvecinav.

⁹ Te pes le rašaskri čhaj melarela andre le lubipnaha, kerela ladž peskre dađeske; mušinen la te labarel andre jag.‘“

O prikazi le nekbareder rašaske

¹⁰ „O nekbareder rašaj hin oda maškar peskre phrala, saveske sas pro šero avričhido olejos pro pomazaňje a saveske sas dino te urel pre peste rašajika gada, vašoda našti peske mukel o bala pro šero rozburimen a našti pre peste čingernel o gada. ¹¹ Našti avel pre oda than, kaj hin o mulo manuš, hoj pes te melarel. Aňi te oda ela leskro dađ abo leskri dađ, ¹² našti džal avri andral o Svetostankos peskre Devleskro, hoj les te na melarel andre, bo sas le olejoha pro pomazaňje oddino le Devleske. Me som o RAJ.

¹³ Mušinel peske te lel romňake pačivala čha. ¹⁴ Našti peske lel romňake vdova abo džuvľa, sava mukľa o rom, abo džuvľa, so sas melardi le lubipnaha. Mušinel peske te lel romňake pačivala čha peskre manušendar, ¹⁵ hoj te na melarel andre o potomstvos maškar peskre manuša. Me som o RAJ, savo lestar kerel sveto.‘“

Mek aver prikazi le rašajenge

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ „Phen le Aronoske: ‚Te varekas tire potomkendar ulahas varesavi ťelesno chiba, oda dženo našti anel o chaben peskre Devleskro. ¹⁸ Bo űiko, kaš hin varesavi ťelesno chiba, našti kerel kadi služba: űiko, ko hino koro abo bango; űiko, kaste hin vareso o muj abo kas hin jekh vast abo jekh pindro bareder; ¹⁹ űiko, kaste hin phago o vast abo phago o pindro; ²⁰ űiko, ko hino pukľato abo na dobarila avri; abo kas hin vareso pre jakh; abo kas hin nasvaliben pre cipa; aňi űiko, kasko hino muršikano udos poškodzimen. ²¹ űiko le rašaskre Aronoskre čhavendar, saves hin varesavi ťelesno chiba, našti anel pro oltaris e obeta le RAJESKE. Hin les chiba, vašoda našti anel o chaben peskre Devleskro. ²² No šaj chal o neksveteder chaben the o sveto chaben peskre Devleskro. ²³ Ale našti džal andro Svetostankos paš o pochtan aňi paš o oltaris, bo hin les e ťelesno chiba. Našti melarel miro Svetostankos, bo me som o RAJ, savo lendar kerel sveta.‘“

²⁴ Avke oda o Mojžiš phenda le Aronoske, leskre čhavage the savore Izraelitenge.

22

Ko šaj chal le obetendar

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Aronoske the leskre čhavage, hoj te keren pačivales le svete darenca, save o Izraeliti oddelinde prekal mande, a te na keren ladž mire svete naveske. Me som o RAJ.

³ Phen lenge: ‚Prekal savore pokoleňja, so avena, te vareko tumare potomkendar gelahas paš ola sveta veci, save o Izraeliti oddelinde prekal o RAJ, a ulahas nažužo, kajso manuš pes mušinel te tradel het pašal miro muj. Me som o RAJ.

⁴ Te varekas andral o potomstvos le Aronoskro ulahas o nasvaliben pre cipa abo lestar gelahas o vitok, našti chal le svete obetendar, medik pes na obžužarela. Ela

nažužo the akor, te pes chudňahas varesave vecendar, save sas meľarde andre le mule manušestar, abo te lestar geľahas avri o semenos. ⁵ Meľardahas pes andre the akor, te pes chudňahas varesave džvirostar, so pes cirdel pal e phuv, abo varekatar, kastar pes šaj meľardahas andre varesave nažužipnaha. ⁶ Oda rašaj, ko pes chudňahas varesostar kajsestar, ela dži rači nažužo a ča te pes calo landarela andro paňi, šaj chal le svete obetendar. ⁷ Sar zadžala o kham, ela žužo a palis šaj chala le svete obetendar, bo oda hin leskro chaben. ⁸ Našti chal le džviros, savo murdalila abo sas čhingerdo avre džvirostar; oleha pes meľardahas andre. Me som o RAJ.

⁹ Savore rašaja mi dolikeren miro prikazis, hoj pre peste te na anen varesavo binos a te na meren vašoda, hoj na kerenas pal oda. Me som o RAJ, savo lendar kerel sveta.

¹⁰ Oda manuš, savo nane rašaj, našti chal le svete obetendar; našti lendar chal aňi oda, ko avla te presovel ko rašaj, aňi oda, kas ila o rašaj andre buči. ¹¹ Ale te o rašaj varekas cinela otrokoske, oda manuš šaj olestar chal. Leskre chabenestar šaj chan savore, ko ulile andre leskro kher. ¹² Te le rašaskri čhaj geľa romeste vaš o murš, savo nane rašaj, našti chal le svete obetendar. ¹³ Ale te le rašaskri čhaj ačhela vdova abo te la mukela o rom a na ela la čhave, a avela pale te bešel andro kher peskre dadeskro, avke sar bešelas, sar sas terňi, šaj chal le dadeskre chabenestar. Ale ňiko cudzo našti leskre chabenestar chal.

¹⁴ Te vareko chalahas le svete obetendar, ale na džanelas olestar, dela pale le rašaske ola obetakre dari a paš oda mek dothovela biš (20) percent. ¹⁵ O rašaja našti domuken, hoj vareko te meľarel o sveta obeti, save o Izraeliti anen le RAJESKE, ¹⁶ bo te oda kerdehas, andehas e vina pre ola, ko chalehas le svete obetendar. Me som o RAJ, savo len pošvecinel.‘“

Te anel o obeti bi e chiba

¹⁷ O RAJ phendā le Mojžišoske: ¹⁸ „Phen le Aronoske, leskre čhavage the savore Izraelitenge kada: ‚Te vareko tumendar – či oda ela o Izraelitas abo o cudzincos, savo bešel andro Izrael – anela peskri obeta sar e labardi obeta le RAJESKE, či oda ela o daros, pal savo diňa lav, abo o daros, so del korkoro pestar, ¹⁹ mušinel te anel le samcos bi e chiba le dobitkostar vaj le bakrendar abo le kozendar, hoj o RAJ oda te prilel. ²⁰ Ma obetinen ňisave džviros, saves hin varesavi chiba, bo oleha na arakhena milost andre jakha le RAJESKRE. ²¹ Te vareko anel e smiromoskri obeta le dobitkostar abo le bakrendar le RAJESKE, hoj te dolikerel peskro lav, savo diňa, abo te odi obeta del korkoro pestar, o džviros mušinel te el bi e chiba, hoj o RAJ les te prilel. ²² Le RAJESKE našti anen ňisave džviros, so hino koro, bango, geralo, phage labenca, chrastenca abo hňisave phumenca. Kajse džviros na anena pro oltaris le RAJESKE pre jagali obeta. ²³ Pre obeta, so o manuš del korkoro pestar, šaj anen le bikos abo le bakres, saves hin jekh pindro cikneder abo bareder. Ale pre odi obeta, so diňan lav le RAJES, našti, bo kajso džviros o RAJ na prilela. ²⁴ Ma obetinen le RAJESKE ňisave džviros, saves hin odčhimen, pripučimen, prečhimen abo prikikidlo semeňikos. Kada našti keren andre tumari phuv. ²⁵ Ma prilen le cudzincostar ňisave kajse džviros, hoj les te obetinen sar o chaben tumare Devleskro. Le džviros hin chiba a na ela le RAJESKE pre dzeka.‘“

²⁶ O RAJ phendā le Mojžišoske: ²⁷ „Te varekaske ulola gurumňori, bakroro abo cikňi kozica, mi ačhel efa džives paš peskri daj a paloda pes šaj prilel oda džvirocis pre jagali obeta le RAJESKE. ²⁸ Ma murdaren andre oda jekh džives la gurumňa abo la ovečka lakre ciknoreha. ²⁹ Te anena le RAJESKE e palikeribnaskri obeta, anen la avke, hoj o RAJ tumen te prilel. ³⁰ Mušinen la te chal andre oda džives, sar sas obetimen. Ma muken latar nič dži tosara. Me som o RAJ.

³¹ Dolikeren mire prikazi a dživen pal lende. Me som o RAJ. ³² Ma keren ladž mire svete naveske, hoj te avav lašardo sar sveto maškar o Izraeliti. Me som o RAJ, savo tumendar kerel sveta. ³³ Ilom tumen avri andral o Egipt, hoj te avav tumaro Del. Me som o RAJ.“

23

Le RAJESKRE inepi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge: ‚Kala hine o inepi le RAJESKRE, pre save vičinena le manušen a zdžana tumen jekhetane, hoj man te lašaren. Kala hine mire inepi.‘“

O šabat

³ „Šov dživesa pes kerela buči, ale pro eftato džives ela o šabat, oda džives ela pro odpočinkos a zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena nisavi buči, oda hin o šabat le RAJESKRO všadzík, kaj bešena.‘“

*E Patrađi**

⁴ „Kala hin le RAJESKRE inepi, kana jekhetane lašarena le RAJES. Likerena len andre ola dživesa, so hine pre oda dine: ⁵ Andro ešebno čhon pro dešuštarto (14.) džives, sar zadžala o kham, chudela le RAJESKRI Patrađi. ⁶ Pro dešupandžto (15.) džives andre oda čhon hin le RAJESKRO inepos le Marengro bi o Kvasos a efta dživesa chana o mare bi o kvasos. ⁷ Andre ešebno džives na kerena nisavi buči a zdžana tumen jekhetane, hoj man te lašaren. ⁸ Efta džives anena le RAJESKE e jagali obeta. Pro eftato džives na kerena nisavi buči a pale tumen zdžana jekhetane, hoj te lašaren le RAJES.‘“

E obeta le ešebne ulipnastar

⁹ O RAJ pale prevakerda ko Mojžiš: ¹⁰ „Phen le Izraelitenge: ‚Sar avena andre odi phuv, savi tumenge dav, a skidena lakro ulipen upre, anen o ešebno snopos tumare ulipnastar le rašaske. ¹¹ Ov hazdela upre oda snopos anglo RAJ, hoj pes oda te prilel vaš tumenge. Pre aver džives pal o šabat o rašaj oda hazdela upre. ¹² Andre oda džives, sar anena o snopos, le RAJESKE anen the jekheberšeskre bakrores bi e chiba pre labardi obeta. ¹³ Paš oda anena the e chabeneskri obeta: duj kili aro mišimen le olejoha pre obeta, so šukares voñinel le RAJESKE; paš oda mek litra mol pre molakri obeta. ¹⁴ Dži akor, medik na anena le RAJESKE odi obeta, na chana o maro, o peko zrnos aňi o švižo zrnos. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja všadzík, kaj bešena.‘“

O inepos le Kurkengro†

¹⁵ „Rachinen avri efta cala kurke ole dživesestar pal o šabat, sar andan o snopos pre hazdli obeta. ¹⁶ Mušinen te rachinel penda dživesa – dži o ešebno džives pal ola efta kurke – a akor anena le RAJESKE e nevi chabeneskri obeta. ¹⁷ Dojekh famelija anela kheral duj mare pre hazdli obeta. Pekena duj mare andral o duj kili aro le kvasoha a anena oda le RAJESKE pre hazdli obeta tumare ešebne ulipnastar. ¹⁸ Jekhetane ole marenca anena the efta jekheberšeskre bakroren bi e chiba, jekhe bikos the duje bakren pre labardi obeta le RAJESKE. Anena len la chabeneskra obetaha the la molakra obetaha pre jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁹ Anena the jekhe capos pre obeta vaš o binos the duje jekheberšeskre bakroren pre smiromoskri obeta. ²⁰ O rašaj ole duje bakroren le mareha andral o ešebno ulipen hazdela upre anglo RAJ pre hazdli obeta. Kala obeti hine sveta le RAJESKE a patrinen

* 23:3 23,4 E hebrejiko čhib: Pesach † 23:14 23,15 E hebrejiko čhib: Šavuot

le rašaske. ²¹ Andre oda džives tumen zdžana, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena nisavi buči. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja všadzík, kaj bešena.

²² Sar skidena upre o ulipen andre tumari phuv, ma skiden pal tumare mali savoro dži pal o agora aňi oda, so tumenge peľa pre phuv. Muken oda le čorenge the le cudzincenge. Me som o RAJ, tumaro Del.’“

O inepos le Trubengro‡

²³ O RAJ prevakerďa ko Mojžiš: ²⁴ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Andro eftato čhon pro ešebno džives tumen ela o šabatoskro odpočinkos; zdžana tumen jekhetane, hoj te lašaren le RAJES, a trubinena pro trubi. ²⁵ Ma keren nisavi buči, ale anen le RAJESKE e jagali obeta.’“

O Džives pro zmjereňjeŠ

²⁶ O RAJ prevakerďa ko Mojžiš: ²⁷ „Andre oda eftato čhon pro dešto džives ela o Džives pro zmjereňje. Zdžan tumen jekhetane te lašarel le RAJES. Poscinen a pokorinen tumen a anen le RAJESKE e jagali obeta. ²⁸ Andre kada džives ma keren nisavi buči, bo oda hin o Džives pro zmjereňje, kana pes kerel o zmjereňje vaš tumenge anglo RAJ, tumaro Del. ²⁹ Sako, ko pes na poscindahas andre kada džives, ela tradlo het peskre manušendar. ³⁰ Zničínava mire manušendar sakones, ko kerdahas andre kada džives varesavi buči. ³¹ Ma keren nisavi buči. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja všadzík, kaj bešena. ³² Ela oda prekal tumende o šabatoskro odpočinkos a poscinenena tumen. Račatar pro eňato džives andre oda eftato čhon dži rači pro dešto džives dolikeren tumaro šabat.’“

*O inepos le Stankengro**

³³ O RAJ prevakerďa ko Mojžiš: ³⁴ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Andre oda eftato čhon pro dešupandžto džives chudel o inepos le Stankengro prekal o RAJ, savo likerela efa dživesa. ³⁵ Pro ešebno džives na kerena nisavi buči a zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES. ³⁶ Efa dživesa anena le RAJESKE e jagali obeta. Pro ohtoto džives tumen pale zdžana jekhetane, hoj te lašaren le RAJES, a anena e jagali obeta le RAJESKE. Oda hin o inepos, kana tumen zdžana te lašarel le RAJES a na kerena nisavi buči.

³⁷ Kala hine le RAJESKRE inepi, pre save vičínena le manušen jekhetane, hoj te lašaren le RAJES. Anena le RAJESKE e labardi obeta, e chabeneskri obeta, e smiromoskri obeta the e molakri obeta pal oda, savi obeta kampil te anel pre oda ineposkro džives. ³⁸ Kala obeti anena le RAJESKE mek paš ola obeti, so pes imar kerel prekal o RAJ: o obeti pro šabatoskre dživesa, o obeti, save pes anel vaš oda, hoj pes del lav, the o obeti, save den korkore pestar.

³⁹ Pro dešupandžto (15.) džives andro eftato čhon, paloda, sar skidňan upre o ulipen, oslavinena le RAJESKRO inepos efa dživesa. Pro ešebno the pro ohtoto džives ela o šabatoskro odpočinkos. ⁴⁰ Andro ešebno džives lena o ovocje pal o nekfeder stromi, o palmova konara, o konara pal o prajtengre stromi the o konara pal o paňengre virbi a efa džives radisaľona anglo RAJ, tumaro Del. ⁴¹ Oslavinen kada inepos efa džives andro berš. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja. Oslavinen les andro eftato čhon. ⁴² Efa dživesa dživen avri tel o streškici. Savore Izraeliti dživena tel o streškici, ⁴³ hoj savore tumare pokoleňja te džanen, hoj diňom le Izraelitenge te dživel tel o streškici, sar len iľom avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del.’“

‡ 23:22 23,23 E hebrejiko čhib: Jom terua Š 23:25 23,26 E hebrejiko čhib: Jom kipur * 23:32 23,33 E hebrejiko čhib: Sukot

⁴⁴ Kavke o Mojžiš vakerelas le Izraelitenge pal o inepi, so diña o RAJ.

24

O olejos andro svietňikos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge, hoj tuke te anen o žužo olivovo olejos, hoj o švetlos furt te labol andro svietňikos. ³ O Aron pes starinela pal oda, hoj o švetlos te labol račatar dži tosara anglo RAJ andro Svetostankos anglo pochtan, pal savo hin e archa la zmluvakri. Kada prikazis mušinen te dolikerel tumare pokoleňja pro furt. ⁴ O Aron furt dela varekaske pes te starinel pal o lampi pro žužo somnakuno svietňikos anglo RAJ.“

O sveta mare

⁵ „Le o nekfeder aro a pek olestar dešuduj mare, jekh maro duje kilendar. ⁶ Thov len anglo RAJ pro žužo somnakuno skamind a sthov len andro duj šori, šov mare andre jekh šoros. ⁷ Paš dojekh šoros thov o žužo kadidlos, savo pes labarela vaš o mare sar jagali obeta le RAJESKE. ⁸ Kala mare ena furt thode anglo RAJ pre dojekh šabat. Kada pes kerela vaš o Izraeliti sar večno zmluva. ⁹ O mare ena prekal o Aron the prekal leskre čhave. Chana len pro sveto than, bo oda hin igen sveto kotor le RAJESKRE jagale obetendar prekal o rašaja. Kada hin prekal lende pro furt.“

O meriben vaš o košiben

¹⁰ Jekhvar geľa maškar o Izraeliti jekh murš, saves sas daj Izraeličanka a dad Egiptanos, a vesekedindā pes avre Izraelitaha andro taboris. ¹¹ E daj ole muršeskri pes vičinelas Šelomit a sas le Dibriskri čhaj andral o kmeňos Dan. Oda murš namištes vakerelas pro Del a košelas. Avke les ande ko Mojžiš. ¹² Phandle les andre, medik lenge o RAJ na phenela so leha te kerel.

¹³ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁴ „Lidža oles, ko košelas le Devles, avri andral o taboris. Ode leske savore, ko les šunde te košel, thovena o vasta pro šero a savore manuša les murdarena le barenca. ¹⁵ Phen le Izraelitenge: „Sako, ko košlahas le Devles, lidžala vaš peskro binos o trestos. ¹⁶ Sako, ko namištes vakerdahas pre le RAJESKRO nav, mušinel te merel. Či ela cudzincos abo Izraelitas, savore manuša les murdarena le barenca, te namištes vakerela pre le RAJESKRO nav.

¹⁷ Sako, ko murdarela manušes, ela murdardo. ¹⁸ Sako, ko murdarela varekaske le džviros, mušinela leske te del pale avre džviros; o džvipen vaš o džvipen. ¹⁹ Oleske, ko dukhavela varekas, ela kerdo avke, sar kerđa ov: ²⁰ o phago kokalos vaš o phago kokalos, e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand. Savi dukh kerđa avreske, ajsi dukh ela kerđi the leske. ²¹ Oda, ko murdarela varekaske le džviros, mušinela leske te del pale vaš oda džviros, ale oda, ko murdarela manušes, ela murdardo. ²² Jekh zakonos ela prekal o cudzincos the prekal o Izraelitas. Me som o RAJ, tumaro Del.’“

²³ Sar kada o Mojžiš phenda le Izraelitenge, ligende avri andral o taboris oles, ko košelas, a murdarde les le barenca. O Izraeliti kerde avke, sar oda o RAJ prikazindā le Mojžišoske.

25

E phuv peske odpočovinela eftato berš

¹ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš pro verchos Sinaj: ² „Phen le Izraelitenge: „Sar avena andre phuv, savi tumenge dav, odpočovinela peske e phuv a likerela o šabat prekal o RAJ sako eftato berš. ³ Šov berš sadzineha pre tiri maľa, šov berš strihineha tiri viňica a skideha lengro ulipen. ⁴ Ale pro eftato berš peske e phuv mušinel te odpočovinel, ela la o šabatoskro odpočinkos – o šabat prekal o RAJ. Ma sadzin pre tiri maľa aňi

ma strihin tiri viñica. ⁵ Ma skide oda, so barila korkoro pestar, ma skide o hroznos pal tiri viñica. Oda berš peske e phuv odpočovinel. ⁶ Savoro, so pre phuv barola andre oda berš, šaj chaha tu, tiro sluhas, tiri služka, tiro robotňikos the cudzincos, savo bešel ke tute. ⁷ The tiro dobitkos the o džviri, so hine andre tiri phuv, šaj chana savorestar, so upre barola.‘ “

O Radišagoskro berš

⁸ „,Rachin avri efta šabatoskre berša – eftavar po efta – oda hin saranda the eña (49) berša. ⁹ Palis pes trubinela zorales pro bakrano rohos pro dešto džives andro eftato čhon, andro Džives pro zmjereñje. Trubinela pes pal cali phuv. ¹⁰ Avke pošvecinena o pendato berš a dena te džanel savore manušenge andre tumari phuv, hoj hin e sloboda. Oda ela o Radišagoskro Berš prekal tumende, kana sako chudela pale peskro majetkos a sako, ko sas bikendo sar otrokos, ela premuklo a džala pale paš peskri famelija. ¹¹ O pendato berš ela prekal tumende o Radišagoskro Berš. Ma sadzinen aňi ma skiden oda, so barila korkoro pestar, aňi ma skiden o hroznos, savo barila, kajte e viñica na sas strihimen. ¹² O Radišagoskro Berš ela prekal tumende sveto. Chana ča oda, so barola pre mała korkoro pestar.‘ “

Sar te bikenel abo te cinel e mała

¹³ „,Andre kada Radišagoskro Berš sako chudela pale peskro majetkos.

¹⁴ Vašoda te bikeneha tumare manušenge varesavi phuv abo te la lendar cineha, ker oda mištes. ¹⁵ Te cineha tumare manušestar e mała, počineha leske pal oda, keci berša pregele pal o Radišagoskro Berš. Ov tuke bikenela pal oda, keci berša tuke ačhel te skidel upre o ulipen dži o Radišagoskro Berš. ¹⁶ Te ačhela buter berša, mangela pes buter vaš e mała; te ačhel frimeder berša, mangela pes frimeder. Bo pes bikenel pal oda, keci berša pes skidela upre o ulipen. ¹⁷ Ma thoven avri jekh avreha. Daran tumen le Devlestar, bo me som o RAJ, tumaro Del.

¹⁸ Dolikeren mire prikazaňja, šunen mire zakoni a dživen pal lende, hoj te bešen andro smirom andre tumari phuv. ¹⁹ E phuv tumenge anela peskro ulipen, chana čales a bešena ode andro smirom. ²⁰ Tumen šaj phučen: „So chaha pro eftato berš, te na sadzinaha aňi na skidaha upre o ulipen?“ ²¹ Pro šovto berš tumen požehňinava avke, hoj tumenge barola dos ulipen pro trin berš. ²² Sar sadzinena pro očitoto berš, chana le phurane ulipnastar, medik na dobarola o ulipen pro eňato berš.‘ “

²³ „,E phuv pes našti bikenel pro furt, bo hiňi miri. Tumen san ke ma ča sar o cudzinci the sar ola, ko kade ča bešen. ²⁴ Andre cali tumari phuv mušinen te kerel avke, hoj pes e phuv, so sas bikendi, te del te odcinel pale.

²⁵ Te vareko le Izraelitendar ačhela čoro a mušinela te bikenel peskri phuv, akor mušinel te avel leskri nekpašeder famelija a te cinel la pale. ²⁶ Te ole manušes na ela ņiko, ko šaj odi mała cindahas avri, a palis oda manuš barvalola a ela les pre oda, hoj la te cinel pale, ²⁷ rachinela avri o berša, kanastar e mała bikenda a počinela oleske, kaske la bikenda pal oda, keci berša ačhen dži o Radišagoskro Berš. Kavke dochudela pale peskri mała. ²⁸ Ale te les na ela pre oda, hoj la te cinel pale, akor odi mała, so bikenda, ačhela oleske, ko la cinda, dži o Radišagoskro Berš. Andro Radišagoskro Berš pes odi mała dela pale ole manušeske, ko la bikenda, a kavke dochudela pale peskri mała.‘ “

Sar te bikenel abo te cinel o kher

²⁹ „,Te vareko bikenela peskro kher andro foros ohradzimen le murenca, ela les berš pre oda, hoj les te cinel pale akorestar, kanastar les bikenda. Jekh calo berš les šaj cinel pale. ³⁰ Ale te les na cinela pale tel jekh berš, oda kher andre oda foros ačhela oleske, ko les cinda, the leskre potomkenge pro furt. Oda, ko les cinda, na mušinela te del pale oda kher aňi pro Radišagoskro Berš. ³¹ Ale o khera andro gava,

save nane ohradzimen le murenca, pes rachinena avke sar o maľi. Oda, ko bikenda o kher, šaj les cinela pale, abo šaj užarel pro Radišagoskro Berš, kana les chudela pale.

³² No andro fori le Levitengre peske o Leviti furt šaj cinen pale peskre khera. ³³ Te vareko le Levitendar peske na cinela pale oda kher andre peskro foros, ta chudela les pale pro Radišagoskro Berš, bo o khera andro fori le Levitengre hine lengro d'edictvos maškar o Izraeliti. ³⁴ Ale o maľi pašal lengre fori pes naši bikenen, bo hine lengro d'edictvos pro furt. ‘ ‘

Te na pes lel interesis le Izraelitendar

³⁵ „ Te vareko le Izraelitendar ačhela čoro a na ela les pro chaben, ta pomožinen leske avke, sar oda kerđanas olenge, ko avle te bešel andre tumari phuv, sar cudzinci, hoj te dživen maškar tumende. ³⁶ Ma len lestar řisavo interesis, ale daran tumen le Devlestar a domuken leske te dživel paš tumende. ³⁷ Ma den les kečeň love interesih; ma den les chaben avke, hoj upre vareso te zaroden. ³⁸ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt, hoj tumenge te dav o Kanaan a te avav tumaro Del. ‘ ‘

O prikazi pal o otroka

³⁹ „ Te vareko le Izraelitendar ačhela čoro a bikenela pes tuke otrokoske, ma de leske te kerel le otrokoskri buči. ⁴⁰ Liker les avke sar oles, kas ilal andre buči, abo sar oles, ko avla te bešel andre tiri phuv. Mi kerel prekal tu buči dži o Radišagoskro Berš. ⁴¹ Palis tutar džala het the le čhavenca a avela pale ke peskri famelija, paš o majetkos peskre dadengro. ⁴² Vašoda, hoj o Izraeliti hine mire služobňika, saven ilom avri andral o Egipt, naši len te bikenel sar otroken. ⁴³ Ma av pre lende nalačo the zoralo, ale dara tut tire Devlestar.

⁴⁴ Ole narodendar, so hine pašal tumende, šaj tumenge cinen otrokos abo otrokiňa. ⁴⁵ Šaj cinen otrokenge the le čhaven le cudzincendar, save dživen maškar tumende. Kajse čhave, so ulile andre tumari phuv, šaj tumenge patrinen. ⁴⁶ Šaj len muken tumare čhavage sar d'edictvos, šaj ačhen tumare otrokenge pro furt. Ale ma aven zorale pre tumare phrala, pro Izraeliti.

⁴⁷ Te o cudzincos, savo avla paš tute te bešel, barvalola a tiro phral le Izraelitendar ačhela čoro a bikenela pes le cudzincoske, abo varesave čhaske andral leskri famelija, ⁴⁸ the avke pes šaj cinel avri, kajte pes bikenda. Šaj les cinel avri vareko andral leskri famelija: ⁴⁹ či o bačis abo le bačiskro čhavo, vaj vareko aver leskra famelijatar. Abo te palis les pre oda ela, šaj pes cinela avri korkoro. ⁵⁰ Palis le kupcoha rachinela avri o berša, kanastar pes leske bikenda, dži o Radišagoskro Berš. Vaš peskro premukľiben počinela ajci, keci pes počindahas le robotňikoske vaš ajci berša. ⁵¹ Te mek ela but berša dži o Radišagoskro Berš, počinela buter vaš peskro premukľiben; ⁵² te ela frimeder, počinela vaš peskro premukľiben frimeder pal oda, keci berša ačhen dži o Radišagoskro Berš. ⁵³ O cudzincos pes ke leste mušinel te likerel sar ko robotňikos, savo sas ilo andre buči berš pre beršeste. Mušines te dodikhel, hoj pes leha te na kerel zorales. ⁵⁴ Ale te na ela kavke avricindo, ela premuklo peskre čhavenca pro Radišagoskro Berš, ⁵⁵ bo o Izraeliti hine mire služobňika. Hine mire sluhi, saven ilom avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del. ‘ ‘

¹ „Ma keren tumenge le devloren aňi ma ačhaven o avrirezimen modli aňi sochi aňi o barune slupi andre tumari phuv, hoj angle lende te bandon. Bo me som o RAJ, tumaro Del.

² Dolikeren mire šabatoskre dživesa a mi el tumen pačiv angle miro Svetostankos. Me som o RAJ.’“

Te o Izrael dživela pal mire zakoni, ela požehňimen

³ „Te dživena pal mire zakoni a dolikerena mire prikazaňja, ⁴ akor tumenge bičhavava o brišind andro spravno časos, e phuv dela peskro ulipen a o stromi peskro ovocje. ⁵ Barola tumenge ajci zrnos, hoj les skidena upre mek akor, sar pes skidel upre o hroznos, a o hrozni skidena upre mek akor, sar pes sadzinel. Ela tumen pherdo chaben, chana tumenge a dživena bi e dar andre tumari phuv.

⁶ Dava o smirom andre phuv, a sar sovena, ňiko tumen na daravela avri. Tradava het le dzive džviren andral e phuv a imar šoha na ela o mariben andre tumari phuv.

⁷ Džana pre tumare ňeprijateľa a on merena tumara šablatar. ⁸ Tumare pandž džene denašena pal o šel (100) a tumare šel džene denašena pal o deš ezera (10 000). Avke tumare ňeprijateľa ena murdarde tumara šablaha.

⁹ Visarava man ke tumende, dava tumen but čhave, kerava tumendar igen but a dolikerava tumenca miri zmluva. ¹⁰ Barola tumenge ajci ulipen, hoj lestar chana calo berš a mek les mušinena te pratinel avri, hoj te keren than prekal o nevo.

¹¹ Kerava mange maškar tumende miro kher a na džunglona mange. ¹² Phirava maškar tumende; me avava tumaro Del a tumen avena mire manuša. ¹³ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ilom avri andral o Egipt, hoj te na aven imar lengre otroka. Phagerdom tumenge o pharo jarmos, hoj tumen te rovňinen avri a te hazden o šero upre.’“

Te o Izrael na šunela le Devles, ela mardo

¹⁴ „Ale te man na šunena a na dolikerena mire prikazaňja, ¹⁵ te na kamena te dživel pal mire zakoni, te tumenge džunglona mire prikazi, te na kerena pal savore mire prikazaňja a avke na dolikerena miri zmluva, ¹⁶ akor tumenge kerava kada: Mukava pre tumende e bari dar, o džungale nasvalibena the o horučki, so demen andro jakha a slabisaren o felos. Sadzinena tumaro zrnos, ale pre ňisoste, bo chana les tumare ňeprijateľa. ¹⁷ Džava pre tumende a tumare ňeprijateľa tumen zničinena; vladňinena tumenge ola, ko tumen našti avri ačhen; denašena, kajte pre tumende ňiko na džala.

¹⁸ Te man aňi akor na šunena, marava tumen vaš tumare bini eftavar buter. ¹⁹ Prephagava tumaro zacato baripen a na dava tumen o brišind: O ňebos ela sar trast a tumari phuv zoralí sar bronzos. ²⁰ Tumari buči ela pre ňisoste, bo andre tumari phuv na barola o ulipen a o stromi na anena peskro ovocje.

²¹ Te mek furt tumen mange ačhavena a na kamena man te šunel, dothovava pre tumende eftavar buter pharipen vaš tumare bini. ²² Bičhavava pre tumende le dzive džviren, save tumenge murdarena le čhaven, zničinena tumaro dobitkos a mukena tumendar ajci frima, hoj tumare droma ačhena omukle.

²³ No te na siklona aňi pal kala veci a mek furt tumen mange ačhavena, ²⁴ akor man the me ačhavava tumenge a marava tumen vaš tumare bini eftavar buter. ²⁵ Bičhavava pre tumende e šablá, savi pes pomstínela vaš oda, hoj na dolikerďan e zmluva. Sar tumen džana te garuvel andre tumare fori, mukava pre tumende o meribnaskro nasvaliben a dava tumen andro vasta le ňeprijatelenge. ²⁶ Sar tumenge zničinava o skladi le chabeneskre, akor deš džuvlĳja pekena andre jekh bov o maro a rozdelinena tumenge les pre vaha; chana les, ale na čalona lestar.

²⁷ Te man aňi akor na šunena a mek furt tumen mange ačhavena, ²⁸ akor man the me pre tumende ačhavava mira cholaha a marava tumen vaš tumare bini eftavar

buter. ²⁹ Bokhatar chana tumare čhaven the tumare čhajen. ³⁰ Zničínava tumare uče thana pro lašariben; phagerava tumare kadídloskre oltara a tumare mule tela čhivava pre tumare nadžide modli a tumen mange džunglona. ³¹ Tumare fori rozburinava a zničínava tumare sveta thana; e voňa tumare obetendar na prilava. ³² Me avke zničínava e phuv, hoj predarana mek the o nepřijateľa, save la zalena. ³³ Roztradava tumen maškar o narodi a lava avri e šablá, hoj pal tumende te džav. Tumari phuv ačhela omukli a tumare fori ačhena rozburimen. ³⁴ Avke tumari phuv peske odpočovínela pal calo časos, so ela omukli, medik tumen avena andre phuv tumare nepřijateľengri, a ela la peskre šabatoskre berša. ³⁵ Calo časos, so ela omukli, peske e phuv odpočovínela, bo našti odpočovínelas pro šabatoskre berša, sar andre bešenas.

³⁶ Olenge, ko tumendar ačhena te dživel andre phuv le nepřijateľengri, anava e dar andro jile. Mekča šunena, hoj e balvajori phurdel pre prajta, imar denašena. Denašena, sar te denašlanas andral o mariben, a perena, kajte pre tumende niko na džala. ³⁷ Perena jekh pre aver, sar te denašlanas andral o mariben, kajte pre tumende niko na džala; na ela tumen zor te obačhel angle tumare nepřijateľa. ³⁸ Merena maškar o aver narodi; e phuv le nepřijateľengri tumen chala tele. ³⁹ Ola, ko tumendar ačhena te dživel, merena andre phuv peskre nepřijateľengri vaš peskro nalačhipen a kirňona vaš o nalačhipen peskre dadengro.' "

Te vareko viznavinela peskre bini, ela leske odmuklo

⁴⁰ „Ale šaj pes ačhel, hoj tumare čhave viznavinena peskri vina a the e vina peskre dadengri, save sas mange napačivale a pes ačhavenas pre mande, ⁴¹ a vašoda man the me ačhadom pre lende a andom len andre phuv le nepřijateľengri. Akor, te pes lengre naobrezimen jile pokorinena, a sar imar ligenena o trestos vaš peskro binos, ⁴² leperava mange pre miri zmluva le Jakoboha, pre miri zmluva le Izakoha the pre miri zmluva le Abrahamoha; leperava mange pre odi phuv. ⁴³ E phuv ela omukli le manušendar, hoj peske te odpočovinel vaš ola šabatoskre berša, so la na sas. Ela zamukli, medik o manuša na počinena vaš peskro binos, bo na kamenas te dživel pal mire prikazi a džunglile lenge mire zakoni. ⁴⁴ Ale aňi akor, sar ena andre phuv le nepřijateľengri, len na odčhivava a na džunglona mange avke, hoj len calkom te zničínav a te prephagav lenca miri zmluva. Me som o RAJ, lengro Del. ⁴⁵ Vaš lenge mange leperava pre zmluva lengre dadenca, saven ilom avri andral o Egipt anglo jakha savore narodengre, hoj te avav lengro Del. Me som o RAJ.' "

⁴⁶ Kala prikazi, zakoni the prikazaňja diňa o RAJ maškar peste the maškar o Izraeliti prekal o Mojžiš pro verchos Sinaj.

27

O prikazaňja pal o veci, so pes oddel le RAJESKE la veraha

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge kada: ,Te vareko ilahas vera, hoj oddela varekas te služinel ča le RAJESKE, oda oddino manuš šaj el oslobodzimen andral e vera avke, hoj pes vaš leske počinela kajci love: ³ Vaš o murš, biše beršendar dži šovardeš berš, pes počinela penda rupune šekli – ajse, save hin andro Svetostankos – ⁴ a vaš e džuvli pes počinela tranda rupune šekli. ⁵ Vaš o murš, pandže beršendar dži biš berš, pes počinela biš šekli a vaš e džuvli deš. ⁶ Vaš o muršoro, jekhe čhonestar dži pandž berš, pes počinela pandž šekli a vaš e čhajori trin. ⁷ Vaš o murš, saveske hin šovardeš berš a buter, pes počinela dešupandž šekli a vaš e džuvli deš. ⁸ Te oda, ko lel vera, ulahas igen čoro a našti ajci počindahas, akor ačhaveha

anglo rašaj oles, ko sas oddino le RAJESKE. A o rašaj phenela, keci kampil vaš leste te počinel pal oda, pre soste hin oles, ko ila vera.

⁹ Te vareko ilahas vera, hoj oddela le RAJESKE varesave džviros sar daros, akor oda džviros dino le RAJESKE ačhela sveto. ¹⁰ Našti les te čerinel aňi našti te del le nalače džviros vaš o lačo abo le lače džviros vaš o nalačo. Ale te the avke ela čerimen jekh džviros vaš aver, soduj džviri ena sveta prekal o RAJ. ¹¹ Te oda ela varesavo nažužo džviros, so pes na anel le RAJESKE pre obeta, akor pes mi ačhavel ole džviros anglo rašaj. ¹² O rašaj phenela, keci hin leskri cena pal oda, savo oda džviros hino, či hino lačo abo na. Ajsi cena, savi o rašaj phenela, ajsi ela. ¹³ A te les oda manuš kamela te cinel avri, dothovela paš odi cena biš percent.

¹⁴ Te vareko oddela le RAJESKE peskro kher sar sveto daros, o rašaj phenela, keci hin leskri cena pal oda, savo oda kher hino, či hino lačo abo na. Ajsi cena, savi o rašaj phenela, ajsi ela. ¹⁵ A te oda manuš, savo oddiňa peskro kher le RAJESKE, les kamela te cinel avri, dothovela paš odi cena biš percent a ela pale leskro.

¹⁶ Te vareko oddela le RAJESKE vareso peskra maľatar, savi hiňi andral leskro dedictvos, lakri cena pes rachinela pal oda, keci pre late kampil semena te sadzinel: deš šekli pes rachinela vaš o biš kili jačmeňis. ¹⁷ Te peskri maľa le RAJESKE oddela andro Radišagoskro berš, rachinela pes cali cena. ¹⁸ Te peskri maľa oddela imar pal o Radišagoskro berš, o rašaj leske rachinela e cena pal o berša, so ačhen dži o aver Radišagoskro berš, a odrachinela pes la caľa cenatar. ¹⁹ A te oda manuš kamela te cinel avri peskri dedično maľa, so diňa le RAJESKE, akor dothovela paš lakri cena mek biš percent a ela pale leskri. ²⁰ No te e maľa na cinela pale avri a bikenela la avre manušeske, akor la imar šoha našti cinela pale. ²¹ Pro Radišagoskro berš ačhela odi maľa sveto le RAJESKE; ela oddiňi imar pro furt. Ačhela le rašajenge sar lengro majetkos.

²² Te vareko oddela le RAJESKE e maľa, savi varekastar cinda, savi na chudňa peskra famelijatar sar dedictvos, ²³ akor o rašaj rachinela e cena vaš e maľa dži o Radišagoskro berš a mek oda džives počinela oda manuš le RAJESKE odi cena sar o sveto daros. ²⁴ Andro Radišagoskro berš pes e maľa dela pale oleske, kastar sas cindi a kaske patrinel sar dedictvos. ²⁵ Dojekh cena pes rachinela avri pal ola šekli, save hin andro Svetostankos.

²⁶ Ale niko te na oddel le RAJESKE le džviros, savo ulol ešebno, bo oda the avke patrinel le RAJESKE sar ešebno; či bikos abo bakro, hin oda le RAJESKRO. ²⁷ Te oda džviros ela nažužo, akor les šaj cinela avri pal oda, savi ela leskri cena, a dothovela paše mek biš percent. Te les na cinela avri, bikenela pes pal oda, savi ela leskri cena. ²⁸ Ale nič olesar, so les hin a oddiňa imar pro furt le RAJESKE – či oda hin manuš, džviros vaj dedično maľa – našti pes bikenel aňi cinel avri. Savoro, so hin oddino imar pro furt, hin igen sveto le RAJESKE. ²⁹ Nisavo manuš, savo hin oddino imar pro furt, pes našti cinel avri; mušinel te merel.

³⁰ O desjatki savorestar pal e maľa – o zrnos pal e maľa the o ovocje pal o stromi – patrinen le RAJESKE. Hine sveta le RAJESKE. ³¹ Te vareko kamel te cinel avri vareso peskre desjatkendar, dothovela paše biš percent. ³² Savore desjatki le dobitkostar the le bakrendar – dojekh dešto džviros, savo predžal prekal e paca le pastjeriskri – ela sveto le RAJESKE. ³³ Na dikhela pes pre oda, či hin oda džviros lačo abo na, aňi pes našti čerinel vaš aver. Ale te pes the avke čerindahas, soduj džviri ena sveta a našti len te cinel avri.’“

³⁴ Kala hin o prikazaňja, save diňa o RAJ le Mojžišoske pro verchos Sinaj prekal o Izraeliti.

Numeri

Štarto zvitkos le Mojžišoskro

O Izraeliti hine zgende pre pušta

¹ Ešebno džives andro dujto čhon andro dujto berš pal oda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt pre pušta Sinaj, o RAJ prevakerđa ko Mojžiš andro Svetostankos a phenda leske: ² „Tu the o Aron zgenen savore Izraeliten pal lengre fajti the fameliji avke, hoj te el pisimen andre o nav dojekhe muršeskro ³ andral o Izrael, kaske hin biš (20) berš the buteder a savo šaj džal andro mariben. A thovena len andro maribnaskre čati. ⁴ Andral dojekh kmeňos tumenge mi pomožinel jekh famelijakro vodcas. ⁵ Kala hine o nava ole muršengre, so tumenge pomožinena:

Andral le Rubenoskro kmeňos o Elicur, le Šedeuroskro čhavo;

⁶ andral le Šimeonoskro o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo;

⁷ andral le Judaskro o Nachšon, le Aminadaboskro čhavo;

⁸ andral le Jisacharoskro o Netaneel, le Cuaroskro čhavo;

⁹ andral le Zebulunoskro o Eliab, le Chelonoskro čhavo;

¹⁰ le Jozefoskre čhavendar:

andral le Efrajimoskro kmeňos o Elišamas, le Amichudoskro čhavo,

andral le Menašeskro o Gamaliel, le Pedacuroskro čhavo;

¹¹ andral le Benjaminoskro o Abidan, le Gideoniskro čhavo;

¹² andral le Danoskro o Achiezer, le Amišadajoskro čhavo;

¹³ andral le Ašeroskro o Pagiel, le Ochranoskro čhavo;

¹⁴ andral le Gadoskro o Eljasaf, le Deueloskro čhavo;

¹⁵ andral le Naftaliskro o Achiras, le Enanoskro čhavo.“

¹⁶ Kala savore sas avrikidle sar vodci upral peskre kmeňi.

¹⁷ Kala dešuduj (12) murša pomožinenas le Mojžišoske the le Aronoske ¹⁸ a ešebno džives andro dujto čhon zvičinde jekhetane savore manušen. Palis pisinde andre lengre nava pal lengre fajti the fameliji. Savore muršen, savenge sas biš (20) berš a buteder, rachinenas a pisinenas andre, ¹⁹ avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. On len pisinde andre pre pušta Sinaj.

²⁰ Savore murša, savenge sas biš berš a buteder, save šaj gele andro mariben, sas pisimen andre pal lengre kmeňi the fameliji. Ešebno sas pisimen andre le Rubenoskro kmeňos, bo ov sas le Jakoboskro nekhureder čhavo. Kajci murša sas pisimen andre:

²¹ Andral o kmeňos le Rubenoskro: 46 500

²²⁻²³ Andral o kmeňos le Šimeonoskro: 59 300

²⁴⁻²⁵ Andral o kmeňos le Gadoskro: 45 650

²⁶⁻²⁷ Andral o kmeňos le Judaskro: 74 600

²⁸⁻²⁹ Andral o kmeňos le Jisacharoskro: 54 400

³⁰⁻³¹ Andral o kmeňos le Zebulunoskro: 57 400

³²⁻³³ Andral o kmeňos le Efrajimoskro: 40 500

³⁴⁻³⁵ Andral o kmeňos le Menašeskro: 32 200

³⁶⁻³⁷ Andral o kmeňos le Benjaminoskro: 35 400

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeňos le Danoskro: 62 700

⁴⁰⁻⁴¹ Andral o kmeňos le Ašeroskro: 41 500

42-43 Andral o kmeňos le Naftaliskro: 53 400.

44 Kalen zgende o Mojžiš the o Aron jekhetane le dešuduje vodcenca, dojekhes pal peskro kmeňos. 45 Zgende savore Izraeliten pal lengre kmeňi, kaske sas biš berš the buter a save šaj gele andro mariben. 46 Savore jekhetane sas 603 550 murša.

Le Levitengri služba

47 Ale o murša andral o kmeňos Levi na sas lenca pisimen andre. 48 Bo o RAJ phenda le Mojžišoske: 49 „Sar pisineha le Izraeliten andre, ma rachin paš lende o kmeňos Levi. 50 Ale ačhav len andre oda, hoj pes te starinen pal o Svetostankos the pal leskro sersamos. Hordinena les savoreha, so andre hin; starinena pes pal leste a rozthovena peske o taboris pašal o Stanos. 51 Sar o Svetostankos prehordinena dureder, on les mušinena te rozkidel, a sar taborinena avrether, mušinena les te ačhavel pale. Aver džene našti džan paš o Svetostankos, bo oda dženo mušindahas te merel. 52 Okla Izraeliti bešena andre peskre stani, dojekh kmeňos andre peskro taboris a paš peskri zastava. 53 Ale o Leviti peske ačhavena o stani pašal o Svetostankos, hoj te na avel miri cholí pro Izraeliti. O Leviti stražinena o Svetostankos.“

54 O Izraeliti kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

2

O poradkos andro taboris le Izraelitengro

1 O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: 2 „O Izraeliti taborinena sako paš peskri zastava a paš peskra fajtakro znakos. Taborinena dureder le Svetostankostar pal savore seri.

O kmeňi pre vichodno sera

3 Pre vichodno sera le Svetostankostar o kmeňos Juda the o fajti, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Nachšon, le Aminadaboskro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Juda. 4 Paš leste ena 74 600 murša, save šaj džan andro mariben.

5 Paš lende taborinela le Jisacharoskro kmeňos a leskro vodcas ela o Netaneel, le Cuaroskro čhavo. 6 Paš leste ena 54 400 murša.

7 O vodcas andre Zebulunoskro kmeňos ela o Eliab, le Chelonoskro čhavo. 8 Paš leste ena 57 400 murša.

9 Savore murša andral o taboris Juda, save šaj džan andro mariben, hine 186 400. On džana ešebna pro drom.

O kmeňi pre južno sera

10 Pre južno sera le Svetostankostar o kmeňos Ruben the o fameliji, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Elicur, le Šedeuroskro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Ruben. 11 Paš leste ena 46 500 murša.

12 Paš lende taborinela le Šimeonoskro kmeňos. Lengro vodcas ela o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo. 13 Paš leste ena 59 300 murša.

14 Paš lende ela o kmeňos Gad. Lengro vodcas ela o Eljasaf, le Reueloskro čhavo. 15 Paš leste ena 46 650 murša.

16 Savore murša andral o taboris Ruben, save šaj džan andro mariben, hin 151 450 murša. On džana dujte pro drom.

O Svetostankos

17 Pal o ešebno the dujto taboris džalas o taboris Levi le Svetostankoha a pal lende džanas okla duj tabora. Avke sar ačhavena o stani andro taboris, avke the džana, dojekh pre peskro than a pal peskri zastava.

O kmeňi pre zapadno sera

¹⁸ Pre zapadno sera le Svetostankostar o kmeňos Efrajim the o fajti, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Elišamas, le Amichudoskro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Efrajim. ¹⁹ Paš leste ena 40 500 murša.

²⁰ Paš leste taborinela o kmeňos Menaše. Lengro vodcas ela o Gamaliel, le Pedacuroskro čhavo. ²¹ Paš leste ena 32 200 murša.

²² Paš lende ela o kmeňos Benjamin. Lengro vodcas ela o Abidan, le Gideoniskro čhavo. ²³ Paš leste ena 35 400 murša.

²⁴ Savore murša andral o taboris Efrajim, save šaj džan andro mariben, hin 108 100 murša. On džana trite pro drom.

O kmeňi pre severno sera

²⁵ Pre severno sera le Svetostankostar o kmeňos Dan the o fajti, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Achiezer, le Amišadajoskro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Dan. ²⁶ Paš leste ena 62 700 murša.

²⁷ Paš leste taborinela o kmeňos Ašer. Lengro vodcas ela o Pagiel, le Ochranoskro čhavo. ²⁸ Paš leste ena 41 500 murša.

²⁹ Paš lende taborinela o kmeňos Naftali. Lengro vodcas ela o Achiras, le Enanoskro čhavo. ³⁰ Paš leste ena 53 400 murša.

³¹ Savore murša andral o taboris Dan, save šaj džan andro mariben, hin 157 600 murša. On džana posledna pro drom pal peskre zastavi.“

³² Kala hine o Izraeliti zgende pal peskre fameliji. Savore murša andro tabora pal peskre čati hine jekhetane 603 550 murša. ³³ Ale o kmeňos Levi na sas pisimen andre okle kmeňenca, avke sar o RAJ phendā le Mojžišoske.

³⁴ O Izraeliti kerde savoro avke, sar o RAJ prikazindā le Mojžišoske. Kavke ačhavenas o stani paš peskre zastavi a avke džanas pro drom pal peskre kmeňi the fameliji.

3*Le Aronoskre čhave*

¹ Kada hin o rodokmeňos le Aronoskro the le Mojžišoskro andro časos, sar o RAJ prevakerdā ko Mojžiš pro verchos Sinaj.

² Kala hine le Aronoskre čhave: Ešebno o Nadab, palis o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ³ On sas ačhade a pomazimen andre rašajiko služba. ⁴ O Nadab the o Abihu mule anglo RAJ, sar obetinde le RAJESKE la jagaha, so na sas sveto. Len na sas čhave, a vašoda kerenas e rašajiko služba o Eleazar the o Itamar, medik dživelas lengro dad o Aron.

O Leviti oddelimen pre služba

⁵ O RAJ phendā le Mojžišoske: ⁶ „An calo kmeňos Levi anglo rašaj Aron, hoj leske te pomožinen andre služba. ⁷ On kerena savore službi vaš leske the vaš savore Izraeliti anglo Svetostankos. ⁸ Starinena pes pal savoro, so hin andro Svetostankos, a kerena savoro, so kampil andre služba vaš o Izraeliti. ⁹ O kmeňos Levi deha le Aronoske the leskre čhavage, hoj lenge te pomožinen; on ena oddelimen prekal lende savore Izraelitendar. ¹⁰ Ačhaveha le Aron the leskre čhaven andre rašajiko služba. Te oda kamela te kerel vareko aver, ela murdardo.“

¹¹ O RAJ mek phendā le Mojžišoske: ¹² „Me mange le Leviten kidňom avri le Izraelitendar. Ilom mange len vaš savore ešebna čhave, save ulon le dajenge. O Leviti hine mire. ¹³ Mire hine savore ešebna čhave. Sar andro Egípt murdarđom savoro, so

ešebno uliła, oddelindom mange savoro ešebno andral o Izrael le manušendar the le dobitkostar. Hine mire, me som o RAJ.“

O Leviti zgende

¹⁴ Pre pušća Sinaj o RAJ phendā le Mojžišoske: ¹⁵ „Kamav, hoj te zgenes savore Leviten pal lengre fameliji the fajti. Zgen dojekhe muršes, ko hino phureder sar jekh čhon.“ ¹⁶ A o Mojžiš len zgenđā avke, sar leske prikazindā o RAJ.

¹⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršon, o Kohat the o Merari.

¹⁸ Le Geršonoskre čhave sas o Libni the o Šimej a lengre fajti pes vičinenas pal lende.

¹⁹ Le Kohatoskre čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel a lengre fajti pes vičinenas pal lende.

²⁰ Le Merariskre čhave sas o Machli the o Muši a lengre fajti pes vičinenas pal lende.

Kala sas o Leviskre fajti peskre famelijenca.

Le Geršonoskri fajta

²¹ Andre le Geršonoskri fajta sas le Libniskri the le Šimejoskri famelija. ²² Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 7 500. ²³ Le Geršonoskre fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre zapadno sera le Svetostankostar. ²⁴ Lengro vodcas sas o Eljasaf, le Laeloskro čhavo. ²⁵ On pes starinenas pal o Svetostankos, pal o stanoskre prikriški, pal o vudareskro pochtan, ²⁶ pal o avrone dvorakre pochtana, so sas pašal o Svetostankos the oltaris, pal o stanoskre lani the pal savoro, so sas pašal oda.

Le Kohatoskri fajta

²⁷ Andre Kohatoskri fajta sas le Amramoskri, le Jisharoskri, le Chebronoskri the le Uzieloskri famelija. ²⁸ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 8 600. Le Kohatoskri fajta pes starinenas pal o veci andro Svetostankos. ²⁹ Le Kohatoskre fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre južno sera le Svetostankostar. ³⁰ Lengro vodcas sas o Elicafan, le Uzieloskro čhavo. ³¹ On pes starinenas pal e archa la zmluvakri, pal o skamind, svičnikos, oltara, pal o sersamos pre služba andro Sveto than the pal o pochtan anglo Neksveteder than. ³² O Eleazar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro, sas nekbareder vodcas le Levitenge. Ov dodikhelas pre ola džene, save pes starinenas pal o Svetostankos.

Le Merariskri fajta

³³ Andre le Merariskri fajta sas le Machliskri the le Mušiskri famelija. ³⁴ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 6 200. ³⁵ Lengro vodcas sas o Curiel, le Abichajiloskro čhavo. On peske mušinenas te rozthovel o taboris pre severno sera le Svetostankostar. ³⁶ Starinenas pes pal o stanoskre veci: pal o rami, družki, slupi, podstavci the pal savore veci, so hin paš o Svetostankos. ³⁷ Mek pes starinenas pal o dvorakre slupi, slupengre podstavci, koliki the pal o lani, so hin pre dvora.

O Aron the leskre čhave

³⁸ Pre vichodno sera le Svetostankostar taborinena o Mojžiš, o Aron the leskre čhave. On pes starinena pal o Svetostankos vaš o Izraeliti. Te vareko aver kamľahas te kerel odi služba, mušinelā te merel.

³⁹ O Mojžiš le Aronoha zgende savore Leviten pal lengre fajti avke, sar lenge prikazindā o RAJ. Zgende dojekhe muršes, ko sas phureder sar jekh čhon, a sas lendar 22 000.

O Leviti hine dine le RAJESKE vaš savore ešebna muršora le Izraeloskre

⁴⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Zgen savore Izraelitengre muršen, save ulile ešebna a hine phureder sar jekh čhon a pisin len andre. ⁴¹ Le Leviten mange de vaš savore ešebna muršora le Izraeloskre. Me som o RAJ! De mange the lengro dobitkos vaš dojekh ešebno le dobitkostar le Izraelostar.“

⁴² Avke o Mojžiš zgenđa savore ešebne muršen, save ulile le Izraelitenge, sar leske prikazinda o RAJ. ⁴³ Savore ešebna murša phureder sar jekh čhon, save sas pisimen andre, sas 22 273.

⁴⁴ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁴⁵ „Vaš savore ešebna muršora le Izraeloskre de mange le Leviten a vaš lengro ešebno dobitkos de mange le Levitengro dobitkos. O Leviti hine mire. Me som o RAJ! ⁴⁶ O ešebna Izraeliti hine 273 buter sar o Leviti. Kampil len te cinel avri, ⁴⁷ vašoda lendar kide avri po pandž rupune love vaš jekh dženo, avke sar važinenas andro Svetostankos. ⁴⁸ Ola rupune love deha le Aronoske the leskre čhavage.“

⁴⁹ Avke o Mojžiš ila vaš ola 273 murša, save sas buter sar o Leviti, o love, hoj len te cinel avri. ⁵⁰ Kidña avri 1 365 rupune love, avke sar važinenas andro Svetostankos. ⁵¹ Palis o Mojžiš oda diña le Aronoske the leskre čhavage, avke sar prikazinda o RAJ.

4

Le Kohatengri služba

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Zgen le muršen andral le Kohatoskri fajta the famelija andral o kmeňos Levi. ³ Pisin andre savore muršen tranda (30) beršendar dži penda (50), save šaj keren e služba paš o Svetostankos.

⁴ Lengri služba ela, hoj pes te starinen pal o sveta veci andro Svetostankos. ⁵ Sar ela o časos te sthovel o taboris, o Aron the leskre čhave avena andro Svetostankos, lena tele o andruno pochtan a zaučarena leha e archa la zmluvakri. ⁶ Palis upre thovena e lepeda le tuleňiskra cipatar a upral e fjalovo lepeda a ispidena andre o družki.

⁷ Pro skamind prekal o sveta mare thovena e fjalovo deka a upre thovena o taňira, o kuča, o čarore pre obeta a o džbani pre molakri obeta. O maro ela furt pro skamind. ⁸ Pre oda thovena e lolí deka, učarena les andre le tuleňiskre cipenca a ispidena andre o družki.

⁹ Palis lena e fjalovo lepeda a učarena andre o svietňikos, o lampi, o kliešti, o cikne lopatki the savore nadobi pro olejos. ¹⁰ Pačarena les savore sersamoha andre lepeda le tuleňiskra cipatar a thovena pro družki.

¹¹ Pro somnakuno oltaris thovena e fjalovo lepeda a učarena les andre lepeda le tuleňiskra cipatar a ispidena andre o družki.

¹² Palis lena savoro sersamos, soha pes služinel andro Svetostankos, thovena les pre fjalovo deka, učarena andre le tuleňiskra lepedaha a thovena pro družki.

¹³ Paloda žužarena o oltaris le žirošne prachostar a čhivena upre e fjalovo deka. ¹⁴ Pre oda thovena savoro sersamos, saveha pes služinel paš o oltaris: o lopatki pre jag, o vidli, o lopati the o čarore. Učarena savoro andre lepeda le tuleňiskra cipatar a ispidena andre o družki.

¹⁵ Sar o Aron the leskre čhave savoro učarena andre a sar kampela o taboris te prethovel avrether, avela le Kohatoskri fajta, hoj oda te lidžal, ale našti pes chuden le svete vecendar, hoj te na meren. Kada kerena on paš o Svetostankos, sar pes prethovela o taboris.

¹⁶ O rašaj Eleazar, le Aronoskro čhavo, pes starinela pal o olejos, pal o voňavo kadidlos, pal e chabeneskri obeta the pal o olejos pro pomazaňje. Dodikhela pre calo Svetostankos the pre savoreste, so andre hin: pro sveta veci the pro sersamos.“

¹⁷ O RAJ mek phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ¹⁸⁻¹⁹ „Dodikhen pre oda, hoj maškar o kmeňos Levi o manuša andral o fameliji le Kohatoskre te na meren, ale te dživen. Keren prekal lende kada: Sigeder sar avena paš o sveta veci, avena o Aron the leskre čhave a phenena sakoneske, so te kerel a so te hordinel, ²⁰ hoj aňi pro sikra te na dikhen andro Svetostankos pro sveta veci, hoj te na meren.“

Le Geršonitengri služba

²¹ Dureder o RAJ phenda le Mojžišoske: ²² „Zgen le muršen andral le Geršonoskri fajta the famelija andral o kmeňos Levi. ²³ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Svetostankos.

²⁴ Kadi ela e služba le Geršonoskra fajtakri: ²⁵ On hordinena o stanoskre lepedi, o Stanos, e lepeda le tuleňiskra cipatar, savaha pes učarelas andre, le Stanoskre vudareskri lepeda, ²⁶ e vudareskri lepeda andre dvora, e lepeda prekal e dvora the pašal o Stanos the oltaris, o lani the savoro sersamos pre oda. Sthovena savoro a hordinena peha.

²⁷ O Mojžiš the o Aron dodikhen pre oda, hoj o Geršoniti te hordinen a te keren savoro, so lenge prikazinena. ²⁸ Kadi hiňi lengri služba paš o Svetostankos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro.

Le Meraritentengri služba

²⁹ Zgen the le muršen andral e Merariskre fajti the fameliji andral o kmeňos Levi. ³⁰ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Svetostankos. ³¹ Kada savoro hordinena a pal kada pes starinena: Pal o stanoskre rami, dručki, slupi the podstavci, ³² pal o dvorakre podstavci, slupi, koliki the lani a pal o sersamos, soha pes rozthovela o Stanos the e dvora. Phen sakoneske, so mušinel a te hordinel. ³³ Kadi hiňi le Meraritentengri služba paš o Svetostankos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro.“

Savore Leviti zgende

³⁴ Avke sar o RAJ prikazinda, o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende le muršen andral le Kohatoskre fameliji the fajti ³⁵ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Svetostankos. ³⁶ Zgende len a sas 2 750 murša, ³⁷ save mušinenas te služinel paš o Svetostankos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

³⁸ Sar zgende le muršen andral le Geršonoskri fajta the famelija ³⁹ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Svetostankos, ⁴⁰ sas 2 630 džene, ⁴¹ save mušinenas te služinel paš o Svetostankos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

⁴² Sar zgende le muršen andral le Merariskri famelija the fajta ⁴³ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Svetostankos, ⁴⁴ sas 3 200 džene, ⁴⁵ save mušinenas te služinel paš o Svetostankos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

⁴⁶ Sar o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende savore muršen andral o kmeňos Levi pal lengre fajti the fameliji ⁴⁷ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Svetostankos, ⁴⁸ sas 8 580 džene. ⁴⁹ Avke sar o RAJ prikazinda, avke o Mojžiš rozdelinda dojekhe muršeske e služba paš o Svetostankos the o veci, save kampła te hordinel.

Avke sas zgende, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

5

Pal o žužipen andro taboris

¹ O RAJ phendā le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge, hoj te traden avri andral o taboris savoren, save hine malomocna, abo nasvale avke, hoj čulal lendar vareso, the olen, save pes melarde oleha, hoj pes chudle le mulestar. ³ Traden len avri andral o taboris, či muršes vaj džuvla, hoj te na melaren o taboris, kaj me bešav maškar mire manuša.“ ⁴ O Izraeliti kada kerde a tradle len avri andral o taboris, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

Te vareko varekas dukhavel

⁵ O RAJ pale phendā le Mojžišoske: ⁶ „Phen le Izraelitenge: ‚Te varesavo murš vaj džuvli hin napačivalo le Rajeske oleha, hoj kerel vareso nalačo varekaske, oda manuš hino vinnovato. ⁷ Mušinel peskro binos te pridžanel a te počinel pale vaš oda oleske, kaske kerda nalačhipen, a mek te dothovel paš oda biš (20) percent. ⁸ Ale te merela oda manuš, kaske kempel te počinel pale, a nane les famelija, akor oda dženo, ko kerda o nalačhipen, mušinel oda te del le RAJESKE prekal o rašaj. A mek paš oda mušinel pro zmjereņje le Devleha te del le bakres le rašaske pre obeta vaš o binos. ⁹ Savore obeti the sveta dari, so anena o Izraeliti, ačhena le rašaske. ¹⁰ O sveta dari, so anena o manuša le RAJESKE, ačhena ole rašaske, savo oda lendar prilē.‘ “

Te o murš hino žjarlivo

¹¹ O RAJ phendā le Mojžišoske: ¹² „Kada phen le Izraelitenge: ‚Te varesave muršeske ulahas e romņi napačivali a gelahas lestar ¹³ te pašlol varekaha avreha, melarda pes andre, the te lakro murš pal oda na džanlahas a oj pre peste na phendahas avri, the te na ulahas pre late o švedkos a na ulahas paš oda arakhli. ¹⁴ Te palis lakro murš chudela te žjarlinel pre peskri romņi, savi pes melarda andre, abo te pes oj na melarda a o rom chudela te žjarlinel, ¹⁵ ov la mušinel te lel ko rašaj a vaš lake anela kilos nekfeder aro sar daros pre obeta. Pre kadi obeta našti čhivel avri nisavo olejos aņi našti pridē kadidlos, bo oda hin e obeta vaš e žjarlivost – e obeta, so sikavel, či hiņi vinnovato abo na.

¹⁶ O rašaj la džuvla lela a ačhavela la anglo oltaris anglo RAJ. ¹⁷ Palis o rašaj pherdžarela o čakakro čaro le svete paņeha, lela sikra prachos pal e phuv andro Svetostankos, a čhivela les andre oda paņi. ¹⁸ Avke o rašaj ačhavela ola džuvla anglo RAJ, rozmukela lake o bala a dela lake andro vasta e obeta, so sikavel, či hiņi vinnovato abo na. O rašaj likerela andro vasta o kirko paņi, so anel o prekošiben, ¹⁹ a phenela lake: „Te salas pačivali tire romeske a na pašlilal ņikaha avreha, kanastar džives le romeha, kada paņi tut na kerela nič. ²⁰ Ale te na salas leske pačivali, te pašlilal avre muršeha a te tut aleha melardal andre, ²¹⁻²² akor o RAJ thovel pre tu o prekošiben. Ačheha prekošli le RAJESTAR maškar tire manuša, ov domukela, hoj tuke o per te šuvlol, andral te šučos avri a te na ačhes khabņi, a kada prekošibnaskro paņi tuke predžala pre dojekh andruno kotor.“

Palis odi džuvli phenela: „Mištes, mi ačhel pes avke.“

²³ Avke o rašaj pisinela kala prekošibena pro zvitkos a thovela (morela) le kirke paņeha o pismena tele. ²⁴ Palis oda kirko paņi, so anel o prekošiben, dela te pijel ola džuvlake, hoj te predžal prekal late, a te hiņi vinnovato, ela la bare dukha. ²⁵ Avke o rašaj lela andral lakre vasta e obeta vaš e žjarlivost, hazdela la upre anglo RAJ a anela la paš o oltaris. ²⁶ Avke ola obetatar lela sikra andre burņik sar e leperibnaskri obeta, labarela oda pro oltaris a palis lake dela te pijel oda paņi. ²⁷ Te sas napačivali peskre romeske a aleha pes melarda, oda prekošibnaskro paņi kerela, hoj la ela bare dukha, o per lake šuvlola, andral sučola avri a imar našti ela khabņi. Kajsī džuvli ela prekošli maškar peskre manuša. ²⁸ Ale te sas pačivali le romeske a hiņi žuži, na ela late nič a dureder lake ulona o čhave.

²⁹ Kada hino zakonos pal e žjarlivost': Te e džuvli, savi dživel romeha, ela leske napačivali a kerela lubipen, ³⁰ abo te varesavo murš gondolinela, hoj leskri romni hihi napačivali, mi anel la anglo RAJ a o rašaj laha mi kerel pal kada zakonos. ³¹ Te e džuvli oda kerda, ela potrestimen, ale o murš, savo la anda ko rašaj, ela bi e vina.' "

6

O zakonos pal o Nazarejci

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen kada le Izraelitenge: ‚Te varesavo murš abo džuvli del lav le RAJES, hoj pes oddela le RAJESKE sar Nazarejcos, ³ našti pijel mol, aňi aver zoralo pijiben, aňi molakro šut, aňi e štava le hroznostar a našti chal o hroznos, či hino šučardo abo švižo. ⁴ Calo časos, sar ela Nazarejcos, našti chal nič olestar, so hin le viňičostar – aňi o zrnka aňi o cipi pal o hroznos.

⁵ Medik hino tel e nazarejsko vera, našti peske strihinel la britvaha o bala pal o šero, ale mušinel len te mukel te barol. Mušinel te ačhel sveto, medik na predžala o dživesa, andre save pes oddel le RAJESKE.

⁶ Calo časos, medik hino Nazarejcos, našti pes chudel le mule telostar. ⁷ Našti pes oleha melarel, aňi akor, sar leske merela o dad, e daj, o phral vaj o pheňa, bo leskre bala sikaven, hoj hino sveto le Devleske. ⁸ Pal calo časos, so hino tel e nazarejsko vera, ela sveto le RAJESKE.

⁹ Ale te vareko paš leste jekhvareste merela, aleha pes melarela leskre bala. Mušinel te užarel efa džives a palis peske mušinel te holinel o šero, a avke ela žužo. ¹⁰ Pro ohtoto džives anela duj hrdlički abo duj cikne holubi le rašaske paš o vudar andro Svetostankos. ¹¹ O rašaj anela ole čiriklendar jekhes sar obeta vaš o binos a dujtones sar labardi obeta, hoj leske te el odmuklo, hoj pes melarda le mule telostar. Andre oda džives pale pošvecinela o šero. ¹² Mušinel pes pale te oddel le RAJESKE sar Nazarejcos pro calo časos, bo o časos angloda pes leske imar na rachinela, bo na dolikerda e nazarejsko vera. Paš oda anela jekheberšeskre bakres sar obeta vaš o binos.

¹³ Kada hin o zakonos pal o Nazarejcos: Oda džives, sar leske predžala o časos, so sas tel e nazarejsko vera, avela paš o vudar andro Svetostankos. ¹⁴ Sar daros le RAJESKE anela jekhe saste jekheberšeskre bakrores sar labardi obeta, beršeskra ovečka sar obeta vaš o binos a saste baranos sar smiromoskri obeta. ¹⁵ Anela andro košaris o mare bi o kvasos, o mare le nekfeder arestar mišimen le olivove olejoha the o šuke mare makhle le olejoha a ke oda e chabeneskri the e molakri obeta.

¹⁶ O rašaj ole dari anela anglo RAJ a kerela e obeta vaš o binos the e labardi obeta. ¹⁷ Le bakres obetinela le RAJESKE sar smiromoskri obeta jekhetane le marenca bi o kvasos a anela e chabeneskri the molakri obeta.

¹⁸ Palis paš o vudar andro Svetostankos peske o Nazarejcos strihinela o bala. Avke lela o bala, so sas pošvecimen le RAJESKE, a čhivela len andre jag tel e smiromoskri obeta.

¹⁹ Sar peske strihindā o bala, so sikavenas, hoj hino Nazarejcos, lela o rašaj e tadži bakraňi angluňi čang, o mare bi o kvasos the o sucharis andral o košaris a dela leske andro vasta. ²⁰ O rašaj oda hazdela upre anglo RAJ sar hazdli obeta; o mare the o sucharis le hazdle kolineha the la čangaha hine o sveta dari prekal o rašaj. Paloda šaj o Nazarejcos pijel mol.

²¹ Kala hine o zakoni prekal o Nazarejci. Ale te o Nazarejcos del lav, hoj dela buter sar kada, so kempel pal o zakonos, mušinel oda te dolikerel ipen avke, sar diňa lav.' "

²² O RAJ phenda le Mojžišoske: ²³ „Phen le Aronoske the leskre čhavage: ‚Kale lavenca žehñinena le Izraelitenge:

²⁴ Mi požehñinel tut o RAJ,
mi chrañinel tut!

²⁵ Mi švicinel pre tu leskro muj
a mi avel ke tu lačhejileskro!

²⁶ Mi visarel o RAJ pre tu peskro muj
a mi del tut o smirom!’

²⁷ Kavke žehñinena le Izraelitenge andre miro nav a me len požehñinava.“

7

O dari prekal o Svetostankos

¹ Oda džives, sar o Mojžiš dokerdá o Svetostankos, pomazinda les le olejoha a pošvecinda les savore sersamoha, le oltariha the leskre vecenca. ² Palis o izraelika vodci ande o dari; on sas o famelijengre vodci upral o kmeñi, savenge sas dino, hoj te zgenen le manušen. ³ On ande anglo Svetostankos anglo RAJ šov zaučharde verdana the dešduje (12) volen – duj vodci dine po jekh verdan a dojekh vodcas andá jekh volos.

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske kada: ⁵ „Prile oda lendar. Oda ela pre služba andro Svetostankos. De oda le Levitenge, dojekheske pre leskri služba.“

⁶ Akor o Mojžiš priiła lendar o verdana le guruvenca a diña le Levitenge. ⁷ Duj verdana the štar guruven diña le Geršonitenge pre lengri služba. ⁸ Štar verdana the očno guruven diña le Meraritenge pre lengri služba. O Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro, dodikhelas pre lengri buči. ⁹ Le Kohaten na dine olestar nič, bo on pes starinenas pal o sveta veci, save kampelas te hordinel pro phike.

¹⁰ The andre oda džives, sar sas o oltaris pošvecimen the pomazimen, o vodci ande o dari a thode len anglo oltaris. ¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Sako džives jekh vodcas mi anel peskro daros, hoj te pošvecinel o oltaris.“

¹² Ešebno džives andá peskro daros o Nachšon, le Aminadaboskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Juda.

¹³ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ¹⁴ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ¹⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ¹⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ¹⁷ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada sas obetno daros le Nachšonoskro, saveske sas dad o Aminadab.

¹⁸ Dujto džives andá peskro daros o Netaneel, le Cuaroskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Jisachar.

¹⁹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ²⁰ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ²¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ²² jekh capos pre obeta vaš o binos; ²³ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada sas obetno daros le Netaneeloskro, saveske sas dad o Cuar.

²⁴ Trito džives anda peskro daros o Eliab, le Chelonoskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Zebulun.

²⁵ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ²⁶ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdđi le kadidloha; ²⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardđi obeta; ²⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ²⁹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada sas obetno daros le Eliaboskro, saveske sas dad o Chelon.

³⁰ Štarto džives anda peskro daros o Elicur, le Šedeuroskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Ruben.

³¹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ³² jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdđi le kadidloha; ³³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardđi obeta; ³⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ³⁵ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Elicuroskro, saveske sas dad o Šedeur.

³⁶ Pandžto džives anda peskro daros o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Šimeon.

³⁷ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ³⁸ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdđi le kadidloha; ³⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardđi obeta; ⁴⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴¹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Šelumieloskro, saveske sas dad o Curišadaj.

⁴² Šovto džives anda peskro daros o Eljasaf, le Deueloskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Gad.

⁴³ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁴⁴ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdđi le kadidloha; ⁴⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardđi obeta; ⁴⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴⁷ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Eljasafoskro, saveske sas dad o Deuel.

⁴⁸ Eftato džives anda peskro daros o Elišamas, le Amichudoskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Efrajim.

⁴⁹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁵⁰ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdđi

le kadidloha; ⁵¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ⁵² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵³ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Elišamoskro, saveske sas dad o Amichud.

⁵⁴ Ochtoto džives anda peskro daros o Gamaliel, le Pedacuroskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Menaše.

⁵⁵ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁵⁶ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁵⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ⁵⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵⁹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Gamalieloskro, saveske sas dad o Pedacur.

⁶⁰ Eñato džives anda peskro daros o Abidan, le Gideoniskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Benjamin.

⁶¹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁶² jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁶³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ⁶⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁶⁵ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Abidanoskro, saveske sas dad o Gideonis.

⁶⁶ Dešto džives anda peskro daros o Achiezer, le Amišadajoskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Dan.

⁶⁷ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁶⁸ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁶⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ⁷⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos, ⁷¹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Achiezeroskro, saveske sas dad o Amišadaj.

⁷² Dešujekhto (11.) džives anda peskro daros o Pagiel, le Ochranoskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Ašer.

⁷³ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁷⁴ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁷⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ⁷⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁷⁷ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Pagieloskro, saveske sas dad o Ochran.

⁷⁸ Dešudujto (12.) džives anda peskro daros o Achiras, le Enanoskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Naftali.

⁷⁹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj čarore sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁸⁰ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdī le kadidloha; ⁸¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekh jekheberšeskro bakro pre labardi obeta; ⁸² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁸³ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Achiroškro, saveske sas dad o Enan.

⁸⁴ Kala dari ande o vodci andral o Izrael, sar sas o oltaris pošvecimen the pomazimen: Dešuduj rupune čare, dešuduj rupune čarore, andral save pes kropinel o rat, the dešuduj cikne somnakune lopatki. ⁸⁵ Jekh rupuno čaro važinelas 1,5 kilos a jekh rupuno čaroro važinelas 800 grami. Savore kale rupune nadobi važinenas jekhetane 27,6 kili, avke sar pes važinel andro Svetostankos. ⁸⁶ O dešuduj cikne somnakune lopatki sas pherde le kadidloha. Dojekh lopatka važinelas 110 grami, avke sar važinenas andro Svetostankos. Savore somnakune lopatki važinenas jekhetane 1,32 kilos. ⁸⁷ Savore džviri pre labardi obeta sas dešuduj terne biki, dešuduj barani, dešuduj jekheberšeskre bakrore jekhetane lengra chabeneskra obetaha a sas dešuduj capi pre obeta vaš o binos. ⁸⁸ Savore džviri pre smiromoskri obeta sas bišuštar (24) terne biki, šovardeš (60) barani, šovardeš capi the šovardeš jekheberšeskre bakrore. Kala sas o obetna dari te pošvecinel o oltaris pal oda, sar sas pomazimen le olejoha.

⁸⁹ Kecivar džalas o Mojžiš andro Svetostankos, hoj te vakerel le RAJEHA, šunelas leskro hangos, so šundolas maškar o duj cherubi, save sas pro kritos la Zmluvakra archakro. Kavke vakerelas o Mojžiš le RAJEHA.

8

Sar te ačhavel o lampi pro svietņikos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Aronoske, hoj te dodikhel pre oda, sar thovela o eřta lampi pro svietņikos, hoj te švicinen anglo svietņikos.“

³ O Aron avke the kerđa a ačhađa o lampi avke, hoj te švicinen anglo svietņikos, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴ O svietņikos sas calo somnakuno telunestar dži paš o kvitki. O Mojžiš les diňa te kerel ipen avke, sar leske sikađa o RAJ.

O Leviti hine obžuzarde the oddelimen

⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁶ „Oddelin le Leviten le Izraelitendar a obžuzar len. ⁷ Kavke len obžuzareha: Pokropineha len le paňeha pro obžuzaripen, la britvaha peske mi holinen calo řelos, mi rajbinen o gada. Avke pes mi obžuzaren. ⁸ Palis mi len terne bikos the chabeneskri obeta le nekfeder areha, so ela mišimen le olejoha. A dujte terne bikos le pre obeta vaš lengre bini. ⁹ Palis an le Leviten anglo Svetostankos, kaj pes manca zdžan, a zvičin savore Izraeliten. ¹⁰ A sar len aneħa angle ma, o Izraeliti pre lende mi thoven o vasta. ¹¹ Palis o Aron mi anel le Leviten anglo RAJ sar e hazdli obeta le Izraelitendar, hoj mange te služinen.“

¹² Avke o Leviti mi thoven o vasta pro šere le bikenge. Jekhe bikos obetin sar obeta vaš o bini a dujtes sar labardi obeta le RAJESKE, hoj te obžuzares le Leviten le binendar. ¹³ Paloda le Leviten ačhav anglo Aron the angle leskre čhave a pošvecin len le RAJESKE sar e hazdli obeta. ¹⁴ Oddelin len le Izraelitendar. O Leviti ena mire.

¹⁵ Ešeb len obžuzar a de sar hazdli obeta, palis šaj keren e služba paš o Svetostankos. ¹⁶ On hine dine ča prekal ma, me mange len ilom vaš savore ešebna murša le Izraelitendar. ¹⁷ Miro hino savoro ešebno, so uliľa le Izraelitenge, či manuš

abo džviros. Pošvecindom len mange andre oda džives, sar murdardom savoro ešebno andro Egipt. ¹⁸ Vašoda mange ilom le Leviten vaš savore ešebna čhave maškar o Izraeliti. ¹⁹ Le Leviten dav sar daros le Aronoske the leskre čhavege, hoj te služinen paš o Svetostankos a te keren o obeti vaš o binos le Izraelitengro, hoj te na en marde le meribnaskre nasvalibnaha, te avena paš o Svetostankos.“

²⁰ Avke o Mojžiš, o Aron the savore Izraeliti pošvecinde le Leviten avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²¹ O Leviti pes obžužarde le binendar, rajbinde peske o gada a o Aron len diña le RAJESKE sar hazdli obeta. Palis o Aron vaš lenge andã le RAJESKE obeta, hoj te aven žuže le binendar. ²² Avke o Leviti gele te kerel e služba paš o Svetostankos a dodikhenas pre lende o Aron the leskre čhave. Kerde lenca avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²³ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²⁴ „Kada hin o zakonos prekal o Leviti: Dojekh le bišupandž (25) beršendar upreder mušinel te služinel paš o Svetostankos, ²⁵ ale sar leske ela penda (50) berš, mukela e služba a imar na služinela. ²⁶ Šaj pomožinel avre Levitenge paš o Svetostankos te kerel lengri služba, ale korkoro imar na služinela. Kavke rozđelineha e služba le Levitenge.“

9

Sar te likerel e Patrađi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske pre pušta Sinaj andro ešebno čhon andro dujto berš, paloda, sar o Izraeliti gele avri andral o Egipt: ² „O Izraeliti mi oslavinen e Patrađi andro časos, so diňom pre oda. ³ Oslavinen la dešuštarto (14.) džives andre oda čhon rači, sar zadžal o kham, pal savore zakoni a prikazaňja.“

⁴ Avke o Mojžiš phenda le Izraelitenge, hoj te oslavinen e Patrađi. ⁵ On pre pušta Sinaj dešuštarto džives andro ešebno čhon rači chudle te oslavinel e Patrađi. Kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Ale sas ode varesave murša, save pes melarde, bo pes chudle le mule manušendar, a naši oslavinenas e Patrađi. Vašoda oda džives avle ko Mojžiš the ko Aron ⁷ a phende lenge: „Melardam pes bo chudnam pes le mulendar, ale soske akana naši oslavinas e Patrađi a naši anas o obetno daros le RAJESKE jekhetane le avre Izraelitena?“

⁸ O Mojžiš lenge odphenda: „Užaren kade, me džav andro Svetostankos te phučel le RAJESTAR, so ov phenela.“

⁹ O RAJ leske odphenda: ¹⁰ „Phen le Izraelitenge: ‚Te pes vareko tumendar abo tumare potomkendar melarena oleha, hoj pes chudena le mule manušestar, abo ena dur pro drom, the avke mi oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. ¹¹ Oslavinena la andro dujto čhon rači pro dešuštarto (14.) džives. Le bakrores chana le marenca bi o kvasos the le kirke bilinenca. ¹² Nič olestar ma muken dži tosara a ma phagen leske aňi jekh kokalos. Dolikeren savore kala prikazaňja, sar oslavinenena e Patrađi. ¹³ Ale te vareko hino žužo a nane dur pro drom, no the avke na oslavinel e Patrađi, ela avritradlo mire manušendar, bo na andã o daros le RAJESKE andro časos, sar sas phendo. Kajso manuš ela potrestimen vaš peskro binos.“

¹⁴ O cudzincos, savo dživel maškar tumende, šaj oslavinel e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, ale mušinel la te oslavinel pal o zakoni the prikazaňja, so sas avridine pal e Patrađi. Kala jednaka zakoni the prikazaňja hin prekal o Izraeliti the prekal o cudzinci.‘ “

Pal e chmara upral o Svetostankos

¹⁵ Andre oda džives, sar sas o Svetostankos ačhado, zaučhardã les e chmara a račatar dži tosara švicinelas sar jag upral o Svetostankos. ¹⁶ Sas oda furt avke: E chmara sas upral o Svetostankos dživese a rači švicinelas sar jag. ¹⁷ Akor, sar pes

e chmara upral o Svetostankos hazdelas upre, o Izraeliti pes mukenas pro drom a pale rozthovenas o taboris ode, kaj e chmara zaačhelas. ¹⁸ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ode taborinenas a ačhenas ode, medik e chmara sas upral o Svetostankos. ¹⁹ Te e chmara ačhelas buter časos upral o Svetostankos, o Izraeliti šunenass le RAJESKRO prikazaŋje a na mukenas pes pro drom. ²⁰ Varekana sas e chmara upral o Svetostankos ča vajkeci dživesa. Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. ²¹ A varekana e chmara upral sas ča račatar dži tosara, a te tosara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. Či oda sas dživese abo rači, te e chmara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²² Te e chmara ačhelas upral o Svetostankos duj džives abo čhon, vaj buter časos, o Izraeliti ačhenas ode andro taboris, medik e chmara sas upral o Svetostankos. Ale sar pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²³ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. Kerenas pal le RAJESKRE prikazaŋja, so lenge phenelas prekal o Mojžiš.

10

O rupune trubi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Ker tuke duj rupune trubi. Zvičin lenca le Izraeliten jekhetane a de lenge lenca te džanel, hoj te sthoven o tabora a te pripravinen pes pro drom. ³ Sar trubinena pro soduj trubi, savore Izraeliti pes mušinen te zdžal paš o vudar anglo Svetostankos. ⁴ Te trubinena ča pre jekh, mušinen pes te zdžal ke tu ča o vodci le Izraeloskre fajtengre. ⁵ Sar šundola o zoralo hangos la trubakro, o kmeŋi, save taborinenas pro vichodno sera, pes mukena pro drom. ⁶ Sar trubinena zorales dujtovar, mukena pes o kmeŋi, save taborinenas pre južno sera. Avke zorales pes trubinela, sar pes mukena pro drom, ⁷ ale te kameha, hoj pes te zdžan savoredžene, mi trubinen avres.

⁸ Pro trubi trubinena le Aronoskre čhave, o rašaja. Kada tumenge ela zakonos pro furt pre savore pokoleŋja. ⁹ Sar imar avena andre peskri phuv, a te džana andro mariben le ŋeprijaŋeliha, savo pre tumende ispidela, zatrubinen pre kala trubi. Akor me, o RAJ, mange pre tumende leperava, pomožinava tumenge a zachraŋinava tumen le ŋeprijaŋelendar. ¹⁰ Andre ola dživesa, sar oslavinena – ešebno džives le Neve čhoneskro the tumare aver inepi – trubinena pro trubi paš o labarde the smiromoskre obeti. Akor mange leperava pre tumende. Me som o RAJ, tumaro Del.“

O Izraeliti omuken o Sinaj

¹¹ Dujto berš andro dujto čhon pro bišto (20.) džives pes hazdla e chmara upral o Svetostankos. ¹² Akor o Izraeliti odgele pal e pušta Sinaj. Džanas dureder le dromeha a vajkecivar zaačhile, medik e chmara na ačhila pre pušta Paran. ¹³ Oda sas ešebnovar, sar pes mukle pro drom pal le RAJESKRO prikazis, so lenge diŋa prekal o Mojžiš.

¹⁴ O partiji andral o taboris le Judaskre kmeŋostar džanas ešebna pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Nachšon, le Aminadaboskro čhavo. ¹⁵ Le Jisacharoskre kmeŋoske sas vodcas o Netaneel, le Cuaroskro čhavo, ¹⁶ a le Zebulunoskre kmeŋoske sas vodcas o Eliab, le Chelonoskro čhavo.

¹⁷ Sar rozkidenas o Svetostankos, akor pes mukenas pro drom o Geršoniti the o Merariti, save hordinenas o Svetostankos.

¹⁸ Palis džanas o partiji andral o taboris le Rubenoskre kmeŋostar pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Elicur, le Šedeuroske čhavo; ¹⁹ le Šimeonoskre

kmeňoske sas vodcas o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo ²⁰ a le Gadoskre kmeňoske sas vodcas o Eljasaf, le Deueloskro čhavo.

²¹ Pal lende džanas o Kohatiti, save hordinenas o sveta veci andral o Svetostankos. A medik okla manuša avle, o Kohatiti o Stanos le RAJESKRO rozthode.

²² Palis džanas o partiji andral o taboris le Efrajimoscire kmeňostar pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Elišamas, le Amichudoskro čhavo; ²³ le Menašescire kmeňoske sas vodcas o Gamaliel, le Pedacuroske čhavo, ²⁴ a le Benjaminoscire kmeňoske sas vodcas o Abidan, le Gideoniskro čhavo.

²⁵ Paloda džanas o partiji andral o taboris le Danoscire kmeňostar pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Achiezer, le Amišadajoskro čhavo; ²⁶ le Ašeroske kmeňoske sas vodcas o Pagieli, le Ochranoscire čhavo, ²⁷ a le Naftaliscire kmeňoske sas vodcas o Achiras, le Enanoskro čhavo.

²⁸ Furt sar pes mukenas pro drom, džanas o Izraeliti ajse šoroča pal peskre partiji.

²⁹ Palis o Mojžiš phendá peskre šogoriske le Chobaboske, saveske sas dad o Reuel* andral o Midijan: „Džas andre phuv, pal savi o RAJ phendá: ‚Dava la tumenge.‘ Av amenca a presikavaha tuke o jileskeriben. Se o RAJ diča le Izraeliten lav pal o lače veci.“

³⁰ Ale ov leske odphendá: „Na džav. Me kamav te džal andre miri phuv ke mire manuša.“

³¹ „Mangav tut, ma omuk amen,“ phendá o Mojžiš. „Se tu džanes, kaj pre pušta peske šaj keras o tabora. Tu amenge sikaveha o drom. ³² Te aveha amenca, palis pes tuha rozdelinaha savore lače vecenca, so amen dela o RAJ.“

³³ Avke pes le verchostar Sinaj mukle pro trine dživeseskro drom a trin džives džalas angle lende the e archa le RAJESKRA zmluvakri, hoj lenge te arakhel than pro odpočinkos. ³⁴ Akorestar, sar pes mukle pro drom andral o taboris, le RAJESKRI chmara sas calo džives upral lende.

³⁵ Sar pes kamenas te mukel pro drom la archaha, o Mojžiš phenelas: „Av, RAJEJA!

Mi rozdžan pes ola, ko pre tu džan;
mi denašen angle tu ola, ko tut našti avri ačhen.“

³⁶ Sar e archa zaačhelas pro odpočinkos, o Mojžiš phenelas: „Av pale, RAJEJA,

ke tire ezera ezerengre Izraeliti.“

11

E jag le RAJESTAR pro taboris

¹ O manuša anglo RAJ chudle te reptinel vaš peskro pharipen. O RAJ ada šundá a cholisalila avke, hoj labarda la jagaha o avrone agora le taboriskre. ² Akor o manuša chudle te vičinel pro Mojžiš, hoj lenge te pomožinel. Sar pes o Mojžiš modlinda ko RAJ, e jag preačila te labol. ³ Vašoda dine ole thaneske nav Tabera*, bo le RAJESKRI jag labolas maškar lende.

O manuša peske mangel mas

⁴ Varesave bitanga manuša, save sas le Izraelitencá, kamenas igen te chal mas. A the o Izraeliti chudle pale te vičinel rovibnaha: „Te amen ulahas varesavo mas!

⁵ Leperas peske, sar chahas andro Egipt o ribi, o ogurki, e diňanka, o poros, e purum the o cesnakos. ⁶ Se imar savoro šučilam avri. Nič na dikhas, ča kadi manna!“

⁷ E manna dičholas sar slabo šargo korijandroskro semjačkos. ⁸ O manuša džanas a kidenas la, erňinenas la andro mlínkocis abo rozmarenas la andro čaro pro aro.

* **10:29** 10,29 Oda hin o Jetro. * **11:3** 11,3 Oda hin: te labarel.

Tavenas la andre piri a pekenas latar o marikla, so chuťinenas sar o maro peko le olivove olejoha. ⁹ Sar rači perelas e rosa pro taboris, akor perelas the e manna.

¹⁰ O Mojžiš šunda, hoj o manuša roven, dojekh famelija paš peskro stanoskro vudar. O RAJ igen cholisalila pro Izraeliti a aňi le Mojžišoske oda na sas pre dzeka. ¹¹ A phenda le RAJESKE: „Soske avke keres tire služobňikoha? So kerđom, hoj mange kada zaslužindom? Soske mange diňal pre meň savore kale manušen? ¹² So me som lengro dad a on mire čhave, hoj mange vakeres, hoj len te lidžav pro vasta sar e džuvli, savi del te pijel le cikne čhavores, a hoj len te anav andre phuv, pal savi diňal veraha lav lengre daden? ¹³ Khatar lava kajci mas kale savore manušenge? Roven a mangel mandar: ‚De amen mas! Kamas te chal!‘ ¹⁴ Kadi buči hiňi phari prekal ma. Sar šaj man korkoro starinav pal kala manuša? ¹⁵ Te kames manca kavke te kerel, feder mange ela, te man murdareha, hoj te na dikhav pre miro trapišagos – te arakhlom milost andre tire jakha.“

O RAJ odphenel

¹⁶ Akor o RAJ phenda le Mojžišoske: „Zvičin eftavardeš (70) vodcen le Izraelitendar, pal save džanes, hoj hine le manušengre vodci. An len ko Svetostankos a mi ačhen ode tuha. ¹⁷ Avava tele a vakerava tuha. Lava le Duchostar, so hino pre tute, a dava pre lende. On lidžana le manušengro pharipen jekhetane tuha. Imar na lidžaha oda pharipen korkoro.

¹⁸ Le Izraelitenge phenaha: ‚Pošvecinen tumen pro tajsa. Chana mas, bo rovibnaha vičinenas ko RAJ: ‚Te amen ulahas varesavo mas! Sar amenge sas mištes andro Egipt!‘ Akana o RAJ tumen dela mas a čačes les chana. ¹⁹ Na chana les ča jekh džives abo duj dživesa, aňi pandž dživesa vaj deš dživesa, aňi biš (20) dživesa, ²⁰ ale chana les calo čhon, medik tumenge na avela avri prekal o nakh a medik tumenge na džunglola. Vašoda, bo odčhidan pašal peste le RAJES, savo hino maškar tumende, bo rovibnaha pre leste vičinenas: ‚Soske avlam avri andral o Egipt?‘ ‘ ‘

²¹ O Mojžiš pre oda phenda: ‚Kade manca hin 600 000 murša a tu phenes: ‚Dava len mas a on les chana calo čhon!‘ ²² Kajte murdaraha savore amare bakren the dobitkos, abo kajte chudaha savore moroskre riben, the avke na ela oda prekal lende dos.“

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: ‚So, miro vast hino cikno? Akana dikheha, či pes ačhela avke, sar phendom, abo na.“

²⁴ O Mojžiš avla ko manuša a phenda lenge le RAJESKRE lava. Zvičinda eftavardeš dženen lengre vodcendar a rozačhađa len pašal o Svetostankos. ²⁵ Akor o RAJ avla andre chmara a prevakerđa ko Mojžiš. Ila le Duchostar, so sas pro Mojžiš, a diňa le eftavardeš vodcenge. Sar avla pre lende oda Duchos, prorokinenas – no ča akor, palis imar na prorokinenas.

O Eldad the o Medad

²⁶ Ale duj murša ačhile andro taboris, o Eldad the o Medad. The pre lende avla o Duchos, bo sas rachimen maškar lende. On na gele paš o Svetostankos, a vašoda prorokinenas andro taboris. ²⁷ Varesavo terno murš denašla ko Mojžiš a phenda leske: ‚O Eldad the o Medad prorokinen andro taboris.“

²⁸ Akor o Jozua, le Nunoskro čhavo, savo čhavorestar služinelas le Mojžišoske, pes diňa anglal: ‚Mojžiš, rajeja miro, zaačhav len!“

²⁹ Ale o Mojžiš leske odphenda: ‚Tu daras pal ma? Kamlomas, hoj o RAJ te del peskro Duchos savore peskre manušen, hoj te aven proroka!“ ³⁰ Palis o Mojžiš gela pale andro taboris le vodcenca andral o Izrael.

O RAJ bičhavel o prepelici

³¹ O RAJ bičhada zoralí balvaj, so le morostar anelas le prepelicen, medik na sas všadzík andro izraeliko taboris. Sas ajci but, hoj sas pašal o taboris pal dojekh sera

pro but kilometri a sas la phuvatar nacalo metros. ³² O manuša len kidenas calo džives, cali rat a mek the aver calo džives. Ńiko na kidña frimeder sar deš bare košara. Rozthode len a šučarde pašal calo taboris. ³³ Mek o mas sas lende maškar o danda a mek les aňi na rozžuvinde a imar o RAJ cholisalila a mukla pre lende igen baro nasvaliben. ³⁴ Vašoda dine ole thaneske nav Kibrot-Hataava, bo ode parunde le manušen, save igen žadinenas te chal aver chaben.

³⁵ Andral e Kibrot-Hataava odgele o manuša andro Chacerot a ode ačhile.

12

O Aron the e Mirijam reptinen pro Mojžiš

¹ E Mirijam le Aronoha reptinenas pro Mojžiš, bo ila peske romňa Kušijka. ² Phende: „O RAJ vakerel ča prekal o Mojžiš? Či na vakerel the prekal amende?“ A o RAJ šunđa, so phende.

³ No o Mojžiš sas igen pokorno murš, nekpokorneder savore manušendar, save dživenas pre phuv.

⁴ O RAJ takoj pre oda phenđa le Mojžišoske, le Aronoske the la Mirijamake: „Tumen trin džene, aven ko Svetostankos!“ Avke on trin džene gele. ⁵ O RAJ avla tele andro chmarakro slupos, zaačila paš o Svetostankoskro vudar a vičinda le Aron the la Mirijam. Sar sodujđzene gele pašeder, ⁶ phenđa lenge: „Šunen mire lava:

Te hin maškar tumende prorokos,
me o RAJ man leske dav te sprindžarel andro videňje
a vakerav leha andro suno.

⁷ Mire služobňikoha le Mojžišoha avke nane.
Ov hino vodcas upral savore mire manuša Izraeliti.

⁸ Leha vakerav muj-mujeha,
phundradones a na garudones,
ov šaj dikhel the le RAJESKRI podoba.

Sar oda, hoj tumen na daran kavke te vakerel
pre miro služobňikos Mojžiš?“

⁹ O RAJ pre lende cholisalila a geľa lendar het.

¹⁰ Sar o chmarakro slupos le Svetostankostar geľa het, e Mirijam ačila malomocno, parňi sar jiv. O Aron pes visarda ke Mirijam a dikhla, hoj hiňi malomocno. ¹¹ Ov phenđa le Mojžišoske: „Rajeja miro, mangav tut, ma potrestin amen vaš o binos, savo kerdam bi e godi. ¹² Te na el e Mirijam sar čavoro, savo ulol mulo a saveskro jepaš telos imar rozperel andro per la dakro.“

¹³ Avke o Mojžiš chudňa te vičinel pro RAJ: „Devla, mangav tut, sasťar la!“

¹⁴ O RAJ odphenđa le Mojžišoske: „Te lake lakro dad čhungardahas pro muj, či na ladžandilahas pes eфта dživesa? Mi el avritradli andral o taboris pro eфта dživesa a palis šaj avel pale andro taboris.“ ¹⁵ Avke sas e Mirijam eфта dživesa avri andral o taboris. O Izraeliti pes na mukle pre aver drom, medik e Mirijam na avla pale andro taboris.

¹⁶ Paloda pes o Izraeliti mukle pro drom andral o Chacerot a kerde peske taboris pre pušta Paran.

13

O dešuduj murša predikhen o Kanaan

¹ O RAJ phenđa le Mojžišoske: ² „Kide avri jekhe vodcas andral dojekh kmeňos a bičhav len te predikhel e phuv Kanaan, so dav tumenge.“

³ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ, a bičhada pal e pušta Paran dešuduje (12) vodcen andral o Izrael. ⁴ Sas oda kala džene:

- Andral o kmeños Ruben o Šamua, le Zachuroskro čhavo;
- ⁵ andral o kmeños Šimeon o Šafat, le Chorioskro čhavo;
- ⁶ andral o kmeños Juda o Kaleb, le Jefunoskro čhavo;
- ⁷ andral o kmeños Jisachar o Jigal, le Jozefoskro čhavo;
- ⁸ andral o kmeños Efrajim o Hošeah, le Nunoskro čhavo;
- ⁹ andral o kmeños Benjamin o Palti, le Rafuoskro čhavo;
- ¹⁰ andral o kmeños Zebulun o Gadiel, le Sodioskro čhavo;
- ¹¹ andral o kmeños Jozef (so hin o kmeños Menaše) o Gadi, le Susioskro čhavo;
- ¹² andral o kmeños Dan o Amiel, le Gemaliskro čhavo;
- ¹³ andral o kmeños Ašer o Setur, le Michaeloskro čhavo;
- ¹⁴ andral o kmeños Naftali o Nachbi, le Vofsiskro čhavo;
- ¹⁵ the andral o kmeños Gad o Geuel, le Machioskro čhavo.

¹⁶ Kala hine o nava le muršengre, saven o Mojžiš bičhada te predikhel e phuv. O Mojžiš diña le Hošeoske, saveske sas dad o Nun, nav Jozua.

¹⁷ Sar len o Mojžiš bičhavelas te predikhel e phuv Kanaan, phenda: „Kadarik džan prekal e pušta Negev andre brehengri phuv. ¹⁸ Dodžanen tumen, savi hiñi e phuv a save manuša andre bešen. Či hine zorale vaj slabe? Hine but vaj frima? ¹⁹ Hiñi odi phuv lači vaj na? Hin lengre fori phundrade, abo hin pašal o muri? ²⁰ Či anen o mali ulipen? Hin ode stromi, abo na? Keren savoro pre oda, hoj te anen varesavo ovocje andral odi phuv.“

Sas oda andro časos, sar pes ešebnovar andro berš obkidel o hroznos.

²¹ Avke on gele a predikhle e phuv la puštatar Sin dži ko foros Rechob, paš o verchengro drom Chamat. ²² Avle andro Negev, odarik gele andro foros Hebron, kaj bešenas le Anakoskre potomki: o Achiman, Šešaj the o Talmaj. (O Hebron sas ačhado efa berš sigeder sar o foros Coan andro Egipt.) ²³ Sar doavle andre dolina Eškol, ode odčhinde jekh strapcos hroznos, so sas ajso pharo, hoj les mušinenas te anel duj džene pro drukos. Ande the vajkeci granatoskre phaba the figi. ²⁴ Oda than pes vičinelas dolina Eškol pal o strapcos le hroznostar, so ode o Izraeliti odčhinde.

O murša phenen, so dikhle

²⁵ Saranda (40) dživesa predikhenas odi phuv a palis avle pale. ²⁶ Avle ko Mojžiš, Aron the Izraeliti andro Kadeš pre pušta Paran. Phende lenge, so ode dikhle, a sikade o ovocje, so odarik ande. ²⁷ Phende le Mojžišoske: „Predikhlam e phuv a dodžanlam pes, hoj hiñi lači a čačes ode čulal o thud the o medos. Kada ovocje hin odarik. ²⁸ Ale o manuša ode hine zorale, o fori hin bare a pašal lende zorale muri. Dikhlam ode the le Anakoskre potomken. ²⁹ O Amaleka bešen pre južno sera; o Chetitana, Jebuseja the Amorejčana bešen pre brehengri phuv a o Kanaančana bešen paš o moros the pašal o pañi Jordan.“

³⁰ Ale o Kaleb kamelas, hoj te preačhen te vakerel ola manuša, save reptinenas pro Mojžiš, a phenda: „Aven džas pre lende a zalas odi phuv! Amen len domaraha!“

³¹ Ale okla džene, save sas leha te predikhel e phuv, phenenas: „Našti pes lenca džas te marel, bo hine zoraleder sar amen.“ ³² On kavke maškar o Izraeliti lidžanas o nalačo hiros pal odi phuv. Phenenas: „Odi phuv, so predikhlam, chal le manušen, save andre bešen. Savore manuša, saven ode dikhlam, hine igen bare. ³³ Dikhlam

ode the obren a maškar lende the le Anakoskre potomken. Amen pes šunahas maškar lende ciknore sar o maľakre grajora a avke the lenge amen dičhuvahas avri.“

14

O Izraeliti pes vzburinen

¹ Calı rat o Izraeliti rovenas a viskinenas. ² Savore manuša reptinenas pro Mojžiš the pro Aron: „Uľahas amenge feder, te muľamas andro Egipt abo kade pre pušta. ³ Soske amen o RAJ lidžal andre kodi phuv? Hoj te meras la šablaha andro mariben? Hoj te zalen amare romňijen the čhavoren? Na uľahas amenge feder te džal pale andro Egipt?“ ⁴ Jekh avreske phenenas: „Kidas peske avri vodcas a džas pale andro Egipt!“

⁵ Sar oda o Mojžiš the o Aron šunde, pele le mujeha dži pre phuv angle savore Izraeliti. ⁶ O Jozua, le Nunoskro čhavo, the o Kaleb, le Jefunoskro čhavo, save sas olendar, ko predikhle e phuv, pre peste čhingerde o ruchi ⁷ a phende savore Izraelitenge: „E phuv, so samas te predikhel, hiňi igen lači. ⁸ Te arakhaha milost andro jakha le RAJESKRE, doanela amen andre odi phuv, kaj čulal o thud the o medos, a dela amenge la. ⁹ Ča tumen ma vzburinen pro RAJ! Ma daran tumen le manušendar, so ode bešen, bo lokes len domaraha. O RAJ hin amenca! Lengre devla len na chraňinen. Vašoda ma daran tumen lendar!“

¹⁰ Ale savore Izraeliti viskinenas, hoj len te murdaren le barenca. Androda pes savore Izraelitenge sikađa le RAJESKRI slava paš o Svetostankos.

O Mojžiš pes modľinel vaš o manuša

¹¹ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: „Dži kana man kala manuša tele dikhena? Dži kana mange na pačana, se maškar lende kerđom bare znameňja? ¹² Bičhavava pre lende o meribnaskro nasvaliben a zničinava len, ale tutar kerava bareder the zoraleder narodos, sar hine on.“

¹³ Ale o Mojžiš odphenda: „Dodžanena pes pal oda o Egiptana! Lendar ilal avri kale manušen tira zoraha ¹⁴ a on oda dena te džanel le manušenge, save bešen andre odi phuv. On imar šunde, hoj tu, RAJEJA, sal maškar kala manuša a hoj lenge diňal te dikhel tut le jakhenca. Šunde, hoj tiri chmara ačhel upral kala manuša, hoj dživese džas angle lende andre chmara a rači andro jagalo slupos. ¹⁵ Te akana zničineha savore tire manušen, o narodi, save šunde o hiros pal tu, phenena: ¹⁶ „O RAJ našti doanda peskre manušen andre odi phuv, pal savi len diňa la veraha lav, vašoda len murdarda pre pušta.“

¹⁷ Akana, RAJEJA, mangav tut, sikav amenge tiri zor a ker, sar phendaľ: ¹⁸ „Me, o RAJ, na cholisaluvav sigo, presikavav o verno kamiben a odmukav o binos the e vzbura. Ale űikas na mukav bi o trestos; vaš le dadengre bini marav le čhaven dži andro trito the šarto pokoleňje.“ ¹⁹ Mangav tut, odmuk kale manušenge prekal tiro baro verno kamiben, avke sar lenge odmukehas akorestar, sar avle avri andral o Egipt, dži akana.“

²⁰ O RAJ leske odphenda: „Odmukav lenge, avke sar mangehas. ²¹ No avke sar dživav a sar miri slava pherdžarel cali phuv, ²² aňi jekh kale manušendar na džala andre odi phuv. Bo dikhle miri slava the o zazraki, so keravas andro Egipt the pre pušta, a the avke man dešvar pokušinenas a na šunenas. ²³ Vašoda űiko lendar na džala andre odi phuv, pal savi phendom, hoj la dava lengre dadenge. Na dikhela la űiko, ko man tele dikhľa. ²⁴ Ale mire služobňikos le Kaleb lidžava andre phuv, andre savi imar sas. Bo sas andre leste aver duchos a džalas pal mande cale jileha. A leskro potomstvos chudela e phuv sar dedictvos. ²⁵ Tajsja tumen visaren a džan prekal e pušta ko Lolo moros, bo andre dolina bešen o Amaleka the o Kanaančana.“

O Del potrestinel le Izraeliten

²⁶ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁷ „Dži kana cerpinava kale nalače manušen, save pre ma furt reptinen? Dos šundom le Izraelitengro reptišagos pre ma. ²⁸ Phen lenge: ‚Avke sar dživav, phenel o RAJ, kerav tumenca avke, sar tumen šundom te vakerel. ²⁹ Pre kadi pušta ačena mule tela savoredženengre, kaske sas akor, sar sas pisimen andre, biš (20) berš the buter – savore tumendar, save pre ma reptinenas. ³⁰ Ńiko lendar na džala andre phuv, pal savi diňom la veraha lav, hoj andre bešena. Džana andre ča o Kaleb, le Jefunoskro čhavo, the o Jozua, le Nunoskro čhavo. ³¹ No tumare čhaven, pal save phenenas, hoj ena zaile, me ode lidžava a on sprindžarena odi phuv, so na kamlan te prilel. ³² Ale tumare mule tela ačena pre kadi pušta. ³³ Tumare čhave ena saranda (40) berš pastjera pre kadi pušta. On cerpinena vaš oda, hoj mange na pačanas, medik na merela posledno dženo tumendar pre pušta. ³⁴ Avke sar saranda dživesa predikhenas e phuv – jekh berš pes rachinela vaš jekh džives – saranda berš cerpinena vaš peskro nalačipen, hoj te sprindžaren, so oda hin, te me džav pre tumende. ³⁵ Me, o RAJ, oda phendom a avke kerava savore kale nalače manušenca, save pes vzburinde pre mande. Pre kadi pušta merena.‘ “

³⁶ O murša, saven o Mojžiš bičhada te predikhel e phuv, save avle pale a vakerenas o načaćipen pal e phuv a oleha kerde upre le Izraeliten, hoj te reptinen pro RAJ, ³⁷ jekhvareste mule pro nasvaliben anglo RAJ. ³⁸ Olendar, ko sas te predikhel e phuv, ča o Jozua the o Kaleb ačhile te dživel.

O Izraeliti našti zalen o Kanaan

³⁹ Sar o Mojžiš phenda kala lava le Izraelitenge, ačhile igen smutna. ⁴⁰ Sig tosara uštile, gele pro verchos a phende: „Čačo, kerdam binos. Aven džas andre phuv, pal savi o RAJ diňa lav!“

⁴¹ Ale o Mojžiš lenge phenda: „Soske na šunen le RAJES? Tumaro planos tumenge na avela avri. ⁴² Ma džan, bo o RAJ nane tumenca a tumare űeprijaťela tumen thovena tele. ⁴³ Sar tumen marena le Amalekenca the le Kanaančanenca, murdarena tumen la šablaha. Visardan tumen het le RAJESTAR, vašoda na ela tumenca!“

⁴⁴ No on the avke gele pre brehengri phuv, ale aňi e archa le RAJESKRA zmluvakri, aňi o Mojžiš na omukle o taboris. ⁴⁵ Avke o Amaleka the o Kanaančana, save bešenas pre brehengri phuv, gele pre lende, marde len a roztradle dži paš o foros Chorma.

15

O zakoni pal o obeti

¹ O Raj prevakerđa ko Mojžiš: ² „Phen le Izraelitenge kada: ‚Sar avena andre phuv, so tumenge dav a andre savi bešena, ³ anena le dobitkostar abo le bakrendar le RAJESKE o obeti. Anena e jagali obeta, e labardi obeta, e obeta pro inepi, e obeta, sar den lav le Devleske, the e obeta, so dena korkore pestar sar daros. Kala savore obeti voňinen šukares le RAJESKE. ⁴ Sar kerena kala obeti, avke oda, ko anela peskri obeta le RAJESKE, pridela paš dojekh džvirov e chabeneskri obeta – kilos aro mišimen le litra olivove olejoha. ⁵ Ke dojekh bakroro, so dena sar e labardi obeta abo aver obeta, pridena litra mol, so čhivena avri pro oltaris.

⁶ Paš dojekh bakro, so obetinena, pridena duj kili aro mišimen 1,5 litraha olivove olejoha sar chabeneskri obeta. ⁷ Priden the 1,5 litra mol, so čhivena avri pro oltaris. Oda voňinela šukares le RAJESKE.

⁸ Sar pripravinena le RAJESKE terne bikos pre labardi obeta abo pre smiromoskri obeta abo pre obeta, sar den lav le Devleske, ⁹ pridena paš sar e chabeneskri obeta trin kili aro mišimen duje litrenca olejoha. ¹⁰ Anena the duj litri mol, so čhivena

avri pro oltaris. Oda voñinela šukares le RAJESKE. ¹¹ Kavke kerena paš dojekh bikos, bakro, baranos the koza. ¹² Keren avke paš dojekh džviros, saves anena pre obeta.

¹³ Kavke mušinela te kerel dojekh Izraelitas, sar anela e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁴ Te maškar tumende ena varesave cudzinci, abo o cudzinci, save dživen maškar tumende but berš, a the on kamena te anel e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, mi keren avke sar the tumen. ¹⁵ Kala zakoni ela prekal tumende the prekal o cudzinci, save bešen maškar tumende. O RAJ tumen lel jednakones. Kada zakonos dolikerena na veki tumen the tumare potomki. ¹⁶ Kala zakoni the pravidla ena prekal tumende the prekal o cudzincos, savo bešel maškar tumende.' "

¹⁷ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: ¹⁸ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Sar avena andre phuv, andre savi tumen lidžav, ¹⁹ a sar chana o chaben andral odi phuv, odthoven olestar vareso sar daros le RAJESKE. ²⁰ Sako berš kerena e bokeli le ešebne arestar andral o humnos a anen oda sar o sveto daros le RAJESKE. ²¹ Avke tu the tire potomki mušinena furt te anel maro peko le ešebne arestar, sar kiden a upre e pšeñica.

²² Te kamlan te dolikerel, ale the avke na dolikerđan o zakoni, so o RAJ diña le Mojžišoske ²³ – savore le Devleskre prikazañendar, so sas dine ole dživesestar, kanastar o Del chudña te del o zakoni tumen the savore tumare potomken pro furt – ²⁴ a o Izraeliti kerde o binos avke, hoj na kamle, a na džanenas olestar, akor savore mušinen te anel terne bikos pre labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Obetinen the e chabeneskri the e molakri obeta, avke sar hin pisimen andro zakonos, a paš oda mek jekhe capos pre obeta vaš o binos. ²⁵ Te o rašaj anela kala obeti vaš savore Izraeliti, ela lenge odmuklo o binos, bo oda na kamle te kerel, a vaš peskro nalačhipen ande le RAJESKE e labardi obeta the e obeta vaš o binos. ²⁶ Odmukela pes savore Izraelitenge the le cudzincenge, save bešen paš lende, bo savore manuša oda kerde, kajte na kamle.

²⁷ Ale te ča jekh dženo kerela o binos, so na kamla, mušinel te anel pre obeta vaš o binos jekheberšeskra koza. ²⁸ O rašaj obetinel a koza pro oltaris, hoj te obžučarel le manušes le binostar, so na kamla te kerel, a palis ole dženeske ela odmuklo. ²⁹ Ajso zakonos mušinel te dolikerel o Izraelitas the o cudzincos, savo bešel paš tumende, sar kerela o binos, so na kamla.

³⁰ Te vareko kerela binos, so kamla te kerel, či oda ela Izraelitas abo cudzincos, ruhinel pes pro RAJ. Ajse dženes kempel te tradel avri peskre manušendar, ³¹ bo na ačhelas le RAJESKRE lavestar a na dolikerđa leskro prikazañje. Kajse manušes mušinen te tradel avri. Leskri vina ačhela pre leste.' "

O murš, savo na dolikerđa o šabat

³² Sar sas o Izraeliti pre pušća, prichudle varesave muršes, savo pro šabat kidelas o kašta. ³³ Ola džene, save les prichudle paš oda, sar kidel o kašta, ande les ko Mojžiš the ko Aron the angle savore Izraeliti. ³⁴ Dine les te stražinel, bo na džanenas, so leha te kerel. ³⁵ O RAJ phendā le Mojžišoske: „Oda murš mušinel te merel. Savore manuša andre leste čivkerena le barenca avri andral o taboris.“ ³⁶ Avke les o manuša ligende avri andral o taboris, chudle andre leste te čivkerel le barenca a muļa avke, sar o RAJ prikazindā le Mojžišoske.

O špargici pro ruchi

³⁷ Palis o RAJ phendā le Mojžišoske: ³⁸ „Phen le Izraelitenge: ‚Siven pre tumare ruchi pro agora o špargici a upral lende thoven o belava šnurici. ³⁹ O špargici tumenge ena pre kada: Kecivar pre lende dikhena, leperena tumenge savore le RAJESKRE zakoni, na visarena pes mandar a na džana pal tumare jileskre the jakhengre žadosci. ⁴⁰ Avke peske leperena a dolikerena savore mire prikazañje a

avena sveta angle mande, angle tumaro Del.' ⁴¹ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ligenda avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del."

16

Le Korachoskri vzbura

¹ O Korach, o čhavo le Jisharoskro andral o kmeños Levi, pes vzburinda pro Mojžiš. Ke leste pes pridine trin džene andral o kmeños Ruben: o Datan the o Abiram, le Eliaboskre čhave, the o On, le Paletoskro čhavo. ² On pes vzburinde pro Mojžiš a lenca 250 Izraeliti, save sas o anglune vodci le manušengre. ³ Gele anglo Mojžiš the anglo Aron a phende lenge: „Zagelan imar igen dur! Se savore amare manuša hine sveta a the amenca hino o RAJ. Soske tumen hazden upral o manuša le RAJESKRE?"

⁴ Sar ada šunda o Mojžiš, peła le mujeha pre phuv. ⁵ Palis phenda le Korachoske the leskra partijake: „Tosara tumenge o RAJ phenela, ko hin leskro, ko hino sveto a ko šaj ke leste avel pašes. Kas peske kidela avri, oda šaj ke leste džal pašes. ⁶ Tu, Korach, the tiri partija keren kada: Len tumenge o lopatki pro kadidlos, ⁷ thoven andre o jagale angara the o kadidlos a tajsas oda anen anglo RAJ. Kas peske o RAJ kidela avri, oda ela sveto. Levitale, tumen zagelan imar igen dur!"

⁸ A le Korachoske o Mojžiš mek phenda: „Šunen, Levitale! ⁹ Hin tumenge frima, hoj o Del le Izraeloskro tumen oddelinda le manušendar a vičinda ke peste, hoj te služinen andre le RAJESKRO Svetostankos a te ačhen anglo manuša, hoj lenge te služinen? ¹⁰ Se domukla tuke the savore avre Levitenge, hoj te aven pašeder ke leste, ale tumen akana kamen te prelel the e rašajiko služba? ¹¹ Aleha sikađal tu the cali tiri partija, hoj pes vzburinda pro RAJ. Ko hin o Aron, hoj reptinen pre leste?"

¹² Akor o Mojžiš diña te vičinel le Datan the le Abiram, le Eliaboskre čhaven. Ale on odphende: „Na džas! ¹³ Hin ada frima, hoj amen ilal avri andral e phuv, kaj čulal o thud the o medos, hoj te meras pre kadi pušta? So, mek kames te ačhel upral amende sar raj? ¹⁴ Se na andal amen andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, a aňi amenge na diňal andro dedictvos o mali the o viňici. Kames amenca te thovel avri? Na! Na džas!"

¹⁵ Akor o Mojžiš igen cholisalila a phenda le RAJESKE: „Ma prile lendar o obeti. Aňi jekhe somaris lendar na ilom. Niskaske nič nalačo na kerđom!"

¹⁶ Palis o Mojžiš phenda le Korachoske: „Tu tira partijaha the o Aron mušinen te avel tajsas andre le RAJESKRO Svetostankos. ¹⁷ Dojekh tumendar mi lel peskri kadidloskri lopatka, mi thovel andre o kadidlos a mi anel anglo RAJ. Savore kadidli ena jekhetane 250. The tu le Aronoha lena peskre kadidloskre lopatki."

¹⁸ Avke pre aver džives peske sako ila peskri kadidloskri lopatka, thoda andre o jagale angara a thoda upre o kadidlos. Palis pes savore ačhade paš o vudar ko Svetostankos jekhetane le Mojžišoha the le Aronoha. ¹⁹ O Korach zvičinda cała peskra partija pro Mojžiš the Aron a gele paš o vudar ko Svetostankos. Androda pes sikađa le RAJESKRI slava savore manušenge. ²⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²¹ „Džan pre sera kale manušendar, hoj len takoj te zničinav!"

²² Akor sodujđzene pele le mujeha pre phuv a vičinenas: „Ó, Devla! Tu sal o Del, savo des o dživipnaskro dichos dojekhe manušes! Vaš jekh manuš, savo kerđa binos, kames te el cholamen pre savore manuša?"

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁴ „Phen le manušenge, hoj te džan pre sera le Korachoskre, le Datanoskre the le Abiramoskre stanendar!"

²⁵ Avke o Mojžiš geła ko Datan the Abiram a o Izraeloskre vodci džanas pal leste. ²⁶ Le manušenge phenda: „Džan pre sera kale bijedevleskre mušengre stanendar! Ma chuden tumen nisostar, so hin lengro, hoj te na meren angle savore lengre bini."

²⁷ Avke o Izraeliti odgele pašal o Korachoskre, Datanoskre the le Abiramoskre stani.

Palis o Datan the o Abiram gele avri andral peskre stani a ačhenas paš o vudar peskre romñijenca the peskre čhavenca.

²⁸ O Mojžiš phenda: „Nič na kerav mira volatar; savore kale skutki man bičhađa te kerel o RAJ. Prindžarena oda pal kada: ²⁹ Te kala manuša merena avke, sar merel dojekh manuš, abo te pes lenge ačhela oda, so pes šaj ačhel avre manušenge, akor man o RAJ na bičhađa. ³⁰ Ale te o RAJ kerela vareso ajsa, so mek pes šoha na ačhila angloda, hoj e phuv phundravela peskro muj a chala len savoreha, so len hin, a te perena tele andro than le mulengro džide, akor prindžarena, hoj kala murša dikhle tele le RAJES.“

³¹ Soča o Mojžiš kada dophenda, phundrađa pes e phuv tel o Datan the Abiram ³² a otkerđa peskro muj a nakhađa len savoreha, so len sas, jekhetane ole manušenca, save pes vzburinde le Korachoha. ³³ Džide pele tele andro than le mulengro savoreha, so len sas. E phuv pes upral lende zaphandla, on našlile a imar na sas maškar o manuša. ³⁴ Sar savore Izraeliti, save sas pašal lende, šunde lengri vika, denašenas a phenenas: „Denašas, hoj the amen e phuv te na nakhavel!“

³⁵ Akor le RAJESTAR avla jag a zlabarđa ole 250 muršen, save ande o kadidlos.

17

Le Aronoskri paca rozkvitřinel

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Eleazaroske, le Aronoskre čhaske, hoj te lel o kadidloskre lopatki ole muršendar, save sas zlabarde. O prachos lendar mi rozčhivel avrether, bo o lopatki hine sveta. ³ Mi len o lopatki ole manušengre, save počinde peskre dživipnaha vaš o binos, a mi rovñinen avri o blachi ole lopatkengre. Palis ole blachenca mi obthoven o oltaris. Ande o lopatki anglo RAJ, vašoda hine sveta. Kada ela le Izraelitenge o znameñje, hoj te na bisteren.“

⁴ Avke o rašaj Eleazar iľa o bronzune lopatki, save ande ola džene, save zlabile, a marđa lendar avri blachi, hoj te obthovel lenca o oltaris. ⁵ Kada ela le Izraelitenge pro leperiben, hoj ňiko, ko nane le Aronoskre potomkendar, našti džal ko oltaris te labarel o kadidlos anglo RAJ, hoj pes leske te na ačhel avke, sar le Korachoske the leskre manušenge. Savoro kerđa avke, sar leske phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

O Izraeliti džan pro Mojžiš the pro Aron

⁶ Pre aver džives reptinenas savore Izraeliti pro Mojžiš the pro Aron: „Tumen murdarđan le RAJESKRE manušen.“

⁷ Sar o manuša džanas pro Mojžiš the pro Aron a visarde pes ko Svetostankos le RAJESKRO, jekhvareste o Svetostankos zaučharđa e chmara a sikada pes le RAJESKRI slava. ⁸ Akor o Mojžiš the o Aron avle anglo Svetostankos. ⁹ Ode o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁰ „Džan het kale manušendar! Takoj len zñičinav.“ Akor sodujđzene pele le mujeha pre phuv.

¹¹ O Mojžiš phenda le Aronoske: „Le e kadidloskri lopatka, thov andre o jagale angara pal o oltaris a thov upre o kadidlos. Denaš sigo ko manuša a obetin oda le RAJESKE, hoj lenge te aven odmukle o bini. Bo o RAJ igen cholisalila pre lende a imar avel e pohroma.“ ¹² Avke o Aron iľa e kadidloskri lopatka, sar leske phenda o Mojžiš, a denašelas maškar o manuša, ale e pohroma ode imar sas. Labarđa o kadidlos, hoj le manušenge te aven odmukle o bini ¹³ a ačhađa pes maškar o mule the džide manuša a e pohroma preačhila. ¹⁴ Andre odi pohroma mule 14 700 manuša bijal ola 250 džene, save mule paš e vzbura le Korachoskri. ¹⁵ Sar e pohroma preačhila o Aron geľa pale ko Mojžiš paš o vudar andro Svetostankos. ¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ „Phen le Izraelitenge, hoj tuke te den o dešuduj (12) paci, po jekh sakone kmeňoskre vodcastar. Pisin dojekheskro vodcaskro nav pre leskri paca. ¹⁸ Le

Aronoskro nav pisin pre paca andral o kmeños Levi, bo ela jekh paca prekal dojekh kmeñoskro vodcas. ¹⁹ Palis len thov andro Svetostankos angle archa la zmluvakri, kaj man tumenca zdžav. ²⁰ E paca le muršeskri, saves mange kidava avri, pučinela avri. Avke me zaačhavava o reptišagos le Izraelitengro, save pre tumende furt reptinen.“

²¹ Avke o Mojžiš oda phenda le Izraelitenge a lengre vodci leske dine jekhetane dešuduj paci, jekh paca andral dojekh kmeños, a le Aronoskri paca sas maškar lengre.

²² Palis o Mojžiš ila o paci a thoda andro Svetostankos anglo RAJ.

²³ Sar o Mojžiš gela pre aver džives andro Svetostankos, dikhla, hoj le Aronoskri paca, so sas thodi vaš o kmeños Levi, pučinda avri. Pučinda avri, rozkvitňisalila a anda o mandle. ²⁴ Avke o Mojžiš ligenda odarik o paci ke savore Izraeliti. Dikhle oda a dojekh vodcas ila pale peskri paca.

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Le Aronoskri paca lidža pale angle archa la zmluvakri, hoj pes te zalikerel sar znameñje angle ola džene, save pes vzburinen. Aleha zaačhaveha lengro reptišagos pre ma a on na merena.“ ²⁶ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ.

²⁷ Ale o Izraeliti phende le Mojžišoske: „Vigos amenge! Meras! Savore meraha!

²⁸ Dojekh, ko džal pašes paš le RAJESKRO Svetostankos, merela. So, mušinas savore te merel?“

18

Le Levitengri the le rašajengri služba

¹ O RAJ phenda le Aronoske: „Te pes vareso ačhela andro Svetostankos, tu, tire čhave the o Leviti lidžana e vina vaš oda, ale te pes vareso ačhela paš e rašajiko služba, ela oda ča pre tu the pre tire čhave. ² An peha tira famelija andral o kmeños Levi, hoj pes te priden ke tu a te pomožinen tuke, medik tu the tire čhave služinena anglo Svetostankos. ³ On avena paš tute andre savori služba paš o Svetostankos. Ale našti aven paš o sveta veci, so hin andro Svetostankos, aňi paš o oltaris, hoj te na meren on, aňi tumen. ⁴ Pridena pes ke tu a starinena pes pal savori buči, so hin paš o Svetostankos. Ale ņiko aver našti kerel tumenca e služba.

⁵ A tumen kerena e služba paš o Sveto than the paš o oltaris, hoj te na avel pale pro Izraeliti miri choli. ⁶ Me mange kidňom avri le Izraelitendar le Leviten, tumare phralen, sar daros prekal tumende. On hine oddine mange, hoj te keren e služba paš o Svetostankos. ⁷ Ale tu tire čhavenca služinena sar rašaja andre savoreste: paš o oltaris the andro Neksveteder than. Ode mušinen te kerel tumari služba. E rašajiko služba tumenge dav sar daros. Te ode avela vareko aver, mušinel te merel.“

Le rašajengro kotor le obetendar

⁸ Palis o RAJ phenda le Aronoske: „Ačhavav tut upral mire sveta dari. Savore sveta dari, so mange o Izraeliti anen, dav pro furt tuke the tire čhavage sar tumaro kotor.

⁹ Le neksveteder darendar – le chabeneskra obetatar, la obetatar vaš o binos the la obetatar vaš e vina – o kotor, so pes na zlabarela pro oltaris, ela tumaro. Savore neksveteder dari, so mange anena, ena tire the tire čhavengre. ¹⁰ Mušines len te chal pro sveto than; šaj chan oda ča o murša. Mi el tuke oda sveto!

¹¹ Savore sveta dari, so den o Izraeliti a so o rašaja hazden upre anglo RAJ, dava tuke, tire čhavage the čhajenge pro furt. Olestar šaj chal sako, ko hino žužo andre tiri famelija.

¹² Dav tuke the o kotor le ešebne ulipnastar, so mange dena o Izraeliti sako berš: savoro nekfeder le olejostar, molatar the le zrnostar. ¹³ Tire ena ešebna ovcje savorestar andral lengri phuv, so anena mange. Dojekh, ko hino žužo andre tiri famelija, šaj chal olestar.

¹⁴ Ela tiro savoro, so hin andro Izrael pošvecimen le RAJESKE. ¹⁵ Dojekh muršoro abo džviros, so ulol ešebno, so anen angle ma o Izraeliti, ela tiro. Vašoda mušines te cinel avri dojekhe muršores the dojekhe džviros le nažuže dobitkostar, so ulol ešebno. ¹⁶ Sar le čhavoreske ela jekh čhon, mušinel te el avricindo vaš o pandž rupune love, avke sar pes važinel andro Svetostankos.

¹⁷ Ale ma cin avri le ešebne džviros le dobitkostar, le bakrendar the le kozendar, oda hin sveto. Lengre rateha pokropin o oltaris a o žiros labar sar jagali obeta, so šukares voñinel mange. ¹⁸ O mas le džvirendar ela tiro avke sar the o pašvaro the e čači čang la hazdla obetatar. ¹⁹ Dav tuke, tire čhavage the čhajenge pro furt savore sveta dari, so o Izraeliti anena mange. Kada hin zmluva, so pes na del te prephagel* a hiñi pro furt maškar mande the tute the maškar tire potomki.“

²⁰ Mek o RAJ phenda le Aronoske: „Na chudeha ñisavi phuv sar dedictvos andro Izrael. Me som tiro dedictvos the tiro kotor maškar o Izraeliti.

Pal o desjatki

²¹ Le Levitenge dav andro dedictvos savore desjatki le Izraelitengre vaš lengri služba, so keren andro Svetostankos. ²² Akanastar o Izraeliti te na aven ko Svetostankos, bo aleha kerena binos a mušinena te merel. ²³ E služba paš o Svetostankos kerena ča o Leviti a on lidžana e vina, te kerena varesavo nalačhipen. Kada hin pro furt o prikazis pal o Leviti the lengre potomki. Len na ela ñisavi phuv sar dedictvos andro Izrael. ²⁴ Bo dav lenge sar dedictvos o desjatki le Izraelitendar, so anena mange sar sveta dari. Vašoda lenge phendom, hoj maškar o Izraeliti len na ela ñisavi phuv sar dedictvos.“

²⁵ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²⁶ „Phen le Levitenge kada: ‚Sar le Izraelitendar prilena o desjatki, so tumenge dav sar dedictvos, the tumen mange dena olestar o desjatki sar daros. ²⁷ Kala tumare desjatki pes tumenge rachinela, sar te diñanas o zrnos andral o humnos a e štava andral o lisos. ²⁸ Avke savore desjatkendar, so prilena le Izraelitendar, the tumen anena mange o desjatki. Kala desjatki mušinen te del le rašaske Aronoske. ²⁹ Le darendar, so tumenge dena, mušinen te kidel avri oda nekfeder prekal ma sar o sveta dari.‘

³⁰ Mek phen le Levitenge: ‚Sar olestar dena o nekfeder kotor, rachinela pes tumenge, sar te oda ulahas o ulipen andral tumaro humnos the e štava andral tumaro lisos.

³¹ Šaj chan oda la famelijaha, kaj kamen, bo oda hin tumaro počniñben vaš tumari služba paš o Svetostankos. ³² Te anena mange o nekfeder kotor, na melarena tumen le binoha añi na melarena o sveta dari le Izraelitengre a na merena.‘ “

19

O pañi pro obžužaripen

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Kada hin o zakonos, so prikazinda o RAJ: Phen le Izraelitenge, hoj tuke te anen lola gurumña, savi hiñi bijal e chiba a sava mek šoha na sas pre meñ o jarmos. ³ Palis ola gurumña dena le rašaske Eleazaroske, ligenela pes la avri pal o taboris a angle leste la murdarena. ⁴ Palis o Eleazar peske močinela o anguš andre lakro rat a kropinela eftavar visardo ko Svetostankos. ⁵ La gurumña palis angle leste zlabarena. Zlabarena lakri cipa, o mas, o rat the savoro andral lakro per. ⁶ Palis lela o cedroskro kašt, o izopos the e loli vlna a čhivela oda pre gurumñi, sar labol. ⁷ O rašaj šaj džal andro taboris ča akor, sar peske rajbinela o gada a calo pes thovela (omorela). No the avke dži rači ela nažužo. ⁸ The oda dženo, ko la gurumña zlabarda, peske mušinel te rajbinel o gada a te thovel pes andro pañi, ale the avke dži rači ela nažužo.

* **18:19** 18,19 E hebrejiko čhib: e zmluva phandli le loneha

⁹ Palis varesavo murš, so hino žužo, skidela o prachos la gurunňakro, so zlabila pre jag, a thovela les pal o taboris pro žužo than. Ode ela odthodo prekal o Izraeliti, hoj lestar te keren o pañi pro obžužaripen, bo e gurunňi hiñi obeta vaš o binos. ¹⁰ The oda, ko skidña o prachos, mušinel peske te rajbinel o gada a calo pes te thovel andro pañi, ale dži rači ela nažužo. Kada ela zakonos pro furt prekal o Izraeliti the cudzinci, save dživen maškar tumende.

¹¹ Ko pes chudela le mule manušestar, ela nažužo efa dživesa. ¹² Oda dženo pes mušinel ole pañeha te obžužarel le binostar pro trito the eftato džives a palis ela žužo. Ale te pes pro trito the eftato džives na obžužarela, na ela žužo. ¹³ Sako, ko pes chudñahas le mule manušestar a na obžužardahas pes le binostar, mełarela o Svetostankos le RAJESKRO. Ela avritradlo le Izraelitendar, bo na sas pokropimen le pañeha pro obžužaripen. Ela nažužo a o nažužipen ačhela pre leste.

¹⁴ Kada hin o zakonos, te vareko merela andre varesavo stanos: Dojekh dženo, ko hino andro stanos a ko džala andre, ela nažužo efa dživesa. ¹⁵ The dojekh nadoba andro stanos, so na sas zaučhardi, ela nažuži.

¹⁶ Te pes vareko pre mała chudela le manušestar, so sas murdardo la šablaha, vaj varekastar, ko muła varesar avres, abo te pes chudela le mule manušeskre kokalendar, vaj le hrobostar, ela efa dživesa nažužo.

¹⁷ Prekal oda nažužo dženo lena andre nadoba sikra le prachostar la zlabarda gurunňatar, so hino pro obžužaripen le binostar, a čhivena upre o švižo pañi. ¹⁸ Palis vareko, ko hino žužo, lela o izopos, močinela les andre oda pañi a pokropinela o stanos, savore nadobi the savore manušen, save sas ode, sar muła. Mušinel te pokropinel the dojekhes, ko pes chudña varekastar, ko sas murdardo la šablaha, vaj varekastar, ko muła varesar avres, abo pes chudña le hrobostar abo le muleskre kokalendar. ¹⁹ Pro trito the eftato džives oda žužo dženo pokropinela le nažuže dženes a pro eftato džives les obžužarela le binostar. Palis peske oda dženo rajbinela o gada, thovela pes andro pañi a rači imar ela žužo. ²⁰ Te pes vareko mełarela, ale pes na obžužarela, mi el avritradlo le Izraelitendar, bo mełarda le RAJESKRO Svetostankos. Ela nažužo, bo na sas pokropimen le pañeha pro obžužaripen. ²¹ Kada ela zakonos pro furt.

The oda, ko kropinela ole pañeha, rajbinela peske o gada, bo ko pes chudela ole pañestar pro obžužaripen, ela nažužo dži rači. ²² Savoro, sostar pes chudela o nažužo dženo, ela nažužo. Te pes lestar chudela aver dženo, ela the ov nažužo dži rači.“

20

O pañi andral e skala paš e Meriba

¹ Ešebno čhon avle savore Izraeliti pre pušta Sin a kerde peske taboris andro Kadeš. E Mirijam ode muła a sas parundi.

² Le manušen ode na sas pañi te pijel, vašoda pes zgele pro Mojžiš the pro Aron.

³ Chudle pes te veseke dinel le Mojžišoha a dovakerenas leske: „Feder ulahas, te mułamas the amen avke, sar mule amare phrala anglo RAJ. ⁴ Soske ilan le RAJESKRE manušen pre kadi pušta? Mušinas jekhetane le dobitkoha te merel? ⁵ Soske amen ilan avri andral o Ęgipt a andan pre kada than? Kade pes na del te sadzinel añi o zrnos añi o figi añi e viñica añi o granatoskre phaba! Mek añi pañi kade nane te pijel!“

⁶ O Mojžiš the o Aron gele het le manušendar paš o vudar andro Svetostankos a bandile le mujenca dži tele. Ode pes lenge sikađa e slava le RAJESKRI. ⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁸ „Le e paca a tire phraleha le Aronoha zvičin savore manušen. Prevakeren ke skala angle lende a avela andral late avri o pañi. Avke lenge aneha avri pañi andral e skala, hoj te pijen o manuša the o dobitkos.“

⁹ O Mojžiš ila e paca, so sas andro Svetostankos, avke sar leske prikazinda o RAJ. ¹⁰ Akor o Mojžiš le Aronoha zvičinde le manušen angle skala a phende lenge: „Šunen, tumen vzburencale! Mušinas tumen te del andral kadi skala pañi?“ ¹¹ O Mojžiš hazdña e paca andro vast a duvar demada pre skala. Avla avri andral late igen but pañi a savore manuša the dobitkos pile olestar.

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: „Vašoda, hoj na pačandilñan andre miri zor a na diñan man pačiv angle savore Izraeliti, tumen na dolidžana le Izraeliten andre phuv, so lenge dav.“

¹³ Kada pes ačhila paš o pañi Meriba, kaj o Izraeliti reptinenas pro RAJ a kaj lenge sikađa, hoj hino sveto.

O Izraeliti našti predžan prekal e phuv Edom

¹⁴ O Mojžiš bičhađa andral o Kadeš le poslen ko edomiko kralis. Phende leske:

„Kada tuke phenel tiro phral o Izrael: Tumen džanen pal savore pharipena, so pes amenge ačhile. ¹⁵ Amare dada gele andro Egipt a bešenas ode but berša. O Egiptana amen the amare daden igen trapinenas, ¹⁶ vašoda amen vičinahas ko RAJ, hoj amenge te pomožinel. Šunda avri amaro roviben a bičhađa amenge añjelos, savo amen ila avri andral o Egipt.“

Akana sam paš o Kadeš, so hin o foros pre hrañica paš tiri phuv. ¹⁷ Mangas tut, domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tumare mali añi pro viñici a na pijaha o pañi andral tumare chañiga. Džaha le kraliskre dromeħa a na visaraha pes ole dromestar añi pre jekh sera, añi pre aver, medik na predžaha tiri phuv.“

¹⁸ Ale o edomiko kralis odphenda:

„Našti predžas prekal miri phuv! Te predžaha, džava pre tu pro mariben.“

¹⁹ O Izraeliti leske odphende:

„Ačhaha pre amaro drom a te amen abo amaro dobitkos pijaha tire pañestar, počinaha tuke vaš oda. Na kamas nič aver, ča te predžal prekal tiri phuv.“

²⁰ Ale o edomiko kralis pale odphenda:

„Našti predžas!“

Palis geľa pro Izraeliti pro mariben bara armadaha. ²¹ Sar o edomiko kralis na domukla le Izraelitenge, hoj te predžan prekal leskri phuv, mukle pes avre dromeħa.

Le Aronoskro meriben

²² O izraeliko narodos odgeľa andral o Kadeš a avle ko verchos Hor. ²³ Pre oda verchos paš e hrañica Edom, o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁴ „O Aron kade merela; na džala andre odi phuv, so diñom le Izraelitenge, bo sodujdžene tumen vzburindñan pre mande paš o pañi Meriba. ²⁵ Akana lidža le Aron the leskre čhas Eleazar pro verchos Hor. ²⁶ Ode čhiv tele pal o Aron o ruchos a uri les pre leskro čhavo Eleazar, bo ode o Aron merela.“

²⁷ O Mojžiš kerđa avke, sar leske prikazinda o RAJ a džanas upre pro verchos Hor angle savore Izraeliti. ²⁸ Akor ila o Mojžiš pal o Aron o ruchos a urđa les pre leskro čhavo Eleazar. Ode, pro agor le verchoske Hor, o Aron muľa. Palis o Mojžiš the o Eleazar avenas tele pal o verchos. ²⁹ Sar pes o izraeliko narodos došunda, hoj o Aron muľa, chudle savore pal leste te rovel a rovenas tranda (30) dživesa.

21

O Arad hino zñičimen

¹ Sar pes o kanaañiko kralis andral o Arad, savo bešelas andro Negev, došunda, hoj o Izraeliti aven le dromeħa andro Atarim, geľa anglal lende, marelas pes lenca a varesaven the zaila. ² Akor o Izraeliti dine lav le RAJES: „Te amenge deħa andro

vasta kale nipen, palis calkom zničinaha lengre fori.“³ O RAJ len šundā a diña lengre andro vasta le Kanaančanen. Avke o Izraeliti calkom zničinde len the lengre fori a dine ole thaneske nav Chorma.

O bronzuno sap

⁴ Le verchostar Hor džanas le dromeha ko Lolo moros pro juhos, hoj te obdžan e phuv le Edomčanengri. Ale o manuša pal o drom našade e trpezlivost'⁵ a reptinenas pro Del the pro Mojžiš: „Soske amen ilan avri andral o Egipt? Hoj te meras pre pušta? Se nane kade aňi maro, aňi paňi! A imar amenge nane mištes kale džungale chabenestar!“

⁶ Akor o RAJ bičhađa pro manuša jedovate sapen. On len danderenas a but le Izraelitendar mule. ⁷ O manuša avenas ko Mojžiš a phenenas leske: „Kerđam binos, sar reptinahas pro RAJ the pre tu. Mang tut vaš amenge ko RAJ, hoj amendar te odle kale sapen!“ Avke pes o Mojžiš chudňa te mangel vaš o manuša.

⁸ O RAJ phendā le Mojžišoske: „Ker bronzune sapes a prichude les upre pro kaštuno drukos. Te vareko le manušendar, ko sas danderdo le sapendar, dikhela pre leste, ačhela te dživel.“⁹ Avke o Mojžiš kerđa bronzune sapes a prichudňa les upre pro drukos. Te oda, ko sas danderdo le sapendar, dikhelas pre oda sap, ačhelas te dživel.

Le Izraelitengro drom andro Moab

¹⁰ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris andro Obot. ¹¹ Palis odgele andral o Obot a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre pušta, so hiňi pro vichodos le Moabostar. ¹² Odarik odgele a kerde peske taboris andre dolina Zered. ¹³ Palis džanas dureder a kerde peske taboris pro severos le paňestar Arnon pre pušta, so hin pre hraňica le Amorejčanenca. O Arnon hin e hraňica maškar o Moabčana the o Amorejčana. ¹⁴ Vašoda pes andre le RAJESKRE Maribnaskre zvitki pisinel:

„O Vaheb pre phuv Sufa, o dolini paš o Arnon,

¹⁵ o dolinakro brehos, so lidžal ko gavoro Ar a oprinel pes paš e hraňica le Moaboaha.“

¹⁶ Odarik džanas paš e chaňig Beer, kaj o RAJ phendā le Mojžišoske: „Zvičin jekhetane le manušen a me len dava paňi.“

¹⁷ Akor o Izraeliti gilavenas kadi gili:

„Tu chaňigije, de paňi!

Gilaven pal late gili,

¹⁸ pal e chaňig, so kopalinde avri o vodci!

Kopalinde la avri o kraľa

le žezloha the peskre pacenca.“

Pal e pušta gele andre Matana. ¹⁹ Andral e Matana gele andro Nahaliel, andral o Nahaliel andro Bamot. ²⁰ Andral o Bamot gele andre moabiko dolina, paš o verchos Pisga, khatar dičhol e pušta Ješimon.

O Izraeliti domaren o Sichon

²¹ Palis o Izraeliti bičhade muršen ko amorejiko kralis Sichon, hoj leske te phenen:

²² „Domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tire mali, aňi andro viňici, aňi na pijaha o paňi andral tire chaňiga. Džaha le kraliskre dromeha, medik na predžaha tiri phuv.“

²³ Ale o Sichon na domukľa le Izraelitenge te predžal prekal leskri phuv, ale zvičinda peskra armada a geľa pre lende pro mariben. Doavľa paš o foros Jahac a marelas pes lenca. ²⁴ Ale o Izraeliti gele pre lende le šablenca a zaile lengri phuv le paňestar Arnon dži paš o paňi Jabok, ale ča dži paš o Amončana, bo on zorales stražinenas peskri hraňica. ²⁵ Avke o Izraeliti zaile savore ola fori a bešenas andre

savore Amorejčanengre fori, andro Chešbon the gavora. ²⁶ Andro Chešbon bešelas o amorejiko kralis Sichon. Ov pes angloda marelas le moabike kraliha a zaiła cali leskri phuv dži paš o paňi Arnon. ²⁷ Vašoda o basňika phenen:

„Aven andro Chešbon!

Mi el ačhado zorales o foros le Sichonoskro.

²⁸ Leskri armada geła odarik avri sar e jag;

čhida tele o Ar andro Moab
a zlabarda o brehi pašal o Arnon.

²⁹ Vigos tuke, Moab!

Tumen, so bararen le Kemoš, san zňičimen.
Tire čhave denašen het a tire čhaja hine zaile,
o Sichon le Amorejčanengro kralis len zaiła.

³⁰ Ale amen len zňičindam
le Chešbonostar dži paš o Dibon.
Murdardam len avri dži paš o Nofach;
savoro zňičindam dži paš e Medeba.“

O Izraeliti domaren le Og

³¹ Sar imar o Izraeliti bešenas andre phuv le Amorejčanengri, ³² o Mojžiš bičhada le muršen, hoj te predikhen o foros Jazer. Palis o Izraeliti zaile leskre gava a tradle avri odarik le Amorejčanen, save ode bešenas. ³³ On odarik pes visarde a džanas upre le dromeha ko Bašan. Ale o kralis Og cała peskra armadaha geła pro Izraeliti pro mariben paš o Edrej.

³⁴ Ale o RAJ phenda le Mojžišoske: „Ma dara tut lestar, bo dav tuke andro vasta les, leskre manušen the leskri phuv. Ker leha avke, sar kerdal le amorejike kraliha, le Sichonoha, savo kralinelas andro Chešbon.“

³⁵ Avke o Izraeliti murdarde le Og, leskre čhaven the cała armada. Ňiko pes na zachraňinda. Palis zaile leskri phuv.

22

O Balak vičinel le Balaam

¹ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

² Sar o Balak, le Ciporoskro čhavo, dikhľa, so o Izraeliti kerde le Amorejčanenca,
³ ov the savore leskre manuša pes lendar daranas, bo sas igen but.

⁴ O Moabčana phende le midijaňike vodcenge: „Kala Izraeliti akana zňičinena savoro pašal amende avke sar o bikos e čar pre mała.“

Andre oda časos sas o moabiko kralis o Balak, le Ciporoskro čhavo. ⁵ Ov bičhada le muršen ko Balaam, ke le Beoriskro čhavo, andro Petor paš o paňi Euftrat, khatar sas the o Balak. Diňa leske te džanel:

„Andral o Egipt avle avri o manuša, zaučharde e phuv a bešen nadur pašal miri phuv. ⁶ Vašoda av a prekoš len, bo on hine zoraleder sar me. Šaj el, hoj len palis domarava a tradava len avri andral miri phuv. Džanav, hoj oda, kas požehňineha, ela požehňimen, a kas prekošeha, ela prekošlo.“

⁷ Avke o moabika the midijaňika vodci pes mukle pro drom a ile peha o love vaš o prekošiben. Sar doavle ko Balaam, phende leske, so kamel o Balak.

⁸ Ov lenge phenda: „Adadžives presoven kade a tajsja tumenge odphenava, so mange phenela o RAJ.“ Avke o moabika vodci ačhile ko Balaam.

⁹ O Del avľa rači ko Balaam a phučľa lestar: „Ko hin kala murša andre tiro kher?“

¹⁰ O Balaam odphenda: „O moabiko kralis Balak bičhada ke ma kale muršen, hoj mange te phenen: ¹¹ „Andral o Egipt avle avri o manuša a zaučharde miri phuv. Akana av, prekoš len! Talam len domarava a tradava len het.’ “

¹² Ale o Del phenda le Balaamoske: „Ma dža lenca a ma prekoš kale manušen, bo hine požehñimen.“

¹³ Sar tosara o Balaam uštıla, phenda ole vodcenge: „Džan korkore pale andre peskri phuv, bo mange o RAJ na domukla te džal tumenca.“

¹⁴ Avke o moabika vodci avle pale ko Balak a phende leske: „O Balaam na kamel te avel amenca.“

¹⁵ O Balak pale bičhada buter vodcen, so sas bareder sar ešebnovar. ¹⁶ On avle ko Balaam a phende:

„Kada phenel o Balak: „Mangav tut, ma zliker tut, ale av ke ma! ¹⁷ Počinava tuke igen mištes a kerava savoro, so mange phenaha. Av a prekoš kale manušen!’ “

¹⁸ Ale o Balaam odphenda le Balakoskre sluhenge: „Te man o Balak diňahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešlilahas andre leskro palacis, the avke našti nič kerav, aňi baro aňi cikno. Mušinav te šunel le RAJES, mire Devles, andre savoreste! ¹⁹ Ačhen kade prekal e rat, hoj man te dodžanav, so mange mek o RAJ phenela.“

²⁰ Rači o Del avla ko Balaam a phenda leske: „Te tut kala murša avle te vičinel, ušti a dža lenca. Ale ker ča oda, so tuke phenava.“

O somaris prevakerel

²¹ Avke o Balaam tosara uštıla, pripravinda le somaris a geľa ole moabike vodcenca.

²² Ale vašoda, hoj o Balaam geľa lenca, o Del pre leste sas igen cholamen a le RAJESKRO aňjelos pes leske ačhada andro drom, hoj les te na mukel dureder te džal. O Balaam džalal le somariha a džanas leha the duj sluhi.

²³ Sar o somaris dikhla le RAJESKRE aňjelos te ačhel pro drom la šablaha andro vast, geľa pal o drom tele pre maľa. Ale o Balaam le somaris marelas, hoj te avel pale pro drom.

²⁴ Le RAJESKRO aňjelos ačhelas pro chodňikos maškar o viňici, kaj sas o muros pal jekh sera the pal aver. ²⁵ Sar o somaris pale dikhla le aňjelos, geľa dži paš o muros a le Balaamoske prikikidňa o pindro. Vašoda o Balaam pale marda le somaris.

²⁶ Palis le RAJESKRO aňjelos pale geľa angle lende a zaačila pro uzko than, hoj pes te na del te predžal aňi pal jekh sera. ²⁷ Sar o somaris dikhla le aňjelos, pašliľa tele. O Balaam igen cholisalila a chudňa te marel le somaris la pacaha. ²⁸ Androda o RAJ phundrađa le somariske o muj a o somaris prevakerđa ko Balaam: „So tut kerđom, hoj man imar tritovar mares?“

²⁹ O Balaam leske odphenda: „Kerđal mandar dilines! Te ulahas paš mande e šabla, takoj tut murdarđomas!“

³⁰ O somaris leske odphenda: „Či na som me tiro somaris, pre savo furt phires, mek dži akana? Kerđom tuke varekana kada?“

„Na,“ odphenda leske.

³¹ Akor o RAJ phundrađa le Balaamoske o jakha a dikhla le RAJESKRE aňjelos te ačhel pro drom la šablaha andro vast a o Balaam angle leste bandila le mujeha dži pre phuv.

³² Le RAJESKRO aňjelos leske phenda: „Soske trival mardaľ tire somaris? Me avlom vašoda, hoj tut te zaačhavav pre kada drom, bo džas andro nalačhipen. ³³ Ale o somaris man dikhla a trival pes mandar visarda. Te pes mandar na visardaahas, murdarđomas tut a les muklomas te dživel.“

³⁴ O Balaam odphenda le aňjeloske: „Kerđom binos, bo na džanavas, hoj pes mange ačhavehas andro drom. No, te na kames, hoj te džav dureder, visarava man pale.“

³⁵ Ale o aňjelos leske odphenda: „Dža kale muršenca, ale vakereha ča oda, so tuke phenava.“ Avke o Balaam geľa le Balakoskre vodcenca.

³⁶ Sar o Balak šunđa, hoj o Balaam avel, geľa angle leste andro moabiko foros Ar, paš o paňi Arnon, pre hraňica le Moaboskri. ³⁷ O Balak vakerelas le Balaamoske: „Soske na avľal takoj, sar pal tu bičhadom ešebnovar? Či tuke na počindomas?“

³⁸ „Dikh, akana avľom ke tu,“ odphenda o Balaam. „Našti phenav oda, so kamav. Me ča šaj phenav oda, so mange dela andro muj o Del.“

³⁹ Palis o Balaam džalas le Balakoha a doavle andro foros Kirjat-Chucot. ⁴⁰ Ode o Balak obetinda gurumnen the bakren a olestar bičhada le Balaamoske the leskre sluhenge. ⁴¹ Tosara o Balak iľa peha le Balaam upre pro Bamot-Baal. Odarik dičholas dži pro koňec le Izraeloskre taboriskro.

23

O Balaam prorokinel ešebnovar

¹ O Balaam phenda le Balakoske: „Ačhav mange kade efa oltara a pripravin mange efa terne biken the efa bakren.“ ² O Balak kerđa avke, sar kamelas o Balaam. Palis o Balak the o Balaam obetinas jekh bikos the bakres pre dojekh oltaris.

³ Akor o Balaam phenda le Balakoske: „Ač paš tiri labardı obeta a me džava het. Šaj el, hoj pes manca o RAJ arakhela a oda, so mange sikavela, phenava tuke.“ Palis o Balaam odarik geľa upre pro brehos.

⁴ O Del pes arakhľa le Balaamoha a o Balaam phenda: „Pripravindom efa oltara a pre dojekh lendar obetindom bikos the bakres.“

⁵ Palis o RAJ diňa le Balaamoske o lava andro muj a phenda: „Dža pale ko Balak kale lavenca.“

⁶ Sar ke leste avľa o Balaam, ov ačhelas paš peskri labardı obeta jekhetane savore moabike vodcenca.

⁷ Akor o Balaam prorokinda:
„Andral o Aram man andă o Balak,
le verchendar pal o vichodos o moabiko kralis:
,Av a prekoš le Jakob,
av a odsudzin le Izraeliten!‘

⁸ Sar šaj prekošav oles, kas o Del na prekošel?
Sar šaj odsudzinav olen, kas o RAJ na odsudzinel?

⁹ Pal o uče skali dikhav les,
pal o brehi pre leste dikhav.

Dikhav le manušen, save dživen oddelimen,
on pes na rachinen maškar aver narodi.

¹⁰ Le Jakoboskre potomki hine ajci but sar e poši –
o Izrael pes na del te zgenel.

Te muľomas avke, sar meren o čačipnaskre!
Te dopelomas avke sar on!“

¹¹ Paloda o Balak phenda le Balaamoske: „So mange kerďal? Andom tut, hoj mire ņeprijatelen te prekošes, a tu lenge ča žehňines!“

¹² Ov leske odphenda: „Či našti vakerav oda, so mange phenel o RAJ?“

O Balaam dujtovar prorokinel

¹³ O Balak leske phenda: „Av manca pre aver than, khatar dičhola o agor le Izraeloskre taboriskro. Kadarik dikhes ča vajkeci lendar, na savoren. Odarik mange

len prekošeha.“ ¹⁴ Akor les odarik odligendā pro than Cofim* pro verchos Pisga. Ode pale ačhađa efta oltara a pre dojekh obetinelas bikos the bakres.

¹⁵ O Balaam phendā le Balakoske: „Ačh kade paš tiri labardī obeta a me džava, hoj man te arakhav le RAJEHA.“

¹⁶ O RAJ leske diňa o lava andro muj a phendā: „Dža pale ko Balak kale lavenca.“

¹⁷ Sar o Balaam džalas ko Balak, arakhľa les te ačhel paš peskri labardī obeta jekhetane le moabike vodcenca. O Balak lestar phučľa: „So vakerelas o RAJ?“

¹⁸ Akor o Balaam phendā:

„Ušći, Balak, a šun!

De tuke pozoris, čhavo le Ciporoskro.

¹⁹ O Del nane manuš, hoj te klaminel.

Ov nane čhavo le manušeskro, hoj te čerinel peskre lava.

Či na kerel oda, so phenel?

Či del lav a na dolikerel?

²⁰ Sas mange prikazimen, hoj te žehňinav.

Ov požehňindā a me oda našći čerinav!

²¹ Na dičhol andro Jakob ňisavo trapišagos, aňi na dikhav o pharipen andro Izrael.

O RAJ, leskro Del, hino leha.

Ov vičinel radišagoha peskre kraliske.

²² O Del les ilā avri andral o Egipt;

marel pes vaš leste zorales sar dzivo bikos.

²³ Nane pro Jakob prekošiben,

ňisavo vražišagos pro Izrael.

Akana pes phenel le Jakoboske the le Izraeloske:

„Dikh, so o Del kerđa!“

²⁴ Kada narodos uštel upre sar o zoralo levos!

Na pašľola peske, medik na chala oda, so chudela,

medik na pijela o rat olendar, saven murdarđa.“

²⁵ Pre oda o Balak phendā le Balaamoske: „Te les našći prekošes, ta akor les ma žehňin!“

²⁶ O Balaam odphendā le Balakoske: „Na phendom tuke, hoj mušinav te kerel savoro, so mange phenel o RAJ?“

O Balaam tritovar prorokinel

²⁷ Palis o Balak le Balaamoske phendā: „Av, lav tut pre aver than. Ko džanel, či les odarik o Del na kamela te prekošel.“ ²⁸ Avke o Balak ligendā le Balaam pro verchos Peor, khatar dičhol pre pušta.

²⁹ Palis o Balaam phendā le Balakoske: „Ačhav kade efta oltara a pripravin mange efta biken the efta bakren.“ ³⁰ O Balak kerđa avke, sar kamelas o Balaam a pre dojekh oltaris obetinelas jekhe bikos the jekhe bakres.

24

¹ O Balaam dikhľa, hoj o RAJ kamel te žehňinel le Izraeloske, a vašoda imar na kamľa te vražinel, avke sar oda kerđa duvar angloda, ale visarđa pes le mujeha ke pušta. ² Sar dikhľa le Izraeliten andro taboris rozačhaden pal peskre kmeňi, avľa pre leste le Devleskro duchos ³ a phendā kada proroctvos:

„O proroctvos le Balaamoskro, le čhaskro le Beoriskro:

Kada phenel oda, kaskre jakha hine phundrade;

* **23:14** 23,14 Abo: o than le stražňikengro

4 o prorocivos oleskro, ko šunel le Devleskre lava.
 Bandilom anglal leste
 a dikhlom o videňje le Nekzoraleder Devlestar.

5 Save šukar hine tire stani, ó Jakob,
 save lače hine o thana, kaj bešes, ó Izrael.

6 Hine sar o palmi andro dolini,
 sar o zahradi paš o paňa,
 sar o aloe, so sadzinda o RAJ,
 sar o cedri paš o paňa.

7 O paňa čulana avri andral tire vedri,
 pre oda, so sadzines, ela pherdo paňi.

Tire kralis ela bareder pačiv sar le Agag
 a tiro krališagos ela baro.

8 O Del, savo tut ila avri andral o Egipt,
 marel pes vaš tuke zoraes sar o bikos.
 Tu zničineha peskre nepřijatelen,
 phagereha lengre kokala
 a livineha len le šipenca.

9 O Izrael odpočovinel sar o levos;
 sar sovel, ňiko les na uštavela.

Oda, ko žehňinela kale narodoske, ela požehňimen!
 Ko les prekošela, ela prekošlo!“

10 Sar šunda kala lava o Balak, cholisalila pro Balaam a demada pes cholatar andro vast. Palis phenda le Balaamoske: „Vičindom tut te prekošel mire nepřijatelen a tu len imar trival žehňines! 11 Dža adarik het! Phendom, hoj tut mištes počinava, ale tiro RAJ oda na domukla.“ 12 O Balaam leske odphenda: „Se na phendom tire muršenge, saven ke ma bičhadal: 13 ‚Kajte man o Balak diňahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešlilahas andre leskro palacis, mušinav te šunel le RAJESKRO lav, korkoro pestar našti nič kerav! Ča oda, so phenela o RAJ, vakerava.‘ 14 Akana džav pale ke mire manuša. Ale av a phenava tuke, so o Izraeliti kerena tire manušenca andre ola dživesa, so avena.“

O Balaam šartovar prorokinel

15 Palis o Balaam phenda:
 „O prorocivos le Balaamoskro, le časkro le Beoriskro:
 Kada phenel oda, kaskre jakha hine phundrade,
 16 o prorocivos oleskro, ko šunel le Devleskre lava
 a prilel o prindžaripen le Nekbareder Devlestar.
 Bandilom anglal leste
 a dikhlom o videňje le Nekzoraleder Devlestar.

17 Oda, so dikhav andro videňje,
 mek pes na ačila.
 Jekh džives o kralis andral o Jakob pes sikavela sar e čerčeň,
 uštela upre o žezlos andral o Izrael.

Ov zničinel a le moabike vodcen
a domarela savore Šetoskre potomken.

18 Ov domarela o Edom,
o Seir ela lengro barvalipen
a o Izrael barola a zoraŕola.

19 Andral o Jakob avela o kralis
a zničinel a olen, ko ačhile andro foros.“

20 Sar o Balaam andro videňje dikhŕa le Amaleken, phendŕa kala lava:
„O Amalek sas o nekzoraleder narodos,
ale ela zničimen pro furt.“

21 Sar dikhŕa le Keniten, phendŕa kala lava:
„O than, kaj dživen, hino zoralo,
ačhadan tumenge o hñizdos pre skala.

22 No the avke, Kenitale, avena zničimen,
sar tumen o Ašur zalela a odlidžala.“

23 O Balaam pale phendŕa:

„Ko ačhela te dživel, sar kada o Del kerela?

24 O lodŕi avena pašal o Kitimoskre brehi;
on zalena o Ašur the o Eber,
ale the on ena zničimen.“

25 Palis o Balaam ušŕila a visardŕa pes pale khere. The o Balak geŕa peskre dromeha.

25

O Moabčanki cirden le Izraeliten pro binos

1 Sar imar o Izraeliti bešen a andro Šitim, varesave murša kerenas lubipen le moabike džuvŕenca. 2 On vičinen a le Izraeliten pre peskre obetne hoscini, savenca denas pačiv peskre devlen. O Izraeliti chanas ole chabenestar a lašarenas lengre devlen 3 the le devles Baal-Peor. Vašoda o RAJ igen cholisalŕila pro Izraeliti.

4 Avke o RAJ phendŕa le Mojžišoske: „Le kale manušengre vodcen, angle ma len murdar a thov len te ačhel pro kham, hoj miri cholŕi te oddžal le Izraelostar.“

5 Avke o Mojžiš prikazindŕa le izraelike sudcenge: „Sako tumendar mi murdarel dojekhe muršes andral peskro kmeňos, savo lašarelas le Baal-Peor.“

6 Ipen akor, sar paš o vudar le Svetostankoskro rovenas savore Izraeliti the o Mojžiš, avŕa varesavo Izraelitas la midijaňika džuvŕaha andre peskro stanos angle lengre jakha. 7 Sar oda dikhŕa o Pinchas, le Eleazaroskro čhavo, saveske sas papus o Aron, ušŕila lendar a ilŕa andro vast e kopija. 8 Geŕa andro stanos ole Izraelitaskro, savo andŕa ola džuvŕa, a sodujen jekhetane predemađa la kopijaha, sar pašlonas. Avke sas zaačhado o nasvalŕiben maškar o Izraeliti. 9 Ola, ko mule pre kada nasvalŕiben, sas 24 000 manuša.

10 O RAJ phendŕa le Mojžišoske: 11 „Vašoda, so kerđa o Pinchas, me imar na som buter cholŕamen pro Izraeliti. Ov na kamelas, hoj o manuša te lašaren avre devles, ča man, a vašoda len na zničindom andre miri cholŕi. 12 Phen le Pinchasoske, hoj leha phandava smiromoskri zmluva, so likerela pro furt. 13 Ov the leskre potomki ena pro furt andre rašajiko služba, bo igen labolas pal o Del a oleha, so kerđa, obžuzardŕa le Izraeliten, hoj lenge te odmukav.“

14 O Izraelitas, saves murdarđa jekhetane la midijaňika džuvŕaha, sas o Zimri, le Saluoskro čhavo, savo sas fajtakro vodcas andro kmeňos Šimeon. 15 E džuvŕli, savi sas

murdardi, sas e Kozbi. Oj sas čhaj le Curoskri, savo sas vodcas andre jekh midijaňiko fajta.

¹⁶ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ „Džan pro Midijana a murdaren len, ¹⁸ vaš oda nalačhipen, so tumenge kerde, sar tumen scirdle pro binos, hoj te lašaren le Baal-Peor a the vaš e Kozbi, savi sas murdardi akor, sar avla o nasvaliben paš o Peor.“

¹⁹ No, paloda pes ačhila kada:

26

O Izraeliti dujtovar zgende

¹ Paloda o RAJ phenda le Mojžišoske the le rašaske le Eleazaroske, saveske sas dad o Aron: ² „Zgen savore izraelike muršen pal lengre fajti. Pisin andre savoren phurederen sar biš (20) berš, save pes džanen te marel.“ ³ Avke pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho o Mojžiš the o Eleazar phende le izraelike vodcenge: ⁴ „Zgenen savore izraelike muršen phurederen sar biš berš, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.“

Kala hine ola Izraeliti, save avle avri andral o Egipt:

⁵ Le Rubenoskre, savo sas ešebno čhavo le Izraeloskro, sas kala potomki:
le Chanočostar, e famelija le Chanočoskri;

le Paluostar, e famelija le Paluoskri;

⁶ le Checronostar, e famelija le Checronoskri;
le Karmistar, e famelija le Karmiskri.

⁷ Savore zgende murša andral le Rubenoskro kmeňos sas 43 730.

⁸ Le Paluoskro čhavo sas o Eliab ⁹ a le Eliaboskre čhave sas o Nemuel, o Datan the o Abiram. Kada Datan the kada Abiram sas ola vodci, so pes le Korachoskra partijaha vzburinde pro Mojžiš the pro Aron a pes ačhade pro RAJ. ¹⁰ Akor e phuv phundrađa peskro muj a nakhada len jekhetane le Korachoskre muršenca, sar e jag zlabarda 250 muršen. Ada pes lenge ačhila, hoj te daran the okla džene a te na keren avke sar on. ¹¹ Ale le Korachoskre čhave na mule.

¹² O potomki le Šimeonoskre pal peskre fajti sas kala:
le Nemuelostar, e famelija le Nemueloskri;

le Jaminostar, e famelija le Jaminoskri;

le Jachinostar, e famelija le Jachinoskri;

¹³ le Zerachostar, e famelija le Zerachoskri;
le Šaulostar, e famelija le Šauloskri.

¹⁴ Savore zgende murša andral le Šimeonoskro kmeňos sas 22 200.

¹⁵ O potomki le Gadoskre pal peskre fajti sas kala:
le Cefonostar, e famelija le Cefonoskri;

le Chagistar, e famelija le Chagiskri;

le Šunistar, e famelija le Šuniskri;

¹⁶ le Oznistar, e famelija le Ozniskri;

le Eristar, e famelija le Eriskri;

¹⁷ le Arodistar, e famelija le Arodiskri;

le Arelistar, e famelija le Areliskri.

¹⁸ Savore zgende murša andral le Gadoskro kmeňos sas 40 500.

19 Le Juda sas čhave o Er the o Onan, save mule andro Kanaan. 20 O potomki le Judaskre pal peskre fajti sas kala:

le Šelostar, e famelija le Šeloskri;
le Perecostar, e famelija le Perecoskri;
le Zerachostar, e famelija le Zerachoskri.

21 O potomki le Perecoskre sas:
le Checronostar, e famelija le Checronoskri;
le Chamulostar, e famelija le Chamuloskri.

22 Savore zgende murša andral le Judaskro kmeños sas 76 500.

23 O potomki le Jisacharoskre pal peskre fajti sas kala:

le Tolastar, e famelija le Tolaskri;
le Puvahostar, e famelija le Puvahoskri;

24 le Jašubostar, e famelija le Jašuboskri;
le Šimronostar, e famelija le Šimronoskri.

25 Savore zgende murša andral le Jisacharoskro kmeños sas 64 300.

26 O potomki le Zebulunoskre pal peskre fajti sas kala:

le Šeredostar, e famelija le Šeredoskri;
le Elonostar, e famelija le Elonoskri;
le Jachleelostar, e famelija le Jachleeloskri.

27 Savore zgende murša andral le Zebulunoskro kmeños sas 60 500.

28 O čhave le Jozefoskre pal peskre fajti: o Menaše the o Efrajim.

29 O potomki le Menašeskre sas kala:

le Machiostar, e famelija le Machiroskri. O Machir sas dad le Gileadoske;
le Gileadostar, e famelija le Gileadoskri.

30 Kala sas o potomki le Gileadoskre:

le Jezerostar, e famelija le Jezeroskri;
le Chelekostar, e famelija le Chelekoskri;
31 le Asrielostar, e famelija le Asrieloskri;
le Šechemostar, e famelija le Šechemoskri;

32 le Šemidastar, e famelija le Šemidaskri;
le Cheferostar, e famelija le Cheferoskri.

33 Le Celofchad, saveske sas dad o Chefer, na sas murša, ča čhaja. Lengre nava sas: Machla, Noa, Chogla, Milka the Tirca.

34 Savore zgende murša andral le Menašeskro kmeños sas 52 700.

35 Kala sas o potomki le Efrajimoskre pal peskre fajti:

le Šutelachostar, e famelija le Šutelachoskri;
le Becherostar, e famelija le Becheroskri;
le Tachanostar, e famelija le Tachanoskri.

36 Kala sas o potomki le Šutelachoskre:

le Eranostar, e famelija le Eranoskri.

37 Savore zgende murša andral le Efrajimoskro kmeños sas 32 500.

Kala hine o potomki le Jozefoskre pal peskre fajti.

38 O potomki le Benjaminoskre pal peskre fajti sas kala:

le Belastar, e famelija le Belaskri;
le Ašbelostar, e famelija le Ašbeloskri;
le Achiramostar, e famelija le Achiramoskri;

39 le Šefufamostar, e famelija le Šefufamoskri;
le Chufamostar, e famelija le Chufamoskri.

40 O potomki le Belaskre sas:

le Ardostar, e famelija le Ardoskri;
le Naamanostar, e famelija le Naamanoskri.

41 Savore zgende murša andral le Benjaminoskro kmeňos sas 45 600.

42 O potomki le Danoskre pal peskre fajti sas kala:

le Šuchamostar, e famelija le Šuchamoskri. Kala sas o fajti le Danoskre.

43 Savore zgende murša andral le Šuchamoskri famelija sas 64 000.

44 O potomki le Ašeroskre pal peskre fajti sas kala:

le Jimnostar, e famelija le Jimnoskri;
le Jišvistar, e famelija le Jišviskri;
le Berijostar, e famelija le Berijoskri.

45 Le Berijoskre potomki sas:

le Cheberistar, e famelija le Cheberiskri;
le Malkielostar, e famelija le Malkieloskri.

46 Le Ašeroskri čhaj pes vičinelas Serach.

47 Savore zgende murša andral le Ašeroskro kmeňos sas 53 400.

48 O potomki le Naftaliskre pal peskre fajti sas kala:

le Jachceelostar, e famelija le Jachceeloskri;
le Gunistar, e famelija le Guniskri;

49 le Jecerostar, e famelija le Jeceroskri;
le Šilemostar, e famelija le Šilemoskri.

50 Savore zgende murša andral le Naftaliskro kmeňos sas 45 400.

51 Savore murša andral o Izrael, save sas zgende, sas 601 730.

52 O RAJ phenđa le Mojžišoske: ⁵³ „Mi rozđelinel pes e phuv Kanaan andro d'edictvos le kmeňenge pal oda, keci hine džene. ⁵⁴ Le bareder kmeňoske deha andro d'edictvos bareder kotor a le ciknedere kmeňoske cikneder kotor; dojekh mi chudel pal oda, keci sas zrachimem. ⁵⁵ E phuv pes rozđelinela le losoha a pal o kmeňi la chudena. ⁵⁶ Le losoha pes rozđelinela andro d'edictvos maškar o bareder the cikneder kmeňi.“

57 Kala sas le Leviskre potomki pal peskre fajti:

le Geršonostar, e famelija le Geršonoskri;
le Kohatostar, e famelija le Kohatoskri;
le Meraristar, e famelija le Merariskri.

58 The kala sas le Leviskre fajti:

le Libniskri,
le Chebronoskri,
le Machliskri,
le Mušiskri,

le Korachoskri.

O Kohat sas le Amramoskro dad. ⁵⁹ Le Amramoskri romňi pes vičinelas Jochebed, le Leviskri čhaj. Oj leske ulila andro Egipt. Le Amram laha sas o Aron, o Mojžiš the e Mirijam. ⁶⁰ Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ⁶¹ Ale o Nadab the o Abihu mule, sar ande e cudzo jag anglo RAJ.

⁶² Andro kmeňos Levi sas 23 000 murša the čhavore phureder sar jekh čhon. On na sas rachimen maškar o Izraeliti, bo na chudle ňisavi phuv sar đedictvos.

⁶³ Kala hine ola džene, saven o Mojžiš the o Eleazar zgende, sar taborinenas pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁶⁴ Maškar lende na sas ňisavo dženo olendar, saven zgenda o Mojžiš the o rašaj Aron ešebnovar pre pušta Sinaj. ⁶⁵ Bo o RAJ pal lende phenda: „On merena pre pušta.“ Lendar ačhila te dživel ča o Kaleb, le Jefunoskro čhavo, the o Jozua, le Nunoskro čhavo.

27

Le Celofchadoskre čhaja

¹ Akor e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca, o čhaja le Celofchadoskre, saveske sas dad o Chefer, leskro sas o Gilead, leskro o Machir, leskro o Menaše a leskro o Jozef, ² avle anglo Mojžiš, anglo rašaj Eleazar, anglo vodci the angle savore manuša paš o vudar andre le RAJESKRO Svetostankos a phende: ³ „Amaro dad muľa pre pušta a na sas les murša. Na sas maškar le Korachoskre manuša, save pes vzburinde pro RAJ, ale muľa ča vaš peskro binos. ⁴ Mušinel te našlol le dadeskro nav andral leskro kmeňos ča vašoda, bo les na sas murša? De amen phuv maškar amare dadeskre phrala.“

⁵ Avke o Mojžiš phučla le RAJESTAR, so te kerel. ⁶ A o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁷ „Oda, so mangel le Celofchadoskre čhaja, hin lačo. Mušines lenge te del o đedictvos maškar lengre dadeskre phrala. Lengre dadeskri phuv ela lengri.

⁸ Le Izraelitenge phen: ‚Te vareko merela a na ela les čhave, leskri phuv chudela leskri čhaj. ⁹ No te les na ela čhaj, leskri phuv chudena leskre phrala. ¹⁰ Te les nane aňi phrala, e phuv chudena leskre dadeskre phrala. ¹¹ Te leskre dades na ela phrala, e phuv chudela leskri nekpašeder famelija. Oda ela zakonos prekal o Izraeliti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.‘ “

O Jozua ačhavo vodcaske

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža pro verchos maškar o verchi Abarim a dikh pre odi phuv, so diňom le Izraelitenge. ¹³ Sar la dikheha, palis mereha, avke sar tiro phral o Aron. ¹⁴ Bo akor, sar savore Izraeliti reptinenas pre ma paš o paňi Meriba, pre pušta Sin paš o foros Kadeš, tumen man na diňan pačiv sar Svetes angle savore Izraeliti.“

¹⁵ Akor o Mojžiš phenda le RAJESKE: ¹⁶ „RAJEJA Devla, tu des o dživipen savoreske, so hin stvorimen. Mangav tut, ačhav muršes upral kala manuša, ¹⁷ hoj len te lidžal andro mariben, hoj tiro narodos te na ačhel sar o bakrore bi o pastjeris.“

¹⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Le tuha le Nunoskre čhas le Jozua. Ov hino murš, saves hin o Duchos, a thov pre leste o vast. ¹⁹ Ačhav les anglo rašaj Eleazar the angle savore manuša a phen lenge, hoj ov ela vodcas pal tute. ²⁰ De les varesavi zor tira autoritar, hoj les te šunen savore Izraeliti. ²¹ Ov pes ačhavela anglo rašaj Eleazar, savo pes dophučela vaš leste pre le Devleskri voľa – prekal o losi Urim the Tumim. Kavke o Eleazar phenela le Jozuaske the le manušenge, kana te džal andro mariben a kana te avel pale.“

²² O Mojžiš kerđa avke, sar leske prikazinda o RAJ. Ila le Jozua, ačhađa les anglo rašaj Eleazar the angle savore Izraeliti, ²³ thoda pre leste o vasta a ačhađa les sar vodcas, avke sar o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš.

28

O sakodživeseskre obeti

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge kada: ‚Dodikhen pre oda, hoj pro časos, so diňom, mange te anen o chabeneskre obeti, so mange šukares voñinen.‘ ³ Phen lenge: ‚Kadi hin e jagali obeta, so mange anena sako džives: duj jekheberšeskre bakroren bi e chiba sar labardi obeta. ⁴ Jekhe bakrores obetinena tosara a dujtones rači. ⁵ Paše anena e chabeneskri obeta: jekh kilos nekfeder aro mišimen le litra olivove olejoha. ⁶ Oda hin e sakodživeseskri labardi obeta, so sas ešebnovar diñi pro verchos Sinaj sar jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ⁷ Paš dojekh bakroro pes pridela sar molakri obeta jekh litra mol, savi le RAJESKE čhiv avri pro oltaris. ⁸ Ke račate obetineha dujte bakrores sar jagali obeta avke sar tosara jekhetane la molakra obetaha. Oda hin e chabeneskri obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

E šabatoskri obeta

⁹ Pro šabat pre chabeneskri obeta anena duje jekheberšeskre bakroren bi e chiba jekhetane la molakra obetaha a duj kili nekfeder aro mišimen le olivove olejoha. ¹⁰ Kadi labardi obeta anena dojekh šabat paš ola labarde the paš ola molakre obeti, so anena sako džives.

O obeti pro ešebno džives andro čhon

¹¹ Sako čhon pro ešebno džives anena sar e labardi obeta le RAJESKE duj terne biken, jekhe bakres the efa jekheberšeskre bakroren, savoren bi e chiba. ¹² Paš dojekh bikos priden sar chabeneskri obeta o nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: paš dojekh bikos pridena trin kili nekfeder aro, paš dojekh bakro duj kili nekfeder aro ¹³ the paš dojekh bakroro jekh kilos nekfeder aro. Kala labarde the chabeneskre obeti šukares voñinena le RAJESKE. ¹⁴ Paš oda pridena e molakri obeta: duj litri mol pre dojekh bikos, litra the jepaš pro bakro the jekh litra pre dojekh bakroro. Kadi labardi obeta pes obetanela ešebno džives andro čhon pal calo berš. ¹⁵ Paš ola labarde the molakre obeti, so anena sako džives, obetinena the jekhe capos sar obeta vaš o binos.

E obeta pro inepos le Marengro bi o Kvasos

¹⁶ Dešuštarto (14.) džives andre ešebno čhon hiñi e Patradi pre pačiv le RAJESKE. ¹⁷ Pro dešupandžto (15.) džives chudela o inepos a efa dživesa pes chala o mare bi o kvasos. ¹⁸ Ešebno džives pro inepos tumen zdžana, hoj te lašaren le RAJES a na kerena nisavi buči. ¹⁹ Pre labardi obeta anena le RAJESKE e chabeneskri obeta: duj terne biken, jekhe bakres the efa jekheberšeskre bakroren a savore džviru mi en bi e chiba. ²⁰ Sar chabeneskri obeta anena nekfeder aro mišimen le olivove olejoha; trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²¹ the kilos aro pre dojekh bakroro. ²² Anen the jekhe capos sar obeta vaš tumare bini. ²³ Kadi obeta anena paš e tosaraskri labardi obeta, savi pes imar kerel sako džives. ²⁴ Avke obetinena savore efa dživesa le RAJESKE e chabeneskri obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Kadi obeta anena paš e tosaraskri labardi obeta, savi pes imar kerel sako džives. ²⁵ Zdžana tumen pro eftato džives, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena nisavi buči.

E obeta pro inepos le Kurkengro

²⁶ Ešebno džives pro inepos le Kurkengro, sar anena le RAJESKE e chabeneskri obeta le ešebne ulipnastar, zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES a na kerena nisavi buči. ²⁷ Anena pre labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, duj terne biken, jekhe bakres the efa jekheberšeskre bakroren. ²⁸ Sar chabeneskri obeta anena nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²⁹ the kilos pre dojekh bakroro. ³⁰ Anen the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ³¹ Kada anen paš o labarde, paš o chabeneskre the paš o moľakre obeti, save pes imar keren sako džives. Savore dživiri pro obeti mi en bi e chiba.' "

29

O obeti pro inepos le Trubengro

¹ Ešebno džives andro eftato čhon na kerena nisavi buči, ale savore pes zdžana oda džives te lašarel le Devles. Oda džives trubinena pro trubi. ² Sar labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the efa jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³ Sar chabeneskri obeta anen nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro ⁴ the kilos pre dojekh le efa bakrorendar. ⁵ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ⁶ Avke len obetinena jekhetane la čhoneskra labarda the chabeneskra obetaha, a jekhetane le labarde the moľakre obetenca, so pes keren sako džives, avke sar hin dino. Kala obeti šukares voñinena le RAJESKE.

O obeti andro Džives pro zmjereņje

⁷ Zdžana tumen the dešto džives andre kada eftato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives tumen poscinena a pokorinena. Na kerena nisavi buči. ⁸ Sar labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anena jekhe bikos, jekhe bakres the efa jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ⁹ Sar chabeneskri obeta obetinen nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro ¹⁰ the kilos pre dojekh bakroro. ¹¹ Anena the jekhe capos pre obeta vaš o binos paš e koza, so pes obetinel pro smirom. Kerena oda jekhetane le labarde, le chabeneskre the le moľakre obetenca, so pes keren sako džives.

O obeti pro inepos le Stankengro

¹² Zdžana tumen the dešupandžto (15.) džives andro eftato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena nisavi buči, ale efa dživesa oslavinena o inepos le Stankengro pre pačiv le RAJESKE. ¹³ Pre ešebno džives anena sar e labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, dešutrin (13) terne biken, duje bakren the dešuštar (14) jekheberšeskre bakroren, savoren bi e chiba. ¹⁴ Sar chabeneskri obeta anena nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pre dojekh bikos, duj kili pre dojekh bakro ¹⁵ the kilos pre dojekh bakroro. ¹⁶ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. Kerena oda jekhetane le labarde, le chabeneskre the le moľakre obetenca, so pes keren sako džives.

¹⁷ Pro dujto džives anena dešuduj (12) terne biken, duj bakren the dešuštar (14) jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ¹⁸⁻¹⁹ Pal oda, keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e moľakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²⁰ Pro trito džives anena dešujekh (11) terne biken, duj bakren the dešuštar (14) jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ²¹⁻²² Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e moľakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²³ Pro štarto džives anena deš terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ²⁴⁻²⁵ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e moľakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives, the e obeta vaš o binos.

²⁶ Pro pandžto džives anena eňa terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ²⁷⁻²⁸ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the moľakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²⁹ Pro šovto džives anena očno terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³⁰⁻³¹ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e moľakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³² Pro eftato džives anena ehta terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³³⁻³⁴ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e moľakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁵ Pro očnoto džives tumen pale zdžana, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives na kerena nisavi buči. ³⁶ Sar labardži obeta, so šukares voňinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the ehta jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³⁷⁻³⁸ Jekhetane le bikoha, le bakreha the le bakrorenca obetinena o chabeneskre the o moľakre obeti avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁹ Kala labarde, chabeneskre, moľakre the smiromoskre obeti mušinen te anel le RAJESKE pro inepi sako berš. Paš ola obeti anena the ola, pal save diňan lav a the ola, so anena korkore pestar.

30

¹ O Mojžiš phenda le Izraelitenge savoro, avke sar leske prikazinda o RAJ.

Pal o veri

² A phenda le kmeňoskre vodcenge: „Kada prikazinda o RAJ: ³ Te o murš dela lav le RAJES abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, mi dolikerel oda lav a mi kerel avke, sar phenda.

⁴ Te e terňi džuvli, savi mek dživel andro kher ke peskro dad, dela lav le RAJES, hoj kerela vareso, abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, ⁵ a te lakro dad šunela lakro lav the vera, no nič pre oda na phenela, akor savore lakre lava the vera, so diňa, pes mušnela te dolikerel.

⁶ Ale te lakro dad lake andre oda braňinela andre oda džives, sar pes dodžanela pal lakri vera the lava, so diňa, na mušnela oda te dolikerel. O RAJ lake odmukela, bo lakro dad pre oda na priačiľa. ⁷ Te angloda, sar džala romeste, diňa lava abo iľa vera pre peste, a palis geľa romeste, ⁸ a te lakro rom andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, pre oda nič na phenela, mušinel pes lakre lava the vera te dolikerel.

⁹ Ale te lakro rom pre oda na priačhela andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, na mušnela te dolikerel e vera aňi o lava, so diňa. O RAJ lake odmukela.

¹⁰ Te e vdova abo e džuvli, sava mukľa o rom, dela lav abo lela pre peste vera, mušnela pes oda te dolikerel. ¹¹ Te e veraduňi džuvli diňa lav abo iľa vera, ¹² a te lakro rom pal oda šunela a nič pre oda na phenela a nisar la andre oda na zaačhavela, savore lava, so diňa the e vera, so iľa, mušnela te dolikerel. ¹³ Ale te lakro rom pre oda na priačhela andre oda džives, sar oda šunela, palis ola lava, so diňa, abo e vera,

so iľa, na mušinelä te dolikerel. Lakro rom oda zaačhadä a o RAJ lake odmukela. ¹⁴ Lakre romes hin posledno lav pal savore lakre lava the veri, so diňa le RAJES. ¹⁵ Ale te lakro rom lake dži andre aver džives nič na phenela, savore lakre lava the e vera, so diňa, pes mušinelä te dolikerel, bo oda džives, sar ada šunda, sas čhit. ¹⁶ A te palis oda kamlahas te čerinel, ela oda pre leste, te e romňi peskro lav na dolikerela.“

¹⁷ Kala hine o prikazaňja, so diňa o RAJ le Mojžišoske pal o murš the pal leskri romňi, pal o dad the pal leskri čhaj andre leskro kher.

31

O mariben le Midijanenca

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Mar le Midijanen vaš oda, so kerde le Izraelitenge. A palis mereha.“

³ Akor o Mojžiš phenda le manušenge: „Pripravinen pes pro mariben le Midijanenca a potrestinen len vaš oda, so kerde le RAJESKE. ⁴ Andral dojekh izraeliko kmeňos bičhaven andro mariben 1 000 muršen.“ ⁵ Avke kidle avri 1 000 muršen andral dojekh kmeňos. Savore murša sas 12 000. ⁶ O Mojžiš len bičhadä andro mariben jekhetane le rašaha le Pinchasoħa, saveske sas dad o Eleazar. O Pinchas pes starinelas pal o sveta veci the pal o maribnaskre trubi.

⁷ Mukle pes andro mariben pro Midijana, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, a murdarde savore muršen. ⁸ Maškar o murdarde sas the o pandž midijaňika kraľa: o Evi, o Reke, o Cur, o Chur the o Reba. Murdarde the le Balaam, le Beoriskre čhas. ⁹ Palis o Izraeliti zaile a odligende le midijaňike džuvľen le čhavenca, savoro lengro dobitkos, o stadi the lengro barvalipen. ¹⁰ Labarde savore fori, andre save bešenas, the lengre stani. ¹¹ Zaile a odligende savoro, so pes delas te odlidžal le manušendar the le dobitkostar. ¹² Ande len anglo Mojžiš, rašaj Eleazar the anglo Izraeliti andro taboris, so sas pro moabika rovini paš o Jordan pre aver sera le Jerichostar.

¹³ O Mojžiš, o Eleazar the savore izraelika vodci gele pes lenca te zdžal avri pal o taboris. ¹⁴ O Mojžiš cholisaľila pro veliteľa upral o ezeros the upral o šel, save pes visarenas le maribnastar.

¹⁵ Phenda lenge: „Soske mukľan te dživel savore džuvľen? ¹⁶ Leperen tumenge pre oda, hoj o džuvľa gele pal o Balaam. On scirdle le Izraeliten, hoj te aven napačivale le RAJESKE oleha, so pes ačhila paš o Peor. Vašoda avľa pro manuša le RAJESKRE e bibach. ¹⁷ Akana murdaren dojekhe muršores the dojekha džuvľa, savi pašľila le muršeħa. ¹⁸ Ale le čhajen, save mek na pašľile le muršeħa, muken prekal peste.

¹⁹ Savore tumendar, ko murdarďa varekas abo pes chudňa le mule řelostar, ačhena eřta dživesa avri pal o taboris. Pro trito the pro eřtato džives obžužarena tumen the ole džuvľen, saven zailan. ²⁰ Obžužaren savore gada, dojekh cipuňi veca, dojekh kaštuno sersamos the savoro, so hin la kozakra sršřatar.“

²¹ O rašaj Eleazar phenda le muršenge, save pes visarde le maribnastar: „Kada hin o prikazis andro zakonos, so o RAJ diňa le Mojžišoske: ²² O somnakaj, o rup, o bronzos, o cinos vaj o oľovos, ²³ oda savoro, so na labiľa, pes mušinel te obžužarel andre jag the le žužipnaskre paňeha. A savore aver veci kempel te obžužarel le žužipnaskre paňeha. ²⁴ Pro eřtato džives peske rajbinena o gada a avena žuže. Ča akor šaj aven pale andro taboris.“

O Izraeliti peske rozďelinen e korist'

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁶ „Tu, o rašaj Eleazar, the o izraelika vodci zgenen savoro, so zailan – le manušen the o dobitkos. ²⁷ Rozďelin oda pro duj: jepaš de le muršenge, save sas andro mariben, a aver jepaš okle manušenge. ²⁸ Palis kide avri olestar, so chudle o slugaďa, o daňe le RAJESKE: po jekhes le pandž řel (500)

manušendar, po jekhes le pandž šel bikendar, po jekhes le pandž šel somarendar the po jekhes le pandž šel bakrendar. ²⁹ Le oda avri ole kotorestar, so hino lengro, a de le rašaske Eleazaroske sar le RAJESKRO kotor. ³⁰ Le kotorestar, so sas zailo a dino le okle Izraelitenge, le po jekhes le penda (50) manušendar, po jekhes le penda bikendar, po jekhes le penda somarendar the po jekhes le penda bakrendar. Deha oda le Levitenge, save pes starinen pal o Svetostankos le RAJESKRO.“ ³¹ A o Mojžiš the o Eleazar kerde savoro avke, sar prikazinda o RAJ.

³² Savoro, so zaile o slugađa, sas 675 000 bakre, ³³ 72 000 dobitkos, ³⁴ 61 000 somara ³⁵ a 32 000 pačivale čhaja.

³⁶ O slugađa chudle 337 500 bakre ³⁷ a lendar dine sar daň le RAJESKE 675 bakre.

³⁸ Chudle 36 000 gurunňa a olestar e daň prekal o RAJ sas 72 gurunňa.

³⁹ Chudle 30 500 somara a olestar e daň prekal o RAJ sas 61 somara.

⁴⁰ Chudle 16 000 manušen, save sas zaile, a lendar dine le RAJESKE 32 dženen.

⁴¹ O Mojžiš oda diňa le Eleazaroske pre hazdli obeta le RAJESKE, avke sar prikazinda o RAJ.

⁴² Oka dujto kotor, so o Mojžiš oddelinda olestar, so chudle o slugađa, a dine okle Izraelitenge, ⁴³ sas 337 500 bakre, ⁴⁴ 36 000 gurunňa, ⁴⁵ 30 500 somara, ⁴⁶ the 16 000 manuša, saven zaile. ⁴⁷ Ole kotorestar, so sas le Izraelitengro, o Mojžiš ila dojekhe pendatone manušes the dobitkos a diňa le Levitenge, save pes starinenas pal le RAJESKRO Svetostankos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁴⁸ Palis avle anglo Mojžiš savore armadakre velitelä ⁴⁹ a phende leske: „Tire služobnika zgende le muršen, saven lidžahas. Aňi jekh lendar na chibalinel. ⁵⁰ Avke amen anas o somnakune veci – o naramki, o čati, o angrusa, o čeňa the o lancici – le RAJESKE sar obeta, hoj te el odmukle amare bini.“

⁵¹ O Mojžiš the o Eleazar ila lendar o somnakaj the savore somnakune veci. ⁵² Savoro somnakaj, so dine o armadakre velitelä le RAJESKE sar hazdli obeta, sas vaj 190 kili. ⁵³ O slugađa peske mukle oda, so zaile. ⁵⁴ O Mojžiš the o Eleazar preile o somnakaj le armadakre velitelendar a ligende andre le RAJESKRO Svetostankos, hoj peske o RAJ te leperel pro Izraeliti.

32

E phuv prekal o kmeňi Ruben the Gad

¹ Le kmeňen Ruben the Gad sas igen but dobitkos. Sar dikhle, savi lači mała sas andro Jazer the Gilead prekal o dobitkos, ² avle ko Mojžiš, ko rašaj Eleazar the ko izraelika vodci a phende: ³⁻⁴ „O RAJ pomožinda le Izraelitenge, hoj te zalen kale fori: o Atarot, o Dibon, o Jazer, e Nimra, o Češbon, o Elale, o Sebam, o Nebo the o Beon. Odi phuv hiňi lači prekal o dobitkos a amen hin baro dobitkos. ⁵ Mangas tut, te arakhlām milost andre tire jakha, de amenge kadi phuv, hoj te el amari, a ma prelidža amen prekal o Jordan.“

⁶ O Mojžiš lenge phendä: „Tumare phrala mušinen te džal andro mariben a tumen kamen te ačhel kade? ⁷ Soske keren tele e dzeka le Izraelitenge, hoj te na džan andre phuv, savi lenge diňa o RAJ? ⁸ Kavke kerenas the tumare dada, sar len bičhadom andral e Kadeš-Barnea, hoj te predikhnen e phuv. ⁹ On avle dži andre dolina Eškol, predikhle odi phuv, ale palis le Izraelitenge kerde avke tele e dzeka, hoj na kamle te džal andre odi phuv, savi lenge diňa o RAJ. ¹⁰ Andre oda džives o RAJ pre lende cholisalila a diňa vera: ¹¹ „O murša, kaske sas biš (20) berš the buter, sar avle avri andral o Egipt, na džana andre phuv, pal savi diňom la veraha lav le Abrahamoske, le Izakoske, the le Jakoboske, bo pes mange na oddine cale jileha. ¹² Ča o Kenizitas o Kaleb, le Jefunoskro čhavo, the o Jozua, le Nunoskro čhavo, pes mange oddine cale

jileha.' ¹³ Akor o RAJ pro Izraeliti igen cholisalila a mukla len te phirel pal e pušta saranda (40) berš dži akor, medik na muła avri oda pokoleñje, so kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka.

¹⁴ Akana tumen keren avke sar tumare dada! Tumen, o Ruben the o Gad, san binošno pokoleñje, savo mek buter cholarel le RAJES pro Izrael! ¹⁵ Te tumen pes le RAJESTAR visarena a na džana pal leste, mukela le manušen mek buter pre pušta a tumen avena vinnovata vaš oda, hoj savore okla manuša ena zničimen.“

¹⁶ Ale on phende le Mojžišoske: „Ešeb amenge domuken te ačhavel ohradi prekal amare stadi the fori prekal amare fameliji. ¹⁷ Amare fameliji ačhena andre kala ohradzimen fori a dživena bi e dar andre kadi phuv a amen pes pripravinaha amare phralenca le Izraelitena te džal andro mariben, medik na zalaha e phuv, savi ela lengri. ¹⁸ Na avaha pale khere, medik savore Izraeliti na chudena peskri phuv sar dedictvos. ¹⁹ Na ela amen phuv maškar lende pre aver sera pal o pañi Jordan, bo chudnam amari phuv kade pro vichodos le Jordanostar.“

²⁰ O Mojžiš lenge phenda: „Te čačes dolikerena oda, so phenen, akor pes pripravinen te džal andro mariben vaš o RAJ. ²¹ Palis savore murša predžana prekal o Jordan anglo RAJ a marena tumen le neprijatelenca dži akor, medik len o RAJ na tradela avri angle leste. ²² A sar o RAJ zalela odi phuv, akor tumen šaj visaren pale a avena anglo RAJ the anglo Izrael bi e vina. Avke ela kadi phuv tumaro dedictvos anglo RAJ.

²³ Ale te na dolikerena tumaro lav, phenav tumenge, hoj aleha kerena binos anglo RAJ. Akor šaj džanen, hoj avena marde vaš tumare bini. ²⁴ Avke šaj ačhaven peske o fori prekal tumare čhave the ohradi prekal tumare stadi, ale dolikeren the oda lav, so diñan.“

²⁵ Akor o murša andral o kmeñi Gad the Ruben phende le Mojžišoske: „Amen sam tire služobníka a keraha oda, so amenge prikazinda. ²⁶ Amare čhave, o romña, o stadi the savore džviri ačhena andro fori andro Gilead. ²⁷ Ale savore tire služobníka predžana prekal o Jordan pripravimen pro mariben anglo RAJ, avke sar phenda.“

²⁸ Avke o Mojžiš prikazinda le rašaske Eleazaroske, le Jozuaske the le Izraeloskre kmeñengre vodcenge: ²⁹ „Te o murša andral o Gad the Ruben predžana o Jordan pripravimen pro mariben anglo RAJ, a te tumenge pomožinena te zalel odi phuv, dena lenge e Gileadoskri phuv sar lengro dedictvos. ³⁰ Ale te na predžana tumenca prekal o Jordan a na džana tumenca andro mariben, akor mušinena te chudel peskri phuv maškar tumende andro Kanaan.“

³¹ O murša andral o Gad the Ruben phende: „Keraha avke, sar o RAJ prikazinda peskre služobnikenge. ³² Predžaha o Jordan andre phuv Kanaan pripravimen pro mariben. Ale e phuv, savi chudaha sar dedictvos, ela kade pro vichodos le Jordanostar.“

³³ Avke o Mojžiš diña le kmeñenge Gad the Ruben the le jepaš kmeñoske Menaše e phuv le Sichonoskri, savo sas kralis upral o Amorejčana, the e phuv le kraliskri Ogoskri andral o Bašan. Diña lenge cali odi phuv a paš oda o fori the o phuva pašal lende.

³⁴ Palis o kmeños Gad pale ačhađa o fori Dibon, Atarot, Aroer, ³⁵ Atarot-Šofan, Jazer, Jogbeha, ³⁶ Bet-Nimra the o Bet-Haran. Ačhađa kala ohradzimen fori the ohradi prekal o bakre. ³⁷ O kmeños Ruben pale ačhađa o fori Češbon, Elale the Kirjatajim. ³⁸ Kale trin forenge, so pale ačhade – o Nebo, o Baal-Meon the e Sibma – dine aver nava.

³⁹ O potomki le Machiroskre, savo sas čhavo le Menašeskro, gele pro mariben andre phuv Gilead. Zaila la a tradla avri odarik le Amorejčanen, save ode bešenas. ⁴⁰ Avke o Mojžiš diña e phuv Gilead le Machiroskre potomkenge a on ode ačhile te bešel. ⁴¹ O Jair andral o kmeños Menaše geła pro mariben, zaila varesave gava andro Gilead a

diña lenge nav: Gava le Jairoskre. ⁴² The o Nobach geľa pro mariben a zaila o foros Kenat le gavenca. Le foroske Kenat diña nav pal peste Nobach.

33

O thana, kaj o Izraeliti taborinenas pre pušta

¹ Kala sas o thana, kaj o Izraeliti peske kerenas tabora, akor sar o Mojžiš the o Aron len lidžanas pal lengre kmeňi andral o Egipt. ² O RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te zapisinel o thana, kaj pes ačhavelas o taboris. Kada sas lengro drom:

³ O Izraeliti omukle o Egipt dešupandžto (15.) džives andro ešebno čhon, jekh džives pal e Patradi. On džanas avri bi e dar andral o foros Raamses angle savore Egiptana, ⁴ save parunenas peskre ešebne muršoren, saven o RAJ murdarda. Aleha o RAJ sikada, hoj ov hino zoraleder sar lengre devla.

⁵ O Izraeliti gele het andral o Raamses a kerde peske taboris paš o Sukot.

⁶ Andral o Sukot gele het a kerde peske taboris paš o Etam, so hino pro agor pre pušta.

⁷ Andral o Etam pes visarde pale ko Pi-Hachiot, pro vichodos le Baal-Cefonostar, a ode peske kerde taboris anglo Migdol.

⁸ Le Pi-Hachiotostar pes mukle dureder a prekal o Lolo moros pregele pre pušta. Trin džives džanas pal e pušta Etam a kerde peske taboris paš e Mara.

⁹ La Maratar odgele paš o Elim, kaj sas o dešuduj (12) prameňa the eftavardeš (70) palmi a kerde peske ode taboris.

¹⁰ Le Elimostar džanas dureder a kerde peske taboris paš o Lolo moros.

¹¹ Le Lole morostar odgele a kerde peske taboris pre pušta Sin.

¹² Sar odgele pal e pušta Sin, kerde peske taboris paš e Dofka.

¹³ Andral e Dofka džanas dureder a kerde peske taboris paš o Aluš.

¹⁴ Andral o Aluš odgele a kerde peske taboris paš o Refidim. Ode na sas paňi prekal o manuša.

¹⁵ Andral o Refidim džanas dureder a kerde peske taboris pre pušta Sinaj.

¹⁶ Palis odgele la puštatar Sinaj a kerde peske taboris paš e Kibrot-Hataava.

¹⁷ Andral e Kibrot-Hataava džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chacerot.

¹⁸ Andral o Chacerot džanas dureder a kerde peske taboris paš e Ritma.

¹⁹ Andral e Ritma džanas dureder a kerde peske taboris paš o Rimon-Perec.

²⁰ Andral o Rimon-Perec odgele a kerde peske taboris paš e Libna.

²¹ Andral e Libna odgele a kerde peske taboris paš e Risa.

²² Andral e Risa džanas dureder a kerde peske taboris paš e Kehelata.

²³ Andral e Kehelata odgele a kerde peske taboris paš o verchos Šefer.

²⁴ Andral o verchos Šefer odgele a kerde peske taboris paš o Charad.

²⁵ Andral o Charad džanas dureder a kerde peske taboris paš o Makhelot.

²⁶ Andral o Makhelot odgele a kerde peske taboris paš o Tachat.

²⁷ Andral o Tachat odgele a kerde peske taboris paš o Terach.

²⁸ Andral o Terach džanas dureder a kerde peske taboris paš e Mitka.

²⁹ Andral e Mitka odgele a kerde peske taboris paš e Chašmona.

³⁰ Andral e Chašmona odgele a kerde peske taboris paš o Moserot.

³¹ Andral o Moserot odgele a kerde peske taboris paš o Bene-Jaakan.

³² Andral o Bene-Jaakan džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chor-Hagidgad.

³³ Andral o Chor-Hagidgad odgele a kerde peske taboris paš e Jotbata.

³⁴ Andral e Jotbata odgele a kerde peske taboris paš e Abrona.

³⁵ Andral e Abrona gele dureder a kerde peske taboris paš o Ecjon-Geber.

³⁶ Andral o Ecjon-Geber odgele a kerde peske taboris paš o Kadeš pre pušta Sin.

³⁷ Andral o Kadeš džanas dureder a kerde peske taboris paš o verchos Hor paš e hrañica Edom. ³⁸ O Aron geľa pro verchos Hor, avke sar leske o RAJ prikazinda, a ode mula andro ešebno džives andro pandžto čhon, saranda (40) berš paloda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt. ³⁹ Le Aronoske sas šel the bišutrin (123) berš, sar mula pro verchos Hor.

⁴⁰ (Akor pes došundā o kralis andral o Arad, savo sas Kanaančanos a savo bešelas andro Negev andro Kanaan, hoj aven o Izraeliti.)

⁴¹ Le verchostar Hor džanas dureder a kerde peske taboris paš e Calmona.

⁴² Andral e Calmona odgele a kerde peske taboris paš o Punon.

⁴³ Andral o Punon odgele a kerde peske taboris paš o Obot.

⁴⁴ Andral o Obot odgele a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre moabiko phuv.

⁴⁵ Andral o Ije-Abarim džanas dureder a kerde peske taboris paš o Dibon-Gad.

⁴⁶ Andral o Dibon-Gad odgele a kerde peske taboris paš o Almon-Diblatajim.

⁴⁷ Andral o Almon-Diblatajim odgele a kerde peske taboris paš o verchi Abarim anglo verchos Nebo.

⁴⁸ Sar odgele le verchendar Abarim, kerde peske taboris pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁴⁹ Lengro taboris sas pro moabika rovini paš o Jordan le Bet-Ješimotostar dži ko Abel-Šitim.

O RAJ prikazinel te domarel o Kanaan

⁵⁰ Ode pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho phenda o RAJ le Mojžišoske: ⁵¹ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Sar predžana prekal o Jordan andro Kanaan, ⁵² mušinen te tradel avri savore manušen andral odi phuv. Zničinen savore lengre barune, kaštune the trastune modlen a the savore thana, kaj lašaren peskre devlen. ⁵³ Zalen odi phuv a bešen ode. Diňom la tumenge, hoj te el tumari. ⁵⁴ Rozđelinen odi phuv sar đedictvos maškar tumare kmeňi the maškar tumare fameliji le losoha. La bareder famelijake dena bareder phuv a la cikneder famelijake dena cikneder phuv sar đedictvos. Pre kaste savi phuv avela avri le losoha, odi ela leskri.

⁵⁵ Ale te na tradena avri le manušen andral odi phuv, ola, kas ode mukena, ena tumenge sar o trňi andro jakha the o koľaka andro dume a trapinena tumen andre odi phuv, kaj bešena. ⁵⁶ Palis oda, so kamľom te kerel lenge, kerava tumenge.’ “

34

Le Izraeloskre hrañici

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Le Izraelitenge prikazin kada: ‚Sar avena andro Kanaan, andre phuv, so chudena sar đedictvos, ena ode kala hrañici:

³ Pro juhos chudena kotor la puštatar Sin paš e hrañica le Edomoskri. Pre vichodno sera chudela e hrañica paš o južno agor le Londe moroskro* ⁴ a džala dureder pro juhos le verchengre dromestar Akrabim, odarik ko Sin a odarik pro juhos le Kadeš-Barneatar, palis ko Chacar-Adar a dži ko Acmon. ⁵ Le Acmonostar pes visarela ko paňi Egipt a odarik džala dži paš o Stredozemno moros.

⁶ Tumari zapadno hrañica ela o brehos le Stredozemne moroskro.

⁷ Tumari severno hrañica džala le Stredozemne morostar dži ko verchos Hor ⁸ a odarik dureder dži ko Lebo-Chamat a the ko Cedad, ⁹ palis prekal o Zifron dži ko Chacar-Enan. Oda ela tumari severno hrañica.

* **34:3** 34,3 Oda hin o Mulo moros.

¹⁰ Tumari vichodno hraňica džala le severostar tele andral o Chacar-Enan ko Šefam, ¹¹ odarik džala tele ke Ribla a pro vichodos le Ajinostar dži paš o verchi pro vichodos paš o Galilejsko moros†, ¹² palis tele pašal o Jordan dži paš o Londo moros.
Oda ela calo hraňica pašal tumari phuv.’ “

¹³ Paloda o Mojžiš diňa le Izraelitenge kada prikazis: „Prekal o losos tumenge rozđelinen sar đedictvos kadi phuv, so o RAJ prikazinda te del le eňa the jepaš kmeňenge. ¹⁴ Bo o kmeňi Ruben the Gad the o jepaš kmeňos Menaše imar peskri phuv chudle ¹⁵ pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.“

O vodci, save rozđelinena e phuv

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ „Kala džene tumenge rozđelinena e phuv: O rašaj Eleazar the o Jozua, le Nunoskro čhavo. ¹⁸ Andral dojekh kmeňos kide avri po jekh vodcas, hoj lenge te pomožinen te rozđelinel e phuv.“

¹⁹ Kala manuša sas:

andral o kmeňos Juda o Kaleb, le Jefunoskro čhavo;

²⁰ andral kmeňos Šimeon o Šemuel, le Amichudoskro čhavo;

²¹ andral o kmeňos Benjamin o Elidad, le Kislonoskro čhavo;

²² andral o kmeňos Dan o Buki, le Jogliskro čhavo;

²³ andral o kmeňos Menaše o Chaniel, le Efodoskro čhavo;

²⁴ andral o kmeňos Efrajim o Kemuel, le Šiftanoskro čhavo;

²⁵ andral o kmeňos Zebulun o Elicafan, le Parnachoskro čhavo,

²⁶ andral o kmeňos Jisachar o Paltiel, le Azanoskro čhavo;

²⁷ andral o kmeňos Ašer o Achihud, le Šelomiskro čhavo;

²⁸ andral o kmeňos Naftali o Pedahel, le Amichudoskro čhavo.

²⁹ Kala hine o murša, savenge o RAJ prikazinda, hoj te rozđelinen le Izraelitenge e phuv Kanaan sar đedictvos.

35

O fori prekal o Leviti

¹ Sar sas o Izraeliti pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho, o RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge, hoj le Levitenge te den andre peskre phuva o fori, kaj te bešen, the o maľi pašal lende. ³ Andro fori bešena a o maľi ena prekal lengre gurunňa, stadi the aver dobitkos.

⁴ O maľi pašal o fori, so dena le Levitenge, ena džindarde 450 metri le foroskre murendar. ⁵ Kala ena o maľi prekal lengro dobitkos. O maľi le foroskre murendar merinen avri 900 metri pro vichodos, juhos, zapados the severos.*

⁶ Le Levitenge dena šov fori, andre save pes šaj džala te garuvel oda, ko varekas murdarda, ale na kamla. A paš oda len dena the aver saranda the duj (42) fori. ⁷ Savore fori the o maľi pašal lende, so dena le Leviten, ena saranda the očno (48). ⁸ Dojekh izraeliko kmeňos dela prekal o Leviti o fori peskra phuvatar pal oda, keci les hin phuva. Le prekal o Leviti buter fori le kmeňostar, saves hin bareder phuv, a le frimeder fori le kmeňostar, saves hin frimeder phuv.“

O fori pro garuđipen

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ¹⁰ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Sar predžana prekal o Jordan andro Kanaan, ¹¹ kiden avri o fori†, andre save pes o manuš šaj garuvel, te varekas murdarel, ale na kamla. ¹² Ola fori ena pro garuđipen oleske, ko

† 34:11 34,11 E hebrejiko čhib: Kineret * 35:5 35,5 E hebrejiko čhib na del pes te achalol. † 35:11 35,11 o fori, kaj šaj zachraňinen peskro dživipen

murdarđa, hoj e famelija le muleskri les te na murdarel sigeder, sar ulahas avrišundo anglo sudos. ¹³ Ela tumen šov fori pro garudipen. ¹⁴ Kiden peske avri trin fori pro vichodos le Jordanostar the trin fori andro Kanaan. ¹⁵ Kala šov fori ena pro garudipen na ča prekal o Izraeliti, ale the prekal o cudzinci the ola, ko hine avre narodendar a bešen maškar tumende. Ode pes šaj garuvel oda, ko varekas murdarel, ale na kamla.

¹⁶⁻¹⁸ Te vareko demel varekas le trasteha, le bareha abo le kašteha avke, hoj oda dženo merela, hino vrahos a mušinel te merel. ¹⁹ E nekpašeder famelija le muleskri šaj murdarel le vrahos, sar les arakhela. ²⁰ Te vareko nalače gondolišagoha varekas murdarela avke, hoj les ispidela abo čhivela andre leste vareso, ²¹ abo les demela le vasteha avke, hoj merela, oda dženo hino vrahos a mušinel te merel. E nekpašeder famelija le muleskri šaj les murdarel, te les arakhela.

²² Ale šaj pes ačhel, hoj vareko na gondolinen pro nalačo a ispidel varekas abo čhivel andre leste vareso, ²³ abo mukel tele o bar, so les šaj murdarel, bo na dikhla les, a oda dženo merela, ale ov na sas leha neprijateljís aňi leske na gondolinelas te kerel nič nalačo, ²⁴ akor o Izraeliti rozsudzinen pal kala zakoni maškar oda, ko murdarđa, the maškar e nekpašeder famelija ole murdarde manuškri. ²⁵ O Izraeliti oles, ko murdarđa, lena avri la famelijakre vastendar a lidžana les pale andro foros, kaj pes angloda garuđa. Ode mušinel te ačhel, medik na merela o nekbareder rašaj, savo sas pomazimen le svete olejoha.

²⁶ No te oda dženo, ko murdarđa, džala avri andral o foros andre savo denašla, ²⁷ a te les jekh andral e famelija le muleskri arakhela avri ole forostar a murdarela les, na ela vinnovato sar vrahos. ²⁸ Vašoda oda dženo, ko murdarđa, mušinel te ačhel andro foros pro garudipen, medik na merela o nekbareder rašaj. Ča akor šaj pale džal andre peskro gav.

²⁹ Kada ela zakonos prekal savore tumare pokoleňja všadzík, kaj bešena.

³⁰ Oles, ko murdarđa, pes šaj murdarel ča akor, te ela pre oda duj švedki, abo buter. Te svedčinel ča jekh švedkos, na ela oda dos, hoj te el odsudzimen pro meriben.

³¹ O vrahos, savo hino vinnovato, mušinel te el murdardo, našti pes cinel avri le lovenca.

³² Te oda dženo, ko denašla andro foros pro garudipen, kamel te džal het pale te bešel andre peskri phuv, našti pes cinel avri le lovenca, hoj te džal khere sigeder, sar merel o nekbareder rašaj.

³³ Ma melaren e phuv andre savi bešen, bo o rat le murdarde manuškro melarel e phuv. Odi phuv pes obžuzarela, ča te ela avričordo o rat le vrahoskro, ko ešeb čhorda avri o rat. ³⁴ Ma melaren le rateha e phuv, andre savi bešen a andre savi bešav the me, bo me, o RAJ, bešav maškar tumende. ‘ ‘

36

O dđedično pravos le čhajengro

¹ Akor o vodci andral e famelija le Gileadoskri, savo sas čhavo le Machiroskro, čhavo le Menašeskro andral le Jozefoskro kmeňos, gele ko Mojžiš the ke aver anglune fajtakre vodci. ² Phende leske: „Rajeja, o RAJ tuke prikazinda, hoj le losoha te rozdelines le Izraelitenge e phuv sar dđedictvos. O RAJ tuke prikazinda, hoj e phuv amare phraleskri le Celofchadoskri te des leskre čhajenge. ³ No te amen džaha romeste andre aver kmeňos, amaro dđedictvos ela dino ole kmeňoske. Avke našavaha o kotor la phuvatar, so sas amenge diňi. ⁴ Sar avela o Radišagoskro Berš, so hin sako pendato (50.) berš, prekal o Izraeliti, lengro phuvakro kotor ela dino lengre neve kmeňoske. A avke amaro kmeňos našavela odi phuv pro furt.“

⁵ Avke o Mojžiš phenda le Izraelitenge kada prikazis le RAJESTAR: „Le muršen andral le Menašeskro kmeños* hin čačipen. ⁶ Pal o čhaja le Celofchadoskre o RAJ prikazinda kada: ‚Te džana romeste, oda dženo mušinel te el andral lengre dadeskro kmeños. ⁷ E dđično phuv le Izraelitengri našti predžal andral jekh kmeños andre aver, ale savore Izraeliti mušinen te likerel peskre dadeskri dđično phuv. ⁸ Vašoda dojekh čhaj, savi chudela e dđično phuv andre varesavo izraeliko kmeños, mušinel te džal romeste andre peskre dadeskro kmeños, hoj savore Izraeliti te chuden o dđictvos pal peskre dada. ⁹ Avke na džala o dđictvos andral jekh kmeños andre aver, ale savore izraelika kmeňi likerena peskri phuv.‘ “

¹⁰ Le Celofchadoskre čhaja kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ¹¹ E Machla, e Tirca, e Chogla, e Milka the e Noa gele romeste pal peskre strična phrala pal le dadeskri sera. ¹² Ačhile romňija le muršenge andral o kmeños Menaše, savo sas čhavo le Jozefoskro, a lengri dđično phuv ačhila lengra dadeskra fajtake.

¹³ Kala prikazi the zakoni diňa o RAJ le Izraelitenge prekal o Mojžiš pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

---

* **36:5** 36,5 E hebrejiko čhib: le Jozefoskro kmeños

Deuteronomium Pandžto zvitkos le Mojžišoskro

O Mojžiš leperel oda drom, sar o Izraeliti džanas prekal e pušta

¹ Kala hine o lava, so phendā o Mojžiš savore Izraelitenge pro vichodos le Jordanostar pre pušta, andre Araba pre aver sera paš o Suf, maškar o fori Paran the Tofel pal jekh sera a maškar o fori Laban, Chacerot the Di-Zahab pre aver sera.

² O drom le Chorebostar dži paš e Kadeš-Barnea, so džal prekal o brehi le Seiroskre andre phuv Edom, likerel dešujekh (11) džives.

³ Pro ešebno džives andro dešujekh (11.) čhon saranda (40.) berš paloda, sar avle avri andral o Egipt, phendā o Mojžiš le Izraelitenge savoro, so leske prikazinda o RAJ lenge te phenel. ⁴ Sas oda paloda, sar o RAJ zviťazinda upral o amorejiko kralis Sichon, savo bešelas andro Češbon, a sar zviťazinda andro Ędrej upral o bašaňiko kralis Og, savo bešelas andro Aštarot.

⁵ Andro Moab, pal o Jordan, chudňa o Mojžiš te vakerele kada zakonos:

⁶ „O RAJ, amaro Del, amenge pro Choreb phendā: ‚Imar but bešen paš kada verchos.

⁷ Muken tumen pro drom a džan pro brehi le Amorejčanengre the andre savore fori andre dolina Araba – pro verchi the pre Šefela; the andro Negev the paš o moroskro brehos a džan andro Kanaan the andro Libanon dži paš o baro paňi Euftrat. ⁸ Dikhen, dav tumenge kadi phuv. Džan andre a zalen la! Oda hin odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha, hoj la dela tumare dadenge, le Abrahamoske, le Izakoske, le Jakoboske a the lengre potomkenge.‘ “

Pal o sudci, sar sas ačhade

⁹ O Mojžiš phendā le manušenge: „Andre oda časos, sar mek samas paš o verchos Sinaj, tumenge phendom: ‚Na birinav man korkoro pal tumende te starinel. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumendar kerda ajci but, hoj adadžives san imar ajci sar o čerčeňa pro űebos. ¹¹ Mi del o RAJ, o Del tumare dadengro, hoj te aven ezerval buter, sar san akana, a mi požehňinel tumen avke, sar tumen diňa lav. ¹² Ale sar šaj me birinav te zlidžal tumare pharipena a sar šaj rozsudzina savoro korkoro? ¹³ Kiden tumenge avri andral dojekh kmeňos ajsen, so achalon, hine godaver a skušimen, a ačhavava len vodcenge upral tumende.‘

¹⁴ Akor mange phendān: ‚Oda, so phenes, hin mištes.‘

¹⁵ Avke tumen ke ma andān ole skušimen the godavere muršen a me len ačhadom vodcenge upral o ezeros, upral o šel, upral o penda the upral o deš murša. Ačhadom the le kmeňengre vodcen. ¹⁶ Akor prikazindom tumare sudcenge: ‚Šunen avri tumare phralen a sudzinen len čačipnaha, kajte pes vareko sudzanela peskre phraleha abo le cudzincoha, savo dživel maškar tumende. ¹⁷ Pro sudos ma likerem sudos paš űikaste buter, ale šunen avri sakones jednakones, či oda ela cikno abo baro manuš. űikastar tumen ma daran, bo o sudos hin le Devleskro! Te na džanena te rozsudzinel korkore, aven oleha ke ma a me oda rozsudzina.‘ ¹⁸ Akor tumenge phendom savoro, so kampil te kerel.“

Pal o murša, so predikhle e phuv

¹⁹ „Palis pes muklam te džal dureder le verchostar Choreb a phirahas pal odi bari the strašno pušta, sava dikhľan pro drom, sar džahas ko Amorejika brehi, avke sar amenge oda prikazinda o RAJ, amaro Del, a dogelam dži paš e Kadeš-Barnea. ²⁰ Ode

tumenge phendom: ‚Doavlán ko Amorejika brehi, save amenge del o RAJ, amaro Del. ²¹ Dikhen, o RAJ, tumaro Del, tumenge diňa kadi phuv, so hiňi anglal tumende. Džan, zalen la, avke sar tumenge prikazinda o RAJ, o Del tumare dadengro! Ma daran a ma izdran!‘

²² Akor tumen savore avlan ke ma kaleha: ‚Bičhavas anglal muršen, save džana te predikhel e phuv, hoj amenge te phenen, save dromeha kempel te džal a andre save fori džaha te bešel.‘

²³ Oda, so kamlan, mange sas pre dzeka, vašoda maškar tumende kidňom avri dešduje (12) muršen, po jekhes andral dojekh kmeňos. ²⁴ On pes mukle te predikhel odi phuv, gele upre pro brehi a doavle dži andre dolina Eškol a predikhle la. ²⁵ Palis amenge ola murša ande ovocje, so odarik ile, a phende amenge: ‚Odi phuv, so amenge del o RAJ, amaro Del, hiňi lachi.‘ “

Pal o napačaben le manušengro

²⁶ „Ale vzburiďan tumen a na gelan odi phuv te zalel, sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ²⁷ Reptinenas andre tumare stani a vakerenas: ‚O RAJ amen ila avri andral o Egipt ča vašoda, hoj amen te del le Amorejčanenge andro vasta a te murdarel amen. ²⁸ Kaj oda amen džas? Daras pes, bo amare phrala amenge kerde tele e dzeka, sar phende: „O manuša ode hine zoraleder the učeder amendar a lengre fori hine zorale the ohradzimen dži o ňebos. Dikhlam ode the le obren, le Anakoskre potomken.“ ‘

²⁹ Akor tumenge phendom: ‚Ma daran lendar a ma izdran! ³⁰ O RAJ, tumaro Del, savo džal angle tumende, pes marela vaš tumenge, avke sar oda furt kerelas andro Egipt angle tumare jakha ³¹ a the pre pušta. Ode dikhlan, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas avke sar o dad peskre čhas, pal calo drom, medik na avlan pre kada than.‘

³² No the avke na pačanas le RAJESKE, tumare Devleske, ³³ savo angle tumende džalas rači sar o jagalo slupos a dživese sar e chmara, hoj prekal tumare tabora te arakhel thana a hoj tumenge te sikavel o drom, pal savo te džal.

³⁴ Sar o RAJ šunda, so tumen vakerenas, cholisalila a la veraha diňa lav: ³⁵ ‚Andral kada nalačo pokoleňje ňiko na džala andre kadi lachi phuv, pal savi la veraha diňom lav, hoj la dava tumare dadenge. ³⁶ Ča o Kaleb, o čhavo le Jefunoskro, džala andre. Ov mange sas cale jileha verno. Leske the leskre potomkenge dava kadi phuv, savi sas te predikhel.‘

³⁷ Vaš tumenge o RAJ cholisalila the pre ma a phenda: ‚Na džaha andre aňi tu. ³⁸ Džala andre o Jozua, o čhavo le Nunoskro, tiro služobňikos. Zoraľar les, bo ov lidžala le Izraeliten, hoj te zalen odi phuv, hoj te el lengri.‘

³⁹ Palis o RAJ phenda amenge savorengre: ‚Andre odi phuv džana tumare cikne čhavore, pal save phenenas, hoj ena zaile – tumare čhavore, save mek adadžives na džanen, so hin lačo a so na. Lenge la dava a on la zalena. ⁴⁰ Ale tumen pes visaren a džan pale pre pušta le dromeha ko Lolo moros.‘

⁴¹ Tumen mange odphenda: ‚Kerďam binos anglo RAJ. Džas a maras pes avke, sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del.‘ Palis pes sako tumendar pripravinda pro mariben a gondolinda peske, hoj ela lokes te džal pro brehengre phuva.

⁴² Ale o RAJ mange phenda: ‚Phen lenge, hoj pes te na džan te marel, bo me na avava lenca a lengre ňeprijaťela upral lende zvitazinena.‘

⁴³ Me tumenge oda phendom, no tumen the avke na šunda. Vzburiďan tumen le RAJESKRE prikaziske a gelan tumare baripnaha pro brehengre phuva. ⁴⁴ Palis džanas pre tumende o Amorejčana, save bešenas pre ola thana. Denašenas pal tumende sar o včeli a roztradle tumen le Seirostar dži paš e Chorma.

⁴⁵ Sar avlan pale, rovenas anglo RAJ. Ov tumen na šundā avri a na diña pes ke tumende anglā. ⁴⁶ Vašoda mušindan te ačhel andro Kadeš ajci but časos, keci ode dživenas.“

2

Pal o drom pre pušta

¹ „Palis pes visardam a gelam pre pušta le dromeħa ko Lolo moros, avke sar mange phendā o RAJ. But časos phirahas pašal o Seirika breħi.

² Akor mange o RAJ phendā: ³ ‚Imar dos phirenas pašal kala breħi, akana džan pro severos. ⁴ Le manušenge de kada prikazis: ‚Džan prekal e phuv Seir^{*}, so hiñi tumare phraleskri le Ezavoskri the leskre potomkengri. On tumendar darana, ⁵ ale den tumenge pozoris, hoj tumen te na chuden lenca te marel, bo lengra phuvatar tumenge na dava añi sikrica. O Seirika breħi diñom le Ezavoske the leskre potomkenge. ⁶ Lendar cinena o chaben the o pañi, hoj tumen te el so te chal a so te pijel.

⁷ Se o RAJ, tumaro Del, tumen požehñinelas andre savoreste, so kerenas. Ov pes pal tumende starinelas, sar phirenas pal kadi bari pušta. O RAJ, tumaro Del, hiño tumenca imar saranda (40) berš a nič tumenge na chibalinelas.“ ‘

⁸ Pregelam pašal amare phrala, pašal o potomki le Ezavoskre, save bešen andro Seir. Džahas pal o drom Araba, so chudel pro juhos paš o Elat the paš o Ecjon-Geber, a palis pes visardam pre puštakro drom, so džal andro Moab.

⁹ Akor mange o RAJ phendā: ‚Ma dža pro Moabčana a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengra phuvatar tumenge na dava nič. O foros Ar diñom lenge, le Lotoskre potomkenge.‘

¹⁰ (Angloda ode bešenas o baro narodos o Emimčana – o manuša, so sas igen uče, ajse uče sar o Anaka. ¹¹ Le Emimčanen the le Anaken o narodi džanen avke sar le Refajen, ale o Moabčana len vičinen Emimčana. ¹² Angloda the o Choričana bešenas andro Seir, ale o potomki le Ezavoskre len odarik tradle het, murdarde len avri a ačhile te bešel pre lengre thana, avke sar oda kerde o Izraeliti andre phuv, so lenge diña o RAJ.)

¹³ O RAJ amenge mek phendā: ‚Akana ušten a predžan prekal e dolina Zered.‘ Avke la pregelam.

¹⁴ Tranda the oħto (38) berš amenge likerďa o drom andral e Kadeš-Barnea dži akor, sar pregelam e dolina Zered. Akor imar mule avri savore maribnaskre murša andral oda calo pokoleñje avke, sar lenge iľa vera o RAJ. ¹⁵ O vast le RAJESKRO džalas pre lende, medik savoredžene na mule avri.

¹⁶ Sar le manušendar mule avri savore maribnaskre murša, ¹⁷ o RAJ mange phendā: ¹⁸ ‚Adadžives predžaha prekal e moabiko phuv paš o foros Ar. ¹⁹ Sar aveħa pašes paš e phuv le Amončanengri, ma dža pre lende a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengra phuvatar tut na dava nič. Odi phuv diñom lenge, le Lotoskre potomkenge.‘

²⁰ (Kadi phuv o manuša lenas sar le Refajengri, bo on ode angloda bešenas. O Amončana len vičinenas Zamzumčana. ²¹ On sas baro narodos – manuša, so sas igen uče, ajse uče sar o Anaka – ale o RAJ len zñičindā, hoj o Amončana odi phuv te zalen a te bešen ode. ²² O RAJ avke kerďa the le Edomitenge, le Ezavoskre potomkenge, save bešen andro Seir. O Raj zñičindā le Choričanen, hoj o Edomiti te zalen odi phuv, a avke ode bešen dži adadžives. ²³ Le Avičanen, save bešenas andro gava dži paš e Gaza, murdarde avri o Kaftorčana, save avle pal o ostrovos Kaftor†, a chudle te bešel andre lengri phuv.)“

O kralis Sichon domardo

* 2:4 2,4 Oda hin o Edom. † 2:23 2,23 Oda hin e Kreta.

²⁴ „Sar imar predžahas prekal e phuv Moab, o RAJ amenge phenda: ‚Akana ušten, džan a predžan e dolina Arnon! Diňom tumenge andro vasta le amorejike kralis Sichon andral o foros Češbon the leskri phuv. Chuden te zalel leskri phuv a džan pre leste! ²⁵ Kale dživesestar kerava, hoj savore narodi tel o ňebos tumendar te daran a sako tumendar te izdral daratar, sar pal tumende šunela.‘

²⁶ Akor bičhadom le muršen pal e pušta Kedemot ko češboňiko kralis Sichon kale lavenca: ²⁷ ‚Domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Džaha ča pal o drom a na džaha pal oda drom tele, aňi pre jekh sera aňi pre aver. ²⁸ O chaben, so chaha, the o paňi, so pijaha, tumendar cinaha vaš o love. Ča amen muk te predžal, ²⁹ avke sar amenge prekal peskre phuva domukle te predžal o potomki le Ezavoskre andral o Seir, the o Moabčana andral o Ar, medik na predžaha o Jordan andre phuv, so amenge dela o RAJ, amaro Del.‘ ³⁰ Ale o češboňiko kralis Sichon amenge na kamla te domukel te predžal prekal peskri phuv. Bo o RAJ, amaro Del, leske zoralarda o jilo, hoj tumenge les te del andro vasta, avke sar oda hin the adadžives.

³¹ O RAJ mange phenda: ‚Dikh, chudňom tuke te del andro vasta le Sichon the leskri phuv. Dža a chude la te zalel.‘

³² Akor o Sichon savore peskre muršenca avla pre amende pro mariben paš o Jahac. ³³ O RAJ, amaro Del, les diňa amenge andro vasta a amen murdardam les, leskre čhaven the savore leskre muršen. ³⁴ Akor zailam a zňičindam savore leskre fori. Murdardam savore muršen, romňijen the čhaven. Ňiko amenge našti denašla. ³⁵ Andral ola fori, so zailam, peske muklam ča o dobitkos the o vzacna veci. ³⁶ O RAJ, amaro Del, amenge pomožinda te zalel savore fori le Aroerostar, so hino paš e dolina Arnon, dži paš o Gilead. Ňisavo foros prekal amende na sas dos zoralo. ³⁷ Ale na geľam paš e amoňiko phuv, aňi paš o brehos paš o paňi Jabok, aňi paš o fori pro brehi abo avrether, kaj amenge o RAJ zakazinda te džal.“

3

O kralis Og domardo

¹ „Palis pes odarik visardam a džahas le dromeħa ko Bašan pro severos, kaj kralinelas o Og. Ov caľa peskra armadaha avelas pre amende pro mariben paš o foros Edrej. ² Ale o RAJ mange phenda: ‚Ma dara tut lestar, bo me tuke diňom andro vasta les, caľi leskri armada the leskri phuv. Ker leħa avke, sar kerďal le amorejike kraliħa, le Sichonoha, andral o Češbon.‘

³ O RAJ, amaro Del, amenge diňa andro vasta le kralis Og the caľa leskra armada. Murdardam len a Ňiko amenge našti denašla. ⁴ Akor zailam savore leskre šovardeš (60) fori the caľi phuv Argob, kaj kralinelas o bašaňiko kralis Og. Na sas foros, savo na zailamas. ⁵ Savore ole ohradzimen foren sas uče muri, brani the zavori, ale sas the but aĵse fori, kaj na sas muri the brani. ⁶ Zňičindam savore fori a murdardam savore muršen, džuvľen the čhavoren, avke sar kerďam andro fori le Sichonoskre, le češboňike kraliskre. ⁷ Andral ola fori peske zailam savoro dobitkos the o vzacna veci.

⁸ Avke andre oda časos ilam e phuv la dolinatar Arnon dži paš o verchos Chermon le duje Amorejčanengre kralenge, save bešenas vichodňe le Jordanostar. ⁹ (O Sidončana vičinen o verchos Chermon Sirjon a o Amorejčana Senior.) ¹⁰ Zailam caľi phuv le Ogoskri: o fori pre rovina, calo Gilead the calo Bašan dži paš o fori Salcha the Edrej pro vichodos. ¹¹ (O kralis Og sas posledno le Refajendar. Leskro mochtó* hino thodo andro amoňiko foros Raba. Hino kerdo le barestar†, štar metri džindardo the duj metri buchlo.)“

* 3:11 3,11 Abo: leskro hadžos † 3:11 3,11 Abo: le trastestar

O rozdeleñje la phuvakro pro vichodos

¹² „Sar zailam kadi phuv, diñom le kmeñoske Ruben the Gad e phuv pro severos le Aroerostar, so hiñi paš e dolina Arnon, a jepaš le brehengra phuvatar le Gileadostar peskre forenca. ¹³ Le jepaš kmeñoske Menaše diñom o jepaš kotor le Gileadostar, the calo Bašan, so hin o krališagos le Ogoskro. Oda hin cali phuv Argob.

Calo Bašan angloda vičinenas e phuv le Refajengri. ¹⁴ O Jair andral o kmeños Menaše zaila cali phuv Argob dži paš e gešuriko the e maachatiko phuv andro Bašan a diña lenge nav pal peste – Chavot-Jair‡. Avke oda hin dži adadžives.

¹⁵ Le Machiroske diñom o Gilead. ¹⁶ Le kmeñenge Ruben the Gad diñom kotor le Gileadostar dži paš e dolina Arnon. O maškar la dolinakro sas e južno hrañica lengra phuvakri a e severno hrañica sas o pañi Jabok, so hin e hrañica le Amončanenca.

¹⁷ E zapadno hrañica kale trine kmeñengre sas o Jordan andre dolina Araba, le KineretostarŠ dži paš o Londo moros* tel o verchos Pisga pro vichodos.

¹⁸ Palis lenge prikazindom:

„O RAJ, tumaro Del, tumenge diña kadi phuv, hoj la te zalen. Savore murša, save šaj džan andro mariben, mi predžan prekal o Jordan vizbrojimen angle peskre Izraeloskre phrala. ¹⁹ Ča tumare romñija, tumare čhave the tumaro dobitkos – džanav, hoj tumen hin but dobitkos – šaj ačhen andre tumare fori, so tumen diñom. ²⁰ Pomožinen tumare phralenge, medik lenge o RAJ na dela te dživel andro smirom avke sar tumenge, medik na zalena e phuv, so lenge del o RAJ pro zapados le Jordanostar. Sar la zalena, šaj tumen pale visaren andre phuv, savi tumenge diñom.’

²¹ Le Jozuaske prikazindom: „Pre tire jakha dikhlal, so kerda o RAJ, tumaro Del, kale duje kralenge. Avke kerela o RAJ savore krališagenca, khatar tu predžaha.

²² Ma daran tumen lendar, bo o RAJ, tumaro Del, pes korkoro marela vaš tumende.’

²³ Andre oda časos igen man modlinavas: ²⁴ „Ó, Adonaj, RAJEJA, tu chudňal te sikavel tire služobňikoske, savo sal baro the zoralo. Či hin mek varekhaj pro ňebos vaj pre phuv ajso del, savo kerdahas ajse bare the zorale skutki sar tu? ²⁵ Mangav tut, muk man te predžal te dikhel odi lači phuv, so hiñi pal o pañi Jordan, odi škar brehengri phuv the o Libanon.’

²⁶ Ale o RAJ pre ma vaš tumende cholisalila a na šundá man avri. Phendá mange: „Imar dos! Ma vaker mange buter pal oda. ²⁷ Dža upre pro verchos Pisga a rozdikh tut mištes pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. Dikheha oda tire jakhenca, ale o Jordan na predžaha. ²⁸ Phen le Jozuaske, so te kerel, povzbudzin les a de les zor. Ov anglal kala manuša predžala o Jordan a andro dedictvos lenge rozdelinela odi phuv, so tu dikheha.’

²⁹ Paloda ačhilam andre dolina paš o foros Bet-Peor.“

4

O prikazis te šunel o zakonos

¹ „Akana, Izraelona, šun o prikazi the o zakoni, so tumen sikavav te dolikerel, hoj te dživen a te džan te zalel e phuv, so tumen del o RAJ, o Del tumare dadengro. ² Ma dothoven nič ke oda, so tumenge prikazinav, aňi ma odlen, ale dolikerena o prikazi le RAJESKRE, tumare Devleskre, so angle tumende thovav.

³ Pre tumare jakha dikhlán, so o RAJ kerda paš o verchos Peor, sar murdarda dojekhes, ko lašarelas la modla Baal-Peor. ⁴ Ale tumen, ko sanas pačivale le RAJESKE, adadžives mek dživen.

‡ 3:14 3,14 Oda hin le Jairoskre gavora. Š 3:17 3,17 Oda hin o Galilejsko moros. * 3:17 3,17 Oda hin o Mulo moros.

⁵ Dikhen, sikavavas tumen o prikazi the o zakoni avke, sar mange prikazinda o RAJ, miro Del, hoj len tumen te dolikeren the andre odi phuv, so džan te zalel. ⁶ Mištes len dolikeren, bo oda avre narodenge sikavela tumaro godaveripen the achaluvipen. Bo sar on šunena pal savore prikazi the zakoni, phenena: ‚Kada baro narodos hino čačas igen godaver.‘ ⁷ Hin varekhaj ajsa baro narodos, kaske lengre devla ulehas avke pašes, sar amenge hin o RAJ, amaro Del, kana ča ke leste vičinas? ⁸ Hin varesave bare narodos ajse spravodliva prikazi the predpisi, sar hin andre kada calo zakonos, so tumenge adadžives me dav?

⁹ Dodikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren, so pre peskre jakha dikhl'an, a hoj oda te na našlol andral tumare jile, medik dživena. Sikaven pal oda tumare čhaven the le čhavengre čhaven. ¹⁰ Leperen tumenge pro džives, sar ačhenas paš o verchos Choreb* anglo RAJ, angle tumaro Del, sar mange phenda: ‚An jekhetane savore mire manušen, hoj te šunen mire lava a te siklon man te del pačiv pal calo lengro dživipen a te sikaven the lengre čhaven oda te kerel.‘ ¹¹ Sar akor gelan a ačhenas anglo verchos, so sas zaučardo la bara kaľa chmaraha a e jag labolas dži o ņebos, ¹² o RAJ tumenca vakerelas andral e jag. Šund'an les te vakerel, ale na dikhl'an les; šundolas ča leskro hangos. ¹³ Akor tumenge phenda peskri zmluva, so prikazinda, hoj la te dolikeren: o Deš prikazaŋja, so pisinda pro duj barune tabli. ¹⁴ Akor mange o RAJ prikazinda, hoj tumen te sikavav o prikazaŋja the o zakoni, hoj len te dolikeren andre phuv, savi džan te zalel.

¹⁵ Oda džives, sar o RAJ vakerelas tumenca andral e jag pro verchos Choreb, na dikhl'an ņisavi podoba, vašoda dikhen pre oda, ¹⁶ hoj te na keren binos: Ma keren ņisavi modlengri podoba, aŋi podoba le muršeskri, aŋi la džuvlakri, ¹⁷ aŋi podoba ņisave džviroskri, so hin pre phuv, aŋi podoba le čiriklengri, so lecinen pro ņebos, ¹⁸ aŋi podoba le džvirendar, so pes cirden pal e phuv, aŋi podoba le ņisave ribengri, so hin andro paŋi. ¹⁹ A sar dikhena upre pro ņebos a dikhena o kham, o čhonoru the o čerčeŋa – savoro, so hin andro ņebos – ma den tumen te scirdel, hoj tumen lenge te klaŋinen a te lašaren len. Se o RAJ, tumaro Del, len diŋa savore narodenge tel calo ņebos. ²⁰ Ale tumen o RAJ zachraŋinda andral o Egipt, andral o jagalo bov. Iľa tumen avri, hoj te aven leskre manuša, avke sar oda hin the adadžives.

²¹ Vaš tumenge pre ma o RAJ cholisalila a iľa vera, hoj na predžava o Jordan a na džava andre odi lači phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dedictvos. ²² Me merava andre kadi phuv. Na predžava o Jordan, ale tumen predžana a zalena odi lači phuv. ²³ Dikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren pre zmluva le RAJESKRI, tumare Devleskri, savi tumenca phandla. Ma keren ņisavi podoba la modlakri, bo o RAJ, tumaro Del, oda tumenge zakazinda. ²⁴ Se o RAJ, tumaro Del, hino sar e jag, so zlabarel savoro, hino žjarlivo Del.

²⁵ Sar avena imar but časos andre odi phuv a ela tumen čhave the vnuki, ma keren binos oleha, hoj tumenge kerena modla varesava podobaha. Bo oda ela nalačo andro jakha le RAJESKRE a oleha les cholarena. ²⁶ Vičinav adadžives sar švedkos o ņebos the e phuv pre tumende, hoj sig našlona pal e phuv, te man na šunena. Na dživena igen but andre phuv pal o Jordan, savi džan te zalel. Avena calkom zničimen. ²⁷ O RAJ tumen roztradela maškar o narodi a avena ča frima maškar o narodi, maškar save tumen o RAJ lidžala. ²⁸ Ode služinena le kaštune the barune devlengre, saven kerda o manuš peskre vastenca a save na šunen, na dikhen, na chan aŋi na voŋinen.

²⁹ Ode rodena le RAJES, tumare Devles, a te les rodena cale tumare jileha the tumara dušaha, arakhena les. ³⁰ Sar avena andro baro pharipen a kada savoro pes tumenge ačhela, akor andro posledna dživesa avena pale ko RAJ, ke tumaro Del, a šunena

* 4:10 4,10 Oda hin o verchos Sinaj.

les. ³¹ O RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskro Del; na omukela tumen aňi tumen na zňičinela, na bisterela pre zmluva, so phandľa la veraha tumare dadenca.

O RAJ hino Del

³² Doplučen tumen pal ola čirlatune dživesa, so sas čirla angle tumende, kanastar o Del stvorinda le manušes pre phuv; doplučen tumen pal jekh agor le ňeboskro dži pre aver, či pes vareso kajso baro varekana ačhila? Abo či pal kajso vareso vareko šundă? ³³ Šundă varesavo narodos le Devles te vakerel andral e jag, avke sar šundăn tumen, a palis ačhila te dživel? ³⁴ Či ilă avri varesavo del peskre manušen andral aver narodos le skušenca, le znameňjenca, le zazrakenca, le maribnaha, le skutkenca the la bara zoraha, avke sar oda kerďa angle tumare jakha o RAJ, tumaro Del, andro Egipt?

³⁵ Tumen oda dikhlăn, hoj te prindžaren, hoj o RAJ hino Del a aver del nane, ča ov.

³⁶ Ov tumenge domukľa te šunel peskro hangos andral o ňebos, hoj tumen te sikavel. Pre phuv tumenge sikadă e jag a andral e jag šundăn leskre lava. ³⁷ Ča vašoda, hoj kamelas tumare daden, peske kidňa avri the lengre potomken. Ov džalas tumenca a peskra bara zoraha tumen ilă avri andral o Egipt, ³⁸ hoj angle tumende te tradel avri le naroden, so tumendar hine bareder the zoraleder. Andă tumen andre lengri phuv a diňa la tumenge andro dďedictvos, avke sar oda hin adadžives.

³⁹ Leperen tumenge adadžives a šoha ma bisteren, hoj o RAJ hino Del pro ňebos the pre phuv. Aver del nane. ⁴⁰ Dolikeren leskre prikazaňja the zakoni, so tumenge adadžives dav, hoj tumenge the tumare potomkenge savore te avel avri a hoj but te dživen andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del.“

O fori pro garuďipen

⁴¹ Akor o Mojžiš diňa trin fori pal o Jordan pro vichodos, ⁴² hoj ode šaj denašel sako, ko varekas murdarďa, te oda na kamľa te kerel a na sas leskro ňeprijatelis. Te denašlahas ode, ačhilahas te dživel. ⁴³ Prekal o kmeňos Ruben ela o foros Becer pre pušta pre uči phuv, prekal o kmeňos Gad o Ramot andro Gilead a prekal o kmeňos Menaše o Golan andro Bašan.

O angluno lav pal o zakonos

⁴⁴ Kada sas o zakonos, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge. ⁴⁵ Kala hine o svedectva, prikazaňja the zakoni, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge, sar gele avri andral o Egipt ⁴⁶ a sas pal o Jordan andre dolina paš o Bet-Peor, andre phuv, kaj sas o amorejiko kralis Sichon, savo kralinelas andro Češbon. O Mojžiš the o Izraeliti zviťazinde upral leste, sar avle avri le Egiptostar. ⁴⁷ Zaile leskri phuv the e phuv le kraliskri Ogoskri andral o Bašan – e phuv le duje amorejike kralengri pro vichodos le Jordanostar. ⁴⁸ Lengre phuva sas le Aroerostar, so hino paš e dolina Arnon, dži paš o verchos Sirjon (oda hin o Chermon) ⁴⁹ a cali dolina Araba pro vichodos pal o Jordan dži paš o Londo moros tel o verchos Pisga.

5

O Deš prikazaňja

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phendă:

„Šun, Izraelona, o prikazaňja the o zakoni, save adadžives tumenge savoreng phenav. Siklon len a mištes len dolikeren! ² O RAJ, amaro Del, phandľa amenca pro verchos Choreb* e zmluva. ³ Kadi zmluva na phandľa o RAJ amare dadenca, ale amenca savorenca, ko sam adadžives kade. ⁴ O RAJ tumenca vakerelas pro verchos muj-mujeha andral e jag. ⁵ Me akor ačhavas maškar o RAJ the maškar tumende,

* 5:2 5,2 Oda hin o verchos Sinaj.

hoj tumenge te phenav leskro lav, bo tumen daranas la jagatar a na gelan upre pro verchos.

O RAJ phendā:

⁶ ‚Me som o RAJ, tiro Del, savo tut ilā avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

⁷ Na ela tut aver devla, ča jekh me!

⁸ Na kereha tuke nisavi modla aņi podoba olestar, so hin upre pro ņebos, tele pre phuv abo andro paņi telal! ⁹ Na bandoha anglal lende aņi len na lašareha, bo me som o RAJ, tiro Del! Som o Del, o žjarlivo Del, savo vaš o bini le dadengre marel le čhaven dži andro trito the štarto pokoleņje ole dženengre, save man našti avri ačhen. ¹⁰ Ale o verno kamiben presikavav ezera pokoleņjenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaņja.

¹¹ Na phenaha andral o muj ča avke o nav le RAJESKRO, tire Devleskro, bo o RAJ marela sakones, ko lela o nav le Devleskro zbitočne andro muj!

¹² Doliker o šabat, hoj les te pošvecines, sar tuke prikazinda o RAJ, tiro Del! ¹³ Šov dživesa kereha savori tiri buči, ¹⁴ ale eftato džives hin o šabat prekal o RAJ, prekal tiro Del. Na kereha nisavi buči aņi tu aņi tire čhave aņi tire čhaja aņi tire sluhi aņi tiro dobitkos aņi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. Tire sluhi peske mušinen te odpočovinel avke sar tu. ¹⁵ Ma bister, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj o RAJ, tiro Del, tut odarik ilā avri peskre zorale vasteha. Vašoda tuke o RAJ, tiro Del, prikazinda oda džives te dolikerel.

¹⁶ De pačiv tira da the tire dades, hoj but te džives andre odi phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹⁷ Na murdareha!

¹⁸ Na kereha lubipen!

¹⁹ Na čoreha!

²⁰ Na svedčineha klamišagoha pre aver manuš!

²¹ Tire jakha te na žadinen nič, so hin avreskro, te na žadinen aņi leskra romņa aņi leskro kher aņi leskri maļa aņi leskre sluhen aņi leskra gurumņa aņi leskre somaris aņi nič aver, so patrinel avreske!'

²² Kala lava phendā o RAJ zorale hangoha savoredženenge pro verchos andral e jag, andral e kalī chmara a nič paše na dothoda. Pisinda len pro duj barune tabli a diņa len mange.

²³ Sar o verchos labolas la jagaha a tumen andral o kalipen šundān o hangos, avle ke ma savore tumare fajtakre vodci the phuredera. ²⁴ Phendan: ‚O RAJ, amaro Del, amenge sikada peskri slava the zor a amen šundam leskro hangos, so avelas avri andral e jag. Adadžives dikhlam, hoj o manuš šaj dživel, kajte leha vakerda o Del. ²⁵ Soske amen akana te meras? Se adi bari jag amen chala. A te dureder šunaha o hangos le RAJESKRO, amare Devleskro, meraha. ²⁶ Šunda vareko aver o hangos le džide Devleskro andral e jag avke sar amen a ačila te dživel? ²⁷ Vašoda dža pašeder, Mojžiš, a šun savoro, so vakerela o RAJ, amaro Del. Palis amenge phenaha savoro, so tuke o RAJ, amaro Del, phenela, a amen oda šunaha a keraha.'

²⁸ O RAJ šunda tumare lava a phendā mange: ‚Šundom o lava kale manušengre, sar tuha vakerenas. Savoro phende mištes. ²⁹ Ko lenge oda thoda pro jilo? Te len ulahas furt ajso jilo, hoj mandar te daran a te dolikeren savore mire prikazaņja the zakoni calo dživipen, hoj lenge the lengre čhvenge furt te avel savoro avri.

³⁰ Akana dža a phen lenge, hoj te džan andre peskre stani. ³¹ Ale tu ačh kade paš mande a me tuke phenava savore prikazaņja the zakoni. Sikav le manušen, hoj len te dolikeren andre phuv, so lenge dav, hoj te el lengri.'

³² Izraelitale, den tumenge pozoris pre oda, hoj te dolikeren savoro, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. Ma visaren tumen lestar ani pre jekh sera ani pre aver. ³³ Dolikeren savoro, so tumenge o RAJ, tumaro Del, phenda, hoj tumenge te avel savoro avri a hoj but berš te dživen andre phuv, savi zalena.“

6

Te kamel le RAJES

¹ „O RAJ, tumaro Del, mange prikazinda, hoj tumen te sikavav kala prikazaŋja the zakoni, hoj len te dolikeren andre odi phuv, savi džan te zalel pal o Jordan. ² Te kamen but te dživel andre odi phuv, tumen, tumare čhave the tumare vnuki mušinen calo dživipen te del pačiv le RAJES a te dolikerel leskre prikazaŋja the zakoni. ³ Akor šun, Izraelona, a ker savoro pre oda, hoj len te dolikeres. Palis tuke avela savoro avri andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, a ačhela tutar baro narodos, sar tut diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengro.

⁴ Šun, Izraelona! O RAJ hin amaro Del, o RAJ hino jekh. ⁵ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri zor. ⁶ Kala lava, so tuke adadžives dav, likereha andre tiro jilo ⁷ a sikaveha len tire čhaven; vakereha pal lende, sar bešeha andre tiro kher, sar džaha pro drom, sar džaha te pašlol the sar ušteha. ⁸ Pripchand tuke len pro vast sar značeŋje a pro čekat sar leperiben. ⁹ Pisin len pro zarubni tire khereskre the pre tire brani.

¹⁰ Sar tut o RAJ, tiro Del, lidžala andre phuv, pal savi la veraha diňa lav tire dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske –, hoj tuke dela kadi phuv le lače the bare forenca, save tu na ačhadal; ¹¹ o khera pherdžarde savore lačhipenenca, save andre na thodal; o chaŋiga, save na kopalinda avri; o viŋici the o olivova sadi, save na sadzinda. Sar olestar chaha a čaloħa, ¹² dikh mištes pre oda, hoj te na bisteres pro RAJ, savo tut iħa avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

¹³ Dara tut le RAJESTAR, tire Devlestar, leske služiŋ a le vera ča andre leskro nav. ¹⁴ Ma lašar avre devlen, le devlen andral aver narodi, save hine pašal tu. ¹⁵ Bo o RAJ, tiro Del, savo hino maškar tumende, hino žjarlivo Del, a te kada kereha, cholisaħola a khosela tut tele pal e phuv.

¹⁶ Ma pokušinen le RAJES, tumare Devles, avke sar oda kerđan andre Massa! ¹⁷ Dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren o prikazaŋja the o zakoni, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ¹⁸ Ker oda, so hin lačo the čačo anglo RAJ, hoj tuke te avel savoro avri, sar džaha te zalel odi lači phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha tumare daden, ¹⁹ a hoj te trades avri tumare ŋeprijafeħen, avke sar o RAJ phenda.

²⁰ Te varekana tutar phučela tiro čhavo: ‚Soske tumenge o RAJ, amaro Del, diňa te dolikerel ola prikazaŋja the zakoni?‘ ²¹ phen leske: ‚Samas otroka le Faraonoskre andro Egipt, ale o RAJ amen odarik ligenda avri peskre zorale vasteha. ²² O RAJ angle amare jakħa kerđa bare the strašna značeŋja the zazraki pre calo Egipt, pro Faraonos the pre calo leskro kher. ²³ Iħa amen odarik avri, hoj amen te anel a te del amenge e phuv, pal savi diňa lav la veraha. ²⁴ O RAJ, amaro Del, amenge prikazinda, hoj te dolikeras savore zakoni a te das les pačiv, hoj amenge te el furt mištes a hoj amen te likerel paš o dživipen avke sar adadžives. ²⁵ Te dolikeraha kala savore zakoni anglo RAJ, amaro Del, avke sar amenge prikazinda, ela oda amaro spravodlišagos.‘ “

7

O Izraeliti mušinen te tradel avri le naroden andral o Kanaan

¹ „Sar tut o RAJ anela andre phuv, so džas te zalel, a tradela avri anglal tute but naroden: le Amorejčanen, le Chetitanen, le Girgašejen, le Chivijen, le Perizejen, le

Kanaančanen the le Jebusejen, eфта naroden tutar bareder the zoraleder, ² a sar tuke len o RAJ dela andro vasta a domareha len, mušines te murdarel savore manušen. Ma ker lenca nisavi zmluva a ma presikav lenge o jileskeriben. ³ Ma av lenca veraduno, ma len lengre čhaven tire čhajenge abo lengre čhajen tire čhavenge. ⁴ Bo te oda kereha, ta odcirdena tire čhaven le RAJESTAR, hoj te lašaren avre devlen. A o RAJ pre tumende igen cholisalilahas a sig tumen zničindahas.

⁵ Vašoda lengre keren kada: Lengre oltara čhiven tele, lengre sveta bara phageren, o kaštune slupi la Ašerakre čhinen tele a lengre avričhinde modli zlabaren. ⁶ Se tumen san sveta manuša le RAJESKRE, tumare Devleskre. O RAJ peske tumen kidña avri, hoj te aven leskre vzacna manuša maškar savore narodi pre phuv.

⁷ O RAJ peske tumen na zakamlá a na kidña avri vašoda, hoj sanas buter sar aver narodi, se sanas nekcikneder maškar o narodi pre phuv. ⁸ O RAJ tumen ilá avri a cinda avri peskre zorale vasteha andral o otroctvos, andral o vast le Faraonoskro, le egiptske kraliskro, vašoda, bo tumen o RAJ kamelas a dolikerda o lav, so la veraha diña tumare daden.

⁹ Vašoda džan, hoj ča o RAJ, tiro Del hino Del, verno Del, savo dolikerel peskri zmluva the peskro kamiben dži o ezeros pokoleňja olenge, ko les kamen a dolikeren leskre prikazaňja. ¹⁰ Oles, ko les našti avri ačhel, potrestinel a zničinel. O RAJ na ela jileskro ke oda dženo, ko les našti avri ačhel, ale takoj les vaš oda potrestinela.

¹¹ Vašoda doliker o prikazaňja the o zakoni, so tuke adadžives dav.“

O požehnaňja prekal ola, ko šunen

¹² „Te šunena, dolikerena a dživena pal kala zakoni, o RAJ, tumaro Del, tumenca dolikerela e zmluva a presikavela tumenge o verno kamiben, avke sar la veraha diña lav tumare daden.

¹³ Kamela tumen, žehñinela tumenge a rozmnožinela tumen. Požehñinela tumen avke, hoj tumen ela but čhave, but ulipen pre mała, zrnos, mol, olivovo olejos, but dobitkos the bakre andre odi phuv, pal savi la veraha diña lav, hoj la dela tumare dadenge. ¹⁴ Avena požehñimen buter sar aver narodi. Na ela maškar tumende ajso murš aňi džuvli, saven našti avel čhave, aňi ajso dobitkos, saveske našti ulon cikne. ¹⁵ O RAJ tumen chrañinela savore nasvalibenendar a na domukela pre tumende nisavo nasvaliben ole džungale nasvalibenendar, so dikhlán andro Egipt, ale domukela len pre sakoneste, ko tumen našti avri ačhen. ¹⁶ Zničinen dojekhe narodos, saves o RAJ dela andre tumare vasta. Ma presikaven lengre nisavo jileskeriben aňi ma lašaren lengre devlen, bo oda ulahas prekal tumende pasca!

¹⁷ Ma gondolinen tumenge: ‚Sar šaj tradas avri kale naroden? Se hine zoraleder amendar!‘ ¹⁸ Ma daran lendar! Leperen tumenge pre oda, so kerda o RAJ, tumaro Del, le Faraonoske the cale Egiptoske. ¹⁹ Tumen korkore dikhlán, sar o RAJ peskre zorale vasteha kerda ola bare zazraki the znameňja, savenca tumen o RAJ, tumaro Del, ligenda avri andral o Egipt. O RAJ kerela avke the le narodenca, savendar akana daran. ²⁰ A o RAJ pre lende bičhavela the le sršnen, medik na merena avri ola, ko ačhile a garude pes tumenge. ²¹ Vašoda tumen lendar ma daran, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del. Ov hino baro a lestar pes kampil te daral. ²² O RAJ, tumaro Del, anglal tumende tradela avri ole naroden jekh pal aver. Našti len zničinena savoren jekhvareste, hoj pes te na rozmnožinen pre tute o dziva džviri. ²³ O Raj tumenge dela tumare ñeprijateľen a kerela maškar lende baro zmetkos, medik na ena zničimen. ²⁴ Dela tumenge andro vasta lengre kralen, murdarena len a khosena lengre nava tele pal e phuv. Níko tumen na zaačhavela; zničinena savoren.

²⁵ Lengre kaštune devloren zlabaren andre jag. Ma kamen lengro rup aňi somnakaj, so hin pre lende. Ma len tumenge ola veci, hoj tumen te na zachuden andre pasca, bo ola veci džunglon le RAJESKE, tumare Devleske. ²⁶ Ma len tumenge

ola veci andro khera, hoj te na peren andro prekošiben avke sar the on. Igen tumenge mi džunglon, bo hine prekošle.“

8

O Mojžiš leperel, sar pes o RAJ starinelas pal o Izrael pre pušta

¹ „Dolikeren pačivalones dojekh prikazis, so tumenge adadžives phenav, hoj te dživen, hoj tumen te avel but čhave a te džan te zalel e phuv, pal savi diňa lav la veraha o RAJ tumare daden.

² Leper tuke, Izraelona, pre savore droma, sar tut o RAJ, tiro Del, lidžalas saranda (40) berš pal e pušta, hoj tut te pokorinel a te skušinel, hoj te sprindžarel, so tut hin andro jilo, či dolikereha leskre prikazaňja, abo na. ³ Pokorinelas tut a domukelas, hoj te bokhalos, ale palis tut čalarelas la mannaha, savi na prindžarehas aňi tu aňi tire dada. Aleha tut o RAJ sikavelas, hoj o manuš na dživel ča le marestar, ale dojekhe lavestar, so avel avri andral o muj le RAJESKRO. ⁴ Tel kala saranda berš tuke o gada na čingerisalile a aňi o pindre na šuvlile. ⁵ Le tuke andro jilo, hoj tut o RAJ, tiro Del, bararel avri avke, sar o dad bararel avri peskre čhas.

⁶ Doliker o prikazi le RAJESKRE, tire Devleskre; phir pal leskre droma a dara lestar! ⁷ Se o RAJ, tiro Del, tut lidžal andre lači phuv, kaj hin but paňa, chaňiga the prameňa, so aven avri andral o dolini the andral o verchi; ⁸ andre phuv, kaj hin e pšeňica, o jačmeňis, o viňici, o figovňika, o granatoskre phaba, o olivovo olejos the o medos; ⁹ andre phuv, kaj hin furt maro a nič tuke na chibalinela; kaj andro bara hin o trast a o verchi hine pherde le medoha.

¹⁰ Sar chaha a čaloha, paliker le RAJESKE, tire Devleske, vaš odi lači phuv, so tut diňa.“

Te leperel peske pro RAJ

¹¹ „Den tumenge pozoris, hoj te na bisteren pro RAJ, pre tumaro Del, hoj te dolikeren leskre prikazi the o zakoni, so tumenge adadžives dav. ¹² Sar imar čalona a ačhavena tumenge o šukar khera, andre save bešena; ¹³ sar tumen ela but dobitkos the bakre, rup the somnakaj, a sar pes tumenge rozmnožinela savoro, so tumen hin, ¹⁴ akor ma ačhen barikane andro jile a ma bisteren pro RAJ, pre tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

¹⁵ Ov tumen lidžalas pal e bari the strašno pušta, kaj hine o jedovata sapa the o škorpionona, the pal o šuko than bi o paňi a diňa tumen o paňi andral e zoralı skala. ¹⁶ Pre pušta tumen čalarelas la mannaha, savi na prindžarenas tumare dada. Ov tumen pokorinelas a skušinelas, hoj tumenge palis te presikavel o lačhipen. ¹⁷ Vašoda tumenge šoha ma gondolinen: ‚Kada barvalipen dochudňam peskre vastenca the peskra zoraha.‘ ¹⁸ Leperen tumenge pro RAJ, pre tumaro Del, bo ov tumen del zor te dochudel o barvalipen, hoj te dolikerel e zmluva, so la veraha phandla tumare dadenca, avke sar oda hin the adadžives.

¹⁹ Ale te bisterena pro RAJ, pre tumaro Del, a visalona ke aver devla, lašarena len a služinena lenge – adadžives tumenge phenav, hoj čačes merena. ²⁰ Avke sar o narodi, saven tumaro Del murdarela angle tumende, avke the tumen merena, bo na šunenias o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro.“

9

Soske o RAJ del e phuv le Izraeloske

¹ „Šun, Izraelona, adadžives predžaha prekal o Jordan, hoj te zničines le naroden, so hine tutar bareder the zoraleder, a te zales lengre fori, so hine zorale the ohradzimen dži o ņebos. ² O manuša, le Anakoskre potomki, hine zorale the bare!

Džanes pal lende a šundal, so pes pal lende vakerel: ‚Ko pes šaj ačhavel le Anakenge?‘³ Vašoda dikheha, hoj o RAJ, tiro Del, džala anglal tute sar e jag, so zlabarel savoro. Ov len zničinel a pokorinel anglal tute; sar pre lende džaha, tradeha len avri a sig len zničineha, avke sar tuke phenda o RAJ.

⁴ Sar len o RAJ, tiro Del, anglal tute tradela avri, palis tuke ma gondolin: ‚O RAJ man andā te zalel kadi phuv, bo som čačipnaskro.‘ Bo o RAJ len anglal tute tradela avri vašoda, bo on hine binošna the nalače. ⁵ Oda nane vaš tiro spravodlišagos aňi vaš oda, hoj keres mištes, ale vaš lengro nalačipen tuke o RAJ del lengri phuv, bo kamel te dolikerel o lav, so la veraha diňa tire dadenge, le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. ⁶ Akor džan, hoj na vaš tiro spravodlišagos tuke o RAJ del kadi lači phuv, hoj la te zales. Se tu sal zoralejleskro narodos, so na kamel te šunel.“

O Mojžiš leperel le manušenge lengre vzburi

⁷ „Leperen tumenge a šoha ma bisteren, sar pre pušta cholārenas le RAJES, tire Devles. Vzburinenas tumen pro RAJ akorestar, sar avlan avri andral o Egipt, džī akor, medik na doavlān pre kada than. ⁸ Cholardān le RAJES pro verchos Choreb – avke cholisalīla, hoj tumen kamla te murdarel avri. ⁹ Sar gelom pro verchos, hoj te prelav o barune tabli la zmluvakre, so o RAJ tumenca phandla, ačhilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O maro na chavas a o paňi na pijavas. ¹⁰ O RAJ mange diňa duj barune tabli, pre save sas le Devleskre angušteha pisimen savore lava, so tumenge o RAJ phenda pro verchos andral e jag andre oda džives, sar tumen zgelan.

¹¹ Pal o saranda dživesa the saranda rača mange o RAJ diňa duj barune tabli, o tabli la zmluvakre. ¹² O RAJ mange phenda: ‚Ušti, sig dža tele, bo tire manuša, saven andal avri andral o Egipt, keren namištes. Igen sig pes visarde le dromestar, so lenge prikazindom; kerde peske e modla.‘

¹³ A o RAJ mange mek phenda: ‚Dikhav, hoj kala manuša hine čačes zoralejleskre a na kamen te šunel. ¹⁴ Muk man, hoj len te zničinav a te khosav lengro nav pal e phuv. Ale tutar kerava narodos zoraleder the bareder lendar.‘

¹⁵ Avke man visardom a džavas tele pal o verchos, medik o verchos labolas la jagaha. Andro vasta mande sas o duj barune tabli la zmluvakre. ¹⁶ A sar dikhavas, dikhom, hoj kerdan binos anglal o RAJ, anglal tumaro Del. Kerdan tumenge la somnakuňa modla, la gurunňora. Sig tumen visardan le dromestar, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ¹⁷ Avke čidom soduj tabli andral mire vasta pre phuv a anglal tumende len phagerdom.

¹⁸ Palis anglo RAJ pelom pre phuv avke sar angloda a saranda dživesa the saranda rača na chavas maro a na pijavas paňi vaš savore tumare bini, so kerdan, sar kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka a cholardan les. ¹⁹ Daravas man le RAJESKRA bara cholatar, bo cholisalīla avke, hoj tumen kamla te murdarel avri. No o RAJ man šunda pale avri. ²⁰ O RAJ sas igen cholamen the pro Aron a kamla les te murdarel, vašoda man mangavas the vaš leste. ²¹ Ilom ola binošna somnakuňa gurunňora, so kerdan, a zlabardom la andre jag. Palis la phagerdom pro kotora a rozpučindom la, medik latar na ačhila ča prachos. Palis oda prachos čidom andro paňi, so avel tele le verchostar.

²² Le RAJES cholardan the andre Tabera, andre Massa the andre Kibrot-Hataava.

²³ Sar tumen o RAJ bičhađa andral e Kadeš-Barnea, phenda: ‚Džan a len tumenge odi phuv, so tumenge dav.‘ Ale vzburindan tumen pro prikazis le RAJESKRO, tumare Devleskro; na pačanas leske aňi les na šunenas. ²⁴ Kanastar tumen prindžardom, furt tumen vzburinenas pro RAJ.

²⁵ Me pašlūvas le mujeha pre phuv anglo RAJ saranda dživesa the rača, bo phenda, hoj tumen zničinel a. ²⁶ Ko RAJ man mangavas kavke: ‚Ó, Někbareder RAJEJA, ma

zničin tiro d'edictvos, tire manušen, saven cindal avri tira bara zoraha a ilal avri andral o Egipt tire zorale vasteha. ²⁷ Leper tuke pre tire služobníka: pro Abraham, pro Izak the pro Jakob, a ma dikh pre lengre bini, pre lengro nalačhipen the pre lengre zorale jile, ²⁸ hoj o Egiptana te na phenen: „O RAJ len ila, hoj len te murdarel pre pušta, bo len našti avri ačhelas a našti len doanda andre odi phuv, pal savi len diña lav.“ ²⁹ Se on hine tiro d'edictvos, tire manuša, saven ilal avri andral o Egipt tire vasteha the tira bara zoraha.‘ “

10

O Deš prikazaňja pale pisimen

¹ „Akor mange o RAJ phenda: ‚Rande tuke avri le barestar duj barune tabli, ajse, sar sas angloda, a av ke ma upre pro verchos. Ker the kaštuňi archa. ² Me upre pisinava ola lava, so sas pro ešebna tabli, save phagerdal. Palis len thoveha andre archa.‘

³ Avke le akacijoskre kaštestar kerdom e archa a okresindom duj barune tabli, ajse, sar sas angloda, a gelom upre pro verchos le tablenca andro vasta. ⁴ O RAJ upre pisinda o lava, so sas pro ešebna tabli, o Deš prikazaňja, so tumenge diña pro verchos, sar tumenca vakerelas andral e jag andre oda džives, sar tumen zgelan, a palis len mange diña. ⁵ Avke avlom tele pal o verchos a thodom o tabli andre archa, so kerdom. Akorestar hine ode, sar mange prikazinda o RAJ.“

⁶ (Paloda o Izraeliti odgele le chaňigendar Bene-Jaakan andre Mosera. Ode muľa o Aron a parunde les. E rašajiko služba preila leskro čhavo o Eleazar. ⁷ Odarik džanas andre Gudgoda a odarik andre Jotbata, andre phuv, kaj sas but prameňa the paňa. ⁸ Akor peske o RAJ kidňa avri o kmeňos Levi, hoj te hordinel e archa le RAJESKRA zmluvakri, te služinel leske a te žehňinel andre leskro nav, avke sar oda hin dži adadžives. ⁹ Vašoda o kmeňos Levi na chudňa nisavi d'edično phuv avke sar okla kmeňi. Korkoro o RAJ hino leskro d'edictvos, avke sar leske phenda o RAJ, tiro Del.)

¹⁰ „Me ačhilom upre pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača avke sar the angloda. A o RAJ man the akana šunda avri, bo imar tumen na kamľa te murdarel avri. ¹¹ Phenda mange: ‚Ušti a lidža le manušen pre lengro drom, hoj te zalen odi phuv, pal savi phendom la veraha, hoj la dava tumare dadenge.‘

¹² Izraelona, so tutar akana kamel o RAJ, tiro Del? Ča ada, hoj te daras le RAJESTAR, te phires pal savore leskre droma, te kames les, te služines leske cale jileha the dušaha ¹³ a te dolikeres leskre zakoni the prikazaňja, so tuke adadžives dav, hoj mištes te džives.

¹⁴ Le RAJESKRO, tire Devleskro, hin o ňebos the o nekučeder ňebos, e phuv the savoro, so upre hin. ¹⁵ Ale le RAJESKRO kamiben ke tire dada sas ajso zoralo, hoj peske maškar savore aver narodi kidňa avri lengre potomken, tumen, avke sar oda hin adadžives. ¹⁶ Vašoda akanastar obrezinen tumare jile a preačhen te avel zoralejileskre. ¹⁷ Se o RAJ, tumaro Del, hino RAJ pre rajende the Del pre devlende. Hino baro, zoralo the užasno, na chudel paš ňikaste buter a na del pes te prepočinel. ¹⁸ Zaačhel vaš e širota the vaš e vdova, kamel le cudzincos a del les maro the gada. ¹⁹ Vašoda kamen the le cudzincen, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt. ²⁰ Daran tumen le RAJESTAR, tumare Devlestar, leske služinen, likerem tumen lestar a len vera ča andre leskro nav. ²¹ Lašaren les, bo ov hino tumaro Del a pre tumare jakha dikhlan ola bare the užasna zazraki, so prekal tumende kerđa. ²² Sar tumare dada gele andro Egipt, sas eftavardeš (70) džene, ale akana tumendar o RAJ, tumaro Del, kerđa ajci but sar o čercheňa pro ňebos.“

11

Te kamel a te šunel le RAJES

¹ „Kamena le RAJES, tumare Devles, a calo dživipen dolikerena leskre zakoni, prikazaŋja the sikavibena. ² Ma bisteren adadžives, hoj tumare čhave na dikhle a na predžidile oda, sar tumen o RAJ, tumaro Del, bararelas avri. Dikhlan le RAJESKRI slava, leskri zor the leskro zoralo vast, ³ the leskre znameŋja the leskre skutki, so kerda le Faraonoske, le egiptske kraliske the cala leskra phuvake. ⁴ Tumen dikhlan, sar o RAJ zničinda la egiptska armada lakre grajenca the verdanenca, sar la začida le paŋeha andro Lolo moros, sar pal tumende denašenas, a sar la o RAJ zničinda, avke sar oda hin dži adadžives. ⁵ Tumen džanen, so prekal tumende kerda o RAJ pre pušta angloda, sar avlan kade. ⁶ Dikhlan the oda, so kerda le Datanoha the le Abiramoha, le Eliaboskre čhavenca, sar e phuv phundrađa o muj a čala len lengre famelijenca, stanenca the savorenca, save pes lenca vzburinde. ⁷ Tumen korkore dikhlan pre tumare jakha savore bare skutki, save kerelas o RAJ.

⁸ Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav, hoj te aven zorale te predžal o Jordan, a te zalen e phuv, andre savi džan, ⁹ a hoj te dživen but andre odi phuv, pal savi o RAJ diŋa lav, hoj la dela tumare dadenge the lengre potomkenge – odi phuv, kaj čulaŋ o thud the o medos. ¹⁰ Odi phuv, so džan te zalel, nane sar o Egipt, andral savo avlan avri. Ode sadzinenas o semena a kerenas phari buči, hoj te dochuden o paŋi pro maŋi. ¹¹ Ale andre kadi phuv, so džan te zalel, hine brehi the dolini. Pijel o paŋi le ŋeboskre brišindeskro. ¹² O RAJ, tumaro Del, pes pal late starinel a leskre jakha pre late dikhen calo berš.

¹³ Te čačas šunena mire prikazi, so tumenge adadžives dav, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, a te služinen leske cale jileha the dušaha, ¹⁴ dava pre phuv o brišind jesone the jarone, andre lačo časos, hoj tumen te avel o zrnos, e mol the o olejos. ¹⁵ Dava the e čar pro maŋi prekal tumaro dobitkos a tumen chana a čalona.

¹⁶ Den tumenge pozoris, hoj pes tumare jile te na den te odcirdel, hoj te na oddžan te služinel avre devlengne a te lašarel len. ¹⁷ Te pes oda ačhilahas, o RAJ pre tumende igen cholisalilahas. Phandlahas andre o ŋebos, hoj te na del o brišind a e phuv te na anel o ulipen a hoj tumen sig te meren avri andre odi lači phuv, so tumenge del o RAJ.

¹⁸ Likeren kala lava andre tumare jile the tumare goda; priphanden len tumenge pro vasta the pro čekat sar leperiben. ¹⁹ Sikaven pal oda tumare čhaven a vakeren lenge, či bešena andro kher abo džana pro drom, či pašlona pro hadžos abo uštena. ²⁰ Pisinen len pro zarubŋi tumare kherengre the pre tumare brani, ²¹ hoj tumen the tumare potomki te dživen but andre odi phuv, pal savi o RAJ diŋa lav la veraha, hoj la dela tumare dadenge. Dživena ode ajci but, medik ča o ŋebos ela upral e phuv.

²² Te dolikerena savore kala prikazaŋja the zakoni, so tumenge dav, te kamena le RAJES, tumare Devles, a kerena savoro pal leskri voŋa a likerena tumen lestar, ²³ palis o RAJ anglal tumende tradela avri savore kala narodi a zalena o phuva, so hine le narodengre, so hine bareder the zoraleder tumendar. ²⁴ Dojekh than, pre savo uštarela tumaro pindro, ela tumaro. Tumari phuv ela la puštatar pro juhos dži paš o Libanon pro severos, le bare paŋestar Euftrat pro vichodos dži paš o Stredozemno moros pro zapados. ²⁵ Ňiko anglal tumende na obačhela. O RAJ, tumaro Del, kerela, hoj pes tumendar te daran o manuša pal cali phuv, kaj džana, avke sar tumenge phenda.

²⁶ Adadžives anglal tumende thovav o požehnaŋje abo o prekošiben: ²⁷ Te dolikerena o prikazaŋja le RAJESKRE, tumare Devleskre, so tumenge adadžives dav, avena požehŋimen. ²⁸ Ale te o prikazaŋja le RAJESKRE, tumare Devleskre,

na dolikerena a visarena tumen le dromestar, so tumenge prikazindom, a chudena te lašarel avre devlen, saven na prindžaren, avena prekošle. ²⁹ Sar tumen o RAJ, tumaro Del, lidžala andre odi phuv, so džan te zalel, tumen vakerena o požehnañje pal o verchos Gerizim a o prekošiben pal o verchos Ebal. ³⁰ Avke sar džanen, kala duj verchi hine zapadñe le Jordanostar, paš le Morehoskre bare stromi, pre phuv le Kanaančanengri, so dživen andre dolina Araba paš o foros Gilgal. ³¹ Akana predžan o Jordan, hoj te džan a te zalen odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. Sar la zalena a bešena andre, ³² mištes dodikhen pre oda, hoj te dolikeren savore prikazañja the zakoni, so tumenge adadžives dav.“

12

Jekh than pro lašariben

¹ „Kala zakoni the prikazañja mušinen te dolikerel a te kerel, medik dživena andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, o Del tumare dadengro. ² Calkom zničinen savore thana pro verchi, pro brehi the tel dojekh zeleno stromos, kaj lašarenas peskre devlen ola narodi, saven tumenge zalena. ³ Lengre oltara čiven tele, lengre sveta slupi phageren, la Ašerakre kaštune slupi labaren a le devloren činen tele, hoj len imar šoha pre ola thana te na lašaren.

⁴ Ale tumen ma lašaren avke le RAJES, tumare Devles, sar on lašaren peskre devlen! ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske savore tumare kmeñengre thanendar kidela avri ča jekh than, kaj o manuša avena, hoj te lašaren leskro Nav. ⁶ Ode leske anena o labarde obeti the o aver obeti, o đesjatki, o dari, so anen korkore pestar abo pal save diñan lav le RAJES, a the le ešebnen le dobitkostar the le bakrendar. ⁷ Ode anglo RAJ, tumaro Del, chana tumare famelijenca a radisałona savorestar, so tumare vastenca kerdan, bo o RAJ, tumaro Del, tumen andre oda požehñinda.

⁸ Ma keren avke, sar amen keras adadžives. Dži akana sako kerelas avke, sar peske gondolinelas, hoj oda hin lačo. ⁹ Bo mek na san andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, kaj dživena andro smirom. ¹⁰ Ale predžana o pañi Jordan a bešena andre odi phuv, savi tumenge del o RAJ, tumaro Del, hoj te avel tumari. Ov tumen chrañinela savore tumare ñeprijateľendar, hoj te dživen andro smirom. ¹¹ O RAJ peske kidela avri jekh than, kaj ela lašardo. Ode leske mušinen te anel savoro, so tumenge prikazinav: o labarde obeti the aver obeti, o đesjatki, o dari the savoro nekfeder, pal soste diñan lav, hoj dena le RAJESKE. ¹² Radisałon anglo RAJ, tumaro Del, tumare čhavenca, tumare čhajenca, tumare sluhenca the tumare služkenca the le Levitenca, save bešen andre tumare fori, saven nane jekhetane tumenca o dedično kotor andre phuv. ¹³ Ma obetinen o labarde obeti ode, kaj ča tumen kamena. ¹⁴ Obetinen len ča pre oda jekh than, savo peske o RAJ kidela avri andre jekh tumaro kmeños, a ode keren savoro, so tumenge prikazinav.

¹⁵ A kana ča kamena, šaj murdarena tumare džviren andre tumare fori a šaj chana ajci mas, keci tumenge požehñinela o RAJ. Savore tumendar šaj olestar chan, o nažužo the o žužo manuš, avke sar te chałanas jeleñis abo antilopa. ¹⁶ Ča lengro rat ma chan; čhoren les avri pre phuv sar pañi. ¹⁷ Andre tumare fori našti chan e đesařina tumare zrnostar, muštostar, olejostar, añi ešebne tumare dobitkostar abo tumare bakrendar, añi ñisavo daros, so den lav korkore tumendar abo pal savo diñan lav le RAJES, añi ñisave avre obetendar.

¹⁸ Tumen, tumare čhavore, tumare sluhi, tumare služki the o Leviti, save dživen andre tire fori, šaj chan kala obeti ča anglo RAJ, tumaro Del, pre oda than pro lašariben, so peske kidña avri o RAJ, tumaro Del. Ode radisałona anglo RAJ, tumaro

Del, savorestar, so tumare vastenca kerdan. ¹⁹ Den tumenge pozoris pre oda, hoj te na bisteren pro Leviti, medik bešena andre kadi phuv.

²⁰ Sar o RAJ, tumaro Del, tumen dela bareder phuv, avke sar tumen diña lav, a phenena tumenge: ‚Kamas te chal mas,‘ ta šaj chan mas ajci, keci kamena. ²¹ Te ela tumendar dur oda than pro lašariben, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, šaj murdaren a chan ode, kaj bešen, ajci keci kamen; šaj chan andral o dobitkos the andral o bakre, so tumenge diña o RAJ – avke sar tumenge phendom. ²² Šaj olestar chan o nažuže the o žuže manuša, avke sar te chalanas jeleñis the antilopa. ²³ Ale šoha ma chan lengro rat, bo o rat hin o dživipen. Vašoda ma chan o mas le dživipnaha. ²⁴ Ma chan o rat, ale čhoren les avri pre phuv sar pañi. ²⁵ Ma chan les, hoj tumenge the tumare čhavage te avel andro dživipen savoro avri, bo kerena oda, so hin lačo anglo jakha le RAJESKRE.

²⁶ Ale o sveta dari the o dari, pal save diñan lav le RAJES, lena a lidžana pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. ²⁷ O labarde obeti, o mas the o rat anena pro oltaris le RAJESKRO. O rat le obetendar čhoren avri pro oltaris, ale o mas šaj chan. ²⁸ Dolikeren a šunen savore kala lava, so tumenge prikazinav. Te kerena oda, so hin lačo the pre dzeka le RAJESKE, tumare Devleske, ela tumenge the tumare čhavage furt mištes andro dživipen.“

Te na služinen le modleng

²⁹ „Sar anglal tumende o RAJ, tumaro Del, zničinel a savore naroden, saven džan te zalel, akor tumen zabešena andre lengri phuv. ³⁰ Sar ena anglal tumende zničimen, mištes tumenge den pozoris, hoj tumen te na zachuden andre pasca, sar hine zachudle on. Ma phučen pal lengre devla a ma phenen: ‚Sar kala narodi lašarenas peskre devlen? Aven keras avke the amen!‘ ³¹ Ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on peskre devlen, bo on keren všelijaka džungale veci, so o RAJ našti avri ačhel. Se mek the peskre čhaven the čhajen obetinen andre jag.“

13

Te na lašaren avre devlen

¹ „Keren savoro, so tumenge prikazindom. Ma priden ke oda nič aňi olestar nič ma odlen.

² Te maškar tumende ela prorokos abo vareko, ko džal o sune a džanel len te phenel avri, a ov tumenge sikavela znameňje abo kerela zazrakos, ³ a te oda znameňje abo zazrakos, pal savo phenda, pes ačhilahas, a te oda prorokos tumenge phendahas: ‚Džas pal aver devla, saven na prindžaras, a služinas lenge,‘ ⁴ ma šunen les. Bo oda o RAJ, tumaro Del, tumen skušinel, hoj te džanel, či kamen le RAJES, tumare Devles, cale jileha the caľa dušaha. ⁵ Phiren pal o RAJ, tumaro Del, a daran lestar. Dolikeren leskre prikazi, šunen leskro hangos a likerem tumen lestar! ⁶ Oda prorokos abo oda, ko džal o sune, mušinel te merel, bo tumen kamla te marel upre pro RAJ, pre tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt a cinda avri andral o otroctvos. Kamla tumen te scirdel tele pal o drom, pal savo tumenge o RAJ, tumaro Del, phenda te džal. Kavke pes tumendar odlela o nalačhipen.“

Te hin o falošno prorokos andre famelija

⁷ „Te tut tiro phral, tiro čhavo, tiri čhaj, tiri romňi abo tiro nekfeder prijatelis kamela te scirdel, hoj te lašares avre devlen, a phenela, hoj te džas te lašarel avre devlen (saven tumen aňi tumare dada na prindžarenas, ⁸ le narodengre devlen, save bešen pre phuv pašal tumende jekhe agorestar dži ke aver agor), ⁹ ma domuk leske aňi les ma šun. Ma presikav leske nisavo jileskeriben, aňi te na avel tuke vaš leske pharo a ma garuv les andre. ¹⁰ Mušines les te murdarel! Av ešebno, ko lela o bar a

čhivela les andre leste. Palis savore manuša mi len o bara a mi čhiven andre leste. ¹¹ Murdarena les le barenca, bo tut kamla te odcirdel le RAJESTAR, tire Devlestar, savo tut ila avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

¹² Sar pes pal oda dodžanena savore Izraeliti, darana pes a niko imar na kamela te kerel ajso nalačhipen.“

O trestos vaš e modlolužba

¹³ „Te tumen došunena pal varesavo foros ole forendar, kaj tumenge o RAJ, tumaro Del, diña te bešel, ¹⁴ hoj varesave nalače manuša maškar tumende vakeren a kamen le manušen andre tumaro foros te scirdel le lavenca: ‚Aven džas te lašarel avre devlen,‘ (le devlen, saven na prindžaren). ¹⁵ Te oda šunena, mištes tumen dophučen a roden avri, či oda hin o čačipen. A te pes sikadahas, hoj hin o čačipen, hoj ola manuša maškar tumende kerde oda džungipen, ¹⁶ mušinen la šablaha te murdarel sakones andre oda foros; mušinen oda foros calkom te zničinel – le manušen the le dobitkos. ¹⁷ Palis savore lengre veci anen pro foroskro pľacos a zlabaren oda foros the savoro, so hin andre, avke sar labardi obeta le RAJESKE, tumare Devleske. Oda foros mušinel te ačhel pro furt zburaňiskos a niko les našti pale ačhavel. ¹⁸ Ńisave veci, so sas dine le Devleske, hoj te aven zničimen, te na lel niko aňi andro vast, hoj te preačhel e cholí le RAJESKRI a hoj tumenge te presikavel o jileskeriben the o lačhipen. Bo tumendar kerela baro narodos avke, sar diña lav la veraha tumare daden, ¹⁹ te šunena o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro, a te dolikerena savore leskre prikazi, so tumenge adadžives dav, a te kerena oda, so hin lačo anglo RAJ, angle tumaro Del.“

14

¹ „Tumen san čhave le RAJESKRE, tumare Devleskre. Sar likerem o smutkos pal o manuš, savo muľa, ma čhingerem tumen aňi tumen ma holinen upral o čekat, avke sar keren aver manuša, ² bo tumen san sveta manuša le RAJESKRE, tumare Devleskre. Ov tumen peske kidňa avri savore avre narodendar pre phuv, hoj te aven leskre manuša.“

O žuže the o nažuže džviri

³ „Ma chan nič, so hin nažužo le Devleske. ⁴ Kala hine o džviri, saven šaj chan: la gurunňa, le bakres, la koza, ⁵ le jeleňis, la gazela, la sarna, le kozorožcos, la antilopa, le dzive bakres the la dziva koza. ⁶ Šaj chan savore džviren, save prežuvinen e čar a saven hin o kopita rozdelimen pro duj. ⁷ Ale našti chan la fava, le zajacos the le damanos. Kala džviri prežuvinen e čar, ale nane len kopita rozdelimen pro duj, vašoda hine nažuže. ⁸ Aňi bales našti chan, bo kajte les hin o kopita rozdelimen pro duj, ale na prežuvinel e čar, hino tumenge nažužo. Našti chan leskro mas aňi tumen našti chuden le murdale balestar.

⁹ Savore džide džvirendar, so dživen andro paňi, šaj chan ola, saven hin plutvi the šupini. ¹⁰ Ale našti chan ola, saven nane šupini the plutvi. Hine tumenge nažuže.

¹¹ Šaj chan savore žuže čiriklen. ¹²⁻¹⁸ Ale le čiriklendar našti chan le orlos, la sova, le jastrabos, le sokolis, le supos, la vrana, le pštrosos, la čajka, le bocianos, la volavka, le pelikanos, le kormoranos, le đatlos the le ņetopieris.

¹⁹ Savoro hmizos, so lecinel, hino tumenge nažužo; našti les chan. ²⁰ Savore žuže čiriklen šaj chan.

²¹ Ma chan ņisavi zdochľina. Šaj la den le cudzincoske, savo dživel maškar tumende; ov la šaj chal abo šaj bikenel avre cudzincoske. Ale tumen san sveto narodos le RAJESKE, tumare Devleske.

Na tavena la terňa kozica andre lakra dakro thud.“

Pal e đesařina

²² „Sako berš thov pre sera e đesařina le ulipnastar, so tuke barola pro mali.
²³ Pre oda than, so peske kidňa avri o RAJ, tiro Del, chaha anglal leste e đesařina tire zrnostar, tira neva molatar, tire olivove olejostar the le ešebnes tire dobitkostar the tire bakrendar, hoj te siklos te daral le RAJESTAR pro furt. ²⁴ Te oda than, kaj hino lašardo o nav le RAJESKRO, hino tumendar dur, hoj ode te lidžas e đesařina olestar, so tuke požehňinda o RAJ, palis ker kada: ²⁵ Biken oda vaš o love. Palis le ola love a lidža pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ode tuke vaš ola love cin savoro, so kames: o dobitkos, o bakre, e mol, o aver pijiben the savoro, so ča kames. Palis ode cha anglal o RAJ, tiro Del, a radisaľuv tira famelijaha.

²⁷ Ma zamuk a ma bister pro Levitas, savo bešel andre tiro foros, bo nane les dedično kotor andre phuv.

²⁸ Pro koňec dojekhe trite beršeske lidža a thov cali đesařina ole beršeskre ulipnastar andre tire fori. ²⁹ Avke šaj aven ode o Leviti, saven nane o kotor la phuvatar aňi dedictvos, abo o cudzinci, o široti abo o vdovi, save bešen andre tire fori. Mi chan čales olestar, hoj tut te požehňinel o RAJ, tiro Del, andre dojekh buči, so kereha tire vastenca.“

15*O eftato berš, kana pes savoro odmukel*

¹ „Pro koňec dojekhe eftate beršeske hin o časos, kana musaj te odmukel savorenge, so ile kečeň. ² Kavke oda kampil te kerel: Sako, ko diňa kečeň avre Izraelitas, odmukela leske oda, so leske kamelas. Našti mangel pale o love, bo o RAJ korkoro diňa avri, hoj pes te odmukel oda, so pes diňa kečeň. ³ Le cudzincostar šaj les pale oda, so les diňal kečeň, ale tire phraleske oda odmuk. ⁴ Na ela maškar tumende čoro manuš, bo andre odi phuv, so tuke sar dedictvos del o RAJ, tiro Del, hoj la te zalen, tut igen požehňinela, ⁵ te mištes šuneha le RAJES, tire Devles, a te dolikereha savore prikazaňja, so tuke adadžives dav. ⁶ Bo o RAJ, tiro Del, tut požehňinela, avke sar diňa lav, a tu deha kečeň but naroden, ale ňiko tumendar na lela kečeň avre narodendar. Tumen vladňinena upral aver narodi, ale on upral tumende na vladňinena.

⁷ Te varesavo Izraelitas ela čoro andre varesavo foros andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ma phand angle leste tiro jilo aňi tiro vast, ale pomožin leske. ⁸ Ale av ke leste ščiro, phundrav tiro vast a de les kečeň oda, so leske kampil. ⁹ Ale de tuke pozoris pre oda, hoj tut te na el andro jilo kajso nalačo gondolišagos, hoj tuke phenaha: ‚Pašes hin o eftato berš, o berš, so pes savoro odmukel,‘ hoj te na phandes andre tiro jilo avke, hoj les na deha nič. Bo akor ov vičindahas ko RAJ a ulahas pre tute binos. ¹⁰ De les ščirones, a te na avel tuke pharo andro jilo vaš oda, hoj les vareso des, bo o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha tire vastenca. ¹¹ O čore manuša ena furt maškar tumende, vašoda tuke prikazinav: ‚Andre tumari phuv de ščirones le čore manušes the oles, kas nane.‘ “

Sako eftato berš pes mušinel te premukel le otroken

¹² „Te vareko le Izraelitendar pes tuke bikenela sar otrokos, či murš abo džuvli, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les mušineha te premukel. ¹³ Sar les premukeha, ma muk les te džal het avke, hoj les na deha nič. ¹⁴ De les ščirones olestar, soha tut požehňinda o RAJ, tiro Del: tire stadostar, tire zrnostar the tira molatar. ¹⁵ Ma bister pre oda, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut o RAJ, tiro Del, cinda avri. Vašoda tuke adadžives oda prikazinav.

¹⁶ Ale te o otrokos phenela: ‚Na kamav adarik te džal het,‘ bo pes zakamla andre tu the andre tiri famelija a hin leske mištes paš tu, ¹⁷ akor les mušines te anel paš o

vudar a ode leske pre zarubňa premar o kan la suvaha. Avke ela calo leskro dživipen tiro otrokos. Kavke ker the la otrokiňaha.

¹⁸ Te na el tuke pharo te premukel le otrokos, bo oda, hoj tuke šov berš služinelas, sas prekal tu igen mištes a molas tut duvar frimeder, sar te ilalas pre buči robotňikos. Ker oda a o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha.“

Pal o ešebno, so ulol le dobitkostar

¹⁹ „Dojekhe ešebne samcos, so ulola le dobitkostar abo le bakrendar, mušines te del le RAJESKE, tire Devleske. Ňisave ešebne bikoha na kereha buči a Ňisave ešebne bakres na strihineha. ²⁰ Sako berš len chaha tira famelijaha anglal o RAJ, anglal tumaro Del, pre oda than, so peske korkoro kidela avri. ²¹ Ale te oda ešebno džvirov ela varesar chibno: Te ela koro, bango, abo te leste ela vareso aver, našti les obetines le RAJESKE, tire Devleske. ²² Chana les andre tumare khera. O nažuže the o žuže manuša, sar pes chal e gazela abo o jeleňis. ²³ Ale našti chas o rat ole džvirovskro; čhoreha les avri pre phuv sar o paňi.“

16

E Patraďi the o inepos le Marengro bi o Kvasos

¹ „Andro čhon Abib ma bister te oslavinel e Patraďi pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske. Bo andre oda čhon tumen o RAJ, tumaro Del, prekal e rat ila avri andral o Egipt. ² E Patraďakri obeta tire stadostar abo tire dobitkostar an le RAJESKE, tire Devleske, pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, hoj les ode te lašaren. ³ Ma cha ola obetaha maro le kvasoha. Efta džives chaha mare bi o kvasos, o maro le trapišagoskro, bo andre dar denašehas avri andral o Egipt, hoj tuke te leperes calo tiro dživipen pre oda džives, sar avlal avri andral o Egipt. ⁴ Efta džives te na el Ňikas tumendar andre tumari phuv kvasos. Ma muk dži tosara nič ole masestar, so ela obetimen rači pro ešebno džives.

⁵ E Patraďakri obeta našti anes andre Ňisavo aver foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ⁶ ale ča pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, hoj les ode te lašaren. E Patraďakri obeta aneħa rači, sar zaperel o kham, andre oda časos, sar avenas avri andral o Egipt. ⁷ Odi obeta pek a o mas cha pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, hoj les ode te lašaren. Tosara aveħa pale andre tiro stanos. ⁸ Šov džives chaha o mare bi o kvasos a eftato džives tumen savore zdžana pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, hoj les te lašaren. Oda džives ma keren Ňisavi buči.“

O inepos le Kurkengro

⁹ „Rachin efta kurke le časostar, sar chudeħa te košinel le kosakoha e pšeňica. ¹⁰ Palis oslavineħa o inepos le Kurkengro* pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, a olestar, soħa tut požehňinela o RAJ, tiro Del, jilestar aneħa o daros pal oda, keci tuke o RAJ požehňinďa. ¹¹ Radisaľuv anglo RAJ, angle tiro Del, pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, hoj les ode te lašaren. Radisaľuv tu, tire čhave the tire čħaja, tire sluhi the tire služki, o Leviti, save bešen andre tiro foros, the o cudzinci, o široti the o vdovi, save hine paš tute. ¹² Ma bister pre oda, hoj salas otrokos andro Egipt, vašoda mištes doliker kala zakoni a dživ pal lende.“

O inepos le Stankengro

¹³ „Sar skideħa o ulipen le zrnostar the le hroznostar, palis oslavin o inepos le Stankengro efta džives. ¹⁴ Radisaľuv pre odi oslava tu, tire čhave the tire čħaja, tire sluhi the tire služki, o Leviti the o cudzinci, o široti the o vdovi, save bešen paš tute. ¹⁵ Efta džives oslavin kada inepos pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, pre oda than,

* **16:10** 16,10 Oda hin o inepos la Žatvakro; o Letňice; o Turice.

so peske kidela avri o RAJ. Igen radisaľuv, bo o RAJ tut požehňinela, ela tut baro ulipen a avela tuke avri savoro, so kereha.

¹⁶ Trival andro berš pes dojekh murš mušinel te sikavel anglo RAJ, angle leskro Del, pre oda than, so peske kidela avri o Del: pro inepos le Marengro bi o Kvasos, pro inepos le Kurkengro the pro inepos le Stankengro. A ňiko našti avel anglo RAJ prazdne vastenca. ¹⁷ Sako tumendar mi obetinel ajci, keci leske o RAJ, leskro Del, požehňinda.“

Pal o sudci

¹⁸ „Andre savore fori, so o RAJ, tumaro Del, del tumare kmeňenge, tumenge ačhaven sudcen the uradňiken. Ola murša mušinena te sudzinel le manušen čačipnaha. ¹⁹ Ma previsar o čačipen pro sudos. Ma dikh pro manuš, ale sudzin pal oda, so ko kerel. Ma de tut te prepočinel le manušeske, bo oda korarel o jakha le godaverengre a previsarel o lava le čačipnaskre manušengre. ²⁰ Ker savoro, hoj te rodes o spravodlišagos a ča o spravodlišagos, hoj te džives a te zales e phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del.“

Te na lašaren avre devlen

²¹ „Sar ačhavena oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, našti paše thoven o kaštuno slupos la Ašerakro. ²² Ma ačhaven aňi ňisavo baruno slupos, bo o RAJ, tumaro Del, oda našti avri ačhel.“

17

¹ „Ma obetin le RAJESKE, tumare Devleske, bikos abo bakres, saven hin varesavi chiba, bo kada o RAJ, tiro Del našti avri ačhel.

² Šaj pes ačhel, hoj andre varesavo foros, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del, pes arakhela murš abo džuvľi, save anglo RAJ, angle tumaro Del, kerena varesavo nalačipen a aleha na dolikerena leskri zmluva, ³ visarena pes le RAJESTAR a služinena avre devlenge abo le khameske, le čhoneske, abo le čercheňenge, kajte lenge oda zakazindom. ⁴ Sar pal oda šuneha abo te tuke vareko pal oda phenela, dodžan tut, či oda hin čačipen, hoj ajso džungipen vareko kerđa andro Izrael. Te oda ela čačes avke, ⁵ oles, ko kada nalačipen kerđa, či oda ela murš abo džuvľi, le avri andral o brani le foroskre a murdar ole manušes le barenca. ⁶ Te pre leste svedčinenena duj abo trin švedki, mušinel te el murdardo. Te ela ča jekh švedkos, našti les murdares. ⁷ Ola švedki mi čhiven o bara andre leste ešebna a palis okla manuša. Kavke tumendar odleha o nalačipen.“

O nekbareder rašajiko sudos

⁸ „Te ela vareso igen pharo prekal tumende te rozsudzinel: o murdaripen, o vesekedišagi, abo te vareko zraňinela avre dženes – varesavo dokeriben andre tumaro foros – akor oleha dža pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. ⁹ Ode dža ko levitska rašaja the ko sudcas, savo hin andre oda časos pro urados, a phuč lendar, sar oda kampil te sudzinel, a on tuke phenena, so te kerel. ¹⁰ Palis ker savoro a liker tut pal oda, so tuke phenena a sikavena pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. ¹¹ Doliker lengre lava, ker savoro avke, sar rozsudzinenena, a ma visar tut olestar. ¹² Ale te vareko na kamela oda te dolikerel a na šunela le rašas, abo le sudcas, savo ode služinel le RAJESKE, tire Devleske, ajso manuš mi merel. Kavke odleha o nalačipen le Izraelostar. ¹³ Mi šunen pal oda savore manuša, hoj pes te daran a te na keren imar ajso nalačipen.“

O prikazi pal o kralis

¹⁴ „Sar džana andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, zalena la, bešena ode a akor phenena: ‚Ačhavas peske kralis avke, sar oda keren aver narodi pašal amende.‘

¹⁵ Dodikhen pre oda, hoj te ačhaven oles, kas peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. Mušinel oda te el vareko tumendar. Našti oda el cudzincos, savo nane tumaro phral.

¹⁶ O kralis peske našti skidel but grajen a našti bičhavel le manušen pale andro Egipt, hoj odarik peske te anel buter grajen. Bo o RAJ tumenge phenda: ‚Šoha tumen ole dromeha ma visaren pale!‘ ¹⁷ Našti peske skidel but romňijen, bo aleha pes visarela le RAJESTAR; aňi peske našti skidel but rup abo somnakaj.

¹⁸ Sar ačhela kraliske, mušinel peske te prepisinel o zakonos andral o zvitkos, pre savo dodikhen o levitska rašaja. ¹⁹ Mi el oda zvitkos le zakonoskro paš leste, hoj peske andral te genel, medik dživela, a hoj te siklöl te daral le RAJESTAR, peskre Devlestar, a te dolikerel savore lava the prikazi ole zakonoskre. ²⁰ Te kada kerela, na gondolinela pal peste, hoj hino feder sar savore manuša andral o Izrael, a na visarela pes le zakonostar aňi pre jekh sera aňi pre aver. Avke the ov the leskre potomki kralinena andro Izrael pro furt.“

18

O chaben prekal o rašaja the prekal o Leviti

¹ „Le levitske rašajen, oda hin calo kmeňos Levi, na ela andro Izrael ňisavo kotor aňi dedictvos. Dživena le RAJESKRE jagale obetendar, bo ada hin lengro dedictvos.

² Na ela len dedictvos avke sar avre kmeňen. Lengro dedictvos ela korkoro o RAJ, avke sar lenge phenda.

³ Kecivar o manuša obetinena bikos abo bakres, le rašajen hin pravos le obetendar te chudel kada: e angluňi čang, e sanko the e džombra. ⁴ Dena lenge o ešebno tumare zrnostar, tumare muštostar, tumare olejostar the tumara bakraňa vlnatar. ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske len the lengre čhaven kidňa avri savore kmeňendar, hoj furt te keren e služba andro nav le RAJESKRO.

⁶ Te peske o Levitas, savo bešel andre varesavo izraeliko foros, zalela andro jilo te džal pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, ⁷ šaj kerel e služba andro nav le RAJESKRO, peskre Devleskro, avke sar the okla Leviti, save ode služinen. ⁸ Chudela ajci chaben sar the okla rašaja, kajte šaj chudel the o love peskra famelijakre dedictvostar.“

Pal o vražňika

⁹ „Sar avena andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ma keren oda džungipen, savo keren o narodi, save ode bešen. ¹⁰ Te na el maškar tumende ňiko, ko obetindahas peskre čhas abo peskra čha sar jagali obeta. Ma muken le manušen, hoj te veštinen, te vražinen, te čarinen, abo te phenen avri o znameňja. ¹¹ Ma muken, hoj te pokeren le manušen, aňi hoj te vičinen avri le dučen aňi hoj te vakeren le mulenca. ¹² Bo o RAJ našti avri ačhel sakones, ko kala veci kerel. O RAJ, tumaro Del, ipen vaš kala veci le naroden angle tumende tradela het. ¹³ Aven žuže anglal o RAJ, anglal tumaro Del.“

Pal o prorokos

¹⁴ „O narodi, savengre phuva zalena, šunen le čarodejňiken the le vrašcen. Ale tumenge oda o RAJ na domukel te kerel.

¹⁵ O RAJ, tumaro Del, tumenge bičhavela ajse prorokos tumare phralendar, le Izraelitendar, sar som me. Les šunen. ¹⁶ Ela oda avke, sar kamenas le RAJESTAR, tumare Devlestar, andre oda džives, sar tumen zgele paš o verchos Choreb a sar phendan: ‚Imar te na šunas o hangos le RAJESKRO, amare Devleskro, aňi te na dikhas odi bari jag, hoj te na meras.‘

¹⁷ Akor mange o RAJ phenda: ‚Mištes phende. ¹⁸ Uštavava lenge prorokos lengre manušendar, ajses sar tu. Thovava mire lava andre leskro muj, hoj le manušenge

te phenel savoro, so leske prikazinav. ¹⁹ Te vareko na šunela mire lava, so vakerela oda prorokos andre miro nav, marava les. ²⁰ Ale oda prorokos, savo andre miro nav vakerela, so leske na prikazindom, abo oda prorokos, savo vakerela andro nav avre devlengro, mušnela te merel.'

²¹ Šaj tumenge phenen: ‚Sar prindžaraha, save lava nane le RAJESKRE?‘
²² Prindžarena oda avke: Te o prorokos vakerela andro nav le RAJESKRO a na ačhela pes avke, sar phendā, palis ola lava na sas le RAJESKRE. Oda prorokos vakerelas korkoro pestar, vašoda lestar ma daran.“

19

O fori pro garudipen

¹ „Sar o RAJ, tumaro Del, zničnela le naroden andral odi phuv, so tumenge del, a sar la zalena a bešena imar andre lengre fori the khera, ² kiden tumenge avri trin fori, so hine maškaral andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. ³ Dodžanen tumen, sar dur hine o droma ke ola fori, a pal oda rozdēlin e phuv pro trin kotora, hoj andre dojekh te el foros. Te vareko murdarela varekas, šaj denašela andre jekh kale forendar, hoj pes ode te garuvel.

⁴ Kavke oda ela oleha, ko varekas murdarela: Sar ode denašela, šaj ačhel te dživel, te pes leske ačhila, hoj murdarđa avre dženes, ale na kamla a ov na sas leskro neprijatelj. ⁵ Šaj pes ačhel, hoj vareko džala avre dženeha andro veš te čingerel o kašta. Le tovereha pes nacirdela, hoj te činel tele o stromos, ale jekhvareste chučela o tover tele pal o poriskos a demela avre dženes avke, hoj merela, ajso dženo mi denašel andre jekh ole forendar, hoj pes ode te garuvel. ⁶ No te o foros ela dur, e nekpašeder famelija ole mule dženeskri andre choli šaj džal pal leste, dochudela les pro drom a murdarela les. Se oda dženo peske na zaslužinda te merel, bo angloda sas le murdarde dženeha lačo a na sas pre leste choļamen. ⁷ Vašoda tumenge prikazinav: ‚Kiden tumenge avri trin fori!‘

⁸ Sar o RAJ, tumaro Del, rozbararela tumari phuv avke, sar diņa lav la veraha tumare daden, a dela tumenge cali phuv, pal savi phendā, hoj lenge dela, ⁹ bo mištes dolikeres savore kala prikazi, so tumenge adadžives dav: te kamel le RAJES, tumare Devles, a te phirel pal leskre droma pal savore dživesa. Akor ke ola trin fori priden mek aver trin fori. ¹⁰ Keren oda vašoda, hoj pes te na čhorel avri o rat oleskro, ko nane vrahos, andre tumari phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dedictvos, hoj te na aves vaše mardo tu.

¹¹ Šaj pes ačhel, hoj vareko našti avri ačhelas avre dženes, gelahas pre leste a demađahas les avke, hoj muļahas, a oda dženo denašlahas andre jekh kale forendar. ¹² Akor o vodci le foroskre mi bičhaven pal leste andre oda foros, mi len les odarik avri a mi den les te murdarel oleske, ko sas nekpašeder famelija ole murdarde dženeske. ¹³ Ma presikaven leske nisavo jileskeriben. Kavke obžužarena le Izrael la vinatar vaš o murdaripen, hoj tumenge te dživen mištes.

¹⁴ Ma zalen e phuv nisave susedaskri avke, hoj prethovena dureder e hraņica, so tumare phure dada imar čirla chudle andro dedictvos, sar o RAJ, tumaro Del lenge la diņa.“

O zakonos pal o švedki

¹⁵ „Jekh švedkos nane dos pre oda, hoj te usvedčinel varekas varesave binostar. Kampel duje abo trine švedken, hoj te el o manuš odsudzimen.

¹⁶ Te kamela vareko te svedčinel falošne pre varekaste, hoj les te obviņinel varesave nalačhipnastar, ¹⁷ akor ola duj džene, kas hin maškar peste sporos, mušinen te avel anglo RAJ, anglo rašaja the anglo sudci, save akor ena andre služba. ¹⁸ A o sudci

mušinena mištes te rodel avri, či oda hin čačipen. Te oda manuš falošne vakerelas pre aver dženo, ¹⁹ akor leske keren oda, so ov kamla te kerel okle manušeske. Kavke tumendar odlena o nalačhipen.

²⁰ Palis pes pal ada savore došunena, darana pes a imar na domukena, hoj maškar tumende pale te avel ajso nalačhipen. ²¹ Ma presikaven leske nisavo jileskeriben. O džživipen vaš o džživipen, e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro.“

20

O prikazi pal o mariben

¹ „Sar džana pro mariben pre tumare neprijateľa a dikhena, hoj len hin buter graja the verdana a hine buter sar tumen, ma daran tumen, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt. ² Angloda, sar džana andro mariben, o rašaj džala anglo manuša a prevakerela kavke: ³ „Šun, Izrael! Adadžives džana andro mariben pre tumare neprijateľa. Aven zorale, ma izdran a ma daran tumen lendar! ⁴ Se o RAJ, tumaro Del, džal tumenca, ov pes tumare neprijatelenca marela vaš tumende, hoj tumen te zviťazinen.“

⁵ Palis prevakerena ko manuša o vodci le kmeňengre: „Hin kade ajso dženo, savo peske ačhađa kher a mek les na pošvecinda le Devleske? Mi džal khere a mi kerel oda, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na kerel oda aver dženo vaš leste, a te na dživel andre leskro kher. ⁶ Hin kade ajso dženo, savo sadzinda viňica a mek na kidňa o ulipen? Mi džal pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a hoj olestar te na radisaľol aver dženo. ⁷ Hin kade ajso dženo, ko hino mangado varesava džuvľaha, ale mek peske la na ila romňake? Mi džal pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a te na lel peske la aver dženo.“ ⁸ O vodci le kmeňengre mek mi phučen le manušendar: „Hin kade ajso dženo, ko izdral a daral pes? Mi džal pale khere, hoj te na anel maškar aver slugađa dar.“ ⁹ Sar dovakerena o vodci le kmeňengre, akor mušinena te ačhavel le velitelēn upral o manuša.

¹⁰ Sar avena paš varesavo foros pro mariben, ešeb phučen le manušendar, či pes na kamen te poddel korkore. ¹¹ Te priačhena pre oda a phundravena tumenge o brani le foroskre, akor tumenge savore manuša odarik služinena sar otroka. ¹² Ale te pre oda na priačhena a mukena pes tumenca andro mariben, akor tumen rozthoven pašal oda foros a džan pre lende. ¹³ A te tumenge len o RAJ, tumaro Del, dela andro vasta, murdaren savore muršen la šablaha. ¹⁴ Len tumenge le džuvľen, le čhavoren, le dobitkos the savoro, so ode ela. Keren tumenge chasna savorestar, so sas tumare neprijatēngro. O RAJ tumenge oda del. ¹⁵ Kavke kerena savore forenca, so hine tumendar dur, a nane le narodendar pašal tumende.

¹⁶ Ma muken nič te dživel andro fori ole narodengre, so tumenge andro dēdictvos del o RAJ, tumaro Del. ¹⁷ Zničinen a murdaren avri le Chetitanen, le Amorejčanen, le Kanaančanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen, avke sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del, ¹⁸ hoj on tumen te na sikaven te kerel savore nalače veci, so keren prekal peskre devla, a kavke kerđanas binos anglo RAJ, angle tumaro Del.

¹⁹ Sar avena rozthode pašal varesavo foros but časos, hoj les te zalen, ma čhinen tele o stromi le tovereha. Se palis pal lende chana o ovocje, vašoda len ma čhinen tele. O stromos nane manuš, hoj pre leste te džas. ²⁰ Šaj čhinen tele ča o stromi, so džanen, hoj na anen ovocje, hoj te ačhaven oda, so tumenge kampil, hoj te zalen o foros.“

21

Te pes arakhel murdardo manuš pre maľa

¹ „Te pes pre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, arakhela murdardo manuš a na džanela pes, ko les murdarďa, ² akor džana o vodci the o sudci andral o fori, so hine pašal, a merinena, sar dur hin leskro telos ole forendar. ³ Sar pes dodžanena, savo foros hino nekpašeder, lena o vodci ole foroskre gurumňa, savi mek na kerďa ňisavi buči, ⁴ lidžana la paš o jarkos, so furt čuľal, andre dolina, kaj mek šoha na sas orimen e phuv, a ode lake phagena e meň. ⁵ Palis ode avena o levitska rašaja, bo len peske kidňa avri o RAJ, tumaro Del, hoj leske te služinen, hoj te požehňinen andro nav le RAJESKRO a te rozsudzinen dojekh vesekedišagos abo oda, te vareko avre dženes dukhavela. ⁶ Palis savore vodci ole foroskre, so hino nekpašeder ke oda murdardo dženo, thovena (omorena) o vasta le paňeha upral e gurumňi, savake phagle e meň paš o paňi. ⁷ A phenena: ‚Amen na murdarďam kale manušes a na dikhlam, ko kada kerďa. ⁸ Ó, RAJEJA, odmuk tire izraelike manušenge, saven cindal avri. Ma domuk, hoj te čhoren avri o rat le manušeskro, so nič na kerďa.‘ Avke len na ela binos vaš oda manuš. ⁹ Te kerena oda, so o RAJ prikazinel, na avena vinnovata vaš oda murdaripen.“

Pal e zaili romňi

¹⁰ „Sar džaha andro mariben pro ňeprijateľa, o RAJ, tumaro Del, tumen dela o viťazstvo a tu tuke zaleha le zajatcen. ¹¹ Te dikheha maškar lende džuvľa, savi hiňi igen šukar a kameha la, šaj la tuke les romňake. ¹² An tuke la khere. Oj peske mi holinel o šero, mi strihinel o naja, ¹³ mi čhivel tele o gada, andre save sas zaili, a mi dživel andre tiro kher. Mi rovel pal peskro dad the pal peskri daj calo čhon a palis la šaj les romňake. Oj ela tiri romňi a tu aveha lakro rom. ¹⁴ Ale te tuke palis džungľola, premuk la a oj ela slobodno te džal, kaj kamel. Dživehas laha, vašoda laha našti keres sar otrokiňaha, hoj la bikeneha.“

O pravos le ešebne čhaskro

¹⁵ „Te varesave muršes hin duj romňija; jekha kamel, ale dujtona na; a te lenge ulona muršora, ale o ešebno muršoro ela olatar, sava na kamel, ¹⁶ palis andre oda džives, sar rozdelinela o đedictvos maškar o čhave, našti del o pravos, so hin le ešebne čhaskro, ole čhaske, savo les sas olatar, sava kamel. ¹⁷ Mušinel te del pravos sar ešebnes ole čhas, savo les sas olatar, sava na kamel, a dela les duvar ajci savorestar, so les hin, bo ov hino ešebno, ko sikavel pre zor le dadeskri. O pravos le ešebne čhaskro hin leskro.“

Pal o zacato čhavo

¹⁸ „Te hin varekas zacato čhavo, so pes na poddel a na šunel peskre dades the peskra da, kajte leske dovakeren, ¹⁹ leskro dad the e daj les mi len a mi lidžan paš e brana ko vodci le foroskre. ²⁰ Mi phenen lenge: ‚Kada amaro čhavo hino zacato, na poddel pes a na kamel amen te šunel; a mek paš oda but chal a pijel.‘ ²¹ Palis savore murša ole foroskre les mi murdaren le barenca. Kavke tumendar odlena o nalachipen. Mi šunel oda calo Izrael a mi daral pes.“

Pal o manuš figimen pro kašt

²² „Te vareko kerďahas ajsi veca, vaš soske peske zaslužindahas te merel, a figindahas pes pro kašt, ²³ na mukena leskro telos ode te figinel prekal e rat. Mušinen les te parunel mek oda džives, bo ko hino figimen pro kašt, hino prekošlo le Devlestar. Ma melaren e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro đedictvos.“

22

Aver zakoni

¹ „Te dikheha gurumňora abo bakrores, hoj našliľa avre dženeske, ma predža pašal lende, sar te len na dikhlalas, ale an len leske pale. ² Ale te oda dženo bešela tutar dur a tu na džaneha, kaskro oda džviros hin, an les ke tute khere a mi ačhel ode, medik les oda dženo na rodela. Palis les deha leske pale. ³ Kavke ker the le somariha, le gadenca the savore vecenca, so našada aver dženo, te oda arakhlal. Ma visar tut lestar het, ale pomožin leske.

⁴ Te dikheha pro drom, hoj avre dženeskro somaris abo bikos peľa, ma visar tut lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁵ E džuvli te na urel pre peste o muršikane gada a o murša te na uren o džuvlikane gada. Bo o Del našti avri ačhel oles, ko kada kerel.

⁶ Te gelalas le dromeha a jekhvareste dikhlalas pro stromos abo pre phuv le čiriklengro hňizdos a andre le cikne čiriklen abo o jandrore, a lengri đaj bešlahas pre ola jandrore abo pro čiriklore, ma le la da le čiriklorenca. ⁷ Le čirikloren peske šaj les, ale lengra da muk, hoj tuke te džal mištes a but te džives.

⁸ Sar tuke ačhaveha nevo kher, ker tuke pašal e strecha zabradli, hoj te na avel pre tu e vina vaš o rat, te vareko perela tele pal e strecha a murdarela pes.

⁹ Ma sadzin andre tiri viňica aver semena. Te kada kereha, mušineha te del le RAJESKE savoro ulipen la viňicakro the savoro, so sadzindal.

¹⁰ Ma orin e maľa avke, hoj pal o pluhos jekhetane phandeha le guruves the le somaris.

¹¹ Ma uri pre tute o gada, so hine kerde jekhetane la vlnatar the le lanostar.

¹² Pre tiro plaštos telal prisiv špargici pašal o štar agora.“

Te o rom phenel pre romňi, hoj na sas pačivali

¹³ „Te o murš peske lela romňa, pašlola laha a paloda leske džungľola, ¹⁴ te palis chudela pal late te vakerel falošne a nalačo hiros pal late lidžala a phenela: ‚Sar la ilom romňake a kamľom laha te pašlol, avľom pre oda, hoj na sas pačivali,‘ ¹⁵ akor o dad the e đaj ola džuvľakre lena e lepeda, pre savi o terne sovenas odi rat, a anena e lepeda a sikavena le vodcenge andro brani le foroskre, hoj te dikhen, hoj sas pačivali čhaj. ¹⁶ Akor lakro dad phenela le vodcenge: ‚Diňom mira čha romňake kale muršeske, ale oj leske džungľiľa. ¹⁷ Falošne pre late vakerel a phenel, hoj na sas pačivali, sar la iľa romňake. Ale kada sikavel, hoj miri čhaj sas pačivali.‘ Avke rozkerena e lepeda anglo vodci le foroskre. ¹⁸ Palis mušinena o vodci andral oda foros te lel ole muršes a te marel les. ¹⁹ A mek paš oda mušinela te počinel šel rupune love lakre dadeske vaš oda, hoj la pačivala džuvľa andral o Izrael kerđa napačivalake. Odi džuvli ela dureder leskri romňi a šoha la našti premukel.

²⁰ Ale te ulahas čačipen, so oda murš pal late vakerelas, a la na ulahas, soha pes te presikavel, hoj sas pačivali, ²¹ akor la o vodci lena paš lakre dadeskro vudar a o murša ole foroskre la murdarena le barenca, bo andro Izrael kerđa baro nalačhipen oleha, hoj andre le dadeskro kher kerđa lubipen. Kavke odleha tumendar o nalačhipen.“

Pal o napačivaliben

²² „Te prichudlehas le muršes paš oda, sar pašlol la džuvľaha, sava hin rom, akor mi merel o murš the e džuvli. Avke khoseha avri o nalačhipen andral o Izrael.

²³ Te e pačivali džuvli ulahas mangadi imar varesave muršeha a te aver murš andro foros laha pašlilahas, ²⁴ akor anen sodujdženen paš e brana le foroskri a murdaren len le barenca: la džuvľa vašoda, bo na vičinelas, hoj lake te pomožinen, kajte sas andro foros, a le muršes vašoda, bo pašliľa avre dženeskra mangada džuvľaha. Kavke odleha tumendar o nalačhipen.

²⁵ Ale te arakhlahas o murš mangada džuvla pre mala, chudnahas la a našilu pašlilahas laha, akor ča oda murš mušinel te merel. ²⁶ La džuvla ma ker nič. Oj na kerda nisavo binos, vaš soste mušindahas te merel. Oda hin avke, sar te vareko varekas murdardahas: O murdardo manuš vaš oda našti. ²⁷ Añi odi džuvli vaš oda našti, bo arakhla la pre mala, a kajte oj viskinelas, na sas ode ñiko, ko lake pomožindahas.

²⁸ Te varesavo murš arakhlahas la džuvla, savi mek hiñi pačivali a nane mangadi, a te la chudnahas, pašlilahas laha a prichudlehas len paš oda, ²⁹ o murš, savo laha pašlila, dela penda (50) rupune love lakre dades a oj ačhela leskri romñi, bo laha našilu pašlila. Šoha la našti omukel.“

23

¹ „Ñiko peske našti lel romñake le dadeskra romña, bo oleha kerđahas ladž peskre dadeske.“

Ko našti avel maškar o manuša le RAJESKRE

² „Nisavo murš, savo hino kastrimen avri avke, hoj leskro muršiben hin rozpučimen abo odčimen, našti avel pro zhromaždeñje maškar o manuša le RAJESKRE.

³ Ñiko, ko ulila sar kopirdanos, añi leskre potomki dži andro dešto pokoleñje našti aven pro zhromaždeñje maškar o manuša le RAJESKRE.

⁴ O Amončana the o Moabčana añi lengre potomki dži andro dešto pokoleñje našti aven pro zhromaždeñje maškar o manuša le RAJESKRE, ⁵ bo na avle paš tumende le mareha the le pañeha pro drom, sar avlan avri andral o Egipt, a vičinde pre tumende le Balaam, le Beoriskre čhas, andral o Petor andro Aram-Naharajim*, hoj tumen te prekošel. ⁶ Ale o RAJ, tumaro Del, na kamla te šunel avri le Balaam, ale visarda oda prekošiben pro požehnañje, bo o RAJ, tumaro Del, tumen kamel. ⁷ Medik dživena, šoha ma keren nič prekal lengro smirom añi prekal oda, hoj lenge te džal mištes.

⁸ Ma dikhen tele le Edomčanen, bo hine tumari famelija, añi le Egiptčanen, bo bešenas andre lengri phuv sar cudzinci. ⁹ O čhave andral lengro trito pokoleñje šaj aven pro zhromaždeñje maškar o manuša le RAJESKRE.“

Pal o žužipen andro taboris

¹⁰ „Te san andro taboris akor, sar hin o mariben, chrañinen tumen savorestar, so hino nažužo. ¹¹ Te ela maškar tumende murš, savo pes mełarela peskre semenostar, sar sovela, mušinel te džal avri andral o taboris pre calo džives. ¹² Angloda, sar zaračola, thovela (omorela) pes le pañeha a palis, sar zadžala o kham, šaj avel pale andro taboris.

¹³ Avri le taboristar ela than, kaj džana pro budaris. ¹⁴ Mi el tumen lopatki paš o sersami, a medik džana pro budaris, kerena chev a palis oda začhivena. ¹⁵ O RAJ, tumaro Del, hino maškar tumende andro taboris, hoj tumen te chrañinel a te del tumenge le ñeprijaťelen andro vasta. O taboris mušinel te el sveto, hoj o RAJ te na dikhel maškar tumende oda, so hin pre ladž, a te na visalol tumendar.“

Aver prikazi

¹⁶ „Te denašela otrokos peskre rajestar ke tute, ma bičhav les pale leskre rajeske. ¹⁷ Mi bešel maškar tumende andre varesavo tumaro foros, pre oda than, so peske kidela avri; ma trapin les!

¹⁸ Nisavi izraeliko džuvla añi nisavo izraeliko murš pes našti ačhel chramoskri lubñi abo chramoskro lubaris. ¹⁹ Andro Chramos le RAJESKRO, tire Devleskro, ma an

* 23:5 23,5 Oda hin e Mezopotamija.

sar daros o počiniben le lubariskro abo la lubňakro, bo o RAJ, tiro Del, ajsen našti avri ačhel.

²⁰ Te des kečeň le Izraelitas love abo chaben abo vareso aver, ma le lestar interesis.

²¹ Ale te des kečeň le cudzincos, šaj lestar les interesis, ale le Izraelitastar ma le, hoj tut o RAJ, tiro Del, te požehňinel andre savoreste, so kereha andre phuv, savi džas te zalel.

²² Te des lav le RAJES, tire Devles, ma prethov oda te kerel, bo ov čačes tutar užarela, hoj te keres oda, so phendal. Te na dolikereha oda lav, ela tut binos anglo RAJ, tiro Del. ²³ Te na deha lav le RAJES, na ela tut binos, ²⁴ ale savoro, so phenela tiro muj la veraha le RAJESKE, tire Devleske, mušineha te dolikerel, bo diňal les lav korkoro pestar.

²⁵ Te džaha andre viňica avre dženeskri, šaj chas ode ajci hroznos, keci kames, ale našti tuke les o hroznos andro košaris. ²⁶ Te džaha prekal e maľa avre dženeskri, kaj barol e pšeňica, šaj tuke kides o klasi le vasteha, ale našti len čingeres le kosakoha.“

24

O zakonos pal o rozvod

¹ „Te peske o murš lela romňa a palis leske džungľola, bo pre late arakhela vareso nalačo, mi pisinel lake rozvodno ľil, mi del les lake a mi bičavel la het andral o kher. ² Sar lestar oddžala, šaj peske la lel aver murš. ³ Ale te pes ačhela, hoj džungľola the dujtone romeske a ov lake pisinela o rozvodno ľil, dela les lake a bičavela la het andral o kher, abo te pes ačhela, hoj lakro dujto rom merela, ⁴ lakro ešebno rom peske la našti lel pale romňake, bo hiňi melardi andre. Oda ulahas džungipen anglo RAJ. Ma an o binos pre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, andro dedictvos.“

Aver prikazi

⁵ „O murš, savo peske mekča iľa romňa, našti džal andro mariben a našti les ispiden aňi andre aver služba. Ačhela khere berš, hoj te kerel radišagos peskra romňake.

⁶ Te varekas des kečeň, ma le lestar andre zaloha o mlinoskro bar, bo olestar dživel leskri cali famelija.

⁷ Te pes avľahas pre oda, hoj vareko zaila avre Izraelitas, kerelas leha sar otrokoha a bikenda les, akor oda, ko les zaila, mi merel. Kavke odleha tumendar o nalačhipen.

⁸ Le rašajenge phendom, so te keren, te varekas ela malomocenstvo. Keren savoro avke, sar tumenge o levitska rašaja prikazinena. ⁹ Leperen tumenge pre oda, so o Del kerđa la Mirijamake, sar avenas avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar deha kečeň avre dženes, ma dža andre leskro kher te lel e zaloha. ¹¹ Užar avri a oda dženo, kas diňal kečeň, mi anel avri e zaloha. ¹² Te hino oda dženo čoro, na mukeha tuke prekal e rat oda, so tut diňa sar zaloha. ¹³ Sar zadžala o kham, de leske pale o plaštos, hoj les te el, soha pes te učarel. Ov tuke palikerela a kavke aveha čačipnaskro anglo RAJ, tiro Del.

¹⁴ Ma trapin le čore the le slabe robotňikos, avke hoj leske zaačhaveha o počiniben, či hino Izraelitas abo cudzincos, savo bešel andre tumare fori. ¹⁵ O počiniben leske de mek andre oda džives angloda, sar zaperela o kham, bo hino čoro a dživel olestar, so zarodel. Te oda na kereha, vičinel ko RAJ angle tu a ela tut binos.

¹⁶ O dada našti aven murdarde vaš o binos lengre čhavengro aňi o čhave vaš o binos lengre dadengro. Sako merela vaš peskro binos.

¹⁷ Pro sudos ma previsar o pravos le cudzincoskro aňi la širotakro a la vdovatar ma le o gada andre zaloha. ¹⁸ Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut odarik cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.

¹⁹ Sar skideha upre o ulipen pal tiri maľa a bistereha ode snopos, ma visar tut pale. Mi ačhel le cudzincoske, la širotake abo la vdovake, hoj tut te požehňinel o RAJ, tiro

Del, andre savoreste, so kereha. ²⁰ Sar obkideha o olivi pal o stromi, ma dža dujtovar te dokidel, so upre ačhila, ale muk oda le cudzincenge, le šiotenge the le vdovenge. ²¹ Sar obkideha o hroznos pal tiri viñica, ma dža dujtovar te dokidel upre, ale oda, so ačhela, muk oda le cudzincenge, le šiotenge the le vdovenge. ²² Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.“

25

¹ „Te pes duj murša maškar peste vesekedinena a džana oleha pro sudos, hoj len o sudci te rozsudzinen, le čačipnaskres kampil te ospravedlñinel a le vinnovates te odsudzinel. ² Te peske o vinnovato zaslužinel te el mardo le bičoha abo la pacaha, o sudcas les thovela te pašlol pre phuv a angle leste les marena ajci rani, keci peske zaslužinel. ³ Našti chudel buter sar saranda (40) rani. Bo te les mardalas buter sar saranda rani, kerđalas leske ladž anglo aver Izraeliti.

⁴ Na phandeha o piskos la gurumñake, savi kerel buči, hoj te na chal.“

Te merela o rom bi o čhavo

⁵ „Te duj phrala bešena jekhetane a jekh lendar merela bi o čhavo, leskri romñi našti džal romeste andre aver famelija. Lakro šogoris peske la mušnela te lel ⁶ a lengro ešebno čhavo pes rachinela sar čhavo ole phraleskro, savo muła. Ov lidžala leskro nav, hoj pre leste te na bisteren andro Izrael.

⁷ Ale te peske la lakro šogoris na kamela te lel romñake, oj mušnela te džal paš e brana le foroskri a te phenel ode le vodcenge: ‚Mire romeskro phral man na kamel romñake, hoj te dolikerel o nav le phraleskro andro Izrael. Na kamel mange te kerel oda, so mušinel sar šogoris.‘ ⁸ Akor les o vodci le foroskre privičinena, hoj leha te vakeren. Te pale phenela, hoj la na kamel te lel romñake, ⁹ e šogorkiña avela paš leste, anglo jakha le vodcengre leske čhivela tele jekh sandalka pal o pindro, čhungarela leske andro muj a phenela: ‚Avke pes mi ačhel ole muršeske, savo na kamel te del potomkos peskre phrales.‘ ¹⁰ Leskra famelija sako džanela andro Izrael sar ‚e famelija oleskri, kaske sas čhiđi tele e sandalka‘.“

Aver prikazi

¹¹ „Te pes maškar peste marena duj murša a e romñi jekhe muršeskri kamela te pomožinel peskre muršeske, ale chudela avre muršes maškar o čanga, ¹² takoj lake odčhin o vast. Ma av ke late jileskro!

¹³ Te na avel tut dvojita vahi, phareder the lokeder, ¹⁴ a ma klamin ñikas oleha, hoj tut ela andro kher dvojito mira, bareder the cikneder. ¹⁵ Te važineha a merineha o veci pačivales, o RAJ, tiro Del, tut dela bareder dživipen pre kadi phuv, so tuke del. ¹⁶ O RAJ, tiro Del, našti avri ačhel ñikas, ko važinel napačivalones.

¹⁷ Leperen tumenge, so tumenca kerde o Amaleka pal o drom, sar avenas avri andral o Egipt. ¹⁸ Sar sanas slaba a strapimen, avle pre tumende palunestar a murdarde savoren, so na birinenas; on pes na daranas le Devlestar. ¹⁹ Sar tumen o RAJ, tumaro Del, dela o smirom tumare ñeprijatelendar andre phuv, savi tumenge del o RAJ andro đedictvos, hoj la te zalen, khosena avri o leperiben pro Amaleka tel o ñebos. Ma bisteren pre oda!“

26

O dari le ešebne ulipnastar

¹ „Sar aveha andre phuv, savi tuke del o RAJ, tiro Del, andro đedictvos, a sar la zaleha a zabešeha tut andre late, ² leha o ešebno ulipen savorestar, so barola andre phuv, so tuke del o RAJ. Thoveha oda andro košaris a aneha pre oda than, savo peske kidela avri o RAJ, hoj les ode te lašaren. ³ Džaha pal o rašaj, savo ode akor služinela,

a pheneha leske: ‚Adadžives phenav avri anglo RAJ, angle miro Del, hoj avlom andre phuv, savi la veraha diňa lav amare daden, hoj la amenge dela.‘ ⁴ Palis o rašaj lela o košaris andral tire vasta a thovela les anglo oltaris le RAJESKRO, tire Devleskro. ⁵ Palis pheneha anglo RAJ: ‚Miro dad sas Aramejčanos, savo phirelas than thanestar a gela andro Egipt frima manušenca. Ode dživelas sar cudzincos a pal o but berša lestar ačhila baro the zoralo narodos. ⁶ Ale o Egiptana amenca namištes kerenas, trapinenas amen a ispidenas amen andre buči sar otroken. ⁷ Akor amen vičinahas ko RAJ, ko Del amare dadengro. Ov amen šunđa avri a dikhľa amaro pharipen, amaro trapišagos the amari dukh. ⁸ Avke amen o RAJ odarik iľa avri la bara zoraha the le nacirdle vasteha, le bare strašne znemeňjenca the le zazrakenca. ⁹ Andä amen pre kada than a diňa amenge kadi phuv – e phuv, kaj čulal o thud the o medos. ¹⁰ Vašoda akana andom o ešebno ulipen la phuvakro, so man diňal, RAJEJA.‘ Palis thov o košaris anglo RAJ, angle tiro Del, a banduv anglo RAJ. ¹¹ Radisaľuv tu the cali tiri famelija savore lačhipnastar, so tut diňa o RAJ, tiro Del. Radisaľuv jekhetane le Levitencä the le cudzincenca, save bešen maškar tumende.

¹² Sako berš deha e đesaťina savorestar, so tuke bariľa pre maľa, le RAJESKE, ale sako trito berš deha e đesaťina savorestar le Levitenge, le cudzincenge, le širotenge the le vdovenge, hoj te chan a te čalon andre tire fori. ¹³ Palis pheneha anglo RAJ, angle tiro Del: ‚Andom avri andral miro kher oda oddelimen chaben a diňom le Levitenge, le cudzincenge, le širotenge the le vdovenge, avke sar mange prikazindal. Dolikerđom savoro, so prikazindal a pre řisoste na bisterđom. ¹⁴ Na chalom olestar, sar somas andro smutkos, aňi na ilom řič olestar avri andral miro kher, sar somas nažužo, a na diňom oda sar obeta le mulenge. Šunđom tut, RAJEJA, a kerđom savoro avke, sar prikazindal pal e đesaťina. ¹⁵ Mangav tut, dikh tele andral o řebos andral tiro sveto than a požeňňin tire manušen, le Izrael, the e phuv, kaj čulal o thud the o medos, odi phuv, so amen diňal, avke sar la veraha diňal lav amare daden.‘ “

O Izrael hino narodos le RAJESKRO

¹⁶ „Adadžives tuke, Izraelona, o RAJ, tiro Del, prikazinel te dolikerel kala zakoni the prikazaňja. Doliker len a ker len cale tire jileha the cala tira dušaha. ¹⁷ Adadžives phendal, hoj o RAJ ela tiro Del a hoj phireha pal leskre droma, hoj dolikereha leskre zakoni the prikazaňja a hoj les šuneha. ¹⁸ A the o RAJ adadžives phenđa, hoj tumen avena leskre manuša, avke sar angloda diňa lav. Avke tuke prikazinel, hoj te dolikeres savore leskre prikazaňja. ¹⁹ O RAJ tutar kerela bareder upral savore narodi, so stvorinda. Chudeha e pačiv, e slava the o baro nav a aveha o sveto narodos le RAJESKE, tire Devleske, avke sar phenđa.“

27

O bara pro leperiben

¹ O Mojžiš le izraelike vodcenca prikazinda le manušenge: „Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav. ² Andre oda džives, sar predžana o paňi Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ačhaven tumenge bare bara a makhen len le vapnoha. ³ Pisinin pre lende savore lava kale zakonoskre, sar predžana prekal o Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, avke sar tumen diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengro. ⁴ Sar predžana prekal o Jordan, ačhaven ola bara pro verchos Ebal, avke sar adadžives tumenge prikazinav, a makhen len le vapnoha. ⁵ Ode le RAJESKE, tumare Devleske, ačhaven oltaris le barendar, save na sas prikerde le trastune sersamoha. ⁶ Ole barendar ačhaven oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, a anen leske upre o labarde obeti.

⁷ Obetinen mek the e smiromoskri obeta, hoj ode te chan a te radisalón anglo RAJ, tumaro Del. ⁸ Pro bara pisinen šukares a mištes savore lava le zakonoskre.“

⁹ Palis o Mojžiš the o levitska rašaja phende savore Izraelitenge: „Čhit a šun, Izraelona! Adadžives ačhilan o manuša le RAJESKRE, tumare Devleskre. ¹⁰ Vašoda šunen o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro a dolikeren leskre prikazaňja the o lava, so adadžives tumenge dav.“

O požehnaňje the o prekošiben

¹¹ Mek oda džives o Mojžiš prikazinda le manušenge: ¹² „Sar predžana o Jordan, akor pes mi ačhaven pro verchos Gerizim o izraelika kmeňi o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jisachar, o Jozef the o Benjamin pro požehnaňje. ¹³ A o kmeňi o Ruben, o Gad, o Ašer, o Zebulun, o Dan the o Naftali mi ačhen pro verchos Ebal pro prekošiben.“

O prekošibena

¹⁴ „O Leviti mi phenen zorale hangoha savore izraelike muršenge:

¹⁵ ‚Prekošlo hino oda, ko peske kerela varesavi modla le kaštestar, le barestar abo le trastestar a počoral la lašarela; bo le RAJESKE oda džunglól.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

¹⁶ ‚Prekošlo hino oda, ko tele dikhel peskre dades the peskra da.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

¹⁷ ‚Prekošlo hino oda, ko peske zalela e phuv avre dženeskri avke, hoj prethovela dureder peskri hraňica.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

¹⁸ ‚Prekošlo hino oda, ko le kore manušes lidžala pal o nalačo drom.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

¹⁹ ‚Prekošlo hino oda, ko previsarela o pravos le cudzincengro, le šerotengro the le vdovengro.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

²⁰ ‚Prekošlo hino oda, ko pašlola le dadeskra romňaha, bo oleha kerel ladž peskre dadeske.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

²¹ ‚Prekošlo hino oda, ko pašlola le džvirenca.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

²² ‚Prekošlo hino oda, ko pašlola peskra pheňaha abo peskra ňevlastna pheňaha.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

²³ ‚Prekošlo hino oda, ko pašlola peskra sasaha.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

²⁴ ‚Prekošlo hino oda, ko počoral murdarela avre dženes.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

²⁵ ‚Prekošlo hino oda, ko vaš o love murdarela le ňevinne manušes.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘

²⁶ ‚Prekošlo hino oda, ko na dolikerela o lava kale zakonoskre a na dživela pal lende.‘

A savore manuša mi phenen: ‚Amen!‘ “

28

O požehnaňja

¹ „Izraelona, te čačes šuneha le RAJES, tire Devles, te dolikereha leskre prikazaňja, so tuke adadžives dav, a te dživeha pal lende, ov tut hazdela upral savore narodi pre phuv. ² Te šuneha o lava le RAJESKRE, tire Devleskre, avena pre tute savore kala požehnaňja a ačhena pre tute:

³ Požehñimen aveha andro foros a požehñimen aveha pre mała.

⁴ Požehñimen ena o čhave, so tutar ulona, požehñimen ela o ulipen tira phuvatar, o gurunñora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

⁵ Požehñimen ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

⁶ Požehñimen aveha, sar džaha andre, a požehñimen aveha, sar džaha avri.

⁷ O RAJ zñičinela tumare ñeprijateľen, sar pre tumende avena. Jekhe dromeha pre tumende avena, ale ehta dromenca anglal tumende rozdenašena.

⁸ O RAJ prikazinela, hoj te aven požehñimen tumare chabeneskre skladi the savoro, sostar pes chudena tumare vasta. Požehñinela tumen andre phuv, so tumen del.

⁹ Te dolikereha o prikazañja le RAJESKRE, tire Devleskre, a te phireha pal leskre droma, kerela tutar peskro sveto narodos, avke sar la veraha diña lav. ¹⁰ Palis savore narodi pre phuv dikhena, hoj tu sal vičimen pal o nav le RAJESKRO, a darana pes tutar. ¹¹ O RAJ tumen dela but lačhipen - požehñimen ena o čhave, so tumenge ulona, o ulipen tumara phuvatar the o gurunñora tumare dobitkostar andre odi phuv, so phenda la veraha tumare dadenge.

¹² Otkerela tumenge peskre ñeboskre skladi, hoj te bičhavel o brišind, kana kempel, a požehñinela savore tumare buča. Tu deha kečeñ avre naroden, ale tu na mušineha te lel kečeñ ñikastar. ¹³ O RAJ tutar kerela šero a na chvostos, aveha furt upre a šoha na aveha tele, te čačes šuneha savore prikazañja le RAJESKRE, tire Devleskre, so tuke adadžives dav, a dživeha pal lende. ¹⁴ Ma visar tut añi pre jekh sera añi pre aver ole lavendar, so tuke adadžives prikazinav, hoj te na džas pal aver devla a te na služines lenge.“

O prekošibena

¹⁵ „Ale te na šuneha le RAJES, tire Devles, te na dolikereha leskre prikazañja, so tuke adadžives dav, a na dživeha pal lende, avena pre tute savore kala prekošibena:

¹⁶ Prekošlo aveha andro foros a prekošlo aveha pre mała.

¹⁷ Prekošlo ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

¹⁸ Prekošle ena o čhave, so tuke ulona, prekošlo ela o ulipen tira phuvatar, o gurunñora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

¹⁹ Prekošlo aveha, sar džaha andre, a prekošlo aveha, sar džaha avri.

²⁰ O RAJ pre tumende bičhavela o prekošiben, e dar the e bibach andre savoreste, so kerena a sostar pes chudena tumare vasta, dži akor, medik tumen na khosela tele pal e phuv a medik tumen na zñičinela vaš tumare nalače skutki, bo les omuklan. ²¹ O RAJ pre tumende domukela o meribnaskro nasvaliben, medik na merena avri andre odi phuv, so džan te zalel. ²² O RAJ tumen marelala le nasvalibenenca, hoj šuvlona a ela tumen bare horučki; mukela pre tumende baro tačipen the šukiben; dela plešna pro ulipen, hoj les te zñičinel. Kada pes tumenge ačhela, medik na merena avri. ²³ Andral o ñebos na dela ñisavo brišind a tumari phuv ela ajsi zoralis sar trast. ²⁴ O RAJ na dela pre phuv brišind, ale pošis the prachos, so pre tumende andral o ñebos avela dži akor, medik na avena zñičimen.

²⁵ O RAJ domukela, hoj upral tumende te zviřazinen tumare ñeprijateľa. Jekhe dromeha avena pre lende, ale ehta dromenca anglal lende rozdenašena. Sar dikhena aver narodi pre phuv, so pes tumenca ačhila, igen pes darana. ²⁶ Tumare mule řeli chana o ñeboskre čirikle the o džviri la phuvakre a ñiko len pašal na tradela avri. ²⁷ O RAJ pre tumende bičhavela o vredi, ajse sar andro Egipt. Ela tumen ger pal cala tumare řeli a chandžola tumen, ale na sastona olear avri. ²⁸ O RAJ kerela, hoj te na aven paš e godi; kerela, hoj te aven kore the diline. ²⁹ Dživese hmatinena avke sar o kore manuša andro kalipen, so našti arakhen o drom. Na džala tumenge avri

mištes nič, so kerena; aver tumen furt trapinena a občorarena tumen; niko tumenge na pomožinela.

³⁰ Aveha mangado la džuvľaha, ale aver dženo pašľola laha; ačhaveha o kher, ale na bešeha andre; sadzineha e viňica, ale na chaha latar o ulipen. ³¹ Angle tire jakha tuke murdarena la gurunňa, ale o mas latar na chaha; angle tire jakha tuke čorena le somaris, ale na dena tuke les pale. O ňeprijateľa tuke čorena o stados, ale na ela niko, ko tuke pomožindahas. ³² Dikheha pre oda, sar aver narodos lel tire čhaven the čhajen otrokenge. Užareha pre lende sako džives, ale nič oleha našti kereha. ³³ O manuša, saven na prindžarehas, chana o ulipen tira bučakro a tut na ela nič, ča igen baro pharipen calo dživipen. ³⁴ Ačheha dilino olestar, so dikheha pašal tute. ³⁵ O RAJ tut marela le vredenca pro khoča the pro pindre, le petendar dži o šero, ale našti olestar sasťoha avri.

³⁶ O RAJ lidžala tut the tumare kralis andre cudzo phuv, kaj angloda na dživenas tumen aňi tumare phure dada. Ode služinena le kaštune the barune devlenge. ³⁷ O manuša andre ola phuva, kaj tumen tradela avri o RAJ, predarana olestar, so pes tumenge ačhila; avena lenge pre vistraha a on tumendar asana.

³⁸ Sadzineha but semenos pre maľa, ale frima ulipen skideha, bo oda chana o maľakre grajora. ³⁹ Sadzineha o viňici a starinena tut pal lende, ale e mol lendar na pijeha aňi na skideha upre o hroznos, bo e viňica chana o kirme. ⁴⁰ O olivova stromi barola vřadzik pre phuv, ale lengre olejoha tut na pomazineha, bo o olivi sig perena tele. ⁴¹ Ela tut čhave the čhaja, ale našavena len, bo ena zaile. ⁴² Pre savore tumare stromi the pro maľi ena o maľakre grajora.

⁴³ O cudzincos, savo bešel mařkar tute, ela furt barvaleder the zoraleder, ale tu aveha čoreder a našaveha e zor. ⁴⁴ Ov tut dela kečeň, ale tu les na. Ov ela o šero a tu aveha o chvostos.

⁴⁵ Avena pre tumende savore kala prekořibena a ena tumenca, medik tumen na zňičinela, bo na řundān le RAJES, tumare Devles, a na dolikerđan o zakoni the prikazaňja, so tumenge diňa. ⁴⁶ Ena pre tumende the pre tumare potomki pro furt sar znameňje the vistraha. ⁴⁷ Vařoda, hoj na služinenas cale jileha the radiřagoha le RAJESKE, tumare Devleske, sar tumen sas savoro, ⁴⁸ služinena bokhale the smedna tumare ňeprijateľenge, saven pre tumende bičhavela o RAJ. Avena čore a na ela tumen, so te urel. O RAJ kerela, hoj te cerpinen tel e phari buči*, medik tumen na zňičinela.

⁴⁹ O RAJ pre tumende anela le narodos pal o agor la phuvakro; sar orlos priľecinela oda narodos a na ačaluveha leskri čhib. ⁵⁰ Oda narodos ela bijileskro a na sajinela aňi le phure manuřen aňi le cikne čhavoren. ⁵¹ Chala tumaro dobitkos the tumaro ulipen, medik tumen na zňičinela. Na mukela tumenge aňi zrnos, aňi mol, aňi olejos, aňi gurunňen, aňi bakren, medik na merena bokhatar. ⁵² Džala pre dojekh foros andre tumari phuv, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. Rozačhavela pes pašal savore fori, medik lenge na perena tele o bare the zorale muri, pre save tumen mukenas.

⁵³ Sar tumare ňeprijateľa ena rozačhade pašal tumare fori, tumen avena ajse bokhale, hoj chana oda so tumendar ulila - o mas tumare čhavengro the tumare čhajengro, saven tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ⁵⁴⁻⁵⁵ Mek the o nekkovleder a nekrajikaneder muřš mařkar tumende chala peskre čhavengro mas a ela ajso skupo, hoj na dela te chal aňi peskre phrales aňi peskra romňa, sava kamel, aňi peskre čhaven, so leske mek ačhena te dživel. Na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o ňeprijateľis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori. ⁵⁶ Mek the odi nekcitľiveder the nekkiňešneder džuvľi mařkar tumende, so sas ajsi citľivo the kiňešno, hoj aňi o pindro na muřinelas te thovel pre phuv, ela ajsi skupo ke

* **28:48** 28,48 E hebrejiko čhib: thovela tumenge o trastuno jarmos pre meň

peskro rom, saves kamel, ko čhavo, abo ke čhaj, ⁵⁷ hoj chala počoral peskre čhavores, savo lake mekča ulola, a the e poscilka – a na dela len nič olestar te chal. Bo na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o nepřijatělís phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori.

⁵⁸ Te na dolikerena a na dživena pal kala lava, so hine pisimen andre kada zvitkos, a te na darana kale slavne the užasne navestar, le RAJESKRE, tumare Devleskre, navestar, ⁵⁹ o RAJ pre tumende the pre tumare potomki domukela bare rani, bare pohromi, so likerena but, the meribnaskre nasvalibena, so pes na dena te sastarel avri. ⁶⁰ Anela pre tumende pale o nasvalibena, so predžidilán andro Egipt a ačhena pre tumende furt. ⁶¹ O RAJ pre tumende bičhavela všelijaka nasvalibena the pohromi, pal save pes aňi na pisinel andre kada zvitkos le zakonoskro, medik tumen na zničinel. ⁶² Ačhena igen frima, kajte sanas ajci sar o čercheňa pro ňebos, bo na šunen. ⁶³ Avke sar radisaľolas o RAJ, sar tumenge kerelas o lačhipen a rozmnožinelas tumen, avke akana radisaľola, sar tumen zničinel a murdarela avri. Avena avricirdle andral e phuv, so džan te zalel.

⁶⁴ Akor tumen o RAJ roztradel maškar savore narodi pre phuv, jekhe agorestar dži pre aver. Ode služinena le kaštune the le barune devlence, saven na prindžarenas tumen aňi tumare dada. ⁶⁵ Ale aňi maškar ola narodi tumen na ela smirom, aňi tumare pindre peske na arakhena than te odpočovinel. O RAJ tumen dela o pharipen andro jilo, o strapimen jakha the e duša bi e nađej. ⁶⁶ Tumaro dživipen figinela ča pro bal; rat-džives dživena andre bari dar, hoj našavena o dživipen. ⁶⁷ Vaš odi dar andre tumare jile the vaš oda, so dikhena pro jakha, tosara phenena: ‚Te imar ulahas rat!‘ a rači phenena: ‚Te imar ulahas tosara!‘ ⁶⁸ O RAJ tumen bičhavela pale andro Egipt pro lođi, kajte phendom, hoj imar ode na džana. Ode tumen korkore bikenena tumare nepřijatělenge sar o otroka, ale ňiko tumen na cinela.“

⁶⁹ Kala hine o lava la zmluvakre, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te phandel le Izraelitenca andro Moab, mek paš odi zmluva, so lenca phandľa pro verchos Choreb.

29

O RAJ pale phandel e zmluva le Izraelitenca

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phendă:

„Tumen pre tumare jakha dikhlán savoro, so kerďa o RAJ, tumaro Del, andro Egipt le Faraonoske, savore Egiptanenge the caľa lengra phuvake.

² Dikhlan ola bare rani, ola zazraki the ola phare skuški, so kerďa o RAJ andro Egipt. ³ Ale dži adadžives tumen o RAJ na diňa jilo, so achalol, aňi jakha, so dikhen, aňi kana, so šunen. ⁴ Sar tumen lidžavas saranda (40) berš pal e pušta, na čhingerisalile pre tumende o gada aňi o sandalki pre tumare pindre. ⁵ Na chanas maro a na pijenas mol aňi aver pijiben, ale o RAJ tumen delas o chaben, hoj te prindžaren, hoj ov hino RAJ, tumaro Del*.

⁶ Sar avlam pre kada than, mukľa pes pre amende pro mariben o chešboňiko kralis Sichon the o bašañiko kralis Og, ale amen upral lende zvitazindam. ⁷ Zailam lengri phuv a diňam la andro đedictvos le kmeňoske Ruben, le kmeňoske Gad the le jepaš kmeňoske Menaše.

⁸ Dolikeren o lava kala zmluvakre a dživen pal oda, hoj tumenge te avel avri savoro, so kerena. ⁹ Tumen savoredžene ačhen adadžives anglo RAJ, angle tumaro Del: tumare vodci the o uradňika, savore murša le Izraeloskre, ¹⁰ tumare čhave, tumare romňija a the o cudzinci, save bešen maškar tumende, save tumenge čhingeren o

* 29:5 29,5 E hebrejiko čhib: me som o RAJ, tumaro Del

kašta a hordinen o pañi. ¹¹ Tumen kade akana ačhen vašoda, hoj le RAJEHA, tumare Devleha, te aven andre zmluva, so adadžives tumenca phandel la veraha. ¹² O RAJ tumen pale ačhavela sar peskre manušen a ov ela tumaro Del, sar diña lav a iľa vera tumare dadenge: le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. ¹³ Ale kadi zmluva na phandel la veraha ča tumenca, ¹⁴ so adadžives ačhen anglo RAJ, angle amaro Del, ale the olenca, ko kade adadžives amenca nane.

¹⁵ Tumen džanen, sar bešahas andro Egipt a sar predžahas o phuva avre narodengre. ¹⁶ Dikhlan ode lengre džungale veci the lengre kaštune, barune, somnakune the rupune modlen. ¹⁷ Dodikhen pre oda, hoj maškar tumende te na el ñisavo murš añi džuvli añi famelija añi kmeños, so pes visarel le RAJESTAR, tumare Devlestar, avke, hoj džal te služinel le devlenge andral ola narodi. Te na el maškar tumende ajso koreñis, so anel o jedos the o kirkiben.

¹⁸ Šaj pes ačhel, hoj vareko šunela kala lava pal o prekošiben, ale phenela peske: ‚Nič pes mange na ačhela. Dživava avke, sar kamav. Se jednakones doperela o švižo the o šuko stromos.‘ ¹⁹ Ajse muršeske o RAJ na kamela te odmukel, bo leskri cholí pre leste igen labola. O RAJ pre leste domukela savoro prekošiben, so hin pisimen andre kada zvitkos, a khosela tele leskro nav pal e phuv. ²⁰ O RAJ les kidela avri savore izraelike kmeñendar pre leskri skaza pal ola prekošibena la zmluvakre, so hine pisimen andro zvitkos kale zakonoskro.

²¹ Tumare potomki, save avena pal tumende, the o cudzinci, save avena dural andral aver phuv, dikhena kala pohromi the nasvalibena, save o RAJ bičhađa pre tumari phuv. ²² Čali phuv ela zlabardí la siraha a zaučhardí le loneha. Na sadzinela pes ode nič, na ulola ode nič añi ode na barola čar. Tumari phuv ela sar o fori Sodoma the Gomora, Adma the Cebojim, save o RAJ zničinda andre peskri bari cholí. ²³ Akor savore narodi phučena: ‚Soske oda kerđa o RAJ kala phuvake? Soske kadi bari cholí?‘

²⁴ Aver odphenena: ‚Vašoda, bo na dolíkerde e zmluva le RAJESKRI, le Devleskri lengre dadengri – e zmluva, so lenca phandla akor, sar len iľa avri andral o Egipt. ²⁵ Visarde pes het le RAJESTAR a gele te služinel a te bandol avre devlenge, saven na prindžarenas a saven lenge zakazinda te lašarel. ²⁶ Vašoda o RAJ cholisalíla pre kadi phuv a domukla pre late savore prekošibena, so hine pisimen andre kada zvitkos. ²⁷ O RAJ igen cholisalíla a andre peskri bari cholí len cirdña avri andral lengri phuv a tradla len avri andre aver phuv, kaj hine dži adadžives.‘

²⁸ O garude veci hine le RAJESKRE, amare Devleskre, ale o zjavimen veci hine amare the amare čhavengre pro furt, hoj te dolíkeras savore lava kale zakonoskre.“

30

Te pes o Izraeliti visarena pale ko RAJ

¹ „Sar pre tumende avena savore kala požehnañja the prekošibena, pal save tumenge phendom, a te tumenge len lena andro jilo, sar dživena maškar o narodi, kaj tumen tradela avri o RAJ, tumaro Del, ² a te tumen the tumare potomki avena pale ko RAJ, ke tumaro Del, a te cale jileha the čala dušaha dolíkerena leskre prikazi, so adadžives tumenge dav, ³ akor o RAJ, tumaro Del, anela pale tumare zaile manušen a ela ke tumende jileskro. Skidela tumen upre andral savore narodi, kaj tumen tradla avri. ⁴ Kajte ulanas avritradle dži pre aver agor la phuvake, o RAJ, tumaro Del, tumen odarik skidela upre a anela pale. ⁵ Anela tumen andre odi phuv, so zaile tumare dada. Tumen la zalena a ov tumenge presikavela o lačhipen a kerela tumendar buter, sar sas tumare dada. ⁶ O RAJ, tumaro Del, obrezinela tumare jile the o jile tumare potomkengre, hoj les te kamen cale jileha the čala dušaha a avke te dživen.“

⁷ Akor o RAJ domukela ola prekošibena pre tumare nepřijaťela, save tumen našti avri ačhen a džan pre tumende. ⁸ Palis tumen pale šunena le RAJES a dolikerena savore leskre prikazaňja, so tumenge adadžives dav. ⁹ O RAJ, tumaro Del, igen požehňinela savoro, so kerena tumare vastenca. Požehňimen ena o čhave, so tumenge ulona, požehňimen ela o ulipen tumara phuvakro, o gurumňora tumare dobitkostar the o bakrore tumare stadostar. Le RAJES tumendar ela pale o radišagos a kerela, hoj tumenge te avel savoro avri, avke sar les sas radišagos tumare dadendar, ¹⁰ te les šunena a te dolikerena leskre prikazaňja the o lava, so hin pisimen andre kada zvitkos le zakonoskro, a te tumen visarena ko RAJ, tumaro Del, cale jileha the cala dušaha.“

Te kidel peske avri o dživipen abo o meriben

¹¹ „Kada prikazis, so tumenge adadžives dav, nane phares te achalol aňi te šunel. ¹² Nane dži andro űebos, hoj te phučen: ‚Ko džala upre andro űebos te anel les tele a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?‘ ¹³ Nane aňi dži pre oki sera le moroskri, hoj te phučen: ‚Ko predžala o moros, hoj les te anel a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?‘ ¹⁴ Se oda lav hino igen pašes, hino andre tumare muja the andre tumare jile, hoj les te dolikeren.

¹⁵ Šunen! Adadžives tumenge šaj kiden avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o lačhipen abo o nalačhipen. ¹⁶ Te dolikerena o prikazaňja le RAJESKRE, tumare Devleskre, so tumenge adadžives dav, te les kamena a te šunena a dolikerena savore leskre zakoni, akor dživena a ačhela tumendar baro narodos. A o RAJ, tumaro Del, tumen požehňinela andre phuv, savi džan te zalel.

¹⁷ Ale te tumen andro jile visarena a te na šunena, te tumen dena varekaske te odcirdel, te lašarena avre devlen a te lenge služinena, ¹⁸ akor tumenge adadžives phenav, hoj avena zničimen. Na dživena but andre odi phuv, savi džan te zalel, sar predžana prekal o Jordan.

¹⁹ Adadžives mange vičinav o űebos the e phuv sar švedken, hoj tumenge diňom te kidel peske avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o požehnaňje abo o prekošiben. Vašoda tumenge kiden avri o dživipen, hoj tumen the tumare potomki te dživen. ²⁰ Kamen le RAJES, tumare Devles, šunen leskro hangos a likerem tumen lestar, bo o RAJ hino tumaro dživipen a dela tumen but berša andre phuv, pal savi diňa lav la veraha tumare daden le Abraham, le Izak the le Jakob.“

31

O Jozua ačhado vodcaske pal o Mojžiš

¹ Palis o Mojžiš gela a phenda kala lava savore Izraelitenge. ² Phenda lenge: „Adadžives mange hin šel the biš (120) berš. Imar našti avav tumaro vodcas a o RAJ mange phenda, hoj na predžava prekal o Jordan. ³ O RAJ, tumaro Del, džala anglal tumende. Zničinela kale naroden angle tumende a tumen zalena lengri phuv. O Jozua predžala prekal o Jordan anglal tumende, avke sar phenda o RAJ. ⁴ O RAJ lenca kerela avke, sar kerda le amorejike kralenca le Sichonoħa the le Ogoħa, saven zničinda lengre phuvenca. ⁵ Dela tumenge upral lende te zviťazinel a tumen lenca mušinen te kerel pal oda prikazis, so tumen diňom. ⁶ Aven zorale, ma daran tumen lendar a ma izdran, bo o RAJ, tumaro Del, korkoro džal tumenca. Na omukela tumen a na džala tumendar het.“

⁷ O Mojžiš vičinda le Jozuas a anglal savore Izraeliti leske phenda: „Av zoralo a ma dara tut, bo tu lidžaha kale manušen andre phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha lengre phure daden. Tu lenge la deha andro đedictvos. ⁸ O RAJ korkoro džala anglal tu a ela tuha. Na omukela tut a na džala tutar het. Ma dara tut aňi ma izdra.“

Te genel pes o zakonos sako eftato berš

⁹ Avke o Mojžiš pisinda kada zakonos le Devleskro a diña les le levitske rašajenge, save lidžanas e archa le RAJESKRA zmluvakri, the savore izraelike vodcenge. ¹⁰ O Mojžiš lenge prikazinda: „Pregenen kada zakonos sako eftato berš, pro koñec ole beršeskro, sar ela o inepos le Stankengro, andre oda berš, so hin dino pre oda, hoj pes te odmukel o kečeñiben. ¹¹ Pregenena les, hoj les te šunen savore manuša andral o Izrael, sar pes avena te sikavel anglo RAJ, angle peskro Del, pre oda than, so peske kidela avri. ¹² Zvičinen savore manušen – le muršen, le romñijen, le čhaven the le cudzincen, save bešen andre tumare fori –, hoj te šunen a te siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, a hoj te dolikeren pačivalones leskre prikazañja the zakoni. ¹³ The lengre čhave, save oda zakonos na prindžarenas, mi šunen a mi siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, medik dživena andre phuv, so zalena, sar predžana prekal o Jordan.“

Le Devleskre posledna prikazi le Mojžišoske

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dikh, imar avel tiro časos te džal het pal kadi phuv. Vičin le Jozuas a aven andro Svetostankos, hoj les te ačhavav vodcaske.“ Avke o Mojžiš the o Jozua gele andro Svetostankos. ¹⁵ A ode pes lenge sikađa o RAJ andre chmarakro slupos, so ačhelas paš o vudar le Svetostankoskro.

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Tu mereha a džaha paš tire phure dada, ale kala manuša na ena pačivale a na dolikerena e zmluva, so lenca phandl'om. Visarena pes mandar a lašarena le devlen andral odi phuv, kaj džan. ¹⁷ Andre oda džives pre lende cholisaľuvava, omukava len a garuvava angle lende miro muj. Ena zničimen, bo pre lende avena but pohromi the pharipena. Palis peske phenena: ‚Kala pohromi pre amende avle, bo maškar amende nane amaro Del.‘ ¹⁸ Andre oda džives lenge garuvava miro muj vaš oda savoro nalačhipen, so kerde, sar chudle te lašarel avre devlen.

¹⁹ Akana tumenge pisinen andre kadi gili. Sikav la le Izraeliten te gilavel a thov la andre lengre muja, hoj mange te avel kadi gili sar svedctvos pre lende. ²⁰ Lidžava len andre odi phuv, kaj čulal o thud the o medos, pal savi la veraha diñom lav lengre daden. Ode chana, a sar imar čalona a thulona, visarena pes mandar het a lašarena avre devlen; odčhivena man a prephagena miri zmluva. ²¹ Sar avena pro Izraeliti savore kala pohromi the pharipena, kadi gili ela sar švedkos pre lende, bo na našlola andral o muja lengre potomkengre. Džanav, so gondolinen a so kamen adadžives te kerel, mek angloda, sar len lidžava andre odi phuv, pal savi len diñom lav la veraha.“

²² Mek andre oda džives pisinda o Mojžiš kadi gili a sikađa la te gilavel le Izraeliten.

²³ O RAJ prikazinda le Jozuaske, le Nunoskre čhaske: „Av zoralo a ma dara tut ñisostar, bo le Izraeliten aneha andre phuv, pal savi len diñom lav, a me avava tuha!“

²⁴ Sar o Mojžiš pisinda savore lava kale zakonoskre andro zvitkos, ²⁵ prikazinda le Levitenge, save lidžan e archa le RAJESKRA zmluvakri: ²⁶ „Len kada zvitkos le zakonoskro a thoven les paš e archa le RAJESKRA, tumare Devleskra, zmluvakri, hoj ode te el sar švedkos pre tumende. ²⁷ Bo džanav mištes, hoj tumen na kamen te šunel a vzburinen tumen. Te tumen imar akana vzburinen le RAJESKE, sar mek dživav a som maškar tumende; so ela akor, sar merava! ²⁸ Anen angle mande savore kmeñengre vodcen the tumare spravcen. Kamav angle lende te vakerel kala lava, hoj pre lende sar švedken te vičínav o ñebos the e phuv. ²⁹ Bo džanav, hoj tumen pal miro meriben kerena o nalače veci a džana le dromestar, pal savo tumenge prikazindom te džal. A pal varesavo časos pre tumende avela e pohroma, bo kerena oda, so hin nalačo andro jakha le RAJESKRE, a avke les cholarena.“

³⁰ A o Mojžiš savore lava kala gilakre phenda savore Izraelitenge.

32

Le Mojžišoskri giļi

- 1 „Šun, ņebona, so vakerava;
šun, phuvije, o lava andral miro muj.
- 2 Mi perel miro sikaviben sar o brišind,
miro vakeriben mi čulal sar e rosa,
sar o cicho brišind pre nevi čar,
sar o kapki pro terne rastlini.
- 3 Me vakerav pal o nav le RAJESKRO;
bararen amare Devles!
- 4 Ov hino e Skala, leskri buči hiņi dokonalo.
Savore leskre droma hine čače.
O Del hino pačivalo, na kerel nič namištes,
hino čačipnaskro the lačo.
- 5 Ale leskre čhave nane verna, visarde pes lestar,
o pokoleņje binošno the previsardo.
- 6 Kada den pale le RAJESKE,
manušale diline the nagodaŕaver?
Nane ov tumaro Dad, tumaro Stvoritelis,
savo tumendar kerda zoralo narodos?
- 7 Leperen tumenge pre ola čirlatune dživesa,
gondolinen pre ola berša, so sas varekana.
Phučen tumare dadendar a on tumenge phenena,
phučen tumare phurendar a on tumenge dena te džanel,
- 8 kana o Nekkbarerder RAJ rozdelinelas le narodenge
e phuv andro dedictvos
a diņa savore manušen than, kaj te bešen,
pal oda, keci hin manuša*.
- 9 Ale le Jakoboskre potomken peske kidņa avri
sar peskre manušen.
- 10 Arakhļa len pre omukli phuv,
pre pušta, kaj nane nič.
Starinelas pes pal lende,
chraņinelas len sar e zreņica andre peskri jakh.
- 11 Sar o orlos chraņinel peskro hņizdos
a sikavel peskre ciknen te lecinel,
a sar rozcirdel o kridli, hoj len te zachudel pro dumo,
hoj te na peren,
- 12 avke the o RAJ korkoro lidžalas peskre manušen,
na pomožinda leske ņisavo aver del.
- 13 Andā len pre brehengri phuv,
delas len te chal oda, so barol pre maļa,
o medos andral o skali,
the olejos andral o olivova stromi, so baronas pre baruņi phuv.

* 32:8 32,8 E hebrejiko čhib: o čhave le Devleskre

- 14 Lengre gurumňa the kozi denas but thud;
sas len nekfeder bakre the kozi, gurumňa andral o Bašan;
chanas o nekfeder zrnos a pijenas e mol le hroznoskri.
- 15 O Ješurun† barvaliľa,
ale ačhiľa zoralejileskro,
thuliľa a čalarda pes avri.
Omukľa le Devles, peskre Stvoriteľis,
tele dikhľa e Skala, peskre zorale Spasiteľis.
- 16 Le avre devlenca kerenas, hoj te žjarlinel;
peskre nalačhipnaha les cholarenas.
- 17 Na obetinas le Devleske, ale le demonenge
– le devlence, saven angloda na prindžarenas,
le neve devlence, savendar lengre dada na daranas.
- 18 Bisterde pre peskri Skala, savi len anda pro svetos;
omukle peskre Devles, savo len diňa o dživipen.
- 19 Sar oda o RAJ dikhľa, cholisalila
a odčhida pestar peskre čhaven the čhajen.
- 20 Phenda: ,Imar lenge na pomožinava;
dikhava, so pes lenca ačhela,
bo hine o previsardo pokoleňje,
o čhave, save nane verna.
- 21 Peskre modlenca man cholarde,
provokinas man peskre devlenca, so na mon nič,
vašoda the me len cholarava avre narodoha,
provokinava len le manušenca, so na mon nič.
- 22 Miri choli rozlabola sar jag
a džala tele dži pro than le mulengro;
chala e phuv the lakro ulipen,
zlabarela the o zakladi le verchengre.
- 23 Mukava pre lende e pohroma pal e pohroma
a livinava pre lende savore mire šipi.
- 24 Merena bokhatar
a murdalona la horučkatar the le meribnaskre nasvalibnastar.
Mukava pre lende le dzive džviren
the le jedovate sopen, so len danderena.
- 25 Avri lenge e šabľa lela le čhaven;
andro khera len ela bari dar;
o terne murša the o terne džuvľa merena,
aňi o cikne čhavore aňi o phure na predživena.
- 26 Phendom, hoj len rozčhivava
a ňiko peske pre lende na leperela,
27 ale daravas man olestar,
so phendehas tire ňeprijaťela:
„Oda amen zvíťazindam upral o Izrael,
o RAJ oda na kerďa.“ ‘
- 28 O Izrael hino narodos bi e godi,

---

† 32:15 32,15 Oda hin o Izrael.

nane les nisavo godaveripen.

29 Te ulahas godaver, achalilahas

a sprindžardahas, kaj džal lengro drom.

30 Sar šaj džal jekh neprijatelsko slugadiš pro ezeros le Izraeloskre?

Abo sar šaj zatraden duj džene lendar amare deš ezeren?

Ča te len omuklahas lengri Skala

a o RAJ len diňahas andre lengre vasta.

31 Lengri skala hiňi slabo, nane sar amari Skala,

the o neprijateľa oda šaj dikhen.

32 Lengre neprijateľa hine sar e Sodoma the sar e Gomora,

sar e viňica, so anel o kirko the jedovato hroznos.

33 Lengri mol hiňi jedos le sapestar.

34 O RAJ na bisterela, so o neprijateľa kerde;

ov užarel pre peskro časos, hoj len te marel.

35 Miri pomsta the miro trestos pes sikavela;

podžžala lenge o pindro.

Lengro džives la pohromakro hino pašes;

sig pre lende avel oda, so kamel te avel.

36 O RAJ zachraňinela peskre manušen,

peskre služobňikenge presikavela o jileskeriben,

sar dikhela, hoj na birinen,

a na ačhila ňiko, aňi otrokos aňi slobodno.

37 Phenela: ‚Kaj hine lengre devla?

Kaj hiňi e skala, pre savi pes mukenas?

38 Kaj hine o devla, so chanas le obetengro žiros

a pijenas o molakre obeti?

Akana mi aven a mi pomožinen tumenge,

mi en tumaro štitos!

39 Dikhen akana, hoj ča me korkoro som Del a aver nane.

Me dav o dživipen the o meriben, me dukhavav the sastarav.

Ňiko našti lel ňikas avri andral mire vasta.

40 Avke sar me som o džido Del,

hazdav ko ňeboš miro vast a lav vera:

41 Ostrarava miri blištaco šabla

a sudzinava laha;

pomstínava man mire neprijateľenge

a potrestínava olen, ko man našti avri ačhen.

42 Mire šipi mačona le ratestar,

ole džženengre ratestar, ko sas murdarde the zaile;

miri šabla chala o mas

a odčhinela o šere lengre vodcenge.‘

43 Tumen narodale, radisaľon leskre manušenca,

se o RAJ pomstínela o rat peskre služobňikengro,

počinela pale le neprijateľenge

a peskri phuv the manušen obžžarela le binostar.“

44 Palis o Mojžiš le Jozuaha, le Nunoskre čhaha, avľa anglo manuša a phenda lenge o lava kala gilakre.

O Del vakereľ pal o meriben le Mojžišoskro

⁴⁵ Sar o Mojžiš dovakerďa savore kala lava le Izraelitenge, ⁴⁶ phendā: „Len tumenge andro jilo savore kala lava, savenca tumenge adadžives dovakerav, a prikazinen len tumare čhavage, hoj len te dolikeren a te dživen pal lende. ⁴⁷ Kala lava nane ča ajse chocsave lava – hine tumaro dživipen! Te len šunena, dživena but andre odi phuv, so džan te zalel, sar predžana prekal o paňi Jordan.“

⁴⁸ Mek andre oda džives phendā o RAJ le Mojžišoske: ⁴⁹ „Dža andro verchi Abarim a dža upre pro verchos Nebo andre phuv Moab, khatar dičhol o Jericho, a dikh e phuv Kanaan, so dav le Izraelitenge, hoj te el lengri. ⁵⁰ Pre oda verchos mereha a džaha paš tire phure dada, avke sar muľa tiro phral o Aron pro verchos Hor a geľa paš peskre phure dada, ⁵¹ bo mange na sanas pačivale anglal o Izraeliti paš o paňi Meriba paš o Kadeš pre pušťa Sin. Vašoda, hoj man na diňan pačiv anglal o Izraeliti sar Svetes, ⁵² na džaha andre odi phuv, so dav le Izraeliten, ale dikheha la ča dural.“

33

O Mojžiš žehňinel le Izraelitenge

¹ Kada hin o požehnaňje, saveha o Mojžiš, le Devleskro murš, požehňinda le Izraeliten anglal peskro meriben:

² „O RAJ avľa pal o verchos Sinaj,
zažjarinda lenge andral o Seir,
švicinda le verchostar Paran.
Avľa peskre svete ezera ezerenca
a pal leskri čači sera labolas e jag.

³ O RAJ kamel peskre manušen
a savore sveta hine andre leskre vasta.
Bandon tele angle leskre pindre
a prilen leskre lava.

⁴ O Mojžiš amenge diňa o zakonos,
o đedictvos prekal o zhromažđeňje le Jakoboskro.

⁵ O RAJ ačhiľa kraliske upral o Ješurun*,
sar pes zgele leskre vodci the o kmeňi.“

⁶ Pal o kmeňos Ruben o Mojžiš phendā:
„Mi dživel o Ruben, te na merel avri,
ale mi aven leskre manuša frima.“

⁷ Pal o kmeňos Juda phendā:
„RAJEJA! Šun avri o mangipen le Judaskro,
an les pale paš okla kmeňi.
Zoraľar les andro mariben, RAJEJA,
pomožin leske leskre nepřijaťelēnca!“

⁸ Pal o kmeňos Levi phendā:
„RAJEJA, sikav tiri voľa prekal o losi Urim the Tumim
tire pačivale služobňikoske;
tu les skušinehas paš e Massa
a kerehas tut ľeha paš o paňi Meriba.

⁹ Sikadā tuke bareder pačiv
sar peskre dadeske the peskra dake,

* 33:5 33,5 Oda hin o Izrael.

bareder pačiv
sar peskre phralenge abo peskre čhavenge.

Šunelas tire prikazi,
dolikerelas tiri zmluva.

10 Tire manušen sikavela,
hoj te dolikeren tiro zakonos;
pre tiro oltaris anela o obeti.

11 RAJEJA, de les zor
a mi avel tuke pre dzeka leskri buči!

Zničin leskre nepřijatelen,
hoj imar pale te na ušten!“

12 Pal o kmeños Benjamin phendá:

„Kada hin o kmeños, saves o RAJ kamel a chrañinel;
stražinel les calo džives,
bešel maškar leskre brehi.“

13 Pal o kmeños Jozef phendá:

„Mi požehñinel o RAJ leskri phuv
la rosaha andral o ñebos upral
the le pañeha andral e phuv telal,
14 le nekfeder ulipnaha le khamestar,
le barvale plodenca čhon pre čhoneste;
15 mi el lengre phurikane verchi zaučharde
le neklačheder ovocenca.
16 Mi pherdžarel pes leskri phuv savoreha, so hin lačo;
mi el požehñimen le lačhipnaha le RAJESTAR,
savo vakerđa andral o jagalo krakos.
Mi bešel kada požehnañje pro šero le Jozefoskro,
pro vodcas maškar peskre phrala.

17 O Jozef andre peskro šukariben hino ajsa sar o ešebno bikos,
hin les rohi sar le dzive bivolos.

Ola rohi hine o ezera manuša andro Menaše
a o deš ezera andro Efrajim;

lenca predžubanela le naroden
a ispidela len dži pro agor la phuvakro.“

18 Pal o kmeños Zebulun phendá:

„Radisaľuv, Zebulunona, pre tire droma;
radisaľuv, Jisacharona, andre tire stani!

19 Le manušen zvičinenena pro verchos,
ode anena o čačipnaskre obeti.

O barvalipen len ela andral o moros
a o pokladi kidena avri telal e pošiči.“

20 Pal o kmeños Gad phendá:

„Mi el lašardo o RAJ, savo kerđa bareder leskri phuv.
O Gad užarel sar o ľevos,
hoj te odčhinel o vast abo o šero.

21 Ile peske nekfeder than la phuvatar;
čhudle o kotor le vodcengro.

Dolikerenas o prikazi the o zakoni le RAJESKRE,

sar sas zgele o vodci le Izraeloskre.“

²² Pal o kmeňos Dan phenda:

„O Dan hino sar o terno levos,
savo chučel andral o Bašan.“

²³ Pal o kmeňos Naftali phenda:

„O Naftali pes čalarel le RAJESKRE lačhipnaha,
le RAJESKRO požehnaňje hino barvales pre leste.
Ov zalel e phuv pro juhos le morostar†.“

²⁴ Pal o kmeňos Ašer phenda:

„Mi el požehňimen o Ašer buter okle kmeňendar,
mi el les nekbuter pačiv le phralendar!
Mi el les ajci olivovo olejos, hoj peske andre šaj močinel o pindre!

²⁵ Leskre fori mi en chraňimen le trastune branenca;
mi dživel furt andro smirom.“

²⁶ „Nane ňiko ajso sar o Del le Ješurunoskro:

Pal o ňebos sidarel, hoj tuke te pomožinel,
pro chmari pes lidžal andre peskri slava.

²⁷ O Del, so dživel pro furt, hin tiro than pro garudipen
a likerel tut pre peskre večna vasta.

Tradela tutar tire ňeprijaťelen
a phenela tuke, hoj len te zničines.

²⁸ Le Jakoboskre potomki dživen andro smirom
andre phuv, kaj hin pherdo zrnos the mol,
kaj e rosa andral o ňebos zaučharel e phuv.

²⁹ Bachtalo sal, Izraelona!

Ko hin ajso, sar sal tu –
o narodos zachraňimen le RAJESTAR?

Ov hino tiro štitos, so tut chraňinela;
tiri slavno šabla, so tuke dela te zvíťazinel.

Tire ňeprijaťela pes angle tute pokorinena,
ale tu lenge uštareha pre meň.“

34

Le Mojžišoskro meriben

¹ Palis o Mojžiš džalas andral e moabiko rovina upre pro verchos Nebo, dži pro verchos Pisga, khatar dičhol o Jericho. Odarik leske o RAJ sikađa cali phuv le Gileadostar dži o Dan, ² cali phuv le Naftaliskri, e phuv le Efrajimoskri, e phuv le Menašeskri the cali phuv le Judaskri dži paš o Stredozemno moros, ³ e pušta Negev, the e dolina le Coarostar dži paš o Jericho, le palmengro foros. ⁴ O RAJ leske phenda: „Kadi phuv hiňi odi, pal savi diňom lav la veraha le Abraham, le Izak the le Jakob, hoj la dava lengre potomkenge. Domuklom tuke, hoj la te dikhes, ale na džaha andre.“

⁵ Palis ode andro Moab o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, muľa, avke sar phenda o RAJ. ⁶ Sas parundo andre dolina paš o foros Bet-Peor andro Moab. Ale dži adadžives ňiko na džanel, kaj hino leskro hrobos. ⁷ Le Mojžišoske sas 120 berš, sar muľa. Leskri zor les na omukla a o jakha leske na slabisaľile. ⁸ O Izraeliti pal o Mojžiš pre moabiko

† 33:23 33,23 Oda hin o Galilejsko moros.

rovina rovenas tranda (30) džives, medik na pregeľa o roviben the o smutkos pal leste.

⁹ O Jozua, o čhavo le Nunoskro, sas igen godaver, bo o Mojžiš pre leste thoda o vasta. O Izraeliti les šunenenas a kerenas avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

¹⁰ Akorestar imar na sas andro Izrael ajsa prorokos sar o Mojžiš, saveha o RAJ vakerdahas muj-mujeha. ¹¹ Ńiko aver na kerda ajse zazraki the znameňja, save kerda andro Egipt ov, sar les o RAJ bičhada ko Faraonos, ke leskre služobňika the ke savore manuša. ¹² Ńisavo prorokos na kerda kajse bare the strašna zazraki, save kerda o Mojžiš anglo jakha cale Izraeloskre.

O Jozua

O prikazis te predžal prekal o Jordan

¹ Pal o meriben le Mojžišoskro, le RAJESKRE služobňikoskro, prevakerđa o RAJ ko Jozua, ko čhavo le Nunoskro, savo sas služobňikos le Mojžišoskro: ² „Miro služobňikos o Mojžiš muľa. Vašoda akana, ušti tu a predža prekal o Jordan, tu the savore kala manuša, andre odi phuv, savi dav le Izraelitenge. ³ Diňom tumenge dojekh than, pre savo uštarela tumaro pindro, avke sar oda phendom le Mojžišoske. ⁴ Calí phuv le Chetitanengri la južna puštatar dži ko verchi Libanon the le bare paňestar, so hino o Eufrat, dži ko Stredozemno moros pro zapados ela tumari phuv. ⁵ Ňiko anglal tu na obačhela, medik dživeha. Avava tuha, avke sar the le Mojžišoha. Na mukava tut aňi tut na omukava. ⁶ Av zoralo a ma dara tut Ňisostar! Tu lidžaha kale manušen, hoj te zalen peske andro dedictvos kadi phuv, pal savi diňom lav a ilom vera, hoj la dava tumare phure dadenge. ⁷ Ča av zoralo a ma dara tut Ňisostar! Liker tut pal o zakonos, so tuke diňa miro služobňikos o Mojžiš. Ma visar tut lestar aňi pre čači aňi pre baľogňi sera, hoj tuke te avel avri savoro, so kereha. ⁸ Ma preačh te genel kada zvitkos le zakonoskro pre tumare zhromažđeňja! Gondolin pal leste rat-džives, hoj te dolikeres savoro, so hin andre pisimen, bo ča akor tuke savoro avela avri a savoro kereha godaha. ⁹ Či tuke na phendom, hoj te aves zoralo the odvažno? Ma dara a ma podde tut! Bo o RAJ, tiro Del, ela tuha všadzík, kaj ča džaha.“

¹⁰ Avke o Jozua phendá le vodcenge upral o manuša: ¹¹ „Predžan prekal o taboris a phenen le manušenge: ‚PripraviŇen tumenge o chabena, bo trine dživesenca predžana prekal o Jordan andre odi phuv, hoj tumenge la te zalen. Bo odi phuv tumenge del o RAJ, tumaro Del, hoj te el tumari.‘ “

¹² O Jozua phendá le kmeňenge Ruben the Gad a the le jepaš kmeňoske Menaše: ¹³ „Ma bisteren pre oda, so tumenge prikazinda o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO: ‚O RAJ tumaro Del, tumen dela smirom oleha, hoj tumenge dela kadi phuv pro vichodos le Jordanostar.‘ ¹⁴ Tumare romňija, tumare čhavore the savore stadi ačhena kade andre phuv, so tumenge diňa o Mojžiš pro vichodos le Jordanostar. Ale savore tumare zorale murša, save hine pripravimen pro mariben, predžana prekal o Jordan anglal savore okla kmeňi a pomožinena lenge, ¹⁵ medik na zalena e phuv, so lenge dela o RAJ, o Del, a medik the len na anela andro smirom. Palis šaj džana pale andre tumari phuv pro vichodos le Jordanostar, so tumenge diňa o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO; ela tumari.“

¹⁶ On phende le Jozuaske: ‚Keraha savoro, so amenge prikazindaľ, a džaha všadzík ode, kaj amen bičhaveha. ¹⁷ Avke, sar šunahas le Mojžiš, šunaha the tut! Ča mi el tuha o Raj, tiro Del, avke sar sas le Mojžišoha. ¹⁸ Sako, ko na šunela oda, so tu prikazines – kajte so leske phendálas – a na kamela oda te kerel, merela. Ča av zoralo a ma dara tut Ňisostar!“

2

E Rachab the o špijona

¹ O Jozua, o čhavo le Nunoskro, bičhaďa počoral andral o Šitim duje špijonen andro Jericho a phendá lenge: „Džan a obdikhen e phuv the o Jericho.“ Avke odgele a gele andro kher ke Rachab, savi sas lubňi, a ačhile ode.

² Le kraliske andro Jericho phende: „De tuke pozoris, bo rači ade avle o Izraeliti, hoj te predikhen e phuv.“ ³ Akor diña o kralis te phenel la Rachabake: „An avri ole muršen, save avle ke tute a hine ke tu andro kher! Bo on avle te predikhel cali phuv!“

⁴ Ale e Rachab ole duje muršen garuđa. Phenda: „He, avle ke ma varesave murša, ale me na džanavas, khatar hine. ⁵ Sar zaračolas a e foroskri brana pes phandelas andre, gele het. Na džanav, kaj gele. Sidären pal lende, mek len šaj dochuden.“ ⁶ No oj len iła pro pados a ode len garuđa tel o lanos, so sas ode rozthodo. ⁷ Avke le kraliskre murša džanas pal lende le dromeha dži paš oda than, khatar pes predžal prekal o Jordan. Sar gele avri, takoj pal lende phandle andre o brani.

⁸ Sigeder, sar o špijona džanas te sovel, geła pal lende e Rachab pro pados ⁹ a phenda: „Me džanav, hoj o RAJ tumenge diña kadi phuv. Savoredžene kade tumendar predarandilam a našadam e odvaha. ¹⁰ Šundam, sar o RAJ anglal tumende šučarda avri o Lolo moros*, sar džanas avri andral o Egipt. Šundam the oda, so kerdan le duje amorejike kralenge pro vichodos le Jordanostar, le Sichonoske the le Ogoske, hoj len murdarđan savoreha, so len sas. ¹¹ Sar oda šundam, predarandilam tumendar a našadam e odvaha, bo o RAJ, tumaro Del, hino Del upre pro ņebos the tele pre phuv. ¹² Akana len vera anglo RAJ, hoj avke, sar me tumenge presikađom o jileskeriben, presikavena the tumen mira famelijake a dena man znameŋje, ¹³ hoj mire dades la daha, le phralen, le pheñen the lengre famelijen mukena te dživel a hoj amen zachrañinena le meribnastar!“

¹⁴ O murša lake phende: „Das tut lav: Amare džživipena vaš tumare džživipena! Te na phenena ņikaske, soske kade avlam, dolikeraha oda lav a presikavaha tumenge o jileskeriben, sar amenge o RAJ dela kadi phuv.“

¹⁵ Palis len mukla avri prekal oblaka le lanoha, bo lakro kher sas ačhado jekhetane le foroskre muroha. ¹⁶ Phenda lenge: „Džan pro brehi, hoj tumen le kraliskre murša te na arakhen. Garuven tumen ode trin džives, medik pes ola murša na visarena pale. Palis džan tumare dromeha.“

¹⁷ O špijona lake phende: „Dolikeraha e vera, so tut diñam, hoj mukaha tira famelija te dživel, ča te kerena kada: ¹⁸ Sar avaha andre kadi phuv, mušines te phandel loľi šparga pre oblaka, prekal savi amen muklal, a mušines kade te lel le dades, la da, le phralen the cala famelija. ¹⁹ Te vareko lendar omukela o kher a ela murdardo, ela korkoro vaš oda vinnovato a amen alestar avaha žuže, ale te vareko andro kher ela mardo, amen oda laha pre peste. ²⁰ A te varekaske pheneha avri, hoj soske kade avlam, akor odi vera amen imar na phandela.“

²¹ Oj odphenda: „Mi ačhel pes avke, sar phenda.“ Akor len premukla a on gele het. Palis phandla pre oblaka loľi šparga.

²² O špijona gele paš o brehi a ačhile ode trin džives, medik le kraliskre murša pes na visarde pale. Ola murša len rodenas všadzik, no na arakhle len. ²³ Palis kala duj špijona gele tele pal o brehi, pregele prekal o Jordan ko Jozua a phende leske avri savoro, so pes lenge ačhila. ²⁴ A phende leske: „O RAJ čačes diña kadi cali phuv andre amare vasta. Savore manuša amendar predarandile a našade e odvaha.“

3

O Izraeliti predžan prekal o Jordan

¹ O Jozua sig tosara uštila a geła savore Izraelitenca andral o Šitim paš o Jordan. Sigeder, sar pregele o pañi, ode presute. ² Pal o trin džives o vodci pregele prekal o taboris ³ a phende le manuŋenge: „Soča dikhena le rašajen, le Leviten, hoj lidžana e archa la zmluvakri, so hin le RAJESKRI, tumare Devleskri, džan pal lende, ⁴ hoj te

* **2:10** 2,10 E hebrejiko čhib: o Trstīnakro moros

džanen, save dromea kampil te džal, bo mek šoha angle oda na gelan ole dromea. Ale ma džan dži pašes paš e archa, aven latar dureder, vaj jekh kilometros!“

⁵ Paľis o Jozua phendā le manušenge: „Pošvecinen tumen, bo tajsa o RAJ kerela maškar tumende bare zazraki.“

⁶ O Jozua phendā le rašajenge: „Hazden e archa la zmluvakri a džan laha anglo manuša.“ Avke hazdle e archa a džanas anglal lende.

⁷ O RAJ phendā le Jozuaske: „Adadživesestar tut chudava te hazdel upre anglal savore Izraeliti, hoj te dikhen, hoj som tuha, avke sar somas the le Mojžišoha. ⁸ Phen le rašajenge, save lidžan e archa la zmluvakri: ‚Sar doavena pro agor le Jordanoskro, džan te ačhel andro paňi.‘ “

⁹ Paľis o Jozua phendā le Izraelitenge: „Aven a šunen o lava le RAJESKRE, tumare Devleskre. ¹⁰ Pal ada prindžarena, hoj hino maškar tumende o džido Del, savo čačes tradela anglal tumende le Kanaančanen, le Chetitanen, le Chivijen, le Perizejen, le Girgašejen, le Amorejčanen the le Jebusejen. ¹¹ Dikhen, o rašaja predžan anglal tumende prekal o Jordan le RAJESKRA zmluvakra archaha, savo hino Del caľa phuvakro. ¹² Akana tumenge kiden avri dešuduje (12) muršen, andral dojekh izraeliko kmeňos po jekhes. ¹³ Soča o rašaja thovena peskre pindre andro Jordan le RAJESKRA zmluvakra archaha, oda paňi zaačhela a o paňi, so avel upral, ačhela sar muros pre jekh than.“

¹⁴ O manuša pes mukle te džal het peskre taboristar, hoj te predžan o Jordan a o rašaja lidžanas e archa la zmluvakri angle lende. ¹⁵ O paňi andro Jordan sas ajso baro, hoj prečhorelas o brehi, bo sas časos, sar pes skidel upre o ulipen. Ale sar o rašaja, save lidžanas e archa zmluvakri, doavle paš o paňi a sar thode peskre pindre pro agor andro Jordan, ¹⁶ o paňi zaačhila. O paňi, so avelas upral, ačhila sar muros pre jekh than igen dur lendar, paš o gavoro Adam, so hino paš o Caretan. O paňi imar na džalas tele andro moros Araba, so hin o Londo moros*, a o manuša predžanas prekal o Jordan pašes paš o Jericho. ¹⁷ O rašaja, save lidžanas e archa le RAJESKRA zmluvakri, ačhenas le pindrenca pre šuki phuv maškar o Jordan, medik savore manuša na pregele. Avke savore Izraeliti pregele prekal e šuki phuv.

4

O dešuduj bara pro leperiben

¹ Sar savore manuša pregele prekal o Jordan, o RAJ phendā le Jozuaske: ² „Kiden tumenge avri dešuduje (12) muršen, andral dojekh kmeňos po jekhes. ³ Phen lenge, hoj peske te len dešuduj bara odarik, kaj ačhenas o rašaja le pindrenca maškar o Jordan. Prelidžan len a thoven len tele pre oda than, kaj presovena adi rat.“

⁴ Akor o Jozua ke peste vičinda ole dešuduje muršen le Izraelitendar, saven ačhađa andral dojekh kmeňos po jekhes, ⁵ a phendā lenge: „Džan angle archa le RAJESKRI, tumare Devleskri, dži maškaral andro Jordan. Sako tumendar mi lel jekh bar pro valos vaš dojekh izraeliko kmeňos. ⁶ Kala bara tumenge ena pro leperiben. Te tumendar jekhvar tumare čhave phučena, so hin prekal tumende kala bara, ⁷ odphenen lenge, hoj sar prelidžanas e archa le RAJESKRA zmluvakri prekal o Jordan, o paňi angle late zaačhila. O Izraeliti peske leperena pro furt kale barenca, hoj o paňi andro Jordan sas zaačhado.“

⁸ O Izraeliti kerde avke, sar lenge o Jozua phendā: gele dži maškaral andro Jordan a ile odarik dešuduj bara, jekh bar vaš dojekh izraeliko kmeňos, avke sar phendā o RAJ le Jozuaske. Ola bara ande andro taboris a ode len thode tele. ⁹ O Jozua diňa te

* **3:16** 3,16 Oda hin o Mulo moros.

ačhavel dešuduj aver bara maškar o Jordan pre oda than, kaj ačhenas le pindrenca o rašaja, save lidžanas e archa la zmluvakri. O bara hine ode dži adadžives.

¹⁰ O rašaja la archaha ačhenas maškar o Jordan, medik na sas dokerdo savoro, so o RAJ phenda prekal o Jozua le manušenge. Kada prikazis imar sigeder phenda o Mojžiš le Jozuaske. O manuša sidarenas te predžal pre aver sera. ¹¹ Sar pregele savore, pregele the o rašaja le RAJESKRA archaha a gele anglo manuša. ¹² O kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše sas pripravimen pro mariben a pregele anglo Izrael, avke sar lenge oda phenda o Mojžiš. ¹³ Ajse 40 000 murša pripravimen pro mariben, džanas anglo RAJ pro mali paš o Jericho.

¹⁴ Oda džives o RAJ hazdňa upre le Jozuas anglal calo Izrael. Pal calo leskro dživipen leske presikavenas ajsi bari pačiv sar the le Mojžišoske.

¹⁵ Palis o RAJ phenda le Jozuaske: ¹⁶ „Phen le rašajenge, save lidžan e archa la zmluvakri, hoj te aven avri andral o paňi Jordan.“

¹⁷ Akor o Jozua phenda le rašajenge: „Aven avri andral o Jordan!“

¹⁸ Sar o rašaja, save lidžanas e archa, avle avri andral o Jordan a uštarde le pindrenca pre šuki phuv, o paňi avľa pale pre peskro than. Sas pale ajsi baro, hoj prečhorelas o brehi.

¹⁹ Pro dešto džives andro ešebno čhon pregele o manuša o Jordan a kerde peske taboris paš o Gilgal vichodňe le Jerichostar. ²⁰ Ode o Jozua ačhađa ola dešuduj bara, so ile andral o Jordan. ²¹ A phenda le Izraelitenge: „Te tumendar jekhvar tumare čhave phučena, so hin prekal tumende kala bara, ²² odphenen lenge, hoj kadarik pregela o Izrael prekal o Jordan pal e šuki phuv. ²³ Bo o RAJ, tumaro Del, anglal tumende šučarđa avri o Jordan, medik na pregeljan, avke sar o RAJ tumaro Del kerđa le Lole moroha*, so anglal amende šučarđa avri, medik na pregeljan. ²⁴ Oda kerđa vašoda, hoj te džanen savore manuša pal cali phuv, savi bari hiňi le RAJESKRI zor, a hoj lestar te daran pro furt.“

5

O Jozua obrezinel le Izraeliten

¹ Sar šunde savore amorejika kraľa, save bešenas pro zapados pal o Jordan, the savore kanaaňika kraľa, save bešenas paš o moros, hoj o RAJ šučarđa avri o paňa le Jordanoskre, hoj o Izraeliti te predžan, predarandile lendar a našade e odvaha.

² Akor phenda o RAJ le Jozuaske: „Ker tuke barune čhura a pale obrezin le Izraeliten.“ ³ Avke o Jozua kerđa barune čhura a obrezinda le Izraeliten paš o brehos Aralot. ⁴ Obrezinda len vašoda, bo savore maribnaskre murša, save avle avri andral o Egipt, mule avri pre pušta pal o drom andral o Egipt. ⁵ Savore murša, save avle avri, sas obrezimen, ale ole muršendar, save ulile pal o drom pre pušta, mek na sas ňiko obrezimen. ⁶ Bo o Izraeliti phirenas pal e pušta saranda (40) berš, medik na mule savore maribnaskre murša, save avle avri andral o Egipt, bo na šunenas le RAJES. O RAJ lenge andre vera phenda, hoj na dikhena e phuv, andre savi čulal o thud the o medos, pal savi diňa lav lengre phure daden, hoj lenge la dela. ⁷ O RAJ diňa, hoj lengre čhave te baron avri pre lengro than, a o Jozua ole čhaven obrezinda, bo na sas obrezimen le dromeħa.

⁸ Sar imar sas savore murša obrezimen, ačhile andro taboris, medik na sastile avri. ⁹ Palis o RAJ phenda le Jozuaske: „Adadžives pal tumende ilom tele e ladž le Egiptoskri.“ Vašoda pes dži adadžives kada than vičinel Gilgal*.

O inepos Patraďi paš o Gilgal

* **4:23** 4,23 E hebrejiko čhib: o Trstfnakro moros * **5:9** 5,9 Oda hin: te lel tele e ladž.

¹⁰ Sar o Izraeliti taborinenas paš o Gilgal pro maľi paš o Jericho, oslavinenas e Patraďi rači pro dešuštarto (14.) džives andre oda čhon. ¹¹ Pre aver džives pal e Patraďi imar chanas le ulipnastar andral o Kanaan: o mare bi o kvasos the o peko zrnos. ¹² E manna preačila andre oda džives, sar chale le ulipnastar andral odi phuv. Le Izraeliten imar na sas manna, ale andre oda berš chanas le ulipnastar andral o Kanaan.

O videňje le Jozuaskro

¹³ Sar sas o Jozua pašes paš o Jericho, jekhwareste dikhľa anglal peste te ačhel muršes la šablaha andro vast. O Jozua geľa paš leste a phučľa: „Sal jekh amendar, abo sal amaro ňeprijateljis?“

¹⁴ „Na,“ ov odphenda. „Me som o nekbareder velitelis le RAJESKRA armadakro a akana avlom.“

Akor o Jozua bandiľa le mujeha dži pre phuv a phenda: „So kames te phenel tire služobňikoske, rajeja miro?“

¹⁵ O velitelis le RAJESKRA armadakro leske phenda: „Čhiv tele o sandalki, bo o than, pre savo ačhes, hino sveto.“ Avke o Jozua oda kerďa.

6

O Izraeliti domaren o Jericho

¹ Akor o manuša andral o Jericho phandle anglo Izraeliti o foroskre brani. Ňiko na džalas avri aňi andre. ² O RAJ phenda le Jozuaske: „Dikh, diňom tuke andro vasta o Jericho the leskre kralis le slugadenca. ³ Obdža o foros dookola savore tire slugadenca sako džives jekhvar a ker avke šov džives. ⁴ O efta rašaja mi lidžan angle archa o efta trubi le bakrane rohendar. Pro eftato džives obdžan o foros eftavar a o rašaja furt mi trubinen. ⁵ Sar šunena, hoj zalikeren jekhvar o hangos andral o trubi, akor savore manuša zorales mi viskinen. Akor perena o foroskre muri a o manuša džana rovnones andro foros.“

⁶ Avke o Jozua, le Nunoskro čhavo, vičinda le rašajen a phenda: „Hazden e archa la zmluvakri a efta rašaja le efta trubenca mi džan angle archa le RAJESKRI.“ ⁷ Le manušenge phenda: „Džan! Obdžan calo foros a o slugaďa pripravimen pro mariben mi džan angle RAJESKRI archa.“

⁸⁻⁹ Kerde avke, sar o Jozua phenda: ešeb džanas o slugaďa a pal lende džanas ola efta rašaja, so trubinenas pro trubi. Pal lende džanas aver rašaja, save lidžanas le RAJESKRI archa a pal lende mek aver slugaďa. ¹⁰ Ale o Jozua phenda le manušenge: „Ma viskinen, ma vakeren zorales a ma phenen aňi jekh lav dži andre oda džives, medik tumenge na phenava, hoj te viskinen. Palis viskinen!“ ¹¹ Avke prikazinda, hoj le RAJESKRA archaha te obdžan o foros. Sar les obgele jekhvar, avle andro taboris a ode ačhile te presovel.

¹² Sig tosara o Jozua uštıla a o rašaja hazdle le RAJESKRI archa. ¹³ O efta rašaja lidžanas efta trubi angle RAJESKRI archa a le dromeha furt trubinenas. O slugaďa džanas anglal the pal e RAJESKRI archa. ¹⁴ Kavke the pro dujto džives obgele o foros jekhvar a palis pes visarde andro taboris. Avke oda kerenas šov dživesa.

¹⁵ Pro eftato džives, sar vidňisalolas, uštıla a obgele o foros avke sar angloda. Ale andre oda džives les obgele eftavar. ¹⁶ Sar les imar obgele eftavar, o rašaja chudle te trubinel a o Jozua phenda le manušenge: „Viskinen, bo o RAJ tumenge diňa kada foros! ¹⁷ O foros the savoro, so hin andre, hin dino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zničimen. Ča e lubňi e Rachab the savore, ko hine laha andro kher, ačhena te dživel, bo garuďa amare špijonen, saven bičhadam. ¹⁸ Chraňinen tumen, hoj te na len ňič olestar, so mušinel te el zničimen, bo oda hin dino ča prekal o RAJ. Te lena vareso,

o izraeliko taboris mušinela te el zničimen a perela andre bibach. ¹⁹ Savoro rup, somnakaj, o veci le bronzostar the le trastestar hine dine ča prekal o RAJ. Thovena oda andre le RAJESKRI pokladnica.“

²⁰ O rašaja trubinenas. Soča o manuša šunde o trubi, chudle te viskinel bara vikaha a o foroskre muri pele. Avke o manuša džanas rovnones upre andre oda foros a kavke les zaile. ²¹ Oddine calo foros le RAJESKE aleha, hoj le šablenca murdarde dojekhes andro foros: le muršen, le džuvlën, le phuren, le ternen, le gurunñen, le bakren the le somaren.

²² O Jozua phenda le duje muršenge, save predikhle e phuv: „Džan andro kher ke lubñi Rachab a len la avri odarik savorenca, save hine ode, avke sar lake la veraha diñan lav.“ ²³ Avke o špijona gele a ile avri la Rachab, lakre dades la daha, le phralen the savoren, save sas laha. Thode cala lakra famelija te dživel avri paš o izraeliko taboris. ²⁴ Labarde avri o foros savoreha, so ode sas. Ča o rup, o somnakaj the o veci le bronzostar the le trastestar thode andre le RAJESKRI pokladnica. ²⁵ O Jozua mukla te dživel la lubña Rachab, lakra famelija the savoro, so la sas. Bo garuda le špijonon, saven o Jozua bičhada te predikhel o Jericho. On dživen maškar o Izraeliti dži adadžives.

²⁶ Andre oda časos o Jozua phandla le manušen kala veraha:

„Prekošlo mi el anglo RAJ oda,
ko chudela pale te ačhavel kada foros Jericho!
O zaklados thovela vaš o dživipen
peskre ešebne čhaskro
a o brani ačhavela vaš o dživipen
peskre nekternedere čhaskro.“

²⁷ O RAJ sas le Jozuaha a o hiros pal leste pes rozligenda pal cali phuv.

7

O binos le Achanoskro

¹ Le Izraelitenge sas phendo, hoj savoro andro Jericho sas oddino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zničimen. Ale o Izraeliti na dolikerde oda, bo jekh murš, o Achan, peske ila vareso olestar, a vašoda sas o RAJ igen cholamen pro Izraeliti. O Achan sas o čhavo le Karmioskro, savo sas o čhavo le Zabdiskro a ov sas o čhavo le Zerachoskro andral o kmeños Juda.

² Palis o Jozua bičhada muršen andral o Jericho andro foros Aj, so hino paš o Bet-Aven pro vichodos le Betelostar. Phenda lenge: „Džan te predikhel odi phuv.“ Avke o murša gele te predikhel o foros Aj.

³ Sar avle pale ko Jozua, phende leske: „Na mušinen ode te džal savore murša, ela dos, te džana ča vaj duj ezera (2 000) abo trin ezera (3 000) a on domarena o Aj. Soske te trapinel savore muršen, te ode nane ajci manuša?“ ⁴ Avke gele ajse trin ezera (3 000) Izraeliti pro mariben, ale on denašle ole muršendar andral o Aj. ⁵ O murša andral o Aj pal lende denašenas la foroskra branatar tele le brehoha dži ko thana, kaj phagerenas o bara. Le dromeha murdarde lendar vaj tranda the šov (36) muršen. Avke o Izraeliti predarandile a našade e odvaha.

⁶ Akor o Jozua andre žala pre peste čhingerda o plaštos a bandila le mujeha dži pre phuv angle archa le RAJESKRI. Ode pašolas jekhetane le izraelike vodcenca, medik na zaračila, a čhivkerenas peske o prachos pro šero. ⁷ O Jozua phenda: „Ó, Nektbareder RAJEJA, soske preligendal kale narodos prekal o Jordan? Ča vašoda, hoj amen te des andro vasta le Amorejčanenge, hoj amen te murdaren? Feder ulahas amenge te ačhilamas pal o Jordan! ⁸ Mangav tut, RAJEJA, so šaj phenav pre ada akana, te o Izraeliti denašle peskre ñeprijatelendar? ⁹ Sar pes oda došunena o Kanaančana the

okla manuša, so kade bešen, avena pre amende pal dojekh sera a murdarena amen avri. Akana, so kereha, hoj te na džal pal tu o nalačo hiros?“

¹⁰ Ale o RAJ phendá le Jozuaske: „Ušti! Soske pašlos pre phuv le mujeha? ¹¹ O Izraeliti kerde binos anglal ma a na dolikerde miri zmluva, savi lenge prikazindom, hoj te dolikeren! Čorde varesave veci, so sas oddine prekal ma, a garude len maškar peskre veci. ¹² Vašoda o Izraeliti našti obačhen anglal peskre neprijatela a mušinen te denašel lendar, bo ačila lendar oda, so mušinel te el zničimen. Imar tumenca na avava, te oda na zničinena. ¹³ Dža, phen le manušenge, hoj pes te pošvecinen pre tajsaskro džives. Phen lenge, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel kada: ‚Izraelona, ilal le vecendar, so majinde te el zničimen! Na obačheha anglal tire neprijatela, medik tumendar na odčhivena oda, so majinda te el zničimen. ¹⁴ Vašoda tajsja tosara anglal ma avena jekh kmeños pal aver. Oda kmeños, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh fajta pal aver. Ola fajta, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh famelija pal aver a ola famelija, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh murš pal aver. ¹⁵ Oda manuš, pre kaste pes sikavela, hoj leste hin oda, so majinda te el zničimen, ela labardo savoreha, so les hin. Bo na dolikerda le RAJESKRI zmluva a kerda le Izraeloske bari ladž.‘“

¹⁶ Sig tosara o Jozua uštíla a phendá le Izraelitenge, hoj te aven jekh kmeños pal aver, a o losos sikađa pro kmeños Juda. ¹⁷ Palis phendá le kmeñoske Juda, hoj te aven avri, a o losos sikađa pre fajta le Zerachoskri. Avke phendá, hoj te aven o murša andral e fajta le Zerachoskri, a o losos sikađa pro Zabdi. ¹⁸ Sar phendá, hoj te aven o murša andral leskri famelija, o losos sikađa pro Achan. Ov sas le Karmioskro čhavo, leskro dad o Zabdi a leskro dad o Zerach andral o kmeños Juda.

¹⁹ O Jozua phendá le Achanoske: „Čhavo miro, phen mange avri o čačipen anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro, a pridžan tut, so kerdal. Ma garuv nič anglal ma!“

²⁰ O Achan odphendá: „Čačipen hin, kerdom binos anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro, a kada hin oda, so kerdom: ²¹ Dikhlom maškar o veci andro Jericho šukar šinariko plaštos, ajse duj kili rup, the jekh somnakuňi cehla phari vaj jepaš kilos. Avke len igen kamavas, hoj mange len ilom. Garudom len andre miro stanos tel e phuv a o rup hino dži telal.“

²² Palis o Jozua bičhađa varesave muršen, hoj te sidaren andro stanos. Čačes ola veci sas garude andre leskro stanos tel e phuv a o rup sas dži telal. ²³ Avke oda ile andral o stanos, ande le Jozuaske the le Izraelitenge a thode oda anglo RAJ. ²⁴ Androda o Jozua a savore Izraeliti chudle le Achan, le Zerachoskre čhas, the o rup, o plaštos, e somnakuňi cehla the leskre čhaven, čhajen, gurumňen, somaren, bakren, leskro stanos the savoro, so les sas, a ligende len andre dolina Achor. ²⁵ O Jozua phendá: „Soske amen andal andre kada pharipen? Akana o RAJ tut anela andro pharipen!“ Avke savore Izraeliti čhivkerenas andre lende le barenca, medik na mule, a palis len labarde savore vecenca. ²⁶ Thode upral lende bari kopa bara, so hin ode dži adadžives. Avke preačila le RAJESKRI bari cholí. Vašoda pes odi dolina furt vičinel Achor*.

8

O Izraeliti zalen o foros Aj

¹ Avke o RAJ phendá le Jozuaske: „Ma dara tut aňi ma izdra! Le tuha savore slugaden a dža andro foros Aj. Dikh, dav tuke andro vasta le kralis andral o Aj, leskre manušen, leskro foros the leskri phuv. ² Ker le Ajoha the leskre kraliha avke,

* 7:26 7,26 Oda hin: o pharipen.

sar kerdal le Jerichoha the leskre kraliha, ale akana tumenge šaj len lengre vzacna veci the o stadi. Pripravin varesave muršen, hoj te džan pro foros palunestar.“

³ Avke o Jozua džalas savore peskre slugadenca te zalel o foros Aj. Kidña peske avri 30 000 zorale slugaden a bičhađa len het rači ⁴ kale prikaziha: „Džan, garuven tumen pal o foros, ale ma aven igen dur lestar. Aven savore pripravimen! ⁵ Ale me the savore murša, so hine manca, džaha pašes paš o foros, a sar avena pre amende, denašaha lendar avke sar ešebnovar. ⁶ On avena avri pal amende, bo peske gondolinena, hoj amen lendar denašas avke sar ešebnovar. Kavke len dochudaha avri le forostar. ⁷ A tumen akor džan palunestar pro foros a zalen les. O RAJ, tumaro Del, tumenge les dela andro vasta. ⁸ Sar zalena o foros, podlabaren les pal le RAJESKRO lav. Kada tumenge prikazinav.“ ⁹ Kavke len o Jozua bičhađa a garuvenas pes pro zapados le Ajostar, maškar o Betel the Aj. O Jozua odi rat ačhila te presovel maškar o manuša.

¹⁰ O Jozua sig tosara uštıla, skidña upre le slugaden a džalas le vodcenca anglal lende andro foros Aj. ¹¹ Savore slugađa, so sas leha, džanas dži paš o foros, medik paš leste na doavle. Kerde peske taboris pro severos lestar avke, hoj maškar lende the maškar o foros Aj sas dolina. ¹² Ale mek angloda iła vaj pandž ezera (5 000) muršen a phendá lenge, hoj pes te garuven pro zapados le forostar maškar o Aj the maškar o Betel. ¹³ Avke ačhade buteder muršen andro taboris pro severos le forostar a varesave muršen garude pro zapados. Odi rat o Jozua geła tele andre dolina.

¹⁴ Sar len dikhlá o kralis andral o Aj, sidarelas sig tosara savore peskre muršenca avri andral o foros, hoj pes te maren le Izraelitenca pre oda than, khatar pes džal ke Jordaňiko dolina. Ale ov na džanelas, hoj pre leste hine pripravimen aver garude murša pal o foros. ¹⁵ O Jozua the calo Izrael kerenas pestar, hoj prehrajinde a denašenas lendar pre pušta. ¹⁶ O murša andral o Aj vičinde savoren, save ačhile andro foros, hoj te džan the on pal lende. Denašenas pal o Jozua a avke len dochudle avri andral o foros. ¹⁷ Savore manuša andral o Aj the andral o Betel džanas pal o Izraeliti a o foros mukle phundrado.

¹⁸ O RAJ phendá le Jozuaske: „Hazde pro foros Aj e kopija, so tute hiňi andro vast, bo andre tire vasta les dava.“ O Jozua hazdña peskri kopija pro foros. ¹⁹ Sar hazdña o vast, o murša, so sas garude, uštıla a denašle andro foros. Zaile les a takoj les podlabarde.

²⁰ Sar pes o murša andral o Aj visarde palal, dikhle, hoj o thuv džal andral o foros upre andro ňebos. Na sas len imar ňikhaj kaj te denašel, bo o Izraeliti, so denašenas pre pušta, pes visarde pale pre lende. ²¹ Bo sar o Jozua the calo Izrael dikhle, hoj lengre murša zaile o foros a hoj odarik džal o thuv, visarde pes a chudle te marel le muršen andral o Aj. ²² A the ola Izraeliti, so zaile o Aj, avle avri andral o foros pre lende a kavke pes dochudle o murša andral o Aj maškar o Izraeliti. Marenas len pal o duj seri avke, hoj lendar na ačhila ňiko, ko denašlahas abo pes zachraňindaahas. ²³ Ale le kralis andral o Aj chudle džidones a ande les ko Jozua.

²⁴ O Izraeliti murdarde savore manušen andral o foros Aj, pal save denašenas pre mała te pre pušta. A sar imar sas sako lendar murdardo la šablaha, akor pes savore Izraeliti visarde pale andro foros Aj a murdarde savoren, ko ode sas. ²⁵ Oda džives murdarde 12 000 muršen the džuvlen – savoren, ko dživenas andro Aj. ²⁶ Le Jozuaste sas o vast la kopijaha nacirdlo, medik savoren andral o foros Aj na murdarde avri. ²⁷ O Izraeliti peske ile ča o vzacna veci the o stadi andral o foros, avke sar le Jozuaske phendá o RAJ.

²⁸ Avke o Jozua labarda o Aj a kerdá lestar zburaňiskos pro furt dži adadžives. ²⁹ Le kralis andral oda foros Aj diňa te figinel a mukla les ode pro stromos, medik o kham na zapela. Ke račate o Jozua phendá le muršenge, hoj te len leskro mulo

ťelos tele pal o stromos. Palis les čhide paš e brana le foroskri a thode upral leste bari kopa bara, so hin ode dži adadžives.

O Jozua pregenel o zakonos le Mojžišoskro

³⁰ Akor o Jozua ačhađa le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske, oltaris pro verchos Ebal. ³¹ Oda oltaris sas le bendar, so na sas prikerde, savendar pes o trast na chudňa, avke sar phendä o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO. Ov oda pisindä le Izraelitenge andro zvitkos le zakonoskro. Obetinde ode le RAJESKE labarde the smiromoskre obeti. ³² Ode angle savore Izraeliti pisindä pre ola bara o zakonos, so diňa o Mojžiš. ³³ Calo Izrael, leskre vodci, uradňika the sudci ačhenas pal soduj seri pašal e archa anglo rašaja, save sas Leviti a lidžanas le RAJESKRA zmluvakri archa. Ačhenas ode the o cudzinci, save maškar lende bešenas. Jepaš le manušendar ačhenas anglo verchos Gerizim a jepaš anglo verchos Ebal, sar angloda phendä o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, hoj te keren, sar požehňinena le Izraeliten.

³⁴ Palis pregenďa savore lava le zakonoskre, o požehnaňje the o prekošiben, avke sar hin pisimen andro zvitkos le zakonoskro. ³⁵ O Jozua pregenďa dojekh lav, so o Mojžiš prikazindä, angle savore Izraeliti, anglo džuvľa, anglo čhavore the anglo cudzinci, so džanas lenca.

9

O Gibeončana thoven avri le Izraelitenca

¹ Sar pes oda došunde savore kraľa, save bešenas pro zapados le Jordanostar pro verchengre the brehengre phuva a teleder paš o Stredozemno moros dži ko verchi Libanon – o Chetitana, o Amorejčana, o Kanaančana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja – ² zgele pes jekhetane pro mariben pro Jozua the pro Izraeliti.

³ Ale sar o manuša andral o Gibeon šunde, so kerďa o Jozua andro Jericho the andro Aj, ⁴ phende peske, hoj leha thovena avri. Varesave murša thode pro somara purane gone le chabeneha a ile cipune gone pre mol, so sas purane, čhingerde the zaside. ⁵ Urde peske purane zaside sandalki the purane gada a ile peha the šuko trušaco maro. ⁶ Kavke džanas ko Jozua andro taboris paš o Gilgal te phenel le Izraelitenge the leske: „Avľam andral e phuv, so hiňi dur adarik. Phanden amenca e zmluva.“

⁷ O Izraeliti phende le Gibeončanenge*: „A so te bešen kade pašes paš amende? Sar tumenca šaj phandas e zmluva?“

⁸ „Sam tire služobňika,“ odphende le Jozuaske.

O Jozua lendar phučľa: „Ko san a khatar san?“

⁹ Odphende leske: „Amen avľam andral e phuv, so hiňi igen dur, bo šundam pal o RAJ, tumaro Del. Šundam pal savoreste, so kerďa andro Egipt ¹⁰ a mek the pal oda, so kerďa ole duje amorejike kralenge pal o Jordan: le češboňike kraliske le Sichonoske the le bašaňike kraliske le Ogoske, savo bešelas andro foros Aštarot. ¹¹ Vašoda amenge amare vodci the savore manuša andral amari phuv phende: „Len tumenge chaben pro drom, džan arakhen tumen lenca a phenen lenge: „Amen sam tumare služobňika, phanden amenca akana zmluva.“ ‘ ¹² Kada hin amaro maro, so peske ilam kheral mek tato, sar avľam ke tumende. A akana dikhen! Šučila avri a ačila trušaco. ¹³ Kala hine amare cipune gone pre mol. Sar peske len pherdžardam, sas neve. Dikhen, akana hine čhingerde. Amare gada the o sandalki hine zničimen le bare dromestar.“

¹⁴ O izraelika murša ile lengre chabenestar, ale le RAJESTAR pes pal ada na phučle. ¹⁵ O Jozua lenca phandľa e zmluva andro smirom a dovakerďa pes, hoj len mukela te dživel. O vodci le Izraeloskre pre oda priačhile la veraha.

* 9:7 9,7 O Gibeončana sas Chivija.

¹⁶ Ale pal o trin džives, sar peha phandle e zmluva, došunde pes, hoj ola manuša bešen pašes paš lende. ¹⁷ Avke pes o Izraeliti mukle te džal pro drom a pro trito džives doavle andre lengre fori: O Gibeon, e Kefira, o Beerot the o Kirjat-Jearim. ¹⁸ Ale o Izraeliti len na murdarde, bo o vodci ile vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskro. Savore Izraeliti namištes vakerenas pro vodci, ¹⁹ ale on odphende: „Ilam vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskro. Vašoda akana našti lenca nič keras. ²⁰ Mušinas len te mukel te dživel, hoj amen o Del te na marel vaš e vera, savi len diňam.“ ²¹ Palis lengre mek phende: „Mukas len te dživel! Mi ačhen lendar ola, ko čingeren o kašta, the ola, ko hordinen savorengre o paňi.“ Kavke o vodci dolikerde o lav, so dine le Gibeončanen.

²² Palis o Jozua len vičinda a phenda lengre: „Soske amenca thođan avri? Phenda amenge, hoj san igen dural, ale bešen pašes paš amende! ²³ Vašoda san akana prekošle a ačhena otroka pro furt! Čingeren o kašta a hordinena o paňa prekal o kher mire Devleskro!“

²⁴ On phende le Jozuaske: „Tire služobňika pes igen daranas pal o dživipen. Phende amenge, hoj o RAJ, tiro Del, phenda peskre služobňikoske le Mojžišoske, hoj tumenge te del cali phuv a te murdarel savore manušen odarik anglal tumende. Vašoda avke kerdam. ²⁵ Akana sam andre tire vasta. Ker amenca oda, so gondolines, hoj hino lačo the čačipnaskro.“ ²⁶ Ov kerđa lenca oda, hoj len ila avri andral o vasta le Izraelitengre a na murdarde len. ²⁷ A oda džives lendar o Jozua kerđa peskre sluhen, save mušinenas te čingerele o kašta a te hordinel o paňi prekal savore Izraeliti the prekal le RAJESKRO oltaris pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. A kada hin oda, so keren dži adadžives.

10

O Jozua zvitazinel upral o pandž amorejika kraľa

¹ O Jeruzalemsko kralis Adoni-Cedek igen predarandila, sar šunda, hoj o Jozua zaila o foros Aj a zničinda les the leskre kralis avke, sar kerđa the le Jerichoha the leskre kraliha, a sar šunda the oda, hoj o manuša andral o Gibeon pes dovakerde, hoj ačhena andro smirom le Izraelitenc a hoj bešen maškar lende. ² Ov the leskre manuša pes daranas, bo o Gibeon sas baro foros sar jekh le kralengre forendar. O Gibeon sas bareder sar o foros Aj a savore murša odarik pes džanenas te marel. ³ Vašoda o kralis Adoni-Cedek vičinda le kralen andral aver fori: le Hoham andral o Hebron, le Piream andral o Jarmut, le Jafijah andral o Lachiš the le Debir andral o Eglon. ⁴ Mangelas len: „Aven ke mande a pomožinen mange te domarel o foros Gibeon, bo pes dovakerde, hoj ačhena andro smirom le Jozuaha the le Izraelitenc.“

⁵ Avke pes zgele ola pandž amorejika kraľa andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. Avle savore peskre slugadenc a paš o Gibeon a ode pes rozthode a gele pro mariben pre leste.

⁶ Avke o Gibeončana dine te džanel le Jozuaske andro taboris paš o Gilgal: „Ma omuk tire služobňiken! Sigo av ke amende! Pomožin amenge a zachraňin amen, bo savore amorejika kraľa, save bešen pre le verchengri phuv, pes pre amende kiden pro mariben.“

⁷ O Jozua geľa andral o Gilgal savore slugadenc a the zorale muršenc a pro mariben.

⁸ O RAJ phenda le Jozuaske: „Ma dara tut lendar, bo diňom tuke len andro vasta. Ňiko lendar anglal tute na obačhela.“

⁹ O Jozua džalal cali rat andral o Gilgal a avla pre lende akor, sar na užarenas.

¹⁰ O RAJ kerđa, hoj o Amorejčana la daratar ačhile sar bi e godi anglo Izraeliti. Paš o Gibeon o Izraeliti igen but dženen murdarde a denašenas pal lende le dromeha upre pro Bet-Choron a murdarenas len dži paš e Azeka the Makeda. ¹¹ Sar denašenas le Izraelitendar tele pal o brehos le dromeha andral o Bet-Choron, o RAJ diňa, hoj

pre lende andral o ņebos te perel bare legošna krupi sar bara dži paš e Azeka avke, hoj ola, ko mule le legošne krupendar, sas buter sar ola, kas murdarde o Izraeliti le šablēna.

¹² Oda džives, sar o RAJ diņa le Izraelitenge te zvitāzinel upral o Amorejčana, o Jozua pes modlinda ko RAJ a anglal calo Izrael phēda:

„Khameja, zaačhav tut upral o Gibeon
a tu, čhonoreja, upral e dolina Ajalon!“

¹³ Avke o kham the o čhonorozaačhile, medik o manuša na zvitāzinde upral peskre ņeprijatēla. Oda hin pisimen andro zvitkos le Jašariskro.

O kham zaačila maškar o ņebos a calo džives na zagēla. ¹⁴ Ajsodžives na sas aņi angloda aņi paloda, hoj o RAJ kavke te šunel avri le manušes. O RAJ pes čačes marelas vaš o Izrael.

¹⁵ Palis o Jozua gēla pale andro taboris Gilgal a calo Izrael leha.

¹⁶ Ola pandž krala denaše a garude pes andre jaskiņa paš e Makeda. ¹⁷ Avke le Jozuaske avle te phenel: „Arakhle pes ola pandž krala. Garuven pes andre jaskiņa paš e Makeda.“ ¹⁸ O Jozua phēda: „Začhiven e chev andre jaskiņa bare barenca a ačhaven paš late le muršen, hoj te stražinen. ¹⁹ Ale tumen ma zaačhen. Džan pre tumare ņeprijatēla palunestar a ma domuken lenge te džal pale andre peskre fori, bo o RAJ tumaro DeĻ, tumenge len diņa andro vasta.“

²⁰ O Jozua the o Izraeliti preačhile o mariben peskre ņeprijatēlenca a murdarde maj savoredženen avri. Ale varesave predžidile, denaše a dochudle pes andre peskre ohradzimen fori. ²¹ Savore manuša le Jozuaskre doavle pale mištes andro taboris ko Jozua paš e Makeda. ņiko peske imar na opovažinda te phenel aņi lav pro Izraeliti.

²² Avke o Jozua phēda: „Phundraven e chev andre jaskiņa a anen ke mande ole pandže kralen.“ ²³ Kerde oda a ande ke leste andral e jaskiņa ole kralen andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. ²⁴ Sar ole kralen ande ke leste, o Jozua vičinda savore Izraeliten a le velitelenge, save avle leha, phēda: „Aven a uštaren le pindrenca pro meņa kale kralenge!“ On avle a uštarde lenge pro meņa.

²⁵ Palis lenge o Jozua phēda: „Ma daran tumen aņi ma izdran! Aven zorale a odvažna, bo kada kerela o RAJ savore tumare ņeprijatēlenca, pre save džana pro mariben.“ ²⁶ Palis o Jozua len diņa te murdarel a te figinel pro pandž stromi. Ode sas figimen, medik na zaračila.

²⁷ Sar zaračolas, diņa len o Jozua te lel tele a te čhivel andre jaskiņa, andre savi pes imar angloda garuvenas. Palis zakerde e chev andre jaskiņa le bare barenca, so hine ode dži adadžives.

O Jozua zalel buter phuva

²⁸ O Jozua mek oda džives zaila o foros Makeda a le manušen odarik murdarđa la šablaha. ņikas na mukla te dživel. Le kraliha andral e Makeda kerđa avke, sar angloda le kraliha andral o Jericho.

²⁹ Palis o Jozua savore Izraelitenca gēla andral e Makeda andro foros Libna a mukla pes pre leste pro mariben. ³⁰ The kada foros le kraliha diņa o RAJ le Izraelitenge andro vasta. Marenas len le šablēna a murdarde savore manušen odarik – ņikaske na dine te predživel. Lengre kraliha kerđa avke sar le kraliha andral e Jericho.

³¹ Palis o Jozua pregeĻa cale Izraeloha andral e Libna andro foros Lachiš. Ode pes rozthode a gele pro mariben pro manuša andral oda foros. ³² O RAJ diņa o foros Lachiš le Izraelitenge a pro dujto džives les zaile. Murdarde savoren le šablēna, avke sar oda kerde andre Libna. ³³ Akor o kralis Horam avla pro mariben andral o foros Gezer te pomožinel le kraliske andro Lachiš, ale o Jozua zvitāzinda upral leste the upral leskre manuša avke, hoj ņiko lendar na predžidila.

³⁴ Palis o Jozua pregeľa andral o Lachiš savore Izraelitenca andro foros Eglon a ode pes rozthode a gele pre leste pro mariben. ³⁵ Mek oda džives les zaila. Murdarde le šablenc a savoren, save sas andro foros, avke sar oda kerde le foroaha Lachiš.

³⁶ Palis o Jozua savore Izraelitenca gele andral o Eglon ko foros Hebron pro mariben. ³⁷ Zaile les a murdarde savoren le kraliha a mek the savoren andro gava, so sas pašal oda foros. Na mukle ņikas te dživel. Avke sar oda kerde andro Eglon, ola gava zničinde a na mukle ņikas te dživel.

³⁸ Palis pes o Jozua visarda le Izraelitenca ko foros Debir pro mariben. ³⁹ Zaile les the leskre kralenca a mek savoren andro pašutne gava a murdarde len. Na mukle ņikas te dživel. Avke sar kerde le forenca Hebron the Libna a lengre kralenca, kerde the le foroaha Debir a leskre kraliha.

⁴⁰ Kavke o Jozua zviťazinda upral savore kraľa andre cali phuv: pre le verchengri phuv the andre e pušta pro juhos, pre le brehengri phuv the pre vichodno sera le verchengri - na mukla ņikas te dživel. Murdarda savoren, avke sar phenda o RAJ, o Del le Izraeloskro. ⁴¹ O Jozua len murdarda le forostar Kadeš-Barnea dži ke Gaza a cali phuv Gošen dži ko Gibeon. ⁴² Savore kraľen lengre phuvenca zaila jekhvareste, bo o RAJ, o Del le Izraeloskro, pes marelas vaš o Izrael.

⁴³ Palis pes o Jozua savore Izraelitenca visarda andro taboris Gilgal.

11

O Jozua zviťazinel upral o kralis Jabin

¹ Sar pes oda došunda o kralis Jabin andral o Chacor, diňa te vičinel le kralis Jobab andral o Madon, le kraľen andral o Šimron the andral o Achšaf, ² the le kraľen, save bešen a pro severna verchi a teleder andre dolina Jordan pro juhos le Galilejske morostar the pre le brehengri phuv Šefela a the pašal o Dor pro zapados. ³ Diňa te vičinel the le Kanaančanen pal o zapados the pal o vichodos, le Amorejčanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Jebusejen pal le verchengri phuv the le Chivijen tel o verchos Chermon andre phuv Micpa. ⁴ O kraľa avle savore peskre armadencia - ajci slugada sar e pošo paš o brehos le moroskro. A sas len igen but graja the verdana pro mariben. ⁵ Kala savore kraľa pes sthoda jekhetane a kerde peske taboris paš o paňa Merom, hoj te džan pro mariben pro Izrael.

⁶ Akor o RAJ phenda le Jozuaske: „Ma dara tut lendar, bo tajsa ipen andre kada časos merena. Me len dava andro vasta le Izraelitengre. Lengre grajenge podčhin o pindre a o verdana zlabar.“ ⁷ O Jozua peskre slugadencia sidarelas pre lende pro mariben ko paňa paš o Merom. ⁸ O RAJ len diňa le Izraelitenge andro vasta, zviťazinde upral lende a džanas pal lende dži ko baro foros Sidon pro severos the ko Misrefot-Majim a pro vichodos dži ke dolina Micpa. Domarde len a na mukle ņikas te dživel. ⁹ O Jozua kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ, le grajenge podčhinda o pindre a o verdana zlabarda.

¹⁰ Akor o Jozua avla pale, zaila o foros Chacor a le kralis odarik murdarda. (O kralis andral o Chacor kralinelas upral savore krališagi, so sas andre odi phuv.) ¹¹ Dojekhes odarik murdarde, na mukle ņikas te dživel a o foros zlabarde.

¹² Savore fori kale kralengre o Jozua zaila a lengre kraľen phandla a murdarda la šablaha. Calkom len zničinda, avke sar leske prikazinda o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO. ¹³ O Izraeliti na zlabarde o fori, so sas ačhade pro kopi, o Jozua zlabarda ča o Chacor. ¹⁴ O Izraeliti peske lenas savoro, so arakhle andre ola fori, a lenas peske the savore stadi. Ale le manušen odarik murdarenas la šablaha, medik na sas lendar murdardo dojekh, ko dichinel. ¹⁵ Avke sar o RAJ prikazinda peskre služobňikoske, le Mojžišoske, avke o Mojžiš prikazinda le Jozuaske a o Jozua oda kerda. Na mukla avri nič olestar, so le Mojžišoske prikazinda o RAJ.

O phuva, so zaiľa o Jozua

¹⁶ Kavke o Jozua zaiľa cali kadi phuv: o verchengre phuva the o brehengre phuva pro severos the pro juhos, cali puřta pro juhos, cali phuv Gořen the e dolina pař o Jordan: ¹⁷ oda le verchostar Chalak upre ko verchos Seir pro juhos dži pař o Baal-Gad, so hin andre dolina Libanon tel o verchos Chermon pro severos. Savore kralen odarik chudňa a diňa te murdarel. ¹⁸ O mariben kale savore kralenca likerelas le Jozuaske igen but. ¹⁹ Nisave fori pes na dovakerde le Izraelitenca andro smirom, řa o Chivija andral o Gibeon. Savore fori o Izraeliti zaile maribnaha. ²⁰ Bo o RAJ kerďa, hoj ola manuřa te ařhen zoralejileskre, hoj pes te maren le Izraelitenca, hoj te aven savore zničimen a murdarde bijal o jileskeriben, avke sar le Mojžiřoske prikazinda o RAJ.

²¹ Akor avľa o Jozua a murdarďa le Anaken pre le brehengre phuva: andral o Hebron, andral o Debir, andral o Anab the andral o judska the izraelika brehi. Zničinda len the savore lengre fori. ²² Nřiko le Anakendar na ařhila andre izraeliko phuv. Ařhile řa andro fori Gaza, Gat the Ařdod.

²³ O Jozua zaiľa odi cali phuv avke, sar le Mojžiřoske prikazinda o RAJ. O Jozua diňa kadi phuv le Izraelitenge sar dedictvos, dojekhe kmeňoske diňa leskro kotor. Avke le manuřen andre odi phuv sas smirom le maribnastar.

12

O krala, saven o Izraeliti domarde

¹ O Izraeliti zvitazinde upral o duj krala pro vichodos le Jordanostar a zaile lengre phuva. Ola phuva chudenas le juhostar le paňestar Arnon upre pre vichodno sera le Jordanoskri dži ko verchos Chermon.

² Jekh lendar sas o amorejiko kralis o Sichon, savo beřelas andro foros Čeřbon. Leskri phuv sas le forostar Aroer pro brehos le paňestar Arnon – mařkaral ola dolinatar – dži ko paňi Jabok pro severos, kaj chudelas imar e phuv le Amončanengri, oda hin jepař phuv Gilead. ³ Leskri phuv sas le Galilejske morostar pař o Jordan dži ko Bet-Jeřimot pař o verchos Pisga, so hin pro vichodos le Londe morostar.

⁴ O dujto kralis sas o Og andral o Bařan, savo ařhila posledno savore Refajendar a beřelas andro fori Ařtarot the Edrej. ⁵ Leskri phuv sas le brehendar pař o Chermon dži ke Salcha – cali phuv Bařan dži ke hraňica le Geřurčanenca the le Maachaťanenca. Kralinelas upral e jepař phuv Gilead dži ke phuv le kraliskri le Sichonoskri, savo sas andral o foros Čeřbon.

⁶ Upral kala duj krala zvitazinda le Izraelitenca o Mojžiř, o sluřobňikos le RAJESKRO. O Mojžiř diňa lengre phuva sar dedictvos le kmeňenge Ruben the Gad the le jepař kmeňoske Menaře.

⁷ O Jozua the o Izraeliti zvitazinde upral o krala pre zapadno sera le Jordanoskri le Baal-Gadostar pro severos, so hin andre dolina Libanon, dži pro juhos ko verchos Chalak, so džal upre ko Seir. O Jozua diňa kala phuva le izraelike kmeňenge pro furt ⁸ savoreha, so upre sas: o verchi, e brehengri phuv řefela, e Jordaňiko dolina, o brehi the e puřta Negev pro juhos. Pre kala thana beřenenas o Chetitana, o Amorejřana, o Kanaanřana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁹ O Izraeliti zvitazinde upral o krala andre kala fori: o Jericho, o Aj, so hin pař o Betel, ¹⁰ o Jeruzalem, o Hebron, ¹¹ o Jarmut, o Lachiř, ¹² o Eglon, o Gezer, ¹³ o Debir, o Geder, ¹⁴ e Chorma, o Arad, ¹⁵ e Libna, o Adulam, ¹⁶ e Makeda, o Betel, ¹⁷ o Tapuach, o Čefer, ¹⁸ o Afek, o řaron, ¹⁹ o Madon, o Čacor, ²⁰ o řimron-Meron, o Ačřaf, ²¹ o Taanach, o Megido, ²² o Kedeř,

o Jokneam andro Karmel, ²³ Dor paš o brehos le moroskro, o Gojim andre Galileja ²⁴ the e Tirca. Jekhetane oda sas tranda the jekh (31) kraľa.

13

O phuva, so mek na sas zaile

¹ Sar imar sas o Jozua igen phuro, o RAJ leske phenda: „Tu sal imar phuro a hin tuke imar but berš, ale ačhile ode but phuva, so o Izraeliti mek na zaile.

² Ačhile mek o phuva le Filištincengre the le Gešurčanengre. ³ O phuva, pal save phenen, hoj hine le Kanaančanengre, le paňestar Šichor, so džal pro vichodos le Egiptostar, dži pro severos paš o Ekron. Ode bešen pandž filištiňika kraľa andral e Gaza, andral o Ašdod, andral o Aškalon, andral o Gat the andral o Ekron. Ačhila mek e phuv le Avičanengri ⁴ pro juhos, e phuv le Kanaančanengri the e phuv Meara, so hiňi le Sidončanengri, dži ko Afek, so hiňi e phuv le Amorejčanengri. ⁵ Ačhila the e phuv le Gebalčanengri the calo Libanon pro vichodos le Baal-Gadostar paš o verchos Chermon dži prekal le verchengro drom Lebo-Chamat.

⁶ Me anglal o Izraeliti tradava avri savore Sidončanen, so bešen maškar o verchi Libanon dži ko Misrefot-Majim. Tu akana le losoha rozđelin le Izraelitenge o phuva avke, sar tuke phendom. ⁷ Rozđelin kadi phuv le eňa kmeňenge the le jepaš kmeňoske Menaše, hoj te avel lengri.“

O phuva pro vichodos le Jordanostar

⁸ O kmeňos Ruben the Gad a jepaš kmeňos Menaše chudle o đedictvos, savo lenge diňa o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, pro vichodos pal o Jordan.

Lengri phuv chudelas ⁹ le forostar Aroer pro brehos paš e dolina Arnon dureder ko foros, so hino maškar odi dolina, the ko rovno than le Dibonostar dži ko foros Medeba. ¹⁰ On chudle savore fori le amorejike kraliskre le Sichonoskre, savo kralinelas andro Chešbon, dži ke phuv le Amončanengri. ¹¹ Chudle mek o Gilead, e phuv le Gešurčanengri the le Maachaťanengri, savore verchi paš o Chermon the cali phuv Bašan dži ke Salcha. ¹² E phuv Bašan sas angloda le kraliskri le Ogoskri, savo bešelas andro Aštarot the andro Edrej. Ov ačhila posledno savore Refajendar, upral save o Mojžiš zvitazinda a saven tradňa avri. ¹³ Ale o Izraeliti na tradle avri le Gešurčanen the le Maachaťanen, vašoda dži adadžives bešen maškar lende.

¹⁴ O Mojžiš na diňa ňisavi phuv le kmeňos Levi sar đedictvos, bo o RAJ o Del le Izraeloskro lenge phenda: „Na chudena o phuva, ale ča o obeti, so ena labarde pro miro oltaris.“

¹⁵ Kada hin e phuv, so o Mojžiš diňa le kmeňoske Ruben pal leskre fameliji:

¹⁶ Pro juhos lengri phuv chudelas le forostar Aroer, so hino pro brehos paš e dolina Arnon – lengre sas the o foros maškar e dolina the e phuv dži ke Medeba, ¹⁷ o foros Chešbon the savore leskre fori, so hine pre odi phuv: o Dibon, o Bamot-Baal, o Bet-Baal-Meon, ¹⁸ e Jahca, o Kedemot, o Mefaat, ¹⁹ o Kirjatajim, e Sibma the o Ceret-Šachar pro brehos andre dolina, ²⁰ o Bet-Peor tel o verchos Pisga the o Bet-Ješimot. ²¹ Chudle mek savore fori pre odi phuv the calo krališagos le amorejike kraliskro le Sichonoskro, savo kralinelas andro Chešbon. O Mojžiš zvitazinda upral leste the upral o midijaňika vodci, save sas o Evi, o Rekem, o Cur, o Chur the o Reba: Kala

savore sas o vodci le kraliskre le Sichonoskre. ²² O Izraeliti murdarde the le vrašcos le Balaam, le Beoriskre čhas. ²³ Pro zapados e phuv le Rubenčanengri chudelas le brehostar Jordan. Kala fori the kala gava chudle o fameliji le Rubenčanengre sar d'edictvos.

²⁴ O Mojžiš diña the d'edictvos dojekha famelija andral o Gadoskro kmeños.

²⁵ Sas lenge dino o foros Jazer, savore fori andro Gilead the jepaš phuv le Amončanengri dži ko Aroer, so hino pašes paš e Raba, ²⁶ le Chešbonostar ko Ramat-Micpa the Betonim; le forostar Machanajim dži ko than Lo-Debar. ²⁷ Tele andre dolina Jordan chudle o fori Bet-Haram, Bet-Nimra, Sukot the Cafon a the oda, so ačhiła la phuvatar le Sichonoskra, savo sas kralis le Chešbonoskro, the e vichodno sera le Jordanoskri dži paš o Galilejsko moros. ²⁸ Kala fori the gava chudle o fameliji andral o kmeños Gad sar d'edictvos.

²⁹ O Mojžiš diña le famelijen andral o jepaš kmeños Menaše kala phuva sar d'edictvos:

³⁰ Le forostar Machanajim pro severos, cali phuv Bašan – o krališagos le kraliskro Ogoskro. Andro Bašan sas šovardeš (60) gava, so zaila o Jair. ³¹ O čhave le Machiroskre, savo sas o čhavo le Menašeskro, chudle jepaš phuv Gilead, o fori Aštarot the Edrej, kaj bešelasa o kralis Og.

³² Kala phuva rozdelinda o Mojžiš andre moabiko phuv pal o Jordan, pro vichodos le Jerichostar. ³³ Le kmeños Levi o Mojžiš na diña nisavo d'edictvos, bo o RAJ, o Del le Izraeloskro, hino lengro d'edictvos, avke sar len diña lav.

14

O Jozua rozdelinel o phuva pro zapados le Jordanostar

¹ Kala hine o phuva, so o Izraeliti chudle andro Kanaan, avke sar lenge dine andro d'edictvos o rašaj Eleazar the o Jozua, o čhavo le Nunoskro, a the o vodci le Izraeloskre kmeñengre. ² O d'edictvos chudle prekal o losos o eña the jepaš kmeñi, avke sar oda prikazinda o RAJ prekal o Mojžiš. ³ O Mojžiš imar diña duj the jepaš kmeñenge o d'edictvos pal o Jordan, ale le Leviten na diña nič. ⁴ Le Jozefoskre čhavendar sas duj kmeñi: o Menaše the o Efrajim. Le Leviten na diña andre odi phuv nisavo d'edictvos. Chudle ča fori kaj te bešel a the mali prekal o dobitkos the prekal o stadi. ⁵ O Izraeliti peske rozdelinde e phuv avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O Hebron hin dino le Kaleboske

⁶ Sar sas o Izraeliti mek andro Gilgal, avle ko Jozua o manuša andral o kmeños Juda. O Kaleb, o čhavo le Jefunoskro andral e keniziko famelija, leske phenda: „Tu džanes mištes, so pal ma the pal tu phenda o RAJ le Devleskre manušeske le Mojžišoske andre Kadeš-Barnea. ⁷ Sas mange saranda (40) berš, sar man o Mojžiš, o služobnikos le RAJESKRO, bičhada andral e Kadeš-Barnea, hoj te predikhav e phuv. Me leske phendom o čačipen pal oda, so dikhłom. ⁸ Mire phrala, so manca džanas, darade avri le manušen. Ale me man likeravas le RAJESTAR, mire Devlestar. ⁹ Mek oda džives o Mojžiš ila vera: ‚E phuv, pal savi phirehas, ela tiro the tire čhavengro d'edictvos pro furt, bo tut likerahas le RAJESTAR, mire Devlestar, cale jileha.‘ ¹⁰ Akana, šun! O RAJ man dži akana likerelas paš o dživipen, avke sar phenda. Pregela imar saranda the pandž (45) berš akorestar, sar oda o RAJ phenda le Mojžišoske. Oda sas akor, sar mek o Izraeliti phirenas pal e pušta, a akana mange imar hin ochtvardeš the pandž

(85) berš. ¹¹ Mek the adadžives som ajsó zoralo, sar somas akor, sar man bičhađa o Mojžiš. Ajsi zor, savi man sas akor, te džal andro mariben, ajsi man hin the adadžives. ¹² Vašoda mange de akana kala brehi, pal save andre oda džives vakerelas o Mojžiš. Bo tu korkoro akor šundal, hoj ode hine o Anaka the o bare ohradzimen fori. Ale o RAJ mange pomožinela a tradava len avri, avke sar oda phendá o RAJ.“

¹³ Avke o Jozua požehňinda le Kaleb, le Jefunoskre čhas, a diňa leske o foros Hebron sar leskro dedictvos. ¹⁴ O Kaleb chudňa o Hebron sar dedictvos, bo pes furt likerelas le RAJESTAR, le Izraeloskre Devlestar. ¹⁵ Angloda pes o Hebron vičinelas Kirjat-Arba, bo o Arba sas nekbareder manuš maškar o Anaka.

Palis sas andre odi phuv smirom le maribnastar.

15

O phuva le Judaskre

¹ O fameliji andral o kmeňos Juda chudle prekal o losos odi phuv, so džal dži paš e phuv Edom, dži paš e pušta Sin pro juhos.

² Pro juhos odi phuv chudel paš o brehos le Londe morostar, paš o moroskro agor, so hin dži tele pro juhos, ³ džal pro juhos prekal le verchengro drom Akrabim andre pušta Sin a odarik džal pro juhos la Kadeš-Barneatar. Palis chudel pašal o Checron upre ko Adar, kaj visalol ke Karka, ⁴ odarik dureder ko Acmon a džal dži paš o paňi Egipt a ole paňestar dži paš o moros.

⁵ E vichodno hraňica la phuvakri le kmeňoskri Juda hin o Londo moros; džal dži ode, kaj o Jordan čulal andre leste.

Ode chudel e severno hraňica ⁶ a džal dži upre paš e Bet-Chogla a predžal khatar o severos la Bet-Arabatar upre ke skala le Bohanoskri, le Rubenoskre časkri.

⁷ Palis leskri phuv chudel upre la dolinatar Achor ko Debir a odarik pes visarel pro severos ko Gilgal, so hino pre severno sera ola dolinatar paš o drom Adumim, odarik džal dureder ko paňa En-Šemeš the ko En-Rogel. ⁸ Palis leskri phuv džal dureder upre andre dolina Ben-Hinom pro juhos le Jebusejengre forostar – oda hin Jeruzalem. Dureder džal dži upre ko verchos pro zapados le forostar the pro severos la Refajengra dolinatar. ⁹ Palis leskri phuv chudel le verchostar tele ko than, khatar chudel te džal o paňi Neftoach, dureder ko fori pašes paš o verchos Efron, palis tele ke Baala – oda hin o Kirjat-Jearim. ¹⁰ La Baalatar palis pes visarel pro zapados ko verchos Seir a predžal pro severos le verchostar Jearim – oda hin Kesalon – a lestar tele ko Bet-Šemeš dži ke Timna. ¹¹ Palis chudel pro severos le verchostar Ekron, visarel pes ko Šikron, džal dureder ko verchos Baala, palis ko Jabneel a dži paš o moros.

¹² E zapadno hraňica la phuvakri, so chudňa o kmeňos Juda, hin o Stredozemno moros.

Kala hine o hraňici prekal o kmeňos Juda pal leskre fameliji.

E phuv le Kaleboskri

¹³ O Jozua diňa le Kaleb, le Jefunoskre čhas, kotor le Judaskre phuvar, avke sar leske oda phendá o RAJ. Diňa leske o foros Kirjat-Arba, oda hin o Hebron. Oda foros sas le Arbasoskro, savo sas dad le Anakoskro. ¹⁴ O Kaleb odarik čida avri le Anakoskre trine čhaven: le Šešaj, le Achiman the le Talmaj. ¹⁵ Odarik džanas pro mariben ko foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹⁶ Akor o Kaleb phendá: „Oleske, ko zvitazinela upral o foros Kirjat-Sefer a zalela les, dava mira čha la Achsa romňake.“ ¹⁷ O Otniel, o čavo le Kenazoskro, savo sas phral le Kaleboske, zaila odi phuv a avke chudňa la Achsa romňake.

¹⁸ Sar peske la iľa romňake, o Otriel la kerďa upre, hoj peskre dadestar te mangel maľa. Sar geľa tele pal o somaris, o Kaleb latar phučľa: „So kames?“

¹⁹ Oj odphenda: „Požehňin man le daroha. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o paňa.“ Avke o Kaleb lake diňa o uprune the o telune prameňa.

²⁰ Kada hin o dēdictvos le Judaskre kmeňoskro pal lengre fameliji. ²¹ Kala sas o fori le kmeňoskre Juda pro juhos dži paš e hraňica le Edomoskri:

o Kabceel, o Eder, o Jagur, ²² e Kina, e Dimona, e Adada, ²³ o Kedeš, o Chacor, o Jitnan, ²⁴ o Zif, o Telem, o Bealot, ²⁵ e Chacor-Chadata, o Kerijot-Checron, oda hin Chacor, ²⁶ o Amam, e Šema, e Molada, ²⁷ e Chacar-Gada, o Češmon, o Bet-Palet, ²⁸ o Chacar-Šual, e Beer-Šeba, e Bizjotja, ²⁹ e Baala, o Ijim, o Ecem, ³⁰ o Eltolad, o Kesil, e Chorma, ³¹ o Ciklag, e Madmana, e Sansana, ³² o Lebaot, o Šilchim, o Ajin-Rimon: jekhetane bišueňa (29) fori the lengre gavenca.

³³ Pre brehengri phuv Šefela oda sas kala fori:

o Eštaol, e Cora, e Ašna, ³⁴ o Zanoach, o En-Ganim, o Tapuach, o Enam, ³⁵ o Jarmut, o Adulam, o Socho, e Azeka, ³⁶ o Šaarajim, o Aditajim, e Gedera the o Gederotajim: dešuštar (14) fori the lengre gavenca.

³⁷ Lengre fori sas the o Cenan, e Chadaša, o Migdal-Gad, ³⁸ o Dilan, e Micpa, o Jokteel, ³⁹ o Lachiš, o Bockat, o Eglon, ⁴⁰ o Kabon, o Lachmas, o Kitliš, ⁴¹ o Gederot, o Bet-Dagon, e Naama the e Makeda; dešušov (16) fori the lengre gavenca.

⁴² Lengre fori sas the e Libna, o Eter, o Ašan, ⁴³ o Jiftach, e Ašna, o Necib, ⁴⁴ e Keila, o Achzib the e Mareša; eňa fori lengre gavenca.

⁴⁵ Sas lengro the o foros Ekron le cikne forenca the le gavenca; ⁴⁶ a le Ekronostar dži ko moros savore fori paš o foros Ašdod lengre gavenca. ⁴⁷ O Ašdod the Gaza leskre cikne forenca the gavenca a odarik savoro dži ko paňi Egipt the ko brehos le Stredozemne moroskro.

⁴⁸ Chudle mek o fori pro brehi:

o Šamir, o Jatir, o Socho, ⁴⁹ e Dana, e Kirjat-Sana, oda hin Debir, ⁵⁰ o Anab, o Eštemo, o Anim, ⁵¹ o Gošen, o Cholon the o Gilo: dešujekh (11) fori the lengre gavenca.

⁵² O Arab, e Duma*, o Ešan, ⁵³ o Janum, o Bet-Tapuach, e Afeka, ⁵⁴ e Chumta, e Kirjat-Arba (oda hin o Hebron) the o Cior: eňa fori the lengre gavenca.

⁵⁵ O Maon, o Karmel, o Zif, e Juta, ⁵⁶ o Jezreel, o Jokdeam, o Zanoach, ⁵⁷ o Kajin, e Gibeia the e Timna: deš fori the lengre gavenca. ⁵⁸ O Chalchul, o Bet-Cur, o Gedor, ⁵⁹ o Maarat, o Bet-Anot the o Eltekon: šov fori the lengre gavenca.

⁶⁰ O Kirjat-Baal, oda hin Kirjat-Jearim, the e Raba: duj fori the lengre gavenca.

⁶¹ Pre pušta chudle e Bet-Araba, o Midin, e Sechacha, ⁶² o Nibšan, o Londo foros the o En-Gedi: šov fori the lengre gavenca.

⁶³ Ale o manuša le Judaskre našti čhivenas avri le Jebusejen andral o Jeruzalem, avke ačhile dži adadžives te bešel paš lende.

16

O phuva le Efrajimokre the le jepaš Menašeskre

¹ E phuv, so sas diňi prekal o losos le Jozefoskre čhavenge, chudel le Jordanostar paš o Jericho pro vichodos le Jerichoskre paňendar a e hraňica džal dži pre pušta

* **15:52** 15,52 E hebrejiko čhib: Ruma

a upre ko brehi le Beteloskre, ² palis dureder ko Luz, odarik ko Atarot – ke phuv le Arkijengri – ³ dureder pro zapados ke phuv le Jafletengri dži ke phuv ko Teluno Bet-Choron, dži ko Gezer, a končinel dži paš o moros.

⁴ Kala phuva chudle sar dēdictvos o čhave le Jozefoskre, o Menaše the o Efrajim.

⁵ Le kmeňoske Efrajim sas dine pal leskre fameliji kala phuva:

Ola phuva chuden le Atarot-Adarostar dži ko Upruno Bet-Choron ⁶ a dureder e hraňica džal ko moros, pro severos le Michmetatostar, palis pro vichodos andro Taanat-Šilo a pašal leste pro vichodos predžal ko Janoach. ⁷ Khatar o Janoach džal tele andro Atarat the ke Naara a predžal pašes paš o Jericho dži ko Jordan. ⁸ Le forostar Tapuach džal e hraňica pro zapados paš o paňi Kana a končinel paš o moros. Kada dēdictvos chudle o fameliji andral o kmeňos Efrajim. ⁹ The varesave fori le gavenca andral le Menašengre phuva sas dine le kmeňoske Efrajim.

¹⁰ Ale o Efrajimčana na tradle avri le Kanaančanen, save bešenias andro foros Gezer. Avke ačhile maškar lende dži adadžives, ale mušinenias prekal lende te kerel buči sar otroka.

17

O phuva le jepaš Menašeskre pro zapados

¹ O dujto jepaš kmeňos Menaše chudňa pro zapados le Jordanostar prekal o losos o dēdictvos, bo ov sas le Jozefoskro ešebno čhavo. Le Menašeskro ešebno čhavo o Machir, savo sas zoralo andro mariben, chudňa o phuva Gilead the Bašan. O Machir sas dad le Gileadoskro. ² The aver fameliji andral o kmeňos Menaše chudle prekal o losos o phuva sar dēdictvos: e famelija le Abiezeriskri, le Chelekoskri, le Asrieloskri, le Šechemoskri, le Cheferoskri the le Šemidasoskri. On sas o čhave le Menašeskre, savo sas čhavo le Jozefoskro.

³ Ale le Celofchad na sas čhave, ča čhaja: e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca. O Celofchad sas o čhavo le Cheferoskro, o Chefer sas le Gileadoskro, o Gilead sas le Machiroskro a o Machir sas le Menašeskro. ⁴ Avle ko rašaj Eleazar, ko Jozua, savo sas le Nunoskro čhavo, the ko vodci a phende: „O RAJ phendňa le Mojžišoske, hoj the amen te del o dēdictvos maškar amare phrala.“ Avke o Jozua diňa the len o dēdictvos maškar lengre dadeskre phrala, avke sar phendňa o RAJ. ⁵ Kavke chudňa o Menaše o phuva Gilead the Bašan pal o Jordan the mek aver deš phuva, ⁶ bo le Menašeskre čhaja chudle o dēdictvos maškar leskre čhave. E phuv Gilead ačhila okle manušenge andral o kmeňos Menaše.

⁷ O phuva le Menašengre chudenas la phuvatar Ašer ko Michmetat, so hin pro vichodos le Šichemostar, a e hraňica džalas dureder pro juhos ko En-Tapuach.

⁸ E phuv pašal o Tapuach ačhila le Menašenge, ale o foros Tapuach sas le Efrajimčanengro. ⁹ E hraňica džalas dureder tele ko paňi Kana. O fori pro juhos ole paňestar maškar o Menašeskre fori hine le Efrajimoskre. Leskri hraňica džalas dureder pre severno sera ole paňestar dži ko Stredozemno moros. ¹⁰ Pro juhos le paňestar Kana e phuv sas le Efrajimoskri a pro severos le Menašeskri. Leskri hraňica pro zapados sas o Stredozemno moros. Pro severozapados leskra phuvatar sas o Ašer a pro severovichodos sas o Jisachar.

¹¹ Andro phuva le Jisacharoskre the le Ašeroskre o Menaše chudňa o fori Bet-Šean, Jibleam, Dor, En-Dor, Taanach the Megido lengre gavenca. Oda foros Dor sas paš o brehos le moroskro.

¹² O kmeňos Menaše našti zaila kala fori a avke o Kanaančana ode bešen as dureder.
¹³ Sar o Izraeliti zoralile, ispidenas pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale našti len tradle avri.

¹⁴ Andre jekh džives le Jozefoskre čhave – o kmeňi Menaše the Efrajim – phende le Jozuaske: „Soske amen diňal sar đedictvos ča ajci sikra phuva? Se amen sam baro narodos, bo o RAJ amen dži akana požehñinelas.“

¹⁵ O Jozua lenge odphenda: „Te san ajci but a o brehi andro Efrajim tumenge hine frima, džan andre phuv ko Perizeja the ko Refaja a ode čingeren avri o veš, hoj tumen te el phuv.“

¹⁶ O čhave le Jozefoskre phende: „O brehi amenge hine frima, ale savore Kanaančanen, save bešen andre dolina, hin trastune verdana. Ola trastune verdana hin olen, save bešen andro Bet-Šean paš leskre gava, the olen, save bešen andre dolina Jezreel.“

¹⁷ O Jozua phenda le Efrajimoskre the le Menašeskre kmeňenge: „San baro narodos, saves hin bari zor. Na ela tut ča jekh kotor la phuvatar, ¹⁸ ale the o brehi ena tire. Te ode hin veš, činger les avri a ela tiro dži pre leskro agor, bo tradeha avri le Kanaančanen, kajte len hin trastune verdana a hine zorale.“

18

O phuva le Benjaminoskre

¹ Sar savore Izraeliti zaile e phuv, zgele pes jekhetane andro foros Šilo a ačhade ode o Svetostankos. ² Maškar o Izraeliti ačhile mek efa kmeňi, savenge mek na sas dino o đedictvos.

³ Avke o Jozua phenda le Izraelitenge: „Dži kana kamen te užarel, hoj tumenge te zalen e phuv, so tumenge diňa o RAJ, o Del tumare dadengro? ⁴ Kiden tumenge avri trine muršen dojekhe kmeňostar. Me len bičhavava, hoj te predžan e phuv a te zapisinen andre o phuva prekal dojekh kmeňos. Palis mi aven ke ma. ⁵ Mi rozdeline odi phuv pro efa kotora. O kmeňos Juda ačhela ode, kaj hino pro juhos, a o kmeňi le Jozefoskre pro severos. ⁶ Zapisinen andre o efa kotora ola phuvakre a anen oda ke mande. Me tumenge čhivava o losos anglo RAJ, amaro Del. ⁷ O Leviti na chudena kotor ola phuvatar maškar tumende, bo lengro đedictvos hin oda, hoj hine le RAJESKRE rašaja. O Gad, o Ruben the o jepaš kmeňos le Menašeskro chudle pro vichodos pal o Jordan o đedictvos, so lenge diňa o Mojžiš, o služobñikos le RAJESKRO.“

⁸ Ola murša pes mukle pro drom. O Jozua lenge phenda: „Džan, predžan e phuv a zapisinen andre o thana pre odi phuv, palis aven pale ke ma. Kade andro Šilo tumenge čhivava o losos anglo RAJ.“ ⁹ O murša odgele a pregele e phuv. Rozdelinde la pro efa kotora a zapisinde ola phuva the le forenca. Palis avle ko Jozua andro taboris paš o Šilo. ¹⁰ O Jozua lenge čhida o losos andro Šilo anglo RAJ a rozdela oda e phuv le Izraelitenge pal lengre kmeňi.

¹¹ O ešebno losos pela pro kmeňos Benjamin pal lengre fameliji. Lengre phuva hine maškar o kmeňi le Judaskre the le Jozefoskre.

¹² Pre leskri severno sera e hrañica chudel paš o Jordan a odarik džal upre ko brehos pro severos le Jerichostar a predžal prekal o verchi dži ke pušta paš o Bet-Aven pro zapados. ¹³ Odarik lengri hrañica džal dureder ko Luz, oda hin o Betel. Džal pro brehos pro juhos khatar o Luz tele andro Atarot-Adar a ko verchos pro juhos le Telune Bet-Choronostar.

¹⁴ Pre zapadno sera ole verchostar, so hino paš o Bet-Choron, e hrañica pes visarel pro juhos a džal dži paš o Kirjat-Baal – oda hin le Judaskro foros Kirjat-Jearim. Kada hin e zapadno sera lengra phuvakri.

¹⁵ Lengri južno hrañica chudel pro zapados paš o Kirjat-Jearim a džal dži paš o paña Neftoach. ¹⁶ E hrañica odarik džal dži paš o verchos, so hino angle dolina Ben-Hinom a pro severos la Refajengra dolinake, a džal tele prekal e dolina Hinom, pro juhos le Jebusejengre verchostar dži tele ko En-Rogel. ¹⁷ Palis pes visarel pro severos ko En-Šemeš. Odarik džal ko Gelilot paš o brehos Adumim a džal tele ke skala le Bohanoskri, savo sas o čhavo le Rubenoskro. ¹⁸ Palis predžal pro severos khatar o brehos Bet-Araba tele ke Jordaňiko dolina ¹⁹ a dureder džal pro severos ko verchos Bet-Chogla dži ke severno sera le Londe moroskri, kaj o Jordan džal andro moros. Oda hin e južno hrañica.

²⁰ O Jordan hin lengri vichodno hrañica.
Kada sas o dedictvos le Benjaminoskre famelijengro.

²¹ Kala hine lengre fori pal lengre fameliji:

o Jericho, e Bet-Chogla, o Emek-Kecic, ²² e Bet-Araba, o Cemarajim, o Betel, ²³ o Avim, e Para, e Ofra, ²⁴ o Kefar-Amoni, o Ofni the e Geba; dešuduj (12) fori the lengre gavenca.

²⁵ O Gibeon, e Rama, o Beerot, ²⁶ e Micpa, e Kefira, e Moca, ²⁷ o Rekem, o Jirpeel, e Tarala, ²⁸ e Cela, o Helef, o Jebus, oda hin o Jeruzalem, e Gibeal the o Kirjat-Jearim; dešuštar (14) fori the lengre gavenca.

Kada sas o dedictvos le Benjaminoskre famelijengro.

19

O phuva le Šimeonoskre

¹ O dujto losos peľa pro kmeňos le Šimeonoskro pal leskre fameliji. Lengro dedictvos sas maškar o phuva le Judaskre.

² Chudle kala fori:

E Beer-Šeba, e Šeba, e Molada, ³ o Chacar-Šual, e Bala, o Ecem, ⁴ o Eltolad, o Betul, e Chorma, ⁵ o Ciklag, o Bet-Markabot, e Chacar-Susa, ⁶ o Bet-Lebaot the o Šaruchen: dešutrin (13) fori the lengre gavenca.

⁷ Chudle the kala fori: o Ajin, o Rimon, o Eter the o Ašan: štar fori the lengre gavenca. ⁸ Lengre hine the savore gava, so hine pašal ola fori dži ko Baalat-Ber the Rama-Negev.

Kada hin o dedictvos le Šimeonoskre kmeňoskro pal leskre fameliji. ⁹ Le Šimeonoskri phuv sas maškar e Judaskri. O dedictvos le Judaskro sas igen baro, vašoda chudle the on maškar lende o dedictvos.

O phuva le Zebulunoskre

¹⁰ O trito losos peľa pro kmeňos Zebulun pal leskre fameliji:

Lengri phuv sas dži ko Sarid. ¹¹ E hrañica la phuvakri džal pro zapados ke Marala dži pre sera le Dabešetostar the ko paňi, so hino pro vichodos le Jokneamostar. ¹² Le Saridostar džal pro vichodos dži ke phuv paš o foros Kislot-Tabor a odarik ko Daberat the ke Jafia. ¹³ Odarik džal dureder pro vichodos andro Gat-Chefer, andro Et-Kacin the andro Rimon a visarel pes andre Nea. ¹⁴ Pro severos pes visarel ko Chanaton a džal dži ke dolina Jiftach-El. ¹⁵ Lengre hine the o fori o Katat, o Nahalal, o Šimron, e Jidala the o Betlehem; dešuduj (12) fori the lengre gavenca.

¹⁶ Kala fori lengre gavenca hine o d'edictvos le Zebulunoskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Jisacharoskre

¹⁷ O štarto losos peľa pro kmeňos Jisachar pal leskre fameliji. ¹⁸ Lengre phuva sas: o Jezreel, o Kesulot, o Šunem, ¹⁹ o Chafarajim, o Šijon, o Anacharat, ²⁰ o Rabbit, o Kišjon, o Ebec, ²¹ o Remet, o En-Ganim, e En-Chada the o Bet-Pacec. ²² Lengri phuv džal dži pre sera le forendar Tabor, Šachacajim the Bet-Šemeš dži paš o Jordan. Oda hin dešušov (16) fori the lengre gavenca.

²³ Kala fori lengre gavenca hine o d'edictvos le Jisacharoskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Ašeroskre

²⁴ Pandžto losos peľa pro kmeňos Ašer. ²⁵ Andre lengre phuva sas o fori: o Chelkat, o Chali, o Beten, o Achšaf, ²⁶ o Alamelech, o Amad the o Mišal. Pro zapados lengri hraňica džal dži pre sera le forendar Karmel the Šichor-Libnat. ²⁷ Odarik pes e hraňica visarel pro vichodos andro Bet-Dagon dži pre sera la phuvatar Zebulun a paš e dolina Jiftach-El, palis pro severos ko Bet-Emek the ko Neiel a odarik džal dureder ko Kabul; ²⁸ džal ko Ebron, ko Rechob, ko Chamon the ke Kana dži ko Baro Sidon; ²⁹ palis e hraňica pes visarel ke Rama dži ko ohradzimen foros Tir, odarik pes visarel ke Chosa a džal dži ko moros. Lengre hin the o fori o Machalab, o Achzib, ³⁰ e Uma, o Afek the o Rechob: bišuduj (22) fori lengre gavenca.

³¹ Kala fori lengre gavenca hine o d'edictvos le Ašeroskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Naftaliskre

³² O šovto losos peľa pro kmeňos Naftali pal leskre fameliji.

³³ Lengri phuv chudel le Chelefoštar, le dubostar paš o Caananim, džal prekal o Adami-Nekeb the o Jabneel ko Lakum dži paš o paňi Jordan. ³⁴ Odarik visaľol ko Aznot-Tabor pro zapados the ko Chukok. Pro juhos pes chudelas la phuvatar Zebulun, pro zapados la phuvatar Ašer a pro vichodos le Jordanostar. ³⁵ Lengre ohradzimen fori hin o Cidim, o Cer, o Chamat, o Rakat, o Kineret, ³⁶ e Adama, e Rama, o Chacor, ³⁷ o Kedeš, o Edrej, o En-Chacor, ³⁸ o Jiron, o Migdal-El, o Chorem, o Bet-Anat the o Bet-Šemeš: dešueňa (19) fori lengre gavenca.

³⁹ Kala fori lengre gavenca hine o d'edictvos le Naftaliskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Danoskre

⁴⁰ O eftato losos peľa pro kmeňos Dan pal leskre fameliji. ⁴¹ Lengre phuva sas: e Cora, o Eštaol, o Ir-Šemeš, ⁴² o Šaalabin, o Ajalon, e Jitla, ⁴³ o Elon, e Timna, o Ekron, ⁴⁴ o Elteke, o Gibeton, o Baalat, ⁴⁵ o Jehud, o Bene-Berak, o Gat-Rimon, ⁴⁶ o Me-Jarkon, o Rakon the e phuv paš e Joppa. ⁴⁷ Le manušenge andral o kmeňos Dan sas o phuva frima, a vašoda gele pro mariben pro foros Lešem, zaile les a le manušen odarik murdarde. Ačhile ode te bešel a ole foroske Lešem dine o nav Dan pal peskro dad.

⁴⁸ Kala fori le gavenca hine o d'edictvos le Danoskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

E phuv le Jozuaskri

⁴⁹ Sar o Izraeliti preačhile te rozđelinel o phuva sar d'edictvos, dine the le Jozuaske, le Nunoskre čhaske, o d'edictvos maškar peskre phuva. ⁵⁰ Avke sar lenge o RAJ prikazinda, dine le Jozuaske o foros Timnat-Serach pro brehi andre phuv Efrajim, so peske mangelas. Pale oda foros ačhađa a ačhiľa ode te bešel.

⁵¹ Kala hine o phuva, so o rašaj Eleazar, o Jozua the o vodci dine prekal o losos le Izraeloskre kmeňenge. Čhide o losi andro foros Šilo anglo RAJ paš o vchodos andro Svetostankos. A kavke dokončinde te rozđelinel e phuv.

20

O fori pro garudipen

¹ Andre jekh džives phendã o RAJ le Jozuaske: ² „Phen le Izraelitenge, hoj peske te kiden avri o fori pro garudipen. Bo sar o Mojžiš mek dživelas, me leske phendom, ³ hoj o manuš, savo murdarđahas varekas, ale na kamla oda te kerel, šaj pes denašel andre ola fori te garuvel angle odi famelija, savi leske kamlahas oda pale te visarel. ⁴ Te vareko denašela andre jekh kale forendar, mi ačhel paš e brana le foroskri a le vodcenge anglal savorende mi phenel, so pes ačhiła. Akor les lena andre peskro foros a dena les than, kaj šaj bešel. ⁵ Te pal leste geľahas oda manuš, savo pes leske kamlahas te pomstinel, na dena les leske andro vasta, bo ov na kamla te murdarel ole manušes sar peskre ñeprijateľis. ⁶ Mi ačhel oda manuš andre oda foros, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša a medik na merela o baro rašaj, savo ela andre oda časos. Palis šaj džal pale andre peskro foros, andral savo denašla.“

⁷ O Izraeliti kidle avri pro zapados le Jordanostar kala fori pro garudipen: o Kedeš andre Galileja pro brehi le Naftaliskre, o Šichem pro brehi le Efrajimoskre the e Kirjat-Arba - oda hin Hebron - pro brehi le Judaskre. ⁸ Pal o Jordan pro vichodos le Jerichostar kidle avri o Becer pre pušta, pre phuv le Rubenčanengri, o Ramot andro Gilead andre phuv le Gadčanengri the o Golan andre phuv Bašan, so hin le Menašeskre kmeňoskri. ⁹ Kala fori kidle avri prekal savore Izraeliti the prekal o cudzinci, so pes likerenas maškar lende. Ode šaj denašela sako, ko murdarela varekas, kas na kamla te murdarel, hoj les te na murdarel e famelija, savi pes leske kamel te pomstinel le meribnaha, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša.

21

O fori le Levitengre

¹ Akor avle o vodci andral o kmeňos Levi ko rašaj Eleazar, ko Jozua, ko čhavo le Nunoskro, the ko izraelika vodci ² andro foros Šilo, so hino andro Kanaan, a phende lenge: „O RAJ phendã prekal o Mojžiš, hoj amen te den fori, kaj bešaha, the mali prekal amare stadi.“ ³ Avke o Izraeliti dine le Leviten peskre dedictvostar o fori le malenca, avke sar lenge oda prikazinda o RAJ.

⁴ Ešeb čhide o losi prekal e fajta le Kohatoskri. Prekal o losos o Leviti, o čhave le rašaskre le Aronoskre, chudle dešutrin (13) fori le kmeňendar Juda, Šimeon the Benjamin. ⁵ Okla manuša andral e fajta le Kohatoskri chudle prekal o losos deš fori le kmeňendar Efrajim, Dan the le jepaš kmeňostar Menaše.

⁶ E fajta le Geršonoskri prekal o losos chudna dešutrin fori le kmeňendar Jisachar, Ašer, Naftali the le jepaš kmeňostar Menaše andre phuv Bašan.

⁷ E fajta le Merariskri chudna pal peskre fameliji prekal o losos dešuduj (12) fori le kmeňendar Ruben, Gad the Zebulun.

⁸ Kavke o Izraeliti dine prekal o losos le Levitenge kala fori le malenca, avke sar lenge oda prikazinda o RAJ prekal o Mojžiš.

⁹ O kmeňi Juda the Šimeon dine kala fori pal lengre nava ¹⁰ le Aronoskre čhavage andral e fajta le Kohatoskri, save sas Leviti. Bo ešeb čhide o losi prekal lende.

¹¹ Dine lenge o foros Kirjat-Arba leskre malenca. Oda hin o Hebron pro brehi le Judaskre, so sas angloda o foros le Arbasoskro, le Anakoskre dadeskro. ¹² Ale o

maši kale foroskre the leskre gavenca dine sar đedictvos le Kaleboske, le Jefunoskre čhaske.

¹³ Le rašaskra Aronoskra famelijake dine kala fori le mašenca pro garudipen prekal o vrahi: o Hebron, e Libna, ¹⁴ o Jatir, e Eštemoa, ¹⁵ o Cholon, o Debir, ¹⁶ o Ajin, e Juta the o Bet-Šemeš: eña fori kale duje kmeňendar.

¹⁷ Le Benjaminčanengre phuvendar lenge dine kala fori le mašenca: o Gibeon, e Geba, ¹⁸ o Anatot the o Almon: štar fori.

¹⁹ Savore fori le mašenca, so sas dine le Aronoskra famelijake, sas dešutrin.

²⁰ Okla Leviti andral e fajta le Kohatoskri chudle prekal o losos o fori le kmeňostar Efrajim.

²¹ Pro brehi le Efrajimoskre len dine o foros Šichem le mašenca – so sas o foros pro garudipen prekal o vrahi – the o Gezer, ²² o Kibcajim the o Bet-Choron: štar fori le mašenca.

²³ Le kmeňostar Dan len dine štar fori le mašenca: o Elteke, o Gibeton, ²⁴ o Ajalon the o Gat-Rimon.

²⁵ Andral e phuv le jepaš kmeňoskri Menaše len dine duj fori le mašenca: o Taanach the o Jibleam.

²⁶ Avke kala fameliji andral e fajta le Kohatoskri chudle deš fori le mašenca.

²⁷ Le Geršonoskra fajtake andral o kmeňos Levi dine:

andral o jepaš kmeňos Menaše duj fori le mašenca: o Golan andro Bašan the e Beeštera le mašenca. O Golan sas o foros pro garudipen prekal o vrahi.

²⁸ Andral o kmeňos Jisachar len dine štar fori le mašenca: o Kišjon, o Daberat, ²⁹ o Jarmut the o En-Ganim.

³⁰ Andral o kmeňos Ašer len dine štar fori le mašenca: o Mišal, o Abdon, ³¹ o Chelkat the o Rechob.

³² Andral o kmeňos Naftali len dine trin fori le mašenca: o Kedeš andre Galileja – so sas foros pro garudipen prekal o vrahi – the o Chamot-Dor the o Kartan.

³³ Kala savore fori le mašenca, so chudña e fajta le Geršonoskri, sas dešutrin.

³⁴ O Leviti andral e fajta le Merariskri chudle:

le kmeňostar Zebulun štar fori le mašenca: o Jokneam, e Karta, ³⁵ e Dimna the o Nahalal.

³⁶ Andral o phuva le Rubenčanengre len dine štar fori le mašenca: o Becer, e Jahca, ³⁷ o Kedemot the o Mefaat.

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeňos Gad len dine štar fori le mašenca: o Ramot andro Gilead – so sas foros pro garudipen prekal o vrahi – a mek o fori Machanajim, Češbon the Jazer.

⁴⁰ Savore fori, so chudña e fajta le Merariskri, sas dešuduj.

⁴¹⁻⁴² Le Leviten sas jekhetane saranda the očno (48) fori le mašenca maškar o phuva le Izraelitengre. Pašal dojekh foros le Levitengro sas maša.

E phuv hiňi imar le Izraelitengri

⁴³ O RAJ diňa le Izraelitenge cali phuv, pal savi diňa lav la veraha lengre daden. Zaile la a gele ode te bešel. ⁴⁴ O RAJ len diňa smirom andre dojekh phuv, avke sar diňa vera lengre daden, a ňiko lengre ňeprijatelendar anglal lende na obačila. O RAJ lenge delas furt te zviťazinel upral lengre ňeprijatela. ⁴⁵ O RAJ dolikerđa savore lava, so diňa le Izraeliten. Avke sar lenge phenda, avke pes the savoro ačhila.

22

O vichodna kmeňi pes visaren pale khere

¹ Akor peske o Jozua diňa te vičinel o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše. ² Phenda lenge: „Dolikerđan savoro, so tumenge phenda o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, a šundan man andre savoreste, so tumenge phendom. ³ Na omuklan tumare phralen imar calo ada časos. Dži andre kada džives pačivalones dolikerđan o prikazaňja le RAJESKRE, tumare Devleskre. ⁴ Ale akana imar diňa o RAJ, tumaro Del, tumare phralen smirom, avke sar len diňa lav. Akana džan pale ke tumare stani, andre tumari phuv, so tumenge diňa o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, pal o Jordan. ⁵ Den tumenge pozoris pre oda, hoj te dolikeren o prikazaňje the o zakonos, so tumenge diňa o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, te phiren pal leskro drom, te dolikeren leskre prikazaňje a te služinen leske cale jileha the cala dušaha.“

⁶ Palis len o Jozua požehňinda a mukla len te džal andre peskre stani. ⁷ Le jepaš kmeňoske Menaše diňa o Mojžiš o phuva andro Bašan a le avre jepaš kmeňoske diňa o Jozua o phuva lengre phralenca pro zapados le Jordanostar. O Jozua požehňinda the len, a sar len mukla te džal andre peskre stani, ⁸ phenda lenge: „Džan pale andre tumare stani le bare barvalipnaha, but stadenca the rupoha, somnakaha, bronzoha, trasteha the but gadenca. Rozđelinen tumenge peskre phralenca oda, so ilan le nepřijatendar.“

⁹ O kmeňi Ruben, Gad the o jepaš kmeňos Menaše odgele le Izraelitendar andral o foros Šilo andro Kanaan a gele pale andre peskri phuv Gilead, andre savi ačhile te bešel, avke sar prikazinda o RAJ prekal o Mojžiš.

O oltaris paš o Jordan

¹⁰ Sar avle andro Gelilot paš o Jordan mek andro Kanaan, o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše ode ačhade baro oltaris. ¹¹ O Izraeliti pes došunde, hoj o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše ačhade oltaris pre hraňica le Kanaanoskri paš o Gelilot, paš o Jordan, pre sera le Izraeloskri. ¹² Vašoda pes savore andral o Izrael zgele andro foros Šilo, hoj pre lende te džan pro mariben.

¹³ O Izraeliti bičhade le Pinchas, le Eleazaroskre čhas, savo sas rašaj, ko kmeňi Ruben, Gad the ko jepaš kmeňos Menaše andro Gilead. ¹⁴ Bičhade leha le deše vodcen, po jekhes andral dojekh kmeňos. Dojekh sas o vodcas jekha famelijake andral o Izrael.

¹⁵ Sar on avle ko kmeňos Ruben, Gad the ko jepaš kmeňos Menaše andro Gilead, phende lenge: ¹⁶ „Kada phenen savore manuša le RAJESKRE: ‚Soske tumen avke napačivalones likerđan anglo Del le Izraeloskro? Soske tumen adadžives visardan het le RAJESTAR? Ačhadan tumenge o oltaris a kaleha tumen vzburindan le RAJESKE! ¹⁷ Či na sas imar dos oda binos, so kerđam paš o Peor? Dži adadžives pes lestar na obžužardam a prekal kada binos avla o meribnaskro nasvaliben pro manuša le RAJESKRE! ¹⁸ Kamen tumen adadžives te visarel het le RAJESTAR? Te pes tumen adadžives ačhavena le RAJESKE, akor ov tajsa ela choľamen pre savore manuša andral o Izrael. ¹⁹ Te hiňi tumari phuv melardi, predžan andre phuv le RAJESKRI, kaj ačhel o stanos le RAJESKRO, a ačhen te bešel maškar amende. Ča ma vzburinen tumen le RAJESKE aňi amenge oleha, hoj tumenge ačhaven mek aver oltaris sar oda oltaris, savo hino le RAJESKRO, amare Devleskro. ²⁰ O Achan, o čhavo le Zerachoskro, pes likerđa napačivalones, sar peske ila oda, so sas tel o prekošiben, a vašoda avla le RAJESKRI choľi pre calo Izrael! Vaš oda binos na muľa ča ov korkoro!‘ “

²¹ O kmeňi Ruben, Gad the o jepaš kmeňos Menaše odphende le izraelike vodcenge: ²² „O zoralo Del, o Del o RAJ! O zoralo Del, o Del o RAJ oda džanel a mi džanel the

o Izrael: Te pes akana kaleha ačhavas le RAJESKE abo pes likeraras napačivalones, mek adadžives amen tumen šaj murdaren! ²³ Te peske ačhadamas oltaris, hoj pes te visaras le RAJESTAR a te obetinas pre leste e labardi obeta, e chabeneskri abo e smiromoskri obeta, mi marel amen o RAJ. ²⁴ Ale amen les ačhadam, bo darahas, hoj tumare čhave phendehas amare čhavage: ‚So tumen hin le RAJEHA, le Izraeloskre Devleha? ²⁵ Se o RAJ diňa maškar amende the maškar tumende, Rubenona the Gadona, o paňi Jordan sar hraňica. Nane tumen nič le RAJEHA!‘ Kaleha tumare čhave kerdehas, hoj amare čhave pes preačhilehas te daral le RAJESTAR. ²⁶ Vašoda amen peske phendam: ‚Ačhavas peske oltaris, ale na pre labardi obeta abo prekal aver obeta, ²⁷ ale hoj te sikavel maškar tumende the amende a the maškar amare čhave, hoj kamas te lašarel le RAJES angle leskro stanos peskre labarde, chabeneskre the smiromoskre obetenca.‘ Avke tumare čhave na phenena amare čhavage: ‚Tumen na chal nič le RAJEHA!‘ ²⁸ Bo phendam peske, te tumare čhave kavke phendehas amenge abo amare čhavage, odphenaha lenge: ‚Dikhen, amare dada ačhade oltaris ajso sar le RAJESKRO! Nane pro labarde obeti, aňi pro chabeneskre obeti, aňi pro smiromoskre obeti, ale hino sar švedkos maškar amende the tumende. ²⁹ Mi el amendar ada dur, hoj pes le RAJESTAR te visaras het a te vzburinas pes leske, te peske ačhadamas mek aver oltaris sar oda, savo hino le RAJESKRO. Na ačhavaha aver oltaris pro labarde, pro chabeneskre the pro smiromoskre obeti.‘ “

³⁰ Sar šunďa o rašaj Pinchas the o vodci andral o Izrael, so phende o kmeňi Ruben, Gad the o Menaše, sas lenge oda igen pre dzeka. ³¹ O rašaj Pinchas, o čhavo le Eleazaroskro, lenge phenďa: „Adadžives prindžardam, hoj o RAJ hino paš amende, bo tumen pes na likerďan napačivalones anglo RAJ. Akana zachraňindan le Izraeliten le RAJESKRA cholatar.“

³² Avke pes o rašaj o Pinchas the o vodci visarde pale le kmeňendar Ruben the Gad andral e phuv Gilead, gele andro Kanaan ko Izraeliti a phende lenge savoro, so pes ačhila. ³³ Le Izraelitenge sas oda pre dzeka a lašarenas le Devles. Imar na vakerenas pal oda, hoj pre lende džana pro mariben a zňičinena e phuv, andre savi bešenas o kmeňi Ruben the Gad.

³⁴ O kmeňi Ruben the Gad phende: „Kale oltariske das nav Ed*, bo hino sar švedkos maškar amende, hoj o RAJ hino Del.“

23

O lava le Jozuaskre angle leskro meriben

¹ O RAJ diňa le Izraeliten smirom savore lengre ňeprijatelendar, save sas pašal lende. Akorestar pregela imar but časos a o Jozua sas imar igen phuro. ² Andre jekh džives vičindā savore Izraeliten, vodcen, sudcen the uradňiken a phenďa lenge: „Me som imar igen phuro. ³ Tumen dikhlan savoro, so kerďa prekal tumende o RAJ, tumaro Del, kale narodenge, hoj ov korkoro pes marelas vaš tumenge. ⁴ Dikhen, tumare kmeňenge diňom prekal o losos sar đedictvos o phuva le narodengre, save mek kade ačhile, the o phuva savore narodengre, upral save zvitazindom le Jordanostar dži ko Stredozemno moros pro zapados. ⁵ O RAJ, tumaro Del, len korkoro tradela avri anglal tumende. Tradela len avri a tumen zalena lengri phuv, avke sar tumen diňa lav o RAJ, tumaro Del.

⁶ Likeren a keren čačes savoro, so hin pisimen andro zvitkos le Mojžišoskre zakonoskro. Ma visaren tumen lestar aňi pre čači sera aňi pre balogňi. ⁷ Te na chal tumen nič le narodenca, save mek ačhile maškar tumende. Aňi ma leperen pre lengre devlengre nava, ma thoven vera pre lende, ma služinen lenge aňi anglal lende ma bandon. ⁸ Ale likerem tumen le RAJESTAR, tumare Devlestar, sar oda kerenas dži

* 22:34 22,34 Oda hin: o švedkos.

adadžives, ⁹ bo o RAJ tradňa anglal tumende le bare the zorale naroden a ňiko lendar dži adadžives na obačila. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumen diňa lav, hoj pes korkoro vaš tumenge marela, vašoda jekh tumendar zviťazinel a upral o ezeros (1 000) murša. ¹¹ Den tumenge pozoris pre oda, hoj te kamen ča le RAJES, tumare Devles.

¹² Ale te tumen lestar visarena pale a te tumen likerena ole narodenca, save mek ačhile paš tumende, a te tumenge lendar lena romen vaj romňijen, ¹³ akor džanen, hoj o RAJ, tumaro Del, imar kala narodi na tradela tumendar het, ale ena tumenge sar pasca, sar zagaruđi jama, sar bičos pro dumo the sar trňi andro jakha, medik na merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del.

¹⁴ Me imar maj merav – džav het pal kadi phuv. Gondolinen cale tumare jileha the dušaha pal oda, hoj aňi jekh le lavendar, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del, na našliła. Savoro pes ačhiła. ¹⁵ Avke sar o RAJ dolikerđa dojekh lačo lav, so tumen diňa, avke pre tumende domukela the savoro nalačo, so phendä, medik na merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diňa. ¹⁶ Sar na kerena pal e zmluva, so tumenge o RAJ, tumaro Del, diňa, hoj la te dolikeren, a džana te služinel avre devlence a bandona anglal lende, akor ela le RAJESKRI cholí upral tumende bari a sig merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diňa.“

24

O Jozua prevakerel andro Šichem

¹ O Jozua vičindä savore kmeňen andral o Izrael. Vičindä lengre vodcen, sudcen the le uradňiken andro Šichem. Sar ačhenas anglo RAJ, ² o Jozua phendä savore manušenje: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Tumare dada, the o Terach, o dad le Abrahamskro the le Nachoriskro, varekana bešenas pal o baro paňi Eufkrat a služinenas avre devlence. ³ Ale me ilom tumare dades le Abraham avri andral e phuv pal o Eufkrat a preligendom les prekal cali phuv Kanaan. Diňom les čhas le Izak a prekal leste les diňom pherdo čhaven. ⁴ Le Izakoske diňom le Jakob the le Ezav. Le Ezavoske diňom sar o dēdictvos e brehengri phuv Seir, ale o Jakob geľa peskre čhavenca te bešel tele andro Egipt.

⁵ Palis bičadom le Mojžiš the le Aron a maravas le Egipt bare dukhenca. Avke tumen odarik ligendom avri. ⁶ Sar tumare daden ilom avri andral o Egipt, avle ko moros, ale o Egiptana le verdanenca the le grajenca džanas pal lende pro mariben dži ko Lolo moros*. ⁷ Sar ke ma vičinenas, hoj lenge te pomožinav, bičadom maškar tumende the maškar o Egiptana e kali chmara. Palis phundradom o moros a tumen pregelan, ale sar o Egiptana džanas pal tumende, diňom, hoj len o moros te zaučharel. Tumen korkore dikľan, so lenge kerdom. Palis but berša dživenas pre pušta.

⁸ Andom tumen andre phuv le Amorejčanengri pal o Jordan. Sar pes tumenca marenas, murdarđom len anglal tumende a diňom, hoj tumen upral lende te zviťazinen a te zalen lengri phuv. ⁹ Palis o moabiko kralis o Balak, o čhavo le Ciporoskro, avľa pre tumende pro mariben. Diňa peske te vičinel le Beoriskre čhas le Balaam, hoj tumen te prekošel. ¹⁰ Me na kamlom te šunel le Balaam, ale kerdom oda, hoj ov tumenge pale a pale te žehňinel. Avke tumen ilom avri andral leskre vasta.

¹¹ Sar pregelan prekal o Jordan a avľan paš o Jericho, marenas pes tumenca o manuša andral o Jericho a the o Amorejčana, o Perizeja, o Kanaančana, o Chetitana, o Girgašeja, o Chivija the o Jebuseja. No me tumenge diňom upral lende te zviťazinel.

¹² Bičadom pre lende e bari dar, hoj te izdran, a tradňom len tumendar het – the

* **24:6** 24,6 Oda hin: o Trstínakro moros.

soduje amorejike kralen. Na ačila pes ada prekal tumari šabla aňi prekal tumaro lukos. ¹³ Diňom tumenge e phuv, pre savi na kerenas buči, a mek the o fori, so na ačhađan a andre save ačila te bešel, a chan o hroznos pal o viňičis the o olivi pal o stromos, so na sadzindan.'

¹⁴ Vašoda akana daran le RAJESTAR, služinen leske jilestar the pačivalones a odčhiven le devlen, savenge služinenas tumare dada pal o paňi Euftrat the andro Egipt. Služinen ča le RAJESKE! ¹⁵ Ale te tumenge nane pre dzeka te služinel le RAJESKE, kiden tumenge adadžives avri, kaske kamen te služinel, či le devleng, savenge služinenas tumare dada pal o paňi Euftrat, abo le devleng andral e phuv le Amorejčanengri, andre savi bešen. Ale me the miro kher služinaha le RAJESKE."

¹⁶ O manuša odphende: „Aňi amenge pre godi te na avel, hoj te omukas le RAJES a te služinas avre devleng! ¹⁷ O RAJ hino amaro Del. Ov iľa amen the amare daden avri andral o Egipt, andral o otroctvos. Kerđa bare zazraki angle amare jakha a chraňinelas amen pro drom, pal savo džahas, the angle savore narodi, prekal save predžahas. ¹⁸ O RAJ tradňa avri anglal amende savore naroden the le Amorejčanen, save bešen as andre kadi phuv. The amen služinaha le RAJESKE, bo ov hino amaro Del!"

¹⁹ Akor phendá o Jozua le manušenge: „Našti služinen ča avke le RAJESKE, bo ov hino sveto Del, žjarlivo Del, savo tumenge na odmukela, te les na šunena a te kerena o bini. ²⁰ Te omukena le RAJES a služinena avre devleng, ov pes tumendar visarela a anela pre tumende e pohroma; zničinel tumen, kajte angloda sas lačo ke tumende."

²¹ Ale o manuša phende le Jozuaske: „Na! Amen služinaha le RAJESKE!"

²² O Jozua lenge phendá: „Tumen korkore san tumenge švedki, hoj tumenge kidňan avri le RAJES, hoj leske te služinen."

„He! Amen sam švedki," odphende.

²³ Vašoda o Jozua phendá: „Akana zničinen savore devlen, so tumen hin, a visaren tumen cale jileha ko RAJ, ko Del le Izraeloskro."

²⁴ Akor o manuša phende le Jozuaske: „Amen služinaha le RAJESKE, amare Devleske, a šunaha les."

²⁵ Andre oda džives phandla andro Šichem o Jozua le manušenca e zmluva a diňa len zakonos, so mušinenas te dolikerel. ²⁶ O Jozua pisindá savore kala lava andro zvitkos le Devleskre zakonoskro. Palis iľa baro bar a thođa les tel o dubos paš o sveto than le RAJESKRO. ²⁷ O Jozua palis phendá savore manušenge: „Dikhen kada bar ela prekal amende sar švedkos, bo šundá savoro, so amenge phendá o RAJ. Ela sar švedkos upral tumende, hoj te na zaprinen tumare Devles." ²⁸ Palis o Jozua premukla le manušen andre peskre phuva, so chudle.

²⁹ Pal kada savoro muľa o Jozua, o čhavo le Nunoskro, o služobňikos le RAJESKRO. Sas leske šel the deš (110) berš. ³⁰ Parunde les andre leskri phuv, so chudňa andro Timnat-Serach pre le brehengri phuv Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

³¹ O Izraeliti služinenas le RAJESKE, medik dživelas o Jozua the o phureder manuša, save dživenas buter sar o Jozua, bo on korkore dikhle savoro, so kerđa o RAJ prekal o Izrael.

³² O kokala le Jozefoskre, so o Izraeliti ande andral o Egipt, parunde pale andro Šichem, andre phuv, so cindá o Jakob vaš o šel rupune minci le Chamorostar, le Šichemoskre dadestar. Odi phuv chudle sar dedictvos le Jozefoskre čhave.

³³ Sar muľa o Eleazar, o čhavo le Aronoskro, parunde les andro foros Gibeá. Oda sas o foros, so chudňa leskro čhavo o Pinchas andre brehengri phuv le Efrajimoskri.

O zvitkos le Sudcengro

O kmeňi Juda the Šimeon džan pro mariben pro Kanaančana

¹ Pal o meriben le Jozuaskro o Izraeliti phučen as le RAJESTAR: „Ko amendar džala ešebno pro mariben pro Kanaančana?“

² O RAJ odphenda: „Mi džal o Juda, se leske diňom e phuv andro vasta.“

³ Avke o kmeňos Juda mangelas le kmeňos Šimeon: „Aven amenca a pomožinen amenge te džal pro Kanaančana pro mariben andre phuv, so sas amenge diňi. Palis džaha the amen tumenca andre phuv, so sas tumenge diňi.“ Avke o kmeňos Šimeon geľa lenca.

⁴ Sar geľa o kmeňos Juda pro mariben, o RAJ lenge diňa te zvitazinel upral o Kanaančana the Perizeja a murdarde andro foros Bezek 10 000 muršen. ⁵ Andro Bezek arakhle le kralis Adoni-Bezek, marenas pes leha a zvitazinde upral o Kanaančana the Perizeja. ⁶ Sar o Adoni-Bezek chudňa te denašel, džanas pal leste. Chudle les a odčinde leske o angušta pal o vasta the pal o pindre. ⁷ Akor o Adoni-Bezek phenda: „Eftavardeš (70) krala, savenge diňom te odčinel o angušta pro vasta the pro pindre, kidenas o trušini tel miro skamind. O Del mange visarda pale vaš oda, so kerdom.“ Ligende les andro Jeruzalem a ode muľa.

⁸ O kmeňos Juda geľa pro mariben pro Jeruzalem a zaila les. Le manušen odarik murdarde a o foros zlabarde. ⁹ Palis džanas pro mariben pro Kanaančana, save bešen as pre brehengri phuv Šefela, andro Negev pre pušta. ¹⁰ Sar o kmeňos Juda geľa pro Kanaančana, save bešen as andro Hebron, so pes angloda vičinelas Kirjat-Arba, zvitazinde upral o Šešaj, upral o Achiman the upral o Talmaj.

¹¹ Odarik gele pro mariben pro foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹² Akor o Kaleb phenda: „Oleske, ko zvitazinela upral o Kirjat-Sefer, dava mira čha la Achsa romňake.“ ¹³ Avke o Otňiel, o čhavo le Kenazoskro, savo sas terneder phral le Kaleboske, oda foros zaila. O Kaleb leske diňa peskra čha la Achsa romňake.

¹⁴ Palis o Otňiel chudňa te kerel upre la Achsa, hoj te mangel peskre dadestar e maľa. Sar geľa tele pal o somaris, o Kaleb latar phučľa: „So kames?“

¹⁵ Oj odphenda: „De man daros. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o prameňa.“ Avke o Kaleb lake diňa o uprone the o telune prameňa.

¹⁶ O čhave andral e famelija Kenit, savenge sas dad o Chobab, le Mojžišoskro sastro, gele le kmeňoha Juda andral o Foros le palmengro* andre judsko pušta andro Negev, kaj ačhile te bešel maškar o manuša paš o foros Arad.

¹⁷ Palis o kmeňi Juda the Šimeon gele pro mariben pro Kanaančana, save bešen as andro Cefat, a calo oda prekošlo foros zničinde. Avke dine ole foroske nav Chorma.

¹⁸ O kmeňos Juda zaila o fori Gaza, Aškalon the Ekron lengre gavenca.

¹⁹ O RAJ sas le kmeňoha Juda. On zaila o brehengre phuva, ale le manušen, save bešen as tel o brehi, naši tradle avri, bo sas len trastune verdana. ²⁰ Le Kaleboske dine o foros Hebron, avke sar oda phenda o Mojžiš. Ov odarik tradňa avri le Anakoskro trine čhaven. ²¹ Ale o kmeňos Benjamin na tradňa avri le Jebusejen, save bešen as andro Jeruzalem. Vašoda o Jebuseja ačhile te bešel maškar o Benjaminčana andro Jeruzalem dži adadžives.

O maribena le kmeňengre pro severos

* 1:16 1,16 Oda hin o Jericho.

²² The o kmeňi Efrajim the Menaše džanas pro mariben pro foros Betel a o RAJ sas lenca. ²³ Bičhade le muršen te predikhel o Betel, so pes angloda vičinelas Luz. ²⁴ Sar dikhle varesave muršes te avel avri andral o foros, phende leske: „Sikav amenge, khatar mek šaj džas andro foros, a mukaha tut te dživel.“ ²⁵ Avke lenge sikađa o than, khatar pes delas te džal andre. Sar o kmeňi Efrajim the Menaše savoren odarik murdarde, ole muršes leskra famelijaha premukle. ²⁶ Oda murš geľa andre phuv le Chetitanengri, ačhađa ode foros a diňa leske nav Luz. Kavke pes vičinel dži adadžives.

²⁷ O kmeňos Menaše našti tradňa avri le manušen andral o fori Bet-Šean, Taanach, Dor, Jibleam the Megido, aňi andral o gava pašal lende. Bo o Kanaančana na kamenas odarik te džal het. ²⁸ Sar o Izraeliti ačhile zoraleder, ispidle zoraha pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale našti len savoren tradle avri.

²⁹ Aňi o kmeňos Efrajim našti tradňa avri le Kanaančanen, save bešenas andro Gezer, a vašoda o Kanaančana maškar lende ačhile te dživel.

³⁰ Aňi o kmeňos Zebulun našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Kitron the Nahalal. Avke o Kanaančana ačhile te dživel maškar lende, ale o manuša andral o kmeňos Zebulun pre lende ispidenas, hoj prekal lende te keren buči.

³¹ O kmeňos Ašer našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Ako, Sidon, Achlab, Achzib, Chelba, Afik the Rechob. ³² Avke ačhila o kmeňos Ašer te dživel maškar o Kanaančana, bo len našti tradňa avri.

³³ O kmeňos Naftali na tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Bet-Šemeš the Bet-Anat. Avke bešenas maškar o Kanaančana, ale ispidenas pre lende, hoj prekal lende te keren buči.

³⁴ O Amorejčana tradle o kmeňos Dan dži paš e brehengri phuv a na domukle lenge te avel tele andre dolina. ³⁵ Avke o Amorejčana ačhile te dživel paš o verchos Cheres the andro fori Ajalon the Šaalbim, ale o kmeňi Efrajim the Menaše sas lendar zoraleder a ispidenas pre lende, hoj prekal lende te keren buči. ³⁶ E phuv le Amorejčanengri† sas le verchengre dromestar Akrabim dži paš e Sela a dureder.

2

O aňjelos le RAJESKRO andro Bochim

¹ O aňjelos le RAJESKRO džalas andral o Gilgal upre andro Bochim a phenda le Izraelitenge: „Iľom tumen avri andral o Egipt a andom tumen andre phuv, pal savi la veraha diňom lav tumare daden. Phendom: ‚Miri zmluva tumenca šoha na preačhela. ² Ale tumen našti phanden e zmluva le manušenca andral kadi phuv. Čhiven tele lengre oltara.‘ No tumen man na šundān. Soske ada kerđan? ³ Vašoda akana tumenge phenav, hoj imar len anglal tumende na tradava het. Ena tumare űeprijateľa a tumen avena zachudle sar andre pasca oleha, hoj lašarena lengre devlen.“

⁴ Sar o aňjelos le RAJESKRO phenda savore Izraelitenge kala lava, chudle zorales te rovel. ⁵ Vašoda dine ole thaneske nav Bochim* a ode obetinde le RAJESKE.

Le Jozuaskro meriben

⁶ Sar o Jozua rozmuķla le Izraeliten, sako geľa te zalel peskri phuv, savi chudňa sar đedictvos. ⁷ O Izrael služinelas le RAJESKE calo časos, medik dživelas o Jozua the o phureder vodci, save predžidile le Jozuas a dikhle savore bare zazraki le RAJESKRE, save kerđa prekal o Izraeliti. ⁸ Le RAJESKRO služobňikos o Jozua, le Nunoskro čhavo, muľa, sar leske sas šel the deš (110) berš. ⁹ Parunde les andre leskri đedično phuv andro Timnat-Cheres pro brehi Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

† 1:36 1,36 Abo: le Edomčanengri * 2:5 2,5 Oda hin: ola, ko roven.

¹⁰ Sar muľa avri calo kada pokoleňje, avľa pal lende aver pokoleňje, savo na prindžarelas le RAJES aňi na džanelas, so o RAJ kerđa prekal o Izrael. ¹¹ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo služinenas le Baalenge. ¹² Omukle le RAJES, peskre dadengre Devles, savo len iľa avri andral o Egipt. Lašarenas avre devlen, le devlen ole narodengre, save dživenas pašal lende, a bandonas anglal lende. Kavke cholarenas le RAJES. ¹³ Preačhile te služinel le RAJESKE a chudle te služinel le Baaloske the le Aštartenge. ¹⁴ Vašoda o RAJ cholisalila pro Izrael a diňa lengre nepřijatelenge, save dživenas pašal lende, hoj upral lende te zviťazinen. Domukľa le zbujňikenge, hoj len te občoraren, a o Izraeliti anglal lende našti obačhile. ¹⁵ Furt sar džanas o Izraeliti pro mariben, o vast le RAJESKRO džalas pre lende, hoj te prehrajinen, avke sar lenge oda phendá andre vera. Avke pes dochudle andro baro pharipen.

¹⁶ Palis lenge o RAJ ačhađa sudcen, save len zachraňinenas lengre nepřijatelendar. ¹⁷ Ale on peskre sudcen na šunenas, na sas pačivale le RAJESKE a lašarenas avre devlen. Sig pes odvisarde le RAJESKRE dromestar, pal savo phirenas lengre dada, sar šunenas leskre prikazaňja. Na kerenas avke sar lengre dada. ¹⁸ Ale furt, sar le Izraelitenge o RAJ ačhavelas sudcas, o RAJ sas leha, a medik o sudcas dživelas, o RAJ len zachraňinelas lengre nepřijatelendar. Bo le RAJESKE sas pharo vaš lenge, sar o Izraeliti phurdenas pharipnastar vašoda, hoj len o nepřijateľa trapinenas a kerenas lenge namištes. ¹⁹ No soča o sudcas merelas, pale pes visarenas ko nalačhipen a sas mek goreder sar lengre dada, save služinenas avre devlengre a bandonas anglal lende. Na preačhenas te kerel o nalačhipen aňi peske na denas te phenel.

²⁰ Vašoda o RAJ pro Izraeliti cholisalila a phendá: „Kada narodos na dolikerđa miri zmluva, pal savi phendom lengre dadenge, hoj la te dolikeren. A vaš oda, hoj man na šunde, ²¹ me anglal lende na tradava avri aňi jekhe ole narodendar, save mek ačhile, sar o Jozua muľa. ²² Aleha dikhava, či pes o Izraeliti likerena pal mire droma a či phirena pal lende sar lengre dada, abo na.“ ²³ Vašoda o RAJ mukľa ole naroden andre odi phuv, na tradňa len avri a na diňa len andro vasta le Jozuaskre, sar mek dživelas.

3

Aver narodi maškar o Izraeliti

¹ Kala hine o narodi, save mek mukľa o RAJ andre phuv, hoj prekal lende te skušinel savore Izraeliten, save pes šoha na marenas le Kanaančanenca. ² Bo kamelas, hoj o izraelika pokoleňja, save pes mek na džanenas te marel, te siklon pes te marel. ³ Sas oda kala narodi: o pandž filištiňika kraľa, savore Kanaančana, o Sidončana the o Chivija, save bešenas andro Libanoňika verchi le verchostar Baal-Chermon dži ko verchengro drom Chamat. ⁴ Prekal lende kamľa te skušinel le Izraeliten, hoj pes te sikavel, či šunena o prikazaňja, so o RAJ diňa lengre dadenge prekal o Mojžiš.

⁵ O Izraeliti bešenas maškar o Kanaančana, Chetitana, Amorejčana, Perizeja, Chivija the Jebuseja. ⁶ Lenas peske lengre čhajen romňijenge, peskre čhajen denas lengre čhavage a služinenas lengre devlengre.

O Otniel

⁷ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo bisterde pro RAJ, pre peskro Del, a služinenas le Baalenge the le Ašerenge. ⁸ Vašoda pre lende o RAJ cholisalila a diňa len andro vasta le kraliskre le Kušan-Rišatajimoskre andral o Aram-Naharajim. O Izraeliti sas očno berš leskre otroka. ⁹ Ale sar vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, bičhađa ke lende o RAJ le Otniel, le Kenazoskre čhas, le Kaleboskre nekternedere phrales, hoj len te zachraňinel. ¹⁰ O Duchos le RAJESKRO avľa pre leste a ačhila lestar vodcas le Izraelitengro. Geľa pro mariben pro aramejiko kralis Kušan-Rišatajim a o RAJ leske

diña upral leste te zviťazinel. ¹¹ Avke andre odi phuv sas smirom saranda (40) berš, medik dživelas o Otñiel, le Kenazoskro čhavo.

O Ehud

¹² Ale o Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, vašoda o RAJ diña le Eglonoske le moabike kraliske te zviťazinel upral o Izraeliti. ¹³ O Eglon pes dovakerđa le Amončanenca the le Amalekenca a geľa pro mariben pro Izraeliti, zviťazinda upral lende a zaila o Jericho, o Foros le palmengro. ¹⁴ O Izraeliti služinenas le Eglonoske le moabike kraliske dešuochto (18) berš.

¹⁵ Akor o Izraeliti chudle igen te mangel le RAJES, hoj lenge te pomožinel, a o RAJ lenge bičhada le Ehud, le Geraskre čhas andral o kmeňos Benjamin, savo sas baľogaris. O Izraeliti leha bičhade o daňe le moabike kraliske le Eglonoske. ¹⁶ O Ehud peske kerđa šabľa, ostro pal soduj seri a bari vaj jepaš metros, a thoda peske la tel o gada pre čači sera. ¹⁷ Diña ola daňe le kraliske le Eglonoske, savo sas igen thulo murš. ¹⁸ Sar o Ehud leske diña ola love, premukľa le muršen, save ola love ande. ¹⁹ Ov korkoro pes visarda khatar o modli paš o Gilgal a džalas pale ko kralis Eglon leske te phenel: „Kralina, kamav tuke vareso te phenel, so ñiko našti šunel, ča tu.“

O Eglon phenda: „Čhit!“ Akor savore, ko ačhenas pašal leste, gele avri.

²⁰ O Ehud geľa ko kralis Eglon andro upruno šilalo kher, kaj peske bešelas a savo sas ča prekal leste. O Ehud phenda: „Hin man prekal tu lav le Devlestar.“ A o Eglon ušćila. ²¹ Akor o Ehud cirdña avri e šabľa le balogne vasteha pal e čači sera a demađa leske andro per. ²² Sar demađa andro per, o angluno špicos pregeľa dži prekal o dumo a o thulipen garuđa e ručka, vašoda e šabľa na ila avri. ²³ Avke o Ehud geľa avri pre veranda a o vudar ole uprune khereskro pal peste phandľa andre.

²⁴ Soča geľa avri, avle o sluhi le Eglonskre, a sar dikhle, hoj o upruno vudar le khereskro hino phandlo andre, phende peske: „Ov mušinel te bešel pro budaris andre peskro šilalo kher.“ ²⁵ Užarenas igen but a ladžatar na džanenas so te kerel, bo lenge na phundravelas o vudar. Avke ile e kleja, phundrade a dikhle, hoj lengro raj pašol mulo pre phuv.

²⁶ Medik on užarenas, o Ehud denašla. Pregeľa pašal o modli a denašla andre Seira. ²⁷ Sar ode doavľa, zatrubinda pro bakrano rohos pro brehi Efrajim a odarik lidžalas le Izraeliten tele. ²⁸ Phenda lenge: „Aven pal ma, bo o RAJ tumenge diña andro vasta tumare ñeprijatelen le Moabčanen.“ On džanas pal leste a ile le Moabčanendar o thana, khatar pes predžalas prekal o Jordan, a ñikaske na domukle, hoj odarik te predžan. ²⁹ Akor murdarde vaj 10 000 zorale muršen. Ñiko lendar na denašla. ³⁰ Oda džives o Izraeliti zviťazinde upral o Moabčana a e phuv sas andro smirom ochtovardeš (80) berš.

O Šamgar

³¹ Pal o Ehud ačhila sudcas o Šamgar, le Anatoskro čhavo, savo tiš zachrañinda le Izrael. Murdarda šov šel (600) Filištincen la pacaha, savaha pes tradel le gurumñen.

4

E Debora the o Barak

¹ Sar mula the o Ehud, o Izraeliti pale chudle te kerel bini anglo RAJ. ² Vašoda len o RAJ diña andro vasta le kanaañike kraliskre le Jabinoskre, savo kralinelas andro foros Chacor. O velitelis leskre slugađengro sas o Siserah, savo bešelas andro Charošet-Hagojim. ³ O Izraeliti igen mangelas le RAJES, hoj lenge te pomožinel, bo le Jabin sas eña šel (900) trastune verdana a biš (20) berš len igen trapinelas.

⁴ Andre oda čhaso sudzinelas o Izrael e prorokiña Debora, le Lapidotoskri romñi. ⁵ Oj bešelas tel e palma la Debora pro brehi Efrajim, maškar o fori Rama the

Betel. O Izraeliti ke late phirenas, hoj len te rozsudzinel. ⁶ Oj bičhađa pal o Barak, le Abinoamoskro čhavo, andral o foros Kedeš andre phuv le Naftalengri. Phenda leske: „O RAJ, o Del le Izraeloskro, tuke phenel: ‚Le tuha 10 000 muršen andral o kmeňi Naftali the Zebulun a dža pro verchos Tabor. ⁷ Me tuke palis anava ko paňi Kišon le Siserah, le Jabinoskre velifelis, leskre verdanenca the le slugadenca a dava les tuke andro vasta.‘ “

⁸ O Barak lake odphenda: „Te aveha manca, džava, ale te na aveha manca, na džava.“

⁹ „Džava tuha,“ odphenda leske e Debora, „ale andre kada mariben e slava na ela tiri, bo o RAJ dela le Siserah andro vasta la džuvlakre.“ Palis e Debora uštıla a džalas le Barakoha andro Kedeš, ¹⁰ kaj o Barak vičinda le kmeňen Zebulun the Naftali. Džanas leha 10 000 murša the e Debora.

¹¹ Ale o Kenitas o Cheber odgeľa okle Kenitendar, save sas o čhave le Chobaboskre, savo sas šogoris le Mojžišoskro. Ačhađa peskro stanos paš o dubos andro Caananim paš o Kedeš.

¹² Sar le Siseroske phende, hoj o Barak, o čhavo le Abinoamoskro, geľa upre pro verchos Tabor, ¹³ diňa te zvičinel savore peskre manušen le eňa šel (900) trastune verdanenca, hoj te džan andral o Charošet-Hagojim ko paňi Kišon.

¹⁴ E Debora phenda le Barakoske: „Ušti, bo adadžives tuke diňa o RAJ andro vasta le Siserah. Korkoro o RAJ imar geľa anglal tu!“ Avke o Barak geľa tele pal o verchos Tabor a pal leste 10 000 murša. ¹⁵ Sar o Barak geľa pro mariben, o RAJ anda la šablaha andro zmetkos le Siserah savore verdanenca the caľa leskra armadaha. A o Siserah chučila tele pal o verdan a chudňa te denašel.

¹⁶ O Barak džalas pal leskre verdana the slugađa dži ko Charošet-Hagojim. Savore slugađa le Siseroskre sas murdarde; ňiko lendar na ačhiľa džido. ¹⁷ O Siserah denašelas ko stanos la Jelakro, bo sas smirom maškar o kralis Jabin andral o Chacor the maškar e famelija le Cheberiskri. E Jael sas romňi le Cheberiskri, savo sas Kenitas.

¹⁸ Oj geľa avri anglal o Siserah a phenda leske: „Av, rajeja miro, av andre miro stanos. Ma dara tut!“ Sar geľa andre, e Jael les zaučharda la lepedaha.

¹⁹ Ov latar mangľa: „De ča man te pijel paňi, bo som smedno.“ Avke oj phundrađa o cipuno gono le thudeha, diňa les te pijel a pale les zaučharda.

²⁰ Mek lake phenda: „Ačh paš o vudar le stanoskro, a te vareko avela a phučela tutar, či hin kade vareko, phen, hoj na.“

²¹ Palis o Siserah zorales zasuča. Akor e Jael iľa o čokanos the o kolikos pal o stanos a geľa cichones paš leste. Predemađa o kolikos prekal leskri sliča dži andre phuv a ov muľa.

²² Sar o Barak džalas pal o Siserah, e Jael geľa anglal leste a phenda leske: „Av sikavava tuke le muršes, saves rodes!“ Avke geľa ke late andro stanos, a dikh, o Siserah ode pašlolas mulo le kolikoha andro šero.

²³ Andre oda džives o Del diňa le Izraelitenge tel lengri zor le Jabin le kanaaňike kralis. ²⁴ Ole časostar džanas o Izraeliti pro kralis Jabin furt zoraleder, medik les na zničinde.

5

La Deborakri giľi

¹ Akor giľavelas kadi giľi e Debora le Barakoha, le Abinoamoskre čhaha:

² „Lašaren le RAJES,
bo o vodci chudle te lidžal o Izrael andro mariben
a o manuša pes pridine korkore pestar!“

³ Šunen, kralale!
Phundraven o kana, rajale!

Giľavava le RAJESKE,
 giľavava žalmos le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske.

⁴ RAJEJA, sar tu avri avľal andral o Seir
 a sar džahas la phuvatar Edom,

zarazisalila e phuv,
 andral o ňebos delas brišind
 a andral e chmara čhordolas o paňi.

⁵ O verchi razisalonas anglo RAJ,
 anglo Del le Sinajoskro,
 anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro.

⁶ Andro dživesa le Šamgariskre, le Anatoskre čhaskre,
 a andro dživesa la Jaelakre sas omukle o droma,
 o manuša phirenas palune dromenca.

⁷ O gava ačhile omukle,
 o manuša len omukle,
 medik me e Debora na uštilom upre,
 medik me, e daj andro Izrael, na uštilom upre.

⁸ O manuša peske ile avri avre devlen,
 paš o foroskre brani chudňa o mariben,
 no na dičholas o štitos aňi e kopija maškar 40 000 Izraeliti.

⁹ Miro jilo hino le vodcenca andral o Izrael,
 le manušenca, save gele korkore pestar andro mariben.
 Lašaren le RAJES!

¹⁰ Tumen, so džan pro parne somara
 a bešen pro pokrovci,
 a the tumen, so phiren pro droma: Gondolinen!

¹¹ Šunen o hangos olengro, ko giľaven paš o chaňiga.
 Ode lašaren le RAJESKRO spravodlišagos,
 o vítazstvo le Izraeloskre manušengro!
 Akor o manuša le RAJESKRE gele tele ko brani.

¹² Ušti, ušti upre, Deboro, ušti, ušti upre!
 Giľav gili! Ušti, Barak!

Lidža het tire zaphandlen, čhavo le Abinoamoskro!

¹³ Palis avle tele ola, save mek ačhile le vodcendar,
 le RAJESKRE manuša avle tele manca sar ola, ko hine zorale.

¹⁴ Varesave avle tele andral o Efrajim,
 kaj bešenas angloda o Amaleka,
 aver avle andral o Benjamin.

Le Machirostar avle o vodci
 a le Zebulunostar ola, ko hine veliteľa.

¹⁵ Le Jisacharoskre princi la Deboraha
 the o Jisachar le Barakoha
 avle pal leste tele andre dolina.

Andro kmeňos le Rubenoskro pes but vakerelas pal oda, či te džal, vaj na.

¹⁶ Soske ačhilal te bešel maškar o ohradi,
 hoj te šunes, sar o pastjera zvičinen peskre stadi?

Andro kmeňos le Rubenoskro pes but vakerelas pal oda, či te džal, vaj na.

¹⁷ O Gilead ačhila te bešel pal o Jordan
 a soske o Dan ačhila paš o lodi?

O Ašer peske ačhila te bešel paš o moros,

ačila peske pro moroskro brehos.

¹⁸ O manuša andral o kmeňos Zebulun na daranas pal peskro dživipen;
aňi o manuša andral o kmeňos Naftali, sar pes marenas pro maľi.

¹⁹ Avle o kraľa a marenas pes;
o kraľa andral o Kanaan džanas pro mariben andro Taanach paš o paňa Megido,
ale o rup peske odarik na ile.

²⁰ O čerčeňa andral o ňebos pes marenas,
pal peskre droma džanas pro mariben pro Siserah.

²¹ O paňi Kišon len odligenda,
oda čirlatuno paňi o Kišon.

Av zorali dušo miri a dža bi e dar!

²² Akor šundonas o kopita le grajengre,
akor denašenas a denašenas ola zorale graja.

²³ ‚Prekošen o foros Meroz!‘ phenel o aňjelos le RAJESKRO.
‚Prekošen, prekošen leskre manušen,
bo na avle te pomožinel le RAJESKE,
te pomožinel le RAJESKE te džal pre ola zorale murša!‘

²⁴ Av bachtali maškar o džuvľa, Jaelo.

Tu, romňije le Cheberiskri, le Kenitoskri!

Av požehňimen upral o džuvľa andro stani!

²⁵ O Siserah mangelas peske paňi,
podiňa leske thud;
andre kuči prekal o raja leske anda šutlo thud.

²⁶ Nacirdňa o vast, iľa o kolikos,
le čače vasteha o pharo čokanos,
demada le Siserah, pharada leske o šero,
predemada leske e slichu.

²⁷ Peľa tele paš lakre pindre,
previsaliľa a nacirdňa pes.
Paš lakre pindre visaliľa a peľa.
Ode, kaj peľa, muľa.

²⁸ Prekal e oblaka dikhel e daj le Siseroskri
a vičinel prekal o mreži:
‚Soske avel avke nasig leskro verdan?
Soske na šunav le grajen, save cirden o verdan?‘

²⁹ Odphende lake lakre nekgođaveder džuvľa,
lengre lava peske korkori leperel:

³⁰ ‚Mušinen peske te rozđelinel oda, so peske dochudle.
Jekh abo duj zaphandle džuvlen prekal jekh murš,
šukar plašti prekal o Siserah,
igen šukar gada,
jekh abo duj side khosne pre miri meň!‘

³¹ Kavke mi meren savore tire ňeprijaťeľa, ó, RAJEJA!
Ale ola, save les kamen,
ena sar o kham, so avel avri andre peskri zor.“

Paľis sas andre odi phuv smirom saranda (40) berš.

6

O Izraeliti tel o vasta le Midijanengre

¹ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, a vašoda len diña pro efta berš andro vasta le Midijanenge. ² O Midijana sas zoraleder sar o Izraeliti, vašoda peske o Izraeliti kerde thana, kaj pes te garuven andro verchi, thana andro jaskiñi the garude thana maškar o brehi. ³ Soča o Izraeliti sadzinenas peskre semena, takoj pre lende avenas o Midijana, o Amaleka the aver kmeñi pal o vichodos. ⁴ Kerde peske taboris paš lende a zničinde savoro maľakro ulipen andre odi phuv dži paš e Gaza. Na mukle andro Izrael nisavo chaben, aňi bakren, aňi gurumñen, aňi somaren. ⁵ Avle peskre stadenca the le stanenca a sas ajci but sar maľakre grajora. Na delas pes te zgenel len aňi lengre řavi. Gele andre odi phuv, hoj la te zničinen. ⁶ Sar o Izraeliti ačhile čore bi o chaben anglo Midijana, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel.

⁷ Sar vičinenas pro Raj, hoj lenge te pomožinel, ⁸ o RAJ bičhađa ke lende le prorokos a phenda lenge: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Me tumen ilom avri andral o Egipt the andral o otroctvos. ⁹ Cirdňom tumen avri andral o vasta le Egiptanendar the savorendar, ko pre tumende džanas. Me len tradňom avri anglal tumende a diňom tumenge lengri phuv.‘ ¹⁰ Phendom tumenge: ‚Me som o RAJ, tumaro Del. Na služinena le Amorejčanengre devlengre andre phuv, kaj akana bešen.‘ Ale tumen man na šundān.“

O Gideon

¹¹ O aňjelos le RAJESKRO avľa andro foros Ofra a bešľa peske tel o dubos le Joašiskro, savo sas andral e famelija le Abiezeriskri. Leskro čhavo o Gideon ipen akor marelas la pacaha avri e pšeňica andre molakro lisos, hoj e pšeňica te garuvel anglo Midijana. ¹² Androda o aňjelos le RAJESKRO pes leske sikađa a phenda leske: „O RAJ tuha, zoralo hrđinona!“

¹³ Androda leske phenda o Gideon: „Šaj tutar vareso phučav, rajeja? Te hino o RAJ amenca, soske pes amenge kada savoro ačhila? Kaj hine savore leskre bare zazraki, pal save amenge amare dada vakerenas: ‚O RAJ amen ila avri andral o Egipt.‘ Ale akana amen o RAJ omukľa a diña amen andro vasta le Midijanenge.“

¹⁴ O RAJ dikhľa pre leste a phenda: „Dža andre odi zor, so tut hin, a zachraňin le Izraeliten andral o vasta le Midijanengre. Me korkoro tut bičhavav.“

¹⁵ Ale ov phučľa: „Rajeja, sar šaj zachraňinav o Izrael? Se miri famelija hiňi nekčoreder andral o kmeňos Menaše a me som nekčikneder andro kher mire dadeskro.“

¹⁶ O RAJ leske odphenda: „Me avava tuha a zničineha le Midijanen sar jekhe muršes.“

¹⁷ O Gideon phenda: „Te arakhľom milost andre tire jakha, akor sikav mange vareso, hoj te džanav, hoj sal čačes o RAJ, savo vakeres manca. ¹⁸ Mangav tut, ma dža adarik, medik na anava anglal tu miro daros.“

O RAJ odphenda: „Mištes, užarava, medik na aveha pale.“

¹⁹ O Gideon geľa khere, pripravinda la terňa koza a le deše kile arestar kerđa mare bi o kvasos. O mas thođa andro košaris a e zumin čhorda andre piri. Ligenda leske oda tel o dubos a thođa anglal leste. ²⁰ Le Devleskro aňjelos leske phenda: „Le o mas the o mare bi o kvasos, thov len pre skala a e zumin čhor upral.“ Ov avke kerđa. ²¹ Le RAJESKRO aňjelos hazdňa e paca, so leste sas andro vast, a chudňa pes lakre agoreha le masestar the ole marendar. Avľa avri jag andral e skala a čhala oda mas the ola mare. Androda le RAJESKRO aňjelos našľila anglal leskre jakha.

²² Sar o Gideon sprindžarda, hoj oda sas le RAJESKRO aňjelos, zvičinda: „Joj, Nekbareder RAJEJA, dikhľom tire aňjelos muj-mujeha!“

²³ O RAJ leske phenda: „Ma dara tut! Av andro smirom, na mereha.“

²⁴ Avke o Gideon ode ačhada oltaris prekal o RAJ a diña leske nav: O RAJ hin o smirom. Oda oltaris hin dži adadžives andro foros Ofra andre Abiezerengri phuv.

²⁵ Mek odi rat leske phendã o RAJ: „Le andral tire dadeskro stados terne bikos the mek jekhe efta beršengre bikos. Čhiv tele le Baaloskro oltaris, so patrinel tire dadeske, a rozčhinger the o slupos la Ašerakro, so hino paš leste! ²⁶ Ačhav oltaris pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, upre pro brehos. Palis le ole dujte bikos a obetin les pro kašta ole rozčhingerde slupostar sar labardi obeta.“ ²⁷ O Gideon iła deše muršen peskre sluhendar a kerđa avke, sar leske phendã o RAJ. Ale vašoda, hoj daralas le dadeskra famelijatar the le manušendar andral oda foros, na kerđa oda dživese, ale rači.

²⁸ Sar o murša andral o foros sig tosara uštile, dikhle, hoj le Baaloskro oltaris hino telečhido a o kaštuno slupos la Ašerakro paš leste hino telečhindo. A pro nevo ačhado oltaris sas obetimen dujto bikos sar labardi obeta. ²⁹ O manuša phučenás jekh avrestar: „Ko ada kerđa?“ Rodenas a phučenás, medik pes na dodžanle, hoj oda kerđa o Gideon, le Joašiskro čhavo.

³⁰ O murša phende le Joašiske: „An avri tire čhas! Mušinel te merel, bo čhida tele le Baaloskro oltaris a čhinda tele o slupos la Ašerakro, so hin paš leste!“

³¹ O Joaš phendã savorenge, save džanas pre leste: „Tumen kamen te rušel vaš o Baal? Gondolinen tumenge, hoj les zachrañinena? Ko kamel te rušel vaš leste, oda manuš dži tosara mi merel! Te o Baal hino čačes del, mi rušel korkoro vaš peste, te leske čhida tele o oltaris.“ ³² Oda džives le Gideonoske dine nav Jerubaal, so hin: „Mi rušel o Baal korkoro vaš peste, bo o Gideon leske čhida tele o oltaris.“

³³ Savore Midijana, o Amaleka the o vichodna kmeñi pes sthoda jekhetane, pregele prekal o Jordan a kerde peske taboris andre dolina Jezreel. ³⁴ O Duchos le RAJESKRO avla pro Gideon a ov zatrubinda, hoj te vičinel ke peste la Abiezeriskra famelija. ³⁵ Palis bičhadã le muršen, hoj te džan pal calo kmeños Menaše, avke the kada kmeños sas vičimen. Diña te vičinel the le kmeñen Ašer, Zebulun the Naftali – the on pes leha zgele.

³⁶ Akor o Gideon phendã le Devleske: „Tu phenes, hoj kames prekal mande te zachrañinel le Izrael. ³⁷ Dikh, rozthovava pre oda than, kaj pes žužarel o zrnos, e puža pal o bakro. Te ela e rosa pre late a e phuv ela pašal late šuki, prindžarava, hoj prekal mande zachrañineha o Izrael, avke sar phendã.“ ³⁸ Kavke pes the ačhila. Sar pro dujto džives sig tosara uštila, ispidña avri andral e puža pherdo kuči rosakro pañi.

³⁹ O Gideon pale mangelas le Devles: „Ma av pre ma cholamen, te ke tu mek jekhvar prevakerava. Domuk mange oda mek jekhvar te skušinel la pužaha. Mi ačhel ča e puža šuki a všadzík pašal late mi el e rosa.“ ⁴⁰ O Del avke kerđa the odi rat. Ča e puža sas šuki a pal e phuv sas všadzík rosa.

7

O Gideon zviťazinel upral o Midijana

¹ Sig tosara o Jerubaal, oda hin o Gideon, the o manuša, save sas leha, peske rozthode o taboris paš o pañi Charod. Le Midijanengro taboris sas lendar pro severos andre dolina paš o verchos Moreh. ² O RAJ phendã le Gideonoske: „Hin paš tu igen but murša, hoj tuke te dav te zviťazinel upral o Midijana. Bo o Izraeliti pes hazdena upre a šaj phenen: ‚Zviťazindã amara zoraha.‘ ³ Phen le manušenge, hoj te šunen: ‚Ko pes daral a izdral, šaj oddžal pal o verchos Gilead a šaj džal pale khere.‘ “ Akor 22 000 manuša pes visarde pale khere a 10 000 lendar ačhile.

⁴ No o RAJ le Gideonoske phendã: „Mek furt tuha hin but murša. Lidža len tele paš o pañi, ode len tuke skušinava. Pal kaste tuke phenava: ‚Kada mi džal tuha,‘ oda tuha mi džal. No pal kaste tuke phenava: ‚Kada te na džal tuha,‘ oda tuha te na džal.“

⁵ Avke o Gideon līgenda le manušen tele paš o pañi. O RAJ leske phenda: „Ačhav dojekhes, ko chlipinela o pañi sar rikono, pre jekh sera. A olen, save džana pro kħoča a avke pijena o pañi, ačhav pre aver sera.“ ⁶ Ola, ko chlipinenas o pañi andral e burñik, sas trin šel (300) murša. Okla aver peske gele pro kħoča a avke pijenas o pañi.

⁷ O RAJ phenda le Gideonoske: „Zachrañinava tumen prekal o trin šel (300) murša, save chlipinenas o pañi, a dava tumenge le Midijanen andro vasta. Okla mi džan pale khere.“ ⁸ Avke o Gideon bičħada savore okle Izraeliten pale khere a mukħa peske ċa trin šel (300) muršen, save lendar preile o chaben the o trubi.

O taboris le Midijanengro sas teleder lendar andre dolina. ⁹ Andre odi rat le Gideonoske o RAJ phenda: „Ušti, dža tele andro taboris, bo diñom tuke len andro vasta. ¹⁰ Ale te tut daras te džal ode korkoro, akor dža tire služobñikoha le Puroha ¹¹ a šun len, so vakerena. Akor tut imar na daraha te džal pre lende pro mariben.“ Avke o Gideon geħa tele peskre služobñikoha le Puroha dži ko anglune slugada, pro agor le taboriskro. ¹² O Midijana, o Amaleka the o vichodna kmeñi bešenas andre dolina sar o malakre grajora a lengre řavi pes añi na denas te zrachel, bo sas sar e poši paš o moros.

¹³ O Gideon avħa ipen akor, sar jekh murš vakerelas avreske, so džalas suno. Phenda: „Šun, savo man sas suno! Jekh peko jačmeno maro pes kulinelas andro midijañiko taboris dži ko stanos a demada andre leste avke, hoj pes previsarda a peħa pre phuv.“

¹⁴ Oda dujto leske phenda: „Oda nane nič aver sar e šabħa le Gideonoskri, le Joašiskre ċħaskri, andral o Izrael. O Del leske diħa, hoj te zviřazinel upral calo midijañiko taboris!“

¹⁵ Sar o Gideon šunħa pal oda suno the pal oda, so o suno sikavel, bandħa pro kħoča a lašarelas le RAJES. Palis geħa pale andro izraeliko taboris a zviřinda: „Ušten! O RAJ tumenge diħa te zviřazinel upral o midijañiko taboris!“ ¹⁶ Avke rozdelinda le trin šel (300) muršen pro trin partiji, savorengi diħa andro vasta o trubi the o fakli andro džbani ¹⁷ a phenda lengi: „Dikhen pre ma a keren oda, so me! Sar džava pro agor le taboriskro, the tumen keren oda, so kerava me. ¹⁸ Soča zatrubinava olenca, save hine manca, zatrubinen akor the tumen vřadzik pašal calo taboris a vičinen: ‚Vaš o RAJ the vaš o Gideon!‘ “

¹⁹ O Gideon le šel (100) muršenca avħa pro agor le taboriskro pal jepaš rat, akor, sar pes ċerinenas o stražñika. Zatrubinde a phagerde o džbani, so likerenas andro vasta. ²⁰ Akor savore trin šel (300) murša zatrubinde pro trubi a phagerde o džbani. Andro balogno vast ile o fakli a andro ċačo vast o trubi. Trubinenas a vičinenas: „E šabħa vaš o RAJ the vaš o Gideon!“ ²¹ Dojekh lendar ačħila pre peskro than pašal o taboris. Avke andro taboris chudle savore te denašel viskiřagoha. ²² Medik o trin šel (300) murša trubinenas, o RAJ diħa, hoj pes andro taboris mařkar peste te maren le šabħenca. O manuša denašenas andral o taboris ke Bet-Šita, ke Cerera the dži pro agor la Abel-Mecholatar paš o Tabat.

²³ Palis vičinde le Izraeliten andral o kmeñi Naftali, Ařer the calo kmeños le Menařeskro, hoj te džan pal o Midijana. ²⁴ O Gideon bičħada le muršen ko breħi Efrajim, hoj te phenen: „Aven tele pro Midijana a zalen o pañi Jordan dži paš e Bet-Bara, hoj odarik te na predžan.“

Avke savore murša andral o Efrajim sas vičimen a zaile o pañi Jordan dži ke Bet-Bara. ²⁵ Zaile soduje midijañike kralen le Oreb* the le Zeeb†. Le Oreb murdarde pre

* 7:25 7,25 Oda hin: e vrana. † 7:25 7,25 Oda hin: o vlkos.

Vranakri skala a le Zeeb pro Vlkoskro lisos. Džanas dureder pal o Midijana a o šero le Oreboskro the le Zeeboskro ande le Gideonoske pal o Jordan.

8

O Gideon the o kmeňos Efrajim

¹ O murša andral o kmeňos Efrajim dovakerde le Gideonoske: „So tu amenge kerdal, hoj amen na vičindal, sar pes gelal te marel le Midijanenca?“ A igen pes leha vesekedinde.

² Ov odphenda: „Kerđom me vareso bareder sar tumen? Či nane feder ovocje, so mukel o Efrajim pre maľa, sar calo hroznoskro ulipen le Abiezeriskro?“ ³ O Del diňa tel tumari zor le Oreb the le Zeeb, le midijaňike velitelēn. Me našti kerđom vareso ajsa baro sar tumen.“ Sar lenge kada phenda, lengri choľi preačila.

O Gideon zviťazinel upral o Calmun the upral o Zebach

⁴ Sar o Gideon avľa peskre trin šel (300) muršenca paš o Jordan, pregele prekal o paňi. A kajte sas igen strapimen a bokhale, the avke džanas pal o Midijana. ⁵ Avke o Gideon mangľa le manušen andral o foros Sukot: „Mangav tumen, den mire muršen maro, bo imar na birinen a me džav pal o Zebach the Calmun, pal o midijaňika kraľa.“

⁶ Ale o vodci andral o Sukot leske odphende: „Či o kraľa Zebach the Calmun hine imar andre tire vasta, hoj te das maro tire muršen?“

⁷ O Gideon lenge phenda: „No akor mištes! Sar mange o RAJ pomožinela upral lende te zviťazinel, avava kade pale a marava tumen le koľakenca the le trňenca pal e pušta.“ ⁸ Avke odarik geľa het upre andro Penuel a mangľa the ode le vodcen, hoj les te den varesavo chaben. Ale the on leske odphende avke sar o murša andral o Sukot. ⁹ Avke phenda le muršenge andral o Penuel: „Sar zviťazinava a avava pale, čhivava tele kadi veža.“

¹⁰ O kraľa Zebach the Calmun sas andro Karkor vaj 15 000 slugadenca, save ačhile le vichodne kmeňendar, bo 120 000 lendar sas murdarde. ¹¹ O Gideon džalas pro drom, pre savo phirenas o kočovňika pro vichodos le forendar Nobach the Jogbeha. Geľa pro taboris pro mariben ipen akor, sar oda na užarenas. ¹² O Zebach the o Calmun denašle, ale o Gideon džalas pal lende, sodujen chudňa a savore lengre muršen roztradňa.

¹³ Pal o mariben pes o Gideon, le Joašiskro čhavo, visarda pale prekal o verchengro drom Cheres. ¹⁴ Chudňa jekhe terne muršes andral o Sukot a šunelas les avri. Oda murš leske pisinda tele o nava le savore eftavardeš the efa (77) phuredere manušengre the vodcengre andral o Sukot. ¹⁵ Sar palis avľa o Gideon ko manuša andral o Sukot, phenda lenge: „Dikhen, kade hin o Zebach the o Calmun, angle save man asandilan avri a phenda: ‚So imar zviťazindal upral o Zebach the upral o Calmun, hoj te das maro tire muršen?‘ “ ¹⁶ Avke iľa le vodcen andral o Sukot a chudňa len te marel le koľakenca the le trňenca pal e pušta. ¹⁷ Palis čhida tele e veža andro foros Penuel a le muršen odarik murdarda.

¹⁸ Palis phučľa le Zebachostar the le Calmunostar: „Save muršen murdarda pro verchos Tabor?“

„Muršen, save marenas pre tu. Dojekh lendar dičholas sar o čhavo le kraliskro,“ odphende.

¹⁹ O Gideon odphenda: „On sas mire phrala, o čhave mira dakre. Avke sar dživel o RAJ, na murdarđomas tumen, te len mukľanas te dživel.“ ²⁰ Palis phenda peskre nekphuredere čhaske le Jeteroske: „Ušti a murdar len!“ Ale o Jeter na cirdňa avri e šabľa, bo sas mek terno a daralas pes.

²¹ O Zebach the o Calmun phende le Gideonoske: „Av, murdar amen tu! Bo savo hin o murš, ajsi hin the leskri zor.“ Avke o Gideon uštila a murdarda len. Lengre favendar ila tele pal o meña o šukar lanci le čhonorenca.

O Izraeliti kamen le Gideon kraliske

²² O murša andral o Izrael phende le Gideonoske: „Av tu amaro kralis, tu the tiro čhavo the o čhavo tire čhaskro, bo amen zachrañindal andral o vasta le Midijanengre.“

²³ „Na avava tumaro kralis aňi me aňi miro čhavo, ale o RAJ ela tumaro kralis,“ odphenda o Gideon. ²⁴ A palis mek phenda: „Kamav tumendar mek vareso. Dojekh tumendar mange mi del o čeña, so ilan le ñeprijatelendar.“ O Midijana hordinenas o somnakune čeña andro kana, bo sas Izmaeliti.

²⁵ O Izraeliti odphende: „Radišagoha tuke daha ola čeña.“ Avke pre phuv thode o plaštos a dojekh pre leste čhida o somnakune čeña. ²⁶ Ole savore somnakune čeña važinenas vaj biš (20) kili. Dochudña mek o šukar lanci le čhonorenca, čeña the purpurova plašti, so hordinenas o midijaňika krala, the o šukar lanci, so sas pre lengre řavi. ²⁷ O Gideon kerđa socha le somnakastar a thoda la andre peskro foros Ofra. Savore Izraeliti omukle le Devles a phirenas ode te lašarel ola socha a oda zachudña le Gideon the leskra famelija andre pasca.

²⁸ O Izraeliti zvířazinde upral o Midijana a imar šoha pes lenca o Midijana na gele te marel. Medik o Gideon dživelas, sas andre phuv smirom saranda (40) berš.

Le Gideonoskre čhave

²⁹ Avke pes o Gideon, o čhavo le Joašiskro, visarda pale khere. ³⁰ Le Gideon sas eftavardeš (70) čhave, bo sas les but romňija. ³¹ Leskra romňake-služobňičkake, savi dživelas andro Šichem, ulila čhavo a diña leske nav Abimelech. ³² O Gideon muľa andre šukar phure berša. Parunde les andro hrobos leskre dadeskro le Joašiskro, andre Ofra, andro foros le Abiezerengro.

³³ Soča o Gideon muľa, sas o Izraeliti pale napačivale le Devleske a chudle te lašarel le Baalen. A ačhade peske le Baal-Beritas devleske. ³⁴ O Izraeliti peske imar na leperenas pro RAJ, pre peskro Del, savo len ila avri andral o vasta savore lengre ñeprijatelendar. ³⁵ A aňi le Gideonoskra famelijake na presikade e pačiv vaš savoro lačhipen, so prekal lende kerđa.

9

O Abimelech

¹ O Abimelech, o čhavo le Gideonoskro, geľa andro Šichem ko phrala peskra dakre the ke lakri famelija a phenda lenge: ² „Phučen le manušendar andral o Šichem: ‚So hin feder prekal tumende? Oda, hoj eftavardeš (70) čhave le Gideonoskre te vladňinen upral tumende, abo ča jekh murš?‘ Ma bisteren, hoj som tumare ratestar the řelostar!“ ³ O phrala leskra dakre pal leste vakerenas savore manušenca andral o Šichem. Ola manuša kamenas, hoj o Abimelech upral lende te vladňinel, bo peske phende: „Hino amaro phral!“ ⁴ Palis dine le Abimelech eftavardeš (70) rupune love andral o chamos lengre devleskro Baal-Berit. Ov peske ila ola eftavardeš (70) rupune love a počinda le zbujňikenge, so pes ke leste pridine. ⁵ Avke geľa andre Ofra andro kher peskre dadeskro a pre jekh bar murdarda peskre eftavardeš (70) phralen, le Gideonoskre čhaven. Ale o Jotam, o nekterneder čhavo le Gideonoskro, na sas murdardo, bo pes garuđa. ⁶ Palis pes zgele savore manuša andral o Šichem the andral o Bet-Milo a gele andro Šichem paš o sveto dubos, kaj sas o sveto slupos, a ode ačhade le Abimelech kraliske.

⁷ Sar pal ada šundā o Jotam, geļa upre pro verchos Gerizim a zorales zvičindā: „Šunen man, manušale andral o Šichem, hoj tumen o Del te šunel avri! ⁸ Jekhvar pes zgele o stromi, hoj peske maškar peste te kiden avri le kralis. Phende le olivove stromoske: ‚Av amaro kralis!‘

⁹ Ale e oliva phendā: ‚Kamen, hoj man te zdav mire olejostar, saveha pes del pačiv le devlen the le manušen, a te hazdav man upre upral o stromi?‘

¹⁰ Palis o stromi phende le figovņikoske: ‚Av tu amaro kralis!‘

¹¹ Ale o figovņikos lenge phendā: ‚Kamen, hoj man te zdav mire ovocendar, save hine lače the gule, a te hazdav man upre upral o stromi?‘

¹² Palis o stromi phende le viņičiske: ‚Av tu amaro kralis!‘

¹³ Ale o viņičis lenge phendā: ‚Kamen, hoj man te zdav mira molatar, savi anel radišagos le devleng the le manušenge, a te hazdav man upre upral o stromi?‘

¹⁴ Palis savore stromi phende le kolakoske: ‚Av tu amaro kralis!‘

¹⁵ O kolakos lenge phendā: ‚Te man čačes kamen te pomazinel tumare kraliske, aven tumen te garuvel tel miro čiños. Te na, mi avel avri andral o kolakos e jag a mi zlabarel o libanoņika sosni!‘ “

¹⁶ O Jotam mek phendā: „Kerđan čačipnaha the pačivalones, hoj peske kidņan avri le Abimelech kraliske? Likerenas tumen mištes ko Gideon the ke leskri famelija? Kerđan leha avke, sar peske zaslužindā? ¹⁷ Se miro dad pes marelas vaš tumende, kajte leske džalas vaš o dživipen, a zachraņindā tumen le Midijanendar. ¹⁸ Ale adadžives tumen ačhadan pro mariben pre famelija mire dadeskri. Murdardan leskre čhaven, le eftavardeš (70) muršen pre jekh bar. A ačhadan kraliske upral o Šichem le Abimelech, le čhas leskra služkakres, bo hino tumari famelija. ¹⁹ Te oda, so adadžives kerđan le Gideonoske the leskra famelijake, sas pačivalo the žuže jilestar, akor radisalón le Abimelechoske a ov mi radisaloł tumenge. ²⁰ Ale te na, akor mi avel avri e jag andral o Abimelech a mi zlabarel le manušen andral o Šichem the andral o Bet-Milo. A le manušendar andral o Šichem the Bet-Milo mi avel avri e jag a mi zlabarel le Abimelech!“

²¹ Palis o Jotam daratar denašla peskre phralestar le Abimelechostar a ačhila te bešel andro foros Beer.

²² O Abimelech vladņinelas upral o Izrael trin berš. ²³ Palis o Del bičhadā nalače duchos maškar o Abimelech the maškar o manuša andral o Šichem, hoj le Abimelech te zradzinen. ²⁴ O Del oda kerđa, hoj te visarel pale le Abimelechoske vaš oda, hoj murdardā le Gideonoskre eftavardeš (70) čhaven, a the le manušenge andral o Šichem, bo leske pomožinenas len te murdarel. ²⁵ O manuša andral o Šichem pre leste ačhade pro verchi muršen, save občorarenas dojekhes, ko pašal lende predžalas pal o drom. A o Abimelech pes pal oda dodžanla.

²⁶ Palis avla o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, peskre phralenca te bešel andro Šichem a o manuša odarik leske chudle te pačal. ²⁷ Jekhvar, sar gele pre viņica te skidel upre o hroznos a te ispidel avri e štava, kerde hoscina a gele andro chramos peskre devleskro. Chanas, pijenas a prekošenas le Abimelech. ²⁸ Palis o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, phučla: „Ko hin o Abimelech a so hin o foros Šichem, hoj leske te služinas? Se ov hino ča o čhavo le Gideonoskro a le Zebul ačhadā spravcaske upral o foros vaš peske. Služinen le Šichemoskre muršenge, so hine o čhave le Chamoroskre! Soske te služinas le Abimelechoske? ²⁹ Te ułomas me kralis upral kala manuša, imar čirla čidomas tele le Abimelech. Phendomas leske: ‚An tuha buter muršen a av pro mariben!‘ “

³⁰ Sar oda šundā o Zebul, o spravcas le foroskro, chalas bari cholī. ³¹ Avke počoral bičhadā le muršen andre Aruma ko Abimelech, hoj leske te phenen: „Dikh, o Gaal,

o čhavo le Ebedoskro, the leskre phrala avle andro Šichem a keren pre tute upre le manušen. ³² Akana dža rači peskre muršenca a garuv tut andro mali! ³³ Palis tosara, sar vidñisalola, dža pro mariben pre oda foros! Sar pre tute džala o Gaal peskre muršenca, ker leha oda, so pes dela te kerel.“

³⁴ Mek odi rat uštila o Abimelech savore peskre muršenca a gele pes te garuvel paš o foros Šichem pro štar čati. ³⁵ Sar o Gaal geľa avri a ačhađa pes anglal e brana le foroskri, o Abimelech avla avri peskre muršenca pal oda than, kaj pes garuvenas. ³⁶ A sar ole muršen o Gaal dikhľa, phenda le Zebuloske: „Dikh, varesave murša aven tele pal o verchi.“

O Zebul leske odphenda: „Oda nane murša, oda hin ča o čiňi pro verchi.“

³⁷ Ale o Gaal pale phenda: „Na, dikh, čačes aven tele pal o verchi varesave murša a aver čata avel pašal o dubos le vraščengro.“

³⁸ Palis o Zebul leske phenda: „Kaj hine tire bare lava? Či na phenda: ‚Ko hin o Abimelech, hoj leske te služinas?‘ Kala murša hine ola, savendar asahas. Akana dža a mar tut lenca!“

³⁹ Avke o Gaal lidžalas le manušen andral o Šichem pro mariben pro Abimelech. ⁴⁰ Ale o Gaal peskre muršenca chudňa anglal o Abimelech te denašel dži paš e brana le foroskri. A sar anglal leste denašenas, but murša sas murdarde. ⁴¹ O Abimelech ačhiľa andre Aruma a o Zebul čhida avri le Gaal the leskre phralen andral o Šichem.

⁴² Pro dujto džives pes o Abimelech došundă, hoj o murša andral o Šichem gele pro mali. ⁴³ Avke iľa peskre muršen, rozđelinda len pro trin čati a bičhađa len, hoj pes te garuven andro mali paš o Šichem. Sar dikhle, hoj o murša aven avri andral o foros, chučile pre lende a murdarde len. ⁴⁴ O Abimelech geľa jekha čataha anglal ke brana le foroskri a zaila la. Duj čati gele pre ola, ko sas pro mali, a murdarde len. ⁴⁵ O mariben likerelas calo džives. O Abimelech the leskre murša domarde o foros, murdarde savore leskre manušen, čhide tele o foros a rozčhide upral leste o lon.

⁴⁶ Sar pes o manuša, so sas andre veža paš o Šichem, došunde, so pes ačhiľa, denašle pes te garuvel andre pevnost, so sas andro El-Beritoskro chramos. ⁴⁷ Le Abimelechoske phende, hoj pes ode zgele savore manuša andral e veža paš o Šichem. ⁴⁸ Avke geľa peskre muršenca pro verchos Calmon. Iľa o tover, čhingerđa o konara pal o stromos, hazdňa len a thođa peske len pro phiko. Olenge, ko sas leha, phenda: „Oda, so man dikhľan te kerel, sig keren the tumen.“ ⁴⁹ Avke oda kerde the leskre murša a gele pal o Abimelech. Thode o konara pašal e pevnost a podlabarde e pevnost pre lende. Avke mule savore manuša le Šichemoskra vežakre, vaj 1 000 murša the džuvľa.

Le Abimelechoskro meriben

⁵⁰ Palis o Abimelech geľa ko foros Tebec, ačhađa peskre muršen pal dojekh sera a zaila les. ⁵¹ Maškar oda foros sas zoralı veža. Savore murša, džuvľija the savore manuša andral oda foros denašle andre. Phandle pes andre a gele upre pre strecha. ⁵² O Abimelech geľa pro mariben pre odi veža. Avľa paš lakro vudar, hoj e veža te podlabarel. ⁵³ Ale androda leske varesavi džuvľi čhida pro šero o mlinoskro bar a pharađa leske o šero. ⁵⁴ Avke peske sig vičinda le terne muršes, savo leske hordinelas o zbraňe, a phenda leske: „Le avri tiri šablă a murdar man, hoj pal ma te na phenen: ‚Murdarda les e džuvľi.‘ “ Avke les oda murš predemađa a ov muľa. ⁵⁵ Sar o Izraeliti dikhle, hoj o Abimelech muľa, savore gele pale khere.

⁵⁶ Avke o Del visarda pale le Abimelechoske oda, so kerđa peskre dadeske, sar murdarda peskre eftavardeš (70) phralen. ⁵⁷ O Del visarda pale the le muršenge

andral o Šichem vaš oda, so kerde. Kavke pre lende avla o prekošiben, so phendá o Jotam, o čhavo le Gideonoskro.

10

O Tolas the o Jair

¹ Pal o Abimelech avla o Tolas, hoj te zachrañinel le Izraeliten. Ov sas andral o kmeňos Jisachar a dživelas andro foros Šamir pro brehi Efrajim. Leskro dad sas o Puah a leskro o Dodo. ² Lidžalas o Izrael bišutrin (23) berš. Palis muľa a parunde les andro Šamir.

³ Pal leste avla o Jair andral o Gilead a lidžalas o Izrael bišuduj (22) berš. ⁴ Sas les tranda (30) čhave a dojekh lendar džalas pre peskro somaris. Sas len tranda fori, so pes dži adadžives vičinen o gava le Jairoskre a hine andre phuv Gilead. ⁵ Sar o Jair muľa, parunde les andro foros Kamon.

O Jeftah

⁶ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ. Služinenas le Baalenge the le Aštartenge a the le aramejike, le amoňike, le sidoňike, le moabike the le filištiňike devleng. ⁷ Akor o RAJ cholisalila pro Izraeliti a diňa len le Filištincenge the le Amončanenge andro vasta. ⁸ On andre oda časos trapinenas le Izraeliten a na denas len smirom. Dešuochto (18) berš trapinenas savore Izraeliten pal o Jordan, andro Gilead, andre phuv le Amorejčanengri. ⁹ O Amončana pregele the o Jordan a gele pro mariben pro kmeňi Juda, Benjamin the Efrajim. Pro Izraeliti avla baro pharipen.

¹⁰ Akor chudle pale te vičinel ko RAJ: „Kerđam binos anglal tu, bo omuklam tut, amare Devles, a služinahas le Baalenge!“

¹¹ O RAJ odphendá le Izraelitenge: „Či me tumen na zachrañindom le Egiptanendar, le Amorejčanendar, le Amončanendar, le Filištincendar, ¹² le Sidončanendar, le Amalekendar the le Midijanendar, save tumen trapinenas? Sar pre ma vičinenas, cirdavas tumen avri andral lengre vasta. ¹³ Ale tumen man pale omukenas a služinenas avre devleng, vašoda tumen imar na zachrañinava. ¹⁴ Džan a vičinen pre ola devla, saven tumenge kidňan avri! On tumen mi zachrañinen andral o pharipen!“

¹⁵ Ale o Izraeliti phende le RAJESKE: „Kerđam binos, ker amenca, sar tu kames, ale mangas tut, ča zachrañin amen adadžives!“ ¹⁶ Avke pestar odčhide le cudze devlen a služinenas le RAJESKE. O RAJ imar na birinelas te dikhel pro pharipen le Izraelitengro.

¹⁷ Sar pes o Amončana zgele a kerde peske taboris andro Gilead, hoj te džan pro mariben, avke the o Izraeliti pes zgele a kerde peske taboris paš e Micpa. ¹⁸ O manuša the o vodci andral o Gilead phende jekh avreske: „Oda, ko ešebno džala pro mariben pro Amončana, ela vodcas savore manušenge andral o Gilead.“

11

¹ O Jeftah andral o Gilead sas zoralo hrđinas. Leskro dad sas o Gilead a leskri daj sas lubňi. ² Le Gilead sas the peskra romňaha čhave. Sar imar dobarile kala čhave, tradle avri le Jeftah. Phende leske: „Tu našti chudes nič amare dadeskre barvalipnastar, bo sal čhavo avra džuvlatar.“ ³ O Jeftah denašla peskre phralendar a geľa te bešel andre phuv Tob. Ode pes paš leste pridine o nalače murša a phirenas jekhetane leha.

⁴ Andre oda časos, sar o Amončana džanas pro Izraeliti pro mariben, ⁵ o vodci andral o Gilead gele pal o Jeftah andre phuv Tob. ⁶ Phende le Jeftoske: „Av amaro vodcas, hoj te džas pro mariben pro Amončana.“

⁷ Ale o Jeftah lenge phendã: „Na san oda tumen, save pre ma džanas a tradňan man avri andral o kher mire dadeskro? Soske aven akana ke ma, sar san andro pharipen?“

⁸ „Se vašoda akana avlam ke tu pale,“ odphende leske o vodci, „te džaha amenca pro mariben pro Amončana, aveha velitelis savore manuŝenge andral o Gilead.“

⁹ O Jeftah lenge phendã: „Te man prilena pale, hoj man te marav le Amončanenca, a te o RAJ mange len dela andro vasta, avava čačes tumaro vodcas?“

¹⁰ „Mi el o RAJ maŝkar amende ŝvedkos,“ phende leske o vodci, „amen tut das lav, hoj keraha savoro avke, sar phendã.“ ¹¹ Avke gela o Jeftah le Gileadoskre vodcenca a o manuŝa peske lestar kerde vodcas the velitelis. O Jeftah phendã anglo RAJ andro foros Micpa savoro, so imar phendã le vodcenge.

¹² Palis o Jeftah bičhada le murŝen ko amoňiko kralis, hoj leske te phenen: „So tut hin pre mande, hoj avlal pro mariben andre miri phuv?“

¹³ O amoňiko kralis phendã le Jeftoskre murŝenge: „Sar o Izraeliti avenas avri andral o Egipt, zaile miri phuv le paňestar Arnon dži o paňi Jabok the dži o Jordan. Akana de mange oda pale andro smirom!“

¹⁴ Avke o Jeftah pale bičhada le murŝen ko amoňiko kralis ¹⁵ a diňa leske te phenel:

„Kavke phenel o Jeftah: O Izrael na ilã le Amončanenge aňi le Moabčanenge lengri phuv. ¹⁶ Sar džanas o Izraeliti avri andral o Egipt prekal e puŝta ko Lolo moros* a doavle andro Kadeŝ, ¹⁷ o Izraeliti bičhade ko edomiko kralis le murŝen, hoj leske te phenen: ‚Kamlãmas te predžal prekal tiri phuv.‘ Ale o edomiko kralis pal kada na kamla aňi te ŝunel. The ko moabiko kralis bičhade le murŝen, ale aňi ov lenge oda na domukla. Vaŝoda o Izraeliti ačhile andro Kadeŝ.

¹⁸ Palis o Izraeliti džanas prekal e puŝta a obgele e moabiko the edomiko phuv. Doavle pre vichodno sera la moabika phuvatar a kerde peske taboris pal o paňi Arnon. Ale na pregele odarik, bo ode chudelas e phuv Moab.

¹⁹ Palis o Izraeliti bičhade le murŝen ko amorejiko kralis ko Sichon andro Čeŝbon a mangle les: ‚Kamlãmas te predžal prekal tiri phuv andre amari!‘ ²⁰ Ale o Sichon na pačalas oleske, hoj o Izraeliti kamen ča avke te predžal prekal leskri phuv. Vičinda ke peste savore peskre murŝen, kerda taboris andre Jahca a gela pro mariben pro Izraeliti.

²¹ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskro, diňa le kralis Sichon leskre manuŝenca andro vasta le Izraelitenge. Avke o Izraeliti upral leste zvitazinde a zaile cali phuv le Amorejčanengri, save ode beŝenas. ²² Zaile cali phuv le Amorejčanengri le paňestar Arnon dži ko paňi Jabok the la puŝtatar dži ko Jordan.

²³ O RAJ, o Del le Izraeloskro, tradňa avri le Amorejčanen andral e phuv a diňa la le Izraelitenge a tu kames odi phuv te zalel? ²⁴ Oda, so tuke domukela te zalel tiro Del o Kemoŝ, oda zaleha. A oda, so amenge domukela te zalel o RAJ, amaro Del, oda zalaha. ²⁵ Či sal feder sar o moabiko kralis o Balak, o čhavo le Ciporoskro? Či pes vesekedinda le Izraeloha, abo gela leha pro mariben? ²⁶ O Izraeliti beŝen imar trin ŝel (300) berŝ andro foros Čeŝbon the andro Aroer, andre lengre gava the mek andre savore fori pal o soduj seri le paňestar Arnon. Soske lenge kala fori akorestar na ilan? ²⁷ Me tuke na kerdom nič nalačo, ale tu mange keres namiŝtes, te aves pre ma pro mariben. O RAJ hin o sudcas. Ov adadžives mi sikavel maŝkar o Izraeliti the Amončana, kaskro hin o čačipen.“

²⁸ Ale o amoňiko kralis na kamla aňi oda te ŝunel, so leske diňa te phenel.

O Jeftah lel vera

* **11:16** 11,16 E hebrejiko čhib: o Trŝtinakro moros

²⁹ Le RAJESKRO Duchos avla pro Jeftah a ov pregeľa prekal o phuva Gilead the Menaše andre gileadiko Micpa. Odarik geľa pro mariben pro Amončana. ³⁰ O Jeftah iľa vera le RAJESKE: „Te mange čačas deha le Amončanen andro vasta ³¹ a te man lendar visarava pale andro smirom, akor dava le RAJESKE sar labardí obeta oles, ko avela ešebno angle mande andral o vudar mire khereskro.“

³² Palis o Jeftah geľa pro mariben pro Amončana a o RAJ leske len diňa andro vasta. ³³ Domarda biš (20) fori le Aroerostar dži paš o Minit the dži paš o Abel-Keramim. Igen but le Amončanendar murdarda a avke zviťazinda upral lende.

Le Jeftoskri čhaj

³⁴ Sar o Jeftah avelas pale khere andre Micpa, leskri čhaj avla avri anglal leste le khelibnaha the bašavibnaha pre tamburina. Sas les ča jekh čhajori, na sas les nisave aver čhave. ³⁵ Soča la dikhľa, čhingerđa pre peste o plaštos a zvičinda: „Ó, čhajori miri, igen mange dukhadal o jilo! Andal man andre bari bibach! Ilom vera le RAJESKE a mušnav oda te dolikerel!“

³⁶ Oj leske phenda: „Dado miro, te iľal vera le RAJESKE, akor ker manca avke, sar phendaľ. Se o RAJ tuke diňa, hoj tut te pomstines tire ňeprijateľenge le Amončanenge.“ ³⁷ Palis mek phenda le dadeske: „Ker prekal ma kada: Muk man duj čhon, hoj te džav mire prijateľkenca pro verchi. Ode rovaha upral oda, hoj šoha na džava romeste.“

³⁸ „Dža,“ phenda lake a mukľa la pro duj čhon. Avke oj geľa peskre prijateľkenca pro verchi a ode rovelas upral oda, hoj šoha na džala romeste. ³⁹ Pal o duj čhon avla pale ko dad a ov odi vera dolikerđa. Oj ačhiľa pačivali.

Akorestar pes andro Izrael kerel oda, ⁴⁰ hoj o izraelika čhaja džan avri sako berš pro štar džives peske te leperel pre le Gileadoskri Jeftoskri čhaj.

12

O Efrajim pes marel le Jeftoha

¹ O murša andral o Efrajim pes zgele pro mariben. Pregele prekal o Jordan andro foros Cafon a phende le Jeftoske: „Soske geľal pro mariben pro Amončana a amen na vičindaľ, hoj te džas tuha? Vašoda labaraha tiro kher the tuha!“

² O Jeftah lenge phenda: „Me the mire manuša igen pes veseke dinahas le Amončanenca. Ale sar tumen mangavas, hoj mange te pomožinen, na zachraňindaľ man andral lengre vasta. ³ Ale sar dikhľom, hoj mange na kamen te pomožinel, gelom pro mariben pro Amončana, kajte mange džalas vaš o dživipen. O RAJ mange len diňa andro vasta. Soske kamen adadžives te avel pre ma pro mariben?“

⁴ Palis o Jeftah skidňa savore manušen andral o Gilead a geľa pro mariben pro Efrajim. O Gileadčana zviťazinde upral o Efrajimčana, bo dophenenas lenge: „Tumen, Gileadčanale, denašľan andral o Efrajim the andral o Menaše.“ ⁵ O Gileadčana zaile o thana, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan ko Efrajim. Te phenelas varesavo Efrajimcos, so denašelas: „Kamav te predžal pre aver sera,“ o Gileadčana lestar phučenas: „Sal Efrajimcos?“ Te phendaľhas: „Na som!“, ⁶ akor leske phenenas: „Phen Šibolet!“ Te ov phendaľhas „Šibolet“, bo na džanelas te phenel mištes oda lav, akor les chudenas a murdarenas pre oda than, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan. Akor mule le Efrajimčanendar 42 000 murša.

⁷ O Jeftah sas sudcas andro Izrael šov berš. Sar muľa o Jeftah o Gileadčanos, parunde les andre varesavo jekh foros andro Gilead.

O Ibcan, o Elon the o Abdon

⁸ Pal o Jeftah sas sudcas andro Izrael o Ibcan andral o foros Betlehem. ⁹ Sas les tranda (30) murša the tranda (30) čhaja. Peskre čhajen diňa romeste avra famelijake

a peskre čhavage anda tranda (30) čhajen andral aver famelija. O Ibcan sas sudcas andro Izrael efa berš. ¹⁰ Sar o Ibcan muľa, parunde les andro Betlehem.

¹¹ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Elon andral o kmeňos Zebulun. Lidžalas o Izrael deš berš. ¹² Sar o Elon muľa, parunde les andro Ajalon, andre phuv le Zebulunoskri.

¹³ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Abdon, o čhavo le Hileloskro, andral o foros Piraton. ¹⁴ Sas les saranda (40) čhave the tranda (30) čhavengre čhave, save phirenas pro eftavardeš (70) somara. Ov lidžalas o Izrael očno berš. ¹⁵ Sar muľa o Abdon, le Hileloskro čhavo, andral o Piraton, parunde les andro Piraton andre phuv Efrajim pro le Amalekengre brehi.

13

O Samson ulol

¹ O Izraeliti palis pale kerenas o bini anglo RAJ. Avke o RAJ len diňa andro vasta le Filištincenge pro saranda (40) berš.

² Sas jekh murš andral o foros Cora andral o kmeňos Dan, savo pes vičinelas Manoach. Leskri romňi našti ačhelas khabňi a na sas la čhave. ³ Le RAJESKRO aňjelos pes lake sikada a phenda: „Dikh, našti ačhehas khabňi a našti tuke ulile čhave, ale akana ačheha khabňi a ela tut muršoro. ⁴ Vašoda de pozoris, hoj te na pijes mol aňi aver pijiben, a ma cha nič, so hin melalo. ⁵ Bo ačheha khabňi a ela tut muršoro. Leskre bala našti strihinen, bo ole dživesestar, kana ulola, ela dino le Devleske sar Nazarejcos. Ov chudela te zachraňinel o Izrael le Filištincendar.“

⁶ Avke oj geľa oda te phenel peskre romeske a phenda: „Avľa ke ma le Devleskro murš. Dičholas avri sar le RAJESKRO aňjelos, daravas pre leste te dikhel. Na phučlom lestar, khatar hino, a ov mange na phenda peskro nav. ⁷ Ale phenda mange, hoj ačhava khabňi a ela man muršoro. Phenda, hoj te na pijav mol aňi nisavo aver pijiben a te na chav nič, so hin melalo, bo o čhavoro ela dino le Devleske sar Nazarejcos, kanastar ulola dži o meriben.“

⁸ Palis o Manoach pes modlinelas ko RAJ: „RAJEJA, mangav tut, hoj oda Devleskro murš, saves bičhadal, te avel pale ke amende. Mi phenel amenge so te kerel kale čhavoreha, so amenge ulola.“

⁹ O Del šunda avri le Manoach a o aňjelos le RAJESKRO avľa pale ke džuvli, sar bešelas pre maľa a lakro rom o Manoach na sas laha. ¹⁰ Avke oj denašelas oda te phenel peskre romeske. Phenda leske: „Oda murš, savo oda džives avľa ke ma, pes mange sikada pale!“

¹¹ O Manoach uštıla, geľa peskra romňaha ke oda murš a phučľa: „Sal tu oda murš, savo vakerelas mira romňaha?“
„He, som,“ odphenda.

¹² O Manoach phučľa: „Sar pes ačhela oda, so phendal, sar kampil le čhavořes te bararel avri a so mušinel te kerel?“

¹³ O aňjelos le RAJESKRO leske phenda: „Tiri romňi mušinel te kerel savoro, so lake phendom. ¹⁴ Te na pijel nič, so hin le viňičostar, te na pijel mol aňi nisavo aver pijiben a te na chal nič, so hin melalo. Mi dolikerel savoro, so lake phendom.“

¹⁵ O Manoach phenda le RAJESKRE aňjeloske: „Mangas tut, ačh kade, medik tuke na pripravinaha terňa kozica.“

¹⁶ Ale o aňjelos le RAJESKRO leske odphenda: „The te man kade zlikerďalas, na chaľomas tire chabenestar. Ale te pripravineha labardi obeta, obetin la le RAJESKE.“

O Manoach na džanelas, hoj oda hin le RAJESKRO aňjelos, ¹⁷ vašoda lestar phučľa: „Sar tut vičines? Sar pes ačhela oda, so phendal, kamľamas tuke te presikavel e pačiv.“

¹⁸ „Soske phučes pal miro nav? Na del pes te achaľol,“ odphendā leske o aňjelos le RAJESKRO.

¹⁹ Avke o Manoach iľa terňa kozica the e chabeneskri obeta a obetinda oda pre skala le RAJESKE. O RAJ kerďa anglo Manoach the leskri romňi vareso čudno: ²⁰ Sar e jag džalas andral o oltaris upre andro ňebos, o aňjelos le RAJESKRO geľa upre la jagaha. Sar oda dikhle o Manoach the leskri romňi, pele le mujeha pre phuv. ²¹ Le RAJESKRO aňjelos pes imar pale le Manoachoske the leskra romňake buter na sikaďa.

²² O Manoach phendā peskra romňake: „Amen čačes meraha, bo dikhľam le Devles.“

²³ Ale leskri romňi leske phendā: „Te amen o RAJ kamľahas te murdarel, na iľahas amendar e labardi the e chabeneskri obeta. Na sikaďahas amenge kada savoro a aňi akana amenge ajso vareso na phendahas.“

²⁴ Sar lake uliľa o čhavoro, diňa leske nav Samson. O čhavo barolas a o RAJ les požehňinelas. ²⁵ A o Duchos le RAJESKRO chudelas andre leste te kerel akor, sar sas andro taboris Dan maškar o foros Cora the Eštaol.

14

Le Samsonoskro bijav

¹ O Samson geľa tele andro foros Timna a ode pes zadikhľa andre jekh Filištinka. ² Sar pes visarelas khere, phendā peskre dadeske the la dake: „Andre Timna dikhľom jekha Filištinka. Len mange la romňake!“

³ O dad the e daj les prevakerenas: „Či nane džuvľi maškar o čhaja tire phralengre the maškar amare manuša? Soske tuke kames te lel romňa maškar o naobrezimen Filištinci?“

Ale o Samson le dadeske phendā: „Kala mange le, bo oj mange hiňi pre dzeka!“ ⁴ O dad the e daj na džanenas, hoj oda hin le RAJESTAR, savo kamľa te džal pro Filištinci. Bo andre oda časos o Izrael sas tel e zor le Filištincengri.

⁵ Avke o Samson geľa le dadeha the la daha tele andre Timna. Sar avenas ko viňici andre Timna, jekhvareste pre lende chučiľa terno ľevos, savo gravčinelas. ⁶ Le RAJESKRO Duchos avľa pro Samson a ov peskre vastenca rozčhingerďa le ľevos sar terňa kozica. Le dadeske the la dake pal oda na phendā ňič. ⁷ Palis geľa tele, vakerelas ola džuvľaha, savi sas leske pre dzeka.

⁸ Sar pal varesavo časos geľa pale te lel peske la romňake, odgeľa sikra le dromestar, hoj te dikhel le mule ľevos. A andro felos le ľevoskro sas but včeli the medos. ⁹ Iľa andre burňik sikra medos a le dromeha lestar chalas. Avľa ko dad the ke daj a diňa the len ole medostar te chal, ale na phendā lenge, hoj o medos iľa avri andral o mulo ľevos.

¹⁰ Palis leskro dad geľa tele ke odi džuvľi a o Samson ode kerďa hoscina, avke sar kerenas furt o terne murša. ¹¹ Sar les dikhle o Filištinci, ile avri prekal leste tranda (30) terne muršen, hoj te ačhen leha pro bijav.

¹² O Samson lenge phendā: „Phenava tumenge varesavi hadanka. Te mange pre oda džanena te odphenel tel o eľta džives, akor tumen dava tranda (30) gaďa the tranda (30) bijavutne gaďa. ¹³ Ale te mange na džanena pre oda te odphenel, akor tumen man mušinenena te del tranda (30) gaďa the tranda (30) bijavutne gaďa.“

Avke leske phende: „Phen amenge oda. Kamas oda te šunel.“

¹⁴ A ov lenge phendā:

„Andral oda, so chal, avľa avri o chaben
a andral oda, so hino zoralo, avľa avri o gulipen.“
A na džanenas pre oda te avel aňi pal o trin dživesa.

¹⁵ Pro štarto džives ispidenas pre romňi le Samsonoskri: „Prevaker tire romes, hoj amenge te phenel avri odi hadanka. Te na, labaraha tut the tire dadeskro kher. Vičindan amen kade, hoj amen te občoraren?“

¹⁶ Palis avla e romňi le Samsonoskri rovibnaha paš o Samson a phendā leske: „Tu man našti avri ačhes a na kames man! Mire manušen diňal hadanka, ale mange la na phendal avri.“

O Samson lake phendā: „Se me oda aňi mire dadeske aňi mira dake na phendom a tuke oda mušinav te phenel avri?“ ¹⁷ Ale oj pre leste rovelas savore eфта dživesa la hoscinakre. Ajci pre leste ispidelas, hoj pro eфтato džives lake oda phendā avri. A oj palis geľa te phenel avri odi hadanka peskre manuŝenge.

¹⁸ Pro eфтato džives angloda, sar zagela o kham, lestar phučle o murša andral oda foros:

„So hin guleder sar o medos?

A so hin zoraleder sar o ľevos?“

O Samson lenge odphendā:

„Te na orindanas mira terňa gurumňoraha, na džanľanas miri hadanka!“

¹⁹ Akor avla o Duchos le RAJESKRO pro Samson, geľa tele andro foros Aŝkalon a murdarda tranda (30) muršen. Čiđa pal lende tele o bijavutne gada a diňa len olenge, ko odi hadanka hadinde. Palis o Samson bara cholaha geľa pale andre le dadeskro kher. ²⁰ Leskra romňa dine leskre družbaske, savo sas leskro prijateľis.

15

O Samson pes pomstinel le Filištincenge

¹ Pal varesavo časos, sar pes skidelas upre e pŝeňica, iľa o Samson terňa kozica a geľa te dikhel peskra romňa a phendā: „Kamav te džal andro kher paš miri romňi.“

Ale lakro dad leske na domukľa te džal andre ² a phendā leske: „Gondolindom mange, hoj la imar našti avri ačhes, vaŝoda la diňom tire družbaske. Lakri terneder pheň hiňi ŝukareder sar oj. Le tuke la romňake vaŝ lake!“

³ Ale o Samson leske odphendā: „Te akana kerava vareso nalačo le Filištincenge, na avava vinnovato!“ ⁴ Avke odgeľa a chudňa trin ŝel (300) liŝken. Palis iľa o fakľi a sphandľa le liŝken po duj le chvostenca, avke hoj maŝkar o chvosti priphandľa e fakľa. ⁵ Labarda o fakľi a le liŝken mukľa te džal andre pŝeňica le Filištincengri. Kavke labarda o snopi la pŝeňicakre the oda, so mek na sas koŝimen tele, jekhetane le viňicenca the le olivengre stromenca.

⁶ O Filištinci phučenas: „Ko oda kerđa?“

Phende lenge: „O Samson, le Timňanoskro džamutro, bo leskra romňa dine leskre družbaske.“

Avke o Filištinci avle a zlabarde la the lakre dades. ⁷ O Samson lenge phendā: „Vaŝ oda, so tumen kerďan, na preačhava pre tumende te džal, medik man tumenge na pomstina!“ ⁸ Marelas le Filištincen igen dzivones a but lendar murdarda. Palis geľa tele te beŝel andre chev andre skala Etam.

⁹ O Filištinci avle upre, rozthode peske o taboris andre Judsko a pripravinde pes pro mariben pro foros Lechi. ¹⁰ O murša andral e Judsko lendar phučle: „Soske avľan pre amende pro mariben?“

On lenge odphende: „Avľam te chudel le Samson a te kerel leske oda, so ov kerđa amenge.“

¹¹ Akor trin ezera (3 000) murša andral e Judsko avle tele paš e skala Etam a phende le Samsonoske: „Či tu na džanes, hoj amen sam tel e zor le Filištincengri? So tu amenge kerďal?“

Odphenda lenge: „Avke sar on kerde mange, me kerdom lenge.“

¹² Phende leske: „Avlam tut te chudel a te del andro vasta le Filištincengre.“

O Samson lenge phenda: „Len vera, hoj na chučena pre ma tumen korkore!“

¹³ „Na chučaha pre tu,“ phende leske, „ča tut sphandaha a daha tut lenge andro vasta. Čačes amen tut na kamas te murdarel.“ Avke les phandle duje neve lanenca a ligende les avri andral e skala.

¹⁴ Sar avla ko than Lechi, o Filištinci viskinenas a denašenas anglal leste. A pro Samson jekhvareste avla o Duchos le RAJESKRO a o lani pre leskre vasta ačhile sar zlabarde thava a pele tele leskre vastendar. ¹⁵ Palis arakhla e kokaluhi sanko le mule somariskri, ila la andro vast a murdarda laha ezeros (1 000) muršen.

¹⁶ Palis o Samson phenda:

„La somariskra sankaha
len čhidom pro but kopi,
la somariskra sankaha
murdardom ezeros muršen.“

¹⁷ Sar dovakerda, odchida andral o vast e kokaluhi sanko. Vašoda pes oda than vičinel Ramat-Lechi*.

¹⁸ O Samson sas igen smedno a vičinelas ko RAJ: „Tu dihal tire služobnikoske kada baro viťazstvo, ale akana mušnav te merel le smedostar a te perel andro vasta ole naobrezimen muršengre?“ ¹⁹ Akor o Del phundrača chev andro Lechi a demača avri o paŋi. Sar o Samson piła, prekerda pes a avla ke peste. Vašoda le pašeske, so hin dži adadžives andro Lechi, diha nav En-Hakore†.

²⁰ O Samson lidžalas le Izraeliten biš (20) berš akor, sar o Filištinci vladņinenas upral o Izraeliti.

16

O Samson denašel le Filištincendar

¹ Sar avla jekhvar o Samson andro foros Gaza a dikhla ode jekha lubna, geła ke late a pašila laha. ² Soča o manuša andral e Gaza šunde, hoj o Samson avla ode, gele takoj paš e brana le foroskri a cali rat ode cichones pre leste užarenas, medik na vidņisalila. Phende: „Pre tosaraste les murdaraha.“

³ O Samson sovelas dži jepaš rat. Pal jepaš rat uštila, chudna e brana le foroskri, cirdna la avri le čopenca the la zavoraha a thoda peske la pro dumo a ligenda la dži upre pro verchos anglo Hebron.

O Samson the e Delila

⁴ Paloda geła tele andre dolina Sorek a ode pes zakamla andre džuvli, savi pes vičinelas Delila. ⁵ A avle ke late o filištinička vodci a phende lake: „Chude les avri a dodžan tut, khatar les hin ajsi bari zor a sar les šaj thovas tele, hoj les te sphandas a te ovladņinas. Palis tut sako amendar dela 1 100 rupune minci.“

⁶ Akor e Delila phenda le Samsonoske: „Phen mange, khatar tut hin ajsi zor? Soha tut kempel te phandel, hoj te prelen upral tute e zor?“

⁷ O Samson lake phenda: „Te man phandena le efa neve lukoskre špargenca, so mek na šučile avri, našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš.“

⁸ O filištinička krała lake ande efa neve, šviža lukoskre špargi a oj les lenca sphandla. ⁹ Vajkeci murša pes garude andre lakro kher. A oj zvičinda: „Samson, o Filištinci pre tu aven!“ Ov androda rozčinda o špargi avke, sar e jag rozčinel o thav. A na dodžanle pes, khatar les hin zor.

¹⁰ Akor e Delila phenda le Samsonoske: „Tu manca thoda avri a klaminda mange. Akana mange phen avri, sar tut šaj te sphandel!“

* 15:17 15,17 Oda hin: o kokaluno sankakro brehos. † 15:19 15,19 Oda hin: o prameņis le vičibnaskro.

¹¹ Phenda lake: „Te man sphandena neve lanenca, savenca pes mek nič na kerelas, našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš.“

¹² Avke e Delila iľa neve lani a sphandľa les lenca. O murša užarenas garude andro kher a oj zvičinda: „Samson, o Filištinci pre tu aven!“ Ale ov rozčingerđa o lani pal o vasta sar thava.

¹³ E Delila phenda le Samsonoske: „Dži akana manca thovehas avri a klaminehas mange. Phen mange avri, sar tut šaj sphandav?“

„Te eфта varkoča mire balendar prichudeha prekal o špargi andro strojos, pre savo pes keren o pochtana, a zachudeha len le kaštune kolikoha, akor našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš,“ phenda lake.

¹⁴ Sar o Samson zasuča, kerđa leske eфта varkoča andro tkačsko strojos a zachudňa len le kolikoha. Palis zvičinda pre leste: „Samson, o Filištinci pre tu aven!“ Ov pes prekerđa andral o soviben a cirdňa avri o kolikos the o strojos le špargenca.

¹⁵ E Delila leske phenda: „Sar tu šaj phenes, hoj man kames, te tiro jilo nane phundrado prekal ma? Imar trival manca thoďal avri a na phendaľ mange avri, khatar hin tiri bari zor!“ ¹⁶ Sar pre leste kale lavenca ispidelas džives pre dživeseste, ov olestar sas pro meriben strapimen.

¹⁷ Akor o Samson lake phenda avri o čačipen: „Mire balendar pes mek e britva na chudňa, bo mek sigeder, sar uliľom, somas dino prekal o Del sar Nazarejcos. Ale te man vareko strihindahas, e zor mandar geľahas het a ulomas ajso sar dojekh aver manuš.“

¹⁸ E Delila dikhľa, hoj akana lake phundradă calo jilo a diňa le flištiňike vodcenge te džanel: „Aven akana, bo imar mange phenda avri savoro.“ O flištiňika vodci avle a ande peha the o rup. ¹⁹ Oj les zasovľardă pre peskre čanga a palis vičinda jekhe muršes, savo leske strihinda o eфта varkoča pal o šero. Avke o Samson slabisalila a e zor les omukľa. ²⁰ Akor zvičinda: „Samson, o Filištinci džan pre tu!“ Sar pes prekerđa, phenda peske: „Avke sar furt, the akana len pal ma razinava tele.“ Ale ov na džanelas, hoj o RAJ lestar odgeľa. ²¹ O Filištinci les chudle, ile leske avri o jakha a ligende les andre Gaza. Ode les phandle le bronzune kligenenca a andre bertena mušinelas te erňinel o zrnos. ²² Ale o bala, so leske strihinde, leske chudle pale te barol.

Le Samsonoskro meriben

²³ O flištiňika vodci pes zgele, hoj te anen bari obeta peskre devleske le Dagonoske a kerde bari hoscina. Phenenas: „Amaro del amenge diňa

amare ņeprijateljis le Samson andro vasta.“

²⁴ Sar o manuša dikhle le Samson, lašarenas peskre devles a phenenas: „Amaro del amenge diňa

andro vasta amare ņeprijateljis, savo zňičinda amari phuv

a murdardă amare manušen.“

²⁵ Sar igen radisalonas zvičinde: „Anen le Samson, hoj amen te zabavinel.“ Avke ande le Samson andral e bertena a ov len mušinelas te zabavinel.

Sar les ačhade maškar o slupi, ²⁶ o Samson phenda le terne muršeske, savo les chudelas le vastestar: „Domuk mange, hoj man te chudav le slupendar, pre save ačhel o kher, a te mukav man pre lende.“ ²⁷ Andro kher sas pherdo murša the džuvľija a sas ode savore flištiňika vodci. Pre strecha sas ajse 3 000 murša the džuvľija, save dikhenas pro Samson, sar len zabavinel.

²⁸ Akor o Samson vičinelas ko RAJ a mangelas les: „Ó, Nektbareder RAJEJA, leper tuke pre ma! Mangav tut, ó, Devla, de man mek jekhvar ajsi zor, sar man sas, hoj man akana te pomstinaľ le Filištincenge vaš soduj mire jakha.“ ²⁹ Androda o Samson

zorales chudña soduj maškarune slupi, pre save ačhelas o kher, jekh le čače vasteha a dujto slupos le balogne a oprinda pes pre lende. ³⁰ Phenda: „Mi merav jekhetane le Filištincenca!“ Čaľa zoraha ispidña o slupi a o kher pela pro vodci the pre savore manuša, so sas andre. Paš peskro meriben murdarđa buter dženen, sar murdarđa andre calo peskro dživipen.

³¹ Leskre phrala savora dadeskra famelijaha gele tele, ile leskro țelos pale khere a parunde les andro hrobos leskro dadeskro Manoachoskro, maškar e Cora the o Eštaol. O Samson lidžalas o Izrael biš (20) berš.

17

O Micha peske kerel devlores

¹ Pro brehi Efrajim dživelas jekh murš, savo pes vičinelas Micha. ² Ov phenda peskra dake: „Ola ezeros the šel (1 100) rupune, so tuke čorde a vaš save tut šundom te košel, hine mande, bo me len tuke ilom.“

E daj leske odphenda: „Čhavo miro, o RAJ tut mi požehñinel!“

³ Ov palis anda pale la dake ola ezeros the šel (1 100) rupune a oj leske phenda: „Kala rupune odthovav prekal o RAJ, hoj pes lendar te kerel mire čhaske avričhingerđi modla the rupuñi modla. A kavke tuke dava pale kala rupune.“ ⁴ Avke ov diña pale o rupune peskra dake. Androđa ila leskri daj duj šel (200) rupune a diña len le zlatñikoske. Ov lendar kerđa avričhingerđi modla the rupuñi modla, so palis sas andro kher le Michaskro.

⁵ O Micha kerđa andre peskro kher sveto than. Kerđa peske efodos the kherutne devloren a ačhađa jekhe peskre čhavendar vaš o rašaj.

⁶ Andre oda časos andro Izrael na sas kralis. Sako kerelas oda, so gondolinelas, hoj hino lačo.

⁷ Sas jekh terno čhavo andral o judsko Betlehem, andral o kmeños Juda, savo sas Levitas a bešelas ode sar cudzincos. ⁸ Oda murš geľa het andral o Betlehem, hoj te rodel aver than, kaj te bešel. Le dromeha avľa ko brehi Efrajim ko kher le Michaskro.

⁹ O Micha lestar phučľa: „Khatar aves?“

Ov odphenda: „Me som Levitas andral o judsko Betlehem a rodav varesavo than, kaj ačhava te bešel.“ ¹⁰ O Micha leske phenda: „Ačh ke mande a av mange dad the rašaj. Sako berš tut dava deš rupune, chaben the gada.“ O terno Levitas priačhila pre oda. ¹¹ Ov bešelas ode a ačhila le Michaske sar leskro čhavo. ¹² O Micha les ačhađa rašaske a ov ačhila te dživel andre leskro kher. ¹³ O Micha peske phenda: „Akana čačes džanav, hoj o RAJ ela ke ma lačo, bo o Levitas mange ačhila rašaske.“

18

O kmeños Dan len le Michaskre rašas the o modli

¹ Andre oda časos mek le Izraeliten na sas kralis. Akor o kmeños Dan rodenas prekal peste deđično phuv, kaj te bešen. Bo džı akor mek na chudle maškar o izraelika kmeñi phuv vaš o deđıctvos. ² Avke o kmeños Dan bičhade peskre fajtendar pandž zorale muršen andral o fori Cora the Eštaol, hoj te predikhen e phuv. Phende lenge: „Džan te predikhel odi phuv.“

Sar avle pro brehi Efrajim džı ko kher le Michaskro, ačhile ode te presovel. ³ Sar sas paš o kher le Michaskro, sprindžarde pal o vakeriben, hoj o terno Levitas na sas odarik. Gele ke leste a phučle: „Ko tut kade anda? So kade keres? So ade rodes?“

⁴ Ov lenge odphenda: „Kavke pes manca o Micha dovakerđa, hoj leske te služınav sar rašaj.“

⁵ Palis leske phende: „Phuč akor le Devlestar, hoj pes te dodžanas, či amaro drom ela bachtalo.“

⁶ „Džan andro smirom!“ phenda lenge o rašaj. „O RAJ imar džal anglal tumende pro drom, pal savo džan.“

⁷ Avke ola pandž murša džanas dureder a dogele andro Lajiš. Dikhle, hoj o manuša ode dživen andro smirom the bi e dar avke sar o Sidončana. Ńiko ode na sas andro trapišagos aňi andro čoripen, bešen dur le Sidončanendar a na sas len nič avre manušenca.

⁸ Sar pes visarde pale andre Cora the o Eštaol, lengre phrala lendar phučle: „So ode dikhlan?“

⁹ „Aven džas pre lende!“ odphende. „Dikhlam, hoj odi phuv hiňi igen lachi. Pre soste mek užaren? Ma zlikeren tumen, aven džas la te zale!“ ¹⁰ Sar ode džana, arakhena ode manušen, save dživen andro smirom the bi e dar. E phuv hiňi igen bari a o Del tumenge la dela andro vasta. Pre odi phuv hin savoro, so le manušeske kempel.“

¹¹ Avke šov šel (600) murša andral o kmeňos Dan gele pro mariben le zbraňenca andral e Cora the andral o Eštaol. ¹² Sar džanas upre, kerde peske taboris paš o Kirjat-Jearim andre Judsko. Vašoda oda than, so hino pro zapados le Kirjat-Jearimostar, pes dži adadžives vičinel Taboris le kmeňoskro Dan. ¹³ Palis odarik džanas dureder prekal o brehi le Efrajimaskre a doavle ko kher le Michaskro.

¹⁴ Akor prevakerde ola pandž murša, save gele te predikhel e phuv paš o Lajiš. Phende peskre phralenge: „Džanen tumen olestar, hoj andre kala khera hin o efodos the o kherutne devlora, e avričingerdī modla the e rupuňi modla? Akana gondolinen pal oda, so kerena.“ ¹⁵ Avke avle andro kher le Michaskro, kaj bešelas o terno Levitas, a pozdravinde les. ¹⁶ Androda šov šel (600) murša andral o kmeňos Dan pripravimen pro mariben, ačhenas angle brana. ¹⁷ Ola pandž murša, save sas te predikhel e phuv, gele andro kher a ile e avričingerdī modla, o efodos, le kherutne devloren the e rupuňi modla. O rašaj ačhelas angle brana le šov šel (600) vizbrojimen muršenca.

¹⁸ Sar o murša gele andre le Michaskro kher a ile odarik e avričingerdī modla, o efodos, le kherutne devloren the e rupuňi modla, o rašaj lendar phučla: „S'oda tumen keren?“

¹⁹ Odphende leske: „Čhit, phand andre o muj! Av amenca! Av tu amenge dad the rašaj. So hin prekal tu feder? Te el rašaj andro kher jekhe muršeskro, abo te el rašaj prekal jekh calo kmeňos le Izraeloskro?“

²⁰ Le rašaske oda sas pre dzeka. Iľa o efodos, kherutne devloren the e avričingerdī modla a gela jekhetane lenca. ²¹ Visarde pes a džanas dureder. Mukle te džal anglal le romňijen the le čhaven le barvalipnaha the le stadenca.

²² Sar imar sas dur le Michaskre kherestar, sas zvičimen o murša, save bešenas paš o Micha, a dochudle le muršen andral o kmeňos Dan. ²³ Sar pre lende vičinenas, o murša andral o kmeňos Dan pes visarde a phučle le Michastar: „So tute hin, hoj tuke vičindal tire muršen?“

²⁴ O Micha lenge phenda: „Iľan mire devlen, so mange kerđom, the mire rašas a gelan het. A mange so ačhiľa? A mek mandar phučen: ‚So tute hin?‘ “

²⁵ O murša andral o kmeňos Dan leske phende: „Na kamas tut imar buter te šunel, bo varesave murša pes šaj cholaren a chučena pre tumende. Tu kames, hoj tut te murdaren the cala tira famelija?“ ²⁶ Avke o murša andral o kmeňos Dan džanas peskre dromeħa. Sar dikhla o Micha, hoj hine zoraleder sar ov, visarda pes pale khere.

²⁷ Ale on ile peħa oda, so peske o Micha kerđa, the leskre rašas a džanas pro mariben pro foros Lajiš, pro smiromoskre manuša, save pal Ńisoste na džanenas. O murša andral o kmeňos Dan len murdarde avri a oda foros podlabarde. ²⁸ Ńiko

len na avla te zachrañinel, bo oda foros sas dur le Sidonostar a na sas len nič avre manušenca. Oda foros sas pašes andre dolina Bet-Rechob.

Palis o murša andral o kmeños Dan oda foros pale budinde avri a bešenas ode. ²⁹ Le foroske dine nav Dan, pal peskro prapapus Dan, savo sas o čhavo le Izraeloskro. Angloda pes oda foros vičinelas Lajiš. ³⁰ O murša andral o kmeños Dan peske ode ačhade odi avričhingerdī modla. O Jonatan the leskre čhave sas rašaja andro kmeños Dan, medik odarik le manušen na zaile. O Jonatan sas o čhavo le Geršomoskro, saveske sas o dad o Mojžiš. ³¹ Likerenas ode e modla, so kerđa o Micha, medik ačhelas le Devleskro Stanos andro Šilo.

19

O Levitas the leskri romñi-služobnička

¹ Andre jekh časos, sar andro Izrael na sas kralis, jekh Levitas dživelas pro durale brehi andro Efrajim. Ila peske andral o judsko Betlehem mek jekha romña-služobnička. ² Ale oj les jekhvar omukla, bo chalas pre leste choľi, a geľa pale ke peskro dad andro judsko Betlehem. Zlikerđa pes ode ajse štar čhon. ³ Palis lakro rom geľa pal late, hoj la te prevakerel a te anel la pale khere. Ila peha le sluhas the duje somaren. Sar les oj ligendā andro kher peskre dadeskro a sar les dikhla lakro dad, priiľa les radišagoha. ⁴ O sastro les zlikerelas, hoj te ačhel ode trin džives. Avke ačhile te presovel a chanas the pijenas.

⁵ Pro štarto džives o Levitas uštila, sar vidñisalila, hoj imar te džal khere, ale lakro dad les prevakerelas: „Ma džan ñikhaj, ešeb chan vareso, hoj tumen te zoralaren, a palis šaj džan.“ ⁶ Avke ačhile ode a jekhetane peske bešenas a chanas the pijenas. O dad ola džuvlakro leske phendā: „Mangav tut, ačh kade prekal e rat, zabavin tut a šun tut mištes!“ ⁷ Palis, sar uštila, hoj te džal het, o sastro les igen mangelas, hoj mek te ačhel, a ov ačhila. ⁸ Pro pandžto džives sig tosara kamelas imar te džal pro drom. No leskro sastro pale pre leste ispidelas a phendā: „Ešeb tut zoralar, ačhen kade, medik na ela o dilos!“ Avke ačhile a chale o dilos jekhetane.

⁹ Sar o Levitas palis uštila, hoj te džal pro drom peskra romñaha-služobničkaha, leskro sastro les pale prevakerelas: „Dikh, maj imar zaračol. Presoven kade a radisalon! Tajsja sig tosara uštena a džana pro drom andre peskro stanos.“ ¹⁰ Ale o Levitas imar na kamelas te presovel ode a avke thođa o sedli pre peskre duj somara a geľa peskra romñaha-služobničkaha the le sluhaha pro drom. Avla anglo Jebus, so hin adadžives Jeruzalem.

¹¹ Sar sas paš o Jebus a sas imar igen nasig, o sluhas phendā leske: „Av, mangav tut, džas andre kada jebusejiko foros a ačas ode te presovel.“

¹² Ale leskro raj leske phendā: „Na džaha andre kada foros maškar o manuša, save nane Izraeliti, ale džaha dži andre Gibeā.“

¹³ Phendā le sluhaske: „Av džas dži andre Gibeā abo dži andre Rama a presovaha andre jekh ole forendar.“ ¹⁴ Avke gele dureder, a sar imar sas paš e Gibeā andre phuv le Benjaminčanengri, o kham imar zadžalas. ¹⁵ Zaačhile andre Gibeā, hoj ode te presoven. Sar ode o Levitas avla, ačhila maškar o foros, bo ñiko len na ila ke peste te presovel.

¹⁶ Odi rat avelas jekh phuro murš andral e buči pal e maľa, so sas andral o brehi le Efrajimoskre, a bešelas andre Gibeā maškar o Benjaminčana. ¹⁷ Sar pes obdikhla, dikhla ode pro placos ole muršes. O phuro murš lestar phučla: „Kaj džas? Khatar aves?“

¹⁸ Ov odphendā: „Amen avas andral o judsko Betlehem a džas pale khere ko palune brehi andro Efrajim. Džavas andro Betlehem a akana džav khere, ale ñiko man na

il'a andre peskro kher. ¹⁹ Hin man phusa the chaben prekal amare somara a maro the mol prekal amende. Hin man savoro, so mange kampil.“

²⁰ O phuro murš phend'a: „Smirom tuke. Domuk mange, hoj tut te dav savoro, so tuke kampil. Ča ma ačh kade avri prekal e rat pro pl'acos.“ ²¹ Avke les ligend'a andre peskro kher a diña chaben prekal leskre somara. Thode (omorde) peske o pindre, chanas the pijenas.

²² Sar lenge imar sas mištes, jekhvareste varesave nalačhe murša andral oda foros pes rozačhade pašal calo kher, chudle te durkinel pro vudar a vičinenas pro phuro: „An avri ole muršes, savo avla andre tiro kher. Kamas leha te pašlol!“

²³ Androda o phuro murš avla avri a dovakerelas lenge: „Na, phralale mire! Ma keren nič nalačho kale muršeske, savo avla andre miro kher. Ma keren kajso džungipen! ²⁴ Dikhen, kade hiñi miri čhaj, savi hiñi pačivali, the kale muršeskri romñi-služobnička. Anava tumenge len akana avri. Šaj lenca pašlon a keren lenca, so ča kamen, ale kale muršeha ma keren kajso džungipen!“ ²⁵ Ale ola murša les na kamenas añi te šunel. Avke o Levitas il'a peskra romña-služobnička a ligend'a la ke lende avri. On laha cali rat pašl'uvkerenas a ke tosaraste la premukle.

²⁶ Palis odi džuvli avla pale ke oda kher, kaj ačhila lakro rom. Peła anglal paš o vudar a pašlolas ode, medik na vidñisalila. ²⁷ Lakro rom uštila tosara a sar phundrađa o vudar, hoj te džal het, dikhla peskra romña-služobnička, sar pašlol le vastenca pro prahos. ²⁸ Phend'a lake: „Ušti, džas!“ Ale na odphend'a leske. Avke la thoda pro somaris a džalas khere.

²⁹ Sar avla khere, il'a e čhuri, chudña peskra romña-služobnička, rozčhingerđa lakro felos pro dešuduj (12) kotora a rozbičhada len pal calo Izrael. ³⁰ Dojekh, ko ada dikhla, phend'a: „Nič ajso pes mek na ačhila, añi ñiko na dikhla akorestar, so o Izraeliti gele avri andral o Egipt, dži adadžives! Gondolinen pal ada! So kampil te kerel?“

20

O Izraeliti potrestinen le Benjaminčanen

¹ Palis pes savore Izraeliti le Danostar dži e Beer-Šeba the o manuša andral o Gilead zgele sar jekh murš anglo RAJ andre Micpa. ² Zgele pes savore manuša le Devleskre – o vodci andral savore izraelika kmeñi. Sas ode 400 000 murša le šablenca. ³ A o Benjaminčana pes došunde pal oda, hoj o Izraeliti gele upre andre Micpa.

Akor o Izraeliti phučenas: „Phenen amenge, sar pes ačhila kada nalačhipen?“

⁴ Pre ada o Levitas, o rom ola murdarda džuvlakro, odphend'a: „Peskra romñaha-služobničkaha avlom te presovel andre benjamiñiko foros Gibea. ⁵ Ale o Gibejčana avle pre mande rači a rozačhade pes pašal oda kher, andre savo somas, bo man kamle te murdarel. No palis ile mira romña-služobnička a našilu laha pašlonas a oj mula. ⁶ Avke la ilom a rozčhindom la pro kotora, so rozbičhadom pal calo Izrael, bo kerde baro nalačhipen the džungipen andro Izrael. ⁷ Akana, tumen savore manuša le Izraeloskre, gondolinen pal oda a phenen, so kerena!“

⁸ Savore manuša uštile upre sar jekh murš a phende: „Ñiko amendar na džala andre peskro stanos, ñiko na džala pale khere. ⁹ Kada hin oda, so lenca keraha: Prekal o losos pes dodžanaha, sar pre lende džaha. ¹⁰ Andral dojekh izraeliko kmeños kidaha avri deše muršen le šelendar, šel le ezerendar a ezeros le deše ezerendar, hoj pes te starinen pal o chaben le manušenge, save pes avle te pomstinel le Benjaminčanenge andral e Geba vaš oda džungipen, so kerde andro Izrael.“

¹¹ Palis pes savore Izraeliti zgele sar jekh murš paš o foros. ¹² O kmeñi andral o Izrael bičhade le muršen pal cali benjamiñiko phuv te phenel: „S'oda za džungipen

pes kerda maškar tumende?! ¹³ Akana amenge den avri le nalače muršen andral e Gibeá, save oda kerde. Murdaraha len a kavke odlaha oda nalačipen andral o Izrael.“

Ale o Benjaminčana na kamle te šunel oda, so lenge phende lengre phrala, o Izraeliti, ¹⁴ a zgele pes andral savore peskre fori andre Gibeá pro mariben pro Izraeliti. ¹⁵ Savore Benjaminčana, so pes ode zgele, sas 26 000 murša le šablénca. A paš oda mek efa šel (700) avrikidle murša, save bešenas andre Gibeá. ¹⁶ Maškar ola savoredžene sas efa šel (700) avrikidle murša, save sas balogara, a dojekh džanelas igen mištes te čivkerel o bara andral o prakos.

¹⁷ Le Izrael sas 400 000 murša le šablénca, savore sas avrisikade pro mariben.

¹⁸ O Izraeliti gele andro Betel te phučel le Devlestar: „Ko amendar džala ešebno pro mariben pro Benjaminčana?“

O RAJ lenge odphenda: „Ešebno džala o Juda.“

¹⁹ Avke tosara o Izraeliti uštile a kerde peske taboris paš e Gibeá. ²⁰ Sar o Izraeliti gele pro mariben pro Benjaminčana, rozačhade pes pre lende paš e Gibeá. ²¹ Ale o Benjaminčana avle avri andral o foros a andre oda džives murdarde 22 000 Izraeliten. ²²⁻²³ Avke o Izraeliti gele andro Betel a dži rači rovenas anglo RAJ. Palis phučle le RAJESTAR: „Kames, hoj te džas pale pro mariben pre amare phrala pro Benjaminčana?“

O RAJ lenge phenda: „Džan, maren tumen lenca!“

Avke o Izraeliti chudle pale zor a pale pes rozačhade pro mariben pre oda than, kaj pes rozačhade ešebno džives.

²⁴ Avke o Izraeliti gele pro dujto džives pro mariben pro Benjaminčana, ²⁵ ale o Benjaminčana pes pale ačhade le Izraelitenge a murdarde lendar mek avre 18 000 muršen, so pes džanenas te marel la šablaha.

²⁶ Palis savore Izraeliti gele upre andro Betel a ode rovenas a bešenas anglo RAJ. Calo džives dži rači poscinenas a anenas le RAJESKE o labarde the o smiromoskre obeti. ²⁷ Palis o Izraeliti phučenas le RAJESTAR so te kerel. Andre oda časos sas ode le Devleskra zmluvakri archa, ²⁸ paš savi o Pinchas kerelas e rašajiko služba. Leskro dad sas o Eleazar, o čhavo le Aronoskro. O Izraeliti phučle: „Kames, hoj mek pes te maras amare phralenca le Benjaminčanenca, abo kames, hoj imar te preačas?“

O RAJ odphenda: „Džan tumen te marel, bo tajsa tumenge len dava andro vasta.“

²⁹ Avke o Izraeliti rozačhade muršen, save pes garude pašal e Gibeá. ³⁰ Pro trito džives gele pro mariben pro Benjaminčana a avke sar angloda pes rozačhade pro mariben pre Gibeá. ³¹ O Benjaminčana gele pre lende a o Izraeliti chudle te denašel, hoj len te dochuden dur le forostar. A avke sar angloda, the akana chudle te murdarel le Izraeliten. Murdarde lendar vaj tranda (30) muršen pre mała the pro droma, so džan jekh andro Betel the dujto andre Gibeá. ³² O Benjaminčana peske phende: „The akana zviťazinaha avke sar angloda.“

Ale o Izraeliti pes dovakerde: „Denašas lendar, hoj len te dochudas dur le forostar!“

³³ Sar savore Izraeliti omukle peskre thana a pale pes rozačhade paš o Baal-Tamar, okla Izraeliti, so sas garude, chučile avri a džanas pro mariben pro zapados la Gebatar. ³⁴ Pro foros Gibeá avle 10 000 murša, so sas avrikidle andral calo Izrael. O mariben sas ajso baro, hoj o Benjaminčana aňi na džanle, sar pašes hin lengri skaza. ³⁵ Avke o RAJ diňa le Izraelitenge te zviťazinel upral o Benjaminčana a oda džives murdarde 25 100 Benjaminčanen, so pes džanenas te marel la šablaha. ³⁶ Akor o Benjaminčana dikhle, hoj hine domarde.

O Izraeliti pes scirdenas palal anglo Benjaminčana, bo pes mukenas pre ola murša, so sas garude paš e Gibeá. ³⁷ Akor ola garude murša chučile avri pro mariben pre Gibeá a le šablénca murdarde savoren, so sas andro foros. ³⁸ O Izraeliti pes ole

muršenca dovakerde, hoj o thuv andral o foros lenge ela pro znaimeŋje, ³⁹ hoj pes te chuden pale te marel.

Mek angloda o Benjaminčana murdarde lendar ajse tranda (30) muršen a phende peske: „Murdaras len avke sar angloda.“ ⁴⁰ A akor chudna andral o foros te džal upre o thuv. Sar pes o Benjaminčana obdikhle palal, dikhle, hoj andral calo foros džalas o thuv dži o ŋebos. ⁴¹ Avke pes o Izraeliti chudle pale te marel. O Benjaminčana predarandile, bo dikhle, hoj pašes hin lengri skaza. ⁴² Vašoda pes visarde a denašenas le Izraelitendar pre pušta, ale le maribnastar na denaše, bo okla murša avle avri andral o foros a murdarde len. ⁴³ Džanas pre lende pal dojekh sera a na preačhenas pal lende te džal dži pro vichodos la Gibeatar. ⁴⁴ Avke mule 18 000 zorale murša andral o kmeňos Benjamin. ⁴⁵ Sar pes okla Benjaminčana visarde a denašenas pre pušta paš e skala Rimon, o Izraeliti lendar murdarde 5 000 muršen pašal o drom. Džanas pal lende dži ko Gidom a murdarde mek 2 000 muršen.

⁴⁶ Oda džives murdarde 25 000 Benjaminčanen, save pes džanenas mištes te marel le šablencu a sas zorale murša. ⁴⁷ Ale 600 murša pes visarde a denaše pre pušta pre skala Rimon. Ode ačhile štar čhon. ⁴⁸ O Izraeliti pes pale visarde andre benjamiňiko phuv a murdarde ode savore muršen, džuvlĳen, čhaven the džviren. A savore fori, prekal save predžanas, podlabarde.

21

O romňija prekal o Benjaminčana

¹ O Izraeliti angloda ile vera andre Micpa: „Ňiko amendar na dela peskra čha romňake le Benjaminčanenge.“ ² O manuša avle andro Betel a ode bešenas a zorales rovenas anglo Del dži rači. ³ Hikinenas: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, soske pes andro Izrael ačhila oda, hoj adadžives jekh tire kmeňostar našliĳa?“

⁴ Pre aver džives sig tosara ode o Izraeliti ačhade oltaris a ande labarde obeti the smiromoskre obeti. ⁵ Palis phučenas: „Ko le kmeňendar andral o Izrael na avĳa, sar pes zgeĳam anglo RAJ? Bo iĳam bari vera, hoj sako, ko na avela anglo RAJ andre Micpa, mušinelu te merel!“

⁶ Le Izraelitenge sas pharo vaš peskre phrala vaš o Benjaminčana a vakerenas: „Adadžives o Izrael našada jekh peskro kmeňos. ⁷ So kampil te kerel, hoj te arakhas romňijen prekal o Benjaminčana, so mek ačhile? Bo iĳam vera le RAJESKE, hoj lenge na daha peskre čhagen romňenge.“ ⁸ Palis phučle: „Ko le izraelike kmeňendar na avĳa anglo RAJ andre Micpa?“ A avle pre oda, hoj Ňiko andral o Jabeš-Gilead na avĳa andro taboris, kaj sas zgele. ⁹ Bo sar zgende le manušen, na sas ode Ňiko andral o Jabeš-Gilead.

¹⁰ Vašoda o Izraeliti bičhade 12 000 zorale muršen a phende lenge: „Džan, murdaren savoren andro Jabeš-Gilead, the le džuvlĳen the le čhavoren! ¹¹ Kada kerena: Murdaren dojekhe muršes the dojekha džuvĳa, savi imar pašliĳa le muršeha.“ ¹² A arakhle maškar lende štar šel (400) terne pačivale čhagen a liĳende len andro taboris Šilo andre phuv Kanaan.

¹³ Palis savore Izraeliti bičhade poslen, hoj te vakeren le Benjaminčanenca, save sas pre skala Rimon, hoj pes lenca te dovakeren pal o smirom. ¹⁴ Avke pes o Benjaminčana visarde pale a o Izraeliti len dine ole džuvlĳen andral o Jabeš-Gilead, saven mukle te dživel. Ale na sas lendar dos prekal savore.

¹⁵ Le manušenge sas pharo vaš o Benjaminčana, bo o RAJ cirdna avri jekh kmeňos le kmeňendar andral o Izrael. ¹⁶ O izraelika vodci phende: „So kereha okle dženenca, so ačhile te dživel, hoj sakones lendar te avel romňi, te imar na ačhila Ňisavi džuvĳi maškar o Benjaminčana?“ ¹⁷ A phende mek: „Našti našavas jekh le dešuduje (12)

izraelike kmeňendar. Mušinas te zachrañinel o kmeňos Benjamin, hoj te na merel avri! ¹⁸ Ale našti lenge das amare čhajen romňijenge, bo ilam bari vera, hoj sako, ko dela peskra čha romňake le Benjaminčanenge, ela prekošlo!“

¹⁹ Palis o izraelika vodci phende: „Sako berš hin o inepos le RAJESKRO andro Šilo.“ O Šilo hin pro severos le Betelostar, pro juhos le Lebonatar the pro vichodos le dromestar, so džal upre andral o Betel andro Šichem.

²⁰ Avke phende le Benjaminčanenge: „Džan a garuven tumen andro viñici. ²¹ Sar dikhena le džuvlen andral o Šilo, sar aven avri te khelel, džan avri andral o viñici a sako peske mi chudel džuvla ole Šiloskre čhajendar a palis džan pale andre benjamiňiko phuv. ²² Sar pes avena lengre dada the lengre phrala tumenca te vesekeđinel, phenen lenge: ‚Muken len amenge, bo ňiko amendar na chudňa romňa andro mariben. Na avena vinnovata, hoj prephaglan e vera, bo tumen len amenge na diňan korkore pestar.‘ “

²³ A o Benjaminčana avke kerde. Sako peske chudňa džuvla olendar, ko khelenas, a liğenda la andre peskri phuv. Chudle pale te ačhavel o fori a bešenas ode. ²⁴ Palis o Izraeliti odarik odgele a visarde pes pale andre peskri phuv ke peskre kmeňi the fameliji.

²⁵ Andre oda časos na sas kralis andro Izrael a sako kerelas oda, so pes leske dičholas spravno.

E Rut

Le Elimelechskri famelija andro Moab

¹ Andre oda časos, sar o sudci vladñinenas andre Judsko, avla andre odi phuv bari bokh. Akor jekh manuŝ ila peskra romña the peskre duje čhaven a geła het andral o Betlehem te bešel andre moabiko phuv sar cudzincos ² a ode ačila te dživel. Ov pes vičinelas Elimelech a sas andral e famelija Efrat andral o judsko foros Betlehem. Leskri romñi pes vičinelas Noemi a leskre duj čhave pes vičinenas Machlon the Kiljon.

³ Palis o Elimelech muła a leskri romñi e Noemi ačila korkori peskre duje čhavenca. ⁴ On peske ile romñen Moabčanken la Orpa the la Rut. Paloda ode bešenat vaj deš berš ⁵ a palis sodujđzene o Machlon the o Kiljon mule a e Noemi ačila korkori bi o čhave the bi o rom.

E Rut the e Noemi džan pale andro Betlehem

⁶ Akor e Noemi peske phenda, hoj džala het peskre borijenca andral e moabiko phuv, bo pes došunda, hoj o RAJ pes pale visarda ke peskre manuša a diña len maro. ⁷ Avke peskre duje borijenca odgeła andral e moabiko phuv, kaj bešenat, a džanas pale le dromeha andre judsko phuv.

⁸ Palis phenda e Noemi peskre duje borijenge: „Džan sodujđžeña pale khere ke peskre daja. Mi el o RAJ jileskro ke tumende avke, sar tumen sanas ke ma the ke tumare roma, save imar mule. ⁹ Mi del tumenge o RAJ, hoj tumenge te arakhen avre romen, hoj mištes tumenge lenca te dživen andre lengre khera!“

Ale sar len čumidla, chudle igen zorales te rovel ¹⁰ a phende lake: „Amen kamas te džal tuha andre tiro narodos!“

¹¹ Ale e Noemi phenda: „Džan pale khere, čhajale mire! Soske manca avena? Gondolinen tumenge, hoj mek man ena čhave, so ena tumare roma? ¹² Džan pale khere, čhajale mire, me imar som igen phuri. Našti imar džav romeste! A kajte oda ulahas avke, hoj mek adi rat gelomas pale romeste a ulahas man čhave, ¹³ či tumen užardanas, medik barilehas avri? Soske tumen te zlikeren a te na džan pale romeste? Na, čhajale mire! Miri dukh hiñi bareder sar tumari, bo o RAJ pre ma domukla baro pharipen.“

¹⁴ No on chudle pale te rovel. Palis e Orpa čumidla la sasa a visarda pes pale, ale e Rut ačila paš late.

¹⁵ Akor e Noemi phenda: „Dikh, e Orpa geła pale ke peskre manuša the ke peskre devla. Dža the tu pal late!“

¹⁶ Ale e Rut phenda: „Preačh imar mange te vakerel, hoj tut te omukav a te džav tutar het! Kaj tu džaha, ode the me džava, a kaj tu bešeha, ode the me bešava. Tiro narodos ela miro narodos a tiro Del ela the miro Del. ¹⁷ Ode, kaj mereha tu, kamav the me te merel a ode kamav te el parundi. Mi marel man zorales o RAJ, te domukava, hoj man tutar te odlel vareso! Ča o meriben man tutar šaj odlel.“ ¹⁸ Sar dikhla e Noemi, hoj e Rut laha the avke kamelas te džal, preačila la te prevakerel.

¹⁹ Avke džanas jekhetane dži andro foros Betlehem. Sar doavle andro Betlehem, savore manuša andral oda foros avle ke lende a o džuvla phučenat: „Hin oda čačas e Noemi?“

²⁰ „Ma vičinen man imar Noemi*,“ phenda lenge. „Vičinen man Mara†! Bo o Nekzoraleder Del mange kerda bari dukh andre miro dživipen. ²¹ Sar adarik

* 1:20 1,20 Oda hin: bachtali. † 1:20 1,20 Oda hin: kirko.

odgelom, sas man savoro, ale akana man o RAJ and'a pale a nane man nič. Soske man vičinen Noemi, te o Nekzoraleder Del pes mandar visar'da a domuk'la pre ma e bibach?"

²² Avke av'la pale e Noemi andral e Moabiko phuv peskra boraha la Rutaha, savi sas Moabčanka. Avle andro Betlehem akor, sar pes chudelas te skidel upre o jačmeñis.

2

E Rut pre ma'la le Boaziskri

¹ Andro Betlehem sas jekh baro manuš, savo sas barvalo, a vičinelas pes Boaz. Ov sas famelija la Noemakre romeske le Elimelechoske.

² E Moabčanka e Rut phend'a la Noemake: „Muk man te džal pre ma'la te skidel upre o jačmeñis pal varekaste, ko mange oda domukela.“

E Noemi lake odphend'a: „Dža, čhaje miri!“ ³ Avke e Rut ge'la pre ma'la ke ola, ko kiden upre o klasi. No ačhila pes, hoj ov chud'na te kidel pre odi sera la ma'lakri, so sas le Boaziskri, savo sas e famelija le Elimelechoskri.

⁴ Akor av'la o Boaz andral o Betlehem a phend'a peskre manušenge: „O RAJ tumenca!“

A on odphende: „O RAJ tut mi požehñinel!“

⁵ O Boaz phuč'la olestar, ko lidžalas le robotñiken: „Kaskri hiñi kadi terñi džuvli?“

⁶ Oda sluh'as odphend'a: „Kadi džuvli hiñi andral e moabiko phuv, oj av'la pale la Noemaha. ⁷ Phuč'la mandar: „Šaj skidav upre o klasi, so ačhel pal o manuša, save keren pre ma'la?‘ Av'la sig tosara a akorestar ačhel pro pindre a kerel. Ča ajci so peske sikra ge'la te bešel andro ciñocis.“

⁸ Akor prevaker'da o Boaz ke Rut: „Šun man, čhaje miri! Ma dža te kidel upre o klasi pre aver ma'la añi ma dža adarik het. Ale liker tut mire služobñičkendar. ⁹ Dikh, pre savi ma'la keren, a dža pal lende. Phend'om mire sluhenge, hoj tut te den smirom. Te aveha smedno, dža te pijel pañi andral o džbani, so pherdžarde o sluhi.“

¹⁰ Akor e Rut bandi'la le mujeha pre phuv anglal leste a phend'a leske: „Soske sal ke ma ajso lačho a zaačhes vaš ma, kajte som cudzinka?“

¹¹ O Boaz odphend'a: „Phende mange avri savoro, so ker'dal prekal tiri sasuj, sar tuke mu'la o rom a sar omuk'la le dades the la da the e phuv tire narodoskri a av'la maškar o manuša, saven angloda na prindžarehas. ¹² Mi požehñinel tut o RAJ, o Del le Izraeloskro, vaš oda, so ker'dal. Mi del tut o RAJ, ke savo tut av'la te garuvel, bari odmena.“

¹³ Oj leske odphend'a: „Palikerav tuke, raja miro, hoj sal ke mande lačhejleskro. Pošeñdal man a šukares manca vaker'dal, tira služobñičkaha, kajte me man našti rachinav añi paš jekh lendar.“

¹⁴ Palis, sar gele te chal, phend'a lake o Boaz: „Av te chal amenca. Le tuke sikra maro a močin tuke les andre omačka.“ A sar peske beš'la paš leskre robotñika, o Boaz la diña peko zrnos. Oj cha'la čales a mek lake the ačhila. ¹⁵ Palis uš'ila a ge'la pale te kidel o klasi. O Boaz phend'a peskre sluhenge: „Muken la te kidel upre o klasi maškar o snopi a ma zaačhaven la. ¹⁶ A mek až andral o snopi cirden avri o klasi a čhiven len pre phuv, hoj peske len oj te kidel. Ma phenen lake nič.“

¹⁷ E Rut kidelas o klasi dži rači, a sar len žužarelas, kid'na upre vaj deš kili jačmeñis. ¹⁸ Akor ge'la andro foros te sikavel la sasake, keci kid'na upre. Diña la the le chabenestar, so lake ačhila.

¹⁹ E sasuj latar phuč'la: „Khatar kada kid'nal? Pre savi ma'la kerehas adadžives buči? Mi el bachtalo oda, ko sas ajso lačho ke tu!“

Avke e Rut phend'a avri la sasake, ke kaste kerelas buči, a phend'a: „Oda muřš, ke savo keravas adadžives buči, pes vičinel Boaz.“

²⁰ Akor e Noemi phenda peskra borake: „O RAJ, savo na bisterel aňi pro džide, aňi pro mule, mi požehňinel le Boaz!“ A mek phenda: „Oda murš hino amenge famelija. Ov hino jekh olendar, kas hin pravos te cinel avri amaro dedictvos.“

²¹ Palis e Rut lake phenda: „O Boaz mange mek phenda, hoj šaj man likerav leskre sluhendar, medik na kidena upre savoro, so hin leskro.“

²² E Noemi phenda peskra borake: „Mištes hin, čhaje miri, hoj šaj kides le služobničkenca pre leskri maľa, bo ode tuke ňiko na kerela nič nalačo.“

²³ Avke pes e Rut likerelas paš o Boaziskre služobnički, medik na preačhile te kidel upre o jačmeňis a palis the e pšenića. Calo kada časos bešelas ke peskri sasuj.

3

E Noemi del godi la Rut

¹ Jekh džives lake phenda e sasuj Noemi: „Čhaje miri, imar hin časos, hoj tuke te rodav varesavo kher, hoj tuke te el mištes. ² Dikh, oda Boaz, saveskre čhajenca salas, hino amari famelija. O Boaz džal adi rat pre maľa te prekidel o jačmeňis. ³ Šun, so kereha akana! Thov (omor) tut a muk pre peste parfumos. Uri pre peste nekfeder gada a palis dža ode, kaj pes prekidel o jačmeňis paš e maľa. Ale le Boaziske tut na de te dikhel, medik na preačhela te chal the te pijel! ⁴ Sar ov džala te pašlol, dodžan tut, kaj pašlol. Dža a odučhar leske e lepeda pal o pindre a pašľuv peske paš leskre pindre. Ov tuke phenela, so palis te kerel.“

⁵ E Rut lake odphenda: „Kerava savoro, so mange phendaľ.“ ⁶ Akor geľa pre maľa a kerďa savoro, so lake phenda e sasuj Noemi.

⁷ Sar o Boaz čhala the pila, sas andre lači dzeka. Ode, kaj sas o jačmeňis pre kopa, geľa peske te pašlol. Akor e Rut cichones džalas ke leste, odučharda e lepeda pal leskre pindre a pašľila peske ode. ⁸ Pal jepaš rat pes prekerďa o Boaz a sar pes obdikhľa, jekhvareste dikhľa te pašlol paš peskre pindre varesava džuvľa.

⁹ Ov latar phučľa: „Ko tu sal?“

„Me som tiri služka e Rut,“ odphenda leske. „Vašoda, hoj mange sal famelija, so mange hin igen pašes, a hin tut pravos man te cinel avri, mangav tut, ochraňin man*.“

¹⁰ Ov lake odphenda: „Čhaje miri, mi požehňinel tut o RAJ. Akana presikaďal mek bareder pačiv sar odi pačiv, so presikaďal tira sasake. Bo na geľal ko terne čhave, aňi ko čore aňi ko barvale. ¹¹ Akana tut ma dara, čhaje miri! Kerava tuke savoro, so mangehas. Bo savore manuša, save bešen andre kada foros, džanen, hoj sal lači džuvľi. ¹² Hin oda čačipen, hoj som la famelijatar, so tut majinel te cinel avri. Ale mek hin aver manuš, savo hin pašeder famelija, sar som me. ¹³ Adi rat ačh te sovel kade. Tosara dikhaha, či oda manuš tut kamela te cinel avri. Te kamela, mi kerel oda. Ale te na kamela, dav tut lav, avke sar o RAJ dživel, hoj kerava oda me. Pašľuv tuke kade dži tosara.“

¹⁴ Avke e Rut pašľolas paš leskre pindre dži tosara. Ušľila tosara mek sigeder, sar vidňisalolas, bo o Boaz phenda: „Ňiko pes te na dodžanel, hoj e džuvľi sas rači pre maľa.“

¹⁵ A mek phenda: „An o plaštos, so hin pre tu, a liker les.“ Oj les likerelas a o Boaz andre čidďa vaj biš (20) kili jačmeňis a thoďa lake pro dumo. Palis geľa pale andro foros.

¹⁶ Sar e Rut avľa ke sasuj, oj latar phučľa: „Sar dopelal, čhaje miri?“

Avke lake savoro vakerďa avri, so prekal late o Boaz kerďa, ¹⁷ a mek phenda: „Kala biš kili man diňa a phenda mange: ‚Našti džas het ča avke ke tiri sasuj bijal ňisoste.‘“

* 3:9 3,9 E hebrejiko čhib: Rozker pre ma o agor tire plašfostar.

¹⁸ Palis e Noemi phenda: „Čhaje miri, akana mek liker avri, medik tut na dodžaneha, sar oda savoro doperela. Bo na ela les smirom, medik na dokerela adadžives savoro.“

4

O Boaz cinel avri la Rut

¹ O Boaz geľa andre brana le foroskri a ode peske bešľa. Akor odarik predžalas oda murš, pal savo o Boaz lake vakerelas a sas leske famelija. Ov leske phenda: „Av kade a beš tuke.“ Ov avľa a bešľa peske.

² Akor peske o Boaz kidňa avri deše foroskre vodcendar a phenda lenge: „Bešen tumenge kade tele.“ A on peske bešle. ³ Avke o Boaz phenda ole manušeske andral e famelija: „Odi Noemi, savi avľa pale andral e moabiko phuv, kamel te bikenel oda kotor la malakro, savo sas le Elimelechskro. ⁴ Me mange phendom, hoj tu pal ada majines te džanel. Vašoda kalen švedken vičindom, hoj tuke te phenav, hoj te cines odi maľa. Te la kames te cinel, cin la, a te na, ta phen mange. Me džanav, hoj tut hin ešebno pravos te cinel odi maľa. Me som pal tu.“

„Cinava!“ phenda oda manuš.

⁵ Ale o Boaz leske phenda: „Mek oda džives, sar cineha odi maľa la Noematar, mušineha la Moabčanka la Rut peske te lel romňake pal o rom, savo lake muľa, a mušineha mek te likerel o nav pal lakro ešebno rom. Sar tut laha ela čhavoro, o dedictvos pal lakro rom mušineľa te ačhel leske.“

⁶ Akor oda manuš phenda: „Te hin oda avke, me la našti cinav prekal peste, bo na ela mištes mire dedictvoha. Tuke phenav: Te kames, cin la tu!“

⁷ Varekana kerenas avke andro Izrael, sar cinenas vaj čerinenas maškar peste vareso, hoj jekh murš čhivelas tele e sandalka a delas avreske. Oleha sikavenas, hoj pes dovakerde.

⁸ Avke oda manuš phenda le Boaziske: „Cin tuke la.“ A čhida tele e sandalka.

⁹ Sar ov ada kerđa, o Boaz phenda ole švedkenge, save lidžanas o foros, the savore manušenge: „Adadžives savore dikhlan, hoj la Noematar cindom savoro, so sas le Elimelechskro, le Kiljonoskro the le Machlonoskro. ¹⁰ Kaleha mange ilom la Moabčanka la Rut, savi sas e romňi le Machlonoskri, hoj te likerav o nav the o dedictvos oleske, savo muľa, a hoj pes te na bisterel pre leskro nav andre kada foros. Adadžives tumen san oleske savore švedki!“

¹¹ Androda o vodci the savore manuša andral o foros phende: „Amen sam o švedki. Mi del o RAJ, hoj odi romňi, savi džala andre tiro kher, te el ajsi sar e Rachel the e Leja, save dine le Izrael but čhaven! Te aves baro andre tiro kmeňos Efrat! Mi džanel sako pal tiro nav andro Betlehem! ¹² O čhave, save tut o RAJ dela kala romňatar, mi en sar o kmeňos le Perecoskro, savo sas o čhavo la Tamarakro the le Judaskro.“

¹³ Avke peske o Boaz iľa la Rut a oj ačhiľa leskri romňi. Sar pes zgele, o RAJ diňa, hoj te ačhel khabňi, a uliľa lake muršoro. ¹⁴ Akor o džuvľa phende la Noemake: „Mi el barardo o RAJ, savo tut adadžives diňa čhavores, savo tut dodikhela*! Mi del o RAJ, hoj leskro nav pes furt te leperel andro Izrael. ¹⁵ Ov tuke obdžidarela o jilo a likerela tut dži ke tiro phuripen. Anda les pro svetos tiri bori, savi tut kamel. Oj tuke hiňi feder, sar te tut ulahas eđa čhave!“

¹⁶ E Noemi igen kamelas le čhavores, iľa les pro vasta a bararelas les avri. ¹⁷ O džuvľa, save bešenas paš e Noemi, dine le čhavores nav Obed a phenenas: „La Noemake uliľa muršoro.“ O Obed sas dad le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

Le Perecoskro rodokmeňos

* **4:14** 4,14 E hebrejiko čhib: o vikupitelis

¹⁸ Kada hin le Perecoskro rodokmeños: O Perc sas dad le Checronoske, ¹⁹ o Checron sas dad le Ramoske, o Ram le Aminadaboske, ²⁰ o Aminadab le Nachšonoske, o Nachšon le Salmonoske, ²¹ o Salmon le Boaziske, o Boaz le Obedoske, ²² o Obed le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

Ešebno zvitkos le Samueloskro

O Elkanah the leskri famelija

¹ Sas jekh murš andral e fajta le Cufuskri, savo pes vičinelas Elkanah. Ov bešelas andro foros Rama pro brehi le Efrajimoscro. Leskro dad sas o Jerocham, savo sas o čhavo le Elihuskro, o Elihu sas čhavo le Tochuoskro a o Tochu sas čhavo le Efrajimoscro le Cufuskro. ² Le Elkanah sas duj romňija. Jekh pes vičinelas Anna a dujto Penina. La Penina sas čhave, ale la Anna na sas.

³ O Elkanah phirelas sako berš andral peskro foros andro šilo te anel obeta a te lašarel le Nekzoredere RAJES. O Chofni the o Pinchas, o čhave le Eliskre, sas ode o rašaja le RAJESKRE. ⁴ Kecivar džalal o Elkanah te obetinel, delas olestar kotor peskra romňa la Penina the savore lakre čhaven the čhagen. ⁵ Ale la Anna delas duvar ajci, bo la kamelas, kajte o RAJ kerđa, hoj la našti uľa čhave. ⁶ Vašoda, hoj o RAJ kerđa, hoj la našti uľa čhave, e Penina la furt trapinelas a dukhavelas le lavenca. ⁷ Kada kerelas e Penina berš pre beršeste, kecivar e Anna džalal andro kher le RAJESKRO. Avke pre late džalal, hoj la anelas andro roviben a aňi na chalas. ⁸ Lakro rom latar phučla: „Anno, soske roves a na chas? So sal ajci smutno? Či na som tuke buter sar deš čhave?“

La Annakri modlitba

⁹ Jekh džives, sar imar dochale a dopile, e Anna uštıla a geľa pes te modlinel. Sar o rašaj o Eli bešelas pre peskro stolkos paš o vudar andro kher le RAJESKRO andro šilo, ¹⁰ e Anna rovelas bara žalaha a modlinelas pes ko RAJ. ¹¹ Diňa kadi vera: „Ó, Nekzoredere RAJEJA, dikh pre mande, pre tiri služobňička! Dikh pre miro pharipen! Leper tuke pre ma a ma bister pre ma, mangav tut! Te man deha muršores, dava les tuke, RAJEJA, medik ča dživela. Leskre balendar pes e čhuri na chudela.“

¹² Sar pes imar buter modlinelas anglo RAJ, o Eli dikhelas pre lakre vušta. ¹³ Oj pes modlinelas andre peste avke, hoj ča o vušta lake phirenas. Vašoda, hoj la na šundolas, o Eli peske gondolinelas, hoj hiňi mači. ¹⁴ Phučla latar: „Dži kana mek aveha mači? Preačh imar te pijel mol!“

¹⁵ E Anna leske odphenda: „Nane oda avke, rajeja miro, me som džuvli, sava hin bari žala andro jilo. Na pilom mol aňi aver pijiben. Ča phendom avri miro pharipen le RAJESKE. ¹⁶ Ma le tira služobňička sar nalača džuvla. Oda, so vakeravas dži akana, sas mira bara žalatar the pharipenstar.“

¹⁷ O Eli lake odphenda: „Dža andro smirom. O Del le Izraeloskro mi šunel avri tiro mangipen.“

¹⁸ Oj odphenda: „Som tiri služobňička. Mi arakhav milost andre tire jakha.“ Avke e Anna palis geľa het, čala a imar na sas smutno.

La Annake ulol o Samuel

¹⁹ Sig tosara uštıla, lašarenas le RAJES a gele pale khere andre Rama. Palis o Elkanah pašlila peskra romňaha la Annaha a o RAJ peske pre late leperđa. ²⁰ Pal varesavo časos e Anna ačhila khabňi a ulila lake muršoro. Diňa leske nav Samuel, bo phenda: „Manglom mange les le RAJESTAR.“

²¹ O Elkanah džalal peskra čala famelijaha, hoj te anel le RAJESKE e beršeskri obeta the o daros, pal savo diňa lav le Devles, ²² ale e Anna leha na geľa. Peskre romeske phenda: „Sar o čhavoro imar preačhela te pijel o kolín, palis les anava a sikavava le RAJESKE, hoj te ačhel ode pro furt.“

²³ „Ker avke, sar dikhes, hoj hin mištes,“ phendā lake o Elkanah. „Ačh khere, medik o čavoro na preačhela te pijel o kolin. Mi ačhel pes avke, sar o RAJ phendā!“ Avke e Anna ačhila khere, medik les na preačila te del te pijel.

²⁴ Sar o čavoro preačila te pijel o kolin, andā les peha andro kher le RAJESKRO andro Šilo, kajte o Samuel sas mek igen ciknoro. Andā peha the trineberšengre bikos, jekh gono aro the mol andro cipuno gono. ²⁵ Sar le bikos murdarde a le čavores ande ko Eli, ²⁶ e Anna phendā: „Mangav tut, rajeja miro, avke sar tu džives, čačipen tuke phenav, me som odi džuvli, savi ačhelas kade paš tute a modlinelas pes ko RAJ. ²⁷ Vaš kada čavoro man mangavas a o RAJ man šundā avri. ²⁸ Akana me les dav le RAJESKE, hoj te el leskro calo dživipen.“ Pašis chudle ode te lašarel le RAJES.

2

La Annakri gili

¹ E Anna pes modlinelas kavke:
„O jilo mange radisalol andro RAJ;
o RAJ man diña zor.
Miro muj asal mire neprijatelendar!
Radisaluvav, bo tu man zachrañindal.
² Ņiko nane ajso sveto sar o RAJ;
nane űiko, ča tu jekh;
nane aver Skala, sar hin amaro Del.
³ Preačhen tumen te presikavel,
ma vakeren avke barikanes;
bo o RAJ hin o Del, savo džanel savorestar,
ov sudzinel savoro, so keren o manuša.
⁴ O luki le zorale slugađengre phadžon,
ale ola, ko na birinen, chuden nevi zor.
⁵ O čale peske mušinen te zarodel pro maro,
ale o bokhale imar na bokhalon.
Odi džuvli, sava na sas čhave, ločhol eftatovar,
ale odi džuvli, sava sas but čhave, šučol avri.
⁶ O RAJ lel o dživipen a del o dživipen,
bičhavel andro Šeol* a lel odarik avri.
⁷ O RAJ del o čoripen the o barvalipen.
Varekas thovel tele a varekas hazdel upre.
⁸ Le slabes hazdel andral o prachos;
le čores cirdel avri andral e čik,
hoj len te thovel te bešel le rajikane manušenca
a te thovel len te bešel pro pačivalo tronos.
Bo le RAJESKRE hine o slupi, so likerem e phuv,
bo pre lende ačhađa o svetos.
⁹ Ov stražinel o pindre peskre pačivale manušengre,
ale o bijedevleskre űemisałona andro kalipen,
bo űiko na zviťazinela peskra zoraha.
¹⁰ Ola, ko džan pro RAJ, ena zničimen,
herminela pre lende andral o űebos.
O RAJ sudzinela cali phuv.
Peskre kralis dela zor;
hazdela upre peskre pomazimen muršes.“

* 2:6 2,6 Oda hin o than, kaj hine o mule.

O čhave le Eliskre

¹¹ O Elkanah geľa pale khere andre Rama, ale o čhavoro o Samuel ačhila te služinel le RAJESKE paš o rašaj Eli. ¹² O čhave le Eliskre sas nalače a na daranas pes le RAJESTAR. ¹³ Na likerenas pes ko manuša avke, sar pes le rašajendar užarelas. Bo sar vareko anelas e obeta, avelas le rašaskro služobňikos la vidlaha akor, sar pes o mas tavelas. ¹⁴ Demelas laha andro kotlos, piri, panvica abo čaro a savoro, so e vidla zachudelas, peske lelas. Kavke kerenas savore Izraelitenge, save avenas andro Šilo. ¹⁵ A mek paš oda; angloda, sar labarenas o žiros, avelas le rašaskro služobňikos a phenelas oleske, ko obetinelas: „De mange o mas, hoj les te pekav avri le rašaske. Bo na prilela tutar o mas tado, ale ča jalo!“

¹⁶ Ale te vareko leske phenelas: „Ešeb kampil te labarel o žiros, palis tuke le, so kames,“ ov leske odphenelas: „Na! De mange oda takoj, bo sar na, ta lava mange oda silaha!“

¹⁷ O binos ole terne muršengro sas igen baro anglo RAJ, bo dikhenas tele le RAJESKRE obeti.

O Samuel andro Šilo

¹⁸ O Samuel služinelas anglo RAJ a sas pre leste urdo o efodos le lanostar. ¹⁹ Leskri daj leske sako berš sivelas plaštocis a anelas leske oda akor, sar peskre romeha avelas pre sakoberšeskri obeta. ²⁰ Sar o Eli požehňinelas le Elkanah the leskra romňa, phenda: „Mi del tut o RAJ kala romňaha avre čhaven vaš kada, savo sas avrimanglo a dino prekal o RAJ.“ Palis gele khere. ²¹ O RAJ požehňinda la Anna andre oda, hoj lake ulile trin muršora the duj čhajora. Ale o Samuel barolas avri anglo RAJ.

O Eli dovakerel peskre čhavage

²² O Eli sas imar igen phuro a furt šunelas pal savoro, so kerenas leskre čhave savore Izraelitenge, the pal oda, sar pašlonas le džuvlenca, save služinenas anglo vudar andro Stanos le RAJESKRO. ²³ Dovakerelas lenge: „Oda so tumen keren? Savore manušendar šnav pal tumende ča nalače lava. ²⁴ Preačhen aleha, čhavale mire! Nane oda lačo hiros, so džal pal tumende maškar o manuša le RAJESKRE. ²⁵ Te kerela manuš namišteš le manušeske, o Del vaš leske rušela, ale te vareko kerela binos anglo RAJ, ko vaš leske rušela?“ A vašoda, bo na šunenas peskre dades, rozhodňinda pes o RAJ, hoj len murdarela.

²⁶ Ale o terno Samuel barolas a le RAJESKE the le manušenge sas pre dzeka.

O prorokos prevakerel ko Eli

²⁷ Jehkvar avľa ko Eli le Devleskro murš a phenda leske: „Kavke phenel o RAJ: ‚Sikađom man tire dadeskra famelijake, sar mek sas otroka andro Egipt tel e zor le faraonoskre manušengri. ²⁸ Kidňom mange les avri rašaske maškar savore izraelika kmeňi, hoj pre miro oltaris te anel o labarde obeti, te labarel o kadidlos a te urel anglal mande o rašajiko efodos. Tira famelijake diňom savore labarde obeti le Izraelitengre. ²⁹ Soske tele dikhen mire obeti the dari, save prikazindom te anel mire manušenge? Soske des tire čhaven bareder pačiv sar man a des lenge te chal ola nekfeder kotora mire manušengre obetendar?‘

³⁰ Vašoda kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Kajte phendom, hoj mange služineha tu the caľi tiri famelija sar rašaja pro furt‘, no akana tumenge phenav, hoj oda na kerava. Me dava pačiv ča olen, ko man dena pačiv, a olen, ko man na dena pačiv, na dava pačiv aňi me. ³¹ Avel e ora, kana murdarava savore terne muršen andre tiri famelija avke, hoj ňiko tumendar pes na dodživela dži o phuripen. ³² A tu dikheha ča o pharipen andre miro kher, a kajte me požehňinava le Izrael, ňiko andral tiri famelija pes na dodživela dži o phuripen. ³³ Ale oda, ko ačhela te dživel

andral tiri famelija sar rašaj anglo oltaris, tuke kerela ča o pharipen the o roviben a savore tire potomki merena andro nekfeder berša.

³⁴ Sar znaenje tuke ela oda, so pes ačhela soduje tire čhavenca, le Chofniha the le Pinchasoha: Sodujdžene merena andre jekh džives. ³⁵ Ačhavava mange verne rašas, savo kerela savoro, so hin andre miro jilo the andre miri godi. Zoraľarava leskre čhaven, hoj mange te služinen pro furt angle miro pomazimen kralis. ³⁶ Ko ačhela te dživel andral tiri famelija, avela anglal leste te bandol, hoj te chudel jekh rupuňi minca abo jekh kotor maro. Phenela leske: Mangav tut, thov man andre varesavi rašajiko buči, hoj man te el so te chal.“

3

O RAJ ačhavel le Samuel prorokoske

¹ O terno Samuel služinelas le RAJESKE anglo Eli. Andre oda časos sas o lav le RAJESKRO igen vzacno a o videňja na sas igen but.

² Jekhvar rači pašľolas o Eli, savo imar na dikhelas mištes pro jakha, pre peskro than. ³ Le Devleskri lampa mek švicinelas, sar o Samuel pašľolas andro chramos le RAJESKRO, kaj sas e archa le Devleskri. ⁴ Androda o RAJ vičinda pro Samuel.

Ov odphenda: „Kade som.“ ⁵ Denašľa ko Eli a phenda: „Kade som. Vičinehas man?“

Ale ov odphenda: „Na vičindom tut. Dža tuke te pašľol.“ Avke geľa te pašľol.

⁶ O RAJ pale vičinda pro Samuel. Ov ušľila, geľa ko Eli a phenda: „Kade som, se vičinehas man.“

„Na, čhavo miro,“ phenda leske o Eli, „na vičindom tut. Ča dža tuke te pašľol.“

⁷ O Samuel le RAJES mek na prindžarelas, bo o lav le RAJESKRO leske mek na sas zjavimen.

⁸ Sar o RAJ imar tritovar vičinda pro Samuel, ov ušľila a geľa le Eliske te phenel: „Kade som, se vičinehas man.“

Akor o Eli achaliľa, hoj le čhavores vičinel o RAJ. ⁹ O Eli phenda le Samueloske: „Dža tuke te pašľol. Te pre tu pale vičinel, phen: ‚Vaker, RAJEJA. Tiro služobňikos tut šunel.‘ “ Avke o Samuel geľa te pašľol pre peskro than.

¹⁰ O RAJ avľa, ačhelas ode a vičinda pre leste avke sar angloda: „Samuel! Samuel!“

Ov odphenda: „Vaker, tiro služobňikos tut šunel.“

¹¹ O RAJ phenda le Samueloske: „Kerava andro Izrael ajso vareso, hoj sakoneske, ko pal oda šunela, duňinela andro kana. ¹² Oda džives domukava pro Eli savoro, so phendom pre leskri famelija – savoro le agorestar dži o koňec. ¹³ Kamav leske te del te džanel, hoj vaš leskro binos sudzinava leskra famelija pro furt. Bo džanelas pal o bini peskre čhavengre, hoj namištes vakerenas pre mande, ale ov lenge na dovakerelas. ¹⁴ Vašoda ilom vera le Eliskra famelijake, hoj leskre bini leske šoha na ena odmukle prekal ňisave obeti aňi dari.“

¹⁵ O Samuel ačhila te pašľol dži tosara. Palis phundraďa o vudar andre le RAJESKRO kher. Daralas te phenel le Eliske pal o videňje, ¹⁶ ale o Eli zvičinda pro Samuel: „Samuel, čhavo miro!“

„Kade som,“ ov odphenda.

¹⁷ O Eli lestar phučľa: „So tuke phenda? Mangav tut, ma garuv nič anglal ma! Mi marel tut o Del zorales, te mange zagaruveha vareso olestar, so tuke phenda.“ ¹⁸ Avke o Samuel leske phenda avri savoro a nič anglal leste na garuďa. Palis o Eli phenda: „Ov hino o RAJ. Mi kerel oda, so hin lačho angle leskre jakha.“

¹⁹ Sar o Samuel dobarolas, o RAJ sas leha a dojekh prorocťvos le Samueloskro avelas avri. ²⁰ Savore manuša andral o Izrael, le Danostar dži ke Beer-Šeba, sprindžarde,

hoj o Samuel sas ačhado sar prorokos le RAJESTAR. ²¹ O RAJ pes dureder sikavelas le Samueloske andro Šilo. Delas pes leske te sprindžarel prekal peskro lav.

4

¹ O Samuel anelas o lav le RAJESKRO cale Izraeloske.

O Filištinci zvitāzinen upral o Izrael

Andre oda časos gele o Izraeliti pro mariben pro Filištinci. Kerde peske taboris paš o Eben-Ezer a o Filištinci paš o Afek. ² O Filištinci pes pre lende rozačhade pro mariben. O mariben sas zoralo a o Filištinci domarde le Izraeliten a murdarde lendar vaj 4 000 muršen. ³ Sar avle pale o Izraeliti andro taboris, o vodci le Izraeloskre phučle: „Soske o RAJ adadžives domukla, hoj amen o Filištinci te domaren? Aven las peske andral o Šilo e archa le RAJESKRA zmluvakri. Avke ela o RAJ maškar amende a lela amen avri andral o vasta amare ņeprijateľengre.“

⁴ Avke o manuša bičhade le muršen andro Šilo a on ande pale e archa, andre savi hin e zmluva le Nekzoraleder RAJESKRI, savo bešel pro tronos upral o cherubi. O duj čhave le Eliskre o Chofni the o Pinchas avle le Devleskra zmluvakra archaha.

⁵ Sar anenas e archa le RAJESKRI andro taboris, o Izraeliti chudle avke zorales te vičinel, hoj e phuv razisaŀolas. ⁶ Sar oda o Filištinci šunde, phučenas: „Oda so hin ajsi bari vika andro taboris le Hebrejengro?“

Sar pes dodžanle, hoj ode ande e archa le RAJESKRI, ⁷ igen predarandile a vakerenas peske: „Andre lengro taboris avla o Del!“ A phenenas: „Vigos amenge! Ajso vareso pes amenge mek na ačhila. ⁸ Jaj, namištes amenca! Ko amen šaj lela avri andral o vasta kale zorale Devleskre? Se oda hin oda Del, savo pre pušfa marelas le Egipt peskre všelijake ranenca. ⁹ Aven zorale, Filištincalc! Likeren tumen sar murša! Ma podden tumen, hoj te na ačhen otroka le Hebrejengre, avke sar the on sas tumare otroka. Maren tumen bi e dar!“

¹⁰ Avke o Filištinci gele pro mariben, o Izraeliti prehrajinde a sako denašelas andre peskro stanos. Prehrajinde avke bares, hoj mule 30 000 slugada. ¹¹ E archa le Devleskri sas zaili a soduj čhave le Eliskre o Chofni the o Pinchas mule.

Le Eliskro meriben

¹² Varesavo Benjaminčanos denašla andral o mariben a mek oda džives doavla andro Šilo. O gada pre leste sas čhingerde a pro šero les sas prachos. ¹³ Sar oda murš avla, o Eli ipen užarelas pro stolkos paš o drom, bo daralas pes pal e archa le Devleskri. Sar oda murš avla andro foros a phendā, so pes ačhila, savore manuša chudle igen zorales te rovel.

¹⁴ O Eli šundā o roviben a phučla: „Oda so hin ajsi vika?“

Oda murš denašelas ko Eli, hoj leske oda te phenel. ¹⁵ Le Eliske sas imar eņavardeš the očno (98) berš a sas imar koro. ¹⁶ Oda murš phendā le Eliske: „Avav andral o mariben, denašlom odarik adadžives.“

„So pes ačhila, čhavo miro?“ phučla lestar o Eli.

¹⁷ Ov leske odphendā: „O Izraeliti denašenas anglo Filištinci a but amare murša sas murdarde. E archa le Devleskri sas zaili a tire soduj čhave o Chofni the o Pinchas mule.“

¹⁸ Soča leperda e archa le Devleskri, o Eli peła pal o stolkos le dumeha paš e brana, phagla e meň a muła, bo sas thulo the phuro. O Eli lidžalas o Izrael saranda (40) berš.

¹⁹ Leskri bori, le Pinchasoskri romňi, sas khabňi a sas imar lakro časos, hoj te anel pro svetos le čhavores. Sar šundā, hoj zaille le Devleskri archa a hoj muła lake o sastro the o rom, bandila tele a chudna te ločhol, bo avle pre late o bare dukha.

²⁰ Sar imar merelas, phenenas lake o džuvlija, save paš late ačhenas: „Ma dara tut, uliła tuke muršoro.“ Ale oj aňi na odphenelas aňi na šunelas.

²¹ Le čhavoreske diňa nav Ichabod*, bo phenda: „E slava omukla le Izrael,“ bo ile e archa le Devleskri a muła lake o sastro the o rom. ²² Phenda: „E slava omukla le Izrael, bo zaile e archa le Devleskri.“

5

Le Devleskri archa ko Filištinci

¹ Sar o Filištinci zaile le Devleskri archa, preligende la andral o Eben-Ezer andro foros Ašdod. ² Palis la ligende andro chramos lengre devleskro le Dagonoskro a thode la paš leste. ³ Sar o Ašdodana pre aver džives sig tosara uštile, arakhle le Dagon čhides tele pre phuv te pašlol le mujeha angle archa le Devleskri. Avke ile le Dagon a thode les te ačhel pale pre peskro than. ⁴ Sar pre aver džives sig tosara uštile, o Dagon sas pale čhido tele a pašlolas le mujeha angle archa le RAJESKRI. Leskro šero the soduj vasta sas phagerde pre phuv pro prahos a ačhiła leske ča o telos. ⁵ Vašoda dži adadžives le Dagonoskre rašaja a savore, ko džan andre le Dagonoskro chramos andro Ašdod, na uštaren pre leskro prahos.

⁶ O RAJ igen marelas le Ašdodanen a dukhavelas len the lengre gava le vredenca. ⁷ Sar o Ašdodana dikhle, so pes kerel, phende: „Le Izraeloskre Devleskri archa naši ačhel kade ke amende, bo leskro vast zorales marel the amen the amare devles le Dagon.“ ⁸ Zvičinde ke peste savore filištinike vodcen a phučle lendar: „So keraha le Izraeloskre Devleskra archaha?“

On odphende: „Lidžan la andro foros Gat!“ Avke la ligende.

⁹ Ale soča la ande andre oda foros, o RAJ lenge diňa te šunel peskri zor a kerđa andre oda foros baro zmetkos. Marelas le vredenca savoren, le ternen the le phuren. ¹⁰ Avke bičhade le Devleskri archa andro Ekron.

Ale sar ode e archa le Devleskri avla, o manuša andral o Ekron zvičinde: „Ande ke amende e archa le Izraeloskre Devleskri, hoj te murdaren the amen the amare manušen.“ ¹¹ Avke dine te vičinel savore filištinike vodcen a phende: „Bičhaven pale kadi archa le Izraeloskre Devleskri pre lakro than, hoj te na murdarel amen aňi amare manušen.“ Calo foros sas andre meribnaskri dar, bo o RAJ lenge diňa te šunel peskri zor. ¹² Ola, ko na mule, sas dukhade le vredenca. O manuša andral oda foros avke vičinenas pre pomoca, hoj oda šundolas dži andro ņebos.

6

O Filištinci den pale e archa le Devleskri

¹ Le RAJESKRI archa sas andre filištiniško phuv ehta čhon. ² O Filištinci vičinde le rašajen the le vrašcen a phučenas lendar: „So kempel te kerel le RAJESKRA archaha? Phenen amenge, sar la te bičhavel pale pre lakro than.“

³ On odphende: „Te bičhavena pale le Izraeloskre Devleskri archa, bičhaven la the le daroha vaš o binos, so kerđan. Palis sastona avri a achalona, soske tumen marelas.“

⁴ O Filištinci phučle: „Savi obeta kempel te bičhavel vaš amaro binos?“

On odphende: „Pandž somnakune vredi the pandž somnakune miši; vaš dojekh filištiniško vodcas po jekh, bo odi bibach, so avla pre tumende, avla the pre tumare vodci. ⁵ Keren le somnakastar vareso, so dičhol avke sar ola vredi the ola miši, so ņičinen e phuv, a den pačiv le Izraeloskre Devles: Talam preačhela te marel tumen, tumare devlen the tumari phuv. ⁶ Soske kamen te avel ajse zacata sar o Egiptana the

* 4:21 4,21 Oda hin: bi e slava.

o faraonos? Či na bičhade le Izraeliten avri andral o Egipt, sar pre lende o Del le Izraeloskro domukelas o dukha?

⁷ Vašoda akana pripravinen nevo verdan a len duje gurumñen, saven hin cikne a save mek šoha na cirde nas o verdan. Priphanden len ko verdan, ale lengre ciknen traden andre maštalña. ⁸ Palis len e archa le RAJESKRI a thoven la pro verdan. O somnakune veci the o daros sar obeta vaš o binos thoven andre cikñi truhlica paš e archa a muken la te džal. ⁹ Sar dikhena, hoj džala ko Bet-Šemeš, andre peskri phuv, džanena, hoj oda sas o RAJ, savo pre tumende domukla kada savoro nalačhipen. Ale sar na, akor sprindžarena, hoj oda na sas o vast le RAJESKRO pre tumende, ale hoj oda sas ča bibach.“

¹⁰ Ola murša oda avke the kerde. Ile duje gurumñen, saven sas cikne. Priphandle len ko verdan a lengre ciknen tradle andre maštalña. ¹¹ Pro verdan thode e archa le RAJESKRI la cikña truhlicaha, andre savi thode o somnakune miši the o somnakune vredi. ¹² O gurumña džanas rovnones andro Bet-Šemeš, džanas rovnones, furt ručinenas a na visarenas pes aňi pre čači aňi pre balogñi sera. O flištiňika vodci džanas pal lende dži paš e hraňica ko Bet-Šemeš.

¹³ O manuša andral o Bet-Šemeš ipen skidenas andre dolina e pšeňica. Sar dikhle e archa, chudle te radisaľol. ¹⁴ O verdan zaačihla paš e maľa le Jozuaskri, savo sas andral o Bet-Šemeš. Ode sas baro bar. O verdan phagerde pro kašta, hoj te keren jag, a le gurumñen obetinde le RAJESKE sar labardi obeta. ¹⁵ O Leviti thode tele le RAJESKRI archa the e truhlica le somnakune vecenca pre oda baro bar. Oda džives o murša andral o Bet-Šemeš ande le RAJESKE labarde obeti the aver obeti. ¹⁶ O pandž flištiňika vodci savoro dikhle a mek oda džives pes pale visarde khere andro Ėkron.

¹⁷ Kala hin o somnakune vredi, so ande o Filištinci le RAJESKE sar daros pre obeta vaš peskre bini: jekh vaš dojekh foros – vaš o Ašdod, vaš e Gaza, vaš o Aškalon, vaš o Gat the vaš o Ėkron. ¹⁸ Bičhade ajci somnakune miši, keci sas o ohradzimen fori the gava, upral save kralinenas ola pandž flištiňika kraľa. Oda baro bar, pre savo thode le RAJESKRI archa, hin dži adadžives pre maľa le Jozuaskri andral o Bet-Šemeš.

Le RAJESKRI archa andro Kirjat-Jearim

¹⁹ O RAJ murdarda varesave muršen andral o Bet-Šemeš vaš oda, hoj dikhle andre le RAJESKRI archa. Penda ezera (50 000) manušendar mule eftavardeš (70). O manuša rovenas, hoj len o RAJ avke zora les marda. ²⁰ O murša andral o Bet-Šemeš phučenas: „Ko šaj obačhel anglo RAJ, angle kada sveto Del? Ke kaste adarik e archa bičhavaha?“

²¹ Avke bičhade poslen, hoj te phenen le manušenge andro Kirjat-Jearim: „O Filištinci dine pale le RAJESKRI archa. Aven tumenge la te lel.“

7

¹ O murša andral o Kirjat-Jearim avle vaš le RAJESKRI archa a ande la andro kher ko Abinadab, savo bešelas pro brehos, a leskro čhavo o Eleazar sas ačhado, hoj la te stražinel.

O Izraeliti pes visaren pale ko Del

² E archa sas andro Kirjat-Jearim but časos – biš (20) berš. Andre oda časos pes calo Izrael visarda le rovibnaha pale ko RAJ. ³ Akor o Samuel phenda le Izraelitenge: „Te tumen visarena cale tumare jilenca ko RAJ, te tumendar odčhivena savore cudze devlen the le Aštarten, te tumen čačes oddena le RAJESKE a služinena ča leske, cirdela tumen avri andral o vasta le Filištincengre.“ ⁴ Avke pestar o Izraeliti odčhide le Baalen the le Aštarten a služinenas ča le RAJESKE.

⁵ O Samuel lenge phenda: „Zvičinen savore Izraeliten andre Micpa a me man vaš tumenge modlinava ko RAJ.“ ⁶ Sar pes zgele andre Micpa, cirdenas o pañi a čhorenas les avri anglo RAJ. Oda džives pes ode poscinenas a viznavinenas: „Kerđam binos anglo RAJ.“ O Samuel sas vodcas upral o Izraeliti andre Micpa.

O Filištinci prehrainen

⁷ Sar pes o Filištinci dodžanle, hoj pes o Izraeliti zgele andre Micpa, lengre vodci pre lende avle pro mariben. Sar pes pal oda došunde o Izraeliti, darandile lendar ⁸ a mangenas le Samuel: „Ma preačh tut te modlinel vaš amenge ko RAJ, ke amaro Del, hoj amen te cirdel avri andral o vasta le Filištincengre.“ ⁹ O Samuel iľa terne bakrores a obetinda les calones sar labardi obeta. Vičinelas ko RAJ a mangelas les, hoj te pomožinel le Izraelitenge, a o RAJ les šunda avri.

¹⁰ Akor, sar o Samuel anelas le RAJESKE e labardi obeta, o Filištinci pes mukle pro mariben pro Izraeliti. Ale andre oda džives o RAJ mukla andral o ņebos pro Filištinci te herminel o zorale hermišagi. On igen predarandile a o Izraeliti len domarde. ¹¹ O Izraeliti gele avri andral e Micpa a denašenas pal o Filištinci, marenas len a murdarenas. Denašenas pal lende dži paš oda than pal o Bet-Char.

¹² Akor iľa o Samuel bar, ačhađa les maškar e Micpa the Šen, diňa leske nav Eben-Ezer* a phenda: „Dži kade amenge pomožinelas o RAJ.“ ¹³ O Filištinci sas avke zorales domarde, hoj imar buter na džanas pro mariben pre le Izraelitengri phuv, bo o Del len na domukelas, medik dživelas o Samuel. ¹⁴ O fori, so zaile o Filištinci le Ekronostar dži o Gat, sas dine pale le Izraelitenge. O Izraeliti peske ile pale peskre phuva le Filištincendar. Le Izrael sas smirom the le Amorejčanenca.

¹⁵ O Samuel sudzinelas o Izrael calo peskro dživipen. ¹⁶ Sako berš phirelas andro fori Betel, Gilgal the Micpa a andre savore kala fori sudzinelas le Izraeliten. ¹⁷ Palis džalas pale andre Rama, kaj sas leskro kher, a ode tiš sudzinelas le Izraeliten. Ode ačhađa le RAJESKE oltaris.

8

O Izraeliti peske mangel kralis

¹ Sar o Samuel sas imar phuro, ačhađa peskre čhaven sudcenge andro Izrael. ² Leskro ešebno čhavo pes vičinelas Joel a dujto Abijah. On sas sudci andre Beer-Šeba. ³ Ale on na kerenas avke sar lengro dad, bo kamenas te barvalol napačivalones, denas pes te prepočinel a previsarenas o čačipen.

⁴ Akor pes zgele savore vodci andral o Izrael a avle ko Samuel andre Rama. ⁵ Phende leske: „Imar sal phuro a tire čhave na keren avke sar tu. Ačhav amenge kralis, savo amen lidžala, avke sar hin savore avre naroden.“

⁶ Le Samueloske na sas pre dzeka oda, so phende: „De amen kralis, hoj amen te lidžal.“ Avke pes o Samuel modlinelas ko RAJ. ⁷ O RAJ phenda le Samueloske: „Ker savoro, so tutar o manuša mangel. Bo na dikhle tele tut, ale man, te man na kamen kraliske. ⁸ Savore lengre skutki, so kerenas, pre oda sikaven akorestar, sar len ilom avri andral o Egipt, dži adadžives. Omukle man a služinenas avre devlengre. A the tuha avke keren. ⁹ Šun len, no ešeb lenge dovaker a phen lenge, save prava ela le kralis, savo upral lende vladņinela.“

¹⁰ Avke o Samuel savoro, so leske o RAJ vakerelas, phenda le manušenge, save lestar mangenas kralis. ¹¹ O Samuel phenda: „Le kralis, savo upral tumende vladņinela, ela pravos te kerel kada: Lela tumenge le čhaven andro mariben a thovela len maškar peskre verdana the jazdci, hoj te denašen anglal leskro verdan. ¹² Ačhavela len

* 7:12 7,12 Oda hin: o bar, so pomožinel.

veliteľenge upral o ezeros (1 000) abo penda (50) murša, avren bičhavela te kerel buči pre peskri maľa, te skidel upre o zrnos abo te kerel o zbraňe the e vizbroj prekal leskre verdana. ¹³ Lela tumenge le čhajen, hoj leske te pripravinen o voňava masci, te taven a te peken. ¹⁴ Zalela tumenge o nekfeder maľi, o viñici the o olivi a dela len peskre služobnikenge. ¹⁵ Le zrnostar the le viñicendar kidela avri e đesaťina a dela peskre uradňikenge the sluhenge. ¹⁶ Lela tumenge le sluhen, le služobničken, le nekfeder gurumñen the le somaren, hoj leske te služinen. ¹⁷ E đesaťina lela the tumare stadendar a the tumen korkore leske služinena sar otroka. ¹⁸ Sar avela oda džives, hoj angle tumaro kralis, saves tumenge kidena avri, vičinena pro RAJ, hoj tumenge te pomožinel, akor pes tumenge na dela anglal.“

¹⁹ Ale o manuša na kamenas te šunel le Samuel a phende: „Na, amen kamas, hoj upral amende te vladňinel kralis! ²⁰ Kamas te avel sar the okla narodi. Mi vladňinel upral amende kralis, savo amen lidžala a marela pes amare maribena.“

²¹ O Samuel šunđa savore lava le manušengre a geľa oda te phenel le RAJESKE. ²² O RAJ phenđa le Samueloske: „Šun len a ačhav lenge kralis.“

Avke phenđa o Samuel le Izraelitenge: „Džan savoredžene pale andre tumare fori!“

9

O Samuel pomazinel le Saul kraliske

¹ Sas jekh murš andral o benjamiňiko kmeňos, savo pes vičinelas Kiš. Leskro dad sas o Abijel, leskro o Ceror, leskro o Bechorat a leskro o Afiach. ² Le Kiš sas šukar the zoralo čhavo o Saul. Ňiko le Izraelitendar na sas ajso šukar sar ov, bo sakonestar sas jekh šero bareder.

³ Andre jekh džives o Kiš našađa peskre somaren. Avke phenđa peskre čhaske le Sauloske: „Le tuha jekhes le sluhendar a dža te rodel ole somaren.“ ⁴ Avke on prephirde prekal o Efrajimika brehi the prekal e phuv Šališa, ale na arakhle len. Prephirde the prekal e phuv paš o Šaalim, ale na sas ode. Palis pregele prekal e phuv le Benjaminčanengri, ale aňi ode len na arakhle.

⁵ Sar pes dochudle andre phuv Cuf, o Saul phenđa peskre slufaske: „Av džas pale khere, hoj te na daral miro dad akana buter pal amende sar pal o somara.“

⁶ Ale ov leske odphendā: „Užar! Andre kada foros hin jekh murš le Devleskro, saves o manuša igen likerem, bo savoro, so phenel, pes čačes the ačhel. Av džas pal leste, či amenge na phenela, save dromeħa te džal.“

⁷ „Mištes,“ phenđa o Saul peskre slufaske, „džas pal leste, ale so les daha? O maro amenge dogeľa. Nane amen nič, so te del le Devleskre muršes. Či hin amen?“

⁸ „Hin man jekh cikňi rupuňi minca,“ odphendā leske o slufas. „Te la dava le Devleskre muršeske, phenela amenge, save dromeħa te džal.“ ⁹ Andre ola dživesa, te vareko kamelas te džanel vareso le Devlestar, phenelas: „Aven džas ko vidcos!“ Bo varekana vičinenas vidcos oles, kaske pes adadžives phenel prorokos.

¹⁰ O Saul phenđa le slufaske: „Mištes vakeres. Av džas pal leste.“ Avke avle andro foros, kaj bešelasa oda murš le Devleskro.

¹¹ Sar džanas upre le breħoha andro foros, dikhle terne džuvľijen, save džanas paňeske. Phučle lendar: „Hin ade vidcos?“

¹² „He,“ odphende. „Akana ča džalas anglal tu. Sidar, ipen ča akana avľa andro foros, bo adadžives ela pro učo than e obeta. ¹³ Te sidarena, mek les šaj dochuden, medik na džala pro učo than te chal. O manuša na chana, medik na avela. Sar požehňinela e obeta, akor chana. Ča džan, ipen akana les dochudena.“

¹⁴ Avke gele upre andro foros. Sar ode doavle, ipen džalas anglal lende o Samuel, savo džalas pro učo than.

¹⁵ Jekh džives angloda, sar avla o Saul, o Del sikađa le Samueloske: ¹⁶ „Tajsa, andre kajso časos, bičhavava ke tu muršes andral e benjamiňiko phuv. Oles pomazineha vodcaske upral miro izraeliko narodos. Ov les lela avri andral o vasta le Filištincengre, bo me dikhľom mire manušengro pharipen a lengro roviben avla dži ke mande.“

¹⁷ Sar o Samuel dikhľa le Saul, phenda leske o RAJ: „Kada hin oda murš, pal savo tuke phendom, hoj ela kralis upral mire manuša.“

¹⁸ Palis o Saul geľa ko Samuel, savo sas andre brana, a phučľa lestar: „Phen mange, kaj bešel oda vidcos?“

¹⁹ „Oda som me,“ odphenda leske o Samuel. „Dža upre pro učo than anglal mande. Adadžives chana manca a tajsa tosara tuke odphenava pre savoreste, so kames te džanel, a avke šaj džaha tire dromeha. ²⁰ Pal o somara, so našľile anglo trin džives, tut imar na mušines te daral, bo arakhle pes. Ale ko hin oda, pre kaste avke bares užarel calo Izrael? Či na pre tu the pre cali famelija tire dadeskri?“

²¹ Ale o Saul leske odphenda: „Me som ča Benjaminčanos. Som andral o nekcikneder izraeliko kmeňos a miri famelija hiňi nekčoreder savore benjamiňike famelijendar. Sar mange kajso vareso šaj phenes?“

²² Palis o Samuel iľa le Saul the leskre sluhas andro kher a thođa len te bešel pro angluno than, kaj bešenas o tranda (30) manuša, save sas vičimen. ²³ O Samuel phenda le muršeske, savo kerelas le chabeneha: „De mange oda kotor mas, so tuke diňom te garuvel pre sera.“

²⁴ Avke oda murš hazdňa upre oda nekfeder kotor le masestar, e čang, a thođa les anglo Saul. Phenda: „Dikh, kada hin prekal tu. Cha, bo garuďom tuke oda akorestar, sar vičindom le manušen.“ Oda džives chalas o Saul le Samueloha.

²⁵ Sar džanas tele pal oda učo than a doavle andro foros, o Samuel iľa le Saul andre peskro kher pro pados a vakerelas leha*. ²⁶ Ode ačhiľa te presovel. Sar tosara vidňisalolas, o Samuel vičinda pro Saul: „Ušti, imar hin o časos, hoj tut te premukav.“ Androda o Saul uštíľa a geľa le Samueloha avri. ²⁷ Sar imar sas dži paš o agor le foroskro, phenda o Samuel le Sauloske: „Phen le sluhaske, hoj te džal anglal“ – a o sluhas geľa – „ale tu ačh kade mek sikra, bo hin man prekal tu lav le Devlestar.“

10

O Saul pomazimen kraliske

¹ O Samuel iľa cikno džbanocis le olivove olejoha a čhída les avri pro šero le Sauloske. Čumidla les a phenda: „Kaleha tut o RAJ pomazinda vodcaske upral peskro dedictvos. ² Sar akana oddžaha mandar, arakheha paš o hrobos la Rachelakro andre phuv le Benjaminčanengri andro Celcach duje muršen, save tuke phenena: ‚O somara pes imar arakhle. Tiro dad imar na daral pal lende, ale pal tumende. Phučel: So kerava prekal miro čhavo?‘

³ Sar odarik džaha dureder, dochudeha tut ko dubiko stromos paš o Tabor. Ode dikheha trine muršen, save džana te lašarel le Devles andro Betel. Jekh lidžala trine cikne kozen, dujto trin peke mare a trito jekh cipuno gono mol. ⁴ Phenena: ‚Smirom tuke!‘ a dena tut duj mare, so lendar leha.

⁵ Palis aveha pro verchos le Devleskro Gibeá, kaj hin o taboris le Filištincengro. Sar džaha andro foros, arakheha ode but proroken, save avena tele pal o učo than, le bašavibnaha pre harfa, bubna, flauta the pre citara. On prorokinena. ⁶ Akor o Duchos le RAJESKRO pre tu zoraes avela a the tu lenca prorokineha a čerineha tut

* 9:25 9,25 Abo: a kerđa leske o hadžos pro pados.

pre aver manuš. ⁷ Sar pes tuke kada savoro ačhela, ker avke, sar dikheha, hoj hin mištes, bo o Del ela tuha.

⁸ Aveha tele anglal mande andro Gilgal. Džava ode the me, hoj te anav o labarde the o smiromoskre obeti. Užareha efa džives, medik avava ke tu. Palis tuke phenava, so te kerel.“

⁹ Soča pes o Saul visarda le Samuelostar, o Del leske čerinda o jilo. Andre oda džives pes savoro ačila avke, sar oda phenda o Samuel. ¹⁰ Sar avle odarik andre Gibe, jekh partija proroka džanas anglal leste. Akor avla the pre leste le Devleskro Duchos zorales a ov tiš lenca prorokinelas. ¹¹ Savore, save les angloda prindžarenas a dikhle les te prorokinel, phučen, jekh avrestar: „So pes ačila le Kišoskre čaha? Či the o Saul hino maškar o proroka?“

¹² Jekh manuš odarik phučla: „Ko hin lengro dad?“ Akorestar chudle kavke te vakerel: „The o Saul hino maškar o proroka?“ ¹³ Sar preachiła o Saul te prorokinel, odgeła pro učo than.

¹⁴ Akor leskro bačis phučla le Saulostar the le sluhastar: „Kaj vřadzik sanas?“ „Rodahas le somaren,“ odphende leske. „Sar len našti arakhahas, gelam ko Samuel.“

¹⁵ O bačis phenda le Sauloske: „Phen mange, so tuke o Samuel phenda.“

¹⁶ „Phenda amenge, hoj o somara pes imar arakhle,“ odphenda o Saul peskre bačiske, ale na phenda leske, hoj les o Samuel kidna avri kraliske.

O Saul ačhel kraliske

¹⁷ O Samuel vičinda le Izraeliten, hoj pes te zdžan jekhetane anglo RAJ andre Micpa. ¹⁸ Phenda lenge: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Me tumen ilom avri andral o Egipt a zachraňindom tumen le Egiptanendar the savore kralendar, save pre tumende džanas.‘ ¹⁹ Ale akana odčidan tumendar tumare Devles, savo tumen cirdna avri andral dojekh dukh the pharipen, a mangenas man, hoj te ačhavav kralis upral tumende. Avke akana ačhaven tumen anglo RAJ pal tumare kmeňi the fameliji.“

²⁰ Sar o Samuel vičinda savore kmeňi andral o Izrael, o losos peła pro kmeňos le Benjaminoskro. ²¹ Palis vičinda anglal le Benjaminčanen pal peskre fameliji a o losos peła pre le Matriskri famelija a palis pro Saul, le Kišoskro čavo. Ale sar les rodenas, našti les arakhle. ²² Phučen, le RAJĚSTAR: „Avla ade oda murš?“

O RAJ odphenda: „Garuda pes maškar e vizbroj.“

²³ Avke o manuša ode denašle a ile les odarik avri. Sar ačhelas anglo manuša, sakonestar sas jekh šero bareder. ²⁴ O Samuel phenda savore manušenge: „Dikhne kale muršes, saves peske kidna avri o RAJ? Maškar o manuša nane ajso sar ov.“

Avke savore manuša radisaľonas a vičinenas: „Mi dživel o kralis!“

²⁵ O Samuel palis phenda le manušenge, so hin le kraliske domuklo te kerel a so na. Zapisinda oda andro zvitkos a thoda anglo RAJ. Palis len bičhada savoren khere.

²⁶ Sar o Saul džalas khere andre Gibe, gele leha the zorale murša, savenge oda o Del thoda pro jilo. ²⁷ Ale varesave nalače manuša phende: „Sar amen ov šaj zachraňinel?“ Dikhle les tele a na ande leske ņisavo daros. Ale o Saul pes kerelas, hoj oda na šunda.

11

O Saul zvítazinel upral o Amončana

¹ Vaj pal jekh čhon pes o amoňiko kralis Nachaš rozthoda peskre muršenca paš o foros Jabeš andre phuv Gilead. Savore murša andral o Jabeš phende le Nachašiske: „Phand amenca zmluva a služinaha tuke.“

² Ale o Nachaš lenge odphenda: „Phandava tumenca zmluva, ale ča akor, te dojekheske tumendar lava avri e čači jakh. A oleha kerava ladž cale Izraeloske.“

³ O vodci ole foroskre leske phende: „De amen efa džives, hoj te bičhavas amare muršen pal calo Izrael, ale te pes na arakhela ňiko, ko amenge pomožindahas, zdaha pes tuke.“

⁴ Ola murša, save sas bičhade, doavle andre Gibea, kaj bešelas o Saul. Sar rozvakerde le manušenge savoro, so pes ačhila, o manuša chudle zorales te rovel.

⁵ Androda o Saul avelas ipen pal e maľa peskre guruvenca a phučľa: „So pes ačhila le manušenge? Soske savoredžene roven?“ Avke leske phende oda, so vakerenas o murša andral o Jabeš.

⁶ Sar oda šundä o Saul, avľa pre leste zorales le Devleskro Duchos a igen cholisalila.

⁷ Avke ilä duje gurumñen a rozčhingerďa len pro kotora. Diňa len te rozbičhavel peskre poslenca pal calo Izrael, hoj te phenen: „Te pes vareko na pridela andro mariben le Sauloha the le Samueloha, kada pes ačhela leskre gurumñenca.“ Akor o manuša andral o Izrael igen predarandile le RAJESTAR a savore jekhetane pes zgele pro mariben. ⁸ Sar len savoren zgende andro Bezek, sas lendar 300 000 murša andral o Izrael a 30 000 andral e Judsko.

⁹ Le poslengge, save avle andral o Jabeš, phendä: „Džan a phenen le muršenge andral o Jabeš, hoj tajsa, sar ela nektateder, avela e zachrana.“ Avke ola murša lenge gele oda te phenel a on radisalile. ¹⁰ O manuša phende le Nachašiske: „Tajsa pes tumenge zdaha a šaj amenca kerena, so kamena.“

¹¹ Ale o Saul pro dujto džives rozdelinda le manušen pro trin partiji a sigeder, sar vidñisalila, gele andro taboris le Amončanengro. Murdarenas le Amončanen dži o dilos, sar sas nektateder. Okla slugada, so predžidile, pes avke rozdenašle, hoj aňi po duj džene na ačhile jekhetane.

¹² Akor o manuša phende le Samueloske: „Kaj hine ola manuša, save phende, hoj na kamen le Saul kraliske? Anen amenge ole manušen, hoj len te murdaras!“

¹³ Ale o Saul odphendä: „Adadžives na murdaraha ňikas, bo adadžives o RAJ zachraňinda le Izrael.“

¹⁴ Palis o Samuel phendä le manušenge: „Aven džas andro Gilgal a ode pale prehlasinaha le Saul amare kraliske.“ ¹⁵ Avke savore manuša gele andro Gilgal a pale prehlasinde, hoj o Saul hino lengro kralis. Palis ode obetinde anglo RAJ o smiromoskre obeti a o Saul the savore manuša andral o Izrael ode igen radisalonas.

12

O Samuel prevakerel ko Izraeliti

¹ Palis o Samuel phendä le Izraelitenge: „Kerďom savoro, so mandar mangenas, a ačhadom tumenge kralis. ² Akanastar tumen lidžala o kralis. Me imar phurilom a šivisalilom, ale mire čhave hine maškar tumende. Lidžavas tumen mire terňipnastar dži adadžives. ³ Kade som. Odphenen mange anglo RAJ the anglo pomazimen kralis: Či varekaske tumendar ilom gurumñora abo somaricis? Kas občorardom abo kaha thodom avri? Džavas pre varekaste zoraha? Ilom varekastar love, hoj te phandav andre o jakha? Te he, dava tumenge oda pale!“

⁴ Odphende leske: „Na! Tu na džahas pre ňikaste zoraha, aňi na thovehas ňikaha avri a aňi ňikastar na ilal nič.“

⁵ Phendä lenge: „Adadžives tumenge hino o RAJ švedkos a the leskro pomazimen kralis, hoj pre ma nič kajso na arakhlän.“

„He, hino amenge švedkos,“ phende leske.

⁶ O Samuel phendä le manušenge: „Švedkos hino o RAJ, savo ačhada le Mojžiš le Aronoha a ligendä avri tumare daden andral o Egipt. ⁷ Akana ačhen kade, hoj tumen te sudzinav anglo RAJ pal savore leskre čačipnaskre skutki, so presikada tumenge the tumare dadenge.“

⁸ Sar avla o Jakob andro Egipt a tumare dada vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, bičhađa le Mojžiš the le Aron. On odarik ile avri tumare daden a thode len te bešel pre kada than. ⁹ Ale tumare dada bisterde pro RAJ, pre peskro Del, vašoda len diňa andro vasta le Siseroske, savo sas o velitelis upral o murša andral o Chacor, the andro vasta le Filištincenge the le moabike kraliske, save gele pre lende pro mariben. ¹⁰ Akor vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, a phenenas: ‚Binošna sam, bo omuklam le RAJES a chudňam te služinel le Baalenge the le Aštartenge. Ale akana amen cirde avri andral o vasta amare nepřijaťelengre a služinaha tuke.‘

¹¹ Avke o RAJ bičhađa le Gideon*, le Barak†, le Jeftah the le Samuel, hoj tumen te cirdel avri andral o vasta tumare nepřijaťelengre, save sas pašal tumende, a tumen tumenge pale šaj dživenas andro smirom. ¹² Sar dikhlan, hoj pre tumende džal o amoňiko kralis o Nachaš, phendān mange: ‚Na! Amen kamas kralis, savo amen lidžala,‘ kajte tumaro kralis sas o RAJ, tumaro Del.

¹³ Akana tumen hin kralis, saves tumenge kidňan avri a manglan. O RAJ upral tumende ačhađa kralis. ¹⁴ Te darana le RAJESTAR, te leske služinena a šunena les, te kerena oda, so tumenge phenel, te tumen the tumaro kralis džana pal o RAJ, tumaro Del, akor savoro ela mištes. ¹⁵ Ale te les na šunena a na kerena oda, so tumenge phenel, akor o RAJ marela tumen the tumare kralis, avke sar marelas the tumare daden. ¹⁶ Avke ačhen kade a dikhen, sar o RAJ kerela baro znameňje angle tumende. ¹⁷ Či nane akana o časos te skidel upre e pšeniča? No me mangava le RAJES, hoj te bičhavel zoralo brišind le perumenca. A tumen achalona, sar namištes oda sas anglo RAJ, hoj tumenge manglan kralis.“

¹⁸ Avke o Samuel mangelas le RAJES a o RAJ diňa zoralo brišind le perumenca. Savore manuša chudle te daral le RAJESTAR the le Samuelostar.

¹⁹ Phende le Samueloske: „Mang le RAJES, tire Devles, vaš tire služobňika, hoj te na meras. Bo paš savore amare bini mek dothodam the oda nalačhipen, hoj peske manglam kralis.“

²⁰ „Ma daran tumen!“ odphendā lenge o Samuel. „Kajte kerđan kajci nalačhipen, ma visaren tumen le RAJESTAR, ale služinen leske cale tumare jileha. ²¹ Ma džan pal aver devla, saven nane zor tumenge te pomožinel aňi tumen te zachraňinel, se on nane nič. ²² Bo o RAJ na omukela peskre manušen angle peskro baro nav, bo le RAJESKE hin pre dzeka te kerel tumendar peskre manušen. ²³ Mi el mandar oda dur, hoj te kerav binos anglo RAJ oleha, hoj man preačhava te modľinel vaš tumenge. Kamav tumen the dureder te sikavel pal o lačo the čačipnaskro drom. ²⁴ Ale daran tumen le RAJESTAR a služinen leske pačivalones andral calo tumaro jilo. Ma bisteren pre ola bare skutki, so kerđa prekal tumende! ²⁵ Ale te kerena dureder o bini, merena the tumare kraliha.“

13

O Samuel dovakerel le Sauloske

¹ O Saul sas imar berš kralis. Andro dujto berš, sar kralinelas upral o Izrael, ² peske kidňa avri le Izraelitendar trin ezera (3 000) muršen: Duj ezera (2 000) sas le Sauloha andro Michmas the pro brehi andro Betel a ezeros (1 000) le Jonatanoha andre benjamiňiko phuv andre Gibea. Oklen bičhađa khere.

³ O Jonatan geľa pro filištinička slugađa andre Geba a savore Filištinci pes pal oda došunde. Akor o Saul diňa te trubinel pro rohos andre cali phuv a phendā: „Mi šunen o Hebreja!“ ⁴ Avke savore Izraeliti pes pal oda došunde, hoj o Saul murdarđa

* 12:11 12,11 E hebrejiko čhib: Jerubaal † 12:11 12,11 E hebrejiko čhib: Bedan

le filištiniške slugaden. Aleha len o Filištinci mek buter našti avri ačhenas. O Izraeliti sas zvičimen andro Gilgal.

⁵ O Filištinci pes jekhetane zgele pro mariben pro Izraeliti. Sas len 30 000 verdana, 6 000 murša pro graja the ajci slugada sar e poši paš o moroskro brehos. On avle andro Michmas pro vichodos le Bet-Avenostar a kerde peske ode taboris. ⁶ Sar o Izraeliti dikhle, hoj hine andro pharipen a o Filištinci hine zoraleder, garude pes andro jaskiňi, andro cheva, maškar o bare bara the andro chaňiga. ⁷ Varesave Hebreja pregele prekal o Jordan andre phuv Gad the Gilead.

O Saul ačhila andro Gilgal a leskre murša, save džanas pal leste, izdranas daratar. ⁸ O Saul užarelas mek ehta džives, avke sar leske phenda o Samuel. Ale o Samuel na avelas andro Gilgal a o murša omukenas le Saul a rozdžanas pes. ⁹ O Saul phenda: „Anen mange e labardi the e smiromoskri obeta.“ Avke obetinda e labardi obeta. ¹⁰ Paloda, sar obetinda, avla o Samuel. O Saul džalas anglal leste, hoj les te pozdravinel.

¹¹ „S'oda kerdal?“ phučla o Samuel.

O Saul odphenda: „Dikhłom, hoj mire nipi mandar džan het a tu na avlal pre oda časos, sar mange phenda. Sar dikhłom, hoj pes o Filištinci imar zdžan andro Michmas pro mariben, ¹² phendom mange: ‚O Filištinci šaj aven akana pre mande andro Gilgal a me man mek na mangłom ko RAJ, hoj te avel amenca‘, vašoda man odvadžindom me korkoro te obetinel e labardi obeta.“

¹³ „Oda, so kerdal, na sas godaver,“ phenda leske o Samuel. „Na dolikerdal o prikazis, so tut diňa o RAJ, tiro Del. Te les šundalas, o RAJ tuke the tira famelijake diňahas o krališagos upral o Izrael pro furt. ¹⁴ Ale akana imar tiro krališagos na obačhela. O RAJ peske imar arakhla muršes pal peskro jilo, savo lidžala leskre manušen, bo na kerdal avke, sar tuke phenda.“

¹⁵ Avke o Samuel geła andral o Gilgal andre benjamiňiko phuv Gibeá. O Saul zgenda le muršen, save ačhile leha a sas lendar vaj šov šel (600) murša.

O Izraeliti bijal o zbraňe

¹⁶ O Saul, leskro čhavo o Jonatan the leskre murša, save sas lenca, peske kerde taboris andre Geba, medik o Filištinci sas andro Michmas. ¹⁷ Andral o filištiniško taboris gele trin partiji murša, hoj te občoraren o gava. Jekh partija džalas ke Ofra andre phuv Šual, ¹⁸ dujto džalas ko Bet-Choron a trito upre pro brehos, khatar dičhol e Cebojimiko dolina the e pušta.

¹⁹ Andre ola dživesa o Filištinci na mukle ňisave kovačis te kerel peskri buči andro Izrael. Bo peske phende: „Našti domukas, hoj peske o Hebreja te keren šabli the kopiji.“ ²⁰ Vašoda savore Izraeliti džanas ko Filištinci peske te ostrarel o pluhos, e motika, o tover abo o kosakos. ²¹ Sar kamenas te ostrarel o pluhos the e motika, počinenas vaš oda duvar ajci rupune sar vaš o tover the vaš o špicos pre paca, savaha traden le gurumňen.

²² Avke andre oda džives, sar sas o mariben, na sas šabla aňi kopija ňikas le muršendar, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. Ča le Saul the le Jonatan sas.

²³ O Filištinci bičhade jekh partija muršen, hoj te stražinen o verchengro drom andro Michmas.

14

O Jonatan džal pro mariben pro Filištinci

¹ Andre jekh džives phenda o Jonatan, o čhavo le Sauloskro, peskre zbrojnoške: „Av džas prekal o filištiniško taboris, so hin pre aver sera.“ Ale peskre dadeske oda na phenda.

² O Saul pes likerelas paš o foros Gibe a tel o granatoskro stromos andro Migron. Paš leste sas vaj šov šel (600) murša. ³ Akor o rašaj Achijah hordinelas o efodos. Ov sas o čhavo le Achituboskro, savo sas o phral le Ichabodoskro, savo sas o čhavo le Pinchasoskro, saveske sas dad o Eli, o rašaj le RAJESKRO andro Šilo. O nipi na džanenas pal oda, hoj o Jonatan geľa het.

⁴ Prekal o verchengro drom, pal savo kamelas o Jonatan te predžal ko filištiniko taboris, sas duj bare skali, jekhake sas Bocec a dujtonake Sene. ⁵ E skala pro severos ačhelas sar o slupos anglo Michmas a e dujto skala ačhelas pro juhos angle Geba.

⁶ O Jonatan phendā peskre zbrojnošiske: „Av predžas o taboris ole naobrezimen Filištincengro. Ko džanel, či amenge o RAJ na pomožinela. Bo les našti zaačhavel nič, hoj amen te zachrañinel, či sam but abo frima.“

⁷ „Ker savoro avke, sar kames,“ odphendā leske o zbrojnošis. „Ča dža. Me som tuha andre savoreste.“

⁸ O Jonatan phendā: „Av, kampil pes amenge te dochudel ke ola murša a te sikavel pes lenge. ⁹ Te amenge phenena: ‚Ačhen, medik na džaha ke tumende,‘ ačhaha pre oda than a na džaha upre paš lende. ¹⁰ Ale te phenena: ‚Aven upre paš amende,‘ akor džaha, bo ada amenge sikavela, hoj o RAJ amenge len diňa andro vasta.“

¹¹ Avke pes sodujdžene sikade le Filištincenge a on lenge phende: „Dikhen, o Hebreja aven avri andral o cheva, kaj pes garude!“ ¹² Androda o Filištinci vičinenas pro Jonatan the pro zbrojnošis: „Aven upre paš amende, vareso tumenge sikavaha.“

O Jonatan phendā peskre zbrojnošiske: „Av pal ma, bo o RAJ len diňa andro vasta le Izraelitenge.“ ¹³ O Jonatan pes cirdelas le vastenca the le pindrenca upre pre skala a leskro zbrojnošis džalal pal leste. Sar o Jonatan len marelas, o Filištinci perenas tele anglal leste a pal leste leskro zbrojnošis len murdarelas. ¹⁴ Oda sas ešebno mariben le Jonatanoskro the leskre zbrojnošiskro. Medik pregele tranda (30) metri, murdarde biš (20) muršen.

O Saul zvíťazinel upral o Filištinci

¹⁵ Andro taboris, pre maľa the všadzik maškar o manuša avľa bari dar. Predarandile the o slugada the ola, so gele te občorarel o gava, a the e phuv razisalila. Kada savoro kerđa o Del.

¹⁶ Le Sauloskre murša, save stražinenas andre benjamiňiko phuv Gibe a, dikhle, sar o Filištinci denašen upre tele sar bi e godi. ¹⁷ Akor o Saul phendā olenge, ko sas leha: „Zgenen savore muršen a dikhen, ko amarendar geľa het.“ Sar ada kerde, dikhle, hoj o Jonatan the leskro zbrojnošis ode nane.

¹⁸ O Saul phendā le Achijoske: „An kade e archa le Devleskra zmluvakri.“ Bo oda časos sas e archa ko Izraeliti. ¹⁹ Medik o Saul vakerelas le rašaha, e vika andro taboris sas furt zoraleder. Vašoda phendā o Samuel le rašaske: „Muk oda avke!“

²⁰ O Saul the savore nipi, save sas leha, pes zgele jekhetane a gele ode, kaj sas o mariben. Palis dikhle, hoj o Filištinci andre bari dar ačhile sar bi e godi a maškar peste pes murdarenas avri. ²¹ O Hebreja, save sas dži akor le Filištincenca, gele lenca andro taboris a pregele pale ko Izraeliti, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. ²² Sar pes savore Izraeliti, save sas garude andro Efrajimika brehi, dodžanle, hoj o Filištinci denaše het, gele the on pro mariben. ²³ Oda džives o RAJ zachrañindā le Izraeliten a o mariben sas dži paš o Bet-Aven.

O Jonatan chal o medos

²⁴ Kajte o Izraeliti andre oda džives imar na birinenas, o Saul pre lende thođa kajsi vera: „Prekošlo ela sako, ko chala vareso dži rači sigeder, sar man pomstínava mire nepřijatělenge!“ Avke ňiko pes le chabenestar aňi na chudňa.

²⁵ Savore murša gele andro veš a ode všadzik sas o medos. ²⁶ Sar ode gele, zbačinde, hoj ode hin pherdo medos, ale niko lendar na koštolinda oda medos, bo o nipi pes daranas te prephagel le Sauloskri vera. ²⁷ Ale o Jonatan pal oda na džanelas, hoj leskro dad thođa vera pro murša. Ila e paca, so leste sas andro vast, a lakre agoreha ispidna andro medos a koštolinda les. Takoj leske švicisalile o jakha. ²⁸ Jekh le muršendar leske phenda: „Tiro dad phenda le muršenge, hoj prekošlo ela oda, ko adadžives vareso chala. Vašoda hine o murša unavimen.“

²⁹ O Jonatan phenda: „Miro dad thođa pre amare manuša baro pharipen. Dikhen, sar akana mange hin feder, soča koštolindom sikra ole medostar. ³⁰ Ča te o murša šaj chalehas adadžives olestar, so peske zaile le neprijatelendar, či na ulahas o viťazstvo upral o Filištinci meksa bareder?“

³¹ Oda džives murdarenas o Izraeliti le Filištincen le Michmasostar dži ko Ajalon a o manuša meksa buter na birinenas. ³² Andre odi bari bokh o murša chučile pro stadi, pro bakre, pro guruva the pro terne gurumna, rozčingerenas len pre phuv a chanas o mas the le rateha. ³³ Vareko le Sauloske phenda: „Dikh, o murša keren binos anglo RAJ, bo chan o mas le rateha.“

„San napačivale le RAJESKE!“ phenda o Saul. „Kotulinen ke ma takoj jekh baro bar.“ ³⁴ Palis mek phenda: „Rozdžan tumen maškar o manuša a phenen lenge, hoj sako te anel ke ma peskra gurumna abo peskre bakres. Pre kada bar len murdarena a chana, hoj te na keren binos anglo RAJ oleha, hoj chan o mas le rateha.“

Odi rat savore manuša ande peskre gurumnen a ode len murdarde. ³⁵ Palis o Saul ačhađa le RAJESKE oltaris. Sas oda ešebno oltaris, savo leske kerđa.

³⁶ O Saul phenda le muršenge: „Aven džas rači pro Filištinci a na mukaha nikas lendar te dživel dži tosara.“

On leske odphende: „Ker avke, sar nekfeder džanes.“

Ale o rašaj Achijah phenda: „Aven džas ešeb te phučel le Devlestar.“

³⁷ Avke o Saul phučelas le Devlestar: „Šaj džav pro Filištinci? Deha len andro vasta le Izraeloske?“ Ale o Del leske oda džives na odphenda.

³⁸ Akor o Saul vičinda le vodcen the peskre muršen a phenda lenge: „Savo binos sas adadžives kerdo, hoj amenge o Del na odphenel? ³⁹ Avke sar dživel o RAJ, o zachrancas le Izraeloskro, kajte oda hin miro čhavo o Jonatan, mušinel te merel.“ Ale niko leske pre ada na phenda nič.

⁴⁰ O Saul phenda cale Izraeloske: „Ačhaven tumen pre jekh sera a me the miro čhavo o Jonatan ačhaha pre dujto sera.“

„Ker avke, sar nekfeder džanes,“ odphende o manuša le Sauloske.

⁴¹ Akor pes o Saul modlinelas ko RAJ: „Ó, Devla le Izraeloskro, soske adadžives na odphendaš tire služobnikoske? Te hin o binos andre mande abo andre miro čhavo Jonatan, de amenge oda te džanel pro Urim, ale te kerde binos o murša le Izraeloskre, de amenge te džanel pro Tumim.“ O losos sikada pro Jonatan the pro Saul, hoj on kerde binos a na o manuša. ⁴² O Saul phenda: „Čhiven o losos maškar mande the miro čhavo Jonatan.“ A o losos sikada pro Jonatan.

⁴³ Akor phučla o Saul le Jonatanostar: „Phen mange, so kerďal?“

Pre oda leske o Jonatan odphenda: „Ča la pacakre agoreha, so chudavas andro vast, koštolindom sikra medos. Som pripravimen te merel.“

⁴⁴ „O Del man zorales mi marel, te tu vaš oda na mereha!“ phenda o Saul.

⁴⁵ Ale o manuša phučle le Saulostar: „Či mušinel te merel o Jonatan, savo anda baro viťazstvo andro Izrael? Kada pes te na ačhel! Avke sar dživel o RAJ, na perela aňi bal pal leskro šero pre phuv! Še kada, so adadžives kerđa, kerđa le Devleha!“ O manuša kaleha zachraňinde le Jonatan, hoj na mušinda te merel.

⁴⁶ Palis o Saul preachiła te džal pal o Filištinci a on gele pale andre peskri phuv.

O vitazstva le Sauloskre

⁴⁷ Sar o Saul preiła o krališagos upral o Izrael, džalas pro mariben pre savore peskre nepřijateľa: pro Moabčana, pro Amončana, pro Edomčana, pro Filištinci a the pro krala andral e Caba. Všadzik, kaj o Saul džalas, zvitazinelas. ⁴⁸ Marelas pes igen zorales. Zvitazinda upral o Amaleka a zachraňinda le Izrael lengre nepřijateľendar.

E famelija le Sauloskri

⁴⁹ Le Sauloskre čhave sas o Jonatan, o Jišvi the o Malki-Šua. Leskri phureder čhaj pes vičinelas Merab a e terneder Mikal. ⁵⁰ Le Sauloskri romňi sas e Achinoama, e čhaj le Achimaacoskri. O veliteľis le slugadengro sas o Abner, o čhavo le Neroskro, le Sauloskre bačiskro. ⁵¹ Le Sauloskro dad o Kiš the le Abneroskro dad o Ner sas čhave le Abijeloskre.

⁵² Medik dživelas o Saul, sas igen zorale maribena le Filištincenca. Sar o Saul dikhelas varesave zorale muršes, savo pes na daralas, prilelas les paš peskre slugada.

15

O mariben le Amalekenca

¹ Andre jekh džives phenda o Samuel le Sauloske: „Me somas oda, kas o RAJ bičhada, hoj tut te pomazinav kraliske upral leskre manuša upral o Izrael. Avke akana šun, so tuke phenel o RAJ: ² „Marava le Amaleken vaš oda, so kerde le Izraelitencia, hoj gele pre lende pro mariben, sar džanas avri andral o Egipt. ³ Vašoda akana dža pro Amaleka a zničin len savoreha, so len hin. Ma muk ňikas ode te dživel, ale murdar savoren: le muršen le džuvlijen, le čhavoren the olen, so pijen o kolin, the le gurumňen, le bakren, le řaven the le somaren!“

⁴ Avke o Saul zvičinda peskre muršen andro Telaim a zğenda len. Sas jekhetane 200 000 slugada andral o Izrael the 10 000 murša andral e judsko phuv. ⁵ O Saul džalas peskre muršenca ko foros le Amalekengro. Garude pes andre dolina a užarenas. ⁶ Le Kenitenge phenda: „Aven avri a oddelinen tumen le Amalekendar, hoj tumen te na murdarav jekhetane lenca. Bo tumen presikađan o lačhipen savore Izraelitenge, sar džanas avri andral o Egipt.“ Avke o Keniti lendar odgele.

⁷ O Saul geľa pro mariben pro Amaleka a marelas pes lenca le Chavilostar dži paš o Šur, so hin pro vichodos le Egiptostar. ⁸ Murdarda savore Amaleken, ale lengre kralis le Agag mukľa te dživel. ⁹ O Saul the leskre murša na murdarde le Agag aňi le nekfeder džviren le bakrendar, gurumňendar the kozendar. Na kamenas len te zničinel, ča olen, save sas nalače the nasvale.

¹⁰ O RAJ phenda le Samueloske: ¹¹ „Bajinav, hoj ačhadom le Saul kraliske, bo pes mandar visarda a na šunda mire prikazaňja.“ O Samuel igen cholisalila a cali rat zorales vičinelas ko RAJ.

¹² Palis sig tosara uštıla a geľa pal o Saul, ale došunda pes, hoj o Saul geľa andro Karmel, hoj peske ode te ačhavel bar pro leperiben, a palis pes visarda a geľa tele andro Gilgal.

¹³ Sar o Samuel avľa paš o Saul, ov les pozdravinda: „O RAJ tut mi požehňinel! Kerđom oda, so mange o RAJ phenda.“

¹⁴ „A so ola bakre the gurumňa, saven šunav avke te murčinel?“ phučľa lestar o Samuel.

¹⁵ O Saul odphenda: „O slugada len ande khatar o Amaleka a na murdarde len, ale mukle oda nekfeder le bakrendar the le gurumňendar, hoj oda te obetinen le RAJESKE, tire Devleske. Ale savoro aver murdarda avri.“

16 „Čhit!“ phendā leske o Samuel. „Šun, so mange adi rat o RAJ phendā.“ „Vaker,“ odphendā o Saul.

17 „Kajte andre tire jakha salas cikno,“ phendā leske o Samuel, „salas ačhado sar nekbareder maškar o Izraeliti a o Raj tut pomazindā kraliske upral o Izrael. 18 Palis tut o RAJ bičhada a phendā: ‚Dža ko binošna Amaleka a mar tut lenca, medik savoren na murdareha avri.‘ 19 Soske na šundal le RAJES, ale chučilal pre korist a kerdal oda, so nane le RAJESKE pre dzeka?“

20 No o Saul leske odphendā: „Ale me le RAJES šundom! Geļom ode, kaj man bičhada, andom le kralis Agag a murdarom savore Amaleken. 21 No mire murša ola nekfeder džviri na murdarde, ale ile len andro Gilgal, hoj len te obetinen le RAJESKE, tire Devleske.“

22 Ale o Samuel phendā:

„Či le RAJESKE hin buter pre dzeka o labarde abo aver obeti sar oda, hoj les te šunas?

Te šunel le Devles hin feder sar leske te obetinel; a te del les pačiv hin feder sar te anel o žiros le bakrengro.

23 Bo e vzbura hin ajso binos sar o vražišagos a te kerel pal peskro hin ajso binos sar te lašarel le modlen. Tu tutar odčhidā o lav le RAJESKRO,

vašoda the ov tut odčhidā, hoj imar te na aves kralis.“

24 O Saul phendā le Samueloske: „He, kerdom binos. Na dolikerdom o prikazaņje le RAJESKRO aņi tiro. Kerdom oda, so kamenas mire murša, bo daravas lendar.

25 Mangav tut, odmuk mange miro binos a av manca pale, kamav te lašarel le RAJES.“

26 „Na džava tuha pale,“ odphendā leske o Samuel, „bo na šundal o prikazaņje le RAJESKRO. O RAJ tutar odlila o krališagos upral o Izrael.“

27 Sar pes o Samuel visarda, hoj te džal het, o Saul leske zachudņa o agor le plaštoskro a odčhindila leske. 28 O Samuel phendā le Sauloske: „Kavke tutar adadžives o RAJ odčhindā o krališagos upral o Izrael a diņa les varekaske, ko hin feder sar tu. 29 Ov, savo hin e Slava le Izraeloskri, ačhel pre peskro lav a na čerinel oda, so phendā. Ov nane sar manuš, savo lel pale peskro lav.“

30 „Kerdom binos,“ phendā o Saul. „Ale mangav tut! Presikav mange e pačiv anglo phuredera the anglo Izraeliti. Av manca pale, hoj te džav te lašarel le RAJES, tire Devles.“ 31 Avke o Samuel geļa pale le Sauloha a o Saul lašarelas le RAJES.

32 Palis o Samuel phendā: „Anen mange le Amalekengre kralis le Agag.“

O Agag ke leste avelas bi e dar, bo peske gondolinelas: „O meriben man imar obgeļa.“

33 Ale o Samuel phendā: „Sar tu tira šablaha lehas le džuvlendar lengre čhaven, avke the tiri daj elā bi o čhave maškar o džuvlija!“

Avke o Samuel rozčingerda le Agag anglo RAJ andro Gilgal.

34 Palis o Samuel geļa andre Rama a o Saul geļa khere andre Gibeā. 35 O Samuel imar na dikhļa le Saul dži andre peskro meriben a sas leske pharo pal leste. O RAJ igen bajinelas, hoj ačhada le Saul kraliske upral o Izrael.

16

O David pomazimen kraliske

1 O RAJ phendā le Samueloske: „Mek dži kana aveha smutno pal o Saul? Me lestar ilom o krališagos upral o Izrael. Akana tuke pherdžar o rohos le olejoha a dža ko Izaj, savo bešel andro Betlehem, bo jekhe leskre čhavendar mange kidņom avri kraliske.“

² O Samuel phučla: „Sar ode šaj džav? Te pes pal oda došunela o Saul, murdarela man.“

O RAJ leske phenda: „Le tuha terňa gurumňa a pheneha: ‚Avlom te obetinel le Rajeske.‘ ³ Vičineha the le Izaj paš e obeta. Me tuke dava te džanel, so te keres. Pomazineha mange kraliske oles, kas tuke phenava.“

⁴ O Samuel kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ. Sar avla andro Betlehem, o phuredera ole foroskre predarandile a gele lestar te phučel: „Aves andro smirom?“

⁵ „He, andro smirom,“ odphenda o Samuel. „Avlom te obetinel le RAJESKE. Akana tumen obžužaren a aven manca paš e smiromskri obeta.“ Palis obžužarda le Izaj the leskre čhaven a vičinda len paš e smiromskri obeta.

⁶ Sar ode avle a o Samuel dikhla le Eliab, phenda peske: „Kada, so kade ačhel, hin oda pomazimen le RAJESKRO.“

⁷ Ale o RAJ leske phenda: „Ma dikh pre oda, sar dičhol avral a savo hino učo, bo me mange kales na kidňom avri. Me na dikhav avke sar o manuš, bo o manuš dikhel ča oda, so hin anglo jakha, ale me dikhav andro jilo.“

⁸ Palis o Izaj vičinda le Abinadab a anda les ko Samuel, ale o Samuel phenda: „Aňi les peske o RAJ na kidňa avri.“ ⁹ O Izaj anda angle leste le Šamah, ale ov phenda: „Aňi les peske o RAJ na kidňa avri.“ ¹⁰ Avke o Izaj anda angle leste peskre efa čhaven, ale ov phenda: „Aňi jekhes lendar peske o RAJ na kidňa avri.“ ¹¹ Palis lestar o Samuel phučla: „Imar tut nane buter čhave?“

„Hin man mek jekh čhavo,“ odphenda o Izaj. „Hino le bakrenca pre maľa.“

„Bičhav vaš leske,“ phenda leske o Samuel. „Mi avel kade, bo na bešaha pašal o skamind, medik ov na avela.“

¹² Avke bičhada vaš leske a anda les. Ov sas lolečhamengro, sas les šukar jakha the šukar postava. Akor o RAJ phenda: „Ušti a pomazin les kraliske, bo oda hin ov.“

¹³ Avke o Samuel ila o rohos le olejoha a pomazinda les anglal savore leskre phrala a o Duchos le RAJESKRO avla pro David a ačila pre leste ole dživesestar. Palis o Samuel uštila a odgela andre Rama.

O David služinel le Sauloske

¹⁴ O Duchos le RAJESKRO odgela le Saulostar a chudňa les te trapinel o nalačo duchos bičhado le RAJESTAR.

¹⁵ Akor leske phende o služobňika: „Dičhol, hoj tut trapinel o nalačo duchos bičhado le Devlestar. ¹⁶ No akana phen tire služobňikenge, hoj te arakhen varekas, ko džanel te bašavel pre citara. Sar pre tu avela o nalačo duchos le Devlestar, ov tuke bašavela a ela tuke feder.“

¹⁷ O Saul phenda le služobňikenge: „Arakhen mange manušes, savo džanel šukares te bašavel, a anen les ke mande.“

¹⁸ Akor jekh lendar phenda: „Dikhľom le Izajoskre čhas, savo džanel te bašavel. Hino odvažno andro mariben, šukar, džanel te vakerel a o RAJ hino leha.“

¹⁹ Avke o Saul bičhada ko Izaj le sluhen, hoj leske te phenen: „Bičhav ke mande tire čhas le David, savo hino paš o bakre.“ ²⁰ O Izaj ila le somaris, thođa pre leste jekh gono mol, o maro the kozica a bičhada ko Saul peskre čhaha le Davidoha.

²¹ Avke o David avla ko Saul a chudňa leske te služinel. O Saul peske les zakamľa a ačhada les peskre zbrojnošiske. ²² O Saul palis diňa te phenel le Izajoske: „Mi ačhel o David ke mande, bo mange hino pre dzeka.“

²³ Kana ča avelas o nalačo duchos le Devlestar pro Saul, lelas o David e harfa. Sar bašavelas, le Sauloske sas feder, bo o nalačo duchos lestar oddžalas.

¹ O Filištinci pes zgele pro mariben paš o Socho andre Judsko. Kerde peske taboris andro Efes-Damim maškar o Socho the Azeka. ² The o Saul pes zgeła le Izraelitencia, kerde peske taboris andre dolina Ela a rozačhade pes pro mariben pro Filištinci. ³ O Filištinci pes rozačhade pre jekh brehos a o Izraeliti pre dujto; maškar lende sas dolina.

⁴ Jekh murš, o Golijaš andral o foros Gat, avła avri andral o filištiniško taboris. Ov sas vaj trin metri učo, ⁵ pro šero les sas bronzuňi prilba a sas pre leste urdo šupinato pancjeris le bronzostar, so važinelas penda the efa (57) kili. ⁶ Pro pindre les sas bronzune chraňiča a pro vali e bronzuňi kopija. ⁷ O kašt leskra kopijakro sas ajso thulo sar o kašt le strojokro, pre savo pes keren o pochtana, a o trastuno špicos pre leskri kopija sas pharo vaj efa kili. Angle leste džalās o sluhās leskre štitoha.

⁸ O Golijaš pes ačhada a viskinelas pro izraelika slugada: „Soske avlan a rozačhadan tumen pro mariben? Me som Filištincos a tumen san le Sauloskre sluhi. Kiden tumenge avri muršes a mi avel tele, hoj pes manca te marel. ⁹ Te andro mariben zviťazinela a murdarela man, avaha tumare sluhi. Ale te me zviťazinava a murdarava les, tumen avena amare otroka a služinena amenge!“ ¹⁰ A mek phenda: „Adadžives andom pre ladž e armada le Izraeloskri. Bičhaven mange varekas pro mariben!“ ¹¹ Sar o Saul the savore Izraeliti šunde, so phenda o Golijaš, predarandile a izdranas daratar.

¹² O David sas o čhavo le Efraňanoskro le Izajoskro andral o judsko Betlehem, saves sas ochto čhave. Andre oda časos, sar o Saul kralinelas, sas o Izaj imar phuro a našti džalās le muršenca andro mariben. ¹³ Ale leskre trin nekphureder čhave gele le Sauloha. Ešebno pes vičinelas Eliab, dujto Abinadab a trito Šamah. ¹⁴ O David sas nekterneder čhavo. Avke ola trin nekphureder gele le Sauloha, ¹⁵ ale o David phirelas ko Saul a avelas pale khere, hoj te pašinel le dadeskre bakren andro Betlehem.

¹⁶ O Golijaš pes ačhavelas anglo Izraeliti a lašarelas pes upral lende sako tosara the rači. Kavke kerelas saranda (40) džives.

¹⁷ Jekhvar o Izaj phenda peskre čhaske le Davidoske: „Le tuha deš kili peko zrnos the kala deš mare a lidža oda tire phralenge andro taboris. ¹⁸ Kala deš cirala lidža le veliteliske upral o ezeros (1 000) slugada. Dža, dikh, sar hin tire phralenge, a pheneha mange oda. ¹⁹ Bo gele le Sauloha the savore Izraelitencia pro mariben pro Filištinci andre dolina Ela.“

²⁰ O David sig tosara uštila a le bakren diňa jekhe pastjeriske. Palis pes pripravinda a geła, avke sar leske phenda o Izaj, leskro dad. Andro taboris avła ipen akor, sar pes o Izraeliti rozačhade pro mariben a sar viskinenas zorales. ²¹ O Izraeliti the o Filištinci pes rozačhade pro mariben jekh pre aver. ²² O David diňa o chaben le stražňikoske upral o veci a denašelas ko Izraeliti. Sar ode avła, phučelas le phralendar, sar lenge džal. ²³ Medik lenca vakerełas, avła avri le Filištincendar o Golijaš, lengro angluno slugadis andral o Gat, a pale pre lende viskinelas avke sar angłoda. O David oda šunda. ²⁴ Sar savore Izraeliti dikhle ole muršes, chudle lestar te denašel, bo igen daranas.

²⁵ Varesavo Izraelitas phenda: „Dikhlan ole muršes, savo avła avri? Kerel oda vašoda, hoj te anel pre ladž le Izraeliten. O kralis dela baro daros oles, ko les murdarela. Dela leske peskra čha romňake a leskri famelija na mušinelā imar te počinel o daňe.“

²⁶ O David phučla le muršendar, save paš leste ačhenas: „So chudela oda, ko murdarela ole Filištincos a odlela e ladž pal o Izrael? So peske gondolinel kada naobrezimen Filištincos pal peste, hoj šaj asal avri le džide Devleskre slugaden?“

²⁷ A o manuša leske phende mek jekhvar, so chudela oda, ko murdarela le Golijaš.

²⁸ Sar šunda le Davidoskro nekphureder phral o Eliab oda, so vakerel o David le muršenca, cholisalila pre leste a phenda: „Soske kade avlal? Paš kaste muklal oda cikno stadocis pre pušta? Me prindžarav tiro baripen the tiro nalačo jilo! Avlal kade ča vašoda, hoj te dikhes o mariben!“

²⁹ „So kerdom?“ phučla lestar o David. „Se me ča phučlom.“ ³⁰ Palis pes visarda ke aver murš a the lestar oda phučla. A o manuša leske odphenenas avke sar angloda. ³¹ O murša šunde, so o David vakerelas, a gele oda te phenel le Sauloske. Avke o Saul bičhađa pal leste.

³² O David phenda le Sauloske: „Rajeja miro, te na daral pes ņiko kale Filištincostar. Tiro služobnikos džala a marel pes leha.“

³³ „Na,“ odphenda o Saul, „našti tut leha mares, se tu sal mek ternoro a ov pes marel imar ciknovarbastar.“

³⁴ Ale o David phenda le Sauloske: „Tiro služobnikos pes starinelas pal o bakrore peskre dadeskre. Te varekana avelas o levos abo medvedzis a lidžalas avri andral o stados le bakrores, ³⁵ me džavas pal leste, maravas les a cirdavas leske avri le bakrores andral o piskos. Sar pes visarelas pale pre ma, chudavas les la meňatar a maravas les dži akor, medik les na murdaravas. ³⁶ Tiro služobnikos murdarda imar levos the medvedzis a kada naobrezimen Filištincos doperela tiš avke, bo asalas avri le džide Devleskre slugađen.“ ³⁷ O David mek phenda: „O RAJ, savo man cirdña avri andral o pazura le levoskre the medvedziskre, man cirdela avri the andral o vasta kale Filištincoskre.“

„No mištes,“ phenda o Saul le Davidoske. „Dža a o RAJ ela tuha!“

³⁸ O Saul urđa upre le David andre peskre maribnaskre gada. Pro šero leske thođa e bronzuňi prilba a urđa leske o pancjeris. ³⁹ O David peske priphandla e šabla pašal o gada a kamelas andre oda te phirel, ale phares leske oda sas. Vašoda phenda le Sauloske: „Na birinav andre oda te phirel, bo na som pre oda sikado.“ A čida pal peste oda tele. ⁴⁰ Ila peske e paca, kidña peske avri pandž hladka barora andral e jarka a thođa peske len andre peskri pastjeriko kapsica. A le prakoha*, so les sas andro vast, džalas ke oda Filištincos.

⁴¹ O Golijaš the leskro slugas, savo leske lidžalas o štitos, džanas ko David. ⁴² Sar dikhla pro David, asalas les avri, bo sas mek ternoro, lolečhamengro čavo, savo dičholas mištes avri. ⁴³ O Golijaš phenda le Davidoske: „So me som rikono, hoj aves pre ma le pacenca?“ A chudña les te košel peskre devlenca. ⁴⁴ Palis leske mek phenda: „Av kade paš ma, hoj te dav tiro felos te chal le čirikleng the le dzive džvirenge.“

⁴⁵ O David leske odphenda: „Tu aves pre ma la šablaha, kopijaha the le oštepoha, ale me pre tu džav andro nav le Nekzoraledere RAJESKRO, andro nav le Devleskro le Izraeloskre slugađengro, savestar asahas. ⁴⁶ Adadžives tut dela o RAJ andre mire vasta, murdarava tut a odčhina va tuke o šero. Dava te chal le čirikleng the le dzive džvirenge o fela le filištiňike slugađengre. Avke cali phuv sprindžarela, hoj le Izraeliten hin Del. ⁴⁷ Savore, save hine kade zgele, pes dodžanena, hoj le RAJESKE na kempel ko viťazstvo šabla aňi kopija, bo kada mariben hin le RAJESKRO, savo tumen dela andre amare vasta.“

⁴⁸ Sar pes dochudña o Golijaš pašes ko David, o David takoj denašla pre leste pro mariben. ⁴⁹ Akor o David thođa andre peskri kapsica o vast, ila odarik jekh bar a le prakoha mukla andre leste. O bar leske pregela dži andro čekat a ov pela le mujeha pre phuv.

⁵⁰ Kavke o David le prakoha the le bareha thođa tele a murdarda le Golijaš bijal e šabla.

* **17:40** 17,40 E šňura la cipatar, prekal savi pes čhivelas o bara.

⁵¹ Palis o David denašla ko Golijaš a ačiila upral leste. Cirdña leske avri e šabla andral o sirimos, murdarda les a odčhinda leske o šero.

Sar o Filištinci dikhle, hoj lengro nekzoraleder murš muľa, chudle te denašel het. ⁵² O Izraeliti the o Judejci jekhetane denašenas bara vikaha pal o Filištinci dži paš o Gat the dži paš o brani paš o Ekron. O Filištinci, saven murdarde, pašlonas pro drom, sar pes džal andro Šaarajim dži paš o Gat the paš o Ekron. ⁵³ Sar o Izraeliti preachile te denašel pal o Filištinci, gele andre lengro taboris a ile peske odarik savoro, so mukle.

⁵⁴ O David iľa le Golijašiskro šero a ligenda les andro Jeruzalem. Leskri vizbroj peske thoda andro stanos.

⁵⁵ Sar o Saul dikhľa le David te džal avri pro mariben pro Golijaš, phučľa le Abnerostar, savo sas o velitelis upral o slugada: „Abner, ko hin o dad kale terne čhaskro?“

O Abner leske odphenda: „Avke sar džives, kralina, me čačes na džanav.“

⁵⁶ O Saul phenda: „Dodžan tut, ko hin leskro dad.“

⁵⁷ Sar o David avelas pale pal oda, sar murdarda le Golijaš, iľa les o Abner anglo Saul le Golijašiskre šereha, savo o David likerelas andro vast. ⁵⁸ O Saul lestar phučľa: „Terno muršeja, kaskro sal?“

„Me som o čhavo tire služobnikoskro le Izajoskro andral o Betlehem,“ odphenda o David.

18

O Jonatan peske zakamel le David

¹ Paloda, sar o David dovakerđa le Sauloha, o Jonatan ačiila sar jekh duša le Davidoha a kamelas le David sar pes korkores. ² Andre oda džives o Saul iľa le David ke peste a na domukľa leske, hoj te džal pale ko dad. ³ O Jonatan phandľa le Davidoha zmluva, bo kamelas les sar pes korkores. ⁴ Palis leske o Jonatan diňa pal peste o plaštos, peskre maribnaskre gada, e šabla, o lukos the o sirimos.

⁵ Le Davidoske avelas savoro avri všadzik, kaj les o Saul bičhavelas pro mariben. Vašoda les o Saul ačhada upral peskre slugada. Sas oda pre dzeka savore manušenge the le Sauloskre služobnikenge.

O Saul kamel te murdarel le David

⁶ Sar o David murdarda le Golijaš a avelas pale, avle avri o džuvlija andral savore izraelika fori bare gilavipnaha a khelenas anglo kralis Saul le bubnenca the le bašavibnaha pre citara the pre harfa. ⁷ O džuvlija paš o kheliben gilavenas: „O Saul murdarda ezeren, ale o David deš ezeren!“

⁸ Kada le Saul igen choľarda, bo oda gilavipen leske na sas pre dzeka. Phenda peske: „Pal o David phenen, hoj murdarda deš ezeren (10 000) a pal ma, hoj ča ezeren (1 000). Imar ča o krališagos leske chibalinel!“ ⁹ Ole dživesestar o Saul pro David dikhelas bange jakhenca.

¹⁰ Pre aver džives avľa pro Saul o nalačo duchos le Devlestar avke, hoj ačiila igen choľamen andro kher. O David bašavelas pre citara avke sar furt a o Saul likerelas andro vast e kopija. ¹¹ O Saul peske phenda: „La kopijaha premarava le David dži ke fala.“ Čhida la kopijaha, ale o David odčučila pre sera. Oda pes ačiila duvar.

¹² O Saul chudña te daral le Davidostar, bo o RAJ sas le Davidoha, ale le Saulostar odgeľa. ¹³ Vašoda o Saul le David bičhada het pestar. Ačhada les sar velitelis upral o ezeros (1 000) slugada, saven o David lidžalas andro maribena. ¹⁴ Le Davidoske avelas avri savoro, so kerelas, bo o RAJ sas leha. ¹⁵ Sar o Saul dikhľa, sar leske savoro

avel avri, daralas lestar meksa buter. ¹⁶ Savore Izraeliti the Judejci peske zakamle le David, bo sas lengro vodcas, savo len lidžalas andro maribena.

O David ačhel le Sauloskre džamutreske

¹⁷ O Saul phenda le Davidoske: „Dikh, kade hiñi miri nekphureder čhaj e Merab. Dava tuke la romņake, ča služin mange bi e dar a lidža le RAJESKRE maribena.“ Bo o Saul peske phenda: „Te na merel mire vastestar, ale le filištiņike vastestar.“

¹⁸ Ale o David leske odphenda: „Ko som me a ko hin mire dadeskri famelija abo fajta andro Izrael, hoj te avav le kraliskro džamutro?“ ¹⁹ Ale sar avla oda časos, hoj o Saul te del peskra čha la Merab le Davidoske romņake, diña la le Adrijeloske andral e Mechola.

²⁰ Ale leskri dujto čhaj e Mikal pes zakamla andro David. Sar oda le Sauloske phende, sas leske oda pre dzeka. ²¹ O Saul peske phenda: „Dava leske la, mi el leske sar pasca, hoj les o Filištinci te murdaren.“ Avke o Saul phenda pale le Davidoske: „Mek adadžives šaj aves miro džamutro.“ ²² Palis o Saul phenda peskre služobņikenge, hoj leske te phenen: „O kralis peske tut čačes zakamla a savore leskre služobņikenge sal pre dzeka. Vašoda ačh tut leskro džamutro.“

²³ Sar vakerenas le Sauloskre služobņika le Davidoske kala lava, ov phenda: „Gondolinen tumenge, hoj man ča avke šaj ačhav le kraliskre džamutreske? Se me som čoro manuša a na som nič.“

²⁴ Palis oda o služobņika phende avri le Sauloske. ²⁵ Androda o Saul phenda: „Džan ko David a phenen leske: ‚O kralis na kamel nisave dari, ale kamel šel (100) anglune cipi le Filištincengre muršikane kotorendar, hoj pes aleha te pomstinel peskre nepřijatelenge.‘ “ O Saul kamla, hoj o David te merel le filištiņike vastendar.

²⁶ O služobņika oda gele te phenel le Davidoske. Sar ada šunda, sas leske oda pre dzeka te avel le kraliskro džamutro. Mek sigeder, sar oda časos pregeľa, ²⁷ o David pes mukla pro drom peskre muršenca a murdarda duj šel (200) Filištincen. Anda le kraliske oda, so lestar kamelas, hoj te ačhel leskro džamutro. Palis o Saul diña peskra čha la Mikal le Davidoske romņake.

²⁸ Sar o Saul dikhla a sprindžarda, hoj o RAJ hino le Davidoha a leskri čhaj e Mikal les kamel, ²⁹ meksa buter daralas le Davidostar a ačhila leskro nepřijatelis pro furt.

³⁰ O filištiņika velitelä dureder avenas pro maribena pro Izrael, ale sar pre lende avenas, o David furt zvíťazinelas buter sar okla služobņika le Sauloskre. Aleha peske kerđa o David baro nav.

19

O Saul kamel te murdarel le David

¹ O Saul phenda peskre čhaske le Jonatanoske the savore služobņikenge, hoj kamel te murdarel le David. Ale o Jonatan peske le David igen zakamla, ² vašoda diña leske te džanel: „Miro dad tut kamel te murdarel, de tuke tajsä tosara pozoris. Garuv tut. ³ Me džava pre maľa mire dadeha ode, kaj aveha garudo. Vakerava leha pal tu, a te man vareso dodžanava, phenava tuke.“

⁴ O Jonatan zaačhelas le David angle peskro dad Saul a phenelas leske: „Te na kerel o kralis binos pre peskro služobņikos pro David. Se ov tut na kerđa nič nalačo, ale oda, so kerelas, sas prekal tu igen lačo. ⁵ Kajte džanelas, hoj les oda šaj mol o dživipen, murdarda le Filištincos a avke o RAJ pomožinda cale Izraeloske andro baro víťazstvo. Se korkoro oda dikhlal a radisaľohas. Te ov tut na kerđa nič nalačo, soske akana kames te kerel binos oleha, hoj les murdareha? Nane tut vaš soske les te murdarel.“

⁶ O Saul šunda le Jonatan a iľa vera: „Avke sar dživel o RAJ, o David na ela murdardo.“ ⁷ Avke o Jonatan vičinda le David a phenda leske savore lava, so vakerelas le Sauloha. Palis les anda anglo Saul a o David leske služinelas avke sar angloda.

⁸ Sar sas pale o mariben, o David geľa andro mariben pro Filištinci a domarda savoren avke, hoj denašenas anglal leste.

⁹ Sar sas o Saul andre peskro kher a andro vast les sas kopija, avľa pre leste pale o nalačo duchos le RAJESTAR. O David bašavelas pre citara. ¹⁰ O Saul les kamľa te pridemel la kopijaha ke fala. Ale ov odčučila pre sera a e kopija pregela pašal leste andre fala. Odi rat o David denašla a zachraňinda pes.

O David denašel le Sauloske

¹¹ Palis o Saul bičhađa peskre muršen andro kher ko David, hoj les te stražinen a tosara les te murdaren. E Mikal, le Davidoskri romňi, leske phenda: „Te na denašeha mek adi rat, tajsa aveha murdardo.“ ¹² Avke e Mikal mukľa tele le David prekal e oblaka a ov denašla a zachraňinda pes. ¹³ E Mikal palis iľa le kherutne devlores, thoda les te pašol pro hadžos, pro šero leske thoda o bala la kozatar a učarda andre la lepedaha.

¹⁴ Sar o Saul bičhađa peskre muršen, hoj te zalen le David, oj phenda: „O David hino nasvalo.“

¹⁵ Ale o Saul pale bičhađa le muršen, hoj te džan te dikhel le David, a phenda lenge: „Anen mange les the le hadžoha, hoj les te murdarav.“ ¹⁶ Sar o murša avle pale, dikhle pro hadžos ča le kherutne devlores a pre leskro šero o bala la kozatar.

¹⁷ Akor o Saul phenda la Mikalake: „Soske man klamindaľ a mukľal, hoj miro ňeprijateljis te denašel?“

E Mikal leske odphenda: „O David mange phenda: ‚Muk man te džal het, bo te man na mukeha, murdarava tut.‘ “

O David džal ko Samuel

¹⁸ Avke o David denašla a zachraňinda pes. Geľa ko Samuel andre Rama a phenda leske savoro, so leske kerđa o Saul. Palis o David the o Samuel gele te bešel andro Najot. ¹⁹ Sar pes o Saul došunda pal oda, hoj o David hino andro Najot andre Rama, ²⁰ bičhađa le muršen, hoj le David te chuden. Ale sar ode dikhle le Samuel le prorokenca, save prorokinenas, avľa the pre lende o Duchos le Devleskro a the on prorokinenas. ²¹ Sar oda phende le Sauloske, bičhađa avre muršen. No the on chudle te prorokinel. Avke pes ačhiľa the pro tritovar. ²² Palis the korkoro o Saul geľa andre Rama. Sar doavľa paš e bari chaňig, savi hiňi paš o foros Sechu, phučelas, kaj hine o Samuel the o David. Vareko leske phenda: „Hine andro Najot andre Rama.“

²³ Avke geľa andro Najot andre Rama. Ale the pre leste avľa o Duchos le Devleskro, chudňa te prorokinel a džalas dureder, medik na dogeľa dži andro Najot andre Rama.

²⁴ Čiđa peske tele o gada a the ov prorokinelas anglo Samuel. Calo džives the cali rat pašololas bi o gada. Vašoda pes vakerel: „So, the o Saul hino maškar o proroka?“

20

O Jonatan pomožinel le Davidoske

¹ Palis o David denašla andral o Najot andral e Rama. Avľa ko Jonatan a phenda leske: „So kerđom? Savo nalačhipen abo binos? So kerđom tire dadeske, hoj man kamel te murdarel?“

² O Jonatan leske odphenda: „Oda pes šoha na ačhela! Tu na mereha! Miro dad mange phenel savoro, so kerel. Či hin oda baro vaj cikno, na garuvel oda anglal ma. Soske mange ipen kada garuđahas andre? Oda pes na ačhela!“

³ Ale o David ila vera a phenda: „Tiro dad mištes džanel, hoj arakhlom milost andre tire jakha. Vašoda peske phenel, hoj tu olestar na mušines te džanel, hoj tut te na trapines. Ale avke sar dživel o RAJ a sar tu džives, me som pašes paš o meriben.“

⁴ O Jonatan phenda le Davidoske: „Phen mange, so prekal tu šaj kerav, a me oda kerava.“

⁵ O David odphenda le Jonatanoske: „Tajsa ela inepos le Neve čhoneskro a mandar pes užarel, hoj bešava le kraliha pašal o skamind avke sar furt. Domuk mange te džal het a te garuvel pes pre mała až dži rači paltajsaskro. ⁶ Te man tiro dad rodela, phen leske: ‚O David man pomangla, či šaj džal sigo khere andro Betlehem, bo pes ode kerela e beršeskri chabeneskri obeta vaš cali famelija.‘ ⁷ Te phenela: ‚Mištes,‘ tire služobňikoske pes nič na ačhela. Ale te igen cholisalola, akor šaj džanes, hoj mange kamel te ubližinel. ⁸ Mangav tut, presikav mange e pačiv angle vera, so manca phandlal anglo RAJ. Ale te kerđom vareso nalačo, murdar man tu korkoro. Soske man te des tire dadeske?“

⁹ „Kada pes na ačhela!“ odphenda leske o Jonatan. „Te man dodžanava, hoj tuke miro dad kamel te ubližinel, či tuke oda na phenava avri?“

¹⁰ O David phučla le Jonatanostar: „Ko mange dela te džanel, či tuke tiro dad odphenela cholaha?“

¹¹ O Jonatan leske phenda: „Av džas pre mała.“ Avke gele sodujđzene pre mała.

¹² Palis o Jonatan mek phenda le Davidoske: „O RAJ, o Del le Izraeloskro, mange hino švedkos, hoj paltajsaskro andre kajso časos, man dophučava mire dadestar, a te les na ela nič pre tute, dava tuke oda te džanel. ¹³ Ale te tuke miro dad kamel te ubližinel, akor man o RAJ zorales mi marel, te tuke oda na phenava avri a bičhavava tut het andro smirom. Mi el tuha o RAJ, avke sar sas mire dadeha. ¹⁴ Ale medik dživav, presikav mange e pačiv le RAJESKRI, hoj te na merav. ¹⁵ Ma preačh te presikavel e pačiv mira famelijake aňi akor, sar o RAJ pal e phuv zničinel savore tire ňeprijateľen.“

¹⁶ Akor o Jonatan phandla zmluva le Davidoskra famelijaha a phenda: „O RAJ mi mangel avri o rat andral le Davidoskre ňeprijateľengre vasta.“ ¹⁷ O Jonatan pale ila vera le Davidoske, hoj les kamel, bo kamelas les avke sar pes korkores.

¹⁸ O Jonatan leske phenda: „Tajsa hin o inepos le Neve čhoneskro, a te na aveha pre tiro than, dikhena, hoj ode na sal. ¹⁹ Dža paltajsaskro pre oda than, kaj tut angloda garuvehas a ačh ode paš o bar Ezel. ²⁰ Livinava pašal leste trin šipi, sar te kamlomas te trafinel andre varesoste. ²¹ Palis bičhavava terne čhas a phenava leske: ‚Dža! Rode ola šipi.‘ Te leske phenava: ‚O šipi hine kade paš tu, an mange len,‘ akor šaj aves. Na ačhela pes tuke nič, avke sar dživel o RAJ. ²² Ale te leske phenava: ‚O šipi hine dureder tutar,‘ akor dža het, bo korkoro o RAJ tut bičhavel. ²³ A so džal pal odi vera, so peske ilam, džan, hoj o RAJ hino švedkos maškar mande the maškar tute pro furt!“

²⁴ Avke pes o David garuđa pre mała. Sar imar sas o inepos le Neve čhoneskro, o kralis Saul peske bešla paš o chaben. ²⁵ Bešla peske pre peskro than paš e fala sar furt. O Jonatan bešelas anglal leste a o Abner paš o Saul, ale o David na sas pre peskro than. ²⁶ Oda džives o Saul na phenda nič, bo phenda peske: „Mušinda pes varesoha te meľarel. Hino nažužo, vašoda nane hodno kade te avel.“ ²⁷ Ale pre aver džives pal o inepos, sar sas le Davidoskro than pale prazdno, phučla o Saul peskre čhastar le Jonatanostar: „Soske na avla le Izajoskro čhavo aňi idž aňi adadžives paš o chaben?“

²⁸ O Jonatan leske odphenda: „O David man igen mangelas, hoj les te mukav te džal andro Betlehem. ²⁹ Phenda: ‚Muk man te džal, bo amara famelija hin e beršeskri chabeneskri obeta a miro phral man ode vičinda. A te šaj, te arakhlom milost andre

tire jakha, muk man te džal te dikhel mire phralen.‘ Vašoda na avla paš o skamind le kraliskro.“

³⁰ Akor o Saul cholisačila pro Jonatan a phenda leske: „Tu čhavo la zacata napačivala džuvlakro!! Či me na džanav, hoj sal jekh le Izajoskre čhaha? Oda hin pre ladž tuke the tira dake! ³¹ Medik dživela o David pre kadi phuv, na obačheha aňi tu aňi tiro krališagos. Akana bičhav pal leste a de les te anel ke mande, bo mušinel te merel!“

³² „Soske mušinel te merel? So kerđa?“ phučla o Jonatan peskre dadestar le Saulostar. ³³ Akor o Saul čhida andre leste e kopija, hoj les te murdarel. Avke o Jonatan achalila, hoj leskro dad kamel te murdarel le David.

³⁴ Vašoda o Jonatan andre bari choli uštıla, gela het pašal o skamind a pro dujto džives ole čhoneskro na čala nič, bo sas leske pharo pal o David, hoj leskro dad les kavke dikhla tele.

³⁵ Tosara pre aver džives o Jonatan gela pre mala, hoj pes te zdžal le Davidoha, a gela leha the o terno čhavo. ³⁶ Phenda leske: „Dža! Rode ola šipi, so livinava.“ Medik o terno čhavo denašelas, livinda o šipos dureder lestar. ³⁷ Sar avla pre oda than, kaj o Jonatan livinda o šipos, vičinda pre leste: „Nane o šipos dureder tutar?“ ³⁸ Palis vičinda pre leste pale: „Ma ačh ode! Sidar! Denaš!“ Avke skidna o šipi a avla pale paš peskro raj, ³⁹ ale oda terno čhavo na džanelas, sostar džal. Džanelas olestar ča o Jonatan the o David. ⁴⁰ Palis o Jonatan diňa peskri vizbroj ole terne čhaske a phenda leske: „Dža a lidža oda andro foros.“

⁴¹ Sar oda terno čhavo gela het, o David avla pašal e skala, kaj pes garuvelas, a bandila anglo Jonatan trival le mujeha dži e phuv. Palis pes sodujđzene čumidle a jekhetane rovenas, ale o David buter.

⁴² Palis o Jonatan phenda le Davidoske: „Dža andro smirom a ma bister, savi vera peske ilam andro nav le RAJESKRO. O RAJ hino švedkos maškar mande the maškar tute, maškar miro potomstvos the maškar tiro potomstvos pro furt.“

21

O David andro Nob

¹ O David odgela a o Jonatan pes visarda pale andro foros. ² O David gela ko rašaj Achimelech andro foros Nob. Sar les o Achimelech dikhla, predarandila. Gela anglal leste a phučla lestar: „Soske sal korkoro? Nane tuha ňiko?“

³ O David leske odphenda: „O kralis man bičhada a phenda mange, hoj ňiko pes pal oda te na dodžanel, soske som kade. Mire muršenge imar phendom pal jekh than, kaj pes arakhaha. ⁴ Hin tut varesavo chaben? De man pandž mare, abo vareso, so tut hin.“

⁵ O rašaj leske phenda: „Aver maro man nane, ča sveto. Šaj tuke les dav, ale ča akor, te tire murša na pašlile le džuvlenca.“

⁶ O David leske odphenda: „Čačes tuke phenav, amen na pašlilam le džuvlenca. Mire murša hine furt žuže, sar džan pre kajse droma. So mek buter adadžives!“ ⁷ Avke o rašaj les diňa oda sveto maro, bo aver maro ode na sas, ča ola mare, so angloda sas anglo RAJ andro Svetostankos, medik ode na thovenas neve mare.

⁸ Andre oda džives sas anglo RAJ jekh le Sauloskre služobnikendar o Edomčanos Doeg, savo sas upral leskre pastjera.

⁹ O David phučla le Achimelechostar: „Nane tut ade kopija abo šabla? Bo o kralis pre ma avke sidarelas, hoj mange na ilom aňi e šabla aňi ňisave aver zbraňe.“

¹⁰ O rašaj leske odphenda: „Hin ade ča e šabla le Filištincoskri le Golijašiskri, saves murdarda andre dolina Ela. Hiňi zapačardi andro plaštos pal o efodos. Te kames, le tuke la, bo aver ade nane.“

„De mange la!“ phendá leske o David. „Feder latar imar aňi nane.“

O David ko kralis Achiš

¹¹ O David oda džives denašla le Saulostar a geľa andro foros Gat ko kralis Achiš.

¹² Le Achišoske phende o služobňika: „Či oda nane o David, o kralis la phuvakro? Či na gilavenas pal leste paš o kheliben, hoj o Saul murdarda peskre ezeren, ale o David peskre deš ezeren?“

¹³ O David peske iľa kala lava andro jilo a chudňa pes igen te daral le kralistar Achišostar andral o Gat. ¹⁴ Avke pes chudňa te likerel paš lende avres. Medik sas andre lengre vasta, kerelas pes anglal lende, hoj hino dilino. Čarbinelas pro foroskre brani a mukelas pal e brada te čuľal o šlini.

¹⁵ Androda o Achiš phendá peskre služobňikenge: „Se tumen korkore dikhen, hoj kada murš hino dilino! Soske les andan ke mande? ¹⁶ Či man nane ade dos diline? Soske mange anen mek the kales, hoj te kerel kade diliňipena? Kale muršes kamen te anel andre miro kher?“

22

O David andre jaskiňa Adulam

¹ O David geľa het andral o foros Gat a denašla andre jaskiňa Adulam. Sar pes pal oda došunde leskre phrala the cali famelija, gele pal leste. ² Pridine pes ke leste the savore, kas sas varesavo pharipen, abo kamenas varekaske love, abo kas sas dukh andro jilo. Sas leha pal o štar šel (400) murša, savenge ačhiľa vodcas.

³ Palis o David odgeľa andre moabiko Micpa a ode pomangľa le moabike kralis: „Mangav tut, kralina, domuk mira dake the le dadeske, hoj te ačhen ke tumende, medik man na dodžanava, so o Del kerela prekal ma.“ ⁴ Avke o David iľa peskra da the le dades ko moabiko kralis a ačhile ode, medik pes ov garuvelas pro verchengre thana.

⁵ Palis o prorokos Gad phendá le Davidoske: „Ma ačh imar kade, ale dža andre Judsko.“ Avke o David geľa andro veš Cheret.

O Saul murdarel le rašajen

⁶ Andre jekh džives pes o Saul došundá, hoj dikhle le David the leskre muršen. Ipen akor o Saul bešelas tel o stromos tamariška pro brehos andre Gibea la kopijaha andro vast a leskre služobňika ačhenas pašal leste. ⁷ Avke o Saul phendá le služobňikenge: „Šunen man mištes, Benjaminčanale! Gondolinen tumenge, hoj o čhavo le Izajoskro tumen dela mali abo viňici? Abo hoj tumen ačhavela sar velitelēn upral o ezeros (1 000) abo šel (100) slugada? ⁸ Tumen savore pes sthodan pre mande! Ňiko tumendar mange na phendá, hoj miro čhavo phandľa vera le Izajoskre čhaha. Aňi jekheske na sas pharo vaš mange, hoj mange te phenel, hoj miro čhavo kerda upre mire služobňikos, hoj te rodel, kana man šaj murdarel!“

⁹ Androda o Edomčanos o Doeg, savo ačhelas maškar le Sauloskre služobňika, phendá: „Sar somas andro Nob, dikhľom ode le Izajoskre čhas, sar avľa ko rašaj Achimelech, ko čhavo le Achituboskro. ¹⁰ O Achimelech mangelas le RAJES vaš o David a diňa les chaben the e šabľa le Golijašiskri.“

¹¹ Avke o Saul bičhada pal o rašaj Achimelech, pal o čhavo le Achituboskro, the pal leskri famelija, save sas tiš rašaja andral o Nob, a on savore avle ke leste. ¹² O Saul phendá: „Šun man mištes, čhavo le Achituboskro!“

„Kade som, raja miro,“ odphendá leske.

¹³ O Saul lestar phučla: „Soske tumen počoral zgelan pre mande tu the o čhavo le Izajoskro? Soske les diňan maro the šabla a privakerđan tumen vaš leste ko Del? Akana pes vzbura a užarel pre oda, kana man šaj murdarel!“

¹⁴ O Achimelech phenda le kraliske: „Hin vareko maškar tire služobnika pačivaleder sar o David, o džamutro le kraliskro the o velitelis upral tire slugađa, saves den bari pačiv cali tiri famelija? ¹⁵ Či oda ča adadžives ešebnovar man privakeravas ko Del vaš o David? Čačes hoj na! Te na peske gondolinel o kralis vareso nalačo pal peskro služobnikos aňi pal leskri cali famelija. Se tiro služobnikos pal adi vzbura aňi na džanelas!“

¹⁶ Ale o kralis o Saul phenda le Achimelechoske: „Tu the cali tiri famelija mušinen te merel!“ ¹⁷ Palis phenda peskre stražnikenge, save sas paš leste: „Džan, zalen le RAJESKRE rašajen a murdaren len, bo pomožinde le Davidoske! Kajte džanenas, hoj denašel, na phende mange oda.“

Ale o služobnika le Sauloskre na kamenas te thovel o vasta pre le RAJESKRE rašaja, hoj len te murdaren.

¹⁸ Avke o Saul phenda le Doegoske andral o Edom: „Murdar tu le rašajen!“ Oda džives o Doeg murdarda ohtovardeš the pandž (85) muršen, save hordinenas rašajiko plaštoš. ¹⁹ Palis geľa andro rašajiko foros Nob a murdarda ode le muršen the le džuvlijen, le čhaven the le cikne čhavoren, save pijenas o kolín, le gurunžen, le somaren the le bakren.

²⁰ Zachraňinda pes ča o Ebjatar, o čhavo le Achimelechoskro, o vnukos le Achituboskro. Ov denašla ko David. ²¹ O Ebjatar phenda le Davidoske: „O Saul murdarda le RAJESKRE rašajen andral o Nob.“ ²² O David leske odphenda: „Imar akor, sar ode sas o Edomčanos o Doeg, džanavas, hoj oda phenela avri le Sauloske. Me som vinnovato vaš cali tiri famelija. ²³ Ačh kade manca a ma dara tut! O Saul kamel te murdarel the tut the man, ale manca pes tuke nič na ačhela.“

23

O David zachraňinel o foros Keila

¹ Andre jekh džives varesave manuša phende le Davidoske: „O Filištinci pes maren le foroha Keila a čoren lenge o ulipen, so peske skidle upre.“ ² Avke o David geľa te phučel le RAJESTAR: „RAJEJA, šaj džav pre kala Filištinci pro mariben?“

„He,“ odphenda leske o RAJ. „Dža pro Filištinci a zachraňineha o foros Keila.“

³ Ale le Davidoskre murša phende: „Dikh, imar kade andre Judsko sam andre dar, a so mek buter, te džaha andre Keila pre armada le Filištincengri!“

⁴ Avke o David geľa pale te vakerel le RAJEHA a o RAJ leske odphenda: „Ušti a dža andre Keila, bo le Filištincen tuke dava andro vasta.“ ⁵ Avke o David odgeľa peskre muršenca andre Keila pro mariben pro Filištinci, but dženen lendar murdarde a ile lenge o stadi. Avke o David zviťazinda upral lende a zachraňinda le manušen andral e Keila. ⁶ Sar o Ebjatar, o čhavo le Achimelechoskro, denašla ko David andre Keila, anda peha the o efodos.

O Saul džal pro David

⁷ Le Sauloske phende, hoj o David geľa andre Keila. O Saul phenda: „O Del les diňa andre mire vasta. Oleha, hoj geľa andre oda foros, kaj hin o brani the o zavori, pes korkoro phandľa andre.“ ⁸ Avke o Saul zviťinda peskre muršen, hoj te džan pro mariben andro foros Keila a te zalen le David leskre muršenca.

⁹ Sar pes o David došunda, hoj les o Saul kamel te zalel, phenda le rašaske le Ebjataroske: „An mange o efodos.“ ¹⁰ Palis pes o David modlinelas: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro! Tiro služobnikos šunda, hoj o Saul kamel te avel andre Keila a

angle mande kamel te zničinel o foros. ¹¹ Dena man o manuša andral e Keila andre leskre vasta? Čačes kade avela o Saul, avke sar pes oda došundā tiro služobňikos? Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, mangav tut, odphen tire služobňikoske!“

Avke o RAJ leske odphenda: „O Saul avela.“

¹² O David pale phučla: „Dinehas man the mire muršen o manuša andral e Keila andro vasta le Sauloske?“

„He, kerdehas oda,“ odphenda o RAJ.

¹³ Palis o David peskre šov šel (600) muršenca odgele andral e Keila a phirenas than thanestar. Sar le Sauloske phende, hoj o David geła het andral e Keila, o Saul ode na geła.

¹⁴ O David pes likerelas pro verchengre thana the pro brehi pre pušta Zif. Kajte o Saul džives pre dživeseste rodela le David, o Del les na diña leske andro vasta.

¹⁵ O David avla pre oda, hoj o Saul pal leste džal, hoj les te murdarel, a vašoda pes likerelas paš e Chorša andre pušta Zif. ¹⁶ Akor o Jonatan, o čhavo le Sauloskro, geła pal o David andre Chorša, hoj les andro nav le Devleskro te del zor. ¹⁷ Phenda leske: „Ma dara tut, bo miro dad o Saul pre tu na thovela o vast. Tu ačheha kraliske upral o Izrael a me avava dujto pal tu. A the miro dad o Saul džanel, hoj oda hin čaćipen.“

¹⁸ Avke phandle peha sodujdzene zmluva anglo RAJ. O David ačila andre Chorša a o Jonatan geła pale khere.

¹⁹ O manuša andral o Zif avle ko Saul andre Gibeja, hoj leske te phenen: „O David pes garuvel paš amende andre Chorša pro verchengre thana; pro brehos Chachila južne le Ješimonostar. ²⁰ Akana, kralina, kana ča tuke oda ela pre dzeka, av ke amende a amen keraha savoro pre oda, hoj les tuke te das andro vasta.“

²¹ O Saul phenda: „Mi požehňinel tumen o Del vaš oda, hoj mange presikaven ajsi pačiv. ²² Džan a dodžanen tumen buter. Roden mištes avri oda than, kaj pes o David garuvel, the varekas, ko les ode dikhla. Šundom, hoj hino igen vibito. ²³ Preroden savore thana, kaj pes phirel te garuvel, a visaren tumen pale ke mande, sar imar mištes džanena, kaj hino. Palis džava tumenca a te ela mek furt andre odi phuv, arakhava les, kajte mušindomas te prerodel savore judske famelijen.“

²⁴ Avke o manuša andral o Zif gele anglal o Saul pale pre pušta Zif. Akor o David peskre muršenca sas pre pušta Maon andre phuv Araba južne le Ješimonostar. ²⁵ O Saul peskre muršenca gele te rodel le David. Sar pes pal oda došundā o David, geła teleder a likerelas pes paš e skala pre pušta Maon. Došundā pes pal oda o Saul a džalas pal leste.

²⁶ O Saul džalas pal jekh sera le brehoskri a o David peskre muršenca pal e dujto. O David denašelas sig, hoj les o Saul te na dochudel. Sar imar o Saul peskre muršenca obklučinelas le David the leskre muršen, hoj len te zalen, ²⁷ avla le Sauloske te phenel jekh leskre muršendar: „Av sigo, bo o Filištinci avle andro Izrael a občoraren e phuv.“

²⁸ Avke o Saul preačila te denašel pal o David a geła pro mariben pro Filištinci. Vašoda pes oda than vičinel „e Skala, kaj pes rozdelinde“.

24

O David mukel te dživel le Saul

¹ O David odarik geła het a likerelas pes pro verchengre thana andro En-Gedi. ² Sar o Saul avla pale andral o mariben le Filištincenca, phende leske: „O David hino pre pušta paš o En-Gedi.“ ³ Avke o Saul peske iła 3 000 nekfeder muršen andral calo Izrael a džalas te rodel le David the leskre muršen pro vichodos paš o Skali le Kamzikengre.

⁴ O Saul avla ke bakrengri ohrada paš o drom, kaj sas e jaskiña. O Saul ode geła pro budaris. O David peskre muršenca sas dži palal andre jaskiña. ⁵ O murša phende

le Davidoske: „Kada hin oda džives, pal savo tuke phendā o RAJ: ‚Dava tuke tire űeprijateljis andre tire vasta, hoj leha te keres, so tu kames!‘ “ Avke o David geļa počoral paš o Saul a odčhindā leske kotor le plaštostar.

⁶ Ale palis le David trapinelas o svedomje vaš oda, so kerđa. ⁷ Peskre muršenge phendā: „O RAJ man mi chrañinel, hoj te kerav vareso mire rajes, le RAJESKRE pomazimen kralis. Na thovava pre leste o vast, bo hino le RAJESKRO pomazimen.“ ⁸ Kale lavenca dovakerđa peskre muršenge a na domukļa lenge te džal pro Saul. Palis o Saul avļa avri andral e jaskiña a džalas peskre dromeħa.

⁹ Palis avļa avri the o David andral e jaskiña a zvičindā pro Saul: „Rajeħa miro, kralina!“ Sar o Saul pes visarđa, o David anglal leste bandiļa le mujeha dži e phuv ¹⁰ a phendā le Sauloske: „Soske šunes pro lava le manušengre, save phenen, hoj tuke kamav te ubližinel? ¹¹ Adadžives korkoro šaj dikhlal, hoj tut andre jaskiña o Raj diña andre mire vasta. Varesave džene mire muršendar pre ma ispidenas, hoj tut te murdarav, ale mange sas vaš tuke pharo a phendom: ‚Na thovava o vast pre miro raj, bo hino le RAJESKRO pomazimen.‘ ¹² Ča dikh, dado miro! Likerav andro vast o kotor, so odčhindom tire plaštostar. Odčhindom tuke les, ale tut na murdardom. Andre kada šaj dikhes, hoj tut na kamav te murdarel añi tuke te ubližinel. Me tut na kerdom nič, ale tu pre mande džas a kames man te murdarel. ¹³ Mi rozsudzinel o RAJ maškar mande the maškar tute a mi pomstinel pes tuke o RAJ, vašoda nalačhipen, so mange kerđal. Ale me pre tu na thovava miro vast. ¹⁴ Avke sar phenel jekh purano prislovje: ‚Ča o nalačħe manuša keren o nalačħe skutki.‘ Vašoda me miro vast pre tu na thovava. ¹⁵ Pre kaste avļa avri o izraeliko kralis? Pre kaste džal? Pro mulo rikono? Pre jekh pušum? ¹⁶ Mi rozsudzinel maškar amende o RAJ, mi phenel, kas amendar hin čačhipen. Mi dikhel, mi zaačħel vaš ma a mi cirdel man avri andral tire vasta.“

¹⁷ Sar o David preačħiļa te vakerel, phučļa lestar o Saul: „Oda čačħes hin tiro hangos, David, čħavo miro?“ A chudña zorales te rovel. ¹⁸ Palis phendā le Davidoske: „Tu sal spravodliveder sar me, bo presikađal mange o lačhipen, kajte me tuke kamavas te ubližinel. ¹⁹ Adadžives sikađal, savo lačħo sal ke mande. O RAJ man diña tuke andro vasta, ale tu man na murdardal. ²⁰ Te vareko arakhela peskre űeprijateljis, mukela les ča avke te džal? Mi visarel tuke pale o RAJ oda lačhipen, so mange adadžives presikađal. ²¹ Akana imar čačħes džanav, hoj tu ačħeha kraliske a o izraeliko krališagos ela zoralo, sar les tu liđħaha. ²² Vašoda akana de man vera anglo RAJ, hoj na murdareħa mira famelija a hoj na khoseħa miro nav tele pal e phuv.“

²³ Avke o David diña vera le Saul. Palis o Saul geļa khere a o David peskre muršenca geļa upre pro verchengre thana, kaj pes garuvenas.

25

O Nabal the e Abigajil

¹ Sar o Samuel muļa, zgeļa pes calo Izrael a rovenas pal leste. Parunde les andre leskro kher andre Rama. Palis o David odarik geļa pre pušća Paran.

² Andre oda foros Maon sas igen barvalo murš, saves sas but khera the maļi pro Karmel. Sas les 3 000 bakre the 1 000 kozi a ipen akor sas andro Karmel, kaj strihinenas leskre bakren. ³ Oda murš pes vičinelas Nabal a leskri romñi Abigajil. Oj sas igen godaver the šukar, ale ov sas igen nalačħo the bijileskro ko manuša. Sas potomkos le Kaleboskro.

⁴ Sar pes o David pre pušća došundā, hoj o Nabal strihinel le bakren, ⁵ bičħađa deše terne muršen, savenge phendā: „Džan andro Karmel a den te pozdravinel mandar le Nabal. ⁶ Phenen leske: ‚Mangav tuke savoro nekfeder! Smirom tira famelijake the

smirom savoreske, so hin tiro! ⁷ Šundom, hoj o murša tuke akana strihinen le bakren. Sar sas tire pastjera paš amende, šoha lenge na kerđam nič nalačo a nič lenge na našliła, medik sas andro Karmel. ⁸ Phuč tut tire pastjerendar, on tuke phenena! Mi arakhen kala murša milost andre tire jakha, bo džan ke tu andro lačo džives. Mangav tut, de varesave dari tire služobniken the tire čhas le David.' "

⁹ Avke o murša gele ko Nabal, phende leske savoro, so lenge phendá o David, a užarenas.

¹⁰ Androda lenge o Nabal phendá: „Ko hin o David a ko o čhavo le Izajoskro? Adadžives hin but ajse sluhi, save denašen peskre rajendar. ¹¹ Či so? Akana majinav te lel miro maro, paňi the mas, so murdarđom prekal mire murša, save strihinen le bakren, a te del oda le muršenge, pal save aňi na džanav, khatar hine?“

¹² Avke pes o murša visarde pale ko David a phende leske savoro, so phendá o Nabal. ¹³ Androda o David phendá: „Akana dojekh tumendar mi phandel pašal peste e šablá.“ Avke peske savoredžene a the o David phandle o šablí. Džanas leha štar šel (400) murša a duj šel (200) ačhile paš o veci.

¹⁴ Ale varesavo sluhas geła te phenel la Abigajilake, le Nabaloskra romňake: „Dikh, o David bičhađa le sluhen pal e pušta, hoj te pozdravinen le Nabal, ale ov pre lende chučila avri a dophendá lenge. ¹⁵ Ola murša sas ke amende igen lače, šoha amenge na kerde nič nalačo a aňi nič amenge na našliła, sar samas pre mała, kaj sas the on. ¹⁶ On amenge sas sar muros a chraňinenas amen pal savore dživesa the rača, medik pašinahas le bakren. ¹⁷ Vašoda tut mištes rozgondolin, so kereha, bo e pohroma avel pre amaro raj the pre calo leskro kher. Ale le Nabaloha pes na del te vakerel, bo ov hino igen nalačo manuš.“

¹⁸ Avke e Abigajil ila sig duj šel (200) mare, duj cipune gone mol, o mas le pandže bakrendar, dešuefta (17) kili peko zrnos, šel (100) burňika šuke hrozni the duj šel bokela le figendar a thoda oda pro somara. ¹⁹ Le sluhenge phendá: „Džan anglal ma a me džava pal tumende.“ Ale peskre romeske le Nabaloske oda na phendá. ²⁰ Sar džalas e Abigajil pro somaris le dromeha, so sas pašal o verchi, arakhla pes le Davidoha ipen akor, sar džalas tele peskre muršenca pal o verchos. ²¹ O David ipen phendá: „Čačes zbitočne chraňinavas savoro, so sas ole muršes pre pušta, hoj leske nič te na našlol. Akana vaš o lačhipen mange visarel o nalačhipen. ²² O Del man mi marel zorales, te mukava te dživel varekas leskre muršendar dži tosara!“

²³ Sar e Abigajil dikhla le David, avla sig tele pal o somaris. Peła anglal leste a bandolas dži e phuv. ²⁴ Čhida pes paš leskre pindre a phendá: „Prebačin tira služobničkake, rajeja miro, mi avel e vina pre mande! Domuk mange te prevakerel. Šun man avri! ²⁵ Ma ker tuke nič ole nalače muršestar, bo ov hino ajso dilino sar the leskro nav Nabal* – o diliňipen hin andre leste. Tiri služobnička na dikhla tire terne muršen, saven bičhađal. ²⁶ Akana, rajeja miro, avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu: O RAJ tuke na domukla te melarel pes le rateha, hoj les te murdares a korkoro tut te pomstines tire nepřijatelenge. Tire nepřijateľa the ola, ko tuke kamen o nalačhipen, mi doperen avke sar the o Nabal. ²⁷ Mangav tut, prile mandar kada daros, so tuke andom. Mi el oda pre chasna tuke the tire muršenge, save džan tuha. ²⁸ Odmuk tira služobničkake, hoj mange domuklom tuha avke te vakerel. O RAJ čačes ačhavela mire rajeske o kher, so ela pro furt, bo lidžas o maribena le RAJESKRE. Medik dživeha, te na arakhel pes pre tu nič nalačo. ²⁹ Kajte pre tu vareko gelahas, abo kamlahas tut te murdarel, tiro dživipen ela jekhetane olenca, save dživen le RAJEHA, tire Devleha. O dživipen tire nepřijatelengro ela odčhido sar andral o prakos. ³⁰ Sar o RAJ imar tuke kerela savoro lačhipen, so tuke phendá, a

* 25:25 25,25 Oda hin Dilino.

ačhavela tut kraliske upral o Izrael, ³¹ palis tut na šuneha namištes a na trapineha tut oleha, hoj tut korkoro pomstindal tire neprijateľenge, hoj len murdardal. Sar o RAJ tuke presikavela o lačhipen, leper tuke pre ma, pre tiri služobnička.“

³² O David odphendā la Abigajilake: „Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, savo tut bičhada adadžives angle ma. ³³ Av požehñimen vaš tiro godaveripen, bo adadžives man zlikerdal, hoj man korkoro te na pomstīnav mire neprijateľenge a te na murdarav ole manušen. ³⁴ O RAJ, o Del le Izraeloskro, mange na domukla, hoj tuke te kerav vareso nalačo. Te na avlalas sigo anglal mande, čačes le Nabaloskre muršendar na ačhilehas ňiko džido džī tosara.“

³⁵ Avke o David latar priiła o daros, savo leske anda, a phendā lake: „Dža andro smirom pale khere. Šundom tut avri a kerava avke, sar phendāl.“

³⁶ Sar e Abigajil avla khere, arakhla, hoj o Nabal ipen kerelas andre peskro kher hoscina, ajsi sar hin le kralen. Sas les lači dzeka a igen mačila. Vašoda leske džī tosara nič na phendā, ³⁷ ale sar tosara o Nabal strižbisaliła, e Abigajil leske phendā savoro, so pes ačila. Jekhvareste leske o jilo preačila te marel a ačila sar bar. ³⁸ Palis pal o deš džives o RAJ demađa le Nabal a ov muła.

³⁹ Sar pes o David došundā, hoj o Nabal muła, phendā: „Mi el o RAJ barardo, bo ov visarda pale le Nabaloske vaš oda, hoj mange kerđa ladž, a chudña o počiñiben vaš peskro binos. Ov zlikerđa peskre služobñikos olestar, hoj te na kerel binos, a visarda le Nabaloskro nalačhipen pre leskro šero.“

Palis o David bičhada manušen ke Abigajil, hoj lake te phenen: „O David peske tut kamel te lel romňake.“ ⁴⁰ O služobñika gele ke Abigajil andro Karmel a phende lake: „Bičhavel amen pal tute o David, bo kamel peske tut te lel romňake.“

⁴¹ Androda bandiła džī e phuv a phendā: „Me som tiri služobnička a som pripravimen te thovel (morel) o pindre mire rajeskre služobñikenge.“ ⁴² Avke e Abigajil sig bešla pro somaris a the peskre pandže služkenca džalas le Davidoskre sluhenca a ačila le Davidoskri romňi.

⁴³ O David peske iła romňake the la Achinoama andral o Jezreel. Soduj ačhile leskre romňija. ⁴⁴ O Saul diña peskra čha la Mikal, savi sas le Davidoskri romňi, le Paltioske, le Lajišoskre čhaske, savo sas andral o Galim.

26

O David pale mukel te dživel le Saul

¹ Varesave manuša andral e pušta Zif avle ko Saul andre Gibe a phende leske: „O David pes garuvel pro brehos Chachila paš e pušta Ješimon.“

² Avke o Saul geła pre pušta Zif. Džanas leha 3 000 avrikidle Izraeliti, hoj te roden le David. ³ O Saul peske kerđa taboris pro brehos Chachila, paš o drom paš e pušta Ješimon. O David pes likerelas pre pušta; sar pes došundā, hoj o Saul avla pal leste, ⁴ bičhada le muršen, hoj te džan te dikhel, či čačes hin ode o Saul.

⁵ Palis o David geła pre oda than, kaj sas le Sauloskro taboris. Dikhla o than, kaj pašlolas o Saul the o velitelis le slugadengro o Abner, o čhavo le Neroskro. O Saul pašlolas maškar o taboris a o murša pašal leste.

⁶ Akor o David phučla le Achimelechostar, savo sas Chetitos, the le Abišajostar, savo sas o phral le Joaboskro a o čhavo la Cerujakro: „Ko manca avela tele paš o Saul andro taboris?“

O Abišaj phendā: „Me džava tuha!“

⁷ Avke o David the o Abišaj gele rači andro taboris a ode dikhle le Saul, sar peske pašlol a sovel. E kopija leste sas ispidli andre phuv pašes paš o šero a o Abner the o murša pašlonas pašal leste.

⁸ O Abišaj phenda le Davidoske: „O Del tuke adadžives diña tire nepřijaťelis andre tire vasta. Domuk mange, hoj les jekha ranaha te predemavav la kopijaha ke phuv. A dujtovar aňi na muřinava te demel!“

⁹ Ale o David leske odphenda: „Ma murdar les! Bo ko řaj thovel o vast pre le RAJESKRO pomazimen a řaj ačhel bi e vina?“ ¹⁰ A o David mek phenda: „Avke sar dživel o RAJ, ča o RAJ ada řaj kerel. Či imar merela pro phuripen avke sar sako, abo džala andro mariben a ode merela. ¹¹ Mi chraňinel man o RAJ, hoj te thovav o vast pre leskro pomazimen. Le akana leskri kopija, so hiňi paš leskro řero, the o džbanos le paňeha a av džas het!“ ¹² O David ila o džbanos the e kopija, so sas le Sauloste paš o řero, a gele het. Ňiko Ňič na dikhľa a Ňiko pal oda aňi na džanelas. Savore sovenas, bo o RAJ pre lende mukľa zoralo soviben.

¹³ Palis pregeľa o David pre dujto sera ola dolinakri a zaačhila dži upre pro verchos dur lendar. ¹⁴ Vičinda pro murřa le Sauloskre the pro Abner: „Abner! Odpheneha mange?“

„Ko sal, hoj vičines pro kralis?“ phučľa o Abner.

¹⁵ O David leske odphenda: „Či na sal tu oda nekbareder murř andro Izrael? Soske na stražinehas tire rajes, tire kralis? Vareko sas andro taboris, hoj te murdarel tire rajes, le kralis. ¹⁶ Oda, so kerďal, nane miřtes. Avke sar dživel o RAJ, tu the tire murřa tumenge zaslužinen te merel, bo na stražinenas tumare rajes, le RAJESKRE pomazimen kralis. Ča dikh! Kaj hiňi le kraliskri kopija the o džbanos le paňeha, so sas leste paš o řero?“

¹⁷ O Saul sprindžarda le David pal o hangos a phučľa lestar: „Sal oda tu, David, čhavo miro?“

Ov odphenda: „He, rajeja, kralina miro! ¹⁸ Soske miro raj džal pre peskro služobňikos? So kerďom ajsa nalačo? Sostar man obviňines? ¹⁹ Akana mangav tut, rajeja, kralina miro, řun peskre služobňikos! Te oda sas o RAJ, ko tut kerďa upre pre ma, akor mi prilel e voňavo obeta, ale te oda sas o manuřa, mi en prekořle anglo RAJ! Bo on man čhide avri andral e phuv le RAJESKRI, andre ajsi phuv, kaj řaj lařarav ča avre devlen! ²⁰ Mangav tut, ma domuk, hoj miro rat te el avričordo pre phuv dur le RAJESTAR! Bo so avľa o izraeliko kralis te rodel jekh puřumori, avke sar vareko rodel jarabica pro verchi?“

²¹ O Saul phenda: „Kerďom binos. Av pale, David, čhavo miro! Na kerava tut Ňič, bo adadžives dikhlom, hoj man mukľal te dživel. Čačes somas sar dilino a kerďom igen bari chiba.“

²² „Kade hiňi le kraliskri kopija!“ odphenda leske o David. „Mi avel vareko le terne murřendar la te lel. ²³ O RAJ visarela dojekheske vař leskro spravodliřagos the pačivaliben. Ov adadžives mange tut diña andre mire vasta, ale me na kamlom te hazdel o vast pre le RAJESKRO pomazimen kralis. ²⁴ Ajsa vřacno sar mange sas adadžives tiro dživipen, ajsa vřacno mi el the miro dživipen anglo RAJ a mi zachraňinel man andral dojekh pharipen.“

²⁵ O Saul phenda le Davidoske: „Av poźehňimen, David, čhavo miro! Savoro, so chudeha te kerel, tuke čačes avela avri!“

Palis o David geľa peskre dromeha a o Saul geľa khere.

27

O David denařel ko kralis Achiř

¹ O David peske phenda: „Jekhvar man o Saul čačes kade řaj murdarel, vařoda nekfeder ela, te denařava andre filiřtiňiko phuv. Palis man řaj rodel o Saul pal cali izraeliko phuv, ale me leske denařava andral o vasta.“

² Avke o David geľa peskre šov šel (600) muršenca ko Gatsko kralis Achiš, ko čhavo le Maochoskro. ³ O David the leskre murša ačhile te bešel andro Gat ko Achiš peskre famelijenca. Le Davidoha sas soduj leskre romňija, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, savi sas leskri romňi pal o Nabal. ⁴ Sar le Sauloske phende, hoj o David denašľa andro Gat, preačhila les te rodel.

⁵ O David phendľa le Achišoske: „Te arakhľom milosť andre tire jakha, de man than andre jekh cikno gavoro, hoj ode te bešav. Tiro služobňikos na mušinel te bešel paš tu andre tiro foros.“

⁶ Andre oda džives diňa o Achiš le Davidoske o foros Ciklag. Vašoda hino dži adadžives o Ciklag le judske kralengro. ⁷ O David bešelas andre flišťiňiko phuv berš the štar čhon.

O David džal pro mariben andro Negev

⁸ O David peskre muršenca džalas pro mariben pro Gešurčana, Gizriti the pro Amaleka, save čirleder bešenias andro phuva, prekal save pes džalas andro Šur the andro Egipt. ⁹ Sar o David džalas andre ola phuva, na mukelas aňi muršes aňi džuvľa te dživel. Lelas lenge le bakren, le gurunňen, le somaren, le řaven a the lengre gada a palis džalas pale andro Achiš.

¹⁰ Sar o Achiš phučelas: „Pre kaste adadžives sanas pro mariben?“

O David odphenelas: „Samas andre pušťa Negev andre judsko phuv,“ abo: „Samas andre phuv le Jerachmeelengri andro Negev,“ abo: „Samas andro Negev andre phuv le Kenitengri.“ ¹¹ O David murdarelas dojekhe muršes the džuvľa, hoj ňiko lendar te na džal pale andro foros Gat a te na phenel avri, so o David the leskre murša čačes kerenas. Kada hin oda, so kerelas o David prekal calo časos, sar bešelas andre flišťiňiko phuv. ¹² O Achiš pačalas le Davidoske, bo peske gondolinelas: „O David ela čačes miro služobňikos pro furt, bo o Izraeliti les imar našťi avri ačhen.“

28

¹ Andre oda časos o Filišťinci zvičinde peskre slugađen pro mariben pro Izraeliti. O Achiš phendľa le Davidoske: „Pačav, hoj ačalos, hoj tu tire muršenca manca mušinen te avel andro mariben.“

² O David le Achišoske odphendľa: „Tu korkoro akana dikheha, so tiro služobňikos dokazinel te kerel!“

„Igen mištes,“ phendľa o Achiš le Davidoske. „Kerav tutar miro ochrancas pre calo dživipen.“

O Saul andro En-Dor

³ O Samuel muľa a calo Izrael pal leste rovelas. Parunde les andre leskro foros Rama. O Saul tradňa avri andral odi phuv savore vrašcen the olen, ko privičinenas le mulen.

⁴ Sar pes o Filišťinci zgele, kerde peske taboris paš o Šunem. O Saul diňa te zvičinel calo Izrael a kerde peske taboris paš o brehos Gilboa. ⁵ Sar o Saul dikhľa e armada le Filišťincengri, predarandila a o jilo leske chudňa zoraes te marel. ⁶ O Saul phučelas le RAJESTAR, so te kerel, ale ov leske na odphenelas aňi andro sune, aňi prekal o Urim the Tumim*, aňi prekal o proroka. ⁷ Vašoda o Saul phendľa peskre služobňikenge: „Arakhen mange varesava džuvľa, savi privičinel le mulen. Me džava ke late a latar phučava.“

„Jekh ajsi džuvľi hiňi andro En-Dor,“ phende leske leskre služobňika.

⁸ O Saul pes preurďa andre aver gada, hoj les te na prindžarel, a geľa rači duje peskre muršenca ke odi džuvľi. Phendľa lake: „Privičin mange jekhe mules. Privičin mange oles, kas tuke phenava.“

* 28:6 28,6 Oda hin: le rašajengre losi.

⁹ E džuvli leske odphenda: „Tu mištes džanes, so kerdã o kralis o Saul, hoj tradña avri andral e phuv le vrašcen the olen, save privičinenas le mulen. Soske man kames te chudel avri? Kames, hoj te merav?“

¹⁰ Avke lake o Saul iľa vera pro RAJ: „Avke sar dživel o RAJ, na ačhela pes tuke nič nalačo vaš ada.“

¹¹ E džuvli lestar phučla: „Kas tuke te vičinav avri?“

„Vičin mange avri le Samuel,“ ov odphenda.

¹² Sar e džuvli dikhľa le Samuel, zorales vičinda a phenda le Sauloske: „Soske manca thodaľ avri? Se tu sal o Saul!“

¹³ „Ma dara tut!“ phenda lake o kralis. „So dikhes?“

„Dikhav varesave duchos te avel upre andral e phuv,“ phenda e džuvli.

¹⁴ „Sar dičhol avri?“ phučla latar.

Oj odphenda: „Avel upre varesavo phuro murš zaučhardo andro plaštos.“

O Saul sprindžarda, hoj oda hin o Samuel, a bandiľa anglal leste dži e phuv.

¹⁵ O Samuel phenda le Sauloske: „Soske man na des smirom a vičines man kade upre?“

„Som andro baro pharipen,“ odphenda o Saul. „O Filištinci pre ma aven pro mariben, o Del pes mandar visarda a na odphenel mange aňi prekal o proroka aňi prekal o sune. Vičindom tut, hoj mange te phenes, so te kerel.“

¹⁶ Ale o Samuel leske odphenda: „Soske phučes mandar, te o RAJ korkoro pes tutar visarda a ačhila tiro ñeprijatelis? ¹⁷ O RAJ kerđa ča oda, so prekal mande imar anglal phenda. Cirdña tuke avri o krališagos andral o vasta a diňa les avre Izraelitaske le Davidoske. ¹⁸ Bo na šunďal le RAJES a na kerďal le Amalekenca pal leskri choľi savoro, so tutar o RAJ kamelas, a vašoda tuha akana kada kerel. ¹⁹ Tut the calo Izrael dela andro vasta le Filištincenge a tu the tire čhave avena tajsã kade, kaj som me. O RAJ dela the le izraelike slugađen andro vasta le Filištincenge.“

²⁰ Jekhvareste o Saul, ajsõ savo sas učo, avke the peľa pre phuv, bo oda, so leske phenda o Samuel, les igen darada avri. Na sas les zor, bo na čala nič calo džives the cali rat. ²¹ Sar odi džuvli dikhľa, hoj o Saul igen predarandiľa, avľa paš leste a phenda leske: „Dikh, tiri služobnička tut šunďa, a kajte mange džalas pal o dživipen, kerdom, so mange phendaľ. ²² Akana šun the tu tira služobnička. Anava tuke kotor maro, hoj te chas a te aves zoralo te džal pale pro drom.“

²³ Ov na kamelas a phenda: „Na kamav te chal!“

Ale leskre služobnička the odi džuvli pre leste na preačhenas te ispidel, medik len na šunďa. Paľis uštila pal e phuv a bešľa peske pro hadžos.

²⁴ Ola džuvľa sas khere thuli gurumñori. Takoj la iľa a murdarda. Paľis iľa o aro, zaušanda o chumer a pekľa o mare bi o kvasos. ²⁵ Diňa oda le Sauloske the leskre služobnikenge. Sar dochale, uštile a mek odi rat gele het.

29

O Filištinci bičhaven le David het

¹ O Filištinci zvičinde savore peskre slugađen andro Afek, medik o Izraeliti peske kerde taboris paš o prameňis andro Jezreel. ² O filištinička vodci džanas peskre slugađenca andro partiji po šel (100) the po ezeros (1 000) a o David peskre muršenca džalas pal lende jekhetane le Achišoha. ³ O filištinička veliteľa phučle: „So ade keren kala Hebreja?“

O Achiš lenge odphenda: „Se oda hin o David, o služobnikos le kraliskro le Sauloskro andral o Izrael, savo hino imar buter sar berš manca. Akorestar, sar avľa ke ma, dži adadžives na arakhlom nič nalačo pre leste.“

⁴ Ale o filištińnika velíteľa cholisalile pro Achiš a phende leske: „Bičhav kale muršes het. Mi džal pale pro than, so les diňal. Te na avel amenca pro mariben, bo sar pes maraha, šaj pes visarel pre amende. Se soha ela buter pre dzeka peskre rajeske, te na oleha, hoj leske dela amare odčhimen šere? ⁵ Nane ov oda David, pal savo pes gilavelas paš o kheliben, hoj o Saul murdarda peskre ezereń, ale o David peskre deš ezereń?“

⁶ O Achiš vičinda le David a phenda leske: „Avke sar dživel o RAJ, čačes sal pačivalo manuš a ulomas rado, te manca phirdalas andro maribena. Ole dživesestar, kanastar ke ma avlál, pre tu dži adadžives na arakhłom nič nalačo. Ale le vodcenge na sal pre dzeka. ⁷ Vašoda visar tut pale a dža andro smirom. Ma ker nič, so nane pre dzeka le filištińike vodcenge.“

⁸ „So ajso kerdom, hoj našti džav andro mariben pro ěprijateľa mire rajeskre the kraliskre?“ phučla o David le Achišostar. „So šaj phenes pre ma, pre tiro služobńikos, akorestar, sar tuke chudńom te služinel, dži adadžives?“

⁹ O Achiš leske odphenda: „Me džanav. Se sal mange pre dzeka sar le Devleskro ańjelos. Ale o filištińnika vodci phende: ‚Našti džas amenca pro mariben.‘ ¹⁰ Vašoda ušti tajs sigeder, sar vidńisalola, a dža het the tu the tire rajeskre služobńika.“

¹¹ Avke o David peskre muršenca sig tosara uštíle a gele pale andre filištińiko phuv. Ale o Filištinci džanas andro Jezreel.

30

O David dochudel savoro pale le Amalekendar

¹ Pro trito džives o David doavla peskre muršenca andro Ciklag. Ale medik sas het, avle o Amaleka pro mariben andro Negev the andro Ciklag; o foros Ciklag domarde a labarde avri. ² Zaile odarik le džuvlen the savoren, ko ode sas, le ternen the le phuren. Ćikas lendar na murdarde, ča len ile het a gele peskre dromeħa.

³ Sar avla o David peskre muršenca andro Ciklag, dikhla, hoj hino avrilabardo a hoj o Amaleka ligende het lengre romńijen, čhaven the čhajen. ⁴ O David the o murša, save leħa sas, chudle zoraes te rovel a rovenas ajci, hoj len imar ańi na sas buter zor te rovel. ⁵ Zaile the le Davidoskre soduje romńijen: La Achinoama andral o Jezreel the la Abigajil andral o Karmel, la romňa pal o Nabal. ⁶ O David pes prekal ada dochudňa andro baro pharipen, bo leskre murša peske vakerenas pal oda, hoj les kamen te murdaren le barenca. Dojekheske lendar sas pharo andro jilo pal peskre čhave. Ale o David arakhla zor andro RAJ, peskro Del.

⁷ O David phenda le rašaske le Ebjataroske, le Achimelechoskre čhaske: „An mange o efodos!“ Avke leske les o Ebjatar anda ⁸ a o David phučelas le RAJESTAR: „Šaj džav pal ola živaňa, so amen občorarde? Dochudava len?“

O RAJ odphenda: „He, dža pal lende, dochudeħa len a zachrańineħa savoren, kas tuke zaile.“

⁹ Avke o David geħa šov šel (600) muršenca, save leħa džanas. Sar dogele paš o pańi Besor, varesave lendar ode zaachile. ¹⁰ O David džalas dureder pal o Amaleka ča štar šel (400) muršenca a duj šel murša ode achile, bo na birinenas te džal dureder prekal o pańi Besor.

¹¹ Pre maħa arakhle varesave Egiptanos a ande les ko David. Dine les maro, pańi, ¹² kotor bokeli le figendar the duj konarica šuke hrozni. Sar chaħa, takoj avla ke peste, bo imar trin džives the trin rača nič na chaħa ańi na piħa.

¹³ O David lestar phučla: „Ko hin tiro raj? Khatar sal?“

Ov leske odphenda: „Som andral o Egipt, som otrokos jekħe Amalekoskro. Sar anglo trin džives nasvaliłom, miro raj man mukla kade. ¹⁴ Džahas pro maribena

andre phuv le Keretanengri pro juhos andre Judsko the andre phuv le Kaleboskri a zlabardam avri o foros Ciklag.“

¹⁵ „Šaj man lidžas ke ola slugađa?“ phučla lestar o David.

Ov leske odphenda: „Le vera pro Del, hoj man na murdareha a na deha man andro vasta mire rajeske. Palis tut ke odi partija lidžava.“

¹⁶ Avke les ligenda ode. Sar avle ode, o Amaleka sas rozčhide pal calo oda than. Chanas, pijenas a mulatinenas, bo peske zaile but veci andral e filištińiko the andral e judsko phuv. ¹⁷ O David len murdarelas tosarastar dži rači pre aver džives. Ńiko lendar na denašla, ča štar šel (400) terne murša, save beše pro řavi a denašle het. ¹⁸ O David zachrańinda savoro, so o Amaleka zaile, a the peskre duje romńijen. ¹⁹ Ńiko lendar na chibalinelas; ańi o terne ańi o phure, ańi o muršora ańi o čhajora. O David dochudńa pale savoro, so lenge o Amaleka zaile. ²⁰ O David ila savore bakren the gurunńen. A ola, save tradenas o stados anglal leste, phenenas: „Kada hin le Davidoskri korist!“

²¹ Palis o David avla ke ola duj šel (200) murša, save sas ajse strapimen, hoj leha na birinenas dureder te džal, a saven mukla paš o pańi Besor. On avle anglo David the anglal leskre murša, hoj pes lenca te arakhen. Sar o David doavla paš lende, phučla lendar, sar lenge sas. ²² Ale savore nalače the nagodańver murša, save džanas le Davidoha, phende: „Ola, ko na avle amenca, na chudena nič olestar, so peske zailam. Ale sako chudela pale ča peskra romńa the peskre čhaven. Mi len peske len a mi džan het!“

²³ Ale o David phenda: „Phralale mire, ma keren avke oleha, so amenge o RAJ dińa. Ov amen zachrańinda a dińa amenge andro vasta le živańen, save pre amende avle. ²⁴ Amen tumen naštı šunas andre kadi veca. Bo ajso kotor, savo chudela oda, ko avla andro mariben, chudela the oda, ko ačhila te stražinel o veci. Savore chudena jednakones.“ ²⁵ Akorestar oda avke the kerenas. O David kerđa olestar zakonos, so pes dolikerel andro Izrael dži adadžives.

²⁶ Sar avla o David andro Ciklag, bičhađa olestar, so peske zaile, le judske vodcenge, so sas leskre prijateľa. Dińa lenge te phenel: „Bičhavav tumenge o daros olestar, so peske zailam le RAJESKRE űeprijateľendar.“ ²⁷ Bičhađa oda olenge, ko bešen andro fori Betel, Ramot-Negev, Jatir, ²⁸ Aroer, Sifmot, Eštemoa ²⁹ the Rachal; bičhađa oda the olenge, ko bešen andro fori le Jerachmeelengre the le Kenitengre ³⁰ a the olenge, save bešen andro fori Chorma, Bor-Ašan, Atach ³¹ the Hebron. O David oda bičhađa pre savore thana, pre save phirelas peskre muršenca.

31

O meriben le Sauloskro the leskre čhavengro

¹ O Filištinci pes marenas le Izraelitenca. O Izraeliti lendar denašle a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci denašenas pal o Saul the pal leskre čhave a murdarde le Jonatan, le Abinadab the le Malki-Šua. ³ O mariben pašal o Saul zoralolas a dochudle les o lukostrelci. Livinde les a zorales les dukhade.

⁴ Avke o Saul phenda peskre zbrojnošiske: „Ćirde avri e šablá a murdar man sigeder, sar avena ola naobrezimen, hoj man te na predemen a te na keren mange ladž.“

Ale leskro zbrojnošis oda na kamelas te kerel, bo igen daralas. Avke o Saul ila peskri šablá a čhida pes pre late. ⁵ Sar o sluhás dikhla, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čhida pre šablá a muľa leha. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul, leskre trin čhave, leskro zbrojnošis the savore leskre murša.

⁷ Sar dikhle o Izraeliti pre dujto sera la dolinakri Jezreel the pro vichodos le Jordanoskro, hoj o Izraeliti pes rozdenašle a hoj o Saul the leskre čhave mule, the on denašle a omukle peskre fori. Avke o Filištinci avle a zaile peske ola fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben o Filištinci avle te občorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskre trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Le Sauloske odčhinde o šero, ile leske e vizbroj a dine oda te hordinel pal e filištiňiko phuv. Kada hiros dine te džanel andro chramos lengre modlengro the maškar o nipi. ¹⁰ Le Sauloskri vizbroj thode andro chramos la Aštartakro a leskro felos figinde pro muros le foroskro Bet-Šan.

¹¹ Sar pes o manuša andral o Jabeš-Gilead došunde, so o Filištinci kerde le Sauloha, ¹² džanas savore zorale murša cali rat andro Bet-Šan, hoj pal o muros le foroskro te len tele o felos le Sauloskro the o fela leskre čhavengre. Sar avle andro Jabeš, o fela labarde, ¹³ lengre kokala thode andro hrobos tel o stromos tamariška paš o Jabeš a efa džives pes poscinenas.

Dujto zvitkos le Samueloskro

O David pes dodžanel pal o meriben le Sauloskro

¹ Pal o meriben le Sauloskro o David avla pale andral o mariben, andre savo domarda le Amaleken, a ačila duj džives andro Ciklag. ² Pro trito džives avla ko David jekh murš andral le Sauloskro taboris. Leskre gada sas čhingerde a pro šero les sas o prachos. Sar avla ko David, peła pro khoča anglal leste.

³ A o David lestar phučła: „Khatar aves?“

„Denašlom andral o izraeliko taboris,“ ov odphenda le Davidoske.

⁴ „Phen mange, so pes ačila?“ phučła lestar o David.

„O murša denaše andral o mariben,“ ov odphenda. „But lendar pele a mule. Muła the o Saul the leskro čhavo o Jonatan.“

⁵ O David mek phučła le terne muršestar: „Sar džanes, hoj o Saul the leskro čhavo o Jonatan mule?“

⁶ O terno murš leske odphenda: „Somas pro verchos Gilboa a dikhlom, sar o Saul pes predemel la kopijaha a o murša pro verdana the pro graja les dochuden. ⁷ Sar pes o Saul visarda, dikhla man a vičinda man. A me phendom: ‚Kade som!‘ ⁸ Ov mandar phučła: ‚Ko sal tu?‘ Odphendom: ‚Me som Amalekos.‘ ⁹ Palis mange phenda: ‚Av kade paš ma a murdar man, bo mek dživav, ale hin man bare dukha.‘ ¹⁰ Avke gelom paš leste a murdarom les, bo džanas, hoj ola dukha imar na predživela. Palis leske ilom tele e koruna pal o šero the o naramkos pal o vasta a andom oda tuke, rajeja miro.“

¹¹ Sar o David oda šunda, takoj pre peste čhingerda o gada a kerde oda the leskre murša, save sas leha. ¹² Andre bari žala rovenas a poscinenas pes dži rači vaš o Saul the vaš leskro čhavo Jonatan; vaš calo Izrael the vaš o manuša le RAJESKRE, bo sas murdarde andro mariben.

¹³ Androda o David phučła ole terne muršestar: „Khatar sal?“

Ov odphenda: „Me som jekhe Amalekoskro čhavo, cudzincos, savo bešav andre tumari phuv.“

¹⁴ Avke o David lestar phučła: „Sar tut opovažinda te thovel tiro vast a te murdarel le RAJESKRE pomazimen kralis?“

¹⁵ Palis o David vičinda jekhes peskre terne muršendar a prikazinda leske: „Av kade a murdar les.“ Avke ov gela a murdarđa les. ¹⁶ Bo o David phenda: „Tiro rat mi perel pre tiro šero! Bo korkoro tut pridžanal, hoj murdarđal oles, kas o RAJ pomazinda kraliske upral o Izrael.“

Le Davidoskri žalakri gili

¹⁷ Avke o David gilada žalakri gili prekal o Saul the prekal leskro čhavo Jonatan. ¹⁸ Vičinda la „E Gili pal o lukos“ a prikazinda le Judaskre manušenge, hoj pes la te sikaven. Hiñi pisimen andro zvitkos le Jašariskro.

¹⁹ „Ó, Izrael, tiro baripen the radišagos akana pašlon pro brehi!

Ó, sar pele ola zorale murša!

²⁰ Ma vakeren pal oda andro Gat, añi ma rozlidžan oda pal o ulici andro Aškalon, hoj te na radisaon o čhaja le Filištincengre; o čhaja olengre, ko nane obrezimen, hoj te na asan.

²¹ Tumen, verchale, so san andre Gilboa:

Te na tumen cindarel e rosa aňi te na del o brišind pre tumende,
 aňi o maľi te na den o ulipen,
 bo ode sas andre meľarde o šřiti le zorale muršengre
 a o šřitos le Sauloskro imar nane buter makhlo le olejoha,
²² ale le rateha the le zorale muršengre žiroha, save mule.
 O lukos le Jonatanoskro šoha na našađa peskro cielos
 a e šabľa le Sauloskri sas furt čalardi leskre ňeprijaťelendar.
²³ Ajse šukar the igen vzacna sas o Saul the o Jonatan;
 aňi o meriben len našti rozďelinda.
 On sas richleder sar o orľi a zoraleder sar o ľevi.
²⁴ Čhajale le Izraeloskre, roven upral o Saul!
 Ov tumen urelas andro purpurova gada
 le šukar pochtanestar;
 le somnakune vecenca tumenge len šukaľarelas.
²⁵ Ó, sar pele o zorale murša andro mariben!
 Pre tire uče thana pašľol o Jonatan mulo!
²⁶ Bari žala man hin pal tu,
 Jonatan, phraloro miro.
 Salas mange igen vzacno
 a tiro kamiben ke mande sas igen šukar,
 feder sar o kamiben le džuvľengro.
²⁷ Ó, sar pele o zorale murša!
 O maribnaskre zbraňe sas zňičimen!“

2

O David ačhel kraliske upral e Judsko

¹ Palis o David phučľa le RAJESTAR: „Kames, hoj te džav andre varesavo judsko foros?“

„Dža!“ odphendľa leske o RAJ.

„Kaj kames, hoj te džav?“ phučľa pale o David.

„Andro Hebron,“ odphendľa o RAJ.

² Avke o David ode geľa a leha the leskre duj romňija, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, leskri romňi pal o Nabal. ³ O David iľa peha the peskre muršen lengre famelijenca a bešenas andro Hebron the andro hebroňika fori. ⁴ Palis avle o murša andral e Judsko a pomazinde ode le David kraliske upral o kmeňos le Judaskro.

Sar o David šunda, hoj o manuša andral o Jabeš-Gilead parunde le Saul, ⁵ bičhađa peskre muršen, hoj te džan ko Jabeš-Gilead te phenen le manušenge: „Mi požehňinel tumen o RAJ, bo presikaďan o jileskeriben tumare rajeske le Sauloske oleha, hoj les parundaň. ⁶ Akana o RAJ mi presikavel tumenge o jileskeriben the e pačiv. Kamav tumenge te visarel pale oda lačhipen, so kerdan. ⁷ Ale akana aven zorale, ma podden tumen! O Saul tumaro raj muľa, ale o Judaskro kmeňos man pomazinda peskre kraliske.“

O Išbošet ačhel kraliske upral o Izrael

⁸ Ale o Abner, o čhavo le Neroskro, savo sas o veliteľis upral le Sauloskre slugađa, iľa le Sauloskre čhas le Išbošet a preľigenda les prekal o paňi Jordan andro foros Machanajim. ⁹ Ode les o Abner ačhađa kraliske upral o phuva Gilead, Ašer, Jezreel, Efrajim, Benjamin the upral calo Izrael. ¹⁰ Le Sauloskre čhaske le Išbošetoske sas saranda (40) berš, sar ačhiľa kraliske upral o Izrael, a kralinelas duj berš. Ale o

kmeňos Juda pes likerelas le Davidostar. ¹¹ O David kralinelas upral o kmeňos Juda andro Hebron efa berš the šov čon.

O maribena maškar o Izraeliti the maškar o Judejci

¹² Andre jekh džives o Abner, o čhavo le Neroskro, geľa le Išbošetoskre služobňikenca andral o Machanajim andro Gibeon. ¹³ Andre oda časos gele pro drom the o Joab, o čhavo la Cerujakro, le Davidoskre služobňikenca a arakhle pes lenca paš o paňi Gibeon. Jekh partija pes rozthode pre jekh sera le paňeskri a dujto pre aver.

¹⁴ Avke o Abner phenda le Joaboske: „Mi užten varesave terne murša a mi maren pes jekh avreha anglal amende.“

„Mištes, mi džan,“ phenda o Joab.

¹⁵ Avke pre peste gele dešuduj (12) Benjaminčana vaš o Išbošet a dešuduj murša vaš o David. ¹⁶ Chudle jekh avres le šerestar a demade jekh avreske la šablaha tel o pašvare a savore pele tele mule jekhetane. Ole thaneske andro Gibeon dine nav Chelkat-Hacurim, so hin prethodo: e Maľa le šablengri.

¹⁷ Oda džives chudňa maškar lende zoralo mariben, andre savo o murša le Davidoskre zviťazinde upral o Abner the upral o Izraeliti.

¹⁸ Sas ode o trin čhave la Cerujakre: O Joab, o Abišaj the o Asahel. O Asahel džanelas te denašel sig sar srnka. ¹⁹ Ov denašel pal o Abner a na visarelas pes aňi pre čači, aňi pre balogňi sera. ²⁰ Androda o Abner pes obdikhľa a phučľa le Asahelostar: „Sal oda tu, Asahel?“

„He! Me som,“ ov odphenda.

²¹ Avke o Abner leske phenda: „Dža pre čači abo balogňi sera! Chude varesave terne muršes a le lestar leskri zbraň.“ Ale o Asahel na kamelas te preačhel te denašel pal o Abner.

²² O Abner leske pale phenda: „Preačh pal ma te denašel! Kames, hoj tut te murdarav? Sar palis šaj dikhava andro jakha tire phraleske le Joaboske?“

²³ Ale o Asahel peske na diňa te phenel, avke les o Abner demađa la kopijakre palune agoreha andro per. E kopija leske pregeľa avri prekal o dumo. O Asahel peľa a muľa pre oda than. Pre oda than, kaj o Asahel peľa a muľa, zaačila sako, ko odarik predžalas.

²⁴ Ale o Joab the o Abišaj džanas dureder pal o Abner. Sar zaračila, avle pro brehos Ama anglo Gijach pro drom paš e pušta Gibeon. ²⁵ Avke o Benjaminčana pes zgele le Abneroha sar jekh partija a ačhenas upre pre jekh brehos. ²⁶ O Abner zvičinda pro Joab: „Dži kana kames, hoj pes te murdaras avri? Tu na achalos, hoj oda amenge anela ča baro pharipen? Kana imar phenaha le muršenge, hoj te preačhen te džal pre peskre phrala?“

²⁷ „Avke sar dživel o Del,“ phenda leske o Joab, „te na prevakerďalas tu, mire murša na preačilehas, ale gelehas pal peskre phrala dži tosara.“ ²⁸ Avke o Joab zatrubinda pro rohos, savore murša zaačhile a preačhile te džal pro Izraeliti. Avke pes imar preačhile te marel.

²⁹ O Abner peskre muršenca džanas cali rat prekal e Araba, pregele prekal o paňi Jordan a džanas dži o dilos andro Machanajim.

³⁰ Sar o Joab preačila te džal pal o Abner, diňa te zvičinel savore muršen a avľa pre oda, hoj ode na sas dešueňa (19) le Davidoskre muršendar the o Asahel. ³¹ Ale o murša le Davidoskre murdarde trin šel the šovardeš (360) le Abneroskre muršendar andral o Benjamin. ³² Avke le Asahel preligende andro Betlehem a parunde les andre le dadeskro hrobos. Palis o Joab peskre muršenca džanas cali rat a doavle andro Hebron, sar vidňisalolas.

3

¹ O mariben maškar o murša le Sauloskre the le Davidoskre likerelas igen but. O David furt buter zoraľolas, ale le Sauloskre manuša furt buter slabisaľonas.

Le Davidoskre čhave

² Andro Hebron ulile le Davidoske kala čhave: Ešebno o Amnon, o čhavo la Achinoamakro andral o Jezreel; ³ dujto o Kileab, o čhavo la Abigajilakro, savi sas romňi le Nabaloskri andral o Karmel; trito o Absolon, o čhavo la Maachakro, savi sas čhaj le kraliskri Talmajoskri andral o Gešur; ⁴ štarto o Adonijah, o čhavo la Chagitakro; pandžto o Šefatjah, o čhavo la Abitalakro; ⁵ a šovto o Jitream, o čhavo la Eglakro. Kala čhave ulile le Davidoske andro Hebron.

O Abner predžal ko David

⁶ Andre oda časos, sar sas o maribena maškar o murša le Sauloskre the le Davidoskre, o Abner ačhila angluno le Sauloskre muršendar. ⁷ Le Saul sas romňi-služobňička e Ricpa, e čhaj le Ajoskri.

Andre jekh džives o Išbošet, o čhavo le Sauloskro, phendā le Abneroske: „Soske gelal te pašlol mire dadeskra avra romňaha?“

⁸ O Abner pre leste igen cholisaľila a phučla: „So me som varesavo rikono andral e Judsko? Dži adadžives presikavav e pačiv tire dadeske le Sauloske, leskre phralenge the leskra famelijake. Andro vasta le Davidoske tut na diňom, ale tu mange adadžives čhives pro jakha oda, hoj kerđom binos kala džuvľaha? ⁹ O Del man zoraľes mi marel, te na kerava le Davidoske oda, so leske o RAJ phendā andre vera. ¹⁰ Bo o RAJ phendā, hoj le Sauloskra famelijatar odlela o krališagos a kerela, hoj le Davidoskro tronos ačhela pro furt upral o Izrael, upral e Judsko the upral cali phuv andral o Dan dži ke Beer-Šeba.“ ¹¹ A o Išbošet imar daratar na phendā le Abneroske aňi lav.

¹² Paľis o Abner bičhada peskre muršen ko David, hoj leske te phenen: „Kaskri hiňi kadi phuv? Phand manca zmluva a me tuke pomožinava, hoj o Izraeliti te predžan pre tiri sera.“

¹³ „Mištes,“ odphendā o David. „Phandava tuha zmluva. Ale kamav tutar jekh veka: Ma sikav tut mange pro jakha, medik mange na aneha la Sauloskra čha la Mikal.“ ¹⁴ Paľis o David bičhada muršen ko Išbošet, ko čhavo le Sauloskro, hoj leske te phenen: „De mange pale mira romňa la Mikal, sava chudňom vaš oda, hoj murdarđom šel Filištincen.“

¹⁵ Avke o Išbošet bičhada muršen a ile la het pašal lakro rom pašal o Paltiel, le Lajišoskro čhavo. ¹⁶ O Paltiel laha džalas rovibnaha dži andro foros Bachurim. Ale o Abner leske phendā: „Dža pale khere!“ Avke ov geľa.

¹⁷ O Abner pes zgeľa le izraelike vodcenca a phendā lengre: „Tumen imar sigeder kamlan le David kraliske. ¹⁸ Avke keren oda akana, bo o RAJ le Davidoske phendā: ‚Prekal miro služobňikos David zachraňinava mire manušen, le Izrael, andral o vasta le Filištincengre the andral o vasta savore lengre ňeprijatelengre.‘“

¹⁹ O Abner oda phendā avke the le Benjaminčanenge. Paľis geľa pal o David andro Hebron, hoj leske te del te džanel, pre soste pes dovakerde o Izraeliti the savore Benjaminčana. ²⁰ Sar avľa o Abner peskre biš muršenca ko David andro Hebron, o David kerđa hoscina prekal leste the prekal leskre murša. ²¹ Paľis o Abner phendā le Davidoske: „Džava akana te zvičinel savore Izraeliten ke tu kralina, rajeja miro. Phandena tuha zmluva, hoj te aves kralis upral savorende, upral kaste tiro jilo kamel.“ Avke o David premukľa le Abner a ov geľa het andro smirom.

O Joab murdarel le Abner

²² Ipen akor pes visarenas pale andral o mariben o Joab the le Davidoskre služobňika a ande peha bari korisť, so peske zaile. Ale o Abner imar na sas ko David

andro Hebron, bo les premukla, hoj te džal andro smirom khere. ²³ Sar avla o Joab peskre slugadenca, phende leske, hoj o Abner, le Neroskro čhavo, avla ko kralis a ov les mukla te džal andro smirom.

²⁴ O Joab gela ko David a phučla lestar: „So kerđal? Dikh, o Abner avla ke tu. Soske les muklal ča avke te džal het? ²⁵ Se tu prindžares le Abner, le Neroskre čhas! Avla vašoda, hoj tut te klaminel a te predikhel o thana, khatar džas avri a khatar aves andre. Kamla pes te dodžanel pal savoreste, so keres.“

²⁶ Sar o Joab odgela khatar o David, bičhađa le muršen pal o Abner. On les ande pale pašal e chaňig Sira, ale o David olestar na džanelas. ²⁷ Sar o Abner avla pale andro Hebron, o Joab leske phenda: „Kamav tuha ča korkoro te vakerel.“ Palis les ligenda paš e brana le foroskri, ode leske predemađa o per la šablaha a ov muła. O Joab leske kamla te visarel pale vaš oda, hoj murdarđa leskre phrales le Asahel.

²⁸ Sar pes o David pal oda došunđa, phenda: „Man the mire krališagos nane binos vaš o rat le Abneroskro. ²⁹ Leskro rat mi perel pro šero le Joaboske the leskra cała famelijake! Andre famelija le Joaboskri mi avel furt ajso manuš, kastar čulal o hñisos, abo kas hin malomocenstvo, abo ko phirel pro bakuli, abo merel andro mariben, abo cerpinel bokh!“

³⁰ Avke o Joab the leskro phral o Abišaj murdarde le Abner vaš oda, hoj murdarđa lengre phrales le Asahel andro mariben andro Gibeon.

³¹ O David phenda le Joaboske the savore manušenge, save sas leha: „Čhingeren pre tumende o gada! Uren pre tumende o gada le gonestar a chuden te rovel pal o Abner.“ Sar les parunenas, o David džalas pal o murša, save liģenenas leskro felos.

³² Le Abner parunde andro Hebron. O David zoraes rovelas paš le Abneroskro hrobos a rovenas leha savore manuša.

³³ Palis o David gilada žalakri gili:

„Mušinda o Abner te merel
sar varesavo dilino manuš?

³⁴ Tire vasta na sas zaphandle;

tire pindre na sas andro lanci;

tu peľal sar oda, kas murdarde o živaňa.“

Androda savore manuša pale chudle te rovel. ³⁵ Palis avle savore ko David a ispidenas pre leste, hoj te chal varesavo chaben, medik sas džives. Ale o David iľa vera: „O Del man zoraes mi marel, te chava maro abo varesavo chaben sigeder, sar zaračola.“

³⁶ Sar oda šunde savore manuša, sas lenge oda pre dzeka avke sar savoro, so o David kerelas. ³⁷ Andre oda džives savore manuša the calo Izrael achalile, hoj o David na kamla o meriben le Abneroskro.

³⁸ O David phenda peskre služobňikenge: „Či na džanen, hoj adadžives muła o baro vodcas, o angluno murš andral o Izrael? ³⁹ Kajte som pomazimen kralis, adadžives som slabo a kala duj čhave la Cerujakre – o Joab the o Abišaj – hine zoraleder sar me. O RAJ mi visarel pale le nalače manušeske vaš leskro nalačhipen.“

4

Le Išbošetoskro meriben

¹ Sar pes o Išbošet, o čhavo le Sauloskro, došunđa, hoj o Abner andro Hebron muła, daralas pes a o Izraeliti na džanenas so te kerel. ² Le Išbošet sas duj murša, save sas veliteľa upral o slugađa. Jekh lendar pes vićinelas Baanah a dujto Rechab. Lengro dad sas o Rimon andral o foros Beerot, bo the o Beerot pes rachinel paš o Benjamin; ³ o manuša, save angloda bešenas andro Beerot, denašle andro Gitajim a dživen ode dži adadžives sar cudzinci.

⁴ Le Sauloskre čhas le Jonatan sas čhavo, savo pes vičinelas Mefibošet a sas bango pro soduj pindre. Sas leske pandž berš, sar avla andral o foros Jezreel o hiros pal o Saul the Jonatan, hoj sas murdarde. E služka, savi les bararelas avri, les iľa a denašla leha. Sar denašelas, avke sidarelas, hoj lake peľa andral o vasta a ačhiľa kalikos.

⁵ Andre jekh džives o Rechab the o Baanah, o čhave le Rimonoskre andral o Beerot, pes mukle pro drom a avle paš o kher le Išbošetoskro pal o dilos, sar ipen pašlolas pro hadžos. ⁶ Gele andro kher avke sar ola, ko hordinen e pšenića. Predemade le Išbošet andro per a o Rechab the leskro phral Baanah denaše.

⁷ Palis gele andro kher ipen akor, sar o Išbošet pašlolas pre peskro hadžos andre peskri spalňa, a murdarde les. Odčhinde leske o šero, ile o šero peha a džanas cali rat prekal e Jordaňiko dolina. ⁸ Sar avle andro Hebron, sikade le Išbošetoskro šero le Davidoske a phende: „Kade hin o šero le Išbošetoskro, savo sas o čhavo le Sauloskro, tire nepřijatěliskro, savo tut kamla te murdarel. Adadžives o RAJ visarda pale le Sauloske the leskra famelijake vaš miro raj the kralis.“

⁹ Ale o David odphenda le Rechaboske the le Baanoske: „Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdňa avri andral savore pharipena, ¹⁰ sar mange jekhvar jekh murš avla te phenel, hoj o Saul muľa, a gondolinelas peske, hoj mange anda lačo hiros, me les ode andro Ciklag chudňom a murdarđom. Kavke leske počindom vaš leskro lačo hiros. ¹¹ Ta akor keci goreder oda ela ole nalače manušenca, save murdarde ole čačipnaskre muršes, medik sovelas pre peskro hadžos andre peskro kher. Či na mangava akana leskro rat andral tumare vasta a na zničinava tumen pal kadi phuv?“

¹² Avke o David prikazinda peskre terne muršenge, hoj len te murdaren. On lenge odčhinde o vasta the o pindre a figinde len paš o paňi andro Hebron. Le Išbošetoskro šero ile a parunde andro Hebron, andro hrobos le Abneroskro.

5

O David ačhel kraliske upral calo Izrael

¹ Palis savore izraelika kmeňi avle ko David andro Hebron a phende: „Dikh, amen sam tiro telos the tiro rat. ² Imar akor, sar o Saul sas kralis upral amende, tu lidžahas le Izraeloskre slugađen andro maribena. O RAJ tuke phenda: ‚Tu lidžaha miro izraeliko narodos sar pastjeris a aveha lengro vodcas.‘ “

³ Avke savore vodci andral o Izrael avle ko kralis ko David andro Hebron. Ode lenca o David phandľa zmluva anglo RAJ a pomazinde les kraliske upral o Izrael.

⁴ Le Davidoske sas tranda (30) berš, sar ačhiľa kraliske, a kralinelas saranda (40) berš. ⁵ Kralinelas ehta berš the šov čhon upral e Judsko andro Hebron a upral calo Izrael the Judsko kralinelas tranda the trin (33) berš andro Jeruzalem.

O David zalel o Jeruzalem

⁶ Jekh džives o kralis o David džalal peskre muršenca andro Jeruzalem pro Jebuseja, save ode bešenal. Ale o Jebuseja dine te phenel le Davidoske: „Kade tut na dochudeha. Mek až o kore the o bange tut adarik tradena avri,“ bo peske phenenas, hoj o David pes ode šoha na dochudela. ⁷ Ale o David zaila o ohradzimen foros Sion; oda akana hin o Foros le Davidoskro.

⁸ Oda džives o David phenda: „Ko kamel te zvitazinel upral o Jebuseja, mi džal prekal e šachta, khatar džal o paňi andro foros, hoj te dochudel ole ‚koren the bangen‘, save hine mire bare nepřijateľa.“ Vašoda pes vakerel: „O kore the o bange na džana andro kher le Devleskro.“

⁹ Sar o David zaila oda ohradzimen foros, ačhiľa ode te bešel a diňa leske nav „Foros le Davidoskro“. Palis o David ačhada o muros la terasatar dži andre. ¹⁰ O David sas furt zoraleder a o RAJ, o Del o Nekzoraleder, sas leha.

¹¹ O tirske kralis Chiram bičhađa peskre služobňiken ko David. Jekhetane lenca bičhađa o cedroskre kašta, le řesaren the le muraren, hoj leske te ačhaven palacis. ¹² Akor o David sprindžarda, hoj o RAJ les ačhađa kraliske upral o Izrael a hoj leskro krališagos hazdňa upre prekal peskro izraeliko narodos.

Le Davidoskre čhave, save ulile andro Jeruzalem

¹³ Sar o David geľa te bešel andral o Hebron andro Jeruzalem, iľa peske mek avre romňijen-služobňičken, savenca les sas muršora the čhajora. ¹⁴ Kala hine o nava leskre čhavengre, save leske ulile andro Jeruzalem: O Šamua, o Šobab, o Natan, o Šalamun, ¹⁵ o Jibchar, o Elišuas, o Nefeg, o Jafias, ¹⁶ o Elišamas, o Eljadas the o Elifelet.

O viťazstvo upral o Filišřinci

¹⁷ Sar pes o Filišřinci dodžanle, hoj le David pomazinde kraliske upral o Izrael, džanas savore filišřinika slugađa pre leste, hoj les te zalen. Sar pes o David pal oda došundľa, geľa andre peskri pevnosť. ¹⁸ Androda o Filišřinci avle a rozthode pes andre Refajengri dolina. ¹⁹ Avke o David phućelas le RAJESTAR: „Šaj džav pro Filišřinci? Deha mange len andre mire vasta?“

O RAJ leske odphenda: „Dža pre lende! Dava tuke le Filišřincen andro vasta.“

²⁰ Avke o David geľa andro Baal-Peracim, a sar zviťazinda upral lende, phenda: „O RAJ predemađa mire řeprijateľen anglal mande, avke sar o paňi predemel o hradzi.“ Vašoda dine ole thaneske nav Baal-Peracim*. ²¹ O Filišřinci ode mukle peskre devloren a o David the leskre murša len odligende.

²² Ale o Filišřinci avle pale pre lende a rozthode pes andre dolina le Refajengri. ²³ Avke o David phućľa pale le RAJESTAR a ov leske odphenda: „Ma džav pre lende anglunestar, ale obdža len palunestar. Dža pre lende pašal o balzamika stromi. ²⁴ Sar šuneha o kroki upre pro balzamika stromi, takoj tut muk pro mariben, bo akor džava me anglal tu te domarel le filišřinike slugađen.“ ²⁵ O David kerđa savoro avke, sar leske prikazinda o RAJ, a murdarelas le Filišřincen la Gebatar dži paš o Gezer.

6

E archa la zmluvakri andro Jeruzalem

¹ O David peske pale kidňa avri 30 000 nekfedere muršen andral o Izrael. ² Džalas lenca andro judsko foros Baala, hoj odarik te len le Devleskri archa, so pes vićinelas „E archa le Nekzoraledere RAJESKRI, savo bešel upral o cherubi“. ³ Le Devleskri archa thode pro nevo verdan a ligende la avri andral o kher le Abinadaboskro, savo sas pro brehos. O verdan řidžanas o čhave le Abinadaboskre o Uza the o Achijo. ⁴ Sar preřidžanas e archa le Devleskri andral o kher le Abinadaboskro, o Achijo džalas angle archa. ⁵ O David the savore Izraeliti khelenas a bašavenas caľa zoraha anglo RAJ pro citari, harfi, bubni, ćerkutki the pro cimbalmi.

⁶ Ale sar avle paš o humnos le Nachonoskro, o Uza nacirdňa peskro vast, hoj te zachudel le Devleskri archa, bo o voli la visardehas avri. ⁷ O RAJ igen cholřalřila pro Uza, bo pes opovažinda te chudel e archa la zmluvakri. Vašoda les murdarda pro than a ov muľa paš e archa le Devleskri.

⁸ O David rušľa, hoj o RAJ demađa le Uza peskra cholřaha, vašoda diňa ole thaneske nav Perek-Uza*. Avke pes vićinel dži adadžives.

⁹ Andre oda džives o David predarandřila le RAJESTAR a phenda: „Sar me ke ma šaj lav e archa le RAJESKRI?“ ¹⁰ Avke o David na iľa le RAJESKRI archa ke peste andro

* **5:20** 5,20 E hebrejiko ćhib: o raj, savo predemel * **6:8** 6,8 E hebrejiko ćhib: o trestos le Uzoskro

Jeruzalem, ale diňa la te lidžal andro kher le Obed-Edomoskro, savo sas andral o Gat. ¹¹ E archa le RAJESKRI ode ačhiła trin čhon a o RAJ požehñinelas le Obed-Edom the cała leskra famelija.

¹² Le kraliske le Davidoske phende, hoj angle archa le Devleskri o RAJ požehñinel le Obed-Edom, leskra famelija the savoro, so les hin. Avke o David iła e archa le Devleskri andral o kher le Obed-Edomoskro a radišagoha la ligenda andro Foros le Davidoskro. ¹³ Sar o murša, save lidžanas e archa le RAJESKRI, kerde šov kroki, o David obetinda bikos the thuła gurumňa. ¹⁴ Pro David sas urdo andro efodos le lanostar a khelelas andral całi peskri zor anglo RAJ. ¹⁵ Ov the savore Izraeliti lidžanas le RAJESKRI archa andro Jeruzalem, vičinenas bare radišagoha a trubinenas.

¹⁶ Sar e archa le Devleskri avelas andro Jeruzalem, le Sauloskri čhaj e Mikal dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhła le kralis le David, sar chučerel a khelel anglo RAJ, dikhła les tele andre peskro jilo.

¹⁷ Sar ande le RAJESKRI archa, thode la pro pripravimen than maškar o stanos, so imar o David prekal e archa ačhađa. O David anda anglo RAJ labarde the smiromoskre obeti. ¹⁸ Sar imar dokerđa kala obeti, požehñinda le manušen andro nav le Nekzoraledere RAJESKRO. ¹⁹ Palis diňa savore Izraeliten, save ode sas, le muršen the le džuvlen, po jekh maro, ovocno bokeli le datľendar the bokeli le šuke hroznendar. Palis pes savore rozgele andre peskre khera.

²⁰ Sar pes o David visarelas khere te požehñinel peskra famelija, le Sauloskri čhaj e Mikal geła avri anglal leste a phenda: „Savi bari pačiv tuke kerdal adadžives! Tu, o kralis le Izraeloskro! Čidal tut tele jepaš lango anglo jakha le služkengre tire služobnikengre sar varesavo manuš, savo pes ñikastar na ladžal!“

²¹ O David lake odphenda: „Sas oda anglo RAJ, savo peske na kidňa avri tire dades aňi cała leskra famelija, ale man peske ačhađa kraliske upral leskre manuša upral o Izrael. Khelavas anglo RAJ a mek khelava! ²² A kamav man mek buter te pokorinel sar dži akana, a kajte anglal tire jakha na avava nič, ale anglal kala služki, pal save vakerehas, man ela pačiv.“

²³ Avke e Mikal, le Sauloskri čhaj, sas bi o čhave dži ko meriben.

7

Le Natanoskro prorocivos

¹ Sar o kralis o David geła te bešel andre peskro palacis a sar o RAJ diňa, hoj leskro krališagos te dživel andro smirom savore ñeprijaťelenca, save sas pašal leste, ² phenda o David le prorokoske le Natanoske: „Dikh, me bešav andro kher, so hino ačhado le cedrostar, ale e archa le RAJESKRI hiňi ča andro stanos.“

³ O Natan leske odphenda: „Dža a ker savoro, so kames te kerel, bo o RAJ hino tuha.“

⁴ Avke mek odi rat phenda o RAJ le Natanoske:

⁵ „Dža a phen mire služobňikoske le Davidoske: ‚Kada phenel o RAJ: Tu mange kames te ačhavel kher, hoj te bešav andre? ⁶ Se akorestar, kanastar ilom le Izraeliten avri andral o Egipt, dži adadžives na bešavas andro kher, ale phiravas than thanestar a bešavas andro stanos. ⁷ Medik somas le Izraelitenca pro drom, šoha na phučlom le izraelike vodcendar, saven ačhadom, hoj te lidžan miro narodos: ‚Soske mange na ačhade kher le cedrostar?‘“

⁸ Akana pheneha mire služobňikoske le Davidoske: ‚Kada phenel o RAJ o Nekzoraleder: Ilom tut odarik, kaj pašinehas le bakren, a ačhadom tut vodcaske upral mire manuša, upral o Izrael. ⁹ Džavas tuha všadzik, kaj džahas, a murdardom savore tire ñeprijaťelen, save sas anglal tu. Kerava tiro nav igen baro sar o nava le nekbaledere vodcengre pre phuv. ¹⁰ Mire izraelike narodos dava

than, kaj les sadzinava a ode bešela. Imar na izdrala a o nalače manuša les na dukhavena, sar oda kerenas angloda, ¹¹ kanastar ačhadom le sudcen upral peskro izraeliko narodos. Dava tuke te odpočovinel savore tire neprijateljendar.

O RAJ phenel, hoj ov tuke ačhavela kher. ¹² Sar avela tiro časos a tu džaha paš tire phure dada, dava tut potomkos, savo avela tutar, a leskro krališagos zathovava zorales. ¹³ Ov ačhavela Čhramos pre pačiv mire naveske a me zathovava leskro krališagos pro furt. ¹⁴ Me avava leskro dad a ov ela miro čhavo. Te kerela varesavo binos, marava les le manušengra pacaha the le manušengre ranenca. ¹⁵ Ale miro lačhipen lestar na odlava, sar les odilom le Saulostar, saves odčhidom anglal tu. ¹⁶ Tiro potomstvos ela zoralo a tiro krališagos the tronos ačhela pro furt anglal ma.' "

¹⁷ O Natan vakerelas le Davidoske savoro avke, sar oda šundā le RAJESTAR andro videňje.

Le Davidoskri modlitba

¹⁸ Palis o kralis o David geľa, bešľa peske anglo RAJ andro Stanos a modlinelas pes avke:

„Ko som me, ó, Nekbareder RAJEJA, a ko hin miri famelija, hoj man andal dži kade? ¹⁹ A mek ke oda, sar te ulahas frima, ó, Nekbareder RAJEJA, vakerehas the pal oda, so ela palis tire služobňikoskra famelijaha. Ó, Nekbareder RAJEJA, tu avke furt keres le manušeha?

²⁰ So mek pre oda šaj phenav? Se tu, ó, Nekbareder RAJEJA, prindžares tire služobňikos. ²¹ Angle tiro lav a avke, sar tu kamehas, kerdal kala savore bare veci a diňal oda te džanel tire služobňikoske.

²² Vašoda sal baro, ó, Nekbareder RAJEJA, bo nane ajso sar tu. Pal savoreste, so šundam amare kanenca, nane aver Del, ňiko ča tu. ²³ Pre phuv nane aver narodos ajso sar o Izrael, saves tuke cindal avri, hoj te aven tire, a oleha tuke kerdal baro nav. Bare the šukar veci kerdal prekal lende, sar len ilal avri andral o Egipt a tradňal avri anglal lende avre naroden the lengre devlen. ²⁴ Tu kerdal, hoj o Izraeliti te aven tire manuša pro furt, a tu, RAJEJA, ačhilal lengro Del.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla, mangav tut, liker pro furt oda lav, so phendal mange the mira famelijake. Doliker oda, so phendal. ²⁶ Avke tiro nav ela barardo a o manuša vakerena pal tu furt: ‚O RAJ o Nekzoraleder hin o Del upral o Izrael!‘ Tu dolikereha miro tronos pro furt.

²⁷ Bo tu korkoro, ó, Nekzoraleder RAJEJA, o Del le Izraeloskro, sikaďal peskre služobňikoske a phendal: ‚Ačhavava tiro potomstvos furt pro tronos*‘. Vašoda mange me domuklom te anel kadi modlitba anglal tu. ²⁸ Ó, Nekbareder RAJEJA, tu sal o Del. Tire lava hine čačipnaskre a tire služobňikoske phendal, hoj kereha leske oda lačhipen. ²⁹ Akana mangav tut, požehňin mira caľa famelija, hoj vareko latar pro furt te ačhel anglal tu. Bo tu, ó, Nekbareder RAJEJA, oda phendal a tiro požehnaňje ačhela pro furt pre miro potomstvos.“

8

Le Davidoskre maribena

¹ Palis o David zvitazinda upral o Filištinci, domarda len a ila lendar o Meteg-Ama.

² O David zvitazinda the upral o Moabčana a merinda len la špargaha. Prikazinda lenge, hoj te pašlon pre phuv. Premerinda len la špargaha a pro duj mieri la špargakre merinda olen, kas diňa te murdarel, a pre jekh miera la špargakri olen,

* 7:27 7,27 E hebrejiko čhib: Ačhavava tuke kher

kas mukla te dživel. Avke mule duvar ajci sar ola, ko ačhile te dživel. O Moabčana ačhile sluhi le Davidoske a anenas leske o dañe.

³ Palis o David zviťazinda the upral o kralis Hadad-Ezer, le Rechoboskro čhavo, andral e Coba, sar džalas te zalel o phuva paš o Euftrat. ⁴ O David zaila lestar 1 700 muršen pro graja the 20 000 slugađen. Mukla peske lendar ča 100 grajen le verdanenca a olen, so ačhile, ochrominda.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damašek te pomožinel le kraliske Hadad-Ezeroske, o David zviťazinda the upral lende a murdarda lendar 22 000 muršen.

⁶ Palis o David diña te rozačhavel partiji muršen andro aramejiko Damašek. Avke o Aramejčana ačhile sluhi le Davidoske a the on anenas leske o dañe. O RAJ pomožinelas le Davidoske všadzík, kaj džalas.

⁷ O David skidña le Hadad-Ezeroskre služobňikendar o somnakune štiti a anda len andro Jeruzalem. ⁸ O kralis o David skidña le Hadad-Ezeroskre forendar Betach the Berotaj igen but bronzos.

⁹ Sar pes o Toji, o kralis andral o Chamat, došundã, hoj o David zviťazinda upral cali armada le Hadad-Ezeroskri, ¹⁰ bičhãda peskre čhas le Joram ko David, hoj les te pozdravinel a te phenel leske: „Gratulínave tuke vaš oda, hoj zviťazinda upral o Hadad-Ezer!“ Anda le Davidoske rupune, somnakune the bronzune veci.

¹¹ The ola veci o David pošvecinda le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so zaila savore narodendar, saven thođa tele: ¹² Le Aramejčanendar, Moabčanendar, Amončanendar, Filištíncendar, Amalekendar the le Hadad-Ezerostar, savo sas le Rechoboskro čhavo, le kralistar andral e Coba.

¹³ O David peske kerđa baro nav the oleha, hoj sar avla pale, murdarda andre Londi dolina 18 000 Aramejčanen.

¹⁴ Všadzík andro Edom rozačhãda partiji muršen. Avke savore Edomčana ačhile le Davidoskre sluhi. O RAJ pomožinelas le Davidoske všadzík, kaj ča džalas.

Le Davidoskre uradňika

¹⁵ O David kralinelas upral calo Izrael a savore peskre manušenge kerelas oda, so sas čačipnaskro the spravodlivo. ¹⁶ O Joab, la Cerujakro čhavo, sas velitelis upral e armada a o Jošafat, le Achiludoskro čhavo, sas upral savore leskre uradňika. ¹⁷ O Cadok, le Achituboskro čhavo, the o Achimelech, le Ebjataroskro čhavo, sas rašaja a o Serajah sas pisaris. ¹⁸ O Benajah, le Jehojadoskro čhavo, sas velitelis upral o Kereťana the Pileťana, save chraňinenas le David. The le Davidoskre čhave sas rašaja.

9

O David the o Mefibošet

¹ Andre jekh džives o David phučla: „Ačhiľa mek vareko le Sauloskra famelijatar? Kamľomas leske te presikavel anglo Jonatan o lačhipen.“

² Le Saul sas slugas, savo pes vičinelas Ciba. Oles privičinde ko David a ov lestar phučla: „Tu sal o Ciba?“

Ov odphenda: „He, tiro služobňikos.“

³ O David phučla: „Na ačhiľa imar le Sauloskra famelijatar ňiko, hoj leske te presikavav le Devleskro lačhipen?“

O Ciba leske odphenda: „Hin ade mek le Jonatanoskro čhavo, savo hino kalikos pro pindre.“

⁴ „Kaj hino?“ phučla o David.

„Hino andro Lo-Debar, andro kher le Machiroskro, ko čhavo le Amieloskro,“ odphenda leske o Ciba.

⁵ Akor o David bičhãda, hoj les te anen andral o Lo-Debar.

⁶ Sar avla ko David o Mefibošet, o čhavo le Jonatanoskro, savo sas čhavo le Sauloskro, bandila anglal leste le mujeha.

O David zvičinda: „Mefibošet!“

„Kade hino tiro služobňikos,“ odphenda leske.

⁷ „Ma dara tut!“ phenda leske o David. „Kamav tuke te presikavel o lačhipen angle tiro dad Jonatan. Dava tuke pale o mali le Sauloskre, tire papuskre, a tu chaha furt manca jekhetane paš miro skamind.“

⁸ O Mefibošet bandila angle leste a phenda: „So hino tiro služobňikos, hoj tut visares ke kajso mulo rikono, sar som me?“

⁹ Paľis o David vičinda le Sauloskre sluhas le Ciba a phenda leske: „Savoro, so sas le Sauloskro the leskra famelijakro, dav le Mefibošetoske, bo hino tire rajeskro vnukos. ¹⁰ Tu, tire čhave the tire sluhi leske kerena buči pre mala a skidena leske upre o ulipen, hoj te avel le Sauloskra famelija, so te chal. Ale o Mefibošet chala jekhetane manca pašal miro skamind pro furt, bo leskro papus sas o Saul.“ Le Ciba sas dešupandž (15) čhave the biš (20) sluhi.

¹¹ O Ciba phenda le kraliske: „Kralina miro the raja miro, tiro služobňikos kerela savoro avke, sar pheneha.“ Avke o Mefibošet chalas le Davidoha jekhetane pašal o skamind, avke sar te ulahas jekh le kraliskre čhavendar.

¹² Le Mefibošet sas terno čhavoro, savo pes vičinelas Michas. Le Cibaskri cali famelija ačhile služobňika le Mefibošetoske. ¹³ O Mefibošet bešelas andro Jeruzalem, bo chalas furt jekhetane le Davidoha pašal o skamind. A ov sas kalikos pro soduj pindre.

10

O Amončana keren le Izraelitenge ladž

¹ Sar muľa o amoňiko kralis o Nachaš, leskro čhavo Chanun ačhila pal leste kraliske. ² O David peske phenda: „Presikavava le Nachašiskre čhaske le Chanunoske o jileskeriben, sar kerđa leskro dad mange.“ Avke bičhađa peskre služobňiken, hoj leske te den te džanel, hoj le Davidoske hin pharo pal leskro dad.

Sar avle o služobňika andre le Amončanengri phuv, ³ o amoňika vodci phende peskre rajeske le Chanunoske: „Gondolines tuke, hoj o David kamel te del pačiv tire dades oleha, hoj bičhavel peskre služobňiken ke tu? Na, bičhavel len sigeder vašoda, hoj te predikhnen kada foros a paľis les te zničinen?“ ⁴ Androda o Chanun chudňa le Davidoskre služobňiken, holinda lenge jepaš brada, strihinda lenge jepaš gada le perestar dži tele a avke len mukla te džal.

⁵ Sar oda phende le Davidoske, bičhađa o David anglal lende avre muršen, bo ola murša sas igen pre ladž, hoj lenge te phenen: „O kralis tumenge phenel, hoj te ačhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bradi. Paľis šaj aven pale.“

O mariben le Amončanenca

⁶ Sar o Amončana sprindžarde, hoj le David rozchoľarde, dine te vičinen le Aramejčanen andral o Bet-Rechob the andral e Coba 20 000 slugađen, le kralis andral e Maacha le 1 000 muršenca the 12 000 muršen andral o Tob.

⁷ Sar pes o David pal oda došunda, bičhađa andro mariben le Joab the savore zorale slugađen. ⁸ O Amončana pes rozačhade pro mariben paš e foroskri brana. O Aramejčana andral e Coba the Rechob a o murša andral o Tob the andral e Maacha sas rozačhade pre mala.

⁹ Sar o Joab dikhla, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidňa peske avri nekfeder muršen andral calo Izrael a rozačhađa len pro Aramejčana. ¹⁰ Olen, save ačhile, diňa peskre phraleske le Abišajoske, hoj lenca te džal pro mariben pro Amončana. ¹¹ Phenda leske: „Te dikheha, hoj o Aramejčana man domaren, aveha

mange te pomožinel, a te me dikhava, hoj o Amončana domaren tut, džava me tuke te pomožinel. ¹² Av zoralo a av maras pes zorales vaš amare manuša the vaš o fori le Devleskre! Mi kerel o RAJ oda, so hin lačno anglal leskre jakha.“

¹³ Avke o Joab peskre muršenca džalal andro mariben pro Aramejčana, ale on lestar denaše. ¹⁴ Sar dikhle o Amončana, hoj o Aramejčana denašen le Joabostar, the on chudle te denašel anglal o Abišaj a gele pale andro foros. Palis o Joab avla pale andral o mariben a gela andro Jeruzalem.

O Izrael zvitazinel upral o Aramejčana

¹⁵ Sar o Aramejčana dikhle, hoj len o Izraeliti domarde, pale pes zgele. ¹⁶ Akor o Hadad-Ezer bičhada muršen, hoj te anen le Aramejčanen, save bešenas pre oki sera le paňeskri Eufkrat. On avle andro Chelam a o Šobach, o velitelis upral e armada le Hadad-Ezeroskri, len lidžalal.

¹⁷ Sar oda phende le Davidoske, diňa te zvičinel savore Izraeliten. Pregela prekal o Jordan a avla andro Chelam. O Aramejčana pes rozačhade pro mariben a džanas pro David. ¹⁸ Ale o Aramejčana denaše le Izraelitendar. A o David the leskre murša murdarde 700 muršen pro verdana the 40 000 muršen pro graja. The le Šobach, le velitelis upral e armada, dukhade a ov mula pre oda than. ¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael zvitazinda upral lende, phandle lenca zmluva a služinenas lenge. O Aramejčana pes imar daranas buter te pomožinel le Amončanenge.

11

Le Davidoskro binos

¹ Avke pro dujto berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o David bičhada le Joab peskre muršenca the savore slugađen andral o Izrael. Zvitazinde upral o Amončana a palis pes rozačhade pašal o foros Raba. Ale o David ačhila andro Jeruzalem.

² Jekhvar rači o David uštila pal o hadžos a prephirelas pes pal e palaciskri strecha. Dikhla jekha džuvla, sar landolas. Oj sas igen šukar. ³ Avke o David bičhada le slugas, hoj pes te dodžanel, ko hiňi. O slugas leske odphenda: „Oj hiňi e Batšeba, le Eliamoskri čhaj. Lakro rom hino o Chetitos Urijaš.“ ⁴ Akor o David bičhada le sluhlen, hoj la ke leste te anen. Oj pes ipen obžuzarda o lestar, so le džuvlen hin sako čhon. Sar avla ke leste, ov laha pašlila. Palis oj gela pale khere. ⁵ Ale e Batšeba ačhila khabňi a diňa oda te phenel le Davidoske.

⁶ Palis o David diňa te phenel le Joaboske, hoj te bičhavel ke leste le Urijaš. Avke o Joab les bičhada. ⁷ Sar ke leste avla o Urijaš, o David lestar phučla: „Sar hin le Joaboske the le slugađenge? Sar džal dureder o mariben?“ ⁸ Avke leske phenda: „Dža khere a odpočovin tuke.“ Palis, sar o Urijaš odgela, o David bičhada daros andre leskro kher. ⁹ Ale o Urijaš na gela khere, ale pašlila peske jekhetane savore služobňikenca paš o vchodos andro palacis.

¹⁰ Sar le Davidoske phende, hoj o Urijaš na gela khere, o David leske phenda: „Se avlal pal o baro drom, soske na džas khere?“

¹¹ O Urijaš leske odphenda: „E archa, o murša andral o Izrael the andral e Judsko bešen andro stani a miro velitelis o Joab peskre muršenca taborinen pre maľa. Sar me šaj džav khere te chal, te pijel a te pašlol mira romňaha? Avke sar džives tu, me oda na kerava.“

¹² Akor leske o David phenda: „Ačh kade mek adadžives a tajsas tut premukava.“ Avke o Urijaš ačhila andro Jeruzalem oda džives a the mek aver. ¹³ Palis o David les

vičinda ke peste, chalas the pijelas leha, medik les na mačardā. Ale rači o Urijaš gela te sovel jekhetane le Davidoskre služobņikenca, khere na geļa.

Le Urijašiskro meriben

¹⁴ Avke tosara o David pisinda lil le Joaboske a bičhađa le Urijaš, hoj leske les te lidžal. ¹⁵ Andro lil pisinda: „Thoven le Urijaš anglal, kaj hin o mariben nekzoraleder. Tumen palis džan lestar het, hoj les te murdaren.“

¹⁶ Sar o Joab džalas pro foros pro mariben, thoda le Urijaš pre ajso than, pal savo džanelas, hoj hin ode zorale murša. ¹⁷ Sar o murša andral o foros gele avri pro mariben pro Joab, ačhiļa pes, hoj murdarde varesave le Davidoskre muršen a murdarde the le Urijaš.

¹⁸ Palis o Joab bičhađa jekhe poslos ko David, hoj leske te phenel pal o mariben. ¹⁹ Phenda leske: „Sar phenaha le kraliske savoro pal o mariben, ²⁰ ov šaj cholisalol a šaj tutar phučel: ‚Soske gelan avke pašes paš o foros? Na džanenas, hoj pal o muri pes livinkerel? ²¹ Či na džanes, ko murdarđa le Jerubaalokre čhas le Abimelech? Na sas oda e džuvli, savi pre leste čhiđa pal o muri o mlinoskro bar, a avke muļa andro Tebec? Soske gelan avke pašes paš o muri?‘ Akor leske phenaha: ‚The tiro služobņikos o Urijaš muļa.‘ “

²² Avke o poslos odgeļa. Sar doavļa ko David, phenda leske savoro, so o Joab vakerelas. ²³ Phenda: „Ola murša sas zoraleder sar amen a avle avri andral o foros pro mariben, ale amen len zatradlam dži paš o vchodos le foroskra branakro. ²⁴ Avke o lukostrelci livinkerenas pal o muri pre tire služobņika a varesaven murdarde. Muļa the tiro služobņikos o Urijaš.“

²⁵ O David le sluhaskre phenda: „Le Joaboske phen, hoj pes te na trapinel, bo šoha našti džanes, ko šaj merel andro mariben. A mek phen leske, hoj te zoraľarel o mariben pre oda foros a te zničinel les! Avke les zoraľar kale lavenca.“

²⁶ Sar pes dodžanļa e Batšeba, hoj lakro rom o Urijaš muļa, chudņa pal leste te rovel. ²⁷ Sar pregeļa o smutkos pal lakro rom, akor o David bičhađa vaš e Batšeba a iļa la andre peskro kher. Ačhiļa leskri romņi a uliļa lake muršoro. Ale oda, so o David kerđa, na sas le RAJESKE pre dzeka.

12

O Natan dovakerel le Davidoske

¹ O RAJ bičhađa le Natan ko David. Ov avļa ke leste a phenda: „Andre jekh foros sas duj murša. Jekh sas barvalo a dujto čororo. ² Le barvales sas igen but bakre the gurumņa, ³ ale le čorores sas ča jekh ovečka, sava peske cinda. Ov la likerelas a oj barolas jekhetane leha the leskre čhavenca. Chalas leha jekhetane ole chabenestar, so the ov, pijelas andral leskro poharis a sovelas andre leskri angali. Sas leske sar čhaj.“

⁴ Jekhvar avļa ko barvalo murš vareko pal o drom. Ale ov na kamļa te lel peskre bakrendar abo gurumņendar, hoj te kerel te chal ole muršeske, so ke leste avļa. Avke iļa e ovečka ole čore manušestar a kerđa te chal ole muršeske, so ke leste avļa.“

⁵ O David igen cholisalilija pre oda barvalo murš a phenda le Natanoske: „Avke sar dživel o RAJ, oda murš, savo ada kerđa, mušinel te merel. ⁶ Vaš odi ovečka mušanela akana te visarel pale štarval ajci, bo kerđa kadi veca a na sas leske pharo pal oda čoro manuš.“

⁷ Akor o Natan le Davidoske phenda: „Tu sal oda murš! Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Me tut pomazindom kraliske upral o Izrael a cirdņom tut avri andral o vasta le Sauloskre. ⁸ Diņom tuke leskro krališagos the leskre romņijen andre tire vasta. Ačhadom tut kraliske upral o Izrael the upral e Judsko. A te tuke oda na sas

dos, diňomas tut mek duvar ajci. ⁹ Soske dikhlal le RAJESKRO lav tele a kerdal oda, so leske nane pre dzeka? Le Urijaš diňal te murdarel la šablaha a ilal tuke leskra romňa. Vašoda, hoj les diňal te murdarel le Amončanenge, ¹⁰ akanastar pes imar šoha e šabla na visarela tira famelijatar, bo dikhlal man tele a ilal tuke le Urijašiskra romňa.’

¹¹ Kada phenel o RAJ: ‚Domukava pre tu pohroma, savi avela andral tiro kher. Angle tire jakha tuke odlava tire romňijen a dava len le manušeske andral tiri famelija. Ov lenca pašlola avke, hoj savore oda dikhena. ¹² Tu oda kerdal počoral, ale me oda kerava dživese anglo calo Izrael.’ “

O David kerel pokaňje

¹³ Akor phendā o David le Natanoske: ‚Kerđom binos anglo RAJ.’“ Ov leske odphendā: ‚O Raj tuke odmukla tiro binos a na mereha. ¹⁴ Ale oleha, so kerdal, dikhlal tele le RAJES, a vašoda o čavoro, so tuke ulola, mušinel te merel.’“

¹⁵ Sar o Natan geľa khere, o Raj dukhađa le nasvalibnaha le Davidoskre čavores, savo ulila la Batšebake. ¹⁶ O David mangelas le Devles vaš o čavoro, igen pes poscinelas a cali rat pašlolas pre phuv. ¹⁷ Leskre phureder služobňika gele paš leste a kamenas les te hazdel pal e phuv, hoj te chal lenca, ale ov na kamelas te uštel aňi te chal.

¹⁸ Pro eftato džives o čavoro muľa, ale le Davidoskre služobňika pes daranas leske oda te phenel. Phende peske: ‚Medik o čavoro dživelas, privakerahas pes ke leste, ale na šunelas amen. Sar šaj akana leske phenas, hoj o čavoro muľa? Šaj peske kerel vareso.’“

¹⁹ Ale o David dikhla, hoj leskre služobňika vareso počoral vakeren maškar peste, a avla pre oda, hoj o čavoro muľa. Phučla lendar: ‚Muľa o čavoro?’
‚Muľa,’ odphende leske.

²⁰ O David uštila pal e phuv, geľa te landol, makhla pes la mascaha a urda aver gada. Palis geľa andro stanos le RAJESKRO a bandolas anglo RAJ. Sar odarik geľa khere, mangla peske te chal. Dine les a ov chalas.

²¹ O služobňika lestar phučle: ‚Oda so hin oda, so kerdal? Medik o čavoro dživelas, poscinehas tut a rovehas. Ale sar o čavoro muľa, uštial a geľal te chal.’“

²² Ov odphendā: ‚Medik o čavoro dživelas, poscinavas man a rovavas, bo mange gondolinavas: ‚Ko džanel, či o RAJ na ela ke ma jileskro a na mukela le čavores te dživel. ²³ Ale akana, sar muľa, soske man mek poscinava? Či šaj le čavores me mek anav pale? Me džava pal leste, ale ov ke ma pale imar na avela.’ “

²⁴ Palis o David potešinelas peskra romňa la Batšeba lavenca, geľa ke late a pašlila laha. Sar lake ulila muršoro, dine leske nav Šalamun. O RAJ peske les zakamla, ²⁵ a vašoda prekal o prorokos Natan phendā le Davidoske, hoj leske te den nav Jedidjah*.

O viťazstvo upral e Raba

²⁶ O Joab geľa pro mariben pre amoňiko Raba a zaila le kraliskro foros. ²⁷ O Joab bičhađa muršen, hoj te phenen le Davidoske: ‚Maravas man lenca a zailom lenge o teluno foros paš o paňi. ²⁸ Akana zvičin ole muršen, save ačhile, rozačhaven tumen pašal oda foros a zale les, hoj upral oda foros te na zviťazinav me korkoro a te na dav ole foroske miro nav.’“

²⁹ Avke o David ila savore muršen, geľa andre Raba, ode pes marelas lenca a zviťazinda upral lende. ³⁰ Palis ila e koruna le Milkomoske, lengre devleske, pal o šero, a thode la le Davidoske pro šero. E koruna sas phari buter sar tranda (30) kili a sas andre igen vzacno bar. Ov odarik ila igen bari korist. ³¹ Odligendā le manušen, save ode bešenas, a diňa lenge o pili, o krompača the o tovera, hoj te keren buči paš

* 12:25 12,25 O milačkus le RAJESKRO

o cehli. Avke kerde the savore amoņike forenca. Palis o David the savore manuša gele pale andro Jeruzalem.

13

O Amnon the e Tamar

¹ Paloda pes ačhila kada: Le Davidoskre čhas le Absolon sas igen šukar pheñ, savi pes vičinelas Tamar. Le Davidoskro čhavo Amnon pes andre late zakamla. ² O Amnon pes trapinelas vaš late avke, hoj nasvalila olestar, bo oj sas mek pačivali a ov peske gondolinelas, hoj šoha na ela leskri. ³ Ale sas les prijatelīs o Jonadab. Ov sas le Šimeoskro čhavo, savo sas phral le Davidoske, a sas igen godaver murš. ⁴ Phučla le Amnonostar: „Sar oda, hoj tu, o čhavo le kraliskro, sal sako tosara ajso smutno? Na pheneha mange?“

O Amnon leske phenda: „Kamav la Tamar, le Absolonoskra pheña.“

⁵ O Jonadab leske phenda: „Pašluv tuke pro hadžos a ker tut, hoj sal nasvalo. Sar avela tut te dikhel tiro dad, phen leske: ‚Mangav tut, domuk, hoj miri pheñ e Tamar man te del te chal. Mi pripravinel anglal mande o chaben, bo kamav andral lakre vasta te chal.‘“ ⁶ Avke o Amnon pašlila pro hadžos a kerelas pestar, hoj hino nasvalo.

Sar avla o David les te dikhel, phenda leske: „Domuk mira pheņake, hoj te avel a te pekel anglal ma duj bokela. Kamav andral lakre vasta te chal.“

⁷ Palis o David phenda la Tamarake: „Dža andro kher ke tiro phral ko Amnon a pripravin leske o chaben.“ ⁸ Sar e Tamar avla ko Amnon andro kher, ov pašlolas pro hadžos. Avke ila o chumer, ušanda les anglal leste, kerda bokela a pekla len. ⁹ Palis ila e tepša le bokelēnca a thoda anglal leste, ale ov na kamelas te chal.

Avke o Amnon phenda: „Bičhaven savore manušen adarik het.“ Avke savore lestar gele het. ¹⁰ Paloda phenda la Tamarake: „An mange o bokela andre spalņa. Chava andral tire vasta.“ E Tamar ila o bokela, so pekla, a ligenda len le Amnonoske andro hadžos. ¹¹ Ale sar leske delas o bokela, cirdņa la ke peste a phenda: „Av, pašluv tuke manca, pheņe miri!“

¹² „Na, phrala miro!“ phenda leske e Tamar. „Av godaver a ma ker oda mange! Bo kada pes andro Izrael na kerel! ¹³ Kaj man thovava andre ajso ladž? A tut lena andro Izrael lubariske! Ale mangav tut, vaker le kraliha a ov tuke man dela!“ ¹⁴ Ale ov la na šunda. Chudņa la a našilu laha pašlila, bo ov sas zoraleder.

¹⁵ Paloda le Amnonoske e Tamar igen džungliła a chudņa ke late te šunel e ņenaviš a odi ņenaviš ke late sas bareder sar angloda o kamiben. O Amnon lake phenda: „Ušti upre a dža adarik avri!“

¹⁶ „Na!“ phenda leske. „Kada, hoj man trades het, hin mek goreder sar oda, so manca kerdal!“

Ale ov la na kamelas te šunel. ¹⁷ Vičinda peskre sluhās, savo pašal leste kerelas, a phenda leske: „Čhiv kala džuvla avri a phand pal late o vudar!“ ¹⁸ Avke la o sluhās čhida avri a phandla pal late o vudar. Pre Tamar sas šukar upruno plaštos, so hordinenas le kraliskre čhaja, sar sas slobodna. ¹⁹ E Tamar peske čhida pro šero o prachos, čhingerda pre peste o upruno plaštos, so sas pre late, thoda peske o vast pro šero a džalas het bare rovibnaħa.

²⁰ Palis lakro phral o Absolon latar phučla: „Na sas tuħa tiro phral o Amnon? Akana, pheņe miri, imar ma vaker pal oda. Se hino tiro phral, ma domuk tuke oda, so pes ačhila, andre tiro jilo.“ Avke e Tamar dživelas andro kher le Absolonoskro omukli the smutno.

²¹ Sar pes pal oda došunda o David, igen cholisalila. ²² O Absolon imar buter na vakerelas le Amnonoha. Našti les avri ačhelas, bo našilu pašlila leskra pheňaha la Tamaraha.

O Absolon visarel pale le Amnonoske

²³ Duje beršenca paloda pes ko Absolon strihinenas o bakre andro Baal-Chacor paš o Efrajim a o Absolon ode vičinda savore čhaven le kraliskre. ²⁴ O Absolon geľa ko David a phendā: „Šaj aves tu the tire služobňika ke mande, bo ipen strihinen mire bakren.“

²⁵ O David leske odphendā: „Na, čhavo miro, na mušinas te džal savore, hoj pes te na starines pal amende.“ Kajte o Absolon pre leste ispidelas, ov na kamelas te džal leha, ale požehňinda les.

²⁶ Palis o Absolon phendā: „Te na, akor mi avel amenca miro phral o Amnon.“

„Soske kames, hoj ov tuha te džal?“ phučľa o David. ²⁷ Ale o Absolon avke pre leste ispidelas, hoj mukľa le Amnon the savore kraliskre čhaven.

[Palis ov lenge pripravinda hoscina ajsi sar le kraliske.] ²⁸ O Absolon phendā peskre sluhenge: „Den pozoris! Sar le Amnon ela lachi dzeka la molatar, akor tumenge prikazinava a tumen les murdarena. Ma daran tumen, bo oda me tumenge prikazindom! Aven šmela a zorale!“ ²⁹ Palis o sluhi kerde avke, sar lenge phendā, a murdarde les. Akor savore le Davidoskre čhave uštĭle, bešle pre peskre somara a denašle.

³⁰ On sas mek pro drom, sar le Davidoske vareko phendā: „O Absolon murdarđa savore tire čhaven – ňiko lendar na ačĭla te dživel.“ ³¹ O David uštĭla, čhingerďa pre peste o gada a pašĭla pre phuv. Savore leskre služobňika ačhenas pašal leste le čhingerde gadenca.

³² Sas paš leste o Jonadab, le Davidoskre phraleskro čhavo, saveske sas dad o Šimeah. O Jonadab phendā: „Te na gondolinel peske miro raj, hoj o Absolon murdarđa savore tire čhaven. Muľa ča o Amnon. Bo dičholas pro Absolon, hoj kamel le Amnon te murdarel akorestar, sar našĭlu pašĭla la Tamaraha. ³³ Rajeja miro the kralina, ma trapin tut pal oda, so tuke phende, hoj savore tire čhave mule. Muľa ča o Amnon.“

³⁴ Ale o Absolon denašľa.

O sluhas, savo stražinelas, jekhvareste zbačĭnda a dikhľa pro drom pašal o Horonajim but manušen pre sera le verchoskri a phendā le kraliske: „Dikhľom le manušen pro drom pašal o Horonajim pre sera le verchoskri.“

³⁵ O Jonadab phendā le Davidoske: „Dikh, oda aven tire čhave. Ačĭla pes avke, sar tuke phendom.“ ³⁶ Soča dovakerďa, avle le Davidoskre čhave a chudle igen te rovel. Avke the o David savore peskre služobňikenca igen rovenas.

³⁷⁻³⁸ Sar o Absolon denašelas, dochudňa pes andro Gešur. Geľa ko čhavo le Amichudoskro ko Talmaj, savo sas kralis andro Gešur, a bešelas ode trin berš. O David calo časos sas smutno pal peskro čhavo Amnon. ³⁹ A o David igen kamelas te džal ko Absolon, bo imar les pregeľa o pharipen pal oda, hoj o Amnon muľa.

14

E džuvľi andral e Tekoa prevakerel le David

¹ Sar la Cerujakro čhavo o Joab dikhľa, hoj o kralis o David hino smutno pal o Absolon, ² bičhaďa varekas andre Tekoa, hoj te anen odarik godaver džuvľa. Sar la ande, phendā lake o Joab: „Ker avke: Uri pre tu ola gada, so hin pro smutkos, a makh tut le olejoha, ale av sar džuvľi, savi imar but časos likerel o smutkos pal o mulo. ³ Palis džaha ko David, hoj leha te vakeres.“ A diňa la godĭ, so leha te vakerel.

⁴ Akor odi džuvľi andral e Tekoa geľa ko kralis, bandolas anglal leste le mujeha dži pre phuv a phendā: „Pomožĭn mange, kralina!“

⁵ „So tute?“ phučľa latar o kralis.

„Me som vdova,“ odphenda. „Miro rom muľa. ⁶ Sar mire duj čhave sas pre maľa, vesekeinde pes mařkar peste a na sas ode ňiko, hoj len pestar te odlel. Jekh lendar demađa dujtones avke, hoj les murdarđa. ⁷ Akana džal pre ma caľi famelija a phenen: ‚De amenge oles, ko murdarđa peskre phrales, hoj les te murdaras vař o dživipen le phraleskro.‘ Te on oda kerena, me ačhava bi o čhavo a lena miri nađeř, so mek mange ačhila, bo pal miro rom na ačhilahas pre kadi phuv o nav aňi o potomstvos.“

⁸ „Dža khere,“ phenda lake o David. „Me lava ada andre mire vasta.“

⁹ Ale e džuvľi le Davidoske phenda: „Raja miro the kralina! Odi vina mi perel pre mande the pre miri famelija a tu the tiro tronos te aves bi e vina.“

¹⁰ Avke o kralis lake phenda: „Te vareko phenela vareso pre tu, an les ke mande a kerava oda, hoj řoha pre tu imar na vakerela ňiř nalačo.“

¹¹ A oj leske phenda: „Mangav tut, le mange vera anglo RAJ, tiro Del, hoj oda dženo, ko pes muřinel te pomřinel mire čhaske vař o dživipen le phraleskro, les te na murdarel, bo oleha kerďahas mek goreder binos.“

„Avke sar dživel o RAJ,“ phenda lake o David, „tire čhaske aňi o bal na perela pal o řero.“

¹² E džuvľi mek phenda: „Domuk tira sluřobňičkake, hoj te phenel mek vareso peskre rajeske the kraliske.“

„Vaker!“ phenda o David.

¹³ Oj leske phenda: „Soske gondolinehas the tu kajso nalačhipen pro manuřa le Devleskre? Tu korkoro tut odsudzindal andre oda, so phendaľ, bo na domukľal te anel khere tire čhas, saves tradňal het. ¹⁴ Bo jekhvar muřinas savore te merel, sam sar o paňi, so hino avričordo pre phuv a so imar pes na del te skidel upre. Ale o Del na kamel te lel ňikaske o dživipen, ale kerel savoro, hoj te anel pale oles, ko hino lestar dur. ¹⁵ Vařoda oda avľom te phenel mire rajeske the kraliske, bo o manuřa man oleha darade a phendom mange: ‚Džava te vakerel le kraliha a ko džanel, či man na řunela avri. ¹⁶ řaj man řunel avri a zachraňinel ole manuřendar, save man the mire čhas kamen te čhivel avri andral e phuv, so amenge diňa o Del.‘ ¹⁷ O lav mire rajeskro the kraliskro mange anel o smirom, bo miro raj the kralis hino sar le Devleskro aňjelos, savo rozprindžarel o lačo le nalačhestar. O RAJ, tiro Del, mi el tuha.“

¹⁸ Akor o David lake phenda: „Vareso tutar phučava a odphen mange o čačipen!“

„Ča vaker, rajeja miro the kralina,“ odphenda e džuvľi.

¹⁹ „Na sas oda o Joab, savo tut bičhađa ke ma?“ phučľa latar o David.

E džuvľi odphenda: „Avke sar tu džives, rajeja miro the kralina, nařti garuvav ada angle tu, hoj tuke te na odphenav. Sas oda tiro sluřobňikos o Joab, savo mange oda phenda a diňa man godi, so tuke te phenav. ²⁰ Ov oda kerďa vařoda, hoj te čerinel kadi situacija. Ale tu, rajeja miro, sal godaver sar le Devleskro aňjelos a džanes pal savoreste, so pes kerel andre kadi phuv.“

O Joab anel pale le Absolon

²¹ Paľis o David phenda le Joaboske: „Miřtes, me kerava oda, so kames. Dža a an pale le Absolon.“

²² Akor o Joab peľa anglo David a bandolas le mujeha dži pre phuv a paľikerelas leske. Phenda: „Adadžives sprindžardom, hoj arakhlom miloř andre tire jakha, rajeja miro the kralina, bo kerďal oda, so kamľom.“ ²³ Paľis o Joab geľa andro Geřur a anda le Absolon pale andro Jeruzalem. ²⁴ O kralis phenda le Joaboske: „Mi džal andre peskro kher, no pro jakha pes mange te na sikavel.“ Avke o Absolon geľa andre peskro kher, ale le kralis na dikhľa.

O Absolon pale dikhel le kralis

²⁵ Andre calo Izrael le Absolon lašarenas, bo na sas ņiko ajso šukar sar ov. Le šerestar dži o pindre pre leste na sas chiba. ²⁶ Leskre bala sas igen bare a strihinelas len jekhvar andro berš, sar sas igen phare. Sar len važinelas, sas len vaj duj kili. ²⁷ Le Absolon sas trin muršora the jekh čhajori a lakro nav sas Tamar. Oj sas igen šukar džuvli.

²⁸ O Absolon bešelas andro Jeruzalem imar duj berš, ale le David mek na dikhla. ²⁹ Palis diňa te vičinel le Joab, hoj te avel ke leste, bo kamla les te bičhavel ko David, ale o Joab na kamelas te džal ke leste. O Absolon bičhada pal leste dujtovar, ale aňi akor na geľa. ³⁰ Palis o Absolon phenda peskre sluhenge: „Dikhen, le Joaboskri maľa hiňi pašes paš miri a hin les ode jačmeňis. Džan a podlabaren la!“ Avke o sluhi gele a podlabarde odi maľa.

³¹ Palis o Joab avla andro kher le Absolonoskro a phenda leske: „Soske mange tire sluhi podlabarde e maľa?“

³² O Absolon leske odphenda: „Dikh! Bičhadom pal tu, hoj te aves ke mande, bo kamlom tut te bičhavel ko kralis, hoj leske te phenes: ‚Soske avlom andral o Gešur? Se feder mange ulahas, te ačhilomas ode.‘ Ale akana kamav te džal anglo David a te vareso kerdom nalačo, mi murdarel man.“

³³ Palis o Joab geľa ko David a phenda leske savoro. Avke o David vičinda ke peste le Absolon a o Absolon avla ko David. Sar avla, bandila anglal o kralis le mujeha dži pre phuv a o kralis čumidla le Absolon.

15

O Absolon pes vzburinel pro kralis

¹ Palis peske o Absolon stradla verdan, grajen the penda (50) muršen, save denašenas anglal leste. ² O Absolon sig tosara ačhelas pro drom paš e brana, sar pes džal andro foros. Ode lelas pre sera dojekhe muršes, ko avelas varesava vecaha ko kralis, hoj les te šunel avri, a phučelas lestar: „Khatar sal?“ Sar leske oda murš phenelas: „Me som andral jekh izraeliko kmeňos,“ ³ o Absolon leske phenelas: „Dikh, tu vakeres mištes a čačipen, ale nane ņiko paš o kralis, hoj tut te šunel avri. ⁴ Ale te man ačhadehas sudcaske andre kadi phuv, dojekheske pomožindomas ola vecaha, savaha avlahas ke ma pro sudos, hoj te dochudel peskro čačipen.“

⁵ Sar vareko avelas ko Absolon a kamelas anglal leste te bandol, ov les obchudelas a čumidelas. ⁶ Avke kerelas o Absolon savore Izraelitenca, save avenas ko kralis, hoj ov te rozsudzinel lengro pravos. Aleha len počoral dochudelas pre peskri sera a sas le Izraelitenge buter pre dzeka sar o kralis David.

⁷ Palis pal o štar berš phenda o Absolon le kraliske le Davidoske: „Domuk mange te džal andro Hebron, hoj te dolikerav e vera, so ilom le RAJESKE. ⁸ Sar bešavas andro Gešur andro Aram, phendom le RAJESKE: ‚Te man aneha pale andro Jeruzalem, džava tut te lašarel andro Hebron.‘ “

⁹ „Dža andro smirom!“ phenda leske o David. Avke o Absolon geľa andro Hebron.

¹⁰ Palis o Absolon bičhada počoral peskre muršen andre savore kmeňi le Izraeloskre, hoj te phenen: „Sar šunena o hangos la trubakro, akor zvičinen: ‚O Absolon ačhila kraliske andro Hebron!‘ “ ¹¹ Le Absolonoha gele andral o Jeruzalem duj šel (200) murša, save sas vičimen a na džanenas ņisostar, so kamel te kerel. ¹² Sar anelas o Absolon o obeti, bičhada vaš o Davidoskro radcas Achitofel andral o foros Gilo. Vašoda o murša, save pes dovakerde pro David, kerenas furt bareder vzbura a mek buter manuša pes pridenas ko Absolon.

O David denašel andral o Jeruzalem

¹³ Androda ko David avla o sluhas a phenda: „O murša andral o Izrael hine pre le Absolonoskri sera!“

¹⁴ Palis o David phenda savore peskre služobnikenge, save sas leha andro Jeruzalem: „Aven! Denašas het, bo te na denašaha, na zachrañinaha pes le Absolonostar. Sigo džas het, hoj te na dochudel amen! Bo anela pre amende e bibach a murdarela dojekhes andro foros.“

¹⁵ „He, mištes, raja amaro the kralina!“ phende o služobnika le Davidoske. „Amen keraha savoro, so tu pheneha.“

¹⁶ Palis o David odarik odgeľa savore peskre manušenca the la famelijaha. Mukľa ode ča peskre deše romñijen-služobničken, hoj pes te starinen pal o palacis. ¹⁷ O David the savore leskre murša odgele andral o foros a zaačhile paš o posledno kher. ¹⁸ Savore leskre uradñika, savore Kereťana, Pileťana the šov šel (600) murša, save avle ke leste andral o Gat, predžanas pašal o David.

¹⁹ Akor phenda o David le Itajoske, savo sas andral o Gat: „Soske aves the tu amenca? Dža pale a ačh paš o kralis Absolon. Se tu sal cudzincos, saves tradle avri andral peskri phuv. ²⁰ Se mekča idž avľal. Sar tutar šaj kamav, hoj te aves manca, te mek aňi me korkoro na džanav, kaj džav? Dža pale a le tuha tire phralen. Mi presikavel tuke o RAJ o verno kamiben the e vernost.“

²¹ Ale o Itaj odphenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu, rajeja miro the kralina, me džava všadzik tuha, či pro meriben či pro dživipen.“

²² O David leske odphenda: „Mištes, av amenca!“ Avke o Itaj džalas jekhetane le Davidoha savore peskre muršenca the caľa famelijaha. ²³ Savore manuša andral odi phuv chudle igen te rovel, sar odarik predžanas. Avke o David pregela prekal o paňi Kidron a savore manuša džanas leha pre oda drom, sar pes džal pre pušta.

²⁴ Jekhetane lenca džalas o rašaj Cadok the savore Leviti, save lidžanas e archa le Devleskra zmluvakri. Sar la thode tele, o Ebjatar obetinelas o obeti, medik savore manuša na gele avri andral o foros.

²⁵ Palis o David phenda le Cadokoske: „Lidža e archa le Devleskri pale andro foros, bo te man dela o RAJ milost, anela man pale a dela mange la pale te dikhel a the oda than, kaj ela. ²⁶ Ale te phenela: ‚Na sal mange pre dzeka,‘ akor mi kerel manca avke, sar ov kamel.“

²⁷ O David phenda le rašaske le Cadokoske: „Dikh, le tuha tire čhas le Achimaac the le Ebjataroskre čhas le Jonatan a dža pale andro foros andro smirom. ²⁸ Me užarava pre oda than, khatar pes predžal prekal o Jordan, medik mange na dena vareso te džanel.“ ²⁹ Avke o Cadok the o Ebjatar ligende e archa le Devleskri pale andro Jeruzalem a ačhile ode.

³⁰ Palis o David džalas pindrango upre pro Olivovo verchos, le dromeħa rovelas a o šero peske zaučharda andre. A the savore manuša, so leha sas, peske zaučharde andre o šere a rovenas. ³¹ Vareko le Davidoske phenda: „O Achitofel hino tiš maškar o vzburenci, save hine le Absolonoha.“ Vašoda o David pes mangelas: „Mangav tut, RAJEJA miro, visar le Achitofelaskri rada pro diliñipen.“

³² Sar o David dogeľa dži upre pro verchos, kaj pes lašarelas le Devles, avelas paš leste o Arkijcos o Chušaj le čhingerde plaštoha the le prachoha pro šero. ³³ O David leske phenda: „Te aveħa manca, aveħa mange ča pro pharipen. ³⁴ Ale dža pale andro foros a phen le Absolonoske: ‚Ó, kralina, som tiro služobnikos. Avke sar angloda služinavas tire dadeske, avke akana kamav te služinel tuke,‘ a kavke šaj visares le Achitofelaskri rada. ³⁵ Ena tuha ode duj rašaja, o Cadok the o Ebjatar. Savoro, so tut dodžaneħa andro palacis, phen lenge, ³⁶ bo ode hine the lengre čħave, o Achimaac the o Jonatan. Lenca mange dena te džanel savoro, so tumen ode dodžanena.“

³⁷ Avke le Davidoskro prijatelis o Chušaj avľa pale andro Jeruzalem ipen akor, sar o Absolon avelas andro foros.

16

O David the o Ciba

¹ Sar džalas o David dureder pal o verchos, avelas anglal leste le Mefibošetoskro slugas o Ciba duje somarenca. Sas pre lende duj šel (200) mare, šel (100) konarica hrozni, šel kotora švižo ovocje the jekh gono mol.

² O David phučla le Cibastar: „So kames oleha te kerel?“

Ov odphenda: „Kala somara hine prekal tiri famelija, hoj upre te džan, a o maro the o ovocje hine pro chaben le služobňikenge. E mol hiňi, hoj te pijen, sar na birinena pre pušta.“

³ O David lestar phučla: „Kaj hino o Mefibošet, tire rajeskro le Sauloskro vnukos?“

O Ciba odphenda: „Ačhila andro Jeruzalem, bo peske gondolinel, hoj leske adadžives o Izraeliti dena pale o krališagos leskre papuskro le Sauloskro.“

⁴ O David le Cibaske odphenda: „Savoro, so hin le Mefibošetoskro, ačhela tuke.“

„Banduvav anglal tu!“ phenda o Ciba. „Ča mi arakhav e milost anglal tu, raja miro the kralina.“

O David the o Šimej

⁵ Sar o David sas pašeder paš o gav Bachurim, ipen akor odarik džalas avri o Šimej, o čhavo le Geraskro andral le Sauloskri famelija. Le dromea furt košelas.

⁶ Čhivkerelas o bara andro David the andre savore leskre služobňika, kajte paš o David sas pal e čači the balogňi sera savore manuša the o slugada. ⁷ Košelas les kavke: „Našľuv, našľuv! Vrahona! Lotrona! ⁸ Ilal tuke le Sauloskro krališagos a akana tut o RAJ marel, bo murdardal but dženen andral leskri famelija. O RAJ diňa o krališagos tire čhaske le Absolonoske. Avel pre tu e bibach, vrahona!“

⁹ O Abišaj, o čhavo la Cerujakro, phenda le Davidoske: „Rajeja miro, soske domukes kale murdale rikoneske, hoj tut kavke te košel? Muk man te džal paš leste a te odčhinel leske o šero!“

¹⁰ Ale o David phenda: „Čhavale la Cerujakre, so tumen hin andre oda? Bo te o RAJ leske phenda, hoj man te košel, akor ko leske šaj phenel: ‚Soske ada keres?‘“

¹¹ Palis o David phenda le Abišajoske the savore peskre služobňikenge: „Se miro čhavo, savo hino mandar, man kamel te murdarel a so mek buter kada Benjaminčanos? Muken les, mi košel man, bo o RAJ leske oda phenda. ¹² Ko džanel, či o RAJ na dikhela miro pharipen a na visarela mange pale le lačhipnaha vaš leskro adadživeseskro košiben.“

¹³ O David peskre muršenca džalas dureder le dromea. O Šimej džalas pašes pašal leste pal o verchengro brehos, le dromea les košelas a čhivkerelas andre leste o bara the o prachos. ¹⁴ O David the o murša, save leha džanas, doavle strapimen paš o Jordan a ode peske odpočovinde.

O Chušaj vakerel le Absolonoha andro Jeruzalem

¹⁵ O Absolon le Achitofeloha the savore Izraelitenca avla andro Jeruzalem. ¹⁶ Sar avla ko Absolon o Arkijcos o Chušaj, le Davidoskro prijatelis, phenda leske: „Mi dživel o kralis! Mi dživel o kralis!“

¹⁷ O Absolon phučla le Chušajostar: „Kada hin tiro kamiben, so sikaves tire prijateliske le Davidoske? Soske leha na geľal?“

¹⁸ O Chušaj odphenda le Absolonoske: „Na! Me kamav te ačhel oleha, kas peske kidňa avri o RAJ, kala manuša the savore Izraeliti! ¹⁹ Se pro koňec kaske služinava? Či na leskre čhaske? Avke sar služinavas tire dadeske, služinava the tuke.“

O Absolon pašľol le Davidoskre romňijenca

²⁰ Palis o Absolon phučla le Achitofelostar: „Phen, so amenge kampil te kerel?“

²¹ O Achitofel odphenda. „Dža ke tire dadeskre romňija-služobňički, saven mukla, hoj te stražinen leskro palacis, a pašlův lenca. Palis pes savore manuša andro Izrael dodžanena, hoj tut džungľardal tire dadeske. A oleha ena tire murša, save pal tu džan, mek šmeleder.“ ²² Avke le Absolonoske ačhade pre strecha stanos a ov anglal savore Izraeliti pašlolas peskre dadeskre romňijenca-služobňičkenca.

²³ Andre oda časos pes lelas e rada le Achitofelokri sar le Devleskro lav. Kavke peske lenas o David the o Absolon e rada le Achitofelokri, so len delas.

17

O Chušaj čerinel le Achitofelokri rada

¹ Palis o Achitofel phenda le Absolonoske: „Domuk, hoj mange te kidav avri 12 000 muršen a mek adi rat lenca te džav pal o David. ² Džava pre leste akana, medik na birinel a hino bi e zor. Daravava les a savore leskre murša pes rozdenašena. Palis o kralis ela korkoro a me les murdarava. ³ Avke anava pale savore manušen ke tute, bo te merela oda murš, saves tu rodes, savore manuša avena pale andro smirom.“ ⁴ Oda vakeriben sas pre dzeka le Absolonoske the savore izraelike vodcenge.

⁵ Ale o Absolon phenda: „Vičin kade mek le Chušaj le Arkijos, hoj te šunas, so phenel ov.“ ⁶ Sar avla o Chušaj, o Absolon leske phenda: „O Achitofel phenda, so amenge kampil te kerel. So pre oda tu phenes? Šaj keras oda, so ov phenel? Te na, ta phen tu!“

⁷ O Chušaj odphenda le Absolonoske: „Odi rada, so akana diňa o Achitofel, nane lači. ⁸ Se prindžares tire dades the leskre muršen. On hine zorale murša a ke oda cholamen sar e medvedica, savake ile lakre ciknen. Tiro dad hino sikado pro mariben a na ačhel rači te sovel paš peskre murša. ⁹ Akana imar hino garudo andre varesavi chev abo pre aver than. A te vareko tire muršendar muľahas takoj, soča pes chudňahas o mariben, rozligendahas pes oda hiros, hoj le Absolonoskre murša prehrajinde. ¹⁰ Akor the oda nekzoraleder murš, savo sas zoralo sar o levos, našavela e odvaha, bo calo Izrael džanel, hoj tiro dad o David hino maribnaskro murš a leskre murša hine zorale. ¹¹ Vašoda phenav tuke, zvičin ke peste calo Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba. On ena ajci sar e poši pro moroskro brehos a tu len lidžaha andro mariben. ¹² Palis džaha pal leste. Sar les arakhaha ode, kaj ela, mukaha pes pre leste avke, sar perel e rosa pre phuv a na ačhela te dživel ov, aňi ňiko leskre muršendar. ¹³ Te pes garudahas andre varesavo foros, calo Izrael andahas o lani. Odcirdňamas o foros andro paňi a na ačhilahas pal leste aňi cikno baroro.“

¹⁴ Akor o Absolon the savore izraelika murša phende: „Feder hin e rada le Chušajokri sar le Achitofelokri.“ Bo o RAJ kamla, hoj pes te na kerel pal e lači rada le Achitofelokri, hoj te anel e bibach pro Absolon.

O David pal o Jordan

¹⁵ O Chušaj phenda le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske, savi rada delas o Achitofel le Absolon the le vodcen a so lenge palis ov phenda, hoj te keren. ¹⁶ Phenda lenge: „Akana bičhaven sigo varekas kada te phenel le Davidoske a phenen leske: ‚Ma zliker tut adi rat pre pušta paš o Jordan, ale sigo predža prekal o paňi, hoj te na meres tu aňi o murša, so hine tuha.‘ “

¹⁷ O Jonatan the o Achimaac užarenas paš o En-Rogel, bo našti gele andro Jeruzalem, hoj len ňiko te na dikhel. Varesavi služka lenge majinda te phenel, so pes kerel, a on palis majinde oda te phenel le Davidoske. ¹⁸ Ale varesavo čhavoro len dikhla a phenda avri le Absolonoske. Vašoda on sidarenas odarik het andro Bachurim ke varesavo murš. Ole muršes sas pre dvora chaňig a on gele andre. ¹⁹ Leskri romňi

ila e lepeda, nacirdña la upral e chañig a rozchida upre o zrnos, hoj te na dičhol e chañig.

²⁰ Sar avle le Absolonoskre murša ke džuvli andro kher, phučle latar: „Kaj hine o Achimaac the o Jonatan?“

„Odgele adarik a pregele o pañi,“ odphenda lenge.

Akor on len chudle te rodel, ale sar len naši arakhenas, gele pale andro Jeruzalem.

²¹ Sar odarik gele het, o Achimaac the o Jonatan avle avri andral e chañig a gele te phenel le Davidoske, so o Achitofel vakerelas le Absolonoske, hoj te kerel, a phende: „Ušti a predža sigo prekal o pañi!“ ²² Avke o David the savore leskre manuša uštife a pregele prekal o Jordan. Dži tosara, medik na chudña te vidñisaľol, pregeľa dojekh lendar prekal o pañi.

²³ Sar o Achitofel dikhľa, hoj pes na ačhila avke, sar ov radzinelas, thoda pro somaris o sedlos, bešla pre leste a geľa khere andre peskro foros. Diña peske andro kher savoro andro poradkos a palis pes figinda. Avke muľa a parunde les andre leskre dadeskro hrobos.

²⁴ O David doavľa andro Machanajim. A o Absolon pregeľa prekal o Jordan peskre muršenca andral o Izrael. ²⁵ O Absolon ačhada le Amasa pre le Joaboskro than veliteliske upral o slugađa. Leskro dad sas o Izmaelitas o Jitrah a e daj e Abigajil, le Nachašiskri čhaj. Oj sas pheñ la Cerujakri, le Joaboskra dakri. ²⁶ O Absolon the o Izraeliti peske kerde taboris andre phuv Gilead.

²⁷ Sar o David avľa andro Machanajim, avle ke leste o Šobi, o Machir the o Barzilaj. O Šobi sas le Nachašiskro čhavo andral o amoňiko foros Raba, o Machir sas le Amieloskro čhavo andral o Lo-Debar a o Barzilaj sas Gileadčanos andral o Rogelim. ²⁸ Ande le Davidoske the leskre manušenge o veci pro soviben the pira, čare, pšenića, jačmeňis, peko zrnos, aro, fizolos, šošovica, ²⁹ medos, čhil, bakrano ciral the gurunňakro ciral, hoj len te avel, so te chal, bo džanenas, hoj o David the leskre murša imar na birinen, bo sas bokhale the smedna pre pušta.

18

Le Absolonoskre murša prehrajinen

¹ O David diña te zvičinel le muršen, save sas leha, a rozdelinda len andro partiji po ezeros (1 000) the šel (100) slugađa a ačhada upral lende velitelēn. ² Avke len bičhada andro trin partiji le Joaboha, le Joaboskre phraleha le Abišajoha the le Itajoha andral o Gat. Dojekh lendar lidžalas peskra partija. Palis phenda o David le muršenge: „Kamav the me te džal tumenca.“

³ „Našti aves,“ phende o murša. „Bo te lendar mušinaha te denašel, na džala lenge pal amende, kajte jepaš džene amendar merena. Ale tu sal vzacneder sar ezeros (1 000) amendar! Ela feder, te amenge pomožineha andral o foros.“

⁴ „Kerava avke, sar phenen,“ phenda o David. Palis ačhelas paš e brana a savore murša odarik džanas het andro partiji po šel (100) the po ezeros (1 000) džene. ⁵ O kralis phenda le Joaboske, Abišajoske the le Itajoske: „Ča angle ma aven jileskre ko terno murš ko Absolon.“ Savore manuša šunde, sar o kralis oda prikazinel savore velitelenge pal o Absolon.

⁶ Avke o murša gele pre maľa pro Izraeliti a o mariben pes chudña andro Efrajimiko veš. ⁷ Le Davidoskre murša zvíťazinde upral o Izraeliti a mule lendar oda džives igen but manuša – 22 000 murša. ⁸ O mariben pes rozgeľa pal cali phuv. Andre oda džives o veš murdarda buter dženen sar e šabľa.

Le Absolonoskro meriben

⁹ O Absolon džalas pre mulica a jekhwareste pes arakhla anglo murša le Davidoskre. Sar leskri mulica predžalas tel o bare duboskre konara, o Absolon pes zachudňa le šereha andro konara a ačhila te figinel andro luftos a e mulica telal leste denašla het.

¹⁰ Vareko oda dikhla a geľa te phenel le Joaboske: „Dikhľom le Absolon te figinel pro dubos!“

¹¹ O Joab phenda ole muršeske, savo leske avľa oda te phenel: „Te les dikhľal, soske les ode takoj na murdardal? Diňomas tut deš rupune the jekh sirimos!“

¹² Ov odphenda le Joaboske: „Kajte man diňalas ezeros (1 000) rupune, na thodomas o vast pre le kraliskro čhavo. Bo amen savore šundam, sar o David phenda tuke, le Abišajoske the le Itajoske, hoj te chraňinen le terne muršes le Absolon.

¹³ Te les murdardomas, o kralis pes pal oda the avke dodžanľahas a tu vaš ma na ačhilalas.“

¹⁴ „Na zľikerava man kade tuha!“ phenda o Joab. Avke iľa o trin kopiji a demađa len andro jilo le Absolonoske, savo mek dživelas a figinelas pro dubos. ¹⁵ Palis o deš terne zbrojnoša le Joaboskre, pes rozačhade pašal o Absolon, domarde les a murdarde.

¹⁶ O Joab zatrubinda pro rohos a o murša imar na džanas pal o Izraeliti, bo ov len zaačhada. ¹⁷ Ile le Absolon, čhide les andre bari chev andro veš a začhide les but barenca. Savore manuša andral o Izrael pes rozdenašle, sako andre peskro stanos.

¹⁸ Medik dživelas o Absolon, diňa peske te ačhavel andre Kraliskri dolina bar pre peskro leperiben. Phenda peske: „Nane man čhavo, savo leperela miro nav.“ Vašoda diňa ole bareske nav pal peste. Dži adadžives pes vičinel Le Absolonoskro bar pro leperiben.

¹⁹ Palis o Achimaac, o čhavo le Cadokoskro, phenda le Joaboske: „Muk man, hoj te džav ko David, hoj leske te phenav oda lačo hiros, hoj o RAJ les zachraňinda leskre ňeprijateljstar.“

²⁰ „Na,“ odphenda leske o Joab, „bo adadžives na uľalas o poslos, so anel o radišagoskro hiros, bo muľa leske o čhavo. Šaj oda keres pre aver džives.“

²¹ Palis phenda peskre sluhaskle le Kušijcoske: „Dža a phen le kraliske, so dikhľal.“ Oda murš anglal leste bandiľa a chudňa te denašel.

²² Ale o Achimaac pale phenda le Joaboske: „Mange hin savoro jekh. Ča muk man, hoj te denašav pal oda Kušijcos.“

„Soske oda kames te kerel, čhavo miro?“ phučľa lestar o Joab. „Na ela tut olestar ňisavo počňiben.“

²³ „Mi ačhel pes, so ča kamel,“ phenda o Achimaac, „ale me džav!“

„Akor dža!“ phenda leske o Joab. Avke o Achimaac denašelas pal o rovno drom a dochudňa le Kušijcos.

²⁴ O David bešelas maškar e andruňi the avruňi foroskri brana. A o stražňikos geľa upre pre strecha la branakri pro muros, a sar pes rozdikhľa, dikhľa jekhe muršes te denašel. ²⁵ O stražňikos vičinda pro kralis a phenda leske oda.

Akor o kralis o David phenda: „Te hino korkoro, anel lačo hiros.“ Sar oda murš sas pašeder, ²⁶ o stražňikos dikhľa mek jekhe muršes te denašel a vičinda pro vratňikos: „Hin ode mek jekh murš, savo denašel!“

O David phenda: „The ov anel lačo hiros!“

²⁷ O stražňikos phenda: „Dičhol pes mange, hoj oda ešebno murš denašel avke sar o Achimaac, le Cadokoskro čhavo.“

„Ov hino lačo manuš,“ phenda o David. „Avel kade lače hiroha.“

²⁸ Androda o Achimaac phenda le Davidoske: „Smirom tuke!“ Avke bandiľa le mujeha dži pre phuv a phenda: „Chvala le RAJESKE, tire Devleske! Ov tuke diňa le ňeprijateľen, save hazdle o vasta pre tute, pre miro raj the kralis.“

²⁹ „Mištes hin le Absolonoske?“ phučľa lestar o David.

O Achimaac odphenda: „Dikhłom ča baro zmetkos, sar o Joab bičhada tire služobnikos the tire slugas, ale na džanav, pal soste džal.“

³⁰ „Dža pre sera a ačh kade!“ phenda o David. Avke ov geła a ačhelas ode.

³¹ Jekhwareste avła o Kušijcos a phenda: „Mi šunel miro raj the kralis lačo hiros! O RAJ tut adadžives cirdña avri andral e zor savorendar, save pes hazdle upre pre tute.“

³² O David lestar phučła: „Sar hin le terne muršeske le Absolonoske?“

Ov odphenda: „Kada, so pes ačila tire čhaske, rajeja the kralina miro, pes mi ačhel tire nepřijatelenge the savorenge, ko pes hazdle upre pre tute!“

19

O Joab dovakerel le Davidoske

¹ Oda hiros le David igen zaila, geła andre upruno kher, so sas upral e brana, a rovelas. Le dromeha rovibnaha vakerelas: „Čhavo miro, Absolon! Čhavo miro! Čhavo miro, Absolon! Šaj mułom me, a na tu, Absolon, čhavo miro, čhavo miro!“ ² Le Joaboske phende, hoj o kralis hino smutno a rovel pal o Absolon. ³ Andre oda džives pes o viťazstvo čerinda pro smutkos savore slugađenge, bo o slugađa pes dodžanle, hoj le kraliske hin igen pharo pal peskro čhavo. ⁴ Akor o slugađa počoral avenas pale andro foros Machanajim, avke sar keren o slugađa, save pes ladžan olestar, hoj denašen le maribnastar. ⁵ O kralis peske zaučharda o muj a chudña zorales te rovel: „Čhavo miro, Absolon! Absolon, čhavo miro, čhavo miro!“

⁶ Akor o Joab geła ko David a phenda: „Adadžives kerđal ladž savore tire služobnikenge, save adadžives zachrañinde o dživipen tuke, tire čhavenge, romñijenge, čhajenge the romñijenge-služobničkenge. ⁷ Se tu kames olen, ko pre tu džan, a džas pre ola, ko tut kamen. Adadžives dikhłam, hoj tuke na džal pal o uradnika a aňi pal o služobnika. Dikhav, hoj tuke ulahas feder, te o Absolon ačilahas te dživel a amen savore ulamas adadžives mule. ⁸ Vašoda ušti! Av avri a podhazde upre tire služobniken. Bo lav vera pro RAJ, te na aveha avri, dži rači ñiko lendar na ačhela tuha. Oda ela prekal tu mek goreder sar savoro, so pes tuke terñipnastar dži adadžives ačila.“

⁹ Avke o kralis uštıla a bešla peske paš e brana. Sar phende savore slugađenge, hoj o kralis bešel paš e brana, avle angle leste savore.

Ale o Izraeliti pes rozdenašle, sako andre peskro stanos.

E Judsko the o Izrael kamen pale le David

¹⁰ Savore kmeňi andral o Izrael pes vesekedinenas maškar peste a phenenas: „O kralis amen cirdña avri andral e zor amare nepřijatelendar, andral e zor le Filištincendar. Ale akana mušinda te denašel andral kadi phuv le Absolonostar.

¹¹ Ale o Absolon, saves pomazindam amare kraliske, muła andro mariben. Soske mek užaren? So na keren vareso, hoj te avel pale o kralis?“

¹² O kralis o David diña te phenel le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske: „Phenen le vodcenge andre Judsko: ‚Soske tumen te aven posledna paš oda, sar anena le kralis pale khere? Se o kralis pes dodžanla, so vakerenas o manuša andro Izrael.

¹³ Tumen san mire phrala, sam jekh rat. Soske tumen te aven posledna paš oda, sar anena le kralis pale khere?‘ ¹⁴ Le Amasoske phenena: ‚Se amen sam phrala, jekh rat. Mi marel man zorales o Del, te tu na ačheha akanastar veliteliske upral mire slugađa vaš o Joab.‘ “

¹⁵ Aleha sas savore manušenge andral e Judsko pre dzeka. On dine the phenel le kraliske: „Av pale, tu the savore tire služobnika.“

O David džal pale andro Jeruzalem

¹⁶ Sar o David džalas pale khere, doavla paš o Jordan. O manuša andral e Judsko imar avle andro Gilgal, hoj pes leha te zdžan a te preliženen les prekal o pañi. ¹⁷ Andre oda časos sidarelas the o Benjaminčanos o Šimej, le Geraskro čhavo andral o Bachurim, a gela le muršenca andral e Judsko anglo kralis David. ¹⁸ Avle leha ezeros (1 000) murša andral o Benjamin. Avla the o Ciba, savo sas služobňikos le Sauloskra famelijake, a leha leskre dešupandž (15) čhave the biš (20) sluhi. On sas sigeder paš o pañi Jordan sar o David. ¹⁹ Pregele prekal o pañi, hoj te prelidžan leskra famelija, a kerde savoro, so o David kamelas.

O David presikavel o jileskeriben le Šimejoske

Sar o David kamla te predžal prekal o Jordan, peła angle leste le Geraskro čhavo o Šimej ²⁰ a phenda leske: „Rajeja miro! Mangav tut, bister pre oda nalačhipen, so tuke kerdom oda džives, sar džahas het andral o Jeruzalem. Ma liker oda andre tiro jilo. ²¹ Se me, tiro služobňikos, džanav, hoj kerdom binos. Ale adadžives avav ešebno anglal tu la Jozefoskra famelijatar, rajeja miro the kralina.“

²² Androda o Abišaj, la Cerujakro čhavo, phenda: „Či na majinel o Šimej te merel vaš oda, hoj košelas le RAJESKRE pomazimen kralis?“

²³ Ale o David phenda: „So te kerel tumenca, čhave la Cerujakre, hoj adadžives ačhen mange pre oda, so kamav te kerel? Adadžives majinel te el vareko murdardo andro Izrael? Či so, me na džanav, hoj som adadžives kralis upral o Izrael?“ ²⁴ Palis phenda le Šimejoske: „Na mereha!“ A kada leske phenda o David la veraha.

O David presikavel o jileskeriben le Mefibošetoske

²⁵ The le Sauloskro čhavo o Mefibošet avla anglo David. Akorestar, sar o David gela het, ov peske na thovelas (na morelas) o pindre, aňi na rajbinelas pal peste o gada a na strihinelas e brada dži akor, medik na avla pale o David. ²⁶ Sar avla andral o Jeruzalem anglo David, ov leske phenda: „Mefibošet, soske na avlal manca?“

²⁷ Ov odphenda: „Se tu džanes, hoj me na phirav pro pindre. Phendom mire slugaske, hoj te thovel o sedlos pro somaris, bo kamlom te džal le kraliha, ale ov man oklaminda. ²⁸ A ov tuke pre mande namištes vakerelas, rajeja the kralina miro. Ale tu, rajeja miro the kralina, sal sar le Devleskro aňjelos. Ker avke, sar tu kames. ²⁹ Se cali miri dadeskri famelija peske tutar na zaslužinel nič, ča te merel. Ale tu domuklal tire služobňikoske te bešel pašal tiro skamind. So mek šaj buter kamav tutar?“

³⁰ O David leske phenda: „Pre soste buter lava? Prikazinav tuke the le Cibaske te rozdelinel peske o mali.“

³¹ O Mefibošet odphenda le Davidoske: „Mi lel peske kajte savoro, prekal mande hin oda dos, hoj miro raj the kralis avla khere bachtales.“

O David presikavel o jileskeriben le Barzilajoske

³²⁻³³ O Gileadčanos Barzilaj sas andral o gav Rogelim, so hin paš o Machanajim. Ov sas igen phuro, sas leske ochtovardeš (80) berš. Sas barvalo murš, savo dodelas o chaben prekal o kralis, medik sas andro Machanajim. The o Barzilaj avla le kraliha tele dži paš o Jordan, hoj les odarik te prelidžal. ³⁴ O David phenda leske: „Av manca khere andro Jeruzalem a ode man pal tute postarinava.“

³⁵ O Barzilaj leske odphenda: „Keci berš mek dživava, hoj te džav tuha, kralina, andro Jeruzalem? ³⁶ Adadžives mange hin ochtovardeš (80) berš. Andre nisoste man imar nane radišagos. Imar na džanav, so hin chutno a so na, aňi na došunav o gilavipen le muršengro the le džuvlengro. Soske tuha džava? Se tiro služobňikos tuke ela ča pro pharipen. ³⁷ Džava tuha, kralina, mek sikra pal o Jordan, ale soske tu, kralina, man kames te del ajsi odmena? ³⁸ Domuk mange, hoj man te visarav pale

andre miro foros a ode te merav paš o hrobos mire dadeskro the mira dakro. Ale hin kade jekh tiro služobňikos o Kimham, savo dureder džala tuha, rajeja the kralina miro. Ker leske avke, sar tuke hin pre dzeka.“

³⁹ O David phenda: „Akor mi avel manca o Kimham a me leske kerava avke, sar tuke hin pre dzeka. Savoro, so kames, kerava prekal tu.“ ⁴⁰ Palis savore manuša the o David pregele prekal o Jordan. Avke ov čumidla le Barzilaj, požehňinda les a ov pes visarda khere.

O Izrael the e Judsko pes vesekedinen pal o David

⁴¹ O kralis o David džalas dureder andro Gilgal a o Kimham leha. Le kralis preligende savore manuša andral e Judsko the jepaš Izrael. ⁴² Savore murša andral o Izrael avle ko kralis a phučle lestar: „Soske tut čorde amare phrala andral e Judsko a preligende tut, tira famelija the savore tire muršen prekal o Jordan?“

⁴³ Androda savore murša andral e Judsko phende le muršenge andral o Izrael: „Oda vašoda, bo hino amenge famelija. Soske san cholamen? Odčalam vareso le kralistar, abo diňa amen ov varesave dari?“

⁴⁴ O Izraeliti lenge odphende: „Amen hin dešvar buter pro kralis pravos sar tumen. Soske amen dikhlán tele? Se amen ešebna phendám, hoj anaha pale amare kralis!“

Ale o manuša andral e Judsko sas zoraleder andro lava sar o murša andral o Izrael.

20

O Šeba pes vzburinel

¹ Akor sas ode the jekh nalačo murš o Šebas, le Bichriskro čhavo, savo sas Benjaminčanos. Ov zatrubinda pro rohos a phenda:

„Amen nane nič jekhetane le Davidoha,
aňi nisavo dedictvos le Izajoskre čhaha!
Izraelitale, džan sako andre peskro stanos!“

² Avke savore murša andral o Izrael odgele le Davidostar a džanas pal o Šebas. Ale o murša andral e Judsko pes likerenas peskre kralistar le Jordanostar dži paš o Jeruzalem.

³ Sar o David avla andre peskro kher andro Jeruzalem, iľa ole deše romňijen-služobňičken, saven mukla, hoj pes te starinen pal o palacis, a thođa len andro kher, kaj len stražinenas. Starinelas pes pal lende, ale na pašlolas lenca buter. On sas dži o meriben zaphandle andro kher a dživenas ode sar vdovi.

⁴ Avke o David phenda le Amasoske: „Hin tut trin džives pre oda, hoj te vičines kade le muršen andral e Judsko a av the tu kade!“ ⁵ Palis o Amasa geľa len te vičinel, ale na dolikerđa oda časos, so les diňa o David.

⁶ Akor o David phenda le Abišajoske: „Akana amenge kerela o Šebas goreder sar angloda o Absolon. Vašoda le mire muršen a dža pal leste, hoj peske te na arakhel bare fori zorale murenca a te na denašel amenge.“

O Joab murdarel le Amasa

⁷ Le Joaboskre murša, o Keretana, o Piletana the savore zorale murša gele avri andral o Jeruzalem a džanas pal le Bichriskro čhavo Šebas.

⁸ Sar imar sas paš e bari skala paš o Gibeon, o Amasa avelas ke lende. Pro Joab sas urde o slugadika gada le sirimoha a e šabľa leste sas priphandli andro sirimos. Sar džalas ko Amasa, peľa leske e šabľa avri.

⁹ O Joab phučla le Amasostar: „Sar sal, phrala miro?“ A chudňa les le čače vasteha la bradatar, avke sar te les kamlahas te čumidel. ¹⁰ Ale o Amasa na dikhla, hoj le Joaboste hin andro vast e šabľa, a o Joab demađa leske e šabľa andro per. Demađa

andre leste avke, hoj o goja leske pele avri pre phuv. O Amasa takoj muľa pro than a ov les na mušindã pale te demel.

Avke o Joab the leskro phral o Abišaj džanas dureder pal o Šebas. ¹¹ Palis vareko le Joaboskre terne muršendar ačhila paš o Amasoskro telos a zvičinda: „Ko likerel paš o Joab the paš o David, mi džal pal o Joab!“ ¹² O Amasa pašlolas andro rat pre phuv maškar o drom. Sar jekh le Joaboskre muršendar dikhľa, hoj o manuša zaačhen a dikhen pre leste, odcirdňa les pre maľa a čhida pre leste o plaštos, bo dikhľa, hoj dojekh zaačhelas paš leste. ¹³ Sar les ile pal o drom, savore murša dureder džanas le Joaboha pal o Šebas.

E godaver džuvli zachrañinel o foros Abel

¹⁴ O Šebas pregela prekal savore izraelika kmeñi dži paš o foros Abel-Bet-Maacha. Savore andral e Bichriskri famelija pes zgele a džanas pal leste andro foros. ¹⁵ Sar le Joaboskre murša šunde, hoj o Šebas hino ode, rozačhade pes pašal o foros a džanas pre leste. Vašoda, hoj pes te dochuden andro foros, hordinenas e čik the e poši pašal o avrune muri a kopalínenas telal o muri, hoj te peren tele. ¹⁶ Androda varesavi godaver džuvli andral o foros phendã: „Mištes šunen! Phenen le Joaboske, hoj te avel ke ma, bo kamav leha te vakerel!“ ¹⁷ Sar o Joab geľa ke odi džuvli, oj lestar phučľa: „Tu sal o Joab?“

„He, me som,“ odphendã.

Oj leske phendã: „Šun, so vakerela tiri služobñička.“

„Vaker! Šunav tut,“ odphendã o Joab.

¹⁸ Avke oj phendã: „Varekana pes kavke vakerelas: ‚Te kames tut vareso te dodžanel, dža a dophuč tut andro Abel,‘ a pal oda the ker. ¹⁹ Amen hin savorenca o smirom. Sam pačivale Izraeliti! Soske kamen te zñičinel o foros, so hino sar e daj andro Izrael? Soske kamen te zñičinel le RAJESKRO đedictvos?“

²⁰ „Na, šoha!“ odphendã o Joab. „Pača mange, me na kamav te zalel añi te zñičinel tumaro foros! ²¹ Nañe oda avke. Ale le Bichriskro čhavo o Šebas, savo hino andral o verchi le Efrajimoskre, pes vzburinda pro kralis David. Den mange les a me džava het andral o foros.“

„Mištes, leskro šero tuke prečhivava prekal o muros,“ phendã e džuvli le Joaboske.

²² Palis odi džuvli prevakerđa peskra godaha ke savore manuša andre oda foros. Avke on le Šebasoske odčhinde o šero a čhide prekal o muros le Joaboske. Akor o Joab zatrubinda pro rohos a savore odgele pašal o foros, sako andre peskro stanos. A o Joab pes visardã pale ko kralis andro Jeruzalem.

Le Davidoskre služobñika

²³ O Joab lidžalas savore slugađen andro Izrael a o Benajah, le Jehojadoskro čhavo, sas velitelis le Keretanenge the le Piletanenge. ²⁴ O Adoram lidžalas o buča, andre save ispidenas le manušen te kerel, a o Jošafat, le Achiludoskro čhavo, sas uradñikos. ²⁵ O Šejah sas pisaris a o Cadok the o Ebjatar sas rašaja. ²⁶ The o Iras andral o Jair sas rašaj le Davidoskro.

21

Efta murša meren vaš o Gibeončana

¹ Sar o David kralinelas, sas bokh, so likerelas trin berš pal peste. Akor o David rodelas ko RAJ, soske ada hin, a ov leske odphendã: „O Saul the leskri famelija hine vinnovata vaš o rat le Gibeončanengro.“

² O manuša andral o Gibeon na sas Izraeliti, on sas posledna le Amorejčanendar, savenge o Izraeliti dine lav, hoj len na murdarena. Ale o Saul kerelas savoro pre oda,

hoj len te murdarel avri, bo kamla, hoj e phuv te ačhel ča prekal e Judsko the Izrael. Vašoda o David peske diña te vičinel le Gibeončanen a vakerelas lenca. ³ Phučla lendar: „So prekal tumende te kerav, hoj te aven amenca lače, hoj te žehñinen le RAJESKRE manušenje?“

⁴ O Gibeončana phende: „Amenge na džal pal o rup abo pal o somnakaj le Sauloskro the leskra famelijakro, aňi pal oda, hoj varekas te murdaras andral o Izrael.“

„So phenena, oda kerava,“ phendã lenge o David.

⁵ Avke phende le kraliske: „O Saul amen kamla te murdarel avri, hoj te na ačhel ñiko amendar andre izraeliko phuv. ⁶ Vašoda de amenge leskre čhavendar ehta muršen. Amen len murdaraha anglo RAJ andre Gibe, kaj kralinelas o Saul, savo sas le RAJESKRO avrikidlo.“

„Dava tumenge len,“ phendã o kralis.

⁷ Ale o kralis lenge na diña le Mefibošet, le Jonatanoskre čhas, le Sauloskre vnukos, angle vera, so ile jekh avreske anglal o RAJ o David le Jonatanoha. ⁸ O David iľa le duje Sauloskre čhaven le Armoni the le Mefibošet. Lengri daj sas e Ricpa, le Ajoskri čhaj. A mek iľa the le pandže čhaven le Sauloskra čhatar la Merabatar, save la sas le Adrijeloha, savo sas o čhavo le Barzilajoskro andral e Mechola. ⁹ Diña len andro vasta le Gibeončanenge, save len murdarde pro verchos anglo RAJ. Ode savore ehta jekhetane pele a mule andre ešebna dživesa, sar pes skidelas o jačmeňis.

¹⁰ Le Ajoskri čhaj e Ricpa iľa o gono a rozphundrađa les anglal peste pre skala akorestar, sar chudňa e žatva, dži akor, medik na diña o brišind. Na domukla, hoj o čirikle pre lengre tela te bešen prekal o džives a o dziva džviri prekal e rat.

¹¹ Sar le Davidoske phende, so kerđa le Ajoskri čhaj e Ricpa, savi sas romňi-služobňička le Sauloskri, ¹² o David geľa te lel le Sauloskre the le Jonatanoskre kokala le manušendar andral o Jabeš-Gilead, save len ile pal o pľacos andral o Bet-Šan, kaj len o Filištinci figinde andre oda džives, sar murdarde le Saul pro verchos Gilboa. ¹³ Odľigendã odarik o kokala le Sauloskre the le Jonatanoskre a skidle the o kokala ole ehta dženengre, save sas murdarde.

¹⁴ O kokala le Sauloskre the le Jonatanoskre parunde andro hrobos leskre dadeskro, savo pes vičinelas Kiš, andre phuv le Benjaminčanengri paš e Cela. Kerde savoro avke, sar lenge phendã o kralis. A palis o Del šundã avri lengro mangipen vaš e phuv.

O maribena le muršenca andral e fajta Rafah

¹⁵ Pale pes chudle o Izraeliti te marel le Filištincenca. O David geľa peskre muršenca pro mariben pro Filištinci, ale o David sas strapimen. ¹⁶ Sas ode the o Jišbi-Benob, savo sas le obrendar. Leskri kopija sas phari vaj trin the jepaš kili a pašal leste sas phandli e nevi šablã. Phendã, hoj murdarela le David. ¹⁷ Ale o Abišaj, la Cerujakro čhavo, avľa le Davidoske te pomožinel. Ov le Filištincos demaða a murdarđa. Akor o murša ile vera a phende le Davidoske: „Naštĩ aves amenca andro mariben, hoj te na murdares e momeli le Izraeloskri.“

¹⁸ Paloda sas pale o mariben le Filištincenca andro Gob. Akor o Sibečaj andral e Chuša murdarđa le Saf, savo sas le obrendar.

¹⁹ Palis andro aver mariben le Filištincenca andro Gob o Elchanan, o čhavo le Jaireskro* andral o Betlehem, murdarđa le Golijaš andral o Gat. O kašt leskra kopijakro sas ajso thulo sar o kašt le strojoskro, pre savo pes keren o pochtana.

²⁰ Sar sas pale o mariben andro Gat, sas ode igen učo murš, saves sas bišuštar (24) angušta, bo sas les pro vasta the pro pindre po šov angušta. The ov sas le obrendar.

* 21:19 21,19 Abo: le Jaare-Oregimoskro

²¹ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarđa les o Jonatan, o čhavo le Šimeoskro, le Davidoskre phraleskro.

²² Kala štar murša sas le obrendar andral o Gat a o David the leskre murša len murdarde.

22

Le Davidoskri gili

¹ O lava kala gilakre gilavelas o David pre pačiv le RAJESKE andre oda džives, sar les cirdňa avri andral e zor savore leskre nepřijatěendar the le Saulostar:

² „O RAJ hino miri skala,

miro zoralo kher the miro zachrancas.

³ Miro Del hin miro zoralo bar, ke savo denašav, miro štitos, miro hrados the miri zor, savi man zachraňinel.

Miro zachrancas, tu man zachraňinda le maribnaskre muršendar.

⁴ Vičinav ko RAJ, savo hino hodno te lel e chvala, a som zachraňimen mire nepřijatěendar.

⁵ Začhide man o vlňi le meribnaskre, zaučharde man o zorale paňa.

⁶ Phandle man o lani le hroboskre, obklučinde man o pasci le meribnaskre.

⁷ Sar somas andro pharipen, vičinavas pro RAJ, pre miro Del. Andral peskro Chramos šunda miro hangos, miro viskišagos avľa dži andre leskre kana.

⁸ E phuv pes čhalada a razisalila, čhalade pes o zakladi le ňeboskre, bo oy sas cholamen.

⁹ O thuv leske džalās andral o nakh, andral o muj e jag, so savoro zlabarel, o jagale angara labonas lestar.

¹⁰ Otkerđa o ňebos a avľa tele, e kalī chmara sas tel leskre pindre.

¹¹ Bešla pro cherubos a lecinelas, sikađa pes pro kridli la balvajakre

¹² a le kalipnaha pes učharda, le kale chmarendar peske kerđa stanos.

¹³ Leskre švetlostar labonas angle leste o jagale angara.

¹⁴ Palis o RAJ hermindā andral o ňebos a o hangos le Nektaredere Devleskro šundila.

¹⁵ Livinda peskre šipi a roztradňa le nepřiatělen, bičhada o bleski a denašenas.

¹⁶ O hlbini le moroskre pes sikade, o zakladi la phuvakre sas odučharde,

bo o RAJ pokarhinda a phurdla peskre dichoha andral o nakh.

¹⁷ O RAJ upral nacirdňa o vast, chudňa man a cirdňa man avri andral o bare paňa.

¹⁸ Zachraňinda man le zorale nepřijatěendar, save man našti avri ačhenas,

bo sas zoraleder sar me.

¹⁹ Avle pre mande, sar somas andro pharipen,
ale o RAJ man chrañinelas.

²⁰ Anda man avri pro baro than,
zachrañinda man, bo som leske pre dzeka.

²¹ Vaš miro spravodlišagos man o RAJ diña odmena,
visarda mange pale vaš o žužipen mire vastengro.

²² Bo likeravas man pal o droma le RAJESKRE
a na odvisardom man mire Devlestar.

²³ Se savore leskre zakoni hine angle mire jakha
a leskre lavendar man na visardom.

²⁴ Somas žužo angle leste
a zlikeravas man le binostar.

²⁵ O RAJ man diña odmena vaš miro spravodlišagos
the vaš oda, hoj som žužo andre leskre jakha.

²⁶ Ko žužejileskro sal the tu žužejileskro,
ko pačivalo sal the tu pačivalo;

²⁷ ko žužo sal the tu žužo,
ale oles, ko hino previsardo andre peskro jilo, zachudeha tire godaveripnaha.

²⁸ Bo tu zachrañines le pokornen,
a tire jakhenca dikhes pro barikane,
hoj len te pokorines.

²⁹ RAJEJA, tu sal miri momeli;
o RAJ mange švicinel andro kalipen.

³⁰ Tuha šaj džav the pre armada,
mire Devleha prechučava the o muros.

³¹ Le Devleskro drom hino dokonalo,
le RAJESKRO vakeriben hino bi e mel,
ov hin o štitos olenge, ko ke leste denašen.

³² Bo ko hin o Del, te na o RAJ?
Ko hin e Skala, te na amaro Del?

³³ O Del hino miro zoralo hrados
a chrañinel man pre mire droma.

³⁴ Diña man pindre sar le jeleñis
a ačhađa man pro uče thana.

³⁵ Sikavel mire vasten te marel pes,
del man zor te nacirdel o brondžuno lukos.

³⁶ Diñal man štitos, so man ochrañinda,
a tiro lačhipen mandar kerđa bares.

³⁷ Kerđal mire pindrege lačno drom, hoj te na perav.

³⁸ Džava pal mire nepřijaťela
a na avava pale, medik len na zničínava.

³⁹ Domardom len avke, hoj našti užtenas,
pele mange tel o pindre.

⁴⁰ Urđal man andre zor le maribnaskri
a kerđal, hoj mire nepřijaťela anglal mande te bandon;

⁴¹ Tu keres, hoj mire nepřijaťela te denašen mandar,

a me zničindom olen, ko man našti avri ačhenas.

⁴² Mangelas, ale űiko len na zachraňinda;
vičinenas pro RAJ, ale ov lenge na odphenda.

⁴³ Rozpučindom len
sar o prachos pre phuv.
Uštaravas a phiravas pal lende
sar pal e čik pre ulica.

⁴⁴ Zachraňineha man olendar, ko pes pre ma vzburinde,
ačhaveha man šereske upral o narodi.
O manuša, saven na prindžaravas, mange akana služinen.

⁴⁵ O manuša andral aver narodi daratar bandon anglal ma
a šunen man pre dojekh lav.

⁴⁶ Našade e zor
a daraha aven avri andral peskre zorale thana.

⁴⁷ O RAJ dživel!
Mi džal e chvala mira Skalake!
Av barardo, Devla miro,
Skalo miri, Spasitelina miro!

⁴⁸ Ó, Devla, tu vaš ma zaačhes
a čhives tele le naroden angle mande.

⁴⁹ Tu sal miro zachrancas
a cirdes man avri mire űeprijatelendar.
Tu man hazdes upral ola, ko pre ma džan,
a cirdes man avri andral o vasta le maribnaskre muršengre.

⁵⁰ Vašoda tut, RAJEJA, lašarava maškar o narodi
a gilavava o žalmi pal tiro nav.

⁵¹ Tu des tire kraliske o bare viťazstva;
presikaves o verno kamiben tire pomazimen kraliske,
le Davidoske the leskre čhavage pro furt.“

23

O posledna lava le Davidoskre

¹ Kala hine o posledne lava, so phenda o David o čhavo le Izajoskro; o lava le muršeskre, saves o Del upre hazdňa, savo sas pomazimen le Jakoboskre Devlestar a oblubimen lavutaris andro Izrael, savo sthovelas o gila:

² „O Duchos le RAJESKRO vakerel prekal ma a leskre lava hine mange pre čhib.

³ O Del le Izraeloskro, e skala le Izraeloskri, mange phenda:

„Oda, ko spravodlivones vladňinel upral o manuša
a oda, ko vladňinel andre sveto dar anglo Del,

⁴ hino sar o švetlos tosara,
sar avel avri o kham bi o chmari;
sar o švetlos pal o brišind, savestar barol e čar.‘

⁵ Či nane miri famelija ajsi anglo Del?
Phandľa manca e večno zmluva,
savi pes šoha na prephagela aňi na čerinela.
Ov hino andre savoreste miro zachrancas,
dela man savoro, so lestar kamava.

⁶ Savore bijedevleskre hine sar o trňi, so hine čhide pre sera,

so ňiko na chudel andro vast,
⁷ ale ko kamlahas pes lendar te chudel,
 mušinel te lel o trast, abo la kopijakro kašt.
 Ena zlabarde pre oda than, kaj hine.“

Le Davidoskre zorale murša

⁸ Kala hine o nava le Davidoskre zorale muršengre:

Ešebno sas o Jošeb-Bašebet* andral o Tachemon, savo sas vodcas le Trine muršengro. Ov la kopijaha murdarda 800 muršen.

⁹ Dujto murš ole Trinendar sas o Eleazar, o čhavo le Dodoskro, o potomkos le Achoachoskro. Ov sas le Davidoha akor, sar le Filištincen, save pes ode zgele, vičinenas pro mariben. Sar o Izraeliti denašenas lendar, ¹⁰ ov geľa ode a marelas le Filištincen. Ajci pes lenca marelas, hoj imar aňi našti phundravelas o vast, hoj te mukel e šablá. Andre oda džives len o RAJ diňa baro viťazstvo. Palis pes o manuša visarde pale ko Eleazar ča vašoda, hoj peske te skiden upre o veci pal o mule.

¹¹ Trito murš ole Trinendar sas o Šamah, o čhavo le Ageoskro andral o Harar. Sar pes o Filištinci zgele paš o Lechi pre maľa, kaj sas e šošovica, o manuša lendar denaše het, ¹² ale ov ačhelas maškar e maľa, chraňinelas la a murdarda le Filištincen. Avke o RAJ diňa le Izrael baro viťazstvo.

¹³ Jekhvar, sar pes skidelas o ulipen, trin džene le Tranda (30) zorale muršendar gele ko David andre jaskiňa Adulam. A e filištiničko armada peske kerďa taboris andre le Refajengri dolina. ¹⁴ Akor o David sas andre pevnost pro verchi a o filištinička slugada sas andro Betlehem. ¹⁵ O David sas igen smedno a phenda: „Ko man dela te pijel paňi andral e chaňig, so hiňi paš e brana andro Betlehem?“ ¹⁶ Avke pes ola trin džene premarde prekal o taboris le Filištincengro a cirdle o paňi andral e chaňig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda paňi te pijel a čhorda les avri pre pačiv le RAJESKE ¹⁷ a phenda: „O RAJ man mi chraňinel, hoj te kerav kajso vareso! Bo oda hin o rat le muršengro, save gele te anel oda paňi, kajte lenge džalas pal o dživipen.“ Avke o David na kamelas oda paňi te pijel.

Kada hin, so kerde ola trin zorale murša.

¹⁸ Le Joaboskro phral o Abišaj, saveske sas daj e Ceruja, sas vodcas le Tranda muršenge. Andre jekh mariben murdarda trin šel (300) muršen la kopijaha a avke leskro nav sas baro maškar ola Tranda. ¹⁹ Paš ola Tranda les sas pačiv a ačhila lengro vodcas, ale the avke na sas ajso sar okla Trin.

²⁰ O Benajah, o čhavo le Jehojadoskro andral o Kabceel, sas zoralo murš, savo kerelas but bare veci. Ov murdarda duje nekzoraleder muršen andral o Moab. Jekhvar, sar delas o jiv, geľa andre chev, kaj sas o levos, a murdarda les. ²¹ Murdarda the jekhe igen bare muršes andral o Egipt. Kajte le Egiptanoste sas andro vast e kopija a le Benajoste sas ča e paca, cirdňa le Egiptanoske avri andral o vast e kopija a murdarda les laha. ²² Kada kerďa o Benajah, o čhavo le Jehojadoskro, a kaleha peske kerďa baro nav, avke sar ola Trin. ²³ Sas les buter pačiv sar ole Tranda, kajte na sas jekh le Trinendar. O David les ačhada upral peskre stražci.

²⁴ Maškar ola Tranda murša sas the kala:

o Asahel, le Joaboskro phral;
 o Elchanan, le Dodoskro čhavo, andral o Betlehem;

²⁵ o Šamah andral o Charod;

o Elikas andral o Charod;

²⁶ o Chelec andral o Palet;

o Iras, le Ikešoskro čhavo, andral e Tekoa;

²⁷ o Abiezer andral o Anatot;

* **23:8** 23,8 Abo: Išbošet

o Mebunaj andral e Chuša;
²⁸ o Calmon le Achoachendar;
 o Mahraj andral e Netofa;
²⁹ o Cheleb, le Baanoskro čhavo, andral e Netofa;
 o Itaj, le Ribajoskro čhavo, andral e Gibeaa;
³⁰ o Benajah andral o Piraton;
 o Hidaj andral o Gaašiskre dolini;
³¹ o Abi-Albon andral e Araba;
 o Azmavet andral o Bachurim;
³² o Eljachbas andral o Šaalbon;
 le Jašenoskre čhave o Jonatan
³³ the o Šamah andral o Harar;
 o Achijam, le Šararoskro čhavo, andral o Harar;
³⁴ o Elifelet, le Achasbajoskro čhavo, andral e Maacha;
 o Achitofel, le Eliamoskro čhavo, andral o Gilon;
³⁵ o Checraj andral o Karmel;
 o Paaraj andral e Arbi;
³⁶ o Jigal, le Natanoskro čhavo, andral e Coba;
 o Bani andral o Gad;
³⁷ o Celek andral o Amon;
 o Nachraj andral o Beerot, o zbrojnošis le Joaboskro, la Cerujakro čhavo;
³⁸ o Ira andral o Jitri;
 o Gareb andral o Jitri
³⁹ the o Chetitos o Urijaš;
 On savore sas jekhetane tranda the efa (37) murša.

24

O David zgenel le manušen

¹ O RAJ pale cholisalila pro Izraeliti. Kerda pre lende upre le David, hoj te džal te zgenel le manušen andral o Izrael the andral e Judsko.

² O kralis phenda le Joaboske the le velitelenge upral leskri armada: „Predžan pal savore kmeňi andro Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba a zgenen le manušen, hoj te džanav, keci hine.“

³ Ale o Joab phenda le kraliske: „Mi kerel lendar o RAJ, tiro Del, šelvar ajci sar hine a tu oda the dikhes pre tire jakha. Ale soske kames oda te kerel, raja miro the kralina?“

⁴ Ale o kralis peske ačhelas pre oda, so phenda le Joaboske the le velitelenge upral o slugađa. Avke o Joab the o veliteľa odgele le kralistar te zgenel le manušen andro Izrael.

⁵ Pregele prekal o Jordan a chudle le Aroerostar the le forostar, so sas maškar e dolina. Odarik gele prekal e phuv Gad a palis dži paš o foros Jazer. ⁶ Palis avle andre phuv Gilead the andro foros Kadeš, andre le Chetitanengri phuv, a odarik gele andro Dan a palis andro phuva pašal o foros Sidon. ⁷ Palis gele ko ohradzimen foros Tir the ke savore Chivijengre the Kanaančanengre fori. Odarik gele andre Beer-Šeba, andre judsko pušta Negev.

⁸ Avke phirenas pal cali phuv a pal o eňa (9) čhon the biš (20) džives avle pale andro Jeruzalem. ⁹ O Joab avla a phenda le Davidoske: „Andro Izrael hin 800 000 murša, a andre Judsko hin 500 000 murša, save pes džanen te marel.“

¹⁰ Paloda, sar zgende le manušen, o David pes šunelas vinnovato a phendá le RAJESKE: „Kerđom igen baro binos angle tu. Akana tut mangav, RAJEJA, odmuk mange kada binos, bo na kerđom oda godáha!“

¹¹ Sar o David tosara uštíla, o RAJ phendá le Davidoskre prorokoske le Gadoske, ¹² hoj te phenel le Davidoske: „Kada phenel o RAJ: ‚Dav tut te kidel peske avri trine vecendar a me kerava oda, so tuke kideha avri.‘“

¹³ Avke o Gad avla ko David a phendá: „Kames, hoj te avel andre tiri phuv efa berš bokh? Abo kames trin čhon te denašel tire nepřijatěendar, save tut prenasledinena? Abo kames, hoj te avel andre tiri phuv trin džives o meribnaskro nasvaliben? Akana tut rozgondolin a phen mange, so te phenel oleske, ko man ke tu bičhada.“

¹⁴ O David phendá le Gadoske: „Som andro baro pharipen! Radeder kamav, hoj man te marel o RAJ, bo ov hino igen milostivo, sar hoj man te maren o manuša.“

¹⁵ Vašoda o RAJ domukla pro Izrael o meribnaskro nasvaliben ole tosarastar dži oda časos, so sas pre oda dino. Avke andre cali phuv Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba mule 70 000 manuša. ¹⁶ Sar o aňjelos imar nacirdna peskro vast, hoj te dukhavel o Jeruzalem, le RAJESKE sas pharo vaš oda nalachipen a phendá le aňjeloske, savo murdarelas le manušen: „Pračh! Odle o vast!“ O aňjelos le RAJESKRO sas ipen akor paš o humnos le Aravnoskro le Jebusejoskro.

¹⁷ Sar o David dikhla le aňjelos, savo murdarel le manušen, phendá le RAJESKE: „Me kerđom binos. Me, o pastjeris, som vinnovato! On hine ča bakrore, on na kerde nič! Mangav tut, mar man the mira famelija.“

¹⁸ Andre oda džives avla o Gad ko David a phendá leske: „Dža upre a ačhav oltaris le RAJESKE pre le Aravnoskro humnos.“ ¹⁹ O David geľa a kerđa avke, sar o RAJ prikazinda prekal o Gad. ²⁰ Sar dikhla o Aravnah, hoj avel ke leste o kralis peskre služobnikenca, avla anglal leste a bandila le mujeha dži pre phuv.

²¹ „Soske avel o kralis, miro raj, ke mande?“ phučla lestar.

„Kamav te cinel tutar o humnos,“ odphendá o David, „hoj te ačhavav le RAJESKE oltaris, hoj te pračhel kada meribnaskro nasvaliben.“

²² „Mi lel miro raj the kralis peske savoro, so kamel, a mi obetinel ode,“ phendá o Aravnah le Davidoske. „Dikh, hin kade gurumňa pre labardi obeta the o sersamos, saveha pes prečhivkerelas o zrnos, the o jarmi* le guruvengre pre jag. ²³ Ó, kralina! Kada tuke savoro dav me, o Aravnah. Mi el le RAJES, tire Devles, andre tute kamiben.“

²⁴ Ale o kralis leske phendá: „Kada na! Kamav tutar te cinel a te počinel. Na anava le RAJESKE, mire Devleske, labarde obeti, save man nič na molas.“ Avke o David cinda oda humnos the o gurumňa vaš o penda (50) rup, ²⁵ ačhada le RAJESKE oltaris a anda leske o labarde the o smiromoskre obeti. Akor o RAJ šundá avri o modlitbi vaš e phuv a o meribnaskro nasvaliben andro Izrael zaačila.

* **24:22** 24,22 O kašt, so pes thovelas pre meň le džvirenge, hoj te cirden o verdan.

Ešebno zvitkos le kralengro

Le Davidoskro phuripen

¹ Sar o David sas igen phuro, sas les šil, a kajte thovkerenas pre leste o deki, naši roztačolas. ² Leskre služobníka leske phende: „Kampel prekal amaro kralis the raj te arakhel pačivala terňa džuvla, savi pes pal leste starinela a kerela pašal leste. Pašlola paš leste a avke amaro raj the kralis roztačola.“

³ Avke rodenas šukar terňa džuvla andre calo Izrael, arakhle la Abišag andral o šunem a ande la ko kralis. ⁴ Odi terňi džuvli sas igen šukar. Starinelas pes pal leste a kerelas pašal leste, ale o kralis laha na pašlolas sar romňaha.

O Adonijah kamel te ačhel kraliske

⁵ O Adonijah, la Chagitakro čhavo, pes hazdelas upre a phenelas: „Me avava kralis!“ Stradla peske maribnaskre verdana, muršen pro graja the penda (50) muršen, save denašenas angle leste. ⁶ O David leske šoha andre nisoste na dovakerelas: „Soske oda keres?“ Ov sas igen šukar a ulila pal o Absolon. ⁷ Ov sas dovakerdo le Joaboha the le rašaha le Ebjataroha. On ačhenas vaš o Adonijah. ⁸ Ale o rašaj Cadok na sas le Adonijoha, aňi le Jehojadoskro čhavo o Benajah, aňi o prorokos Natan, aňi o Šimej, aňi o Rei, aňi o stražníka le Davidoskre.

⁹ Andre jekh džives o Adonijah obetinelas le bakren, gurunňen the thule terne gurunňen paš o bar Zochelet, so hino paš o prameňis En-Rogel. Vičinda savore peskre phralen, le kraliskre čhaven the savoren andral o kmeňos Juda, so služinenas le kraliske, ¹⁰ ale na vičinda le proroken le Natan the le Benajah, aňi le stražniken, aňi peskre phrales le Šalamun.

O Natan the e Batšeba anglo kralis

¹¹ O Natan phenda le Šalamunoskra dake la Batšebake: „Tu na šundal, hoj la Chagitakro čhavo o Adonijah ačhila kraliske? Ale amaro raj o David pal oda aňi na džanel! ¹² Av manca, phenava tuke, sar šaj aven zachraňimen tu the tiro čhavo o Šalamun. ¹³ Dža ko David a phen leske: ‚Či mange na ilal vera, rajeja miro the kralina, hoj miro čhavo o Šalamun ačhela kraliske pal tute a hoj ov bešela pre tiro tronos? Soske akor ačhila o Adonijah kraliske?‘ ¹⁴ Medik ode vakereha le kraliha le Davidoha, me džava pal tu a phenava, hoj hin avke, sar phenes.“

¹⁵ Avke e Batšeba geľa andro kher paš o kralis. O David sas imar igen phuro a e šunemčanka Abišag pašal leste kerelas. ¹⁶ E Batšeba bandila dži tele a pozdravinda le kralis.

O kralis latar phučľa: „So kames?“

¹⁷ Oj leske odphenda: „Rajeja miro, ilal mange vera pre tiro RAJ the Del: ‚Tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande, ov bešela pre miro tronos.‘ ¹⁸ Ale akana o Adonijah ačhila kraliske a tu pal ada aňi na džanes, rajeja miro the kralina. ¹⁹ Ov obetinda igen but gurunňen, thule terne gurunňen the le bakren. Vičinda savore tire čhaven, le rašas le Ebjatar the le slugadengre velitelis le Joab, ale le Šalamun na vičinda! ²⁰ Akana, rajeja miro the kralina, savore manuša andral o Izrael užaren pre tu, hoj te džanen, ko ela kralis a bešela pal tu pro tronos. ²¹ Te tu ada na kereha, rajeja miro the kralina, ta palis, sar tu mereha, man the mire čhas le Šalamun lena vaš ola, ko kerde namištes.“

²² Medik vakerelas le Davidoha, avľa andre o prorokos o Natan. ²³ Vareko phenda le kraliske: „Hino kade o prorokos o Natan.“ Sar avľa anglo David, bandila le mujeha dži pre phuv.

²⁴ Palis lestar phučla: „Rajeja miro the kralina, phendal tu, hoj o Adonijah ačhela pal tu kralis a bešela pre tiro tronos? ²⁵ Adadžives geľa tele a obetinda igen but gurunžen, terne thule gurunžen the le bakren. Vičinda peske savore tire čhaven, le veliteľen upral o slugađa the le rašas le Ebjatar a ode chan, pijen a vičinen: ‚Mi dživel o kralis Adonijah!‘ ²⁶ Ale na vičinda aňi man, tire služobňikos, aňi le Cadok, aňi le Jehojadoskre čhas le Benajah, aňi le Šalamun. ²⁷ Rajeja miro the kralina, kerdal oda tu avke? A na diňal amenge te džanel, ko ela kralis a bešela pal tu pro tronos?“

O Šalamun ačhel kraliske

²⁸ Akor o David prevakerđa: „Vičinen mange la Batšeba!“ Avke avľa ko kralis a zaačila angle leste.

²⁹ O David phenda: „Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdňa avri andral dojekh miro pharipen, ³⁰ mek adadžives kerava oda, so tuke phendom andre vera anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro, hoj tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande a bešela pre miro tronos.“

³¹ Akor e Batšeba bandila le mujeha dži pre phuv, diňa le David pačiv a zvičinda: „Mi dživel miro raj the kralis o David pro furt!“

³² Palis o David phenda: „Vičinen mange le rašas le Cadok, le prorokos Natan the le Jehojadoskre čhas le Benajah!“ Sar avle anglal leste, ³³ o David lenge phenda: „Len tumenca tumare rajeskre služobňiken a thoven te bešel mire čhas le Šalamun pre mulica a lidžan les tele paš o prameňis Gichon. ³⁴ Ode les o rašaj o Cadok the o prorokos Natan pomazinena kraliske upral o Izrael. Akor zatrubinen pro rohos a zvičinen: ‚Mi dživel o kralis o Šalamun!‘ ³⁵ Tumen džan pal leste. Ov avela a bešela pre miro tronos a kralinela pal mande, bo les ačhadom, hoj te lidžal o Izrael the e Juda.“

³⁶ O Benajah odphenda le kraliske: „Amen! Mi del o Del, o RAJ mire kraliskro the rajeskro, hoj pes oda avke te ačhel! ³⁷ Avke sar o RAJ sas mire rajeha the kraliha, mi el the le Šalamunoha a leskro tronos mi el bareder sar le Davidoskro, mire rajeskro.“

³⁸ O rašaj o Cadok, o prorokos Natan, o Keretana the o Pilešana gele tele, thode te bešel le Šalamun pre le Davidoskri mulica a lidžanas les paš o prameňis Gichon. ³⁹ O Cadok iľa andral le RAJESKRO Stanos o rohos le olejoha a pomazinda le Šalamun. Palis zatrubinde a savore manuša zvičinde: „Mi dživel o kralis o Šalamun!“ ⁴⁰ Savore manuša džanas pal leste andro Jeruzalem a bašavenas pro flauti a radisalonas avke zorales, hoj e phuv zarazisaila.

O Adonijah daral le Šalamunostar

⁴¹ Šunda oda o Adonijah the savore, ko ode sas vičimen, ipen akor, sar dochale pre hoscina. Sar o Joab šunda o trubi, phučla: „So hin ajsi bari vika andro foros?“

⁴² Mek vakerelas, sar jekhvareste avľa o Jonatan, o čhavo le rašaskro le Ebjataroskro. O Adonijah leske phenda: „Ča av, se kajso lačno manuš sar tu mušinel te anel o lačno hiros.“

⁴³ „Na, na anav!“ odphenda leske o Jonatan. „Amaro raj, o kralis David, ačhađa le Šalamun kraliske! ⁴⁴ O David bičhađa le rašas le Cadok, le prorokos Natan, le Benajah, le Keretanen the le Pilešanen, hoj te džan le Šalamunoha. On les thode pre le Davidoskri mulica. ⁴⁵ O Cadok le Natanoha les paš o Gichon pomazinde kraliske. Avle odarik pale radišagoha a andre calo foros hin bari vika. Kada, so šundan, hin

odi vika. ⁴⁶ O Šalamun imar bešel pro tronos le kraliskro. ⁴⁷ Mek the le Davidoskre služobnika avle te presikavel e pačiv amare rajeske, le kraliske Davidoske. Phende: ‚Mi kerel tiro Del, hoj te el le Šalamunoskro nav slavneder sar tiro, a leskro tronos mi el bareder sar tiro!‘ “ Akor o David bandila pro hadžos ⁴⁸ a phendā: „Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, hoj mange adadžives diña te dikhel le kralis, savo adadžives zabešla vaš ma pre miro tronos!“

⁴⁹ Avke savore, ko sas pre hoscina ko Adonijah predarandile, uštile a rozgele pes. ⁵⁰ The o Adonijah pes daralas le Šalamunostar, vašoda geľa andro stanos le RAJESKRO a chudña pes le oltariskre rohendar. ⁵¹ Le Šalamunoske phende: „Dikh! O Adonijah daral le kralistar le Šalamunostar, bo pes chudel le oltariskre rohendar a mangel: ‚Akana mange o Šalamun mi lel vera, hoj na dela te murdarel peskre služobnikos la šablaha.‘ “

⁵² O Šalamun odphendā: „Te pes likerela pačivalones, aňi bal pal o šero leske na perela. Ale te man dodžanava, hoj vareso nalačo kerđa, merela!“ ⁵³ Avke les o Šalamun diña te lidžal het pašal o oltaris. Sar palis o Adonijah avla te bandol anglo kralis, o Šalamun leske phendā: „Dža khere.“

2

O posledna lava le Davidoskre

¹ Sar o David džanelas, hoj leskro meriben hino pašes, prikazinda peskre čhaske le Šalamunoske kada: ² „Me imar džav pal kadi phuv avke sar dojekh manuš, ale tu av zoralo a liker tut sar murš. ³ Doliker o prikazaňja le RAJESKRE, tire Devleskre. Phir pal leskro drom a doliker leskre lava, prikazaňja the savoro, so hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskro. Te kada dolikereha, palis tuke avela avri savoro, so kereha, všadzik, kaj džaha. ⁴ Avke o RAJ dolikerela oda lav, so man diña: ‚Te tire čhave dživena avke, sar me kamav, a te phirena angle mande pačivalones, cale jileha the caľa dušaha, ela furt vareko tira famelijatar pro tronos andro Izrael.‘

⁵ Tu džanes, so mange kerđa o Joab, la Cerujakro čhavo, sar murdarđa mire duje izraelike velitelē: Le Abner, le Neroskre čhas, the le Amasa, le Jeteroskre čhas. Murdarđa len avke, sar te ulehas andro mariben, ale sas o smirom. Oleha melarđa le rateha o sirimos pašal peste the o sandalki pre peskre pindre. ⁶ Se tu džanes, so te kerel! Ma muk les, hoj te sphurol a andro smirom te merel.

⁷ Ale le Barzilajoske andral o Gilead ker ada: Presikav o jileskeriben leskre čhavage. Mi chan jekhetane pašal tiro skamind, bo on ke ma sas jileskre akor, sar denašavas anglal tiro phral Absolon.

⁸ Hin kade the o Benjaminčanos Šimej, o čhavo le Geraskro andral o Bachurim. Ov man igen prekošla andre oda džives, sar džavas andro Machanajim. Ale palis avla anglal ma paš o paňi Jordan a ode leske diňom vera anglo RAJ, hoj les na murdarava la šablaha. ⁹ Ale akana ma muk les bijal o trestos. Tu sal godaver murš a džanes, so leha te kerel. Ma muk les, hoj te sphurol a andro smirom te merel.“

Le Davidoskro meriben

¹⁰ Palis o David muľa a parunde les paš peskre phure dada andro Foros le Davidoskro. ¹¹ O David kralinelas upral o Izrael saranda (40) berš; efa berš andro Hebron a tranda the trin (33) berš andro Jeruzalem. ¹² Avke o Šalamun bešla pro tronos peskre dadeskro le Davidoskro a leskro tronos ačhila igen zoralo.

O Adonijah murdardo

¹³ Andre jekh džives geľa la Chagitakro čhavo o Adonijah te dikhel le Šalamunoskra da la Batšeba. Oj lestar phučľa: „Aves andro smirom?“

Ov odphendľa: „He, andro smirom. ¹⁴ Kamav tutar vareso te phučel.“
„Vaker,“ phendľa leske e Batšeba.

¹⁵ Ov phendľa: „Se tu džanes, hoj o krališagos majinda te el miro a hoj savore manuša andral calo Izrael peske man kidle avri kraliske. Ale o krališagos mandar sas odilo a sas dino mire phraleske, bo o RAJ leske les diňa. ¹⁶ Akana, hin man jekh mangipen. Ker mange ada!“

„Vaker!“ oj phendľa leske.

¹⁷ Avke ov phendľa: „Privaker tut vaš ma ko Šalamun, hoj mange te del la Abišag andral o Šunem romňake. Tuke na phenela na.“

¹⁸ „Mištes,“ odphendľa leske e Batšeba, „privakerava man vaš tu ko kralis.“

¹⁹ Palis, sar avľa e Batšeba ko Šalamun te privakerel pes vaš o Adonijah, o Šalamun uštila pal o tronos a bandila angle late. Avke bešla pale pro tronos a thoda the la te bešel pro tronos pal peskri čači sera. ²⁰ Avke leske oj phendľa: „Kamav tutar jekh cikňi veca, hoj te keres prekal ma!“

„Phen, so kames, a me oda kerava, daje miri,“ phendľa lake o Šalamun.

²¹ Oj phendľa: „Mi den la Abišag andral o Šunem romňake tire phraleske le Adonijoske.“

²² „Soske manges prekal o Adonijah la Abišag?“ phučľa latar o Šalamun. „Se mang the o krališagos, bo ov hino miro phureder phral a leha hino o rašaj o Ebjatar the la Cerujakro čhavo o Joab!“

²³ Androda o kralis o Šalamun iľa vera anglo RAJ: „O Del man zorales mi marel, te o Adonijah na počinela peskre dživipnaha vaš kadi veca, so mandar mangelas.“

²⁴ Avke sar dživel o RAJ, savo man thoda pro tronos mire dadeskro a savo mange kerđa savoro avke, sar phendľa, o Adonijah mušinel mek adadžives te merel.“

²⁵ Palis o Šalamun bičhada le Jehojadoskre čhas le Benajah te murdarel le Adonijah. Ov geľa a murdarđa les.

O Ebjatar bičhado khere

²⁶ Le Ebjataroske o Šalamun phendľa: „Dža pre tire maľi andro Anatot, bo zaslužines tuke te merel. Ale adadžives mek tut na murdarava, bo tu lidžahas le RAJESKRI archa angle miro dad David a lidžahas leha leskre pharipena, so les sas.“

²⁷ Avke le Ebjatar premukľa andral e rašajiko služba, so kerelas anglo RAJ. Avke pes ačhila oda, so o RAJ phendľa andro šilo pre le Eliskri famelija.

O Joab murdardo

²⁸ Sar o hiros pal oda avľa dži ko Joab, ov darandiľa, bo pes likerelas le Adonijoha, kajte angloda na sas le Absolonoha. Avke denašla andro stanos le RAJESKRO a ode pes chudňa le oltariskre rohendar. ²⁹ Le Šalamunoske phende, hoj o Joab denašla andro stanos le RAJESKRO a hoj hino paš o oltaris. O Šalamun bičhada varekas ko Joab, hoj lestar te phučel: „Soske denašlal paš o oltaris?“

Ov odphendľa: „Daravas tutar, vašoda denašlom paš o RAJ.“

O Šalamun phendľa le Jehojadoskre čhaske le Benajoske: „Dža a murdar les!“

³⁰ Avke ov geľa paš o stanos le RAJESKRO a phendľa: „O kralis phenel, av avri!“

Ale o Joab odphendľa: „Na, me kade merava.“

O Benajah geľa te phenel le kraliske, so phendľa o Joab.

³¹ „Ker avke, sar kamel!“ phendľa leske o kralis. „Murdar les ode a parun les! Avke khoseha pal ma the pal miri famelija o ňevinno rat, so o Joab čhorda avri. ³² Bo akana

o RAJ leske visarel pale vaš o rat, so čhordā avri akor, sar murdardā la šablaha duje muršen, save sas buter čačipnaskre the feder sar ov. Kajte miro dad na džanelas pal oda, murdardā le čhas le Neroskres le Abner, savo sas velitelis upral o slugada andro Izrael, the le čhas le Jeteroskres le Amasa, savo sas velitelis upral o slugada andre Judsko. ³³ Lengro rat mi perel pro šero le Joaboske the pre leskro potomstvos pro furt. Ale le Davidoskre potomstvos, leskra famelija the leskre tronos mi el le RAJESKRO smirom pro furt.“

³⁴ Avke o Benajah geļa, demada le Joab a murdardā les. Palis les parunde paš leskro kher pre pušta. ³⁵ Avke o Šalamun pre le Joaboskro than ačhadā veliteliske upral o slugada le Jehojadoskre čhas le Benajah a le Cadok rašaske vaš o Ebjatar.

O Šimej murdardo

³⁶ Palis o Šalamun diņa te vičinel ke peste le Šimej a phendā leske: „Ačhav tuke kher andro Jeruzalem, beš ode a ņikhaj odarik ma dža! ³⁷ Ale andre oda džives, sar odarik džaha het a predžaha o paņi Kidron, čačes mereha! A korkoro aveha vinnovato vaš tiro meriben.“

³⁸ O Šimej leske odphendā: „Oda lav, so phendal, rajeja miro the kralina, hino lačno a me kerava avke, sar phendal.“ Avke o Šimej ačhiļa but časos andro Jeruzalem.

³⁹ Palis pal o trin berš le Šimejoske denašle duj sluhi ko Gatsko kralis ko Achiš, saveske sas dad o Maachah. Sar le Šimejoske phende, hoj leskre sluhi hine andro Gat, ⁴⁰ bešla pro somaris a geļa ko Achiš andro Gat len te rodel. Sar len arakhļa, anda len pale khere.

⁴¹ Sar o Šalamun šundā, so o Šimej kerda, ⁴² bičhadā vaš leske a phendā: „Či mange na ilal vera anglo RAJ a či me tuke na phendom, hoj te džaha avri andral o Jeruzalem varekhaj avrether, hoj čačes mereha? A tu korkoro mange phendal, hoj oda lav, so šundal, hino lačno. ⁴³ Soske na dolikerdal odi vera, so mange ilal anglo RAJ, aņi oda, so tuke prikazindom? ⁴⁴ Pridžan tuke savoro nalačhipen, so kerdal mire dadeske le Davidoske. Akana o RAJ tuke visarela pale oda savoro! ⁴⁵ Me, o Šalamun, som kralis a o RAJ man požehņinela a kerela, hoj le Davidoskro tronos ela zoralo pro furt.“

⁴⁶ Palis o Šalamun phendā le Benajoske: „Dža a murdar le Šimej.“ Ov geļa, demada les a murdardā. Avke o krališagos sas zoralo andre le Šalamunoskre vasta.

3

O Šalamun mangel o godaveripen le RAJESTAR

¹ O Šalamun ačhiļa džamutro le Faraonoskro, le kraliskro andral o Egipt, bo peske iļa leskra čha romņake. Andā peske la andro Foros le Davidoskro, medik na dokerda peskro palacis, o Chramos le RAJESKRO the o muri pašal o Jeruzalem. ² O manuša anenas o obeti pro uče thana, bo mek na sas dokerdo o Chramos prekal o RAJ. ³ O Šalamun kamelas le RAJES. Likerelas pes pal o prikazaņja, save les diņa leskro dad o David, ale the avke mek anelas obeti pro uče thana a labarelas ode o voņava obeti.

⁴ Jekhvar o kralis geļa te obetinel andro Gibeon, bo ode sas nekfeder ačhado učo than pro lašariben. Pre oda oltaris o Šalamun obetinda 1 000 labarde obeti. ⁵ Ode pes leske rači andro suno sikađa o RAJ, o Del, a phendā: „So kames, hoj tut te dav?“

⁶ O Šalamun odphendā: „Tu presikadal baro lačhipen tire služobņikoske le Davidoske, mire dadeske, bo ov sas verno, čačipnaskro the pačivalo ke tu. Oda baro lačhipen leske presikadal the akor, sar les diňal čhas, savo adadžives bešel pre leskro tronos. ⁷ No akana, RAJEJA, Devla miro, tu ačhadal tire služobņikos kraliske pal miro dad David, ale me som terno murš a na džanav, sar mištes te lidžal le

manušen. ⁸ Akana me som kade maškar tire avrikidle manuša, save hine ajci but, hoj pes len na del te zgenel aňi te zrachel. ⁹ Mangav tut, de man godi, sar te lidžal tire manušen, hoj te sprindžarav, so hin lačo a so nalačo. Bo ko šaj lidžal kada baro narodos?“

¹⁰ Le RAJESKE sas pre dzeka, so peske o Šalamun mangla. ¹¹ Phenda leske: „Mištes kerdal, hoj tuke na manglal baro dživipen, aňi o barvalipen, aňi o meriben tire űeprijatelengro, ale manglal tuke o godaveripen, hoj mištes te sudzines. ¹² Vašoda kerava avke, sar mandar manglal. Dava tut baro godaveripen, hoj savoro te rozprindžares; ajso godaveripen, savo mek šoha űikas anglal tu na sas aňi na ela. ¹³ Dava tut the oda, so mandar na manglal: O barvalipen the e slava – avke, hoj andre calo tiro dživipen űiko le kralendar na ela ajso sar tu. ¹⁴ Te phireha pal mire droma a te dolikereha mire zakoni the prikazaňja avke, sar oda dolikerelas tiro dad o David, dava tuke te dživel but berša.“ ¹⁵ Androda o Šalamun uštila andral o soviben a avla pre oda, hoj o RAJ vakerelas leha andro suno.

Palis gela andro Jeruzalem a ačađa pes angle archa le RAJESKRA zmluvakri. Anda ode o labarde the o smiromoskre obeti a kerđa hoscina prekal savore peskre služobňika.

Le Šalamunoskro godaveripen

¹⁶ Jekhvar avle ko Šalamun duj džuvlija, save sas lubňa, a ačhile anglal leste. ¹⁷ Jekh lendar phenda: „Ó, rajeja miro, me bešav kala džuvlaha jekhetane andre jekh kher. Sar mange ulila miro muršoro, oj sas paš oda. ¹⁸ Palis pro trito džives the lake ulila muršoro. Samas andro kher ča duj džeňa a űiko aver ode na sas. ¹⁹ Ale kala džuvlake o muršoro rači mula, bo oj pre leste pašliła. ²⁰ Pal jepaš rat, medik me sovavas, oj uštila a ila pašal ma mire čhavores. Thoda les paš peste a peskre mule čhavores thoda paš mande. ²¹ Sar tosara uštilom a kamlom te del le čhavores te pijel, dikhľom, hoj sas mulo. Ale sar vidňisalolas, obdikhľom les feder a avľom pre oda, hoj oda nane miro čhavoro, savo mange ulila.“

²² No oki džuvli phenelas: „Na! Miro čhavoro hino oda, so dživel, a tiro hino oda mulo!“

A pale oki džuvli phenelas: „Na, oda nane čačo! Tiro hino oda mulo a miro oda, so dživel!“

Kavke pes vesekedinenas anglo kralis.

²³ O kralis phenda: „Kadi phenel: ‚O džido čhavoro hino miro a o mulo tiro‘ a oki dujto phenel: ‚O mulo čhavoro hino tiro a o džido miro.‘“

²⁴ Avke o kralis phenda: „Anen mange e šabla!“ Sar leske ande e šabla, ²⁵ phenda: „Prečhinen ole čhavores pro jepaš a den jepaš jekhake a jepaš avrake!“

²⁶ Ola džuvlake, savi sas čačes daj le džide čhavoreskri, avla andro jilo baro pharipen, bo igen kamelas peskre čhavores, a vašoda phenda le kraliske: „Mangav tut, rajeja miro, den lake ole džide čhavores a ma murdaren les!“

Ale oki dujto džuvli phenda: „Na ela aňi miro aňi tiro. Prečhinen les pro jepaš!“

²⁷ Avke o Šalamun phenda: „Ma murdaren les, ale den les ola džuvlake, savi kamel, hoj te dživel. Oj hiňi čačes leskri daj!“

²⁸ Sar pes calo Izrael dodžanla pal oda, so kerđa o Šalamun, denas les bari pačiv, bo dikhle, hoj hin andre leste le Devleskro godaveripen te rozsudzinel spravodlivones.

4

Le Davidoskre služobňika

¹ O Šalamun ačhila kraliske upral calo Izrael. ² Kala sas leskre bare uradňika:

O Azarijah, le Cadokoskro čhavo, sas o rašaj.

³ O Elichoref the o Achijah, le Šišoskre čhave, sas pisara andro palacis.

O Jošafat, le Achiludoskro čhavo, sas o matrikaris.

⁴ O Benajah, le Jehojadoskro čhavo, sas o velitelis upral o slugađa.

O Cadok the o Ebjatar sas o rašaja.

⁵ O Azarijah, le Natanoskro čhavo, sas o baro guverneris upral o krajengre guvernera.

O Zabud, le Natanoskro čhavo, sas rašaj the le kraliskro radcas.

⁶ O Achišar sas o uradnikos upral o služobnika andro palacis.

O Adoniram, le Abdoskro čhavo, sas velitelis upral o robotnika, save sas ispidle andre buči.

⁷ O Šalamun ačhađa dešuduj (12) guverneren upral o kraji andre calo Izrael, save pes starinenas pal o chaben prekal o kralis the calo palacis. Dojekh lendar anelas andral peskro krajos jekhvar andro berš pre calo čhon chaben andre le kraliskro palacis. ⁸ Kala hin lengre nava the kraji:

O Ben-Chur andro Efrajimika brehi;

⁹ o Ben-Deker andro Makac, Šaalbim, Bet-Šemeš, Elon the Bet-Chanan;

¹⁰ o Ben-Chesed andro Arubot, Socho the cali phuv Chefer;

¹¹ o Ben-Abinadab andro Nafat-Dor – leskri romni sas e Tafat, le Šalamunoskri čhaj;

¹² o Baanas, le Achiludoskro čhavo, andro fori Taanach the Megido the andre calo Bet-Šean, so hino paš e Caretan teleder le Jezreelostar, khatar o Bet-Šean dži ke Abel-Mechola the dži pal o Jokmeam;

¹³ o Ben-Geber andro foros Ramot-Gilead – sas les o gava le Jairoskre, le Menašeskre, andro Gilead, mek the e phuv Argob andro Bašan – ode sas šovardeš (60) bare fori le murenca, pre save sas o bronzune brani;

¹⁴ o Achinadab, le Idoskro čhavo, andro Machanajim;

¹⁵ o Achimaac andro Naftali – le Achimaacoske sas romni e Basemat, le Šalamunoskri čhaj;

¹⁶ o Baanas, le Chušajoskro čhavo, andro Ašer the Alot;

¹⁷ o Jošafat, le Paruachoskro čhavo, andro Jisachar;

¹⁸ o Šimej, le Elaskro čhavo, andre phuv Benjamin;

¹⁹ the o Geber, le Urihoskro čhavo, andre phuv Gilead, kaj sas o amorejiko kralis o Sichon the o bašaniko kralis o Og.

Upral savore kraji sas jekh baro guverneris. ²⁰ O Judejci the o Izraeliti sas ajci but sar e poš i paš o moros. Sas lenge mištes, bo len sas, so te chal a te pijel.

5

O krališagos le Šalamunoskro barvalol

¹ O Šalamun kralinelas upral savore krališagi le paňestar Euftrat dži paš e phuv le Filištincengri a mek the dži paš e egiptsko hraňica. On anenas le Šalamunoske o daňe a služinenas leske pal calo leskro dživipen.

² Le Šalamunoske džalas pro džives eňa toni nekfeder aro the dešuochto (18) toni thulo aro, ³ deš thule gurumňa, biš (20) terne gurumňa, save pes pašinenas pre maľa, šel (100) bakre, mek the o jeleňa, o sarni the o avričalarde kachňa. ⁴ Vašoda, hoj sas kralis upral savore narodi pre zapadno sera le paňestar Euftrat, le Tifsachostar dži andre Gaza, sas les smirom savore narodendar, save bešenat pašal leste. ⁵ Medik o

Šalamun kralinelas, o manuša andre cali Judsko the Izrael – andral o Dan dži andre Beer-Šeba – dživenas bi e dar a dojekhes sas viñica the figovñikos.

⁶ Le Šalamun sas maštalñi prekal o 40 000 graja, save cirdenas o verdana, the 12 000 murša pro graja.

⁷ Leskre guvernerna pes starinenas pal o chaben prekal o kralis the prekal calo palacis. Dojekh lendar anelas andral peskro krajos jekhvar andro berš chaben pre calo čhon andre le kraliskro palacis. On dodikhenas pre oda, hoj nič te na chibalinel.

⁸ Avke dojekh guverneris anelas ode, kaj kampelas, o kotor peskre jačmeñistar the peskre phusestar prekal o graja the prekal ola džviri, so cirdenas o zaprahi.

Le Šalamunoskro godaveripen

⁹ O Del diña le Šalamun o godaveripen, o prindžaripen the ajso achaluvipen, hoj pes oda añi na delas te zrachelinel avke sar e poši paš o moros. ¹⁰ Leskro godaveripen sas bareder sar o godaveripen savore manušengro pro Vichodos a bareder sar savoro godaveripen le Egiptoskro. ¹¹ Sas godaveder sar savore manuša the sar o Ezrachitas o Etan the sar o čhave la Macholakre – o Heman, o Kalkol the o Dardas. Avke o hiros pal leste džalas maškar savore narodi, save ode sas. ¹² Sthoda 3 000 prislovja the 1 005 giľa. ¹³ Vakerelas pal o stromi – le libanoñike cedrostar dži ko izopos, so barol pro muri. Vakerelas the pal o džviri, pal ola, save pes cirden pal e phuv, pal o čirikle the pal o ribi. ¹⁴ O manuša andral savore narodi avenas te šunel le Šalamunoskro godaveripen. Bičhavenas len o kraľa andral savore phuva pro svetos, save pes došunenav pal leskro godaveripen.

O Šalamun pes pripravinel te ačhavel o Chramos

¹⁵ Sar pes o kralis Chiram andral o Tir došunđa, hoj le Šalamun pomazinde kraliske pal leskro dad, bičhađa ke leste peskre uradñiken, bo ov sas furt le Davidoskro prijatelis. ¹⁶ Palis o Šalamun diña te phenen le Chiramoske:

¹⁷ „Džanes, hoj miro dad o David našti ačhađa o Chramos pre pačiv le RAJESKE peskre Devleske anglo maribena le narodenca, save bešenav pašal leste, medik leske len o RAJ na thoda tel o pindre. ¹⁸ Ale akana man o RAJ, miro Del, diña o smirom savore narodendar, save bešenav pašal ma, a imar man nane ñeprijatelis a na mušinav man ñikastar te daral. ¹⁹ Vašoda kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske, avke sar o RAJ phenđa mire dadeske le Davidoske: ‚Tiro čhavo, saves thovava pro tronos pal tu, ačhavela o Chramos pre pačiv mire naveske.‘

²⁰ Akana bičhav tire muršen, hoj mange te čhingeren andro Libanon o cedroskre kašta. Mire murša kerena jekhetane tire muršenca a me lenge počinava ajci, keci pheneha. Se tu mištes džanes, hoj amare murša na džanenav te kerel le kaštenca avke sar o Sidončana.“

²¹ Sar o Chiram šunđa le Šalamunoskre lava, radišagoha zvinčinda: „Mi el adadžives lašardo o RAJ, bo diña le David godavere čhas, hoj te lidžal kada baro narodos.“

²² O Chiram diña te phenel le Šalamunoske:

„Šundom oda, so mange phende tire murša. Kerava savoro, so mandar kames: Dava tut cedroskre the sosnakre kašta. ²³ Mire murša len anena andral o Libanon dži paš o moros. Ode o kašta sphandena ke peste jekhetane a bičhavava len prekal o moros pre oda than, kaj kameha. Ode len mire murša rozphandena a tumen peske len odarik šaj len. Ale tu palis doliker oda, so me kamav, hoj andro miro palacis dodavkereha o chabena.“

²⁴ Avke o Chiram le Šalamunoske dodelas ajci cedroskre the sosnakre kašta, keci kamelas. ²⁵ O Šalamun delas le Chiram sako berš andre leskro palacis 2 000 toni pšeñica the 400 000 litri olivovo olejos.

²⁶ O RAJ požehñinda le Šalamun godaveripnaha, avke sar les diña lav. Sas andro smirom le Chiramoha a phandle maškar peste zmluva.

²⁷ Palis o Šalamun ispidelas andre buči pro Chramos 30 000 muršen andral calo Izrael. ²⁸ Ačhađa le Adoniram, hoj te lidžal o buča. Le muršen rozdelinda andro trin partiji po 10 000 murša. Dojekh partija kerelas jekh čhon andro Libanon a palis sas duj čhon khere. ²⁹ Le Šalamun sas 80 000 kamenara andro verchi, the 70 000 murša, save hordinenas o materijalos. ³⁰ Ačhađa upral lende 3 300 velitelen, save len lidžanas andre buči. ³¹ Avke lenge phenda o Šalamun, hoj te keren bare kvadri le lače bendar, hoj lendar te keren o zakladi pro Chramos. ³² Le Šalamunoskre murša, le Chramoskre murša the o murša andral o Gebal pripravinas o kašta the o bara prekal o Chramos.

6

O Šalamun ačhavel o Chramos

¹ O Šalamun chudña te ačhavel o Chramos le RAJESKE štar šel the ochtovardeš (480) berš pal oda, sar o Izraeliti gele avri andral o Egipt, akor, sar kralinelas andro Izrael imar štarto berš, andro dujto čhon Ziv.

² O Chramos, so ačhavelas o Šalamun le RAJESKE, sas 27 metri džindardo, 9 metri buchlo the 1 350 centimetri učo. ³ E veranda anglo Chramos sas 450 centimetri džindardí a sas buchli 9 metri – ajci keci o Chramos. ⁴ Andro Chramos diña te kerel oblaki, so andral sas buchleder sar avral. ⁵ Paš o avrune muri pašal o trin seri le Chramoskre docirdña učo kher trine poschodenca a sas andre the aver khera. ⁶ O teluno poschodje sas buchlo 220 centimetri, o dujto sas buchlo 270 centimetri a o upruno 310 centimetri. Pašal le chramoskro muros mukla avri schodos pro dojekh poschodje a thovelas o hredi pre ola schodi, hoj te keren e podlaha.

⁷ O bara sas imar pripravimen andro lomos, a vašoda na šundolas o čokana, o dlati, aňi ñisave trastune sersami, sar ačhavenas o Chramos.

⁸ Andro teluno poschodje pes džalas andre pal e južno sera le Chramoskri a odarik pes džalas upre le garadičenca andro maškaruno the upruno poschodje. ⁹ Sar dokerđa o Chramos, kerđa e strecha le hranolendar the le deskendar, so sas le cedrostar. ¹⁰ O trin poschodja pašal o chramoskre muri sas dojekh uče 220 centimetri a sas spojimen le Chramoha le cedroskre hranolenca.

¹¹ Akor o RAJ prevakerđa ko Šalamun: ¹² „A pal oda Chramos, so ačhaves, džan, hoj te dolikereha savore mire zakoni the prikazaňja a te tut likereha pal mire lava, me tuke dolikerava miro lav, so diňom tire dades le David. ¹³ Bešava maškar o Izraeliti a na omukava mire manušen le Izrael.“

O Chramos hino dokerdo

¹⁴ Kavke dokerđa o Šalamun e buči pro Chramos. ¹⁵ O androne fali sas obthode le cedroskre deskenca la phuvatar dži o stropos a e phuv sas kerdi le sosnakre kaštestar. ¹⁶ Kerđa prička le cedroskre kaštestar 9 metri le palune murostar andro Chramos a avke pal e prička sas o Neksveteder than. ¹⁷ E glavno sala anglo Neksveteder than sas 18 metri džindardí. ¹⁸ O Chramos sas andral obthodo le cedroskre kašteha, so sas avrirandlo le prajtenca the le kvitkenca. Savoro obthode le cedroskre kašteha avke, hoj na dičholas ñisavo bar.

¹⁹ Andro Chramos sas paluno than, kaj thođa e archa le RAJESKRA zmluvakri. ²⁰ Oda Neksveteder than le Chramoskro sas 9 metri džindardo, 9 metri buchlo the 9 metri

učo a sas obthodo le žuže somnakaha a the o oltaris le cedroskre kaštestar obthoda le somnakaha. ²¹ O Šalamun obthoda o Chramos andrunestar le žuže somnakaha. Anglo Neksveteder than, so diña te obthovel le somnakaha, figinda o pochtan le somnakune lancenca. ²² Calo Chramos andrunestar a the o oltaris andro Sveto than obthoda le somnakaha.

²³ Andro Neksveteder than kerda le olivove kaštestar duje cheruben*, save sas uče 440 centimetri. ²⁴⁻²⁵ O cherubi dičhonas avri jednakones a sas jednakones uče the džindarde. Le cherubengre kridli sas džindarde 220 centimetri a merinenas 440 centimetri, sar sas rozcircle. ²⁶ Soduj cherubi sas uče 440 centimetri. ²⁷ Thoda len paš peste maškar o Neksveteder than a lengre kridli sas rozcircle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskro pes chudelas jekha falatar a o kridlos dujtoneskro pes chudelas la avra falatar. Lengre aver kridli pes chudenas maškaral. ²⁸ Le cheruben obthoda le somnakaha.

²⁹ Pre savore chramoskre fali andrunestar the avrunestar diña te randel avri o cherubi, o palmi the o kvitki. ³⁰ The e chramoskri podlaha andral the avral obthoda le somnakaha.

³¹ Diña te kerel vudar le olivove kaštestar andro Neksveteder than. O prahos the e zarubña sas kerde avke, hoj sas pandž zarubñi jekh andre aver. ³² Pro soduj kridli le vudareskre sas avrirandle o cherubi, o palmi the o kvitki. O vudar, o cherubi the o palmi obthoda le somnakaha. ³³ O zarubñi pro angluno vudar andro Chramos sas kerde le olivove kaštestar a sas štareagorengre. ³⁴ O vudar sas le sosnacre kaštestar a sas duje kridlengro. Dojekh kridlos pes delas te sthovel pro jepaš. ³⁵ Randla pre lende avri o cherubi, o palmi the o kvitki a oda obthoda le igen sane somnakaha.

³⁶ Palis ačhađa o muri pašal e andruñi dvora le barune kvadrendar the le cedroskre kaštestar. Pre dojekh trito baruno šoros thoda o cedroskre hranoli.

³⁷ O chramoskre zakladi sas dokerde andro čhon Ziv, sar kralinelas o Šalamun štarto berš. ³⁸ Pro dešujekhtho (11.) berš andro ochtoto čhon† sas dokerdo o Chramos; savoro ipen avke sar kamelas o kralis. O Šalamun ačhavelas o Chramos efa berš.

7

O Šalamun ačhavel peskre palaca

¹ O Šalamun ačhavelas the peskro palacis a kerelas les dešutrin (13) berš, medik les na dokerda. ²⁻³ Ačhađa bari hala, so pes vičinelas o Kher le libanoñike vešeskro. Sas 44 metri džindardo, 22 metri buchlo a 1 350 centimetri učo. Le cedrostar ačhađa trin šori slupi po dešupandž (15). Sas jekhetane 45 slupi, so likerenas le cedroskre hredi. O stropos upral o hredi sas le cedroskre kaštestar. ⁴ Pro soduj avrunes muri sas po trin šori oblaki. ⁵ Anglal sas trin vudara pre dojekh fala. Pro vudara the oblaki sas o štareagorengre rami.

⁶ O Šalamun ačhađa the Slupengri Hala, so sas 22 metri džindardi a 1 350 centimetri buchli. Anglal late sas e slupengri veranda.

⁷ Ačhađa the hala le tronoha, savi pes vičinelas Sudno Hala, andre savi sudzinelas. Sas obthodi le cedroskre kaštestar la phuvatar dži o stropos.

⁸ O palacis, andre savo bešelas o Šalamun, sas pre aver dvora pal e hala a sas ačhado avke sar the odi Sudcengri Hala. Ačhađa ajso palacis the prekal le faraonoskri čaj, sava peske iła romñake.

⁹ Savore palaca, o hali the e bari dvora sas ačhade le nekfeder barune kvadrendar le zakladostar dži e strecha. O bara sas mištes prikerde la pilaha angluña the paluña seratar. ¹⁰ O zakladi sas le vzacne bare bendar, so merinenas 4 metri the 350 centimetri. ¹¹ Upral lende sas bara, so sas mištes prikerde, the o kašta le cedrostar.

* 6:23 6,23 Abo: aňjelen † 6:38 6,38 Oda hin: o čhon Bul.

¹² O muri pašal e palaciskri dvora sas ačhade trine šorendar le barune kvadrendar a pre lende sas jekh šoros le cedroskre hranolendar, avke sar sas ačhađi e andruňi dvora the e hala andro Chramos le RAJESKRO.

¹³ O Šalamun diňa te vičinel le Chiram andral o Tir. ¹⁴ Ov sas o čhavo la vdovakro andral o kmeňos Naftali a leskro dad, savo sas andral o Tir, kerelas le bronzoha. O Chiram sas igen godaver a džanelas te kerel savoro le bronzostar. Ov avľa ko Šalamun a chudňa te kerel savore buča, so lestar kamelas.

O bronzune slupi

¹⁵ Ov kerđa le bronzostar duj slupi, so sas uče vaj 8 metri. O obvodos jekhe sluposkro sas 530 centimetri. ¹⁶ Mek kerđa upral pro slupi o bronzune kriti, so sas uče 220 centimetri. ¹⁷ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Pre dojekh slupos sas efa lanci. ¹⁸ Kerđa duj šori granatoskre phaba le bronzostar pašal o prephandle lanci, so zagaruvenas o kritos upral o slupos. Kavke kerđa the pro dujto slupos.

¹⁹ O sluposkre kriti sas kerde le bronzostar sar o kvitki ľalije, so sas uče 180 centimetri. ²⁰ Pro soduj kriti, so sas thode pro slupi, sas duj šel (200) phaba a sas rozthode andro duj šori pašal lende.

²¹ O Chiram diňa te zathovel ola duj slupi angle angľuňi dvora le Chramoskri. Ole sluposke, so zathoda pre južno sera, diňa nav Jachin a dujte sluposke, so zathoda pre severno sera, diňa nav Boaz. ²² O slupi uprunestar dičhonas avri sar o ľalije. Avke sas e buči pro slupi dokerđi.

E igen bari nadržä

²³ O Chiram kerđa le bronzostar igen bari okruhlo nadržä. Le jekhe agorestar ke aver merinelas 440 centimetri, sas uči 220 centimetri a lakro obvodos sas 1 320 centimetri. ²⁴ Telunestar pašal o ramos sas kerde šukar bronzune ruži andro duj šori – po deš ruži pro 44 centimetri. O ruži sas kerde jekhetane la nadržaha le bronzostar.

²⁵ E nadržä sas thodi pro dešuduj (12) bronzune biki, ačhelas pre lengre dume. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. ²⁶ E nadržä sas thuli 75 milimetri a lakro upruno falcos dičholas avri sar e phundradi ľalija. Rešľolas andre 40 000 ľitri paňi.

O bronzune vožikici

²⁷ Mek kerđa deš bronzune vožikici. Dojekh vožikocis sas džindardo 180 centimetri, buchlo 180 centimetri a učo 130 centimetri. ²⁸ O vožikici sas kerde le ramendar a andro rami sas thode o bronzune blächi. ²⁹ Pre ola blächi the pro rami sas avrirandle o ľevi, o biki the o cherubi. Upral the telal o ľevi the biki sas figimen o bronzune venci.

³⁰ Pre dojekh vožikocis sas bronzune kereki the tički. Pre leskre štar rohi sas o rameni, so ľikerenas e nadoba. O rameni sas obthode le bronzune vencenca. ³¹ Upral o vožikocis tel e nadoba sas okruhlo ramos, so avelas avri upral le vožikocistar 45 centimetri a džalal tele 22 centimetri. A pašal leste sas avrirandle o šukar veci. O blächi sas hranata a na okruhla.

³² Tel o vožikociskre blächi sas štar kereki, so sas 66 centimetri uče, a lengre tički sas prichudle pro vožikocis. ³³ Sas kerde avke sar o kereki pro verdana andro mariben. O tički, o rafiki, o špici the o ložiska sas kerde le bronzostar.

³⁴ Pal o rohi le vožikociskre avenas avri štar ručki. ³⁵ Upral o vožikocis sas obruba uči 22 centimetri a tel o vožikocis sas rameni, so ľikerenas savoro. O rameni, o blächi the o vožikocis sas jekhe kotorestar. ³⁶ Pro blächi the rameni kerđa všadzik cherubi, ľevi, palmi a pašal savoro o venci. ³⁷ Avke kerđa deš jednaka vožikici, so sas jednakones džindarde the bare.

³⁸ Kerda the deš nadobi le bronzostar – jekh pre dojekh vožikocis. Dojekh nadoba sas buchli 180 centimetri a rešolas andre 800 litri pañi. ³⁹ Pandž vožikici thođa pre južno sera a pandž pre severno sera le Chramoskri. E igen bari nadržā thođa pre vichodno sera.

Savoro, so hin andro Chramos

⁴⁰ O Chiram palis kerda lavora, lopati the čarore.

Avke dokerda e buči, so kerelas prekal o Šalamun pro Chramos le RAJESKRO.

⁴¹ Kerda:

o duj slupi;

o kriti le bronzostar, save thođa upral pro slupi, save sas šukares obthode le prethode lancenca;

⁴² 400 granatoskre phaba le bronzostar, so sas thode pro duj prephandle lanci;

⁴³ deš vožikici the deš nadobi, so sas pre ola vožikici;

⁴⁴ e igen bari nadržā a tel late dešuduj biken;

⁴⁵ o pira, o lopati the o čarore. Savore ola veci, so kerda le Šalamunoske prekal o Chramos le RAJESKRO, sas kerde le blištace bronzostar.

⁴⁶ O Šalamun oda diña te kerel andro čikakre formi andre Jordaňiko dolina maškar o gava Sukot the Caretan. ⁴⁷ Savore veci sas ajci but, hoj o Šalamun o bronzos aňi na diňā te važinel.

⁴⁸ O Šalamun diña te kerel andro Chramos le RAJESKRO the aver sersamos:

o somnakuno oltaris;

o somnakuno skamind, pre savo pes thovelas o maro;

⁴⁹ o deš somnakune svietňiki – pandž ačhenas pre čači sera a pandž pre balogňi sera anglo Neksveteder than;

o somnakune kvitki, o lampi, o kliešti;

⁵⁰ o čare, o čhurora, o kuča the o lopatki, so sas tiš kerde le somnakastar.

The o somnakune čopi pro vudara andro Chramos.

⁵¹ Sar o Šalamun dokerda savori buči pro Chramos le RAJESKRO, andā ode o sveta veci peskre dadeskre le Davidoskre: o rup, o somnakaj the aver veci a thođa len andro chramoskre pokladňici.

8

E archa le RAJESKRI ligendi andro Chramos

¹ Akor o Šalamun zvičindā ke peste andro Jeruzalem savore izraelike vodcen le dojekhe kmeňostar the fajtatar, hoj te anen e archa le RAJESKRI andral o Foros le Davidoskro – andral o Sion – andro Chramos. ² Savore murša andral o Izrael pes zgele ko kralis Šalamun, sar sas o inepos andro eftato čhon Etanim.

³ Sar avle savore vodci andral o Izrael, o rašaja hazdle e archa le RAJESKRI upre ⁴ a preligende la; o rašaja the o Leviti lidžanas o Svetostankos the savore sveta veci, so sas andro Stanos. ⁵ O Šalamun the savore izraelika manuša, save pes ode zgele, obetinas angle archa ajci but bakren the gurumňen, hoj pes aňi na delas te zgenel.

⁶ O rašaja ligende e archa le RAJESKRA zmluvakri andro paluno than andro Chramos, pro Neksveteder than a thode la tel o cherubengre kridli. ⁷ Upral oda than, kaj sas e archa thodi, sas o kridli le cherubengre rozcirdle avke, hoj zaučharenas andre e archa the lakre družki, savenca la lidžanas. ⁸ O družki sas ajse džindarde,

hoj lengre agora dičholas andral o Sveto than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ⁹ Andre archa sas ča o duj barune tabli, pre save sas pisimen o deš prikazaŋja, so ode thođa o Mojžiš akor, sar o RAJ phandľa e zmluva le Izraelitenca pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar o rašaja avenas avri andral o Sveto than, e chmara zaučhardđa o Chramos le RAJESKRO. ¹¹ A o rašaja našti dureder kerenas e služba angle e chmara, bo le RAJESKRI slava pherdžardđa o Chramos le RAJESKRO. ¹² Akor phendđa o Šalamun: „O RAJ phendđa, hoj bešela andre kali chmara. ¹³ Ale me akana prekal tu ačhadom šukar Chramos, o than, kaj šaj bešes pro furt.“

O Šalamun vakerele ko manuša

¹⁴ Medik savore Izraeliti ode ačhenas, o kralis pes visardđa ke lende a požehňinda len. ¹⁵ A phendđa:

„Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, bo ov dolikerđa o lav a peskre vasteha kerđa oda, so phendđa mire dadeske le Davidoske: ¹⁶ „Ole dživesestar, sar ilom mire manušen le Izraeliten avri andral o Egipt, andre ňisavo izraeliko kmeňos na kidňom mange avri foros, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulahas lašardo miro nav, ale kidňom mange avri le David, hoj te el upral mire izraelika manuša.“

¹⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos, hoj o manuša te lašaren le RAJES, le Izraeloskre Devles. ¹⁸ Ale o RAJ mire dadeske le Davidoske phendđa: „Mištes, hoj tuke sas andro jilo te ačhavel o Chramos prekal miro nav, ¹⁹ ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale tiro čhavo, savo tutar avela. Ov mange ačhavela o Chramos prekal miro nav.“

²⁰ O RAJ oda, so phendđa, the kerđa a ačhilom kraliske pal miro dad pal o David a akana bešav pro izraeliko tronos, avke sar phendđa o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o nav le RAJESKRO, prekal o Del le Izraeloskro. ²¹ Pripravindom ode than prekal e archa, andre savi hiňi le RAJESKRI zmluva, so phandľa amare dadenca akor, sar len ila avri andral o Egipt.“

Le Šalamunoskri modlitba

²² Palis pes o Šalamun ačhadđa anglo oltaris le RAJESKRO, anglal savore manuša le Izraeloskre, save pes ode zgele, hazdňa o vasta ko ňebos ²³ a phendđa:

„RAJEJA, Devla le Izraeloskro! Nane aver Del, sar sal tu, aňi pro ňebos, aňi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejileskro ke peskre služobňika, save džan pal tu cale jileha. ²⁴ Tu dolikerďal tiro lav, avke sar phendďal mire dadeske le Davidoske. Tire vasteha kerdďal, so le mujeha phendďal, a adadžives oda hin avke.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, doliker oda lav, so diňal tire služobňikos le David, mire dades, akor sar leske phendďal: „Furt ela vareko leskre potomkendar pro izraeliko tronos, ale ča akor, te man mištes šunena tire čhave avke sar tu.“ ²⁶ Vašoda, Devla le Izraeloskro, mangav tut, mi ačhel pes avke, sar phendďal mire dadeske le Davidoske.

²⁷ Či so, šaj o Del bešel pre phuv? Se mek the o ňebos, o nekučeder ňebos leske hin cikno a na mek kada Chramos, so ačhadom! ²⁸ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobňikoskri, mangav vaš o jileskeriben! Ker avke, sar tutar mangav adadžives. ²⁹ Mi dikhen tire jakha rat-džives pre kada Chramos, pal savo phendďal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobňikoskri, kecivar pes visarela le mujeha ke kada than a modlinela pes. ³⁰ Mangav tut, šun o mangipen tire služobňikoskro the tire izraelike manušengro akor, sar ena visarde

* 8:9 8,9 Abo: Sinaj

le mujeha ke kada than a modlinena pes. Šun len avri andral o ņebos, kaj bešes, a odmuk lenge.

³¹ Te vareko kerela vareso nalačo varekaske a ov pre leste ispidela, hoj te džal andro Chramos, hoj te lel vera angle tiro oltaris, ³² tu oda šun andral o ņebos a rozsudzín maškar lende. Oles, ko ela vinnovato, mar avke, sar peske zaslužinel. A vaš o čačipnaskro zaačh a odmeñin les, avke sar peske zaslužinel.

³³ Te tire izraelike manušen domarena o ñeprijaťela vašoda, hoj kerde binos, a te pes palis visarena pale ke tute, lašarena tiro nav, modlinena pes a mangena tut andre kada Chramos, ³⁴ šun len avri andral o ņebos. Odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, so diňal lengre dadenge.

³⁵ Te tu zaačhaveha o brišind vašoda, hoj tire manuša kerde binos, ale te pes palis visarena le binostar, bo tu len pokorindal, a te ena visarde le mujeha ke kada than a lašarena tiro nav, ³⁶ šun len avri andral o ņebos. Odmuk o bini tire izraelike manušenge, tire služobňikenge, sikav len, sar te džal pal tiro drom a de o brišind andre tiri phuv, so diňal sar dedictvos tire manušenge.

³⁷ Te ela andre phuv bokh the e pohroma, abo te o ulipen pro malí kirňola, abo te ela pro malí o grajora the o kirme, abo te o ñeprijaťela džana pre lengre fori, abo te ela o pharipen vaj o meribnaskro nasvaliben, ³⁸ šun dojekh modlitba the o mangipen vaš o jileskeriben. Te pes chočko andral tiro narodos ke tu mangela, abo te nacirdela peskre vasta ke kada Chramos, ³⁹ šun oda andral o ņebos, odmuk a pomožin lenge. Počin dojekheske pal oda, sar dživel, se tu korkoro džanes o jile savore manušengre, ⁴⁰ avke, hoj pes tutar te daran pal calo časos, medik dživena andre kadi phuv, so diňal amare dadenge.

⁴¹ Te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avlahas dural andral aver phuv angle tiro nav ⁴² – bo the aver narodi pes dodžanena pal tiro baro nav, pal tiri zor the pal savoro, so kerďal – a modlindaahas pes visardo le mujeha ke kada Chramos, ⁴³ šun avri andral o ņebos, kaj bešes, lengro mangipen a ker lenge avke, sar tutar mangena, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar avke sar tire izraelika manuša. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhadom, hino prekal tiro nav.

⁴⁴ Te džana tire murša le dromeha, saveha len bičhaveha pro mariben pre peskre ñeprijaťela, a te visarena pes ke tiro avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom pre pačiv tire naveske, a te pes mangena ke tu, RAJEJA, ⁴⁵ šun avri lengre modlitbi the o mangipen andral o ņebos a de lenge o viťazstvo.

⁴⁶ Te tire manuša angle tu kerena binos, bo dojekh manuš hino binošno, a tu pre lende aveha cholamen a domukeha lengre ñeprijaťelenge, hoj te zviťazinen upral lende, a on len palis odligenena sar zaphandlen andre peskri phuv – či pašes abo dur –, ⁴⁷ a te andre odi phuv, kaj sas odligende, peske pridžanena, hoj kerde binos, a te pes visarena ke tu a te tutar mangena o jileskeriben a phenena: ‚Kerďam binos a sam vinnovata. Kerďam nalačhipen,‘ ⁴⁸ a te pes visarena cale peskre jileha the dušaha a mangena tut andre odi phuv, kaj hine zaphandle, sar ena visarde ke peskri phuv, so diňal lengre dadenge, the ko avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom prekal tiro nav, ⁴⁹ šun avri andral o ņebos, kaj bešes, lengre modlitbi the mangipen a zaačh tut vaš lenge. ⁵⁰ Odmuk lenge savore bini a savoro nalačhipen, so kerde tuke, a de, hoj lengre ñeprijaťela te aven ke lende lačhejileskre. ⁵¹ Se on hine tire manuša, tiro dedictvos, saven ilal avri andral o Egipt – andral oda trastuno bov.

⁵² Dikh pro mangipen tire služobňikoskro a šun o modlitbi the tire izraelike manušengre, sar ke tu vičinenena, hoj lenge te pomožines. ⁵³ Se tu tuke len kidňal avri vaš tiro dedictvos andral savore narodi pre phuv, avke sar phendal prekal

tiro služobňikos Mojžiš, sar ilal avri amare daden andral o Egipt, ó, Nektbareder RAJEJA!“

O Šalamun žehňinel le manušen

⁵⁴ Sar o Šalamun mangelas a modľinelas pes ko RAJ, sas pro khoča anglo oltaris a hazdelas upre o vasta ko ňebos. Sar preačiľa, ušćila ⁵⁵ a požehňinda zorale hangoha savore izraelike manušen. Phenda:

⁵⁶ „Mi el lašardo o RAJ, savo diňa o smirom peskre manušen le Izraeliten, avke sar oda phenda. Dolikerďa dojekh lav, so diňa prekal peskro služobňikos prekal o Mojžiš. ⁵⁷ Mi ačhel o RAJ, amaro Del, amenca, avke sar sas amare dadenca. Te na omukel amen a te na odčhivel amen pestar het. ⁵⁸ O RAJ mi visarel amare jile ke peste, hoj te dživas avke, sar ov kamel, a te dolikeras savore leskre lava, prikazaňja the zakoni, so diňa amare daden. ⁵⁹ Kala lava, savenca man mangavas anglo RAJ, mi en pašes paš o RAJ, paš miro Del, dživese the rači. Mi zaačhel vaš peskro služobňikos the vaš peskre izraelika manuša sako džives. ⁶⁰ Avke dojekh narodos pre phuv džanela, hoj ča o RAJ hino Del a nane aver. ⁶¹ Odden pes le RAJESKE, amare Devleske, cale tumare jileha a dolikeren leskre zakoni the o prikazaňja avke sar adadžives.“

⁶² Paľis o kralis the savore manuša andral o Izrael ande obeti le RAJESKE.

⁶³ O Šalamun obetinda le RAJESKE 22 000 gurmňen the 120 000 bakren sar o smiromoskre obeti. Avke o Šalamun the savore manuša pošvecinde o Chramos le RAJESKRO. ⁶⁴ Vašoda, hoj o bronzuno oltaris sas cikno prekal ola savore obeti, o kralis oda džives pošvecinda the o maškaruno than pre dvora anglo Chramos le RAJESKRO a the ode kerenas o labarde obeti, o chabeneskre obeti the o žiros pro smiromoskre obeti.

⁶⁵ Andre oda časos o Šalamun the savore Izraeliti kerde paš o Chramos anglo RAJ, amaro Del, o inepos le Stankengro, so ľikerelas ehta džives. Avle ode igen but manuša pašal o Lebo-Chamat pal o severos dži paš o paňi le Egiptoskro pro juhos. ⁶⁶ O Šalamun pro ochtoto džives bičhaďa le manušen khere. On savore les chudle te lašarel a dojekh lendar džalas khere bare radišagoha vaš savoro lačhipen, so o RAJ presikada peskre služobňikoske le Davidoske the le Izraelitenge, leskre manušenge.

9

O RAJ pes pale sikavel le Šalamunoske

¹ Sar o Šalamun dokerďa o Chramos le RAJESKRO, peskro palacis a savoro, so kamľa te kerel, ² sikaďa pes leske o RAJ dujtovar andro suno avke sar angloda andro Gibeon.

³ O RAJ leske phenda:

„Šundom avri tiri modľitba the o mangipen, sar tut mangehas ke mande. Me pošvecindom kada Chramos, so ačhaďal, hoj ode miro nav te el barardo pro furt. Mire jakha the miro jilo ode ena pro furt.

⁴ Te tu phireha angle ma pačivalones the žuže jileha avke sar tiro dad o David a te dolikereha mire zakoni the prikazaňja a te kereha savoro, so tuke phendom, ⁵ me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: Leskro tronos ela furt zoralo upral o Izrael a furt ela vareko andral leskro potomstvos pro tronos.

⁶ Ale te tut mandar odvišareha tu the tire čhave a na dolikerena mire zakoni the o prikazaňja, so tumen diňom, ale džana te služinel avre devlenge a lašarena len, ⁷ akor me khosava tele mire manušen le Izraeliten pal kadi phuv, so len diňom. O Chramos, so pošvecindom prekal miro nav, odčhivava mandar a paľis o Izrael ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ⁸ A kale Chramostar na ačhela ňič,

ča o bara, a sako, ko odarik predžala, pes igen čudalinel a phenela: ‚Soske kada o RAJ kerda kala phuvake the Chramoske?‘⁹ Odphenela pes lenge: ‚Bo omukle le RAJES, peskre Devles, savo ila avri lengre daden andral o Egipt. Chudle te bandol a te lašarel avre devlen, a vašoda o RAJ pre lende domukla kadi bibach.‘ “

O Šalamun pes dovakerel le Chiramoha

¹⁰ O Šalamun ačhavelas o Chramos le RAJESKE the o palacis biš berš (20)¹¹ a o kralis Chiram andral o Tir dodelas le Šalamunoske o cedroskre the o sosnakre kašta a o somnakaj ajci, keci kamelas. Palis o Šalamun les diña biš fori andre Galileja.¹² O Chiram avla andral o Tir te predikhel ola fori, so les diña o Šalamun, ale leske na sas pre dzeka.¹³ Avke phenda le Šalamunoske: „Phrala miro, oda save fori man diňal?“ Palis ole forenge diña nav Kabul a kavke dži adadžives pes vičinel odi phuv.¹⁴ Ale o Chiram the avke bičhađa le Šalamunoske 4 000 kili somnakaj.

¹⁵ O Šalamun ispidelas pro manuša, hoj te keren e buči sar otroka pro Chramos le RAJESKRO the pre leskro palacis, pre terasa pašal o foros the pro muri pašal o Jeruzalem, Chacor, Megido the Gezer.¹⁶ O Faraonos, o egiptsko kralis, gela pro mariben andro foros Gezer, domarda les a zlabarda avri. Murdarda le Kanaančanen the ole manušen, save ode bešenias, a palis o foros diña peskra čhake, le Šalamunoskra romňake.¹⁷ Palis o Šalamun pale ačhađa o foros Gezer, o teluno foros Bet-Choron,¹⁸ o Baalat, o Tamar pre judsko pušta¹⁹ the savore fori, kaj sas odthodo o chaben, mek the o fori prekal o maribnaskre verdana the graja. A ačhade savoro, so kamelas andro Jeruzalem, andro Libanon the andre cali phuv, kaj sas kralis.

²⁰⁻²¹ O Šalamun ispidelas andre buči savore Amorejčanen, Chetitanen, Perizejen, Chivijen the Jebusejen, save ačhile andre odi phuv a saven angloda na murdarde avri. Lengre potomki mušinenas te kerel sar otroka – a oda dži adadžives.²² O Šalamun le Izraelitendar na kerelas otroken, bo on leske služinenas sar slugađa, uradnika, veliteľa the veliteľa upral o verdana the upral o murša pro graja.²³ O Šalamun ačhađa upral o buča 550 velitelēn, save sas upral o buča, so kerenas o manuša.

²⁴ Sar leskri romňi, le faraonoskri čhaj, odgeľa upre andral o Foros le Davidoskro, hoj te bešel andre peskro palacis, so lake ačhađa o Šalamun, ov chudňa te kerel e terasa pašal o foros.

²⁵ O Šalamun anelas andro berš trival o labarde the o smiromoskre obeti pro oltaris, so ačhađa le RAJESKE, a labarelas anglal leste o kadidlos. A avke dokerda o Chramos.

²⁶ O Šalamun mek kerda o lođi andro Ecjon-Geber, so hino paš o Elat, paš o brehos le Lole moroskro andro Edom.²⁷ O Chiram bičhađa peskre služobňiken, save mištes prindžarenas o moros, hoj te služinen le Šalamunoskre muršenca pro lođi.²⁸ On džanas la lođaha andre phuv Ofir a odarik ande 14 000 kili somnakaj le Šalamunoske.

10

E kralovna andral e Šeba avel ko Šalamun

¹ Sar pes e kralovna andral e Šeba došundľa pal le Šalamunoskri slava, avla ke leste a phučelas lestar phare veci, hoj les te skušinel.² Avla andro Jeruzalem igen but manušenca the le řavenca, pre save anelas voňava oleji, igen but somnakaj the o vzacna bara. Sar doavla ko Šalamun, vakerelas leha pal savoreste, so la sas pro jilo.³ O Šalamun lake odphenelas pre savoreste, so lestar phučelas. Prekal leste na sas nič ajso pharo, hoj te na odphenel lake.⁴ E kralovna andral e Šeba dikhla, savo

baro godaveripen hin le Šalamun, the savo palacis ačhađa ⁵ the o chabena pre leskro skamind. Dikhľa, sar bešenas pašal leste leskre služobňika a sar pes likerenas leskre sluhi the čašňika. Dikhľa the lengro uraviben the o labarde obeti, so anelas andro Chramos le RAJESKRO. Sar oda savoro dikhľa, ačhiľa bijal peste a na džanelas, so pre oda te phenel.

⁶ Phendă le Šalamunoske: „Čáčipen hin, so me šundom andre miri phuv pal tute the pal tiro godaveripen. ⁷ Ale me oleske na pačavas, medik na avľom a na dikhľom pre mire jakha. No dikhav, hoj mange na phende mek aňi jepaš olestar! Tiro godaveripen the barvalipen hino bareder, sar me pal oda šundom. ⁸ Bachtale hine tire murša the tire služobňika, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen! ⁹ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamľa avke, hoj tut thođa pro izraeliko tronos. Bo o RAJ kamel o Izrael pro furt, ačhađa tut kraliske, hoj te likereres o zakonos the o spravodlišagos.“

¹⁰ Palis oj diňa le Šalamun buter sar 4 000 kili somnakaj a igen but voňava oleji the vzacna bara. Šoha buter pes imar ode na andă ajci but voňava oleji, keci andă e kralovna andral e Šeba le Šalamunoske.

¹¹ (The le Chiramoskre loďi anenas o somnakaj andral o Ofir the igen but algumoskre kašta the o vzacna bara. ¹² Ole kaštendar o Šalamun kerďa o slupi andro Chramos the peskro palacis a mek diňa te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajci but kašta pes ode imar na andă dži adadžives.)

¹³ O Šalamun diňa la kralovna andral e Šeba o dari, so pes delas le kralenge, a paš oda the mek savoro, so oj kamelas. Palis oj the savore lakre služobňika gele pale andre peskri phuv.

Le Šalamunoskro barvalipen

¹⁴ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁵ a mek ke oda the o daňe, so počinenas savore izraelika krajengre guvernera, o kraľa andral e Arabija the o manuša, save bikenavkeren.

¹⁶ O Šalamun kerďa duj šel (200) štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj efa kili somnakaj. ¹⁷ Palis mek kerďa trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj duj kili somnakaj. Avke o Šalamun len thođa andro Kher le libanoňike vešeskro.

¹⁸ Palis o kralis kerďa igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁹ E paluňi sera, kaj oprinelas o šero, sas okruhľi a pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj ľevi. Anglo tronos sas šov garadiči ²⁰ a pro garadiči ačhenas pal o soduj seri ľevi – jekhetane dešuduj (12) ľevi. Ajso tronos na sas ňikhaj andre ňisavo krališagos. ²¹ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar a savore veci andro Kher le libanoňike vešeskro sas kerde le žuže somnakastar. Nič na sas kerdo le rupestar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas vzacno. ²² Le Šalamun sas but loďi pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramoskre lodenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, le opicen the le paven.

²³ O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh kralis pre phuv. ²⁴ O manuša andral dojekh narodos kamenas te šunel o godaveripen, so les diňa o Del. ²⁵ Berš pre beršeste sako, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune abo somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleji, graja the mulici.

²⁶ Palis peske o Šalamun stradľa verdana the graja. Avke les sas 1 400 verdana pro mariben a 12 000 graja. Rozačhađa o verdana andro aver fori the paš peste andro Jeruzalem. ²⁷ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro Jeruzalem ajci rup sar bara a ajci

stromi cedri sar dziva figovnika pro judska brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anenas andral o Egipt the andral o Kuj*. Le kraliskre murša len cinenas andral o Kuj. ²⁹ Andral o Egipt pes cinelas o verdan pro mariben vaš šov šel (600) rupune a o graj vaš o šel the penda (150) rupune. Avke on odarik anenas graja the verdana prekal savore krala le Chetitanengre the le Aramejčanengre.

11

O Šalamun lašarel avre devlen

¹ O kralis o Šalamun kamelas but džuvlijen andral aver narodi: le faraonoskra čha, le Moabčanken, le Amončanken, le Edomčanken, le Sidončanken the le Chetitanken. ² On sas ole narodendar, pal save o RAJ le Izraelitenge phenda: „Našti tumenge len romňijen andral aver narodi, aňi on andral tumaro narodos, hoj tumen mandar te na odcirden pal peskre devla.“ Ale o Šalamun len the avke kamelas. ³ Sas les efa šel (700) romňija, so sas andral o kralika fameliji, the trin šel (300) romňija-služobňički. On les odcirdle le Devlestar. ⁴ Sar o Šalamun sphurila, leskre romňija les scirdle pal aver devla a ov imar na sas ajso pačivalo le RAJESKE, peskre Devleske, sar sas leskro dad o David. ⁵ Ov lašarelas la Aštarta, savi sas del andro Sidon, the le Moloch*, savo sas igen džungalo del le Amončanengro. ⁶ Aleha o Šalamun kerelas o nalačhipen anglo RAJ a ov na sas calo oddino le Devleske avke sar leskro dad o David.

⁷ Akor pro verchos pre vichodno sera le Jeruzalemstar o Šalamun ačhađa oltaris prekal o Kemoš, savo sas o džungalo del le Moabčanengro, the prekal o Moloch, savo sas džungalo del le Amončanengro. ⁸ Kavke kerđa oltara the prekal savore peskre romňija andral aver narodi, save peskre devlengne anenas o voňava the aver obeti.

⁹⁻¹⁰ Kajte o RAJ, o Del le Izraeloskro, pes le Šalamunoske sikađa duvar andro suno a phenda leske, hoj te na lašarel avre devlen, ov the avke le RAJES na šunda, ale odvisarda pes lestar. Aleha o RAJ sas choľamen pro Šalamun. ¹¹ Vašoda o RAJ phenda le Šalamunoske: „Te ada kerďal a na dolikerďal miri zmluva the o zakonos, so tut diňom, čačes lava tutar o krališagos a dava jekhe tire služobňikoske. ¹² Ale angle tiro dad anglo David oda na kerava, medik tu dživeha, ale odlava oda tire čhastar, ¹³ no aňi lestar na odlava calo krališagos. Jekh kmeňos mukava tire čhaske, ča vaš miro služobňikos David the vaš o Jeruzalem, so mange avri kidňom.“

Le Šalamunoskre nepřijateľa

¹⁴ O RAJ kerđa upre le Edomčanos Hadad, savo sas andral le kralengri famelija, hoj te el le Šalamunoskro nepřijatelis. ¹⁵⁻¹⁶ Akor, sar o David zvitazinda upral o Edom, o Joab, leskro velitelis upral o slugađa, geľa te parunel olen, save mule. O Joab savore Izraelitencia ačhila andro Edom šov čhon, medik na murdarda savore ole muršen. ¹⁷ Ča o Hadad, savo sas akor mek čhavoro, denašla andro Egipt varesave leskre dadeskre služobňikenca andral o Edom. ¹⁸ Odgele andral o Midijan, a sar avle andro Paran, ile odarik muršen a gele andro Egipt ko Faraonos. Ov les diňa kher, chaben the maľa. ¹⁹ Vašoda, hoj o Hadad sas le Faraonoske pre dzeka, diňa leske the la Tachpeneskra pheňa romňake – e Tachpenes sas le faraonoskri romňi. ²⁰ Palis lake ulila muršoro o Genubat. E kralovna les bararda avri andro palacis maškar o kraliskre čhave.

²¹ Sar pes o Hadad andro Egipt došunda, hoj muľa o David the o Joab, savo sas velitelis upral o slugađa, phenda le kraliske: „Domuk, hoj te džav pale andre miri phuv.“

* **10:28** 10,28 Oda hin e Cilicija. * **11:5** 11,5 Abo: o Milkom

²² „Soske?“ phučla lestar o Faraonos. „Chibalinel tuke vareso kade, hoj jekhvarestes kames te džal pale andre tiri phuv?“

„Na,“ odphenda leske o Hadad, „ale the avke man muk te džal khere.“

²³ O Del kerdā upre le Rezon, le Eljadasoskre čhas, hoj te el le Šalamunoskro ňeprijateljis. O Rezon denašla peskre rajestar le Hadad-Ezerostar, savo sas kralis andre Coba. ²⁴ O Rezon vičinda ke peste zbujniken, saven lidžalas. Sar len o David murdarelas, o Rezon the leskre murša gele het andro Damašek a ode ačila kraliske. ²⁵ Avke o Rezon sas kralis andro Aram†. Sas ňeprijateljis le Izraeloske medik dživelas o Šalamun a kerelas lenge o nalačhipen, avke sar the o Hadad.

O RAJ del lav le Jeroboam

²⁶ The o Jeroboam, savo sas služobnikos le Šalamunoskro, pes vzburinda pro Šalamun. Ov sas le Nebatoskro čhavo, Efraťanos andral e Cereda, a leskri daj sas e vdova Ceruja. ²⁷ Oda pes ačila, sar o Šalamun kerdā e terasa a prikerdā o foroskre muri. ²⁸ O Jeroboam sas zoralo murš. Sar o Šalamun dikhla ole terne muršes, sar kerel peskri buči, ačhada les upral o murša andral o kmeňi Efrajim the Menaše, hoj len te lidžal andre buči.

²⁹ Andre jekh džives, sar o Jeroboam džalas het andral o Jeruzalem, arakhla pes pre mała le Achijoha, savo sas prorokos andral o Šilo. Na sas ode ňiko, ča on duj džene. Pro Achijah sas urdo nevo plaštōs. ³⁰ Chudňa oda plaštōs a rozčingerdā les pro dešuduj (12) kotora. ³¹ A le Jeroboamoske phenda: „Le tuke deš kotora, bo kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Lava o krališagos le Šalamunostar a tuke dava deš kmeňi. ³² Andral savore izraelika kmeňi leske ačhela ča jekh kmeňos a oda angle miro služobnikos David the anglo o foros Jeruzalem, so mange kidňom avri. ³³ Kerava oda vašoda, bo o Šalamun man omukla a chudňa te lašarel le sidoňike devles, la Aštarta, le moabike devles le Kemoš the le amoňike devles le Moloch a na phirelas pal mire droma, na kerelas oda, so kamav, a na dolikerelas miro zakonos the mire lava avke sar leskro dad o David. ³⁴ Calo krališagos lestar na odlava, ale mukava les te vladňinel, medik dživela, a oda angle miro služobnikos David, saves mange kidňom avri a savo dolikerelas mire prikazaňja the lava. ³⁵ Ale le Šalamunoskre čhastar odlava o krališagos le deše kmeňenca a dava len tuke. ³⁶ Le Šalamunoskre čhaske mukava ča jekh kmeňos, hoj te el mire služobnikos le David furt potomkos, savo vladňinela angle mande andro Jeruzalem, andro foros, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo. ³⁷ Ale tut Jeroboam ačhavava kraliske upral o Izrael. Aveha kralis všadzik, kaj ča kameha. ³⁸ Te šuneha savoro, so tuke phenava, te phireha pal mire droma, te kereha oda, so ela lačho angle mire jakha, te dolikereha mire prikazaňja the lava avke sar miro služobnikos o David, me kerava, hoj furt vareko tira famelijatar lidžala o Izrael, avke sar vareko le Davidoskra famelijatar furt lidžal e Judsko. ³⁹ Vaš le Šalamunoskro binos marava le Davidoskre čhaven, ale na pro furt.‘ “

⁴⁰ Vašoda o Šalamun kamelas te murdarel le Jeroboam, ale o Jeroboam denašla andro Egipt ko kralis Šišak. Ode sas, medik o Šalamun na muła.

Le Šalamunoskro meriben

⁴¹ Aver veci, so o Šalamun kerdā, the savoro leskro godaveripen hin pisimen andro zvitki le Šalamunoskre. ⁴² O Šalamun kralinelas andral o Jeruzalem upral calo Izrael saranda (40) berš. ⁴³ Sar muła o Šalamun, parunde les andro foros le Davidoskro, leskre dadeskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Rechabeam.

† 11:25 11,25 Abo: Sirija

12

Deš kmeňi pes vzburinen pro Rechabeam

¹ O Rechabeam gela andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven kraliske. ² Sar pes pal oda došundā o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, sar sas andro Egipt, kaj denašļa le Šalamunostar, ačhiļa mek andro Egipt. ³ Ale o vodci andral o Izrael pal leste bičhade. Avke o Jeroboam savore Izraelitenca avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ „Tiro dad o Šalamun pre amende thođa pharo jarmos, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmos, so pre amende thođa tiro dad, a amen tuke služinaha.“

⁵ O kralis Rechabeam lenge phendā: „Akana džan het a avena pale trine dživesenca.“ Avke gele het.

⁶ Palis pes o Rechabeam radzinelas le phuredere vodcenca, save služinenas angloda leskre dadeske le Šalamunoske: „So mange poradzinen, sar te odphenel kale manušenje?“

⁷ On leske phende: „Te tu adadžives aveha služobňikos kale manušenje a služineha lenge a deha len oda, so tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.“

⁸ Ale o Rechabeam na priiļa e rada le phuredere vodcengri, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas avri a denas les godi. ⁹ Phučļa lendar: „So mange radzinen tumen? Sar te odphenel kale manušenje, save man mangel, hoj lenge te kerav lokeder oda jarmos, so pre lende thođa miro dad?“

¹⁰ O terne murša leske odphende: „Le manušenje, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thođa pharo jarmos, a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: „Miro cikno anguš hino thuleder, sar sas mire dadeskro calo pasos. ¹¹ Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha*!“

¹² Pro trito džives avļa o Jeroboam savore manušenca ko Rechabeam, avke sar lenge phendā o kralis: „Aven ke ma trine dživesenca.“ ¹³ O kralis odphendā le manušenje zorales a na priiļa e rada, savi les dine phureder vodci. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: „Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me pal tumende cirdava tele e cipa!“ ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačhiļa pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerđa o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phendā o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o kralis o Rechabeam len na šundā, phende leske: „Nane amen nič le Davidoha! Šo amen hin le Izajoskre čhaha?

Andre peskre stani, Izrael!

Akana David, starin tut pal peskro kher!“

Avke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro judska fori.

¹⁸ Palis o kralis o Rechabeam bičhadā ko Izraeliti le Adoram, savo sas upral o buča, ale savore Izraeliti les murdarde le barenca. Avke o Rechabeam bešļa sig pro verdan a denašļa odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ A kavke pes calo Izrael vzburindā pre le Davidoskri famelija a oda likerel dži adadžives.

²⁰ Sar pes o manuša andral o Izrael došunde, hoj o Jeroboam avļa pale andral o Egipt, bičhade pal leste. Avke pes zgele a ačhade les kraliske upral calo Izrael. Ča o kmeňos le Judaskro začhiļa vaš le Davidoskri famelija.

* **12:11** 12,11 E hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijonenca!

²¹ Sar o Rechabeam avla andro Jeruzalem, diña te zvičinel andral o kmeños Juda the Benjamin 180 000 avrikidle slugađen andro mariben pro Izrael, hoj leske te den pale o krališagos. ²² Akor o Del prevakerđa ko Šemajah, ko murš le Devleskro: ²³ „Dža a phen le Šalamunoskre čhaske le Rechabeamoske, le judske krališke, the le manušenge andre Judsko the Benjamin, ²⁴ hoj kada phenel o RAJ: ‚Ma džan pro mariben pre tumare phrala, pro Izraeliti. Savore džan khere, bo me kada kerđom.‘ “ On šunde le RAJESKRO lav a savore gele pale khere.

O Jeroboam oddžal le RAJESTAR

²⁵ Palis o Jeroboam ačhađa o foros Šichem andro Efrajimika brehi a ode ačhila te bešel. Palis odarik geľa a ačhađa o foros Penuel. ²⁶ Ale o Jeroboam peske phendā: „Akana pes šaj dochudel pale o krališagos le Davidoskra famelijake. ²⁷ Te kala manuša phirena te obetinel andro Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem, chudena pale te služinel peskre rajeske le Rechabeamoske le judske krališke a man murdarena a visarena pes pale ke leste.“

²⁸ Avke o kralis Jeroboam kerđa duj somnakune gurumňoren a phendā le manušenge: „Imar dos phirenas andro Jeruzalem! Izrael, kade hin tumare devla, save tut ile avri andral o Egipt.“ ²⁹ Jekh thođa andro Betel pro juhos a dujto andro Dan pro severos. ³⁰ Kada cirdelas le manušen andro binos, bo džanas andro Betel the andro Dan te lašarel le somnakune gurumňen.

³¹ O Jeroboam ačhađa the o uče thana, kaj lašarenas le modlen, a andre rašajiko služba thođa le običajne manušen, so na sas andral o kmeños Levi. ³² Andro ochtoto čhon, andro dešupandžto (15.) džives, diña avri inepos prekal o Izraeliti, ajso, sar sas the andre Judsko a pro oltaris obetinelas o labarde obeti. Avke oda kerđa andro Betel a obetinda le gurumňorenge, so kerđa. Palis andro Betel ačhađa rašajen, save služinenas pre ola thana, kaj lašarenas le modlen. ³³ Avke andro ochtoto čhon pro dešupandžto džives pro inepos, savo peske korkoro gondolinda avri, geľa upre ko oltaris, so ode ačhađa, a obetinda ode e voňavo obeta.

13

O prorokos prorokinel pal o oltaris

¹ Ipen akor, sar o Jeroboam kamelas te kerel e obeta, avla andral e Judsko andro Betel le RAJESKRO prorokos. ² O prorokos phendā andre le RAJESKRO nav: „Oltarina, oltarina! Kavke phenel o RAJ: ‚Le Davidoskra famelijake ulola muršoro a dena leske nav Jozijaš. Ov pre tu obetanela le modlengre rašajen, save akana pre kada oltaris keren o voňava obeti. Zlabarela pre oda oltaris the le manušengre kokala!‘ “ ³ A mek andre oda džives o prorokos diña znameňje. Phendā: „Kada ela o znameňje, hoj o RAJ vakerelas prekal ma: O oltaris pharola pro duj kotora a o prachos andral leste perela avri.“

⁴ Sar o kralis Jeroboam šundā, so phendā o prorokos pro oltaris, so hino andro Betel, sikađa pre leste le vasteha a phendā: „Chuden les!“ A sar ada phendā, leskro vast takoj ačhila ņevladno a našti les imar cirdña pale ke peste. ⁵ Androda pes o oltaris pharađa pro duj kotora a o prachos andral leste peľa avri, avke sar phendā o prorokos andre le RAJESKRO nav.

⁶ O Jeroboam phendā le prorokoske: „Mangav tut, modlin tut vaš ma ko RAJ, ke tiro Del, hoj mange te sasfarel avri o vast.“ Avke pes o prorokos mangelas ko RAJ a leskro vast sasčila avri a sas ajso sar angloda.

⁷ Palis o Jeroboam phendā le prorokoske: „Av manca andre miro kher, chaha varesavo chaben a dava tut the daros.“

⁸ O prorokos leske odphenda: „Kajte man diňalas jepaš tire barvalipnastar, na gelomas tuha, na chalomas maro, aňi na pilomas paňi pre kada than. ⁹ Bo o RAJ mange phenda: ‚Našti chas maro, aňi našti pijes paňi a aňi ole dromea našti aves pale.‘ “ ¹⁰ Avke o prorokos odarik geľa het avre dromea a na oleha, saveha avľa andro Betel.

O phuro prorokos andral o Betel

¹¹ Andro Betel bešelas jekh phuro prorokos. Leskre čhave avle ke leste a phende leske savoro, so kerďa le Devleskro prorokos andre oda džives andro Betel, the oda, so phenda le kraliske le Jeroboamoske. Sar leske oda savoro phende, ¹² ov lendar phučľa: „Save dromea geľa?“ Leskre čhave leske sikade, save dromea džalas o prorokos andral e Judsko. ¹³ Palis phenda peskre čhavage: „Thoven o sedlos pro somaris!“ Sar leske thode, bešľa pre leste ¹⁴ a geľa pal le Devleskro prorokos. Arakhľa les te bešel tel o dubos a phučľa lestar: „Tu sal oda prorokos le Devleskro, savo avľa andral e Judsko?“

„He, me som!“ ov odphenda.

¹⁵ „Av manca khere, hoj te chas vareso,“ phenda leske o phuro prorokos andral o Betel.

¹⁶ Ale o prorokos odphenda: „Našti man visarav pale a džav tuha, aňi našti chav maro, aňi našti pijav paňi pre kada than, ¹⁷ bo o RAJ mange phenda: ‚Na chaha ode maro, aňi na pijeha paňi a na aveha pale ole dromea, saveha avľal.‘ “

¹⁸ Palis o phuro prorokos leske phenda: „The me som prorokos avke sar the tu a le RAJESKRO aňjelos mange phenda: ‚Dža a an les pale andre tiro kher, hoj te chal ode maro a te pijel paňi.‘ “ Kavke leske klaminelas. ¹⁹ Avke leha o prorokos le Devleskro geľa pale andre leskro kher a chaľa ode maro a piľa paňi.

²⁰ Sar bešenas pašal o skamind, o RAJ prevakerďa ko phuro prorokos, savo les anda pale andre peskro kher. ²¹ Zvičinda pre le Devleskro prorokos, savo avľa andral e Judsko, a phenda leske: „Kada phenel o RAJ: ‚Vašoda, hoj man na šundal a na dolikerďal miro lav, so tuke phendom, ²² ale geľal a chaľal ode maro a piľal paňi, na aveha parundo andre tire dadengro hrobos.‘ “

²³ Sar le Devleskro prorokos chaľa a piľa, o phuro prorokos leske pripravinda le somaris pro drom. ²⁴ Avke, sar odarik le Devleskro prorokos geľa het, arakhľa pes le ľevoha pro drom. O ľevos pre leste chučila a murdarďa les. Palis o somaris the o ľevos ačhenas paš leskro ľelos, so pašlolas pro drom. ²⁵ Ipen akor odarik džanas varesave murša a dikhle o ľelos pre phuv the le ľevos te ačhel paš leste. Gele andro Betel, kaj bešelas o phuro prorokos, a savoro oda rozvakerde.

²⁶ Sar pal oda šunďa o phuro prorokos phenda: „Oda hin oda prorokos, savo na šunďa o lava le RAJESKRE! Avke pre leste o RAJ bičhaďa le ľevos, hoj les te murdarel, a o ľevos kerďa avke, sar phenda o RAJ.“

²⁷ Palis phenda peskre čhavage: „Pripravinen mange le somaris pro drom.“ Avke sar on oda kerde, ²⁸ ov geľa a arakhľa le prorokoskro ľelos te pašľol pre phuv. O somaris the o ľevos ačhenas paš o ľelos. O ľevos na chaľa o ľelos aňi le somaris. ²⁹ O phuro prorokos hazdňa leskro ľelos, thoda pre peskro somaris a ligenda les pale andro Betel, hoj te rovel pal leste a te parunel les. ³⁰ Parunďa les andre peskro hrobos a rovelas pal leste: „Jaj, phrala miro!“

³¹ Paloda, sar les parunďa, phenda peskre čhavage: „Sar merava, thoven man andre oda hrobos, kaj pašľol kada prorokos, hoj mire kokala te aven paš leskre.

³² Čačes pes ačhela oda, so vakerelas kada prorokos andre le RAJESKRO nav pro oltaris andro Betel the pre savore thana andre Samarija, kaj služinenas avre devlence.“

³³ Añi pal kada, so pes ačila, pes o Jeroboam na visarda peskre nalače dromestar, ale dureder ačhavelas andre rašajiko služba pro uče thana sakones, ko oda kamelas. ³⁴ Aleha o Jeroboam anda peskra famelija andro binos, a vašoda mušinde te el savore zničimen a khosle tele pal kadi phuv.

14

Le Jeroboamoskre čhaskro meriben

¹ Andre oda časos nasvalila le Jeroboamoskro čhavo o Abijah. ² O Jeroboam phenda peskra romňake: „Preuri tut andre aver gada, hoj tut te na sprindžaren, hoj sal miri romňi. Dža andro Šilo, kaj hino o prorokos o Achijah, bo ov mange phenda, hoj ačhava kraliske andro Izrael. ³ Le tuha deš mare, varesave bokela the džbanos le medoha a dža ke leste. Ov tuke phenela, so ela le čhavoreha.“ ⁴ Oj kerda avke, sar lake phenda, a geľa andro Šilo ko Achijah.

Ov imar na dikhelas mištes, bo sas maj koro a igen phuro. ⁵ Ale o RAJ phenda le Achijoske: „Le Jeroboamoskri romňi ipen akana avel kade, hoj tutar te phučel pal peskro čhavoro, bo hino igen nasvalo, ale kerela pestar, hoj hiňi vareko aver. Tu lake phenela kada the kada.“

⁶ Palis, sar o Achijah šunda lakro phiriben, hoj imar hiňi paš o vudar, phenda lake: „Av andre. Me džanav, hoj tu sal le Jeroboamoskri romňi. Soske tutar keres, hoj sal vareko aver? Nalačo hiros tuke phenava. ⁷ Dža a phen le Jeroboamoske, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskro, leske kavke phenel: ‚Kidňom mange tut avri le manuendar a ačhadom tut, hoj te lidžas mire manušen le Izraeliten. ⁸ Odilom o krališagos le Davidoskra famelijatar a diňom tuke. Ale tu tut na likerehas avke, sar miro služobňikos o David, savo dolikerelas mire prikazaňja a savo džalas pal ma cale peskre jileha a kerelas ča oda, so lestar kamavas. ⁹ Ale tu tut likerehas goreder sar savore kraľa, save sas angle tute. Le dumeha tut odvisardal mandar a kerdal tuke avre devlen the modlen le somnakastar ča vašoda, hoj man lenca te cholares. ¹⁰ Vašoda anav pre tiri famelija e pohroma. Murdarava dojekhe tire muršes andro Izrael, savore otroken the slobodnen. Šulavava avri tira famelija, avke sar pes šulavel avri o šmeci. ¹¹ Te vareko tira famelijatar merela andro foros, chana len o rikone a olen, save merena pre maľa, chana o čirikle. Bo o RAJ oda phenda.‘ “

¹² O Achijah mek lake phenda: „Akana dža pale khere. Sar dodžaha andro foros, tiro čhavoro merela. ¹³ Savore manuša andral o Izrael pal leste rovena a parunena les. Ča ov andral le Jeroboamoskri famelija ela parundo avke, sar kampil, bo ča andre leste o RAJ, o Del le Izraeloskro, arakhľa vareso lačo. ¹⁴ O RAJ ačhavela kralis andro Izrael, savo murdarela avri le Jeroboamoskra famelija a oda mek adadžives! He, imar akana! ¹⁵ O RAJ razinela le Izraeloha, avke sar e balvaj čhalavel la trstínaha andro paňi. Ov le Izraeliten cirdela avri andral kadi lači phuv, so diňa lengre dadenge a rozčhivela len pal o baro paňi Eufkrat, bo kerde la Ašerake slupi, savenca rozcholarde le RAJES. ¹⁶ O RAJ omukela o Izrael, bo o Jeroboam kerelas bini a cirdelas le Izrael andro binos.“

¹⁷ Avke le Jeroboamoskri romňi pes visarda pale khere andro foros Tirca. Soča pregeľa prekal o prahos andro kher, o čhavoro muľa. ¹⁸ O Izraeliti rovenas pal leste a parunde les, avke sar phenda o RAJ prekal peskro služobňikos prekal o prorokos Achijah.

Le Jeroboamoskro meriben

¹⁹ Savore aver veci, so o Jeroboam kerda, leskre maribena a sar lidžalas o krališagos, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²⁰ O Jeroboam

kralinelas bišuduj (22) berš. Ov muľa a sas parundo. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Nadab.

O Rechabeam kralinel upral e Judsko

²¹ O Rechabeam, o čhavo le Šalamunoskro, ačhila kraliske andre Judsko, sar sas leske saranda the jekh (41) berš. Kralinelas dešuefta (17) berš andro foros Jeruzalem, andro foros, so peske kidňa avri o RAJ maškar savore izraelika fori, hoj ode les te lašaren. Le Rechabeamoskri daj pes vičinelas Naama a sas Amončanka.

²² O manuša andral o kmeňos Juda kerenas buter binos anglo RAJ sar savore lengre phure dada a aleha pre peste anenas buter le RAJESKRI cholí, ²³ bo the on ačhavenas thana pro lašariben, o sveta slupi the o slupi la Ašerakre; a oda pre dojekh učo than the paš dojekh baro stromos. ²⁴ Ale nekgoeder sas, hoj pre ola thana, kaj lašarenas peskre devlen, o murša the o džuvľa služinenas sar lubňa. Kerenas savore nalače the džungale veci, so kerenas o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izraeliti.

²⁵ Sar o Rechabeam kralinelas pandž berš, geľa o egiptsko kralis o Šišak pro Jeruzalem pro mariben. ²⁶ Iľa andral o Chramos le RAJESKRO the andral o palacis savore vzacna veci the o somnakune štiti, so diňa te kerel o Šalamun. ²⁷ Palis o Rechabeam pre lengro than diňa te kerel o štiti le bronzostar a diňa len le veliteľenge upral o stražnika, save stražinenas o vchodos andro palacis. ²⁸ Kecivar džalas o kralis andro Chramos le RAJESKRO, o stražnika lenas o štiti a džanas leha, a palis len thovenas andro kher le stražnikengro.

²⁹ Savore aver veci, so kerđa o Rechabeam, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ³⁰ Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena. ³¹ O Rechabeam muľa a sas parundo andro Foros le Davidoskro. Leskri daj e Naama sas andral o Amon. Pal o Rechabeam ačhila kraliske leskro čhavo Abijam.

15

O Abijam kralinel upral e Judsko

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas le Nebatoskro čhavo o Jeroboam andro Izrael, o Abijam ačhila kraliske upral e Judsko. ² Ov lidžalas o krališagos andro Jeruzalem trin berš. Leskri daj sas Maacha, e čhaj le Abišalomoskri.

³ Ov kerelas ajse bini sar angle leste leskro dad. Leskro jilo na sas oddino le RAJESKE, peskre Devleske, avke sar sas o jilo leskre prapapuskro le Davidoskro. ⁴ Ale ča anglo David les o RAJ, leskro Del, diňa potomkos, hoj pal leste te kralinel andro Jeruzalem a te chrañinel kada foros. ⁵ O RAJ ada kerđa, bo o David kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka, a calo dživipen les andre savoreste šunelas. Na šunđa le RAJES ča andre oda, so kerđa le Urijašoha, le Chetitoha.

⁶ O maribena maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt, medik dživenas. ⁷ O mariben le Jeroboamoha likerelas dureder the akor, sar sas kralis o Abijam. Savore aver veci, so kerđa o Abijam, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁸ Sar o Abijam muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Asa.

O Asa kralinel upral e Judsko

⁹ Sar kralinelas o Jeroboam bišto (20) berš upral o Izrael, andre Judsko ačhila kraliske o Asa. ¹⁰ Ov kralinelas andro Jeruzalem saranda the jekh (41) berš. Leskri baba sas e Maacha, le Abišalomoskri čhaj.

¹¹ O Asa kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka avke sar leskro prapapus o David. ¹² Ov andral odi phuv tradľa avri savore muršen the džuvlĳen, save služinenas paš o oltara sar lubňa. Zničinda savore modlen, so kerde anglođa leskre phure dada. ¹³ The peskra baba la kralovna Maacha čhidä tele pal o tronos, bo kerđa

la Ašerake slupos. O Asa les činda tele a labarda andre dolina Kidron. ¹⁴ O Asa sas cale jileha oddino le RAJESKE andre calo peskro dživipen, kajte na zničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen. ¹⁵ Preligenda andro Chramos le RAJESKRO o dari, so leskro dad the ov pošvecinde: o rup, o somnakaj the o sersamos prekal o Chramos.

¹⁶ O maribena maškar o Asa the izraeliko kralis Baaša sas furt, medik dživenas.

¹⁷ Andre jekh džives o Baaša gela pro mariben pre Judsko. Zoralarda o foros Rama, hoj ņiko le manuendar pes te na dochudel avri aŇi andre Judsko.

¹⁸ Avke o Asa iĻa savoro rup the somnakaj, so ačhila andro Chramos le RAJESKRO the palacis, a bičhada peskre služobŇikenca andro Damašek ko aramejiko kralis Ben-Hadad. Ov sas le Tabrimonoskro čhavo a leskro papus sas o Chezijon. DiŇa leske te phenel kala lava: ¹⁹ „Maškar amende mi el phandĻi e zmluva, avke sar angloda sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, zrušin e zmluva, so phandĻal le izraelike kraliĻa Baašaha, hoj te džal het peskre slugadenca andral miri phuv!“

²⁰ O Ben-Hadad kerda avke, sar leske phenda o Asa, a bičhada peskre velitelēn pro izraelika fori. Domarda o fori Ijon, Dan, Abel-Bet-Maacha the o phuva Galileja* the Naftali. ²¹ Sar pes pal oda došunda o Baaša, zaačhada o buča pre Rama a gela pale andre Tirca. ²² O kralis Asa prikazinda savore manuenge andre Judsko, hoj te lidžan het andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa ačhada oleha o foros Geba andro Benjamin the o foros Micpa.

²³ Savore aver veci, so kerda o kralis Asa the leskre viťazstva, the sar zoralarda o fori, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. Ale ov pro phuripen nasvaliĻa pro pindre. ²⁴ O Asa muĻa a parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jošafat.

O Nadab kralinel upral o Izrael

²⁵ Sar kralinelas o Asa dujto berš andre Judsko, le Jeroboamoskro čhavo o Nadab ačhila kraliske upral o Izrael a lidžalas len duj berš. ²⁶ Ale o Nadab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad, savo cirdelas le Izrael andro binos.

²⁷ Palis o Baaša, o čhavo le Achijoskro andral o kmeŇos Jisachar, pes vzburiŇda pro Nadab. Murdarda les akor, sar o izraelika slugada sas rozačhade pašal o filistiŇiko foros Gibeton. ²⁸ Sar kralinelas o Asa andre Judsko trito berš, o Baaša murdarda le Nadab a ačhila pal leste kraliske andro Izrael. ²⁹ Sar ačhila kraliske, murdarda le Jeroboamoske caĻa famelija a na mukĻa Ňikas te dživel, avke sar o RAJ phenda prekal peskro prorokos Achijah andral o Šilo. ³⁰ Oda pes ačhila vašoda, bo o Jeroboam kerelas o bini a the le manušen andral o Izrael lidžalas andre oda. Kale binenca choĻarelas le RAJES, le Izraeloskre Devles.

³¹ Savore aver veci, so kerda o Nadab, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ³² Medik dživelas o Baaša the o Asa, sas maškar lende furt o maribena.

O Baaša kralinel upral o Izrael

³³ O Baaša, le Achijoskro čhavo, ačhila kraliske upral calo Izrael andre Tirca a kralinelas bišuštar (24) berš. Oda pes ačhila andro trito berš, sar kralinelas o judsko kralis Asa. ³⁴ O Baaša kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar angloda o Jeroboam, savo cirdelas le Izraeliten andro bini.

16

¹ Akor o RAJ prevakerda ko prorokos Jehu, savo sas o čhavo le Chananiskro, hoj te džal te phenel le Baašaske: ² „Me tut hazdŇom upre andral o prachos a ačhadom tut

* 15:20 15,20 E hebrejiko čhib: calo Kineret

vodcaske upral mire manuša andro Izrael. Ale tu tut likerehas sar the o Jeroboam a cirdnal mire manušen andro binos, hoj man aleha te chołaren. ³ Vašoda akana zničinava le Baaša the leskra famelija avke, sar oda kerđom le Jeroboamoha, le Nebatoskre čhaha, the leskra famelijaha. ⁴ Te vareko le Baašaskra famelijatar merela andro foros, chana les o rikone, a te merela vareko pre mała, chana les o čirikle.“

⁵ Savore aver veci, so kerđa o Baaša, the leskre viťazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ⁶ Palis o Baaša muła a parunde les andre Tirca. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Elah.

⁷ O RAJ prevakerđa prekal o prorokos Jehu ko Baaša the ke leskri famelija, bo kerelas binos anglo RAJ. Peskre binenca the oleha, hoj murdarđa le Jeroboamoskra famelija, pre peste anelas le RAJESKRI choli.

O Elah kralinel upral o Izrael

⁸ Andro bišušovto (26) berš, sar kralinelas o Asa andre Judsko, ačhila kraliske upral o Izrael o Elah, le Baašaskro čhavo. Ov kralinelas andre Tirca duj berš. ⁹ Ale pre leste pes ačhada leskro služobnikos o Zimri, savo sas velitelis upral o jepaš leskre maribnaskre verdana. Andre jekh džives o Elah mulatinelas a mačila andre Tirca andro kher le Arcasoskro, savo sas upral o palacis andre Tirca. ¹⁰ Akor avła o Zimri a murdarđa les. Ačhila pes oda andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa. Avke pal o Elah ačhila kraliske o Zimri.

¹¹ Palis, sar bešla pre leskro tronos, diňa te murdarel savoredženen andral o kher le Baašaskro a na mukla te dživel aňi jekhe muršes andral leskri famelija aňi leskre prijatelen. ¹² Avke o Zimri murdarđa avri cala Baašaskra famelija avke, sar o RAJ phenda le Baašaske prekal o prorokos Jehu, ¹³ bo o Baaša the o Elah kerenas o bini a lašarenas avre devlen a the le Izrael cirdenas andro binos. Aleha pre peste ande e choli le RAJESKRI.

¹⁴ Savore aver veci, so kerđa o Elah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Zimri kralinel upral o Izrael

¹⁵ Andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas o judsko kralis Asa, ačhila kraliske upral o Izrael o Zimri andre Tirca pro ehta džives. Akor o slugađa andral o Izrael pes rozačhade pašal o flištiňiko foros Gibeton. ¹⁶ Sar pes o Izraeliti došunde andro taboris, hoj o Zimri pes vzburinda pro kralis a murdarđa les, ačhade mek oda džives le Omri kraliske upral calo Izrael, savo sas velitelis upral o slugađa andro taboris. ¹⁷ Palis o Omri the calo Izrael omukle o foros Gibeton a gele pes te rozačhavel pro mariben pašal o foros Tirca. ¹⁸ Sar o Zimri dikhla, hoj o foros sas zailo, gela andro nekzoraleder kher andro palacis, podlabarđa les a muła. ¹⁹ Kada pes leske ačhila vaš leskre bini, bo the ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. Ov kerelas ola bini so the o Jeroboam a mek paš oda cirdelas le Izrael andro binos.

²⁰ Savore aver veci, so o Zimri kerđa, the oda, sar pes vzburinda, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

²¹ Akor o Izraeliti pes rozdelinde pro duj partiji, bo varesave kamenas, hoj te el kralis o Tibni, o čhavo le Ginatoskro, ale dujto partija kamenas le Omri. ²² Ale o manuša, save ačhenas paš o Omri, sas zoraleder a zvitazine upral le Tibnioskre manuša. Avke o Tibni muła a o Omri ačhila kraliske.

O Omri kralinel upral o Izrael

²³ Andro trandato ešebno (31) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, ačhila andro Izrael kraliske o Omri. Ov kralinelas upral lende dešuduj (12) berš – olestar šov berš andre Tirca. ²⁴ Palis le Šemerostar cinda o brehos Šomeron vaš o eftavardeš (70) kili

rup*. Avke pro brehos ačhađa foros, saveske diňa nav Samarija pal o Šemer, bo oda brehos sas angloda leskro.

²⁵ O Omri kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ²⁶ Ov kerelas avke sar the o Jeroboam a peskre binoha cirdňa the le Izrael andro binos oleha, hoj chudle te lašarel avre devlen. Aleha pre peste ande e choľi le RAJESKRI, le Izraeloskre Devleskri.

²⁷ Savore aver veci, so kerďa o Omri, the leskre viťazstva hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²⁸ Sar o Omri muľa, parunde les andre Samarija. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Achab.

O Achab kralinel upral o Izrael

²⁹ Andro tranda the ochtoto (38.) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, andro Izrael ačhiľa kraliske o Achab, le Omrioskro čhavo. Ov kralinelas andre Samarija bišuduj (22) berš. ³⁰ O Achab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ³¹ Na sas leske dos, hoj kerelas o bini avke sar the o Jeroboam, ale paš oda peske mek iľa la Jezabel romňake. Oj sas e čhaj le Etbaalokri, savo sas kralis andro Sidon. Vašoda o Achab chudňa te služinel le Baaloske a te lašarel les. ³² Ov ačhađa andre Samarija chramos le Baaloske a andre oda chramos leske kerďa the oltaris. ³³ O Achab mek kerďa slupos la Ašerake a aleha pre peste andä buter e choľi le RAJESKRI, le Izraeloskre Devleskri, bo sas goreder sar savore kraľa angle leste.

³⁴ Medik kralinelas o Achab, jekh murš andral o Betel, savo pes vičinelas Chijel, chudňa pale te ačhavel o foros Jericho. Ale sar o Chijel thovelas o zakladi, leskro nekphureder čhavo o Abiram muľa. Palis, sar dokerďa o foroskre brani, muľa leske the o terneder čhavo o Segub. Ov ačhađa pale o Jericho vaš o dživipena peskre čhavengre, avke sar phendä anglo but berš o Jozua, o čhavo le Nunoskro.

17

O Eliaš zaáčhavel o brišind

¹ Akor o Eliaš, o prorokos andral o foros Tišbe andro Gilead, phendä le kraliske Achaboske: „Avke sar dživel o RAJ, o Del le Izraeloskro, saveske me služinav: Tel kala trin berš na ela rosa, aňi na dela brišind, medik me na phenava.“

² Palis o RAJ phendä le Eliašiske: ³ „Dža adarik pro vichodos a garuv tut paš o paňi Kerit, so hino pre vichodno sera le Jordanostar. ⁴ Odarik pijeha o paňi a le vranenge prikazindom, hoj tuke ode te hordinen o chaben.“

⁵ Avke o Eliaš odgeľa a kerďa oda, so leske phendä o RAJ a bešelas pro vichodos le Jordanostar paš o paňi Kerit. ⁶ Odarik pijelas o paňi a o vrani leske anenas tosara the rači o maro the o mas. ⁷ Ale pal varesavo časos o paňi odarik našliľa, bo na delas andre odi phuv o brišind.

O Eliaš andre Sarepta

⁸ O RAJ phendä le Eliašiske: ⁹ „Ušfi a dža andro foros Sarepta paš o Sidon a ode ač te bešel, bo me ode phendom jekha vdovake, hoj pes pal tu te starinel le chabeneha.“

¹⁰ Avke o Eliaš geľa andre Sarepta. Sar doavľa paš le foroskri brana, ipen akor ode varesavi vdova kidelas o kašta. Ov pre late zvičinda: „Mangav tut, an mange te pijel sikra paňi.“ ¹¹ Sar leske džalal te anel o paňi, mek lake phendä: „Mangav tut, an mange the sikra maro.“

¹² Oj leske phendä: „Avke sar dživel o RAJ, tiro Del, nane man ňisavo maro! Hin man ča sikra aro andro čaro the olejos andro džbanos. Ipen akana kidav o kašta, hoj

* 16:24 16,24 E hebrejiko čhib: duj talenti

te džav te tavel chaben mange the mire čhaske. Kada ela amaro posledno chaben a palis bokhatar meraha.“

¹³ „Ma dara tut!“ odphenda lake o Eliaš. „Dža a ker avke, sar phendal, ale ešeb ker cikno maroro prekal ma a an les mange. Palis ker tuke the tire čhaske. ¹⁴ Bo kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚O aro andral tiro čaro a aňi o olejos andral o džbanos na našlola, medik o RAJ na dela pale o brišind pre phuv.‘ “

¹⁵ Avke oj geľa a kerđa avke, sar phenda o Eliaš. A sas len but dživesa so te chal. ¹⁶ O aro andral o čaro aňi o olejos andral o džbanos na našlolas, avke sar phenda o RAJ prekal o Eliaš.

¹⁷ Pal varesavo časos lake o čhavo nasvaliľa. Oda nasvaliben sas furt goreder a goreder a pro koňec muľa. ¹⁸ Avke oj phenda le Eliašiske: „Ó, manušeja le Devleskro, so tut kerdom? Avľal mange te leperel mire bini a te murdarel mire čhavoresh?“

¹⁹ O Eliaš lake odphenda: „De mange tire čhavoresh!“ Palis lake les iľa andral o vasta a geľa leha andro upruno kher, kaj sovelas. Ode les thoda pre peskro hadžos ²⁰ a zorales pes mangelas: „RAJEJA, Devla miro, soske ada kerďal kala vdovake, ke savi avľom te bešel? Soske la dukhadal aleha, hoj lakro čhavoro muľa?“ ²¹ Palis o Eliaš pašliľa upral o mulo čhavoro trival a mangelas le RAJES: „RAJEJA, Devla miro! Mangav tut, visar pale o dživipen kale čhavoreshke!“

²² O RAJ šunda leskro mangipen avri a o čhavoro obdžidliľa. ²³ Palis o Eliaš iľa le čhavoresh a ligenda les tele paš leskri daj a phenda lake: „Dikh, tiro čhavoro dživel.“

²⁴ A oj leske odphenda: „Akana džanav, hoj sal le Devleskro prorokos a o RAJ čačes vakerel prekal tu!“

18

O Eliaš pes sikavel le Achaboske

¹ Pal o buter časos, sar na delas trin berš o brišind, o RAJ prevakerđa ko Eliaš: „Dža a sikav tut le kraliske Achaboske, bo kamav te bičhavel pre phuv o brišind.“

² Avke o Eliaš geľa ko kralis Achab.

Andre Samarija sas bari bokh, ³ a vašoda o Achab peske diňa te vičinel le Obadiah, savo sas spravcas le palaciskro. O Obadiah igen daralas le RAJESTAR, ⁴ a sar angloda e Jezabel murdarelas le RAJESKRE proroken, ov iľa ke peste šel (100) proroken a po penda (50) len garuđa andre jaskiňa. Ode lenge hordinelas chaben the paňi. ⁵ O Achab phenda le Obadioske: „Av predžas cali phuv, dojekh paňi the dolina, či na arakhaha dos čar prekal amare graja the mulici, hoj te na mušinas te murdarel amaro dobitkos.“ ⁶ Palis pes dovakerde, ko kaj džala. Avke o Achab džalas jekha seraha a o Obadiah avra seraha.

⁷ O Obadiah sas ipen pro drom, sar pes jekhvareste arakhľa le Eliašoha. Sar les sprindžarda, peľa anglal leste a phučľa: „Sal oda tu, Eliaš, rajeja miro?“

⁸ „He, me som,“ odphenda. „Dža a phen tire rajeske, hoj som kade.“

⁹ „So ajsa nalačo kerdom,“ phučľa o Obadiah, „hoj kames tire služobňikos te del andro vasta le Achaboske, hoj man te murdarel? ¹⁰ Avke sar dživel o RAJ, tiro Del, phenav tuke, hoj o kralis tut diňa te rodel andre dojekh narodos the krališagos. Sar leske ola krala phenenas, hoj na sal ode, ov pre lende ispidelas, hoj te len pre peste vera, hoj tut čačes na arakhle. ¹¹ A tu akana kames, hoj te džav te phenel mire rajeske: ‚O Eliaš hino kade.‘ ¹² Se sar džava tutar het, le RAJESKRO Duchos tut šaj odlidžal het a me na džanava kaj. Sar oda džava te phenel le Achaboske a palis tut na arakhela, murdarela man. Se me, tiro služobňikos, terňipnastar lašarav le RAJES. ¹³ Či na phende tuke, rajeja miro, so me kerdom akor, sar e Jezabel murdarelas le RAJESKRE proroken? Hoj garuďom šel (100) proroken a po penda (50) len thodom

andre jaskiña a hordinavas lenge o maro the pañi? ¹⁴ A tu akana mange phenes, hoj te džav te phenel mire rajeske: „O Eliaš hino ade.“ Se ov man murdarela!“

¹⁵ Pre oda leske o Eliaš phendā: „Avke sar dživel o Nekzoraleder RAJ, saveske služinav, mek adadžives man leske sikavava.“

¹⁶ Avke geła o Obadiah oda te phenel le Achaboske. Palis o Achab džalas anglo Eliaš. ¹⁷ Sar o Achab dikhla le Eliaš, phendā leske: „Sal oda tu, ko anes le Izraeliten andre pohroma?“

¹⁸ „Na me,“ odphendā o Eliaš. „Ale tu the tiri famelija, bo omuklan o prikazañja le RAJESKRE a chudñan te lašarel le Baalen. ¹⁹ Akana vičin savore Izraeliten ke ma pro verchos Karmel. Vičin the le Baaloskre štar šel the penda (450) proroken, the le štar šel (400) proroken la Ašerakren, save chan pašal o skamind la Jezabelakro.“

O Eliaš the o proroka le Baaloskre pro verchos

²⁰ Akor o Achab bičhađa pal savore Izraeliti the pal le Baaloskre proroka, hoj te aven pro verchos Karmel. ²¹ Androda o Eliaš geła angle savore manuša a phendā: „Dži kana kamen te el pro duj seri, hoj lašarena jekhvar le Devles a palis le Baal? Te hino o RAJ tumaro Del, lašaren les, ale te o Baal hino tumaro del, akor lašaren les.“

Ale o manuša leske pre oda nič na phende.

²² O Eliaš mek phendā: „Le RAJESKRE prorokendar ačhilom ča me, ale le Baaloskre prorokendar hin štar šel the penda (450). ²³ Mi anen amenge duje biken. Le Baaloskre proroka peske mi kiden avri jekhe bikos, mi rozčingeren les pro kotora a mi thoven les pro kašta, ale te na podlabaren. Me palis pripravinava dujtones a thovava les pro kašta, ale aňi me na podlabarava. ²⁴ Palis le Baaloskre proroka mi mangan peskre devles a me mangava le RAJES. Oda del, savo odphenela avke, hoj bičhavela e jag, hino čačes Del.“

Avke savore manuša phende: „Mištes!“

²⁵ O Eliaš phendā le Baaloskre prorokenge: „Kiden tumenge avri jekhe bikos a pripravinen les ešeb tumen, bo tumen san buter. Palis mangan tumare devles, ale e jag ma labaren.“

²⁶ Avke ile peskre bikos a pripravinde les. Tosarastar dži o dilos mangenas le Baal a vičinenas: „Ó, Baal, odphen amenge!“ No na šundolas les, aňi lenge na odphendā, kajte khelenas the chučkerenas pašal o oltaris, so kerde.

²⁷ Palis, pro dilos, o Eliaš lendar asalas a phendā: „Vičinen pre leste zoraleder, se hino del! Talam pal varesoste gondolinel, abo geła pro budaris, abo geła varekhaj pro drom! Abo mek sovel a kempel les te uštavel!“ ²⁸ Avke o proroka chudle te kerel bareder vika a čingerenas pes le šablenca the le oštepenca, medik lendar na čulalas o rat, avke sar furt kerenas. ²⁹ Imar sas pal o dilos a on mek oda kerenas dži akor, sar pes anelas e račakri obeta. No le Baal na šundolas, aňi na odphendā lenge a nič pes na ačhila.

³⁰ Akor o Eliaš phendā savore manušenge: „Aven paš mande!“ Avke savore manuša avle paš leste a ov prikerđa le RAJESKRO oltaris, so sas čhido tele. ³¹ O Eliaš iła dešuduj (12) bara; ajci, keci sas o kmeňi le Jakoboskre čhavengre, saveske o RAJ phendā: „Tiro nav ela Izrael.“ ³² Ole barendar ačhađa oltaris prekal o RAJ a pašal leste kopalinda ajso buchlo žlabos, hoj šaj andre rešlila dešuduj litri*. ³³ Palis thođa pro oltaris o kašta a rozčingerđa le bikos. Thođa les pro kašta a phendā: ³⁴ „Pheraren štar vedri paňi a čhiven pre obeta the pro kašta! Keren oda pale!“ A on oda kerde.

Palis lenge phendā: „Keren oda tritovar!“ On oda kerde. ³⁵ O paňi čulalas pašal o oltaris a pherdžardā the calo žlabos.

* 18:32 18,32 E hebrejiko čhib: duj sea

³⁶ Sar avla o časos pre chabeneskri obeta, geła o prorokos Eliaš paš o oltaris a phendā: „RAJEJA, Devla le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro: adadžives mi sprindžaren, hoj tu sal o Del andro Izrael, hoj me som tiro služobňikos a kada savoro kerav pre tiro prikazis. ³⁷ Šun man avri, RAJEJA, šun man avri, hoj kala manuša te džanen, hoj tu, RAJEJA, sal o Del a hoj tu visares lengre jile pale paš tu.“

³⁸ Androda avla andral o ņebos e jag le RAJESTAR a zlabarda e obeta, o kašta, o bara, o prachos the o paňi, so sas andro žlabos.

³⁹ Sar savore manuša kada dikhle, bandile le mujenca dži pre phuv a phenenas: „O RAJ hino Del, o RAJ hino Del!“

⁴⁰ O Eliaš lenge phendā: „Chuden le Baaloskre proroken, hoj ņiko lendar te na denašel het!“ Sar len chudle, o Eliaš len ligendā tele paš o paňi Kišon a ode len murdarda.

O Eliaš pes modlinel vaš o brišind

⁴¹ Palis phendā o Eliaš le Achaboske: „Dža, cha a pi, bo me šunav o hangos le bare brišindeskro.“ ⁴² Avke o Achab geła, hoj te chal a te pijel, ale o Eliaš geła pro verchos Karmel. Bandila dži e phuv, o muj peske thođa maškar o khoča a ⁴³ phendā peskre sluhaskre: „Dža upre a dikh pro moros.“

Sar geła a rozdikhla pes, phendā: „Nane ode nič!“

O Eliaš leske phendā, hoj oda te kerel eftavar.

⁴⁴ Sar oda o sluhaskre kerda eftatovar phendā: „Dikhav te avel upre le morostar ajsi cikňi chmarica sar e burňik le manušeskri.“

O Eliaš leske phendā: „Dža a phen le Achaboske: ‚Pripravin tuke o verdan a dža tele, hoj tut te na dochudel o baro brišind.‘ “

⁴⁵ Androda o ņebos kalila le chmarendar, chudňa te phurdel e zoralı balvaj a te del baro brišind. O Achab bešla andre peskro verdan a geła andro Jezreel. ⁴⁶ Le RAJESKRI zor avla pro Eliaš. Priphandla peske o gada pašal peste a denašelas anglo Achab calo drom dži o Jezreel.

19

O Eliaš denašel pro verchos Choreb

¹ O Achab phendā la Jezabelake savoro, so kerda o Eliaš, the oda, sar murdarda la šablaha savore proroken. ² Akor oj diňa te phenel le Eliašiske: „Mi maren man zorales mire devla, te tut dži tajsa andre kajsi ora, sar hin akana, na murdarava, avke sar tu murdarda mire proroken.“

³ Sar oda šundā o Eliaš, daralas pes pal peskro dživipen, ila peskre sluhaskre a denašla andre judsko Beer-Šeba. Ode mukla peskre sluhaskre. ⁴ Sar o Eliaš džalas korkoro pal e pušta calo džives, bešla peske tel o krakos a kamla te merel. Kavke pes modlinelas: „Hin man savorestar dos, RAJEJA miro! Le mandar o dživipen, bo me na som ņisoha feder mire dadendar.“ ⁵ Palis peske pašlila tel o krakos a zasuča.

Jekhvareste pes lestar chudňa o aňjelos a phendā leske: „Ušti a cha!“ ⁶ Sar pes o Eliaš obdikhla pašal peste, arakhla paš o šero maro, so sas peko pre jag, the jekh džbanos paňi. Čala, piła a pale zasuča.

⁷ Palis le RAJESKRO aňjelos avla pale, chudňa pes lestar dujtovar a phendā: „Ušti a cha, bo hin angle tu igen baro drom.“ ⁸ Avke uštıla, čala a piła. Zoralarda pes ole chabeneha a džalas saranda (40) dživesa the rača, medik na dogeła pre le Devleskro verchos Choreb*. ⁹ Ode geła andre jaskiňa a presuča e rat.

Akor o RAJ ke leste jekhvareste prevakerda: „Eliaš, so kade keres?“

* 19:8 19,8 Abo: Sinaj

¹⁰ Ov odphenda: „RAJEJA, Devla Nekzoraleder, tu džanes, hoj tuke so nekfeder služinavas, ale o manuša andral o Izrael omukle e zmluva, so tuha phandle. Čhide tele tire oltara a tire proroken murdarde la šablaha! Ča me korkoro ačhilom, ale akana kamen the man te murdarel.“

¹¹ „Dža avri andral e jaskiña a ačhav tut angle ma pro verchos, bo akana predžava pašal tu,“ phenda leske o RAJ.

Jekhwareste sas zorali balvaj, so odphurdelas o verchi a o skali anglo RAJ pharonas, ale o RAJ na sas andre odi balvaj. Paloda e phuv zorales razisalolas, ale aňi andre oda na sas o RAJ. ¹² Avke avla e jag, ale aňi andre odi jag na sas o RAJ. Paloda šundolas cicho jemno hangocis. ¹³ Sar oda šunđa o Eliaš, zagaruđa peske o muj le plaštoha, geľa avri a ačhađa pes angle jaskiña.

Androda ke leste o RAJ prevakerđa: „Eliaš, so kade keres?“

¹⁴ Ov odphenda: „Mange igen džalas pal oda, hoj tuke te služinav so nekfeder, RAJEJA, Devla Nekzoraleder, bo o Izraeliti omukle tiri zmluva, čhivkerde tele o oltara a murdarde tire proroken la šablaha a ňiko lendar na ačhila, ča me. A akana kamen te murdarel the man.“

¹⁵ O RAJ leske odphenda: „Dža pale le dromeha ke pušta paš o Damašek. Sar ode dodžaha, pomazin le Chazael kraliske upral o Aram; ¹⁶ le Jehu, le Nimšiskre čhas, pomazin kraliske upral o Izrael a le Elizeus, le Šafatoskre čhas andral e Abel-Mechola, pomazin prorokoske pre tiro than. ¹⁷ A ela avke: O Jehu murdarela sakones, kas na murdarela o Chazael, a o Elizeus murdarela sakones, kas na murdarela o Jehu. ¹⁸ No me mange muklom andro Izrael efa ezera (7 000) manušen, save na bandile anglo Baal aňi les na čumidle.“

O Eliaš vičinel le Elizeus

¹⁹ Sar odarik o Eliaš odgeľa, arakhla le Šafatoskre čhas le Elizeus ipen akor, sar orinelas e maľa. Sas les dešuduj (12) pari voli a ov korkoro lidžalas e posledno para. Sar o Eliaš džalas pašal leste, čhida pre leste peskro plaštos. ²⁰ Avke o Elizeus mukla le guruven a denašla pal o Eliaš. Phenda leske: „Mangav tut, domuk mange, hoj te čumidav la da the le dades, a palis džava pal tu.“

„Dža a visar tut pale!“ phenda leske o Eliaš. „Me tut na zaačhavav.“

²¹ Avke o Elizeus geľa, murdarđa duje guruven a tađa len pre jag, so kerđa le kaštune jarmendar, so sas pre ola guruva, a oda mas diňa te chal le manušenge. Palis odgeľa a džalas pal o Eliaš a služinelas leske.

20

O Aramejčana džan pro Izrael

¹ O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, diňa te zvičinel savore slugađen. Sas leha tranda the duj (32) krala, o graja the o maribnaskre verdana. On gele, rozačhade pes pašal o foros Samarija a džanas pre leste. ² Bičhađa muršen andro foros, hoj te phenen le izraelike kraliske le Achaboske: „Kada phenel o Ben-Hadad: ³ ,Tiro rup the somnakaj, tire romňija the nekfeder čhave hine akana mire.’ “

⁴ O Achab leske odphenda: „Avke sar phenes, rajeja miro the kralina, me the savoro, so man hin, hin akana tiro.“

⁵ O murša avle pale ke leste a phende: „Šun, so phenel o Ben-Hadad: ‚Kamavas tutar, hoj te des mange tiro somnakaj, rup, tire romňijen the čhaven. ⁶ A akana, tajsa andre ajso časos bičhavava ke tu mire služobňiken, save predikhena tiro palacis the o khera tire služobňikengre a lena savoro, so ela lenge pre dzeka.’ “

⁷ Avke o Achab zvičinda ke peste savore izraelike vodcen a phenda: „Dikhen, hoj kada murš amenge kamel te kerel vareso nalačo. Ov mange diña te phenel, hoj kamel miro somnakaj the rup, mire romñijen the čhaven, a me pre oda priačhilom.“

⁸ Palis savore vodci the manuša leske phende: „Ma šun les a ma domuk oda!“

⁹ Avke o Achab phenda le muršenge, saven bičhađa o Ben-Hadad: „Phenen mire rajeske the kraliske, hoj oda, so ešebnovar kamelas peskre služobňikostar, les dava, ale kada, so akana mandar kamel, imar na.“ Avke on leske oda gele te phenel.

¹⁰ O Ben-Hadad leske diña te phenel: „Mi maren man zoraes mire devla, te ačhela andre Samarija dos prachos prekal mire murša po sikra andre burňik.“

¹¹ O kralis o Achab pre oda odphenda: „Oda, ko mekča lel o zbrañe andro vasta, te na lašarel pes avke sar oda, ko imar thovel tele e šabľa pal o mariben.“

¹² O Ben-Hadad oda šunda akor, sar pijelas le kralenca andro stani. Palis phenda peskre muršenge, hoj pes te pripravinen pro mariben pre Samarija. Avke pes on rozačhade pašal o foros.

¹³ Jekhwareste avľa ko kralis Achab varesavo prorokos a phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Dikhes kale but slugađen? Mek adadžives tuke dava o viťazstvo upral lende, hoj te džanes, hoj me som o RAJ.‘ “

¹⁴ „Ko lidžala o mariben?“ phučľa o Achab le prorokostar.

O prorokos odphenda: „O terne slugađa le guvernerengre, save lidžan o fori!“

„A ko džala ešebno pro mariben?“ phučľa mek o kralis.

O prorokos odphenda: „Tu!“

¹⁵ Avke o Achab diña te zvičinel ole terne slugađen – savore sas 232. Zvičinda the savore izraelike slugađen, save sas 7 000.

¹⁶ Pro dilos gele pro mariben, ipen akor, sar o Ben-Hadad sas mato, bo pijelas andro stanos le tranda the duje (32) kralenca, save leske avle te pomožinel. ¹⁷ Ešeb gele o terne slugađa. Avke avle o stražňika le Ben-Hadadoskre a phende leske, hoj varesave murša aven andral e Samarija. ¹⁸ Ov lenge odphenda: „Zalen len, oda hin jekh, či aven te vakerel pal o smirom, abo aven pro mariben!“

¹⁹ O Izraeliti avenas avri andral o foros, ešeb o terne slugađa, save lidžanas o mariben, a pal lende cali armada. ²⁰ Dojekh lendar murdarda ole muršes, savo džalas pre leste. Avke o Aramejčana denašenas het a o Izraeliti denašenas pal lende. O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, denašľa odarik het le muršenca pro graja. ²¹ Akor o Achab geľa pal lende, zaila leske o verdana le grajenca a zñičinda le Ben-Hadadoskra armada.

O Aramejčana džan pale pro Izrael

²² Palis o prorokos geľa ko kralis Achab a phenda leske: „Dža, zoraľar a pripravin tire slugađen, bo kavke pre aver berš o Ben-Hadad avela pre tu pro mariben.“

²³ Le Ben-Hadadoskre služobňika phende leske: „Zviťazinde upral amende, bo lengro del hino del le verchengro, ale te pes lenca maraha pro rovno than, zviťazinaha amen! ²⁴ Vašoda akana ker kada, hoj te na lidžan o maribena o kraľa, ale o veliteľa le slugađengre. ²⁵ Palis arakh aver muršen, ajci keci tuke mule andro mariben, a avke ker the le grajenca the le maribnaskre verdanenca. Avke džaha pes lenca te marel pro rovno than a čačes zviťazinaha pre lende.“ Ov len šunda a kerđa avke.

²⁶ A ačhila pes, hoj pal o berš o Ben-Hadad vičinda le Aramejčanen a geľa lenca andro foros Afek pro mariben pro Izrael. ²⁷ O Izraeliti pes zgele, pripravinde pes a džanas pro mariben. Kerde peske taboris angle lende sar te duj cikne stadi le kozengre, ale o Aramejčana sas všadzik pal cali odi phuv.

²⁸ Avke o prorokos avla ko kralis Achab a phenda leske: „Kavke phenel o RAJ: ‚O Aramejčana phenen, hoj me som del le verchengro a na del la dolinakro, vašoda dava kala bara armada andre tire vasta a on palis sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘ “

²⁹ Efta džives taborinenas jekh angle aver a pro eftato džives pes chudle te marel. O Izraeliti murdarde tel jekh džives 100 000 slugaden. ³⁰ Ola, ko ačhile te dživel, denašle andro foros Afek, ale pro 27 000 lendar pele o foroskre muri. O Ben-Hadad denašla, dochudna pes andro foros a garuđa pes andro kher.

³¹ Palis leskre služobnika leske phende: „Šundam, hoj o izraelika kraľa hine jileskre. Av, thovas pašal o per o gone a the o špargi pašal e meň a džas ko izraeliko kralis. Ko džanel, či tut na mukela te dživel.“

³² Avke kerde a gele ko kralis a phende: „Tiro služobnikos o Ben-Hadad tut mangel, hoj les te mukes te dživel.“

O Achab lendar phučla: „Ov mek dživel? Ov hino miro phral!“

³³ Ola služobnika oda ile sar lačo znameňje lestar, viužinde oda a phende: „O Ben-Hadad hino tiro phral!“

O Achab phenda: „Džan a anen les ke ma!“

Avke o Ben-Hadad avla ke leste, ov les ila pre peskro verdan ³⁴ a phenda leske: „O fori, so ila miro dad tire dadestar, dava tuke pale. Šaj tuke keres andro Damašek pro ulici o placi avke sar varekana miro dad andre Samarija.“

O Achab leske phenda: „Sar phandava tuha e zmluva, mukava tut te džal.“ Avke leha phandla e zmluva a premukla les.

O prorokos odsudzinel le Achab

³⁵ Akor jekh dženo maškar o proroka phenda avre dženeske, avke sar leske phenda o RAJ: „Demav man!“ Ale ov oda na kerda. ³⁶ Avke oda prorokos leske phenda: „Sar mandar oddžaha het, o levos tut murdarela, bo na šundal le RAJES!“ Sar lestar oda dženo geľa het, o levos pre leste chučila a murdarđa les.

³⁷ Palis oda prorokos arakhla avres a phenda leske: „Demav man!“ Avke oda muřš les igen demađa a dukhađa. ³⁸ Androda o prorokos geľa te užarel le izraelike kralis Achab pro drom a o jakha peske zagaruđa le khosneha, hoj les te na sprindžaren.

³⁹ Sar o kralis odarik predžalas, ov zvičinda zorales pre leste: „Tiro služobnikos sas andro mariben a vareko ke ma anda varesave muřses a phenda mange: ‚Stražin kale muřses! Te denašela, počineha tire dživipnaha, abo tranda the štar (34) kili rupoha.‘

⁴⁰ Ale medik me, tiro služobnikos, vareso aver keravas, ov jekhvareste denašla.“

Pre oda leske phenda o Achab: „Tu korkoro tut odsudzindal a mušines te počinel.“

⁴¹ Ale ov peske sigo ila pal o jakha tele o khosno a o Achab sprindžarda, hoj hino jekh le prorokendar. ⁴² Palis oda prorokos phenda le kraliske: „Kavke phenel o RAJ: ‚Vašoda, hoj premuklal le Ben-Hadad, pal savo prikazindom, hoj te merel, akana lava tiro dživipen vaš leskro a tire manušen vaš leskre manuša.‘ “

⁴³ Avke o izraeliko kralis Achab igen cholisalila a džalas pale khere andre Samarija nalača dzekaha.

21

Le Nabotoskri viňica

¹ Le Nabot andral o Jezreel sas viňica pašes paš o palacis le Achaboskro. ² Andre jekh džives phenda o kralis Achab le Nabotoske: „De mange tiri viňica, so hiňi pašes paš miro palacis, bo kamav ode te sadzinel e zeleňina. Dav tut vaš late mek feder, sar tut hin, a te na, počinava vaš late ajci, keci mol.“ ³ O Nabot leske odphenda: „O RAJ man mi chraňinel, hoj me la tuke te dav, se oda hin o dđictvos pal mire phure dada!“ ⁴ Akor o Achab avla khere cholamen the andre nalači dzeka vaš oda,

so leske phendã o Nabot. Pašlila pro hadžos, sas visardo ke fala a na kamelas nič te chal. ⁵ Akor avla ke leste leskri romni e Jezabel a phučla lestar: „So pes ačhila? Soske tut hin nalačhi dzeka? Soske na chas nič?“ ⁶ Ov lake odphendã: „Vaš oda, so mange phendã o Nabot. Kamlom lestar te cinel e viñica vaš o love abo, te kamlahas, diñomas les vaš late mek feder viñica, sar les hin. Ale ov phendã, hoj la mange na dela.“ ⁷ Oj leske phendã: „Či na sal tu kralis andro Izrael? Ušti, cha vareso a ma trapin tut! Me tuke odi viñica dochudava a dava la tuke!“ ⁸ Palis oj andro nav le Achaboskro pisindã o lila, zapečatindã leskra pečataha a bičhađa len le uradnikenge the le vodcenge, save bešenã le Nabotoha andro foros Jezreel. ⁹ Andro lila pisindã: „Den te džanel savorengenge, hoj ela o postos. Sar o manuša ena jekhetane, thoven le Nabot te bešel pro pačivalo than. ¹⁰ Arakhen varesave bijedevleskre muršen a thoven len te bešel anglal leste. Mi phenen pre leste, hoj prekošelã le Devles the le kralis. Palis les mi len avri andral o foros a mi čhivkeren andre leste le barenca, medik na merela!“ ¹¹ Avke o uradnika the o vodci, save leha bešenã andro foros Jezreel, kerde avke, sar lenge pisindã andro lila e Jezabel. ¹² On dine avri o postos a le Nabot thode te bešel pro pačivalo than. ¹³ Akor avle ola duj bijedevleskre murša, bešle anglal leste a chudle te vakerele pro Nabot, hoj prekošelã le Devles the le kralis. Avke les o manuša ile avri andral o foros a čhivkerenas andre leste le barenca, medik na muľa. ¹⁴ Palis la Jezabelake dine te džanel: „O Nabot sas murdardo le barenca.“ ¹⁵ Sar pes e Jezabel dodžanla, hoj o Nabot muľa, phendã le Achaboske: „Ušti a džã. Le e viñica, so tuke na kamla te bikenele o Nabot, bo ov imar na dživel, hino mulo.“ ¹⁶ Sar o Achab šundã, hoj o Nabot muľa, geľa te zalele leskri viñica.

O Eliaš dovakerel le Achaboske

¹⁷ Akor o RAJ prevakerđa ko Eliaš andral o Tišbe: ¹⁸ „Ušti a džã anglo izraeliko kralis Achab andral e Samarija, bo ipen akana hino andre le Nabotoskri viñica, hoj la peske te zalele. ¹⁹ Phen leske, hoj kada phenel o RAJ: ‚Murdardã le Nabot a mek kames te lel leskri viñica? Ode, kaj o rikone lizinenã le Nabotoskro rat, lizinenã the tiro rat.‘ “ ²⁰ Palis o Achab phendã le Eliašiske: „Arakhlãl man, ñeprijaťelina miro?“ O Eliaš odphendã: „He, bo tut oddiňã, hoj te keres o nalačhipen anglo RAJ. ²¹ Avke o RAJ tuke phenel: ‚Vaš oda, so kerdã, anava pre tu e bibach. Zničinava andro Izrael savore muršen andral tiri famelija, či le otroken vaj slobodnen. ²² Tira famelijaha kerava avke, sar kerdom le Jeroboamoha, le Nebatoskre čaha, the le Baašaha, le Achijoskre čaha, bo le Izrael cirdehas andro binos a kerehas oda, so man anelas andre choľi.‘ ²³ O RAJ phenel the pal e Jezabel, hoj o rikone chana lakro țelos paš o foroskre muri andro Jezreel. ²⁴ A te vareko andral le Achaboskri famelija merela andro foros, chana les o rikone, a te leske vareko merela pre maľa, chana les o supi.“

²⁵ (Ñisavo kralis pes na oddiňã te kerel o nalačhipen anglo RAJ avke sar o Achab, bo andre savoreste les ispidelas leskri romni e Jezabel. ²⁶ O Achab pes likerelas igen namištes oleha, hoj bandolas angle aver devla avke sar the o Amorejčana, saven o RAJ tradla avri anglal o Izraeliti.) ²⁷ Sar o Achab šundã kala lava, čhingerđa pre peste o gada a urđa pre peste o gada le gonestar. Poscinelas pes, sovelas andro gada le gonestar a sas igen smutno. ²⁸ Avke o RAJ phendã le prorokoske Eliašiske: ²⁹ „Dikhlaľ, sar pes o Achab angle ma pokorinda? Vašoda, hoj ada kerđa, na kerava odi bibach, so leske phendom, medik ov dživela, ale kerava oda, sar ela kralis leskro čhavo.“

22

O Achab na šunel le prorokos Micha

¹ Trin berš na sas mariben maškar o Aramejčana the Izraeliti, ² ale pro trito berš geľa o judsko kralis Jošafat ko izraeliko kralis Achab. ³ O Achab phendã peskre

služobnikenge: „Se tumen džanen, hoj o foros Ramot-Gilead hino amaro. Soske na keras nič, hoj les te las andral o vasta le aramejike kraliske?“

⁴ Avke phučla le Jošafatostar: „Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?“

O Jošafat leske odphenda: „Som tuha, mire manuša hine tire manuša a mire graja hine tire graja.“ ⁵ Ale o Jošafat phenda le izraelike kraliske: „Phuč ešeb, so phenel pre oda o RAJ.“

⁶ Avke o izraeliko kralis zvičinda vaj štar šel (400) proroken a phučla lendar: „Šaj džav pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Dža!“ odphende leske. „O RAJ les dela le kraliske andro vasta!“

⁷ Ale o Jošafat phučla: „Nane ade mek aver prorokos le RAJESKRO, hoj lestar te phučas?“

⁸ O Achab leske odphenda: „Hin ade mek o Micha, le Jimloskro čhavo, prekal savo šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo šoha mange nič lačo na prorokinel, ča nalačo.“

„Ma vaker avke, kralina!“ phenda o Jošafat.

⁹ Avke o izraeliko kralis peske diňa te vičinel jekhe uradnikos a phenda leske: „Sigo dža a an mange le Micha, le Jimloskre čhas!“

¹⁰ O Achab the o Jošafat bešenas pre peskre troni andre Samarija paš e foroskri brana pre oda than, kaj pes marel avri o zrnos, a sas urde andro kralengre plašti a savore proroka anglal lende prorokinenas. ¹¹ Jekh lendar, o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, peske kerđa trastune rohi a vičinelas: „Kada phenel o RAJ: ‚Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha.‘“

¹² Savore proroka kavke prorokinenas: „Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ les dela tuke andro vasta.“

¹³ Oda murš, savo geľa pal o Micha, phenda leske: „Dikh, savore proroka prorokinenas le kraliske bach. The tu prorokin bach sar ola proroka!“

¹⁴ Ale o Micha leske odphenda: „Avke sar dživel o RAJ, me vakerava oda, so o RAJ phenela.“

¹⁵ Sar avľa ko kralis Achab, phučla lestar: „Micha, šaj džas pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Džan a zviťazinena. O RAJ les dela andro vasta le kraliskre!“ phenda leske.

¹⁶ Ale o kralis leske phenda: „Kecivar tuke mušnav te phenel, hoj sar manca vakeres andro nav le RAJESKRO, hoj mange te phenes ča o čačipen?“

¹⁷ O Micha phenda: „Dikhľom calo Izrael rozčhido pal o verchi sar bakroren bi o pastjeris. A o RAJ phenda: ‚Kale manušen nane ko te lidžal. On šaj džan andro smirom khere.‘“

¹⁸ Akor phenda o Achab le Jošafatoske: „Na phendom tuke, hoj mange na prorokinel nič lačo, ča nalačo?“

¹⁹ O Micha mek phenda: „Šun akana o lav le RAJESKRO! Dikhľom le RAJES te bešel pro tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste, pre čači the balogňi sera. ²⁰ O RAJ phučla: ‚Ko kerela upre le Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead a hoj ode te merel?‘ Jekh phenelas kavke a dujto kavke. ²¹ Androda avľa varesavo duchos anglo RAJ a phenda: ‚Me leha thovava avri!‘ O RAJ lestar phučla: ‚Sar?‘ ²² Avke oda duchos phenda: ‚Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.‘ O RAJ phenda: ‚Tu leha čačes thoveha avri. Dža a ker ada!‘

²³ Akana pes avke the ačhiľa! O RAJ kerđa, hoj savore tire proroka tuke te klaminen. O RAJ diňa avri pre tu e bibach.“

²⁴ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, geľa ko Micha, demađa les pal o muj a phenda: „Kana mandar geľa het o Duchos le RAJESKRO, hoj te vakerel tuha?“

²⁵ O Micha phenda: „Tu korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.“

²⁶ Avke o Achab phenda: „Chude le Micha a lidža les ko foroskro velitelis Amon the ko kraliskro čhavo Joaš. ²⁷ A phen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‚Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the pañi, medik na avava bachtales pale.‘ “

²⁸ Ale o Micha phenda: „Te tu aveha bachtales pale, ta akor o RAJ na vakerelas prekal ma.“ A mek phenda: „Šunen ada, savore manuša!“

Le Achaboskro meriben

²⁹ O izraeliko kralis Achab the o judsko kralis Jošafat gele pro mariben pro Ramot-Gilead. ³⁰ O Achab phenda le Jošafatoske: „Me man preurava andre aver gada, sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskro plaštos.“ Avke o Achab pes preurda andre aver gada a geľa andro mariben.

³¹ O kralis andral o Aram prikazinda peskre tranda the duj velitelenge (32) upral o maribnaskre verdana: „Te na džal tumenge pal ñikaste, ča pal o izraeliko kralis.“

³² Sar o veliteľa dikhle le Jošafat, gondolinde, hoj oda hin o izraeliko kralis, a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda ³³ a sar pre oda avle, hoj oda nane o izraeliko kralis, preačhile pre leste te džal.

³⁴ Androda varesavo slugadis ča avke livinda andral o lukos a trafinda le Achab maškar o pancjeris. Avke phenda o Achab le manušeske, savo lidžalas leskro verdan: „Visar tut a lidža man het andral o mariben, bo som zrañimen.“ ³⁵ Ale oda džives sas o mariben zoralo a o Achab mušinda te ačhel calo džives andro verdan anglo Aramejčana. O rat andral leskri rana čulalas andro verdan a rači muľa. ³⁶ Sar zagela o kham, andro taboris šundila te vičinel: „Dojekh murš mi džal pale andre peskro foros the andre peskri phuv. ³⁷ O kralis muľa!“ Palis gele andre Samarija a ode les parunde. ³⁸ Sar leskro verdan žužarenas le ratestar paš o pañi andre Samarija, o rikone chlipinenas leskro rat a o lubña andre landonas, avke sar phenda o RAJ.

³⁹ Savore aver veci, so o Achab kerđa, the oda, sar o palacis obthoda la slonovinar a sar zoralarđa o fori, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ⁴⁰ Sar o Achab muľa, pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achazijah.

O Jošafat kralinel upral e Judsko

⁴¹ Sar imar kralinelas o Achab upral o Izrael štarto berš, ačhila kraliske upral e Judsko o Jošafat, le Asaskro čhavo. ⁴² Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas biš the pandž (25) berš. Leskri daj pes vičinelas Azuba, oj sas le Šilchioskri čhaj. ⁴³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Asa. ⁴⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zñičinda a o manuša ode dureder obetinenas a labarenas kadidlos.

⁴⁵ Maškar o Jošafat the izraeliko kralis sas o smirom. ⁴⁶ Savore aver veci, so o Jošafat kerđa, leskre maribena the o vitazstva hine pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

⁴⁷ Ov tradña het andral odi phuv le muršen the džuvlen, save služinenas sar lubña pre ola thana, kaj lašarenas peskre devlen. On sas ode, kanastar sas kralis leskro dad o Asa.

⁴⁸ Andro Edom akor na sas kralis, ča uradñikos. ⁴⁹ O Jošafat diña te ačhavel o lodī, hoj te džan pro moros andro Ofir pal o somnakaj. Ale o lodī na gele, bo tašlile paš o Ecjon-Geber.

⁵⁰ Akor o Achazijah, le Achaboskro čhavo, phenda le Jošafatoske: „Mi džan mire služobñika pro lodī tire muršenca.“ Ale o Jošafat oda na kamla. ⁵¹ O Jošafat muľa a sas parundo andro kraliskro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jehoram.

O Achazijah kralinel upral o Izrael

⁵² Le Achaboskro čhavo o Achazijah ačhila kraliske upral o Izrael andre Samarija, sar kralinelas o Jošafat imar dešueftato (17.) berš. ⁵³ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, the oda, so leskro dad, e daj the o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdelas le Izrael andro binos. ⁵⁴ O Achazijah lašarelas the služinelas le Baaloske. Aleha pre peste anelas le RAJESKRI choli avke sar the leskro dad.

Dujto zvitkos le kralengro

O Eliaš the o kralis Achazijah

¹ Paloda, sar muła o izraeliko kralis Achab, o Moabčana pes vzburinde pro Izrael.

² O Achazijah peła pal o balkonos andral peskro upruno kher andre Samarija a zrañinda pes. Bičhađa peskre služobņiken a phenda lenge: „Džan a dophučen tumen le ekroņike devlestar Baal-Zebub, či sastuvava avri.“

³ Akor o aņjelos le RAJESKRO phenda le Eliašiske andral o Tišbe: „Ušti a dža pro drom, hoj tut te arakhes le služobņikenca, saven bičhađa o samarijiko kralis, a phen lenge: ‚So, nane andro Izrael Del, hoj tumen džan te phučel le ekroņike devlestar Baal-Zebub?‘ ⁴ Vašoda kavke o RAJ phenel: ‚Andral o hadžos, pre savo pašlos, imar na ušteha, ale čačes pre leste mereha.‘ “ Avke o Eliaš odarik geła het.

⁵ Sar avle pale leskre služobņika, o kralis lendar phučla: „Soske avlan pale?“

⁶ Odphende leske: „Arakhlam pes varesave muršeha, savo amenge phenda: ‚Visaren tumen pale ko kralis, savo tumen bičhađa, a phenen leske, hoj o RAJ phenel kada: So, nane andro Izrael Del, hoj tumen džan te phučel le ekroņike devlestar Baal-Zebub? Vašoda imar na ušteha andral o hadžos, pre savo pašlos, ale čačes pre leste mereha.‘ “

⁷ O kralis lendar phučelas: „Sar dičholas avri oda murš, savo pes tumenca zgela a vakerelas tumenge kala lava?“

⁸ Phende leske: „Sas pre leste plaštos le džviroskra cipatar a pašal leste sas phandlo cipuno sirimos.“

„Oda sas o Eliaš andral o Tišbe,“ phenda o kralis.

⁹ Palis o kralis bičhađa peskre velitelis le penda (50) slugađenca pal o Eliaš. Sar o velitelis avla ko Eliaš, ov ipen akor bešelas pro agor le brehoskro a phenda leske: „Muršeja le Devleskro, o kralis tuke prikazinel, hoj te aves tele!“

¹⁰ O Eliaš phenda le veliteliske: „Te som le Devleskro murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.“ Androda e jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskre muršen.

¹¹ Avke o kralis pal leste bičhađa avre velitelis le penda (50) slugađenca. Ov leske phenda: „Muršeja le Devleskro, o kralis tuke prikazinel, hoj takoj te aves tele!“

¹² O Eliaš odphenda: „Te som le Devleskro murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.“ Androda le Devleskri jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskre muršen.

¹³ Palis o kralis bičhađa tritovar avre velitelis le penda (50) slugađenca. Sar oda velitelis geła upre ko Eliaš, bandila anglal leste a zorales les mangelas: „Muršeja le Devleskro, mangav tut vaš miro dživipen the vaš o dživipen mire manušengre. Av jileskro ke amende! ¹⁴ Bo dikh, e jag andral o ņebos peła a zlabarda angle mande ole duje velitelēn the lengre penda (50) slugađen. Ale akana mangav tut, mi el tuke miro dživipen andre tire jakha vzacno.“

¹⁵ Akor le RAJESKRO aņjelos prevakerđa ko Eliaš: „Dža leha tele a ma dara tut!“ Avke o Eliaš uštila a geła leha ko kralis. ¹⁶ Sar o Eliaš avla ko kralis, phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Bičhađal tire služobņiken, hoj pes te dophučen le ekroņike devlestar Baal-Zebub pal tiro sastipen, avke sar te na ulahas o Del andro Izrael, savestar šaj phučlal. Vašoda čačes mereha pre oda hadžos, pre savo pašlos.‘ “

¹⁷ O Achazijah muła, avke sar o RAJ phenda prekal o Eliaš, a vašoda, hoj le Achazijah na sas čhave, leskro phral o Joram pal leste ačhila kraliske. Oda sas andro dujto berš, sar kralinelas andre Judsko le Jošafatoskro čhavo o Jehoram.

¹⁸ Savore aver veci, so kerda o Achazijah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

2

O Eliaš ilo upre andro ņebos

¹ Sar o RAJ kamla te lel le Eliaš andre balvaj andro ņebos, o Eliaš le Elizeoha džanas avri andral o Gilgal. ² O Eliaš phenda le Elizeoske: „Mangav tut, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel andro Betel.“

Ale o Elizeus phenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava!“ Avke gele andro Betel.

³ Akor varesave prorocka učeňika, save bešenas andro Betel, gele ko Elizeus a phučle lestar: „Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes?“

„Džanav,“ odphenda o Elizeus. „Ale ma vakeren pal oda!“

⁴ Palis leske o Eliaš phenda: „Mangav tut, Elizeus, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel andro Jericho.“

Ale o Elizeus odphenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.“ Avke gele sodujdžene andro Jericho.

⁵ Varesave prorocka učeňika, save sas andro Jericho, gele ko Elizeus a phučle lestar: „Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes a imar tut buter na lidžala?“

„Džanav oda,“ odphenda. „Ale ma vakeren pal oda!“

⁶ Palis leske phenda o Eliaš: „Mangav tut, Elizeus, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel paš o Jordan.“

Ale o Elizeus odphenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.“ Avke gele sodujdžene.

⁷ Penda (50) prorocka učeňika džanas pal lende dži paš o Jordan, a sar o Eliaš the o Elizeus zaačhile paš o paňi, ola proroka nadur lendar zaačhile. ⁸ O Eliaš ila peskro plaštos, pačarda les andre a demađa leha pal o paňi. Avke pes o paňi rozdelinda pro duj seri a sodujdžene pregele pre aver sera pal e šuki phuv.

⁹ Sar imar predžanas, o Eliaš phenda le Elizeoske: „Phen mange, so kames, hoj prekal tu te kerav angloda, sar avava ilo tutar.“

„Mangav tut, mi avel pre ma duvar ajci tire duchostar,“ phenda leske o Elizeus.

¹⁰ O Eliaš leske odphenda: „Phari veca tuke manges, no ačhela pes oda, te man dikheha, sar avava tutar ilo upre. Ale te man na dikheha, na chudeha oda.“

¹¹ Avke sar džanas le vakeribnaha, jekhvareste pes sikađa jagalo verdan le jagale grajenca. On avle maškar lende a o Eliaš sas ilo andro ņebos andre bari balvaj. ¹² O Elizeus oda dikhla a vičinelas: „Dado miro, dado miro! O graja the o maribnaskre verdana andral o Izrael ile mire rajes!“ Avke imar les buter na dikhla. Akor ila peskre gada a prečinda len pro duj kotora.

¹³ Palis hazdňa o plaštos, so peľa le Eliašistar, visarda pes pale a zaačila pro brehos paš o Jordan. ¹⁴ Hazdňa o plaštos a zvičinda: „Kaj hin o RAJ, o Del le Eliašiskro?“ Avke le plaštoha demađa pal o paňi, o paňi pes rozdelinda pro duj seri a o Elizeus odarik pregeľa.

¹⁵ Sar oda dural dikhle ola penda (50) proroka, save sas andral o Jericho, phende: „Le Eliašiskro duchos hino pro Elizeus.“ Avke on gele ke leste, bandile anglal leste dži e phuv ¹⁶ a phende leske: „Dikh, maškar amende hin penda (50) zorale murša. Šaj džan te rodel tire rajes, či les na odligenda o Duchos le RAJESKRO a na čida pre varesavo verchos, abo andre varesavi dolina.“

„Na mušinen!“ phenda o Elizeus.

¹⁷ Ale on pre leste ajci ispidenas, medik na domukla, hoj te džan. Rodenas les trin džives, ale na arakhle. ¹⁸ Palis avle pale paš o Elizeus, bo sas andro Jericho, a ov lenge phenda: „Či tumenge na phendom, hoj te na džan?“

O nalačo paňi hino sastardo

¹⁹ Varesave Jerichoskre murša phende le Elizeoske: „Dikh, rajeja amaro, andre kada foros pes mištes amenge bešel, ale o paňi nane lačo a e phuv na anel ulipen*.“

²⁰ „Anen mange nevo čaro a thoven andre lon,“ phenda lenge. Sar oda čaro leske ande, ²¹ geľa paš o paňi, čida andre o lon a phenda: „Kavke phenel o RAJ: ‚Sastardom kada paňi. Imar ňiko kale paňestar na merela a e phuv anela o ulipen.‘ “ ²² Oda paňi hino dži adadžives lačo, avke sar phenda o Elizeus.

O Elizeus the o nalače čhave

²³ Palis geľa andral o Jericho upre andro Betel, a sar džalas le dromeha, varesave terne čhave andral oda foros lestar asanas a phenenas: „Av upre, tu, lango šero! Av upre, lango šero!“

²⁴ Avke o Elizeus visalila, a sar len dikhla, vičinda pre lende tele le RAJESKRO sudos. Androda avle avri andral o veš duj medvedici a murdarde saranda the duj (42) čhaven.

²⁵ Odarik geľa o Elizeus pro verchos Karmel a odarik avla pale andre Samarija.

3

O trin krala džan pro Moab

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o judsko kralis Jošafat, ačila andre Samarija kraliske upral o Izrael o Joram, savo sas čhavo le Achaboskro. Ov kralinelas dešuduj (12) berš. ² O Joram kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, ale na avke sar leskri daj the dad. Ov čida tele o slupos, so ačhađa leskro dad le Baaloske. ³ Ale o Joram na kamelas te omukel o bini avke sar anglal leste o Jeroboam, o čhavo le Nebatoskro, savo cirdelas le Izrael andro binos, a na kamelas te preačhel.

⁴ O moabiko kralis o Meša likerelas bakren a sako berš delas le izraelike kralis šel ezera (100 000) cikne bakroren the e vlna le šel ezera (100 000) bakrendar sar daň.

⁵ Soča o Achab mula, o moabiko kralis pes vzburinda pro izraeliko kralis. ⁶ O kralis Joram takoj geľa pre leste pro mariben andral e Samarija a diňa te zvičinel calo Izrael.

⁷ Bičhađa pal o judsko kralis Jošafat, hoj leske te phenen: „O moabiko kralis pes pre ma vzburinda. Na avlalas manca pre leste pro mariben?“

„He! Džava tuha,“ odphenda leske o Jošafat. „So hin miro, hin the tiro. Me, mire manuša the graja.“

⁸ Akor lestar o Jošafat phučla: „Save dromeha džaha pre lende?“

„Le dromeha prekal e pušta le Edomoskri,“ odphenda leske o Joram.

⁹ Avke džanas o kralis Joram, o judsko kralis the o edomiko kralis pro Moab. Džanas bare dromeha a pal o efa džives le slugaden imar na sas paňi prekal peste aňi prekal o dobitkos.

¹⁰ Akor o Joram phenda: „Vigos amenge! O RAJ amen trine kraľen kade vičinda vašoda, hoj amen te del andro vasta le moabike kraliske!“

¹¹ Ale o Jošafat phučla: „Nane ade varesavo prorokos, savestar šaj phučas le RAJESTAR, so te kerel?“

Pre oda phenda jekh služobňikos le Joramoskro: „Hin ade le Šafatoskro čhavo o Elizeus, savo služinelas le Eliašiske.“

¹² O Jošafat phenda: „Prekal leste vakerela o RAJ.“ Avke ke leste gele savore trin krala.

* **2:19** 2,19 Abo: le džuvlence ulon mule čhave

O mariben le Moabčanenca

¹³ O Elizeus phendā le izraelike kraliske: „Soske tu aves ke mande? Dža ke tire dadeskre the ke tira dakre proroka!“

„Na!“ phendā leske o kralis o Joram. „O RAJ amen trine kralen kade andā, hoj amen te del andro vasta le Moabčanengre.“

¹⁴ Pre oda leske o Elizeus phendā: „Avke sar dživel o Nekzoraleder RAJ, saveske služinav, te mange na važindomas le judske kralis le Jošafat, aňi pre tu na dikhľomas. ¹⁵ Ale akana anen ke ma varekas, ko bašavel pre harfa.“

Medik oda lavutaris bašavelas pre harfa, e zor le RAJESKRI avľa pro Elizeus. ¹⁶ Ov phendā: „Kada phenel o RAJ: ‚Andre kadi šuki dolina kopalin avri but cheva. ¹⁷ Kajte na dikhena, hoj del o brišind, aňi na šunena e balvaj, kadi dolina ela pherdžardi le paňeha a tu the tiro dobitkos odarik pijena.‘ ¹⁸ Le RAJESKE pes dičhol mek the kada frima a dela tumenge mek the le Moabčanen andro vasta. ¹⁹ Tumen domarena dojekh baro the ohradzimen foros a čhinena tele savore lačhe stromi, zaačhavena lengre prameňa a lengre ulipnaskre mali začivena le barenca.“

²⁰ Avke tosara, sar pes anel e chabeneskri obeta, jekhvareste avľa o paňi andral o Edom a začida cali phuv.

²¹ Sar šunde savore Moabčana, hoj ola trin kraľa pre lende aven pro mariben, dine te zvičinel savore muršen, save pes džanenas te marel, le ternen the le phuren, a rozačhade len paš e hraňica. ²² Sig tosara, sar o kham avelas avri, o Moabčana dikhle angle peste, hoj o paňi dičhol lolo sar rat, ²³ a phende peske: „Oda hin o rat! Ola kraľa pes mušinde maškar peste te marel a murdarde jekh avres. Akana džan a len savoro, so hin andre lengro taboris!“

²⁴ Ale sar o Moabčana dogele paš o izraeliko taboris, o Izraeliti gele pre lende a marenas len avke, hoj o Moabčana lendar denašenas het. No on džanas anglal a murdarenas le Moabčanen. ²⁵ Lengre fori čhide tele, o ulipnaskre mali začide le barenca, o prameňa zaačhade a o lačhe stromi čhingerde tele. Ačhila ode peskre murenca ča o foros Kir-Chareset, ale o murša le prakenca pes rozačhade pašal leste a domarenas les.

²⁶ Sar o moabiko kralis dikhľa, hoj o mariben prehrajanela, iľa peha efa šel (700) muršen le šablencu, hoj pes te dochuden ko edomiko kralis, ale našti pregele. ²⁷ Akor iľa peskre ešebne čhas, savo majinda te el pal leste kralis, a obetinda les pro foroskre muri sar labardi obeta le moabike devleske. E choli pro Izrael sas igen bari, gele odarik het a visarde pes pale andre peskri phuv.

4

E vdova the o olejos

¹ Andre jekh džives pes varesavi džuvli, savakro rom sas le prorokendar, mangelas le Elizeoske: „Tiro služobňikos, miro rom muľa a tu džanes, hoj ov daralas le RAJESTAR. Ale akana jekh murš, saveske kamav love, kamel te lel mire soduje čhaven otrokenge.“

² O Elizeus latar phučľa: „So kames, hoj prekal tu te kerav? Phen mange, so tut hin khere?“

Odphendā leske: „Tira služobňička andre calo kher nane nič, ča sikra olejos andre kuči.“

³ Pre oda lake phendā: „Dža a mang tuke savore susedendar, prazdna nadobi. Ma an frima. ⁴ Dža andro kher tire čhavenca a phand pal tumende o vudar. Čhivker andre ola nadobi o olejos andral odi kuči a odthov pre sera dojekh nadoba, savi imar ela pherdi.“

⁵ Oj lestar odgeľa a phandľa pal peste the pal peskre čhave o vudar. On lake podenas o nadobi a oj andre čhivkerelas o olejos. ⁶ Sar imar sas savore nadobi pherdžarde, phendľa le čhaske: „Pode mange aver nadoba.“

Ale ov lake phendľa: „Imar buter amen nane.“ Akor andral odi kuči preačila te čulal o olejos.

⁷ Palis, sar oda geľa te phenel le prorokoske Elizeoske, ov lake phendľa: „Dža, biken oda olejos a de pale o love, kaske kames, a olestar, so tuke ačhela, šaj džives tu the tire čhave.“

O Elizeus obdžidarel le čhavores

⁸ Andre jekh džives o Elizeus džalas andro foros Šunem. Ode dživelas jekh barvali džuvli, savi les vičindľa ke peste te chal. A akorestar furt, sar odarik predžalas, džalas ode te chal. ⁹ Oj phendľa peskre romeske: „Me džanav, hoj kada murš, savo adarik furt predžal, hino le Devleskro sveto manuš. ¹⁰ Av keras leske upral amaro kher cikni murimen izbica a thovaha leske andre o hadžos, o skamind, o stolkos the o svietnikos. A te varekana avela ke amende, džala peske ode andre.“

¹¹ Andre jekh džives, sar ode avľa o Elizeus, geľa andre oda kher a pašliľa peske ode. ¹² Palis phendľa peskre služobnikoske le Gehaziske: „Dža, vičin kade ola džuvľa la Šunemčanka.“ Ov la vičindľa a oj avľa paš leste. ¹³ O Elizeus le Gehaziske phendľa, hoj lake te phenel: „Phuč latar, so šaj kerav prekal late, bo oj pes pal amende starinel a igen but prekal amende kerel. Či na kamel, hoj man vaš lake te privakerav ko kralis, abo ko velitelis upral o slugađa?“

Sar lake ada o Gehazi phendľa, oj odphendľa: „Hin man savoro, so mange kampil maškar mire manuša.“

¹⁴ Avke o Elizeus phučľa le Gehazistar: „So šaj prekal late keras?“

Ov odphendľa: „Nane la čhavo a lakro rom imar hino phuro.“

¹⁵ „Dža, vičin la!“ phendľa o Elizeus. Sar la vičindľa, oj avľa a zaačila paš o vudar.

¹⁶ Ov lake phendľa: „Beršeha andre kajso časos likereha pro vasta tire muršores.“

Oj leske odphendľa: „Na, rajeja miro, muršeja le Devleskro, ma klamin tira služobnička!“

¹⁷ No odi džuvli ačila khabni a uliľa lake muršoro beršeha andre oda časos avke, sar lake phendľa o Elizeus.

¹⁸ Sar o čhavoro podbariľa, geľa andre jekh džives pal peskro dad, savo kidelas pal e maľa o ulipen. ¹⁹ Le dadeske phendľa: „Dukhal man o šero, dukhal man o šero!“

A ov prikazindľa le sluhasko, hoj les te lidžal pal leskri daj. ²⁰ Ligendľa les a diňa les leskra dake. O čhavo lake bešelas pro pindre dži o dilos a palis muľa. ²¹ Oj les ligendľa upre te pašlol andro upruno kher pro Elizeoskro hadžos, phandľa pal peste o vudar a geľa het.

²² Palis vičindľa peskre romes a phendľa: „Mangav tut, bičhav mange jekhe sluhasko the oslica. Mušnav man so neksigeder te dochudel ke le Devleskro murš a maj avava pale.“

²³ Ov latar phučľa: „Soske kames ke leste te džal adadžives? Se nane o inepos le Neve čhoneskro aňi o šabat.“

„Oda nič!“ oj odphendľa.

²⁴ Palis thođa pre oslica o sedlos a peskre sluhasko prikazindľa: „Siđar a ma zaačh! Ma dža lokeder, ča te tuke phenava.“

²⁵ Avke geľa a doavľa paš o verchos Karmel, kaj sas o Elizeus. Sar la o Elizeus dikhľa te avel, mek sar sas dur, phendľa peskre sluhasko le Gehaziske: „Dikh, kode avel e Šunemčanka!“ ²⁶ Denaš ke late a phuč latar: „Sar sal? Sar hin tire romeske the tire čhavoreske?“ Avke geľa a phučľa latar.

Oj odphendľa: „Savoro hin mištes.“

²⁷ Sar avla upre ko prorokos, bandila a obchudna leske o pindre. Ale o Gehazi gela paš late, hoj la lestar te odcirdel, ale o Elizeus leske phenda: „Muk la, bo hiñi andro baro pharipen. O RAJ mange oda na diña te džanel a garuđa oda angle ma.“

²⁸ Oj leske phenda: „Či me mange mangavas čhavores mire rajestar? Či tuke na phendom, hoj man te na des zbitočno nađej?“

²⁹ Akor o Elizeus prikazinda le Gehaziske: „Pripravin tut pro drom, le tuha miri paca a dža. Te tut arakheha varekaha pro drom, ma de tut ke leste anglal. Te pes vareko dela ke tu anglal, ma odphen leske. Palis thov miri paca le čhavoreske pro muj!“

³⁰ Ale leskri daj phenda: „Avke sar dživel o RAJ the tu, na džava bijal tu.“ Avke o Elizeus uštila a džalas pal late. ³¹ O Gehazi ode sas sigeder sar on a thođa le čhavoreske e paca pro muj, ale nič pes na ačila. Na dichinelas añi peha na čhalada. Avke pes visarda pale ko Elizeus a phenda leske: „O čavoro pes na prekerda.“

³² Sar o Elizeus gela andro kher, o čavoro pašlolas pro hadžos mulo. ³³ Gela andre, phandla pal peste o vudar a modlinelas pes ko RAJ. ³⁴ Palis gela upre pro hadžos, kaj sas o čavoro, pašlila pre leste a thođa peskre vušta pre le čhavoreskre vušta, peskre jakha pre leskre jakha a the peskre burnika pre leskre burnika. Ačila pre leste te pašol, medik leske o telos na roztačila. ³⁵ Palis uštila a phirelas upre tele pal o kher. Avke gela upre a pale pašlila pre leste. Androda o čavoro eftavar kichñinda a phundrađa o jakha.

³⁶ Palis o Elizeus vičinda le Gehazi a phenda leske, hoj te vičinel la Šunemčanka. Ov la vičinda, a sar avla ko Elizeus, ov lake phenda: „Le tuke tire čhavores.“ ³⁷ Sar gela andre, peła leske paš o pindre a bandila anglal leste dži pre phuv. Palis iła peskre čhavores a gela het.

O jedovato chaben andre piri

³⁸ Sar o Elizeus pes visarda pale andro Gilgal, sas bokh andre odi phuv. Sar o prorocka učeñika anglal leste bešenias, phenda peskre služobnikoske: „Dža, thov e bari piri a tav varesavo chaben prekal kala proroka.“

³⁹ Palis jekh lendar gela pre mała te kidel varesave bilini. Arakhla varesavi dzivo rastlina a kidna pal late o kirko ovocje pherdo plaštos. Čhingerđa oda ovocje andre piri a thođa len te tadol, kajte ñiko na džanelas, so oda sas*. ⁴⁰ Sar oda chaben denas te chal le muršenge, on koštoľinde a zvičinde: „Andre piri hin o meriben! Muršeja le Devleskro!“ Oda chaben pes na delas te chal.

⁴¹ Avke o Elizeus prikazinda, hoj te anen aro. Čiđa oda aro andre piri a phenda: „Kiden le manušenge, hoj te chan.“ Avke oda chaben imar na sas nalačo.

O Elizeus del te chal šel muršen

⁴² Varesavo murš avla andral o foros Baal-Šališa a anda le Elizeoske le ešebne ulipnastar biš (20) cikne jačmeñiskre mare the zrnos, so mekča kidle upre, andro gono. A o Elizeus phenda: „Rozde oda le manušenge, hoj te chan!“

⁴³ Ale leskro sluhias phenda: „Gondolines tuke, hoj kada ela dos prekal o šel (100) murša?“

Ov leske odphenda: „Ča de lenge oda te chal. Bo kavke phenel o RAJ: „Chana a mek olestar the ačhela.““ ⁴⁴ Avke lenge oda diña. On chale a mek ačila olestar, avke sar phenda o RAJ.

5

O Naaman sastardo

* 4:39 4,39 Abo: ale okla manuša pal oda na džanenas.

¹ O Naaman sas velitelis upral o slugađa andro Aram. O kralis les igen likerelas, bo o RAJ prekal leste diňa le Aramejčanenge o viťazstvo. Ov sas zoralo maribnaskro murš, ale sas nasvalo pro malomocenstvo.

² Jekhvar o slugađa andral o Aram gele pro izraelika gava a odarik zaile cikňa čhajora. Oj ačhila služka le Naamanoskra romňake. ³ Jekh džives phendá peskra raňake: „Te ča miro raj geľahas ko prorokos, savo hino andre Samarija, ov les sastardahas andral o malomocenstvo.“

⁴ Sar o Naaman oda šunda, geľa ko kralis a phendá leske, so vakereľas odi čhajori andral o Izrael. ⁵ O aramejiko kralis phendá: „Kide tut avri a dža! A me bičhavava le izraelike kraliske ľil.“ Avke ov geľa a ľla peha 340 kili rup, 68 kili somnakaj the deš ineposkre gada. ⁶ Andre oda ľil, so anda le izraelike kraliske, sas pisimen kada: „Jekhetane le ľleha tuke bičhavav mire služobňikos le Naaman, hoj les te sastares le nasvalibnastar.“

⁷ Sar o izraeliko kralis pregenda o ľil, čhingerđa pre peste o gada a phendá: „So, me som Del, hoj man hin zor upral o dživipen abo upral o meriben? Soske ke ma bičhađa kale muršes, hoj les te sastarav? Dikhen, hoj kaleha rodel ča drom, sar te avel pre ma pro mariben.“

⁸ Ale sar o Elizeus pes pal oda dodžanľa, hoj o izraeliko kralis pre peste čhingerđa o gada, diňa te phenel le kraliske: „Soske pre tu čhingerďal o gada? Bičhav les ke mande a dodžanela pes, hoj hin andro Izrael prorokos.“

⁹ Akor o Naaman geľa peskre grajenca the le verdanenca a zaačhila paš o vudar paš o kher le Elizeoskro. ¹⁰ A o Elizeus bičhađa peskre sluhás, hoj leske te phenel: „Dža, thov (omor) tut eftavar andro Jordan a tiro ľelos ela pale sasto avke sar angloda.“

¹¹ Ale o Naaman cholisalila, geľa het a phendá: „Gondolinavas mange, hoj avela ke ma a modľinela pes ko RAJ, ke peskro Del, kerela le vasteha upral oda nasvalo than pre miri cipa a me sastuvava avri! ¹² Či nane o paňa Abana the o Parpar andro Damašek feder sar savore paňa andro Izrael? So našti man andre ola paňa thodom (omordom) a sastilomas avri?“ Avke visalila a cholaha geľa het.

¹³ Androda avle ke leste leskre služobňika a prevakerenas les: „Rajeja amaro, te tutar kamľahas o prorokos varesavi bari veca, či oda na kerdalas? A akana soske tut na kames te thovel andro paňi, avke sar tuke phendá, hoj te aves žužo?“ ¹⁴ Avke o Naaman geľa tele a eftavar pes ponorinda andro paňi Jordan, avke sar leske phendá o prorokos. Akor leske o ľelos sastila avri a ačhila ajso žužo sar o ľelos le cikne čhavoreskro.

¹⁵ Palis avľa pale peskre služobňikenca ko Elizeus. Sar ode doavle, zaačhila anglal leste a phendá: „Akana džanav, hoj ņikhaj avrether nane Del, ča andro Izrael. Mangav tut, prile kada daros tire služobňikostar.“

¹⁶ O Elizeus leske odphendá: „Avke sar dživel o RAJ, saveske služinav, na lava tutar.“ Kajte pre leste o Naaman ispidelas, ov lestar nič na ľla.

¹⁷ Akor o Naaman phendá: „Te na kames miro daros, domuk, hoj te den tire služobňikos ajci čik, keci birinena te lel o duj mulici, bo tiro služobňikos imar na obetnela o labarde obeti aňi ņisave dari avre devľenge, ča jekheske le RAJESKE.

¹⁸ Ale mi odmukel mange o RAJ jekh: Sar o kralis, miro raj, džal andro chramos le Rimonoskro, hoj te bandol angle leste, me mušinav te džal leha, bo chudel pes mire vastestar, a sar ov bandol anglo Rimon, mušinav the me. Mi odmukel mange o RAJ.“

¹⁹ „Dža andro smirom,“ phendá leske o Elizeus.

O binos le Gehaziskro

Sar lestar o Naaman geľa het a sas imar sikra dureder, ²⁰ peske phendá o Gehazi, le Elizeoskro služobňikos: „Miro raj mukľa ole Aramejčanos Naaman ča avke te džal

bi o daros a na iľa lestar oda, so les kamľa te del. Avke sar dživel o RAJ, denašava pal leste a lava mange vareso lestar.“

²¹ Akor o Gehazi denašelas pal o Naaman. Sar o Naaman dikhľa, hoj pal leste vareko denašel, chučila tele pal o verdan, geľa paš leste a phučľa: „Hin savoro mištes?“

²² „Savoro mištes,“ odphenda o Gehazi. „Ale miro raj man bičhađa, hoj tuke te phenav: ‚Ipen akana ke ma avle duj terne učeňika le prorokendar andral e brehengri phuv, andral o Efrajim. Mangav tut, de len 34 kili rup the duj ineposkre gada.‘ “

²³ „Mangav tut, ker mange pal e dzeka a le kala 68 kili rup,“ phenda o Naaman a ispidelas pre leste, hoj oda te lel, a thođa o rup the o duj ineposkre gada andro duj gone a diňa peskre duje sluhenge, hoj anglal leste te lidžan. ²⁴ Sar avľa pro brehos, kaj bešelas o Elizeus, iľa ola veci lendar a garuđa andro kher. Avke ole muršen premukľa a on gele het.

²⁵ Sar avľa andre a ačila angle peskro raj, phučľa lestar o Elizeus: „Khatar aves, Gehazi?“

„Tiro služobňikos na sas ňikhaj,“ odphenda o Gehazi.

²⁶ Ale o Elizeus leske pre oda phenda: „Či na sas miro duchos tuha, sar oda murš chučila tele pal o verdan a geľa paš tu? Či hin akana o časos te prilel o rup, o gada, o olivova stromi, o viňici abo le bakren, le dobitkos, le sluhen the le služken? ²⁷ Vašoda le Naamanoskro malomocenstvo ačhela pre tute the pre tiro potomstvos pro furt!“

A sar o Gehazi geľa het pašal o Elizeus, ačila malomocno a e cipa leske ačila parňi sar jiv.

6

Pal o tover, so peľa andro paňi

¹ O prorocka učeňika phende le Elizeoske: „Dikh, o than, andre savo tuha kade bešas, hino prekal amende cikno. ² Aven džas ko paňi Jordan. Dojekh amendar odarik mi anel po jekh kašt a keraha peske kher, andre savo bešaha.“

„Džan!“ phenda lenge o Elizeus.

³ Vareko lendar phenda: „Mangav tut, av the tu amenca.“

Odphenda: „Mištes, džava.“ ⁴ Avke geľa lenca.

Sar doavle paš o Jordan, čingerenas tele o stromi. ⁵ Androda, sar jekh lendar čhinelas tele o stromos, peľa leske o tover pal o poriskos andro paňi. A zvičinda: „Ó, rajeja miro, oda tover mange ča ilom kečeň!“

⁶ „Kaj peľa oda tover?“ phučľa lestar o Elizeus.

Sar leske sikada oda than, o Elizeus odphagľa konaris, čhida pre oda than andro paňi a o tover avľa upre. ⁷ A phenda leske: „Le tuke les avri!“ Avke ov nacirdňa o vast a iľa peske les avri.

O Elizeus začhavel la aramejika armada

⁸ Jekhvar, sar o aramejiko kralis sas andro mariben le Izraeloha, iľa peskre velitelen a radzinelas pes lenca, pre savo than te kerel o taboris. ⁹ Ale o Elizeus le izraelike kraliske diňa pal oda te džanel a phenda: „De pozoris, hoj te na džas pre oda than, bo ode taborinen o Aramejčana.“ ¹⁰ Avke o izraeliko kralis bičhađa peskre muršen pre oda than, pal savo leske phenda o Elizeus. Ada pes ačila buterval, a vašoda peske o Izraeliti pre ola thana furt denas pozoris.

¹¹ Vašoda o aramejiko kralis cholisalila, vičinda ke peste peskre velitelen a phučľa lendar: „Phenen mange avri, ko amendar chudel paš o izraeliko kralis?“

¹² Jekh lendar phenda: „Ňiko, rajeja miro the kralina, ale o Elizeus, o izraeliko prorokos, phenel avri le izraelike kraliske the oda, so tu vakeres andre tiro kher, kaj soves.“

¹³ O aramejiko kralis phendā: „Džan a dodžanen tumen, kaj akana hino, a me bičhavava le slugađen, hoj les te zalen.“

Odphende leske: „Ipen akana hino andro Dotan.“ ¹⁴ Avke ode bičhađa but slugađen pro maribnaskre verdana the pro graja. On ode dogele rači a rozačhade pes pašal oda foros.

¹⁵ Sar le Elizeoskro sluhās uštīla tosara a geļa avri, dikhļa, hoj pherdo slugađa pro graja the pro verdana hine rozačhade pašal o foros. A phendā le Elizeoske: „Jaj, vigos amenge, rajeja miro! So keraha?“

¹⁶ O Elizeus leske odphendā: „Ma dara tut! Ola, ko hine amenca, hine buter sar ola, ko hine lenca.“ ¹⁷ Palis pes o Elizeus modlinelas: „RAJEJA, mangav tut, phundrav leske o jakha, hoj te dikhel.“ Avke o RAJ phundrađa le sluhāske o jakha a ov jekhvareste dikhļa pro verchos pherdo graja the jagale verdana pašal o Elizeus.

¹⁸ Sar o Aramejčana avenas ke leste tele, o Elizeus pes kavke modlinelas ko RAJ: „Korar kale manušen.“ Akor o RAJ kerđa oda, so lestar mangļa o Elizeus.

¹⁹ Palis lenge o Elizeus phendā: „Kada nane oda foros, so roden. Na san pro lačo drom. Aven pal ma, lidžava tumen ke oda murš, saves roden.“ Avke len ligendā andre Samarija.

²⁰ Sar ode dogele, o Elizeus phendā: „RAJEJA, phundrav lenge o jakha, hoj te dikhen.“ O RAJ lenge phundrađa o jakha a on dikhle, hoj hine maškar e Samarija.

²¹ Sar len dikhļa o izraeliko kralis, phučļa le Elizeostar: „Te murdarel len? Te murdarel len, rajeja miro?“

²² „Ma murdar len!“ ov odphendā. „Či tu murdares olen, saven zales la šablaha the le lukoha? De len te chal the te pijel paņi a muk len te džal pale ke peskro raj.“

²³ Avke kerđa prekal lende bari hoscina. Sar chale a pile, premukļa len a gele ke peskro kralis. Avke o aramejika slugađa preačhile te džal pro izraelika gava.

Bari bokh andre Samarija

²⁴ Pal varesavo časos o aramejiko kralis Ben-Hadad, zvičindā savore peskre slugađen, gele pro foros Samarija a rozačhade pes pašal leste. ²⁵ Andre Samarija sas bari bokh, bo o Aramejčana but časos sas rozačhade pašal oda foros. Sas ajsi bokh, hoj vaš le somariskro šero počinenas ohtovardeš (80) rupune a vaš jekh čaroro dzivo purum pandž rupune.

²⁶ Sar o izraeliko kralis phirelas pal o foroskro muros, varesavi džuvli pre leste zvičindā: „Pomožin mange, rajeja miro the kralina!“

²⁷ Ov lake phendā: „Te tuke o RAJ na pomožinela, sar tuke me šaj pomožinav? La pšeņicaha, abo la molaha?“ ²⁸ Palis latar phučļa: „So kames?“

Oj phendā: „Kadi džuvli kade man kerđa upre. Phendā: ‚De tire čhas, hoj les adadžives te chas, a mires chaha tajsa.‘ ²⁹ Avke mire čhas tađam a chaļam. Sar pre aver džives lake phendom: ‚De tire čhas, hoj les te chas,‘ oj peskre čhas garuđa.“

³⁰ Sar oda šundā o kralis, so odi džuvli phendā, čhingerđa pre peste o gada. Sar phirelas pal o foroskre muri, o manuša dikhle, hoj pre leskro telos tel o gada hine urde o gada le gonestar. ³¹ O kralis phendā: „O RAJ man zoraļes mi marel, te adadžives le šafatoskre čhaske le Elizeoske na odčhinava o šero!“

³² O Elizeus bešelās andre peskro kher a o vodci le forengre bešenās leha. Angloda sar ke leste avļa o poslos, phendā o Elizeus le vodcenge: „Dikhen, oda vrahos bičhavel varekas, hoj mange te odčhinel o šero. Den pozoris! Sar oda poslos avela, phanden pre leste o vudar a ispiden les le vudareha avri. Či imar na šundol leskre rajeskre kroki, sar avel kade pal leste?“ ³³ Mek lenca vakerelas, sar ke leste doavļa o kralis a phendā: „Kadi pohroma avļa le RAJESTAR! Soske mek užarava pro RAJ, hoj amenge te pomožinel?“

7

O Elizeus prorokinel

¹ Akor o Elizeus phendā: „Šunen, so phenel o RAJ: ‚Tajsa andre kajso časos pes bikenela paš e Samarijiko brana trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeňis vaš jekh rupuňi minca.‘ “

² Ale le kraliskro nekpašeder velitelis, phendā le Elizeoske: „Kajte o RAJ phundravela o oblaki pro ňebos, kada pes našti ačhilahas!“

„Pre tire jakha oda dikheha, ale na chaha olestar,“ phendā leske o Elizeus.

O malomocna andro aramejiko taboris

³ Paš e foroskri brana ačhenas štar malomocna murša. On phende jekh avreske: „So kade užaraha, medik na meraha? ⁴ Se te džaha andro foros, meraha ode bokhatar, bo hin ode bokh, a te ačhaha kade, tiš meraha. Aven, predžas andro aramejiko taboris. Te amen mukena te dživel, ta dživaha, a te amen murdarena, ta meraha.“

⁵ Avke sar zaračila, džanas andro taboris, ale sar dogele paš o taboris, dikhle, hoj ode nane ňiko. ⁶ Bo o RAJ kerđa, hoj o Aramejčana andro taboris te šunen e bari vika, sar aven o maribnaskre verdana, o graja the o pherdo slugađa, a on peske gondolinenas, hoj o izraeliko kralis počindā le chetitske the le egiptske kralenge, hoj te aven lenca pre lende pro mariben. ⁷ Avke denašle o Aramejčana het, sar zaračolas, hoj peske te zachraňinen o dživipen. A mukle ode pal peste peskre stani, peskre grajen, somaren a the o taboris avke, sar sas.

⁸ Sar ola štar malomocna avle paš o anglune stani andro taboris, gele andre jekh stanos. Ode chale a pile. Ile savoro, so sas andro stanos: o rup, o somnakaj the o gada. Palis gele odarik a garude oda. Avke gele andre aver stanos, ile savore veci, so andre sas, a gele oda te garuvel.

⁹ Avke phende jekh avreske: „Namištes keras. Adadžives hin o džives le radišagoskre hiroskro, a te oda na phenaha ňikaske a užaraha dži tosara, avaha potrestimen vaš ada. Aven džas ada te phenel andro palacis le kraliskro.“

¹⁰ Sar dogele andro foros, zvičinde pro stražňika, save ačhenas paš e foroskri brana a phende lenge: „Akana avlām andral o aramejiko taboris a ňiko ode nane. Na dikhlām ode aňi na šundam ňisave manušes, ča o graja the o somara sas priphandle a o stani ačhile avke, sar sas.“ ¹¹ Avke ola stražňika pašal e brana dine oda te džanel dureder a oda hiros dogela andro palacis le kraliskro.

O Izraeliti andro aramejiko taboris

¹² Sas mek rat, sar oda phende le kraliske. Avke o kralis uštıla pal o hadžos a phendā peskre služobňikenge: „Phenava tumenge, so kamen amenca te kerel o Aramejčana. On džanen, hoj bokhaluvas, a vašoda gele avri andral o taboris, hoj pes te garuven pro mali, a gondolinen peske kada: ‚On avena avri andral o foros a palis len amen zalaha džidonen a dochudaha pes dži andro foros.‘ “

¹³ Palis jekh leskro služobňikos phendā: „Kampel te bičhavel pandže muršen pro graja, save mek kade ačhile, a avke pes dodžanaha, so pes ačhila. Te predživena, ta predživaha the amen, a te merena, na ela lenge goreder sar amenge, se the avke savore Izraeliti meraha.“

¹⁴ Avke ola murša peske ile duj maribnaskre verdana le grajenca. O kralis len bičhađa andro aramejiko taboris a phendā lenge: „Džan a predikhen, so pes ačhila!“

¹⁵ Ola murša džanas pal o Aramejčana dži paš o Jordan a dikhle pro drom rozčhide but gada the zbraňe, so andro baro zmetkos pestar odčivkerde, sar denašenas. Palis, sar avle pale ko kralis, phende leske savoro, so dikhle. ¹⁶ Avke o manuša andral e Samarija gele andro aramejiko taboris a ile odarik savoro. Ačhila pes oda

avke, sar phendā o RAJ, hoj trin kili nekfeder aro mola jekh rupuņi minca a šov kili jačmeņis mola jekh rupuņi minca.

¹⁷ Palis o izraeliko kralis thođa ole nekpašeder velitelis te stražinel paš e brana, ale o manuša pes ispidenas andre brana, phirenas pal leste a ov muļa. Ačiļa pes savoro avke, sar phendā le Devleskro murš o Elizeus, sar avļa ke leste o kralis: ¹⁸ „Tajsa kajso časos andre Samarija pes bikenela trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeņis vaš jekh rupuņi minca.“

¹⁹ Akor phendā le kraliskro nekpašeder velitelis le Elizeoske: „Kajte o RAJ phundravela o oblaki pro ņebos, kada pes našti ačilahas.“ Avke o Elizeus leske phendā: „Pre tire jakha oda dikheha, ale na chaha olestar.“ ²⁰ A the avke pes leske ačiļa. Sar pes o manuša ispidenas andre brana, uštarenas pre leste a ov muļa.

8

O kralis the e džuvli andral o Šunem

¹ O Elizeus phendā la džuvlake andral o Šunem, savake uštađa andral o meriben le čas: „Ušti a dža caļa tira famelijaha avrether te bešel, bo o RAJ dela andre kadi phuv e bokh, so likerela ehta berš.“ ² Oj kerđa avke, sar lake phendā le Devleskro murš o Elizeus. Geļa peskra famelijaha andre flištiņiko phuv a bešelas ode ehta berš.

³ Pal o ehta berš odi džuvli avļa pale andro Izrael a geļa ko kralis te mangel lestar pale peskro kher the peskri maļa. ⁴ Ipen akor o kralis vakerelas le Gehaziha, le Elizeoskre sluhaha, a phendā leske: „No ča vaker mange pal savore zazraki, so kerđa o Elizeus.“ ⁵ Sar vakerelas o Gehazi le kraliske pal oda, sar o Elizeus uštađa andral o meriben le čas, ipen akor odi džuvli geļa ko kralis, hoj lestar te mangel pale peskro kher the peskri maļa.

Akor o Gehazi phendā le kraliske: „Dikh, rajeja miro the kralina! Kade hiņi odi džuvli a kade lakro čhavo, saves o Elizeus uštađa andral o meriben.“ ⁶ Avke o kralis latar phučelas pal oda a oj leske savoro vakerelas.

Palis o kralis ačhada uradņikos, hoj pes pal oda te postarinel, a phendā leske: „De lake pale savoro, so sas lakro, the savoro, so barīļa pre lakri maļa akorestar, sar geļa het andral kadi phuv, dži adadžives.“

O Chazael murdarel le Ben-Hadad

⁷ O aramejiko kralis Ben-Hadad sas nasvalo. Akor o Elizeus geļa andro Damašek a vareko phendā le kraliske: „Avļa kade le Devleskro murš.“ ⁸ Akor o kralis phendā le uradņikoske le Chazaeloske: „Le tuha varesavo daros, dža ko Elizeus a mang les, hoj te phučel le RAJESTAR, či avava sasto.“

⁹ Avke o Chazael thođa pro saranda (40) řavi nekfeder vzacna veci andral o Damašek a lidžalas oda sar daros le Elizeoske. Sar o Chazael doavļa, geļa anglal leste a phendā leske: „Tiro čhavo, o Ben-Hadad, man bičhada pal tu, hoj te phučav tutar, či ela sasto.“

¹⁰ O Elizeus leske odphendā: „Dža a phen leske, hoj sastōla, ale o RAJ mange sikada, hoj čačes merela.“ ¹¹ Palis pes pre leste igen zadikhļa a o Chazael pes ladžandīļa. Akor o Elizeus chudņa te rovel.

¹² „Soske rovel miro raj?“ phučļa lestar o Chazael.

„Bo džanav, savo nalačhipen kereha le Izraelitenge,“ odphendā leske. „Lengre ohradzimen fori zlabareha, le terne muršen la šablaha murdareha, lengre cikne čhavorenca demeha andre phuv a le khabne džuvlen rozčingereha.“

¹³ „Sar ada me šaj kerav?“ phučļa lestar o Chazael. „Se me, tiro služobņikos, som ča rikono.“

O Elizeus leske odphendā: „O RAJ mange sikada, hoj tu ačheha kraliske andro Aram.“

¹⁴ Palis odgela le Elizeostar ke peskro raj. O Ben-Hadad lestar phučla: „So tuke phenda o Elizeus?“

O Chazael leske odphenda: „Phenda mange, hoj dživeha.“ ¹⁵ Ale pre aver džives o Chazael ila deka, cindarda la a thoda le Ben-Hadadoske pro muj a tasada les.

Avke pal leste ačila o Chazael kraliske andro Aram.

O Jehoram kralinel upral e Judsko

¹⁶ Andro pandžto berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskro, ačila kraliske andre Judsko o Jehoram, le Jošafatoskro čhavo. ¹⁷ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas ochto berš. ¹⁸ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskri famelija the o izraelika krala, bo leskri romni sas le Achaboskri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁹ Ale o RAJ na kamelas te zničinel e Judsko angle peskro služobnikos David, bo leske phenda, hoj leskre čhavendar mukela furt varekas pro tronos te kralinel*.

²⁰ Sar o Jehoram kralinelas, o Edomčana pes vzburinde pre Judsko a ačhade peske peskre kralis. ²¹ Palis o Jehoram gela savore peskre verdanenca andro Cair. Ode pes pašal leste rozačhade o Edomčana pal savore seri, ale ov le velitelenca pes rači premarde prekal lende a denašle khere. ²² Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskri zor o Edom. Andre oda časos pes vzburinda the o foros Libna.

²³ Savore aver veci, so kerda o Jehoram, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁴ Sar o Jehoram muła, parunde les andre dadengro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Achazijah.

O Achazijah kralinel upral e Judsko

²⁵ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskro, ačila andre Judsko kraliske o Achazijah, le Jehoramoskro čhavo. ²⁶ Sas leske bišuduj (22) berš, sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskri daj sas e Atalija, savakro papus sas o izraeliko kralis o Omri. ²⁷ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo sas andral le Achaboskri famelija.

²⁸ Jekhvar o Achazijah le Joramoha gela andro mariben paš o Ramot-Gilead pro aramejiko kralis Chazael. Ale o Aramejčana les zrañinde ²⁹ a o Joram pes mušinda te visarel pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar, so les sas andro mariben paš o Ramot. Ode les palis gela te dikhel o Achazijah.

9

O Jehu hino pomazimen kraliske

¹ Paloda o Elizeus vičinda ke peste jekhe dženes le prorocke učeñikendar a phenda leske: „Pripravin tut. Le tuha e kuči le olejoha a dža andro Ramot-Gilead. ² Sar ode aveha, arakh le Jehu, saveske hino dad o Jošafat a papus o Nimši. Vičin les pašal o veliteľa a džaha leha odarik het andro paluno kher. ³ Palis leha odi kuči le olejoha, čhiveha leske pro šero a phenaha: ‚Kada phenel o RAJ: Pomazindom tut kraliske upral o Izrael.‘ Paloda sigo phundrav o vudar a denaš!“

⁴ Avke oda terno prorokos gela andro Ramot-Gilead. ⁵ Sar ode dogela, ipen akor sas zgele o veliteľa le slugadengre a ov phenda: „Ó, velitelina, anav tuke lačo hiros.“

„Prekal kaste?“ phučla o Jehu.

„Prekal tu, velitelina!“ ov phenda.

⁶ Akor o Jehu uštila a gela leha andre aver kher. Avke oda prorokos leske pro šero čhorda avri o olejos a phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Pomazindom tut kraliske upral miro narodos, upral o Izrael.‘ ⁷ Zničineha la famelija le Achaboskra, tire

* **8:19** 8,19 E hebrejiko čhib: E momeli mukela leskre potomkenge pro furt.

rajeskra. Aleha leske visarava pale vaš mire proroka the vaš savore mire služobníka, saven murdarda e Jezabel. ⁸ Cali famelija le Achaboskri merela – dojekh murš andro Izrael, či oda ela otrokos vaj slobodno. ⁹ Zničínava leskri famelija, avke sar zničínom o fameliji le kralengre andral o Izrael – avke sar zničínom la famelija le Jeroboamoskra the la famelija le Baašaskra. ¹⁰ La Jezabel chana o rikone pre mala paš o Jezreel a na ela parundi. ‘ “ Sar o terno prorokos savoro phenda, phundrača o vudar a denašla.

¹¹ Palis o Jehu pes visarda pale paš o veliteľa a jekh lendar phučľa: „Hin savoro mištes? Soske avľa pal tute oda dilino?“

„Tumen džanen, savo hino oda murš the leskro vakeriben,“ odphenda lenge o Jehu.

¹² „Oda nane čačipen!“ phende leske. „Phen amenge čačes, so tuke phenda!“

Avke lenge odphenda: „Kada hin, so mange phenda: „Kada phenel o RAJ: Pomazínom tut kraliske upral o Izrael.‘ “

¹³ Akor on takoj čhide tele peskre plašti a thode leske len tel o pindre pro garadiči. Chudle te trubinel pro rohos a te vičinel: „O Jehu hino kralis.“

O Jehu murdarel le Joram the le Achazijah

¹⁴⁻¹⁵ Avke o Jehu, le Jošafatoskro čhavo, lidžalas le manušen ke vzbura pro kralis Joram, savo sas andro Jezreel, bo o Joram savore Izraelitena chrañinenas o Ramot-Gilead anglo aramejiko kralis Chazael. Ale andro mariben o Aramejčana zrañinde le Joram a visarda pes pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar. Avke o Jehu phenda peskre manušenge: „Te man kamen kraliske, akor ma domuken ñikas te denašel andral kada foros, hoj te na džan te phenel avri andro Jezreel, so kamas te kerel.“ ¹⁶ Palis o Jehu bešla pro maribnaskro verdan a geľa andro Jezreel, bo ode pašlolas o Joram. O judsko kralis o Achazijah sas ode tiš, bo geľa le Joram te dikhel.

¹⁷ Sar o stražnikos pre veža andro Jezreel dikhľa le Jehu peskre slugadenca, phenda: „Dikhav te avel varesave slugaden.“

O Joram odphenda: „Sigo bičhav anglal lende muršes pro graj, hoj te phučen lendar, či aven kade andro smirom.“

¹⁸ Sar oda murš pro graj dogeľa ke leste, phenda: „O kralis phučel, či aven kade andro smirom.“

„So tut andre oda!“ odphenda o Jehu. „Av pal ma.“

O stražnikos, savo sas pre veža, phenda: „Oda, kas bičhadan, geľa dži ke lende, ale na avel pale.“

¹⁹ Palis bičhada avre muršes pro graj ke lende. Ov geľa a phenda: „O kralis phučel, či aven kade andro smirom.“

O Jehu odphenda: „So tut andre oda! Av pal ma.“

²⁰ O stražnikos pale phenda: „Geľa dži ke lende, ale na avel pale. Oda murš, savo avel pro verdan, hino sar te o Jehu, le Nimšiskro čhavo, bo ča ov avke dilines džal pro verdan.“

²¹ Akor o Joram prikazinda: „Pripravin mange o verdan!“ Sar leske ande o verdan, o Joram the o judsko kralis Achazijah džanas pre peskre verdana anglo Jehu. Arakhle pes pre le Nabotoskri mala. ²² Sar o Joram dikhľa le Jehu, phučľa lestar: „Aves kade andro smirom, Jehu?“

„Sar šaj phenas, hoj hin smirom,“ odphenda o Jehu, „te mek furt pes kerel o lubipen the o čarodejñictvo tira dakro la Jezabelakro?“

²³ Akor o Joram visarda o verdan, chudňa te denašel a zvičinda: „Achazijah, thode amenca avri!“

²⁴ Ale o Jehu iľa o lukos a caľa zoraha livinda o šipos le Joramoske andro dumo avke, hoj leske pregeľa prekal o jilo a ov peľa tele andre peskro verdan. ²⁵ Palis o Jehu phenda peskre veliteliske le Bidkariske: „Le les a čhiv les pre mala le Nabotoskri

andral o Jezreel. Leper tuke oda, so šundam, sar džahas duj džene pro verdan pal leskro dad Achab. O RAJ pal leste kavke phendā: ²⁶ „Se idž dikhľom le Nabatoskro the leskre čhavengro rat, vašoda tuke visarava pale pre kadi maľa.’ Avke phenel o RAJ. Vašoda le les a čhiv pre le Nabotokri maľa, avke sar phendā o RAJ.“

²⁷ Sar oda dikhľa o judsko kralis Achazijah, denašľa pro drom, sar pes džal ko Bet-Hagan. Ale o Jehu pal leste džalas a peskre muršenge phendā: „The les murdaren!“ Avke on les zraňinde andro verdan pro drom upre andro Gur, paš o Jibleam. Ale varesar pes o Achazijah dochudňa andro foros Megido a ode palis muľa. ²⁸ Avke leskre služobňika les thode pro verdan a ligende andro Foros le Davidoskro. Ode les parunde paš leskre phure dada.

²⁹ O Achazijah ačhľa kraliske andre Judsko, sar kralinelas andro Izrael dešujekh (11) berš o Joram, le Achaboskro čhavo.

O Jehu murdarel la Jezabel

³⁰ Sar avelas o Jehu andro Jezreel, e Jezabel pes pal oda dodžanľa. Richtinda pes, prikerďa peske o bala a dikhelas avri prekal e oblaka. ³¹ Sar o Jehu predžalas prekal e brana, oj zvičinda: „Anes o smirom? Tu vrahona tire kraliskro, so sal ajso vrahos sar o Zimri!“

³² O Jehu dikhľa upre pre oblaka a phendā: „Ko hino manca? Ko?“ Akor varesave služobňika dikhle tele pre leste. ³³ O Jehu lenge prikazinda: „Čhiven la tele!“ Avke la čhide tele. Sar pre late uštarenas o graja, lakro rat strikinelas pre fala the pro graja.

³⁴ Akor o Jehu geľa andro palacis, ode chaľa a piľa. Palis phendā: „Džan a parunen kala prekošľa džuvľa, bo oj hiňi le kraliskri čhaj.“ ³⁵ Ale sar o murša gele avri, hoj la te parunen, arakhle ode ča lakri lebka, o pindre the o vasta. ³⁶ Sar avle pale, phende oda le Jehuoske a ov phendā: „Ačhľa pes avke, sar phendā o RAJ prekal peskro služobňikos Eliaš andral o Tišbe: ‚Pre maľa andro Jezreel o rikone chana la Jezabelakro felos ³⁷ a oda, so pal late ačhela, ela rozčhido pre maľa andro Jezreel sar hnojos a imar ňiko na phenela, hoj kadi hiňi e Jezabel.’ “

10

O Jehu murdarel le Achaboskra famelija

¹ Andre Samarija sas le Achab eftavardeš (70) čhave. O Jehu pisinda ľila a bičhaďa len le vodcenge, le phurederenge andro foros Samarija the le Achaboskre manušenge, save pes starinenas pal leskre čhave. Andro ľila sas pisimen: ² „Ke tumende hine o čhave tumare rajeskre, o graja, o verdana the o zbraňe a san andro ohradzimen foros. Soča chudena kada ľil, ³ kiden tumenge avri le nekfedere tumare rajeskre čhavendar, savo tumen džanela te ľidžal, ačhaven les pro tronos leskre dadeskro a maren tumen vaš e famelija tumare rajeskri.“

⁴ Ale on igen darandile a phende peske: „Te o duj kraľa anglal leste na obačhile, sar šaj obačhivas amen?“

⁵ Avke o manuša, save sas ačhade upral o palacis the upral o foros, o phuredera the ola, save pes starinenas pal o Achaboskre čhave, dine te phenel le Jehuoske: „Sam tire služobňika, keraha savoro, so pheneha. ňikas na ačhavaha kraliske. Ker, sar tu džanes.“

⁶ O Jehu lenge pisinda dujto ľil: „Te san manca a te man kamen te šunel, akor odčhinen o šere tumare rajeskre čhavage a tajsja andre kajso časos anen len ke ma andro Jezreel.“

Le kralengre eftavardeš (70) čhave sas le anglune foroskre manušenca, save pes pal lende starinenas. ⁷ Sar oda ľil avľa ke lende, on chudle le kraliskre eftavardeš

(70) čhaven a savoren murdarde. Lengre šere thode andro košara a bičhade len le Jehuoske andro Jezreel.

⁸ Palis, sar avla jekh murš leske te phenel, hoj ande le kraliskre čhavengre šere, phenda: „Thoven len paš e brana pro duj kopi a muken len ode dži tosara.“

⁹ Tosara o Jehu geľa avri, ačhila paš savore manuša a phenda: „Tumen na san vinnovata. Me man vzburiđom pre miro raj a murdarđom les, ale ko murdarđa kale savoren? ¹⁰ Akana šaj džanen, hoj dojekh lav, so phenda o RAJ pre le Achaboskri famelija, pes the ačhila. O RAJ kerđa oda, so phenda prekal peskro služobňikos Eliaš.“ ¹¹ Palis o Jehu murdarđa savoren le Achaboskra famelijatar, save ačhile andro Jezreel, the savore leskre anglune manušen, prijatelēn the rašajen. Ńikas lendar na mukľa te dživel.

¹² Sar o Jehu džalas andre Samarija le dromeha andro Bet-Eked, so hin o than le pastjerengro, ¹³ arakhľa le muršen le Achazijoskra famelijatar. O Achazijah sas judsko kralis, saves murdarđa. Phučľa lendar: „Ko san?“

„Sam le Achazijoskri famelija a džas te dikhel le kraliskre the la kralovnakre čhaven,“ phende leske.

¹⁴ „Chuden len, ale mek len ma murdaren!“ prikazinda o Jehu. Avke sar len chudle, ligende len paš e bari chev paš o Bet-Eked a ode savoren murdarde, saranda the duj (42) muršen. Ńikas lendar na mukľa te dživel.

¹⁵ Sar odarik odgeľa, arakhľa pes le Rechaboskre čhaha, le Jonadaboha, savo džalas angle leste. O Jehu les pozdravinda a phučľa lestar: „Me som tuha, sal the tu čačes manca?“

„He,“ phenda o Jonadab.

Palis o Jehu phenda: „Akor de mange o vast.“ Avke leske diňa o vast a scirdňa les ke peste pro verdan. ¹⁶ O Jehu leske phenda: „Av manca, hoj te dikhes, sar čala zoraha služinav le RAJESKE.“ Avke ov leha džalas pre leskro verdan.

¹⁷ Sar dogele andre Samarija, murdarđa ode dojekhes le Achaboskra famelijatar a Ńiko lendar na ačhila, avke sar o RAJ prevakerđa prekal o Eliaš.

O Jehu murdarel le Baaloskre manušen

¹⁸ Palis o Jehu diňa te vičinel savore manušen a phenda: „O Achab služinelas le Baaloske frima, ale me leske služinava buter. ¹⁹ Akana vičinen ke mande savore Baaloskre proroken; dojekhes, ko les lašarel the savore leskre rašajen. Mušinen savore te avel, bo kerav bari obetno hoscina prekal o Baal. Ko na avela, ela murdardo.“ Kavke lenca o Jehu kamľa te thovel avri, hoj te murdarel savoren, save lašarenas le Baal.

²⁰ Mek phenda: „Den avri sveto džives, hoj te lašaren le Baal.“ Palis avke the kerde ²¹ a diňa oda te phenel avri pal calo Izrael. Avke pes zgele savore, save lašarenas le Baal, a Ńiko lendar na chibalinelas. Gele andro chramos le Baaloskro a pherdžarde les jekhe agorestar dži ke aver. ²² Akor o Jehu prikazinda oleske, ko stražinelas o gada: „De o gada savorengē, ko lašaren le Baal.“ Avke ov lenge diňa.

²³ Palis geľa o Jehu le Jonadaboha andro chramos le Baaloskro a phenda olenge, ko les lašarenas: „Rozdikhen tumen pašal peste a dikhen mištes, hoj tumenca kade te na avel Ńiko le RAJESKRE služobňikendar, ale ča ola, ko lašaren le Baal.“ ²⁴ Akor chudle te kerel o obeti the o labarde obeti, ale o Jehu imar rozačhadā ochtovardeš (80) muršen avri, savenge phenda: „Te vareko tumendar mukela te denašel varekas kale muršendar, počinela vaš leste peskre dživipnaha.“

²⁵ A sar o Jehu dokerđa e labardi obeta, prikazinda le stražnikenge the le velitelenge: „Aven andre, murdaren len! Ńiko lendar te na denašel!“ Sar len murdarde le šablēnca, čhivkerde len avri. Palis gele andre svetiňa le Baaloskre

chramoskri, ²⁶ ile odarik avri o sveta slupi a zlabarde len. ²⁷ Čhide tele le Baaloskro sveto slupos the leskro chamos a kerde lestar budaris, kaj phiren dži adadžives.

²⁸ Avke o Jehu zaačađa o lašariben le Baaloskro andro Izrael. ²⁹ Ale o Jehu na omukla ola bini, so kerđa anglal leste o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael, hoj te lašaren le somnakune gurumňoren andro Betel the andro Dan.

³⁰ O RAJ phendá le Jehuoske: „Tu kerďal oda, so hin mange pre dzeka, bo kerďal le Achaboskra famelijake savoro, so kamavas, vašoda tire čhave bešena pro izraeliko tronos dži andro štarto pokoleňje.“ ³¹ Ale o Jehu na dodikhelas pre oda, hoj te dolikerel cale peskre jileha o zakonos, so diňa avri o RAJ, o Del le Izraeloskro. Na visarda pes le Jeroboamoskre nalačhipnastar, savo cirdňa le Izraeliten andro binos.

Le Jehuoskro meriben

³² Andre oda časos o RAJ chudňa te odlel le Izraelitendar e phuv. O Chazael zviřazinelas upral o Izraeloskre phuva ³³ pro vichodos le Jordanostar a le forostar Aroer paš o paňi Arnon zailá calo Gilead the Bašan, kaj bešenas o kmeňi Gad, Ruben the Menaše.

³⁴ Savore aver veci, so kerđa o Jehu, the leskre viřazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

³⁵ Sar o Jehu muľa, parunde les paš leskre phure dada andre Samarija. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Joachaz. ³⁶ O Jehu kralinelas upral o Izrael andre Samarija bišuochto (28) berš.

11

E Jehošeba garuvel le Joaš

¹ Sar e Atalija, le Achazijoskri daj, dikhľa, hoj lakro čhavo hino murdardo, geľa a diňa te murdarel savore le kraliskre čhaven. ² Ča o Joaš, o čhavo le Achazijoskro, na sas murdardo. E Jehošeba sas čhaj le kraliskri le Joramoskri a pheň le Achazijoskri. Oj ila het pašal le kraliskre čhave le Joaš the ola džuvľa, savi les delas te pijel o kolin. Andá len a garuđa andro kher pro soviben andro Chamos angle Atalija, hoj les te na murdarel. ³ E Jehošeba les šov berš garuvelas andro Chamos, medik e Atalija kralinelas upral e judsko phuv.

O Joaš hino ačhado kraliske

⁴ Andro eftato berš o rašaj o Jehojada vičinda ke peste le velitelén upral o šel, le velitelén upral le kraliskre stražňika the le velitelén upral o palaciskre stražňika. Iľa len andro Chamos. Ode lenca phandľa e zmluva a phendá, hoj te len vera. Palis lenge sikada le kraliskre čhas le Joaš ⁵ a prikazinda lenge: „Rozđelinen olen, ko pro šabat stražinena pro trin partiji. Jekh partija stražinela paš le kraliskro palacis, ⁶ dujto paš e brana Sur a trito paš e brana pal o kher, kaj soven o stražňika. ⁷ Ola stražňika, saven pro šabat nane služba, mušinena te stražinel o Chamos the le kralis. ⁸ Savore likerena andro vasta o zbraňe a rozačhavana tumen pašal o kralis. Dojekh, ko kamľahas pes te dochudel ko kralis, mi merel. Džan le kraliha všadzík, kaj džala.“

⁹ O velitelá upral o šel kerde sa avke, sar lenge phendá o Jehojada. Sako ila peskre muršen a savore avle ke leste, či sas len pro šabat služba abo na. ¹⁰ O Jehojada diňa le velitelenge o kopiji the o štiti le kraliskre Davidoskre, so sas andro Chamos. ¹¹ O stražňika pes rozačhade le zbraňenca andro vasta pašal o kralis, paš o oltaris the Chamos pal e južno the severno sera le Chamoskri.

¹² Palis o Jehojada andá avri le Joaš, thođa leske pro šero e koruna a dine leske e kraliko zmluva. Pomazinde les a ačhade kraliske. Tapčinenas a vičinenas anglal leste: „Mi dživel o kralis!“

E Atalija murdardi

¹³ Sar e Atalija šunda e vika le stražnikendar the le manušendar, geła pal lende andro Chramos. ¹⁴ Sar ode doavla, dikhla ode te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o velitelä the ola, save trubinen, a savore manuša radisalonas a trubinenas pro rohi. Akor peske e Atalija rozčingerda o gada a zvičinda: „Zradzinde man! Zradzinde man!“

¹⁵ O Jehojada na kamla te murdarel la Atalija andro Chramos a vašoda phenda le velitelenge: „Len la, lidžan avri le stražnikendar a murdaren dojekhes, ko la kamela te zachrañinel.“ ¹⁶ Sar la lidžanas prekal e brana, khatar o graja džan andro palacis, ode la murdarde.

O Jehojada pale phandel e zmluva le RAJEHA

¹⁷ O Jehojada kerda, hoj o kralis the o manuša te phanden le RAJEHA zmluva, hoj ena leskre manuša. A mek phandla e zmluva maškar o kralis the manuša. ¹⁸ Androda savore manuša andral e Judsko gele andro chramos le Baaloskro a čhide les tele. Leskre oltara the o modli phagerde a leskre rašas le Matan anglo oltara murdarde.

Palis o Jehojada ačhada stražniken, hoj te stražinen o Chramos. ¹⁹ Ila le velitelen upral o šel, le kraliskre stražniken the le stražniken andro palacis the savore manušen a jekhetane odligende le kralis andral o Chramos. Džanas leha andro palacis prekal e Stražnikengri brana. Palis o Joaš bešla pre peskro than, pro tronos. ²⁰ Savore manuša radisalonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi la šablaha andro palacis.

12

O Joaš kralinel upral o Izrael

¹ Le Joašiske sas efta berš, sar ačila kraliske. ² Chudña te kralinel, sar sas o Jehu kralis upral o Izrael efta berš, a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ³ O Joaš pal calo peskro dživipen kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, bo o rašaj o Jehojada les sikavelas. ⁴ Ale o Joaš na zničinda le modlengre thana pro lašariben a o manuša ode dureder obetinas a labarenas o kadidlos.

O love pro Chramos

⁵ O Joaš phenda le rašajenge: „Kiden avri o love le svete darendar, so sas dine prekal o Chramos: o love, so mušinenas te del, the ola, so anenas jilestar pro Chramos.

⁶ Dojekh rašaj mi anel o love, so ila olendar, kaske služinelas, hoj pes lenca te prikerel o Chramos všadzik, kaj kampil.“

⁷ Ale aňi andro bišutrito (23.) berš, sar kralinelas o Joaš, o rašaja mek na prikerde o Chramos. ⁸ Avke o kralis Joaš ke peste vičinda le anglune rašas Jehojada the savore rašajen a phučla lendar: „Soske na prikeren o Chramos? Akanastar o love na mukena prekal peste, ale dena len pro Chramos, hoj pes te prikerel.“ ⁹ O rašaja pre oda priačhile, hoj imar na kidena avri o love le manušendar a hoj na prikerena korkore o Chramos.

¹⁰ Palis o Jehojada ila jekh truhlica, kerda upral chev a thoda la paš o oltaris pre čači sera, sar pes avel andro Chramos. Avke o rašaja, save stražinenas paš o vudar, thovkerenas andre o love, so o manuša anenas andro Chramos. ¹¹ Sar imar dikhenas, hoj e truhlica hiňi pherdžardi le lovenca, avelas le kraliskro pisaris le bare rašaha a čivenas andral e truhlica avri o love, zgenenas len a thovenas len andre gone. ¹² Palis ola zgende love sas dine andro vasta le muršenge, save sas upral e buči pro Chramos. Avke on počinenas le muršen, save kerenas e buči pro Chramos: le tesaren, le muraren, ¹³ le kamenaren the savoro, so kampilas te prikerel pro Chramos. On

mek vaš ola love cinenas o kašta, prikerde bara the savore aver veci, so kampelas, hoj te prikeren o Chramos.

¹⁴ Ale ole lovendar, so sas avrikidle andro Chramos, pes na diña te kerel o rupune čare, o čhura, o kuča the o trubi aňi aver rupune abo somnakune veci. ¹⁵ Ola love sas dine le muršenge, save lenca prikerenas o Chramos. ¹⁶ Ole muršendar, savenge sas dine o love, pes na užarelas, hoj te presikaven, kaj thode o love, bo sas pačivale a počinenas le manušen, save kerenas e buči pro Chramos. ¹⁷ O love, so o manuša anenas sar obeta vaš o binos, na sas prekal o Chramos, ale ačhenas le rašajenge.

Le Joašiskro meriben

¹⁸ Akor geľa o aramejiko kralis o Chazael pro mariben pro foros Gat a zaila les. Palis kamla te džal the pro Jeruzalem. ¹⁹ Avke o kralis o Joaš skidňa savore sveta dari, so obetinde leskre phure dada, o judska kraľa o Jošafat, o Jehoram the o Achazijah. Iľa the peskre sveta dari the o somnakaj, so sas andro pokladňici, andro Chramos the andro palacis, a bičhađa oda le Chazaeloske, savo palis odgeľa pašal o Jeruzalem.

²⁰ Savore aver veci, so kerđa o Joaš, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²¹ Palis leskre služobňika pes vzburinde pro Joaš a murdarde les paš o Bet-Milo, pro drom, sar pes džal andro gav Sila. ²² Murdarde les leskre služobňika o Jozakar, la Šimeatakro čhavo, the o Jehozabad, le Šomeroskro čhavo. Sar muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amacijah.

13

O Joachaz kralinel upral o Izrael

¹ Sar imar kralinelas andre Judsko biš the trin (23) berš o Joaš, le Achazijoskro čhavo, andre Samarija ačhila kraliske upral o Izrael o Joachaz, le Jehuoskro čhavo. Ov kralinelas dešuefta (17) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael andro binos. ³ Akor o RAJ sas cholamen pro Izraeliti, a vašoda len diña pro but berš andro vasta le aramejike kraliske le Chazaeloske the leskre čhaske le Ben-Hadadoske.

⁴ Ale sar pes o Joachaz modlinelas ko RAJ, ov les šundä avri, bo dikhľa, sar o aramejiko kralis le Izraeliten trapinel. ⁵ Akor o RAJ diña le Izraeliten manušes, savo len iľa avri andral o vasta le aramejike kralistar. Palis šaj bešle andre peskre khera andro smirom avke sar angloda. ⁶ Ale na preačhile te kerel oda binos, andre savo le Izrael cirdňa o Jeroboam, a andre Samarija mek furt ačhelas o slupos la Ašerakro.

⁷ O aramejiko kralis zničinda e Izraeloskri armada a uštarelas pre lende avke sar pro prachos, sar pes marel avri o zrnos. O Chazael mukľa le Joachazoske le Izraeloskra armadatar ča penda (50) muršen pro graja, deš maribnaskre verdana the deš ezera (10 000) slugaden.

⁸ Savore aver veci, so o Joachaz kerđa, the leskre viťazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ⁹ Sar o Joachaz muľa, parunde les paš leskre phure dada andro foros Samarija. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jehoaš.

O Jehoaš kralinel upral o Izrael

¹⁰ Sar imar kralinelas tranda the efta (37) berš andre Judsko o Joaš, andro foros Samarija ačhila kraliske upral o Izrael o Jehoaš, le Joachazoskro čhavo, a kralinelas ode dešušov (16) berš. ¹¹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael andro binos.

¹² Savore aver veci, so o Joaš kerđa, the leskre viťazstva upral o judsko kralis, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹³ Sar o Jehoaš muľa, parunde les andre Samarija paš leskre phure dada a pal leste ačhila kraliske upral o Izrael leskro čhavo o Jarobeam.

Le Elizeoskro meriben

¹⁴ Sar o Elizeus sas nasvalo pro meriben, avľa ke leste o izraeliko kralis o Jehoaš. Zarunda angle leste a phenda: „Dado miro, dado miro! O izraelika verdana the leskre murša pro graja!“

¹⁵ „Le o lukos the o šipi!“ phenda leske o Elizeus. Avke len ov iľa. ¹⁶⁻¹⁷ A mek leske phenda: „Phundrav e oblaka, so hiňi pro vichodos!“ Ov la phundrađa a o Elizeus leske phenda: „Nacirde o lukos!“ Sar oda kerđa, o Elizeus peskre vasta thoda pre leskre a phenda: „Livin o šipos!“ Sar livinda, phenda: „Tu sal o šipos le RAJESKRO, saveha zviťazinela upral o Aram. Tu zňičineha cali lengri armada paš o Afek.“

¹⁸ A mek phenda: „Le ola šipi!“ Sar len o Jehoaš iľa, prikazinda leske: „Demav lenca andre phuv!“ Avke ov lenca demađa trival a preačhila. ¹⁹ Akor o Elizeus pre leste cholisalila a phenda: „Kampla tuke lenca te demel pandžvar, abo šovar! Avke calkom zňičindalas la aramejika armada, ale akana zviťazineha upral lende ča trival.“

²⁰ Palis o Elizeus muľa a parunde les.

Sako berš jarone o zbuňnika andral o Moab džanas andro Izrael. ²¹ Jekhvar, sar o Izraeliti parunenas varesave muršes, dikhle, hoj aven o zbuňnika andral o Moab. Vašoda les čhide andre le Elizeoskro hrobos a denašle odarik het. Sar oda telos pela pre le Elizeoskre kokala, oda mulo obdžidila a uštila pro pindre.

O Izrael lel pale o fori le Aramejčanendar

²² Medik o Joachaz kralinelas, o aramejiko kralis Chazael na preačhelas te trapinel le Izraeliten. ²³ Ale le RAJESKE sas pharo vaš lende. Presikađa lenge o lačhejileskeriben a visarda pes pale ke lende angle odi zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the Jakoboha. Dži adadžives len na kamla te zňičinel aňi te odčhivel pestar het.

²⁴ Sar muľa o aramejiko kralis o Chazael, ačhila pal leste kraliske leskro čhavo o Ben-Hadad. ²⁵ Avke o Jehoaš pale iľa o fori le Ben-Hadadostar, so o Chazael andro mariben iľa leskre dadestar le Joachazostar. O Jehoaš upral leste trival zviťazinda, avke pale dochudňa o izraelika fori.

14

O Amacijah kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas dujto berš o Jehoaš, le Joachazoskro čhavo, ačhila kraliske andre Judsko o Amacijah, le Joašiskro čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskri daj e Joadan sas andral o Jeruzalem. ³ O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na sas ajso sar leskro prapapus o David. Savoro kerelas avke sar leskro dad o Joaš, ⁴ ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zňičinda a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos.

⁵ Sar imar o krališagos sas zoraes andre leskre vasta, diňa te murdarel peskre služobňiken, save murdarde leskre dades. ⁶ Ale lengre čhaven na diňa te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro zakonos le Mojžišoskro: „O dada našti aven murdarde vaš o binos, so kerde lengre čhave, aňi o čhave vaš o bini le dadengre, ale sako mi merel vaš peskro binos.“

⁷ O Amacijah andre Londi dolina murdarđa deš ezera (10 000) edomike slugađen. Andro mariben zaila o foros Sela. Palis ole foros diňa nevo nav Jokteel a dži adadžives pes avke vičinel.

⁸ Andre jekh džives o Amacijah bičhada peskre muršen, hoj te phenen le izraelike kraliske Jehoašoske: „Av pro mariben, dikhaha, ko hin amendar zoraleder!“

⁹ Ale o Jehoaš leske odphenda: „O bodlakos andro Libanon diňa te phenel le zorale libanoňike cedroske: ‚De tira čha mire čhaske romňake.‘ A ipen akor o dzivo džviros avla pal o verchos a uštarda pro bodlakos! ¹⁰ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo zvitazindal upral o Edom. Oslavin tiro vitazstvo, ale ačh khere! Soske pre tu kames te anel e pohroma? Kames te perel tu a the e Judsko tuha?“

¹¹ Ale o judsko kralis Amacijah les na šunda, vašoda o izraeliko kralis Jehoaš gela pre leste pro mariben paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ¹² O Izrael zvitazinda upral e Judsko a savore lengre slugađa denašenas khere. ¹³ Avke paš o Bet-Šemeš o Jehoaš zaila le judske kralis Amacijah, le Joašiskre čhas, le Achazijoskre vnukos. Palis gela andro Jeruzalem a čhida tele o muri le foroskre pašal e Efrajimiko brana dži paš e Rohoskri brana, ajse duj šel (200) metri. ¹⁴ Ila odarik savoro somnakaj, rup the savore vzacna veci, so arakhle andro Chramos the andro pokladni le palaciskre, a the le rukojemňiken a gela pale andre Samarija.

¹⁵ Savore aver veci, so kerdá o Jehoaš, leskre vitazstva the oda, sar pes marelas le judske kraliha, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹⁶ Sar muľa o Jehoaš, parunde les andro foros Samarija paš o izraelika kraľa. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jarobeam.

O Amacijah murdardo

¹⁷ O judsko kralis Amacijah, le Joašiskro čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muľa o izraeliko kralis Jehoaš, o čhavo le Joachazoskro. ¹⁸ Savore aver veci, so kerdá o Amacijah, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

¹⁹ Sar pes pre leste andro Jeruzalem počoral dovakerde, hoj les murdarena, ov denašla andro Lachiš. Ale on pal leste bičhade muršen, save les ode murdarde. ²⁰ Avke les odarik ande andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskro paš leskre phure dada.

²¹ Akor savore manuša andral e Judsko ile le Azarijah* a ačhade les kraliske vaš leskro dad Amacijah. Sas leske ča dešušov (16) berš. ²² Sar muľa leskro dad, o Azarijah dochudňa pale o foros Elat a pale les budinda avri.

O Jarobeam kralinel upral o Izrael

²³ Sar o Amacijah, le Joašiskro čhavo, kralinelas upral e Judsko dešupandž berš, ačhila kraliske upral o Izrael o Jarobeam, le Jehoašoskro čhavo, a kralinelas andro foros Samarija saranda the jekh (41) berš. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael andro binos. ²⁵ O Jarobeam dochudňa prekal o Izrael pale o phuva le Lebo-Chamatostar dži paš o moros andre Araba†. Oda sas avke, sar o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenda prekal peskro služobňikos the prorokos Jonaš andral o Gat-Chefer, savo sas le Amitajoskro čhavo.

²⁶ O RAJ dikhľa, andre savo baro pharipen hine savore Izraeliti, či o otroka abo o slobodna. Na sas ode ňiko, ko len cirdňahas avri andral o pharipen. ²⁷ Ale o RAJ na kamla calkom te khosel le Izraeliten tele pal kadi phuv, ale zachraňinda len prekal o kralis Jarobeam.

* 14:21 14,21 O kralis Azarijah hin the o kralis Uzias. † 14:25 14,25 Oda hin adadžives o Mulo moros.

²⁸ Savore aver veci, so kerda o Jarobeam, leskre vitazstva the oda, sar pes marelas a sar dochudna pale o fori Damašek the o Chamat prekal o Izrael, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²⁹ Sar o Jarobeam muła, parunde les paš leskre phure dada, paš o izraelika krala. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Zecharijah.

15

O Azarijah kralinel upral e Judsko

¹ Andro bišueftato (27.) berš, sar kralinelas o Jarobeam andro Izrael, andre Judsko ačila kraliske o Azarijah*, o čhavo le Amacijoskro. ² Sas leske dešušov (16) berš, sar ačila kraliske, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ³ O Azarijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Amacijah. ⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen, a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kađidlos.

⁵ Palis o RAJ le Azarijah avke dukhada le nasvalibnaha, hoj sas malomocno dži andre oda džives, medik na muła. Ov bešelas korkoro andre jekh kher, vašoda leskro čhavo o Jotam sas ačhavo upral o palacis a lidžalas le manušen andre odi phuv.

⁶ Savore aver veci, so kerda o Azarijah, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁷ Sar o Azarijah muła, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Jotam.

O Zechariah kralinel upral o Izrael

⁸ Sar kralinelas andre Judsko o Azarijah tranda the ochto (38) berš, ačila kraliske upral o Izrael o Zecharijah, o čhavo le Jarobeamoskro. Ov kralinelas andro foros Samarija šov čhon. ⁹ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskre dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdna le Izrael andro binos.

¹⁰ O Šalum, le Jabešoskro čhavo, pes počoral dovakerda pro Zechariah a murdarda les anglo manuša. Avke ov pal leste ačila kraliske. ¹¹ Savore aver veci, so kerda o Zecharijah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹² Avke le RAJESKRO lav, so phenda pal o kralis Jehu, pes the ačila: „Tire čhave bešena pro izraeliko tronos dži andro štarto pokoleňje.“

O Šalum kralinel upral o Izrael

¹³ Sar andre Judsko kralinelas o Uzias tranda the eňa (39) berš, andro Izrael ačila kraliske o Šalum, le Jabešoskro čhavo, a kralinelas andro foros Samarija jekh čhon. ¹⁴ Palis o Menachem, le Gadioskro čhavo, geła andral e Tirca andre Samarija, murdarda le Šalum a ačila pal leste kraliske.

¹⁵ Savore aver veci, so kerda o Šalum, the sar kerda e vzbura, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

¹⁶ Andre oda časos, sar o Menachem džalas andral e Tirca, zničinda o foros Tapuach the o gava pašal, bo ola manuša na kamle te phundravel o foroskre brani. Avke murdarda savoren andro Tapuach a le khabne džuvljen rozčingerda.

O Menachem kralinel upral o Izrael

¹⁷ Sar andre Judsko kralinelas o Uzias tranda the eňa (39) berš, andro Izrael ačila kraliske o Menachem, le Gadioskro čhavo. Kralinelas deš berš andro foros Samarija. ¹⁸ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a medik kralinelas, na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdna le Izrael andro binos.

* **15:1** 15,1 O kralis Azarijah hin the o kralis Uzias.

¹⁹ Sar avla andro Izrael o asiriko kralis Tiglat-Pileser†, o Menachem les diña tranda the štar (34) toni rup, hoj leske te pomožinel zoraleder te dolikerel o krališagos. ²⁰ Avke o Menachem ispidelas pro barvale Izraeliti, hoj dojekh lendar te počinel penda (50) rupune, a diña oda le asirike kraliske. Palis o asiriko kralis geľa het andral odi phuv.

²¹ Savore aver veci, so kerđa o Menachem, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²² Sar o Menachem muľa, ačhila kraliske leskro čhavo o Pekachiah.

O Pekachiah kralinel upral o Izrael

²³ Sar andre Judsko kralinelas penda (50) berš o Azarijah, andre Samarija pro duj berš ačhila kraliske upral o Izrael o Pekachiah, le Menachemoskro čhavo. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskre dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos. ²⁵ O Pekach, le Remalijoskro čhavo, pes počoral dovakerđa le penda (50) muršenca andral o Gilead pro Pekachiah a murdardđa les‡ andre palaciskri veža andre Samarija. Avke pal leste ačhila kraliske.

²⁶ Savore aver veci, so o Pekachiah kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Pekach kralinel upral o Izrael

²⁷ Sar imar andre Judsko kralinelas o Azarijah penda the duj (52) berš, andro Izrael ačhila kraliske o Pekach, le Remalijoskro čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija biš (20) berš. ²⁸ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

²⁹ Sar sas andro Izrael kralis o Pekach, avla ode o asiriko kralis Tiglat-Pileser a zaila peske o fori Ijon, Abel-Bet-Maacha, Janoach, Kedeš the Chacor a o phuva Gilead the Galileja, oda hin cali phuv Naftali. A le manušen odarik odligendđa andre Asirija. ³⁰ Andro bišto (20.) berš, sar kralinelas le Uziašoskro čhavo Jotam, le Eloskro čhavo o Hošea pes vzburindđa pro Pekach a murdardđa les. Sar o Hošea les murdardđa, ačhila pal leste kraliske.

³¹ Savore aver veci, so kerđa o Pekach, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Jotam kralinel upral e Judsko

³² Sar andro Izrael kralinelas o Pekach, le Remalijoskro čhavo, dujto berš, andre Judsko ačhila kraliske o Jotam, le Uziašoskro čhavo. ³³ Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. Leskri daj sas e Jeruša, le Cadokoskri čhaj. ³⁴ O Jotam kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Uziaš. ³⁵ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen a o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos. O Jotam ačhađa the e Upruňi brana andro Chramos.

³⁶ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ³⁷ Andre ola dživesa o RAJ ešebnovar bičhađa pre Judsko le aramejike kralis Recin the le izraelike kralis Pekach. ³⁸ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achaz.

16

O Achaz kralinel upral e Judsko

† 15:19 15,19 Oda hin o Pul. ‡ 15:25 15,25 E hebrejiko čhib: the le Argoboha the le Arjoha.

¹ Sar andro Izrael o Pekach, le Remalijoskro čhavo, kralinelas dešueftato (17.) berš, andre Judsko ačila kraliske o Achaz, le Jotamoskro čhavo. ² Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. O Achaz na kerelas avke sar leskro prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE, leskre Devleske, pre dzeka. ³ Bo kerelas avke sar o izraelika kraľa anglal leste. Peskre čhas zlabardā sar obeta le modlenge avke, sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradňa avri anglal o Izraeliti. ⁴ O kadidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

⁵ Palis o aramejiko kralis Recin le izraelike kraliha Pekachoha gele pro mariben pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste, ale na domarde les. ⁶ Andre oda časos o aramejiko kralis peske zaila o foros Elat a le judske manušen odarik tradňa het. Palis avle o Edomčana andro Elat te bešel a hine ode dži adadžives.

⁷ Akor o Achaz bičhada muršen ko asiriko kralis Tiglat-Pileser, hoj leske te phenen: „Me som tiro čhavo the služobnikos. Av, zachrañin man andral o vasta le izraelike the aramejike kralendar, save pes pre ma ačhade.“ ⁸ O Achaz ila o somnakaj the o rup, so sas andro Chramos the andro pokladni le palaciskre, a bičhada oda sar daros le asirike kraliske. ⁹ O asiriko kralis les šunda, geľa peskre slugadenca pro Damašek a domarda les. Le manušen zaila, thođa len andro foros Kir a le kralis Recin murdarda.

¹⁰ Sar o Achaz geľa andro Damašek, hoj pes te zdžal le asirike kraliha, dikhla ode oltaris. Akor bičhada le rašaske le Urijoske obrazis, sar dičhol avri oda oltaris a the sar hino ačhado. ¹¹ Avke o Urijah ačhada ajso oltaris sar oda, so sas andro Damašek a pal savo leske bičhada o Achaz obrazis. O Urijah les dokerđa mek angloda, sar o Achaz avla andral o Damašek. ¹² Sar avla pale a dikhla oda oltaris, geľa paše a obetinda ode ¹³ e labardi the e chabeneskri obeta. Čhorda pre leste avri e molakri obeta a pokropinda o oltaris le rateha le smiromoskre obetendar. ¹⁴ Avke o bronzuno oltaris, so sas maškar o nevo oltaris the o Chramos, odligenda pre severno sera le neve oltaristar.

¹⁵ Palis o kralis Achaz prikazinda le Urijoske: „Pre oda baro oltaris obetineha e tosaraskri labardi obeta, e račakri chabeneskri obeta the e labardi obeta le kraliskri la chabeneskra obetaha. Obetineha ode the o labarde obeti, so anena o manuša, o chabeneskre obeti the o molakre obeti a savoro rat le labarde the avre obetendar čhor avri pro baro oltaris. O bronzuno oltaris mange ela pre oda, sar man kamava vareso te dodžanel.“ ¹⁶ O rašaj Urijah kerđa sa avke, sar leske prikazinda o kralis Achaz.

¹⁷ Palis o Achaz rozkidňa o bronzune vožikici le nadrženca, so sas paš o Chramos. Ila tele o nadrži the o blachi pal lengre seri. E kanta le pañeha, so sas thodi upral o bronzune biki, odlila a thođa pre baruñi dlažba. ¹⁸ The o stanos, kaj pro šabat lašarenas le RAJES, ila tele a o vudar, khatar džanas o kraľa andro Chramos, zaphandla. Ov oda savoro kerelas, hoj te el pre dzeka le asirike kraliske.

¹⁹ Savore aver veci, so kerđa o Achaz, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁰ Sar o Achaz muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro a pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Chizkija*.

17

O Hošea, posledno kralis upral o Izrael

¹ Andre dešudujto (12.) berš, sar andre Judsko kralinelas o Achaz, upral o Izrael ačila kraliske o Hošea, le Eloskro čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija eña

* 16:20 16,20 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

berš. ² Kerelas nalačhipen anglo RAJ, ale na avke sar o izraelika krala, save sas anglal leste.

³ Palis o asiriko kralis Šalmaneser geľa pro mariben pro Hošea. O Hošea pes leske zdiňa a mušinelas leske te počinkerel o daňe. ⁴ Ale o Šalmaneser pes dodžanľa, hoj o Hošea bičhada le muršen andro Egipt ko kralis, savo pes vičinelas So. A dodžanľa pes the oda, hoj leske preačila te počinel o daňe, avke sar oda kerelas sako berš. Avke les diňa o Šalmaneser te chudel a te phandel andre bertena.

E Samarija hiňi zňičimen a o Izraeliti ligende andre Asirija

⁵ Palis o asiriko kralis džalas pre cali Izraeloskri phuv, doavľa paš e Samarija a sas pašal late rozačhado trin berš. ⁶ Sar kralinelas o Hošea eňato berš, domarda o asiriko kralis e Samarija. Zaiľa le Izraeliten a odligenda len andre Asirija. Thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o paňi Gozan the andro Medska fori.

⁷ Kada pes ačila vašoda, bo o Izraeliti kerenas o bini anglo RAJ, peskro Del, savo len iľa avri andral o Egipt the andral o vasta le Faraonoskre. O Izraeliti lašarenas avre devlen ⁸ a kerenas avke sar o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal lende, a likerenas ola tradiciji, so chudle te kerel o izraelika krala. ⁹ O Izraeliti kerenas počoral ajse veci, so na sas pre dzeka le RAJESKE, lengre Devleske. Ačhavenas o modlengre thana pro lašariben andre savore peskre fori, le stražne vežendar dži paš o baro ohradzimen foros. ¹⁰ Pre dojekh učo brehos the tel dojekh zeleno stromos ačhavenas la Ašerake o oltara the o slupi. ¹¹ Pre dojekh modlengro than pro lašariben labarenas o kadidlos avke sar the o narodi, saven o RAJ anglal lende tradľa avri. Kerenas o nalače veci a aleha pre peste anenas le RAJESKRI choľi. ¹² Lašarenas avre devlen, kajte lenge o RAJ prikazinda, hoj ada te na keren. ¹³ O RAJ prevakerelas prekal savore peskre proroka ko Izrael the ke Judsko: „Visaren tumen tumare nalače dromendar a dolikeren mire prikazaňja the mire prikazi, so hine pisimen andre calo zakonos, so diňom tumare dadenge a so tumenge bičhadom prekal mire služobňika prekal o proroka.“

¹⁴ Ale on les na šunenias a na denas peske te phenel avke sar the lengre dada, save na pačanas le RAJESKE, peskre Devleske. ¹⁵ Odčhide pestar leskro zakonos the e zmluva, so phandľa lengre dadenca, a na šunenias les, kajte lenge dovakerelas. On lašarenas le modlen, save na sas pre ňisoste, a aleha ačhile the on pre ňisoste. Likerenas pes pal o tradiciji le narodengre, save sas pašal lende, kajte lenge o RAJ prikazinda, hoj te na keren avke sar aver narodi.

¹⁶ Omukle savore prikazaňja le RAJESKRE, peskre Devleskre, a kerde peske duje somnakune gurunoren the slupi la Ašerakre a bandonas angle savore čercheňa pro ňebos a služinenas le Baaloske. ¹⁷ Peskre muršoren the čhajoren obetinas sar labarde obeti avre devlengre. Vražinenas a čarinenas a avke pes calkom oddine te kerel oda, so hin nalačo andro jakha le RAJESKRE, a aleha les choľarenas.

¹⁸ Avke o RAJ igen choľisalila pro Izrael a odčhida les pestar a ačila ča o kmeňos Juda. ¹⁹ Ale aňi o kmeňos Juda na dolikerelas o prikazaňja le RAJESKRE, peskre Devleskre, ale the on kerenas oda, so kerelas o Izrael. ²⁰ Vašoda pestar o RAJ odčhida calo izraeliko narodos, pokorinda len a diňa andro vasta le zbujňikenge, medik len pestar na tradľa het.

²¹ Sar o RAJ oddelinda le Izrael le Judastar*, ačhade peske o Izraeliti kraliske le Jeroboam, le Nebatoskre čhas. Ale o Jeroboam odlila le Izraeliten le RAJESTAR a cirdňa len andro baro binos. ²² O Izraeliti kerenas savore bini, so kerelas o Jeroboam, a na omukle len, ²³ medik o RAJ len pestar na odčhida, avke sar angloda phenda prekal peskre služobňika prekal o proroka. Vašoda o Izraeliti sas zaile a odligende andre Asirija a ode hine dži adadžives.

* **17:21** 17,21 E hebrejiko čhib: le Davidoskre kherestar

O manuša andral aver narodi džan te bešel andre Samarija

²⁴ O asiriko kralis andra le manušen andral o fori Babilon, Kuta, Ava, Chamat the Sefarvajim a thođa len te bešel andro samarijika fori vaš o Izraeliti. On zaile e Samarija a chudle te dživel andre lengre fori. ²⁵ Sar ode ešebnovar chudle te bešel, na lašarenas le RAJES, a vašoda o RAJ pre lende bičhađa le leven, save len murdarenas. ²⁶ Akor o manuša andral oda foros phende le asirike kraliske: „O narodi, saven andal te bešel andro samarijika fori, na prindžaren o zakonos le Devleskro ola phuvakro, vašoda ov pre lende bičhađa le leven a on len murdaren.“

²⁷ Akor o kralis prikazinda: „Len ode jekhe rašas, saves odarik andan kade. Mi džal ode te bešel a mi sikavel len, so lendar kamel o Del andre odi phuv.“ ²⁸ Avke ode geľa jekh rašaj, savo sas zailo andral e Samarija. Bešelas andro Betel a sikavelas len, sar te lašarel le RAJES.

²⁹ Ale dojekh narodos peske kerđa peskre devlen a thode len andre ola sveta thana, save angloda ačhade o manuša andral e Samarija. Dojekh narodos oda kerelas andre oda foros, kaj bešelas. ³⁰ O Babilončana peske kerde le devles Sukot-Benot, o Kušana le Nergal a o Chamašana le Ašimas. ³¹ O Avičana kerde le Nibchaz the le Tartak a o Sefarvajimčana obetinas peskre čhaven sar labardi obeta le devleng Adramelech the Anamelech. ³² A kajte lašarenas le RAJES, kidle peske avri rašajen a ačhade len, hoj te služinen le modleng pre ola thana. On ode obetinas peskre devleng. ³³ Le RAJES lašarenas, ale služinenas the peskre devleng pal o tradiciji ole narodengre, khatar sas odligende andre odi phuv.

³⁴ Dži adadžives oda keren avke, sar kerenas angloda. Le RAJES na lašaren aňi pes na likerem pal oda, so hin pisimen a avridino, aňi pal o zakonos, aňi pal o prikazaňja, save o RAJ diňa le Jakoboskre čhaveleng, saves diňa nav Izrael. ³⁵ O RAJ lenca phandľa zmluva a prikazinda lengre: „Ma lašaren avre devlen, aňi ma bandon anglal lende, ma služinen lengre a aňi ma obetinen. ³⁶ Ale lašaren man, tumare RAJES, savo tumen iľa avri andral o Egipt peskre vasteha the bara zoraha. Ča mange obetinen a anglal ma bandon. ³⁷ Furt dolikeren mire lava, prikazi, zakoni the prikazaňja, so tumenge pisindom, a avre devlen ma lašaren. ³⁸ Ma bisterem pre zmluva, so tumenca phandľom, a avre devlen ma lašaren. ³⁹ Ale lašaren ča man, le RAJES, tumare Devles. Me tumen lava avri andral o vasta savore tumare ňeprijateľengre.“

⁴⁰ Ale on les na šunde a kerenas pal peskre tradiciji. ⁴¹ Kala narodi lašarenas le RAJES, ale služinenas the peskre avrerezimen devleng. Dži adadžives lengre čhave the lengre vnuki keren avke sar lengre dada.

18

O Chizkija kralinel upral e Judsko

¹ Sar kralinelas andro Izrael trito berš o Hošea, le Eloskro čhavo, andre Judsko ačhila kraliske o Chizkija, le Achazoskro čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskri daj sas e Abija, le Zecharijoskri čhaj. ³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro prapapus o David. ⁴ Zničinda o thana, pre save lašarenas le modlen, sphagerđa o sveta slupi, čhinda tele la Ašerakre slupi a rozphagerđa the le bronzune sapes Nechuštan, saves kerđa o Mojžiš, bo dži akor o Izraeliti leske labarenas o kadidlos.

⁵ O Chizkija pačalas le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ňiko le judske kralendar na sas ajso sar ov, aňi angle leste aňi pal leste. ⁶ Ov sas pačivalo le RAJESKE, šunelas les andre savoreste a dolikerelas dojekh prikazaňje, so o RAJ diňa le Mojžišoske. ⁷ O RAJ sas le Chizkijoha, a vašoda les sas bach andre savoreste, so kerelas. Ov pes

vzburinda pro asiriko kralis a na poddiha pes leske. ⁸ Ov domarda le Filištincen dži ko foros Gaza the leskre phuva – le cikne gavendar dži ko bare ohradzimen fori.

⁹ Sar o Chizkija* andre Judsko kralinelas štarto berš a sar andro Izrael kralinelas o Hošea eftato berš, o asiriko kralis o Šalmaneser geľa pre Samarija a rozačhada pes pašal late. ¹⁰ Pal o trin berš la domarda. Avke e Samarija sas zničimen andro šovto berš, sar kralinelas o Chizkija a sar andro Izrael kralinelas eňato berš o Hošea. ¹¹ Palis o asiriko kralis odligenda le Izraeliten andre Asirija a thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o paňi Gozan the andro medska fori. ¹² Oda pes ačila, bo na šunenas le RAJES, peskre Devles, a na dolikerenas leskri zmluva aňi o prikazaňja, so len diha le RAJESKRO služobňikos o Mojžiš; na kerenas pal oda, so phenda.

O Sancherib džal pre Judsko

¹³ Sar kralinelas o Chizkija dešuštar (14) berš, avľa o Sancherib o asiriko kralis pro mariben pre savore judska ohradzimen fori a zaila len. ¹⁴ Avke o Chizkija diha te phenel le asirike kraliske andro Lachiš: „Kerdom namištes. Mangav tut, ma mar tut manca. Kerava savoro, so mandar mangeha.“ Akor o asiriko kralis leske phenda: „Bičhav mange 10 000 kili rup the 1 000 kili somnakaj.“ ¹⁵ Palis o Chizkija diha leske savoro rup the savoro, so arakhľa andro Chramos the andro pokladňi le palaciskre.

¹⁶ The pal o chramoskro vudar the pal e zarubňa iľa tele o somnakaj, saveha len korkoro obthoda, a diha le asirike kraliske.

¹⁷ Akor o asiriko kralis bičhada andral o Lachiš ko Chizkija andro Jeruzalem peskre nekbareder velitelis, le nekbareder uradňikos the le velitelis Rabšake la armadaha. Sar avle ko Jeruzalem, zaachile pro drom pre oda than, kaj kerenas o lepedi paš o žlabos, andre savo avelas o paňi andral e upruňi nadrža. ¹⁸ A vičinenas ke peste le kralis le Chizkija, ale gele paš lende o Eljakim, le Chilkijoskro čhavo, savo lidžalas o palacis, o pisaris Šebna the o uradňikos Joach, le Asafoskro čhavo.

¹⁹ Akor o velitelis Rabšake lenge phenda: „Džan a phenen le Chizkijoske:

Kada phenel o baro kralis Sancherib: Pre soste tut avke zmukes, hoj tut na daras? ²⁰ Gondolines tuke, hoj ča o lava the e godi tuke stačinel te zvitazinel andro mariben? Pre kaste tut mukes, hoj tut mange ačhaves? ²¹ Dikh, tu pes mukes pro Egipt, pre odi prephagi trsfina, savi predžubinel o vast oleske, ko pes pre late oprinel. Ajso hin o Faraonos, o egiptsko kralis, ke savorende, ko pes pre leste muken! ²² Te mange phenena: „Amen pes mukas pro RAJ, pre amaro Del.“ Či oda nane o Del, saveskre uče thana pro lašariben the oltara čičiđa tele o Chizkija, a palis phenda le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: „Lašaren le Devles ča angle kada oltaris“?

²³ Av akana a dovaker tut mire rajeha, le asirike kraliha, a me tut dava 2 000 grajen. Šaj stradeha tuke ajci jazdcen? ²⁴ Mukes tut pro Egipt, hoj tuke bičhavela o verdana the le jazdcen pre pomoca, ale on našti odmarena aňi le nekciknedere velitelis andral mire kraliskri armada. ²⁵ Či oda mange na prikazinda o RAJ, hoj te avav pre kada than a te zničinav les? Se o RAJ mange phenda: „Dža andre kadi phuv a zničin la!“

²⁶ Akor o Eljakim, o Šebna the o Joach phende le veliteliske Rabšakoske: „Mangas tut, vaker tire služobňikenca andre aramejiko čhib, bo amen avke ačaluvas! Ma vaker amenca andre amari hebrejiko† čhib anglo manuša, so hine pro hradbi.“

* **18:9** 18,9 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš. † **18:26** 18,26 Oda hin e judsko čhib.

²⁷ O Rabšake lenge odphenda: „Či man miro kralis bičhađa te vakerel kala lava ča tumare kraliske the tumenge? A či na the le manušenge, so bešen pre kada muroš. Bo the on the tumen chana tumare vikali a pijena tumare mutera.“

²⁸ Palis o Rabšake uštıla a vičinelas andre hebrejiko čhib: „Šunen, so phenel o baro asiriko kralis! ²⁹ Ma den tumen te klaminel le Chizkijoske, bo ov tumen naši cirdela avri andral mire vasta. ³⁰ A ma den tumen leske aňi te prevakerel, hoj tumen te muken pro RAJ oleha, hoj phenel: ‚O RAJ amen zachraňinela a kada foros na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘

³¹ Ma šunen le Chizkija, bo kavke phenel o asiriko kralis: Aven avri, podden tumen mange a ela tumenge mištes! A sako tumendar chala pal peskro viňičis the figovňikos a pijela o paňi andral peskri chaňig, ³² medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajsi phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin e pšėňica the e mol; andre phuv, kaj hin o maro the o viňici, kaj hin olivi, olej os the medos. Kiden tumenge avri o dživipen a na o meriben!

Ma šunen le Chizkija, bo tumen diliňarel andre kale lavenca: ‚O RAJ amen zachraňinela.‘ ³³ Či šaj varesavo del le narodengro cirdňa avri lengri phuv andral o vasta le asirike kraliskre? ³⁴ Kaj hine o devla andral o Chamat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim, Hena the Iva? Či šaj cirdle avri la Samarija andral mire vasta? ³⁵ Savo del savore kale devlendar andral kala phuva šaj zachraňinda lengri phuv andral mire vasta? Akor soske tuke gondolines, hoj o RAJ zachraňinela o Jeruzalem mire vastendar?“

³⁶ Ale o manuša sas čhit a na phende pre oda nič, bo o Chizkija lenge prikazinda: „Ma odphenen leske aňi lav.“

³⁷ Palis o Eljakim, o Šebna the o Joach avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakerelas o velitelis Rabšake.

19

O Chizkija phučel le Izajašistar

¹ Sar oda šunda o kralis o Chizkija*, čhingerđa pre peste o gada, urđa pes andro gada le gonestar a geľa andro Chramos le RAJESKRO. ² Akor bičhađa le Eljakim, savo lidžalas o palacis, le pisaris Šebna the le phuredere rašajen ko prorokos Izajaš, ko čhavo le Amosokro. Urde pes andro gada le gonestar, gele pal leste ³ a phende leske: „Kada phenel o Chizkija: ‚Adadžives hin o džives le pharipnaskro, dophenen amenge a poňizinen amen. Sam sar e džuvli, savi kamel te anel pro svetos le čhavoren, ale hiňi igen slabo te ločhol. ⁴ O asiriko kralis bičhađa peskre velitelis le Rabšake, hoj te vakerel namištes pro džido Del. Mi šunel o RAJ, tiro Del, savore kala nalačhe lava a mi marel oles, ko kavke vakerel. Vašoda modlin tut ko Del vaš amare manuša, save mek ačhile te dživel.‘ “

⁵ Sar avle o služobňika le kraliskre ko Izajaš, ⁶ ov lenge phenda: „Phenen tumare kraliske, hoj o RAJ phenel kada: ‚Ma dara tut olestar, so šundal, ole lavendar, savenca pre ma namištes vakerenas o služobňika, saven bičhađa o asiriko kralis. ⁷ Dikh, me kerava, hoj te šunel o nalačo hiros, a vašoda džala pale andre peskri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.‘ “

O Asirčana pale dovakeren le Chizkijoske

⁸ Palis pes o Rabšake došunda, hoj o asiriko kralis geľa het andral o Lachiš. A sar avľa pale, arakhľa le kralis te marel pes andro foros Libna.

⁹ O asiriko kralis Sancherib pes dodžanľa, hoj o kralis Tirhaka andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Akor pale bičhađa o asiriko kralis le poslen ko judsko kralis

* 19:1 19,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Chizkija le lavenca: ¹⁰ „Phenen le judske kraliske le Chizkijoske kada: Te na tuha thovel avri tiro Del, pre savo tut mukes, oleha, hoj tuke phenel: ‚O Jeruzalem na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘ ¹¹ Se tu šundal, so kerde o asirika kraľa savore phuvenca. Amare armadi len calkom zničinde. Gondolines tuke, hoj tu aveha zachraňimen? ¹² Mire dada zničinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telasar. Či len šaj zachraňinde lengre devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? A kaj hine o kraľa andral o Sefarvajim, Hena the Iva?“

O kralis Chizkija pes modľinel

¹⁴ O Chizkija iľa le poslendar o ľil a pregenda les. Palis geľa andro Chramos a phundraďa les anglo RAJ. ¹⁵ A chudňa pes kavke te modľinel ko RAJ: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kaďi phuv. Tu kerdal o ňebos the e phuv. ¹⁶ Prithov tiro kan, RAJEJA, a šun! Phundrav tire jakha a dikh! Šun o lava le Sancheriboskre, savenca asal le džide Devlestar. ¹⁷ Hin čačo, ó, RAJEJA, hoj o kraľa andral e Asirija zničinde o narodi the lengre phuva ¹⁸ a lengre devlen čhide te labol andre jag. Bo on na sas devla, ale ča kašt the bar, e buči le manušengre vastengri. Vašoda len šaj zničinde. ¹⁹ Ale akana, RAJEJA, Devla amaro, mangav tut, zachraňin amen andral leskre vasta, hoj savore krališagi pre phuv te sprindžaren, hoj ča tu jekh, RAJEJA, sal Del.“

O RAJ odphenel le Chizkijoske

²⁰ Akor o Izajaš, le Amosokro čhavo, diňa te phenel le Chizkijoske: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Šundom avri tiro mangipen, so vakerehas pal o asiriko kralis Sancherib.‘ ²¹ Kada hin o lav, so leske phenel o RAJ:

‚E pačivali čhaj le Sionoskri
tutar asal a tele tut dikhel.
E čhaj le Jeruzalemoskri
pal tu kivinel le šereha, sar adarik denašes.

²² Pre kaste vakerehas namištes?
Kastar asahas?

Pre kaste hazdehas upre o hangos?
Pre kaste hazdehas o barikane jakha?
Pro Sveto RAJ le Izraeloskro!?

²³ Bičhadal tire sluhlen te asal le Rajestar a te phenel:

„Mire pherdo verdanenca gelom upre
pro nekbareder verchi,
pro thana, so hine nekdureder andro Libanon.
Ode čhindom tele leskre uče cedri the o šukar sosni.
Dochudňom man pre leskre nekučeder špici,
andre leskro husto veš.

²⁴ Andro cudza phuva kopalindom avri o chaňiga
a pilom andral o paňi.

Mire pindrenca šučardom avri
savore paňa andro Egipt.“

²⁵ Tu, Sancheribona, pal oda na šundal?

Me ada pripravinavas čirlastar,
anglo but berš oda diňom avri,
a akana kerav, hoj pes oda te ačhel.
Me tut diňom zor, hoj te zničines o ohradzimen fori,
hoj lendar te na ačhel nič, ča kopa bara.

²⁶ Le manušen, save andre bešenas,
na sas nisavi zor, izdranas a ladžanas pes.
Sas ajse slaba sar o rastlinici pre mała,
sar e zeleno čarori, sar e čarori pro pados,
so šučol avri sigeder, sar barol.

²⁷ Ale me pal tu džanav savoro,
džanav, kana džas avri a kana aves andre.
Džanav the pal oda,
savi bari choli pre ma chas.

²⁸ Vašoda, hoj pre ma cholisalilal
a tiro barikañiben doavla andre mire kana,
thovava tuke andro nakh e trastuñi obručka
a andro muj o grastano zubadlos.
Visarava tut pale ole dromeha,
khatar avlal.

²⁹ Kada tuke ela o znañenje, Chizkija: Andre kada berš chana ča oda, so barola avri korkoro pestar, a aver berš chana oda, so mek pale barola olestar. Ale pro trito berš sadzinen a skiden upre, sadzinen o viñici a chan lengro ovocje. ³⁰ Ola, ko mek ačhena te dživel andral o judsko krališagos, mukena pale o koreña tele andre phuv a upre anena o ovocje. ³¹ Bo ola, ko ačhile te dživel, avena avri andral o Jeruzalem; ola, ko predžidile, pal o verchos Sion. Kada pes ačhela, bo o Nekzoraleder RAJ oda igen kamel te kerel.

³² Vašoda o RAJ phenel pal o asiriko kralis kada: „Andre kada foros na doavela añi o šipos pre leste na livinela. Añi o slugađa le štitenca pre leste na avena a añi e kopa paš o muri na čivena, hoj pes te dochuden andro foros. ³³ Visarela pes pale pre oda drom, khatar avla; andre kada foros pes na dochudela, phenel o RAJ. ³⁴ „Me brañinava kada foros a zachrañinava les vaš ma the vaš o David, miro služobñikos.“

³⁵ Mek odi rat geła o añjelos le RAJESKRO andre asiriko taboris a murdađa 185 000 slugaden. Sar okla slugađa tosara uštile, dikhle pašal peste pherdo mule manušen.

³⁶ Avke o asiriko kralis Sancherib pes visarđa het a geła pale khere andro Ninive a bešelasa ode.

³⁷ Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos peskre devles Nisroch, leskre duj čhave o Adramelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a denaše andre phuv Ararat. A pal leste ačhila kraliske leskro aver čhavo o Esar-Chadon.

20

Le Chizkijoskro nasvaliben

¹ Andre ola dživesa o kralis o Chizkija* nasvalila pro meriben a avla ke leste o prorokos Izajaš, le Amosokro čhavo, a phendža leske: „Kada phenel o RAJ: „De tuke andro poradkos savoro andre tiro kher, bo mereha a imar na dživeha.““

² Sar oda o Chizkija šundža, visarđa pes le mujeha paš e fala a modlinelas pes ko RAJ: ³ „Ó, RAJEJA, mangav tut, leper tuke pre oda, sar pačivales a cale jileha phiravas pal tiro drom a sar keravas savoro, so sas lačno angle tire jakha.“ A chudña igen zorales te rovel.

⁴ Mek añi o Izajaš na pregeła e maškaruñi dvora, o RAJ ke leste pale prevakerđa: ⁵ „Visar tut a phen le Chizkijoske, le vodcaske, savo lidžal mire manušen, hoj kada phenel o RAJ, o Del le Davidoskro, tire dadeskro: „Šundom avri tiri modlitba a dikhłom tire apsa. Sasťarava tut a pro trito džives džaha andro Chramos. ⁶ Dikh,

* **20:1** 20,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

dothovava tuke ke tire berša mek dešupandž (15) berš. Zachrañinava the tut the kada foros andral o vasta le kraliskre andral e Asirija a chrañinava kada foros. Kerava oda ča angle ma the angle miro služobñikos David.' "

⁷ Akor o Izajaš prikazinda le kraliskre služobñikenge: „Thoven leske pro vredos masca le figendar.“ On ile, makhle leske o vredos a ov sastila avri.

⁸ O Chizkija phučla le Izajašistar: „Savo ela o znameñje, hoj man o RAJ sastarela a pro trito džives džava upre andro Chramos?“

⁹ O Izajaš odphenda: „Kada tuke ela znameñje le RAJESTAR, hoj dolikerela oda, so phenda: Kames, hoj te džal o ciños deš stupni anglal abo deš stupni palal?“

¹⁰ „Lokeder hin te džal le ciñoske deš stupni anglal sar palal, vašoda mi džal deš stupni palal,“ odphenda o Chizkija.

¹¹ Avke o Izajaš mangelas le RAJES a o RAJ diña, hoj o ciños gela deš stupni palal pre le Achazoskri khameskri ora.

O Chizkija pes presikavel le barvalipnaha

¹² Andre oda časos o babiloñiko kralis o Merodach-Baladan†, le Baladanoskro čhavo, bičhađa ko Chizkija le poslen le lileha the le daroha, bo pes dodžanla pal leskro nasvaliben. ¹³ O Chizkija ole muršen priila a sikađa lenge savoro peskro barvalipen: o rup, o somnakaj, o koreñje, o voňava oleji, o zbrañe the savoro, so sas andre leskri pokladñica. Na garuđa anglal lende nič, so sas andre leskro palacis the andre calo krališagos.

¹⁴ Palis o prorokos Izajaš avla ko Chizkija a phučla lestar: „So vakerenas kala murša a khatar avle?“

O Chizkija leske odphenda: „Avle dural andral aver phuv, dži andral o Babilon.“

¹⁵ „So dikhle andre tiro palacis?“ phučla o Izajaš.

„Dikhle savoro, so hin andre miro palacis,“ odphenda o Chizkija. „Sikađom lenge savoro, so hin andre mire pokladñici. Nič anglal lende na garuđom.“

¹⁶ Pre oda leske o Izajaš phenda: „Šun o lav le RAJESKRO! ¹⁷ Dikh, avela ajso džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, ela odligendo andro Babilon – the oda, so tire phure dada dži adadžives skidle upre. Na ačhela kade olestar nič, phenel o RAJ. ¹⁸ The tire čhaven, so tuke ulona, so ena tutar, lidžana het a kerena lendar eunuchen andro palacis le babiloñike kraliskro.“

¹⁹ O Chizkija leske odphenda: „Kada lav, so mange phenda le RAJESTAR, hino lačo.“ Bo peske gondolinda: „Medik me dživava, ela o smirom a nič nalačo pes na ačhela.“

²⁰ Savore aver veci, so o Chizkija kerđa, leskre viťazstva, the sar ačhađa e upruñi nadrža a sar prianda o pañi andro foros telal e phuv, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²¹ Sar muľa o Chizkija, parunde les a pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Menaše.

21

O Menaše kralinel upral e Judsko

¹ Le Menašeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhila kraliske upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. Leskri daj pes vićinelas Chefci-Ba.

² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal o Izrael. ³ O Menaše pale ačhađa o modlengre thana pro lašariben, so leskro dad o Chizkija* zničinda. Ačhađa o oltara le Baaloske the o slupos la Ašerakro avke sar o kralis Achab andro Izrael. Bandolas anglo čerčeña a lašarelas len. ⁴ Ačhađa the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: „Andro

† 20:12 20,12 Abo: o Berodach-Baladan * 21:3 21,3 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Jeruzalem ela miro nav lašardo.“ ⁵ Pro soduj chamoskre dvori ačhađa oltara prekal savore čercheňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskre čhas zlabarđa sar obeta. Ov čarinelas, vražinelas a anda ke peste le vraščen the olen, save privičinenas le mulengre dučen. Aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskri cholí.

⁷ O Menaše ila la Ašerakro slupos a thođa les andro Chamos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskre čhaske le Šalamunoske: „Andre kada Chamos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore izraelika kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ Te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňa miro služobňikos o Mojžiš, akor me na domukava, hoj te aven avritradle andral kadi phuv, so diňom lengre dadenge.“ ⁹ Ale o manuša andral e Judsko na šunde le RAJES a o Menaše len cirdňa mek andro bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zničindá anglal o Izraeliti.

¹⁰ Akor o RAJ prevakerđa prekal peskre služobňika-proroka: ¹¹ „Aleha, hoj o kralis Menaše kerel kala bare bini, kerđa mek goreder bini sar savore Amorejčana angloda. Peskre modlenca cirdňa andro binos le manušen andral e Judsko. ¹² Vašoda o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel avke: „Pro Jeruzalem the pre Judsko anava ajsi bibach, hoj oda zalela dojekhes, ko pal oda šunela. ¹³ Potrestinava o Jeruzalem avke sar the la Samarija, avke sar kerďom le izraelike kraliha le Achaboha the leskre potomstvoha. Le manušen andral o Jeruzalem khosava avri, avke sar pes khosel avri o čaro a palis pes previsarel upre. ¹⁴ A mire manušen, save predživena, omukava a dava andro vasta lengre nepřijatělenge, save len domarena a občorena lengri phuv, ¹⁵ bo kerenas nalačhipen angle ma a anenas pre peste miri cholí ole dživesestar, sar avle avri lengre phure dada andral o Egipt, dži adadžives.“

¹⁶ O Menaše murdarđa ajci but něvinne manušen, hoj lengro rat sas pal calo Jeruzalem. A mek paš oda cirdelas le judske manušen, hoj te keren o bini anglo RAJ.

¹⁷ Savore aver veci, so Menaše kerđa, the leskre bini, so kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ¹⁸ Sar muľa o Menaše, parunde les andre le Uzokri zahrada, so sas paš o palacis. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amon.

O Amon kralinel upral e Judsko

¹⁹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas duj berš. Leskri daj sas e Mešulemet, le Charucoskri čhaj, andral e Jotba. ²⁰ Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskro dad o Menaše. ²¹ Služinelas le modlenge, lašarelas len avke sar the leskro dad a phirelas pal savore leskre droma. ²² Omukľa le RAJES, le dadengre Devles, a na šunelas leskre prikazaňja.

²³ Palis le Amonoskre služobňika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskro palacis. ²⁴ Akor o judska manuša murdarde olen, ko kerde vzbura pro kralis Amon, a pal leste ačhade kraliske leskre čhas le Jozijaš.

²⁵ Savore aver veci, so kerđa o Amon, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁶ Le Amon parunde andre leskro hrobos, andre le Uzokri zahrada. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jozijaš.

22

O Jozijaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Jozijašoske sas očno berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. Leskri daj sas e Jedida, le Adajoskri čhaj, andral o Bockat. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskro drom avke sar leskro prapapus o David a na visarelas pes ole dromestar.

³ O pisaris Šafan sas čhavo le Acalioskro a leskro papus sas o Mešulam. Sar o kralis Jozijaš kralinelas dešuochtoto (18.) berš, prikazinda le Šafanoske, hoj te džal andro Chramos. ⁴ Phenda: „Dža pal o nekbareder rašaj Chilkihjah a phen leske, hoj te zgenel ola love, so kidle avri o stražnika le manušendar paš o chramoskro vudar. ⁵ Ola love mi den le muršenge, save hine ačhade upral e buči andro Chramos, a on mi počinen le robotniken, save prikeren o Chramos: ⁶ le řesaren the le muraren. Mi cinen o kašta the o prikerde bara prekal o Chramos. ⁷ Ole muršendar, save hine ačhade upral e buči, na kempel te užarel, hoj te presikaven, kaj o love thode, bo hine pačivale.“

O Chilkihjah arakhel andro Chramos o zakonos le Devleskro

⁸ Palis o nekbareder rašaj Chilkihjah phenda le pisariske le Šafanoske: „Dikh, andro Chramos arakhlom o zvitkos le Devleskre zakonoskro.“ Avke les o Chilkihjah diňa le Šafanoske a ov les pregenda. ⁹ Palis o Šafan geľa ko kralis a phenda: „Tire služobnika ile o love, so sas andro Chramos. Dine len le robotnikenge, save prikeren o Chramos, ¹⁰ a o Chilkihjah mange diňa varesavo zvitkos.“ Avke o Šafan andral genelas le kraliske.

¹¹ Sar o kralis Jozijaš šunda o lava andral o zvitkos le zakonoskro, čhingerďa pre peste o gada ¹² a prikazinda le rašaske Chilkihjoske, le Šafanoskre čhaske le Achikamoske, le Michajoskre čhaske le Achboriske, le pisariske Šafanoske the peskre služobnikoske le Asajoske: ¹³ „Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava kale zvitkoskre, so arakhle, pal ma, pal o manuša the pal caľi judsko phuv. Se o RAJ hino cholamen pre mande the pre savore manuša, bo amare dada na dolikerenas a na kerenas avke, sar hin pisimen andre kada zvitkos.“

¹⁴ Akor o Chilkihjah, o Achikam, o Achbor, o Šafan the o Asajah gele te phučen la prorokiňatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem, andro nevo foros, a lakro rom sas o Šalum, le Tikvoskro čhavo, o čhavo le Charchasoskro, savo pes starinelas pal le kraliskre gada. Sar dogele andre lakro kher, chudle lake pal oda te vakerel.

¹⁵ Oj lenge phenda: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phenen oleske, ko tumen kade bičhaďa, ¹⁶ hoj kada phenel o RAJ: ‚Domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save kade bešen, avke sar hin pisimen andro zvitkos le zakonoskro, so pregenda o judsko kralis, ¹⁷ bo man omukle a labarenas o kadidlos avre devleng. Savoreha, so kerenas, anenas pre peste miri cholı. Miri cholı pre kada than hiňi sar jag, so labol a na preačhel.“ ‘ ¹⁸ Le judske kraliske, savo tumen bičhaďa te phučen le RAJESTAR, phenen: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola lava, so šundaľ: ¹⁹ Vašoda, hoj kovlarďal tiro jilo a pokorindaľ tut anglo RAJ, sar šundaľ, so vakeravas pre kada than the pre leskre manuša, hoj doperena andre bari dar a ena prekošle, a vašoda, hoj čhingerďal pre tute o gada a rovehas angle mande, me tut šundom avri, phenel o RAJ. ²⁰ Lava tut paš tire phure dada, andro smirom aveha thodo andre tiro hrobos a tire jakha na dikhena odi savori pohroma, so anava pre kada than.‘ “

Avke ola murša gele pale ko kralis a phende leske, so phenda e prorokiňa.

23

O Jozijaš genel o zakonos le manušenge

¹ O kralis Jozijaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ² Gele leha andro Chramos savore murša andral e Judsko: o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja, o proroka, savore manuša, či o čore vaj barvale. O kralis angle lende pregenda savore lava, so sas pisimen andro zvitkos la zmluvakro, so arakhle andro Chramos. ³ Palis o Jozijaš ačhila paš o slupos a anglo RAJ phandľa e zmluva, hoj leske ena pačivale a dolikerena leskre prikazaňja the o zakoni cale

peskre jileha the cala peskra dušaha a hoj kerena savoro avke, sar hin pisimen andro zvitkos la zmluvakro. Savore manuša ode dine lav, hoj dolikerena e zmluva.

O Jozijaš zničinel o modli le oltarenca

⁴ Palis o Jozijaš prikazinda le nekbareder rašaske le Chilkijoske, le avre rašaske the le stražnikenge paš o vudar anglo Chramos, hoj te lidžan avri andral o Chramos savore veci, so sas kerde, hoj te lašaren le Baal, la Ašera the savore ņeboskre čercheņen. Diña oda te zlabarel avri pal o Jeruzalem, pro mali paš e dolina Kidron a o prachos lendar diña te lidžal andro Betel. ⁵ Le rašajen, saven o judska kraľa ačhade andre služba, hoj te labaren o kadidlos pro modlengre thana pro lašariben the andro Jeruzalem, zaačhađa. Zaačhađa the olen, save anenas e obeta le Baaloske, le khameske, le čhoneske the le čercheņenge. ⁶ La Ašerakro slupos diña te lidžal avri andral o Chramos dži pal o Jeruzalem, andre dolina Kidron. Ode la diña te zlabarel a oda prachos rozčida pro cintiris le običajne manušengro. ⁷ Palis čhida tele o khera andro Chramos, kaj bešenas savore murša the džuvla, save ode služinenas sar lubňa, a kaj kerenas o pochtana prekal o lašariben la Ašerakro. ⁸ Diña te vičinel savore rašajen andral o judska fori a meľarđa andre savore oltara pre ola thana, kaj o rašaja kerenas o obeti le modlengre; a oda la Gebatar dži ke Beer-Šeba. Zničinda the o modlengre oltara, so sas paš le Jošaskri brana pre balogni sera, sar pes džal andro foros prekal e foroskri brana - o Jošua sas o foroskro guverneris. ⁹ Le rašajen, save služinenas le modlengre, na domukla te služinel paš le RAJESKRO oltaris andro Jeruzalem, ale ča šaj chale o mare bi o kvasos savore rašajenca.

¹⁰ O Jozijaš meľarđa andre the o Tofet, so hino andre dolina Ben-Hinom, hoj ode imar buter ņiko peskre čhas abo čha andre jag te na obetinel le devleske Moloch. ¹¹ Iľa odarik le grajen, saven o judska kraľa dine pro lašariben le khameske, a zlabarđa le khameskre verdana. Sas ačhade pre dvora paš e brana le RAJESKRA Chramoskri nadur, kaj bešelas o uradnikos Natan-Melech.

¹² O Jozijaš meľarđa tele o oltara, so ačhade o judska kraľa pro upruno Achazoskro kher, the o oltara, so ačhađa o Menaše pro soduj dvori anglo Chramos. Sar len rozphagerđa, o prachos čhida andre dolina Kidron. ¹³ O Jozijaš meľarđa andre the o thana pro vichodos le Jeruzalemostar a pre južno sera le Olivove verchostar, kaj lašarenas le modlen, bo ode ačhađa o izraeliko kralis Šalamun oltara le džungale devlengre: la Aštartake andral o Sidon, le Kemošiske andral o Moab the le Milkomoske andral o Amon. ¹⁴ Rozphagerđa o sveta slupi a čhingerđa tele la Ašerakre slupi a ola cheva, so ačhile pal o slupi, začhida le manušengre kokalenca.

¹⁵ Avke kerđa the le modlengre oltariha pro učo than andro Betel, so ačhađa o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael andro binos. The oda oltaris the oda učo than čhida tele. Oda učo than zlabarđa, rozpučinda pro prachos a la Ašerakro slupos zlabarđa. ¹⁶ Sar pes o Jozijaš visarđa, dikhla pro učo than o hrobi. Palis diña andral o hrobi te lel avri o kokala a zlabarđa len pre oda oltaris. Avke les meľarđa andre, sar o RAJ prevakerđa angloda prekal o prorokos.

¹⁷ Palis o Jozijaš phučla: „Kaskro hrobos dikhav?“

O murša andral o foros Betel leske odphende: „Oda hin o hrobos le prorokoskro, savo avla andral e Judsko a savo imar anglal phenda kada savoro, so kerďal akana pre kada oltaris.“

¹⁸ „Muken les!“ prikazinda o Jozijaš. „ņiko leskre kokalenca te na čhalavel.“ Avke na čhalade leskre kokalenca aňi le prorokoskre kokalenca, savo avla andral e Samarija.

¹⁹ Avke sar kerđa andro Betel, o Jozijaš kerđa the andre aver samarijika fori. Zničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen, so ačhade o izraelika kraľa, bo aleha

choľarenas le RAJES. ²⁰ Palis pre ola oltara murdarda savore rašajen, save služinenas pre ola thana, a labarelas upre le manušengre kokala. A paloda o Jozijaš geľa pale andro Jeruzalem.

O Jozijaš oslavinel e Patrađi

²¹ O kralis Jozijaš prikazinda savore manušenge: „Oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, le Devleske, avke sar hin pisimen andre kada zvitkos le zakonoskro.“

²² Kavke pes e Patrađi na oslavinelas akorestar, sar o sudci lidžanas o Izrael, a aňi pal calo časos, sar kralinenas o izraelika the o judska krala. ²³ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Jozijaš, oslavinenas odi Patrađi andro Jeruzalem pre pačiv le RAJESKE.

Le RAJESKRI choli na preačhel pre Judsko

²⁴ O Jozijaš tradľa avri andral o Jeruzalem the andral e Judsko le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengre duchen, a zničinda le kherutne devloren the le džungale modlen, so mek ode sas. Kada kerđa vašoda, hoj te dolikerel o lava le zakonoskre, save sas pisimen andro zvitkos, so arakhľa o rašaj Chilkijah andro Chramos. ²⁵ Aňi jekh kralis, savo sas anglo Jozijaš aňi pal o Jozijaš, pes na visarda ko RAJ cale peskre jileha, caľa peskra dušaha the caľa peskra zoraha a na dolikerelas calo zakonos le Mojžišoskro avke sar ov.

²⁶ Ale le RAJESKRI bari choli, savi labolas sar jag, na preačila te labol pre Judsko vaš savoro, soha o Menaše choľarelas le RAJES. ²⁷ Vašoda o RAJ phenda: „Odčhivava mandar e Judsko, avke sar odčhidom o Izrael. Odčhivava the o Jeruzalem, savo mange kidňom avri, a the o Chramos, pal savo phendom, hoj ode ela lašardo miro nav.“

Le Jozijašoskro meriben

²⁸ Savoro aver veci, so o Jozijaš kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²⁹ Akor, sar sas kralis o Jozijaš, o egiptsko kralis Necho geľa te pomožinel le asirike kraliske paš o paňi Euftrat. O Jozijaš len andro Megido kamľa te zaačhavel, ale o Necho les andro mariben murdarda. ³⁰ Avke leskre služobňika les thode pro verdan, ligende les andral o Megido andro Jeruzalem a parunde les andre leskro hrobos. Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Jozijašoskre čhas, pomazinde les a ačhade les kraliske pal leskro dad.

O Joachaz kralinel upral e Judsko

³¹ Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačila kraliske, a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Chamutal, oj sas čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ³² O Joachaz kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskre dada. ³³ O faraonos Necho les andre Ribla, andre phuv Chamat, diňa te phandel andre, hoj imar te na kralinel andro Jeruzalem, a pre Judsko ispidelas, hoj leske te počinel o daňe – 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ³⁴ Palis o Necho ačhada kraliske le Jozijašoskre čhas Eljakim a leskro nav čerinda pro Jojakim. Le Joachaz o Necho iľa peha andro Egipt a ode the muľa.

O Jojakim kralinel upral e Judsko

³⁵ O Jojakim počinelas le Faraonoske o rup the o somnakaj, ale pre oda, hoj les te avel sar te počinel le Faraonoske, mušinelas te ispidel pro manuša, hoj leske te den o somnakaj the o rup, a oda sako pal peskro barvalipen.

³⁶ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kraliske, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Zebida, e čhaj le Pedajoskri, andral e Ruma. ³⁷ Ale o Jojakim kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskre dada.

24

O Jojakim kralinel upral e Judsko

¹ Sar o Jojakim kralinelas andre Judsko, avla pre leste pro mariben o babiloňiko kralis Nebukadnecar a o Jojakim pes leske poddiňa pro trin berš. Palis pes pale vzburiŋda pre leste. ² Ale o RAJ bičhavelas pre leste partiji zbujňiken: le Chaldejcen, Aramejčanen, Moabčanen the Amončanen. Bičhađa len, hoj te zničinen e Judsko, avke sar phenda o RAJ prekal peskre proroka. ³ Oda avla pre Judsko, avke sar o RAJ prikazinda, hoj les pestar te odčhivel vaš savore bini, so kerđa o Menaše, ⁴ the vaš oda, hoj murdarđa le ŋevinne manušen. O RAJ leske na kamla te odmukel, bo čhorda avri o rat le ŋevinne manušengro, savo sas pal calo Jeruzalem.

⁵ Savore aver veci, so o Jojakim kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁶ Sar o Jojakim muľa, ačhila pal leste kraliske leskro čhavo o Jojachin.

⁷ O egiptske kralis preačhila te phirel andral peskri phuv pro mariben, bo o babiloňiko kralis zaila savore leskre phuva pašal o paňi Egipt dži paš o baro paňi Euftrat.

O Jojachin kralinel upral e Judsko

⁸ Le Jojachinoske sas dešuochto (18) berš, sar ačhila kraliske upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas trin čhon. Leskri daj sas e Nechušta, le Elnatanoskri čhaj andral o Jeruzalem. ⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad.

¹⁰ Andre oda časos avla pro Jeruzalem e armada le babiloňiko kraliskri a rozačhađa pes pašal o foros. ¹¹ Palis doavla the o babiloňiko kralis Nebukadnecar ko Jeruzalem, kaj sas rozačhade leskre slugađa. ¹² Avke pes o judsko kralis Jojachin peskra daha, peskre služobňikenca, peskre uradňikenca the peskre veliteľenca zdiňa le babiloňike kraliske.

Sas oda ochtoto berš, sar kralinelas o Nebukadnecar a sar les zaila. ¹³ O Nebukadnecar odarik ila savoro barvalipen andral o Chramos the andral le kraliskro palacis a skidňa savore somnakune veci, so diňa te kerel o izraeliko kralis o Šalamun prekal o Chramos. Oda pes ačhila avke, sar phenda o RAJ. ¹⁴ Andral o Jeruzalem zaila a liğenda andre peskri phuv 10 000 manušen: savore uradňiken, vodcen, maribnaskre muršen, kovačen the řesaren. Ačhile ode ča o nekčoreder manuša.

¹⁵ Zaila le Jojachin, leskra da, le romňijen, le uradňiken the le anglune manušen andral e Judsko a liğenda len andral o Jeruzalem andro Babilon. ¹⁶ Iľa odarik 7 000 slugaden the 1 000 řesaren the kovačen: savore zorale muršen. ¹⁷ A vaš o Jojachin ačhađa kraliske leskre bačis le Matanijah a diňa les nevo nav Cidkijah.

O Cidkijah kralinel upral e Judsko

¹⁸ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ¹⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka avke sar the o Jojakim. ²⁰ Vašoda pestar o RAJ odčhida le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko, bo sas pre lende choľamen. Palis pes o Cidkijah vzburiŋda pro babiloňiko kralis.

25

O Cidkijah zailo

¹ Sar o Cidkijah kralinelas eňato berš, o babiloňiko kralis Nebukadnecar avla pro mariben pro dešto džives andro dešto čhon savore peskre slugadenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerđa taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čik the e poši, hoj

pes te dochuden andro foros. ² E armada sas rozačhađi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah.

³ A andro štarto čhon the eňato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas so te chal, ⁴ o babiloňika slugađa kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskre slugadenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskri zahrada, kajte džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenas le dromeha ke Jordaňiko dolina, ⁵ ale o babiloňika slugađa pes mukle pal lende a dochudle len andre dolina paš o Jericho. Savore leskre slugađa les omukle. ⁶ Le Cidkijah zaile a ligende andre Ribla ko Nebukadnecar, kaj sas odsudzimen. ⁷ Leskre čhaven murdarde angle leskre jakha. Palis leske diňa te lel avri o jakha, diňa les te phandel andro lanci a ila les andro Babilon.

O Chramos zničimen

⁸ Pro eftato džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnecar dešueňato (19.) berš, avla andro Jeruzalem o velitelis upral o kraliskre stražnika o Nebuzaradan, savo sas služobňikos le babiloňike kraliskro. ⁹ Ov zlabarđa andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the savore bare khera. ¹⁰ Palis savore leskre slugađa čhide tele o foroskre muri. ¹¹ Akor o Nebuzaradan zaila odarik le manušen, save ačhile andro foros, olen, save pregele ko babiloňiko kralis, the savore avre manušen. ¹² Ale okle nekčoreder manušen mukla o Nebuzaradan andre odi phuv, hoj te keren buči pre mala the pre viňica.

¹³ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o vožikici the odi bari bronzuňi nadrža, so sas anglo Chramos, a o bronzos ligende andro Babilon. ¹⁴ Ile odarik the o pira, o lopati, o čhura, o panvici pro kadidlos the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁵ O Nebuzaradan ila the o somnakune the o rupune čare the o lopatki pro angara. ¹⁶ O bronzos le duje slupendar, la bara nadržatar the le vožikicendar, so diňa te kerel o Šalamun prekal o Chramos, sas ajci but, hoj pes aňi na delas te važinel. ¹⁷ Soduž slupi sas kerde le bronzostar, sas uče ochto metri a o kritos pre lengro agor sas učo buter sar jekh metros. Pašal o kriti sas kerde duj šori le bronzune granatoskre phabendar the o bronzuno pletivos.

Le judske manušen odligenen

¹⁸ O nekbareder velitelis o Nebuzaradan zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine dženen, so stražinenas o vudar. ¹⁹ Ila andral o foros oles, ko sas velitelis upral o slugađa, the le pandže kraliskre radcen. Ila the le hlavne pisaris, savo zapisinelas le muršen andre armada, the le šovardeš (60) anglune muršen, saven arakhla andro foros. ²⁰ O Nebuzaradan len ila a ligenda ko babiloňiko kralis andre Ribla. ²¹ Ode andre Ribla, andre phuv Chamat, len o babiloňiko kralis diňa te murdarel. Avke o judska manuša mušinde te džal andro zajatje het andral peskri phuv.

O Gedaljah guverneris andre Judsko

²² O babiloňiko kralis Nebukadnecar ačhađa le Gedaljah guverneriske andre Judsko upral savore manuša, save na sas odligende andro Babilon. Ov sas le Achikamoskro čhavo, saveske sas papus o Šafan. ²³ Sar pes pal oda došunde o judska velitelja the o slugađa, hoj o babiloňiko kralis ačhađa guverneriske le Gedaljah, gele pal leste jekhetane peskre muršenca andre Micpa. Sas oda kala murša: o Jišmael, le Netanijoskro čhavo, o Jochanan, le Kareachoskro čhavo, o Serajah, le Tanchumetoskro čhavo andral e Netofa, the o Jaazaniah, le Maachoskro čhavo. ²⁴ O Gedaljah lenge phenda: „Dav tumen lav. Ma daran tumen le babiloňike uradňikendar. Ačhen andre kadi phuv a služinen le babiloňike kraliske, bo akor tumenge ela mištes!“

²⁵ Andro eftato čhon o Jišmael, le Netanijoskro čhavo, o vnukos le Elišamaskro, andral le kraliskri famelija, geľa andre Micpa le deše muršenca a murdarđa le Gedaljah the le judske the babiloņike muršen, save ode leha sas. ²⁶ Akor savore manuša andral e Judsko, le čorestar dži o barvalo, the o armadakre veliteľe gele andro Egipt, bo daranas pes le Babilončanendar.

O Jojachin hino premuklo andral e bertena

²⁷ Paloda, sar sas o judsko kralis Jojachin zailo andro Babilon tranda the efa (37) berš, ačhiľa andro Babilon kraliske o Evil-Merodach, savo premukľa andral e bertena le Jojachin pro bišueftato (27.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš. ²⁸ Vakerelas leha šukares a delas les bareder pačiv sar avre kralen, so leha sas andro Babilon. ²⁹ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošika gada, a medik dživelas, chalas paš le kraliskro skamind. ³⁰ Sako džives, medik dživelas, les o kralis delas oda, so leske kampelas pre oda džives.

Ešebno kronicko zvitkos

Le Adamoskre potomki dži ko Abraham

¹ O Adam sas dad le Šetoske, o Šet le Enošiske, ² o Enoš sas dad le Kenanoske, o Kenan le Mahalaleloske, o Mahalalel le Jaredoske, ³ o Jared le Enochoske, o Enoch le Matuzalemoske, o Matuzalem le Lamechoske ⁴ a o Lamech sas dad le Noachoske. Le Noach sas trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

⁵ O čhave le Jafetoskre sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. ⁶ O čhave le Gomeroskre sas o Aškenaz, o Rifat* the o Togarmah. ⁷ O čhave le Javanoskre sas o Elišah the o Taršiš, the o Kitana the o Dodana.

⁸ O čhave le Chamoskre sas o Kuš, o Micrajim, o Put the o Kanaan. ⁹ Le Kušoskre čhave sas o Šebas, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskre čhave sas o Šeba the o Dedan. ¹⁰ Le Kušoske uliła čhavo o Nimrod, savestar ačhila zoralo maribnaskro murš pro svetos. ¹¹ O Micrajim sas dad le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, ¹² le Patrusenge, le Kasluchenge, savendar hine o Filištinci the o Kaftora. ¹³ O ešebno čhavo le Kanaanoskro sas o Sidon a palis o Chet. ¹⁴ O Kanaan sas o dad le Jebusejenge, le Amorejčanenge, le Girgašejenge, ¹⁵ le Chivijenge, le Arkijenge, le Sinejenge, ¹⁶ le Arvadejenge, le Cemarejenge the le Chamatajenge.

¹⁷ O čhave le Šemoskre sas o Elam, o Ašur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. Le Aramoskre čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Mešech. ¹⁸ Le Arpachšadoske uliła o Šelach a le Šelachoske uliła o Eber. ¹⁹ Le Eberiske ulile duj čhave: Jekheske diña nav Paleg, bo sar ov dživelas, o manuša pre phuv pes rozđelinde, a leskre phraleske diña nav Joktan. ²⁰ Le Joktanoske ulile o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach ²¹ o Hadoram, o Uzal, o Diklah, ²² o Ebal, o Abimael, o Šebah, ²³ o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore sas le Joktanoskre čhave. ²⁴ Avke le Šemoskre potomki sas o Arpachšad, o Šelach, ²⁵ o Eber, o Paleg, o Reu, ²⁶ o Serug, o Nachor, o Terach ²⁷ the o Abram, savo hin o Abraham.

Le Abrahamoskre potomki dži ko Jakob

²⁸ O čhave le Abrahamoskre sas o Izak the o Izmael. ²⁹ Kala hine lengre potomki: Le Izmael sas dešuduj (12) čhave: O Nebajot sas nekphureder, palis o Kedar, o Adbeel, o Mibsam, ³⁰ o Mišma, o Dumah, o Masa, o Chadad, o Tema, ³¹ o Jetur, o Nafiš the o Kedemah.

³² Le Abraham sas šov čhave la Keturaha, savi leske sas romni-služobnička: o Zimran, o Jokšan, o Medan, o Midijan, o Jišbak the o Šuach. Le Jokšan sas duj čhave: o Šebah the o Dedan. ³³ Le Midijanoskre čhave sas o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Savore kala sas la Keturakre čhave.

³⁴ Le Abrahamoskre čhas, le Izak, sas duj čhave: O Ezav the o Jakob†.

Le Ezavoskre potomki

³⁵ Le Ezav sas pandž čhave: o Elifaz, o Reuel, o Jeuš, o Jalam the o Korach. ³⁶ Le Elifazoskre čhave sas o Teman, o Omar, o Cefi, o Gatam, o Kenaz, o Timnas the o Amalek. ³⁷ Le Reueloskre čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šamah the o Mizah.

Ešebna edomika manuša the lengre kraľa

* 1:6 1,6 Abo: Difat † 1:34 1,34 E hebrejiko čhib: o Izrael

³⁸ Le Seiroskre čhave sas o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

³⁹ Le Lotanoskre čhave sas o Chori the o Homam a leskri pheň sas e Timna. ⁴⁰ Le Šobaloskre čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefi the o Onam. Le Cibeonoskre čhave sas o Ajah the o Anah. ⁴¹ Le Anoskro čhavo sas o Dišon. Le Dišonoskre čhave sas o Chemdan[‡], o Ešban, o Jitrán the o Keran. ⁴² Le Eceroskre čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan. Le Dišanoskre čhave sas o Uc the o Aran.

⁴³ Kala hine o kraľa, save sas upral o Edom mek sigeder, sar sas andro Izrael kralis: o Belas, čhavo le Beoriskro andral o foros Dinhaba.

⁴⁴ Sar muľa o Belas, kralinelas o Jobab, le Zerachoskro čhavo, andral e Bocra.

⁴⁵ Sar muľa o Jobab, kralinelas o Chušam andral e phuv Teman.

⁴⁶ Sar muľa o Chušam, kralinelas o Hadad, le Bedadoskro čhavo, savo zviťazinda upral o Midijana pre moabiko phuv. Le Hadadoskro foros sas o Avit.

⁴⁷ Sar muľa o Hadad, kralinelas o Samlah andral e Masreka.

⁴⁸ Sar muľa o Samlah, kralinelas o Šaul andral o Rechobot paš o Baro paňi.

⁴⁹ Sar muľa o Šaul, kralinelas o Baal-Chanan, le Achboriskro čhavo.

⁵⁰ Sar muľa o Baal-Chanan, kralinelas o Hadad andral o foros Pau, leskri romňi sas e Mehetabel, e čhaj la Matredakri, e čhaj la Me-Zahabakri.

⁵¹ Sar muľa o Hadad, kala vodci lidžanas o edomika kmeňi: o Timnas, o Alvah, o Jetet, ⁵² o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁵³ o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁵⁴ o Magdiel the o Iram.

2

Le Jakoboskre čhave

¹ Le Jakob sas dešuduj (12) čhave: o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jisachar, o Zebulun, ² o Dan, o Jozef, o Benjamin, o Naftali, o Gad the o Ašer.

Le Judaskre potomki dži ko David

³ Kala hine le Judaskre čhave, save les sas la Bat-Šuaha, savi sas andral o Kanaan: O Er, Onan the o Šelah. Ale o Er, leskro ešebno, na sas le RAJESKE pre dzeka, vašoda les murdarďa. ⁴ Le Juda sas peskra boraha la Tamaraha duj čhave: o Perc the o Zerach. Savore le Judaskre čhave sas pandž.

⁵ Le Percoskre čhave sas o Checron the o Chamul. ⁶ Le Zerach sas pandž čhave: o Zimri, o Etan, o Heman, o Kalkol the o Dardas. ⁷ Le Karmioskro čhavo sas o Achan, savo andďa le Izrael andre bibach oleha, hoj peske iľa olear, so sas oddino le Devleske.

⁸ Le Etanoskro čhavo sas o Azariah.

⁹ Le Checronoskre čhave sas: o Jerachmeel, o Ram the o Kaleb.

¹⁰ O Ram sas dad le Aminadaboske a o Aminadab le Nachšonoske, savo sas vodcas upral e Judsko. ¹¹ O Nachšon sas dad le Salmonoske a o Salmon le Boaziske. ¹² O Boaz sas dad le Obedoske a o Obed le Izajoske.

¹³ Le Izaj sas efa čhave: Ešebno o Eliab, dujto o Abinadab, trito o Šimeah, ¹⁴ štarto o Netaneel, pandžto o Radaj, ¹⁵ šovto o Ocem a eftato o David. ¹⁶ Lengre pheňa sas e Ceruja the e Abigajil. La Ceruja sas trin čhave: o Abišaj, o Joab the o Asahel. ¹⁷ La Abigajilakro čhavo sas o Amasa. Leskro dad sas o Izmaelitas o Jeter.

Le Checronoskre potomki

¹⁸ Le Kaleb, le Checronoskre čhas, sas duj romňija – e Azuba the e Jeriot – savenca les sas trin čhave: o Ješer, o Šobab the o Ardon. ¹⁹ A sar muľa e Azuba, o Kaleb peske

[‡] 1:41 1,41 Abo: Chamran

iľa romňake la Efrata, savaha les sas o Chur. ²⁰ O Chur sas dad le Urihoske, savo sas dad le Becaleeloske.

²¹ Sar le Checronoske sas šovardeš (60) berš, iľa peske la Machiroskra čha romňake, savi sas pheň le Gileadoske. Laha les sas o Segub. ²² O Segub sas dad le Jairoske, savo lidžalas bišutrin (23) fori andro Gilead. ²³ Ale o Gešurčana the o Aramejčana lenge zaile šovardeš (60) gava: Le Jairoskre gava the o foros Kenat le gavenca. A savore manuša, save bešenias andro Gilead, sas le Machiroskre potomki.

²⁴ Sar muľa o Checron, o Kaleb iľa la Efrata romňake, savi sas vdova pal leskro dad Checron a savaha les sas o Aščur, savo zathoda o foros Tekoa.

Le Jerachmeeloskre potomki

²⁵ Le Jerachmeel, le Checronoskre nekphuredere čhas, sas pandž čhave: Ešebno o Ram, o Bunah, o Oren, o Ocem the o Achijah. ²⁶ Le Jerachmeel sas the dujto romňi – e Atara, savi sas daj le Onamoske. ²⁷ Le Ram, savo sas le Jerachmeeloskro ešebno čhavo, sas kala čhave: o Maac, o Jamin the o Eker. ²⁸ Le Onamoskre čhave sas o Šamaj the o Jada. Le Šamajoskre čhave sas o Nadab the o Abišur.

²⁹ Le Abišuroske romňi sas e Abihajil. Laha les sas o Achban the o Molid. ³⁰ Le Nadaboskre čhave sas o Seled the o Apajim. Le Seled na sas čhave. ³¹ O Apajim sas dad le Jišioske a o Jiši le Šešanoske, o Šešan sas dad le Achlajoske.

³² Le Jada, le Šamajoskre phrales, sas duj čhave: o Jeter the o Jonatan. Le Jeter na sas čhave. ³³ Le Jonatanoskre čhave sas o Palet the o Zazas. Kala sas o čhave le Jerachmeeloskre.

³⁴ Le Šešan na sas čhave, ča čhaja. Ale sas les slugas andral o Egipt, savo pes vičinelas Jarchas. ³⁵ Leske diňa peskra čha romňake a sas len o Ataj. ³⁶ O Ataj sas dad le Natanoske a o Natan le Zabadoske, ³⁷ o Zabad sas dad le Eflaloske a o Eflal le Obedoske, ³⁸ o Obed sas dad le Jehuoske a o Jehu sas dad le Azarioske. ³⁹ O Azariah sas dad le Cheleciske a o Chelec le Elastoske, ⁴⁰ o Elasaš sas dad le Sismajoske a o Sismaj le Šalumoske, ⁴¹ o Šalum sas dad le Jekamoske a o Jekamiah le Elišamoske.

Le Kaleboskre potomki

⁴² Le Kaleb, le Jerachmeeloskre phrales, sas duj čhave: Ešebno o Mešas, savo sas dad le Zifoske, the dujto o Marešah, savo sas dad le Chebronoske. ⁴³ Le Chebronoskre čhave sas: o Korach, o Tapuach, o Rekem the o Šemas. ⁴⁴ O Šemas sas dad le Rachamoske, o Racham sas dad le Jorkoamoske a o Rekem sas dad le Šamajoske. ⁴⁵ O Šamaj sas dad le Maonoske a o Maon le Bet-Curoske.

⁴⁶ Le Kaleb sas mek trin čhave la Efaha, la romňaha-služobničkah: o Charan, o Mocas the o Gazez. Palis sas the le Charan čhavo, saves vičinenas Gazez.

⁴⁷ Le Jahdajoskre čhave sas: o Regem, o Jotam, o Gešan, o Palet, o Efah the o Šaaf.

⁴⁸ Le Kaleb sas the aver romňi-služobnička e Maacha. Laha les sas o Šeber the o Tirchanah. ⁴⁹ Palis o Šaaf, savo zathoda o foros Madmana, the o Ševas, savo zathoda o fori Machbena the Gibea. Le Kaleboskre čhaj sas e Achsa.

⁵⁰ The kala sas le Kaleboskre čhave: Ešebno o Chur, savo les sas la Efrataha, dureder o Šobal, savo zathoda o Kirjat-Jearim, ⁵¹ o Salmas, savo zathoda o Betlehem, o Charef, savo zathoda o Bet-Gader.

⁵² O Šobal, savo zathoda o Kirjat-Jearim, sas prapapus le manušenge andral o Haroeh the le jepaš Menuchoťanengra fajtake. ⁵³ Savore kala kmeňi bešenias paš o Kirjat-Jearim: o Jitričana, o Putana, o Šumatana the o Mišrajitana. O manuša andral o fori Cora the Eštaol sas andral odi fajta.

⁵⁴ O Salmas zathoda o Betlehem a sas prapapus le manušenge andral e Netofa the Atarot-Bet-Joab a jepaš Menuchoťanengra fajtake andral e Cora.

⁵⁵ O fajti le pisarengre, save bešenias andro Jabec, sas o Tirašana, Šimešana a o Suchašana. On sas o Keniti, save sas le Chamatoskre potomki, a ov sas prapapus le Rechabčanenge.

3

Le Davidoskre potomki

¹ Kala sas le Davidoskre čhave, save leske ulile andro Hebron: Ešebno o Amnon la Achinoamatar, savi sas andral o Jezreel; dujto o Daniel la Abigajilar, savi sas andral o Karmel; ² trito o Absolon la Maachatar, savi sas čaj le kraliskri Talmajoskri andral o Gešur; štarto o Adonijah, la Chagitar; ³ pandžto o Šefatjah la Abitalatar; šovto o Jitream la Eglatar.

⁴ Kala šov čhave ulile andro Hebron, kaj kralinelas efa berš the šov čhon; andro Jeruzalem kralinelas tranda the trin (33) berš.

⁵ Kala čhave leske ulile andro Jeruzalem: o Šimea, o Šobab, o Natan the o Šalamun – štar la Batšebatar, le Amieloskra čatar – ⁶ the o Jibchar, o Elišuah, o Elifelet, ⁷ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁸ o Elišamas, o Eljadas the o Elifelet, jekhetane eňa čhave. ⁹ Kala savore sas le Davidoskre čhave a sas les mek aver čhave le romňenca-služobňickenca. E Tamar sas lengri pheň.

Le Šalamunoskre potomki

¹⁰ Kala sas potomki le Šalamunoskre, save sas kraľa andre Judsko: o Rechabam, leskro čhavo o Abijah, leskro čhavo o Asa, leskro čhavo o Jošafat, ¹¹ leskro čhavo o Jehoram, leskro čhavo o Achazijah, leskro čhavo o Joaš, ¹² leskro čhavo o Amacijah, leskro čhavo o Azarijah, leskro čhavo o Jotam, ¹³ leskro čhavo o Achaz, leskro čhavo o Chizkija*, leskro čhavo o Menaše, ¹⁴ leskro čhavo o Amon, leskro čhavo o Jozijaš ¹⁵ the le Jozijašoskre štar čhave: ešebno o Jochanan, dujto o Jojakim, trito o Cidkijah a štarto o Šalum.

¹⁶ Le Jojakim sas duj čhave: o Jechonijah the o Cidkijah.

Le Jojakimoskre potomki

¹⁷ Kala hine efa čhave le Jechonijoskre, savo sas bertenošis andro Babilon: o Šealtiel, ¹⁸ o Malkiram, o Pedajah, o Šenacar, o Jekamiah, o Hošamas the o Nedabiah. ¹⁹ Le Pedajoskre čhave sas o Zerubabel the o Šimej. Le Zerubabeloskre čhave sas o Mešulam the o Chananiyah. Lengri pheň sas e Šelomit. ²⁰ Sas les the aver pandž čhave: o Chašubah, o Ohel, o Berechijah, o Chasadijah the o Jušab-Chesed.

²¹ Le Chananijoskre potomki sas o Palatiah the o Ješajah a the o čhave le Refajoskre, le Arnanoskre, le Obadiašiskre the le Šechanijoskre. ²² O Šechanijah sas dad le Šemajoske. Le Šemajah sas šov čhave: o Chatuš, o Jigal, o Bariach, o Neariah the o Šafat. ²³ Le Neariah sas trin čhave: o Eljoenaj, o Chizkijah the o Azrikam. ²⁴ Le Eljoenaj sas efa čhave: o Hodavijah, o Eljašib, o Palajah, o Akub, o Jochanan, o Delajah the o Anani.

4

Le Judaskre potomki

¹ Le Judaskre čhave sas o Perek, o Checron, o Karmi, o Chur the o Šobal. ² O čhavo le Šobaloskro sas o Reajah, leskro sas o Jachat a leskre o Achumaj the o Lahad. Kala savore sas andral e fajta, so bešenias andre Cora.

* **3:13** 3,13 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

³⁻⁴ O Chur sas o nekphureder čhavo le Kaleboskro, savo les sas la Efrataha. Ov zathoda* o Betlehem. Le Chur sas trin čhave: o Etam, o Penuel the o Ezer. Le Etam sas trin čhave: o Jezreel, o Jišma the o Jidbaš a jekh čhaj e Hacleponia. O Penuel zathoda o foros Gedor a o Ezer o foros Chuša.

⁵ O Aščhur zathoda o foros Tekoa a sas les duj romňija: e Chela the e Naara. ⁶ La Naaraha sas les štar čhave: o Achuzam, o Chefer, o Temeni the o Achaštar. ⁷ La Chelaha les sas o Ceret, o Jecochar the o Etnan.

⁸ Le Kocoskre čhave sas o Anub the o Cobebah. Le Acharcheloskre fajti sas le Kocoskre potomki. O Acharchel sas čhavo le Harumoskro.

⁹ Le Jabec denas bareder pačiv sar leskre phralen. Leskri daj leske diňa nav Jabec†, bo phenda: „Andro dukha les andom pro svetos.“ ¹⁰ Andre jekh džives o Jabec vičinelas pro Del le Izraeloskro: „Mangav tut, igen man požehňin a de man bareder phuv. Lidža man tire vasteha a chraňin man savore nalačhipnastar, hoj man te na avel dukh.“ A o Del les diňa savoro, so lestar mangla.

¹¹ Le Šuchoskro phral sas o Kelub. Le Keluboskro čhavo sas o Mechir a leskro čhavo sas o Ešton. ¹² Le Ešton sas trin čhave: o Bet-Rafah, o Paseach the o Techinah, savo zathoda o foros Ir-Nachaš. O potomki kale muršengre dživenas andre Recha.

¹³ Le Kenaz sas duj čhave: o Otňiel the o Serajah. Le Otňiel sas duj čhave: o Chatat the o Meonotaj. ¹⁴ O Meonotaj sas dad le Ofroske.

O Serajah sas dad le Joaboske, savo ešebno geľa te bešel andre dolina Ge-Charašim, kaj dživenas o bučakre majstri.

¹⁵ Le Kaleb, le Jefunoskre čhas, sas trin čhave: o Iru, o Elah the o Naam. O Elah sas dad le Kenazoske.

¹⁶ Le Jehalelel sas štar čhave: o Zif, o Zifah, o Tirjah the o Asarel.

¹⁷⁻¹⁸ Le Ezrah sas štar čhave: o Jeter, o Mered, o Efer the o Jalon. O Mered peske iľa romňake la Bitiah, savi sas čhaj le Faraonoskri. Laha les sas e Mirijam the duj čhave: o Šamaj the o Jišbach, savo zathoda o foros Eštemoa. O Mered peske iľa the romňa andral o kmeňos Juda. Laha les sas aver trin čhave: o Jered, savo zathoda o foros Gedor, o Cheber, savo zathoda o foros Socho, the o Jekutiel, savo zathoda o foros Zanoach.

¹⁹ O Hodijah peske iľa le Nachamoskra pheňa romňake. Lengre potomki sas e fajta Garm, savi bešelas andro foros Keila, the e fajta le Maachoskri, savi bešelas andro foros Eštemoa.

²⁰ Le Šimonoskre čhave sas: o Amnon, o Rinah, o Ben-Chanan the o Tilon.

Le Jišioskre čhave sas o Zochet the o Ben-Zochet.

Le Šeloskre potomki

²¹ O Šelah sas jekh le Judaskre čhavendar. Leskre potomki sas o Er, savo zathoda o foros Lecha; o Laadah, savo zathoda o foros Mareša; o fajti andral e Bet-Ašbea, save džanenas te kerel le lanostar o pochtana; ²² o Jokim the o murša andral o foros Kozeba; o Joaš the o Saraf, save lidžanas‡ o Moab, ale palis pes odarik visarde andro Lechem. Ale ada hin čirlatuno vakeriben. ²³ On sas ola, save kerenas la čikatar o čare, bešenas andro fori Netaim the Gedera a služinenas le kraliske.

Le Šimeonoskre potomki

²⁴ Le Šimeonoskre čhave sas o Nemuel, o Jamin, o Jarib, o Zerach the o Šaul. ²⁵ Le Šauloskro čhavo sas o Šalum, leskro čhavo o Mibsam a leskro čhavo o Mišmas. ²⁶ Le Mišmasoskro čhavo sas o Chamuel, leskro čhavo o Zachur a leskro čhavo o Šimej.

* **4:3-4** 4,3-4 E hebrejiko čhib: o dad le Betlehemoskro † **4:9** 4,9 Oda hin: dukh, pharipen. ‡ **4:22** 4,22 Abo: save peske ile romňen andral o Moab

²⁷ Le Šimej sas dešušov (16) murša the šov čhaja, ale leskre phralen na sas ajci čhave, vašoda le Šimeonoskro kmeňos na sas ajso baro sar le Judaskro.

²⁸ On bešenas andro fori Beer-Šeba, Molada, Chacar-Šual, ²⁹ Bilha, Ecem, Tolad, ³⁰ Betuel, Chorma, Ciklag, ³¹ Bet-Markabot, Chacar-Susim, Bet-Biri the andro Šaarajim. Kala sas lengre fori dži akor, medik kralinelas o David. ³² Lengre pandž gava sas o Etam, o Ajin, o Rimon, o Tochen, o Ašan ³³ the mek savore gava, so sas pašal lende dži paš o foros Baal. Kala hine o thana, kaj le Šimeonoskre potomki bešenas, sar sas pisimen andre fajtengre zvitki.

³⁴⁻³⁸ Kala murša sas vodci andre peskre fajti: o Mešobab, o Jamlech, le Amacijoskro čhavo o Jošah, o Joel, o Jehu – savo sas čhavo le Jošibjoskro, ov le Serajoskro a ov le Asieloskro – o Eljoenaj, o Jaakobah, o Ješochajah, o Asajah, o Adiel, o Jesimiel, o Benajah the o Zizas, o čhavo le Šifioskro, ov le Alonoskro, ov le Jedajoskro, ov le Šimriskro a ov le Šemajoskro.

Lendar ačhila bari famelija, ³⁹ vašoda odarik gele het a džanas paš o Gedor pro vichodos ola dolinatar te rodel čar prekal peskre stadi. ⁴⁰ Arakhle ode igen bari the lači mała. Andre odi phuv sas smirom a šunenas pes ode mištes. Angloda andre odi phuv bešenas o Chamčana.

⁴¹ Avke kala fajti avle andro Gedor, sar kralinelas andre Judsko o Chizkijaš. Le Chamčanengre stani čhide tele a le Meunitanen, save ode bešenas, murdarde avri a zaike lengre thana, bo ode sas mali prekal lengre stadi. Avke ode bešen dži adadžives.

⁴² Pozneder vaj pandž šel (500) murša andral o kmeňos Šimeon gele pro verchi Seir andro Edom. Lidžalas len o Palatiah, o Neariah, o Refajah the o Uziel, le Jišioskre čhave. ⁴³ Murdarde le Amaleken, save ode mek ačhile, a ode bešen dži adadžives.

5

Le Rubenoskre potomki

¹ O Ruben sas ešebno čhavo le Jakoboskro, ale pašlila le dadeskra romňaha, vašoda našada o pravos, so hin ešebne čhas. Leskro pravos pregeľa pro Jozefoskre čhave a avke andre famelijakro rodokmeňos na sas les pačiv sar ešebnes. ² No kajte andral o kmeňos Juda avľa baro vodcas a kajte sas nekzoraleder peskre phralendar, o pravos le ešebne čhaskro ačhila le Jozefoske. ³ Le Ruben, le ešebne Jakoboskre čhas, sas štar čhave: o Chanoch, o Palu, o Checron the o Karmi.

⁴ O Joel sas dad le Šemajoske, ov le Gogoske, o Gog le Šimejoske, ⁵ ov le Michoske, o Micha le Reajoske a ov le Baaloske. ⁶ O Baal sas dad le Beeroske, savo sas vodcas upral le Rubenoskro kmeňos, sar len zaila a odligenda o asiriko kralis Tiglat-Pileser.

⁷ Andre famelijakro zvitkos hine zapisimen o vodci andral o kmeňos Ruben: O Jeiel, palis Zecharijah, ⁸ o Belas, čhavo le Azazoskro, čhavo le Šemasoskro, čhavo le Joeloskro. On bešenas le forostar Aroer dži pro severos ko Nebo the Baal-Meon. ⁹ Andre phuv Gilead len sas igen but stadi, a vašoda bešenas pre pušta, so hiňi pro vichodos dži paš o paňi Euftrat.

¹⁰ Sar sas kralis o Saul, o kmeňos Ruben geľa andro mariben pro Hagarijčana a murdarde savoren. Avke gele te bešel andre lengre fori andro Gilead pro vichodos.

Le Gadoskre potomki

¹¹ O kmeňos Gad bešelas pro severos le Rubenostar, andre phuv Bašan dži ko foros Salcha. ¹² O Joel sas ešebno vodcas andre phuv Bašan, dujto sas o Šafam, a pal lende o Janaj the o Šafat. ¹³ Aver Gadoskre fajti a lengre vodci sas: o Michael, o Mešulam, o

Šebas, o Joraj, o Jakan, o Zias the o Eber. ¹⁴ On sas potomki le Abichajiloskre, savo sas čhavo le Churioskro, ov le Jaroachoskro, ov le Gileadoskro, ov le Michaeloskro, ov le Ješišajoskro, ov le Jachdoskro a ov le Buzoskro. ¹⁵ O vodcas kale fajtenge sas o Achi, savo sas le Abdieliskro čhavo a ov le Guniskro. ¹⁶ On bešenas andro phuva Gilead the Bašan andro gava the pre cali phuv Šaron, kaj sas čar prekal o stadi. ¹⁷ (Kala savore sas pisimen andro famelijakro rodokmeños, sar andre Judsko kralinelas o Jotam a andro Izrael o Jarobeam.)

¹⁸ Andro kmeños Ruben, Gad the jepaš kmeños Menaše sas 44 760 slugađa avrisikade andro mariben le štitenca, šablencu, lukencu the šipencu. ¹⁹ On pes marenas le kmeñenca: Hagri, Jetur, Nafiš the Nodab. ²⁰ On zviťazinde upral lende vašoda, bo vičinenas ko Del andro mariben. Ov len šunda avri a pomožinda lenge, bo pačanas andre leste. Vašoda diňa andre lengre vasta le Hagarijčanen the olen, save lenge pomožinenas. ²¹ Ile lenge 50 000 řaven, 250 000 bakren, 2 000 somaren the 100 000 manušen. ²² The but manuša mule andro mariben, bo oda mariben sas le Devleskro. Pre lengro than bešenas dži akor, medik na sas zaile andre Asirija.

O jepaš kmeños Menaše

²³ O jepaš kmeños Menaše bešelas andre phuv Bašan dži ko Baal-Chermon the Senir, oda hin o verchos Chermon. On sas igen baro kmeños. ²⁴ Kala sas zorale murša the anglune vodci, save řidžanas peskre fajti: o Efer, o Jiši, o Eliel, o Azriel, o Jirmejah, o Hodavijah the o Jachdiel.

O kmeňi pro vichodos odligende andre Asirija

²⁵ Ale o manuša na sas pačivale peskre dadengre Devleske, omukle les a chudle te lašarel le devlen andral aver narodi, saven anglal lende o Del zničinda. ²⁶ O Del le Izraeloskro kerđa upre le asirike kralis le Pul - oda hin o Tiglat-Pileser -, hoj te džal pre lende pro mariben. Ov zaiľa o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeños Menaše a odligenda len andro Chalach, andro Chabor, andre Hara the paš o paňi Gozan, kaj hine dži adadžives.

Le Leviskre potomki

²⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršom, o Kohat the o Merari.

²⁸ Le Kohatoskre čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel.

²⁹ Le Amram sas duj murša: o Aron the o Mojžiš; the jekh čhaj e Mirijam. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar.

³⁰ O Eleazar sas dad le Pinchasoske, o Pinchas le Abišuasoske, ³¹ o Abišuas sas dad le Bukioske, o Buki le Uzioske, ³² o Uzi le Zerachijoske, o Zerachijah le Merajotoske, ³³ o Merajot le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁴ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Achimaacoske, ³⁵ o Achimaac le Azarioske, o Azariah le Jochananoske, ³⁶ o Jochanan sas dad le Azarioske, savo služinelas sar rašaj andro Chramos, so ačhađa o Šalamun andro Jeruzalem. ³⁷ O Azariah sas dad le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁸ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Šalumoske, ³⁹ o Šalum le Chilkijoske, o Chilkijah le Azarioske, ⁴⁰ o Azariah le Serajoske a o Serajah le Jehocadakoske. ⁴¹ Ale o Jehocadak sas zailo jekhetane le manušenca andral o Jeruzalem the andral e Judsko akor, sar len o RAJ bičhađa andro Babilon le Nebukadnecaroskre vasteha.

6

Aver potomki le Leviskre

¹ Le Leviskre čhave sas o Geršom, o Kohat the o Merari.

² Le Geršomoskre čhave sas o Libni the o Šimej.

³ Le Kohatoskre čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel.

- ⁴ Le Merariskre čhave sas o Machli the o Muši. Kale hine le Levitengre fajti pal lengre fameliji:
- ⁵ Le Geršomoskro čhavo sas o Libni, leskro o Jachat, leskro o Zimah, ⁶ leskro o Joach, leskro o Ido, leskro o Zerach a leskro o Jeatraj.
- ⁷ Le Kohatoskro čhavo sas o Aminadab, leskro o Korach, leskro o Asir, ⁸ leskro o Elkanah, leskro o Ebjasaf, leskro o Asir, ⁹ leskro o Tachat, leskro o Uriel, leskro o Uziaš a leskro o Šaul.
- ¹⁰ Le Elkanah sas duj čhave: o Amasaj the o Achimot. ¹¹ Le Achimotoskro čhavo sas o Elkanah, leskro o Cofaj, leskro o Nachat, ¹² leskro o Eliab, leskro o Jerocham, leskro o Elkanah a leskro o Samuel.
- ¹³ Le Samuel sas duj čhave: Ešebno o Joel a dujto o Abijah.
- ¹⁴ Le Merariskro čhavo sas o Machli, leskro o Libni, leskro o Šimej, leskro o Uza, ¹⁵ leskro o Šimeas, leskro o Chagijah a leskro o Asajah.

O lavutara andro kher le RAJESKRO

¹⁶ Kalen muršen o David ačhađa, hoj te služinen le gilavipnaha pro than, kaj lašarenas le RAJES akorestar, sar andro Jeruzalem ande e archa la zmluvakri. ¹⁷ On služinenas le gilavipnaha anglo Svetostankos, medik o Šalamun na ačhađa o Chramos andro Jeruzalem. On kerenas služba akor, sar pre lende avelas o šoros.

¹⁸ Kala manuša peskre čhavenca kerenas kadi služba:

andral e Kohatoskri fajta: o lavutaris Heman, saveske sas dad o Joel, leske o Samuel, ¹⁹ leske o Elkanah, leske o Jerocham, leske o Eliel, leske o Toach, ²⁰ leske o Cuf, leske o Elkanah, leske o Machat, leske o Amasaj, ²¹ leske o Elkanah, leske o Joel, leske o Azarijah, leske o Cefanjah, ²² leske o Tachat, leske o Asir, leske o Ebjasaf, leske o Korach, ²³ leske o Jishar, leske o Kohat, leske o Levi the leske o Jakob.

²⁴ O Asaf, le Hemanoskro pribuzno, leha ačhelas andre služba pal e čači sera. Le Asafoskro dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Berechijah, o Šimea, ²⁵ o Michael, o Baasejah, o Malkijah, ²⁶ o Etni, o Zerach, o Adajah, ²⁷ o Etan, o Zimah, o Šimej, ²⁸ o Jachat, o Geršom the o Levi.

²⁹ Pal e balogñi sera leha ačhelas andre služba o Etan andral le Merariskri fajta. Leskro dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Kiši, o Abdi, o Maluch, ³⁰ o Chašabijah, o Amacijah, o Chilkijah, ³¹ o Amci, o Bani, o Šemer, ³² o Machli, o Muši, o Merari the o Levi. ³³ Okle Levitenge sas dine savore aver službi andro Stanos, pro than, kaj lašarenas le Devles.

Le Aronoskre potomki

³⁴ O Aron peskre čhavenca anelas o labarde the o voňava obeti pro oltara. On kerenas andro Neksveteder than savori služba, hoj o RAJ te odmukel o bini le Izraelitenge, sa avke sar prikazinda o Mojžiš, le Devleskro služobňikos. ³⁵ Kala hine le Aronoskre potomki:

Leskro čhavo sas o Eleazar, leskro o Pinchas, leskro o Abišuas, ³⁶ leskro o Buki, leskro o Uzi, leskro o Zerachijah, ³⁷ leskro o Merajot, leskro o Amariah, leskro o Achitub, ³⁸ leskro o Cadok a leskro o Achimaac.

O fori dine le Levitenge

³⁹ Kala hine o fori the o phuva, so chudle o potomki le Aronoskre andral e fajta Kohat. On chudle ešebno kotor la phuvatar, so sas dino le Levitenge prekal o losos.

⁴⁰ Andre Judsko chudle o foros Hebron le malenca, so sas pašal leste. ⁴¹ Ale o gava le malenca pašal oda foros sas dine le Kaleboske, le Jefunoskre čhaske.

⁴² Le Aronoskre potomkenge sas dine kale fori le malenca: o Hebron, so sas o foros pro garudipen, o Jatir, e Libna, e Eštemoa, ⁴³ o Chilen, o Debir, ⁴⁴ o Ašan the

o Bet-Šemeš. ⁴⁵ Le kmeňostar Benjamin lenge sas dine o fori le malenca: e Geba, o Alemet the o Anatot.

Kala dešutrin (13) fori sas rozdelimen maškar o Kohatoskre potomki.

⁴⁶ Okla potomki le Kohatoskre chudle prekal o losos deš fori le kmeňostar Menaše pal o zapados.

⁴⁷ Le Geršomoskre potomkenge sas dine dešutrin fori andral o kmeňi Jisachar, Ašer, Naftali, the vichodno Menaše andro Bašan. ⁴⁸ Le Merariskre potomkenge prekal o losos sas dine dešuduj (12) fori andral o kmeňi Ruben, Gad the Zebulun. ⁴⁹ Avke o Izraeliti dine le Levitenge o fori le malenca. ⁵⁰ Kala fori andral o kmeňi Juda, Šimeon the Benjamin lenge sas dine prekal o losi.

⁵¹ Le kmeňostar Efrajim sas dine varesave le Kohatoskre fajtenge kala fori le malenca:

⁵² O Šichem pro Efrajimoskre brehi, so sas o foros pro garudipen, o Gezer, ⁵³ o Jokmeam, o Bet-Choron, ⁵⁴ o Ajalon the o Gat-Rimon.

⁵⁵ Le Kohatoskre fajtenge, save ačhile, sas dine le kmeňostar Menaše pro zapados o fori Aner the Balaam le malenca.

⁵⁶ Le Geršomoskre potomkenge sas dine kala fori le malenca:

andral o kmeňos Menaše pro vichodos o Golan andre phuv Bašan the Aštarot;

⁵⁷ le kmeňostar Jisachar: o Kedeš, o Daberat, ⁵⁸ o Ramot the o Anem;

⁵⁹ le kmeňostar Ašer: o Mašal, o Abdon, ⁶⁰ o Chukok the o Rechob;

⁶¹ le kmeňostar Naftali: o Kedeš andre Galileja, o Chamon the o Kirjatajim.

⁶² Olenge, ko ačhile le Merariskre potomstvostar, sas dine le kmeňostar Zebulun o fori Rimon the Tabor le malenca.

⁶³ Le kmeňostar Ruben pre vichodno sera le Jordanostar paš o Jericho lenge sas dine kala štar fori le malenca: o Becer pre pušta, e Jahca, ⁶⁴ o Kedemot the o Mefaat;

⁶⁵ a le kmeňostar Gad kala fori: o Ramot andro Gilead, o Machanajim, ⁶⁶ o Chešbon the o Jazer.

7

Le Jisacharoskre potomki

¹ Le Jisachar sas štar čhave: o Tolas, o Puah, o Jašub the o Šimron.

² Le Tolasoskre čhave sas o Uzi, o Refajah, o Jeriel, o Jachmaj, o Jibsam the o Šemuel. On sas vodci andre famelija le Tolasoskra fajtake. Andre lengro fajtakro rodokmeňos sas zapisimen 22 600 zorale murša, sar kraľinelas o David.

³ Le Uzioskro čhavo sas o Jizrachiah. Le Jizrachioskre čhave sas o Michael, o Obadiah, o Joel the o Jišijah. Savore kala pandž džene sas vodci le famelijengre.

⁴ Andre lengro rodokmeňos sas zapisimen 36 000 maribnaskre murša, bo sas len but romňija the čhave.

⁵ Savore zorale murša, save sas zapisimen andre le Jisacharoskro rodokmeňos, sas 87 000.

Le Benjaminskre potomki

⁶ Le Benjamin sas trin čhave: o Belas, o Becher the o Jediael.

⁷ Le Belas sas pandž čhave: o Ecbon, o Uzi, o Uziel, o Jerimot the o Iri. On sas zorale murša the vodci andre peskre fajti. Andre lengro rodokmeňos sas zapisimen 22 034 maribnaskre murša.

⁸ Le Becheroskre čhave sas o Zemirah, o Joaš, o Eliezer, o Eljoenaj, o Omri, o Jeremot, o Abijah, o Anatot the o Alemet. ⁹ Dojekh lendar sas vodcas andre peskri fajta. Andre lengro rodokmeños sas zapisimen 22 200 maribnaskre murša.

¹⁰ Le Jediaeloskro čhavo sas o Bilhan. Le Bilhanoskre čhave sas o Jeuš, o Benjamin, o Ehud, o Kenaanah, o Zetan, o Taršiš the o Achišachar. ¹¹ Kala savore le Jediaeloskre čhave sas vodci andre peskri fajta. Lendar sas 17 200 zorale murša, save sas pripravimen te džal andro mariben. ¹² Le Irioskre čhave sas o Šupim the o Chupim.

O Dan* sas dad le Chušimenge.

Le Naftaliskre potomki

¹³ Le Naftaliskri daj sas e Bilha a leskre čhave sas o Jachciel, o Guni, o Jecer the o Šalum.

Le Menašeskre potomki

¹⁴ Le Menaše la romňaha-služobničkaha, andral o Aram, sas duj čhave: o Asriel the o Machir, savo sas dad le Gileadoske. ¹⁵ O Machir arakhla romňijen prekal o Šupim the prekal o Chupim. E Maacha sas leskri pheň. Leskro dujto čhavo sas o Celofchad. Le Celofchad sas ča čhajora.

¹⁶ Le Machir peskra romňaha la Maachaha sas čhavo a oj leske diňa nav Pereš. A leskro phral sas o Šereš. Le Šerešoskre čhave sas o Ulam the o Rekem. ¹⁷ O Ulam sas dad le Bedanoske. Kala savore sas potomki le Gileadoskre, savo sas čhavo le Machiroskro, a ov čhavo le Menašeskro.

¹⁸ Le Gileadoskri pheň e Hamolechet sas daj le Išhodoske, Abiezeriske the le Machloske. ¹⁹ Le Šemidas sas štar čhave: o Achjan, o Šechem, o Likchi the o Aniam.

Le Efrajimoskre potomki

²⁰ O Efrajim sas dad le Šutelachoske, ov le Beredoske, ov le Tachatoske, ov le Eladoske, ov le Tachatoske, ²¹ ov le Zabadoske a ov le Šutelachoske. Le Efrajim sas mek duj čhave, o Ezer the o Elad, ale len murdarde o manuša andral o Gat akor, sar avle te čorel lengro dobitkos. ²² Lengro dad o Efrajim but dživesa likerelas o smutkos. A avke paš leste avle leskre phrala, hoj les te potešinen. ²³ Palis geľa ke peskri romňi a pašliľa laha. Uliľa lake muršoro, saveske diňa nav Berijah, bo pre leskri famelija avľa e bibach.

²⁴ Le Efrajimokri čhaj sas e Šeera. Oj diňa te ačhavel o Teluno the Upruno Bet-Choron the o Uzen-Šeera.

²⁵ Le Efrajim sas mek jekh čhavo o Refach. Leskre potomki sas kala: Leskro čhavo o Rešef, leskro o Telach, leskro o Tachan, ²⁶ leskro o Ladan, leskro o Amichud, leskro o Elišamas, ²⁷ leskro o Nun a leskro o Jozua.

²⁸ Lengre phuva the fori sas kala: o Betel le gavenca, pro vichodos o Naaran, pro zapados o Gezer le gavenca, the o Šichem le gavenca dži ke Aja le gavenca.

²⁹ O kmeños Menaše chudňa o foros Bet-Šean le gavenca, o Taanach le gavenca, o Megido le gavenca the o Dor le gavenca.

Andre kala fori bešenias o potomki le Jozefoskre, savo sas čhavo le Jakoboskro.

Le Ašeroskre potomki

³⁰ Le Ašeroskre čhave sas o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah. Lengri pheň sas e Serach.

³¹ Le Berijoskre čhave sas o Cheber the o Malkiel, savo sas dad le Birzajitoskro.

³² Le Cheber sas trin čhave: o Jaflet, o Šomer the o Chotam. Lengri pheň sas e Šua.

³³ Le Jafletoskre čhave sas o Pasach, o Bimhal the o Ašvat.

* **7:12** 7,12 Abo: aver murš

³⁴ Le Šemeroskre čhave sas o Achi, o Rohgah, o Jechubah the o Aram.

³⁵ O čhave le Helemoskre, leskre phraleskre, sas o Cofach, o Jimnas, o Šeleš the o Amal.

³⁶ Le Cofachoskre čhave sas o Suach, o Charnefer, o Šual, o Beri, o Jimrah, ³⁷ o Becer, o Hod, o Šamas, o Šilšah, o Jitran the o Beeras.

³⁸ Le Jeteroskre čhave sas o Jefune, o Pispah the o Aras.

³⁹ Le Uloskre čhave sas o Arach, o Chaniel the o Ricjah.

⁴⁰ Kala savore sas le Ašeroskre potomki. On sas zorale murša the vodci andre peskre fajti. Andre lengro rodokmeños sas zapisimen 26 000 zorale murša.

8

Le Benjaminoskre potomki

¹ Le Benjamin sas pandž čhave. Ešebno čhavo sas o Belas, dujto o Ašbel, trito o Achrach, ² štarto o Nochah a pandžto o Rafah.

³ Le Belasoskre čhave sas o Adar, o Geras, o Abihud, ⁴ o Abišuas, o Naaman, o Achoach, ⁵ o Geras, o Šefufan the o Churam.

⁶⁻⁷ O potomki le Echudoskre sas o Naaman, o Achijah the o Geras. On sas vodci le famelijengre, save dživenas andre Geba, ale sas tradle avri a gele te bešel andro Manachat. O Geras, o dad le Uzoskro the le Achidudoskro, len andre oda lidžalas.

⁸⁻⁹ O Šacharajim premukla peskre duje romņijen la Chušima the la Baara. Pozneder, sar bešelas andre moabiko phuv, iľa peske la Chodeša romņake a laha les sas efta čhave: o Jobab, o Cibijas, o Mešas, o Malkam, ¹⁰ o Jeuc, o Sachijah the o Mirmah. Kala sas o vodci andre peskre fajti.

¹¹ La Chušimaha les sas o Abitub the o Elpaal.

¹² Le Elpaaloskre čhave sas o Eber, o Mišam the o Šemed. On ačhade o fori Ono the Lod le gavenca, so hine pašal lende.

¹³ O Berijah the o Šemas sas vodci le fajtenge, save bešenas andro Ajalon. On sas ola, save tradle avri le manušen andral o Gat. ¹⁴ Le Berijoskre čhave sas o Achijo, o Šašak, o Jeremot, ¹⁵ o Zebadijah, o Arad, o Eder, ¹⁶ o Michael, o Jišpah the o Jochas.

¹⁷ Le Elpaaloskre potomki sas o Zebadijah, o Mešulam, o Chizki, o Cheber, ¹⁸ o Jišmeraj, o Jizlijah the o Jobab.

¹⁹ Le Šimejoskre potomki sas o Jakim, o Zichri, o Zabdi, ²⁰ o Elienaj, o Ciletaj, o Eliel, ²¹ o Adajah, o Berajah the o Šimrat.

²² Le Šašakoskre potomki sas o Jišpan, o Eber, o Eliel, ²³ o Abdon, o Zichri, o Chanan, ²⁴ o Chananiyah, o Elam, o Antotijah ²⁵ o Jifdejah the o Penuel.

²⁶ Le Jerochamoskre potomki sas o Šamšeraj, o Šecharijah, o Atalijah, ²⁷ o Jaarešijah, o Elijah the o Zichri.

²⁸ Kala savore sas zapisimen andro rodokmeños sar vodci, save bešenas andro Jeruzalem.

²⁹ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, bešelas andro foros Gibeon. Leskri romņi sas e Maacha. ³⁰ Leskro ešebno čhavo sas o Abdon, paľis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³¹ o Gedor, o Achijo, o Zecher ³² the o Miklot, savo sas dad le Šimeoskro. The on bešenas paš peskre phrala andro Jeruzalem.

³³ O Ner sas dad le Kišoske a o Kiš le Sauloske. Le Sauloskre čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ³⁴ O Jonatan sas dad le Merib-Baaloske, o Merib-Baal le Michasoske.

³⁵ Le Michasoskre čhave sas o Piton, o Melech, o Tareas the o Achaz. ³⁶ O Achaz sas dad le Joadoske a le Joadoskre čhave sas o Alemet, o Azmavet the o Zimri. O Zimri

sas dad le Mocasoske. ³⁷ O Mocas sas dad le Bineasoske, o Bineas le Rafoske, o Rafah le Elastoske, o Elasa le Aceloske.

³⁸ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanan. ³⁹ Leskre phrales le Ešek sas trin čhave: ešebno o Ulam, dujto o Jeuš the trito o Elifelet.

⁴⁰ Le Ulamoskre čhave sas zorale murša the lukostrelci. Sas les but potomki: Šel the penda (150) čhave the čhavengre čhave.

Kala savore sas andral o kmeňos Benjamin.

9

O manuša, save avle pale andro Jeruzalem

¹ Savore Izraeliti sas zapisimen pal peskre fameliji andro Zvitkos le izraelike the le judske kralengro. Ale kerenas bini anglo RAJ, a vašoda sas o Judejci zaile a odligende andro Babilon.

² Ešebna manuša, save avle pale te bešel andre peskri phuv the andre peskre fori, sas vajkeci Izraeliti, rašaja, Leviti the o chramoskre služobňika. ³ Andro Jeruzalem avle te bešel vajkeci manuša andral o kmeňi Juda, Benjamin, Efrajim the Menaše.

⁴⁻⁶ Andral o kmeňos Juda ode avle pale te bešel 690 fameliji. On savore sas potomki le Judaskre čhavendar: le Perecostar, le Šelostar the le Zerachostar. Lengre vodci sas o Utaj, o Asajah the o Jeuel. O Utaj sas le Amichudoskro čhavo a potomkos le Omrioskro, le Imriskro, le Baniskro the le Perecoskro; o Asajah sas potomkos le Šeloskro a o Jeuel le Zerachoskro.

⁷⁻⁹ Andral o kmeňos Benjamin ode avle pale te bešel 956 fameliji: lendar sas o Salu, le Mešulamoskro čhavo, saveske sas papus o Hodavijah a prapapus o Hasenuah; o Jibnejah le Jerochamoskro čhavo; o Elah, le Uzioskro čhavo, saveske sas papus o Michri; a o Mešulam, le Šefatijahoskro čhavo, saveske sas papus o Reuel a prapapus o Jibnijah.

Kala savore sas vodci andre peskre fameliji.

O rašaja, save avle pale andro Jeruzalem

¹⁰⁻¹² Le rašajendar avle te bešel andro Jeruzalem o Jedajah, o Jojarib, o Jachin, o Azarijah, le Chilkijoskro čhavo, savo sas potomkos le Mešulamoskro, le Cadokoskro, le Merajotoskro the le Achituboskro; o Adajah le Jerochamoskro čhavo, savo sas potomkos le Paščuroskro the le Malkijoskro; o Maasaj, le Adieloskro čhavo, savo sas potomkos le Jachzeroskro, le Mešulamoskro, le Mešilemitoskro a le Imeroskro.

¹³ O rašaja, save sas vodci andre peskre fameliji, sas jekhetane 1 760. On džanenas mištes te kerel savori služba andro Chramos.

O Leviti, save avle andro Jeruzalem

¹⁴⁻¹⁶ Kala džene le Levitendar avle te bešel andro Jeruzalem: o Šemajah andral le Merariskro rodokmeňos, savo sas potomkos le Chašuboske, le Azrikamoske the le Chašabijoske; o Bakbakar, o Chereš, o Galal a o Matanijah, le Michasoskro čhavo, savo sas potomkos le Zichriske the le Asafoske; o Obadijah, savo sas le Šemajoskro čhavo, o čhavo le Galaloske, o čhavo le Jedutunoske; o Berechijah le Asasoskro čhavo, saveske sas papus o Elkanah, savo bešelas andro gavora pašal o foros Netofa.

O chramoskre stražňika

¹⁷ Kala džene stražinenas paš o chramoskro vudar: o Šalum, o Akub, o Talmon, o Achiman the leskre phrala. O Šalum sas lengro vodcas. ¹⁸ Dži andre oda časos stražinenas paš e Kraliskri brana pre vichodno sera le foroskri. On angloda stražinenas le Levitengre tabora.

¹⁹ O Šalum, o potomkos le Koreoskro the le Ebjasafoskro, jekhetane leskra famelijaha andral e Korachoskri fajta sas ačhade, hoj te stražinen paš o vudar le RAJESKRE Stanoskro, avke sar varekana lengre dada stražinenas le RAJESKRO taboris. ²⁰ O Pinchas, le Eleazaroskro čhavo, sas varekana lengro vodcas a o RAJ sas leha.

²¹ O Zecharijah, le Mešelemijoskro čhavo, stražinelas paš o vudar andre le RAJESKRO Stanos.

²² Savore, save sas avrikidle, hoj te stražinen e chramoskri brana, sas 212. On sas zapisimen pal peskre gava. O David le prorokoha Samueloha ačhade kale stražnikengre daden andre služba. ²³ On the lengre potomki služinenas paš o brani andro Chramos le RAJESKRO a angloda andro Svetostankos. ²⁴ O brani sas pro štar seri: pro vichodos, zapados, severos the pro juhos. ²⁵ Furt pro eftato džives lengre phrala andral lengre gava, len čerinenas andre služba. Bo sako eftato džives pes čerinenas. ²⁶ Ola štar anglune stražnika sas Leviti. On pes starinenas pal o Chramos, skladi the pokladni. ²⁷ On rači sas paš o Chramos, bo sas ačhade les te stražinel, a sako tosara mušinenas te phundravel e brana.

Le Levitengri služba

²⁸ Varesave Leviti pes starinenas pal o veci pro lašariben andro Chramos. Sar o veci lenas avri abo thovenas pale, mušinenas len te zgenel. ²⁹ Aver džene pes starinenas pal o sersamos the pal savore sveta veci, pal o nekfeder aro, pal o olejos, pal o kadidlos, pal o koreñje the pal e mol. ³⁰ Ale varesave rašaja kerenas o masci le koreñjendar.

³¹ O Levitas o Matitijah, o nekphureder čhavo le Šalumoskro le Korachoskra fajtatar, sas ačhado, hoj te pekel o sveta mare. ³² Aver murša andral le Kohatoskri fajta sas ačhade, hoj te pripravinen o sveta mare andro Chramos sako šabat.

³³ Varesave vodci andral e Levitengre fameliji, save sas lavutara, bešenas andro Chramos a na kerenas nič aver, bo mušinenas te el pripravimen andre služba rat the džives.

³⁴ Kala savore sas vodci andre le Levitengre fameliji pal lengre fajti a bešenas andro Jeruzalem.

Le Sauloskro rodokmeños

³⁵ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, ešebno bešelas andro foros Gibeon. Leskri romni sas e Maacha. ³⁶ Leskro ešebno čhavo sas o Abdon, palis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³⁷ o Gedor, o Achijo, o Zecharijah the o Miklot, ³⁸ savo sas dad le Šimeamoskro. The on bešenas paš peskre phrala andro Jeruzalem.

³⁹ O Ner sas dad le Kišoske, o Kiš le Sauloske. Le Sauloskre čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ⁴⁰ O Jonatan sas dad le Merib-Baloske a ov le Michasoske. ⁴¹ Le Michasoskre čhave sas o Piton, o Melech, o Tachrea, the o Achaz. ⁴² O Achaz sas dad le Jaroske a o Jarah le Alemetoske, le Azmavetoske the le Zimriske. O Zimri sas dad le Mocasoske, ⁴³ ov le Bineasoske, ov le Refajoske, ov le Elastoske a ov le Aceloske.

⁴⁴ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanan.

10

Le Sauloskro meriben

¹ O Filištinci pes marenas le Izraelitenca. O Izraeliti lendar denašle a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci denašenas pal o Saul the pal leskre

čhave a murdarde le Jonatan, le Abinadab the le Malki-Šua. ³ O mariben pašal o Saul zoralolas a dochudle les o lukostrelci. Livinde les a sas igen zrañimen.

⁴ Avke o Saul phenda peskre zbrojnošiske: „Cirde avri e šablá a murdar man sigeder, sar avena ola naobrezimen, hoj mange te na keren ladž.“

Ale leskro sluhás oda na kamelas te kerel, bo igen daralas. Avke o Saul ilá peskri šablá a čida pes pre late. ⁵ Sar o sluhás dikhla, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čida pre šablá a muła. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul the leskre trin čhave, vašoda ñiko leskre čavendar pal leste na kralinelas.

⁷ Sar o Izraeliti, save bešenas andre dolina Jezreel, dikhle, hoj le Sauloskre murša pes rozdenaše a hoj o Saul the leskre čhave mule, the on denaše a omukle peskre fori. Avke o Filištinci avle a zaile peske ola fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben o Filištinci avle te občorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskre trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Pal o Saul čhide tele o gada, odčinde leske o šero, ile leskri vizbroj a bičhade len andre filištiñiko phuv. Kada hiros dine te džanel peskre modleng the le manušenge. ¹⁰ Le Sauloskri vizbroj thode andre peskre devlengro chramos a leskro šero figinde andro chramos le Dagonoskro.

¹¹ Sar pes o manuša andral o Jabeš-Gilead došunde, so o Filištinci kerde le Sauloha, ¹² gele ode savore zorale murša, ile le Sauloskro telos the leskre čhavengro a ande len andro Jabeš. Parunde len andro hrobos tel o baro stromos a efa džives pes poscinenas.

¹³ Avke o Saul muła, bo na sas pačivalo le RAJESKE, na dolikerelas leskro lav a geła the te phučel le mulengre duchendar, so majinel te kerel, ¹⁴ a na le RAJESTAR. Vašoda o RAJ les diña te murdarel a o krališagos diña le Davidoske, le Izajoskre čhaske.

11

O David ačhel kraliske upral calo Izrael

¹ Savore Izraeliti pes zgele ko David andro Hebron a phende: „Se amen sam jekh rat. ² Tu lidžahas le Izraeliten andro mariben mek sigeder, sar sas kralis o Saul, bo o RAJ, tiro Del, tuke phenda: ‚Tu lidžaha mire manušen sar pastjeris a ačheha lengro vodcas.‘ “

³ Savore vodci andral o Izrael avle ko kralis andro Hebron, kaj lenca phandla anglo RAJ e zmluva. Avke pomazinde le David kraliske upral o Izrael, avke sar phenda o RAJ prekal o prorokos Samuel.

O David zalel o Jeruzalem

⁴ O David geła savore Izraelitenca andro mariben pro Jeruzalem, so pes angloda vičinelas Jebus, bo ode furt bešenas o Jebuseja. ⁵ Ola Jebuseja phende le Davidoske: „Kade pes na dochudeha!“ Ale o David domarda o ohradzimen foros Sion, oda hin akana o Foros le Davidoskro.

⁶ Akor o David phenda: „Ko ešebno murdarela Jebusejis, ačhela nekbareder velitelis.“ Ešebno geła o Joab, la Cerujakro čhavo, vašoda ačila nekbareder velitelis.

⁷ Palis o David ačila te bešel andre oda ohradzimen foros, vašoda o manuša les vičinenas o Foros le Davidoskro. ⁸ Palis chudña te ačhavel o foros pro vichodos pašal e terasa a o Joab prikerda o foros, kaj mek kampelas. ⁹ O David sas furt zoraleder, bo o RAJ o Nekzoraleder sas leha.

O trin zorale murša le Davidoskre

¹⁰ Kala hine o zorale murša le Davidoskre, save jekhetane savore Izraelitenca les ačhade kraliske upral o Izrael a zoralarde leskro krališagos pal cali phuv, avke sar o RAJ diña lav pal o Izrael. ¹¹ Kala hine o zorale murša le Davidoskre:

Ešebno o Jašobeam, le Chachmonoskro čhavo, savo sas vodcas le Trinengro. Ov la kopijaha murdarda trin šel (300) muršen andre jekh mariben.

¹² Dujto ole Trinendar sas o Eleazar, le Dodoskro čhavo, andral le Achoachoskri fajta. ¹³ Ov sas le Davidoha andre Pas-Damim akor, sar pes o Filištinci zgele pro mariben. Ode sas e jačmeňiskri maľa. Sar o manuša denašenias le Filištincendar, ¹⁴ o Eleazar ačhelas maškar e maľa a marelas pes le Filištincenca. Akor o Izraeliti zvifazinde upral lende. Avke o RAJ diňa upral lende baro vifazstvo.

¹⁵ Jekhvar avle trin le tranda (30) zorale muršendar ko David pre skala paš e jaskiňa Adulam. Akor o flištiňika slugađa peske kerde taboris andre le Refajengri dolina. ¹⁶ Akor o David sas andre pevnost pro verchi a o flištiňika slugađa sas andro Betlehem. ¹⁷ A o David sas igen smedno a phenda: „Ko man dela te pijel paňi andral e chaňig, so hiňi paš e brana andro Betlehem?“ ¹⁸ Avke ola trin džene pes premarde prekal o taboris le Filištincengro, cirdle o paňi andral odi chaňig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda paňi te pijel, ale čhorda les avri sar obeta prekal o RAJ. ¹⁹ A phenda: „O RAJ man mi chraňinel, hoj te kerav kajso vareso! Se oda ulahas avke, sar te pilomas o rat le muršengro, save gele te anel oda paňi.“ A na kamelas oda paňi te pijel.

Kada hin, so kerde ola trin zorale murša.

O tranda zorale murša

²⁰ Le Joaboskro phral o Abišaj sas vodcas le tranda (30) zorale muršenge. Andre jekh mariben la kopijaha murdarda trin šel (300) muršen, avke leskro nav ačhila baro maškar ola Tranda. ²¹ Paš ola Tranda les sas bareder pačiv a ačhila lengro vodcas, ale the avke na sas ajso sar okla Trin.

²² O Benajah, o čhavo le Jehojadoskro andral o Kabceel, sas zoralo murš, savo kerelas but bare veci. Ov murdarda duje nekzoraleder muršen andral o Moab. Jekhvar, sar delas o jiv, geľa andre chev, kaj sas o levos, a murdarda les. ²³ Murdarda the jekhe Egiptanos, savo sas učo buter sar duj metri. Kajte le Egiptanoste andro vast sas igen thuli kopija a leste ča e paca, o Benajah leske la ila andral o vast a murdarda les laha. ²⁴ Kada kerđa o Benajah, o čhavo le Jehojadoskro, a kaleha peske kerđa baro nav, avke sar ola Trin. ²⁵ Sas les buter pačiv sar ole Tranda, kajte na sas jekh le Trinendar. O David les ačhada upral peskre stražci.

²⁶ Aver zorale murša sas:

o Asahel, le Joaboskro phral;
o Elchanan, le Dodoskro čhavo, andral o Betlehem;

²⁷ o Šamot andral o Charor;

o Chelec andral o Palon;

²⁸ o Iras, le Ikešoskro čhavo, andral e Tekoa;

o Abiezer andral o Anatot;

²⁹ o Sibečaj andral e Chuša;

o Ilaj andral o Achoach;

³⁰ o Mahraj andral e Netofa;

o Cheled, le Baanoskro čhavo, andral e Netofa;

³¹ o Itaj, le Ribajoskro čhavo, andral e benjamiňiko phuv Gibeaj;

o Benajah andral o Piraton;

³² o Churaj andral o Gaašiskre dolini;

o Abijel andral e Araba;

³³ o Azmavet andral o Bachurim;

o Eljachbas andral o Šaalbon;

³⁴ le Hašemoskre čhave andral o Gizon;

o Jonatan, le Šageoskro čhavo, andral o Harar;

- ³⁵ o Achijam, le Sacharoskro čhavo, andral o Harar;
 o Elifal, le Uroskro čhavo;
³⁶ o Chefer andral e Mechera;
 o Achijah andral o Palon;
³⁷ o Checra andral o Karmel;
 o Naaraj, le Ezbajoskro čhavo;
³⁸ o Joel, le Natanoskro phral;
 o Mibchar, le Hagriskro čhavo;
³⁹ o Celek andral o Amon;
 o Nachraj andral o Beerot, o zbrojnošis le Joaboskro, la Cerujakro čhavo;
⁴⁰ o Jitričana o Ira the o Gareb;
⁴¹ o Chetitos o Urijaš;
 o Zabad, le Achlajoskro čhavo;
⁴² o Adinas, le Šizasoskro čhavo, o vodcas andro kmeňos Ruben, ole Tranda
 muršenca;
⁴³ o Chanan, le Maachoskro čhavo;
 o Jošafat andral o Mitan;
⁴⁴ o Uziaš andral o Aštarot;
 o Šamas the o Jeiel, o čhave le Chotamoskre andral o Aroer;
⁴⁵ o Jediael, le Šimriskro čhavo,
 the leskro phral o Jochas andral o Tic;
⁴⁶ o Eliel andral e Machava;
 o Jeribaj the o Jošavijah, le Elnamoskre čhave;
 o Moabčanos o Jitmah;
⁴⁷ o Eliel, o Obed the o Jaasiel andral e Coba.

12

Le Davidoskre murša andral o kmeňos Benjamin

¹ Kala murša avle ko David andro Ciklag akor, sar denašla le Saulostar, le Kišoskre čhastar. On sas zorale murša, save leske pomožinenas andro mariben. ² Savorende sas o luki a džanenas igen mištes te livinkerel le lukoha a te čhivkerel andral o prakos o bara le balogne vaj le čače vasteha. On sas andral o kmeňos Benjamin avke sar the o Saul.

³ O Achiezer the o Joaš, le Šemaoskre čhave andral e Gibeas, sas velitelja upral lende.

Kala murša sas: o Jeziel the o Palet, le Azmavetoskre čhave; o Berachas the o Jehu andral o Anatot; ⁴ o Jišmajah andral o Gibeon, o zorale murš maškar o Tranda a lengro velitelis; ⁵ o Jirmejah, o Jachaziel, o Jochanan, o Jozabad andral e Gedera; ⁶ o Eluzaj, o Jerimot, o Bealijah, o Šemarijah, o Šefatijah andral o Charuf; ⁷ o Elkanah, o Jišijah, o Azarel, o Joezer, o Jašobeam andral le Korachoskri fajta; ⁸ the o Joelah the Zebadijah, o čhave le Jerochamoskre andral o Gedor.

Le Davidoskre murša andral o kmeňos Gad

⁹ O murša andral o kmeňos Gad tiš gele ko David pro verchengre thana pre pušta. On sas zorale murša, furt pripravimen te džal andro mariben le štitoha the la kopijaha. Sas zorale sar o levi a denašenavke sar o sarni.

¹⁰ Lengro vodcas sas o Ezer, dujto pal leste sas o Obadijah, trito o Eliab, ¹¹ štarto o Mišmanah, pandžto o Jirmejah, ¹² šovto o Ataj, eftato o Eliel, ¹³ ochtoto o Jochanan, eňato o Elzabad, ¹⁴ dešto o Jirmejah the dešujekhto (11.) o Machbanaj.

¹⁵ Kala murša andral o kmeňos Gad sas velitelja le slugadenge. O bareder velitelja sas upral ezeros (1 000) slugađa a o teleder upral o šel (100). ¹⁶ Sas oda on, save

pregele prekal o Jordan andro ešebno čhon akor, sar o pañi prečhorelas soduj brehi, a roztradle le manušen, save bešenias andre ola dolini pro vichodos the zapados.

Le Davidoskre murša andral o kmeñi Benjamin the Juda

¹⁷ The varesave džene andral o kmeñi Benjamin the Juda gele ko David pro verchengro than. ¹⁸ O David geła avri angle lende a phendā: „Te aven ke ma andro smirom, hoj mange te pomožinen sar prijateła, akor ačhen manca, ale te man avlan te del andre le ñeprijatełenge, kajte mire vastenca ñikas ñič na kerdom, o Del amare dadengro pre oda mi dikhel a mi marel tumen.“

¹⁹ Akor le Devleskro duchos avla pro Amasaj, savo sas veliteľis upral o Tranda, a ov phendā:

„Sam tire, David!

Sam tuha, čhavo le Izajoskro.

Smirom! O smirom tuke the oleske, ko tuke pomožinel!

Se korkoro tiro Del tuke pomožinel.“

Avke o David len priiła a ačhađa len veliteľenge upral peskre slugađa.

Le Davidoskre murša andral o kmeños Menaše

²⁰ The varesave murša andral o kmeños Menaše gele ko David akor, sar džalas le Filištincenca pro mariben pro Saul. Ale ačhiła pes, hoj o David the leskre murša le Filištincenge na pomožinde, bo o filištiñika vodci peske phende: „Ov šaj predžal pale paš o Saul, paš peskro raj, a amen palis ulamas murdarde.“ Avke bičhade les het andro Ciklag. ²¹ Sar džalas andro Ciklag, džanas leha kala murša andral o Menaše: o Adnach, o Jozabad, o Jediael, o Michael, o Jozabad, o Elihu the o Ciletaj. On savore sas veliteľā upral o ezeros slugađa. ²² Savore pomožinas le Davidoske andro mariben pro zbujñikengre partiji, bo savore sas zorale murša a ačhile veliteľā upral leskri armada. ²³ Sako džives avenas o murša le Davidoske te pomožinel, medik les na sas ajsi bari armada, sar hin le Devleskri armada.

Le Davidoskri armada andro Hebron

²⁴ Kala sas o vizbrojimen slugađa, save avle ko David andro Hebron, hoj leske te den le Sauloskro krališagos, avke sar phendā o RAJ:

²⁵ Andral o kmeños Juda: 6 800 murša, save hordinenas o štitos the kopija a sas furt pripravimen andro mariben;

²⁶ andral o Šimeon: 7 100 zorale murša;

²⁷ andral o Levi: 4 600 murša, ²⁸ lenca o vodcas andral le Aronoskri fajta o Jehojada le 3 700 muršenca ²⁹ a o terno Cadok, savo sas zoralo maribnaskro murš, le bišuduje (22) veliteľenca andral peskri famelija;

³⁰ andral o Benjamin, le Sauloskro kmeños: 3 000 murša. On dži akor sas le Sauloha;

³¹ andral o Efrajim: 20 800 zorale murša, dojekhes lendar sas baro nav andre peskri fajta;

³² andral o jepaš kmeños Menaše pro zapados: 18 000 murša, save sas kidle avri pre oda, hoj te ačhaven le David kraliske;

³³ andral o Jisachar: 200 vodci jekhetane le muršenca, saven lidžanas. On ačalonas andro časi a džanenas, so le Izraelitenge kempel te kerel;

³⁴ andral o Zebulun: 50 000 murša, save sas pripravimen te džal andro mariben le všelijake zbrañenca;

³⁵ andral o Naftali: 1 000 veliteľā a lenca 37 000 murša vizbrojimen le kopijenca the štitenca;

³⁶ andral o Dan: 28 600 murša pripravimen andro mariben;

³⁷ andral o Ašer: 40 000 murša pripravimen andro mariben;

³⁸ le vichodne Jordanostar, le kmeňostar Ruben, Gad the jepaš Menaše: 120 000 murša, save sas vizbrojimen le všelijake zbraňenca.

³⁹ Savore kala slugađa sas pripravimen te džal pro mariben a avle andro Hebron, bo sas igen vaš oda, hoj te ačhaven le David kraliske upral calo Izrael. The savore Izraeliti kamenas, hoj o David te ačhel kraliske. ⁴⁰ On ačhile paš o David trin džives, chanas the pijenas, bo o Izraeliti pes pal lende starinenas. ⁴¹ The ola, ko bešenas dur, avke sar o Jisachar, o Zebulun the o Naftali, anenas lenge pro somara, řavi, mulici the guruva igen but chabena – o aro, o řuke figi the o hroznos, e mol, o olejosa a the le gurmňen the le bakren – bo andro Izrael sas baro radiřagos.

13

E archa la zmluvakri preľigendi

¹ O David pes zgeľa savore velitelenca upral o ezeros the upral o řel slugađa a radzinelas pes lenca. ² Phenda savore Izraelitenge, save sas ode zgele: „Te san vař kada a te hin oda le RAJESTAR, amare Devlestar, akor bičhavas le murřen ke amare phrala andre savore Izraeloskre phuva, the ko rařaja the Leviti andre lengre fori the gava, hoj te aven ke amende. ³ A anaha ke amende e archa amare Devleskra zmluvakri, bo na džalas amenge pal late, sar kralinelas o Saul.“ ⁴ Savore priačhile pre oda, so o David phenda, bo oda sas dojekheske pre dzeka.

⁵ Avke o David ke peste zvičinda savore Izraeliten le egiptske paňestar řichor pro juhos dži paš o Lebo-Chamat pro severos, hoj te anen le Devleskri archa andral o Kirjat-Jearim. ⁶ Palis o David the savore Izraeliti gele andre Baala (oda hino Kirjat-Jearim) andre Judsko, hoj odarik te len e archa le Devleskri, savi pes vičinel pal o RAJ, savo beřel upral o cherubi.

⁷ Preľigenenas le Devleskri archa andral o kher le Abinadaboskro pro nevo verdan, so ľidžanas o Uza the o Achijo. ⁸ O David the savore Izraeliti khelenas the gilavenas anglo Del caľa peskra zoraha a bařavenas pro citari, harfi, bubni, cimbalmi the trubi.

⁹ Sar avle ke le Kidonoskro humnos, o Uza nacirdňa o vast ke archa, hoj la te zachudel a te na perel, bo le guruvenge podgele o pindre. ¹⁰ Takoj o RAJ cholisalila pro Uza, bo nacirdňa o vast pre archa. Avke les murdarđa a ov muľa ode pro than anglo Del.

¹¹ O David ruřla, hoj o RAJ demađa a murdarđa le Uza andre cholĳ, vařoda pes vičinel oda than dži adadžives Perek-Uza*.

¹² Andre oda džives o David predarandĳla le Devlestar a phenda: „Sar me ke ma řaj anav e archa le Devleskri?“ ¹³ Avke o David na diňa te ľidžal e archa ke peste andro Jeruzalem, ale ľigenda la andro kher ko Obed-Edom, savo sas andral o Gat. ¹⁴ Le Devleskri archa ačhĳla trin čhon andro kher ko Obed-Edom a o RAJ požehňinelas caľa leskra famelĳa the savoro, so les sas.

14

Le Davidoskro palacis the čhave

¹ O tirsko kralis Chiram bičhada ko David peskre sluřobňiken. Jekhetane lenca bičhada o cedroskre kařta, le řesaren the le muraren, hoj leske te ačhaven palacis. ² Akor o David sprindžarda, hoj les o RAJ čačes ačhada kraliske upral o Izrael a hoj leskro kraliřagos hazdňa upre prekal peskro izraeliko narodos.

* **13:11** 13,11 E hebrejiko čhib: o trestos le Uzoskro

³ O David peske ila avre romňijen, savenca les sas buter čhave andro Jeruzalem. ⁴ Kala hine lengre nava: o Šamua, o Šobab, o Natan, o Šalamun, ⁵ o Jibchar, o Elišuas, o Elpelet, ⁶ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁷ o Elišama, o Beeljadas the o Elifelet.

O vítazstvo upral o Filištinci

⁸ Sar pes došunde o Filištinci, hoj o David hino pomazimen kralis upral calo Izrael, gele pal leste, hoj les te zalen. Sar o David ada šunđa, geľa avri pre lende. ⁹ O Filištinci andre dolina le Refajengri gele pro gava te murdarel a te čorel. ¹⁰ Avke o David phučelas le Devlestar: „Majinav te džal pro Filištinci? Deha len mange andro vasta?“

O RAJ leske odphenda: „Dža, dava len andre tire vasta.“

¹¹ Avke o David peskre muršenca džalas andro Baal-Peracim a ode upral lende zviťazinda. A phenda: „O Del rozčhinda mire vasteha le ňeprijatelen, avke sar o paŋi predemel e hradza.“ Avke ole thaneske dine nav Baal-Peracim. ¹² O Filištinci ode mukle the peskre devloren a o David len diňa te labarel.

¹³ Ale o Filištinci pale gele pre ola gava andre dolina. ¹⁴ Avke o David pale phučelas le Devlestar a ov leske odphenda: „Ma dža pre lende anglunestar, ale obdža len paš o balzamika stromi. ¹⁵ Sar šuneha o kroki upre pro balzamika stromi, takoj dža pro Filištinci, bo o Del džal anglal tu len te marel.“ ¹⁶ O David kerđa sa avke, sar leske o Del phenda, a murdarelas le Filištincen le Gibeonostar dži paš o Gezer.

¹⁷ O hiros pal kada, so kerđa o David, pes rozlīgenda andre savore phuva. O RAJ avke kerđa, hoj pes lestar te daran savore narodi.

15

E archa la zmluvakri prelīgendi andro Jeruzalem

¹ Andro Foros le Davidoskro peske o David ačhađa khera. Pripravinda the than prekal e archa le Devleskri a ačhađa prekal late stanos. ² A phenda: „Ňiko našti lidžal le Devleskri archa, ča o Leviti. Bo len peske o RAJ kidňa avri, hoj la te hordinen a te keren paš late e služba pro furt.“

³ Palis o David diňa te zvičinel savore Izraeliten andro Jeruzalem, hoj te lidžan le RAJESKRI archa pre oda than, savo ov pripravinda. ⁴ Avke o David diňa te vičinel le Aronoskre the Levitengre potomken. ⁵ Avľa o vodcas Uriel le 120 muršenca andral le Kohatoskri fajta, ⁶ o Asajah le 220 muršenca andral le Merariskri fajta, ⁷ o Joel le 130 muršenca andral le Geršomoskri fajta, ⁸ o Šemajah le 200 muršenca andral le Elicafanoskri fajta, ⁹ o Eliel le ohtovardeš (80) muršenca andral le Chebronoskri fajta ¹⁰ the o Aminadab 112 muršenca andral le Uzieloskri fajta.

¹¹ Palis o David vičinda le rašajen le Cadok the le Ebjatar the le Leviten le Uriel, le Asajah, le Joel, le Šemajah, le Eliel the le Aminadab ¹² a prikazinda lenge: „Tumen san o vodci andre le Levitengre fajti. Pošvecinen pes the okle Levitenca a lidžan e archa le RAJESKRI, le Izraeloskre Devleskri, pre oda than, savo pripravindom. ¹³ Bo angloda pes oda kerelas bijal tumende, Levitale, a vašoda o RAJ, amaro Del, pre amende domukľa e pohroma, bo na phučas lestar, sar oda te kerel pal oda, so hin pisimen.“

¹⁴ Avke o rašaja the o Leviti pes pošvecinde a prelīgende le RAJESKRA, le Izraeloskre Devleskra, zmluvakri archa. ¹⁵ O Leviti ligenenas e archa le Devleskri le družkenca pro phiko, avke sar o Mojžiš prikazinda prekal le RAJESKRO lav.

¹⁶ Palis o David prikazinda le Levitengre vodcenge, hoj te kiden avri dženen peskre famelijendar, hoj te gilaven a radišagoha te bašaven pro harfi, citari the cimbalmi.

¹⁷ Avke o Leviti kidle avri le Heman, le Joeloskre čhas, leskra famelijatar le Asaf, le Berechijoskre čhas, the le Etan, le Kušajoskre čhas, andral e fajta Merari, ¹⁸ a

paš lende lengre phralen, save len majinenas te čerinel: le Zecharijah, le Jaaziel, le Šemiramot, le Jechiel, le Uni, le Eliab, le Benajah, le Maasejah, le Matitijah, le Elifeleh; the le Miknejah a le chramoskre stražņiken: le Obed-Edom the le Jeiel.

¹⁹ O lavutara o Heman, o Asaf the o Etan bašavenas pro bronzune cimbalmi. ²⁰ O Zecharijah, o Aziel, o Šemiramot, o Jechiel, o Uni, o Eliab, o Maasejah the o Benajah bašavenas pro harfi o učeder hangos. ²¹ O Matitijah, o Elifeleh, o Miknejah, o Obed-Edom, o Jeiel the o Azaziah bašavenas pro citari o teluno hangos. ²² O Kenanijah sas avrikidlo, hoj te lidžal le Leviten, save sas lavutara, bo mištes džanelas te gilavel a te bašavel.

²³⁻²⁴ O Berechijah the o Elkanah, o Obed-Edom the o Jechijah stražinenas paš o vudar, kaj sas e archa. O rašaja o Šebanijah, o Jošafat, o Netaneel, o Amasaj, o Zecharijah, o Benajah the o Eliezer trubinenas angle Devleskri archa.

²⁵ O David, o izraelika vodci the o veliteļa upral o ezeros džanas bare radišagoha te anel e archa la zmluvakri andral o kher le Obed-Edomoskro. ²⁶ O Del pomožinelas le Levitenge, save lidžanas e archa la RAJESKRA zmluvakri, vašoda obetinde leske efa biken the efa bakren. ²⁷ O David sas urdo andro jemno lanovo plaštos a the savore Leviti, save lidžanas e archa la zmluvakri, o spevaka the o Kenanijah, savo lidžalas o gilavipen. A pro David sas urdo the o efodos le lanostar. ²⁸ Savore Izraeliti džanas le RAJESKRA zmluvakra archaha upre andro Jeruzalem bara vikaha the bašavibnaha pro cimbalmi, pro harfi, pro citari, pro rohi the pro trubi.

²⁹ Sar avle le RAJESKRA archaha andro Jeruzalem, ipen akor e Mikal, le Sauloskri čhaj, dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhla le David, hoj radišagoha khelel, dikhla les tele andre peskro jilo.

16

E archa thodi andro stanos

¹ Le Devleskri archa ande a thode la andro stanos, so prekal late ačhađa o David. Palis ande anglo Del o labarde the smiromoskre obeti. ² Sar o David dokerđa ola labarde the smiromoskre obeti, požehņinda le manušen andre le RAJESKRO nav. ³ Palis diņa le muršen the le džuvlen, savore Izraeliten, po jekh maro the bokeli le datlendar the šuke hroznendar.

⁴ Varesave Leviten ačhađa, hoj te služinen angle archa le RAJESKRI, hoj pes te modlinen, te gilaven o chvali a te lašaren le RAJES, le Izraeloskre Devles. ⁵ O Asaf sas lengro vodcas a dujto pal leste sas o Zecharijah. O Jaaziel, o Šemiramot, o Jechiel, o Matitijah, o Eliab, o Benajah, o Obed-Edom the o Jeiel bašavenas pro harfi the citari a o Asaf pre cimbalma. ⁶ O rašaja o Benajah the o Jachaziel furt trubinenas angle archa le Devleskra zmluvakri.

O David lašarel le Devles

⁷ Andre oda džives o David ešebnovar ačhađa le Asaf the mek avren le Levitendar, hoj le lašaribnaha te palikeren le RAJESKE:

⁸ „Palikeren le RAJESKE, bararen leskro nav!

Maškar o narodi den te džanel, so kerđa!

⁹ Gilaven leske, bašaven leske!

Vakeren pal savore leskre zazraki!

¹⁰ Lašaren tumen leskre svete naveha!

Mi radisalon o jile olenge, ko roden le RAJES!

¹¹ Roden le RAJES the leskri zor,

ma preačhen te rodel leskro muj!

¹² Leperen tumenge pro zazraki,

- pro bare veci, so kerđa,
the pre oda, sar sudzinelas,
13 tumen, o čhave le Izraeloskre, leskre služobňikoskre;
o čhave le Jakoboskre, le Devleskre avrikidle!
14 Ov hin o RAJ, amaro Del,
leskre sudi hine pro manuša pal cali phuv.
- 15 Šoha ma bisteren pre leskri zmluva,
pre leskro lav, so diňa ezera pokoleňjenge.
16 Phandľa e zmluva le Abrahamoha,
a diňa lav le Izak,
17 le Jakoboske la kerđa sar prikazis,
le Izraeloske sar e večno zmluva,
18 akor, sar phendä: ‚Tuke dava e kanaañiko phuv
andro dedictvos.‘
- 19 Sar mek sanas ča frima džene,
a sanas andre odi phuv ča cudzinci.
20 Phirenas andral jekh narodos ke aver
a andral jekh krališagos ke aver.
21 O Del na domukľa, hoj len vareko te trapinel,
vaš lende pokarhindä the le kralen:
22 ‚Ma thoven o vasta pre mire pomazimen manuša,
ma dukhaven mire proroken!‘
- 23 Gilav le RAJESKE, cali phuv!
Džives so džives vakeren pal leskro spaseňje!
24 Vakeren le narodenge pal leskri slava,
pal leskre zazraki savore manušenge.
- 25 Bo o RAJ hino baro a hodno savora chvalake,
lestar kampil te daral buter sar savore devlendar.
26 Bo savore devla andral aver narodi hine ča modli,
ale o RAJ stvorindä o ňebos.
27 O baro šukariben the e slava hine anglal leste,
e zor the o radišagos hin ode, kaj ov bešel.
- 28 Den le RAJESKE, savore manušale pre phuv,
den le RAJESKE e slava the e zor.
29 Den le RAJESKE e slava hodno leskre naveske!
Hazden upre o dari a džan angle leste!
Bandon tele anglo RAJ andre leskro sveto šukariben!
30 Izdra lestar, calo svetos!
E phuv hiňi zorales zathodi,
na čhalavela pes!
- 31 Mi radisalol o ňebos a e phuv mi thovel baripen,
mi vakeren maškar o narodi: ‚O RAJ kralinel!‘
32 Mi šundol zorales o moros the savoro, so andre hin,
mi oslavinel e maľa the savoro, so upre hin!
33 O stromi andro veš mi gilaven radišagostar anglo RAJ,

bo ov avela te sudzinel le manušen pre phuv.

- ³⁴ Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- ³⁵ Vičinen pre leste: ‚Zachrañin amen, Devla, Spasiťelina amaro!
Cirde amen avri le narodendar a skide amen upre andral o narodi,
hoj te palikeras tire svete naveske
a te radisaľuvav andre tiri slava.‘
- ³⁶ Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskro,
akanastar pro furt!“

A savore manuša odphende: „Amen! Slava le RAJESKE!“

O službi andro Jeruzalem the andro Gibeon

³⁷ O David ačhaďa le Asaf the mek avren le Levitendar, hoj angle archa le RAJESKRA zmluvakri furt te keren e dživeseskri služba, ³⁸ the le Obed-Edom a mek avre šovardeš the očno (68) dženen. O Obed-Edom, le Jedutunoskro čhavo, the o Chosah sas upral savore chramoskre stražñika.

³⁹ O David mukľa le rašas Cadok the le rašajen andral leskri fajta angle RAJESKRO Stanos pro učo than andro Gibeon, ⁴⁰ hoj furt te anen le RAJESKE pro oltaris o labarde obeti, tosara the rači, a oda avke, sar hin pisimen andro zakonos le RAJESKRO, so diňa le Izraelitenge. ⁴¹ Lenca sas o Heman, o Jedutun the ola, save sas avrikidle, hoj te palikeren le RAJESKE vaš oda, hoj leskro lačhejileskeriben likerel pro furt. ⁴² O Heman the o Jedutun pes starinenas pal o trubi, pal o cimbalmi the pal aver nastrojji pro lašariben. Le Jedutunoskre čhave ačhenas paš e brana.

⁴³ Palis pes savore manuša rozgele khere. Geľa the o David, hoj te požehñinel peskra famelija.

17

O RAJ del lav le David

¹ Sar o David imar bešelas andre peskro palacis, phendā le prorokoske le Natanoske: „Me bešav andro palacis le cedrostar, ale e archa le RAJESKRA zmluvakri hiñi ča andro stanos.“

² O Natan le Davidoske odphendā: „Ker savoro, so kames te kerel, bo o Del hino tuha.“

³ Avke mek odi rat phendā o Del le Natanoske: ⁴ „Dža a phen mire služobñikoske le Davidoske, hoj kada phenel o RAJ: ‚Na, na ačhaveha mange kher, hoj me te bešav ode. ⁵ Se me na bešavas andro kher akorestar, kanastar ilom le Izraeliten avri andral o Egipt, dži adadžives, ale somas andro stanos, a phiravas tumenca than thanestar. ⁶ Sar phiravas le Izraelitencia, šoha na phendom le vodcenge andro Izrael, savenge prikazindom, hoj te lidžan mire manušen: ‚Soske mange na ačhaven o kher le cedrostar?‘“

⁷ Mire služobñikoske le Davidoske phen, hoj kada phenel o RAJ o Nekzoraleder: ‚Ilom tut pal e maľa, kaj pašinehas le bakren, a ačhadom tut vodcaske upral mire manuša, upral o Izrael. ⁸ Džavas tuha všadzík, kaj džahas, a murdardom savore tire ñeprijateľen, save sas anglal tu. A akana kerava tiro nav baro sar o nava le nekbaredere vodcengre pre phuv. ⁹ Mire izraelike narodos dava than, kaj les sadzinava a ode bešela. Imar na izdrala a o nalačhe manuša les na dukhavena, sar oda kerenas angloda, ¹⁰ kanastar mire manušen lidžanas o sudci, saven ačhadom upral o Izrael. Pokorinava savore tire ñeprijateľen.

Me o RAJ tuke phenav, hoj me tuke ačhavava kher: ¹¹ Sar avela tiro časos a sar aveha parundo paš tire phure dada, ačhavava pal tute pro tronos tire potomkos a kerava, hoj leskro krališagos te el zoralo. ¹² Ov mange ačhavela kher a me kerava, hoj leskro krališagos te ačhel pro furt. ¹³ Avava leske dad a ov ela miro čhavo. A miro jileskeriben lestar na odlava, avke sar odilom le Saulostar, savo kralinelas anglal tute, ¹⁴ ale ačhavava les upral mire manuša the upral miro krališagos pro furt. A leskro tronos ačhela pro furt.’ “

¹⁵ O Natan vakerelas le Davidoske savoro avke, sar oda šunđa le RAJESTAR andro videňje.

Le Davidoskri modlitba

¹⁶ Palis o kralis o David gela, bešla peske anglo RAJ andro Stanos a modlinelas pes avke: „Ko som me, RAJEJA, Devla, a ko hin miri famelija, hoj man andal dži kade? ¹⁷ Ale Devla, frima tuke oda sas a mek vakerehas pal oda, so ela tire služobňikoskra famelijaha. Tu dikhes pre ma sar pre varesavo baro manuš, ó, RAJEJA, Devla. ¹⁸ So mek buter šaj phenav me, o David, pre oda, hoj man des ajsi bari pačiv? Se tu mištes džanes tire služobňikos. ¹⁹ Ó, RAJEJA, tu prekal tiro služobňikos the pal tiro jilo kerdal kala bare veci a diňal oda te džanel mange. ²⁰ Ó, RAJEJA, nane ňiko ajso sar tu! Nane aver Del, ča tu, avke sar oda korkore šunđam amare kanenca. ²¹ A savo aver narodos pre phuv hino ajso sar o Izrael? O narodos, saves peske tu, Devla, cindal avri andral o otroctvos, hoj te aven tiro narodos a aleha peske kerdal baro nav akor, sar lenge kerehas bare the zorale veci, sar len lehas avri andral o Egipt a sar tradlal avri anglal lende avre naroden. ²² Tu kerdal, hoj o Izraeliti te aven tire manuša pro furt, a tu, ó, RAJEJA, ačhilal lengro Del.

²³ Akana, RAJEJA, doliker pro furt oda lav, so diňal mange the mira famelijake. Ker sa avke, sar phendal, ²⁴ hoj tiro nav te el furt barardo a hoj o manuša pal tu te vakeren: ‚O RAJ o Nekzoraleder hino le Izraeloskro Del!’ A e kraliskri famelija tire služobňikoskri le Davidoskri mi ačhel pro furt anglal tute.

²⁵ Se tu, Devla miro, sikadal peskre služobňikoske, hoj thoveha mira famelija furt pro tronos. Vašoda me akana bi e dar anav anglal tu kadi modlitba. ²⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, tu sal o Del a phendal tire služobňikoske kada lačhipen. ²⁷ Mangav tut, požehňin mira čala famelija, hoj pro furt te ačhen pro tronos. Bo so tu požehňines, RAJEJA, ačhel furt požehňimen.“

18

Le Davidoskre viťazstva

¹ Palis o David zviťazinda upral o Filištinci, domarda len a iľa lendar o foros Gat le pašutne gavenca.

² O David zviťazinda the upral o Moabčana. On pes leske poddine a počinenas leske o daňe.

³ Palis zviťazinda the upral o Hadad-Ezer, o kralis andre phuv Coba, paš o Chamat akor, sar peske džalas te zalel o phuva paš o paňi Euftrat. ⁴ O David zaila lestar 1 000 verdana, 7 000 muršen pro graja the 20 000 slugaden. Mukla peske lendar ča 100 grajen le verdanenca a olen, so ačhile, ochrominda.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damašek te pomožinel le kraliske Hadad-Ezeroske, o David zviťazinda the upral lende a murdarda lendar 22 000 muršen.

⁶ Palis o David diňa te rozačhavel slugaden andro aramejiko Damašek. Avke o Aramejčana ačhile le sluhi le Davidoske a anenas leske o daňe. O RAJ pomožinelas le Davidoske te zviťazinel všadzik, kaj džalas.

⁷ O David skidňa le Hadad-Ezeroskre služobňikendar o somnakune štiti a anda len andro Jeruzalem. ⁸ Andral le Hadad-Ezeroskre fori Tibchat the Kun o David skidňa

igen but bronzos. Palis o Šalamun diña lestar te kerel e igen bari nadržā, o slupi the o sersamos prekal o Chramos.

⁹ Sar pes o kralis Tou andral o Chamat došundā, hoj o David zviťazindā upral cali armada le Hadad-Ezeroskri andral e Coba, ¹⁰ bičhadā peskre čhas le Hadoram ko kralis David, hoj leske te phenel: „Smirom tuke! Av bachtalo, bo zviťazindā upral o Hadad-Ezer.“ A bičhadā leske somnakune, rupune the bronzune veci. O kralis Tou ada kerđā, bo the ov sas andro mariben le Hadad-Ezeroha. ¹¹ The ola veci o David pošvecindā le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so iľa avre narodendar: le Edomčanendar, le Moabčanendar, le Amončanendar, le Filišćincendar the le Amalekendar.

Le Davidoskre uradņika

¹² O Abišaj, o čhavo la Cerujakro, zviťazindā andre Londi dolina upral o 18 000 Edomčana. ¹³ Rozačhadā peskre slugađen andro tabora pal calo Edom a savore Edomčana pes le Davidoske poddine. O RAJ pomožinelas le Davidoske te zviťazinel všadzik, kaj džalas.

¹⁴ O David kralinelas upral calo Izrael a savore peskre manušenje kerelas oda, so sas čačipnaskro the spravodljivo. ¹⁵ O Joab, la Cerujakro čhavo, sas velitelis upral e armada; o Jošafat, le Achiludoskro čhavo, sas upral savore leskre uradņika; ¹⁶ o Cadok, le Achituboskro čhavo, the o Abimelech, le Ebjataroskro čhavo, sas rašaja; o Šavša sas pisaris; ¹⁷ o Benajah, le Jehojadoskro čhavo, sas velitelis upral o Keretana the Piletana, save chraņinenas le kralis. Le Davidoskre čhave sas nekbareder uradņika le kraliske.

19

O mariben le Amončanenca the le Aramejčanenca

¹ Sar o amoņiko kralis Nachaš muľa, ačhila pal leste kraliske o Chanun, leskro čhavo. ² O David peske phendā: „Presikavava le Chanunoske, le Nachašiskre čhaske, o jileskeriben, avke sar oda kerđā leskro dad mange.“ Avke o David bičhadā peskre služobņiken, hoj leske te džan te phenel: „Pharo mange hin, hoj tuke muľa o dad.“

Sar avle le Davidoskre služobņika andre le Amončanengri phuv, ³ o amoņika vodci phende le Chanunoske: „Gondolines tuke, hoj o David kamel te del pačiv tire dades oleha, hoj bičhavel peskre služobņiken, hoj tuke te phenen, hoj leske hin pharo? Na! Bičhavel len vašoda, hoj te predikhen kadi phuv a palis la te zalen.“ ⁴ Androda o Chanun chudņa le Davidoskre služobņiken, holindā lenge brada, strihindā lenge jepaš gada le perestar dži tele a avke len mukľa te džal.

⁵ Sar oda vareko phendā le Davidoske, ov anglal lende bičhadā avre muršen, bo ola murša sas igen pre ladž. O kralis diña lenge te phenel: „Ačhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bradi a palis šaj aven pale.“

⁶ Sar o Amončana achalile, hoj aleha cholarde le David, o Chanun the o Aramejčana počinde tranda the štar (34) toni rup, hoj lenge te bičhaven maribnaskre verdana the muršen pro graja andral o Aram-Naharajim, andral e Aram-Maacha the andral e Coba. ⁷ Počinde peske vaš o 32 000 verdana the vaš o kralis andral e Maacha leskre muršenca. On avle a kerde peske taboris paš e Medeba, medik o Amončana doavle odarik, kaj sas andro mariben.

⁸ Sar pes pal oda došundā o David, bičhadā andro mariben le Joab the savore zorale slugađen. ⁹ O Amončana pes rozačhadē pro mariben angle foroskri brana a o kraľa, save lenge avle te pomožinel, ačhenas pre peskre thana pre maľa.

¹⁰ Sar o Joab dikhľa, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidņa peske avri nekfeder muršen andral calo Izrael a rozačhadā len pro Aramejčana. ¹¹ A olen, save ačhile, diña peskre phraleske le Abišajoske, hoj len te rozačhavel pro Amončana.

¹² O Joab leske phendā: „Te dikheha, hoj o Aramejčana man domaren, aveha mange te pomožinel, a te me dikhava, hoj o Amončana domaren tut, džava me tuke te pomožinel. ¹³ Av zoralo a av maras pes zorales vaš amare manuša the vaš o fori le Devleskre! Mi kerel o RAJ oda, so hin lačno anglal leskre jakha.“

¹⁴ Avke o Joab peskre muršenca džalas andro mariben pro Aramejčana, ale on lestar denaše. ¹⁵ Sar o Amončana dikhle, hoj o Aramejčana denašen le Joabostar, the on chudle te denašel anglal leskro phral Abišaj a gele pale andro foros. Avke o Joab pes visarda le maribnastar a avla pale andro Jeruzalem.

¹⁶ Sar o Aramejčana dikhle, hoj o Izraeliti upral lende zviťazinde, bičhade vaš aver Aramejčana, save bešenas pre aver sera le paňestar Euftrat. On avle ke lende a o Šobach*, o velitelis upral e armada le Hadad-Ezeroskri, len lidžalas.

¹⁷ Sar pal oda phende le Davidoske, diňa te zvičinel savore Izraeliten, pregeľa prekal o Jordan a rozačhađa pes angle lende. Avke o David pes mukla pre lende pro mariben a marelas pes le Aramejčanenca, ¹⁸ ale on le Izraelitendar denaše a o David the leskre murša murdarde 7 000 muršen pro graja, 40 000 slugađen the le Šobach, savo sas velitelis upral e armada.

¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael zviťazinda upral lende, phandle le Davidoha zmluva a služinenas leske.

Avke o Aramejčana imar buter na kamenas te pomožinel le Amončanenge.

20

O David zalel e Raba

¹ Pre aver berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o Joab džalas la armadaha pro Amončana a zničinda lengri phuv, ale o David ačila andro Jeruzalem. Palis o Joab geľa pro foros Raba a zničinda les. ² Avke o David ila e koruna le Milkomoske, lengre devleske, pal o šero*. Odi koruna sas phari buter sar tranda (30) kili†, sas andre late igen vzacno bar a sas thodi pro šero le Davidoske. Andral oda foros o David zaila igen but veci. ³ Le manušen, save ode bešenas, odarik odligenda a thoda len andre buči, hoj te keren le pilenca, krompačenca the le toverenca. Avke kerdā the savore amoňike forenca. Palis o David the savore manuša gele pale andro Jeruzalem.

O maribena le Filištincenca

⁴ Paloda sas pale o mariben le Filištincenca andro Gezer. Akor o Sibechaj andral e Chuša murdarđa le Saf‡, savo sas le obrendar. Avke thode tele le Filištincen.

⁵ Palis andre aver mariben le Filištincenca o Elchanan, le Jairoskro čhavo, murdarđa le Lachmi, le Golijašiskre phrales andral o Gat. O kašt le Golijašiskra kopijatar sas ajsa thulo sar o kašt le strojokro, pre savo pes kerel o pochtana.

⁶ Andre aver mariben, so sas paš o Gat, sas igen učo murš, saves sas bišuštar (24) angušta. Sas les pro vasta the pro pindre po šov angušta. The ov sas le obrendar.

⁷ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarđa les o Jonatan, o čhavo le Šimeoskro, le Davidoskre phraleskro.

⁸ Kala murša sas le obrendar andral o Gat a o David the leskre murša len murdarde.

21

O David zgenel le manušen

¹ O satan pes ačhađa pro Izraeliti a kerđa upre le David, hoj te zgenel le manušen andro Izrael. ² Avke o David prikazinda le Joaboske the le velitelenge: „Džan a

* **19:16** 19,16 Abo: Šofach * **20:2** 20,2 Abo: pal o šero lengre kraliske † **20:2** 20,2 E hebrejiko čhib: jekh talentos ‡ **20:4** 20,4 Abo: o Sipaj

zgenen le manušen andro Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, bo kamav te džanel, keci hine.“

³ Ale o Joab phenda le kraliske: „Mi kerel o RAJ, hoj le Izraelitendar te el šelvar buter, sar hine! Či nane on, rajeja miro the kralina, savore tire sluhi? Soske ada miro raj kamel te kerel? Soske aleha kames te anel le Izrael andro binos?“

⁴ Ale o kralis peske ačhelas pre oda, so phenda, a o Joab les mušinda te šunel. Avke o Joab geľa, pophirda calo Izrael, zgenđa les a avľa pale andro Jeruzalem. ⁵ A phenda le Davidoske, keci hin manuša: „Andre calo Izrael hine 1 100 000 murša, save pes džanen te marel la šablaha, a andre Judsko 470 000 murša.“ ⁶ Ale le manušen andral o kmeňi Levi the Benjamin na zgenđa, bo le kraliskro prikazis le Joab igen trapinelas.

O Del marel le manušen

⁷ Aňi le Devleske kada na sas pre dzeka, a vašoda marda le Izrael. ⁸ Akor o David phenda le Devleske: „Kerđom aleha igen baro binos angle tu. Akana mangav tut, odmuk mange kada binos, bo na kerđom oda godaha!“

⁹ O RAJ phenda le Gadoske, savo sas le Davidoskro prorokos: ¹⁰ „Dža a phen le Davidoske: Kada phenel o RAJ: ‚Dav tut te kidel peske avri trine vecendar a me kerava oda, so tuke kideha avri.‘ “

¹¹ Avke o Gad geľa ko David a phenda: „Kavke phenel o RAJ: ¹² ‚Kide tuke avri: Majinel te el andre tiri phuv trin berš bokh? Abo kames trin čhon te denašel peskre nepřijatelendar, save džana pre tu la šablaha? Vaj andre cali tiri phuv te avel le RAJESKRO aňjelos a trin dživesa tumen te marel le meribnaskre nasvalibnaha? Akana rozgondolin tuke a phen mange, so te phenel oleske, savo man ke tu bičhada.‘ “

¹³ O David phenda le Gadoske: „Igen phares mange hin te kidel peske avri! Me na kamav te el mardo le manušendar, mi marel man o RAJ, bo leskro jileskeriben hino igen baro.“

¹⁴ Akor o RAJ domukľa pro Izrael o meribnaskro nasvaliben a mule 70 000 Izraeliti. ¹⁵ O Del bičhada le aňjelos, hoj te zničinel le manušen andro Jeruzalem. Ale sar oda o RAJ dikhľa, sas leske pharo vaš oda baro nalačhipen, so diňa te kerel, a phenda le aňjeloske: „Preačh! Ma ker imar oda!“ Ipen akor le RAJESKRO aňjelos sas paš o humnos le Ornanoskro, savo sas Jebusejis.

¹⁶ Sar pes o David rozdikhľa, dikhľa maškar e phuv the maškar o ňebos te ačhel le RAJESKRE aňjelos la šablaha andro vast, sar la nacirdňa pro Jeruzalem. Akor o David the o vodci, save sas urde andro gada le gonestar, pele le mujeha dži pre phuv.

¹⁷ O David phenda le Devleske: „Me diňom te zgenel le manušen a me kerđom kada baro binos. Ale kala bakrore, so on kerde? Ó, RAJEJA, mangav tut, Devla miro, mar man the mira famelija a ma domuk kadi bibach pre tire manuša.“

O David cinel o than prekal o Chramos

¹⁸ Akor le RAJESKRO aňjelos phenda le prorokoske Gadoske, hoj te phenel le Davidoske: „Dža upre a ačhav oltaris le RAJESKE pre le Ornanoskro humnos.“ ¹⁹ O David geľa a kerđa sa avke, sar o Gad ke leste prevakerđa andre le RAJESKRO nav.

²⁰ Sar o Ornan marelas avri e pšeniča, visarda pes a dikhľa le aňjelos. Leskre štar čhave, save sas leha, pes garude. ²¹ O David džalas ke leste. Sar o Ornan dikhľa, hoj avel ke leste o David, geľa avri a bandila anglal leste le mujeha dži pre phuv.

²² O David leske phenda: „Kamav tutar te cinel o humnos, hoj te ačhavav le RAJESKE oltaris, bo avke preačhela oda baro nasvaliben pro manuša. Biken les mange vaš ajci, keci mol.“

²³ O Ornan leske odphenda: „Le tuke les. Mi kerel miro raj the kralis oda, so hin lačo angle leskre jakha. Dikh, dav kale gurumňen pre labardi obeta, e pšeniča pre

chabeneskri obeta a dav pre jag o sersamos, saveha pes prečhivkerelas o zrnos. Dav oda savoro!“

²⁴ Ale o David leske phenda: „Kada na! Kamav tutar te cinel a te počinel vaše ajci, keci mol. Na anava le RAJESKE oda, so hin tiro, aňi o labarde obeti, so man nič na molas.“

²⁵ Avke o David cinda oda humnos vaš o šov šel (600) rupune. ²⁶ Ačhađa le RAJESKE ode oltaris a anda leske o labarde the o smiromoskre obeti. Sar o David vičinelas pro RAJ, ov leske odphenda oleha, hoj bičhađa andral o ņebos e jag pro oltaris, kaj sas o labarde obeti.

²⁷ A o RAJ phenda le aňjeloske, hoj te thovel pale e šabla pre peskro than. ²⁸ Akorestar, sar o David dikhla, hoj leske o RAJ odphenda pro humnos le Ornanoskro le Jebusejiskro, obetinelas ode. ²⁹ Le RAJESKRO sveto stanos, so kerđa o Mojžiš pre pušta, the o oltaris prekal o labarde obeti andre oda časos sas pro učo than andro Gibeon. ³⁰ Ale o David ode našti geľa, hoj pes te phučel le Devlestar, bo igen predarandila le RAJESKRE aňjeloskra šablatar.

22

¹ O David phenda: „Kade ela o Chramos le RAJESKRO, le Devleskro, a kade ela le Izrael oltaris pro labarde obeti.“

O David pripravinel e buči pro Chramos

² O David diňa te vičinel savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, a ačhađa lendar kamenaren, hoj te pripravinen o bara pre buči pro Chramos le Devleskro. ³ Diňa te anel igen but trasta, hoj lendar te keren lecegi pro kaštune brani the pro čopi. Anda the ajci but bronzos, hoj pes les na delas aňi te odvažinel, ⁴ a the mek igen but cedroskre kašta, save le Davidoske o Sidončana the o Tirčana anenas igen but.

⁵ O David phenda: „Miro čhavo o Šalamun hino mek ternoro a mek na džanel, sar te budinel, a o Chramos, savo kempel te ačhavel prekal o RAJ, mušinel te el ajso slavno the šukar, hoj pal leskro šukariben pes te dodžanen savore narodi pre phuv. Vašoda me mušinav te pripravinel oda, so kempel.“ Avke o David angloda, sar muľa, diňa te anel igen but materijalos prekal o Chramos.

O David phenel le Šalamunoske sar te ačhavel o Chramos

⁶ Palis peske diňa te vičinel peskre čhas le Šalamun a prikazinda leske, hoj te ačhavel o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ⁷ O David phenda le Šalamunoske: „Čhavo miro, andre miro jilo sas, hoj te ačhavav o Chramos prekal o RAJ, miro Del. ⁸ Ale le RAJESKRO lav avla ke ma: ‚Lidžahas o bare maribena pre kadi phuv a čhordal avri igen but rat. Vašoda na ačhaveha o Chramos prekal miro nav, bo čhordal avri igen but rat. ⁹ Ale ela tut muršoro, ov ela ajso, sar phenel leskro nav: ‚Murš le smiromoskro.‘ A me kerava, hoj les te el smirom savore leskre ņeprijateljendar pal dojekh sera. Leskro nav ela Šalamun. Sar ov kralinela, dava le Izraeloske te dživel andro smirom the andro pokoj. ¹⁰ Ov ačhavela o Chramos prekal miro nav. Ela mange čhavo a me avava leske dad. Leskre potomstvostar ela furt vareko pro tronos upral o Izrael.‘

¹¹ Akana, čhavo miro, mi lidžal tut o RAJ, hoj bachtalles te ačhaves o Chramos le RAJESKE, peskre Devleske, avke sar pal tu phenda. ¹² Ča mi del tut o RAJ godaveripen the prindžaripen andre savoreste, sar tut ačhavela upral calo Izrael, hoj te dolikeres o zakonos le RAJESKRO, tire Devleskro. ¹³ Akor tut ela bach, te dolikereha calo zakonos the o prikazi, so diňa avri o RAJ le Mojžišoske prekal o Izrael. Av zoralo the šmelo! Ma dara tut a ma izdra!

¹⁴ Dikh, me man but trapindom, hoj te doanav prekal o Chramos le RAJESKRO 3 400 toni somnakaj* the 34 000 toni rup†, ajci but bronzos the trasta, so pes na del aňi te odvažinel, a mek the kašta the bara. A tu mek paš oda šaj dothoves. ¹⁵ Hin paš tu but manuša, save džanen te kerel peskri buči: O řesara, o kamenara the igen but majstri, save džanen te kerel dojekh buči ¹⁶ le somnakaha, rupoha, bronzoha the trastenca. Avke akana muk tut andre buči a o RAJ ela tuha!“

¹⁷ Palis o David prikazinda savore izraelike vodcenge, hoj te pomožinen leskre čhaske le Šalamunoske. ¹⁸ Phendā: „O RAJ, tumaro Del, hino tumenca a diňa tumen o smirom le manušendar pal savore seri, bo ov len mange diňa andre miri zor a on hine poddine le RAJESKE the leskre manušenge. ¹⁹ Akana roden le RAJES, tumare Devles, cale jileha the dušaha. Chuden te ačhavel o Chramos le RAJESKRO, le Devleskro, hoj pes te prelidžal e archa le RAJESKRA zmluvakri the o sveta veci andro Chramos, so ela ačhado prekal le RAJESKRO nav.“

23

O David ačhavel le Leviten andre služba

¹ Sar o David sas imar igen phuro, ačhađa peskre čhas le Šalamun kraliske upral o Izrael.

² Zvičinda savore izraelike vodcen, rašajen the Leviten. ³ Zgende savore Leviten phurederen sar tranda (30) berš a sas 38 000 murša. ⁴ O David phendā: „Lendar ačhavav 24 000, hoj te služinen andro Chramos le RAJESKRO, 6 000 uradņiken the sudcen, ⁵ 4 000 stražņiken the 4 000 dženen, save lašarena le RAJES a bašavena pre ola nastroj, so diňom te kerel pro lašariben.“

⁶ O David le Leviten rozdelinda pal lengre trin fajti pal le Leviskre čhave: Geršon, Kohat the Merari.

Le Geršonoskro potomstvos

⁷ Le Geršonoskre čhave sas o Ladan the o Šimej. ⁸ Le Ladan sas trin čhave: Ešebno o Jechiel, palis o Zetam the o Joel. ⁹ On sas vodci andre Ladanoskri famelija. Le Šimej sas trin čhave: o Šelomot, o Chaziel the o Haran. ¹⁰ A sas les mek aver štar čhave: o Jachat, o Zina, o Jeuš the o Berijah. ¹¹ O Jachat sas ešebno, dujto o Zizah. Le Jeuš the le Berijah na sas but muršora, vašoda pes len rachinelas sar jekh fajta.

Le Kohatoskro potomstvos

¹² Le Kohat sas štar čhave: o Amram, o Jishař, o Chebron the o Uziel. ¹³ Le Amramoskre čhave sas o Aron the o Mojžiš. O Aron the leskre potomki sas pošvecimen andre služba, hoj pes pro furt te starinen pal o sveta veci, te anel o voňava obeti anglo RAJ, te služinel leske a andre leskro nav te žehņinel le manušen. ¹⁴ O čhave le Mojžišoskre, le Devleskre muršeskre, sas rachimen andro kmeňos Levi. ¹⁵ Le Mojžišoskre čhave sas o Geršom the o Eliezer. ¹⁶ Le Geršomoskro ešebno čhavo sas o Šebuel. ¹⁷ Le Eliezer sas ča jekh čhavo o Rechabiah, ale le Rechabiah sas but čhave.

¹⁸ Le Jishař, le Kohatoskre dujtone čhas, sas ešebno čhavo o Šelomot, savo sas vodcas andre fajta. ¹⁹ Le Chebron, le Kohatoskre tritone čhas, sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachaziel the štarto o Jekameam. ²⁰ Le Uziel, le Kohatoskre štartone čhas, sas o Micha the o Jišijah.

Le Merariskro potomstvos

* **22:14** 22,14 Oda sas 100 000 talenti somnakaj. † **22:14** 22,14 Oda sas 1 000 000 talenti rup.

²¹ Le Merari sas duj čhave: o Machli the o Muši. Le Machlioskre čhave sas o Eleazar the o Kiš. ²² O Eleazar muľa a na sas les muršora, ča čhaja, vašoda leskre čhajen peske ile romňijenge le Kišoskre čhave. ²³ Le Merariskro dujto čhavo sas o Muši. Les sas trin čhave: o Machli, o Eder the o Jeremot.

²⁴ Kala sas le Leviskre potomki pal lengre fameliji the fajti, save sas vodci a dojekheskro nav sas zapisimen. Dojekh, kaske sas buter sar biš (20) berš, sas ačhado, hoj te služinel andro Chramos le RAJESKRO.

Le Levitengri buči andro Chramos

²⁵ Akor o David phenda: „O RAJ, o Del le Izraeloskro, diňa peskre manušenge o smirom a ačila te bešel andro Jeruzalem pro furt. ²⁶ Vašoda o Leviti imar buter na mušinen te hordinel o sveto stanos the o veci pre služba.“ ²⁷ Akorestar pes pal le Davidoskre posledna prikazi rachinenas andre služba ča o Leviti, savenge sas biš (20) berš a buter.

²⁸ Lengri buči sas te pomožinel andro Chramos le rašajenge le Aronoskre potomkenge andre služba, te del pozoris pro chramoskre thana the pre dvora, te obžuzarel savore sveta veci a te starinel pes pal e služba andro Chramos. ²⁹ Mušinenas pes te starinel pal o sveta mare, pal o nekfeder aro pre chabeneskri the peki obeta the pal o mare bi o kvasos. Mušinenas te mišinel o aro le olejoha a mek te merinel a te važinel o obeti. ³⁰ On sas ačhade the pre oda, hoj sako džives tosara the rači te palikeren a te lašaren le RAJES, ³¹ sar anenas o labarde obeti le RAJESKE pro šabatoskro džives, abo pro inepos le Neve čhoneskro the pre savore inepi. Sas avridino, keci Leviti mušinenas te služinel pro furt anglo RAJ andro Chramos.

³² On pes starinenas pal o Svetostankos le RAJESKRO the pal o Sveto than a pomožinenas le Aronoskre potomkenge, peskre phralenge, andre služba andro Chramos.

24

O rašaja hine rozdelimen andre služba

¹ Le Aronoskre potomki sas rozdelimen andro partiji. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ² O Nadab the o Abihu mule sigeder sar lengro dad. Vašoda, hoj len na sas čhave, e rašajiko služba preile lengre phrala o Eleazar the o Itamar. ³ O David jekhetane le Cadokoha, savo sas potomkos le Eleazaroskro, the le Achimelechoha, savo sas le Itamariskro potomkos, lenge rozdelinda e buči andre služba. ⁴ Andre le Eleazaroskro potomstvos sas buter vodci sar andre le Itamariskro. Vašoda le Eleazaroskre potomki sas rozdelimen andro dešušov (16) partiji a le Itamaroskre andro očno (8). ⁵ Rozdelinde len prekal o losos, bo sas o uradnika le chramoskre the o služobnika le Devleskre le Eleazaroskre potomkendar the le Itamaroskre potomkendar. ⁶ O pisaris Šemajah, le Netaneeloskro čhavo andral le Leviskro kmeňos, len zapisinda. O kralis, o uradnika, o rašaj Cadok, o Achimelech, le Ebjataroskro čhavo, the o vodci andral le rašajengre the Levitengre fajti sas paš oda sar švedki. Jekhvar losinenas vaš le Eleazaroskro potomstvos a jekhvar vaš le Itamariskro.

⁷ Kala hine o partiji pal o nava peskre fajtakre vodcenge. O šoros sas kajso: Ešebno losos peľa pro Jojarib, dujto pro Jedajah, ⁸ trito pro Charim, štarto pro Seorim, ⁹ pandžto pro Malkijah, šovto pro Mijamin, ¹⁰ eftato pro Hakoc, očnoto pro Abijah, ¹¹ eňato pro Ješua, dešto pro Šechaniah, ¹² dešujekhto (11.) pro Eljašib, dešudujto (12.) pro Jakim, ¹³ dešutrito (13.) pro Chupah, dešuštarto (14.) pro Ješebab, ¹⁴ dešupandžto (15.) pro Bilgah, dešušovto (16.) pro Imer, ¹⁵ dešueftato (17.) pro Chezir, dešuočtoto (18.) pro Hapicec, ¹⁶ dešueňato (19.) pro Petachiah, bišto (20.)

pro Jechezkel, ¹⁷ bišujekhto (21.) pro Jachin, bišudujto (22.) pro Gamul, ¹⁸ bišutrito (23.) pro Delajah a bišuštarto (24.) pro Maaziah.

¹⁹ Kale muršenge sas rozdelimen e buči andro Chramos, avke sar perelas pre lende o šoros a oda sa avke, sar diña avri lengro phuro dad Aron pal o prikazis le RAJESKRO, le Izraeloskre Devleskro.

Aver Leviti ačhade andre služba

²⁰ Kala hine aver fajtakre vodci, andral le Levitengro potomstvos:

andral le Amramoskri fajta sas vodcas o Šubael, a andral leskri fajta o Jechdejah;

²¹ andral le Rechabioskri fajta sas o Jišijah ešebno;

²² andral le Jisharoskri fajta o Šelomot, a andral leskri fajta o Jachat.

²³ Le Chebron sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachaziel a štarto o Jekameam.

²⁴ Andral le Uzieloskri fajta sas vodcas o Micha a andral leskri fajta o Šamir ²⁵ jekhetane le Jišijoha, savo sas le Michoskro phral. Andral le Jišijoskri fajta sas vodcas o Zechariah.

²⁶ Le Merariskre čhave: o Machli the o Muši. O čhavo le Jaazioskro sas o Beno*.

²⁷ O potomki le Merariskre prekal o Jaaziah sas o Šoham, o Zachur the o Ibri.

²⁸⁻²⁹ Le Machli sas duj čhave: o Eleazar the o Kiš. Le Eleazar na sas murša, ale le Kiš sas o Jerachmeel.

³⁰ Le Mušiskre čhave sas o Machli, o Eder the o Jerimot.

Kala sas le Leviskre potomki, sako pal peskri fajta. ³¹ The on losinenas jekhetane peskre phralenca, le Aronoskre potomkenca, savi buči te kerel. Sas paš oda o David, o Cadok, o Achimelech the o vodci andral o fameliji le rašajengre the Levitengre.

25

O lavutara andro Chramos

¹ O David the le chramoskre vodci kidle avri varesave dženen le Asafoskre, Hemanoskre the Jedutunoskre čhavendar, hoj te prorokinen, sar bašavena pro citari, harfi the cimbalmi. Sas oda kala murša:

² Le Asafoskre čhavendar oda sas o Zachur, o Jozef, o Netanijah the o Asarelah. On sas ligende le Asafoha, savo prorokinelas pro prikazis le kraliskro.

³ Le Jedutunoskre čhavendar: O Gedaljah, o Ceri, o Ješajah, o Šimej, o Chašabiah the o Matitijah. Upral lende sas lengro dad o Jedutun, savo prorokinelas akor, sar la harfaha bašavenas, palikerenas a lašarenas le RAJES.

⁴ Le Heman sas dešuštar (14) čhave: o Bukijah, o Mataniah, o Uziel, o Šebuel, o Jerimot, o Chananiyah, o Chanani, o Eliatah, o Gidalti, o Romamti-Ezer, o Jošbekašah, o Maloti, o Hotir the o Machaziot. ⁵ Savore kala čhave sas le Hemanoskre, le kraliskre prorokoskre. On sas dine leske prekal le Devleskro lav, hoj les te den pačiv. O Del diña le Heman dešuštar muršora the trin čhajora.

⁶ Savore kale muršen lidžanas lengre dada o Asaf, o Jedutun the o Heman ko bašaviben pro citari, pro cimbalmi the pro harfi, sar gilavenas paš e služba andro Chramos le RAJESKRO pro prikazis le kraliskro.

⁷ On jekhetane lengre famelijenca sas avrisikade, hoj te gilaven le RAJESKE. Savore sas jekhetane duj šel the ohtovardeš the ohto (288). ⁸ On savore losinenas, hoj len te rozdelinen andre služba, či ternen abo phuren, či olen, ko džanenas, abo olen, ko siklonas.

* **24:26** 24,26 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

⁹ Kala duj šel the ochtovardeš the ochto (288) murša sas rozdelimen pal peskre fajti le čhavenca andro bišuštar (24) partiji po dešuduj (12) džene jekhe vodcaha. Avke o losos peľa pro vodci: ešebno pro Jozef andral le Asafoskri fajta; dujto pro Gedaljah; ¹⁰ trito pro Zachur; ¹¹ štarto pro Jicri*; ¹² pandžto pro Netanijah; ¹³ šovto pro Bukijah; ¹⁴ eftato pro Jesarelah†; ¹⁵ ochtoto pro Ješajah; ¹⁶ eňato pro Mataniah; ¹⁷ dešto pro Šimej; ¹⁸ dešujekhto (11.) pro Azarel‡; ¹⁹ dešudujto (12.) pro Chašabiah; ²⁰ dešutrito (13.) pro ŠubaelŠ; ²¹ dešuštarto (14.) pro Matitijah; ²² dešupandžto (15.) pro Jeremot; ²³ dešušovto (16.) pro Chananijah; ²⁴ dešueftato (17.) pro Jošbekašah; ²⁵ dešuochtoto (18.) pro Chanani; ²⁶ dešueňato (19.) pro Maloti; ²⁷ bišto (20.) pro Eliatah; ²⁸ bišujekhto (21.) pro Hotir; ²⁹ bišudujto (22.) pro Gidalti; ³⁰ bišutrito (23.) pro Machaziot; ³¹ the bišuštarto (24.) pro Romanti-Ezer.

26

O chramoskre stražnika

¹ O chramoskre stražnika sas rozdelimen andro partiji pal peskri fajta. Andral le Korachoskri fajta sas o Mešelemijah, čhavo le Koreoskro, savo sas čhavo le Asafoskro. ² Le Mešelemijah sas kala čhave: Ešebno o Zecharijah, dujto o Jediael, trito o Zebadijah, štarto o Jatniel, ³ pandžto o Elam, šovto o Jochanan a eftato o Eljehoenaj. ⁴⁻⁵ Le Obed-Edom sas ochto čhave, bo o Del les požehňinda: Ešebno o Šemajah, dujto o Jozabad, trito o Joach, štarto o Sachar, pandžto o Netaneel, šovto o Amiel, eftato o Jisachar the ochtoto o Peuletaj.

⁶ Le Šemajah sas čhave, save sas vodci andre peskre fajti, bo sas zorale murša: ⁷ o Otni, o Refael, o Obed the o Elzabad a the leskre phrala o Elihu the o Semachijah, save sas zorale murša. ⁸ Kala savore potomki le Obed-Edomoskre the lengre čhave a the lengre phrala sas zorale murša, save sas schopna te stražinel. On sas jekhetane šovardeš the duj (62).

⁹ Andre famelija le Mešelemijoskri sas dešuochto (18) zorale murša.

¹⁰ Le Chosah andral le Merariskri fajta sas štar čhave: O Šimri sas o vodcas – kajte na ulila ešebno – leskro dad les ačhadá vodcaske; ¹¹ dujto sas o Chilkijah, trito o Tebalijah the štarto o Zechariah. Andre famelija le Chososkri sas dešutrin (13) džene.

¹² Kala chramoskre stražnika sas rozdelimen andro partiji, sako pal lengre fajti a sas lenge diňi e služba andro Chramos le RAJESKRO, avke sar the okle Levitenge. ¹³ Le losoha kidenas avri savore famelijendar, či sas cikňi, či bari, ko majinel te služinel paš savi brana.

¹⁴ Le Šelemijoske sas diňi prekal o losos e vichodno brana. Le Zecharijoske, leskre čhaske, savo sas igen godaver murš, sas diňi e severno brana; ¹⁵ le Obed-Edomoske sas diňi e južno brana a leskre čhavage sas dine te stražinel o skladi; ¹⁶ le Šupimoske the le Chososke e zapadno brana the e brana Šalechet, khatar pes džal le dromeha upre.

O stražnika jekh avres čerinenas avke: ¹⁷ Paš e vichodno brana sas šov Leviti; paš e severno štar; paš e južno štar; paš o thana, kaj sas odthode o veci, sas po duj; ¹⁸ paš e dvora pre zapadno sera sas duj a paš o drom, so lidžal andre dvora, štar Leviti. ¹⁹ Kala sas o partiji le stražnikengre andral le Korachoskre the Merariskre fajti, save stražinenas.

Aver chramoskre služobnika

²⁰ Lengre phrala Leviti pes starinenas pal o chramoskre pokladňi the pal o dari, so sas dine prekal o Del. ²¹ O Ladan, andral le Geršonoskri fajta, sas dad le Jechielioske.

* 25:11 25,11 Abo: o Ceri † 25:14 25,14 Abo: o Asarelah ‡ 25:18 25,18 Abo: o Uzuel § 25:20 25,20 Abo: o Šebuel

But džene andral leskro potomstvos sas vodci andre peskre fajti. ²² Le Jechieli sas duj čhave: o Zetam the o Joel. On pes starinenas pal o čhramoskre pokladni the skladi.

²³ The le Amramoskre, le Jisharoskre, le Chebronoskre the le Uzieloskre potomki pes starinenas pal o pokladni.

²⁴ O Šebuel sas upral savore čhramoskre pokladnika. Ov sas andral e fajta le Geršomoskri, savo sas čhavo le Mojžišoskro. ²⁵ O Šebuel sas famelija le Šelemotoha prekal o Eliezer, savo sas phral le Geršomoske. O Eliezer sas dad le Rechabijoske, ov le Ješajoske, ov le Joramoske, ov le Zichriske a ov le Šelomotoske. ²⁶ O Šelomot the leskri famelija pes starinenas pal savore pokladni the dari, so anelas a pošvecinelas le Devleske o kralis David, o vodci le fajtengre, o velitelja upral o ezeros the o velitelja upral o šel a the aver velitelja upral e armada. ²⁷ Bo oda, so on zalenas andro mariben, denas andro Čhramos, hoj les te prikeren. ²⁸ O Šelomot the leskri famelija pes starinenas the pal ola pošvecinde dari, so dine prekal o Čhramos o prorokos Samuel, o Saul le Kišoskro čhavo, o Abner, le Neroskro čhavo, the o Joab, la Cerujakro čhavo.

O Leviti, save na služinenas andro Čhramos

²⁹ Andral le Jisharoskro potomstvos, o Kenaniah the leskre čhave sas ačhade uradnikenge the sudcenge andro Izrael. On na služinenas andro Čhramos.

³⁰ O Čhašabijah the leskre murša andral le Chebronoskri fajta, ezeros the efa šel (1 700) zorale murša, pes starinenas andro Izrael pro zapados le Jordanostar pal savore službi prekal o RAJ the prekal o kralis. ³¹ O Jerijah sas vodcas le fajtenge the le famelijenge andre le Chebronoskro potomstvos. Sar o David sas imar kralis saranda (40) berš, arakhle andro zvitki, hoj andre lengro potomstvos hine zorale murša, save bešen andro Jazer, andre phuv Gilead. ³² Le Jerijah sas duj ezera the efa šel (2 700) phrala, save sas vodci andre peskre fajti. Len o David ačhađa upral o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše, hoj te stražinen savore veci le Devleskre the le kraliskre.

27

O velitelja upral o dešuduj čati

¹ Sako čhon andro berš 24 000 murša andre jekh čata služinenas sar slugađa andre Izraeloskri armada. Andre ola čati sas o vodci upral o fajti, o velitelja upral o ezeros the upral o šel the lengre služobnika.

² Andro ešebno čhon lidžalas e čata o Jašobeam, le Zabdieloskro čhavo. ³ Ov sas le Perecoskro potomkos a sas angluno velitelis savore slugađenge andre ešebno čhon.

⁴ Andro dujto čhon lidžalas e čata o Achoachitas Dodaj a velitelis sas o Miklot. Andre odi čata sas 24 000 murša.

⁵ Andre trito čhon lidžalas e čata o Benajah. Leskro dad sas angluno rašaj o Jehojada. ⁶ Oda Benajah sas vodcas le Tranda (30) zorale muršenge. Ale o velitelis upral e čata sas leskro čhavo o Amizabad.

⁷ Andro štarto čhon lidžalas e čata o Asahel, le Joaboskro phral, a pal leste leskro čhavo o Zebadijah.

⁸ Andro pandžto čhon lidžalas e čata o Šamhut, le Jizrachoskro potomkos.

⁹ Andro šovto čhon lidžalas e čata o Iras, le Ikešoskro čhavo, andral e Tekoa.

¹⁰ Andro eftato čhon lidžalas e čata o Chelec andral o kmeňos Efrajim khatar o Palon.

¹¹ Andro ohtoto čhon lidžalas e čata o Sibečaj, andral le Zerachoskri fajta, andral e Chuša.

¹² Andro eňato čhon lidžalas e čata o Abiezer andral o Anatot, andral o kmeňos Benjamin.

¹³ Andro dešto čhon lidžalas e čata o Mahraj andral e Netofa. Ov sas andral le Zerachoskri fajta.

¹⁴ Andro dešujekhtho (11) čhon lidžalas e čata o Benajah andral o kmeños Efrajim andral o Piraton.

¹⁵ Andro dešudujto (12) čhon lidžalas e čata o Cheldaj andral e Netofa. Ov sas andral le Otñieloskri fajta. Andre dojekh čata sas 24 000 murša.

O vodci upral o kmeňi

¹⁶ Kala hine o vodci upral o kmeňi andro Izrael:

o Eliezer, le Zichriskro čhavo, upral o kmeños Ruben;

o Šefatjah, le Maachoskro čhavo, upral o Šimeon;

¹⁷ o Chašabjah, le Kemueloskro čhavo, upral o Levi;

o Cadok upral le Aronoskri fajta; ¹⁸ o Elihu, le Davidoskro phral, upral o Juda;

o Omri, le Michaeloskro čhavo, upral o Jisachar;

¹⁹ o Jišmajah, le Obadjoskro čhavo, upral o Zebulun;

o Jerimot, le Azrieloskro čhavo, upral o Naftali;

²⁰ o Hošeah, le Azazjoskro čhavo, upral o Efrajim;

o Joel, le Pedajoskro čhavo, upral o zapadno kmeños Menaše;

²¹ o Jido, le Zecharijoskro čhavo, upral jepaš kmeños Menaše andro Gilead;

o Jaasiel, le Abneroskro čhavo, upral o kmeños Benjamin;

²² the o Azarel, le Jerochamoskro čhavo, sas upral o kmeños Dan.

Kala sas o kmeňoskre vodci andro Izrael.

²³ O David na diňa te pisinel andro zvitkos le ternederen sar biš berš (20), bo o Del les diňa lav, hoj kerela lendar ajci but Izraeliti sar o čercheňa pro ňebos. ²⁴ O Joab, la Cerujakro čhavo, len chudňa te zgenel, ale na dogenda len, bo o Del cholisalila pre lende a marda len vaš oda, hoj le Izraeliten kamle te zgenel. Vašoda na sas pisimen, keci sas andre kronika le kraliskri Davidoskri.

O uradňika upral o barvalipen le kraliskro

²⁵ O Azmavet, le Adieloskro čhavo, pes starinelas pal o kraliskre skladi.

O Jonatan, le Uziasoskro čhavo, pes starinelas pal aver skladi andro fori, gava the veži.

²⁶ O Ezri, le Keluboskro čhavo, sas upral o murša, save kerenas buči pre maľa.

²⁷ O Šimej andral e Rama pes starinelas pal o viňici.

O Zabdi andral o Šefam pal o thana, kaj sas odthodi e mol.

²⁸ O Baal-Chanan andral o Geder pes starinelas pal o olivi the pal o dziva figi pre brehengri phuv Šefela.

O Joaš pes starinelas pal o olivovo olejos. ²⁹ O Šitraj andral o Šaron pes starinelas pal o dobitkos, so pes pašinelas pro maľi andro Šaron.

O Šafat, le Adlajoskro čhavo, pal o dobitkos, so pes pašinelas andro dolini.

³⁰ O Izmaelitas o Obil pes starinelas pal o řavi.

O Jechdejah andral o Meronot pes starinelas pal o oslici.

³¹ O Hagarijčanos o Jaziz pes starinelas pal o bakre the kozi.

Kala savore pes starinenas pal le Davidoskro barvalipen.

Le Davidoskre radci

³² O Jonatan, le Davidoskro bačis, sas godaver murš, radcas the pisaris. Ov jekhetane le Jechieloha, le Chachmonoskre čhaha, bararenas avri le kraliskre čhaven.

³³ O Achitofel sas le kraliskro radcas a o Arkijcos Chušaj sas le kraliskro prijatelis.
³⁴ Sar o Achitofel muła, pal leste ačhile radci o Jehojada, le Benajoskro čhavo, the o Ebjatar.

O veliteľis upral le kraliskri armada sas o Joab.

28

O David del le Šalamunoske o planos le Chramostar

¹ O David vičinda ke peste andro Jeruzalem savore izraelike uradņiken: le kmeňoskre vodcen; la armadakre veliteľen, save služinenas le kraliske; le veliteľen upral o ezeros the upral o šel slugada; le manušen, save pes starinenas pal calo leskro barvalipen the pal leskre a le čhavengre stadi. Vičinda the le palaciskre uradņiken, slugaden the savore zorale muršen.

² Sar savore doavle, o David uštila a phenda: „Phralale mire the manušale mire! Šunen man avri! Sas man andro jilo te ačhavel kher prekal e archa le RAJESKRA zmluvakri, than pro odpočinkos, kaj peske o Del thodaahas peskre pindre, a savoro imar pripravindom, hoj pes te ačhavel. ³ Ale o Del mange phenda: ‚Tu našti ačhaves o Chramos prekal miro nav, bo sal slugadis a čhordal avri but rat.‘

⁴ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskro, peske ila man andral cali famelija avri kraliske pro furt, bo savore kmeňendar peske o Del kidna avri le Juda sar vodcas a savore famelijendar, mire dadeskra famelija the savore mire dadeskre čhavendar kidna avri man vaš o kralis upral calo Izrael. ⁵ O RAJ man diňa igen but čhaven a savore mire čhavendar peske kidna avri mire čhas le Šalamun, hoj te bešel pro tronos a te kralinel upral le RAJESKRO krališagos andro Izrael. ⁶ Phenda mange: ‚Tiro čhavo o Šalamun mange ačhavela miro Chramos the mire dvori, bo me mange les kidnom avri, hoj ov te avel miro čhavo, a me avava leskro dad. ⁷ Zathovava leskro krališagos pro furt, te pes likerela mire prikazaňendar the zakonostar avke sar akana.‘

⁸ Akana tumenge phenav anglo Del, angle savore Izraeliti the angle savore, save hine zgele anglo RAJ, hoj te den pozoris a te dolikeren savore prikazaňja le RAJESKRE, peskre Devleskre, hoj tumenge te ačhel kadi šukar phuv a hoj la palis te den tumare potomkenge sar dedictvos pro furt.

⁹ A tu Šalamun, čhavo miro, sprindžar tire dadeskre Devles a služin leske cale jileha the godaha, bo o RAJ džanel amare jile the amaro gondolišagos. Te les rodeha, dela pes tuke te arakhel, ale te tut lestar odvisareha, omukela tut pro furt. ¹⁰ Ma bister pre oda, hoj o RAJ peske tut kidna avri, hoj tu leske te ačhaves o sveto Chramos. Av zoralo a muk tut andre buči!“

¹¹ Palis o David diňa peskre čhaske le Šalamunoske o planos, sar te ačhavel savore thana andro Chramos: e angluňi dvora, o than, kaj sas odthode o veci, o uprune thana, o andrune thana the o than prekal o kritos la archakro. ¹² Diňa leske the o plani pal savoreste, so leske o Duchos thoda pre godi, sar te kerel e chramoskri avruňi dvora, o avrune thana pašal o Chramos, o thana, kaj sas odthode o chramoskre veci the o dari, so anenas le RAJESKE. ¹³ O David diňa leske the o planos, sar o rašaja the o Leviti majinde te el rozdelimen andre služba a sar oda te kerel a sar pes te starinen pal savore veci andro Chramos. ¹⁴ A phenda, keci kampela rup the somnakaj pre ola veci, so ena kerde a savenca služinena andro Chramos, ¹⁵ a keci kampela rup the somnakaj pre dojekh lampa the svietņikos, ¹⁶ the pro rupune skaminda the pro dojekh somnakuno skamind prekal o sveta mare prekal o Del. ¹⁷ Phenda, keci kampela žužo somnakaj, savestar kerena o vidlički, čare the pohara, a keci kampela somnakaj the rup, savestar kerena o čare, ¹⁸ a keci žužo somnakaj kampela, sar kerena o oltaris, pre

savo labarena o voňava obeti. Diňa the o planos le verdanestar: prekal o somnakune cherubi, save peskre rozcircdle kridlenca garuvenas e archa le RAJESKRA zmluvakri.

¹⁹ O David phendã le Šalamunoske: „Kada savoro sas zapisimen le RAJESKRA godãha a leskro vast sas pre mande, hoj te pripravinav savori buči pro Chramos.
²⁰ Muk tut andre buči a ma dara! Ma dara tut a ma izdra, bo o RAJ o Del, miro Del, ela tuha. Na omukela tut a na odvisarela pes tutar, medik na dokereha savore buča pro Chramos, andre savo palis le RAJESKE služinena. ²¹ Dikh, hin tut but partiji rašaja the Leviti, save hine pripravimen pre savori služba andro Chramos le Devleskro. Hin paš tu o manuša, save džanen te kerel dojekh buči, the o uradňika, a savore manuša tut šunena, so lenge ča pheneha.“

29

O dari prekal o Chramos

¹ Palis o kralis David phendã savore manušenje, save sas ode zgele: „Miro čhavo o Šalamun, saves peske kidňa avri o Del, hino mek terno a mek na džanel but pal o dživipen. Bo e buči pro Chramos hiňi bari a na kerel pes prekal o manuš, ale prekal o RAJ, prekal o Del. ² Keci birindom, ajci pripravindom materijalos a diňom prekal o Chramos le Devleskro o somnakaj pro somnakune veci, o rup pro rupune, o bronzos pro bronzune, o trasta pro trastune the o kašta pro kaštune veci. Diňom mek o mramoris the o bara le onixoskre, o bara le malachitoskre the o farebna bara – savore vzacna bara pro šukariben. ³ A vašoda, hoj mange hin pro jilo te ačhavel o Chramos le Devleskro, dav mek mire barvalipnastar o somnakaj the o rup paš oda, so imar diňom: ⁴ šel (100) toni nekfeder somnakaj andral o Ofir the duj šel the saranda (240) toni žužo rup, hoj te šukaľaren o fali andro Chramos, ⁵ the o somnakaj pro somnakune the o rup pro rupune veci, savendar kerena o majstri o veci andro Chramos. Ko kamľahas adadžives jilestar te anel varesave dari le RAJESKE?“

⁶ Avke, sar o David dovakerďa, o vodci andral peskre fajti, o kmeňoskre vodci, o velitelã upral o ezeros, o velitelã upral o šel the o uradňika dine jilestar o dari prekal o RAJ. ⁷ On dine prekal o Chramos buter sar šel the eftavardeš (170) toni somnakaj, buter sar trin šel the saranda (340) toni rup, vaj šov šel the biš (620) toni bronzos a buter sar trin ezera the štar šel (3 400) kili trasta. ⁸ Kas sas varesave vzacna bara, delas len le Jechieloske andral le Geršonoskri fajta andro vasta sar daros prekal o Chramos le RAJESKRO, bo ov sas upral o pokladi. ⁹ O manuša radisaľonas ole darendar, so o vodci anenas jilestar le RAJESKE. The o David igen radisaľolas.

O David palikerel le RAJESKE

¹⁰ Palis o David lašarelas le RAJES angle savore manuša kavke:

„Av lašardo, RAJEJA,
Devla amare phure dadeskro, le Jakoboskro,
čirlastar pro furt!

¹¹ Tu sal baro, zoralo the slavno!
Tuke e pačiv the e slava!
Tiro hino savoro, so hin pro ňebos the pre phuv.
Tiro hino o krališagos
a sal barardo upral savoreste!

¹² O barvalipen the e pačiv hin tutar.
Tu kralines upral savoreste.
Andre tire vasta hin e zor.
Kas tu kameha, oles šaj keres bares the zorales!

¹³ Akana, Devla amaro, palikeras tuke

a lašaras tiro slavno nav!

¹⁴ Ale ko som me the mire manuša, hoj tut šaj diňam ajci dari? Se savoro hin tutar a akana tuke oda ča pale das. ¹⁵ Sam cudzinci the hosci andre tire jakha, avke sar the amare phure dada. Amaro časos pre kadi phuv hino sar o ciňos, so predžal, a sig meras. ¹⁶ Ó, RAJEJA, Devla amaro, savoro kada barvalipen, so tuke diňam, hoj pes te ačhavel o Chramos prekal tiro sveto nav, hin tutar a tiro hin savoro. ¹⁷ Me džanav, Devla miro, hoj tu dikhes pro jilo le manušeskro a rado dikhes oles, ko hino pačivalo. Me jilestar tuke andom kala dari a akana dikhav, hoj kala tire manuša tiš jilestar the radišagoha ande o dari. ¹⁸ Ó, RAJEJA, Devla amare dadengro le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Izraeloskro, ker, hoj te avel tire manušen furt kajso gondolišagos, a pricirde tuke lengre jile paš tu. ¹⁹ A ker, hoj miro čhavo o Šalamun te el tuke pačivalo cale jileha a te dolikerel tire prikazaňja, zakoni the sikavibena, a mi kerel savoro, so kempel, hoj te el ačhado o Chramos, prekal savo diňom kala dari.“ ²⁰ Palis o David phenda savore manušenge: „Lašaren le RAJES, peskre Devles!“

Avke savore ola manuša chudle te lašarel le RAJES, peskre dadengre Devles, a andre pačiv bandonas dži pre phuv anglo RAJ the anglo kralis David.

O Šalamun pale ačhado kraliske

²¹ Palis o Izraeliti ande le RAJESKE o dari a pre aver džives o labarde obeti: ezeros (1 000) terne biken, ezeros bakren, ezeros bakroren, e molakri obeta the aver obeti vaš calo Izrael. ²² Oda džives chanas a pijenas anglo RAJ bare radišagoha a le Davidoskre čhas le Šalamun pale ačhade kraliske. Pomazinde les kraliske a le Cadok rašaske. ²³ Avke o Šalamun bešla pal peskro dad David sar kralis pro tronos, so ačhađa o RAJ. Sas les bach a savore Izraeliti les šunenenas. ²⁴ Savore uradňika, slugađa the le Davidoskre aver čhave les šunenenas.

²⁵ O RAJ igen hazdňa upre le Šalamun angle savore Izraeliti avke, hoj les diňa ajsi slava, so na sas savore aver kralen andro Izrael.

Le Davidoskro meriben

²⁶ O David, le Izajoskro čhavo, kralinelas upral calo Izrael ²⁷ jekhetane saranda (40) berš. Andro Hebron kralinelas ehta berš a andro Jeruzalem tranda the trin (33) berš. ²⁸ Ov sas barvalo, sas les pačiv maškar o manuša a muľa, sar sas igen phuro. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Šalamun.

²⁹ Savore aver veci, so kerđa o David akorestar, sar sas kralis, hin pisimen andro zvitkos le Samueloskro, andro zvitkos le Natanoskro the andro zvitkos le Gadoskro.

³⁰ Ode hin pisimen pal leskro zoralo krališagos the pal oda, so pes ačhiľa leha, le Izraeloha the avre krališagenca.

Dujto kronicko zvitkos

O Šalamun mangel o godaveripen

¹ O Šalamun, le Davidoskro čhavo, imar zorales likerelas o krališagos andro vasta. O RAJ, leskro Del, les igen hazdña upre a sas leha.

² O Šalamun vičindā calo Izrael: le velitelēn upral o ezera the upral o šel slugađa, le sudcen, savore vodcen andral calo Izrael the le fajtakre vodcen ³ a geľa savorenca pro učo than andro Gibeon. Bo ode sas le Devleskro Svetostankos, so kerđa pre pušta o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO. ⁴ Ale o David imar diňa e archa le Devleskra zmluvakri te prelidžal andral o Kirjat-Jearim andro Jeruzalem, bo ode prekal late kerđa o stanos. ⁵ O bronzuno oltaris, so kerđa o Becaleel, le Urihoskro čhavo, saveske sas papus o Chur, sas angle RAJESKRO Svetostankos paš o Gibeon. Ode o Šalamun the savore manuša lašarenas le RAJES. ⁶ O Šalamun ode obetindā pro bronzuno oltaris ezeros džviren anglo RAJ. O oltaris sas anglo Svetostankos.

⁷ Odi rat o Del pes sikađa le Šalamunoske andro suno a phendā leske: „Phen, so tut majinav te del!“

⁸ Ov odphendā le Devleske: „Mire dadeske le Davidoske presikaďal baro jileskeriben a ačhaďal man kraliske pal leste. ⁹ RAJEJA, Devla, akana mi ačhel pes oda, so phendal mire dadeske le Davidoske. Tu man thodaďal kraliske upral kala manuša, save hine ajci but sar o prachos pre phuv. ¹⁰ Vašoda de man godaveripen the prindžaripen, hoj te džanav, sar te lidžal kale manušen. Bo ko šaj lidžal kada tiro baro narodos?“

¹¹ Pre oda leske o Del odphendā: „Vašoda, hoj kada kames a na mangľal tuke o barvalipen, aňi o pokladi, aňi e pačiv, aňi baro dživipen, aňi o meriben tire ňeprijatelēngro, ale o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas mire manušen, upral save tut ačhaďom kraliske, ¹² dava tut o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas le manušen. Dava tut the o barvalipen, the pokladi the ajci pačiv, so na sas le kralen angle tu a na ela aňi olen, save ena pal tu.“

¹³ Palis o Šalamun geľa pale andro Jeruzalem ole thanestar pro lašariben andral o Gibeon pašal o Svetostankos a kralinelas andro Izrael.

Le Šalamunoskri zor the barvalipen

¹⁴ O Šalamun peske stradľa grajen the verdana. Avke les sas 1 400 verdana pro mariben a 12 000 graja. Rozačhaďa o verdana andro aver fori a the paš peste andro Jeruzalem. ¹⁵ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro Jeruzalem ajci rup the ajci somnakaj sar bara a ajci stromi cedri sar dziva figovňika pro judska brehi. ¹⁶ O graja prekal o Šalamun pes anenas andral o Egipt the andral o Kuj. Le kraliskre murša len cinenas andral o Kuj. ¹⁷ Andral o Egipt cinenas o maribnaskro verdan vaš šov šel (600) rupune a le grajes vaš šel the penda (150) rupune. Avke len on odarik anenas the prekal savore chetitska the aramejika kraľa.

O Šalamun pripravinel o veci pro Chramos

¹⁸ O Šalamun pes rozhodňindā te ačhavel o Chramos pre pačiv le Devleskre naveske a peske o kraliko palacis.

2

¹ Ačhađa 70 000 muršen, hoj te hordinen o veci, the 80 000 kamenaren andro verchi a kidňa avri 3 600 muršen, hoj len te stražinen.

² O Šalamun diňa te phenel le kraliske Chiramoske andral o Tir:

„Bičhav mange cedroskre kašta, avke sar bičhadal mire dadeske le Davidoske, hoj peske te ačhavel o palacis. ³ Bo kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske, o sveto than, kaj pes anglal leste labarela o voňava obeti a furt pes thovela o sveta mare. Anela pes ode o labarde obeti tosara the rači, pro šabat, pro inepos le Neve čhoneskro the pre aver inepi le RAJESKRE, amare Devleskre. Ada pes kerela furt andro Izrael, bo avke o RAJ prikazinda.

⁴ O Chramos, so leske kamav te ačhavel, mušinel te el igen baro, bo amaro Del hino bareder sar savore devla. ⁵ Ko leske šaj ačhavel Chramos? Bo o ňebos, mek the o nekučeder ňebos, prekal leste hino cikno! Jekh, so šaj kerav hin ada, hoj le Devleske ačhavava Chramos, kaj leske anaha obeti.

⁶ Avke mange bičhav varesave muršes, savo džanel te kerel le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, the la fjalova, loľa the purpurova vlnaha, a te randel avri obrazki. Ov kerela e buči andre Judsko the andro Jeruzalem jekhetane ole manušenca, saven kidňa avri miro dad o David.

⁷ Bičhav mange the andral o Libanon cedroskre, ciprusoskre the algumoskre kašta. Bo džanav, hoj tire sluhi achalon te prikerel o kašta. Mire sluhi kerena paš tire murša, ⁸ hoj mange te pripravinen but kašta, bo o Chramos, so džav te ačhavel, mušinel te el baro the šukar. ⁹ Tire sluhenge, save čhingeren o kašta, bičhavav pro chaben 2 000 toni pšeniča, 2 000 toni jačmeňis, 400 000 litri mol the 400 000 litri olivovo olejos.“

¹⁰ O kralis Chiram odphenda leske le lileha:

„O RAJ kamel peskre manušen, vašoda tut ačhađa kraliske upral lende.

¹¹ Lašarav le RAJES, le Izraeloskre Devles, savo stvorinda o ňebos the e phuv! Bo diňa le kralis David godaverone čhas, savo achalol a džanel sar te ačhavel le RAJESKE o Chramos the peske o palacis.

¹² Bičhavav ke tu le Churam-Abi, savo hino godaver majstros a achalol la bučake.

¹³ Leskri daj hiňi andral o izraeliko kmeňos Dan a leskro dad andral o Tir. Ov achalol te kerel e buči le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, bareha, kašteha, le lole, fjalove the belave pochtaneha the sane pochtaneha. Šaj čhingerel avri savoro, so leske pheneha. Mi kerel e buči jekhetane le manušenca, saven kidňa avri miro raj o David – tiro dad.

¹⁴ Akana bičhav mire sluhenge e pšeniča, o jačmeňis, o olejos the e mol, avke sar phendal. ¹⁵ Amen pale čhingeraha andro Libanon ajci kašta, keci kampela. Ola kašta ena sphandle jekhetane ke peste a bičhavaha len pal o moros tele andre Joppa. Paľis odarik len šaj les andro Jeruzalem.“

¹⁶ O Šalamun zgendä savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, avke sar angloda kerdä leskro dad o David. Arakhľa ode 153 600 muršen. ¹⁷ Lendar kidňa avri 70 000 muršen, save hordinenas o veci, 80 000 kamenaren andro verchi a 3 600 muršen, hoj len te stražinen.

3

Chuden te ačhavel o Chramos

¹ O Šalamun chudňa te ačhavel o Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem pro verchos Morija, kaj pes sikada o RAJ leskre dadeske le Davidoske; pre oda than, savo o David pripravinda, pro humnos, savo cinda le Ornanostar, savo sas Jebusejis.

² Chudňa les te ačhavel akor, sar imar kralinelas štarto berš, dujto čhon the dujto džives.

³ O Chramos, so o Šalamun ačhavelas, sas džindardo bišuefta (27) metri a buchlo eňa metri. ⁴ E angluňi veranda sas ajsi buchli sar o Chramos a uči eňa metri*. Andral sas obthodi le žuže somnakaha. ⁵ E bari hala andro Chramos obthoda le cedroskre kašteha, so obcirdňa le somnakaha a pre oda somnakaj šukares kerđa o palmi the lanci. ⁶ O Chramos andral obthoda le vzacne barenca a o somnakaj ande andral e phuv Parvajim. ⁷ Le somnakaha obcirdňa o falí, o kašta pro stropos, o prahi, o zarubňi the o vudar a pro falí diňa te randel avri le cheruben.

⁸ Palis kerđa o andruno than, so pes vičinelas o Neksveteder than. Sas eňa metri džindardo the eňa metri buchlo a obthoda les biš (20) tonenca somnakaha. ⁹ O somnakune lecegi važinenas buter sar jepaš kilos. The o upruno thana obcirdňa le somnakaha.

¹⁰ Andro Neksveteder than kerđa duje cheruben a obcirdňa len le somnakaha. ¹¹⁻¹³ Ola cherubi ačhenas le mujeha ko vudar. Dojekhes sas duj bare kridli a dojekh kridlos sas džindardo 220 centimetri. Lengre kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskro pes chudelas jekha falatar a o kridlos le dujtoneskro pes chudelas avra falatar. Peskre dujte kridlenca pes chudenas jekh avrestar maškaral. Lengre rozcirdle kridli sas jekhetane eňa metri.

¹⁴ O pochtan andro Chramos anglo Neksveteder than kerđa le belave, lole the fjalove pochtanestar a diňa upre te sivel le cheruben.

O duj bronzune slupi

¹⁵ Anglo Chramos diňa te ačhavel duj slupi, save sas buter sar 15 metri uče, a pre lengro agor o bronzune kriti, save sas uče 220 centimetri. ¹⁶ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Kerđa the šel (100) granatoskre phaba a thođa len pro lanci. ¹⁷ Ola duj slupi ačađa anglo Chramos. Le južne sluposke diňa nav Jachin a le severne sluposke Boaz.

4

O veci andro Chramos

¹ O Šalamun mek kerđa le bronzostar o oltaris 9 metri buchlo a 440 centimetri učo. ² Kerđa le bronzostar the igen bari okruhlo nadrža. Le jekhe agorestar ke aver merinelas 440 centimetri, sas uči 220 centimetri a lakro obvodosa sas 1 320 centimetri. ³ Upre pašal calo avruno agor sas kerde cikne biki andro duj šori. Pre dojekh 44 centimetri sas deš biki, save sas kerde jekhetane la nadržaha, sar la kerenas le bronzostar.

⁴ E nadrža sas thodi pro dešuduj (12) bronzune biki, ačhelas pre lengre dume. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. ⁵ E nadrža sas thuli 75 milimetri a lakro upruno falcos dičholas avri sar e phundradi kvitka lalija. Rešolas andre vaj 60 000 litri paňi.

⁶ Kerđa the deš nadobi. Pandž thođa pro juhos a pandž pro severos. Andre obthovenas (omorenas) o kotora le džvirendar, so obetinenas sar labarde obeti. E bari nadrža sas prekal o rašaja, hoj pes andre te obthoven (omoren).

⁷ A kerđa the deš somnakune svietňiki, ajse sar o Šalamun prikazinda, a thođa len andro Chramos, pandž pro juhos a pandž pro severos.

⁸ Kerđa mek deš skaminda a thođa len andro Chramos: pandž pro juhos a pandž pro severos. Kerđa the šel somnakune čare.

* 3:4 3,4 E hebrejiko čhib: penda the štar (54) metri

⁹ Diña te ačhavel e andruñi dvora prekal o rašaja the e bari dvora prekal okla manuša. Kerđa o vudara la dvorakre, so obcirdña le bronzoha. ¹⁰ E bari nadržã thoda paš o chramoskro rohos pre juhovichodno sera.

¹¹ O Chiram kerđa the pira, lopati the čare. Avke dokerđa e buči, so kerđa prekal o Šalamun pro Chramos le RAJESKRO:

¹² o duj slupi;

o uprune kriti le bronzostar pro slupi;

o lanci, savenca šukares obthovenas o kriti;

¹³ o štar šel (400) granatoskre phaba le bronzostar, so sas pro duj prekhude (prephandle) lanci;

¹⁴ o deš vožikici le nadobenca;

¹⁵ e igen bari nadržã a tel late dešuduje biken;

¹⁶ o čare, o lopati, o vidli the savore aver veci.

Oda savoro kerđa o Chiram le žuže bronzostar le Šalamunoske prekal o Chramos le RAJESKRO. ¹⁷ O Šalamun oda diña te kerel andro čikakre formi maškar o gava Sukot the Caretan* andre Jordaňiko dolina. ¹⁸ Savore kala veci, so o Šalamun kerđa le bronzostar, sas ajci but, hoj o bronzos imar na diña te važinel.

¹⁹ Ov diña te kerel andro Chramos le RAJESKRO the kala veci le žuže somnakastar:

o somnakuno oltaris;

o skaminda, pre save pes thovelas o sveta mare;

²⁰ o svietňiki lengre lampenca, hoj te labon anglo Neksveteder than;

²¹ o kvitki, o lampi, o kliešći;

²² o čhura, o čare, o kuča the o lopatki;

o vudara andro Neksveteder than the andro Chramos sas obcirdle le somnakaha.

5

¹ Sar imar dokerđa o Šalamun savore buča pro Chramos le RAJESKRO, ligenda andre o sveta dari peskre dadeskre le Davidoskre. O rup, o somnakaj the savore veci thoda paš o barvalipen andro Chramos le Devleskro.

E archa pes anel andro Chramos

² Palis o Šalamun zvičinda andro Jeruzalem savore kmeňoskre the fajtakre vodcen, hoj te prelidžan le RAJESKRA zmluvakri archa andral o Foros le Davidoskro, andral o Sion. ³ Avke pes zgele savore murša andral o Izrael paš o kralis, sar sas o inepos andro eftato čhon.

⁴ Sar avle savore vodci andral o Izrael, o Leviti hazdle e archa upre ⁵ a preligende la; o rašaja the o Leviti lidžanas o Svetostankos the savore sveta veci, so sas andro Stanos. ⁶ O kralis Šalamun the savore izraelika manuša, save pes zgele ke leste angle archa, obetinenas ajci but bakren the gurunžen, hoj pes oda aňi na delas te zgenel.

⁷ Palis o rašaja ligende e archa le RAJESKRA zmluvakri andro paluno than andro Chramos, pro Neksveteder than a thode la tel o cherubengre kridli. ⁸ Lengre kridli sas rozcirdle upral oda than kaj sas thodi e archa a garuvenas la the lakre dručki. ⁹ O dručki sas ajse džindarde, hoj lengre agora dičholas andral o Sveto than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ¹⁰ Andre archa sas čã o duj barune tabli, so ode thoda o Mojžiš akor, sar o RAJ phandľa e zmluva le Izraelitenca pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

Le RAJESKRI slava

* **4:17** 4,17 Abo: Cereda * **5:10** 5,10 Abo: Sinaj

¹¹ Palis o rašaja gele avri andral o Sveto than. Savore rašaja, save ode sas, pes obžuzarde andre služba, či sas pre lende o šoros abo na. ¹² Savore Leviti, save gilavenas – o Asaf, Heman the Jedutun peskre famelijenca – ačhenas pre vichodno sera le oltaristar. Sas urde andro loko pochtan a bašavenas pro cimbalmi, harfi the citari a šel the biš (120) rašaja trubinenas. ¹³ Ola, save trubinenas, the o spevaka jekhetane lašarenas le RAJES sar jekh jilo le bašavibnaha the gilavipnaha:

„Ov hino lačno;
Išskro kamiben likerel pro furt.“

Andre oda e chmara pherdžarda calo Chramos le RAJESKRO. ¹⁴ A o rašaja naši dureder kerenas e služba angle e chmara, bo le RAJESKRI slava pherdžarda o Chramos le Devleskro.

6

Le Šalamunoskri modlitba

¹ Akor phenda o Šalamun: „O RAJ phenda, hoj bešela andre kali chmara. ² Akana prekal tu ačhadom slavno Chramos, o than, kaj šaj bešes pro furt.“

³ Medik savore Izraeliti ode ačhenas, o kralis pes visarda ke lende a požehnda len. ⁴ Akor phenda:

„Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, bo ov dolikerda o lav a peskre vastenca kerda oda, so phenda mire dadeske le Davidoske: ⁵ ‚Akorestar, sar ilom avri mire manušen le Izraeliten andral o Egipt, na kidnom mange avri nisavo foros andre izraeliko phuv, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulomas lašardo. Añi na kidnom mange avri nisaves vodcas, hoj te el upral mire izraelika manuša.‘ ⁶ Ale akana kidnom mange avri o foros Jeruzalem, hoj te avav ode lašardo. A kidnom mange avri le David, hoj te lidžal mire izraelike manušen.

⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos, kaj lašarena le RAJES, le Izraeloskre Devles. ⁸ Ale o RAJ mire dadeske le Davidoske phenda: ‚Mištes, hoj tuke sas andro jilo te ačhavel o Chramos prekal miro nav, ⁹ ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale tiro čhavo, savo tutar avela. Ov ačhavela o Chramos prekal miro nav.‘

¹⁰ O RAJ oda, so phenda, the kerda a ačhilom kraliske pal miro dad pal o David a akana bešav pro izraeliko tronos, avke sar phenda o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o nav le RAJESKRO, prekal o Del le Izraeloskro. ¹¹ Andro Chramos thodom the e archa, andre savi hiñi e zmluva, savi o RAJ phandla le Izraelitenca.“

Le Šalamunoskro požehnañje

¹² Palis pes o Šalamun ačhada anglo oltaris le RAJESKRO, anglal savore manuša le Izraeloskre, save pes ode zgele, a hazdña o vasta upre, hoj pes te modlinel. ¹³ No o Šalamun angloda kerda le bronzostar javiskos, so sas džindardo the buchlo 220 centimetri a učo 130 centimetri a thoda les pro maškar pre avruñi dvora. Sar ačhelas pre oda javiskos, bandila tele angle savore Izraeliti, hazdña o vasta ko ñebos ¹⁴ a phenda:

„RAJEJA, Devla le Izraeloskro! Nane aver Del, sar sal tu – añi pro ñebos, añi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejileskro ke peskre služobnika, save džan pal tu cale jileha. ¹⁵ Tu dolikerdal tiro lav, avke sar phendal mire dadeske le Davidoske. Tire vasteha kerdal, so le mujeha phendal, a adadžives oda šaj dikhas.

¹⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, doliker the oda lav, so diñal tire služobnikos le David, mire dades, sar leske phendal: ‚Furt ela vareko tire potomkendar pro tronos le Izraeloskro, medik mange ena tire čhave pačivale a dena pozoris pre oda, hoj te šunen a te dživen pal miro zakonos avke sar tu.‘

¹⁷ Akana mangav tut, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, mi ačhel pes avke sar phendal tire služobňikoske, le Davidoske.

¹⁸ Či čačes o Del šaj bešel pre phuv maškar o manuša? Se mek the o ňebos, o nekučeder ňebos leske hin cikno a na mek kada Chramos, so ačhadom! ¹⁹ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobňikoskri the leskro pokorno mangipen! Šun o mangipen the e modlitba, savi pes adadžives ke tute modlinel tiro služobňikos. ²⁰ Tire jakha mi dikhen rat-džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobňikoskri, kecivar pes visarela le mujeha ke kada than a modlinela pes.

²¹ Mangav tut, šun o mangipen tire služobňioskro the tire izraelike manušengro, akor sar modlinena pes ke tu visarde ke kada than. Šun len avri andral o ňebos, odarik, kaj bešes, a sar len šuneha avri, odmuk lenge.

²² Te vareko kerela vareso nalačo varekaske a ov pre leste ispidela, hoj te džal andro Chramos, hoj te lel vera angle tiro oltaris, ²³ tu oda šun andral o ňebos a rozsudzín maškar lende. Oles, ko ela vinnovato, mar avke, sar peske zaslužinel. A vaš o čačipnaskro zaačh a odmeňin les, avke sar peske zaslužinel.

²⁴ Te tire izraelike manušen domarena o ňeprijateľa vašoda, hoj kerde binos, a te pes palis visarena pale, lašarena tiro nav, modlinena pes a mangena pes angle tu andre kada Chramos, ²⁵ šun len avri andral o ňebos, odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, so diňal lenge the lengre dadenge.

²⁶ Te ela phandlo o ňebos a na dela o brišind, vašoda, hoj tire manuša kerde binos anglal tu a te pes modlinena ke kada than, lašarena tiro nav a visarena pes le binostar, bo len dukhađal, ²⁷ šun len avri andral o ňebos a odmuk o bini tire izraelike manušenge, tire služobňikenge. Sikav len, sar te džal pal tiro drom, a de o brišind andre tiri phuv, so diňal sar đedictvos tire manušenge.

²⁸ Te ela andre phuv bokh the o nasvaliben, abo te ela pro malí o grajora the o kirme, abo te o ulípen kirňola, abo te o ňeprijateľa džana pre lengre fori, abo te ela chocsavo pharipen vaj o meribnaskro nasvaliben maškar lende, ²⁹ šun dojekh modlitba the o mangipen – či pes mangela ke tu jekh dženo vaj calo izraeliko narodos. A te vareko ela andro pharipen the andro dukha a nacirdela peskre vasta ke kada Chramos, ³⁰ šun les avri andral o ňebos, kaj bešes, a odmuk lenge! Počin dojekheske pal oda, sar dživel, se tu korkoro džanes o jile savore manušengre, ³¹ avke pes tutar darana a phirena pal tire droma, medik dživena andre kadi phuv, so diňal amare dadenge.

³² No, te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avela dural andral aver phuv, bo šunđa, savo baro a zoralo sal, the save bare veci keres, a te modlinela pes ke kada Chramos, ³³ šun avri andral o ňebos, kaj bešes, leskro mangipen a ker leske avke, sar tutar mangela, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar, avke sar the tire izraelika manuša. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhadom, hino prekal tiro nav.

³⁴ Te džana tire murša le dromeha, saveha len bičhaveha pro mariben pre peskre ňeprijateľa, a te visarena pes ke tiro avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom pre pačiv tire naveske, hoj pes te modlinen: ³⁵ Šun avri lengre modlitbi the o mangipen andral o ňebos a de lenge o víťazstvo.

³⁶ A te tire manuša angle tu kerena binos, bo dojekh manuš hino binošno, a tu pre lende aveha choľamen a domukeha lengre ňeprijatelenge, hoj te zvíťazinen upral lende, a on len palis odľigenena sar zaphandlen andre peskri phuv – či pašes abo dur –, ³⁷ a te andre odi phuv, kaj ena odľigende, peske pridžanena, hoj kerde binos a te pes visarena ke tu a te mangena tut vaš o jileskeriben a phenena: „Kerđam binos

a sam vinnovata, bo kerđam nalačhipen' ³⁸ a te pes visarena ke tu cale peskre jileha the dušaha andre odi phuv, kaj len odligende a zaphandle, a te tut mangena, sar ena visarde ke peskri phuv, so diňal lengre dadenge, the ko foros, so tuke kidňal avri, the ko Chramos, so ačhadom prekal tiro nav: ³⁹ Šun avri lengre modlitbi the mangipena andral o ňebos, kaj bešes, a zaačh tut vaš lenge. A odmuk tire manušenge, save kerde bini angle tu.

⁴⁰ Akana, Devla miro,
dikh pre amende

a šun e modlitba,
so džal ke tu pal kada than.

⁴¹ Akana, ušti, RAJEJA, Devla,
a av te odpočovinel andre kada Chramos,
tu the e archa tira zorakri.

Ó, RAJEJA, Devla,
tire rašaja pre peste mi uren o spaseňje,
tire pačivale manuša mi radisalon tire lačhipnastar.

⁴² Ó, RAJEJA, Devla,
ma visar tut tire pomazimen kralistar!
Leper tuke pre tiro jileskeriben,
so presikađal tire služobňikoske le Davidoske!“

7

O Šalamun pošvecinel o Chramos

¹ Sar pes o Šalamun preačhila te modlinel, avla e jag andral o ňebos a labarda o obeti, save sas ode thode a le RAJESKRI slava pherdžarda o Chramos. ² O rašaja naši gele andro Chramos le RAJESKRO, bo leskri slava pherdžarda calo Chramos. ³ Sar savore Izraeliti dikhle e jag andral o ňebos the le RAJESKRI slava, pele le mujeha dži pre phuv, bandonas anglo RAJ, lašarenas les a palikerenas:

„O RAJ hino lačo;
a leskro baro kamiben likerel pro furt.“

⁴ Palis o Šalamun the savore manuša anenas anglo RAJ o obeti. ⁵ O Šalamun diňa pre obeta le RAJESKE 22 000 gurunňen the 120 000 bakren. Avke o Šalamun the savore manuša pošvecinde o Chramos le Devleskro. ⁶ O rašaja ačhenas pre peskre thana a the o Leviti ačhenas le bašavibnaskre nastrojenca, save o kralis David diňa te kerel pro lašariben le RAJESKRO, savenca the o David lašarelas le RAJES kale lavenca: „Leskro verno kamiben likerel pro furt.“ Sar o rašaja pre aver sera trubinenas, savore Izraeliti ačhenas.

⁷ Akor o Šalamun pošvecinda o maškaruno than pre dvora anglo Chramos. Ode anenas o labarde obeti the thule kotora la smiromoskre obetendar, vašoda bo o bronzuno oltaris, so kerđa o Šalamun, sas cikno prekal savore kala obeti.

⁸ Palis o Šalamun the savore Izraeliti oslavinenas o inepos le Stankengro efa džives. Avle ode igen but manuša khatar o Lebo-Chamat pal o severos dži paš o paňi Egipt pro juhos. ⁹ Efa džives pošvecinenas o oltaris a the o inepos likerelas efa dživesa. Andro ohtoto džives pes savore zgele. ¹⁰ O Šalamun premukla le manušen khere andro bišutrito (23) džives, andro eftato čhon. On džanas khere bare radišagoha vaš savoro lačhipen, savo o RAJ presikađa le Davidoske, le Šalamunoske the le Izraelitenge.

O RAJ odphenel le Šalamunoske pre modlitba

11 Sar o Šalamun dokerđa o Chramos le RAJESKRO, peskro palacis a savoro, so kamla andre te kerel, 12 sikađa pes leske o RAJ rači andro suno a phenda leske:

„Šundom avri tiri modlitba a kidňom mange avri kada Chramos, hoj mange andre te anen o obeti.

13 Te phandava o ňebos a zaačhavava o brišind; te phenava le grajorenge, hoj te chan o ulipen pal e phuv a te domukava pre mire manuša o meribnaskro nasvaliben 14 a te akor mire manuša pes pokorinena, mangena pale ke ma a odvisarena pes le binendar, me len šunava avri andral o ňebos. Odmukava lenge o bini a lengri phuv pale sastarava avri. 15 Mire jakha ena visarde pre kada Chramos, mire kana ena phundrade a odphenava pre dojekh modlitba, savi avela ke ma pal kada than. 16 Bo kidňom mange avri kada Chramos a pošvecindom les, hoj miro nav andre te lašaren pro furt. Dikhava pre leste, bo miro jilo ela ode furt.

17 Te phireha angle ma pačivalones, avke sar tiro dad o David a te dolikereha mire zakoni the prikazaňja a te kereha savoro, so tuke phendom, 18 me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: ‚Furt ela vareko andral tiro potomstvos pro izraeliko tronos.‘

19 Ale te pes tumen mandar odvisarena a na dolikerena mire zakoni the prikazaňja, save tumen diňom, a džana te služinel avre devlengje a lašarena len, 20 me tumen khosava tele pal miri phuv, so tumenge diňom. The kada Chramos, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo, odčhivava mandar het a palis ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. 21 A dojekh, ko odarik predžala, pes čudalinel a phenela: ‚Kada Chramos sas ajso šukar! Soske oda o RAJ kerđa kala phuvake the kale Chramoske?‘ 22 Odphenela pes lenge: ‚Bo omukle le RAJES, peskre Devles, savo iľa avri lengre daden andral o Egipt a chudle te lašarel a te služinel avre devlengje. Vašoda o RAJ pre lende domukla kadi bibach.‘ “

8

Aver buči, so kerđa o Šalamun

1 Le Šalamunoske likerelas biš berš, medik na dokerđa o Chramos le RAJESKRO the peskro palacis. 2 Paloda prikerđa o fori, so leske diňa o Chiram, a bičhađa le Izraeliten andre te bešel. 3 Palis o Šalamun geľa pro mariben andro foros Chamat-Coba a zaila les. 4 Ačhađa o foros Tadmor pre pušta a andro Chamat savore fori, kaj odthovkerenas o chaben. 5 Palis prikerđa o foroskre muri, brani the zavori andro fori Upruno Bet-Choron the Teluno Bet-Choron, 6 Baalat the savore fori, kaj odthovkerenas o chaben, the savore fori, kaj likerelas peskre grajen the o verdana. Ačhađa savoro, so kamla andro Jeruzalem, Libanon the všadzik andre peskro krališagos.

7-8 O Šalamun ispidňa andre buči savore Kanaančanengre potomken, saven o Izraeliti na murdarde, sar zaile lengri phuv. Sas oda o Chetitana, o Amorejčana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja, save hine dži adadžives lengre otroka. 9 Ale le Izraeliten na ispidelas andre odi buči, bo on leske služinenas sar slugađa, veliteľa upral e armada, upral o verdana the sar murša pro graja. 10 Le Šalamun mek sas 250 veliteľa, save dodikhenas pro robotňika.

11 La faraonoskra čha o Šalamun odligenda andral o Foros le Davidoskro andro palacis, so prekal late ačhađa. Phenda peske: ‚Miri romňi našti bešel andro palacis le izraelike kraliskro le Davidoskro, bo ola thana, andre save sas le RAJESKRI archa, hine sveta.‘

12 Akor o Šalamun obetinelas le RAJESKE o labarde obeti pro oltaris, so ačhađa avri pre dvora anglo Chramos. 13 Obetinelas avke, sar o Mojžiš prikazinda: pro šabat, pro inepos le Neve čhoneskro, the pro trin bare beršeskre inepi – o inepos le Marengro

bi o Kvasos, o inepos le Kurkengro the o inepos le Stankengro. ¹⁴ O Šalamun kerda avke, sar phenda leskro dad o David. Ačhađa andre služba partiji rašajen, hoj te keren e služba andro Chramos the le Leviten, hoj te lidžan o chvali a te pomožinen le rašajenge andre lengri sakodživeseskri buči. A mek ačhađa the stražņiken andro partiji paš dojekh brana, bo avke oda prikazinda le Devleskro služobņikos o David.

¹⁵ On savoro dolikerde avke, sar prikazinda o kralis pal o rašaja, Leviti the skladi.

¹⁶ O Šalamun dokerda caļi buči pro Chramos akorestar, sar chudņa te kerel o zakladi. Avke o Chramos le RAJESKRO sas dokerdo.

¹⁷ Palis o Šalamun geļa andro Ecjon-Geber the Elat paš o moroskro brehos, andro Edom. ¹⁸ O Chiram leske bičhađa lođi, save lidžanas leskre velitelja the namorņika, save mištes prindžarenas o moros. On jekhetane le Šalamunoskre muršenca gele andro Ofir a ande odarik le Šalamunoske dešupandž (15) toni somnakaj.

9

E kralovna andral e Šeba ko Šalamun

¹ Sar pes e kralovna andral e Šeba došundā pal le Šalamunoskri slava, avļa andro Jeruzalem, bo kamļa lestar te phučel phare veci, hoj les te skušinel. Avļa igen but manušenca the le řavenca, pre save anelas voņava oleji, koreņje, but somnakaj the o vzacna bara. Sar doavļa ko Šalamun, vakerelas leha pal savoreste, so la sas pro jilo.

² O Šalamun lake odphenelas pre savoreste, so lestar phučelas. Na sas prekal leste nič ajso pharo, hoj lake te na odphenel. ³ Sar e kralovna andral e Šeba dikhļa, savo baro godaveripen hin le Šalamun, savo palacis ačhađa, ⁴ sar dikhļa o chabena pre leskro skamind, sar bešenas pašal leste leskre služobņika, sar pes likerenas leskre sluhi the čašņika, a sar dikhļa lengro uraviben the o labarde obeti, save o Šalamun anelas andro Chramos le RAJESKRO, ačhila calkom bijal peste.

⁵ Phenda le Šalamunoske: „Čačipen hin, so šundom andre miri phuv pal tu the pal tiro godaveripen. ⁶ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhlom pre mire jakha. No pal oda, so dikhav, na phende mange aņi jepaš olear! Tiro godaveripen hino meksa bareder, sar pal oda šundom. ⁷ Bachtale hine tire murša the tire služobņika, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen. ⁸ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamļa avke, hoj tut thođa pro izraeliko tronos. Tiro Del kamel o Izrael, a kamel len te likerel pro furt, vašoda tut ačhađa kraliske, hoj pes te dolikerel leskro zakonos the o spravodlišagos.“

⁹ Palis diņa le Šalamun buter sar 4 000 kili somnakaj, igen but voņava oleji, koreņja the vzacna bara. O Šalamun šoha buter na chudņa ajci voņava oleji the koreņja, keci leske andā e kralovna andral e Šeba.

¹⁰ O sluhi le Chiramoskre the le Šalamunoskre, save anenas andral o Ofir o somnakaj, anenas the igen but algumoskre kašta the vzacna bara. ¹¹ Ole kaštendar o Šalamun kerda o garadiči prekal o Chramos le RAJESKRO the peskro palacis a mek diņa te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajso vareso andre Judsko mek na sas.

¹² O Šalamun diņa la kralovna andral e Šeba savoro so kamelas the mangelas. Diņa la buter dari sar oda, so oj leske andā. Palis geļa peskre sluhenca pale andre peskri phuv.

Le Šalamunoskro barvalipen

¹³ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁴ a mek ke oda the o daņe, so počinenas o manuša, save cinavkerenas the bikenavkerenas. Savore

izraelike krajengre guvernera the o krala andral e Arabija anenas leske o rup the o somnakaj.

¹⁵ O Šalamun kerda duj šel (200) bare štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj efta kili somnakaj. ¹⁶ Mek kerda trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj trin kili somnakaj. Avke o Šalamun len thođa andro Kher le libanoňike vešeskro.

¹⁷ Palis o kralis kerda igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁸ Anglo tronos sas šov garadiči the somnakuno stolkos pro pindre, so sas kerdo jekhetane le tronoha. Pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj levi ¹⁹ a pro garadiči ačhenas pal o soduj seri levi – jekhetane dešuduj (12) levi. Ajso tronos na sas ņikhaj andre ņisavo krališagos.

²⁰ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar a savore veci andro Kher le libanoňike vešeskro sas kerde le žuže somnakastar. Nič na sas kerdo le rupestar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas vzacno. ²¹ Le Šalamun sas but lođi pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramaskre lodenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, le opicen the le paven.

²² O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh kralis pre phuv. ²³ Savore krala pal e phuv avenas ke leste te šunel o godaveripen, so les diňa o Del. ²⁴ Berš pre beršeste, sako, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune abo somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleji, grajen the mulicen.

²⁵ Le Šalamun sas maštalňi prekal o 4 000 graja, maribnaskre verdana the 12 000 murša pro graja. Varesaven lendar likerelas ke peste andro Jeruzalem a oklen andre aver fori. ²⁶ Ov kralinelas upral savore krala pašal o paňi Euftrat dži paš e phuv le Filištincengri the dži paš o paňi Egipt. ²⁷ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro Jeruzalem ajci rup sar bara a ajci stromi cedri sar dziva figovňika pro judska brehi.

²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral aver phuva.

Le Šalamunoskro meriben

²⁹ Savore okla veci pal o dživipen le Šalamunoskro hin pisimen andro Zvitkos le prorokoskro Natanoskro the andro Prorocivos le Achijoskro andral o Šilo, the andro Videňja le Jedoskre, andre save hin pisimen the pal o kralis Jeroboam, savo sas le Nebatoskro čhavo. ³⁰ O Šalamun kralinelas andral o Jeruzalem upral calo Izrael saranda (40) berš. ³¹ Sar muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro, leskre dadeskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Rechabeam.

10

O Izrael rozdelimen pro duj seri

¹ O Rechabeam geľa andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven kraliske. ² Sar pes pal oda došundä o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, sar sas andro Egipt, kaj denašla le Šalamunostar, geľa pale andral o Egipt. ³ Bičhade pal leste, hoj te avel ode. Avke o Jeroboam savore Izraelitencä avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ „Tiro dad o Šalamun pre amende thođa pharo jarmos, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmos, so pre amende thođa tiro dad, a amen tuke služinaha.“

⁵ O Rechabeam lenge odphenda: „Džan a aven ke ma pal o trin džives a odphenava tumenge.“ Avke o manuša odgele het.

⁶ Palis pes o Rechabeam radzinelas le phuredere vodcenca, save služinenas angloda leskre dadeske le Šalamunoske: „So mange poradzinen, sar te odphenel kale manušenge?“

⁷ On leske odphende: „Te aveha lačo ke kala manuša a kereha lenge avke, sar tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.“

⁸ Ale o Rechabeam na priiła e rada le phuredere vodcengri, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas avri a denas les godi. ⁹ Phučła lendar: „So mange radzinen tumen? Sar te odphenel kale manušenje, save man mangel, hoj lenge te kerav lokeder oda jarmos, so pre lende thođa miro dad?“

¹⁰ O terne murša leske odphende: „Le manušenje, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thođa pharo jarmos, a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: ‚Miro cikno anguš hino thuleder, sar sas mire dadeskro calo pasos. ¹¹ Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha*!‘ “

¹² O Jeroboam pro trito džives avla savore manušenca ko Rechabeam, avke sar lenge phenda o kralis: „Aven ke ma trine dživesenca!“ ¹³ O kralis odphenda le manušenje zorales a na priiła e rada le vodcengri. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: „Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha!“ ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačiła pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerđa o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phenda o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o kralis o Rechabeam len na šunđa, phende leske: „Nane amen nič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskre čhaha?

Andre peskre stani, Izrael!

Akana, David, starin tut pal peskro kher!“

A kavke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro judska fori.

¹⁸ Palis o Rechabeam bičhađa ko Izraeliti le Hadoram, savo sas ačhado upral o buča, ale on les murdarde le barenca. Sar pes pal oda došunđa o Rechabeam, sigo bešla pro verdan a denašla odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ Avke pes calo Izrael vzburinda pre le Davidoskri famelija a oda likerel dži adadžives.

11

O Šemajah prevakerel ko Rechabeam

¹ Sar avla o Rechabeam andro Jeruzalem, diňa te zvičinel andro mariben pro Izrael 180 000 avrikidle slugaden andral o kmeňos Juda the Benjamin. Bo kamla pale te dochuden o krališagos le Rechabeamoske.

² Akor o RAJ prevakerđa ko murš le Devleskro ko Šemajah: ³ „Phen le Rechabeamoske, le Šalamunoskre čhaske, le judske kraliske, the savore Izraelitenge andre Judsko the Benjamin, ⁴ hoj o RAJ kada phenel: ‚Ma džan pro mariben pre tumare phrala. Sako mi džal pale khere, bo me kada kerđom.‘ “ On šunde le RAJESKRO lav a na gele andro mariben pro Jeroboam.

O Rechabeam zorařarel o fori

⁵ O Rechabeam geľa te bešel andro Jeruzalem a andre Judsko ačhađa o ohradzimen fori: ⁶ o Betlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet-Cur, Socho, Adulam, ⁸ Gat, Mareša, Zif, ⁹ Adorajim, Lachiš, Azeka, ¹⁰ Cora, Ajalon the o Hebron. Ola sas o ohradzimen fori andre Judsko the andro Benjamin. ¹¹ Zorařarda o muri, ačhađa andre ola fori le velitelēn a thođa andre o chabena, olejos the mol. ¹² Andre dojekh foros diňa kopiji

* **10:11** 10,11 E hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijonenca!

the štiti a kaleha len igen zoraľarda. Avke le Rechabemoske ačhile o kmeňi Juda the Benjamin.

O Leviti the o rašaja aven andre Judsko

¹³ Akor o rašaja the savore Leviti andral calo Izrael, pes pridine ke leste. ¹⁴ O Leviti omukle peskre mali the khera a gele andre Judsko the andro Jeruzalem, bo o Jeroboam peskre čhavenca lenge na domukľa, hoj te služinen sar le RAJESKRE rašaja. ¹⁵ Avke o Jeroboam peske korkoro ačhaďa rašajen, hoj te služinen pro thana, kaj lašarenas le kozen the gurumňoren, so lenge kerďa sar modli. ¹⁶ Ale andral dojekh izraeliko kmeňos avle pal o Leviti andro Jeruzalem o manuša, save cale peskre jileha rodenas le RAJES, le Izraeloskre Devles, hoj te anen o obeti peskre dadengre Devleske. ¹⁷ Avke zoraľarde o krališagos andre Judsko a trin berš ačhenas paš o Rechabeam, bo kala berša phirenas pal o drom le Davidoskro the le Šalamunoskro.

Le Rechabemoskri famelija

¹⁸ O Rechabeam peske iľa romňake la Machalata, savake sas dad o Jerimot, le Davidoskro čhavo. Ľakri daj sas e Abihajil, e čhaj le Izajoskre čhaskri, le Eliaboskri. ¹⁹ Le Rechabeam sas laha trin čhave: o Jeuš, Šemarijah the o Zaham. ²⁰ Palis peske iľa romňake la Maacha, le Absolonoskra čha. Laha les sas štar čhave: o Abijah, Ataj, Zizas the o Šelomit. ²¹ Maškar savore peskre romňija the romňija-služobňički, o Rechabeam nekbuter kamelas la Maacha, le Absolonoskra čha. Sas les dešuochto (18) romňija a šovardeš (60) romňija-služobňički, savenca les sas bišuochto (28) muršora the šovardeš (60) čhajora.

²² O Rechabeam ačhaďa le Abijah, la Maachakre čhas, vaš o vodcas maškar peskre phrala, bo kamla, hoj ov te ačhel kralis. ²³ O Rechabeam kerďa godaha: Thoda peskre čhaven všadzik andre judsko phuv the andre benjamiňiko phuv, andre savore ohradzimen fori. Diňa len pherdo chaben a iľa lenge but romňijen.

12

O Šišak džal pro Jeruzalem

¹ Sar o Rechabeam zoraľarda peskro krališagos a zoraľiľa, omukľa jekhetane le Izraelitenc a o zakonos le RAJESKRO. ² A Sar o Rechabeam kralinelas pandž berš, avľa o egiptsko kralis o Šišak pro Jeruzalem pro mariben, bo na sas pačivale le RAJESKE. ³ Avľa le 1 200 maribnaskre verdanenca, 60 000 muršenca pro graja the but slugadenca andral o Egipt, andral e Libija, andral o Sukot the andral o Kuš. ⁴ Domarďa a zaila o ohradzimen fori andre Judsko a dogeľa dži paš o Jeruzalem.

⁵ Akor avľa o prorokos Šemajah ko Rechabeam the ko judska vodci, save denašle le Šišakostar andro Jeruzalem. Phendľa lenge: „Kavke phenel o RAJ: ‚Tumen man omukľan, vašoda the me tumen omukľom a diňom andro vasta le Šišakoske.‘ “

⁶ Pre oda o kralis the o izraelika vodci pes pokorinde a phende: „O RAJ hino čačipnaskro.“

⁷ Sar o RAJ dikhľa, hoj pes pokorinde, prevakerďa ko Šemajah a phendľa: „Vašoda, hoj pes pokorinde, na zničinava len, ale len zachraňinava. Miri cholí na mukava pro Jeruzalem prekal o Šišak. ⁸ Ale on ena tel leskri zor, hoj te sikľon a te džanen či hin feder te služinel mange, abo le kralenge andral aver phuva.“

⁹ O egiptsko kralis Šišak geľa pro mariben pro Jeruzalem a iľa savoro barvalipen andral o Chramos le RAJESKRO the andral o palacis. Iľa savoro, the o somnakune štiti, so diňa te kerel o Šalamun. ¹⁰ Palis o Rechabeam pre lengro than diňa te kerel o štiti le bronzostar a diňa len le veliteľenge upral o stražňika, save stražinenas

o vchodos andro palacis. ¹¹ Kecivar džalas o kralis andro Chramos le RAJESKRO, o stražnika lenas o štiti a džanas leha, a palis len thovenas andro kher le stražnikengro. ¹² Vašoda, hoj o Rechabeam pes pokorinda, o RAJ preachiła pre leste te el cholamen a na zničinda les calkom. A sas len pale bach andre Judsko.

Sar o Rechabeam kralinelas

¹³ O kralis Rechabeam ačila zoralo kralis andro Jeruzalem. Sas leske saranda the jekh (41) berš, sar ačila kraliske. Kralinelas dešuefta (17) berš andro foros Jeruzalem, andro foros, so peske kidňa avri o RAJ maškar savore izraelika fori, hoj ode les te lašaren. Le Rechabeamoskri daj pes vičinelas Naama a sas Amončanka. ¹⁴ Ov kerelas o nalačhipen, bo na rodelas le RAJES cale peskre jileha.

¹⁵ Savore veci, so kerđa o Rechabeam ešebnovarestar, medik na muła, hine pisimen andre leskro rodokmeňos the andro zvitki, save pisinde o proroka Šemajah the Ido. Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena. ¹⁶ Sar o Rechabeam muła, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo, o Abijah.

13

O Abijah kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas o Jeroboam dešuohtoto (18.) berš, ačila andre Judsko kraliske o Abijah ² a kralinelas andro Jeruzalem trin berš. Leskri daj sas e Michaja, le Urieloskri čhaj andral e Gibea.

Sar sas o mariben maškar o Abijah the Jeroboam ³ o Abijah džalas pre leste le 400 000 zorale slugađenca, ale o Jeroboam džalas pre leste le 800 000 zorale slugađenca.

⁴ Akor o Abijah ačila pro verchos Cemarajim andre efracimiko phuv a phenda: „Šun man, Jeroboam the calo Izrael! ⁵ Či tumen na džanen, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskro, kerđa le Davidoha zmluva, so pes na del te prephagel*, hoj diňa leske the leskre potomkenge o krališagos upral o Izrael pro furt? ⁶ Ale o Jeroboam le Nebatoskro čhavo, savo sas sluhas le Šalamunoske, pes vzburinda pre peskro raj. ⁷ Akor pes pašal leste zgele o nalače manuša the zbujnika a ačhade pes pro Rechabeam, pre le Šalamunoskro čhavo. Ov sas mek ternoro a na sas mek skušimen, hoj anglal lende te obachel.

⁸ Gondolinen tumenge, hoj šaj zviťazinen upral le RAJESKRO krališagos, so hino andro vasta le Davidoskre čhavage? Zviťazinena, bo san but džene? Bo hin tumenca the o somnakune gurumňora, so tumenge kerđa o Jeroboam sar devlen?

⁹ Či na tradlan avri le RAJESKRE rašajen, le Aronoskre potomken the le Leviten? Či na ačhadan peske le rašajen, avke sar aver narodi? Se dojekh dženo, ko kamel te el rašaj, anel terne bikos the efta bakren a avke ačhel rašaj tumare devlence, so nane nič.

¹⁰ Ale amaro Del hino o RAJ, a amen les na omuklam. Amare rašaja, save služinen le RAJESKE, hine le Aronoskre potomki a o Leviti lenca služinen. ¹¹ Sako tosara the rači anen le RAJESKE o labarde the voňava obeti a thoven o mare pro žužo skamind. Sako rat labaren o lampi pro somnakuno svietňikos. Amen dolikeras o prikazaňa le RAJESKRE amare Devleskre, ale tumen les omuklan! ¹² Vašoda o Del hino amaro vodcas a sar leskre rašaja trubinena, hoj te den znameňje pro mariben, ov amen lidžala pre tumende!

Muršale andral o Izrael, ma džan pes te marel le RAJEHA, savo hino Del tumare dadeskro! Na ela tumen bach!“

* **13:5** 13,5 E hebrejiko čhib: e zmluva le loneskri

¹³ Medik o Abijah vakerelas, o Jeroboam bičhađa jekh partija muršen pre judsko armada palunestar. Avke on ačhenas anglo Judejci, ale okla murša sas pal lende. ¹⁴ Sar pes o Judejci visarde a dikhle, hoj aven pre lende the palunestar, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. O rašaja trubinenas pro trubi ¹⁵ a o Judejci chudle te viskinel maribnaskre hangoha. O Abijah len lidžalas andro mariben a o Del zničinda le Jeroboam the leskra armada angle lende. ¹⁶ Avke o Izraeliti denašle anglo Judejci a o Del len diňa andre lengre vasta. ¹⁷ O Abijah the leskre manuša zviťazinde upral lende a le izraelike muršendar peľa andro mariben jepaš milionos murša. ¹⁸ Akor sas o Izraeliti pokorimen a o Judejci pes imar na daranas, bo pes zmukenas pro RAJ, pre lengre dadengro Del.

¹⁹ O Abijah dureder džalas pal o Jeroboam a zaila leskre fori o Betel, Ješanah the Efron lengre gavenca. ²⁰ Avke le Jeroboam imar šoha na sas e zor, so les sas, medik kralinelas o Abijah. Palis les o RAJ avke dukhađa, hoj muľa.

²¹ Ale le Abijoskri zor sas furt bareder. Iľa peske dešuštär (14) romňijen, savenca les sas bišuduj (22) muršora a dešušov (16) čhajora.

²² Savore aver veci, so o Abijah kerđa, the leskro vakeriben, hine pisimen andro zvitkos le prorokoskro Idoskro. ²³ Sar o Abijah muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo, o Asa. Sar ov kralinelas, sas deš berš smirom andre phuv.

14

O Asa kralinel upral e Judsko

¹ O Asa kerelas oda, so sas le RAJESKE, leskre Devleske, pre dzeka. ² Zničinda o oltara the o uče thana pro lašariben, phagerđa o sveta slupi a čhingerđa tele la Ašerakre slupi. ³ Le manušenge andral e Judsko prikazinda, hoj te lašaren le RAJES, peskre dadengre Devles, a te dolikeren leskro zakonos the prikazaňja. ⁴ Ov andre cali judsko phuv zničinda o modlengre thana the o kadidloskro oltara. Medik ov kralinelas, sas smirom andre oda krališagos. ⁵ Andre Judsko o Asa ačhavelas o ohradzimen fori, bo andre odi phuv sas smirom. Andre ola berša ňiko na avla pre leste pro mariben, bo o RAJ leske diňa o smirom.

⁶ Phenda le manušenge andral e Judsko: „Zoralaras kala fori oleha, hoj ačhavaha pašal lende o muri, o veži, brani the zavori. Kadi phuv hiňi furt amari, bo kerahas oda, so amendar kamelas o RAJ amaro Del. Rodahas le RAJES a diňa amenge o smirom pal dojekh sera.“ Avke ačhavenas o fori a sas len bach.

⁷ Le Asa sas le kmeňostar Juda 300 000 murša, savende sas o kopiji the bare štiti, a le Benjaminčanendar les sas 280 000 murša, savende sas o cikneder štiti the luki. Kala savore sas zorale murša.

⁸ O Zerach andral o Kuš geľa pre lende pro mariben la milionoskra armadaha le kmeňostar Juda the trin šel (300) maribnaskre verdanenca a dogeľa dži paš e Mareša.

⁹ O Asa džalas pre leste peskre muršenca a pripravinde pes pro mariben andre dolina Cefata paš e Mareša.

¹⁰ O Asa mangelas le RAJES, peskre Devles: „RAJEJA, ča tu jekh šaj pomožines le slabenge andro mariben pro zorale. Pomožin amenge, RAJEJA, Devla amaro, bo pre tute pes mukas. Andre tiro nav amen džas pre kadi bari armada. RAJEJA, tu sal amaro Del a ňiko anglal tute na obačhela.“

¹¹ Avke o RAJ pomožinda le Asaske the leskra armadake te zviťazinel upral o Kušijci. On chudle odarik te denašel ¹² a o Asa pal lende džalas peskra armadaha dži ko Gerar. Ode o RAJ peskra armadaha murdarde ajci Kušijcen, hoj ča vajkeci lendar ačhile džide. A odligende odarik igen but veci. ¹³ On palis lokes domarde the savore gava pašal o foros Gerar vašoda, bo avla pre kala manuša bari dar le

RAJESTAR. A odligende odarik savore lače veci, save ča kamenas. ¹⁴ Džanas the pre le pastjerengre tabora a odligende odarik igen but bakren the faven. Avke gele pale andro Jeruzalem.

15

O Asa zničinel o modli andre Judsko

¹ Akor le Devleskro duchos avla pro Azarijah, pro čhavo le Odedoskro. ² Ov geľa anglo kralis Asa a phenda leske: „Šunen man, Asa the savore manušale andral e Judsko the andral o Benjamin! O RAJ ela tumenca, te tumen avena leha. Te les rodona, dela pes tumenge te arakhel. Ale te tumen lestar odvisarena, the ov pes tumendar odvisarela. ³ But časos sas o Izrael bijal o čačo Del the bijal o rašaj, savo sikavel o zakonos. ⁴ Ale sar pes andre peskro pharipen visarenas ko RAJ, ko Del, a mangenas les, delas pes lenge te arakhel. ⁵ Andre ola dživesa sas bari dar te džal varekhaj, bo maškar o manuša andre savore phuva sas baro űepokoj. ⁶ Jekh narodos džalas pre aver narodos a jekh foros pre aver foros, bo o Del pre lende domukla dar the pharipen. ⁷ Ale tumen aven zorale a na preačhen te kerel e buči, bo chudena o počiniben.“

⁸ Kala prorocka lava, so vakerelas o Azarijah, zoralarde le Asa. Ov zničinda o modli andre cali Judsko the Benjamin the andro fori, save zaila andro Efrajimika brehi. Palis prikerda the le RAJESKRO oltaris, so sas andre chramoskri dvora.

⁹ Palis o Asa vičinda savore manušen andral e Judsko, Benjamin the le manušen andral o Efrajim, Menaše the Šimeon, save ode gele te bešel. Bo but Izraeliti pregele ko Asa, sar dikhle, hoj leha hino o RAJ, leskro Del.

¹⁰ Savore pes zgele andro Jeruzalem, sar o Asa kralinelas dešupandž (15) berš a trin čhon. ¹¹ Oda džives obetinde le RAJESKE olear, so pal o mariben ande andral o Gerar: efa šel (700) gurumnen the efa ezera (7 000) bakren. ¹² On ile vera, hoj lašarena le RAJES le dadengre Devles cale peskre jileha the dušaha. ¹³ Dojekh, ko na lašarela le RAJES, le Izraeloskre Devles, mušinela te merel, či ela terno abo phuro, či murš abo džuvli. ¹⁴ Ile vera anglo RAJ a palis radisaľonas zorale hangoha, a trubinenas pro trubi the rohi. ¹⁵ Savore manuša andre Judsko sas andro baro radišagos, bo odi vera ile cale peskre jileha. Rodenas le RAJES a ov pes lenge diňa te arakhel. Avke len o RAJ diňa smirom savore lengre űeprijatelendar.

¹⁶ O Asa čhida tele pal o tronos peskra baba, la kralovna Maacha, bo kerda slupos la Ašerake. Palis oda slupos čhinda tele, phagerda a labarda andre dolina Kidron. ¹⁷ O Asa sas cale jileha oddino le Devleske andre calo peskro dživipen, kajte na zničinda andro Izrael savore thana, kaj lašarenas le modlen. ¹⁸ Preligenda andro Chramos le Devleskro o dari, so leskro dad the ov pošvecinde: o rup, o somnakaj the o sersamos prekal o Chramos.

¹⁹ Avke na sas ode o mariben, dži andro tranda the pandžto berš (35) sar kralinelas o Asa.

16

O kralis Baaša džal pro Asa

¹ Sar andre Judsko kralinelas o Asa tranda the šov (36) berš, o izraeliko kralis Baaša geľa pro mariben pre Judsko. Zoralarda o foros Rama, hoj űiko le manušendar pes te na dochudel avri aňi andre Judsko.

² O Asa iľa savoro rup the somnakaj andral o Chramos le RAJESKRO the palacis a bičhada oda peskre služobņikenca andro Damašek ko kralis Ben-Hadad. Diňa leske te phenel: ³ „Maškar amende mi el phandli e zmluva, avke sar anglođa sas maškar

amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, zrušin e zmluva, so phandlal le izraelike kraliha Baašaha, hoj te džal het peskre slugadenca andral miri phuv!“

⁴ O Ben-Hadad kerda avke, sar leske phenda o Asa a bičhada peskre velitelēn la armadaha pro izraelika fori. On domarde o fori Ijon, Dan, Abel-Majim the savore fori le Naftaliskre, kaj sas odthodo o chaben. ⁵ Sar pes pal oda došunda o Baaša, preačila te kerel o buča pro foros Rama. ⁶ Avke o kralis Asa prikazinda savore manuŝenge andre Judsko, hoj te odligenen andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa ole barenca the kaštenca zoralarda o fori Geba the Micpa.

O prorokos dovakerel le kraliske

⁷ Akor avla ko kralis Asa o prorokos Chanani a phenda leske: „Vašoda, hoj tut zmuklal pro aramejiko kralis a na pro RAJ, pre tiro Del, našti zvitazines upral e armada le aramejike kraliskri. ⁸ Či bisterdal, savi bari armada sas le Kušijcen the le Libijčanen a keci len sas maribnaskre verdana the murša pro graja? Ale tu pes zmuklal pro RAJ, a vašoda len tuke diňa andro vasta. ⁹ Bo o jakha le RAJESKRE predikhen cali phuv, hoj te zoralarel olen, save hine leske oddine cale jileha. Na kerdal godaha, vašoda akanastar aveha furt andro mariben.“

¹⁰ Vaš kala lava o Asa cholisalila pro prorokos a thoda les andre bertena. Andre oda časos o Asa trapinelas varesave peskre manušen.

Le Asaskro meriben

¹¹ Savore aver veci, so kerda o kralis Asa ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ¹² Sar o Asa kralinelas tranda the eňa (39) berš, igen nasvalila pro pindre. Ale aňi akor pes na visarda ko RAJ, hoj leske te pomožinel, ale ko doktora. ¹³⁻¹⁴ O Asa muľa, sar kralinelas saranda the jekh (41) berš a parunde les paš leskre phure dada andro hrobos, savo peske diňa te kerel andro Foros le Davidoskro. Pre leskro telos thode but voňava oleji a labarde bari jag pre leskri pačiv.

17

O Jošafat kralinel upral e Judsko

¹ Pal o Asa ačila kraliske leskro čhavo, o Jošafat. Ov zoralarda peskro krališagos anglo Izrael. ² Andre savore ohradzimen judska fori rozačhada slugaden. Rozačhada partiji slugaden the avrether andre Judsko the andro efrajimika fori, save domarda leskro dad o Asa.

³ O RAJ sas le Jošafatoha, bo phirelas pal o ešebna droma le Davidoskre, peskre dadeskre a na lašarelas le Baalen. ⁴ Ale služinelas peskre dadeskre Devleske, dolikerelas leskre prikazaňja a na kerelas sar o izraelika kraľa anglal leste. ⁵ Vašoda o RAJ zoralarda leskro krališagos a savore manuša andral e Judsko leske anenas dari. Avke ačila barvalo the slavno. ⁶ Ov sas pačivalo andre služba le RAJESKE a zničinda andre Judsko savore modlengre thana pro lašariben the la Ašerakre slupi.

⁷ Andro trito berš, sar kralinelas, bičhada kale uradņiken andro judska fori, hoj te sikaven le manušen o zakonos le RAJESKRO: le Ben-Chajil, le Obadiah, le Zecharijah, le Netaneel the le Michajah. ⁸ Lenca sas the o Leviti Šemajah, Netanijah, Zebadijah, Asahel, Šemiramot, Jonatan, Adonijah, Tobijah, Tob-Adonijah the o rašaja Elišamas the Joram. ⁹ Ile peha o zakonos le RAJESKRO, prepħirde savore judska fori a sikavenas le manušen.

¹⁰ Pro narodi, save sas pašal e Judsko, avla bari dar le RAJESTAR, avke ņiko lendar na džalas pro mariben pro Jošafat. ¹¹ A varesave Filištinci anenas le Jošafatoske dari

the počinenas leske daň. O Arabi leske anenas efta ezera the efta šel (7 700) capen the bakren.

¹² O Jošafat sas furt zoraleder. Andre Judsko ačhađa ohradzimen fori the o fori le skladdenca, ¹³ kaj odthovenas but chaben. Likerelas andro Jeruzalem le nekfeder slugaden, ¹⁴ save sas rozdelimen andro partiji pal peskre fajti.

Andre Judsko o veliteľa upral o ezeros sas:

o Adnah le 300 000 zorale slugadenca,

¹⁵ dujto o Jochanan le 280 000 slugadenca

¹⁶ a trito o Amasiah le Zichriskro čhavo, savo korkoro pestar geľa andre služba le RAJESKRI, le 200 000 slugadenca.

¹⁷ Andral o Benjamin:

o Eljadas, o zoralo slugadis, le 200 000 slugadenca le lukenca the štitenca

¹⁸ a dujto o Jehozabad le 180 000 vizbrojimen slugadenca.

¹⁹ Kala služinenas le kraliske andro Jeruzalem a mek the aver slugađa, saven rozačhađa andro ohradzimen fori pal caľi judsko phuv.

18

O Micha dovakerel le Achaboske

¹ Le kralis Jošafat andral e Judsko sas igen baro barvalipen the slava. Leskro čhavo peske iľa romňake le Achaboskra čha, vašoda o krala ačhile famelija. ² Pal varesave berša geľa ko Achab andre Samarija. O Achab prekal o Jošafat the leskre manuša murdarđa but bakren the gurumňen. A paš oda les kerelas upre pro mariben pro Ramot-Gilead. ³ Avke o izraeliko kralis Achab phučľa le judske kralistar le Jošafatostar: „Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?“

O Jošafat leske odphenda: „Me the mire murša sam jekhetane tuha a džaha tumenca andro mariben.“ ⁴ Ale o Jošafat phenda le izraelike kraliske: „Phuč ešeb so phenel pre oda o RAJ.“

⁵ Avke o Achab zvičinda vaj štar šel (400) proroken, a sar sas jekhetane, phučľa lendar: „Šaj džav pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Dža!“ odphende leske. „O RAJ les dela le kraliske andro vasta!“

⁶ Ale o Jošafat phučľa: „Nane ade mek aver prorokos le RAJESKRO, hoj lestar te phučas?“

⁷ O Achab leske odphenda: „Hin ade mek o Micha, le Jimloskro čhavo, prekal savo šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo šoha mange nič lačo na prorokinel, ča nalačo.“

„Ma vaker avke, kralina!“ phenda o Jošafat.

⁸ Avke o Achab vičinda jekhe uradňikos a phenda leske: „Sigo dža a an mange le Micha, le Jimloskre čhas!“

⁹ O Achab the o Jošafat bešenat pre peskre troni andre Samarija paš e foroskri brana pre oda than, kaj pes marel avri o zrnos, a sas urde andro kralengre plašti a savore proroka anglal lende prorokinenas. ¹⁰ Jekh lendar, o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, peske kerđa trastune rohi a vičinelas: „Kada phenel o RAJ: ‚Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha.‘“

¹¹ Savore proroka kavke prorokinenas: „Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ les dela tuke andro vasta.“

¹² Oda murš, savo geľa pal o Micha, phenda leske: „Dikh, savore proroka prorokinenas le kraliske bach. The tu prorokin bach sar ola proroka!“

¹³ Ale o Micha leske odphenda: „Avke sar dživel o RAJ, me vakerava ča oda, so phenela miro Del.“

¹⁴ Sar o Micha avla ko Achab, phučla lestar: „Šaj džas pro Ramot-Gilead, abo na?“ „Džan a zviťazinena. O RAJ les dela andre tumare vasta!“ phenda leske.

¹⁵ Ale o kralis leske phenda: „Kecivar tuke mušnav te phenel, hoj sar manca vakeres andro nav le RAJESKRO, hoj mange te phenes ča o čačipen?“

¹⁶ O Micha phenda: „Dikhłom calo Izrael rozčhido pal o verchi sar bakroren bi o pastjeris. A o RAJ phenda: ‚Kale manušen nane ko te lidžal. Mi džal sako pale khere andro smirom.‘“

¹⁷ Akor phenda o Achab le Jošafatoske: „Na phendom tuke, hoj mange na prorokinel nič lačo, ča nalačo?“

¹⁸ O Micha mek phenda: „Šunen akana o lav le RAJESKRO! Dikhłom le RAJES te bešel andro űebos pre leskro tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste. ¹⁹ O RAJ lendar phučla: ‚Ko kerela upre le izraelike kralis Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead, hoj ode te merel?‘ Jekh phenelas kavke a dujto kavke. ²⁰ Androda avla varesavo duchos anglo RAJ a phenda: ‚Me leha thovava avri!‘ A o RAJ lestar phučla: ‚Sar?‘ ²¹ Avke oda duchos phenda: ‚Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.‘ O RAJ phenda: ‚Dža a ker ada. Ela tut bach!‘ ²² Akana pes avke the ačhila! O RAJ kerda, hoj savore tire proroka tuke te klaminen. O RAJ diňa avri pre tu e bibach.“

²³ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, geła ko Micha, demađa les pal o muj a phenda: „Kana mandar geła het o Duchos le RAJESKRO, hoj te vakerel tuha?“

²⁴ O Micha phenda: „Tu korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.“

²⁵ Akor o Achab prikazinda: „Chuden le Micha a lidžan les ke le foroskro velitelis Amon the ko kraliskro čhavo Joaš. ²⁶ Phenen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‚Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the paňi, medik na avava bachtales pale.‘“

²⁷ Ale o Micha phenda: „Te tu aveha bachtales pale, akor o RAJ na vakerelas prekal ma.“ A mek phenda: „Šunen ada, savore manuša!“

Le Achaboskro meriben

²⁸ O izraeliko kralis Achab the o judsko kralis Jošafat gele pro mariben pro Ramot-Gilead. ²⁹ A o Achab phenda le Jošafatoske: „Me man preurava andre aver gada sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskro plaštós.“ Avke o Achab pes preurda andre aver gada a geła andro mariben.

³⁰ O kralis andral o Aram prikazinda peskre velitelenge upral o maribnaskre verdana: „Te na džal tumenge pal űikaste, ča pal o izraeliko kralis.“ ³¹ Sar o velitela dikhle le Jošafat, gondolinde peske, hoj oda hino o izraeliko kralis a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda a o Del leske pomožinda a visarda len lestar. ³² Sar o velitela pre oda avle, hoj oda nane o Achab, preačhile pre leste te džal.

³³ Androda varesavo slugadis ča avke livinda andral o lukos a trafinda le Achab maškar o pancjeris. Avke phenda o Achab le manušeske, savo lidžalas leskro verdan: „Visar tut a lidža man het andral o mariben, bo som zraňimen.“ ³⁴ Ale oda džives o mariben sas zoralo, avke o Achab mušinda te ačhel dži rači andro verdan anglo Aramejčana, a sar zagela o kham, muła.

¹ O judsko kralis Jošafat avla bachtales pale khere andro Jeruzalem. ² Arakhla pes leha o prorokos Jehu, le Chananiskro čhavo, a phendã leske: „Gondolines tuke, hoj hin mištes te pomožinel le bijedevleskre manuŝenge a te sikavel o jileskeriben olenge, ko džan pro RAJ? Vašoda hin pre tute le RAJESKRI choľi. ³ Ale o RAJ paš tu arakhla the vareso lačo: Tu zničindãl savore slupi la Ašerakre andral odi phuv a kamehas te kerel oda, so hin le Devleske pre dzeka.“

O Jošafat ačhavel sudcen

⁴ Kajte o Jošafat bešelas andro Jeruzalem, geľa pale ko manuša la Beer-Šebatar dži paš o Efrajimika brehi, hoj te vakerel le manuŝenca, hoj pes pale te visaren ko RAJ, savo hino Del lengre phure dadengro. ⁵ Andre dojekh ohradzimen foros andre judsko phuv ačhada sudcen. ⁶ Phendã le sudcenge: „Den mištes pozoris pre oda, so kerena, bo na sudzinen andre le manuŝeskro nav, ale andro nav le RAJESKRO. Ov hino tumenca paš dojekh sudos, sar sudzinena varekas. ⁷ Vašoda keren peskri buči pačivalones a mi el tumen dar anglo RAJ, bo o RAJ amaro Del hino čačipnaskro, na kidel peske avri manuŝen, aňi na del pes te cinel.“

⁸ Paľis o Jošafat the andro Jeruzalem ačhada Leviten, rašajen the anglune murŝen sar sudcen, hoj te sudzinen le manuŝen, sar len ela vareso maŝkar peste abo sar vareko na dolikerela o zakonos le RAJESKRO. ⁹ Paľis o Jošafat lenge prikazindã: „Keren oda pačivalones, cale jileha a mi el tumen dar anglo RAJ. ¹⁰ A sar avena angle tumende o manuša andral aver fori, hoj len te rozsudzinen – či džala pal oda, hoj vareko varekas murdarda, abo hoj vareko na dolikerda o zakonos, o prikazaňja abo le RAJESKRE lava – muŝinen lenge te dovakerel, sar pes te ľikerel, hoj te na keren binos anglo RAJ, hoj le RAJESKRI choľi te na avel pre tumende the pre tumare manuša. Keren oda avke a na ela tumen binos.

¹¹ O Amariah, o nekbareder rašaj, rozsudzinelã savore RAJESKRE veci. O Zebadiah, le Jišmaeloskro čhavo, savo hino vodcas upral o kmeňos Juda, rozsudzinelã savore kraliskre veci a o Leviti ena o uradňika paš o sudos. Aven ŝmela a o RAJ mi el oleha, ko kerela mištes.“

20

O mariben le Edomčanenca

¹ Pal varesavo časos gele pro mariben pro Jošafat o Moabčana, o Amončana a lenca varesave Meunci.

² Varesave manuša avle a phende le Jošafatoske: „Igen bari armada avel pre tu andral o Edom pal aver sera le morostar. Hine imar andro Chacecon-Tamar, oda andro En-Gedi.“ ³ O Jošafat predarandila a mangelas le RAJES so te kerel. A andre cali judsko phuv diňa avri o postos. ⁴ Paľis pes zgele andro Jeruzalem o manuša andral dojekh judsko foros a mangenas le RAJES, hoj lenge te pomožinel.

⁵ Avke o Jošafat ačhila maŝkar savore manuša angle nevi dvora andro Chamos le RAJESKRO ⁶ a phendã:

„RAJEJA, Devla amare dadengro, či na sal Del pro űebos a na kralines upral savore narodi the kraliŝagi? Andre tire vasta hin bari zor a űiko anglal tute naŝi obačhel. ⁷ Devla amaro, či na tradľal avri anglal tiro izraeliko narodos le manuŝen, so beŝenas andre kadi phuv? Či la na diňal pro furt le Abrahamskre potomkenge, savo sas tiro prijatelis? ⁸ Kade beŝenas a ačhade tuke o Chamos prekal tiro nav a phende: ⁹ ‚Te avelã pre amende varesavo nalačhipen, mariben, meribnaskro nasvaliben či bokh, a te avaha anglal tu angle kada Chamos – kaj tut lašaren – a chudaha te vičinel andre peskro pharipen ke tute, tu amen ŝuneha avri a zachraňineha.‘

¹⁰ Ale akana avle kade pre amende o Amončana, o Moabčana the o Edomčana. Tu na domuklal amare phure dadenge te zničinel kale naroden, akor sar džanas avri andral o Egipt, avke len obgele a na murdarde. ¹¹ Akana, dikh sar amenge visaren pale! Avle amen te tradel avri andral e phuv, savi amenge tu diňal. ¹² Devla amaro, či tu len na sudzineha? Amen sam bi e zor angle kadi bari armada, savi avel pre amende. Na džanas, so te kerel, ale amare jakha hine hazdle ke tute, bo ča jekh tu amenge šaj pomožines.“

¹³ Sar savore Judejci ačhenas anglo RAJ peskre čhavenca, romňenca the le muršorenca, ¹⁴ avla le RAJESKRO Duchos pro Levitas, savo sas maškar o manuša. Ov sas o Jachaziel, le Zecharijoskro čhavo andral le Asafoskri fajta a potomkos le Asafoskro prekal o Benajah, Jeiel the Mataniah.

¹⁵ Ov prevakerđa: „Šunen man, kralina Jošafat the savore manušale, save bešen andre Judsko the andro Jeruzalem! Avke tumenge phenel o RAJ: ‚Ma daran tumen a ma izdran kala zoraľa armadatar. Bo kada mariben nane tumaro, ale le Devleskro. ¹⁶ Tajsa džan pre lende, bo on akor avena upre la dolinakre dromeha Cic a arakhena len pro agor la dolinakro, angle pušťa Jeruel. ¹⁷ Tumen pes na mušinen te marel, ale rozačhaven pes a ačhen pro than. Avke dikhena sar tumen o RAJ zachraňinela, ó manušale andral e Judsko the andral o Jeruzalem! Ma daran tumen a ma izdran! Tajsa džan pre lende a o RAJ ela tumenca.‘ “

¹⁸ Avke o Jošafat bandiľa anglo RAJ le mujeha dži pre phuv a savore manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem pele pre phuv a lašarenas les. ¹⁹ Andre oda varesave Leviti andral o Kohatoskro the Korachoskro potomstvos uštile upre a zorale hangoha chudle te lašarel le RAJES, le Izraeloskre Devles.

²⁰ Avke pre aver džives sig tosara uštile a džanas andre pušťa paš e Tekoa. Akor o Jošafat anglal lende zaačiľa a phendä: „Šunen man, manušale andral e Judsko the andral o Jeruzalem! Pačan le RAJESKE, amare Devleske, a obačhena! Pačan the le prorokenge a avela amenge savoro avri!“ ²¹ Sar lenca dovakerđa, ačhađa spevaken, hoj te džan angle armada a te lašaren le RAJES le lavenca: „Palikeren le RAJESKE!

Leskro verno kamiben likerel pro furt!“

²² A soča chudle te giľavel a te lašarel le RAJES, o RAJ kerđa baro zmetkos maškar o Amončana, Moabčana the Edomčana*, save avle pre lende pro mariben. On korkore maškar peste pes chudle te marel. ²³ Avke o Moabčana the o Amončana gele pre edomiko armada a murdarde savoren. Palis pes visarde a murdarde jekh avres.

²⁴ Sar e judsko armada avla pre oda than, khatar dičhol pre pušťa, dikhle pre phuv ča mule manušen. Ńiko lendar na ačiľa te dživel. ²⁵ O Jošafat peskre muršenca geľa ke lende a ile savoro, so pal lende ačiľa. Arakhle paš lende igen but barvalipen, vzacna veci the gada. Kidle peske odarik ajci but, hoj oda na birinenas te lidžal. Ajci but barvalipen ode sas, hoj trin džives odarik hordinenas o veci. ²⁶ Pro štarto džives pes zgele andre dolina Beracha, kaj lašarenas le RAJES. Vašoda oda than pes dži adadžives vičinel le Berachoskri† dolina.

²⁷ Palis o Jošafat lidžalas caľa armada pale andro Jeruzalem. Sas len baro radišagos, bo o RAJ lenge diňa o vitazstvo upral o űeprijateľa. ²⁸ Sar doavle andro Jeruzalem, gele paš o Chramos le RAJESKRO le bašavibnaha pro harfi, pro citari the pro trubi.

²⁹ Avke pes savore krališagi pašal lende chudle te daral le Devlestar, sar šunde, sar pes o RAJ marelas vaš o Izrael leskre űeprijatelenca. ³⁰ A o Jošafat kralinelas andro smirom, bo leskro Del leske diňa o smirom pal dojekh sera.

* **20:22** 20,22 E hebrejiko čhib: o murša andral o verchi Seir † **20:26** 20,26 Beracha: te lašarel

Sar o Jošafat dokralinda

³¹ Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš sar ačila kraliske andre Judsko a kralinelas andro Jeruzalem bišupandž (25) berš. Leskri daj sas e Azuba, le Šilchioskri čhaj. ³² Ov kerelas oda, so anglal leste leskro dad o Asa a na odvisarda pes ole dromestar. So kerelas, sas le RAJESKE pre dzeka. ³³ Ale o thana kaj lašarenas le modlen na zničinda a o manuša mek furt lašarenas avre devlen a na peskre dadengre Devles.

³⁴ Savore aver veci, so o Jošafat kerda, ešebnovarestar, medik na muľa, del pes te genel andre Kronika le Jehuoskri, savo sas čhavo le Chananiskro. Oda hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

³⁵ Jekhvar pes o judsko kralis Jošafat dovakerda le izraelike kraliha Achazijoha, savo sas igen nalačo. ³⁶ On jekhetane ačhade o lodí paš o pristavos Ecion-Geber. ³⁷ Ale o Eliezer, le Dodavahuoskro čhavo andral e Mareša, prorokinelas le Jošafatoske: „Vašoda, hoj tut dovakerdal jekhetane le Achazijoha, o RAJ zničinela oda, so ačhadal!“ Avke e balvaj rozphagerda o lodi a šoha lenca na gele pro moros.

21

O Jehoram kralinel upral e Judsko

¹ O Jošafat muľa a sas parundo andro kraliskro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Jehoram. ² Le Jehoram sas šov phrala: o Azarijah, Jechiel, Zecharijah, Azarjah, Michael the o Šefatiah. Kala savore sas le Jošafatoskre čhave. ³ O dad len diňa igen but rup, somnakaj the barvale veci a judska ohradzimen fori. Ale o krališagos diňa le Jehoramoske, bo sas ešebno čhavo.

⁴ Sar le Jehoramoste sas imar o krališagos zorales andro vasta, diňa te murdarel la šablaha savore peskre phralen the varesave izraelike vodcen. ⁵ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačila kraliske a kralinelas ochto berš andro Jeruzalem. ⁶ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskri famelija the o izraelika kraľa, bo leskri romňi sas le Achaboskri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ⁷ Ale o RAJ na kamelas te zničinel le Davidoskra fajta, prekal peskro služobňikos David. Bo phandla leha zmluva a diňa les lav, hoj mukela furt varekas leskre potomkendar pro tronos.

⁸ Sar o Jehoram kralinelas, o Edomčana pes vzburinde pre Judsko a ačhade peske peskre kralis. ⁹ Avke o Jehoram geľa ode savore peskre velitelenca the maribnaskre verdanenca. Ode pes pašal leste pal savore seri rozačhade o Edomčana, ale ov le velitelenca pes rači predemade prekal lende a denašle het. ¹⁰ Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskri zor o Edom.

Andre oda časos the o foros Libna pes vzburinda, bo o Jehoram omukla le RAJES, peskre dadeskre Devles. ¹¹ Ačhada andre Judsko the o thana, kaj lašarenas le modlen a aleha cirdelas le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko andro binos.

Le Eliašiskro lil

¹² O Jehoram chudňa lil le prorokostar le Eliašistar a sas andre pisimen:

„Avke vakerel o RAJ, o Del tire prapapuskro le Davidoskro: ‚Tu na phirehas pal oda drom, so tiro dad o Jošafat the o judsko kralis Asa, ¹³ ale phirehas pal ole droma so the o izraelika kraľa a lidžahas le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem, hoj te aven napačivale le RAJESKE, avke sar len lidžalas the le Achaboskri famelija. Tu murdardal the peskre phralen, save sas feder sar tu, ¹⁴ vašoda o RAJ igen dukhavela tire manušen, tire čhaven the romňijen a zničinela sa, so tut hin. ¹⁵ Tu aveha igen nasvalo pro vnutornosti a mušineha but te cerpinel, medik tuke o vnutornosti na avena avri.‘“

¹⁶ Palis o RAJ kerda upre le Filištincen the le Araben, save bešenas pašes paš o Kušijci, hoj te džan pro mariben pro Jehoram. ¹⁷ On gele andre Judsko a ile andral le kraliskro palacis savoro, so ode arakhle: o barvalipen, leskre čhaven the romñijen. A ñiko leske na ačhila, ča o nekterneder čhavo, o Achazijah.

¹⁸ Pal kada savoro o RAJ mukla pro Joram o nasvaliben pre džombra, so pes na delas te sastarel. ¹⁹ O nasvaliben sas furt goreder a pal o duj berš andral leste avle avri o goja a muľa andro bare dukha. O manuša leske na labarde e bari jag pro vartišagos, avke sar leskre phure dadenge.

²⁰ O Jehoram ačhila kraliske, sar leske sas tranda the duj (32) berš a ochto berš kralinelas andro Jeruzalem. Ñikaske na sas pal leste pharo sar muľa. Parunde les andro Foros le Davidoskro, ale na andre le kralengre hrobi.

22

O Achazijah kralinel upral e Judsko

¹ O manuša andral o Jeruzalem ačhade pal o Jehoram kraliske leskre nekternedere čhas, le Achazijah. Bo savore leskre phuredere čhaven murdarde o živaña, save avle jekhetane le Arabenca andro taboris.

² Le Achazijoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskri daj sas e Atalija, savakro papus sas o izraeliko kralis o Omri.

³ The ov kerelas avke, sar le Achaboskri famelija, bo leskri daj les andre kada lidžalas. ⁴ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar le Achaboskri famelija, bo on ačhile leskre radci, sar muľa leskro dad. A oda les thovelas tele. ⁵ Ov len šunđa the akor, sar geľa le Achaboskre čhaha le Joramoha – savo sas kralis andro Izrael – pro mariben pro aramejiko kralis Chazael andro Ramot-Gilead. Ode o Aramejčana zrañinde le Joram, ⁶ avke ov pes pale visarda andro Jezreel, hoj te sastol le ranendar. O judsko kralis Achazijah geľa te dikhel le Joram andro Jezreel, sar sas zrañimen.

⁷ Oda sas le Devlestar, hoj te perel o Achazijah vašoda, hoj sas te dikhel le Joram. Bo akor, sar sas ke leste, geľa pre lende o Jehu, le Nimšiskro čhavo, saves o RAJ pomazinda, hoj te zničinel le Achaboskra famelija. ⁸ Sar o Jehu murdarelas le Achaboskra famelija, arakhla ode le vodcen andral e Judsko the le Achazijoskre phraleskre čhaven, save leske služinenas, a o Jehu murdarda the len. ⁹ Palis rodenas le Achazijah a chudle les, sar pes garuvelas andre Samarija. Odarik les ande ko Jehu a sas murdardo. Parunde les, bo phende: „Leskro papus sas o Jošafat, savo sas cale jileha pačivalo le RAJESKE.“

Andre le Achazijoskri famelija na sas ko te prelel o krališagos.

O Joaš hino zachrañimen

¹⁰ Sar dikhla e Atalija, le Achazijoskri daj, hoj lakro čhavo hino murdardo, diña te murdarel avri caľa kraliskra famelija andre Judsko. ¹¹ Ale jekh čhaj le kraliskri le Joramoskri, e Jehošeba, zachrañinda jekhe čhas oleha, hoj les počoral ila het le kraliskre čhavendar, saven e Atalija kamla te murdarel. Bo ila le Joaš, le Achazijoskre čhavo, the la džuvla, savi les delas te pijel a garuđa len andro kher pro soviben andro Chramos, hoj les te na murdarel e Atalija. E Jehošeba sas pheň le Achazijoske a lakro rom sas o rašaj Jehojada. ¹² Garuvelas le Joaš andro Chramos šov berš, medik e Atalija kralinelas andre Judsko.

23

O Jehojada ačhavel le Joaš kraliske

¹ Andre eftato berš o rašaj Jehojada diña te vičinel ke peste le veliteľen upral o šel – le Jerochamoskre čhas le Azarijah, le Jochananoskre čhas le Jišmael, le Obedoskre čhas le Azarjah, le Adajoskre čhas le Maasejah the le Zichriskre čhas le Elišafat –, hoj lenca te phandel e zmluva. ² On pophirde pal cali judsko phuv a vičinenas le Leviten andral dojekh judsko foros the savore fajtengre vodcen andro Izrael. Sar avle andro Jeruzalem, ³ savore ola džene pes zgele andro Chramos a phandle zmluva le kraliha.

O Jehojada lenge phenda: „Kade hino le kraliskro čhavo, o Joaš! Ov ela kralis, avke sar o RAJ le David diña lav pal leskre potomki. ⁴ Keras avke: Tumen, o rašaja the Leviti, pes rozdelinena pro trin partiji. Jekh partija le Levitendar the rašajendar mi stražinen pro šabat paš o chramoskre vudara, ⁵ dujto partija andro kraliskro palacis a trito partija paš e Zakladoskri brana. A savore aver manuša pes mi zdžan andre chramoskri dvora. ⁶ Ale ņiko andre našti džala, ča o rašaja the o Leviti, save ode služinen. On šaj džan andre, bo hine pošvecimen. Savore aver manuša, mi ačhen avri, avke sar o RAJ prikazinda. ⁷ Tumen o Leviti pes rozačhavana le zbrañenca andro vasta pašal o kralis. Te vareko kamlahas pes te dochudel andro Chramos, mi merel. Džan le kraliha, všadzik kaj džala.“

⁸ O Leviti the savore murša andral e Judsko kerde sa avke, sar lenge prikazinda o Jehojada. Dojekh lelas peskre muršen, či len sas služba pro šabat abo na, bo o Jehojada oda džives ņikas na premukla andral e služba. ⁹ Palis o Jehojada diña le veliteľenge o kopiji a cikne the bare štiti andral o Chramos, so sas le Davidoskre. ¹⁰ Ov rozačhađa savore muršen le zbrañenca pašal o kralis: Ačhenas pašal o oltaris the Chramos, le juhostar dži ko severos.

¹¹ Akor ande le Joaš avri a thode leske pro šero e koruna. Dine leske e kraliskri zmluva a ačhade les kraliske. O Jehojada peskre čhavenca les pomazinde a vičinenas anglal leste: „Mi dživel o kralis.“

E Atalija murdardi

¹² Sar e Atalija šunđa e vika le manušengri, save džanas a radisaľonas le kralistar, geľa the oj ke lende andro Chramos. ¹³ Sar ode doavľa, dikhľa te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o veliteľ a o murša le trubenca a savore manuša radisaľonas a trubinenas a o lavutara le citarenca the harfenca lidžanas e oslava. Akor pre peste e Atalija čhingerđa o gada a zvičinda: „Zradzinde man! Zradzinde man!“

¹⁴ O rašaj Jehojada phenda le veliteľenge upral o šel: „Lidžan la avri le slugadendar a murdaren dojekhes, ko kamela vaš late te zaačhel!“ Bo na kamla la Atalija te murdarel andro Chramos le RAJESKRO. ¹⁵ On la chudle a džanas laha ke Grajengri brana paš o palacis a ode la murdarde.

O Jehojada lidžal pale le manušen paš o RAJ

¹⁶ Palis o Jehojada phandľa zmluva anglo RAJ, hoj ov, o Joaš the savore Izraeliti ena le RAJESKRE manuša. ¹⁷ Avke savore manuša gele andro chramos le Baaloskro a čhide les tele. Phagerde o oltara the o modli a murdarde le Matan le Baaloskre rašas anglo oltaris.

¹⁸ Palis o Jehojada ačhađa le Levitengre rašajen upral o Chramos. Bo len o David ačhađa andre odi služba, hoj te anen o labarde obeti le RAJESKE avke, sar hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskro, le radišagoha the gilavipnaha, sar prikazinda o David. ¹⁹ A ačhađa paš o chramoskre brani le vratņiken, hoj pes te na dochudel andre ņiko, ko hino nažužo.

²⁰ Palis o Jehojada iľa peha le veliteľen upral o šel, le anglune manušen, uradņiken the savore manušen andral odi phuv a odligenda le kralis andral o Chramos prekal

e Upruňi brana andro palacis a thode les te bešel pro tronos. ²¹ Savore manuša radisaŕonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi la šablaha.

24

O Joaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Joašiske sas eŕta berš, sar ačhila kraliske a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ² Medik o rašaj Jehojada dživelas, o Joaš kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. ³ O Jehojada le Joašiske kidňa avri duje romňijen a lenca les sas murša the čhaja.

⁴ Pal varesavo časos o Joaš peske phenda, hoj prikerela o Chramos le RAJESKRO. ⁵ Zvičinda le rašajen the le Leviten a prikazinda lenge: „Džan andre savore judska fori a kiden avri le manušendar e beršeskri daň, hoj te prikeras o Chramos amare Devleskro. Keren oda sigo!“ Ale o Leviti aleha na sidarenas.

⁶ Avke o kralis Joaš peske diňa te vičinel le anglune rašas, le Jehojada, a phučla lestar: „Soske na bičhadal le Leviten, hoj te anen le manušendar andral e Judsko the andral o Jeruzalem e beršeskri daň prekal o Svetostankos, avke sar o Mojžiš le RAJESKRO služobňikos diňa avri le Izraelitenge? ⁷ Se e bijedevleskri džuvli e Atalija the lakre čhave rozmarde o Chramos le Devleskro a ile odarik savore sveta veci, hoj lenca te lašaren le Baalen.“

⁸ Avke o kralis prikazinda le Levitenge, hoj te keren bari truhlica a te thoven la avri paš e chramoskri brana. ⁹ Palis diňa te phenel le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem, hoj te anen le RAJESKE o daňe, avke sar o Mojžiš, le Devleskro služobňikos, oda diňa avri le Izraelitenge pre pušta. ¹⁰ Savore veliteľa the manuša radišagoha anenas o love a čhivkerenas andre truhlica, medik na sas pherdžardi. ¹¹ Sako džives o Leviti lidžanas e truhlica ko uradňikos le kraliskro. Te dikhelas, hoj hin andre but love, avelas o pisaris le kraliskro the o uradňikos le nekbaredere rašaskro, čhivenas o love avri a zgenenas len. Palis la thovenas pale pre lakro than. Kerenas oda sako džives a kidle avri igen but love.

¹² Palis o kralis the o Jehojada ola love denas le muršeske, savo sas ačhado upral e buči andro Chramos le RAJESKRO. O Chramos prikerenas o kamenara, o řesara the o kovača, save kerenas le trasteha the le bronzoha. ¹³ Mukle pes te prikerel o Chramos a e buči lenge džalas igen mištes. Prikerde a zoralarde o Chramos a sas ajso sar angloda. ¹⁴ Sar dokerde e buči, o love so ačhile ande anglo kralis the Jehojada. A o Joaš vaš ola love diňa te kerel veci andro Chramos: o sersamos pre služba the pro obeti, o čare the aver somnakune a rupune veci. A medik o Jehojada dživelas, furt obetinenas o labarde obeti andro Chramos.

¹⁵ O Jehojada sphurila a muľa, sar leske sas 130 berš. ¹⁶ Parunde les andro Foros le Davidoskro paš o kraľa, bo kerđa but lačhipen prekal o Izrael, prekal o Del the prekal leskro Chramos.

O Joaš pes odvisarel le RAJESTAR

¹⁷ Pal oda sar muľa o Jehojada, o judska vodci avle a dine pačiv le kralis. O kralis priačila pre lengre lava. ¹⁸ On palis preačhile te lašarel andro Chramos le RAJESKRO, peskre dadengre Devles, a chudle te lašarel la Ašerakre slupi the modli. Vaš kala bini avla le Devleskri cholí pre Judsko the pro Jeruzalem. ¹⁹ O RAJ bičhavelas ke lende le proroken, hoj pes pale te visaren ke leste. Ale on len na šunenas, kajte lenge dovakerenas.

²⁰ Akor avla le Devleskro Duchos pre le Jehojadoskro čhavo Zecharijah. Ov ačhila anglo manuša a dovakerelas lenge: „Kada phenel o Del: ‚Soske na dolikeren le RAJESKRE prikazaňja? Na avela tumenge nič avri, bo man omuklan, a vašoda the me tumen omukava.‘ “

²¹ Akor pes o manuša dovakerde pro Zecharijah a pro lav le kraliskro les murdarde le barenca pre dvora paš o Chramos. ²² O Joaš bisterda pro lačhipen, so leske kerelas le Zecharijoskro dad o Jehojada, a diña te murdarel leskre čhas. Sar o Zacharijah merelas, zvičinda: „RAJEJA, dikh pre ada a visar lenge pale!“

O Joaš hino murdardo

²³ Vaj pal o berš avla pro mariben pro Joaš andre Judsko the andro Jeruzalem e aramejiko armada. Murdarde savore leskre vodcen, save sas upral o manuša a savore veci the barvalipen, so zaile, bičhade le kraliske andro Damašek. ²⁴ Kajte e aramejiko armada avla frima muršenca, o RAJ diña la judska armada, kajte sas bareder, andre lengre vasta, bo omukle le RAJES, peskre dadengre Devles. Avke o Joaš sas potrestimen. ²⁵ Sar e aramejiko armada odgeľa, mukle le Joaš igen dukhades. Korkore leskre služobnika pes pre leste dovakerde vašoda, hoj diña te murdarel le Jehojadoskre čhas, a murdarde les pre leskro hadžos. Sar muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro, ale na andre kralengre hrobi.

²⁶ Dovakerde pes pre leste kala džene: o Zabad o čhavo la Šimeatakro, savi sas Amončanka, the o Jehozabad o čhavo la Šimritakro, savi sas Moabčanka. ²⁷ Andro Viklados le Kralengre zvitkoskro hin pisimen pal le Joašiskre čhave, the oda, so pal leste vakerenas o proroka, the pal oda, sar prikerda o Chramos. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Amacijah.

25

O Amacijah kralinel upral e Judsko

¹ Le Amacijoske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kraliske, a kralinelas bišueňa (29) berš andro Jeruzalem. Leskri daj e Joadan sas andral o Jeruzalem. ² O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na cale jileha. ³ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskre vasta, diña te murdarel peskre služobniken, save murdarde leskre dades. ⁴ Ale lengre čhaven na diña te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro zakonos le Mojžišoskro: „O dada našti meren vaš o binos, so kerde lengre čhave, aňi o čhave vaš o bini le dadengre, ale sako mi merel vaš peskro binos.“

O mariben le Edomčanenca

⁵ O Amacijah vičinda savore muršen andral o kmeňos Juda the Benjamin a ačhada andre lengre fajti velitelen upral o ezeros the upral o šel slugađa. Palis zgenda 300 000 muršen phureder sar biš (20) berš pripravimen te džal andro mariben le štitoha the kopijaha. ⁶ Počinda 3,4 toni rup* vaš o 100 000 zorale murša andral o Izrael, hoj te maren pes vaš leste.

⁷ Ale avla ke leste jekh murš le Devleskro a phenda: „Kralina, ma le tuha le Izraeliten, bo o RAJ nane ole manušenca andral o Efrajim! ⁸ Kajte džas šmelones andro mariben, o Del kerela, hoj te prehraines o mariben le nepřijateliha, bo le Devles hin zor te pomožinel abo te čhivel tele!“

⁹ Pre oda lestar o Amacijah phučla: „Ale so ela ole rupoha, so počindom vaš lende?“

Le Devleskro murš leske odphenda: „O RAJ tuke šaj del mek buter sar oda.“

¹⁰ Avke o Amacijah bičhada pale khere le muršen, save avle ke leste andral o Efrajim. On igen cholisalile pro manuša andral e Judsko a choľaha pes visarde khere.

¹¹ O Amacijah bi e dar džalas peskre muršenca andre Londi dolina. Ode murdarđa 10 000 Edomčanen† ¹² a zaile the avre 10 000 muršen. Ligende len dži upre pre skala Sela a odarik len čhivkerenas tele a avke sas savoredžene murdarde pro skali.

* **25:6** 25,6 E hebrejiko čhib: šel (100) talenti † **25:11** 25,11 E hebrejiko čhib: muršen andral o Seir

¹³ Ale ola murša, saven o Amacijah bičhađa khere, džanas pro judska fori la Samarijatar dži paš o Bet-Choron. Ode murdarde 3 000 muršen a zaile odarik but veci.

¹⁴ Sar o Amacijah zviťazinda upral o Edomčana, visaliľa pale andro Jeruzalem. Andä peha le edomike devloren, bandolas angle lende a labarelas lenge kadidlos.

¹⁵ Akor o RAJ igen cholisalila pro Amacijah a bičhađa ke leste prorokos, savo leske dovakerelas: „Soske lašares avre narodengre devlen, save našti zachraňinde peskre manušen andral tire vasta?“

¹⁶ Medik o prorokos vakerelas, o Amacijah leske phendä: „Či tutar amen kerďam le kraliskre radcas? Preačh! Soske kames te avel murdardo?“

Avke o prorokos preačhila, ale mek phendä: „Džanav, hoj o Del tut zňičinela, bo kerďal oda a na šundal mire lava.“

O Izrael zviťazinel upral e Judsko

¹⁷ Paľis o judsko kralis Amacijah pes dovakerďa peskre radcena pro Izrael. Bičhađa le muršen, hoj te phenen le izraelike kraliske, le Jehoašoske, savo hin o čhavo le Joachazoskro, o čhavo le Jehuoskro: „Av! Mar pes manca!“

¹⁸ Ale o Jehoaš leske odphendä: „O bodľakos andro Libanon diňa te phenel le zorale libanoňike cedroske: ‚De tira čha mire čhaske romňake.‘ A ipen akor o dzivo džviros avľa pal o verchos a uštardä pro bodľakos! ¹⁹ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo zviťazindal upral o Edom. Oslavin tiro viťazstvo, ale ačh khere! Soske pre tu kames te anel e pohroma? Kames te perel tu a the e Judsko tuha?“

²⁰ Ale o Amacijah les na šundä. Kada kerďa o Del, hoj les te del andre le Joašiskre vasta, bo chudle te lašarel le edomike devlen. ²¹ Avke o izraeliko kralis o Jehoaš geľa pro mariben pro Amacijah paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ²² O Izrael zviťazinda upral e Judsko a savore lengre slugađa denašenenas khere. ²³ Avke o Jehoaš paš o Bet-Šemeš zailä le Amacijah, le judske kralis, a odligendä les andro Jeruzalem. A čhiďa tele the o muri le foroskre pašal e Efrajimiko brana dži paš e Rohoskri brana, ajse duj šel (200) metri. ²⁴ Iľa odarik savoro somnakaj, rup the savore vzacna veci, so arakhle andro Chramos le RAJESKRO, save stražinenas o potomki le Obed-Edomoskre. Iľa the o barvalipen andral o pokladňi le palaciskre, zailä varesave manušen a geľa pale andre Samarija.

O Amacijah murdardo

²⁵ O judsko kralis Amacijah, le Joašiskro čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muľa o izraeliko kralis Jehoaš, o čhavo le Joachazoskro. ²⁶ Savore aver veci, so kerďa o Amacijah, ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ²⁷ Akorestar, sar pes o Amacijah odvisardä le RAJESTAR, dovakerde pes pre leste počoral andro Jeruzalem varesave manuša, ale ov denašľa andro Lachiš. Avke pal leste bičhade muršen, save les ode murdarde. ²⁸ Avke les odarik ande pale andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskro, paš leskre phure dada.

26

O Uzias kralinel upral e Judsko

¹ Avke savore manuša andral e Judsko ile le Uzias a ačhade les kraliske pal leskro dad Amacijah. Sas leske dešušov (16) berš, sar ačhila kraliske. ² Akor, sar leskro dad o Amacijah muľa, zailä o foros Elat prekal e Judsko a prikerďa les.

³ Le Uziasoske sas dešušov (16) berš, sar ačhila kraliske, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ⁴ Kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Amacijah. ⁵ O Uzias rodelas

le Devles, medik dživelas o Zecharijah, bo ov les sikavelas le Devleskro lav. A medik rodelas le Devles, o Del les požehñinelas.

⁶ O Uziaš geła pale andro mariben pro Filištinci. Čhida tele o muri le forenge Gat, Jabne the Ašdod. A ačhađa o ohradzimen fori paš o Ašdod the avrether pre phuv le Filištincengri. ⁷ O Del leske pomožinelas andro mariben pro Filištinci, pro Arabi, save bešenas andro Gur-Baal, the pro Meuniti. ⁸ O Amončana počinenas le Uziašoske o dañe. A o hiros pal leste pes dochudña dži paš o Egipt, bo ačhila igen zoralo.

⁹ Andro Jeruzalem o Uziaš ačhađa o veži pre Rohoskri brana, pre Dolinakri brana the pro muroskro rohos a zoralarda len. ¹⁰ Ačhađa the o veži pre pušta a kopalinda but chañiga, bo sas les pro brehi Šefela the pre nižina but stadi. Sas les the manuša, save kerenas buči pre mała the andre viñica, bo kadi buči sas leske igen pre dzeka a e phuv sas lači.

¹¹ Le Uziaš sas bari armada, so sas pripravimen te džal pro mariben. O pisaris Jeiel the o uradnikos Maasejah len zgenenas the zapisinenas a upral lende sas o Chananiyah, le kraliskro uradnikos. ¹² Upral e armada sas 2 600 fajtakre vodci, savore zorale murša. ¹³ On sas ačhade upral o 307 500 slugađa, save sas avrisikade andro mariben, hoj te maren pes vaš o kralis leskre ñeprijateľenca. ¹⁴ O Uziaš diña le slugaden o štiti, kopiji, pancjeri, luki, prilbi the bara andro praki. ¹⁵ Andro Jeruzalem diña te kerel le godaver muršenge o maribnaskre stroji, andral save livinkerenas o šipi a čhivkerenas o bare bara. Thoda len pro veži the pro foroskre muri. O hiros pal leste geła igen dur a ačhila igen zoralo, bo o Del leske pomožinelas.

O Uziaš ačhel malomocno

¹⁶ No sar o Uziaš zoraliła, ačhila ajsu barikano, hoj les oda zničinda. A ačhila ñeverno le RAJESKE, peskre Devleske, oleha, hoj geła andro Chramos le RAJESKRO te labarel o kadidlos pro kadidloskro oltaris. ¹⁷ Gele pal leste o rašaj o Azarijah a leha ochtovardeš (80) le RAJESKRE rašaja, save na daranas. ¹⁸ Ačhade pes leske a phende: „Uziaš, tu o kadidlos našti labares le RAJESKE, ale ča o pošvecimen rašaja andral le Aronoskro potomstvos. Omuk o Sveto than, bo salas napačivalo a kerdal binos. O RAJ tut buter na požehñinela.“

¹⁹ Le Uziašoste sas andro vast e lopatka le kadidloha, hoj oda te labarel, a cholisalila pro rašaja. A medik kerelas pre lende vika, čhida pes leske avri pro čekat o malomocenstvo, sar ačhelas paš o kadidloskro oltaris andro Chramos. ²⁰ Sar dikhenas pre leste o nekbareder rašaj o Azarijah the okla rašaja, dikhle, hoj les hin pro čekat malomocenstvo. On les takoj odarik ligende avri a the ov sidarelas te džal, bo o RAJ les ole nasvalibnaha rañinda.

²¹ O Uziaš sas malomocno, medik na muła. Našti džalas buter andro Chramos le RAJESKRO a bešelas avrether korkoro andre aver kher. Leskro čhavo o Jotam lidžalas o palacis the le manušen andre odi phuv.

²² Savore aver veci, so kerđa o Uziaš, ešebnovarestar, medik na muła, hin andro zvitkos, so pisinda o prorokos Izajaš, le Amoskro čhavo. ²³ Sar o Uziaš muła, na parunde les andro hrobi le kralengre, ale andro hrobos pre kraliko mała, bo sas malomocno. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jotam.

27

O Jotam kralinel upral e Judsko

¹ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske. Ov andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Leskri daj sas e Jeruša, le Cadokoskri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad o Uziaš, ale ča na kerđa

oda, so leskro dad, savo geľa andro Chramos te labarel o kadidlos. Ale o manuša mek furt dživenas andro bini.

³ O Jotam ačhađa e Upruňi brana le Chramoskri a bari buči kerđa pro foroskre muri pro brehos Ofel. ⁴ Ov pro judska brehi ačhavelas o fori a pro thana, kaj sas but veš, ačhavelas o pevnosti the o veži. ⁵ Marelas pes le Amončanengre kraliha a zviřazinda pre leste, avke o Amončana andre oda berš leske počinenas 3,4 toni rupune*, 1 000 toni pšeniča the 1 000 toni jačmeňis. Ajci leske davkerenas mek the andro dujto the trito berš.

⁶ O Jotam zoraľolas, bo sas pačivalo a pačivalones šunelas le RAJES, peskre Devles.

⁷ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, o maribena the leskre droma, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ⁸ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. ⁹ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achaz.

28

O Achaz kralinel upral e Judsko

¹ Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Na kerelas avke sar leskro prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ² Ov kerelas sar the o izraelika kraľa anglal leste a kerđa the o avričhorde modli le Baalenge. ³ Labarelas o kadidlos andre dolina Ben-Hinom a peskre čhaven labarda sar obeti, avke sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izrael. ⁴ O kadidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

O Aramejčana the o Izraeliti džan pre Judsko

⁵ Vašoda o RAJ, leskro Del, diňa le Achaz le aramejike kraliske andro vasta. O Aramejčana les domarde a zaile but leskre manušen andro Damašek.

O Achaz sas dino andro vasta the le kraliske andro Izrael, savo les zorales domarda. ⁶ Avke andre jekh džives o Pekach, le Remalijoskro čhavo, murdarda 120 000 zorale slugađen andre Judsko, bo o manuša andral e Judsko omukle le RAJES, peskre dadengre Devles. ⁷ O Zichri, savo sas zoralo maribnaskro murš andral o Efrajim, murdarda le kraliskre čhas Maasejah the le uradňikos Azrikam the le Elkanah, savo sas leskro dujto nekbareder velitelis. ⁸ A kajte sas o Judejci o phrala le Izraelitengre, o Izraeliti odligende andre Samarija 200 000 lengre romňijendar, čhavendar the čhajendar the igen but veci.

O prorokos Oded

⁹ Andre Samarija sas le RAJESKRO prorokos o Oded. Ov geľa anglo slugađa, save avenas andre Samarija, a phendľa lenge: „Čačes o RAJ, o Del tumare dadengro, sas cholamen pro manuša andre Judsko, vašoda len tumenge diňa andro vasta. Ale tumen len murdarenas ajsa bara cholaha, hoj oda dogeľa dži andro ňebos. ¹⁰ Akana peske kamen te kerel otroken le muršendar the džuvľendar andral e Judsko the andral o Jeruzalem? Ale aleha keren binos anglo RAJ, angle tumaro Del. ¹¹ Šunen man mištes! Kala zaile manuša hine tumare phrala the pheňa. Premuken len, bo te na premukena len, o RAJ tumen marela peskra bara cholaha.“

¹² Akor štar efrajimika vodci gele anglo murša, save avenas pal o mariben. Oda sas o Azarjah, le Jochanoskro čhavo, o Berechijah, le Mešilemoskro čhavo, o Jechizkijah, le Šalumoskro čhavo, the o Amasa, le Chadlajoskro čhavo. ¹³ A phende

* 27:5 27,5 E hebrejiko čhib: šel (100) talenti rupune

lenge: „Ma anen kade le manušen, saven zailan, bo aleha kerdanas o binos anglo RAJ a mek buter pre amende andanas e bibach. Se imar akana hin amen but bini a le RAJESKRI choli hihi upral o Izrael.“

¹⁴ Akor o slugada angle ola vodci the savore manuša premukle savoren, saven zaile, a dine pale the o veci, so odarik ile. ¹⁵ Palis ola štar vodci ile olen, save sas zaile, a le vecendar, so sas zaile, urde upre le manušen, save sas bi o gada. Dine len pro pindre sandali, o chaben the o pijiben a makhle lengre rani la mascaha. Thode pro somara olen, save na birinenas te džal, a palis len odligende ke lengre manuša andro Jericho, andro palmengro foros. Palis pes visarde khere andre Samarija.

O Achaz mangel le asirike kralis, hoj leske te pomožinel

¹⁶ Andre oda časos o kralis Achaz mangelas le asirike kralis, hoj leske te pomožinel, ¹⁷ bo o Edomčana avle pale pro mariben pre Judsko a zaile le manušen. ¹⁸ O Filištinci tiš gele pro mariben andro fori pre brehengri phuv Šefela the paš e južno pušta. Domarde a zaile o fori Bet-Šemeš, Ajalon the Gederot, the o fori Socho, Timna the Gimzo lengre gavenca. Varesave lendar ode ačhile te bešel. ¹⁹ O Del avke marda le Judejcen, bo o Achaz, o izraeliko kralis, domukla andre Judsko o binošno dživipen a sas igen neverno le Devleske. ²⁰ Akor avla andre Judsko ke leste o asiriko kralis o Tiglat-Pileser. Ov leske na pomožinda, ale kerda mek buter pharipen. ²¹ A kajte o Achaz ila o somnakaj andral o Chramos, andral o palacis the le uradnikendar a diña le asirike kraliske, oda leske na pomožinda.

²² Andre oda baro pharipen o Achaz mek buter kerelas bini anglo RAJ oleha, ²³ hoj obetinelas le Aramejčanengre* devlenge, save upral leste zvitazinde. Phenda peske: „Te o aramejika devla pomožinde peskre kralenge, obetina the me lenge, hoj mange te pomožinen.“ Ale kada anda e bibach leske the leskre narodoske.

²⁴ Akor o Achaz skidna o veci andral o Chramos a phagerda len. O vudar andro Chramos phandla a pre dojekh ulicakro rohos andro Jeruzalem le modlenge kerda oltara. ²⁵ Andre dojekh judsko foros ačhada thana pro lašariben, hoj pes te labarel o kadidlos avre devlenge, a aleha kerelas pre choli le RAJESKE, peskre dadengre Devleske.

²⁶ Savore aver veci, so Achaz kerda, ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ²⁷ Sar o Achaz muľa, parunde les andro Jeruzalem, ale na andre kralengre hrobi. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Chizkija†.

29

O Chizkija kralinel andre Judsko

¹ Le Chizkijoske* sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskri daj sas e Abija, le Zecharijoskri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro prapapus o David.

O pošveceňje le Chramoskro

³ Ov takoj andro ešebno čhon andre peskro ešebno berš, sar chudna te kralinel, phundrađa o vudar le chramoskro a prikerda les. ⁴ Palis vičinda le rašajen the le Leviten a rozačhada len pre vichodno dvora le Chramostar. ⁵ Phenda lenge: „Šunen man, Levitale! Akana pošvecinen pes a pošvecinen the o Chramos le RAJESKRO, le Devleskro tumare dadengro. Hordinen avri savore džungale veci andral o Chramos. ⁶ Se amare dada na sas le RAJESKE amare Devleske pre dzeka, bo kerenas angle leste

* **28:23** 28,23 E hebrejiko čhib: andral o Damašek † **28:27** 28,27 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš. * **29:1** 29,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

o bini. Omukle les a odvisarde pes lestar the le thanestar, kaj ov bešel. ⁷ Phandle o chramoskro vudar, murdarde andre o svietniki, hoj te na labon, a na obetinas o kadidlos aňi labardi obeta andro Sveto than le Izraeloskre Devleske. ⁸ Vašoda o RAJ sas cholamen pre Judsko the pro Jeruzalem a kerđa, hoj te aven pro asaben a hoj dojekh te daral olestar, so pes lenge ačhila, sar the korkore dikhen. ⁹ Amare dada sas murdarde andro mariben a amare romňijen the čhaven zaile. ¹⁰ Ale akana kamav te phandel zmluva le RAJEHA, le Devleha andral o Izrael, hoj amendar te odvisarel peskri bari choli. ¹¹ Čhavale mire, akana imar ma aven ňedbala, se o RAJ peske tumen avri kidňa, hoj te ačhen angle leste, hoj leske te služinen a te obetinen o kadidlos.“

¹² Avke pes mukle andre buči o Leviti:

andral le Kohatoskri fajta o Machat, le Amasajoskro čhavo, the o Joel, le Azarjoskro čhavo;

andral le Merariskri fajta o Kiš, le Abdioskro čhavo, the o Azarijah, le Jehaleleloskro čhavo;

andral le Geršonoskri fajta o Joach, le Zimoskro čhavo, the o Eden, le Joachoskro čhavo;

¹³ andral le Elicafanoskri fajta o Šimri the o Jeiel;

andral le Asafoskri fajta o Zecharijah the o Mataniah;

¹⁴ andral le Hemanoskri fajta o Jechiel the o Šimej;

andral le Jedutunoskri fajta o Šemajah the o Uziel.

¹⁵ Zvičinde savore Leviten, pošvecinde pes a avle te obžužarel o Chramos, avke sar prikazinda o kralis pal o zakonos le RAJESKRO. ¹⁶ Akor o rašaja gele andro Chramos, hoj les te obžužaren, a savoro džungipen, so andre arakhle, hordinenas avri pre dvora. Palis o Leviti ile odarik ola veci a odligende ke dolina Kidron. ¹⁷ E buči chudle te kerel andro ešebno džives andro ešebno čhon a andro ochtoto džives dogele paš e chramoskri veranda. Palis mek ochto dživesa pošvecinenas o Chramos a dokerde oda andro dešušovto (16.) džives andro ešebno čhon.

¹⁸ Palis gele ko kralis Chizkija a phende leske: „Obžužardam calo Chramos le RAJESKRO, o oltaris pro labarde obeti leskre sersamoha, the o skamind, pre savo thovenas o sveto maro, leskre sersamoha. ¹⁹ Pripravindam a pošvecindam mek the ola veci, save o kralis Achaz čhida avri andral o Chramos, sar sas napačivalo ko Del. Ola veci hine akana anglo oltaris le RAJESKRO.“

Pale obetinen andro Chramos

²⁰ O Chizkija sig tosara uštila, diňa te zvičinel ke peste le foroskre vodcen a džanas andro Chramos. ²¹ Akor diňa te anel efa terne biken, efa bakren, efa terne bakroren the efa capen sar binoskri obeta vaš o krališagos, vaš o oltaris the vaš e Judsko. A phenda le rašajenge, le Aronoskre potomkenge, hoj len te obetinen pre le RAJESKRO oltaris. ²² Akor o rašaja murdarde le biken, zachudle lengro rat a pokropinde o oltaris; palis murdarde le baranen a the lengre rateha pokropinde o oltaris; palis murdarde le bakroren a the lengre rateha pokropinde o oltaris. ²³ Palis ande sar obeta vaš o binos le capen anglo kralis the angle savore manuša, a thode pre lende o vasta. ²⁴ Palis o rašaja murdarde le capen a lengro rat anenas pro oltaris sar obeta vaš o binos, hoj te odlel o binos cale Izraelostar, bo o kralis prikazinda, hoj te anen e labardi obeta the e obeta vaš o bini prekal calo Izrael.

²⁵ O Chizkija andro Chramos ačhađa le Leviten le cimbalmenca, harfenca the citarenca, bo kavke prikazinda o David, bo o RAJ leske avke vakerelas prekal peskre proroka o Gad the o Natan. ²⁶ Sar o Leviti ačhenas le Davidoskre bašavibnaskre nastrojenja a o rašaja le trubenca, ²⁷ o Chizkija diňa te anel pro oltaris e labardi obeta. A sar e obeta chudle te kerel, o manuša gilavenas le RAJESKE a o lavutara

chudle te bašavel pro trubi the pre savore le Davidoskre nastroji. ²⁸ A savore, ko ode sas, denas le RAJES pačiv le gilavipnaha the le trubenca. Kada likerelas, medik na sas dokerdi e labardi obeta a na dolabile savore obeti.

²⁹ Palis, sar dokerde o labarde obeti, o kralis the savore manuša gele pro khoča a lašarenas le RAJES. ³⁰ O kralis le vodcenca prikazinde le Levitenge, hoj te lašaren le RAJES le gilenca, so pisinde o David the o prorokos Asaf. Avke on le RAJES lašarenas bare radišagoha a bandonas anglal leste dži pre phuv.

³¹ Palis o Chizkija phenda: „Akana san pošvecimen andre služba le RAJESKE. Aven a anen andro Chramos o obeti the o palikeribnaskre obeti.“ Avke savore ande o obeti the palikeribnaskre obeti a ola, save kamenas te del buter, anenas the o labarde obeti. ³² O manuša ande pre labardi obeta le RAJESKE eftavardeš (70) biken, šel (100) bakren the duj šel (200) terne bakren. ³³ O sveta dari, so ande, sas šov šel (600) biki the trin ezera (3 000) bakre. ³⁴ Ale o rašaja sas frima a na stačinenas te scirdel o cipi pal o džviri pre labardi obeta, vašoda lenge gele te pomožinel lengre phrala o Leviti, medik pes odi buči na dokerda a medik pes buter rašaja na pošvecinde. Bo o Leviti pes horliveder pošvecinenas sar o rašaja. ³⁵ Bo sas igen but labarde obeti the o žiros le smiromoskre obetendar a the o molakre obeti.

Avke pale chudle te lašarel le RAJES andro Chramos sar angloda. ³⁶ O Chizkija the savore manuša radisaonas olestar, bo o Del lenge pomožinda igen sig kada savoro te kerel.

30

O Chizkija vičinel te oslavinel e Patradi

¹ Palis o Chizkija* vičinda calo Izrael the Judsko a pisinda lila le kmeňenge Efrajim the Menaše, hoj te aven andro Chramos andro Jeruzalem te oslavinel e Patradi pre pačiv le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ² O kralis pes dovakerda le vodcenca the savore manušenca andro Jeruzalem, hoj andro dujto čhon oslavinena e Patradi. ³ On la našti oslavinenas andro dino časos, bo na sas dos rašaja pošvecimen a aňi o manuša pes na zgele andro Jeruzalem. ⁴ Priačhile pre ada o kralis the savore manuša, save ode sas. ⁵ Avke pes dovakerde a bičhade lil pal calo Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, a vičinenas savoren, hoj te aven andro Jeruzalem te oslavinel e Patradi pre pačiv le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. Bo but džene la na oslavinenas avke, sar hin pisimen andro Zakonos.

⁶ O murša gele le lilenca, so sas le kralistar the vodcendar, pal calo Izrael the pal e Judsko a phenenas avke, sar lenge o kralis prikazinda:

„Visaren tumen pale ko RAJ, ko Del le Abrahamoskro, Izakoskro the Jakoboskro, hoj pes ov te visarel pale ke tumende, ke ola, save sas zachraňimen andral le asirike kralenge vasta. ⁷ Ma aven ajse sar tumare dada the tumare phrala, bo on na sas verna le RAJESKE, peskre Devleske. Se šaj dikhen korkore, sar len igen zorales potrestinda. ⁸ Akana ma aven ajse zacata, sar sas tumare dada! Podden tumen le RAJESKE! Aven andro Chramos, so o RAJ, tumaro Del, pošvecinda pro furt. Služinen le RAJESKE, tumare Devleske, hoj pes tumendar te odvisarel leskri choli! ⁹ Te tumen avena pale ko RAJ, akor tumare phralenge le Izraelitenge the tumare čhavage presikavena o jileskeriben ola, ko len zaile, a premukena len pale khere, bo o RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskro the milostivo a na visarela pes tumendar het, te pes tumen višarena ke leste.“

¹⁰ O murša, saven o kralis the o vodci bičhade, džanas foros forostar andro phuva le kmeňenge Efrajim the Menaše dži ko Zebulun. Ale o manuša len anenas pro asaben a asanas lendar. ¹¹ Ale varesave murša andral o kmeňi Ašer, Menaše the

* **30:1** 30,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Zebulun pes pokorinde a avle andro Jeruzalem. ¹² O Del avke kerda, hoj diña le manušen the andre Judsko jekh gondolišagos, hoj te keren oda, so prikazinda o kralis the o uradnika pal le RAJESKRO lav.

E Patrađi oslavimen

¹³ Avke andro dujto čhon igen but manuša pes zgele andro Jeruzalem, hoj te oslavinen o inepos le Marengro bi o Kvasos. ¹⁴ Ile a zničinde savore oltara, so sas andro Jeruzalem, the o kadidloskre oltara a čhide len andre dolina Kidron.

¹⁵ Andro dešustarto (14.) džives andro dujto čhon murdarde le Patrađakre bakrores. O rašaja the o Leviti, save mek na sas obžužarde, pes ladžandile a pošvecinde pes. Palis ande o labarde obeti andro Chramos. ¹⁶ On ačhenas pre peskre thana andro Chramos, sar pisinda andro zakonos le Devleskro murš o Mojžiš, a o rašaja kropinenas pro oltaris o rat, so lenge podine o Leviti. ¹⁷ Ale sas ode zgele but ajse džene, save na sas pošvecimen, a on našti murdarenas le Patrađakre bakroren, a vašoda vaš lende murdarenas le bakroren o Leviti, hoj ole dženen te pošvecinen le RAJESKE. ¹⁸ But manuša, save ode avle andral o kmeños Efrajim, Menaše, Jisachar the Zebulun, pes na pošvecinde a oleha, hoj chanas le Patrađakre bakrores, na dolikerde o zakonos le Devleskro. Vašoda pes modlinelas vaš lende o Chizkija: ¹⁹ „RAJEJA, Devla amare dadengro, kala manuša hine nažuže angle tiro zakonos. Ale on tut lašaren jilestar, vašoda mangav tut, av ke lende jileskro a odmuk lenge.“ ²⁰ A o RAJ leskri modlitba šunđa avri a sastarda le manušen.

²¹ Palis o Izraeliti, save sas andro Jeruzalem, oslavinenas o inepos le Marengro bi o Kvasos efta džives bare radišagoha. A o Leviti the o rašaja lašarenas le RAJES sako džives čala zoraha.

²² Palis o Chizkija šukares prevakerda ke savore Leviti, bo sikade hoj džanen mištes te služinel le RAJESKE. Efta džives oslavinenas a anenas ode smiromoskre obeti a palikerenas le RAJESKE, peskre dadengre Devleske.

²³ Ale savore manuša, save sas ode zgele, pes dovakerde, hoj oslavinena o inepos mek aver efta džives. Avke radišagoha oslavinenas mek aver efta džives. ²⁴ O Chizkija diña le manušenge pre obeta, 1 000 biken the efta ezera 7 000 bakren a o uradnika dine 1 000 biken the 10 000 bakren. A but rašaja pes pošvecinde. ²⁵ Savore manuša andral e Judsko radisaonas le rašajenca, le Levitenca, le manušenca, save avle andral o Izrael, the le cudzincenca, save avle andral o Izrael abo dživenas andre Judsko. ²⁶ Andro Jeruzalem sas ajso baro radišagos, savo na sas akorestar, sar sas kralis andro Izrael le Davidoskro čhavo, o Šalamun. ²⁷ Palis o rašaja the o Leviti ačhenas, hoj te žehñinen le manušen a o RAJ len šunđa avri andral peskro sveto than, andral o ņebos.

31

O manuša zničinen le modlen

¹ Sar preačhile te oslavinel e Patrađi, gele savore Izraeliti andro judska fori a phagerde o sveta slupi, čhingerde o kaštune slupi la Ašerakre a zničinde savore uče thana pro lašariben the oltara andre Judsko the andro phuva Benjamin, Efrajim the Menaše. Palis savore Izraeliti gele pale khere andre peskre fori.

O dari prekal o Leviti the rašaja

² O kralis Chizkija* ačhađa le rašajen the le Leviten te služinel andro partiji. Lengre službi sas, hoj te keren o labarde the smiromoskre obeti, hoj te palikeren a hoj te lašaren paš o vudara le RAJESKRE Chramoskre. ³ O Chizkija delas andral peskro majetkos o dobitkos pro labarde obeti a oda pro tosaraskre the pro račakre obeti,

* **31:2** 31,2 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

the pro labarde obeti pro šabat, pro inepi le Neve čhoneskre the pro aver oslavi, avke sar hin pisimen andro zakonos le RAJESKRO. ⁴ Le manušenge andro Jeruzalem prikazinda, hoj te anen prekal o rašaja the Leviti ole obetendar oda, so mušinen te del lenge pro dživipen, hoj on te šaj en oddine te kerel sa, so kempel pal o zakonos le RAJESKRO.

⁵ Sar pal ada savore šunde, chudle te anel o Izraeliti peskre ešebne ulipnastar e pšeñica, e mol, o olejos the o medos the savorestar, so len sas le maľendar. Ande igen but đesjatki savorestar. ⁶ Avke the o Izraeliti the savore manuša, save bešenas andro judska fori, anenas o đesjatki peskre dobitkostar the bakrender a the avre darendar, so sas dine prekal o RAJ, a thode oda savoro pro kopi. ⁷ O manuša chudle te hordinel andro Jeruzalem o dari andro trito čhon a ada kerenas dži andro eftato čhon. ⁸ Sar avľa o kralis Chizkija peskre vodcenca a dikhle ola dari, lašarenas le RAJES a ašarenas leskre manušen, le Izraeliten.

⁹ O Chizkija pes phučľa le rašajendar the le Levitendar pal ola veci pro kopi ¹⁰ a o nekbareder rašaj o Azarijah, o potomkos le Cadokoskro, leske odphenda: „Akorestar, sar chudle o manuša te hordinel o dari andro Chramos, sas amen igen but chaben a ole chabenestar ačhila mek but, bo o RAJ požehñinda peskre manušen. Dikhen, keci mek olear ačhila!“

¹¹ Avke o Chizkija diňa te pripravinel o skladi prekal o chaben andro Chramos. Sar len pripravinde, ¹² diňa te hordinel savore ola dari, so sas dine prekal o Del, andre ola skladi. Nektbareder upral ola skladi sas o Levitas Konaniah a dujto pal leste leskro phral, o Šimej. ¹³ Kalen ačhada o kralis Chizkija the o nekbareder rašaj o Azarijah upral o levitska uradnika andro Chramos: le Jechiel, le Azaziah, le Nachat, le Asahel, le Jerimot, le Jozabad, le Eliel, le Jismachjah, le Machat the le Benajah.

¹⁴ O Levitas Kore, le Jimnoskro čhavo, sas stražņikos pre vichodno brana a ov sas ačhado te kidel le manušendar o dari, so anenas prekal o Del, a palis len te rozđelinel. ¹⁵ O Leviti o Eden, Minjamin, Ješua, Šemajah, Amariah the Šechaniah, save služinenas andro fori le rašajengre, pačivalones rozđelinenas kala dari avre rašajenge pal lengre partiji, le ternenge the le phurederege.

¹⁶ Rozdenas the ole muršenge, save sas zapisimen andre fajtakro zvitkos a oda phureder sar trin berš – dojekheske, save služindehas jekhvar andro Chramos, pal oda, sar sas ačhade andre služba. ¹⁷ O rašaja sas zapisimen pal o fajti a o Leviti le biš (20) beršendar pal o partiji, andre save služinenas. ¹⁸ Sas zapisimen caľa famelijaha – savore peskre romņijenca, le cikne the bare čhavenca – bo pačivalones pes pošvecinenas.

¹⁹ Sas ačhade murša, hoj te rozden o chaben le rašajenge andral o Aronoskro potomstvos, save bešenas andro fori the lengre gava. Rozdenas oda savore rašajenge the Levitenge, save sas zapisimen andro fajtakro rodokmeños.

²⁰ Avke kerelas o Chizkija andre caľi Judsko. Kerelas savoro, so sas čačipnaskro, lačo the pačivalo anglo RAJ. ²¹ Savoro, so chudňa te kerel o Chizkija andro Chramos, kerelas avke, sar sas pisimen andro zakonos the andro prikazaňa. A savoro leske avelas avri, bo rodelas le RAJES cale peskre jileha.

32

O Sancherib džal pro Jeruzalem

¹ Paloda, sar o Chizkija* sikada peskro pačivaliben oleha, so kerda prekal o RAJ, avľa o asiriko kralis Sancherib pro mariben pre Judsko. Peskra armada rozačhada pašal o ohradzimen fori a kamľa len te zalel. ² Sar o Chizkija dikhľa, hoj o Sancherib

* **32:1** 32,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

avla a kamel te džal pro Jeruzalem, ³ dovakerda pes peskre vodcenca the velitelenca, hoj zaačhavana o prameña, so hine avri pal o foros, a on leske andre ada pomožinde. ⁴ Avle igen but manuša a zaačhade o prameña the o pañi, so džalas prekal odi phuv. A phende peske: „Sar o asirika krala avena, soske majinen te arakhel ajci but pañi?“ ⁵ Palis o kralis chudña te prikerel savore zničimen muri a pre ola muri ačhađa o veži the dujto avruno muros. Zoralarda the o avruno muros pašal e terasa pro vichodos le Davidoskre Forostar a diña te kerel but kopiji the štiti.

⁶ Ačhađa le velitelēn upral o manuša, diña len te vičinel jekhetane ke peste pro phundrado than paš e foroskri brana a prevakerda ke lende: ⁷ „Aven zorale a ma daran tumen! Ma predaran le asirike kralistar, aňi leskra armadatar, so avel leha, bo amenca hiňi bareder zor. ⁸ Les hin bari armada, ale oda hine ča manuša, ale amenca hino o RAJ, amaro Del, pripravimen amenge te pomožinel a te lidžal amare maribena.“ A o manuša pes zmukle pre oda, so phenda o judsko kralis Chizkija.

⁹ Palis o Sancherib bičhađa peskre služobňiken andro Jeruzalem, medik korkoro peskra armadaha pes marelas andro foros Lachiš. Diña te phenel le Chizkijoske the le Judejcenge andro Jeruzalem:

¹⁰ „Avke phenel o asiriko kralis Sancherib: Pre soste pes zmuken, te me le slugaden rozačhadom pašal o Jeruzalem? Ko tumen šaj zachraňinel? ¹¹ O Chizkija tumenge vakerel: ‚O RAJ, amaro Del, amen zachraňinela andral o vasta le asirike kraliske.‘ Avke tumen diliňarel, hoj tumen te mukel te merel andre bokh the bi o pañi. ¹² Se korkoro ov čida tele le RAJESKRE thana the oltara a prikazinda le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: ‚Angle jekh oltaris bandona a labarena upre o kadidlos.‘

¹³ Či tumen na džanen, so kerdom me the mire dada le manušenge andre aver phuva? Či šaj zachraňinde lengre devla lengre phuva andral mire vasta? ¹⁴ Ko savore devlendar andral ole narodi, saven mire dada zničinde, šaj zachraňinde peskre manušen? Sar šaj akana tumaro Del tumen zachraňinel andral mire vasta? ¹⁵ Te na tumen o Chizkija diliňarel a klaminel! Ma pačan leske, bo ňisavo narodoskro aňi krališagoskro del našti zachraňinda peskre manušen andral mire vasta aňi andral o vasta mire dadengre. Vašoda aňi tumaro Del na zachraňinela tumen andral mire vasta.“

¹⁶ Le Sancheriboskre sluhi dureder namištes vakerenas pro RAJ, pro Del, the pre leskro služobňikos Chizkija. ¹⁷ O Sancherib pisinda lila andre save asalas avri le RAJES, le Izraeloskre Devles: „Avke sar o narodengre devla andral aver phuva na zachraňinde peskre manušen andral mire vasta, avke the le Chizkijoskro Del na zachraňinela peskre manušen andral mire vasta!“ ¹⁸ Le Sancheriboskre vodci andre hebrejiko čhib vičinenas pro manuša, save ačhenas pro Jeruzalemoskre muri, hoj len te daraven avri a avke te zalen o foros. ¹⁹ On vakerenas pal o RAJ, pal o Jeruzalemoskro Del, avke sar pal o devla avre narodengre – devla, saven kerde peskre vastenca.

²⁰ Vašoda o kralis Chizkija the o prorokos Izajaš, le Amososkro čhavo, vičinenas a mangenas le Devles, hoj lenge te pomožinel ²¹ a o RAJ bičhađa le aňjelos, savo murdarda savore zorale muršen, vodcen the uradňiken andro taboris le asirike kraliskro. Avke pes o Sancherib visarda pale andre peskri phuv andre ladž.

Sar palis geľa andro chramos peskre devleskro, murdarde les varesave leskre čhavendar la šablaha.

²² Avke o RAJ zachraňinda le Chizkija the le manušen andral o Jeruzalem andral o vasta le asirike kraliskre le Sancheriboskre the andral o vasta avre ňeprijatelengre a diña len o smirom le narodendar, save sas pašal lende. ²³ But manuša anenas andro Jeruzalem o dari le RAJESKE a o vzacna veci le judske kraliske. Akorestar le Chizkija denas pačiv savore narodi.

O Chizkija sastardo le nasvalibnastar

²⁴ Andre oda časos o Chizkija nasvalila pro meriben. Ale sar pes modlinelas ko RAJ, ov leske odphenda a diña les znameñje, hoj sastola. ²⁵ Ale o Chizkija ačila ajso barikano, hoj aňi na palikerda vaš o lačhipen, so leske kerda o RAJ. Vašoda o Del cholisalila pre leste, pre Judsko a the pro Jeruzalem. ²⁶ Palis o Chizkija the o manuša andral o Jeruzalem kerde pokañje andral peskro barikañiben. Vašoda len o RAJ na marda, medik dživelas o Chizkija.

Le Chizkijoskro barvalipen

²⁷ O Chizkija sas igen barvalo a dojekh les delas pačiv. Kerda peske o pokladňi prekal o rup, somnakaj, vzacna bara, voňava masci the štiti the aver vzacna veci. ²⁸ Sas les skladi, kaj odthovelas o zrnos, mol the oleji. Sas les the maštalňi prekal savoro dobitkos the stadi. ²⁹ O Chizkija peske ačhađa o fori, sas les but stadi, bakre the dobitkos, bo o Del les diña baro barvalipen.

³⁰ Sas oda o Chizkija, savo zaačhađa o upruno paňi Gichon a kerda tunelis pro paňi, hoj o paňi te džal pal e zapadno sera andro Foros le Davidoskro. O Del sas le Chizkijoha a avelas leske avri savoro, so kerelas. ³¹ Ale sar avle ke leste o babiloňika vodci, hoj te phučen pal o znameñje, so pes ačila andre odi phuv, o Del les omukla, bo kamla les te preskušinel, hoj pes te dodžanel savoro, so les hin andro jilo.

O Chizkija merel

³² Savore aver veci, so o Chizkija kerda, the pal leskre pačivale skutki, hin pisimen andro Videñje le Prorokoskro Izajašiskro, savo sas le Amosokro čhavo, a andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ³³ Sar muľa o Chizkija, parunde les pro upruno than andre le kralengre hrobi a savore manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem les denas bari pačiv. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Menaše.

33

O Menaše kralinel upral e Judsko

¹ Le Menašeske sas dešuduj (12) berš, sar ačila kraliske upral e Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. ² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal o Izrael. ³ Ačhađa pale o oltara, so leskro dad o Chizkija* zničindā, o thana, kaj lašarenas le Baalen, the o slupi la Ašerakre. Bandolas anglo čercheňa a lašarelas len. ⁴ Ačhađa the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: „Andro Jeruzalem ela miro nav furt lašardo.“ ⁵ Pro soduj chramoskre dvori ačhađa oltara prekal savore čercheňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskre čhaven andre dolina Ben-Hinom labarda sar obeta. Ov čarinelas the vražinelas a anda ke peste le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengre duchen. Ov aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskri choli.

⁷ O Menaše ila e socha a thođa la andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskre čhaske le Šalamunoske: „Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore izraelika kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ A te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diña miro služobňikos o Mojžiš, akor me na domukava, hoj te aven avritradle andral kadi phuv, so diňom lengre dadenge.“ ⁹ Ale o Menaše cirdelas le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem andro mek bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zničindā anglal o Izraeliti.

¹⁰ Kajte o RAJ prevakerelas ko Menaše the ke leskre manuša, on les na šunenas.

* 33:3 33,3 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Le Menašeskro pokaňje

¹¹ Vašoda o RAJ domukla le veliteljen andral e asiriko armada, hoj te džan pre lende. On le Menaše chudle, sphandle les le bronzune lancenca, thode leske andro nakh o hakos a odligende les andro Babilon. ¹² O Menaše sas andro baro pharipen a chudňa te rodel le RAJES, peskre dadengre Devles, a igen pes pokorinda angle leste. ¹³ Sar pes modlinelas ko RAJ, ov šundã avri leskro mangipen a anda les pale andro Jeruzalem, andre leskro krališagos. Avke o Menaše sprindžarda, hoj ča o RAJ hino o čačo Del.

¹⁴ Paloda o Menaše pašal o Foros le Davidoskro ačhađa bareder avrunne muri andre dolina pro zapados le prameňistar le Gichonostar, sar pes džal ke Ribno brana the pašal o brehos Ofel. A andre savore judska ohradzimen fori rozačhađa armadakre veliteljen. ¹⁵ Andral o Chramos odligenda avri la socha, le modlen the savore oltara, so angloda ačhađa pro brehos paš o Chramos the andro Jeruzalem. Savore kala veci čhiđa avri andral o foros. ¹⁶ Avke pale ačhađa le RAJESKE o oltaris, obetinda pre leste o smiromoskre the palikeribnaskre obeti a prikazinda le manušenge andral e Judsko, hoj te služinen le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ¹⁷ Ale o manuša furt anenas o obeti pro uče thana, kajte ča le RAJESKE.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Menaše, leskri modlitba ko Del the o lava, so leske vakerenas o proroka andro nav le RAJESKRO, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹⁹ Andro Zvitkos le Chozajoskro hin pisimen pal leskri modlitba a sar o Del leske odphenda. Hin andre pisimen the pal leskre bini the napačivaliben a sar ačhađa o modlengre thana pro lašariben, o slupi la Ašerakre the o modli angloda, sar pes pokorinda. ²⁰ Sar o Menaše muľa, parunde les andre leskro hrobos paš o palacis a pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Amon.

O Amon kralinel upral e Judsko

²¹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhiľa kraliske andre Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas duj berš. ²² Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ, avke sar the leskro dad o Menaše. Obetinelas savore modlengre, so kerđa leskro dad, a lašarelas len. ²³ Na pokorinda pes anglo Del sar leskro dad, ale kerelas mek goreder bini.

²⁴ Palis le Amonoskre služobňika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskro palacis. ²⁵ Ale o judska manuša murdarde olen, ko kerde vzbura pro kralis Amon a pal leste ačhade kraliske leskre čhas le Jozijaš.

34

O Jozijaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Jozijašoske sas ochto berš, sar ačhiľa kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskro drom avke sar leskro prapapus o David a na visarelas pes ole dromestar.

³ Andro ochtoto berš, sar o Jozijaš kralinelas a mek sas terno, chudňa te rodel le prapapuskre le Davidoskre Devles. O Jozijaš andro dešudujto (12.) berš chudňa te obžuzarel e Judsko the o Jeruzalem avke, hoj zničinda o uče thana pro lašariben, la Ašerakre slupi the savore avre modli. ⁴ O Jozijaš sas paš oda, sar čhivenas tele le Baaloskre oltara the o kadidloskre oltara. La Ašerakre slupi čhiđa tele a savore aver modli rozphagerđa pro prachos a oda prachos rozčhiđa pro hrobi ole manušengre, save obetinenas ole modlengre. ⁵ Palis le rašajengre kokala labarda pro oltara, kaj lašarelas o modli, a avke o Jozijaš obžuzarda e Judsko the o Jeruzalem. ⁶ Avke kerđa the andro fori le kmeňengre Menaše, Efrajim, Šimeon the Naftali. ⁷ Čhiđa tele lengre oltara the la Ašerakre slupi a phagerđa o modli avke, hoj lendar ačhiľa ča prachos. Andre calo izraeliko phuv phagerđa savore kadidloskre oltara a palis avľa pale andro Jeruzalem.

E buči pro Chramos

⁸ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas a paloda sar obžuzarda cali phuv the o Chramos le modlendar, o Jozijaš bičhada manušen, hoj te prikeren o Chramos le RAJESKRO, peskre Devleskro. Bičhade sas o Šafan, le Acalioskro čhavo; o guverneris Maasejah andral o Jeruzalem the o pisaris Joach, le Joachazoskro čhavo.

⁹ Sar avle ko nekbareder rašaj Chilkihjah, dine leske o love, so prekal o Chramos le RAJESKRO o Leviti, save sas o stražnika, kidle avri le manušendar andral o kmeňi Menaše, Efrajim the andral savore aver izraelika kmeňi a the le manušendar andral o Benjamin, andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ¹⁰ Ola love dine le muršenge, save sas ačhade upral e buči andro Chramos, a on počinenas le robotňiken, save prikeren o Chramos, ¹¹ le řesaren the le muraren. Vaš ola love cinenas o prikerde bara the kašta, savenca prikerenas o khera, so o judska kraľa zamukle.

¹² O murša kerenas peskri buči pačivalones. Upral lende sas ačhade o Leviti o Jachat the Obadiah andral le Merariskri fajta, the o Zecharijah the o Mešulam andral le Kohatoskri fajta. Savore Leviti, save džanenas te bašavel pro nastroj, ¹³ dodikhenas pre ola murša, save hordinenas o veci, a sas ačhade pre savore aver buča. Varesave Leviti sas pisara, uradňika the stražnika.

O Chilkihjah arakhel o zvitkos le zakonoskro

¹⁴ Sar lenas avri o love, so sas dine andro Chramos, akor o rašaj Chilkihjah arakhla o zakonoskro zvitkos, so o RAJ diňa avri prekal o Mojžiš. ¹⁵ Akor o Chilkihjah phenda le pisariske le Šafanoske: „Andro Chramos arakhlom o zakonoskro zvitkos.“ Avke o Chilkihjah les diňa le Šafanoske.

¹⁶ O Šafan les iľa, geľa ko kralis Jozijaš a phenda leske: „Tire služobňika kerde savoro, so prikazindaľ. ¹⁷ Ola love, so arakhle andro Chramos, dine le robotňikenge, save prikerenas o Chramos, the lengre majstreng.“ ¹⁸ Palis o pisaris Šafan phenda le kraliske: „O rašaj Chilkihjah mange diňa varesavo zvitkos.“ Palis andral genelas anglo kralis.

¹⁹ Sar o kralis Jozijaš šunda o lava andral o zvitkos, čhingerďa pre peste o gada. ²⁰ Palis prikazinda le Chilkihjoske, le Achikamoske, savo sas le Šafanoskro čhavo, le Abdonoske, savo sas le Michoskro čhavo, le Šafanoske the peskre služobňikoske le Asajoske: ²¹ „Džan a dophučen tumen le RAJESTAR, hoj so hin pisimen pal ma, pal e Judsko the pal ola, ko ačhile andro Izrael, andre oda zvitkos, so arakhle. Bo le RAJESKRI bari cholí hiňi pre amende avričhidí vašoda, hoj amare dada na dolikerenas le Devleskro lav a na dživenas pal ola lava, so hin pisimen andre kada zvitkos.“

²² Akor o Chilkihjah the o murša, saven bičhada o kralis, gele te phučel la prorokiňatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem pre nevi sera a lakro rom, savo pes starinelas pal le kraliskre gada, sas o Šalum, le Tokhatoskro čhavo, o čhavo le Chasroskro. Sar ode doavle, chudle lake pal oda te vakerel.

²³ Oj lenge phenda: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phenen oleske, ko tumen kade bičhada, ²⁴ hoj domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save kade bešen – savore prekošibena, avke sar hin pisimen andro zvitkos, andral savo genenas anglo judsko kralis. ²⁵ Bo man omukle a labarenas o kadidlos avre devleng a savoreha, so kerenas peskre vastenca, anenas pre peste miri cholí; miri cholí pre kada than hiňi sar jag, so labol a na preačhel.‘ ²⁶ Le judske kraliske, savo tumen bičhada te phučel le RAJESTAR, phenen: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola lava, so šundaľ: ²⁷ Vašoda, hoj kovľardal tiro jilo a pokorindaľ tut anglo RAJ, sar šundaľ leskre lava pre kada than, a vašoda, hoj čhingerďal pre tute o gada andre pokora a rovehas angle mande, me tut šundom avri. ²⁸ Lava tut paš tire phure dada,

andro smirom aveha thodo andre tiro hrobos a tire jakha na dikhena odi savori pohroma, so anava pre kada than.' "

Avke ola manuša gele pale ko kralis a phende leske, so phendā e prorokiņa.

O Jozijaš phandel e zmluva le RAJEHA

²⁹ Akor o kralis Jozijaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ³⁰ Geļa ko Chramos a jekhetane leha gele the savore murša andral e Judsko, o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja the o Leviti – savore manuša, o čore the o barvale. Pregendā angle lende savore lava, so sas pisimen andro Zvitkos la zmluvakro, so arakhle andro Chramos. ³¹ Palis o Jozijaš ačila pre peskro kraliskro than a anglo RAJ phandļa zmluva, hoj leske služinena a dolikerena leskre prikazaņa the zakoni cale peskre jileha the dušaha a hoj dživena avke, sar hin pisimen andre oda zvitkos.

³² Palis prikazinda dojekheske andro Jeruzalem the Benjamin, hoj odi zmluva te dolikerel. Avke o manuša andral o Jeruzalem dolikerenas odi zmluva, so phandle le Devleha, savo sas o Del lengre dadengro.

³³ Avke o Jozijaš zničinda savore džungale modlen andral savore izraelika phuva. Palis prikazinda dojekheske andro Izrael, hoj te služinel ča le RAJESKE, peskre Devleske. Medik ov dživelas, o manuša pes na odvisarde le RAJESTAR, peskre dadengre Devlestar.

35

O Jozijaš oslavinel e Patrađi

¹ O Jozijaš oslavinelas andro Jeruzalem e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. Le Patrađakre bakrores murdarde andro ešebno čhon andro dešuštarto (14.) džives.

² Le rašajen ačhađa andre lengri služba andro Chramos a povzbuđzinda len, hoj la te keren mištes. ³ Palis le Levitenge, save sikavenas calo Izrael a save sas oddelimen prekal o RAJ, prikazinda: „Thoven e sveto archa andro Chramos, so ačhađa o Šalamun, o izraeliko kralis, le Davidoskro čhavo. Imar na mušinen la buter te prehordinel than thanestar. Akana služinen le RAJESKE, tumare Devleske, the leskre Izraelike manušenge! ⁴ Andre chramoskri služba tumen rozđelinen andro partiji pal peskre dadengre fameliji avke, sar pisinda o izraeliko kralis David the leskro čhavo Šalamun.

⁵ Ačhaven tumen andro sveto than avke, hoj jekh partija le Levitengri te pomožinel po jekha izraelika famelijake. ⁶ Murdaren le Patrađakre bakrores, pošvecinen tumen a pripravinen le bakrores tumare izraelike manušenge avke, sar o RAJ phendā prekal o Mojžiš.“

⁷ O Jozijaš peskre barvalipnastar diņa prekal savore manuša 3 000 biken the 30 000 bakren the terne kozen sar obetno daros pre Patrađi.

⁸ Leskre vodci tiš dine dari prekal o manuša, rašaja the Leviti. O Chilkijah, Zecharijah the o Jechiel, anglune vodci andro Chramos, dine le rašajenge pre Patrađi 2 600 bakroren the 300 biken. ⁹ O Levitengre vodci – o Konaniah, leskre phrala Šemajah the Netaneel, o Chašabiah, Jeiel the o Jozabad – dine le Levitenge pre obeta 5 000 bakren the kozen a 500 biken.

¹⁰ Sar savoro sas pripravimen pre Patrađakri oslava, o rašaja the o Leviti ačhenas andro partiji pre peskre thana, sar lenge o kralis prikazinda. ¹¹ Palis murdarenas le Patrađakre bakroren, o rašaja kropinenas o rat pro oltaris a o Leviti pal lende cirdenas tele e cipa. ¹² O labarde obeti odthovenas pre sera, hoj pes te del le manušenge pal o fameliji, a on len obetinenas le RAJESKE, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskro zvitkos. Avke kerde the le dobitkoha. ¹³ Le Patrađakre bakrores

pekenas pre jag avke, sar majinenas te kerel. O sveta dari tavenas andro čare, pira the kotli a palis oda mas sigo denas le manuŝenge. ¹⁴ Palis o Leviti pripravinenas o mas prekal peste the prekal o rašaja andral le Aronoskro potomstvos, bo o rašaja služinenas dži rači, sar obetinenas o labarde the žiroskre obeti.

¹⁵ Medik sas e oslava, o Leviti pripravinenas o chaben the prekal o chramoskre stražnika, save ačhenas pre peskre thana, the prekal o lavutara andral le Asafoskri fajta, save gilavenas, avke sar prikazinda o David, Asaf, Heman the le kraliskro prorokos o Jedutun.

¹⁶ Avke oda džives pre le kraliskro Jozijašoskro prikazis sas kerdi savori služba le RAJESKE avke, hoj oslavinenas e Patradi a labarenas o labarde obeti pre le RAJESKRO oltaris. ¹⁷ Savore Izraeliti, save ode sas, oslavinenas e Patradi andre oda časos a palis o inepos le Marengro bi o Kvasos eŝta džives. ¹⁸ E Patradi pes avke andro Izrael na oslavinelas akorestar, sar sas o prorokos Samuel. Ņisavo izraeliko kralis angloda na oslavinelas e Patradi avke sar o Jozijaš, o rašaja, o Leviti the o manuša, save ode sas andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ¹⁹ Kadi Patradi pes oslavinelas andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Jozijaš.

Le Jozijašoskro meriben

²⁰ Pal savoreste, sar o Jozijaš prikerda o Chramos, o egiptsko kralis Necho peskra armadaha gela pro mariben pro foros Karkemiš, so hin paš o paŝi Euftrat. O Jozijaš peskra armadaha gela pre leste. ²¹ Avke o Necho bičhada muršen, hoj leske te phenen: „So man hin tuha, Judsko kralina? Me na avlom pro mariben adadžives pre tu, ale pre kada narodos, saveha som andro mariben. O Del mange prikazinda, hoj sidarav. Dža pre sera le Devleske, savo hino manca, hoj tut te na zničinel!“

²² Ale o Jozijaš lestar na odgela, aŝi na šunđa leskre lava, kajte ola lava sas le Devlestar. Preurda pes a gela pre leste andro mariben pro rovno than Megido.

²³ Ale andro mariben o lukostrelcos le šipoha trafinda le Jozijaš. Ov phenda peskre služobnikenge: „Ligenen man adarik, bo som igen zraŝimen.“ ²⁴ Avke o služobnika les ile pal leskro verdan, thode les pre aver a odligende andro Jeruzalem, kaj palis muša. Parunde les andro hrobos le dadengro a savore manuŝenge andre Judsko the andro Jeruzalem sas pharo pal o Jozijaš.

²⁵ O prorokos Jeremijaš pal o Jozijaš pisinda rovibnaskri gili. Dži adadžives savore lavutara, o murša the džuvla, odi gili andro Izrael gilaven, sar peske leperen pro Jozijaš. Odi gili šaj arakhen andro Rovibnaskre Gila.

²⁶ Savore aver veci, so o Jozijaš kerda, sar sas oddino le Devleske the sar dolikerelas o zakonos le RAJESKRO, ²⁷ ešebnovarestar, medik na muša, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike the judske kralengro.

36

O Joachaz kralinel upral e Judsko

¹ Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Jozijašoskre čhas, a ačhade les andro Jeruzalem kraliske pal leskro dad. ² Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačila kraliske a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. ³ Palis o egiptsko kralis Necho ila lestar o krališagos a pro Judejci ispidelas, hoj leske te počinen o daŝe: 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ⁴ O Necho ačhada upral e Judsko the upral o Jeruzalem kraliske le Eljakim, leskre phrales, a diŝa leske nevo nav Jojakim. Le Joachaz o Necho odligenda andro Egipt.

O Jojakim kralinel upral e Judsko

⁵ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešujekh (11) berš. Kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, peskre

Devleske. ⁶ Sar o Jojakim kralinelas, avla pre leste pro mariben o babiloňiko kralis Nebukadnekar. Zaila les, phandla le lancenca a odligenda andro Babilon. ⁷ O Nebukadnekar ila the varesave veci andral o Chramos, odligenda andro Babilon a thoda len andre peskro chramos.

⁸ Savore aver veci, so o Jojakim kerda, leskre džungipena the o nalačhipena, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Jojachin.

O Jojachin kralinel upral e Judsko

⁹ Le Jojachinoske sas dešuocho (18) berš, sar ačila kraliske andre Judsko, a trin čhon the deš džives kralinelas andro Jeruzalem. The ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁰ Sar pregefa berš, o Nebukadnekar le Jojachin ila sar otrokos andro Babilon a ila the o vzacna veci andral o Chramos. Ačhada kraliske le Cidkijah, leskre bačis, andre Judsko the andro Jeruzalem.

O Cidkijah kralinel upral e Judsko

¹¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. ¹² Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na pokorinda pes anglo prorokos Jeremijaš, savo vakerelas le RAJESKRE lava. ¹³ O Cidkijah pes vzburinda pro Nebukadnekar, kajte leske la veraha andro RAJESKRO nav phenda, hoj leske ela pačivalo. Ov na kamelas te šunel a na kamla te visarel pes pale ko RAJ, ko Del le Izraeloskro. ¹⁴ A mek ke oda the savore rašaja the judska vodci sas so buter napačivale le RAJESKE. Kerenas oda džungipen, so o narodi, save sas pašal lende. Lašarenas le modlen a avke melarde o Chramos, so o RAJ pošvecinda andro Jeruzalem.

¹⁵ O RAJ, o Del lengre dadengro, ke lende furt bičhavelas le proroken, hoj lenge te dovakerel, bo sas leske pharo pal peskre manuša the pal o Chramos. ¹⁶ Ale on kerde ladž olenge, saven bičhada, asanas leskre prorokendar a na prilenas leskre lava. Avke sas dži akor, medik na sas e choľi le RAJESKRI ajsi bari, hoj nič la imar našti odvisarda.

O Jeruzalem zničimen

¹⁷ O RAJ bičhada pro Jeruzalem le babiloňike kralis, savo la šablaha andro Chramos murdarda lengre terne muršen. Na mukla te dživel aňi le ternen aňi le phuren, aňi le muršen aňi le džuvlen, aňi le sasten aňi le nasvalen. O Del len savoren diňa andre leskre vasta. ¹⁸ Ov ila andral o Chramos le Devleskro savore bare, cikne the vzacna veci, o barvalipen le kraliskro the le uradnikengro a savoro odligenda andro Babilon. ¹⁹ Palis podlabarde o Chramos the savore palaca a čhide tele le Jeruzalemoskre muri. Avke sas zničimen savore vzacna veci, so sas andre.

²⁰ Olen, save predžidile, zaila andro Babilon. Ode služinenas leske the leskre čhavage sar otroka dži akor, medik e Perzija na preila o krališagos. ²¹ Avke pes ačila le RAJESKRO lav, so phenda prekal o Jeremijaš: „Sar e phuv ela omukli, ela la o šabatoskro odpočinkos dži akor, medik na predžala eftavardeš (70) berš.“

O Kiros premukel le Izraeliten pale khere

²² Andre ešebno berš, sar kralinelas o perziko kralis Kiros, pes ačila oda lav, so phenda o RAJ prekal o prorokos Jeremijaš, avke, hoj o RAJ thoda pro jilo le kraliske Kiroške te pisinel a te phenel avri andre calo peskro krališagos kada:

²³ „Kada phenel o perziko kralis Kiros:

„O RAJ, o Del le ňeboskro, mange diňa savore krališagi pre phuv a kidňa peske man avri, hoj leske te ačhavav Chramos andro Jeruzalem andre Judsko. Akana šaj sako leskre manušendar džal pale andro Jeruzalem a o Del mi el leha!“

O Ezdraš

O Izraeliti aven pale andro Jeruzalem

¹ Andre ešebno berš, sar kralinelas o perziko kralis Kiros, pes ačila oda lav, so phenda o RAJ prekal o prorokos Jeremijaš, avke, hoj o RAJ thoda pro jilo le kraliske Kiroske te pisinel a te phenel avri andre calo peskro krališagos kada:

² „Kada phenel o perziko kralis Kiros:

„O RAJ, o Del le ņeboskro, mange diña savore krališagi pre phuv a kidña peske man avri, hoj leske te ačhavav Chramos andro Jeruzalem andre Judsko. ³ Akana sako, ko patrinel ke leskre manuša, mi džal pale andro Jeruzalem andre Judsko a mi ačhavel o Chramos le RAJESKRO, le Izraeloskre Devleskro, ole Devleskro, saves lašaren andro Jeruzalem. Mi avel leha leskro Del. ⁴ A te varekaske olendar, ko dživel andre kadi phuv sar cudzincos, kempel e pomoca te dochudel pes pale khere, o manuša lenge mi pomožinen. Mi den len rup, somnakaj, zasobi, dobitkos the o dari, so kamen te del prekal o Chramos le Devleskro andro Jeruzalem.’ “

⁵ Avke pes o famelijengre vodci andral o kmeñi Juda the Benjamin, o rašaja the o Leviti a dojekh, ke kaste o Del prevakerđa, hoj te džal te ačhavel o Chramos le RAJESKRO, pripravinenas te džal andro Jeruzalem. ⁶ Savore manuša, save bešenas paš lende, len dine rupune čare, somnakaj, zasobi, dobitkos, vzacna veci the o dari prekal o Chramos.

⁷ O kralis Kiros lenge diña pale ola veci andral o Chramos le RAJESKRO, save iľa o Nebukadnecar andral o Jeruzalem a thoda andre peskro chramos. ⁸ O perziko kralis Kiros prikazinda, hoj len te anel o Mitredat, leskro pokladnikos, hoj len te prerachinel a te del le judske guverneriske Šešbacaroske.

⁹ Oda sas tranda (30) somnakune čare, ezeros (1 000) rupune čare, bišueña (29) lopatki pro kadidlos, ¹⁰ tranda (30) somnakune kuča, štar šel the deš (410) rupune kuča a ezeros (1 000) aver čare.

¹¹ Savore somnakune the rupune čare sas 5 400. Kada savoro iľa o Šešbacar a lidžalas andral o Babilon jekhetane le manušenca, so džanas pale andro Jeruzalem.

2

O manuša, so avle pale andro Jeruzalem

¹ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaila a odligenda andro Babilon, a save gele pale andro Jeruzalem the andre Judsko, sako andre peskro foros. ² On avle peskre vodcenca, save sas o Zerubabel, o Ješua, o Nechemiah, o Serajah, o Reelajah, o Mordochaj, o Bilšan, o Mispar, o Bigvaj, o Rechum the o Baanah.

A sas oda kajci džene andral o fameliji le Izraeloskre: ³ andral le Parošoskri famelija sas 2 172 potomki, ⁴ andral le Šefatjoskri 372, ⁵ andral le Arachoskri 775, ⁶ andral le Pachat-Moaboskri famelija – potomki pal o Ješua the Joab – 2 812, ⁷ andral le Elamoskri 1 254, ⁸ andral le Zatuoskri 945, ⁹ andral le Zakajoskri 760, ¹⁰ andral le Baniskri 642, ¹¹ andral le Bebajoskri 623, ¹² andral le Azgadoskri 1 222, ¹³ andral le Adonikamoskri 666, ¹⁴ andral le Bigvajoskri 2 065, ¹⁵ andral le Adinoskri 454, ¹⁶ andral le Ateroskri, saves vičinenas the Chizkija*, 98, ¹⁷ andral le Becajoskri 323, ¹⁸ andral le Joroskri 112, ¹⁹ andral le Chašumoskri 223, ²⁰ a andral le Gibaroskri sas 95 potomki.

* 2:16 2,16 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

²¹ Gele pale the ola manuša, savengre phure dada sas andral kala fori: andral o Betlehem 123, ²² andral e Netofa 56, ²³ andral o Anatot 128, ²⁴ andral o Azmavet 42, ²⁵ andral o Kirjat-Jearim, andral e Kefira the andral o Beerot 743, ²⁶ andral e Rama the Geba 621, ²⁷ andral o Michmas 122, ²⁸ andral o Betel the Aj 223, ²⁹ andral o Nebo 52, ³⁰ andral o Magbiš 156, ³¹ andral o Elam 1 254, ³² andral o Charim 320, ³³ andral o Lod, Chadid the Ono 725, ³⁴ andral o Jericho 345, ³⁵ the andral o Senaah 3 630 manuša.

³⁶ Kala savore hine potomki le rašajengre famelijendar, save avle pale: andral le Jedajoskri 973 potomki le Ješuaskre, ³⁷ andral le Imeroskri 1 052, ³⁸ andral le Paščuroskri 1 247 ³⁹ a andral le Charimoskri 1 017.

⁴⁰ Kala savore hine potomki le Levitengre famelijendar, save avle pale: 74 andral e famelija le Ješuaskri the Kadmieloskri, save sas potomki le Hodavijoskre.

⁴¹ O lavutara le chramoskre: 128 potomki le Asafoskre.

⁴² O stražnika paš o chramoskre brani: 139 potomki le Šalumoskre, le Ateroskre, le Talmonoskre, le Akuboskre, le Chatitoskre the le Šobajoskre.

⁴³ O služobnika le chramoskre sas o potomki le Cichasoskre, le Chasufaoskre, le Tabaotoskre, ⁴⁴ le Keroskre, le Sijoskre, le Padonoskre, ⁴⁵ le Lebanoskre, le Chagaboskre, le Akuboskre, ⁴⁶ le Chagaboskre, le Šamlajoskre, le Chananoskre, ⁴⁷ le Gideloskre, le Gacharoskre, le Reajoskre, ⁴⁸ le Recinoskre, le Nekodaoskre, le Gazamoskre, ⁴⁹ le Uzoskre, le Paseachoskre, le Besajoskre, ⁵⁰ le Asnoskre, le Meunimoskre, le Nefusimoskre, ⁵¹ le Bakbukoskre, le Chakufoskre, le Charchuroskre, ⁵² le Baclutoskre, le Mechidaoskre, le Charšaoskre, ⁵³ le Barkososkre, le Siseroskre, le Temachoskre, ⁵⁴ le Neciachoskre the le Chatifoskre.

⁵⁵ O potomki le Šalamunoskre služobnikengre, save avle pale, sas le Sotajoskre, le Soferetoskre, le Perudasoskre, ⁵⁶ le Jaaloskre, le Darkonoskre, le Gideloskre, ⁵⁷ le Šefatjoskre, le Chatiloskre, le Pocheret-Hacebajimoskre the le Amioskre. ⁵⁸ Savore chramoskre služobnika the le Šalamunoskre služobnikengre potomki sas 392.

⁵⁹ The 652 manuša avle pale andral o babiloņika fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Adan the Imer, ale ča našti presikade, hoj hine Izraeliti. ⁶⁰ Sas andral o fameliji le Delajoskre, le Tobijoskre the le Nekodaskre.

⁶¹ Kala trin fameliji našti presikade, hoj sas rašaja: le Chobajoskri, le Hakocoskri the le Barzilajoskri. O Barzilaj sas murš, savo peske iļa romņa le Barzilajoskra čha andral o Gilead a iļa peske lakro nav. ⁶² On rodenas peskra famelijakro zvitkos, kaj sas zapisimen ale les na arakhle, a vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶³ Le kraliskro guverneris lenge prikazinda, hoj našti chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na ela rašaj, savo šaj phučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tumim.

⁶⁴ Savore, ko gele pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manuša. ⁶⁵ A mek avle lenca 7 337 sluhi the služki a 200 spevaka the spevački. ⁶⁶ Len sas 736 graja, 245 mulici, ⁶⁷ 435 řavi the 6 720 somara.

⁶⁸ Sar ola manuša doavle ko Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem, varesave famelijengre vodci denas o dari pro Chramos korkore pestar, hoj les pale te ačhaven pre oda than, kaj ačhelas. ⁶⁹ Dojekh lendar anenas andro pokladņi ajci, keci šaj denas pre buči pro Chramos: 500 kili somnakaj, 2 800 kili rup the 100 rašajika ruchi.

⁷⁰ O rašaja, o Leviti the varesave le Izraelitendar ačhile te bešel andro Jeruzalem; o lavutara, o chramoskre stražnika the o služobnika andre peskre fori; a okla Izraeliti gele te bešel andre ola fori, kaj bešenlas lengre phure dada.

3

O oltaris pale ačhado

¹ Sar sas pašes o eftato čhon, akor sar o Izraeliti imar bešenas andre peskre fori, zgele pes jekhetane savore manuša andro Jeruzalem. ² O Ješua, le Jocardakoskro čhavo, peskre phralenca le rašajenca the o Zerubabel, le Šealtieloskro čhavo, peskre phralenca chudle pale te ačhavel o oltaris le Izraeloskre Devleske, hoj te obetinen upre o labarde obeti, avke sar hin pisimen andro zakonos le Devleskre muršeskro le Mojžišoskro. ³ O oltaris ačhade pre oda than, kaj angloda ačhelas, kajte daranas le manušendar, save bešenas pašal lende. Avke chudle pale te anel tosara the rači o labarde obeti le RAJESKE. ⁴ Oslavinenas the o inepos le Stankengro, avke sar hin pisimen, a sako džives anenas ajci labarde obeti, keci sas dino pre oda džives. ⁵ A paloda anenas the o sakodživeseskro labarde obeti, o obeti pro inepos le Neve čhoneskro the pre dojekh beršeskro inepos le RAJESKRO, a mek the ola obeti, so obetinenas korkore pestar le RAJESKE. ⁶ Andro ešebno džives le eftate čhoneskro chudle te anel le RAJESKE o labarde obeti, kajte mek na sas zathode o chramoskre zakladi.

O chramoskre zakladi ačhade

⁷ O manuša dine o love le tesarenge the le muršenge, save kerenas le barenca. Dine o chaben, o pijiben the o olejos le Sidončanenge the le Tirčanenge, hoj te anen o cedroskre kašta la lođaha andral o Libanon ke Joppa, avke sar lenge domukla o perziko kralis Kirus. ⁸ E buči pro Chramos chudle te kerel andro dujto berš andro dujto čhon, sar avle pale andro Jeruzalem. Sas oda kala džene: o Zerubabel, le Šealtieloskro čhavo, the o Ješua, le Jocardakoskro čhavo, peskre dženenca, le rašajenca, le Levitenca the olenca, save avle andral o Babilon. Ačhade le Leviten, save sas phureder sar biš (20) berš, upral o manuša, save kerenas e buči pro Chramos le RAJESKRO. ⁹ Avke sas upral ola džene, save kerenas o Chramos, o Ješua, leskre čhave the phrala, o Kadmiel peskre čhavenca andral e famelija le Hodavijoskri the le Chenadadoskre čhave peskre čhavenca the phralenca, bo sas Leviti.

¹⁰ Sar chudle te kerel o chramoskre zakladi, o rašaja ačhenas urde andro ruchi le trubenca pre peskre thana a o Leviti andral le Asafoskri famelija ačhenas pre peskre thana le cimbalmenca, hoj te lašaren le RAJES, avke sar diña avri o kralis David. ¹¹ Lašarenas le gilenca le RAJES a palikerenas leske:

„O RAJ hino lačo,

leskro jileskeriben upral o Izrael likerel pro furt.“

Savore manuša igen radisaļonas bara vikaha. Lašarenas le RAJES, hoj pes chudña e buči pro chramoskre zakladi. ¹² Ale o phureder rašaja, o Leviti the o famelijengre vodci, save angloda dikhle o purano Chramos, igen rovenas, sar dikhle, hoj pale keren o chramoskre zakladi. Ale aver džene radisaļonas bara vikaha, ¹³ hoj ņiko našti rozprindžarelas e radišagoskri vika le rovibnastar, bo o manuša kerenas igen bari vika a šundolas len imar dural.

4

O ņeprijatela kamen te zaáčhavel e buči pro Chramos

¹ Sar šunde le Judengre the le Benjaminčanengre ņeprijatela, hoj ola, ko sas zaile andro Babilon, avle pale a ačhaven o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske, ² avle ko Zerubabel the ko famelijengre vodci a phende lenge: „Kamas the amen te ačhavel tumenca, bo the amen lašaras tumare Devles, avke sar tumen. Amen leske obetinas ole dživesestar, sar amen kade andā o asiriko kralis Esar-Chadon.“

³ Ale o Zerubabel, o Ješua the o aver vodci andral o izraelika fameliji lenge phende: „Tumen the amen našti ačhavas jekhetane o Chramos amare Devleske. Ča amen

korkore les mušinas te ačhavel le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske, avke sar amenge prikazinda o perziko kralis Kiros.“

⁴ Avke o manuša andral odi phuv kerenas savoro pre oda, hoj le manušen andral e Judsko te keren tele la bučatar. Daravenas len avri, hoj te na ačhaven o Chramos.

⁵ Mek ke oda peske počoral počinenas le bare uradņiken, hoj te zničinen lengri buči. Kada kerenas, sar kralinelas o perziko kralis Kiros, dži akor, medik na kralinelas o kralis Darius.

O nepřijátela pisinen lil le kraliske

⁶ Sar chudňa te kralinel o kralis Ahasver, pisinde lil, andre savo namištes vakerenas pro manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem.

⁷ A sar kralinelas o Artaxerxes, pisinde leske lil o Bišlam, Mitredat, o Tabeel the okla manuša, save lenca kerenas e buči. Oda lil sas pisimen andre aramejiko čhib a kampelas les te prethovel.

⁸ O uradņikos Rechum the o pisaris Šimšaj pisinde le kraliske Artaxerxesoske kajso lil pro Jeruzalem:

⁹ „O uradņikos Rechum, o pisaris Šimšaj the okla lengre manuša, o sudci, o uradņika the o vodci upral o manuša andral o Uruk, Babilon the o Elamiti andro Šušan ¹⁰ a mek aver narodi, saven o baro the slavno Asnapar zaila a thođa te bešel andro samarijika fori the andre provincija pal o paňi Euftrat.“

¹¹ Andre oda lil sas pisimen:

Le kraliske Artaxerxesoske:

Amen sam tire služobňika, andral e provincija pal o Euftrat.

¹² Das te džanel le kraliske, hoj o Židi, save avle tutar kade te bešel andro Jeruzalem, chudle pale te ačhavel kada zoralo a nalačo foros a prikeren pašal leste o muri the o zakladi.

¹³ Mi džanel olestar o kralis, hoj sar ela kada foros ačhado a leskre zorale muri prikerde, preačhena tuke te počinel o clo the o daňe a avke chibalinena o love andre kraliko pokladňica. ¹⁴ A vašoda, hoj pačivalones služinas le kraliske, našti dikhas pre oda, sar keren namištes le kraliske, a vašoda akana le kraliske kada das te džanel. ¹⁵ Bo te rodeha andro zvitki le kralengre, dodžaneha tut, hoj o Jeruzalem pes vzburinelas le kralenge, kerelas lenge the lengre phuvenge pharipena a o manuša andre kada foros imar čirlastar kerenas vzburi, a vašoda sas oda foros zničimen. ¹⁶ Avke das te džanel le kraliske, hoj sar ela kada foros ačhado a leskre muri prikerde, na ela tut zor upral e provincija Euftrat.

¹⁷ O kralis odphenda kada:

Le uradņikoske Rechumoske, le pisariske Šimšajoske the ole manušenge, save bešenas andre Samarija the andre provincija pal o Euftrat:

„Smirom tumenge.

¹⁸ Oda lil, so mange bičhadan, sas prethodo a pregendo angle mande. ¹⁹ Me prikazindom, hoj te roden andro zvitki, a on arakhle, hoj oda foros pes čirlastar vzburinelas le kralenge, o manuša andre leste kerenas pharipena the vzburi ²⁰ a hoj upral o Jeruzalem vladňinenas zorale kraľa, save ovladňinenas savore phuva pal o paňi Euftrat, a počinelas pes lenge o daňe the o clo. ²¹ Akana den avri o prikazis, hoj ola murša te preačhen te ačhavel o foros, a te na chuden pale te

ačhavel, medik me na dava aver prikazis. ²² Zaačhaven oda takoj, hoj mange le kraliske te na keren goreder.“

²³ Sar le kraliskro lil pregende anglo Rechum, Šimšaj the angle lengre manuša, on sidarde ko Židi andro Jeruzalem a andro nav le kraliskro lenge zoraha rozkazinde te preačhel te kerel e buči.

E buči pro Chramos zaačhadi

²⁴ Avke e buči pro Chramos le Devleskro andro Jeruzalem sas zaačhadi, medik na kralinelas dujto berš o kralis Darius andre Perzija.

5

O manuša pale ačhaven o Chramos

¹ O prorokos Aggeus the o Zacharijaš, le Idoskro čhavo, prorokinenas le Židenge andre Judsko the andro Jeruzalem andro nav le Izraeloskre Devleskro, savo sas upral lende. ² Akor chudle o Zerubabel, o čhavo le Šealtieloskro, the o Ješua, o čhavo le Jocadakoskro, te ačhavel o Chramos le Devleskro andro Jeruzalem. Sas lenca the le Devleskre proroka a pomožinenas lenge.

³ Andre oda časos ke lende avla o Tatenaj, savo sas guverneris andro Zapadno Euftrat, o Šetar-Bozenaj the ola, save jekhetane lenca kerenas, a phučle lendar: „Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te prikerel kala muri?“ ⁴ A mek lendar phučle: „Sar pes vičinen o murša, save keren e buči pro Chramos?“ ⁵ Ale o Del chrañinelas le židovike vodcen, avke lenge na zaačhade te kerel e buči, medik na pisinde le kraliske Darioske a medik lenge ov na odphenda pale.

O lil prekal o Darius

⁶ Kada lil pisinde o guverneris Tatenaj, Šetar-Bozenaj, lengre murša the o vodci andro Zapadno Euftrat a bičhade le kraliske Darioske. ⁷ Andre sas pisimen:

Le kraliske Darioske:

Smirom tuke, kralina!

⁸ Mi džanel o kralis pal kada, hoj amen gelam andre judsko phuv ko Chramos le bare Devleskro. On les ačhaven le bare barune kvadrendar a thoven o kaštune hranoli andro fali. Dojekh lendar kerel pačivalones e buči pro Chramos a džal lenge mištes.

⁹ Akor phučlam le vodcendar: „Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te prikerel kala muri?“ ¹⁰ Phučlam lendar the pal lengre nava, hoj tuke te das te džanel, a pisindam o nava le muršengre, ko hine lengre vodci.

¹¹ On amenge odphende: „Amen sam služobnika le Devleskre, savo hino Del pro ņebos the pre phuv, a ačhavas kada Chramos, so sas ačhado imar anglo but berša. Ačhavelas les a dokerda les o baro kralis le Izraeloskro. ¹² Ale vaš oda, hoj amare phure dada anenas andre choľi le Devles pro ņebos, diňa len andro vasta le babiloňike kraliske Nebukadnecaroske andral o Chaldej. Ov zničinda kada Chramos a odligenda le manušen sar zajatcen andro Babilon.

¹³ Ale o kralis Kiros, sar kralinelas ešebno berš andro Babilon, prikazinda, hoj pes pale te ačhavel o Chramos le Devleskro. ¹⁴ A mek paš oda visarda pale o somnakune the rupune veci, so o Nebukadnecar iľa andral o Chramos andro Jeruzalem a thođa andre peskro chramos andro Babilon. O Kiros diňa kala veci le Šešbacaroske, saves ačhada guverneriske upral e Judsko ¹⁵ a phenda leske: „Le kala veci a lidža

len andro Chramos andro Jeruzalem! A mi ačhavel pes o Chramos le Devleskro pale pre oda than, kaj sas ešebnovar ačhado.'

¹⁶ Palis oda Šešbacar gela a ačhada o zakladi pro Chramos le Devleskro andro Jeruzalem. Ole dživesestar pes ačhavel dži akana, ale mek nane dokerdo."

¹⁷ Akana, te oda hin le kraliske pre dzeka, mi rodel pes andro zvitki le babiloņike kralengre, či o Kiros diņa avri, hoj kada Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale ačhavel. Mi del amenge o kralis te džanel, sar pes rozhodņinda.

6

O Darius arakhel o zvitkos

¹ Avke o kralis Darius prikazinda, hoj te roden andro zvitki le babiloņike kralengre, či o Kiros diņa avri, hoj o Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale ačhavel. ² A andro palacis andro foros Ekbatana andre provincija Medija arakhle jekh zvitkos, andre savo sas pisimen kada:

³ O kralis Kiros, sar kralinelas ešebno berš, prikazinda, hoj pale te ačhaven o Chramos le Devleskro andro Jeruzalem:

Mi ačhavel pes kada Chramos sar than, pre savo pes anela o chabeneskre the o labarde obeti. O Chramos mi el bišuefta (27) metri učo the bišuefta metri buchlo. ⁴ O muri mi en ačhade kavke – trin šori barune kvadri a jekh šoros le kaštestar. Savoro mi el počimen andral le kraliskri pokladņica. ⁵ A mi den pale the o somnakune the o rupune veci, so o kralis Nebukadnekar iļa andral o Chramos le Jeruzalemoskro a odligenda andro Babilon. Ola veci mi en thode pale pre peskro than, andro Jeruzalem, andro Chramos le Devleskro!

O Darius domukel e buči pro Chramos

⁶ Palis o Darius diņa te phenel le Tatenajoske, savo sas uradņikos andro Zapadno Euftrat, le Šetar-Bozenajoske, olenge, save jekhetane lenca kerenas, the le vodcenge pašal o paņi Euftrat:

Džan odarik het! ⁷ Muken len, mi keren e buči pro Chramos le Devleskro! O židoviko guverneris the lengre vodci mi ačhaven o Chramos le Devleskro ode, kaj sas angloda.

⁸ Kada hin miro prikazis, so te keren ole Židengre vodcenca, save keren e buči pro Chramos le Devleskro.

Mi el lenge savoro počimen le kraliskra pokladņatar the le daņendar andral o Zapadno Euftrat, hoj e buči te na zaačhel, ⁹ a sako džives furt te del le rašajenge andro Jeruzalem savoro, so lenge kampela: terne biken, bakroren the bakren pre labardī obeta le Devleske, savo hino pro ņebos, abo o zrnos, lon, mol the olejos, ¹⁰ hoj te anen le ņeboskre Devleske ajse obeti, so leske ena pre dzeka, a te modļinen pes vaš oda, hoj le kralis the leskre čhaven te el bachtalo dživipen.

¹¹ A mek prikazinav: te vareko tumendar na dolikerela mire lava, cirdela pes avri andral leskro kher o hranolos, so likerel calo kher. Palis pre oda hranolos les thovena upre a primarena. A leskro kher ela zņičimen sar jekh kopa šmeci. ¹² O Del, savo peske kidņa avri o Jeruzalem, hoj ode te el lašardo, mi zņičinel savore kralen the naroden, save na kamena te dolikerel mire lava a kamena te zņičinel o Chramos andro Jeruzalem.

Me o Darius dav avri kada prikazis a mušinel pes te dolikerel!

O Chramos hino dokerdo

¹³ Akor o Tatenaj, o guverneris andro Zapadno Euftrat, o Šetar-Bozenaj the lengre murša kerde savoro avke, sar lenge prikazinda o kralis Darius. ¹⁴ Avke o židovika

vodci šaj dureder ačhavenas o Chramos a e buči lenge barolas tel lengre vasta, avke sar prorokinde o proroka Aggeus the Zacharijaš, o čhavo le Idoskro. O Chramos dokerde avke, sar prikazinda le Izraeloskro Del a sar prikazinde o perzika kraľa: o Kirus, o Darius the o Artaxerxes. ¹⁵ O Chramos le Devleskro dokerde trito džives andro čhon Adar andro šovto berš, sar kralinelas o Darius.

¹⁶ Palis o Izraeliti, o rašaja, o Leviti the okla, ko avle andral o Babilon, kaj sas zaile, oslavinenas radišagoha, hoj pošvecinde o Chramos le Devleskro. ¹⁷ Sar pošvecinenas o Chramos, obetinde šel (100) biken, duj šel (200) bakren the štar šel (400) terne bakroren the dešuduj (12) capen vaš o bini cale Izraeloskre a oda jekh capos vaš jekh izraeliko kmeňos. ¹⁸ Palis ačhade andre le chramoskri služba andro Jeruzalem le rašajen the Leviten, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskro zvitkos.

E Patrađi

¹⁹ Akor ola manuša, so avle pale andral o Babilon, oslavinenas e Patrađi pro dešuštarto (14.) džives andro ešebno čhon. ²⁰ O rašaja the o Leviti pes obžužarde, savore sas žuže a avke o Leviti šaj murdarenas le Patrađakre bakrores prekal o manuša, save avle pale, prekal o aver rašaja the prekal peste. ²¹ Palis o Izraeliti chanas le Patrađakre bakrores jekhetane ole manušenca, so sas zaile andro Babilon, the savorenca, ko omukle o džungipen, savo kerenas o narodi ola phuvakre, a pridine pes ko Izraeliti, hoj te roden le RAJES, le Izraeloskre Devles. ²² Efta dživesa savore Izraeliti oslavinenas e Patrađi, o inepos le Marengro bi o Kvasos. O RAJ len pherdžarda le radišagoha, bo thođa pro jilo le asirike krališke, hoj lenge te pomožinel andre buči pro Chramos le Izraeloskre Devleske.

7

Le Ezdrašoskro rodokmeňos

¹ Pal kada savoro, andro časos, sar kralinelas o perziko kralis o Artaxerxes, avla o rašaj Ezdraš andral o Babilon andro Jeruzalem. Kada hin le Ezdrašoskro rodokmeňos: Leskro dad sas o Serajah, leskro o Azariah, leskro o Chilkijah, ² leskro o Šalum, leskro o Cadok, leskro o Achitub, ³ leskro o Amariah, leskro o Azariah, leskro o Merajot, ⁴ leskro o Zerachijah, leskro o Uzi, leskro o Buki, ⁵ leskro o Abišuas, leskro o Pinchas, leskro o Eleazar a leskro o Aron, savo sas nekbareder rašaj.

O Ezdraš avel andro Jeruzalem

⁶ O Ezdraš avla avri andral o Babilon a geľa andro Jeruzalem. Sas pisaris, savo mištes džanelas o zakonos le Mojžišoskro, so diňa o RAJ, o Del le Izraeloskro. O kralis les delas savoro, so lestar mangelas, bo o vast le RAJESKRO, leskre Devleskro, sas upral leste. ⁷ Leha avenas andro Jeruzalem vajkeci Izraeliti jekhetane le rašajenca, Levitencan, lavutarenca, stražņikenca the le chramoskre služobņikenca. Oda pes ačhila, sar o Artaxerxes kralinelas andre Perzija eftato berš. ⁸ A o Ezdraš dogeľa andro Jeruzalem andro pandžto čhon ole eftate beršeskro. ⁹ Ešebno džives andro ešebno čhon odgeľa andral o Babilon a andro ešebno džives andro pandžto čhon dogeľa andro Jeruzalem, bo o Del upral leste likerelas peskro vast. ¹⁰ O Ezdraš sas cale jileha oddino te sikľol o Zakonos le RAJESKRO, te dolikerel les a te sikavel le Izraeliten o prikazi the o zakoni.

Le kraliskro ľil le Ezdrašoske

¹¹ Kada hin o ľil, so odpisinda o kralis Artaxerxes le Ezdrašoske, savo sas zakoňikos the rašaj a savo džanelas mištes o zakonos le RAJESKRO the leskre prikazi prekal o Izrael:

¹² Me, o Artaxerxes, o kralis upral savore kraľa.

Le rašaske Ezdrašoske, savo sikavel o zakonos le űeboskre Devleskro:

Smirom tumenge!

¹³ Me dav avri o prikazis, hoj šaj tuha džal sako le Izraelitendar andral miro krališagos, le rašajendar the le Levitendar, ko tuha kamela te džal andro Jeruzalem. ¹⁴ O kralis jekhetane leskre efa radcenca tut bičhavel, hoj te dikhes, či dolikeren andro Jeruzalem the andre Judsko o zakonos tire Devleskro, so hino tute andro vasta. ¹⁵ Le tuha o rup the o somnakaj, so me the mire radci das sar dari le Izraeloskre Devleske, saveskro Chramos hin andro Jeruzalem, ¹⁶ a savoro rup the somnakaj, so skideha andre cali provincija Babilon, a the o dari, so dena o manuša the o rašaja prekal o Chramos lengre Devleskro andro Jeruzalem. ¹⁷ Dodikh mištes pre oda, hoj vaš kala love te cines biken, bakren, bakroren, zrnos the mol a obetin len pro oltaris andro Chramos tumare Devleskro andro Jeruzalem!

¹⁸ Tu tire manušenca šaj keren oda, so kamen le rupoha the somnakaha, so ačhela. Keren oda, so kamel tumaro Del. ¹⁹ Lidža anglo Del andro Jeruzalem o nadobi, so tuke sas dine pre služba andro Chramos tumare Devleskro. ²⁰ A so mek kampela andro Chramos tire Devleskro, počin andral le kraliskri pokladňa.

²¹ Me o kralis Artaxerxes oleha prikazinav savore pokladňikenge andre provincija Zapadno Eufkrat, hoj te den le rašaske Ezdrašoske, savo mištes džanel o zakonos le űeboskre Devleskro, savoro, so tumendar mangela: ²² šaj den dži 3,4 toni* rup, 10 toni† zrnos, 2 000 litri‡ mol, 2 000 litri§ olivovo olejos a lon keci kampela. ²³ Kampel te kerel savoro, so kamel o Del le űeboskro prekal peskro Chramos, hoj leskri choli te na avel pre miro krališagos aňi pre mire čhave. ²⁴ A mek tumenge phenav, hoj űiko našti mangel űisave daňe abo clo le rašajendar, le Levitendar, le lavutarendar, le stražňikendar, le chramoskre služobňikendar aňi avre robotňikendar andral kada Chramos le Devleskro.

²⁵ Tu, Ezdraš, ker godaha avke, sar tut o Del diňa, ačhav sudcen the uradňiken, save mištes džanen o zakonos tire Devleskro a mi lidžan le manušen andro Zapadno Eufkrat, a ko na džanela o zakonos, oles sikaven! ²⁶ Dojekh, ko na šunela o zakonos tire Devleskro abo o zakonos le kraliskro, mi el takoj odsudzimen pro meriben, abo mi el avritradlo andral odi phuv, abo mi el čhido andre bertena, abo pes lestar mi lel savoro, so les hin!

O Ezdraš lašarel le Devles

²⁷ Mi el barardo o RAJ, o Del amare dadengro, savo thođa pro jilo le kraliske, hoj kavke te del pačiv le RAJESKRE Chramos andro Jeruzalem. ²⁸ O RAJ avke kerđa, hoj o kralis, leskre radci the savore vodci mange presikade o jileskeriben. Le Devleskro vast man zoraľardä a me prevakerďom le Izraeloskre vodcen, hoj te aven manca upre andro Jeruzalem.

8

O manuša, save avle le Ezdrašoha

¹ Kala hin o vodci le famelijengre, so sas andro zajaťje andro Babilon a avle pale le Ezrašoha andro Jeruzalem, sar kralinelas o Artaxerxes:

² Andral e famelija le Pinchasoskri: o Geršom;

andral e famelija le Itamariskri: o Daniel;

andral e famelija le Davidoskri: o Chatuš, ³ o čhavo le Šechanioskro;

andral e famelija le Parošoskri: o Zecharijah, saveha sas zapisimen 150 murša;

* 7:22 7,22 Oda hin 100 talenti. † 7:22 7,22 Oda hin 100 kori. ‡ 7:22 7,22 Oda hin 100 bati. § 7:22 7,22 Oda hin 100 bati.

- ⁴ andral e famelija le Pachat-Moaboskri: o Eljehoenaj, o čhavo le Zerachijoskro, a leha 200 murša;
- ⁵ andral e famelija le Zatuoskri: o Šechaniah, o čhavo le Jachazieloskro, a leha 300 murša;
- ⁶ andral e famelija le Adinoskri: o Ebed, o čhavo le Jonatanoskro, a leha 50 murša;
- ⁷ andral e famelija le Elamoskri: o Ješajah, o čhavo le Atalijoskro, a leha 70 murša;
- ⁸ andral e famelija le Šefatjoskri: o Zebadijah, o čhavo le Michaeloskro, a leha 80 murša;
- ⁹ andral e famelija le Joaboskri: o Obadiah, o čhavo le Jechieloskro, a leha 218 murša;
- ¹⁰ andral e famelija le Baniskri: o Šelomit, o čhavo le Josifijoskro, a leha 160 murša;
- ¹¹ andral e famelija le Bebajoskri: o Zecharijah, o čhavo le Bebajoskro, a leha 28 murša;
- ¹² andral e famelija le Azgadoskri: o Jochanan, o čhavo le Hakatanoskro, a leha 110 murša;
- ¹³ a posledna sas andral le Adonikamoskri famelija: o Elifelet, o Jeiel the o Šemajah a lenca 60 murša;
- ¹⁴ andral e famelija le Bigvajoskri: o Utaj the o Zabud a lenca 70 murša.

O služobníka prekal o Chramos

¹⁵ Zvičindom savoren paš o paňi, so džal andro foros Ahava, a ačhilam ode trin dživesa. Rozdikhlom man maškar o manuša the rašaja, ale na arakhlom maškar lende aňi jekhes Levitas. ¹⁶ Akor vičindom paš ma le vodcen le Eliezer, le Ariel, le Šemajah, le Elnatan, le Jarib, le Elnatan, le Natan, le Zecharijah. Vičindom the le Mešulam a mek le Jojarib the le Elnatan*, save sikavenas o zakonos. ¹⁷ Prikazindom lenge, hoj te džan ko Ido, savo sas vodcas andre Kasifija, a te mangel lestar the okle Levitendar, le chramoskre služobníkendar, hoj te bičhaven ke amende muršen pre služba andro Chramos le Devleskro. ¹⁸ Vašoda, bo le Devleskro lačo vast sas pre amende, bičhade amenge le Šerebiah, le godavere muršes, savo sas Levitas andral le Machlioskri famelija, leskre dešuochto (18) čhavenca the phralenca. ¹⁹ Bičhade mek le Chašabiah the le Ješajah le biš (20) phralenca andral le Merariskri famelija, ²⁰ the 220 chramoskre služobníken, saven angloda o David the o vodci dine le Levitenge, hoj lenge te pomožinen andre služba. Kala savore sas zapisimen pal peskre nava.

O Ezdraš the o manuša pes poscinen a modlĭnen

²¹ Palis paš o paňi Ahava diňom avri o postos, hoj pes te pokorinas anglal amaro Del a te mangas lestar bachtalo drom, hoj te chraňinel amen, amare čhaven the amaro barvalipen, sar džaha andro Jeruzalem. ²² Ladžavas man te mangel le kralistar slugaden the muršen pro graja, hoj amen te chraňinen le űeprijateľendar, sar džaha le dromeha. Se phendám le kraliske: „O vast amare Devleskro hino upral savore, ko les roden, ale leskri bari cholĭ hiňi pre savore, ko les omuken.“ ²³ Avke pes vaš oda poscinahas a mangahas amare Devles a ov amen šundá avri.

²⁴ Akor mange kidňom avri dešuduje (12) bare rašajen, the le Šerebiah, le Chašabiah the mek deše avren. ²⁵ Avke lenge odvažindom o rup, somnakaj, o nadobi prekal o Chramos, so dine o kralis, leskre radci, o vodci the savore Izraeliti prekal o Chramos le Devleskro. ²⁶⁻²⁷ Savoro ode sas: biš the duj (22) toni rup; šel (100) rupune nadobi, so važinenas eftavardeš (70) kili; 3,4 toni somnakaj; biš somnakune čare, so važinenas buter sar ochto kili; a duj bronzune nadobi, so sas ajse vzacna sar somnakaj.

* **8:16** 8,16 Trine muršen sas nav Elnatan.

²⁸ Phendom lenge: „Tumen san pošvecimen prekal o RAJ the kala veci a o rup le somnakaha hino sar e obeta le RAJESKE, tumare dadengre Devleske. ²⁹ Starinen tumen pal oda a stražinen oda, medik len na odvažinena a na dena le rašajenge, le Levitenge the le izraelike vodcenge andro Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem.“

³⁰ Avke o rašaja the o Leviti lendar ile o rup, somnakaj the ola nadobi, hoj len te odlidžan andro Jeruzalem, andro Chramos le Devleskro.

Doaven andro Jeruzalem

³¹ Andro dešudujto džives andro ešebno čhon odgelam le pañestar Ahava a džahas andro Jeruzalem. Le Devleskro vast sas upral amende. Ov amen chrañinelas pro drom le ñeprijaťendar the le zbuñnikendar. ³² Sar doavlám andro Jeruzalem, ačhilám ode trin dživesa. ³³ Pro štarto džives gelam andro Chramos a odvažindam o rup, o somnakaj the o nadobi andro Chramos le rašaske, le Meremotoske, saveske sas dad o rašaj Urijah. Sas paš oda o Eleazar, le Pinchasoskro čhavo, the o duj Leviti o Jozabad, le Ješuaskro čhavo, the o Noadiah, le Binujoskro čhavo. ³⁴ Savoro pes zgenđa a važindā. E vaha dojekha vecatar sas zapisimen.

³⁵ Palis o manuša, save avle andral o Babilon, ande o labarde obeti le Izraeloskre Devleske. Obetinde dešuduj biken vaš calo Izrael, eñavardeš the šov (96) bakren, eftavardeš the efa (77) terne bakroren the dešuduj capen sar obeta vaš lengre bini. Kada savoro sas obetimen le RAJESKE sar labardī obeta. ³⁶ Palis dine le kraliskre lila le uradnikenge the le guvernerenge andre provincija Zapadno Eufat. Avke on pomožinenas le manušenge a denas oda, so kampelas pro Chramos le Devleskro.

9

O romñija andral aver narodi

¹ Sar pes kada savoro imar kerđa, avle ke ma o izraelika vodci a phende: „O Izraeliti aňi o rašaja aňi o Leviti pes na oddelinde kale narodendar: le Amončanendar, le Moabčanendar, le Egiptanendar, le Kanaančanendar, le Chetitanendar, le Perizejendar, le Jebusejendar the le Amorejčanendar; a keren ola džungale veci, so keren the on. ² Ale ile peske romñijen andral kala narodi, the peskre čhavage, a avke mišinde le Devleskre svete manušen le cudzincenca. A amare vodci the anglune manuša kada binos kerde ešebna.“

³ Sar oda šundom, čhingerdom pre ma o ruchos the o plašto a cirdavas mange o bala pal o šero the pal e brada. Bešlom mange a somas olestar igen zničimen. ⁴ Akor pes zgele ke ma savoro manuša, so daranas le Izraeloskre Devleskre lavestar vaš oda binos, so kerde o Židi, save avle pale andral o zajatje. Me ode bešavas igen strapimen dži e račakri obeta.

O Ezdraš pes modlīnel

⁵ Paš e račakri obeta uštilom pal oda than, kaj man pokorindom a le rozčhingerde ruchoha the plaštoha peľom pro khoča, hazdňom upre o vasta a mangavas le RAJES, mire Devles:

⁶ „Devla miro, igen man ladžav te hazdel miro muj upre ke tu, miro Del, bo amare bini amen prebararde a amaro nalačhipen imar hino dži paš o ñebos.

⁷ Akorestar, sar sas amare phure dada, dži adadžives kerahas baro nalačhipen. Vaš amare nalačhipena samas amen, amare krala the amare rašaja dine andro vasta avre kralenge: On varesaven amendar murdarde, oklen ile sar zajatcen het andral amari phuv, čorde amaro barvalipen a kerde amenge ladž, avke sar oda hin the adadžives.

⁸ Akana, RAJEJA, Devla amaro, tu salas pro frima časos ke amende jileskro a muklál varekas amendar te avel pale andral o Babilon a te dživel andro smirom

andre kada sveto foros. Tu amen cirdňal avri andral o otroctvos a diňal amen nevo dživipen. ⁹ A kajte sam otroka, tu amen na omukľal andre amaro otroctvos. Ale kerďal, hoj o perzika kraľa te aven ke amende jileskre a te muken amen te džal te dživel nevo dživipen a te ačhavel pale o Chramos, so sas rozburimen, a tu amen diňal andre Judsko the andro Jeruzalem o muros, so amen ochraňinel.

¹⁰ Ale akana, so šaj tuke phenas pal kada savoro, so pes ačhiľa, Devla amaro? Se omukľam tire prikazaňja, ¹¹ save amenge diňal prekal tire služobňika, prekal o proroka, sar phendal: ‚E phuv, andre savi džan, hoj tumenge la te zalen, hiňi meľardi, bo o narodi, save andre bešen, la pherdžarde le nalačhipnaha the le džungipnaha pal jekh agor dži pre aver. ¹² Vašoda ma den tumare čhajen romňenge lengre čhavage, aňi ma len tumare čhavage lengre čhajen! Šoha ma roden lengro lačhipen the smirom, hoj te aven zorale a te chan o lačhipen la phuvakro a te muken la tumare čhavage sar večno dďedictvos.‘

¹³ Pal kada savoro, so avľa pre amende vaš amare bini the vaš amare nalače skutki, tu Devla amaro, amen potrestindal frimeder, sar peske zaslužindam vaš amaro nalačhipen. A mukľal amendar kale sikra manušen te dživel. ¹⁴ Či akana pale na dolikeraha tire prikazaňja a laha peske romňijen andral ola nalače narodi? Se te ada keraha, či pre amende na cholisaľoha avke, hoj amen savoren zňičineha a na mukeha ňikas te dživel? ¹⁵ RAJEJA, Devla le Izraeloskro, tu sal čačipnaskro! Adadžives sam kade, ča ajci, keci pes zachraňindam. Dikh, ačas angle tu andre amari bari vina a ňiko amendar našti angle tu obačhel.“

10

O Izraeliti premuken le cudze romňijen

¹ Medik o Ezdraš pašľolas le mujeha pre phuv anglo Chramos le Devleskro, rovibnaha pes modľinelas a phenelas avri o bini, avle ke leste but Izraeliti: o murša, o džuvľa the o čhave a igen rovenas. ² Avke o Šechaniah, o čhavo le Jechieloskro andral le Elamoskri famelija, phenda le Ezdrašoske: „Kerďam binos angle amaro Del oleha, hoj peske ilam romňijen andral aver narodi, save kade bešen, ale the avke mek hin prekal o Izrael e naďej. ³ Akana aven phandas e zmluva angle amaro Del, hoj bičhavaha het savore ole romňijen the lengre čhaven, sar oda tu, raja, the ola, ko daran amare Devleskre prikazaňjendar, phenena. Mi kerel pes oda avke, sar hin pisimen andro zakonos. ⁴ Ušti, bo tu ada mušines te kerel. Amen tuke pomožinaha, ča muk tut andre oda bi e dar!“

⁵ Avke o Ezdraš uštila a phenda le anglune rašajenge, le Levitenge the savore Izraelitenge, hoj te len vera, hoj dolikerena oda lav. A on ile vera. ⁶ Palis o Ezdraš uštila upre pal oda than anglo Chramos a geľa andro kher le Jochananoskro, le Eljašiboskre dadeskro, hoj ode te presovel. Ov ode na čala chaben aňi na piľa paňi, bo leske sas pharo vaš o binos olengro, ko avle pale andral o Babilon.

⁷ A palis dine te džanel pal cali Judsko the pal calo Jeruzalem, hoj pes andro Jeruzalem te zdžan savore manuša, so sas ile andro zajaťje andro Babilon. ⁸ Dine avri, hoj sako, ko ode na avela tel o trin džives, (avke sar pes dovakerde o bare manuša the o vodci,) lela pes leske calo leskro barvalipen a imar pes les na rachinela sar jekh amendar.

⁹ Avke pes tel o trin džives andro Jeruzalem zgele savore manuša andral e Judsko the savore manuša andral o kmeňos Benjamin. Sas oda pro bišto (20.) džives andro eňato čhon. Savore manuša bešenas pre dvora anglo Chramos a izdranas olestar, so sas phendo, the le bare brišindestar.

¹⁰ Akor uštila o rašaj Ezdraš a phenda lenge: „Kerďan binos oleha, hoj tumenge ilan romňijen andral o cudzo narodos, a oleha rozbarardan e vina le Izraeloskri. ¹¹ Akana

viznavinen tumare bini le RAJESKE, tumare dadengre Devleske, a keren oda, so ov kamel. Oddelinen tumen le narodendar, so kade bešen, a omuken tumare cudze romņijen.“

¹² A savore manuša, so pes ode zgele, zoraha phende: „Čačipen tut hin! Mušinas te kerel oda, so amenge phendal!“ ¹³ A mek phende: „Sam kade but džene a igen del o brišind. Našti ačas kade avri. Kada hin vareso, so pes na del te kerel tel o jekh džives abo tel o duj, bo but džene amendar sam andre oda binos. ¹⁴ Vašoda mangas, hoj amare vodci te ačhen andro Jeruzalem a te postarinen pes pal kadi veca. A sako, kas hin romņi andral aver narodos, mi avel pre oda časos, so ela dino avri, jekhetane le vodcenca the le sudcenca andral peskre fori, medik pes amendar na odvisarela le Devleskri bari cholī.“ ¹⁵ Ča o Jonatan, o čhavo le Asaheloskro, the o Jachzejah, o čhavo le Tikvoskro, pre oda na priačhile a o Leviti Mešulam the Šabetaj sas andre oda lenca.

¹⁶ Ale savore okla Izraeliti, so sas ode, avke kerde. O rašaj o Ezdraš peske kidņa avri le famelijengre vodcen a zapisinda lengre nava. Andro ešebno džives andro dešto čhon pes zgele a chudle pal odi veca te vakerel. ¹⁷ A kerde oda savore muršenca, saven sas cudza romņija, dži andro ešebno džives andre ešebno čhon.

O murša, save peske ile cudze romņijen

¹⁸ Kala hin o murša, saven sas romņija andral aver narodi.

Le rašajendar pal lengre fameliji:

Andral e famelija le Ješuaskri, le Jocadakoskre čhaskri: o Maasejah, o Eliezer, o Jarib the o Gedaljah. ¹⁹ On dine lav, hoj premukena peskre romņijen a dojekh obetnela bakres vaš peskro binos.

²⁰ Andral e famelija le Imeroskri:
o Chanani the o Zebadijah.

²¹ Andral e famelija le Charimoskri:
o Maasejah, o Elijah, o Šemajah, o Jechiel the o Uzias.

²² Andral e famelija le Paščuroskri:
o Eljoenaj, o Maasejah, o Jišmael, o Netaneel, o Jozabad the o Elasah.

²³ Le Levitendar:

o Jozabad, o Šimej, o Kelajah (oda hin o Kelita), o Petachiah, o Jehudah the o Eliezer.

²⁴ Le lavutarendar:
O Eljašib.

Le čhramoskre stražņikendar:
o Šalum, o Telem the o Uri.

²⁵ Okle Izraelitendar:

Andral e famelija le Parošoskri:
o Ramiah, o Jizija, o Malkija, o Mijamin, o Eleazar, o Malkija the o Benajah.

²⁶ Andral e famelija le Elamoskri:
o Mataniah, o Zecharijah, o Jechiel, o Abdi, o Jeremot the o Elijah.

²⁷ Andral e famelija le Zatuoskri:
o Eljoenaj, o Eljašib, o Mataniah, o Jeremot, o Zabad the o Aziza.

²⁸ Andral e famelija le Bebajoskri:
o Jochanan, o Chananijah, o Zabaj the o Atlaj.

²⁹ Andral e famelija le Baniskri:
o Mešulam, o Maluch, o Adajah, o Jašub, o Šeal the o Jeremot.

³⁰ Andral e famelija le Pachat-Moaboskri:

o Adnas, o Kelal, o Benajah, o Maasejah, o Mataniah, o Becaleel, o Binuj the o Menaše.

³¹ Andral e famelija le Charimoskri:

o Eliezer, o Jišijah, o Malkijah, o Šemajah, o Šimeon, ³² o Benjamin, o Maluch the o Šemarijah.

³³ Andral e famelija le Chašumoskri:

o Matenaj, o Matatah, o Zabad, o Elifelet, o Jeremaj, o Menaše the o Šimej.

³⁴ Andral e famelija le Baniskri:

o Maadaj, o Amram, o Uel, ³⁵ o Benajah, o Bedjah, o Keluh, ³⁶ o Vanijah, o Meremot, o Eljašib, ³⁷ o Mataniah, o Matenaj, o Jaasav, ³⁸ o Bani, o Binuj, o Šimej, ³⁹ o Šelemiah, o Natan, o Adajah, ⁴⁰ o Machnadbaj, o Šašaj, o Šaraj, ⁴¹ o Azarel, o Šelemiah, o Šemarijah, ⁴² o Šalum, o Amariah the o Jozef.

⁴³ Andral e famelija le Neboskri:

o Jeiel, o Matitiah, o Zabad, o Zebinas, o Jadaj, o Joel the o Benajah.

⁴⁴ Savore kale muršen sas romňija andral aver narodi. Rozgele pes lenca a bičhade len het. Varesaven lendar sas imar the čhave.

O Nehemiaš

O Nehemiaš phučel pal o Jeruzalem

¹ Kala hine o lava le Nehemiašoskre, saveske sas dad o Chachaljah.

Andro čhon Kislev andro bišto (20.) berš, sar andre Perzija kralinelas o Artaxerxes, somas andro kraliko foros Šušan. ² Akor avla ke ma jekh mire phralendar o Chanani varesave muršenca andral e Judsko. Phučavas lestar pal o Jeruzalem the pal ola Židi, save avle pale andral o Babilon, kaj sas zaile. ³ On mange phende: „Ola, save predžidile a save avle pale, hine andre peskri phuv andro baro pharipen a tele len dikhen okla narodi. O muri pašal o Jeruzalem hine čhide tele a o brani zlabarde.“

O Nehemiaš pes modlīnel

⁴ Sar šundom ola lava, bešlom mange a rovavas. Likeravas vajkeci dživesa o smutkos, poscinavas a modlīnavas man ko Del, savo hino pro ņebos. ⁵ A phendom:

„Ó, RAJEJA, Devla pro ņebos! Tu sal baro the zoralo Del, savo dolikeres tiri zmluva the tiro verno kamiben olenca, ko tut kamen a dolikeren tire prikazaŋja.

⁶ Dikh pre ma a šun avri tire služobňikoskri modlitba, so džal ke tu rat the džives, vaš tire služobňika vaš o Izraeliti. Pridžanav, hoj savore kerđam bini: me, mire dadeskri famelija the calo Izrael. ⁷ Bare bini kerđam angle tu. Na šunahas tut a na dolikerahas tire zakoni the prikazaŋja, so amenge diňal prekal tiro služobňikos Mojžiš.

⁸ Mangav tut, leper tuke pro lava, so phendal tire služobňikoske le Mojžišoske: „Te mange avena napačivale, rozčhivava tumen maškar o narodi. ⁹ Ale te tumen ke ma visarena pale, dolikerena mire prikazaŋja a dživena pal oda, ta kajte ulanas rozčhide dži pro nekdureder thana la phuvakre, anava tumen pale pre oda than, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo.“

¹⁰ Se on hine tire služobňika the tiro narodos, so zachraňindal tira bara zoraha the zorale vasteha. ¹¹ Mangav tut, ó, RAJEJA, šun avri miri modlitba the e modlitba savore tire služobňikengri, so tut den pačiv le jilestar. De, hoj o kralis te avel ke ma adadžives jileskro a te avel mange avri oda, so kamav.“

Andre oda časos somas hlavno čašňikos le kraliskro, so leske podelas e mol.

2

O Nehemiaš džal andro Jeruzalem

¹ Jekh džives andro čhon Nisan, sar o Artaxerxes kralinelas imar bišto (20.) berš, ilom e mol andre kuči, so sas anglo kralis, a podiňom la leske. Šoha angloda na somas angle leste smutno, ² a vašoda mandar phučla: „Soske sal smutno, te na sal nasvalo? Mušinel tut vareso te trapinel.“

Akor igen predarandilom ³ a odphendom le kraliske: „Mi dživel o kralis pro furt! Sar te na avav smutno, te o foros, kaj hine parunde mire phure dada, hino čhido tele a o brani zlabarde?“

⁴ Pre oda mange o kralis phendā: „Akor so tuke mandar manges?“

Avke me man modlīnavas ko Del pro ņebos ⁵ a odphendom le kraliske: „Te hin ada le kraliske pre dzeka a te tiro služobňikos arakhlā milost andre tire jakha, bičhav man andre Judsko, andro foros, kaj hine parunde mire phure dada, hoj les pale te ačhavav.“

⁶ Akor o kralis mandar phučla – a e kralovna bešelas paš leste: „Keci tuke likerela o drom a kana aveha pale?“ Sar leske phendom keci, o kralis pre oda priačila a domukla mange te džal.

⁷ Palis leske mek phendom: „Te hin oda le kraliske pre dzeka, akor man mi den o lila prekal o guvernera pre dujto sera pal o paňi Euftrat, hoj mange te domuken te predžal andre Judsko. ⁸ Mangav mek o lil prekal o Asaf, savo hino ačhado upral o kraliskre veša, hoj mange te del o kašta pre brana, pre veža paš o Chramos, pro foroskre muri the pro kher, andre savo bešava.“ O kralis mange oda savoro diňa, bo le Devleskro lačo vast sas upral mande, ⁹ a bičhađa manca le velitelēn the le slugađen pro graja. Sar avlom ko guvernera pre dujto sera pal o Euftrat, diňom lenge o lila, so mange diňa o kralis. ¹⁰ Ale sar o Chorončanos Sanbalat the o Amončanos Tobiaš, savo sas uradnikos, šunde, hoj avla manuš, so kamel te kerel lačo le Izraelitenge, igen cholisalile.

O Nehemiaš predikhel o muri

¹¹ Avlom andro Jeruzalem a ačilom ode trin dživesa. ¹² Palis rači me the vajkeci murša uštilam, ale ñikaskē na phendom, so mange o Del thođa pro jilo, hoj te kerav prekal o Jeruzalem. Na ilom manca ñisave džviroš, ča le somaris, pre savo džavas. ¹³ Odi rat gelom avri prekal e Dolinakri brana ko Drakoskro prameňis dži ke Šmecengri brana a predikhavas o muri le Jeruzalemoskre. Ola muri sas rozphagerde a o brani zlabarde. ¹⁴ Palis pregelom ke Prameňiko brana the ke le Kraliskri nadrža. Ale palis na sas than, khatar te predžal le somariha, ¹⁵ vašoda dureder gelom pešones andre dolina Kidron te predikhel o muri. Palis man visardom pale andro foros prekal e Dolinakri brana. ¹⁶ Ale o vodci na džanenas, kaj gelom aňi so keravas. Na phendom nič aňi le Židenge, aňi le rašajenge, aňi le uradnikenge, aňi le vodcenge, aňi ñisave robotnikenge.

O muri le foroskre hine prikerde

¹⁷ Palis lenge phendom: „Korkore dikhen, andre savo pharipen sam. O Jeruzalem hino zničimen a o brani zlabarde la jagaha. Aven, ačhavas pale o foroskre muri, hoj te na avas buter pro asaben.“ ¹⁸ Sar lenge rozvakerdom pal oda, sar le Devleskro lačo vast sas upral ma a so mange phenda o kralis, phende mange: „Aven, mukas pes andre oda!“ Avke chudle te kerel odi lači buči.

¹⁹ Ale sar oda šunde o Chorončanos Sanbalat, o Amončanos Tobiaš the o Arabos Gešem, dikhenas amen tele, asanas amendar a phenenas: „Oda so keren? So, kamen tumen te vzburinel pro kralis?“

²⁰ Me lenge pre oda odphendom: „O Del pro ñebos amen požehñinela. Amen, leskre služobňika, pes mukaha andre kadi buči a ačhavaha o muri. Ale tumen nane andro Jeruzalem ñisavo kotor, ñisavo pravos aňi ñisavo leperiben.“

3

O manuša, save prikerenas o muri le foroskre

¹ Avke o nekbareder rašaj Eljašib the o aver rašaja kerenas e Bakrengri brana. On la prikerde a thode upre o vudar. Ola branatar chudle te prikerel o muros dži paš e veža Mea a odarik dži paš e veža Chananel. ² Paš leste prikerenas o murša andral o Jericho a nadur lendar o Zachur, le Imriskro čhavo.

³ E Ribno brana prikerelas e famelija le Senaoskri. Zoraľarde la le hranolenca a thode o vudara the o trastune zavori pre peskre thana. ⁴ Paš lende prikerelas le Urijoskro čhavo o Meremot, saveske sas papus o Hakoc. Paš leste prikerelas o Mešulam le Berechijoskro čhavo, saveske sas papus o Mešezabel. Paš leste prikerelas

o Cadok le Baanoskro čhavo. ⁵ Paš leste prikerenas o murša andral e Tekoa, ale o anglune manuša andral oda foros na kamenas te kerel prekal peskro Raj e buči.

⁶ E Purañi brana prikerenas o Jojada, le Paseachoskro čhavo, the o Mešulam, le Besodejoskro čhavo. Zoralarde la le hranolenca a thode o vudara the o trastune zavori pre peskre thana. ⁷ Paš lende prikerelas o Melatiah andral o Gibeon, o Jadon andral o Meronot the o murša andral o Gibeon the Micpa dži paš o kher le guverneriskro upral e provincija Zapadno Euftrat. ⁸ Paš lende prikerelas o muri o Uziel, le Charchajoskro čhavo, savo kerelas veci le somnakastar. Paš leste prikerelas o muri o Chananiyah, savo kerelas o voňava masci. On zoralarde le Jeruzalemoskre muri dži paš o Buchlo muros. ⁹ Paš lende prikerelas o Refajah, le Churoskro čhavo, savo lidžalas jepaš Jeruzalem. ¹⁰ Paš leste, angle peskro kher, prikerelas o Jedajah, le Charumafoskro čhavo. Paš leste prikerelas o Chatuš, le Chašabnejoskro čhavo. ¹¹ O aver kotor le muroskro the e veža le Bovengri prikerenas o Malkijah, le Charimoskro čhavo, the o Chašub, le Pachat-Moaboskro čhavo. ¹² Paš lende prikerelas peskre čhajenca o Šalum, le Halochešoskro čhavo, savo lidžalas jepaš Jeruzalem.

¹³ E Dolinakri brana prikerenas o Chanun the o manuša andral o foros Zanoach. On la ačhade upre a thode o vudara the o trastune zavori pre peskre thana. Prikerde mek štar šel the saranda (440) metri muros dži paš e Šmecengri brana.

¹⁴ E Šmecengri brana prikerelas o Malkijah, le Rechaboskro čhavo. Ov sas vodcas andro Bet-Kerem. Ov la ačhađa a thođa upre o čopi, o vudar the o zavori.

¹⁵ E Prameňiko brana prikerelas o Šalun, le Kol-Chozehoskro čhavo, savo sas vodcas andro foros Micpa. Ov la ačhađa, kerđa upral late o pados a thođa upre o čopi o vudar the o zavori. Prikerda the o muri paš o pañi Siloam*, paš e zahrada le kraliskri dži paš o garadiči, pal save pes džal tele avri andral o Foros le Davidoskro. ¹⁶ Pal leste prikerelas o muri paš e nadrža, paš o hrobi le Davidoskre the paš o kasarñi, o Nehemiah, le Azbukoskro čhavo. Ov sas vodcas upral jepaš foros Bet-Cur.

¹⁷ Pal leste prikerenas o Leviti a lidžalas len o Rechum, le Baniskro čhavo. Pal lende prikerelas o Chašabiah, savo sas vodcas pro jepaš okresis Keilate. ¹⁸ Pal leste prikerenas aver Leviti, saven lidžalas o Chenadad, le Bavajoskro čhavo, savo sas vodcas upral dujto jepaš okresis Keilate. ¹⁹ Paš lende prikerelas o Ezer, le Ješuoskro čhavo, o vodcas andre Micpa. Ov prikerelas aver kotor le muroskro dži pro rohos, kaj sas o zbrañe andro sklados. ²⁰ Pal leste horlivones prikerelas o Baruch, le Zabajoskro čhavo, o aver kotor le muroskre rohostar dži paš o vudar le Eljašiboskre khereskro, le bare rašaskro. ²¹ Pal leste kerelas o Meremot, le Urijoskro čhavo, saveske sas papus o Hakoc. Ov prikerelas le Eljašiboskre vudarestar dži pro agor leskre khereskro.

²² Paš leste prikerenas o rašaja, save sas andral o gava pašal o foros. ²³ Pal lende kerenas o Benjamin the o Chašub a paš lende o Azariah, le Maasejoskro čhavo, saveske sas papus o Ananiah; sako prikerelas paš peskro kher. ²⁴ Pašal le Azarioskro kher dži pro rohos le muroskro kerelas o Binuj, le Chenadadoskro čhavo. ²⁵ Paš leste prikerelas o Palal, le Uzajoskro čhavo. Chudña te kerel paš o agor le murostar, paš e veža le uprune palaciskri, pašes paš e dvora le stražñikengri. Pal leste kerelas o Pedajah, le Parošoskro čhavo. ²⁶ O chramoskre služobñika, save bešenas pro brehos Ofel, prikerenas dži paš e Pañeskri brana pro vichodos dži paš e veža, khatar pes stražinelas o Chramos. ²⁷ Pal lende prikerenas o murša andral o foros Tekoa. Kerenas ola vežatar dži paš o muros pro Ofel.

²⁸ Upreder le Grajengra branatar kerenas o rašaja, sako angle peskro kher. ²⁹ Paš lende kerelas o Cadok, le Imeroskro čhavo, angle peskro kher. Pal leste kerelas o Šemajah, le Šechanioskro čhavo, savo stražinelas e Vichodno brana. ³⁰ Pal leste

* 3:15 3,15 Abo: o pañi Šelach

prikerelas o Chananijah, le Šelemioskro čhavo the o Chanun, o šovto čhavo le Calafoskro. Pal lende kerelas angle peskro kher o Mešulam, le Berechijoskro čhavo. ³¹ O Malkijah, savo kerelas veci le somnakastar, prikerelas pal lende dži paš o kher, kaj bešenas o chramoskre služobníka the ola, save cinen a bikenen, paš e Stražnikengri brana, anglo kher, so sas ačhado pro rohos le muros. ³² Maškar oda kher pro rohos the maškar e Bakrengri brana prikerenas o muros o zlatníka the o kupci.

O nepřijátela kamen te zaačhavel e buči

³³ Sar pes došundá o Sanbalat, hoj ačhavas o muri, igen cholisalíla a asalas avri le Izraeliten. ³⁴ Paš peskre manuša the paš o samarijika slugada phenda: „Oda so keren kala Židi, so na mon nič? Či peske gondolinen, hoj pale ačhavena o foros? Či pale šaj obetinena? Či dokerena e buči tel jekh džives? Či šaj keren kale šmecendar pro kopi pale bara? Se hine calkom zlabarde!“

³⁵ O Amončanos Tobiaš ačhelas paš leste a phenda: „Ča mi ačhaven! E liška lenge čhivela tele o muri, sar upre chučela!“

³⁶ No me man chudňom te modlínel: „Devla amaro, šun, sar amendar asan. Visar oda pale pre lende a mi en ajse sar ola, kas zalen a odlígenen andre aver phuv. ³⁷ Ma odmuk lenge kada nalačhipen, so amenge keren, a ma bister pre lengre bini, bo asan avri olen, ko ačhaven kada foros.“

³⁸ Avke amen dureder ačhavahas o muri. O manuša pačivalones kerenas e buči a o muros pašal calo foros sas imar jepaš dokerdo.

4

¹ Ale sar pes došunde o Sanbalat, o Tobiaš, o Arabi, o Amončana the o murša andral o Ašdod, hoj o muri pes prikerel a o cheva andro muros pes zakerel andre, igen cholisalíle. ² Akor pes savore jekhetane dovakerde a phende, hoj avena pro mariben pro Jeruzalem a kerena ode baro zmetkos. ³ Ale amen pes modlínahas ke amaro Del a ačhadam muršen pro muri, hoj te stražinen rat-džives.

⁴ Akor o manuša andre Judsko phende: „O murša imar na birinen te hordinel o bara. Kampil te pratinel but šmeci pal o kopi a amen na birinaha te dokerel o muri.“

⁵ Amare nepřijátela peske phende: „Avaha ke lende jekhvaresté, nič na džanena a nič na dikhena. Murdaraha len a e buči zaačhavaha.“

⁶ Ale o Židi, so bešenas paš amare nepřijátela, amenge oda avle te phenel vaj dešvar: „Všadzík, kaj tumen visarena, odarik pre amende džana!“ ⁷ Vašoda diňom le manušen šabli, kopiji the luki a ačhadom len paš o muros, hoj te stražinen peskre famelijen pre ola thana, kaj mek na sas o muros dokerdo.

Andre jekh vast e zbraň a andre aver o sersamos

⁸ Sar oda dikhlom, uštilom a prevakerdom ko vodci, uradníka the ko manuša: „Ma daran tumen lendar! Leperen tumenge, savo baro the zoralo hino amaro RAJ, a maren tumen vaš tumare phrala, čhave, čhaja, romňija the khera.“ ⁹ Sar amare nepřijátela šunde, hoj pre oda avlam a o Del lenge na domukla te kerel oda, so kamle, amen savore šaj gełam pale te kerel o muri.

¹⁰ Ole dživesestar jepaš mire muršendar kerenas e buči pro muri a aver murša likerenas andro vasta o kopiji, o štiti, o luki the o pancjera a o velítela ačhenas pal savore manuša. ¹¹ Ola, ko kerenas e buči pro muros, the ola, ko hordinenas o materijalos, jekhe vasteha kerenas e buči a dujtoneha likerenas e zbraň. ¹² Pašal dojekh dženo sas zaphandlí e šabla a kavke kerelas e buči. Ale o murš la trubaha ačhelas paš ma. ¹³ Phendom le manušenge, le vodcenge the le uradníkenge: „E buči hiňi bari a amen keras dur jekh avrestar a sam rozchide pal calo muros. ¹⁴ Te šunena e truba, aven sigo savore paš amende. Amaro Del pes marela vaš amenge!“ ¹⁵ Avke

kerahas e buči pro muri akorestar, sar vidňisalolas, dži akor, medik o čercheňa na avenas avri, a jepaš murša likerenas andro vasta o kopiji.

¹⁶ Andre oda časos phendom le manuŝenge: „Mi ačhel sako peskre sluhaha prekal e rat andro Jeruzalem, hoj amenge rači te pomožinen te stražinel a dživese te kerel e buči.“ ¹⁷ Ńiko amendar, aňi me, aňi mire manuša, aňi o sluhi aňi o stražňika pal peste na čhivahas tele o gada a sakoneste sas leskri zbraň paš o vast.

5

O Nehemiaš pomožinel le čorenge

¹ Akor chudle o manuša the o džuvľa igen te vakerele pre okla Židi vaš oda, so kerenas. ² Varesave lendar phenenas: „Peskre muršoren the čhajoren mušinas te del sar otroken, hoj amen te den zrnos, hoj te predživias.“

³ Aver vakereñas: „Das amare maľi, o viňici the o khera andre zaloha, hoj amen te den pšeniča andre kadi bari bokh.“

⁴ Aver phenenas: „Mušindam peske te lel kečeň, hoj te počinas le kraliske o daňe vaš o maľi the vaš o viňici. ⁵ Ale the amen sam Židi avke sar on. Či nane amare čhave ajse sar lengre? Amare čhavendar mušinas te kerel otroken a varesave amare čhaja imar hine bikende otrokiňenge. Imar na džanas, so te kerel, bo ile amendar o maľi the o viňici.“

⁶ Sar šundom kala lava a dikhľom lengro pharipen, igen somas cholamen. ⁷ Gondolinavas pal oda a vičindom mange le vodcen the le uradňiken a phendom lenge: „Tumen barvalon pre tumare fameliji avke, hoj len den kečeň a kiden lendar o interesa.“ Avke mange diňom te zvičinel savore manušen pal odi veca ⁸ a phendom lenge: „Amen kerdam savoro pre oda, hoj te cinas avri andral o otroctvos amare židovike famelijen, save sas bikende avre narodenge. Ale tumen akana bikenen tumare phralen, hoj len amen pale te cinas?“ Pre oda mange o vodci the o uradňika na phende aňi lav, bo džanenas, hoj hin man čačipen.

⁹ Mek phendom: „Namištes keren. Či na kamľanas te phirele andre dar anglo Del, hoj amendar amare űeprijaťela te na asan? ¹⁰ Se me, mire phrala the mire služobňika len das furt kečeň o love the e pšeniča. Odmukas lenge oda, so amenge kamen! ¹¹ Den lenge mek adadžives pale o maľi, o viňici, o olivova sadi the o khera, so lendar ilan. Den pale the o interesis, so lendar ilan akor, sar tumendar ile kečeň o love, o zrnos, e mol the o olivovo olejos.“

¹² O vodci odphende: „Keraha avke, sar phenes. Daha lenge pale savoro a na mangaha lendar nič.“

Avke diňom te vičinel le rašajen a o vodci ile vera anglo rašaja, hoj kerena avke, sar dine lav. ¹³ Palis razindom avri mire žebi a phendom: „Kavke o Del dojekhe muršes, ko na dolikerela oda lav, razinela avri andral leskro kher the andral savoreste, so les hin, a na mukela leske nič.“

Akor savore manuša phende: „Amen!“ A kerde avke, sar dine lav, a lašarenas le RAJES.

Le Nehemiašoskro jileskeriben

¹⁴ Sar kralinelas o Artaxerxes bišto (20.) berš andre Perzija, ačhilom guverneris andre Judsko. Akorestar dži tranda the dujto (32.) berš – oda hin dešuduj berš – aňi me aňi miri famelija na mangľom le manušendar o love pro chaben, so šaj mangľom sar guverneris. ¹⁵ Ale o guvernera angle mande trapinenas le manušen oleha, hoj lendar kidenas avri sako džives e daň pro maro the pre mol saranda (40) rupune love. A the lengre služobňika len trapinenas. Ale me avke na keravas, bo daravas mire Devlestar. ¹⁶ Me the savore mire murša jekhetane lenca kerahas caľa zoraha

e buči pro muri a na cindam peske aňi mała. ¹⁷ Paš miro skamind manca chanas o anglune Židi the o vodci, vaj šel the penda (150) džene, a mek the ola, save ke amende avenas andral aver narodi. ¹⁸ Sako džives lenge richtinavas jekhe guruves, šove bakren the but kachňen. Paš oda sako dešto džives, davas te anel but mol andro gone. Ale šoha na mangavas o love pro chaben, so šaj manglomas sar guverneris, bo o manuša kerenas phares buči.

¹⁹ Devla miro, leper tuke pre ma the pre miro lačhipen, so kerdom kale manušenge!

6

O Nehemiaš džanel, so kamen te kerel o űeprijateľa

¹ Sar pes dodžanle o Sanbalat, o Tobiaš, o Arabčanos Gešem the savore amare űeprijateľa, hoj dokerdom o muri a nane andre imar űisave cheva, kajte o vudara pro brani mek na thodom, ² o Sanbalat the o Gešem mange dine te phenel: „Av zdžas pes andre varesavo gav pre rovina Ono.“ Ale on mange oleha kamle te kerel vareso nalačo. ³ Bičhadom ke lende mire muršen, hoj lenge te phenen: „Hin man akana bari buči a našti džav ke tumende. Soske te zaačhel e buči akor, sar me džava tele ke tumende?“

⁴ On mange oda dine te phenel štarval, ale me lenge odphenavas furt jednakones.

⁵ Palis o Sanbalat ke ma bičhada peskre muršes the pandžtovar. Sas leste andro vast phundrado lil ⁶ a sas andre pisimen:

„Maškar o narodi pes vakerel a the o Gešem ada phenel, hoj tu the o Židi kamen te kerel vzbura, a vašoda prikeres o muri. A mek hin phendo, hoj kames te ačhel kraliske ⁷ a hoj ačhadal proroken, hoj te vakeren pal tu andro Jeruzalem: ‚Andre Judsko imar hin kralis!‘ Tu džanes, hoj o kralis andre Perzija pes pal oda dodžanela! Vašoda av, zdžas pes a vakeraha pal oda.“

⁸ Akor leske odphendom: „űič olestar, so vakeres, nane čačipen. Korkoro tuke ada gondolindal avri.“

⁹ On savore amen kamenas te daravel avri a phenenas peske: „O vasta lenge slabisaľona la bučatar a na dokerena la.“

Ale me man modľinavas: „Devla, de man zor!“

¹⁰ Andre jekh džives geľom andro kher ko Šemajah, saveske sas dad o Delajah, a leske o Mehetabel. O Šemajah sas phandlo andre peskro kher a phenda mange: „Av džas andro Chramos le Devleskro te garuvel pes andro Sveto than a phandaha o vudar, bo tire űeprijateľa tut kamen te murdarel. Aven tut te murdarel mek adadžives rači!“

¹¹ Ale me leske odphendom: „Šaj vareko sar me denašel? Šaj vareko sar me avel andro Chramos a ačhel te dživel? Na, na džava!“ ¹² Avľom pre oda, hoj les na bičhada ke ma o Del, ale ola lava mange phenda, bo o Tobiaš the o Sanbalat leske počinde, hoj oda mange te phenel. ¹³ Bičhade les ke ma, hoj man te daravel avri, hoj man te garuvav andro Chramos a oleha te kerav binos. Palis oda hiros pal ma rozľigendehas, hoj te meľaren miro lačo nav.

¹⁴ Me man modľinavas: „Ó, Devla miro, leper tuke pre savoro nalačhipen, so kerde o Tobiaš the o Sanbalat. Leper tuke mek the pre prorokiňa Noadja a pre ola aver proroka, save man daravenas avri!“

E buči dokerďi

¹⁵ E buči pro muri ľikerelas penda the duj (52) džives a sas dokerďi andro bišupandžto (25.) džives andro čhon Elul. ¹⁶ Sar pes savore amare űeprijateľa pal oda došunde a sar oda dikhle o narodi, save bešenas pašal amende, daranas pes a sas pokorimen. Džanenas, hoj o Del amenge pomožinda te dokerel kadi buči.

¹⁷ Andre ola dživesa peske o judska anglune manuša the o Tobiaš pisinenas a bičhavenas but lila. ¹⁸ But manuša andre Judsko sas le Tobiašoha phandle la veraha, bo sas džamutro le Šechanioske, saveske sas dad o Arach. Le Tobiašoskro čhavo o Jochanan peske ila romňa la čha le Mešulamoskra, saveske sas dad o Berechijah. ¹⁹ O manuša angle mande vakerenas pal savoro lačhipen, so kerelas o Tobiaš, a palis leske vakerenas savore mire lava. O Tobiaš mange dureder bičhavkerelas o lila, hoj man te daravel avri.

7

O Nehemiaš prikazinel te stražinel o brani

¹ Sar sas o muri prikerde a diňom te thovel o vudara pro brani, ačhadom andre služba le stražniken, le Leviten the le lavutaren. ² Ačhadom upral o Jeruzalem mire phrales le Chanani the le Chananijah, savo sas velitelis upral le chramoskri veža, bo sas pačivalo a daralas pes le Devlestar buter sar aver džene. ³ Phendom lenge: „Ma phundraven pro Jeruzalemoskre brani o vudar, medik o kham na chudela te tačarel. Ma phanden o vudara a ma thoven upre o zavori, medik o kham na zaperela pal o moros. O manuša andral o Jeruzalem pes mi ačhaven te stražinel, vareko pro stražna thana a vareko paš peskro kher.“

O manuša, save avle pale

⁴ O Jeruzalem sas igen baro foros, ale na bešenas andre leste but manuša a o khera na sas pale ačhade. ⁵ Akor mange thoda o Del pro jilo, hoj te zvičinav ke mande savore vodcen, uradniken the manušen a te zapisinav len pal lengre fameliji. Arakhlom o zvitkos, andre savo sas zapisimen o fameliji, save avle pale ešebna andral o Babilon. Sas ode pisimen: ⁶ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaila a odligenda andro Babilon a akana avle pale andro Jeruzalem the andre Judsko, sako andre peskro foros.

⁷ O vodci, save avle lenca, sas o Zerubabel, o Ješua, o Nechemiah, o Azariah, o Raamiah, o Nachamani, o Mordochaj, o Bilšan, o Misperet, o Bigvaj, o Nechum the o Baanah.

⁸ Andral le Parošoskri famelija avle 2 172 potomki, ⁹ andral le Šefatjoskri 372, ¹⁰ andral le Arachoskri famelija 775, ¹¹ andral le Pachat-Moaboskri famelija, oda hin le Ješuaskre the le Joaboskre čhave, 2 812 potomki, ¹² andral le Elamoskri famelija 1 254, ¹³ andral le Zatuoskri 945, ¹⁴ andral le Zakajoskri 760, ¹⁵ andral le Binujoskri 642, ¹⁶ andral le Bebajoskri 623, ¹⁷ andral le Azgadoskri famelija 1 222, ¹⁸ andral le Adonikamoskri famelija 667, ¹⁹ andral le Bigvajoskri famelija 2 065, ²⁰ andral le Adinoskri famelija 454, ²¹ andral le Ateroskri famelija, o potomki le Chizkijoskre, 98, ²² andral le Chašumoskri famelija 328, ²³ andral le Becajoskri famelija 324, ²⁴ andral le Charifoskri famelija 112 ²⁵ a andral le Gibeonoskri famelija 95 potomki.

²⁶ Avle pale the kala manuša, savengre phure dada bešenas andre kala fori: andral o Betlehem the Netofa 178; ²⁷ andral o Anatot 128; ²⁸ andral o Bet-Azmavet 42; ²⁹ andral o Kirjat-Jearim, Kefira the Beerot 743; ³⁰ andral e Rama the Geba 621; ³¹ andral o Michmas 122; ³² andral o Betel the Aj 223; ³³ andral o Nebo 52; ³⁴ andral o Elam 1 254; ³⁵ andral o Charim 320; ³⁶ andral o Jericho 345; ³⁷ andral o Lod, Chadid the Ono 721; ³⁸ the andral o Senaah 3 930.

³⁹ Kala savore hine potomki andral o fameliji le rašajengre, save avle pale: andral le Jedajoskri (save sas o potomki le Ješuaskre) 973; ⁴⁰ andral le Imeroskri 1 052; ⁴¹ andral le Paščuroskri 1 247; ⁴² andral le Charimoskri 1 017.

⁴³ O Leviti: andral e famelija le Ješuaskri the Kadmieloskri (save sas o potomki le Hodvoskre) avle pale 74.

⁴⁴ O chramoskre spevaka: andral le Asafoskri famelija avle 128 potomki.

⁴⁵ O stražnika paš o chramoskre brani: andral e famelija le Šalumoskri, le Ateroskri, le Talmonoskri, le Akuboskri, le Chatitoskri the le Šobajoskri avle 138 potomki.

⁴⁶ Avle pale the o chramoskre služobníka andral e famelija le Cichasoskri, le Chasufaoskri, le Tabaotoskri, ⁴⁷ le Keroskri, le Sioskri, le Padonoskri ⁴⁸ le Lebanoskri, le Chagaboskri, le Šamlajoskri, ⁴⁹ le Chananoskri, le Gideloskri, le Gacharoskri, ⁵⁰ le Reajoskri, le Recinoskri, le Nekodaoskri, ⁵¹ le Gazamoskri, le Uzoskri, le Paseachoskri, ⁵² le Besajoskri, le Meunimoskri, le Nefusimoskri, ⁵³ le Bakbukoskri, le Chakufoskri, le Charchuroskri, ⁵⁴ le Baclutoskri, le Mechidaoskri, le Charšaoskri, ⁵⁵ le Barkososkri, le Siseroskri, le Temachoskri, ⁵⁶ le Neciachoskri the le Chatifoskri.

⁵⁷ Kala potomki le Šalamunoskre služobníkengre avle pale: le Sotajoskre, le Soferetoskre, le Peridasoskre, ⁵⁸ le Jaaloskre, le Darkonoskre, le Gideloskre, ⁵⁹ le Šefatjoskre, le Chatiloskre, le Pocheret-Hacebajimoskre the le Amonoskre. ⁶⁰ Savore chramoskre služobníka the le Šalamunoskre služobníkengre potomki sas 392.

⁶¹ Kala manuša avle pale andral o babilońika fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Adon the Imer, ale naši presikade, hoj hine Izraeliti: ⁶² 642 potomki andral e famelija le Delajoskri, le Tobijoskri the le Nekodaskri.

⁶³ Avla pale the e famelija le Chobajoskri, le Hakocoskri the le Barzilajoskri. Ov peske ila romńa le Barzilajoskra čha andral o Gilead a ila peske lakro nav. ⁶⁴ On rodenas peskro famelijakro zvitkos kaj sas zapisimen, ale les na arakhle. Vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶⁵ Avke o guverneris lenge prikazinda hoj naši chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na sas rašaj, savo šaj phučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tumim.

Le manušengro barvalipen the dari pro Chramos

⁶⁶ Savoredžene, so avle pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manuša. ⁶⁷ Avle lenca 7 337 sluhi the služki, the 245 spevaka the spevački. Sas len 736 graja, 245 mulici, ⁶⁸ 435 řavi the 6 720 somara.

⁶⁹ Varesave famelijakre vodci denas o dari pro Chramos. O guverneris dińa andre chramoskri pokladńica ochto kili somnakaj, penda (50) čare the 530 rašajengre plašći. ⁷⁰ O famelijakre vodci dine andre pokladńica prekal o Chramos 168 kili somnakaj the 1 250 kili rup. ⁷¹ Okla manuša dine 168 kili somnakaj, 140 kili rup a 67 rašajika plašći.

⁷² Avke o rašaja, o Leviti, o stražnika, o lavutara, o chramoskre služobníka the o aver Izraeliti gele te bešel andre peskre fori andre Judsko. Sar sas o eftato čhon, o Izraeliti imar sas andre peskre fori.

8

O Ezdraš pregenel le manušenge o zakonos le Devleskro

¹ Savore manuša pes jekhetane zgele angle Pańeskri brana a phende le zakońikoske le Ezdrašoske, hoj te anel o zvitkos le zakonoskro, so o RAJ dińa le Izraelitenge prekal o Mojžiš. ² Avke o rašaj Ezdraš pro ešebno džives andro eftato čhon anda o zakonos anglo manuša, save sas ode zgele: anglo murša, anglo džuvla the anglal sakoneste, ko šaj achalonas oda, so šunelas. ³ O Ezdraš genelas andral o zakonos tosarastar dži o dilos paš e Pańeskri brana le muršenge, le džuvlengre a the savorengre, ko oleske šaj achalolas. Savore manuša mištes šunenas, so genelas andral o zvitkos le zakonoskro.

⁴ O zakońikos Ezdraš ačhelas pro kaštuno javiskos, so sas prekal oda kerdo. Paš leskri čači sera ačhenas o Matitiah, o Šema, o Ananiah, o Urijah, o Chilkijah the o

Maasejah. Pal leskri balogñi sera ačhenas o Pedajah, o Mišael, o Malkijah, o Chašum, o Chašbadanah, o Zecharijah the o Mešulam.

⁵ Sar o Ezdraš phundrađa o zvitkos le zakonoskro, savore manuša les šaj dikhle, bo ov sas pro učeder than. Akor savore manuša uštile upre. ⁶ O Ezdraš lašarelas le RAJES, le bare Devles, a savore manuša hazdle upre o vasta a phende: „Amen! Amen!“ A bandonas anglo RAJ le mujeha dži pre phuv.

⁷ O Leviti – o Ješua, o Bani, o Šerebiah, o Jamin, o Akub, o Šabetaj, o Hodijah, o Maasejah, o Kelita, o Azariah, o Jozabad, o Chanan the o Palajah – pomožinenas le manušenge te achalol o zakonos, medik ode o manuša ačhenas. ⁸ On genenas andral o zakonos le Devleskro a mištes višvetlinenas le manušenge, hoj te achalon oda, so sas lenge pregendo.

Le manušengro roviben

⁹ Sar o manuša šunenas o lava le zakonoskre, chudle te rovel. Akor lenge o guverneris Nehemiaš, o Ezdraš, savo sas zakoňikos the rašaj, the o Leviti, save sikavenas le manušen, phende: „Kada džives hino pošvecimen le RAJESKE, tumare Devleske. Vašoda ma aven smutna a ma roven! ¹⁰ Džan khere, chan o lačho chaben, pijen e guli mol a bičhaven the olenge, kas nane nič, bo kada džives hino pošvecimen amare RAJESKE. Ma aven smutna, bo o radišagos le RAJESKRO hin tumari zor.“

¹¹ The o Leviti len kerenas tele le lavenca: „Kada džives hino sveto. Vašoda čiten a ma aven smutna!“ ¹² Avke savore manuša gele khere te chal a te pijel, bičhavenas peske o chabena a oslavinenas bare radišagoha, bo achalile o lava, so sas lenge pregende.

O manuša oslavinen o inepos le Stankengro

¹³ Pre dujto džives pes zgele savore famelijengre vodci, o rašaja the o Leviti paš o zakoňikos Ezdraš, hoj feder te achalon o zakonos. ¹⁴ Andro zakonos, so o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš, arakhle pisimen, hoj o Izraeliti mušinen te bešel andro stani, sar oslavinen andro eftato čhon o inepos le Stankengro. ¹⁵ Phende, hoj mušinen te rozvakerel všadzik andre savore fori the andro Jeruzalem: „Džan pro brehi a anen o konara pal o olivi the pal o dziva olivi, pal o mirti, pal o palmi the pal o aver stromi, hoj lendar te keren o stani, avke sar hin pisimen andro zakonos.“

¹⁶ Palis savore manuša gele, ande o konara a kerde peske o stani pre peskre strechi the dvori, pre dvora anglo Chramos a pro phundrade thana angle Pañeskri brana the angle Efrajimiko brana. ¹⁷ Avke savore manuša, save avle pale andral o Babilon, peske kerde o stani a bešenas andre. Se o Izraeliti oda na kerenas akorestar, sar len lidžalas o Jozua, le Nunoskro čhavo, dži adadžives. A sas len igen baro radišagos.

¹⁸ Sako džives, le ešebne dživesestar dži o posledno džives, genenas o zakonos le Devleskro andral o zvitkos. Efta dživesa oslavinenas o inepos a pro ochtoto džives pes savore jekhetane zgele, avke sar sas pisimen andro zakonos.

9

O manuša phenen avri peskre bini

¹ Pro bišuštarto (24.) džives andre oda čhon pes o Izraeliti zgele. Sas urde andro gada le gonestar, poscinenas pes a čhivkerenas peske o prachos pro šero. ² Akor pes o potomki le Izraeloskre oddelinde savore cudzincendar. Uštile a phenenas avri peskre the le dadengre bini. ³ Ačhenas pre peskre thana a trin ori genenas andral o zakonos le RAJESKRO, peskre Devleskro, a aver trin ori phenenas avri o bini a lašarenas le RAJES peskre Devles.

⁴ Palis o Ješua, o Bani, o Kadmiel, o Šebaniah, o Buni, o Šerebiah, o Bani the o Kenani ačhile pre le Levitengro javiskos a zorale hangoha vičinenas pro RAJ, pre

peskro Del. ⁵ O Leviti – o Ješua, o Kadmiel, o Bani, o Chašabnejah, o Šerebiah, o Hodijah, o Šebaniah the o Petachiah – phende:

„Ušten a lašaren le RAJES, tumare Devles, savo hino čirlastar pro furt.

Dojekh mi lašarel leskro slavno nav, so hino upral savoro lašariben.“

⁶ Palis pes o Izraeliti chudle kavke te modlinel:

„Ó RAJEJA, ča tu korkoro sal RAJ,

tu stvorindal o ňebos,

o nekučeder ňebos the savore čercheňa,

e phuv the savoro, so upre hin,

o moros the savoro, so andre hin.

Tu des o dživipen savoreske

a savore pro ňebos angle tu bandon a lašaren tut.

⁷ Tu sal o RAJ, o Del,

savo peske kidňal avri le Abram

a ligendal les avri andral o Ur, andral e chaldejiko phuv,

a diňal leske nav Abraham.

⁸ Sar dikhľal, hoj leskro jilo hino tuke pačivalo,

phandľal leha zmluva, hoj e phuv le Kanaančanengri,

le Chetitanengri, le Amorejčanengri,

le Perizejengri, le Jebusejengri the le Girgašejengri

deha leskre potomkenge.

A tu dolikerďal oda lav,

bo sal čačipnaskro.

⁹ Dikhľal amare dadengro pharipen andro Egipt,

šundal len, sar ke tu zorales vičinenas paš o Lolo moros.

¹⁰ Kerďal bare znameňja the zazraki pro Faraonos,

pre savore leskre služobňika

the pre savore leskre manuša andre leskri phuv,

bo džanehas,

hoj pes igen namištes likerelas ke tire manuša.

Aleha tuke kerďal baro nav, so tut hin dži adadžives.

¹¹ Rozďelindal angle lende o moros

a maškar o moros pregele pal e šuki phuv.

Ale olen, ko pal lende džanas, čhidal andro baro paňi,

avke sar pes čhivel o bar andro bare paňa.

¹² Tu len lidžahas prekal o džives sar chmarakro slupos

a rači sar jagalo slupos,

hoj lenge te švicines pro drom,

khatar kamle te džal.

¹³ Avľal tele pro verchos Sinaj,

prevakerďal ke lende andral o ňebos

a diňal lenge o prikazaňja

o zakoni, so hine čačipnaskre the lače.

¹⁴ Sikadal len,

hoj te prindžaren tire šabatoskro sveto džives,

a diňal lenge prekal tiro služobňikos Mojžiš

o zakoni the o prikazaňja.

¹⁵ Diňal len o maro andral o ňebos,

sar sas bokhale,

a the o pañi andral e skala,
sar sas smedna.
Phendal lenge, hoj te džan
a te zalen peske e phuv,
pal savi len diňal lav,
hoj lenge la deha.

¹⁶ Ale on, amare dada, ačhile barikane,
zoralarde peskre jile a na šunenias tire prikazaňja.

¹⁷ Na kamenias tut te šunel
a bisterde pre tire bare zazraki,
so lenge kerđal.

Zoralarde peskre jile a ile peske andro šero,
hoj pes visarena pale andro otroctvos andro Egipt.
Ale tu sal o Del, savo odmukel
a savo hino jileskro the lačhejileskro,
zľikeres tut andre choli a sal barvalo andro verno kamiben,
a vašoda len na omukľal.

¹⁸ Kajte peske kerde somnakuňa gurumňora
a phende: ‚Kada hin amaro del,
savo amen ľigenda avri andral o Egipt!‘
a kajte tuke kerenas igen baro nalačhipen,

¹⁹ tu len andre tiro baro jileskeriben
na omukľal pre pušta.

O chmarakro slupos lendar na odgeľa dživese,
ale ľidžalas len pre lengro drom.

Aňi o jagalo slupos lendar na odgeľa rači,
ale švicinelas lenge pro drom,
kaj džanas.

²⁰ Andre peskro jileskeriben len sikavehas,
so kampil te kerel.

Čalarehas len la mannaħa
a diňal len te pijel o pañi, sar sas smedna.

²¹ Saranda (40) berš pes pal lende starinehas pre pušta
a na chibalinelas lenge ode nič.

O plašti pre lende pes na čhingerde
a aňi o pindre lenge na šuvľile.

²² Dehas lenge o viťazstva upral o krališagi the narodi
a rozdiňal lenge dojekh agor la phuvakro.

On peske zaile e phuv Češbon, kaj kralinelas o Sichon,
the e phuv Bašan, kaj kralinelas o Og.

²³ Diňal len ajci but čhave, keci hin čercheňa pro ňebos
a andal len andre odi phuv,
pal savi phendal lengre dadenge,
hoj andre te džan a te zalen la.

²⁴ Lengre čhave ode gele a zaile odi phuv
a tu angle lende pokorindal le Kanaančanen;
diňal andre lengre vasta
le kralen the le naroden andre odi phuv,
hoj lenca te keren, sar kamena.

²⁵ Tire manuša zaile o ohradzimen fori, o ulipnaskre mali,

o khera pherde le barvalipnaha,
o chañiga, so imar sas kerde, o olivova sadi, o viñici
the but ovocna stromi.

Chale a čalile, thulile
a radisaļonas andre tiro baro lačhipen.

²⁶ Ale on tut na kamenas te šunel
a vzburinde pes pre tu.

Tiro zakonos pestar odčhide
a murdarde tire proroken,
save lenge dovakerenas, hoj pes te visaren pale ke tu.
Kerde baro nalačhipen oleha, hoj pes tuke ruhinenas.

²⁷ Vašoda len diñal andro vasta le ñeprijatelenge
a on len trapinenas.

Sar andre oda pharipen ke tu vičinenas,
tu len šunehas avri andral o ñebos.
Andre tiro baro jileskeriben
lenge bičhavehas vodcen,
save len lenas avri andral o vasta le ñeprijatelengre.

²⁸ Ale sar ča sas andro smirom,
pale kerenas o nalačhipen angle tu.
Dehas len andro vasta lengre ñeprijatelengre,
hoj te aven tel lengri zor,
ale sar pale ke tu vičinenas,
tu len andre tiro jileskeriben šunehas avri andral o ñebos
a buterval len zachrañindal.

²⁹ Dovakerehas lenge,
hoj pes te visaren pale ke tiro zakonos,
ale on ačhile barikane
a na šunenas tire prikazañja,
so lidžan le manušes andro dživipen.
Sas zacata andre peskre jile, na šunde tut
a visarde pes ke tu le dumeha.

³⁰ But berša lenca likerehas avri,
tire Duchoha dovakerehas lenge prekal o proroka,
ale on na šunenās,
a vašoda len diñal andro vasta avre narodenge.

³¹ Ale andre tiro baro jileskeriben
len na zñičindal aņi na omuklāl,
bo sal milostivo the lačhejileskro Del.

³² Akana Devla amaro,
savo sal baro, zoralo the užasno Del!
Tu dolikeres e zmluva the o verno kamiben:
Leper tuke, sar cerpinahas akorestar,
sar amen lidžanas o asirika kraļa, dži akana!
Leper tuke, sar cerpinahas amen,
amare kraļa the vodci, amare rašaja the amare proroka,
amare dada the savore manuša!

³³ Tu sal čačipnaskro andre savoreste,
so pre amende avļa, bo tu kerehas pačivalones,
ale amen kerahas o bini.

³⁴ Amare kraļa the vodci, amare rašaja the amare dada
na dolikerenas tiro zakonos a na šunenas tire prikazañja
aņi oda, so lenge dovakerehas.

35 Tu požehñinehas lenge o krališagos
 a andre tiro baro lačhipen
 lenge diñal bari lači phuv,
 ale on tuke na služinenas
 añi na omukenas peskre bini.
 36 Dikh, amen sam adadžives otroka!
 Sam otroka andre odi phuv,
 so diñal amare dadenge,
 hoj andral late te chan o chaben the o lačhipen.
 37 Ale vaš amare bini
 o baro ulipen kala phuvakro diñal le kralenge,
 saven ačhađal upral amende.
 On amenca the amare dobitkoha keren, so kamen.
 Sam andro baro pharipen!“

10

O vodci zapečatiñen e zmluva

1 Vaš kada savoro, so pes ačhila, amen phandas a pisinas e zmluva. Amare vodci,
 o Leviti the o rašaja la zapečatiñas. ² E zmluva zapečatiñde
 o Nehemiaš, o čhavo le Chachaljokro, the o Cidkijah.

O rašaja, save zapečatiñde e zmluva

3 O Serajah, o Azariah, o Jirmejah,
 4 o Pašchur, o Amariah, o Malkijah,
 5 o Chatuš, o Šebaniah, o Maluch,
 6 o Charim, o Meremot, o Obadiah,
 7 o Daniel, o Gineton, o Baruch,
 8 o Mešulam, o Abijah, o Mijamin,
 9 o Maaziah, o Bilgaj the o Šemajah.

O Leviti, save zapečatiñde e zmluva

10 O Ješua, le Azanijoskro čhavo, o Binuj, le Chenadadoskre čhavendar, o Kadmiel
 11 the leskre phrala: o Šebaniah, o Hodijah, o Kelita, o Palajah, o Chanan,
 12 o Michas, o Rechob, o Čašabiah,
 13 o Zachur, o Šerebiah, o Šebaniah,
 14 o Hodijah, o Bani the o Beninu.

O vodci, save zapečatiñde e zmluva

15 O Paroš, o Pachat-Moab, o Elam, o Zatu, o Bani,
 16 o Buni, o Azgad, o Bebaj,
 17 o Adonijah, o Bigvaj, o Adin,
 18 o Ater, o Chizkija, o Azur,
 19 o Hodijah, o Čašum, o Becaj,
 20 o Charif, o Anatot, o Nebaj,
 21 o Magpiaš, o Mešulam, o Chezir,
 22 o Mešezabel, o Cadok, o Jaduas,
 23 o Palatiah, o Chanan, o Anajah,
 24 o Hošeah, o Chananijah, o Čašub,
 25 o Haločeš, o Pilcha, o Šobek,
 26 o Rechum, o Čašabnah, o Maasejah,
 27 o Achijah, o Chanan, o Anan,

28 o Maluch, o Charim the o Baanah.

O manuša den vera te dolikerel o zakonos

29 Okla manuša, okla rašaja, okla Leviti, okla spevaka, okla stražnika, okla chramoskre služobnika the savore, ko pes oddelinde avre narodendar, hoj te dolikeren o zakonos le Devleskro, the lengre romnija the čhave, save imar oleske achalonas, 30 pridine pes ke peskre vodci a ile pre peste vera, hoj ena prekošle, te na dolikerena le Devleskre zakoni, so diña avri o Del prekal peskro služobnikos Mojžiš, a hoj dolikerena savore leskre prikazaŋja.

31 Avke phende: „Amare čhajen na daha avre narodenge romnenge a lengre čhajen na laha amare čhavenge.

32 Te o manuša andral aver narodi anena vareso te bikenel pro šabatoskro džives abo pre aver inepos, či oda ela o zrnos, na cinaha lendar nič. A sako eftato berš na laha le ulipnastar nič a omukaha o love olenge, kas diñam kečeň.

33 A mek ke oda dojekh amendar sako berš davkeraha rupune love štar grami* pre služba andro Chramos amare Devleskro 34 pro sveta mare, pre chabeneskri obeta, labardi obeta, šabatoskri the Neve čhoneskri obeta, pro inepi, pro sveta dari the pro obeti vaš o bini le Izraeloskre the pre savore službi andro Chramos.

35 A amen - o rašaja, o Leviti the o manuša - prekal o losos kidaha avri, kana andro berš savi famelija anela o kašta pre labardi obeta prekal o RAJ, amaro Del, avke sar hin pisimen andro zakonos.

36 Davkeraha sako berš ešebne ulipnastar, so skidaha pal e mała the pal o ovocna stromi a daha oda andro Chramos le RAJESKRO.

37 Mek amare ešebne čhaven lidžaha andro Chramos le rašajenge a oddelinaha len le Devleske; a daha the amare gurumnen the bakren, save ulile ešebna, avke sar hin pisimen andro zakonos.

38 O ešebno le arestar the le ulipnastar pal savore stromi, o ešebno la molatar the olejostar tiš lidžaha andro Chramos le rašajenge prekal amaro Del. A le Levitenge daha e đesjatka le ulipnastar, bo on oda kidena avri savore amare gavendar. 39 O rašaj andral e famelija le Aronoskri mušinel te el paš oda, sar o Leviti kidena avri e đesjatka a palis on olestar mušinen te anel e đesjatka andro skladi le chramoskre.

40 O Izraeliti the o Leviti mušinen te anel o dari le zrnostar, la molatar the le olejostar, andre ola skladi, kaj hine o sveta veci a kaj bešenas o rašaja, o stražnika the o spevaka.

Daha savoro, so kempel prekal o kher amare Devleskro.“

11

O manuša andral o Jeruzalem the andral e Judsko

1 O izraelika vodci bešenas andro Jeruzalem. Okla manuša losinenas, hoj sako dešto famelija te džal te bešel andro Jeruzalem a okla eña fameliji te ačhen te bešel andro aver fori. 2 O manuša žehñinenas savore ole dženenge, save korkore pestar džanas te bešel andro Jeruzalem.

3 Okla Izraeliti, rašaja, Leviti, chramoskre služobnika the potomki le Šalamunoskre služobnikengre bešenas andre peskre khera andre peskre fori. Kala hine o vodci andral e judsko provincija, save bešenas andro Jeruzalem:

4 Andral o kmeňos Juda:

Atajah, saveske sas dad o Uziaš, leske o Zecharijah, leske o Amariah, leske o Šefatjah the leske o Mahalalel, savo sas potomkos le Perecoškro; 5 o Maasejah, saveske sas dad o Baruch, leske o Kol-Chozeh, leske o Chazajah, leske o Adajah, leske o

* 10:33 10,33 E hebrejiko čhib: e trefina le šeklostar.

Jojarib the leske o Zecharijah, savo sas potomkos le Šiloskro. ⁶ Savore le Perecoskre potomki, save bešenias andro Jeruzalem, sas 468 zorale murša.

⁷ Andral o kmeños Benjamin:

O Salu, saveske sas dad o Mešulam, leske o Joed, leske o Pedajah, leske o Kolajah, leske o Maasejah, leske o Itiel the leske o Ješajah, ⁸ a mek o Gabaj the o Salaj. Savore sas jekhetane 928. ⁹ O Joel, le Zichriskro čhavo, sas lengro vodcas a o Jehudah, le Hasenuoskro čhavo, sas dujto vodcas andro foros.

¹⁰ Andral o rašaja:

O Jedajah, le Jojariboskro čhavo, o Jachin ¹¹ the o Serajah, saveske sas dad o Chilkijah, leske o Mešulam, leske o Cadok, leske o Merajot the leske o Achitub, savo sas angloda o nekbareder rašaj. ¹² On le famelijenca, save služinenas andro Chramos, sas 822. A mek o Adajah, saveske sas dad o Jerocham, leske o Palaliah, leske o Amci, leske o Zecharijah, leske o Pašchur the leske o Malkijah, ¹³ a leskre phrala, save sas o famelijakre vodci – savore sas 242. Mek o Amaššaj, saveske sas dad o Azarel, leske o Achzaj, leske o Mešilemot the leske o Imer ¹⁴ a lengra famelijatar sas 128 zorale murša, savenge sas vodcas o Zabdiel, le Hagedolimoskro čhavo.

¹⁵ Andral o Leviti:

O Šemajah, saveske sas dad o Chašub, leske o Azrikam, leske o Chašabijah the leske o Buni. ¹⁶ Mek o Levitengre vodci o Šabetaj the o Jozabad, save sas upral e buči, so kerenas avri pašal o Chramos; ¹⁷ o Matanijah, saveske sas dad o Michas, leske o Zabdi, savo sas potomkos le Asafoskro, savo lidžalas anglal o giła paš o modlitbi; o Bakbukiah, savo leske pomožinelas; the o Abda saveske sas dad o Šamua, leske o Galal a leske o Jedutun. ¹⁸ O Leviti andro sveto foros Jeruzalem sas jekhetane 284.

¹⁹ O chramoskre stražņika:

O Akub, o Talmon the lengre fameliji. Sas jekhetane 172.

²⁰ Okla manuša andre Judsko: Okla Izraeliti, rašaja the Leviti bešenias andre savore judska fori, dojekh pre odi phuv, so chudņa andro đedictvos. ²¹ O chramoskre služobņika bešenias pro brehos Ofel andro Jeruzalem a lengre vodci sas o Cichas the o Gišpas. ²² O vodcas le Levitenge andro Jeruzalem sas o Uzi, saveske sas dad o Bani, leske o Chašabiah, leske o Matanijah the leske o Michas. O Uzi sas le Asafoskre potomkendar, save sas lavutara paš e služba andro Chramos. ²³ On pes mušinenas te čerinel andre služba, avke sar o kralis prikazindā, a oda dojekh andro džives, sar pre lende avelas o šoros.

²⁴ O Petachiah, o čhavo le Mešezabeloskro, o potomkos le Zerachoskro andral o kmeños Juda, sas le perzike kraliske radcas, savo anelas anglo kralis o veci pal o izraelika manuša.

O manuša, save bešenias andre aver fori

²⁵ Varesave manuša bešenias andro fori the gava pašes paš peskre malī. O manuša andral o kmeños le Judaskro bešenias andre Kirjat-Arba, Dibon, Jekabceel, ²⁶ Ješua, Molada, Bet-Palet, ²⁷ Chacar-Šual, Beer-Šeba, ²⁸ Ciklag, Mechona, ²⁹ En-Rimon, Cora, Jarmut, ³⁰ Zanoach, Adulam, Lachiš the Azeka.

Avke o judska manuša bešenias le forostar Beer-Šeba pro juhos džī andre dolina Hinom pro severos.

³¹ O manuša andral o kmeňos Benjamin bešenas andro fori Geba, Michmas, Aja, Betel the andro gava, so ode sas: ³² andro Anatot, Nob, Ananja, ³³ Chacor, Rama, Gitajim, ³⁴ Chadid, Cebojim, Nebalat, ³⁵ Lod, Ono the andre dolina Ge-Charašim. ³⁶ Varesave Leviti andral e Judsko bešenas maškar o manuša andral o Benjamin.

12

O rašaja the o Leviti, save avle pale

¹ Kala hine o rašaja the o Leviti, save avle pale andral o Babilon le Zerubabeloha, le Šealtieloskre čhaha, the le Ješuaha:

O rašaja:

o Serajah, o Jirmejah, o Ezdraš,

² o Amariah, o Maluch, o Chatuš,

³ o Šechaniah, o Rechum, o Meremot,

⁴ o Ido, o Ginetoj, o Abijah,

⁵ o Mijamin, o Maadiah, o Bilgah,

⁶ o Šemajah, o Jojarib, o Jedajah,

⁷ o Salu, o Amok, o Chilkijah the o Jedajah.

On sas o vodci le rašajenge the lengre phralenge andre oda časos, sar o Ješua sas nekbareder rašaj.

⁸ O Leviti:

o Ješua, o Binuj, o Kadmiel, o Šerebiah, o Jehudah the o Mataniah. On peskre phralenca lidžanas o gila, savenca andro Chramos lašarenas le Devles. ⁹ O Bakbukiah, o Uni the okla Leviti ačhenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengro gilavipen.

Le Ješuaskre potomki

¹⁰ O nekbareder rašaj o Ješua sas dad le Jojakimoske, ov le Eljašiboske, ov le Jojadaoske, ¹¹ ov le Jonatanoske a ov le Jadaske.

O vodci andro fameliji le rašajengre

¹² Sar o Jojakim sas nekbareder rašaj, kala rašaja sas vodci andre le rašajengre fameliji:

o Merajah andre le Serajoskri famelija,

o Chananijah andre le Jirmejoskri,

¹³ o Mešulam andre le Ezdrašoskri,

o Jochanan andre le Amarioskri,

¹⁴ o Jonatan andre le Maluchoskri,

o Jozef andre le Šebanioskri,

¹⁵ o Adnas andre le Charimoskri,

o Chelkaj andre le Meremotoskri,

¹⁶ o Zecharijah andre le Idoskri,

o Mešulam andre le Ginetonoskri,

¹⁷ o Zichri andre le Abijoskri,

o Piltaj andre le Minjaminskri the Moadioskri,

¹⁸ o Šamua andre le Bilgoskri,

o Jonatan andre le Šemajoskri,

¹⁹ o Matenaj andre le Jojariboskri,

o Uzi andre le Jedajoskri,

²⁰ o Kalaj andre le Saluoskri,
o Eber andre le Amokoskri,
²¹ o Chašabiah andre le Chilkijoskri
a o Netaneel andre le Jedajoskri.

O vodci andre le Levitengre fajti

²² Sar sas nekbareder rašaja o Eljašib, o Jojada, o Jochanan the o Jadas, a medik kralinelas andre Perzija o Darius, o Leviti the o vodci andre le rašajengre fajti sas zapisimen andro zvitkos. ²³ O vodci andre le Levitengre fajti sas zapisimen ča dži akor, sar sas rašaj o Jochanan, saveske sas papus o Eljašib.

O službi andro Chramos

²⁴ O lašariben the o palikeriben andro Chramos lidžanas kala džene: o Chašabiah, o Šerebiah, o Ješua, o čhavo le Kadmieloskro. Okla aver Leviti ačhenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengro gilavipen, avke sar prikazinda le Devleskro murš o David.

²⁵ O Mataniah, o Bakbukiah, o Obadiah, o Mešulam, o Talmon the o Akub sas stražnika paš o skladi, so sas paš o chramoskre brani.

²⁶ On služinenas akor, sar sas nekbareder rašaj o Jojakim, le Ješuaskro čhavo a ov le Jocadakoskro, a sar sas andro Jeruzalem o Nehemiaš guverneris a sar o zakonikos Ezdraš služinelas sar rašaj.

E buči dokerđi a o manuša oslavinen

²⁷ Sar imar kamle te pošvecinel o muri le Jeruzalemoskre, gele pal savore Leviti pre savore thana, kaj bešenas, hoj te aven a te oslavinen a te palikeren le gilenca le bašavibnaha pro cimbalmi, pro harfi the pro citari. ²⁸ Avke o lavutara ode avle andral o gava pašal o Jeruzalem the andral e Netofa, ²⁹ andral o Bet-Gilgal, andral e Geba the andral o Azmavet, bo on peske ačhade gava pašal o Jeruzalem. ³⁰ Sar pes o rašaja the o Leviti obžuzarde, palis obžuzarde the le manušen, o brani the o foroskre muri.

³¹ Palis bičhadom le judske vodcen, hoj te džan upre pro foroskre muri, a ačhadom duj partiji muršen, save gilavenas a palikerenas le RAJESKE.

Ešebno partija džalas pal o muros pre čači sera ke Šmecengri brana. ³² Pal lende džalas o Hošajah the jepaš judska vodci: ³³ o Azariah, o Ezdraš, o Mešulam, ³⁴ o Jehudah, o Benjamin, o Šemajah, o Jirmejah ³⁵ the varesave rašaja, save trubinenas, a pal lende džalas o Zecharijah, saveske sas dad o Jonatan, leske o Šemajah, leske o Mataniah, leske o Michajah, leske o Zachur the leske o Asaf. ³⁶ Džalas leha the leskri famelija: o Šemajah, o Azarel, o Milalaj, o Gilalaj, o Maaj, o Netaneel, o Jehudah the o Chanani. On bašavenas pre ajse nastrojji sar the le Devleskro murš o David, a o zakonikos Ezdraš džalas angle lende. ³⁷ Paš e Prameņiko brana džanas upre le garadičenca andro Foros le Davidoskro pašal leskro palacis dži paš e Paņeskri brana pro vichodos.

³⁸ Dujto partija murša, save gilavenas the palikerenas, džanas pal o muros pre balogņi sera a pal lende me, o Nehemiaš, jekhetane jepaš manušenca. Džahas pašal e veža le Bovengri paš o Buchlo muros, ³⁹ odarik džahas paš e Efrajimiko brana, paš e Puraņi brana the paš e Ribno brana a odarik paš e veža Chananel the paš e veža Mea*, odarik paš e Bakrengri brana a zaačilam, sar dogelam dži paš e Stražņikengri brana.

⁴⁰ Avke soduj partiji gele pre peskro than andro Chramos le Devleskro a gilavenas a palikerenas le RAJESKE. Avke keravas the me jekhetane le jepaš vodcena ⁴¹ the o

* 12:39 12,39 Oda hin e Veža le Šel slugadengri.

rašaja, save trubinenas: o Eljakim, o Maasejah, o Minjamin, o Michajah, o Eljoenaj, o Zecharijah the o Chananiyah ⁴² a mek the o Maasejah, o Šemajah, o Eleazar, o Uzi, o Jochanan, o Malkijah, o Elam the o Ezer. O Jizrachijah lidžalas le muršen, hoj te gilaven.

⁴³ Oda džives ode anenas but obeti a igen radisaŕonas, bo o Del len diňa baro radišagos. A the o romňija le čhavenca igen radisaŕonas avke, hoj dural šundolas oda radišagos, so sas andro Jeruzalem.

O dari pro lašariben andro Chramos

⁴⁴ Andre oda džives sas ačhade varesave murša, hoj pes te starinen pal o skladi le chramoskre, kaj sas o dari le ešebne ulipnastar the le đesjatkendar, hoj andre lende te skiden o kotora le ulipnastar prekal o rašaja the Leviti pal o foroskre maľi, avke sar hin pisimen andro zakonos. Savore manuša andre Judsko radisaŕonas le rašajengra the le Levitengra bučatar, ⁴⁵ bo on kerenas e žužipnaskri služba the okla službi, so o Del prikazinda. The o chramoskre lavutara the o stražňika kerenas peskri služba, avke sar prikazinda o David the leskro čhavo Šalamun. ⁴⁶ Imar čirlastar, sar dživelas o David the o Asaf, sas džene, save lidžanas le spevaken a lidžanas o lašaribnaskre the palikeribnaskre giľa le Devleske. ⁴⁷ Sar dživenas o Zerubabel the o Nehemiaš, savore Izraeliti denas sako džives o dari le spevakenge the le stražňikenge. The avre Levitenge denas o sveta dari a on olear denas kotor le Aronoskre potomkenge.

13

O Izrael pestar bičhavel het le cudzincen

¹ Andre oda džives, sar genenas le manušenge andral o zakonos le Mojžišoskro, arakhle andre pisimen, hoj o Amončana the o Moabčana šoha našti aven maškar le Devleskre manuša. ² Se na dine chaben aňi paňi le Izraeliten, sar avenas andral o Egipt, ale bičhade pre lende le Balaam, hoj len te prekošel, ale amaro Del oda prekošiben čerinda pro požehnaňje. ³ Sar o manuša šunde kada zakonos, bičhade pestar het savore manušen, save sas andral aver narodi.

O Tobiaš hino avričhido andral o Chramos

⁴ Ale mek angloda, sar pes kada ačhila, o rašaj Eljašib sas ačhado upral amare Devleskre chramoskre skladi. Ov sas famelija le Tobiašoskri. ⁵ Diňa leske o baro than andro Chramos. Ode angloda odthovkerenas o chabeneskre obeti, o kadidlos, o veci pre služba, o dari prekal o rašaja the e đesjatka le ulipnastar, la moľatar the le olejostar, so sas prekal o Leviti, prekal o lavutara the stražňika.

⁶ Sar pes kada savoro ačhila, me na somas andro Jeruzalem, bo andro trandato the dujto (32.) berš, sar kralinelas andro Babilon o Artaxerxes, gelom pale ko kralis. Pal varesavo časos les manglom, hoj man te mukel te džal pale andro Jeruzalem. ⁷ Sar gelom pale andro Jeruzalem, dodžanlom man pal oda nalačhipen, so kerđa o Eljašib prekal o Tobiaš, bo ov leske diňa o kher andro Chramos le Devleskro. ⁸ Me pre oda igen cholisalilom a čidom avri savore leskre veci andral oda kher. ⁹ Palis prikazindom, hoj oda than te žužaren avri a pale andre te thoven o veci pre chramoskri služba, o chabeneskre obeti the o kadidlos.

O manuša chuden pale te del o đesjatki

¹⁰ Dodžanlom man the oda, hoj o chramoskre spevaka the o Leviti gele pale te kerel buči pre peskre maľi, bo o manuša lenge na denas oda, so lenge patrinelas. ¹¹ Akor diňom te zvičinel jekhetane le vodcen a phendom lenge zorales: „Soske hino le Devleskro kher zamuklo?“ Palis andom le Leviten the le lavutaren pale andro Chramos, hoj te keren peskri buči. ¹² Avke savore manuša andral e Judsko chudle te

hordinel o đesjatki le zrnostar, la molatar the le olejostar andro skladi le chramoskre. ¹³ Upral ola skladi ačhadom le rašas Šelemiah, le pisaris Cadok the le Levitas Pedajah. Lenge andre oda pomožinelas le Zachuroskro čhavo o Chanan, saveske sas papus o Mataniah. Me džanavas, hoj kala murša hine pačivale a lengri buči sas te del dojekheske andro Chramos, so leske patrinelas.

¹⁴ Vašoda, ó, Devla miro, leper tuke pre savore veci, so kerđom prekal e služba andro Chramos, a ma bister pre miro pačivaliben.

O šabat hino pale pošvecimen

¹⁵ A mek dikhłom, hoj o manuša andre Judsko pro šabat pučinen o hroznos andro molakro lisos a pro somara thovenas o zrnos the e mol, o hroznos, o figi the aver veci a lidžanas andro Jeruzalem. Vašoda lenge dovakerđom, hoj te na bikenavkeren o chaben andre oda džives. ¹⁶ Varesave manuša andral o foros Tir bešenas andro Jeruzalem. On anenas ode o ribi the aver veci, hoj te bikenen amare manušenge pro šabat. ¹⁷ Akor dovakerđom le judske vodcenge a phučłom lendar: „Soske keren kada nalačhipen? Soske na pošvecinen o šabatoskro džives? ¹⁸ Na kerenas avke the tumare phure dada, a vašoda pre amende the pre kada foros o Del anda kadi pohroma? Tumen anen pro Izrael mek bareder chołi le Devlestar aleha, hoj na pošvecinen o šabatoskro džives.“

¹⁹ Palis prikazindom, hoj sar paraščuvine zaračola, o brani le Jeruzalemoskre pes mušinen te zaphandel andre a našti len phundraven, medik na predžala o šabatoskro džives. Palis varesaven mire sluhendar thodom paš o brani, hoj te stražinen, hoj ņiko te na anel pro šabat andro foros ņisavo chaben aņi ņisave veci. ²⁰ Palis ola manuša, so bikenenas the cinavkerenas, presute jekhvar abo duvar avri paš o brani. ²¹ Akor lenge dovakerđom a phendom: „Soske tumen presoven avri paš o brani? Sar oda mek jekhvar kerena, marava tumen!“ Avke akorestar imar andro šabatoskro džives buter na avenas. ²² Le Levitenge prikazindom: „Obžužaren tumen a džan te stražinel paš o brani, hoj te pošvecinen o šabatoskro džives.“

Leper tuke pre ma, Devla miro, the vaš kada, a av ke ma jileskro andre tiro baro kamiben.

Pal o romņija andral o aver narodi

²³ Andre ola dživesa dikhłom le muršen andral e Judsko, hoj peske ile romņijen andral o Ašdod, Amon the Moab. ²⁴ A jepaš lengre čhavendar vakerenas andre Ašdodanengri čhib the andre aver narodengre čhiba a na džanenas te vakerel andre amari čhib. ²⁵ Vašoda lenge zorales dovakerđom a vičindom pre lende o prekošiben, varesave muršen mardom a cirdňom lenge avri o bala pal o šero. Palis lenge phendom, hoj te len vera anglo Del, a phendom: „Ma den tumare čhajen romņenge lengre čhavage a tumen ma len lengre čhajen tumare čhavage, aņi tumenge! ²⁶ Či na kerđa aleha binos the o izraeliko kralis o Šalamun? Maškar o but narodi na sas ajso kralis sar ov. Sas pre dzeka peskre Devleske a ov les ačhada kraliske upral calo Izrael, ale the avke o džuvla andral aver narodi les cirdle andro binos. ²⁷ Mušinas te šunel pal tumende, hoj keren kada nalačhipen a hoj san napačivale le Devleske oleha, hoj tumenge len romņijen andral aver narodi?“

²⁸ O Eljašib sas nekbareder rašaj a leskro čhavo sas o Jojada. Jekh le Jojadoskre čhavendar peske iła romņa le Sanbalatoskra čha andral o foros Bet-Choron, a vašoda les mandar tradłom avri.

²⁹ Ma bister pre lende, Devla miro, hoj melarde tiri zmluva, so kerđal le rašajenca the le Levitenca!

³⁰ Avke le rašajen the le Leviten obžučardom savorestar, so sas cudzo. Phendom le rašajenge the le Levitenge, kana a sar sako lendar te služinel, ³¹ a phendom, kana a sar te anel o kašta the o ešebno ulipen andro Chramos.

Devla miro, leper tuke pre oda lačhipen, so kerdom!

E Ester

O kralis kerel bari hoscina

¹ Kada hin oda, so pes ačila akor, sar sas kralis o Ahasver*, savo lidžalas šel the bišuefta (127) provinciji (kraji) andral e Indija dži o Kuš†. ² Andre ola dživesa o kralis Ahasver bešelas pro tronos, so sas andro kraliskro foros Šušan. ³ Sar imar kralinelas trito berš, kerda bari hoscina a vičinda peskra bara rada the savore uradniken; paš leste sas mek o princi, o veliŕela the o guvernera andral o phuva Perzija the Medija.

⁴ O kralis lenge sikavelas šel the ohtovardeš (180) dživesa peskro barvalipen, baripen the šukariben andre peskro krališagos. ⁵ Sar pregeła oda časos, kerda bari hoscina prekal savore manuša, save sas andro kraliskro foros Šušan; prekal o nekbarvaleder dži o nekčoreder. Odi hoscina kerda avri andre zahrada le palaciskri a likerelas eŕta džives. ⁶ E zahrada sas šukares obthodi le firhengenca la vzacna bavlnatar, so sas parni the belavo, a figinde len upre pro mramoriskre slupi le rupune obručkenca the le špargenca, so sas kerde le fijalove pochtanendar. Mek thode pre zahrada o rupune the somnakune valendi. E phuv pre zahrada sas obthodi igen but šukare mozaikenca le lole blištace barorendar, le parne mramoristar the le šukar mušendar. ⁷ O moła pes davkerenas andro somnakune kuča. Dojekh ole kučendar sas aver a e kraliskri mol sas igen but, bo o kralis sas igen sčiro. ⁸ Sako šaj pijelas avke, sar kamelas, bo o kralis prikazinda peskre sluhenge andral o palacis, hoj te den savoren ajci, keci on kamena.

E kralovna na šunel le kralis

⁹ Akor kerda the e kralovna Vašti hoscina prekal o džuvla andro palacis le kraliskro.

¹⁰ Pal o eŕta džives, sar imar o kralis Ahasver piła but mol a sas andre lači dzeka, vičinda peskre eŕta eunuchen‡: le Mehuman, le Biztas, le Charbonas, le Bigtas, le Abagtas, le Zetar the le Karkas. ¹¹ Phenda lenge: „Vičinen mange la kralovna Vašti, hoj te avel ke ma, a mi thovel peske e koruna pro šero!“ Bo e Vašti sas igen šukar džuvli a ov kamelas te sikavel lakro šukariben le nipenge the le anglune muršenge. ¹² Sar avle ke late o sluhi le kraliskre ole lavenca, e kralovna Vašti lenge odphenda: „Na džav!“ Vašoda o kralis cholisalila.

¹³ Avke sar oda o kralis furt kerelas, vičinda peske le godavere muršen, hoj pes te dodžanel, so pal oda phenel o zakonos a so šaj oleha kerel. ¹⁴ A nekpašeder ke leste sas kala eŕta murša andral e medsko the perziko phuv: o Karšenas, o Šetar, o Admatas, o Taršiš, o Merešis, o Marsenos the o Memuchan. Lenge sas furt domuklo te vakerel le kraliha, bo sas len nekbareder thana andro krališagos.

¹⁵ O kralis lendar phučla: „So phenel o zakonos pre oda, so kerda e kralovna e Vašti, te na šunda oda, so lake prikazinda o kralis Ahasver le sluhenca, save sas bičhade ke late?“

¹⁶ Akor phenda o Memuchan le kraliske the ole muršenge, save sas andre bari rada: „Šunen! E kralovna e Vašti na kerda namištes ča le kraliske, ale the savore uradnikenge a mek dojekhe muršeske andral e kraliskri phuv! ¹⁷ Bo sar pes došunena savore romnija, so kerda e kralovna, akor the on dikhena tele peskre romen, bo phenena peske: ‚O kralis Ahasver vičinda la kralovna, hoj ke leste te džal, a oj na geła!‘ ¹⁸ A mek te pes pal e kralovnakre lava došunena o romnija le anglune muršengre andral e Medija the Perzija, mek adadžives the on vakerena avke peskre romenca a na šunena len. No olear avela ča bare vesekedišagi the e cholli. ¹⁹ No

* 1:1 1,1 Oda hin: o Xerxes. † 1:1 1,1 Abo: Etiopija ‡ 1:10 1,10 O eunuchi sas o anglune sluhi le kraliskre.

tu, kralina, te tuke hin ada pre dzeka, de avri nevo zakonos, hoj e Vašti imar šoha našti avel anglo kralis. Mi el pisimen andro medsko the perziko zakonos, hoj pes te dolikerel pro furt. O kralis mi del lakro than avra džuvlake, so hiñi feder sar oj!
²⁰ Sar šunena le kraliskro nevo zakonos, so diña avri prekal calo peskro krališagos, akor peske dojekh romñi likerela peskre romes, či hino barvalo abo čoro.“

²¹ Le Memuchanoskri rada sas pre dzeka le kraliske the le anglune muršenge a o kralis kerđa avke, sar ov phenda. ²² Rozbičhađa o lila maškar peskre manuša andre dojekh provincija le krališagoskri, andre dojekh čhib the pisišagos. Pisinda, hoj dojekh murš te lidžal peskro kher a pre leskro lav les sako te šunel.

2

E Ester ačhel kralovnake

¹ Sar imar pregeľa e cholı le kraliskri le Ahasveroskri, furt gondolinelas pre oda, so kerđa e kralovna Vašti, the pre oda, so sas pal late avridino andro zakonos. ² Palis le kraliskre sluhi, save pašal leste kerenas, leske phende: „Kralina, de, hoj tuke te arakhen so nekšukareder pačivale čhagen. ³ Ačhav andre savore provinciji le krališagoskre manušen, hoj te kiden avri le nekšukaredere pačivale čhagen. Mi anen len andro kraliskro foros Šušan ko Hegaj, ke tiro eunuchos, savo stražinel pre savore džuvla le kraliskre, a o Hegaj len mi del veci pro šukariben. ⁴ Odi čhaj, savi ela pre dzeka le kraliske, mi ačhel kralovnake vaš e Vašti.“ Kadi rada sas le kraliske pre dzeka a kerđa avke.

⁵ Andro foros Šušan bešelas jekh Židos, savo pes vičinelas Mordekaj. Ov sas andral o benjamiñiko kmeños a sas o čhavo le Jairoskro. O Jairus sas o čhavo le Šimejoskro a o Šimej sas o čhavo le Kišoskro. ⁶ Sar o kralis Nebukadnecar zaila le Jechonijah, le kralis andral o Jeruzalem, akor sas zailo the o Mordekaj le zaphandle manušenca. ⁷ O Mordekaj bararelas le bačiskra čhajora sar peskra čha, bo na sas la añi daj añi dad. Lakro nav sas Hadasa, ale vičinelas pes the Ester. Sas igen šukar čhaj.

⁸ Sar pes diña avri le kraliskro zakonos, chudle te skidel upre but terne čhagen andro foros Šušan ko Hegaj, savo pre lende delas pozoris. ⁹ Ole Hegajoske sas e Ester igen pre dzeka a diña la o veci pro šukariben the oda nekfeder chaben. Diña la mek efa šukare služobničken andral o palacis a ke oda len diña nekfeder than andro haremos le kraliskro.

¹⁰ No e Ester ñikaske na phenda, kaskri hiñi, añi andre savo narodos ulıľa, bo o Mordekaj lake phenda, hoj ñikaske te na vakerel, ko hiñi. ¹¹ O Mordekaj pes sako džives predžalas angle dvora le haremoskri, kaj bešelas e Ester. Kamla te džanel, sar lake ode hin a so pes laha kerel.

¹² Dojekha čha pripravinenas jekh berš, hoj te el šukar, medik na džalas ko kralis. Sas oda avke avridino, hoj la makhenas šov čhon le olejoha la mirhatar a palis la makhenas šov čhon le voñave mascenca the aver vecenca pro šukariben. ¹³ Akor, sar avelas o šoros pre odi čhaj, lidžanas la ko kralis. Sar džalas andro palacis le kraliskro, šaj urelas pre peste andral o haremos, so ča kamelas. ¹⁴ Oj džalas ko kralis rači, no sar tosara odarik avelas avri, džalas andre aver haremos paš o sluhas le kraliskro Šaašgaz, savo delas pozoris pro aver džuvla le kraliskre. Odi čhaj, savi leske na sas pre dzeka, imar pes na dochudelas pale paš o kralis, te na sas vičimen pal o nav.

¹⁵ Sar avla o šoros pre Ester (pre čhaj le Abichajiloskri, sava bararđa avri o Mordekaj), hoj te džal ko kralis, na mangla peske ñič aver ča oda, so lake o Hegaj phenda. Dojekheske, ko dikhla la Ester, sas takoj pre dzeka. ¹⁶ No ligende la Ester ko

kralis Ahasver andro dešto (10.) čhon, oda sas o čhon Tebet, andro eftato berš leskre krališagoskre.

¹⁷ Sar dikhlā o kralis la Ester, kamelas la buter sar savore terne čhajen. Oj leske sas buter pre dzeka a presikađa lake bareder pačiv sar savore pačivale čhajenge. Thođa lake pro šero e kraliko koruna a ačhađa la kralovnake vaš e Vašti. ¹⁸ Avke kerđa o kralis bari hoscina prekal e Ester a vičinda savore peskre anglune muršen the le uradņiken. Diňa avri baro inepos prekal dojekh provincija a ščirones rozdavkerelas le manušenge o vzacna dari.

O Mordekaj zachrañinel le kralis

¹⁹ Sar dujtovar skidenas upre le pačivale čhajen, o Mordekaj ačhila uradņikoske andro palacis*. ²⁰ E Ester mek furt likerelas andre peste, kaskri hiñi a andre savo narodos uliła. Na phendā oda avri ñikaske, avke sar lake oda phendā o Mordekaj. Oj les šunelas, avke sar oda ciknovarestar furt kerelas.

²¹ Andre oda časos, sar o Mordekaj ačhila uradņikoske, sas ode ipen duj eunuchi, o Bigtan the o Tereš, save stražinenas paš o vudar le kraliskro. On igen sas cholāmen pro kralis a dovakerenas pes sar te murdarel le kralis. ²² O Mordekaj pes savorestar dodžanla a sa phendā avri la kralovnake Esterake. Oj palis geła a phendā avri le kraliske savoro, so pes o Mordekaj dodžanla. ²³ O kralis peske oda diňa te ziscinel a avla pre oda, hoj oda hin čačipen. Ole soduje eunuchen ile te figinel. Savoro, so pes ačhila, pisinde andre kronika anglo kralis.

3

O Haman kamel te murdarel le Židen

¹ Palis o kralis Ahasver hazdña upre le Haman, le Hamedatoskre čhas, savo sas Agagitos. Ačhađa les pro nekbareder than upral savore raja andro peskro krališagos. ² Savore uradņika, save sas andre dvora le kraliskri, sar dikhenas le Haman, bandonas anglal leste, bo avke oda prikazinda o kralis. Ale o Mordekaj na kamelas te perel pro khoča añi te bandol anglal leste.

³ Akor o uradņika le kraliskre, save sas andre dvora, phučenas le Mordekajistar: „Tu soske na dolikeres o prikazis le kraliskro?“ ⁴ Dovakerenas leske sako džives, no ov len na šunelas, bo phendā lenge, hoj hino Židos. Vašoda gele ko Haman a phende leske pal oda, bo kamle te dikhel, či leske oda predžala.

⁵ Sar o Haman dikhlā, hoj o Mordekaj čačes na perel pro khoča añi na bandol anglal leste, igen pre leste cholisalila. ⁶ A mek sar pes došundā o Haman, andral savo narodos o Mordekaj hino, phendā peske: „Na murdarava ča les, ale the calo leskro židoviko narodos, so dživen andre calo krališagos le Ahasveroskro.“

⁷ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas o Ahasver, andro ešebno čhon Nisan losinenas anglo Haman, hoj pes te kidel avri o džives the o čhon, kana murdarena avri le Židen. No o losi, o purim, pele pro dešutrito (13.) džives andro dešudujto čhon Adar.

⁸ Akor o Haman phendā le kraliske: „Hin kade jekh narodos, so hine rozčhide maškar o narodi andral savore provinciji tire krališagoskre. Lengro zakonos hin aver sar o zakonos savore narodengro a na dolikeren le kraliskro zakonos. Nane mištes prekal o kralis oda te mukel ča avke. ⁹ Te pes oda le kraliske dičhol mištes, mi del avri ajso zakonos, hoj dojekh Židos te el murdardo, a me tut dav lav, hoj počinava trin šel the saranda ezera (340 000) kili rup le uradņikenge, hoj oda te thoven andro pokladñici le kraliskre.“

* 2:19 2,19 E hebrejiko čhib: bešelās andre kraliskri brana

¹⁰ Sar šundā o kralis kala lava, iľa tele pal o anguš e angrusi a diňa le Hamanoske, le Hamedatoskre čhaske, le Židengre nepřijateľiske. ¹¹ Akor phendā le Hamanoske: „Muk tuke tire love a dža. Ker ole narodoha, so ča tu kames.“

¹² Pro dešutrito (13.) džives andro ešebno čhon peske vičinde le uradňiken, so pisinenas o zakoni. On pisinenas savoro, so o Haman lenge vakerelas, andre dojekh čhib the pisišagos prekal dojekh provincija. No pisinenas oda, so ov phendā, savore vladarenghe the le guvernerenghe the le princenge andral ola provinciji. Savoro sas pisimen andro nav le kraliskro le Ahasveroskro a sas oda zapečatimen leskra angrusaha. ¹³ Ola lila rozbičhavkerenas andre savore kraliskre provinciji le sluhenca pro graja. Sas andre pisimen: „Andro dešudujto (12.) čhon, so hin Adar, pro dešutrito (13.) džives, murdaren avri tel jekh džives savore Židen, le ternen the le phuren, le džuvľen the le čhavoren, ňikas lendar ma muken te dživel. Len tumenge savoro, so hin le Židengro.“ ¹⁴ Oda, so sas pisimen andro lila, sas avridino sar zakonos prekal dojekh provincija, hoj olestar dojekh narodos te džanel a te pripravinel pes pre oda džives.

¹⁵ Soča avľa avri o zakonos andro kraliko foros Šušan, o sluhi pro graja chudle takoj te rozľidžal ola lila. Palis o kralis the o Haman peske bešle tele a chudle te pijel. Ale o manuša andre oda foros Šušan sas andre bari balamuta a na džanenas so te kerel.

4

O Mordekaj mangel la Esteratar e pomoca

¹ O Mordekaj pes dodžanľa pal savoreste, so pes ačhiľa. Čhingerďa pre peste o gada, urďa pre peste o gada le gonestar a pro šero peske čhivkerelas o prachos andral o bov. Palis geľa andro foros a igen zorales the phares chudňa te rovel. ² Avke doavľa ča paš e kraliskri brana, bo andro palacis ňiko našti geľa upre urdo andro gada le gonestar. ³ Všadzik andre dojekh provincija, kaj pes dochudňa le kraliskro lav, so sas leskro zakonos, pes o Židi zdžanas a likerenas o postos andre bari žaľa the roviben. Urenas pre peste o gada le gonestar a pašlonas peske andro prachos andral o bov.

⁴ Palis avle la Esterakre služobňički pal e kraliskri dvora the lakre eunuchi a phende lake savoro, so pes ačhiľa. La kralovnake sas pharo a phendā lenge: „Džan ko Mordekaj a čhiven pal leste tele o gada le gonestar. Uren les upre andro gada.“ Ale ov na kamľa. ⁵ Avke e Ester vičindā ke peste jekhe kraliskre eunuchos le Hatach. Bičhadā les ko Mordekaj, hoj pes te dodžanel, so les trapinel a soske pes avke likerel.

⁶ O Hatach geľa ko Mordekaj pro plācos, kaj sas e brana le kraliskri, hoj lestar te phučel, so pes ačhiľa. ⁷ Akor o Mordekaj phendā le Hatachoske savoro, so pes leske ačhiľa, a mek pal o love, keci kamel te del o Haman andre pokladňica le kraliskri, te dela le Židen te murdarel. ⁸ Diňa le eunuchoske jekh lil ole zakonostar, so sas avridino andro foros Šušan, hoj les lake te sikavel a te rozvakerel, pal soste džal. Bo kamľa, hoj pes e Ester te dodžanel savorestar, so kerďa o Haman. A phendā le Hatachoske: „Dža ke Ester a phen lake, hoj mušinel te džal ko kralis pes te mangel vaš peskro calo narodos, hoj len te na del te murdarel.“

⁹ Avke o Hatach geľa ke kralovna Ester a rozvakerďa lake, so phendā o Mordekaj. ¹⁰ Ale e Ester bičhadā pale le Hatach, hoj te phenel le Mordekajiske: ¹¹ „Savore sluhi the o nipi andral e kraliskri phuv džanen pal o zakonos, hoj dojekh murš vaj džuvľi, ko džala andre andruňi dvora a kas o kralis na vičindā, mušinela te merel. Ča oda, pre kaste o kralis sikavela peskre somnakune žezloha, na merela. Ale man na vičinde, hoj te džav ko kralis, imar tranda (30) džives.“

¹² O Mordekaj šundā o lava la Esterakre ¹³ a odphendā lake pale: „Ma gondolin tuke, hoj ča tu jekh na mereha savore Židendar, bo sal andro kraliskro palacis. ¹⁴ Te

akana aveha čhit, odi zachrana avela avrestar prekal o Židi a ena zachrañimen, ale tu the tiri famelija merena. A ko džanel, či tu na ačhilal kralovnake ipen vaš oda, so pes akana kerel.“

¹⁵ E Ester pale odphenda le Mordekajiske: ¹⁶ „Dža, kide avri savore Židen, saven arakheha andro foros Šušan, a poscinen tumen vaš ma. Ma chan a ma pijen trin dživesa the trin rača. A the me poscinava mire služobničkenca. Palis džava ko kralis, kajte džanav, hoj oda le kraliskro zakonos na domukel. A te merava, ta merava.“

¹⁷ Akor geľa o Mordekaj het a kerđa savoro avke, sar leske phenda e Ester.

5

E kralovna Ester anglal o kralis

¹ Pro trito džives pes e kralovna Ester urđa andro kralovnakro ruchos a geľa andro palacis andre andruñi dvora a thoda pes te ačhel anglo oda than, kaj bešel o kralis. O kralis ipen bešelas pre peskro tronos, pre oki sera, khatar pes delas te dikhel pro vudar andre dvora. ² Sar dikhľa o kralis la kralovna Ester te ačhel pre andruñi dvora, takoj leske sas pre dzeka a nacirdña pre Ester o somnakuno žezlos, so likerelas andro vast. Oj geľa ke leste a chudña le kraliskro žezlos le agorestar.

³ O kralis phučľa la Esteratar: „So tute, kralovno Ester? So tuke žadines? Kajte mangeha jepaš mire krališagostar, dava tuke oda.“

⁴ E Ester phenda le kraliske: „Te hin oda le kraliske pre dzeka, mi avel o kralis adadžives le Hamanoha pre hoscina, so leske pripravindom.“

⁵ Avke o kralis phenda le sluhenge: „Džan sigo, anen le Haman, avke sar oda kamľa e Ester.“

Palis o kralis the o Haman gele pre hoscina, so kerđa e Ester. ⁶ Sar pijenas e mol, o kralis phenda la Esterake: „Phen mange, so kames, a ačhela pes oda. Kajte mangeha jepaš mire krališagostar, dava tuke oda.“

⁷ E Ester leske odphenda: „Oda, so tutar kamav the so tutar žadinav, hin kada: ⁸ Te arakhlom milost andre tire jakha, kralina, a te man kames te del savoro, so mangav, a te kerel oda, so žadinav, akor av tu, kralina, the o Haman tajsa pale pre miri hoscina, so prekal tumende kerava. A ode tuke phenava, kralina, so tutar žadinav.“

O Haman kamel te figinel le Mordekaj

⁹ Sar o Haman džalas khere, igen radisaľolas a sas leske igen mištes. Ale sar dikhľa le Mordekaj paš e brana le kraliskri, hoj aňi na uštıla aňi lestar na daralas, igen pre leste cholisaľıla. ¹⁰ Ale o Haman pes zlikerđa a džalas khere.

Sar doavľa khere, vičinda peske le prijatelen the peskra romňa la Zereš. ¹¹ Palis pes o Haman angle lende lašarelas, savo baro hin leskro barvalipen, keci čhave les hin, a sar les hazdña o kralis upre upral savore peskre anglune murša the raja. ¹² A vakerelas lenge: „Ale mek oda nane savoro! Adadžives man e kralovna Ester vičinda pre hoscina a somas ode ča me le kraliha. A tajsa kerela e kralovna pale hoscina a vičinda man jekhetane le kraliha! ¹³ Ale pre soste mange hin kada savoro, te dikhav le Židos le Mordekaj te bešel paš e brana le kraliskri.“

¹⁴ Ale leskri romňi e Zereš the savore leskre prijatela leske phende: „De te ačhavel e šibeñica le kaštestar uči bišuduj (22) metri a mang tosara le kralis, hoj le Mordekaj te del upre te figinel. A tu ča dža le kraliha radišagoha pre odi hoscina!“

Le Hamanoske sas kala lava pre dzeka a diňa te kerel e šibeñica.

6

O kralis hazdel upre le Mordekaj

¹ Odi rat o kralis naši sovelas a phendá le sluhenge: „Anen mange e kronika, andre savi hin pisimen savoro, so pes ačila andre miro krališagos, a pregenen mange andral.“ ² Sar genenas, dodžanle pes, hoj o Mordekaj phendá avri pro eunuchi, pro Bigtan the pro Tereš, save stražinenas paš o vudar le kraliske, hoj kamle te murdarel le kralis.

³ O kralis lendar phučla: „So chudña o Mordekaj vaš oda, so kerđa prekal ma?“ „Na chudña nič,“ odphende leske o sluhi.

⁴ Akor phučla o kralis: „Ko hin avri pre dvora?“ Ipen akor avla o Haman andre dvora le palaciskri te phenel le kraliske, hoj le Mordekaj te figinel pre kaštuñi šibeñica, so leske ov korkoro diña te kerel.

⁵ Le kraliskre sluhi leske phende: „Kralina, o Haman hino avri pre dvora.“

„Mi avel andre,“ phendá o kralis. ⁶ O Haman geła andre a o kralis lestar phučla: „So kampil te kerel oleske, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv?“

A o Haman peske phendá: „Kaske avreske kamlañas o kralis buter te presikavel e pačiv, te na mange?“

⁷ Vašoda o Haman odphendá le kraliske: „Te kames, kralina, varekaske te presikavel e pačiv, ⁸ mi anen leske o ruchos, so urel ča o kralis, a mi anen leske the le grajes la kraliskra korunaha, pre savo ča o kralis bešel. ⁹ Phen jekheske tire nekbareder rajendar, hoj leske te anen ruchos the le grajes, a mi urel oles, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv. Palis les mi thovel te bešel pro graj pro foros a mi vičinen anglal leste: ‚Kada kerel o kralis ole muršeske, kaske kamel te presikavel pačiv!‘ “

¹⁰ Akor phendá o kralis le Hamanoske: „An takoj o ruchos the le grajes, pal savo vakerehas, a avke de pačiv le Židos le Mordekaj, savo bešel paš e brana. Ma muk avri nič oleskar, so phendal!“

¹¹ Avke o Haman ila le grajes the o ruchos, urđa les pro Mordekaj a thođa les te bešel pro graj a predžalas pes leha maškar o foros a vičinelas anglal leste: „Kada kerel o kralis ole muršeske, kaske kamel te presikavel pačiv!“

¹² Avke o Mordekaj avla pale andre brana le kraliskri. Ale o Haman andre bari ladž garuđa o muj a sidarelas khere. ¹³ Rozvakerđa oda savoro avri peskra romňake la Zerešake the peskre prijatelenge, so pes leske ačila.

Leskre godaver murša the e romñi e Žereš phende: „Te hino o Mordekaj andral o židoviko narodos, phenav tuke, kada hin mekča o agor oleske, so pes tuha ačhela, hoj na zviťazineha upral leste. De tuke pozoris, bo čačes na dopereha mištes.“ ¹⁴ Mek leha vakerenas, sar avle le kraliskre sluhi, te lel le Haman ke kralovna Ester pre hoscina.

7

O Haman potrestimen

¹ O kralis the o Haman sas pale pre hoscina ke kralovna Ester. ² Pro dujto džives, sar pijenas e mol pre hoscina, phučla latar pale o kralis: „So prekal tu šaj kerav, kralovno Ester? Ča phen mange a dava tuke dží jepaš mire krališagostar.“

³ E kralovna Ester odphendá: „Ó, kralina, te arakhlom milost andre tire jakha a te tuke som pre dzeka, mangav tut vaš miro dživipen the vaš o dživipen mire narodoskro. Kada hin oda, so tutar me mangav. ⁴ Bo me the miro narodos samas bikende, hoj amen te murdarden avri a te zničinen, hoj niko amendar te na ačhel te dživel. Te oda ulahas ča oda, hoj amen bikende otrokenge, na phendomas tuke nič, hoj tut oleha te na trapinav.“

⁵ O kralis Ahasver phučla la Esteratar: „Ko hin oda? Kaj hin oda, ko kamel kajso vareso te kerel?“

⁶ „Oda nepřijatelis hin kada nalačho Haman!“ odphenda leske e Ester.

Sar oda šunda o Haman, parnila avri daratar anglo kralis the angle kralovna. ⁷ Akor o kralis cholisalila a uštila pal oda than, kaj pijenas e mol, a gela avri andre zahrada paš o palacis. O Haman andre odi dar uštila a gela paš e kralovna Ester te mangel la vaš peskro dživipen, bo dikhla, hoj o kralis les kamel imar te del te murdarel.

⁸ Sar o kralis avelas pale andral e zahrada le palaciskri pre oda than, kaj sas e hoscina, akor ipen o Haman peła paš lakre pindre pre odi valenda, kaj e kralovna Ester pašlolas, a mangelas la vaš peskro dživipen. Sar o kralis dikhla, so kerđa, phenda leske: „Tu mek kames paš mande andre miro kher te pašlol la kralovnaha?“

Sar phenda o kralis kada lav, o sluhi takoj garude le Hamanoske o muj. ⁹ Avke jekh le eunuchendar, savo pes vičinelas Charbonas, phenda le kraliske: „Avri hin e kaštuňi šibeňica, so diňa imar anglal te kerel o Haman prekal o Židos Mordekaj, savo zachraňinda le kralis. Odi šibeňica ačhel paš o Hamanoskro kher a hin uči bišuduj (22) metri.“

Akor o kralis phenda: „Figinen le Haman upre!“ ¹⁰ On gele a figinde le Haman pre kaštuňi šibeňica, so diňa te kerel prekal o Mordekaj. Akor le kraliskri choli preačhila.

8

Le kraliskro zakonos prekal o Židi

¹ Mek andre oda džives o kralis Ahasver diňa la kralovnake Esterake o kher le Hamanoskro, oleskro, savo kamla te murdarel avri le Židen. O Mordekaj sas vičimen anglo kralis, bo e kralovna Ester le kraliske phenda, so lake hino o Mordekaj. ² Avke o kralis ila tele pal peskro vast e angrusi, so sas angloda le Hamanoste, a diňa la le Mordekajiske. E kralovna Ester ačhađa le Mordekaj upral le Hamanoskro majetkos.

³ E Ester pes pale mangelas angle le kraliskre pindre, rovelas a mangelas les, hoj te na domukel oda nalačhipen, so kamla te kerel o Haman o Agagitos le Židenge.

⁴ Akor o kralis nacirdňa ke Ester pale peskro somnakuno žezlos a e Ester uštila anglo kralis.

⁵ „Kralina miro,“ phenda e Ester, „te pes tuke oda dičhol mištes a te arakhlom milost andre tire jakha a mek man čačes kames a te tuke gondolines, hoj hin spravno oda, so phenav, akor de te pisinel lila, hoj pes te zaačhavel oda, so diňa avri o Haman o Agagitos, o čhavo le Hamedatoskro, hoj te na murdaren avri le Židen andre savore provinciji le kraliskre. ⁶ Sar šaj dikhav, kralina, pre miro narodos the pre miri famelija, hoj len džan te murdarel? Sar šaj dikhav pre oda?“

⁷ Avke o kralis Ahasver phenda la kralovnake Esterake the le Mordekajiske: „Le Hamanoskro kher diňom la Esterake, bo les diňom te figinel pre šibeňica vaš oda, hoj kamla te murdarel le Židen. ⁸ Ale o zakonos, so ov diňa avri, pes na del te čerinel, bo me imar thođom la angrusakro znakos pre oda lil. Ale me šaj kerav oda, hoj tumenge akana domukava te del avri nevo zakonos. Keren avke, sar džanen prekal e zachrana tumare narodoske, a thoven upre miro znakos.“

⁹ Avke pes ačhila, hoj andro bišutrito (23.) džives andro trito čhon Sivan o Mordekaj peske vičinda le kraliskre uradňiken, hoj te pisinel lil prekal o Židi, vladara, guvernara the princi andro šel the bišuefta (127) provinciji la Indijatar dži ko Kuš. Sas pisimen prekal dojekh phuv the narodos andre lengri čhib the pisišagos a the le Židenge lengra čibaha the pisišagoha. ¹⁰ O Mordekaj diňa oda džives te pisinel ola lila andro Ahasveroskro nav a thođa upre le kraliskro znakos. Ola lila diňa te rozlidžal le sluhenca pro nekfeder graja andral e maštalna le kraliskri.

¹¹ Andre oda lil o kralis domukla le Židenge andral dojekh foros, hoj pes te zdžan jekhetane a te na den pes te murdarel. Te varesave slugađa andral aver phuva

abo narodos len kamlehas te murdarel, sas lenge domuklo savore slugađen lengre romņijenca the čhavenca te murdarel, hoj ņiko lendar te na ačhel džido, a šaj peske len oda, so hin lengro. ¹² Oda džives, kana oda sas domuklo le Židenge te kerel andre savore provinciji le kraliskre le Ahasveroskre, sas dešutrito (13.) džives andro dešudujto (12.) čhon Adar. ¹³ Oda lil majinda te el avridino sar o zakonos prekal savore provinciji, hoj o Židi te aven pripravimen pes te marel peskre ņeprijatelenca, sar oda džives avela. ¹⁴ O sluhi gele pro graja a sidarenas pro drom, avke sar lenge oda o kralis phenda. O zakonos sas avridino the andro foros Šušan.

O Židi radisalon

¹⁵ Sar o Mordekaj odgeľa, sas pre leste urde ajse gada, so urelas the o kralis. Sas pre leste plaštos, so sas belavo the parno, a pro šero les sas bari somnakuņi koruna. O plaštos sas sido le pochtanestar the lole purpurostar. O manuša andral o foros Šušan radisalonas. ¹⁶ Le Židen sas smirom the bachtalo džives. Predživenas baro radišagos a všadzik lenge o nipi presikavenas e pačiv. ¹⁷ Andre savore fori, phuva the všadzik, kaj pes dochudņa le kraliskro lav the leskro zakonos, sas le Židen baro radišagos a kerde peske inepos the hoscini. But manuša andral aver narodi pes pridenas ko Židi, bo pes lendar daranas.

9

O Židi murdaren peskre ņeprijatelen

¹ Andro dešudujto (12.) čhon Adar pro dešutrito (13.) džives, sar pes majinda te kerel pal o zakonos, so sas avridino, peske o ņeprijateľa gondoliņas, hoj zviřazinena upral o Židi. Ale ačhiľa pes oda, so ņiko na užarelas, hoj le Židen sas bareder zor sar len. ² Andral dojekh provincija le kraliskri le Ahasveroskri pes savore Židi jekhetane zgele andre peskre fori, hoj pes te maren ole manušenca, save len kamenas te murdarel. Anglo Židi ņiko na obačhiľa, bo pre savore narodi avľa bari dar. ³ Palis savore princi, uradņika the guvernera andral savore provinciji ačhenas paš o Židi, bo avľa pre lende bari dar anglo Mordekaj. ⁴ Le Mordekaj sas baro lav anglo kralis a došunde pes pal leste andre dojekh provincija. Ov sas furt zoraleder.

⁵ Akor o Židi marenas savore peskren ņeprijatelen le šablenco a mudarkerenas len avri, hoj ņiko lendar te na ačhel džido. Kerenas lenca, so ča kamenas. ⁶ Ča andro baro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen. ⁷ Mule the o Paršandat, o Dalfon, o Aspatas, ⁸ o Poratas, o Adalijas, o Aridatas, ⁹ o Parmaštas, o Arisaj, o Aridaj the o Vajzatas. ¹⁰ On sas o deš čhave le Hamanoskre, savo sas čhavo le Hamedatoskro, le Židengro ņeprijatelis. Ale o Židi na ile nič olestar, so ačhiľa pal lende.

¹¹ No mek oda džives pes o kralis došunda, keci manuša sas murdarde andro foros Šušan, ¹² a phenda la kralovņake Esterake: „Došundom man, hoj andro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen the le deše Hamanoskre čhaven. So kerde mek pre okla mire provinciji? Te hin tut mek vareso, hoj tuke te kerav, phen mange!“

¹³ „Te tuke oda hin pre dzeka, kralina,“ odphenda e Ester, „domuk le Židenge, hoj tajsja te keren oda, so kerde adadžives. Le deš Hamanoskre čhaven mi figinen pre šibeņica.“

¹⁴ Avke o kralis phenda, hoj oda te keren. A andro foros Šušan o kralis diņa avri zakonos, hoj le Hamanoskre deše čhavengre tēla te figinen pre šibeņica. ¹⁵ Pro dešuštarto (14.) džives andro čhon Adar pes pale zgele o Židi andro foros Šušan a

murdarde trin šel (300) muršen. A avke sar angloda na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende.

¹⁶ A mek andral aver provinciji o Židi pes jekhetane zdžanas, hoj pes te maren peskre neprijatelenca, hoj te el len smirom lendar. Murdarde eftavardeš the pandž ezera (75 000) manušen, ale na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende. ¹⁷ Oda pes ačila pro dešutrito (13.) džives andro čhon Adar, ale pro dešuštarto (14.) džives peske kerde hoscina. Oda džives oslavinenas sar baro inepos. ¹⁸ No andro foros Šušan pro dešutrito (13.) the dešuštarto (14.) džives o Židi murdarenas peskre neprijatelen a pro dešupandžto (15.) džives pes zgele, hoj peske te keren inepos. Andre oda džives igen radisaļonas a sas len bari hoscina. ¹⁹ Vašoda le Židenge, save dživen andro gava, hin o dešuštarto (14.) džives sar inepos, kaj peske jekh aver davkeren o dari.

O inepos Purim

²⁰ Palis o Mordekaj pisinda andre savoro, so pes ačila, a diņa te bičhavel o lila savore Židenge, save sas pašes the dur, andre savore provinciji le kraliskre le Ahasveroskre. ²¹ A phenda lenge: „Sako berš mušinen te likerel o dešuštarto (14.) the dešupandžto (15.) džives andro čhon Adar sar inepos, ²² bo andre ola dživesa, sar sas tumen imar smirom peskre neprijatelendar, pes čerinda tumari žala pro radišagos a o roviben pro bachtalo džives. Avke likerem peske ola dživesa sar inepos a jekh avres den o chaben a le čoren den o dari.“

²³ Avke o Židi oda priile a chudle te kerel, sar lenge oda pisinda o Mordekaj, ²⁴ bo o Haman o Agagitos, o čhavo le Hamedatoskro, o neprijatelis savore Židengro, rodelas, sar te murdarel le Židen. Ov čhida o losi „o purim“, pre savo džives len te murdarel. ²⁵ Ale sar o kralis pes dodžanla, hoj o Haman kamelas te murdarel le Židen, diņa le lileha te pisinel, hoj oda te visarel pre leste, a avke les the leskre čhaven diņa te figinel pre šibeņica. ²⁶ A vašoda pes vičinel oda inepos Purim pal o hebrejiko lav „pur“. Vaš savoro, so pes ačila, the vaš oda, so pisinda o Mordekaj andro lil, ²⁷ o Židi peske ile kala duj džives sar inepos. On, lengre potomki the ola, save pes ke lende priden, les likerem furt sako berš andre oda časos avke, sar sas pisimen andro lil. ²⁸ Kala duj džives peske mušinen te leperel a te dolikerel sako berš savore židovika fameliji andre dojekh pokoleņje, andre dojekh phuv the andre dojekh foros. Kala dživesa o Židi mušinen te oslavinel o Purim pro furt a lengre potomki mušinen peske furt pre lende te leperel.

²⁹ Palis e kralovna Ester, e čaj le Abichajiloskri, pisinelas dujto lil jekhetane le Mordekajoha pal o inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt. ³⁰ Ola lila rozbičhada savore Židenge andro šel the bišuefta (127) kraliskre provinciji. Andro lila sas pisimen: „Mi el maškar tumende o smirom the o čačipen. ³¹ Me, e kralovna Ester, the o Mordekaj dav kada inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt; andre oda džives, so sas imar avridino, a mušinen les tumen the tumari cali famelija, o čhave the tumare potomki, te dolikerem a te ačhen andre oda džives andro postos zorale rovibnaha.“

³² Oda zakonos pal o inepos Purim sas pisimen andro zvitkos, avke sar prikazinda e Ester.

10

Le Mordekajiskri slava

¹ O kralis Ahasver diņa avri, hoj dojekh manuš andral savore phuva the ostrovi leske mušinen te del o daņe. ² A savore kraliskre bare the lače skutki a the savoro pal oda, savo baro sas o Mordekaj, saves o kralis hazdņa upre, hin pisimen andro kroniki le medske the le perzike kralengre. ³ Oda Židos Mordekaj sas dujto pal o

kralis Ahasver, sas les baro lav anglo Židi a angle lengre jakha sas igen baro, bo kerelas savoro prekal oda, hoj te dživen andro smirom, a privakerelas pes vaš lende.

O Job O angluno lav

O paĉaben the o barvalipen le Joboskro

¹ Andre phuv Uc dživelas jekh murš, savo pes viĉinelas Job. Ov sas spravodlivo manuš a sas žužo anglo Del. Daralas pes le Devlestar a chrañinelas pes le nalaĉhipnastar. ² Ulile leske eſta murša the trin ĉhaja ³ a sas les eſta ezera (7 000) bakre, trin ezera (3 000) ſavi, ezeros (1 000) voli, pandž ſel (500) somara the igen but služobņika. Kada murš sas nekbarereder savore manuſendar pal o vichodos. ⁴ Leskre ĉhave kerenas o hoscini jekh pal aver andre peskre khera. Viĉinenas the peskre trine pheñen, hoj lenca te chan a te pijen. ⁵ Pal dojekh hoscina pre aver džives peske delas o Job te viĉinel peskre ĉhaven a obžužarelas len. Uſťelas sig tosara a obetinelas e labardi obeta vaſ dojekh lendar, bo peske phenelas: „ſaj pes aĉhila, hoj mire ĉhave kerde bini a vakerde namiſtes pro Del andre peskre jile.“ O Job furt avke kerelas.

Eſebno skuſka le Joboskri

⁶ Andre jekh džives avle o aņjela* anglo RAJ a maſkar lende avla the o satan†. ⁷ O RAJ phuĉla le satanostar: „Khatar aves?“

O satan odphenda le RAJESKE: „Phiravas upre tele a predžavas man pal e phuv.“

⁸ Avke phenda o RAJ le satanoske: „Dikhla mire služobņikos le Job? Pre phuv nane űiko ajsa spravodlivo the žužo angle ma sar ov, ko pes avke darandilahas le Devlestar a chrañindahas pes le nalaĉhipnastar.“

⁹ O satan odphenda: „ĉi nane le Job vaſ soske te daral le Devlestar? ¹⁰ ĉi na thoďal e ohrada paſal leste, paſal leskro kher the paſal savoro, so les hin? E buĉi leskre vastengri požeññindaľ a leskre stadi rozbarile pal cali phuv. ¹¹ Ale noĉa nacirde tiro vast a le lestar savoro, so les hin, a dikheha, sar tut koſela andro jakha!“

¹² O RAJ odphenda le satanoske: „Dava tuke savoro, so les hin, andre tire vasta, ale pre leste o vasta ma thov.“ Avke o satan odgeľa paſal o RAJ.

¹³ Andre jekh džives, sar le Joboskre ĉhave the ĉhaja chanas a pijenas mol andro kher peskre nekphureder phraleskro, ¹⁴ avla ko Job o poslos a phenda: „O voli orinenas a o somara pes paſinenas paſ lende, ¹⁵ androda avle o ſebana a zaile len. Le sluhen murdarde le ſablenc a ĉa me korkoro denaſlom, hoj tuke oda te phenav.“

¹⁶ Mek sar ov vakerelas, avla aver poslos a phenda: „E jag le Devleskri pela tele andral o űebos a zlabarda le bakren the le sluhen. ĉa me korkoro denaſlom, hoj tuke oda te phenav.“

¹⁷ Mek sar ov vakerelas, avla trito a phenda: „Avle pre amende trin partiji Chaldejci a ile amenge o ſavi. Le sluhen murdarde le ſablenc a ĉa me korkoro denaſlom, hoj tuke oda te phenav.“

¹⁸ A mek aņi kada na dovakerďa, avla ſtarto a phenda: „Tire ĉhave the ĉhaja chanas a pijenas mol andro kher peskre nekphureder phraleskro, ¹⁹ a jekhvareste avla pal e puſta bari balvaj. Demaďa pre savore ſtar muri le khereskre, o kher pela tele pre lende a murdarďa len. ĉa me korkoro denaſlom, hoj tuke oda te phenav.“

²⁰ Akor o Job uſťila, ĉhingerďa pre peste o plaſfos andre ſala a strihinda peske o bala pro ſero. Pokloñinda pes le mujeha dži e phuv ²¹ a phenda: „Lango avlom andral o per la dakro

* 1:6 1,6 E hebrejiko ĉhib: le Devleskre ĉhave † 1:6 1,6 o protivņikos

a lango džava pale pre oda than, khatar avlóm.

O RAJ diňa a o RAJ iľa.

Mi el lašardo o nav le RAJESKRO!“

²² Kajte pes kada savoro ačhila, o Job na kerďa binos a na phenďa pro Del nič nalačo.

2

Dujto skuška le Joboskri

¹ Andre jekh džives pes pale ačhila, hoj avle o aňjela* anglo RAJ a avľa maškar lende the o satan. ² O RAJ lestar phučľa: „Khatar aves?“

O satan odphenda: „Phiravas upre tele a predžavas man pal e phuv.“

³ Akor o RAJ phenda le satanoske: „Dikhľal mire služobňikos le Job? Pre phuv nane ňiko ajso spravodlivo the žužo angle ma sar ov. Daral pes le Devlestar a chraňinel pes le nalačhipnastar. Mek furt pes likerel žužo angle ma, kajte man tu prevakerďal, hoj les te dukhavav vaš ňisoske.“

⁴ O satan odphenda: „E cipa vaš e cipa! O manuš dela savoro, so les hin, hoj peske te zachraňinel o dživipen. ⁵ Ale noča, thov pre leste tiro vast a chude tut leskre řelostar the kokalendar a dikheha, sar tut košela andro jakha!“

⁶ O RAJ odphenda le satanoske: „Mištes, hino andre tire vasta, ale ma le leske o dživipen.“

⁷ Palis odgeľa o satan pašal o RAJ a dukhaďa le Job džungale vredenca le pindrendar dži o šero. ⁸ O Job peske iľa e sklenčina, hoj pes laha te chandžuvel, a bešelas andro prachos andral o bov.

⁹ Leskri romňi leske phenda: „Mek furt tut likereres žužo anglo Del? Koš les a mer!“

¹⁰ Ale o Job lake phenda: „Vakeres sar varesavi diliňi džuvľi. So, ča o lačo prilaha le Devlestar a o nalačo na?“

Sar pes kada savoro ačhila, o Job na kerďa binos peskre vuštenca.

O trin prijateľa aven pal o Job

¹¹ Le Job sas trin prijateľa: o Elifaz andral o Teman, o Bildad andral o Šuach the o Cofar andral e Naama. Sar pes došunde pal savoro nalačhipen, so pre leste avľa, dojekh lendar pes mukľa pro drom a arakhle pes jekhetane, hoj leha te aven andro pharipen a te pořešinen les. ¹² Sar les dikhle dural, aňi les na sprindžarde. Chudle zorales te rovel, čingerde pre peste o gada a čhivkerenas o prachos andro luftos the pre peskre šere. ¹³ Avke peske bešle pre phuv paš leste a bi o lava bešen as efa dživesa the efa rača, bo dikhle, hoj leskri dukh hiňi igen bari.

O vakeriben le prijateľenca

3

Ešebno vakeriben le Joboskro

¹ Palis pes o Job diňa anglal a prekošelas o džives, kana uliľa. ² Phenda:

³ „Mi našľol oda džives, kana uliľom,
a odi rat, so phenda: ‚Ulola muršoro.‘

⁴ Oda džives mi ačhel kalo,
mi našľol oda džives le Devleske andro ňebos
a te na švicinel pre leste aňi jekh lučos le khameskro.

⁵ Mi lel peske les o kalipen the o ciňos le meribnaskro,
mi bešen pre leste o chmari,
mi zaučharel les o kalipen.

* 2:1 2,1 E hebrejiko čhib: o čhave le Devleskre

- 6 A odi rat mi zalen o kalipena;
te na el maškar o dživesa le beršeskre
a te na pes rachinel aňi andre jekh čhon.
- 7 Mi el odi rat bi o čhave
a te na šundol andre ņisavo radišagos.
- 8 Mi prekošen odi rat ola, ko prekošen o džives,
ola, ko džanen te uštavel le Levijatan*.
- 9 Te na švicinen la račakre tosarutne čercheňa,
te na pes doužarel o švetlos,
a te na dikhel, sar vidňisalola,
- 10 bo mange na zaphandla o vudar andro per la dake,
hoj te na avav pre kada svetos
a hoj te na predživav kada pharipen.
- 11 Soske na mułom akor, sar ulilom?
Soske na mułom, soča manca e daj ločila?
- 12 Soske man thovenas pro kocha?
Soske man denas te pijel andral e kolin?
- 13 Se akana mange ča pašlilomas a ulahas man smirom,
sučomas a odpočovindomas mange
- 14 le kralenca the lengre radcenca,
save peske ačhade o hrobki,
- 15 abo le vladarenca, saven sas somnakaj
a pherdžarde peske o khera le rupoha.
- 16 Abo soske na somas parundo andre phuv
sar čhavoro, so odgeła la dake?
Sar čhavoro, savo šoha na dikhla o švetlos?
- 17 Ode o nalače manuša preačhen te kerel o nalačhipen
a o strapimen peske odpočovinen.
- 18 Ode hine o bertenoša jekhetane andro smirom,
imar na šunen o hangos le bacharengro.
- 19 Ode hine o čoro the o barvalo,
ode hin o otrokos slobodno peskre rajestar.
- 20 Soske hin o švetlos dino olenge, ko cerpinen,
a o dživipen olenge, kas hin žala andro jilo?
- 21 Ajse džene užaren pro meriben, savo na avel,
a roden les buter sar o garudo barvalipen.
- 22 Hin len baro radišagos
a thoven baripen, hoj meren a džan andro hrobos.
- 23 Soske hin dino o dživipen le muršeske,
saveske hin garudo leskro drom
a saves o Del phandla andre pre oda drom?
- 24 Našti chav, bo hin man furt žala;
miro roviben avel avri sar paňi.
- 25 Bo oda, sostar daravas, avla pre ma
a oda, sostar izdravas, pes mange ačila.
- 26 Nane man smirom aňi odpočinkos
a miro pharipen šoha na preačhel.“

* 3:8 3,8 O manuša pačanas, hoj oda hin baro džviroš andro moros.

4

Ešebno vakeriben le Elifazoskro

- 1 Akor o Elifaz andral o Teman odphendã kavke:
 2 „Te tuha vareko kamľahas te vakerel, zlidžaha oda?
 Ale ko pes šaj zlikerel, hoj te na phenel vareso?
 3 Dikh, tu sikavehas but dženen
 a o slaba vasta zoralarehas.
 4 Tire lava ačhavenas pro pindre oles, ko perelas;
 tu dehas zor le khočen, so podžanas.
 5 Ale sar oda pharipen akana avľa pre tute, naši likereres avri;
 demadã pre tu a predarandilal.
 6 Či nane tiri istota oda, hoj lašares le Devles,
 a tiri nađej oda, hoj džives žužes anglo Del?
- 7 No ča gondolin, či muľa varekana vareko, ko sas ňevinno?
 Kaj sas o čačipnaskre zničimen?
 8 Andre miro dživipen dikhlom kada:
 Ola, ko sadzinen o nalače veci
 a rozčhivkeren o bini sar o zrnka,
 skidena oda upre.
 9 Soča pre lende o Del dichinela, našľona
 a e balvaj leskra cholatar len zničinela.
 10 O nalače hine sar o ľevos,
 so hino cholamen a kerel vika,
 ale o Del lenge phagerel o danda, hoj te čhiten.
 11 O nalače hine sar o ľevi,
 so meren bi o chaben
 a lengre terne pes rozdenašen.
- 12 Ale ke ma avľa počoral o lav
 a miro kan olestar sikra šundã.
 13 Akor, sar avel pro manuša o zoralo soviben,
 sas man o nalače sune,
 14 chudňom te daral a izdravas;
 savore kokala mange razisaľonas.
 15 Varesavo duchos mange pregeľa pašal o muj
 a o bala mange pro telos ačhile upre.
 16 Zaačhila, ale me les na sprindžardom,
 ča varesavi podoba mange ačhelas anglo jakha.
 Sas cichones a šundom o hangos:
 17 „Či šaj avel o manuš spravodliveder sar o Del*?
 Abo či šaj avel o murš žužeder sar leskro Stvoritelis?
 18 Te o Del pes na mukel aňi pre peskre sluhi
 a peskre aňjelenge rachinel e chiba,
 19 akor sar oda ela olenca, ko hine la čikatar
 a o zakladi len hin andro prachos?
 On ena zničimen sigeder sar o moľos,
 20 tel jekh džives ena murdarde,
 našľona pro furt a ňiko olestar aňi na džanela!
 21 Perena tele sar o stani,

---

* 4:17 4,17 Abo: spravodľivo anglo Del

savengre koliki hine avricirdle,
merena bi oda,
hoj te dochuden o godaveripen.' "

5

- 1 „No ča vičin, či tuke vareko odphenela.
A pre savo aňjelos* tut visareha?
- 2 Le dilines murdarela e choli
a le nagodaveres merarela e zavist.
- 3 Dikhľom, sar o dilino zoralolas sar stromos,
ale jekhwareste sas leskro kher prekošlo.
- 4 Leskre čhave hine dur la zachranatar;
cerpinen pro sudos andre brana,
ale nane ko vaš lenge te zaačhel.
- 5 Leskri žatva chal o bokhalo,
dži andral o kraki la kidel upre;
ola, ko igen džan pal o love,
kamen leskro barvalipen.
- 6 Se o pharipen na avel le prachostar
a la phuvatar na barol o trapišagos!
- 7 Čačes, o manuš ulol pro trapišagos,
oda hin ajso čačipen sar oda, hoj o iskri lecinen upre.
- 8 Ale me pre tiro than rodňomas le Devles
a le Devleske diňomas miri veca.
- 9 Ov kerel ajse bare zazraki, save našti te achalol,
a ajci đivi, save pes na den aňi te zrachinel.
- 10 Ov del o brišind pre phuv
a bičhavel o paňi pro mali;
- 11 olen, ko hine teledikhle, thovel pro učo than,
olen, ko hine andre žala, hazdel upre a chraňinel.
- 12 Ov ničinel o plani le špekulantengre,
hoj lenge te na avel nič avri.
- 13 Zachudel le godaveren andre lengro godaveripen,
avke e rada le previsarde manušengri sig skončinel.
- 14 Dživese pre lende avel o kalipen
a pro dilos hmatinen le vastenca sar rači.
- 15 Ov zachraňinel le čore manušes le zorale manušeskre vastendar
the le ostre lavender andral leskro muj.
- 16 Avke hin le čore manušes e nađej
a le nalačhipnaske hin phandlo o muj andre.
- 17 Bachtalo hin oda manuš, kas o Del karhinel!
Vašoda prile, te tut o Nekzoraleder bararel avri.
- 18 Bo ov dukhavel, ale the sphandel o rani,
marel, ale leskre vasta the sasfaren.
- 19 Andral o šov pharipena tut lela avri;
efta tut na dukhavena.
- 20 Andre bokh tut lela avri andral o meriben

* 5:1 5,1 E hebrejiko čhib: le svetendar

- a andro mariben andral e zor la šablakri.
 21 Aveha chrañimen la pletkošna čibatar
 a na daraha tut le maribnastar, sar avela.
 22 Asaha la pohromatar the la bokhatar
 a na mušineha tut te daral aňi le dzive džvirendar.
 23 Bo pre tiri maľa na ena o bare bara
 a o dziva džviri ena tuha andro smirom.
 24 Džaneha, hoj tiro stanos hino chrañimen,
 a sar predikheha tiro majetkos, nič tuke na chibalinel.
 25 Ela tut but čhave
 a tire potomki ena ajci sar e čar pre maľa.
 26 Andro hrobos džaha akor, sar tuke imar ela but berša,
 avke sar o pšeňicakre snopi kidle upre pre peskro časos.
 27 Dikh, preskumindam oda a hin oda avke.
 Šun a achaľuv oda prekal tiro lačo!“

6

Dujto vakeriben le Joboskro

- 1 Akor o Job odphenda kada:
 2 „Joj, te odvažindehas savori miri žala,
 te miro cerpišagos thodehas pre vaha,
 3 ulahas oda phareder sar savori moroskri poš, i,
 vašoda vakerav sig a na gondolinav, so phenav.
 4 Se hin andre ma o šipi le Nekzoraledereskre,
 miro duchos pijel lengro jedos;
 avle pre mande o strašna rani le Devleskre.
 5 Či jojčinel o dzivo somaris, sar chal e zeleno čar?
 Abo o bikos akor, sar chal peskro chaben?
 6 A ko rado chal o bilondo chaben?
 Avke sar hin o jandrano bjelkos bi e chuť,
 ajse hine tire lava, Elifazona.
 7 Me man lendar na kamav aňi te chudel,
 prekal mande hine sar musardo maro.
 8 Te ča ulahas avke, sar mange žadinav,
 te ča mange o Del kerdahas oda, so kamav:
 9 Te le Devleske ulahas pre dzeka, hoj man te rozpučinel,
 te nacirdňahas peskro vast, hoj man te murdarel!
 10 Akor ulomas mek sikra potešimen
 a radišagostar podchučilomas, kajte man hin bari dukh,
 bo na zaprindom o lava le Sveteskre.
 11 Nane man imar ajci zor, hoj mek šaj užarav!
 Aňi ajci časos, hoj te likerav avri!
 12 Se nane man baruňi zor
 aňi miro felos nane zoralo sar bronzos.
 13 Me mange imar na birinav te pomožinel
 a nane ňiko, ko man šaj zachraňindahas!

- 14 Le manušeske, so cerpinel, majindahas o prijatelis te presikavel o kamiben the akor, sar preachiľahas te daral le Nekzoralederestar.
- 15 Ale pre tumende, mire phralale, pes nařti te mukel, bo san sar o paňale droma, so řuĉon avri, so nařlon, sar na del o briřind.
- 16 San sar o paňa zamucimen le legoha the le rozgele jiveha,
- 17 ale sar hin řukes, řuĉon avri, a sar hin baro taĉipen, nařlon pal peskro than.
- 18 O karavani oddřan pal peskre droma a dochuden pes pre puřta, kaj meren;
- 19 o karavani andral e Tema roden o paňi a o manuša andral e řeba, so phiren dromenca, paĉan, hoj les arakhena,
- 20 ale ena pre ladř, bo pes mukenas pre ola paňa, doavle ode a aĉhile sklamimen.
- 21 Akana tumen mange san ajse sar ola paňale droma, dikhen pre miro strařno pharipen a daran tumen.
- 22 Ći me phendom: ‚De man vareso!‘? Vaj: ‚Poĉinen vař ma tumare barvalipnastar!‘?
- 23 Abo: ‚Zachraňinen man le řeprijatelistar a cinen man avri le nalaĉhe manuřendar? Na, na phendom!‘
- 24 Den man godi a sikaven mange, so kerdom namiřtes, a avava ĉhit!
- 25 Ó, sar dukhal, te vareko phenel o ĉaĉipen! Ale so mange kamen te dokazinel tumare lavenca?
- 26 Ći tumenge gondolinen, hoj man řaj karhinen, ale mire lava, o lava le manuřeskre bi e nađej, len sar e balvaj?
- 27 He, tumen ĉidanas losoha mek the vař e řirota a křeftindanas the tumare prijateľenca!
- 28 Ale akana, mangav tumen, dikhen pre ma! Ći tumenge klamindomas andro jakha?
- 29 Preaĉhen! Ma vakeren oda, so nane ĉaĉo! Preaĉhen, bo dřal pal miro spravodľiřagos!
- 30 Ći hin pre miri ĉhib o klamiřagos? Ći mire vuřta na dřanen, so hin laĉho a so na?“

7

- 1 ‚Ći nane le manuřes pre phuv phari buĉi? Ći nane leskre dřivesa řar o dřivesa le robotňikoskre?‘
- 2 Sar o otrokos, savo pes nařti douřarel pro ĉiňos, sar o robotňikos, savo uřarel, kana les poĉinena,
- 3 avke me chudňom o zbitoĉna ĉhona a avle pre ma o phare raĉa.
- 4 Sar mange pařľuvav, phenav: ‚Kana imar uřĉava upre?‘ Ale e rat hiňi bari a preĉhivkerav man dři tosara.

- ⁵ Miro telos hino učhardo andre le kirmenca the le chrastenca;
e cipa mange pukinel a kerel pes mange o phuma.
- ⁶ O dživesa mange pregele sigeder
sar le tkačiske o kaštoro prekal o thava
a preačhile bi e nađej.
- ⁷ Leper tuke, Devla, hoj miro dživipen hin ča balvajori;
miri jakh imar šoha na dikhela o lačhipen.
- ⁸ Imar man na dikhela e jakh oleskri, ko pre ma dikhel.
Rodeha man, Devla, ale imar na avava.
- ⁹ Sar e chmara rozdžal a našlol,
avke na avel pale oda, ko džal tele andro hrobos.
- ¹⁰ Imar na avela pale andre peskro kher;
leskri famelija pre leste imar bisterela.
- ¹¹ Vašoda na avava čhit;
vakerava, bo hin man dukh andro duchos;
sťažinava man, bo hin man pharipen andro jilo.
- ¹² Či me som moros abo e moroskri obluda,
hoj pre ma thodał stražcas?
- ¹³ Phenav mange: ‚Pro hadžos mange ela lokeder,
andro soviben predžala miri dukh,‘
- ¹⁴ no the akor man tu daraves avri le sunenca
a des man o strašna videňja,
- ¹⁵ vašoda feder mange hin te tašlol;
feder te merel sar te dživel.
- ¹⁶ Imar man hin dos. The avke na dživava furt!
Muk man! Miro dživipen nane pre nisoste.
- ¹⁷ Ko hin o manuš, hoj tuke les avke važines
a hoj pre leste des ajso pozoris,
- ¹⁸ hoj ke leste aves sako tosara
a skušines les sako minuta?
- ¹⁹ Kana pre ma preačheha te dikhel?
Na domukes mange aňi te preliginel e šlina!
- ²⁰ Te kerdomas binos, so tut kerdomas,
ó, tu, so dikhes pre savoreste, so keras?
Soske mandar kerdal tiro terčos?
Som tuke pro pharipen?
- ²¹ Soske mange na odmukes miro binos
a na prebačines miri vina?
Bo maj pašluvava andro prachos;
tu man rodeha, ale imar na avava.“

8

Ešebno vakeriben le Bildadoskro

- ¹ Akor o Bildad andral o Šuach odphenda kavke:
- ² „Dži kana kavke vakereha?
Se tire lava hine ča sar e balvaj.
- ³ Či sudzinel o Del načačipnaha?
Abo či previsarel o Nekzoraleder o spravodlišagos?

- 4 Tire čhave mušinde te kerel binos anglo Del,
a vašoda len o Del marda, avke sar peske zaslužinde.
- 5 Ale te tu akana igen rodeha le Devles
a zorales tut mangeha ko Nekzoraleder,
- 6 te sal žužo the čačejileskro,
ta ov tuke pomožinela
a dela tuke pale tira famelija
a kerela, hoj tuke te džal savoro mištes.
- 7 Tiro barvalipen, so tut sas, dičhola ciknoro
angle oda barvalipen, so tut palis dela o Del.
- 8 Ča dophuč tut pal o manuša, so dživenas angle tute,
a dodžan tut, pre soste avle lengre dada.
- 9 Se amen sam ča idžeskre a na džanaš nič,
bo amare dživesa pre phuv hine ča sar ciños.
- 10 Lendar šaj sikłos.
On tuke phenena o lava, so len hin andro jile.
- 11 Či šaj barol e rastlina papirus ode, kaj nane močaris?
Šaj barol e trstina bi o paňi?
- 12 Mek sar barol a mek nane košimen,
šučol avri sigeder sar čar.
- 13 Avke doperena ola, ko bisteren pro Del;
e nađej ole manušengri, so pes na daran le Devlestar, našlola.
- 14 Oda, andre soste pačan, hin slaboro sar thav
a oda, pre soste pes muken, hin sar pavučina.
- 15 Te pes oprinena pre late,
či len birinela te likerel?
Chudena pes latar, ale na likerela avri.
- 16 O nalačo manuš hino sar e švižo rastlina pro kham
a leskre konarica pes rozcirten pal calí zahrada.
- 17 Leskre koreňa pes prephanden le barenca;
roden peske than maškar o bara.
- 18 Ale sar ela avricirdlo pal peskro than,
oda than phenela: ‚Šoha kade na sas.‘
- 19 Dikh, kada hin savoro radišagos, so o nalačo manuš predživel;
pre leskro than barona aver andral o prachos.
- 20 He čačo, o Del na odčhivela le spravodlive manušes,
no le nalače manušeske na podela o vast.
- 21 Ov tuke dela pale o asaben
a tu vičineha radišagostar.
- 22 Ale tire nepřijateľa ena urde andre ladž
a o stani le nalačengre našlona.“

9

Trito vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphendā:
2 „He čačo, me džanav, hoj oda hin avke.

- Ale sar šaj o manuš el spravodlivo anglo Del?
- ³ Te pes vareko kamľahas leha te kerel,
na odphendahas leske aňi pre jekh otazka ezerendar.
- ⁴ Ov hino godaver a igen zoralo.
Ko pes leske kana ačhađa a obačhiľa?
- ⁵ Ov čhalavel le verchenca
a on olestar aňi na džanen,
ov len previsarel andre peskri choľi.
- ⁶ Ov razinel la phuvaha a čhalavel pes pal peskro than,
kerel, hoj te razisalón o slupi, so la ľikeren.
- ⁷ Prikazinel le khameske a o kham na avel avri;
phandel le čercheňen andre, hoj te na švicinen.
- ⁸ Ča ov korkoro nacirdel o ňebos
a phirel pal o moroskre vľni.
- ⁹ Ov stvorinda o čercheňa o Baro verdan* the o Orion,
o Plejadi† the o čercheňa pro juhos.
- ¹⁰ Ov kerel igen bare veci, save pes na del te achalol,
o zazraki, save pes na del te zgenel.
- ¹¹ Sar predžal pašal ma, me les na dikhav.
Sar man obdžal, me les na šunav.
- ¹² Te peske vareso lel, ko les šaj zaačhavel?
Ko leske phenela: ‚S'oda keres?‘
- ¹³ O Del na visarela het peskri choľi.
Anglal leste bandiľe the ola, ko pomožinde le Rachaboske‡.
- ¹⁴ Sar šaj man leha kerav?
Sar šaj arakhav o lava, hoj leske te odphenav?
- ¹⁵ Kajte ulomas spravodlivo, na odphendomas leske;
ča mangľomas mire Sudcas, hoj man te del milost'.
- ¹⁶ Te vičindomas a ov odphendahas,
na pačav, hoj man šundahas avri.
- ¹⁷ Bo ov man marel la burkaha
a dothovel mange buter rani a nane soske.
- ¹⁸ Na domukel mange te dichinel,
pherdžarda miro dživipen le pharipnaha.
- ¹⁹ Šaj džav pre leste la zoraha? Se ov hino nekzoraleder!
Šaj džav leha pro sudos? Ko les šaj vičinel, hoj ode te avel?
- ²⁰ Kajte ulomas spravodlivo,
miro muj man odsudzindaahas;
kajte ulomas žužo,
sikađahas, hoj som vinnovato.
- ²¹ Kajte som žužo,
na džal mange pal ma!
O dživipen mange džungľol.
- ²² Hin mange sa jekh. Vašoda phendóm:
,Ov zničinel sodujen le ňevinnones the le nalačhes.‘
- ²³ Sar anel e pohromaŠ jekhvareste o meriben,

* 9:9 9,9 E slovačiko čhib: Velký voz. † 9:9 9,9 Avke pes vičinel jekh skupina čercheňa. ‡ 9:13 9,13 E moroskri obluda abo o Egipt. § 9:23 9,23 E hebrejiko čhib: o bičos

- ov asal le pharipnastar, so avla pro ņevinno manuŝ.
- 24 Sar e phuv hiŋi diŋi andro vasta le nalaĉhe manuŝeske,
ov zakerel o jakha le sudcenge.
Te na ov, ta akor ko?
- 25 Mire dživesa pregele sigeder sar o bežcos,
denaŝle het a nič laĉho na dikhle.
- 26 Pregele sar e lođa la trŝtinatar;
sar o orlos, savo pes mukel tele te chudel le džvirocis.
- 27 Te mange phenava: ‚Bisterava pre miri žala,
ĉerinava miro smutno muj a asava,‘
- 28 the avke man darav savore mire cerpiŝagostar,
bo džanav, hoj man na lela sar ņevinnonnes.
- 29 Te avava odsudzimen,
ta akor zbitoĉne man trapinav?
- 30 Te man landardomas andro jiv
a o vasta mange žužardomas le sapuŋiha,
- 31 the avke man taŝlarela andre melali chev
a mek the mire gadenge avava džungalo.
- 32 Se ov nane manuŝ avke sar me, hoj leske te phenav:
‚Av džas pro sudos!‘
- 33 Te ulahas vareko, ko maŝkar amende rozsudzindahas,
kas ulahas zor upral amende sodujdženende,
- 34 vareko, ko visardahas mandar le Devleskri paca,
hoj man imar lestar te na darav!
- 35 Akor ŝaj vakerdomas a na muŝindomas man lestar te daral,
ale akana oda naŝti kerav.“

10

- 1 „Mira duŝake džunglöl o dživipen.
Dava mandar avri savoro, so man trapinel,
andral o pharipen mira duŝakro prevakerava.
- 2 Phenava le Devleske: ‚Ma odsudzin man!
De mange te džanel, soske pre mande džas!‘
- 3 Miŝtes tuke hin te trapinel
a te odĉivel e buĉi, so kerdal tire vastenca?
Ale o plani le nalaĉhengre tuke hin pre dzeka?
- 4 Ći tut hin le manuŝeskre jakha?
Ći dikhes avke sar amen?
- 5 Ći ģine tire dživesa sar o dživesa le manuŝeskre?
Ći hin tire berŝa sar o berŝa le murŝeskre,
- 6 hoj kames pre ma te arakhel e vina
a rodes pre ma o binos?
- 7 Kajte džanes, hoj na som vinnovato
a hoj man ņiko naŝti cirdel avri tire vastendar?
- 8 Tire vasta man kerde a sforminde.
A akana man kames calkom te zŋiĉinel?
- 9 Mangav tut, ma bister, hoj man kerdal ĉikatar.
Visareha man pale pro prachos?
- 10 Ći man na ĉidal avri sar o thud
a zahuŝindal sar o ciral?

- 11 Urđal pre ma o mas the e cipa,
prephandlal mange o kokala le žilenca.
- 12 Tu man diňal dživipen
a presikađal mange tiro kamiben;
starinehas tut pal ma a likerehas miro duchos.
- 13 Ale kada garuvehas andro jilo;
džanav, hoj kada tuke sas pre godi:
- 14 Tu ča užares, hoj te dikhes, či kerava binos,
a na mukes man bi o trestos.
- 15 Vigos mange, te som vinnovato!
Ale kajte ulomas spravodlivo,
aňi akor man našti lidžav upre,
bo e ladž man zalel andre
a som začido le pharipnaha!
- 16 Te man hazdav upre, aves pre ma sar ľevos
a pale man dukhaves tira strašna zoraha.
- 17 Ačhaves pre mande neve švedken a cholisaľos pre mande furt buter;
tire utoki pre ma aven jekh pal aver!
- 18 Akor soske man ilal avri andral o per mira dake?
Šaj mulom ode a ņiko man na dikhľahas!
- 19 Ulomas avke, sar te šoha na ulomas;
andral o per ulomas preligendo andro hrobos.
- 20 Či man nane ča frima dživesa?
Vašoda preač, muk man sikra te radisaľol,
- 21 medik na džava andro svetos,
kaj hin o kalipen the o ciňos le meribnaskro,
khatar imar na avava pale;
- 22 medik na džava andro svetos,
kaj hin igen baro kalipen,
o nekbareder kalipen, kaj nane ņisavo poradkos,
kaj mek the o švetlos hin sar kalipen.“

11

Ešebno vakeriben le Cofaroskro

- 1 Pre oda o Cofar andral e Naama odphendľa kavke:
- 2 „Či na kampil pre savore kala lava te odphenel?
Mušinel le bebľošis furt te el čačipen?
- 3 Kerela tiro bebljšagos oda, hoj aver džene ena čhit?
Či ņiko tuke na priphenela, sar tuke keres pheras?
- 4 Bo phendal le Devleske:
,Miro sikaviben hino bi e čiba
a andre tire jakha som žužo.‘
- 5 Oj, ča te vakerďahas o Del,
te otkerďahas peskre vušta pre tu
- 6 a sikađahas tuke o garude godaveripena,
bo o godaveripen šaj te dikhel pal o buter seri.
Akor dikhľalas, hoj o Del tuke odmukľa ajse bini,
pal save aňi na džanehas.

- 7 Či šaj preskumines le Devles?
 Či šaj arakhes avri savoro prindžaripen pal o Nekzoraleder?
- 8 Se hino učeder sar o ņebos. Akor so šaj keres?
 Hino teleder sar o Šeol*. Akor so šaj džanes?
- 9 Merinel buter sar e phuv
 a hino buchleder sar o moros.
- 10 Te o Del avela a dela tut te phandel andre
 a zvičinel a sudos, ko les šaj ačhavela?
- 11 Se ov džanel, save manuša hine falošna.
 Sar dikhel lengro nalačhipen, či oda mukel ča avke?
- 12 Ale o dilino manuš chudela godi ča akor,
 sar le dzive somariske ulola manuš.
- 13 No, te tu phundraveha tiro jilo
 a nacirdeha tire vasta ke leste,
- 14 te ela binos andre tire vasta a odčhiveha les,
 te na domukeha o nalačhipen andre tiro stanos,
- 15 akor bi e ladž šaj hazdeha upre tiro muj,
 ačheha zorales a na daraha tut.
- 16 Akor bistereha pre tiro trapišagos,
 leperaha tuke pre leste sar pro paŋi, so odčuliła het.
- 17 A o dživipen švicinela buter sar o džives pro dilos,
 o kalipen ela sar o tosara.
- 18 Akor tu pačaha, bo ela tut nađej,
 aveha ochrañimen a pašloha tuke andro smirom.
- 19 Džaha tuke te pašlol a ņiko tut na daravela avri;
 but džene tuke kamena te el pre dzeka.
- 20 Ale o jakha le nalačhengre korisałona,
 na ela len kaj te denašel
 a lengri nađej ela ča o posledno dichos.“

12

Štarto vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphenda:
- 2 „He, čačo tumen san spravna manuša
 a o godaveripen merela avri tumenca!
- 3 Ale the me som ajsa godaver sar tumen,
 ņisoha pal tumende na zaačhav.
 Se sako džanel oda, so phendaŋ.
- 4 Ačhilom mire prijateliske pro asaben,
 kajte me som oda, ko vičinelas pro Del a kaske ov odphenelas.
 Som pro asaben,
 kajte som spravodlivo a žužo.
- 5 Ola, kas nane pharipen,
 tele dikhen andre peskri godi e bibach,
 on peske gondolinen, hoj oda hin ča prekal ola,
 kaske poddžan o pindre.

* 11:8 11,8 Oda hin o than, kaj hine o mule.

- 6 O stani le zbuŕnikengre hine andro smirom,
ola, ko provokinen le Devles, dživen bi e dar –
lengri zor hin o del, saves on lašaren.
- 7 Ale no ča phuč le džvireNDAR a sikavena tut,
le čiriklendar pro ŕebos a phenena tuke,
8 abo vaker la phuvaha a dela tut godi,
o ribi andro moros tuke oda dena te džanel.
9 Ko kale savoreNDAR na džanlahas,
hoj oda kerđa o vast le RAJESKRO?
10 Andre leskro vast hin o dživipen savorengro, so dživen,
the o dichos savore manušengro.
- 11 Či o kan na skušinel o lava,
avke sar e čhib koštolinel o chaben?
12 Či o godaveripen hin maškar o phure?
Či o baro dživipen šaj del e godi?
13 Ča le Devles hin godi the zor,
e rada the o godaveripen hin leskre.
14 Se oda, so ov čhivel tele, pes imar na del te ačhavel pale upre.
Kas ov phandel andre, oles pes imar na del te premukel.
15 Sar ov zaačhavel o brišind, hin šukiben,
a sar mukel avri o bare paňa, zničinel e phuv.
16 Les hin zor the sasti godi.
Leskro hin oda, ko klaminel, the oda, ko hino klamimen.
17 Le radcendar lel e sasti godi*
a le sudcendar kerel dilinen.
18 Pal o kraľa čhivel tele o kralika ruča
a urel pre lende o gada le otrokengre.
19 Le rašajendar lel e služba
a le zorale manušendar e zor.
20 Ňemisarel olen, pre kaste pes o manuša muken,
a le phure manušenge lel e lači godi.
21 Kerel, hoj o raja te aven teledikhle,
a slabisarel e zor le vladcenge†.
- 22 Otkerel o garude veci andral o kalipen
a anel o čiňos le meribnaskro pro švetlos.
23 Del, hoj o narodi te baron a te zoralon;
zničinel le naroden a domarel len.
24 Le vodcendar, so lidžan o narodi pre phuv, kerel dilinen;
mukel len te bludzinel pal e pušta, kaj nane droma.
25 On hmatinen andro kalipen, kaj nane švetlos,
a ov kerel, hoj te bludzinen sar mate.“

13

- 1 „Savoro, so tumen dikhľan, dikhľom the me,
savoro, so tumen šundľan, šundľom the me a achalilľom oleske.
2 Savoro, so tumen džanen, džanav the me,

* 12:17 12,17.19 E hebrejiko čhib: mukel te phirel pindrangen † 12:21 12,21 E hebrejiko čhib: pomukel o sirimos le zorallengre

- ņisoha pal tumende na zaačhav.
 3 Ale me vakerava le Nekzoraleder Devleha
 a kamav te sikavel miro čačipen anglo Del.
 4 No tumen man meľaren le klamišagoha.
 Tumen nalačhe doktorale!
 5 Joj, te ulanas čhit,
 akor ulanas godaver!
 6 No ča šunen man avri, so phenav,
 a dikhen, sar man obraňinava.
 7 Či kamen te vakerel o klamišagi, hoj te zaačhen vaš o Del?
 Kamen te klaminel leske pro lačho?
 8 Kamen vaš leske te rušel?
 Chuden paš o Del?
 9 Doperena mištes, te tumen preskuminela?
 Kamen les te klaminel, avke sar klaminen le manušes?
 10 Čačes tumen pokarhinela,
 te počoral chudena paš leste.
 11 Či tumen na daran leskra slavatar
 a na avel pre tumende lestar e dar?
 12 Tumare godaver lava hine sar o prachos andral o bov;
 o lava, savenca tumen braňinen, hine slaba sar čik.

 13 Akana sikra čhiten, muken man te vakerel,
 a mi ačhel pes mange, so kamel!
 14 Som pripravimen pre savoreste,
 the te del miro dživipen!
 15 Kajte man murdarela, me man the avke mukav pre leste
 a obraňinava mire droma angle leste.
 16 The oda ela miri zachrana,
 bo ņisavo bijedevleskro manuš anglal leste na avela.
 17 Šunen mištes, so phenav;
 mire lava tumenge mi džan andro kana!
 18 Akana som pripravimen man te braňinel,
 džanav, hoj man ela čačipen.
 19 Kamel pes manca vareko te kerel?
 Te he, avava čhit a merava.

 20 Ča duj veci mange ker, Devla,
 a me man tuke na garuvava:
 21 Odle maňdar tiro vast
 a preačh man te daravel tira daraha!
 22 Paľis vičin a me man dava anglal,
 abo me chudava te vakerel a tu mange odpheneha.
 23 Keci kerdom nalačhipen the bini?
 Sikav mange miri vzbura the miro binos.
 24 Soske garuves o muj
 a ľikeres man ņeprijateľiske?
 25 Trapineha e prajta odphurdľi la balvajatar?
 Džaha pro šuko phus?
 26 Bo zapisines tuke andre o nalačhe veci pre mande
 a des mange te skidel upre mire terňipnaskre bini.

- 27 Phandes mange o pindre andro kaštune kligina;
 pozorines savore mire droma
 a poznačines o stopi, khatar phirenas mire pindre,
 28 a vašoda mange rozperel o felos sar vareso kirno,
 sar o gada, save chal o mołos.“

14

- 1 „Dojekh manuš* dživel ča sikra
 a hin les pherdo pharipen.
 2 Kvitňisalol sar e kvitka a šučol avri,
 našlol sar o ciňos a na likerel avri.
 3 A tu, Devla, dikhes pre kajso manuš?
 Anes les anglal tu pro sudos?
 4 Ko šaj kerel le nažuže manušestar žužo manuš?
 Ńiko!
 5 Le manušeske hin dine leskre dživesa
 a tu rachines leskre čhona,
 tu leske thodal o hraňici, save našti predžal.
 6 Ma dih pre leste, de leske te odpočovinel,
 medik leske na predžala o džives sar le robotňikoske, savo kerel e phari buči.
 7 Se the le stromos hin nađej,
 te les čhinena tele, barola pale
 a leskro nevo konaris zoraľola.
 8 Kajte leskro koreňis phurola andre phuv
 a leskro kmeňos merela andro prachos,
 9 soča voňinela o paňi, takoj pučinela avri
 a mukela o konara sar e nevi rastlina.
 10 Ale sar merel o manuš, ačhel te pašlol;
 phurdel avri peskro dichos, a kaj hino?
 11 Avke sar o paňi našlol andral o jazeros,
 sar o paňi andre jarka cikňol a šučol avri,
 12 avke the o manuš, te peske pašliľa, imar na uštela.
 Medik likerela o űebos,
 o manuša pes na prekerena
 a andral peskro soviben na uštena.
 13 Joj, te man garuďalas andro šeol
 a mukľalas man ode, medik tut na pregelahas e choli!
 Ó, te man diňalas varesavo časos
 a palis tuke pre ma leperďalas.
 14 Te varesavo manuš merel, či obdživela pale?
 Sako džives andre miri phari služba užarav,
 kana imar oda predžala!
 15 Akor tu vičindalas a me man tuke diňomas anglal;
 igen kamľalas le manušes, saves kerdal le vastenca.
 16 Bo akor pozorindalas mire kroki,
 ale na rachindalas mange o bini.
 17 Mire bini zakerdalas† andre andro gono

* 14:1 14,1 E hebrejiko čhib: o manuš, savo uľiľa la džuvľatar † 14:17 14,17 E hebrejiko čhib: zapečatindalas

a mire nalačhipena učhard'alas andre.

- 18 Ale avke sar o verchos rozperel a krušisa'ol,
sar pes e skala čhalavel pal peskro than,
19 avke tu zničines le manušeskri nađej;
avke sar o pañi rozphagerel o bara
a sar o zorale prudi len peha e phuv.
20 Domareha les jekhvar a pro furt a mušinel te džal;
čerineha leskro muj a bičhaveha les het.
21 Te ela leskre čhaven pačiv, na dodžanela pes oda;
te ena teledikhle, na džanela nič.
22 Šunel e dukh ča pre peskro telos
a hin les žala ča vaš peske korkoreske.“

15

Dujto vakeriben le Elifazoskro

- 1 Avke o Elifaz andral o Teman odphenda kada:
2 „O godaver manuš na odphendaahas kajse balvajakre lavenca!
Le tate luftostar na čali'ahas avke sar tu!
3 Ov na rušlahas vaš peske kajse chocsave vakeribnaha,
le lavenca, so nane pre chasna!
4 Se tu keres, hoj pes ňiko te na daral le Devlestar,
a brañines le modlitbenge anglo Del!
5 Bo tiro binos sikavel tire vušten, so te vakerel;
kides tuke avri e čhib le špekulantengri.
6 Tiro muj tut odsudzinel, na me;
tire vušta vakeren pre tute.
7 Či šal tu ešebno manuš, so uli'la?
Či salas sigeder sar o verchi?
8 Či tu šunehas, sar o Del savoro plañinelas?
So, ča tut hin godi savore manušendar?
9 So ajso džanes, so amen na džanas?
So achalos feder sar amen?
10 Maškar amende hin the šiva balengre the phure manuša,
save hine phureder sar tiro dad.
11 Či frima tuke hin le Devleskro potešeñje
abo o lav vakerdo ke tute šukares?
12 Soske tut odcirdel tiro jilo?
Soske tire jakha blištisa'lon akor,
13 sar visares tiri chol'i pro Del
a mukes avri andral o muj kajse lava?
14 Ňisavo manuš nane bi o binos.
Sar šaj vareko, ko uli'la prekal e džuvli, ulol spravodlivo?
15 Se dikh, o Del pes na mukel añi pre peskre añjela*
a mek añi o ňebos nane žužo andre leskre jakha!
16 Ta akor keci buter o džungalo the previsardo manuš,

* 15:15 15,15 E hebrejiko čhib: sveta manuša

savo pijel o nalačhipen sar o pañi!?

- 17 Sikavava tut, ča šun man avri
a vakerava tuke pal oda, so dikhłom,
18 pal oda, so phende o godaver manuša,
a na garude andre oda, so priile peskre dadendar.
19 Ča lenge sas diñi kadi phuv
a o cudzinci ode na dživenas, hoj len te odlen le Devlestar.
20 O nalačo manuš cerpinel calo dživipen,
savore berša, so hine pripravimen prekal o bijileskre manuša.
21 O darandutno hangos šundol andre leskre kana;
akor, sar hin smirom, avela pre leste o živañis.
22 Ov na pačal, hoj denašela andral o kalipen;
hino dino la šablake.
23 Ča pes tuñinel – hino le supengro chaben.
Ov džanel, hoj o džives le kalipnaskro leske hin pripravimen.
24 O pharipen the o cerpišagos les daraven avri
avke sar o krañis pripravimen pro mariben,
25 bo hazdel o vast pro zoralo Del
a kerel pes muršeske pro Nekzoraleder.
26 Džal pre leste zacatones
a demel les le zorale štitoha.
27 Vašoda, hoj prikidña andro muj le žirostar
a thuliła andro per,
28 bešela andro rozburimen fori,
andro khera, kaj ñiko na bešel,
save sas pripravimen, hoj len te čhiven tele.
29 Na barvalola a leskro barvalipen na ačhela,
añi leskro majetkos na rozbarola pre phuv.
30 Na denašela le kalipnaske,
ela sar stromos, saveske e jag labarela o konara,
o dichos andral le Devleskro muj les zñičinela.
31 Te na peha thovel avri oleha,
hoj pes mukel pre oda, so na mol nič,
bo leskri odmena ela pre ñisoste.
32 Sigeder, sar avela leskro časos, šučola avri
a leskre konara imar na kvitñisalona,
33 sar o viñičis, so čhivel tele peskro hroznos akor, sar mek nane lačo,
sar e oliva, savi pal peste čhivel tele o kvitki.
34 Bo le nalače dženen na ela ñisave čhave
a e jag chala o khera le interesarengē.
35 Ločhona o pharipen a ułola lenge o nalačhipen;
andro jilo len hin ča o klamišagos.“

16

Pandžto vakeriben le Joboskro

- ¹ Avke o Job odphendā kada:
² „Imar but kajse lava šundom!
Ñiko tumendar man na džanel te poťešinel,

keren mange ča pharipen.

³ Na preacheha te vakerel kala balvajakre lava?
Sostar tuke nane mištes, hoj tut des anglal?

⁴ Te tumen ulanas pre miro than,
the me džanlomas te vakerel avke sar tumen;
the me tumen šaj začidomas le lavenca
a kerdomas le šereha upral tumende.

⁵ Ale me tumen diňomas zor le lavenca
a mire vuštenca vakerdomas, hoj tumen te šunen feder.

⁶ No sar vakerav, miri dukh na preachel;
sar som čhit, na džal mandar het.

⁷ Čačes, Devla, akana man calkom strapindal avri;
zničindal savoredženen andre miro kher.

⁸ Šučardal man avri*,
a vašoda pes dičhol le manušenge, hoj som binošno;
na ačhiła mandar ča e cipa the o kokala
a the oda svedčinel pre ma.

⁹ Le Devleskri choľi man rozčingerel a džal pre mande;
randel pre mande le dandena,
zadikhel pes pre ma le jakhenca sar miro nepřijatelis.

¹⁰ O manuša pre ma bares phundrade peskre muja,
asabnaha man marenas pal o čhama sar varekas, ko lenge džungľol,
a zgele pes jekhetane pre mande.

¹¹ O Del man diňa le binošne manušeske
a čhiđa man andro vasta le nalačheske.

¹² Dživavas mange andro smirom, ale ov manca razinda,
chudňa man la meňatar a phagerđa man pro kotora.
Kerđa peske mandar terčos;

¹³ mukel pre ma peskre šipi pal savore seri,
predemel mire ľadvini a nane leske pharo;
miri žlča andral e pečinka čhivel avri pre phuv.

¹⁴ Dukhavel man jekh pal aver;
mukel pes pre ma sar o maribnaskro murš.

¹⁵ Sidom mange o gada le gonestar,
urdom man andre
a bešav bi e zor andro prachos.

¹⁶ Le rovibnastar mange lolila o muj avri
a tel o jakha man hin kale kruhi†,

¹⁷ kajte pre mire vasta nane o mariben
a miri modľitba hiňi žuži.

¹⁸ Ó, phuvije, ma učhar andre miro rat,
ma domuk, hoj te preachel te vičinel vaš ma!

¹⁹ No dikh, the akana hino miro švedkos andro ňebos;
učes pro ňebos hino oda, ko vaš ma zaachel.

²⁰ Miro obhajcas hino miro prijatelis‡ akor,
sar mire jakhendar čulan o apsa anglo Del.

* **16:8** 16,8 Abo: zailal man † **16:16** 16,16 E hebrejiko čhib: o ciňos le meribnaskro ‡ **16:20** 16,20 Abo: mire prijatela peske mandar asan

- 21 Ov pes mangel le Devleske vaš o manuš,
avke sar vareko pes mangel vaš peskro prijatelīs.
- 22 Se na predžana but berša
a džava pro drom, pal savo imar na avava pale.“

17

- 1 „Miro duchos hino igen zničimen,
mire dživesa murdalīle andre,
užarel man o hrobos.
- 2 Pašal mande hin ča ola, ko mandar asan,
a me dikhav, sar pre mande džan.
- 3 Devla, počin vaš ma e zaloha, hoj man te premuken!
Se ko aver pes vaš ma zaručindahas?
- 4 Vašoda, hoj tu lenge zakerđal andre o goda, hoj te na achalon,
ma domuk, hoj mange te radisalon.
- 5 Vakerel pes: Te vareko vaš o love del andre peskre prijatelen,
o jakha leskre čhavengre korisalona.
- 6 No akana o Del visarda oda vakeriben pre mande anglo manuša;
som oda, kaske čhungaren andro muj.
- 7 Se o jakha mange slabisalīle le rovibnastar;
o vasta the o pindre mande hin šukore sar ciños.
- 8 Ola, ko pestar keren spravodlīva, predaran
a o ņevinna man odsudzinen sar bijedevleskres.
- 9 No o spravodlīvo pes likerel peskre dromestar
a oda, kas hin žuže vasta, ačhela furt zoraleder.
- 10 Ale te savore avlanas a ačhilanas angle ma,
na arakhlomas aŋi jekhe godaveres maškar tumende.
- 11 Mire dživesa pregele, mire plani rozpele,
a mek the oda, so kamavas andro jilo.
- 12 Mire prijateľa phenen pre rat, hoj oda hin džives;
phenen: ‚O švetlos hino pašes, kajte hin kalīpen.‘
- 13 Te miri nađej hin ča o Šeol,
te mange lačharava o hadžos andro kalīpen,
- 14 te phenava le hroboske: ‚Tu sal miro dad!‘
a le kirmenge: ‚Miri daj‘ abo ‚miri pheň‘,
- 15 ta akor kaj hiňi miri nađej?
Dikhel la mek vareko?
- 16 Džala manca tele andro brani le Šeoloskre the miri nađej?
Džaha jekhetane tele andro prachos?“

18

Dujto vakeriben le Bildadoskro

- 1 Akor o Bildad andral o šuach odphenda kada:
2 „Kana imar preačhena te vakerel?
Chuden godi, a palīs vakeraha!
- 3 Soske amen len sar dobitkos?
Soske sam andre tumare jakha diline*?

* 18:3 18,3 E hebrejiko čhib: nažuže

- 4 Či vaš tuke, so tut korkoro dukhaves tira cholaha,
ela e phuv zamukli?
Abo či pes e skala čhalavela pal peskro than?
- 5 Le nalače manušeske o švetlos murdaŀola andre
a o plameňis leskra jagakro preačhela te labol.
- 6 Andre leskro stanos o švetlos kaŀola
a e momeli paš leste labola avri.
- 7 Leskre kroki sas zorale, ale slabisaŀona;
perela pro plani, save ov korkoro kerďa.
- 8 Bo leskre pindre les cirden andre sita
a uštarel pre pasca.
- 9 Zachudel leske e peta,
e slučka les zacirdel zorales.
- 10 O lanos hino leske garudo pre phuv
a pro chodňikos hiňi thoďi e pasca.
- 11 Pal dojekh sera pre leste avel e dar,
džal pal leste pre dojekh krokos.
- 12 Leskri zor slabisaŀol bokhatar
a furt pal leste phirel e bibach.
- 13 O nasvaliben leske chal tele e cipa;
o nekgoeder meribnaskro nasvaliben
chal tele leskre vasta the pindre.
- 14 Cirdena les avri andral leskro stanos, pre savo pes mukelas,
a anena les andre nekbareder dar.
- 15 Leskro stanos labol avri;
e sira pes čhivel ode, kaj bešelas.
- 16 O koreňa telal leske kirňona
a o konara upral leske šučona avri.
- 17 Pre phuv pes pre leste bisterela
a űiko peske pre leskro nav na leperela.
- 18 Čhivena les avri andral o švetlos andro kalipen;
tradena les avri andral o svetos.
- 19 Na ela les potomki,
ňisave čhave maškar peskre manuša;
ňiko, ko predžidilahas ode, kaj bešelas.
- 20 Andre leskro bibachtalo džives o manuša pal o zapados predarana
a pro vichodos izdrana daratar.
- 21 He čačo, avke oda hin le kherenca,
kaj bešen o nalače manuša;
kajso hin o koňec olengro,
ko na prindžaren le Devles.“

19

Šovto vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphendā:
- 2 „Dži kana man trapinena
a marena tele le lavenca?
- 3 Oda imar hin deštovar, so mange kerdān ladž;
dukhaven man a na ladžan tumen!
- 4 Kajte oda ulahas čačo, hoj kerďom vareso nalačo,

- oda ča dukhadomas man.
⁵ Te tumenge gondolinen, hoj san feder sar me,
 a te len miro pharipen sar znakos, so sikavel miri vina,
⁶ akor džanen, hoj oda o Del kada kerđa.
 Ov mange nacirdña e pasca a chudña man andre.
- ⁷ Se sar me vičinav: ‚Pomožinen mange!‘
 ňiko pes ke ma na del anglal;
 mangav mange e pomoca,
 ale ňiko ke ma nane spravodlivo.
- ⁸ O Del mange začida o drom, našti predžav;
 o chodňiki mange garuđa andro kalipen.
- ⁹ Čida pal ma tele miri slava
 a iľa mange tele e koruna pal o šero.
- ¹⁰ Pal savore seri man visarel tele, medik na merava;
 cirdña avri miri nađej sar stromos.
- ¹¹ Leskri cholı pre ma rozlabıla,
 rachinel man sar peskre ňeprijateľis.
- ¹² Leskre slugađa pre ma avle,
 kerde peske drom, hoj pes te dochuden ke mande,
 a rozthode o taboris pašal miro stanos.
- ¹³ Mire phralen mandar iľa het
 a ačhilom cudzo olenge, ko man džanen.
- ¹⁴ Miri famelija man omukľa
 a mire prijateľa pre ma bisterde.
- ¹⁵ O hosci andre miro kher the mire služki man len sar cudzincos;
 ačhilom cudzo andre lengre jakha.
- ¹⁶ Vičinav pre miro otrokos,
 ale ov mange na odphenel;
 mušinav man leske igen te mangel,
 hoj mange te pomožinel.
- ¹⁷ Miri romňi našti avri ačhel miro dichos
 a džungľuvav mire phralenge.
- ¹⁸ Mek the o čhavore man tele dikhen;
 soča uštav, imar pre ma vakeren.
- ¹⁹ Džungľuvav savore mire lače kamaratenge,
 ola, kas kamavas, pes visarde pre mande.
- ²⁰ Nane pre ma ča e cipa the o kokala,
 ča ajci so predžidiľom.
- ²¹ Aven ke ma jileskre, prijateľale mire, aven jileskre!
 Bo o Del man marda peskre vasteha!
- ²² Soske pre ma džan avke sar o Del?
 Či man imar na zachalan dos?
- ²³ Oj, te pes mire lava pisindehas andre,
 oj, te pes dochudlehas andro zvitkos,
- ²⁴ te ulehas avrirandle andro bar le trastune sekačiha
 a začide le tate olovoha pro furt.
- ²⁵ Me džanav, hoj miro Vikupiteľis dživel

- a pro koñec vaš ma zaačhela pre phuv!
 26 Dikhava le Devles andre miro telos the akor,
 sar ela miri cipa zničimen;
 27 me les dikhava mire jakhenca – me a na vareko aver.
 Miro jilo pal oda igen džal!
 28 Te tumen phenena: ‚Sar šaj mek pre leste džas?
 Se o koreñis le problemoskro hin andre leste!‘
 29 Daran tumen la šablatar!
 Bo e šabla hiñi e choli le Devleskri pro nalačhipen,
 hoj te džanen, hoj hin vareko, ko sudzinel!“

20

Dujto vakeriben le Cofaroskro

- 1 Akor o Cofar andral e Naama odphendža kada:
 2 „Mire gondolišagi man ispiden te odphenel,
 bo o jilo andre ma previsaol.
 3 Sar šunav o dopheñiben, so mange kerel ladž,
 akor miri godi sidarel te odphenel.
 4 Se džanes, hoj kada hin imar čirlastar,
 kanastar hine o manuša pre phuv,
 5 hoj o radišagos le nalače manušengro na likerel but
 a o bijedevleskro thovel baripen ča sikra.
 6 Kajte leskro baripen džal upre dži o ñebos
 a leskro šero dochudel dži o chmari,
 7 ela odphurdlo het pro furt avke sar prachos.
 Ola, ko les džanenas, phenena: ‚Kaj hino?‘
 8 Odľecinela sar o suno a buter les na arakhena;
 našlola sar o videñje rači.
 9 Odi jakh, so les dikhelas, les imar na dikhela,
 oda than, kaj bešelas, les imar na dikhela.
 10 Leskre čhave dena pale oda, so ile le čore manušenge;
 peskre vastenca anela pale peskro barvalipen.
 11 Leskri terñipnaskri zor, so pherdžarelas leskre kokala,
 leha pašlola andro prachos.
 12 Leske hin o nalačhipen gulo andro muj,
 a garuvel les tel e čhib;
 13 ov pes cirdel pal leste a na omukel les;
 likerel les andro vušta, hoj peske les te uživinel avri.
 14 No, jekhvar pes leske o nalačhipen visarela pro kirkiben andre džombra;
 ela andre leste sar o jedos la kobrakro.
 15 O barvalipen, so čala, čhandela avri;
 o Del leske les čhivela avri andral o per.
 16 Pijela o jedos la kobrakro;
 danderela les e zmija a merela.
 17 Imar na dikhela pro prudi le pañeskre
 aňi pro potoki, sar čulan o thud the o medos.
 18 Mušinelate del pale oda, so peske dochudňa, a na čala olestar;
 na ela les radišagos olestar, so zarodňa.

- 19 Bo trapinelas le čoren a na pomožinda lenge;
zaila o kher, savo ov na ačhada.
- 20 Vašoda, hoj na džanel, kana les hin dos,
našti pes zachrañinela peskre barvalipnaha.
- 21 Sar ov chal, nič pal leste na ačhel,
važoda leskri bach na likerela furt.
- 22 Sar ela igen barvalo,
jekhvareste pre leste avela o pharipen;
demela pre leste pal savore seri.
- 23 Sar peske pherdžarela e džombra,
o Del pre leste bičavela peskri choli sar jag
a začhivela les laha akor, sar chala.
- 24 Te denašela la trastuña šablatar,
predemela les o bronzuno šipos.
- 25 Čirdela les avri andral o dumo,
o blištaco špicos leske predžala prekal e pečinka,
važoda pre leste avela bari dar!
- 26 Savoro leskro barvalipen ela zničimen,
chala les e jag, so na sas zathodi le manušestar,
a zlabarela savoren, ko mek ačhila andre leskro stanos.
- 27 O ňebos anela avri leskri vina
a e phuv pes ačhavela pre leste.
- 28 Savoro leskro barvalipen ela ligendo het,
andre oda džives, sar o RAJ čhivela avri peskri choli, našlola het.
- 29 Kajso koñec užarel le nalače manušes,
kajso dedictvos chudena le Devlestar.“

21

Eftato vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphenda kada:
- 2 „Šunen mištes mire lava,
bo oleha man pošešinena!
- 3 Likeren avri, medik dovakerava!
Sar me dovakerava, palis mandar šaj keren pheras!
- 4 Či man stažinav le manušenge?
Te na, akor soske te likerav avri?
- 5 Se dikhen pre ma, či na čudalinen tumen?
Či na thoven tumenge o vasta pro muj?
- 6 Sar gondolinav pre oda, so pes mange ačhila, darav man;
izdral pre ma calo telos.
- 7 Soske o nalače manuša dživen,
phuron a barol lenge e zor?
- 8 On dikhen peskre čhaven te barol a te bešel paš lende;
dikhen te barol le čhavengre čhaven.
- 9 Andre lengre khera hin o smirom a nane ode dar;
e palica le Devleskri len na marel.
- 10 Lengre biki mištes khabñaren;
lengre gurunña ačhen khabne a na oddžal lenge.

- 11 Peskre muršoren muken avri te bavinel pes sar bakroren;
lengre čhavore peske radišagostar khelen a chučkeren.
- 12 Gilaven le bašavibnaha pre čerkutka the pre harfa
a radisalón, sar bašaven pre flauta.
- 13 Peskre dživesa predživen andro lačhipen
a džan tele andro Šeol bi o pharipen.
- 14 No le Devleske phende: ‚Dža amendar het!
Na kamas te prindžarel tire droma!
- 15 Ko hin o Nekzoraleder, hoj leske te služinas?
So amen hin olestar, hoj pes ke leste modlinaha?’
- 16 On peske gondolinen, hoj lengri bach hin andre lengre vasta,
ale me na prilav kajso gondolišagos!
- 17 Murdalila varekana andre o švetlos le nalačhengro?
Avla pre lende varekana e bibach?
Dukhađa len varekana o Del peskra choľaha?
- 18 Sas varekana sar o phus, savo odphurdla e balvaj?
Abo sar e šuki čar, savi ila e burka?
- 19 Tumen phenen, hoj vaš o bini le dadeskre marel o Del le čhaven.
Ale o Del mi marel le binošnen vaš lengre bini, hoj te džanen, sar oda hin.
- 20 Mi dikhen pre peskre jakha, sar ena zničimen,
a mi pijen andral e kuči la choľakri le Nekzoraleder Devleskri!
- 21 Se savo manuš, sar merela, gondolinel a pre peskre čhave, so ačhena pal leste,
te leskre čhona preačhena sigeder?
- 22 Či šaj vareko sikavel le Devles,
te ov hin oda, ko sudzinel ole nekbarederen?
- 23 Vareko hino zoralo dži o meriben,
pal nisoste pes na daral a hin les smirom;
- 24 leskro felos hino sasto
a leskre kokala hine šviža.
- 25 Aver dženo merel bara dukhaha andro jilo
a šoha peske na uživinda o lačhipen.
- 26 No sodujđzene pašlona andro prachos,
kaj len zaučharena andre o kirme.
- 27 Dikh, me džanav, so tumen gondolinen,
the tumare nalače plani, so mange kamen te kerel,
- 28 bo phenen: ‚Kaj hin o kher ole bare manuškro?
Kaj hin o stanos, andre savo bešen o nalače manuša?’
- 29 Či tumen šoha na phučlan olendar, ko phiren pal o svetos?
Na pačandilán oleske, so tumenge phende –
- 30 hoj o nalačo na cerpinel andro bibachtalo džives,
hoj andre oda džives, sar avel e cholí le Devleskri, hino zachraňimen?
- 31 Ńiko leske na phenel andro jakha, sar pes likerelas.
Ńiko leske na visarel pale vaš oda, so kerđa.
- 32 Lidžan les andro hrobos,
savo o manuša mištes stražinen.
- 33 Ajci but džene pal leste avle pro pohrebos,
hoj pes len na del aňi te zrachinel,

a mištes leske hin andre čik andro hrobos.

³⁴ Akor sar man šaj potešinen kajse diline lavenca?
Savoro, so mange odphenen, hin ča klamišagos!“

22

Trito vakeriben le Elifazoskro

- ¹ Akor o Elifaz andral o Teman odphendā kada:
² „Šaj anel o manuš le Devleske chasna?
Se o godaver manuš kerel chasna ča peske, a na le Devleske.
³ Či hin le Nekzoralederes vareso olestar,
hoj sal spravodlivo?
Abo hin les vareso olestar,
hoj džives žužes?
⁴ Či tuke dovakerel vaš oda, hoj tut lestar daras?
Či vaš oda tut sudzinel?
⁵ Či na vaš oda, hoj tiro nalačhipen hino baro
a tire bini šoha na preačhen?
⁶ Bo tire phralendar lehas vaš ņisoske e zaloha
a mukehas len langeni bi o gada.
⁷ Na dehas te pijel paŋi oles, kas smadzinelas,
oles, ko sas bokhalo, na dehas te chal maro.
⁸ Salas zoralo manuš a e phuv sas tiri,
bešehas ode a salas baro manuš,
⁹ ale bičhavehas le vdoven het, na dehas len nič
a trapinehas le široten.
¹⁰ Vašoda hin všadziki pašal tu o pasci
a jekhvareste pre tu avel e bari dar,
¹¹ abo ajso kaŋipen, hoj na dikhes,
vašoda e potopa tut zaučharel andre.
¹² Či nane o Del upre pro nekučeder ņebos?
Dikh, sar hino upral o nekučeder čercheňa,
kajte hine avke učes!
¹³ Ale tu phenes: ‚So o Del džanel?
Či šaj sudzinel prekal o kale chmari?
¹⁴ O chmari les garuven andre,
sar peske phirel pal o ņebos,
vašoda na dikhel.‘
¹⁵ Kames tut te zŋikerel le phurikane dromendar,
pal save phirenas o nalačhe manuša?
¹⁶ On mule sigeder, sar sas lengro časos,
jekhvareste avke sar o kher, saves lel e potopa le zakladdenca.
¹⁷ Le Devleske phenen: ‚Dža amendar het!
So amen šaj kerel o Nekzoraleder?‘
¹⁸ Ale o Del lenge the avke pherdžardā o khera le lačhe vecenca.
No me na achaluvav o gondolišagos le nalačhengro!
¹⁹ O spravodliva dikhena lengro koŋec a radisaŋona;

- o ņevinna lendar asana:
 20 ‚Čačas hine amare ņeprijateľa zničimen
 a savoro, so pal lende ačhila, zlabila andre jag.‘
- 21 Odmang tut le Devleske a ela tut smirom;
 avke pre tu avela o požehnaŋje.
- 22 Prile o sikaviben andral leskro muj
 a le tuke andro jilo leskre lava.
- 23 Dikh, te aveha pale ko Nekzoraleder, ačhavela tut pale pro pindre.
 Le avri o nalačhipen andral tiro stanos,
- 24 čhiv tutar het o somnakaj andro prachos,
 o somnakaj andral o Ofir maškar o bara andre jarka,
- 25 akor ela o Nekzoraleder tiro somnakaj
 the tiro nekvzacneder rup.
- 26 Palis radisaloha le Nekzoraleder Devlestar
 a šaj hazdeha upre tiro muj ko Del.
- 27 Mangeha les a ov tut šunela avri;
 a dolikereha o lav, so les diňal.
- 28 So tuke kideha avri, oda pes ačhela,
 a pre tire droma švicinela o švetlos.
- 29 Sar o manuša ena pokorimen dži tele
 a tu pheneha: ‚Hazde len upre!‘
 akor o Del zachraŋinela olen, ko hine strapimen!
- 30 Ov cirdela avri the oles, ko nane bi e vina,
 a ela zachraŋimen vašoda, hoj tire vasta hine žuže.“

23

Ochtoto vakeriben le Joboskro

- 1 Akor o Job odphenda kada:
 2 „The adadžives man igen sťažinav a vakerav pro Del.
 Stukinav dukhatar, no leskro zoralo vast man furt marel.
- 3 Oj, te ča džanlomas, kaj les te rodel;
 te šaj gelomas dži ke leste khere!
- 4 Andomas leske avri miri veca
 a phendomas leske pherdo lava pre miri obrana.
- 5 Akor man dodžanlomas, so mange odphendahas,
 a achalilomas, so mange phendahas.
- 6 Či pre mande chučilahas avri caľa peskra zoraha?
 Na! Ov man šundahas avri.
- 7 Ode paš leste o čačo manuš šaj dokazinel, hoj hino ņevinno;
 a ode ulomas oslobodzimen mire sudcastar pro furt.
- 8 Te džav pro vichodos, nane ode,
 te džav pro zapados, našti les arakhav;
- 9 te kerel vareso pro severos, na dikhav les,
 te man visarav pro juhos, na dičhol les.
- 10 Ale ov džanel mire droma, khatar phirav;
 te man skušinela avri, dikhela, hoj som žužo sar o somnakaj.
- 11 Mire pindre phirenas mištes pal leskre stopaja,
 likeravas man pre leskro drom a na odgelom.

- 12 Na omuklōm o prikazaŋje, so mange phendā,
o lava andral leskro muj mange važinav buter sar miro chaben*.
- 13 Ov pes na čerinel – ko les šaj prevakerel?
Se ov kerel oda, so kamel.
- 14 Dolikerela savoro, so prekal ma naplaŋinda,
a les hin mek pherdo plani manca.
- 15 Vašoda man darav, sar avava angle leste;
sar pre oda gondolinav, darav man lestar.
- 16 O Del slabisarda miro jilo;
o Nekzoraleder man darada avri.
- 17 Ale kajte som andro kalipen, na somas čhit;
kajte o kalipen učarel andre miro muj.“

24

- 1 „Soske o Nekzoraleder na diŋa avri časos, kana sudzinela le nalačhen?
A soske ola, ko les prindžaren, les oda na dikhen te kerel?
- 2 O nalačhe manuša prethoven dureder peskre hraŋici,
čoren o stadi a pašinen len.
- 3 Le širontendar len le somaren
a le vdovendar le bikos sar e zaloha.
- 4 Le čoren ispiden pal o drom het;
savore čorore pre phuv pes mušinen te garuvel.
- 5 Sar o dziva somara pre pušfa peske roden o chaben,
avke keren the o čore manuša.
Peskre čhavage roden o chaben andre zamukli phuv.
- 6 Mušinen te skidel upre o ulipen pal aver mali,
kiden upre o zbitki andral e viŋica le nalačhe manušeskri.
- 7 Prekal e rat pašlon lange, bi o gada;
nane len soha pes te učarel andre, sar hin šil.
- 8 Sar del o brišind pro verchi, cindon;
nane len kaj pes te garuvel
a ispiden pes paš e skala.
- 9 Odcirden la širota la dake pašal o kolina,
len le čhaven le čore manušendar sar o počiniben vaš o dluhi.
- 10 Phiren lange, bi o gada,
hordinen e pšeŋica avreŋge, ale furt hine bokhale.
- 11 Andre zahrada pučinen o olivi pro olejos,
andro lisos uštaren pro hroznos, ale furt len smadzinel.
- 12 O roviben olengro, ko meren, šundol andral o foros
a e duša olengri, ko hine dukhade, vičinel pre pomoca,
ale o Del ŋikas na sudzinel vaš oda nalačhipen*.
- 13 Hine ajse manuša, save pes vzburinde pro švetlos,
na kamle te prindžarel leskre droma,
aŋi na ačhile pre leskre chodŋiki.
- 14 Medik avel avri o kham, o vrahos uštel upre,
murdarel le čore manušes
a rači čorel sar o zbujŋikos.
- 15 E jakh le lubariskri užarel, sar zaračol,

* 23:12 23,12 Abo: o lava andral leskro muj mange likerav andre mande
ačhel lengre mangipnastar

* 24:12 24,12 Abo: ale o Del na

a phenel peske: ‚Niko man na dikhela,
a učharel peske andre o muj.

¹⁶ Andro kalipen rozmaren o khera a občoraren len,
dživese pes phanden andre, o švetlos na prindžaren.

¹⁷ Prekal lende hin tosara akor, sar hin baro kalipen,
on pes likerem la daraha, so hin rači.

[O Cofar†]

¹⁸ Le nalačhen lela het o paňi,
lengri phuv, so len hin, hiňi prekošli,
vašoda imar na džana te kerel buči andre peskre viňici.

¹⁹ Avke sar o jiv našlol andro tačipen the šukiben,
avke o binošna našlona andro Šeol.

²⁰ Lengre daja pre lende bisterena,
o kirme pre lende mulatinena;
a imar ňiko peske pre lende na leperela.
O nalače kirňona sar o stromos, so peľa tele!

²¹ Na sas lače ke odi džuvli,
sava našti el čhave a našti ločhol,
a aňi la vdovake na presikade ňisavo lačhipen.

²² Ale o Del peskra zoraha zňičinela le zorale manušen;
sar ov uštela, ňikas lendar na ela istota, hoj dživena.

²³ O Del lenge domukel, hoj pes te šunen, hoj hine andro smirom,
ale leskre jakha pozorinen pre lengre droma.

²⁴ Ča pro sikra hine hazdle upre a palis imar nane:
Šučona avri sar e kvitka a merena;
ena čhinde tele sar o klasi.

²⁵ Či oda nane avke?
Ko šaj phenel, hoj klaminav a na vakerav čačipen?“

25

Trito vakeriben le Bildadoškro

¹ Akor o Bildad andral o Šuach odphenda kada:

² „Le Devleskro hin o rajipen a lestar pes kempel te daral,
ov kerel o smirom upre andro ňebos.

³ Či pes del te zrachel leskre ňeboskre armadi?
Pre kašte na švicinel leskro švetlos?

⁴ Akor sar šaj el vareko spravodlivo anglo Del?
Abo sar šaj el žužo o manuš, savo uliľa la džuvlatar?

⁵ Se leske mek aňi o čhonoru na švicinel jasnones
a o čercheňa nane dos žuže andre leskre jakha.

⁶ Ta akor keci frimeder o manuš, so hino sar kirmo;
o čhavo le manušeskro, so hino ča kirmoro!“

26

Eňato vakeriben le Joboskro

¹ Akor o Job odphenda kada:

† 24:17 24,17 O Cofar nane leperdo andre hebrejiko čhib, ale všeobecne pes achalol, hoj kala lava našti phenda o Job, bo džan pre ola lava, so o Job vakerelas dži akana.

- 2 „Joj, sar pomožindal oleske, kas nane zor!
Sar zachrañindal oles, ko na birinel!
- 3 Joj, savi lači rada diñal le nagodaveres!
Savi bari godi sikađal!
- 4 Khatar ilal kala godaver lava?
Savo duchos prekal tute vakerel?
- 5 O duchi le mulengre izdran telal tel o pañi
a the savore, so ode bešen.
- 6 O Del džanel savoro pal ola, ko hine andro than le mulengro*,
a o than le meribnaskro† nane ñisoha zaučardo le Devleske.
- 7 Ov nacirdel o severno ñebos ode, kaj nane nič,
e phuv figinda upral ñisoste.
- 8 Ov phandel o pañi andre peskre chmari
a o chmari na prečindon.
- 9 Garuvel peskro tronos‡ avke, hoj les te na dičhol,
a nacirdel upral leste peskri chmara.
- 10 Oddelinda o švetlos le kalipnastar avke,
hoj merinda avri e hrañica maškar o moros the ñebos.
- 11 O slupi le ñeboskre izdran
a predaran, sar len karhinel.
- 12 Peskra zoraha kerđa, hoj o moros te čitel,
a peskra godaha zñičinda la obluda Rahab.
- 13 Leskro dichos žužarda o ñebos,
leskro vast predemađa le bare sapes, so denašelas.
- 14 Dikh, kada hin ča sikrica olestar, so ov kerel,
ča kajci frima pes amenge dochudña andro kana.
Akor ko šaj achalol, savi bari zor hin le Devles?“

27

- 1 O Job mek vakerelas dureder a phenda kada:
- 2 „Avke sar dživel o Del,
savo mandar ila o pravos,
o Nekzoraleder, savo mange kerđa pharipen andro jilo,
- 3 medik ča dživava
a ela andre ma o dichos le Devleskro,
- 4 mire mujestar na džala avri o nalačhipen
a miri čhib na vakerela o klamišagos.
- 5 Šoha na phenava, hoj tumen hin čačipen!
Medik na merava, furt ačhava pre oda, hoj som žužo!
- 6 Mire spravodlišagostar man zoraes likerava
a na mukava man lestar;
miro jilo man na obviñinela, medik ča dživava.
- 7 Miro ñeprijateljis mi el mardo sar o bijedevleskro
a oda, ko pre ma džal, avke sar o nalačo manuš!
- 8 Bo savi nađej hin le bijedevleskre manušes, sar merela?
Sar lestar o Del lela o dživipen?
- 9 Či les o Del šunela,

* 26:6 26,6 E hebrejiko čhib: Šeol † 26:6 26,6 E hebrejiko čhib: Abaddon ‡ 26:9 26,9 Abo: calo čhonoro

- sar vičinela andral peskro pharipen?
 10 Či radisaŕola le Nekzoralederestar?
 Či furt lašarela le Devles?
- 11 Sikavava tumenge, savi bari hin e zor le Devleskri;
 na garuvava tumenge andre, sar o Nekzoraleder Del gondolinel.
- 12 Se tumen savoredžene oda dikhlan!
 Ta akor soske vakeren kajse zbitočna lava?
- 13 Kada užarel le nalače manušes le Devlestar,
 kada chudena o bitanga le Nekzoraleder Devlestar:
- 14 Kajte les ela but čhave, merena andro mariben;
 a leskre potomken na ela so te chal.
- 15 Ola, ko predživena, merena le nasvalibnastar;
 a mek aňi lengre vdovi pal lende na rovena.
- 16 Kajte skidela rup ajci sar prachos
 a gada ajci sar čik,
- 17 no o spravodljivo pre peste urela oda, so ov skidela,
 a leskro rup peske rozdelinena o ņevinna manuša.
- 18 O kher ačhaveŕ slaboro sar pavučina,
 sar budkica, savi peske kerel o stražňikos pre maŕa.
- 19 Sar o nalačo manuš džal te sovel, hino barvalo
 ale sar otkerel o jakha, leskro barvalipen našliŕa.
- 20 E bari dar les zalela sar e potopa;
 e zoraŕi balvaj pre leste avela rači.
- 21 Lela les e zoraŕi balvaj pal o vichodos a našŕola,
 ŕulavela les pal leskro than.
- 22 Demela pre leste bi o jileskeriben,
 sar latar kamela so neksigeder te denašel het.
- 23 Odi balvaj tapčinel a peskre vastenca, hoj lestar te asal;
 kerela leske ladž, sar denašela pal peskro than.“

28

Le Joboskri gili pal o godaveripen

- 1 „Hin baňi, kaj pes rodel o rup,
 a hin thana, kaj pes prežužarel o somnakaj.
- 2 O trast pes kopalinel avri andral e phuv,
 o međos pes lel avri andral e skala.
- 3 O manuša preroden o nekbareder kalipen
 a preskuminen o hlbini la phuvakre,
 hoj te arakhen o bara garude andro kalipen.
- 4 Dur le manušendar, kaj ņiko na bešel a ņiko na džal,
 kopalinen o cheva andre phuv,
 figinen pro lani a hombinen pes ode, kaj ņiko nane.
- 5 La phuvatar barol o chaben,
 ale tel odi phuv hin savoro zňičimen
 sar te pal e jag.
- 6 Andro skali la phuvakre hin o vzačna bara zafira
 a andre lakro prachos hin o somnakune zrnka.
- 7 ņisavo orlos na džanel oda garudo drom ke ola baňi

- a e jakh le sokoliskri ode na dodikhel.
- 8 O dzivo džviros pre oda drom na thoda o pindro
aňi ñisavo levos odarik na pregeľa.
- 9 O manuša thoven o vast pro zorale bara
a prekopalinen o verchi le zakladendar.
- 10 Andre skala maren avri o tunela;
lengre jakha dikhen savore vzacna bara.
- 11 Zaačhaven o prameňa le paňengre, hoj te na džan,
a anen pro švetlos oda, so hin garudo.
- 12 Ale kaj šaj te arakhel o godaveripen?
Kaj bešel o achaluvipen?
- 13 O manuš na džanel, keci mol o godaveripen,
a maškar o džide pes na del te arakhel.
- 14 E hlbina le oceanoskri phenel: ‚Andre mande nane!‘
O moros phenel: ‚Ke mande nane.‘
- 15 O godaveripen pes na del te cinel le žuže somnakaha,
na del pes vaše te počinel le rupoha.
- 16 Našti les te cinel le somnakaha andral o Ofir,
aňi le vzacne onixoha aňi le zafiroha.
- 17 O godaveripen mol buter sar o somnakaj the o krištalos;
našti les te čerinel vaš o somnakune šperki.
- 18 O koralí the o jaspisos pes paše aňi na den te rachinel;
e cena le godaveripnaskri hin bareder sar o vzacna perli.
- 19 O topasos andral o Kuš pes leha na del te porovňinel,
našti les te cinel le žuže somnakaha.
- 20 Akor khatar avel kada godaveripen?
Kaj bešel o achaluvipen?
- 21 Garudo hino savore džidenge,
zaučardo mek the le čiriklengje.
- 22 O peklos* the o Meriben phenen:
‚Amen pal oda šundam ča o hiros.‘
- 23 Ča o Del džanel o drom ko godaveripen;
ov džanel, kaj les šaj te arakhel.
- 24 Se ov dikhel dží pro agor la phuvake,
dikhel savoro, so hin tel o űebos.
- 25 Sar diňa e zor la balvajake
a važinda avri o paňa,
- 26 sar prikazinda le brišindeske kaj te perel,
a le bleskenge sikađa kaj te džal,
- 27 imar akor dikhľa o godaveripen a oceňinda les;
zorales les zathoda a preskušinda.
- 28 Palís o Del phenda le manušeske:
‚O godaveripen hin te daral pes le Rajestar
a o achaluvipen hin te visarel pes le nalačhipnastar.‘ “

* 28:22 28,22 E hebrejiko čhib: Abaddon

29

Dešto vakeriben le Joboskro

- ¹ O Job mek vakerelas dureder a phenda kada:
² „Oj, te mange ulahas avke
 sar andre ola čhona varekana,
 sar andre ola dživesa, sar man o Del stražinelas;
³ sar upral miro šero švicinelas leskri momeli
 a delas man o švetlos, sar predžavas le kalipnaha.
⁴ Andre ola dživesa somas terno the zoralo,
 o Del sas miro prijatelís a chrañinelas miro kher,
⁵ o Nekzoraleder mek sas manca
 a mire čhave sas pašal mande,
⁶ landuvavas andre šmetanka
 a andral miro lisos džalas avri o olejos le prudoha.
⁷ Sar phiravas andre brana le foroskri maškar o phuredera
 a sar mange zabešavas pre miro than,
⁸ o terne murša man dikhenas a džanas pre sera,
 o phure uštenas upre a ačhenas.
⁹ O raja preačhenas te vakerel
 a chudenas peske o muja.
¹⁰ O vladci ačhenas čhit
 a e čhib lenge andro muj prílepisaľolas.
¹¹ Oda, ko man šunelas, pal ma mištes vakerelas
 a oda, ko man dikhelas, man lašarelas,
¹² bo zachrañinavas le čore manušes,
 sar peske mangelas e pomoca,
 a pomožinavas the la širotake, savake na sas ko te pomožinel.
¹³ Oda, ko merelas, mange žehñinelas
 a la vdovake keravas o radišagos andro jilo.
¹⁴ O spravodlišagos pre mande uravas sar o gada;
 o čačipnaskro dživípen sas pre ma
 sar o plaštos le turbanoha pro šero.
¹⁵ Mire jakhenca dikhavas vaš o koro
 a mire pindrenca phiravas vaš o bango.
¹⁶ Le čorenge somas dad
 a pro sudos zaačhavas vaš o cudzincos.
¹⁷ O špicovata danda le nalačheske phagavas avri,
 andral o danda leske cirdavas avri e koristí.
¹⁸ Vašoda mange phendom:
 ‚Merava mange khere
 a dživava ajci dživesa,
 keci hin o zrnka andre poší.
¹⁹ Avava sar o stromos, kaskro koreñis hino furt andro pañi
 a pre kaskre konara bešel e rosa calí rat.
²⁰ O manuša man furt lašarena
 a miri zor te chudel o lukos man šoha na omukela.‘
²¹ O manuša man šunenas
 a sas čhit, sar užarenas pre miri rada.

- 22 Sar me dovakeravas, on pes imar na denas anglal;
mire lava pre lende kvapkinenas sar pañi;
23 užarenas pre lende avke sar pro brišind
a phundrade mujenca len pijenas sar o jaruno brišind.
24 Šukares pre lende asavas akor,
sar pes daranas a slabisaŕonas;
o ŝvetlos mire mujeskro len delas zor.
25 Me len lidžavas a ačhilom lengro vodcaske.
Sas man ajsi pačiv sar le kralis maškar peskre slugada;
sar oda, ko del radišagos olen, ko hine andre žala.“

30

- 1 „Ale akana mandar asan ola, ko hine mandar terneder,
the ola, kaskre dađen na kamavas te thovel aņi paš o rikone,
hoj te stražinen miro stados.
2 Pre soste mange ulahas e zor lengre vastengri?
Se on imar na birinenas te kerel buči.
3 Čoripnastar the bokhatar chanas o avrišuke rastlini,
andro kalipen pre pušta, pro zamukle thana.
4 Andral o kraki cirdenas avri o čara a chanas len
a o koreņis le jalovcoskro sas lengro chaben.
5 O manuša len pestar tradenas het,
viskinenas pre lende sar pro zbujņika.
6 Mušinenas te dživel andro dolini, kaj šučila avri o paņi,
andro cheva andre phuv, andro jaskiņi.
7 Andro kraki kerenas vika,
zdžanas pes jekhetane maškar o pokrivi.
8 On, o čhave le nagodaŕengre, chockaskre čhave,
so sas avričhide andral e phuv!
9 A akana peske pal ma gilaven
a pheras peske mandar keren.
10 Odcirden pes mandar, bo džungľuvav lenge;
na ladžan pes mange te čhungarel andro muj.
11 Vašoda, hoj o Del pomukla miri struna pro lukos a pokorinda man,
on pestar odčhide savore zabrani angle mande.
12 Pal miri čači sera ušten upre o bitanga,
keren, hoj te denašav het,
a pripravinen peske o droma, hoj pre mande te aven.
13 Phagerde miro chodņikos,
hoj man te zničinen,
a nane ko len te zaačhavel.
14 Avle pre mande sar o paņi,
so demel prekal e bari chev;
mukle pes pre ma sar e bari vlna.
15 Avla pre ma bari dar,
miri pačiv našlila, sar te la ilahas e balvaj,
miro barvalipen the sastipen pregeľa sar e chmara.
16 Imar mandar e duša čulaľ avri;
o pharipnaskre dživesa man zaile.

- 17 Rači mange e dukh predžal dži andro kokala
a mire bare dukha šoha na preačhen.
- 18 Bara zoraha man chudel o Del le gadendar;
kikidel man meňatar sar e galira pro plaštos.
- 19 Čiđa man andre čik,
som sar o prachos pal e phuv,
sar o prachos andral o bov.
- 20 Vičinav ke tute, hoj mange te pomožines, ale na odphenes mange;
ačhav kade, ale tu pre ma ča dikhes.
- 21 Ačhiľal igen bijileskro ke ma,
džas pre ma tire zorale vasteha.
- 22 Hazdňal man andro luftos
a tiri balvaj man lidžal het,
čhivkeres manca andre burka.
- 23 Džanav, hoj man leha andro meriben,
pre oda than, kaj pes zdžana savore džide.
- 24 Či hazdňahas vareko peskro vast pro zničimen manuš,
savo vičinel, hoj leske te pomožinen andral o pharipen?
- 25 Se me rovavas vaš ola, ko sas andro pharipen,
a sas man žala andre duša vaš o čore.
- 26 Ale sar me užaravas o lačhipen, avľa o nalačhipen;
sar man mukavas, hoj avela o švetlos, avľa o kalipen.
- 27 O starišagos the o pharipen man trapinel andro jilo a na preačhel;
avle pre ma o pharipnaskre dživesa.
- 28 Phirav kalipnaha, bi o švetlos le khameskro;
sar pes zdžas o manuša, uščav upre a mangav mange pomoca.
- 29 Ačhilom phral le šakalenge,
a kamaratos le pštrosenge.
- 30 E cipa pre ma kalila a džal mange tele;
o kokala man labaren la horučkatar.
- 31 Mira harfatar ačhila o nastrojis pre žala,
mira flautatar o hangos pro roviben.“

31

- 1 „Kerđom zmluva mire jakhenca,
hoj man na obdikhava pal e terňi čhaj.
- 2 Savi odmena hin le manušes paš o Del?
Abo savo đedictvos le Nekzoralederestar andro ňebos?
- 3 Či na ena o nalačhe zničimen
a na avela e bibach pre ola, ko keren o nalačhipen?
- 4 Či ov na dikhel pre savore mire droma
a na rachinel savore mire kroki?
- 5-6 Mi važinel man miro Del pre spravodľivo vaha
a dikhela, hoj som ňevinno.
Dikh, te somas falošno,
te miro pindro sidarelas te thovel varekaha avri,
- 7 te miro krokos odgela le dromestar,
te miro jilo gela pal oda, so dikhen o jakha

- a te pre mire burņika ačhila varesavi mel,
⁸ akor aver džene mi chan oda, so me sadzindom,
 a miro ulipen pal e mała mi el avricirdlo!
- ⁹ Te man cirdelas miro jilo pal aver džuvli
 abo te užaravas paš o vudar le susedaskro,
¹⁰ akor miri romņi mi tavel ayre muršeske
 a aver džene laha mi pašlon.
¹¹ Bo te oda kerdomas, ulahas oda igen namištes;
 o binos, savo kampil te odsudzinel.
¹² Ulahas oda e jag, so labol dži andro peklos*,
 savi ničinel le koreņistar savoro, so mange barila.
- ¹³ Te mire sluhasko abo služkake na kerdom spravodlivones,
 akor sar len pre mande vareso sas,
¹⁴ ta so me kerava, sar ačhava anglo Del,
 a so leske odphenava, sar mandar phučela?
¹⁵ Či oda, ko man stvorinda andro per mira dakro, na stvorinda the les?
 Či amen na sforminda andro pera le dajengre oda jekh?
- ¹⁶ Me furt davas le čoren oda, so mandar mangenas,
 šoha na muklom la vdova bi e nađej;
¹⁷ na chavas miro maro ča korkoro,
 chalas lestar the e širota;
¹⁸ terņipnastar bararavas avri la širota sar dad
 a calo miro dživipen man starinavas pal o vdovi;
¹⁹ šoha na domuklom, hoj vareko te merel bi o gada,
 a starinavas man pal o čoro, saves na sas so te urel,
²⁰ leskro jilo mange žehņinelas,
 sar pes tačarelas la vlnaha pal mire bakrore
²¹ a kajte džanavas, hoj vaš ma zaačhilehas pro sudos,
 šoha na hazdnom o vast pre širota.
²² Te oda savoro na sas avke, ta mi odperel mange miro valos
 a mi chučel avri miro vast andral o klubos.
²³ Naši kerdom kajse veci, angle slava le Devleskri
 vašoda, bo man lestar daravas, hoj man te na zničinel.
- ²⁴ Te miro pačaben thovavas andro somnakaj
 a te phenavas le žuže somnakaske: ‚Pre tute man mukav,‘
²⁵ te radisaľuvavas, hoj man hin baro barvalipen
 a hoj miro vast dochudna ajci but,
²⁶ te lašaravas o kham andre leskro švetlos
 abo o čonoro andre leskro šukariben,
²⁷ te man miro jilo počoral scirdelas,
 hoj mange te čumidav o vast a te bičhavav oda lenge,
²⁸ akor the oda ulahas ajso binos, so patrinel pro sudos,
 bo oleha zaprindomas le Devles andro ņebos.
- ²⁹ Či radisaľuvavas mire ņeprijaťeliske, sar les sas bibach?

* **31:12** 31,12 E hebrejiko čhib: Abaddon

- Či khelavas, sar pre leste avla o pharipen?
³⁰ Na domukavas mire mujeske te kerel binos oleha,
 hoj leske manglomas le košibnaha o meriben.
³¹ Šoha našti phende o manuša andral mire stani:
 ‚Amen na chałam le Joboskre masestar!‘
³² O cudzo manuš šoha na mušinelas te sovel pre ulica,
 a ko avelas pal o drom, oleske furt phundravavas o vudar.
³³ Vareko garuvel andre o bini,
 ale me len šoha na garuđom andre.
³⁴ Šoha na daravas oleshtar, so phenena o manuša,
 a na izdravas oleshtar, hoj man tele dikhena o fameliji,
 vašoda na somas čhit a na ačhavas andro kher.
³⁵ Jaj, te man ulahas ko te šunel avri!
 Kade podpisinav miri obrana!
 Mi odphenel mange o Nekzoraleder!
 Kamlomas te dikhel ola obviñeñja, so pre mande pisinda o žalobcas!
³⁶ He, ilomas mange len pro valos
 a phandlomas mange len pašal o šero sar koruna.
³⁷ Phendomas leske avri savoro, so kerđom,
 a avlomas paš leste bi e dar.
³⁸ Te man obviñinel miri mala
 a lakre brazdi roven jekhetane laha,
³⁹ te chałom lakre ulipnastar a na počindom
 abo te kerđom, hoj te meren bokhatar ola, kaskre sas o mali,
⁴⁰ ta akor mange mi barol vaš e pšeñica o kolaka
 a vaš o jačmeñis e burina!“

Kade preačhel o Job te vakereł.

O lava le Elihuskre

32

Ešebno vakeriben le Elihuskro

¹ Avke kala trin murša preačhile te odphenel le Joboske, bo sas spravodlivo andre peskre jakha.

² Ale akor igen cholisalila o Elihu, o čhavo le Baracheloskro, andral o Buz, andral e famelija le Ramoskri. Igen cholisalila pro Job, bo furt phenelas pre peste, hoj hino spravodlivo a obviñinelas le Devles. ³ A cholisalila the pre leskre trin prijateľa, bo na džanenas te odphenel le Joboske, ale the avke les odsudzinenas. ⁴ No, o Elihu užarelas, medik chudña te vakereł le Joboha, bo okla džene sas phureder sar ov. ⁵ Ale sar dikhla o Elihu, hoj kale trine muršen nane imar nič buter te phenel, igen cholisalila.

⁶ Avke o Elihu andral o Buz, le Baracheloskro čhavo, phenda kada:

„Me som terno a tumen san imar phureder,
 vašoda man daravas
 a zlikeravas man te phenel tumenge oda, so džanav.

⁷ Phendom mange: ‚Mi vakeren o phureder;
 ola, kaske hin buter berša, mi sikaven o godaveripen.‘

- 8 Ale dikhav, hoj oda hin o duchos le Devleskro andro manuš,
o dichos le Nekzoraledereskro,
savo del le manušen godi.
- 9 Na ča o phure hine godaver
a na ča o phureder achalon, so hin spravno.
- 10 Vašoda phenav: „No ča šunen the man,
phenava, so džanav!“
- 11 Užaravas, medik tumen vakerenas,
a šunavas tumare godaveripena.
Medik tumen rodenas o lava,
- 12 me tumen mištes šunavas,
ale na sas ņiko, ko sikadahas, hoj le Job nane čačo,
ņiko tumendar leske na džanelas te odphenel.
- 13 Ma phenen: „Avlam pro godaveripen.
Le Joboske na sikavela o manuš, hoj les nane čačo, ale o Del!“
- 14 O Job na vakerda manca, ale tumenca,
no me leske šoha na odphendomas avke sar tumen.“
- 15 „Job, imar na džanen so tuke te odphenel
a nane len imar lava.
- 16 Te on hine čhit, te začhile
a nane len imar so te phenel,
mušinav te užarel?
- 17 Me tuke tiš phenava vareso,
the me phenava, so mange gondolinav.
- 18 Bo hin man pherdo lava
a o duchos andre mande man ispidel te vakerel.
- 19 Šunav man andral avke sar e nevi mol, so hiņi zaphandli andre,
som sar o nevo cipuno gono, savestar imar demel avri e mol!
- 20 Vakerava a ela mange feder;
phundravava miro muj a odphenava.
- 21 Na chudava paš ņisavo manuš
a ņikaske man na gularava,
- 22 bo me man na džanav te gularel.
Te oda kerdomas, miro Stvoritelis man zničindahas!“

33

- 1 „Avke akana, Job, šun avri miro vakeriben
a prithov tire kana ke savore mire lava.
- 2 Dikh, phundrađom o muj
a miri čhib chudna te vakerel.
- 3 Mire lava hine andral o žužo jilo,
mire vušta vakeren oda, so džanav.
- 4 O Duchos le Devleskro man stvorinda,
o dichos le Nekzoraledereskro man del o dživipen.
- 5 Te šaj mange odphenes, odphen;
pripravin tut a ačhav tut mange!
- 6 Dikh, the me som ajsa sar tu anglo Del;
the me som kerdo la čikatar.
- 7 Na mušines mandar te daral;
me tut na kamav te trapinel.

- 8 Me šundom, so phendal;
o hangos tire lavengro avla ke ma:
- 9 ‚Som žužo a bi o binos;
som űevinno, na kerđom nič nalačo.
- 10 Ale o Del furt pre ma vareso arakhel,
lel man sar peskre űeprijateljis.
- 11 O pindre mange zaphandla andro kligina;
pozorinel savore mire droma.‘
- 12 Ale me tuke phenav, hoj andre kada tut nane čačipen,
bo o Del hino bareder sar o manuš.
- 13 Soske pre leste phenes,
hoj na odphenel pre űisave lava le manušeskre?
- 14 Se o Del vakerele pale a pale,
ale űiko peske oda na všiműinel.
- 15 Andro sune, andro videűja prekal e rat,
sar pro manuša avel o zoralo soviben,
sar soven pre peskre hadži,
- 16 akor phundravel o kana le manušenge
a daravel len avri ole vecenca, pal save lenge del te džanel.
- 17 O Del oda phenel, hoj te visarel le manušes le binostar,
hoj les te chraűinel le baripnastar,
- 18 hoj les te zachraűinel le hrobostar
a leskro dživipen la šablatar.
- 19 Abo varekana o Del karhinel le manušes la dukhaha andro hadžos;
e dukh andre leskre kokala na preačhel,
- 20 a vašoda leske džunglöl o maro
a leskri duša na kamel aűi o nekfeder chabena.
- 21 O telos leske šučöl avri
a dičhol leske savore kokala.
- 22 Leskri duša džal paš o hrobos
a leskro dživipen paš ola, ko anen o meriben.
- 23 Te hin paš leste o aűjelos,
jekh le ezerendar, o poslos le Devlestar,
hoj te del le manušeske te džanel, so hin mištes te kerel,
- 24 a hino ke leste jileskro a phenel le Devleske:
‚Zachraűin les, hoj te na džal tele andro hrobos;
arakhłom oda, soha les šaj te cinel avri.‘
- 25 Akor ela leskro telos švižeder sar andro terűipen;
ela pale terno the zoralo.
- 26 Palis pes modlinela ko Del a ela le Devleske pre dzeka,
dikhela le Devleskro muj a viskinela radišagostar;
o Del dela pale le manušeske leskro spravodlišagos.
- 27 Oda dženo gilavela anglo manuša a phenela:
‚Kerđom binos a previsarđom oda, so hin čačo,
ale ov man na marda avke, sar mange zaslužindom.
- 28 Cinda miri duša avri, hoj te na džal tele andro hrobos,
a miro dživipen dikhela o švetlos!‘
- 29 Dikh, o Del kerel le manušeske savore kala veci,

- duvar, the trival;
³⁰ hoj te zachrañinel leskri duša le hrobostar
 a te švicinel pre leste o švetlos le dživipnaskro.
- ³¹ De pozoris, Job, šun man avri!
 Av čhit a me vakerava!
- ³² Te tut hin so te phenel, odphen mange!
 Vaker, bo me ulomas rado, te tut ulahas čačipen!
- ³³ Ale te tut nane so te phenel, akor šun man!
 Av čhit a dava tut godi!“

34

Dujto vakeriben le Elihuskro

- ¹ Avke o Elihu pale phenda:
² „Šunen mire lava, tumen godaver manušale;
 šunen man, tumen avrisikade manušale!
³ Bo o kan preskušinel o lava avke,
 sar e čhib koštolinel o chaben.
⁴ Aven, rozsudzinas, so hin čačo;
 aven, sprindžaras jekhetane, so hin lačo.
- ⁵ Bo o Job phenda: ‚Som spravodlivo,
 ale o Del man na kamel te sudzinel čačipnaha.
⁶ Kajte man hin čačo, phenen pre ma, hoj som klamaris;
 kajte som bi o binos, leskro šipos man zrañinel pro meriben.‘
- ⁷ Hin vareko ajso sar o Job,
 savo vakerel pro Del avke lokes, sar te pilahas pañi?
- ⁸ Ov pes likerel le nalačhenca
 a phirel le binošnenca.
- ⁹ Bo phenda: ‚Le manušes nane chasna olestar,
 hoj kamel te avel le Devleske pre dzeka.‘
- ¹⁰ Vašoda man šunen, tumen manušale, so ačalon!
 O Del šoha na kerdahas oda, so nane lačo,
 o Nekzoraleder šoha na kerdahas oda, so nane čačo!
- ¹¹ Bo ov počinel le manušeske pal oda, sar kerel,
 a kerel sakoneha pal oda, sar dživel.
- ¹² Se o Del šoha na kerdahas o nalačhipen,
 o Nekzoraleder na previsardahas o čačipen.
- ¹³ Ačhada les vareko aver rajeske upral e phuv?
 Diña leske vareko aver e zor upral calo svetos?
- ¹⁴ Te peske o Del zailahas andro jilo,
 hoj lela pale peskro duchos the peskro dichos,
- ¹⁵ ta savoro džido jekhvaresto našlilahas
 a o manuš gelahas pale andro prachos.
- ¹⁶ Te sal godaver, šun kada;
 šun, so phenav.
- ¹⁷ Či šaj vladñinel oda, ko našti avri ačhel o spravodlišagos?
 Odsudzineha le Spravodlivones the le Zorales?

- 18 Či nane ov Oda, ko phenel
le kraliske: ‚Na mos nič!‘
a le rajeske: ‚Tu nalačo manušeja!‘?
- 19 Ov nane oda, ko chudel paš o raja
abo del buter pačiv le barvaes le čorestar;
se ov stvorindā savore manušen.
- 20 Jekhwareste meren, pal jepaš rat;
o manuša izdran a našlon;
o zorale hine ile het bi oda,
hoj pes lendar o manuš te chudel.
- 21 Bo leskre jakha dikhen pro droma savore manušengre;
pozorinel savore lengre kroki.
- 22 Nihhaj nane ajso baro kalipen,
kaj pes šaj garudehas ola, ko keren o nalačhipen.
- 23 O Del na mušinel te del te džanel le manušeske anglal,
kana avela pre le Devleskro sudos.
- 24 Ov ničinel le zorale muršen bi oda, hoj len ešeb te šunel avri,
a pre lengre thana thovel avren.
- 25 Bo ov džanel lengre skutki,
avel pre lende rači a hine zničimen.
- 26 Vaš lengro nalačhipen len marel ode,
kaj oda savore manuša šaj dikhen,
- 27 bo pes lestar visarde a na džanas pal leste
a na prilenas nisavo leskro drom.
- 28 Vašoda doavla o roviben le čore manušengro anglo Del
a šundā avri lengro mangipen.
- 29 Te ov pes rozhodñinel, hoj na kerela nič, ko les šaj obviñinel?
Te garuvel peskro muj, ko les šaj dikhel?
Se ov vladñinel upral dojekh narodos the manuš,
- 30 hoj te na kralinel o nalačo manuš,
hoj te na zachudel le manušen andre pasca.
- 31 No te tu phendālas le Devleske:
‚Somas mardo vaš mire bini
a imar na kerava o nalačhipen.
- 32 Sikav mange, so na achaluvav,
te kerdom vareso nalačo, imar oda na kerava!‘?
- 33 Kames, hoj tuke o Del te počinel pal tiro,
bo na priles oda, so ov kerel?
Tu tuke mušines te kidel avri, na me!
No phen, so gondolines!
- 34 O manuša, save achalon,
the o godaver manuša, so man šunen, phenena,
- 35 hoj o Job vakerel nagodaha
a leskre lavenge chibalinel e godi.
- 36 Oj, te ulahas o Job skušimen dži o koñec,
bo odphenel avke sar o binošno manuš!
- 37 Paš peskro binos mek pridel e vzbura,
angle amende asal le Devlestar

a vakerel furt buter lava pre leste.“

35

Trito vakeriben le Elihuskro

- ¹ Palis o Elihu phenda:
- ² „Gondolines tuke, hoj oda hin mištes, sar phenes:
„Man hin čačipen a na le Devles.“?
- ³ Abo sar phučes: „Savi man hin olestar chasna?
So man hin olestar, hoj na kerava binos?“
- ⁴ No, me odphenava tuke
the tire prijateľenge:
- ⁵ „Zadikh tut pro ňebos a pozorin,
dikh pro chmari, save hine učeder sar tu!
- ⁶ Te kerdal binos, dukhadal le Devles oleha?
Te kereha pherdo bini, kereha leske oleha vareso namištes?
- ⁷ Te tu sal spravodljivo, so les oleha des?
Abo so šaj prilel o Del andral tire vasta?
- ⁸ Tiro nalačhipen dukhavel ča ajse manušes, sar sal tu,
a tiro spravodlišagos hin ča pro lačo le manušenge.‘
- ⁹ O manuša jojčinen, sar len aver džene igen trapinen,
mangen, hoj lenge vareko te pomožinel andral o vasta le zorale manušengre.
- ¹⁰ Ale ňiko lendar na phučel: „Kaj hino o Del, miro Stvoritelis,
savo amen del o giľa rači,
- ¹¹ savo amen del bareder godi sar le dzive džviren
a kerel amendar godaveder, sar hine o čirikle pro ňebos?“
- ¹² Roven, hoj lenge te pomožinel,
ale o Del lenge na odphenel,
bo hine barikane a nalače.
- ¹³ Čačo hin, hoj o Del na šunel avri chocsave lava,
o Nekzoraleder pre lende aňi na dikhel,
- ¹⁴ a na mek akor, sar tu phenes, hoj les na dikhes,
hoj tiri veca hiňi anglo Del
a tu pre leste mušines te užarel!
- ¹⁵ A ke oda mek phenes, hoj leskri choľi šoha na potrestinel
a ov aňi na dikhel pro nalačhipen!
- ¹⁶ Avke tu vakeres but nagodaver lava
a phundraves o muj zbitočne.“

36

Štarto vakeriben le Elihuskro

- ¹ O Elihu mek vakerelas dureder:
- ² „Liker sikra avri a sikavava tuke,
hoj mek man hin so te phenel vaš o Del.
- ³ Phenava tuke, so sikľilom dural,
hoj oda, so miro Stvoritelis phenel, hin o čačipen.
- ⁴ Šaj džanes, hoj mire lava nane falošna;
paš tute ačhel oda, kas hin o dokonalo prindžaripen.

- 5 O Del hino zoralo, ale ňikas na odčhivel;
ov hino zoralo the baro andre peskro godaveripen.
- 6 Na mukela te dživel le bijedevleskres,
ale vaš o čore manuša zaačhela pro sudos.
- 7 Chrañinel olen, ko hine spravodliva,
le kralenca lenge del te bešel pro troni
a hazdel len upre pro furt.
- 8 Ale te hine o manuša phandle andro puta
a chuden len o lani le trapišagoskre,
- 9 o Del lenge del te džanel, hoj kerde bini,
bo sas barikane.
- 10 Del lenge te šunel peskro dovakeriben
a phenel lenge, hoj pes te visaren le nalačhipnastar.
- 11 Te les šunena a služinena leske,
dživena savore peskre dživesa andro barvalipen
a peskre berša andro lačhipen.
- 12 Ale te na šunena, ena murdarde le šipoha
a merena, aňi na džanena kana.
- 13 O manuša, so hine nalačhe andro jile, hine furt cholamen;
na mangen peske e pomoca aňi akor,
sar len o Del marel.
- 14 Meren terne
a lengro dživipen skončinel andre ladž*.
- 15 Ale o Del sikavel oles, ko cerpinel, prekal leskro cerpišagos;
prekal o pharipen leske phundravel o kan, hoj les te šunel.
- 16 Se the tut kamel te lel avri andral o danda le pharipnaske
pre ajsa than, kaj imar nane o trapišagos
a kaj pre tiro skamind ela pherdo lačhipen.
- 17 Ale pre tute avla o trestos, savo patrinel le nalačhe manušeske;
o spravodlišagos the o čačipen pre tute avla.
- 18 De pozoris, hoj tut te na odcirdel o barvalipen,
a ma domuk, hoj tut o prepočiňiben te odlel pre aver drom.
- 19 Či šaj tut mukeha pre tiro barvalipen andre tiro pharipen?
Pomožinela tuke, te deha tutar avri savori tiri zor?
- 20 Ma mang tuke ajsi rat,
andre savi o narodi našlona pal peskre thana!
- 21 De tuke pozoris!
Ma visar tut ko nalačhipen,
bo o pharipen pre tute avla vaš oda,
hoj tut te chrañinel le nalačhipnastar.
- 22 Dikh, o Del hino igen baro andre peskri zor.
Ko hin ajsa učitelis sar ov?
- 23 Ko leske šaj sikavel, save dromeha te džal?
Abo ko leske šaj phenel: „Namištes kerđal“?
- 24 Ma bister te bararel leskri buči,
vaš savi o manuša lašarenas le RAJES andro giľa.

* 36:14 36,14 E hebrejiko čhib: maškar o lubara andro modlengre chrami

- 25 Dojekh manuš dikhla, so ov kerda;
o manuša oda šaj pozorinen ča dural.
- 26 Čačes, o Del hino igen baro, bareder sar šaj achaluvas,
a leskre berša pes na den te zrachel.
- 27 Ov cirdel o pañi upre andro ñebos,
kerel lestar o brišindale kapki
- 28 a čhivel len tele prekal o chmari,
hoj te del baro brišind pre savore manuša.
- 29 Ńiko naštñi achalol oleske, sar ov rozthovel o chmari
abo sar ov herminel andral o ñebos, kaj bešel.
- 30 Ov bičhavel o bleski všadzík pašal peste
a zaučharel o hlbini le moroskre.
- 31 Bo prekal o brišind anel o čalipen le narodenge†
a del len pherdo chaben.
- 32 O bleskos chudel andro burñika
a prikazinel leske kaj te demel.
- 33 Leskro hermišagos del te džanel, hoj maj avela e burka;
mek the o dobitkos pal oda del te džanel.“

37

- 1 „O jilo mange igen marel paš odi burka
a kamel te chučel avri pal peskro than.
- 2 Šunen! Šunen o hangos le Devleskro,
o hermišagos, so avel avri andral leskro muj.
- 3 Mukel avri peskro bleskos pal calo ñebos
a bičhavel les dži pro agora la phuvakre.
- 4 Palis leskro hangos zorales šundol;
herminel peskre bare slavne hangoha,
na zaačhavel o bleski, sar vakerel.
- 5 O Del herminel peskre vakeribnaha,
šundol oda igen užasnones;
ov kerel bare veci, save amen naštñi achaluvas.
- 6 Le jiveske phenel: ‚Per pre phuv!‘
le brišindeske: ‚De zorales!‘
- 7 Kerel, hoj o manuš te preačhel te kerel buči,
hoj savore manuša te džanen, so ov šaj kerel.
- 8 O džviri pes garuven
a ačhen pre peskre thana,
medik del o brišind.
- 9 E zoraļi burka avel pal o juhos, kaj bešel,
a e šilali balvaj pal o severos.
- 10 Le Devleskre dichostar pes kerel o legos
a fadžinen o bare paña.
- 11 Pherarel o chmari le pañeha;
o bleski demen andral lende.
- 12 Visaren pes furt pale a džan, kaj lenge phenel,
hoj te keren pal cali phuv oda,
so lenge prikazinel.
- 13 Bičhavel o brišind le manušenge pro trestos,

† 36:31 36,31 Abo: sudzinel le naroden

abo pro lačhipen peskra phuvake,
hoj te sikavel peskro kamiben.

- 14 Šun kada, Job, zaačh
a gondolín pal savore bare veci le Devleskre, so kerel!
- 15 Či džanes, sar o Del lidžal o chmari
a del peskre bleskenge te švicinel?
- 16 Džanes, sar o chmari lecinen,
ola bare veci le Devleskre, saves hin dokonalo prindžaripen?
- 17 Či tu, so pocisałos andro gada,
sar avel e južno balvaj pre phuv,
- 18 šaj nacirdes leha o ňebos
avke zorales sar o bronzuno gendalos?
- 19 Sikav amen so te phenel le Devleske;
našti amenge avel pre godi so te phenel.
- 20 Phenava le Devleske, hoj kamav te prevakerel?
Na, bo te oda kerava, zničinel man!
- 21 Ale sar e balvaj roztradel o chmari
a o ňebos hino žužo,
ňiko našti dikhel andro kham.
- 22 O Del avel pal o severos andre slava,
savi švicinel sar o somnakaj,
leskre bare šukaribnastar pre amende avel e dar.
- 23 Le Devleskri zor hiňi dureder, sar amen šaj dodžas;
andre peskro čačipen the baro spravodlišagos amen na trapinel.
- 24 Vašoda les o manuša den pačiv,
bo pre ola, ko pes šunen godaver andre peskre jakha, aňi na dikhel.“

O lava le RAJESKRE

38

Ešebno vakeriben le RAJESKRO

- 1 Akor odphenda o RAJ le Joboske andral e burka:
- 2 „Oda, ko hin kada, ko kařarel miro planos
le nagodaver lavenca?
- 3 Ačh akana sar murš,
me tutar phučava a tu mange odpheneha.
- 4 Kaj salas, sar thovavas o zakladi la phuvakre?
Phen mange, te sal ajsa godaver!
- 5 Ko rozhodňinda, hoj keci merinela? Se tu džanes!
Ko nacirdňa e šparga, hoj la te merinel?
- 6 Andre soste hine zathode lakre zakladi?
Ko zathoda lakro hlavno bar akor,
- 7 sar o tosarutne čerčeňa jekhetane gilavenas
a savore aňjela* radišagostar viskinenas?
- 8 Ko phandľa andre o moros le branenca,
sar demađa avri andral o per la phuvakro?

* 38:7 38,7 E hebrejiko čhib: o čhave le Devleskre

- 9 Me urdom o moros le chmarenca
 a pačardom les le kalipnaha,
 10 me ačhadom leskri hrañica
 a kerdom leske o zavori the o brani.
 11 Phendom: ‚Šaj aves dži kade, ale dureder naši!
 Kade zaačhena tire barikane vlni.‘
- 12 Prikazindal varekana andre tiro dživipen le tosaraske
 a phendal, kana te vidñisalol?
 13 Phendal leske, hoj te zalel cali phuv le švetloha,
 hoj o bitanga lestar te denašen het?
 14 Sar vidñisalol, e phuv hiñi urdi andro šukar farebna gada;
 savoro hin jasno sar o otláčkos pal e pečatka andre čik.
 15 O švetlos le dživeseskro švicinel igen zoraes le bitangenge;
 lengre vasta preačhen te kerel o nalačhipen.
 16 Či salas dži paš o prameña le moroskre?
 Vaj phirehas pal e phuv andro oceanos?
 17 Sikada tuke vareko o brani le meribnaskre?
 Abo dikhlal o brani le bare kalipnaskre?
 18 Či šaj ačhalos, savo baro hino o svetos?
 Odphen mange, te kada savoro džanes!
- 19 Khatar pes džal ode, kaj bešel o švetlos
 a kaj hin o kher le kalipnaske?
 20 Džanlalas len te doanel pre lengre thana?
 Prindžares o droma andre lengre khera?
 21 Se tu oda džanes! Se tu imar akor ulilal!
 Imar ajci berša džives!
- 22 Či salas andro skladi le jiveskre?
 Abo dikhlal o skladi, kaj hin o legoskre krupi,
 23 save garuvav pre oda časos, sar ela o pharipen,
 pre oda džives, sar ela o mariben?
 24 Kaj hin oda than, khatar aven o bleski?
 Khatar avel te phurdel e vichodno balvaj pre phuv?
 25 Ko stvorinda o dromora andral o ňebos le bare brišindeske?
 Ko kerda o drom le bleskenge the le perumenge,
 26 hoj te del o brišind pre phuv, kaj ňiko na bešel,
 the pre pušta, kaj ňiko na dživel?
 27 Ko kerel, hoj e smedno the e šuki phuv te pijel pañi
 a hoj te barol e nevi čar?
 28 Či hin le brišindes dad?
 Ko anel pro svetos e rosa?
 29 Kaske avla andral o per avri o legos?
 Kaske ulila o ňeboskro mrazos?
 30 Kerel, hoj o pañi zoralol sar bar
 a o moros zafadžinel upral.
- 31 Šaj phandes o lanci le Plejadengre†
 abo šaj pomukes o lani le Orionoskre?

† 38:31 38,31 Avke pes vičinel jekh skupina čerčeña.

- 32 Šaj lidžas le čercheñen‡ avri akor, sar hin lengro časos?
Abo šaj sikaves o drom, khatar te džan o Baro the o Cikno verdanš?
- 33 Prindžares o zakoni le űeboskre?
Džanes sar te kerel, hoj te vladñinen the pre phuv?
- 34 Šaj vičines pre chmara,
hoj pre tu te del baro brišind?
- 35 Šaj bičhaves le blesken, hoj te džan?
Či phenena tuke: „Kade sam!“?
- 36 Khatar džanel te phenel o čiriklo ibis,
hoj avena o zaplavi?
Khatar džanel te phenel o kohutos,
hoj dela o brišind?
- 37 Ko šaj zrachel o chmari peskra godaha?
Ko šaj čhivel avri o paña andral o űeboskre džbani,
- 38 avke, hoj o prachos zoralol
a o hrudi la phuvakre prilēpisaŀon ke peste?
- 39 Či tu strades e korist la ľevicake?
Či tu des te chal le bokhale terne leven,
- 40 sar pes skurčinen andro jaskiñi,
sar užaren garude andro kraki?
- 41 Ko pes starinela pal o chaben prekal o havranos,
sar leskre cikne vičinen ko Del a bludzinen bi o chaben?“

39

- 1 „Či tu džanes, kana ločhon o kamziki?
Či tu salas paš oda, sar aven o ločhibnaskre dukha pro jeleñici?
- 2 Či tu genes o čhona, keci hordinen peskre ciknen?
Džanes, kana ločhona?
- 3 On pes skurčinen, anen pro svetos peskre ciknen;
lengri ločhibnaskri dukh preačhel.
- 4 Lengre cikne baron avri korkore a zoralon;
džan lendar het a imar na aven pale.
- 5 Ko mukla le dzive somaris pre sloboda?
Ko rozphandla leskro lanos?
- 6 Diñom leske o than, kaj nič na barol, sar leskro kher
a domuklom leske te bešel pre londĭ rovina.
- 7 Nane leske pre dzeka e vika andro foros
a ñiko les našti tradel andre buči.
- 8 Pro verchi pes pašinel;
rodel te chal vareso zeleno.
- 9 Či o dzivo bikos tuke kamela te služinel?
Či ačhela prekal e rat andre tiri maštalña?
- 10 Pripandeha le dzive bikos le lanoha, hoj te orinel?
Čirdela pal tute o pluhos andro dolini?
- 11 Či šaj tut pre leste mukes, bo hino zoralo?

‡ 38:32 38,32 E hebrejiko čhib: Mazzarot – na džanel pes, so oda presne hin § 38:32 38,32 E slovačiko čhib: Velký a Malý voz

- Mukeha pre leste tiri phari buči?
- 12 Šaj leske pačas, hoj tuke anela o zrnos
a lidžala les andre tiro humnos?
- 13 E pštrosica kerel radišagoha le kridlenca,
ale oda nane o kridli the o pora le bocianoskre, so ľecinen.
- 14 Oj mukel peskre jandre pre phuv,
hoj te tačon andre poši;
- 15 oj bisterel pre oda, hoj vareko le pindreha upre šaj uštarel
a hoj o malakre džviri len šaj rozpučinen.
- 16 Bi o kamiben bararel peskre ciknoren, sar te aňi na ulehas lakre;
lake hin jekh, hoj len andahas pro svetos hijaba,
- 17 bo o Del la stvorinda nagoda vera
a na diňa la godi.
- 18 Ale soča chudela te denašel,
šaj asal le grajestar the olestar, ko upre džal.
- 19 Či tu Job diňal le grajes ajsi zor
a urďal pre leskri meň e hriva?
- 20 Či tu les sikadaľ, hoj te chučkerel sar kobilka?
Sar fučinel zorales le nakheha, anel oda dar!
- 21 Andre dolina demel le kopitoha,
radisaľol peskra zoratar
a denašel andro mariben.
- 22 Asal peske la daratar,
na del pes te daravel avri
a la šablatar na denašel.
- 23 O zbraňe, so pre leste thoven,
čerkinen a blištisaľon.
- 24 Vikaha a dzivones denašel pal e phuv;
našti ačhel pro than, sar pes phurdel pre trubka.
- 25 Furt sar pes trubinel pre truba, fučinel
a imar dural voňinel o mariben;
šunel o rozkazi le veliľeľengre the e vika pro mariben.
- 26 Či oda hin tira godatar, hoj o jastrabos ľecinel
a nacirdel peskre kridli pre južno sera?
- 27 Či pre tiro rozkzis ľecinel o orlos
a kerel peske hňizdos pro učo than?
- 28 Ov bešel pre skala a dživel ode;
pro agor la skalakro les hin peskro hrados.
- 29 Odarik peske rodel o chaben;
le jakhenca dural dodikhel.
- 30 Leskre cikne pijen avri o rat
a ode, kaj hin o mule ľela, ode hino the ov.“

40

- 1 O RAJ pale vakerelas ko Job:
- 2 „Kames tut te veseke dinel le Nekzoraledereha a te rodel pre leste o chibi?
Tu, so obviňines le Devles, odphen mange!“

O Job odphenel le RAJESKE

³ O Job odphenda le RAJESKE:

⁴ „Me na som nič – sar tuke šaj odphenav?
Chudav mange o muj.

⁵ Jekhvar prevakerdom, ale imar man na dava anglal;
the dujtovar, ale imar na vakerava nič.“

Dujto vakeriben le RAJESKRO

⁶ Akor o RAJ odphenda le Joboske andral e burka:

⁷ „Ačh akana sar muž!
Me tutar phučava a tu mange odpheneha.

⁸ Kames te phenel pre ma, hoj na som spravodljivo?
Kames man te obviñinel, hoj tu te aves ñevinno?

⁹ Sal ajsa zoralo sar me?
Herminel tiro hangos avke sar miro?

¹⁰ Te he, akor tut ozdobin le šukaribnaha the la slavaha;
uri tut upre rajikanes the andre pačiv.

¹¹ Čhiv avri tiri bari cholì!
Dikh pre savore barikane a ker lenge ladž.

¹² Dikh pre savore barikane a pokorin len,
rozpučin le nalačhen ode, kaj hine!

¹³ Začhiv len savoren andre phuv;
zaphand len andro hrobos!

¹⁴ Pałis the me tut lašarava a udžanava,
hoj tiro čačo vast tut zachrañinda.

¹⁵ Dikh pro Behemot*, saves stvorindom avke sar the tut;
chal e čar sar o bikos.

¹⁶ Dikh, savi zor les hin andro telos
a save svali pro per!

¹⁷ Leskro chvostos hino sar o stromos cedros,
o šlachi pre leskre čanga hine zorales peha prephandle.

¹⁸ Leskre kokala hine zorale sar o bronzos,
o pindre sar o trastune slupi.

¹⁹ Ov hino jekh le nekzoraleder džvirendar, save o Del stvorinda;
ča leskro Stvoritelis les šaj domarel.

²⁰ O verchi les den te chal;
ode, kaj pes savore małakre džviri bavinen.

²¹ Pašlol tel o rastlini lotosi†,
hino garudo maškar o trstini andro močaris.

²² O lotosi les zaučharen peskre ciñoha
a všadzik pašal leste hin o pañale virbi.

²³ Na daral pes, sar avel o baro pañi;
hino andro smirom, kajte o Jordan le zorale vlnenca leske demel dži andro muj.

²⁴ Šaj vareko korarel leskre jakha, hoj les te chudel?
Abo šaj leske premarel o nakh le hakoha?

²⁵ Či šaj chudes la udicaha le Levijatan?
Abo šaj leske phandes e čhib le lanoha?

²⁶ Šaj leske precirdes e šparga prekal o cheva andro nakh?

* 40:15 40,15 Na džanel pes presne, savo džviros oda hin. † 40:21 40,21 Na džanel pes presne, savi rastlina oda hin.

- Šaj leske premares o muj le hakoha?
 27 Či pes tuke mangela, hoj te aves ke leste jileskro?
 Abo vakerela tuha šukares?
 28 Či tuha phandela e zmluva,
 hoj lestar te keres tiro otrokos pro furt?
 29 Bavineha tut leha avke sar le čirikleha?
 Priphandeha les pro lancos a deha tire čhajorenge?
 30 Dovakerena pes o kupci pro placi pal leskri cena?
 Rozdelinena peske les maškar peste?
 31 Šaj leske premares e cipa la kopijaha
 a o šero la harpunaha?
 32 Thov pre leste o vast
 a imar buterval oda na kereha!
 Šoha na bistereha pre oda mariben!“

41

- 1 „Te o manuš pačal, hoj chudela le Levijatan, ačhela sklamimen.
 Soča pre leste dikhela, takoj odperela.
 2 Ņiko nane ajso šmelo, hoj les te uštavel.
 Akor ko pes šaj ačhavel mange?
 3 Ko man diña vareso ešebno, hoj leske me mušnav te del pale?
 Se savoro tel o űebos hin miro.
 4 Phenava tuke pal leskre pindre,
 pal leskri bari zor the pal leskro baro the šukar telos.
 5 Ko pal leste šaj cirdel tele leskri cipa?
 Ko šaj predemel leskro dvojito pancjeris?
 6 Ko šaj phundravel o brani leskre mujeskre,
 se leskre dandendar avel bari dar?
 7 Pre leskro dumo hine o štiti andro šori,
 cesnones priphandle a zorale sar bara;
 8 hine paš peste avke pašes,
 hoj aňi o luftos maškar lende na predžala.
 9 Jekh paš aver hine prikikidle ke peste;
 hine spojimen, našti len te rozdelinel.
 10 Sar kichinel, demel avri o švetlos
 a leskre jakha hine lole sar o kham tosara.
 11 Andral o muj leske aven avri o jagale fakli
 a chučkeren o iskri.
 12 Prekal o cheva andro nakh leske avel avri o thuv
 sar andral o roztačardo kotlos, tel savo labon o šuke kraki.
 13 Leskro dichos rozlabarel o angara
 a andral o muj čhivel avri e jag.
 14 Andre meň les hin e zor
 a e bari dar džal anglal leste.
 15 O mas pre leskro telos chudel mištes,
 zorales a na čhalavel pes.
 16 Leskro jilo hino sar skala,
 zoralo sar o mlinoskro bar.
 17 Sar uštel, o nekzoraleder lestar daran;

- sar ničinel, daratar na džanen so te kerel.
- 18 Añi e šabla aňi e kopija aňi o šipi
les nič našti keren.
- 19 O trast leske hin sar o phus,
o bronzos sar o kirno kašt.
- 20 O šipos andral o lukos na kerela, hoj te denašel;
o bara andral e parida hine leske sar o plevi.
- 21 O budzogaňis leske hin sar e šuki čar;
asal peske, sar andre leste čhiven o kopiji.
- 22 Pro per les hin ostra špici sar sklenčini,
so muken pal leste o rihi andre čik.
- 23 Ov kerel, hoj te tadol o oceanos sar andre piri,
sar o olejos andro čaroro.
- 24 Mukel pal peste blištaco drom;
o moros dičhol, sar te les ulahas šiva bala.
- 25 Nane pre phuv ňiko ajso sar ov;
o džviro, savo ňisostar na daral.
- 26 Uprunestar dikhel pre savore barikane stvorenja;
hino kralis upral savore dziva džviri.“

42

O Job kerel pokaňje

- 1 Akor odphenda o Job le RAJESKE kada:
- 2 „Sprindžardom, hoj šaj keres savore veci,
a ňiko našti zaačhavel tire plani.
- 3 Tu, Devla, phučas: ‚Oda ko vakerel pre mire plani a na achalol nič?‘
Vašoda mange pridžanav: ‚Vakeravas oda, so na achaluvavas;
kala veci hine mange igen čudna, na džanav len.‘
- 4 Tu mange phenda: ‚Šun man akana a me vakerava.
Phučava tutar a tu mange odpheneha!‘
- 5 Dži akana pal tu ča šundom avrendar,
ale akana tut dikhel miri jakh.
- 6 Vašoda lav pale savore mire lava
a kerav pokaňje andro prachos the andro popolos.“

O posledna lava

7 Palis, sar dovakerda o RAJ kala lava, phenda le Elifazoske andral o Teman: „Miri choli labol pre tute the pre tire duj prijateľa, bo na vakerenas pal ma oda, so hin čačo, avke sar miro služobňikos o Job.“⁸ Vašoda tumenge akana len ehta biken the ehta bakren, džan ke miro služobňikos Job a obetinen e labardi obeta vaš tumenge. Miro služobňikos o Job pes vaš tumenge modľinela, bo lestar prilava e modľitba, hoj tumenca te na kerav avke, sar tumenge zaslužinen vaš tumaro diliňipen. Bo tumen pal mande na vakerenas o čačipen avke sar miro služobňikos o Job.“⁹ Avke gele o Elifaz andral o Teman, o Bildad andral o Šuach the o Cofar andral e Naama a kerde avke, sar lenge phenda o RAJ; a o RAJ priiľa le Joboskri modľitba.

- 10 Sar pes o Job modľinela vaš peskre prijateľa, akor leske o RAJ anda pale o požehnaňje andro džvivipen. O RAJ les diňa duvar ajci savorestar, so les sas angloda.
- 11 Akor ke leste avle savore phrala, pheňa the savore, ko les prindžarenas angloda, hoj leha te chan andre leskro kher. Phenenas leske, hoj lenge hin pharo vaš savoro

pharipen, so pre leste o RAJ mukla a potešinenas les. A savore les dine jekh kotor rup the jekh somnakuŋi angrusi.

¹² A o RAJ palis požeňňinda le Joboskre posledna dživesa mek buter sar angloda. Sas les dešuštar ezera (14 000) bakre a šov ezera (6 000) řavi, duj ezera (2 000) voli the ezeros (1 000) somara. ¹³ Sas les eřta muřšora the trin řhajora. ¹⁴ La nekphurederake diňa o nav Jemima, la dujtonake Kesija a la tritonake Keren-Hapuch. ¹⁵ A ŋikhaj pal cali phuv na sas kajse řukar džuvlĳija, sar sas le Joboskre řhaja. A lengro dad len diňa o deďictvos jekhetane lengre phralenca.

¹⁶ Pal kada savoro mek dživelas o Job řel the saranda (140) berřa. Dikhla peskre řhaven the le vnučaten dži o řtarto pokoleňje. ¹⁷ Avke o Job muľa phuro a sas leske igen but berř.

O Žalmi O ešebno zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 1

- ¹ Bachtalo hin oda, ko na prilel o radi le nalače manušengre,
na phirel pal o drom le binošenca
a na bešel maškar ola, ko asan le Devlestar,
- ² ale leskro radišagos hin andro zakonos le RAJESKRO
a pal leskro zakonos gondolinel rat-džives.
- ³ Hino sar o stromos sadzimen paš o paňi,
so anel o ulipen andre peskro časos;
leskre prajti na šučon avri
a savoro, so kerel, avel leske avri.
- ⁴ Avres hin le nalače manušenca!
On hine sar o phus rozphurdlo la balvajaha.
- ⁵ Vašoda na obačhena o nalače pro sudos,
aňi o binošna maškar o čačipnaskre.
- ⁶ Se o RAJ džanel a chraňinel o drom le čačipnaskre manušengro,
ale o drom le nalačhengro lidžal andro meriben.

O Žalmos 2

- ¹ Soske o narodi gondolinen pro vzburi
a o manuša pes dovakeren pro zbitočna veci?
- ² O krala pre phuv pes zdžan
a o vodci pes dovakeren maškar peste,
sar te džal pro RAJ the pre leskro pomazimen kralis.
- ³ Phenen: „Rozčingeras o puta!
Las pes avri andral lengre lanci!“
- ⁴ Oda, ko bešel pro tronos andro ņebos, asal peske;
o RAJ peske lendar asal.
- ⁵ Akor andre cholí prevakerela
a peskra cholaha len daravela avri:
- ⁶ „Me thodom mire kralis pro Sion,
pre miro sveto verchos.“
- ⁷ A o kralis phenda: „Vakerava oda, so diňa avri o RAJ.
Ov mange phenda:
,Tu šal miro čhavo,
adadžives ačhilom tiro Dad.
- ⁸ Mang mandar a me tuke dava le naroden sar dēdictvos,
cali phuv ela tiri.
- ⁹ Phagereha len la trastuňa pacaha;
rozmareha len sar o čikakre pira.’ “
- ¹⁰ Kralale, aven godaver!

Sudcale la phuvakre, prilen o dovakeriben!
 11 Služinen le RAJESKE la daraha!
 Radisaŀon, ale the izdran lestar!
 12 Čumiden le čhas, hoj te na cholisaŀol
 a te na meren le dromeha,
 bo leskri choli šaj avel jekhwareste.
 Bachtale hine savore, ko pes garuven andre leste.

O Žalmos 3

1 Le Davidoskro žalmos. Sar denašelas peskre čhastar le Absolonostar.
 2 RAJEJA, keci but džene pre mande džan!
 Keci but pre mande aven!
 3 But džene pal ma phenen:
 „O Del leske na pomožinela!“
 4 Ale tu, RAJEJA, sal pašal ma sar o štitos.
 Sal miri slava; hazdes upre miro šero.
 5 Zorales vičinav pro RAJ
 a ov mange odphenela pal peskro sveto verchos.
 6 Pašlilom mange, zasučom a uštilom,
 bo o RAJ man likerel.
 7 Na darav man le but ezera manušendar,
 so pes rozthode pašal ma.
 8 Ušfi upre, RAJEJA,
 zachrañin man, Devla miro!
 Tu rozmares o muja savorenge, ko pre ma džan,
 a mares avri o danda le nalačhenge.
 9 Le RAJESTAR avel o spaseñje.
 Tiro požehnañje mi avel pre tire manuša!

O Žalmos 4

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. Le Davidoskro žalmos.
 2 Sar pre tu vičinav, šun man avri,
 miro čačipnaskro Del!
 Tu mange pomožinehas, sar somas andro pharipen.
 Av ke ma jileskro a šun avri miri modlitba!
 3 Manušale, dži kana mira slavake kerena ladž?
 Dži kana kamena o zbitočna veci a rodena o klamišagos?
 4 Achaŀuven, hoj o RAJ peske thođa pre sera le pačivale manušen*;
 o RAJ man šunel avri, sar ke leste vičinav.
 5 Izdran daratar a ma keren binos;
 gondolinen mištes andro jile,
 sar pašlona pre tumare hadži
 a aven čhit!

* O Žalmos 4:4 4,4 Varesave rukopisi: kerel zazraki peskre pačivalenge

6 Anen o čače obeti le RAJESKE
a pačan leske!

7 But džene phučen: „Ko amenge sikavela o lačhipen?“
RAJEJA, mi švicinel pre amende o švetlos tire mujestar!

8 Diňal man bareder radišagos andre miro jilo,
sar hin olen, kas hin but mol the zrnos.

9 Andro smirom mange pašluvava a sovava,
bo ča tu korkoro, RAJEJA,
man chrañines.

O Žalmos 5

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pre flauta. Le Davidoskro žalmos.

2 RAJEJA, šun avri mire lava,
dikh, sar vzdichinav!

3 Šun avri miro zoralo mangipen,
Kralina miro a Devla miro,
bo ke tute man modlinav!

4 RAJEJA, tosara šunes miro hangos;
tosara tuke anav o mangipena* a užarav.

5 Se tu na sal Del, saveske hin pre dzeka o nalačhipen;
paš tute nane than le bijedevleskres.

6 O barikane našti ačhen anglal tute;
tu našti avri ačhes savoren, ko keren o nalačhipen.

7 Zničineha olen, ko vakeren o klamišagos.
Le RAJESKE džunglon
ola, ko kamen te murdarel, the ola, ko klaminen.

8 Ale me prekal tiro baro kamiben
džava andre tiro kher;
andre sveto dar angle tute banduvava
visardo pre tiro sveto Chramos.

9 RAJEJA, lidža man tire spravodlišagoha,
bo hin man but nepřijačela.

Rovñin angle ma tiro drom avri!

10 Se pre lengre lava pes na del te zmukel,
lengre jile kamen te zničinel avren;
lengro kirlo hin sar phundrado hrobos
a peskre čhibenca vakeren o klamišagos.

11 Devla, odsudzin len!
Mi peren andre peskre nalače plani!
Trade len avri, vaš lengre but bini,
bo pes tuke ačhade.

12 Ale mi radisañon savore,
so pes denašen te garuvel ke tute;
mi gilaven radišagostar pro furt!
Učhar andre olen, ko kamen tiro nav,
hoj te thoven baripen andre tu.

* O Žalmos 5:4 5,4 Abo: pripravinav e obeta

- 13 Tu, RAJEJA, zehñines le čačipnaskres.
Tiro lačhipen les chrañinel sar štitos.

O Žalmos 6

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro ochtostrunengro nastrojis. Le Davidoskro žalmos.
2 Ma mar man, RAJEJA, andre tiri choli!
Ma trestin man, sar sal cholamen!
3 Av ke ma jileskro, RAJEJA, bo som slabo!
Sastar man avri, RAJEJA, bo o kokala man dukhan.
4 Mira duša hin baro pharipen!
Mek keci, RAJEJA?
5 Av pale, RAJEJA, zachrañin miro dživipen!
Le man avri tire bare kamibnaha.
6 Bo maškar o mule ñiko na lašarel tiro nav!
Ko tut bararela andral o hrobos?
7 Imar na birinav ajci te jojčinel dukhatar:
Sako rat pro hadžos mandar čulal o roviben;
miri lepeda cindarav le apsenca.
8 Žalatar na dikhav mištes pro jakha;
slabisalile mange vaš mire ñeprijateľa.
9 Džan mandar het savore, ko keren o nalačhipen,
bo o RAJ šunđa miro roviben.
10 O RAJ šunđa avri miro baro mangipen;
o RAJ priiľa miri modlitba.
11 Savore mire ñeprijateľa pes ladžana, igen predarana
a jekhwareste džana het ladžatar.

O Žalmos 7

- 1 Le Davidoskri žalakri gili, savi gilavelas le RAJESKE, anglo Benjaminovcos Kuš.
2 RAJEJA, Devla miro, ke tute man denašav te garuvel.
Zachrañin man savorendar, so pre mande džan,
a le man avri,
3 hoj man te na čingeren pro kotora sar o ľevos
a ñiko mange našti pomožindahas.
4 RAJEJA, Devla miro, te ada kerdom,
te hin o nalačhipen pre mire vasta:
5 Te kerdom o nalačo mire prijateliske,
abo te vaš ñisoske dukhadom mire ñeprijatelis -
6 akor muk les, hoj pre ma te avel a te zaleľ man,
te zamarel le pindrenca miro dživipen andre phuv,
a te mukel man te pašlol bi e pačiv andro prachos.
7 Ušti, RAJEJA, a cholisaľuv!
Ačhav tut olenge, ko pre mande džan, lengra bara cholake!
Ušti upre a čačipnaha len odsudzin, Devla miro!
8 Skide pašal tute le manušen andral savore narodi
a vladñin upral lende andral o ñebos!

- 9 O RAJ sudzinela savore manušen.
RAJEJA, sikav, hoj som čačipnaskro,
bo som ņevinno!
- 10 Mi preačhel o nalačhipen
zaačh vaš o čačipnaskro manuš,
čačipnaskro Devla, so dikhes dži andro jilo the andre godi.
- 11 O Del hino miro štitos.
Ov zachrañinel olen, ko hine čačejileskre.
- 12 O Del hino čačipnaskro sudcas.
O Del hino cholamen pro nalačhe manuša sako džives.
- 13 Te pes o manuš na visarel,
o Del ostrarel peskri šabla,
nacirdel o lukos a džal te livinel;
- 14 pripravinel peske e meribnaskri zbrañ,
livinel o jagale šipi.
- 15 Dikh, o nalačho manuš ačhel khabno le nalačhipnastar,
hordinel o pharipen a ločhol o klamišagos.
- 16 Kopalinel e bari chev,
ale ov korkoro andre perel;
- 17 o pharipen, so kamel te kerel avrenge, perela pre leskro šero,
a o mariben, saveha kamel te dukhavel avren, visałola pre leskri meñ.
- 18 Palikerava le Devleske, bo hino čačipnaskro;
a gilavava o chvali le RAJESKE, le Nėkbareder Devleske.

O Žalmos 8

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o gittit*. Le Davidoskro žalmos.
- 2 RAJEJA, Raja amaro,
savo baro hin tiro nav pal cali phuv!
Tiri slava hazdñal upral o ņebos.
- 3 Andral o muja le čhavorenge the le cikne čhavengre
tuke džal e chvala,
bo kerdal, hoj tire ņeprijateľa te čhiten
a zaačhadal savoren, ko pre tute džan.
- 4 Sar dikhav pre tiro ņebos,
pre buči tire anguštengri,
pro čhonoru the pro čercheňa,
save thodal pre peskre thana,
- 5 phučav: „So hin o manuš, hoj pre leste gondolines?
So hin o čhavo le manušeskro, hoj tut pal leste starines?“
- 6 Kerdal lestar pro sikra cikneder sar o añjela†;
diñal les e slava the e pačiv sar e koruna.
- 7 Ačhadal les te vladñinel upral tire vastengre buča,
savoro leske thodal tel o pindre:
- 8 le bakren, le dobitkos,
the le dzive džviren,

* O Žalmos 8:1 8,1 Oda šaj el o lavutariko lav. † O Žalmos 8:6 8,6 Abo: cikneder sar o ņeboskre bitostí

⁹ le čiriklen andro luftos, le riben andro pañi,
the savoro, so plavinel andro moros.

¹⁰ RAJEJA, Raja amaro,
savo slavno baro hin tiro nav pal cali phuv!

O Žalmos 9

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o Mut-labben. Le Davidoskro žalmos.

² Palikerava tuke, RAJEJA, andral calo jilo;
vakerava pal savore tire zazraki.

³ Radisaľuvava a bararava tut;
gilavava o chvali tire naveske, ó Devla Nektbareder.

⁴ Mire ñeprijateľa visalona palal;
perena a merena anglal tu,

⁵ bo tu man diňal čačipen a zaačilal vaš ma,
sar zabešlal pro tronos a sudzinehas čačipnaha.

⁶ Pokarhindal le naroden a zničindal le nalačhen;
tu khoslal avri lengro nav pro furt.

⁷ Amare ñeprijateľa hine zničimen pro furt;
lengre fori čhidal tele;
na ačila pal lende aňi o leperiben.

⁸ Ale o RAJ kralinel pro furt;
ačhađa peske o tronos, hoj te sudzinel.

⁹ Ov sudzinela o svetos čačipnaha;
le naroden sudzinela pal o pravos.

¹⁰ Andro RAJ pes šaj garuven ola, ko cerpinen;
ov hin o than pro garudipen andro pharipen.

¹¹ Pre tu pes mukena ola, ko prindžaren tiro nav;
se tu, RAJEJA, na omukes olen, ko tut roden.

¹² Gilaven o chvali le RAJESKE, savo troňinel pro Sion!
Vakeren le narodenge pal leskre skutki!

¹³ Bo ov na bisterel te del pale olenge, ko murdaren;
leperel peske pro roviben olengro, ko cerpinen.

¹⁴ Av ke mande jileskro, RAJEJA!
Dikh, sar man trapinen ola, ko man našti avri ačhen!
Cirde man avri andral o brani le meribnaskre,

¹⁵ hoj te šaj vakerav pal savore veci,
vaš save tut lašarav,
andro brani le Sionoskra čakre,
a te šaj radisaľuvav,
hoj man zachraňindal.

¹⁶ O narodi pele andre chev,
so kopalinde avri;
o pindro pes lenge zachudňa
andre sita, so garude.

¹⁷ O RAJ pes diňa te prindžarel peskre čačipnaskre sudoħa;

- o nalače manuša pes zachudle andre buči peskre vastengri.
 18 O nalače džana pro than le mulengro,
 savore narodi, so bisteren pro Del.
 19 Ale šoha pes na bisterela pro čore
 a šoha na našlola e nađej olengri, ko cerpinen.
 20 Ušći, RAJEJA! Te na pes o manuš lidžal upre!
 Mi en o narodi sudzimen anglal tute!
 21 Muk pre lende e dar, RAJEJA;
 mi sprindžaren o narodi, hoj hine ča manuša.

O Žalmos 10

- 1 RAJEJA, soske sal avke dur?
 Soske tut garuves akor, sar mange hin phares?
 2 O nalačo manuš andre peskro baripen džal pro čore manuša.
 Mi chudel pes andro pasci, so kerđa!
 3 O nalačo pes lašarel le nalače žadoscenca;
 o manuš, savo kamel o love, košel* a tele dikhel le RAJES.
 4 O nalačo le RAJES andre peskro baripen na rodel;
 nane les than pro Del andre peskre gondolišagi.
 5 Leskre droma leske aven avri andre dojekh časos;
 tire zakoni hine leske igen učes;
 asal avri peskre nepřijatelen.
 6 Gondolinel peske andro jilo: „Nič manca na čhalavela.
 Šoha pre ma na avela nič nalačo.“
 7 Pherdo košiben the klamišagos les hin andro muj;
 dukhavel avren le vuštenca;
 pre čhib les hin o pharipen the o nalačhipen.
 8 Bešindos užarel paš o gava,
 hoj andral o garudipen te murdarel le něvinnonos;
 le jakhenca počoral rodel le slaben.
 9 Sar o ľevos užarel garudo andre peskri chev,
 avke užarel ov, hoj te chudel le slabes.
 Chudela le slabes a cirdela les pal peste andre sita;
 10 ela mardo a čhido pre phuv;
 o slaba perena tel leskri bari zor.
 11 Gondolinel peske andro jilo: „O Del olestar na ačhel!
 Phandľa peskre jakha a na dikhel!“
 12 RAJEJA, Devla, ušći upre a hazde tiro vast!
 Ma pobister pro slaba!
 13 Soske o nalačo manuš te dikhel tele le Devles?
 Soske peske te phenel: „O Del man vaš oda na marela?“
 14 No tu dikhes o trapišagi the o pharipena
 a les oda andre tire vasta.
 O slabo pes zmukel pre tute;
 pomožines le širotenge.
 15 Le nalače the le bijedevleskre manušeske phag o vast;

* O Žalmos 10:3 10,3 Abo: O nalačo murš žehñinel le skupe manušes.

leskro nalačhipen arakh avri;
nič tuke te na našlol.

- 16 O RAJ hino kralis pro furt;
o aver narodi našlona andral leskri phuv.
17 RAJEJA, tu šunes avri oda, so kamen o pokorna,
zoralares lengro jilo a visares tiro kan ke lende.
18 Tu zaačhes vaš o široti the vaš o trapimen manuša,
hoj o manuš imar buter te na daravel avri.

O Žalmos 11

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
Andro RAJ man garuvav.

Sar mange šaj phenen:
„Odlecin sar čiriklo pre tiro verchos!“?

2 Bo dikh, o nalače imar nacirden o lukos;
thoven peske o šipos pre šparga,
hoj andro kalipen te livinen pro čačejileskre.

3 Te o zakladi hine čhide tele,
so šaj keren o čačipnaskre?

4 O RAJ hino andre peskro sveto Chramos;
le RAJESKRO tronos hino pro ņebos.

Leskre jakha dikhen
a roden avri, so keren savore manuša.

5 O RAJ skuminel,
so hin andro lačo the andro nalačo manuš,
andral peskro jilo našti avri ačhel oles,
ko kamel o mariben.

6 O brišind le jagale angarenca the e sira mukela pro nalače;
marela len la rozlabarđa balvajaha.

7 Bo o RAJ hino čačipnaskro,
kamel o čačipnaskre skutki
a leskro muj dikhena o čačejileskre.

O Žalmos 12

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o šeminit*. Le Davidoskro žalmos.

2 Pomožin, RAJEJA! Bo niko nane imar pobožno;
o pačivale manuša našlile.

3 Klaminen jekh avreske;
vakeren o gule lava,
ale andro jile hine falošna.

4 RAJEJA, phand andre savore gule vušta
a odčhin dojekh barikaŋi čhib –

5 savoren, ko vakeren: „Andre čhib amen hin e zor!
Vakeraha, so kamas
a savo raj amenge šaj rozkazinel?“

6 Ale o RAJ phenel:

* O Žalmos 12:1 12,1 Oda hin lavutariko lav.

„Akana vaš oda, hoj o slaba cerpinen
a o čore roven dukhatar,
uščava a zachrañinava olen, ko peske oda igen mangen.“

⁷ Bo le RAJESKRE lava hine žuže;
hine sar o rup eftavar prežužardo
a prelabardo andro čikakro bov.

⁸ RAJEJA, tu ochrañineha le čoren
a stražineha pro furt
kale nalače manušendar,

⁹ save phiren barikanes všadzik,
bo o džungipen pes hazdel upre maškar o manuša.

O Žalmos 13

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.

² RAJEJA, mek dži kana pre ma bistereha? Pro furt?
Dži kana angle ma mek garuveha tiro muj?

³ Dži kana hordinava o pharipen andre duša
a džives so džives e žala andro jilo?
Dži kana pes miro ñeprijateljis pre mande lidžala upre?

⁴ Dikh pre mande, RAJEJA, a odphen mange!
De švetlos mire jakhenge,
hoj te na zasovav andro meriben,

⁵ hoj te na phenel miro ñeprijateljis:
Domardom les!
A te na radisaľol, te me perava.

⁶ Ale me man mukav pre tiro verno kamiben;
miro jilo radisaľol andre tiro spaseñje.

Giľavava le RAJESKE,
bo ov sas ke mande igen lačo.

O Žalmos 14

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.

O diline peske phenen andro jilo: „Nane Del!“
Previsarde hine a keren o džungale veci;
nane ñiko, ko kerdahas o lačhipen.

² O RAJ dikhel andral o ñebos pre savore manuša,
dikhel, či hin vareko godaver,
ko rodel le Devles.

³ Sako pes visarda het, sako ačiľa nalačo;
nane ñiko, ko kerdahas o lačo,
nane aňi jekh.

⁴ Či na achalón nič savore, ko keren o nalačhipen?

Chan tele mire manušen,
sar te chalehas o maro,
a ko RAJ pes šoha na mangen.

- ⁵ No, jekhvar izdrana daratar,
bo o Del pomožinel olenge, ko les šunen.
- ⁶ Tumen musaren o plani le čore manuškere,
ale o RAJ hino leskri ochrana.
- ⁷ Ó, te avlahas andral o Sion o spaseňje le Izraeloskro!
Sar o RAJ žehňinela pale peskre manušenge,
o Jakob radisaľola a o Izrael thovela baripen.

O Žalmos 15

- ¹ Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, ko šaj avel andre tiro stanos?
Ko šaj bešel pre tiro sveto verchos?
- ² Oda, ko dživel žužo dživipen,
ko kerel čačipnaha,
ko jilestar vakerel o čačipen;
- ³ ko na vakerel o pletki,
ko na dukhavel avres,
ko na vakerel namištes pal aver džene;
- ⁴ ko na prilel oles, kas o Del odčhida,
ko del pačiv olen, ko pes daran le RAJESTAR,
ko na čerinel peskri vera, kajte leske oda ulahas pro nalačo;
- ⁵ ko na del kečeň interesiha
a ko na prilel o love, hoj te vakerel pro ňevinno.
- Ko kada kerel, šoha pes na čhalavela.

O Žalmos 16

- ¹ O michtam* le Davidoskro.
Ochraňin man, Devla,
bo ke tute man denašav te garuvel!
- ² Phenav le RAJESKE: „Tu sal miro RAJ!
Bijal tu man nane nič lačo.“
- ³ Le Devleskre avrikidle nipi, so hine pre kadi phuv,
hine slavna manuša,
andre save man hin o radišagos.
- ⁴ Ola, ko denašen pal aver devla, cerpinena furt buter.
Me ole devlengi na anava le rateskri obeta
a na lava lengre nava pro vušta.
- ⁵ Tu, RAJEJA, sal miro dĕdictvos,
tu mange keres miro drom,
miro dživipen hin andre tire vasta.
- ⁶ Miro pľacos chudňom pro šukar thana,
igen mange hin pre dzeka miro dĕdictvos.
- ⁷ Lašarava le RAJES, savo man lidžal,
mek the rači mange oda o jilo leperel.

* **O Žalmos 16:1** 16,1 Na džanel pes, so oda hin. Šaj oda el o lavutariko lav.

⁸ Me džanav, hoj o RAJ hino furt paš mande.
Ov hino paš miro čačo vast, nič manca na čhalavela.

⁹ Vašoda miro jilo radisaľol,
hin man radišagos
a miro ťelos ela chraňimen,
¹⁰ bo na mukeha miri duša pre oda than, kaj hine o mule,
aňi na deha tire pačivaloneske, hoj leskro ťelos te kirňol.
¹¹ Des mange te prindžarel o drom le dživipnaskro,
paš tute hin pherdo radišagos,
pal tiri čači sera hin o lačhipen pro furt.

O Žalmos 17

¹ O mangipen le Davidoskro
Šun avri, RAJEJA, miro čačipnaskro mangipen,
dikh pre oda, sar pre tute vičinav!
Visar tiro kan pre miri modľitba,
savi avel andral o vušta, so na klaminen.
² Rozsudzin man, bo som űevinno,
bo tire jakha dikhen, so hin čačo.

³ Tu džanes miro jilo.
Avľal ke ma rači,
predikhľal man calones
a na arakhľal andre ma űisavo nalačo gondolišagos;
aňi mire vušta na kerde binos.
⁴ Me na keravas avke sar aver, dolikeravas tiro lav,
pal o droma le maribnaskre manušeskre na phiravas.
⁵ Phiravas pal tire stopaja,
o pindre mange na podgele.

⁶ Ke tute vičinav, ó Devla, bo tu mange odpheneha!
Visar ke ma tiro kan a šun, so phenav.
⁷ Sikav tiro verno kamiben,
zachraňin tire čače vasteha olen,
ko pes denašen ke tute te garuvel peskre űeprijateľenge.
⁸ Chraňin man avke sar tiri jakh!
Garuv man andro ciňos tire kridlengro
⁹ le nalače manušendar, so man kamen te zňičinel;
le űeprijateľendar, so pes rozthode pašal ma, hoj man te murdaren.
¹⁰ Andro jilo lenge nane pharo vaš aver
a lengre vušta vakeren barikanes.
¹¹ Imar aven pal mire stopaja, rozthoven pes pašal ma
a le jakhenca man sledinen,
kana manca čhivena andre phuv,
¹² avke sar o ľevos, so kamel te rozčingerel e korist,
sar o terno ľevos skurčimen pro garude thana.

¹³ Ušti, RAJEJA, dža pre lende a čhiv len tele pro khoča!
Zachraňin man tira šablaha le nalače manušendar!
¹⁴ Zachraňin man tire vasteha, RAJEJA, kajse manušendar,

savengro barvalipen hin ča andre kada svetos.
 Oda, so tu garudal prekal o nalače mi pherdžarel lengre pera;
 mi čalon olestar the lengre čhave
 a oda, so ačhela, mi muken peskre vnučatenge!

15 Ale me, RAJEJA, vašoda, hoj som čačipnaskro, dikhava tiro muj;
 sar uščava andral o soviben, dikhava tut muj-mujeha a radisaľuvava.

O Žalmos 18

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le RAJESKRE služobňikostar le Davidostar, savo gilavelas kadi gili le RAJESKE, sar les zachraňinda savore leskre ñeprijateľendar the le Saulostar. Phendã:

2 Igen tut kamav, RAJEJA, tu sal miri zor!

3 O RAJ hino miri skala, miro zoralo kher the miro zachrancas;
 miro Del hin miro zoralo bar, ke savo denašav;
 miro štitos, miro hrados the e zor, savi man zachraňinel.

4 Vičinav ko RAJ, savo hino hodno te lel e chvala,
 a som zachraňimen mire ñeprijateľendar.

5 Zakerde man andre o lanci le meribnaskre,
 zaučharde man o zorale paňa.

6 Phandle man o lani le hroboskre,
 obklučinde man o pasci le meribnaskre.

7 Sar somas andro pharipen,
 vičinavas a rovavas pre miro Del,
 hoj mange te pomožinel.

Andral peskro chramos šunda miro hangos,
 miro viskišagos geľa dži anglal leste andre leskre kana.

8 E phuv pes čhalada a razisalila,
 čhalade pes o zakladi le verchengre,
 razisalile, bo ov sas choľamen.

9 O thuv leske džalas andral o nakh,
 andral o muj e jag, so sa zlabarel,
 o jagale angara labonas lestar.

10 Otkerđa o ñebos a avľa tele,
 e kali chmara sas tel leskre pindre.

11 Bešla pro cherubos a lecinelas,
 lidžalas pes pro kridli la balvajakre.

12 Učhardã pes le kalipnaha
 a le kale chmarendar peske kerđa stanos.

13 Andral leskro švetlos avenas anglal leste o chmari,
 o brišind le krupenca the o jagale angara.

14 O RAJ hermindã andral o ñebos,
 o hangos le Nekbaredere Devleskro šundiľa,
 o krupi the o jagale angara.

15 Livinda peskre šipi,
 roztradňa le ñeprijateľen le but bleskenca
 a on denašle.

16 O hlbini le moroskre pes sikade,
 o zakladi la phuvakre sas odučharde,

bo tu len pokarhindal, RAJEJA,
a phurdľal pre lende le dichoha andral tiro nakh.

- 17 O RAJ upral nacirdňa o vast,
chudňa man a cirdňa man avri andral o bare paňa.
- 18 Zachraňinda man le zorale ňeprijateľendar,
save man našti avri ačhenas,
bo sas zoraleder sar me.
- 19 Avle pre mande, sar somas andro pharipen,
ale o RAJ man chraňinelas.
- 20 Andä man avri pro baro than,
zachraňinda man, bo som leske pre dzeka.
- 21 Vaš miro spravodlišagos man o RAJ diňa odmena,
visarda mange pale vaš o žužipen mire vastengro.
- 22 Bo likeravas man pal o droma le RAJESKRE
a na odvisardom man mire Devlestar.
- 23 Se savore leskre zakoni hine angle mire jakha
a leskre lavendar man na visardom.
- 24 Somas žužo angle leste
a zlikeravas man le binostar.
- 25 O RAJ man diňa odmena vaš miro spravodlišagos;
vaš oda, hoj mire vasta hine žuže angle leskre jakha.
- 26 Ko žužejileskro sal the tu žužejileskro,
ko pačivalo sal the tu pačivalo;
- 27 ko žužo sal the tu žužo,
ale oles, ko hino previsardo andre peskro jilo, zachudeha tire godaveripnaha.
- 28 Bo tu zachraňines le pokorne manušen,
ale pokorines olen, kaskre jakha hine barikane.
- 29 RAJEJA, tu labares miri momeli;
o Del mange švicinel andro kalipen.
- 30 Tuha šaj džav the pre armada,
mire Devleha prečučava the o muros.
- 31 Le Devleskro drom hino dokonalo,
le RAJESKRO vakeriben hino bi e mel.
Ov hin o štitos olenge,
ko pes denašen andre leste te garuvel.
- 32 Bo ko hin o Del, te na o RAJ?
Ko hin e Skala, te na amaro Del?
- 33 O Del mandar kerel zoralo
a kerel mange lačo drom.
- 34 Diňa man pindre sar le jeleňis
a ačhađa man pro uče thana.
- 35 Sikavel mire vasten te marel pes,
del man zor te nacirdel o bronzuno lukos.
- 36 Diňal man štitos, so man ochraňinelas,
tiro čačo vast man delas zor
a tu bandilal tele, hoj mandar te keres bares.
- 37 Kerďal mire pindrege lačo drom,
hoj te na perav.

- 38 Geľom pal mire űeprijateľa, dochudňom len
a na avľom pale, medik len na zničindom.
- 39 Mardom len avke, hoj našti uštenas,
pele mange tel o pindre.
- 40 Urdal man andre zor le maribnaskri
a kerdal, hoj mire űeprijateľa anglal mande te bandon;
- 41 diňal mange te uštarel pre lengri meň
a zničindom olen, ko man našti avri ačhen.
- 42 Mangenas, ale űiko len na zachraňinda;
vičinenas pro RAJ, ale ov lenge na odpheďa.
- 43 Sar e balvaj rozphurdel o prachos, avke len me roztradav;
phirav pal lende sar pal e čik pre ulica.
- 44 Zachraňindal man olendar, ko pes pre ma vzburinde;
ačhadal man šereske upral o narodi.
O manuša, saven na prindžaravas, mange akana služinen.
- 45 Šunen man pre dojekh lav;
o manuša andral aver narodi daratar bandon anglal ma.
- 46 Našaven e zor
a izdraňipnaha aven avri andral peskre zorale thana.
- 47 O RAJ dživel! E chvala mi džal mira Skalake!
Av barardo, Devla miro, Spasiteľina miro!
- 48 Ov hin o Del, savo vaš ma zaačhel
a čivel tele le naroden angle mande;
- 49 zachraňinel man mire űeprijateľendar,
hazdel man upral ola, ko pre ma džan,
a cirdel man avri andral o vasta le maribnaskre muršengre.
- 50 Vašoda tut, RAJEJA, lašarava maškar o narodi
a gilavava o žalmi pal tiro nav.
- 51 Tu des tire kraliske o bare viťazstva;
presikaves o verno kamiben tire pomazimen kraliske,
le Davidoske the leskre čhavenge pro furt.

O Žalmos 19

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
- 2 O űebos vakerel pal le Devleskri slava,
e obloha sikavel pre buči leskre vastengri.
- 3 O džives le dživeseske pal oda vakerel
a e rat la račake oda del te džanel
- 4 bi o vakeriben, bi o lava,
aňi na šundol lengro hangos.
- 5 Ale lengro hangos pes rozligenda pal cali phuv
a lengre lava dži pro agor le svetoske.
O Del andro űebos kerďa than le khameske.
- 6 Sako tosara avel avri sar o terno andral peskro kher,
radisaľol sar o hrďinas, so denašel peskro drom.
- 7 Pre jekh agor le űeboskro avel avri,
pre dujto zadžal andre;
ňič pes našti garuvel leskre tačipnaske.
- 8 Le RAJESKRO zakonos hino dokonalo,

- del amen nevi zor.
 Pre le RAJESKRE lava pes šaj te mukel;
 olestar, ko na achalol, keren godaver.
- ⁹ Le RAJESKRE prikazi hine čače,
 pherdžaren o jilo radišagoha.
 Le RAJESKRO prikazañje hino žužo,
 le jakhenge del o švetlos.
- ¹⁰ E sveto dar anglo RAJ hiñi lači,
 likerel pro furt;
 Le RAJESKRE sudi hine čače,
 savore hine čačipnaskre.
- ¹¹ Mon buter sar o somnakaj,
 sar pherdo žužo somnakaj;
 guleder hine sar o medos,
 sar o nekfeder medos.
- ¹² Den godi tire služobnikos;
 oles, ko len dolikerel, užarel baro počiniben.
- ¹³ Ale ko dikhel peskre chibi?
 Odmuk mange the o bini, savendar na džanav.
- ¹⁴ Ma domuk man te kerel oda, so džanav, hoj nane lačo,
 hoj man oda nalačhipen te na zachudel.
 Akor avava bi e chiba,
 žužo le bare binostar.
- ¹⁵ Mi aven tuke pre dzeka o lava andral miro muj,
 the oda, so gondolinel miro jilo anglal tu,
 RAJEJA, Skalo miri, Vikupitelina miro!

O Žalmos 20

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
- ² Mi šunel tut o RAJ avri andre oda džives, sar sal andro pharipen,
 mi chrañinel tut o Del le Jakoboskro!
- ³ Mi bičhavel tuke e pomoca andral o Chramos,
 mi zorařarel tut andral o Sion!
- ⁴ Mi leperel peske pre savore tire obetna dari
 a mi prilel tire labarde obeti!
- ⁵ Mi del tut savoro, so peske tiro jilo mangel;
 mi avel tuke avri sa, so kames te kerel.
- ⁶ Sar šunaha, hoj domardal tire ñeprijateljis, vičinaha radišagostar;
 andro nav amare Devleskro hazdaha upre e zastava!
 Mi del tut o Del savoro, so manges!
- ⁷ Akana džanav,
 hoj o RAJ zachrañinel peskre pomazimen kralis.
 Šunel les avri andral peskro sveto than andro ñebos,
 peskre zorale čače vasteha leske del te zviřazinel.
- ⁸ Vareko pes mukel pro verdana, vareko pro graja,
 ale amen pes mukas pre zor le RAJESKRI, amare Devleskri.
- ⁹ Lenge poddžana o pindre a perena tele,
 ale amen ušřaha upre a ačhaha zorales.

- 10 RAJEJA, zachrañin le kralis!
Šun amen avri, sar pre tu vićinas!

O Žalmos 21

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
2 RAJEJA, o kralis radisałol andre tiri zor.
Savo baripen thovel andre tiri zachrana!
3 Diñal les oda, so kamelas andro jilo,
a na odphendal leske oda, so mangelas le vuštenca.
4 Andal leske o barvale požehnañja,
thodál leske pro šero e koruna le žuže somnakastar.
5 Mangelas tutar o dživipen,
diñal les but dživesa, večne a pro furt.
6 Kerđal lestar slavno prekal tiri zachrana,
urdal les andro šukariben the andre bari paćiv.
7 Požehñindal les pro furt
a diñal les baro radišagos olestar, hoj sal leha.
8 O kralis paćal le RAJESKE;
vaš o verno kamiben le Nekbareder Devleskro na čhalavela pes.
9 Tiro vast arakhela savore tire ñeprijaťelen;
tiro čačo vast arakhela savoren, ko tut našťi avri aćhen.
10 Soća tut sikaveha, RAJEJA,
zlabareha len sar o jagalo bov.
Andre tiri choli len rozžuvineha,
e jag len chala.
11 Lengre čhaven khoseha avri pal kadi phuv
the lengro potomstvos le manušendar.
12 Kamenas tuke te kerel o nalaćhipen
a gondolinenas avri o pasci,
ale na avle lenge avri,
13 bo mušinena te denašel het,
sar pre lende mukeha tire šipi.
14 RAJEJA, ušťi upre andre tiri zor!
Amen gilavaha a lašaraha tut, bo sal igen zoralo!

O Žalmos 22

- 1 Oleske, ko lidžal o gilavipen. „Pal e tosarutñi srnka“. Le Davidoskro žalmos.
2 Devla miro, Devla miro! Soske man omuklal?
Soske sal avke dur a na zachrañines man?
Soske sal avke dur mire rovibnastar?
3 Devla miro, vićinav ke tu dživese, ale na odphenes mange;
raći, ale nane man smirom.
4 Tu sal Sveto, bešes pro tronos
pro chvali le Izraeloskre.
5 Amare dada tuke paćanas;
paćanas a tu len lehas avri.
6 Vićinenas pre tute a sas zachrañimen;
paćanas tuke a na ladžanas pes.

- 7 Ale me som sar kirmo a na manuš;
dojekheske som pro asaben, sako man dikhel tele.
- 8 Savore, so man dikhen, keren mandar pheras;
bandaren pre mande o muja
a keren le šerenca.
- 9 Phenen peske: „Mukel pes pro RAJ;
mi zachrañinel les
a mi lel les avri, te leske hino pre dzeka!“
- 10 Se tu man ilal avri andral o per mira dake;
diñal mange te pačal andre tu, mek sar pijavas e kolin.
- 11 Kanastar ulilom, somas tuke dino;
tu sal miro Del ole dživesestar, sar avlom pro svetos.
- 12 Ma av mandar dur,
bo avel o pharipen
a nane ñiko, ko pomožindahas.
- 13 Rozthode pes pašal ma but biki,
o biki le Bašanoskre pes zgele pašal ma.
- 14 Phundrade pre ma o tlami
sar dzivo the cholamen levos.
- 15 Som sar o rozčhido pañi,
savore kokala mange chučile avri.
Miro jilo hino sar e rozgeli momeli,
bilila andre ma.
- 16 Šukes mange hin andro muj sar pal o prachos
a e čhib pes mange prichudña andro muj;
muklal man te merel andro prachos.
- 17 O rikone aven pre ma,
rozthoven pes pašal ma o nalače manuša,
predemen mange o vasta the o pindre.
- 18 Savore kokala mange dičhol;
on dikhen a den pre ma avri o jakha.
- 19 Rozdelinen peske maškar peste mire gada
a vaš miro ruchos peske čhiven losos.
- 20 Ale tu, RAJEJA, ma av mandar dur!
Tu sal miri zor, sidar mange te pomožinel!
- 21 Zachrañin man la šablatar;
miro dživipen le rikonengra zoratar.
- 22 Cirde man avri le levoskre piskostar;
le dzive bikengre rohendar.
Šun man avri!
- 23 Vakerava pal tiro nav mire phralenge,
lašarava tut maškar tire manuša.
- 24 Tumen, so daran le RAJESTAR, lašaren les!
Savore Jakoboskre čhavale, bararen le RAJES!
Savore Izraeloskre čhavale, daran lestar!
- 25 Bo ov na dikhla tele le čores

a dikhla leskro trapišagos.
 Na garuda angle leste peskro muj;
 šunda les avri, sar peske mangelas e pomoca.

26 Tutar mange avel e chvala maškar but tire manuša;
 anglal ola, ko pes tutar daran, dolikerava mire lava.

27 O čore manuša chana čales;
 ola, ko roden le RAJES, les lašarena.
 „Mi del o Del, hoj te dživen furt!“

28 Calī phuv peske leperela pro RAJ
 a visarela pes ke leste;
 savore narodi bandona anglal leste.

29 O rajipen hino le RAJESKRO,
 ov vladñinel upral o narodi.

30 Savore barvale manuša pre phuv
 kerena oslavi a lašarena les;
 savore manuša, so džan tele andro prachos la phuvakro,
 bandona angle leste;
 ola, ko hine ča manuša, so meren.

31 Le čhavengre čhave leske služinena;
 vakerena pal o RAJ le manušenge, so avena pal lende.

32 Avena a dena te džanel leskro spravodlišagos
 le manušenge, so mek na ulile: „Ov oda kerda.“

O Žalmos 23

1 Le Davidoskro žalmos.

O RAJ hino miro pastjeris,
 nič mange na chibalīnēla.

2 Lidžal man pro maļi, kaj hin e zeleno čar,
 anel man paš o paña, kaj hin o smirom.

3 Občerstvinel miri duša
 a vaš peskro nav man lidžal le čačipnaskre dromenca.

4 Kajte gelomas la dolinaha prekal o baro kalipen,
 na darava man le nalačhipnastar,

bo tu sal manca;
 tiro prutos the tiri paca man ochrañinen.

5 Pripravines mange o skamind
 anglo jakha mire ñeprijaťelenge.

O šero mange makhes le olejoha;
 miri kuči prečuľal.

6 He, ča o lačhipen the o verno kamiben man lidžana
 andre savore dživesa, medik dživava
 a bešava andro kher le RAJESKRO pro furt.

O Žalmos 24

1 Le Davidoskro žalmos.

Le RAJESKRI hiñi e phuv the savoro, so andre hin,
 o svetos the ola, ko andre dživen;

2 se ov les zathoda pro mori

a ačhađa pro paňa.

- ³ Ko šaj džal upre pro verchos le RAJESKRO?
Ko šaj ačhel pre leskro sveto than?
- ⁴ Oda, kaste hin o vasta ňevinna a o jilo žužo;
oda, ko na lašarel o modli
a ko na lel vera falošne.
- ⁵ Oda chudela o požehnaňje le RAJESTAR
the o spravodlišagos le Devlestar, leskre Spasiteľistar.
- ⁶ Kajse hine o manuša, save les roden,
save roden tiro muj, Devla le Jakoboskro.
- ⁷ Branale, phundraven tumen!
Phurikane vudarale, otkeren tumen,
te šaj avel andre o Kralis la slavakro!
- ⁸ Ko hin oda Kralis la slavakro?
O RAJ, o zoralo a mocno;
o RAJ, o zoralo andro mariben.
- ⁹ Branale, phundraven tumen!
Phurikane vudarale, otkeren tumen,
te šaj avel andre o Kralis la slavakro!
- ¹⁰ Ko hin oda Kralis la slavakro?
O RAJ o Nekzoraleder.
Ov hin oda Kralis la slavakro!

O Žalmos 25

¹ Le Davidoskro.

Ó, RAJEJA, dav tuke calo miro jilo.

- ² Pre tute man mukav,
ma domuk, hoj man te ladžav,
hoj te na radisaľon mire ňeprijaťeľa upral ma.
- ³ Ňiko, ko pes pre tute mukel, pes šoha na ladžala.
Ladžana pes ola, ko nane pačivale a nane len vaš soske.

- ⁴ RAJEJA, de mange te prindžarel tire droma!
Sikav man te phirel pal tire chodňiki!
- ⁵ Lidža man tire čačipnaha a sikav man,
bo tu sal o Del miro Spasiteľis;
pre tu užarav džives so džives.
- ⁶ Leper tuke, RAJEJA, pre tiro verno kamiben the lačhipen,
so likerem imar čirlastar.
- ⁷ Ma leper tuke pre mire ternipnaskre bini the nalačhipena!
Leper tuke pre ma andre tiro verno kamiben,
bo tu sal lačo, RAJEJA!

- ⁸ O RAJ hino spravodľivo the lačo,
vašoda sikavel le binošnage peskro drom.
- ⁹ Lidžal le pokornen andro spravodlišagos
a sikavel lenge peskro drom.
- ¹⁰ O RAJ furt pačivalones kamel a dolikerel peskro lav

- olenge, ko dolikeren leskri zmluva the leskre prikazaŋja* .
- 11 Vaš tiro nav, RAJEJA,
odmuk mange mire bini, bo hine bare.
- 12 Ko hin oda manuŝ, savo pes daral le RAJESTAR?
Ole manuŝeske o RAJ sikavela o drom khatar te džal.
- 13 Ajs o manuŝ dživela andro lačhipen
a e phuv ačhela leskre čhvenge.
- 14 O RAJ hino prijatelis olenca, ko lestar daran;
lenge del te džanel peskri zmluva.
- 15 Mire jakha dikhen furt pro RAJ,
bo ov lel mire pindre avri andral e sita.
- 16 Visaľuv ke ma a av ke ma jileskro,
bo som korkoro a slabo!
- 17 O pharipena andre miro jilo hin igen but.
Le man avri andral miro cerpiŝagos!
- 18 Dikh pre miri dukh the trapiŝagos!
Odmuk mange savore bini!
- 19 Dikh, keci džene pre mande džan!
Igen man naŝti avri ačhen.
- 20 Ochraŋin miro dživipen a zachraŋin man!
Vaŝoda, hoj man denaŝav ke tute te garuvel,
ma domuk, hoj man te ladžav.
- 21 Mi ochraŋinen man o žužipen the o čačipen,
bo me man mukav pre tute.
- 22 Devla, zachraŋin le Izrael
savore leskre pharipnastar!

O Žalmos 26

- 1 Le Davidoskro žalmos.
Zaač vaš ma, RAJEJA, bo dživavas žužes,
pačavas andre tu, RAJEJA, a na pochibinavas.
- 2 Skumin man, RAJEJA, skuŝin man!
Dikh andre miro jilo, dikh, so gondolinav!
- 3 Bo tiro verno kamiben hino furt angle mire jakha
a pal tiro čačipen dživav.
- 4 Na beŝavas le faloŝne manuŝenca,
aŋi man na zdžavas olenca, ko hine dujemujengre.
- 5 Narado som maŝkar o nalačhe manuŝa
a le binoŝnenca na beŝav.
- 6 Thovav avri mire vasta, bo nane man vina,
a phirav paŝal tiro oltaris, RAJEJA,
- 7 hoj tuke te palikerav andre chvala
a te vakerav pal tire zazraki, so keres.
- 8 RAJEJA! Kamav tiro kher, kaj tu beŝes,
o than, kaj hin tiri slava.

* O Žalmos 25:10 25,10 E hebrejiko čhib: o svedectva

- 9 Ma le het miri duša jekhetane le binošenca,
miro dživipen le vrahenca;
10 olenca, andre kaskre vasta hin o nalačhipen,
a furt pes den te prepočinel.
11 Bo me dživav žužes.
Cin man avri a av ke ma jileskro!
- 12 Miro pindro ačhel pre rovno phuv.
Sar pes zdžana tire manuša, lašarava le RAJES.

O Žalmos 27

- 1 Le Davidoskro žalmos.
O RAJ hino miro švetlos the miro spaseņje.
Kastar man darava?
O RAJ ochraņinel miro dživipen.
Kastar izdrava?
- 2 Sar pre mande avle o nalače manuša,
hoj man te chan tele,
podgele o pindre mire nepřijatēlengē
the olenge, ko pre mande džan, a pele.
- 3 Te pes pre ma zgeļahas calī armada,
miro jilo pes na darala;
te pre ma avlehas pro mariben,
the avke furt pačava.
- 4 Ča jekh mange mangav le RAJESTAR,
ča oda kamav:
Hoj te šaj bešav andre leskro chramos
calo miro dživipen,
hoj te šaj dikhav pro šukariben le RAJESKRO
a les te rodav andre leskro chramos.
- 5 Bo andro nalačo džives
man chraņinela pre peskro garudo than,
garuvela man andre peskro sveto stanos
a thovela man te ačhel učes pre skala.
- 6 Imar akanaņ hin miro šero hazdlo
upral o nepřijatēla pašal mande!
Andre leskro sveto stanos obetinava radišagoha;
gilavava a bašavava le RAJESKE.
- 7 Šun, RAJEJA, miro hangos, sar vičinav,
av jileskro ke ma a šun man avri!
- 8 Miro jilo mange leperel tire lava: „Roden miro muj!“
He, RAJEJA, rodava tiro muj!
- 9 Ma garuv mange tiro muj!
Ma visar tut čolaha tire služobņikostar,
se tu mange pomožinehas!
Ma odčhiv man aņi ma omuk,
Devla, Spasitelina miro!
- 10 Kajte man e daj abo o dad omuklahas,
o RAJ man pilela paš peste.

- 11 RAJEJA, sikav mange tiro drom!
Lidža man pal o rovno chodňikos
vaš ola, ko pre ma džan.
- 12 Ma de man andro vasta le nepřijatělenge,
bo vakeren pre ma o klamišagi
a dojekhe laveha man daraven avri le maribnaha.
- 13 Ale the avke pačav,
hoj dikhava le RAJESKRO lačhipen, medik dživav.
- 14 Užar pro RAJ!
Av zoralo! Liker o pačaben andro jilo.
Užar pro RAJ!

O Žalmos 28

- 1 Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, vičinav ke tute!
Skalo miri, prithov tiro kan ke ma!
Te aveha čhit, avava ajso sar ola,
ko džan tele andro hrobos.
- 2 Šun miro pokorno mangipen,
sar ke tu vičinav, hoj mange te pomožines,
a hazdav mire vasta ke tiro Neksveteder than.
- 3 Ma odčhiv man het jekhetane le binošne manušenca
abo olenca, ko keren o nalačhipen,
ko vakeren avrenca šukares,
ale andro jile hine cholamen.
- 4 Mar len vaš lengre skutki,
vaš lengro nalačhipen.
Mar len vaš oda, so kerde;
visar lenge pale oda, so peske zaslužinen.
- 5 Se on na achalón o skutki le RAJESKRE
aňi oda, so kerđa peskre vastenca.
Ov len čhivela tele
a šoha len na ačhavela pale upre.
- 6 Bararav tut, RAJEJA,
bo šundal miro pokorno mangipen.
- 7 O RAJ hino miri zor the miro štitos;
miro jilo leske pačal.
Ov mange pomožinda,
vašoda miro jilo igen radisaľol
a mira gilaha leske palikerava.
- 8 O RAJ hin e zor peskre manušengri;
o than pre ochrana peskre pomazimen kraliske.
- 9 Zachraňin tire manušen, RAJEJA!
Požehňin tiro dēdictvos!
Av lengro pastjeris pro furt!

O Žalmos 29

- 1 Le Davidoskro žalmos.
Lašaren le RAJES, savore ňeboskre bitostí!
Lašaren le RAJESKRI slava the zor!
- 2 Lašaren e slava le RAJESKRE naveskri!
Bararen le RAJES andre leskro sveto šukariben!
- 3 O hangos le RAJESKRO šundol upral o paña,
o slavno Del hermindá,
o RAJ upral o bare paña.
- 4 O hangos le RAJESKRO hino igen zoralo;
o hangos le RAJESKRO hino baro a slavno.
- 5 O hangos le RAJESKRO phagerel o cedri;
O RAJ visarel avri o cedri andro Libanon.
- 6 Ov kerel, hoj o Libanon te chučkerel sar o celatos,
o verchos Chermon* sar o terno bikos.
- 7 O hangos le RAJESKRO mukel avri o jagale bleski.
- 8 O hangos le RAJESKRO razinel la puštaha;
o RAJ razinel la puštaha Kadeš.
- 9 O hangos le RAJESKRO visarel avri o dubika stromi†,
o prajti peren tele a o veša ačhen lange.
A andre leskro chramos savoro vičinel: „Slava le Devleske!“
- 10 O RAJ bešelas pro tronos paš e potopa;
o RAJ bešel pro tronos sar kralis pro furt.
- 11 O RAJ del zor peskre manušen;
o RAJ požehñinela peskre manušen le smiromoha.

O Žalmos 30

- 1 O žalmos le Davidoskro. E gili paš o sentñariben le Chramoskro.
- 2 RAJEJA, bararav tut, bo tu man zachrañindal
a na domuklal, hoj te radisañon ola, ko pre ma džan.
- 3 RAJEJA, Devla miro,
vičinavas pre tu, hoj mange te pomožines,
a sastardal man avri.
- 4 RAJEJA, tu man ilal avri andral o Šeol*
a diñal dživipen,
hoj te na džav tele andro hrobos.
- 5 Giľaven o žalmi le RAJESKE,
tumen, leskre pačivale manušale,
a palikeren leskre svete naveske.
- 6 Leskri choli likerel ča sikra,
ale leskri milost' calo dživipen.
O roviben šaj likerel dži rači,
ale tosara imar avel o radišagos.
- 7 Sar somas andro smirom, phendom mange:

* O Žalmos 29:6 29,6 E hebrejiko čhib: o Sirjon † O Žalmos 29:9 29,9 Abo: kerel, hoj o jeleñici te ločhon sigeder. * O Žalmos 30:4 30,4 Oda hin o than, kaj hine o mule.

- „Šoha man na čhalavava.“
⁸ RAJEJA, tire lačhipnaha man hazdňal upre pro zoralo verchos,
 ale sar tut garuđal,
 avla pre ma e dar.
- ⁹ Vičinavas pre tute, RAJEJA;
 Adonaj, igen tut mangavas, hoj ke ma te aves jileskro:
¹⁰ „So tut ela olestar, te džava tele andro hrobos?
 Lašarela tut o prachos? Vakerela pal tiro pačivaliben?“
¹¹ Šun man avri, RAJEJA!
 Presikav mange tiro jileskeriben!
 RAJEJA, pomožin mange!“
- ¹² Miro roviben visardal pro kheliben;
 čhidal pal ma tele o kale gada a urđal man andro radišagos,
¹³ hoj tut šoha te na preačhav te bararel le gilenca.
 RAJEJA, Devla miro, furt tuke palikerava!

O Žalmos 31

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
² RAJEJA, ke tu man denašlom te garuvel,
 ma domuk šoha, hoj man te ladžav!
 Zachraňin man tire spravodlišagoha!
- ³ Visar ke ma tiro kan
 a av man sig te zachraňinel!
 Av miri zorali skala,
 o hrados mira spasakro.
- ⁴ Se tu sal miri skala, miro hrados;
 lidža man pre slava tire naveske a dža anglal mande.
- ⁵ Cirde man avri andral e sita, so angle mande garude,
 bo tu sal miro ochrancas.
- ⁶ Andre tire vasta dav mire duchos;
 RAJEJA, verno Devla, cindal man avri!
- ⁷ Našti avri ačhav olen, ko lašaren le modlen,
 ale me man mukav pro RAJ.
- ⁸ Me radisaľuvava a thovava baripen andre tiro verno kamiben.
 Tu dikhlal miro čoripen;
 džanehas mire pharipnastar.
- ⁹ Na diňal man andro vasta olenge, ko pre ma džan;
 ačhadal mange o pindre pro otkerdo than.
- ¹⁰ RAJEJA, av ke ma jileskro, bo som andro pharipen!
 Mire jakha the miri duša slabisaľile la žaľatar;
 miro telos le rovibnastar.
- ¹¹ O dživipen mange sig našlol la žaľatar
 a o berša predžan le pharipnastar.
 Vaš miro binos ačhilom slabo
 a o kokala mange šučile avri.
- ¹² Savore mire ňeprijateľa,
 a mek the mire susedi,

- man tele dikhen.
 Ola, ko man prindžaren, mandar daran;
 sar man dikhen pre ulica,
 denašen mandar het.
- 13 Bisterde pre ma sar pre oda, ko muľa;
 som sar e phagerđi kuči.
- 14 Šundom but dženen, sar peske počoral phenen andro kana:
 „E dar pre leste avel pal dojekh sera!“
 Dovakerde pes pre mande;
 den pes godi, sar mange te lel o dživipen.
- 15 Ale me pačav tuke, RAJEJA.
 Phenav mange: „Tu sal miro Del!“
- 16 Calo miro dživipen hin andre tire vasta;
 le man avri mire nepřijaťendar the olendar, ko pre ma aven.
- 17 Mi švicinel tiro muj pre tiro služobňikos;
 zachraňin man tire verne kamibnaha!
- 18 RAJEJA, ma domuk, hoj man te ladžav, bo vičinavas ke tute;
 o nalače manuša pes mi ladžan
 a mi en čhit andro hrobos.
- 19 Mi němisaľon o vušta, so klaminen;
 ola, ko pro spravodľivo vakeren sprostones andro baripen a dikhen les tele.
- 20 Savo baro hin tiro lačhipen,
 so odthodaľ olenge, ko pes tutar daran!
 Anglo jakha le manušengre presikaďal oda lačhipen olenge,
 ko pes denašen te garuvel ke tute.
- 21 Garuves len pre tiro garudo than le manušengre nalačhipnastar;
 garuves len andre tiro stanos le čhibendar, so pes kamen te vesekedinel.
- 22 Mi džal e chvala le RAJESKE,
 bo presikaďa mange peskro užasno kamiben,
 sar somas andro foros, pašal savo sas rozthodi e armada.
- 23 Sar somas andre dar, phendom mange:
 „Odčhido som tire mujestar!“
 Ale tu man šunďal avri, sar tut mangavas,
 sar pre tu vičinavas, hoj mange te pomožines.
- 24 Kamen le RAJES, savore leskre pačivale manušale!
 O RAJ chraňinel olen, ko džan čačes pal leste,
 no le barikanenge visarel pale avke, sar peske zaslužinen.
- 25 Savoredžene, ko užaren le RAJES,
 aven zorale a ma daran tumen andro jile!

O Žalmos 32

1 Le Davidoskro žalmos. O maskil*.

Bachtalo hin oda, kaske hin odmuklo o nalačhipen, so kerďa,
 kaske hin o ěinos učhardo andre.

2 Bachtalo manuš, saveske o RAJ na rachinel o nalačhipen,
 oda, andre kaste nane klamišagos.

* O Žalmos 32:1 32,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

³ Sar somas čhit, o kokala andre mande šučonas avri
a calo džives stukinavas dukhatar.

⁴ Bo rat-džives pre ma tiro pharo vast bešelas;
miri zor andre mande šučolas avri
sar nilaje andro tačipen.

⁵ Avke tuke phendom avri miro binos
a na garudom andre o nalačhipen, so kerdom.

Phendom:

„Viznavinava le RAJESKE mire bini.“

A tu mange odmuklal e vina mire binoskri.

⁶ Vašoda pes tuke mi mangel savore pačivale
andro časos le pharipnaskro†,
hoj len o trapišagi te na začhiven andre sar o bare paňa.

⁷ Tu sal miro than pro garudipen,
ochrañineha man le pharipnastar;
obklučineha man le radišagoskre gilenca pal o spaseñje.

⁸ Lidžava tut a sikavava tuke o drom, khatar te džal,
dava tut godi a dodikhava pre tu mire jakhenca.

⁹ Ma aven bi e godi sar o graj abo o somaris,
save pes mušinen te likerel pre uzda the pro zubadla,
hoj pes te podden.

¹⁰ Le nalačhes hin pherdo dukha,
ale oda, ko pes mukel pro RAJ,
ela učardo andre leskre verne kamibnaha.

¹¹ Tumen o spravodliva,
radisalon a thoven baripen andro RAJ!
Gilaven savore, ko san žuže andro jile!

O Žalmos 33

¹ Tumen o čačipnaskre, gilaven radišagoha le RAJESKE,
bo le čače manušenge pasinel e chvala.

² Lašaren le RAJES pre citara,
bašaven leske pre dešehurengri harfa!

³ Gilaven leske e nevi gili,
bašaven leske šukares a radišagoha vičinen!

⁴ Bo le RAJESKRO lav hino čačo
a hino verno andre savoreste, so kerel.

⁵ O RAJ kamel o čačipen the o spravodlišagos,
cali phuv hiñi pherdi leskre verne kamibnastar.

⁶ Le RAJESKRE laveha sas kerdo o ñebos
a le dichoha andral leskro muj savore čercheňa.

⁷ O paňa le moroskre skidňa pre jekh than,
o bare oceani thođa andro nadrži.

⁸ Calí phuv pes mi daral le RAJESTAR!
Savore manuša pro svetos les mi den pačiv!

† O Žalmos 32:6 32,6 Abo: medik tut šaj te arakhel

- 9 Bo ov phendā a ačhīla pes,
rozkazindā a o svetos pes kerđa.
- 10 O RAJ musarel o plani le narodengre;
ov previsarel le manušengre gondolišagi.
- 11 Ale o plani le RAJESKRE ačhen zorales pro furt,
a oda, so ov kamel te kerel, likerel prekal savore pokoleňja.
- 12 Bachtalo o narodos, kaske hin o Del RAJ,
o manuša, kas peske kidña avri prekal peste.
- 13 Andral o ňebos o RAJ dikhel tele
a dikhel savore manušen;
- 14 ole thanestar, kaj ov bešel,
pozorinel savoren, ko bešen pre phuv.
- 15 Ov sakoneske stvorindā o jilo
a dikhel savoro, so keren.
- 16 Ņisave kralis na zachrañinela e bari armada;
le maribnaskre muršes na lela avri leskri bari zor.
- 17 Pro graj pes našti te mukel, hoj tuke pomožinela,
leskri bari zor tut na zachrañinela.
- 18 Ale le RAJESKRE jakha dikhen pre ola, ko pes lestar daran,
pre ola, ko užaren pre leskro verno kamiben,
- 19 hoj te zachrañinel lengri duša le meribnastar
a lengro dživipen la bokhatar.
- 20 Amari duša užarel pro RAJ,
ov hino amari pomoca the štitos.
- 21 Andre leste amaro jilo radisaľol,
bo amen pes mukas pre leskro sveto nav.
- 22 RAJEJA, mi el tiro verno kamiben amenca,
bo amen užaras pre tute.

O Žalmos 34

- 1 Le Davidoskro žalmos. Sar pestar kerelas dilino anglo Abimelech, savo les tradña het, a ov geľa het.
- 2 Bararava le RAJES andre dojekh časos,
lašarava les furt mire vuštenca.
- 3 Lašarava man le RAJEHA,
ola, ko hine trapimen, oda šunena a radisaľona.
- 4 Bararen manca le RAJES,
aven bararas jekhetane leskro nav!
- 5 Rodavas le RAJES a odphendā mange,
iľa man avri andral dojekh dar.
- 6 Ola, ko pre leste dikhena, švicinena,
lengre muja pes šoha na ladžana.
- 7 Somas andro pharipen bi e zor,
ale vičinavas pro RAJ a šundā man avri,
iľa man avri andral savoro pharipen.
- 8 Le RAJESKRO aňjelos stražinel olen, ko pes lestar daran,

a cirdela len avri.

- ⁹ Koštolinen a dikhen, savo lačo hin o RAJ!
Bachtalo hin o manuš, savo pes denašel andre leste te garuvel.
- ¹⁰ Tumen, leskre manušale, daran le RAJESTAR,
bo olen, ko pes lestar daran, hin savoro, so lenge kampil.
- ¹¹ O terne levi šaj bokhalon, bo nane len so te chal,
ale olenge, ko roden le RAJES,
na chibalnela nisavo lačhipen.
- ¹² Aven, čhavale, šunen man,
sikavava tumen, sar kampil te del pačiv le RAJES!
- ¹³ Oda, ko kamel o dživipen
a kamel te dživel baro the bachtalo dživipen,
- ¹⁴ mi zlikerel e čhib le nalače lavendar
a o vušta le klamišagostar.
- ¹⁵ Visar tut het le nalačhipnastar,
ker o lačo
a rode o smirom andral calo jilo.
- ¹⁶ Le RAJESKRE jakha dikhen pro spravodliva manuša,
leskre kana šunen lengro roviben.
- ¹⁷ Ale le RAJESKRO muj džal pre ola, ko keren o nalačhipen,
hoj te khosel tele lengro nav pal e phuv.
- ¹⁸ O spravodliva peske mangel e pomoca a o RAJ len šunel;
cirdel len avri andral dojekh pharipen.
- ¹⁹ O RAJ hino pašes olenge, kas hin dukh pro jilo,
zachrañinel olen, ko imar na birinen pro duchos.
- ²⁰ O spravodlivo šaj precerpinel but nalačhipena,
ale o RAJ les lela avri andral savoreste.
- ²¹ Chrañinel savore leskre kokala,
aňi jekh leske na phadžola.
- ²² O nalačhipen murdarela le nalačhes;
oda, ko našti avri ačhel le spravodlivones, ela odsudzimen.
- ²³ Ale o RAJ cinela avri e duša peskre služobňikengri.
Ńiko, ko pes denašel andre leste te garuvel, na ela odsudzimen.

O Žalmos 35

- ¹ Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, vesekedin tut olenca, ko pes manca vesekedinen,
mar tut olenca, ko pes manca maren!
- ² Le o baro štitos the o pancjeris!
Ušti a pomožin mange!
- ³ Hazde upre e kopija the o tover
pre ola, ko pre ma džan!
Phen mange:
„Me som tiro spaseňje.“

- 4 Mi ladžan pes a mi en pokorimen ola,
ko man kamen te murdarel.
Mi visaren pes pale ladžaha ola,
ko mange gondolinen te kerel o nalačo.
- 5 Sar o phus andre balvaj,
avke len o aňjelos le RAJESKRO mi roztradel!
- 6 Mi el lengro drom kalo the šliskaco,
sar o aňjelos le RAJESKRO pal lende denašela!
- 7 Bo na sas vaš soske, ale nacirdle mange e sita;
vaš ņisoske mange kopalinde e chev.
- 8 Mi avel pre lende jekhvareste e pohroma!
Mi chuden pes korkore andre sita, so prekal ma garude,
mi peren andre odi chev a mi en zničimen!
- 9 Akor miri duša radisaľola andro RAJ,
a thovava baripen andre leskro spaseňje.
- 10 Andral calo jilo phenava:
„RAJEJA, ko hin, sar sal tu?
Tu zachraňines le slabe manušes le zoralestar,
le čores the le slabes olestar, ko les trapinel.“
- 11 Aven pre ma o falošna švedki
a phučen mandar oda, pal soste aňi na džanav.
- 12 Vaš o lačo mange den pale o nalačo
a hin man žala, bo som omuklo.
- 13 Ale sar on sas nasvale,
me man urdom andro gada le gonestar
a pokorinavas man andro postos.
Keravas tele o šero a modľinavas man vaš lenge*,
- 14 avke sar te man modľindomas
vaš o prijatelis abo vaš o phral.
Rovavas avke, sar te rundomas pal e daj,
a mukavas tele o šero pharipnastar.
- 15 Ale sar me peľom, on pes zgele a radisaľonas mange.
O bitanga, saven na prindžaravas,
zgele pes pre mande, hoj mandar te asan,
marenas man a na preačhenas.
- 16 Asanas peske mandar avke sar o bijedevleskre
a denas pre ma avri o danda.
- 17 RAJEJA, dži kana pre oda dikheha?
Zachraňin man, hoj man te na zničinen!
Le miro dživipen avri kale levendar!
- 18 Akor, sar pes zdžana but tire manuša, palikerava tuke maškar lende;
lašarava tut anglo but nipi.
- 19 Te na mange radisaľon mire falošna ņeprijateľa,
te na peske keren jakhenca ola, ko man hijaba našti avri ačhen!
- 20 Lengre lava na anen o smirom,
ale rozlidžan o klamišagos pre ola, ko dživen andro smirom.

* O Žalmos 35:13 35,13 Abo: Ale miri modľitba furt avelas pale ke ma.

- 21 Bares phundraven peskro muj pre mande
a phenen: „Avke tuke kampil!
Pre amare jakha dikhlam, so kerdal!“
- 22 RAJEJA, tu oda dikhlal. Ma av čhit!
Rajeja, ma av mandar dur!
- 23 Ušti, zaačh man, Devla miro!
Ruš vaš ma, ó Adonaj!
- 24 Sudzin man pal tiro spravodlišagos, RAJEJA!
Devla miro, ma domuk, hoj mandar te asan!
- 25 Te na peske gondolinen: „Avke leske kampil! Kada kamahas!“
Te na phenen: „Chalam les tele!“
- 26 Mi ladžan pes a mi lołon avri savore,
ko radisałon mire pharipnaske.
Mi en urde andre ladž a teledikhle ola,
ko pes pre ma lidžan upre.
- 27 Mi thoven baripen a mi radisałon ola,
ko kamen, hoj pes te sikavel miro čačipen.
Mi phenen furt:
„Baro hin o RAJ, savo kamel,
hoj leskre služobňikoske te džal sa mištes!“
- 28 Miri čhib vakerela pal tiro spravodlišagos
a pal tiri chvala calo džives.

O Žalmos 36

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le RAJESKRE služobňikostar le Davidostar.
- 2 O nalačo manuš šunel, so leske phenel o binos andro jilo,
a nane andre leste nisavi dar le Devlestar.
- 3 Igen but peske pal peste gondolinel,
vašoda na udžanel peskro binos a na odsudzinel les.
- 4 O lava andral leskro muj hin ča o nalačhipen the o klamišagos;
preačila te kerel godaha the mištes.
- 5 Pre peskro hadžos gondolinel avri o nalačhipen,
mukla pes pro nalače droma
a na odphenel le nalačhipnaske.
- 6 RAJEJA, tiro verno kamiben dodžal dži o ňebos
a tiri vernost dži o chmari.
- 7 Tiro spravodlišagos hin sar o nekučeder verchi,
tire sudi sar le moroskre hlbini.
RAJEJA, starines tut pal o manuša the pal o džviri.
- 8 Savo vzacno hin tiro verno kamiben, Devla!
Savore manuša pes garuven andro ciños tire kridlengro.
- 9 Čalaren pes le pherdo chabenenca andral tiro kher,
des lenge te pijel andral o paňi tire lačhipnastar.
- 10 Tu sal o prameňis le dživipnaskro;
andre tiro švetlos dikhas o švetlos.
- 11 Ma preačh te del tiro verno kamiben olen, ko tut džanen,

- the tiro spravodlišagos olen, ko hine čače andro jile.
¹² Te na uštarel pre ma o pindro le barikaneskro
 a te na man tradel het o vast le nalače manuškro.
¹³ Dikh, sar pele ola, ko keren o nalačhipen;
 sas čhide tele a naši ušten upre!

O Žalmos 37

- ¹ Le Davidoskro žalmos.
 Ma cholār tut le nalačhenca,
 ma zavidzin olenge, ko keren o nalačhipen!
² Bo šučona avri sig avke sar e čar;
 sar e zeleno rastlina kirņona.
³ Muk tut pro RAJ a ker o lačhipen,
 beš andre tiri phuv a dživ andro smirom.
⁴ Radisaľuv andro RAJ
 a dela tut, pal soste tiro jilo tužinel.
⁵ De tiro drom le RAJESKE,
 pača leske a ov pes starinela pal savoreste.
⁶ Dela, hoj tiro spravodlišagos te avel avri sar o švetlos tosara,
 a tiro čačipen sar o kham pro dilos.
⁷ Av čhit anglo RAJ a užar pre leste!
 Ma trapin tut, te varekaske džal mištes;
 te varekaske avel avri leskre nalače plani.
⁸ Preačh te rušel a omuk e choli!
 Ma trapin tut, bo oda lidžal ča pro nalačo!
⁹ Bo o nalače ena zničimen,
 ale olenge, ko pes muken pro RAJ, ačhela e phuv.
¹⁰ Imar ča sikra a o nalačo na ela;
 rodeha les, kaj hino, ale na arakheha.
¹¹ Ale o pokorna manuša chudena e phuv
 a radisaľona andro pherdo smirom.
¹² O nalačo gondolinel te kerel namištes le spravodlivoneske;
 randel pre leste le dandena.
¹³ Ale o Raj lestar asal,
 bo dikhel, hoj avel pre leste leskro džives.
¹⁴ O nalače len avri e šabľa a nacirden o lukos,
 hoj te čhiven tele le čores the le slabes,
 hoj te murdaren olen, ko dživen čačipnaha.
¹⁵ Ale lengri šabľa predemela lengro jilo
 a o luki lenge prephadžona.
¹⁶ Oda frima, so hin le spravodlivones,
 hin feder sar o barvalipen le but nalače manuškro.
¹⁷ Bo e zor le nalačhengri ela phagerdi,

ale le čačipnaskren podhazdela o RAJ.

18 O RAJ pes starinel pal o žužejileskre manuša sako džives
a lengro dedictvos likerela pro furt.

19 Na ladžana pes andro nalačo časos
a andro bokhale dživesa len ela čalipen.

20 Ale o nalače manuša merena.
O nepřijačela le RAJESKRE našlona sar o kvitki pre mała,
našlona sar o thuv.

21 O nalačo lel kečeň a na del pale,
ale le spravodlivoneske hin pharo a del ščirones.

22 Bo kaske o Del žehñinel, ola chudena e phuv,
ale kas prekošel, ena zničimen.

23 O RAJ zorałarel o kroki oleske,
kaskro drom leske hin pre dzeka.

24 Te leske poddžala o pindre, na perela,
bo o RAJ les chudel vastestar.

25 Terno somas a phuriłom,
ale na dikhlom le čačipnaskre manušes omuklones
aňi leskre čhaven te žobrinel maro.

26 Furt hin leske pharo vaš avrenge a del len kečeň,
leskre čhave ena pro požehnaňje.

27 Visaľuv le nalačhipnastar a ker o lačo,
avke bešeha andre phuv pro furt.

28 Bo o RAJ kamel o čačipen pro sudos
a na omukela peskre verne manušen;

hine chraňimen pro furt,
ale o čhave le nalačhengre ena zničimen.

29 O čačipnaskre chudena e phuv
a bešena andre pro furt.

30 O muj le čače manušeskro vakerel o godaveripen,
leskri čhib vakerel o čačipen.

31 Andro jilo leste hin o zakonos peskre Devleskro,
o pindre leske na poddžan.

32 O nalačo manuš užarel pro spravodlivo
a rodel sar les te murdarel;

33 ale o RAJ les na mukela andro vasta le nalačheske
aňi na domukela, hoj les pro sudos te odsudzinen.

34 Muk tut pro RAJ,
liker tut leskre dromestar.

Hazdela tut upre, hoj te zales e phuv;
dikheha pre oda, sar o nalače ena zničimen.

35 Dikh'om igen nalače manušes, savo pes rozcirdelas
sar zoralo zeleno stromos.

36 Ale palis predžavas pašal, a dikh, imar ode na sas!
Rodavas les, ale na delas pes te arakhel.

37 Dikh pre ola, ko hine žuže,
a pozorin le čačipnaskren,
bo olen, ko roden o smirom, užarel o lačo.

38 Ale savore binošna ena zničimen,
a na užarel len nič lačo.

39 O spaseŋje prekal o spravodliva avel le RAJESTAR;
ov hin lengro hrados andro pharipen;

40 o RAJ lenge pomožinela a zachrañinela len;
lela len avri le nalače manušendar a zachrañinela,
bo pes denašen andre leste te garuvel.

O Žalmos 38

1 Le Davidoskro žalmos pro leperiben.

2 RAJEJA, ma karhin man andre tiri cholì,
ma mar man, sar sal cholamen.

3 Bo tire šipi man predemade
a tiro vast man ispidla tele.

4 Angle tiri bari cholì nane ñisavo sasto than pre miro telos
aňi mire kokala nane saste vaš miro binos.

5 Bo mire bini man zaile andre,
sar baro pharipen,
so hin phareder sar šaj zlidžav.

6 O rani mange hñisisaľon a khanden
vaš miro diliñipen.

7 Som skurčimen a bandardo tele,
calo džives ča phirav rovibnaha.

8 O dumo mange labol dukhatar
a pre miro telos nane sasto than.

9 Som igen strapimen a zmardo,
stukinav dukhatar andro jilo.

10 Rajeja, tu džanes savoro, so kamav,
a miro jojčišagos tuke nane garudo.

11 O jilo mange chudňa sig te marel,
miri zor man omukla

a o švetlos odgeľa mire jakhendar.

12 Mire prijateľa the ola, kas kamav,
man obdžan angle miro nasvaliben.

The miri famelija pes mandar likerel dur.

13 Ola, ko man kamen te murdarel,
thode angle ma e pasca;

ola, ko man kamen te dukhavel,
peske vakerenas, sar man zničinena;

calo džives gondolinen, sar manca te thovel avri.

- 14 Ale me som sar kašuko, so na šunav;
som sar nemo, so na phundravel o muj.
- 15 Som sar manuš, so na šunel,
a na džanel vaš peske te rušel le vuštenca.
- 16 RAJEJA, pre tute užarav;
Adonaj, Devla miro, tu mange odpheneha!
- 17 Phendom:
„Te na radisaŕon mange
a te na lašaren pes upral ma,
sar mange poddžana o pindre.“
- 18 Bo imar maj perav
a miri dukh furt likerel.
- 19 Vašoda phenav avri miri vina
a trapinav man vaš miro binos.
- 20 Mire neprijateŕa hine saste the zorale;
but hine ola, ko man vaš ŕisoske našŕi avri ačhen.
- 21 Vaš o lačo mange visaren pale o nalačo;
džan pre ma, bo kamav te kerel o lačo.
- 22 RAJEJA, ma omuk man!
Devla miro, ma dža mandar dur!
- 23 Sidar mange te pomožinel,
ó Adonaj, Spasiŕelina miro!

O Žalmos 39

- 1 Le Jedutunoske, savo lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
- 2 Phendom mange: „Dava pozoris pre mire lava,
hoj te na kerav binos mira čhibaha.
Thovava mange pro muj e uzda,
medik o nalačo manuš hino paš mande.“
- 3 Na phendom nič, aŕi o lačo,
somas calkom čhit.
Ale furt buter man dukhalas;
- 4 o jilo andre mande roztačila,
e jag rozlabila, sar paloda gondolinavas.
Palis phendom kala lava:
- 5 „RAJEJA, de mange te džanel, kana merava
a keci dživesa man mek hin,
hoj te ačaluŕav, sar sig miro dživipen našŕola.
- 6 Dikh, diŕnal man ajso cikno časos sar pre burŕik
a miro dživipen tuke dičhol sar nič.“
- Dojekh manuš hin ča sar balvaj,
kajte sar zoraŕes ačhel.
- 7 Leskro dživipen predžal sar čiŕnos;
o manuš sidarel a nane soske;
skidel o barvalipen,
aŕi na džanel, kaske oda ačhela.
- 8 Avke akana, pre soste užarava, RAJEJA?

- Mukav man pre tu,
⁹ zachrañin man dojekhe mire binostar.
 Ma domuk, hoj o dilino mandar te asal!
¹⁰ Avava čhit a na phundravava o muj,
 bo tu sal oda, ko oda kerđa.
¹¹ Preačh man imar te marel,
 bo imar merav tire vastestar.
¹² Sar dovakeres a mares le manušes vaš o binos,
 ničines oda, pal soste leske džal,
 avke sar o mołos, so chal o gada –
 čačes, dojekh manuš hin ča para.
- ¹³ RAJEJA, šun avri miro mangipen!
 Šun man, sar vičinav, hoj mange te pomožines!
 Ma av čhit, sar me rovav!
 Se ke tu som ča cudzincos,
 ča hostos avke sar savore mire dada.
¹⁴ Ma dikh pre ma imar cholaha,
 hoj mek te radisaľuvav andro dživipen angloda,
 sar džava het a imar na avava.

O Žalmos 40

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
² Igen užaravas pro RAJ,
 ov pes ke ma visardã
 a šundã man, sar vičinavas andro pharipen.
³ Cirdña man avri andral e chev le meribnaskri,
 andral e bari čik.
 O pindre mange ačhađa pre skala
 a thoda man te ačhel pro zoralo than.
⁴ Thoda mange andro muj e nevi gili,
 e chvala amare Devleske.
 But manuša oda dikhena, darana pes
 a mukena pes pro RAJ.
- ⁵ Bachtalo manuš,
 savo pačal andro RAJ;
 savo pes na likerel le barikanenca*
 aňi olenca, ko džan pal o klamišagos†.
⁶ RAJEJA, Devla miro, but zazraki kerđal,
 a keci šukar veci prekal amende pripravindal!
 Ńiko nane ajsa sar tu!
 Te kamľomas te phenel avri
 a te vakerel pal tire skutki,
 ulahas oda buter,
 sar pes del te zgenel!
- ⁷ Obeti aňi dari na kamehas,
 na žadinehas o labarde obeti, aňi o obeti vaš o binos,
 ale diňal man kana, hoj tut te šunav.

* O Žalmos 40:5 40,5 Abo: savo na lašarel le modlen † O Žalmos 40:5 40,5 Abo: pal o falošna devla

- ⁸ Vašoda phendom: „Kade som, avlóm.
Andro zvitkos hin pisimen pal ma.
- ⁹ Devla miro, tiri voľa kamav igen te kerel;
tiro zakonos hin andre miro jilo.“
- ¹⁰ Radišagoha vakeravas pal tiro spaseňje
maškar savore tire manuša.
Na phandlóm andre miro muj,
tu oda džanes, RAJEJA.
- ¹¹ Na muklóm mange o lava pal tiri zachrana prekal ma.
Vakeravas pal tiri vernost the pal tiro spaseňje.
Na zagarudóm tiro verno kamiben the čaćipen
maškar savore tire manuša.
- ¹² RAJEJA, ma zaačhav mange tiri milost!
Tiro verno kamiben the čaćipen man furt mi chraňinen!
- ¹³ Bo ajci pharipena pre mande avle,
hoj pes aňi na den te zrachel.
Mire bini man zaile andre a našti dikhav;
hine buter sar o bala pre miro šero;
miro jilo našađa e zor.
- ¹⁴ RAJEJA, mangav tut, zachraňin man!
Sidar mange te pomožinel, RAJEJA!
- ¹⁵ Savore, ko mange kamen te lel o dživipen,
pes mi ladžan a mi lolon avri.
Mi visaren pes pale ladžaha ola,
ko mange žičinen o trapišagos.
- ¹⁶ Mi cerpisaľon ladžatar ola,
ko mange phenen: „No, dikhes, avke tuke kampil!“
- ¹⁷ Ale savore, ko tut roden,
mi thoven baripen a mi radisaľon andre tu.
Ola, ko kamen tiro spaseňje,
mi phenen furt: „Baro hin o RAJ!“
- ¹⁸ Me som čoro a slabo,
Adonaj, gondolín pre ma!
Tu sal miri pomoca, miro zachrancas!
Devla miro, av sig!

O Žalmos 41

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
- ² Bachtalo hin oda, ko gondolinel pro čoro manuš;
o RAJ les lela avri andral o pharo džives.
- ³ O RAJ les ochraňinela a mukela les te dživel;
pre phuv les vičinena požehňimen.
Ma domuk le ňeprijateľenge,
hoj les te zňičinen!
- ⁴ O RAJ les zoralarela, sar pašlola nasvalo pro hadžos,
a sastarela les avri andral savoreste.

- 5 Phendom: „RAJEJA, av ke ma jileskro!
Sastar man avri,
bo kerdom binos anglal tu.“
- 6 Mire nepřijateľa pal ma namištes vakeren:
„Kana imar merela?
Kana našlola leskro nav?“
- 7 Te man avel vareko te dikhel,
vakerel manca falošne,
andro jilo skidel o nalačhipen pre ma.
Palis džal avri
a sakoneske oda vakerel.
- 8 Savore, ko man našti avri ačhen,
peske pal ma šepkinen andro kana
a gondolinen peske pre ma avri o nalačhipen.
- 9 Phenen peske:
„Avľa pre leste o nalačo nasvaliben;
ko kavke zapašlila, imar na uštela upre.“
- 10 Mek the miro prijatelis, saveske pačavas,
savo chalas miro maro,
chudňa pre ma te džal.
- 11 Ale tu, RAJEJA, av ke ma jileskro,
hazde man upre,
hoj lenge te visarav pale.
- 12 Pal oda prindžarava,
hoj som tuke pre dzeka,
te miro nepřijatelis
mange na radisaľola.
- 13 Tu man podhazdeha,
bo kerav oda, so hin lačo;
thoveha man te ačhel paš tute pro furt.
- 14 Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskro,
pro furt.
Amen! Amen!

O dujto zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 42

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. O maskil* le Korachengro.
- 2 Sar pes o jeleňis cirdel pal o paňi,
avke pes miri duša cirdel pal tute, Devla.
- 3 Miri duša hiňi smedno pal o Del, pal o džido Del.
Kana imar avava a dikhava le Devleskro muj?
- 4 O apsa mange hin sar o maro rat-džives,
sar mandar sako džives phučen:
„Kaj hino tiro Del?“
- 5 Čhivav avri miro pharipen andral miri duša a leperav mange,
sar phiravas but manušenca,

* O Žalmos 42:1 42,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

sar len anavas andro kher le Devleskro
a gilavahas radišagoha o chvali,
sar oslavinahas o sveto inepos.

⁶ Soske sal smutno, dušo miri?
Soske tut trapines?
Užar pro Del, bo mek les lašarava,
mire Spasiteľis, mire Devles.

⁷ Miri duša hiňi smutno andre ma,
vašoda mange leperav pre tu
paš oda than, khatar avel avri o paňi Jordan,
paš o verchos Chermon, le cikneder brehostar†.

⁸ Jekh baro paňi vičinel pre aver paš oda,
sar šundol tire vodopadi;
savore tire vlni predžan prekal ma
a demen andre ma.

⁹ Dživese mange o RAJ bičhavel peskro verno kamiben,
rači hiňi manca leskri gili,
e modlitba ko Del,
savo man del dživipen.

¹⁰ Phenava le Devleske, mira Skalake:
„Soske pre ma bisterdal?
Soske mušinav te phirel smutno
anglo űeprijateľis, so man trapinel?“

¹¹ Sar mange mire űeprijateľa dophenen,
dukhal man oda dži andro kokala,
sar mandar calo džives phučen:
„Kaj hino tiro Del?“

¹² Soske sal smutno, dušo miri?
Soske tut trapines?
Užar pro Del, bo mek les lašarava,
mire Spasiteľis, mire Devles.

O Žalmos 43

¹ Devla, sikav, hoj som čačipnaskro,
a zaačh vaš ma anglo bijedevleskro narodos!
Zachraňin man olendar, ko hine falošna the nalače!

² Tu sal, Devla, miro than, kaj man garuvav.
Soske man odčhidal?
Soske mušinav te phirel smutno
vaš o űeprijateľis, so man trapinel?

³ Bičhav tiro švetlos the tiro čačipen,
hoj man te lidžan!

Mi anen man pre tiro sveto verchos,
pre oda than, kaj tu bešes.

⁴ Avke avava paš o oltaris le Devleskro,

† O Žalmos 42:7 42,7 Abo: o verchos Micar

ko Del, savo mange del te radisaľol.
Radisaľuvava a pre harfa tut lašarava,
Devla, miro Devla.

⁵ Soske sal smutno, dušo miri?
Soske tut trapines?
Užar pro Del, bo mek les lašarava,
mire Spasiteľis, mire Devles.

O Žalmos 44

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. O maskil* le Korachengro.

² Devla, šundam amare kanenca,
sar amenge amare dada vakerenas
pal o bare skutki, save kerdal
andre lengre dživesa, andre čirlatune časi.

³ Tire vasteha cirdňal avri le naroden
a amare daden sadzindal andre lengri phuv.

Avre naroden dukhavehas,
ale lenge diňal te barol a te zoraľol.

⁴ Bo na peskra šablaha zaile e phuv,
na lengro vast lenge pomožinda te zvitazinel,
ale tiro čačo vast, tiri zor the o švetlos tire mujeskro,
bo tu len kamehas.

⁵ Devla, tu sal miro Kralis!
Tu prikazindal, hoj o Jakob te el zachraňimen.

⁶ Tuha rozdemaha olen,
ko pre amende džan,
andre tiro nav ušaraha pre ola,
ko pes amenge ačhaven.

⁷ Na mukav man pre miro lukos
a miri šabla man na zachraňinela,

⁸ bo tu amen zachraňindal le ňeprijaťelendar
a kerdal ladž olenge,

ko amen našti avri ačhen.
⁹ Le Devleha pes lašaraha sako džives
a tiro nav bararaha pro furt!

¹⁰ Ale tu amen akana odčhidal a kerdal amenge ladž!
Tu imar na džas amare armadenca.

¹¹ Kerdal, hoj te denašas het andral o mariben,
a ola, ko amen našti avri ačhen, amen občorarde.

¹² Diňal amen te murdarel avri sar le bakren
a roztradňal amen maškar o narodi.

¹³ Bikendal tire manušen tuňones
a na manglal vaš lenge but.

¹⁴ Kerdal amenge ladž angle amare susedi;
andal amen avri pro asaben the pro pheras anglal lende.

¹⁵ Kerdal, hoj maškar o narodi peske te keren pheras amare navestar;
o nipi pre amende kivinen le šerenca.

* O Žalmos 44:1 44,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- 16 Miri ladž hiñi calo džives angle mande;
miro muj hino ladžaha učhardo andre
- 17 anglo asaben the dopheñiben;
anglo ñeprijateľis, savo mange kamel te visarel pale e dukh.
- 18 Kada savoro avla pre amende,
kajte amen pre tu na bisterdam
a na prephaglam tiri zmluva.
- 19 Amaro jilo pes tutar na visarda;
amare pindre na odgele tire dromestar.
- 20 Ale tu amen omuklal domarden andre phuv le šakalengri
a učardal amen andro kalipen.
- 21 Te bisterdamas pro nav amare Devleskro
a nacirdnamas o vasta ko cudzo del,
- 22 či tu, Devla, na avlalas pre oda?
Se tu džanes, so hin garudo andro jilo!
- 23 Vaš tuke amen murdaren calo džives;
keren amenca sar le bakrorenca,
saven lidžan te murdarel.
- 24 Ušti upre, Rajeja! Soske soves?
Preker tut! Ma odčhiv amen pro furt!
- 25 Soske garuves o muj?
Soske bisteres pre amaro čoripen the trapišagos?
- 26 Se amen našlilam andro prachos;
pašluvas le mujeha pre phuv.
- 27 Av a pomožin amenge!
Zachrañin amen, bo tiro kamiben hino pačivalo!

O Žalmos 45

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pro gilavipen: „O lalije“. O maskil* le Korachengro.
E kamibnaskri gili.
- 2 Miro jilo hino pherdo le šukar lavenca,
vašoda sthovav gili mire kraliske;
miri čhib hiñi sar o pirkos le lače pisariskro.
- 3 Tu sal nekšukareder le muršendar,
tire vušta hine pomazimen la milostaha,
vašoda tut o Del požehñinda pro furt.
- 4 Phand tiri šabla pašal tute, tu, zoralo muršeja!
Uri tut andre slava the andro škariben!
- 5 Andre tiri slava dža tire verdaneha andro mariben;
mar tut vaš o čaćipen,
vaš e pokora the vaš o spravodlišagos.
Mi sikaven pes prekal tiro čačo vast o bare skutki!
- 6 Tire ostra šipi predemena o jile olengre,
ko džan pro kralis;

* O Žalmos 45:1 45,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- o narodi tuke perena tel o pindre.
⁷ Tiro tronos, ó, Devla, hino na veki vekov
 a kralíneha le spravodlive žezloha!
⁸ Zakaml'al tut andro spravodlišagos
 a našti avri aches o nalačhipen,
 vašoda tut o Del, tiro Del, pomazinda le olejoha pro radišagos
 buter sar olen, ko hine tuha.
⁹ Savore tire gada voñinen pal e mirha, pal o aloe the pal e kasija†;
 andral o palacis obthodo la slonovinar tuke o lavutara bašaven.
¹⁰ O čhaja le kralengre hine maškar o džuvla andre tiro palacis.
 Pre tiri čači sera ačhel e terñi le kralískri
 a pre late hin o somnakaj andral o Ofir.
¹¹ Prithov tiro kan, terñije, šun mištes a gondolín pal oda:
 Bister pre tire manuša the pre tire dadeskro kher;
¹² o kralis džal pal tiro šukariben;
 banduv anglal leste, bo ov hino tiro raj.
¹³ O čhaja andral o foros Tir tuke anena dari,
 o barvale manuša tuke kamena te el pre dzeka.
¹⁴ E terñi le kralískri avel andro palacis bare šukaribnaha;
 o gada la hin obside le somnakaha;
¹⁵ andro šukar avriside gada la lidžan ko kralis;
 pal late avena lakre družički, o pačivale čhaja.
¹⁶ Anena len bare radišagoha;
 kavke avena andro palacis le kralískro.
¹⁷ Tire čhave zalena o than tumare dadenge,
 ačhaveha len rajenge upral cali phuv.
¹⁸ Leperava tiro nav savore pokoleñjenge.
 Vašoda tut o narodi lašarena na veki vekov.

O Žalmos 46

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. E gili prekal o učo hangos.
² O Del hin amari ochrana the zor;
 e pomoca, pre savi pes šaj mukas andro pharipen.
³ Vašoda pes na daraha,
 kajte pes e phuv čhalavela;
 kajte o verchi perena maškar o moros;
⁴ kajte leskre paña hučinena a peñinena
 a kajte o brehi razisalona le bare vlnendar.
⁵ O pañi anel peskre jarkenca o radišagos le Devleskre foroske,
 le svete thaneske, kaj bešel o Nekbareder.
⁶ O Del hin maškar oda foros, na čhalavela pes;
 o Del leske pomožinela, sar vidñisalola.
⁷ O narodi pes daran, o krališagi izdran;
 ov del te šunel peskro hangos a e phuv rozdžal.
⁸ O Nekzoraleder Del hin amenca.
 O Del le Jakoboskro hin amaro hrados.

† O Žalmos 45:9 45,9 e škorica

- 9 Aven a dikhen pro skutki le RAJESKRE,
savo kerel strašna pohromi pre phuv;
- 10 zaačhavel o maribena pal cali phuv;
phagel o lukos, phagerel e kopija;
labarel o štiti andre jag.
- 11 O Del phenel: „Aven čhit a achalon, hoj me som o Del!
Me som barardo maškar o narodi,
me som barardo pre phuv.“
- 12 O Nekzoraleder RAJ hin amenca;
o Del le Jakoboskro hin amaro hrados.

O Žalmos 47

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Korachengro žalmos.
- 2 Tapčinen radišagoha le vastenca, savore narodale!
Gilaven zorales le Devleske!
- 3 Bo o RAJ, o Nekbareder, kastar kempel te daral,
hino baro kralis pre cali phuv.
- 4 Le naroden del tel amari zor
a avre manušen amenge thovel tel o pindre.
- 5 Kidña amenge avri e phuv,
andre savi thovel baripen o Jakob,
saves o Del kamel.
- 6 O Del geľa upre, sar o manuša radišagoha viskinenas;
sar šundolas o hangos la trubakro, geľa upre o RAJ.
- 7 Gilaven o chvali le Devleske, gilaven!
Gilaven o chvali amare kraliske, gilaven!
- 8 Se o Del hino kralis pre cali phuv;
lašaren les le žalmenca.
- 9 O Del kralinel upral o narodi,
o Del bešel pre peskro sveto tronos.
- 10 O raja le manušengre pes zgele
le Abrahamoskre Devleskre manušenca,
bo le Devleskre hine savore štiti la phuvakre.
Ov hino igen barardo!

O Žalmos 48

- 1 E gili. Le Korachengro žalmos.
- 2 Baro hino o RAJ a hodno bara chvalake
andro foros amare Devleskro pre leskro sveto verchos.
- 3 Učo hino a šukar o verchos Sion,
anel o radišagos cala phuvake,
hino sar o uče verchi le Cafonoskre*, o foros le bare Kraliskro.
- 4 O Del hino andre leskre palaca,
ov pes sikađa sar le Sionoskri ochrana.
- 5 O krala pes zgele,
avle jekhetane pro Sion,

* O Žalmos 48:3 48,3 O Cafon sas o sveto verchos andro Kanaan.

- 6 no sar les dikhle, predarandile
a denašle daratar.
- 7 Chudle te izdral,
dukhalas len avke sar la džuvľa akor;
sar lake uľol o čavoro.
- 8 Izdranas avke sar o lodı andral o Taršiš,
sar lenca e balvaj pal o vichodos razında.
- 9 Šundam oda, so o Del kerelas, ale akana oda the dikhľam
andro foros le Nektbareder RAJESKRO,
andro foros amare Devleskro:
O Del les chraňinela pro furt.
- 10 Andre tiro Chramos gondolinas
pal tiro verno kamiben, Devla.
- 11 Avke sar tiro nav, Devla,
avke the tiri chvala džal džı pro agor le svetoske;
tiro čačo vast hino pherdo spravodľišagos.
- 12 O verchos Sion thovel baripen,
o gavora† andral e Judsko radisalón
olestar, sar mištes sudzines.
- 13 Predžan pašal o Sion!
Predžan a zrachinen leskre veži!
- 14 Dikhen mištes, save zorale muri les hin!
Prephiren tumen pal leskre hradi,
hoj te šaj vakeren olenge, ko avena pal tumende.
- 15 Bo kada Del hino amaro Del pro furt;
ov amen lidžala, medik dživaha.

O Žalmos 49

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Korachengro žalmos.
- 2 Šunen oda, savore narodale!
Šunen mištes, savore, so dživen pro svetos,
- 3 savore manušale,
tumen o barvale the o čore.
- 4 Miro muj vakerela o godaver lava
a o gondolišagi mire jileskre tumen dena godı.
- 5 Visarava miro kan ko prislovje,
paš o hangos la harfakro
phenava avri miro garudıpen.
- 6 Soske man te darav andro nalače dživesa,
akor sar pes pre ma rozthoven o ňeprijateľa?
- 7 On pes muken pre peskro majetkos
a presikaven pes but barvalıpnaha.
- 8 Ňiko našti cinel avri o dživıpen avreske,
aňı vaš peskri duša našti počinel le Devleske.
- 9 Bo e cena vaš o dživıpen hiňı igen bari,

† O Žalmos 48:12 48,12 E hebrejiko čhib: o čhaja

- o manuš šoha našti počinel dos,
 10 hoj te dživel furt
 a hoj šoha te na merel.
- 11 Se sako dikhel, hoj the o godaver meren;
 o diline the o nagodaver tiš meren
 a peskro barvalipen muken avreng.
- 12 O hrobi hin lengre khera pro furt,
 bešen ode pokoleņje pro pokoleņje,
 kajte pes o phuva vičinenas pal lengre nava.
- 13 Ńisave manušes našti zachraņinel o barvalipen le meribnastar,
 merela avke sar the o džviri.
- 14 Kavke doperena ola, ko pes muken korkore pre peste,
 the ola, ko pal lende džan
 a prilen lengro vakeriben.
- 15 Hine sar o bakre, so hine avrikidle pre oda,
 hoj te džan pro than le mulengro;
 o meriben ela lengro pastjeris.
 Tosara o čače manuša vladņinena upral lende
 a lengro telos kirņola andro than le mulengro
 dur lengre barikane kherendar.
- 16 Ale miri duša o Del cinela avri andral e zor le meribnaskri
 a lela man paš peste.
- 17 Ma dara tut, sar vareko barvalol,
 sar leske barol o šukariben andro kher,
- 18 bo sar merela, nič peha na lela;
 leskro barvalipen leha na džala tele andro hrobos.
- 19 Kajte pre peste phenel, medik dživel, hoj hino požehņimen
 – a o manuša les lašaren, hoj leske savoro avel avri –
- 20 the avke leskri duša džala ode, kaj hine leskre papi,
 a šoha na dikhena o švetlos le džživipnaskro.
- 21 O barvalo manuš, saves nane godi,
 merela avke sar the o džviri.

O Žalmos 50

- 1 Le Asafoskro žalmos.
 O Del, o Del o RAJ, vakerel
 a vičinel cali phuv
 le vichodostar dži o zapados.
- 2 Pal o Sion, pal o nekšukareder than,
 o Del švicinel.
- 3 Amaro Del avel a nane čhit;
 anglal leste e bari jag zlabarel savoro
 a pašal leste phurdel igen zorali balvaj.
- 4 Vičinel pro ņebos upre the pre phuv,
 hoj te sudzinel peskre manušen.
- 5 „Skiden mange mire pačivale manušen,
 save manca phandle e zmluva paš e obeta.“
- 6 O ņebos vakerel pal leskro spravodlišagos,

bo o Del korkoro hino sudcas.

- 7 „Šunen, mire manušale, a me vakerava!
Svedčinava pre tute, Izrael:
Me som o Del, tiro Del.
- 8 Na karhinav tut vaš tire obeti
abo vaš tire labarde obeti, so hine furt anglal mande.
- 9 Na kampil mange te lel andral tiro kher le bikos,
aňi o kozi tire stadendar,
- 10 bo mire hine savore džviri andro veša
the o dobitkos pro ezera verchi.
- 11 Prindžarav savore čiriklen andro verchi,
miro hin savoro, so pes čhalavel pro maľi.
- 12 Te ulomas bokhalo, phendomas oda tuke?
Se miro hin o svetos savoreha, so andre hin.
- 13 Či chav o mas le bikengro?
Či pijav o rat le capengro?“
- 14 „Obetin le Devleske e palikeribnaskri chvala
a doliker le Nekbaredereske o lava!
- 15 Vičin pre ma oda džives, sar tuke ela phares,
me tut zachraňinava a tu man lašareha.“
- 16 Ale le nalače manušeske o Del phenel:
„Sar šaj les mire prikazaňja andre tiro muj
a miri zmluva pre tire vušta,
- 17 te tuke na des mandar nič te phenel
a mire lava tutar odčhives?
- 18 Te dikhes le zbujňikos, sthoves tut leha
a likerel tut olenca, ko nane pačivale peskre romňijenge.
- 19 Domukes tire mujeske te vakerel o nalačhipen
a la čhibaha furt klamines.
- 20 Bešes a vakeres o pletki pre tiro phral,
džunglares tira dakre čhas.
- 21 Kada kerehas a me somas čhit,
vašoda tuke gondolinehas, hoj som ajso sar tu.
Akana tut obviňinav a čhivav tuke oda pro jakha.“
- 22 „Tumen, so bisteren pro Del, achalón kaleske,
hoj tumen te na čhingerav pro kotora
a na pomožinela tumenge ňiko.
- 23 Oda, ko mange obetinel e palikeribnaskri chvala,
oda man del pačiv
a me, o Del, sikavava miro spaseňje
oleske, ko pes likerel pro lačno drom.“

O Žalmos 51

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos, ² sar ke leste avľa o prorokos Natan paloda, sar o David kerďa o lubipen la Batšebaha.
- 3 Devla, av ke ma jileskro angle tiro verno kamiben!
Angle tiro baro jileskeriben khos avri miro nalačhipen!
- 4 Žužar man mira vinatar;

obžužar man mire binostar!

- ⁵ Bo me džanav mire nalačhipnastar
a miro binos mange avel furt pre godi.
- ⁶ Ča tuke, tuke korkoreske, kerdom binos;
kerdom oda, so nane lačo angle tire jakha.
Vašoda tut hin čačo andre oda, so phenes,
a sal spravodljivo, sar sudzines.
- ⁷ He, binošno som, kanastar ulilom;
binošno, kanastar manca e daj khabnila.
- ⁸ Se tu kames, hoj o manuš andro jilo te el pačivalo;
sikav man tiro godaveripen andre miro duchos.
- ⁹ Žužar man andral o binos le izopoha a avava žužo,
thov man a avava parneder sar jiv!
- ¹⁰ De mange te šunel o radišagos a te thovel baripen,
de, hoj pale te radisalon o kokala, so phagerdal.
- ¹¹ Phand o jakha angle mire bini
a khos avri savore mire vini!
- ¹² Stvorin mange žužo jilo, ó Devla,
a de man pale zor andro duchos!
- ¹³ Ma odčhiv man pašal tu
a ma le mandar tire Svete Duchos!
- ¹⁴ De man pale o radišagos andral tiro spaseňje
a de mire duchoske, hoj tut te šunel!
- ¹⁵ Avke šaj sikavava le binošnen tire droma,
hoj pes te visaren ke tute.
- ¹⁶ Le mandar e vina olestar, hoj murdardom,
ó Devla, Devla, Spasitelina miro,
a miri čhib radišagoha gilavela pal tiro spravodlišagos.
- ¹⁷ Rajeja, otker mire vušta
a miro muj tut lašarela.
- ¹⁸ Se tu na kames e obeta, bo me tuke andomas;
e labardí obeta tuke nane pre dzeka.
- ¹⁹ E obeta, savi o Del kamel, hin o pokorno duchos;
Devla, tu na odčhives le manušes,
saves hin pokorno the prephaglo jilo.
- ²⁰ Tire lačhipnaha presikav o lačo le Sionoske!
Ačhav upre o muri le Jeruzalemoskre!
- ²¹ Avke tuke ena pre dzeka o čače obeti,
o labarde obeti the o cale obeti;
akor obetinena le terne biken pre tiro oltaris.

O Žalmos 52

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. O maskil* le Davidoskro, 2 so pisinda, sar avla o Edomčanos Doeg te phenel le Sauloske: „O David avla andro kher le Achimelechoskro.“

3 Soske tut lašares le nalačipnaha, tu zoralo muršeja?

Se le Devleskro verno kamiben man chrañinel calo džives.

4 Gondolines avri sar te zničinel avren
a tiri čhib hiñi sar e ostro čuri,
tu klamarina!

5 Buter kames o nalačo sar o lačo,
buter o klamišagos sar te vakerel o čačipen.

6 Kames te dukhavel savore lavenca,
tu falošno čhib!

7 Ale o Del tuha demela andre phuv pro furt;
jekhvaresto tut chudela, lela tut avri andral tiro stanos
a cirdela tut avri le koreñenca
andral o svetos le džidengro.

8 O čačipnaskre oda dikhena a darana pes,
asana tutar a phenena:

9 „Dikhen, o murš, so na domukla le Devleske, hoj les te ochrañinel,
ale mukelas pes pre peskro barvalipen,
šunelas pes zoralo akor, sar občorelas avren.“

10 Ale me som andro kher le Devleskro sar e oliva, so kvitñisaol;
mukav man pro verno kamiben mire Devleskro
andre dojekh časos.

11 Palikerava tuke furt
vaš oda, so kerdal.

Maškar tire pačivale manuša
vakerava pal tiro nav, bo hino lačo.

O Žalmos 53

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pal o machalat*. O maskil† le Davidoskro.

2 O diline peske phenen andro jilo: „Nane Del!“
Previsarde hine a keren o džungale veci;
nane ñiko, ko kerdahas o lačhipen.

3 O Del dikhel andral o ñebos pro manuša;
dikhel, či hin vareko godaver,
ko rodel le Devles.

4 Sako pes visarda het,
sako ačhiła nalačo,
nane ñiko, ko kerdahas o lačo,
nane aňi jekh.

5 Či na achalón nič ola, ko keren o nalačhipen?

Chan tele mire manušen,

* O Žalmos 52:1 52,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

* O Žalmos 53:1 53,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

† O Žalmos 53:1 53,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

sar te chalehas o maro,
a ko Del pes šoha na mängen.

⁶ Ale igen predarandile akor, sar pes nane sostar te daral.
Se o Del rozšulavela o kokala olengre, ko pre tu džanas.
Kereha lenge ladž, bo o Del len pestar odčhida.

⁷ Joj, te avlahas andral o Sion o spaseņje le Izraeloskro!
Sar anela o Del pale le zaile Izraeliten,
mi radisałol o Jakob a o Izrael mi thovel baripen.

O Žalmos 54

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. O maskil* le Davidoskro,
² so pisinda, sar avle o Zifančana a phende le Sauloske: „O David pes garuvel ke amende.“

³ Zachrañin man, Devla, tire naveha
a sikav tira zoraha, hoj som čačipnaskro.

⁴ Šun miro mangipen, Devla!
Prithov o kan paš o lava mire mujeskre!

⁵ Avle pre ma o cudzinci;
kamen man te murdarel o bijileskre murša,
so na den pačiv le Devles.

⁶ Ale dikh, o Del mange pomožinel!
O Raj hino olenca, ko zaačhen vaš ma.

⁷ Mi visarel o Del o nalačhipen pale pre ola, ko pre ma džan!
Ov len zničinel, bo hino verno!

⁸ Radišagoha tuke anava e obeta
a palikerava tire naveske, RAJEJA, bo hino lačo.

⁹ Bo tu man zachrañindał dojekhe pharipnastar
a pre mire jakha dikhłom mire ñeprijateľen, sar peren tele.

O Žalmos 55

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. O maskil* le Davidoskro.

² Šun miro mangipen, Devla,
ma garuv tut mire rovibnaske!

³ Mištes man šun avri a odphen mange!
Strapimen som a imar na birinav mire pharipnastar,

⁴ bo mire ñeprijateľa pre ma vakeren
a o nalače pre ma ispiden.

Čhiven pre ma o trapišagos
a chučen pre ma cholaha.

⁵ O jilo andre ma izdral,
e dar le meribnastar man zaila andre.

⁶ Igen man daravas a izdravas;

* O Žalmos 54:1 54,1 Oda šaj el: godaver sikaviben * O Žalmos 55:1 55,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- e bari dar man učarda andre.
7 Phendom mange:
„Joj, te man ulahas o kridli la holubicakre!
Odlecindomas het a bešlomas avrether, kaj hin o smirom.
- 8 Čačas denašlomas dur
a bešlomas pre pušta.
- 9 Sidardomas man te garuvel
la zorała balvajatar the la burkatar.“
- 10 Rajeja, diliñar len!
Ker, hoj peske te na achalon,
bo dikhav o maribena the o vesekeđišagi andro foros.
- 11 Rat-džives phiren pal o muri le foroskre;
hin andre o nalačhipen the o pharipen.
- 12 Zničinen savoro andro foros;
pal leskre ulici na našlon o trapišagos the o klamišagos.
- 13 Te mange dophendahas oda, ko pre ma džal,
birindomas oda te zlidžal
a te pre ma avlahas oda, ko man našti avri ačhel,
garuđomas man leske.
- 14 Ale sal oda tu – ajso manuš sar me,
miro lačho kamaratos the miro prijateľis;
- 15 oda, kaha mange mištes achaluvavas.
Jekhetane phirahas le manušenca andro kher le Devleskro!
- 16 Mi lel mire nepřijateľen o meriben!
Mi džan džidones andro Šeol,
bo o nalačhipen hin andre lengre khera the andre lengre jile!
- 17 Ale me vičinava ko Del
a o RAJ man zachrañinela.
- 18 Rači, dživese the pro dilos
rovav andre miro pharipen
a ov šunel miro hangos.
- 19 Zachrañinela man andral o mariben,
a ela man smirom,
kajte but manuša pre ma džan.
- 20 O Del, savo bešel pro tronos čirlastar
man šunela avri a kerela lenge ladž,
bo pes na kamen te čerinel
a na daran pes le Devlestar.
- 21 Miro prijateľis nacirdña peskre vasta pre ola,
ko leha dživenas andro smirom;
prephagla lenca peskri zmluva.
- 22 Leskre vušta džan šukares sar čil,
ale andro jilo les hin o mariben.
Leskre lava hine jemneder sar olejos,
ale hine ostra sar o avricirdle šabli.

- 23 De tire pharipena le RAJESKE
 a ov pes pal tu starinela.
 Šoha na domukela, hoj pes o spravodlivo manuš te čhalavel.
- 24 Ale tu, Devla, čhiveha le nalače manušen
 tele andre nekbareder chev.
 O vrahi the o klamara na dživena buter
 sar jepaš dživipen.

Ale me man mukav pre tute.

O Žalmos 56

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Kavke te gilavel: „E holubica dural.“ O michtam* le Davidoskro, sar les o Filištinci chudle andro Gat.
- 2 Devla, av ke ma jileskro,
 bo o neprijateľa pre ma džan
 a trapinen man džives so džives.
- 3 Calo džives pal ma phiren mire neprijateľa;
 but hine ola, ko pes manca maren, ó Nektbareder Devla.
- 4 Sar man darav, mukav man pre tute.
- 5 Andro Del, saveskro lav bararav –
 andre oda Del pačav a na darav man.
 So man šaj kerel o manuš?
- 6 Sako džives previsaren mire lava,
 ča furt gondolinen avri, sar man te dukhavel.
- 7 Garuven pes paš o drom,
 hoj pre ma te chučen,
 užaren pre dojekh miro krokos,
 kamen mange te lel o dživipen.
- 8 Mar len vaš lengro nalačhipen!
 Andre tiri choli, Devla, čhiv le naroden tele!
- 9 Tu džanes pal miri žala;
 skide savore mire apsa andro caklocis.
 Či nane zapisimen andre tiro zvitkos?
- 10 Sar ke tute vičinava, akor visalona
 a džana het ola, ko pre ma džan.
 Me džanav, hoj o Del ačhel paš ma.
- 11 Andro Del, saveskro lav bararav,
 andro RAJ, saveskro lav bararav,
- 12 andre oda Del pačav a na darav man.
 So man šaj kerel o manuš?
- 13 Dolikerava tuke mire lava, Devla;
 anava tuke o palikeribnaskre obeti.
- 14 Se tu man čirdňal avri le meribnastar
 a zachraňindal man, hoj mange te na poddžan o pindre,
 hoj te šaj phirav anglo Del

* O Žalmos 56:1 56,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

andro švetlos le dživipnaskro.

O Žalmos 57

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „Ma zničin!“ O michtam* le Davidoskro, sar denašelas andre jaskiña le Saulostar.

² Av ke ma jileskro, Devla! Av ke ma jileskro,
bo miri duša pes denašel te garuvel ke tute.
Garuvav man andro ciños tire kridlengro,
medik na predžala e pohroma.

³ Ko Del vičinav, ko Nektbareder,
ko Del, savo man zaačhel.

⁴ Bičhavela e pomoca andral o ņebos
a zachrañinela man;
kerela ladž olenge, ko man trapinen.
O Del bičhavela peskro verno kamiben the čačipen.

⁵ Som maškar o ľevi,
pašľuvav maškar ola,
ko man kamen te chal;
maškar o manuša, kas hin o danda kopiji the šipi,
kas hin o čhiba ostra šabli.

⁶ Av barardo, Devla, upral o ņebos,
tiri slava mi džal pal cali phuv!

⁷ Mire pindrengre nacirdle e sita;
le pharipnastar somas bandardo dži tele.
Kopalinde mange avri e chev,
ale korkore andre pele.

⁸ Miro jilo tuke zorales pačal, Devla!
Miro jilo tuke zorales pačal;
gilavava tuke a bašavava.

⁹ Ušći upre, dušo miri!
Ušći upre, harfo, citaro!
Uštavava o kham!

¹⁰ Palikerava tuke, Rajeja, maškar o manuša;
gilavava tuke maškar o narodi.

¹¹ Bo tiro verno kamiben hino baro dži o ņebos,
tiri vernost hiñi dži o chmari.

¹² Av barardo, Devla, upral o ņebos!
Tiri slava mi džal pal cali phuv!

O Žalmos 58

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „Ma zničin!“ O michtam* le Davidoskro.

² Vodcale, čačes vakeren o čačipen?

* O Žalmos 57:1 57,1 Oda šaj el o lavutariko lav. * O Žalmos 58:1 58,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- Sudzinen le manušen jednakones?
³ Na! Bo tumare jilenca gondolinen pro nalačhipen
 a tumare vastenca anen o maribena pre phuv!
- ⁴ Soča o nalače manuša avle pro svetos,
 odgele pre aver drom;
 bludzinen, kanastar ulile, a klaminen.
- ⁵ Hin andre lende jedos sar andro sapa;
 hine sar e kaški kobra, savi peske phandel o kana,
- ⁶ hoj te na šunel o hangos le zaklinačiskro,
 le vražnikoskro, so džanel te čarinel.
- ⁷ Devla, mar lenge avri o danda andral o muj!
 Rozmar o piski ole levege, RAJEJA!
- ⁸ Mi našlon sar o rozčhido pañi!
 Sar nacirdena o luki te livinel,
 mi peren lenge tele o šipi!†
- ⁹ Mi en sar o šlimakos, so rozdžal,
 sar o čavoro, so ulol mulo a šoha na dikhel o kham!
- ¹⁰ E zoralí balvaj mi lel het o kolaka telal o pira
 sigeder, sar roztačona,
 či ena zelena abo šuke.
- ¹¹ O spravodlivo radisałola, sar dikhela e pomsta,
 sar peske močinela o pindre andro rat le nalače manušeskro.
- ¹² Akor o manuša phenena:
 „Hin čačo, hoj o spravodlivo chudela e odmena.
 Čačes hin Del, so sudzinel pre phuv.“

O Žalmos 59

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro giľavipen: „Ma zñičin!“ O michtam* le Davidoskro.
 Sar o Saul bičhađa te pozorinel le Davidoskro kher, hoj les te murdarel.
- ² Devla miro, le man avri mire ñeprijatelendar!
 Chrañin man olendar, ko pre ma aven!
- ³ Le man avri olendar, ko keren o nalačhipen,
 a zachrañin man olendar, ko murdaren!
- ⁴ Se užaren garude,
 hoj mange te len o dživipen;
 zorale murša pre ma chučen,
 kajte na kerđom nič nalačo,
 añi ñisavo binos, RAJEJA.
- ⁵ Nane man ñisavi vina,
 ale on hine pripravimen te chučen pre ma.
 Ušti, RAJEJA, av te dikhel a pomožin mange!
- ⁶ Tu, RAJEJA, Devla Nekzoraleder, ušti!
 Devla le Izraeloskro, mar savore naroden!
 Ma presikav o jileskeriben ñisave nalače zradcaske!

† O Žalmos 58:8 58,8 Abo: Mi tupisałon lenge o šipi.

* O Žalmos 59:1 59,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- 7 Sako rat aven pale
a havkinen sar rikone,
sar phiren upre tele pal o foros.
- 8 Dikh, so lenge chuĉel avri andral o muj,
o lava andral lengre vušta hine sar ostra šabli;
gondolinen peske: „Ko amen šaj šunel?“
- 9 Ale tu, RAJEJA, lendar asas,
asas savore avre narodendar.
- 10 Tu sal miri zor, pre tu užarava,
bo tu, Devla, sal miro hrados.
- 11 Miro Del, so man paĉivales kamel, pes manca arakhela,
o Del mange domukela te dikhel, sar peren ola, ko pre ma džan.
- 12 Ma murdar len, hoj mire manuša te na bisteren,
ale roztrade len tira zoraha a ĉhiv lenca andre phuv!
Rajeja, tu sal amaro štitos!
- 13 De, hoj pes te zachuden andre peskro baripen
vaš o binos andral lengro muj, vaš o lava andral lengre vušta.
Vaš o košiben the klamišagos, so vakeren,
- 14 zničin len andre tiri ĉoli!
Zničin len, hoj te našlon pal e phuv!
Akor pes džanela dži pro agor la phuvakro,
hoj o Del kralinel andro Jakob!
- 15 Sako rat aven pale
a havkinen sar rikone,
sar denašen pal o foros.
- 16 Phiren upre tele pal o chaben,
a havkinen, te na ĉalon.
- 17 Ale me gilavava pal tiri zor,
sako tosara radisaľuvava tire kamibnaske;
bo tu sal miro hrados,
o than, kaj man garuvav, sar mange hin phares.
- 18 Tu sal miri zor, me tut lašarav,
bo tu, Devla, sal miro hrados,
miro Del, so man paĉivales kamel.

O Žalmos 60

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „O svedectvos pal e ľalija.“ O nichtam* le Davidoskro pro sikľuviben, ² sar pes marelas le Aramejĉanenca andral o Naharajim† the andral e Coba, sar pes o Joab visardā pale a domardā dešuduj ezera (12 000) Edomĉanen andre Londi dolina.

- 3 Devla, odĉhidal amen a roztradňal;
rušehas pre amende, ale akana tut visar pale ke amende!
- 4 Razindal la phuvaha a pharadā la,
akana la zaker andre, bo maj rozperel!

* O Žalmos 60:1 60,1 Oda šaj el o lavutariko lav. † O Žalmos 60:2 60,2 Oda hin e Mezopotamija.

- 5 Baro pharipen domuklal pre tire manuša;
diňal amen te pijel ajsi mol, savatar amenca bondžalolas o svetos.
- 6 Ale tu hazdňal upre e maribnaskri zastava prekal ola, ko pes tutar daran,
hoj pes paše te zdžan ola, ko denašen le šipendar.
- 7 Zachraňin amen tire čače vasteha a šun amen avri,
hoj ola, kas kames, te aven spasimen.
- 8 O Del prevakerđa andral peskro Chramos:
„Zvitazinava a radišagoha rozđelinava o foros Šichem
a merinava avri e dolina Sukot.
- 9 Miro hin o Gilead, mange patrinel the o Menaše.
O Efrajim hin e prilba pre miro šero,
e Judsko hiňi miro kraliko žezlos.
- 10 O Moab hin miro lavoris,
pro Edom čhivava miri sandalka, bo hino miro;
upral e filištiniško phuv viskinava, sar zvitazinava.“
- 11 Devla, ko man doanela andre lengro ohradzimen foros?
Ko man lidžala andro Edom?
- 12 Či na tu, Devla?
Ale tu amen odčhidal
a imar na lidžas amare armadi!
- 13 Pomožin amenge amare nepřijatelenca,
bo le manuškri pomoca nane pre ňisoste.
- 14 Le Devleha zvitazinaha
a ov uštarela pre amare nepřijateľa.

O Žalmos 61

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. Le Davidoskro žalmos.
- 2 Devla, šun miro roviben,
odphen pre miro mangipen!
- 3 Pal o koňec la phuvakro pre tute vičinav
igen strapimen jileha.
Lidža man upre pre skala,
so hiňi učeder sar me.
- 4 Se tu sal miro than, kaj man garuvav,
miri zoralí veža anglo nepřijateľa.
- 5 Joj, te bešlomas andre tiro stanos pro furt
a te šaj man garuđomas andro ciňos tire kridlengro!
- 6 Devla, tu šundal o lava, save tut diňom;
diňal man o đedictvos,
so patrinel olenge,
ko pes daran tire navestar.
- 7 Dothov buter dživesa ko dživesa le kraliskre
a mi likerem leskre berša pal jekh pokoleňje pre aver!
- 8 Mi bešel pro tronos anglo Del pro furt!
De, hoj les te chraňinel o verno kamiben the e vernost.

⁹ Avke gilavava o chvali tire naveske pro furt
a obetinava tuke sako džives, avke sar tut diňom lav!

O Žalmos 62

¹ Le Jedutunoske, savo lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.

² Ča andro Del arakhel miri duša o smirom;
lestar avel miro spaseňje.

³ Ča ov hin miri skala,
miro spaseňje the miro hrados,
nič manca na čhalavela.

⁴ Mek dži kana pre mande džana?
Savore man daraven avri,
hoj man čhivena tele sar e fala, so maj perel tele,
sar o muros, so šaj visaľol avri.

⁵ Ča pal oda vakeren,
sar man te cirdel tele pal o učo than.
Rado dikhen o klamišagos;
le vuštenca žehňinen,
ale le jilenca prekošen.

⁶ Ča andro Del arakhel miri duša o smirom,
ča pre leste man mukav.

⁷ Ča ov hin miri skala,
miro spaseňje the miro hrados,
nič manca na čhalavela.

⁸ O Del man spasinel a del man pačiv.
O Del hin miri zoraľi skala a miro than, kaj man garuvav.

⁹ Manušale, muken tumen pre leste andre dojekh časos,
čhiven avri anglal leste o trapišagi andral tumare jile!
Bo o Del hin amaro than, kaj pes garuvas.

¹⁰ Savore manuša hine ča balvajori,
na mon nič.

Te len thodahas pro vahi,
ulehas lokeder sar thuv.

¹¹ Ma muken tumen pro love, so lena avre manušenge,
aňi pre oda, so čorena avrenge;
te tuke barol o barvalipen,
ma prithov paš oda o jilo.

¹² Jekhvar prevakerđa o Del,
duj veci achalilom:

Tiri hiňi e zor, Devla,

¹³ a tiro hin o verno kamiben, RAJEJA!

Tu čačes počineha sakoneske
pal oda, sar kerel.

O Žalmos 63

¹ Le Davidoskro žalmos, so sas pisimen, sar sas pre judsko pušta.

² Devla, tu sal miro Del!

Rodav tut, soča avel avri o kham,
miri duša hiñi smedno pal tute.
Calo miro telos pes cirdel pal tute,
sar e šuki phuv bi o pañi.

³ De tut mange te dikhel andro sveto Chramos,
hoj te dikhav tiri zor the tiri slava.

⁴ Bo tiro verno kamiben hin feder sar o dživipen,
mire vušta tut bararena.

⁵ Lašarava tut, medik ča dživava,
andre tiro nav hazdava o vasta.

⁶ Miri duša čalola avke, sar te chalomas o nekfeder chaben,
miro muj tuke gilavela, radišagoha tut le vuštenca lašarava.

⁷ Pro hadžos mange pre tu leperav,
gondolnav pre tu prekal e rat.

⁸ Tu sal miri pomoca,
vašoda gilavava radišagoha andro ciños tire kridlengro.

⁹ Miri duša pal tu igen džal,
tiro čačo vast man podhazdel.

¹⁰ Ola, ko man kamen te murdarel, ena zničimen
a džana dži tele andre phuv.

¹¹ Ena dine andro vasta la šablake,
a lengre tela chana o šakali.

¹² Ale o kralis radisałola andro Del;
savore, ko pes pridžanen ke leskro nav, lašarena le Devles,
no o vušta le klamarengre ena phandle andre.

O Žalmos 64

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.

² Šun man, ó Devla, sar man sajinav!
Zachrañin miro dživipen, bo darav man mire ñeprijateľistar.

³ Chrañin man olestar, so mange kamen te kerel o nalače manuša;
le bitangendar, so pre ma aven sar banda.

⁴ E čhib peske ostraren sar šablā
a muken o jedovata lava sar šipi,

⁵ hoj andral o garudo than te trafinen le ñevinnonēs;
livinen andre leste jekhvarēste a na daran pes.

⁶ Jekh avres maren upre pro nalače veci,
dovakeren pes, hoj nacirdena peskre pasci,
a phenen: „Ko len dikhela?“

⁷ Keren o nalače plani a phenen:
„Avlam pro igen lačo planos!“
Ñiko našti džanel, so peske o manuš andro jilo gondolinel.

⁸ Ale o Del len trafina peskre šipenca,
jekhvarēste ena on korkore zrañimen.

- ⁹ Zničinela len lengri čhib.
Sako, ko len dikhela, kerela upral lende le šereha.
- ¹⁰ Savore manuša pes darana;
vakerena pal oda, so kerel o Del,
achałona oleske, so ov kerel.
- ¹¹ O spravodlivo radisałola andro RAJ
a denašela pes te garuvel andre leste.
Lašarena pes leha savore čačejileskre.

O Žalmos 65

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos. E gili.
- ² Tuke, Devla, džal e chvala pro Sion
a tuke kampil te dolikerel o lava, so tut das.
- ³ Tu sal oda, ko šunel avri e modlitba,
ke tute avena savore manuša.
- ⁴ Sar amen thovel tele amaro nalačhipen,
tu amenge odmukes amare bini.
- ⁵ Bachtalo hin oda, kas tuke kides avri,
kaske domukes te avel pašes paš tute,
hoj te bešel andre tire dvori.
Amen čaluvaha le lačhipnastar andral tiro kher,
andral tiro sveto Chramos.
- ⁶ Odpheneha pre amare modlitbi le zazrakenca the le spravodlive skutkenca,
Devla, amaro Spasiťelina.
O manuša pal calo svetos
a the dural pašal o moros pes muken pre tute.
- ⁷ Tu stvorindal o verchi tira zoraha,
a sal urdo upre andre zor,
- ⁸ zaačhaves o moros the o vlni,
hoj te na hučinen,
keres tele e vika le narodengri.
- ⁹ Calı phuv pes igen čudalinel tire zazrakenge;
tire skutki anen o radišagos pre phuv,
kaj vidňisałol tosara
a rači kałol andre.
- ¹⁰ Starines tut pal e phuv a polivines le paňeha;
igen la barvałares.
O jarki le Devleskre hine pherde le paňeha,
hoj te den le manušen e pšenića.
Kavke tut starines pal e phuv:
- ¹¹ Polivines lakre brazdi,
zrovňines lakre hrudi,
le brišindeha la kovłares
a požehňines lakro ulıpen.
- ¹² Tu koruňines o berš tire lačhipnaha,
pal tire stopaja ačhel pherdo ulıpen.
- ¹³ O zamukle mali prečułan,
o brehi pre peste uren o radišagos.

14 O mali hine učarde andre le stadenca,
o dolini hine pherde la pšeñicaha,
gilaven radišagostar, he, gilaven.

O Žalmos 66

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. E gili. O žalmos.
Lašaren radišagoha le Devles, cali phuv!

2 Gilaven pre slava leskre naveske,
leskri slava rozlidžan le chvalenca!

3 Phenen le Devleske:
„Save užasna hin tire skutki!

Tiri „zor hiñi ajsi bari,
hoj tire ñeprijaťeľa pes angle tu skurčinen daratar.

4 Cali phuv bandol angle tu;
gilaven tuke o chvali,
gilaven o chvali tire naveske!“

5 Aven a dikhena, so o Del kerďa,
leskre užasna skutki prekal o manuša!

6 Čerinda o moros pre šuki phuv,
pregele prekal o pañi le pindrenca.
Aven, radisaľuvav andre leste!

7 Peskra zoraha kralinel pro furt,
peskre jakhenca pozorinel le naroden.
Te na pes o zacata manuša lidžan upre!

8 Savore manušale, lašaren amare Devles,
mi šundol o hangos leskra chvalakro!

9 Ov amen likerelas paš o dživipen
a na domukľa, hoj amenge o pindre te poddžan.

10 Tu amen čačes skušinehas, Devla,
prelabardal amen andre jag, sar pes prelabarel o rup.

11 Zachudňal amen andre sita
a thodal amenge pro dume o pharipen.

12 Domukľal, hoj amenge o manuša te phiren pal o šero;
pregelam la jagaha the le pañeha,
ale tu amen palis doandal pro than, kaj hin pherdo savorestar.

13 Avava andre tiro kher le labarde obetenca,
avke dolikerava mire lava,

14 so phende mire vušta
a so avľa avri andral miro muj andro pharipen.

15 Anava tuke o labarde obeti le thule džvirendar
the o voňavo thuv le bakrendar,
obetinava tuke le biken the le capen.

16 Aven a šunen, savore, ko daran le Devlestar,
phenava tumenge, so mange kerďa o Del:

17 Mire mujeha vičinavas ke leste,
mira čhibaha les lašaravas.

18 Te namištes gondolindomas andro jilo,

- o Raj man na šundahas avri,
 19 ale o Del man šunda avri,
 prithođa o kan paš miro mangipen.
 20 Mi el barardo o Del,
 savo na odmarda miro mangipen
 a na ila mandar peskro verno kamiben!

O Žalmos 67

- 1 Oleske ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. O žalmos. E gili.
 2 Devla, av ke amende jileskro
 a požehñin amen,
 mi švicinel pre amende tiro muj!
 3 Mi prindžarel pes tiro drom pal cali phuv
 a tiro spaseñje maškar savore narodi!
 4 Mi bararen tut, Devla, o manuša,
 mi bararen tut savore manuša!
 5 Mi thoven baripen o narodi
 a mi gilaven tuke radišagostar,
 bo tu len sudzines čačipnaha
 a lidžas le naroden pre phuv.
 6 Mi bararen tut, Devla, o manuša,
 mi bararen tut savore manuša!
 7 E phuv diña avri peskro ulipen,
 o Del, amaro Del, amenge žehñinel.
 8 Mi žehñinel amenge o Del,
 hoj pes lestar te daran pal cali phuv!

O Žalmos 68

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos. E gili.
 2 O Del uštela a leskre ñeprijatela pes rozdenašena;
 denašena angle leste ola, ko les našti avri ačhen.
 3 Sar e balvaj rozphurdel o thuv, avke len tu roztradeha;
 sar e momeli rozdžal paš e jag,
 avke našlona o nalače manuša pašal o Del.
 4 Ale o čačipnaskre radisalon,
 thoven baripen
 a khelen radišagoha anglo Del.
 5 Gilaven le Devleske,
 gilaven o chvali leskre naveske!
 Pripravinen o drom oleske, ko avel le chmarenca!
 Thoven baripen andre leste, leskro nav hin o RAJ!
 6 O Del bešel andre peskro sveto Chramos
 a hino dad le širotenge the obhajcas le vdovenge.
 7 O Del del famelija le manušes, so hino omuklo,
 le bertenošen del radišagos, sar len premukel,
 ale o zacata manuša bešena andre šuki phuv bi o pañi.
 8 Devla, sar lidžahas tire manušen,

- sar pochodinehas prekal e pušta,
⁹ e phuv razisalifa
 a o ňebos čida avri o brišind
 anglo Del, o Del andral o Sinaj,
 anglo Del, o Del andral o Izrael.
- ¹⁰ Ó Devla, diňal but brišind,
 občerstvindal tiri dedično phuv, so sas igen šuki.
- ¹¹ Tire manuša peske ode ačhade khera;
 andre tiro lačhipen la pripravindal le čorenge, Devla.
- ¹² O Raj phenda lav
 a but džuvla rozlidžan o lačo hiros;
- ¹³ „Denašen o kraľa le armadenca, denašen het!
 O džuvla khere rozdelinen oda, so sas zailo,
- ¹⁴ a ola, ko peske pašlon andro bakrane ohradi,
 dochuden o rupune kridli la holubicakre
 the o pora, so blištisalón sar o somnakaj!“
- ¹⁵ Sar o Nekzoraleder roztradelas le kralen,
 delas o jiv pro verchos Calmon.
- ¹⁶ Ó, verchona Bašan, baro verchona,
 ó, verchona Bašan, saves hin but štiti.
- ¹⁷ Ó, tumen, verchale le but štitenca!
 Soske dikhen cholaha pro verchos,
 kaj kamel o Del te bešel?
 O RAJ ode čačes bešela pro furt!
- ¹⁸ O verdana le Devleskre hine ezera-ezerenge,
 aňi pes len na del te zrachel,
 lenca avla o Raj andral o Sinaj andro Neksveteder than.
- ¹⁹ Geľal upre pro nekučeder thana,
 ilal tuha le zaphandlen;
 priilal le manušendar o dari,
 mek the le zacate manušendar priilal o dari,
 hoj ode te bešes, ó RAJEJA, Devla!
- ²⁰ Mi el barardo o RAJ,
 savo sako džives lidžal amare pharipena
 O Del hin amaro spaseňje,
- ²¹ he, amaro Del hin o Del, savo amen spasinel,
 o Nekbareder RAJ amen zachraňinel le meribnastar.
- ²² He, o Del rozmarela o šere olenge, ko pre leste džan,
 o zacata šere olenge, ko ačhen andre peskre bini.
- ²³ O Raj phenda:
 „Anava tut pale andral o Bašan,
 anava tut pale andral o moroskre hlbini,
- ²⁴ hoj tuke te močines o pindre andro rat
 a hoj tire rikone te pijen o rat tire ňeprijateľengro.“
- ²⁵ Devla, savoredžene dikhle tiro pochod, sar zviťazindal,
 o pochod mire Devleskro, mire Kraliskro,
 andro Neksveteder than.

- 26 Anglal džanas o spevaka,
palal o lavutara,
maškaral o čhaja le čerkutkenca.
- 27 Tumen, ó čhave le Izraeloskre, lašaren le Devles,
le RAJES maškar o but zgele manuša.
- 28 Ode hin o Benjamin, o nekcikneder kmeños,
savo džal ešebno;
o but raja andral o kmeños Juda,
o raja andral o kmeñi Zebulun the Naftali.
- 29 Devla, sikav amenge, hoj sal zoralo!
Devla, sikav tiri zor,
sar imar prekal amende kerđal,
- 30 sikav la andral tiro chramos andro Jeruzalem,
kaj tuke o kraľa anena o dari.
- 31 Ker vika pro Egipt, pre ola dziva džviri andre trstina,
the pro narodi, pre oda bikengro stados lengre gurunňorenca.
Medik savore na bandona tele
a na anena tuke peskro rupuno barvalipen.
Roztrade ole manušen, kaske džal ča pal o mariben!
- 32 O bare raja avena andral o Egipt,
e Etiopija* sig nacirdela peskro vast ko Del.
- 33 Tumen, o krališagi la phuvakre,
gilaven le Devleske!
Lašaren la chvalaha le Rajes,
- 34 so džal pal o nekučeder ňebos,
pal o ňebos, so hin čirlastar!
Šun, sar šundol leskro hangos,
leskro zoralo hangos!
- 35 Vakeren pal le Devleskri zor!
Leskri slava hin upral o Izrael,
leskri zor hin andro chmari.
- 36 Ó Devla, tutar avel e sveto dar,
sar aves andral tiro sveto Chramos.
O Del le Izraeloskro del peskre manušen e bari zor.

Mi džal e chvala le Devleske!

O Žalmos 69

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „Lalije.“ Le Davidoskro žalmos.
- 2 Zachrañin man, Devla,
bo o pañi mange avľa upre dži e meň.
- 3 Tasľuvav andre bari čik,
nane man pre soste te uštarel.
Dochudňom man andro bare paňa,
o prudos man začhivel andre.
- 4 Slabisalilom, so ajci vičinav,
hoj mange te pomožinen;
o kirlo mange šučila avri,

* O Žalmos 68:32 68,32 E hebrejiko čhib: Kuš

o jakha mande hin strapimen,
so ajci užarav pre miro Del.

⁵ Ola, ko man našti avri ačhen, kajte len nane vaš soske,
hine buter sar mire bala pro šero.

Zorale hine ola, ko man kamen te zničinel,
o nepřijateľa, so pre ma vakeren o klamišagos.

Kamen, hoj te dav pale
oda, so na čordom!

⁶ Tu, Devla, prindžares miro nagodaveripen;
nane tuke garude mire bini.

⁷ Adonaj, Nekzoraleder RAJEJA,
ma domuk, hoj pes vaš ma te ladžan ola,
ko pes muken pre tute!

Devla le Izraeloskro,
ma domuk, hoj pes vaš ma te ladžan ola,
ko tut roden!

⁸ Se vaš tuke zlidžav, hoj mandar asan,
e ladž mange učarel andre o muj.

⁹ Mire phrala man likerem sar cudzones,
prekal o čhave mira dakre som cudzincos.

¹⁰ O kamiben vaš tiro kher andre mande labol sar jag;
o dopheñiben olengro, ko tuke dophenen, avla pre mande.

¹¹ Sar rovavas a trapinavas miri duša andro postos,
ande man avri pro asaben;

¹² sar pre mande urdom o gada le gonestar,
o manuša mandar asanas.

¹³ Vakeren pre ma namištes ola, ko bešen andre brana,
pheraseha peske pal ma gilaven ola, ko mačon.

¹⁴ Ale me man modlinav ke tute, RAJEJA,
andro časos, so tuke hin pre dzeka.

Odphen mange a zachrañin man, ó, Devla,
bo tiro verno kamiben ke ma hino baro.

¹⁵ Cirde man avri andral e čik, hoj te na tasluvav!
Le man avri olendar, ko man našti avri ačhen,
zachrañin man andral o bare paña,

¹⁶ hoj man te na lel peha o prudos le pañeskro,
hoj man te na začhivel e hlbina,
a te na pal ma e chev phandel o muj andre.

¹⁷ De tut anglal ke mande, RAJEJA,
bo tiro verno kamiben hino lačo.
Visaluv ke ma andre tiro baro jileskeriben.

¹⁸ Ma garuv tiro muj tire služobňikoske;
odphen mange sig, bo hin mange phares.

¹⁹ Av paš ma a cin man avri;
le man avri mire nepřijateľendar.

²⁰ Tu džanes, sar mange dophenen,

- sar mange keren ladž a asan mandar;
tu prindžares savoren, ko pre ma džan.
- 21 O dopheñiben man dukhandiła andro jilo avke,
hoj nasvalilom.
- Užaravas, hoj varekaske ela pharo vaš ma, ale na sas,
hoj man vareko pošešinel, ale na avla ñiko.
- 22 Andro chaben mange čhivenas jedos,
a sar somas smedno, dine man šut.
- 23 Mi ačhel lengre lengro hostinacro skamind e pasca
a mi zachudel andre the lengre hosten!
- 24 Mi korisalon pro jakha, hoj te na dikhen;
bandar lengro dumo pro furt!
- 25 Čhiv pre lende avri tiri bari choľi;
mi dochudel len tiri jagali choľi!
- 26 Lengro taboris mi ačhel omuklo
a ñiko te na bešel andre lengre stani!
- 27 Bo džan pre oda, kas imar tu zrañindal,
a vakeren pal e dukh olengri, kas tu dukhadal.
- 28 Rachin lengre o binos paš o binos
a ma muk len, hoj te aven spasimen.
- 29 Mi aven avrikhosle andral o zvitkos le dživipnaskro,
te na aven pisimen maškar o spravodľiva!
- 30 Ale me cerpinav a som andre dukh;
hazde man upre, Devla, a zachrañin man!
- 31 Lašarava o nav le Devleskro gilaha
a bararava les palikeribnaha!
- 32 Kada ela le RAJESKE buter pre dzeka sar o dobitkos,
sar o bikos le rohenca the le kopitenca.
- 33 O pokorna oda dikhena a radisalona.
Tumenge, ko roden le Devles, mi obdživel tumaro jilo!
- 34 Bo o Del šunel avri le čoren,
a na bisterel pre peskre manuša, sar hine andre bertena.
- 35 Mi lašaren les o ñebos the e phuv,
o moros the savoro, so dživel andre,
- 36 bo o Del zachrañinela o Sion
a pale ačhavela o fori andre Judsko.
Avke ode o manuša bešena a zalena e phuv.
- 37 O čhave leskre služobñikengre la zdědinena
a bešena ode ola, ko kamen leskro nav.

O Žalmos 70

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos. Pro leperiben.
- 2 Devla, zachrañin man!
RAJEJA, sidar mange te pomožinel!
- 3 Mi ladžan pes a mi lolon avri savore,
ko mange kamen te lel o dživipen.

- Mi visaren pes pale ladžaha ola,
ko mange žičinen o trapišagos.
- ⁴ Mi visaren pes pale ladžaha ola,
ko mange phenen: „Avke tuke kempel!“
- ⁵ Mi radisaŕon a mi thoven baripen andre tu savore,
ko tut roden.
Ola, ko kamen tiro spaseňje, furt mi phenen:
„O Del hino baro!“
- ⁶ Ale me som čoro a slabo,
Devla miro, siđar paš ma!
Tu sal miri pomoca, miro zachrancas.
RAJEJA, av sig!

O Žalmos 71

- ¹ RAJEJA, ke tu man garuđom,
ma domuk šoha, hoj man te ladžav!
- ² Zachraňin man, bo sal spravodljivo, a le man avri!
Visar tiro kan ke ma a pomožin mange!
- ³ Av mange miri skala,
kaj man furt šaj avava te garuvel.
Rozhodňindal tut, hoj man zachraňineha,
bo tu sal miri skala, miro hrados.
- ⁴ Devla miro, zachraňin man andral o vast le nalače manušestar,
andral e burňik le dzive the binošne muršestar!
- ⁵ Adonaj, tu sal miri nađej,
RAJEJA, tuke pačav mire terňipnastar.
- ⁶ Pre tute man mukav, kanastar uliľom,
andral o per mira dakro sal furt miro ochrancas.
Pal tute giľavava o chvali pro furt.
- ⁷ But manuša peske len mire dživipnastar,
bo tu sal miro zoralo hrados.
- ⁸ Andre miro muj hin pherdo chvali pal tute,
sako džives tuke den e slava.
- ⁹ Ma odčhiv man andre miro phuripen;
ma omuk man, sar slabisaľuvav!
- ¹⁰ Bo ola, ko pre ma džan, pre ma vakeren;
ola, ko man kamen te murdarel, pal ma phenen:
- ¹¹ „O Del les omukľa.
Džan pal leste a chuden les,
bo ňiko leš na zachraňinela.“
- ¹² Devla, ma dža mandar dur!
Devla miro, siđar mange te pomožinel!
- ¹³ De, hoj pes te ladžan a te aven zničimen ola,
ko džan pre miro dživipen.
Mi ladžan pes a mi en pokorimen ola,
ko man kamen te dukhavel.
- ¹⁴ Ale me užarav furt pre tute
a furt buter tut lašarava.

- 15 Mire vušta vakerena pal tiro spravodlišagos
a sako džives pal tire zachranakre skutki,
kajte pes aňi na den te zrachel.
- 16 Avava a lašarava o zorale skutki le Někbareder RAJESKRE.
Leperava tiro spravodlišagos – ča tiro.
- 17 Devla, sikavehas man terňipnastar
a me dži akana vakerav pal tire bare skutki.
- 18 Kajte avava phuro a ela man šiva bala,
ma omuk man, Devla,
medik na vakerava pal tiri zor avre pokoleňjenge,
pal tire zorale skutki savorenge, ko avena pal ma.
- 19 Devla, tiro spravodlišagos, džal dži o ňebos,
bo bare veci kerđal.
Ko hin sar tu, Devla?
- 20 Kajte mange diňal te prindžarel but pharipena the čoripena,
ale pale man obdžidareha
a cirdeha man upre dži telal andral e phuv.
- 21 Tu man deha bareder pačiv
a pale man poťešineha.
- 22 A me tuke palikerava le bašavibnaha pre harfa
vaš tiri vernost, Devla miro.
Gilavava tuke o chvali pre citara,
Sveto Devla le Izraeloskro!
- 23 Mire vušta radisalona,
sar tut lašarava;
the miri duša, savi cindal avri.
- 24 Miri čhib vakerela calo džives pal tiro spravodlišagos,
bo ola, ko man kamle te dukhavel,
lolile avri a ladžanas pes.

O Žalmos 72

1 Le Šalamunoske*.

Devla, de le kraliske te sudzinel spravodlišagoha,
le kraliskre čhaske tire čačipnaha.

2 Mi sudzinel čačipnaha tire manušen
the le čore manušen spravodlišagoha.

3 O verchi mi anen le manušenge o požehnaňje
a o brehi o spravodlišagos.

4 Mi zaačhel vaš ola, ko hine trapimen maškar o manuša,
mi zachraňinel le čoren;
mi zničinel oles, ko len trapinel.

5 Mi lašaren tut dži akor,
medik švicinel o kham the o čhonoru,
pal jekh pokoleňje pre aver.

6 Avke sar del o brišind pre košimen maľa
a sar e rosa cindarel e phuv,

7 avke andre le kraliskre dživesa

* O Žalmos 72:1 72,1 Abo: Le Šalamunoskro

mi kvitňisaľol o spravodľivo
a mi el pherdo smirom dži akor,
medik na našľola o čhonoru.

- ⁸ Mi kralinel le morostar ko moros,
le paňestar Eufkrat dži pro agora la phuvake!
⁹ Bandona angle leste ola, ko dživen pre pušťa,
a leskre ňeprijaťela lizinena o prachos.
¹⁰ O kraľa andral o Taršiš the pal o ostrovi leske počinena o daňe,
o kraľa andral e Šeba the andral e Saba anena o dari.
¹¹ Bandona anglal leste savore kraľa
a služinena leske savore narodi.

¹² Ov zachraňinela le čores, sar vičinela,
oles, kas nane nič,
kaske nane ko te pomožinel.
¹³ Hino jileskro ko slabo the ko čoro
a zachraňinel o dživipen le čore manušengro.
¹⁴ Andral o trapišagos the mariben len zachraňinela,
bo lengro dživipen† hino vzacno andre leskre jakha.

¹⁵ Mi dživel but! Mi den leske o somnakaj andral e Šeba!
Mi modľinen pes furt vaš leske
a mi žehňinen leske sako džives!
¹⁶ Mi el pherdo zrnos andre odi phuv
a mi en lenca o brehi le verchengre učharde.
Mi barol ode but ovocje sar andro Libanon,
mi kvitňisaľon o manuša andro fori sar e čar pre maľa.
¹⁷ Leskro nav likerela pro furt;
medik o kham švičinela, leskro nav ačhela.
Savore narodi ena požehňimen prekal leste
a anena leske e chvala!

¹⁸ Barar le RAJES, le Devles, le Izraeloskre Devles!
Ča ov kerel bare zazraki.
¹⁹ Mi el požehňimen leskro slavno nav pro furt
a leskri slava mi pherdžarel cali phuv!
Amen, amen!

²⁰ Dži kade hin o modľitbi le Davidoskre, le Izajoskre čhaskre.

O trito zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 73

¹ Le Asafoskro žalmos.
Savo lačo hino o Del ko Izrael,
ke ola, ko hine žuže andro jile!

² Ale na kampľa but a podgelahas mange o pindre,
mire krokenca maj peľomas.

† O Žalmos 72:14 72,14 E hebrejiko čhib: lengro rat

- 3 Bo zavidzinavas le barikanenge,
sar dikhavas, hoj le nalačenge džal mištes avri.
- 4 Bo nane len trapišagos dži o meriben
a lengre tela hine saste the zorale.
- 5 Andro pharipen nane sar okla manuša,
aňi nane marde le ranenca sar aver manuša.
- 6 Vašoda hordinen o baripen andre meň sar lancocis,
uren pre peste o mariben sar ruchos.
- 7 O jakha lenge le žiostar šuvľol,
andro jile gondolinen pro nalačhipen.
- 8 Asan a vakeren namištes,
barikanes vakeren pal oda, hoj trapinena avren.
- 9 Le vuštenca namištes vakeren pro ņebos
a le čhibenca kamen te zalel e phuv.
- 10 Vašoda pes mek the le Devleskre manuša visaren ke lende
a pijen lengre lava sar paňi.
- 11 A phenen: „Sar pes oda o Del dodžanela?
Džanel olestar o Nekbareder?“
- 12 Kajse hine kala nalače manuša -
bi o starišagos peske skiden furt buter a buter barvalipen.
- 13 Akor soske me žužarav miro jilo le nalačhipnastar
a o vasta mange thovav avri andre ņevina?
- 14 Bo sako džives cerpinav
a sako tosara som mardo.
- 15 Te me phendomas: „Vakerava avke sar on,“
zradzindomas o pokoleňje tire čhavengro.
- 16 Sar kamľom kada savoro te achalol la godaha,
dičholas pes mange oda igen pharo.
- 17 Ale sar geľom andro Chramos le Devleskro,
akor achalilom, savo ela lengro koňec.
- 18 He, thoves len te ačhel pro šlickaca thana
a keres, hoj te peren a imar te na ušten.
- 19 Jekhvareste ena zničimen!
Našľona, daratar merena!
- 20 Avke sar o suno, so našľol, sar o manuš uštel upre,
avke tu, Rajeja, sar ušteha, bistereha pre lende.
- 21 Sar pes miri duša oleha trapinelas
a dukhalas man oda andro jilo,
- 22 somas dilino the bi e godi,
somas anglal tute sar o džvirov, so na achalol ņisoske.
- 23 Ale me som furt tuha,
chudes man mire čače vastestar.
- 24 Tu man lidžas tire radenca
a palis man prileha andre tiri slava.

- 25 Ko man hin pro ņebos, te na tu?
A pre phuv mange na džal pal ņisoste, ča pal tu!
- 26 Miro telos the miro jilo šaj slabisaľol,
ale e zorali skala mire jileskri hin o Del,
ov hino miro pro furt.
- 27 Ola, ko hine tutar dur, merena.
Zničineha savoren, ko tuke nane pačivale.
- 28 Ale mange hin mištes te avel pašes paš o Del,
te garuvel pes andro Nekkbarer RAJ
a te vakereľ savore tire skutki.

O Žalmos 74

- 1 O maskil* le Asafoskro.
Devla, soske amen tutar odčhidal?
Odčhidal amen pro furt?
Soske labol tiri choli pro bakrore pal tiri maľa?
- 2 Leper tuke pre tire manuša, saven čirla dochudňal,
pro manuša, saven cindal avri sar tiro dedictvos,
leper tuke the pro verchos Sion, kaj bešes.
- 3 Predža tut pal kala rozburimen muri,
so hine čhide tele pro furt;
dikh sar o ņeprijateľis zničinda savoro andro sveto Chramos!
- 4 Tire ņeprijateľa kerenas vika pre tiro sveto than
a hazdle upre peskre maribnaskre zastavi.
- 5 Dičholas oda avke,
sar te pes le tovereha čhingerdahas tele o stromi andro veš.
- 6 Savore kaštune ozdobi zničinde
le tovereha the le čokanoha.
- 7 Tiro sveto Chramos labarde avri dži e phuv
a melarde andre o kher tire naveskro.
- 8 Phende peske:
„Calkom len zničinaha!“
Andre phuv labarde avri savore thana,
kaj pes lašarelas le Devles.
- 9 Imar na dikhas ņisave znameňja le Devlestar,
nane imar ņisave proroka
a ņiko amendar na džanel, dži kana oda likerela.
- 10 Devla, dži kana peske o ņeprijateľis kerela tutar pheras?
Dophenela furt tire naveske?
- 11 Soske amendar zlikeres tiro vast, tiro čačo vast?
Hazde tiro vast a zničin len!
- 12 Ale o Del hino miro Kralis čirlastar;
ov anel o spaseňje pre phuv.
- 13 Tira zoraha rozdelindal o moros,
rozmarďal o šere le moroskre obludenge.
- 14 Phagerďal o šere le Levijatanoske,

* O Žalmos 74:1 74,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- diňal, hoj les te chan o džviri pre pušta.
- 15 Phundraďal o prameňis the o prudi le paňeskre;
šučarďal avri o paňa, so furt čulan.
- 16 Tiro hin o džives, tiri hiňi e rat;
tu thodaľ o čhon the o kham pre peskre thana.
- 17 Ačhaďal savore hraňici pre phuv,
kerďal o ñilaj the o jevend.
- 18 Leper tuke, RAJEJA, sar tutar o ñeprijateľis asal,
sar o diline dikhen tele tiro nav.
- 19 Ma de o dživipen tira holubicakro le dzive šelmenge!
Šoha ma bister pro dživipen tire čore manušengro!
- 20 Leper tuke pre tiri zmluva,
bo pre phuv hin pherdo kale thana,
kaj o maribnaskre murša vladňinen.
- 21 Ma domuk le strapimen manušes te džal het ladžaha!
O čore the o slaba manuša mi lašaren tiro nav!
- 22 Ušti upre, Devla, braňin tut!
Leper tuke, sar tutar o dilino asal calo džives!
- 23 Ma bister pro viskišagos olengro, ko pre tu džan,
pre vika tire ñeprijateľengri, so na preačhel.

O Žalmos 75

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „Ma zničin!“ Le Asafoskro žalmos.
- 2 Lašaras tut, Devla,
lašaras tut, bo tiro nav hino pašes;
o manuša vakeren pal tire zazraki.
- 3 Tu phenes: „Andro časos, so diňom,
sudzinava spravodlišagoha.
- 4 Sar e phuv le manušenca razisaľol,
me som oda, ko likerel zorales lakre zakladi.“
- 5 Phenav le lašardenge: „Ma lašaren tumen!“
Le nalačenge: „Ma hazden tumen* upre!
- 6 Ma hazden tumen upre pro ñebos,
ma vakeren avke barikanes!“
- 7 Aňi pal o vichodos, aňi pal o zapados,
aňi pal e pušta, ñiko pes našti lidžal upre,
- 8 bo ča o Del hino sudcas:
Jekhes dikhel tele a avres hazdel upre.
- 9 Bo andre le RAJESKRO vast hin e kuči
pherdžardi la koreňimen moľaha, so peňinel;
ov la čhivel avri
a pijena latar savore nalače manuša pre phuv,
pijena avri dži e posledno kapka.
- 10 Ale me furt vakerava pal tute,
gilavava o chvali tuke, Devla le Jakoboskro.

* O Žalmos 75:5 75,5 E hebrejiko čhib: tumare rohi

11 O Del phenel: „Odčhinava savori zor† le nalačhe manušengri a hazdela pes upre e zor le spravodlive manušengri.“

O Žalmos 76

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. Le Asafoskro žalmos. E gili.

2 Le Devles prindžaren andre Judsko,
baro hin leskro nav andro Izrael.

3 Andro Jeruzalem hin leskro Stanos,
pro verchos Sion leskro kher.

4 Ode phagerda o jagale šipi le lukenca,
o štitos the e šabla, savore maribnaskre zbrañe.

5 Tu sal slavneder andre tiro švetlos
a šukareder sar o čirlatune verchi.

6 O zorale slugada pašlon občorarde
a soven le meribnaskre sovibnaha;
imar ņiko lendar našti hazdel peskre vasta pre amende.

7 Pre tiro dovakeriben, Devla le Jakoboskro,
o graja the ola, ko upre bešenas, mule.

8 Tu sal oda, RAJEJA, kastar kampil te daral.
Ko šaj paš tute obačhel,
sar sal cholamen?

9 Andral o ņebos diñal te džanel tiro sudos,
e phuv darandila a ačila čhit,

10 sar tu, Devla, uštilal upre, hoj te sudzines;
te zachrañines savore strapimen manušen pre phuv.

11 Sar mareha olen, pre kaste sal cholamen,
o manuša tut lašarena;
olen, ko ačhena te dživel pal tiri choli,
phandeha pašal tu sar koruna.

12 Den le RAJESKE, tumare Devleske, oda, so phendān!
Oleske, kastar kampil te daral,
mi anen o dari savore phuva, so hine pašal leste.

13 Ov pokorinel le vladaren
a daravel avri le bare kralen.

O Žalmos 77

1 Prekal o Jedutun, savo lidžal o bašaviben. Le Asafoskro žalmos.

2 Zorales vičinav ko Del,
vičinav ko Del a ov man šunel avri.

3 Oda džives, sar mange hin phares, rodav le Rajes,
cali rat nacirdav mire vasta andre modlitba,
ale miri duša pes na del te potešinel.

4 Leperav mange pro Del a stukinav;
gondolinav a miro duchos pes trapinel.

5 O jakha mange likereres phundrade
a pharipnastar našti aňi vakerav.

† O Žalmos 75:11 75,11 E hebrejiko čhib: savore rohi

- 6 Gondolinav pal o dživesa, so sas varekana,
pal o čirlatune berša.
- 7 Leperav mange, sar giľavavas rači,
miro jilo gondolinel a miro duchos phučel:
- 8 „Odčhivel man pestar o RAJ pro furt?
Imar mange pale na presikavela peskro lačhipen?
- 9 Preačiľa leskro verno kamiben pro furt?
Imar šoha na dolikerela oda, so phendā?
- 10 Bisterďa o Del pro jileskeriben?
Hino ajso cholamen, hoj leske imar nane pharo?“
- 11 Avke phendom: „Kada man igen dukhal,
hoj o vast le Nekkbarer Devleskro mange imar na pomožinel.“
- 12 Leperava mange pro skutki le RAJESKRE,
He, leperava mange tire čirlaskre zazraki.
- 13 Gondolinava pal savoreste, so kerdal,
zagondolinava man pre tire skutki.
- 14 Devla, tiro drom hino sveto!
Savo del hino ajso baro sar amaro Del?
- 15 Tu sal o Del, savo kerel o zazraki!
Tu sikadal tiri zor maškar o narodi.
- 16 Zorale vasteha cindal avri tire manušen,
le Jakoboskre the le Jozefoskre čhaven.
- 17 Dikhle tut o paňa, Devla,
dikhle tut o paňa a chudle te izdral,
the o hlbini le moroskre izdranas daratar.
- 18 O chmari čhorenas avri o paňi,
o ňeboš herminelas
a tire šipi lecinenas pre savore seri.
- 19 Tiro perumos šundolas andre zorali balvaj,
pro svetos švicinenas o bleski,
e phuv izdralas a razisalolas.
- 20 Tiro drom lidžalas prekal o moros,
tiro chodňikos prekal o bare paňa,
ale tire stopaja na dičholas.
- 21 Tire manušen lidžahas sar stados
prekal o vast le Mojžišoskro the le Aronoskro.

O Žalmos 78

- 1 Le Ašafoskro maškil*.
Manušale mire, šunen miro sikaviben!
Prithoven tumaro kan ko lava andral miro muj.
- 2 Phundravava miro muj andro podobenstva
a vakerava o garude veci, so pes imar čirla ačhile;
- 3 oda, so šundam a so prindžaras,
pal soste amenge amare dada vakerenas.
- 4 Na garuvaha oda lengre čhvenge,
phenaha le avre pokoleňjenge
o slavna skutki le RAJESKRE,
leskri zor the o zazraki, save kerďa.

* O Žalmos 78:1 78,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- 5 Le Jakob diña o prikazañja,
le Izrael o zakonos,
amare dadenge prikazindã,
hoj oda te sikaven peskre čhaven,
- 6 hoj oda te prindžaren the aver pokoleñja,
o čhavore, so ulona,
a on palis oda vakerena dureder peskre čhvenge.
- 7 Avke the on pačana andro RAJ
a na bisterena pre leskre skutki,
ale dolikerena leskre prikazañja.
- 8 A na ena ajse, sar lengre dada -
o pokoleñje, so sas zacato a na šunelas le Devles,
o pokoleñje, saveskro jilo na sas paš o Del,
saveskro duchos na sas verno le Devleske.
- 9 O slugada le Efraimoskre, vizbrojimen le lukenca,
denašle het oda džives, sar sas o mariben.
- 10 Na dolikerenas e zmluva le Devleskri
a na kamenas te dživel pal leskro zakonos.
- 11 Bisterde pre oda, so ov kerda,
the pro zazraki, so lenge sikađa.
- 12 Kerelas o zazraki anglal lengre dada,
andre egiptsko phuv paš e coaňiko maľa.
- 13 Rozdelinda o moros a preligenda len,
o paňi ačhada sar muros.
- 14 Dživeše len lidžalas la chmaraha
a rači le jagale švetloha.
- 15 Pharađa e skala pre pušta
a diña len but paňi dži telal e phuv,
- 16 anda avri o potoki andral e skala
a o paňa diña te džal prudoha.
- 17 Ale on mek dureder kerenas o bini anglo Del,
pre pušta pes ačhavenas le Nekbaredereske.
- 18 Provokinenas le Devles,
bo peske mangelas o chaben pal peskre žadosci.
- 19 Dudrinenas pro Del a phenenas:
„Šaj pripravinel o Del o skamind pre pušta?
- 20 He, ov demađa pal e skala avke,
hoj džanas o paňa a strikinenas o potoki,
ale šaj dela the maro?
Šaj dela the mas peskre manušen?“
- 21 Sar oda šunda o Del, cholisalila;
rozlabila leskri jag pro Jakob,
leskri choli avla pro Izrael,
- 22 bo na pačanas le Devleske
a na mukenas pes pre leste, hoj len zachrañinela.
- 23 Ale o Del upral prikazindã le chmarenge
a phundrađa o brani andro ňebos;
- 24 sar o brišind lenge bičhavelas e manna, hoj te chan;
delas len e ňeboskri pšeňica.
- 25 O manuša chanas le aňjelengro maro;
bičhada lenge pherdo chaben.

- 26 Diňa, hoj te phurdel e vichodno balvaj andral o ņebos,
a peskra zoraha andã e južno balvaj.
- 27 Mukľa pre lende te perel o mas sar e chmara le prachoskri,
ajci čiriklen sar e poš i paš o moros.
- 28 Mukľa len te perel maškar lengro taboris,
pašal lengre stani.
- 29 Avke chale a mištes čalile;
diňa len oda, so peske žadinenas.
- 30 Ale angloda, medik chale savoro, so kamenas,
a mek o chaben lende sas andro muj,
- 31 imar rozlabiľa e choli le Devleskri pre lende
a murdarda le zorale
the le terne muršen andral o Izrael.
- 32 On the avke kerenas dureder o bini
a na pačanas leskre zazrakenge.
- 33 Vašoda kerda, hoj lengre dživesa te našlon sar balvaj,
hoj lengre berša te skončinen andre bari dar.
- 34 Akor, sar len o Del marelas le meribnaha, rodenas les;
visarenas pes ke leste pale a igen les rodenas.
- 35 Avelas lenge pre godi, hoj o Del hin lengri skala;
hoj o Del o Nektbareder hin lengro Vikupitelis.
- 36 Ale le vuštenca les klaminenas,
la čhibaha leske na phenenas o čačipen,
- 37 aňi peskre jilenca na sas paš leste,
na ačhile pačivale leskra zmluvake.
- 38 Ale ov sas lačhejileskro,
odmukelas e vina, na zničinelas len.
Buterval lendar visarelas peskri choli,
na mukelas pre lende cali peskri choli.
- 39 Na bisterda, hoj on hine ča telos,
balvajori, so predžal a na avel pale.
- 40 Keci pes leske ačhavenas pre pušta
a kerenas leske o pharipen pro zamukle thana!
- 41 Pale a pale pokušinenas le Devles,
dukhavenas le Svetes le Izraeloskres.
- 42 Na leperenas peske pre leskro zoralo vast
aňi pre oda džives, sar len iľa avri lengre ņeprijatelistar,
- 43 pre oda džives, sar sikavelas peskre znameňja andro Egipt
a sar kerelas o zazraki pre maľa Coan.
- 44 Lengre paňa prečerinda pro rat,
našti lendar pijenas.
- 45 Bičhada pre lende pherdo hmizos, hoj len te danderen,
le žaben, hoj len te zničinen.
- 46 Lengro ulipen diňa le kobilkenge
a lengro ovocje le malakre grajorenge.
- 47 Lengro viňičis zničinda le krupenca
a o figovňikos le legenca.
- 48 Pre lengro dobitkos bičhada o brišind le krupenca
a pre lengre stadi o bleski.
- 49 Mukľa pre lende peskri jagali choli,
e bari choli, so našti zaachelas, o pharipen

- the le meribnaskre aňjelen.
- 50 Na ačhađa peskri choli,
na ochraňinda lengro dživipen le meribnastar,
ale mukla len andre meribnaskri řana.
- 51 Andro Egipt murdađa avri savoro ešebno,
le ešebne muršen andro stani le Chamoskre.
- 52 Ale peskre manušen iľa avri sar bakroren,
lidžalas len sar stados pal e pušta.
- 53 Lidžalas len istones, na mušinde pes te daral,
no lengre ņeprijateľen čala o moros.
- 54 Andā len paš peskri sveto phuv,
paš o verchos, savo zaila leskro čačo vast.
- 55 Le naroden tradňa avri anglal lende,
e dedično phuv lenge merinda avri a rozdelinda;
le Izraeloskre kmeňenge diňa te bešel andre lengre khera.
- 56 Ale on pokušinas a ačhavenas pes le Nektbareder Devleske;
na ačhenas leskre svedectvendar.
- 57 Visarde pes lestar a na sas leske pačivale sar the lengre dada;
bandile sar o lukos, pre savo pes našti te mukel.
- 58 Čolārenas les peskre uče thanenca
a le modlenca kerenas, hoj te žjarlinel.
- 59 O Del oda šunda, cholisalila
a calkom odčhida le Izrael.
- 60 Omukla o stanos andro Šilo,
oda than, kaj bešelas maškar o manuša.
- 61 Domukla lengre ņeprijateľenge te zalel e archa,
savi sikavel pre leskri zor the šukariben.
- 62 Diňa peskre manušen la šablake
a cholisalila pre peskre avrikidle manuša.
- 63 Lengre terne muršen čala e jag
a lengre pačivale čhajenge na gilavenas o bijavutne gila.
- 64 Lengre rašaja mule la šablaha
a lengre vdovi na rovenas.
- 65 Ale palis o Raj uštila sar te andral o soviben,
sar o zoralo murš, so ačhila šmelo, bo pila but mol.
- 66 Marda peskre ņeprijateľen
a zatrađna len pale;
kerđa lenge ladž pro furt.
- 67 Odčhida le Jozefoskro stanos,
na kidňa peske avri le Efrajimoskro kmeňos,
- 68 ale kidňa peske avri o kmeňos le Judaskro,
o verchos Sion, savo kamelas.
- 69 Ode ačhađa peskro Chamos učes sar o ņebos,
sar e phuv, so zathoda pro furt.
- 70 Kidňa peske avri le David, peskre sluhās,
a iľa les pašal o bakrane maštalni,
- 71 kaj pes starinelas pal le dadeskre bakrore,
a diňa leske te lidžal sar pastjeris le Jakob, peskre manušen,
the le Izrael, peskro dedictvos.
- 72 A o David len lidžalas le žuže jileha,
lidžalas len le skušimen vasteha.

O Žalmos 79

- 1 Le Asafoskro žalmos.
Devla, andre tiri phuv avle o narodi,
meľarde tiro sveto Chramos
a rozburinde o Jeruzalem.
- 2 O mule ƒela tire sluŹobňikengre dine te chal le ƒiriklengre,
o ƒela tire verne manuŹengre le dzive dŹvirengre.
- 3 Lengro rat ƒhorenas avri sar paňi paŹal o Jeruzalem
a na sas ko len te parunel.
- 4 Aƒhiľam pro asaben olengre, ko paŹal amende beŹen;
keren peske amendar pheras a asan amen avri.
- 5 DŹi kana mek, RAJEJA? Aveha cholamen pro furt?
DŹi kana labola tiri cholĩ sar jag?
- 6 ƒhiv avri tiri cholĩ pro narodi,
save pes ke tu na pridŹanen,
pro kralĩŹagi, save pes na modľinen ke tiro nav!
- 7 Se chanas le Jakob tele
a zňiĉinenas leskre khera.
- 8 Ma rachin amenge e vina amare dadengri,
ale mi avel sig tiro jileskeriben paŹ amende,
bo sam calkom dŹi tele.
- 9 PomoŹin amenge, Devla, Spasitelina amaro,
ker oda pre slava tire naveške!
Zachraňin amen a odmuk amenge amare bini
angle tiro nav!
- 10 Soske o narodi te phenen:
„Kaj hin lengro Del?“

- Poĉin le narodenge angle amare jakha
vaŹ o avriĉordo rat tire sluŹobňikengro!
- 11 Mi dodŹal anglal tu o roviben le bertenoŹengro!
Tire zorale vasteha chraňin olen,
save hine odsudzimen pro meriben!
- 12 Ole narodenge paŹal amende, so tuke dophenenas,
visar pale eftavar buter, Rajeja!
- 13 Akor amen, tire manuŹa, o bakrore pal tiri maľa,
palikeraha tuke pro furt;
laŹaraha tire skutki
andre savore pokoleňja!

O Žalmos 80

- 1 Oleske, ko ľidŹal o baŹaviben. Pro gilavipen: „O ľalije la zmluvakre.“ Le Asafoskro
Źalmos.
- 2 Źun amen, pastjerina le Izraeloskro!
Tu, so ľidŹas le Jozef sar o stados
a beŹes upral o cherubi, sikav tut
- 3 anglo Efrajim, Benjamin the MenaŹe!
Presikav tiri zor
a av amen te zachraňinel!

- 4 Visar amen pale ke tu, Devla!
Mi švicinel pre amende tiro muj,
hoj te avas zachrañimen!
- 5 RAJEJA, Nekzoraleder Devla,
dži kana aveha cholamen pro modlitbi tire manušengre?
- 6 Dehas len te chal o apsa avke sar o maro;
diñal len te pijel o apsa andral e bari kuči.
- 7 Kerđal, hoj o narodi pašal amende pes te maren vaš amari phuv,
a amare ñeprijateľa peske amendar te keren pheras.
- 8 Visar amen pale ke tu, Nekzoraleder Devla!
Mi švicinel pre amende tiro muj,
hoj te avas zachrañimen!
- 9 Ilal o viñičis avri andral o Egipt,
tradñal het avre naroden a sadzindal les.
- 10 Pripravindal leske e phuv,
mukla o koreña
a pherdžarda cali phuv;
- 11 peskre ciñoha učarda andre o verchi,
peskre konarenca o nekbareder cedri;
- 12 leskre konara barile dži o Baro moros
a o konarica dži o pañi Euftrat.
- 13 Soske phagerđal leskre muri,
hoj sako, ko pašal predžala,
peske te čhinel tele leskre hroznostar?
- 14 O dzivo balo andral o veš les obchal
a o dziva džviri lestar čalon.
- 15 Av pale ke amende, Nekzoraleder Devla!
Dikh tele andral o ñebos pre amende!
Starin tut pal kada viñičis,
- 16 pal kada kmeños, savo sadzinda tiro čačo vast,
pal o čhavo, saves tuke barardal avri.
- 17 O viñičis čhinde tele a labarde les avri:
Dikh pre lende cholaha a zñičin len!
- 18 Liker tiro vast upral oda, kas tuke kidñal avri,
upral o čhavo le manušeskro, saves tuke barardal avri,
- 19 avke pes tutar na visaraha.
Obdžidar amen a lašaraha tiro nav!
- 20 Visar amen pale ke tu, RAJEJA, Nekzoraleder Devla!
Mi švicinel pre amende tiro muj,
hoj te avas zachrañimen!

O Žalmos 81

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o gittit*. Le Asafoskro žalmos.
- 2 Radisañon andro Del, ov hin amari zor!
Zorales bararen le Jakoboskre Devles!
- 3 Gilaven, bašaven pre čerkutka,
zorales bašaven pre citara the pre harfa!

* O Žalmos 81:1 81,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- 4 Bašaven pro bakrane rohi pro nevo čhon
the pro inepos, sar dičhol calo čhonoru.
- 5 Bo kada hin o prikazis prekal o Izrael;
o prikazañje le Jakoboskre Devlestar.
- 6 Kada diña avri o Del le Jozefoske,
sar marelas le Egipt.
- Šundom te vakerel o hangos, so na džanavas:
- 7 „Iļom leske tele o pharipen pal o phike
a andral o vasta thodom tele o pharo košaris.
- 8 Andro pharipen ke ma vičinehas a me tut zachrañindom,
andral o hermišagos man tuke diñom anglal,
paš o paña Meriba tut skušindom avri.
- 9 Šunen, manušale mire,
sar tumenge dovakerav –
te ča man šundalas, Izraelona!
- 10 Našti lašares avre devles;
našti bandos anglo cudzo del!
- 11 Me som o RAJ, tiro Del,
me tut iļom avri andral e egiptsko phuv.
Phundrav tiro muj a me les pherdžarava!
- 12 Ale mire manuša na ačhenas mire lavendar;
o Izrael man na šundā.
- 13 Vašoda len muklom te džal pal peskre zacata jile,
hoj te keren oda, so kamenas.
- 14 Oj, te ča man mire manuša šundehas,
te ča phirdahas o Izrael pal mire droma,
- 15 takoj domardomas lengre ñeprijaťelen
a mire vasteha gelomas pre ola, ko pre lende džan.
- 16 Ola, ko našti avri ačhen le RAJES, bandilehas anglal leste
a lengro trestos ačihahas pro furt.
- 17 Ale le Izrael diñomas te chal e nekfeder pšeñica
a čalardomas les le medoha andral e skala.“

O Žalmos 82

- 1 Le Asafoskro žalmos.
O Del pes ačhađa maškar o ñeboskro sudos,
sudzinel maškar o „devla“:
- 2 „Dži kana kamen te sudzinel načačipnaha
a te likerel paš o nalače?
- 3 Zaačhen vaš o slaba the široti!
Sikaven o čačipen le čore the trapimen manušengro!
- 4 Chrañinen le slabes the le čores,
cirden les avri andral o vasta le nalače manušenge!
- 5 Tumen na džanen, aņi na achalon;
phiren andro kalipen
a savore zakladi la phuvakre razisalon.

⁶ Me phendom: „San devla,
savore san o čhave le Nekbaredereskre.“
⁷ Ale merena avke sar the aver manuša,
perena tele avke sar savore aver vladci.“

⁸ Ušfi, Devla, sudzin e phuv!
Se savore narodi hine tiro d'edictvos!

O Žalmos 83

¹ E gili. Le Asafoskro žalmos.
² Ó, Devla, ma av čhit;
ma av kašuko a ma ačh cicho!
³ Se dih, tire nepřijateľa pes vzburinen;
ola, ko tut našti avri ačhen, hazden upre peskro šero.
⁴ Gondolinen avri o nalačhe plani pre tire manuša,
den pes radi pre ola, save hine tuke vzacna.

⁵ Phenen: „Aven, murdaras len avri, hoj te na ačhen narodoske,
hoj pes imar šoha te na leperel pro nav le Izraeloskro!“
⁶ Jekhetane pes dovakerenas,
a kerde maškar peste e zmluva pre tute –
⁷ o Edom the o Izmaeliti,
o Moab the o Hagarijčana;
⁸ o manuša andral o Gebal, o Amnon the o Amalek,
o Filištinci the o manuša andral o Tir.
⁹ Pridine pes ke lende the o Asirčana,
hoj te zoralaren le Lotoskre čhaven.

¹⁰ Ker lenca avke sar le Midijanoha,
avke sar le Siseraha the le Jabinoha paš o paňi Kišon,
¹¹ sar sas zničimen paš o En-Dor
a ačhile hnojoske pre phuv.
¹² Ker lengre rajenca avke, sar kerdal le Oreboha the le Zeeboha,
ker savore lengre vodcenca sar le Zebachoha the le Calmunoha,
¹³ save peske phende:
„Zalaha o maľi le Devleskre.“
¹⁴ Devla miro, ker lenca sar le prachoha, so hino rozphurdlo,
sar le phuseha andre balvaj.
¹⁵ Sar e jag zlabarel o veš,
sar o plameňis chal tele o verchi,
¹⁶ avke pal lende dža tira burkaha
a darav len avri tira zoraľa balvajaha!
¹⁷ Učhar andre lengre muja ladžaha, RAJEJA,
hoj te roden tiro nav.

¹⁸ Mi aven furt andre ladž the andre dar;
mi loľon avri ladžatar a mi našlon!
¹⁹ Mi džanen, hoj tu, kaske hin o nav RAJ,
sal nekbareder pre caľi phuv!

O Žalmos 84

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o gittit*. Le Korachengro žalmos.

² Savo šukar hin oda than, kaj bešes,
ó, Nekzoraleder RAJEJA!

³ Miri duša pes igen cirdel
pal o dvori le RAJESKRE Khereskre;
miro jilo the miro telos gilaven
a radisaŕon le džide Devlestar.

⁴ Se the o vracos peske arakhel o kher
a e lastovička o hñizdos,
kaj la hin lakre cikne paš tire oltara,
ó, Nekzoraleder RAJEJA,
Kraľina miro the Devla miro.

⁵ Bachtale hine ola, ko bešen andre tiro kher
a furt tut lašaren.

⁶ Bachtale hine ola, ko hine zorale tutar;
ko le jileha kamen te džal andro Sion.

⁷ Sar predžan prekal e avrišuki dolina,
čerinen la pro than le prameňengro,
the o jesuno brišind la učarel andro požehnaňje.

⁸ Džan andral jekh zor andre aver,
hoj pes te sikaven anglo Del pro verchos Sion.

⁹ RAJEJA, Nekzoraleder Devla, šun miro mangipen,
visar tiro kan, Devla le Jakoboskro!

¹⁰ Devla, dikh pre amaro kralis, pre amaro štitos,
dikh pro muj oleskro, kas pomazindaľ!

¹¹ Feder hin jekh džives andre tiro kher,
sar ezeros avrether!
Radeder ačhava pro prahos andro kher mire Devleskro,
sar hoj te bešav andro stani le nalače manušengre.

¹² Bo o RAJ, o Del, hin o kham the o štitos;
o RAJ presikavel o jileskeriben the e pačiv;
na odphenel o lačhipen olenge,
kaskro dživipen hino žužo.

¹³ Nekzoraleder RAJEJA, bachtalo hin o manuš,
savo pes mukel pre tu!

O Žalmos 85

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Korachengro žalmos.

² RAJEJA, presikaďal tiro lačhipen tira phuvake,
požehňindaľ pale le Jakob.

³ Odmukľal o nalačhipen tire manušenge
a učardaľ andre savore lengre bini.

⁴ Preačhiľal pre lende te el choľamen
a visardaľ lendar tiri bari choľi.

* O Žalmos 84:1 84,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- ⁵ An amen pale ke tu, Devla, Spasiťelina amaro,
a visar amendar tiri ruř!
- ⁶ Kames pre amende te chal choli furt?
Kames, hoj te predřal tiri choli pre savore pokoleňja?
- ⁷ Ći amen pale na obdřidareha,
hoj tire manuřa te radisalon andre tu?
- ⁸ RAJEJA, sikav amenge tiro verno kamiben
a de amen tiro spaseňje!
- ⁹ řunava, so vakerel o Del, o RAJ,
bo ov vakerel pal o smirom prekal peskre manuřa,
peskre paćivale sluřobňika,
te na visalon pale ko diliňipena.
- ¹⁰ Ćaćes ola, ko pes lestar daran, ena maj zachraňimen,
hoj pes leskri slava pale te sikavel andre amari phuv!
- ¹¹ O verno kamiben the o ćaćipen pes arakhena;
o spravodliřagos the o smirom pes ćumidena.
- ¹² E vernost barola andral e phuv,
o spravodliřagos dikhela tele andral o řebos.
- ¹³ O RAJ dela peskro pořehnaňje
a amari phuv anela peskro ulipen.
- ¹⁴ Predenařela les o spravodliřagos
a pripravinela leske o drom.

O řalmos 86

- ¹ Le Davidoskri modľitba.
RAJEJA, prithov tiro kan a odphen mange,
bo som ćoro a slabo.
- ² Ochraňin man, bo som tuke oddino cale jileha.
Pomořin tire sluřobňikoske,
se tu sal miro Del, me man mukav pre tu!
- ³ Av ke ma jileskro, RAJEJA,
se calo dřives vićinav ke tute!
- ⁴ Ker o radiřagos andro dřivipen tire sluřobňikoske,
bo pre tute man mukav, RAJEJA.
- ⁵ Bo tu, RAJEJA, odmukes a sal laćho,
hin tut pherdo kamiben ke ola, ko pre tute vićinen.
- ⁶ RAJEJA, visar tiro kan ke miri modľitba,
řun miro mangipnaskro hangos!
- ⁷ Sar man hin pharipen, vićinav ke tu,
bo tu mange odphenes.
- ⁸ Nane řiko mařkar o devla ajso sar tu, RAJEJA,
aňi nařti keren oda, so tu kerdal.
- ⁹ Savore narodi, saven stvorindal,
avena te bandol anglal tu, RAJEJA,
a dena e slava tire naveske.
- ¹⁰ Tu sal baro a keres bare zazraki;
ća tu jekh sal Del.

- 11 Sikav man, RAJEJA, tiro drom
a dživava pal tiro čačipen.
De, hoj calo miro jilo te daral tire navestar.
- 12 Palikerava tuke, Adonaj, Devla miro, andral calo jilo
a furt bararava tiro nav.
- 13 Baro hin tiro verno kamiben ke ma,
cirdňal man avri dži andral o nekteluneder than le mulengro.
- 14 Devla, ačhade pes pre ma o sprosta manuša, save tutar na daran;
e maribnaskri partija man kamen te murdarel.
- 15 Ale tu, Rajeja, sal lačo Del a jileskro,
poloko andre choli,
pherdo le verne kamibnaha the čačipnaha.
- 16 Visar tut ke ma a av ke ma jileskro;
de tire služobňikos zor,
zachraňin le čhas tira služobňičkacro!
- 17 RAJEJA, ker vareso, hoj mange te sikaves tiro lačhipen,
hoj pes te ladžan ola, ko mange na žičinen,
sar dikhena, hoj tu mange pomožines
a pošešines man.

O Žalmos 87

- 1 Le Korachengro žalmos. E gili.
O RAJ ačhađa peskro foros pro sveto verchos.
2 O RAJ kamel buter o brani le Sionoskre
sar savore khera le Jakoboskre.
- 3 Bare šukar lava pal tu vakeren,
forona le Devleskro!
- 4 Maškar ola, ko man prindžaren, rachinava le Egipt*, le Babilon,
le Tir, le Kuš the le Filištincen.
Pal lende pes vakerela: „Kade ulile.“
- 5 Pal o Sion pes phenela:
„Kada the koda ulila kode
a korkoro o Nektbareder oda foros zoraľarda.“
- 6 Sar o RAJ zapisinela le naroden, phenela: „Kada ulila andro Sion.“
- 7 A khelena a gilavena:
„Andre tu hin savore prameňa, khatar aven mire požehnaňja.“

O Žalmos 88

- 1 E gili. Le Korachengro žalmos. Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen. Pal o machalat leannot*. O maskil† le Hemanoskro le Ezrachitaskro.
- 2 RAJA, Devla, Spasiťelina miro,
dživese ke tute vičinav,
rači avav ke tute.
- 3 Mi džal miri modlitba dži paš tu;
visar tiro kan pre miro roviben!

* O Žalmos 87:4 87,4 E hebrejiko čhib: le Rahab
Žalmos 88:1 88,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

* O Žalmos 88:1 88,1 Oda šaj el o lavutariko lav. † O

- 4 Miri duša hiñi pherdžardī le trapišagoha,
miro dživipen hin imar dži paš o Šeol.
- 5 Som rachimen maškar ola,
ko džan tele andro hrobos;
som sar murš bi e zor.
- 6 Som čhido maškar o mule,
maškar o murdarde, save pašlon andro hrobos,
pre save tuke imar na lepereha,
save hine avricirdle andral tiro vast.
- 7 Čhidāl man tele andre nekbareder jama,
andre nekkaleder chev.
- 8 Bešla pre ma tiri choli,
začhidāl man tire vlnenca.
- 9 Ilal mange mire lače prijateľen;
kerdal, hoj lenge te džungľuvav.
Phandlo som andre a našti man dochudav avri;
- 10 o jakha mange slabisalōn le pharipnastar.
- RAJEJA, sako džives ke tu vičinav,
mire vasta ke tu nacirdav.
- 11 Či kereha o zazraki prekal o mule?
Či uštēna o mule, hoj tut te lašaren?
- 12 Vakerel pes andro hrobos pal tiro verno kamiben
a andro than le meribnaskro‡ pal tiri vernost’?
- 13 Džanel pes andro kalipen pal tire zazraki?
Džanel pes pal tiro spravodlišagos andre phuv,
kaj hine o manuša, pre save pes bisterda?
- 14 Ale me vičinav ke tute, RAJEJA,
hoj mange te pomožines;
sig tosara miri modlitba džal ke tu.
- 15 Soske man odčhives, RAJEJA?
Soske mange garuves tiro muj?
- 16 Ternipnastar cerpinav
a som pašes paš o meriben;
bo zľidžav tire phare tresti
a imar na džanav añi so te kerel.
- 17 Tiri bari choli pregela prekal ma;
tire strašna rani man zñičinde.
- 18 Začhiven man sako džives sar e potopa
a rozthoven pes pašal ma pal dojekh sera.
- 19 Ilal mandar savore prijateľen the suseden;
o kalipen ačhila miro nekpašeder kamaratos.

O Žalmos 89

- 1 O maskil* le Etanoskro le Ezrachitaskro.
2 RAJEJA, furt gilavava pal tiro verno kamiben!

‡ O Žalmos 88:12 88,12 E hebrejiko čhib: Abaddon * O Žalmos 89:1 89,1 Oda šaj el: gođaver sikaviben

- Vakerava pal tiri vernost' pokoleņje pro pokoleņje.
³ Phendom: „Tiro verno kamiben hino ačhado pro furt,
 tiri vernost' likerel zoraes sar o ņebos.“
⁴ O RAJ phenda:
 „Phandlom e zmluva mire manušeha, saves mange kidňom avri;
 ilom vera le Davidoske, mire služobňikoske:
⁵ ‚Tiro potomkos ela kralis pro furt;
 ačhavava tiro tronos pre savore pokoleňja.‘ “
- ⁶ O ņebos lašarel tire zazraki, RAJEJA,
 a tiri vernost' bararen tire sveta, sar hine jekhetane.
⁷ Bo ko andro ņebos hino ajso sar tu, RAJEJA?
 A ko hin sar o RAJ maškar o ņeboskre bitost'i?
⁸ O aňjela andro ņebos tut den bari pačiv, Devla.
 Sal bareder the užasneder savorendar, ko hine pašal tu.
⁹ RAJEJA, Někbareder Devla, ko hin ajso zoralo sar tu?
 RAJEJA, verno sal andre savoreste.
¹⁰ Tu lidžas o burki pro moros
 a leskre bare vlni thoves tele.
¹¹ Tu predemađal a rozpučindal le Rahab†;
 tire zorale vasteha roztradňal tire ņeprijateľen.
¹² Tiro hin o ņebos, tiri hiňi e phuv;
 kerdal o svetos a savoro, so upre hin.
¹³ Tu stvorindal o severos the o juhos,
 o verchi Tabor the Chermon radisaľon tire navestar.
¹⁴ Tiro ramenos hino zoralo,
 tiro vast hino zoralo,
 tiro čačo vast hino uprehazdlo.
- ¹⁵ O spravodlišagos the o pravos hin o zaklados tire tronoske;
 o verno kamiben the e vernost' džan anglal tute.
¹⁶ Bachtale hine o manuša, save džanen te radisaľol andre tute;
 ola, ko phiren andro švetlos andre tiri pritomnost', RAJEJA.
¹⁷ Tire navestar radisaľon čalo džives
 a andre tiro spravodlišagos ačhen,
¹⁸ bo tu sal lengri slava the zor
 a tire lačhipnaha barol amari zor.
¹⁹ Amari ochrana avel le RAJESTAR,
 o Sveto le Izraeloskro amen diňa kralis‡.
- ²⁰ Varekana andro videňje kavke prevakerďal ke tire pačivale manuša:
 „Pomožindom le zorale muršeske
 a hazdňom upre oles, kas mange kidňom avri le manušendar.
²¹ Arakhľom mire služobňikos le David,
 pomazindom les mire svete olejoha.
²² Zoraes les likerela miro vast
 a zoralarela les miro ramenos.
²³ O ņeprijateľis les na domarela
 a o nalačo manuš les na zaleľa.
²⁴ Rozpučinava angle leste leskre ņeprijateľen,

† O Žalmos 89:11 89,11 E obluda, so dživelas andro moros. ‡ O Žalmos 89:19 89,19 E hebrejiko čhib: Amaro šfitos hin le RAJESKRO, amaro kralis hin le Izraeloskre Sveteskro.

- domarava olen, ko les našti avri ačhen.
- 25 Miri vernosť the o verno kamiben ena leha;
andre miro nav leske dava furt te zviťazinel.
- 26 Thovava leskro vast pro moros
a leskro čačo vast pro bare paňa.
- 27 Palis ke ma kavke vičinel: ‚Tu sal miro Dad,
miro Del, miri Skala, miro Spasifelis.‘
- 28 Kerava lestar miro ešebno čhavo,
ela nekbareder savore kralendar pre phuv.
- 29 Miro verno kamiben leske furt presikavava,
verňe leha dolikerava miri zmluva.
- 30 Leskro potomstvos zathovava pro furt,
leskro tronos likerela, medik ela o ňebos.
- 31 Te leskre čhave omukena miro zakonos
te na dživena pal miro pravos,
- 32 te na šunena mire prikazaňja
a te na dolikerena mire prikazi,
- 33 marava len la pacaha vaš lengri vzbura
a le ranenca vaš lengri vina.
- 34 Ale miro verno kamiben lestar na lava
a miri vernosť na zradzinava;
- 35 na prephagava miri zmluva
a na čerinava miro lav.
- 36 Jekhvar a pro furt ilom vera pre miro sveto nav,
hoj šoha na sklaminava le David.
- 37 Leskro potomstvos ačhela pro furt,
leskro tronos likerela angle mande ajci sar o kham.
- 38 Ačhela zorales pro furt avke sar o čhonoros,
o verno švedkos pro ňebos.“
- 39 Ale tu les tradňal tutar het a odčhidal,
salas igen choľamen pre tiro pomazimen.
- 40 E zmluva tire služobňikoha prephagľal
a leskri kraliko koruna čhidal andre phuv.
- 41 Rozburindal savore leskre muri,
leskre hradbendar kerdal kopa šmeci.
- 42 Občorarenas les savore, so džanas pašal,
hino pro asaben peskre susedenge.
- 43 Olenge, ko pre leste džanas, diňal te zviťazinel;
kerdal o radišagos savore leskre ňeprijateľenge.
- 44 Tupisardal leskri šabľa
a na domukľal, hoj te obačhel andro mariben.
- 45 Ilal leske e slava,
leskre tronoha demaďal andre phuv.
- 46 Charňardal leskre terne dživesa;
urdal les andre ladž.
- 47 Mek dži kana, RAJEJA?
Garuveha tut pro furt?
Dži kana laboľa tiri choľi sar jag?
- 48 Ma bister, savo charno hin miro dživipen!

- Savore manušen stvorindal pre oda, hoj te meren.
⁴⁹ Savo manuš dživel a šoha na merel?
 Ko pes šaj lel avri andral e zor le hroboskri?
⁵⁰ Rajeja, kaj hin tiro baro kamiben, so sas?
 Kaj o lava, so diňal le David andre tiri vernost?
⁵¹ Rajeja, dikh, sar poňžinen tire sluhel!
 Andro jilo hordinav o dopheňiben le narodendar,
⁵² saveha tire ñeprijateľa, RAJEJA,
 keren ladž tire pomazimen kraliske vřadzik, kaj džal.
⁵³ Mi džal e chvala le RAJESKE pro furt!
 Amen. Amen.

O štarto zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 90

- ¹ O mangipen le Mojžišoskro, le Devleskre muršeskro.
 Rajeja, salas amenge sar kher
 pokoleňje pro pokoleňje.
² Tu salas sigeder, sar sas stvorimen o verchi,
 sigeder, sar kerdal calo svetos,
 čirlastar salas a furt aveha Del.
³ Le manušestar keres pale prachos;
 phenes: „Ačhen pale prachoske, manušale!“
⁴ Se ezeros berša hin andre tire jakha
 sar idžeskro džives, so sig pregeľa,
 sar jekh ora rači.
⁵ Jekhvareste našľuvas sar pal e potopa,
 našľuvas sar o suno, sar e nevi čar, so barol tosara:
⁶ Tosara rozkvitňinel a barol,
 rači šučol avri a merel.
⁷ Tira cholatar meras
 a igen predaras, sar cholisalos.
⁸ Amare nalačhipena rozkeres anglal tu,
 amare garude bini andro švetlos tire mujeskro.
⁹ Savore amare dživesa našľon andre tiri cholí,
 amare berša amenge predžan sig sar o dichos.
¹⁰ Amaro dživipen likerel eftavardeš berš,
 ochtovardeš, te hin vareko zoraleder;
 ale the o nekfeder berša hin ča pherdo dukh the pharipen,
 bo predžan sig a amen ľecinas het.
¹¹ Ale ko prindžanel tiri zoraľi cholí?
 Tiri bari cholí anel le manušenge dar.
¹² Sikav amen te rachinel amare dživesa,
 hoj te dživas godaha.
¹³ Visar tut pale ke amende, RAJEJA!
 Mek keci?
 Av jileskro ke tire sluhi!

- 14 Pherar amen tosara tire verne kamibnaha,
hoj te radisaľuvvas a te thovas baripen sako džives.
- 15 De amen ajci dživesa radišagos,
keci sas pharipen;
ajci berša, keci cerpindam.
- 16 Sikav tire skutki pre tire sluhi;
tiro baro šukariben pre lengre čhave.
- 17 O lačhipen le Rajeskro, amare Devleskro, mi el upral amende!
Požehñin e buči amare vastengri,
he, požehñin e buči amare vastengri!

O Žalmos 91

- 1 Oda, ko pes garuvel paš o Nekbareder,
peske odpočovinela andro ciños paš o Nekzoraleder.
- 2 Phenava le RAJESKE:
„Paš tute man denašav te garuvel, tu sal miro hrados,
miro Del pre savo man mukav.“
- 3 Ov tut zachrañinela andral e pasca le lovcoskri
the andral o meribnaskro nasvaliben.
- 4 Učharela tut peskre porenca,
tel leskre kridli arakheha o than pro garudipen,
leskri vernost hin tiro štitos the tiri ochrana.
- 5 Na daraha tut le nalačhipnastar, so avel rači;
aňi le šipostar, so lecinel dživese;
- 6 aňi la ranatar, so demel andro kalipen;
aňi le meribnaskre nasvalibnastar, so murdarel pro dilos.
- 7 Ezera šaj peren paš tute
a deš ezera paš tiro čačo vast,
ale tutar pes oda na chudela.
- 8 He, tu dikheha pre tire jakha,
dikheha, sar hine marde o nalače manuša.
- 9 Bo garuđal tut andro RAJ,
a paš o Nekbareder tuke kerđal o kher.
- 10 Ńič nalačo pes tuke na ačhela,
ňisavi pohroma ke tiro stanos na avela.
- 11 Bo prikazinela peskre aňjelenge pal tu,
hoj tut te chrañinen pre savore tire droma.
- 12 On tut chudena pro vasta,
hoj te na demes o pindro pro bar.
- 13 Uštareha pro ľevos the pre zmija;
pro terno ľevos the pro sap.
- 14 O RAJ phenel: „Lava les avri, bo man kamel.
Ochrañinava les, bo prindžarel miro nav.
- 15 Sar ke ma vičinela, odphenava leske.
Avava leha andro pharipen,
zachrañinava les a dava les pačiv.
- 16 Odmeñinava les bare dživipnaha,
sikavava leske miro spaseňje.“

O Žalmos 92

- 1 O žalmos. E gili pro šabat.
 2 Mištes hin te lašarel le RAJES
 a te gilavel tire naveske, ó Nekkbarer Devla.
 3 Mištes hin tosara te vakerel pal tiro verno kamiben
 a rači pal tiri vernost.
 4 Mištes hin tuke te gilavel a te bašavel
 pre dešehurengri citara the pre harfa.
- 5 Diňal man radišagos, RAJEJA, tire skutkendar,
 khelav mange upral oda, so kerdal tire vastenca.
 6 Save bare hine tire skutki, RAJEJA!
 Save bare tire gondolišagi!
 7 O nagodaver manuš oda na džanel
 a o dilino oda na achalol.
 8 Kajte o nalače manuša baron sar čar
 a savore bitanga kvitňisalón,
 the avke ena zničimen pro večno meriben.
 9 Ale tu, RAJEJA,
 kralines upral savoreste pro furt.
- 10 Se dikh, RAJEJA, tire ňeprijaťela!
 Se dikh, tire ňeprijaťela našlona!
 Savore, ko keren o nalačhipen, pes rozdenašena.
 11 Ale miro rohos hazdňal upre sar o rohos le dzive bikoskro!
 Pomazindal man le šviže olejoha!
 12 Mire jakha dikhle, sar pele ola,
 ko pre ma uštenas;
 mire kana šunde e skaza le nalačhengri,
 so pre ma džanas.
- 13 O čačipnaskre kvitňisalóna sar e palma,
 barona sar o cedros andro Libanon.
 14 Ola, ko hine sadzimen andro kher le RAJESKRO,
 kvitňisalóna andro Chramos amare Devleskro.
 15 Mek the akor, sar len ela šiva bala, anena ovocje;
 ačhena šviža the zelena.
 16 A vakerena: „O RAJ hino spravodlivo,
 hino miri Skala a andre leste nane ňisavo nalačhipen.“

O Žalmos 93

- 1 O RAJ kralinel, urđa pre peste o šukariben;
 o RAJ pes urđa a phandľa pašal peste e zor.
 He, o svetos zathoda zorales, na čhalavela pes.
 2 Tiro tronos hino zathodo imar čirlastar,
 tu salas furt.
- 3 O paňa pes hazdle upre, RAJEJA,
 o paňa hazdle upre peskro hangos,
 hazdle peskre vlni a hučinen.
 4 Zoraleder sar e vika le bare paňengri,

zoraleder sar o bare vlni le moroskre,
hin o RAJ pro ņebos.

⁵ Tire zakoni pes šoha na čerinen,
tiro chramos, RAJEJA, hino sveto pro furt.

O Žalmos 94

¹ Devla la pomstakro, RAJEJA,
Devla la pomstakro, sikav tiri choľi!

² Ušťi, Sudcona la phuvakro!
Visar pale le barikanenge, so peske zasluŷinen!

³ Dŷi kana mek, RAJEJA?
Dŷi kana radisaľona o nalačhe?

⁴ Vakeren namištes a sprostones;
lašaren pes savore bitanga.

⁵ Phiren pal tire manuša, RAJEJA,
dukhaven tiro đedictvos.

⁶ Murdaren le vdoven the le cudzincen,
murdaren le široten.

⁷ Phenen: „O RAJ oda na dikhel;
le Jakoboskro Del olestar na džanel.“

⁸ Aven godaver, tumen diline manušale!
Tumen nagodaver, kana chudena godi?

⁹ Či oda, ko stvorinda o kan, na šunel?
Či oda, ko kerdā e jakh, na dikhel?

¹⁰ Či oda, ko karhinel o narodi, na marel?
Či oda, ko sikavel le manušes, na achaľol?

¹¹ O RAJ džanel, so o manuš gondoliňel,
džanel, hoj le manušengre gondolišagi nane pre ņisoste.

¹² Bachtalo hin oda, kas tu, RAJEJA, barares avri,
kas tu sikaves tiro zakonos,

¹³ hoj leske te des te odpočovinel le nalačhe dživesendar,
medik pes le nalačhe manušeske kopaliňel e chev.

¹⁴ Se o RAJ na odčhivela peskre manušen,
na omukela peskro đedictvos.

¹⁵ O spravodlišagos ela pale pro sudos
a savore spravodľiva pal oda džana.

¹⁶ Ko vaš ma rušela anglo nalačhe?
Ko vaš ma zaačhela anglo bitanga?

¹⁷ Te mange na pomoŷinda has o RAJ,
imar ulomas ode, kaj hin večňe cichones.

¹⁸ Sar phendom: „Poddŷal mange o pindro,“
tiro verno kamiben mange pomoŷinda, RAJEJA.

¹⁹ Sar man hin but starišagos andro jilo,
tu man poťešines a des radišagos.

- 20 Či šaj tut zdžas le nalače vladarenca,
so le nalače zakonenca dukhaven le manušen?
21 Sthoven pes a džan pro dživipen le spravodlivoneske;
odsudzinen le nevinnones pro meriben.
22 Ale o RAJ hin miro zoralo hrados;
miro Del hin e skala, andre savi man garuvav.
23 Ov lenge visarela pale vaš lengre bini
a zničinelena len vaš lengro nalačhipen;
o RAJ, amaro Del, len zničinelena!

O Žalmos 95

- 1 Aven, giļavas radišagostar le RAJESKE,
zorales bararas e Skala amara zachranakri!
2 Aven, avas anglal leste le palikeribnaha!
Giļavas leske o radišagoskre chvali!
3 Bo o RAJ hino baro Del,
baro Kralis upral savore devla.
4 Andre leskre vasta hin o hlbini la phuvakre,
o štiti pro verchi hine leskre.
5 Leskro hin o moros, ov leš kerđa
a peskre vastenca forminda e šuki phuv.
6 Aven, bandūvas angle leste andre chvala!
Aven džas pro khoča anglo RAJ, amaro Stvoritelis!
7 Se ov hino amaro Del
a amen sam o manuša pal leskri maļa,
o bakrore, saven lidžal leskro vast.

Adadžives, te šundanas leskro hangos:

- 8 „Ma phanden andre tumare jile sar andre Meriba,
sar pre pušta oda džives paš e Massa,
9 akor sar man tumare dada pokušinenas
a skušinenas, kajte dikhle mire skutki.
10 Saranda berš man choļaravas kale manušenca
a phendom: ‚Furt hine le jileha avrether a mire droma na prindžaren.‘
11 Vašoda andre choļi diņom lav:
‚Čačes na džana andre miro odpočinkos!‘ “

O Žalmos 96

- 1 Giļaven le RAJESKE nevi gili!
Giļav le RAJESKE, caļi phuv!
2 Giļaven le RAJESKE, lašaren leskro nav,
sako džives vakeren pal leskro spaseņje!
3 Vakeren le narodenge pal leskri slava,
pal leskre zazraki savore manušenge.
4 Bo o RAJ hino baro a hodno savora chvalake,
lestar kampil te daral buter sar savore devlendar.
5 Bo savore devla andral aver narodi hine ča modli,
ale o RAJ stvorinda o ņebos.

- 6 O baro šukariben the e slava hine anglal leste,
leskro Sveto than hino zoralo the igen šukar.
- 7 Den le RAJESKE, savore manušale pre phuv,
den le RAJESKE e slava the e zor!
- 8 Den le RAJESKE e slava hodno leskre naveske!
Anen e obeta a aven andre leskro Chramos!
- 9 Bandon tele anglo RAJ, angle leskro sveto šukariben!
Izdra lestar, cali phuv!
- 10 Vakeren maškar o narodi: „O RAJ kralinel!“
E phuv hiñi zorales zathodi, na čhalavela pes!
Ov sudzinel le manušen čačipnaha.
- 11 O ņebos mi radisałol a e phuv mi thovel baripen!
Mi šundol zorales o moros the savoro, so andre hin!
- 12 Mi oslavinel e mala the savoro, so upre hin!
Savore stromi andro veš mi gilaven radišagostar.
- 13 Mi gilaven anglo RAJ, bo avel,
bo avel te sudzinel e phuv!
Ov sudzanela spravodlišagoha o svetos
a o narodi peskre čačipnaha.

O Žalmos 97

- 1 O RAJ kralinel! Mi radisałol e phuv,
mi thoven baripen but ostrovi!
- 2 O chmari the e bari molha hin pašal leste,
o spravodlišagos the o sudos hine o zaklados leskre tronoskro.
- 3 Anglal leste džal e jag
a zlabarel pašal leste savoren, ko pre leste džan.
- 4 Leskre bleskendar hin o švetlos pre calo svetos;
e phuv oda dikhel a izdral.
- 5 O verchi roždžan sar e momeli anglo RAJ,
anglo Raj cale svetoskro.
- 6 O ņebos vakerel pal leskro spravodlišagos
a savore narodi dikhen leskri slava.
- 7 Ladžala pes sako, ko služinel le modlence
a lašarel pes peskre devlolenca.
Bandon anglal leste, savore devlale!
- 8 O Sion oda šunel a radisałol,
o judska fori* thoven baripen
andre tire sudi, RAJEJA.
- 9 Bo tu, RAJEJA, sal nekbareder pre cali phuv,
tu sal but bareder savore devlendar.
- 10 Tumen, ko kamen le RAJES, ma kamen o nalačhipen!
Bo ov chrañinel o dživipen peskre verne manušenge
a cirdel len avri andral e zor le nalačhengri.
- 11 E žatva le švetloskri avel avri prekal o spravodljivo

* O Žalmos 97:8 97,8 E hebrejiko čhib: čhaja

- a o radišagos oleske, ko hino čačo andro jilo.
 12 Tumen spravodliva, radisalón andro RAJ
 a lašaren leskro sveto nav!

O Žalmos 98

- 1 Žalmos.
 Gilaven le RAJESKE nevi gili,
 bo kerdá o zazraki.
 Leskro čačo vast the leskro sveto valos
 leske ande o viťazstvo.
 2 O RAJ diňa te džanel le narodenge peskro spaseňje
 a sikada lenge peskro spravodlišagos.
 3 Leperdá peske pre peskro verno kamiben
 a pre peskri vernost ko Izrael;
 savore agora la phuvakre
 dikhle o spaseňje amare Devleskro.
 4 Gilaven radišagoha le RAJESKE, cali phuv!
 Chuden te radisalol a te gilavel!
 5 Gilaven le RAJESKE la harfaha,
 mi šundol o gilavipen la harfaha!
 6 Phurden pro trubi the pro bakrane rohi!
 Vičinen radišagoha anglo RAJ, anglo Kralis!
 7 Mi hučinel o moros the savoro, so andre hin,
 o svetos a the ola, ko andre bešen!
 8 O paňa mi tapčinen le vastenca;
 o verchi mi gilaven jekhetane radišagoha.
 9 Mi gilaven anglo RAJ, bo avel te sudzinel e phuv.
 Ov sudzinela čačipnaha o svetos
 a le manušen spravodlišagoha.

O Žalmos 99

- 1 O RAJ kralinel!
 O narodi izdran.
 Bešel pro tronos upral o cherubi;
 mi razisalol e phuv.
 2 Baro hin o RAJ pro Sion;
 bareder savore narodendar.
 3 Mi lašaren tiro baro the užasno nav,
 bo hino sveto!
 4 O Kralis hino zoralo, kamel o čačipen pro sudos.
 Tu zathodal o spravodlišagos,
 kerdal oda, so hin čačo the lačo andro Jakob.
 5 Bararen le RAJES, amare Devles!
 Bandon tele paš leskre pindre*!
 Ov hino sveto!
 6 O Mojžiš the o Aron sas leskre rašaja,
 o Samuel jekh olendar, ko pes ke leste modlinenas.

* O Žalmos 99:5 99,5 E hebrejiko čhib: o stolkocis pro pindre le kraliskre

- On pes modlinenas ko RAJ a ov lenge odphenelas.
⁷ Vakerelas ke lende andral o slupos la chmarakro;
 dolikerenas leskre zakoni the o prikazi, so len diňa.
- ⁸ RAJEJA, Devla amaro, tu len šunehas avri;
 Devla, tu lenge odmukehas,
 ale vaš lengro nalačhipen len the marehas.
- ⁹ Bararen le RAJES, amare Devles!
 Lašaren les pre leskro sveto verchos,
 bo o RAJ, amaro Del, hino sveto.

O Žalmos 100

- ¹ O palikeribnaskro žalmos.
 Gilaven radišagoha le RAJESKE, cali phuv!
² Služinen le RAJESKE radišagoha!
 Aven anglal leste le radišagoskre gilenca!
³ Achalon, hoj o RAJ hino Del!
 Ov amen stvorinda, leskre sam;
 amen sam leskre manuša,
 o bakrore pre leskri maľa.
- ⁴ Aven andre leskre brani le palikeribnaha,
 andre leskre dvori la chvalaha!
 Palikeren leske a lašaren leskro nav!
⁵ Bo o RAJ hino lačo;
 leskro verno kamiben likerel pro furt
 a leskri vernost predžal pal jekh pokoleňje pre aver.

O Žalmos 101

- ¹ Le Davidoskro žalmos.
 Pal tiro kamiben the spravodlišagos
 kamav te gilavel,
 tut kamav te lašarel, RAJEJA!
- ² Dav mange pozoris,
 hoj te phirav pal o dokonalo drom.
 Kana aveha ke ma?
 Andre miro kher dživava žuže jileha.
- ³ Na dikhava le jakhenca pre nisavo nalačhipen.
 Našti avri ačhav oda,
 so keren ola, ko pes visaren le Devlestar.
 Na ela man lenca nič!
- ⁴ Mi aven dur o previsarde veci mire jilestar;
 pal o nalačo na kamav aňi te džanel.
- ⁵ Ko počoral vakerel namištes pal aver dženo,
 oleske phandava o muj.
 Kas hin barikane jakha a ko pes lidžal upre,
 oles paš ma na zlidžava.
- ⁶ Mire jakha dikhena pro verna pre phuv
 a domukava lenge te bešel manca.
 Ko phirel žužes,

oda mange služinela.

⁷ Andre miro kher na bešela ňiko,
ko avrenca thovel avri;
paš ma na obačhela ňisavo klamaris.

⁸ Sako tosara ničinava
savore nalačhe manušen andre phuv.
Tradava avri savoren, ko keren o nalačhipen,
andral o foros le RAJESKRO.

O Žalmos 102

¹ E modlitba le strapimen manušeskri, sar hino andro pharipen a phenel le RAJESKE,
so les dukhal.

² RAJEJA, šun avri miri modlitba;
mi džal miro mangipen ke tute!

³ Ma garuv tiro muj angle ma,
sar som andro pharipen!

Visar tiro kan ke ma;
sar ke tu vičinav, sig mange odphen!

⁴ Se mire dživesa našlon sar thuv;
o kokala mange labon sar angara.

⁵ Miro jilo hino avrišuko sar e šuki čar;
bisterav imar te chal the o maro.

⁶ La dukhatar, so ajci rovav,
šučilom avri pro kokalos.

⁷ Dičhuvav avri sar e sova pre pušta;
sar o kuvikos pro rozburimen thana.

⁸ Na sovav nič, som
sar čiriklo korkoro pro pados.

⁹ Calo džives mange mire ňeprijateľa keren ladž;
ola, ko mandar asan, len miro nav paš o košiben.

¹⁰ Se o prachos andral o bov chav sar o maro,
o pijiben mange mišinav le apsenca

¹¹ angle tiri bari choli,
bo tu man hazdľal a čhidľal het.

¹² Mire dživesa našlon sar račakro ciňos;
šučuvav avri sar čar.

¹³ Ale tu, RAJEJA, bešes pro tronos pro furt,
pre tute pes na bisterela andre ňisavo pokoleňje.

¹⁴ Tu ušteha upre a ela tuke pharo vaš o Sion,
bo avľa e ora te presikavel leske o lačhipen,
akana hiň odi ora.

¹⁵ Tire služobňika radisaľon le Sionoskre barenge
a igen len dukhal, hoj hino sa andro prachos.

¹⁶ O narodi pes darana le RAJESKRE navestar;
savore kraľa pre phuv pes darana tira slavatar,

¹⁷ bo o RAJ pale ačhavela o Sion
a sikavela pes andre peskri slava.

¹⁸ Šunela e modlitba peskre čore manušengri
a odphenela lenge pro mangipen.

- 19 Kada pes mi pisinel prekal o pokoleňje, savo avela;
 hoj o manuša, save mek na ulile, te lašaren le RAJES:
- 20 „O RAJ andral peskro sveto than dikhla tele,
 andral o ņebos dikhelas pre phuv,
- 21 hoj te šunel o roviben andral e bertena,
 a te zachrañinel olen, ko sas odsudzimen pro meriben.“
- 22 Vašoda pes vakerela pal o nav le RAJESKRO pro verchos Sion
 a dela pes leske e chvala andro Jeruzalem,
- 23 sar pes zdžana o narodi the o krališagi,
 hoj te lašaren le RAJES.
- 24 Slabisarda miro dživipen pro jepaš drom,
 a cikñarda mire dživesa.
- 25 Avke phenav: „Devla miro, ma le man het andre mire nekfeder berša!
 Tire berša predžan pal jekh pokoleňje pre aver,
- 26 imar čirla stvorindal e phuv
 a tire vastenca kerdal o ņebos.
- 27 On našlona a rozperena sar o uraviben,
 ale tu ačheha furt;
 čerineha len sar o gada
 a našlona.
- 28 Ale tu sal furt jekh
 a tire berša šoha na preačhena.
- 29 O čhave tire služobňikoskre dživena andro smirom
 a lengre čhave ačhena zoraless paš tute.“

O Žalmos 103

- 1 Le Davidoskro žalmos.
 Lašar le RAJES, dušo miri!
 Savoro, so hin andre ma, lašar leskro sveto nav!
- 2 Lašar le RAJES, dušo miri,
 ma bister pre ņisavo leskro lačhipen!
- 3 Ov tuke odmukel savore tire bini
 a sasfarel tut andral dojekh nasvaliben.
- 4 Ov cinel avri tiro dživipen andral o hrobos
 a leskro kamiben the jileskeriben hin tiri koruna.
- 5 Čalarel tiro dživipen le lačhe vecenca
 a terñarel tut, hoj te aves zoralo sar orlos.
- 6 O RAJ sudzinel čačipnaha
 a zaačhel vaš ola, kas trapinen.
- 7 Sikada peskro drom le Mojžišoske,
 le Izraelitenge peskre skutki.
- 8 O RAJ hino milostivo the jileskro,
 na cholisalol sig a hino pherdo le kamibnaha.
- 9 Ov amen furt na karhinela;
 na ela pre amende večne cholamen.
- 10 Na kerel amenca pal amare bini,
 aňi amenge na visarel pale amaro nalačhipen.
- 11 Avke sar hin o ņebos učes la phuvatar,
 avke bares kamel olen, ko les den pačiv.

- 12 Avke sar o vichodos hino dur le zapadostar,
avke dur amendar odlel amare bini.
- 13 Avke sar hin le dadeske pharo vaš peskre čhave,
avke hin le RAJESKE pharo vaš ola, ko les den pačiv.
- 14 Bo ov džanel, sar sam stvorimen,
na bisterel, hoj sam le prachostar.
- 15 Amen o manuša sam sar čar;
baruvas sar e kvitka pre mała,
- 16 ale soča pre amende phurdel e balvaj, imar na sam
a ňiko na džanel, kaj ačahas.
- 17 Ale le RAJESKRO verno kamiben sas furt a ela furt olenca,
ko les den pačiv,
a leskro spravodlišagos le čhavengre čhavenca;
- 18 olenca, ko dolikeren leskri zmluva
a na bisteren te dživel pal leskre prikazi.
- 19 O RAJ peske pro ňebos ačhađa o tronos
a leskro krališagos vladŕinel upral savoreste.
- 20 Lašaren le RAJES, tumen, leskre zorale aňjelale,
so dolikeren leskre prikazi
a šunen leskre lava.
- 21 Lašaren le RAJES, savore ňeboskre armadi,
tumen, leskre služobňika, so keren leskri voła!
- 22 Lašar le RAJES, savoro, so hin stvorimen,
lašar les pre savore thana, kaj vladŕinel!
- Lašar le RAJES, dušo miri!

O Žalmos 104

- 1 Lašar le RAJES, dušo miri!

- RAJEJA, Devla miro, igen sal baro!
Urdal tut andro šukariben the andre slava.
- 2 Učhares tut le švetloha sar le plaštoha;
nacirdes o ňebos sar o staňos.
- 3 O khera tuke ačhaves pro paňa upral,
o verdan tuke keres le chmarendar
a džas pro kridli la balvajakre.
- 4 Le balvajendar* kerel peskre posli†;
le jagale plameňendar peskre služobňika.
- 5 Ačhadal e phuv pre lakre zakladi;
šoha pes na čhalavela.
- 6 Le bare paňenca la učhardal sar le ruchoha;
o paňa sas dži upral o verchi.
- 7 Sar o paňa pokarhindal, denašle het;
darandile tire perumoskre hangostar,
- 8 o verchi avle avri a o paňa čulile tele andre dolina;

* O Žalmos 104:4 104,4 O lav „ruach“ andre hebrejiko čhib hin balvaj the duchos. † O Žalmos 104:4 104,4 O lav „malach“ andre hebrejiko čhib hin poslos the aňjelos.

- pre oda than, savo lenge diňal.
⁹ Thodaľ lenge e hraňica, savi nařti predžan,
 hoj te na uĉharen pale e phuv andre.
- ¹⁰ Mukes te ĉulal o prameňa andro dolini,
 ĉulan mařkar o verchi,
¹¹ den te pijel o paňi savore dźviren pro mali;
 lendar pijen o dziva somara, sar len smadzinel.
¹² Pař lende beřen o ĉirikle;
 giľaven mařkar o konara le stromengre.
¹³ Cindares o verchi andral tire uprune khera;
 e phuv hiňi ĉali le ovocendar tira buĉatar.
¹⁴ Des, hoj te barol e ĉar prekal o dobitkos,
 te baron o rastlini prekal o manuř,
 hoj e phuv lenge te anel o chaben,
¹⁵ the e mol, so kerel o radiřagos andro jilo;
 o olejos, hoj o muj te řvicinel,
 the o maro, hoj te zoraľarel o jilo le manuřeskro.
¹⁶ Le RAJESKRE stromen hin pherdo paňi,
 le cedren andro Libanon, save sadzinda.
¹⁷ Andre lende peske keren hňizdi o ĉirikle;
 andro ciprusi beřen o bociana.
¹⁸ O uĉe verchi hine le kamzikengre,
 andro skali pes garuven o cikne dźvirici‡.
- ¹⁹ Tu stvorindaľ o ĉhonoru, hoj te urĉinel o ĉasi;
 o kham dźanel, kana te zaperel.
²⁰ Anes o kalipen, avel e rat,
 a savore dźviri andro veř aven avri.
²¹ O terne ľevi gravĉinen pal e korist;
 le Devlestar mangel o chaben.
²² Sar avel avri o kham, dźan pale,
 hoj peske te pařlon pre peskre thana.
²³ O manuřa dźan pal peskre buĉa,
 pal oda, so keren dźi raĉi.
- ²⁴ Keci but veci kerdal, RAJEJA!
 Savoro stvorindaľ la godaha!
 Pal ĉali phuv hin pherdo dźide veci, so stvorindaľ.
²⁵ Hin kade o moros, baro the buchlo;
 hin andre ajci dźviri, hoj pes na den te zrachel,
 bare the cikne.
²⁶ O ľodi dźan pal o moros;
 bavinel pes andre o Levijatan, saves stvorindaľ.
- ²⁷ Kala savore uźaren pre tu,
 hoj len te des te chal, akor sar lenge kempel.
²⁸ Sar len des te chal,
 kiden oda upre;
 sar phundraves o vast,

‡ O Žalmos 104:18 104,18 E hebrejiko ĉhib: damanos

- čalon le lače chabenestar.
 29 Sar garuves o muj,
 daran pes;
 Sar lenge les o dichos,
 meren a ačhen pale prachoske.
 30 Savore hine stvorimen, sar bičhaves tiro duchos;
 a des o nevo dživipen la phuvake.
- 31 E slava le RAJESKRI mi likerel pro furt!
 Mi radisałol o RAJ olestar, so kerđa!
 32 Sar dikhel pre phuv, e phuv razisałol;
 sar pes chudel le verchendar, o verchi thuvisałon.
- 33 Gilavava le RAJESKE calo dživipen;
 gilavava o chvali mire Devleske, medik dživava.
 34 Oda, pal soste gondolinav, mi el leske pre dzeka!
 Radisałuvava andro RAJ.
 35 Mi našlon o binošna pal e phuv
 a te na en imar o nalače manuša!

Lašar le RAJES, dušo miri!
 Haleluja!

O Žalmos 105

- 1 Palikeren le RAJESKE, bararen leskro nav!
 Maškar o narodi den te džanel, so kerđa!
 2 Gilaven leske, bašaven leske!
 Vakeren pal savore leskre zazraki!
 3 Lašaren tumen leskre svete naveha!
 Mi radisałon o jile olenge, ko roden le RAJES!
 4 Roden le RAJES the leskri zor;
 ma preačhen te rodel leskro muj!
- 5 Leperen tumenge pro zazraki, pro bare veci, so kerđa,
 the pre oda, sar sudzinelas,
 6 tumen, o čhave le Abrahamoskre, leskre služobňikoskre,
 o čhave le Jakoboskre, le Devleskre avrikidle!
 7 Ov hin o RAJ, amaro Del,
 leskre sudi hine pro manuša pal cali phuv.
 8 Šoha na bisterel pre peskri zmluva,
 pre peskro lav, so diňa ezera pokoleňjenge.
 9 Phandľa e zmluva le Abrahamoha
 a diňa lav le Izak,
 10 le Jakoboske la kerđa sar prikazis,
 le Izraeloske sar e večno zmluva,
 11 akor, sar phendá:
 „Tuke đava e kanaaňiko phuv andro đedictvos.“
- 12 Sar mek on sas ča frima džene
 a sas andre odi phuv ča cudzinci,
 13 phirenas andral jekh narodos ke aver

- a andral jekh krališagos ke aver.
- 14 O Del na domukla, hoj len vareko te trapinel,
vaš lende pokarhinda the le kraľen:
- 15 „Ma thoven o vasta pre mire pomazimen manuša;
ma dukhaven mire proroken!“
- 16 Sigeder sar domukla e bokh pre phuv
a iľa lendar savoro maro,
- 17 bičhađa anglal lende muršes,
le Jozef, savo sas bikendo otrokoske.
- 18 O pindre leske phandle andro kľigina,
e meň leske zakerde andro trasta,
- 19 medik pes na ačhiľa oda lav, so phenda anglal.
O lav le RAJESKRO sikađa, hoj les hin čačipen.
- 20 Akor o kralis prikazinda, hoj les te muken,
o vladcas le manušengro les oslobodzinda.
- 21 Ačhađa les rajeske upral peskro kher,
vladcaske upral calo peskro barvalipen,
- 22 hoj te prikazinel leskre rajenge, so kamel,
a te del godi leskre radcen.
- 23 Paľis avľa o Izrael andro Egipt;
o Jakob dživelas sar cudzincos andre phuv le Chamoskri.
- 24 O RAJ diňa peskre manušen but čhave
a kerđa lendar zoraleder lengre űeprijateľendar.
- 25 Visarda le Egiptanenge o jile pre leskre manuša,
vašoda len našti avri ačhenas a thovenas lenca avri.
- 26 Bičhađa le Mojžiš, peskre služobňikos,
the le Aron, saves peske kidňa avri.
- 27 Kerenas maškar lende leskre znameňja
the zazraki andre Chamoskri phuv.
- 28 Bičhađa o kalipen, e phuv kalila andre,
ale o Egiptana the avke na šunde leskre lava.
- 29 Čerinda lengre paňa pro rat
a kerđa, hoj o ribi te meren.
- 30 Pherarda e phuv but žabenca,
mek the le kraliskre khera.
- 31 Prevakerđa a avle o muchi,
o komara pre cali lengri phuv.
- 32 Čerinda o brišind pro bare krupi,
bičhađa o jagale plameňa pre lengri phuv.
- 33 Zňičinda lenge o viňičis the o figi,
phagerđa o stromi pre lengri phuv.
- 34 Prikazinda a avle o malakre grajora,
ajci kobilki, hoj pes na denas te zrachel.
- 35 Chale tele savore rastlini andre lengri phuv,
chale tele savoro ulipen pro mali.
- 36 A akor andro Egipt murdarda savoro, so ulila ešebno,
le ešebne čhaven, save sikavenas pre lengri zor.
- 37 Iľa avri le Izrael le rupoha the le somnakaha

- a savore sas saste the zorale.
 38 O Egipt radisalolas, sar džanas het,
 bo pes lendar igen daralas.
- 39 Nacirdña lenge e chmara sar lepeda
 a rači švicinelas la jagaha.
- 40 Sar žadinenas, anda lenge prepelici;
 čalarelas len mareha andral o ņebos.
- 41 Phundrađa e skala a avla avri pherdo paŋi,
 čulalas sar e jarka pre pušta.
- 42 Bo na bisterđa pro sveto lav, so diňa
 le Abraham, peskre služobňikos.
- 43 Avke iľa avri peskre manušen radišagoha,
 peskre avrikidlen gilavipnaha.
- 44 Diňa lenge o phuva le narodengre,
 ile peske o mali, pre save aver džene kerenas buči.
- 45 O RAJ oda kerđa, hoj te dolikeren leskre prikazaňja
 a te šunen leskre zakoni.
 Haleluja!

O Žalmos 106

- 1 Haleluja!
 Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
 leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 2 Ko šaj vakerel pal o bare skutki le RAJESKRE?
 Ko šaj vakerel pal savori leskri chvala?
- 3 Bachtale hine ola, ko keren spravodlišagoha,
 ola, ko dživen furt čačipnaha.
- 4 RAJEJA, leper tuke pre ma,
 sar presikaveha o kamiben tire manušenge;
 av ke ma, sar len zachraňineha,
- 5 hoj te dikhav o lačhipen tire avrikidle manušengro,
 hoj te radisaluvav jekhetane tire narodoha,
 hoj te lašarav jekhetane tire manušenca*.
- 6 Kerahas o bini avke sar amare dada;
 kerahas o nalačhipen a dživahas namištes.
- 7 Amare dada andro Egipt na achalile tire zazrakenge,
 na leperenas peske pre tiro baro verno kamiben
 a vzburinenas pes paš o moros, paš o Lolo moros.
- 8 Ale ov len zachraňinda vaš peskro nav,
 hoj te sikavel peskri zor.
- 9 Prikazinda le Lole moroske a šučila avri;
 lidžalas len maškar o bare paňa sar prekal e pušta.
- 10 Zachraňinda len andral o vast olestar,
 ko len našti avri ačhelas;
 cinda len avri andral o vast olestar,

* O Žalmos 106:5 106,5 E hebrejiko čhib: tire dedictvoha

- ko pre lende džalas.
- 11 Lengre nepřijatelen zaučarde andre o paña,
na predžidila lendar ňiko.
- 12 Akor pačandile leskre lavenge
a gilavenas leske e chvala.
- 13 Ale igen sig bisterde pre leskre skutki;
na užarenas pre leskri rada.
- 14 Pre pušta lengri žadosca naši dočalila;
ode pokušinas le Devles.
- 15 Avke len diña, so žadinenas,
ale palis len marelas le džungale nasvalibenca.
- 16 Andro taboris zavidzinenas le Mojžišoske
the le Aronoske, le RAJESKRE svete rašaske.
- 17 E phuv pes phundrađa a čala le Datan,
učarda le Abiram peskre manušenca.
- 18 E jag rozlabila pre lengre manuša;
le nalače manušen čala o plameňis.
- 19 Paš o Choreb peske kerde la gurumňora;
lašarenas e somnakuňi modla.
- 20 Čerinde peskre slavne Devles
vaš e podoba le bikoskri, so chal e čar.
- 21 Bisterde pro Del, pre lengro Spasitelis,
savo kerđa bare veci andro Egipt,
- 22 o zazraki andre phuv le Chamoskri,
o užasna skutki paš o Lolo moros.
- 23 Vašoda o Del phenda, hoj len zničinel,
ale o Mojžiš, leskro avrikidlo murš,
pes angle leste ačhada vaš lenge,
hoj te visarel het leskri choľi,
hoj len te na zničinel.
- 24 Daranas te džal andre šukar phuv,
na pačanas leskre laveske,
- 25 dudrinenas andre peskre stani
a na šunde le RAJES.
- 26 Avke hazdľa upre peskro vast a ila vera,
hoj len pre odi pušta mukela te perel tele,
- 27 hoj len rozčhivela andre savore phuva
a kerela, hoj lengre čhave te meren maškar o narodi.
- 28 Palis chudle te lašarel le Baal paš o Peor;
chanas o obeti, so sas obetimen le mule devleng.
- 29 Provokinenas le RAJES peskre nalače skutkenca,
a vašoda pre lende avla o nasvaliben.
- 30 O Pinchas uštila, thoda pes andre oda
a o nasvaliben preačila.
- 31 Oda pes leske rachinelas vaš o spravodlišagos

andral jekh pokoleňje pre aver dži pro furt.

32 Choľarde les paš o paňa Meriba,
a angle lende dopela namištes the o Mojžiš,

33 bo avke les choľarde,
hoj phenda o nagodaŕaver lava.

34 Na murdarde avri le naroden avke,
sar lenge prikazinda o RAJ,

35 ale džanas romeste andre ola narodi
a chudle te kerel oda, so the on.

36 Služinenas the lengre modlengre,
save len zachudle andre pasca.

37 Obetinenas peskre čhaven
the peskre čhajen le nalače duchenge.

38 Čhorenas avri o ňevinno rat,
o rat peskre čhavengro the čhajengro,
saven obetinenas le modlengre andro Kanaan,
a e phuv pes meľarda lengre ratestar.

39 Meľarde pes andre peskre skutkenca;
kerenas le Devleha avke sar o napačivale romňija.

40 Vašoda o RAJ cholisaľila pre peskre manuša,
džungľila leske leskro dedictvos.

41 Avke len diňa andro vasta le narodenge,
vladňinenas upral lende ola, ko len našti avri ačhen.

42 Lengre ňeprijateľa len trapinenas
a dochudle len tel peskro vast.

43 O Del len buterval lelas avri,
ale on pes leske vzburinenas
a džanas mek teleder andro bini.

44 Ale ov the avke dikhľa pre lengro pharipen,
sar šunda lengro roviben.

45 Leperďa peske pre peskri zmluva lenca
a andre peskro baro kamiben len na marda avke, sar kamľa.

46 Kerďa, hoj lenge te presikaven o jileskeriben
savore, so len zaile.

47 Zachraňin amen, RAJEJA, Devla amaro,
skide amen upre andral o narodi,

hoj te palikeras tire svete naveske
a te lašaras pes tira chvalaha!

48 Lašardo mi el o RAJ, o Del le Izraeloskro,
na veki vekov!

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

Haleluja!

O pandžto zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 107

- 1 Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 2 Kavke mi vakeren ola, saven o RAJ cinda avri,
saven cinda avri andral o vast le neprijateljistar,
- 3 saven skidna andral o phuva
le zapadostar the le vichodostar,
le severostar the le juhostar.
- 4 Bludzinenas pal o thana, kaj nane nič, the pal e pušta
a na arakhle nisavo foros, kaj šaj bešle.
- 5 Sas bokhale the smedna;
na birinenas imar te dživel.
- 6 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len ila avri andral o trapišagos.
- 7 Lidžalas len rovne dromeha,
hoj te doaven andro foros, kaj šaj bešle.
- 8 Mi palikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerda prekal o manuša,
- 9 bo le smednen del te pijel paňi
a le bokhalen čalarel le lače chabeneha.
- 10 Varesave bešenas andro kalipen, andro nekbareder kalipen,
cerpinenas andre bertena phandle le lancenca
- 11 vašoda, hoj pes ačhavenas le Devleskre lavenge
a odčhivenas e rada le Nektbaredereskri.
- 12 Pokorinda lengre jile la phara bučaha;
pele pre phuv a ņiko lenge na pomožinda.
- 13 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len zachraňinda andral o trapišagos.
- 14 Ila len avri andral o kalipen, andral o nekbareder kalipen,
a čhingerda lenge o lanci.
- 15 Mi palikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerda prekal o manuša,
- 16 bo phagerda o bronzune brani
a prechinda o trastune zavori.
- 17 Varesave džene ačhile sar diline vaš peskre binošna droma
the vaš peskre nalačhipena.
- 18 Savoro chaben lenge džunglila
a avle pašes paš o brani le meribnaskre.
- 19 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len zachraňinda andral o trapišagos.
- 20 Bičhada peskro lav a sastarda len;
zachraňinda len le hrobostar.
- 21 Mi palikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerda le manušenca.
- 22 Mi palikeren leske le obetenca
a pal leskre skutki mi gilaven radišagoha.

- 23 Varesave džene gele le lođenca pro moros,
hoj ode peske te zaroden pro dživipen.
- 24 Dikhle ode bare veci, so o RAJ kerđa;
leskre užasna skutki pro baro moros.
- 25 Phenda lav a avla bari burka,
savi hazdla o moroskre vlni.
- 26 O paňi lenca čhivkerelas dži upre andro luftos,
palis dži tele andre hlbina;
daranas pes la pohromatar, so pre lende avla.
- 27 Poddžalas lenge o pindre sar le mate manušeske;
imar na džanenas so te kerel.
- 28 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len cirdňa avri andral o trapišagos.
- 29 E zorali burka čerinda pre loki balvajori
a o vlni pro moros peske beše tele.
- 30 Radisalile, hoj imar o vlni preačhile,
a ov len doanda andro pristavos.
- 31 Mi palikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerđa le manušenca.
- 32 Mi bararen les maškar o manuša
a mi lašaren les o phureder andre rada.
- 33 Ov o paňa čerinel pre pušta
a o prameňa pre šuki phuv;
- 34 e ulipnaskri phuv pro than, kaj na barol nič,
vaš o nalačhipen olengro, ko ode bešen.
- 35 Ov e pušta čerinel pro jazera
a e šuki phuv pro prameňa.
- 36 Thođa ode te bešel le bokhale manušen
a on peske ačhade foros pro dživipen.
- 37 Sadzinde peske pro maľi,
sadzinde peske o viňici
a skidle upre pherdo ulipen.
- 38 Požehňinda len a sas len but čhave;
na domukla, hoj len te el frimeder dobitkos.
- 39 Palis lendar ačhila ča frima džene,
sas pokorimen le trapišagostar,
le cerpišagostar the le pharipnastar.
- 40 Ov kerđa bari ladž le rajenge
a diňa lenge te bludzinel pal e pušta.
- 41 Ale le čores ila avri andral leskro pharipen
a leskre famelijendar kerđa ajci but sar stados le bakrengro.
- 42 Dikhena oda o spravodľiva a radisalona,
ale savore nalače phandena andre peskre muja.
- 43 Oda, ko hino godaver, mi gondolinel pal kala veci
a mi achalol o verno kamiben le RAJESKRO!

O Žalmos 108

¹ E gili. Le Davidoskro žalmos.

- 2 Miro jilo tuke zoraless pačal, Devla!
 Gilavava tuke a bašavava
 andral calo miro jilo.
- 3 Ušči upre, harfo, citaro!
 Kamav te uštavel o kham.
- 4 Palikerava tuke, RAJEJA, maškar o narodi
 a gilavava tuke maškar o cudzinci,
- 5 bo baro hin tiro verno kamiben dži upral o ňebos
 a tiro čačipen dži o chmari.
- 6 Devla, av barardo upral o ňebos;
 tiri slava mi el pal cali phuv!
- 7 Zachrañin amen tire čače vasteha a šun man avri,
 hoj ola, kas kames, te aven spasimen.
- 8 O Del prevakerđa andral peskro Chramos:
 „Zviťazinava a radišagoha rozďelinava o foros Šichem
 a merinava avri e dolina Sukot.
- 9 Miro hin o Gilead, mange patrinel o Menaše,
 o Efrajim hin e prilba pre miro šero,
 e Judsko hiñi miro kraliko žezlos.
- 10 O Moab hin miro lavoris,
 pro Edom čhivava miri sandalka, bo hino miro,
 upral e filišćiñiko phuv viskinava, sar zviťazinava.“
- 11 Devla, ko man doanela andre lengro ohradzimen foros?
 Ko man lidžala andro Edom?
- 12 Či na tu, Devla?
 Ale tu amen odčhidal
 a imar na lidžas amare armadi.
- 13 Pomožin amenge te domarel amare ňeprijateľen,
 bo le manuškri pomoca nane pre ňisoste.
- 14 Le Devleha zviťazinaha
 a ov uštarela pre amare ňeprijateľa.

O Žalmos 109

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
 Devla miro, saves lašarav, ma av čhit,
 2 bo o manuša, so hine nalače a falošna,
 phundrade pre ma peskro muj;
 vakerenas pre ma le klamišagoskre čhibenca.
- 3 Začhide man le nalače lavenca;
 džan pre mande a añi nane vaš soske.
- 4 Vaš miro kamiben pre ma namištes vakeren,
 ale me man modlinav.
- 5 Vaš o lačo mange den pale o nalačhipen
 a vaš o kamiben man našći avri ačhen.
- 6 Mire ňeprijateľiske ačhav le nalače sudcas;
 o žalobcas mi ačhel leske pal e čači sera.
- 7 Sar les ela sudos, mi odsudzinen les;
 mi rachinen leskri modlitba sar binos.
- 8 Mi dživel frima dživesa,
 leskri buči mi prelel aver.

- 9 Leskre čhavore mi ačhen široti;
leskri romñi vdova!
- 10 Leskre čhavore pes mi tulinen a mi žobrinen,
mi džan andral peskre phagerde khera te rodel maro!
- 11 O interesaris lestar mi lel savoro, so les hin,
a o cudzinci mi rozčoren oda, pre soste ov kerelas buči.
- 12 Ņiko leske te na presikavel o jileskeriben,
ņikaskte te na el pharo vaš leskre široti.
- 13 Leskro potomstvos mi merel avri,
lengre nava mi en avrikhosle imar andre dujto pokoleņje.
- 14 O RAJ peske mi leperel furt pre vina leskre dadengri;
o binos leskra dakro te na el avrikhoslo.
- 15 Lengre bini mi en furt anglo jakha le RAJESKRE,
mi mažinel avri lengro leperiben pal e phuv.
- 16 Bo na kamla te presikavel o kamiben,
džalas pro žobrakos the pro čoro
a murdarda oles, kas sas dukh andro jilo.
- 17 Ov rado košelas – mi perel oda pre leste!
Šoha na kamla te žehñinel avren – te na žehñinel ñiko leske!
- 18 O košiben pre peste urelas sar gada –
mi džal andre leskro felos sar pañi,
andre leskre kokala sar olejos.
- 19 Mi el oda sar o ruchos, andre savo pes urel,
sar o sirimos phandlo pašal leste pro furt.
- 20 Kavke mi visarel pale o RAJ mire žalobcenge
the olenge, ko pal ma namištes vakeren.
- 21 Ale tu, RAJEJA, Adonaj,
pomožin mange vaš tiro nav!
Zachrañin man vaš oda, bo tiro verno kamiben hino lačo.
- 22 Bo me som čoro a slabo;
o jilo man dukhal.
- 23 Našluvav avke sar o ciños rači,
som sar e kobilka razimen tele.
- 24 O khoča mange slabisañon le postostar;
o felos mange šučol avri.
- 25 Som lenge pro asaben,
dikhen pre ma a keren le šerenca.
- 26 Pomožin mange, RAJEJA, Devla miro!
Zachrañin man vaš oda, bo tiro kamiben hino pačivalo!
- 27 Hoj on te džanen, hoj oda hin tiro vast,
hoj tu oda kerdal, RAJEJA!
- 28 On mi košen, ale tu žehñin!
Ola, ko pre ma džan, pes ladžana,
ale tiro sluhas radisañola.
- 29 Mi uren mire žalobcen andre ladž;
mi pačaren len andre ladž avke sar andro plaštos.
- 30 Igen palikerava le RAJESKE mire vuštenca,
maškar o but džene les lašarava,

31 bo le čore manuſeske ačhel pal e čači sera,
hoj les te zachrañinel olendar, ko les odsudzinen.

O Žalmos 110

Le Davidoskro žalmos.

¹ O RAJ phendā mire Rajeske:

„Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava tire ñeprijaťelen
tel o pindre.“

² Andral o Sion nacirdela o RAJ tire kraliskri zor a phenela:

„Vladñin maſkar tire ñeprijaťela!“

³ Oda džives, sar džaha andro mariben,
tire manuſa avena pal tute korkore pestar.

Avke sar e rosa avel avri sig tosara,
avke tire terne murſa avena ke tu
pre tire sveta verchi*.

⁴ O RAJ iľa vera a na bajinela:

„Tu sal raſaj pro furt avke sar o Melchisedek.“

⁵ O RAJ hino pal tiri čači sera;

zñičinela le kraľen andre oda džives, sar avela leskri choli.

⁶ Sudzinela le naroden, ela ode pherdo mule manuſa.

Rozpučinela le kraľen pal caľi phuv.

⁷ Andral o jarkos paſal o drom pijela pañi;

a vaſoda hazdela upre o ſero.

O Žalmos 111

¹ Haleluja!

Palikerav le RAJESKE andral calo jilo
maſkar o spravodľiva manuſa, sar hine jekhetane zgele.

² Bare hine o skutki le RAJESKRE;

sako, ko lenge radisaľol,
kamel lenge te achaľol.

³ Bari a igen ſukar hiñi leskri buči,
leskro spravodľiſagos ľikerela furt.

⁴ Ov kerďa, hoj pes te na bisterel pre leskre zazraki;
milostivo a jileskro hino o RAJ.

⁵ Del te chal olen, ko pes lestar daran,
pre peskri zmluva ſoha na bisterela.

⁶ Sikadā o zorale skutki peskre manuſenge;
diña lenge e phuv, so sas avre narodengri.

⁷ Andre savoreste, so kerel, hino verno the spravodľivo,
pre savore leskre prikazi pes ſaj te zmukel.

⁸ On hine zathode pro furt,
hine dine le čačipnaha the le spravodľiſagoha.

⁹ Cinda avri peskre manuſen,
peskri zmluva zathodā pro furt.

* O Žalmos 110:3 110,3 Na džanel pes, so e hebrejiko čhib phenel.

Leskro nav hino sveto a užasno.

- ¹⁰ O godaveripen chudel la sveta daraha anglo RAJ;
savore, ko dživen pal leskre prikazi, hine godaver,
Leske džal e chvala pro furt.

O Žalmos 112

¹ Haleluja!

Bachtalo manuš, savo pes daral le RAJESTAR
a kaske hin igen pre dzeka leskre prikazi.

² Leskre čhave ena zorale pre phuv;
o potomstvos le čače manušeskro ela požehñimen.

³ Andre leskro kher ela o barvalipen a savorestar pherdo;
leskro spravodlišagos likerela furt.

⁴ O švetlos andro kalipen švicinela le čače manušeske,
oleske, ko hino lačo, jileskro the spravodlivo.

⁵ O lačhipen avela pre oda, ko ščirones del kečeñ,
pre oda, ko kerel o veci čačipnaha.

⁶ O spravodlivo manuš pes šoha na čhalavela;
furt les leperena.

⁷ Na predarala, sar avela e nalači sprava;
leskro jilo hino zoralo, mukel pes pro RAJ.

⁸ Leskro jilo na izdral a na daral pes;
dikhela te perel peskre ñeprijatelen.

⁹ Rozčhivel ščirones a del le čore manušen;
leskro spravodlišagos ačhela pro furt;
leskri zor pes hazdela upre andre slava.

¹⁰ O nalačo manuš oda dikhela a cholisałola,
randela le dandenca a ela zñičimen;
oda, so kamen o nalache te kerel, našłola.

O Žalmos 113

¹ Haleluja!

Lašaren le RAJES, tumen leskre služobñikale,
lašaren o nav le RAJESKRO!

² Mi el barardo o nav le RAJESKRO
akanastar pro furt!

³ Odarik, khatar avel avri o kham, dži ode, kaj zadžal andre,
mi el lašardo o nav le RAJESKRO.

⁴ O RAJ hino barardo upral savore narodi,
leskri slava hin upral o ñebos.

⁵ Ko hin ajso sar o RAJ, amaro Del,
savo bešel učes

⁶ a dikhel dži tele
pro ñebos the pre phuv?

⁷ Le čore manušes hazdel upre andral o prachos,
le slabes podhazdel pal o šmeciskos,

- ⁸ hoj les te thovel te bešel le rajenca;
 peskre manušengre rajenca.
⁹ Ola džuvlāke, sava našti el čhave,
 del te bešel andro kher
 sar ola dake, savi radisałol le čhavendar.
 Haleluja!

O Žalmos 114

- ¹ Sar o Izrael avelas avri andral o Egipt,
 o kher le Jakoboskro le cudze narodendar,
² o Juda ačhiła le Devleskro sveto than,
 o Izrael leskro krališagos.
³ O moroš oda dikhła a denašła,
 o pañi Jordan chudña te džal palal,
⁴ o verchi chučkerenas sar bakre
 a o brehi sar cikne bakrore.
⁵ So tute, morona, hoj denašłal?
 So tute, Jordanona, hoj visaliłal palal?
⁶ Verchale, soske chučkeren sar bakre?
 Brehale, soske chučkeren sar cikne bakrore?
⁷ Izdra, phuvije, anglo Raj,
 anglo Del le Jakoboskro,
⁸ savo čerinel e skala pro jazeros
 a o kremeñis pro prameña le pañengre.

O Žalmos 115

- ¹ Na amenge, RAJEJA, na amenge,
 ale tire naveske patrinel e chvala
 vaš tiro kamiben the tiri vernost!
² Soske aver narodi phenen:
 „Kaj hino lengro Del?“
³ Amaro Del hino pro ņebos;
 ov kerel savoro, so leske hin pre dzeka.
⁴ Ale lengre modli hine rupune the somnakune;
 o manuša len kerde peskre vastenca.
⁵ Hin len vušta, ale na vakeren,
 hin len jakha, ale na dikhen;
⁶ hin len kana, ale na šunen,
 hin len nakha, ale na voñinen;
⁷ hin len vasta, ale na chuden,
 hin len pindre, ale na phiren,
 hin len kirle, ale našti den avri o hangos.
⁸ Ola, ko len keren, ena ajse sar on;
 ajse ena savore, ko pes pre lende muken.
⁹ Izraelona, muk tut pro RAJ!
 Ov hino tiri pomoca the tiro šfitos.
¹⁰ Rašajale, khereja le Aronoskro, muken tumen pro RAJ!
 Ov hino tumari pomoca the tumaro šfitos.

- 11 Tumen, ko daran le RAJESTAR, muken tumen pro RAJ!
Ov hino tumari pomoca the tumaro štitos.
- 12 O RAJ pre amende na bisterda, ov amenge žehñinela.
Žehñinela o kher le Izraeloskro,
žehñinela o kher le Aronoskro.
- 13 O RAJ žehñinela olen, ko pes lestar daran,
le ciknen the le baren.
- 14 Mi del tumenge o RAJ, hoj te rozbaron,
tumen the tumare čhave!
- 15 Mi požehñinel tumen o RAJ,
savo kerda o ňebos the e phuv!
- 16 O nekučeder ňebos hino le RAJESKRO,
ale e phuv diña le manušenge.
- 17 O mule na lašarena le RAJES;
ñiko olendar, ko džan tele pro cicho than.
- 18 Ale amen bararaha le RAJES
akanastar dži pro furt.
Haleluja!

O Žalmos 116

- 1 Kamav le RAJES,
bo šunđa avri miro mangipen,
sar ke leste vičinavas,
- 2 bo ke ma visarda peskro kan,
me man ke leste mangava, medik ča dživava.
- 3 Phandle man andre o puta le meribnaskre;
avla pre ma e dar le hroboskri*;
zaila man e žala the o pharipen.
- 4 Ale vičinavas pro nav le RAJESKRO:
„Mangav tut, RAJEJA, zachrañin miro dživipen!“
- 5 O RAJ hino lačo the spravodlivo,
amare Devleske hin pharo vaš amenge.
- 6 O RAJ chrañinel le slabe manušen;
sar mange sas igen phares, ov man zachrañinda.
- 7 Smirom tuke, dušo miri,
bo o RAJ sas ke tu igen lačo.
- 8 Iľal man avri andral o meriben,
zaačhaďal mire jakha le apsendar
a ochrañindaľal miro pindro, hoj mange te na poddžal,
- 9 hoj te šaj phirav anglo RAJ
pal e phuv maškar o džide.

* O Žalmos 116:3 116,3 E hebrejiko čhib: le Šeoloskri

- 10 Pačandilom, vašoda phendom:
„Somas igen strapimen.“
- 11 Andre miro pharipen phendom:
„Dojekh manuš klaminel.“
- 12 So me šaj dav le RAJES
vaš savoro lačhipen, so mange kerđa?
- 13 Palikerava la molakra obetaha vaš miri zachrana†
a vičinava pro nav le RAJESKRO.
- 14 Dava le RAJESKE oda, so phendom,
anglal savore leskre manuša.
- 15 Savi dukh hin le RAJES,
sar meren leskre verna manuša.
- 16 RAJEJA, som tiro služobňikos,
avke sar tuke služinelas miri daj,
the me avke tuke služinav;
tu prečindal mire lanci.
- 17 Anava tuke e palikeribnaskri obeta
a vičinava pro nav le RAJESKRO.
- 18 Dava le RAJESKE oda, so phendom,
anglal savore leskre manuša,
- 19 pro dvori andro kher le RAJESKRO,
maškar tute, Jeruzalemona.
Haleluja!

O Žalmos 117

- 1 Lašaren le RAJES, savore narodale,
Bararen les, savore manušale!
- 2 Bo baro hin leskro kamiben ke amende
a leskri vernost likerel pro furt.
Haleluja!

O Žalmos 118

- 1 Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 2 Mi phenel o Izrael:
„Leskro verno kamiben likerel pro furt.“
- 3 Mi phenen o rašaja, o kher le Aronoskro:
„Leskro verno kamiben likerel pro furt.“
- 4 Mi phenen ola, ko pes daran le RAJESTAR:
„Leskro verno kamiben likerel pro furt.“
- 5 Andro pharipen vičinavas pro RAJ
a ov mange odphenda a zachraňinda man.
- 6 O RAJ hino manca, na darava man.
So man šaj kerel o manuš?

† O Žalmos 116:13 116,13 E hebrejiko čhib: Hazdava upre e kuči la zachranakri.

- 7 O RAJ hino manca a pomožinel mange;
dikhava te perel mire nepřijatelen.
- 8 Feder hin te denašel ko RAJ,
sar pes te mukel pro manuš.
- 9 Feder hin te denašel ko RAJ,
sar pes te mukel pro vladara.
- 10 Rozthode pes pašal ma savore narodi,
ale andro nav le RAJESKRO len domardom.
- 11 Rozthode pes pašal ma,
he, rozthode pal dojekh sera,
ale andro nav le RAJESKRO len domardom!
- 12 Rozthode pes pašal ma sar osi,
ale zlabile sig sar e jag pal o kolaka;
andro nav le RAJESKRO len domardom.
- 13 Zoraha man ispidle, hoj te perav,
ale o RAJ mange pomožinda.
- 14 Miri zor the gili hin o RAJ,
ov ačhila miro zachrancas.
- 15 O radišagoskre gila pal e zachrana
šundol andro stani le spravodlive manušengre:
„Le RAJESKRO čačo vast kerđa zorale veci!
- 16 Le RAJESKRO čačo vast zviťazinda,
le RAJESKRO čačo vast kerđa zorale veci!“
- 17 Na merava, ale dživava
a vakerava pal o skutki le RAJESKRE.
- 18 Igen man marda o RAJ,
ale na diňa man le meribnaske.
- 19 Phundraven mange o čačipnaskre brani le Chramoskre,
džava andre prekal lende a palikerava le RAJESKE.
- 20 Kadi hiňi le RAJESKRI brana,
prekal late džana andre o spravodliva.
- 21 Palikerav tuke, RAJEJA, hoj man šundal avri,
tu ačhilal miro zachrancas.
- 22 O bar, so o murara odčhide,
ačhila hlavno bar.
- 23 O RAJ oda kerđa
a amen pes oleske čudalinas.
- 24 Kada hin o džives, savo kerđa o RAJ,
khełas a radisaľuvas andre leste!
- 25 RAJEJA, mangav tut, zachraňin amen!
RAJEJA, mangav tut, hoj amenge te džal mištes!
- 26 Požehňimen hin oda, ko avel andro nav le RAJESKRO!
Žehňinas tumenge andral o kher le RAJESKRO.
- 27 O RAJ hin o Del; leskro švetlos švicinel pre amende.

Priden tumen paš o manuša,
džan radišagoha le palmenca andro vasta dži paš o oltaris*.

28 Tu sal miro Del, palikerava tuke;
Devla miro, bararava tut!

29 Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
bo leskro verno kamiben likerel pro furt!

O Žalmos 119

Alef

1 Bachtale hine ola, kaskre droma hine žuže
a dživen pal o zakonos le RAJESKRO.

2 Bachtale hine ola, ko dolikeren leskre prikazaňja
a roden les cale jileha;

3 ola, ko na keren o nalačhipen,
ale phiren pal leskre droma.

4 Tu diňal avri tire prikazi,
hoj pes pačivalones te dolikeren.

5 Joj, te ulomas zoralo pre miro drom,
hoj te kerav oda, so phenes.

6 Akor man na mušinava te ladžal,
sar dikhava pre savore tire prikazaňja.

7 Palikerava tuke le žuže jilestar,
sar sikluvava tire čačipnaskre zakoni.

8 Tire prikazi dolikerava,
ča man šoha ma omuk!

Bet

9 Sar peske o terno manuš šaj dolikerel o žužo dživipen?
Avke, hoj dživela pal tiro lav.

10 Cale jileha tut rodavas;
ma domuk, hoj man te visarav tire prikazaňjendar!

11 Andro jilo mange garuđom tiro lav,
hoj te na kerav binos angle tute.

12 Av barardo, RAJEJA!
Sikav man tire zakoni!

13 Mire vuštenca vakerav avri
savore prikazi, so tu phendal.

14 Radisaľuvav tire prikazaňjendar
avke sar le bare barvalipnastar.

15 Pal tire prikazi gondolinav
a pozorinav tire chodňiki.

16 Andre tire zakoni man hin radišagos,
pre tiro lav na bisterav.

Gimel

17 Ker o lačhipen tire sluhasko,
hoj te dživav a te dolikerav tiro lav!

18 Phundrav mange o jakha,
hoj te dikhav o zazraki andre tiro sikaviben!

19 Kade pre phuv som ča cudzincos,

* O Žalmos 118:27 118,27 Abo: Phanden o obeti le lanenca ko rohi le oltariskre!

- ma garuv angle mande tire prikazaŋja!
 20 Mira duša igen cirdel
 te prindžarel furt tire sudi.
 21 Le barikanen karhines;
 prekošle hine ola,
 ko oddžan tire prikazaŋjendar.
 22 Ma domuk, hoj mange te keren ladž a te dikhen man tele,
 bo me man likerav tire prikazendar.
 23 Te o vladara zabešlehas, hoj pre mande te vakeren,
 tiro sluhas the avke gondolinela pal tire zakoni.
 24 Tire prikazaŋja mange anen o radišagos,
 den man godi so te kerel.

Dalet

- 25 Miri duša peske pašlol andro prachos,
 obdžidar man avke, sar phendal.
 26 Phenavas tuke avri mire droma a tu mange odphendal.
 Sikav man tire prikazi.
 27 De mange te achalol o drom tire prikazengro,
 hoj te gondolinav pal tire užasna skutki.
 28 Čulan mange o apsa la žalatar,
 zoralar man tire laveha.
 29 Visar man het le klamišagoskre dromestar!
 Av ke ma jileskro a de man tiro zakonos!
 30 Kidnom mange avri o pačivalo drom,
 ilom mange andro jilo tire sudi.
 31 Likerav man tire prikazaŋjendar, RAJEJA;
 ma domuk, hoj man te ladžav!
 32 Denašav pal o drom tire prikazengro,
 bo diňal man godi lenge te achalol*.

He

- 33 Sikav mange, RAJEJA, o drom tire prikazengro
 a me len dolikerava dži o koňec.
 34 De mange te achalol tiro zakonos,
 hoj les te dolikerav andral calo miro jilo.
 35 Lidža man pal o chodňikos tire prikazaŋjengro,
 bo andre oda man hin o radišagos.
 36 Visar miro jilo ke tire sikavibena,
 hoj mange te na džal pal o nalačo barvalipen.
 37 Visar mire jakha, hoj te na dikhen pro zbitočna veci!
 Obdžidar man pre tiro drom!
 38 Doliker tire sluhasko tiro lav,
 so diňal olen, ko tut den pačiv.
 39 Le mandar e ladž, savatar man darav,
 bo tire zakoni hine lače.
 40 Igen man cirdav pal tire prikazi!
 Obdžidar man tire spravodlišagoha.

Vav

- 41 Ó RAJEJA, te avlahas tiro verno kamiben pre ma
 the tiri zachrana, avke sar phendal,

* O Žalmos 119:32 119,32 E hebrejiko čhib: o jilo mange rozbuchardal

- 42 hoj te odphenav oleske, ko mange dophenel,
bo me pačav tire laveske.
- 43 Ma le mange šoha o čačipen andral miro muj,
bo me man mukav pre tire spravodliva sudi,
- 44 avke me večne dolikerava tiro zakonos,
furt a furt.
- 45 Phirava andre sloboda,
bo kamav te dživel pal tire prikazaňja.
- 46 Pal tire sikavibena vakerava le kralenge
a na ladžava man,
- 47 se tire prikazaňja mange anen o radišagos,
bo man andre lende zakamlom.
- 48 Hazdav o vasta ke tire prikazaňja, andre save man zakamlom,
a gondolinav pal tire sikavibena.

Zajin

- 49 Ma bister pro lav, so diňal tire slugas,
bo diňal man nađej.
- 50 Andre miro pharipen man potešines,
bo tiro lav man obdžidarel.
- 51 O barikane mandar igen asan,
ale me man tire zakonostar na visarava.
- 52 RAJEJA, leperav mange pre tire čirlatune prikazi
a arakhlom andre lende o radišagos.
- 53 Labol andre ma e cholí pro nalače manuša,
bo omuken tiro zakonos.
- 54 Tire prikazaňja hine mire giľa,
medik som hostos pre kadi phuv.
- 55 Rači mange leperav pre tiro nav, RAJEJA,
a dolikerav tiro zakonos.
- 56 Kada sas mange dino,
hoj man te likerav tire prikazaňjendar.

Chet

- 57 Phendom mange:
„RAJEJA, tu sal miro dedictvos;
phendom, hoj dolikerava tire lava.“
- 58 Mangav tut andral calo miro jilo,
hoj ke ma te aves jileskro, avke sar man diňal lav!
- 59 Gondolinavas pal mire droma
a visardom man pale paš tire prikazi.
- 60 Sidarav a na užarav
te dolikerel tire prikazaňja.
- 61 Kajte man o nalače manuša phandle le lanenca,
me pre tiro zakonos na bisterdom.
- 62 Pal jepaš rat uštav, hoj tut te lašarav
vaš tire spravodliva sudi.
- 63 Som prijatelís savorenca, ko pes tutar daran
a dolikeren tire prikazi.
- 64 RAJEJA, pre cali phuv hin pherdo tiro kamiben;
sikav man tire prikazaňja!

Tet

- 65 Presikadal tire slugaske o lačhipen,
RAJEJA, avke sar phenel tiro lav.

- 66 Sikav man mištes te rozsudzinel a te achalol,
bo me pačav andre tire prikazaŋja.
- 67 Medik na somas potrestimen, bludzinavas;
ale akana šunav tiro lav.
- 68 Tu sal lačo a keres o lačhipen,
sikav man tire prikazi.
- 69 O barikane man meľarde andre le klamišagenca,
ale me man cale jileha likerav pal tire sikavibena.
- 70 Lengre jile hine zorale sar bar,
ale me radisaľuvav andre tiro zakonos.
- 71 Sas oda mištes, hoj somas potrestimen,
hoj man te sikavav tire prikazi.
- 72 O zakonos andral tiro muj mange hin vzacneder
sar ezera somnakune the rupune love.

Jod

- 73 Tire vastenca man stvorindal a formindal,
pomožin mange te achalol a te sikľol tire prikazaŋja.
- 74 Ola, ko pes tutar daran, radisaľona, sar man dikhena,
bo me pačav andre tiro lav.
- 75 Džanav, RAJEJA, hoj tire sudi hine spravodľiva,
potrestindal man, bo sal verno.
- 76 Joj, te man tiro verno kamiben diňahas pale o radišagos,
avke sar diňal lav tire služobňikos.
- 77 Joj, te pre ma avľahas tiro jileskeriben, hoj te dživav,
bo man hin radišagos andre tiro zakonos.
- 78 Mi ladžan pes o barikane, bo falošne pre ma vakerenas;
ale me gondolinav pal tire prikazi.
- 79 Joj, te pes ke ma visardehas pale ola, ko pes tutar daran,
ola, ko prindžaren tire prikazaŋja.
- 80 Joj, te geľomas cale jileha pal tire sikavibena,
hoj man te na ladžav.

Kaf

- 81 Miri duša imar na birinel, so ajci užarel pre tiro spaseňje;
mukav man pre tiro lav.
- 82 Mire jakha imar na birinen, so ajci užaren pre oda,
hoj kereha, so phendal;
phučav: „Kana mange kereha o radišagos?“
- 83 Kajte som sar o cipuno gono avrišuko le thuvestar,
na bisterav pre tire prikazi.
- 84 Mek keci dživeša mušinel a te užarel tiro služobňikos?
Kana odsudzineha olen, ko pre ma džan?
- 85 O barikane, save na dživen pal tiro zakonos,
mange pripravinde o cheva sar pasci.
- 86 Savore tire prikazaŋjenge šaj te pačal.
Pomožin mange, bo džan pre ma a nane vaš soske!
- 87 Na kamlľa but a chalehas man tele pal e phuv;
ale me na omukľom tire prikazi.
- 88 Obdžidar man tire verne kamibnaha,
hoj te dolikerav o prikazaŋja andral tiro muj.

Lamed

- 89 RAJEJA, tiro lav ačhel zorales

andro ņebos pro furt.

90 Pal jekh pokoleņje pre aver likerel tiri vernost;
tu zathodal e phuv a ačhel zorales.

91 Savoro ačhel dži adadžives, avke sar oda diňal avri,
bo savoro tuke služinel.

92 Te mange tiro zakonos na andahas o radišagos,
mulomas andre miro pharipen.

93 Šoha na bisterava pre tire prikazi,
bo lenca man obdžidarđal.

94 Me som tiro, zachraňin man,
bo igen kamav te dživel pal tire prikazi.

95 O nalače pre ma užaren, hoj man te zničinen;
ale me gondolinav pal tire zakoni.

96 Dikhľom, hoj savore vecen hin peskri hraňica,
ale tiro zakonos šoha na preačhela.

Mem

97 Ó, sar igen kamav tiro zakonos!
Calo džives pal leste gondolinav.

98 Tire prikazaňja hine furt manca,
a vašoda mandar keren godavereder,
sar hine mire ņeprijaťela.

99 Godavereder som savore mire učitelendar,
bo gondolinav pal tire prikazi.

100 Hin man buter godi sar le phuren,
bo dolikerav tire zakoni.

101 Miro pindro na thovav pre ņisavo nalačo drom,
bo kamav te dživel pal tiro lav.

102 Na oddžav tire prikazendar,
bo tu korkoro man sikaves avri.

103 Save gule hine tire lava,
mire vuštenge hine guleder sar medos.

104 Tire zakonendar dochudav o godaveripen,
vašoda našti avri ačhav dojekh falošno chodňikos.

Nun

105 Tiro lav hin e momeli mire pindreske
a o švetlos mire chodňikoske.

106 Diňom lav, hoj dolikerava tire spravodľiva sudi,
a kamav oda te dolikerel.

107 RAJEJA, igen but cerpindom;
obdžidar man, avke sar phendal.

108 RAJEJA, prile e chvalakri obeta andral miro muj;
sikav man tire sudi.

109 Furt som andre dar pal o dživipen,
ale pre tiro zakonos na bisterav.

110 O nalače mange nacirdle e pasca,
ale me man tire prikazendar na visarava.

111 Tire sikavibena hine miro dedictvos pro furt,
bo miro jilo lendar radisalol.

112 Zailom mange andro jilo,
hoj dolikerava tire prikazaňja pro furt dži o koňec.

Samech

113 Me našti avri ačhav olen, ko tuke den ča jepaš jilo,

- ale kamav tiro zakonos.
 114 Tu sal miro štitos, paš tute man šaj garuvav;
 pre tiro lav man mukav.
 115 Tumen, binošna manušale, džan mandar het,
 hoj te šaj man likerav mire Devleskre prikazaňendar.
 116 De man zor, Devla, avke sar phendal, hoj te dživav.
 Ma sklamin man andre miri nađej!
 117 Podhazde man a avava zachraňimen
 a me furt pozorinava tire prikazi.
 118 Tu odčhives savoren, ko oddžan tire prikazendar,
 bo on klaminen a na del pes lenge te pačal.
 119 Savore nalače manušen pre phuv les sar šmeci,
 a vašoda kamav tire sikavibena.
 120 Miro felos tutar izdral daratar,
 darav man tire sudendar.

Ajin

- 121 Keravas, so hin lačo the spravno,
 ma de man andro vasta olenge, ko man trapinen.
 122 De tire služobňikos lav, hoj leske ela mištes;
 ma domuk, hoj man o barikane te trapinen!
 123 O jakha mange slabisalón olestar,
 so ajci užarav pre tiro spaseňje
 the pre tiro čaćipnaskro vakeriben.
 124 Presikav tire služobňikoške tiro verno kamiben
 a sikav man tire prikazi.
 125 Me som tiro služobňikos, de mange te achalol,
 hoj te prindžarav tire prikazaňja.
 126 RAJEJA, imar tuke kampel vareso te kerel,
 bo na šunen tiro zakonos.
 127 Me kamav tire prikazaňja buter sar o somnakaj,
 buter sar o žužo somnakaj,
 128 a savore tire prikazi likerav sar lače,
 vašoda našti avri ačhav dojekh nalačo chodňikos.

Pe

- 129 Tire sikavibena hine igen užasna,
 vašoda len dolikerav cale jileha.
 130 O zjaveňje tire laveskro anel o švetlos;
 kerel godaver olestar, ko na achalol.
 131 Phundrade mujeha užarav,
 bo som igen smedno pal tire prikazaňja.
 132 Visar tut ke ma, av ke ma jileskro,
 avke sar oda keres savorengje, ko kamen tiro nav.
 133 Lidža mire kroki tire laveha.
 Ma domuk, hoj upral mande o binos te vladňinel!
 134 Zachraňin man le manušendar, save man trapinen,
 hoj te dolikerav tire zakoni.
 135 Švicin tire mujeha pre tiro služobňikos.
 Sikav man tire prikazi!
 136 Andral mire jakha čulal pherdo apsa,

bo tiro zakonos pes na dolikerel.

Cade

- 137 Tu sal spravodlivo, RAJEJA,
tire sudi hine čače.
138 O prikazi, so diňal, hine spravodliva;
šaj pes pre lende calkom te mukel.
139 E choli, so andre ma labol vaš tuke, man chal,
bo mire ñeprijatela bisterde pre tiro lav.
140 Tire lava hine mištes prežužarde,
vašoda len tiro služobňikos kamel.
141 Na som baro manuš a som odčhido,
ale pre tire prikazi na bisterav.
142 Tiro spravodlišagos hino pro furt,
tiro zakonos hin o čačipen.
143 O pharipen the o trapišagos pre ma aven,
ale tire prikazaňja mange anen o radišagos.
144 Tire sikavibena hine spravodliva pro furt,
de mange len te achalol, hoj te dživav.

Kof

- 145 Andral calo miro jilo vičinav;
odphen mange, RAJEJA,
me šunava tire prikazi.
146 Ke tute vičinav;
zachraňin man
a me dolikerava tire zakoni.
147 Uštav sigeder, sar vidňisalol,
hoj tutar te mangav pomoca;
mukav man pre tiro lav.
148 Cali rat mande o jakha phundrade
a gondolinav pal tiro lav.
149 Šun man avri, bo tiro kamiben hino pačivalo;
RAJEJA, obdžidar man tire spravodlivo sudohe!
150 Imar hine dži paš ma ola, kaske džal pal o nalačhipen;
on hine dur tire zakonostar,
151 ale tu, RAJEJA, sal paš ma
a savore tire prikazaňja hine čačipnaskre.
152 Imar čirlastar siklilom andral tire zakoni,
hoj len ačhadal pro furt.

Reš

- 153 Dikh pre miro pharipen a zachraňin man,
bo na bisterdom pre tiro zakonos.
154 Zaačh vaš ma pro sudos a cin man olestar avri;
obdžidar man, avke sar mange phendal.
155 O spaseňje hino dur le nalačhendar,
bo on na roden tire zakoni.
156 RAJEJA, tu sal igen milostivo,
obdžidar man tire spravodlivo sudohe.
157 Hin man but ñeprijatela, so pre ma džan,
ale me man tire prikazendar na visarava.

- 158 Džunglöl mange, sar dikhav pre ola, ko nane verna,
bo na dolikeren tiro lav.
159 Dikh, sar kamav tire prikazi, RAJEJA!
Obdžidar man tire verne kamibnaha!
160 Savore tire lava hine čače,
savore tire spravodliva sudi hine pro furt.

Šin

- 161 O vladara pre ma džan a nane len vaš soske,
ale miro jilo pes daral ča tire lavestar.
162 Tire lavestar radisaľuvav avke
sar oda, ko arakhel baro barvalipen.
163 Našti avri ačhav o klamišagos, džunglöl mange,
ale tiro zakonos kamav.
164 Eftavar pro džives tut lašarav
vaš tire spravodliva sudi.
165 Baro smirom hin olen, ko kamen tiro zakonos,
a nane nič, pre soste šaj pelehas.
166 Užarav, hoj man zachraňineha, RAJEJA,
a dolikerav tire prikazaňja.
167 Miri duša pes likerel tire zakonendar,
igen len kamav.
168 Šunav tire prikazi the svedectva,
bo tu prindžares savore mire droma.

Tav

- 169 RAJEJA, de, hoj miro roviben te avel ke tute!
Ker mandar godavereder, avke sar phendal.
170 De, hoj miro mangipen te avel anglal tu.
Zachraňin man, avke sar diňal lav!
171 Mi prečulan o chvali andral mire vušta,
bo tu man sikaves tire prikazi.
172 Mi gilavel miri čhib pal tiro lav,
bo savore tire prikazaňja hine spravodliva.
173 De, hoj mange te pomožinel tiro vast,
bo kidňom mange avri tire prikazi.
174 RAJEJA, igen kamav, hoj man te zachraňines!
Tiro zakonos mange anel o radišagos.
175 De, hoj te dživav a te lašarav tut;
de, hoj mange te pomožinen tire sudi.
176 Bludzinav sar o našado bakroro.
Av te rodel tire služobňikos,
se me na bisterdom pre tire prikazaňja.

O Žalmos 120

- ¹ E gilí pro drom upre andro Jeruzalem.

Pro RAJ vičinavas andral o pharipen
a ov mange odphenda.

- ² RAJEJA, zachraňin man le klamišagoskre vuštendar
the le falošne čhibendar.

³ So tuha ov kerela
a sar tut marela,
tu falošno čhib?
⁴ Marela tut le ostre maribnaskre šipenca
the le jagale angarenca*.

⁵ Vigos mange!
Te bešel kade hin avke namištes
sar le cudzincoske andro Mešech,
abo sar maškar o manuša andro Kedar!
⁶ Imar igen but dživav olenca,
ko našti avri ačhen o smirom.
⁷ Sar me vakerav, hoj kamav o smirom,
on kamen o mariben.

O Žalmos 121

¹ E gilī pro drom upre andro Jeruzalem.
Mire jakhenca dikhav upre pro verchi.
Khatar avela miri pomoca?
² Miri pomoca avel le RAJESTAR,
savo stvorinda o ņebos the e phuv.

³ Ov na domukela, hoj tuke te poddžal o pindro;
tiro stražcas na sovel!
⁴ Dikh, oda, ko stražinel le Izrael,
na sovel aŋi na driminel.

⁵ O RAJ hino tiro stražcas;
o RAJ hino tiro ciños pal tiri čači sera.
⁶ Dživese tut o kham na dukhavela
aŋi o čhonoru rači.

⁷ O RAJ tut chraŋinela savore nalačhipnastar;
ov chraŋinela tiro dživipen.
⁸ O RAJ tut chraŋinela,
sar džaha a the sar aveha,
akanastar a pro furt.

O Žalmos 122

¹ Le Davidoskri gilī pro drom upre andro Jeruzalem.
Radisalilom, sar mange phende:
„Aven džas andro kher le Devleskro!“
² Akana amare pindre ačhen
andre tire brani, Jeruzalemona.

³ O Jeruzalem hino ačhado upre sar foros,
kaj hin spojimen sa andre jekh.
⁴ Ode džan o kmeŋi upre,
o kmeŋi le RAJESKRE,
te lašarel o nav le RAJESKRO,
avke sar hin prikazimen le Izraeloske.

* O Žalmos 120:4 120,4 E hebrejiko čhib: *rotem* – oda hin stromos, savestar hin igen lačhe angara

- ⁵ Ode hin o troni pro sudos,
o troni le Davidoskre potomkengre.
- ⁶ Modlĭnen tumen vař o smirom prekal o Jeruzalem a phenen:
„Bachtale ola, ko tut kamen!
- ⁷ Mi avel o smirom andre tire muri
a mi dživel pes řukares andre tire palaca!“
- ⁸ Vař mire phrala the prijatela phenav:
„Smirom andre tu, Jeruzalemona!“
- ⁹ Vař o kher le RAJESKRO, amare Devleskro,
man modlĭnava, hoj tuke te džal miřtes.

O Žalmos 123

- ¹ E gilĭ pro drom upre andro Jeruzalem.
RAJEJA, mire jakhenca dikhav upre pre tute,
so troņines pro ņebos.
- ² Sar o jakha le sluhengre dikhen
pro vast peskre rajeske,
sar o jakha la sluřkakre dikhen
pro vast peskra raņake,
avke dikhen amare jakha pro RAJ, amaro Del,
medik amenge na presikavela peskro jileskeriben.
- ³ Av jileskro ke amende, RAJEJA,
av jileskro ke amende,
bo imar na birinas olestar, so amen ajci tele dikhen.
- ⁴ Imar amen hin dos olestar,
so amendar ajci asan o barvale
a tele dikhen o barikane.

O Žalmos 124

- ¹ Le Davidoskri gilĭ pro drom upre andro Jeruzalem.
Te amenca na ulahas o RAJ
- mi phenel o Izrael -
- ² te amenca na ulahas o RAJ,
sar pre amende avle o manuřa,
- ³ chalehas amen tele džidonen,
sar lengri choli pre amende rozlabilā;
- ⁴ o paņa amen začhidehas,
o prudos amen scirdņahas tele,
- ⁵ o dziva paņa
amen zailehas andre.
- ⁶ Palĭkeras le RAJESKE, hoj na domuklā amare ņeprijatelenge,
hoj amen te rozčingeren le dandenca!
- ⁷ Amen denařlam
sar o čiriklo andral e pasca le lovcoske;
e pasca čindilā
a amen andral denařlam.
- ⁸ Amari pomoca hin andro nav le RAJESKRO,
savo stvorindā o ņebos the e phuv.

O Žalmos 125

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
 Ola, ko pes muken pro RAJ,
 hine sar o verchos Sion:
 Na čhalaven pes,
 likereren pro furt.
- ² Sar hin o verchi pašal o Jeruzalem,
 avke hin o RAJ pašal peskre manuša
 akanastar a pro furt.
- ³ O žezlos le nalačhengro na vladñinela
 upral e phuv le spravodlīve manušengri,
 hoj te na keren o spravodlīva
 peskre vastenca o nalačhipen.
- ⁴ RAJEJA, ker o lačho olenge, ko hine lačhe,
 olenge, ko hine čačipnaskre andro jile!
- ⁵ Ale olen, ko oddžan pro bange droma,
 o RAJ tradela het jekhetane olenca, ko keren o nalačhipen.

O smirom pro Izrael!

O Žalmos 126

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
 Sar o RAJ anelas pale le Sionoskre zailen,
 sas amenge oda sar suno.
- ² Akor amenge o muj asalas
 a amare čhiba gilavenas radišagostar.
 Akor pes maškar aver narodi vakerelas:
 „O RAJ prekal lende kerđa bare veci!“
- ³ O RAJ kerđa prekal amende bare veci
 a amen radisaľuvahas.
- ⁴ An pale, RAJEJA, amare zailen
 avke sig sar o pañi andro Negev pal o baro brišind.
- ⁵ Ola, ko sadzinen le apsenca,
 kiden a upre bare radišagoha.
- ⁶ Rovibnaha džal avri oda,
 ko hordinel o semenos;
 radišagoha avela pale,
 sar anela peskri pšeñica.

O Žalmos 127

- ¹ Le Šalamunoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.
 Te o RAJ na ačhavel o kher,
 zbitočne pes trapinen ola, ko les ačhaven;
 te o RAJ na stražinel o foros,
 zbitočne del pozoris oda, ko les stražinel.
- ² Zbitočne ušten upre sig,
 džan te sovel nasig

a keren phares buči vaš o maro;
bo ov pes starinel pal ola, kas kamel, mek sar soven.

³ O čhave hine daros le RAJESTAR,
o čavoro la dake andro per hin le RAJESKRI odmena.

⁴ O čhave, so ulile le muršeske, sar sas terno,
hine sar o šipi andro vasta le maribnaskre muršeske.

⁵ Bachtalo hin oda murš,
savo peske lenca pherdžardža o tulcos.

On pes na ladžana, sar pes sudzinena
peskre neprijatelenca paš e brana pro sudos.

O Žalmos 128

¹ E gilī pro drom upre andro Jeruzalem.
Bachtalo ela sako, ko pes daral le RAJESTAR,
ko phirel pal leskre droma.

² Dživeha la bučatar, so keres tire vastenca;
aveha požehñimen a savoro tuke džala mištes.

³ Tiri romñi ela andre tiro kher
sar e viñica, so anel but ovocje,
tire čhave ena pašal tiro skamind
sar o terne oliyova stromi.

⁴ He, kavke ela požehñimen oda murš,
savo pes daral le RAJESTAR.

⁵ Mi požehñinel tut o RAJ andral o Sion,
hoj te dikhes o požehnañje le Jeruzalemoskro calo tiro dživipen,

⁶ hoj te dikhes tire čhavengre čhaven.

Smirom le Izraeloske!

O Žalmos 129

¹ E gilī pro drom upre andro Jeruzalem.

Mire terñipnastar man but trapinenas
- mi phenel o Izrael -

² mire terñipnastar man but trapinenas,
ale na zñičinde man.

³ Orinenas mange pal o dumo,
orinde avri bare rihi sar pro mañi.

⁴ Ale o RAJ hino spravodlivo;
prečindža o lani le nalače manušengre.

⁵ Mi visalon pale ladžaha savore,
ko našti avri ačhen o Sion!

⁶ Mi aven sar e čar pro padi,
savi šučola avri sigeder, sar la cirdena avri;

⁷ savaha peske na pherdžarela e burñnik oda, ko košinel,
añi o vasta oda, ko sphandel o snopi.

⁸ Ola, ko predžana pašal lende, na phenena:
„O požehnañje le RAJESKRO pre tumende!

Žehñinas tumenge andro nav le RAJESKRO.“

O Žalmos 130

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Andral o bare paña vičinav pre tute, RAJEJA!
- ² Ó Adonaj, šun miro hangos;
prithov tiro kan paš miro roviben.
- ³ RAJEJA, te tu amenge rachineha o bini,
ó Adonaj, ko šaj obačhela?
- ⁴ Ale tu amenge odmukes,
hoj amen te el sveto dar angle tu.
- ⁵ Užarav pro RAJ – savoreha užarav;
mukav man pre leskro lav.
- ⁶ Miri duša užarel pro Raj
buter sar o stražñika pro tosara,
buter sar o stražñika pro tosara.
- ⁷ Izraelona, muk tut pro RAJ,
bo ov tut pačivales kamel
a les hin bari zor vaš tuke te počinel.
- ⁸ Ov počinela vaš o Izrael
vaš savore leskre bini.

O Žalmos 131

- ¹ Le Davidoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.
RAJEJA, miro jilo pes na lidžal upre,
mire jakha nane barikane.
Na džal mange pal o bare veci
añi pal ola, save miri godi našti achaľol.
- ² Ale upokojinav miri duša
a bešav mange tele;
Som sar čavoro,
so pašľol spokojno paš peskri daj;
miri duša hiñi sar spokojno čavoro.
- ³ Izraelona, muk tut pro RAJ
akanastar dži pro furt!

O Žalmos 132

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
RAJEJA, ma bister pro David,
pre savoro leskro trapišagos!
- ² Iľa vera le RAJESKE
a diña lav le Zorale Devles le Jakoboskres:
- ³ „Na džava khere,
na pašľuvava mange pro hadžos,
- ⁴ na dava mire jakhenge te zasovel
añi mire vječkenge te phanden pes andre,

- 5 medik na arakhava than le RAJESKE,
kher le Jakoboskre Zorale Devleske.“
- 6 Šundam pal e archa la zmluvakri andro Betlehem*,
arakhlam la pro mali paš o Jearim.
- 7 Amen phendam: „Aven džas andro kher le RAJESKRO
a banduvas angle leskro tronos paš leskre pindre.“
- 8 Ušći, RAJEJA, a av andro Chramos
tu the e archa tira zorakri,
a ačh ode pro furt!
- 9 Tire rašaja pre peste mi uren o spravodlišagos
a tire pačivale manuša mi gilaven radišagostar!
- 10 Anglo David, tiro služobňikos,
ma visar tiro muj tire pomazimen kralistar.
- 11 Tu, RAJEJA, diňal verno lav le David,
o lav, savestar pes na visarela:
„Jekhe tire potomkos
thovava te bešel pro tronos.
- 12 Te tire čhave dolikerena miri zmluva
the o prikazaňja, save len sikavava,
ta bešena the lengre čhave
pre tiro tronos pro furt.“
- 13 Se o RAJ peske kidňa avri o Sion;
kamla ode te bešel a phenda:
- 14 „Kada ela miro than, kaj mange odpočovinava pro furt;
kade bešava, bo me oda kamlom.
- 15 Le Sionoskro chaben barvales požehňinava,
leskre čore manušen čalarava le mareha.
- 16 Leskre rašajen urava andro spaseňje
a leskre pačivale manuša gilavena bare radišagostar.
- 17 Ode kerava, hoj jekh le Davidoskre potomkendar te ačhel zoralo kralis;
a dava, hoj miro pomazimen kralis te švicinel sar lampa.
- 18 Leskre nepřijatelen urava andre ladž,
ale pre leskro šero blištisalola e kraliko koruna.“

O Žalmos 133

- 1 Le Davidoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Dikh, sar mištes the šukares oda hin,
sar hine o phrala jekhetane andro smirom!
- 2 Oda hin sar o vzacno olejos pro šero,
so čulal tele pal e brada,
pal e brada le Aronoskri,
so čulal dži pro agor* pre leskro ruchos.
- 3 Oda hin sar e Čermonoskri rosa,

* O Žalmos 132:6 132,6 E hebrejiko čhib: e Efrata
pes thovel o šero andro ruchos – e galira.

* O Žalmos 133:2 133,2 Oda hin dži paš e chev khatar

so čulal tele pro Sionoskre verchi.
Bo ode o RAJ bičhavel peskro požehnañje
the dživipen pro furt.

O Žalmos 134

- ¹ E gilí pro drom upre andro Jeruzalem.
Lašaren le RAJES
savore leskre služobňikale,
so služinen račenca andro kher le RAJESKRO!
- ² Hazden upre o vasta ko Chramos
a lašaren le RAJES.
- ³ Mi požehňinel tut o RAJ andral o Sion,
oda, ko kerđa o ňebos the e phuv!

O Žalmos 135

- ¹ Haleluja!
- Lašaren le RAJESKRO nav,
lašaren les, služobňikale le RAJESKRE,
- ² save služinen andro kher le RAJESKRO,
pro dvori andro kher amare Devleskro.
- ³ Lašaren le RAJES, bo o RAJ hino lačho,
gilaven leskre naveske, bo hino šukar.
- ⁴ Se o RAJ peske kidňa avri le Jakob;
le Izrael, hoj leske te patrinel.
- ⁵ Me džanav, hoj o RAJ hino baro;
amaro RAJ hino bareder savore devlendar.
- ⁶ O RAJ kerel savoro, so kamel,
pro ňebos the pre phuv,
andro moros the andre savore leskre hlbini.
- ⁷ Prianel o chmari dži pal o agor la phuvatar;
bičhavel o bleski le brišindeha
a mukel avri e balvaj andral peskre skladi.
- ⁸ Ov murdarda andro Egipt savoren, so ulile ešebna,
le manušendar dži o dobitkos.
- ⁹ Bičhađa o znameňja the o zazraki
pre tute, Egiptona,
pro Faraonos the pre savore leskre služobňika.
- ¹⁰ Domarda but naroden
a murdarda le zorale kralen:
- ¹¹ le Sichon, le amorejike kralis,
le Og, le bašaňike kralis,
the savore kralen andro Kanaan.
- ¹² Lengri phuv diňa sar dedictvos,
sar dedictvos le Izraeloske, peskre manušenge.
- ¹³ RAJEJA, tiro nav hino večno,
pal tiri slava, RAJEJA, pes vakerela pal jekh pokoleňje pre aver.

- 14 Bo o RAJ zaačhela vaš peskre manuša pro sudos
a ela jileskro ke peskre služobníka.
- 15 O modli le narodengre hine rupune the somnakune,
kerde len o manuša peskre vastenca.
- 16 Hin len vušta, ale na vakeren,
hin len jakha, ale na dikhen.
- 17 Hin len kana, ale na šunen,
aňi našti dichinen peskre mujenca.
- 18 Ola, ko len keren, ena ajse sar on,
ajse ena savore, ko pes pre lende muken.
- 19 Manušale, khereja le Izraeloskro, lašar le RAJES!
Rašajale, khereja le Aronoskro, lašar le RAJES!
- 20 Levitale, khereja le Leviskro, lašar le RAJES!
Tumen, so daran le RAJESTAR, lašaren le RAJES!
- 21 Mi džal e chvala le RAJESKE andral o Sion,
oleske, ko bešel andro Jeruzalem!

Haleluja!

O Žalmos 136

- 1 Paľikeren le RAJESKE, bo hino lačho,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 2 Paľikeren le Devleske upral o devla,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 3 Paľikeren le Rajeske upral o raja,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 4 Ča ov korkoro kerel o bare zazraki,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 5 Ov godaha kerđa o ņebos,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 6 Ov rozcirdňa e phuv upral o paňa,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 7 Ov kerđa o bare švetla,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt;
- 8 o kham, hoj te vladňinel dživese,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt;
- 9 o čhonoru the o čercheňa, hoj te vladňinen rači,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 10 Ov murdarda andro Egipt le ešebne muršoren,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 11 A iľa odarik avri le Izraeliten,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 12 Lidžalas peskre manušen le zorale the hazdle vasteha,
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt.
- 13 Ov rozđelinda o Lolo moros,

- bo leskro verno kamiben likerel pro furt;*
 14 a diña le Izraelitenge te predžal prekal leste,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
 15 ale le Faraonos la armadaha začida le moroha,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
 16 Peskre manušen lidžalas la puštaha,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 17 Zničinda le bare kralen,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
 18 murdarda le zorale kralen,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
 19 le amorejike kralis Sichon,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
 20 le bašaňike kralis Og,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
 21 Lengri phuv diña sar dedictvos,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
 22 sar dedictvos peskre služobňikoske le Izraeloske,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 23 Leperda peske pre amende andre amaro poňizeňje,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
 24 a zachraňinda amen amare ňeprijatelendar,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
 25 Ov del te chal savore džide tvoren,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 26 Palikeren le ňeboskre Devleske,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.

O Žalmos 137

- 1 Paš o babiloňika paňa,
 bešahas a rovas ode,
 sar peske leperahas pro Sion.
- 2 Ode pro stromi, pro virbi,
 figinahas amare citari.
- 3 Ola, ko amen zaile, amen mangelas,
 hoj lenge te gilavas;
 ola, ko amen trapinenas, amendar kamenas,
 hoj te gilavas radišagoha:
 „Gilaven amenge jekh sionsko gili!“
- 4 Sar šaj gilavas le RAJESKRI gili
 andre cudzo phuv?
- 5 Te bisterdomas pre tute, ó Jeruzalemona,
 ta mi bisterel miro čačo vast te bašavel!
- 6 E čhib mange andro muj mi prilapisalol,
 te mange pre tute na leperava;
 te o Jeruzalem na ela miro nekbareder radišagos.

- 7 RAJEJA, ma pobister le Edomitenge oda,
so vičinenas akor, sar peła tele o Jeruzalem:
„Čhiven les tele, čhiven les tele dži o zakladi!“
- 8 Tu, babiloňiko čhaje, so aveha zničimen!
Bachtalo hin oda, ko tuke visarela pale oda,
so amenge kerdal!
- 9 Bachtalo oda, ko chudela tire čhaven
a demela lenca andre skala.

O Žalmos 138

- 1 Le Davidoskro.
Palikerava tuke, RAJEJA, andral calo jilo,
anglo neboskre bitostí* tuke gilavava o chvali.
- 2 Visarav man ke tiro sveto Chramos, banduvav tele
a lašarav tiro nav
vaš tiro baro kamiben the verností,
bo barardal tiro lav upral savoreste†.
- 3 Sar ke tu vičinavas, odphendal mange;
ilal mandar e dar a diňal man zor.
- 4 RAJEJA, savore kraľa pre phuv tut lašarena,
sar šunena o lava andral tiro muj.
- 5 Gilavena pal tire droma,
bo le RAJESKRI slava hiňi bari.
- 6 O RAJ hino upre učes,
a the avke dikhel, ko hino teledikhlo,
ale le barikanes prindžarel dural.
- 7 Kajte ulomas andro pharipen,
tu na domukeha, hoj te merav;
nacirdeha tiro vast pre mire cholamen nepřijateľa,
zachraňineha man tire čače vasteha.
- 8 O RAJ dokerela sa vaš ma.
RAJEJA, tiro verno kamiben likerel pro furt.
Ma omuk e buči tire vastengri!

O Žalmos 139

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, tu man predikhľal a prindžares man.
- 2 Tu džanes, kana bešav a kana uščav,
imar dural prindžares, so gondolinav.
- 3 Pozorines man, sar phirav the sar pašľuvav;
prindžares mištes savore mire droma.
- 4 Bo mek aňi mande nane o lav pre čhib
a imar tu, RAJEJA, džanes savoro, so kamav te phenel.
- 5 Obkľučines man anglunestar the palunestar
a thoves pre ma tiro vast.
- 6 Igen man čudalinav upral tiro prindžaripen,
bareder hino sar miri godi,

* O Žalmos 138:1 138,1 E hebrejiko čhib: anglo devla † O Žalmos 138:2 138,2 Abo: barardal tiro lav upral tiro nav

našti dži ode dochudav.

7 Kaj šaj denašav tire Duchostar?

Kaj šaj denašav tutar?

8 Te gelomas upre pro ņebos, ode sal,
te mange pašlilomas andro hrobos, the ode sal.

9 Te odlęcindomas ode, kaj avel avri o kham,
abo bešlomas dži pre aver sera le moroske,

10 mek the ode man ligendahas tiro čačo vast,
a pomožindahas mange.

11 Te mange phendomas: „O kalipen man zagaruvela andre
a o švetlos pes čerinela pro kalipen pašal ma,“

12 no, aňi o kalipen nane dos kalo prekal tu
a e rat tuke švicinel sar džives,
o kalipen tuke hin avke sar švetlos.

13 Se tu mange stvorindal o jilo the e godi*,
andro per mira dakro man sthodal.

14 Lašarav tut vaš oda, hoj som igen užasňe a zazračňe stvorimen;
tire skutki hine zazračna,
džanav oda igen mištes.

15 Mire kokala na sas garude anglal tu,
sar somas kerdo andro garudipen,
sar somas sthodo andro hlbini la phuvakre.

16 Tire jakha man dikhle, imar sar somas andro per,
a savore mire dživesa sas pisimen andre tiri kňižka
mek angloda, sar aňi jekh lendar na sas.

17 Sar mange phares hin te achalol tire gondolišagi†, ó Devla,
a keci but hine!

18 Te len kamlomas te zrachelnel,
ulehas buter sar e poši.
Soča uščav, furt som tuha.

19 Oj, Devla, te murdardalas le nalačhe manušen!
Džan mandar het, muršale,
savenge džal pal o murdaripen!

20 On pal tu namištes vakeren,
ačhaven pes tuke a hijaba len tiro nav.

21 RAJEJA, me našti avri ačhav olen, ko tut našti avri ačhen.
A ola, ko pes tuke ačhaven, mange džunglon.

22 Igen len našti avri ačhav,
hine mire ņeprijaťela!

23 Preskumin man, Devla, a prindžar miro jilo!
Skušin man a prindžar miro gondolišagos!

24 Dikh, či na som pro nalačho drom
a lidža man pal o večno drom!

* **O Žalmos 139:13** 139,13 E hebrejiko čhib: o Iadvini † **O Žalmos 139:17** 139,17 Abo: Save vzacna hine
mange tire gondolišagi

O Žalmos 140

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. O žalmos le Davidoskro.
 2 Zachrañin man, RAJEJA, le nalače manušendar,
 ochrañin man olendar, ko pes rado maren,
 3 olendar, ko andro jile gondolinen ča te kerel o nalačhipen
 a sako džives pes vesekedinen.
 4 Dukhaven le čhibenca sar o sapa,
 pro vušta len hin o jedos sar le zmijen.
- 5 RAJEJA, ma domuk man andro vasta le nalače manušenge,
 ochrañin man olendar, ko pes rado maren
 a kamen mange te podthovel o pindre.
 6 O barikane mange kerde e pasca,
 nacirdle paš o drom e sita the o lani,
 pripravinde mange e pasca pro chodňikos.
- 7 Phenav le RAJESKE: „Tu sal miro Del!“
 Šun avri, RAJEJA, miro mangipen!
 8 RAJEJA, Adonaj, tu sal miro zoralo zachrancas,
 tu mange chrañines o šero andro džives le maribnaskro.
 9 RAJEJA, ma de le nalače manušes oda, so kamel,
 ma domuk, hoj pes te ačhel oda, so gondolinel te kerel,
 hoj pes te na lidžal upre.
- 10 De, hoj pre mire ñeprijateľa te avel odi bibach,
 savi žičinen mange.
 11 Mi perel pre lende o jagale angara,
 mi čhivel len o Del andre jag,
 andre bari chev, hoj imar te na ušten.
 12 O manuš, so kerel pletki, te na obačhel andre phuv
 a pre oda murš, so pes rado marel, mi avel e bibach, hoj te perel.
- 13 Džanav, hoj o RAJ zaačhel pro sudos vaš o strapimen manuš
 a rušel vaš o čoro.
 14 Čačo hin, hoj o spravodľiva lašarena tiro nav
 a o čačipnaskre manuša dživena paš tu.

O Žalmos 141

- 1 Le Davidoskro žalmos.
 RAJEJA, ke tu vičinav!
 Šidar mange te pomožinel!
 Šun miro hangos, sar ke tu vičinav!
 2 Prile miri modľitba sar o kadidlos
 a mire vasta, so hazdav, sar e račakri obeta.
- 3 RAJEJA, ačhav le stražņiken paš miro muj!
 Stražin o vudar mire vuštengro!
 4 Ma domuk, hoj mange o jilo te džal pal o nalačo,
 hoj te kerav o nalačhipen olenca, ko oda keren,
 aňi hoj lenca te chav pre lengre hoscini.

- ⁵ Te man demela o čačipnaskro manuš – oda hin o kamiben;
te man pokarhinela – oda hin sar olejos pro šero;
miro šero oda prilela.
Ale me man furt modlinava, hoj o nalače te aven marde vaš oda, so keren.
- ⁶ Lengre vodci ena čhide tele pal o skali,
a akor o nalače sprindžarena, hoj mire lava sas čače.
- ⁷ On phenena: „Sar vareko orinel e phuv a rozmarel o hrudi,
avke hine rozčhide amare kokala andro muj le Šeoloskro.“
- ⁸ Ale mire jakha, RAJEJA, Adonaj, dikhen pre tute,
pre tute man mukav, ma de man le meribnaske!
- ⁹ Chrañin man le pascendar, so mange kerde,
the le sitendar, so mange nacirdle o nalače.
- ¹⁰ Mi peren o nalače andre peskre siti,
ale me len mi obdžav.

O Žalmos 142

- ¹ Le Davidoskro maskil*. E modlitba, sar sas andre jaskiña.
- ² Zorales vičinav ko RAJ,
vičinav ko RAJ, hoj ke ma te avel jileskro.
- ³ Leske phenav avri miri žala
a vakerav pal miro pharipen.
- ⁴ Sar miro duchos andre ma slabisalol,
akor tu des pozoris pre miro chodņikos.
Pre oda drom, khatar džav,
mange garude e pasca.
- ⁵ Dikh pre čači sera a dikheha,
hoj ņiko mange na kamel te pomožinel.
Nane man kaj te denašel,
ņikaske na džal pal miro dživipen.
- ⁶ RAJEJA, pre tu vičinav
a phenav: „Tu sal miro than, kaj man šaj garuvav,
tu sal sa, so mange kampil andre kada dživipen!“
- ⁷ Šun miro roviben,
bo som andro baro pharipen.
Le man avri olendar, ko pre mande džan,
bo hine zoraleder sar me.
- ⁸ Le man avri andral e bertena,
hoj te lašarav tiro nav!
O čačipnaskre pes zdžana pašal mande,
bo mange presikaves o lačhipen.

O Žalmos 143

- ¹ Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, šun miri modlitba,
šun miro pokorno mangipen!
Odphen mange, bo sal verno the spravodlivo!
- ² Ma sudzin tire služobņikos,

* O Žalmos 142:1 142,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- bo nisavo džido manuš nane spravodlivo anglal tu.
- ³ O nepřijatelis pre mande džal,
demel manca andre phuv;
thovel man te bešel andro kalipen
sar olen, ko imar čirla mule.
- ⁴ Miro duchos slabisalol,
miro jilo imar na birinel te lidžal o pharipen.
- ⁵ Leperav mange pre ola dživesa, so sas varekana,
gondolinav pal savoreste, so kerdal,
avel mange pre godi e buči, so kerdal tire vastenca.
- ⁶ Ke tute hazdav mire vasta,
som igen smedno pal tu sar e avrišuki phuv pal o paňi.
- ⁷ So neksigeder mange odphen, RAJEJA,
miro duchos imar na birinel!
Ma garuv mange tiro muj,
hoj te na dičhuvav avri sar ola, ko džan tele andro hrobos.
- ⁸ De, hoj tosara te šunav tiro verno kamiben,
bo pre tute man mukav.
Sikav mange o drom, khatar te džal,
bo pačav andre tu.
- ⁹ Zachraňin man mire nepřijatelendar, RAJEJA!
Ke tute man garuvav.
- ¹⁰ Sikav man te kerel tiri voľa,
se tu sal miro Del.
Tiro lačo Duchos man mi lidžal
pal e rovno phuv.
- ¹¹ RAJEJA, obdžidar man angle tiro nav;
le man avri andral o pharipen, bo sal spravodlivo.
- ¹² Zňičin mire nepřiatelen, bo tiro kamiben hino pačivalo ke ma;
murdar savoren, ko man trapinen,
bo me som tiro služobňikos.

O Žalmos 144

- ¹ Le Davidoskro.
E chvala mi džal mire RAJESKE, mira skalake,
ov del te džanel mire vastenge sar pes te marel,
mire angušten sikavel pro mariben.
- ² Miro verno ochrancas the miro hrados,
miri zoralí veža the miro zachrancas,
miro štitos, pal savo man garuvav.
Ov kerel, hoj pes mange o narodi te podden.
- ³ RAJEJA, ko hin o manuš, hoj tut pal leste te starines?
Ko hin o čhavo le manušeskro, hoj pre leste gondolines?
- ⁴ O manuš hino sar e balvajori,
leskre dživesa hine sar o ciňos, so našľol.
- ⁵ RAJEJA, otker o ňebos a av tele,
chude tut le verchendar, hoj te thuvisalón!
- ⁶ Bičhav tiro bleskos a roztrade tire nepřiatelen,

- muk tire šipi a ker, hoj pes te rozdenašen.
- ⁷ Nacirde tele tiro vast,
cirde man avri a zachrañin man
andral o bare paña, andral o vasta le cudze manušengre,
- ⁸ save klaminen le vuštenca
a len vera falošne*.
- ⁹ Devla, gilavava tuke e nevi gili,
bašavava pre harfa le deše strunenca a lašarava tut,
- ¹⁰ so des te zviťazinel le kralenge
a zachrañines tire služobňikos le David
la meribnaskra šablatar.
- ¹¹ Cirde man avri a zachrañin man
andral o vasta le cudze manušengre,
save klaminen le vuštenca
a len vera falošne.
- ¹² Avke amare terne čhave ena sar o rastlini, so baron zorales,
amare čhaja ena sar o avrikerde slupi andro palacis.
- ¹³ Amare komori ena pherde všelijake zrnoha.
Amen ela ezera bakre,
deš ezera pre amare mali.
- ¹⁴ Amare dobitkoske ulona but cikne.
Amare muri na rozmarena,
na odlidžana amen het,
aňi pes na rovela pre amare ulici la bara žalatar.
- ¹⁵ Bachtale ola manuša, kas kada hin!
Bachtale ola manuša, kaske hin o RAJ Del!

O Žalmos 145

- ¹ Le Davidoskri chvala.
Bararava tut, Devla miro the kralina!
Lašarava tiro nav furt a furt!
- ² Sako džives tut lašarava,
gilavava o chvali tire naveske furt a furt.
- ³ Baro hin o RAJ, leske patrinel savori chvala;
na del pes te achalol, savo baro hino.
- ⁴ Jekh pokoleňje avreske lašarel tire bare veci, so kerdal;
vakerel pal tire zorale skutki.
- ⁵ Vakerena pal o baro šukariben tira slavakro
a me gondolinava pal tire bare zazraki.
- ⁶ Vakerena pal tire zorale skutki
a me vakerava pal oda, savo baro sal!
- ⁷ Leperena peske pal tiro baro lačhipen
a radišagoha gilavena pal tiro spravodlišagos.
- ⁸ O RAJ hino jileskro the milostivo,
na cholisalol sig a hin andre leste pherdo kamiben.
- ⁹ O RAJ hino lačho ke sakoneste,
leske hin pharo vaš savorende, kas stvorinda.

* O Žalmos 144:8 144,8.11 E hebrejiko čhib: lengro čačo vast klaminel

- 10 RAJEJA, mi palikerel tuke savoro tiro stvorenje,
mi lašaren tut tire pačivale manuša.
- 11 Mi vakeren pal e slava tire krališagoskri,
mi phenen pal tiri zor,
- 12 hoj pes o manuša te dodžanen pal tire zorale skutki
the pal o baro šukariben tire krališagoskro.
- 13 Tiro krališagos hino večno,
tiro rajipen likerel pal jekh pokoleňje pre aver.
- 14 O RAJ podhazdel savoren, ko peren,
hazdel upre savoren, ko hine strapimen.
- 15 Savore jakha pre tu dikhen a užaren pre tu,
a tu len des te chal akor, sar lenge kampil.
- 16 Otkeres tiro vast
a čalares savore džiden oleha, so kamen.
- 17 O RAJ hino spravodljivo andre savoreste, so kerel,
savore peskre skutki kerel kamibnaha.
- 18 O RAJ hino pašes savorenge, ko ke leste vičinen,
savorenge, ko ke leste vičinen čačipnaha.
- 19 Olen, ko pes lestar daran, del oda, so peske žadinen,
šunel, sar ke leste vičinen vaš e pomoca, a zachrañinel len.
- 20 O RAJ chrañinel savoren, ko les kamen,
ale savore nalače manušen zničinel.
- 21 Mire vušta lašarena le RAJES
a savoro stvorenje mi bararel leskro sveto nav pro furt.

O Žalmos 146

1 Haleluja!

Lašar le RAJES, dušo miri!

2 Lašarava le RAJES, medik ča dživav,
gilavava o chvali mire Devleske calo miro dživipen.

3 Ma muken pes pro vodci,
ma muken pes pro manuša,
bo on našti zachrañinen.

4 Sar lendar džala avri o duchos, džana pale andre phuv
a oda džives našlola savoro, so kamenas te kerel.

5 Bachtalo oda, kaske pomožinel o Del le Jakoboskro;
ko pes mukel pro RAJ, pre peskro Del,

6 savo stvorinda o ņebos the e phuv,
o moros the savoro, so andre hin,
a savo ačhel verno pro furt.

7 Ov zaačhel vaš o strapimen
a le bokhalen del te chal.
O RAJ lel avri le zaphandlen andral e bertena.

8 O RAJ del, hoj o kore te dikhen.
O RAJ hazdel upre olen, ko hine strapimen,
o RAJ kamel olen, ko hine čačipnaskre.

9 O RAJ chrañinel le cudzincen
a pomožinel le vdovenge the le širotenge,
ale musarel o plani le nalačenge.

10 O RAJ kralinela pro furt.
Ó, Sionona, tiro Del vladñinela
andral jekh pokoleñje pre aver.

Haleluja!

O Žalmos 147

1 Haleluja!

Sar mištes hin te lašarel amare Devles,
bo šukares oda hin a kampil les te bararel.

2 O RAJ pale ačhavel o Jeruzalem
a skidel upre le Izraeliten, save sas zaile;

3 sastarel olen, kas hin dukh andro jilo,
a phandel lenge o rani.

4 Ov rachinel le čerčeñen
a savorenge del o nava.

5 Baro hin amaro RAJ a igen zoralo,
leskro godaveripen pes na del te merinel.

6 O RAJ hazdel upre le pokornen,
ale le nalačenca demel andre phuv.

7 Gilaven le RAJESKE e palikeribnaskri gili,
bašaven amare Devleske pre citara.

8 O ñebos učharel andre le chmarenca,
bičhavel pre phuv o brišind
a del, hoj e čar te barol pro verchi.

9 Ov del te chal le džviren
the le cikne havranen, sar vičinen.

10 Leske nane pre dzeka le grajeskri zor
aňi o zorale čanga le slugadiskre.

11 Le RAJESKE hin pre dzeka ola, ko pes lestar daran,
ola, ko pes muken pre leskro verno kamiben.

12 Jeruzalemona, barar le RAJES!
Sionona, lašar tire Devles!

13 Ov zoraľardã o zavori pre tire brani,
požehñinda tire manušen andre tute.

14 Ov del o smirom pre tire hrañici
a čalarel tut la nekfeder pšeñicaha.

15 Ov bičhavel peskro lav pre phuv,
oda, so phenel, pes kerel igen sig.

16 Ov del o jiv sar e vlna
a rozčhivkerel o mrazos sar o prachos andral o bov,

- 17 čhivel tele o legi sar o barora.
Ko šaj likerel avri leskro šil?
- 18 Palis bičhavel peskro lav a sa rozdžal,
bičhavel e balvaj a o paña čulan.
- 19 Peskro lav diña te džanel le Jakoboske,
peskre prikazi the zakoni le Izraeloske.
- 20 Prekal nisave aver narodi oda na kerda;
on na prindžaren leskre zakoni.

Haleluja!

O Žalmos 148

1 Haleluja!

- Lašaren le RAJES andral o ňebos,
lašaren les upre andro chmari!
- 2 Lašaren les, savore leskre aňjelale,
lašaren les, savore leskre ňeboskre armadale!
- 3 Lašar les, khameja the čhonoreja!
Lašaren les, savore jasna čercheňale!
- 4 Lašaren les, tumen o nekučeder ňebi
the o paña, so hine upre andro luftos!
- 5 Mi lašaren o nav le RAJESKRO,
bo ov prikazindá a sas stvorimen;
- 6 ačhađa len pro furt,
diña avri prikazis, so šoha na preačhela.
- 7 Lašaren le RAJES savore, so san pre phuv,
o moroskre obludi the savore oceani,
- 8 o bleski, o legi, o jiv the o chmari,
e zoraľi balvaj, so kerel oda, so phenel.
- 9 Lašaren les, o verchi the savore brehi,
o ovocna stromi the savore cedri,
- 10 o dziva džviri the savoro dobitkos,
ola, so pes cirden pal e phuv, the o čirikle.
- 11 Lašaren les, savore narodi the o kraľa pre phuv,
savore vladara the o raja pre phuv,
- 12 o terne čhave the o terne čhaja,
o phure the o čhavore!
- 13 Lašaren le RAJESKRO nav,
bo leskro nav hin upral dojekh nav;
leskri slava hin upral o ňebos the upral e phuv.
- 14 Ov diña zor peskre narodos,
hoj les te lašaren savore leskre pačivale –
o Izraeliti, o manuša, save leske hine pašes paš o jilo.

Haleluja!

O Žalmos 149

¹ Haleluja!

Giľaven le RAJESKE nevi giľi,
lašaren les maškar leskre verna manuša, sar hine zgele.

² Mi radisaľol o Izrael peskre Stvoritelĩstar,
o čhave le Sionoskre mi thoven baripen andre peskro kralis.

³ Le khelibnaha mi lašaren leskro nav,
mi giľaven leske paš e bubna the citara.

⁴ Le RAJES hin radišagos peskre manušendar
a le pokornen koruňinela la zachranaha.

⁵ O pačivale manuša mi khelen, bo zvitazinde,
a mi giľaven radišagostar pre peskre hadži.

⁶ Mi el e chvala le Devleskri andre lengro muj
a e šabľa, so čhinel pal soduj seri, andro vasta,

⁷ hoj te domaren le naroden
a hoj te potrestinen avre manušen,

⁸ hoj lengre kralen te phanden le lancenca
a lengre rajen le trastune kľiginenca,

⁹ hoj len te sudzinen, avke sar hin pisimen.
Oda ela pre slava savore leskre pačivale manušenge.

Haleluja!

O Žalmos 150

¹ Haleluja!

Lašaren le Devles andre leskro Chramos!
Lašaren leskri zor andro ņebos!

² Lašaren les vaš o zorale veci, so kerďa!
Lašaren les, bo hino nekbareder!

³ Lašaren les pre bakraňi truba!
Lašaren les pre harfa the pre citara!

⁴ Lašaren les pre bubnica le khelibnaha!
Lašaren les pre lavuta the pre flauta!

⁵ Lašaren les pre cimbalma!
Lašaren les pre zoralĩ cimbalma!

⁶ Savoro džido, so dichinel, mi lašarel le RAJES!

Haleluja!

O Prislovja O Godaver lava

Pre soste hin o godaver lava

- ¹ O godaver lava le Šalamunoskre, le Davidoskre čhaskre, le Izraeloskre kraliskre.
² Kala prislovja tuke pomožinena
 te prindžarel o godaveripen,
 bararena tut avri,
 dena tuke te achalol o godaver lava;
³ sikavena tut sar te dživel andre bari godi,
 te kerel, so hin lačo, čačipnaskro the spravno;
⁴ le manušes, saves nane godi, dena godi
 a le terne manušes dena o prindžaripen the o achaluvipen.
⁵ O godaver manuš len mi šunel a mi barvalol andro prindžaripen,
 a oda, ko hino avrisikado, mi prilel e lači rada,
⁶ hoj te achalol o godaver lava the o podobenstva,
 o lava le godavere manušengre the lengro garudipen.
⁷ O prindžaripen chudel la sveta daraha anglo RAJ;
 ča o diline dikhen tele o godaveripen the o sikaviben.

De pozoris pro nalače manuša

- ⁸ Čhavo miro, šun, so tuke phenel tiro dad
 a ma omuk oda, so tut sikavel tiri daj,
⁹ bo oda hin sar o šukar vencos pre tiro šero
 a sar o lancocis pre tiri meň.
- ¹⁰ Čhavo miro, te tut o binošna manuša cirdena te kerel o nalačo, phen lenge na.
¹¹ Te phenena: „Av amenca, arakhaha varekas a murdaraha les!
 Av chučaha pre varekaste, ko amen nič na kerđa!
¹² Av, zachas leskro dživipen sar o Šeol*
 a chas les calones sar oles, ko džal tele andre chev.
¹³ Laha peske savoro barvalipen
 a pherdžaraha le čorde vecenca amare khera.
¹⁴ Av amenca andre partija
 a rozdelinaha pes savoreha.“
¹⁵ Čhavo miro, ma dža kajse dženenca,
 a ma thov tiro pindro pre lengre droma.
¹⁶ Se lengre pindre denašen te kerel o nalačo
 a sidaren te čhorel avri o rat.
¹⁷ Te o čiriklo dikhel,
 sar nacirdes e sita,
 na chudela pes,
¹⁸ ale on nacirden e sita prekal peste
 a keren e pasca, andre savi korkore merena.
¹⁹ Kada pes ačhel savorenge,
 savenge džal pal o nalačo ziskos:
 o nalačo ziskos lenge lel o dživipen.

* **1:12** 1,12 Oda hin o than, kaj hine o mule.

O godaveripen vakerel

²⁰ O godaveripen vičinel avri pro ulici,
zorales vakerel pro placi.

²¹ Zoraha vičinel paš o brani le foroskre,
vakerel všadzik, kaj hine zgele but manuša:

²² Tumen diline, dži kana kamena o nagodaveripen?
Tumen, so asan, dži kana kamen te asal?
Dži kana o diline na kamena o prindžaripen?

²³ Prilen mandar, sar tumenge dovakerav!
A me tumenge anava avri oda, so man hin andro jilo,[†]
a dava tumenge te prindžarel mire lava.

²⁴ Ale vašoda, hoj tumen na kamenas te šunel, sar me vičinavas,
a niko na ačhelas olestar, hoj me nacirdavas miro vast,

²⁵ vašoda, hoj dikhenas tele miri rada,
a na priilan mandar o lava, sar tumenge dovakeravas,

²⁶ asava tumendar, sar pre tumende avela o pharipen
a sar pre tumende demela e pohroma;

²⁷ sar pre tumende avela o pharipen sar e burka
a e bari pohroma pre tumende demela sar e zoralī balvaj,
sar tumenge ela phares a cerpinena,

²⁸ akor pre mande vičinena, ale me man na dava anglal,
igen man rodena, ale na arakhena man,

²⁹ vašoda, bo našti avri ačhenas o prindžaripen,
a na sas tumen e sveto dar anglo Raj,

³⁰ miri rada dikhenas tele
a visarenas tumen mange le dumeha,
sar tumenge dovakeravas.

³¹ Akana chana o ovcje olestar, sar dživenas,
a čalona le nalačipnastar, so kerenas.

³² O nagodaver merena, bo odgele le godaveripnastar,
a o diline ena zničimen, bo lenge sas mištes avke te dživel.

³³ Ale oda, ko man šunel, pes na mušinel te daral,
dživela andro smirom a na darala pes le nalačipnastar.

2*So anel o godaveripen*

¹ Čhavo miro, te prileha mire lava,
a dolikeraha, so tuke prikazinav,

² te šuneha oda, so hin godaver,
a kameha oleske te achalol,

³ te tuke mangeha o godaveripen
a te zorales vičineha, hoj te achalos,

⁴ te oda rodeha avke sar o rup
a kameha oda te arakhel avke sar o garudo barvalipen,

⁵ akor achaloha, so hin e sveto dar le RAJESTAR,
a arakheha o prindžaripen pal o Del.

⁶ Bo o RAJ del e godi
a andral leskro muj avel o godaveripen the o prindžaripen.

[†] 1:23 1,23 E hebrejiko čhib: Me pre tumende čhivava avri mire duchos.

⁷ Ov pomožinel olenge, ko hine čaćipnaskre,
 a chrañinel olen, ko dživen žužes;
⁸ ov stražinel olen, ko pes likerem mištes ke aver džene,
 a dodikhel pre ola, ko leske hine verna.

⁹ Akor achaloha, so hin lačo, čaćipnaskro
 a spravno; džaneha, sar kampil te dživel,
¹⁰ bo o godaveripen tuke džala andro jilo
 a o prindžaripen tuke anela o radišagos pre duša.
¹¹ O spravno gondolišagos pre tu dela pozoris
 a o achaluvipen tut stražinela;
¹² ochrañinela tut, hoj te na džas pro nalače droma
 a hoj te na pačas le manušenge, save vakeren o previsarde lava;
¹³ olenge, ko omukle o rovna droma
 a gele pro bange droma andro kalipen.
¹⁴ On radisaon, sar keren o nalačhipen
 a thoven o baripen andro previsarde veci.
¹⁵ Kale manušengre droma hine bange
 a lengre chodñiki hine nalače.

Ma dža pro drom la lubñakro

¹⁶ O godaveripen tut zachrañinela la lubñatar;
 la avra džuvlatar, savi pes tuke guřarel le lavenca,
¹⁷ savi omukla le romes, saves peske iřa, sar sas terñi,
 a bisterda pre zmluva, so kerdã anglo Del.
¹⁸ O drom andre lakro kher řidžal andro meriben,
 bo džal tele andro than le mulengro.
¹⁹ Ńiko olendar, ko džal ke late, na avel pale,
 a šoha pes na visarel pale pro drom le dživipnaskro.

²⁰ Vašoda phir pal o drom le lače manušengro
 the pal o chodñikos le spravodlřive manušengro.
²¹ Bo o pačivale bešena andre phuv
 a o žuže anglo Del ačhena andre,
²² ale o bijedevleskre ena avričhide
 a o napačivale ena avricirdle le koreñenca.

3

O godaveripen anel o požehnañje

¹ Čhavo miro, ma bister pre oda, so tut sikađom,
 a liker andro jilo mire prikazi.
² Miro sikaviben tuke dothovela o berša ko dživipen
 a anela tuke o smirom.
³ O verno kamiben the e vernost tut te na omukel;
 phand tuke len pašal e meñ,
 a pisin tuke len andre tiro jilo,
⁴ kaleha tut ela e pačiv the baro nav
 anglo Del the anglo manuša.
⁵ Pača cale jileha le RAJESKE
 a ma muk tut pre tiri godi.

- 6 Pridžan tut ke leste pre savore tire droma
a ov tuke rovñinela avri o chodñiki.
- 7 Ma av godaver andre tire jakha,
ale šun le RAJES a visar tut het le nalačhestar.
- 8 Te ada kereha, sastola tiro felos
a tire kokala zoralona.
- 9 De pačiv le RAJES andral tiro barvalipen
the andral o ešebno ovocje savore ulipnastar.
- 10 Te kada kereha, ela tut pherdo zrnos andre tire stodoli
a tire sudi prečulana la neva molaha.
- 11 Čhavo miro, ma odvisar tut le RAJESKRE dovakeribnastar
a ma cholisaluv, sar tuke priphenel.
- 12 Bo o RAJ dovakerel oleske, kas kamel,
avke sar o dad le čhaske, saves rado dikhel.
- 13 Bachtalo hin o manuš, savo arakhla o godaveripen,
o murš, savo dochudña o achaluvipen.
- 14 Oda mol buter sar o rup
a dela tut oda, so hin feder sar o somnakaj.
- 15 Te el godaver hin vzacneder sar o diamanti;
nič, so kames, nane ajso sar o godaveripen.
- 16 O godaveripen likerel andre jekh vast o baro dživipen
a andre dujto o barvalipen the e slava;
- 17 leskre droma tut dena o šukar dživipen
a leskre chodñiki tuke anena o smirom.
- 18 O godaveripen hin o stromos le dživipnaskro olenge,
ko pes lestar chuden,
a požehñimen hine, save pes lestar likerem.
- 19 Le godaveripnaha o RAJ zathoda la phuvakre zakladi
a o ñebos ačhada la godaha.
- 20 Peskra godaha diña,
hoj o bare paña te demen avri andral e phuv
a andral o chmari te perel o brišind.
- 21 Čhavo miro, liker tut le godaveripnastar the le achaluvipnastar;
šoha lenge ma domuk, te džan tutar het:
- 22 Dena tut o dživipen
a anena tuke e pačiv anglo manuša,
- 23 avke phireha andro smirom
a o pindro tuke na poddžala.
- 24 Rači, sar džaha te sovel, na daraha tut
a soveha tuke andro smirom.
- 25 Na mušines te daral, hoj pes jekhvareste vareso ačhela,
abo te daral le burkendar, so aven pro bijedevleskre.
- 26 Bo o RAJ ačhela pal tiri sera
a na mukela tiro pindro te uštarel andre pasca.

O kamiben ko aver manuša

- 27 Te tut hin pre oda,
pomožin le manušenge, save peske oda zaslužinen.
- 28 Ma phen tire susedaske:
„Dža, av pale tajsa a dava tut,“
te oda hin paš tu.

- 29 Ma gondolin, sar te dukhavel varekas,
ko dživel pašes paš tu a pačal tuke.
- 30 Ma vaker pre ñikaste ča avke,
te tut na kerđa nič nalačo.
- 31 Ma zavidzin le manušeske, savo pes marel,
a ma ker avke sar ov,
- 32 bo o RAJ kajse manušen našti avri ačhel,
ale hino prijatelís le čačipnaskre manušenca.
- 33 O prekošiben le RAJESKRO hin pro kher le bijedevleskro,
ale o kher le čačipnaskro ela požehñimen.
- 34 O RAJ asal avri olen, save asan,
no le pokornen del peskri milost.
- 35 O godaver manuša chudena e pačiv,
ale o diline peske lena e ladž.

4

Le dadeskro dovakeriben

- 1 Čhave mire, šunen le dadeskro sikaviben;
te dena pozoris, achaluvena, so hin godaver.
- 2 Oda, so tumen me sikavav, hin lačo,
vašoda ma omuken oda.
- 3 The me somas cikno čavoro le dadeskro,
ča jekhoru mira dakro,
- 4 miro dad man sikavelas a phendá:
„Liker mire lava andro jilo,
doliker mire prikazi a dživeha.
- 5 Dochude o godaveripen the o achaluvipen!
Ma bister pre mire lava a ma visar tut olestar, so vakerav.
- 6 Ma muk o godaveripen a chrañinela tut,
kam les a stražinela tut.
- 7 Ešebno godaveripen, so šaj keres, hin kada:
Dochude o godaveripen
a cin tuke o achaluvipen vaš savoro, so tut hin.
- 8 Kam o godaveripen a kerela tutar baro,
obchude les a dela tut pačiv.
- 9 Thovela tuke pro šero o šukar vencos
a dela tut e vzacno koruna.“
- 10 Šun man, čhavo miro,
prile mire lava
a dživeha but berš.
- 11 Me tuke sikadom o godaveripnaskro drom
a ligendom tut le čačipnaskre chodñikenca.
- 12 Sar phireha, na zaačhavela tut nič;
te denašeha, na poddžala tuke o pindro.
- 13 Chude tut zorales mire sikavibnastar, ma domuk les te džal het,
stražin tuke les, bo hino tiro dživipen.
- 14 Ma dža pro chodñikos le bijedevleskre manušengro
a ma phir pal o drom le nalače manušengro.
- 15 Obdža oda drom a ma phir odarik,
visar tut a dža avre dromeha.

16 Bo on na džana te sovel, te na kerena o nalačhipen,
našči zasovena, medik varekaske na podthovena o pindre.

17 O bijedevleskeriben hin lenge sar o maro
a o mariben sar e mol.

18 O chodňikos le čačipnaskerengro hino sar o tosaraskro kham,
so švicinel zoraleder the zoraleder medik nane o džives.

19 O chodňikos le bijedevleskerengro hin sar baro kalipen,
a vašoda na džanen, pre soste šaj peren.

20 Čhavo miro, de pozoris pre mire lava
a šun mištes, so tuke vakerav!

21 Liker tuke len anglo jakha
a garuv len andro jilo.

22 Kala lava hine o dživipen olenge, ko len arakhen,
a hine pro sastipen cale lengre teloske.

23 Nekbuter savorestar tuke chraňin tiro jilo,
bo lestar avel o dživipen.

24 Le avri o klamišagos andral tiro muj
a de tutar het o vušta, so na vakeren o čačipen.

25 Tire jakha mi dikhen anglal peste
a te na dikhen avrether pre sera.

26 Rovňin avri o chodňikos tire pindrengre
a savore tire droma ena zorale.

27 Ma dža pre čači aňi pre balogňi sera
a ma uštar tire pindreha andro nalačhipen.

5

Ma dža pal aver džuvľi

1 Čhavo miro, šun mištes miro godaveripen
a visar tiro kan paš mire lava, hoj te achalos.

2 Avke tut džaneha mištes te likerel
a le lavenca sikaveha, hoj tut hin o prindžaripen.

3 Pal o vušta la avra džuvľake čuľal o medos
a lakri čhib hiňi hladko sar olejos,

4 ale pro koňec hiňi kirko sar e palina
a ostro sar e šablā, so čhinel pal soduj seri.

5 Lakre pindre lidžan andro meriben
a lakre kroki tele andro šeol.

6 Oj na ačhel pro drom, so lidžal ko dživipen,
ale phirel banges a aňi olestar na džanel.

7 Vašoda akana, čhave mire, šunen man
a ma visaren tumen het olestar, so tumenge phenav.

8 Ačh dur kajsa džuvľatar
a ma dža aňi paš o vudar lakre khereskro!

9 Bo te oda kereha, našaveha tiri pačiv paš aver džene
a o bijileskro manuš tuke lela o dživipen;

10 aver džene lena tiro barvalipen
a oda, pre soste tu kerehas, ela aver dženeskro.

11 Paš o meriben jojčineha dukhatar,
sar tuke o nasvaliben chala calo telos.

12 Palis pheneha: „Sar na kamavas, hoj mange te dovakeren!
Na davas mange ñikastar te phenel!

13 Soske na kamavas te šunel mire učiteljen?
Soske na šunavas olen, ko man kamenas te sikavel?

14 Akana som jekhvareste calkom zničimen
a teledikhlo maškar amare manuša.“

Te kamel peskra romña

15 Pi o pañi andral tiri chañig,
o pañi, so avel andral tiri chañigori!

16 Kames, hoj pes tire prameña te rozčhiven avri pro ulici?
Soske te rozdes tiro kamiben avre džuvlence andro foros?

17 Tiro kamiben hino ča prekal tiri romñi;
ma de les avra džuvlake!

18 Av požehñimen tire prameñistar
a radisaľuv tira romñatar, savaha sal terñipnastar!

19 Oj hiñi šukar a lachi sar e terñi srnka!
Lakre kolina tuke mi anen furt o radišagos;
domuk lakre kamibnaske, hoj tut te zalel.

20 Čhavo miro, soske te des tiro kamiben avra džuvlake?
Soske te obchudes avra džeña?

21 Se o RAJ dikhel pre dojekh tiro drom
a džanel savore tire krokendar.

22 Le bijedevleskres dochudena leskre nalačhipena;
ela phandlo andro puta peskre binengre.

23 Kajso manuš merela, bo na phenda „Na“ peskre žadoscenge
a ela našado vaš peskro baro diliñipen, so kerđa.

6

Ma zaručín tut

1 Čhavo miro, te tut zaručindal vaš tiro susedas
a phandľal tut andre zmluva vaš aver manuš;

2 te tut zachudňal andre oda, so vakerehas le mujeha,
a zakerďal tut andro lava, so phendal;

3 ta ker kada, čhavo miro, hoj tut te zachrañines,
bo dochudňal tut tel e zor avre dženeske:
Dža a igen tut leske mang, hoj tuha te zrušinel e zmluva;

4 ma de te sovel tire jakhenge
a ma dža te pašľol, medik leha na vakereha!

5 Le tut avri olestar, sar e srnka denašel le poľovňikoske,
sar o čiriklo lecinel andral o vasta oleske, ko les chudel.

Pal o leñivo manuš

6 Tu, so sal leñivo, dža ko mravci,
dikh o dromora le mravcengre a sikľuv!

7 Kajte len nane vodcas abo velitelis,
a ñiko pre lende na ačhel pre buči,

8 ñilaje peske skiden o chaben,
a sar hin e žatva, sthoven peske o maro.

9 Leñivcona, dži kana kames te pašľol?
Kana ušteha andral o soviben?

10 Te tuke phenes: „Mek sikra mange sovav, mek sikra mange pašluvav, sikra mange prethovav o vasta a odpočovnav mange,“

11 akor jekhvareste pre tu avela o čoripen sar o zbujňikos the e bokh sar o vizbrojimen murš.

Pal o bijedevleskro manuš

12 O bijedevleskro the nalačo manuš hin oda, ko furt vakerel o klamišagos,

13 džmurkinel la jakhaha, le pindreha del te džanel a sikavel le angušteha;

14 andre peskro previsardo jilo furt gondolinel, sar te kerel o nalačhipen a všadzík rozlidžal o vesekeđišagi.

15 Vašoda pre leste avela jekhvareste o baro nasvaliben, ela zňičimen a nič leske na pomožinela.

Oda, so džungľol le RAJESKE

16 Šov veci o RAJ našti avri ačhel, ehta veci leske džungľol:

17 O barikane jakha; e falošno čhib; o vasta, so čhoren avri o ňevinno rat;

18 o jilo, so gondolinel avri o nalačhipen; o pindre, so igen sidaren te kerel o nalačo;

19 o falošno švedkos, savo vakerel o klamišagos, the oda manuš, savo rozlidžal o vesekeđišagi maškar o phrala.

Ma ker o lubipen

20 Čhavo miro, doliker o prikazaňja tire dadeskre a ma omuk tira dakro sikaviben!

21 Pripchand tuke len pre tiro jilo pro furt a zaker tuke len pašal tiri meň!

22 Sar džaha, lidžana tut; sar zasoveha, stražinena tut; sar ušteha andral o soviben, sikavena tut.

23 Kala prikazaňja hine sar e lampa, o sikaviben sar o švetlos, o dovakeribena la kazňakre hine o drom le dživipnaskro,

24 so tut chraňinena la nalača džuvľatar the le gule lavendar avre muršeskra romňatar.

25 Ma cirde tut pal lakro šukariben andre tiro jilo a ma de tut lakre jakhenge te sphandel andre.

26 O murš šaj peske cinel la lubňa vaš jekh maro, ale avre dženeskri romňi leske kamel te lel o vzacno dživipen.

27 Šaj lidžal o murš andre peskri žeba o jagale angara avke, hoj peske te na labarel o gada?

28 Abo šaj phirel o manuš pal o jagale angara avke, hoj peske te na labarel o pindre?

29 Avke ela oleha, ko džal te pašľol avra dženeskra romňaha, sako, ko pes latar chudela, na ela bi o trestos.

- 30 O manuša na dikhen tele le živañis,
te peske čorel o chaben, sar hino bokhalo;
31 ale te les paš oda chuden, mušinel oda te visarel pale eftavar,
kajte les oda moľahas savoro barvalipen, so les hin andro kher.
32 Ale oda, ko kerel o lubipen avra džuvľaha, našađa e godi;
ko ada kerel, zničinel pes korkores.
33 Ajso dženo ela mardo a teledikhlo
a e ladž ačhela pre leste furt.
- 34 Sar o rom žjarlinel pre džuvľi, igen cholisaľol
a na sajinela ole muršes, sar leske džala te del pale.
35 Ov na priačhela pre ñisave love;
na dela pes te prepočinel aňi but lovenca.

7

- 1 Čhavo miro, liker tut mire lavendar
a mire prikazaňja doliker!
2 Šun mire prikazi a dživeha.
Chraňin tuke miro sikaviben sar tiri jakh!
3 Phand len tuke pro angušta;
pisin len pre tabla tire jileskri!
4 Phen la godake: „Tu sal miri pheň,“
a le achaluvipnaske: „Tu sal miri famelija.“
5 Ochraňinena tut la avra džuvľatar,
lakre gule lavendar.

E nalačhi džuvľi

- 6 Jekhvar dikhavas andral miro kher
a prekal e oblaka dikhlom
7 terne nagodaver muršen
a sas maškar lende jekh ajso,
savo našađa e godi.
8 Ov peske džalas la ulicaha dži pro agor,
phirelas le dromeħa pašal lakro kher
9 rači, sar o kham zadžalas,
sar imar avelas e kaľi rat.
- 10 Jekhvareste angle leste avľa odi džuvľi
le budžande gondolišagoha,
urđi andro lubikane gada.
11 Kerelas vika a sas bi e ladž,
šoha na ačhelas but khere.
12 Jekhvar sas pre ulica a jekhvar maškar o foros,
pre dojekh roħos užarelas pre varekaste.
13 Obchudňa le terne muršes, čumidľa les
a bi e ladž leske phenda:
14 „Adadžives dolikerđom mire lava, so diňom,
a mek mange ačhiľa mas pal e smiromoskri obeta.
15 Vašoda avľom avri, hoj tut te arakhav;
igen rodavas a arakhlom tut.
16 Učhardom miro hadžos le lepedenca,
le šukar pochtanenca andral o Egipt.

17 Kerđom, hoj miro hadžos te voñinel pal e mirha,
pal o aloe the pal e škorica.

18 Av, mačaras pes le kamibnaha dži tosara,
uživinas peske o kamiben.

19 Miro rom nane khere,
geľa pro baro drom.

20 Iľa peha but love
a na avela khere, medik na ela o čhonorocalo.“

21 Pricirdña les peskre vakeribnaha,
zachudña les peskre gule lavenca.

22 Jekhwareste džalas pal late sar o bikos, saves džan te murdarel;
sar o jeleñis, so pes chudel andre pasca,

23 saveske o šipos predžal prekal o per;
sar o čiriklo, so lecinel andre sita
a na džanel, hoj leske džal pal o dživipen.

24 Čhavo miro, akana man šun
a de pozoris pro lava mire mujeskre:

25 Tiro jilo te na džal pre lakre droma,
ma phir pal lakre chodñiki.

26 Angle late sas but murša dukhade pro meriben;
murdarde sas ajci džene, hoj pes aňi na del te zgenel.

27 Lakro kher lidžal andro than le mulengro;
ko džala andre, merela.

8

O godaveripen vičinel

1 Či o godaveripen na vičinel?

Či na del o achaluvipen te šunel peskro hangos?

2 Ačhel upre pro nekučeder thana,
ode, kaj pes o droma prephanden,

3 the ode, khatar pes avel andro foros,
paš o brani zorales vičinel:

4 „Pre tumende vičinav, manušale!
Savore manušale pro svetos, šunen miro hangos!

5 Tumen, ko san bi e godi, siklon te achalol!
Tumen, ko san diline, siklon te rozprindžarel!

6 Šunen man, bo vakerav, so igen kempel;
phundravav mire vušta a phenav, so hin spravno.

7 Me furt vakerav o čačipen,
bo džunglöl mange te vakerel o nalačhipen.

8 Savore mire lava hine čačipnaskre,
nane previsarde aňi bandararde.

9 O godaver manuš achalol savore mire lava
a oleske, kas hin o prindžaripen, hine čače.

10 Te prilel miro dovakeriben hin feder sar te prilel o rup
a te achalol hin buter sar o žužo somnakaj.

11 Bo o godaveripen mol buter sar o šperki,
nič, so kames, nane ajso sar ov.

O godaveripen vakerel pal peste

12 Me, o godaveripen, bešav jekhetane la sasta godaha, hin man o achaluvipen a džanav te rozprindžarel.

13 Te vareko daral le Devlestar, našti avri ačhel o nalačo.

Me, o godaveripen, našti avri ačhav o baripen, aňi te pes vareko lidžal upre, aňi o nalačhipen, aňi o vušta, so klaminen.

14 Me dav e rada the e lači godi, me som o achaluvipen a mande hin e zor.

15 Me pomožinav le kralenge te kralinel a le vodcenge te kerel o lače zakoni.

16 Mira pomocaha vladňinen o vladara, o bare raja the savore čačipnaskre sudci.

17 Me kamav olen, ko man kamen, a ola, ko man čačes roden, man arakhen.

18 Paš ma arakhen a o barvalipen the e pačiv, o barvalipen, so ačhel, the o spravodlišagos.

19 Oda, so tut me dava, mol buter sar o žužo somnakaj a hin feder sar o nekžužeder rup.

20 Me phirav pal o čačipnaskre droma, pal o spravodliva chodňiki,

21 hoj te dav o barvalipen olen, ko man kamen, a te pherdžarav lengre pokladňici.

Khatar avel o godaveripen

22 O RAJ man stvorinda anglal savoreste, anglal savore peskre buča, imar čirla angloda.

23 Somas stvorimen ešebnovarestar, pro agor savoreske, sar mek na sas e phuv kerdī.

24 Uliom sigeder, sar sas kerde o oceani, sar mek o prameňa na prečhordonas le paňeha.

25 Mek angloda, sar sas rozthode o verchi, sigeder, sar sas o brehi, me uliom.

26 Somas imar akor, sar mek na sas stvorimen e phuv, aňi lakre mali, aňi o ešebno prachos la phuvakro.

27 Me somas ode, sar thovelas o ņebi pre peskro than, sar merinelas avri e hraňica maškar o moros the o ņebos,

28 sar rozthovelas o chmari pro ņebos, sar phundrađa o prameňa, hoj te pherdžaren o bare paňa.

29 Me somas the ode, sar kerdā o hraňici le moroske, hoj te na prečhordon o paňa dureder, sar lenge prikazinda, a the ode, kaj merinelas o zakladi la phuvakre.

30 Ačhavas paš leste sar o majstros la bučakro. Džives so džives leske keravas o radišagos a paš leste radisaľuvavas furt.

31 Sas mange igen pre dzeka leskro svetos a radisaľuvavas le manušendar.

Bachtalo, ko arakhel o godaveripen

32 Avke akana, čhavale, šunen man! Bachtale hine ola, ko phiren pal mire droma.

33 Šunen mištes, so tumen sikavav, a aven godaver! Ma odčhiven tumendar miro sikaviben!

³⁴ Bachtalo manuš, ko man šunel,
oda, ko hino paš miro vudar sako džives
a užarel pre ma paš mire brani.

³⁵ Bo ko man arakhel, arakhel o dživipen
a ela le RAJESKE pre dzeka.

³⁶ No ko man na arakhel, dukhavel korkoro pes
a savore, save man našti avri ačhen, kamen o meriben.“

9

O godaveripen vičinel pre hoscina

¹ O godaveripen peske ačhađa kher
a kerđa andre efa slupi.

² Murdarđa le dobitkos, mišinda e mol,
pripravinda o chaben pro skamind

³ a bičhađa avri peskre služken,
hoj te vičinen pal o nekučeder than le foroskro:

⁴ „Kas nane o prindžaripen, mi avel kade!“

Olenge, ko hine bi e godi, phenel:

⁵ „Aven, chan mire chabenestar
a pijen la molatar, so mišindom.

⁶ Omuken o nagodaveripen a dživena,
phiren pal o drom, so tumen dela godi.“

⁷ Te sikaveha oles, ko peske kerel pheras savorestar, chudeha lestar ladž.
Te dovakereha le nalače manušeske, dukhavela tut.

⁸ Te pokarhineha oles, ko peske na del te phenel, našti tut avri ačhela,
ale te pokarhineha le godaverones, kamela tut.

⁹ De godi le godaverones a ela meksa godavereder,
sikav le čačipnaskres a džanela buter.

¹⁰ O godaveripen chudel la sveta daraha anglo RAJ,
a te prindžareha le Svetes, akor achaloa.

¹¹ Me, o godaveripen, tuke dava te dživel buter dživesa
a dothovava tuke o berša pro dživipen.

¹² Te aveha godaver, ela oda pre tiro lačo,
ale te asaha olestar, tu korkoro cerpineha.

The o diliņipen vičinel pre hoscina

¹³ O diliņipen hin sar e džuvli, savi kerel vika,
ņikastar pes na kerel a na ladžal.

¹⁴ Bešel peske paš o vudar paš peskro kher,
pro nekučeder than andro foros,

¹⁵ a vičinel le muršen, save odarik predžan;
save džan rovnones pal peskre droma:

¹⁶ „Ko na achalo, mi avel kade!“
A olenge, ko hine bi e godi, phenel:

¹⁷ „O čordo paņi hino gulo
a o chaben, so chas počoral, hino igen lačo.“

¹⁸ Ale on na džanen, hoj ola, ko džan ke late, meren
a hoj lakre hosci imar hine dži tele andro than le mulengro.

10

Le Šalamunoskre privakeribena

¹ Kala hine le Šalamunoskre privakeribena:
O godaver čhavo anel le dadeske radišagos,
ale o nagodaver čhavo kerel pharipen la dake.

² O barvalipen, so dochudes nalačipnaha, tuke na ela pre chasna,
no o spravodlišagos tut lel avri andral o meriben.

³ O RAJ na mukela le čačipnaskres te bokhaľol,
ale le nalačenge na domukela te chudel oda, so kamen.

⁴ Te aveha leňivo, aveha čoro,
no te kereha e buči mištes, barvaloha.

⁵ Ko skidel o ulipen űilaje, hino godaver čhavo,
ale o čhavo, savo prekal e žatva sovel, hino pre ladž.

⁶ Pro čačipnaskro manuš bešela baro požehnaňje,
ale o mariben hin garudo pal o lava le nalače manušengre.

⁷ O lače manuša ena leperde pro požehnaňje,
ale o nav le bijedevleskro kirňola.

⁸ O godaver prilel le jileha o prikazi,
no ko vakerel o diliňipen, zňičinela pes korkores.

⁹ O pačivalo manuš phirel bi e dar,
ale pre oda, ko phirel napačivalones, pes avela avri.

¹⁰ Ko džmurkinel la jakhaha, anel avreske dukh,
a ko vakerel o diliňipen, ela zňičimen.

¹¹ O vušta le čačipnaskre manušeskre hine o prameňis le džživipnaskro,
ale o vušta le bijedevleskre manušengre garuven o nalačipen.

¹² Te pes našti avri ačas, ena o vesekedišagi,
no o kamiben učharel andre savore nalačipena.

¹³ Andral o vušta olenge, ko achalón, avel o godaveripen,
ale ola, ko na achalón, ena marde la pacaha.

¹⁴ Ola, ko hine godaver, skiden upre o prindžaripen,
no o vakeriben le dilineskro anel pharipen.

¹⁵ O barvalipen chraňinel le barvalen sar o muri le foros,
ale le čoren zňičinela o čoripen.

¹⁶ O počičiben le čačipnaskro hin o džživipen,
no o binos lidžal ča ko buter bini.

¹⁷ O džživipen ela oles, ko prilel o dovakeriben,
ale ko na prilel o dovakeriben, našavel o drom ko džživipen.

¹⁸ Oda, ko garuvel andre, hoj varekas našti avri ačhel, hino klamaris.
Ko vakerel o pletki, hino dilino.

¹⁹ Ko vakerel but, šaj phenel vareso nalačo,
ale ko zlikerel peskre vušta, hino godaver.

²⁰ Oda, so vakerel o čačipnaskro, hin sar o žužo rup,
no oda, so gondolinen o bijedevleskre, na mol nič.

²¹ O čačipnaskre vušta čalaren but manušen,
ale o diline meren, bo na achalón.

²² O požehnaňje le RAJESKRO barvalarel
a na anel űisavo pharipen.

²³ Le dilineske hin pre dzeka te kerel o nalačipen,

ale o godaver arakhel o radišagos andro godaveripen.

²⁴ O čačipnaskre chudena, so peske mangel,
no le binošenge pes ačhela oda, sostar pes nekbuter daran.

²⁵ Sar avela e bari balvaj, o binošno na obačhela,
ale o čačipnaskro ačhela furt zorales.

²⁶ Sar hin o šut le dandenge a o thuv le jakhenge,
avke hin o leñivo olenge, ko les den te kerel buči.

²⁷ E sveto dar anglo RAJ tut dela buter te dživel,
ale o berša le bijedevleskre manušengre ena charneder.

²⁸ E nađej le spravodlivengri anel o radišagos,
no o užaripen le nalačhengro našlola.

²⁹ O drom le RAJESKRO hin o hrados prekal o žužo manuš,
ale zničinel o len, ko keren o nalačhipen.

³⁰ O čačipnaskro pes šoha na čhalavela,
no o bijedevleskre na ačhena andre phuv.

³¹ Andral o čačipnaskro muj avel o godaveripen,
ale e previsardi čhib ela čhimen avri.

³² O čačipnaskre vušta džanen te vakerel šukar lava,
ale o bijedevleskre vušta vakeren ča oda, so hin previsardo.

11

¹ Le RAJESKE džunglöl oda, ko važinel falošne,
ale o vahi, so važinen mištes, leske hin pre dzeka.

² Sar avel o baripen, avel the e ladž,
no godaver hin oda, ko hino pokorno.

³ Le lačhen lidžal o pačivaliben,
ale o napačivale ena zničimen peskre klamišagoha.

⁴ O barvalipen tut na zachrañnela andre oda džives, sar avela le RAJESKRI choli,
no o spravodlišagos tut lela avri andral o meriben.

⁵ O čačipnaskro dživipen rovñinel avri o drom le lače manušeske,
ale o bijedevleskre manuša perena vaš peskro nalačo dživipen.

⁶ O spravodlišagos zachrañnel le pačivalen,
ale le napačivalen zachudel e pasca lengre nalače žadoscengri.

⁷ Sar merel o nalačo, merel leha the leskri nađej
a oda, pre soste užarel, ela pre ñisoste.

⁸ O čačipnaskro hino avriilo andral o pharipen,
ale o nalačo manuš zalela leskro than.

⁹ O bijedevleskro šaj zničinel avres peskre lavenca,
ale o čačipnaskre ena zachrañimen peskre achaľuvipnaha.

¹⁰ Sar hin bach le čačipnaskren, o foros radisaľol,
a sar merel o nalačo manuš, radišagostar khelel.

¹¹ Sar o čačipnaskre žehñinen le foroske, o foros barol,
ale o vakeriben le nalačhengro o foros musarel.

¹² O nagodaver le vakeribnaha tele dikhel avren,
ale o godaver manuš hino čhit.

¹³ Ko vakerel o pletki, phenel avri o garudipen,
ale kaske pes del te pačal, likerel oda andre peste.

¹⁴ O narodos perela, te les na ela, ko te lidžal:
Leskri zachrana hin andro but lače vodci.

¹⁵ Ko pes zaručinel vaš o cudzo dženo, igen cerpinela.
Ko pes na zaručinel vaš aver, hino chrañimen.

- 16 La džuvla, so hiňi lačhejleskri, den o manuša pačiv, ale o maribnaskre dochuden ča o barvalipen.
- 17 Te o manuš hino lačhejleskro, kerel mištes korkoro peske, ale te o manuš hino bijileskro, dukhavel pes korkores.
- 18 O bijedevleskro chudela o klamišagoskro počiniben, ale oda, ko kerel čačipnaha, chudela o čačikano počiniben.
- 19 O spravodlišagos čačes lidžal andro dživipen, ale ko kamel te kerel o nalačhipen, merela.
- 20 O RAJ našti avri ačhel olen, kaskre jile hine previsarde, ale pre dzeka leske hine ola, ko furt keren oda, so hin lačo.
- 21 Oda hin čačes avke, hoj o RAJ marela le nalače manušen, ale o čhave le spravodlive manušengre ena zachraňimen.
- 22 Sar e somnakuňi angrusi le baleske andro nakh avke hin o škariben la džuvlake, sava nane ņisavi pačiv.
- 23 Oda, so kamen o čačipnaskre, hin pro lačo, ale te o nalače dochuden, so kamen, sako hino choľamen.
- 24 Varesave manuša den peskre love jilestar a mek len hin buter, ale varesave manuša izdran pal o love a hine mek čoreder.
- 25 O ščiro manuš barvalola; a ko del paňi avres, the les dena te pijel.
- 26 O manuša prekošen oles, ko na kamel te bikenel e pšeniča, medik na bikenela vzacneder, ale o manuša ašaren oles, ko e pšeniča bikenel.
- 27 E pačiv dena oles, ko čačes rodel o lačo, ale o nalačhipen avela pre oda, ko les rodel.
- 28 Ko pes mukel pre peskro barvalipen, perela, no o čačipnaskre barona sar o zelena prajti.
- 29 Ko anel o trapišagos andre peskri famelija, na chudela o d'edictvos a o dilino služinela le godavedereske.
- 30 O čačipnaskro chala pal o stromos le dživipnaskro a o godaver murš zachraňinela o dživipena.
- 31 Te imar o čačipnaskro chudela o počiniben kade pre phuv, keci buter o bijedevleskro the o binošno!

12

- 1 Oda, ko rado prilel o dovakeriben, kamel o prindžaripen, a ko našti avri ačhel o privakeriben, hino dilino.
- 2 O lačo manuš hino le RAJESKE pre dzeka, ale odsudzinela oles, ko gondolinel pro nalačo.
- 3 O nalačhipen na dela le manušeske te obačhel, no o koreňis le lače manušengro pes na čhalavela.
- 4 E lači romňi hiňi sar e koruna pro šero le romeske, ale odi, savi leske kerel ladž, hiňi sar o hňisos andre leskre kokala.
- 5 O lače gondolinen, sar te kerel oda, so hin lačo, no o nalače ča roden, sar varekaha te thovel avri.
- 6 O lava le nalače manušengre hine sar e pasca, so užarel te murdarel, ale o lava le lačhengre zachraňinen.
- 7 O nalače peren a imar našlon, no e famelija le lače muršeskri ačhela furt.
- 8 Ašaren le manušes, te les hin godi,

ale dikhen tele oles, kas hin previsardo jilo.

⁹ Feder hin oda, ko nane baro manuš a hin les slugas, sar oda, ko pes lidžal upre a nane les so te chal.

¹⁰ O lačo pes starinel pal peskro dobitkos, ale o nalačo hino ke lende bijileskro.

¹¹ Ko kerel pre peskri mala, čalola le marestar, no oda, ko del peskro časos pre chocsoste, hino bi e godi.

¹² O nalačo manuš igen džal pal oda, so hin le nalačen, ale o koreňis le lačhengro anel ulipen.

¹³ O nalačo manuš pes chudela andre pasca le nalače lavenca, so vakerel, no o lačo pes lela avri andral o pharipen.

¹⁴ O godaver lava anen but lačhipen oleske, ko len vakerel, a e phari buči leske anel o počiňiben.

¹⁵ Le dilineske pes dičhol leskro drom lačo, ale o godaver šunel e rada.

¹⁶ O dilino sikavel peskri choli takoj, no o godaver peske na kerel nič, sar leske dophenen.

¹⁷ O lačo švedkos vakerel o čačipen, ale o falošno phenel o klamišagos.

¹⁸ Oda, ko vakerel bi e godi, sar te džubindahas la šablaha, no o godaver sastarel peskra čibaha.

¹⁹ O čačipen likerela pro furt, ale o klamišagos ča pro sikra.

²⁰ Olen, ko gondolinen te kerel o nalačo, hin o klamišagos andro jilo, no olen, ko anen o smirom, hin o radišagos.

²¹ Le lačheske pes na ačhela nič nalačo, ale le nalačhes ela furt pharipen.

²² O vušta, so klaminen, džunglon le RAJESKE, no pre dzeka leske hin ola, ko dolikeren o lav.

²³ O godaver na vakerel sig, so džanel, ale o jilo le dilineskro čhivkerel avri o diliňipen.

²⁴ Olendar, ko keren lači buči, ačhen vodci, no olendar, ko hine leňiva, ačhen otroka.

²⁵ O starišagos andro jilo ispidel le manušes tele, ale o šukar lav les hazdel upre.

²⁶ O spravodljivo manuš anela peskre prijatelis pro lačo drom, no o bijedevleskro pes pre peskro drom našavel.

²⁷ O leňivo peske na tavela aňi o mas le džvirostar, so chudňa, ale oda, ko kerel mištes buči, dochudela o baro barvalipen.

²⁸ O čačipnaskro drom lidžal andro džživipen; pre oda chodňikos nane o meriben.

13

¹ O godaver čhavo šunel, sar les o dad bararel avri, ale oda, ko peske kerel pheras savorestar, na prilel o dovakeriben.

² O lačo manuš chala o ovocje peskre lače lavengro, no olenge, ko kamen te thovel avri, džal ča pal o mariben.

³ Oda, ko peske del pozoris pre čhib, chraňinel peske o džživipen, ale oda, ko sig vakerel, zňičinela pes korkores.

⁴ O leňivo manuš peske žadinel a nane les nič,

no oles, ko kerel mištes buči, ela savoro, so kamel.

⁵ O lačo manuš našti avri ačhel o falošna lava, ale o nalačo kerel oda, so hin džungalo a bi e ladž.

⁶ O spravodlišagos chrañinel oles, ko dživel čaćipnaha, no o nalačhipen zñičinela le binošnes.

⁷ Vareko pestar kerel barvalo a nane les nič; aver dženo pestar kerel čoro, ale hin les pherdo barvalipen.

⁸ O barvalo peske šaj počinel, hoj les te na murdaren, no o čoro pes na mušinel oleha te trapinel.

⁹ O čaćipnaskro hino sar o švetlos, so švicinel zorales, ale o nalačo hino sar e lampa, so murdałol andre.

¹⁰ O baripen anel ča o mariben, no ola, ko peske den te phenel, hine godaver.

¹¹ O barvalipen skidlo napačivalones cikñola, ale oleske, ko peske skidel po sikra, barola.

¹² Te pes na ačhel oda, pre soste pes o manuš zmukel, leskro jilo nasvałol, ale te chudel, so igen mangelas, hin leske oda sar o stromos le dživipnaskro.

¹³ Ko na prilel e lači rada, zñičinela pes korkores, ale oleske, ko likerel o prikazañje, ela počimen.

¹⁴ O sikaviben le godavereskro hin o prameñis le dživipnaskro, lela tut avri andral o meribnaskre pasci.

¹⁵ O lačo rozsudkos hin pre dzeka le manušenge, ale o drom le napačivalengro lidžal andro meriben.

¹⁶ Dojekh godaver manuš gondolinel, medik vareso kerel, no o dilino rozlidžal o diliñipen.

¹⁷ O nalačo poslos kerel pharipen, ale o pačivalo anel o smirom.

¹⁸ Oda, ko na prilel o sikaviben, ela čoro the andre ladž, no oda, ko prilel o dovakeriben, chudela e pačiv.

¹⁹ Sar šukares hin, te chudes oda, so tuke andro jilo manges. O diline pes na kamen te visarel le nalačhipnastar.

²⁰ Ko phirel le godaverenca, ela godaver, no ko pes likerel le dilinenca, namištes doperela.

²¹ Le binošnen hin e bibach všadzik, kaj džan, ale o lače ena počimen le lače vecenca.

²² O lačo manuš zamukela o dedictvos peskre vnučatenge, no o barvalipen le binošneskro chudela o čaćipnaskro manuš.

²³ Pherdo ulipen šaj barol pre mała le čore manušeske, ale o načaćipnaskre oda savoro lena.

²⁴ Ko na potrestinel peskre čhavores, narado les dikhel, no oda, ko les kamel, bararel les avri, medik hino cikno.

²⁵ Le čaćipnaskres hin but chaben, hoj te čałol, ale o nalačo hino furt bokhalo.

14

¹ E godaver džuvli budinel peskro kher, ale e diliñi les korkori čhivel tele peskre vastenca.

² Kas hin e sveto dar anglo RAJ, dživel pačivalones, no kas hin previsarde droma, dikhel les tele.

³ O vakeriben le dilineskro hin e paca pre leskro dumo, ale o godaver hino chrañimen peskre lavenca.

- 4 Te nane le manušes voli, nane nič andro žlabi,
ale le voloskri zor leske anel but ulipen.
- 5 O pačivalo švedkos na klaminel,
no o falošno rozlīdzal o klamišagos.
- 6 Ko asal le godaveripnastar, šoha les na arakhela,
ale oda, ko hino godaver, lokes siklol.
- 7 Dža het le diline muršestar,
bo nane les so tut te sikavel.
- 8 O godaver manuš džanel, so te kerel a so na,
ale o dilino peha thovel avri, bo peske ča gondolinel, hoj džanel.
- 9 O diline peske asan, sar keren o binos,
ale le Devleske hin pre dzeka ola, ko keren, so hin čačo.
- 10 Sako džanel, so les hin andro jilo, či o pharipen vaj o radišagos;
a niko aver na džanel, sar pes šunel.
- 11 O kher le nalačengro ela zničimen,
ale o stanos le lačengro, kvitņisalola.
- 12 Varesavo drom pes dičhol le manušeske lačo,
no pro końec lidžal andro meriben.
- 13 Varekana o asaben garuvel e dukh,
ale sar o radišagos preačhel, ačhel o pharipen.
- 14 O nalačo manuš chala oda nalačo, so kerel,
ale oda, ko kerel o lačo, čalola buter.
- 15 O nagodaver pačal savoreske,
ale o godaver peske rozgondolinel peskre kroki.
- 16 O godaver pes daral a džal het le nalačipnastar,
ale o dilino olestar na ačhel a sig kerel o veci.
- 17 Ko sig cholisałol, kerel diline veci,
a o manuša našti avri ačhena le vibitones.
- 18 Le nagodaverenge ačhela o diliņipen,
ale o godaver ena koruņimen le prindžaripnaha.
- 19 O nalače manuša bandona tele anglo lače
a o bijedevleskre bandona anglo brani le čačipnaskerengre.
- 20 Ņiko na kamel le čore manušes, aņi leskre susedi,
ale le barvales hin pherdo prijateļa.
- 21 Binos hin te dikhel tele le čores,
no pozehņimen hin oda, ko le čoreske presikavel o lačhipen.
- 22 Či na bludzinen ola, ko gondolinen te kerel o nalačo?
Ale ola, ko kamen te kerel o lačo, arakhena o jileskeriben the o pačivalīben.
- 23 Dojekha phara bučatar tut ela chasna,
ale te ča vakeres a nič na keres, ačheha čoro.
- 24 E koruna le godaverengri hin lengro barvalipen,
ale le dilinen hin pro šero diliņipen.
- 25 Oda švedkos, savo vakerele o čačipen, zachraņinel o dživipena,
ale oda, ko klaminel, thovel avri le manušenca.
- 26 Kas hin e sveto dar anglo RAJ, oles hin e zoralī istota,
the leskre čhave hine tel e ochrana.
- 27 E sveto dar anglo RAJ hin o prameņis le dživipnaskro,
le manušes lel avri andral o pasci le meribnaskre.
- 28 Le kraliskri slava hin andro but nipi,
ale bijal lende nane nič.
- 29 O manuš, savo na cholisałol sig, hino igen godaver,

no oda, ko sig cholisalol, sikavel peskro diliņipen.

³⁰ O smirom andro jilo hin sastipen prekal o telos, ale e žjarlivost hin sar o hņisos andro kokala.

³¹ Ko namištes kerel le čore manušeha, tele dikhel le Devles, savo les kerđa, ale oda, ko le čoreske presikavel o lačhipen, del pačiv le Devles.

³² O nalače manuša zničinen pes korkoren ole nalače vecenca, so kerem, ale le lače manušen chraņinen o pačivaliben the o čačipen.

³³ Andro jilo le godavereske bešel o godaveripen, ale o diline manuša na džanen nič pal o godaveripen.

³⁴ O spravodlišagos hazdel upre o narodos, ale o binos hin pre ladž le narodenge.

³⁵ Le kraliske hino pre dzeka o godaver slugas, ale pre oda slugas, savo kerel ladž, ela cholamen.

15

¹ O šukar lav odvisarel e choli, ale o zoralo lav anel bareder choli.

² O vakeriben le godaverengro pricirdel le manušen te šunel o prindžaripen, ale le dilinengre vuštendar demel avri o diliņipen.

³ O jakha le RAJESKRE hine všadzik, dikhen pro nalače the pro lače manuša.

⁴ O šukar vakeriben hin sar o stromos le dživipnaskro, ale e previsardi čhib dukhavel pro duchos.

⁵ O dilino na prilel le dadeskro sikaviben, ale ko prilel o dovakeriben, kerel mištes.

⁶ Andro kher le spravodlive manušeskro hin pherdo barvalipen, no o love le nalačeske anen o pharipen.

⁷ O vušta le godaverengre rozlidžan o prindžaripen, ale andro jile le dilinengre nane avke.

⁸ Le RAJESKE džunglōn o obeti le nalače manušendar, ale pre dzeka leske hin e modlitba le čače manušengri.

⁹ Le RAJESKE džunglōl o drom le nalače manušeskro, no kamel oles, ko kerel oda, so hin spravno.

¹⁰ Oda, ko omukel o čačo drom, ela zorales mardo, a ko na kamel te prilel o dovakeriben, merela.

¹¹ O RAJ dikhel andro than le mulengro* the le meribnaskro†, a keci buter andro jilo le manušengro?

¹² Oleske, ko peske kerel pheras savorestar, džunglōl o dovakeriben, aņi na džala pal o godaver te phučel.

¹³ O radišagos andro jilo rozšvicinel o muj, ale o smutņišagos anel e dukh pro duchos.

¹⁴ O jilo le godavereskro rodel avri o prindžaripen, no o vušta le dilinengre pes čalaren le diliņipnaha.

¹⁵ Le smutne manušen hin andro dživipen furt pharipen, ale olen, saven hin o radišagos andro jilo, hin furt lače dživesa.

¹⁶ Feder te sal čoreder a hin tut e sveto dar anglo RAJ, sar te el tut but barvalipen a leha o pharipen.

¹⁷ Feder hin o zeleņinakro chaben andro kamiben, sar o nekfeder mas ode, kaj nane kamiben.

* 15:11 15,11 E hebrejiko čhib: Šeol † 15:11 15,11 E hebrejiko čhib: Abaddon

- 18 Oda, ko sig cholisałol, anel o vesekedišagi,
no oda, ko na cholisałol sig, anel o smirom.
- 19 Te sal leńivo, ela tuke phares všadzik,
ale te sal pačivalo, na ela tut űisavo pharipen.
- 20 O godaver čhavo anel o radišagos le dadeske,
no o nagodaver čhavo tele dikhel peskra da.
- 21 Le nagodaveres hin radišagos andro dilińipen,
ale o godaver phirel rovne dromeħa.
- 22 Bijal e lači rada nane pre űisoste o plani,
no avena avri akor, sar hin but radci.
- 23 Le manušes hin radišagos, sar odphenel le lače laveħa;
savo šukar hin o lav phendo ipen akor, sar kampil!
- 24 O godaver manuša phiren pal o drom, so len lidžal upre andro dživipen
a obdžan o drom, so džal tele andro meriben.
- 25 O RAJ čhivela tele o khera le barikanengre,
ale e phuv le vdovengro chrańinela.
- 26 Le RAJESKE džungłol o nalačo gondolišagos,
no pre dzeka leske hin o lače lava.
- 27 Ko izdral pal o napačivale love, kerel peskra famelijake pharipen,
ale ko na kamel o prepočińiben, dživela.
- 28 O jilo le čačipnaskereskro gondolińel, so te phenel,
no andral o vušta le nalače manušengre demel avri o nalačhipen.
- 29 O RAJ hino dur le nalačendar a na šunel len,
ale o mangipen le lačhengro šunel avri.
- 30 Te le manušen hin o asaben pro muj, keren avrenge o radišagos
a o lačo hiros tut dela sastipen andro kokala.
- 31 Te prithoveħa tiro kan paš o dovakeriben le dživipnaskro,
bešeħa maškar o godaver.
- 32 Te na priles o sikaviben, tele dikhes pes korkores,
no te šunes o dovakeriben, aveħa godavereder.
- 33 E sveto dar le RAJESKRI tut bararel avri andro godaveripen,
te aveħa pokorno, o manuša tut dena pačiv.

16

- 1 O manuš peske andro jilo plańinel, so kerela,
ale o Del phenela, so pes ačħela.
- 2 O manuš šaj peske gondolińel, hoj savoro, so kerel, hin pro lačo,
no o RAJ džanel, soske o manuš kerel oda, so kerel.
- 3 Muk tut pro RAJ savoreħa, so keres,
a avela tuke savoro avri.
- 4 Le RAJES hin planos savoreħa, so kerel,
a kerđa the le bijedevleskres pre oda džives, sar ela potrestimen.
- 5 Le RAJESKE džungłol sako, ko hino barikano andro jilo;
šaj tuke aves isto, hoj ela mardo.
- 6 O kamiben the e vernost odmukel o binos;
te amen hin e sveto dar anglo RAJ, džaha het le nalačhipnastar.
- 7 Te le RAJESKE hin pre dzeka le manušeskro dživipen,
kerela, hoj leskre űeprijaťeħa leħa te aven andro smirom.
- 8 Feder hin, te tut hin sikra, so tuke zarodńal pačivalones,
sar but, so dochudńal napačivalones.

- 9 O manuš peske andro jilo gondolinel avri o drom,
ale o Del lidžal leskre kroki.
- 10 Te o Del lidžal le kralis andro lava,
akor leskre vušta vakerena o čačipen pro sudos.
- 11 O RAJ kamel o pačivale vahi the o mieri,
hoj pes savoro te bikenavkerel čačipnaha.
- 12 Le kralenge džunglöl o binošna skutki,
bo le čačipnaha o tronos zoralöl.
- 13 Le kralen hin radišagos le čačipnaskre vuštendar
a kamen olen, save vakeren o čačipen.
- 14 Te o kralis cholisalöl, šaj del varekas te murdarel,
vašoda les o godaver keren tele.
- 15 Te le kraliske o muj asal, anel oda dživipen,
a leskro lačhipen hin sar o brišind jarone.
- 16 Te dochudel o godaveripen hin feder sar o žužo somnakaj
a te skidel o achaluvipen hin buter sar o rup.
- 17 O drom le lače manušengro obdžal o nalačhipen,
a chrañinel peske o dživipen oda, ko del pozoris, kaj džal.
- 18 O baripen lidžal andre pohroma
a o barikano gondolišagos kerela, hoj pereha tele.
- 19 Feder hin te el pokorno a te avel le čorenca,
sar peske te rozdelinel le barikanenca oda, so ande andral o mariben.
- 20 Te likereha andro jilo oda, so siklilal, arakheha o lačhipen,
a te tut zmukeha pro RAJ, aveha bachtalo.
- 21 Oles, ko achalöl, vičinena godaver murš,
a ko vakerel šukares, šaj prevakerel avren pro lačo.
- 22 Le godaverenge hin o godaveripen o prameñis le dživipnaskro,
ale le dilinenge hin o diliñipen sar o trestos.
- 23 Ola, ko hine godaver, gondolinen mištes, medik vareso phenen,
vašoda šaj prevakeren avren pro lačo.
- 24 O šukar lava hine sar o medos,
sar o gulipen tira dušake the o sastipen tire kokalenge.
- 25 Varesavo drom pes dičhol le manušeske lačo,
ale pro koñec lidžal andro meriben.
- 26 E bokh le manušes ispidel andre buči,
a leskre bokhale vušta les cirden te kerel.
- 27 O nalačo manuš rodel, sar te dukhavel avres;
leskre lava labaren sar jag.
- 28 O previsardo manuš kerel upre pro vesekedišagos
a o pletkaris rozdelinel le lače prijatelen.
- 29 O maribnaskro manuš scirdel peskre prijatelis
a lidžal les le nalače dromeha.
- 30 Ko džmurkinel la jakhaha, gondolinel pro nalačo,
a ko del znameñje le vuštenca, kamel te kerel o nalačhipen.
- 31 O šiva bala hin e šukar koruna,
dochudel pes la čačipnaskre dživipnaha.
- 32 Feder hin te avel poloko andre choli, sar te el hrdinas,
feder hin oda, ko pes zlikerel, sar oda, ko domarel o foros.
- 33 O manuša roden prekal o losos so te kerel,
ale o RAJ phenel, so pes ačhela.

17

- 1 Te chal sikra šuko maro andro smirom hin feder, sar te el andro kher pre bari oslava, kaj pes vesekedinel.
- 2 O godaver sluhas vladñinela upral le rajeskro čhavo, savo kerel ladž, a leskre phralenca chudela o kotor le dēdictvostar.
- 3 O somnakaj the o rup pes prežuzarel andre jag a o jilo le manuškro hino preskušimen le RAJĚSTAR.
- 4 O nalačo manuš šunel oles, ko vakerel o nalačo, a o klamaris šunel oles, ko vakerel o klamišagos.
- 5 Oda, ko asal le čorestar, tele dikhel le Devles, savo les kerđa; oda, ko radisałol avrengre pharipnastar, ela mardo.
- 6 O phure manuša thoven baripen andre le čhavengre čhave, a o čhave thoven baripen andre peskre dada.
- 7 Le dilineske na pasinel te vakerel rajikanes, avke sar le vladcaske na pasinel te klaminel.
- 8 O prepočiñiben dičhol oleske, ko les del, sar vareso, so prianel e bach; gondolinel peske, hoj sa leske všadzik avela avri.
- 9 Ko odmukel o nalačhipen, rodel o kamiben, ale oda, ko oda furt leperel, musarel o prijatelstvo.
- 10 Le godavereske anel buter chasna jekh dovakeriben, sar le dilineske šel rani la pacaha.
- 11 O nalačo manuš rodel ča e vzbura, vašoda pes pre leste bičhavela o meribnaskro poslos.
- 12 Feder hin te arakhel pes la medvedicaha, savatar ile le ciknoren, sar le dilineha akor, sar kerel o diliñipen.
- 13 O nalačhipen na džala avri andral o kher oleske, ko vaš o lačo visarel pale o nalačo.
- 14 Sar chudel o vesekeđišagos, sar te pes mukłahas avri o pañi andral e hradza, vašoda preačh, medik na demel zorałes avri.
- 15 Kala duj veci džunglon le RAJESKE:
Te premukel le vinnovates abo te odsudzinel le čačipnaskres.
- 16 Pre soste hin o love andro vasta le dilineske?
Cinela peske godi? Se oleske na achalol!
- 17 O prijatelis presikavel o kamiben andro dojekh časos a tiro phral tuke pomožinel andro pharipen.
- 18 Oda, ko našađa e godi, podel peskro vast a zaručinel pes vaš avreske.
- 19 Oda, ko pes rado vesekedinel, rado kerel o binos, a ko pes furt ašarel*, rodel e zahuba.
- 20 Oles, kas hin previsardo jilo, na ela bach, a kas hin e falošno čhib, doperela andre bibach.
- 21 Ko andā pro svetos le nagodaveres, rovela a o dad le dilineskro na radisałola.
- 22 O radišagos andro jilo tut sastarel, ale o strapimen duchos šučarel o kokala.
- 23 O nalačo manuš lel počoral o prepočiñiben, a vašoda pes na rozhodñinel čačipnaha pro sudos.
- 24 O godaver peske kidel avri te kerel oda, so hin godaver, ale o dilino furt gondolinel pro všelijaka veci a na džanel, so kamel te kerel.

* 17:19 17,19 E hebrejiko čhib: ko ačhavel e bari brana

- 25 O nagodaver čhavo anel peskre dadeske e dukh,
a peskra dake e žala.
- 26 Nane mištes te del te počinel pokuta oles, ko nič na kerda,
aňi te marel le lače manušes vaš o čačipen.
- 27 Oda, ko hino godaver, na vakerel but
a oda, ko peske na domukel e choli, hin o godaver manuš.
- 28 Sar o dilino hino čhit, the ov dičhol sar godaver,
a sar na vakerel, dičhol pes, hoj achalol.

18

- 1 Kaske džal ča pal peskre veci, pes oddelinel avrendar
a na ačhel nisava lača radatar.
- 2 Le dilineske na džal pal oda, či achalol vaj na;
ča kamel te phenel peskro.
- 3 O binos the e ladž aven jekhetane,
te našaveha e pačiv, aveha teledikhlo.
- 4 O godaver lav hin sar o moros, andre savo našti te dodžal dži tele,
del dživipen sar o paňi, so čulal avri andral o prameňis.
- 5 Nane mištes te chudel paš o vinnovato
a le čačipnaskres pro sudos te odčhivel.
- 6 O lava le dilineskre les dochuden furt andro vesekeđišagi,
mangel peske te chudel mariben.
- 7 Oda, so o dilino vakerel, les zňičinel;
leskre lava les zachuden andre pasca.
- 8 O lava le pletkariskre hine gulore
a džan dži tele andre džombra.
- 9 O leňivo andre buči
hino phral oleske, so savoro musarel.
- 10 Le RAJESKRO nav hin e zorali veža;
o čačipnaskro andre denašel a hino garudo.
- 11 O barvalipen hin le barvaleske sar o ohradzimen foros;
hin andre leskri godi sar o učo muros.
- 12 Angloda, sar o manuš perel, hin o baripen andro jilo;
e pokora hin anglal e slava.
- 13 Te odphenel varekaske, medik les na šundal avri,
hin diliňipen a pre ladž.
- 14 O manušeskro duchos šaj zlidžal peskro nasvaliben,
ale ko birinela te zlidžal le dukhade duchos?
- 15 O godaver jilo dochudela o prindžaripen
a o godaver kan les rodel.
- 16 Te aneha daros le bare manušeske,
otkerela tuke o drom ke leste.
- 17 Dičhol pes, hoj hin čačipen oles, ko vakerel pro sudos ešebno,
medik lestar na phučel oka dujto manuš, ko pre leste vakerel.
- 18 O losos zaačhavel e vika
a maškar o zorale manuša anel o smirom.
- 19 Te dochudel pes paš o dukhado phral hin phareder, sar te dodžal andro ohradzimen
foros;
o vesekeđišagi hine maškar o phrala sar o zakerde brani pro hrados.
- 20 O manuš čalola le lavendar, so vakerel,
a kidela upre o ulipen oleslar, so avel avri andral leskre vušta.
- 21 E čhib šaj murdarel abo del o dživipen,

a ola, ko la kamen, chana lakro ovocje.

²² Ko arakhla lacha romna, arakhla o lachipen,
bo hino le RAJESKE pre dzeka.

²³ O čoro vakerel pokorne mangipnaha,
ale o barvalo odphenel zorales.

²⁴ Vareko pestar ča kerel, hoj hino amaro prijatelis*,
ale varesavo prijatelis hino pašeder sar amaro phral.

19

¹ Feder hin o čoro manuš, savo hino pačivalo,
sar o dilino, savo klaminel.

² Nane mištes, te kames te kerel o lacho, ale nane tut o prindžaripen;
ko sidarel, našavel o drom.

³ Varesavo manuš pes korkoro zničinel peskre nagodaver skutkenca,
ale palis del e vina le RAJESKE.

⁴ Le barvalen hin but prijatela,
ale le čores omukel leskro prijatelis.

⁵ Le falošne švedkos o mariben na obdžala
a oda, ko rozlidžal o klamišagos, na denašela.

⁶ But džene pes gularen le rajikane manušeske
a sako hino prijatelis oleha, ko hino ščiro.

⁷ Le čores našti avri ačhen savore leskre phrala
a the leskre prijatela les obdžan!

A sar lenca kamel te vakerel, on na kamen.

⁸ Ko dochudel o prindžaripen, rado pes dikhel;
sa avela avri mištes oleske, ko kerel godaha.

⁹ Le falošne švedkos o mariben na obdžala
a oda, ko vakerel o klamišagos, ela zničimen.

¹⁰ Le dilineske na pasinel te dživel andro baro barvalipen,
a meksa goreder hin, te o otrokos lidžal le rajen.

¹¹ E godi del le manušes o zlikeriben andre cholli;
te tuke na keres nič olesar, sar tuke dophenen, hin oda pre tiri pačiv.

¹² E cholli le kraliskri hin sar e vika le terne levoskri,
ale leskro lachipen hin sar e rosa pre čar.

¹³ O nagodaver čhavo anel o pharipen le dadeske.
E romni, savi furt dudrinel, hiñi sar o pañi, so na preačhel te kvapkinel.

¹⁴ O kher the o barvalipen amen hin amare dadendar,
ale e godaver romni hin le RAJESTAR.

¹⁵ O leñivišagos lidžal andro zoralo soviben;
o leñivo manuš ela bokhalo.

¹⁶ Ko dolikerel le Devleskre prikazañja, dolikerel peske o dživipen;
ko na ačhel leskre dromendar, merela.

¹⁷ Ko pomožinel le čoreske, del kečeñ le RAJES
a ov leske počinela pale vaš o lachipen, so kerđa.

¹⁸ Barar avri tire čhas, medik pes del,
te oda na keres, zničines les*.

¹⁹ Ko hino furt cholamen, zaslužinel peske vaš oda te počinel,
te leske pomožineha jekhvar, mušineha oda te kerel pale a pale.

²⁰ Šun e rada a prile, sar tut sikaven,

* **18:24** 18,24 Abo: Varesave prijatela hine jekh avreske pro nalačo.

* **19:18** 19,18 Abo: Ale na avke, hoj les

te murdares!

a pro koñec ačheha godaver.

²¹ But veci plañinel o manuš andro jilo,
ale e voľa le RAJESKRI pes ačhela.

²² Le manušestar pes užarel, hoj ela pačivalo,
vašoda feder hino o čoro sar o klamaris.

²³ E sveto dar anglo RAJ lidžal andro dživipen,
kas oda hin, sovela peske andro smirom a o nalačhipen pre leste na avela.

²⁴ O leñivo manuš thovel o vast andro čaro,
ale paš o muj imar na dohazdel.

²⁵ Te mareha oles, ko asal savorestar, so hin lačo,
ta o nagodaver siklola godi;
pokarhin le godaveres a dochudela o prindžaripen.

²⁶ Oda čhavo, savo trapinel le dades a tradel avri peskra da,
hino džungalo a pre ladž.

²⁷ Čhavo miro, te preačheha te prilel o dovakeriben,
pobistereha oda, so imar džanes.

²⁸ O klamišagokro švedkos asal avri o sudos,
a o previsarde rado koštolinen o nalačhipen.

²⁹ Pre ola, ko peske keren pheras savorestar,
hin imar pripravimen o tresti,
a pre savore diline o rani pal o dumo.

20

¹ Te pijes but mol the aver pijiben, ačhes sprosto a kames tut te marel.
Oda, ko mačol, nane godaver.

² E dar le cholamen kralistar hin sar e dar le zurive ľevostar,
oda, ko les cholarela, šaj našavel peskro dživipen.

³ Hin pre pačiv le manušeske, te pes zľikerel le vesekeđišagendar,
ale o dilino sig demel avri cholaha.

⁴ Le leñive manušeske pes na kamel te orinel jesone,
ale sar hin e žatva, rodel a nane les nič.

⁵ Le manušeskre plani hin sar o pañi andre bari chañig,
no o godaver manuš džanel oda te lel avri.

⁶ But manuša pes ašaren peskre pačivalibnaha,
ale ko arakhela muršes, saveske pes del te pačal?

⁷ O čačipnaskro lidžal o žužo dživipen;
bachtale hine o čhave, save pal leste ačhena.

⁸ O kralis, savo bešel pro sudno stolkos,
sprindžarel peskre jakhenca savoro, so hin nalačo.

⁹ Ko šaj phenel: „Me mange obžuzardom miro jilo;
nane man řisavo binos“?

¹⁰ Kala duj veci džunglon le RAJESKE:
e falošno vaha the e falošno mira.

¹¹ Imar o čhavoro peskre skutkenca sikavel,
či oda, so kerel, hin lačo the čačo.

¹² O RAJ amenge kerđa jakha, hoj te dikhas,
the o kana, hoj te šunas.

¹³ Ma kam o soviben, hoj te na ačhes čoro!
Ušti, ker buči a čaloħa le marestar!

¹⁴ „Nane lačo, nane lačo!“ phenel oda, ko cinel,
no sar džal het, imar pes oleħa ašarel.

- 15 O somnakaj the o vzacna bara hine vzacna,
ale o godaver lava hine vzacneder.
- 16 Le o gada olestar, ko pes zaručinel vaš o cudzincos,
a le e zaloha olestar, ko pes zaručinda vaš e cudzinka.
- 17 O maro dochudlo le klamišagoha hin igen lačno,
ale pro kočec pes tuke visarela pre pošu andro muj.
- 18 Ker tire plani pal e porada;
so buter akor, te džas andro mariben.
- 19 Oda, ko phirel a kerel pletki, phenel avri o garude veci,
vašoda tut ma liker oleha, ko but vakerel.
- 20 Ko prekošel le dades abo la da,
oda doperela avke sar e momeli, so rači murđalol andre.
- 21 O barvalipen, so dochudes igen sig,
tuke pro kočec na anela o požehnaŋje.
- 22 Ma phen: „Dava pale vaš o nalačhipen!“
Muk tut pro RAJ a rušela vaš tu.
- 23 Le RAJESKE džunglol oda, ko važinel dvojtones;
e falošno vaha nane lačni.
- 24 Le manušeskre kroki lidžal o RAJ,
akor, sar šaj o manuš achalol peskre dromeske?
- 25 Gondolin mištes, medik phenes le Devleske, hoj les vareso deha,
hoj palis te na bajines, so phendal.
- 26 O godaver kralis avel pre oda, ko hin nalačne,
a marel len igen zorales.
- 27 O svedomje le manušeskro hin sar e momeli, so diňa o RAJ,
hoj amenge te švicinel pre savoreste, so gondolinas andro jilo.
- 28 O verno kamiben the o čačipen chraňinen le kralis;
le lačhipnaha zorařarel peskro tronos.
- 29 O šukariben le ternengro hin lengri zor;
no o šiva bala šukařaren le phuren.
- 30 O mariben the o modrini traden avri o nalačhipen
a o rani žužaren le manušes andral.

21

- 1 Le kraliskro jilo andro vast le RAJESKE hin sar o prudos le paňeskro,
visarel les, kaj ča kamel.
- 2 O manuš peske gondolinel, hoj savore leskre droma hine čače,
ale o RAJ dikhel andro jilo, soske oda kerel.
- 3 Te kerel o čačipen the o pravos
hin le RAJESKE buter pre dzeka sar e obeta.
- 4 O barikane jakha the o jilo, so pes upre hazdel,
hin le nalačenge sar lampa, so len lidžal andro binos.
- 5 Oles, ko hino bučakro, ela savoro pherdo,
ale ko sig kamel te barvalol, ačhela čoro.
- 6 O barvalipen dochudlo klamišagoha
našřola sig sar o thuv andre balvaj a hino e meribnaskri pasca.
- 7 Le bijedevleskren zničinenena lengre maribnaskre skutki,
bo na kamen te kerel o čačipen.
- 8 O drom oleskro, ko kerel o nalačhipen, hino bango,
ale o čačipnaskre keren o lačno.
- 9 Feder hin te bešel pro pados andro kutos

sar andre jekh kher la čhibała romňaha.

¹⁰ E duša le bijedevleskri igen džal pal o nalačo, leskro prijatelís lestar na chudela ňisavo jileskeriben.

¹¹ Te maren oles, ko asal savorestar, so hin lačo, ta o nagodaver siklola;

te sikaven le godaverones, dochudel o prindžaripen.

¹² O Del, o Čačipnaskro, dikhel, so pes kerel andro kher le nalačeskro a čhivel le bijedevleskren andro meriben.

¹³ Ko phandel o kan andre, hoj te na šunel le čores te vičinel, na ela avrišundo, sar ov vičanela.

¹⁴ O daros dino počoral thovel tele e choľi a o prepočiňiben andre žeba la ačhavel.

¹⁵ Le lače manušes hin radišagos, sar dikhel, hoj pes sudzinel čačipnaha, ale le nalače manušenge anel e dar.

¹⁶ O manuš, savo odgeła la sasta godatar, dochudela pes maškar o mule manuša.

¹⁷ Ko peske kamel te uživinel, ačhela čoro; ko rado pijel e mol a chal o bare chabena, na ela šoha barvalo.

¹⁸ O nalače manuša anen pre peste oda pharipen, so kamle te kerel le lače manušenge*.

¹⁹ Feder hin te bešel pre pušta sar la čhibała romňaha, savi furt dudrinel.

²⁰ Andro kher ko godaver hin but barvale veci, ale o dilino rozkerel savoro.

²¹ Ko igen džal pal o lačhipen, pačivaliben the kamiben, arakhel o dživipen, o spravodlišagos the e slava.

²² O godaver džala andro foros le zorale muršengro a čhivela tele o muri, pre save pes zmukenas.

²³ Ko peske stražinel o vušta the e čhib, chraňinel pes korkores le pharipnastar.

²⁴ Oda manuš, ko peske kerel pheras savore lačhipnastar, hino barikano a lidžal pes upre,

andre peskro baripen ňikastar na ačhel.

²⁵ O leňivo merela, bo ča žadinel a leskre vasta na kamen te kerel buči;

²⁶ calo džives žadinel buter a buter, ale o čačipnaskro rozdel ščirones a na sajinel.

²⁷ Le RAJESKE džunglöl e obeta le nalačendar, a meksa buter, sar pes obetinel le nalače gondolišagoha.

²⁸ O falošno švedkos ela zaačhado te vakerel pro sudos, ale o pačivalo švedkos vakerela dureder.

²⁹ O nalačo pes kerel, hoj na daral, ale o čačipnaskro gondolinel pal peskro drom.

³⁰ ňisavo godaveripen aňi achaluvipen aňi rada tuke na pomožinela, te o RAJ pre tu džala.

³¹ O graj hino pripravimen pro džives le maribnaskro, ale o viťazstvo del o RAJ.

* **21:18** 21,18 Abo: O nalačo manuš cerpinela vaš o lačo a o napačivalo vaš o pačivalo.

22

- 1 O lačo nav hin buter sar o baro barvalipen,
e pačiv hin feder sar o rup the o somnakaj.
- 2 O barvalo the o čoro hine jekh andre kada:
Sodujdžene hine stvorimen le RAJESTAR.
- 3 O godaver manuš dikhel o nalačhipen a garuvel pes,
o nagodaver džal dureder a doperela pre oda.
- 4 O počiñiben vaš e pokora the vaš e sveto dar anglo RAJ
hin o barvalipen, e slava the o dživipen.
- 5 O koľaka the o pasci hine pro drom le previsarde manušeskro,
ale ko chrañinel peskro dživipen, dural len obdžala.
- 6 Sikav le čhas, sar mek hino ciknoro,
a na oddžala olestar aňi akor, sar phuroła.
- 7 O barvalo hino raj upral o čore;
te varekaske kames love, sal leskro otrokos.
- 8 Ko sadžinel o načaćipen, skidela upre e bibach,
a imar na dukhavela avren.
- 9 Ko hino šćiro, ela požehñimen,
bo del le čores peskre marestar.
- 10 Trade avri oles, ko tele dikhel o čaćipen, a našľola o vesekeđišagos
a preačhela o reptišagos the e ladž.
- 11 Ko kamel o žužipen andro jilo the o šukar vakeriben,
ela prijateľis le kraliskro.
- 12 O RAJ chrañinel oles, ko prindžarel o čaćipen*,
ale o lava le napačivaleskre visarela avri.
- 13 O leñivo phenel: „Avri hino o levos!
Murdarela man pro pľacos!“
- 14 O vušta la lubňakre hine sar e bari jama,
a oda, pre kaste o RAJ hino choľamen, perela andre.
- 15 Le čhavores hin andro jilo te kerel o diliñipen,
ale e paca le dadeskri lestar oda tradela avri.
- 16 Te trapines le čoren, hoj lendar te barvaľos
abo te des o dari le barvalen, ačheha čoro.

O tranda godaver privakeribena

- 17 Prithov tiro kan a šun o lava le godaverengre;
visar tiro jilo pre mire sikavibena.
- 18 Ena tuke pro radišagos, te tuke len likereha andro jilo,
a sar tuke kampela, džaneha len te phenel.
- 19 Adadžives tut sikavav, he, tut,
hoj tut te mukes pro RAJ.
- 20 Pisindom tuke tranda (30) privakeribena,
andre save hin pherdo godaveripena the radi.
- 21 Lendar sikľoha, so hin lačo the čačo,
hoj mištes te odphenes olenge, ko tut bičhaven te rodel o čaćipen.
- 22 Ma občorar le čores, bo les nane nič,
a ma trapin les pro sudos.
- 23 Bo o RAJ vaš leste zaačhela
a lela o dživipen oleske, ko les občorarđa.

* 22:12 22,12 Abo: Le RAJESKRE jakha chrañinen o prindžaripen.

24 Ma av prijatelj le rušle muršeha,
 aňi ma liker tut le choľamen muršeha,
 25 hoj te na phires pal leskro chodňikos
 a te na peres andre pasca.

26 Ma av jekh olendar, ko podel peskro vast
 a zaručinel pes vaš avreskre dluhi.
 27 Te tut na ela sostar te počinel,
 avena a lena tutar mek the o hadžos.

28 Ma čhalav e čirlatuňi hraňica,
 so zathode tire phure dada.

29 Dikhes varekas, ko džanel mištes te kerel buči?
 Ajso dženo služinela le kralenge
 a na kerela chocsave manušenge.

23

1 Te bešeha jekhetane varesave rajeha pašal o skamind te chal,
 ma pobister, ko hin anglal tute;
 2 zľiker tut*, te rado but chas.
 3 Ma mang tuke te chal but leskre lačhe chabenestar,
 bo šaj tut oleha chudel avri.

4 Ma cirde tut igen pal o barvalipen,
 av godaver a preačh oleha.
 5 Bo soča tut le jakhenca zadikheha, imar na ela;
 se jekhvareste leske barola kridli a ľecinela het sar orlos.

6 Oleha, ko hino skupo, ma cha
 a ma dža pal leskro lačho chaben!
 7 Bo ov peske sa andre godi zrachinela a phenela tuke:
 „Cha, pi, keci kames,“ ale andro jilo tuke na žičinel.
 8 Oda, so chaľal, čhandeha avri
 a tire šukar lava, so phendal, ela pre ňisoste.

9 Le dilineha ma vaker,
 bo dikhela tele tire godaver lava.

10 Ma čhalav e čirlatuňi hraňica
 a ma le tuke e phuv le šivotengri,
 11 bo o RAJ hino lengro zoralo ochrancas,
 ov vaš lenge rušela a ačhela vaš lenge pro sudos.

12 Visar tiro jilo pro dovakeriben
 a tire kana pro prindžaripen.

13 Ma dara tut te bararel avri le čhavores,
 te les demeha la pacaha, na merela.
 14 Te les demeha la pacaha,

* 23:2 23,2 E hebrejiko čhib: thov tuke e čhuri pro kirlo

zachrañineha leskro dživipen andral o peklos.

15 Čhavo miro, te ela tiro jilo godaver,
the miro jilo radisałola;

16 andre ma ela o radišagos,
sar tire vušta vakerena, so hin čačo.

17 Te na zavidzinel tiro jilo le binošnage,
ale feder kereha, te phireha andre sveto dar anglo RAJ sako džives,
18 bo užarel tut bachtalo dživipen,
a oda, pre soste tut zmukes, na ela zbitočno.

19 Šun, čhavo miro, av godaver
a tiro jilo mi džal rovne dromeha:

20 Ma liker tut le pijakenca, so pijen but mol,
aňi olenca, so našti dočalon pro mas,
21 bo o pijakos the oda, ko but chal, ačhena čore;
te ča soves the chas, ela tut ča čhingerde gada.

22 Šun tire dades, bo ov tut diňa dživipen,
a ma dikh tele tira da, sar phuroła.

23 Cin tuke o čačipen a ma biken les,
cin the o godaveripen, o dovakeriben the o achaluvipen.

24 Baro radišagos hin le dades le čačipnaskre čhastar,
a oda, ko anda pro svetos le godaveres, radisałol lestar.

25 Mi radisałol tiro dad the tiri daj,
a mi thovel baripen odi, so tut anda pro svetos.

26 De mange, čhavo miro, tiro jilo
a tire jakha mištes mi dikhen pre mire droma,

27 bo e lubňi hiňi sar e bari chev,
a e cudzo džuvli hiňi sar e saňi chaňig:

28 Oj pre tu užarel sar o zbujňikos
a but muršendar kerel napačivalen.

29 Kaske vigos a ko furt cerpinel?
Ko pes vesekedinel? Ko furt dudrinel?
Kas hin o zbitočna modrini?
Kaske lołon o jakha?

30 Olenge, ko pijen but mol,
olenge, ko džan te koštolinel e mišimen mol.

31 Ma dikh pre mol, hoj lołol,
blištisałol andro poharis a šukares džal tele le kirleha!

32 Bo pro koňec tut danderela sar o sap
a štipinela sar e zmija.

33 Tire jakha dikhena čudna veci,
našti gondolineha mištes a na vakereha žužes

34 a aveha sar oda, ko peske pašlol pre lođa maškar o moros,
sar oda, ko sovel upre pro stožjaris.

35 Pheneha tuke: „Demade man, ale na džanavas olestar;

marde man, ale nič na šundom.
Kana uščava, hoj te pijav pale?“

24

¹ Ma zavidzin le nalače manušenge
a ma kam lenca te avel,
² bo le jileha gondolinen pro mariben
a le vuštenca vakeren, sar te dukhavel avren.

³ La godaha pes ačhavel o kher
a le achaluvipnaha pes zorařarel
⁴ a le prindžaripnaha pherdon o komori
savore vzacne the šukar barvalipnaha.

⁵ Feder hin te el godaver, sar te el zoralo,
o avrisikado manuš hino bareder sar o zoralo murš,
⁶ bo le godaver radenca lidžaha o mariben
a e zachrana hiňi andro but radci.

⁷ O godaveripen hin igen učo le dilineske;
sar pes zdžan o manuša, nane les nič lačo te phenel.

⁸ Oles, ko gondolinel, sar te kerel o nalačhipen,
vičinena bitangos;
⁹ o gondolišagos le nagodavereskro hin binos;
le manušenge džungľol oda, ko asal savore lačhipnastar.

¹⁰ Te slabisaľos andre oda džives, sar pre tu avel o pharipen,
akor sal čačes igen slabo!

¹¹ Zachraňin olen, kas načačipnaha lidžan pro meriben,
a the olen, kas cirden te murdarel.

¹² Te pheneha: „Amen olestar na džanahas,“
či oda, ko prindžarel o jile, oleske na achalol?
A či oda, ko stražinel tiro dživipen, olestar na džanel?
Ov počinela le manušeske pal oda, sar kerelas.

¹³ Ča, čhavo miro, o medos, bo hino lačo:
Ajso gulo sar o medos andre tiro muj

¹⁴ avke hin the o godaveripen tira dušake.
Te les arakhlal, aveha bachtalo andro dživipen, so tut užarel,
a oda, pre soste tut zmukes, na ela hijaba.

¹⁵ Ma av sar o nalačo manuš, ko kamel te rozmarel le čačipnaskereske o kher;
ma musar oda than, kaj bešel.

¹⁶ Se kajte o čačipnaskro eftavar perela, the avke pale uštela,
ale sar avel o nalačhipen pro bijedevleskre, hine zňičimen.

¹⁷ Ma radisaľuv, te tiro ņeprijateľis perela;
te leske poddžala o pindro, ma thov baripen andro jilo,

¹⁸ bo te oda o RAJ dikhela,
na ela leske pre dzeka

a visarela lestar peskri choľi.

¹⁹ Le nalačhe manušenca tut ma trapin,
aňi lenge ma zavidzin.

²⁰ Se le nalačhe manušes na užarel nič lačho,
a e lampa olengri, ko dživen bi o Del, murdaľola andre.

²¹ Čhavo miro, dara tut le Devlestar the le kralistar,
a ma liker tut olenca, ko pre lende džan,

²² bo jekhwareste šaj ena zňičimen.

Ko džanel, savi pohroma pre lende o Del vaj o kralis šaj mukel?

Aver godaver lava

²³ The kala lava phende o godaver manuša:
Nane mištes te chudel paš verekaste, sar sudzines:

²⁴ O manuša košena ajses, ko phenela le nalačhe manušeske: „Na kerdal nič
nalačho,“

a o narodi les odsudzinena,

²⁵ ale olenge, ko les pokarhinena, džala mištes
a bešela pre lende o baro požehnaňje.

²⁶ Te odphenes čačipnaha,
oda hin avke, sar te pes čumidlehas o prijateľa.

²⁷ Ker tuke ešeb tiri buči avral,
pripravin tuke tire maľi
a palis tuke ačhaveha o kher.

²⁸ Ma svedčin pre aver dženo, te tut nane soske,
a ma klamin tire vuštenca.

²⁹ Ma phen: „Avke sar kerđa ov mange, kerava the me leske!
Sakoneske dava pale oda nalačho, so mange kerđa!“

³⁰ Predžavas pašal e maľa le leňive muršeskri
the pašal e viňica oleskri, ko nane godaver.

³¹ A dikh, savoro sas zabarardo le kolakenca,
e phuv sas učhardi andre la pokrivaha
a o baruno muros, so džalas pašal, sas telečhido.

³² A me sar pre oda dikhavas, ilom mange oda andro jilo
a siklilom oľestar kada:

³³ Te tuke phenes: „Mek sikra mange sovav, mek sikra mange pašľuvav,
sikra mange prethovav o vasta a odpočovinav mange,“

³⁴ akor jekhwareste pre tu avela o čoripen sar o zbujňikos
the e bokh sar o vizbrojimen murš.

25

Buter le Šalamunoskre privakeribena

¹ The kala hine le Šalamunoskre privakeribena, save pisinde andre o murša le
Chizkijoskre le judske kraliskre.

² Le Devleskri slava hin o veci te garuvel
a le kralengri slava hin oda te arakhel avri.

³ Avke sar našti te merinel o ňebos upre aňi e phuv tele,

avke pes na del te avel pre oda, so hin le kraŕen andro jile.

⁴ Le avri e mel andral o rup
a o kovačis šaj kerel šukar nadoba;
⁵ trade het le nalačhe manušes pašal o kralis
a leskro tronos ačhela zorales pro čačipen.

⁶ Ma ašar tut anglo kralis
a ma ačh pro than le anglune muršengro,
⁷ bo hin feder, te tuke phenena: „Av kade upre!“
sar oda, hoj tuke te keren ladž anglo bare manuša.

Oda, so dikhŕal pre tire jakha,
⁸ ma sidar te del andre pro sudos.
So palis kereha, te tut aver dženo anela andre ladž?

⁹ Te tut hin vareso avreha, keren oda ča maškar tumende
a ma phen avri oda, so tuke phendā,
¹⁰ bo sar pes pal oda aver džene došunena
džala pal tu o nalačho hiros a ela tuke ladž.

¹¹ Avke sar o somnakune phaba pre rupuŕni tacka
hin o lav phendo andro lačho časos.
¹² Oleske, ko šunel, hin o dovakeriben le godavereskro
sar e somnakuŕni čeŕ the o somnakuno lancocis.
¹³ Sar o šilalo paŕni, so tut den te pijel andre žatva
avke hin o pačivalo poslos olenge, ko les bičhaven,
bo občerstvinel e duša peskre rajenge.
¹⁴ Sar o chmari abo e balvaj bi o brišind
ajso hin o manuš, savo tuke phenel, hoj tut dela daros, ale na del.
¹⁵ E trpezlivost šaj prevakerel le kralis
a o kovlo vakeriben šaj prephagel o kokalos.
¹⁶ Te arakhŕal medos, cha a čaluv,
ale ma precha tut, bo čhandeha les avri.
¹⁷ Ma phir igen furt ko susedas,
bo leske džungŕloha a našti tut avri ačhela.
¹⁸ O manuš, savo falošne svedčinel pre aver dženo,
hino sar o kijakos, e šablā the o ostro šipos.
¹⁹ Te zmukel pes andro pharipen pro napačivalo manuš
hin sar te chal le phage dandeha a te phirel phage pindreha.
²⁰ Sar te tuke ilehas o plaštos andro šilalo džives
abo čhidehas o šut andre dukhadī rana,
avke hin, te tuke gilaven o gila, sar tut hin pharipen andro jilo.
²¹ Te hino tiro ŕeprijatelis bokhalo, de les te chal,
a te hino smedno, de les te pijel,
²² bo te kada kereha, čhiveha leske pro šero o jagale angara,
a o RAJ tuke vaš oda počinela.
²³ E balvaj pal o severos anel o brišind,
avke the e pletkošno čhib anel e choli.
²⁴ Feder hin te bešel pro pados andro kutos
sar andre jekh kher la čhibala romňaha.

25 Sar hin o šilalo pañi le avrišuke kirleske,
avke hin the o lačno hiros, so avel dural.

26 Sar o prameñis vaj e chañig, so hine melarde andre,
avke hin o čačipnaskro, savo pomukel le nalače manušeske.

27 Nane mištes te chal igen but medos
añi te džal pal o lašariben le manušendar.

28 Sar o rozburimen foros bi o muri
hin oda murš, ko na zlíkerel peskri choľi.

26

1 Sar o jiv ñilaje abo o brišind andre žatva,
avke na pasinel te del pačiv le dilines.

2 Sar o vrbacos vaj e lastovička ľecinen a na bešen peske tele,
avke pre tu na avela o košiben phendo vaš ñisoske.

3 Pro graj o bičos, pro somaris e uzda,
a pro dumo le dilineske e paca.

4 Ma odphen le dilineske pre leskro diliñipen,
hoj te na aves ajso sar ov.

5 Odphen le dilineske pre leskro diliñipen,
hoj pes te na šunel godaver angle peskre jakha.

6 Te bičhavel o lava le dilineha hin avke,
sar te odčhindalas tuke o pindre, abo te piľalas o jedos.

7 Avke sar hin pre ñisoste o pindre le kalikoske,
avke hin the o podobenstvo andro muj le dilineske.

8 Sar o bar zaphandlo andre pariđa
avke hin te presikavel e pačiv le dilineske.

9 Sar e šťamba andro vast le mate manušeske
avke dičhol o godaver lav andro muj le dilinenge.

10 Sar o strelcos, savo savoren pašal peste ľivinel,
ajso hin oda, ko lel andre buči le dilines vaj oles, ko odarik ča predžal.

11 Sar o rikono džal pale paš oda, so čandľa avri,
avke o dilino kerel pale peskro diliñipen.

12 Le dilines hin feder nađej,
sar le muršes, savo pes šunel igen godaver, ale nane.

13 O leñivo phenel: „O ľevos hino avri pro drom -
o ľevos maškar o foros!“

14 Sar pes o vudar visarel pre peskre čopi,
avke the o leñivo pre peskro hadžos.

15 O leñivo manuš thovel o vast andro čaro,
ale imar phares leske hin te hazdel les upre paš o muj.

16 O leñivo pes šunel godavereder angle peskre jakha
sar o efa džene, so odphenen godaha.

17 Sar oda, ko le rikones chudel kanendar,
hin oda, ko pes thovel andro vesekedišagos, andre savo les nane nič.

18 Sar o dilino, so ľivinel
o jagale meribnaskre šipi,

19 hin oda, ko thovel varekaha avri
a phenel: „Me ča pheras keravas.“

²⁰ Sar nane kašta, murdalol andre e jag,
a kaj nane o pletkaris, preachel o vesekedišagi.

²¹ Sar o kašta, so čhives andro jagale angara,
avke o čhibakro manuš rozlabarel o dokeriben.

²² O lava le pletkariskre hine gulore;
džan dži tele andre džombra.

²³ Sar e piri čikatar obthodi le rupoha,
ajse hine o gule vušta le nalače jileha.

²⁴ O manuš le vuštenca garuvel, hoj tut našti avri ačhel,
ale andro jilo tuha kamel te thovel avri.

²⁵ Te vakerđahas igen šukares, ma pača leske,
bo efa džungipena hin les andro jilo;

²⁶ šaj garuvel, hoj tut našti avri ačhel, le klamišagoha,
ale leskro nalačhipen avela avri anglo manuša, sar ena zgele.

²⁷ Te kopalineha e chev avreske, tu korkoro andre pereha;
te ispideha o baro bar pre avreste, oda bar visalola pre tu.

²⁸ E klamišagokri čhib dukhavel oles, kas našti avri ačhel;
o gule vušta zničinen avren.

27

¹ Ma lašar tut tajsaskre dživeseha,
bo na džanes, so oda džives anela.

² Mi lašarel tut aver dženo, a na tiro muj –
cudzo manuš, a na tire vušta!

³ O bar hino pharo the e poši but važinel,
ale o pharipen, so kerel o dilino, hino phareder sar kala soduj.

⁴ Te cholisalol hin igen namištes a e choli hin sar e potopa,
ale ko obačhela angle žjarlivost?

⁵ Feder hin o phundrado dovakeriben
sar o garudo kamiben.

⁶ O dovakeribena tire prijatelistar, savo tut kamel,
hine feder sar o but čumibena olestar, ko tut našti avri ačhel.

⁷ O čalo na kamel te chal aňi o medos,
ale le bokhaleske hin gulo the o kirko chaben.

⁸ Sar o čiriklo, so odlecinel dur peskre hñizdostar,
hin oda, ko odgeľa dur peskre kherestar.

⁹ O parfumos the o kadidlos anen radišagos andro jilo,
ale o prijatelis, savo tut del e lači rada, anel meksa buter.

¹⁰ Ma omuk tire prijatelis, aňi le prijatelis tire dadeskres.
Sar pes tuke ačhel vareso nalačo, ma dža ke tiro phral,
bo feder hin o susedas, savo hino pašes, sar o phral, savo hino dur.

¹¹ Av godaver, čhavo miro, a ker mange o radišagos andro jilo,
hoj te šaj odphenav oleske, ko pre mande namištes vakerel.

¹² O godaver manuš dikhel, sar avel o nalačhipen a garuvel pes,
ale o nagodaver džan dureder a doperena pre oda.

¹³ Le o gada olestar, ko pes zaručinel vaš o cudzincos;
le e zaloha olestar, ko pes zaručinda vaš e cudzinka.

¹⁴ Te vareko peskre prijateliske pozdravinel sig tosara zorale hangoha,
ov peske šaj lel oda sar košiben.

15 E čhibali džuvli hiñi sar o pañi,
so na preačhel te kvapkinel andro brišindalo džives;
16 te zaačhavel la, hin sar te zaačhavel e balvaj,
abo te chudel o olejos andro vast.

17 O trast pes brušinel le trasteħa
a jekh manuš brušinel avres.

18 Oda, ko pes starinel pal o figovñikos, chala leskro ovocje;
ko stražinel peskre rajes, chudela e pačiv.

19 Sar andro pañi dičhol o muj,
avke pal o jilo dičhol, savo hin o manuš.

20 Avke sar o peklos the o meriben šoha na čalona,
avke na čalona añi o jakha le manušeskre.

21 Sar pes o rup prelabarel andre tači nadoba a o somnakaj andro bov,
avke o manuš hino skušimen, te les lašaren.

22 Kajte le dilines rozmarđalas le tlučkoha, saveħa pes rozmarel o zrnos,
the avke lestar na mareħa avri o diliñipen.

23 Kampel tuke te džanel, sar dživel tiro stados,
a starin tut mištes pal o bakrore,

24 bo o barvalipen na ela pro furt –
se añi e kraliko koruna na mušinel te predžal pre aver pokoleñje.

25 Sar pes košinel e čar a chudel te barol e nevi,
a pal o verchi pes skiden upre o phusa,

26 akor tut ela le bakrorendar o uraviben,
vaš o capi tuke cineħa e maħa

27 a le kozendar tut ela dos thud,
pro dživipen tuke, tira famelijake the tire služkenge.

28

1 O nalačho manuš denašel, kajte ñiko pre leste na džal,
ale o čačipnaskro hino šmelo sar o terno levos.

2 Te hin e vzbura andre varesavi phuv, čerinen pes furt o vodci,
ale ča o godaver murš, ko achalol, šaj dolikerel o poradkos.

3 O čoro murš, savo trapinel avre čore manušen,
hino sar o zoralo brišind, so musarel o ulipen.

4 Ola, ko omuken o zakonos, vakeren mištes pal o nalačħe,
no ola, ko o zakonos dolikeren, pes lenge ačħaven.

5 O nalačħe manuša na achalon, so hin te kerel o čačipen,
ale ola, ko roden le RAJES, oleske mištes achalon.

6 Feder hin o čoro, savo phirel žuže dromeħa,
sar o barvalo, saveskre droma hine previsarde.

7 Te dolikeres o zakonos, sal godaver čħavo,
no keres ladž le dadeske, te tut likereres le bitangenca.

8 Ko barvalol pro bare interesa,
skidel oda oleske, kaske hin pharo vaš o čore.

9 Te peske vareko phandel andre o kana, hoj te na šunel o zakonos,
leskri modlitba le RAJESKE džunglöl.

10 Ko cirdel le čačipnaskren pro nalačħo drom, korkoro perela andre chev,
ale o žuže dochudena lačħo đedictvos.

11 O barvalo peske pal peste gondolinel, hoj hino godaver,

ale o čoro, saves hin godi, dikhel andre leste.

¹² Te pes o lače manuša dochuden paš e zor, sako radisałol, no te o nalače manuša chuden te kralinel, o manuša pes garuven.

¹³ Ko garuvel peskro binos, na džala anglal, ale ko viznavinel peskro binos a omukel les, chudela le Devleskro jileskeriben.

¹⁴ Bachtalo oda manuš, savo peske furt likerel e sveto dar anglo RAJ, no ko peske phandel o jilo andre, dochudela pes andro pharipen.

¹⁵ Sar o cholamen levos the o bokhalo medvedzis hin o nalačo kralis, savo trapinel le čore manušen, save pes naši brañinen.

¹⁶ O nagodaver vodcas ela bijileskro pro manuša, ale oda, ko naši avri ačhel o napačivalo barvalipen, kralinela but.

¹⁷ Oda, ko cerpinel vaš oda, hoj murdarđa varekas, denašela dži o meriben.

Ńiko leske te na pomožinel!

¹⁸ Ko phirel žuže dromeħa, ela zachrañimen, no oda, ko phirel pal o previsarde droma, jekhvareste perela.

¹⁹ Ko kerel pre peskri mała, čalola le marestar, ale oda, ko del peskro časos pre ñisoste, čalola le čoripnastar.

²⁰ O pačivalo manuš ela igen požehñimen, no o trestos na obdžala oles, ko kamel sig te barvalol.

²¹ Nane mištes te chudel paš varekaste pro sudos, no the avke pes vareko vaš jekh kotor maro del te prepočinel.

²² O hamišno manuš denašel pal o barvalipen, añi na džanel, hoj pre leste avela o čoripen.

²³ Oles, ko dovakerel le manušeske, pro koñec ela buter pačiv sar oles, ko vakerel o gule lava.

²⁴ Ko občorel peskre dades abo da a phenel:

„Oda nane binos,“ hino sar o živañis.

²⁵ Oda, ko dikhel ča pre peste, anel ča o vesekedišagi, ale oles, ko pes zmukel pro RAJ, ela savoro pherdo.

²⁶ Ko pes zmukel pre peskri godi, hino dilino, no oda, ko prilal o godaveripen, ela zachrañimen.

²⁷ Te des le čoren, na chibalinel tuke ñič, ale te phandes o jakħa anglo čore, but manuša tut košena.

²⁸ Sar o nalače chuden te vladñinel, o manuša pes garuven, no sar on peren tele, akor ušten upre o čačipnaskre.

29

¹ Oda, kaske sas buterval dovakerdo a ačhiła zacato andro jilo, ela jekhvareste zñičimen a ñič les na sastarela.

² Sar o lače manuša lidžan, o nipi radisałon, ale te o nalačo vladñinel, o manuša jojčinen.

³ Ko kamel o godaveripen, kerel peskre dadeske radišagos, no oda, ko phirel pal o lubña, rozkerel o barvalipen.

⁴ Te o kralis lidžal čačipnaha, o narodos ela zoralo, ale zñičinela les oda, ko pal leste cirdel tele e cipa le dañenca.

⁵ O manuš, savo pes gułarel ke avreste, nacirdel e sita tel o pindre.

⁶ O nalačo manuš hino zachudlo andre pasca peskre binoskri, ale o čačipnaskro gilavel a radisałol.

- 7 O lačo džal pal o čačipen le čore manuškro,
ale o nalačo manuš olestar na ačhel, bo oleske na achalol.
- 8 Ola, ko asan savore lačhipnastar, keren o nasmirom andro foros,
ale o godaver anen pale o smirom.
- 9 Sar pes o godaver sudzinel le dilineha,
ča viskinel vaj asal a furt nane smirom.
- 10 O vrahi naši avri ačhen le pačivales,
no o lače manuša les kamen te zachrañinel.
- 11 O dilino dela pestar avri savori cholì,
ale o godaver likerela peskro jilo andro smirom.
- 12 Te o vladcas šunel o klamišagi,
savore leskre sluhi ačhena nalače.
- 13 Le žobrakos the ole manušes, ko les trapinel, hin kada jekh:
O RAJ del o dživipen sodujen.
- 14 Te o kralis sudzinel le čoren čačipnaha,
leskro tronos ačhela pro furt.
- 15 E paca the o dovakeriben del godì le čhas,
ale o rozmuklo čhavoro peskra dake kerel ladž.
- 16 Sar vladñinen o nalače manuša, o nalačhipen barol,
ale o čačipnaskre len dikhena te perel tele.
- 17 Mištes barar avri tire čhas, bo ela tut smirom
a kerela tuke baro radišagos.
- 18 Ode, kaj nane le Devleskro vedeñje, o manuša ačhena rozmukle.
Bachtale hine ola, ko dolikeren le Devleskro zakonos.
- 19 Na del pes te dovakerel le otrokoske ča le laveha;
ov achalol, so phenes, ale na ačhel olestar.
- 20 Dikhlal le muršes, savo sig vakerel a na gondolinel?
Le dilines hin feder nađej sar les.
- 21 Te des tire sluhaskre ciknovarestar sa, so kamel,
pro koñec tuke lela savoro, so tut hin.
- 22 O rušo manuš kerel o vesekedišagi;
oda, ko sig cholisalol, perel andro but bini.
- 23 O baripen le manušes thovela tele,
ale oda, ko hino pokorno andro duchos, chudela e pačiv.
- 24 Ko pomožinel le živañiske te čorel, dukhavel pes korkores,
bo pro sudos lel pre peste vera, ale daral te phenel o čačipen.
- 25 Te tut daraha le manušendar, hoj so peske gondolinena, zachudeha tut andre pasca,
ale te tut zmukeha pro RAJ, aveha chrañimen.
- 26 But džene kamen te dochudel le kralis pre peskri sera,
ale ča o RAJ del čačipen le manušes.
- 27 Le lače manušenge džunglöl o nalačo manuš
a le nalače manušeske džunglöl oda, ko dživel čačipnaha.

30

O lava le Aguroske

1 Kala lava hine dine le Devlestar le Aguroske, le Jakehoskre čhaske.
Oda murš phenda:

„Strapimen som, Devla, strapimen*.

* **30:1** 30,1 Abo: le Itieloske, le Itieloske the le Uchaloske

² Jaj, som sar džviros, na gondolinav sar manuš;
nane man le manušengri godi.

³ Na siklilom o godaveripen
a nane man aňi o prindžaripen pal o Neksveteder.

⁴ Ko geľa upre andro ņebos? Ko odarik avľa tele?
Ko skidňa andre peskri burňik e balvaj?
Ko pačarda o paňi andro plaštoš?
Ko merinda avri savore agora la phuvakre?

⁵ Dojekh lav le Devleskro hino čačo,
hino štitos savorenge, ko ke leste denašen.

⁶ Ma dothov nič ke leskre lava,
hoj tuke te na dovakerel a te na sikavel pre tu, hoj sal klamaris.

⁷ Duj veci tutar mangav, RAJEJA,
de mange len sigeder, sar merava:

⁸ Le mandar o klamišagos the o načačipen!
Ma de man o čoripen aňi o barvalipen!
De man ajci maro, keci mange kempel,

⁹ hoj man te na prechav, te na zaprinav tut a te na phenav:
,Ko hin o RAJ?‘
Abo te na ačhav čoro, hoj te na čorav
a te na kerav ladž le Devleskre naveske.

¹⁰ Ma vaker namištes pro sluhas angle leskro raj,
hoj tut o sluhas te na prekošel a te na počines vaš oda.

¹¹ Varesave manuša košen peskre dades
a peskra dake na žehňinen;

¹² varesave peske gondolinen, hoj hine lače,
ale nane obžuzarde la melatar;

¹³ varesave barikanes dikhen le jakhenca
a hazden upre o bervi!

¹⁴ Varesaven hin o danda sar o šabli
a andro muj len hin sar te pherdo čura,
hoj te chan le slaben pre phuv
the le čoren le manušendar.

¹⁵ La pijavica hin duj čhaja a viskinen: ,De man, de man!‘
Hin trin veci, so našti dočalon,
štar, so na phenena ,Dos!‘:

¹⁶ O peklos, e džuvli, savi našti ačhel khabňi,
e šuki phuv, savake furt kempel o paňi,
the e jag šoha ņikda na phenena: ,Dos!‘

¹⁷ E jakh, so asal le dadestar
a dikhel tele peskra phura da,
džubinena avri o havrani andral e dolina
a chana les o supi.

¹⁸ Hin trin veci, so mange hine čudna,
štar, savenge na achaluvav:

19 o drom le orloskro, so lecinel pro ņebos,
o drom le sapeskro pal e skala,
o drom la lođakro mařkar o moros
a o drom le murřeskro pař e terņi dŭvli.

20 Kavke kerel e lubņi:

Chal, khosel o vuřta
a phenel: ‚Na kerđom ņiĉ nalaĉho.‘

21 Hin trin veci, savendar e phuv izdral,
řtar, savendar na birinel:

22 Le sluhastar, savo kralinel,
le dilinestar, savo pes prechal le mareha,

23 la nalaĉha dŭvľatar, sar dŭal romeste,
the la sluŭkatar, savi zalel o than peskra raņake.

24 Kala řtar dŭviri pre phuv hine cikne,
ale igen godaver:

25 O mravci – nane zorale,
ale ņilaje peske pripravinen o chaben;

26 o damana – nane igen zorale,
ale beřen mařkar o skali;

27 o maľakre grajora – nane len vodcas,
ale savore lecinen jekhetane andre ĉata sar slugađa;

28 o jařteriĉki – řaj len te chudel andro vast,
ale the avke beřen andro kralengre palaca.

29 Hin trin, so peske rajikanes phiren,
řtar, so barikanes pochodinen:

30 O ľevos – nekzoraleder mařkar o dŭviri,
so na daral ņikastar;

31 o barikano kohutos, o capos
the o kralis, sar dŭal angle peskre manuřa.

32 Te kerđal o diliņipen oleha, hoj tut ařarehas,
a te gondolinehas pro nalaĉho, dander tuke andre ĉhib!

33 Te miřines e řmetanka, avel upre o ĉhil;
te demes varekas andro nakh, avel avri o rat;
a te cholares avres, ela o vesekeďiřagos.“

31

O lava le Lemueloskre

1 O godaver lava le kraliskre Lemueloskre – o lava dine le Devlestar, savenca les e daj bararelas avri.

2 Ó, ĉhavo miro! ĉhavo miro, saves andom pro svetos!

řun, ĉhavo miro, saves mangavas le Devlestar!

3 Ma de avri tiri zor pre oda, hoj pařloha le dŭvľenca,
bo oda zņiĉinda but kralen.

4 Nane oda řukares, Lemuelina,
na pasinel le kralenge te pijel e mol,
aņi le vladarenge o aver pijiben,

⁵ bo sar pijen, bisteren pro zakoni
a previsaren o pravos savore čore manušengro.

⁶ Den te pijel oles, ko imar merel,
a e mol olen, ko hine andro pharipen.

⁷ Mi pijel, hoj te bisterel pre peskro čoripen,
a te na leperel peske pro pharipen.

⁸ Phundrav tiro muj vaš oda, ko hino nemo,
the vaš o čačipen savore slabengro.

⁹ Phundrav tiro muj, sudzin čačipnaha
a ruš vaš o čore the vaš ola, so len nič nane!

Pal e lači romňi

¹⁰ Ko šaj arakhel lača romňa?

Odi romňi mol buter sar o perli!

¹¹ O rom lake pačal andre savoreste,
angle late les hin sa, so leske kampil.

¹² Kerel leske o lačhipen, a na o nalačhipen,
calo lakro dživipen.

¹³ Starinel pes, hoj te avel furt dos vlna the lanos,
a radišagoħa kerel buči peskre vastenca.

¹⁴ Hiňi sar e lođa olengri, ko cinen the bikenen,
so dural anel o maro.

¹⁵ Uštel sigeder, sar vidňisalol,
hoj te del te chal peskra famelija

a te rozđelinel e buči peskre služkenge*.

¹⁶ Rodel peske e maľa a cinel la;
olestar, so peskre vastenca zarodňa, sadzinel e viňica.

¹⁷ Kerel igen phares
a hin la zorale vasta pre buči.

¹⁸ Džanel, hoj oda, so kerel, anel e chasna;
e lampa lake na murdalol andre dži rači.

¹⁹ Peskre vastenca chudel e pacica te kerel o thav
a korkori peske kerel o pochtana.

²⁰ Le čoreske otkerel peskri burňik
a peskre vasta nacirdel ke oda, kas nane.

²¹ Jevende andro šil pes na daral pal peskri famelija,
bo savoren andre lakro kher hin te urel o tate veci.

²² Sivel peske o uraviben pro hadžos,
a lakre gada hin le šukar fjalove lanostar.

²³ Lakre romes mištes džanen paš e foroskri brana,
kaj zabešel la phuvakre vodcenca.

²⁴ Sivel o pochtana a bikenel len;
le kupcenge bikenel o sirimi.

²⁵ Hiňi urđi andre zor the andre pačiv
a na daral pes avre dživesestar.

²⁶ O muj phundravel godaha
a pre čhib la hin o kamibnaskro sikaviben.

²⁷ Dodikhel mištes pre savoreste andro kher
a šoha nane leňivo.

²⁸ Sar ušten lakre čhave, žehňinen lake,

* **31:15** 31,15 Abo: te del len peskro kotor le chabenestar

the lakro rom la ašarel.

²⁹ Phenel lake: „But džuvla hine lače romňija,
ale tu sal savorendar nekfeder!“

³⁰ Ma de tuha te thovel avri oleha, hoj e džuvli hiňi tuke pre dzeka,
bo o šukariben našlola,
ale kempel te ašarel ola džuvla, savi pes daral le RAJESTAR.

³¹ Den kajsa džuvla pačiv vaš lakri buči
a ašaren la anglal savorende vaš oda, so kerđa!

O Kazateľis

¹ Kala lava vakerel o Kazateľis, le Davidoskro čhavo, savo kralinelas andro Jeruzalem.

Sa hin zbitočno

² „Zbitočno*, sa hin zbitočno,“ phenda o Kazateľis, „nič pre nisoste nane a na del pes te achalol.“

³ So ela le manušes savora phara bučatar, savaha pes trapinel kade pre phuv?

⁴ Jekh pokoleňje oddžal, dujto pokoleňje avel, ale e phuv ačhel furt.

⁵ O kham avel avri, o kham zaperel andre a pale sidarel pre peskro than, khatar pale avel avri.

⁶ E balvaj phurdel pro juhos a palis pes visarel pro severos; furt kružinel, kružinel a visalol pale pre peskre droma.

⁷ Savore paňa džan andro moros, ale o moros šoha ničkda nane pherdo. O paňa furt peren pale pre oda than, khatar avle, hoj te džan pale.

⁸ Andre savoreste hin pherdo trapišagos, aňi pes oda na del te phenel avri le lavenca.

E jakh našti dočalol olestar, so dikhel, aňi o kan na pherdol olestar, so šunel.

⁹ Oda, so sas, oda the ela, a so pes kerelas, oda pes pale kerela. Nane nič nevo pre phuv.

¹⁰ Te vareko pal varesoste phendahas: „Dikh, kada hin nevo!“ – no the oda imar sas čirla angloda, sar avlam pro svetos.

¹¹ Ňiko peske na leperel pre ola manuša, so dživenas.

Aňi pre ola manuša, save mek avena, peske na leperena ola džene, ko ena pal lende.

O godaveripen nane pre nisoste

¹² Me, o Kazateľis, somas kralis le Izraelitenge andro Jeruzalem. ¹³ Ilom mange andro jilo, hoj godaha rodava avri sa a dodžanava man savoro, so pes kerel tel o Ňebos. Savo baro pharipen thoda o Del pro manuša! ¹⁴ Dikhlom savore skutki, so pes kerel pre phuv, a dikh, nič nane pre nisoste lačo, sar te ča denašlomas pal e balvaj.

¹⁵ Oda, so hin bango, pes na del te rovňinel avri; oda, so nane, pes na del te rachinel.

¹⁶ Phendom mange andro jilo: „Dochudňom bareder godi, buter sar savore, save angle mande kralinas andro Jeruzalem, a miro jilo sikliľa but godaveripen the prindžaripen.“ ¹⁷ Ilom mange andro jilo, hoj man te dodžanav pal o prindžaripen the godaveripen a the so hin o diliňipen the nagodaveripen, ale avlom pre oda, hoj the oda hin o denašiben pal e balvaj.

¹⁸ But godaveripen anel but trapišagos; buter prindžaripen anel buter dukh.

2

Anel chasna o uživišagos?

* **1:2** 1,2 Kada hebrejiko lav „hevel“ pes del te prethovel the sar para, molha, balvaj, thuv abo duchos.

¹ Phendom mange: „No ča dža, skušin o radišagos a uživin tuke o lače veci!“ Ale the oda nane pre nisoste. ² Pal o asaben mange phendom: „Diliņipen,“ a pal o radišagos: „So man hin olestar?“ ³ Skušindom savoro a kamavas te arakhel o radišagos mire teloske andre mol. No diņom man te lidžal le godaveripnaha, bo kamavas te avel pre oda, so hin lačo le manušenje, hoj te keren andre ola frima dživesa, so dživen pre phuv.

⁴ Kerdom mange o bare veci: Ačhadom mange o khera, sadzindom avri o viņici. ⁵ Kerdom mange o zahradi the o šukar sadi, sadzindom andre savore ovocna stromi ⁶ a kerdom mange o nadržī, hoj andral te lav o paņi pro stromi. ⁷ Cindom mange but otroken the otrokiņen, sas man the aver sluhi, save ulile andre miro kher, a sas man buter dobitkos the bakre sar savoren, so dživenas anglal mande andro Jeruzalem. ⁸ Skidņom mange o rup the o somnakaj, the o barvalipen avre kralengro the phuvengro; stradņom mange muršen the džuvlen, save prekal ma gilavenas, a sas man pherdo džuvla, save mange kerenas o radišagos. ⁹ Ačhilom bareder sar sako, ko varekana bešelas andro Jeruzalem, a miro godaveripen sas furt manca.

¹⁰ So ča peske mire jakha žadinenas, sa lenge davas, na odilom mire jilestar nisavo radišagos.

Miro jilo radisalolas savora mira bučatar a oda sas miro počīņiben vaš miri phari buči.

¹¹ No sar visalilom, hoj te dikhav pre savoreste, so kerdom mire vastenca,

the pre odi phari buči, hoj keci man pre oda trapindom,

avlom pre oda, hoj nič nane pre nisoste lačo, sar te ča denašlomas pal e balvaj. Nane nisavi chasna pre phuv.

O godaveripen nane pre nisoste

¹² Palis chudņom te gondolinel pal o godaveripen, a the pal o nagodaveripen the diliņipen.

So aver šaj kerel o kralis, savo ačhela kraliske?

Ča oda, so imar angloda kerenas the aver.

¹³ Dikhlom, hoj o godaveripen hino feder sar o diliņipen, avke sar o švetlos hino feder sar o kalipen.

¹⁴ Bo o godaver manuš dikhel, kaj džal, ale o dilino phirel andro kalipen.

No achalilom, hoj sodujen užarel jekh meriben.

¹⁵ Palis mange gondolindom andro jilo:

Te man užarel oda, so the le dilines,

akor, so man hin olestar, hoj ačhilom godaver?

Phendom mange andro jilo, hoj the oda nane pre nisoste.

¹⁶ Bo aņi pro godaver aņi pro nagodaver pes na leperel furt,

a andre ola dživesa, so avena, pes pre savoreste bisterela.

Avke sar merel o nagodaver, avke merel the o godaver.

Nane radišagos la bučatar

¹⁷ Našti avri ačhavas o dživipen angle oda nalačhipen, so pes kerel kade pre phuv, bo nič nane pre nisoste lačo, sar te ča denašlomas pal e balvaj. ¹⁸ Imar na radisaluvavas nisave bučake, so keravas kade pre phuv, bo jekhvar la mukava oleske, ko avela pal ma, ¹⁹ a ko džanel, či oda manuš ela godaver abo dilino? Ale the avke ačhela leske savoro, vaš soske man me phares trapinavas a keravas buči godaha pre phuv. The oda nane pre nisoste! ²⁰ Sas mange phares te zlidžal, sar gondolinas pal savori miri buči, savaha man trapinavas pre phuv. ²¹ Bo varesavo manuš kerel igen mištes buči, godaha the šikovnones, ale palis mušinela te mukel

savoro varekaske, ko pes pre oda na trapinda. The oda nane pre nisoste a hin igen nalačo. ²² So hin le manušes savora phara bučatar the le cerpišagostar, so pes trapinel pre phuv? ²³ E buči, so pes kerel sako džives, anel peha ča pherdo dukh the pharipen a mek aňi rači leske e godi na odpočovinel. The oda nane pre nisoste.

²⁴ Nane nič feder prekal o manuš sar oda, hoj te chal, te pijel a paš peskri phari buči peske te žičinel o lače veci. Dikhłom, hoj the oda avel le Devleskre vastestar, ²⁵ bo bijal leste ko šaj chal a ko šaj radisałol? ²⁶ Le manušeske, savo leske hino pre dzeka, del o godaveripen, o prindžaripen the o radišagos. A le binošneske del, hoj te skidel a te sthovel o barvalipen a palis te del oleske, ko hin le Devleske pre dzeka. The oda nane pre nisoste, sar te ča denašłomas pal e balvaj.

3

Savoreske hin dino peskro časos

- ¹ Savoreske hin dino peskro časos,
o lačo ideos pre savoreste, so pes kerel pre phuv:
- ² Hin časos te avel pre kada svetos a hin časos te džal pal kada svetos,
časos te sadzinel a časos te skidel upre,
- ³ časos te murdarel a časos te sastarel,
časos te čhivel tele a časos te ačhavel upre,
- ⁴ časos te rovel a časos te asal,
časos pre žala a časos pro kheliben,
- ⁵ časos te rozčhivkerel o bara a časos len te skidel upre,
hin časos te obchudel a hin časos te zlikernel pes oleskar,
- ⁶ časos te rodel a časos te našavel,
časos te garuvel a časos te čhivel het,
- ⁷ časos te čhingerel a časos te sivel,
časos te čhittel a časos te vakernel,
- ⁸ časos te kamel a časos te na kamel,
časos pro mariben a časos pro smirom.

So amen o Del del te kerel

- ⁹ So hin le manušes ola bučatar, savaha pes avke trapinel? ¹⁰ Dikhłom, savi phari buči diňa o Del le manušen te kerel. ¹¹ O Del kerđa savoro igen šukares andre peskro časos. Ov thođa the e večnosť le manušenge andro jile, ale o manuš našti calkom achalol, so o Del kerel anglunestar dži o koňec. ¹² Sprindžardom, hoj nane prekal lende nič feder, sar te radisałol a te kerel o lačhipen andre peskro dživipen. ¹³ Ale the oda, te vareko šaj chal, pijel a radisałol peskra bučatar, hin o daros le Devlestar. ¹⁴ Džanav, hoj savoro, so o Del kerel, ačhela pro furt. Našti ke oda nič te dothovel aňi nič oleskar te odlel, o Del oda avke kerđa, hoj lestar o manuša te daran.
- ¹⁵ Oda, so hin, sas imar čirla
a oda, so ela, sas tiš imar angloda,
bo o Del kerel, hoj pes te ačhel ola jekh veci pale a pale.

O nalačhipen andro svetos

- ¹⁶ A dikhłom mek vareso aver kade pre phuv:
Pro sudos hin o klamišagos
a ode, kaj majinel te el o čačipen, hin o nalačhipen.
- ¹⁷ Phendom mange andro jilo: „O Del sudzinela sodujen – le čačipnaskres the le nalačhes –
bo hin dino o časos pre dojekh veca the pre dojekh skutkos.“
- ¹⁸ Phendom mange andro jilo: „Ačhel pes oda anglo manuša, bo o Del len skušinel, hoj lenge te sikavel, hoj hine ajse sar o džviri. ¹⁹ Se oda, so avel pro džviri, avel the

pro manuša: Avke sar merel jekh, avke the o dujto. Sodužen hin jekh dichos. Nane le manušes nič feder sar le džviros, bo sa hin zbitočno. ²⁰ Savoro džal pre oda jekh than; savoro hin kerdo le prachostar a savoro pale ačhela prachoske. ²¹ Ko džanel, či o duchos le manušeskro džal upre a či o duchos le džvirengro džal tele andre phuv?“

²² Avke avlom pre oda, hoj nane nič feder sar oda, hoj o manuš te radisałol la bučatar, so kerel, bo ada hin, so les diňa o Del. Se ko lesanela pale, hoj te dikhel oda, so ela pal leste?

4

¹ Visardom man avrether a dikhlom, sar pre phuv o manuša trapinen avren: Dikh, o apsa olengre, ko hine trapimen – a nane prekal lende tešitelis.

Ňiko lenge našti pomožinelas, bo ola, ko len trapinenas, sas zoraleder.

² Vašoda phendom, hoj bachtaleder hine ola, ko imar mule, sar ola, ko mek dživen.

³ No feder sar okle duje dženenge hin oleske, ko mek na avla pro svetos, ko na dikhel o nalače skutki, so pes keren pre phuv.

⁴ Dikhlom, hoj savori lači buči le manušengri pes kerel ča vašoda, bo zavidzinen peskre susedenge. The kada nane pre nisoste a hin oda o denašiben pal e balvaj.

⁵ O dilino bešela leñivones le sthode vastenca a palis merela bokhatar.

⁶ Feder hin jekh burňik smirom sar duj vasta pherde le trapišagoha the le denašibnaha pal e balvaj.

⁷ Visalilom a dikhlom pre phuv vareso aver, so nane pre nisoste:

⁸ Le manušes, savo sas korkoro a na sas les ņiko, na sas les aňi čhavo, aňi phral.

A the avke na sas koňec leskra phara bučake, aňi leskri jakh na čalila le barvalipnastar.

Phučelas: „Prekal kaste man ajci trapinav a soske mange na dožičinav o lačhipen?“ The kada nane pre nisoste; biedno hin kada dživipen.

⁹ Duje dženenge hin feder sar jekheske, bo hin len feder chasna peskra bučatar.

¹⁰ Bo te perena, jekh avres hazdela upre.

Ale vigos ela korkoreske, te perela, bo na ela dujto dženo, hoj les te hazdel.

¹¹ Bo the sar pašlon duj džene, tačaren jekh avres, ale jekh dženo sar pes tačarela?

¹² Jekhe dženes šaj te domarel, ale duj džene jekhetane šaj obačhena.

O lanos, so hino sphandlo trine špargenca, na čhindola avke sig.

¹³ Feder hin o čoro čhavo, ale godaver, sar o phuro dilino kralis, savo peske na del nič te phenel. ¹⁴ Bo oda čhavo šaj avlahas avri the andral e bertena, abo ulilahas čoro andre peskro krališagos, ale the avke šaj ačhel kraliske. ¹⁵ Dikhlom, sar oda čhavo preila o krališagos pal oda kralis a sar savore, so dživen a phiren pre phuv, gele pal leste. ¹⁶ Lidžalas ajci but manušen, hoj pes na delas len aňi te zrachel. Ale

imar oklenge, save avena pal lende, na ela oda kralis pre dzeka. The kada nane pre nisoste – o denašiben pal e balvaj.

¹⁷ De pozoris, sar džaha andro Chramos le Devleskro! Av pašeder, hoj mištes te šunes, bo kada hin feder sar e obeta, so anen o diline, save na džanen, hoj keren namištes.

5

¹ Ma phundrav tiro muj sig
a tiro jilo te na siđarel te phenel lav anglo Del,
bo o Del hino andro ņebos a tu sal pre phuv,
vašoda ma vaker but.

² So buter starišagos tut ela, buter nalače sune džaha;
a so buter vakeres, buter nagodađeripen pheneha.

³ Te des le Devles lav, doliker les so neksigeder, bo le Devleske nane pre dzeka o diline. Te diňal lav, doliker les! ⁴ Feder hin te na del lav sar te del a te na dolikerel les. ⁵ Ma domuk tire mujeske, hoj te lidžal tiro felos andro binos, a ma phen anglo rašaj*: „Miro lav, so diňom, sas chiba.“ Soske o Del te cholisalol pre oda, so phendal, a te zničinel e buči tire vastengri? ⁶ Kaj hin but sune, ode hin the but zbitočna lava. Vašoda dara tut le Devlestar!

⁷ Sar dikheha, hoj le čores trapinen a hoj o pravos the o spravodlišagos pes na dolikerel, ma čudalín tut, bo pal o uradnikos ačhel vareko bareder a pal lende ačhen meksa bareder. ⁸ A the o kralis ispidel pro manuša, hoj les te den olestar, so skidle upre pal o mali.

⁹ Ko kamel o love, našti lendar dočalol,
a oles, ko kamel o barvalipen, šoha ņikda nane dos.
The kada nane pre nisoste!

¹⁰ Sar barol o barvalipen, buter hin ola, ko olestar dživen.
So lačo hin le manušes ole barvalipnastar?
Ča ajci, hoj čalarel peskre jakha olestar, hoj pre oda dikhel.

¹¹ Gulo soviben hin le sluhās, či chal sikra abo but,
ale o barvalipen le barvales na del te sovel.

¹² Dikhłom the aver baro nalačhipen pre phuv:
O manuš garuđa o barvalipen, ale hin les olestar ča dukh.

¹³ Ačhila pes vareso nalačo a našada savoro barvalipen
a na sas les nič, so muklahas peskre čhavage.

¹⁴ Avke, sar avla lango pre kada svetos, avke lango the džala,
a na lela peha nič andro vasta peskra phara bučatar.

¹⁵ The kada hin igen nalačo:

Sako džala, avke sar avla.

So lačo hin ola phara bučatar? Oda hin sar o denašiben pal e balvaj.

¹⁶ Calo peskro dživipen chalas andro kalipen
a sas andre žala, nasvalo the cholamen.

¹⁷ Avłom pre oda, hoj kada hin lačo: mištes hin te chal, te pijel a te arakhel o radišagos andre peskri buči, savaha pes o manuš trapinel pre phuv andre kala frima dživesa le dživipnaskre, so le manušes o Del diňa. Bo kada hin dino le manušeske.

¹⁸ Te o Del le manušes del o barvalipen a domukel leske, hoj les te el olestar chasna a te radisalol peskra phara bučatar, the ada hin o daros le Devlestar. ¹⁹ Vašoda pes

* 5:5 5,5 E hebrejiko čhib: o poslos

o manuš na mušinel igen te trapinel peskre dživipnaha, bo o Del pherdžarel leskro jilo le radišagoha.

6

Našti pes te mukel pro barvalipen

¹ Mek hin the aver nalačhipen, so dikhłom pre phuv a so anel o pharipen le manušenge: ² Hin manuš, saves diña o Del o barvalipen, o pokladi the e slava – leskra dušake na chibalinel nič, hin les sa, so ča peske manglahas – no o Del leske olestar na del te radisałol, ale vareko aver olestar radisałol. The oda hin zbitočno the baro nalačhipen.

³ Te varekas ulahas the šel čhave, džidilahas but berša a leskre beršen ulahas but dživesa, no leskri duša na čalilahas le lačhipnastar, a mek aňi pohrebos leske na kerdehas, akor phenav: „Feder hin le čhavoreske, savo ulila mulo, sar leske.“

⁴ Avla pro svetos zbitočne, džal het andro kalipen a leskro nav hin zaučhardo le kalipnaha. ⁵ Aňi o kham na dikhla, aňi na sprindžarda, ale hin les buter smirom sar ole barvales, ⁶ savo na predžidila o lačhipen, the te džidilahas duj ezera berša. Či na džan sodujđzene pre oda jekh than?

So o manuš kamel, nane pre nisoste

⁷ Savori buči le manušeskri hin ča vaš o chaben, ale šoha našti dočalol.

⁸ Bo so hin feder le godaveres sar le dilines?

A so hin feder le čores, savo džanel sar te dživel?

⁹ Feder hin te radisałol ole vecendar, so amen hin, sar pes furt te cirdel pal o buter. The oda nane pre nisoste, sar te ča denašlamas pal e balvaj.

¹⁰ Savoro so hin, sas imar anglal dino, the oda, so pes ačhel le manušeske hin imar dino, ale o manuš pes našti vesekedinel le Devleha, bo hino zoraleder sar ov.

¹¹ So buter vakeras, frimeder oda hin pre chasna.

So hin le manušes olestar?

¹² Ko džanel, so hin lačo prekal o manuš andre leskro charno dživipen, so nane pre nisoste a predžal sig sar o ciños? Ko phenela le manušeske, so ačhela pre phuv pal leskro meriben?

7

O godaveripen andro dživipen

¹ Feder hin o lačo nav sar o vzacno parfumos, feder hin oda džives, kana meras, sar oda džives, sar avas pro svetos.

² Feder hin te džal andro kher, kaj pes vartinel, sar andre oda kher, kaj pes oslavinel.

Bo ajso ela o koňec dojekhe manušeskro, o džido peske oda mi lel andro jilo.

³ E žala hin feder sar o asaben, bo o pharipen kerel o jilo feder.

⁴ O jilo le godaverengro hino andre oda kher, kaj pes vartinel, ale o jilo le nagodaverengro hino andro kher, kaj hin o radišagos.

⁵ Feder hin te šunel o dovakeriben le godaverestar, sar te šunel o lašariben le dilinendar.

6 O asaben le dilinengro šundol sar o trñi tel e piri, so pukinen, sar len podlabares.
The oda nane pre ñisoste.

7 Le godaverestar ačhel nagodaver, sar pre leste ispiden,
a o prepočiñiben musarel o jilo.

8 Feder hin te dokerel vareso, sar ča te chudel;
te likerel avri hin feder, sar pes te lidžal upre.

9 Ma cholisaľuv sig andre tiro duchos,
bo e cholĩ hiñi andro jilo le dilinenge.

10 Ma phuč: „Sar oda, hoj okla dživesa sas feder sar kala?“
Bo oda godaha na phučes.

11 O godaveripen, avke sar o đedictvos, hin lačhi veca;
anel chasna olenge, ko dživen pre phuv.

12 O godaveripen tut učharela andre avke sar o barvalipen;
e chasna le prindžaripnastar hin kadi:
O godaveripen chrañinel o dživipen olenge, kas oda hin.

13 Dikh mištes pre oda, so o Del kerđa!
Ko šaj rovñinel avri oda, so ov bandarda?

14 Andro lačo džives radisaľuv, ale andro nalačo džan kada:
O Del kerđa the jekh džives the aver,
vašoda o manuš na džanel, so avela pal oda.

15 Kada savoro dikhľom andre mire zbitočna dživesa:
Hin lačo manuš, so merel sig, kajte hino lačo,
a hin nalačo manuš, so dživel but, kajte hino nalačo.

16 Ma gondolĩn tuke, hoj sal igen čačipnaskro, a ma ker tutar igen godaver –
soske tut korkoro te zñičines?

17 Ma av nalačo añi ma av dilino –
soske te meres, te mek nane tiro časos?

18 Obdža soduj kala veci,
bo oda, ko pes daral le Devlestar, denašela olestar savorestar.

19 O godaveripen del buter zor le godaveres
sar o deš vodci andro foros.

20 Nane pre phuv ñisavo čačipnaskro manuš,
savo kerel o lačo a na kerel binos.

21 Ma šun savore lava, so pes vakeren,
hoj te na šunes tire sluhas, sar tut košel,

22 se tu andre tiro jilo džanes,
hoj the tu buterval košľal avren.

23 Savoro kada la godaha skušĩđom
a phendom: „Kamav te dochudel o godaveripen,“
ale sas mandar igen dur.

24 Savoro, so hin, hin bareder, sar šaj achaluvas, a hin igen pharo;
ñiko našti čačes achalol savoro.

25 Avke visardom miri godĩ pre oda, hoj te achaluvav,
te rodav a te arakhav avri o godaveripen a sar džan o veci;

Kamavas te avel pre oda, soske keren o manuša o nalačhipen, o nagodaveripen the o diliņipen.

²⁶ Avlōm pre kada:

Kirkeder sar o meriben hin e džuvli, savi hiņi e pasca, sava hin o jilo sar e sita a o vasta sar o lanci.

Oda murš, ko hin le Devleske pre dzeka, denašela lake, ale le binošne manušes zachudela.

²⁷ „Dikh, pre kada avlōm,“ phenel o kazateľis:

„Sthovavas jekh veca paš aver, hoj te arakhav avri, sar o veci džan.

²⁸ Miro jilo furt rodelas,

ale mek na arakhla;

maškar o ezeros manuša arakhlōm jekhe lače muršes,

ale na arakhlōm aņi jekha lača džuvla.

²⁹ Avlōm ča pre kada:

O Del stvorinda le manušen čačipnaskren,

ale o manuša roden te kerel but nalače veci.“

8

¹ Ko hin godaver a ko achalol, sar džan o veci?

O godaveripen rozšvicinel le manuškro muj,

a kovlarel leskro zoralo muj.

Dolikeren o prikazi le kraliskre

² Doliker le kraliskro prikazis, bo ilal vera anglo Del*. ³ Ma sidar te oddžal le kralistar. Ma liker tut olenca, ko kamen te kerel o nalačo, bo o kralis šaj kerel savoro, so kamel. ⁴ Se o lav le kraliskro hino zoralo a ko leske šaj phenel: „So keres?“

⁵ Pre oda, ko dolikerel leskre prikazaņja, na avela nič nalačo, o jilo le godavereskro džanela, kana so te kerel.

⁶ Pre savoreste hin lačo časos the lačo drom, kajte o manuš predživel but pharipen.

⁷ Ņiko na džanel, so pes ačhela, vašoda űiko naštī phenel, sar ela.

⁸ Avke sar le manušes nane zor upral e balvaj, avke nane űikas zor upral oda džives, kana merela.

Andral o mariben naštī te džal khere,

avke aņi o nalačhipen na mukela oles, ko oda kerel.

Ņiko naštī achalol le Devleskre droma

⁹ Sar gondolinavas pal savoreste, so pes kerel pre phuv, dikhlōm kada savoro: Jekh manuš vladņinel upral aver a oleha dukhavel pes korkores. ¹⁰ Mek dikhlōm le nalače manušen parunde a le dromeha pal o cintiris len o manuša lašarenas takoj andre oda foros, kaj kerde o nalačhipen. Aņi kada naštī te achalol.

¹¹ Sar pes takoj na potrestinel o nalačhipen, the aver manuša kamen te kerel o nalače veci. ¹² Kajte o binošno kerel šelvar o nalačhipen a dživel but, me džanav, hoj ela feder olenge, ko pes daran le Devlestar, kaš hin e sveto dar anglo RAJ. ¹³ Le nalačenge na ela mištēs a lengro dživipen predžala sig avke sar o ciņos, bo na daran pes le Devlestar.

¹⁴ The kada, so hin pre phuv, naštī te achalol: Hin lače manuša, so vaš o lačo chuden oda, so peske zaslužinen o nalače, a hin nalače manuša, so vaš o nalačo chuden oda, so peske zaslužinen o lače. Phendōm mange: „Aņi kada naštī te

* **8:2** 8,2 E hebrejiko čhib: vaš le Devleskri vera

achalol!“ ¹⁵ Vašoda phenav, hoj te radisalón le dživipnastar, bo prekal o manuš nane nič feder pre phuv, sar ča te chal, te pijel a te radisalol. Kada ela leha andre leskri phari buči andre ola dživesa, so les diña te dživel o Del tel o kham.

¹⁶ Sar man diňom andre oda, hoj te prindžarav o godaveripen the savoro, so pes kerel pre kadi phuv, na sas man soviben rat-džives. ¹⁷ Dikhłom savoro, so o Del kerda, a avłom pre oda, hoj ňiko našti achalol, so pes kerel pre phuv. Kajte oda o manuš igen kamlahas te prindžarel, the avke na achalola, a kajte varesavo godaver manuš phendahas, hoj oda džanel, the avke na achalol.

9

O meriben užarel sakones

¹ Gondolinavas andro jilo pre savore kala veci a avłom pre kada: O čačipnaskre the o godaver peskre skutkenca hine le Devleste andro vasta. O manuša na džanen, so len užarel, či o kamiben, abo e ňenavist. ² Oda jekh avel pre savore: pro čačipnaskro the pro bijedevleskro, pro lačo the pro nalačo, pro žužo the pro melalo, pre oda, ko anel e obeta, the pre oda, ko na anel.

Avke sar hin le lačheha,
avke the le binošneha;
avke sar hin oleha, ko lel vera,
avke hin the oleha, ko pes daral te lel vera.

³ Andre savoreste, so pes ačhel pre phuv, kada nane lačo: Oda jekh avel pre sakoneste.

O manušeskro jilo hino pherdo le nalačipnaha the le diliňipnaha, medik dživel, a palis merel. ⁴ No, medik o manuš dživel, hin les nađej, bo le džide rikoneske hin feder sar le mule levoske.

⁵ Bo o džide džanen, hoj merena,
ale o mule na džanen nič.
Nane imar buter počiniben prekal lende,
bo pes pre lende bisterda.

⁶ Savoro, so kerde, medik dživenas
- lengro kamiben, ňenavist the žjarlivost -
mule jekhetane lenca.

Nane len imar ňisavo kotor pre ňisoste, so pes kerel pre phuv.

⁷ Dža, radišagoha cha tiro maro a pi tiri mol lače jileha, bo le Devleske hin imar pre dzeka oda, so keres. ⁸ Tire gada mi en furt parne a pre tiro šero te na chibalinel olejos. ⁹ Radisaluv andro dživipen tira romňaha, sava kames, andre savore dživesa, save našti te achalol. Bo kada radišagos hin le Devleskro daros prekal tu, medik keres e phari buči pre phuv. ¹⁰ Savoro, so šaj keres tire vasteha, ker cała tira zoraha, bo andro Šeol*, kaj džas, nane ňisavi buči aňi gondolišagos aňi prindžaripen aňi godaveripen.

¹¹ Pale dikhłom vareso aver pre phuv:

Ola, ko denašen sigeder, na zvitazinen furt o denašiben
aňi o zorale murša furt na zvitazinen o mariben;
aňi le godaveren nane furt o chaben,
aňi ola, ko nekfeder achalón, nane furt barvale,
aňi olen, ko but siklile, nane furt e pačiv,
bo džal pal oda, či sal pro lačo than andro lačo časos.

¹² Se o manuš the avke na džanel, kana avel leskro časos,
bo sar o ribi pes chuden andre meribnaskri sita

* 9:10 9,10 Oda hin o than, kaj hine o mule.

a o čirikle hine chudle andre pasca,
avke the le manušen zachudel o nalačo časos,
so pre lende jekhwareste avel.

¹³ The kada godaveripen dikhlom pre phuv a sas prekal mande zoralo: ¹⁴ Sas jekh cikno foros, kaj dživenas frima manuša. A jekh baro kralis avla pre oda foros, rozthoda le slugaden pašal leste a ačhađa pašal o foros o bare veži. ¹⁵ A andre oda foros sas jekh čoro godaver murš, so peskra godaha zachraňinda o foros. Ale ňiko peske pre oda čoro manuš aňi na leperđa. ¹⁶ Avke me phendom: Feder hin o godaveripen sar e zor, ale o godaveripen le čoreskro pes tele dikhel a leskre lava ňiko na šunel avri.

¹⁷ Feder hin te šunel o lava le godaverengre, so hine phende polokes, sar te šunel e vika le vladcaskri maškar o diline.

¹⁸ O godaveripen hin zoraleder sar o maribnaskre zbraňe, ale jekh binošno manuš šaj musarel but lačhipen.

10

¹ Sar o mule muchi khandisaren o parfumos, avke the o sikra diliňipen kerel buter sar o godaveripen the pačiv.

² Le godaveres hin o jilo pro čačo than, ale le dilines pro nalačo.

³ Mek the sar džal o dilino le dromeħa, nane les godi a sikavel savorenge, savo hino dilino.

⁴ Te pre tu hin cholamen o vladcas, ma omuk tiri buči; te ačheħa čhit, preačhela leskri choli.

⁵ Hin mek the aver nalačhipen, so dikhlom pre phuv, o vladara, so keren kajse chibi:

⁶ O dilino sas thodo pro baro than, no o barvale manuša pro cikno.

⁷ Dikhlom le sluhen te džal pro graja a le rajen te phirel sar sluhi pal e phuv.

⁸ Ko kopalinel e chev, šaj perel andre; a oles, ko čhivel tele o muros, šaj danderel o sap.

⁹ Ko kerel buči le barenca, šaj pes lenca dukhavel; a ko čhingerel o kašta, šaj pes zraňinel.

¹⁰ Te varekaske tupisaľol o trast a na ostrarela les, mušinel te del andre oda buter zor, ale feder hin te kerel godaha.

¹¹ Te o sap danderela angle oda, sar hino začarimen, o čarodejňikos hino zbitočno.

¹² O lava andral o muj le godavereskre anen leske pačiv, ale o vušta le nagodavereskre zňičinena les korkores;

¹³ soča chudel te vakerel, vakerel o nagodaver lava, a o koňec leskre lavengro hin o nalačo diliňipen;

¹⁴ o nagodaver vakerel buter a buter.

Ňiko na džanel, so pes ačhela.

Ko šaj phenel varekaske, so pes ačhela pal leste?

¹⁵ O nagodaver hino ajso strapimen peskra bučatar, hoj aňi na džanel o drom andro foros.

¹⁶ Vigos tuke, phuvije, te tiro kralis hino terno, a te tire raja tosarastar but chan.

¹⁷ Bachtali sal, phuvije, te tiro kralis hino rajikano murš, a te tire raja chan akor, sar pes džal te chal, hoj te zoralon a na te mačon.

¹⁸ Sar hin o manuš leňivo, rozperel o pados, sar o vasta nič na keren, čuľal andro kher.

¹⁹ O maro anel o asaben, e mol anel o radišagos, ale bi o love na ela aňi jekh aňi aver.

²⁰ Ma koš le kralis mek aňi andre tiri godi, ma koš le barvales aňi khere pre tiro hadžos, bo o čirikloro šaj rozlidžala tire lava a phenela avri, so phendal.

11

¹ Muk tiro maro te džal tele le paňeha, bo pal o but dživesa tuke avela pale buter.

² De vareso olestar, so tut hin, efa the ochto dženen, bo na džanes, savo nalachipen avela pre phuv.

³ Sar pherdon o chmari le paňeha, čhiven avri o brišind pre phuv. Te o stromos perela pro juhos abo pro severos, ačhela ode, kaj peľa.

⁴ Oda, ko del pozoris, či phurdel e balvaj, na džala te sadzinel, a ko dikhel pro chmari, na džala te kidel upre.

⁵ Avke sar na džanes o drom la balvajakro, a na džanes, sar barol o čhavoro andro per la dake, avke na džanes aňi o buča le Devleskre, savo stvorinda savoro.

⁶ Tosarastar rozčhivker tiro zrnos a dži rači ma de te odpočovinel tire vasteske, bo na džanes, so barola feder: či kada vaj koda, abo či na ena soduj lače.

Godi le terne manušenge

⁷ Gulo hin o švetlos a mištes hin le jakhenge te dikhel o kham.

⁸ Vašoda, te dživela o manuš but berša, mi radisalol andre savore berša; ale te na pobisterel pre ola kale dživesa pal o meriben, bo ena but. Savoro, so avela, nane pre ňisoste.

⁹ Radisaľuv, terne manušeja, andre tiro terňipen,

tiro jilo mi radisaľol tire terňipnaskre dživesenge!
 Phir pal o droma, kaj tut lidžal tiro jilo
 the pal oda, so dikhen tire jakha,
 ale džan, hoj o Del tut vaš oda savoro anela pro sudos.

¹⁰ Vašoda čhiv avri o starišagos andral tiro jilo
 a trade avri o pharipen tire telostar,
 bo o terňipen the o kale bala predžana sig.

12

¹ Ma bister pre tiro Stvoriteľis andre ola dživesa, sar mek sal terno,
 angloda sar avena o phare dživesa a ena pašes o berša,
 sar pheneha: „Nane man imar radišagos andro dživipen“ –

² angloda sar kaľona o kham the o švetlos, o čhonoru the o čercheňa
 a sar avena o chmari pale avri pal o brišind,

³ angloda sar o stražňika le khereskre izdrana
 a o zorale murša bandona,
 sar ola, ko erňinen, preačhena te kerel buči, bo ena frima,
 a sar kaľona andre ola, ko dikhen avri prekal e oblaka;

⁴ sar pes phandena o vudara pre ulica
 a o hangos andro mlinos slabisaľola
 sar pes uštela upre pro gilavipen le čirikleskro,
 ale lengre gila na šundona mištes.

⁵ Ma bister pre leste angloda, sar avela pro manuša e dar le uče thanendar
 a phirela pes pal o drom daraha;
 sar o mandľovňikos rozkvitňinela,
 o malakro grajoro na birinela te phirel
 a e muršikaňi tužba našľola.
 Akor o manuš džal andre peskro večno kher
 a o manuša roven andre žala pro ulici.

⁶ Ma bister pro Del angloda, sar čhindola e rupuňi šparga
 a phadžola o somnakuno čaro,
 angloda sar phagerisaľola o džbanos paš o prameňis
 a phadžola e kereka pre chaňig,

⁷ a o prachos džala pale andre phuy, avke sar sas,
 a o duchos džala pale ko Del, savo les diňa.

⁸ „Zbitočno! Sa hin zbitočno!“ phenda o Kazateľis,
 „Savoro hin pre nisoste!“

O posledna lava

⁹ Na ča hoj o Kazateľis sas godaver, ale mek the sikavelas le manušen o
 prindžaripen. Skidelas a pisinelas andre but privakeribena; mištes pal oda
 gondolinelas a sikľolas. ¹⁰ O Kazateľis kamelas te arakhel o lačhe lava a oda, so
 pisinda, sas pačivalo the čačo.

¹¹ O lava le godaverengre hine sar e ostro paca, savaha pes lidžal le biken, a o
 skidle privakeribena hine sar o lecegi, so hine zorales zademade andre – hine dine
 jekhe pastjeristar, le Devlestar.

¹² Mek paš oda savoro, čhavo miro, de tuke pozoris the pre kada:
 Te pisinel kňižki nane šoha nisavo koňec a te sikľol but slabisarel o telos.

¹³ Pro koňec savoreske, so šundal:

Dara tut le Devlestar a doliker leskre prikazaňja,
bo kada hin, so kampil sakoneske te kerel.

¹⁴ Bo o Del sudzinela dojekh skutkos
the savoro, so hin garudo,
či lačo abo nalačo.

E Nekšukareder gili

¹ E nekšukareder gili le Šalamunoskri.

Ešebno gili

E džuvli

² Ó, te man furt čumidl'alas tire vuštenca!
Tiro kamiben hino feder sar e mol.

³ Šukares voñinel tiro parfumos;
tiro nav hin sar o nekfeder parfumos,
vašoda tut o terne čajaja kamen.

⁴ Le man tuha, av denašas!
Lidža man, kralina miro, andre tire khera!
Radisaľuvaha a thovaha baripen andre tu,
lašaraha tiro kamiben buter sar e mol.
Na čudalínáv man, hoj tut o terne čajaja avke kamen.

⁵ Kalóri som, ale šukar,
čajale le Jeruzalemoskre,
kalóri sar o stani le Kedaroskre,
sar o zavesi andro Šalamunoskro palacis.

⁶ Ma dikhen man tele, hoj som kaleder,
hoj man chudňa o kham.

O čhave mira dakre pre ma cholisalile
a thode man te stražinel o viñici,
ale miri viñica me zamuklom.

⁷ Phen mange avri, tu, saves avke kamav:

Kaj pašineha tiro stados?
Kaj odpočovineha pro dilos?
Soske te avav sar e napačivali džuvli
paš o stadi tire prijateľengre?

O murš

⁸ Tu, so sal nekšukareder le džuvlendar,
te na džanes, kaj hin oda than,
dža pal o stopaja le bakrengre
a muk tire kozicen te chal e čar
paš o stani le pastjerengre.

⁹ Tu sal ajsi šukar, lasko miri,
sar e terñi kobila, so cirdel le faraonoskro verdan!

¹⁰ Tire čhama hine igen šukar le ozdobenca andro kana,
tiri meň le perlengre lancociha.

¹¹ Keraha tuke o somnakune lancici
le rupune guličkenca.

E džuvli

¹² Medik pašlolas miro kralis pre peskro divanos,
miro parfumos šukares voñinelas.

¹³ Oda, kas kamav, mange hino sar e voňavo mirha,
so mange pašlol pro kolin;

¹⁴ hino mange sar o kvitki henna

andre viñica paš o En-Gedi.

O murš

¹⁵ Ó, savi šukar sal, lasko miri! Igen šukar sal!
Tire jakha hine sar holubici.

E džuvli

¹⁶ Ó, savo šukar sal tu, lasko miri! Čačes sal šukar!
E zeleno čar hiñi amaro hadžos.
¹⁷ O hranoli pre amaro kher hine le cedrostar,
amaro plafonos hin le sosnendar.

2

E džuvli

¹ Me som ča e kvitka andro Šaron,
ča e lalija, so barol andre dolina.

O murš

² Sar e lalija maškar o kolaka,
ajsi hiñi miri laska maškar o terne čhaja.

E džuvli

³ Sar o lačo phabengro stromos
maškar o stromi andro veš,
ajso hin oda, ko man kamel,
feder sar savore terne čhave.
Igen kamavas te bešel andre leskro čiños
a leskro ovocje hino gulo andre miro muj.

⁴ Domukla mange te pijel peskri kamibnaskri mol*,
leskro kamiben sas upral mande sar e zastava.

⁵ Občerstvinen man le hrozienkenca!
Zorařaren man le phabenca,
bo som nasvali le kamibnastar!

⁶ Leskro balogno vast hin tel miro šero
a peskre čače vasteha man obchudel.

⁷ Den man lav,
čhajale andral o Jeruzalem,
anglo srnki the anglo gazeli!
Ma čhalaven amaro kamiben,
medik o kamiben korkoro na kamela.

Dujto gili

E džuvli

⁸ Šunav o hangos oleskro, ko man kamel!
Dikh, avel kade!

Chučerel pal o verchi a denašel pal o brehi;

⁹ hino sar e gazela, sar o terno jeleñis.

Dikh, kade ačhel pal amaro muros;
dikhel andre prekal o oblaki, zadikhel prekal o mreži.

¹⁰ Prevakerđa ke ma oda, ko man kamel:

„Ušti upre, lasko miri,
av, miri šukarori!

¹¹ Dikh, o jevend imar pregeľa;
o brišind preačhila, geľa het.

¹² O kvitki aven avri pre phuv!

* **2:4** 2,4 E hebrejiko čhib: Anđa man andro kher la molakro.

Avla o časos pro gilavipen!
O hangos la hrdličkacro
šundol andre amari phuv.

¹³ Pro figovňikos barol o terne figi,
o viňici kvitňisalón a šukares voňinen.
Ušti upre, lasko miri,
av, miri šukarori!“

O murš

¹⁴ Holubico miri,
garuđi sal andre chev andre skala,
andre skalakri škara.
Sikav mange tiro muj
a domuk mange te šunel tiro hangos;
bo mištes šundol tiro hangos
a šukar hin tiro muj.

¹⁵ Chuden amenge le lišken†,
le cikne lišken, so musaren o viňici,
amare viňici, so imar kvitňisalón.

E džuvli

¹⁶ Oda, ko man kamel,
hino miro a me som leskri;
čalarel pes maškar o ľalije.

¹⁷ Medik na predžal o džives
a o ciňos na našľol,
visaľuv pale, tu, so man kames,
av ajso sar e gazela,
sar o terno jeleňis pro Beterska verchi‡.

3

¹ Pre miro hadžos račenca rodavas oles,
kas kamel miri duša.
Rodavas les, ale na arakhľom.

² No ča uščav a predžav man pal o foros;
pro ulici the pro placos rodava oles,
kas kamel miro jilo;
rodavas les, ale na arakhľom.

³ Arakhle man o stražňika, save phiren pal o foros.
Phučľom lendar: „Na dikhľan oles, kas kamel miro jilo?“

⁴ Soča lendar odgelom,
arakhľom oles, kas kamel miro jilo.
Chudňom les a na mukľom,
medik les na andom andre mira dakro kher,
andre oda kher, kaj man miri daj anda pro svetos.

⁵ Den man lav,
čhajale andral o Jeruzalem,
anglo srnki the anglo gazeli!
Ma čhalaven a ma uštaven o kamiben,
medik o kamiben korkoro na kamela.

Trito gili

E džuvli

† 2:15 2,15 Kade šaj džal pal aver murša, so tiš kamen ola terňa džuvľa.

‡ 2:17 2,17 Kada hin o verchi

rozdelimen pro duj.

⁶ So hin oda, so avel pal e pušta sar o slupi le thuvestar,
sar o parfumos andral e mirha the kadidlos,
savore koreñjendar le kupcendar?

⁷ Dikh, le Šalamunoskro tronos!
Pašal leste šovardeš zorale murša,
nekfeder murša andral o Izrael.

⁸ Savore pes džanen te marel le šablēnca;
dojekh hino avrisikado pro mariben;
paš sakoneste hin e šablā,
hoj te ochrañinel le utokendar rači.

⁹ O kralis Šalamun peske kerđa tronos*
le kaštestar andral o Libanon.

¹⁰ O slupici kerđa rupune,
o operadlos kerđa somnakuno,
o šedziskos fijalovo,
obthodo andral le kamibnaha†
le Jeruzalemoskre čhajendar‡.

¹¹ Aven avri, čhajale le Sionoskre,
dikhen pro kralis Šalamun,
pre koruna, so leske thoda e daj pro šero,
andre oda džives, sar leske sas o bijav,
oda džives, sar leske radisaolas o jilo.

4

O murš

¹ Jaj, savi šukar sal, lasko miri, savi šukar sal,
tire jakha hine mila sar o holubici tel o zavojis,
tire bala hine kale sar o stados le kozengro,
so avel tele pal o verchi andro Gilead.

² Tire danda hine ajse parne sar o strihimen bakrore,
so sas akana ča žužarde andro pañi.
Savoren hin peskri dvojička,
añi jekh lendar na chibalinel.

³ Tire vušta hine sar o šarlatovo thav
a tiro muj hino igen šukar.

Tire čhama pal o zavojis
hine ajse lole sar e jepaš granatoskri phabaj.

⁴ Tiri meñ hiñi šukar sar e veža le Davidoskri,
ačhadi le barendar andro šori,
ezeros štiti upre figinen,
savore štiti le zorale muršengre.

⁵ Tire duj kolina hine sar duj terne gazeli,
sar o dvojički, so chan e čar maškar o lañije.

⁶ Sigeder sar avela o džives
a o kalipen denašela,
džava mange upre pro verchos la mirhakro
the pro brehos le kadidloskro.

⁷ Čali sal šukar, lasko miri;
nane pre tu chiba!

* 3:9 3,9 Oda sas tronos, so pes del te prelidžal. † 3:10 3,10 Abo: le ebenoskre kaštestar ‡ 3:10 3,10 Abo: Čhajale andral o Jeruzalem

⁸ Av manca andral o Libanon, miri terņije,
av manca andral o Libanon.
Av tele pal o verchos Amana,
pal o verchos Senir the Chermon,
pal o thana le ľevengre
the pal o brehi le leopardengre.

⁹ Zachudňal mange miro jilo,
pheņe miri, terņije miri,
zailal mange les,
soča pre ma jekhvar dikhlal,
le jekhore šperkoha andral tiro lancocis.

¹⁰ Savo ča šukar hin tiro kamiben,
pheņe miri, terņije miri!
Tiro kamiben hin feder sar e mol;
tire parfumi voņinen feder
sar savore koreņja.

¹¹ Pal tire vušta čulal o gulo medos, miri terņije,
tel e čhib tut hin o medos the o thud
a tire gada voņinen avke, sar voņinel o Libanon.

¹² Tu sal e zarimen zahrada, pheņe miri, terņije miri;
e zarimen zahrada, o prameņis, so hino zakerdo andre.

¹³ Tu sal sar e zahrada le granatoskre phabengri,
kaj barol o lačo ovocje,
e henna the o nardos;

¹⁴ o nardos the o šafran,
o puškvorcos the e škorica
the but aver voņavo kađidlos,
e mirha the aloe
le savore nekfeder koreņjenca.

¹⁵ Tu sal o prameņis andre zahrada,
e chaņig le džide paņeha,
so čulal tele pal o Libanon.

E džuvľi

¹⁶ Balvajale pal o severos the pal o juhos, ušten upre a aven!
Prephurden miri zahrada,
hoj lakri voņa te voņinel všadzik,
hoj oda, kas kamav, te avel andre peskri zahrada
a te chal lakro lačo ovocje.

5

O murš

¹ Avlom andre miri zahrada,
pheņe miri, terņije miri,
obkidav miri mirha the miro koreņje;
koštolinav mire medostar,
pijav miri mol the miro thud.

O džuvľa

Chan, mire prijateľale, pijen,
mačon le kamibnastar.

E džuvľi

² Me sovavas, ale miro jilo sas upre.

Šun! Oda, kas kamav, durkinda.

O murš

Phundrav mange,
pheñe miri, lasko miri,
holubico miri, nane pre tu chiba!
Pro šero man hin pherdo rosa,
o bala mange cindile la račakra molhatar.

E džuvli

³ E rokla čidom tele!
Pale la urava?
O pindre žužadom le pañeha.
Pale len melarava?

⁴ Oda, kas kamav,
nacirdña peskro vast, hoj te phundravel o vudar,
a miro jilo pes andre mande čhalada.

⁵ Uštilom upre te phundravel oleske, kas kamav,
a mire vastendar čulalas e mirha,
prekal o angušta mange prečulalas
pre klamka pro vudar.

⁶ Phundrađom oleske, kas kamav,
ale ov ode imar na sas, geľa het.
Ačhilom smutno*,
rodavas les, ale našti les arakhlom;
vičinavas pre leste,
ale na odphenelas mange.

⁷ Arakhle man o stražnika,
sar phirenas pal o foros.
Marde man, dukhade man,
ile pal ma tele the o plaštoš
ola, ko stražinen o muros.

⁸ Den man lav,
čhajale andral o Jeruzalem:
Te arakhena oles, kas kamav,
so leske phenena?
Phenen leske, hoj som nasvali le kamibnastar!

O džuvla

⁹ Soha hino feder oda, kas kames, avrendar,
tu, nekšukareder maškar o džuvlija?
Soha hino feder oda, kas kames, avrendar,
hoj tut mušinas te del ajso lav?

E džuvli

¹⁰ Oda, kas me kamav, hino šukar, lolečhamengro,
feder sar deš ezera aver.

¹¹ Leskro šero hino ajso šukar sar o žužo somnakaj;
leskre bala hine kučerava, kale sar o havranos;

¹² leskre jakha hine sar o holubici paš o paña,
avrithode (avrimorde) andro thud,
zathode sar o drahokami.

¹³ Leskre čhama hine sar e zahrada,
kaj barol pherdo koreñja;
leskre vušta hine sar o ľalije;

* 5:6 5,6 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib; oda šaj el the: „sar ov vakerelas.“

kvapkinel lendar e mirha.

¹⁴ Leskre vasta hin o somnakune paci,
obthode le vzacne barenca;
leskro telos hin e hladko slonovina
šukaľardi le zafirenca.

¹⁵ Leskre pindre hin o slupi le parne mramoristar
ačhade pro somnakune podstavci.
Dičhol avri sar o verchi andro Libanon,
učo sar o cedri.

¹⁶ Leskre vušta hine igen gule;
savoreha man pricirdel.
Ajso hino oda, kas kamav, ajso hino miro prijateľis,
čhajale andral o Jeruzalem!

6

O džuvľa

¹ Kaj geľa oda murš, saves kames,
tu nekšukareder maškar o džuvlija?
Pre savo drom visalila oda, kas kames?
Odphen amenge, hoj les te džas tuha te rodel.

E džuvľi

² Miri laska geľa tele andre peskri zahrada,
kaj barol o koreňja,
hoj peske te radisalol andre zahrada
a te kidel o ľalije.

³ Me som oleskri, ko man kamel, a ov hino miro,
čalarel pes maškar o ľalije.

O murš

⁴ Šukar sal, lasko miri, sar e Tirca,
ajsi šukar sar o Jeruzalem,
užasno sar o čercheňa pro ňebos*.

⁵ Tire jakha man igen pricirden,
ma dikh pre ma!
Tire bala hine kale sar o stados le kozengro,
so avel tele pal o verchi andro Gilead.

⁶ Tire danda hine sar o bakrano stados,
so sas akana ča žužarde andro paňi.
Savoren hin peskri dvojička,
aňi jekh lendar na chibalinel.

⁷ Tire čhama pal o zavojis
hine ajse lole sar e jepaš granatoskri phabaj.

⁸ Šaj el le kralis šovardeš kralovni,
ochtovardeš romňija-služobňički
a pačivale čhaja buter, sar pes del te zrachelnel,

⁹ ale miri holubica hiňi jekhori,
nane pre late ňisavi chiba,
jekhori čhaj peskra dakri,
nekšukareder olake, ko la anda pro svetos.
Dikhle la o terne čhaja a phende lake: „Požehňimen sal!“
O kralovni the o romňija-služobňički la lašarenas.

* 6:4 6,4 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

¹⁰ „Ko hin odi, so dikhel uprunestar sar e tosarutni čercheň, šukar sar o čhonoru, švicinel sar o kham, užasno sar o čercheňa pro ňebos†.“

¹¹ Gełom tele andro zahradi, kaj baron o pendeča, te dikhel o neve konarica andre dolina. Kamłom te dikhel, či imar o viňičis mukla o pučiki a či imar kvitňisalón o granatoskre phaba.

¹² Zaila man o radišagos, izdravas avke, sar te gełomas pro kraliko verdan‡.

7

O džuvľa

¹ Av pale, av pale, čhaje šulamitko*; av pale, av pale, hoj pre tu te dikhas!

E džuvľi

So kamen pre šulamitka te dikhel, sar khelel andro taboris?†

O murš

² Save šukar hin tire pindre andro sandalki, čhaje le princoskri!

Tire klubi hine šukares avrikerde sar o šperki; sar e buči le majstroskre vastengri.

³ Tiri pupa hiňi sar o poharis, andre savo na chibalinel e koreňimen mol; tiro pasos pašal o per hino sar e pšeniča pre kopa obthodi le ľalijenca.

⁴ Tire kolina hine sar duj terne gazeli, sar dvojički la gazelakre.

⁵ Tiri meň hiňi sar e veža la slonovinatar; tire jakha hine o jazera andro Češbon paš e brana Bat-Rabim.

Tiro nakh hino ajso šukar sar e veža andro Libanon, so hiňi anglo Damašek.

⁶ Tiro šero pre tute hin sar o verchos Karmel; tire bare bala tuke blištisalón sar o fjalovo pochtan, o kralis hino zachudlo andre tire husta bala.

⁷ Savi šukar sal; pre dzeka mange sal!

Miri lasko, sar tutar radisaľuvav!

⁸ Tiri postava hiňi sar e palma a tire kolina sar lakro ovocje.

⁹ Phendom: „Džava upre pre palma a chudava man lendar.“

Mi en tire kolina sar o hroznoskre strapci, mi voňinel tiro dichos sar o voňava phaba

¹⁰ a tiro čumiben sar e nekfeder mol.

E džuvľi

† 6:10 6,10 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib. ‡ 6:12 6,12 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

* 7:1 7,1 Dokonalo čhaj † 7:1 7,1 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

Mi džal e mol šukares oleske, kas kamav;
mi predžal leske prekal o vušta the danda.

¹¹ Me som oleskri, kas kamav,
a ov pal ma džal.

¹² Av džas pre mała, lasko miri;
presovaha andro gava;

¹³ uštaha sig tosara a džaha andro viŕnici,
dikhaha, či imar kvitŕisalol o viŕniĉis,
či pes imar phundraven o kvitki,
či imar kvitŕisalon o granatoskre phaba.
Ode tuke dava miro kamiben.

¹⁴ O mandragori den avri peskri kamibnaskri voňa,
paš amaro vudar hin savore vzacna plodi,
neve the purane;
garuđom tuke len, romoro miro.

8

E džuvŕi

¹ Jaj, te uľalas miro phral,
savo pijelas o kolin mira dakro!
Avke te tut arakhlomas pre ulica a ĉumidlomas tut,
ta ŕiko na phendahas, hoj namištes kerav.

² Ilomas tut a andomas andre mira dakro kher.
Tu man ode sikadalas pal o kamiben
a me tut diňomas te pijel e koreňimen mol,
o muštos le granatoskre phabendar.

³ Leskro balogno vast hin tel miro šero
a peskre ĉaĉe vasteha man obchudel.

⁴ Den man lav,
ĉhajale andral o Jeruzalem!
Ma ĉhalaven amaro kamiben,
medik o kamiben korkoro na kamela.

O džuvŕa

⁵ Koda hiŕi odi, ko avel pal e pušta
a oprinel pes pre oda, kas kamel?

E džuvŕi

Uštadom tut, sar salas tel o phabengro stromos.
Ode sas tiri daj andro loĉhibnaskre dukha,
ode pašlila andro dukha odi,
ko tut anda pro svetos.

⁶ Thov tuke man pre tiro jilo sar e peĉať,
sar e angrusi pre tiro vast;
bo o kamiben hin ajso zoralo sar o meriben
a e vašeň likerel ajci sar o hrobos.
Labol sar e zorali jag, sar o baro plameňis.

⁷ Aňi but paňi naštĭ aĉhavel o kamiben,
aňi o bare paňa les naštĭ tašlaren.
Te vareko kamľahas te del vaš o kamiben
savoro barvalipen andral peskro kher,
uľahas calkom teledikhlo.

O džuvŕa

⁸ Hin amen cikŕi pheňori

a lakre kolina hine mek ciknore.
So keraha amara pheñaha oda džives,
sar la avena te mangavel?

⁹ Te hiñi muros,
ačhavaha pre late o rupune veži!
Te hiñi vudar,
zakeraha la andre le cedroskre deskenca!

E džuvli

¹⁰ Me som muros
a mire kolina hine sar o veži!
Akor ačhilom andre leskre jakha
sar odi, ko anel pherdo radišagos*.

O muřš

¹¹ Le Šalamun sas e viñica andro Baal-Hamon†,
odi viñica diña le manušenje, hoj pes te starinen.
Sako počindahas vaš lakro ovocje
ezeros rupune.

¹² Ale miri viñica, hiñi miri,
hiñi prekal mande.

Muk tuke, Šalamun, o ezeros rupune prekal tu
a o duj šel prekal ola, ko pes starinen pal o ovocje.

¹³ Tu, savo bešes andro zahradi,
mire prijateľa mištes šunen pre tiro hangos.
Domuk the mange te šunel!

E džuvli

¹⁴ Romoro miro, av ke ma sigo,
denaš sar e gazela,
abo sar o terno jeleñis pro verchos,
kaj baron o koreñja!

* 8:10 8,10 E hebrejiko čhib: šalom † 8:11 8,11 Oda hin: raj upral o barvalipen

O Izajaš

¹ O videňje, savo dikhla o Izajaš, le Amososkro čhavo, pal e Judsko the pal o Jeruzalem, sar andre Judsko kraľinenas o Uziaš, o Jotam, o Achaz the o Chizkija*.

O Izrael pes ačhavel le RAJESKE

² Šun, ňebona! Šun, phuvije!

Bo o RAJ phenel:

„Le čhaven likerđom avri a barardom,
ale on pes mange ačhade.

³ O volos prindžarel peskre gazdas
a o somaris džanel o valovos,
khatar les leskro raj karminel,
ale o Izrael oda na džanel;
mire manuša na achalon.“

⁴ Vigos le binošne narodoske;
le manušenge, pre save hin pherdo vini,
le potomkenge le nalače manušengre,
le čhavage, so keren falošne!
Omukle le RAJES,
tele dikhle le Izraeloskre Svete Devles,
calkom pes lestar visarde het.

⁵ Kaj tumen mek te marel,
te mek furt tumen vzburinen?
Calo tumaro šero hino dukhado;
calo tumaro jilo hino slabo.

⁶ Nane pre tumende nič sasto,
le šerestar dži o peti žuže modrini,
jazvi the otkerde rani,
save nane obžuzarde aňi sphandle
aňi makhle le olejoha.

⁷ Tumari phuv hiňi pušta,
tumare fori hine labarde avri;
tumaro ulipen chan avri o cudzinci
angle tumare jakha;
o cudzinci zňičinde e phuv.

⁸ O Jeruzalem hino omuklo
sar e budkica andre viňica,
sar e chatkica pre ogurkengri maľa,
sar o obklučimen foros.

⁹ Te amenge o Nekzoraleder RAJ
na muklahas varesave manušen te dživel,
ulamas sar e Sodoma the e Gomora.

¹⁰ Tumen rajale, so san sar o raja andre Sodoma,
šunen o lav le RAJESKRO!

* 1:1 1,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Manušale, so dživen avke sar andre Gomora,
 šunen, so tumen sikavel amaro Del!

11 „Pre soste mange anen ajci but obeti?“
 phenel o RAJ.

„Imar som prechalo le labarde bakrane obetendar,
 le thule dobitkoskre žirostar;
 nane mange pre dzeka o rat le bikengro,
 le bakrengro the le capengro.

12 Ko tumen vičinda,
 hoj tumen te aven te sikavel angle miro muj?

Ko tumendar kamel,
 hoj furt te phiren pal mire chramoskre dvori?

13 Ma anen mange imar o zbitočna obeti!

Džunglila mange tumaro kadidlos,
 o inepos le Neve čhoneskro, o šabat
 the tumare zhromažđeňja.

Našti avri ačhav o nalačhipen
 andre tumaro zhromažđeňje!

14 Tumare oslavi pro nevo čhon the inepi
 andral calo jilo našti avri ačhav;

anen mange o pharipen,
 zuňindom len imar.

15 Sar ke ma hazdena o vasta andre modlitba,
 me phandava andre mire jakha;

kajte tumen but modlinena,
 me na šunava,
 bo pre tumare vasta hin pherdo rat.

16 Obžužaren tumen a aven žuže!
 Len het tumare nalače skutki pašal mire jakha!
 Preačhen te kerel o nalačhipen!

17 Siklon te kerel o lačo.
 Dodikhen, hoj pes te kerel o spravodlišagos!

Pomožinen olenge, ko hine strapimen,
 vaš e širota pro sudos rušen
 a zaačhen vaš e vdova!“

18 „Aven akana, vakeras peske pal ada!“
 phenel o RAJ.

„Kajte ulehas tumare bini lole sar o šarlat,
 parňona avri sar o jiv;
 kajte ulehas lole sar o lolo pochtan,
 parňona avri sar e vlna.

19 Te kamena a te man šunena,
 chana o lače dari la phuvakre.

20 Ale te na kamena
 a ačhavana tumen mange,
 avena murdarde la šablaha.
 Me, o RAJ, oda phendom.“

O Jeruzalem hino binošno foros

21 Sar šaj le pačivale forostar ačhila lubňi?
 Varekana sas andre pherdo čačipen;
 bešelas ode o spravodlišagos,

- ale akana ode bešen o vrahi.
 22 Salas sar o rup,
 ale akana na mos nič.
 Salas sar e lači mol,
 ale akana hiňi mišimen le paňeha.
- 23 Tire raja hine vzburenci
 a likerem pes le zbujňikenca;
 lenge savorenge džal pal o prepočiňiben
 a rado prilen o dari;
 vaš o široti na zaačhen pro sudos
 a le vdovengro pripados aňi na šunen.
- 24 Vašoda phenel o Raj, o Nekzoraleder RAJ,
 o Zoralo Del le Izraeloskro:
 „Vigos! Mukava avri miri choľi pre ola, ko pre ma džan,
 a pomstina va man mire ňeprijatelenge.
- 25 Nacirdava pre tute miro vast;
 obžužarava tut tira melatar la jagaha;
 lava tutar avri savoro nažužipen.
- 26 Dava tut pale kajse sudcen, sar tut sas varekana,
 kajse radcen, sar tut sas čirla.
 Palis tut vičinena Spravodľivo foros,
 o Pačivalo foros.“
- 27 O RAJ cinela avri o Sion le čačipnaha
 a olen, ko keren pokaňje, le spravodľišagoha.
- 28 Ale o vzburenci the o binošna ena zňičimen!
 Ola, ko omuken le RAJES, merena.
- 29 „Ladžana tumen vaš o posvetna dubi,
 pal save tumenge igen džalas;
 loľona avri ladžatar vaš o zahradi,
 save tumenge kidňan avri pro lašariben.
- 30 Avena sar o dubos,
 pal savo peren tele o prajti,
 sar e zahrada bi o paňi.
- 31 O zoralo manuš ela sar o phus
 a leskri buči sar e iskra;
 soduj labona jekhetane
 a ňiko lengri jag na murdarela andre.“

2

O verchos le RAJESKRO

¹ Kada hin lav, savo priiľa o Izajaš, le Amososkro čhavo, andro videňje pal e Judsko the pal o Jeruzalem.

² Andro posledna dživesa
 ela o verchos le RAJESKRE Chramoskro zathodo zorales;
 ela nekučeder le verchendar
 a barardo upral savore brehi
 a savore narodi ke leste džana prudoha.

³ But manuša avena a phenena:
 „Aven džas upre pro verchos le RAJESKRO,
 andro Chramos le Jakoboskre Devleskro,
 hoj amen te sikavel peskre droma
 a hoj te phiras pal leskre chodňiki.“
 Bo andral o Sion avela avri o zakonos
 a o lav le RAJESKRO andral o Jeruzalem.

⁴ Ov rozsudzinel maškar o narodi the maškar o but nipi.
 Akor peske prekerena o šabli pro motiki
 a o kopiji pro vinarika čhura.
 O narodos pro narodos na hazdela e šabla
 a imar pes na sikavena te marel.

⁵ Aven, čhavale le Jakoboskre,
 phiras andro švetlos le RAJESKRO!

O Džives le RAJESKRO

⁶ Tu, RAJEJA, odčhidal tutar tire manušen,
 le Jakoboskre potomken.
 Bo hin len pherdo vražňika pal o vichodos
 a veštci sar le Filištincen;
 spojinen pes le cudzincengre čhavenca.

⁷ Andre lengri phuv hin pherdo rup the somnakaj
 a nane koňec lengre barvalipnaske;
 andre lengri phuv hin pherdo graja
 a nane koňec lengre verdanenge.

⁸ Andre lengri phuv hin pherdo modli
 a klaňinen pes oleske, so kerde peskre vastenca,
 oleske, so kerde peskre anguštenca.

⁹ Ale akana ena o manuša pokorimen,
 sako ela poňižimen.
 Tu lenge ma odmuk!

¹⁰ Dža andre skala, garuv tut andro prachos
 daratar anglo RAJ,
 angle leskri kraľiko slava.

¹¹ O barikane jakha ena pokorimen,
 o baripen le manušengro ela teledikhlo;
 ča o RAJ ela barardo andre oda džives.

¹² Oda džives le Nekzoraledere RAJESKRO
 ela pre savore pišna the barikane
 a the pre ola, ko pes lidžan upre,
 bo akor ena poňižimen.

¹³ Oda džives ela pre savore cedri andro Libanon,
 uče a barikane,
 pre savore dubi andro Bašan,

¹⁴ pre savore uče verchi,
 pre savore barikane brehi,

¹⁵ pre savore bare veži,
 pre savore barune muri,

- 16 pre savore bare lodì,
a the pre savore nekšukareder lodki.
- 17 Pokorimen ela o baripen le manuškro
a poñžimen ela o lašariben le manuškengro;
ča o RAJ ela barardo andre oda džives
18 a o modli calkom našlona.
- 19 Denašena andro jaskiñi la skalakre
the andro cheva tel e phuv
daratar anglo RAJ,
angle leskri kraliko slava,
sar uštela, hoj te daravel avri e phuv.
- 20 Andre oda džives o manuša čhivena het
le krtkenge the le ñetopierenge
peskre rupune the somnakune modli,
saven peske kerde, hoj pes lenge te klañinen.
- 21 Garuvena pes andro cheva andro skali,
andro pukimen bare bara
daratar anglo RAJ,
angle leskri kraliko slava,
sar uštela, hoj te daravel avri e phuv.
- 22 Ma muken tumen pro manuš,
kaskro dživipnaskro dichos hin ča andro nakh!
Se ov tumenge našti pomožinel!

3

O sudos upral o Jeruzalem the upral e Judsko

- 1 Dikh, akana o Raj, o Nekzoraleder RAJ,
lel het andral o Jeruzalem the andral e Judsko
savoro, pre soste pes o manuša muken:
savoro chaben the savoro pañi,
- 2 le hrdinen the le slugaden,
le sudcen the le proroken,
le vražñiken the le phurederen,
- 3 le velitelèn upral o penda (50)
the le manuškengre vodcen,
le radcen the olen, ko džanen te vražinel,
a the olen, ko džanen te čarinel.
- 4 „Kerava le terne čhavorendar lengre rajen
a lidžana len o cikne čhavore.“
- 5 O manuša trapinena jekh avres,
o murš džala pro murš,
o susedas pro susedas.
O terno uštela upre pro phureder,
a ko na mol nič, pre oda,
kas hin bari pačiv.
- 6 Andre ola dživesa vareko chudela peskre phrales
andro kher le dadeskro a phenela:

„Tut hin plašto, av amaro vodcas
a vladnin upral kala kopa šmeci!“

7 Ale oda phral odphenela kavke:

„Me tumenge na sphandava o rani.
Nane man andro kher aňi chaben aňi gada;
ma keren mandar vodcas upral o manuša!“

8 O Jeruzalem hino zničimen,
e Judsko perel tele,

bo džan pro RAJ
peskre lavenca the skutkenca
a ačhaven pes leskra slavake.

9 Dičhol lenge pro muja, hoj hine binošna;
presikaven pes le binenca avke sar e Sodoma,
a na garuven len andre.

Vigos lenge!

Bo korkore peske keren e bibach!

10 Phenen le spravodlivenge,
hoj lenge ela mištes;

on radisaľona olestar,
so chudena vaš peskre lačhe skutki.

11 Ale vigos le nalačhenge!
Na ela lenge mištes!

O nalačhipen, so kerenas avrenge,
pes kerela the lenge.

12 Mire manušen trapinen o terne čhavore
a o džuvľa upral lende vladnin.

Manušale mire, tumare vodci tumen lidžan avrether,
hoj te na džanen, pal savo drom te džal.

13 O RAJ uštel, hoj te zalel o than pro sudos;
hazdel pes upre, hoj te sudzinel o narodi.

14 O RAJ chudel te sudzinel le phurederen
the le vodcen peskre manušendar a phenel:

„Tumen zničindan miri viňica!
Oda, so ilan le čore manušeske,
hin tumende andro kher.

15 Soske trapinen mire manušen
a kikiden o muja le čorenge?“
phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ.

16 O RAJ phenel:

„O čaja le Sionoskre pes lidžan upre,
phiren peske a barikanes nacirden o meňa,
pricirden le muršen le jakhenca,
phiren lubikanes a o lancici pro pindre lenge čerkinen.

17 Vašoda o Raj dela le Sionoskre čajen o phukňa andro šere,
o RAJ kerela, hoj te ačhen bi o bala.“

¹⁸ Andre oda džives lenge o RAJ lela tele o šukar šperki pal o pindre, o ozdobi pal o šere, o lancici andral o meňa, ¹⁹ o čeňa, o naramki, o šlajera, ²⁰ o turbani, o lancici pal o pindre, o stužki, o parfumi, o talizmani, ²¹ o angrusa, o čeňa andral o nakh, ²² o šukar gada, o plašti, o khosne, o taškici, ²³ o gendala, o sane gadora, o čelenki the o šali.

²⁴ Na voñinena šukares, ale khandena,
na ena phandle le sirimoha, ale le lanoha;
na ela len kolmimen bala, ale lango šero,
na ela pre lende o šukar gada, ale o gada le gonestar,
lengro šukariben ela čerimen pro avrilabardo znakos.

²⁵ Tire murša ena murdarde la šablaha
a tire hrdini perena andro mariben.

²⁶ O brani le Sionoskre ena andre žala the andro pharipen;
O foros ela sar e džuvli, so peske bešla pre phuv,
bo našađa savoro, so la sas.

4

¹ Andre oda džives ehta džuvlija chudena jekhe muršes
a phenena:
„Chaha peskro chaben
a uraha peskre gada –
ča domuk, hoj pes te vičinas pal tiro nav.
Le pal amende tele e ladž!“

O Konaricis le RAJESKRO

² Andre oda džives ela le RAJESKRO Konaricis pro šukariben the pre slava a o ulipen la phuvakro pro baripen the pre pačiv olenge, ko ačhena te dživel andro Izrael. ³ Olen, ko predživena andro Sion a ačhena andro Jeruzalem, vičinena sveta, sakones, ko hine zapisimen andro Jeruzalem, hoj ode te dživen. ⁴ O RAJ khosela tele o khandipen pal o čhaja le Sionoskre a le sudoskre duchoha the le jagale duchoha obžušarela o Jeruzalem le ratestar. ⁵ Avke o RAJ kerela upral o verchos Sion the upral ola, ko pes ode zdžan, dživese e chmara le thuvestar a rači e jag, so labol. Odi slava učharela andre savoro sar streškica. ⁶ Dživese andro tačipen oda ela o stanos pro čiños a o than, kaj pes garuvena la balvajake the le brišindeske.

5

E gili pal e viñica

¹ Gilavava oleske, kas kamav,
miri kamibnaskri gili pal leskri viñica:
Oles, kas kamav, sas e viñica pro verchos,
kaj barol but ulipen.

² Prekopalinda la, kidňa andral avri o bara,
sadzinda andre o nekfeder viñičis,
maškaral ačhađa e veža,
a andre skala randla avri o lisos.
Palis užarelas, hoj leske barola lačo hroznos,
ale barolas leske ča šutlo the nalačo.

³ „Avke akana, tumen manušale,
so bešen andro Jeruzalem the andre Judsko,
rozsudzinen maškar mande

the maškar miri viñica!
 4 So buter mek šaj kerd'om prekal miri viñica
 sar oda, so kerd'om?
 Užaravas, hoj mange barola lačo hroznos,
 akor soske mange barila ča šutlo the nalačo?
 5 Akana tumenge phenava,
 so kerava mira viñicaha:
 Lava tele lakri ohrada,
 hoj la te zničinen;
 čhivava tele lakro muros,
 hoj pal late te uštaren.
 6 Kerava latar e pušta;
 na strihinava la
 aňi na prekopalnava.
 Barona upre o koľaka the o pichlača
 a le chmarenge prikazinava,
 hoj upre te na den o brišind.“

7 Se e viñica le Nekzoraleder RAJESKRI,
 hin o kher le Izraeloskro
 a o manuša andral e Judsko hin leskro sados,
 andre savo thovel o baripen.
 Užarelas o čačipen pro sudos,
 ale dikh, o murdaripen;
 užarelas o spravodlišagos,
 ale dikh, o viskišagos pre pomoca.

Vigos le nalačenge

8 Vigos tumenge, ko peske skiden o khera paš o khera,
 o mali paš o mali avke,
 hoj imar nane than
 a ča tumen ačhen te dživel
 andre odi phuv.
 9 Andro kana mange šundol
 o lav le Nekzoraleder RAJESKRO:
 „Čačo, but khera ačhena rozburimen;
 ňiko na bešela andre ola bare the šukar khera.
 10 La viñicatar, sava hin štar hektari, ela ča bišuduj (22) litri mol
 a andral o deš košara semena ela ča jekh košaris pšeňica.“
 11 Vigos olenge, ko imar sig tosara straden te pijel e mol
 a pijen dži rači, medik nane kore mate.
 12 Pre lengre oslavi hin e citara,
 e harfa, e bubna, e flauta the e mol,
 ale pal o skutki le RAJESKRE lenge na džal
 a na dikhen pre buči leskre vastengri.
 13 Vašoda ena mire manuša zaile,
 bo chibalinel lenge o prindžaripen;
 lengre raja merena bokhatar
 a okla manuša merena smedostar.
 14 Vašoda o Šeol* phundravela peskro kirlo

* 5:14 5,14 Oda hin o than, kaj hine o mule.

- a otkerela calo peskro muj;
 džana andre o raja the okla manuša,
 so keren vika a oslavinen.
 15 Avke ena o manuša pokorimen,
 sako ela ponižimen
 a o barikane ena teledikhle.
 16 Ale o Nekzoraleder RAJ ela paš o sudos barardo;
 o spravodliva skutki le Svete Devleskre sikavena, hoj hino sveto.
 17 Akor pes o bakrore pašinena
 sar te pre peskri čar;
 o ovečki pes čalarena
 maškar o zburimen khera le barvalengre.
- 18 Vigos olenge, ko cirden o binos
 le lanenca, save hine kerde le klamišagostar,
 a ko pal peste cirden o nalačhipen sar o vožikos.
 19 Vigos olenge, ko phenen:
 „Mi sidarel o Del,
 mi kerel sig peskri buči,
 hoj la te dikhas!
 Mi ačhel pes oda,
 so o Sveto le Izraeloskro kamel te kerel,
 bo kamas oda te džanel!“
- 20 Vigos olenge,
 ko pro nalačo phenen lačo a pro lačo nalačo,
 kaske hin o kalipen sar o švetlos a o švetlos sar kalipen,
 kaske hin o kirko gulo a o gulo kirko.
- 21 Vigos olenge, ko hine godaver angle peskre jakha
 a korkore angle peste pes šunen, hoj achaľon.
- 22 Vigos olenge, ko hine hrdĩni te pijel mol,
 ko pes lašaren, sar pijen o zoralo pijiben,
 23 ko vaš o love ospravedlñinen le binošnes,
 a le ñevinnenge len o spravodlišagos!
- O sudos vaš o nalačhipen*
- 24 Vašoda avke sar o jagale plameňa zlabaren o plevi
 a sar o phus našľol andro plameňa,
 avke kirňola lengro koreňis
 a lengri kvitka ela odphurdľi sar o prachos,
 bo odčhide o zakonos le Nekzoraleder RAJESKRO
 a pociñinde o lava oleskre,
 ko hino Sveto le Izraeloskro.
 25 Vašoda rozlabiľa e choľi le RAJESKRI pre peskre manuša;
 nacirdňa pre lende peskro vast a demađa len.
 O verchi razisalona
 a pro ulici ena o mule manuša sar šmeci.
 Ale the avke mek pes na visarel leskri choľi
 a leskro vast ačhel nacirdlo.
 26 Paľis kerela la zastavaha le narodenge, so hine dur;

piskinela pre lende, hoj te aven pal o agora la phuvakre,
a dikh, on aven sig, igen sig.

27 Ńiko lendar nane strapimen
a Ńikasko na poddžan o pindre,
Ńiko na sovel aŃi na driminel,
Ńikasko na phundrol o sirimos pašal o per
a Ńikasko na čhindol o sirimociš pre sandalka.

28 Lengre šipi hine ostra,
savore luki nacirdle,
o kopita le grajengre sar o kremeŃis
a o kereki pro verdan sar bari balvaj.

29 Keren vika sar o levos,
šundol len sar le terne leven;
vrčinen, sar chuden peskri koriš,
lidžan la het a Ńiko la našti zachraŃinel.

30 Andre oda džives upral o Izrael hučinenena,
avke sar hučinel o moros.

Te vareko dikhela pre phuv,
dikhela ča kalipen the pharipen!
Mek the o kham kalola andre le chmareNDAR!

6

O videŃje le Izajašiskro pal o RAJ

1 Andre oda berš, sar muła o krališ Uzias, dikhlom le Rajes te bešel pro učo tronos, so hino uprehazdlo, a o agora leskre ruchoskre pherdžarenas o Chramos. 2 Upral leste sas o serafini. Sakones sas po šov kridli: duje kridlenca peske garuvenas o muj, dujenca peske garuvenas o pindre a okle dujenca lecinenas. 3 Jekh avreske vičinenas:

„Sveto, sveto, sveto,
hin o Nekzoraleder RAJ!
Leskri slava pherdžarel cali phuv!“

4 Ola vikatar, so vičinenas, razisašile o prahi le vudareskre a o Chramos pes pherdžarda le thuveha.

5 A phendom: „Vigos mange! Som našado, bo som murš le nažuže vuštenca a bešav paš o manuša, saven hin nažuže vušta, a mire jakha dikhle le krališ, le Nekzoraleder RAJES.“

6 Akor ke ma priləcinda jekh le serafinendar a andro vast les sas o jagalo angar, savo iła le klieštenca pašal o oltaris. 7 Ole angareha pes chudŃa mire vuštendar a phenda: „Dikh, kada pes chudŃa tire vuštendar, tiri vina našliła a tiro binos tuke hino odmuklo.“

O Izajaš hino avrikidlo

8 Pašis šundom o hangos le RAJESKRO, savo mange phenda: „Kas bičhavava? Ko džala vaš amenge?“

A me phendom: „Dikh, kade som, bičhav man!“

9 Phenda: „Dža a phen kale narodoske:
,Te šunel šunena, ale nič na achalona,
te dikhel dikhena, ale nič na dikhena!‘

10 Ker kale manušenge o jile zorale,
zaker lenge o kana a phand lenge o jakha,
hoj le jakhenca te na dikhlen,
le kanenca te na šunen

a le jilenca te na achalon,

hoj pes te na visaren a te na saston avri.“

¹¹ Phendom: „Dži kana mek Rajeja?“

Ov phenda:

„Dži akor, medik na ena o fori rozburimen the bi o manuša

a o khera omukle;

medik cali phuv na ela zničimen.

¹² O RAJ ligenela le manušen dur

a e phuv ačhela calkom zamukli.

¹³ Kajte andre phuv ačhela ča jekh manuš dešendar,

ela pale avrilabardi.

Ale avke sar o posvetna stromi, o terebint the o dubos,

pal save ačhen o kmeňi, sar len čhinen tele,

avke ačhela o sveto potomkos sar o kmeňos andre phuv.“

7

O Izajaš bičhado ko kralis Achaz

¹ O kralis Recin andral o Aram the o izraeliko kralis Pekach, le Remalijoskro čhavo, avle pro mariben pro Jeruzalem akor, sar kralinelas andre Judsko o Achaz, saveskro dad sas o Jotam a papus o Uziaš. Ale na birinenas les te domarel.

² Sar avle te phenel le Achazoske le judske kraliske: „O Aramejčana zaile o Efrajim,“ akor avke predarandiła leskro jilo the o jile leskre manušengre, sar o stromi razisałon la balvajatar.

³ Palis o RAJ phenda le Izajašiske: „Le tuha tire čhas le Šear-Jašub* a dža pal o kralis Achaz. Arakheha les pro drom, khatar pes džal pre mała, kaj pes rajbinel o gada; pro koňec le žlaboskro, so džal le Uprune ribňikostar. ⁴ Phen leske: „Av opatrnó! Mi el tut smirom! Te na tuke slabisałol o jilo ole duje zlabarde thuvale klacikendar. Ma dara tut le Recinoskra the le Aramoskra bara chołatar the le Pekachostar, le Remalijoskre čhastar. ⁵ O Aram, o Efrajim the o čhavo le Remalijoskro pes dovakerde pre tute a phende peske: ⁶ „Aven džas pre judsko phuv a daravas la avri! Dochudaha la prekal peste a keraha kraliske le Tabeeloskre čhas!“ ⁷ Ale vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj:

„Kada pes na ačhela;

na ela oda avke,

⁸ bo o šero le Aramoskro hino o Damašek

a o šero le Damaškoskro hin ča o Recin!

Pal o šovardeš the pandž (65) berš

ela o Efrajim avke zničimen,

hoj imar na ela narodos.

⁹ O šero le Efrajimoscro hin e Samarija

a o šero la Samarijakro hin o čhavo le Remalijoskro!

Te na avena zorale andro pačaben,

ta na obačhena!“

O Immanuel

¹⁰ O RAJ mek phenda le Achazoske: ¹¹ „Mang tuke o znameňje le RAJESTAR, tire Devlestar. Či oda ela o znameňje dži telal andral o Šeol abo dži upral andral o ňebos!“

¹² Ale o Achaz phenda: „Na mangava aňi na pokušinava le RAJES.“

¹³ Palis o Izajaš phenda: „Šunen, čhavale le Davidoskre! Či tumenge nane dos te trapinel le manušen, soske trapinen mek the mire Devles? ¹⁴ Vašoda korkoro o Raj

* **7:3** 7,3 Ola, ko ačhena te dživel, avena pale.

tumen dela znameŋje: Dikh, e pačivali džuvli ačhela khabŋi, ulola lake čhavoro a dela leske o nav Immanuel†. ¹⁵ Chala o čhil the o medos, save leske pomožinena te odčhivel pestar o nalačo a te kidel peske avri o lačo. ¹⁶ Bo sigeder, sar oda čhavoro džanela te odčhivel pestar o nalačo a te kidel peske avri o lačo, ela o phuva kale duje kralengre, savendar tut daras, omukle. ¹⁷ O RAJ anela pre tute, pre tire manuša the pre tire dadeskri famelija ajse dživesa, save mek na sas akorestar, kanastar pes o Efrajim oddelinda pašal e Judsko – ov anela le asirike kralis.“

¹⁸ Andre oda džives o RAJ piskinela pro muchi, save hine dži pro koŋec le paŋengro andro Egipt, the pro včeli, save hine andre Asirija. ¹⁹ Avena savore a bešena andro avrišuke dolini, andro pukimen skali, andro savore kraki the pre savore maŋi. ²⁰ Andre oda džives peske o Raj mangela e britva pašal o Euftrat, le asirike kralis, hoj te hoŋinel o bala pal o šere the pal o ŋela; mek the o bradi lenge strihinela. ²¹ Andre oda džives peske o manuš likerela jekha gurunora the duje bakroren. ²² A vašoda, hoj anena but thud, ela les te chal but čhil. Sako, ko ačhela andre odi phuv te dživel, chala o čhil the o medos. ²³ Andre oda džives pes čerinela pro koŋaka the kraki dojekh than, kaj hin ezeros viŋična kmeŋi, so mon ezeros rupune. ²⁴ O manuša ode phirena te lovinel le šipenca the le lukenca, bo pre cali phuv barola ča koŋaka the kraki. ²⁵ Pre ŋisavo brehos, kaj hin lači čik pro ulipen, na džaha, bo daraha tut le koŋakendar the le krakendar. Ačhela lendar o than, pre savo pes tradel o dobitkos a pal savo uštaren o bakrore.

8

O čhavo le Izajašiskro pro znameŋje

¹ O RAJ mange phenda: „Le bari tabula a pisin pre late avke, hoj pes te del te pregenel: Občoraren sig – Čoren sig*!“ ² Avke vičindom mange le rašas Urijah the le Zecharijah, le Jeberechijoskre čhas – le švedken, pre save pes šaj mukel. ³ Sar gelom paš miri romŋi, savi sas prorokiŋa, ačhila khabŋi a ulila lake muršoro. O RAJ mange phenda: „De leske nav ‚Občoraren sig – Čoren sig‘! ⁴ Mek angloda, sar o čhavoro džanela te vičinel: ‚Dado miro, mamó miri!‘, ena o barvalipena andral o Damašek the o čorde veci andral e Samarija ŋigende anglo asiriko kralis.“

O asiriko kralis avel

⁵ O RAJ mek mange phenda kala lava:
⁶ „Vašoda, hoj o manuša andral e Judsko pestar odčhide
 o paŋa le Šiloachoskre, so džan cichones,
 a radisalón le kralistar Recin
 the le kralistar Pekach†,
⁷ vašoda, dikh, o Raj anela pre lende
 le asirike kralis cala leskra zoraŋa armadaha
 avke sar o zorale the o bare paŋa le Eufratoskre.
 O paŋi pes hazdela upre a prečuŋala;
 avela avri pal peskro than;
⁸ predžala prekal e Judsko,
 začhivela les le paŋeha dži e meŋ.
 Leskre‡ nacirdle kridli učharena andre
 cali tiri phuv, ó Immanuel!“

† 7:14 7,14 Oda hin: o Del amenca. * 8:1 8,1 E hebrejiko čhib: Maher-Šalal-Chaš-Baz † 8:6 8,6 E hebrejiko čhib: o čhavo le Remalijoskro ‡ 8:8 8,8 Abo: le Devleskre

⁹ Zdžan tumen, narodale, ale daran tumenŠ;
 šunen savore phuva, so san dur!

Uren pre tumende e vizbroj,
 ale daran tumen,

uren pre tumende e vizbroj,
 ale daran tumen!

¹⁰ Pripravinen tumenge o plani,
 ale na ačhena pes;

dovakeren tumen,
 ale na avela tumenge oda avri,
 bo o Del hino amenca*.

¹¹ Avke peskra bara zoraha mange o RAJ phendā, hoj te na džav kale manušengre dromeha. Phendā:

¹² „Ma phenen pre varesoste,
 hoj oda hin nalače plani ča vašoda,
 bo o manuša phenen, hoj oda hin nalače plani.

Ma daran tumen olestar, sostar pes on daran,
 aňi ma izdran!

¹³ Ale le Nekzoraleder RAJES den pačiv sar Svetones;
 lestar pes kempel te daral a te izdral!

¹⁴ Ov ela o sveto than;
 ale the prekal o Izrael the prekal o Juda
 oda ela o bar, pre savo perena,
 the e skala, kaj pes o manuša demena;
 ov ela e sita the e pasca prekal o manuša andro Jeruzalem.

¹⁵ But dženenge poddžala o pindre pre leste,
 perena a phadžona,
 perena andre pasca a zachudena pes.“

¹⁶ Stražin oda, pal soste tuke svedčindom,
 a doliker oda, so tut sikadom,
 maškar mire učeňika.

¹⁷ Užarava pro RAJ,
 savo peske garuđa o muj anglo potomki le Jakoboskre;
 mukava man pre leste.

¹⁸ Kade som me the o čhave, save man diňa o RAJ. Sam andro Izrael pro znameňje le Nekzoraleder RAJESTAR, savo bešel pro verchos Sion.

¹⁹ A te tumenge o manuša phenena: „Dophučen tumen le mulengre duchendar the le vražňikendar, so šepkinen the šuškinen.“ Odphenen lenge: „Či na kamlehas o manuša te phučel peskre Devlestar? Soske phučen le mulendar pal ola, ko dživen?“

²⁰ Phučen le Devlestar pal o sikaviben the pal o svedectvos. Te o manuša na vakerena avke, sar phenel o lav, akor hine andro kalipen. ²¹ Predžana e phuv andro pharipen the andre bokh. A sar ena igen bokhale, cholisaľona a chudena te košel peskre kralis the peskre Devles. Či dikhena upre ²² abo dikhena tele pre phuv, dikhena ča o trapišagos the o kalipen. Ena čhide avri andro baro kalipen.

Š 8:9 8,9 Abo: avena phagerde pro kotora * 8:10 8,10 E hebrejiko čhib: Immanuel

²³ Ale imar na ela kalipen olen, ko sas andro pharipen. Angloda sas o phuva Zebulun the Naftali teledikhle, ale palis ov dela pačiv kale phuven, le Bare morostar dži pre aver sera pal o Jordan, the la Galileja, kaj bešen o cudzinci.

9

O muršoro amenge ulol

¹ O manuša, so phirenas andro kalipen,
dikhle baro kham;
olenge, ko dživenas andre odi phuv andro baro kalipen,
avla avri o kham.

² Rozbarardal o narodos
a kerdal lenge baro radišagos.

Radisałon tutar,
avke sar pes radisałol la žatvatar;
avke sar pes o slugađa radisałon,
sar peske rozdelinen e korisť.

³ Bo phaglal o jarmos, so len bandarelas,
e paca, so len marelas pal o dumo,
the o prutos olengro, ko len trapinenas,
avke sar oda kerdal andre oda džives,
sar domardal le Midijanen.

⁴ Savore slugađengre kamašli,
savenca pes džal andro mariben,
the savore gada močimen andro rat
ena zlabarde a labona andre jag sar kašta.

⁵ Bo ulila amenge o muršoro,
o čavoro amenge hin dino;
ov ela amaro vladcas
a leskro nav ela

o Užasno Radcas, o Zoralo Del,
o Večno Dad, o Raj le Smiromoskro.

⁶ Leskri vlada furt barola
a leskro smirom šoha na preačhela.

Vladñinela pro tronos le Davidoskro
the andre leskro krališagos,
savo ačhavela a zathovela
pro čaćipen the pro spravodlišagos,
akanastar dži pro furt.

E Horlivost le Nekzoraleder RAJESKRI ada kerela.

O RAJ marel le Izrael

⁷ O Raj phenda o sudos pro Jakob
a avela oda pro Izrael.

⁸ Dodžanena pes oda savore manuša andral o Izrael,
o Efrajim the o manuša andre Samarija,
save andre peskro baripen
the zacato jilo phenen:

⁹ „O khera le cehendar pele tele,
ale ačhavaha len le barune kvadrendar;
o figovňika činde tele,
ale pre lengro than sadzinaha o cedri.“

¹⁰ Ale o RAJ anela pre lende lengre ňeprijateľen, le kralis Recin,

- a kerela upre olen, ko pre leste džan.
- 11 O Aramejčana le vichodostar a o Filištinci le zapadostar
phundrade peskre muja, hoj te chan tele le Izrael,
ale the andre kada savoro le RAJESKRI choli mek na visałol het
a leskro vast hino furt nacirdlo.
- 12 Ale o manuša na visali le ko Del, savo len marelas,
a na rodenas le Nekzoraleder RAJES.
- 13 Vašoda o RAJ tel jekh džives odčhinela le Izraeloske
o šero the o chvostos; o konaricis la palmakro the e trstina.
- 14 O vodci the ola, kas hin pačiv, hine o šero,
a o prorokos, so sikavel klamišagos, hino o chvostos.
- 15 Kala vodci lidžan le manušen avrether
a ola, kas on lidžan, hine našade.
- 16 Vašoda le Rajeske nane pre dzeka lengre terne manuša
a nane leske pharo vaš lengre široti the vdovi,
bo savore hine bijedevleskre the nalače
a savore muja vakeren o diliņipen.
Ale the andre kada savoro le RAJESKRI choli mek na visałol het
a leskro vast hino furt nacirdlo.
- 17 Bo o nalačhipen labol sar jag,
so zlabarel o kołaka the o trni,
a labarel avri o kraki andro veš avke,
hoj džal o baro thuv.
- 18 E choli le Nekzoraleder RAJESKRI labarel e phuv
a leskre manuša hine sar o kašta pre jag;
ņikasko nane pharo vaš peskro phral.
- 19 Danderen pre čači sera, ale na čalon,
abo chan pre balogņi sera, no ačhen bokhale;
sako chal o mas pal peskre čhave.
- 20 O Menaše chal le Efrajim a o Efrajim le Menaše
a soduj džene džan pro Juda.
Ale the andre kada savoro le RAJESKRI choli mek na visałol het
a leskro vast hino furt nacirdlo.

10

- 1 Vigos olenge, ko den avri o načačipnaskre zakoni,
the olenge, ko pisinen o prikazi,
hoj te trapinen le manušen;
- 2 hoj le čorendar te len o pravos pro sudos,
a mire trapimen manušendar te odlen o spravodlišagos;
hoj le vdovendar te keren peskri korist
a le široten te občoraren.
- 3 Ale so kerena andre oda džives le trestoskro,
sar avela e bibach dural?
Ke kaste denašena, hoj tumenge te pomožinel?
A kaj mukena tumaro barvalipen?
- 4 Na ačhela lenge nič aver,
ča te bandol tele le bertenošenca,
abo te merel olenca, ko ena murdarde.
Ale the andre kada savoro le Devleskri choli mek na visałol het
a leskro vast hino furt nacirdlo.

O sudos le Devleskro pre Asirija

⁵ „Vigos la Asirijake, savi hiři e pařica mira cholakri;
andre lakre vasta hin o prutos mira cholakro.

⁶ Me la bičhavav pro bijedevleskro narodos,
pre mire manuša, save man cholaren;
prikazinav lake, hoj len te zničinel a te občorarel
a hoj pal lende te uštarel sar pal e čik pro ulici.

⁷ Ale o asiriko kralis oda avke na dikhel,
leskro jilo oda avke na achaol;
ov kamel te zničinel
a te murdarel avri but naroden.

⁸ Bo kavke lašarel pes:
„Savore mire vodci hine kraľa!

⁹ Domardom o fori Kalno the Karkemiš;
o fori Chamat the Arpad.
Domardom e Samarija the o Damašek.

¹⁰ Nacirdnom miro vast,
hoj te marav ola krališagi, so lašaren le modlen,
zničindom buter modlen, sar hin andro Jeruzalem the andre Samarija.

¹¹ Avke sar zničindom e Samarija the lakre modli,
avke zničinava the o Jeruzalem the leskre modli.’ “

¹² Sar o Raj dokerela savori peskri buči pro verchos Sion the andro Jeruzalem,
phenela: „Marava le kralis andral e Asirija vaš savoro leskro lašariben the savoro
baripen. ¹³ Bo o Asirijiko kralis pes lašarelas:

„Me oda kerdom mire zorale vasteha
the mira godaha, bo som godaver.
Zrušindom o hraňici maškar o narodi
a zailom mange lengro barvalipen;
sar o zoralo bikos zničindom olen,
ko bešenias pro troni.

¹⁴ Miro vast arakhľa o barvalipen le narodengro sar o hňizdos,
a avke sar vareko skidel upre o omukle jandre,
avke me skidavas upre savore phuva.

Ňiko man na daravelas avri le kridlenca,
aňi na phundravelas o zobakos, hoj te pištinel.’ “

¹⁵ Ale o RAJ phenel: „Šaj pestar o tover kerel bareder sar oda,
ko leha čhingerel o kašta?

Šaj pes e pila lidžal upre upral oda,
ko laha rezinel?
E pařica na hazdel upre le manušes,
ale o manuš hazdel upre e pařica!

¹⁶ Vašoda o Del, o Nekzoraleder RAJ, bičhavela nasvaliben
pal savo leskre thule manuša šučona avri;
leskri slava chudela te labol a labola sar igen zorali jag.

¹⁷ O švetlos le Izraeloskro ela e jag
a o Sveto Del ela o plameňis;
tel jekh džives zlabarela savoro,
mek až o trňi the o kolaka.

¹⁸ O slavna veša the o ovocna sadi ena calkom zničimen
avke sar o manuš, saves o nasvaliben šučarel avri.

¹⁹ Ola stromi, so na zlabona andro veš,

ena ajci frima, hoj len the o čhavoro šaj zgenela.“

Frima Izraeliti avena pale

- 20 Andre oda džives ola, ko ačhena le Izraelitendar,
the ola, ko predživena le Jakoboskre potomkendar,
pes imar na mukena pre oda, ko len marelas,
ale čačes pes mukena pro RAJ, pro Sveto le Izraeloskro.
- 21 Ola, ko ačhena te dživel,
ola, ko ačhena le Jakoboskre potomkendar,
avena pale ko zoralo Del.
- 22 Kajte ulehas tire manuša, Izraelona, ajci but sar e poši paš o moros,
ča sikra lendar avena pale.
E skaza hiñi diñi avri,
prečuľal le spravodlišagoha.
- 23 O Nekzoraleder RAJ, o Adonaj, anela kadi skaza, so sas diñi avri,
pre cali phuv.
- 24 Vašoda o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj, phenel kada:
„Manušale mire, so bešen pro Sion,
ma daran pes le Asirčanendar,
save tumen maren la palicaha
a hazden pre tumende o prutos,
avke sar oda kerelas o Egipt.
- 25 Imar ča sikra a miri cholí pre tumende preačhela,
visarela pes pre lende, hoj len te zñičinel.“
- 26 O Nekzoraleder RAJ len marela le bičoha,
avke sar marelas le Midijanen paš e skala Oreb;
a peskri palica hazdela upral o moros,
avke sar oda kerďa andro Egipt.
- 27 Andre oda džives tuke lava tele
o bremenos pal o vali, so pre tu thoda e Asirija;
lakro pharipen imar na ela pre tiri meñ
a savoro ela mištes.
- 28 O Asirčana džan ko Ajat a predžan prekal o Migron;
muken peske o maribnaskre zasobi andro Michmas.
- 29 Predžan pal o verchengro drom a phenen:
„Andre Geba presovaha!“
O manuša andral e Rama izdran daratar,
o manuša andral e Gibeá le Sauloskri denašen.
- 30 Vičin andral calo kirlo, čhaje le Galimoskri!
Šun, Lajšo! Odphen lake, Anatot*!
- 31 O manuša andral e Madmena denašen;
o manuša andral o Gebim pes denašen te garuvel.
- 32 Mek adadžives ačhena andro Nob,
kerena le vasteha, hoj te daraven avri
le manušen pro verchos Sion,
pro brehos andro Jeruzalem.

33 Dikh, o Del, o Nekzoraleder RAJ,

* **10:30** 10,30 Abo: Čorori Anatot!

čhivel tele o konara la bara zoraha.
 Ola konara, so hine bare, ena čhimen tele,
 a ola, so pes lašaren, ena pokorimen.
³⁴ O kraki andro veša čhingerela le tovereha
 a o Libanon perela tele peskre šukar stromenca†.

11

O krališagos le Mesijašiskro

¹ O Konaricis avela avri andral o kmeños le Izajoskro;
 andral leskre koreña barola o Konaricis, so anela ovocje.
² Avela pre leste o Duchos le RAJESKRO;
 o Duchos, so les dela godi a dela leske te achalol;
 o Duchos, so leske radzinela a dela les zor;
 o Duchos, so leske dela te prindžarel le RAJES a te daral pes lestar.
³ Ela les radišagos andre oda, hoj šunela le RAJES;
 na sudzinela pal oda, so dikhel le jakhenca,
 aňi pes na rozhodñinela pal oda, so šunel le kanenca;
⁴ ale andro spravodlišagos sudzinela le čoren
 a čačipnaha zaačhela vaš o slaba andre phuv.
 La pacaha andral peskro muj marela e phuv
 a le dichoha andral peskro muj murdarela le nalačhen.
⁵ O spravodlišagos ela leskro sirimos
 a e vernost' ela leskro pasos pašal o klubi.
⁶ O vlkos bešela le bakroreha,
 o leopardos peske pašlola paš e kozica,
 e gurunñori the o levocis chana jekhetane
 a o cikno čhavoro len lidžala.
⁷ E gurunñi pes pašinela le medvedziha,
 lengre ciknore peske pašlona paš peste
 a o levos chala o phus avke sar o volos.
⁸ O čhavoro, so mek pijel o kolin,
 pes bavinela paš e kobrakri chev
 a cikno čhavoro thovela o vast andre chev,
 kaj hin e zmija.
⁹ Ņiko imar űikas na dukhavela
 aňi na kerela nič nalačo
 pre calo miro sveto verchos,
 bo e phuv ela pherardi le manušenca, so prindžarena le RAJES,
 avke sar o moros hino pherardo le paňeha.

¹⁰ Andre oda džives o Koreñis le Izajoskro ela hazdlo upre sar e zastava prekal
 savore narodi. Savore narodi pal leste džana a oda than, kaj bešela, ela slavno.
¹¹ Andre oda džives o Raj pale hazdela o vast, hoj te cinel avri peskre manušen, save
 mek ačhile te dživel andre Asirija, andro Egipt, andro Patros, andro Kuš, andro Elam,
 andro Šinar, andro Chamat the pro ostrovi le moroskre.

¹² Hazdela upre e zastava prekal o narodi,
 a skidela pale andro Izrael olen, ko sas tradle het,

† 10:34 10,34 Abo: o Libanon čhivela tele o Zoralo Del

- a anela pale andre Judsko olen,
ko sas odarik rozčhide pro štar seri la phuvakre.
- 13 Našlola e žjarlivost le Efrajimoskri
a zničimen ena o űeprijateľa le Judaskre;
o Efrajim imar na žjarlinela pro Juda
a o Juda imar na trapinela le Efrajim.
- 14 Chučena pro dume le Filištincenge pro zapados
a jekhetane občorarena le naroden pro vichodos;
domarena o Edom the o Moab
a o Amončana lenge ena poddine.
- 15 O RAJ šučarela avri o zaliv andro egiptsko moros
a anela peskre vasteha e tači balvaj pro Eufkrat.
Rozđelinela les pro efta paňora avke,
hoj pes dela te predžal pre oki sera pešones.
- 16 Andral e Asirija avela avri o baro drom
prekal leskre manuša, prekal o Izraeliti, so ode predžidile,
ajso sar sas lengre daden akor,
sar avle avri andral o Egipt.

12

O palikeriben andre gilĭ

- 1 Andre oda džives pheneha:
„Palikerav tuke, RAJEJA,
bo kajte pre ma rušehas,
tiri choli višardal het
a potešindal man.
- 2 Dikh, o Del hin miro spaseňje,
pačava a na darava man,
bo miri zor the gilĭ hin o RAJ;
o RAJ ačhila miro spaseňje.
- 3 Radišagoha cirdena o paňi andral o chaňiga,
khatar avel tumaro spaseňje.“
- 4 Andre oda džives phenena:
„Palikeren le RAJESKE, lašaren leskro nav;
vakeren pal leskre skutki maškar o narodi,
phenen lenge, savo baro hin leskro nav!
- 5 Gilaven le RAJESKE, bo kerđa igen slavna skutki,
mi dodžanel pes pal oda calo svetos.
- 6 Vičin radišagostar a gilav zorales, tu, so bešes andro Sion!
Bo o Sveto Del le Izraeloskro hino baro maškar tute!“

13

O lav pro narodi

O lav pro Babilon

- 1 O prorocvos pro Babilon, savo andro videňje dikhľa o Izajaš, o čhavo le Amosokro.
- 2 Hazden e zastava upre pro verchos,
viskinen pre lende zorales a keren lenge le vasteha,
hoj te aven andro brani le rajengre.
- 3 Me prikazindom mire avrikidle slugađenge,

a vičindom mire maribnaskre hrdinen,
save radisaŕon mira slavatar,
hoj te maren olen, pre kaste som cholamen.

⁴ Šundol e vika pro verchi
sar te le but manuŕengri!

Šundol e vika le krališagengri,
sar pes o narodi zdžan jekhetane.

Oda o Nekzoraleder RAJ pripravinel
peskre slugaden pro mariben.

⁵ On aven dural andral savore phuva tel o ņebos.
O RAJ peha anel o nastroj i peskra cholakre,
hoj te zničinel cali phuv.

⁶ Roven, bo pašes hin le RAJESKRO džives,
avela sar e skaza le Nekzoraleder Devlestar.

⁷ Vašoda lenge slabisaŕona o vasta
a o jile lenge izdrana daratar;

⁸ igen predarana, zalena len o dukha the o kurči,
ela len o dukha sar la džuvla, so ločhol;
jekh pre aver dikhena daraha
a o muja lenge loŕona ladžatar.

⁹ Dikh, avel o džives le RAJESKRO;
hino ŕrašno a avel bara cholaha,
hoj te zničinel e phuv
a te murdarel avri le binošne manušen!

¹⁰ Bo o čerčeŕa pro ņebos the o suhvezdja
preačhena te ŕvicinel,
o kham kaŕola andre, sar avela avri,
a o čhonorona dela avri ņisavo ŕvetlos.

¹¹ Marava o svetos vaŕ o nalačhipen
the le bijedevleskren vaŕ lengre bini.

Kerava o koŕec le barikane manuŕenca
a pokorinava o baripen le bijileskre manuŕengro.

¹² Le manušen ela avke phares te arakhel sar o žužo somnakaj;
le nipen ela phareder te arakhel sar o somnakaj andro Ofir.

¹³ Vašoda razinava le ņeboha
a e phuv pes čhalavela pal peskro than
angle choli le Nekzoraleder RAJESKRI,
andro džives leskra bara cholakro.

¹⁴ Akor sako džala pale ke peskro narodos
sar e splaiŕimen gazela;
sar o bakrore bi o paŕtjeris,
sako denaŕela andre peskri phuv.

¹⁵ Olen, kas chudena, predemena,
a olen, kas zalena, murdarena la ŕablaha.

¹⁶ Le čhavoren lenge murdarena anglo jakha,
o khera lenge občorarena
a le romŕijenca lenge naŕilu paŕlona.

- 17 Dikh, kerava upre pre lende
le manušen andral e Medsko,
savege na džal pal o rup
a na radisaŕon le somnakastar.
- 18 Lengre šipi murdarena le terne muršen,
na mukena te dživel aňi le čhavoren, so pijen o kolin,
aňi lenge na ela pharo vaš o čhavore.
- 19 O Babilon, so hin o šukariben le kralengro,
o baripen the e slava le Chaldejengri,
ela zničimen le Devlestar
avke sar e Sodoma the e Gomora.
- 20 Imar ňiko ode šoha pale na bešela
a ňisavo pokoleňje ode na dživela;
o Arabos peske ode o stanos na ačhavela
a o pastjera ode o stados na pašinena.
- 21 Bešena ode o dziva džviri,
lengre khera pherdžarena o šakali;
dživena ode o sovi
a o dziva capi ode chučerena.
- 22 O hijeni zalena leskre veži,
a o šakali leskre barvale palaca.
- Le Babilonoskre dživesa hine zrachimena,
na ela les buter dživesa.

14

- 1 O RAJ ela pale jileskro ko Jakob,
pale peske kidela avri le Izrael
a dela lenge te odpočovinel andre lengri phuv.
O cudzinci avena ke lende
a dživena jekhetane le Jakoboskre potomkenca.
- 2 But narodi pomožinena
le manušenge andral o Izrael
te avel pale andre odi phuv,
savi lenge diňa o RAJ,
a ode ola narodi služinena
le Izraeloske sar o sluhi.
Ola, ko varekana zaile o Izrael,
ena akana zaile le Izraelostar
a o manuša andral o Izrael vladŕinena
upral ola, ko len varekana trapinenas.
- 3 Andre oda džives, sar tuke o RAJ dela te odpočovinel le cerpišagostar, la daratar
the la phara bučatar, savi pre tu ispidenas te kerel, 4 asaha le babiloňike kralistar
kala giľaha:
„Dikh, sar dopela o nalačo kralis, so amen trapinelas!
Imar šoha ňikas na trapinela!
- 5 O RAJ phagľa e paca le nalačengri,
the o žezlos le vladarengro,
- 6 saveŕca zorales marenas le naroden
a šoha na preačhenas le ranenca;
zalenas peske o narodi bara cholaha
a bi o jilo len trapinenas.
- 7 Akana peske calo svetos odpočovinel a hin les smirom,

gilavel peske bare radišagostar.

⁸ Mek the o ciprusi the o libanoñika cedri
radisalón le kralíske a phenen:
,Kanastar salas čhido tele,
ñiko amen na avla te čhinel tele.' "

⁹ O Šeol tel e phuv hino pripravimen
pes tuha te arakhel, kralína andral o Babilon!
Uštavel savore mulen, so vladñinenas pre phuv,
del te uštel savore mulenge,
so bešenas pro troni a kralínenas upral o narodi.

¹⁰ Kala savore pes dena anglal
a phenena tuke:
,The tu ačhilal ajso slabo sar amen,
ačhilal ajso sar amen!"

¹¹ Tele andro Šeol hin čhido tiro baripen
the o bašaviben pre tire harfi.
O kirme tel tu hine lačarde sar o hadžos
a o červi tut učaren andre.

¹² Kralína andral o Babilon,
tu žjarivo čercheñije, čhaveja le tosaraskro:
Sar peľal tele andral o ñebos!

Čhido sal tele dži pre phuv,
tu, so vladñinehas upral o narodi!

¹³ Bo andre tiro jilo tuke phendal:
,Džava upre andro ñebos;
dži upral o čercheña le Devleskre
hazdava upre miro tronos,
bešava pro verchos, kaj pes zdžan o devla,
nekdureder pro severos;

¹⁴ džava dži upral o chmari
a kerava mandar ajso sar o Nekbareder Del."

¹⁵ Ale sal čhido tele andro Šeol,
dži tele andre odi nekbareder chev.

¹⁶ Ola, ko tut dikhena, peske tut obdikhena
a gondolinena peske pal tute:

,Či oda hin oda murš, so razinelas la phuvaha
a kerelas, hoj o krališagi te izdran?

¹⁷ Oda murš, so le svetostar kerelas pušta?
So čhivelas tele o fori
a na mukelas peskre bertenošen te džal khere?"

¹⁸ Savore kraľa la phuvakre
hine parunde andre pačiv,
sako andre peskre hrobi,

¹⁹ ale tu sal čhido avri andral tiro hrobos
sar o kirno konaris!

Sal začhido olenca,
ko sas murdarde a predemade la šablaha;
olenca, ko džan tele andre baruñi chev

sar o telos, pre savo pes uštarel.
 20 Na pripojineha tut paš lende andro hrobos,
 bo zničindal tiri phuv
 a murdardal avri tire manušen.
 Ņiko peske šoha na leperela
 pro potomstvos le nalačhengro.

21 Pripravinen o than,
 kaj murdarena leskre čhaven
 vaš o bini lengre dadengre,
 hoj te na ušten a te na zalen e phuv
 a te na pherdžaren o svetos le forenca.

22 „Uščava pre lende,“
 phenel o Nekzoraleder RAJ.
 „Zničinava o babiloņiko nav
 the leskre manušen, save predžidile,
 lengre čhaven the potomken,“
 phenel o RAJ.

23 „Kerava lestar močaris
 the o than prekal o sovi.
 Zničinava les calkom avke,
 sar te les šulađomas avri la metlaha,“
 phenel o Nekzoraleder RAJ.

E Asirija zničimen

24 O Nekzoraleder RAJ iľa vera:
 „Avke sar gondolindom, avke pes the ačhela,
 a avke sar mange zailom, avke the ela.
 25 Zničinava la Asirija andre miri phuv,
 pre mire verchi la rozpučinava.
 Oslobodzinava mire manušen la Asirijakre pharipnastar
 the le bremenostar, so mušinenas te lidžal.“

26 Kada hin miro planos prekal cali phuv
 a miro vast hino nacirdlo te marel savore naroden.
 27 O Nekzoraleder RAJ peske zaila, hoj oda kerela.
 Ko les šaj zaačhavel?
 Leskro vast hino nacirdlo,
 ko leske šaj odcirdel o vast?

O lav pro Filištinci

28 Andre oda berš, sar muľa o kralis Achaz, sas phendo kada prorocstvos:
 29 „Ma radisaľon, tumen Filištincale,
 hoj phadžila e paca oleske, ko tut marelas!
 Bo sar jekh sap merela, aver meksa goreder avela pre leskro than,
 a andral leskro jandro avela avri o drakos, so ľecinel.
 30 Paľis ola nekčoreder chana pre mire maľi
 a ola, kas nane nič, dživena andro smirom;
 ale bičhavava bari bokh pre tire potomki
 a merena bokhatar ola, ko mek predžidile.

- 31 Hikin, brano! Rov, forona!
 Daran tumen, savore Filištincele!
 Bo le severostar avel e armada,
 so mukel pal peste e prachoskri chmara;
 ņiko lakre slugadendar pes na daral.
- 32 A sar kampil te odphenel le poslenge
 andral kada narodos?
 Kavke: ‚O RAJ zathoda o Sion,
 andre leste pes garuvena leskre manuša, so cerpinen.‘ “

15

O lav pro Moab

- 1 O prorocvos pro Moab:
 O Ar andro Moab sas zničimen,
 tel jekh rat sas čhido tele!
 O Kir andro Moab sas zničimen,
 tel jekh rat sas čhido tele!
- 2 O Dibon džal upre pro uče thana
 the andre peskro chramos te rovel;
 o Moab igen rovel pal o Nebo the Medeba;
 dojekh šero hino lango,
 dojekh brada hiņi holimen tele.
- 3 Pro uliçi pes o manuša uren andro gada le gonestar;
 maškar o fori, pro padi
 savore manuša hikinen
 a peren tele andro roviben.
- 4 O Češbon the o Elale viskinen
 a lengro hangos šundol dži o Jahac,
 vašoda o moabika slugada daratar viskinen,
 sa andre lende izdral.
- 5 Miro jilo rovel vaš o Moab!
 Leskre manuša denašen dži paš o Coar;
 dži paš o Eglat-Šelišija.
 Bo rovibnaha džan upre brehoha andro Luchit;
 pro drom andro Choronajim bares roven,
 bo lengri phuv sas zničimen.
- 6 O paňa andro Nimrim našlile
 a e čar šučila avri;
 na ačhile ņisave rastlini
 aňi nič zeleno.
- 7 A oda, so ačhila le manušenge a so zachraňinde,
 peske lidžan prekal e Virbengri jarka.
- 8 Lengri žala džalas dži pašal o Moaboskre hraňici,
 lengro hikišagos dži paš o Eglajim,
 lengro baro roviben šundol dži paš o Beer-Elim.
- 9 Andro paňa le foroskre Dimon hin pherdo rat,
 ale mek the avke bičhavava pro Dimon buter pohromi –
 le levos bičhavava pre ola, ko pes zachraňinde andral o Moab,
 the pre ola, ko ačhile te dživel andre phuv.

16

- 1 Bičhaven le bakrores sar daroš
 andral o foros Sela pal e pušta oleske,
 ko vladñinel le manušenge pro verchos Sion.
- 2 Sar o splašimen čirikloro,
 tradlo avri andral o hñizdos,
 ajse ena o džuvla le Moaboskre ode,
 kaj pes predžal prekal o pañi Arnon.
- 3 On phenen le manušenge andre Judsko:
 „Den amen rada, phenen amenge so te kerel!
 Učharen amen andre tumare ciňoha dživese andro tačipen!
 Garuven olen, ko sas tradle avri!
 Ma phenen avri,
 kaj hine ola, ko denašen!
- 4 Domuken te bešel ke tumende olen,
 ko denašle andral o Moab;
 aven prekal lende o than, kaj pes garuvena oleske,
 ko len kamel te zñičinel!“
- Se našlola oda, ko trapinel amari phuv;
 oda, ko ñičinel amari phuv, imar na ela,
 a oda, ko džal pre amari phuv, imar na dživela!
- 5 Akor jekh le Davidoskre potomkendar ačhela kraliske
 a vladñinela andro kamiben the andre vernost.
 Sudzinela čačipnaha
 a furt kamela te kerel o spravodlišagos.
- 6 Šundam pal o baro baripen le Moaboskro,
 sar pes lidžal upre!
 Hino barikano the sprosto,
 ale leskro lašariben nane pre ñisoste.
- 7 Vašoda rovela o Moab,
 savore rovena vaš o Moab.
 Hikinena pal o bokelora le hrozjenkendar andral o Kir-Cheres sar ola,
 ko hine calkom domarde.
- 8 Šučile avri o mali andro Češbon,
 the o viñici andre Sibma.
 O vladara le narodengre uštarenas pal leskre nekfeder viñici,
 save baronas dži paš o Jazer
 a dodžanas dži pre pušta.
 Leskre konarica rozbaronas
 a dogele dži prekal o Mulo moros.
- 9 Vašoda rovava avke,
 sar rovel o Jazer pal o viñici andre Sibma;
 polivinav tumen le apsenca,
 Češbon the Elale!
 Bo imar na šundol oda radišagos,
 so šundolas, sar tumen ñilaje obkidenas
 a sar kidenas upre o ulipen.
- 10 Andro ovocna sadi imar nane o radišagos the o kheliben;
 andro viñici imar ñiko na gilavel aňi na viskinel;

ňiko na pučinel e mol andro lisos,
 bo me zaačhadom e radišagoskri vika.
 11 Vašoda miro jilo rovel vaš o Moab sar e harfa
 a miri duša vaš o Kir-Cheres.
 12 Kajte o Moab pes sikavela
 pre peskre thana pro lašariben
 a dela pestar avri bari zor,
 hoj pes te džal te modlinel andre peskri svetiňa,
 no nič leske oda na pomožinela.

13 Kada hin o lav, savo o RAJ imar phenda pal o Moab. 14 Ale akana phenel o RAJ
 kada: „Presne tel o trin berš našlola e slava le Moaboskri jekhetane leskre pherdo
 manušenca. Ačhena te dživel ča igen frima džene, save ena teledikhle the slaba.“

17

O lav pro Damašek

1 Kada hin o prorocivos pro Damašek:
 „Dikh, o Damašek imar na ela foros,
 ačhela lestar ča kopa bara.
 2 O fori le Aroeroskre ena zamukle,
 ena prekal o stadi, so ode pašlona,
 a ňiko len na daravela avri.
 3 Našlola o ohradzimen foros andral o Efrajim
 a o Damašek našavela peskro krališagos.
 Ola, ko ačhena te dživel andro Aram,
 doperena andre ladž avke sar o Izrael,“
 phenel o Nekzoraleder RAJ.

4 „Andre oda džives cikňola e slava le Jakoboskri,
 leskro thulo telos šučola.
 5 O Izrael ela sar odi maľa,
 pal savi sas e pšeňica
 košimen tele a skidli upre,
 ela avke zničimen sar e maľa
 andre dolina Refajim paloda,
 sar sas skidlo upre mek the oda,
 so ačhila pal e žatva.
 6 Ačhela lestar ča sikra,
 avke sar pro olivovo stromos,
 pal savo sas razimen tele o olivi,
 duj vaj trin dži upre,
 štar vaj pandž pro konarica,“
 phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro.

7 Andre oda džives pes o manuša mukena pre peskro Stvoritelis
 a visarena peskre jakha pro Sveto le Izraeloskro.
 8 Imar pes na mukena pro oltara,
 so kerde peskre vastenca,
 na mukena pes pre oda,
 so kerde lengre angušta,
 aňi pro slupi la Ašerakre,

aňi pro kadidloskre oltara.

⁹ Andre oda džives ena lengre ohradzimen fori omukle, bo denašena le Izraeliten-dar, ena sar o thana zabararde la burinaha the le krakenca. Ńiko ode na bešela.

¹⁰ Tu bisterdal pro Del, pre tiro Spasiťelis,
na leperdal tuke pre tiri zoralĩ Skala, so tut chraňinel.
Sadzines tuke o nekfeder sadi,
o viňici, so andal andral aver phuv!

¹¹ No kajte andre oda džives, sar len sadzineha,
kereha sa, hoj te baron,
a tosara pre aver džives
tuke pućinena avri a kvitňisaľona,
the avke andre ųatva na ela so te kidel upre;
ela ća nasvaliben the bari dukh.

¹² Vigos le narodenge, so hućinen,
hućinen sar o zorale vľni!
Vigos le manušenge, so bućinen,
bućinen sar o baro paňi!

¹³ Kajte o manuša hućinen, sar hućinel o baro paňi;
sar pre lende o Del viskinela, denašena dur;
ena sar o phus,
saves odphurdel e balvaj pro verchi
sar o prachos odphurdlo la zoraľa balvajatar.

¹⁴ Raći tumen jekhvareste daravena avri!
Ale tosara imar na ela ņiko!
Kavke doperena ola, ko amen obćoraren,
a kada uųarel olen, ko amenge len o majetki.

18

O lav pro Kuš

¹ Vigos tuke, phuvije, andre savi bzućinen o kridli,
so sal pal o paňa andro Kuš,

² so bićhaves le poslen pal o moros,
pro paňi andro lodki le papirusostar!

Dųan, tumen richla poslale,
ko manuša, so hine uće a hin len hladko cipa,
ko manuša, savendar všadzik daran,
ko manuša, so hine zorale a maribnaskre,
kaj o paňa rozdeline e phuv.

³ Savore manušale pro svetos, tumen, so dųiven pre phuv,
sar pes e zastava hazdela upre pro verchi, tumen oda dikhena,
a sar pes phurdela pre truba, tumen oda ųunena.

⁴ Bo kada mange phenda o RAJ:
„Dikhava tele pal miro than
avke cichones sar o taćipen le khameskro pro dilos,
avke sar e chmara la rosakri andro taćipen prekal e ųatva.“

⁵ Bo angle ųatva, sar imar o kvitki pele tele

a pro strapcos dobarol o hroznos,
odrezinela la čuraha o nalače konariča
a strihinela tele o konara pal o viničis.

⁶ Savore tela le slugadengre ena mukle le čiriklenge pro verchi
the le džvirenge pro mali;

ñilaje lendar dživena o dziva čirikle
a jevende savore džviri pre mała.

⁷ Andre oda časos anena le Nekzoraleder RAJESKE o dari
ola manuša, so hine uče a hin len hladko cipa,

ola manuša, savendar všadzik daran,
ola manuša, so hine zorale a maribnaskre,
savengri phuv rozđelinen o paña.

O dari anena pro verchos Sion, pro than, kaj pes lašarel o nav le Nekzoraleder
RAJESKRO.

19

O lav pro Egipt

¹ O prorocvos pro Egipt:
Dikh, o RAJ avel sig le chmarenca
a džal andro Egipt.

O modli le Egiptoskre lestar izdran
a o jile le Egiptanengre previsaon daratar.

² „Kerava upre le Egiptanen pre peste;
marela pes o phral le phraleha,
o susedas le susedoha,
o foros le foroha,
o krališagos le krališagoha.

³ O Egipt chudela te daral;
musarava lenge o plani
a džana te mangel e pomoca le modlendar,
le čarodejñikendar, le vražñikendar
the olendar, ko vičinen avri le mulen.

⁴ Dava o Egipt andro vasta le nalače rajeske
a vladñinela lenge o bijileskro kralis,
phenel o Del, o Nekzoraleder RAJ.

⁵ Šučola avri o pañi andro Nil,
o pañi calkom šučola avri.

⁶ Leskre jarki khandena,
o paña andro Egipt cikñona a šučona avri.

Šučona avri the o kraki the e trstina,
⁷ the o rastlini pašal o pañi Nil a the pašal leskro agor.

Našlola savoro sadzimen, so barol pašal o Nil,
ščučola avri a imar na ela.

⁸ O ribara rovena,
savore, so čivkeren e udica andro Nil, ena smutna
a olen, ko muken e sita andro pañi, ela žala.

⁹ Ena sklamimen ola, ko keren o gada le lanostar,
ola, ko keren o parno pochtan.

¹⁰ O robotñika le gadenca ena smutna

a savoren, so keren buči vaš o love,
ela pharipen andro jile.

¹¹ Save nagodaver hine o vodci andro Coan!
O godaver radci le faraonoskre den diline radi.

Sar šaj tumen phenen le faraonoske:
„Me som čhavo le godaver manušengro,
čhavo le phurikane kralengro“?

¹² Kaj hine tire godaver manuša?
Mi phenen tuke, mi den tuke te džanel,
so kamel o Nekzoraleder RAJ te kerel le Egiptoča.

¹³ O vladci andral o Coan ačhile diline
a raja andral o Memfis peha dine te thovel avri;
ola, ko sas vodci leskre manušendar,
lidžan le Egipt avrether.

¹⁴ O RAJ pre lende čhida avri le duchos,
so len diliňarel andre,
a on kerena, hoj pes o Egipt te hombinel
andre savoreste, so kerel,
sar o mato manuš, so uštarel andre oda,
so čhandľa avri.

¹⁵ O Egipt našti kerela nič,
či o šero abo o chvostos,
o palmakro konaris abo e trstina.

¹⁶ Andre oda džives ena o Egiptana sar džuvlja. Izdrala daratar le hazdle vastestar, savo pre leste hazdela o Nekzoraleder RAJ. ¹⁷ O manuša andro Egipt pes igen darana le manušendar andre Judsko; darala pes sako, kaske pes ča leperela e judsko phuv, vaš oda, so o Nekzoraleder RAJ kamel te kerel le Egiptoske.

¹⁸ Andre oda džives ela andre egiptsko phuv pandž fori, save vakerena kanaaňika čhibaha a lena vera, hoj služinena le Nekzoraleder RAJESKE; jekh lendar pes vičinel a o Foros le Khameskro.

¹⁹ Andre oda džives ela le RAJESKRO oltaris maškar o Egipt a o slupos pro leperiben le RAJESKRO paš leskri hraňica. ²⁰ Oda ela pro znameňje the pro svedectvos prekal o Nekzoraleder RAJ andre egiptsko phuv: Sar len vareko trapinela, on vičinen a pro RAJ a ov lenge bičhavela le zachrancas, hoj len te braňinel a te zachraňinel. ²¹ O RAJ pes dela te prindžarel le Egiptanenge. Andre oda džives o Egiptana sprindžarena le RAJES a služinena leske le obetenca the le darenca. A dolikerena le RAJESKE o lava, so les dena. ²² O RAJ marela le Egiptanen; marela a palis len sastarela avri. On pes visarena ko RAJ a ov šunela avri lengro mangipen a sastarela len.

²³ Andre oda džives ela baro drom, savo lidžala andral o Egipt andre Asirija. O Asirčana phirena andro Egipt a o Egiptana andre Asirija. O Egiptana the o Asirčana lašarena le Devles jekhetane. ²⁴ Andre oda džives ela o Izrael trito paš o Egipt the paš e Asirija; a on sotrin džene ena pro požehnaňje cale svetoske. ²⁵ O Nekzoraleder RAJ lenge žehňinela a phenela: „Av požehňimen, Egipt, mire manušale, the Asirija, e buči mire vastengri, a the o Izrael, miro dēdictvos.“

20

O prorokos lango the pindrango pro znameňje

¹ O asiriko kralis o Sargon bičhađa andro foros Ašdod le hlavne velitelis, savo ode avla, marelas pes a zaila les. ² Andre oda časos phenda o RAJ prekal o Izajaš, le Amosokro čhavo. Phenda leske kada: „Čhiv pal tu tele o gono the o sandalki pal o pindre!“ Ov oda kerđa a phirelas lango the pindrango.

³ Akor o RAJ phenda: „Avke sar miro služobňikos o Izajaš phirelas lango the pindrango trin berš – oda sas pro znaenje, hoj le phuvenge Egipt the Kuš te del anglal te džanel, so lenca ela – ⁴ avke langem the pindrangen odlidžala o asiriko kralis le zaile manušen andral o Egipt the andral o Kuš, le ternem the le phuren le lange bulenca pre ladž le Egiptoske. ⁵ Ola, ko pes mukenas pro Kuš a lašarelas pes le Egiptoha, na džanena so te kerel a ladžana pes. ⁶ O manuša, so bešen paš o Stredozemno moros oda džives phenena: „Dikh, so pes ačhiła olenca, pre kaste pes mukahas, olenca, ke kaste denašahas vaš e pomoca, hoj amen te oslobodzinem le asirike kralistar. Akor sar amen šaj predživaha?“ “

21

O lav pro Babilon

¹ O prorocvos pro Babilon – pre pušta paš o moros:
Avke sar e zorali balvaj phurdel pre pušta Negev,
avke avela e pohroma pal e pušta,
andral e strašno phuv.

² Dikhlom džungalo videňje:
O zradcas zradzinem, o ničitelis ničinel.
Armado le Elamoskri, ušti upre! Armado le Medengri, rozthov tut pašal o foros!
Bo kerava o koňec savore rovibnaske.

³ Vašoda pre ma avel o dukha andro klubi,
chuden man o kurči sar la džuvla, so ločhol.
Thovel man oda tele, sar pal oda šunav,
darav man, sar oda dikhav.

⁴ O jilo andre ma previsaľol,
izdrav daratar,
kamavas, hoj te zaračol,
ale akana man olestar igen darav.

⁵ On pripravinen o skamind,
čhiven o kobercos pre phuv,
chan a pijen.
Ušten, vodcale,
pripravinen tumenge o štiti!

⁶ Bo o Raj mange phenda:
„Dža, ačhav le stražňikos
a mi avel te phenem, so dikhem!“

⁷ Sar dikhela le slugaden pro verdana, savem cirdem duj graja,
le jazdcem pro osli the le jazdcem pro ľavi,
mi del pozoris, mi dikhem mištes.“

⁸ Akor oda stražňikos vičinelas:
„Raja, sako džives stražinav
a sako rat som pre miro than.“

⁹ Dikh, avel o jazdcos pro verdan le duje grajenca
a phenem: „Peľa, peľa tele o Babilon“

a savore sochi leskre devlengre
hine rozphagerde pre phuv.' "

¹⁰ Mire manušale, so san marde a rozčhide sar o zrnos,
dav tumenge te džanel oda,
so šundom le Nekzoraleder RAJESTAR,
le Izraeloskre Devlestar.

O lav pro Edom

¹¹ O prorocivos pro Edom:
Vareko pre ma vičinel andral o Seir:
„Stražnikona, keci mek likerela e rat?
Stražnikona, keci mek likerela e rat?“

¹² O stražnikos phenel:
„Imar avel o tosara,
ale mek hin rat.
Te kamen te phučel,
ta aven pale a phučen.“

O lav pre Arabija

¹³ O prorocivos pre Arabija:
Manušale andral o Dedan, so phiren le karavanenca
a presoven paš o kraki andre Arabija,
¹⁴ lidžan o pañi le smedne manušenge,
so ke tumende aven.
Manušale andral e phuv Tema,
anen o maro olenge, ko denašen peskre ñeprijatelendar.
¹⁵ Se denašle la šablatar,
so len kamelas te murdarel,
le šipendar, so sas pripravimen te livinel,
the le maribnaskra daratar.

¹⁶ Bo kada mange phenda o Raj: „Tel jekh berš, avke sar pes rachinel o dživesa andre le robotnikoskri zmluva, avke skončinela savori slava le manušengri andral o Kedar. ¹⁷ O lukostrelci hine o nekzoraleder murša andral o Kedar, ale ča frima lendar ačhena te dživel, bo me, o RAJ, o Del le Izraeloskro, oda phendom.“

22

O lav pro Jeruzalem

¹ O prorocivos pro Jeruzalem – pre Dolina, savi dikhlom andro videñje:
So pes ačhila?

Soske geľan savoredžene upre pro padi?

² Soske hin andre calo foros bari vika,
calo foros hučinel a viskinel radišagostar?

Tire manuša, so mule andre kada mariben,
na sas murdarde la šablaha.

³ Savore tire vodci denašle jekhetane
a zaile len bi oda, hoj pre lende te len o lukos;
savore tire manušen, so arakhle, dojekhes zaile,
kajte denašle dur.

⁴ Vašoda phenav: „Ma dikhen pre ma,
kamav zoraes te rovel.
Ma kamen man te potešinel,

sar rovav pal mire zničimen manuša!“

- ⁵ O Nekzoraleder RAJ, o Adonaj, anela o džives,
andre savo ela pherdo zmetkos, vika the dar,
andre Dolina, savi dikhlom andro videňje;
o džives, kana o muri ena čhide tele
a kana pes vičinela pro verchos vaš e pomoca.
- ⁶ O Elam hazdla upre o tulcos,
avla le slugadenca pro verdana the pro graja;
o Kir ila avri o šfitos.
- ⁷ Andre tire nekšukareder dolini hin pherdo verdana,
o slugada pro graja pes rozthode paš o brani le foroskre.
- ⁸ Le Judaske sas ili leskri ochrana het.
Andre oda džives tu dikhehas
pro zbraňe andro Kher le Vešeskro.
- ⁹ Tumen dikhlän, hoj andro muri andro foros le Davidoskro hin pherdo cheva;
skidenas tumenge o paňi andro Teluno Ribňikos.
- ¹⁰ Predikhenas o khera andro Jeruzalem
a varesave čhivenas tele,
hoj lengre barenca te zoralaren o foroskre muri.
- ¹¹ Maškar o duj muri le foroskre ačhaďan e nadržä pro paňi
andral o Purano Ribňikos.
Ale na dikhenas pro Del, ko oda kerďa,
a pre Oda, ko oda čirlastar stvorinďa, na dikhlän.
- ¹² Andre oda džives, tumen o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj,
vičinda, hoj te roven a te hikinen,
te holinen tumenge o šero a te uren tumen andro gada le gonestar.
- ¹³ Ale dikh, tumen radisalön a keren oslavi,
murdaren o dobitkos the le bakren;
chan mas a pijen mol a phenen:
„Chas pijas, bo tajsa meraha!“

¹⁴ Akor mange o Nekzoraleder RAJ phendä kada: „Kada binos pes tumenge na odmukela, medik na merena,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj.

O Šebna the o Elijakim

- ¹⁵ Kada phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ:
„Dža pal o Šebna, pal o spravcas le palaciskro a phen leske:
¹⁶ So kade keres a ko tuke domukla te kerel peske kade o hrobos?
Randlal tuke avri o hrobos pro učo brehos,
andre skala tuke kerďal tiro than pro odpočinkos.
- ¹⁷ Ale o RAJ tut našilu cirdela tele
a zoraes tut kikidela, tu zoralo muršeja!
- ¹⁸ Ov tut pačarela andre sar labda
a čhivela tut het andre igen bari phuv.
Ode mereha a tire verdana, savenca tut lašares,
ena pre ladž andro kher tire rajeskro.
- ¹⁹ Ispidava tut avri pal tiro than,

pal tiro urados tut čhivava tele.

- ²⁰ Andre oda džives vičinava mire služobňikos le Eljakim, le Chilkijoskre čhas.
²¹ Urava les andre tiro ruchos, phandava pašal leste tiro sirimos a dava leske tiri zor. Ov ela dad olenge, ko bešen andro Jeruzalem, a the le manušenge andre Judsko.
²² Thovava e kleja le Davidoskre kherestar pre leskro valos, sar phundravela, ňiko na phandela andre, a sar phandela, ňiko na phundravela. ²³ Zamarava les sar o kolikos pro zoralo than, ačhela lestar o tronos pre pačiv peskre dađeskre khereske. ²⁴ A savoro pharipen leskre dađeskre khereskro ela figimen pre leste, o čhave the cali famelija – savore cikne nadobi, le šalkendar dži o bare kuča.
²⁵ Andre oda džives,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „o kolikos zamardo pro zoralo than phadžola a perela tele. Kada odlela savoro pharipen, so pre leste sas figimen. Me, o RAJ, phendom.“

23

O lav pro Tir

- ¹ O prorocťvos pro Tir:
 Roven, lođale andral o Taršiš,
 bo hine zničimen o khera andro Tir;
 sar o namorňika avle pale andral o Ciprus,
 dodžanle pes pal oda.
- ² Čhiten, manušale, save bešen paš o moros,
 kupcale andral o Sidon, saven o namorňika barvalarenas.
- ³ Prekal o moros peske anenas o zrnos andral o Šichor,
 o ulipen pašal o Nil sas o ziskos le Tiroskro,
 ačhiľa lestar placos prekal savore narodi.
- ⁴ Ladža tut, Sidonona, tu moroskri pevnost',
 savi phenes:
 „Na sas man o ločhibnaskre dukha,
 aňi na ločhilom,
 na likerđom avri terne čhaven
 aňi na barardom avri terne čhajen.“
- ⁵ Sar pes pal oda došunena andro Egipt,
 ena smutna olestar, so šunena pal o Tir.
- ⁶ Džan andro Taršiš
 a roven, manušale, save bešen paš o moros!
- ⁷ Hin kada tumaro radišagoskro foros,
 savo sas ačhađo imar čirla,
 saves o pindre lidžanas
 te bešel dur andre aver phuva?
- ⁸ Ko anda kada savoro pro Tir,
 savo rozdelas o krališagoskre koruni,
 saveskre kupci sas bare raja
 a sas len nekbareder pačiv pro svetos?
- ⁹ O Nekzoraleder RAJ oda anda pre leste,
 hoj te pokorinel o baripen the e slava savore manušengri,
 a te dikhel tele savoren, kas sas nekbareder pačiv pro svetos.

- 10 Avke sar o Nil džal pašal o Egipt,
avke džan tumen a keren buči pre mała,
manušale andral o Taršiš,
bo o pristavos le lodengro imar nane!
- 11 O RAJ nacirdña peskro vast pro moros,
razinda le krališagenca
a diña avri rozkazis pro Kanaan,
hoj pes te zničinel leskre pevnosti.
- 12 Phendã: „Imar buter na radisałona,
manušale le Sidonoskre, so san trapimen!
Ušćen a denašen andro Ciprus,
ale aňi ode tumen na ela smirom.“
- 13 Dikh pre babiloňiko phuv,
kada narodos imar kade nane!
E Asirija latar kerđa than
prekal o dziva džviri.
Ačhade o veži, savenca obklučinde o foros,
čhide tele o pevnosti a rozburinde o foros.
- 14 Roven, lodale andral o Taršiš,
bo tumare pevnosti hine zničimen.

15 Andre oda džives pes bisterela pro Tir pro eftavardeš (70) berš, ajci sar dživel jekh kralis. Pal o eftavardeš berš ela le Tiroha avke, sar pes gilavel andre jekh gili pal e lubňi:

- 16 „Le e harfa a phir pal o foros,
tu lubňije, pre savi bisterde!
Bašav šukares a gilav but,
hoj peske pre tu te leperen.“

17 Pal o eftavardeš berš o RAJ avela ko Tir, savo pes pale visarela ke peskro ziskos a kerela o lubipen savore krališagenca pal calo svetos. 18 Leskro ziskos the zarodipen ela oddelimen prekal o RAJ. Na skidela pes aňi pes na odthovela, ale ela prekal ola, ko dživen le RAJEHA, hoj te čalón a mištes pes te uren.

24

O Del marel o svetos

- 1 Dikh, o RAJ džal te zničinel e phuv
a kerel latar zamuklo than.
Čerinel lakro tvaros
a roztradel le manušen pal e phuv.
- 2 Jednakones pre oda ena
o manuša the o rašaj,
o sluhas the leskro raj,
e služka the lakri raňi,
oda, ko bikenel, the oda, ko cinel,
oda, ko del kečeň, the oda, ko lel kečeň,
o interesaris the o dlžňikos.
- 3 E phuv ela calkom zamukli a calkom občorardi,
bo o RAJ phendã kada lav.
- 4 E phuv šučol avri a vedňisałol,

- calo svetos slabisałol,
o bare raja pre phuv našaven peskri zor.
- ⁵ E phuv mełarde o manuša, save andre bešenas,
ola, ko na dolikerenas o zakoni,
na šunenenas o prikazi
a porušinenenas e večno zmluva.
- ⁶ Vašoda e phuv hiñi zachali le košibnastar,
lakre manuša cerpinen vaš peskre bini;
važoda labile ola, ko ode bešen,
a ča frima džene ačhile te dživel.
- ⁷ O viñičis šučol avri a e mol imar nane;
savore, so radisałonas, akana stukinen.
- ⁸ Imar na šundol o radišagoskre čerkutki,
preačila o mulatišagos,
imar na šundol o radišagoskre harfi.
- ⁹ Imar na pijen e mol paš o gilavipen;
o zoralo pijiben le pijakenge kirkola.
- ¹⁰ Zñičimen hin o omuklo foros,
dojekh kher hino phandlo,
hoj pes ñiko te na dochudel andre.
- ¹¹ Pro ulici roven vašoda, hoj nane mol;
savoro radišagos pes čerinda pre žala,
o radišagos našlila pal e phuv.
- ¹² O foros ačila rozburimen,
e brana hiñi phagerdi pro kotora.
- ¹³ Bo avke ela pre phuv maškar o narodi,
sar pal oda, sar hine obkidle olivi,
sar pal oda, sar hino skidlo o hroznos,
so peła pre phuv.
- ¹⁴ Ola, ko ačhena te dživel, gilavena baripnastar
a o manuša pro zapados radisałona upral e slava le RAJESKRI.
- ¹⁵ Vašoda, manušale pro vichodos,
den pačiv le RAJES,
manušale pro moroskre ostrovi,
bararen o nav le RAJESKRO, le Izraeloskre Devleskro.
- ¹⁶ Pal o agora la phuvakre šunas te gilavel o chvali:
„Slava le Spravodlivoneske!“

Ale me phendom:

- „Mange hin igen phares, igen phares, vigos mange!
O zradci zradzinen,
o zradci thoven avri a klaminen!“
- ¹⁷ E dar, e jama the e pasca
avena pre tumende, manušale pre phuv.
- ¹⁸ Ko denašela kala daratar,
perela andre jama.
Ko avela avri andral odi jama,
chudela pes andre pasca.
O strašno brišind perela tele andral o ñebos
a o zakladi la phuvakre razisałona.

- 19 E phuv calkom pukinela,
calkom pharola pro jepaš,
zorales razisalola.
- 20 E phuv džala sar mači,
hombinela pes sar e chatrča andre balvaj;
bešela pre late e vaha lakre binengri,
vašoda perela a imar na uštela upre.
- 21 Andre oda džives o RAJ marela
o nalače zora pro ņebos upre
a the le kralen pre phuv tele.
- 22 Skidela len pre kopa sar le bertenosen andre jama,
ena phandle andre bertena
a pal o but dživesa ena marde.
- 23 Ladžala pes o čhonoru,
o kham lolola ladžatar,
bo o Nekzoraleder RAJ kralinela
pro verchos Sion the andro Jeruzalem
a ela les e slava anglal leskre phuredera.

25

E chvala le RAJESKE

- 1 RAJEJA, tu sal miro Del,
bararav tut a lašarav tiro nav,
bo kerdal bare šukar veci,
a verne the čačipnaha kerdal oda,
so tuke imar čirila naplañindal.
- 2 Se o foros čerindal pro kopa šmeci
a leskre pevnosti pro kopa bara.
Le cudzincengro palacis andro foros imar nane;
imar šoha na ela pale ačhado.
- 3 Vašoda tut o zorale manuša dena pačiv;
o fori le dzive narodengre pes tutar darana.
- 4 Se tu salas o hrados le čoreske
the o hrados le slabe manušeske andre leskro pharipen;
o than, kaj pes garuvenas angle burka,
the o ciños andro baro tačipen.
Bo o dziva manuša hine
sar e zoralı burka, so marel andro muros,
⁵ sar o baro tačipen pre pušta.
- E vika le cudzincengri zaačhadal avke,
sar e chmara o tačipen;
zaačhadal o gilavipen le dzive manušengro.
- 6 O Nekzoraleder RAJ pripravinela
savore narodenge pro verchos Sion
bari hoscina le nekfeder chabenenca the molenca,
le nekchutneder chabenenca the molenca.
- 7 Pre kada verchos zñičinela e lepeda,
savi pačarel andre savore manušen,
e deka, savi učharel andre savore naroden.

⁸ Zničinel a meriben pro furt
 a o RAJ, o Adonaj, khosela tele
 o apsa pal dojekh muj;
 lela tele e ladž pal peskre manuša pal calo svetos,
 bo o RAJ prevakerđa.

⁹ Andre oda džives pes phenela:
 „Dikh, ov hin amaro Del,
 pre leste pes mukahas a ov amen zachraňinda!
 Ov hin o RAJ, pre leste pes mukahas,
 radisaľuv a thovas baripen andre leskri zachrana!“

¹⁰ Bo o vast le RAJESKRO chraňinela o verchos Sion
 a pal o Moab pes uštarela le pindrenca
 avke sar pro phus andro hnojos.

¹¹ Odarik o Moab nacirdela peskre vasta,
 avke sar o plavcos te plavinel,
 ale o RAJ čhivela tele leskro baripen,
 the savoro nalačhipen, so kerel peskre vastenca.

¹² Ov dikhela tele tire uče foroskre muri
 a čhivela len tele dži andre phuv, dži andro prachos.

26

E chvala le RAJESKE

¹ Andre oda džives pes andre judsko phuv giľavela kadi giľi:
 Zoralo foros amen hin,
 o RAJ chraňinel amare muri the hradbi.

² Phundraven o brani,
 mi avel andre o spravodľivo narodos,
 so dolikerel o pačaben!

³ Tu deha o dokonalo smirom olen,
 ko pes tutar zorales chuden,
 bo on pes muken pre tu.

⁴ Muken tumen furt pro RAJ,
 bo o RAJ, ča o RAJ, hin e večno Skala.

⁵ Bo pokorinda le barikane manušen
 a o foros, so pes lidžalas upre,
 čhida tele dži pre phuv,
 zamarda les dži andro prachos.

⁶ Uštarena pal leste o pindre le čore manušengre,
 olengre, saven trapinenas.

⁷ O drom le spravodľive manušeskro hino rovno;
 tu, o Spravodľivo, rovňines avri o chodňikos le čačipnaskre manušeskro.

⁸ He, RAJEJA, phiras pal o drom tire zakonengro,
 pre tu užaras;

te lašarel tiro nav a te leperel peske pre tu
 hin oda, so amaro jilo kamel.

⁹ Miri duša pes pal tute cirdel prekal e rat
 a tosara tut miro duchos rodel.
 Sar tu sudzines o svetos,

o manuša pre phuv siklon, so hin spravodlivo.

10 Ale sar hin le nalačeske presikado o jileskeriben,
na siklol o spravodlišagos.

The andre lači phuv kerel o nalačhipen
a na dikhel le RAJESKRO baro šukariben.

11 RAJEJA, tiro vast hino uprehazdlo,
ale on oda na dikhen.

De lenge te dikhel,
hoj tu igen rušes vaš tire manuša,
a ker lenge ladž,
de, hoj e jag te chal tire nepřijatelen.

12 RAJEJA, tu amen des o smirom;
savoro, so amen dokerđam, tu vaš amenge kerdal.

13 RAJEJA, Devla amaro,
vladñinenas amenge the aver raja,
ale amen viznavinas ča tiro nav.

14 On imar mule, imar na dživen;
lengre duchi imar na uštena.

Mardal len a murdardal avri,
khoslal tele savoro leperiben pal lende.

15 Rozbarardal o narodos, RAJEJA,
rozbarardal o narodos, oslavindal tut,
buchlardal savore hrañici la phuvakre.

16 RAJEJA, andral peskro pharipen vičinenas ke tu,
sar len marehas, ča šepkinenas e modlitba.

17 Avke sar pes skurčinel a viskinel dukhatar
e khabñi džuvli, so džal te ločhol,
ajse samas the amen angle tute, RAJEJA.

18 Ačhilam sar te khabne, skurčinahas pes dukhatar
a ločhilam e balvaj.

Na andam e zachrana la phuvake
a na andam o dživipen le manušenge pro svetos.

19 Ale tire mule dživena, RAJEJA,
lengre tela uštena.

Ušten upre a radisaon,
tumen, so pašlon andro prachos!

Se tiri rosa hin e rosa le švetloskri,
savi andral e phuv obdžidarela le mulen.

20 Džan, mire manušale, aven andre tumare khera,
phanđen pal tumende o vudar;
garuven tumen pro sikra,
medik na predžala miri choľi.

21 Dikh, o RAJ avel avri andral peskro űeboskro kher,
hoj te marel le manušen pre phuv vaš lengre bini.
E phuv anela avri o rat, so sas pre late avričordo;
imar na garuvela le manušen, so sas murdarde.

27

¹ Andre oda džives, o RAJ peskra šablaha,
 peskra cholamen, bara the zorała šablaha,
 marela le Levijatan, le richle sapes
 le Levijatan, le skrucimen sapes,
 a murdarela le drakos, so hino andro moros.

Le RAJESKRI viňica

² Andre oda džives
 anela e viňica but hroznos,
 gilaven pal late!

³ Me, o RAJ, la stražinav,
 furt la polivinav,
 hoj la te na musaren,
 rat-džives la stražinav.

⁴ Na som cholamen.
 Te ode ulehas ča o kolaka the o trňi,
 akor gelomas pre lende pro mariben;
 labardomas len andre jag.

⁵ Ale mi visaren pes ke ma vaš e pomoca,
 mi phanden manca o smirom,
 he, mi phanden manca o smirom.

⁶ Avena o dživesa, kana o Jakob mukela o koreňa,
 o Izrael kvitňisałola a barola,
 calo svetos pherarela le ovocenca.

⁷ Či demađa le Izrael avke,
 sar demađa olen, ko les demenas?

Či sas murdardo avke,
 sar sas murdarde leskre vrahi?

⁸ O RAJ marda peskre manušen oleha,
 hoj len diňa te zalel andre aver phuv.
 Iła len het la dziva balvajaha pal o vichodos.

⁹ Akor ela e vina le Jakoboskri odmukli
 a akor dičhola, hoj o Del odiła savore bini,
 sar phagerela savore barune oltara pro kotora sar o vapencos,
 sar na ačhena imar nisave slupi la Ašerakre
 aňi nisave kadidloskre oltara.

¹⁰ O ohradzimen foros ačhela prazdno,
 ela zamuklo, omuklo sar e pušta.

O gurunňora pes ode pašinena,
 ode peske pašlona,
 obchana leskre konarica.

¹¹ Sar leskre konarica šučona avri a phadžona,
 avena o džuvľa a kerena lendar jag.

Bo kala manuša na ačalon,
 vašoda lengre Stvoriteliske vaš lenge na ela pharo,
 lengro Tvorcas len na dela milost.

¹² Andre oda džives o RAJ kidela avri e pšeňica andral o plevi pašal o paňi Euftrat
 dži paš o paňi Egipt. Avke tumen, Izraelitale, avena skidle upre jekh pal aver. ¹³ Andre

oda džives šundola e bari truba. Ola, ko merenas avri andre asiriko phuv, the ola, ko sas rozčhide andre egiptsko phuv, avena a lašarena le RAJES pro sveto verchos andro Jeruzalem.

28

Vigos la Samarijake

- ¹ Vigos le Efrajimokre pijakenge;
la barikaña korunake,
leskra šukar slavake,
la avrišuka kvitkake,
so hiñi zathodi pro šero la ulipnaskra dolinake;
vigos olenge, ko hine kore mate la molatar!
- ² Dikhen, le RAJES hin vareko zoralo the mocno,
ajso zoralo sar o brišind le legenca,
sar e zorali balvaj, so zničinel,
sar o zoralo pañi, so anel e zaplava,
ov oda zorales čhivela tele pre phuv.
- ³ Le pindrenca pes uštarela
pre barikañi koruna le Efrajimokre pijakengri.
- ⁴ Oda slavno šukariben ela sar kvitka, so šučol avri,
zathodi pro šero la ulipnaskra dolinake,
ela sar o figi, so barile sig angle žatva.
Soča len vareko dikhela,
chudela len andro vasta a chala.
- ⁵ Andre oda džives ela o RAJ
sar e šukar koruna
the o slavno vencos prekal ola,
ko ačhena te dživel andro Izrael.
- ⁶ Ov dela o duchos le čačipnaskro oles,
ko sudzinel pro sudos;
Ov dela e zor olen,
ko zaačhaven o mariben angle foroskri brana.
- ⁷ A mek the o rašaj the o prorokos bludzinen le pijibnastar,
hombinen pes la molatar;
poddžal lenge o pindre le pijibnastar
a la molatar na džanen, so keren,
poddžal lenge o pindre le pijibnastar,
hine ajse mate, hoj añi na achalon o videñje;
sar den avri o rozsudkos, džal lenca andre sera.
- ⁸ Pre savore skaminda hin pherdo čhandlipen the mel,
nane žužo than añi sikra.
- ⁹ On phenen: „Kas kamel te sikavel?
Soske amenca kavke vakerel?
So sam cikne čhavore,
so mekča akana preačhile te pijel o thudoro?
- ¹⁰ Bo furt ča phenel: Ker kada, ker koda,
pravidlos pre kada, pravidos pre koda;
mek sikra kada, mek sikra koda.“

- 11 Le avre čhibenca the le avre vakeribnaha
vakerela o RAJ ke kala manuša;
- 12 ov lenge phenelas:
„Kade hin o smirom,
den te odpočovinel le strapimen manušeske,“
the mek, „kade šaj te arakhel o smirom!“
Ale on na kamenas te šunel.
- 13 Vašoda šunena kada lav le RAJESTAR:
„Ker kada, ker koda,
pravidlos pre kada, pravidlos pre koda;
mek sikra kada, mek sikra koda!“
A avke džana a perena palal,
demena pes, perena andre pasca a ena phandle andre.

Vigos le Jeruzalemoske

- 14 Vašoda šunen o lav le RAJESKRO,
tumen, so asan le Devlestar,
so lidžan kale manušen andro Jeruzalem.
- 15 Bo tumen phenen:
„Dovakerdam pes le meribnaha,
kerdam zmluva le Šeoloha.
Kajte kade o bičos marela,
amendar pes oda na chudela,
bo amen peske kerdam o falošno than pro garudipen
a garuvas pes pal o klamišagos.“
- 16 Vašoda kavke phenel o RAJ, o Adonaj:
„Thovav pro Sion o glavno bar,
o preskušimen bar, igen vzacno, zoraless zathodo;
oda, ko andre leste pačala, na ladžala pes.
- 17 Kerava o čačipen sar metros
a o spravodlišagos sar vaha;
e burka le legenca lela het
o falošno than pro garudipen
a o paňi začivela oda than, kaj tumen garuven.
- 18 Tumaro dovakeriben le meribnaha ela zrušimen,
tumari zmluva le Šeoloha na obačhela.
Sar avela o bičos, hoj tumen te marel,
avena igen marde.
- 19 Kana ča pre tumende avela, zachudela tumen,
bo sako tosara, dživese the rači pre tumende avela.“
- Sar kaleske achalona,
ela tumen bari dar.
- 20 O hadžos hino igen charno,
našti pes te rovñinel avri,
o paplanos hino cikno,
našti pes leha te učharel andre.
- 21 Se o RAJ uštela upre avke sar pro verchos Peracim
a rozlabola avke sar andre dolina Gibeon,
hoj te kerel peskri buči,
peskri čudno buči,
hoj te kerel peskro dželos,

peskro zvlaštno djelos.

- 22 Preačhen te asal,
bo sar na, tumare lanci ena meksa phareder;
o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
mange phenda, hoj zničinel a cali phuv.

O podobenstvo pal o farmaris

- 23 Den pozoris a šunen miro hangos!
Šunen mištes oda, so phenav!
24 Sar džal o farmaris te sadzinel pre mała,
či calo džives ča kopalinel a orinel e phuv?
25 Či na rozčhivel o kopros, e rasca,
sar rovñinel avri e phuv?
Či na sadzinel e pšeñica, o jačmeñis andro šori
the o zrnos pre peskri mała?
26 O Del les lidžal,
sikavel les oda mištes te kerel.
- 27 Se o kopros pes na marel avri pre kaštuñi deska,
añi e kereka le verdanoskri na predžal pal e rasca,
ale o kopros pes marel avri la saña palicaha a e rasca la pacaha.
- 28 E pšeñica pro maro pes mušinel te erñinel,
se na del pes ča furt te marel.
O kereki le verdanoskre the o graja pal late predžan,
ale na rozpučinen la.
- 29 The kada avel le Nekzoraleder RAJESTAR,
leskro planos hino užasno,
leskri godi hiñi bari.

29

Vigos le Davidoskre foroske

- 1 Vigos tuke, Arielona, Arielona,
forona, kaj bešelaso o David!
Dothoven jekh berš ke aver
a likereno tumare inepi dureder jekh pal aver.
- 2 Trapinava le Ariel,
rovela a hikinela;
o Jeruzalem mange ela sar o Ariel.
- 3 Ačhavava mange pre tute o taboris,
rozthovava mange pašal tire muri o veži
a kerava všelijaka droma, sar tut te zalav.
- 4 Akor vakereha pokorñe andral e phuv,
tiro vakeriben šundola cichones andral o prachos;
tiro hangos avela sar o duchos le muleskro andral e phuv,
andral o prachos šepkineha tire lava.

E zachrana le Jeruzalemoske

- 5 Ale tire but ñeprijateľa ačhena sar prachocis,
kala pherdo maribnaskre murša ena sar odphurdlo phusoro.
Ačhela pes oda jekhvareste,
añi na džanena kana.

6 O Nekzoraleder RAJ avela andre bari vika,
herminela a e phuv razisalola;
avela la bara burkaha, zoraľa balvajaha the la jagaha,
so savoro zlabarel.

7 Akor kala pherdo manuša andral savore narodi,
so pes marena le Arieloha,
savore, so džana pre leste
the pre leskro ohradzimen foros a trapinena les,
našľona sar o suno, sar o videňje rači.

8 Avke sar o bokhalo džal suno, hoj chal,
ale sar uštel, nane čalo,
abo avke sar o smedno džal suno, hoj pijel,
ale sar uštel, šučarel les a smadzinel,
avke doperena but džene savore narodendar,
so pes maren le verchoha Sionoha.

9 Čudalinen tumen a predaran!
Phanden tumenge o jakha, hoj te na dikhen!
Mačon, ale na la moľatar,
hombinen tumen, ale na le pijibnastar!

10 Bo o RAJ pre tumende čidiľa avri
le zorale sovibnaskre duchos;
phandľa tumenge o jakha, prorokale,
učharda o šere tumenge, so dikhen o videňja.

11 Dojekh videňje ela prekal tumende sar o lava andral o zvitkos, so hin
zapečatimen andre. Sar les dena oleske, ko džanel te genel, a phenena leske:
„Pregen!“

Ov odphenela: „Našti, bo hino zapečatimen.“

12 Sar dena o zvitkos oleske, ko na džanel te genel, a phenena leske: „Šaj pregenes?“

Ov odphenela: „Na džanav te genel.“

13 O Raj phenel:

„Kala nipi aven ke ma ča peskre mujeha
a lašaren man ča le vuštenca,
ale lengro jilo hino mandar dur.

Lengri chvala hiňi zathodi
ča pre le manušengre tradiciji, so len sikade.

14 Vašoda me kerava pale čudna veci kale manušenge,
dívna a zazračna;
o godaveripen leskre godaver manušengro našľola,
a e godi le godaver manušengri ela garudi.“

15 Vigos olenge, ko garuven peskre plani anglo RAJ,
ko keren peskre skutki andro kalipen
a phenen: „Ko amen dikhel?

Ko amendar džanel?“

16 Tumen hin previsardi godi!

Či šaj te rachinel le hrnčjaris jekh la čikaha?

Šaj phenel o djelos peskre tvorcaske:

„Tu man na kerďal“?

Šaj phenel e kuči le hrnčjariske:

„Tu na achalos nič“?

- 17 Či pes na ačhela imar maj,
hoj o Libanon pes čerinela pro ovocno sados
a oda ovocno sados pes lela sar veš?
- 18 Andre oda džives o kašuke šunena o lava la zvitkoskre,
o jakha le korengre pes phundravena andral o baro kalipen.
- 19 O pokorna pale radisałona andro RAJ
a o nekčoreder le manušendar thovena baripen
andro Sveto le Izraeloskro.
- 20 Bo našłola o maribnaskro manuš
a merela oda, ko asal savore lačhipnastar;
zničimen ena savore,
ko gondolinenas te kerel o nalačhipen,
- 21 ola, ko obviñinenas le manušes vaš jekh lav,
ola, ko le sudcaske andre foroskri brana thovenas o pasci,
the ola, ko sudzinenas le spravodlivones vaš ñisoske.
- 22 Vašoda o RAJ, savo avri cinda le Abraham, phenel le Jakoboskra famelijake kada:
„Akanastar pes imar o Jakob na ladžala;
leskro muj imar na lołola avri.
- 23 Bo sar dikhela peskre čhaven,
e buči mire vastengri paš peste,
pošvecinela miro nav;
viznavinela, hoj me som o Sveto Del le Jakoboskro,
a andre sveto dar ačhela anglo Del le Izraeloskro.
- 24 Avke ola, ko bludzinenas andro duchos,
chudena godi,
a ola, ko reptinenas,
prilena o sikaviben.“

30

O Egipt na zachrañinela o Izrael

- 1 „Vigos le zacate čhvenge,“
phenel o RAJ,
„keren o plani, ale bijal ma,
phanden o zmluvi avrenca, ale na andral miro Duchos,
hoj te dothoven o binos paš o binos;
- 2 džan tele andro Egipt bijal oda,
hoj mandar te phučen;
roden e pomoca the e ochrana paš o faraonos
a garuven pes tel o ciños le Egiptoskro.
- 3 Ale le faraonoskri ochrana tumenge ela pre ladž
a le Egiptoskro ciños tumen anela pro asaben.
- 4 Kajte leskre vladara hine andro Coan
a leskre posli imar dogele andro Chanes,
- 5 savore ena pre ladž anglo manuša,
so lenge na ena pro lačo;
na anena lenge e pomoca aňi o lačhipen,
ale e ladž the o asaben.“
- 6 O lav pal o džviri andro Negev:
Prekal e phuv, kaj hin o pharipen the dar,
kaj dživel o ľevos the e ľevica,

e zmija the o kridlengro drakos,
 pro somariskro dumo lidžan peskro barvalipen,
 pro pukli le favengre peskre pokladi
 ko narodos, so lenge na anela o lačhipen.

⁷ Le Egiptoskri pomoca hiñi pre ñisoste a zbitočno.
 Vašoda les diñom nav Rahab, so ñič na kerel.

⁸ Akana dža, pisin oda lenge pre tabuľa,
 zapisin oda andro zvitkos,
 hoj oda te ačhel zachudlo sar svedectvos pro furt
 prekal ola dživesa, so avena!

⁹ Bo kala manuša hine andre vzbura,
 o falošna čhave,
 o čhave, so na kamen te šunel
 o zakonos le RAJESKRO.

¹⁰ On phenen olenge, ko dikhen viđeñja:

„Ma dikhen!“

A le prorokenge:

„Ma sikaven amenge, so hin spravno,
 vakeren amenge gule lava
 a prorokinen o klamišagi.

¹¹ Džan amenge pre sera
 a džan het pal amaro drom!
 Ma vakeren amenge pal o Sveto Del le Izraeloskro!“

¹² Vašoda kada phenel o Sveto Del le Izraeloskro:
 „Bo tumen na priilán kada lav,
 muken tumen pro mariben
 a nađeñinen tumen pro previsarde veci.

¹³ Kada binos tumenge ela
 sar e chev andro baro muros, so imar visaľol avri,
 perela tele takoj jekhvareste.

¹⁴ Phadžola sar e nadoba čikatar,
 čidi bara cholaha,
 hoj maškar lakre kotorora pes na arakhela ajso,
 saveha pes diñahas te ľel avri o angaroro andral e jag
 vaj o pañori andral e mlaka.“

¹⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj, o Sveto le Izraeloskro:
 „Avena zachrañimen, te kerena pokañje a ačhena andro smirom,
 avena zorale, te tumen stišinena a pačana,
 ale tumen oda na kamen.

¹⁶ Tumen phenen: ‚Na! Pro graja denašaha!‘

Vašoda mušinena te denašel!

Phenen: ‚Pro richla graja denašaha!‘

Vašoda richla ena ola, ko pre tumende džana!

¹⁷ Ezeros tumendar denašena daratar jekhe dženestar
 a pandže dženendar denašena savoredžene,
 medik na avena omukle sar o slupos upre pro verchos,
 sar e zastava pro brehos.“

O Del požehñinela peskre manušen

¹⁸ A o RAJ mek užarel,
 hoj te avel ke tumende milostivo,

a vašoda uštel upre,
 hoj tumenge te presikavel o lačhipen.

Se o RAJ hino spravodljivo Del.

Bachtale hine savore, so pre leste užaren.

¹⁹ Tumen manušale le Sionoskre, so bešen andro Jeruzalem, imar buter na rovena. Sar ke leste vičinena, hoj tumenge te pomožinel, presikavela tumenge peskro lačhipen; sar tumen šunela, odphenela tumenge. ²⁰ O Raj tumen delas o maro le pharipnaskro the o pañi le trapišagoskro, ale tumaro učitelis pes imar na garuvela; pre tumare jakha dikhena tumare učitelis. ²¹ Sar na džaneha kaj te džal či pre čači abo pre balogñi sera, akor pre tire kana šuneha palunestar o lav: „Kada hin o drom, džan pal leste!“ ²² Akor tuke ena tire rupune modli the tire somnakune soški nažuže. Čhiveha len avri sar nažužen a pheneha: „Avri!“

²³ Ov dela o brišind pre tire semena, so sadzindal pre mała, a e phuv anela baro ulipen the but chaben. Andre oda džives pes tiro stados pašinela pre bari zeleno čar. ²⁴ O voli the o somara, so keren buči pre mała, chana o lačo karmivo andral o zrnos precidzimen la lopataha the la vidlaha. ²⁵ Pre dojekh baro verchos the pre dojekh učo brehos čulana o paña prudenca andre oda džives, sar ela o baro murdaripen a sar perena o veži. ²⁶ O švetlos le čhoneskro ela sar o švetlos le khameskro a o švetlos le khameskro ela eftavar zoraleder sar o švetlos le efta dživesengro; andre oda džives, sar o RAJ sphandela andre o phage kokala peskre manušenge a sastarela o rani, savenca len dukhađa.

O sudos upral e Asirija

²⁷ Dikh, le RAJESKRO nav avel dural,
 avel andre choli, pašal leste hin e jag the o baro thuv;
 andre leskro muj hin pherdo choli,
 pre leskri čhib e jag, so zlabarel,

²⁸ leskro dichos sar e zaplava,
 so avel upre dži e meň,
 hoj te precidzinel le naroden prekal e sita la pohromakri,
 hoj pro muja le narodengre te thovel e uzda,
 savi len lidžala pre aver drom.

²⁹ A tumen gilavena avke sar odi rat,
 kana pes likerel o inepos;
 radisałona andro jilo
 sar oda manuš, so džal upre la flautaha
 pro verchos le RAJESKRO,
 ke Skala le Izraeloskri.

³⁰ O RAJ pes dela anglal peskre slavne hangoha
 a dela lenge te dikhel peskro vast, sar avel tele
 andre bari choli la jagaha, so zlabarel,
 andro zoralo brišind, andre burka the andro bare krupi.

³¹ E Asirija predarala le RAJESKRE hangostar,
 sar la demela la pacaha;

³² a paš dojekh rana la pacaha,
 savi la demela o RAJ,
 šundola o bubni the o harfi,
 sar la marela andro mariben.

³³ Imar čirlastar hin pripravimen o than,
 kaj e bari jag labarela le kralis andral e Asirija.
 Oda hin e jagali chev, bari the buchli,

kaj labol e bari jag a hin ode but kašta,
o dichos le RAJESKRO phurdela avri
e labardī sira, so oda podlabarela.

31

Vigos olenge, ko pes muken pro Egipt

¹ Vigos olenge, ko džan te mangel e pomoca tele andro Egipt,
ko pes muken pro graja,

ko pes nađejinen pre peskre but verdana,
the pre bari zor peskre jazdcengri,
ale pro Sveto le Izraeloskro pes na muken
a le RAJES na roden.

² No the o RAJ hino godaver a šaj anel e pohroma;
ov na lel pale peskre lava.

Uštela upre pro bijedevleskre manuša
the pre ola, ko pomožinen le nalačhenge.

³ O Egiptana hine manuša, on nane Del,
lengre graja hine ča telos, nane duchos.

Sar o RAJ nacirdela peskro vast,
perela o pomocnikos
a perela the oda, kaske pomožinelas;
savore jekhetane našlona.

⁴ O RAJ ke ma prevakerđa kavke:
„Sar o ľevos vaj o terno ľevocis
gravčinel upral peskri korist
- kajte pre leste vičindehas but pastjeren,
na predarala lendar
a na denašela het lengra vikatar -
ipen avke avela tele o Nekzoraleder RAJ,
hoj pes te marel pro verchos Sion,
upre pre leskro špicos.

⁵ Avke sar o čirikle ľecinen upral peskro hñizdos,
hoj les te chrañinen,
avke o Nekzoraleder RAJ chrañinela a brañinela o Jeruzalem;
zachrañinela a spasinela les.“

⁶ Čhavale le Izraeloskre, aven pale ke oda, kaske tumen igen vzburindan, ⁷ bo andre
oda džives sako čhivela het peskre rupune the somnakune devloren, save kerđan
tumare binošne vastenca.

⁸ „E Asirija perela, ale na le manušeskra šablatar,
chala la e šablā, ale na le manušeskri.
Kajte e Asirija denašela la šablatar,
lakre terne muršendar kerena otroka.

⁹ Lakri skala, pre savi pes mukel, rozperela bara daratar,
lakre vodci predarana, sar dikhena e zastava,
phenel o RAJ, saves hin pro Sion peskri jag
a peskro bov andro Jeruzalem.

32

O spravodlivo krališagos

¹ O kralis kralinela spravodlišagoha;

o vladci vladñinena čačipnaha pro sudos.

² Sako lendar ela sar e skriša angle balvaj
a sar e streškiča andro baro brišind;
ena sar o pañi, so čulal pre pušta,
sar o ciños tel e bari skala andre phuv, kaj hin baro tačipen.

³ O jakha olengre, ko dikhen, na ena zaphandle,
a o kana olengre, ko šunen, šunena mištes.

⁴ Ola, ko hine sidarde, imar na ena
a chudena te gondolinel, so keren,
a o šepetliva imar vakerena žužes.

⁵ Le dilines imar na vičinena rajikano
a le špekulantos imar na dena pačiv.

⁶ Se o dilino vakerel o diliñipen
a andro jilo gondolinel pro nalačo,
hoj te kerel o nalačhipen

a namištes te vakerel pro RAJ;
le bokhales mukel bokhaha
a le smednones na del te pijel.

⁷ O droma le špekulantoskre hine nalače;
gondolinel avri o nalače plani,
hoj te zničinel le čores le falošne lavenca pro sudos
the akor, sar les hin čačipen.

⁸ Ale o pačivalo manuš gondolinel pro pačivale plani
a zorales ačhel paš oda, so hin pačivalo.

Le džuvlenge andro Jeruzalem

⁹ Džuvlale, so tumen pal ñisoste na starinen,
ušten a šunen miro vakeriben!

Čhajale, so tumen ñisoha na trapinen,
šunen mire lava!

¹⁰ Džuvlale bi o trapišagos,
beršeha the vajkeci dživesenca
izdrana daratar;

bo o hroznos imar na ela
a o ulipen pes imar na skidela upre.

¹¹ Džuvlale bi o starišagos,
daran tumen a izdran!

Čhiven tele o šukar gada
a uren tumen andro gone.

¹² Maren tumen andro kolina žalatar,
bo o ulipnaskre mali, o viñici

¹³ the e phuv mire manušengri
zabarona le trñenca the le kolakenca.
Roven vaš o khera, kaj sas pherdo radišagos,
the vaš o foros, kaj sas pherdo džživipen.

¹⁴ O palacis ela omuklo,
našlola e vika andro foros,
e stražno veža pro brehos ačhela zamukli pro furt;
pašinena pes ode o stadi
a ela pro radišagos le dzive somarenge,

¹⁵ medik pre amende na ela avričhido o Duchos andral o ñebos.

- Akor pes e pušta čerinela pro ovocno sados
a oda sados pes lela sar veš.
- 16 Pre odi pušta ela o čačipnaskro sudos
a andre oda sados o spravodlišagos.
- 17 A oda spravodlišagos anela o smirom,
vašoda o manuša dživena andro smirom
a šoha pes imar na darana le maribnastar.
- 18 Mire manuša peske bešena
andro khera, kaj ela o smirom,
dživena peske andro khera, kaj na ela dar,
pro thana, kaj peske odpočovinena bi o starišagos.
- 19 Kajte o bare krupi zničindehas o veš
a o foros ulahas calkom zničimen,
- 20 tumen avena bachtale,
tumen, ko sadzinen paš dojekh pañi
a muken le volen the le somaren slobodnonnes te denašel.

33

O RAJ odmukel le Sionoske

- 1 Vigos tuke, tu ničitelina,
so na salas zničimen;
tu zradcona, so na salas zradzimen!
Sar imar preačheha te ničinel,
aveha the tu zničimen;
a sar skončineha te zradzinel,
aveha the tu zradzimen.
- 2 RAJEJA, av jileskro ke amende,
užaras pre tute.
Av amari zor sako tosara
a andro pharipen av amari zachrana.
- 3 O manuša denašena het tire hermišagoskre hangostar;
sar tu ušteha upre, o narodi pes rozdenašena.
- 4 Lengri korist ela skidli upre,
avke sig sar pes skiden o kobilki;
o manuša upre chučena
avke sar o maľakre grajora pro ulipen.
- 5 Barardo hino o RAJ, bo bešel upre pro ņebos,
ov pherarela o Sion le čačipnaskre sudoha the le spravodlišagoha.
- 6 Ov ela tumari istota andro dživipen,
tiri barvali zachrana, godi the prindžaripen;
e sveto dar anglo RAJ ela tiro barvalipen.
- 7 Dikh, o hrdini roven pro ulici
a o posli, so sas bičhade te dovakerel o smirom, zorales hikinen.
- 8 Nane ņiko avri pro droma;
ñiko phirel upre tele.
O zmluvi hine prephage
o švedki hine teledikhle
a ņiko peske ñikas na važinel.

- 9 E phuv hiñi avrišuki a slabisałol,
o Libanon hino andre ladž a šučol avri;
o Šaron hino avrišučardo sar pušta
a o Bašan the o Karmel čhiven tele o prajti.
- 10 „Akana uščava upre,“
phenel o RAJ.
„Akana avava barardo;
akana avava uprehazdlo.
- 11 Užarena o phus a ločhona o plevi;
tumaro dīchos hino e jag, so tumen zlabarela.
- 12 O narodi ena avrilabarde pro prachos,
labona andre jag sar o trñengre kraki, so sas čhinde tele.“

- 13 Tumen, so san dur,
šunen, so kerdom,
a tumen, so san pašes,
udžanen miri zor!
- 14 O binošna pro Sion izdran,
le nalačhen zalel e dar.
Ko amendar šaj bešel paš e jag, so savoro zlabarel?
Ko amendar šaj bešel paš o večna plameña?
- 15 Oda, ko phirel spravodlivones
a vakerel čaćipen;
ko na kamel te barvałol pre aver dženeskro pharipen
a na přilel o prepočiñiben;
ko našti šunel pal o murdaripen
a našti dikhel pre aver džengro nalačhipen,
- 16 ajso manuš bešela pro uče thana
a o skali pro verchi ena leskri pevnost;
chudela te chal o maro a šoha na ela bi o pañi.

O Izraeliti aven pale andro Jeruzalem

- 17 Tire jakha dikhena le kralis andre leskro šukariben;
dikhena e buchli the džindardi phuv.
- 18 Akor peske tiro jilo leperela
pre odi bari dar, so predžidilal, a pheneha tuke:
„Kaj hin oda, ko pisinelas andre le manušen?
Kaj hin oda, ko mangelas o love?
Kaj hin oda, ko zgenelas o veži?“
- 19 Imar na dikheha le sproste manušen,
savengro vakeriben hin phares te achałol;
olen, kaskri čhib hiñi šepetlivo a našti lenge te achałol.

- 20 Dikh pro Sion, pro foros amare inepengro!
Tire jakha dikhena o Jeruzalem,
o kher, kaj ela o smirom,
o stanos, so pes na čhalavela,
saveskre koliki pes šoha na cirdena avri
a añi jekh leskre lanendar šoha na čhindola.
- 21 Ode ela o RAJ amaro zoralo Del.

- Pre oda than ela pherdo bare paña the jarki.
 Ńisavi lođka le veslenca prekal na predžala,
 Ńisavi bari lođa odarik na preplavinela.
- 22 Bo o RAJ hino amaro sudcas,
 o RAJ amenge diña o zakonos,
 o RAJ hino amaro kralis, ov amen zachrañinela.
- 23 O lani pre ola lođi hine pomukle,
 na birinen te likerel o stožjaris pro podstavcos
 a e plachta nane nacirdli.
 Akor peske rozđelinaha e bari korist
 a mek the o bange peske lena ola koristatar.
- 24 Ńiko olendar, ko bešen andre amari phuv, na phenela: „Som nasvalo.“
 Olenge, ko ode bešen, pes odmukena o bini.

34

O sudos upral o Edom

- 1 Narodale, aven pašes a šunen,
 šunen mištes, manušale!
 Mi šunel e phuv the savoro, so pre late hin,
 o svetos the savoro, so andre dživel.
- 2 Bo o RAJ hino cholamen pre savore narodi;
 cholisalila pre savore lengre slugađa.
 Calkom len zñičinela
 a dela te murdarel avri.
- 3 Lengre mule džene na ena parunde,
 lengre tela khandena,
 a lengro rat čulala pal o verchi.
- 4 O Ńebos savoreha, so andre hin, našavela e zor,
 o Ńebos pes pačarela andre sar o zvitkos,
 a savoro pro Ńebos perela tele
 avke sar o šuke prajti pal o viñičis,
 avke sar o šuke figi pal o figovñikos.
- 5 Se miri šabla dokerđa peskri buči andro Ńebos,
 dikh, avel tele pro Edom,
 te sudzinel le manušen,
 so hine odthode pro meriben.
- 6 E šabla le RAJESKRÍ čalila le ratestar,
 thulila le tukostar,
 le bakrengre the le capengre ratestar,
 the le tukostar pal o bikengre ľadvini.
 Bo o RAJ kerel e obeta andre Bocra
 the o baro murdaripen andro Edom.
- 7 O dziva bivoli, o bikici the o biki
 ena murdarde jekhetane lenca.
 Lengri phuv pijela pherdo rat,
 lengri phuv čalola le tukostar.
- 8 Bo kada hin oda džives the berš,
 kana o RAJ rušela vaš o Sion

- a pomstínela pes pre leskre nepřijatela.
⁹ Le Edomoskre jarki pes čerinena pre smola,
 o prachos pre sira
 a leskri phuv labola sar e smola.
¹⁰ Añi rači añi dživese na murdalola andre;
 furt latar džala o thuv.
 Pal jekh pokoleñje pre aver ela zamukli,
 pal odi phuv imar šoha ñiko na predžala.
¹¹ O sovi the o dziva džviri ode dživena;
 savore dziva čirikle ode bešena.
 O RAJ la merinela avri,
 hoj latar te kerel e zamukli phuv,
 avke sar sas anglo stvorenje.
¹² Na ela ode ñisavo kralis te lidžal e phuv
 a savore lakre vodci našlona.
¹³ Lakre palaca zabarona le krakenca,
 lakre pevnosti la pokriva ha the le kolakenca.
 Bešena ode o šakali
 a dživena ode o pštroši.
¹⁴ Zdžana pes ode o puštakre džviri le hijenenca,
 o dzivo capos vičinela avre capos;
 o račakre džviri peske ode pašlona
 a arakhena peske o than pro odpočinkos.
¹⁵ E sova peske kerela o hñizdos,
 a thovela ode o jandrore;
 bešela avri le sovicen
 a lela peske len tel o čiños peskre kridlengro.
 Skidena pes ode the o supi,
 jekh pal aver.
¹⁶ Skuminen andre le RAJESKRO zvitkos a genen:
 Ñiko ole džvirendar na chibalínela
 a ñiko lendar na ela korkoro,
 bo andral o muj le RAJESKRO avla avri kada prikazis
 a leskro Duchos len skidña jekhetane.
¹⁷ Ov korkoro čhiđa o losos prekal lende,
 leskro vast lenge la špargaha merinda avri e phuv a rozdelinda.
 Ela lengri pro furt
 a bešena ode pal jekh pokoleñje pre aver.

35

O radišagos le avricinde manušengro

- ¹ Radisaľuv, pustafino the šuki phuvije
 thov baripen, pušto a rozkvitñin sar e ruža!
² E phuv kvitñisaľola a radisaľola;
 khelela a thovela baripen.
 E libanoñiko slava lake ela diñi,
 o šukariben andral o Karmel the Šaron.
 Dikhena e slava le RAJESKRI,
 o šukariben amare Devleskro.
³ Podhazden o strapimen vasta
 a zoraľaren o khoča, so poddžan!

- ⁴ Phenen olenge, ko pes daran andro jile:
 „Aven zorale a ma daran tumen!
 Dikhen, tumaro Del!
 Avela la pomstaha the le Devleskre počičibnaha.
 Ov avela a zachrañinela tumen.“
- ⁵ Akor pes phundravena o jakha le korenge
 a o kana le kašukenge.
- ⁶ Akor o bange chučkerena sar o jeleñis
 a e čhib le ñeme manuškri gilavela radišagostar.
 Bo o pañi demela avri pre šuki phuv
 a o jarki pre pušta.
- ⁷ La jagala pošatar ačhela jazeros,
 la avrišuka phuvatar o pañale prameña;
 pre oda than, kaj peske pašlonas o šakali,
 barola avri e čar, e trstina the o papirus.
- ⁸ Ela ode drom,
 o drom, savo vičinena o Sveto drom,
 pal savo o nažužo našti predžala;
 ela ča prekal o manuša le Devleskre,
 pre oda drom añi o dilino na našlola.
- ⁹ Na ela ode o levos,
 na phirena odarik o dziva džviri,
 ñisave pes ode na arakhena.
 Ča o zachrañimen odarik phirena.
- ¹⁰ Ola, kas o RAJ zachrañinda,
 avena pale andro Jeruzalem
 a gilavipnaha džana upre pro Sion.
 O večno radišagos ela pre lengre šere sar e koruna,
 chudena te gilavel a te khelel radišagostar
 a o pharipen the e žala lendar denašela het.

36

Asirija avel andre Judsko

¹ Sar kralinelas o Chizkija* dešuštar (14) berš, avla o Sancherib o asiriko kralis pro mariben pre savore judska ohradzimen fori a zaila len. ² O asiriko kralis bičhada le velitelis Rabšake andral o Lachiš la bara armadaha ko kralis Chizkija andro Jeruzalem. Ačhada pes paš o žlabos, so džal le Uprune ribnikostar, pro drom, khatar pes džal pre mała, kaj pes rajbinel o gada. ³ Akor anglo asiriko velitelis Rabšake gele o Eljakim, le Chilkijoskro čhavo, savo lidžalas o palacis, o pisaris Šebna the o uradnikos Joach, le Asafoskro čhavo.

⁴ O velitelis Rabšake lenge phenda: „Phenen le Chizkijoske:

„Kada phenel o baro asiriko kralis: Pre soste tut avke zmukes, hoj tut na daras?

⁵ Gondolines tuke, hoj ča o lava the e godi tuke stačinel te zviťazinel andro mariben? Pre kaste tut muker, hoj tut mange ačhaves? ⁶ Dikh, tu pes muker pro Egipt, pre odi prephagli trstina, savi predžubinel o vast oleske, ko pes pre late oprinel. Ajso hin o Faraonos, o egiptsko kralis, ke savorende, ko pes pre leste muken! ⁷ Te mange pheneha: „Amen pes muker pro RAJ, pre amaro Del!“ Či oda nane o Del,

* **36:1** 36,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

saveskre uče thana pro lašariben the oltara čhida tele o Chizkija a palis phenda le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: „Lašaren le Devles ča angle kada oltaris“?

⁸ Av akana a dovaker tut mire rajeha, le asirike kraliha, a me tut dava 2 000 grajen. Šaj stradeha tuke ajci jazdcen? ⁹ Mukes tut pro Egipt, hoj tuke bičhavela o verdana the le jazdcen pre pomoca, ale on našti odmarena aňi le nekciknedere velitelis andral mire kraliskri armada. ¹⁰ Či oda mange na prikazinda o RAJ, hoj te avav andre kadi phuv a te zničinar la? Se o RAJ mange phenda: „Dža andre kadi phuv a zničinar la!“ ‘ ‘ ‘

¹¹ Akor o Eljakim, o Šebna the o Joach phende le veliteliske Rabšakoske: „Vaker tire služobnikenca andre aramejiko čhib, bo amen avke achalivas! Ma vaker amenca andre amari hebrejiko čhib anglo manuša, so hine pro hradbi.“

¹² O Rabšake lenge odphenda: „Či man miro kralis bičhada te vakerel kala lava ča tumare kraliske the tumenge? A či na the le manušenge, so bešen pre kada muros. Bo the on the tumen chana tumare vikali a pijena tumare mutera?“

¹³ Palis o Rabšake uštila a vičinelas andre hebrejiko čhib: „Šunen, so phenel o baro asiriko kralis! ¹⁴ Ma den tumen te klaminel le Chizkijoske, bo ov tumen našti zachrañinela. ¹⁵ A ma den tumen leske aňi te prevakerel, hoj tumen te muken pro RAJ oleha, hoj phenel: ‚O RAJ amen zachrañinela a kada foros na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘

¹⁶ Ma šunen le Chizkija, bo kavke phenel o asiriko kralis: Aven avri, podden tumen mange a ela tumenge mištes! A sako tumendar chala pal peskro viñičis the figovnikos a pijela o paňi andral peskri chañig, ¹⁷ medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajsi phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin e pšeniča the e mol; andre phuv, kaj hin o maro the o viñici.

¹⁸ Ma šunen le Chizkija, bo tumen diliñarel andre kale lavenca: ‚O RAJ amen zachrañinela.‘ Či šaj varesavo del le narodengro cirdña avri lengri phuv andral o vasta le asirike kraliskre? ¹⁹ Kaj hine o devla andral o Chamat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim? Či šaj cirdle avri la Samarija andral mire vasta? ²⁰ Savo del savore kale devlendar andral kala phuva šaj zachrañinda lengri phuv andral mire vasta? Akor soske tuke gondolines, hoj o RAJ zachrañinela o Jeruzalem mire vastendar?“

²¹ Ale o manuša sas čhit a na phende pre oda nič, bo o Chizkija lenge prikazinda: „Ma odphenen leske aňi lav.“

²² Palis o Eljakim, o čhavo le Chilkijoskro, savo lidžalas o palacis, o pisaris Šebna the o uradnikos Joach, le Asafoskro čhavo, avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakerelas o velitelis Rabšake.

37

O kralis rodel e pomoca paš o Del

¹ Sar oda šundā o kralis Chizkija*, čhingerda pre peste o gada, urda pes andro gada le gonestar a geła andro Chramos le RAJESKRO. ² Akor bičhada le Eljakim, savo lidžalas o palacis, le pisaris Šebna the le phuredere rašajen ko prorokos Izajaš, ko čhavo le Amosokro. Urde pes andro gada le gonestar, gele pal leste ³ a phende leske: „Kada phenel o Chizkija: ‚Adadžives hin o džives le pharipnaskro, dophenen amenge a poñizinen amen. Sam sar e džuvli, savi kamel te anel pro svetos le čhavoren,

* **37:1** 37,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

ale hiši igen slabo te ločhol. ⁴ O asiriko kralis Sancherib bičhađa peskre velitelis le Rabšake, hoj te vakerele namištes pro džido Del. Mi šunel o RAJ, tiro Del, kala nalače lava a mi marel oles, ko kavke vakerele. Vašoda modlin tut ko Del vaš amare manuša, save mek ačhile te dživel.' "

⁵ Sar avle o služobnika le kraliskre ko Izajaš, ⁶ ov lenge phendā: „Phenen tumare kraliske, hoj o RAJ phenel kada: ‚Ma dara tut ole lavender, so šundal, savenca pre ma namištes vakerele o služobnika, saven bičhađa o asiriko kralis. ⁷ Dikh, me kerava, hoj te šunel o nalačo hiros, a vašoda džala pale andre peskri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.' "

⁸ Palis pes o Rabšake došundā, hoj o asiriko kralis geľa het andral o Lachiš. A sar avla pale, arakhľa le kralis te marel pes andro foros Libna.

⁹ O asiriko kralis Sancherib pes dodžanľa, hoj o kralis Tirhaka andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Sar oda o asiriko kralis šundā, bičhađa le poslen ko judsko kralis Chizkija le lavenca: ¹⁰ „Phenen le judske kraliske le Chizkijoske kada: ‚Te na tuha thovel avri tiro Del, pre savo tut mukes, oleha, hoj tuke phenel: ‚O Jeruzalem na ela dino andro vasta le asirike kraliske.“ ¹¹ Se tu šundal, so kerde o asirika krala savore phuvenca. Amare armadi len calkom zničinde. Gondolines tuke, hoj tu aveha zachraňimen? ¹² Mire dada zničinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telasar. Či len šaj zachraňinde lengre devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? A kaj hine o krala andral o Sefarvajim, Hena the Iva?' "

E modlitba le Chizkijoskri

¹⁴ O Chizkija iľa le poslendar o lil a pregenda les. Palis geľa andro Chramos a phundrađa les anglo RAJ. ¹⁵ A chudňa pes kavke te modlinel ko RAJ: ¹⁶ „Ó, Nekzoraleder RAJEJA, Devla le Izraeloskro, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kadi phuv. Tu kerdal o ňebos the e phuv. ¹⁷ Prithov tiro kan, RAJEJA, a šun! Phundrav tire jakha a dikh! Šun savore lava le Sancheriboskre, savenca asal le džide Devlestar.

¹⁸ Hin čačo, RAJEJA, hoj o krala andral e Asirija zničinde savore phuva ole narodengre ¹⁹ a lengre devlen čhide te labol andre jag. Bo on na sas devla, ale ča kašt the bar, e buči le manušengre vastengri. Vašoda len šaj zničinde. ²⁰ Ale akana, RAJEJA, Devla amaro, zachraňin amen andral leskre vasta, hoj savore krališagi pre phuv te sprindžaren, hoj ča tu jekh, RAJEJA, sal Del.“

O Izajaš odphenel le Chizkijoske

²¹ Akor o Izajaš, le Amosokro čhavo, bičhađa le Chizkijoske kada lav: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Vašoda, hoj tut modlinehas ke mande vaš e pomoca pro asiriko kralis Sancherib, ²² kada hin o lav, so leske phenel o RAJ:

‚E pačivali čhaj le Sionoskri

tutar asal a tele tut dikhel.

E čhaj le Jeruzalemoskri

pal tu kivinel le šereha, sar adarik denašes.

²³ Kastar asahas?

Pre kaste vakerehas namištes?

Pre kaste hazdehas upre o hangos?

Pre kaste hazdehas o barikane jakha?

Pro Sveto RAJ le Izraeloskro!?

²⁴ Bičhaďal tire sluhel te asal le Rajestar a te phenel:

„Mire pherdo verdanenca gelom upre

pro nekbareder verchi,

pro thana, so hine nekdureder andro Libanon.

Ode čhindom tele leskre uče cedri the o šukar sosni.
 Dochudnom man pre leskre nekučeder špici,
 andre leskro husto veš.
 25 Kopalindom avri o chañiga
 a pilom andral o pañi.
 Mire pindrenca šučardom avri
 savore paña andro Egipt.“

26 Tu, Sancheribona, pal oda na šundal?
 Me ada pripravinavas čirlastar,
 anglo but berš oda diñom avri
 a akana kerav, hoj pes oda te ačhel.
 Me tut diñom zor, hoj te zničines o ohradzimen fori,
 hoj lendar te na ačhel nič, ča kopa bara.

27 Le manušen, save andre bešenas,
 na sas nisavi zor, izdranas a ladžanas pes.
 Sas ajse slaba sar o rastlinici pre mała,
 sar e zeleno čarori, sar e čarori pro pados,
 so šučol avri sigeder, sar barol.

28 Ale me pal tu džanav savoro,
 džanav, kana džas avri a kana aves andre.
 Džanav the pal oda,
 savi bari cholí pre ma chas.

29 Vašoda, hoj pre ma cholísalílal
 a tiro barikañiben doavla andre mire kana,
 thovava tuke andro nakh e trastuñi obručka
 a andro muj o grastano zubadlos.
 Visarava tut pale ole dromeħa,
 khatar avlál.

30 Kada tuke ela o znameñje, Chizkija:
 Andre kada berš chana ča oda,
 so barola avri korkoro pestar,
 a aver berš chana oda,
 so mek pale barola olestar.
 Ale pro trito berš sadzinen a skiden upre,
 sadzinen o viñici
 a chan lengro ovocje.

31 Ola, ko mek ačhena te dživel andral o judsko krališagos,
 mukena pale o koreña tele andre phuv a upre anena o ovocje.

32 Bo andral o Jeruzalem avena avri
 ola, ko ačhile te dživel;
 a pal o verchos Sion
 ola, ko predžidíle.

Kada pes ačhela,
 bo o Nekzoraleder RAJ oda igen kamel te kerel.‘

33 Vašoda o RAJ phenel pal o asiriko kralis kada:
 ‚Andre kada foros na doavela
 añi o šipos pre leste na livinela.
 Añi o slugađa le štitenca pre leste na avena
 a añi e kopa paš o muri na čhivena,
 hoj pes te dochuden andro foros.

34 Visarela pes pale pre oda drom, khatar avla;

andre kada foros pes na dochudela,
phenel o RAJ.

³⁵ „Me brañinava kada foros a zachrañinava les
vaš ma the vaš o David, miro služobñnikos.“

³⁶ Mek odi rat geľa o añjelos le RAJESKRO andre asiriko taboris a murdarďa 185 000
slugaďen. Sar okla slugaďa tosara ušfile, dikhle pašal peste pherdo mule manušen.

³⁷ Avke o asiriko kralis Sancherib pes visarďa het a geľa pale khere andro Ninive a
ačhila ode.

³⁸ Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos peskre devles
Nisroch, leskre duj čhave o Adramelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a
denašle andre phuv Ararat. A pal leste ačhila kraliske leskro aver čhavo o Esar-
Chadon.

38

O Chizkija sastol avri a sthovel gili

¹ Andre ola dživesa o kralis Chizkija* nasvalila pro meriben a avľa ke leste o
prorokos Izajaš, le Amosokro čhavo, a phenďa leske: „Kada phenel o RAJ: De tuke
andro poradkos savoro andre tiro kher, bo mereha a imar na dživeha.“

² Sar oda o Chizkija šunďa, visarďa pes le mujeha paš e fala a modlinelas pes ko
RAJ: ³ „Ó, RAJEJA, mangav tut, leper tuke pre oda, sar pačivales a cale jileha phiravas
pal tiro drom a sar keravas savoro, so sas lačho angle tire jakha.“ A chudňa igen
zoraless te rovel.

⁴ Akor avľa le RAJESTAR kada lav ko Izajaš: ⁵ „Dža a phen le Chizkijoske: „Kada
phenel o RAJ, o Del le Davidoskro, tire dadeskro: Šundom avri tiri modlitba a dikhľom
tire apsa. Dikh, dothovava tuke dešupandž (15) berš ke tiro dživipen. ⁶ Zachrañinava
tut a the kada foros andral o vasta le asirike kraliskre a chrañinava kada foros.

⁷ Kada ela prekal tu o znamenje le RAJESTAR, hoj o RAJ dolikerela o lav, so tut
diňa: ⁸ Dikh, visarava pale o ciňos pre ora le khameskri, so kerďa o Achaz, a džala
deš stupni palal.“ Avke geľa o ciňos pre odi ora deš stupni palal.

⁹ Paloda, sar o Chizkija, o judsko kralis, sastila avri le nasvalibnastar, pisinda kadi
gili:

¹⁰ Me phendom: „Andre mire nekfeder berša
mušnav te džal het andro brani le Šeoloskre;
občorardo som mire okle beršendar.“

¹¹ Phendom: „Na dikhava le RAJES andre phuv le džidengri;
imar na dikhava nišave manušes,
ñikas olendar, ko dživen pre kada svetos.

¹² Miro kher sas cirdlo tele
a ilo mandar het sar o stanos le pastjeriskro.
Pačardom andre miro dživipen, avke sar o tkačis pačarel o pochtan,
se ov mange odčinda o thav pal o strojos.
Dživesestar dži rači skončindaľ mire dživipnaha.

¹³ Čali rat rovav dukhatar;
sar te mange o ľevos phagerďahas savore mire kokala.
Dživesestar dži rači skončindaľ mire dživipnaha.

¹⁴ Miro hangos sas igen slaboro; stukinavas sar e holubica vaj e lastovička.
Mire jakha slabisalile olestar, so ajci dikhavas pro ñebos:
Rajeja, som andro pharipen, pomožin mange!“

¹⁵ So šaj phenav?

* **38:1** 38,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

- Ov oda phendã a the kerďa.
 Calo miro dživipen phirava smutno,
 bo hin man žala andro jilo.
- 16 Rajeja, ola, kas des o dživipen, dživena
 a kalestar miro duchos dživel.
 Sasťar man a domuk mange mek te dživel!
- 17 Dikh, miri bari žala mange sas pro lačho.
 Tire kamibnaha mange zachraňindaľ o dživipen le meribnastar;
 bo savore mire bini čidaľ pal tiro dumo.
- 18 Se o Œeol tut na bararela
 aňi o meriben tut na lašarela;
 ola, ko džan tele andro hrobos,
 pes imar na mukena pre tiri vernosť.
- 19 Ča o džide, o džide tut lašaren
 avke sar me adadžives;
 o dad le čhavage vakerel pal tiri vernosť.
- 20 O RAJ man zachraňindaľ,
 a vašoda bašavaha pro strunengre nastrojĩ
 calo amaro dživipen andro Chramos le RAJESKRO.

21 Bo o Izajaš phendã: „Len e masca le figendar a makhen leske la pro vredos, hoj te dživel.“

22 A o Chizkija phučľa: „Pal savo znaenje prindžarava, hoj pale džava andro Chramos le RAJESKRO?“†

39

O babiloňika posli aven ko Chizkija

1 Andre oda časos o babiloňiko kralis o Merodach-Baladan, le Baladanoskro čhavo, bičhaďa ko Chizkija* le poslen le ľileha the le daroha, bo pes došundã pal oda, hoj sas nasvalo a sasťila avri. 2 O Chizkija len radišagoha priiľa a sikaďa lenge peskro sklados pro barvalipen, o rup, o somnakaj, o koreňje, o voňava oleji, o sklados pro zbraňe the savoro, so les sas andro pokladňici. Na garuďa anglal lende nič, so sas andre leskro palacis the andre calo leskro krališagos.

3 Palis o prorokos Izajaš avľa ko Chizkija a phučľa lestar: „So vakerenas kala murša a khatar avle?“

O Chizkija leske odphendã: „Avle ke ma dural andral aver phuv, dži andral o Babilon.“

4 „So dikhle andre tiro palacis?“ phučľa o Izajaš.

„Dikhle savoro, so hin andre miro palacis,“ odphendã o Chizkija. „Sikaďom lenge savoro, so hin andre mire pokladňici. Nič anglal lende na garuďom.“

5 Pre oda leske o Izajaš phendã: „Šun o lav le Nekzoraleder RAJESKRO! 6 Dikh, avela ajso džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, a savoro, so tire phure dada dži adadžives skidle upre, ela odľigendo andro Babilon. Na ačhela kade olestar nič, phenel o RAJ. 7 The tire čhaven, so tuke ulona, so ena tutar, ľidžana het a kerena lendar eunuchen andro palacis le babiloňike kraliske.“

8 O Chizkija leske odphendã: „Kada lav, so mange phendãľ le RAJESTAR, hino lačho.“ Bo peske gondolindaľ: „Medik me dživava, ela o smirom a nič nalačho pes na ačhela.“

† 38:22 38,22 Kala duj verši, 21 the 22, hine andre varesave prekladi thode maškar o verši 6 the 7. 39,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

* 39:1

40

O potešeňje prekal le Devleskre manuša

¹ Potešinen, potešinen mire manušen,
phenel tumaro Del.

² Vakeren jileha ko Jeruzalem,
a den leske te džanel,
hoj pes skončinda leskri otrocko služba,
hoj sas počimen vaš leskri vina,
hoj imar chudňa le RAJESKRE vastestar
dvojito trestos vaš peskre savore bini.

³ O hangos vičinel:
„Pripravinen o drom le Rajeske pre pušta,
rovňinen avri o chodňikos
amare Devleske pre šuki phuv!

⁴ Dojekh dolina ela hazdli upre
a dojekh verchos the brehos cikňola.
Savoro bango rovňisaľola avri
a e pukľato phuv ačhela hladko.

⁵ Akor pes sikavela e slava le RAJESKRI
a jekhetane la dikhena savore manuša;
bo le RAJESKRO muj oda phendä.“

⁶ O hangos mange phendä: „Vičin!“
Me phučlom: „So mušinav te vičinel?“

„Vičin: Savore manuša hine sar čar,
sar e kvitka pre maľa, so likerel ča sikra.

⁷ E čar šučol avri a lakri kvitka perel tele,
sar pre late phurdel o dichos le RAJESKRO.
Čačes, o manuša hine sar čar.

⁸ E čar šučol avri a lakri kvitka perel tele,
ale o lav le RAJESKRO ačhel pro furt.“

⁹ Dža pro učo verchos,
tu, so anes e lači sprava le Sionoske,
zorales mi šundol tiro hangos,
tu, so anes e lači sprava le Jeruzalemoske!
Zorales vičin, ma dara tut,
phen le forenge andre Judsko:
„Dikhen, tumaro Del!“

¹⁰ Dikh, o RAJ, o Adonaj, avel peskra zoraha.
Ov vladňinel peskre vasteha.

Dikh, anel peha e odmena,
le manušen, saven oslobodzinda.

¹¹ Starinela pes pal peskre manuša
sar o pastjeris pal peskro stados;
peskre vasteha len skidela ke peste,
le bakroren lela pro vasta
a olen, so den te pijel le ciknen, lidžala lokores.

O Del hino igen baro

- 12 Ko merinda avri savore paña le moroskre peskra burňikaha
abo ko odmerinda calo ñebos peskre anguštencia?
Ko thođa savori phuv pro svetos andre mjerkica
abo ko odvažinda savore verchi the brehi pre vaha?
- 13 Ko šaj phenel le Devleskre Duchoske so te kerel?
Ko les šaj sikavel abo del rada?
- 14 Kaha pes poradinda, ko leske diña te achalol?
Ko leske sikada o spravno drom?
Ko les diña godi?
Ko leske sikada sar te kerel o veci?
- 15 Dikh, o narodi hine le RAJESKE sar e kapkica andro vedros,
hine sar o prachocis pre vaha.
Dikh, o ostrovi leske važinen ajci
sar o zrnkos la pošakro,
- 16 O Libanon na stačinel aňi pre oda, hoj pes te rozthovel e jag,
a leskre džviri na stačinen aňi pre labardi obeta.
- 17 Angle leste hin savore narodi sar nič,
na rachinel len ñisoske.
- 18 Ke kaste pripodobňinena le Devles?
Kaha les šaj porovňinen?
- 19 La modlaha!?
E modla kerel o remeselňikos,
o zlatňikos la ozdobinel le somnakaha
a šukaľarel la le rupune lancicenca.
- 20 Te varesavo manuš hino čoro a nane les somnakaj abo rup,
ta kidel peske avri ajso kašt, so na kirňol,
arakhel peske lače remeselňikos,
hoj leske te kerel e modla, so pes na čhalavela.
- 21 Tumen oda na džanen? Na šundān pal oda?
Či tumenge oda na sas phendo ešebnovarestar?
Či na achalilan, sar sas o svetos zathodo?
- 22 O Del bešel pro tronos, upral e klenba la phuvakri,
a o manuša pre phuv leske dičhon sar cikne kobilki.
Ov nacirdel o ñebos sar o zavesis
a rozkerel les sar o stanos, andre savo pes bešel.
- 23 Ov kerel, hoj o kraľa pre phuv te na mon nič
a o vladara te aven pre ñisoste.
- 24 Mek nane aňi sadzimen aňi rozčhide pre maľa,
mek aňi lengro kmeňos na zamukľa o koreňis andre phuv,
imar pre lende ov phurdel a šučon avri,
e zoraľi balvaj len odphurdel sar phus.
- 25 „Ke kaste man kamen te pripodobňinel?
Hin vareko ajso sar me?“ phučel o Sveto Del.
- 26 Hazden upre o jakha a dikhen:
Ko stvorinda kada savoro?
Oda, ko anel avri o čercheňa jekh pal aver,
a savoren vičinel avri pal o nava.

Vašoda, hoj leskri moc hiñi obrovsko a leskri zor hiñi igen bari,
añi jekh lendar na chibalinel.

O Del del zor le slaben

- 27 Soske vakeres, Jakobona,
soske phenes, Izraelona:
„O RAJ na dikhel amaro pharipen,
o Del vaš amenge na zaačhel“?
- 28 Tu na džanes? Tu oda na šundal?
O RAJ hino večno Del,
ov stvorinda o agora la phuvakre;
ov našti ačhel strapimen aňi unavimen
a leskri godi našti te achalol.
- 29 Ov del zor oles, ko hino strapimen,
a oles, ko na birinel, del bari zor.
- 30 O terne murša slabisałon a hine strapimen;
le terne čhavage poddžan o pindre a peren.
- 31 Ale ola, ko užaren pro RAJ,
chuden e nevi zor,
lecinen sar orli le kridlenca;
denašen a nane strapimen,
phiren a šoha na slabisałon.

41

O Del pomožinel le Izraeloske

- 1 Aven čhit a šunen, tumen ostrovale,
mi chuden o manuša pale e nevi zor,
mi aven pašeder a mi vakeren;
aven džas pes jekhetane te sudzinel.
- 2 „Ko kerđa upre ole dženes pal o vichodos,
savo zviřazinel pre dojekh krokos?
Ov zalel o narodi the o krališagi prekal leste,
hoj leske te služinen.
Kerel lendar peskra šablaha prachos
a rozčhivel len peskre lukoha sar e balvaj o phus.
- 3 Džal pal lende a nič les na ačhavel,
pal ajsa drom, pal savo mek na phirelas.
- 4 Ko ada kerel a ko domukel, hoj pes kada te ačhel?
Oda, ko oda kerelas ešebnovarestar andre savore pokoleňja.
Me, o RAJ, som o ešebno
a avava the o posledno – Me Som!“
- 5 O ostrovi oda dikhle a darandile;
o agora la phuvakre izdran daratar,
zgele pes jekhetane a imar aven.
- 6 Sako pomožinel jekh avreske
a phenel peskre phraleske: „Av zoralo!“
- 7 O tesaris le lavenca povzbudzinel le zlatňikos
a oda, ko hladzinel e modla avri le čokanoha, phenel oleske,
ko marel pre kovadlina: „Mištes kerđal!“

A zachuden e modla le lecegenca,
hoj pes te na čhalavel.

⁸ „Ale tu, Izraelona, miro služobnikona,
Jakobona, saves mange kidňom avri,
potomkona le Abrahamoskro, mire prijateliskro,

⁹ saves andom pal o agor la phuvakro,
pal o koñec le svetoskro tut vičindom
a phendom tuke: ‚Tu sal miro služobnikos,
tut mange kidňom avri a na odčhidom tut.‘

¹⁰ Ma dara tut, bo me som tuha;
ma predara, bo me som tiro Del,
dava tut zor a pomožinava tuke;
podhazdava tut mire spravodlive čače vasteha.

¹¹ Dikh, savore, ko pre tu chan choli,
ena pre ladž the pro asaben;
ola, ko pre tu džan, našlon a merena.

¹² Rodeha olen, ko pes tuha veseke dinen,
ale na arakheha len;
a ola, ko pes tuha maren,
ena calkom sar nič.

¹³ Me som o RAJ, tiro Del,
savo tut chudel le čače vastestar
a phenel tuke: ‚Ma dara tut,‘
me tuke pomožinav.

¹⁴ Ma dara tut, kirmoreja Jakobona,
Ma dara tut, cikno Izraelona!
Me tuke pomožinav,“
phenel o RAJ, tiro Vikupitelis,
o Sveto le Izraeloskro.

¹⁵ „Dikh, kerava tutar e nevi kaštuñi deska,
savaha pes marel avri o zrnos,
pre savi hin but ostra danda;
rozpučineha the phagereha o verchi
a o brehi roztrušineha sar phusoro.

¹⁶ Precidzineha len, lela len e balvaj
a e burka len rozphurdela.

Ale tu radisaloha andro RAJ,
lašareha tut le Svete Izraeloskre Devleha.

¹⁷ O čore the o slaba roden o pañi, ale nane;
e čhib lenge šučol avri smedostar.

Me, o RAJ, lenge odphenava pro modlitbi,
me, o Del le Izraeloskro, len na omukava.

¹⁸ Kerava, hoj o paña te čulan pro zamukle brehi,
otkerava o prameña andro dolini;

čerina e pušta pro jazeros
a e šuki phuv pro prameña le pañeskre.

¹⁹ Pre pušta sadzinava
o cedros, o akacijos, e mirta the e oliva.

Pre šuki phuv sadzinava
o ciprusis, o smrekos the e jedľa jekhetane,

20 hoj o manuša te dikhen a te sprindžaren,
te gondolinen upral ada a te achalón,
hoj o vast le RAJESKRO oda kerđa
a o Sveto le Izraeloskro oda stvorinda.“

Le modlen nane nisavi zor

21 „Aven te vakerel pro sudos pal tumari veca, narodale,
phenel o RAJ.

„Aven te brañinel tumare modli,
phenel o kralis le Jakoboskro.

22 „Anen len ke mande
a mi phenen amenge, so pes ačhela!

Mi phenen amenge, save veci pes ačhile varekana,
hoj peske oda te las andro jile

a te džanas, sar dopele;
abo mi phenen amenge pal oda, so avela!

23 Mi den amenge te džanel, so pes ačhela,
a pal oda džanaha, hoj hine devla!

Mi keren vareso lačo abo nalačo,
hoj pes te čudalinas a te daras.

24 Ale dikh, ola modli našti keren nič a nane lače pre nisoste.
Te lašarel le modlen hin o džungipen!

25 Mardom upre jekhe manušes pal o severos;
imar avel pal o vichodos a vičinel pre miro nav.

Phirela pal o vladara sar pal e čik,
avke sar o hrcjaris uštarel pre čik.

26 Ko oda delas te džanel ešebnovarestar,
hoj olestar te džanas?

Abo čirlastar, hoj te phenas:
„Hin les čačipen“?

Se ņiko oda na diňa te džanel a ņiko pal oda na vakerelas,
ņiko tumen na šundā te phenel aňi lav.

27 Me somas ešebno, ko vakerelas le Sionoske: ‚Dikh, kade hine!‘
A le Jeruzalemoske: ‚Bičhavava le poslos, so anela e lači sprava.‘

28 Ale sar rodav maškar o modli,
ņiko lendar na džanel te del rada,
ņiko lendar na džanel te odphenel, te lendar phučav.

29 Dikh, savore modli klaminen a našti nič keren,
lengre modli hine slabora sar balvajori.“

42

Ešebno gilī pal o služobňikos le RAJESKRO

1 „Dikh, miro služobňikos, saves zoraľarav,
miro avrikidlo, savo mange hino pre dzeka.

Mire duchos thodom pre leste,
ov anela o spravodlišagos le narodenge.

2 Na kerela vika aňi na viskinela,
aňi na šundola leskro hangos pre ulica.

3 E prephagli trstina na dophagela
a e momeli, savi mek thuvisalol, na murdarela andre.
Ov anela o spravodlišagos savorenge.

4 Na ela strapimen aňi na slabisaľola,

medik na zathovela o spravodlišagos pre phuv.
Pre leskro sikaviben užaren o ostrovi.“

- ⁵ Kada phenel o Del, o RAJ,
so stvorindā o ņebos a nacirdña les,
so rozcirdña e phuv savoreha, so upre barol;
o Del, so del o dichos le manušen pre phuv
the o duchos olen, ko pal late phiren:
⁶ „Me, o RAJ, tut vičindom te anel o spravodlišagos,
chudav tut vastestar a chrañinav tut,
kerav tutar e zmluva prekal savore manuša,
o švetlos prekal o narodi,
⁷ hoj te phundraves le korengē o jakha,
hoj te premukes le bertenošēn
a olen, ko bešen andro kalīpen,
te les avri andral e bertena.
⁸ Me som o RAJ; kada hin miro nav!
Miri slava na dava ņikaske
aŋi miri chvala le modlengē.
⁹ Dikh, o ešebna veci pes imar ačhile
a dav tumenge te džanel o neve;
phenav tumenge len angloda,
sar pes ačhena.“

E nevi gili

- ¹⁰ Gilaven le RAJESKE e nevi gili,
leskri chvala dži pal o agora le svetoskre,
tumen, so phiren pal o moros, the savore, so pheraren o moros.
Gilaven tumen, o ostrovi the savore, ko ode bešen.
¹¹ Mi radisalol e pušta peskre gavenca
the o osadi, kaj bešen o manuša andral o Kedar,
mi thoven baripen o manuša andral e Sela,
mi radisalōn pro špici le verchengre.
¹² Mi den e slava le RAJESKE
a mi vakeren pal leskri chvala pro ostrovi.
¹³ O RAJ avela sar o hrdinas,
savo pes kamel igen te marel,
zorales vičinela pro mariben
a domarela le ņeprijatēlen.

¹⁴ „Somas čhit but časos,
na vakeravas a zlikeravas man.
Ale akana viskinav sar e džuvli, so ločhol,
phurdav pharipnastar a phares dichinav.
¹⁵ Le verchendar the le brehendar kerava e pušta,
šučarava avri savore lengre zelena rastlini,
o paŋa čerinava pro ostrovi
a šučarava avri o močara.
¹⁶ Lidžava le koren pal o drom, savo na prindžaren,
lidžava len pal o chodņiki, so na džanen.
Čerinava lengro kalīpen pro švetlos
a rovņinava avri o bange droma.

Kala hin ola veci, save kerava,
 a na omukava len.
 17 Ola, ko pes muken pro modli
 a phenen le sochenge:
 ‚Tumen san amare devla,‘
 ena teledikhle a loĽona ladžatar.“

O Izrael hino koro the kašuko

18 „Tumen o kašuke, šunen!
 Tumen o kore, otkeren o jakha, hoj te dikhen!
 19 Ko hin ajso koro sar miro služobňikos?
 Ko hin ajso kašuko sar miro poslos, saves bičhavav?
 Ko hin ajso koro sar oda, ko hino manca andre zmluva,
 koro sar o služobňikos le RAJESKRO?
 20 DikhĽal but veci, ale na kerdal tuke olestar nič;
 o kana tute hin otkerde, ale na šunes nič.“
 21 Le RAJESKE sas pre dzeka,
 bo ov hino spravodĽivo,
 te kerel peskro zakonos baro the slavno.
 22 Ale kala manuša hine občorarde;
 savore hine phandle andro cheva
 a garude andro berten.
 Ačhila lendar e korist a nane len ko te zachraňinel,
 hine sar o čorde veci a nane ko te phenel: „De len pale.“

23 Ko tumendar prithovela o kan
 a dela mištes pozoris pre oda, so šunda,
 andre oda časos, so avela?
 24 Ko diňa le Jakob the le Izrael le zbujňikenge sar korist?
 Či oda na sas o RAJ, saves amen dukhavahas amare binenca?
 Bo na kamahas te phirel pal leskre droma
 a na šunahas leskro zakonos.
 25 Vašoda pre amende čhida avri peskri bari choli
 the e dar le maribnastar.
 Labarelas amen pal savore seri, ale na achaluvahas,
 podlabarelas amen, ale na lahas peske oda andro jilo.

43

O RAJ zachraňinela peskre manušen

1 Ale akana, kavke phenel o RAJ,
 savo tut stvorinda, Jakobona, savo tut kerda, Izraelona:
 „Ma dara tut, bo me tut cindom avri.
 Vičindom tut tire naveha, tu sal miro.
 2 Te džaha prekal o paňa, avava tuha,
 a te prekal o prudengre paňa,
 na začhivena tut.
 Te džaha prekal e jag,
 na labareha tut a o plameňa pes tutar na chudena.
 3 Se me som o RAJ, tiro Del,
 o Sveto le Izraeloskro, tiro Spasitelis.
 Diňom vaš tuke le Egipt,
 le Kuš the la Seba,

hoj tut te cinav avri.

⁴ Vašoda, hoj sal mange vzacno
a hin tut bari cena andre mire jakha a me tut kamav,
dava vaš tuke le manušen
a le naroden vaš tiro dživipen.

⁵ Ma dara tut, bo me som tuha!
Anava tire čhaven pal o vichodos
a skidava tut pal o zapados.

⁶ Le severoske phenava: „An len kade!“
A le juhoske: „Ma zaačhav len!“

An mire čhaven dural
a mire čhajen pal o agora le svetoskre,

⁷ sakones, kas vičinen mire naveha,
kas stvorindom pre miri slava,
kas formindom, he, kas kerdom!“

⁸ An avri le manušen, so hine kore, kajte len hin jakha,
the olen, ko hine kašuke, kajte len hin kana.

⁹ Mi skiden pes jekhetane savore narodi
a mi zdžan pes o manuša.

Ko lengre devlendar diña anglal te džanel, so avela?

Ko lendar phenđa anglal, so pes ačhela akana?

Mi ačhaven peskre švedken, hoj vaš lende te zaačhen,
hoj oda o manuša te šunen
a te phenen: „Čačo len hin.“

¹⁰ „Tumen san mire švedki,“ phenel o RAJ,
„the miro služobňikos, saves mange kidňom avri,

hoj man te prindžaren, te pačan andre ma
a te achalón, hoj oda Me Som.

Angle mande na sas ňisavo del
a aňi pal mande na ela.

¹¹ Me som o RAJ,
a aver Spasiťelis nane, ča me.

¹² Me som oda, ko delas te džanel,
zachraňinelas a vakerelas –
me, a ňisavo aver del.

Tumen san mire švedki,“ phenel o RAJ,
„me som o Del.

¹³ Me som o Del a furt avava,
a ňiko našti cirdel avri andral miro vast.
Te me vareso kerav, ko šaj oda čerinel?“

Le Devleskri zachrana

¹⁴ Kada phenel o RAJ,
tumaro Vikupitelis, o Sveto le Izraeloskro:

„Bičhavava vaš tumenge andro Babilon,
čhivava tele o brani le foroskre
a čerinava o baripen le Chaldecengro pro roviben.

¹⁵ Me som o RAJ, tumaro Sveto,
o Stvoritelis le Izraeloskro, tumaro Kralis.“

¹⁶ Kada phenel o RAJ,

- savo kerda o drom prekal o moros
 the o chodnikos prekal o baro pañi,
 17 savo ligenda o verdana le grajenca
 the e zorali armada pro meriben.
 Pašlon jekhetane a imar na uštena;
 murdalile andre a preachile te labol sar e momeli.
 18 „Bisteren pre oda, so sas,
 a imar ma gondolinen pre oda, so pes achiła.
 19 Dikh, akana kerav neve veci!
 Imar oda avel avri;
 či oda na dikhen?
 He, kerav o drom pre pušta
 a dav o prudi le pañengre pre avrišuki phuv.
 20 Lašarena man o džviri pre mala,
 o šakali the o sovi,
 bo anav o pañi pre pušta
 a dav te čulal o paña pre avrišuki phuv,
 hoj te pijen mire manuša,
 mire avrikidle manuša,
 21 saven mange formindom avri,
 hoj te gilaven pre miri chvala.“

O Izrael na pañikerel le Devleske

- 22 „Ale tu, Jakobona, na vičinehas ke ma pre pomoca;
 salas mandar strapimen, Izraelona.
 23 Na andal mange bakrores pro labarde obeti
 a tire obetenca man na dehas e pačiv.
 Na thovavas pre tu e chabeneskri obeta
 a na trapinavas tut oleha, hoj mange te labares o kadidlos.
 24 Na cindal mange o voňavo koreñje vaš o love
 a na anehas mange o žiros pal tire obeti,
 ale thovehas pre ma tire bini
 a trapinehas man tire nalačhipenenca.
 25 Me, Me Som oda, ko tuke odmukel o bini;
 kerav oda prekal mande
 a imar šoha mange na leperava pre tire bini.
 26 Leper mange, sostar man obviñines. Av sudzinas pes!
 Vaker a sikav mange, hoj tut hin čačipen.
 27 Tiro ešebno dad kerda binos
 a ola, kas bičhavavas,
 hoj tut te sikaven,
 pes mange vzburinenas.
 28 Vašoda tele dikhłom le rajen andre tiri svetiña;
 le Jakob diňom te zničinel a le Izrael andom pro asaben.“

44

O RAJ požehñinela le Izrael

- 1 „Ale akana šun, Jakobona, miro služobnikona,
 Izraelona, saves mange kidňom avri.
 2 Kada phenel o RAJ, oda, ko tut stvorinda,
 oda, ko tut forminda andro per tira dake a pomožinel tuke:

Ma dara tut, miro služobnikona, Jakobona, Ješurun* ,
saves mange kidňom avri.

³ Bo čhivava avri o paňi pre smedno phuv
a mukava o paňi prudoha pre šuki phuv.

Čhivava avri mire Duchos pre tire čhave
a miro požehnaňje pre tire potomki.

⁴ A barona avri sar čar,
sar o virbi paš o jarki.

⁵ Jekh phenela: ‚Me som le RAJESKRO,‘
dujto peske dela o nav pal o Jakob,
aver peske pisinela pro vast: ‚Le RAJESKRO,‘
a dela peske o nav pal o Izrael.“

Ča o RAJ hino Del

⁶ „Kada phenel o RAJ, o kralis le Izraeloskro,
leskro Vikupitelis, o Nekzoraleder RAJ:

Me som o ešebno the o posledno;
aver Del nane, ča me.

⁷ Ko hin ajso sar me?

Mi avel mange te phenel!

Mi del mange te džanel a mi avel te phenel,
so pes ačhila akorestar,

kanastar zathodom mire manušen?
Noča, mi del te džanel oda, so ela!

⁸ Ma daran tumen, ma izdran!

Či oda me imar čirla na phendom
a na diňom te džanel?

Tumen san mire švedki.

Či hin varesavo aver Del? Nane, ča me.
Nane aver Skala, pal ňisavi na džanav.“

Te kerel o modli hin diliňipen

⁹ Savoredžene, so keren o modli, nane nič
a ola modli, so on rado dikhen, ňikaske na pomožinen.

Ola, ko pes lenge klaňinen, hine kore
a na džanen nič, vašoda pes ladžana.

¹⁰ Ko forminel le devlores abo ko kerel la modla,
so nane pre ňisavi chasna?

¹¹ Dikh, savoredžene, so pes paš oda priden, pes ladžana,
se the ola majstri hine ča manuša.

Mi skiden pes upre savoredžene a mi ačhaven pes mange!
Darana pes a ladžana savore jekhetane!

¹² O kovačis marel pal o trast
a forminel les andre jag;
marel pal leste le čokanoha
a kerel pre leste buči peskre zorale vasteha.

Paš oda bokhalol avri a slabisalol;
na pijel paňi a hino strapimen.

¹³ O tesaris nacirdel e šparga
a merinel avri o kašt;

* 44:2 44,2 Poeticko nav prekal o Izrael.

- poznačinel la ceruzkaha
 a kreslinel le kružidloha,
 medik oda na dičhol avri sar varesavo murš,
 sar šukar postavakro manuš,
 savo ela thodo ke varekaste andro kher.
- 14 Čhinel tele o dubos, o ciprusis the o cedros,
 kidel peske avri le stromendar andro veš,
 abo sadzinel peske e borovica a o brišind kerel, hoj te barol.
- 15 O kašt hin le manušeske pre oda,
 hoj les te labarel andro bov;
 lel lestar a tačarel pes;
 kerel jag a pekel o maro.
 Ale kerel peske lestar the devlores a klañinel pes leske;
 kerel e modla a bandol anglal late.
- 16 Jepaš labarel andre jag,
 thovel upre o mas, so džal te chal,
 pekel peske les a čalol.
 A paš oda pes the tačarel a phenel:
 „Roztačilom la jagatar. Savi šukar jag.“
- 17 Okle kaštestar, so leske ačhila,
 peske kerel devlores sar modla,
 bandol anglal leste a lašarel les,
 modlinel pes ke leste a phenel:
 „Zachrañin man, se tu sal miro del!“
- 18 Na džanen nič a na achalon;
 lengre jakha hine kore, a vašoda na dikhen;
 lengre jile hine phandle andre, vašoda na achalon.
- 19 Oda manuš pes na zagondolinel,
 na achalol a na phenel peske:
 „Jepaš ole kaštestar labardom andre jag,
 pre leskre jagale angarora mange peklom o maro,
 peklom mange avri o mas a čalilom.
 A okle kaštestar, so ačhila, mange kerava e džungali modla?
 Klañinava mañ le kašteske?“
- 20 Ajso manuš pes čalarel le prachoha andral o bov,
 leskro jilo les klaminel a odcirdel,
 našti pes zachrañinel añi phenel:
 „Odi modla, so chudav andre miro čačo vast hin falošno del!“

O RAJ cinel avri le Izrael

- 21 „Jakobona, leper tuke pre kala veci,
 bo tu, Izraelona, sal miro služobňikos.
 Me tut stvorindom, tu sal miro služobňikos,
 Izraelona, na bisterava pre tu.
- 22 Tire bini lava het sar e chmara
 a tire vini sar e molha.
 Av pale ke ma, bo me tut cindom avri.“
- 23 Gilaven radišagostar, tumen o ňebi, bo o RAJ oda kerda.
 Gilaven radišagostar, tumen o hlbini la phuvakre,
 viskinen radišagoha, tumen o verchi,
 o veša the savore stromi andre lende!
 Bo o RAJ cinda avri le Jakob

a sikada peskri slava andro Izrael.

O Kiros, o pastjeris le RAJESKRO

- 24 „Kada phenel o RAJ, tiro Vikupitelis,
savo tut forminelas andro per la dake:
Me, o RAJ, stvorinav savoro,
me korkoro nacirdav o ņebos the e phuv,
ňiko mange na pomožinel.
- 25 Me musarav o znameňja le falošne prorokengre,
le veštendar kerav diline,
previsarav o godaveripen le godaverengro
a sikavav, hoj lengre radi hine diliňipen.
- 26 Ale furt kerav, hoj mire služobňikoskro lav
the mire poslengre proroctva pes te ačhen.
Phenav le Jeruzalemoske: ‚Bešena andre tu o manuša,‘
a le forenge andre Judsko: ‚Avena upreachade!‘
Lengre rozburimen fori pale ačhavava.
- 27 Le bare moroske phenav: ‚Šučuv avri!
Tire paňa šučarava avri.‘
- 28 Le Kiroške phenava: ‚Tu sal miro pastjeris
a kereha savoro, so kamav.
Pheneha le Jeruzalemoske: Aveha pale upreachado!
A le Chromoske: Tire zakladi ena zathode!‘ “

45

O Del peske kidel avri le Kiros

- 1 „Kada phenel o RAJ
peskre pomazimen muršeske, le Kiroške:
Chudňom tut le čače vastestar,
hoj angle tute te rozpučinav le naroden,
te lav le kralendar lengri zor,
te phundravav angle tute o vudara,
hoj te na ačhen o brani zaphandle.
- 2 Me džava anglal tu a rovňinava avri o brehi,
o bronzune brani phagerava
a o trastune zavori prephagava.
- 3 Dava tuke o barvalipen, so hino garudo andro kalipen,
a o vzacna veci andral o garude thana,
hoj te džanes, hoj me som o RAJ,
o Del le Izraeloskro, savo tut vičinav tire naveha.
- 4 Vaš miro služobňikos Jakob
the vaš o Izrael, saves mange kidňom avri,
vičindom tut tire naveha;
diňom tut pačivalo nav, kajte man na prindžares.
- 5 Me som o RAJ, ņiko aver nane;
aver Del nane, ča me.
Diňom tut zor,
kajte man na prindžares,
- 6 hoj te džanen savore manuša pal o vichodos dži pro zapados,
hoj nane aver Del, ča me.
Me som o RAJ a ņiko aver nane.

7 Me kerav o švetlos the o kalipen;
 anav o lače dživesa the o nalače dživesa.
 Me, o RAJ, kada savoro kerav.

8 De brišind, ņebona,
 a le chmarendar mi čuľal o spravodlišagos.
 Phundrav tut, phuvije,
 hoj te ulol tutar e spasa
 a jekhetane laha te pučinel avri o spravodlišagos.
 Me, o RAJ, kada savoro stvorindom.

9 Vigos oleske, ko pes vesekedinel peskre Stvoriteliha,
 jekh čikakro kotor maškar aver čikakre kotora pre phuv!

Či šaj phenel e čik peskre hrnčjariske:
 ‚So keres?‘ abo, ‚Namištes keres?‘

10 Vigos oleske, ko phenel le dadeske:
 ‚Soske keres čhaven?‘
 a la dake: ‚Soske ločhos?‘

11 Kada phenel o RAJ,
 o Sveto le Izraeloskro a leskro Tvorčas:
 Soske mandar phučen, so kerava mire čhavenca?
 Soske mange phenen, so te kerav?

12 Me stvorindom e phuv
 a pre late stvorindom le manušes.

Me korkoro mire vasteha rozcirdňom o ņebos;
 me rozkazinav savore ņeboskre švetlenge.

13 Me uštaďom le Kiros te kerel o spravodlišagos
 a rovňinava avri savore leskre droma.

Ov ačhavela miro foros
 a premukela mire zaile manušen,
 na vaš o love aňi vaš o dari,
 phenel o Nekzoraleder RAJ.“

14 Kada phenel o RAJ:
 „O barvalipen le Egiptanengro
 the o rodipen le Kušijcengro ela tiro
 a o uče murša andral e Seba
 avena ke tute a ena tire otroka;
 phirena pal tute zaphandle andro lanci,
 bandona tele anglal tute
 a mangena pes tuke:
 ‚Ča tuha hin o Del, ņiko aver nane,
 aver del nane.‘ “

15 Čačes, tu sal o Del, savo pes garuvel,
 o Del le Izraeloskro, o Špasiťelis.

16 Ola, ko keren o modli, pes ladžana;
 savore ena teledikhle a ena pro asaben.

17 O RAJ spasinela le Izrael
 a oda spaseňje ela pro furt;
 imar šoha tumen na ladžana
 a na avena teledikhle.

- 18 Bo kada phenel o RAJ, savo stvorinda o ņebos
 – ov hin o Del, savo kerda e phuv, forminda a zathoda la;
 na kerda la prazdno, ale hoj te bešen andre o manuša:
 „Me som o RAJ a ņiko aver nane.
- 19 Me na vakeravas andral o garudipen,
 varekhatar andral o kalipen.
 Me na phendom le Jakoboskre potomkenge:
 ‚Roden man varekhaj pro zamukle thana.‘
 Me som o RAJ, me vakerav o čačipen
 a phenav oda, so hin spravno.
- 20 Skiden tumen upre a aven,
 aven jekhetane paš ma,
 tumen, so predžidilan le narodendar.
 Ola, ko peha hordinen peskre kaštune modli, na achal'on ņisoske,
 modlinen pes ko devla, save len našti zachrañinen.
- 21 Den te džanel a aven mange te phenel; dovakeren tumen jekhetane:
 Ko kada vakerelas ešebnovarestar?
 Ko kada delas te džanel imar čirla?
 Či na me o RAJ?
 Aver Del nane, ča me.
 Nane aver čačo Del,
 savo šaj zachrañinel.
- 22 Visaren tumen ke ma a avena zachrañimen,
 savore agora la phuvakre,
 bo me som o Del a ņiko aver nane!
- 23 Pre mande korkoreste ilom vera,
 andral miro muj avla avri o lav andro spravodlišagos
 savo pes na del te lel pale:
 Dojekh khoč anglal mande bandola
 a dojekh čhib viznavinela
- 24 a phenela: ‚Ča andro RAJ
 hin e zachrana the e zor.‘ “
 Ke leste avena a ladžana pes savore,
 ko pre leste chanas choli.
- 25 Ale andro RAJ ena savore potomki le Izraeloskre zachrañimen
 a lašarena pes andre leste.

46

O modli andral o Babilon

- 1 O devla Bel the Nebo pele a bandile tele;
 o dobitkos the o džviri lidžan lengre modli.
 O modli, save tumen hordinenas, hine thode
 sar bremenos pro strapimen džviri.
- 2 Bandile a pele tele;
 našti zachrañinde peskre modli;
 on korkore džan andro zajatje.
- Hin ča jekh čačo Del*
- 3 „Šunen man, potomkale le Jakoboskre
 the tumen savore andral o Izrael, ko mek ačhilan te dživel;

Tumen, kas bavinavas, kanastar ulilan,
kas hordinavas pro vasta, kanastar avlan pro svetos.

⁴ Me som furt oda jekh dži andro tumaro phuripen,
hordinava tumen dži andre tumare šiva bala.
Me tumen stvorindom a me man pal tumende starinava;
hordinava tumen pro vasta a zachrañinava tumen.

⁵ Kaha man porovñinena
a ko hin manca jekh?
Kaha man porovñinena,
hoj te avas jednaka?

⁶ Varesave manuša čhiven avri o somnakaj andral o gonoro
a važinen o rup pre vaha;
len peske le zlatņikos, hoj lenge olestar te kerel modla.
Palis pes lake klañinen a lašaren la.

⁷ Len la pro vali a hordinen peha.
Sar la thoven tele, ačhel furt ode
a na čhalavel pes pal peskro than.
Kajte pre late vareko vičinel, na del pes anglal;
na zachrañinel les andral leskro pharipen.

⁸ Ma bisteren pre oda a gondolinen pal oda;
len tumenge oda andro jile, tumen binošna manušale!

⁹ Leperen tumenge pre oda, so pes ačhila varekana,
bo me som Del a aver nane;
me som Del a ñiko nane ajso sar me.

¹⁰ Me ešebnovarestar dav te džanel oda, so ela;
čirlastar oda, so pes mekča ačhela.

A me phenav: „Miro planos pes ačhela,
dokerava savoro, so kamav te kerel.“

¹¹ Le vichodostar vičinav le zorale orlos,
andral e phuv, so hiñi dur, vičinav le muršes, savo kerela oda, so kamav.
Oda, so phendom, oda the kerava,
a oda, so naplañindom, oda dokerava.

¹² Šunen man, tumen, so san zacata andro jile,
tumen, so san dur la spravodlišagostar!

¹³ Me anav pašes miro spravodlišagos,
nane dur a miro spaseñje na avela nasig.

Rozdava o spaseñje le Sionoske
a le Izraeloske dava miri slava.“

47

O sudos pro Babilon

¹ „Av tele a beš tuke andro prachos,
pačivali čhaje, čhaje andral o Babilon!
Av tele pal o tronos a beš tuke pre phuv,
čhaje le Chaldecengri!

Bo imar tuke na phenena,
hoj sal milo the jemno.

² Le o mlínkoš a mlínkin o aro.
Le tele o šukar šlajeris pal o muj,
podkasin tuke e rokla

a sikav tire pindre, hoj te predžas prekal o paña.

³ Mi dičhol tiro langipen
a mi sikavel pes tiri ladž;
pomstínava man

a ňiko man na zaačhavela,“

⁴ phenel amaro Vikupitelis, o Sveto le Izraeloskro,
saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.

⁵ „Beš tuke cichones a scirde tut andro kalipen,
čhaje le Chaldejengri,
bo imar tut na vičinena: ‚E bari rañi upral o krališagi.‘

⁶ Somas cholamen pre mire manuša,
odčhidom miro dedictvos
a diñom len andre tire vasta.

Ale tu ke lende na salas jileskri
a mek the pro phure manuša thovehas igen baro pharipen.

⁷ Phenehas tuke: ‚Furč avava rañi,‘
na sas tuke oda añi pre godi
añi na gondolinehas, sar oda šaj doperel.

⁸ Ale akana šun, tu, so tuke rado uživines,
so tuke džives avke andro smirom
a gondolines tuke andro jilo:

‚Ča me som a ňiko nane ajsi sar me;
na ačhava vdova a na merena mange o čhave.‘

⁹ Ale jekhvareste tel jekh džives
pre tu avena soduj kala veci:
merena tuke o čhave a ačheha vdova.

Kada savoro pre tu avela
a na zachrañinena tut añi tire bare čari
añi tire zorale vražišagi.

¹⁰ Mukehas tut pre tiro nalačhipen
a phenehas tuke: ‚Ňiko man na dikhel.‘

Tiro godaveripen the tiri godi tut ligende avrether;
gondolinehas tuke: ‚Ča me som a ňiko nane ajsi sar me.‘

¹¹ Vašoda avela pre tu e bibach
a tire čari la naši tradena het;
perela pre tu e pohroma
a na džaneha tut latar te odkerel;
jekhvareste pre tu avela e zahuba
añi na džaneha kana.

¹² Avke akana ker tire čari the vražišagi,
save kerehas tire terñipnastar!
Ko džanel, či tuke na pomožinena
te daravel avri kala pohromi!

¹³ Savore tire radcendar sal imar strapimen,
akana mi ušćen upre
a mi pomožinen tuke
ola, ko skuminen o ňebos a sledinen o čercheña;
ola, ko tuke sako čhon den te džanel,
so pre tu avela.

- 14 Dikh, on ena sar phus,
 e jag len zlabarela.
 Našfi pes zachrañinena le zorale plameñendar,
 bo oda na ela e jag le angarendar,
 hoj pes paše te tačaren
 abo peske pašal te bešen.
- 15 Ajse hine ola čarodejñnika, save tuke radzinen
 a pre save tut mukehas calo tiro dživipen.
 Sako džala peskre dromeħa
 a ñiko lendar tut na zachrañinela.“

48

O Izrael hino zacato

- 1 „Šunen kada, le Jakoboskro potomkale,
 tumen, kaske hin o nav Izrael,
 tumen, so uliħan le Judastar,
 tumen, so len vera pro nav le RAJESKRO
 a lašaren le Devles le Izraeloskres,
 ale na čačipnaha the spravodlišagoha.
- 2 Phenen pal tumende, hoj bešen andro sveto foros
 a muken tumen pro Del le Izraeloskro,
 saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.
- 3 Imar anglal phendom oda, so pes ačhiħa;
 avħa oda avri andral miro muj a diħom oda te džanel;
 jekhvareste oda kerdom a ačhiħa pes.
- 4 Džanavas, savo sal zacato,
 hoj tiri šħacha pre meñ hiñi sar trast
 a tiro čekat hino sar bronzos.
- 5 Phendom tuke oda imar čirla anglal;
 sigeder, sar pes oda ačhiħa, diħom tuke oda te džanel,
 hoj te na phenes: ‚Kerħa oda miri modla,
 miri kaštuñi soħa, miro trastuno devloro
 oda avke prikazinde.‘
- 6 Šundal oda, dikh pre kada savoro!
 Či pal oda na vakereħa?

Akanastar tuke phenav o neve the o garude veci,
 save na džanes.

- 7 Hine stvorimen akana, a na imar čirla,
 a dži adadžives mek pal lende na šundal,
 hoj te na phenes:
 ‚He, džanavas pal oda.‘
- 8 Tu añi na šundal a añi na džaneħas,
 imar čirlastar tire kana na sas phundrade.
 Se me džanavas, hoj na aveħa verno;
 kanastar uliħal, vičinenas tut vzburencos.
- 9 Vaš miro nav odthovav miri choli
 a vaš miri slava la tutar zlikerav,
 hoj tut calkom te na zñičinav.
- 10 Dikh, obžuharavas tut, ale na sar o rup,
 skušnavas tut andro bov le cerpišagoskro.

11 Ča prekal ma, ča prekal ma oda kerav.
Bo sar šaj domukav te meľarel andre miro nav?
Miri slava na dava ňikaske avreske.“

O RAJ oslobodzinel le Izrael

12 „Šun man, Jakobona,
Izraelona, saves mange kidňom avri!
Me som oda;
me som o ešebno the o posledno.
13 Se miro vast zathoda o zakladi la phuvakre
a miro čačo vast nacirdňa o ňebos.
Me zvičindom o ňebos the e phuv
a on ušřile upre jekhetane.“
14 Phendom lenge:
„Zdžan tumen, savore, a šunen:
Savi modla oda diňa te džanel?
Oda, kas o RAJ kamel,
oda kerela leskri voľa pro Babilon
a leskro vast džala pro Chaldejci.
15 Me, me som oda, ko vakerelas a vičindňa les;
andom les a leskro drom leske avela avri.
16 Aven ke ma a šunen kada:
Me šoha na vakeravas garudones.
Akorestar, kanastar pes oda chudňa te ačhel,
som furt paš oda.“

A akana o RAJ o Adonaj man bičhada
a diňa man peskre Duchos.

17 Kada phenel o RAJ,
tiro Vikupitelis, o Sveto le Izraeloskro:
„Me som o RAJ, tiro Del;
sikavav tut oda, so tuke hin pro lačo;
lidžav tut pal oda drom, pal savo tuke kampil te džal.
18 Te ča tuke ilalas mire prikazaňja andro jilo,
tiro smirom ulahas sar o paňi
a tiro spravodlišagos sar o moroskre vlňi.
19 Tiro potomstvov ulahas ajci sar e poři
a tire čhave ajci sar lakre zrnka.
Lengro nav na ulahas khoslo avri
aňi zničimen anglal miro muj.“

20 Aven avri andral o Babilon
a denašen le Chaldejendar.
Bare radišagoha oda den te džanel a vičinen avri;
rozlidžan oda dži pro koňec la phuvakro a vakeren:
„O RAJ cindňa avri peskre služobňikos le Jakob.“

21 Sar len o RAJ lidžalas pal e puřta,
na cerpinenas smedos;
ov diňa, hoj lenge o paňi te džal andral e skala,
pharada e skala pre jepař a demada avri o paňi.

22 „Ale le nalächen nane nisavo smirom!“
phenel o RAJ.

49

Dujto gilí pal o služobňikos le RAJESKRO

- 1 Šunen man, manušale, so dživen pro ostrovi,
the tumen narodale, so dživen dur!
O RAJ peske man kidňa avri sigeder, sar ulíom;
vičinda man mire naveha imar andral la dakro per.
- 2 E čhib mange kerđa ostro sar šabla,
garuđa man andro ciňos peskre vastengro.
Kerđa mandar ostro šipos
a garuđa man andre peskro tulcos.
- 3 Phenda mange: „Tu sal miro služobňikos,
Izraelona, prekal tu sikavava miri slava.“
- 4 Ale me phendom: „Zbitočne man trapinavas,
diňom avri miri zor calkom pre nisoste.
Se the avke hin miro čačipen paš o RAJ
a miri odmena paš miro Del.“
- 5 A akana phenel o RAJ –
oda, ko man forminda imar andro per la dake,
hoj leske te služinav,
hoj te anav le Jakob pale ke leste
a te skidav upre le Izrael pale paš leste,
bo man hin pačiv andro jakha le RAJESKRE
a miro Del hin miri zor –
- 6 ov phenel:
„Oda hin igen frima, hoj sal miro služobňikos ča pre oda,
hoj te podhazdes upre o kmeňi le Jakoboskre
a te anes pale le Izraeliten, so predžidíle.
Me tut ačhavav švetloske prekal o narodi,
hoj te lidžas o spaseňje dží pro koňec le svetoskro.“
- 7 Kada hin, so phenel o RAJ, o Vikupitelis,
o Sveto le Izraeloskro, oleske,
ko sas teledikhlo a odčhido le narodendar,
oleske, ko služinel le vladarenge:
„O kraľa tut dikhena a uštena upre,
o raja dikhena a bandona tele anglo RAJ, savo hino verno,
anglo Sveto le Izraeloskro, savo peske tut avri kidňa.“
- 8 Kada phenel o RAJ:
„Andro milostivo časos tuke odphendom;
andro džives la spasakro tuke pomožindom.
Ochraňinava tut a kerava tutar e zmluva prekal o manuša,
hoj pale te zathoves e phuv
a te des pale o zničimen dedictvos le manušenge,
- 9 hoj te phenes le bertenarošenge: ‚Aven avri!‘
a olenge, ko hine andro kalípen: ‚Aven slobodna!‘
Pašinena pes pašal o drom;
chana e čar pre savore brehi, kaj angloda na barolas.

- 10 Na ena bokhale aňi smedna;
na zňičinela len o tačipen aňi o kham.
Bo o RAJ ela ke lende lačhejileskro a lidžala len;
lidžala len pašal o prameňa le paňengre.
- 11 Dojekhe verchostar kerava drom
a mire chodňiki ena pripravimen.
- 12 Dikh, kala džene aven dural,
kola aven pal o severos the pal o zapados
a okla andral e phuv Sinim pal o juhos.
- 13 Radisaľuv, ňebona, thov baripen, phuvije,
viskinen radišagostar, verchale,
bo o RAJ poťešinela peskre manušen
a ela leske pharo vaš ola, ko cerpinen.“

O RAJ na bisterel pro Sion

- 14 Ale o Sion phendā: „O RAJ man omukľa,
o Adonaj pre ma bisterdā.“
- 15 „Či šaj bisterel e daj pre peskro čavoro,
saves del te pijel?
Či lake na ela pharo pal o čavoro,
saves andā pro svetos?
Ale kajte oj bisterdahas,
me pre tu na bisterava!
- 16 Dikh, andre miri burňik mange tut randľom avri;
tire muri hine furt angle mande.
- 17 Tire čhave sidaren pale
a ola, ko tut čhivenas tele a burinenas, tutar odgele.
- 18 Rozdikh tut pašal tu:
Savore tire čhave pes skiden upre a aven ke tu.
Avke sar me dživav,“ phenel o RAJ,
„savoren pre tu hordineha sar e šukar ozdoba;
thoveha len pre tu sar e terňi.
- 19 Salas zňičimen a čhido tele
a tiri phuv sas rozburimen,
ale akana bešena andre tiri phuv ajci manuša,
hoj lenge ela cesnones.
A ola, so ňičinenas tiri phuv,
tutar ena igen dur.
- 20 Tire čhave, save ulile andro zajaťje,
tuke jekhvar phenena: ‚Kadi phuv hiňi igen cikňi,
kampil amenge buter than pro dživipen!‘
- 21 A phenaha tuke: ‚Ko mange andā kalen pro svetos?
Na sas man čhave a našti man uľa čhave,
somas zaili a odligendi.
Ko len barardā avri?
Dikh, me somas omukli, khatar avle kala?‘ “
- 22 Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
„Dikh, me sikavava mire vasteha le narodenge,
mira zastavaha dava te džanel le manušenge

a on anena tire čhaven pale khere pro vasta
a tire čhagen pro dume.

²³ O kraľa tut bararena avri sar dada
a lengre kralovni tut dena te pijel thud.

Bandona anglal tu dži tele pre phuv
a lizinena o prachos pal tire pindre.

Akor achaloĥa, hoj me som o RAJ
a hoj pes na ladžana ola, ko pes pre mande muken.“

²⁴ Či šaj te lel le hrdinaske oda,
so peske andā andral o mariben sar korist’?

Abo či šaj te lel avri oles,
kas zaila igen nalaĥo manuš?

²⁵ Ale o RAJ phenel kada:
„He, oles, ko sas zailo, pes lela avri
lela pes le hrdinastar oda,
so peske andā andral o mariben.

Me man kerava olenca, ko pes tuha keren,
a me zachraĥinava tire čhaven.

²⁶ Kerava, hoj ola, ko tumen trapinen,
te chan peskro telos
a te maĥon peskre ratestar sar la molatar.

Akor pes savore manuša dodžanena,
hoj me, o RAJ, som tiro Spasitelis,
tiro Vikupitelis, o Zoralo Del le Jakoboskro.“

50

O binos le Izraeloskro

¹ Kada phenel o RAJ:
„Kaj hin o rozvodno lil tumaro dakro,
saveha la premuklom?
Abo či tumen me bikendom varekaske,
kaske kamavas love?
Dikh, vaš tumare bini sanas bikende;
važ tumare nalaĥe skutki diĥom rozvod tumara daha.

² Soske sar me avavas, na sas ode ņiko?
Sar viĥinavas, soske mange ņiko na odphenelas?

Či hiĥ miro vast charno te cirdel tumen avri?
Či man nane dos zor, hoj tumen te zachraĥinav?

Dikh, prikazinav le moroske a šuĥol avri,
le paĥendar kerav pušta;
o ribi andre khandisalon, bo nane len dos paĥi,
a meren smedostar.

³ O ņebos urav andro kalipen
a uĥarav les andro gada le gonestar.“

Trito gilĥ pal o služobĥnikos le RAJESKRO

⁴ O RAJ, o Adonaj, man diĥa e ĥhib le uĥeĥnikengri,
hoj te džanav te vakerel
a te del zor le lavenca le strapimen manušes.

Uštavel man upre sako tosara,
uštavel mange o kan,

hoj te šunav sar o učeňika.

- ⁵ O RAJ, o Adonaj, mange phundrađa o kan
a me man na vzburiavas, na visardom man het.
- ⁶ Likeravas o dumo olinge, ko man marenas,
a mire čhama olinge, ko mange avri cirdenas e brada;
na garuvavas o muj, sar mandar asanas
a čhungarenas pre ma.
- ⁷ Ale o RAJ, o Adonaj, mange pomožinel,
vašoda na avava teledikhlo;
vašoda mange zorales zailom, hoj zlidžava o pharipen,
a džanav, hoj na avava pre ladž.
- ⁸ Oda, ko man ospravedlñinel, hino pašes.
Kamel pes manca vareko te sudzinel?
Aven džas jekhetane pro sudos!
Kamel man vareko te obviñinel?
Mi avel pre ma te vakerel!
- ⁹ Dikh, o RAJ, o Adonaj, mange pomožinel.
Ko man šaj odsudzinel?
Dikh, savore rozperena sar o gada;
chala len o mołos.

- ¹⁰ Daral pes vareko tumendar le RAJESTAR
a šunel o lav leskre služobňikoskro?
Predžal vareko prekal o kalipen
a na dikhel ñisavo švetlos?
Mi pačal andro nav le RAJESKRO
a mi mukel pes pre peskro Del!
- ¹¹ Ale akana tumen savore, so labaren e jag
a keren tumenge o jagale šipi,
džan andro plameňa tumara jagakre
a phiren maškar o jagale šipi, so labardan!
Kada pre tumende avela mire vastestar:
Pašlona ode andre bari dukh.

51

O RAJ obnovinela o Sion

- ¹ „Šunen man, tumen, ko džan pal o spravodlišagos
a roden le RAJES.
Dikhen pre skala, andral savi sanas kerde,
the pre bari chañig, andral savi sanas kopalimen avri.
- ² Dikhen pro Abraham, tumaro dad,
the pre Sara, savi tumen anda pro svetos.
Sar les vičindom, sas ča ov korkoro;
me les požehñindom a kerdom lestar but.
- ³ He čačo, o RAJ pošešinela o Sion,
pošešinela andre leste savoro, so hin rozburimen.
Leskra puštatar kerela o Eden
a leskra pustafinatar e zahrada le RAJESKRI.
Ela ode baro radišagos;
palikerena le Devleske a gilavena o chvali.“

4 „Šunen man mištes, mire manušale;
 narodale, den pozoris!
 O sikaviben avela avri mandar
 a miro čačipen ela o švetlos le narodenge.

5 Miro spravodlišagos hino pašes,
 miro spaseñje avel
 a miro vast sudzinela o narodi.
 Pre mande užarena o ostrovi
 a mukena pes pre miro vast.

6 Dikhen upre pro ņebos!
 Dikhen tele pre phuv!
 O ņebos našlola sar o thuv,
 e phuv rozperela sar o gada
 a o manuša pre phuv merena sar o muchi.
 Ale miro spaseñje likerela pro furt
 a miro spravodlišagos šoha na našlola.

7 Šunen man, tumen, so prindžaren o spravodlišagos,
 o manuša, savende hin miro zakonos andro jilo:
 Ma daran tumen le manušendar, so tumenge dophenen,
 aňi ma predaran, sar tumenge rakinen,

8 bo chala len o mołos avke sar o gada;
 o kirmo len chala sar e vlna.
 Ale miro spravodlišagos likerela furt
 a miro spaseñje pal jekh pokoleñje pre aver.“

O vast le RAJESKRO

9 Ušći upre, ušći upre, vasteja le RAJESKRO!
 Uri tut andre zor!
 Ušći upre avke sar varekana,
 sar andre okla phurikane pokoleñja!
 Či oda na sal tu, ko čhingerđa le Rahab pro kotora
 a predemađa la moroskra obluda?

10 Či oda na salas tu, ko šučardđa avri o moros,
 o paňa andral e bari chev?
 Či tu na kerdal drom prekal e hlbina le moroskri,
 hoj ola, ko sas avricinde, te predžan pal oda drom?

11 Ola, kas o RAJ zachraňinda, avena pale andro Jeruzalem
 a gilavipnaha džana upre pro Sion.
 O večno radišagos ela pre lengre šere sar e koruna;
 chudena te gilavel a te khelel radišagostar
 a o pharipen the e žala lendar denašela het.

O RAJ o Ťešitelis

12 „Me, me som oda, ko tumen poťešinel.
 Ko sal tu, hoj tut daras le manušestar, savo merel,
 le manušendar, save našlon sar čar?

13 Bisterďal pro RAJ, pre tiro Stvoritelis,
 pre oda, ko nacirdňa o ņebos a zathoda e phuv?
 Sako džives sal andre bari dar,
 bo oda, ko tut trapinel, hino cholamen
 a hino pripravimen tut te zňičinel.
 Ale kaj hin akana e choli oleskri, ko tut trapinel?

14 Se oda, ko hino phandlo andre, ela maj oslobodzimen;
na merela andre jama

a na chibalanela leske o maro.

15 Me som o RAJ, tiro Del, savo rozvirinel o moros,
avke hoj o vlni hučinen.

Miro nav hin o Nekzoraleder RAJ.

16 Me thodom mire lava andre tiro muj
a garudom tut andro ciños mire vasteskro

- me, ko thovav o ņebos pre peskro than
a zathovav o zakladi la phuvakre

a phenav le Sionoske:

„Tumen san mire manuša.“

E kuči le RAJESKRA choľakri

17 Ušti upre, ušti upre,

preker tut Jeruzalemona,

tu, so pijehas le RAJESKRE vastestar

andral e kuči leskra choľakri;

piľal avri savoro andral e kuči,

pal savi pes o manuša hombinen sar mate.

18 Savore čhavendar, saven andā pro svetos,

nane ņiko, ko les ligendahas.

Savore čhavendar, saven bararda avri,

nane ņiko, ko les ilahas vastestar.

19 Kala duj pohromi pre tute avle:

tiri phuy the o fori sas zničimen a čhide tele

a but manuša mule bokhatar a sas murdarde la šablaha.

A kaske sas vaš tuke pharo?

Ko tut pošešinda?

20 Tire čhave pašlonas pre savore ulici strapimen,

avke sar o srnki zachudle andre sita.

O RAJ pre lende čhida avri peskri choľi,

o Del len pokarhinda.

21 Vašoda šunen kada, tumen, so cerpinen;

tumen, so san mate, ale na la moľatar!

22 Kada hin, so phenel o RAJ, tiro Del,

o Adonaj, savo brañinel peskre manušen:

„Dikh, lav andral tire vasta

odi kuči, pal savi tut hombinehas sar mato,

e kuči mira choľakri.

Imar andral na pijeha.

23 Thovava la andro vasta olenge,

ko tut mučinenas,

olenge, ko tuke phenenas:

„Banduv tele, hoj pal tu te predžas!“

A tu kerehas tire dumestar sar phuv,

sar ulica, pal savi pes phirel.“

52

Ušti upre, Jeruzalemona

1 Ušti upre, ušti upre, Sionona,

- uri tut andre tiri zor!
 Uri pre tu tire šukar gada,
 Jeruzalemona, sveto forona,
 bo imar buter ke tu na avela
 o naobrezimen the o nažužo manuš!
- ² Razin pal tu tele o prachos a ušti;
 beš tuke pro tronos, Jeruzalemona!
 Rozčinger o puta pal tiri meň,
 zaili čhaje le Sionoskri!
- ³ Bo kada phenel o RAJ:
 „Bi o love salas bikendi
 a bi o love aveha avricindi.“
- ⁴ Bo kada phenel o RAJ:
 „Ešebnovar gele mire manuša te bešel tele andro Egipt
 a palis len trapinelas e Asirija.
⁵ A akana so pes kade kerel?“ phenel o RAJ.
 „Mire manuša sas zaile a na sas vaš lenge počimen nič.
 Asan peske ola, ko upral lende vladñinen,“
 phenel o RAJ.
 „A calo džives hin miro nav
 furt ča teledikhlo.
- ⁶ Vašoda mire manuša sprindžarena miro nav;
 vašoda andre oda džives on džanena,
 hoj oda som me, ko phenel: Kade som!“
- ⁷ Save šukar hine pro verchi o pindre ole posloskre,
 savo anel o lačo hiros;
 savo avel te phenel
 pal o smirom, pal o lačhipen the pal o spaseñje;
 savo phenel le Sionoske:
 „Tiro Del kralinel!“
- ⁸ Šun! Tire stražnika vakeren zorales,
 jekhetane viskinen radišagostar,
 bo dikhen pre peskre jakha,
 sar o RAJ avel pale pro Sion.
- ⁹ Gilaven, radisaon jekhetane,
 tumen, o rozburimen thana le Jeruzalemoskre,
 bo o RAJ pošešinda peskre manušen;
 cinda avri le Jeruzalem.
- ¹⁰ Bo o RAJ sikada peskro sveto vast
 anglo jakha savore narodengre
 a savore agora la phuvakre dikhena
 o spaseñje amare Devleskro.
- ¹¹ Džan avri! Džan avri! Džan odarik avri!
 Ma chuden tumen le nažuže vecendar!
 Aven avri andral o Babilon a obžužaren tumen,
 tumen, so hordinen le RAJESKRE nadobi!
- ¹² Ale akana na mušinena te sidarel het
 aňi te denašel jekhvareste,
 bo o RAJ džala angle tumende,
 o Del le Izraeloskro tumen chrañinela pal savore seri.

Štarto giľi pal o služobňikos le RAJESKRO

- ¹³ Dikh, mire služobňikoske avela avri leskri buči;
ela uprehazdlo, barardo a ela les bari pačiv.
- ¹⁴ But džene predarandïle, sar les dikhle;
leskro muj sas avke zňičimen,
hoj aňi na dičholas avri sar manuš.
- ¹⁵ Ale akana pes upral leste čudalïnena but narodi
a o kraľa angle leste phandena andre o muja,
bo dikhena oda, so lenge na sas phendo,
a achalona oda, so na šunde.

53

- ¹ Ko pačandïľa amare lavenge?
A ko dikhľa le RAJESKRO vast andre kada?
- ² Bariľa avri paš leste sar konaricis,
sar koreňis andral e šuki phuv.
Na dičholas avri šukares aňi slavňe,
hoj pre leste te dikhas;
na sas pre leste nič ajsa,
hoj amen te pricirdel.
- ³ Sas teledikhlo a odčhido le manušendar,
murš, savo peske pregela la dukhaha the le cerpišagoha,
sar oda, anglal kaste peske o manuša garuven o muja,
sas teledikhlo a na važinahas peske les.
- ⁴ Ale ov pre peste iľa amare nasvalïbena,
a lidžalas amare dukha.
Amen peske gondolïnahas, hoj hino dukhado,
mardo le Devlestar a trapimen.
- ⁵ No ov sas predemado vaš amare bini,
zorales mardo vaš amare nalačhipena;
pre leste sas thodo o trestos, hoj pre amende te avel o smirom,
a leskre ranenca sastïlam avri.
- ⁶ Amen savore samas sar o našade bakrore;
sako džahas peskre dromeħa,
ale o RAJ thođa pre leste
amare savoredženengre nalačhipena.
- ⁷ Mučinenas les, ale ov oda pokorňe zlidžalas
a na phundrađa peskro muj.
Avke sar o bakroro, saves lidžan te murdarel,
sar e ovečka, savi hiňi čhit anglal oda, ko la strihinel,
na phundrađa peskro muj.
- ⁸ Sas phandlo andre, odsudzimen načačipnaha
a liĝendo pro murdaripen.
Ale ko andral leskro pokoleňje vaš leske zaačhiľa?
Se ov sas cirdlo avri andral e phuv le džidengri,
bo sas mardo vaš o bini mire manušengre.
- ⁹ Dine les hrobos le nalače manušenca,
parunde les le barvaleħa,
kajte na kerđa nič nalačo
a andre leskro muj na sas šoha o klamišagos.

- 10 No o RAJ oda avke kamelas,
 hoj les te marel le pharipnaha.
 Ov dela peskro dživipen sar e obeta vaš e vina
 a paloda dikhela peskro potomstvos,
 leskro dživipen na preačhela
 a prekal leste avela avri oda,
 so o RAJ kamelas te kerel.
- 11 Pal o cerpišagos, so predžala, les ela pale o radišagos;
 džanela, hoj na cerpinda zbitočne.
 Miro spravodljivo služobňikos ospravedlňinela but dženen
 a lela pre peste lengre vini.
- 12 Vašoda les dava o pačivalo than,
 o than maškar o bare the zorale,
 bo diňa peskro dživipen pro meriben
 a rachinenas les le živaňenca,
 kajte ov lidžalas o bini but dženengre,
 a privakerelas pes vaš o binošna manuša.

54

O Del vakernel pal o Jeruzalem sar pal peskri romňi

- 1 „Jeruzalemona, radisaľuv, kajte sal sar e džuvľi,
 savi našti ačhel khabňi a šoha na ločhila;
 vičin radišagostar a gilav, kajte sal sar e džuvľi,
 savi šoha na precerpinda o ločhibnaskre dukha!
 Bo buter čhave ela ola džuvľa, so hiňi omukľi,
 sar ola, sava hin rom,
 phenel o RAJ.
- 2 „Rozbuchľar tuke o than pro stanos,
 rozcirde o plachti a ma scirde len;
 nacirde o lani a zamar zorales o koliki pro stanos!
- 3 Bo rozbaroha pre čači the pre balogňi sera;
 tiro potomstvos zalela le naroden
 a zabešela pes andre lengre zamukle fori.
- 4 Ma dara tut, bo na aveha pre ladž,
 ma ladža tut, bo na aveha teledikhľi.
 Bo bistereha pre odi ladž,
 savi tut sas, sar salas terňi,
 a imar tuke na lepereha pre oda,
 sar tutar asanas akor, sar ačhilal vdova.
- 5 Tiro Stvoriteľis hino tiro rom;
 leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.
 O Sveto le Izraeloskro hino tiro Vikupiteľis;
 vičinel pes o Del caľa phuvakro.
- 6 Bo kajte sal sar e džuvľi,
 so hiňi omukľi a strapimen pro duchos;
 sar e terňi džuvľi,
 savi hiňi odčhidĩ le romestar,
 me o RAJ tut vičinava pale,
 phenel tiro Del.
- 7 „Omukľom tut ča pro sikra,

ale le bare kamibnaha tut pale skidava upre.

⁸ Andre bari choli tutar pro sikra visardom miro muj,
ale le večne kamibnaha ke tute avava jilekro,
phenel tiro Vikupitelis, o RAJ.

⁹ „Bo kada mange hin avke
sar andro dživesa le Noachoskre,
sar ilom vera, hoj le Noachoskre paña
imar na zaplavinena e phuv.

Avke akana lav vera, hoj imar pre tu na rušava
aňi tut na karhinava.

¹⁰ Kajte pes o verchi čhalavena a o brehi razisałona,
miro verno kamiben pes tutar na čhalavela
aňi miri zmluva, savi tuke anel o smirom, na razisałola,
phenel o RAJ, saveske hin pharo vaš tuke.

¹¹ „Jeruzalemona, tu čoro forona,
saveha čivkerel e zoralı balvaj, saves ņiko na potešinda,
dikh, me budinava avri tire zakladi le vzacne barendar
a ačhavava len pale le zafirostar.

¹² Tire veži pre obrana kerava le rubinostar
a tire brani le drahokamendar;
savore tire muri kerava le vzacne barendar.

¹³ Savore tire čhave ena učeňika le RAJESKRE
a dživena andro baro smirom.

¹⁴ Aveha zathodo andro spravodlišagos
a o trapišagos ela tutar dur.

Ňisostar tut na daraha
a e strašno dar paš tu na avela.

¹⁵ Dikh, te pre tu vareko džala,
na ela oda mandar,
te pre tu vareko avela,
perela anglal tute.

¹⁶ Dikh, me stvorindom le kovačis,
so rozphurdel o angara andre jag
a kerel o zbraňe pre peskro planos;
me stvorindom the le ničitelis, hoj te ničinel.

¹⁷ Ňisavi zbraň kerdi pre tute pes tutar na chudela
a dojekh čhib, savi tut obviňinela, odmareha.
Kada hin o dedictvos le RAJESTAR prekal mire služobňika
a me vaš lenge zaačhava,
phenel o RAJ.

55

O Del vičinel savoren ke peste

¹ „Aven te pijel paňi savore, so san smedna!
Aven the tumen, kas nane love!

Aven, cinen a chan,
cinen e mol the o thud hijaba bi o love.

² Soske rozkeren o love pre oda, so nane maro,

a keren phares buči pre oda, so tumen na čalarel?
 Šunen man a keren oda, so phenav,
 a chana o nekfeder chaben.
³ Visaren tumare kana a aven ke ma,
 šunen a dživena.
 Phandava tumenca e večno zmluva
 a presikavava tumenge o kamiben,
 avke sar diňom lav le David.
⁴ Dikh, me lestar kerđom švedkos prekal o manuša,
 vodcas the velitelis le manušengro.
⁵ Dikh, vičineha le naroden, saven na prindžares,
 a o narodi, save tut na prindžaren, denašena ke tu!
 Bo me, o RAJ tiro Del, o Sveto le Izraeloskro,
 oda kerava a oslavinava tut.“

⁶ Roden le RAJES, medik les šaj te arakhel,
 vičinen pre leste, medik hino pašes.
⁷ Mi omukel o nalačo manuš o nalačo dživipen
 a o binošno o nalačo gondolišagos.
 Mi avel pale ko RAJ
 a ov leske presikavela o lačhipen;
 mi avel pale ke amaro Del,
 bo ov but odmukel.

⁸ „Bo mire gondolišagi nane tumare gondolišagi
 a tumare droma nane mire droma,“
 phenel o RAJ.
⁹ „Bo ajci sar o ņebos hino učeder la phuvatar,
 ajci učeder hine mire droma tumare dromendar
 a mire gondolišagi tumare gondolišagendar.
¹⁰ Bo avke sar perel o brišind the o jiv andral o ņebos
 a na avel pale,
 ale zavlažinel e phuv a del te barol o ulipen,
 del te rozkvitňinel la phuvake
 a del o semenos oles, ko sadzinel,
 a o maro oles, ko chal,
¹¹ avke ela the mire laveha,
 savo avel avri andral miro muj.
 Na avela ke ma pale bi e chasna,
 ale kerela oda, so me kamav,
 a dokerela oda, so les bičhavav te kerel.
¹² Bo andro radišagos avena avri
 a lena tumen avri andro smirom.
 O verchi the o brehi anglal tumende gilavena le radišagoha
 a savore stromi pre mała tapčinena le vastenca.
¹³ Ode, kaj sas o kołaka, barola o ciprusis,
 a ode, kaj sas e pokriva, barola o stromos mirta.
 Ela oda pre slava le RAJESKRE naveske,
 pro večno znamenje, so šoha na našlola.“

¹ Kada phenel o RAJ:

„Dolikeren o čačipen pro sudos a dživen spravodlišagoha,
bo pašes hin miro spaseñje, imar avel,
a miro spravodlišagos pes maj sikavela.

² Bachtalo hin oda, ko avke dživel,
o manuš, ko pes olestar likerel,
oda, ko dolikerel o šabat a na melarel les andre;
a del peske pozoris pre peskro vast,
hoj te na kerel nič nalačo.“

³ Te na phenel o cudzincos, savo pes prithođa paš o RAJ:

„O RAJ man čhivela avri peskre manušendar.“

A o eunuchos te na phenel:

„Me som ča šuko stromos.“

⁴ Bo kada phenel o RAJ:

„Le eunuchen, save dolikeren mire šabati,
save peske kiden avri te kerel oda, so hin mange pre dzeka,
a likerem pes mira zmluvatar,

⁵ olen dava andre miro Chramos the maškar leskre muri
o pomñikos the o nav, pre savo pes leperela
buter sar pro nav olengro, kas hin čhave the čhaja.
Dava len večno nav, pre savo pes šoha na bisterela.

⁶ A ole cudzincen, save pes prithoven paš o RAJ,
hoj leske te služinen, te kamen le RAJESKRO nav
a te ačhen leskre služobñika,
savoren, ko dolikeren o šabat, na melaren les andre,
a likerem pes mira zmluvatar,

⁷ olen lidžava pre miro sveto verchos.

Kerava, hoj te radisałon andre miro kher pro modlitbi,
a prilava lengre obeti,
so obetinena pre miro oltaris.

Se miro kher pes vičinela

kher pro modlitbi prekal savore narodi.“

⁸ O RAJ, o Adonaj, savo skidel upre

le avritradle manušen andral o Izrael, phenel:

„Skidava upre mek the avre manušen
paš ola manuša, so imar sas skidle upre.“

O nalače vodci le Izraeloskre

⁹ Aven, savore džviri pal e mała!

Aven te chal, savore džviri andral o veša!

¹⁰ Le Izraeloskre stražñika hine kore, savore hine bi e godi;
savore hine ñema rikone, so našti bašon;
pašlon peske, džan sune a igen rado soven.

¹¹ Hine rikone, so but kamen te chal a našti dočalon;
hine pastjera, so na achalon ñisoske.

Sako peske dživel, sar kamel,
savorenge džal ča pal lengro ziskos.

¹² „Aven,“ phenen peske, „džav te anel mol!

Mačuvaha peske le zorale pijibnastar!

A tajsja ela avke sar adadžives
abo mek sikra feder.“

57

- 1 O spravodlivo manuš merel,
ale ňiko peske oda na lel andro jilo.
O pobožna manuša hine ile het a ňiko na achalol,
hoj o spravodlivo manuš hino ilo het sigeder,
sar avel o nalačhipen,
- 2 a džal andro smirom.
Ola, ko dživen spravodlivo dživipen,
peske odpočovinen andro meriben.
- O Del odsudzinel e modloslužba*
- 3 „Aven kade, tumen čhavale la čarodejničakre,
potomkale le lubariskre the la lubňakre!
- 4 Kastar tumenge keren pheras?
Pre kaste avke phundraven o muja
a den avri e čhib?
- Či tumen na san o čhave le binošne manušengre
the o pokoleňje le klamarengre?
- 5 Tumen, so lašaren tumare devlen oleha,
hoj tel o dubi the paš dojekh zeleno stromos keren o lubipen,
a andro dolini the andro pukimen skali
lenge murdaren tumare čhavoren!
- 6 Andral odi dolina les o hladka bara
a lašares len sar devlen.
Čhives lenge avri o molakre obeti
a anes lenge o chabeneskre obeti.
Gondolines tuke, hoj kada mange hin pre dzeka?
- 7 Džas pro baro the učo verchos,
ode tuke rozkeres o hadžos pro lubipen a obetines.
- 8 Pal o vudar the pal o zarubňi
tuke thoves tire džungale modli.
He, omuklal man;
čhives pal tu tele o gada
a džas pre tiro hadžos tire piranenca,
savenge počines, hoj tuha te pašlon,
a bara žadoscaha dikhes pre lengre lange tela.
- 9 Mukes pre tu o parfumi,
makhes tut le voňave mascenca
a džas te lašarel le devles Moloch.
Le poslen bičhaves igen dur,
dži tele andro šeol*.
- 10 Ačhilal strapimen olestar, so ajci phires pal aver devla,
ale na pheneha: ‚Hin oda zbitočno.‘
Arakhlal pale e nevi zor,
a vašoda na slabisałos.“
- 11 O RAJ phenel: „Kastar izdrahas a darahas, hoj mange klaminehas?
Bisterdal pre ma a na ilal tuke oda andro jilo.
Preačhilal mandar te daral,
bo na phendom nič a somas čhit?
- 12 Gondolines tuke, hoj oda, so keres, hin spravno,

* 57:9 57,9 Oda hin o than, kaj hine o mule.

ale me anava avri o čaćipen
a tire modli tuke na pomožinena.

13 Sar tuke mangeha e pomoca,
ta mi pomožinen tuke tire devlora!

E balvaj len savoren lela het,
e balvajori len odphurdela.

Ale oda, ko denašela ke ma,
chudela e phuv andro đedictvos,
a miro sveto verchos ela leskro.“

E zachrana prekal o pokorna

14 Phenela pes: „Keren, keren o drom, rovñinen les avri;
len pal o drom het oda, pre soste peren mire manuša.“

15 Bo kada phenel o Del, savo hino baro a barardo,
savo dživel furt a saveskro nav hin sveto:

„Me bešav pro učo the sveto than,
ale som the oleha, ko kerel pokañje andral o jilo a hino pokorno andro duchos,
hoj te obdžidarav olen, ko hine pokorna andro duchos,
the olen, ko keren pokañje andral o jile.

16 Bo na kamav furt te rušel pre mire manuša
aňi na avava pre lende večne choľamen,
bo te ulomas, savore manuša mulehaš avri
– savoro džido dichos, so stvorindom.

17 Somas choľamen vaš lengro binos
the vaš oda, hoj sas igen skupa.
Maravas len, garuđom miro muj angle lende
a somas igen choľamen.

Ale on sas zacata a furt phirenas ode,
kaj len o jilo cirdelas.

18 Me dikhavas, sar dživenas,
ale sastarava len avri.

Me len lidžava a potešinava pale
andro Izrael olen, kaš hin žala.

19 Thovava o ovocje le vuštengro, e chvala andre lengro muj.
Smirom, smirom olenge, ko hine dur, the olenge, ko hine pašes,“
phenel o RAJ, „a me len sastarava avri.“

20 Ale o nalače hine sar o rozburimen moros,
savo našti ačhel čhit
a lengre vlni čiven avri o bahnos the e čik.

21 „Le nalačhen na ela nisavo smirom,“
phenel miro Del.

58

O čačo postos

1 „Vičin andral calo kirlo a ma av čhit,
vičin zorales avke sar e truba.
De mire manušenge te džanel lengre nalačhipena
a le Jakoboskra famelijake lengre bini.

2 Se sako džives man roden
a kamen te džanel mire droma,
avke sar te ulehas o narodos, so dživel spravodlivones
a na omukel o zakoni le Devleskre.

Mangen mandar o spravodliva sudi,
a kamen, hoj te avav pašes paš lende.

³ O manuša phučen: ‚Soske pes poscinas,
te tu ada na dikhes?

Soske pes amen avke pokorinas,
te tu pre oda aňi na dikhes.‘ “

O RAJ lenge odphenel:

„Andre oda džives, sar poscinen,
keren ča oda, so tumen kamen,
a trapinen tumare robotňiken.

⁴ Se dikh, sar tumen poscinen,
vesekedinen tumen, spričkinen
a maren tumen tumare nalače vastenca.

Te tumen poscinen kavke, sar oda keren adadžives,
našti užaren, hoj tumaro hangos ela šundo avri andro ňebos.

⁵ Či kada hin oda postos, savo mange hin pre dzeka,
o džives, kana pes o manuš pokorinel?

Či kempel te bandarel o šero tele sar e trstina
a te pašlol pro prachos urdo andro gada le gonestar?

Kada vičinen postos a džives,
so hin pre dzeka le RAJESKE?

⁶ Kada hin o postos, savo kamav:
te otkerel o ňespravodliva puta,
te rozphandel o pharipnaskre lanci,
te premukel le trapimen manušen pre sloboda,
te prephagel dojekh pharipen,

⁷ te del o maro olen, ko hine bokhale,
a te lel andro kher le čore tulaken.

Vašoda, te dikheha lange manušes, de les gada te urel
a ma garuv tut tira famelijake, sar lenge kempel te pomožinel.

⁸ Akor avela avri tiro švetlos sar o vidňišagos
a tire rani sig sastona.

Anglal tu džala tiro spravodlišagos
a pal tu le RAJESKRI slava.

⁹ Akor vičineha a o RAJ tuke odphenela;
mangeha tuke pomoca a ov tuke phenela: ‚Kade som!‘

Palis sar preacheha te trapinel le manušen,
te sikavel pre lende le anguštenca,
te vakerel o nalače lava,

¹⁰ te le čores deha te chal
a te pomožineha le strapimen manušeske,

akor avela avri tiro švetlos andro kalipen
a o kalipen pašal tu pes čerinela pro švetlos pro dilos.

¹¹ O RAJ tut furt lidžala
a dela tut oda, so tuke kempel pro thana, kaj hin o šukiben;
dela tut zor the sastipen.

Aveha sar e zavlažimen zahrada,
sar e chaňig, savi šoha na šučol avri.

¹² Tire manuša pale budinena avri o rozburimen fori,
a ačhavena upre o čirlatune zakladi.

Sako tumen džanela sar olen, ko prikeren o muri;
sar olen, ko obnovinen o zničimen khera pro ulici.

- ¹³ Te pro šabat, pre miro sveto džives, visareha tire pindre olestar,
hoj te na keres oda, so tuke hin pre dzeka,
te tuke ela o šabat pro radišagos
a te likereha le RAJESKRO sveto džives,
te les deha pačiv avke, hoj džaha pal tiro drom,
a te na kereha oda, so tuke hin pre dzeka,
te na vakereha o zbitočna lava,
¹⁴ akor arakheha o radišagos andro RAJ;
dava tuke te džal pal o uče verchi la phuvakre
a dava tuke te čalol andral o dēdictvos tire dadeskro, le Jakoboskro.“
Bo le RAJESKRO muj oda phendā.

59

Le RAJESKRO vast nane charno

- ¹ Dikh, le RAJESKRO vast nane ajso charno, hoj te na zachrañinel,
a leskro kan nane ajso kašuko, hoj te na došunel.
² Ale oda hin tumare nalačhipena, so ačhile sar muros,
maškar tumende the maškar tumaro Del,
a angle tumare bini garuđa peskro muj,
hoj te na šunel.
³ Bo tumare burñika hine mełarde andre le rateha,
tumare angušta le binenca;
tumare vušta vakeren o klamišagos,
a tumari čhib vakerele o nalače lava.
⁴ Ńikaske na džal pal o spravodlišagos
a Ńiko na sudzinel pačivales.
Muken pes pro chocsave lava
a vakeren o klamišagos;
khabñon o trapišagos
a ločhon o nalačhipen.
⁵ Bešen avri la zmijakre jandre
a heklinen e pavučina;
oda, ko chal lengre jandre, merel,
a sar pukinen o jandre, avel avri e zmija.
⁶ Lengra pavučinatar na ela gada,
na učarena pes andre oleha, so heklinde.
Lengre skutki, so keren, hine nalače
a o maribena hin andre lengre vasta.
⁷ Lengre pindre denašen pal o nalačhipen,
sidaren te murdarel le Ńevinne manušes.
Lengre gondolišagi hin o gondolišagi pal o nalačhipen,
o murdaripen the o mariben hin pre lengre droma.
⁸ Na prindžaren o droma, so anen o smirom,
ode, kaj džan, nane o spravodlišagos.
Peskre chodñiki bandarde avri;
oda, ko pal lende phirela, na prindžarela o smirom.

- 9 Vašoda amendar hin o pravos dur
a o spravodlišagos amen naši dochudel.
Užaras, hoj dikhaha o švetlos,
ale dikhas ča o kalipen.
Pačas, hoj vidñisalola avri,
ale na dikhas nič.
- 10 Chudas pes la falatar sar o koro manuš,
hmatinas sar oda, kas nane jakha;
pro dilos amenge poddžan o pindre, sar te ulahas kalipen,
a maškar o saste the zorale sam sar mule.
- 11 Savore dudrinas sar o bokhale medveđa,
furt rovas sar o holubi,
užaras o spravodlišagos, ale na avel,
užaras e zachrana, ale hiñi amendar dur.
- 12 Bo but amare nalačhipena hin anglal tu
a amare bini svedčinen pre amende.
He, amare nalačhipena hine furt amenca
a amen džanas, so kerahas namištes.
- 13 Vzburinahas pes a zaprinahas le RAJES;
visarahas pes amare Devleske le dumenca.
Trapinahas avren a marahas upre le manušen;
vakerahas o klamišagi, save peske gondolinahas avri andro jile.
- 14 O čačipen pro sudos hino previsardo
a o spravodlišagos hino thodo pre sera.
Pro ulici pes na vakerel o čačipen
a pro pačivalo vakeriben ode nane than.
- 15 Ńiko na vakerel o čačipen,
a oda, ko pes visarel le nalačhipnastar, ačhel lengri korist.
- O RAJ oda dikhla a na sas leske pre dzeka,
hoj ode nane ñisavo spravodlišagos.
- 16 Dikhla, hoj nane ñiko, a čudalinda pes,
hoj nane ko te zaačhel vaš ola, kas trapinen.
A vašoda leske pomožinda leskro vast
a leskro spravodlišagos les podhazdña.
- 17 Urđa pre peste o spravodlišagos sar o pancjeris
a e prilba la zachranakri peske thoda pro šero.
Urđa pre peste o ruchos la pomstakro
a thoda pre peste e horlivost sar o plaštos.
- 18 Peskre ñeprijatelenge visarela pale
e cholí vaš oda, so kerde;
a olenge, ko pre leste džan, počinela
a marela the le ostroven vaš lengre skutki.
- 19 O manuša le zapadostar dži o vichodos
pes darana le RAJESKRE navestar the leskra slavatar.
Bo avela sar o dzivo pañi,
saves tradel le RAJESKRO duchos.
- 20 „Ale o Vikupitelis avela pro Sion,
pal ola džene andro Jakob, ko pes visaren le binendar,“

phenel o RAJ.

²¹ „A kada hin miri zmluva lenca,“ phenel o RAJ. „Miro duchos, savo hino upral tu, the mire lava, save tuke thođom andro muj, šoha na našlona andral tiro muj, aňi andral o muja tire čhavengre, aňi andral o muja lengre potomkengre – akanastar dži pro furt,“ phenel o RAJ.

60

O škariben le Neve Jeruzalemoskro

- ¹ „Ušti a švicin, bo avla tiro švetlos
a le RAJESKRI slava švicinel pre tu.
- ² Dikh, o kalipen učarel andre e phuv
a o baro kalipen le naroden,
ale pre tute švicinela le RAJESKRO švetlos
a leskri slava pes sikavela upral tute.
- ³ O narodi avena pal tiro švetlos
a o kraľa pal o baro švetlos, so švicinel pre tu.
- ⁴ Rozdikh tut pašal tu a dikh,
savore pes zgele jekhetane a avle ke tu.
Tire čhave avena dural
a tire čhagen anena pro vasta.
- ⁵ Sar oda dikheha, švicinena tuke o jakha
a chučkereha radišagostar,
bo o barvalipen le narodengro pes anela ke tu;
anela pes ke tu o pokladi pal o moros.
- ⁶ O karavani le řavenca učarena andre tiri phuv,
o terne řavi andral o Midijan the Efa;
savore avena andral e řeba,
anena o somnakaj the o kadidlos
a lařarena le RAJES le řilenca.
- ⁷ Savore stadi le Kedaroskre ena skidle paš tu,
o bakrore andral o Nebajot tuke služinena pre obeta
a ena priile pre miro oltaris.
Miro Chramos kerava slavneder, sar sas.
- ⁸ Ko hin kala, so řecinen sar e chmara,
sar o holubi andre peskre hňizdi?
- ⁹ He, pre ma pes muken o ostrovi,
eřebna hine o lodı andral o Tarřiř,
anen pale tire čhaven dural
a lenca the lengro rup the somnakaj,
pre pačiv le RAJESKE, tire Svete Devleske andral o Izrael,
bo ov tut diňa e slava.
- ¹⁰ O cudzinci ačhavena pale tire muri,
a lengre kraľa tuke služinena.
He, maravas tut andre miri cholı,
ale akana tuke presikavava miro lačhipen the jileskeriben.
- ¹¹ Tire brani ena furt phundrade,
na phandena len dživese aňi rači,
hoj o kraľa le narodengre tuke te anen lengro barvalipen.

- 12 Ale oda narodos the krališagos,
savo tuke na kamela te služinel, našlola,
ela calkom zničimen.
- 13 O šukariben andral o Libanon avela ke tu,
o ciprusis, o smrekos the e jedla,
hoj te šukałaren miro Chramos;
me kerava o than mire pindrengro slavno.
- 14 O čhave tire nepřijaťelengre avena ke tute,
bandarde dži tele;
a savore, so tut tele dikhenas,
bandona dži tele paš tire pindre.
Vičinenena tut o Foros le RAJESKRO,
o Sion le Svete Izraeloskre Devleskro.
- 15 Kajte salas omuklo foros, savo naši avri ačhenas,
a prekal savo ňiko na predžalas,
me tutar kerava baro the šukar;
o radišagoskro than pro furt.
- 16 Pijeha le narodengro thud,
a o krala tut pro vasta karminena.
Akor džaneha, hoj me, o RAJ, som tiro Spasiťelis,
tiro Vikupitelis, o Zoralo Del le Jakoboskro.
- 17 Vaš o bronzos tuke anava o somnakaj
a vaš o trast anava o rup,
vaš o kašt o bronzos,
a vaš o bara o trasta.
Kerava, hoj o smirom te ačhel tiro vodcas,
a o spravodlišagos tiro vladcas.
- 18 Andre tiri phuv imar na šundola e maribnaskri vika;
nič pes ode na musarela aňi na zničinela.
Tire muri vičineha e Spasa
a tire brani e Chvala.
- 19 O kham imar na ela tiro švetloš dživese
aňi o čonoro pre tu rači na švicinela,
ale o RAJ ela tiro švetlos pro furt
a tiro Del ela tiro šukariben.
- 20 Tiro kham imar na zadžala
a tiro čonoro na našlola,
bo o RAJ ela tiro švetlos pro furt
a tire žalakre dživesa preačhena.
- 21 Akor ena savore tire manuša spravodliva,
e phuv ela lengri pro furt.
On hine oda konaricis, so sadzindom,
e buči mire vastengri, hoj te dičhol miro šukariben.
- 22 Tumara nek cikneder famelijatar ela ezeros
a tumara nekostatneder famelijatar ela o zoralo narodos.
Me, o RAJ, oda kerava sig,
andro spravno časos.“

- ¹ O Duchos le RAJESKRO, le Devleskro, hin upral mande,
bo o RAJ man pomazinda, hoj te vakerav o lačo hiros le čorenge;
bičhađa man te phandel o rani le dukhade jilenge,
le zailenge te phenel, hoj hine slobodna,
a le zaphandlen te premukel andral e bertena.
- ² Bičhađa man te phenel, hoj avla o bachtalo berš le RAJESKRO,
o džives amare Devleskra pomstakro;
te pošešinel savoren, kas hin žala.
- ³ Bičhađa man ko manuša andro Sion, so hine andro pharipen,
hoj len te dav e šukar koruna vaš o prachos andral o bov,
o olejos le radišagoskro vaš o roviben,
a o ruchos la chvalakro vaš o strapimen duchos.
Vičinena len o dubi le spravodlišagoskre,
o sados le RAJESKRO, hoj pes te oslavinel.
- ⁴ Akor ačhavena pale o thana,
so sas čirlastar rozburimen a čhide tele;
prikerena o fori, so sas berša a berša zničimen.
- ⁵ Mire manušale, o cudzinci pes starinena pal tumare stadi
a kerena tumenge buči pro mali the andro viñici.
- ⁶ Ale tumen pes vičinena „o rašaja le RAJESKRE“;
phenela pes tumenge „o služobnika amare Devleskre“.
Uživinena tumenge o pokladi le narodengre
a lašarena tumen lengre barvalipnaha.
- ⁷ Vaš tumari ladž chudena duvar ajci pačiv
a vaš tumari potupa o radišagos tumare dedictvostar,
bo andre tumari phuv chudena duvar ajci
a ela tumen radišagos pro furt.
- ⁸ „Me, o RAJ, kamav o čačipen pro sudos
a našti avri ačhav, sar pes čorel a kerel o nalačhipen.
Andre miri vernost odmeñinava mire manušen
a phandava lenca e večno zmluva.
- ⁹ Lengre potomki ena slavna maškar o narodi
a lengre čhave maškar o manuša.
Sako, ko len dikhela, džanela,
hoj on hine o manuša, saven o RAJ požehñinda.“
- ¹⁰ Igen radisaľuvav andro RAJ,
miri duša radisaľol andre miro Del,
bo urđa man andro ruchos la spasakro
a thoda pre ma o spravodlišagoskro plaštos;
som sar o terno, savo peske ozdobinel o šero avke sar rašaj
a sar e terñi, savi pes richtinel le šperkenca.
- ¹¹ Bo avke sar andral e phuv aven avri o rastlini
a o semena baron andre zahrada,
avke o RAJ, o Adonaj, kerela, hoj te avel avri o spravodlišagos
a savore narodi les te lašaren.

- 1 Vašoda, bo kamav o Sion, vakerava;
 vaš o Jeruzalem na ačhava čhit,
 medik na avela avri leskro spravodlišagos sar o kham,
 a medik leskri spasa na švicinela sar e fakla.
- 2 O narodi dikhena tiro spravodlišagos
 a savore kraľa tiri slava.
 Vičineha tut neve naveha,
 savo tut dela o muj le RAJESKRO.
- 3 Aveha sar e šukar koruna andro vast le RAJESKRO,
 sar e kraliko koruna andre burňnik tire Devleskri.
- 4 Imar tuke na phenena „Omuklo“
 a tira phuvake „Zamukli“.
 Ale vičinena tut „Pre dzeka mange“
 a tira phuvake phenena „Veraduňi“.
 Bo le RAJESKE sal pre dzeka
 a ov lela vera tira phuvaha.
- 5 Sar o terno čhavo peske lel romňake pačivala čha,
 avke peske tut lena ola, ko tut ačhavena,
 a sar o terno radisaľol la terňatar,
 avke radisaľola tiro Del tutar.
- 6 Pre tire muri, Jeruzalemona, ačhadom le stražňiken,
 save pes rat-džives na preačhena te modľinel.
 Tumen, so leperen le RAJESKE leskre lava,
 modľinen tumen a ma preačhen!
- 7 Ma den les smirom, medik na ačhavela pale o Jeruzalem,
 medik lestar na kerela o foros, savo lašarela calo svetos.
- 8 O RAJ iľa vera pre peskro čačo vast
 the pre peskro zoralo ramenos:
 „Imar na dava tiri pšeňica te chal tire ňeprijateľenge
 aňi le cudzincenge te pijel tiri mol,
 pre savi phares kerehas buči.
- 9 Ale e pšeňica chana ča ola, ko la kidenas upre, a lašarena le RAJES;
 a e mol pijena andre dvora mire Chramoskri ča ola, ko obkidenas o hroznos.“
- 10 Džan avri, džan avri prekal o foroskre brani!
 Pripravinen o drom le manušenge.
 Rovňinen avri, rovňinen avri o chodňikos a čhivkeren avri o bara!
 Hazden upre e zastava pro znađeňje le manušenge.
- 11 Dikh, o RAJ diňa te džanel
 dži pro agora la phuvakre:
 „Phenen le Sionoskra čhake:
 ‚Dikh, tiro Spasitelis imar avel!
 Dikh, anel peha le manušen sar odmena
 a ola, kas zachraňinda, aven leha!‘ “
- 12 Vičinena len „o sveta manuša“,
 „le RAJESKRE avricinde manuša“;
 a tut, Jeruzalemona, vičinena „o foros, saves o Del kamel“,
 „o foros, savo imar na ela omuklo“.

63

O Del zničinel o Edom

¹ K'oda avel andral o Edom,
urdo andro lolo ruchos andral e Bocra?
Ko hin avke šukares urdo
a phirel peske andre bari zor?

„Oda som me, ko vakerel andro spravodlišagos
a hino zoralo te zachrañinel.“

² Soske hino tiro ruchos lolo
a soske hine tire gada ajse sar o gada oleskre,
ko pučinel o hroznos andro lisos?

³ „Me korkoro pučnavas o hroznos andro lisos
a ñiko le narodendar manca na sas;
uštaravas pre lende mira cholaha
a rozpučindom len andre miri bari choli;
lengro rat mange strikinelas pro gada
a calo miro ruchos mange meľardom.“

⁴ O džives mira pomstakro mande sas andro jilo;
avla o berš mira zachranakro.

⁵ Obdikhavas man, ale na sas mange ko te pomožinel,
čudalñnavas man, bo na sas ñiko, ko man diñahas zor.
Akor mange pomožinda miro vast,
miri bari choli man diña zor.

⁶ Uštaravas pro narodi andre miri choli,
andre miri choli len mačardom
a lengro rat čhidom avri pre phuv.“

E chvala the e modlitba

⁷ Leperav mange pro kamiben le RAJESKRO,
lašarav le RAJES vaš oda, so prekal amende kerđa,
vaš savoro, so amen o RAJ diña.

Vaš leskro baro lačhipen ko Izrael,
ke savo sas igen jileskro
a presikađa leske but kamiben.

⁸ Bo ov phenda: „On hine mire manuša,
o čhave, save mange ena verna.“
Avke ačhila lengro Spasitelis.

⁹ Andre savoro lengro pharipen cerpinelas lenca,
a na o añjelos, ale o RAJ korkoro len zachrañinda.
Andre peskro kamiben the jileskeriben len cinda avri;
hazđelas len upre a lidžalas andre savore dživesa, so sas varekana.

¹⁰ Ale on pes vzburinenas
a dukhavenas leskre Svete Duchos,
vašoda pes visarda pre lende sar ñeprijaťelis
a marelas pes lenca.

¹¹ Avke peske on leperde pro dživesa, so sas varekana,
pro Mojžiš the pre leskre manuša:
„Kaj hino oda, ko len lidžalas avri prekal o moros

- peskre stadoskre pastjeriha le Mojžišoha?
 Kaj hino oda, ko thođa andre leste
 peskre Svete Duchos?
- 12 Kaj hino oda, ko lidžalas le Mojžiš peskre zorale vasteha,
 oda, ko angle lende rozulađa o moros,
 hoj peske te kerel nav, savo pes prindžarela pro furt?
- 13 Kaj hino oda, ko len lidžalas prekal o hlbini le moroskre?
 Lidžalas len sar le grajen pal e pušta,
 na poddžanas lenge o pindre.
- 14 O Duchos le RAJESKRO len lidžalas andro odpočinkos,
 avke sar o dobitkos, so džal tele andre dolina.
 Avke lidžahas tire manušen,
 hoj tuke te keres tiro nav slavno.“
- 15 RAJEJA, dikh pre amende andral o ņebos,
 andral tiro sveto the slavno kher!
 Kaj hiņi tiri horlivost the tire zorale skutki?
 Ma zliker amendar tiro jileskeriben the kamiben!
- 16 Se tu sal amaro dad;
 o Abraham pal amende na džanel,
 a o Izrael amen na prindžarel,
 ale tu, RAJEJA, sal amaro Dad,
 „amaro Vikupitelis“ hin čirlastar tiro nav.
- 17 Soske amen, RAJEJA, odcirdes tire dromendar
 a zorales amare jile, hoj tutar te na daras?
 Visar tut pale ke amende, bo amen sam tire služobňika,
 tiro dedictvos, o manuša andral tire kmeňi.
- 18 Bo ča pro sikra časos sas tiro sveto than tire manušende,
 ale akana les amare ņeprijateľa zňičinde.
- 19 Ačhilam ajse, sar te šoha na ulalas amaro vladcas
 a sar te amen šoha na prindžardehas sar tire manušen.
 Ó, te rozčindđalas o ņebos a avlalas tele
 hoj o verchi tutar te izdran!

64

- 1 Avke sar e jag labarel o šuke štipki
 a tadol o paňi la jagatar,
 avke de tire ņeprijateľenge te prindžarel tiro nav.
 Mi izdran tutar o narodi!
- 2 Bo sar tu kerehas o bare skutki, save na užarahas,
 avehas tele a o verchi tutar izdranas.
- 3 Šoha ņiko na dikhľa aňi na šunđa pal ajso Del sar sal tu,
 savo avke pomožinel olenge, ko pes pre leste muken.
- 4 Tu aves te pomožinel olenge,
 ko keren radišagoha o spravodlišagos,
 ko na bisteren pre tire droma.
 Ale sar amen mek furt kerahas o bini, tu pre amende rušehas.
 Akor sar šaj avas spasimen?
- 5 Amen savore ačhilam sar oda, ko hino nažužo,
 savore amare spravodľiva skutki hine sar o ruchos meľardo le rateha.
 Savore šučilam avri sar prajti

- a amare bini amen len het sar balvaj.
- ⁶ Nane ņiko, ko lašardahas tiro nav,
 ņiko pes tutar na kamel te chudel.
 Garuđal tiro muj angle amende
 a omuklal amen angle amare bini.
- ⁷ Ale akana, RAJEJA, tu sal amaro Dad.
 Amen sam e čik a tu sal o hrcjaris;
 amen savore sam e buči tire vastengri.
- ⁸ Ma ruš imar ajci but, RAJEJA,
 ma leper tuke imar pre amare bini.
 Mangas tut, dikh pre amende, bo savore sam tire manuša.
- ⁹ Tire sveta fori ačhile puštake,
 le Sionostar ačhila pušta
 a o Jeruzalem hino rozburimen.
- ¹⁰ Amaro sveto a slavno chramos,
 kaj tut amare dada lašarenas, sas zlabardo la jagaha,
 a olestar, so peske važinahas, ačhila ča kopa bara.
- ¹¹ Pal kada savoro, RAJEJA, mek tut kames te zlikerel?
 Kames te ačhel čhit a mek buter amen te trapinel?

65

O spaseŋje the o sudos

- ¹ „Diňom man te arakhel olenge, ko man na rodenas,
 sikađom man olenge, ko pal ma na phučenas.
 Ole narodoske, so ke ma na vičinelas,
 phendom: ‚Kade som, kade som.‘
- ² Calo džives nacirdavas mire vasta ko zacata manuša,
 save phiren pal o drom, so nane lačo,
 so peske on korkore gondolinde avri;
- ³ ke ola manuša, so man provokinen anglal savorende,
 obetinen andro zahradi a labaren o kadidlos pro cehli;
- ⁴ ke ola, ko ačhen prekal e rat andro hrobi the andro jaskiňi,
 hoj te vakeren le mule duchenca.
 Chan o balano mas the e zumin,
 so hin tadži le džungale masestar.
- ⁵ On phenen: ‚Ačh ode, kaj sal!
 Ma av paš ma, bo me som sveteder sar tu!‘
 Kajse manuša mange hine sar o thuv andro nakh,
 sar e jag, so labol calo džives.
- ⁶ Dikh, anglal mande oda hin pisimen andre:
 Na avava čhit, medik lenge na počinava pale savoro;
 počinava lenge ajci, keci peske zaslužinen
- ⁷ vaš lengre bini a the vaš o bini lengre dadengre,“
 phenel o RAJ.
 „Bo labarenas o kadidlos pro verchi
 a asanas mandar pro uče brehi,
 počinava lenge pale ajci,
 keci peske zaslužinen vaš o bini, so kerenas.“

O RAJ požehñinela le vernen

⁸ Kada phenel o RAJ:

„Avke sar pes arakhel e šřava andro hroznos
a o manuša phenen: ‚Ma zñičin les,
bo mek hin andre o požehnañje,‘
avke the me kerava mire služobñikenca
a na zñičinava len savoren.

⁹ Anava avri o potomstvos andral o Jakob the andral o Juda,
savo zdedinela mire verchi.
Zdedinena len mire manuša, saven mange kidñom avri,
a bešena ode mire služobñika.

¹⁰ Le Šaronostar ačhela e phuv prekal o stadi,
a la dolinatar Achor o than prekal o dobitkos,
prekal mire manuša, save man roden.

¹¹ Ale vareso aver pes ačhela tumenge, so omuken le RAJES,
so bisteren pro Sion, pre miro sveto verchos,
so keren o skamind prekal o Gad – del pre bach –
a čhivkeren e mol prekal o Meni – del pro osud.

¹² Tumaro osud ela e šabla
a savore bandona tele, hoj tumen te murdaren,
bo vičinavas, ale tumen na odphenenas,
vakeravas, ale tumen na šunenas,
kerenas oda, so hin nalačo andre mire jakha,
a kidñan tumenge avri oda, so mange nane pre dzeka.“

¹³ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj:

„Dikh, mire služobñika chana,
ale tumen avena bokhale.
Dikh, mire služobñika pijena,
ale tumen avena smedna.
Dikh, mire služobñika radisařona,
ale tumen avena pre ladž.

¹⁴ Dikh, mire služobñika gilavena radišagostar andro jile,
ale tumen rovena bara žalatar andro jile,
bo tumaro duchos hikinela bare pharipnastar.

¹⁵ Tumaro nav lena mire avrikidle manuša sar košiben.
Me, o RAJ, o Adonaj, tumen dava te murdarel,
ale mire služobñiken dava aver nav.

¹⁶ Sako, ko peske andre phuv mangela o požehnañje,
mangela peske o požehnañje le verne Devlestar.
Sako, ko andre phuv lela vera,
lela vera pro verno Del.

Bo o pharipena, so sas varekana, ena bisterde
a garude anglal mire jakha.“

O nevo ñebos the e nevi phuv

¹⁷ „Bo dikh, me kerava nevo ñebos the nevi phuv,
pre oda, so sas varekana, pes imar na leperela
a ñikaske na ela añi pre godi.

¹⁸ Radisařon a thoven baripen andre oda, so stvorinava,
bo dikhen, kerava o Jeruzalem pro radišagos,
a o manuša andre radisařona.

¹⁹ Radisařuvava andro Jeruzalem

a thovava baripen andre mire manuša;
ode imar na ela o roviben aňi pes na viskinela le pharipnastar.

- ²⁰ Ode imar na ela čhavoro, so dživel ča vajkeci dživesa,
aňi phuro manuš, savo merel sigeder, sar hin leskro časos.
Oles, ko merela šeleberšengro, pes lela sar čhavoress
a oles, ko pes na dodživela šel berš, pes lela sar prekošles.
- ²¹ Ačhavena o khera a bešena andre;
sadzinena o viňici a chana lengro ovocje.
- ²² Imar na ačhavena o khera, hoj ode te bešen aver džene,
aňi na sadzinena, hoj te chan aver džene,
bo mire manuša dživena ajci but sar o stromi;
mire avrikidle manuša igen radisałona olestar, so kerena peskre vastenca.
- ²³ Na kerena hijaba buči
a na ločhona le čhavoren, hoj te dživen andre bari dar,
bo on ena o manuša požehňimen le RAJESTAR
a the lengre čhave lenca.
- ²⁴ Mek aňi na vičinena, imar me odphenava,
mek sar vakerena, imar šunava avri.
- ²⁵ O vlkos the o bakroro pes pašinena jekhetane,
o ľevos chala o phus avke sar o bikos,
ale o sap chala o prachos pal e phuv.
Na kerena ňič nalačo aňi na zňičinena ňič
pre calo miro sveto verchos,
phenel o RAJ.

66

O Del kamel le pokornen

- ¹ Kada phenel o RAJ:
„O ňebos hin miro tronos
a e phuv hiňi tel mire pindre.
Savo kher mange kamen te ačhavel?
Savo than man kamen te del pro odpočinkos?“
- ² Se kada savoro stvorinda miro vast
a savoro hin miro,“ phenel o RAJ.
„Ale me dikhav pre oda, ko hino pokorno,
kerel pokaňje andral calo jilo a izdral mire lavestar.“
- ³ Oda, ko murdarel le bikos,
sar te murdardahas le manušes,
oda, ko obetinel le bakrores,
sar te phaglahas avri e meň le rikoneske,
oda, ko anel e chabeneskri obeta,
sar te obetindahas o balano rat,
oda, ko labarel o kadidlos,
sar te žehňindahas la modlake.
Avke sar peske on kidle avri peskre chodňiki
a radisałon peskre džungipnastar,
- ⁴ avke mange the me kidava avri te marel len
a te anel pre lende oda, sostar daran.
Bo sar me vičinavas, ňiko pes na delas anglal,
sar me vakeravas, on na šunenas.

Kerenas oda, so hin nalačo angle mire jakha,
a kidle peske avri oda, so mange nane pre dzeka.“

E slava le Jeruzalemoskri

⁵ Šunen o lav le RAJESKRO,
tumen, so izdran anglal leskro lav:
„Tumare phrala, save tumen našti avri ačhen
a odčhiven vaš miro nav, phenen:
,Mi sikavel o RAJ peskri slava,
hoj te dikhas tumaro radišagos!‘
Ale on pes ladžana.

⁶ E bari vika šundol andral o foros!
O zoralo hangos andral o chramos!
Oda hin o hangos le RAJESKRO,
so počinel pale peskre nepřijateľenge.

⁷ Sigeder, sar avle o ločhibnaskre dukha, ločhiła;
sigeder, sar avle o kurči, anda pro svetos muršores.

⁸ Ko varekana šunda kajso vareso?
Ko varekana dikhlā kajso vareso?

Či šaj pes kerel o narodos tel jekh džives?
Či šaj jekhvareste ulol calo narodos?
Se soča e čaj le Sionoskri chudňa te ločhol,
imar lake ulile o čhavore.

⁹ Či me doanav la džuvla dži paš o ločhuviben
a na domukav lake te ločhol?“ phučel o RAJ.
„Či me phandav andre o lono la džuvlake,
sar anel pro svetos le čhavores?“ phučel tiro Del.

¹⁰ „Radisałon le Jeruzalemoha!
Thoven baripen andre leste, savore, so les kamen.
Radisałon leha, tumen savore,
so upral leste roven.

¹¹ O Jeruzalem tuke ela sar daj,
so tut del o thud the o radišagos, hoj te čalos,
hoj te pijes so nekbuter andral lakro kolin
a te radisałos lakre pherdipnastar.“

¹² Bo kada phenel o RAJ:
„Dikh, me leske anava o smirom sar o paňi
a o barvalipen le narodengro sar o paňi, so prečułal.
Hordinena tumen pro vasta
a bavinena tumen pro khoča.

¹³ Avke sar e daj potešinel peskre čhavores,
avke me potešinava tumen;
andro Jeruzalem avena potešimen.“

¹⁴ A sar oda dikhena, tumare jile radisałona
a tumen rozkvitňinena sar čar.
Akor pes sikavela, hoj o vast le RAJESKRO hin leskre služobňikenca,
ale leskri bari choli ela pre leskre nepřijateľa.

¹⁵ Bo dikh, o RAJ avela andre jag
a leskre verdana avena sar e zorali balvaj,

hoj te anel tele peskri bari choli
the peskro dovakeriben le jagale plameñenca.

¹⁶ Bo la jagaha the peskra šablaha
o RAJ sudzinela savore manušen;
a ola, kas o RAJ predemela la šablaha, ena igen but.

¹⁷ „Jekhetane merena ola, ko pes pošvecinen a obžuzaren, hoj te džan pal peskro vodcas te lašarel peskre devlen andro pošvecimen zahradi, a the ola, ko chan balano mas the aver džungale džviren sar mišen,“ phenel o RAJ.

¹⁸ „Bo me džanav, so keren a so gondolinen. Avel o časos te skidel upre savore narodi the čhiba; avena a dikhena miri slava.

¹⁹ Thovava maškar lende znameñje a olendar, ko predžidile, bičhavava ko narodi andro phuva Taršiš, Put the Lud, ke ola, ko nacirden o lukos; the andro Tubal the Javan; dži pro ostrovi, so hine dur, save na šunde pal ma aňi na dikhle miri slava. A on vakerena pal miri slava maškar o narodi. ²⁰ A anena savore tumare phralen andral savore narodi pro graja, pro verdana, pro nošitki, pro somara the pro řavi pre miro sveto verchos andro Jeruzalem sar obeta le RAJESKE,“ phenel o RAJ. „Anena len avke, sar o Izraeliti anen e chabeneskri obeta andro Chramos le RAJESKRO andre žuži nadoba. ²¹ A the lendar mange kerava rašajen the Leviten,“ phenel o RAJ.

²² „Bo sar o nevo ñebos the e nevi phuv, save me stvorinava, ačhena angle mande,“ phenel o RAJ, „avke ačhela tumaro potomstvos the tumaro nav. ²³ Ačhela pes, hoj pre dojekh nevo čhon the pre dojekh šabat pes sako avela te klañinel angle mande,“ phenel o RAJ. ²⁴ „Džana avri a dikhena o mule řela olengre, ko pes mange ačhade, bo lengro kirmo na merela, lengri jag na murdařola a ena džungale savore manušenge.“

O Jeremijaš

¹ O lava le Jeremijašiskre, le Chilkijašoskre čhaskre, savo sas jekh le rašajendar andral o foros Anatot, andre phuv le Benjaminoskri. ² O RAJ ko Jeremijaš prevakerelas andre ola dživesa, sar o Jozijaš, le Amonoskro čhavo, kralinelas andre Judsko imar dešutrin berš, ³ a the akor, sar andre Judsko kralinelas o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, dži andro pandžto čhon andro dešujekhto berš, sar kralinelas o Cidkijah, le Jozijašoskro čhavo; dži akor, sar sas o manuša andral o Jeruzalem ligende andro otroctvos.

O Jeremijaš ačhado prorokoske

⁴ O RAJ mange phendā kada lav:

⁵ „Sigeder sar tut stvorindom andre la dakro per, prindžardom tut a sigeder sar ulilal, pošvecindom tut.

Ačhadom tut prorokoske prekal o narodi.“

⁶ A me phendom: „Raja miro, RAJEJA, se me na džanav te vakerel, bo som mek ternoro!“

⁷ Ale o RAJ mange phendā: „Ma phen: ‚Me som mek ternoro.‘ Bo džaha ke sakoneste, pal kaste tut bičhavava, a phenaha savoro, so tuke prikazinava! ⁸ Ma dara tut lendar, se me som tuha, hoj tut te chrañinav,“ phenel o RAJ.

⁹ Palis o RAJ nacirdña o vast a chudña pes mire mujestar a phendā mange: „Dikh, thodom mire lava andre tiro muj. ¹⁰ Ačhadom tut adadžives upral o narodi the upral o krališagi, hoj te čhives tele a te cirdes avri, hoj te ničines a te musares, hoj te budines a te sadzines.“

Duj videñja

¹¹ Palis mandar o RAJ phučla: „So dikhes, Jeremijaš?“

Me odphendom: „Dikhav o konaricis pal o mandlovo stromos.“

¹² O RAJ mange phendā: „Mištes dikhlal, bo me dav pozoris* pre miro lav, hoj les te dolikerav.“

¹³ Palis mandar o RAJ dujtovar phučla: „So dikhes?“

Me phendom: „Dikhav e piri, savi tadol a hiñi visardi ke amende pal o severos.“

¹⁴ O RAJ mange phendā: „Pal o severos avela e pohroma pre savore manuša, so bešen andre kadi phuv.

¹⁵ Se vičinava savore manušen andral o krališagi pal o severos,“ phenel o RAJ.

„Avena a dojekh lendar peske ačhavela tronos

anglo brani le Jeruzalemoskre;

avena pre savore leskre hradbi

the pre savore judska fori.

¹⁶ Palis anava avri miro sudos pre lende

vaš savoro lengro nalačhipen,

bo man omukle a labarenas o kađidlos le cudze devlenge.

He, klañinenas pes le modlenge,

saven kerde peskre vastenca!

¹⁷ Ale tu pripravin tut a dža lenge te phenel savoro, so tuke prikazindom! Ma predara lendar, bo te predaraha, daravava tut lenca avri! ¹⁸ Dikh, Jeremijaš, me tutar adadžives kerdom ohradzimen foros, trastuno slupos the bronzuñi hradba, hoj tut te ačhaves le kralenge andre Judsko, le vodcenge, le rašajenge the savore manušenge

* **1:12** 1,12 Andre hebrejiko čhib oda hin slovno hračka, bo o mandlovo stromos hin šaked a te del pozoris šoked.

andre phuv. ¹⁹ Marena pes tuha, ale na domarena tut, bo me som tuha, hoj tut te chrañinav,“ phenel o RAJ.

2

O Izrael omukel le Devles

¹ O RAJ mange phendã kada lav: ² „Dža a vičin andro kana le Jeruzalemoske:
 ‚Kada phenel o RAJ:

Leperav mange pre tiri vernost, sar salas ternoro,
 pre tiro kamiben, so tut sas akor, sar manca ilal vera;
 sar man nasledinehas pre pušta,
 pre phuv, kaj nič na barol.

³ O Izrael sas sveto prekal o RAJ,
 ešebno ovocje leskre ulipnastar.
 Savore, so les chanas tele, kerde binos
 a avla pre lende o nalačhipen,‘
 phenel o RAJ.“

⁴ Šunen o lav le RAJESKRO, potomkale le Jakoboskre
 the savore kmeñi andro Izrael!

⁵ Kada phenel o RAJ:

„So pre ma arakhle nalačo tumare dada,
 hoj pes mandar visarde het?

Gele pal e marnost’
 a ačhila lendar marnost’.

⁶ Na phučle: ‚Kaj hin o RAJ,
 so amen ila avri andral o Egipt,
 so amen lidžalas prekal e pušta,
 prekal e omukli phuv, kaj sas pherdo bare jami,
 prekal e avrišuki phuv the prekal o baro kalipen;
 prekal e phuv, khatar ñiko na phirel
 a ñisavo manuš na bešel?’

⁷ Andom tumen andre phuv, kaj barol but ulipen,
 hoj te chan lakro ovocje the lačhipen.

Ale tumen avlan a melardan miri phuv andre,
 džunglardan miro đedictvos.

⁸ O rašaja na phučle:
 ‚Kaj hino o RAJ?’

Ola, ko sikavenas miro zakonos, man na prindžarenas,
 a o pastjera pes mange vzburinenas.

O proroka prorokinenas andro nav le Baaloskro
 a phirenas pal o modli, savendar len na sas ñisavi chasna.

⁹ Vašoda man tumenca sudzinava,“
 phenel o RAJ.

„The tumare čhavenca the lengre čhavenca man sudzinava.

¹⁰ Predžan o ostrovi le Kitejcengre a rozdikhen tumen,
 bičhaven andro Kedar a skuminen mištes,
 všimñinen tumenge, či pes ajso vareso varekana ačhila.

¹¹ Či peske varesavo narodos čerindã peskre devlen?

Se ola devla añi nane čačes devla.

Ale mire manuša čerinde peskre slavne Devles

- vaš o modli, so lenge na anen chasna.
- 12 Čudalín tut oleske, ňebona,
a izdra bara daraha,
phenel o RAJ.
- 13 „Mire manuša kerde duj bini:
Omukle man, le prameňis le džide paňeskro,
a kopalinde peske avri o cisterni,
o pukimen cisterni, save andre peste našti zlíkeren o paňi.
- 14 Či hino o Izrael otrokos?
Abo či ulíla andro otroctvos?
Akor soske sas zailo sar korist’?
- 15 Vičinen pre leste sar levi
a keren pre leste vika.
- Leskra phuvatar kerde omuklo than,
leskre fori hine labarde avri a ňiko ode na bešel.
- 16 The o slugađa andral o fori Memfis the Tachpanches
tuke holinde o bala pal o šero.
- 17 Či pre tu na andal kada,
bo omuklal le RAJES, tire Devles,
sar tut lidžalas pal o lačo drom?
- 18 Soske džas andro Egipt?
Te pijel o paňi andral o Nil?
Soske džas andre Asirija?
Te pijel o paňi andral o Eufkrat?
- 19 Tiro nalačhipen tut marela
a tire klamišagi tut pokarhinena.
Prindžar a dikh, savo nalačo a kirko hin oda,
hoj omuklal le RAJES, tire Devles,
a na daras tut mandar,
phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ.

O Izrael na kamel te služinel le RAJESKE

- 20 O RAJ phenel:
„Imar čirlastar phagerehas tiro jarmos
a rozčhinehas tire lanci
a phendal: ‚Na služinava tuke!‘
Pre dojekh učo brehos
a tel dojekh zeleno stromos
pašlohas sar lubňi,
hoj te lašares le modlen.
- 21 Se me tut sadzindom sar o nekfeder viňičis,
o lačo the o pačivalo semenos.
Akor sar tutar ačhila o nalačo the o dzivo viňičis?
- 22 Kajte landoha andro luhos
a kereha pre tu but sapuňis,
o flekos pal tiri vina ačhela furt anglal ma,
phenel o RAJ, o Adonaj.
- 23 „Sar šaj phenes: ‚Na meľardom man andre
a na phiravas pal o modli Baal?‘
Dikh, so kerđal andre dolina,
achaľuv, so kerđal,
tu loki tavico, so denašes upre tele,

24 tu dzivo oslico, so sal sikadi pre pušta
 a so andre tiri žadosca rodes le nakheha le somaris?
 Ko la šaj zaačhavel andre lakri ruja?

Te la vareko rodel, na mušinel pes but te trapinel,
 bo arakhela la andre lakro čhon.

25 De tuke pozoris, hoj te na aches pindrangi
 a te na tuke šučol avri o kirlo le smedostar.

Ale tu phenes: ‚Oda hin zbitočno!
 Bo me kamav le cudzincen
 a phirava pal lende.‘ “

O Izrael peske zaslužinel o mariben

26 „Avke sar pes zaladžal o živaňis,
 sar hino prichudlo paš oda, sar čorel,
 avke pes zaladžala o kher le Izraeloskro,
 on, lengre kraľa, lengre vodci, lengre rašaja the proroka.

27 On, so le kašteske phenen: ‚Tu sal miro dad,‘
 a la skalake: ‚Tu man andal pro svetos.‘

Ale mange pes visaren le dumeha,
 a na le mujeha.

Sar imar lenge hin phares, akor pre ma vičinen:
 ‚Av a zachraňin amen!‘

28 A kaj hine tumare devla, saven tumenge kerdan?
 Mi aven a mi zachraňinen tumen, sar tumenge ela phares!

Ó Judsko, keci tumen hin fori,
 ajci tumen hin devla!

29 Soske tumen manca veseke dinen?
 Savore tumen ačhađan pre mande,“
 phenel o RAJ.

30 „Maravas tumare čhaven, ale sas oda pre ňisoste,
 bo na priile miro dovakeriben.

Tumari šabla chalas avri tumare proroken
 sar o dzivo levos.

31 Manušale andral kada pokoleňje šunen o lav le RAJESKRO:

Či ačhiľom le Izraelitenge sar pušta?
 Abo sar phuv, kaj hin baro kalipen?

Manušale mire, soske phenen:
 ‚Amen peske šaj keras, so kamas,
 imar na kamas te džal pal tute?‘

32 Či šaj bisterel e pačivali čhaj pre peskre šukar ozdobi
 a e terňi pre peskre veradune gada?

Ale mire manuša pre ma bisterde
 imar anglo but dživesa.

33 Sar tuke džanes te pripravinel o drom,
 hoj te arakhes oles, kas kames!
 Mek the o nekgoreder džuvľa sikľon tire dromendar.

34 Pre tire gada hin o rat le ňevinne čore manušengro,
 kajte len na prichudňal te rozmarel o kher.

Ale tu the avke phenes:

35 ‚Me som ňevinno. Leskri choľi pes mandar visarda het.‘

Dikh, marava tut, bo phenes:

„Na kerdom binos.’

³⁶ Sar avke lokes čerines tiro drom?

The le Egiptoha aveha avri pre ladž,
avke sar avlal avri pre ladž la Asirijaha.

³⁷ Aveha the odarik avri le vastenca pro šero.

Bo o RAJ odčhidā olen, pre kaste tut mukes,
na ela tut lendar nič.“

3

O napačivalo Izrael

¹ „Te o murš premukela peskra romňa

a oj lestar džala het a lela peske avre romes,
či džala oda murš pale pal late?

Či na ulahas avke kadi phuv calkom melardī?

Ale tu kerehas tire but piranenca o lubipen
a akana tut kames pale te visarel ke ma?“
phučel o RAJ.

² „Dikh upre pro verchi,

či hin ode varesavo than,
kaj na kerdal o lubipen?

Bešehas paš o droma a užarehas pro pirane,

avke sar o zbujņikos užarel, kas chudela pre pušta.

Melardal andre e phuv tire lubipnaha the tire nalačhipnaha.

³ Vašoda preāchile o brišinda

a na delas o brišind aņi jarone.

No tu pes presikaves, hoj sal lubņi,

a na ladžas tut vaš oda, so kerdal.

⁴ A akana pre ma vičines:

„Dado, tu sal miro prijatelīs imar terņipnastar.

⁵ Či likerela furt tiri choli?

Či rušeha večne?’

Kavke vakeres,

ale keres savoro nalačo, so ča pes del.“

O Izrael the o Juda mušinen te kerel pokaņje

⁶ Akor, sar sas o Jozijaš kralis andre Judsko, mange o RAJ phendā: „Dikhlal, so kerelas e napačivali izraeliko čhaj? Džalas upre pre dojekh baro verchos a tel dojekh zeleno stromos a ode kerelas o lubipen. ⁷ Me mange gondolinavas, hoj pal kada savoro, so kerda, avela ke ma pale, ale oj na avla. A dikhla oda lakri pheņ, e napačivali Judsko. ⁸ Dikhla, hoj tradņom het la napačivala Izraelska čha a diņom la o rozvodno lil, bo kerelas mange o lubipen. Ale lakri pheņ, e napačivali Judsko na darandila, geļa a the oj kerelas o lubipen. ⁹ A vašoda, hoj peske lelas o lubipen avke lokes, melarda andre e phuv a kerelas o lubipen oleha, hoj lašarelas o bara the o kašta. ¹⁰ Aņi pal kada savoro lakri napačivali pheņ e Judsko na avla ke ma pale čače jileha, ale falošne,“ phenel o RAJ.

¹¹ O RAJ mange phendā: „E napačivali izraeliko čhaj hiņi spravodliveder sar e napačivali judsko čhaj. ¹² Dža a vičin kala lava pro severos a phen:

„Av pale, tu napačivali izraeliko čhaje!’,

phenel o RAJ.

„Miro muj pre tumende imar na ela chmuravo,

bo me som lačhejileskro.
Na rušava pro furt,
phenel o RAJ.

13 ,Ča viznavin tiri vina,
hoj tut ačhadal le RAJESKE, tire Devleske.
Viznavin, hoj džahas avre devlenca tel dojekh zeleno stromos
a na šnehas mire lava, “
phenel o RAJ.

14 „Aven pale, tumen napačivale manušale,“ phenel o RAJ, „bo me som tumaro rom. Lava mange po jekhes tumendar andral dojekh foros a po dujen andral dojekh famelija a anava tumen pro Sion. 15 Avke tumen me dava pastjeren pal miro jilo a pašinena tumen gođaha the achaluvipnaha. 16 Andre ola dživesa, sar tumenge ulona but čhave a avena but džene andre phuv,“ phenel o RAJ, „o manuša imar na phenena: ‚E archa le RAJESKRA zmluvakri!‘ Ńiko pre late na gondolinela aňi peske pre late na leperela, aňi lenge na chibalinela aňi la imar ņiko pale na kerela. 17 Andre oda časos vičinena o Jeruzalem o tronos le RAJESKRO a savore narodi pes skidena andro Jeruzalem, hoj te lašaren le RAJESKRO nav. Imar na džana pal peskre zacata the nalače jile. 18 Andre ola dživesa avena o manuša andral e Judsko ko manuša andral o Izrael a avena jekhetane pale andral e severno phuv andre odi phuv, savi diňom tumare dadenge sar o dedictvos.“

E modloslužba le Izraeloskri

19 „Ale me mange phendom:
,Savo rado ulomas, te tuha šaj kerdomas sar mire čhaha
a šaj tuke diňomas e šukar phuv,
kadi nekšukareder phuv pre calo svetos.‘
Gondolinas mange, hoj man vičinena ‚Dado‘
a šoha mandar na oddžana.
20 Ale avke sar e napačivali džuvli omukel peskre romes,
avke sanas tumen napačivale mange
a omuklan man, manušale andral o Izrael,“
phenel o RAJ.

21 E vika šundol upre pro verchi,
oda le Izraeloskre manušen šundol te rovel,
bo previsarde peskre droma
a bisterde pro RAJ, pre peskro Del.

22 „Aven pale, tumen, so mandar odgeľan,
a sasťarava tumaro napačivaliben!“

A tumen phenen: „He, džas pale ke tute,
bo tu sal o RAJ, amaro Del.

23 Čačo hin, hoj o modlarstvo pro brehi the pro verchi amen klaminde
a ča andro RAJ, amaro Del, hin e zachrana prekal o Izrael.

24 Amare terňipnastar o ladžakre modli chanas savori buči amare dadengri –
lengre bakren, le dobitkos, le čhaven the le čhajen.

25 Aven pašľuvass tele andre ladž
a mi učharel amen amari ladž andre.
Bo kerdam o bini anglal o RAJ, amaro Del,

amen a the amare dada,
amare terñipnastar dži adadžives,
a na šunahas le RAJES, amare Devles.“

4

¹ O RAJ phenel:
„Te kames, Izraelona, te avel pale,
akor av pale ke ma.
Te čhiveha tutar het kola džungipena anglal mire jakha
a imar na oddžaha avrether,
² ale te pačivales, čačes a spravodlivones leha vera:
„Avke sar dživel o RAJ,
akor peske leha žehñinena o narodi
a lašarena pes leha.“
³ Kada phenel o RAJ le manušenje andre Judsko the andro Jeruzalem:
„Preorinen tumenge e zorali phuv
a ma sadzinen andro trñi!
⁴ Obrezinen tumen pre služba le RAJESKE,
obrezinen tumare jile,
muršale andral e Judsko the manušale andral o Jeruzalem,
hoj te na чуčel avri miri cholì sar jag
vaš o nalačhipen, so kerđan,
a te na labol avke, hoj la ñiko našti murdarela andre.“

E skaza pal o severos

⁵ „Den te džanel andre Judsko
a vakeren andro Jeruzalem:
„Roztrubinen e truba pal cali phuv!
Vičinen andral cali zor a phenen:
„Skiden tumen upre!
Aven džas andro ohradzimen fori!
⁶ Hazden upre e zastava pro Sion!
Denašen, hoj tumen te zachrañinen! Ma zaačhen!
Bo anava e skaza the e bari zahuba pal o severos.“

⁷ „O ľevos avľa avri andral peskre kraki,
o ñičitelis le narodengro avel.
Avľa avri andral peskro than,
hoj te kerel tira phuvatar e pušta.
Tire fori ena zñičimen,
ačhena bi o manuša.
⁸ Vašoda uren tumen andro gada le gonestar,
roven a hikinen,
bo e bari cholì le RAJESKRI
pes amendar na visarđa.“

⁹ „Andre oda džives,“ phenel o RAJ,
„o kralis the o raja predarana,
o rašaja cerpisałona
a o proroka ačhena sar kašta.“

¹⁰ Palis me, o Jeremijaš, phendom: „Jaj, Raja Devla, dičhol pes mange, hoj calkom klamindal le manušen andre Judsko the andro Jeruzalem, sar phendal: ‚Ela tumen smirom,‘ akor sar amenge sas e šabla thodi tel e meň!“

¹¹ Andre oda časos pes phenela kale manušenge the le Jeruzalemoske: „E tači balvaj pal o brehi pre pušta avel pre mire manuša, ale na pre oda, hoj len te precidzinel a te prežužarel, ¹² bo kadi balvaj, so avel mandar, ela pre oda igen zorali. Akana anav avri upral lende miro rozsudkos.“

¹³ Dikh, o nepřijatělís avel sar o chmari.

Leskre maribnaskre verdana hine sar e vichrica,
leskre graja hine richleder sar o orli.

Vigos amenge, sam našade!

¹⁴ Jeruzalemona, obžužar tuke o jilo le nalačhipnastar,
hoj te aves zachrañimen.

Dži kana andre tu likereha
o nalačo gondolišagos?

¹⁵ Se andral o Dan avel o hiros
a e nalači sprava andral o Efrajimaskre brehi.

¹⁶ „Priphenen le narodenge,
den te džanel le Jeruzalemoske:

,O nepřijateľa aven andral e phuv dural
a keren e maribnaskri vika pro fori andre Judsko.

¹⁷ Obklučinen o Jeruzalem sar ola, ko stražinen e maľa,
bo pre mande džalas,‘ “
phenel o RAJ.

¹⁸ „Tiro dživipen the tire skutki pre tute kada ande.

Kada hin tiro trestos!

Hino igen kirko!

Predemel tuke o jilo.“

O roviben le prorokoskro

¹⁹ Dukhal man, dukhal man!

Dukhatar man bandarel!

O jilo! O jilo mange igen mare!

Našti ačhav čhit!

Se me šunav o hangos la trubakro,
sar bašaven pro mariben.

²⁰ E skaza anel e skaza,
caľi phuv hiňi čhiđi tele.

Jekhvareste hine mire stani zničimen,
lengre zavesi hine čhingerde pro kotora.

²¹ Mek dži kana mušinav te dikhel pre le nepřijateliskri zastava
a te šunel o hangos la trubakro?

²² O RAJ phenel: „Mire manuša hine diline,
na prindžaren man.

Hine sar o čhave,
so nane godaver, so na achalon.

Akor hine godaver, sar kamen te kerel o nalačo,
ale o lačo te kerel na džanen.“

²³ Dikhavas pre phuv
a sas zamukli a omukli,

pro ňebos,
 a leskro švetlos našlila.
 24 Dikhavas pro verchi,
 a dikhłom, hoj izdranas.
 Savore brehi pes čhalavenas upre tele.
 25 Dikhavas, ale ňisave manušes na dikhłom,
 a the savore čirikle pal o ňebos našlile.
 26 Dikhavas pro ovocno sados,
 ačhila lestar pušta;
 a rozpele savore leskre fori
 le RAJESKRA bara cholatar.
 27 Kada phenel o RAJ:
 „Čali phuv ačhela zamukli,
 ale calkom la na zničinava.
 28 Vašoda ela e phuv andre žala
 a o ňebos kałola,
 bo phendom, so kamav te kerel,
 a na lava oda pale aňi man olestar na visarava.“

29 Sar šundol te avel le jazdcen the le lukostrelcen,
 dojekh foros denašel.
 Varesave pes garuven andro kraki
 a varesave džan upre pro skali.
 Savore fori hine omukle
 a ňiko andre na bešel.

30 So kames te kerel, tu zničimen?
 Soske tut ures andro purpur
 a thoves pre tu o somnakune šperki?
 Soske tuke keres o jakha?
 Zbitočne tut richtines!
 Tire pirane tut odčhide
 a kamen tut te murdarel.

31 Bo šunav, sar te viskindahas e džuvli, so hiňi andro dukha,
 sar te viskindahas e džuvli, so ločhol peskre ešebne čhavoreha;
 šunav o hangos le Sionoskra čakro,
 so phurdel pharipnastar a nacirdel o vasta pre pomoca a phenel:
 „Jaj, vigos mange,
 diňi som andro vasta le vrahenge!“

5

O binos le Jeruzalemoskro

¹ O RAJ phenel:
 „Denašen te predikhel o ulici andro Jeruzalem,
 roden a dikhen maškar o foros.
 Te arakhena bajča jekhe dženes, ko dživel spravodlivones a rodel o čačipen,
 ta odmukava kale foroske.
² Kajte phenen: ‚Avke sar dživel o RAJ!‘
 the avke len vera falošne.“
³ RAJEJA, či na roden tire jakha o čačipen?

Demadžal len, ale na šunenas ņisavi dukh,
 ņičinehas len, ale on na kamenas te prilel tiro dovakeriben.

Sas zacata sar bara
 a na kamenas pes te visarel andral o bini.

⁴ Me phendom: „Hine čorore a dilinore,
 bo na prindžaren o drom le RAJESKRO,
 Na džanen, so lendar lengro Del kamel.

⁵ Noča džav pal o vodci
 a vakerava lenca,
 se on prindžaren o drom le RAJESKRO,
 so lendar lengro Del kamel.“

Ale the on phagerde o jarmos le Devleskro
 a čhingerde o lanci.

⁶ Vašoda len o levos andral o veš chala,
 o vlkos andral e pušta len zničinela,
 o leopardos pašlola a užarela garudo paš lengre fori,
 rozčhingerela sakones, ko lendar džala avri.

Bo lengre bini hine but
 a kerde but napačivale veci.

⁷ „Jaj, sar tuke šaj odmukav?
 Tire čhave man omukle
 a lenas vera pre ola, ko nane devla.

Čaľaravas len,
 ale on kerenas o lubipen;
 zdžanas pes andro khera ko lubňa.

⁸ Hine sar o graja mištes karmimen avri,
 pripravimen pre ruja;
 sako erdžinel pal e romňi le susedaskri.

⁹ Či len vaš kada na marava?“
 phenel o RAJ.

„Či kajse narodoske
 oda na visarava pale?“

¹⁰ Avke me phenava le ņeprijateľenge:
 „Džan andre lengre viňici a ņičinen,
 ale calkom len ma zničinen.
 Odčhinen lengre konara,
 bo on nane le RAJESKRE.

¹¹ O izraelika manuša the o judska manuša
 mange ačhile calkom ņeverna,“
 phenel o RAJ.

¹² „Zaprinde le RAJES
 a phende: ‚Ov na kerela nič!
 Na avela pre amende e bibach,
 šoha na ela mariben aňi bokh.

¹³ O proroka hine sar balvaj
 a leskro lav andre lende nane;
 avke mi ačhel pes lenge oda, so phende.‘ “

O RAJ anel avri o sudos

14 Vašoda kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del:

„Bo vakeren kajse lava,
čerinava kale manušen pro kašta
a mire lava andre tiro muj kerava sar jag,
so len labarela.

15 Manušale le Izraeloskre!
phenel o RAJ,

anava pre tumende le narodos dural,
o zoralo narodos, so hino čirlastar;
o narodos, saveskri čhib na prindžaren
a na achalon, so vakerele.

16 Leskro tulcos hino sar phundrado hrobos,
savore hine hrdini.

17 Chala tumenge o ulipen the o maro,
chala tumenge le čhaven the le čhajen,
chala tumenge le bakren the le dobitkos,
chala tumenge o hroznos the o figi.

La šablaha domarela tumare ohradzimen fori,
pre save tumen muken.“

18 „No aňi andre ola dživesa,“ phenel o RAJ, „tumen calkom na zňičinava. 19 Te palis o manuša phučena: ‚Soske amenge o RAJ, amaro Del, kada savoro kerđa?‘, pheneha lenge: ‚Avke sar man tumen omuklan a služinenas avre devlenge andre tumari phuv, avke akana služinena le cudzincenge andre phuv, savi nane tumari.‘ “

O nagodaver narodos

20 „Kada den te džanel le Jakoboskre potomkenge
a phenen oda the andre Judsko:

21 Šunen kada, tumen nagodaver a diline manušale!
Hin tumen jakha, ale na dikhen,
hin tumen kana, ale na šunen.

22 Na daran mandar?“ phenel o RAJ.

„Na izdran mandar?
Me kerdom e poši paš o moros sar hraňica,
šoha la našti predžal.

O vlni andre šaj demen,
ale nič na kerena,

šaj hučinen,
ale na predžana prekal.

23 Ale kale narodos hin o jilo zacato a zoralo;
visarde pes mandar a gele het.

24 Aňi peske na phende:

‚Aven daras pes le RAJESTAR, amare Devlestar,
savo del o brišind andro spravno časos.

Ov del o jesuno the o jaruno brišind
a the o kurke, andre save pes skidel upre o ulipen.‘

25 Angle tumaro nalačhipen zaačila kala veci,
angle tumare bini pes tumendar iľa o lačhipen.

26 The maškar mire manuša hin o nalače,
so hine garude a užaren skurčimen,
hoj te chuden le čiriklen;

hine sar ola, ko rozthoven o pasci,
hoj te chuden le manušen.

²⁷ Avke sar hine o klitki pherde le čiriklenca,
avke hine lengre khera pherde le klamišagoha;
vašoda barvalile a zoralile;

²⁸ thulile a prechale pes.

Lengre nalače skutken nane hrañici;
na sudzinen spravodlišagoha.

Pal o sudi le šerotengre lenge na džal
a le čorengre sudi na sudzinen.

²⁹ Či len vaš kada na marava?“
phenel o RAJ,

„Či kajse narodoske
oda na visarava pale?

³⁰ Vareso strašno a džungalo
pes kerel andre phuv.

³¹ O proroka prorokinen klamišagos,
o rašaja vladñinen peskra zoraha
a mire manušenge oda avke hin pre dzeka.
Ale so kerena, sar avela o koñec?“

6

O sudos pro Jeruzalem

¹ „Manušale le Benjaminskre, denašen het andral o Jeruzalem!
Trubinen pro rohos andro foros Tekoa;
den znameñje pro poplach paš o Bet-Kerem,
bo le severostar avel baro nalačhipen the bari skaza.

² Zničínava o foros le Sionškro,
ola šukar the rajikaña čha.

³ O ñeprijateľa ke late avena sar o pastjera peskre stadenca,
ačhavena peske pašal late o stani
a sako čala savoro pašal peste.

⁴ Phenena: „Pripravinás pes pro mariben pre late!
Ušťas a džas, medik hin dilos!

Ale dikh, vigos amenge, bo o kham imar zadžal andre
a o račakre ciñi baron.

⁵ Ušťas upre a džas prekal e rat
te zničinel lakre pevností!“

⁶ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

„Čingeren avri o stromi
a hordinen o bara the e čik pašal o muri le Jeruzalemoskre,
hoj pes te dochudas andre.

Kada foros peske zaslužinel o trestos,
bo nane andre leste nič aver ča o trapišagos.

⁷ Avke sar andral e chañig avel avri o pañi,
avke andral leste avel avri o nalačhipen.

Pre leskre ulici šundol, sar pes maren a phageren;

leskre dukhade the nasvale manuša hine furt angle mire jakha.

⁸ Prile o dovakeriben, Jeruzalemona,
bo sar na, ta oddžava tutar,
a kerava tutar e pušťa,
andre savi ņiko na bešela.“

⁹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Ola, ko ačhena te dživel andro Izrael,
ena sar ola hrozni, save pes džal dujtovar te skidel upre.
Vašoda dža pre lende, sar te ulalas vinogradňikos,
a thov tiro vast pro hrozni, so mek ačhile.“

¹⁰ Avke me phendom:
„Kaske šaj phenav
a kaske šaj dav te džanel?
Ko man šunela?
Se dikh, lengre kana hine kašuke,
a vašoda našti šunen.
Rušen, sar lenge o RAJ dovakerel,
a nane lenge oda pre dzeka.“

¹¹ Vašoda hin andre mande pherdo choľi le RAJESKRI;
na birinav la imar te zlidžal.“

Akor o RAJ phenda:
„Čhiv avri odi choľi pro čhavore pre ulica
the pre partija le terne čhavengri.
Andre odi choľi ena zachudle o rom the e romňi,
o phuro the o igen phuro.“

¹² Lengre khera peske lena aver džene,
jekhetane lengre malenca the romňijenca,
bo me nacirdava miro vast pro manuša andre kadi phuv,“
phenel o RAJ.

¹³ „Le nekciknederestar dži o nekbareder,
savorengre džal ča pal o love.
Mek the o proroka the o rašaja,
savore ča thoven avri le manušenca.“

¹⁴ O bare dukha mire manušengre učharen ča avke andre.
Phenen: ‚Savoro hin mištes,‘
ale nič nane mištes.“

¹⁵ Či pes ladžana vaš ola džungale veci, so keren?
Na, ņisostar pes na ladžan,
mek aňi te lolol avri na džanen.
Vašoda merena avke, sar mule okla džene;
ena zničimen, sar len marava,“
phenel o RAJ.

O Izrael na prilel le Devleskro drom

¹⁶ Kada phenel o RAJ:
„Zaačhen pro droma a rozdikhen tumen
a phučen pal o phurikane chodňiki.
Dophučen tumen, kaj hin oda lačho drom,
a pal leste džan,
avke arakhena o odpočinkos prekal tumari duša.
Ale on odphende: ‚Na, amen na džas!‘“

17 Ačhadom upral tumende stražņiken a phendom:

„Šunen pro hangos la trubakro!“

Ale on odphende: „Na, amen na šunaha!“ “

18 Avke o RAJ phendā:

„Vašoda šunen, narodale;
tumen, so san o švedki,
dikhen, so pes lenca ačhela.

19 Šun, phuvije!

Me anav pre kala manuša e pohroma,
sar o ovocje vaš oda nalačhipen, so gondolinenas avri.

Bo mire lava na kamenas te šunel a mīro zakonos odčhide.

20 Soske mange anen o kadidlos andral e Šeba,
abo e voņavo trstina andral e phuv, so hiņi dur?

Tumare labarde obeti na prilav;
tumare obeti mange nane pre dzeka.“

21 Vašoda kada phenel o RAJ:

„Thovav angle kala manuša o pasci,
hoj lenge upre te poddžan o pindre;
merena jekhetane o dada le čhavenca,
a o susedi jekhetane le prijateľenca.“

O ņeprijateljīs avel pal o severos

22 Kada phenel o RAJ:

„Dikh, andral e severno phuv
avel e bari armada;
o baro narodos pes hazdel upre
pro agora la phuvakre.

23 Hine vizbrojimen le lukenca the le kopijenca,
hine igen dziva the bijileskre;

lengro hangos hučinel sar o moros,
aven pro graja,

hine rozačhade sar o slugađa pro mariben,
hoj pes tuha te maren, čhaje le Sionoskri.“

24 O manuša phenen:

„Amen pal lende šundām o hiros,
a slabisalīle amenge o vasta.

Zaiļa amen e dar the ajsi dukh,
savi hin la džuvļa, sar ločhol.

25 Ma džan avri pre maļa
aņi ma phiren pal o drom,

bo e šablā le ņeprijateljīskri
the e bari dar hin všadzik pašal amende.“

26 Avke o RAJ phenel:

„Mire manušale,
uren pre tumende o gada le gonestar,
valīnen tumen andro prachos andral o bov,
līkeren e žalā a zorales roven sar pal jekhorō čhavoro,

bo jekhwareste pre amende avela o ničitelis!“

²⁷ O RAJ mange phendā:

„Ačhadom tut, hoj te preskumines mire manušen,
avke sar pes skušinel o trast,
hoj te preskušines a te prindžares lengre droma.

²⁸ Savoredžene hine zacata vzburenci,
zorale sar bronzos the trast;
savore hine previsarde,
ča phiren a vakeren o pletki.

²⁹ E bari jag labol andro bov,
ale e mel le trastestar našti prelabarel.
Avke zbitočne hin te prelabarel mire manušen,
bo le nalače manušen našti te oddelinel.

³⁰ Vičinen len ‚odčhido rup‘,
bo o RAJ len pestar odčhida.“

7

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Kada lav phendā o RAJ le Jeremijašiske: ² „Ačhav tut andre chramoskri brana a de te džanel kada lav:

„Šunen o lav le RAJESKRO, savore manušale andral e Judsko, tumen, so aven andre te lašarel le RAJES prekal kala brani. ³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Čerinen tumaro dživipen the tumare skutki, so keren, hoj tumen te mukav te bešel pre kada than. ⁴ Ma muken tumen pre kala klamišagoskre lava: „Kada hin o Chramos le RAJESKRO, o Chramos le RAJESKRO, o Chramos le RAJESKRO!“

⁵ Čerinen čačes tumare dživipena the tumare skutki! Čačes keren o spravodlišagos maškar tumende! ⁶ Ma trapinen le cudzincos, la širota the la vdova, ma čoren avri o ņevinno rat andre kadi phuv a ma phiren pal aver devla, bo ča tumenge kerena nalačo! ⁷ Te kada kerena, mukava tumen te bešel andre kadi phuv, savi diňom tumare phure dadenge pro furt.

⁸ Ale dikhen, tumen pes muken pro klamišagoskre lava, save tumenge nane lače pre ņisoste. ⁹ Tumen čoren, murdaren, keren lubipen, falošne len veri, labaren o kadidlos le Baaloske a lašaren avre devlen, saven na prindžarenas. ¹⁰ Tumen keren kala veci, save me našti avri ačhav, a palis aven a ačhen angle ma andre miro Chramos a phenen: „Amen sam chrañimen!“ ¹¹ Gondolinen tumenge, hoj miro Chramos hin o kher prekal o zbuñnika? Ale me dikhlom, so keren, phenel o RAJ.

¹² Džan andro Šilo, pre oda than, savo mange ešebno kidňom avri, hoj man ode te lašaren, a dikhen, so lestar kerđom, anglo bini mire manušengre le Izraeloskre. ¹³ Tumen kerenas savore kala nalače skutki, phenel o RAJ, a me ke tumende vakeravas furt pale a pale, ale tumen na kamenas te šunel. Sar me vičinavas, tumen mange na odphenenas. ¹⁴ Avke akana oda, so kerđom le thaneha andro Šilo, kerava the mire Chramoha, pre savo pes tumen muken, le thaneha, so diňom tumenge the tumare dadenge. ¹⁵ Tradava tumen pašal ma het, avke sar tradňom het savore tumare phralen, savore potomken le Efrajimoscuren.“

O manuša na kamen te šunel

¹⁶ O RAJ phenel: „Jeremijaš, ma modlin tut vaš kala manuša! Ma mang tut aňi ma rov vaš lenge! Ma vičin ke ma, bo me tut na šunava avri. ¹⁷ Či tu na dikhes, so keren andro judska fori the pro ulici andro Jeruzalem? ¹⁸ O čhave kiden o kašta, o

dada keren e jag a o romňija ušanen o chumer pro bokela la ňeboskra kraľovnake. Obetinen o molakre obeti avre devlenge, hoj man te dukhaven. ¹⁹ Či man oleha dukhaven?“ phenel o RAJ. „Či na korkore pes a oleha peske keren ladž?

²⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Miri bari choli čhivava avri pre kada than, pro manuša, pro dobitkos, pro stromi the pro ulipen la phuvakro; labola a na murdalola andre.

²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Ča džan a labaren tumenge dureder o obeti a dothoven len paš okla obeti a šaj chan tumenge savoro mas! ²² Se akor, sar ilom tumare daden avri andral o Egipt, na phendom lenge aňi lenge na prikazindom, hoj te keren o labarde obeti abo varesave aver obeti. ²³ Ale diňom len ča kada prikazis: ‚Šunen man a me avava tumaro Del a tumen avena mire manuša. Dživen avke, sar tumenge prikazindom, a ela tumenge mištes.‘ ²⁴ Ale on oda na kerenas a na kamenas man te šunel. Zacatones phirenas andre peskro nalačo gondolišagos a visarde pes palal a na gele anglal. ²⁵ Ole dživesestar, kanastar tumare dada avle avri andral o Egipt, dži akana furt bičhavavas ke lende mire služobňiken le proroken, ²⁶ ale on man na kamenas te šunel a na kerenas oda, so lenge phenavas. Ačhile zacata a sas goreder sar lengre dada.

²⁷ Te lenge phenaha kala savore lava, the avke tut na šunena; te pre lende vičineha, na odphenena tuke. ²⁸ Phen lenge kada: ‚Kada hin o narodos, savo na šunel le RAJES, peskre Devles, aňi na kamel te prilal o dovakeriben. O čačipen muľa, našlila andral lengre muja.

²⁹ Strihin tuke o bala a čhiv len het. Gilav o halgatovos upre pro brehi, bo o RAJ pestar odčhida a omukla o pokoleňje, pre savo hino cholamen.‘ “

E Dolina le Vrahengri

³⁰ O RAJ phenel: „Se o manuša andral e Judsko kerenas oda, so nane lačo angle mire jakha. Peskre džungale modli thode andre miro Chramos, hoj les te meľaren andre. ³¹ Andre dolina Ben-Hinom peske ačhade o oltaris, so pes vičinelas Tofet, hoj ode te labaren peskre čhaven the čhagen andre jag. Ale me lenge na prikazindom kada te kerel, mange oda na sas aňi pre godi. ³² Vašoda avena ajse dživesa, phenel o RAJ, hoj o manuša oda imar na vičinenas Tofet abo dolina Ben-Hinom, ale Dolina le murdaripnaskri, a ode andro Tofet o manuša parunena le mulen, bo avrether na ela than. ³³ O mule ťela kale manušengre chana o čirikle the o dziva džviri. Na ela ko len te tradel het. ³⁴ Lava andral o judska fori the pal o Jeruzalemoskre ulici het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro, bo e phuv ačhela zamukli.“

8

¹ „Andre oda časos, phenel o RAJ, lena avri andral o hrobi o kokala le judske kralengre, o kokala le rajengre, o kokala le rašajengre, o kokala le prorokengre the o kokala le manušengre andral o Jeruzalem. ² Thovena len pro kham, pro čhonoros the pro čercheňa le ňeboskre, saven kamenas, savenge služinenas, pal save phirenas, savendar phučenas so te kerel a saven lašarenas. Na skidena len upre aňi len pale na parunena, ale ačhena rozčhide pre phuv sar hnojos. ³ No varesave dženen ole nalače manušendar mukava te dživel a roztradava len pre savore thana. Ale prekal ola manuša ela feder te merel sar te dživel, phenel o Nekzoraleder RAJ.‘ “

O binos the o sudos

⁴ „Jeremijaš, phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ: Te vareko perel, či imar na uštel upre?

Te vareko oddžal, či imar na avel pale?

- 5 Soske pes kala manuša visarde het?
 Soske pes mandar o Jeruzalem furt visarel het?
 Likeren pes le klamišagostar
 a na kamen pes te visarel pale ke mande.
- 6 Visardom ke lende o kana a šundom,
 hoj na vakeren o čačipen.
 Ņikaske nane pharo vaš peskro binos
 a űiko na phenel: „Jaj, so kerdom?“
 Sako sidarel peskre dromeħa,
 avke sar o graj sidarel andro mariben.
- 7 Mek the o bocianos pro űebos
 džanel peskro časos;
 e hrdlička, e lastovička the o drozdos
 dolikeren o časos kana te džal het
 a kana te avel pale,
 ale mire manuša na džanen,
 so lendar o RAJ kamel.
- 8 Sar šaj tumen phenen:
 „Amen sam godaver, bo amen hin o zakonos le RAJESKRO“?
 Se dikh, tumare falošna učitelā le zakonoskre les čerinde
 a dopisinde andre o klamišagi.
- 9 Tumare godaver učitelā ena pro asaben,
 predarana a chudena len.
 Se odčhide o lav le RAJESKRO!
 Akor savi godi len hin?
- 10 Vašoda lengre roműijen dava avrenge
 a lengre maļi dava lengre űeprijatelenge.
 Bo le nekciknederestar dži o nekbareder,
 savorenge džal ča pal o love.
 The o proroka the o rašaja,
 savore klaminen.
- 11 O bare dukħa mire manušengre učaren ča avke andre.
 Phenen: „Savoro hin mištes,“
 ale űič nane mištes.
- 12 Či pes ladžana vaš ola džungale veci, so keren?
 Na, űisostar pes na ladžan,
 mek aűi te lołol avri na džanen.
 Vašoda merena avke, sar mule okla džene;
 ena zűičimen, sar len marava,
 phenel o RAJ.‘ “
- 13 „Lava lendar lengro ulipen, phenel o RAJ.
 Pro viűičiš len na ela o hroznos
 a pro figovűikos len na ela o figi;
 a mek the o prajti lenge šučona avri.
 Oda, so len diűom,
 ela lendar ilo het.‘ “
- 14 O manuša phenen: „Soske mek bešas?
 Aven skidas pes upre,
 a džas andro oħradzimen fori,

hoj ode te meras!

Se o RAJ, amaro Del, amen kamel te zničinel
a del amen te pijel o jedovato paňi,
bo amen kerdám o bini anglo RAJ.

15 Užarahas pro smirom,
ale o lačhipen na avelas,
pro sastipen, ale dikh, avľa e bari dar.

16 Andral o foros Dan šundol
le grajen te fučinel a le žrebcen te erdžinel.
Calí phuv ola vikatar razisaľol.

Avena a chana tele calí phuv the savoro, so andre hin;
o foros the leskre manušen.“

17 O RAJ phenel:

„Bičhavava pre tumende le sapen;
le zmijen, pre save na zalela ňisavo vražišagos,
a danderena tumen.“

18 Palis me phendom:

„Hin man igen bari žala,
igen man dukhal o jilo.

19 E čhaj mire manušengri vičinel pre pomoca andral e phuv, so hiňi dur:
„Či o RAJ imar nane pro Sion?

Či leskro Kralis imar ode nane?“ “

O RAJ odphenda:

„Soske man cholarenas oleha,
hoj lašarenas tumare sochi
a bandonas angle tumare chocsave cudza modli?“

20 O manuša phenen:

„Pregela e žatva, pregela the o ňilaj,
ale amen mek furt na sam zachraňimen!“

21 Me phendom:

„Miro jilo hino dukhado,
bo mire manuša hine dukhade.
Pharo mange hin
a avľa pre ma bari dar.

22 Či nane likos andro Gilead?
Či nane ode doktoris?
Akor soske na saston avri
mire manuša?

23 Oj, te miro šero ulahas sar chaňig pherďi le paňeha
a miri jakh sar prameňis le apsenca,
hoj te šaj rundomas rat-džives
vaš mire manuša, so sas murdarde.“

9

1 „Oj, te ča man ulahas pre pušta ajsi streškica,
kaj presoven o putňika,
hoj te šaj omukľomas mire manušen

a gelomas lendar het.
Se savore hine lubara,
e banda le napačivale muršengri.“

² O RAJ phenel:

„Nacirden peske o čhiba sar o lukos te livinel o klamišagos;
le čačipnaha na vladñinen andre phuv.
Džan andral jekh binos andre aver
a na kamen man te viznavinel sar peskre Devles.

³ Den tumenge pozoris pre tumare prijatela,
ma pačan aňi tumare phraleske,
bo dojekh lendar hino klamaris
a dojekh prijatelis hino pletkošno.

⁴ Jekh avreha thoven avri
a űiko na vakerel o čačipen.
O manuša siklon te vakerel o klamišagi;
le binendar, so keren, ačhen igen strapimen.

⁵ Tumare khera hine maškar o klamišagos;
anglo klamišagos man imar na kamen te viznavinel,
phenel o RAJ.

⁶ Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Dikh, me len žužarav andre jag a skušinav,
bo so aver šaj kerav mire binošne manušenca?

⁷ Lengri čhib hin o meribnaskro šipos;
lengre muja vakeren o klamišagos.
Sako vakerel o šukar lava peskre prijateliha,
ale andro jilo leha kamel te thovel avri.

⁸ Či len vaš kada na marava?“ phenel o RAJ.
„Či man pre kajso narodos na pomstinaava?“

⁹ Me phendom:

„Rovav a hikinav vaš o verchi,
hin man žala pal o pastvini pre pušta,
bo šučile avri a imar űiko odarik na predžal.
Imar na šundol le dobitkos, le čiriklen aňi le dzive džviren;
savore pes rozdenašle a gele het.“

¹⁰ O RAJ phenel:

„Le Jeruzalemostar kerava ča kopa bara,
o kher prekal o šakali.
A le judske forendar kerava zamukle thana,
kaj űiko na bešela.“

¹¹ Me phučlom: „Ko hin ajso godaver, hoj oleske achałola? Ke kaste prevakerđa
le RAJESKRO muj, hoj oda te del te džanel? Soske hiňi e phuv avke zničimen a
avrišučardi sar e pušta, prekal savi űiko imar na predžal?“

¹² O RAJ odphenda: „Vašoda, bo omukle miro zakonos, savo lenge diňom. Na šunde
man aňi na kamle te kerel oda, so lenge phendom. ¹³ Ale kerenas oda, so kamenas
peskre zacate jilenca, a džanas pal o modli Baal, avke sar len sikade lengre dada.“

¹⁴ Vašoda o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel kada: „Dikh, čalarava kale manušen le kirke chabeneha a dava len te pijel o jedovato pañi. ¹⁵ Roztradava len maškar o narodi, save na prindžarenas añi on añi lengre dada. Bičhavava pre lende e šabla, medik len na murdarava avri.“

O manuša andral o Jeruzalem mangen e pomoca

¹⁶ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
 „Achalon oda, so tumenge phenav,
 a vičinen ole džuvlën, so phiren te rovel pro pohrebi!
 Bičhaven pal ola, so hine nekfeder andre oda.
¹⁷ Mi aven sig a mi roven upral amende,
 hoj o apsa amenge te aven avri andral o jakha
 a te čulan tele pal o bervi.
¹⁸ Se andral o Sion šundol o roviben:
 „Joj, save sam zničimen! Sam pre bari ladž!
 Mušinas te omukel e phuv,
 bo amare khera hine čhide tele.“

¹⁹ Me phendom:
 „Džuvlale, šunen o lav le RAJESKRO,
 phundraven o kana pro lava andral leskro muj.
 Sikaven tumare čhagen te rovel
 a tumare prijatelken te gilavel o halgatovi.
²⁰ Se o meriben avel andre prekal amare oblaki
 a dodžal dži andre amare pevnosti.
 Ničinel le čhavoren pro ulici
 a le terne čhaven maškar o foros.“

²¹ „Phen lenge: Kada phenel o RAJ:
 „O mule tela le manušengre peren tele sar o hnojos pro mañi,
 sar e pšeniča pre maña, savi hiñi košimen tele,
 a ñiko la na skidel upre.“

²² Kada phenel o RAJ:
 „O godaver pes te na lašarel peskra godaha,
 o zoralo pes te na presikavel peskra zoraha
 a o barvalo pes te na lašarel peskre barvalipnaha.

²³ Ale oda, ko pes lašarel, pes mi lašarel kaleha,
 hoj man prindžarel a achalol mange,
 bo me som o RAJ, savo presikavel o verno kamiben
 a kerel o spravodlišagos the o čačipen pre phuv,
 bo andre kala veci man hin o radišagos,
 phenel o RAJ.

²⁴ „Dikh, aven o dživesa,“ phenel o RAJ, „hoj marava savoren, so hine obrezimen ča pro telos. ²⁵ Marava le manušen andral o Egipt, andral e Judsko, andral o Edom, andral o Amon the andral o Moab the savoren, so bešen pre pušta a hoñinen peske o bala pro šero pal o seri, bo savore kala narodi nane obrezimen. A añi o manuša andral o Izrael nane obrezimen andro jile.“

- ¹ Manušale le Izraeloskre, šunen, so tumenge phenel o RAJ: ² Kada phenel o RAJ:
 „Ma siklon o droma avre narodendar
 a ma predaran le znamejendar pro nebos,
 kajte lendar aver narodi daran.
- ³ Se o modli le narodengre nane pre nisoste;
 čhinel pes tele o stromos andro veš
 a o šikovno majstros lestar kerel e modla.
- ⁴ Thovel upre o somnakune the rupune ozdobi;
 marel andre le čokanoha o lecegi,
 hoj te na visalol avri.
- ⁵ Lengre modli hine sar o strašjakos pre ogurkengri maľa;
 naši vakeren a mušinen len te lidžal, bo na phiren.
 Ma daran lendar, bo naši ubližinen
 a aňi naši keren vareso lačno.“
- ⁶ Me phendom:
 „Niko nane sar sal tu, RAJEJA,
 tu sal baro; igen bari zor hin andre tiro nav.
- ⁷ Ko pes tutar na darandilahas, Kralina le narodengro?
 He, tutar pes kempel te daral,
 bo niko nane ajso sar tu
 maškar savore godaver vodci le narodengre
 aňi andre savore lengre krališagi.
- ⁸ Savore manuša ole narodengre hine diline a nagodaver.
 So šaj siklon le kaštune modlendar?
- ⁹ Lengre modli hine obthode le rupoha andral o Taršiš
 the le somnakaha andral o Ufaz,
 savoro oda hin e buči le majstrengri;
 hine urde andro lole the fjalova gada,
 so hine side le šikovne umelcendar.
- ¹⁰ Ale o RAJ hino jekh čačikano Del;
 ov hino džido Del a večno kralis.
 Leskra cholatar izdral e phuv,
 o narodi na birinena te zlidžal leskri choli.
- ¹¹ Phenen lenge kada: ‚Ola devla, so na stvorinde o nebos the e phuv, našlona pal
 e phuv the telal o nebos.‘
- ¹² Ale o RAJ kerđa e phuv peskra zoraha;
 peskra bara godaha stvorinda e phuv
 a nacirdňa o nebos.
- ¹³ Sar leskro hangos herminel,
 hučinen o paňa pro nebos;
 pal o agor la phuvakro anel o chmari.
 Bičhavel o bleski le brišindeha
 a andral peskre skladi mukel avri e balvaj.
- ¹⁴ Savore kala modlara hine diline the bi e godi.
 Sako, ko kerel o modli, pes ladžala,
 bo leskre modli hine o klamišagos
 a nane andre lende o dichos.
- ¹⁵ O modli na mon nič a hine pro asaben;
 sar avela lengro sudos, ena zničimen.
- ¹⁶ Ale o Del le Jakoboskro nane ajso sar ola modli.
 Ov hino Stvoritelis savoreske

a o Izrael hine leskre manuša,
leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.“

O sudos avel

17 Tu, so bešes andro obklučimen foros,
ker tuke tire veci, hoj te omukes o foros.

18 Bo kada phenel o RAJ:

„Akana čhivava avri olen, ko bešen andre kadi phuv,
domukava pre lende o pharipen,
hoj oda te šunen.“

19 O manuša andral o Jeruzalem phenen:

„Vigos amenge, bo sam zrañimen,
amari rana hiñi igen dukhađi.“

Me phendom:

„Kada hin miro nasvaliben, mušinav oda te zlidžal.

20 Miro stanos hiño zničimen;
savore lani hine čhingerde.

O čhave man omukle a imar nane.
Nane ko mange pale te ačhavel o stanos
añi te nacirdel o lepedi.

21 O pastjera sas diline
a na rodenas le RAJES,
vašoda lenge nič na avelas avri
a savore lengre stadi hine roztradle.

22 Šun! Avel varesavo hiros,
e bari vika la armadakri andral e severno phuv,
savi kerela le judske forendar e pušta,
o kher prekal o šakali.“

E modlitba le Jeremijašiskri

23 „Me džanav, RAJEJA,
hoj o džživipen le manušengro nane andre lengre vasta,
hoj nane andre lengri zor te lidžal peskre kroki.

24 Mar man, RAJEJA, ale na buter sar kempel,
na andre tiri cholī,
hoj man te na zničines.

25 Čhiv avri tiri cholī pro narodi,
so tut na prindžaren,

the pro manuša,

so na lašaren tiro nav.

Bo on chanas tele le Jakoboskre manušen;
calkom amen chale tele
a zničinde amari phuv.“

11

O manuša na dolikeren e zmluva

¹ Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske: ² „Šunen o lava kala zmluvakre a phenen len le manušenge andre Judsko a the olenge, ko bešen andro Jeruzalem. ³ Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: „Prekošlo hin oda manuš, ko na šunel o lava kala zmluvakre. ⁴ Kadi zmluva prikazindom tumare dadenge akor, sar len ilom avri

andral o Egipt, andral o trastuno bov.' Akor phendom: „Šunen man a keren savoro, so tumenge prikazinav, a akor avena mire manuša a me avava tumaro Del. ⁵ Avke dolikerava e vera, so diňom tumare daden, hoj lenge dava e phuv, kaj čuľal o thud the o medos.' Odi phuv, so hiňi adadžives tumari.“

Akor me odphendom: „Amen, RAJEJA!“

⁶ Palis mange o RAJ phendā: „De te džanel savore kala lava andro judska fori the pro ulici andro Jeruzalem. Ode phenaha: „Šunen o lava kala zmluvakre a dolikeren len. ⁷ Se akorestar, kanastar ilom avri tumare daden andral o Egipt, dži adadžives lenge zorales dovakeravas pale a pale a phenavas lenge kada: „Šunen man!“ ⁸ Ale on na šunenas aňi na prithovenas peskre kana, ale sako džalas pal peskro zacato the nalačo jilo. Vašoda pre lende anava savore prekošibena andral kadi zmluva, savi lenge prikazindom te dolikerel, ale on la na dolikerenas.'“

⁹ O RAJ mange phendā: „O manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem pes dovakerde, hoj pes pre mande ačhavena. ¹⁰ Visarde pes pale ke ola bini, so kerenas lengre phure dada, save na kamenas te šunel mire lava. Phirenas pal aver devla, hoj lenge te služinen. O Izrael the o Juda porušinde e zmluva, so kerdom lengre dadenca. ¹¹ Vašoda me, o RAJ, phenav kada: „Bičhavava pre lende e pohroma, savatar naši denašena. Palis ke ma vičinena, ale me len na šunava avri. ¹² O fori andral e Judsko the o manuša andral o Jeruzalem džana a mangena peske e pomoca ole devlendar, savenge labarenas o kadidlos, ale on len naši zachraňinena andre oda časos, sar avela e pohroma. ¹³ Tu, Juda, ajci keci fori tut hin, ajci tut hin the devla; a ajci keci ulici hiň andro Jeruzalem, ajci oltara ačhadan le džungale devleske Baaloske, hoj leske te labaren o kadidlos.'“

¹⁴ Vašoda ma mang tut vaš kala manuša aňi ma an vaš lenge e prosba vaj modľitba. Bo sar ke ma on vičinena andral peskro pharipen, me len na šunava avri.“

¹⁵ O RAJ phenel:

„Mire manušale, saven kamav,
savo tumen hin pravos te avel andre miro Chramos,
te keren kajse nalače veci?
Gondolinen tumenge, hoj o lava, so den, vaj o mas, so obetinen,
tumendar odlena e pohroma?
Hoj pale radisaľona?“

¹⁶ O RAJ tut vičinelas „zeleno oliva ozdobimen le šukar ovocenca“. Ale le zorale bleskenca la podlabarda a lakre konarica zlabile.

¹⁷ O Nekzoraleder RAJ, savo tut zasadzinda, tut darada avri la pohromaha vašoda, bo the o Izrael the e Judsko kerenas o nalačhipen a cholarde man, bo labarenas o kadidlos le Baaloske.

Plaňinen o nalačhipen pro Jeremijaš

¹⁸ O RAJ mange sikada o nalačhipen, so pre ma plaňinen, a achalilom oda, sar dikhlom lengre nalače skutki. ¹⁹ Somas sar o bakroro, saves ľidžan te murdarel, aňi na džanľom, hoj pre ma plaňinen kajso nalačhipen:

„Aven činas tele o stromos the leskro ovocje;
aven las les pal o svetos het,
hoj pes te na leperel leskro nav.“

²⁰ Ale tu, Nekzoraleder RAJEJA, so sudzines spravodľivones a skumines o jilo the e godi,
de mange te dikhel tiri pomsta pre lende,
bo angle tu andom miro pharipen.

²¹ Vašoda kada phenel o RAJ pal o manuša andro Anatot, so tut kamen te murdarel a phenen tuke: „Ma prorokin andro nav le RAJESKRO, bo mereha amare vasteha!“

²² Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „He, marava len. Lengre terne murša ena murdarde la šablaha a lengre čhave the čhaja merena bokhatar. ²³ Ņiko lendar na ačhela te dživel, bo anava e pohroma pro manuša andral o Anatot andre oda berš, sar len marava.“

12

O Jeremijaš phučel le RAJESTAR

- ¹ „RAJEJA, tu sal furt spravodljivo,
sar man tuha kerav.
No the avke tuha kamav te vakerel pal o čačipen.
Soske le nalačenge avel avri lengro drom?
Soske peske savore űeverna dživen andro smirom?
- ² Tu len sadzindal a on mukle o koreňa;
baron peske a anen ovocje.
Tu sal furt pre lengre vušta,
ale dur lengre jilendar.
- ³ No tu man prindžares, RAJEJA,
dikhes man a skumines, savo man hin jilo ke tute.
Lidža len sar bakroren te murdarel
a oddelin len pro murdaripen.
- ⁴ Mek dži kana ela e phuv šuki
a e čar pre dojekh mała šučola avri?
Bo o manuša, so dživen pre phuv, hine nalače,
o džviri the o čirikle murdalon,
bo o manuša phenen:
,O RAJ na dikhel, so keras.' “

O RAJ odphenel

- ⁵ „Te na birines te denašel le manušenca
a imar sal strapimen,
sar mek birineha te denašel le grajenca?
Te slabisałos pre rovno phuv,
ta akor so kereha,
sar denašeha prekal o bare kraki le Jordanoskre?
- ⁶ Se mek the tire phrala,
e famelija andral tiro kher,
pes tutar visarde
a namištes pre tu vakeren.
Ma pača lenge,
kajte tuha vakerena gulones.“
- ⁷ „Omuklom miro kher,
odčhidom mire manušen.
Le manušen, saven kamav, diňom
andro vasta le űeprijatelenge.
- ⁸ Mire manuša chudle pre ma te džal
sar o ľevos andro veš;
hazdle pre mande peskro hangos,
vašoda len našti avri ačhav.
- ⁹ Mire manuša hine sar o flekato čiriklo,

obklučimen le drave čiriklenca.
 Noča džan a skiden savore dzive džviren
 a anen len te chal.
 10 But cudza pastjera mange zničinde e viñica;
 phirde mange pal miri phuv.
 Miri šukar mała zničinde
 a kerde latar zamukli pušta.
 11 Visarde la pre pušta,
 hiñi zamukli a rovel ke ma;
 caļi phuv hiñi zničimen,
 ale ñiko peske oda na lel andro jilo.
 12 Pre savore uče brehi pre pušta
 aven o ñičiteļa,
 bo le RAJESKRI šablā chal savoren
 pal jekh agor la phuvakro dži pre aver.
 Ñiko na denašela.
 13 Mire manuša sadzinenas e pšeñica, ale skidenas o trñi;
 trapinenas pes, ale ñič lenge na barila.
 Ladžana pes vaš peskri žatva,
 bo o RAJ peskra bara cholaha savoro zničinda.“

14 Kada phenel o RAJ pre savore nalače susedi, so pes chudle mira phuvatar, savi diñom mire manušenge, le Izraelitenge: „Cirdava ole nalače manušen avri andral lengre phuva a le judske manušen lendar zachrañinava. 15 Ale palis sar len cirdava avri, pale mange ela vaš lenge pharo a dojekh narodos thovava pale andre peskri phuv. 16 A te siklona mištes o droma mire manušenge a siklona te lel vera pre miro nav: ‚Sar dživel o RAJ!‘ avke sar on varekana sikade mire manušen te lel vera pro Baal, akor ena bararde avri maškar mire manuša a dživena peske mištes. 17 Ale te na šunena, cirdava avri ole manušen le koreñenca a zničinava,“ phenel o RAJ.

13

O podobnostvo pal o sirimos

1 Kada mange phenda o RAJ: „Dža a cin tuke o lanovo sirimos a thov tuke les pašal o klubi, ale ma thov les andro pañi.“ 2 Avke mange cindom o sirimos, sar mange phenda o RAJ, a thodom mange les pašal o klubi.

3 Palis ke ma o RAJ prevakerđa dujtovar kavke: 4 „Le o sirimos, so tuke cindal a hino tute pašal o klubi, ušti a dža ko pañi Euftrat a ode les garuv andre chev andre skala.“ 5 Avke me geļom a garuđom les paš o Euftrat, sar mange prikazinda o RAJ.

6 Sar pregele but dživesa, phenda mange o RAJ: „Ušti a dža ko Euftrat a le odarik o sirimos, savo tuke prikazindom ode te garuvel.“ 7 Avke me geļom ko Euftrat, kopalindom avri o sirimos a ilom pal oda than, kaj les garuđom. O sirimos imar sas zničimen a na sas lačo pre ñisoste.

8 Akor ke ma avļa o lav le RAJESKRO: 9 „Kada phenel o RAJ: ‚Kavke zničinava o baripen le Judaskro the o baro baripen le Jeruzalemoskro. 10 Kala nalače manuša doperena avke sar kada sirimos, so nane lačo pre ñisoste, bo na kamen te šunel mire lava, džan pal peskre zacata jile a phiren pal aver devļa, hoj lenge te služinen a te klañinen pes lenge. 11 Se avke sar o murš phandel o sirimos pašal peste, avke me phandlom pašal mande savore izraelike manušen the savore judske manušen,‘ phenel o RAJ, ‚hoj te aven mire manuša a te anen mange e slava, e chvala the e pačiv. Ale on man na šunenas.‘ “

O podobenstvo pal o džbani

¹² „Phen lenge kala lava: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Dojekh džbanos ela naplñimen la molaha.‘ Pre ada tuke phenena: ‚So na džanas, hoj dojekh džbanos ela naplñimen la molaha?‘ ¹³ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, savore kale manušen naplñinava la molaha, medik na ena mate: le kralen, so bešen pre le Davidoskro tronos, le rašajen, le proroken the savore manušen, so bešen andro Jeruzalem. ¹⁴ Phagerava len sar o džbani jekh avreha, le phuren the le ternen jekhetane. Na ela mange pharo, ñikas na kidava avri, zničínava len bi e milost, phenel o RAJ.‘ “

Pal o baripen

¹⁵ „Šunen, prithoven o kan, ma lašaren tumen,
bo o RAJ prevakerða.

¹⁶ Den e chvala le RAJESKE, tumare Devleske,
medik na anela o kalipen,
medik tumenge na poddžana o pindre
pro skali andro kalipen.

Užarena pro švetlos,
ale ov les čerinela pro kalipen;
kerela lestar baro kalipen.

¹⁷ Ale te kada na šunena,
miri duša počoral rovela;
angle tumaro baripen igen rovela
a mire jakhendar čulana o apsa,
bo le RAJESKRO stados
ela ligendo andro zajatje.“

O judska manuša ena zaile

¹⁸ O RAJ mange phendã:
„Phen le kraliske the leskra dake:
‚Aven tele pal tumare troni
a bešen tumenge teleder,

bo tumare slavna koruni
tumenge perena tele pal o šere.

¹⁹ O fori pro juhos ena zaphandle andre
a ñiko len na otkerela.

Savore manušen andral e Judsko lidžana andre aver phuv,
lidžana len calkom avrether.‘ “

O zajatje - o trestos vaš o binos

²⁰ „Hazden upre o jakha a dikhen pre ola,
ko aven pal o severos.

Kaj hino o stados, so tuke sas dino?
Kaj hine tire šukar bakrore?

²¹ So phenaha akor, sar o manuša,
pal save tuke gondolinehas, hoj hine tire prijateľa,
tut domarena a vladñinena upral tu?

Či na avela pre tu ajse dukha
sar pre džuvli, so ločhol?

²² Te tutar phučeha:
‚Soske pre mande kada avla?‘

Oda hin vaš tiro baro binos.

- Vašoda tuke hazdle upre o rokli
a pašlile tuha našilu.
- 23 Či šaj o Kušijcos čerinel e farba pre peskri cipa?
Abo o leopardos peskre škvvrni?
Avke aňi tumen, ko san sikade pro nalačhipen,
našti keren o lačo.
- 24 Roztradava len sar phus,
savo lecinel andre balvaj pal e pušta.
- 25 Kada hin tiro losos,
tiro kotor, so tuke merindom avri,
phenel o RAJ,
„bo bisterdal pre ma
a mukehas tut pro klamišagos.
- 26 Me tuke hazdava tiri rokla pro muj,
hoj tuke te dičhol tiri ladž.
- 27 Me dikhlom tiro džungipen,
tiro lubipen, lubikano dživipen;
sar džan jekh pal aver sar o graj pal e kobila andre ruja,
sar lašaren le modlen pro verchi the pro mali.
Vigos tuke, Jeruzalemona!
Medik dži kana kames te ačhel nažužo?“

14

O baro šukiben the e bokh

- 1 Kada hin o lav, savo phenda o RAJ le Jeremijaške pal o šukiben:
- 2 „Baro pharipen hin le Juda,
o manuša andre leskre fori našlon pal o jakha.
Pašlon pre phuv andre žala
a le Jeruzalem šundol te rovel bara dukhaha.
- 3 Lengre bare manuša bičhade peskre sluhlen paňeske,
on gele paš o chaňiga, ale paňi na arakhle.
Avle pale le prazdne vedrenca;
hine sklamimen a ladžan pes,
vašoda pes chuden šerendar.
- 4 Vašoda, hoj na delas brišind andre phuv,
e maľa hiňi pukimen.
O rolňika pes ladžan
a chuden pes šerendar.
- 5 Mek the e jeleňica pre maľa
omukel peskre cikne jeleňicis, so lake ulila,
bo nane ode zeleno čar.
- 6 O dziva osli ačhen pro brehi
a phares lenge hin te dichinel sar le šakalenge.
O jakha lenge zaperen andre,
bo nane ňisavi zeleno čar.“
- 7 O manuša phenen:
„Kajte amare nalačhipena svedčinen pre amende,
pomožin amenge, RAJEJA,
hoj pes te na dikhel tele tiro nav.
Bo buterval tutar odgelam

a kerahas o bini anglal tu.

⁸ Tu, so sal e Nadej le Izraeloskri
the leskro Zachrancas andral o pharipen,
soske sal sar o cudzincos andre amari phuv,
sar o putňikos, so ačhel te presovel ča jekh rat?

⁹ Soske sal ajsa sar o manuš, so predaral,
sar o zoralo murš, savo imar na birinel te zachraňinel?
RAJEJA, tu sal maškar amende,
amen pes vičinas pal tiro nav,
ma omuk amen, RAJEJA!“

¹⁰ Kada phenel o RAJ pal kala manuša:
„Rado phiren upre tele
a na zľikeren peskre pindre.
Vašoda nane pre dzeka le RAJESKE;
akana peske leperđa pre lengre nalačhipena
a marel len vaš lengre bini.“

¹¹ O RAJ mange phenda: „Ma modľin tut vaš o lačhipen prekal kala manuša! ¹² Sar pes poscinena, me na šunava avri lengro mangipen; sar mange anena e labardi abo e chabeneskri obeta, me len na prilava. Zňičinava len la šablaha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalibnaha.“

¹³ Akor me phendom: „Jaj, RAJEJA, Devla miro, bo o proroka furt phenen le manušenge: ‚Na avela pre tumende e šabla aňi e bokh, bo me tumen dava baro smirom pre kada than.‘ “

¹⁴ Avke mange o RAJ odphenda: „O proroka prorokinen klamišagoha andre miro nav. Me len na bičhadom, nič lenge na prikazindom aňi ke lende na vakerdom. On tumenge prorokinen falošne, dikhen o chocsave videňja, so peske chudle avri, a vakeren o klamišagi, so peske korkore gondolinde avri.“

¹⁵ Vašoda kada phenel o RAJ pal ola proroka, save prorokinen andre leskro nav, kajte len ov na bičhada, a phenen, hoj e šabla the e bokh na avela andre kadi phuv: „Kala proroka ena murdarde la šablaha a merena bokhatar. ¹⁶ A pre ola manuša, savenge on prorokinen, avela e šabla the e bokh a ena čhide avri pro ulici andro Jeruzalem. Na ela ko te parunel aňi len aňi lengre romňijen aňi lengre čhaven the čhajen. Čhivava pre lende avri oda nalačhipen, so on korkore kerenas.“

¹⁷ „Phen kale manušenge kada lav:
„Mire jakhendar čulan o apsa,
na preačhen rat-džives,
bo pre pačivali čhaj, pre mire manuša,
avľa bari pohroma, bari dukhadi rana.

¹⁸ Te džav avri pre maľa,
dikhav pherdo dženen predemaden la šablaha.
Te džav andro foros,
dikhav le manušen, so meren bokhatar!
Se o prorokos the o rašaj phiren pal e phuv upre tele
a na džanen peske radi.‘ “

¹⁹ Me phendom:
„RAJEJA, či calkom odčhidal le manušen andral e Judsko?
Či džungľila tire jileske o Sion?“

Soske amen avke mardal,
 hoj našti sastuvas avri?
 Užarahas pro smirom,
 ale o lačhipen na avelas,
 pro sastipen, ale dikh, avla e bari dar.
²⁰ RAJEJA, amen peske pridžanas amari vina
 a the o nalačhipena amare dadengre,
 bo kerdam o bini anglal tu.
²¹ Angle slava tire naveskri ma odčhiv amen!
 Ma ker ladž tire slavne tronoske!
 Leper tuke pre tiri zmluva, so amenca phandlal,
 a ma prephag la!
²² Či šaj o modli le narodengre den o brišind?
 Abo či o ņebos del korkoro pestar o prehanki?
 Či oda na sal tu, RAJEJA, Devla amaro, ko oda kerel?
 Pre tute pes mukas,
 bo ča tu kada savoro keres.“

15

E skaza le manušengri andre Judsko

¹ O RAJ mange phenda: „Kajte angle mande ačhilahas o Mojžiš the o Samuel, miro jilo pes na visarela ke kala manuša. Bičhav len mandar het, mi džan het pal mire jakha. ² A te tutar phučena: ‚Kaj džaha?‘ odphenaha lenge: ‚Kada phenel o RAJ: Oda, ko peske zaslužinel te džal pro meriben, merela;
 oda, ko peske zaslužinel e šabla, ela murdardo šablaha;
 oda, ko peske zaslužinel e bokh, merela bokhatar;
 oda, ko peske zaslužinel te džal andro zajaťje, ela zailo.‘
³ Štar veci pre tumende anava,“ phenel o RAJ, „e šabla, hoj te murdarel, le rikonen, hoj te čingeren, le čiriklen a the le dzive džviren, hoj te chan a te ničinen. ⁴ A kerava oda, hoj savore krališagi pre phuv pes darana olestar, so pes lenge ačhila, vaš oda, so o judsko kralis o Menaše, o čhavo le Chizkijoskro*, kerda andro Jeruzalem.
⁵ Kaske ela pharo vaš tuke, Jeruzalemona?
 Ko vaš tu rovela?
 Ko paš tu zaačhela a phučela tutar:
 ‚Sar džives?‘
⁶ Tu man odčhidat,“ phenel o RAJ,
 „visardal tut mange le dumeha.
 Vašoda pre tute nacirdava miro vast a zničinava tut,
 bo imar zuñindom te zlikerel miri cholli.
⁷ Prečhivkerava len la vidlaha
 andre savore lengre fori.
 Lava lendar le čhaven;
 zničinava mire manušen,
 bo pes na visarde peskre nalače dromendar.
⁸ Ela ode buter vdovi, sar hin e poši paš o moros;
 anava le ničitelis pro dilos, so murdarela le terne muršen
 a kerela, hoj o daja te cerpinen;
 jekhvareste pre lende anava e bari dar the o pharipen.
⁹ Slabisaľola odi džuvli, savi anda efa čhaven pro svetos,

* 15:4 15,4 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

phurdela avri e duša.
 Dživese lake zadžala o kham,
 ela pociženimena a ladžala pes.
 A oklen, so predživena, dava te murdarel
 lengre nepřijatelenge,“
 phenel o RAJ.

O Jeremijaš pes sajinel le RAJESKE

¹⁰ Me phendom: „Vigos mange, daje miri, hoj man andal pro svetos, le muršes, so pes furt mušinel te vesekedinel a te kerel savorenca pal cali phuv. Na davas kečeň aňi na ilom kečeň, ale the avke man savore prekošen.“

¹¹ O RAJ phenda: „Jeremijaš, me tut lendar lava avri. Sar pre tire nepřijatela avela o pharipen the e skaza, akor pal tu avena a mangena tut, hoj lenge te pomožines. ¹² Či šaj o manuš prephagel o trast, o trast pal o severos, vaj o bronzos?

¹³ Manušale andral e Judsko, tumaro barvalipen the tumare pokladi dava tumare nepřijatelenge a na mola len oda nič; angle savore tumare bini, so kerđan pal cali tumari phuv. ¹⁴ Kerava tumendar otroka tumare nepřijatelenge andre odi phuv, savi na prindžaren, bo miri choli labol pre tumende sar jag.“

¹⁵ Me phendom: „Tu džanes, RAJEJA, leper tuke pre ma a pomožin mange; pomstín tut vaš mande mire nepřijatelenge! Ma domuk lenge te lel man het. Soske mek zlíkeres tiri choli? Se tu džanes, hoj vaš tute cerpinav. ¹⁶ Furt, sar ke ma avenas tire lava, chavas len; tire lava mange anen o radišagos a miro jilo lendar radisaľol, se me man vičínav pal tiro nav, RAJEJA, Nekzoraleder Devla. ¹⁷ Na bešav maškar ola, ko rado mulatinen, a na zabajinav man lenca. Angle oda, hoj šunav tire lava, bešav korkoro a hin andre mande pherdo choli vaš oda, so kerde. ¹⁸ Soske miri dukh šoha na preačhel? Soske hiňi miri rana ajsi dukhadi, hoj našti sastol avri? Me man muklom savoreha pre tute, ale tu man omukľal avke sar o paňi andre jarka, so ňilaje šuľol avri.“

¹⁹ Vašoda kada phenel o RAJ: „Te tut visareha kale lavendar, kerava tutar pale miro služobňikos. Te vakereha oda, so hin vzacno, a na oda, so hin zbitočno, akor tuke domukava pale te vakernel vaš ma le manušenge. Tu ma ker avke sar on, ale on mi keren avke sar tu! ²⁰ Me kerava, hoj te aves ajsi zoralo sar o bronzuno muros kale manušenge. Marena pes tuha, ale na domarena tut, bo me som tuha, hoj tut te chraňinav a te lav tut avri,“ phenel o RAJ. ²¹ „Lava tut avri andral o vasta le nepřijatelengre a cinava tut avri andral o vasta le bijileskre manušengre.“

16

O sudos prekal o manuša andral e Judsko

¹ O RAJ mange phenda kada: ² „Ma le tuke romňa a te na el tut čhave aňi čhaja pre kada than.“ ³ Bo kada phenel o RAJ pal o čhave the pal o čhaja, so ulile pre kada than, the pal lengre daja the dada, so len ande pro svetos: ⁴ „Merena pro meribnaskre nasvalibena. ňiko pal lende na rovela aňi len na parunela, ale pašľona pre phuv sar hnojós. Ena murdarde la šablaha a merena bokhatar. Lengre mule ľela chana o čirikle the o dziva džviri.“

⁵ Bo kada phenel o RAJ: „Ma dža andro kher, kaj on vartinen. Ma dža ode lenca te rovel a ma phen lenge, hoj tuke oda hin pharo, bo me odiľom kale manušendar miro smirom, miro verno kamiben the miri milost,“ phenel o RAJ. ⁶ „The o barvalo the o čoro merena andre kadi phuv. ňiko len na parunela a ňiko pal lende na rovela. ňiko pes žalatar vaš lenge na čhingerela pro ľelos aňi peske na holinela o bala pro šero.“

⁷ Ńiko lenca na chala aňi na pijela, hoj len te potešinel akor, sar lenge merela vareko, kas rado dikhenas, a aňi akor, sar lenge merela e daj abo o dad.

⁸ Ma dža aňi andro kher, kaj mulatinen, hoj lenca te bešes, te chas a te pijes.“ ⁹ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Angle tumare jakha, sar mek tumen dživena, lava kale thanestar het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro.

¹⁰ Sar pheneha kale manušenje savore kala lava a on tutar phučena: „Soske amenge o RAJ phenel, hoj pre amende avela savoro kada nalačhipen? Savi hin amari vina a savo binos kerđam anglo RAJ, amaro Del?“ ¹¹ Odpheneha lenge: „Vašoda, hoj tumare dada man omukle,‘ phenel o RAJ, ‚a phirenas pal aver devla, služinenas lenge a lašarenas len. Omukle man a miro zakonos na dolikerenas. ¹² Ale tumen san mek goreder sar tumare dada, bo sako tumendar phirel pal peskro zacato the nalačo jilo a na kamel man te šunel. ¹³ Vašoda tumen tradava avri andral kadi phuv andre ajsi phuv, savi na prindžarenas aňi tumen aňi tumare phure dada. A služinena ode le cudze devlengje rat-džives, bo imar tumenge na presikavava e milost.‘ “

O RAJ pale zachraňinela le Izrael

¹⁴ „Vašoda avena o dživesa,“ phenel o RAJ, „kana imar na phenena: ‚Avke sar dživel o RAJ, savo iľa avri le Izraeliten andral o Egipt,‘ ¹⁵ ale phenena, ‚avke sar dživel o RAJ, savo iľa avri le Izraeloskre manušen andral e severno phuv the andral savore phuva, andre save len roztradňa.‘ Bo me len anava pale andre odi phuv, savi diňom lengre dadenge.

¹⁶ Dikh, bičhavava pal o but ribara,“ phenel o RAJ, „a on len chudena. Palis bičhavava pal o but lovci a on len chudena andral savore verchi, andral savore brehi the andral o pukimen skali. ¹⁷ Se mire jakha dikhen pre savore lengre droma. Angle mande pes našti garuven aňi lengre bini nane garude angle mire jakha. ¹⁸ Ale vaš lengri vina the vaš lengro binos lenge visarava duvar ajci pale, bo meľarde andre miri phuv le mule sochenca a pherarde miri phuv peskre džungale modlenca.“

¹⁹ Akor me phendom:

„O RAJ hin miri zor the miro hrados,
oda than, kaj man garuvav
andre oda džives, sar mange hin phares!
Ke tute avena o narodi,
avena pal o agora le phuvakre a phenena:
„Amare dada na zďedinde nič, ča le falošne devlen;
le chocsave modlen, so lenge na sas lače pre ņisoste.‘

²⁰ Šaj peske o manuš kerel devlen?
Šaj, ale oda nane ņisave devla!“

²¹ O RAJ phenel:

„Vašoda me lenge akana sikavava
a dava lenge te džanel miri bari zor
a prindžarena, hoj miro nav hin o RAJ.“

17

O binos le judske manušengro

¹ O RAJ phenel: „Manušale andral e Judsko, tumaro binos hino pisimen andre le trastune ridloha; hino randlo avri pre tumare jile the pre tumare oltara le diamantokre hrotoha. ² Bo tumare čhave lašaren le modlen paš peskre oltara the paš o slupi la Ašerakre tel dojekh zeleno stromos the pre dojekh baro verchos. ³ Verchona miro, so sal pre rovno maľa, tiro barvalipen the savore tire pokladi dava sar korist

a avke počineha vaš o binos, so sas kerdo pre cali tiri phuv. ⁴ Mušineha tutar te del tiri phuv, savi tuke diňom. Kerava tutar otrokos tire ñeprijateľiskro andre ajsi phuv, savi na prindžares. Bo miri choľi hiňi sar jag, so večne labola.“

Te mukel pes pro RAJ

- ⁵ Kada phenel o RAJ:
 „Prekošlo hin oda murš,
 ko pes mukel pro manuš
 a thovel peskro pačaben pre le manušeskri zor,
 ale andre peskro jilo pes visarel het le RAJESTAR.
- ⁶ Ela sar o krakos pre pušta
 a na dikhela, sar avel o lačhipen.
 Bešela pre pušta andre avrišuki phuv,
 andre londí phuv, kaj ñiko aver na bešel.
- ⁷ Bachtalo hin oda murš, savo pes mukel pro RAJ
 a thovel peskro pačaben andro RAJ.
- ⁸ Ela sar o stromos sadzimen paš o paňi,
 so zamukel peskre koreňa paš e jarka.
 Na darala pes, sar avela o baro tačipen,
 leskre prajti ačhena zelena.
 Andro šuko berš pes na trapinela
 aňi na preačhela te del peskro ovocje.
- ⁹ Nekzradneder savorestar hin o jilo,
 na del pes te sastarel avri.
 Ko leske šaj achaľol?
- ¹⁰ Me, o RAJ, skuminav o jile a skušnav o gondolišagos,
 hoj te počinav sakoneske pal oda, sar dživelas,
 pal oda, savo ovocje anenas leskre skutki.
- ¹¹ Oda, ko peske načáčipnaha skidel o barvalipen,
 hino sar e jarabica, savi bešel pro cudza jandre.
 Andre peskre nekfeder berša pes lestar mušinela te zdel
 a pro koňec pes sikavela, hoj sas dilino.“

¹² Me phendom:

- „Amaro Chramos hino sar o slavno tronos,
 so ačhel pro baro verchos ešebnovarestar.
- ¹³ RAJEJA, tu sal e Nađej le Izraeloskri.
 Savore, ko tut omuken, pes ladžana.
 Ola, ko tutar džan het, ena pisimen andro prachos la phuvakro,
 bo omukle le RAJES, o prameňis le džide paňeskro.
- ¹⁴ Sastar man, RAJEJA, a avava sasto,
 zachraňin man a avava zachraňimen,
 bo tu sal oda, kas lašarav.
- ¹⁵ Dikh, o manuša mandar asan a phenen:
 „Kaj hine o lava le RAJESKRE? Mi ačhen pes imar.“
- ¹⁶ Me pre tute na ispidavas, hoj te avav tiro pastjeris
 na kamavas o džives le pharipnaskro.
 Tu džanes, so avľa avri andral miro muj,
 hin oda anglal tute.
- ¹⁷ Ma ker, hoj te predarav!
 Se tu sal miro than, kaj man garuvav

andro džives, sar avel o pharipen.
¹⁸ Mi ladžan pes ola, ko pre ma džan,
 ale me man te na ladžav.
 Mi predaran on,
 ale me man te na darav.
 An pre lende o džives le pharipnaskro
 a mar len duvar ajci.“

Te likerel o šabat sveto

¹⁹ Kada mange phenda o RAJ: „Dža a ačhav tut andre brana le manušengri, khatar džan andre a khatar aven avri o judska kraľa, a the andre savore brani andro Jeruzalem, ²⁰ a phen lenge: ‚Šunen o lava le RAJESKRE, kralale andral e Judsko, savore manušale, so bešen andre Judsko, a the savore, so dživen andro Jeruzalem a predžan kala branaha.‘ ²¹ Kada phenel o RAJ: ‚Den pre tumende pozoris! Ma hordinen o tovaris a ma anen les prekal o brani le Jeruzalemoskre pro šabat. ²² Añi ma anen avri tumaro tovaris andral tumare khera añi ma keren ñisavi buči pro šabat, ale pošvecinen o šabat avke, sar prikazindom tumare dadenge. ²³ No tumare dada na kamenas te šunel añi peske na lenas ola lava andro jile. Sas zacata, na šunenas a na dine peske te phenel. ²⁴ Ale te man tumen šunena,‘ phenel o RAJ, ‚a pro šabat na hordinena o tovaris prekal e brana kale foroskri, te pošvecinena o šabat a na kerena andre oda džives ñisavi buči, ²⁵ akor prekal o brani kale foroskre predžana o raja the o kraľa, save bešena pro tronos le Davidoskro. O kraľa, o raja, o manuša andral e Judsko the o manuša andral o Jeruzalem avena pro verdana the pro graja. A andre kada foros furt bešena o manuša. ²⁶ Avena o manuša andral o fori andre Judsko, andral o gava pašal o Jeruzalem, andral e phuv le Benjaminoskri, the andral e brehengri phuv Šefela, pal o verchi, the pal e pušta Negev a anena andro Chramos le RAJESKRO o labarde obeti, o chabeneskre obeti the mek aver obeti, the o kađidlos the e palikeribnaskri obeta. ²⁷ Ale te na šunena mire lava, hoj pes te pošvecinel o šabat, a hordinena tumaro tovaris a predžana leha prekal o brani le Jeruzalemoskre, akor bičhavava pre leskre brani e jag, so na murdaľola andre a labarela avri o pevnosti le Jeruzalemoskre.‘“

18

O podobenstvo pal o hrnčjaris

¹ Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske: ² „Ušti a dža andro kher le hrnčjariskro. Ode tuke phenava mire lava.“ ³ Avke gelom tele andro kher le hrnčjariskro a ov ipen akor kerelas buči pro kruhos. ⁴ A e kuči, savi kerelas la čikatar, leske na avľa avri. Avke latar kerđa aver nadoba, savi ov kamlä te kerel.

⁵ O RAJ ke ma prevakerđa kavke: ⁶ „Či me tumenca našti kerđomas avke sar kada hrnčjaris?“ phenel o RAJ. „Avke sar hin e čik andro vasta le hrnčjariskre, avke san tumen, manušale andral o Izrael, andre mire vasta. ⁷ Varekana phenav pal varesavo narodos abo pal varesavo krališagos, hoj les džav te zničinel, te čivel tele a te murdarel avri, ⁸ ale te pes oda narodos, pre savo oda phendom, visarel andral peskro nalačhipen, akor mange hin pharo a na kerav oda nalačo, so leske gondolinavas te kerel. ⁹ A varekana phenav pal varesavo narodos abo pal varesavo krališagos, hoj les pale ačhavava upre a sadzinava avri, ¹⁰ ale te oda narodos kerel oda, so nane lačo angle mire jakha a na šunel man, akor mange hin pharo a na kerav oda lačo, so leske gondolinavas te kerel.

¹¹ Akana phen le manušenge andre Judsko the le nipenge andro Jeruzalem: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, pripravinav pre tumende e pohroma a gondolinav pre

tumende avri o nalačo planos. Vašoda pes sako tumendar mi visarel peskre nalače dromestar a mi prikerel peskre droma the peskre skutki!' ¹² Ale on odphende: „Zbitočne amenge kada vakeres! Amen hin amare plani a sako amendar peske kerela oda, so kamel andre peskro nalačo the zacato jilo.“

O manuša omuken le RAJES

- ¹³ Vašoda kada phenel o RAJ:
 „Noča phučen le narodendar,
 či vareko šunđa kajso vareso.
 E pačivali čhaj le Izraeloskri kerđa odi nekgoeder veca.
¹⁴ Či šaj o jiv calkom našlol pal o verchi andro Libanon?
 Či šaj varekana lengre šilale paña, so čulan dural, šučon avri?
¹⁵ Ale mire manuša pre ma bisterde;
 labarenas o kadidlos le falošne devlence,
 angle lende odgele pal o droma,
 pal o chodniki, so sas dine varekana,
 a gele pre aver chodniki,
 pro droma, so na sas prikerde.
¹⁶ Avke čerinde kadi phuv pro strašno than,
 hiñi prekošli pro furt.
 Sako, ko pašal predžala, predarala olestar, so dikhela,
 čudalinel pes a kerela le šereha.
¹⁷ Roztradava len sar e balvaj pal o vichodos anglo ñeprijateľa;
 andre oda džives, sar pre lende avela e pohroma,
 lenge sikavava o dumo, a na o muj.“

O nalače plani pro Jeremijaš

¹⁸ Phende: „Aven gondolinas avri o nalače plani pro Jeremijaš. Se mek kade ena aver rašaja, save amen šaj sikavena, godaver murša, save amen dena godi, the proroka, save amenge phenena o lav le Devleskro. Aven thovas les tele la čhibaha a imar na mušinaha te šunel, so amenge vakerele.“

- ¹⁹ Avke me phendom:
 „Šun man, RAJEJA,
 a šun the olen, ko pre ma džan!
²⁰ Či šaj vaš o lačo te počinel nalačipnaha?
 No on mänge kopalinde avri e bari chev!
 Leper tuke, hoj ačhavas angle tute
 mangavas tut vaš lenge,
 hoj lendar te visares tiri cholí.
²¹ Vašoda muk pre lengre čhave e bokh
 a de len te murdarel la šablaha.
 Ker lengre romñijendar vdovi a ma de len čhave;
 lengre muršen mi murdarel o meribnaskro nasvaliben
 a lengre ternen mi predemel e šablá andro mariben.
²² Andral lengre khera mi šundol o baro roviben,
 sar pre lende jekhvareste bičhaveha le zbujñiken,
 bo kopalinde avri e chev, hoj man te chuden,
 a thode tel mire pindre e pasca.
²³ Ale tu, RAJEJA, džanes savore lengre nalače plani,
 sar man kamen te murdarel.
 Ma odmuk lenge lengri vina

añi ma khos tele lengro binos anglal tire jakha!
Ale de lenge te perel tele anglal tu
a ker lenca andre tiri choľi.“

19

E Judsko ela phagerdi sar e kuči

¹ Kada phenel o RAJ: „Dža ko hrnčjaris a cin lestar kuči čikatar, le tuha varesave vodcen le manušendar the le rašajendar. ² Palis dža andre dolina Ben-Hinom, savi hiñi paš e Brana le hrnčjariskri, a ode vakereha ola lava, so tuke phenava. ³ Pheneha lenge: ‚Šunen o lav le RAJESKRO, kralale andral e Judsko the manušale, so bešen andro Jeruzalem! Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Pre kada than anava ajsi pohroma, hoj sakoneske, ko pal oda šunela, piskinela andro kana. ⁴ Bo on man omukle a kerde kale thanestar than prekal o cudza devla; labarenas kade o kađidlos avre devlenge, saven na prindžarenas aňi lengre dada aňi o judska krala, a kada than pherarde le űevinne rateha. ⁵ Le Baaloske ačhavenas o uče thana, hoj peskre čhaven te labaren sar e labardi obeta le Baaloske. Kajse obeti me šoha na prikazindom, na phendom a mek aňi pre godi mange oda na avla. ⁶ Vašoda avena ajse dživesa, phenel o RAJ, kana pes imar kada than na vičinela Tofet abo dolina Ben-Hinom, ale e Dolina le murdaripnaskri. ⁷ Pre kada than zničina va o plani le Judaskre the le Jeruzalemoskre, murdarava len la šablaha anglal lengre űeprijateľa, ole dženengre vastenca, so len kamen te murdarel. Lengre mule tela dava te chal le čiriklengre the le dzive džvirenge. ⁸ Anava pre kada foros ajsi bari dar, hoj sako, ko pašal predžala, predarala a čudalinel a pes oleske, so pes leha ačhila. ⁹ Lengre űeprijateľa len obklučinena a kamena len te zničinel. Obklučinena len avke zoraľes, hoj o manuša andro foros bokhatar chana jekh avres a mek až the peskre čhaven the čhagen.‘

¹⁰ Palis phager e kuči anglo jakha ole muršengre, so tuha džana. ¹¹ Phen lenge: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: Avke sar phadžila kadi kuči čikatar, savi pes imar na del te prikerel, avke phagerava kale manušen the kada foros. Le mulen pes parunela andre dolina Tofet, bo avrether na ela than te parunel. ¹² Kada kerava kale foroha, phenel o RAJ, a the olenca, ko andre bešen. Kada foros ela sar o Tofet. ¹³ O khera andro Jeruzalem the o khera le judske kralengre ena meľarde andre sar o Tofet – savore khera, kaj labarenas o kađidlos pro padi savore űeboskre čercheňenge a kaj anenas o moľakre obeti avre devlenge.‘ “

¹⁴ Sar o Jeremijaš avla pale andral o Tofet, kaj les bičhađa o RAJ te prorokinel, ačhađa pes andre dvora le RAJESKRE khereskri a phenđa savore manušenge: ¹⁵ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Pre kada than a the pre savore fori pašal anava savore pohromi, pal save vakeravas, bo sas zacata a na kamenas te šunel mire lava.‘ “

20

O Pašchur phandel le Jeremijaš

¹ O rašaj o Pašchur, le Imeroskro čhavo, o hlavno uradňikos andro Chramos le RAJESKRO, šunđa le Jeremijaš te prorokinel kala lava. ² O Pašchur diňa le prorokos Jeremijaš te marel a te phandel andre kaštuñi klada, savi sas paš e Upruñi brana le Benjaminskri paš o Chramos le RAJESKRO. ³ Pre aver džives, sar o Pašchur premukelas le Jeremijaš andral e klada, phenđa leske o Jeremijaš: ‚O RAJ tut na vičinela ‚Pašchur‘, ale ‚Bari Dar savore serendar‘. ⁴ Bo kada tuke phenel o RAJ: ‚Bičhavava pre tu the pre tire prijateľa bari dar; perena tel o šabli le űeprijatelengre a tire jakha pre oda dikhena. A savore manušen andral e Judsko dava andro

vasta le babiloņike kraliske; lela len andro Babilon a oklen murdarela la šablaha.
⁵ Savoro barvalipen kale foroskro dava andro vasta lengre ņeprijatelenge – savore
 vzacna veci the savore pokladi le kralengre andral e Judsko. Lengre ņeprijateľa len
 občorarena, lena kala veci sar korist a lidžana oda andro Babilon. ⁶ Tu, Paščur, the
 savoredžene andral tiro kher avena zaile andro Babilon. Ode mereha a parunena tut
 savore tire prijatelenca, savenge falošne prorokindal. ‘ “

O Jeremijaš pes sajinel

- ⁷ Prevakerdal man, RAJEJA,
 a me man diňom te prevakerel;
 zorales man pricirdňal ke tu
 a domardal man.
 Calo džives som pro asaben,
 sako mandar asal.
- ⁸ Furt sar vakerav, mušnav zorales te vičinel:
 „O mariben the e pohroma avel!“
 Anglo lav le RAJESKRO mange calo džives
 dophenen a keren man ladž.
- ⁹ Ale sar mange phenavas: „Imar na leperava leskro lav
 aňi na vakerava andre leskro nav,“
 no leskro lav hin andre miro jilo sar jag;
 e jag, so labol andre mire kokala.
 Kamavas odi jag andre mande te zaačhavel,
 ale našti.
- ¹⁰ Šunav but dženen te šepkinel:
 „E bari dar hin všadžik! Den les andre! Daha les andre!“
 Savore mire prijateľa užaren pre oda,
 hoj perava, a phenen:
 „Ko džanel, či les na klaminaha,
 a oleha les domaraha a pomstinaha pes leske.“
- ¹¹ Ale o RAJ hino manca sar o zoralo hrđinas,
 vašoda ola, ko pre ma džan, perena tele
 a našti man nič kereňa.
 Doperena andre bari ladž,
 bo našti man domarena,
 pre lengri ladž pes šoha na bisterela.
- ¹² Nekzoraleder RAJEJA,
 tu, so skumines le spravodlivones,
 tu, so dikhes dži andro jilo the andre godi,
 de mange te dikhel tiri pomsta pre lende,
 bo andre tire vasta diňom miro pharipen.
- ¹³ Gilaven le RAJESKE!
 Oslavinen le RAJES!
 Ov zachraňinel le čores
 andral o vasta le nalače manušengre.
- ¹⁴ Prekošlo te el oda džives, kana ulilom!
 Te na el požehňimen oda džives,
 kana man miri daj anda pro svetos!
- ¹⁵ Prekošlo hin oda murš,
 savo anda mire dadeske o radišagos, sar phenda:
 „Ulila tuke čavoro, muršoro!“
- ¹⁶ Oda murš mi el sar o fori,
 save o RAJ bi e milost čida tele.

Tosara mi šunel o roviben

a pro dilos e maribnaskri vika.

17 Bo na murdarđa man andro per mira dake,
avke mange ulahas mira dakro per sar hrobos pro furt.

18 Soske avlom avri la dake andral o per?
Hoj te dikhav o trapišagos the e žala?
Hoj andre ladž te predživav mire dživesa?

21

O Del odphenel le Cidkijoske

¹ O kralis Cidkijah bičhada ko Jeremijaš le Malkijoskre čhas le Pašchur the le rašas Cefanjah, le Maasejoskre čhas, hoj lestar te phučen: ² „Mang le RAJES, hoj amenge te avel te pomožinel, bo o babiloňiko kralis Nebukadnecar pre amende utočinel. Phuč, či na kerela o RAJ jekh ajso zazrakos, sar kerelas varekana, a či les na zaačhavela, hoj pre amende te na utočinel a te džal het.“

³ Akor o RAJ prevakerđa ko Jeremijaš, hoj lenge te odphenel: „Kada phenen le Cidkijoske: ⁴ ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Domarava tumari armada, savi pes marel le babiloňike kraliha the le Babilončanenca, so tumen obklučinen avral pašal o muri, a skidava upre maškar o foros o zbraňe tumare slugađengre. ⁵ Me korkoro man tumenca marava le nacirdle vasteha, le zorale ramenoha, la cholaha, la bara cholaha. ⁶ Murdarava olen, so bešen andre kada foros; le manušen the le dobitkos le džungale nasvalibnaha, avke hoj merena. ⁷ Palis, phenel o RAJ, dava le judske kralis Cidkijah, leskre sluhlen, leskre manušen a the olen, so andre kada foros na pregele le meribnaskre nasvalibnaha, la šablaha aňi la bokhaha, andro vasta le babiloňike kraliske Nebukadnecaroske the lengre ňeprijateľenge, so len kamen te murdarel. Ov len murdarela bi e milost, bi o jilo a na ela leske vaš lenge pharo.‘

⁸ A kale manušenge phen: ‚Kada phenel o RAJ: Thovav anglal tumende o drom le dživipnaskro the o drom le meribnaskro. ⁹ Ko ačhela andre kada foros, ela murdardo la šablaha, merela bokhatar abo pro meribnaskro nasvaliben. Ko džala avri a zdela pes le Babilončanenge, so tumen obklučinen, ačhela te dživel. Zachraňinela peske bajča o dživipen a dživela. ¹⁰ Bo man rozhodňindom, hoj na zachraňinava kada foros, ale hoj les zničinava,‘ phenel o RAJ. ‚Dava les andro vasta le babiloňike kraliske a ov les labarela avri.‘ “

O Del vakerel ko kraliskro kher

¹¹ „Phen le judske kraliskra famelijake kada: Šunen o lav le RAJESKRO, ¹² kher le Davidoskro! Kada phenel o RAJ:

‚Sako džives sudzinen spravodlivones

a len avri le občorarde manušes andral o vasta oleske, ko les trapinel,

hoj te na chudel te labol miri cholli sar jag

vaš tumare nalačhe skutki, so keren,

a te na rozlabol avke, hoj la ňiko našti murdarela andre.‘ “

O Del vakerel ko Jeruzalem

¹³ „Dikh, me džav pre tute, Jeruzalem,

so bešes upral e dolina,

pre skalnato rovina,

phenel o RAJ.

Tumen phenen: ‚Ko pre amende avela,

ko pes šaj dochudela andre amare khera?‘

¹⁴ Marava tumen vaš tumare skutki,

phenel o RAJ.
 Labarava e jag andre tumaro veš
 a labola savoro pašal tumende.“

22

O lav prekal o judska krala

¹ Kada phenel o RAJ: „Dža tele andro palacis ko judsko kralis a phen leske kada lav: ² ‚Šun o lav le RAJESKRO, judsko kralina, so bešes pro tronos le Davidoskro, tu, tire sluhi the tire manuša, tumen, so aven andre prekal kala brani.‘ ³ Kada phenel o RAJ: ‚Keren oda, so hin spravno a spravodlivo, len avri le občorarde manušes andral o vasta oleske, ko les trapinel. Ma keren nisavo nalačhipen aňi ma trapinen le cudzincen, le široten the le vdoven; ma čhoren avri o űevinno rat pre kada than. ⁴ Te čačes dolikerena kada lav, akor o krala, so bešen pro tronos le Davidoskro, avena andre prekal o brani kale palaciskre pro graja the pro verdana, on, lengre sluhi the lengre nipi. ⁵ Ale te na šunena kala lava, lav vera korkoro pre mande,‘ phenel o RAJ, ‚hoj kale palacistar ačhela kopa šmeci.‘ ⁶ Bo kada phenel o RAJ pal o palacis le judske kraliskro:

‚Kajte sal mange sar o Gilead,
 sar o verchi andro Libanon,
 kerava tutar e pušta,
 o fori, kaj űiko na bešel.

⁷ Bičhavava pre tute le ničitelēn,
 le slugađen le zbraňenca,
 čhingerena avri tire šukar cedri
 a čhivena len pre jag.‘

⁸ But narodi predžana pašal kada foros a jekh avrestar phučena: ‚Soske o RAJ kada kerđa kale bare foroha?‘ ⁹ Odphenena lenge: ‚Vašoda, bo omukle e zmluva le RAJESKRI, peskre Devleskri, klaňinenas pes avre devlenge a služinenas lenge.‘“

O lav pal o Joachaz

¹⁰ „ ‚Ma roven pal o kralis, so muľa,
 ma likerēn žala pal leste;
 sigeder roven pal oda, ko geľa andre aver phuv,
 bo imar na avela pale
 a peskri phuv imar na dikhela.‘

¹¹ Bo kada phenel o RAJ pal o Jozijašoskro čhavo Joachaz*, pal o judsko kralis, savo vladňinelas vaš peskro dad Jozijaš a geľa het pal kada than: ‚Imar na avela kade pale,
¹² ale merela pre oda than, kaj les ligēnde a imar na dikhela kadi phuv.‘“

O lav pal o Jojakim

¹³ „ ‚Vigos oleske, ko peske ačhavel o palacis űespravodlišagoha
 a o uprune khera klamišagoha,
 ko peskre manušen del te kerel buči hijaba
 a na počinel lenge vaš e buči.

¹⁴ Ko phenel: ‚Ačhavava mange baro palacis
 a upral mange kerava o bare khera!“
 A palis peske kerel o buchle oblaki,
 obthovel o palacis le cedroskre kašteha
 a farbinel pro loles.

* 22:11 22,11 E hebrejiko čhib: Šalum

15 Gondolines tuke, hoj te tut lašares le cedroha, hoj oda tutar kerel kralis?

Či tiro dad na chalas a na pijelas?

Ale ov kerelas oda, so hin spravno the spravodlivo,
a vašoda leske sas mištes.

16 Pomožinelas te dochudel o čačipen le čoreske the le slabeske
a sas leske mištes.

Kavke kamel te kerel o manuš, so man prindžarel!
phenel o RAJ.

17 „Ale tire jakha the tiro jilo
džan ča pal o nalačo ziskos,
te čhorel avri o ňevinno rat,
te trapinel a te ispidel tele.“

18 Vašoda kada phenel o RAJ pal o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo:
Na rovena pal leste kavke:

„Jaj, phrala miro! Jaj, prijatelina miro!“

Na rovena pal leste:

„Jaj, raja miro! Jaj, kralina miro!“

19 Parunena les sar le somaris,
cirdena les avri a čhivena het
pal o brani le Jeruzalemoskre.“

O lav pal o Jeruzalem

20 „Čhaje le Jeruzalemoskri,
dža upre pro Libanon a vičin,
mi šundol tiro hangos andro Bašan,
vičin andral o Abarim,
bo savore tire pirane hine zničimen.“

21 Vakeravas ke tu, sar tuke mek sas mištes,
ale tu phendal: „Na kamav te šunel!“

Kajsi salas terŋipnastar,
na šunehas man.

22 Savore tire pastjeren odphurdela e balvaj;
tire pirane ena zaile a odligende.

Akor tut ladžaha a aveha teledikhli
vaš tire nalače skutki.

23 Tu, so bešes pro Libanon,
a tire hñizdi hine pro cedri,

jaj sar jojčineha akor,
sar pre tu avena o ločhibnaskre dukha,
o kurči sar pre džuvli, so ločhol.“

O lav pal o Jojachin

24 „Avke sar dživav,“ phenel o RAJ, „te le Jojakimoskro čhavo o Jojachin†, o judsko kralis, ulahas e pečatno angrusi pre miro čačo vast, ilomas les odarik tele.“

25 Dava tut andro vasta olenge, ko tut kamen te murdarel, the olenge, kastar tut daras. Dava tut andro vasta le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske the andro vasta le Babilončanenge. 26 Tut the tira da, savi tuha ločila, tradava andre aver phuv, andre savi na ulilan, a ode the merena. 27 Imar šoha na avena pale andre odi phuv, andre savi igen kamen te avel pale.“

28 Kada murš, o Jojachin, hino sar e phagi nadoba, savi čhide het.

† 22:24 22,24 E hebrejiko čhib: Konjah

Hino sar e kuči čikatar, savi ņiko na kamel.
 Soske hino ov the leskre čhave odčhide?
 Soske hine tradle andre odi phuv, pal savi nič na džanen?

29 Ó phuvije, phuvije, phuvije,
 šun o lav le RAJESKRO!

30 Kada phenel o RAJ:
 „Pisinen andre kale manušes avke,
 sar te les na ulahas čhave,
 sar manušes, kaske andro dživipen na avla nič avri,
 bo aňi jekh leskre čhavendar
 na bešela pro tronos le Davidoskro,
 hoj te vladňinel andre Judsko.“

23

O Del skidela upre peskre manušen

1 „Vigos tumenge, pastjerale! Bo muken le bakroren andral miro stados te merel a roztraden len!“ phenel o RAJ. 2 Vašoda phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pro pastjera, save lidžan mire manušen: „Tumen roztradňan a rozmučľan miro stados a na dodikhenas pre lende. Avke akana me dodikhava pre oda, hoj te aven marde vaš tumare nalače skutki,“ phenel o RAJ. 3 „Andral savore phuva, kaj len roztradňom, skidava upre mire bakroren, so mek ačhile te dživel, a anava len pale khere. Ode pale rozbarona a ela len but čhave. 4 Ačhavava upral lende pastjeren, save len mištes pašinena, a imar pes na mušinena te daral aňi te izdral; aňi jekh bakroro imar na našľola,“ phenel o RAJ.

O Del dela le čačipnaskre kralis

5 „Dikh, avena ajse dživesa,“ phenel o RAJ,
 „hoj le Davidoske dava te barol avri o čačipnaskro Konaricis;
 le kralis, savo vladňinela godaha
 a anela o spravodlišagos the o čačipen pal cali phuv.

6 Sar ov kralinela, o Juda ela zachraňimen
 a o Izrael dživela andro smirom.
 Kale naveha les vičinena:

‘O RAJ hin amaro spravodlišagos.’

7 Vašoda dikh, avel o časos,“ phenel o RAJ, „sar imar o manuša na vakerena: ‚Avke sar dživel o RAJ, savo ila avri le Izraeliten andral o Egipt,‘ 8 ale vakerena: ‚Avke sar dživel o RAJ, savo ila avri le Izraeloskre potomken andral e severno phuv the andral savore phuva, andre save len roztradňa.‘ Palis avena pale te dživel andre peskri phuv.“

O lav pal o falošna proroka

9 O lava le prorokenge:
 O jilo andre ma pukinel
 a savore kokala mange izdran.
 Anglo sveta lava, so pre tumende phendä o RAJ,
 Som sar mato manuš, sar murš, so mačila la moľatar.
 10 Bo e phuv hiňi pherđi le manušenca, so nane verna le RAJESKE;
 so dživen nalače dživipena a viuzinen peskri zor.
 O RAJ prekošla kadi phuv, a vašoda hiňi andre žala
 a o mali šučon avri.

11 O RAJ phenel:

„Bo o prorokos the o rašaj hine bijedevleskre,
mek the andre miro kher len arakhlom te kerel o nalačhipen.

12 Vašoda ela lengro drom šlickaco,
rači lenge podžžana o pindre a perena upre.

Mukava pre lende e pohroma
andre oda berš, sar ena marde,“
phenel o RAJ.

13 „Le proroken andre Samarija
dikhlom te kerel but džungale veci:
Prorokinenas andro nav le Baalokro
a avke mire manušen le Izrael lidžanas avrether.

14 Ale le proroken andro Jeruzalem
dikhlom te kerel meksa džungaleder veci:
Kerenas o lubipena a klaminenas,
pomožinenas le manušenge te kerel o nalačhipen,
važoda pes ņiko lendar na visarelas peskre binendar.

Mange hine savore sar e Sodoma
a o manuša, so ode bešen, sar e Gomora.“

15 Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ pal o proroka:
„Dikh, dava len te chal o kirko chaben
a te pijel o otravimen paņi.

Bo le prorokendar andral o Jeruzalem
pes rozligenda o bijedevleskeriben pal cali phuv.“

16 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Ma šunen o lava le prorokengre, so tumenge prorokinen,
bo on tumen den e zbitočno nađej.
Vakeren tumenge o videņja, so aven ča andral lengre gođa,
ale na andral o muj le RAJESKRO.

17 Ola proroka furt phenen ole manušenge, save man tele dikhen:
„O RAJ phenel: Savoro ela mištes!“

Sakoneske, ko phirel pal peskro zacato jilo, phenen:
„Na avela pre tumende e pohroma!“

18 Se ko lendar sas pre le RAJESKRI porada,
hoj te dikhel a te šunel leskro lav?
Ko delas pozoris a šunelas leskro lav?

19 Dikh, le RAJESKRI vichrica!
Leskri cholĭ avel tele sar e zoralĭ balvaj
pro šero le nalačheskro.

20 Le RAJESKRI cholĭ pes na visarela het,
medik pes na ačhela savoro, so peske zaila andro jilo.
Andro posledna dživesa oda ačhalona mištes.

21 Me kale proroken na bičhadom,
ale on the avke gele te vakerel;

Me ke lende na vakeravas,
ale on the avke prorokinenas.

22 Te ulehas pre miri porada,
akor vakerdehas mire lava mire manušenge
a visardehas len het lengre nalače dromendar
the lengre nalače skutkendar.

23 Či me som Del, so hino ča pašes?

A či na som Del, so hino the dur?“ phenel o RAJ.

²⁴ „Či pes šaj vareko garuvel avke, hoj les te na dikhav?“ phenel o RAJ.

„Či me na som všadzik, the pro ňebos the pre phuv?“ phenel o RAJ.

²⁵ „Šundom, so vakeren o proroka, save prorokinen o klamišagos andre miro nav. On phenen: ‚Sas man suno! Sas man suno!‘ ²⁶ Dži kana mek oda ela avke, hoj kala proroka prorokinena o klamišagi, so peske on korkore gondolinde avri? ²⁷ On peske gondolinen, hoj peskre sunenca, so peske vakeren, kerena oda, hoj mire manuša te bisteren pre miro nav. Avke sar lengre dada bisterde pre miro nav a visarde pes ko Baal. ²⁸ O prorokos, savo džal suno, mi phenel, hoj oda hin ča suno. Ale oda, kas hin miro lav, mi vakerel miro lav čačipnaha. So hin jekhetane le zrnos le phuseha?“ phenel o RAJ. ²⁹ „Či nane miro lav sar jag?“ phenel o RAJ, „sar o čokanos, so phagerel e skala?

³⁰ Vašoda me džav pre ola proroka,“ phenel o RAJ, „so čoren jekh avrestar o lava a phenen, hoj oda hin mire lava. ³¹ Me džav pre ola proroka,“ phenel o RAJ, „so vakeren peskre lava, save lenge aven pre čhib, a phenen: ‚O RAJ phenel kada.‘ ³² Me džav pre ola proroka, so prorokinen o falošna sune,“ phenel o RAJ. „On lidžan avrether mire manušen peskre klamišagenca, sar vakeren pal peskre sune a lašaren pes lenca. Me len na bičhadom aňi len na ačhadom. Kale manušenge na anena nič lačo,“ phenel o RAJ.

O lav pal o falošna proroctva

³³ O RAJ mange phendā: „Jeremijaš, te tutar kala manuša, o prorokos abo o rašaj, phučena: ‚Savo pharipen amenge anes le RAJESTAR?‘ Odpheneha lenge: ‚Tumen san o pharipen le RAJESKRO, a vašoda tumen čhivela het, phenel o RAJ.‘ ³⁴ Te o prorokos, o rašaj abo vareko le manušendar phenela: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen!‘ marava ole manušes the leskro kher. ³⁵ Ale kavke tumenge kempel te phučel tumare prijateljstar abo phralestar: ‚So odphendā o RAJ?‘ abo ‚So phendā?‘ ³⁶ A imar na vakerena: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ bo pre oda manuš, ko phenela kada lav, avela čačes o pharipen. Previsardan o lava le džide Devleskre, le Nekzoraledere RAJESKRE, amare Devleskre. ³⁷ Kavke phučeha le prorokostar: ‚So tuke odphendā o RAJ?‘ abo ‚So phendā o RAJ?‘ ³⁸ Ale te phenena: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ akor o RAJ odphenela: ‚Vašoda, hoj phendan kada lav: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ kajte tumenge zakazindom oda te phenel, ³⁹ akor tumen čačes hazdava a čhivava mandar het – tumen the tumaro foros, savo diňom tumenge the tumare dadenge. ⁴⁰ Anava pre tumende e večno ladž the e večno potupa, pre savi pes šoha na bisterela.‘ “

24

O videňje pal o lače the nalače figi

¹ Sar o babiloňiko kralis o Nebukadnecar andro Jeruzalem zaila le judske kralis le Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, the le judske rašajen, le remeselňiken the le kovačen a ligendā len andro Babilon, paloda mange o RAJ sikada o videňje: Duj košara le figenca sas thode anglo Chramos le RAJESKRO. ² Andre jekh košaris sas igen lače figi, save sas obkidle ešebna, a andre dujto košaris sas igen nalače figi, save pes aňi na denas te chal. ³ O RAJ mandar phučla: „Jeremijaš, so dikhes?“

Me odphendom: „O figi. O lače hine igen lače. A o nalače hine ajse nalače, hoj pes na den te chal.“

⁴ Akor ke ma o RAJ prevakerda kada: ⁵ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Sar ola lache figi, ajse mange hine o zaile manuša andral e Judsko, saven bičhadom kale thanestar andre phuv le Babilončanengri. ⁶ Dikhava pre lende le lačhipnaha a anava len pale andre kadi phuv. Pale len budinava upre a imar len na čhivava tele, pale len sadzinava a imar len na cirdava avri. ⁷ Dava len ajse jile, hoj man te prindžaren, hoj me som o RAJ. On ena mire manuša a me avava lengro Del, bo pes ke ma visarena cale peskre jilenca.

⁸ Avke sar ole nalače figenca, save pes na den te chal,‘ phenel o RAJ, ‚avke kerava le judske kraliha le Cidkijoha, leskre vodcenca the olenca, ko mek ačhile andro Jeruzalem te dživel andre kadi phuv, a the olenca, ko bešen andro Egipt. ⁹ Anava pre lende ajsi pohroma, hoj savore krališagi pre phuv igen predarana. O manuša lendar asana, kerena peske lendar pheras a dikhena len tele. Lengro nav lena sar košiben všadzik, kaj len roztradava. ¹⁰ Bičhavava pre lende e šabla, e bokh the o meribnaskro nasvaliben, medik calkom na merena avri andral e phuv, savi diňom lenge the lengre dadenge.‘“

25

Eftavardeš berša andro Babilon

¹ Kada hin o lav, savo avla ko Jeremijaš pal savore manuša andre Judsko. Oda sas akor, sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko štarto berš a o Nebukadnecar, o babiloňiko kralis, ešebno berš. ² Avke o prorokos Jeremijaš phenda savore manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: ³ „O RAJ ke ma prevakerelas akorestar, sar o Jozijaš, le Amonoskro čhavo, kralinelas andre Judsko dešutrin berš a dži adadžives, oda hin imar bišutrin berš. Me tumenge vakeravas oda, so mange o RAJ phenelas, furt pale a pale, ale tumen na šunenias.

⁴ O RAJ tumenge bičhavelas savore peskre služobňiken le proroken furt pale a pale, ale tumen len aňi na šunenias aňi na denas pozoris pre oda, so vakerenas. ⁵ On tumenge phenenas: ‚Sako tumendar pes mi visarel peskre nalače dromestar the skutkendar a palis šaj ačhena te bešel andre phuv, savi o RAJ diňa tumenge the tumare dadenge čirlastar a pro furt. ⁶ Ma džan pal aver devla, hoj lenge te služinen, a ma lašaren len. Ma provokinen le RAJES le modlenca, so kerdan tumare vastenca, a na kerela tumen nič nalačo.‘“

⁷ „No tumen man na šunenias, ale choľarenas man ole modlenca, so kerenas tumare vastenca, a avke andan korkore pre tumende o nalačo,“ phenel o RAJ.

⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Vašoda, hoj na šunenias mire lava, ⁹ skidava upre savore naroden pal o severos the le babiloňike kralis Nebukadnecar, mire služobňikos,“ phenel o RAJ. ‚A anava len pre kadi phuv, pro manuša, so kade bešen, the pre savore narodi, so hine pašal lende. Calkom len zničinava a o manuša igen predarana olestar, so pes lenge ačhela, a dikhena len tele. Ena zničimen pro furt. ¹⁰ Lava kale thanestar het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro the o švetlos la lampakro. Imar na šundola andro mlinos o bar te erňinel e pšeňica. ¹¹ Calı kadi phuv ačhela igen zamukli sar e pušta, kaj ňiko na bešel. O manuša andral o Izrael the andral ola narodi, so hine pašal lende, ena zaile andro Babilon a ode služinena le babiloňike kraliske eftavardeš (70) berš.

¹² Ale sar pes pherarena ola eftavardeš berša, marava le babiloňike kralis the leskro narodos, e phuv le Babilončanengri, vaš lengro binos a kerava latar e večno pušta,“ phenel o RAJ. ¹³ ‚Bičhavava pre lengri phuv oda, so phendom pre late – savoro, so hin pisimen andre kada zvitkos, avke sar prorokinelas o Jeremijaš pre savore narodi. ¹⁴ Počinava le Babilončanenge pale vaš oda, so kerde, a but narodi the bare kraľa peske lendar kerena otroka.“

E choli le Devleskri pro narodi

¹⁵ Kada mange phenda o RAJ, o Del le Izraeloskro: „Le andral miro vast kadi kuči la mołaha, so sikavel pre miri choli, a de latar te pijel savore naroden, ke save tut bičhavav. ¹⁶ Pijena latar, hombinena pes sar mate a ačhena sar diline ola šablatar, savi pre lende bičhavava.“

¹⁷ Avke ilom e kuči andral o vast le RAJESKRO a diňom te pijel savore naroden, ke save man o RAJ bičhada: ¹⁸ le Jeruzalem, le foren andre Judsko, lengre kralen the rajen, hoj len calkom te zničnav. O manuša pes čudalinena, predarana lendar a lena lengro nav sar košiben, avke sar oda hin dži adadžives. ¹⁹ Diňom ola molatar te pijel the le Faraonos, le egiptske kralis, leskre služobňiken, leskre rajen, savore leskre manušen, ²⁰ the savore cudzincen andro Egipt; savore kralen andre phuv Uc; savore kralen andre phuv le Filištincengri (oda hin le kralen andro Aškalon, Gaza, Ekron, the ole manušen, so ačhile andro Ašdod); ²¹ le Edomčanen, le Moabčanen the le Amončanen; ²² savore kralen andro Tir; savore kralen andro Sidon; savore kralen, so bešen pašal o Stredozemno moros; ²³ le manušen andro Dedan, andre Tema the andro Buz a the savoren, save peske holinen o bala pro šero pal o seri, ²⁴ savore kralen andre Arabija the savore avre manušengre kralen, save bešen pre pušta; ²⁵ savore kralen andro Zimri; savore kralen andro Elam the savore kralen andre Medija; ²⁶ savore kralen pro severos, so bešen pašes abo dur. Savore krališagi pro svetos, save ča hin pre cali phuv, pijena ola kučatar. A pro koňec savorendar pijela the o babiloňiko kralis*.

²⁷ Palis mange o RAJ phenda: „Phen lenge: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Pijen, mačon a čhänden! Peren ola šablatar, savi pre tumende bičhavav, a imar ma ušten.‘ ²⁸ Te na kamena te lel e kuči andral tiro vast a te pijel, palis lenge pheneha: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: Mušinen te pijel! ²⁹ Dikh, anav e pohroma andro foros, savo pes vičinel pal miro nav, a gondolinen tumenge, hoj tumen oda obdžala? Na obdžala tumen, bo anav e šabla pre savore manuša pre phuv, phenel o Nekzoraleder RAJ.‘

³⁰ Tu lenge prorokin savore kala lava a phen lenge:

‚O RAJ kerela vika andral o ňebos,
dela avri o hlasos andral peskro sveto kher;
zoraless viskinela pre peskri phuv;
viskinela pre savore manuša pre phuv
a radisałola sar oda,
ko pučinel avri e štava andral o hroznos.

³¹ O hermišagos šundola dži pro agor la phuvakro,
bo o RAJ anel o sudos pro narodi;
sudzinel dojekhe manušes
a le nalačhen dela te murdarel la šablaha,‘
phenel o RAJ.

³² ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
Dikh, e pohroma džal le narodostar pro narodos,
a e bari burka avel pal o agora la phuvakre.‘

³³ Andre oda džives pašlona o murdarde le RAJESTAR pal jekh agor la phuvakro dži pre aver. Ńiko pal lende na rovela, na skidela len upre aňi len na parunela, ale ena sar o hnojos pre mała.

³⁴ Roven a hikinen, pastjerale,
kulinen tumen andro prachos, vodcale le stadoskre,
bo avla oda džives,

* 25:26 25,26 E hebrejiko čhib: Šešach

- hoj tumen te murdaren;
rozčivava tumen sar le kotoren,
so phadžile le vzacne nadobendar.
- ³⁵ Le pastjereren na ela kaj pes te garuvel,
aňi le vodcen le stadoskren kaj te denašel.
- ³⁶ Šun o roviben le pastjerengro,
o hikišagos le stadoskre vodcengro,
bo o RAJ ničinel lengre maľi.
- ³⁷ Le RAJESKRA bara cholatar hiňi zničimen
e phuv, so sas andro smirom.
- ³⁸ O RAJ hino sar o ľevos, so avľa avri pal peskro than.
O strašno mariben the e bari choľi le RAJESKRI
kerde kala phuvatar pušta.“

26

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Sar chudňa te vladňinel o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, phenda o RAJ le Jeremijašiske kada lav: ² „Kada phenel o RAJ: ‚Ačhav tut pre dvora andro Chramos le RAJESKRO a vaker ke savore judska fori, so aven te lašarel le Devles andro Chramos. Phen lenge savoro, so tuke prikazindom. Ma muk avri aňi lav! ³ Ko džanel, či na šunena a či pes na visarena peskre nalače dromendar? Avke mange ela pharo a na domukava pre lende e pohroma, savi pre lende kamav te mukel vaš lengre nalače skutki.‘ ⁴ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ: Te man na šunena a na dživena pal miro zakonos, so tumenge diňom, ⁵ te na šunena o lava mire služobňikengre, ľe prorokengre, saven tumenge furt bičhavav pale a pale, kajte tumen len na šunen, ⁶ akor kerava kale Chramoha oda, so kerdom andro Šilo, a kada foros ela savore narodenge pre phuv sar o košiben.‘ “

Le Jeremijaš kamen te murdarel

⁷ O rašaja, o proroka a the savore manuša šunde le Jeremijaš te vakerel savore kala lava andro Chramos le RAJESKRO. ⁸ Ale sar o Jeremijaš dovakerđa savore manušenge savoro, so leske prikazinda o RAJ, chudle les o rašaja, o proroka the savore manuša a phende: „Mušines te merel! ⁹ Soske prorokinehas andro nav le RAJESKRO, hoj pes kale foroha ačhela oda so andro Šilo a hoj kada foros ela omuklo a ňiko andre na bešela?“ Savore manuša, save sas andro Chramos le RAJESKRO, pes skidle upre pašal o Jeremijaš.

¹⁰ Sar pes o raja andral e Judsko došunde pal kala lava, avle avri andral o kraliko palacis a gele andro Chramos le RAJESKRO a zabešle peske pro sudos paš e Nevi brana, khatar pes džal andro Chramos le RAJESKRO. ¹¹ Akor o rašaja the o proroka phende le rajenge a the savore manušenge: „Kada murš peske zaslužinel te el odsudzimen pro meriben, bo prorokinelas pre kada foros, avke sar oda šundān pre tumare kana.“

¹² Avke o Jeremijaš phenda savore rajenge a the savore manušenge: „O RAJ man bičhada te prorokinel pre kada Chramos a the pre kada foros savore lava, so šundān. ¹³ Akana prikeren tumare droma the tumare skutki a šunen le RAJES, tumare Devles. Avke ela le RAJESKE pharo te mukel pre tumende e pohroma, savi phenda, hoj pre tumende mukela. ¹⁴ A dikh, me som andre tumare vasta! Keren manca oda, so tumen dikhen, hoj hin lačho the čačo. ¹⁵ Ale džanen mištes kada, hoj te man murdarena, anena o ňevinno rat pre tumende, pre kada foros the pre leskre manuša, so kade bešen, bo o RAJ man ke tumende čačes bičhada, hoj tumenge te phenav savore kala lava, so šundān.“

¹⁶ Avke o raja the savore manuša phende le rašajenge the le prorokenge: „Kada manuš peske na zaslužinel te merel, bo vakerelas ke amende andro nav le RAJESKRO, amare Devleskro.“ ¹⁷ Akor varesave vodci andral e Judsko uštile upre a phende savore manušenge, so ode sas zgele: ¹⁸ „O Micheaš andral o Morešet sas prorokos akor, sar andre Judsko kralinelas o Chizkija*, a ov phenda savore manušenge andre Judsko:

„Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
O Sion ela orimen tele sar mała,
o Jeruzalem ela rozburimen pre kopa
a o Čhramoskro verchos zabarola sar veš.“

¹⁹ Či vaš oda murdarda o judsko kralis Chizkija abo vareko andral e Judsko le Micheaš? Či pes o Chizkija na daralas le RAJESTAR a na modlinelas pes ke leste? A či na sas le RAJESKE pharo, a vašoda pre lende na mukla odi pohroma, so phenda? Ale amen akana anas e strašno pohroma korkore pre peste!“

Le prorokos Urija den te murdarel

²⁰ Sas mek the aver murš, savo prorokinelas andro nav le RAJESKRO, o Urijah, o čhavo le Šemajoskro andral o Kirjat-Jearim. Ov prorokinelas andro nav le RAJESKRO pre kada foros the pre kadi phuv avke, sar vakerelas the o Jeremijaš. ²¹ Leskre lava šunda o kralis Jojakim, savore leskre uradnika the raja. O kralis les kamelas te murdarel, ale sar pes pal oda o Urijah došunda, denašla daratar andro Egipt. ²² O kralis Jojakim bičhada andro Egipt le Achboroskre čhas Elnatan a leha the avre muršen. ²³ On ile avri le Urijah andral o Egipt a ande les paš o kralis Jojakim. Ov les diňa te murdarel la šablaha a leskro mulo felos diňa te čhivel andro hrobos paš o običajna manuša.

²⁴ Ale o Achikam, le Šafanoskro čhavo, chrañinelas le Jeremijaš, hoj les te na den te murdarel le manušenge.

27

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Sar chudňa te kralinel o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, avla kada lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ² Kada mange phenda o RAJ: „Ker tuke o jarmos le cipune lanendar a thov tuke les pre meň. ³ Avke bičhav o lav le edomike kraliske, le moabike kraliske, le amoňike kraliske, le tirske kraliske the le sidoňike kraliske prekal lengre posli, save avle andro Jeruzalem ko judsko kralis Cidkijah. ⁴ Phen ole poslengge, hoj te phenen peskre rajenge: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Kada phenen tumare rajenge: ⁵ Me mire zorale vasteha kerdom e phuv, le manušen the le džviren, so hine pre phuv a dav la oleske, kaske me kamav. ⁶ Me akana dava savore tumare phuva andro vasta mire služobňikoske le Nebukadnecaroske, le babiloňike kraliske; dava, hoj mek the o dziva džviri leske te služinen. ⁷ Savore narodi služinena leske, leskre čhaske the leskre vnukoske, medik na avela o dživesa the pre leskri phuv. Akor but narodi the bare kraľa domarena leskri phuv. ⁸ Ale akana te varesavo narodos abo krališagos na kamela te služinel le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske, abo te na prilela leskro jarmos andre meň, me marava oda narodos la šablaha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalibnaha dži akor, medik oda narodos na zničinava leskre vasteha, phenel o RAJ.“ ⁹ Vašoda tumen ma šunen tumare proroken, veštčen, olen, so phenen avri o sune, vražňiken, aňi le čarodejňiken, save tumenge phenen: „Tumen na služinena le babiloňike kraliske.“ ¹⁰ Se on tumenge prorokinen o klamišagi, savenge te pačana, avena odligende dur andral tumari phuv. A me tumen tradava avri andral tumari phuv a ode merena.

* **26:18** 26,18 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

¹¹ Ale ole narodoske, savo prilela andre meň o jarmos le babiloňike kraliskro a služinela leske, domukava te ačhel andre peskri phuv. Sadzinela peske a bešela ode, phenel o RAJ. ‘ ‘

¹² The le judske kraliske le Cidkijoske phendom kala lava: „Prile andre meň o jarmos le babiloňike kraliskro, služinen leske the leskre manušenge a ačhena te dživel. ¹³ Soske tu the tire manuša te meren la šablatar, la bokhatar the le meribnaskre nasvalibnastar, pal save phenda o RAJ, hoj avena pre oda narodos, so na služinela le babiloňike kraliske? ¹⁴ Ma šunen o lava le prorokengre, so tumenge vakeren: ‚Tumen na služinena le babiloňike kraliske.‘ Bo on tumenge prorokinen o klamišagos. ¹⁵ Se me len na bičhadom,“ phenel o RAJ. „On prorokinen o klamišagi andre miro nav. Vašoda me tumen tradav avri a merena tumen jekhetane ole prorokenca, so tumenge prorokinen.“

¹⁶ Le rašajenge the savore manušenge phendom: „Kada phenel o RAJ: Ma šunen o lava tumare prorokengre, so tumenge vakeren: ‚O nadobi andral o Chramos le RAJESKRO imar maj anena pale andral o Babilon.‘ On tumenge prorokinen o klamišagos. ¹⁷ Ma šunen len, služinen le babiloňike kraliske a dživena. Soske pes te čhivel tele kada foros? ¹⁸ Te hine proroka a hin len o lav le RAJESKRO, akor mi mangel bares le Nekzoraledere RAJES, hoj te na lidžan andro Babilon o nadobi, save mek ačhile andro Chramos le RAJESKRO, andro kher ko judsko kralis the andro Jeruzalem. ¹⁹ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ pal o bronzune slupi, pal e bari bronzuňi nadržja, pal o vožikici le nadobenca the pal okla veci, so ačhile andre kada foros, ²⁰ save na iľa o babiloňiko kralis o Nebukadnecar, sar odligenda andral o Jeruzalem andro Babilon le judske kralis Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, the savore rajen andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, pal o nadobi, save ačhile andro Chramos le RAJESKRO the andro kher ko judsko kralis andro Jeruzalem: ²² ‚Lidžana len andro Babilon a ačhena ode dži andre oda džives, medik na phenava, hoj len te anen pale andro Jeruzalem,‘ phenel o RAJ. ‚Avke len anena a thovena pale pre kada than.‘“

28

O Jeremijaš the o Chananijaš

¹ Andre oda berš, sar vladňinelas o judsko kralis Cidkijah štarto berš, mange andro pandžto čhon o Chananijaš, le Azuroskro čhavo, o prorokos andral o Gibeon, phenda andro Chramos le RAJESKRO anglal o rašaja the anglal savore manuša: ² „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phagava o jarmos le babiloňike kraliskro. ³ Dži o duj berš anava pale pre kada than savore veci andral o kher le RAJESKRO, save iľa pal kada than o babiloňiko kralis o Nebukadnecar a ligenda andro Babilon. ⁴ Pre kada than anava pale le judske kralis Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, a the savore zaile manušen andral e Judsko, save gele andro Babilon,‘ phenel o RAJ, ‚bo phagava o jarmos le babiloňike kraliskro.‘“

⁵ Akor o prorokos Jeremijaš anglal o rašaja the anglal savore manuša, so ačhenas andro Chramos le RAJESKRO, odphenda le prorokoske Chananijašoske ⁶ a phenda: „Amen! Mi del o Del! Mi kerel o Del oda, so prorokindaľ, hoj te aven pale pre kada than savore nadobi andral o Chramos le RAJESKRO the savore, ko sas zaile andro Babilon. ⁷ Ale šun kada lay, so phenav tuke the savore kale manušenge: ⁸ Anglal tu the anglal ma sas imar čirlastar but proroka, so prorokinenas but phuvenge the bare krališagenge o mariben, e bibach the o meribnaskro nasvaliben. ⁹ Ale či hino o prorokos, savo prorokinel o smirom, bičhado le RAJESTAR, oda pes sikavela až akor, sar pes oda ačhela.“

¹⁰ Akor o prorokos Chananijaš iľa o jarmos pal e meň le prorokoskri Jeremijašiskri a phagerđa les. ¹¹ Anglal savore manuša o Chananijaš phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Kavke phagerava dži o duj berš o jarmos le babiloňike kraliskro le Nebukadnecarokro, so hin pre meň savore narodengro.‘ “ Avke o prorokos Jeremijaš gela het peskre dromeħa.

¹² Paloda, sar o prorokos Chananijaš phagerđa o jarmos, so sas pre meň le prorokoske Jeremijašiske, prevakerđa o RAJ ko Jeremijaš kavke: ¹³ „Dža a phen le Chananijašoske: ‚Kada phenel o RAJ: O kaštuno jarmos phagerďal, ale pre leskro than chudeħa o trastuno jarmos. ¹⁴ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Thovava o trastuno jarmos pre meň kale savore narodenge, hoj te služinen le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske. A on leske služinena. Diňom leske mek the le dzive džviren.‘ “

¹⁵ O prorokos Jeremijaš phenda le prorokoske Chananijašoske: „Noča šun, Chananijaš, o RAJ tut na bičħađa, ale tu prevakerďal kale manušen, hoj te pačan le klamišagoske! ¹⁶ Vašoda phenel o RAJ kada: ‚Me tut lava pal kadi phuv. Mek kada berš mereħa, bo kerďal upre le manušen, hoj pes te ačħaven le RAJESKE.‘ “ ¹⁷ O prorokos Chananijaš muľa mek oda berš andro eftato čħon.

29

O Jeremijaš pisinel lil le manušenge andro zajaťje

¹ O prorokos Jeremijaš pisinda lil le manušenge, saven zaila o Nebukadnecar, a bičħađa les andral o Jeruzalem andro Babilon. Pisinda les le vodcenge, save ačħile te dživel, le rašajenge, le prorokenge the savore manušenge, saven o Nebukadnecar zaila andral o Jeruzalem andro Babilon. ² Ačħila pes oda paloda, sar o kralis Jechonijah, leskri daj, leskre uradňika, o raja andral e Judsko the andral o Jeruzalem, o remeselňika the o kovača mušinde te omukel o Jeruzalem. ³ O lil bičħađa le Elasoħa, le Šafanoskre čħaha, the le Gemarijoħa, le Chilkijoskre čħaha, saven bičħađa o judsko kralis Cidkijah ko babiloňiko kralis Nebukadnecar. Andre oda lil sas pisimen kada:

⁴ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, savorenge, kas diňom te zalel andral o Jeruzalem andro Babilon: ⁵ „Ačħaven o kħera a bešen andre. Sadzinen andro zahradi a chan oda, so andre barola. ⁶ Len tumenge romňijen a mi el tumen čħave the čħaja; len romňijen tumare čħavenge a den romeste tumare čħajen, hoj lenge te uľon o čħavore the o čħajora. Tumen mušinen te barol, a na te cikňol. ⁷ Keren sa pro lačħo the pro smirom andre oda foros, andre savo tumen bičħaďom andro zajaťje. Modľinen tumen vaš leske ko RAJ, bo te leske ela mištes, ela mištes the tumenge.“

⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Te na tumen klaminen tumare proroka, so hine maškar tumende, aňi tumare vešći. Ma muken tumen aňi pre lengre sune, so džan, ⁹ bo klamišagoħa tumenge prorokinen andre miro nav. Me len na bičħaďom,“ phenel o RAJ.

¹⁰ Bo kada phenel o RAJ: „Sar imar avena eftavardeš (70) berš andro Babilon, akor avava ke tumende a dolikerava miro lačħo lav, so tumen diňom, hoj tumen anava pale kħere pre kada than. ¹¹ Bo me džanav, save plani man hin tumenca,“ phenel o RAJ, „mire plani tumenca hine lačħe a nane nalačħe. Kamav tumen te del e lačħi buducnosť the e naďej. ¹² Akor ke mande vičħinena, avena a modľinena tumen ke mande a me tumen šunava avri. ¹³ Rodena man a arakhena man, te man rodena andral calo tumaro jilo. ¹⁴ Dava man tumenge te arakħel,“ phenel o RAJ, „a anava tumen pale andral o zajaťje. Skidava tumen andral savore narodi the pal

savore thana, kaj tumen roztradňom,“ phenel o RAJ, „a anava tumen pale pre oda than, khatar tumen ligendňom andro zajatje.“

¹⁵ Se tumen phenen: „O RAJ amen diňa le proroken andro Babilon.“ ¹⁶ Ale kada phenel o RAJ pal o kralis, savo bešel pro tronos le Davidoskro, the pal savore manuša, save ačhile te bešel andre kada foros, the pal tumari famelija, savi tumenca na geľa andro zajatje: ¹⁷ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Dikh, me pre lende bičhavava e šablă, e bokh the o meribnaskro nasvaliben a kerava lendar kirne figi, save hine ajse nalačhe, hoj len našti te chal. ¹⁸ Džava pre lende la šablaha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalibnaha. Kerava, hoj savore krališagi pre phuv te predaran olestar, so dikhena. Všadzik, kaj len roztradava, pes o manuša čudalinenena a predarana olestar, so pes lenge ačhiľa. O manuša peske lendar kerena pheras a lena lengro nav sar košiben, ¹⁹ bo na šunen nas mire ľava,“ phenel o RAJ, „akor sar lenge bičhavavas mire služobňiken le proroken. Bičhavavas len pale a pale, ale tumen len na šundňan,“ phenel o RAJ.

²⁰ Vašoda šunen o lav le RAJESKRO, savore, so sanas zaile, saven bičhadňom het andral o Jeruzalem andro Babilon. ²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, pal o Achab, čhavo le Kolajoskro, the pal o Cidkijah, čhavo le Maasejoskro, save tumenge andre miro nav falošňe prorokinenas: „Dava len andro vasta le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske a ov len murdarela angle tumare jakha. ²² A vašoda, so pes lenge ačhela, phenena savore zaile manuša andral e Judsko, so hine andro Babilon, kada košiben: ‚Mi kerel tuha o RAJ oda, so kerďa le Cidkijoha the le Achaboha, saven o babiloňiko kralis labarďa andre jag,‘ ²³ bo kerenas o bare bini andro Izrael, kerenas o lubipen le susedengre romňijenca a andre miro nav vakerenas o klamišagos, savo lenge me na prikazindňom. Džanav oda a som oleske švedkos, phenel o RAJ.“

O Jeremijaš chudel lav pro Šemajah

²⁴ Phen le Šemajoske andral o Nechelam: ²⁵ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Vašoda, hoj andre tiro nav bičhadňal savore manušenge andro Jeruzalem the le rašaske le Cefanjoske, le Maasejoskre čhaske, a the savore okle rašajenge kada ľil: ²⁶ ‚O RAJ tut ačhada rašaske vaš o rašaj Jojada, hoj te dodikhes andro kher le RAJESKRO pre dojekh dilino manuš, so pestar kerel prorokos, hoj les te phandes andre kaštuňi klada. ²⁷ Akor soske na zaačhadňal le Jeremijaš andral o Anatot, sar tumenge prorokinelas? ²⁸ Se ov amenge bičhada kade andro Babilon kadi sprava: Ačhena ode but. Vašoda keren tumenge o khera a bešen andre, sadzinen andro zahradi a chan oda, so andre barola.‘ “ ²⁹ No o rašaj Cefanjah avľa a pregenda kada ľil le Jeremijašiske.

³⁰ Akor avľa o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ³¹ „Phen savorenge, so hine zaile: ‚Kada phenel o RAJ pal o Šemajah andral o Nechelam: Vašoda, hoj o Šemajah ke tumende prorokinelas, kajte les me na bičhadňom, a prevakerďa tumen, hoj te pačan o klamišagos, ³² kada phenel o RAJ: Dikh, me marava le Šemajah andral o Nechelam the leskre potomken. Na ačhela lestar aňi jekh dženo, ko bešlahas maškar leskre manuša, a ov na dikhela oda lačho, so kamav te kerel prekal mire manuša, phenel o RAJ, bo kerelas upre le manušen, hoj pes te ačhaven pre mande.‘ “

30

O Izrael avela pale andre peskri phuv

¹ Kada lav phendňa o RAJ le Jeremijašiske: ² „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Pisin tuke andro zvitkos savore lava, so tuke phendňom. ³ Dikh, avel o časos,‘ phenel

o RAJ, ‚sar anava pale mire manušen le Izrael the le Juda andral o zajaťje a dava lenge pale e phuv, so diňom lengre dadenge, a bešena andre,‘ phenel o RAJ.“

⁴ Kada hin o lava, save vakerelas o RAJ pal o Izrael the pal e Judsko: ⁵ „Kada phenel o RAJ:

‚Šundol te viskinel le manušen daratar;
hin bari dar, nane smirom.

⁶ Akana zaačhen a gondolinen:

Šaj ulol le muršestar čhavoro?

Akor soske dikhav, hoj dojekhe zorale muršeste
hin o vasta pro per sar la džuvľate andro dukha?
Soske lenge o muja parňile avri?

⁷ Vigos, bo oda džives ela igen strašno!

Ajso džives, savo mek šoha na sas.

Andre oda časos predžala o Jakob bare pharipnaha,
ale ela olestar zachraňimen.‘ “

⁸ „Andre oda džives,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „phagerava o jarmos pal lengri meň a čhingerava lengre lanci. Imar na ena otroka le cudzincenge, ⁹ ale služinena le RAJESKE, peskre Devleske, the peskre kraliske le Davidoske, saves lenge ačhavava.“

¹⁰ „No tu ma dara, miro služobňikona Jakobona,“ phenel o RAJ,

„ma predara, Izraelona,

bo dikh, zachraňinava tut the tiro potomstvos
andral odi phuv, so hiňi dur, andre save san zaile.

O Jakob avela pale a dživela andro smirom,
bi o starišagos a ňiko les na daravela avri.

¹¹ Me som tuha, phenel o RAJ,

hoj tut te zachraňinav.

Zňičinava savore naroden,
maškar save tut roztradňom,
ale tut na zňičinava.

Marava tut, ča ajci keci tuke zaslužines,
ale na mukava tut te džal calkom bi o trestos.“

¹² Kada phenel o RAJ:

„Tiri rana našťi sastol avri
a hiňi igen dukhadi.

¹³ Nane vaš tu ko te zaačhel;
nane likos pre tiro vredos,
ňiko tut našťi sastarel avri.

¹⁴ Savore, so tut kamenas, pre tu bisterde;
na džal lenge pal tu.

Bo demađom tut avke sar ňeprijateľis;
mardađom tut igen zorales
angle tiri bari vina the angle tire but bini.

¹⁵ Soske roves vaš tiri rana?
Tiri dukh našťi sastol avri.

Vaš tiri bari vina the vaš tire but bini
tuke oda kerdom.

¹⁶ Ale savore, so tut chan tele,
ena zachale,

savore, tire ňeprijateľa,
ena zaile sar bertenosha.

Ola, ko tut trapinen,
 ena trapimen avrendar.
 Ola, ko tut občoraren,
 ena občorarde avrendar.
 17 Ale me tut sasťarava avri,
 sasťarava tuke tire rani,
 phenel o RAJ,
 bo vičinen tut avritradli,
 e čhaj le Sionoskri, sava ņiko na rodel.“

O RAJ anela pale le Izrael

18 Kada phenel o RAJ:
 „Anava pale le Jakoboskre stani andral e phuv, kaj sas zaile,
 a ela mange pharo vaš leskre khera.
 O foros ela pale upreačhado pre oda than, khatar sas čhido tele,
 a o palacis ačhela pale pre oda than, kaj sas.
 19 Avena lendar o palikeribnaskre giľa
 a šundola o radišagos.
 Kerava lendar but
 a na ena frimeder;
 dava len ajsi pačiv,
 hoj imar na ena teledikhle.
 20 Leskre čhave ena ajse sar varekana,
 lengro zhromaždeņje ela zorales zathodo angle mande
 a marava savoren, ko len trapinen.
 21 Lengro vodcas ela lendar;
 lengro vladcas avela lendar.
 Domukava les paš ma
 a ov avela dži ke ma.
 Se ko šaj avel korkoro pestar paš mande?
 phenel o RAJ.
 22 Tumen avena mire manuša
 a me avava tumaro Del.“
 23 Dikh, e choľi le RAJESKRI
 avel sar e zoraľi balvaj;
 sar e bari burka,
 so avel tele pro šero le nalačhe manušenge.
 24 Na preačhela leskri bari choľi,
 medik na dokerela savoro, so peske zaila andro jilo.
 Andro posledna dživesa oleske achalona.

31

O Izrael avel pale khere

1 „Andre oda časos,“ phenel o RAJ, „me avava Del savore famelijenge andro Izrael
 a on ena mire manuša.“
 2 Kada phenel o RAJ:
 „Pre pušta presikadom e milost le narodoske,
 savo denašla la šablake.
 Me anava o smirom le Izraeloske.“
 3 Dural pes amenge sikada o RAJ a phenda:
 „Kamav tut le večne kamibnaha,

vašoda tuke presikavav o verno kamiben.

⁴ Pale tut ačhavava upre,

a tu, pačivali čhaje le Izraeloskri,
aveha pale upreačhadi.

Pale tut šukaľareha le čerkutkenca
a džaha te khelel olenca, so radisaľon.

⁵ Pale tuke sadzineha o viňici
pro verchi andre Samarija.

O farmara peske sadzinena o viňici
a chana peskro ulipen.

⁶ Avela o džives, kana o stražňika vičinena
pal o brehi andral o Efrajim:

„Aven džas upre pro Sion,
ko RAJ, ke amaro Del!“

⁷ Kada phenel o RAJ:

„Giľaven radišagostar upral o Jakob;
thoven baripen upral o nekbareder le narodendar!

Giľaven zorales a phenen:

„RAJEJA, zachraňin tire manušen,
spasin le Izraeliten, save mek ačhile te dživel.“

⁸ Dikh, anava len andral e severno phuv
a skidava len upre pal o agora le svetoskre.

Ela maškar lende o koro the o bango,
e khabňi džuvľi the odi, so užarel te ločhol;
avena pale sar baro narodos.

⁹ Avena rovibnaha,
modľinena pes a me len anava pale.

Lidžava len paš o paňi,
pal o rovno drom, kaj lenge na poddžana o pindre,

bo me som le Izraeloskro dad
a o Efrajim hino miro ešebno čhavoro.“

¹⁰ „Šunen o lav le RAJESKRO, tumen narodale,
a vakeren les dur pro ostrovi:

„Oda, ko roztradňa le Izrael, les skidela upre
a stražinela les sar o pastjeris peskro stados.“

¹¹ Bo o RAJ zachraňinda le Jakob,
a cinda les avri andral o vasta ole dženeskre,
so sas zoraleder sar ov.

¹² Avena a viskinena radišagostar pro verchos Sion;
radisaľona le pherdo lačhe vecendar, save len dela o RAJ,

la pšeničatar, la neva molatar the le olejostar,
le cikne bakrorendar the le dobitkostar.
Ela lenge avke mištes sar la zahradake, savi hiňi mištes polivimen,
a imar buter na cerpinena.

¹³ E terňi džuvľi kheleľa a radisaľola,
a the o terne murša le phurenca jekhetane.

Lengro roviben čerinava pro radišagos,
lava lendar o pharipen the o trapišagos
a dava len o radišagos.

¹⁴ Le rašajen dava o nekfeder chaben
a mire manušen dava pherdo čalipen,“

phenel o RAJ.

La Rachelakro roviben

¹⁵ Kada phenel o RAJ:

„Andre Rama šundol o baro roviben the e bari žala.

Oda e Rachel rovel pal peskre čhave,
a na del pes te potešinel,
bo o čhave imar nane.“

¹⁶ Kada phenel o RAJ:

„Preačh te rovel a zliker o apsa andro jakha,
bo tiri buči ela odmeñimen,
phenel o RAJ.

A on avena pale
andral e phuv le ñeprijatelengri.

¹⁷ Tire potomstvos hin nađej,
phenel o RAJ,
tire čhave avena pale andre peskri phuv.“

¹⁸ „Šundom o roviben le Efrajimoskro:
„Karhinehas man sar le bikocis, so nane skrocimen,
a me man diñom te karhinel.

An man pale paš tu a me avava pale,
se tu sal o RAJ, miro Del.

¹⁹ Bo paloda, sar tutar odgelom,
kerđom pokañje,
sar oda achalilom,
maravas man andre hruda,
ladžavas man a šunavas man igen poñižimen vaš o bini,
so kerđom, sar somas terno.‘

²⁰ Či nane o Efrajim miro vzacno čhavoro?
O čhavoro, andre savo thovav baripen?
Bo kajte pre leste vakerav,
furt mange pre leste leperav kamibnaha.
Vašoda mange marel o jilo vaš leske
a me leske presikavava o lačhipen,“
phenel o RAJ.

Av pale, Izrael

²¹ „Rozthov tuke o znački pro drom;
poznačin tuke o drom;
arakh pale o chodňikos, khatar džahas,
sar salas ligendi het.

Av pale, pačivali čhaje le Izraeloskri;
av pale andre tire fori!

²² Mek dži kana phireha upre tele,
tu napačivali čhaje?
O RAJ kerela andre phuv neve veci:
Leskre manuša leske ena verna.“

Oda časos, so avela, ela požehñimen

²³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:
„Sar len anava pale andral o zajaťje,
o manuša andre judsko phuv the andre lakre fori

pale phenena kala lava:

„Sveto verchona,
pre savo bešel o spravodlišagos,
mi požehñinel tut o RAJ!“

²⁴ O manuša bešena jekhetane andre Judsko
the andre savore lakre fori –
o farmara a the o pastjera, so phiren le stadenca.

²⁵ Me občerstvinava dojekh strapimen duša
a sakones, ko na birinel, dava nevi zor.“

²⁶ Andre kada uštilom a obdikhavas man. Miro suno sas mange pre dzeka.

²⁷ „Dikh, avel ajso časos,“ phenel o RAJ, „hoj pherarava o Izraeloskro krališagos
the o judsko krališagos le manušenca the le džvirenca. ²⁸ Avke sar keravas oda,
hoj len cirdavas avri le koreñenca, čhivavas tele, musaravas, ničinavas a anavas e
bibach, avke akana dodikhava pre oda, hoj len te budinav a te sadzinav,“ phenel o
RAJ. ²⁹ „Andre ola dživesa imar na phenena:

„O dada chanas o šutlo hroznos
a le čhavage cerpisaľonas o danda.“

³⁰ Ale akana sako merela vaš peskro binos. Oleske cerpisaľona o danda, ko chala o
šutlo hroznos.“

E nevi zmluva

³¹ „Dikh, avel ajso časos,“ phenel o RAJ, „hoj kerava e nevi zmluva le Izraeloskre
manušenca the le Judaskre manušenca. ³² Na ajsi zmluva, sar kerdom lengre
dadenca andre oda džives, sar len ilom vastestar, hoj len te lav avri andral o Egipt, bo
on na dolikerde miri zmluva, kajte me lenge somas sar rom,“ phenel o RAJ. ³³ „Kada
hin e zmluva, savi phandava le Izraeloskre manušenca pal kala dživesa,“ phenel o
RAJ. „Thovava miro zakonos andre lende a pisinava les andre lengro jilo. Me avava
lengro Del a on ena mire manuša. ³⁴ Imar na mušinena te sikavel jekh avres a o
phral le phraleske na phenela: ‚Prindžaren le RAJES!‘, bo savore man prindžarena,
le nekciknederestar dži o nekbareder,“ phenel o RAJ. „Bo me lenge odmukava lengre
nalačhipena a pre lengre bini mange imar na leperava.“

O nevo narodos

³⁵ Kada phenel o RAJ,
savo del, hoj o kham te švicinel dživese,
savo phenel le čhoneske the le čercheñenge,
hoj te švicinen rači,
savo hazdel upre o moros avke, hoj leskre vlni hučinen –
o Nekzoraleder RAJ hin leskro nav:

³⁶ „Te kala zakoni la prirodakre anglal mande preačhilehas,“
phenel o RAJ,

„akor the o Izrael preačilahas
te el narodos anglal mande pro furt.“

³⁷ Kada phenel o RAJ:

„Te pes diňahas te merinel o ñebos upre
a o zakladi la phuvakre tele,
akor me odčhidomas calo potomstvos le Izraeloskro
vaš savoro, so kerde,“
phenel o RAJ.

Nevo Jeruzalem

³⁸ „Dikh, aven o dživesa,“ phenel o RAJ, „sar ela o foros pale upreačhado prekal o
RAJ la vežatar Chananel dži paš e Rohoskri brana. ³⁹ E šparga te merinel pes cirdela

dureder paš o brehos Gareb a palis pes visarela paš o Goa. ⁴⁰ Sveto le RAJESKE ela cali dolina, kaj pes čhivel le mulen the o prachos pal o obeti, savore maši dži paš e dolina Kidron pro vichodos a dži pro rohos paš e Grajeskri brana. O foros imar šoha na ela čhido tele a zburimen.“

32

O Jeremijaš cinel e mala

¹ Kada hin o lav, so avla le RAJESTAR ko Jeremijaš akor, sar o judsko kralis o Cidkijah kralinelas dešto berš a o Nebukadnecar kralinelas dešuochtoto (18) berš. ² Akor pes o slugađa le babiloňike kraliskre rozačhade pašal o Jeruzalem. O prorokos Jeremijaš sas phandlo andre pre dvora le stražňikengri, so sas andro palacis le judske kraliskro. ³ Sar les o judsko kralis Cidkijah diňa te phandel andre, phenda leske: „Soske prorokines kajse lava le RAJESTAR a phenes: ‚Dikh, dava kada foros andro vasta le babiloňike kraliske a ov les domarela; ⁴ o judsko kralis na denašela avri andral o vasta le Babilončanenge, ale ela dino andro vasta le babiloňike kraliske. Vakerela leha muj-mujeha a dikhela les pre leskre jakha. ⁵ Ov lidžala le Cidkijah andro Babilon, savo ode ačhela dži peskro meriben, phenel o RAJ. Te džana pro mariben pro Babilončana, na domarena len.‘ “

⁶ O Jeremijaš phenda: „Kada lav mange phenda o RAJ: ⁷ Dikh, avela pal tu o Chanamel, o čhavo mire bačiskro le Šalumoskro, a phenela: ‚Cin tuke miri mala, so hiňi andro Anatot, bo tu sal mange nekpašeder famelija a tut ešebnones hin pravos la te cinel.‘ ⁸ Avke sar mange oda o RAJ diňa anglal te džanel, avla pal ma o Chanamel, mire bačiskro čhavo, pre dvora le stražňikengri a phenda mange: ‚Cin tuke miri mala, so hiňi andro Anatot andre phuv le Benjaminskri, bo tut ešebnones hin pravos la te cinel. Cin tuke la!‘ Akor džanavas, hoj oda sas o lav le RAJESKRO. ⁹ Avke cindom odi mala le Chanamelostar, le bačiskre čhastar, so hiňi andro Anatot, a počindom vaš late rupune lovenca, so važinenas dešuefta šekli. ¹⁰ Podpisindom e kupno zmluva, diňom upre e pečatka anglo jakha le švedkengre a odvažindom o love pre vaha. ¹¹ Ilom e zmluva the e kopija. Sas andre pisimen o kupno pravos the o podmjenki; jekh sas zapečatimen a oki dujto na sas. ¹² Soduj diňom le Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, le Machsejoskre vnukoske, anglo jakha mire strične phraleskre le Chanameloskre the anglo jakha le švedkengre, save podpisinde e kupno zmluva, the anglo jakha savore judske manušengre, save bešenavri pre dvora le stražňikengri.

¹³ Anglo jakha kale savore manušengre prikazindom le Baruchoske: ¹⁴ ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Le kala soduj lila, e zapečatimen kupno zmluva the e kopija, so nane zapečatimen, a thov len andre nadoba čikatar, hoj pes te dolikeren pro but berša. ¹⁵ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Andre kadi phuv pes mek cinavena o khera, o maši the o viňici.‘

¹⁶ Sar diňom e kupno zmluva le Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, kavke man modlinavas ko RAJ:

¹⁷ Ó RAJA, Devla, dikh, tu stvorindal o ňebos the e phuv tira bara zoraha the tire nacirdle vasteha! Nane nič, so tu našti kerdalas. ¹⁸ Tu presikaves tiro verno kamiben ezerenge, ale vaš e vina le dadengri mares lengre čhaven pal lende. Tu sal baro a zoralo Del; tiro nav hin o Nekzoraleder RAJ. ¹⁹ Bare hin tire plani a zorale hin tire skutki. Tire jakha dikhen pre savore droma le manušengre, hoj te počines dojekheske vaš oda, sar dživelas, a vaš oda, so kerelas. ²⁰ Tu kerehas o znameňja the o zazraki andro Egipt a dži adadžives oda keres andro Izrael the maškar savore aver narodi. A oleha tuke kerdal baro nav, avke sar oda hin dži adadžives. ²¹ Tu ilal tire manušen le Izrael avri andral o Egipt le znameňjenca the le zazrakenca, tira bara zoraha, tire nacirdle vasteha the bara daraha. ²² Tu lenge diňal kadi phuv,

kaj čulal o thud the o medos, avke sar diňal lav lengre daden. ²³ On avle a zaile peske la, ale na šunenas tut a na phirenas pal tiro zakonos. Na kerenas oda, so lenge prikazindal te kerel, a vašoda pre lende domuklal savori kadi pohroma.

²⁴ Dikh, o Babilončana hordinen o bara the e čik pašal o muri le foroskre, hoj pes te dochuden andre. Kada foros ela dino andro vasta olengre, ko pre leste džan, angle šabla, bokh the anglo meribnaskro nasvaliben. Ačhel pes oda, so phendal a tu oda dikhes. ²⁵ A kajte ela o foros dino andro vasta le Babilončanenge, tu, RAJA, Adonaj, miro, mange phendal: ‚Cin tuke odi mała vaš o rupune love a vičin paš oda le švedken.‘ “

²⁶ Akor avla le RAJESTAR ko Jeremijaš kada lav: ²⁷ „Dikh, me som o RAJ, o Del savore manušengro. Či hin vareso, so me naši kerdomas? ²⁸ Vašoda me, o RAJ, phenav kada: Dava kada foros andro vasta le Babilončanenge the andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloňike kraliske, a ov les zalela. ²⁹ O Babilončana, save džan pre kada foros, pes dochudena andre a podlabarena les. Labarena avri the ola khera, kaj man o manuša cholarenas oleha, hoj pre peskre padi labarenas o kadidlos le Baaloske a anenas o molakre obeti le cudze devlenge.

³⁰ Se o Izraeliti the o judska manuša peskre terňipnastar kerenas ča oda, so mange na sas pre dzeka; se o Izraeliti man ča furt cholarenas oleha, so kerenas, phenel o RAJ. ³¹ O nipi andre kada foros ole dživesestar, sar sas ačhado, dži adadžives man ča cholarenas a provokinenas. Mušnav te zničinel o Jeruzalem ³² vaš savoro nalačhipen, so kerde o Izraeliti, o manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem, lengre kraľa, o raja, o rašaja the o proroka. ³³ Visarde pes ke ma le dumeha, a na le mujeha. A kajte len furt sikavavas, on na šunenas a na denas peske mandar te phenel. ³⁴ Peskre džungale modli thode andro Chramos, so pes vičinel pal miro nav, hoj les te melaren andre. ³⁵ Andre dolina Ben-Hinom ačhade o oltara le Baaloske a ode obetinenas peskre čhavoren the čhajoren andre jag le Molochoske. Me lenge šoha na prikazindom, hoj oda te keren, aňi pre godi mange oda šoha na sas, hoj te keren kajse džungale veci a te cirden le judske manušen andro binos.

³⁶ Vašoda akana o RAJ, o Del le Izraeloskro, kavke phenel pal kada foros, pal savo tumen phenen, hoj pes dochudela andro vasta le babiloňike kraliske angle šabla, bokh the anglo meribnaskro nasvaliben: ³⁷ Dikh, me len skidava upre pal savore phuva, andre save len rozčhidom andre miri cholí, andre miri bari cholí. Anava len pale pre kada than a dava lenge te dživel andre smirom. ³⁸ On ena mire manuša a me avava lengro Del. ³⁹ Dava len jekh gondolišagos andro jilo, hoj savore te dživen avke, hoj man furt te den pačiv. Kerena oda prekal peskro lačo the prekal o lačo peskre čhavage, so pal lende avena. ⁴⁰ Phandava lenca e večno zmluva, hoj lenge šoha na preačhava te presikavel miro lačhipen, a thovava lenge andro jile miri dar, hoj pes mandar te na visaren het. ⁴¹ Ela man radišagos olear, hoj lenge presikavav o lačhipen cale mire jileha the caľa mira dušaha a čačes len sadzinaava andre kadi phuv pro furt.

⁴² Se o RAJ phenel kada: Avke sar andom savore kala pohromi pre kala manuša, avke anava pre lende the savoro lačo, pal savo lenge vakeravas. ⁴³ O maľi pes pale cinavena andre kadi phuv, pal savi tumen phenen: ‚Hiňi spustošimen, na bešen andre o manuša aňi o džviri, bo sas diňi andro vasta le Babilončanenge.‘ ⁴⁴ Pale pes cinavena o maľi vaš o love, kerena pes o kupna zmluvi a ena zapečatimen anglo jakha le švedkengre. Kavke oda ela andre phuv le Benjaminskri, andro gava pašal o Jeruzalem, andro judska fori, andro fori pro verchi pre brehengri phuv Šefela the pre pušta Negev akor, sar anava pale le zaile manušen andre lengri phuv, phenel o RAJ.“

33

O RAJ del lav le manušen, hoj len anela pale a dživena peske andro smirom

¹ Sar sas mek o Jeremijaš andre bertena pre dvora le stražnikengri, avla ke leste dujtovar o lav le RAJESKRO: ² „Kada phenel o RAJ, savo stvorinda e phuv; o RAJ, savo la forminda a zathoda; leskro nav hin o RAJ: ³ ‚Vičin ke ma a odphenava tuke; dava tuke te džanel o bare the o garude veci, save na prindžares.‘ ⁴ Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola khera the pal ola palaca le judske kralengre andro Jeruzalem, so čhidan tele, hoj tumen te el o materijalos te zorařarel o muri, hoj pes o Babilončana te na dochuden andre a te na murdaren tumen la šablaha: ⁵ ‚Ola, ko brañinen kada foros, pes marena le Babilončanenca, ale oleha ča pherarena ola khera le mule řelenca, bo me domukava, hoj len te murdaren, bo som pre lende igen cholamen. Me lendar visardom miro muj vaš oda baro nalačhipen, so keren o manuša andre kada foros.

⁶ Ale me sphandava le Jeruzalemoske o rani a sasřarava les; sasřarava avri mire manušen a dava lenge te dživel andro baro smirom a nič nalačo pes lenge na ačhela. ⁷ Anava pale pre kada than le judske manušen the le Izraeliten a pale len ačhavava upre, avke sar sas. ⁸ Žuřarava len dojekhe binostar, saveha pes mange ačhade, a odmukava lenge savore bini, savenca pes mange ačhade, sar mandar odgele. ⁹ O Jeruzalem mange ela pro radišagos, pre slava the pro lařariben anglal savore narodi pre phuv, sar řunena pal savoro lačhipen, savo lenge presikařom. Ola narodi pes darana a izdrana vaš savoro lačo the vaš savoro smirom, savo dava andro foros.‘

¹⁰ Kada phenel o RAJ: ‚Tumen phenen pal kada than: „Hino omuklo sar puřta, bi o manuša the bi o džviri.“ Ale andro judska fori the pro ulici le Jeruzalemoskre, save hine zamukle a ñiko ode na beřel, aņi džviri aņi nipi, mek řundola ¹¹ o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terņakro; mek řundola olen, ko anen e palikeribnaskri obeta andro Chramos le RAJESKRO te phenel:

„Palikeren le Nekzoraleder RAJESKE,

bo o RAJ hino lačo;

leskro verno kamiben likerel pro furt!“

Anava pale o radišagos andre kadi phuv a ela avke, sar sas angloda,‘ phenel o RAJ.

¹² Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Andre kadi zamukli phuv, so hiņi bi o manuša the bi o džviri, a the andre savore lakre fori ena pale o mali, pre save o pastjera pařinena peskre stadi. ¹³ Andro fori pro verchi the pre brehengri phuv řefela, andro fori pre puřta Negev, andre phuv le Benjaminoskri, andro gava pařal o Jeruzalem the andro judska fori mek predžana o bakrane stadi prekal o vasta oleske, ko len rachinela,‘ phenel o RAJ.

¹⁴ ‚Dikh, aven o dživesa,‘ phenel o RAJ, ‚sar naplņinava oda lačo lav, so diņom le izraelike manušen the le judske manušen.

¹⁵ Andre oda džives the andre odi ora
dava andral o pokoleņje le Davidoskro

te barol avri o spravodlivo Konaricis,

savo anela andre phuv o spravodliřagos the o čačipen.

¹⁶ Andre ola dživesa ena o manuša andral e Judsko zachraņimen
a o Jeruzalem dživela andro smirom;

o foros pes vičinela:

O RAJ hin amaro spravodliřagos.‘

¹⁷ Se kada phenel o RAJ: ‚Andre ola dživesa beřela pro tronos le Izraeloskro furt le Davidoskro potomkos ¹⁸ a furt ode ena o rařaja andral o kmeņos Levi, hoj mange te sluřinen a te obetinen e labardi obeta, e chabeneskri obeta the mek aver obeti.‘“

¹⁹ Kada lav le RAJESKRO avla ko Jeremijaš: ²⁰ „Kada phenel o RAJ: ‚Te pes diňahas te prephagel miri zmluva le dživeseha the miri zmluva la račaha, hoj o dživesa the o rača te na aven avri pre peskre ori, ²¹ akor pes diňahas te prephagel the miri zmluva le Davidoha, mire služobňikoha, a na ulahas les o potomkos, savo bešela pro tronos, a the e zmluva le levitske rašajenca, mire služobňikenca. ²² Ajci potomki dava le David, mire služobňikos, the le Leviten, save mange služinen, sar hin o čercheňa pro űebos the e poši paš o moros, save pes na del te zrachel.‘ “

²³ O RAJ kavke prevakerďa ko Jeremijaš: ²⁴ „Všimňindal tuke, so vakeren kala nipi: ‚O RAJ pestar odčhida kala duj krališagi, save peske kidňa avri, o Izrael the e Judsko? A vašoda len o manuša tele dikhen a na rachinen len aňi sar narodos.

²⁵ Kada phenel o RAJ: ‚Te prephaglomas e zmluva le dživeseha the la račaha a te zrušindomas mire phuvakre the űeboskre zakoni, ²⁶ akor mandar odčhidomas le Jakoboskre the le Davidoskre potomken a na ilomas avri andral lengro potomstvos le kralis, so vladňinela upral o potomki le Abrahamoskre, Izakoskre the le Jakoboskre. Ale me avava jileskro ke mire manuša a pale peske dživena mištes.‘ “

34

O lav pal o meriben le Cidkijoskro

¹ Sar pes o babiloňiko kralis o Nebukadnecar savore slugaďenca, savore krališagenca pre phuv, save sas tel leskri zor, the savore narodenca marelas le Jeruzalemoha the savore leskre gavenca, akor avla ko Jeremijaš kada lav le RAJESTAR:

² „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Dža te vakerele le judske kraliha le Cidkijoha a phen leske: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, me dav kada foros andro vasta le babiloňike kraliske a ov les labarela avri. ³ Aňi tu na denašeha leskre vastendar, chudena tut a dena tut andre leskre vasta. Dikheha le babiloňike kralis pre tire jakha, vakereha leha muj-mujeha a palis tut lena andro Babilon.‘

⁴ Judsko kralina, Cidkijona, šun kada lav le RAJESTAR: ‚Kada tuke phenel o RAJ: Na murdarena tut la šablaha, ⁵ ale mereha andro smirom. Sar labarenas o vatri paš o pohrebos tire dadengro, le kralengro, save sas anglal tute, avke labarena o vatri the paš tiro pohrebos a kavke pal tu rovena: ‚Jaj, amaro kralis muľa!“ Ačhela pes oda avke, bo me, o RAJ, oda phendom.‘ “

⁶ O prorokos Jeremijaš phenda le judske kraliske le Cidkijoske savore kala lava andro Jeruzalem, ⁷ akor sar pes o babiloňika slugaďa marenas le Jeruzalemoha the le forenca Lachiš the Azeka, so mek ačhile. Bo ča on ačhile ole ohradzimen forendar, so sas andre Judsko.

O manuša prephagen e zmluva pal o otroka

⁸ Kada lav avla le RAJESTAR ko Jeremijaš, sar o Cidkijah phandla zmluva savore manušenca, save bešenas andro Jeruzalem, hoj dela lengre otroken sloboda. ⁹ Sako mušinda te premukel pre sloboda peskre hebrejike otrokos the otrokiňa, hoj imar űiko peske te na mukel peskre judske phralen sar otroken. ¹⁰ Savore raja the savore manuša priile odi zmluva, hoj sako te premukel pre sloboda peskre otrokos the peskra otrokiňa a hoj imar šoha lendar te na keren otroka. On oda šunde a premukle len. ¹¹ Ale palis čerinde peskro gondolišagos a pale kerde otroka the otrokiňi olendar, kas angloda premukle pre sloboda.

¹² Akor avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ¹³ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Me phandlom e zmluva tumare dadenca, akor sar len ilom avri andral o Egipt, andral o otroctvos, ¹⁴ hoj pro eftato berš dojekh dženo te premukel peskre hebrejike phrales, savo pes leske bikenda, a paloda, sar leske služinela šov berš, les mušinela te premukel pre sloboda. Ale tumare dada na kamenas te šunel a na

kerenas oda, so lenge phendom. ¹⁵ No tumen akana kerdan pokañje a kerdan oda, so hin lačo angle mire jakha. Sako premuklan tumare phrales pre sloboda a phandlan anglal mande e zmluva andro Chramos, savo pes vičinel pal miro nav. ¹⁶ Ale palis pale čerindan tumaro gondolišagos a melardan miro nav, sar kerdan otroka the otrokiñi olendar, kas angloda premuklan pre sloboda, a ispidenas pre lende, hoj te ačhen pale tumare otroka.

¹⁷ Vašoda kada phenel o RAJ: Tumen man na šundan a na phendan, hoj sako te premukel pre sloboda peskre phrales le Izraelitas. Avke akana me phenav, hoj pes te premukel pre sloboda e šabla, o meribnaskro nasvaliben the e bokh, a kerava, hoj savore krališagi pre phuv te predaran, sar dikhena, so pes tumenca ačhila. ¹⁸ Ola murša manca phandle e zmluva avke, hoj pharade la terña gurumña pro jepaš a phirenas maškar ola duj kotora. Ale prephagle odi zmluva a na dolikerde ola lava, so sas andre pisimen, a vašoda me kerava ole muršenca oda, so on kerde ola gurumñaha. ¹⁹ Le vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem, le rajen, le rašajen the savore okle manušen, save phirenas maškar ola duj kotora, ²⁰ dava andro vasta lengre ñeprijaťelenge the o lence, ko len kamen te murdarel. Lengre mule řela chana o řirikle the o dziva džviri. ²¹ A le kralis Cidkijah the leskre vodcen dava andro vasta lengre ñeprijaťelenge the o lence, so len kamen te murdarel. Dava len andro vasta le babiloñike kraliskre slugađenge, save lendar gele het a preačhile pes lenca te marel. ²² Dikh, dava avri o rozkaxis, phenel o RAJ, a anava len pale pre kada foros. On pes leha marena, zalena les a podlabarena. Me zničinava o judska fori a ačhela lendar sar pušta bi o manuša.“

35

O Rechabiti feder šunen peskre dades sar o Izraeliti peskre Devles

¹ Sar kralinelas andre Judsko o Jojakim, o čhavo le Jozijašoskro, avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ² „Dža ko Rechabiti a vičín len andre jekh ole kherendar, so hine ačhade pašal o Chramos le RAJESKRO, a de len te pijel mol.“

³ Avke ilom le Jaazanja, le Jirmejoskre čhas, le Chabacinjoskre vnukos, the leskre phralen the savore leskre čhaven the cali famelija le Rechabitegri ⁴ a andom len andro Chramos le RAJESKRO, andro kher le učeñikengro ko Devleskro murš Chanan, le Jigdalijoskro čhavo. Oda kher sas paš o kher le rajengro upral o kher le Maasejoskro, le Šalumoskre čhaskro, savo stražinelas o vudara. ⁵ Avke thođom le Rechabitege pherde džbani la molaha the o kuča a phendom lenge: „Pijen e mol.“

⁶ Ale on mange phende: „Amen na pijas mol, bo le Rechaboskro čhavo o Jonadab, amaro dad, amenge prikazinda: ‚Ma pijen šoha mol añi tumen añi tumare čhave. ⁷ Ma ačhaven tumenge khera, ma sadzinen o semena a ma cinaven o viñici. Bešen andro stani calo tumaro dživipen, a avke tumen dodživena but berša pre kadi phuv, pre savi san ča putñika.‘ ⁸ Šunas savoro, so amenge prikazinda amaro dad o Jonadab, a vašoda calo amaro dživipen na pijas mol añi amen añi amare romñija añi amare čhave añi amare čhaja. ⁹ Na ačhavas peske khera, hoj andre te bešas. Nane amen viñici añi mali añi semena te sadzinel. ¹⁰ Bešas andro stani, šunas a keras savoro, so amenge prikazinda amaro dad o Jonadab. ¹¹ Ale sar pes o slugađa le babiloñike kraliskre le Nebukadnecaroskre avle te marel andre kadi phuv, phendam peske: ‚Aven džas andro Jeruzalem, hoj pes te garuvas le slugađenge andral o Babilon the andral o Aram.‘ A vašoda bešas andro Jeruzalem.“

¹² Akor avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ¹³ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dža a phen le manušenge andre Judsko the o lence, ko bešen andro Jeruzalem: ‚Soske kalestar na siklon a na chuden imar te šunel mire lava?‘

phenel o RAJ. ¹⁴ O prikazis le Rechaboskre časkro le Jonadaboskro, savo zakazinda peskre čavenge te pijel mol, pes dolikerel dži adadžives, bo on šunen o prikazis peskre dadeskro. Ale me furt ke tumende vakerav pale a pale, ale tumen man na šunen. ¹⁵ Furt ke tumende bičhavav mire služobņiken le proroken, hoj tumenge te phenen: „Visaren tumen savore tumare nalače dromendar a keren oda, so hin lačo. Ma džan pal aver devla, hoj lenge te služinen. Avke bešena andre odi phuv, savi diňom tumenge the tumare dadenge.“ Ale tumen man na kamen te šunel aňi te kerel oda, so tumenge phenav. ¹⁶ He, o čhave le Jonadaboskre dolikeren o prikazis peskre dadeskro, savo lenge diňa, ale kala manuša man na šunen.’

¹⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del, o Del le Izraeloskro: ‚Anava pro manuša andre Judsko the andro Jeruzalem e pohroma, pal savi lenge phendom, bo ke lende vakeravas, ale on man na šunenas; me ke lende vičinavas, ale on mange na odphenenas.’ “

¹⁸ Ale le Rechabitege phenda o Jeremijaš: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Vašoda, hoj šunenas o prikazis tumare dadeskro le Jonadaboskro a kerenas savoro avke, sar tumenge prikazinda, ¹⁹ kada tumenge phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Le Jonadab, le Rechaboskre čas furt ela potomkos, savo mange služinela.’ “

36

O Jojakim labarel o zvitkos le Jeremijašistar

¹ Sar kralinelas andre Judsko o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, šartto berš, phenda o RAJ le Jeremijašiske kada lav: ² „Le o zvitkos a pisin andre savore lava, save tuke phendom pal o Izrael, pal e Judsko the pal savore narodi ole dživesestar, sar ke tu chudňom te vakerel; akorestar, kanastar kralinelas o Jozijaš dži adadžives. ³ Ko džanel, či pes o manuša andral e Judsko na visarena peskre nalače dromendar, sar pes došunena pal savore pohromi, so pre lende kamav te mukel. A me lenge odmuklomas lengro nalačhipen the lengre bini.“

⁴ Akor peske o Jeremijaš vičinda le Baruch, le Nerijoskre čhas, hoj te pisinel andre savore lava, save vakerda o RAJ ko Jeremijaš. O Jeremijaš vakerelas a o Baruch oda pisinelas andro zvitkos. ⁵ O Jeremijaš phenda le Baruchoske: „Me našti džav andro Chramos le RAJESKRO. ⁶ Vašoda dža andro Chramos le RAJESKRO a pregen kada zvitkos le manušenge akor, sar pes poscinena. Pregen savore judske manušenge, so avle andral peskre fori, ola lava le RAJESKRE, save pisindaľ andre, save tuke me vakeravas. ⁷ Ko džanel, či pes savoredžene na visarena peskre nalače dromendar a na chudena te mangel e milost le RAJESTAR, bo odi cholı, savaha len o RAJ kamel te marel, hiňi igen bari.“

⁸ O Baruch, le Nerijoskro čhavo, kerda savoro avke, sar leske prikazinda o prorokos Jeremijaš, a andro Chramos le RAJESKRO pregenđa o lava le RAJESKRE andral o zvitkos. ⁹ Sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko pandžto berš, dine avri andro eňato čhon o postos anglo RAJ prekal savore manuša andral o Jeruzalem the prekal savore manuša, so avle andral o judska fori. ¹⁰ Akor o Baruch pregenđa savore manušenge o lava le Jeremijašiske andral o zvitkos. Pregenđa len andro Chramos andral o kher le Gemarijoskro, le Šafanoskre časkro, savo sas o pisaris. Leskro kher sas pre upruňi dvora ode, khatar pes prekal e Nevi brana avel andro Chramos le RAJESKRO. ¹¹ O Michajah, o čhavo le Gemarijoskro, o vnukos le Šafanoskro, šunda avri savore lava le RAJESKRE andral o zvitkos. ¹² Geľa andro palacis le kraliskro, andre pisariskro kher, a ode bešenas savore raja: O pisaris Elišamas; o Delajah, le Šemajoskro čhavo; o Elnatan, le Achboroskro čhavo; o

Gemarijah le Šafanoskro čhavo; o Cidkijah, le Chananjoskro čhavo, the savore okla raja. ¹³ A o Michajah lenge phenda savore lava, so šunda le Baruch te genel le manušenge andral o zvitkos.

¹⁴ Akor savore raja bičhade ko Baruch le Jehudi, le Netanijoskre čhas, le Šelemijoskre vnukos, le Kušijoskre pravnikos, kale lavenca: „Le andro vast o zvitkos, andral savo genehas le manušenge, a av!“ Avke o Baruch iľa o zvitkos andro vast a geľa ke lende. ¹⁵ Phende leske: „Beš tuke a gen amenge andral o zvitkos!“

Akor o Baruch chudňa te genel, ¹⁶ a sar šunde avri savore lava, daraha dikhle jekh pre aver a phende le Baruchoske: „Savore kala lava mušinas te phenel le kraliske!“ ¹⁷ A mek phučenar lestar: „Phen amenge, sar pisindaľ savore kala lava? O Jeremijaš vakerelas a tu pisinehas?“

¹⁸ O Baruch lenge phenda: „He, o Jeremijaš mange phenda savore kala lava a me len la tintaha pisindom andro zvitkos.“

¹⁹ Akor o raja phende le Baruchoske: „Dža a garuv tut, the tu the o Jeremijaš, hoj ňiko te na džanel, kaj san.“

²⁰ Palis avle pre dvora le kraliskri, ale o zvitkos mukle andro kher ko pisaris Elišamas. Ode dine te džanel le kraliske savore lava. ²¹ O kralis bičhada le Jehudi, hoj te anel o zvitkos. O Jehudi les iľa andral o kher le pisariskro Elišamaskro a genelas anglo kralis the anglo savore raja, save ačhenas anglo kralis. ²² Sas eňato čhon a sas jevend. A o kralis bešelar andre peskro jevendeskro kher a anglal leste labolas e jag andro ohňiskos. ²³ Sar o Jehudi dogenelas trin abo štar šori andral o zvitkos, o kralis len odčhingerelas la čuraha a čhivelas len andre jag pro ohňiskos, medik na zlabila calo zvitkos. ²⁴ O kralis the savore leskre služobňika, so šunenas savore kala lava, lendar na darandile a aňi pre peste na čhingerde o gada. ²⁵ Kajte o Elnatan, o Delajah the o Gemarijah mangenas le kralis a phenenas leske, hoj te na labarel o zvitkos, ale ov len na šunelas. ²⁶ O kralis prikazinda le kraliskre čhaske le Jerachmeeloske, le Azrieloskre čhaske le Serajoske the le Abdeeloskre čhaske le Šelemijoske, hoj te chuden le pisaris Baruch the le prorokos Jeremijaš. Ale o RAJ len garuđa.

O Jeremijaš del te pisinel o zvitkos mek jekhvar

²⁷ Paloda, sar o kralis zlabarđa o zvitkos ole lavenca, save o Jeremijaš vakerelas a o Baruch pisinelas andre, avľa ko Jeremijaš kada lav le RAJESKRO: ²⁸ „Le pale aver zvitkos a pisin andre savore lava, save sas andre oda ešebno zvitkos, savo labarđa o judsko kralis Jojakim, ²⁹ a le judske kraliske Jojakimoske phen: „Kada phenel o RAJ: Tu labarďal o zvitkos a diňal te džanel le Jeremijašiske: „Soske pisindaľ, hoj o babiloňiko kralis avela a zňičinela kadi phuv a murdarela avri le manušen the le džviren?“ ³⁰ Vašoda kada phenel o RAJ pal o judsko kralis Jojakim: ňiko leskre potomkendar na bešela pro tronos le Davidoskro a leskro mulo telos ela čhido avri pro kham dživese a rači pro šil. ³¹ Marava les the leskre potomken the leskre sluhlen vaš lengro nalačhipen a anava pre lende the pro manuša andro Jeruzalem the pre cali Judsko savore pohromi, pal save lenge vakeravas, no on na šunenas.“

³² O Jeremijaš iľa aver zvitkos a diňa les le pisariske Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, a ov pisindaľ andro zvitkos savore lava, so o Jeremijaš vakerelas, save o judsko kralis Jojakim zlabarđa andre jag. A mek but ajse lava sas paše dothode.

37

O Cidkijah mangel modlitba le Jeremijašistar

¹ Le Jozijašoskro čhavo o Cidkijah ačhila kraliske vaš o Konjah, le Jojakimoskro čhavo. O babiloňiko kralis o Nebukadnecar les ačhada kraliske andre Judsko. ² Ale

aňi ov aňi leskre raja aňi o manuša andre Judsko na šunenias o lava le RAJESKRE, save lenge delas te džanel prekal o prorokos Jeremijaš.

³ Ale o kralis Cidkijah bičhađa le Jehuchal, le Šelemijoskre čhas, the le rašas le Cefanjah, le Maasejoskre čhas, ko prorokos Jeremijaš a phende leske: „Modlin tut vaš amende ko RAJ, ke amaro Del!“

⁴ Akor mek na sas o Jeremijaš phandlo a šaj phirelas maškar o manuša, bo mek les na thode andre bertena. ⁵ Le faraonoskri armada pes mukla pro drom andral o Egipt. Ale sar pes došunde pal oda o Babilončana, save sas rozačhade pašal o Jeruzalem, scirdle pes a gele het le Jeruzalemostar.

⁶ Akor avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ⁷ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Kada phen le judske kraliske, savo tumen bičhađa ke mande te phučel: ‚Dikh, le faraonoskri armada, so avel, hoj tumenge te pomožinel, pes visarela pale khere andre peskri phuv, andro Egipt. ⁸ Ale o Babilončana avena pale, demena pre kada foros, zalena les a labarena avri la jagaha.‘

⁹ Kada phenel o RAJ: Ma klaminen tumen korkoren a ma gondolinen tumenge: ‚O Babilončana amendar imar džan het.‘ Se on na džana het. ¹⁰ Kajte domardanas cali lengri armada, savi pes tumenca marel, a te lendar ačhilehas ča sikra raňimen murša andro stani, the avke uštilehas a labardehas kada foros la jagaha.“

O Jeremijaš andre bertena

¹¹ Sar pes e babiloňiko armada scirdňa le Jeruzalemostar angle armada le faraonoskri, ¹² o Jeremijaš geľa avri andral o Jeruzalem a kamelas te džal andre phuv le Benjaminoskri, hoj te prelel peskro dedictvos peskra famelijatar. ¹³ Ale sar avla paš e Brana le Benjaminoskri, sas ode o velitelis le stražňikengro o Jirijah, o čhavo le Šelemijoskro, o vnukos le Chananjoskro. A ov zaačhađa le Jeremijaš a phendľa leske: „Tu kames te predžal ko Babilončana!“

¹⁴ O Jeremijaš odphendľa: „Na, oda nane čačo! Me na kamav te predžal ko Babilončana!“ Ale o Jirijah les na šunelas, chudňa le Jeremijaš a ligendľa les anglo raja. ¹⁵ O raja chale choľi pro Jeremijaš, dine les te marel a thode les andre bertena andro kher le pisariskro le Jonatanoskro, bo leskre kherestar kerde bertena. ¹⁶ Le Jeremijaš thode andre odi bertena, andre pinca tel e phuv, a ode mušindľa o Jeremijaš te ačhel but dživesa.

¹⁷ Palis pal leste bičhađa o kralis Cidkijah, diňa les te anel andro palacis a počoral lestar phučelas: „Hin tut varesavo lav le RAJESTAR?“

O Jeremijaš odphendľa: „He,“ a phendľa leske: „Aveha dino andro vasta le babiloňike kraliskre.“

¹⁸ A paloda o Jeremijaš phučľa le Cidkijostar: „So tut kerdom, so kerdom tire rajen abo kale manušen, hoj man thodan andre bertena? ¹⁹ Kaj hine tumare proroka, save tumenge prorokinenas: ‚O babiloňiko kralis na avela pre amende aňi pre kadi phuv?‘ ²⁰ Ale akana, kralina the raja miro, igen tut mangav, šun man: Ma de man pale andro kher le pisariskro le Jonatanoskro, bo merava ode.“

²¹ Akor o kralis Cidkijah prikazindľa, hoj le Jeremijaš te stražinen pre dvora le stražňikengri a te den les sako džives jekh maro andral e Pekarengri ulica a oda likerelas dži akor, medik sas o maro andro foros. Avke o Jeremijaš ačhila pre dvora le stražňikengri.

38

O Jeremijaš čhido andre chaňig

¹ Le Matanoskro čhavo o Šefatjah the le Paščuroskro čhavo o Gedaljah the le Šelemijoskro čhavo o Juchal the le Malkijoskro čhavo o Paščur šunde o lava, save

o Jeremijaš vakerelas savore manušenge: ² „Kada phenel o RAJ: ‚Ko ačhela andre kada foros, ela murdardo la šablaha abo merela bokhatar abo pro meribnaskro nasvaliben; ko pes poddela le Babilončanenge, ačhela te dživel. Zachrañinela peske bajča o dživipen a dživela.‘ ³ Kada phenel o RAJ: ‚Kada foros ela dino andro vasta le babiloñike kraliskre slugađeenge, save les zalena.‘ “

⁴ Akor o raja phende le kraliske: „Kale muršes kampil te murdarel! Bo ov kerel tele e dzeka savore slugađeenge, save mek ačhile andro foros, the savore manušenge, sar lenge vakerel savore kajse lava. Se kada manuš na rodel o lačo kale manušenge, ale o nalačo.“

⁵ O kralis Cidkijah phenda: „Dikhen, hino andre tumare vasta! Me našti kerav nič. Našti man tumenge ačhavav.“

⁶ Akor chudle le Jeremijaš a čhide les andre chañig le Malkijoskri, le kraliskri čhaskri, savi sas pre dvora le stražnikengri. Le Jeremijaš mukle tele le lanenca andre chañig, kaj na sas pañi, ča čik. Avke o Jeremijaš zapela andre čik.

O Jeremijaš zachrañimen andral e chañig

⁷ Akor o Ebed-Melech, o eunuchos andral o Kuš, savo sas andro palacis le kraliskro, pes došunda, hoj le Jeremijaš mukle tele andre chañig. Ipen akor o kralis bešelas andre Benjaminskri brana. ⁸ Sar avelas avri o Ebed-Melech andral o palacis, phenda le kraliske: ⁹ „Kralina, raja miro, kala murša kerde baro nalačhipen le prorokoske le Jeremijašiske. Mukle les tele andre chañig a ode merela bokhatar, bo andro foros imar nane maro.“

¹⁰ Akor o kralis prikazinda le Ebed-Melechoske: „Le tuha adarik tranda muršen a cirden avri le Jeremijaš andral e chañig, sigeder sar merela.“

¹¹ O Ebed-Melech ila peha tranda muršen a geľa andro palacis, tele andro gadengro sklados. Ila odarik o purane gada the o renti a mukla tele le lanoha le Jeremijašiske andre chañig. ¹² O Kušijcos Ebed-Melech vičinda pro Jeremijaš: „Thov tuke kala purane gada the o renti tel o khaka, tel o lani!“ A o Jeremijaš oda avke kerđa. ¹³ A palis le Jeremijaš cirdenas upre le lanenca andral e chañig a cirdle les avri. A o Jeremijaš ačhila pre dvora le stražnikengri.

O kralis Cidkijah vakerel pale le Jeremijašiha

¹⁴ O kralis Cidkijah diña te vičinel le prorokos le Jeremijaš a arakhľa pes leha paš o trito vudar andro Chramos le RAJESKRO. O kralis leske phenda: „Phučava tutar vareso, ale ma garuv mange andre nič.“

¹⁵ O Jeremijaš phenda le Cidkijoske: „Te tuke phenava o čačipen, murdareha man, a te tuke porađinava, na šuneha man.“

¹⁶ Akor o Cidkijah diña lav počoral le Jeremijaš a phenda: „Avke sar dživel o RAJ, savo amen diña o dživipen, na dava tut te murdarel a aňi tut na dava andro vasta kale muršenge, save tuke kamen te lel o dživipen.“

¹⁷ Palis o Jeremijaš phenda le Cidkijoske: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Te tut poddeha le babiloñike kraliskre rajenge, zachrañineha tuke o dživipen a kada foros na labarena avri la jagaha. Predživeha the tu the tiri famelija. ¹⁸ Ale te tut na poddeha le babiloñike kraliskre rajenge, akor ela calo foros dino andro vasta le Babilončanenge a on les labarena avri la jagaha. Aňi tu na denašeha avri andral lengre vasta.‘ “

¹⁹ Akor o kralis Cidkijah phenda le Jeremijašiske: „Me man darav le judske manušendar, save pregele ko Babilončana, darav man, hoj man o Babilončana dena andre lengre vasta a on man igen trapinena.“

²⁰ O Jeremijaš leske phenda: „Na dena tut lenge! Ale šun le RAJESKRO hangos a ker oda, so tuke phenav. Akor tuke ela mištes a dživeha. ²¹ Ale te tut lenge na kameha

te poddel, sikađa mange o RAJ, so pes ačhela: ²² Savore džuvlja, so ačhile andro palacis le judske kraliskro, ena ligende le babiloňike kraliskre rajenge. Ola džuvlja tuke phenena:

„Thode tuha avri a domarde tut
tire prijateľa, savenge pačahas;
sar zapelal le pindrenca andre čik,
gele het a omukle tut.“

²³ Savore tire romňija the tire čhave ena ligende le Babilončanenge a aňi tu na denašeha andral lengre vasta. Zalela tut o babiloňiko kralis a kada foros ela labardo avri la jagaha.“

²⁴ Akor o Cidkijah phendä le Jeremijašiske: „Te pes ňiko na dodžanela pal kala lava, na mereha. ²⁵ Ale te pes o raja došunena, hoj tuha vakeravas, avena pal tu a phučena tutar: „Phen amenge, so phendal le kraliske a so phendä o kralis! Ma garuv amenge andre nič a amen tut na daha te murdarel.“ ²⁶ Akor lenge phen: „Mangavas man le kraliske, hoj man te na bičhavel pale andro kher le Jonatanoskro, hoj ode te na merav.““

²⁷ Palis avle savore raja ko Jeremijaš a phučenas lestar. Ale ov lenge phendä savoro avke, sar leske prikazinda o kralis. Akor les mukle a gele lestar het, bo ňiko lendar pes na dodžanla, so vakerelas le kraliha. ²⁸ O Jeremijaš ačhila pre dvora le stražňikengri dži andre oda džives, sar o Babilončana zaile o Jeruzalem.

O Jeruzalem hino zailo

Kavke sas o Jeruzalem zailo:

39

¹ Sar kralinelas eňato berš o judsko kralis Cidkijah, andro dešto čhon avla o babiloňiko kralis o Nebukadnecar caľa peskra armadaha pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste. ² A sar kralinelas o Cidkijah dešujekhto berš, dochudňa pes e babiloňiko armada andro foros pro eňato džives andro štarto čhon. ³ Avle ode savore raja le babiloňike kraliskre a bešle peske andre Maškaruňi brana: o Nergal-Sarecer, o Samgar-Nebu, o Sar-Sechim, o glavno uradňikos, o Nergal-Sarecer, o glavno astrologos, the savore okla raja le babiloňike kraliskre. ⁴ Sar len o judsko kralis Cidkijah the savore slugađa dikhle, denašle; denašenavri andral o foros rači ole dromeha, so džal prekal e zahrada le kraliskri, prekal e brana, so sas maškar duj muri a sas visardí ke pušta Araba.

⁵ Ale o babiloňika slugađa džanas pal lende a chudle le Cidkijah pro mali paš o Jericho. Zaile les a ande les andro foros Ribla andre phuv Chamat ko babiloňiko kralis Nebukadnecar a ov leske phendä, so leha kerena. ⁶ O babiloňiko kralis diňa te murdarel andre Ribla le Cidkijoskre čhaven angle leskre jakha a diňa te murdarel the savore judske rajen. ⁷ Palis le Cidkijoske diňa te lel avri o jakha, te phandel les andro lanci a te lidžal andro Babilon.

⁸ O Babilončana labarde avri o palacis le kraliskro the le manušengre khera a čhide tele o muri le Jeruzalemoskre. ⁹ Palis o glavno velitelis le stražňikengro o Nebuzaradan ligenda andro Babilon ole manušen, so ačhile andro foros, the olen, so pregele ko Babilončana, a the okle avre manušen. ¹⁰ Ole nekčoreder manušen, saven na sas calkom nič, mukla o Nebuzaradan andre Judsko a diňa lenge o viňici the mali.

O RAJ zachraňinel le Jeremijaš

¹¹ O babiloňiko kralis Nebukadnecar phendä le Nebuzaradanoske, le hlavne stražňikengre veliteliske, pal o Jeremijaš: ¹² „Le les paš tu a mištes tut pal leste starin. Ma ker leske nič nalačo, ale ker prekal leste savoro, so kamela.“ ¹³ Avke o

Nebuzaradan, o Nebušazban the o glavno astrologos o Nergal-Sarecer a the savore raja le babiloňike kraliskre ¹⁴ dine te anel le Jeremijaš pal e dvora le stražňikengri a dine les le Gedaljoske, le Achikamoskre čhaske, le Šafanoskre vnukoske, hoj les te lidžal khere. Avke o Jeremijaš dživelas maškar peskre manuša.

¹⁵ Sar mek sas o Jeremijaš phandlo pre dvora le stražňikengri, avla ke leste kada lav le RAJESKRO: ¹⁶ „Dža a phen le Kušijcoske le Ebed-Melechoske: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dikh, avke sar phendom, anava pre kada foros o nalačhipen, a na o lačhipen. A ačhela pes oda andre oda džives anglal tire jakha. ¹⁷ Ale me tut zachraňinava andre oda džives a na dochudeha tut andro vasta ole muršengre, savendar tut daras, phenel o RAJ. ¹⁸ Zachraňinava tut a na aveha murdardo la šablaha. Denašeha olestar avri a dživeha vašoda, bo mange pačahas, phenel o RAJ.‘ “

40

O Jeremijaš hino premuklo a džal ko Gedaljah

¹ Kada lav le RAJESKRO avla ko Jeremijaš paloda, sar les o Nebuzaradan, o velitelis le stražňikengro premukla andro foros Rama. O Nebuzaradan arakhla le Jeremijaš zaphandles le lancenca maškar o manuša andral o Jeruzalem the andral e Judsko, saven lidžanas sar zajatcen andro Babilon. ² O velitelis le stražňikengro ila le Jeremijaš a phenda leske: „O RAJ, tiro Del, anglal prorokinda kada nalačhipen pre kada foros. ³ O RAJ dolikerđa oda lav, so phenda, a kerđa oda, so vakerelas, bo kerenas o bini anglal o RAJ a na šunenas les, vašoda pes tumenge kada ačhiľa. ⁴ Dikh, adadžives tuke lava tele o lanci pal o vasta. Te kames te avel manca andro Babilon, av, a me man pal tu starinava. Ale te na kames manca te avel andro Babilon, akor šaj ačhes kade andro Izrael! Dikh, cali phuv hiňi anglal tu a šaj tuke kides avri, kaj kames te džal. ⁵ Ale te kames te ačhel kade, akor dža ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro, ko vnukos le Šafanoskro, saves o babiloňiko kralis ačhađa upral o judska fori. Beš jekhetane leha a dživ maškar o manuša, abo dža ode, kaj kames.“

Avke les o velitelis le stražňikengro diňa varesavo chaben pro drom the daros a mukla les te džal. ⁶ Akor o Jeremijaš geľa ko Gedaljah andre Micpa a ode bešelas le manušenca, save ačhile andre odi phuv.

Pal o Gedaljah

⁷ Savore judska veliteľa la armadakre, save mek ačhile pro mali peskre slugadenca, pes dodžanle, hoj o babiloňiko kralis ačhađa le Achikamoskre čhas le Gedaljah vodcaske andre Judsko a diňa leske le muršen, le romňijen, le čhaven the le čore manušen andre cali phuv, saven na ligende het andro Babilon. ⁸ Avke avla andre Micpa ko Gedaljah o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, o Jochanan the o Jonatan, o čhave le Kareachoskre, o Serajah, o čhavo le Tanchumetoskro, a o čhave le Efajoskre andral e Netofa, a o Jezanjah, o čhavo le Maachatanoskro; on avle the peskre muršenca. ⁹ O Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, o vnukos le Šafanoskro, len the lengre muršen diňa lav a phenda lenge: „Ma daran tumen te služinel le Babilončanenge. Ačhen andre kadi phuv a služinen le babiloňike kraliske, bo akor tumenge ela mištes. ¹⁰ Dikhen, me ačhav te bešel andre Micpa, hoj te avav zodpovedno vaš tumenge anglo Babilončana, sar ke amende avena. Tumen kiden upre e mol, o ovocje the o olejos, a odthoven tumenge len andro nadobi a bešen andre tumare fori, save tumenge zailan.“

¹¹ The o manuša andral e Judsko, save bešenas andro Moab, andro Amon, andro Edom a the ola, so bešenas andre aver phuva, šunde, hoj o babiloňiko kralis mukla andre Judsko mek varesave manušen a ačhađa upral lende le Gedaljah, le

Achikamoskre čhas, le Šafanoskre vnukos. ¹² Palis savore judska manuša avle pale andral savore thana, kaj pes rozdenaše. Avle andre Judsko ko Gedaljah andre Micpa a skidle upre igen but mol the ovocje.

Kamen te murdarel le Gedaljah

¹³ Le Kareachoskro čhavo o Jochanan a savore judska veliteľa la armadakre, save mek ačhile pro mali, avle ko Gedaljah andre Micpa ¹⁴ a phende leske: „Na džanes, hoj o amoňiko kralis o Baalis bičhađa le Netanijoskre čhas le Jišmael, hoj tut te murdarel?“ Ale o Gedaljah lenge na pačalas.

¹⁵ O Kareachoskro čhavo o Jochanan phendā počoral le Gedaljoske andre Micpa: „Džava a murdarava le Netanijoskre čhas le Jišmael a ňiko olear na džanela. Soske leske te domukas, hoj tut te murdarel? A avke pes ačhilahas oda, hoj pes savore manuša andral e Judsko, so pes skidle paš tute, rozdenašlehas a okla aver manuša andre Judsko mulehas.“

¹⁶ Ale o Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, phendā le Jochanoske: „Ma ker oda! Bo na vakeres čačipen pal o Jišmael.“

41

O Jišmael murdarel le Gedaljah

¹ Andro eftato čhon avla ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro, andre Micpa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, o vnukos le Elišamaskro, savo sas andral e kraliko famelija, jekhetane le kralike rajenca the deše muršenca. A ode andre Micpa jekhetane chanas. ² Akor uštila o Jišmael the ola deš murša, so sas leha, a chučile le šablēnca pro Gedaljah a murdarde les – oles, kas o babiloňiko kralis ačhađa vodcaske upral e phuv. ³ O Jišmael murdarđa the savore muršen andral e Judsko, save sas le Gedaljoha andre Micpa. Murdarđa the le babiloňike slugaden, save ode sas.

⁴ Pre aver džives pal oda, sar murdarde le Gedaljah, sar mek ňiko pal oda na džanelas, ⁵ avle andral o Šichem, andral o Šilo the andral e Samarija ochtovardeš (80) murša. Sas pre lende čhingerde gada, o bradi lende sas holimen a sas čhingerde pro telos. A andro vasta len sas o dari pre chabeneskri obeta the o kadidlos, hoj oda te lidžan andro Chramos le RAJESKRO. ⁶ Akor pes mukla pro drom andral e Micpa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, hoj pes lenca te arakhel, a avelas ke lende rovindos. Sar pes lenca arakhla, phendā lenge: „Aven ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro!“

⁷ Sar doavle maškar o foros, o Jišmael the o murša, so leha sas, len čhingerde pro kotora a čhide andre chaňig. ⁸ Ale deš ole muršendar phende le Jišmaeloske: „Ma murdar amen, bo hin amen e pšēnica, o jačmeňis, o olejos the o medos garude pro mali.“ Avke len mukla a na murdarđa len jekhetane oklenca. ⁹ Oda sas odi bari chaňig, savi diňa te kerel o kralis Asa, sar pre leste avla o izraeliko kralis Baaša. Ode čhida o Jišmael savore manušen, so murdarđa, a pherarda e chaňig le mule telenca.

¹⁰ Palis o Jišmael zaila savore okle manušen, so sas andre Micpa: le kraliskre čhajen the savore manušen, so ode ačhile, upral save o Nebuzaradan, o veliteľis le stražnikengro, ačhađa vodcaske le Gedaljah. Sar len o Jišmael zaila, geľa lenca het a kamelas te predžal ko Amončana.

O Jochanan zachraňinel le manušen

¹¹ Sar pes o Jochanan, o čhavo le Kareachoskro, the savore veliteľa le armadakre, so leha sas, došunde pal savoro nalačhipen, so kerđa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, ¹² ile peha savore muršen a gele pro mariben pro Jišmael. A dochudle les paš o bare paňa andro Gibeon. ¹³ Sar o manuša, saven o Jišmael zaila, dikhle le Jochanan the savore veliteľen la armadakren, so sas leha, chudle te radisaľol. ¹⁴ Savore manuša,

saven zaila o Jišmael andre Micpa, pes visarde pale a gele paš o Jochanan. ¹⁵ Ale o Jišmael the ochto murša denašle le Jochananoske a gele ko Amončana.

¹⁶ Palis o Jochanan the savore veliteľa la armadakre, save leha sas, ligende het savore manušen, so andre Micpa zaila o Jišmael paloda, sar murdarđa le Gedaljah, a zachrañinde len leskre vastendar. Avke ligende pale andral o Gibeon le muršen, le džuvljen, le čhaven, le slugađen the le eunuchen. ¹⁷ On gele het a pal o drom zaačhile andro Gerut-Kimham paš o Betlehem. A odarik kamenas te denašel andro Egipt ¹⁸ le Babilončanendar. Daranas pes lendar, bo o Jišmael murdarđa le Gedaljah, saves o babiloňiko kralis ačhada vodcaske upral e Judsko.

42

O manuša phučen le RAJESTAR so te kerel, ale na kamen les te šunel

¹ Akor avle savore veliteľa la armadakre the o Jochanan, le Kareachoskro čhavo, o Jezanjah*, le Hošajoskro čhavo, the savore manuša, le nekciknederendar dži o nekbareder, ² a phende le prorokoske le Jeremijaške: „Mangas tut, šun amen avri a modlin tut ko RAJ, ke tiro Del, vaš amenge, so mek ačhilam te dživel. Bo dikhes, hoj ačhilam ča kala frima džene kajci but dženendar. ³ Mi phenel amenge o RAJ, tiro Del, pal savo drom amenge kempel te džal a so amenge kempel te kerel.“

⁴ O Jeremijaš lenge phenda: „Šundom tumen avri. Dikh, modlinava man ko RAJ, ke tumaro Del, avke sar mandar mangel, a dava tumenge te džanel savoro, so tumenge o RAJ odphenela. Na garuvava tumenge andre aňi jekh lav.“

⁵ Avke on phende le Jeremijaške: „O RAJ hino amaro čačipnaskro the verno švedkos, hoj keraha savoro avke, sar amenge prekal tu o RAJ, tiro Del, phenela. ⁶ Či oda ela lačo abo na, šunaha le RAJES, amare Devles, pal savo tut bičhavas, hoj amenge savoro te avel avri, bo šunaha le RAJES, amare Devles.“

⁷ Pal o deš džives avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš. ⁸ Avke o Jeremijaš vičinda le Kareachoskre čhas le Jochanan, savore veliteľen la armadakren, so sas leha, savore manušen, le nekciknederendar dži o nekbareder, ⁹ a phenda lenge: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, ke savo man bičhadan, hoj man ke leste te modlinav vaš tumenge: ¹⁰ ‚Te ačhena andre kadi phuv, pale tumen budinava upre a na čhivava tele, zasadzinava a na cirdava avri, bo pharo mange hin vaš oda nalačhipen, so pre tumende andom. ¹¹ Ma daran tumen le babiloňike kralistar, savestar daran. Ma daran tumen lestar, phenel o RAJ, se me som tumenca, hoj tumen te chrañinav a te cirdav avri andral leskre vasta. ¹² Me tumenge presikavava e milost, avke hoj o babiloňiko kralis ela jileskro ke tumende a mukela tumen te bešel andre tumari phuv.‘

¹³ Ale te phenena: ‚Amen na kamas te ačhel andre Judsko,‘ akor na šunena le RAJES, tumare Devles. ¹⁴ A te phenena: ‚Amen džas andro Egipt, kaj na dikhaha o mariben aňi na šunaha o hangos la trubakro aňi na avaha bokhale a bešaha peske ode,‘ ¹⁵ akor šunen o lav le RAJESKRO, manušale, so ačhilan andre Judsko. Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Te visarena tumare muja ko Egipt a džana ode te bešel, ¹⁶ akor pre tumende avela odi šabla, savatar tumen avke daran, a odi bokh, savatar izdran, džala pal tumende andro Egipt a ode merena. ¹⁷ Savore murša, so visarena peskre muja ko Egipt, hoj ode te bešen sar cudzinci, ena ode murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro džungalo nasvaliben. Ňiko lendar na denašela, Ňiko pes na zachrañinela ole nalačhipnastar, so pre lende anava.‘

¹⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Avke sar pes čhida avri miri cholí, miri bari cholí, pro manuša andro Jeruzalem, avke pes miri cholí čhivela

* 42:1 42,1 Abo: Azarjah

avri pre tumende, te džana andro Egipt. Akor pes o manuša košena tumare naveha a predarana olestar, so pes tumenca ačhela, dikhena tumen tele a asana tumendar. A kada foros imar šoha na dikhena.'

¹⁹ Manušale, so ačhilan andre Judsko, o RAJ tumenge phenda: ‚Ma džan andro Egipt!‘ Mištes tumen zagondolinen, bo me tumenge oda adadžives diňom anglal te džanel! ²⁰ Se tumen thođan avri korkore tumenca, sar man bičhađan ko RAJ, tumaro Del, sar mange phendan: ‚Modlín tut vaš amenge ko RAJ, amaro Del, a phen amenge avri savoro, so tuke phenela o RAJ, amaro Del, a amen oda keraha.‘ ²¹ A me tumenge adadžives phendom, so phenda o RAJ, ale tumen na kamen te šunel le RAJES, tumare Devles. Na šunen nič, so man bičhađa tumenge te phenel. ²² Ale akana šaj džanen kada: Pre oda than, kaj kamen te džal te bešel sar cudzinci, avena murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro džungalo nasvaliben.“

43

O manuša džan andro Egipt

¹ Ale soča o Jeremijaš dovakerđa le manušenje savore lava le RAJESKRE, lengre Devleskre, save les o RAJ, lengro Del, bičhađa lenge te phenel, ² takoj o Azarjah, o čhavo le Hošajoskro, the o Jochanan, o čhavo le Kareachoskro, the savore okla vzburenci phende le Jeremijašiske: ‚Tu klamines! O RAJ, amaro Del, tut na bičhađa kale lavenca: ‚Ma džan te bešel sar cudzinci andro Egipt.‘ ³ Ale oda o Baruch, o čhavo le Nerijoskro, tut kerel upre pre amende! Kamel, hoj te avas dine andro vasta le Babilončanenge, hoj amen te murdaren abo te ligenen andro Babilon.“

⁴ Avke o Jochanan the savore velíteľa la armadakre the savore manuša na kamle te šunel le RAJES, hoj te ačhen andre Judsko. ⁵ Ale o Jochanan the savore velíteľa la armadakre ile andro Egipt savore manušen, so mek ačhile te dživel andre Judsko, the savoren, so avle pale andre Judsko andral aver narodi, kaj sas roztradle. ⁶ Ile savoren, kas o Nebuzaradan, o velíteľis le stražnikengro, mukľa paš o Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, o vnukos le Šafanoskro. Ile le muršen, le džuvlen, le čhavoren the le kraliskre čhagen. Ile ode the le prorokos le Jeremijaš the le Baruch, le Nerijoskre čhas. ⁷ Avke gele andro Egipt a na šunde le RAJES. Dochudle pes dži paš o foros Tachpanches.

⁸ Andro Tachpanches avľa o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ⁹ ‚Le tuke andro vasta varesave bare bara, kopalín avri chev, thov andre ola bara a zagaruven len la maltaha andre dlažba paš o vudar, khatar pes džal andro palacis le faraonoskro andro Tachpanches. Ker oda anglo jakha le judske manušenje ¹⁰ a phen lenge: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dikh, anava le babiloňike kralis le Nebukadnekar, mire služobňikos. Ačhavava leske o tronos pre kala bara, save garuđom, a ov peske upral lende nacirdela peskro kraliko stanos. ¹¹ Avela pro Egipt a domarela les. Ko peske zaslužinela o meriben, merela; ko o zajaťje, džala andro zajaťje; ko e šablá, ela murdardo la šablaha. ¹² Kerela e jag andro chrami le egiptske devlengre, podlabarela len a lengre devlen lela het. Obžuzarela o Egipt avke, sar o pastjeris obžuzarel peskre gada le džuvendar, a palis odarik džala het. ¹³ Phagerela o sveta slupi andro Chramos le Khameskro, so hino andro Egipt. A labarela avri o chrami le egiptske devlengre.‘“

44

O binos the o trestos prekal ola, ko denašle

¹ Akor avľa o lav le RAJESKRO le Jeremijašiske prekal savore judska manuša, save gele andro Egipt a zabešle pes andro Migdol, andro Tachpanches, andro Memfis

the andre phuv Patros. ² „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Tumen dikhlan savoro nalačhipen, so bičhadom pro Jeruzalem the pre savore judska fori. Dikhen, adadžives hine zamukle a ňiko ode na dživel ³ anglo bini, so kerenas o manuša. Cholarenas man, sar džanas te labarel o kadidlos a te služinel avre devlence, saven na prindžarenas aňi on aňi tumen aňi tumare dada. ⁴ Bičhavavas ke tumende mire služobňiken le proroken pale a pale, hoj tumenge te phenen: ‚Ma keren kada džungipen, so naštŭ avri ačhav.‘ ⁵ Ale on na kamenas te šunel a na kamenas te prithovel peskro kan paš oda, hoj pes te visaren peskre nalačhipnastar a te na labaren o kadidlos avre devlence. ⁶ Vašoda igen cholisalilom a čhidom avri miri bari choli pro judska fori the pro ulici le Jeruzalemoskre, avke hine adadžives čhide tele a zamukle sar pušta.

⁷ Akana kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del, o Del le Izraeloskro: Soske anen korkore pre peste kajso baro nalačhipen? Kamen, hoj te aven murdarde o murša, o džuvla, o čhave the o cikne čhavore andral e Judsko, hoj ňiko tumendar te na ačhel te dživel? ⁸ Soske man cholaren ole vecenca, so kerđan tumare vastenca, a labaren o kadidlos avre devlence andro Egipt, kaj geľan te bešel sar cudzinci? Kamen tumen korkore te zňičinel, hoj savore narodi pre phuv te dikhen, hoj san prekošle, a te asan tumendar? ⁹ Imar bisterđan pro nalačhipen, so kerenas tumare dada? Pro nalačhipen, so kerenas o judska kraľa the lengre romňija? Pro nalačhipen tumaro the tumare romňijengro, savo kerenas andre Judsko the pro Jeruzalemoskre ulici? ¹⁰ Dži adadžives tumen na kamen te pokorinel, na daran tumen a na likerem mire zakonostar the mire prikazaňjendar, so diňom tumenge the tumare dadenge.

¹¹ Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Kamav pre tumende te anel e pohroma a te murdarel avri cali Judsko. ¹² Zňičinava le judske manušen, so ačhile te dživel, save pes visarde le mujenca ko Egipt a gele ode te bešel sar cudzinci. Savore merena andro Egipt; murdarena len la šablaha a merena bokhatar. Le čoren the le barvalen murdarena la šablaha a merena bokhatar. Sar len o manuša dikhena, predarana a kerena peske lendar pheras. Dikhena len tele a lena lengro nav sar košiben. ¹³ Marava olen, so bešen andro Egipt, avke sar marđom le Jeruzalem la šablaha, bokhaha the meribnaskre nasvalibnaha. ¹⁴ ňiko le judske manušendar, so ačhile a gele te bešel andro Egipt sar cudzinci, na denašela aňi pes na zachraňinela. Na avena pale andre Judsko, aňi kajte kamlehas te džal pale a te bešel ode. Na džana pale ča vajkeci džene, so pes zachraňinena.“

¹⁵ Akor savore murša, so džanenas, hoj lengre romňija labaren o kadidlos avre devlence, a savore džuvlija, so ode sas andro baro zhromažđeňje, a the savore nipi, so bešenas andro Patros andro Egipt, phende le Jeremijašiške: ¹⁶ „Amen na šunaha oda, so amenge phendal andro nav le RAJESKRO. ¹⁷ Ale keraha savoro, so phendam, hoj keraha: Labaraha o kadidlos la ňeboskra kralovňake a anaha lake o moľakre obeti, avke sar oda kerahas amen, amare dada, amare kraľa the amare raja andro judska fori the pro Jeruzalemoskre ulici. Bo akor amen sas pherdo chaben, sas amenge mištes a na predživahas ňisavo nalačhipen. ¹⁸ Bo kanastar preačhilam te labarel o kadidlos la ňeboskra kralovňake a te anel lake o moľakre obeti, akorestar amen nane ňič a murdaren amen avri le šablencia a meras bokhatar.“

¹⁹ A o džuvlija phende: „Sar labaras o kadidlos la ňeboskra kralovňake a anas lake o moľakre obeti, či olestar amare roma na džanen, hoj lake pekas o bokela, so pre late maren, a anas lake o moľakre obeti?“

²⁰ Akor o Jeremijaš savore manušenge, muršenge, džuvlence the savore nipenge, so leske oda phende, odphenda kada: ²¹ „Či na avla pre tumende kadi pohroma vašoda, hoj labarenas o kadidlos le modlence andro judska fori the pro Jeruzalemoskre ulici tumen, tumare dada, tumare kraľa, tumare raja the o nipi andre Judsko?

O RAJ peske pre oda leperda a na bisterda! ²² O RAJ imar na birinelas te zlidžal tumare nalače skutki the tumare džungipena, so kerenas. Vašoda ačila tumari phuv zamukli, strašno the prekošli a ņiko ode adadžives na bešel. ²³ Kadi pohroma, so akana dikhen, pre tumende avla vašoda, hoj labarenas o kadidlos, kerenas o bini anglal o RAJ, na šunen las a na likerenas tumen leskre zakonostar aņi leskre prikazaņjendar aņi leskre lavender.“

²⁴ O Jeremijaš mek phenda savore manuņenge the savore džuvlenge: „Šunen o lav le RAJESKRO, savore judska manuņale, so san andro Egipt: ²⁵ ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Tumen the tumare romņija kerdan oda, so phendan akor, sar diņan lav: ‚Amen dolikeraha o lava, so diņam, hoj labaraha o kadidlos a anaha o moľakre obeti la ņeboskra kralovņake.“ Se ča keren oda dureder a dolikeren tumenge tumare lava, so diņan!“

²⁶ Vašoda savore judska manuņale, so san andro Egipt, šunen o lav le RAJESKRO: ‚Lav vera pre miro baro nav,‘ phenel o RAJ, ‚hoj ņiko andral e Judsko, so bešel andro Egipt, imar ņoha pale na leperela miro nav aņi na lela kadi vera: ‚Avke sar dživel o RAJ, o Adonaj!“ ²⁷ Me man starinava pal oda, hoj pes tumenge te na dživel miņtes, ale namiņtes. A savore judska murņa, so hine andro Egipt, ena murdarde la ņablaha a merena bokhatar, medik calkom na naņlona avri. ²⁸ Ola, so denaņena la ņablake a džana pale andral o Egipt andre Judsko, ena ča vajkeci džene. Palis prindžarena savore judska manuņa, so predžidile a gele te bešel andro Egipt, kaskro lav pes ačhela, či miro, abo lengro. ²⁹ Kada ela prekal tumende o znameņje,‘ phenel o RAJ, ‚marava tumen pre kada than a akor džanena, hoj mire lava pal o nalačhipen, so pre tumende phendom, pes čačes ačhena.‘ ³⁰ Kada phenel o RAJ: ‚Me dava le Chofra, le egiptske faraonos, andro vasta leskre ņeprijaťelenge the olenge, so les kamen te murdarel, avke sar diņom le Cidkijah, le judske kralis, andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloņike kraliske, leskre ņeprijaťeliske, so les kamelas te murdarel.‘ “

45

O lav pal o Baruch

¹ Sar o Baruch, le Nerijoskro čhavo, pisinda andro zvitkos o lava, so leske vakerelas o prorokos Jeremijaš akor, sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko ņarto berņ, phenda o Jeremijaš le Baruchoske: ² „Baruchona, kada tuke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ³ Tu phenda: ‚Vigos mange, bo o RAJ mange dothoda e ņala paņ miri dukh. Slabisalilom, so ajci rovav pharipnastar, a naņti arakhav o smiom.‘ ⁴ Ale o RAJ mange phenda, hoj tuke te phenav: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, čhivava tele oda, so ačhadom, a cirdava avri oda, so sadzindom. Kerava oda pal cali kadi phuv. ⁵ Tu tuke manges o bare veci! Ma mang tuke len! Bo anava e pohroma pre dojekh manuņ, phenel o RAJ, ale tu denaņeha a zachraņineha tuke o dživipen vņadzik, kaj džaha.‘ “

O prorocva pro narodi

46

¹ Kada lav phenda o RAJ le prorokoske Jeremijaņiske pro narodi.

O lav pro Egipt

² Pal o Egipt: Kada hin o prorocvos pre armada le faraonoskri, pro faraonos Necho, kralis andral o Egipt, saves domarda o babiloņiko kralis Nebukadnecar paņ o paņi Euftrat andro foros Karkemiņ akor, sar vladņinelas o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, ņarto berņ.

- 3 „Pripravinen tumenge o štiti, o bare the o cikne
a džan andro mariben!
- 4 Thoven o sedli pro graja,
a bešen, jazdcale!
Thoven o prilbi pro šere
a ačhen andro šori;
ostraren o kopiji,
uren e vizbroj!
- 5 Ale so dikhav?“
phenel o RAJ.
„Daran pes, džan palal;
lengre hrđinen maren.
Denašen, sar ča džanen,
aňi pes na obdikhen;
pre savore seri hin igen bari dar.
- 6 Ko denašel sig, na denašela;
o hrđinas pes na zachraňinela.
Pro severos, paš o paňi Euftrat,
lengre podđžana o pindre a perena.
- 7 Ko hin kada, so pes hazdel upre sar o paňi Nil;
sar o paňi le bare vlnenca?
- 8 O Egipt pes hazdel upre sar o Nil
sar o paňi le bare vlnenca.
O Egipt phenel: ‚Hazdava man upre a začhivava e phuv;
zňičinava o foros the le manušen, so ode bešen.‘
- 9 Džan, grajale! Džan dzivones, verdanale!
Aven avri, hrđinale,
muršale andral o Kuš the Put, so lidžan o štiti,
muršale andral e Lidija, so nacirden o luki!
- 10 Ale kada hin o džives la pomstakro
o džives prekal o Adonaj, Nekzoraleder RAJ,
hoj pes te pomstinel peskre ņeprijateľenge.
E šablā chala a čalola;
pijela lengro rat, medik la na ela dos.
Bo o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
len obetinela sar obeta
andre phuv pro severos paš o paňi Euftrat.
- 11 Dža upre andro Gilead a an o balzam,
pačivali čhaje le Egiptoskri!
Zbitočne ilal o praški,
bo našti sastoha avri.
- 12 O narodi šunena pal tiri ladž;
tiro roviben džala pal calī phuv.
Bo jekh slugadis perela pre aver slugadis
a sodujdžene perena jekhetane.“

13 Kada lav phendā o RAJ le prorokoske Jeremijašiske pal o babiloňiko kralis Nebukadnekar, savo avel pro Egipt pro mariben:

- 14 „Džan te phenel andro Egipt;
den te džanel andro Migdol,
den te džanel andro Memfis the andro Tachpanches,
phenen lenge:

,Skiden tumen upre
 a pripravinen pro mariben,
 bo e šablā chal olen,
 ko hine pašal tu.'
 15 Soske pele tire slugađa?
 Našti obačhen, bo o RAJ len čida tele.
 16 Kerđa oda, hoj but džene te peren,
 jekh pre aver peľa.
 Jekh avreske phenel:
 ,Ušti upre! Av džas pale paš amare manuša,
 andre odi phuv, kaj ulilam;
 aven denašas le űeprijateliskra šablatar!'
 17 Den le faraonos le egiptske kralis nevo nav:
 ,Oda, ko kerel bari vika, ale na viužinel e lači ora!'
 18 Avke sar me dživav,“ phenel o Kralis,
 saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ,
 „avela oda, ko hin ajso baro sar o verchos Tabor maškar o verchi,
 sar o verchos Karmel upral o moros.
 19 Pripravinen tumenge o veci andro zajaťje,
 manušale andral o Egipt,
 bo o Memfis ela omuklo,
 ela čido tele a űiko ode na bešela.
 20 O Egipt hino sar e šukar terűi gurunűi,
 ale avel pre leste e armada pal o severos sar o bare muchi.
 21 Mek the o slugađa, saven peske cinde vaš o love,
 so hine thule sar celata,
 pes na ačhena te marel,
 ale savore pes visarena het a denašena,
 bo avela pre lende o džives la pohromakro,
 e ora, kana ena marde.
 22 O Egipt sičinela sar o sap, so denašel,
 sar pre leste avela o űeprijatelis la zoraha;
 avena pre leste le toverenca
 sar ola, ko čhinen tele o stromi.
 23 O manuša andro Egipt hine sar o husto veš,
 prekal savo našti te predžal, ale čhinen les tele,“
 phenel o RAJ,
 „bo o slugađa, so pre lende avena,
 ena buter sar o kobilki,
 saven našti te zgenel.
 24 E čhaj le Egiptoskri ela teledikhli;
 ela diűi andro vasta le severne narodoske.“

25 O Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel: „Marava le devles Amon andral
 o foros Tebi, the le faraonos, the le Egipt, the leskre devlen the leskre kralen. Marava
 le faraonos a the olen, ko pes pre leste muken. 26 Dava len andro vasta olenge, ko
 len kamen te murdarel, andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloűike kraliske, the
 andro vasta leskre sluhenge. No palis ela andro Egipt pale pherdo manuša, avke sar
 sas varekana,“ phenel o RAJ.

27 „Ale tu ma dara, miro služobűnikona Jakobona;

ma dara tut, Izraelona.
 Bo zachraňnava tut the tire potomken dural,
 andral o phuva, kaj san zaile.
 O Jakob avela pale a dživela andro smirom,
 bi o starišagos a ňiko les na daravela avri.
²⁸ Tu ma dara, miro služobňikona Jakobona,
 se me som tuha,
 phenel o RAJ.
 „Zničínava savore naroden,
 maškar save tut roztradňom,
 ale tut na zničínava.
 Marava tut, no ča ajci keci tuke zaslužines;
 na mukava tut te džal bi o trestos.“

47

O lav pro Filištinci

¹ Kada lav phendá o RAJ le prorokoske Jeremijašiske pal o Filištinci angloda, sar o faraonos domardá e Gaza. ² Kada phenel o RAJ:
 „Dikh, o paňa aven upre pal o severos;
 aven sar o paňa, so prečulan avri.
 Zalen e phuv the savoro,
 so pre late hin;
 o fori the le manušen,
 so andre bešen.
 O manuša igen roven;
 sako, ko ode bešel, hikinel žalatar,
³ bo zorales šundon le grajengre kopita
 a hučinen lengre verdana the o kereki.
 O dada pes na visaren pale te pomožinel peskre čhavage,
 bo o vasta lenge slabisalile daratar.
⁴ Bo avla o džives te zničinel savore Filištincen
 a te murdarel avri andral o Tir the andral o Sidon
 savore lengre pomocňiken, so predžidile.
 Bo o RAJ zničínela le Filištincen;
 olen, ko ačhile te dživel pro ostrovos Kaftor.
⁵ E Gaza peske žalatar holinela o šero,
 o Aškalon ela zničimen.
 Tumen, so ačhilan te dživel andre dolina,
 mek dži kana tumenge čhingerena o telos?
⁶ Jaj, šablo le RAJESKRI,
 kana imar preacheha te murdarel?
 Dža pale andre tiro puzdros,
 preačh a beš tuke tele!
⁷ Ale sar šaj preačhel?
 Se o RAJ lake rozkazinda,
 hoj te džal pro Aškalon
 the pro manuša, so bešen paš o moros.“

48

O lav pro Moabčana

¹ Pal o Moab: Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:

„Vigos le foroske Nebo, bo ela zničimen!

O Kirjatajim ela zailo a ela pre ladž!

E zoralí pevnost' ela tele čidi

a ela pre ladž!

² Le Moab imar ňiko na lašarela;

o ňeprijatelá zalena o Češbon

a plašinena sar te zničinel le Moab;

a phenena:

„Aven, zničinas les,

zničinas oda narodos!“

The tumen, manušale andro Madmen, avena zničimen;

avela pre tumende e šabla.

³ Andral o Choronajim šundola te rovel pharipnastar:

„Sa hin zničimen a telečhido!“

⁴ O Moab ela rozburimen;

leskre cikne čhavore zoraes rovena.

⁵ Cirdena pes upre pro verchos Luchit,

džana bare rovibnaha;

pal o drom tele pašal o Choronajim

šundola le manušen te rovel pharipnastar,

bo lengro foros ela zničimen.

⁶ Šundola te vičinel:

„Denašen, zachrañinen tumenge o dživipen!

Kajte ačhena korkore sar o krakos pre pušta!“

⁷ Vašoda, hoj tut mukehas pre tire skutki the barvalipen,

the tu aveha zailo.

Tumaro del o Kemoš džala andro zajaťje,

jekhetane peskre rašajenca the rajenca.

⁸ O ničitelis džala andre dojekh foros,

añi jekh foros pes na zachrañinela.

O fori andre dolina ena tele čhide

a o gava pre rovina zničimen,

bo o RAJ oda phenda.

⁹ Den kridli le Moab,

hoj te odlécinel!

Leskre forendar ačhela e pušta;

ňiko ode na bešela.“

¹⁰ „Prekošlo hin sako,

ko na kerel le Devleskri buči cale jileha;

prekošlo hin oda,

ko peske na kamel te meľarel e šabla le rateha.“

¹¹ „O Moab peske dživelas terñipnastar bi o starišagos

a odpočovinelas peske sar e mol andre peskre sudi;

na sas prečhivkerdo andral jekh nadoba andre aver

a na džalas andro zajaťje.

Vašoda peske dolíkerđa peskri chuť

a leskri voña pes na čerinda.

¹² Ale akana aven o dživesa,“ phenel o RAJ, „kana pro Moab bičhavava le vinaren, save les čhivena avri sar e mol andral o nadobi a phagerena leskre nadobi pro kotora. ¹³ O Moab ela sklamimen peskre devlestar le Kemošistar, bo na pomožinela

lenge. Ena avke sklamimen, sar sas o Izraeliti akor, sar thode peskro pačaben andre somnakuñi gurumñi andro Betel.

- 14 Sar šaj phenen: ‚Amen sam hrđini,
zorale murša pro mariben?‘
- 15 O Moab ela zničimen, pre leskre fori avena pro mariben
a murdarena leskre nekfeder terne muršen,“
phenel o Kralis,
saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.
- 16 „Avel e skaza le Moaboskri;
leskri bibach avel igen sig.
- 17 Roven vaš leske, savore, so pašal leste bešen,
savore, so prindžaren leskro nav;
phenen: ‚Leskri zorali vlada phadžila,
leskri bari slava našlila!‘
- 18 Av tele pal tiri slava,
beš tuke andre avrišuki phuv,
tu, so bešes andro Dibon,
bo avel pre tu o ničitelis le Moaboskro,
a čhivela tele tire ohradzimen fori.
- 19 Dža te ačhel paš o drom a užar,
tu, so bešes andro Aroer,
phuč le muršendar, so denašen,
the le džuvlendar, so pes kamen te zachrañinel.
Phuč: ‚So pes ačhila?‘
- 20 On tuke odphenena:
‚O Moab hino čhido tele,
ande les avri pre ladž!
Hikinen a roven!
Den oda te džanel paš o Arnon,
hoj o Moab hino zničimen.‘

21 Avla o sudos pro fori, so bešen učes pro rovina: pro Cholon, pro Jahca, pro Mefaat, 22 pro Dibon, pro Nebo the pro Bet-Diblatajim, 23 pro Kirjatajim, pro Bet-Gamul the pro Bet-Meon, 24 pro Kerijot, pre Bocra the pre savore fori le Moaboskre, či imar hine dur abo pašes.

- 25 Le Moab imar nane zor,
leskro zoralo vast phadžila,“
phenel o RAJ.

- 26 „Mačar les,
bo pes lidžalas upre upral o RAJ.
Muk le Moab te valinel pes andre peskro čhandlipen,
hoj lestar te asan.
- 27 Či tu na asahas le Izraelostar?
Či sas prichudlo o Izrael maškar o zbujñika,
hoj asabnaha kerehas le šereha,
furt sar pal leste vakerehas?
- 28 Omuken o fori, manušale andral o Moab,
džan te bešel maškar o skali;
aven sar o holubos,

savo peske kerel o hñizdos andro cheva la jaskiňakre.“

²⁹ „Šundam pal o baripen le Moaboskro;
igen pes lidžal upre.

Šundam, savo hino barikano a pišno,
keci but peske pal peste gondolinel
a sar pes lidžal upre andro jilo.

³⁰ Me džanav, hoj pes lidžal upre,“ phenel o RAJ,
„ale leskro lašariben nane pre ñisoste;
leskro baripen hino zbitočno.

³¹ Vašoda bares rovav vaš o Moab,
vaš calo Moab viskinav žalatar;
phurdav pharipnastar

vaš o manuša andral o Kir-Cheres.

³² Rovav pal tu buter sar pal o foros Jazer,
tu viňičona la Sibmakro.

Tire konarica hine bareder sar o Mulo moros,
dodžan dži paš o Jazer.

Pre tiro ñilajeskro ovocje the pre tiro hroznos
avla o ñičitelis.

³³ Našlila o radišagos the o kheliben
andral o ovocno sados the andral o Moab.
Kerđom, hoj imar te na čulal e mol andral o lisos;
oda, ko pučinel o hroznos, imar na vičinel radišagostar.
Šundol e vika, ale imar oda nane e radišagoskri vika.

³⁴ E vika andral o Chešbon šundol dži paš o Elale, dži paš o Jahac šundol te viskinel,
le Coarostar dži paš o Choronajim, dži paš o Eglat-Šelišija; se mek the le Nimrimoskre
paňa šučile avri. ³⁵ Andro Moab zaačhavava olen,“ phenel o RAJ, „so obetinen pro
uče thana a labaren o kadidlos peskre devlenge. ³⁶ Vašoda miro jilo rovel sar flauta
vaš o Moab; miro jilo phurdel pharipnastar sar e vartišagoskri flauta vaš o manuša
andro Kir-Cheres, bo našavena savoro barvalipen, so len sas. ³⁷ Se dojekh šero ela
lango, dojekh brada ela hoľimen tele. Sako pes čhingerela pro vasta a urela pes andro
gađa le gonestar. ³⁸ Pre dojekh pados andro Moab a pre dojekh ulica ela ča e žala, bo
phagerđom le Moab sar e kuči, savi ñiko na kamel,“ phenel o RAJ. ³⁹ „Savo phagerdo
hino! Jaj, sar roven! Sar pes o Moab visarel le dumeha andre ladž! O Moab hino pro
asaben, pre bari dar sakoneske, ko pašal leste dživel.“ ⁴⁰ Se kada phenel o RAJ:
„Dikh, o ñeprijatelis prilacinela jekhvareste sar orlos
le nacirdle kridlenca pro Moab.

⁴¹ O fori ena zaile,
obsadzinena o pevnosti.

Andre oda džives ela o jilo le Moaboskre hrdinengro
sar o jilo la džuvlakro, so ločhol andro dukha.

⁴² O Moab ela zničimen;
imar na ela narodos,
bo pes hazdelas upre upral o RAJ.

⁴³ E dar, e jama the e pasca
avena pre tumende, manušale andro Moab,“
phenel o RAJ.

⁴⁴ „Oda, ko denašela kala daratar,
perela andre jama.

Ko avela avri andral e jama,

chudela pes andre pasca.
 Bo avel oda berš, hoj marava le Moab,
 phenel o RAJ.
 45 „Andro ciños le Chešbonoskro
 ačhena bi e pomoca ola, ko denašle.
 Se e jag chučela avri andral o Chešbon
 a o plameñis andral o kher le Sichonoskro;
 labarela o čekate le Moaboske
 the o lebki olenge, so kamen o mariben.
 46 Vigos tuke, Moab!
 O manuša, so lašaren le devles Kemoš, ena zničimen;
 tire čhaven the tire čhaje
 lena andro zajatje.
 47 Ale andro posledna dživesa,
 visarava pale le Moaboske savoro pro lačo,
 phenel o RAJ.
 Dži kade pes vakerel pal o sudos upral o Moab.

49

O lav pro Amončana

1 Pal o Amon. Kada phenel o RAJ:
 „Či le Izrael nane čhave?
 Či les nane d'edičis?
 Soske o del Milkom zalel e phuv le Gadoskri
 a leskre manuša bešen andre leskre fori?
 2 Vašoda, aven o dživesa,
 phenel o RAJ,
 „hoj dava, hoj e Raba le Amončanengri
 te šunel e maribnaskri vika.
 Ačhela latar ča kopa bara
 a lakre gavora labona avri.
 Akor o Izrael tradela avri olen,
 ko len tradña avri,
 phenel o RAJ.
 3 „Rov, Chešbonona, bo zničimen hino o Aj!
 Manušale andre Raba, vičinen pre pomoca!
 Uren pre tumende o gada le gonestar,
 hikinen a phiren upre tele maškar o foroskre muri,
 bo o Milkom džala andro zajatje
 the peskre rašajenca the rajenca.
 4 So tut lašares le dolinenca,
 andre save hin pherdo pañi,
 tu napačivali čhaje le Amonoskri?
 Mukes tut pre tiro barvalipen
 a phenes tuke:
 „Ko pre mande šaj avel?
 5 Anava pre tu e bari dar
 pal savore seri,
 phenel o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj.
 „Rozdenašena tumen, sako pre peskri sera;
 ňiko na skidela upre olen, ko denašen.

⁶ Ale palis visarava
le Amončanenge pale savoro pro lačno,
phenel o RAJ.

O lav pro Edomčana

⁷ Pal o Edom. Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

„Či imar nane godaveripen andro Teman?
Či našliła e rada olengri, ko achalón?
Či hin lengro godaveripen našado?

⁸ Denašen, džan het!
Garuven tumen andro bare jaskiňi,
manušale, so bešen andro Dedan,
bo anava e pohroma pro Ezav,
sar avela miro časos les te marel.

⁹ Te ke tu avena ola, ko obkiden o hroznos,
na mukena aňi oda, so lenge perela pre phuv;
te ke tu avena o zbujňika rači,
čorena oda, so kamena.

¹⁰ Bo me čhivava savoro tele pal o Ezav,
arakhava leskre garude thana
a našti pes garuvela.

Merena leskre potomki,
leskri famelija the leskre susedi.

Ňiko na phenela:

¹¹ „Muk tire široten,
me man pal lende starinava.
Tire vdovi pes šaj muken pre ma.“

¹² Se kada phenel o RAJ: „Te ola, ko peske na zaslužinenas te pijel e kuči, les pile,
akor tu soske te ačhes bi o trestos? Na ačheha bi o trestos, ale mušineha les te pijel!

¹³ Pre mande ilom vera,“ phenel o RAJ. „E Bocra ela pre ladž the pre bari dar, ela tele
čhidi, lakro nav lena, sar pes košena, a savore lakre fori ena zburimen tele pro furt.“

¹⁴ Me phendom:

„Šundom e sprava le RAJESTAR:
O poslos hino bičhado maškar o narodi:
,Skiden tumen upre a aven pre leste,
aven pro mariben!“

¹⁵ O RAJ phenel le Edomoske:

„Me tutar kerava ciknoro maškar o narodi
a aveha teledikhlo maškar o manuša.

¹⁶ E dar, so rozlidžahas, the o baripen andre tiro jilo,
tuha thode avri,
tuha, so bešes andro jaskiňi andro skali
a zales o bare verchi.

Te tuke kerdalas o hňizdos avke učes sar o orlos,
the odarik tut čhivava tele,
phenel o RAJ.

¹⁷ „Le Edomostar ela strašno than;
sako, ko pašal predžala, čudalinela pes
a asala lestar, sar dikhela savore leskre rani.

¹⁸ O Edom ela zničimen avke sar e Sodoma, e Gomora

the o fori, so sas pašal lende,
 phenel o RAJ,
 „ňiko ode na dživela,
 ñisavo manuš ode na bešela.
 19 Dikh, avke sar o levos chučel avri andral o kraki pašal o Jordan
 a roztradel le bakroren, so pes pašinen pre čar,
 avke me jekhvareste roztradava le Edom.
 A ačhavava upral leste oles, kas mange me kidava avri.
 Se ko hin ajsa sar me?
 Ko pes mange šaj ačhavel?
 A savo pastjeris pre mande šaj avel?
 20 Vašoda šunen, so o RAJ plañinel pro Edom,
 so peske pripravinel pre ola,
 ko bešen andro Teman.
 Mek the le cikne čhavoren lenge lidžana het
 a lengre khera ena zñičimen vaš oda, so kerde.
 21 O Edom perela ajsa bara vikaha,
 hoj e phuv razisalola,
 a o manuša avke vičinena pre pomoca,
 hoj oda šunena dži paš o Lolo moros.
 22 Dikh, o ñeprijateľis lecinel a avel tele sar orlos,
 nacirdel peskre kridli upral e Bocra.
 Andre oda džives ela o jilo le Edomoskre hrdinengro
 sar o jilo la džuvlakro, so ločhol andro dukha.“

O lav pro Damašek

23 Pal o Damašek.
 „O manuša andro Chamat the andro Arpad hine andre ladž,
 bo šunde nalači sprava;
 izdran daratar sar o moros,
 savo peske našti bešel tele.
 24 O Damašek slabisalila,
 kamel te denašel
 a avel pre leste e bari dar;
 o pharipen the e dukh les zalen
 sar la džuvla, so ločhol.
 25 Savo omuklo hino kada slavno foros,
 andre savo man sas varekana radišagos!
 26 Vašoda leskre terne čhave perena pre leskre uliči
 a andre oda džives merena savore leskre slugađa,
 phenel o Nekzoraleder RAJ.
 27 „Labarava e jag pro muri andro Damašek
 a chala o palaca le Ben-Hadadoskre.“

O lav pro Kedar the pro Chacor

28 Kada phenel o RAJ pal o Kedar the pal o krališagi le Chacoroskre, save domarda
 o babiloňiko kralis o Nebukadnecar:
 „Ušten, džan pro Kedar!
 Zñičinen le manušen pal o vichodos!
 29 Lena lenge o stani the o stadi,
 o lepedi pal o stani
 the savoro lengro sersamos;
 lena peske the lengre řavi.“

A vičinena:

„E bari dar pal savore seri!“

30 Denašen, prastan het,
džan te bešel tele andro roklini,
manušale andral o Chacor,
phenel o RAJ,

„bo o babiloňiko kralis o Nebukadnecar
gondolinda avri a pripravinda o planos
sar tumen te zničinel.

31 Ušten a džan pro narodos,
so peske dživel bi o starišagos,
savo peske dživel andro smirom,
phenel o RAJ,

„nane les vudar aňi kligin,
bešel korkoro.

32 Čorena tumenge lengre tavi
a lena tumenge lengre bare stadi.

Me rozčivava pre savore štar balvaja olen,
ko peske strihinen o bala pal o seri,
a pal savore agora pre lende anava e pohroma,
phenel o RAJ.

33 „Le Chacorostar ela than prekal o šakali,
pušta pro furt,
ňiko ode na dživela,
ňisavo manuš ode na bešela.“

O lav pro Elam

34 Kada hin o lav le RAJESKRO, savo avla ko prorokos Jeremijaš pro Elam, sar mekča chudňa te vladňinel o judsko kralis Cidkijah:

35 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

„Dikh, me phagerava o lukos le Elamoskro,
leskri nekbareder zor.

36 Anava pro Elam o štar balvaja
pal o štar agora le ņeboskre.

Rozčivava len andre kala štar balvaja
a na ela narodos, kaj na denašlehas ola,
ko ena tradle avri andral o Elam.

37 O manuša andral o Elam predarana lengre ņeprijateľenca,
save len kamen te murdarel.

Anava pre lende e pohroma,
miri bari choli,
phenel o RAJ.

„Bičhavava pal lende e šabla,
medik len na zničinava.

38 Palis mange ačhavava o tronos andro Elam
a zničinava leskre kralis the leskre rajen,
phenel o RAJ.

39 „Ale andro posledna dživesa
visarava le Elamoske pale savoro pro lačo,
phenel o RAJ.

50

O lav pro Babilon

- ¹ Kada lav phenda o RAJ prekal o Jeremijaš pro Babilon the pre leskre manuša:
- ² „Den te džanel maškar o narodi
a džan te vakerel,
hazden upre e zastava
a den te džanel sakoneske;
ma garuven nič a phenen:
,O Babilon ela zailo;
leskro del o Bel ela ando pre ladž,
leskro del o Marduk ela čhido tele.
Leskre modli ena pre ladž
a leskre sochi perena tele.’
- ³ Se avel pre leste o narodos le severostar,
savo kerela leskra phuvatar pušťa.
Ńiko ode na ačhela te bešel;
o manuša the o džviri andral odi phuv denašena het.“
- ⁴ „Andre ola dživesa, andre oda časos,“
phenel o RAJ,
„avena jekhetane o manuša le Izraeloskre
the o manuša andral e Judsko,
avena rovibnaha te rodel
le RAJES, peskre Devles.
- ⁵ Dopphučena pes, khatar pes džal andro Sion,
a mukena pes pro drom:
,Aven, phandas le RAJEHA e večno zmluva,
pre savi pes šoha na bisterela!’ “
- ⁶ „Mire manuša sas sar o našade bakrore,
lengre pastjera len lidžanas avrether
a našade len pro verchi.
Mire bakrore pes tulinenas pal o verchi the pal o brehi
a bisterde, kaj hin lengro kher.
- ⁷ Sako, ko len arakhelas, len chalas tele
a lengre ņeprijatela vakerenas:
,Na ela amen ņisavi vina,
bo on kerenas o bini anglal o RAJ,
savo pes pal lende verņe starinelas
a pre savo pes lengre dada savoreha mukenas!’ “
- ⁸ „Denašen het andral Babilon,
aven avri andral e phuv le Babilončanengri!
Džan anglal sar o capi, so lidžan o stados!
- ⁹ Bo me marava upre
a anava pro Babilon andral e severno phuv
le bare naroden, save pes zdžana jekhetane.
Ačhavena pes leske a zalena les.
Lengre šipi ena sar o hrdinas,
savo furt trafinel peskro cielos.
- ¹⁰ Avke ela e babiloņiko phuv občorardi;

sako, ko la občorarela, peske lela pherdo savorestar,
phenel o RAJ.

11 „Manušale andral o Babilon,
tumen, so občorardan mire avrikidle manušen,
ča radisalón tumenge a khelen!

Ča chučkeren tumenge sar o gurumña pre mała,
a erdžinen sar o žrebci!

12 Igen pes ladžala tumari daj;
lołola avri odi, so tumenca ločhiła!

Čačes oj ela posledno le narodendar;
ela avrišuki the bi o pañi sar e pušta.

13 Angle choli le RAJESKRI imar ñiko ode na bešela;
e phuv ačhela calkom zamukli.

Sako, ko predžala pašal o Babilon, predarala
a asala lestar, sar dikhela savore leskre rani.“

14 „Rozačhaven tumen pašal o Babilon,
savore, so nacirden o luki!

Livinen andre leste a ma sajinen o šipi,
bo kerđa binos anglal o RAJ!

15 Viskinen pre leste pro mariben pal dojekh sera!
Zdel pes a leskre veži peren tele,

leskre hradbi hine čhide tele,
bo oda o RAJ pes leske pomstinel.

Den leske pale! Avke sar ov kerelas,
avke keren the tumen leske!

16 Murdaren andral o Babilon olen, ko sadzinen,
the olen, ko skiden upre o ulipen.

Daratar le ñeprijateľistar sako džala pale ke peskre manuša
a sako denašela andre peskri phuv.“

17 „O Izrael hino sar o splašimen stados,
saves roztradle o levi.

Ešeb les chalas o asiriko kralis
a paľis leske o Nebukadnecar o babiloňiko kralis
rozčala o kokala.“

18 Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:

„Marava le babiloňike kralis the leskri phuv,
avke sar mardom le asirike kralis.

19 Ale le Izrael anava pale pre leskre maľi,
pašinela pes pro Karmel the andro Bašan;
pro brehi le Efrajimokre the andro Gilead
chala savoro, so kamela.

20 Andre ola dživesa, andre oda časos,
phenel o RAJ,

„rodela pes e vina pro Izrael,
ale na ela,

o bini pre Judsko, ale na arakhela pes,
bo me odmukava olenge, kas mukava te dživel.“

21 „Dža tut te marel la phuvaha Meratajim

- the le manušenca, so bešen andro Pekod!
 Murdar len a calkom len zničin,“
 phenel o RAJ,
 „a ker savoro avke, sar tuke prikazindom.
- 22 E maribnaskri vika hin andre phuv,
 e bari pohroma.
- 23 Jaj, sar phagerisalila a phadžila o čokanos cała phuvakro!
 Sar strašne hino zničimen o Babilon maškar o narodi!
- 24 Thodom tuke e pasca,
 a chudňal tut, Babilonona,
 aňi olestar na džanehas.
 Arakhle tut a chudle,
 bo ačhađal tut le RAJESKE.
- 25 O RAJ phundrađa peskro sklados pro zbraňe,
 a ila avri o zbraňe peskra cholakre,
 bo le Adonaj, le Nekzoraleder RAJES, hin prekal lende buči,
 savi mušinen te kerel andre phuv le Babilončanengri.
- 26 Aven pre leste pal o agora la phuvakre,
 rozmaren leskre skladi
 a čhivkeren les pre kopa sar e pšeňica.
 Calkom les zničinen,
 hoj lestar te na ačhel nič.
- 27 Murdaren savore leskre terne muršen,
 lidžan len sar terne biken pro murdaripen!
 Vigos lenge, bo avla lengro džives,
 e ora, kana ena marde.
- 28 Šundol olen, so pes zachraňinde a denašle andral e babiloňiko phuv,
 sar den te džanel pro Sion, hoj pes o RAJ, amaro Del, pomstinel,
 pomstinel pes vaš peskro Chramos.“
- 29 „Vičinen pro Babilon le lukostrelcen,
 savoren, so nacirden o luki!
 Rozthoven tumenge pašal leste o taboris,
 hoj ňiko te na denašel.
 Visaren leske pale vaš leskre skutki,
 keren leske avke, sar ov kerelas tumenge,
 bo pes barikanes ačhavelas le RAJESKE,
 le Izraeloskre Svete Devleske.
- 30 Vašoda leskre terne murša perena tele maškar o foros
 a savore leskre slugađa merena andre oda džives,“
 phenel o RAJ.
- 31 „Dikh, tu barikano, me džav pre tu,“
 phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
 „bo avla tiro džives,
 e ora, kana aveha mardo.
- 32 Le barikaneske poddžana o pindre a perela,
 a na ela ko les te hazdel upre.
 Andre leskre fori labarava jag,
 savi chala savoro, so hin pašal leste.“
- 33 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
 „Le Izraeloskre manušen the le judske manušen igen trapinen.
 Ola, ko len zaile, len chuden zoraes

- a na kamen len te mukel.
 34 Ale lengro Vikupitelis hino zoralo,
 leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.
 Ov vaš lenge rušela,
 a avke anela o smirom andre phuv,
 ale le manušenge andro Babilon lela o smirom het.“
- 35 „E šablā pro Babilončana,“
 phenel o RAJ,
 „pro manuša, so bešen andro Babilon,
 pre leskre raja the pre leskre godāver murša!
 36 E šablā pro falošna proroka!
 Mi sikavel pes, hoj hine diline!
 E šablā pre leskre hrdīni!
 Mi izdran daratar!
 37 E šablā pre leskre graja the verdana
 the pre savore cudzinci, so hine maškar lende!
 Mi ačhel lendar slabocha!
 E šablā pre leskre barvalipena!
 Mi občoraren len!
 38 Mi avel o šukiben pre leskri phuv,
 mi šučon avri leskre paña,
 bo oda hin e phuv le strašne modlengri,
 save diliñaren andre le manušen!“
- 39 „Vašoda ode dživena o džviri pal e pušta le šakalenca;
 bešena ode o sovi.
 A imar šoha ode ņiko na bešela,
 ņisave manuša ode na dživena pal savore pokoleňja.
 40 Kerava le Babilonoha avke,
 sar kerđom la Sodomaha, la Gomoraha
 the le forenca, save sas pašal lende,“
 phenel o RAJ,
 „ňiko ode na bešela,
 na dživela ode aňi jekh manuš.“
- 41 „Dikh, pal o severos aven o manuša,
 o baro narodos the but kraľa,
 ušten upre dural
 dži pal o agora la phuvakre.
 42 Andro vasta chuden o luki the o kopiji;
 hine bi o jilo the bi e milošť.
 Šundol len te hučinel sar moros
 a aven peske pro graja.
 Hine pripravimen pro mariben,
 pre tute, babiloňiko čhaje.
 43 O babiloňiko kralis šunda odi sprava
 a slabisalile leske o vasta.
 Zaila les e dar a avľa pre leste e bari dukh
 sar pre džuvli, so ločhol.
 44 Dikh, avke sar o levos chučel avri andral o kraki pašal o Jordan
 a roztradel le bakroren, so pes pašinen pre čar,

avke me jekhwareste roztradava le Babilon.
 A ačhavava upral leste oles, kas mange me kidava avri.
 Se ko hin ajsa sar me?
 Ko pes mange šaj ačhavel?
 A savo pastjeris pre mande šaj avel?“

⁴⁵ Vašoda šunen, so peske o RAJ naplañinda pro Babilon,
 so peske pripravinda pre phuv le Babilončanengri.
 Mek the le cikne čhavoren lenge lidžana het
 a calkom zničinava lengri phuv vaš oda, so kerde.

⁴⁶ O Babilon perela ajsa bara vikaha,
 hoj e phuv razisalola,
 a o manuša vičinena pharipnastar avke zorales,
 hoj oda šundola dži andro aver narodi.

51

Mek pal o Babilon

- ¹ Kada phenel o RAJ:
 „Dikh, bičhavava le ničitelis pro Babilon
 the pro manuša, so pes mange ačhade.
- ² Bičhavava pro Babilon le cudzincen,
 on les precidzinena
 a obžuzarena e phuv.
 Andre oda džives leskre pharipnaskro
 pre leste avena pal savore seri.
- ³ Ma domuken le strelcos te nacirdel o lukos
 aňi te urel pre peste o brneňje.
 Ma sajinen leskre terne muršen,
 ale calkom zničinen leskri armada.
- ⁴ Mi peren tele murdarde andro Babilon
 a predemade pre leskre ulici.
- ⁵ Bo o Izrael the e Judsko na ena omukle sar vdova
 peskre Devlestar, le Nekzoraleder RAJESTAR.
 Kajte lengri phuv kerđa pherdo nalačhipen
 anglal o Sveto Del le Izraeloskro.
- ⁶ Denašen avri andral o Babilon!
 Zachrañinen tumenge o dživipen,
 hoj te na meren vaš leskre bini!
 Bo kada hin o časos, kana pes o RAJ pomstinel
 a visarel leske pale vaš leskre skutki.
- ⁷ O Babilon sas e somnakuňi kuči andro vasta le RAJESKRE,
 so mačarelas calí phuv;
 leskra molatar pijenas o narodi,
 a vašoda ačhile diline.
- ⁸ Jekhwareste peľa o Babilon a phadžila;
 roven upral leste!
 Anen o balzamos pre leskri rana,
 či na sastola avri.“
- ⁹ „,Sastarahas le Babilon,
 ale našti sastila avri.

Omuken les!

Aven džas sako andre peskri phuv!
Bo leskro trestos hino baro dži o ňebos,
džal dži o chmari.' "

10 „O RAJ vaš amenge rušla.
Aven džas pro Sion a vakeras savoro,
so kerđa o RAJ, amaro Del!' "

11 „Ostraren o šipi
a pheraren o tulci!
O RAJ marel upre le medske kralen pro Babilon
bo kamel les te zničinel.
Bo oda hin e pomsta le RAJESKRI,
e pomsta vaš leskro Chramos.

12 Hazden upre e zastava
a džan pro mariben pro babiloňika muri!
Rozthoven buter stražňiken,
rozačhaven len pašal o foros,
pripravinen le muršen andre zaloha!
Bo o RAJ kerela oda, so naplaňinda.
Kerela le manušenca andro Babilon oda, so phendã.

13 Tu, so bešes paš o bare paňa
a hin tut pherdo barvalipen,
avla tiro koňec;
imar avla tiri ora.

14 O Nekzoraleder RAJ ilã vera korkoro pre peste:
„Anava pre tute ajci manušen sar maľakre grajoren;
a sar upral tu zvíťazinena, radišagoha vičinena.' "

15 „O RAJ kerđa e phuv peskra zoraha,
peskra bara godãha stvorinda e phuv
a nacirdňa o ňebos.

16 Sar leskro hangos herminel,
hučinen o paňa pro ňebos;
pal o agor la phuvakro anel o chmari.

Bičhavel o bleski le brišindeha
a andral peskre skladi mukel avri e balvaj.

17 Ale savore manuša hine diline a na achalõn nič.
Sako, ko kerel o modli, pes ladžala,

bo leskre modli hine o klamišagos
a nane andre lende o dichos.

18 O modli na mon nič a hine pro asaben;
sar avela lengro sudos, ena zničimen.

19 O RAJ hino o dedictvos le Jakoboskre potomkengro
a ov nane ajso sar ola modli,

bo ov hino Stvoritelis savoreske
a o Izrael hine leskre manuša,
leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.“

20 „Babilonona, tu sal miro čokanos the miri zbraň pro mariben,
tuha phagerava o narodi
a tuha zničinava o krališagi.

- 21 Tuha murdarava le grajes the leskre jazdcos;
 tuha phagerava o verdan the oles, ko les lidžal;
 22 tuha murdarava le muršes the la džuvľa;
 tuha murdarava le phure manušes the le cikne čhavoresh;
 tuha murdarava le terne čhas the la terňa čha;
 23 tuha murdarava le pastjeris the leskro stados;
 tuha murdarava le oračis the leskre biken;
 tuha murdarava le vodcen the le rajen.“

24 „Ale anglal tumare jakha visarava pale le Babilonoske the leskre manušenge savoro lengro nalačhipen, so kerde le Sionoske,“ phenel o RAJ.

25 „Dikh, ačhavav man tuke,
 verchona, so ničines savoro;
 tuke, so ničines cali phuv,“
 phenel o RAJ.

„Nacirdava pre tute miro vast,
 čhivava tut tele pal o skali
 a kerava tutar zlabardo verchos.

26 Ńisavo bar tutar na lena sar hlavno bar
 aňi jekh bar pro zakladi.
 Aveha zničimen pro furt,“
 phenel o RAJ.

27 „Hazden upre o zastavi pal cali phuv
 a trubinen pro trubi maškar o narodi.
 Pripravinen pre leste pro mariben o narodi
 a vičinen pre leste o krališagi
 Ararat, Mini the Aškenaz.
 Ačhaven pre leste la armadakre veliteľis;
 anen pre leste ajci grajen
 sar kobilken, so pes na dena te zrachel.

28 Pripravinen pre leste le naroden,
 le medske kralen lengre vodcenca
 the savore lengre rajenca
 the savore phuvenca, savenge vladňinen.

29 E phuv razisalol a izdral,
 bo pes ačhel le Babilonoha oda,
 so leha o RAJ gondolinda te kerel,
 hoj la babiloňika phuvatar te ačhel pušta,
 kaj ņiko na bešela.

30 O babiloňika hrdini pes preačhile te mareš;
 bešen andro pevnosti,
 našade peskri zor;
 ačhile slabocha.

Leskre khera labarde avri
 a o zavori pre leskre brani phagerde.

31 O bežcos predenašel le bežcos
 a o poslos predenašel le poslos
 te phenel le babiloňike kraliske,
 hoj leskro foros hino zailo pal savore seri.

32 Zaile o thana, khatar pes preavel prekal o paňi,

o trstini andro močara labarde avri
a o slugada pes daran.“

³³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:
„E babiloňiko čhaj hiňi sar e pšeňica andro humnos,
pal savi pes uštarel.
Imar maj avela e ora,
hoj la te skiden upre.“

³⁴ „Čala amen a zničinda
o babiloňiko kralis o Nebukadnecar.
Čučarda amen sar taňiris;
preliginda amen sar obluda.
Pherarda peske o per amare barvalipnaha
a palis amen čhandla avri.

³⁵ Mi cerpinel o Babilon avke,
sar ov trapinelas amen,
phenen o manuša, so bešen pro Sion.
„Mi počinen o Babilončana vaš amaro avričordo rat,
phenel o Jeruzalem.

³⁶ Vašoda kada phenel o RAJ:
„Dikh, me vaš tumenge rušava
a dava lenge oda pale.

Šučarava avri o babiloňiko paňi
the savore lengre prameňa.

³⁷ Le Babilonostar ačhela ča kopa bara;
bešena ode o šakali.
Ačhela lestar o strašno than, savo sako tele dikhela,
a ňiko ode na bešela.

³⁸ O Babilončana kerena vika sar o levi,
gravčinenena sar o terne levi.

³⁹ Sar imar igen bokhalona,
pripravinava lenge e hoscina,
mačarava len a ena vešela.

Palis zasovena pro furt
a imar na uštena,
phenel o RAJ.

⁴⁰ „Lidžava len te murdarel sar le bakroren;
sar le bakren the le capen.“

⁴¹ „Jaj, sar domarde le Babilon*,
saves lašarelas calo svetos!
Jaj, savo strašno ačhila maškar o narodi!

⁴² O moros pes hazdňa upre pro Babilon
a učarde les andre o bare vlni.

⁴³ Leskre fori ačhile sar pušta,
avrišuke the zamukle;
e phuv, andre savi ňiko na bešel
a khatar ňiko na phirel.

⁴⁴ Marava le babiloňike devles Bel
a cirdava leske avri andral o muj oda, so čala.

* 51:41 51,41 E hebrejiko čhib: Šešach

O narodi pal leste imar na phirena,
o babiloņika muri perena tele.“

45 „Manušale mire, aven odarik avri!
Zachraņinen tumenge o dživipena!
Denašen le RAJESKRA bara cholatar!

46 Ma daran tumen, te na tumenge o jile slabisaļon
le hirostar, so šundol andre kadi phuv.
Ma daran tumen, sar andre jekh berš avela jekh hiros
a andre aver berš aver;
sar ela andre phuv o mariben
a jekh vladcas džala pre aver.

47 Vašoda, dikh, aven o dživesa,
sar marava le modlen andro Babilon;
caļi leskri phuv pes ladžala
a leskre murdarde manuša pašlona pro ulici.

48 Akor calo ņebos the e phuv
radisaļola le Babilonoske,
sar pre leste avena o ņeprijateļa pal o severos,
hoj les te zņičinen,“
phenel o RAJ.

49 „O Babilon mušinel te perel tele vaš o Izraeliti,
saven murdarða la šablaha
the vaš o manuša, saven murdarða pal caļi phuv.

50 Tumen, so denašļan la šablatar,
džan a ma zaačhen ņikhaj!
Leperen tumenge pro RAJ andral e phuv, so hiņi dur,
a mi avel tumenge pre gođi o Jeruzalem.“

51 „Ladžas pes, bo rakinenas amenge;
e ladž amenge učharda andre o muja,
bo o cudzinci pes dochudle
andro sveta thana andro Chramos le RAJESKRO.“

52 „Vašoda, dikh, aven o dživesa,“
phenel o RAJ,
„sar marava leskre modlen
a pal caļi leskri phuv jojčinena
o zraņimen pro meriben.

53 Kajte o Babilon geļahas dži upre pro ņebos
a ačhadahas peske o hrados igen učas,
the avke pre leste bičhadomas
le ņeprijateļen, hoj les te zņičinen,“
phenel o RAJ.

54 „Šundol o žalakro roviben andral o Babilon;
šundol e vika la bara pohromatar andral e babiloņiko phuv!

55 Bo o RAJ ņičinel le Babilon,
a zaačhavel leskri bari vika.
O vlni le ņeprijateļengri pre leste aven sar o zorale paņa;

aven bara vikaha.

⁵⁶ O ničitelis avla pro Babilon;
zalel leskre slugađen
a phagel lenge o luki,

bo o RAJ hino Del, savo visarel pale sakoneske;
ov leske počinela savoro pale.

⁵⁷ Mačarava leskre rajen the leskre godaver muršen,
leskre vladcen, le spravcen the le hrdinen.

Zasovena pro furt

a imar na uštena,“

phenel o Kralis,

savo pes vičinel o Nekzoraleder RAJ.

⁵⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

„O buchle muri le Babilonoskre ena čhide tele dži o zakladi,
a leskre uče brani ena labarde avri.

E phari buči le narodengri avela avri pre nisoste;

andre jag labola oda, so o manuša phares vibudinde.“

O zvitkos pal o pohromi andro Babilon

⁵⁹ Kada hin o lav, so prikazinda o prorokos Jeremijaš le Serajoske, le Nerijoskre čhaske, le Machsejoskre vnukoske, sar džalas andro Babilon le Cidkijoha le judske kraliha, akor, sar o Cidkijah kralinelas štarto berš. O Serajah sas oda, ko pes starinelas pal oda, kaj presovena. ⁶⁰ O Jeremijaš pisinda andre jekh zvitkos savore pohromi, so kamen te avel pro Babilon; savoro, so sas pisimen andre pal o Babilon.

⁶¹ O Jeremijaš phenda le Serajoske: „Sar aveha andro Babilon, dikh, hoj te pregenes zoraes savore kala lava. ⁶² A phen: ‚RAJEJA, tu phendal pal kada than, hoj les zničineha avke, hoj ode na ačhena te bešel aňi o manuša aňi o džviri; ela zamuklo pro furt.‘ ⁶³ Sar imar dogeneha o zvitkos, priphand ke leste bar a čhiv les andro paňi Euftrat. ⁶⁴ A phen: ‚Kavke tašlola o Babilon a imar šoha na uštela upre ola pohromatar, so pre leste mukava. Leskre manuša perena.‘ “

Dži kade vakerel o Jeremijaš.

52

O Jeruzalem hino zničimen

¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ² Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the o Jojakim. ³ Vašoda pestar o RAJ odčhida le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko, bo sas pre lende cholamen. O Cidkijah pes vzburinda pro babiloňiko kralis.

⁴ Sar o Cidkijah kralinelas eňato berš, o babiloňiko kralis Nebukadnekar geľa pro dešto džives andro dešto čhon savore peskre slugađenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerđa taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čik the e poši, hoj pes te dochuden andro foros. ⁵ E armada sas rozačhadi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah. ⁶ A andro štarto čhon the eňato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas so te chal, ⁷ o babiloňika slugađa kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskre slugađenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskri zahrada, kajte džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denášenas le dromeha ke Jordaňiko dolina, ⁸ ale o babiloňika slugađa pes mukle pal o kralis Cidkijah a dochudle les andre dolina paš o Jericho. Savore leskre slugađa les omukle.

⁹ Le Cidkijah zaile a ligende andro foros Ribla andre phuv Chamat ko Nebukadnecar a ov leske phenda, so leha kerena.

¹⁰ O babiloňiko kralis diňa te murdarel le Cidkijoskre čhaven angle leskre jakha a andre Ribla diňa te murdarel the savore judske rajen. ¹¹ Le Cidkijoske diňa te lel avri o jakha a diňa les te phandel andro lanci. Palis les o babiloňiko kralis iľa andro Babilon, kaj les čida andre bertena a sas ode dži o meriben.

¹² Pro dešto džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnecar dešueňato (19.) berš, avľa andro Jeruzalem o velitelis upral o kraliskre stražnika o Nebuzaradan, savo sas služobňikos le babiloňike kraliskro. ¹³ Ov zlabarda andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the savore bare khera. ¹⁴ Palis savore leskre slugađa čhide tele savore foroskre muri. ¹⁵ Akor o Nebuzaradan iľa andro zajaťje varesave nekčoreder manušen, olen, so ačhile andro foros, the savore remeselňiken a the olen, ko pregele paš o babiloňiko kralis. ¹⁶ Ale okle nekčoreder manušen mukľa o Nebuzaradan andre odi phuv, hoj te keren buči pre mala the pre viňica. ¹⁷ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o bronzune vožikici the e igen bari bronzuňi nadrža, so sas anglo Chramos, a savoro bronzos ligende andro Babilon. ¹⁸ Ile odarik the o pira, o lopati, o čhura, o čare, o panvici the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁹ O Nebuzaradan iľa savore, so sas somnakuno the rupuno: o čare, o lopatki pro angara, o misi, o panvici, o pira, o svietňiki the o šalkici pro pijbnaskre obeti. ²⁰ Kala bronzune veci – o duj slupi, e bari nadrža le dešuduje bikenca the o vožikici – save o kralis Šalamun diňa te kerel prekal o Chramos, sas ajse phare, hoj pes aňi na denas te važinel. ²¹ Soduj slupi sas kerde le bronzostar, sas uče vaj ochto metri a lengro obvod sas pandž the jepaš metri. O slupi sas andral duta a o bronzos, savestar sas kerde sas vaj ochto centimetri. ²² O kritos pre lengro agor sas učo buter sar duj metri. Pašal o kriti sas kerde duj šori bronzune granatoskre phaba the o bronzuno pletivos. Soduj slupi sas kerde jednakones. ²³ Savore granatoskre phaba pro pletivos sas šel (100). Ola phaba, save pes denas te dikhel pal e phuv, sas eňavardeš the šov (96).

²⁴ O Nebuzaradan, o velitelis le stražnikengro, zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine dženen, so stražinenas o vudar. ²⁵ Iľa andral o foros oles, ko sas velitelis upral o slugađa, the le efa kraliskre radcen. Iľa the le hlavne pisaris, savo zapisinelas le muršen andre armada, the le šovardeš (60) muršen le manušendar, saven arakhľa andro foros. ²⁶ O Nebuzaradan len iľa a ligenda ko babiloňiko kralis andre Ribla. ²⁷ Ode andre Ribla, andre phuv Chamat, len o babiloňiko kralis diňa te murdarel. Avke o judska manuša mušinde te džal andro zajaťje het andral peskri phuv.

²⁸ Sar kralinelas o Nebukadnecar eftato berš, zaila andro zajaťje kajci dženen: trin ezera the bišutrin (3 023) manušen andral e Judsko. ²⁹ Palis, sar imar kralinelas o Nebukadnecar dešuochtoto (18) berš, zaila ochto šel the tranda the duj (832) manušen andral o Jeruzalem, ³⁰ a sar kralinelas o Nebukadnecar bišutrito berš, zaila o Nebuzaradan efa šel saranda the pandž (745) manušen andral e Judsko. Savore manuša, so sas ligende andro zajaťje andro Babilon, sas štar ezera the šov šel (4 600).

O Jojachin premuklo andral e bertena

³¹ Paloda, sar sas o judsko kralis Jojachin zailo andro Babilon tranda the efa (37) berš, ačhila andro Babilon kraliske o Evil-Merodach, savo premukľa andral e bertena le Jojachin pro bišupandžto (25.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš. ³² Vakerelas leha šukares a delas les bareder pačiv sar avre kralen, so leha sas andro Babilon. ³³ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenoška gada,

a medik dživelas, chalas paš le kraliskro skamind. ³⁴ Sako džives les o kralis delas oda, so leske kampelas pre oda džives, calo leskro dživipen, medik na muľa.

O Roviben le Jeremijašiskro

O roviben le Jeruzalemoskro

- ¹ Jaj, savo omuklo hino o foros,
kaj varekana dživenas pherdo manuša!
Ačhila sar e vdova,
kajte sas baro maškar o narodi.
E rañi maškar o phuva
ačhila otrokiña.
- ² Račaha furt rovel,
o apsa lake čulan pal o čhama.
Ńiko lakre piranendar
la na pošešinel.
Savore lakre prijateľa laha thode avri
a ačhile lakre űeprijateľa.
- ³ Geľa o Juda andro zajatje,
igen trapimen andro otroctvos.
Bešel maškar o narodi
a nane les than kaj te odpočovinel.
Savore, so pre leste džan,
les zachudle, sar sas andro pharipen.
- ⁴ O droma le Sionoskre hine andre žala,
bo űiko na avel pro inepi.
Savore leškre brani hine zničimen;
o rašaja roven,
leskre pačivale čhaja hine smutna,
ačhila leske ča kirko dukh.
- ⁵ Ola, ko les trapinen, ačhile leskre raja;
leskre űeprijatelenge džal mištes,
bo o RAJ les dukhađa
vaš leskre but bini.
Leskre čhave džanas zaile
anglal o űeprijateľa.
- ⁶ E čhaj le Sionoskri našađa
savoro peskro šukariben.
Lakre vodci hine sar o jeleña,
so na arakhen űisavo chaben,
a denašen bi e zor
anglal ola, ko pal lende prastan.
- ⁷ Andre ola dživesa, sar la ela o pharipen a phirela upre tele,
peske e čhaj le Jeruzalemoskri leperela
pre savore peskre vzacna veci,
so la sas varekana.
Sar lakre nipi pele andro vasta le űeprijateliskre,

ňiko lake na pomožinda.
Lakre nepřijatela oda dikhle
a asanas olestar, sar hiňi zňičimen.

⁸ E čhaj le Jeruzalemoskri kerelas igen but bini,
vašoda ačhila melali.
Savore, so la denas pačiv, la poceneňinen,
bo dikhle lakro langipen.
Oj korkori rovel
a visarel o muj ladžatar.

⁹ E mel hiňi pre lakri rokla,
na gondolinelas pre peskri buducnosť.
Strašne pela tele
a nane ko la te poťešinel.
„Dikh, RAJEJA, pre miro pharipen,
bo o nepřijatelis pes lidžal upre.“

¹⁰ O nepřijatelis nacirdňa peskro vast
pre savoreste, so lake sas vzacno.
Se oj dikhla le naroden
te džal andro Chramos,
kajte tu prikazinda,
hoj našti džan andre tiro zhromaždeňje.

¹¹ Savore lakre manuša roven,
roden o maro,
savore vzacna veci den vaš o chaben,
hoj peske te zachraňinen o dživipen.
„Dikh, RAJEJA, všimňin tuke,
hoj som teledikhli.“

¹² Tumen savore, so predžan pašal ma,
na keren tumenge olestar nič?
Phundraven o jakha a dikhen!
Či hin varekas ajso pharipen sar man,
savo pre mande avla,
saveha man o RAJ dukhada
andro džives peskra bara choľakro?

¹³ Andral o ňebos bičhada e jag,
hoj te džal dži andre mire kokala.
Mire pindrege nacirdňa e sita
a visarda man pale.
Kerđa mandar pušta
a mukla man te šučol avri calo džives.

¹⁴ Mire bini hine pašal miri meň sar o jarmos,
savo ov zaphandla peskre vasteha.
Thoda peskro jarmos pre miri meň
a slabisarda miri zor.

O Raj man diña andro vasta olenge,
savenca man na birinav te marel.

15 O Raj odčhidā savore mire zorale muršen
pašal mande.

Skidña upre e armada pre mande,
hoj te rozpučinel mire terne muršen.
Pal e pačivali judsko čhaj uštarelas o Raj
sar pal o hroznos andro lisos.

16 „Vaš oda rojav
a mire jakhendar čulān o apsa,
bo nane paš ma ņiko,
hoj man te pošešinel,
ko man hazdñahas pro duchos.
Mire čhave hine omukle,
bo o ņeprijateljis amen domardā.“

17 Nacirdel o Sion peskre vasta,
ale ņiko les na pošešinel.
O RAJ diña avri o prikazis pro Jakob,
hoj savore leskre susedi te ačhen leskre ņeprijateļa.
O Jeruzalem ačhiļa maškar lende
sar vareso nažužo.

18 O RAJ hino spravodlivo,
bo me man ačhadom leskre laveske.
Šunen, savore narodale,
a dikhen pre miri dukh.
Mire terne čhaja the mire terne čhave
gele andro zajatje.

19 Vičinavas pre mire pirane,
ale on manca thode avri.
Mire rašaja the o vodci
mule andro foros,
sar rodenas o chaben,
hoj peske te zachrañinen o dživipen.

20 Dikh, RAJEJA, hoj som andro pharipen,
nane andre ma o smirom,
o jilo andre ma previsaļol,
bo igen man tuke ačhavavas.
E šabļa mange murdardā le čhaven avri
a andro kher o meriben.

21 O manuša man šunde te stukinel,
ale ņiko man na pošešinda.
Savore mire ņeprijateļa šunde pal miro pharipen
a radisaļon, hoj oda kerdal.
Mi avel oda džives, pal savo phendal,
hoj te cerpinen avke sar me.

22 „Mi avel avri angle tu
 savoro lengro nalačhipen.
 Ker lenca avke, sar kerđal manca
 angle savore mire bini,
 bo but stukinav le pharipnastar
 a miro jilo hino slabo.“

2

Le Devleskri choli pro Izrael

1 Jaj, sar o RAJ zaučharda le Sionoskra čha
 peskra cholakra chmaraha.

O šukariben le Izraeloskro čhida tele
 andral o ňebos pre phuv.

Bisterda the pre peskro chramos
 andro džives peskra cholakro.

2 Le Rajeske na sas pharo te zničinel
 savore khera le Jakoboskre.

Andre peskri choli čhida tele
 o pevnosti le Judaskre.

Čhida tele pre phuv leskro krališagos the leskre rajen
 a dikhla len tele.

3 Andre peskri bari choli
 odčhinda savori zor le Izraeloskri.

Scirdna peskro čačo vast,
 sar avla o ňeprijateljis.

Rozlabiła andre phuv le Jakoboskri
 sar jag le plameňenca, so savoro chal.

4 Nacirdna o lukos sar ňeprijateljis;
 leskro čačo vast sas pripravimen
 a sar protivňikos murdarelas savoren,
 kas amen kamahas.

Peskri choli čhida avri sar jag
 andro stanos le Sionoskra čhakro.

5 O Raj sas sar ňeprijateljis;
 čala o Izrael;
 čala savore leskre palaca.

Zničinda leskre pevnosti
 a kerda la judska čhake pherdo pharipen the žala.

6 Zničinda peskro chramos sar e zahrada;
 oda than, kaj les lašarahas.

O RAJ diňa, hoj o Sion te bisterel
 pro inepos the pro šabat,
 a odčhida andre peskri bari choli
 le kralis the le rašas.

7 Odčhida o RAJ peskro oltaris

a omukla peskro chramos.
 O muri le palacengre diña
 andro vasta le ñeprijateľengre.
 Lengri vika andro kher le RAJESKRO šundolas
 avke sar pro baro inepos.

⁸ O RAJ peske zaila,
 hoj čivela tele o muri le Sionoskre.
 Nacirdña e šparga te merinel,
 na odcirdña peskro vast
 a na preachiła te ničinel.
 Kerđa, hoj o veži the o muri te roven,
 bo sas jekhetane čhide tele.

⁹ Leskre brani zagele andre phuv.
 Zničinda a phagerđa leskre zavori.
 Leskro kralis the o raja hine zaile maškar o narodi;
 o rašaja imar na sikaven o zakonos
 a o proroka imar na chuden
 o videňje le RAJESTAR.

¹⁰ O phureder murša le Sionoskre
 bešen pre phuv a na vakeren nič.
 Čivkeren peske o prachos pro šere
 a hine urde andro gada le gonestar.
 Le Jeruzalemoskre pačivale čhaja
 zmukle o šere tele dži pre phuv.

¹¹ Le apsendar mange slabisałon o jakha,
 bari žala hin andre ma,
 o jilo mange čulal avri pre phuv,
 bo mire manuša hine zničimen,
 bo o čhavore the o cikne čhavore
 meren pro ulici andro foros.

¹² O čhavore phenen le dajenge:
 „Kaj hin o chaben the o pijiben?“
 akor sar peren tele pro ulici andro foros,
 sar te ulehas zrañimen,
 a sar polokes muken avri e duša
 peskre dajenge pro vasta.

¹³ So tuke šaj phenav?
 Ke soste tut šaj pripodobňinav,
 čhaje le Jeruzalemoskri?
 Soha tut šaj porovňinav, hoj tuke te kerav radišagos,
 tu pačivali čhaje le Sionoskri?
 Se tiri rana hiñi ajsi bari sar moros.
 Ko tut šaj sasfarela?

¹⁴ Tire proroka tuke andro videňja

vakerenas o klamišagi the o diliñipena;
 na sikavenas pre tiro binos,
 hoj tut te len avri andral o zajaťje.
 O prorocťva, so tuke phenenas,
 sas falošna a klaminenenas.

15 Sako, ko pašal tute predžal,
 demel le vastenca,
 asal tutar a kerel le šereha
 upral e čhaj le Jeruzalemoskri:
 „Kada hin oda foros, pal savo phenenas,
 hoj ode hin o nekbareder šukariben
 pro radišagos caľa phuvake?“

16 Savore tire nepřijaťela
 pre tu phundraven o muja,
 asan tutar, den pre tu avri o danda
 a phenen: „Chalam len tele!
 Kada hin oda džives, pre savo but užarahas.
 Dodžidilam pes oda!“

17 O RAJ kerđa oda, so plañinelas.
 Ačhila pes oda, so phenda;
 oda, so prikazinda imar čirla anglal.
 Ničinelas tut bi oda,
 hoj leske te uľahas pharo.
 Domukľa le nepřijaťeliske te radisaľol upral tu
 a olen, ko tut trapinenas, diňa zor te zvitazinel.

18 Vičin andral o jilo ko RAJ,
 murona le Sionoskra čhakro.
 Mi čulan tutar o apsa sar paňi rat-džives.
 Ma preačh! Ma de tire apsenge te zaačhel.

19 Ušťi upre prekal e rat
 a rov pale a pale anglo RAJ!
 Čhiv avri tiro jilo sar paňi
 anglo muj le RAJESKRO.
 Hazde ke leste tire vasta
 vaš o dživipen tire čhavengro,
 so meren bokhatar
 pro agor dojekha ulicakro.

20 „Dikh, RAJEJA!
 Soske amen avke mardal?
 O džuvľija mušinen te chal bokhatar
 peskre čhavoren, saven kamen!
 O rašaja the o proroka hine murdarde
 andro Chramos le RAJESKRO!

21 O terne the o phure pašlon jekhetane
 andro prachos pro ulici.

Mire terne čhaja the terne čhave
 sas murdarde le šablénca.
 Andre oda džives, sar salas cholámen,
 murdarđal len a na sas tuke pharo.
 22 Vičindal pre amende ajci dženen sar pro inepos;
 andal pre mande bari dar pal savore seri.
 Andro džives le RAJESKRA cholákro
 ňiko na denašla aňi na predžidíla.
 Olen, pal kaste man starinavas a bararavas avri,
 murdarđa miro ňeprijateľis.“

3

O kamiben le Devleskro likerel furt

- 1 Me som murš, savo but precerpinda
 leskra cholámen palícatar.
- 2 Somas oda me, kas tradelas avri
 a kas lidžalas prekal o kalipen bi o švetlos.
- 3 Ča pre mande nacirdelas peskro vast,
 pale a pale, calo džives.
- 4 Kerđa, hoj mange e cipa the o telos te phuron,
 a phagerđa mange o kokala.
- 5 Zaila maň a obklučinda
 le trapišagoha the le pharipnaha.
- 6 Thođa man te bešel andro kalipen
 sar olen, so imar čirla mule.
- 7 Kerđa pašal ma o muros avke,
 hoj našti avav avri,
 a thođa pre ma o phare lanci.
- 8 Kajte vičinav a mangav e pomoca,
 na kamel te šunel miri modlitba.
- 9 Začhida le barenca mire droma;
 mire chodňiki bandarđa.
- 10 Garuđa pes sar medvedzis abo levos,
 hoj pre ma te chučel.
- 11 Odcirdňa man mire dromendar,
 čhingerđa man a zňičinda.
- 12 Nacirdňa peskro lukos
 a kerđa mandar terčos pre peskre šipi.
- 13 Predemađa mange o jilo
 le šipenca andral peskro tulcos.
- 14 Ačhilom pre ladž savore mire manušenge;
 asan mandar andro giľa sako džives.
- 15 Čalardđa man le kirke rastlinenca;
 diňa man te pijel e palina.
- 16 Mardđa mange avri o danda le bareha;
 ispidňa mange o muj andro prachos.

- 17 Tradñal het miri duša andral o smirom;
bisterđom, so hin radišagos.
- 18 Avke phendom: „Miro šukariben našliła
a the savoro, so užaravas le RAJESTAR.“
- 19 Leper tuke pre miro cerpišagos, sar man tulinav,
pre miro trapišagos the pre miro pharipen.
- 20 Furt mange pre oda leperav
a miri duša hiñi zmukli tele.
- 21 Ale kada mange lav andro jilo
a pre kada man mukav:
- 22 Le RAJESKRO baro kamiben šoha na preačhel;
šoha na preačhel te presikavel peskre lačhipena.
- 23 Sako tosara hine neve;
bari hin tiri vernost.
- 24 Phenav mange: „O RAJ hin savoro, so man hin;
vašoda man mukava pre leste.“
- 25 O RAJ hino lačno ke ola, ko pes pre leste muken,
ke oda manuš, ko les rodel.
- 26 Mištes hin te užarel cichones
pre zachrana le RAJESKRI.
- 27 Mištes hin prekal o murš te lidžal o jarmos,
medik hino terno.
- 28 Te o RAJ pre leste oda thoda,
mi bešel korkoro a mi el čhit.
- 29 Mi thovel o muj andro prachos,
či mek na ela varesavi nađej.
- 30 Mi likerel e čham oleske, ko les marel,
a mi prilal savoro dopheñiben.
- 31 Bo o RAJ na odčhivel pro furt.
- 32 Kerel amenge žala, ale palis leske hin pharo;
ajso baro hin leskro kamiben.
- 33 Bo ov na kerel radišagoha
o pharipen the e žala ñikasko.
- 34 Te vareko uštarel le pindrenca
pre savore bertenosa andre phuv,
- 35 te pes le manušenge lel lengro pravos
anglo jakha le Nkbareder Devleskre,
- 36 te pes pro sudos sudzinel le manušes načačipnaha,
či oda o RAJ na dikhel?
- 37 Ko šaj phenel vareso a ačhela pes,
te oda o RAJ na prikazindahas?
- 38 Či na avel avri andral o muj le Nkbareder Devleskro
o lačno the o nalačno?
- 39 Pre soste pes o džido manuš šaj stážinel,
te hino mardo vaš peskro binos?

- 40 Aven preskuminas a predikhas amare droma
a visaras pes pale ko RAJ!
- 41 Aven hazdas upre o jile the amare vasta
ko Del andro ņebos a phenas:
- 42 „Amen kerahas o bini a vzburinahas pes,
a tu amenge na odmuklal.
- 43 Urdal tut andre choli
a džahas pre amende;
murdarehas amen
a na sas tuke pharo vaš amenge.
- 44 Garudal tut andre chmara,
hoj e modlitba te na predžal ke tu.
- 45 Kerđal amendar sar šmeci
a sam teledikhle maškar o narodi.
- 46 Savore amare ņeprijateľa
pre amende phundravenas o muja.
- 47 Samas zachudle andro pasci;
predživahas e bari dar, e pohroma the e skaza.“
- 48 Andral o jakha mange peren o prudi le apsenca,
bo mire manuša hine zničimen.
- 49 Andral e jakh mange čuľal
a na preačhel,
- 50 medik o RAJ na dikhela andral o ņebos tele,
so pes ačhel.
- 51 Oda, so dikhel miri jakh, mange anel e žaľa andro jilo,
bo savore čhaja andre miro foros cerpinen.
- 52 Mire ņeprijateľa man kamenas te chudel sar le čirikles
a na sas vaš soske.
- 53 Čhide man andre bari jama,
hoj man te murdaren,
a čhivkerenas andre mande le barenca.
- 54 O paňi mange imar prečuľalas prekal o šero,
a phendom mange: „Akana merava!“
- 55 Akor vičinavas pre tiro nav, RAJEJA,
andral odi nekbareder chev.
- 56 Tu šundal miro mangipen:
„Ma phand tuke o kana andre,
sar ke tu vičinav vaš e pomoca!“
- 57 Tu avľal paš ma, sar vičinavas,
a phendal: „Ma dara tut!“
- 58 Tu vaš ma zaačhilal, RAJEJA,
cindal avri miro dživipen.
- 59 Dikhľal oda nalačhipen, so mange sas kerdo, RAJEJA;
rozsudzin miro čačipen.
- 60 Dikhľal savori lengri pomsta,
savoro, so mange kamenas te kerel.

- 61 Šundal, sar mange rakinenas, RAJEJA,
savoro, so mange kamenas te kerel.
- 62 Sako džives peske šepkinen
a vakeren pre ma mire ņeprijateľa.
- 63 Dikh pre lende! Tosarastar dži rači
mandar asan andro giľa.
- 64 RAJEJA, počin lenge avke, sar peske zaslužinen;
vaš oda, so kerde peskre vastenca.
- 65 Ker lenge zacata jile
a bičhav pre lende tiro košiben.
- 66 Dža pre lende cholaha a zničin len
pal e phuv, RAJEJA!

4

O trestos le Sionoskro

- 1 Jaj, sar kalila o somnakaj,
sar pes čerinda o žužo somnakaj!
O chamoskre bara hine rozčhide
pal savore agora pro ulici.
- 2 O vzacna čhave le Sionoskre,
so monas ajci sar o žužo somnakaj,
mon akana ajci sar o kuča čikatar,
sar e buči le hrcjariskre vastengri!
- 3 Mek the o šakali den o kolina,
den te pijel peskre ciknoren,
ale mire manuša hine bijileskre
sar o pštroši pre pušta.
- 4 Le čhaveske, so pijel o thudoro,
prilepisalila e čhib andro muj le smedostar.
O čhave mangenas maro,
ale ņiko len na delas.
- 5 Ola, so chanas o fajna chabena,
meren bokhatar pro ulici.
Ola, so barile avri andro baripen,
akana pašlon pro kopa šmeci.
- 6 O binos mire manušengro
hin bareder sar e vina la Sodomakri,
so sas jekhvareste čhidi tele,
kajte pre late ņiko na thođa o vast.
- 7 Amare raja sas žužeder sar jiv,
parneder sar thud.
O tela len sas loleder sar o korali;
dičhonas avri sar o zafiris.

⁸ Ale akana hine kaleder sar sadza;
pro ulici len naši aňi te sprindžarel.
E cipa pro felos lenge phurila;
šučila avri sar kašt.

⁹ Feder sas olinge, saven murdarda e šabla,
sar olinge, so mule bokhatar;
trapimen bokhatar našlonas,
bo pre mala na barolas nisavo chaben.

¹⁰ Mek the o lačhejileskre džuvlija
tade peskre čhaven peskre vastenca
a kerde peske lendar chaben
andre ola dživesa, sar sas ničimen mire nipi.

¹¹ O RAJ čida avri peskri choli,
peskri bari choli;
rozlabarda pro Sion e jag,
savi rozchala leskre zakladi.

¹² Aňi o kraľa la phuvakre
aňi nisave manuša pro svetos na pačanas,
hoj o protivnikos the o neprijateljis
šaj predžal prekal o brani andro Jeruzalem.

¹³ Ale ačila pes oda vaš o bini leskre prorokengre,
vaš o vini leskre rašajengre,
save čhorenas avri o rat le spravodlivengro
maškar o foros.

¹⁴ Bludzinenas pal o ulici sar kore;
ajse melarde le rateha,
hoj pes ņiko na kamelas
te chudel lengre gadendar.

¹⁵ „Džan het! Tumen san nažuže!“
vičinenas pre lende.
„Džan het, džan het a ma chuden amen!“
Sar denašenas a džanas imar het,
o manuša maškar o narodi peske vakerenas:
„Imar amenca naši kade bešen.“

¹⁶ Korkoro o RAJ len roztradňa;
imar len na chraňinela.
Le rašajen ņiko na del pačiv
a le vodcen ņiko na šunel.

¹⁷ O jakha amenge slabisaľonas,
so ajci užarahas pre pomoca,
ale zbitočne.
Pal amari veža užarahas pro narodos,
savo amen naši zachraňinda.

- 18 O nepřijateľa pre amende užarenas, pre dojekh amaro krokos,
aňi našti phirahas pal amare ulici.
Pašes hin amaro koňec, amare dživesa pes pherarde;
bo avľa amaro koňec.
- 19 Ola, ko pal amende avenas,
sas richleder sar o orli pro ňebos.
Denašenas pal amende pro verchi,
a užarenas amen pre pušta.
- 20 Le RAJESKRO pomazimen,
o dichos amare dživipnaskro,
sas chudlo andre lengre pasci.
Pal leste peske vakerahas:
„Andre leskro ciňos dživaha maškar o narodi.“
- 21 Ča radisaľuv a thov baripen, čhaje le Edomoskri,
so bešes andre phuv Ůc!
Ale the pre tute avela e kuči;
mačoha a čhiveha tut tele langi.
- 22 Čhaje le Sionoskri, o trestos vaš tiri vina imar preačhiľa.
O Del tut imar na lidžala andro zajaťje.
Ale marela tut, čhaje le Edomoskri, vaš tiri vina
a sikavela tire bini.

5

O mangipen vaš e milost

- 1 Leper tuke, RAJEJA, so pes amenca ačhiľa;
dikh pre amende, sar amen tele dikhen!
- 2 Amaro đedictvos chudle o cudziňci,
a amare khera o cudza manuša.
- 3 Ačhiľam široti bi o dada;
amare daja hine vdovi.
- 4 Mušinas te počinel vaš amaro paňi, so pijas,
a mušinas peske te cinel amare kašta.
- 5 Ola, ko pre amende džan, amen furt na den smirom;
ačhiľam strapimen a našti peske oddichňinas.
- 6 Poddiňam pes le Egiptoske
the la Asirijake, hoj te chas maro.
- 7 Amare dada kerenas o bini a imar na dživen.
A amen lidžas lengro trestos.
- 8 Vladňinen upral amende o otroka
a nane ko amen te cirdel avri andral lengre vasta.
- 9 Te kamas te chal o maro, riskinas amaro dživipen,
bo džas pre pušta, kaj amen šaj murdaren le šablencia.
- 10 Amari cipa hiňi tači sar bov;
bokhatar amen hin bare horučki.
- 11 Amare džuvľija sas zňeužimen pro Sion,
the o pačivale čhaja andro judska fori.
- 12 Amare rajen figinenas peskre vastenca

- a le phure manušenge na presikavenas ņisavi pačiv.
- 13 Amare terne čhaven ispiden te kerel buči sar otroken andro mlinos
a amare muršorenge poddžan o pindre, sar hordinen o phare kašta.
- 14 O phure murša preačhile te zabešel andre brana
a o terne čhave preačhile te bašavel.
- 15 Amare jile preačhile te radisaľol;
amaro kheliben pes visarda pro roviben.
- 16 Peľa amenge e korona pal o šero.
Vigos amenge, bo kerahas o bini!
- 17 Angle kada amen dukhan o jile
a angle kada savoro amenge o apsa koraren o jakha;
- 18 anglo verchos Sion, savo hino zničimen
a o liški odarik denašen.
- 19 Tu, RAJEJA, kralĭnes pro furt;
tiro tronos ľikerel pal jekh pokoleňje pre aver.
- 20 Soske pre amende furt bisteres?
Soske amen ajci but omukes?
- 21 An amen pale ke tute, RAJEJA,
a amen avaha pale.
Obnovin amare dživesa,
sar sas varekana.
- 22 Či amen odčhidal imar pro furt?
Avke zoraľes pre amende rušes?

O Ezechiel

O Ezechiel andro Babilon

¹ Andro trandato (30.) berš andro štarto čhon pro pandžto džives, sar somas maškar o zaile manuša paš o pañi Kebar, phundrađa pes o ñebos a dikhlom o videñja le Devlestar. ² Pro pandžto džives andre oda čhon – oda sas pandžto berš pal oda, sar sas zailo o kralis Jojachin andro zajaťje – ³ avla o lav le RAJESKRO ko rašaj Ezechiel, ko čhavo le Buziskro, paš o pañi Kebar andro Babilon. Ode pre leste avla o vast le RAJESKRO.

O prorokos dikhel e slava le RAJESKRI

⁴ Dikhlom, sar avla zorali balvaj le severostar, e bari chmara, pašal savi švicinelas a labolas e jag, andre savi sas vareso, so blištisalolas sar bronzos. ⁵ A andre odi jag sas štar džide bitostí, so dičhonas avri sar manuša. ⁶ Dojekha bitostí sas štar muja the štar kridli. ⁷ Lengre pindre sas rovna a o chođidla len sas sar le gurumñoren a blištisalonas sar leštimen avri bronzos. ⁸ Sas len le manušengre vasta tel dojekh kridlos pal savore štar seri. Savore štaren sas štar muja the kridli. ⁹ Chudenas pes jekhetane le kridlendar a furt džanas le mujenca anglal a na mušinenas pes te visarel, sar phirenas. ¹⁰ Anglunestar dičholas lengro muj sar le manušeskro, pre čači sera sas savoren levoskro muj, pre balogñi sera sas savoren bikoskro muj a palunestar sas savoren orloskro muj. ¹¹ Kajse len sas muja. Duj lengre kridli sas hazdle upre a olenca pes chudenas jekh avrestar. A dujenca peske učharenas andre peskre tela. ¹² Savore džanas le mujenca anglal ode, kaj o duchos kamelas, hoj te džan. A sar džanas, džanas rovnones a na mušinenas pes te visarel. ¹³ Maškar ola štar džide bitostí sas vareso, so dičholas avri sar jagale angara abo sar fakli. E jag džalas the anglal the palal maškar ola bitostí. Odi jag švicinelas a avenas avri andral late o bleski. ¹⁴ Ola džide bitostí pes čhalavenas igen sig sar bleski.

¹⁵ Sar dikhavas pre ola štar bitostí, dikhlom, hoj paš dojekh lendar sas jekh kereka pre phuv. ¹⁶ Savore štar kereki sas jednaka. Dojekh švicinelas sar vzacno bar a sas kerde avke, hoj oda dičholas, sar te ulahas jekh kereka andre aver. ¹⁷ Avke šaj džanas pre savore štar seri, a sar džanas, džanas rovnones a na mušinenas pes te visarel. ¹⁸ O kereki sas igen bare the užasna a sas pre lende pherdo jakha. ¹⁹ Sar pes o džide bitostí čhalavenas, čhalavenas pes lenca the o kereki, a sar pes o džide bitostí hazdenas upre pal e phuv, hazdenas pes the o kereki. ²⁰ Kaj o duchos kamelas, hoj te džan, ode džanas. O kereki pes hazdenas upre jekhetane le džide bitosténca, bo lengro duchos sas andre ola kereki. ²¹ Sar pes čhalavenas o bitostí, čhalavenas pes the o kereki. Sar o bitostí zaačhenas, zaačhenas the o kereki. A sar pes o bitostí hazdenas pal e phuv, hazdenas pes upre the o kereki, bo andre ola kereki sas o duchos le džide bitosténgro.

²² Upral o šere le džide bitosténgre sas nacirdlo vareso, so dičholas avri sar klenba, savi švicinelas sar krištalos a sas užasno. ²³ Tel e klenba sas lengre kridli rozcirdle a chudenas pes jekh avrestar a duje kridlenca učharenas andre peskre tela. ²⁴ Sar pes čhalavenas, šundom o kridli, save šundonas sar o bare paña, sar o hangos le Nekzoraledereskro, sar e vika andro taboris le slugaéngro. Sar o bitostí zaačhenas, zmukenas tele o kridli. ²⁵ A sar zaačhenas a zmukenas tele o kridli, akor šundolas o hangos upral e klenba, savi sas upral lengre šere. ²⁶ Upral e klenba, savi sas upral lengre šere, sas ajso vareso sar tronos, so dičholas sar vzacno bar zafiris. A pre oda tronos bešelas postava, so dičholas avri sar manuš. ²⁷ Odi postava le pasostar upre

dičholas sar rozlabardo trast andral o bov a le pasostar tele dičholas sar jag, a pašal late sas bari žjara. ²⁸ E žjara dičholas avri sar e duha andro chmari, so avel avri pal o brišind. Kavke dičholas avri e slava le RAJESKRI. Sar dikhlom odi postava, pelom tele pro muj a šundom, sar ke ma vareko prevakerel.

2

O Ezechiel bičhado ko zacata manuša

¹ Phendā mange: „Manušeja, ušti upre! Kamav tuha te vakerel.“ ² Sar manca vakerelas, avla andre mande o Duchos a ačhađa man pro pindre a me šnavas oles, ko manca vakerelas.

³ Phendā mange: „Manušeja, bičhavav tut ko Izraeliti, ko zacato narodos, savo pes mange ačhađa. On the lengre dada pes mange ačhade a avke oda keren dži adadžives. ⁴ Kala manuša hine zacata the zorale andro jile. Ipen vašoda tut ke lende bičhavav. Phen lengre: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj!‘ ⁵ Či tut kala zacata manuša šunena abo na, ale džanena, hoj sas maškar lende o prorokos. ⁶ Ale tu, manušeja, ma dara tut lendar aňi olestar, so tuke phenena. Ma dara, aňi kajte tut obklučindehas sar o kolaka abo sar o trňi aňi kajte bešlalas maškar o škorpijoni. Ma dara olestar, so vakeren, aňi ma predara lendar, bo on hine zacata manuša. ⁷ Vaker lengre mire lava, či tut šunena abo na, bo on hine zacata manuša.“

Pal o zvitkos

⁸ „Ale tu, manušeja, šun, so tuke phenav: Ma av ajso zacato sar kala manuša! Phundrav o muj a cha, so tut dav!“ ⁹ Akor dikhlom varesavo vast, sar pes ke ma nacirdel, a andre oda vast sas o zvitkos ¹⁰ a oda vast les angle mande phundrađa. Pre oda zvitkos sas pal soduj seri pisimen o lava pal o roviben, pal e žala the pal o pharipen.

3

¹ Phendā mange: „Manušeja, cha savoro, so hin angle tute! Cha kada zvitkos a palis dža te vakerel le Izraelitenge.“ ² Akor phundrađom o muj a diňa mange te chal o zvitkos.

³ Avke mange phendā: „Manušeja, cha kada zvitkos, so tuke dav, a pherar tuke leha e džombra.“ Sar les chalom, andro muj mange sas gulo sar medos.

⁴ A palis mange phendā: „Manušeja, dža ko Izraeliti a phen lengre mire lava. ⁵ Se na bičhavav tut ko manuša, so na achalon tiri čhib abo vakeren avra čhibaha, ale bičhavav tut ko Izraeliti. ⁶ Na, me tut na bičhavav ko bare narodi, save vakeren avra čhibaha the avre vakeribnaha a savenge hin phares te achalol. Ale te tut bičhadomas ke ola narodi, čačes tuke phenav, on tut šundehas. ⁷ No o Izraeliti tut na kamena te šunel, bo na kamen te šunel man. On hine zacata the zorale andro jile. ⁸ Dikh, kerava tutar ajso zacato the zoralo, sar hine on. ⁹ Kerava tutar ajso zoralo sar bar, ajso zoralo sar diamantos. Ma dara lendar aňi lendar ma predara, bo on hine zacata manuša.“

¹⁰ Palis mange phendā: „Manušeja, šun mištes savore mire lava, so tuke phenava, a le tuke len andro jilo! ¹¹ Ušti a dža pal o manuša, so hine tuha andro zajaťje, a či tut šunena, abo na, phen lengre: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj.‘“

¹² Akor man o Duchos hazdla upre a pal mande sas e bari vika a šundom: „Požehňimen hin e slava le RAJESKRI pro ňebos upre!“ ¹³ Šundom the o kridli ole džide bitostengre, so pes chudenas jekh avrestar, the o kereki, so sas pašal lende, the o igen zoralo hangos, so šundolas sar o zemetraseňje. ¹⁴ Akor man o Duchos hazdňa upre a iľa het. A me džavas andre horkost the andre bari choli, ale šnavas pre

mande zorales le RAJESKRO vast. ¹⁵ Avke doavľom ko zaile manuša, so bešenas paš o paňi Kebar andro Tel-Abib; eŧta džives bešavas maškar lende a somas igen zničimen.

O prorokos ačhado stražňikoske

¹⁶ Pal o eŧta dživesa ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁷ „Manušeja, me tut ačhadom stražňikoske upral o Izraeliti. Vašoda sar šuneha miro lav, de lenge te džanel mire varovna lava. ¹⁸ Te phenava le nalače manušeske: ‚Čačes mereha,‘ a tu leske na dovakereha a na phenaha, hoj pes mušinel te visarel le binendar, te peske kamel te zachraňinel o dživipen, oda nalačo manuš merela vaš peskro binos, ale leskro rat mangava andral tiro vast. ¹⁹ Ale te dovakereha le nalačeske, a ov pes na visarela peskre nalačipnastar the peskre nalače dromestar, ov merela vaš peskro binos, ale tu tuke zachraňineha o dživipen. ²⁰ Te pes o spravodľivo manuš visarela peskre spravodľišagostar a chudela te kerel o nalačipen, akor me kerava, hoj te perel, a ov merela. Te leske na phendal nič, ov merela vaš peskro binos a leskre spravodľiva skutki, so kerelas, pes na rachinena. Ale leskro rat mangava andral tiro vast. ²¹ Te dovakereha le spravodľive manušeske, hoj te na kerel o bini, a ov preačhela te kerel o bini, akor dživela, bo priiľa tutar o dovakeriben, a tu tuke zachraňineha o dživipen.“

O prorokos našti vakerel

²² Ode pre ma avľa o vast le RAJESKRO a phendá mange: „Ušti, dža tele andre dolina a ode tuha vakerava.“ ²³ Akor uštilom, gelom tele andre dolina a dikhlom ode e slava le RAJESKRI, ajsi slava, sar dikhlom paš o paňi Kebar. Akor peľom tele le mujeha dži pre phuv.

²⁴ Palis andre mande avľa o Duchos, ačhaďa man pro pindre a phendá mange: „Dža andre tiro kher a phand tut andre! ²⁵ A tu, manušeja, dikh: Phandena tut le lanenca, hoj te na džas maškar o manuša. ²⁶ Me tuke prilėpinava e čhib andro muj, hoj te ačhes sar ňemo a te na dovakeres kale zacate manušenge. ²⁷ Ale akor, sar me tuha vakerava, phundravava tuke o muj a tu lenge phenaha: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj!‘ Oda, ko kamela te šunel, šunela, a oda, ko na kamela te prilel, na prilela, bo hine zacata manuša.“

4

O prorokos obrazňe obkľučinel o Jeruzalem

¹ „Ale tu, manušeja, le tuke bari tabla čikatar, thov tuke la anglal tu a kresľin pre late o foros Jeruzalem. ² A palis kresľin le slugaďen, sar obkľučinen calo foros a hordinen e čik pre kopa pašal o foroskro muros, hoj pes te dochuden andre. Rozthov pre leste o slugaďika tabora the o baraňidla. ³ Le tuke trastuňi panvica, thov la sar trastuno muros maškar tu the maškar oda kresľimen foros a visar tiro muj ke leste. O foros ela obkľučimen a tu les obkľučineha. Kada ela le Izraelitenge sar znameňje.

⁴ Palis tuke pašľuv pre balogňi sera a thov upre vina le Izraelitengri. Tu ľidžaha lengri vina ajci dživesa, keci dživesa pašľoha pre odi sera. ⁵ Rachinava tuke trin šel the eňavardeš (390) dživesa, ajci, keci hin o berša le Izraeloskre binoskre. Ajci ľidžaha e vina le Izraelitengri. ⁶ Sar predžala kala savore dživesa, akor tuke pale pašľoha, ale akana imar pre čači sera a ľidžaha e vina le manušengri andral e Judsko saranda (40) dživesa. Rachinava tuke jekh džives vaš dojekh berš le Judaskre binoskro. ⁷ Visar tiro muj ko obkľučimen Jeruzalem a kasin tuke o baja sar pro mariben a prorokin pre leste. ⁸ Dikh, phandava tut le lanenca, hoj tut te na visares pal jekh sera pre aver, medik na predžana ola dživesa, so les obkľučineha.

⁹ Ale tu akana le tuke e pšėnica, o jačmeňis, o fizolos, e šošovica, o proso the e špalda, mišin len andre jekh nadoba a ker tuke olestar maro. Chaha oda trin šel the eňavardeš (390) dživesa, so pašľoha pre tiri sera. ¹⁰ Tiro chaben pro džives, so chaha

sako džives, važinela vaj duj šel (200) gramí. Chaha oda chaben jekhvar pro džives furt odi jekh ora. ¹¹ Pro džives šaj pijes šov deci paňi. Pijeha oda paňi jekhvar pro džives furt odi jekh ora. ¹² A chaha o maro le jačmeňistar, savo pekeha anglal lengre jakha pro manušeskre vikali.“

¹³ Palis mange o RAJ phendā: „Avke chana o Izraeliti peskro melalo maro maškar o narodi, kaj len roztradava.“

¹⁴ Akor phendom: „Jaj, RAJA, Adonaj, mek šoha man na meľardom andre. Terňipnastar dži akana mek šoha na chalom ňisavi zdochľina aňi ňisave džviros, so sas čingerdo avre džvirostar. ňisavo nažužo mas mek šoha na sas andre miro muj.“

¹⁵ Avke mange o RAJ phendā: „Mištes. Dikh, šaj tuke pekes o maro pro gurumňakre vikali, a na mušines pro manušeskre.“

¹⁶ Palis mange phendā: „Manušeja, dikh, me na domukava te anel o maro andro Jeruzalem. Avke chana ča po sikra maro bare pharipnaha a pijena ča po sikra paňi bara daraha, ¹⁷ bo na ela len dos maro the paňi. Sar dikhena jekh avres, predarana, bo calkom šučona avri vaš peskre bini.“

5

O Jeruzalem ela zňičimen

¹ „A tu, manušeja, le tuke andro vast e ostro šablā. Holin tuke laha o bala pal o šero the pal e brada; palis le e vaha a rozđelin o bala pro trin. ² Sar imar predžana o dživesa, so obklučinehas o foros, labareha jekh tretina ole balendar andro foros. Palis leha dujto tretina ole balendar a rozčingereha len la šablāha pašal o foros. Trito tretina ole balendar rozčiveha andre balvaj a me džava pal lende mira šablāha. ³ Ale le tuke sikra ole balendar a priphand tuke len telal pre tiro ruchos. ⁴ No the olendar mek sikra odle, čhiv andre jag a zlabar. Andral oda chučela avri e jag pro manuša andro Izrael.

⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Kada hin o Jeruzalem, savo thodom maškar o narodi a pašal leste hin o phuva. ⁶ Ale ov pes goreder vzburindā pre mire zakoni the pre mire prikazaňja sar o narodi the o phuva, so hine pašal leste, bo odčhida pestar mire zakoni a na dživelas pal mire prikazaňja.‘

⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vzburinen tumen buter sar okla aver narodi a na dolikeren mire prikazaňja aňi na dživen pal mire zakoni a mek aňi pal o zakoni ole narodengre,‘ ⁸ vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Dikh, me džav pre tumende. Anava pre tumende o sudos anglo jakha ole narodengre. ⁹ Vaš savore tire džungipena tuke kerava oda, so mek šoha na kerdom a imar šoha ňikaske na kerava. ¹⁰ Vašoda, Jeruzalemona, o dada andre tu chana peskre čhaven a o čhave peskre daden. Anava pre tu o sudos a oda, so tutar ačhela, rozčhivava pre savore seri! ¹¹ Avke sar me dživav,‘ phenel o RAJ, o Adonaj, ‚važoda, hoj meľardal andre miro Chamos savore tire nalačhpnaha the džungipnaha, me tut holinava a avava ke tu bijileskro a na ela mange vaš tuke pharo. ¹² Jekh tretina tire manušendar merela pro džungalo nasvaliben andro foros, dujto tretina ela murdardi la šablāha pašal o foros a trito tretina rozčhivava pre savore seri a džava pal lende la šablāha. ¹³ Akor miri cholí preačhela, na avava pre lende imar cholamen a ukludňinava man. Sar pre lende čhivava avri miri cholí, akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, vakeravas andre miri žjarlivost. ¹⁴ Rozburinava tut, Jeruzalemona, a aveha pre ladž le narodenge, so bešen pašal tu, a the sakoneske, ko odarik predžala. ¹⁵ Aveha teledikhlo maškar o narodi, so hine pašal tu, predarana tutar, asana tutar a čudalinena pes, sar tut sudzinava andre miri cholí, andre miri bari cholí, a sar tut zoraless marava. Bo

me, o RAJ, oda phendom. ¹⁶ Manušale andro Jeruzalem, mukava pre tumende mire meribnaskre šipi, so anena e bokh the e pohroma; mukava len, hoj tumen te zničínav. Domukava pre tumende furt bareder bokh a na domukava te anel o maro andro foros. ¹⁷ Bičhavava pre tumende e bokh the le dzive džviren a murdarena tumenge savore čhaven. Avela pre tumende o džungalo nasvaliben the o murdaripen a mek the e šablá pre tumende anava. Me, o RAJ, oda phendom.‘ “

6

O sudos pro verchi andro Izrael

¹ O RAJ ke ma kavke prevakerđa: ² „Manušeja, visaluv le mujeha ko verchi andro Izrael a prorokin pre lende. ³ Phen: ‚Tumen, verchale andro Izrael, šunen o lav, so phenel o RAJ, o Adonaj! Kada phenel o RAJ, o Adonaj, le verchenge the le brehenge, le paňenge the le dolinenge: Dikh, me pre tumende anava e šablá a zničínava tumare uče thana, kaj obetinen le modlengje. ⁴ Tumare oltara ena čhide tele a tumare kadídloskre oltara ena phagerde. Tumare murdarde manušen čhivava angle tumare modli. ⁵ O mule tela le Izraeloskre manušengre thovava angle lengre modli a tumare kokala rozčhivava pašal tumare oltara. ⁶ Všadzik, kaj bešen, o fori ena čhide tele a o uče thana ena zničimen. Tumare oltara ena čhide tele, tumare modli ena phagerde a zamukle. Tumare kadídloskre oltara ena rozburimen a oda, so tumenge kerdán, ela zničimen. ⁷ O murdarde džene perena tele maškar tumende a akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁸ Ale varesave dženen tumendar mukava te dživel. Vareko tumendar denašela la šabláke, sar avena rozčhide maškar o phuva the narodi. ⁹ Ola džene, ko denašena, peske pre mande leperena maškar o narodi, andre save sas zaile. Akor achalona, savi dukh man sas angle lengre napačivale jile, save mandar odgele, a angle lengre lubikane jakha, so džanas pal o modli. Vaš peskro nalačhipen the vaš peskro džungipen, so kerenas, džunglona korkore peske. ¹⁰ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ a na vakeravas hijaba, hoj pre lende domukava kadi pohroma.‘

¹¹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Tapčín, dem le pindreha a phen: Jaj, vigos le Izraelitenge vaš savore nalače džungipena, so keran! Ena murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro nasvaliben. ¹² Oda, ko ela dur, merela pro nasvaliben; oda, ko ela pašes, ela murdardo la šablaha; oda, ko ačhela, merela bokhatar. Kavke pre lende čhivava avri miri cholí. ¹³ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar lengre murdarde manuša pašlona paš lengre modli, pašal lengre oltara, pre dojekh učo verchos, pre savore špici le verchengre, paš dojekh zeleno stromos the paš dojekh baro dubos – pre savore ola thana, kaj obetinas o voňava obeti peskre modlengje. ¹⁴ Nacirdava pre lende miro vast a kerava caľa phuvatar zamuklo than, la južna puštatar dži e Dibla* pro severos; všadzik, kaj dživen. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘ “

7

O koňec hino pašes

¹ Pale ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Tu, manušeja, kada phenel o RAJ, o Adonaj, la phuvake Izrael:

‚Avľa o koňec!

O koňec pre savore štar agora la phuvakre.

³ Akana pre tu avľa o koňec.

Bičhavava pre tu miri cholí.

Sudzinava tut pal tire droma

* 6:14 6,14 Abo: Ribla

- a počinava tuke vaš savore tire džungipena.
4 Miri jakh ke tu na ela jileskri
a na ela mange vaš tuke pharo,
ale anava pre tu o trestos
vaš tire droma the vaš o džungipen,
so pes kerel maškar tumende.
Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.'
- 5 Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
,E pohroma!
Ajsi, savi mek šoha na sas!
Dikh, imar avel!
6 Avel o koñec, o koñec avel!
Uštila upre pre tute.
7 Dikh, avel o meriben
pre tute, so bešes andre phuv Izrael.
Avla o časos!
Oda džives hino pašes!
Pro verchi ela o zmetkos
a šundola e vika, ale na radišagostar.
8 Akana pre tu čhivava avri miri bari choli,
calkom la pre tu mukava.
Sudzinava tut vaš tire droma
a anava pre tu o trestos
vaš savore tire džungipena.
9 Miri jakh ke tu na ela jileskri
a na ela mange vaš tuke pharo.
Počinava tuke vaš tire droma
the vaš tire džungipena, so keres.
Akor sprindžareha, hoj me som o RAJ, ko tut marel.
- 10 Dikh, kade hin oda džives!
Imar avel! Avla e pohroma!
O nalačhipen kvitñisalol,
o baripen pučinel avri.
11 Le maribnastar barila e paca le nalačhipnaskri;
ñiko le manuendar na ačhela,
ñiko kajse dženendar, ñič lengre barvalipnastar,
ñič olestar, so hin vzacno.
12 Avla o časos! Avla o džives!
Te na radisalol oda, ko cinel,
a te na rovel žalatar oda, ko bikenel,
bo pre savoredženende avel miri bari choli.
13 Bo oda, ko bikenel, na džala pale
paš oda, so bikenda,
añi kajte ačhilehas sodujdžene te dživel,
bo oda, so phenda o RAJ
pal ola manuša, pes ačhela.
Angle lengre bini añi jekh lendar
na ačhela te dživel.

- 14 E truba šundila

- a savoro hin pripravimen,
ale nane niko, ko gelahas andro mariben,
bo miri bari choli hin pre savoredženende.
- 15 Avri ela e šabla,
andre ela o meribnaskro nasvaliben the e bokh.
Oda, ko ela pre mala, ela murdardo la šablaha
a oda, ko ela andro foros, merela bokhatar
the pro meribnaskro nasvaliben.
- 16 Ola, ko pes zachrañinena,
denašena pro verchi.
Sar o holubici andral o dolini;
sako lendar rovela vaš peskre bini.
- 17 Savore vasta slabisałona
a savore khoča rozdžana sar pañi.
- 18 Urena pre peste o gada le gonestar
a zalela len e bari dar.
Dojekh muj pes ladžala
a pal dojekh šero ena hołimen tele o bala.
- 19 Peskro rup čivena avri pro ulici
a lengro somnakaj pes lela sar nažužipen.
Lengro rup the somnakaj len našti zachrañinela
andro džives le RAJESKRA cholakro.
Na čalona lestar a na pherarela oda lengre džombri,
bo anglo somnakaj the rup perenas andro binos.
- 20 Thovenas baripen andre peskre šukar šperki
a kerenas peske lendar peskre džungale modli,
peskre džungale sochi.
Vašoda kerava,
hoj lenge oda barvalipen ela sar nažužo.
- 21 Dava les le cudzincenge sar korist,
hoj peske les te čoren
o nalače manuša pre phuv,
a te melaren les andre.
- 22 Visarava miro muj mire manušendar het
a o zbujñika melarena andre miro vzacno than;
avena andre a sa les melarena.
- 23 Pripravin o lanci!
Bo pre phuv pes čhorel avri pherdo rat
a andro foros hin pherdo mariben.
- 24 Palis anava o nekgoreder narodi,
hoj peske te len lengre khera.
Zñičinava o baripen le zoralengro
a lengre sveta thana ena melarde andre.
- 25 Avel e bari dar!
Rodena o smirom, ale na arakhena.
- 26 O pohromi avena jekh pal aver;
o nalače spravi avena jekh pal aver.
Akor rodena o videñje le prorokoskro,
ale našłola o sikaviben le rašaskro
the e rada le staršengri.

27 Le kralis ela žala,
 o vladaris pre peste urela o pharipen
 a o vasta le manušengre cerpisałona daratar.
 Kerava lenca pal oda, sar dživenas,
 a sudzinava len pal oda, sar sudzinenas.
 Avke sprindžarena, hoj me som o RAJ.' "

8

O modlarstvo andro Chramos le Jeruzalemoskro

1 Andro šovto berš, pro šovto čhon, pro pandžto džives, andre oda čhon mange bešavas andre miro kher a o vodci andral e Judsko bešenas anglal ma. A jekhvareste pre ma avla o vast le Nektbareder RAJESKRO. 2 A dikh, jekhvareste dikhlom jekh postava, so dičholas avri sar varesavo murš. Le pasostar tele dičholas avri sar jag a le pasostar upre sar žjara, sar blištaco trast. 3 Palis nacirdña vareso, so dičholas sar vast, a chudña man le balendar pro šero. O Duchos man hazdla upre maškar o ňebos the maškar e phuv a andro videñja le Devleskre man ila andro Jeruzalem. Thoda man paš o vudar paš e severno brana andre andruñi dvora le Chramoskri, kaj ačhelas e modla, so provokinelas le Devles, hoj te žjarlinel. 4 A dikh, sas ode e slava le Izraeloskre Devleskri, ajsi slava, sar dikhlom andro videñje andre dolina.

5 Palis mange phendā: „Manušeja, dikh pro severos!“ Avke dikhlom pro severos, a dikh, ode sas severne le oltaristar e brana a paš o vudar ola branakro sas e modla, so provokinel le Devles, hoj te žjarlinel.

6 Phendā mange: „Manušeja, so dikhes, so keren? Dikh ola bare džungipena, so kade keren o Izraeliti, hoj man te traden avri dur andral miri svetiña. A mek dikheha džungaleder veci sar kala.“

7 Sar man ila paš o vudar andre dvora, dikhlom chev andro muros. 8 Phendā mange: „Manušeja, predem kada muros!“ Predemađom o muros, a dikh, sas ode vudar.

9 Phendā mange: „Dža andre a dikh pre ola bare džungipena, so kade keren.“ 10 Sar gelom andre, dikhlom ode pro muri dookola avrirandle pherdo všelijaka sapengre the nažuže džvirengre obraza a the všelijaka malimen modli le Izraelitengre.

11 Anglal lende ačhenas eftavardeš (70) vodci le Izraelitengre a maškar lende ačhelas o Jaazanja, o čhavo le Šafanoskro. Sakones sas andro vasta e lopatka le kadidloha a e voña le kadidloskra chmaratar džalas upre.

12 Phendā mange: „Dikhlal, manušeja, so keren o vodci le Izraelitengre počoral, sako andre peskra modlakro kher? Bo on peske phenen: ‚O RAJ amen na dikhel. O RAJ omukla kadi phuv.‘ “ 13 Avke mange phendā: „Mek len dikheha te kerel o veci, so hin meksa džungaleder sar kala.“

14 Palis man ila paš o vudar andre severno brana le RAJESKRE Chramoskri, a dikh, bešenas ode o džuvlija, so rovenas pal o del Tamuz. 15 Phendā mange: „Dikhlal kada, manušeja? Mek len dikheha te kerel o veci, so hin meksa džungaleder sar kala.“

16 Palis man ila pre andruñi dvora andro kher le RAJESKRO. Ode paš o vudar andro Chramos, maškar e veranda the oltaris, sas vaj bišupandž (25) murša. On sas visarde le dumeha ko Chramos a peskre mujenca pro vichodos. Klañinenas pes le khameske, so avelas avri.

17 Phendā mange: „Dikhlal oda, manušeja? Či frima hin ola džungale veci, so kade keren o manuša andral e Judsko? Mušinen mek te kerel the pherdo maribena pal cali phuv a oleha man furt buter te cholarel? Dikh pre lende, sar man igen provokinen oleha, hoj peske thoven paš o nakh o konaricis la viñcakro!* 18 Vašoda

* 8:17 8,17 Oda sas o ritual, savo krenas o pohana, sar služinenas le modlengre.

lenge sikavava miri choli, na ela mange vaš lenge pharo a na avava ke lende milostivo. Kajte pre ma zorales vičinena, me len na šunava.“

9

O modlara odsudzimen a o verna poznačimen

¹ Palis šundom le RAJES zorales te vičinel: „Anen kade le muršen, so aven te marel o foros. Sako peha mi lel andro vasta peskri zbraň!“ ² A palis dikhlom te avel šove muršen pašal e Upruňi brana, so hiňi visardí pro severos, a sakones sas andro vasta peskri zbraň. Maškar lende sas jekh murš urdo andro lanovo ruchos, saves sas pašal o pasos e škatula le vecenca te pisinel. Avle andre a thode pes te ačhel paš o bronzuno oltaris.

³ Avke e slava le Izraeloskre Devleskri avla upre pal o cherubos, pre savo sas, a gela paš o chramoskro vudar. Akor o RAJ vičinda ole muršes, so sas urdo andro lanovo ruchos a saves sas pašal o pasos e škatula le vecenca te pisinel. ⁴ O RAJ leske phenda: „Dža prekal o foros, prekal o Jeruzalem, a poznačin pro čekata ole manušen, savege hin pharo a roven vaš o baro džungipen, so pes kerel andro foros.“

⁵ A šundom le Devles te phenel okle muršenge: „Džan prekal o foros pal leste a murdaren savoren, kaskre čekata nane poznačimen! Ma presikaven lenge nisavi milost! Te na el tumenge pharo vaš lenge! ⁶ Murdaren le phure muršes, le terne čhas, la terňa čha, la da the le čhaven. Ale ma chuden tumen olendar, ko hine poznačimen! Chuden ešeb andre miro Chramos!“ Avke on chudle te murdarel le phurederen, so sas anglo Chramos.

⁷ Palis lenge phenda: „Meľaren andre o Chramos a pheraren e dvora le mule manušenca! Džan!“ Avke on gele a chudle te murdarel le manušen andro foros. ⁸ Sar on murdarenas, me ačhilom korkoro, pelom pro muj a chudnom te vičinel: „Jaj, RAJA, Devla! Kames kala bara cholaha, so čhidat avri pro Jeruzalem, te murdarel savoredženen, so mek ačhile te dživel andro Izrael?“

⁹ O RAJ mange phenda: „O binos le Izraelitengro the le judske manušengro hino igen baro. Andre lengri phuv hin pherdo murdaripen a andre kada foros hin pherdo nespravodlišagos. On peske phenen: ‚O RAJ omukla kadi phuv! O RAJ na dikhel!‘ ¹⁰ Vašoda mange na ela vaš lenge pharo a na presikavava lenge nisavi milost, ale visarava lenge pale oda nalachipen, so on kerde avre manušenge.“

¹¹ Palis avla pale oda murš, so sas urdo andro lanovo ruchos a saves sas pašal o pasos e škatula le vecenca te pisinel a phenda: „Kerdom oda, so mange prikazinda.“

10

Le Devleskri slava upral o cherubi

¹ Dikhlom upre pre klenba, so sas upral o šere le cherubengre, a ode dikhlom vareso, so dičholas avri sar tronos kerdo le zafirostar. ² Akor phenda o RAJ ole muršeske, so sas urdo andro lanovo ruchos: „Dža maškar o kereki, so hine tel o cherubi, le andro burňika o jagale angara pašal o cherubi a rozčhiv ola angara pro foros.“ A me dikhlom, sar gela. ³ Sar o murš džalas andre, o cherubi ačhenas pre južno sera le Chramoskri a e chmara pherarda e andruňi dvora. ⁴ A e slava le RAJESKRI pes hazdňa upre le cherubendar a gela paš o chramoskro vudar. E chmara pherarda o Chramos a le RAJESKRI slava švicinelas pal cali dvora. ⁵ Le cheruben šundolas te kerel le kridlenca dži pre avruňi dvora. Šundolas oda avke zorales sar o hangos le Nekzoraleder Devleskro, sar vakarel.

⁶ Sar o RAJ prikazinda le muršeske, so sas urdo andro lanovo ruchos: „Le e jag pašal o cherubi,“ o murš gela a ačhila paš e kereka. ⁷ Palis jekh le cherubendar

nacirdña peskro vast andre jag, so sas maškar o cherubi. Iľa la jagatar a thođa andro burňika oleske, ko sas urdo andro ľanovo ruchos. Ov les iľa a geľa avri. ⁸ Telal o kridli le cherubengre dičholas avri ajso sar manuškro vast.

⁹ Mek dikhavas a dikhlom paš o cherubi štar kereki, paš dojekh cherubos jekh kereka. O kereki dičhonas avri sar blišćaco chrizolitos. ¹⁰ Savore štar kereki sas jednaka, andre dojekh kereka sas aver kereka. ¹¹ Sar pes čhalavenas, džanas pre jekh le štare serendar, ode, kaj sas visarde o muja le cherubengre. O cherubi džanas ode, kaj sas visardo o šero, a na visarenas pes. ¹² Pal calo lengro řelos sas pherdo jakha; pro dumo, pro vasta, pro kridli, mek až the pre savore štar kereki sas pherdo jakha. ¹³ Šundom, hoj le kerekenge sas dino nav „o kereki, so bondžalón“. ¹⁴ Dojekhe cherubos sas štar muja: Ešebno muj sas le cheruboskro, dujto muj sas le manuškro, trito muj sas le ľevoskro a štarto muj sas le orloskro.

¹⁵ Palis pes o cherubi hazdle upre. Oda sas ola džide bitosti, save dikhlom paš o paňi Kebar. ¹⁶ Sar pes o cherubi čhalavenas, o kereki džanas pašal lende. Sar o cherubi nacirdle o kridli, hoj pes te hazden upre la phuvatar, o kereki gele lenca. ¹⁷ Sar o cherubi zaačhile, zaačhile the o kereki; sar pes o cherubi hazdle upre, hazdle pes the o kereki, bo o duchos le džide bitostengro sas andre lende.

¹⁸ E slava le RAJESKRI geľa het pašal o chramoskro vudar a zaačila upral o cherubi. ¹⁹ Palis o cherubi nacirdle o kridli a angle mire jakha pes hazdle upre la phuvatar. Sar džanas, o kereki džanas lenca. A zaačhile paš o Chramos le RAJESKRO, paš o vudar la Vichodna branakro, a e slava le Izraeloskre Devleskri sas upral lende.

²⁰ Oda sas o džide bitosti, saven dikhlom tel o Del le Izraeloskro paš o paňi Kebar; a džanavas, hoj oda hin o cherubi. ²¹ Dojekhes sas štar muja the štar kridli a tel o kridli len sas ajse sar manuškro vasta. ²² Lengre muja dičhonas avri avke sar ola muja, so dikhlom paš o paňi Kebar. Savore džanas le mujenca anglal.

11

O sudos pro vodci le manušengre

¹ O Duchos man hazdña upre a ligendña man paš e Vichodno brana le RAJESKRE Chramoskri. Ode andro vudar la branakro sas bišupandž (25) murša. Maškar lende dikhlom duje manušengre vodcen le Jaazanja, le Azuroskre čhas, the le Pelatja, le Benajoskre čhas. ² O RAJ mange phendña: „Manušeja, kala murša gondolinen avri o nalačhipen a den le manušen andre kada foros o nalače radi. ³ Phenen: ‚Nane lačo časos te ačhavel o khera. O foros hin e piri a amen sam o mas.‘ ⁴ Vašoda prorokin pre lende, prorokin, manušeja!“

⁵ Akor pre ma avľa o Duchos le RAJESKRO a phendña mange: „Vaker: ‚Kada phenel o RAJ: Tumen kada vakeren, vodcale andral o Izrael, ale me džanav, so tumenge gondolinen. ⁶ Tumen murdardan but dženen andre kada foros a pherardan leskre ulici le mule řelencas.“

⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: O mule řela le manušengre, saven tumen murdardan a thođan maškar o foros, hine sar o mas a o foros hino sar e piri, ale me tumen lava avri andral kada foros. ⁸ Tumen daran la šablatar a me pre tumende e šabla anava, phenel o RAJ, o Adonaj. ⁹ Lava tumen avri andral kada foros a dava tumen andro vasta le cudzincenge a anava pre tumende o sudi. ¹⁰ Murdarena tumen la šablaha a me tumen sudzinava pro Izraeloskre hraňici. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ¹¹ Kada foros tumenge na ela e piri a aňi tumen na avena o mas andre piri. Sudzinava tumen pro Izraeloskre hraňici. ¹² Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, bo tumen na dolikerenas mire prikazi aňi zakoni, ale likerenas tumen pal o tradiciji le narodengre, so hine pašal tumende.“

¹³ A androda, sar mek prorokinavas, muľa o Pelatja, le Benajoskro čhavo. Akor pelom le mujeha pre phuv a vičindom zorale hangoha: „Jaj, RAJA, Adonaj, kames te zničinel savoren, so ačhile te dživel andral o Izrael?“

Nevo jilo the nevo duchos

¹⁴ Avke ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁵ „Manušeja, o nipi andral o Jeruzalem phenen pal tire phrala, pal tiri famelija the pal savore Izraeliti, so hine andro zajaťje: ‚Hine dur le RAJESTAR, kadi phuv sas diňi amenge, ačhila amari.‘

¹⁶ Vašoda phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Roztradňom len dur maškar o narodi, rozčhidom len maškar aver phuva a pro sikra časos lenge avava e svetiňa andre ola phuva, kaj gele.‘

¹⁷ Vašoda phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Palis tumen skidava upre andral o narodi a sthovava tumen pale jekhetane andral ola phuva, andre save sanas roztradle, a dava tumenge pale e phuv le Izraeloskri.‘

¹⁸ Sar on avena pale, obžuzarena e phuv savore džungale modlendar the sochendar. ¹⁹ Palis len dava jekh jilo a thovava andre lende nevo duchos. Lava lendar o baruno jilo a dava len jilo masestar. ²⁰ Avke dživena pal mire prikazi a dolikerena mire zakoni. On ena mire manuša a me avava lengro Del. ²¹ Ale olenge, kaskre jile džan pal o džungale modli the sochi, čhivava avri pro šere o trestos vaš oda, sar dživen, phenel o RAJ, o Adonaj.“

E slava le RAJESKRI džal het

²² Akor o cherubi hazdle peskre kridli a o kereki pes hazdle jekhetane lenca a e slava le Izraeloskre Devleskri sas upral lende. ²³ Palis pes e slava le RAJESKRI hazdňa upre le forostar a zaačila pro verchos vichodňe le forostar.

²⁴ Andre oda videňje, so man diňa o Duchos le Devleskro, man o Duchos hazdľa upre a iľa man andro Babilon paš ola, ko sas zaile. Palis o videňje preačila a gela mandar upre. ²⁵ A me phendom olenge, ko sas zaile, savoro, so mange o RAJ sikada andro videňje.

12

O prorokos sikavel, sar džana andro zajaťje

¹ Avľa ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, bešes maškar o zacata manuša, saven hin jakha, hoj te dikhen, ale na dikhen, hin len kana, hoj te šunen, ale na šunen, bo hine zacata manuša.

³ Ale tu, manušeja, ker tuke o veci te džal andro zajaťje! Dživese anglal lengre jakha dža pal oda than, kaj bešes, pre aver than, sar te gelalas andro zajaťje. Ko džanel, či na achalona, kajte hine zacata manuša. ⁴ Dživese anglal lengre jakha tuke le tire veci avri andral o kher, sar te gelalas andro zajaťje, a palis rači avke, hoj pre oda on te dikhen, dža avri sar ola, ko džan andro zajaťje. ⁵ Anglal lengre jakha ker chev andro muros a prele tuke prekal odi chev tire veci. ⁶ Mi dikhen tut, sar tuke thoves o veci pro valos a džas avri, sar zaračol. Zaker tuke o jakha andre avke, hoj te na dikhes e phuv. Me tutar kerdom o znameňje prekal o Izraeliti.“

⁷ Kerdom avke, sar mange sas prikazimen: Dživese ilom avri mire veci, sar te gelomas andro zajaťje, a sar zaračila, kerdom mire vastenca chev andro muros. Sar imar sas kalipen, thoďom len pro valos anglal lengre jakha a gelom avri.

⁸ Tosara ke ma avľa kada lav le RAJESKRO: ⁹ „Manušeja, či tutar phučle o zacata manuša le Izraeloskre: ‚So keres?‘ ¹⁰ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Kada prorocťvos hin prekal o vladaris andro Jeruzalem the prekal savore manuša le Izraeloskre, so ode bešen.‘ ¹¹ Phen lenge, hoj oda, so tu kerdal, hin lenge pro znameňje, so pes lenca ačhela.

Zalena len a džana andro zajaťje. ¹² O vladaris, savo len lidžal, peske thovela peskre veci pro valos, sar zaračola, a denašela prekal e chev, so leske kerena andro muros. Zakerela peske andre o jakha, hoj te na dikhel e phuv. ¹³ Čhivava pre leste miri sita, ela zachudlo andre miri pasca a lidžava les andre phuv le Babilončanengri, ale na dikhela o Babilon a merela ode. ¹⁴ Savoren, so hine pašal leste, leskre služobňiken the savore leskre slugaden rozčhivava andre balvaj pre savore seri. Lava avri e šabla a džava pre lende.

¹⁵ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar len rozčhivava maškar o aver narodi a roztradava andre aver phuva. ¹⁶ Mukava lendar te dživel vajkeci muršen, save denašena la šablatar, la bokhatar the le meribnaskre nasvalibnastar, hoj andre ola narodi, kaj džana, peske te pridžanen savore peskre džungipena, so kerenas. Ode sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

¹⁷ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁸ „Manušeja, cha tiro maro daraha a pi tiro paňi izdraňipnaha. ¹⁹ A phen le manušenge andre phuv: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj, pal o manuša, so bešen andro Jeruzalem, pal o Izrael: Chana o maro daraha a pijena o paňi izdraňipnaha; bo savore lačhipena andral e phuv lenge lena het. Bo savore manuša, so ode dživen, hine igen maribnaskre. ²⁰ O fori, andre save bešenas o manuša, ena omukle a e phuv ačhela zamukli. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘“

Oda, so phenel o RAJ, pes ačhela

²¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ²² „Manušeja, soske o nipi andral o Izrael furt vakeren kada porekadlos: ‚O dživesa predžan a ňisavo videňje pes na ačhel? ²³ Vašoda lenge phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Skončinava kale porekadloha a imar šoha les na leperena andro Izrael.‘ Phen lenge: ‚Imar hin pašes o dživesa, sar pes ačhena savore videňja. ²⁴ Imar na ela maškar o manuša le Izraeloskre ňisavo falošno videňje aňi ňisavo guloro prorocťvos. ²⁵ Bo vakerava me o RAJ a oda, so phenava, pes ačhela. Na kampela but te užarel, ale mek andre tumare dživesa, tumen zacata manušale, kerava oda, so me phenav, phenel o RAJ, o Adonaj.‘“

²⁶ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ²⁷ „Manušeja, o manuša le Izraeloskre vakeren: ‚O videňje, so dikhel, sikavel pre ola dživesa, so mekča avena, a o prorocťva, so vakerel, pre ola časi, so mek hine dur.‘

²⁸ Vašoda lenge phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Na kampela imar but te užarel pre ňisavo miro lav, bo dojekh lav, so phendom, pes ačhela, phenel o RAJ, o Adonaj.‘“

13

O falošna proroka odsudzimen

¹ Avla ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, prorokin pro proroka andro Izrael, save akana prorokinen, a olinge, ko prorokinen korkore pestar, phen: ‚Šunen o lav le RAJESKRO! ³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vigos le diline prorokenge, save prorokinen ča peskre duchostar, kajte na dikhle nič. ⁴ Tire proroka, Izraelona, ačhile sar o liški andro rozburimen fori. ⁵ Na gele upre paš o cheva andro muros, hoj les te prikeren prekal o manuša le Izraeloskre, hoj oda muros te ačhel zorales andro mariben andro džives le RAJESKRO. ⁶ Lengre videňja hine falošna a lengre prorocťva klaminen. Kajte len o RAJ na bičhađa, phenen: ‚Kada phenel o RAJ!‘ a užaren lestar, hoj ov kerela oda, so on vakeren. ⁷ Me lendar phučav: Či nane falošno oda videňje, so tumen dikhen, the oda prorocťvos, so vakeren, akor sar phenen: ‚O RAJ phenel kada,‘ kajte me ke tumende na vakerdom?‘

⁸ Avke kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vašoda, hoj vakeren o falošna lava the videňja, me pre tumende džav, phenel o RAJ, o Adonaj. ⁹ Miro vast marela le proroken, save

vakeren o falošna videňja a prorokinen o klamišagos. On na patrinena andre rada mire manušengri aňi na ena pisimen andro zoznamos le izraelike manušengro aňi na džana andre phuv le Izraeloskri. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj. ¹⁰ Ola proroka lidžanas mire manušen avrether a phenenas: „Smirom,“ akor, sar na sas smirom, a sar o manuša ačhavenas o slabo muros, on les parňarenas le vapnoha. ¹¹ Avke phen ole prorokenge, so parňaren o muros, hoj oda muros perela tele. Avela o zoralo brišind a perena tele o legi a phurdela e zorali balvaj pro muros. ¹² Sar perela tele o muros, akor tumendar o manuša phučena: „Kaj hino akana oda vapnos, saveha parňarenas o muros?“

¹³ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre miri bari cholí bičhavava e zorali balvaj, o baro brišind the o legi, hoj te zničinen o muros. ¹⁴ Čhivava tele o muros, savo parňarenas le vapnoha, visarava les avri dži pre phuv avke, hoj dičhola leskre zakladi. Sar perela tele, tumen merena tel oda muros a akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ¹⁵ Kavke čhivava avri miri cholí pre oda muros the pre ola, ko les parňarenas le vapnoha, a palis tumenge phenava: „O muros imar nane a the ola, ko les parňarenas, ¹⁶ ola proroka andral o Izrael, so prorokinenas pal o Jeruzalem a dikhenas o smiromoskre videňja akor, sar o smirom na sas,“ phenel o RAJ, o Adonaj.’

¹⁷ Ale tu manušeja, andre tiro narodos visar o muj pro džuvla, so prorokinen korkore pestar, a prorokin pre lende! ¹⁸ Phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vigos olenge, so chuden le manušen andre pasca oleha, hoj lenge siven o čarodejňicka naramki pre savore burňika a keren lenge pro šere o khosne the bare the cikne! Tumen zachuden mire manušengre džživipena andre pasca a gondolinen tumenge, hoj tumenge šaj zachraňinena o džživipen? ¹⁹ Tumen man melardan paš mire manuša vaš jekh burňik jačmeňis the vaš o sikra maro. Tumen diňan te murdarel olen, ko peske na zaslužinde te merel, a muklan te dživel olen, ko peske na zaslužinde te dživel, bo tumen klaminenas mire manušen a on tumen šunenass.‘

²⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Dikh, me našti avri ačhav tumare čarodejňicka naramki, savenca chuden le manušen sar le čiriklen. Čhingerava len tele pal tumare vasta a oslobodzinava le manušen, saven tumen chudňan sar le čiriklen. ²¹ Cirdava tumenge tele o khosne a zachraňinava mire manušen andral tumare vasta. Imar tumen na ela pre lende nisavi zor. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ²² Vašoda, hoj tumare klamišagenca anen o pharipen andro jile le spravodlive manušenge, kajte odi dukh nane mandar, a keren upre le nalačhe manušen, hoj pes te na visaren peskre nalačhe dromendar, hoj peske te zachraňinen o džživipen, ²³ vašoda tumen imar na ela o falošna videňja the o vražišagi. Me korkoro zachraňinava mire manušen andral tumare vasta. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘“

14

O RAJ odsudzinel e modloslužba

¹ Palis pal mande avle varesave vodci le Izraeloskre a bešle peske anglal mande. ² Akor ke ma avla o lav le RAJESKRO: ³ „Manušeja, kala murša priile andro jile o modli a thode anglal peste o nalačhipen, pre savo peren andro binos. Či lenge odphenava pre oda, so mandar phučen? ⁴ Vašoda lenca vaker a phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Te varesavo Izraelitas priiľa o modli andre peskro jilo a thoda anglal peste o nalačhipen, pre savo perel andro binos, a palis avlahas pal o prorokos te phučel vareso, me, o RAJ, odphenava ole manušeske avke, sar peske zaslužinel vaš oda, hoj lašarel o modli. ⁵ Kerava oda vašoda, hoj pale te dochudav o jile le Izraeloskre manušengre, save mandar odgele angle peskre modli.‘

⁶ Vašoda phen le Izraelitenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Keren pokaŋje a visaren tumen le modlendar! Visaren tumare muja savore tumare džungipnastar! ⁷ Te vareko le Izraelitendar abo le cudzincendar, save bešen andro Izrael, pes mandar visarela het, prilela o modli andre peskro jilo a thovela anglal peste o nalačhipen, pre savo perela andro binos, a palis avela pal o prorokos, hoj mandar te phučel pal peste, akor leske me, o RAJ, odphenava. ⁸ Visarava choľaha miro muj pre oda manuš, kerava lestar e vistraha the o porekadlos a khosava les avri mire manušendar. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁹ A te pes dela o prorokos te klaminel a phenela o proroctvos, me, o RAJ, ole prorokos pre oda cirdňom a mire vasteha les khosava avri mire izraelike manušendar. ¹⁰ E vina le prorokoskri the ole manušeskri, savo pal leste avľa te phučel, ela jednako a sodujdžene ena vaš oda marde. ¹¹ Akor mandar imar o Izraeliti na oddžana aňi pes imar na meľarena andre peskre binenca. On ena mire manuša a me avava lengro Del, phenel o RAJ, o Adonaj.’ “

O sudos pro Jeruzalem

¹² Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹³ „Manušeja, te varesavi phuv kerel binos oleha, hoj mange nane pačivali, me nacirdava pre late miro vast, na domukava te anel o maro andro foros, bičhavava pre late bokh a murdarava andral odi phuv le manušen the le džviren. ¹⁴ Kajte ulehas kala trin murša andre odi phuv: O Noach, o Daniel the o Job, aňi on našti zachraňindehas ņikas peskre spravodlišagoha, ča pes korkoren, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁵ Te andomas le dzive džviren, hoj te predžan la phuvaha, a te murdardehas lakre čhaven a ačhilahas ajsi zničimen, hoj ņiko prekal late našti pregelahas angle ola dziva džviri, ¹⁶ a kajte kala trin murša ulehas andre odi phuv, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, našti zachraňindehas aňi peskre čhaven aňi peskre čhagen, ale ča pes korkoren šaj zachraňindehas. A la phuvatar ačhilahas pušta. ¹⁷ Abo te bičhadomas e šabľa pre odi phuv a phendomas: ‚Šabľo, predža la phuvaha!‘ a te murdardomas avri andral odi phuv le manušen the le džviren, ¹⁸ a kajte kala trin murša ulehas andre odi phuv, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, našti zachraňindehas aňi peskre čhaven aňi peskre čhagen, ale ča pes korkoren šaj zachraňindehas. ¹⁹ Abo te bičhadomas pre odi phuv o meribnaskro nasvaliben a čhidomas avri miri choľi a avke murdardomas avri andral odi phuv le manušen the le džviren, ²⁰ a kajte o Noach, o Daniel the o Job ulehas andre odi phuv, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, našti zachraňindehas aňi peskre čhas aňi peskra čha, ale ča pes korkoren šaj zachraňindehas peskre spravodlišagoha.

²¹ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Bičhavava pro Jeruzalem mire štar strašna sudi – e šabľa, e bokh, o meribnaskro nasvaliben the le dzive džviren –, hoj te murdarav avri andral o foros le manušen the le džviren. ²² Te vareko predživela a zachraňinela peskre čhaven the čhagen, dikhen pre lengro dživipen the pre lengre skutki, sar ke tumende avena. A sar dikhena, save hine binošna, akor udžanena, hoj oda sudos, so bičhadom pro Jeruzalem, sas spravodlivo. ²³ Sar dikhena lengro dživipen the lengre skutki, akor džanena, hoj sas man vaš soske kada savoro te kerel, phenel o RAJ, o Adonaj.’ “

15

O Jeruzalem hino sar o viňičis, so na anel e chasna

¹ Avľa ke ma kada lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, soha hin o kašt la viňicakro aver okle stromendar andro veš? ³ Či šaj lestar les kašt, hoj vareso te keres? Abo či lestar šaj keres kolikocis, hoj upre vareso te figines? ⁴ Se leskro kašt pes čhivel ča andre jag. Akor sar e jag zlabarel soduj leskre agora a maškaral ačhel kalo pal e jag, či mek

hino pre varesoste lačo? ⁵ Se aňi akor, sar sas calo, pes lestar na delas nič te kerel a na mek akana, sar les labarda e jag a kaľila. Pre soste mek hino lačo?

⁶ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Avke sar ilom avri o viňičis le stromendar andro veš a labardom les andre jag, avke kerava the le manušenca, so bešen andro Jeruzalem. ⁷ Visarava cholaha miro muj pre lende. Dochudena pes andral jekh jag, ale aver jag len chala! Sar visarava cholaha miro muj pre lende, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ⁸ A kerava, hoj e phuv ačhela zamukli, bo na sas mange pačivale, phenel o RAJ, o Adonaj.“

16

O Jeruzalem hino sar e napačivali romňi

¹ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, de te džanel le Jeruzalemoske leskre džungipena, so kerel! ³ Phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj le Jeruzalemoske: Tu ulilal a sal andral o Kanaan; tiro dad sas Amorejos a tiri daj Chetitka. ⁴ Oda džives, sar ulilal, na sas tuke odčhimen e pupočno šňura, aňi tut na žužarde le paňeha, aňi tut na kerde le loneha, aňi tut na pačarde andro pherne. ⁵ Ňiko na sas ke tu jileskro a Ňikaske na sas vaš tuke pharo, hoj tuke te kerel kala veci, ale čhide tut avri pre maľa, bo oda džives, sar ulilal, salas teledikhli.

⁶ Avke me predžavas pašal tu a dikhlom te ruginel le pindrorenca andre tiro rat. A phendom tuke, sar ode pašlohas andre tiro rat: „Dživ!“ He, phendom tuke: „Dživ!“ ⁷ Diňom tuke te barol a barilal sar o kvitki pre maľa. Bariľal avri a ačhila tutar terňi čhaj. Avle tuke avri o kolina a barile tuke o bala, ale salas langi bi o gada.

⁸ Palis pašal tu pale predžavas, a sar pre tu dikhlom, dikhlom, hoj tuke imar hin o berša pro kamiben. Avke pre tu čhidom miro plaštos a učardom tuke andre tiro langipen. Ilom tuha vera a phandlom tuha e zmluva a ačhilal miri romňi, phenel o RAJ, o Adonaj.

⁹ Landžardom tut andro paňi, žužardom pal tu o rat a makhlom tut le olejoha. ¹⁰ Urdom pre tu o avriside gada, pro pindre tuke urdom o cipune sandalki. O šero tuke pačardom andro jemno lanos a učardom tut andro hodvabos. ¹¹ Ozdobindom tut le šperkenca, thodom tuke pro vasta o naramki the o šukar lancocis andre meň. ¹² Palis tuke thodom o čeňa andro kana the andro nakh a e šukar koruna pro šero. ¹³ Thovehas pre tu o somnakaj the o rup a urehas pre tu o jemno lanos, o hodvabos the o avriside gada. Chahas oda nekfeder aro, o medos the o olivovo olejos. Ačhilal igen šukar a sas tut ajsi pačiv sar la kralovna. ¹⁴ A pal tiro šukariben džalas o hiros maškar o narodi, bo angle odi slava, so tut diňom, tiro šukariben ačhila dokonalo, phenel o RAJ, o Adonaj.

¹⁵ Ale mukľal tut pre tiro šukariben a vaš oda, hoj salas slavno, kerehas o lubipen sakoneha. Džahas sakoneha, ko predžalas, a tiro šukariben dehas sakoneske, ko kamelas. ¹⁶ Palis ilal tire gadendar a kerdal tuke lendar o šukar uče thana te obetinel a ode kerehas tiro lubipen. Kajso vareso mek šoha na sas aňi imar na ela! ¹⁷ Ilal o somnakaj, o rup, o šperki, so tut diňom, a kerdal tuke o modli, so dičhon sar murša, a lenca kerehas o lubipen. ¹⁸ Ilal tire avriside gada a urdal pre lende, miro olejos the kadidlos a obetinehas lenge. ¹⁹ The miro chaben, so tut diňom: o aro, o olivi, o medos, so tut diňom te chal, obetinehas lenge sar šukar voňavo obeta, phenel o RAJ, o Adonaj.

²⁰ Palis ilal tire čhaven the čhagen, saven mange ločhilal, a obetindal len sar chaben le modlengje. Či imar na kerdal dos lubipen!? ²¹ Mušindal mek te murdarel mire čhavoren a te obetinel len le modlengje? ²² Paš savoro tiro lubipen the džungipen

tuke na avla pre godi ola dzivesa, sar salas terni, langi bi o gada, sar ruginehas le pindrorenca andre tiro rat.

²³ Vigos! Vigos tuke, phenel o RAJ, o Adonaj. Bo paš kada savoro tiro nalačhipen ²⁴ tuke mek kerdal pre dojekh ulica o uče thana, kaj obetinehas le modlenge. ²⁵ Paš dojekh drom tuke ačhavehas tire oltara a pocenehas tiro šukariben. Sakoneske, ko pašal o drom predžalas, rozcirdehas o pindre a kerehas furt bareder lubipen. ²⁶ Gełal te kerel o lubipen le Egiptanenca, tire susedenca, save sas furt pripravimen tuha te pašlol, a kerehas furt buter lubipen, hoj man te cholares. ²⁷ A vašoda pre tu nacirdnom miro vast a ilom tuke vareso ole darendar, so tut diňom; diňom tut andro vasta le filištiňike čhajenge, save tut našti avri ačhen a savenge džunglol tiro lubipnaskro dživipen. ²⁸ Pałis gełal te kerel o lubipen the le Asirčanenca, bo našti dočaloahas. Kerehas lenca o lubipen, ale mek aňi akor tut na sas dos. ²⁹ Pałis kerehas meksa buter lubipen, dži andro Babilon, andre phuv le kupcengri, ale aňi oda tuke na sas dos.

³⁰ Jaj, savo nasvalo hino tiro jilo, phenel o RAJ, o Adonaj, bo keres savore kala skutki sar e lubňi, so pes aňi sikra na ladžal. ³¹ Sar tuke kerdal o uče thana pre dojekh ulica the paš dojekh drom, kaj obetinehas le modlenge, tu na kerahas avke, sar kerel e lubňi, bo vaš tiro lubipen na kamehas aňi love. ³² Tu napačivali džuvlije! Feder tuke hin aver murša sar tiro rom! ³³ Savore lubňijen den love, ale tire piranen tu dehas o dari. Tu len prepočinehas, hoj te aven pal savore thana a te keren tuha o lubipen. ³⁴ Tu oda keres avres sar okla džuvlija; ňiko pal tu na mušinel te phirel, hoj leha te keres lubipen, tu počines lenge a na on tuke. Tu oda keres avres. ‘ ‘

O mariben vaš o lubipen

³⁵ „Vašoda, tu napačivali džuvlije, šun o lav le RAJESKRO! ³⁶ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vašoda, hoj sikavehas tiro felos a tiri ladž sas odučhardi paš tiro lubipen tire piranenca, vaš tire džungale modli the vaš oda, hoj lenge dehas o rat tire čhavengro, ³⁷ skidava upre savore tire piranen, savenca radisaloahas, the savoren, kas kamehas, a the savoren, kas našti avri ačhehas. Skidava len upre pre tute pal savore seri, čhivava tuke tele o gada a ačheha langi, hoj te dikhen cali tiri ladž.

³⁸ Pałis tut marava avke, sar pes marel la džuvla, so kerel o lubipen, the sar olen, ko murdarel le manušen. Vaš oda rat, so čhordal avri, tuke visarava pale mira cholaha, mira žjarliva cholaha. ³⁹ Dava tut andre lengre vasta a on tuke čhivena tele tire thana, so kerdal, hoj te obetines le modlenge. Čhivena pal tu tele o gada, lena pal tu tele o šperki a mukena tut langa bi o gada. ⁴⁰ Anena pre tu pherdo dženen, hoj tut te murdaren le barenca a te rozčhingeren peskre šablınca. ⁴¹ Zlabarena tuke o khera a marena tut anglo jakha but džuvlijengre. Zaačhavava tiro lubipen a tu imar na deha o dari tire piranenge. ⁴² Avke man predžala miri cholí pre tute a miri žjarlivost tutar oddžala. Imar na avava cholamen a preačhava te rušel.

⁴³ Vašoda, hoj bisterdal pre tire terňipnaskre dzivesa a cholarehas man kale savore vecenca, vašoda, dikh, andom pre tu o trestos vaš tire skutki, phenel o RAJ, o Adonaj. Soske mek paš kala savore džungale veci kerehas the o lubipen? ⁴⁴ Sako, ko vakereł prislovja, phenela pal tu kada: „Savi e daj, ajsi the e čhaj!“ ⁴⁵ Tu sal čačes e čhaj tira dakri, savi tradla het le romes the le čhaven. Sal ajsi sar tire pheňa, save tradle het le romen the le čhaven. Tumari daj sas Chetitka a tumaro dad sas Amorejos. ⁴⁶ Tiri phureder pheň hiňi e Samarija peskre čhajenca, savi bešel pro severos, a tiri terneder pheň hiňi e Sodoma peskre čhajenca, savi bešel pro juhos. ⁴⁷ Tuke oda sas frima, hoj phirehas pal lengre droma a kerehas ola džungipena so on, bo tu dživehas mek goreder sar on. ⁴⁸ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, tiri pheň e Sodoma aňi lakre čhaja šoha na dživenas avke namištes sar tu the tire čhaja. ⁴⁹ Kada sas o

binos tira pheňakro, la Sodomakro: Oj peskre čhajenca sas barikaňi, sas la pherdo čalipen, dživelas peske bi o starišagos andro smirom, ale na pomožinelas le čoreske the le slabeske. ⁵⁰ Ačhile barikane a kerenas o džungale veci anglal mande. Vašoda len zničindom, avke sar oda dikhlal. ⁵¹ E Samarija na kerđa aňi jepaš tire binendar. Tu kerđal buter džungipen sar on. Tire pheňa dičhon anglal tire džungale bini sar spravodliva. ⁵² Avke akana zlidža tiri ladž, bo ospravedlňindal tire pheňen, bo tire bini sas džungaleder sar o bini tire pheňengre, vašoda on dičhon spravodliveder sar tu. Avke akana the tu zlidža e ladž a av teledikhli vaš oda, hoj anglal tu dičhon tire pheňa sar spravodliva!

⁵³ Ale me visarava pale o lačhipen la Sodomake the lakre čhajenge, la Samarijake the lakre čhajenge, a the tumenge visarava pale o lačhipen. ⁵⁴ Akana tut ladžaha vaš tuke, a sar aveha teledikhli vaš oda, sar dživehas, tire pheňa pes šunena mištes. ⁵⁵ No palis tiri pheň e Sodoma peskre čhajenca, tiri pheň e Samarija peskre čhajenca a the tu tire čhajenca tumenge dživena pale avke mištes sar akor. ⁵⁶ Či na asahas tira pheňatar la Sodomatar andre ola dživesa, sar salas barikaňi ⁵⁷ mek angloda, sar sas odučardo tiro nalačhipen? Akana tu sal pro asaben le Edomčanenge the le Filištincenge the savore susedenge pašal tu, so tut našti avri ačhen. ⁵⁸ Mušineha te cerpinel o trestos vaš tiro džungipen the džungale veci, so kerehas, phenel o RAJ.

⁵⁹ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Kerava tuha avke, sar tu kerehas, sar tele dikhlal miro lav a porušindal mire zakoni. ⁶⁰ No palis mange leperava pre miri zmluva tuha, savi tuha phandlom, sar salas terňi, a kerava tuha e večno zmluva. ⁶¹ Akor tuke lepereha pre tire droma a ladžaha tut, sar tuke dava tire pheňen, so hine phureder sar tu, a the olen, so hine terneder sar tu. Dava len tuke sar tire čhajen, ale na vaš odi zmluva, so tuha phandlom. ⁶² Me tuha phandava miri zmluva a sprindžareha, hoj me som o RAJ. ⁶³ Sar tuke učarava andre savore bini a obžužarava tut savorestar, so kerđal, akor tuke avela savoro pre godi a ladžatar imar na phundraveha o muj, phenel o RAJ, o Adonaj. ‘ ‘

17

O podobenstvo pal o orlos the viňičis

¹ Avla ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, de hadanka a phen la le Izraelitenge sar podobenstvo. ³ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Sas jekh baro orlos le bare kridlenca, le šukar bare farebne porenca. Avla pro Libanon a zaila o upruno špicos pro stromos cedros. ⁴ Odphagla leskro nekučeder konaris, ila les andre phuv le kupcengri a thođa les andro foros le obchodňikengro.

⁵ Palis oda orlos ila o semenos andral odi phuv a thođa les andre ulipnaskri phuv. Sadzinda les sar e vrba paš o but paňa. ⁶ Pučinda avri a ačhila lestar cikno viňičis, saveskre konarica baronas pal e phuv a palis pes nacirdenas ko orlos; leskre koreňa baronas dži tele andre phuv. Avke lestar ačhila viňičis, baronas leske o konarica the o prajti.

⁷ Ale sas mek jekh aver baro orlos, le bare kridlenca the but porenca. A dikh, o viňičis visarda peskre koreňa a nacirdňa peskre konarica ke leste, andral odi phuv, kaj sas sadzimen, hoj les ov te del te pijel paňi. ⁸ Se ov imar sas sadzimen pre lači maľa, kaj sas but paňi, hoj leske te baron o konarica a te anel o ulipen, hoj lestar te ačhel igen šukar viňičis. ‘

⁹ Phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dživela kada viňičis a barola? Či les na cirdela avri oda ešebno orlos le koreňenca a na čhingerela pal leste tele o ovocje, avke hoj šučola avri? Na kampela aňi zoralo vast aňi but dženen, hoj les te cirden avri

le koreñenca. ¹⁰ Hino sadzimen, ale dživela a barola? Na šučola avri, sar pre leste phurdela e balvaj pal o vichodos? Šučola avri andre odi phuv, kaj hino sadzimen.' "

¹¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹² „Phuč kale zacate manušendar: ‚Achalón, pal soste džal kada podobenstvo?‘ Phen lenge: ‚O babiloňiko kralis avla andro Jeruzalem a ila peha le kralis the leskre rajen ke peste andro Babilon. ¹³ Avke ila jekhes andral e kraliko famelija a kerđa leha e zmluva a phenda leske te lel vera, hoj leske ela verno. Ila odarik the le vodcen andral e phuv, ¹⁴ hoj o krališagos te ačhel slabo, hoj imar te na uštel upre, a te šaj obačhel ča akor, te leha dolikerela e zmluva. ¹⁵ Ale o kralis andral e Judsko pes leske ačhađa a bičhađa le poslen andro Egipt, hoj les te del grajen the bari armada. Avela leske oda avri? Denašela oda dženo, ko kavke kerel? Šaj pes zachrañinel oda, ko prephagel e zmluva?

¹⁶ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, merela andro foros ole kraliskro andro Babilon, savo les thođa kraliske, bo tele dikhla e vera, so leske ila, a prephagla e zmluva, so leha phandla. ¹⁷ Añi o faraonos peskra zorała armadaha the pherdo slugadenca leske na pomožinena andro mariben, sar o Babilončana dohordinena o bara the e čik pre kopa pašal o muros, hoj pes te dochuden andre a te murdaren but manušen. ¹⁸ O judsko kralis tele dikhla e vera a prephagla e zmluva. Kajte peske pre oda podiña o vast, the avke kerđa kala veci. Ov na denašela!

¹⁹ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Avke sar me dživav, marava les vaš e vera, so mange ila, bo la dikhla tele, a marava les the vaš miri zmluva, so prephagla.

²⁰ Nacirdava pre leste miri sita a chudela pes andre miri pasca. Lidžava les andro Babilon a ode man leha sudzinava vašoda, hoj mange na sas verno. ²¹ Savore leskre nekfeder slugađa ena murdarde la šablaha a ola manuša, so predživena, ena rozčhide pre savore seri. Akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, oda phendom.

²² Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Palis lava jekh konaricis uprunestar le bare cedrostar a sadzinava les. Dži upral pal o špicos leskre konaricendar odphagava jekh sano konaricis a sadzinava les pro igen učo verchos. ²³ Sadzinava les pro učo verchos le Izraeloskro, barola leske o konara a anela o ulipen a ačhela lestar igen šukar cedros. Savore čirikle peske ode kerena o hñizdi, dživena tel o ciños leskre konarengro. ²⁴ Palis savore stromi pre mała sprindžarena, hoj me som o RAJ a me kerdom le uče stromostar cikno a le cikne stromostar baro. Me šučardom avri o zeleno stromos a le šuke stromoske diňom te rozkvitñinel. Me, o RAJ, oda phendom a kerava oda!'

18

Sako cerpinela ča vaš peskro binos

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Sar oda hoj andre phuv le Izraeloskri vakeren kajso prislovje: ‚O dada chanas o šutlo hroznos, ale le čhavage cerpisaľile o danda?‘ ³ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, imar na vakerena kada prislovje andro Izrael! ⁴ Bo miro hin o dživipen dojekhe manušeskro – o dživipen le dadengro the o dživipen le čhavgro. Oda manuš, ko kerel binos, oda merela!

⁵ Varesavo manuš hino čačes lačo, spravodľivo a čačipnaskro. ⁶ Na chal o mas obetimen pro verchi le modlenge añi na lašarel le Izraelitengre modlen. Na melarel andre avreskra romňa añi na džal paš peskri romňi andre lakre dživesa, sar hiňi nažuži. ⁷ Ňikas na trapinel, ale del pale oda, so ila andre zaloha. Na čorel, ale del te chal le bokhales a le langes del gada te urel. ⁸ Na del kečeň interesiha añi na lel pale buter. Zľikerel peskro vast, hoj te na kerel o nalačo, a čačipnaha rozsudzinel le manušen. ⁹ Lľikerel pes mire prikazendar a verňe dolľikerel mire prikazaňja. Kajso manuš hino spravodľivo a dživela, phenel o RAJ, o Adonaj.

¹⁰ Ale kajse manuŝeske ŝaj uĵol ajso ĉhavo, so pes marel, murdarel abo kerel vareso kale binendar. ¹¹ Kajte leskro dad kala veci na kerel, ale o ĉhavo chal oda mas obetimen pro verchi le modlenghe a avreskra romňa melarel andre; ¹² le ĉores the le slabes trapinel, ĉorel a na del pale e zaloha; laŝarel le modlen a kerel o džungipen; ¹³ del keĉeň interesiha a lel pale buter. Ĉi dživela kajso murŝ? Na dživela! Merela, bo kerđa savoro kada džungipen; leskro rat ela pre leste korkoreste.

¹⁴ No ole manuŝeske ŝaj uĵol ajso ĉhavo, so dikhel savore bini peskre dadeskre, ale ov pes daral a na dživel avke sar o dad. ¹⁵ Na chal o mas obetimen pro verchi le modlenghe aňi na laŝarel le Izraelitengre modlen; na melarel andre avreskra romňa ¹⁶ a ņikas na trapinel; del pale e zaloha a na ĉorel. Le bokhales del te chal a le langes del gada te uren; ¹⁷ zlíkerel peskro vast, hoj te na kerel o nalaĉho; na del keĉeň interesiha aňi na lel pale buter; likerel pes mire prikazendar a dolíkerel mire prikazaňja. Kajso manuŝ na merela vaŝ o bini peskre dadeskre. He, ov dživela. ¹⁸ Ale leskro dad merela vaŝ peskro binos, bo trapinelas le manuŝen, ĉorelas le phraleske a kerelas oda, so nane laĉho maŝkar peskre manuŝa.

¹⁹ No tumen phuĉen: ‚Soske nane o ĉhavo mardo vaŝ o bini le dadeskre?‘ Bo o ĉhavo kerelas oda, so hin spravno the laĉho a dolíkerelas savore mire prikazaňja, vaŝoda ov dživela. ²⁰ Oda manuŝ, ko kerel o binos, oda merela! O ĉhavo na ela mardo vaŝ o bini le dadeskre aňi o dad na ela mardo vaŝ o bini le ĉaskre. O laĉhipen pes rachinela ĉa ole dženeske, ko o laĉhipen kerel, a o nalaĉhipen pes rachinela ĉa ole dženeske, ko o nalaĉhipen kerel.

²¹ Ale te pes o nalaĉho manuŝ visarela savore binendar, so kerelas, a chudela te dolíkerel savore mire prikazaňja, te chudela te dživel miŝtes a spravodlišagoha – he, ajso manuŝ dživela. Na merela! ²² ņisave bini, so kerđa, pes leske imar na leperela a dživela, bo chudňa te dživel spravodlišagoha. ²³ Ĉi mange hin pre dzeka, sar o bijedevleskro manuŝ merel? phenel o RAJ, o Adonaj. Ĉi na som radeder, sar pes visarel peskre nalaĉhe dromestar a dživel?

²⁴ Ale te pes o spravodlivo manuŝ visarela peskre spravodlišagostar a chudela te kerel ajse džungale bini, sar kerel o bijedevleskro manuŝ, ĉi ŝaj dživela? ņisavo leskro spravodlišagos, savo kerđa, pes leske imar na leperela angle ola ņeverna skutki, so kerđa. Merela vaŝ peskro binos. ²⁵ Ale tumen phenen: ‚Le RAJESKRO drom nane laĉho!‘ Ŝunen, Izraelitale! Miro drom nane laĉho? Se oda tumare droma nane laĉhe! ²⁶ Te pes o spravodlivo manuŝ visarela peskre spravodlišagostar a chudela te kerel o bini, merela vaŝ oda; merela vaŝ o nalaĉhipen, so kerđa.

²⁷ Ale te pes o nalaĉho manuŝ visarela peskre nalaĉhipnastar, so kerelas, a chudela te dživel miŝtes a spravodlišagoha, zachraňinela peske o dživipen. ²⁸ Bo avela pre oda, hoj kerelas namiŝtes, a visarela pes le nalaĉhipnastar, so kerelas, vaŝoda ajso manuŝ dživela a na merela. ²⁹ Ale o Izraeliti phenen: ‚Le RAJESKRO drom nane laĉho.‘ Miro drom nane laĉho? Se oda tumare droma nane laĉhe!

³⁰ Vaŝoda Izraelitale, sakones tumendar sudzinava pal oda, sar tumen dživen, phenel o RAJ, o Adonaj. Keren pokaňje! Visaren tumen savore tumare binendar, hoj te na aven zňiĉimen angle tumaro nalaĉhipen. ³¹ Odĉhiven tumendar savore bini, so kerenas, a ĉerinen tumen andro jilo the andro gondoliŝagos! Soske kamen te merel, Izraelitale? ³² Se me na kamav, hoj vareko te merel, phenel o RAJ, o Adonaj. Visaren tumen a dživen!“

19

O halgatovos pal o kraľa le Izraeloskre

¹ „Ale tu giĵav o halgatovos pal o kraľa le Izraeloskre ² a phen:

,Savi zorali ľevica sas tiri daj mařkar o ľevi!

Pařlolas peske pař lende
a bararelas avri peskre cikne ľeven.

³ Jekhes peskre ciknorendar bararda avri
a kerda lestar zoralo ľevos
a ov siklila te rozčingerel e korist
a te chal le manuřen.

⁴ O narodi pes pal leste dořunde
a chudle les andre peskri jama;
ľigende les pro haki andro Egipt.

⁵ Sar e ľevica dikhľa,
hoj pes na ačhila oda, so uřarelas,
ila peskre ciknorendar avres
a lestar kerda zoralo ľevos.

⁶ Ov phirelas mařkar o ľevi
a ačhila lestar zoralo ľevos;
siklila te rozčingerel e korist
a te chal le manuřen.

⁷ Čhida tele lengre palaca
a zničinda lengre fori.

Sar gravčinelas,
daralas lestar cali phuv
the savore, so andre sas.

⁸ Skidle pes pre leste upre o narodi
andral o phuva pařal leste.
Nacirdle pre leste e sita
a chudle les andre peskri jama.

⁹ Thode les pro haki andre klitka
a ande les ko babiloňiko kralis.
Phandle les andre bertena vařoda,
hoj les imar te na řundol te gravčinel
pro verchi le Izraeloskre.

¹⁰ Tiri daj sas sar o viňiĉis andre viňica,
sadzimen pař o paňi;
barila pre late but ovocje the konarica,
bo sas la pherdo paňi.

¹¹ Ole viňiĉis sas zorale konarica,
laĉhe pro vladariko řezlos;
barila dži pař o chmari.
Sako les dikhelas,
bo sas les pherdo konarica
a sas igen baro.

¹² Ale řas avricirdlo cholaha
a ĉhido pre phuv.
E taĉi balvaj pal o vichodos
řuĉarda řeskro ovocje,
řeskre zorale konara řuĉile avri
a zlabarda len e jag.

¹³ Akana sas presadzimen pre puřta
andre řuki phuv bi o paňi.

¹⁴ Pařis ĉuĉila avri e jag jekhe konaristar

a zlabardá leskre konarica the leskro ovocje,
na ačhila pre leste aňi jekh zoralo konaris
lačho pro vladariko žezlos.'

Kada hin o halgatovos a gilavela pes sar halgatovos.“

20

O Izrael na šunel peskre Devles

¹ Andro eftato berš, andro pandžto čhon pro dešto džives, pes avle varesave vodci le Izraeloskre te dophučel pre voľa le RAJESKRI a bešle peske angle ma.

² Akor ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ³ „Manušeja, vaker le Izraeloskre vodcenca a phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Avľan mandar te phučel pre miri voľa? Ale avke sar me dživav, na odphenava tumenge nič, phenel o RAJ, o Adonaj.‘

⁴ Sudzin len, manušeja, sudzin len. Leper lenge, save džungipena kerenas lengre dada, ⁵ a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Oda džives, sar mange kidňom avri le Izrael, diňom lav le Jakoboskre potomken. Diňom man lenge te prindžarel andro Egipt a diňom len lav: Me som o RAJ, tumaro Del! ⁶ Andre oda džives len diňom lav, hoj len lava avri andral o Egipt a lidžava andre odi phuv, savi lenge kidňom avri; andre phuv, kaj čulal o thud the o medos; andre nekšukareder phuv savore phuvendar. ⁷ Phendom lenge: „Sako tumendar mi odčhivel peskre džungale modli, pre save tumen muken! Ma melaren tumen andre le modlenca andral o Egipt! Me som o RAJ, tumaro Del.“

⁸ Ale on pes mange ačhade a na kamenas man te šunel. Ňiko na odčhida peskre džungale modli, pre save pes mukelas, a Ňiko na omukľa o modli andral o Egipt. Akor phendom, hoj pre lende čhivava avri savori miri choli a bičhavava pre lende andro Egipt e bari choli. ⁹ Ale vaš miro nav oda na kerdom, hoj te na el melardo anglo jakha avre narodengre, maškar save bešenas o Izraeliti. Ola narodi šaj dikhle, hoj man diňom te prindžarel le Izraelitenge akor, sar len ilom avri andral o Egipt. ¹⁰ Vašoda len ilom avri andral o Egipt a andom len pre pušta. ¹¹ Diňom lenge mire zakoni a phendom lenge mire prikazaňja, save den o dživipen ole manušes, ko len dolikerel. ¹² Diňom lenge the mire šabati, so sikavel pre zmluva maškar mande the maškar lende, hoj te džanen, hoj me, o RAJ, lendar kerav sveta.

¹³ Ale o Izraeliti pes mange pre pušta ačhade. Na dživenas pal mire zakoni a odčhide pestar mire prikazaňja, save den o dživipen ole manušes, ko len dolikerel. A mire šabati igen melarde andre. Akor phendom, hoj pre pušta pre lende čhivava avri miri choli a zničinava len. ¹⁴ Ale vaš miro nav oda na kerdom, hoj te na el melardo anglo jakha avre narodengre, save dikhle, sar ilom avri mire manušen. ¹⁵ No the avke pre pušta ilom vera, hoj len na lava andre odi phuv, savi lenge diňom; andre phuv, kaj čulal o thud the o medos; andre nekšukareder phuv savore phuvendar. ¹⁶ Bo odčhide mire zakoni, na dolikerenas mire prikazaňja a mire šabati melarenas andre, bo lengre jile džanas pal lengre modli. ¹⁷ Ale sas mange pharo vaš lenge a na zničindom len aňi len na murdardom avri pre pušta.

¹⁸ Lengre čhallenge pre pušta phendom: „Ma dživen pal o zakoni tumare dadengre aňi ma dolikeren lengre prikazaňja aňi tumen ma melaren lengre modlenca! ¹⁹ Me som o RAJ, tumaro Del! Dživen pal mire zakoni, dolikeren mire prikazaňja a dživen pal lende. ²⁰ Pošvecinen mire šabati, save sikaven pre zmluva maškar mande the maškar tumende, hoj te džanen, hoj me som o RAJ, tumaro Del.“

²¹ Ale tumare čhave pes mange ačhade. Na šunenas mire zakoni a na dolikerenas aňi na dživenas pal mire prikazaňja, save den o dživipen ole manušes, ko len

dolikerel; a meľarde andre the mire šabati. Akor phendom, hoj pre lende čhivava avri pre pušta savori miri choli a bičhavava pre lende e bari choli. ²² Ale vaš miro nav scirdňom miro vast, hoj miro nav te na el meľardo anglo jakha avre narodengre, save dikhle, sar ilom avri mire manušen. ²³ No ilom vera pre pušta, hoj len roztradava maškar aver narodi a rozčhivava maškar aver phuva, ²⁴ bo na dolikerenas mire zakoni a odčhide mire prikazaňja, meľarde andre mire šabati a lašarenas peskre dadengre devlen. ²⁵ Vašoda len diňom the o aver zakoni, save na sas lače, the o prikazaňja, save na anen o dživipen. ²⁶ A avke len mukľom te meľarel pes andre peskre obetenca, sar obetinenas peskre ešebne čhavoren peskre devlenge, hoj olestar te predaran a te sprindžaren, hoj me som o RAJ.'

²⁷ Vašoda, manušeja, phen le Izraelitenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Tumare dada pes mange ruhinenas the oleha, hoj mange sas ňeverna. ²⁸ Doandom len andre odi phuv, pal savi diňom lav, hoj lenge la dava, a sar dikhle varesavo učo brehos abo varesavo zeleno stromos, chudle ode te anel peskre obeti avre devlenge. Obetinenas ode peskre dari, savenca man cholarenas. Anenas ode o voňava kaďidli a čhivenas avri peskre moľakre obeti. ²⁹ Ale me lenge phendom: Oda pre savo učo than tumen phiren?‘ (Ode obetinenas avre devlenge, a vašoda pes oda than dži adadžives vičinel Učo Than.)

³⁰ ‚Vašoda phen le Izraelitenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Soske tumen mušinen te meľarel andre avke sar tumare dada a džan lubipnaha pal lengre džungale modli? ³¹ Mek dži adadžives lenge obetinen tumare dari, tumare čhaven sar o jagale obeti, a meľaren tumen andre savoro tumare modlenca. A tumen kamen, hoj tumenge te domukav te avel ke ma te phučel pal miri voľa, Izraelitale? Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, na domukava tumenge mandar te phučel nič.

³² Tumen phenen: ‚Kamas te avel ajse sar o aver narodi, sar o nipi andro svetos, save služinen le kašteske the le bareske.‘ Ale oda, so tumenge tumen gondolinen, pes šoha na ačhela. ³³ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, kralinava upral tumende mire zorale the nacirdle vasteha a mira cholaha, so pre tumende čhivava avri. ³⁴ Lava tumen avri andral o aver narodi a skidava tumen upre andral o phuva, andre save tumen roztradňom mire zorale the nacirdle vasteha a mira cholaha, savi pre tumende čhidom avri. ³⁵ A lidžava tumen pre pušta le narodengri a ode man tumenca sudzinava muj-mujeha. ³⁶ Avke sar sudzindom tumare daden pre pušta andro Egipt, avke sudzinava the tumen, phenel o RAJ, o Adonaj. ³⁷ Avke sar o pastjeris del te predžal le stadoske prekal peskri palica, hoj te zrachel le bakren, avke dava the me te predžal tumenge a anava tumen pale andre miri zmluva. ³⁸ Oddelinava tumendar olen, ko pes mange ačhade a vzburinde. A kajte len lava avri andral odi phuv, kaj akana dživen, na domukava lenge te džal andro Izrael. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

³⁹ No tumenge savorengre, Izraelitale, kada phenel o RAJ, o Adonaj, se ča džan a služinen tumare modlenge! Ale pro koňec man the avke šunena a imar na meľarena andre miro sveto nav tumare darenca, so obetinen le modlenge. ⁴⁰ Bo pre miro sveto verchos, pro učo verchos le Izraeloskro, phenel o RAJ, o Adonaj, ode andre odi phuv mange služinena, savoro Izraelitale, a ode tumen prilava. Ode tumendar užarava tumare obeti, tumare nekfeder dari a the tumare sveta obeti. ⁴¹ Prilava tumen sar e šukar voňavo obeta akor, sar tumen lava avri andral o aver narodi a sar tumen skidava upre andral o phuva, andre save tumen roztradňom. Anglo jakha le narodengre pre tumende sikavava, hoj som sveto. ⁴² Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar tumen anava pale andro Izrael, andre odi phuv, pal savi diňom lav tumare dadenge, hoj lenge la dava. ⁴³ Ode tumenge leperena pre savoro tumare drama the pre savoro tumare skutki, savenca tumen meľarenas andre. Korkore tumenge

džunglona angle ola savore nalače skutki, so kerenas. ⁴⁴ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar tumenca kada kerava vaš miro nav a sar tumenca na kerava avke, sar tumenge zaslužinen vaš tumare nalače droma the vaš tumare nalače skutki, Izraelitale, phenel o RAJ, o Adonaj.' "

21

O podobenstvo pal e jag andro veš

¹ Akor ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visaľuv le mujeha pro juhos a vaker pro juhos a prorokin pro veš, so hin andro Negev. ³ Phen le vešeske andro Negev: ‚Šun, so phenel o RAJ! Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, labarava andre tu e jag, savi chala dojekh zeleno stromos the dojekh šuko kašt; lakre plameňa pes na dena te murdarel andre. Odi jag džala le juhostar dži o severos a lakre plameňa labarena cali phuv. ⁴ Cali phuv dikhela, hoj me, o RAJ, odi jag labardom, a na dela pes te murdarel andre.' "

⁵ Ale me phendom: ‚Jaj, RAJA, Devla miro, o manuša imar akana vakeren: ‚Se ov ča furt vakerel andro podobenstva!‘ "

E šabla pro Jeruzalem

⁶ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ⁷ „Manušeja, visaľuv le mujeha ko Jeruzalem a vaker pre ola thana, kaj pes o manuša modlinen. Prorokin pre phuv le Izraeloskri ⁸ a phen lake: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me pre tute džav, cirdava avri miri šabla andral o puzdros a murdarava andre tu avri savoren, le lačhen the le nalačhen. ⁹ Vašoda, hoj te zničinar andre tu le lačhes the le nalačhes, avela avri miri šabla andral o puzdros pre savoredžene le juhostar dži o severos. ¹⁰ Akor calo svetos sprindžarela, hoj me, o RAJ, cirdňom avri e šabla andral o puzdros a imar la na thovava pale.' "

¹¹ Ale tu, manušeja, stukin dukhatar, avke sar te tut ulahas bari dukh andro jilo the bari žala. Stukin anglal lengre jakha. ¹² A sar tutar phučena: ‚Soske stukines?‘ phen lenge: ‚Vaš oda, so šundom, hoj imar avel. Sar oda avela, savore jile predarana a savore vasta slabisaľona. Sako pes chudela te daral a izdrana lenge o khoča.' Dikh, imar oda avel a ačhela pes oda, phenel o RAJ, o Adonaj.' "

¹³ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁴ „Manušeja, prorokin a phen lenge: ‚Kada phenel o Adonaj:

E šabla, e šabla imar hiňi ostrardi
a leštimen avri;

¹⁵ ostrardi, hoj te murdarel;
leštimen avri, hoj te blištisaľol sar bleskos.

Akana so, radisaľuvaha?
E palica mire čhaskri na prilel nisavo kašt!

¹⁶ E šabla diňom te leštinel avri,
hoj pes la te chudel andro vasta;
e šabla hiňi ostrardi a leštimen avri,
hoj la te den le katoske andro vasta.

¹⁷ Manušeja, rov, ker vika,
a cirde tuke o bala žalatar,
bo e šabla avel pre mire manuša
the pre savore vodci andro Izrael;
ena čhide angle šabla
jekhetane mire manušenca.

¹⁸ Se e skuška hiňi kade,
a te na priles e palica,

akor soske pes kada savoro te na ačhel?
 phenel o RAJ, o Adonaj.¹⁹ Ale tu, manušeja, prorokin
 a tapčín le vastenca,
 hoj te avel e šablá duvar abo trival.
 Oda hin e šablá pro murdaripen,
 e šablá pro baro murdaripen.
 Avela pre lende pal savore seri,
²⁰ hoj te predaran andro jile
 a te peren but džene.
 Paš dojekh brana thodóm
 e šablá te murdarel.
 Dikh, hiñi pripravimen te demel sar bleskos;
 hiñi leštímen avri, hoj te murdarel!
²¹ Ostro šabló, činger pal e čači the pal e balogñi sera!
 Činger všadzík, kaj sal visardi!
²² Me tiš tapčínava
 a miri cholí preačhela.
 Me, o RAJ, oda phendóm.“

E šablá le babiloñike kralískri

²³ Palís ke ma avlá o lav le RAJESKRO: ²⁴ „A tu, manušeja, poznačín tuke duj droma, khatar šaj avel e šablá le Babilonoskre kralískri. Thov e značka pre oda drom, so avel avri andral o Babilon, ode, kaj chudel o drom andro foros. ²⁵ Poznačín jekh drom prekal e šablá, so džala pro foros Raba ko Amončana, a dujto drom pre Judsko, pro ohradzimen foros Jeruzalem. ²⁶ Bo o babiloñiko kralís zaačhela paš e križovatka, paš ola duj droma, hoj te vražinel: Čhivela peske o šipi sar o losi, dophučela pes peskre modlendar a rodela varesavo znameñje andro ladvini le džviroskre. ²⁷ Andre leskro čačo vast leske ačhela o losos pro Jeruzalem, hoj ode te rozthovel o barañidla, a prikazinela peskre slugađeenge, hoj te džan pro mariben. Vičínela zorales, hoj pes te džan te marel, a on rozthovena o barañidla paš o brani a hordinena o bara the e poši paš o muros, hoj pes te dochuden andro foros. ²⁸ O manuša andral o Jeruzalem oleske na kamena te pačal angle ola prisahi, so dine le kralís andral o Babilon, ale ov lenge leperela lengri vina a zalela len.

²⁹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vašoda, hoj mange leperđan tumari vina oleha, hoj sako šaj dikhel tumari vzbura a tumare bini dičhol andre savoreste, so keren, vašoda tumen zalena andro zajatje.

³⁰ Ale tu, vladcona andro Izrael, sal igen nalačo the bijedevleskro manuš, tiro džives, tiro časos, hoj te aves mardo, imar avel.‘ ³¹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Le tuke tele o turbanos pal o šero! Thov tele e koruna! Imar na ela avke, sar sas. Oda, so hin dikhlo tele, ela hazdlo upre, a so pes lidžal upre, ela čhido tele. ³² Zburimen, zburimen! Čhido tele ela o foros! Kada pes ačhela akor, sar avela oda, kaske diñom o pravos te sudzinel.‘ “

E šablá pro Amončana

³³ „Tu manušeja, prorokin a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj, pal o Amončana the pal lengro asaben le Izraelostar,‘ phen:
 ‚E šablá, e šablá hiñi avricirdli,
 hoj te murdarel;
 hiñi leštímen avri,
 hoj te ničinel a hoj te blištisałol sar bleskos!

- ³⁴ Kajte tumen hin o falošna videňja,
 hoj savoro tumenca ela mištes
 a kajte tumenge phenen o falošna vražišagi,
 e šabla perela pre tumare meňa,
 bo san nalače the bijedevleskre
 a tumaro džives, tumaro časos imar avel.
- ³⁵ Garuv e šabla andro puzdros!
 Pre oda than, kaj sanas kerde,
 ode andre tumari phuv, kaj ulilan,
 tumen sudzinava.
- ³⁶ Čhivava avri pre tumende miri choli,
 labarava pre tumende e jag mira cholakri,
 a dava tumen andro vasta le džive muršenge,
 save igen džanen te murdarel.
- ³⁷ Avena sar o kašta pre jag,
 tumaro rat čulala pal tumari phuv;
 imar peske pre tumende ņiko na leperela,
 bo me, o RAJ, oda phenav! “

22

O bini le Jeruzalemoskre

¹ Paľis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, kames te sudzinel o Jeruzalem? Kames te sudzinel o foros, kaj hin pherdo murdaripen? De leske te džanel savore leskre džungipena, so kerelas. ³ Phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Oda hin o foros, savo pre peste anel o sudos oleha, hoj maškar o foros čhorel avri o rat, a savo pes meľarel andre oleha, hoj peske kerel o modli! ⁴ Andal pre tu e vina ole rateha, so čhorehas avri; meľardal tut andre le modlenca, so tuke kerdal. Oleha tuke andal pašeder tiro sudos; avla o koňec tire beršengro. Vašoda tut diňom pre ladž savore narodenge a pro asaben savore phuvenge. ⁵ Asana tutar o fori, so hine pašes, the o fori, so hine dur. Ó tu, kaskro nav hino meľardo! Andre kaste hin pherdo zmetkos!

⁶ Dikh, o raja le Izraeloskre, so andre tu dživenas, viužinenas peskri zor, hoj te murdaren le ņevinne manušen. ⁷ O manuša andre tu na denas pačiv la da the le dades; le cudze manušeha thovenas avri a le široten the le vdoven trapinenas. ⁸ Tu dikhehas tele mire sveta veci a mire šabati meľarehas andre. ⁹ Dživenas andre tu ola, ko keren o pletki pre aver džene, hoj len te murdaren; chan pro verchi o obeti le modlengre a keren džungipena maškar o foros. ¹⁰ Andre tu kerenas peskre dadenge ladž akor, sar pašlonas lengre romňijenca. Andre tu pašlonas le džuvlencu, saven sas peskre dživesa. ¹¹ Andre tu kerelas o murš džungipen avre muršeskra romňaha a aver murš kerelas o džungipen peskra boraha a aver murš pašlolas peskra pheňaha, le dadeskra čhaha. ¹² Andre tu o manuša pes denas te prepočinel, hoj varekas te murdaren; denas kečeň interesiha avre dženen a barvalonas pro čore. No pre ma bisterdal, phenel o RAJ, o Adonaj.

¹³ Vašoda demavava cholaha le vasteha pre tiro napačivalo barvalipen, so tuke kerdal, the pro murdaripen, so pes kerelas andre tu. ¹⁴ Obačhela tiro jilo? Ena tire vasta dos zorale akor, sar pre tu avava? Me, o RAJ, oda phendom a kerava oda. ¹⁵ Roztradava tut maškar o aver narodi a rozchivava tut pal aver phuva; avke pal tu lava het tiro nažužipen. ¹⁶ Sar ela tiro nav meľardo maškar o narodi, akor sprindžareha, hoj me som o RAJ. “

O podobenstvo pal o bov

17 Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: 18 „Manušeja, o manuša le Izraeloskre mange ačhile ajse zbitočna sar odi mel, so ačhel andro bov pal o rup, sar hino roztado: o mišimen meďos, cinos, trast the olovos. 19 Avke akana kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vašoda, hoj tumen savore čerindan pre odi mel, skidava tumen upre andro Jeruzalem. 20 A sar pes skidel upre o rup, o meďos, o trast, o olovos the o cinos, hoj pes te roztaven andro rozlabardo bov, avke tumen me skidava upre mira cholaha, mira bara cholaha, a thovava tumen andro foros, kaj tumen roztavava. 21 Skidava tumen upre, rozlabarava pre tumende e jag mira cholakri a roztavava tumen. 22 Avke sar pes roztavel o rup andro bov, avke tumen roztadona andre oda foros. Akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, pre tumende čhidom avri miri cholí.‘ “

O raja, o rašaja, o proroka the o manuša dživen andro bini

23 Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: 24 „Manušeja, phen: ‚Tu sal e phuv, pre savi na dela o brišind aňi o prehanki andro džives la cholakro. 25 Tire raja hine sar o cholamen levos paš peskri korist: chan tele le manušen, len peske lengre barvalipena the o vzacna veci a but džuvlijendar keren vdovi. 26 Tire rašaja previsaren miro zakonos a melaren andre mire sveta veci. On na keren o rozďjel maškar oda, so hin sveto a so nane sveto, a na sikaven, savo rozďjel hin maškar oda, so hin žužo a so nane žužo. Na dolikeren mire šabati, a vašoda man o manuša andral o Izrael imar na den pačiv. 27 Tire raja hine sar vlki, so rozčingeren peskri korist, hoj murdaren le manušen a zničinen lenge o dživipena ča vašoda, hoj pre lende te barvalon. 28 Tire proroka zagaruven lengre nalače skutki, avke sar pes le vapnoha parňarel o muros. Dikhen o falošna viđeňja a prorokinen lenge o klamišagi akor, sar phenen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj,‘ ale o RAJ ke lende na vakerďa. 29 O manuša zoraha ispiden pre aver manuša, hoj lendar te dochuden o love, a čoren jekh avreske. Trapinen le čoren the le slaben, le cudzincenca namištes keren a na den len pravos pro sudos.

30 Rodavas maškar lende bajča jekhe muršes, so šaj prikerďahas o muros a ačhaďahas pes angle miro muj andre chev andro muros, hoj te na zničinav e phuv, ale na arakhlom aňi jekhes. 31 Vašoda pre lende čhivava avri miri bari cholí a zničinava len andre miri cholí sar la jagaha. Visarava lenge pale vaš savoro nalačhipen, so kerde, phenel o RAJ, o Adonaj.‘ “

23

O podobenstvo pal o duj pheňa

1 Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: 2 „Manušeja, sas varesave duj džuvľa a ola duj džuvľa sas pheňa. 3 Imar terňipnastar kerenas o lubipen andro Egipt a ode peske denas te chudel o kolína. 4 E phureder pes vičinelas Ohola a lakri terneder pheň pes vičinelas Oholiba. Ačhile mire romňija a palis ločhile muršoren the čhajoren. Ohola hin e Samarija a e Oholiba o Jeruzalem.

5 E Ohola kerelas o lubipen, kajte sas mek miri romňi, a džalas peskre piranenca, le asirike slugaďenca, 6 save sas urde andro fjalovo purpur, le bare rajenca the le vladarenca. Savore sas šukar terne murša the jazdci pro graja. 7 Kerelas o lubipen savore nekbareder rajenca andral e Asirija a melarďa pes andre ole dženenegre modlenca, pal save lake igen džalas. 8 A mek paš oda na preačhiľa te kerel o lubipen, saveha chudňa andro Egipt, bo peskre terňipnastar laha pašlonas o murša, chudenas lake o kolína a kerenas laha sar lubňaha.

9 Vašoda la diňom andro vasta lakre piranenge, andro vasta le Asirčanenge, pal save lake igen džalas. 10 Čhide lake tele o gada a ačhiľa langi; ile lake le čhaven the le čhajen a murdarde la šablaha. Avke pre late avľa o sudos a ačhiľa pre vistraha savore džuvlence.

¹¹ Lakri pheň e Oholiba dikhla, sar dopela, no the avke ačila andre peskri lubikaňi žadosca mek goreder sar lakri pheň. ¹² Džalas lake igen pal o Asirčana, pal o bare raja, pal o vladara, pal o slugađa andro šukar gada the pal o jazdci pro graja, pal savore šukar terne murša. ¹³ Dikhľom, hoj the oj pes melarda andre; soduj pheňa kerenas jednakones.

¹⁴ Ale oj kerelas mek bareder lubipen. Pricirdenas la o murša, so sas malimen pre fala, o obrazi le Babilončanengre, so sas urde andro lole gada, ¹⁵ saven sas o sirimi pašal o klubi a pro šere o turbani; savore dičhonas avri sar o babiloňika veliteľa. ¹⁶ Soča len dikhla, takoj andre late avľa e žadosca a bičađa pal lende le poslen andro Babilon. ¹⁷ Avke o Babilončana avle ke late, pašlile laha pro hadžos a melarde la andre peskre lubipnaha. Ale sar la melarde andre, jekhvareste lake džungľile. ¹⁸ Sar anda avri peskro lubipen a sikađa peskro langipen, akor mange džungľila, avke sar mange džungľila lakri pheň. ¹⁹ A leperđa peske pre peskro terňipen, sar kerelas o lubipen andro Egipt, a chudňa meksa buter te kerel o lubipen. ²⁰ Igen lake džalas pal o pirane, saven sas ajsi žadosca sar le somaris a kerenas oda avke sar o graja. ²¹ A palis tut cirdelas pal oda džungipen, so kerehas, sar salas terňi, sar tut o Egiptana chudenas le kolinendar.

²² Vašoda, Oholibo, kada phenel o RAJ, o Adonaj: Kerava pre tu upre tire piranen, save tuke džungľile, a anava len pre tu pal savore seri: ²³ le Babilončanen the savore Chaldejcen, le muršen andral o Pekod, andral o Šoa the andral e Koa, a lenca the savore Asirčanen, le šukar terne muršen, le bare rajen, le vladaren, le velitelēn, le slugaden the savore jazdcen pro graja. ²⁴ Avena pre tute le zbraňenca*, le všelijake verdanēnca the le pferdo manušenca; rozačhavena pes pre tu pal savore seri le bare the le cikne štitēnca the le prilbenca. Dava tut andre lengre vasta, hoj tut te sudzinen, a on tut sudzinēna pal peskre zakoni. ²⁵ Mukava pre tu miri žjarlivo cholī a on pre tu avena bara cholaha. Odčhinēna tuke o nakh the o kana a olen, so ačhēna, murdarena la šablaha; lena tuke le čhaven the le čhajen a olen, so predživena, labarena andre jag. ²⁶ Čhivena pal tu tele tire gada a lena peske tire šukar šperki. ²⁷ Avke zaačhavava tiro džungipen the tiro lubipen, so chudňal te kerel andro Egipt. Imar šoha tut pal lende na cirdeha a pro Egipt tuke imar na leperēha.

²⁸ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, dav tut andro vasta olenge, kas našti avri aches, olenge, ko tuke džungľile. ²⁹ Ena ke tu igen nalače a lena tuke savoro, pre soste kerehas buči. Mukena tut calkom langa a aveha pre ladž, odučharena tiro lubipen a dičhola tiro džungipen. ³⁰ Kada pes tuke ačhēla vašoda, bo kerehas o lubipen le narodenca a melardal tut andre lengre modlenca. ³¹ Phirehas pal o drom tira pheňakro, vašoda tuke dava te pijel e kuči lakre trestoha.

³² Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
Pijeha andral tira pheňakri kuči,
so hiňi bari, buchľi a but andre rešľol,
a vašoda aveha pre bari ladž the pro asaben.

³³ Aveha igen mači a ela tut e bari žala;
odi kuči ela strašno a anela e skaza;
oda hin e kuči tira pheňakri la Samarijakri.

³⁴ Pijeha andral odi kuči savoro avri,
žuvineha lakre kotora
a ole črepēnca tuke čhingereha o kolīna,
bo me oda phēdom,
phenel o RAJ, o Adonaj.“

* **23:24** 23,24 Abo: le severostar

³⁵ „Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Mušines te cerpinel vaš tiro džungipen the lubipen, bo bisterdal pre ma a visardal tut mange le dumeha.“

³⁶ O RAJ mange phenda: „Manušėja, kames te sudzinel la Ohola the la Oholiba? Akor dža a phen lenge pal lengre džungipena! ³⁷ Bo kerenas o lubipen a o rat hin pre lengre vasta. Kerenas o lubipen peskre modlenca a peskre čhaven, so mange ločhile, obetinas le modlenge andre jag sar chaben. ³⁸ A mek the kada mange kerde: Andre oda džives melarenas andre the miro Chramos a na dolikerenas mire šabați. ³⁹ Bo mek pre oda džives, sar obetinas peskre čhaven le modlenge, avenas andre miro Chramos a melarenas les andre. Dikhes, kada kerenas andre miro kher! ⁴⁰ Se mek až bičhavenas le poslen pal o murša, save avenas dural, a sar avenas, tu džahas te landol angle lende, richtinehas tut a thovehas pre tu o šperki. ⁴¹ Bešehas tuke pro igen šukar divanos, paš o skamind, pre savo kerehas pferdo chaben a thovehas miro kadidlos the olejós. ⁴² Pašal lende šundolas e bari vika le manušengri, so lenge hin savoro jekh; pal e pušta ande le pijaken, save thode le soduje pheňenge pro vasta o naramki a o šukar koruni pro šere.

⁴³ Akor phendom pal kadi džuvli, so phuriła le lubipnastar: ‚Akana the on laha kerena o lubipen.‘ ⁴⁴ Džanas laha avke, sar pes džal la lubňaha; avke džanas la Oholaha the la Oholibaha, le džungale džuvlijenca. ⁴⁵ Ale o spravodliva murša len sudzinena a odsudzinena sar lubňen the vrahiňen, bo kerenas o lubipen a pre lengre vasta hin o rat.

⁴⁶ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vičinen pre lende le manušen, hoj len te maren a te občoraren. ⁴⁷ Mi murdaren len le barenca a mi rozčingeren le šablenca; mi murdaren lenge le čhaven the le čhagen a mi podlabaren lenge o khera. ⁴⁸ A kavke zaačhavava o džungipen andre kadi phuv, hoj savore džuvlija kalestar te siklon a te na keren o lubipen avke sar on. ⁴⁹ Kavke tumenge dena te počinel vaš tumaro džungipen a avena marde vaš oda, hoj lašarenas o modli. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj.‘ “

24

O podobenstvo pal e hardzavo piri

¹ Andro eňato berš, andro dešto čhon pro dešto džives ke ma avla kada lav le RAJESKRO: ² „Manušėja, pisin tuke andre kada džives, bo ipen andre kada džives o babiloňiko kralis obklučinda o Jeruzalem. ³ Phen o podobenstvo kale zacate manušenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

Ačhav e piri pro bov

a čhiv andre o paňi.

⁴ Thov andre o nekfeder masa,

o stehno the o plecko,

a pferar e piri le nekfeder maseskre kokalenca.

⁵ Kide avri le nekfeder bakren

a podlabar o kašta tel e piri.

Muk te tadol o paňi andre piri

a tav andre o mas le kokalenca.‘ “

⁶ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vigos le foroske, so čhorel avri o ňevinno rat! Vigos la hardzava pirake, savakri hardza na džal tele! Kide avri andral e piri o kotora jekh pal aver a ma prekide, savo leha avri ešebno.“

⁷ „Bo oda rat, so čhorde avri o vrahi, hino mek furt maškar o foros; čhide oda rat avri pre skala a na pre phuv, kaj les o prachos učhardahas andre. ⁸ Ale vašoda, hoj

te cholisaľuvav pre lende a te dav lenge oda pale, domukľom lenge te čhivel avri o rat pre skala, hoj les o prachos te na učarel andre.“

⁹ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vigos le foroske, so čhorel avri o ňevinno rat! The me anava bari kopa kašta pre jag. ¹⁰ Avke an kašta a ker jag. Tav mištes o mas, mišin le koreňjenca a muk te prilabol o kokala. ¹¹ Thov e prazdno piri pro angara, hoj te roztačol, hoj te prelabol avke, hoj e mel the e hardza andral e piri te labon avri. ¹² Igen la kamavas te žužarel, ale hijaba, bo the avke hin andre pherdo hardza. Mi zlabol andre jag peskra hardzaha!

¹³ Jeruzalemona, tiro nažužipen hin tiro džungipen, a kajte tut me kamavas te obžužarel, tu pes mange na dehas te obžužarel tira melatar. Vašoda imar na aveha žužo dži akor, medik miri bari choli pre tute na šilaľola avri.“

¹⁴ „Me, o RAJ, oda phendom. Avľa o časos, hoj oda te kerav. Na mukava oda ča avke, na ela mange pharo aňi na avava ke tu jileskro. Aveha sudzimen pal oda, sar džives, the pal oda, so keres, phenel o RAJ, o Adonaj.“

Le prorokoske merel e romňi pro znameňje

¹⁵ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁶ „Manušeja, dikh, lav tuke ola, kas nekbuter kames; merela jekhvareste. No tu ma av smutno a ma rov! Ma muk avri ňisave apsa andral o jakha! ¹⁷ Rov cichones! Ma liker o smutkos pal tiri romňi, ale thov tuke o turbanos pro šero a uri o sandalki pro pindre! Ma učar tuke andre o muj aňi ma cha oda maro, savo pes chal pro vartišagos!“

¹⁸ A tosara oda vakeravas le manušenge a rači mange muľa e romňi. Palis pre aver džives tosara kerdom avke, sar mange sas prikazimen.

¹⁹ O manuša mange phende: „Phen amenge, so sikavel kada prekal amende. Soske kada keres?“

²⁰ Avke lenge odphendom: „O RAJ ke ma prevakerďa a phendďa mange: ²¹ Phen le Izraelitenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, melarava andre miro Chramos, tumari pevnost, andre savi thoven baripen, savi igen kamen a pal savi tužinel tumari duša. Tumare čhave the tumare čhaja, saven mukľan andro Jeruzalem, ena murdarde la šablaha. ²² A palis tumen oda kerena avke, sar me kerdom: Na zaučharena tumenge andre o muja aňi na chana o maro pro vartišagos. ²³ Mukena tumenge o turbani pro šere a o sandalki pro pindre. Na likerena o smutkos aňi na hikinena, ale pharipnastar calkom šučona avri vaš tumare bini a rovena cichones jekh pre aver. ²⁴ Avke tumenge ela o Ezechiel pro znameňje; kerena savoro avke, sar kerelas ov. Sar pes kada ačhela, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj.“

²⁵ A tu, manušeja, andre oda džives, sar lenge lava lengri pevnost, andre savi radisalon a thoven baripen, savi igen kamen a pal savi tužinel lengri duša, a sar lenge lava the lengre čhaven the čhajen, ²⁶ andre oda džives ke tu avela vareko, ko denašela andral o Jeruzalem, a phenela tuke, so pes ode ačhiľa. ²⁷ Andre oda džives tuke phundravava o muj a imar na aveha čhit. Vakereha ole dženeha, so denašľa, a avke aveha le manušenge pro znameňje. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

O lava pro narodi

25

O lav pro Amončana

¹ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visaľuv le mujeha ko Amončana a prorokin pre lende. ³ Phen lenge: „Šunen o lav le Někbareder RAJESKRO! Kada phenel o RAJ: Vašoda, hoj asanas mire Chramostar, sar sas melardo andre, the le Izraeloskra phuvatar, sar sas zničimen, a the le judske manušendar, sar sas zaile

andro zajatje, ⁴ kerava tumendar otroka prekal o manuša, so avena pal o vichodos. On peske ke tumende rozthovena o tabora a ačhavena peske o stani maškar tumende, chana tumenge avri o ovocje a pijena tumenge avri o thud. ⁵ Le forostar Raba kerava e mała prekal o řavi a la phuvatar Amon o than, kaj peske odpořovinena o bakrore. Akor sprindřarena, hoj me som o RAJ.

⁶ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vařoda, hoj tapřinenas le vastenca, chuřkerenas le pindrenca, asanas a radisařonas andral calo jilo la phuvake Izrael, ⁷ nacirdava pre tumende miro vast a dava tumen le narodenge sar koristi; khosava tumen avri le narodendar a mařinava tumen avri le phuvendar; zņiřinava tumen a akor sprindřarena, hoj me som o RAJ.' "

O lav pro Moabřana the pro Edomřana

⁸ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vařoda, hoj o Moab the o Seir phenen: ‚E Judsko hiņi ajsi sar the okla aver narodi,“ ⁹ vařoda zņiřinava o fori, so chraņinen o hraņici le Moaboskre, leskre nekřukareder fori o Bet-Jeřimot, Baal-Meon the o Kirjatajim. ¹⁰ Dava le Moab le Amonřanenca le manuřenge pal o vichodos, hoj pes pro Amonřana imar te na leperel mařkar o narodi, ¹¹ a marava le manuřen andro Moab. Akor sprindřarena, hoj me som o RAJ.' "

¹² „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vařoda, hoj pes o Edom pomřinda le manuřenge andre Judsko a oleha pre peste anda e bari vina, ¹³ kada phenel o RAJ, o Adonaj: Nacirdava miro vast pro Edom a murdarava ode avri le manuřen the le dřviren. Kerava lestar puřta a pařal o Teman dži pař o Dedan ena o manuša murdarde la řablaha. ¹⁴ Pomřinava man le Edomoske mire manuřenca le Izraeloha. On anena pro Edom miri řoli, miri bari řoli. Akor sprindřarena miri pomsta, phenel o RAJ, o Adonaj.' "

O lav pro Filiřtinci

¹⁵ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vařoda, hoj pes o Filiřtinci ajsa bara řolaha andro jilo pomřinde mire manuřenge a furt sas lengre řeprijateľa, so len kamenas te zņiřinel, ¹⁶ kada phenel o RAJ: Nacirdava miro vast pro Filiřtinci; murdarava avri le Keretanen; zņiřinava olen, so ačhile te dřivel pař o moros. ¹⁷ Pomřinava man lenge igen zorales a marava len mira řolaha. Akor sprindřarena, hoj me som o RAJ, sar man lenge pomřinava.' "

26

O lav pro Tir

¹ Deřujekh berř paloda, sar samas zaile, andro eřebno řhon, pro eřebno dřives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Manuřeja, vařoda, hoj o Tir radisařolas le Jeruzalemoske a kavke vakerelas: ‚E brana le narodengri hiņi řidi tele, phundrade pes mange o vudara. Akana sar ov pařlol a hino teleřhido, mange dřala miřtes,‘ ³ vařoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Me dřav pre tute, Tirona! Anava pre tute but naroden avke, sar o moros anel peskre vlni. ⁴ Zņiřinena o muri le Tiroskre a řhivena tele leskre veři. Randava pal leste o prachos tele a na mukava lestar řa e skala; ⁵ ačhela lestar than pro moros, pre savo pes řuřarel o ribarika siti, bo me oda phendom, phenel o RAJ, o Adonaj. Ačhela lestar koristi prekal o narodi. ⁶ The leskre řhaja, so hine pre mała, ena murdarde avri la řablaha. Akor sprindřarena, hoj me som o RAJ.

⁷ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Anava pro Tir pal o severos le babiloņike kralis Nebukadnecar, le kralengre kralis, le grajenca, le verdanenca, le jazdcenca the la bara armadaha. ⁸ Tire řhagen pre mała murdarela la řablaha, ačhavela pařal tu o

muros, hordinela pašal tire muri e čik a hazdela pre tu peskre štiti. ⁹ Leskre slugađa predemena le maribnaskre baraňidlenca tire muri a tire veži čhivena tele le trastune nastrojenja. ¹⁰ Anela pre tu ajci grajen, hoj leskro prachos tut učharella andre. Tire muri razisaľona la vikatar le jazdcendar, le kerekendar, le verdanendar, sar avela prekal tire brani avke, sar pes avel andro foros prekal o muri, so hine čhide tele. ¹¹ Le grajengre kopitenca rozmarela savore tire ulici, tire manušen murdarella avri la šablaha a tire zorale slupi perena tele pre phuv. ¹² Lena tuke savoro barvalipen a čorena tuke savoro vzacno tovaris. Čhivena tuke tele o muri a zburinena tire šukar khera. Tire bara, tire kašta the tiro prachos čhivena andro moros. ¹³ Murdarava andre tire gila a imar na šundola o bašaviben pro citari. ¹⁴ Na mukava pre tu ča skala, ačhela tutar than te šučarel o siti. Imar na aveha pale upreachado, bo me, o RAJ, oda phendom. Kada hin o lav le RAJESKRO, le Devleskro.

¹⁵ Mek kada phenel o RAJ, o Adonaj, le Tiroske: Jaj, sar razisaľona o ostrovi ola bara vikatar, so šundola akor, sar pereha zorales tele, sar o zraňimen manuša stukinena dukhatar a ela andre tu o baro murdaripen! ¹⁶ Avke savore raja andral o fori pašal o moros avena tele pal peskre troni, čhivena pal peste tele peskre plašti the o šukar avriside rucha. Urena pre peste e dar, bešena peske pre phuv a igen izdrana daratar vaš oda, so pes tuke ačhila. ¹⁷ Palis chudena te gilavel žalatar o halgatovos a phenena tuke:

„Jaj, sar našlilal, tu slavno forona,
andre savo bešenas o manuša andral o moros!
Salas zoralo pro moros,
tu the tire manuša, so andre tu bešenas;
anehas e dar sakoneske, ko bešel paš o moros.

¹⁸ Akana andre kada džives, sar pelal tele,
o fori pašal o moros izdran;
predarandile o ostrovi le moroskre,
sar našlilal.“

¹⁹ „Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Sar tutar kerava zamuklo foros avke, sar hine ola fori, andre save imar ňiko na bešel, a sar pre tu anava e hlbina le oceanoskri a začhivela tut o paňi, ²⁰ akor tut lava tele jekhetane olenca, so džan andre Bari chev paš ola nipi, so dživenas varekana. Dava tuke te bešel tel e phuv maškar o phurikane zrucaňini, ole dženenca, so džan tele andre odi Bari chev, a imar na aveha pale a na zaleha tuke tiro than pre phuv maškar o džide. ²¹ Kerava tuha o strašno koňec a imar na aveha. Rodena tut, ale imar šoha tut na arakhena, phenel o RAJ, o Adonaj.“

27

O žalakro halgatovos pal o Tir

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, gilav žalatar o halgatovos pal o Tir ³ a phen le Tiroske, so bešel paš e brana le moroskri, so bikenavkerel o tovaris le narodenge andro but fori pašal o moros, hoj o RAJ, o Adonaj leske phenel kada:

„Tirona, phendal pal tu:

„Miro šukariben hin dokonalo!“

⁴ Tiro than hin maškar o moros;
tire stavitelja tut igen šukares ačhade.

⁵ Savore tire deski
kerde le ciprusostar andral o verchos Senir;
ile o cedros andral o Libanon,

- hoj tuke te keren o stožjaris.
- ⁶ O vesla tuke kerde le dubendar andral o Bašan, tiri paluba kerde le borovicendar andral o Ciprus a šukalarde la slonovinaha.
- ⁷ Tiri plachta sas le avriside jemne lanostar andral o Egipt a služinelas tuke sar zastava; tiri streškica sas le fijalove the lole purpurostar andral o fori le Elišaskre pašal o moros.
- ⁸ O manuša andral o Sidon the Arvad sas tire veslara; tire bučakre majstri, Tirona, sas tire namorņika.
- ⁹ O phureder murša andral o Gebal the leskre bučakre majstri tuke prikerenas o cheva andro deski; savore moroskre lodki peskre namorņikenca phirenas ke tu te cinavel a te bikenavel.
- ¹⁰ Manuša andral e Perzija, andral o Lud the Put tuke služinenas sar slugađa andre armada. Pre tire muri peske figinenas o štiti the o prilbi; anenas tuke e slava.
- ¹¹ O murša andral o Arvad the Helech stražinenas tire muri dookola a o murša andral o Gamad sas pre tire veži. Peskre štiti figinenas pre tire hradbi; kerenas tutar dokonale šukar.
- ¹² Tire barvalipnastar peske o Taršiš cinavkerelas o tovaris vaš o rup, trast, cinos the olovos.
- ¹³ O Grecko, o Tubal the o Mešech anenas le otroken the o bronzune veci ¹⁴ a o murša andral e Bet-Togarma anenas le bučakre grajen, le maribnaskre grajen the le mulicen, hoj tuha te čerinen vaš tiro tovaris.
- ¹⁵ O manuša andral o Rodos tutar cinavkerenas a o nipi andral o but fori pašal o moros anenas e slonovina the o kašta le ebenostar, hoj tuha te čerinen vaš tiro tovaris.
- ¹⁶ O Edomčana tutar cinavkerenas pherdo tovaris. Vaš tiro tovaris tuke počinenas le lole purpuroha, le farebne avriside gadenca, le jemne pochtanenca, le koralenca, le rubinenca the le malachitoha.
- ¹⁷ O manuša andral e Judsko the andral o Izrael anenas e pšeņica andral o Minit, o figi, o medos, o olivovo olejos the o balzamos, hoj tuha te čerinen vaš tiro tovaris.
- ¹⁸ O manuša andral o Damašek tutar cinavkerenas vaš oda, bo sas tut but tovaris a pherdo barvalipen. Anenas e mol andral o Chelbon, e vlna andral o Cahar, ¹⁹ o džbani la molaha andral o Uzal, hoj te čerinen vaš tiro tovaris. Anenas o trastuno tovaris, e voňavo trstina the e kasija, hoj te čerinen vaš tiro tovaris.
- ²⁰ O Dedančana tuha čerinenas o pochtana pro sedla. ²¹ O Araba a the savore raja le Kedaroskre tuha čerinenas le bakroren, le bakren the le capen vaš tiro tovaris.
- ²² O kupci andral e Šeba the Raema cinavkerenas ke tute; vaš tiro tovaris tut denas o všelijaka nekfeder balzami, o všelijaka drahokami the o somnakaj.
- ²³ O fori Charan, o Kane the o Eden, o kupci andral e Šeba, Asirija the andral cali Medsko cinavkerenas ke tute. ²⁴ On anenas pre tire placi o igen šukar gada, o plašči le fijalove purpurostar the le farebne pochtanendar, o farebna koberci le prephandle špargicenca.

25 O lođi andral o Taršiš hordinenas tiro tovaris.

Salas sar e lođa maškar o moros,
andre savi hin pherdo tovaris;

26 tire veslara tut lenas avri pro baro moros,
ale e balvaj pal o vichodos tut phagerela pro kotora,
dur maškar o moros.

27 Tiro barvalipen, tiro tovaris, so bikenaves,
tiro tovaris, so cinaves,

tire namorņika, tire kormidelņika,
tire řesara la lođakre,

tire kupci, savore tire slugađa
a mek the sako, ko hin tuha pre lođa,

tašlona dži tele andro moros
andro džives, sar pereha tele.

28 Sar tire namorņika vičinena pre pomoca,
o fori pašal o moros razisałona ola vikatar.

29 Savore, so keren le veslenca,
omukena peskre lođi;

o namorņika the savore kormidelņika
zaačhena pre šuki phuv.

30 Chudena vaš tuke
zorales te rovel, bares te hikinel;

čhivkerena peske o prachos pro šere
a valinena pes andro prachos andral o bov.

31 Angle tu peske holinena o šere,
urena pes andro gada le gonestar

a bares vaš tuke rovena,
bara žalaha.

32 Hikinena vaš tuke,
ela len bari žala a phenena:

„Savo foros sas avke zničimen
maškar o moros sar o Tir?“

33 Sar tiro tovaris avelas pal o moros,
čalarelas but naroden;

tire bare barvalipnaha the tovariha
barvalarehas but kralen pre phuv.

34 Ale akana stroskotindal pro moros,
andro bare paňa,

tiro tovaris the savore tire nipi
tašlona tuha.

35 Savore, so bešen andro fori pašal o moros,
predarana, so pes tuke ačhila;

lengre kraľa izdrana
a parņona lenge o muja daratar.

36 O kupci maškar o narodi
jojčinena upral tu.

Igen strašne dopereha
a imar na aveha.‘“

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, phen le vladcaske andro Tir: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Tire barikane jileha phenes: ‚Me som del, me bešav pro tronos le devlengro maškar o moros.“ Kajte tuke gondolines, hoj sal ajso godaver sar o del, tu sal manuš a na sal del. ³ Gondolines tuke, hoj sal godavereder sar o Daniel a nič nane anglal tu zagarudo. ⁴ Angle oda, hoj sal godaver a achalos, dochudnal tuke but barvalipen. Skidnal tuke o somnakaj the o rup andre tire pokladnici. ⁵ Angle oda, hoj igen džanes te bikenavkerel, igen barvalilal. A angle tiro barvalipen ačhilal barikano andro jilo.

⁶ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vašoda, hoj tuke andre tiri godi gondolinehas, hoj sal ajso godaver sar o del, ⁷ anava pre tu o aver narodi, so hine igen bijileskre. Cirdena avri o šabli pre tiro šukariben the godaveripen a melarena andre tiri slava. ⁸ Čhivena tut andro hrobos a mereha avke sar ola, kas predemen maškar o moros. ⁹ Či mek phenaha pal tute: ‚Me som del,“ olenge, ko tut murdarena? Tu sal ča manuš, a na sal del, andro vasta olenge, ko tut predemen. ¹⁰ Mereha ajse meribnaha sar o naobrezimen le cudzincengre vastenca, bo me oda phendom.‘ “ Kada hin o lav le RAJESKRO, le Devleskro.

O roviben vaš o kralis andral o Tir

¹¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹² „Manušeja, gilav žalatar o halgatovos pal o kralis andral o Tir a phen leske: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Salas nekdokonaleder savorendar, igen godaver a dokonalo andro šukariben. ¹³ Salas andre zahrada le Devleskri, andro Eden. Savore vzacna bara tut šukačarenas: o rubinos, o topasos, o diamantos, o chrizolitos, o onixos, o jaspisos, o zafiris, o malachitos the o smaragdos. Kala bara sas šukares zathode andro somnakaj a pripravimen prekal tu pre oda džives, sar salas stvorimen. ¹⁴ Kerdom tutar cherubos, so hino pomazimen te stražinel; salas pro sveto verchos le Devleskro, phirehas maškar o jagale bara. ¹⁵ Ole dživesestar, sar salas stvorimen, na sas andre tiro dživipen nisavi chiba dži akor, medik pes andre tu na arakhla o nalačhipen. ¹⁶ Ajci but bikenavkerehas the cinavkerehas, hoj tut oda doanda andro maribena a kerdal binos. Akor tut tradnom avri pal o verchos le Devleskro, čhidom tut avri, stražno cherubona, le jagale barendar. ¹⁷ Ačhilal igen barikano andro jilo, bo salas šukar, a angle tiro šukariben previsardal tiri godi. Avke tut me čhidom pre phuv; thodom tut anglo krača pro asaben. ¹⁸ Tire but binenca, tire napačivale bikenavkeribnaha melardal andre tire svetiši. Avke me kerdom, hoj tutar te avel avri e jag, savi tut zlabarda; kerdom tutar o prachos pre phuv anglo jakha savorengre, so tut dikhenas. ¹⁹ Savore narodi, so tut prindžarenas, tutar predarandile. Dopelal igen strašne a imar buter na aveha.‘ “

O sudos upral o Sidon

²⁰ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ²¹ „Manušeja, visar tut le mujeha ko Sidon, prorokin pre leste ²² a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me džav pre tu, Sidonona, a oslavinava man maškar tute.‘

Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar pre leste anava miro sudos a sikavava, hoj me som sveto. ²³ Bičhavava pre leste o meribnaskro nasvaliben; o rat ela pre leskre ulici. O murdarde perena maškar o foros le šablendar, so pre leste avena pal savore seri. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

²⁴ Imar na ela le Izrael o nalače susedi, so džubinen sar o špicovata trši a dukhaven sar o kolaka. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj.‘ “

O Izrael avela pale a ela požehņimen

²⁵ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Sar skidava upre le Izraeliten savore narodendar, kaj sas roztradle, sikavava pre lende, hoj me som sveto anglo jakha le narodengre.

Avke bešena o Izraeliti andre peskri phuv, savi diňom mire služobňikoske le Jakoboske. ²⁶ Dživena peske ode andro smirom, ačhavena peske o khera a sadzinena o viňici. Dživena peske andro smirom, sar anava o trestos pre savore lengre susedi, so len dikhenas tele. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, lengro Del.“

29

O lav pro Egipt

¹ Andre dešto berš, dešto čhon pro dešudujto džives ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visar tut le mujeha ko faraonos, ko egiptsko kralis, a prorokin pre leste the pre calo Egipt. ³ Phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

Dikh, me džav pre tu,

faraonona, egiptsko kralina,

tu bari obludo,

so tuke pašlos maškar tire Nilska paňa.

Phenes tuke: „O Nil hino miro,

me les kerđom prekal mande.“

⁴ Ale me tuke thovava o haki prekal o čhama

a kerava, hoj te prilepisaľon o ribi andral tire paňa pre tire šupini;

cirdava tut avri andral o Nilska paňa

savore ribenca, so hine pre tire šupini.

⁵ Čhivava tut avri pre pušťa,

tut the savore riben andral tire Nilska paňa.

Pereha pre maľa,

na skidena tut upre aňi tut na sthoveňa pre kopa.

Dava tut te čhal

le džive džvirenge the le čiriklengre.

⁶ Akor sprindžarena savore manuša, so bešen andro Egipt,

hoj me som o RAJ.

Bo o Egipt sas le Izraeloske ča sar e trstínakri pacica,

pre savi pes mukelas.

⁷ Sar tut chudela andro vasta, phadžoha

a predemeha leske o vast telal e khak.

Sar pes pre tu oprinela, phadžoha

a slabisareha leske o pindre.‘“

⁸ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Dikh, anava pre tu e šabla a murdarava andre tu avri le manušen the le džviren. ⁹ Le Egiptostar ačhela zamukli pušťa. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

Bo tu phenes: ‚O Nil hino miro, me les kerđom prekal mande,‘ ¹⁰ vašoda džav pre tu the pre tire Nilska paňa. Kerava le Egiptostar zburaňiskos, e zamukli pušťa le Migdolostar pro severos dži o Aswan pro juhos, dži paš e hraňica Kuš. ¹¹ Na predžala prekal aňi manušeskro pindro aňi džviroškro pindro; ňiko ode na bešela saranda (40) berš. ¹² Le Egiptostar kerava e pušťa maškar o rozburimen phuva; leskre fori ena sar pušťa maškar o rozburimen fori pro saranda berš. A rozčhivava le Egiptanen maškar o narodi a roztradava len maškar o phuva.“

¹³ Se kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Pal o saranda berš skidava upre le Egiptanen le narodendar, maškar save len roztradňom. ¹⁴ Anava pale le Egiptanen, save sas zaile, a dava lengre pale te bešel andro južno Egipt, andre phuv lengre dadengri. Ode ela o Egipt slaboro krališagos. ¹⁵ Ela cikneder a slabeder savore okle krališagendar a imar pes na lidžala upre upral o narodi. Kerava lestar ajso slaboro, hoj imar šoha na vladňinela upral o aver narodi. ¹⁶ O Izrael pes imar na mukela pro Egipt, hoj leske

te pomožinel. Furt, sar dikhela pro Egipt, avela leske pre godi, hoj oda sas binos te visarel pes ke leste vaš e pomoca. Akor o Izrael sprindžarela, hoj me som o RAJ, o Adonaj.“

O Egipt dino sar odmena prekal o babiloňiko kralis

¹⁷ Andro bišueftato (27.) berš, andro ešebno čhon pro ešebno džives ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁸ „Manušeja, o babiloňiko kralis Nebukadnecar bičhada peskri armada, hoj pes te trapinel andro mariben le Tiroha. Dojekhe slugadžiske pele avri o bala a pal dojekh valos sas čuchimen tele e cipa. Ale aňi ov aňi leskri armada na chudle řisavi odmena vaš odi phari buči, savaha pes trapinenas, sar kamenas te zničinel o foros Tir. ¹⁹ ,Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, dava o Egipt le babiloňike kraliske Nebukadnecaroske. Lela le Egiptoske o barvalipena, kidela peske upre e korist a občorarela e phuv. Kada ela e odmena prekal leskri armada. ²⁰ Diňom leske o Egipt sar odmena vaš o trapišagos le Tiroha, bo ov the leskri armada oda kerde prekal mande, phenel o RAJ, o Adonaj.‘

²¹ Andre oda džives kerava, hoj o Izrael ela pale zoralo narodos, a tuke domukava te phundravel o muj maškar lende. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

30

O halgatovos pal o Egipt

¹ Avla ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, prorokin a phen: ,Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

Roven a jojčinen:

„Vigos, imar avel oda džives!“

³ Bo pašes hin oda džives,
o džives le RAJESKRO hino pašes;
oda džives ela zamračimen,
o časos la zahubakro prekal o narodi.

⁴ E šabla avela pro Egipt,
a baro pharipen pro Kuš.
Sar andro Egipt perena tele o murdarde,
lena leskro barvalipen
a leskre zakladi ena čhide tele.

⁵ O Kuš, o Put, o Luđ, savore cudzinci, o Kub a the o manuša andral e phuv la zmluvakri merena jekhetane le Egiptoha andro mariben.

⁶ Kada phenel o RAJ:
Akor merena ola, so ačhen pal o Egipt;
ola, kaha pes bares lašarel, perena tele.
Pašal o Migdol pro severos dži paš o Aswan pro juhos
merena andro mariben,
phenel o RAJ, o Adonaj.

⁷ Ena zamukle maškar o zamukle phuva a lengre fori maškar o zničimen fori.
⁸ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar labarava e jag andro Egipt a savore, so hine le Egiptoha, ena murdarde.

⁹ Andre oda džives avena avri mandar o posli pro lodki, hoj te daraven avri le manušen andro Kuš, save peske gondolinen, hoj lenge pes nič na ačhela. Izdrana daratar andre oda džives, sar ela zničimen o Egipt, bo dikh, oda džives avel!“

¹⁰ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
Zničinava o barvalipena le Egiptoskre
le babiloňike kraliha Nebukadnecaroha.

11 Ov the leskri armada, o nekgoeder le narodendar,
 ena ande, hoj te zničinen e phuv.
 Cirdena avri o šablī pro Egipt
 a e phuv pherarena le murdarde manušenca.
 12 A šučarava avri o pañi Nil
 a bikenava e phuv le nalače manušenge.
 Prekal o cudzinci zničinava
 e phuv the oda, so andre hin.
 Me, o RAJ, oda phendom!“

13 „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Akor zničinava o modli the o sochi andro Memfis. Andro Egipt imar na ena o raja a anava e dar andro Egipt. 14 Zničinava o južno Egipt, labarava e jag andro Coan a sudzinava o Tebi. 15 Čhivava avri miri cholī pro foros Sin, pre pevnost le Egiptoskri; zničinava ole pherdo slugađen andro Tebi. 16 Labarava e jag andro Egipt, o Sin pes dukhatar skurčinela, andro Tebi predemena o hradbi a pro Memfis avena dživese o neprijateľa. 17 O terne murša andral o Heliopolis the Pi-Beset ena murdarde la šablaha a o fori ena zaile. 18 Kalipen ela oda džives andro Tachpanches, sar ode zničinava le Egiptoskri zor, savi les hin upral o aver narodi; akor ode preačhela leskro baro lašarišagos. Učharena les andre o chmari a leskre gavora ena zaile. 19 Sar sudzinava o Egipt, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

20 Andro dešujekhto berš, andro ešebno čhon pro eftato džives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: 21 „Manušeja, me phaglom o vast le faraonoske, le egiptske kraliske. Dikh, na sas leste sphandlo andre, hoj te sastol avri. Na sas leste sphandlo la faštaha, hoj leske te zoralol, hoj te birinel te chudel e šabľa. 22 ,Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me džav pro faraonos, pro egiptsko kralis. Me leske phagerava o vasta, o sasto vast a the o phago, a kerava, hoj leske te perel e šabľa avri andral o vast. 23 Roztradava le Egiptanen maškar o narodi a rozčhivava len maškar aver phuva. 24 Me zoralarava o vasta le babiloňike kraliske a thovava leske andro vasta miri šabľa, ale phagava o vasta le faraonoske a ov anglal leste rovela dukhatar sar o murš, so hino dukhado pro meriben. 25 Zoralarava o vasta le babiloňike kraliske, ale slabisarava o vasta le faraonoske. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar thovava miri šabľa andro vasta le babiloňike kraliske a sar la cirdela avri pro Egipt. 26 A roztradava le Egiptanen maškar o narodi a rozčhivava len maškar aver phuva. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

31

O podobenstvo pal o stromos cedros

1 Andro dešujekhto berš, andro trito čhon pro ešebno džives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: 2 „Manušeja, phen le faraonoske, le egiptske kraliske the leskre savore manušenge:

„Ko hin ajsa baro sar tu?

3 Dikh, e Asirija sas

sar o cedros andro Libanon

le šukar konarenca,

save kerenas o ciňos andro veš;

sar o igen učo cedros,

so barol dži o chmari.

4 O paňa leske denas te barol;

o paňa telal e phuv lestar kerde učo stromos.

Pašal calo stromos čulanás o prudi
a džanas paš savore stromi pre mała.

⁵ Vašoda sas bareder
savore stromendar pre mała.

Leskre vetvi rozbarile
a leskre konara igen barile;
nacirdenas pes, bo sas len but paňi.

⁶ Pre leskre vetvi hňjezdínenas
savore ñeboskre čirikle;

tel leskre konara ulonas
savore dziva džviri;
andre leskro ciňos bešenas
savore bare narodi.

⁷ Sas igen šukar a baro,
peskre bare konarenca,

bo leskre koreňa dodžanas
dži tele, kaj sas pherdo paňi.

⁸ Ňisavo cedros andre zahrada le Devleskri
na sas ajsó sar ov;

aňi jekhe ciprusis
na sas ajse vetvi sar les;

aňi jekh platanos
pes našti porovňinelas leskre konarenca.

Ňisavo stromos andre zahrada le Devleskri
na sas ajsó šukar sar ov.

⁹ Kerđom lestar igen šukar
le pherdo konarenca;

zavidzinenas leske savore stromi,
so sas andro Eden, andre zahrada le Devleskri.'

¹⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vašoda, hoj sas kajso baro a barila dži o chmari a leskro jilo ačila barikano, bo sas igen baro, ¹¹ diňom les andro vasta le nekzoraleder vladcaske maškar o narodi, hoj les te marel vaš leskre nalačhipena. Me les odčhidom ¹² a čhinde les tele o nekgoreder le cudze narodendar a omukle les. Leskre konara the leskre phagerde vetvi pele tele pre savore verchi the dolini andre phuv. Savore narodi la phuvakre avle avri andral leskro ciňos a omukle les. ¹³ Pre leskro avrivisardo kmeňos bešenas savore čirikle a pre leskre vetvi dživenas savore dziva džviri. ¹⁴ Oda vašoda, hoj Ňisavo stromos paš o paňi te na barol igen učes a te na dodžal dži o chmari; hoj pes Ňisavo stromos, savo hino mištes polivimen, te na lidžal upre upral aver, bo savore hine dine pro meriben dži andro nekteleder hlbini la phuvakre, maškar o manuša, so džan tele andro hrobos.'

¹⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Andre oda džives, sar džalas tele andro Šeol*, učardom andre e bari hlbina la žalaha vaš leste, zaačhadom lakre prudi a but paňa preačhile te čulal. Angle leste urđom o Libanon andro kaleste a savore malakre stromi angle leste šučile avri. ¹⁶ O narodi izdranas, sar šunde, hoj peľa tele, sar les čhidom tele andro Šeol maškar ola, so džan tele andre Bari chev. Akor andro nekteleder than la phuvakro pregeľa o pharipen savore stromenge andral o Eden, le avrikidle stromenge a the ole nekfeder stromenge andral o Libanon, so hine mištes polivimen. ¹⁷ A the on, avke sar o baro cedros, gele tele andro Šeol paš ola, so sas murdarde la šablaha, jekhetane savorenca, so dživenas tel leskro ciňos maškar o narodi. ¹⁸ Savo stromos andral o Eden hino ajsó baro the slavno sar tu? Ale the

* **31:15** 31,15 Oda hin o than, kaj hine o mule.

avke aveha telečhido jekhetane le stromenca andral o Eden andro nekteleder hlbini la phuvakre. Pašloha maškar o naobrezimen olenca, so sas murdarde la šablaha. Savore kala veci, so pes ačhile la Asirijake, pes ačhena le egiptske kraliske the leskre manušenge, phenel o RAJ, o Adonaj.‘ “

32

O halgatovos pal o faraonos

¹ Andro dešudujto berš, dešudujto čhon pro ešebno džives ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, gilav žalaha o halgatovos pal o faraonos, pal o egiptsko kralis, a phen leske:

„Sal sar o levos maškar o narodi,
sal sar e bari obluda andro paňi,
phires tuke tire prudenca,
meľares o paňa tire pindrenca
a mucines lengre prudi.‘

³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

„Čhivava pre tu miri sita
le buť narodenca
a cirdena tut upre mira sitaha.

⁴ Cirdava tut avri pre phuv
a čhivava tut pre maľa;

anava savore čiriklen,
hoj pre tu te bešen,
a savore dzive džviren,
hoj pre tu te čalon.

⁵ Rozčhivava tiro mas pro verchi
a tire mule teloha pheravava e dolina.

⁶ Dava te pijel tiro rat la phuvake,
čulala tele pal o verchi
a pherarela o jarki.

⁷ Sar tut murdarava andre sar e momeli,
zaučharava o ņebos
a kaľarava leskre čercheňen,
akor zaučharava o kham la chmaraha
a o čhonoro imar na dela peskro švetlos.

⁸ Kaľarava savore švetla,
so hin pro ņebos upral tute,
a dava o kaľipen pre tiri phuv,
phenel o RAJ, o Adonaj.

⁹ Kerava but nipenge o pharipen andro jile,
sar pes došunena, hoj tut zňičinava maškar o narodi,
andre ola phuva, save na prindžares.

¹⁰ But nipi predarana olestar, so tuha kerava;
sar cirdava avri e šablā anglal lengre muja,
lengre krala cerpisalona daratar.

Andre oda džives, sar tu pereha tele,
furt izdrana daratar pal peskro dživipen.‘ “

¹¹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

„Avela pre tu e šablā le babiloňike kraliskri!

¹² Kerava, hoj tire but manušen te murdaren le šablēnca o slugađa,

save hine nekdziveder savore narodendar.

Čhivena tele o baripen le Egiptoskro

a savore leskre manuša ena zničimen.

¹³ Murdarava savoro leskro dobitkos

pašal savore bare paña

a ñisavo manuškro pindro imar na uštarela andre ola paña

añi o kopita le džvirengre len imar na mucinena andre.

¹⁴ Palis kerava, hoj odi mel andre lengre paña peske te bešel tele,

hoj o paña te žužon.

A dava, hoj te čulan sar olejos,

phenel o RAJ, o Adonaj.

¹⁵ Sar kerava le Egiptostar pušta

a zničinava savoro, so andre hin;

sar marava savoren, ko ode dživen,

akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

¹⁶ Kada hin o halgatovos, savo pes gilavela. Gilavena les o čhaja andral o aver narodi; gilavena les pal o Egipt the pal savore leskre manuša, phenel o RAJ, o Adonaj.“

¹⁷ Andro dešudujto berš, pro dešupandžto džives andre oda čhon ke ma avla o

lav le RAJESKRO: ¹⁸ „Manušeja, rov upral o barikano narodos le Egiptoskro a čhiv

les tele dži andro nekteleder than la phuvakro. Čhiv les the le zorale narodengre

čhajen paš ola, ko gele tele andre Bari chev. ¹⁹ Phen leske: ‚So tumenge gondolinen,

hoj san šukareder avrendar? Džana tele a pašlona maškar o naobrezimen manuša!‘

²⁰ O manuša le Egiptoskre perena olenca, ko ena murdarde andro mariben. E šablā

hiñi avricirdli, mi bičhavel le Egipt savore leskre slugađenca tele. ²¹ O zorale vodci

phenena andral o Šeol pal o Egiptāna, the pal ola, ko pes marenas vaš o Egiptāna:

‚O naobrezimen, so mule andro mariben, avle kade tele a kade pašlon.‘

²² Ode hin e Asirija peskra cała armadaha; pašal late hin o hrobi savorengre, ko

sas la šablāha murdarde. ²³ Lengre hrobi hine andre nekteleder jama andre Bari

chev a lakri armada pašlol pašal lakro hrobos. Kade hin savore, so anenas e dar le

manušenge pre phuv; pele tele a sas murdarde la šablāha.

²⁴ Ode hin o Elam le pherdo slugađenca pašal leskro hrobos; savore pele tele a mule

la šablāha. Savore, so anenas e dar le manušenge pre phuv, gele tele naobrezimen

andro nekteleder than la phuvakro. Lidžan peskri ladž olenca, ko gele tele andre

Bari chev. ²⁵ Dine le Elam hadžos maškar ola, ko sas murdarde andro mariben;

savore leskre manuša pašlon mule pašal leskro hrobos. Savoredžene lendar hine

naobrezimen a sas murdarde la šablāha, bo anenas e dar le manušenge pre phuv.

Lidžan peskri ladž olenca, ko gele tele andro hrobos, pašlon maškar ola, ko mule

andro mariben.

²⁶ Ode hin o Mešech the o Tubal; savore lengre manuša pašlon mule pašal lengre

hrobi. Savoredžene lendar hine naobrezimen; sas murdarde la šablāha, bo anenas e

dar le manušenge pre phuv. ²⁷ Ale on na pašlon maškar o hrdini, so mule imar čirla,

so gele tele andro Šeol peskre maribnaskre zbrañenca a savenge thode o šabli tel o

šere a o štiti pro kokala, kajte ola hrdini tiš anenas e dar le manušenge pre phuv.

²⁸ The tu, Egiptona, aveha zničimen a pašloha maškar o naobrezimen manuša, save

sas murdarde la šablāha.

²⁹ Ode hin o Edom peskre krañenca the savore peskre rajenca, save kajte sas

igen zorale, pašlon akana mule paš ola, ko sas murdarde la šablāha. Pašlon paš

o naobrezimen the paš ola, ko gele tele andre Bari chev.

³⁰ Ode hine savore raja pal o severos the savore Sidončana, save gele tele olenca,

ko sas murdarde la šablāha. Kajte varekana anenas dar peskra bara zoraha, avle

avri pre ladž. Pašlon naobrezimen olenca, ko sas murdarde la šablaha, a lidžan e ladž olenca, ko gele tele andre Bari chev.

³¹ Kale savoredženen o faraonos dikhela ode tele a ela potešimen savore leskre manušendar, save sas murdarde la šablaha, phenel o RAJ, o Adonaj. ³² Me anavas e dar le manušenge pre phuv prekal o faraonos, ale the ov savore peskre manušenca pašlola maškar o naobrezimen, save sas murdarde la šablaha, phenel o RAJ, o Adonaj.“

33

O prorokos hino sar stražņikos

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, vaker ke tire manuša a phen lenge: ‚Sar anava o mariben pre phuv, o manuša kala phuvakre peske kidena avri varekas pestar a ačhavena les stražņikoske. ³ A sar ov dikhela, hoj o ņeprijateljis avel pre phuv pro mariben, akor trubinela pre truba, hoj oda te del te džanel le manušenge. ⁴ Ale te vareko šunela o hangos la trubakro, a na kerela peske olestar nič, akor pre leste avela o ņeprijateljis a murdarela les. Avke leskro rat ela pre leskro šero, ⁵ bo šunda o hangos la trubakro a na kerda peske olestar nič. Leskro rat ela pre leste. Te peske diňahas te phenel, zachraňindahas peske o dživipen. ⁶ Ale te o stražņikos dikhela, hoj avel o ņeprijateljis pro mariben, a na trubinela pre truba, hoj oda te del te džanel le manušenge, a palis avela o ņeprijateljis a murdarela varekas, oda manuš merela vaš peskro binos, ale leskro rat ela pro vasta le stražņikoskre.‘

⁷ Manušeja, me tut ačhadom stražņikoske upral o Izraeliti. Vašoda šun miro lav a de lenge te džanel mire varovna lava. ⁸ Te me phenava le binošne manušeske: ‚Čačes mereha,‘ a tu leske na deha te džanel aňi leske na phenaha, hoj te čerinel peskro dživipen, oda binošno manuš merela vaš peskro binos, ale leskro rat mangava andral tiro vast. ⁹ Ale te deha te džanel le binošne manušeske, hoj pes te visarel peskre dromestar, ale ov pes na visarela peskre dromestar, akor ov merela vaš peskro binos, ale tu tuke zachraňineha o dživipen.“

O RAJ na kamel, hoj o binošno manuš te merel

¹⁰ „Ale tu, manušeja, phen le Izraelitenge: ‚Tumen vakeren kada: ‚Amare bini the nalačhipena amen ispiden tele pre phuv a angle lende meras. Sar šaj predživaha?‘“ ¹¹ Phen lenge: ‚Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, me na kamav, hoj o binošno manuš te merel, ale kamav, hoj pes te visarel peskre dromestar the le nalače dživipnastar, hoj te dživel. Visaren tumen! Visaren tumen tumare nalače dromendar! Soske mušindanas te merel, Izraelitale?‘ ¹² Ale tu, manušeja, phen tire manušenge: ‚Te oda, ko dživel spravodlivones, kerela binos, leskro spravodlišagos pes leske imar na rachinela a na zachraňinela les. A te o binošno manuš pes visarela peskre nalačhipnastar, ta leskro nalačhipen pes leske imar na rachinela a na merela. A te o spravodlivo manuš kerela binos, našti pes zachraňinela peskre spravodlišagoha.‘ ¹³ Ale te phenava le spravodlive manušeske, hoj dživela, no ov pes mukela pre peskro spravodlišagos a kerela binos, akor nisavo leskro spravodlišagos, so kerelas, pes leske imar na leperela a merela vaš peskro binos. ¹⁴ Ale te phenava le binošne manušeske: ‚Mereha!‘ no ov pes visarela peskre binostar a chudela te kerel oda, so hin lačo the spravodlivo, ¹⁵ te dela pale oda, so ila sar zaloha, abo oda, so čorda, a te chudela te dživel pal mire prikazaňja, so den o dživipen, a na kerela o nalačhipen, ajso manuš dživela a na merela. ¹⁶ Nisave bini, so kerda, pes leske imar na leperela. Chudňa te kerel oda, so hin lačo the spravodlivo, vašoda dživela a na merela. ¹⁷ No tire manuša phenen: ‚Le RAJESKRO drom nane lačo!‘ Ale oda lengro drom nane lačo.

¹⁸ Te o spravodlivo manuš preačhela te kerel o spravodlišagos a chudela te kerel o nalačhipen, merela vaš oda nalačhipen, so kerel. ¹⁹ A te o binošno manuš preačhela te kerel o nalačhipen a chudela te kerel o lačhipen the o spravodlišagos, dživela olestar, so kerel. ²⁰ Ale tumen the avke phenen: ‚Le RAJESKRO drom nane lačo.‘ Vašoda, Izraelitale, sudzinava sakones tumendar pal oda, sar dživelas!“

O Jeruzalem hino domardo

²¹ Sar samas andro zajaťje dešuduj berš, deš čhon the pandž džives, akor ke ma avla varesavo manuš, savo denašla andral o Jeruzalem a phenda: „O foros hino domardo!“ ²² Rači angloda, sar avla oda manuš, šunavas igen zorales e pritomnosť le RAJESKRI. Sar oda manuš avla tosara ke ma, o RAJ mange pale phundrađa o muj a imar šaj vakeravas.

²³ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ²⁴ „Manušeja, o manuša, so bešen andro rozburimen fori le Izraeloskre, phenen: ‚O Abraham sas ča korkoro a the avke zaila e phuv sar dedictvos. Ale amen sam but; akor the amenge sas diňi e phuv sar dedictvos.‘ ²⁵ Vašoda lenge phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Tumen chan o mas le rateha a lašaren o modli, čhoren avri o rat a the avke kamen te zdedinel e phuv? ²⁶ Muken tumen pre tumare šabli, keren o džungale veci a sako tumendar melarel avre muršeskra romňa, a the avke kamen te zdedinel e phuv?‘

²⁷ Phen lenge kada: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Avke sar me dživav, ola, ko ačhile te bešel andro rozburimen fori, ena murdarde la šablaha. Olen, ko hine pre maľa, dava te chal le dzive džvirenge. Ola, ko bešen andro pevnosti the andro jaskiňi, merena pro nasvaliben. ²⁸ Kerava la phuvatar e zamukli pušta, našlola lakri baripnaskri zor a o verchi le Izraeloskre ena ajse zamukle, hoj odarik ňiko na predžala. ²⁹ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar kerava la phuvatar e zamukli pušta vaš savore džungipena, so kerenas.‘ “

³⁰ „Ale tu, manušeja, tire manuša maškar peste pre tu vakeren paš o muri the paš o vudara andro khera. Jekh avreske phenel: ‚Aven te šunel o lava, so phenel o RAJ!‘

³¹ Avke ke tu aven mire manuša, zdžan pes a bešen peske paš tute, hoj te šunen tire lava, ale na keren oda, so lenge phenes. Le mujenca vakeren pal o kamiben, ale andro jilo lenge džal pal o napačivalo barvalipen. ³² Dikh, tu sal prekal lende ča sar oda, ko gilavel o gila pal o kamiben le šukar hangoha a džanel mištes te bašavel. Šunen tire lava, ale na dživen pal oda.

³³ Sar pes kada ačhela, a kada pes čačes the ačhela, akor sprindžarena, hoj maškar lende sas prorokos.“

34

O lav pro nalače pastjera

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, prorokin pro pastjera le Izraeloskre! Prorokin a phen ole pastjerenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vigos le Izraeloskre pastjerenge, save pašinen pes korkoren! Či na kamlehas o pastjera te pašinel o stados? ³ Pijen lengro thud, uren pre tumende o gada la vlnatar, murdaren a chan le thule džviren, ale o stados na pašinen. ⁴ Le slaben andral o stados na podhazdenas, le nasvalen na sastarenas a le zraňimen manušenge na sphandenas o rani. Olen, so odgele, na anenas pale a olen, so našlile, na džanas te rodel, ale vladňinenas upral lende zorales. ⁵ Vašoda pes rozdenašenas, bo na sas len pastjeris, a sar pes rozdenašenas, chanas len všelijaka dziva džviri. ⁶ Mire bakrore bludzinenas pal savore bare verchi the brehi. Mire bakrore sas roztradle pal calo svetos, ale ňiko na dikhelas, kaj gele, a ňiko len na rodelas.

⁷ Vašoda, pastjerale, šunen o lav le RAJESKRO: ⁸ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, vašoda, hoj miro stados hino bi o pastjeris, vašoda, hoj mire bakroren chanas a murdarenas všelijaka dziva džviri, vašoda, hoj mire pastjera pes na starinenas pal miro stados a na rodenas len, ale pašinenas pes korkoren, a na miro stados, ⁹ vašoda, pastjerale, šunen o lav le RAJESKRO: ¹⁰ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me džav pre tumende a lava tumendar pale miro stados. Imar tumenge na domukava te pašinel mire bakroren. Tumen, pastjerale, imar na pašinena korkore pes, ale cirdava tumenge avri le bakroren andral o muja a imar na domukava, hoj len te chan.' "

O RAJ rodela avri peskre bakroren

¹¹ „,Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me korkoro rodava avri mire bakroren a starinava man pal lende. ¹² Avke sar pes o pastjeris starinel pal o bakrore, so sas roztradle, avke man me starinava pal mire bakrore a lava len avri andral savore thana, kaj sas roztradle oda džives, sar sas zamračimen a kalipen. ¹³ Anava len andral o narodi a skidava len upre andral o aver phuva. Doanava len andre lengri phuv a pašinava len pro verchi le Izraeloskre, paš o paña andro dolini the paš savore thana la phuvakre, kaj bešen o manuša. ¹⁴ Pašinava len pre lači maľa, pro uče verchi le Izraeloskre ela lengri maľa. Pre odi lači maľa peske pašlona a pašinena pes pre šukar čar pro verchi le Izraeloskre. ¹⁵ Me korkoro pašinava miro stados a dava lenge te odpočovinel, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁶ Rodava avri le našaden, anava pale olen, so odgele, sphandava o rani olenge, so hine zrañimen, a dava zor le nasvalen, ale le thulen the le zoralen zñičinava. Me len pašinava le spravodlišagoha.

¹⁷ Ale tuke, miro stadona, phenel o RAJ, o Adonaj, kada: Dikh, me rozsudzinava maškar jekh bakrore the maškar aver bakrore, maškar o barani the maškar o capi. ¹⁸ Hin tumenge frima, hoj chan avri e nekfeder čar pre maľa? Mušinen mek te uštarel le pindrenca pre odi čar, so ačhila? Hin tumenge frima, hoj pijen o žužo pañi? Mušinen mek te mucinel andre le pindrenca oda pañi, so ačhila? ¹⁹ Avke mušinel miro stados te chal odi čar, pal savi tumen uštardan, a te pijel oda pañi, savo tumen mucindan andre le pindrenca!

²⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me rozsudzinava maškar o thule the šuke bakrore. ²¹ Bo ispiden tumen la seraha the le valenca, tumare rohenca demen savore slabe bakroren dži akor, medik len na traden avri andral o stados. ²² Ale me zachrañinava mire bakroren a imar len na dukhavena a rozsudzinava maškar jekh bakrore the maškar aver. ²³ Ačhavava upral lende jekhe pastjeris, mire služobňikos le David, a ov len pašinela; pašinela len a ela lengro pastjeris. ²⁴ Me, o RAJ, avava lengro Del a miro služobňikos o David ela lengro raj maškar lende. Me, o RAJ oda, phendom.

²⁵ Phandava lenca e zmluva, savi lenge anela o smirom, a murdarava avri le dzive džviren andral e phuv, avke peske bešena pre pušta a sovena andro veša andro smirom. ²⁶ Požehñinava len a the savoro, so hin pašal miro verchos. Bičhavava pre lende o brišinda andro spravno časos a ola brišinda ena pro požehnañje! ²⁷ O stromi anena peskro ovocje a e phuv peskro ulipen; o manuša peske dživena andre peskri phuv andro smirom. Sar čingerava o lanci mire manušenge a zachrañinava len olendar, ko lendar kerde otroka, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ²⁸ O narodi len imar na občorarena a o dziva džviri len na chana tele, ale dživena peske andro smirom a ñiko len imar na daravela avri. ²⁹ Dava len o mali, save ena znama peskre ulipnaha, avke imar na ela bokh andre phuv a o manuša andral o aver narodi len imar na dikhena tele. ³⁰ Akor sprindžarena, hoj me o RAJ, lengro Del, som lenca a on, o Izraeliti, hine mire manuša, phenel o RAJ, o Adonaj.

³¹ Tumen san mire bakrore, o bakrore pal miri maľa, a me som tumaro Del, phenel o RAJ, o Adonaj.’“

35

O lav pro verchos Seir

¹ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visaľuv le mujeha ko verchos Seir andro Edom a prorokin pre leste. ³ Phen leske: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, džav pre tute, verchona Seir, nacirdava pre tu miro vast a kerava tutar e zamukli pušťa. ⁴ Tire forendar kerava kopa bara a tutar ačhela zamuklo than. Akor sprindžareha, hoj me som o RAJ.

⁵ Vašoda, hoj imar čirlastar furt sal le Izraelitengro ňeprijateľis a diňal len te murdarel la šablaha akor, sar pre lende avľa o baro pharipen, sar avľa lengro posledno trestos, ⁶ vašoda, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, dava tut te murdarel a na denašeha olestar. Vašoda, hoj kamehas o murdaripen, na denašeha le murdaripnaske. ⁷ Le Edomoskre verchostar Seir kerava e zamukli pušťa a murdarava avri dojekhes, ko odarik predžala abo avela pale. ⁸ Tire verchi začhivava le mule ťelenc; ola, ko ena murdarde la šablaha, učharena andre tire brehi the tire dolini. ⁹ Zničinava tut pro furt a andre tire fori imar ňiko na bešela. Akor sprindžareha, hoj me som o RAJ.

¹⁰ Tu phendal: ‚Kala duj narodi, o Izrael the o Juda, peskre phuvenca ena mire a zalava len,“ kajte me o RAJ ode bešav. ¹¹ Vašoda, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, visarava tuke pale tiri cholı the tiri žjarlivost, savaha našti avri ačhehas mire manušen, a dava man lenge te sprindžarel, sar tut sudzinava. ¹² Akor sprindžareha, hoj me o RAJ šundom savoro tiro dopheňiben, sar vakerehas pro verchi le Izraeloskre: ‚Hine zamukle, hine mange dine, hoj len te chav tele.“ ¹³ Lašarehas tut pre ma, šmelones pre ma vakerehas a me oda šundom. ¹⁴ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Sar tutar kerava e zamukli pušťa, calo svetos tuke radisaľola. ¹⁵ Avke sar tu radisaľohas, hoj sas zničimen o dedictvos le Izraeloskro, avke tuha me kerava. Aveha zničimen, verchona Seir, tu the calo Edom! Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.’“

36

O požehnaňje prekal o verchi le Izraeloskre

¹ ‚A tu, manušeja, prorokin le verchenge andro Izrael a phen: ‚Verchale andro Izrael, šunen o lav le RAJESKRO: ² Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Bo o ňeprijateľis tumendar asal a phenel: ‚O večna verchi hine amare!“ ‘ ³ vašoda prorokin a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: O armadi le avre narodengre tumen rozpučinenas pal savore seri a mukle tumari phuv zamukli. Zalenas tumen, vakerenas pal tumende namištes a kerenas pre tumende pletki. ⁴ Vašoda šunen, verchale andro Izrael, so phenel o RAJ, o Adonaj: Kada phenel o RAJ, o Adonaj le verchenge, le brehenge, le paňenge, le dolinenge, le rozburimen thanenge the le omukle forenge, saven občorarenas a savendar asanas okla narodi pašal lende; ⁵ vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Čačes, andre miri bari žjarlivost vakeravas pre okla narodi the pre calo Edom, bo peske ile miri phuv a kerde latar peskri. Sar la ile, savoren sas radišagos andro jile a dikhle la tele a občorarde lakre mali.’

⁶ Vašoda prorokin la phuvake andro Izrael a phen le verchenge, le brehenge, le paňenge the le dolinenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me vakerav andre miri žjarlivost the andre miri cholı, bo o narodi tumen tele dikhenas. ⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Čačes, dav tumen lav, hoj o narodi, so hine pašal tumende ena tiš teledikhle.

⁸ Ale tumenge, verchale andro Izrael, barona o konara pro stromi a anena o ovocje mire manuŝenge, le Izraelitenge, bo imar maj avena khere. ⁹ Dikh, me som vaš tumende a visarava miro muj ke tumende. Tumari phuv ela preorimen a ela andre sadzimen. ¹⁰ Kerava, hoj but nipi te bešen pre tumende, he, calo Izrael. O manuša bešena andro fori a pale ačhavena ola khera, so sas čhide tele. ¹¹ Kerava, hoj te dživen pre tumende but manuša the džviri, ulona lenge but čhave a rozbarona pes. Dava te bešel le manuŝenge pre tumende avke sar varekana a dava lenge te dživel feder sar angloda. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ¹² Kerava, hoj o manuša, mire manuša o Izrael, te bešen pre tumende, verchale. Tumen avena lengre a ačhena lengro đedictvos a imar šoha lenge na lena lengre čhaven.

¹³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vašoda, hoj tumenge o manuša phenen: „Tumen chan tele le manušen a len tumare narodoske le čhaven,“ ¹⁴ vašoda imar šoha na chana tele le manušen a na lena tumare narodoske le čhaven, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁵ Imar na domukava, hoj tumenge o narodi te dophenen, abo hoj tumen o nipi te dikhen tele, abo hoj te len tumare narodoske le čhaven, phenel o RAJ, o Adonaj.’“

O Izrael pale upreačhado

¹⁶ Pale ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁷ „Manuŝeja, sar o Izraeliti bešenas andre peskri phuv, meľarde la andre oleha, sar dživenas, the oleha, so kerenas. Oda sar on dživenas, sas prekal ma ajso nažužo sar o nažužipen la džuvlakro andre lakre dživesa. ¹⁸ Avke pre lende čidom avri miri cholī, bo čhorenas avri o rat andre phuv a meľarde la andre le modlenca. ¹⁹ Roztradňom len maškar o narodi a sas rozčhide maškar o phuva. Sudzinavas len pal oda, sar dživenas the kerenas. ²⁰ Ale vŝadzik, kaj avenas maškar o narodi, o narodi pal lende vakerenas: ‚Kala manuša hine le RAJESKRE a mušinde te avel het andral leskri phuv,‘ a oleha mire manuša meľarde andre miro sveto nav. ²¹ Palis mange sas pharo vaš miro sveto nav, savo o Izraeliti meľarde andre maškar ola narodi, kaj gele.

²² Vašoda phen le Izraelitenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Na kerav oda angle tumende, Izraelitale! Ale kerav oda angle miro sveto nav, savo tumen meľardan andre maškar ola narodi, kaj geľan. ²³ Pošvecinava miro baro nav, savo hino meľardo andre maškar o narodi, savo tumen maškar lende meľardan andre. Akor sprindžarena o narodi, hoj me som o RAJ, phenel o RAJ, o Adonaj, bo anglal lengre jakha sikavava prekal tumende, hoj me som sveto.

²⁴ Bo me tumen lava andral o narodi, skidava tumen upre andral savore phuva a anava pale andre tumari phuv. ²⁵ A pokropinava tumen le žuže paňeha a avena žuže. Me tumen žužarava savore tumare nažužipnastar the savore tumare modlendar. ²⁶ Dava tumen nevo jilo a thovava andre tumende nevo duchos; lava avri oda baruno jilo andral tumaro telos a dava tumen jilo masestar. ²⁷ A dava mire Duchos andre tumende a kerava, hoj te dživen pal mire prikazaňja, te dolikeren mire zakoni a te keren len. ²⁸ Avke bešena andre odi phuv, savi diňom tumare dadenge a avena mire manuša a me avava tumaro Del. ²⁹ Me tumen zachraňinava savorestar, so tumen meľarel andre. Prikazinava la pŝeňicake a kerava, hoj te barol pherdo, a na domukava pre tumende e bokh. ³⁰ Dava, hoj te barol but ovocje pro stromi the but ulipen pre maľa, hoj o aver narodi tumen imar te na dikhen tele vaš oda, hoj san bokhale. ³¹ Avela tumenge pre godi tumaro nalačo dživipen the tumare nalače skutki a džungľona korkore tumenge vaš ola bini the džungale veci, so kerenas. ³² Kamav, hoj oda mištes te džanen, phenel o RAJ, o Adonaj, me oda na kerav angle tumende. Ladžan tumen a loľon avri ladžatar vaš oda, sar dživenas, Izraelitale!

³³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre oda džives, sar tumen obžužarava savore tumare binendar, kerava, hoj pes pale te bešel andre tumare fori a pale pes te ačhavel upre oda, so hin telečhido. ³⁴ E phuv, savi sas zamukli, ela pale preorimen; imar

na dičhola zničimen pro jakha olenge, ko pašal predžana. ³⁵ A phenena: „Kala phuvatar, so sas zamukli, ačhila e zahrada Eden; o fori, so sas čhide tele, zničimen a rozburimen, hine akana ohradzimen a bešen andre o manuša.“ ³⁶ Akor ola narodi, so ačhena te dživel pašal tumende, džanena, hoj me, o RAJ, pale ačhadom upre oda, so sas zničimen, a sadzindom avri oda, so sas zamuklo. Me o RAJ oda phendom a me oda kerava.’

³⁷ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Mek kadi jekh veca domukava le Izraelitenge, hoj mandar te mangel, a kada lenge dava: Kerava lengre manuendar ajci but sar bakrore, ³⁸ ajci but džene sar ola stadi, so anen o manuša andro Jeruzalem pro inepi te obetinel. Avke ena andre ola rozburimen fori pherdo stadi le manušengre. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

37

O videňje pal o šuke kokala

¹ O vast le RAJESKRO sas upral ma a ila man avri andro Duchos le RAJESKRO a thoda man maškar e dolina, kaj sas pherdo kokala. ² A ila man te phirel dookola pašal ola kokala. A dikh, sas ode pherdo kokala a sas igen šuke avri. ³ Phenda mange: „Manušeja, šaj obdživen kala kokala?“

A me phendom: „RAJA, Devla, tu džanes!“

⁴ Avke mange phenda: „Prorokin kale kokalenge a phen lenge: ‚Šuke kokalale, šunen o lav le RAJESKRO! ⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj, kale kokalenge: Dikh, dava andre tumende o dichos a obdživena. ⁶ Thovava pre tumende o šlachi a pačarava tumen andre le maseha, nacirdava pre tumende e cipa, dava andre tumende o dichos a obdživena. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘“

⁷ Akor prorokinavas avke, sar mange sas prikazimen. A sar prorokinavas, avla e vika, chudna te šundol, sar pes čhalaven o kokala a sthoven pes jekh paš aver. ⁸ Dikhom, a dikh, sas pre lende o šlachi, barila pre lende o mas a nacirdna pes pre lende e cipa. Ale o dichos andre lende na sas.

⁹ Phenda mange: „Prorokin ko dichos, prorokin, manušeja, a phen leske: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dichona, av pašal o štar balvaja a phurde pre kala murdarde, hoj te obdživen.‘“ ¹⁰ Akor chudnom te prorokinel avke, sar mange sas prikazimen. A avla andre lende o dichos, obdžidile a uštile upre pro pindre. Oda sas igen bari armada.

¹¹ Phenda mange: „Manušeja, kala kokala hine o manuša le Izraeloskre. Dikh, on phenen: ‚Amare kokala hine avrišuke a amari nađej našlila; imar sam zničimen.‘

¹² Vašoda prorokin a phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me phundravava tumare hrobi a lava tumen andral lende avri, mire manušale. Anava tumen pale andre phuv Izrael. ¹³ Akor sprindžarena, mire manušale, hoj me som o RAJ, sar phundravava tumare hrobi a sar tumen lava avri andral o hrobi. ¹⁴ Thovava andre tumende mire Duchos a tumen obdživena a dava tumenge te bešel andre tumari phuv. Akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, oda phendom a kerava oda, phenel o RAJ, o Adonaj.‘“

O Izrael spojimen andre jekh

¹⁵ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁶ „Tu manušeja, le tuke jekh kašt a pisin upre: ‚Le judske kmeňoske the le Izraelitenge, so hine leha.‘ Palis tuke le aver kašt a pisin upre: ‚Le Jozefoske (oda hin le Efrajimoske) the savore Izraelitenge, so hine leha.‘ ¹⁷ Spojin len jekhetane a ker lendar jekh kašt, hoj te ačhen jekh andre tiro vast.

¹⁸ Sar tutar phučena tire manuša: ‚Pheneha amenge, pre soste sikaven kala veci?‘ ¹⁹ phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me lava o kašt andral o vast

le Jozefoskro, so hino o Efrajim, the le Izraeloskre kmeňendar, save hine leha, a spojina va oda kašt le judske kašteha. Kerava lendar jekh kašt a ačhena jekh andre miro vast. ²⁰ O kašta, pre save pisineha, chude andre tiro vast anglal lengre jakha.' ²¹ A phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me lava le Izraeliten avri andral ola narodi, andre save gele, skidava len upre savore serendar a anava len andre lengri phuv. ²² Kerava lendar jekh narodos andre odi phuv, pro verchi le Izraeloskre. Ela jekh kralis upral lende savorende a imar šoha na ena duj narodi aňi pes na rozdelinena pro duj krališagi. ²³ Imar pes na melarena andre le modlenca aňi le džungale vecenca aňi peskre nalačhipenena, bo me len zachraňinava andral savore binošna droma, savenca mandar odgele, a obžuzarava len. On ena mire manuša a me avava lengro Del.

²⁴ Miro služobňikos o David ela lengro kralis a savoren ela jekh pastjeris. On dživena pal mire zakoni, dolikerena mire prikazaňja a kerena len. ²⁵ Bešena andre odi phuv, savi diňom mire služobňikoske le Jakoboske a andre savi bešenas tumare dada. On the lengre čhave the lengre čhavengre čhave ode bešena pro furt a o David miro služobňikos ela lengro raj pro furt. ²⁶ Kerava lenca e zmluva, savi lenge anela o smirom; odi zmluva ela večno. Dava lenge te bešel andre phuv, rozmnožinava len a thovava miro chramos maškar lende pro furt. ²⁷ Bešava maškar lende; me avava lengro Del a on ena mire manuša. ²⁸ Akor sprindžarena o narodi, hoj me som o RAJ, savo kerel le Izraelostar sveto, sar ela miro chramos maškar lende pro furt.' “

38

O lav pro Gog

¹ Avľa ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visar tut le mujeha ke phuv Magog pro kralis Gog, savo vladňinel le narodenge Mešech the Tubal, prorokin pre leste ³ a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, Gogona, so vladňines andro Mešech the Tubal, me džav pre tu. ⁴ Visarava tut pale, thovava tuke o haki andro čhama a lava tut the tiri cali armada – le grajen, le jazdcen savora vizbrojaha, le pherdo dženen le bare the le cikne štitenca a savoren, so pes maren le šablénca. ⁵ E Perzija, o Kuš the o Put ena lenca, savore le štitenca the le prilbenca; ⁶ o Gomer peskre pherdo slugadenca, o Bet-Togarma dural pal o severos savore peskre slugadenca – o armadi andral o but narodi ena tuha.

⁷ Pripravin tut a av pripravimen tu the ola savore pherdo slugađa, so pes paš tute skidle upre, a av lengro stražcas. ⁸ Pal o but dživesa aveha vičimen pro mariben; andro posledna berša džaha pre odi phuv, savi pregeľa le maribnaha a sas pale upreačhadi; džaha pro manuša, so sas skidle andral o but phuva pro verchi le Izraeloskre, save sas but berša zamukle. Ola manuša sas ande pale andre kadi phuv andral o aver narodi a akana peske dživen andro smirom. ⁹ Aveha sar e burka, sar e chmara, so učharel andre e phuv, tu the savore tire slugađa; ena tuha but narodi.

¹⁰ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre oda džives tuke avena pre gođi o gondolišagi, hoj te gondolines avri o nalače plani ¹¹ a phenaha: „Džava pre ajsi phuv, so hiňi otkerđi a sava nane muri. Džava pre ola nipi, so peske bešen andro smirom a na užaren, hoj pre lende vareko avela pro mariben. Savore ola manuša dživen andro fori bi o muri, bi o brani the bi o zavori. ¹² Občorarava len, lava mange lengre veci a visarava miro vast pre ola fori, so imar sas čhide tele, andre save pes akana pale bešel; the pro manuša, so pes skidle upre andral o narodi, saven hin pherdo dobitkos the barvalipen a bešen maškaral maškar o svetos.“ ¹³ O manuša andral e Šeba the andral o Dedan the o kupci andral o Taršiš savore leskre vodcenca tuke phenena: „Avľal kade te čorel? Skidňal tuke upre tiri armada, hoj amenge te les amaro rup

the somnakaj, hoj amenge te zales o dobitkos the o barvalipen a hoj te dochudes igen bari korist'?"

¹⁴ Vašoda, manušeja, prorokin a phen le Gogoske: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre oda džives, sar mire manuša o Izrael bešena andro smirom, dikheha oda, ¹⁵ aveha pal tiro than dži dural pal o severos, tu the but narodi tuha; savoredžene avena pro graja, pherdo slugađa a igen bari armada. ¹⁶ Aveha pre mire manuša pro Izrael sar e chmara, so zaučarel andre e phuv. Andro posledna dživesa me tut anava, hoj te džas pre miri phuv vaš oda, hoj man o narodi te sprindžaren, sar pre tu, Gogona, anglal lengre jakha sikavava, hoj som sveto.

¹⁷ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Oda sal tu, pal kaste vakeravas angloda prekal mire služobnika, prekal o proroka andral o Izrael. On andre ola dživesa imar but berša anglal prorokinas, hoj tut anava pre lende. ¹⁸ Andre oda džives, sar o Gog avela pro mariben pre izraeliko phuv, phenel o RAJ, o Adonaj, avava igen cholamen. ¹⁹ Andre miri žjarlivost' the andre bari choli phenav, hoj andre oda džives e phuv andro Izrael igen zorales razisaŀola. ²⁰ O ribi andro moros, o čirikle pro űebos, o džviri pro mali, savoro, so pes cirdel pal e phuv, the savore manuša pro svetos izdrana daratar anglal mande. O verchi visalona avri, o skali rozperena a o dojekh muros perela tele. ²¹ Anava o mariben pro Gog andro verchi le Izraeloskre, phenel o RAJ, o Adonaj; dojekh murš visarela peskri šabla pre peskro phral. ²² Anava pre leste miro sudos prekal o meribnaskro nasvaliben the prekal o murdaripen. Mukava pre leste o zoralo brišind le legenca a labarava e jag la siraha pre leste the pre leskre slugađa a the pre ola but narodi, so leha ena. ²³ Avke lenge sikavava, savo som baro a sveto a dava man te prindžarel but narodenge. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.' "

39

¹ „Manušeja, prorokin pro Gog a phen: „Kada, phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, Gogona, so vladűines andro Mešech the Tubal, me imar džav pre tu! ² Visarava tut pale a cirdava tut pal ma. Anava tut dži dural pal o severos a lidžava tut pro mariben pro verchi le Izraeloskre. ³ Akor tuke lava avri o lukos andral o baŀogno vast a perena tuke avri o šipi andral o čačo vast. ⁴ Tu pereha tele mulo savore tire slugadenca the le narodenca, so ena tuha. Dava tut te chal le supenge, le všelijake čirikleng the le džvirenge pre maŀa. ⁵ Mereha pre maŀa, bo me oda phendom, phenel o RAJ, o Adonaj. ⁶ Me bičhavava e jag pro Magog the pro fori pašal o moros, kaj peske o manuša dživen andro smirom; akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁷ Dava te prindžarel mire manušenge andral o Izrael miro sveto nav. Imar na domukava, hoj pes miro sveto nav te melarel andre a o narodi sprindžarena, hoj me, o RAJ, som o Sveto Del andro Izrael. ⁸ Dikh, imar oda avel a ačhela pes oda, phenel o RAJ, o Adonaj. Kada hin oda džives, pal savo vakeravas.

⁹ Palis avena avri ola, ko bešen andro fori andro Izrael, a skidena upre o zbraűe, hoj lendar te keren jag. Labarena o cikne the o bare štiti, o luki the o šipi, o kijaki the o kopiji; eŀta berš peske lendar kerena jag. ¹⁰ Na kampela lenge te džal kaštenge pre maŀa aűi andro veš, bo kerena peske jag le zbraűendar. Občorarena olen, so len občorarenas, a lena o lačhe veci olenge, so lenas lenge, phenel o RAJ, o Adonaj.

¹¹ Andre oda džives dava le Gog hrobos andro Izrael, andre dolina, khatar predžan ola, ko džan le morostar pro vichodos. Avke pes phandela andre o drom olenge, so odarik phiren, bo o Gog peskre bara armadaha ela ode parundo. Avke vičinenas oda than e Dolina le Gogoskra bara armadakri.

¹² Eŀta čhon len o Izraeliti parunena, hoj te obžužaren e phuv. ¹³ Calo Izrael len pomožinela te parunel a oda džives, sar man oslavinava, ela lenge pro leperiben,

phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁴ Kidena avri muršen, save predžana cali phuv, hoj te parunen ole mulen, so pašlona pre phuv, hoj te obžuzaren e phuv. Efta čhon len rodona. ¹⁵ A sar predžana la phuvaha a arakhena le manušengre kokala, kerena paš lende o znakos, medik len o hrobara na parunena andre Dolina le Gogoskra bara armadakri. ¹⁶ Ela ode the o foros, savo pes vičinel a Hamona*. Avke obžuzarena e phuv.'

¹⁷ Manušeja, kada phenel o RAJ, o Adonaj, vičin savore čiriklen the savore dzive džviren a phen lenge: „Skiden tumen a aven! Aven pal savore seri pre obeta, savi prekal tumende murdarav, pre bari obeta pro verchi le Izraeloskre! Ode chana o mas a pijena o rat. ¹⁸ Chana o mas le zorale muršengro a pijena o rat la phuvakre rajengro, so hine sar o thule bakre, o gurumňora, o capi the o biki andral o Bašan. ¹⁹ Pre miri obeta, so prekal tumende murdardom, chana ajci žiros, hoj čalona, a pijena ajci rat, hoj mačona. ²⁰ Chana paš miro skamind a čalona le grajendar, le jazdcendar, le zorale muršendar the savore maribnaskre muršendar, phenel o RAJ, o Adonaj.

²¹ Avke sikavava miri slava maškar o narodi a savore narodi dikhena miro sudos, savo pre lende andom, the miro vast, savo pre lende thodom. ²² Ole dživesestar imar o Izrael sprindžarela, hoj me som o RAJ, leskro Del. ²³ The o aver narodi sprindžarena, hoj o manuša le Izraeloskre gele andro zajaťje vaš peskre bini, bo na sas mange verna. Avke me lendar visardom miro muj a diňom len lengre nepřijatělengre, save len murdarde andro mariben. ²⁴ Kerdom lenca avke, sar peske zaslužinen vaš peskre našužipena the bini, a visardom lendar miro muj.

²⁵ No akana kada phenel o RAJ, o Adonaj: Anava pale o požehnaňje pro Jakob, presikavava e milost savore Izraeloskre manušenge a horlinava vaš miro sveto nav. ²⁶ Sar peske dživena andro smirom andre peskri phuv a ňiko len na daravela avri, akor bisterena pre peskri ladž the pre peskre napačivale skutki, so mange kerenas. ²⁷ Sar len anava pale andral o aver narodi a skidava len upre andral o phuva lengre nepřijatělengre, akor pre lende sikavava anglo jakha le but narodengre, hoj me som sveto. ²⁸ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, lengro Del, bo kajte len bičhadom andro zajaťje maškar o narodi, palis len pale skidava upre andre lengri phuv a akanastar imar ňikas lendar na mukava andro zajaťje. ²⁹ Imar šoha lendar na visarava miro muj, bo čhivava avri mire Duchos pro manuša le Izraeloskre, phenel o RAJ, o Adonaj.“

O nevo Jeruzalem

40

O videňje pal o nevo chramos

¹ Sar samas andro zajaťje bišupandžto (25.) berš, pro dešto džives andro ešebno čhon pro nevo berš, avla pre ma o vast le RAJESKRO. Oda sas dešuštar (14) berš pal oda, sar sas domardo o Jeruzalem. ² Andro videňja le Devleskre man ila andro Izrael a ačhada man pro igen učo verchos, pre savo sas but stavbi pre južno sera a dičholas oda avri sar foros. ³ Ila man ode a me ode dikhlom jekhe muršes, savo dičholas avri, sar te ulahas le bronzostar. Ačhelas andre brana a andro vast les sas e lanoskri šparga the e trstina te merinel. ⁴ Oda murš mange phenda: „Manušeja, dikh mištes le jakhenca a šun mištes le kanenca. De pozoris pre savoreste, so tuke sikavava, bo ča vašoda salas kade ilo, hoj te des te džanel le Izraeloskre manušenge savoro, so dikheha.“

E vichodno brana

* 39:16 39,16 Oda hin: e bari armada.

⁵ A dikhłom o muros, so sas pašal o Chramos. Ole muršeste sas andro vast trinemetrengri trstina te merinel. Merinda laha o muros a sas 3 metri buchlo a 3 metri učo.

⁶ Palis geła ke vichodno brana a geła upre pro garadiči, merinda o prahos la branakro a o prahos sas 3 metri buchlo. ⁷ Pal oda prahos andre brana sas e chodba, andral savi pes džalas andro khera prekal o stražnika. Jekh kher le stražnikengro sas 3 metri džindardo a 3 metri buchlo. Maškar ola khera sas o muri buchle 250 centimetri. Pal odi chodba sas dujto prahos la branakro, saves sas 3 metri a prekal savo pes džalas andre veranda, savi sas nekpašeder paš o Chramos.

⁸ Avke merinda the odi veranda; ⁹ sas džindardi 4 metri a lakre slupi sas buchle 1 metros. Prekal e veranda la branakri pes džalas paš o Chramos.

¹⁰ Andre vichodno brana sas šov khera prekal o stražnika, trin khera sas pal jekh sera la chodbakri a trin pal aver. Savore khera sas jednakones bare a o muri maškar ola khera sas jednakones buchle. ¹¹ Palis oda murš merinda o vchodos la branakro a sas buchlo 5 metri; e chodba sas buchli 650 centimetri. ¹² Angle dojekh kher le stražnikengro sas cikno murocis, savo sas 50 centimetri učo a 50 centimetri buchlo. Dojekh kher le stražnikengro sas kocka, 3 metri buchlo a 3 metri džindardo. ¹³ Palis merinda uprunestar e chodba pro buchles pašal jekh kher le stražnikengro dži paš aver, pašal jekh paluno muros dži paš aver. A sas 1 250 centimetri jekhe murostar dži paš aver. ¹⁴ Palis merinda e veranda angle brana a sas 30 metri uči. Pašal e veranda sas dvora. ¹⁵ Pašal o avruno vchodos la branakro dži paš o vchodos andre veranda sas 25 metri. ¹⁶ Pašal o avruno the androne muri sas učeš o cikne oblaki le šukar mreženca, prekal save avelas o švetlos andro khera le stražnikengre. The pre veranda angle brana sas ajse oblaki. Pro muri maškar ola khera sas avrirandle o palmi pro šukariben.

E avruhi dvora

¹⁷ Palis man oda murš ligenda pre avruhi dvora le Chramoskri a ode dikhłom tranda sali, save sas pašal calo avruno muros dookola a anglal save sas obthodi e baruhi dlažba. ¹⁸ E baruhi dlažba pes spojinelas paš o seri le branengre pal oda, save džindarde sas o brani. Oda sas e teluhi dlažba. ¹⁹ Dikhłom o brani andre andruhi dvora a palis oda murš merinda, hoj keci metri hin la avruha branatar dži paš o vchodos andre andruhi brana, a sas 50 metri pro vchodos the pro severos.

E severno brana

²⁰ Merinda the e severno brana la avruha dvorakri; merinda, keci la hin pro džindardes the pro buchles. ²¹ The andre odi brana sas pal soduj seri po trin khera prekal o stražnika, maškar save sas o muri, the e veranda. Savoro merinelas ajci keci the andre vichodno brana. Calı branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchli. ²² Lakre oblaki, e veranda the o palmi merinenas ajci keci the andre vichodno brana. Pal o efa garadiči pes džalas upre ke brana a pre oki sera sas e veranda. ²³ Kade sas mek jekh brana andre andruhi dvora. La severna branatar pes džalas paš odi brana andre andruhi dvora, avke sar oda sas pre vichodno sera. Oda murš merinda, keci metri hin maškar ola duj brani, a sas 50 metri.

E južno brana

²⁴ Palis man oda murš ligenda pro juhos, a dikhłom ode e južno brana. Merinda o khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda a sas ajsi bari sar the okla brani. ²⁵ Avke sar the pre okla ešebna brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Calı branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchli. ²⁶ Angle brana sas efa garadiči, savenca pes džalas upre a pre oki sera sas e veranda. A andre sas o muri, pre save sas o palmi pal soduj seri.

²⁷ La južna branatar pes džalas paš oki brana andre andruŋi dvora. A merinda, keci metri hin maškar ola duj brani, a sas 50 metri.

O brani andre andruŋi dvora

²⁸ Palis man ligenda andre andruŋi dvora prekal e južno brana, merinda la a merinelas ajci keci the okla. ²⁹ O khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda merinenas ajci keci the andre okla brani. Avke sar the pre okla brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Cali branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchli. ³⁰ Andre andruŋi dvora sas dookola o chodbici, save sas 1 250 centimetri džindarde a 250 centimetri buchle. ³¹ La branakri veranda sas visardi pre avruŋi dvora, pro muri la sas o palmi a ochto garadičenca pes avelas upre paš late.

³² Palis man ligenda andre andruŋi dvora pro vichodos. Sar merinda e brana, merinelas ajci keci the okla. ³³ O khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda merinenas ajci keci the andre okla brani. Avke sar the pre okla brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Cali branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchli. ³⁴ La branakri veranda sas visardi pre avruŋi dvora, pro muri la sas o palmi pal soduj seri a ochto garadičenca pes avelas upre paš late.

³⁵ Palis man ligenda paš e severno brana, merinda la a merinelas ajci keci the okla. ³⁶ O khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda merinenas ajci keci the andre okla brani. Avke sar the pre okla brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Cali branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchli. ³⁷ La branakri veranda sas visardi pre avruŋi dvora, pro muri la sas o palmi pal soduj seri a ochto garadičenca pes avelas upre paš late.

O khera prekal o rašaja

³⁸ Paš odi andruŋi brana sas jekh kher, andre savo pes džalas andre prekal o vudar paš e chodbica. Ode žužarenas o labarde obeti. ³⁹ Andre chodbica le khereskri sas duj skaminda pal jekh sera a duj skaminda pal e dujto sera. Pre ola skaminda murdarenas o labarde obeti, o obeti vaš o binos the o obeti vaš e vina. ⁴⁰ Pre avruŋi sera paš o vchodos la severna branakro sas pro soduj seri po duj skaminda. ⁴¹ Avke pre jekh sera sas štar skaminda the pre dujto sera sas štar skaminda; savore skaminda, pre save murdarenas le džviren, sas ochto. ⁴² Štar skaminda pro labarde obeti sas le barune kvadrendar. Sas 50 centimetri uče a 75 centimetri buchle the džindarde. Pre ola skaminda thovenas o sersami, savenca murdarenas le džviren pro labarde the aver obeti. ⁴³ Pašal calo muros dookola sas zachudle po duj haki, save sas 8 centimetri bare. Pro skaminda pes thovelas o masa pre obeta.

⁴⁴ Palis man ligenda andre andruŋi dvora. Ode sas duj khera: pre sera la severna branakri sas jekh kher, saveskro vchodos sas visardo pro juhos, a pre sera la južna branakri sas dujto kher, saveskro vchodos sas visardo pro severos. ⁴⁵ Phenda mange: „Kada kher, saveskro vchodos hin visardo pro juhos, hin prekal o rašaja, save služinen andro Chramos. ⁴⁶ A o kher, saveskro vchodos hin visardo pro severos, hin prekal o rašaja, save služinen paš o oltaris. Oda hin o potomki le Cadokoskre, bo le Levitendar ča on korkore šaj aven anglo RAJ leske te služinel.“

⁴⁷ Palis merinda e andruŋi dvora le Chramoskri. E dvora sas kocka, 50 metri džindardi a 50 metri buchli. A o oltaris sas anglo Chramos.

O nevo Chramos

⁴⁸ Palis man ligenda andre chramoskri veranda a merinda o zarubni andre veranda: 250 centimetri pro soduj seri. O vchodos sas buchlo 7 metri a o muri pal o soduj seri le vchodoskre sas 150 centimetri. ⁴⁹ E veranda sas 10 metri džindardi a 6

metri buchli. Džalas pes upre deše garadičenca. Paš o zarubni sas o slupi, jekh pal jekh sera a dujto pal aver sera.

41

¹ Palis man oda murš ila andro Chramos andro Sveto than a merinda o muri le zarubnengre: sas 3 metri buchle pal soduj seri. ² O vchodos andre sas 5 metri buchlo a o muri le vchodoskre pal soduj seri sas jednaka a merinenas 250 centimetri. Merinda the o Sveto than a sas 20 metri džindardo a 10 metri buchlo.

³ Avke gela andro Neksveteder than a merinda o muri le zarubnengre a sas 1 metros buchle pal soduj seri. O vchodos sas 3 metri buchlo a o muri le vchodoskre pal soduj seri sas jednaka a merinenas 350 centimetri. ⁴ Palis merinda o Neksveteder than, savo avelas pal o Sveto than, a sas 10 metri džindardo a 10 metri buchlo. A phenda mange: „Kada hin o Neksveteder than!“

⁵ Merinda o glavno muros le Chramoskro a sas 3 metri thulo. Pašal o avruno chramoskre muri sas e pristavba pro 2 metri buchli, ⁶ sava sas trin poschodja a andre savi sas trival po tranda kherora. Le chramoskre murendar avenas avri ajse vistupki, pre save sas thode o hranoli la pristavbakre pre dojekh poschodje, hoj o hranoli te na džan andro chramoskre muri. ⁷ E pristavba pašal o Chramos sas pre dojekh poschodje buchleder; o teluno poschodje sas uzkeder, dujto sas buchleder a trito sas nekbuchleder. Pal o teluno poschodje pes džalas le garadičenca upre pro maškaruno poschodje a odarik dži pro trito poschodje.

⁸ Pašal calo Chramos dikhlom e vivišimen terasa, savi služinelas sar zaklados prekal odi pristavba. Odi terasa sas uči sar jekh trstina, oda hin 3 metri. ⁹ O avruno muros la pristavbakro sas 250 centimetri buchlo. Maškar odi avruhi pristavba le Chramoskri ¹⁰ the maškar o khera le rašajengre sas dvora 10 metri buchli pašal calo Chramos. ¹¹ Sas ode o duj vchodi, savenca pes avelas andre odi pristavba pal e dvora, jekh sas pro severos a dujto pro juhos. E terasa dookola sas buchli 250 centimetri.

¹² Pre zapadno sera la Chramoskra dvorakri sas jekh budova, savakro vchodos sas visardo ke dvora. Odi budova sas džindardi 45 metri a buchli 35 metri. O muros la budovakro sas dookola buchlo 250 centimetri.

¹³ Palis oda murš merinda o Chramos a sas džindardo 50 metri a pro zapados la dvoratar dži pro kohec ola budovakro sas tiš 50 metri. ¹⁴ Merinda the o than anglo chramoskro vchodos the e dvora pro vichodos a sas 50 metri džindardo.

¹⁵ Palis merinda e zapadno budova, savakro vchodos sas visardo ke dvora, a sas jekhetane lakre murenca pal soduj seri džindardi 50 metri.

O Sveto than, o Neksveteder than the e veranda ¹⁶ sotrin sas obthode le kašteha a the savore prahi, oblaki the chodbi. O muri sas obthode le kašteha la phuvatar dži upre paš o oblaki a o oblaki sas učarde andre. ¹⁷ Upral o vchodos andro Sveto than avrunestar, andro Sveto than the andro Neksveteder than sas pre savore fali dookola ¹⁸ avrirandle o cherubi the o palmi. E palma sas furt maškar o duj cherubi. Dojekhe cherubos sas duj muja: ¹⁹ manuškro the levoskro. Jekhe mujeha dikhelas pre jekh palma a dujtone mujeha pre aver. Kavke sas šukalarde savore fali andro Chramos dookola. ²⁰ La phuvatar dži upral o vchodos sas pro fali andro Chramos o cherubi the o palmi.

²¹ O zarubni andro vchodos andro Sveto than sas stareagorengre a o zarubni andro vchodos andro Neksveteder than sas tiš ajse. ²² Sas ode o kaštuno oltaris, savo sas 150 centimetri učo, 1 metros džindardo a 1 metros buchlo. Leskro podstavcos, o seri the o agora sas le kaštostar. Oda murš mange phenda: „Kada hin o skamind, savo hino anglo RAJ.“

²³ Andro Sveto than the andro Neksveteder than sas o dvojita vudara. ²⁴ Jekh vudar sas duje kridlendar a jekh kridlos pes delas te sthovel pro jepaš. ²⁵ Pro chramoskre

vudara sas avrirandle o cherubi the o palmi avke sar the pro fali. Avri upral e veranda sas kerdî e streška le kaštestar. ²⁶ Pal o seri pro fali la verandakre sas o uzka oblaki šukaarde le palmenca pal soduj seri. Upral e chramoskri pristavba sas tiš o streški.

42

O budovi prekal o rašaja

¹ Palis man oda murš ligenda andre avruñi dvora pre severno sera. Andâ man paš e budova, so sas pre oki sera le Chramoskra dvorakri the pre oki sera le androne muroskri pre severno sera. ² O vchodos la budovakro sas pro severos a e budova sas džindardi 50 metri a buchli 25 metri. ³ Paš e budova sas andruñi dvora buchli 10 metri a pre oki sera sas e dlažba la avruña dvorakri. Ola budova sas trin poschodja a sas la terasi. ⁴ Angle odi budova sas o chodňikos 5 metri buchlo a 50 metri džindardo. O vudara sas pre severno sera. ⁵ Andre budova sas o uprone kherora uzkeder sar o maškarune a o maškarune uzkeder sar o telune. ⁶ O kherora pro sotrin poschodja ačhenas pro terasi, a vašoda lenge na kampelas ajse slupi, sar sas pre dvora, bo ola poschodja sas postupne cikneder. ⁷ Angle budova sas o muros, so oddelinelas e budova la avruña dvoratar; sas džindardo 25 metri. ⁸ Kada muros predžinelas e aver budova pre zapadno sera, savi sas 25 metri džindardi. A e budova pre severno sera, so sas pašeder paš o Chramos, sas 50 metri džindardi. ⁹ Andre odi budova pes delas te avel andre the pal e vichodno sera la avruña dvoratar.

¹⁰ Pre oki sera le Chramoskri sas ajsi budova južne la andruña dvoratar sar pro severos a sas tiš maškar o Chramos the maškar e avruñi dvora. Kadi budova sas ačhadi avke sar the e budova pre severno sera. ¹¹ Angle late sas ajso chodňikos sar the angle budova pre oki sera. Kadi budova sas tiš ajsi buchli the džindardi a o vchodi the o vudara sas jednaka. ¹² O vudara la budovakre sas pre južno sera. Ode sas o chodňikos maškar e budova the maškar o muros, savo oddelinelas e budova la avruña dvoratar. Pal e vichodno sera, kaj chudelas o chodňikos, pes delas te avel andre andruñi dvora prekal o vchodos andro muros.

¹³ Palis mange oda murš phenda: „Kadi severno budova the južno budova, save hine oproti la andruña dvorake, hine sveta. Ode chana o rašaja, so aven te služinel paš o RAJ, o neksveteder dari. Ode thovena o neksveteder dari: e chabeneskri obeta, e obeta vaš o binos the e obeta vaš e vina, bo kada than hino sveto. ¹⁴ Sar o rašaja dokerena e služba andro Chramos, našti odarik džan takoj pre avruñi dvora, ale mušinen te džal andre ola budovi te čhivel peske tele o rucha, andre save keren e služba, bo ola rucha hine sveta. Mušinen pre peste te urel aver gada, medik džan avri pre oda than, kaj hine o manuša.“

¹⁵ Sar oda murš domerinda o andruno Chramos, akor man ila avri prekal e vichodno brana a merinda avrunestar calo oda than dookola. ¹⁶ La trstinaha merinda e vichodno sera le avrone muroskri a sas 250 metri. ¹⁷ Merinda the e severno sera a sas 250 metri. ¹⁸ Merinda the e južno sera a sas 250 metri. ¹⁹ Palis pes visarda te merinel e zapadno sera a sas 250 metri. ²⁰ Merinda oda than pal savore štar seri: Dojekh sera le muroskri sas 250 metri, hoj te oddelinel o sveto than le Chramoskro le običajne thanestar.

43

E slava le RAJESKRI avel pale andro Chramos

¹ Palis man oda murš ila paš e vichodno brana. ² A dikhlom, sar avel e slava le Izraeloskre Devleskri pal o vichodos. Leskro hangos šundolas sar o hangos le but paňengro a e phuv švicinelas leskra slavatar. ³ O videňje, so dikhlom, sas ajso sar oda videňje, so dikhlom akor, sar avla te zničinel o foros, the sar oda videňje, so

dikhłom paš o pañi Kebar. Avke pełom pre phuv le mujeha. ⁴ E slava le RAJESKRI avła andro Chramos prekal e vichodno brana. ⁵ Avke man o Duchos hazdña upre a iła man andre andruñi dvora a e slava le RAJESKRI pherarđa o Chramos.

⁶ Oda murš ačhelas paš mande a me šundom andral o Chramos varekas, sar manca vakerel. ⁷ Phendã mange: „Manušeja, kada hin o than mire tronoskro the o than mire pindrengro. Kade dživava maškar o Izraeliti pro furt. O manuša le Izraeloskre añi lengre krala imar šoha na melarena andre miro sveto nav peskra lubipnaskra modloslužbaha añi le bare pomñikenca, so ačhaven peskre mule kralenge. ⁸ Kerde peske o prahi the o zarubñi paš mire prahi the paš mire zarubñi a maškar mande the lende sas ča o muros. Melarenas andre miro sveto nav peskre džungale vecenca, so kerenas, a vašoda len murdardom avri mira cholaha. ⁹ Akana mi preačhen te lašarel avre devlen a mi len het o pomñiki peskre mule kralenge. Te oda kerena, me dživava maškar lende pro furt.

¹⁰ Manušeja, vaker le Izraelitenge pal o Chramos, so tuke sikađom, hoj pes te ladžan vaš peskre bini. De lenge te dikhel andre leskro planos. ¹¹ Te pes ladžana vaš savoro, so kerde, akor lenge sikav o planos le Chramoskro – sar pes savoro kerela, khatar pes džala andre a khatar avri – sar savoro dičhola avri, save ode ela pravidla the zakoni. Pisin lenge savoro, hoj te dikhen savoro avke, sar oda kamel te dičhol avri, a hoj te dolikeren savore pravidla.

¹² Kada hin o zakonos pal o Chramos: Calo oda upruno than le verchoskro pašal o Chramos ela igen sveto. Kajso hin o zakonos pal o Chramos.“

O oltaris

¹³ Kajse hine o miri le oltariskre (merinel pes ajsa miraha, sar pes merinelas andro Chramos): Leskro žlabos hino 50 centimetri tele a 50 centimetri buchlo a leskro ramos dookola hino 25 centimetri. A o oltaris hino kajso baro: ¹⁴ Le žlabostar pal e phuv dži o ešebno ramos, so hin pašal o oltaris, hin 1 metros upre a o ramos hino 50 centimetri. A pal o ešebno ramos dži o dujto ramos hin 2 metri upre a o ramos hino 50 centimetri. ¹⁵ O posledno kotor le oltariskro, kaj pes labarel o obeti, džal mek 2 metri upre a pal o agora džan upre štar rohi. ¹⁶ O upruno than le oltariskro hino kocka, 6 metri džindardo a 6 metri buchlo. ¹⁷ O upruno ramos hino tiš kocka, 7 metri džindardo a 7 metri buchlo, e lišta pašal leste hiñi 25 centimetri a o žlabos dookola hino 50 centimetri. O garadiči džanas upre pro oltaris pal e vichodno sera.

¹⁸ Phendã mange: „Manušeja, kada phenel o RAJ, o Adonaj: Kala hine o pravidla pal o oltaris: Sar ela o oltaris ačhado, kavke pes anela o labarde obeti a kropinela o rat pro oltaris: ¹⁹ Deha jekhe terne bikos sar e obeta vaš o binos le rašajenge, so hine andral o kmeños Levi, andral o potomstvos le Cadokoskro, so aven paš ma, hoj mange te služinen, phenel o RAJ, o Adonaj. ²⁰ Leha leskre ratestar a čhiveha pro štar rohi le oltariskre the pro štar agora le oltariskre pro upruno poschodje the pal calo ramos dookola; avke les žužareha a pošvecineha. ²¹ Palis leha le terne bikos pre labardi obeta a labareha les avri le Chramostar pro than, so hin pre oda dino.

²² Pre aver džives aneha jekhe capos bi e chiba pre obeta vaš o binos; obžužareha o oltaris avke, sar sas obžužardo le bikoha. ²³ Sar imar ela obžužardo, aneha le stadostar jekhe bikos bi e chiba the jekhe baranos bi e chiba ²⁴ a obetineha len le RAJESKE. O rašaja pre lende čhivena lon a obetinena sar labardi obeta le RAJESKE.

²⁵ Efta džives aneha sako džives jekhe capos pre obeta vaš o binos the jekhe terne bikos the baranos le stadostar, savoro bi e chiba. ²⁶ Efta džives pošvecinena o oltaris a obžužarena les. Avke les oddelinena prekal ma. ²⁷ Sar predžana ola efta dživesa, pro ochtoto džives a the paloda šaj anena o rašaja pro oltaris peskre labarde obeti the o smiromoskre obeti. A palis tumen prilava, phenel o RAJ, o Adonaj.“

44

E vichodno brana phandli andre

¹ Palis man oda murš iľa pale paš e avruňi vichodno brana la Chramoskri, a sas zaphandli andre. ² O RAJ mange phenda: „Kadi brana mušinel te ačhel zaphandli. Našti la te phundravel, ňiko prekal late našti predžal. Mušinel te ačhel phandli andre, bo o RAJ, o Del le Izraeloskro, prekal kadi brana avľa andre. ³ Ča o kralis šaj bešel ode, hoj te chal o chaben anglo RAJ. Ale mušinel te avel andre a the te džal avri ole jekhe dromeha, prekal e veranda la branakri.“

Pal e služba andro Chramos

⁴ Palis man oda murš lidžalas pašal e severno brana anglo Chramos. A dikhlom, sar e slava le RAJESKRI pherarelas o Chramos, a me pelom pro muj.

⁵ O RAJ mange phenda: „Manušeja, dikh mištes, šun mištes a de pozoris pre savoreste, so tuke phenava pal savore pravidla the zakoni andro Chramos le RAJESKRO. De pozoris pre savore vchodi andro Chramos the pre savore leskre vichodi. ⁶ Phen le zacate Izraelitenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Imar man hin dos savore tumare džungipnastar, Izraelitale! ⁷ Paš oda savoro džungipen, so kerenas, mek andan andre miri svetiňa the le cudzincen, save nane obrezimen aňi andro jile a aňi pro telos a oleha melardan andre miro Chramos a prephaglan miri zmluva akor, sar mange obetinas o chaben, o žiros the o rat. ⁸ Na tumen kerenas e služba andre miri svetiňa, ale avrenge diňan te kerel e služba andre miri svetiňa.“

⁹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Ňisavo cudzincos, so nane obrezimen andro jilo the pro telos, našti avel andre miri svetiňa, mek aňi oda cudzincos, so dživel maškar o Izraeliti. ¹⁰ Ale o Leviti, save mandar odgele a bludzinenas pal peskre modli, akor sar the o Izraeliti bludzinenas, mušinena te lidžal e vina vaš peskro binos. ¹¹ Šaj služinena andre miro Chramos sar o stražňika paš o chramoskre brani a the sar o chramoskre služobňika. Šaj murdarena le džviren pro labarde obeti the pro obeti le manušengre a šaj ačhena anglo manuša a služinena lenge. ¹² Ale vašoda, hoj lenge služinenas paš lengre modli a kerde oda, hoj o Izrael peľa andro binos, vašoda iľom vera, hoj mušinena te lidžal e vina vaš peskro binos, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹³ Našti aven paš ma, hoj mange te keren e rašajiko služba, našti aven aňi paš oda, so mange hin sveto, aňi paš miri neksveteder obeta; mušinena te lidžal e ladž vaš ola džungipena, so kerenas. ¹⁴ No dava lenge te starinel pes pal e chramoskri buči a te kerel savoro, so ode kampela te kerel.“

¹⁵ Ale o rašaja andral o kmeňos Levi, save hine andral o potomstvos le Cadokoskro, save stražinenas miri svetiňa, akor sar o Izraeliti mandar odgele, on šaj aven pašes ke ma, hoj mange te služinen; on ačhena anglal ma, hoj mange te obetinen o žiros the o rat, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁶ Ča on šaj aven andre miri svetiňa; ča on šaj aven te služinel paš miro skamind anglal mande a starinena pes pal miri služba.“

¹⁷ Sar avena andre brana pre andruňi dvora, mušinen pre peste te urel o lanova gada; našti aven urde andro gada vlnatar, sar kerena o službi andro brani la andruňa dvorakre abo andro Chramos. ¹⁸ Pro šere len ela o lanova turbani a pašal o pasos o lanova telune gada. Našti pre peste uren Ňisave gada, andre save pes spocisalol. ¹⁹ Sar avena avri pre avruňi dvora paš o manuša, mušinen peske te čhivel tele ola gada, andre save kerenas e služba andro Chramos, a te thovel len andro kherora paš e svetiňa. Mušinen pre peste te urel aver gada, hoj pes o manuša te na chuden lengre svete gadendar.’ “

O pravidla prekal o rašaja

²⁰ „ ,O rašaja peske našti holinen o šere aňi peske našti muken bare bala, ale mušinen peske o bala te strihinel. ²¹ O rašaja našti pijen mol, sar džan andre andruňi dvora. ²² Našti peske len ajsa džuvľa, so hiňi vdova, abo ajsa, savi pes rozgela le romeħa, ale šaj peske len ča pačivala čħa le Izraelitendar abo ajsa vdova, so ačħila vdova pal aver rašaj. ²³ On sikavena mire manušen, savo rozđjel hin maškar o sveto the običajno abo so hin žužo the nažužo.

²⁴ Te pes o manuša pre varesoste na zdžana, o rašaja len rozsudzina a kerena oda pal mire zakoni. On mušinen te dolikerel mire zakoni the prikazi pal savore mire inepi a mire šabati likerena sar sveta.

²⁵ Našti džan paš o mulo manuš, hoj pes te na melaren andre, ale ča akor šaj, te oda mulo manuš uľahas lengro dad abo daj, čħavo abo čħaj, phral abo pheň, savi mek nane romeste. ²⁶ Paloda, sar pes o rašaj pale obžužarela, mek mušinel te užarel eħta džives ²⁷ a pre oda džives, sar avela pale pre andruňi dvora le Chramoskri, hoj te služinel andre svetiňa, mušnela te anel e obeta vaš peskro binos, phenel o RAJ, o Adonaj.

²⁸ Le rašajen na ela ňisavo đedictvos, bo me som lengro đedictvos. Ma den len ňisavo đedictvos andro Izrael; me som lengro đedictvos. ²⁹ O chabeneskre obeti, o obeti vaš o binos the o obeti vaš e vina ela o chaben le rašajengro; a the savoro andro Izrael, so hin oddelimen prekal o RAJ, ela le rašajengro. ³⁰ Le rašajengro ela oda nekfeder le ešebne ulipnastar a the savore aver dari, so o manuša dena mange, ena le rašajengre. Le rašajenge dena the o nekfeder le chumerestar, hoj te avel o požehnaňje pre tumaro kher. ³¹ O rašaja našti chan ňisave džvirov aňi čirikles, savo muľa korkoro pestar, aňi ajses, saves rozčhingerde o dziva džviri.’ “

45

O sveto kotor la phuvatar

¹ „ ,Sar rozđelina e phuv le losoha maškar o dešuduj kmeňi, mušinen te oddelinel jekh kotor la phuvatar sar sveto than prekal o RAJ. Džindardo ela 12,5 kilometri a buchlo 10 kilometri; calo oda than ela sveto. ² Ola phuvatar mukena avri pro Chramos jekh kocka 250 metri džindardı a 250 metri buchlı a pašal odi kocka ela 25 metri volno than. ³ Andre odi oddelimen phuv prekal o RAJ, merin avri pro džindardes 12,5 kilometri a pro buchles 5 kilometri a ode ela o Chramos, o neksveteder than. ⁴ Oda ela o sveto kotor la phuvatar prekal o rašaja, save aven paš o RAJ te služinel andro Chramos. Oda ela o than prekal lengre kħera the o sveto than prekal o Chramos. ⁵ Oka jepaš kotor ola phuvatar 12,5 kilometri džindardo a 5 kilometri buchlo ela prekal o Leviti, so keren buči andro Chramos. Ode ena o fori, kaj bešena o Leviti.

⁶ Paš miri sveto phuv muken avri than prekal o foros Jeruzalem 12,5 kilometri pro džindardes a 2,5 kilometri pro buchles. Ode šaj bešena o manuša le Izraeloskre.

⁷ Le kraliske den oda than, so hin pašal soduj seri la sveta phuvakre, a the o majetkos le foroskro. La zapadna seratar džala pro zapados a la vichodna seratar pro vichodos. Le kraliskri phuv le vichodostar pro zapados ela ajsi bari sar ola phuva, so chudle o kmeňi. ⁸ Kadi phuv ela prekal o kralis andro Izrael. Avke imar mire krala na trapinena le manušen a mukena lenge odi phuv andro Izrael, so chudle pal peskre kmeňi.’ “

O dari pro obeti

⁹ „ ,Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Imar dos, kralale le Izraeloskre! Preačħen tumen te marel a te trapinel le manušen a keren oda, so hin lačo a spravno! Preačħen imar te zalel e phuv le manušengri, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁰ Mi el tumen spravodľivo

vaha, spravodlivo efa* the spravodlivo batos†. ¹¹ E efa the o batos kamlehas te važinel jednakones. O batos hin jekh đesařina le chomeristar a e efa hin jekh đesařina le chomeristar. E mira pes lel pal o chomeris. ¹² Jekh šeklos hin biš (20) geri. Šovardeš (60) šekli ena jekh mina.

¹³ Kada hin e obeta, savi mušinen te anel le kraliske: šestina la efatar andral jekh chomeris pšenića the šestina la efatar andral jekh chomeris jačmeňis. ¹⁴ Mušinen te del jekh litra olejos andral o šel (100) litri. Oda hin jekh đesařina le batostar, bo deš bati hin jekh chomeris abo jekh kor. ¹⁵ Mušinen te del the jekhe bakres andral o duj šel (200) bakrengro stados pal o lačhe mali le Izraeloskre. Kale darendar pes kerela e chabeneskri obeta, e labardi obeta the e smiromoskri obeta, hoj lenge te odmukav o bini, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁶ Savore manuša andre phuv mušinen te anel kadi obeta le kraliske andro Izrael. ¹⁷ O kralis mušinela te anel o labarde obeti, o chabeneskre obeti, o pijibnaskre obeti pro inepi, pro inepi le Neve čhoneskre the pro šabati – pre savore inepi le Izraeloskre. Ov anela e obeta vaš o binos, e chabeneskri obeta, e labardi obeta the e smiromoskri obeta, hoj te odmukav le Izraelitenge o bini.’ “

E Patrađi the o Inepos le Stankengro

¹⁸ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Pro ešebno džives andro ešebno čhon obetin jekhe terne bikos bi e chiba a obžuzar o Chramos le binostar. ¹⁹ O rašaj mi lel le ratestar la obetatar vaš o binos a mi čhivel avri pre chramoskri zarubňa, pro štar agora pro oltariskro ramos the pre zarubňa la branakri andre andruňi dvora. ²⁰ Avke ker the pro eftato džives andre oda čhon vaš ola, ko kerde binos, kajte na kamle abo aňi na džanle, sar oda kerde; a kavke obžuzarena o Chramos.

²¹ Pro dešuštarto (14.) džives andre oda čhon likerena o inepos Patrađi; efa džives chana o mare bi o kvasos. ²² Andre oda džives obetinela o kralis le bikos vaš peske the vaš savore manuša la phuvakre sar obeta vaš o binos. ²³ Efta dživesa le ineposkre obetinela sako džives efa biken, efa baranen bi e chiba sar e labardi obeta le RAJESKE, a jekhe capos pre obeta vaš o binos. ²⁴ A pre chabeneskri obeta mi obetinel jekh efa pre jekh bikos a jekh efa pre jekh baranos a jekh hinos olejos pre jekh efa.

²⁵ Pro Inepos le Stankengro, savo chudel pro dešupandžto (15.) džives andro eftato čhon, mi pripravinel o kralis tiš avke sar pre Patrađi pro efa dživesa e obeta vaš o binos, e labardi obeta the e chabeneskri obeta a the o olejos.’ “

46

O obeti le kraliskre

¹ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: E brana la andruňa dvorakri, visardi pro vichodos, ela šov džives andro kurko phandli andre, ale pro šabat the pro nevo čhon pes phundravela. ² Akor o kralis mi avel andre avrunestar prekal e veranda la branakri a mi zaačhel paš e zarubňa la branakri. O rašaja mi obetinen leskri labardi obeta the e obeta le smiromoskri. O kralis pes mange klaňinela a lašarela man pro prahos la branakro a palis džala avri, ale e brana pes na phandela andre dži rači. ³ Pro šabat the pro nevo čhon pes the savore manuša klaňinena anglal o RAJ paš o vchodos ola branakro. ⁴ E labardi obeta, savi anela o kralis le RAJESKE pro šabat, ela šov bakrore bi e chiba the jekh baranos bi e chiba. ⁵ E chabeneskri obeta ela jekh efa pre jekh baranos a e chabeneskri obeta pre jekh bakrore ela ajci, keci kamela te del, a paš oda mek the jekh hinos olejos pre jekh efa. ⁶ Pro nevo čhon obetinela jekhe terne bikos, šove bakroren the jekhe baranos; savoren bi e chiba. ⁷ Anela the e chabeneskri obeta

* **45:10** 45,10 E efa hin e mira pro aro abo pre pšenića. † **45:10** 45,10 O batos hin e mira pre mol abo pro olejos.

jekh efa pre jekh bikos a jekh efa pro baranos, a pro bakrore anela ajci, keci kamela te del, a paš oda mek the jekh hinos olejos pre jekh efa.

⁸ Sar avela o kralis, mi avel andre prekal e veranda la branakri a ole dromeha mi džal the avri. ⁹ Sar avena o manuša te lašarel le RAJES pre varesavo inepos, sako, ko avela andre prekal e severno brana, mušinela te džal avri prekal e južno brana; a sako, ko avela andre prekal e južno brana, mušinela te džal avri prekal e severno. Ńiko na džala avri ola branaha savaha avla andre, ale džala avri prekal e brana, so hiňi pre oki sera. ¹⁰ O kralis džala andre jekhetane le manušenca a avela avri jekhetane lenca. ¹¹ Pro inepi the pro oslavi anela o kralis e chabeneskri obeta – jekh efa pro bikos a jekh efa pro baranos, ale pro bakrore anela ajci, keci kamela te del, a paš oda mek the jekh hinos olejos pre jekh efa.

¹² Sar o kralis anela e obeta, savi anel korkoro pestar, e labardī obeta abo e smiromoskri obeta prekal o RAJ, akor leske phundravena e vichodno brana a anela peskri labardī obeta the e smiromoskri obeta, avke sar pes kerel pro šabat. Palis džala avri, a sar džala avri, phandena andre e brana.

¹³ Sako džives pripravinena prekal o RAJ pre labardī obeta jekheberšeskre bakrores bi e chiba; sako tosara les obetinena. ¹⁴ Paš oda pripravinena sako tosara e chabeneskri obeta jekh šestina la efatar a paš oda jekh tretina le hinostar olejos te pokropinel o sano aro. Kala prikazi pal e chabeneskri obeta prekal o RAJ hine pro furt. ¹⁵ Kavke pripravinena le bakrores, e chabeneskri obeta the o olejos furt sako tosara sar labardī obeta.‘‘

O dēdictvos le kraliskro

¹⁶ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Te o kralis dela daros andral peskro dēdictvos varesave peskre čhaven, patrinela oda leskre čhvenge, ela oda lengro dēdictvos. ¹⁷ Te dela daros andral peskro dēdictvos varekas peskre sluhendar, patrinela oda leske dži andro Radišagoskro berš a palis pes oda dela pale le kraliske. Le kraliskro dēdictvos patrinel ča le kraliske čhvenge, oda hin lengro. ¹⁸ O kralis našti lel našilu nisavo dēdictvos le manušendar, hoj len te tradel avri andral lengro dēdictvos. Peskre čhaven dela o dēdictvos peskre majetkostar, a avke na ela ņiko mire manušendar tradlo avri andral peskro dēdictvos.‘‘

O kuchňi, kaj pes taven o obeti

¹⁹ Palis man ila prekal o vudar, so hin pal e sera la branakri, paš e severno budova le Chramoskri, kaj sas o kherora prekal o rašaja, a sikađa mange o than andro kutos pro zapados. ²⁰ Phendā mange: „Kada hin o than, kaj o rašaja tavena e obeta vaš e vina the e obeta vaš o binos a pekena e chabeneskri obeta, hoj oda te na mušinen te anel avri pre avruňi dvora, hoj pes olestar te na dotkňinen o manuša a te na aven vašoda marde.‘‘

²¹ Palis man ila pre avruňi dvora a geľa manca pašal savore štar kuti. A dikhlom, hoj andre dojekh kutos sas mek aver ohradzimen dvora. ²² Andre savore štar kuti sas ohradzimen dvori. Savore štar sas jednaka a sas 20 metri džindarde a 15 metri buchle. ²³ Pašal dojekh ole štare dvorendar sas baruno murocis a tele pašal ola murici sas kerde ajse thana pro taviben. ²⁴ Phendā mange: „Kala hine o kuchňi pro taviben, kaj o chramoskre služobňika taven o obeti le manušengre.‘‘

47

O paňi andral o Chramos

¹ Palis man oda murš ila pale paš o chramoskro vudar a me dikhlom o paňi, sar avel avri telal o chramoskro prahos pro vichodos, bo o Chramos sas visardo pro vichodos. O paňi avelas avri pal e čači sera le Chramoskri, južňe le oltaristar. ² Avke man ila

avri prekal e severno brana a geľa manca pašal e avruňi brana, so hiňi visardï pro vichodos, a dikh, o paňi polokes avelas avri pal e južno sera. ³ Oda murš geľa pro vichodos a andro vast les sas e šparga te merinel. Merinda pandž šel (500) metri a palis man preiľa prekal o paňi. O paňi mange sas dži o členki.

⁴ Palis merinda pale pandž šel (500) metri a preiľa man prekal o paňi a o paňi mange sas imar dži o khoča. Merinda aver pandž šel (500) metri a pale man preiľa prekal o paňi a o paňi mange sas imar dži o pasos. ⁵ Pale merinda aver pandž šel (500) metri a o paňi imar sas ajso baro, hoj prekal našti pregelom, bo o paňi bariľa a imar pes andre mušinelas te plavinel; bariľa baro paňi, prekal savo pes na delas te predžal. ⁶ Phučľa mandar: „Manušeja, dikhľal mištes kada savoro?“

Palis man iľa avri andral o paňi a anda man pale pre phuv. ⁷ Sar avľom pale, dikhľom ode pherdo stromi pal soduj seri le paňeskre. ⁸ Phenda mange: „Kada paňi džal pro vichodos a palis tele andre Araba, kaj džal andro Mulo moros. Sar dodžala andro moros, o paňi le moroskro sastola avri. ⁹ Kada paňi obdžidarela savore džide bitosfen ode, kaj džala, a ode, kaj avela, ela pherdo ribi a oda moros, andre savo avela, sastola avri; všadzik, kaj ča kada paňi džala, anela o dživipen. ¹⁰ O ribara pes rozthovena pašal o moros; andral o Ěn-Gedi dži paš o En-Eglajim ela than, kaj nacirdena o siti. Ela ode igen but všelijaka ribi avke sar andro Stredozemno moros. ¹¹ Ale o močara the o mlaki na sastona avri; ena mukle le manušenge pro lon. ¹² Pal soduj seri le paňeskre barona všelijaka ovocna stromi; lengre prajti na šučona avri a lengro ovocje na našľola. Sako čhon anena nevo ovocje, bo o paňi andral o Chramos avela pre lende. Lengro ovocje ela pro chaben a lengre prajti pro sastipen.“

O hraňici la phuvakre

¹³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Kala hin o hraňici la phuvakre, save rozđelinena le Izraeloskre dešuduj kmeňenge sar lengro đedictvos. O Jozef chudela duj kotora. ¹⁴ Le losoha rozđelinena e phuv maškar lende jednakones. Me diňom lav, hoj la dava tumare dadenge; kadi phuv ačhela tumenge sar đedictvos.

¹⁵ Kala hine o hraňici pre severno sera: Le Stredozemne morostar džana o hraňici pašal o Chetlon prekal o Lebo-Chamat dži o Cedad, ¹⁶ Berota, Sibrajim, savo hino pre hraňica maškar o Damašek the Chamat, dži o Chacer-Hatikon, savo hino pre hraňica le Chavranoskri. ¹⁷ Kada hin e hraňica le Stredozemne morostar dži o Chacar-Enon; kadi hraňica rozđelinel o Damašek the o Chamat pro severos. Kada hin e severno sera.

¹⁸ E vichodno sera: Le Chacar-Enonostar, savo hino maškar o Chavran the Damašek, maškar o Gilead the Izrael. E hraňica kerela o Jordan až dži o Mulo moros the dži o Tamar. Kada hin e vichodno sera.

¹⁹ E južno sera: Le Tamarostar dži paš o paňa Meribat-Kadeš, palis pašal o paňi Egipt dži paš o Stredozemno moros. Kada hin e južno sera.

²⁰ E zapadno sera: Le Stredozemne morostar džala e hraňica dži pre oki sera le Lebo-Chamatoskri. Kada hin e zapadno sera.“

Nevo rozđeleňje la phuvakro

²¹ „Kavke tumenge rozđelinen kadi phuv maškar o kmeňi le Izraeloskre. ²² Le losoha tumenge rozđelinen e đedično phuv prekal tumende the prekal o cudzinci, so bešen tumenca, savenge ulon o čhave. Likeren len avke sar tumare Izraeliten, so ulile maškar tumende. On chudena jekhetane tumenca le losoha e đedično phuv maškar o kmeňi le Izraeloskre. ²³ Den le cudzincos e đedično phuv andre oda kmeňos, andre savo dživel, phenel o RAJ, o Adonaj.“

48

¹ „Kala hin o nava le kmeňengre: O Dan chudela jekh kotor la phuvakro pro severos; džala pašal o chetloňiko drom andro Lebo-Chamat; o Chacar-Enan a e severno hraňica le Damaškoskri paš o Chamat ela leskri hraňica la vichodna seratar dži pre zapadno sera.

² O Ašer chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Danoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

³ O Naftali chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Ašeroskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁴ O Menaše chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Naftaliskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁵ O Efrajim chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Menašeskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁶ O Ruben chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Efrajimoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁷ O Juda chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Rubenoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁸ Paš e phuv le Judaskri le vichodostar pro zapados ela oda kotor la phuvakro, savo oddelinena sar sveto kotor. Buchlo ela 12,5 kilometri a džindardo le vichodostar pro zapados ajci, sar hin jekh kotor la phuvakro le kmeňengro; ode maškaral ela o Chramos.

⁹ Oda kotor la phuvakro, savo oddelinena sar sveto le RAJESKE, ela džindardo 12,5 kilometri a buchlo 10 kilometri. ¹⁰ Kada kotor la phuvatar ela sveto prekal o rašaja. Džindardo ela 12,5 kilometri pro severos a buchlo 5 kilometri pro zapados; 5 kilometri buchlo pro vichodos a 12,5 kilometri džindardo pro juhos. Ode maškaral ela o Chramos le RAJESKRO. ¹¹ Kada ela prekal o rašaja, save hine oddelimen sar sveta andral o potomstvos le Cadokoskro, save mange sas verna andre služba a na odgele mandar avke sar o Leviti, save odgele akor, sar odgeľa o Izrael. ¹² Kada ela lengro kotor ola phuvatar, so hiňi oddelimen sar neksveteder kotor la phuvakro, paš e phuv le Levitengri.

¹³ Le Levitengro ela o dujto jepaš kotor la oddelimen phuvakro paš e phuv le rašajengri. Džindardo ela 12,5 kilometri a buchlo 5 kilometri; jekhetane ena kala duj kotora la phuvakre džindarde 12,5 kilometri a buchle 10 kilometri. ¹⁴ On našti bikenen aňi našti čerinen kada nekfeder kotor la phuvakro a našti predžal pre aver manuša, bo oda hin sveto kotor la phuvakro prekal o RAJ.

¹⁵ Oka kotor la phuvakro, so ačhel 2,5 kilometri buchlo a 12,5 kilometri džindardo, na ela sveto, ale ela le foroskro pro khera the pro maľi. Ode maškaral ela o foros, ¹⁶ savo ela kajso baro: Pro severos 2,25 kilometri, pro juhos 2,25 kilometri, pro vichodos 2,25 kilometri the pro zapados 2,25 kilometri. ¹⁷ Le foros ela maľa, savi ela kajsi bari: pro severos 125 metri, pro juhos 125 metri, pro vichodos 125 metri the pro zapados 125 metri. ¹⁸ Odi phuv, so ačhela, so džal pro džindardes pašal o sveto kotor la phuvakro, ela pre vichodno sera 5 kilometri a pre zapadno sera 5 kilometri. O ulipen, so upre barola, ela prekal o robotňika andro foros. ¹⁹ O robotňika le foroskre, save pre maľa kerena buči, ena andral savore kmeňi le Izraeloskre. ²⁰ Calo kotor la phuvakro ela štvorcós 12,5 kilometri pal dojekh sera. Kada kotor la phuvatar oddelinena pre sera sar sveto daros, jekhetane le foroskra phuvaha.

²¹ Oda, so ačhela pal soduj seri ola oddelimen phuvatar the le forostar, ela prekal o kralis. Džala odarik, kaj končinel e oddelimen phuv, ole 12,5 kilometrendar dži paš e vichodno hraňica a zapadňe tiš ole 12,5 kilometrendar dži paš e zapadno hraňica. Soduj kala kotora la phuvakre, so hine ajse bare sar the ola kotora le kmeňengre,

ena prekal o kralis a e oddelimen phuv the o Chramos ena maškar lende. ²² E dđično phuv le Levitengri the e dđično phuv le foroskri ena maškar oda than, so patrinel le kraliske. Oda, so patrinel le kraliske ela maškar e phuv le Judaskri the Benjaminoskri.

²³ Okla kmeňi: O Benjamin chudela jekh kotor la phuvakro la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁴ O Šimeon chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Benjaminoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁵ O Jisachar chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Šimeonoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁶ O Zebulun chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Jisacharoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁷ O Gad chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Zebulunoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁸ Pre južno sera paš o Gad džala pro juhos e hraňica le Tamarostar dži o paňa Meribat-Kadeš, paš o paňi le Egiptoskro paš o Stredozemno moros.

²⁹ Kadi hiňi e phuv, savi rozđelinena le losenca sar dđictvos maškar o kmeňi le Izraeloskre, a kala ena lengre phuva, phenel o RAJ, o Adonaj.“

O brani le Jeruzalemoskre

³⁰ „Kala hin o vchodi andro foros: Pre severno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ³¹ o brani le foroskre pes vičinena pal o kmeňi le Izraeloskre. Pre severno sera ena trin brani: E Brana le Rubenoskri, le Judaskri the le Leviskri.

³² Pre vichodno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ena trin brani: le Jozefoskri, le Benjaminoskri the le Danoskri.

³³ Pre južno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ena trin brani: le Šimeonoskri, le Jisacharoskri the le Zebulunoskri.

³⁴ Pre zapadno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ena trin brani: le Gadoskri, le Ašeroskri the le Naftaliskri.

³⁵ Cale foros dookola ela 9 kilometri.

O foros pes ole dživesestar vičinela: O RAJ hino ode.“

O Daniel

O Daniel the leskre prijatela

¹ Andro trito berš, sar kralinelas o judsko kralis Jojakim, avla o babiloňiko kralis Nebukadnecar andro Jeruzalem a rozthoda pes pašal o foros. ² O RAJ leske domukla te zalel le judske kralis le Jojakim a te lel varesave veci andral o Chramos le Devleskro. Ligenda len andre peskri phuv Babilon*, andro chramos peskre devleskro a varesave veci ligenda andro pokladňici ke peskro del.

³ Palis phenda o kralis peskre hlavne komorňikoske le Ašpenazoske, hoj te kidel avri terne Izraeliten le kraliskre potomkendar the le rajikane famelijendar, ⁴ pre save nane nisavi chiba, so dičhon šukares avri, hine godaver a achalon andre savoreste, ajse, save lokes siklon, hoj te služinen andro kraliskro palacis. Ov len mušinda te sikavel te pisinel the te vakerel chaldejika čhibaha. ⁵ O kralis len diňa te chal sako džives le chabenestar the la molatar pal peskro skamind. Diňa, hoj len trin berš te sikaven a paloda imar te aven andre služba paš o kralis.

⁶ Maškar ola terne murša sas varesave le Judejendar: o Daniel, o Chananijaš, o Mišael the o Azarijaš. ⁷ O glavno komorňikos lenge diňa aver nava: le Danieloske diňa Beltšacar, le Chananijašoske Šadrach, le Mišaeloske Mešach a le Azarijašoske Abed-Nego.

⁸ Ale o Daniel peske zaila andro jilo, hoj pes na melarela anglo Del le kraliskre chabeneha aňi leskra molaha. Vašoda mangla le komorňikos, hoj te na mušinel te chal ole chabenestar, hoj pes te na melarel andre. ⁹ O Del diňa, hoj o Daniel sas pre dzeka le komorňikoske a sas ke leste jileskro. ¹⁰ Ale phenda le Danieloske: „Darav man mire rajestar, le kralistar, savo tumenge diňa kada chaben the pijiben. Sar dikhela o kralis, hoj dičhon avri goreder sar okla terne murša andre tumare berša, dela mange te odčhinel o šero.“

¹¹ Avke o Daniel phenda le stražňikoske, saves o glavno komorňikos ačhada upral o Daniel, Chananijaš, Mišael the Azarijaš: ¹² „Ča skušin avri tire služobňiken deš dživesa. Mi den amen te chal ča zeleňina a te pijel ča paňi. ¹³ Palis dikheha, sar dičhuvav avri amen a sar okla aver terne, save chanas le kraliskre chabenestar. Pal oda dikheha, hoj so kereha tire služobňikenca.“ ¹⁴ Ov len šunda avri a skušinelas len deš džives.

¹⁵ Pal ola deš džives dikhla, hoj dičhonas avri feder a sas zoraleder sar okla terne murša, save chanas le kraliskre chabenestar. ¹⁶ Vašoda o stražňikos lidžalas het o chaben the e mol, so sas prekal lende, a delas len te chal ča zeleňina.

¹⁷ O Del diňa kale štare terne muršen godi, hoj te prindžaren a te achalon dojekh pisišagos the godaveripen. A le Danieloske mek ke oda diňa, hoj te džanel te achalol savore videňja the sune.

¹⁸ Sar imar pregele ola trin berša, save o kralis diňa, o glavno komorňikos len anda te sikavel anglo Nebukadnecar. ¹⁹ O kralis lenca vakerelas a maškar savore pes na arakhla ňiko ajso sar o Daniel, o Chananijaš, o Mišael the o Azarijaš. Avke sas ačhade andre le kraliskri služba. ²⁰ O kralis dikhla, hoj andre dojekh godaver veca, pal savi lendar phučelas, sas dešvar godavereder sar savore čarodejňika the vražňika andre calo leskro krališagos. ²¹ O Daniel ode ačhila dži andro ešebno berš, sar kralinelas o Kiros.

---

* 1:2 1,2 E hebrejiko čhib: Šinar

2

Le kraliskro suno pal e socha

¹ Sar kralinelas o Nebukadnecar dujto berš, sas les sune. Na sas les smirom andro jilo a našti sovelas. ² Akor diña o kralis te vičinel le vražņiken, le zaklinačen, le čarodejņiken the le astrologen*, hoj leske te phenen, save džalas sune. On avle a ačhile anglo kralis. ³ O kralis lenge phenda: „Sas man suno a nane man smirom andro jilo. Kamav te džanel, pal soste oda suno hin.“

⁴ O astrologa phende le kraliske andre aramejiko čhib: „Kralina, dživ pro furt! Phen tire služobņikenge tiro suno a amen tuke phenaha, pal soste džal.“

⁵ O kralis odphenda le astrologenge: „O lav, so avel mandar, pes na del te čerinel: Te mange na phenena avri miro suno a na phenena, pal soste džal, čhingerava tumen pro kotora a tumare kherendar kerava kopa šmeci. ⁶ Ale te mange phenena avri o suno a phenena, pal soste džal, mištes tumenge počinava a dava tumen dari the bari pačiv. Avke akana phenen mange o suno a the pal soste džal!“

⁷ On leske pale phende: „Mi vakerel avri o kralis o suno peskre služobņikenge a amen leske phenaha, pal soste džal.“

⁸ Akor o kralis odphenda: „Džanav mištes, hoj ča kamen te dochudel buter časos, bo džanen, hoj miro lav pes na del te čerinel. ⁹ Te mange na phenena o suno, dava tumen te marel savoren jednakones. Dovakerđan tumen jekhetane, hoj angle mande vakerena o klamišagos dži akor, medik na čerinava miro gondolišagos. Phenen mange o suno a akor džanava, hoj šaj mange phenen the pal soste džal.“

¹⁰ O astrologa odphende le kraliske: „Nane pre phuv ņisavo manuš, ko šaj kerdahas oda, so o kralis amendar mangel! ņisavo baro abo zoralo kralis na mangla šoha kajsi veca le čarodejņikostar, le zaklinačistar abo le astrologostar. ¹¹ Kadi veca, so o kralis mangel, hiņi igen phari. ņiko oda suno na džanela te phenel avri le kraliske, ča o devla, ale on na dživen maškar o manuša!“

¹² Akor o kralis igen cholisalila a prikazinda te murdarel savore godaver muršen andro Babilon. ¹³ Avke sas avridino o prikazis, hoj te murdaren le godaver muršen, a rodenas the le Daniel the leskre prijateľen, hoj len te murdaren.

¹⁴ Sar o Arijoch, o velitelis le kraliskre stražņikengro, džalas te murdarel le godaver muršen andro Babilon, prevakerđa ke leste o Daniel bara godaha the radaha. ¹⁵ Phučla le Arijochostar: „Soske diña avri o kralis kajso zoralo prikazis?“ Akor o Arijoch phenda le Danieloske, sostar džal. ¹⁶ Palis o Daniel geľa paš o kralis a mangla peske lestar časos, hoj leske te phenel, pal soste džalas suno.

¹⁷ Avke o Daniel geľa andre peskro kher a phenda pal oda peskre prijateľenge le Chananijašoske, le Mišaeloske the le Azarijašoske. ¹⁸ Phenda lenge, hoj te mangel le Devlestar andro ņebos o jileskeriben vaš kada garudipen, hoj les the leskre prijateľen te na murdaren okle godaver muršenca andral o Babilon. ¹⁹ Palis pes le Danieloske rači andro videņje otkerđa oda garudipen. Avke o Daniel lašarelas le Devles andro ņebos ²⁰ a phenda:

„Mi el barardo le Devleskro nav pro furt,
bo leskro hin o godaveripen the e zor.

²¹ Ov čerinel o idej the o časi,
ačhavel a čhivel tele le kralen.
Del godi le godaveren

a prindžaripen olen, ko achaluven.

²² Ov otkerel o bare a garude veci,
džanel, so hin andro kalipen,

* 2:2 2,2 E hebrejiko čhib: le Chaldejcen

a o švetlos bešel leha.

²³ Palikerav tuke, Devla mire dadengro,
a lašarav tut,
hoj man diňal godi the zor,
a diňal mange te džanel oda, so tutar mangahas,
bo amenge phendal avri o suno le kraliskro.“

²⁴ Palis geľa o Daniel ko Arijoch, saves o kralis ačhađa, hoj te murdarel le godavere muršen andral o Babilon, a phendä leske: „Ma murdar len. Le man anglo kralis a me leske phenava avri o suno, pal soste džal.“

²⁵ Akor o Arijoch sigo andä le Daniel anglo kralis a phendä leske: „Arakhl'om jekhe muršes, savo sas zailo andre Judsko, savo šaj le kraliske phenel avri o suno a the oda, so andre sikavel.“ ²⁶ O kralis phučla le Danielostar, savo pes vičinel Beltšacar: „Džanes mange te phenel avri o suno, savo man sas, a pal soste džal?“

²⁷ O Daniel odphendä le kraliske: „O garudipen, savo kamel o kralis te džanel, našti phenen avri nisave godaver murša aňi o zaklinača aňi o čarodejňnika aňi o vražňnika. ²⁸ Ale hin o Del pro ňebos, savo otkerel o garudipena. Ov sikada le kraliske le Nebukadnecaroske, so pes ačhela andre ola dživesa, so avena. Kada hin tiro suno the videňja, so tuke predžanas andro šero, sar tuke pašlohas pro hadžos:

²⁹ Kralina, pro hadžos tuke avenas o gondolišagi pal oda, so pes ačhela palis. Oda, ko otkerel o garudipena, tuke diňa te džanel, so ela. ³⁰ A so džal pal ma, kada garudipen mange na sas otkerdo bo som godavereder sar savore, so dživen, ale vašoda, hoj tu kralina te džanes, pal soste džahas suno, a te achalos oda, so gondolinehas andro jilo.

³¹ Tu, kralina, dikhlal varesavi igen uči socha. Odi socha sas bari a igen zorales blištisalolas; ačhelas angle tu a avelas latar dar. ³² Lakro šero sas le žuže somnakastar, o kolina the o rameni sas le rupestar a o per the o klubi sas le bronzostar. ³³ Lakre čanga sas le trastestar a o pindre sas sikra le trastestar the sikra la čikatar. ³⁴ Androda, sar pre late dikhehas, odphadžila bar, ale na le manušeskre vastendar. Peľa la sochake pro pindre a rozpučindä o trast the e čik pro kotora. ³⁵ Palis o trast, e čik, o bronzos, o rup the o somnakaj jekhvareste rozpele pro kotora a sas sar o šupi pal e pšeňica ňilaje andre žatva. E balvaj len hazdňa a na ačila pal lende nič. Ole barestar, so peľa pre socha, ačila baro verchos a pherdžarda cali phuv.

³⁶ Kada sas o suno. Akana phenaha le kraliske, pal soste džal. ³⁷ Tu, kralina, sal nekbareder savore kralendar. O Del andral o ňebos tuke diňa o krališagos, e moc, e zor the e pačiv. ³⁸ Diňa tuke andro vasta le manušen, le dzive džviren the le ňeboskre čiriklen všadzik, kaj bešen. Ačhađa tut, hoj te vladňines upral oda savoro.

Tu sal oda somnakuno šero.

³⁹ Pal tute avela aver krališagos, cikneder sar tiro, a mek aver, trito krališagos le bronzostar, so vladňinela pre cali phuv. ⁴⁰ A palis ela štarto krališagos zoralo sar trast, savo phagerel a rozmarel savoro. A avke sar o trast, so savoro phagerel, avke kada phagerela a rozmarela okle savoren. ⁴¹ O pindre the o angušta sikra la čikatar the sikra le trastestar, so dikhlal – oda sikavel, hoj o krališagos ela rozdelimen. Ale ela andre the e zor le trastestar, bo dikhlal o trast mišimen la čikaha. ⁴² O angušta le pindrengre sikra le trastestar a sikra la čikatar, so dikhlal – oda sikavel, hoj o krališagos ela sikra zoralo a sikra slabo. ⁴³ O trast mišimen la čikaha, so dikhlal, hin, hoj pes mišinenä maškar peste: Dena romeste peskre čhaven jekh avreske, hoj te avel smirom maškar lende, ale na likerena pes jekhetane, avke sar o trast pes našti mišinel la čikaha.

⁴⁴ Andro dživesa kale kralengre o Del le ňeboskro zathovela o krališagos, savo likerela pro furt, na ela zničimen a na ela avre manušengro. Rozphagerela savore kala krališagi a zničinela len, ale oda krališagos ačhela pro furt. ⁴⁵ Kada hin, so sikavel oda suno pal o bar odphago le verchostar, ale na le manušeskre vastendar – o bar, so phagerđa o trast, o bronzos, e čik, o rup the o somnakaj pro kotora: O baro Del sikada le kraliske, so pes ačhela. O suno hino čačipen a pre oda, so sikavel o suno, tut šaj mukes.“

⁴⁶ Akor o kralis Nebukadnecar peľa le mujeha pre phuv, diňa pačiv le Daniel a prikazinda, hoj te anen e obeta the o voňavo kadidlos prekal leste. ⁴⁷ O kralis le Danieloske phenda: „Čačes, tiro Del hino nekbareder Del, o Raj le kralengro, oda, ko otkerel o garudipena, bo otkerđa tuke kada garudipen.“

⁴⁸ Palis o kralis ačhada le Daniel pro baro than a diňa les but vzacna dari. Diňa leske te lidžal calo babiloňiko provincija a ačhada les upral savore godaver murša andro Babilon. ⁴⁹ O Daniel peske mangľa le kralistar, hoj te ačhavel le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego sar uradňiken upral e babiloňiko provincija. Ale o Daniel ačila pre dvora le kraliskri.

3

Le Danieloskre prijatela andro jagalo bov

¹ O kralis Nebukadnecar diňa te kerel somnakuňi socha. Sas uči 27 metri a buchli sas maj 3 metri. Diňa la te ačhavel pre rovina Dura andre babiloňiko provincija. ² Palis o kralis vičinda le vladaren, le guverneren, le foroskre vodcen, le hlavne radcen, le spravcen upral o pokladňici, le sudcen the savore avre uradňiken andral o provinciji, hoj te aven, bo kamelas te pošvecinel e socha, so diňa te ačhavel. ³ Avke pes zgele savore kala anglune manuša, hoj te pošvecinen e socha, savi ačhada o kralis Nebukadnecar.

⁴ Palis o hlasatelis zorales zvičinda: „Prikazinel pes tumenge, manušale andral dojekh narodos the čhib: ⁵ Sar šunena o hangos andral e truba, pištala, citara, lavuta the harfa abo aver bašaviben, takoj peren pre phuv a bandon angle somnakuňi socha, so diňa te ačhavel o kralis Nebukadnecar. ⁶ Oda, ko na perela pre phuv a na bandola, ela čhido andro jagalo bov rozlabardo.“

⁷ Vašoda, sar šunenas o manuša andral savore narodi the čhiba o hangos andral e truba, pištala, citara, lavuta the harfa abo aver bašaviben, takoj perenas pre phuv a bandonas angle socha, so diňa te ačhavel o kralis Nebukadnecar.

⁸ Akor avle varesave Chaldejci a chudle te vakerel pro Židi. ⁹ Phende le kraliske: „Kralina, dživ pro furt! ¹⁰ Tu, kralina, diňal avri prikazis, hoj dojekh, ko šunela o hangos andral e truba, pištala, citara, lavuta the harfa abo aver bašaviben, mušinel te perel pre phuv a te bandol angle somnakuňi socha. ¹¹ Ale oda, ko na perela pre phuv a na bandola angle socha, ela čhido andro jagalo bov rozlabardo. ¹² No hin kade varesave Židi, saven ačhadal sar uradňiken upral e babiloňiko provincija – o Šadrach, o Mešach the o Abed-Nego. Kala murša, kralina, na dolikeren tire lava. On na lašaren tire devlen a na bandon angle somnakuňi socha, so diňal te ačhavel.“

¹³ Akor o Nebukadnecar igen cholisalila a prikazinda, hoj te anen le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego. Avke ande kale muršen anglo kralis. ¹⁴ O Nebukadnecar lenge phenda: „Hin oda čačo, Šadrach, Mešach the Abed-Nego, hoj mire devlen na lašaren a na bandon angle miri somnakuňi socha, so diňom te ačhavel? ¹⁵ Či san akana pripravimen, sar šunena o hangos andral e truba, pištala, citara, lavuta the harfa abo všelijako aver bašaviben, takoj te perel pre phuv a te bandol angle socha,

so diňom te ačhavel? Bo sar na bandona angle socha, takoj tumen čhivena andro jagalo bov rozlabardo. A palis savo del tumen šaj zachrañinela andral mire vasta?“

¹⁶ O Šadrach, o Mešach the o Abed-Nego odphende le kraliske: „Ó Nebukadnecar, amen pes na mušinas angle tu te brañinel. ¹⁷ Te amen čhivena andro jagalo bov, amaro Del, saves lašaras, amen šaj zachrañinel andral oda bov a zachrañinela amen the andral tire vasta, ó kralina. ¹⁸ Ale the te oda na kerđahas, džan, kralina, hoj tire devlen na lašaraha a angle somnakuñi socha, so diňal te ačhavel, na banduvaha.“

¹⁹ Akor o Nebukadnecar igen cholisalila, o muj pes leske čerinda a sas igen choľamen pro Šadrach, Mešach the Abed-Nego. Diňa prikazis, hoj te rozlabaren o bov eftavar buter, sar oda kerenas angloda. ²⁰ A rozkazinda le nekzoraleder slugadenge andral peskri armada, hoj te phanden le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego a te čhiven andro jagalo bov rozlabardo. ²¹ Palis sphandle kale muršen, so sas urde andre peskre plašti, gada the turbani pro šere, a čhide len andro jagalo bov rozlabardo. ²² Vašoda, hoj le kraliskro rozkazis sas igen prisno, sas o bov avke rozlabardo, hoj o jagalo plameñis andral o bov murdarđa ole muršen, save ande le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego. ²³ A on trin džene pele sphandle andre oda jagalo bov rozlabardo.

²⁴ Akor o kralis Nebukadnecar predarandiľa, sig uštila a phučľa peskre radcendar: „Či na čhidam andro jagalo bov trine zaphandle muršen?“

„He, kralina, čhidam!“ odphende le kraliske.

²⁵ „Ale me dikhav štare muršen te phirel maškar e jag!“ phenda o kralis. „Nane zaphandle a e jag len nič na kerel! A oda štarto marel pro čhavo le devlengro!“

²⁶ Akor o Nebukadnecar avľa paš o vudar ole boveskro a vičinda: „Šadrach, Mešach the Abed-Nego, služobňikale le Nekbaredere Devleskre, aven kade avri!“

Avke o Šadrach, o Mešach the o Abed-Nego avle avri andral e jag. ²⁷ A savore vladara, o guvernera, le foroskre vodci the o aver uradňika le kraliskre avle a dikhle, hoj e jag ole trine muršen na kerđa nič, aňi jekh bal pro šero lenge na zlabila, aňi o gada pre lende na zlabile a aňi na khandenas pal o thuv.

²⁸ Akor phenda o Nebukadnecar: „Bararav le Devles, saves o Šadrach, o Mešach the o Abed-Nego lašaren! Ov bičhađa peskre aňjelos a zachrañinda peskre služobňiken, save andre leste pačanas a na šunde le kraliskro rozkazis a dine peskre tela pro meriben, bo kamenas te lašarel ča peskre Devles a na kamenas te služinel nisave avre devleske. ²⁹ Vašoda dav kada prikazis: Te varesave manuša andral varesave narodi abo čhiba phenena vareso nalačo pro Del le Šadrachoskro, le Mešachoskro the le Abed-Negoskro, ena čhingerde pro kotora a lengre khera ena čhide tele, hoj lendar te ačhel ča kopa šmeci; bo nane aver del, savo šaj zachrañindaahas kavke sar ov.“

³⁰ A paloda o kralis ačhađa le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego pro bareder than andre babiloňiko provincija.

O suno pal o stromos

³¹ O kralis Nebukadnecar le narodenge the le manušenge andral savore čhiba, save dživen pal cali phuv:

„Mi barol tumenge o smirom!“

³² Hin prekal ma radišagos te phenel tumenge pal o znameňja the pal o zazraki, save mange kerđa o Nekbareder Del.

³³ Save bare hine leskre znameňja

a save zorale hine leskre zazraki!
Leskro krališagos hin o večno krališagos
a leskro rajipen šoha na preačhela.“

4

¹ „Me, o Nebukadnecar, mange dživavas andro smirom andre miro kher a sa mange džalas mištes andre miro palacis. ² Džavas suno a oda suno man darada avri. Sar pašlúvavas pro hadžos, dikhlom obraza the videňja, save mange predžanas andre godi, a darandilom. ³ Akor diňom avri prikazis, hoj te anen angle mande savore godaver muršen andral o Babilon, hoj mange te phenen, pal soste sas o suno. ⁴ Palis avle o čarodejňika, o zaklinača, o astrologa the o vražňika. Phendom lenge avri o suno, ale on mange na džanle te phenel, pal soste džal o suno. ⁵ Pal lende pro koñec avla o Daniel a me leske phendom miro suno. (O Daniel pes vičinel Beltšacar, avke sar pes vičinel miro del; andre leste hin o duchos le svete devlengro.)

⁶ Phendom: „Beltšacaron, nekbareder le nekgodaveder radcendar, džanav, hoj o duchos le svete devlengro hin andre tu a nisavo garudipen nane prekal tute igen pharo. Šun avri miro suno, so dikhlom, a phen mange, pal soste džal! ⁷ Kala videňja dikhlom, sar mange pašlúvavas pre miro hadžos: Dikhlom a jekhvareste maškar e phuv sas stromos a sas igen učo! ⁸ O stromos barolas a zoralolas, sas učo dži o chmari a dičholas les všadzik pal cali phuv. ⁹ Leskre prajti sas igen šukar, sas upre pherdo ovocje a sas upre o chaben prekal savoredžene. Tel oda stromos arakhle savore dziva džviri o čiňos a pre leskre konara bešenas o čirikle. Ole stromostar chalas savoro, so hin džido.

¹⁰ Andre ola videňja, so dikhlom, sar mange pašlúvavas pre miro hadžos, dikhlom le svete stražcas, le aňjelos, sar avla tele andral o ňebos. ¹¹ Zorales vičinelas a phenda: „Čhinen tele o stromos a čhingeren tele leskre konara! Razinen tele leskre prajti a leskro ovocje rozčhiven! O džviri mi denašen telal leskro čiňos a o čirikle mi ľecinen het pal leskre konara!

¹² Ale o pňakos le koreňenca muken andre phuv. Phanden pašal leste o trastune the bronzune lanci a mi ačhel andre malakri čar. Mi čulal pre leste e ňeboskri rosa a mi dživel le džvirenca maškar o rastlini pre phuv. ¹³ Mi čerinel pes leske e godi pal le manuškri pre le džviroskri a mi likerel leske oda eфта časi. ¹⁴ Kada prikazis dine avri o stražci, o sveta aňjela oda phende vašoda, hoj o džide te džanen, hoj le Nkbarederes hin zor upral savore krališagi pre phuv. Ov len del, kaske kamel, a šaj ačhavel kraliske the le nekcikneder manušes.“ ¹⁵ Kada suno dikhlom me, o Nebukadnecar, a tu, Beltšacar, phen mange avri o suno, bo nisavo godaver murš andre miro krališagos na džanelas te phenel, pal soste džal o suno. Ale tu džanes, bo andre tute hin o duchos le svete devlengro.“

O Daniel phenel, pal soste o suno hin

¹⁶ Akor o Daniel, savo pes vičinel Beltšacar, pes igen daralas vajkeci časos, darade les avri leskre gondolišagi. O kralis leske phenda: „Beltšacaron, ma dara tut le sunestar the olestar, so sikavel!“

O Beltšacar phenda: „Kralina miro, kamľomas, hoj o suno the oda, so andre sikavel, pes te ačhel tire ňeprijaťelenge! ¹⁷ Andre tiro suno dikhlal igen zoralo the učo stromos. Dičholas, hoj džal dži andro chmari, a sako pal calo svetos les šaj dikhlá. ¹⁸ Leskre prajti sas igen šukar a anda pherdo ovocje prekal savoredžene te chal. O dziva džviri peske pašlonas tel leskro čiňos a o čirikle bešenas pro konara. ¹⁹ Kralina, tu sal oda stromos! Tu barohas a zoralohas; tiri zor barolas a dogela dži andro chmari a tiro rajipen hin dži pro koñec la phuvake.

²⁰ O kralis dikhla le svete stražcas, le aňjelos, te avel tele andral o űebos, savo phenelas: ‚Ĉinen tele o stromos a zničinen les, ale o pňakos le koreňenca muken andre phuv a phanden pašal leste o trastune the brondzune lanci. Mi aĉhel andre malakri ĉar, mi ĉulal pre leste e űeboskri rosa a mi dživel le dzive džvirenca dži akor, medik na predžala eĉta berša*.’

²¹ Kada sikavel o suno, kralina; o Někbareder diňa avri, so ela mire rajeha, le kraliha: ²² Tradena tut avri pašal o manuša a dživeha le dzive džvirenca. Čaha ĉar sar o dobitkos a ĉulala pre tu e űeboskri rosa. Eĉta berša predžana, medik tuke na pridžaneha, hoj o Někbareder hin o raj upral o krališagos le manušengro a hoj les del, kaske kamel. ²³ Oda, so sas phendo andro suno, hoj pes te mukel o stromoskro pňakos le koreňenca, sikavel kada: Tiro krališagos tuke ela dino pale akor, sar pridžaneha, hoj o Del andral o űebos kralinel. ²⁴ Vašoda, kralina, prile miri rada: Preaĉh te kerel bini, ker o laĉhipen a tiro nalaĉhipen ĉerin pro jileskeriben ko ĉore manuša. Ko džanel, ĉi na likerela dureder tiro laĉhipen.“

O suno pes aĉhel

²⁵ Kada savoro avla pro kralis Nebukadnecar.

²⁶ Sar imar pregeľa dešuduj ĉhon, phirelas o kralis pal e palaciskri strecha andro Babilon ²⁷ a phenda: „Ĉi kada nane o baro Babilon, savo aĉhaďom mira bara zoraha sar kraliko foros, hoj te sikavel miri kraliko slava?“

²⁸ Mek aňi na dophendā o lav, imar andral o űebos šundila o hangos: „Kada hin phendo pal tute, kralina Nebukadnecar: O krališagos pes tutar ila het! ²⁹ Tradena tut avri pašal o manuša, dživeha le dzive džvirenca a čaha ĉar sar dobitkos. Eĉta berša† predžana, medik na pridžaneha, hoj o Někbareder hin o raj upral o krališagos le manušengro a hoj les del, kaske kamel.“

³⁰ Takoj pes aĉhila oda lav, so sas phendo pal o Nebukadnecar a sas avritradlo le manušendar. Čhalas ĉar sar o dobitkos a pre leskro telos ĉulalas e űeboskri rosa, medik les na sas o bala bare sar le orloskre pora the o naja sar le ĉirikleskre pazuri.

³¹ „Sar pregeľa oda ĉasos, so sas dino, me, o Nebukadnecar, dikhľom pro űebos a miri godi mange avla pale. Lašaravas le Někbarederes, bararavas the oslavinavas le Devles, savo dživel furt.

Leskro rajipen hino veĉno

a leskro krališagos likerel pokoleňje pro pokoleňje.

³² Savore manuša pre phuv nane nič angle leste;

savoreha andro űebos the le manušenca pre phuv kerel avke, sar kamel.

űiko les našti zaaĉhavel

a űiko leske našti phenel: ‚So keres?‘

³³ Akor mange avla pale miri godi, a diňa pes mange pale miri paĉiv, miro šukariben the e slava mire krališagoskri. Mire radci the o anglune manuša man pale rodle avri; somas aĉhado pro tronos a aĉhilom mek bareder sar angloda. ³⁴ Akana me, o Nebukadnecar, lašarav, bararav a oslavinav le Kralis le űeboskres. Savoro, so ov kerel, hin laĉho, leskre droma hine ĉaĉe a olen, ko phiren barikanes, šaj pokorinel.“

5

O vast pisinel pre fala

¹ O kralis o Belšacar kerďa bari hoscina peskre ezera (1 000) anglune muršenge a pijelas lenca e mol. ² Sar o Belšacar pijelas e mol, prikazinda, hoj te anen o somnakune the o rupune nadobi, save leskro dad o Nebukadnecar anda andral o Čhramos le Jeruzalemoskro, bo o kralis kamla andral lende te pijel peskre anglune

* 4:20 4,20 Abo: ĉasi † 4:29 4,29 Abo: ĉasi

muršenca, peskre romňijenca the peskre avre romňijenca-služobňičkenca. ³ Avke ande o somnakune nadobi, save ile andral o Chramos, andral o kher le Devleskro andro Jeruzalem, a pijelas lendar o kralis peskre anglune muršenca, le romňijenca the le romňijenca-služkenca. ⁴ Pijenas o moľa a lašarenas le somnakune, rupune, bronzune, trastune, kaštune the barune devlen.

⁵ Jekhwareste pes sikade andro kraliskro palacis o angušta le manušeskre vasteskre a pisinenas paš o svietňikos pre fala andro palacis. O kralis dikhelas pro vast, sar pisinelas. ⁶ Akor o kralis igen predarandila a daratar parňila avri. Slabisalile leske o pindre a izdranas tel leste o khoča.

⁷ O kralis zorales vičindā, hoj te anen le zaklinačen, le astrologen the le vražňiken. Palis phendā le babiloňike mudrcenge: „Oda, ko pregenela kada pisišagos a džanela mange te phenel, pal soste oda hin, ela urdo andro fjalova barikane gada, pre meň leske ela thodo o somnakuno lancocis a vladňinela sar trito nekbareder andro krališagos.“

⁸ Androda avle savore le kraliskre mudrci, ale na džanenas te pregenel o pisišagos aňi te phenel le kraliske, pal soste džal. ⁹ Akor o kralis o Belšacar mek buter predarandila, daratar parňila avri a leskre anglune murša na džanenas so te kerel.

¹⁰ Ale sar e kralovna šundā, so vakerenas o kralis the leskre anglune murša, avľa andre hoscinakri hala a phendā: „Kralina, dživ pro furt! Ma predara! Na mušines daratar te parňol avri. ¹¹ Andre tiro krališagos hin murš, andre savo hin o duchos le svete devlengro. Sar sas tiro dad kralis, kada murš sikada, hoj les hin lači godi, hoj achalol a hino godaver, ajso sar o devla. O kralis Nebukadnecar, tiro dad, les ačhađa upral savore čarodejňika, zaklinača, astrologa the vražňika. ¹² Kale muršes le Daniel, saveske o kralis diňa nav Belšacar, hin bari godi a hin les but prindžaripen the achaluvipen. Ov džanel te phenel avri o sune the o garudipena a džanel te otkerel o phare lava. Vičin ole Daniel a ov tuke phenela, so ode hin pisimen.“

¹³ Palis ande le Daniel anglo kralis a ov phendā le Danieloske: „Sal tu oda Daniel, saves o kralis, miro dad, zaila le manušenca andral e Judsko a andā kade? ¹⁴ Šundom pal tute, hoj hin andre tute o duchos le svete devlengro, hoj tut hin lači godi, hoj achalos a sal igen godaver. ¹⁵ Ande angle mande le mudrcen the le zaklinačen, hoj te pregenen kada pisišagos a te phenen mange, pal soste ode hin pisimen, ale na džanenas mange te phenel. ¹⁶ Ale pal tute šundom, hoj džanes te phenel avri o sune a džanes te otkerel o phare lava. Te mange pregeneha kada pisišagos a te pheneha avri, so ode hin pisimen, dava tut te urel andro fjalova barikane gada a andre meň hordineha o somnakuno lancocis a vladňineha sar trito nekbareder andro krališagos.“

¹⁷ Pre oda o Daniel phendā le kraliske: „Muk tuke tire dari a tire odmeni de avreske. Ale oda pisišagos le kraliske pregenava a phenava leske avri, so ode phenel.

¹⁸ Kralina, o Nebbareder Del diňa tire dadeske le Nebukadnecaroske o krališagos, e zor, e slava the e pačiv. ¹⁹ O Del les diňa ajsi bari zor, hoj pes lestar daranas o manuša andral savore narodi the čhiba a izdranas lestar, bo kas kamelas, murdarelas; kas kamelas, mukelas te dživel; kas kamelas, hazdelas upre; a kas kamelas, pokorinelas. ²⁰ Sar peske gondolinelas pal peste but a leskro jilo ačhila barikano, akor sas telečhido pal o kraliko tronos a leskri slava pes lestar iľa het. ²¹ Tradle les avri le manušendar a sas les ajsi godi sar le džviren. Dživelas le dzive somarenca, denas les te chal čar sar le dobitkos a čulalas pre leste e ňeboskri rosa dži akor, medik na pridžanľa, hoj o Nebbareder Del hin o raj upral o krališagi le manušengre a hoj len del, kaske kamel.

²² Ale tu, Belšacaronas, leskro čhavo, na kamlal tut te pokorinel, kajte džanehas pal savoreste. ²³ Kerehas tutar bareder sar o RAJ andro ňebos, diňal tuke te anel o nadobi andral leskro Chramos a pijehas andral lende e mol tire anglune muršenca,

tire romňijenca the le romňijenca-služkenca. Lašarehas le rupune, somnakune, bronzune, trastune, kaštune the barune devlen, save na dikhen, na šunen, aňi na džanen nič. Ale le Devles, savo likerel tiro dživipen the savore tire droma andre peskre vasta, na diňal pačiv. ²⁴ Vašoda ov bičhađa o vast, so pisinda kala lava.

²⁵ O pisišagos phenel kada:

Mene Mene Tekel u Farsin.

²⁶ Oda hin kada:

„Mene‘ – O Del zrachinda o dživesa tire krališagoskre a kerđa leske koňec.

²⁷ „Tekel‘ – salas važimen pro vahi a sikada pes, hoj na važines ajci, keci kampil.

²⁸ „Peres‘ – tiro krališagos sas rozđelimen a dino le Medenge the le Peržanenge.“

²⁹ Akor o kralis Belšacar prikazinda, hoj le Daniel te uren andro fjalova barikane gada, te thoven leske pre meň somnakuno lancocis a te den te džanel, hoj hino trito nekbareder raj andro krališagos.

³⁰ Odi rat murdarde le Belšacar, le babiloňike kralis.

6

O Daniel čhido maškar o levi

¹ Akor ačhiľa kraliske andro Babilon o Darius, o medsko kralis, saveske sas šovardeš the duj (62) berš. ² O Darius pes rozhodňinda, hoj ačhavela upral o krališagos šel the biš (120) vladaren, hoj te lidžan calo krališagos, ³ a upral lende ačhađa trine bare uradňiken a jekh lendar sas o Daniel. Kala trin uradňika dodikhenas pre ola vladara, hoj pes mištes te starinen pal o krališagos. ⁴ Pal varesavo časos o Daniel sikada, hoj feder kerel peskri buči sar okla aver uradňika the vladara, bo sas godavereder, a vašoda les o kralis gondolinelas te ačhavel upral calo krališagos. ⁵ Okla aver uradňika the vladara kamenas te arakhel vareso nalačo pro Daniel andre oda, sar služinel le kraliske, bo kamenas les te del andre, ale na arakhle pre leste ňisavi nalači veca, bo o Daniel sas pačivalo andre savoreste a kerelas peskri buči avke, sar kampilas. ⁶ Avke peske kala murša phende: „Pro Daniel na arakhaha nič, hoj les te das andre. Šaj les chudas ča andre varesoste, so džal pal o zakonos leskre Devleskro.“

⁷ Palis pes but bare uradňika the vladara zgele ko kralis a phende leske: „Kralina, Darius, dživ pro furt! ⁸ Savore tire bare uradňika andre tiro krališagos, o guvernera, o vladara, o radci the o anglune murša pes dovakerde, hoj o kralis te del avri zakonos, savo mušinel sako te dolikerel. Kamas, hoj te prikazines, hoj andre kala tranda (30) dživesa, so avena, pes o manuša te modľinen ča ke tu. Te vareko pes modľinela ke varesavo aver del vaj manuš, mušinel a te el čhido andre chev maškar o levi. ⁹ Akana, kralina, de avri kada zakonos a podpisin tut upre, hoj pes te na del te čerinel, avke sar oda hin andro zakonos le Medengro the le Peržanengro, so pes na del te zrušinel.“

¹⁰ Avke o kralis Darius podpisinda oda zakonos.

¹¹ Sar pes o Daniel dodžanľa, hoj ajso zakonos hin avridino, geľa andre peskro kher. O oblaki andre upruno kher sas phundrade pre odi sera sar o Jeruzalem. Trival dživeseste ode džalas pro khoča, modľinelas pes a palikerelas le Devleske avke, sar oda kerelas angloda. ¹² Akor gele ola murša andro kher le Danieloskro a arakhle les, sar pes modľinel a mangel le Devles, hoj leske te pomožinel. ¹³ Avke ola murša avle anglo kralis a leperde leske oda zakonos: „Kralina, či na podpisindaľ o zakonos, hoj andre kala tranda dživesa, so avena, pes o manuša te modľinen ča ke tu? Či nane avke, hoj te pes vareko modľinela ke varesavo aver del vaj manuš, mušinel a te el čhido andre chev maškar o levi?“

O kralis odphenda: „He, oda lav ačhel avke, sar phendom, bo hin oda o zakonos le Medengro the le Peržanengro, so pes na del te čerinel.“

¹⁴ Palis phende le kraliske: „O Daniel, jekh le judske manušendar, save sas zaile, tut na šunel, kralina, aňi na dolikerel tiro zakonos, so diňal avri, ale trival dživeseste pes modlinel ke peskro Del.“ ¹⁵ Sar o kralis šunda kala lava, sas leske pharo a phenda peske, hoj zachraňinela le Daniel. A medik na zaračila, kerelas savoro, hoj les te zachraňinel.

¹⁶ Paloda ola murša gele ko kralis a phende leske: „Džan, kralina, hoj pal o zakonos le Medengro the le Peržanengro pes nisavo prikazis, so diňa avri o kralis, imar na del te čerinel!“

¹⁷ Palis o kralis prikazinda, hoj te anen le Daniel. Ande les a čhide les andre chev maškar o levi. O kralis phenda le Danieloske: „O Del, saveske furt služines, tut zachraňinela.“

¹⁸ Avke ande baro bar a zaučharde leha e chev. O kralis zapečatinda oda bar peskra angrusaha a the le anglune muršengre angrusenca, hoj ňiko te na zachraňinel le Daniel. ¹⁹ Palis o kralis geľa andre peskro palacis a cali rat pes poscinelas. Na sovelas a na kamelas ňikas, hoj les te zabavinel.

²⁰ Sig tosara o kralis uštıla a sidarelas te džal paš e chev le levengri. ²¹ Sar sas imar paš e chev, kaj sas o Daniel, zvičinda ke leste la žalaha: „Daniel, služobňikona le džide Devleskro, sas tire Devles, saveske furt služines, zor tut te zachraňinel le levendar?“

²² O Daniel le kraliske odphenda: „Kralina, dživ pro furt! ²³ Miro Del bičada peskre aňjelos a phandľa andre le levenge o piski, vašoda man ňič na kerde. Bo o Del dikhľa, hoj som žužo angle leste, a aňi tuke, kralina, na kerdom nisavo nalačhipen.“

²⁴ Akor o kralis igen radisalıla a prikazinda, hoj te len avri andral e chev le Daniel. Cirdle les avri andral e chev a dikhle, hoj nane ňikhaj dukhado, bo pačalas peskre Devleske.

²⁵ O kralis prikazinda, hoj te anen olen, ko klamišagoha dine andre le Daniel, a čhide len andre chev maškar o levi lengre čhavenca the romňijenca. Mek aňi na dopele dži pre phuv andre chev a imar pre lende chučile o levi a phagerde lenge o kokala.

²⁶ Paloda o kralis Darius pisinda savore manušenge andre dojekh narodos the čhib pal cali phuv:

„Mi barol tumenge o smirom.

²⁷ Dav avri o prikazis, hoj pes pal cali phuv andre miro krališagos o manuša te daran le Danieloskre Devlestar.

Bo ov hino džido Del, savo hino pro furt,
leskro krališagos na ela šoha zničimen
a leskro rajipen šoha na preačhela.

²⁸ Ov lel avri a zachraňinel
a kerel o znameňja the o zazraki pro ňebos the pre phuv.
Ov ila avri le Daniel le levengra zoratar.“

²⁹ Le Danieloske džalas savoro igen mištes, sar kralinelas o Darius a pal leste o perziko kralis Kiros.

7

Le Danieloskro suno pal o štar šelmi

¹ Sar andro Babilon o Belšacar kralinelas ešebno berš, džalas o Daniel suno. O videňje leske pregeľa prekal e godi, sar pašlolas pre peskro hadžos. A pisinda andre

o suno, so džalas: ² „Andre miro videňje rači dikhľom o balvaja pal o štar ňeboskre seri, so rozburinde o baro moros. ³ Andral o moros avle avri štar bare šelmi a dojekh lendar sas aver.

⁴ Ešebno šelma sas sar ľevos, ale o kridli la sas le orloskre. Androda, sar pre late dikhavas, cirdle lake tele o kridli. Hazdle la pal e phuv, thode la te ačhel pro pindre sar manušes a chudňa manušeskro jilo.

⁵ Avke pes mange sikađa e dujto šelma, so dičholas sar medvedzis. Pašľolas pre jekh sera*. Ola šelma sas andro piskos maškar o danda trin pašvare; kavke lake phende: ‚Ušti a cha but mas!‘

⁶ Palis dikhavas dureder a sikađa pes mange e trito šelma, so dičholas sar leopardos. Pro dumo la sas štar kridli sar le čiriklen. Sas la štar šere a sas lake diňi e zor.

⁷ Paloda andre mire videňja rači dikhľom e štarto šelma. Avelas latar bari dar a sas strašno the igen zorali. Sas la bare trastune danda, savenca chalas a žuvinelas, a oda, so mek ačhelas, rozpučinelas le pindrenca. Kadi sas aver savore okle šelmendar, so sas angle late, a sas la deš rohi.

⁸ Dikhavas pre ola rohi a jekhvareste bariľa maškar lende aver cikno rohos. Trin ole rohendar sas avricirdle angle leste. Kale rohos sas jakha, sar hin le manušen, a leskre vušta pes barikanes lašarenas.“

O Daniel dikhel Oles, ko sas furt

⁹ „Androda, sar dikhavas, sas ačhade o troni a Oda, ko sas furt, peske upre zabešľa.

Leskre gada sas parne sar jiv, leskre bala sas parne sar vlna.

Andral leskro tronos avenas avri o jagale plameňa a the andral o kereki le tronoskre avelas avri e jag.

¹⁰ O jagalo paňi avelas avri a čulalas anglal leste.

Ezera-ezerenge leske služinenas a deš ezera deš ezerenge ačhenas anglal leste. O sudos zabešľa a o kňižki sas phundrade.

¹¹ Palis dikhavas pro cikno rohos, so pes avke barikanes lašarelas. Dikhavas, medik odi šelma na sas murdardi. Lakro telos sas zničimen a sas čhido te labol andre jag.

¹² The okle šelmendar sas ili e zor, no mek pre varesavo časos lenge sas dino te dživel.

¹³ Andre oda videňje rači dikhľom kada:

Le chmarenca andral o ňebos avelas vareko sar o čhavo le manušeskro. Avľa dži pašes paš Oda, ko sas furt, a ande les angle leste.

¹⁴ Sas leske diňi e zor, e slava the o krališagos, hoj leske te služinen o manuša andral savore narodi the čhiba.

Leskri moc hiňi večno, šoha na preačhela, a leskro krališagos šoha na ela zničimen.“

O suno hino avriphendo

¹⁵ „Me, o Daniel, sar dikhľom kala veci andro videňje, igen predarandilom a na džanľom, so mange pal oda te gondolinel. ¹⁶ Gelom pašeder paš jekh dženo, so ode ačhelas, a phučľom lestar: ‚S'oda hin kada savoro?‘

* 7:5 7,5 E hebrejiko čhib pes na del te achaľol.

Ov ke ma prevakerďa a diňa mange te achalol, so sikaven kala veci: ¹⁷ O štar bare šelmi sikaven, hoj pre phuv chudena te kralinel štar kraľa. ¹⁸ Ale o sveta manuša le Nekbaredereskre chudena o krališagos a ačhela lenge pro furt the furt.

¹⁹ Palis kamavas te džanel pal odi štarto šelma, so sas aver savorendar. Avelas latar bari dar, o danda la sas le trastestar, o pazuri la sas le bronzostar, chalas a žuvinelas, a oda, so mek ačhelas, rozpučinelas le pindrenca. ²⁰ Kamavas the te džanel pal o deš rohi, so la sas pro šero, the pal oka aver rohos, so barila avri a angle savo trin aver rohi pele avri. Kale rohos sas jakha the vušta, so vakerenas barikanes, a dičholas bareder sar okla rohi. ²¹ Mek sar dikhavas dureder, kada rohos kerďa o mariben ole svete manušenca a domarelas len dži akor, ²² medik na avla Oda, ko sas furt, a o sudos sas dino le svete manušenge le Nekbaredere Devleskre, bo avla o časos, hoj o sveta manuša te prelen o krališagos.

²³ Akor oda, ko paš ma ačhelas, mange kavke phendă:

,E štarto šelma ela o štarto krališagos pre phuv,
savo ela savore krališagendar aver.

Zachala cali phuv, rozpučinela a rozžuvinela.

²⁴ O deš rohi hin o deš kraľa,
save avena ole krališagostar.

Mek jekh aver avela pal lende,
ela aver oklendar, so sas,
a čhivela tele pal o tronos trine kraľen.

²⁵ Vakerela lava pro Nekbareder,
trapinela le svete manušen le Devleskren
a kamela te čerinel o sveta inepi the o zakoni.
Ena leske dine andro vasta pro časos, duj časi the jepaš časos.

²⁶ Ale zabešela o sudos,
leskri zor pes lestar odlela
a ela calkom zničimen pro furt.

²⁷ O krališagos, o rajipen the o šukariben savore krališagengro tel calo ňebos,
ela dino le svete manušenge, so hine le Nekbareder Devleskre.
Leskro krališagos ela večno,
savore rajipena leske služinena
a šunena les.'

²⁸ Kade hin o koňec le vakeribnaske. Man, le Daniel, igen darade avri mire gondolišagi a o muj pes mange čerinda, ale kada savoro mange muklom prekal ma.“

8

O capos the o baranos

¹ Sar kralinelas o kralis Belšacar trito berš, dikhlom me, o Daniel, dujto videňje pal oda ešebno, so dikhlom angloda. ² Andre oda videňje man dikhlom te ačhavel paš o paňi Ulaj andro ohradzimen foros Šušan andre provincija Elam. ³ Sar hazdňom upre o jakha, dikhlom jekhe baranos duje rohenca te ačhel paš o paňi a leskre rohi sas bare. Jekh sas bareder sar oka, ale barila nasigeder. ⁴ Dikhlom ole baranos te marel le rohenca pro zapados, severos the pro juhos. Ňisavo džvirov angle leste na obačhila a ňiko pes andral leskri zor našti zachraňinelas. Kerelas oda, so kamelas, a lidžalas pes upre.

⁵ Sar pal oda gondolinavas, jekhvareste avla pal o zapados jekh capos. Pregela cali phuv, ale leskre pindre pes na chudenas la phuvatar. A ole capos sas maškar o jakha igen baro rohos. ⁶ Avla dži paš oda dujerohengro baranos, saves dikhlom te ačhel paš o paňi, a mukla pes pre leste bara cholaha andre cali peskri zor. ⁷ Dikhlom, sar avla

paš o baranos, cholaha andre leste demada a phagla leske soduj rohi. Le baranos na sas zor te obachel angle leste. O capos leha demada andre phuv a uštarelas pre leste. Na sas niko te zachrañinel le baranos leskra zoratar. ⁸ O capos pes lidžalas igen upre. Ale sar imar sas andre peskri nekbareder zor, phadžila leske oda baro rohos a pre leskro than barile aver štar bare rohi pro štar svetoskre seri.

⁹ Andral jekh olendar avla avri jekh cikno rohos, so igen barolas pre južno sera, pre vichodno sera a palis ke Šukar phuv. ¹⁰ Barila dži paš e ņeboskri armada a čida tele varesaven lendar the le čercheñendar pre phuv a uštarelas pre lende. ¹¹ Lidžalas pes upre a kerelas pestar bareder sar o velitelis la ņeboskra armadakro, zaačhada e sakodživeseskri obeta le RAJESKE a leskro Chramos čida tele. ¹² Le Devleskre manuša visalile le Devlestar andre vzbura a oddine pes ole rohoske a obetinas leske. Oda rohos čida o čačipen pre phuv a savoro, so kerelas, leske avelas avri.

¹³ Akor šundom te vakerel jekhe svetones a aver sveto phučla olear, ko vakerelas: „Dži kana likerela oda videñje pal e sakodživeseskri obeta, pal e vzbura, so ničinel? Dži kana pes uštarela pre ņeboskri armada the pro Chramos?“

¹⁴ Odphenda: „Dži akor, medik na predžana 2 300 rača the tosara; palis ela o Chramos pale pošvecimen.“

O Gabriel del te achalol o videñje

¹⁵ Medik me, o Daniel, dikhavas o videñje a kamavas oleske te achalol, jekhvaresto paš ma ačila vareko, ko dičholas avri sar murš. ¹⁶ A šundom le manuškro hangos, sar vičinelas le pañestar Ulaj: „Gabrielona, de leske te achalol kada videñje!“

¹⁷ Palis o Gabriel avla ode, kaj ačhavas. Sar avelas pašeder, predarandilom a pelom pro muj. Phenda mange: „Manušeja, achaluv, hoj kada videñje hin pal o posledno časos.“

¹⁸ Sar manca vakerelas, pašlúvavas le mujeha pre phuv a na džnavas mandar. Palis pes mandar chudna a thoda man te ačhel pro pindre.

¹⁹ A phenda: „Dava tuke te džanel, so pes ačhela andre posledno bari choli le Devleskri, bo o videñje hin pal o posledno časos, so hin dino. ²⁰ Oda dujerohengro baranos, saves dikhlal, oda hin o kraľa andral e Medsko the andral e Perzija. ²¹ O zabarardo capos hin o grecko kralis a o baro rohos maškar leskre jakha hin o ešebno kralis. ²² O štar rohi, save barile avri, sar o baro rohos leske phadžila, hine o štar krališagi, so avena leskre narodostar, ale na ela len ajsi zor sar les.“

²³ Jekh strašno kralis avela andre posledna dživesa lengre krališagoskre, sar imar dokerena savore bini andre peskri vzbura. Oda kralis ela zacato the igen falošno.

²⁴ Ačhela igen zoralo, ale na peskra zoratar. Kerela bari pohroma a avela leske avri sa, so kerela. Zničinel le zorale muršen a the le Devleskre manušen. ²⁵ Vašoda, hoj ela vibito, avela leske avri o falošna droma. Lidžala pes upre andro jilo a zničinela but dženen akor, sar oda na užarena. Ačhavela pes the le Rajeske upral o raja, no ela zničimen, ale na le manuškra zoratar. ²⁶ Čačo hin oda videñje, so tuke sas phendo pal o rača the tosara, sar pes na obetinel. Ale tu oda videñje zapečatin, bo predžana but berša, medik pes kada ačhela.“

²⁷ Me, o Daniel, slabisalilom a nasvalilom pro vajkeci dživesa. Palis uštilom a keravas le kraliskri služba. Igen man čudalinas upral oda videñje a našti oleske achalúvavas.

9

Le Danieloskro mangipen

¹ O Darius, le Ahasveroskro čhavo andral o medsko narodos, ačila kraliske upral o chaldejiko krališagos. ² Sar ov kralinelas ešebno berš, me, o Daniel, achalilom andral

o Pisišagos, andral oda lav, so diña o RAJ le prorokos Jeremijaš, hoj o Jeruzalem ačhela zničimen pro eftavardeš (70) berš. ³ Avke man visardom ko Raj, miro Del, hoj les te rodav andre modlitba, igen les mangavas a poscinavas man. Somas urdo andro gada le gonestar a bešavas andro prachos andral o bov.

⁴ Modlinavas man ko RAJ, ke miro Del, a phenavas avri mire bini:

„Ó, Rajeja, baro a zoralo Devla, so dolikeres pačivales e kamibnaskri zmluva olenca, ko tut kamen a dolikeren tire prikazañja: ⁵ Amen, o Izrael, kerdam o bini a kerahas o nalačhipen. Samas nalače a vzburinahas pes; visardam pes het tire zakonendar the prikazendar. ⁶ Na šunahas tire služobňiken le proroken, save vakerenas andre tiro nav amare kralenge, amare vladarenge, amare dadenge the savore manušenge andre amari phuv.

⁷ Tiro, Rajeja, hin o spravodlišagos, ale amen sam andre ladž dži adadžives – o manuša andral e Judsko, savore, so bešen andro Jeruzalem the calo Izrael, ola, ko hine pašes, the ola, ko hine dur, andre savore phuva, kaj amen tradňal avri vaš oda, hoj na samas tuke pačivale. ⁸ Rajeja, e ladž amenge, amare kralenge, amare vladarenge the amare dadenge, bo kerahas o bini pre tute. ⁹ Tu, Raja, amaro Devla, sal lačhejileskro a odmukes, kajte amen pes tuke ačhavahas ¹⁰ a na šunahas tiro hangos, RAJEJA, amaro Devla, hoj te phiras pal o zakoni, so amenge diňal prekal tire služobňika-proroka. ¹¹ Calo Izrael na dolikerďa tiro zakonos a visardá pes het, hoj te na šunel tiro hangos.

Vašoda o prekošibena, so hine pisimen andro zakonos le Mojžišoskro, le Devleskre služobňikoskro, sas avričhide pre amende, bo kerehas o bini pre leste. ¹² Dolikerďa peskre lava, so phenelas pre amende the pre amare vladara, hoj anela pre amende kajso baro nalačhipen. Se oda, so pes ačhila andro Jeruzalem, pes na ačhila ņikhaj tel calo ņebos. ¹³ Avke sar hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskro, avke pre amende avla kada savoro nalačhipen, bo amen na kamahas te el pre dzeka le RAJESKE, amare Devleske, hoj pes te visaras amare binendar a te das pozoris pre tiro čačipen. ¹⁴ Vašoda sas o RAJ pripravimen a domukla pre amende kada nalačhipen. Bo o RAJ, amaro Del, hino čačipnaskro andre savoreste, so kerel, ale amen na šunahas leskro hangos.

¹⁵ Akana, Rajeja, Devla amaro, so tire zorale vasteha ilal avri tire manušen andral o Egipt a kerdal tuke baro nav maškar o manuša dži adadžives, avke sar oda hin adadžives – amen kerdam bini, amen kerdam namištes. ¹⁶ Rajeja, vaš savore tire čačipnaskre skutki visar het tiri bari cholí tire forostar le Jeruzalemostar, tire svete verchostar. Vaš amare bini a vaš o bini amare dadengre ačhila o Jeruzalem the tire nipi pre ladž sakoneske, ko bešen pašal amende.

¹⁷ Ale akana, Devla amaro, šun avri e modlitba the o mangipen tire služobňikoskro. Ker oda prekal tute korkoreste, Rajeja, mi švicinel tiro muj pre tiro zničimen Chramos. ¹⁸ Devla miro, prithov tiro kan a šun. Otker tire jakha a dikh pre amaro zničimen foros, so lidžal tiro nav. Amaro mangipen ke tu na anas vaš oda, hoj amen sam čačipnaskre, ale vaš oda, hoj tu sal igen lačhejileskro. ¹⁹ Rajeja, šun! Rajeja, odmuk! Rajeja, šun avri a ker! Ma odthov oda! Ker oda vaš tuke korkoreske, Devla miro! Bo tiro foros a tire manuša lidžan tiro nav.“

Pal o eftavardeš kurke

²⁰ Me vakeravas, modlinavas man a viznavinavas mire bini the o bini mire manušengre, le Izraeloskre, a anavas miro mangipen anglo RAJ, miro Del, vaš o sveto verchos mire Devleskro. ²¹ Sar man mek modlinavas, o Gabriel, oda murš, saves angloda dikhľom andro videñje, priləcinda sig ke mande akor, sar pes obetinel o račakre obeti. ²² Avla paš ma a phenda mange kada: „Daniel, akana avľom, hoj tut

te dav godi te achalol. ²³ Sar tut chudňal te modľinel, o lav sas dino a me avľom, hoj tuke les te phenav avri, bo sal vzacno le Devleske. Vašoda prindžar oda lav a achaluv oda videňje.

²⁴ Eftavardeš kurke hin dine tire manušenge the tire svete foroske, hoj pes te preachel la vzbura the le binenca, hoj pes te počinel vaš e vina, te anel pes o večno spravodlišagos, te zapečafinel pes o prorocko videňje a te pomazinel pes o Neksveteder than.

²⁵ Vašoda džan a achaluv: Akorestar, sar šundila o lav pal oda, hoj pes pale te ačhavel o Jeruzalem, a dži akor, medik avela o Pomazimen vladcas, predžana efa kurke the šovardeš the duj (62) kurke. O ulici andro Jeruzalem the e ochrana pašal o foros ena pale upreačhade. Ale oda ena o phare časi. ²⁶ Pal o šovardeš the duj kurke ela murdardo o Pomazimen bi e vina. O foros the o Neksveteder than zničinena o manuša ole vladcaskre, savo avela. O koňec avela sar e potopa, o mariben the o ničenje, so diňa avri o Del, likerela dži o agor. ²⁷ Oda vladcas ispidela pro but džene, hoj leha te keren zmluva pre jekh kurko. Maškar o kurko kerela, hoj pes imar te na anen o obeti the o dari. Andro Chramos ela thodi e džungali modla, so les melarela andre, a ačhela ode, medik pre oda, ko la ode thoda, na ela čhido avri o sudos, so sas dino prekal leste.“

10

O Daniel dikhel le aňjelos

¹ Sar kralinelas o kralis Kiros andre Perzija trito berš, sas sikado o lav le Danieloske, savo pes vičinelas Beltšacar. Oda lav sas čačipnaskro, ale sas les igen phares te achalol. Oda lav leske sas dino te achalol andro videňje.

² Andre ola dživesa me, o Daniel, somas andre bari žala trin kurke. ³ Na chalom lačo chaben, aňi mas aňi mol na ilom andro muj. Aňi na makhľom man olejoha, medik na pregele trin kurke.

⁴ Bišuštarto (24.) džives andre ešebno čhon somas pro brehos paš o baro paňi Tigris. ⁵ Sar dikhľom upre le jakhenca, dikhľom varesave muršes urdes andro ruchos le lanostar a pašal o klubi sas prephandlo sirimoha le žuže somnakastar andral o Ufaz. ⁶ Leskro telos sas sar o vzacno bar a leskro muj sas sar o bleskos. O jakha les sas sar o jagale fakli, leskre vasta the pindre sas sar o blištaco bronzos a leskro hangos šundolas sar but manušengro.

⁷ Ča me, o Daniel, dikhľom oda videňje. O murša, save manca sas, les na dikhle, ale avľa pre lende e bari dar a denašle pes te garuvel. ⁸ Avke ačhilom korkoro a dikhavas oda baro videňje. Ale ačhilom bi e zor, parňilom avri pro meriben a e zor man calkom omukla. ⁹ Androda šundom leskro hangos. A sar oda šundom, pelom tele le mujeha pre phuv a na džanavas mandar.

¹⁰ A chudňa pes mandar varesavo vast, čhalada man a somas pro khoča the pro burňika. ¹¹ Phenda mange: „Daniel, vzacno muršēja, de pozoris pro lava, so tuke phenava. Ušti upre, bo akana som bičhado pal tu.“ A sar mange kada phenda, uštilom upre a izdravas.

¹² Palis mange phenda: „Ma dara tut, Daniel, bo ešebne dživesestar, kanastar tuke zailal andro jilo, hoj kames te achalol, a chudňal tut te pokorinel anglo Del, sas tire lava avrišunde a me vaš oda avľom. ¹³ O raj le aňjelengro, so lidžal o krališagos andre Perzija, pes mange ačhavelas bišujekh (21) džives. Ale o Michael, jekh le nekbareder aňjelengre rajendar, mange avľa te pomožinel a mukľom les ode le kraliha andral e Perzija. ¹⁴ Akana avľom, hoj tuke te dav te achalol oda, so pes ačhela tire manušenca andre ola dživesa, so avena, bo kada videňje hino pal ola dživesa, so avena.“

¹⁵ Medik mange kala veci vakerelas, bandilom le mujeha dži pre phuv a nemisalilom. ¹⁶ Palis pes vareko, ko dičholas sar manuš, chudña mire vuštendar a me phundrađom o muj a chudňom te vakerel. Phendom oleske, ko ačhelas anglal ma: „Hin mange igen phares olestar, so dikhlom, raja miro, a šunav man igen slabo. ¹⁷ Sar šaj me, tiro slugas, vakerav tuha, raja miro? E zor man omukla a phares pes mange dichinel.“

¹⁸ Pale pes mandar chudña oda, ko dičholas sar manuš, a diña man zor. ¹⁹ Phenda: „Ma dara tut, vzacno manušeja! O smirom tuha! Preker tut! Av zoralo!“

Sar ke ma kavke prevakerda, prekerđom man a phendom: „Vaker, rajaja, bo diňal man zor.“

²⁰ Phučla mandar: „Džanes, soske pal tu avlom? Ale akana man mušnav te džal pale te marel le aňjelengre rajeha andral e Perzija, a sar me džava, o aňjelengro raj andral e Grecko avela. ²¹ Ale ešeb tuke dava te džanel, so hin pisimen andre Knižka le čačipnaskri. Ńiko aver mange lenca na pomožinel, ča o Michael, o raj le Izraeloskre aňjelengro.“

11

¹ Me ačhavas paš o Michael, hoj les te zoralarav a te pomožinav leske akor, sar kralinelas o medsko kralis Darius ešebno berš.

O krala pal o juhos the pal o severos

² Ale akana tuke phenava o čačipen: „Andre Perzija ena mek trin krala a štarto peske skidela buter barvalipen sar okla, a sar zoralola peskre barvalipnastar, kerela upre savoren pro grecko krališagos. ³ Palis avela jekh zoralo kralis, savo vladñinela bara zoraha a kerela sa, so ča leske ela pre dzeka. ⁴ No avke sig sar avla, avke ela leskro krališagos rozmaro a rozdelimen pro štar seri le svetoskre, ale na maškar leskre potomki. Oda krališagos imar na ela ajso zoralo, sar sas paš leste, bo ela avricirdlo a dela pes avrengre.“

⁵ O kralis pal o juhos ačhela igen zoralo, ale jekh leskre velitelendar ačhela mek zoraleder sar ov a kralinela andre leskro krališagos bara zoraha. ⁶ Pal o vajkeci berša pes sthoveña jekhetane: e čhaj le kraliskri pal o juhos ila vera le kraliha pal o severos, hoj te zoralaren lengri zmluva. Ale na likerela oda but, bo oj, lakro rom, lakre čhave the lakre sluhi ena murdarde.

⁷ Jekh lakra famelijatar ačhela kraliske pro juhos. Ov džala pre armada le kraliskri pal o severos, zalela leskro ohradzimen foros a domarela leskri armada. ⁸ Lela the lengre devlen, lengre trastune modlen the lengre vzacna rupune the somnakune nadobi a lidžala len andro Egipt. Pro vajkeci berš mukela le kralis pro severos andro smirom. ⁹ Palis o kralis pal o severos avela andro krališagos le kraliskro pro juhos, ale visarela pes pale andre peskri phuv. ¹⁰ Leskre čhave ena pripravimen pes te marel a zvičinenena e bari armada, so džala furt anglal a zalela savoro sar e potopa a doanela o mariben dži paš leskro ohradzimen foros.

¹¹ Palis o kralis pal o juhos avela pro mariben choľaha a marel pes le kraliha pal o severos, savo ačhavela bari armada, savi ela domardī. ¹² Sar o kralis pal o juhos zalela ola armada, lidžala pes andre peskro jilo upre. Murdarela but ezera dženen, ale na ačhela furt zoraleder sar oka, ¹³ bo o kralis pal o severos ačhavela aver armada, mek bareder sar oki; a pal o vajkeci berša avela pale la armadaha, savi ela igen bari a mištes vizbrojimen.

¹⁴ Andre oda časos ušćena upre but džene pro kralis pal o juhos. The ola dziva džene tire narodostar ušćena upre, hoj pes te ačhel oda, so sas andro videňje, ale perena. ¹⁵ O kralis pal o severos avela a čhivela avri pre kopa o bara pašal o muros a zalela o ohradzimen foros. O slugada pal o juhos na obačhena, aňi ole nekfederen

na ela zor oda te odmarel. ¹⁶ Oda, ko pre leste avla, peske kerela, so kamela, a ņiko angle leste na obačhela. Zaačhela the andre Šukar phuv a ela les zor la te zničinel. ¹⁷ Kamela te avel cała peskra krališagoskra armadaha a phandela le kraliha pal juhos e smiromoskri zmluva. Dela leske romňake peskra čha, hoj les te zničinel, ale oda, so kamela te kerel, leske na avela avri. ¹⁸ Palis pes mukela pro phuva paš o moros a but lendar zalela. No jekh velitelis zaačhavela leskro avriasaben a na ča oda, the leskri ladž leske dela pale. ¹⁹ Avke pes visarela pale ko ohradzimen fori andre peskri phuv, ale podžžala leske o pindro, perela a imar les na dičhola.

²⁰ Pre leskro than pes ačhavela aver, savo bičhavela le colňikos te kidel avri o daňe, hoj te barvalol leskro krališagos. No pal varesavo časos ela zničimen, ale na andre choľi, aňi na andro mariben.

²¹ Pre leskro than avela igen nalačho manuš, saves na ela pravos te ačhel kraliske. Avela akor, sar oda o manuša na užarena, ale dochudela o krališagos avke, hoj thovala avri le manušenca. ²² Šulavela avri anglal peste o armadi a zničinela len the le Devleskre Někbaredere Rašas*. ²³ Oleha, hoj phandela zmluvi le vodcenca andral aver narodi, thovala lenca avri a ela furt zoraleder, kajte les ela frima manuša. ²⁴ Jekhvareste avela pro mariben pre ola nekbarvaleder provinciji a kerela ajse veci, save na kerenas aňi leskre dada, aňi o dada lengre dadengre. Rozdela maškar peskre o zailo the čordo barvalipen the o aver lačhe veci. The pro ohradzimen fori le bare murenca kerela peskre plani, ale ča pre varesavo časos.

²⁵ Bi e dar kerela upre a skidela bari the zoralı armada a džala pro kralis pal o juhos. O kralis pal o juhos pes mukela pre leste la bara the zoralı armadaha, ale na obačhela, bo leha thovena avri. ²⁶ Zničinena le kralis ola, ko chan leha pal o skamind; leskri armada ela šulađi avri a but džene merena andro mariben. ²⁷ Soduj krala bešena jekhetane pal o skamind a gondolinena pro nalačho, klaminena jekh avreske, ale na ela oda pre ņisoste, bo o koňec avela andre oda časos, so hin dino. ²⁸ O kralis pal o severos avela pale andre peskri phuv bare barvalipnaha a zalela peske andro jilo te zničinel e sveto zmluva. Kerela, so kamela, a palis džala pale andre peskri phuv.

²⁹ Andre oda časos, so hin dino, džala pale pro mariben pro juhos, ale akana oda na ela avke sar angloda. ³⁰ Bo avena pre leste o lođi le Kitanengre† a predarala. Avke pes visarela pale, cholisaľola a kamela te zničinel e sveto zmluva. Avela a dela pačiv olen, ko omukle e sveto zmluva.

³¹ Leskri armada uštela upre, hoj te meľarel andre o Chramos the e pevnosť. Na domukena te obetinel e sakodživeseskri obeta a ačhavana ode la džungala modla. ³² Le gule lavenca thovala avri olenca, ko na dolikeren e zmluva. Ale ola, ko prindžaren peskre Devles, pes leske zorales ačhavana.

³³ O godaver le manušendar dena but dženen godi. Ale varesaven lendar murdarena le šablınca a labarena andre jag, varesaven zalena andre a phandena pre varesavo časos. ³⁴ Sar perena, dochudela pes lenge cikňi pomoca, ale but džene pes ke lende klamišagoha pridena. ³⁵ Varesave ole godaver manušendar perena, hoj te aven žuže, obžuzarde a bi e mel. Kada ľikerela dži akor, medik na avela o koňec andre oda časos, so o Del diňa.

³⁶ Oda kralis kerela sa, so kamela, ľidžala pes upre a kerela pestar bareder sar savore devla. The pro Del le devlengro vakerela ajse veci, save našti aňi te šunel. Sa leske avela avri mištes, medik na predžala o časos la bara cholakro, bo oda, so kamel o Del, pes mušinel te ačhel. ³⁷ Ov na ačhela ņisave devlendar, saven leskre dada lašarenas, aňi ole devlestar, saves but džuvľija kamen, aňi ņisave avre

* **11:22** 11,22 E hebrejiko čhib: la zmluvakre rajes † **11:30** 11,30 Oda sas o Rimana.

devleske na presikavela e pačiv, bo ov pestar kerela bareder sar on savore. ³⁸ Ale lašarela le hradoskre devles. Oda hin del, saves leskre dada na prindžarenas aanela leske o somnakaj, o rup, o vzacna bara the o aver vzacna dari. ³⁹ O krališ džala pro nekzoraleder fori la pomocaha ole devlestar a dela bari pačiv olen, ko pes leske poddena. Ačhavela len vodcenge upral o but manuša a vaš e odmena lenge rozdeľinela e phuv.

⁴⁰ Andro posledno časos pre leste avela pro mariben o krališ pal o juhos, ale o krališ pal o severos pre leste džala le slugadenca pro graja, le verdanenca the but lodenca. Avela pro but phuva a predžala prekal lende sar e potopa. ⁴¹ Avela the pre šukar phuv, pro Izrael. Ezera-ezerenge ena murdarde avri, ale o Edom, o Moab the o anglune manuša le Amončanengre ena zachraňimen leskre vastendar. ⁴² Rozthovela peskri zor upral o phuva. Aňi o Egipt lestar na denašela. ⁴³ Andre leskri zor ena o somnakune, rupune the aver vzacna veci andral o Egipt. Domarela the e Libija the o Kuš†. ⁴⁴ Ale oda, so šunela pal o vichodos the pal o severos, les daravela avri a džala bara choľaha pro mariben, hoj te zničinel a te murdarel avri but dženen. ⁴⁵ Rozthovela peskre kralika stani maškar o moros the maškar o šukar sveto verchos. Ale ode ela leskro koňec a ňiko leske na pomožinela.“

12

O posledna časi

¹ „Andre oda časos avela o Michael, o baro aňjelos, savo stražinel tumare manušen. Akor avela ajsa pharipen, savo mek na sas, kanastar hin o narodi, dži akana. Ale andre oda časos ena zachraňimen tire manuša – sako, kaskro nav pes arakhela pisimen andre le Devleskri kňižka. ² A but olendar, ko soven andro prachos la phuvakro, ušćena upre; jekh pro večno dživipen, ale aver ena teledikhle the andre ladž pro furt. ³ Ola, ko hine godaver, švicinena sar o ňeboskro švetlos a ola, ko anena but dženen andro spravodlišagos, švicinena sar o čercheňa pro furt. ⁴ Ale tu, Daniel, liker kala lava andro garudipen a zapečaťin e kňižka, medik na ela o posledno časos. But džene džana upre tele a o prindžaripen barola.“

⁵ Me, o Daniel, dikhlom te ačhel duje avre muršen, jekhes pre kada brehos paš o paňi a dujtones pre aver brehos. ⁶ Olendar jekh dženo prevakerđa ko murš urdo andro lanovo ruchos, savo sas upral o paňi: „Kana ela koňec kale strašne vecenge?“

⁷ Šundom ole muršes urdes andro lanovo ruchos, savo sas upral o paňi. Ov hazdľa soduj vasta ko ňebos, ila vera andro nav le Devleskro, savo dživel furt, a phendľa: „Likerela oda trin the jepaš berš*. Sar imar preačhela te džal pre le Devleskre sveta manuša, akor ena savore kala veci dokerde.“

⁸ Šundom kada savoro, ale na achaliľom oleske. Phučľom: „Rajeja miro, savo ela o koňec kale vecenge?“

⁹ Odphendľa: „Daniel, dža, bo kala lava hine likerde andro garudipen a zapečaťimen dži o posledno časos. ¹⁰ But džene ena žužarde, lela pes pal lende tele e mel a prekal e jag ačhena dokonaleder, ale o nalačhe ačhena dureder nalačhe. ňiko le nalačhe manušendar oleske na achalona, ale o godaver achalona.

¹¹ Akorestar, kanastar pes zaačhavela o sakodživeseskre obeti a ela ačhadı e džungali modla andro Chramos, predžana 1 290 dživesa. ¹² Bachtale hine ola, ko pačabnaha užarena, medik na predžana 1 335 dživesa.

† 11:43 11,43 Oda hin e Etiopija. * 12:7 12,7 E hebrejiko čhib: jekh časos, duj časi the jepaš časos

¹³ Ale tu av verno dži o końec. Mereha, ale palis ušteha andral o meriben pro końec le dživesengro, hoj te chudes tiro dedictvos.“

O Hozeaš

¹ O lav le RAJESKRO, so avla ko Hozeaš, ko čavo le Beeriskro, sar andre Judsko kralinenas o Uziaš, o Jotam, o Achaz the o Chizkija* a sar andro Izrael kralinelas o Jarobeam, o čavo le Jehoašiskro.

O Hozeaš peske lel lubňa romňake

² Sar o RAJ ešebnovar prevakerďa ko Hozeaš, phendá leske: „Dža a le tuke varesava lubňa romňake a ela tut o čhave andral o lubipen, bo tumari phuv kerel baro lubipen oleha, hoj pes visardá het le RAJESTAR.“ ³ Avke gela a ila peske romňake la Gomer, le Diblajimoskra čha. Oj ačila khabňi a ločila leske muršores.

⁴ Akor phendá o RAJ le Hozeašiske: „De leske nav Jezreel, bo imar maj marava e famelija le Jehuoskri vaš oda, hoj but dženengro rat čhorde avri andro Jezreel, a kerava o końec le Izraeloskre krališagoske. ⁵ Andre oda džives phagerava o lukos, e zor le Izraeloskra armadakri, andre dolina Jezreel.“

⁶ Palis e Gomer pale ačila khabňi a ulila lake čhajori. Akor o RAJ phendá: „De lake nav Lo-Ruchama†, bo imar buter na presikavava e milost le Izraeloske a na odmukava lenge. ⁷ Ale le Judaskre manušenge presikavava e milost a zachrańinava len me, o RAJ, lengro Del; na zachrańinava len ańi le lukoha ańi la šablaha ańi le maribnaha ańi le grajenca ańi olenca, ko bešen pro graja.“

⁸ Paloda, sar e Gomer imar preačila te del te pijel la čhajora, so pes vičinel Lo-Ruchama, pale ačila khabňi a ulila lake muršoro. ⁹ Akor phendá o RAJ le Hozeašiske: „De leske nav Lo-Ami‡, bo tumen na san mire manuša a me na som tumaro Del.“

2

O Izrael ela pale obnovimen

¹ „Ale jekhvar ena o Izraeliti ajci but sar e poši paš o moros, so pes na del te zrachinel ańi te zgenel. A pre oda than, kaj lenge sas phendo: ‚Na san mire manuša,‘ lenge jekhvar ela phendo: ‚Tumen san o čhave le džide Devleskre.‘ ² Akor pes o manuša andral e Judsko the andral o Izrael zdžana jekhetane, kidena peske avri jekhe vodcas a pale rozkvitńisalona andre phuv. Oda ela baro džives le Jezreeloskro. ³ Phenen tumare phralenge: ‚Ami*!‘, a tumare pheńenge: ‚Ruchama†!‘ “

O Izrael ela mardo vaš peskro lubipen

⁴ „Čhavale, dovakeren tumara dake, dovakeren lake,
bo imar nane miri romňi a me na som lakro rom.
Mi preačhel te dživel andro lubipen
a mi visarel pes andral peskro napačivaliben!

⁵ Bo sar na, ta čhivava lake tele o gada
a ela langi avke sar andre oda džives, sar ulila.
Kerava latar pušta,

kerava latar avrišuki phuv
a mukava la te merel le smedostar.

⁶ Na avava jileskro ke lakre čhave,
bo on hine o čhave andral o lubipen.

* **1:1** 1,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš. † **1:6** 1,6 Oda hin „Bi e milost“. ‡ **1:9** 1,9 Oda hin „Na mire manuša“. * **2:3** 2,3 Oda hin „Mire manuša“. † **2:3** 2,3 Oda hin „Milost“.

- 7 Bo lengri daj kerelas o lubipen;
odi, so lenca ačhila khabni, kerda o džungipen.
Bo phenda: ‚Džava pal mire pirane,
save man dena maro the pañi,
vlna the lanos, olejos the pijiben.‘
- 8 Vašoda zahradzinava lakro drom le kolakenca
a zamurinava la avke, hoj na džanela khatar te džal.
- 9 Oj denašela pal peskre pirane,
ale na dochudela len;
rodela len, ale na arakhela.
Akor peske phenela: ‚Džav pale ke miro ešebno rom,
bo akor sas mange feder sar akana!‘
- 10 Ale oj na kamelas te pridžanel,
hoj me som oda,
ko la delas o zrnos, e nevi mol the o nekfeder olejos;
me som oda, ko la delas but somnakaj the rup,
ale oj oleha lašarelas le Baal.
- 11 Vašoda mange lava pale miro zrnos, sar ela e žatva,
the miri nevi mol, sar ela lakro časos;
lava latar miri vlna the miro lanos,
save sas pre oda, hoj te učharen andre lakro langipen.
- 12 Akana čhivava lake tele o gada a ačhela langi
anglo jakha savore lakre piranengre
a ňiko la našti zachrañinela andral mire vasta.
- 13 Zaačhavava savore lakre radišagi:
lakre inepi, oslavi le Neve čhoneskre, dživesa le šabatoskre –
savore lakre inepi.
- 14 Zñičinava lakre viñici the lakre figovñika, pal save oj phenel:
‚Kada hin miro počhñiben, savo man dine mire pirane.‘
Mukava len te zabarol le vešeha
a chana len o dživa džviru.
- 15 Marava la vaš ola dživesa,
sar labarelas o kadidlos le Baalenge,
sar pes šukařarelas le čeñenca the angrusenca,
sar phirelas pal peskre pirane,
ale pre ma bisterda,“ phenel o RAJ.
- O RAJ pale presikavela o kamiben ko Izrael*
- 16 „Vašoda la pricirdava pale ke ma;
lidžava la pre pušta
a vakerava šukares ke lakro jilo.
- 17 Ode lake dava pale lakre viñici
a kerava, hoj la Bibachtala dolinatar‡ te ačhel e brana la nađejakri.
Odarik mange giřavela avke sar andre peskro terñipen,
avke sar andre oda džives, sar avla avri andral o Egipt.
- 18 Andre oda džives,“ phenel o RAJ,
„man vičhnela *miro rom*
a imar man na vičhnela *miro baal*.
- 19 Bo me lava avri andral lakro muj o nava le Baalengre;
lengre nava pes imar šoha na leperena.

---

‡ 2:17 2,17 E hebrejiko čhib: o Achor

- 20 Akor phandava e zmluva mek the le dzive džvirenca,
le čiriklenca the le džvirenca, so pes cirden pal e phuv,
hoj tumen te na dukhaven.
O lukos, e šablā the o mariben
lava het pal e phuv
a dava lenge te sovel andro smirom.
- 21 Mangavava man tuha pro furt;
mangavava man tuha andro spravodlišagos the čaćipen,
andro kamiben the jileskeriben.
- 22 Mangavava man tuha andre vernost
a tu sprindžareha le RAJES.
- 23 Andre oda džives odphenava pro modlitbi, “
phenel o RAJ,
„phenava le ņeboske
a o ņebos dela o brišind pre phuv,
24 e phuv dela o zrnos, e mol the o olejos;
a on barona a phenena: ‚O Del sadzinelaŠ!‘
- 25 Zathovava mange mire manušen andre phuv
a avava jileskro ke odi, kas angloda diňom nav *Bi e milost*.
Olenge, kas angloda diňom nav *Na mire manuša*, phenava:
‚Tumen san mire manuša!‘
On odphenena: ‚Tu sal amaro Del!‘ “

3

O Del kamel peskre napačivale manušen

1 O RAJ mange pale phenda: „Dža, kam tira romňa, kajte hiňi lubňi a džal pal aver murš. Kam la avke, sar o RAJ kamel le Izraeloskre čhaven, kajte pes on visaren ke aver devla a rado lenge anen e obeta le hroznengre bokelendar.“

2 Avke vaš late počindom dešupandž rupune šekli a duj šel kili jačmeňis, hoj la te cinav. 3 Phendom lake: „Ačheha ke mande but dživesa, na kereha lubipen, na džaha pal aver murš a aňi man tuha na ela nič.“ 4 Bo o Izraeliti ačhena but dživesa bi o kralis, bi o vodcas, bi e obeta, bi o sveta bara, bi o efodos the bi o modli. 5 Paľis pes o Izraeliti visarena a rodena le RAJES, peskre Devles, the le Davidoskre čhas, peskre kralis. A andro posledna dživesa avena daraha anglo RAJ a prilena leskro lačhipen.

4

O RAJ obviňinel le Izrael

- 1 Šunen o lav le RAJESKRO, Izraelitale!
Bo o RAJ obviňinel le manušen, so dživen andre kadi phuv:
„Nane ņiko verno aňi pačivalo andro kamiben,
ňiko na prindžarel le Devles andre kadi phuv.
- 2 Košen, klaminen, murdaren,
čoren a keren o lubipen;
o murdaripen pal o murdaripen,
nane len imar ņisave hraňici.
- 3 Vašoda e phuv šučol avri
a savoro, so andre dživel, našľol;
o dziva džviri, o čirikle,

a mek the o ribi andro moros meren.

- 4 Ńiko ņikas te na obviŃinel
aŃi ņiko ņikas te na odsudzinel!
Bo me obviŃinav tumen le rašajen!
- 5 Tumen perena dživese a rači o proroka perena tumenca;
vašoda zŃičinava tumara da, le Izrael!
- 6 Mire manuša meren, bo man na prindžaren.
Vašoda, hoj tumen odčhidan o prindžaripen,
me tumen odčhivava andral e rašajiko služba.
Vašoda, hoj bisterđan pro zakonos tumare Devleskro,
the me bisterava pre tumare čhave.
- 7 So buter rašaja sas,
buter bini kerenas angle mande;
čerinava lengri slava pre ladž!
- 8 ČalŃon pro bini mire manušengre
a kamen, hoj te keren o nalačhipen.
- 9 Vašoda avke, sar cerpinena o manuša,
avke cerpinena the o rašaja:
Marava sodujen vaš lengre droma
a počinava lenge vaš lengre skutki.
- 10 Chana, ale na čalŃona;
kerena o lubipen, ale na ela len čhave,
bo omukle le RAJES vaš o lubipen.
- 11 E puraŃi the e nevi mol
lel e godi mire manušendar.
- 12 Mire manuša roden e rada paš e kaštuŃi modla
a vražinen peskre palicenca, hoj pes te dodžanen so te kerel,
bo o duchos le lubipnaskro len cirdel te lašarel avre devlen
a oddžan le Devlestar.
- 13 Anen peskre obeti pro verchi,
labaren o kadidlos pro uče brehi
tel o dubos, topolis the cedros,
kaj hin lačho ciŃos.
Vašoda tumare čhaja keren o lubipen
a tumare borija nane pačivale.
- 14 Na marava tumare čhajen, hoj keren o lubipen,
aŃi tumare borijen, hoj nane pačivale;
bo the o murša phiren pal o lubŃa
a anen o obeti le chramoskre lubŃenca.
O manuša, so na achalŃon, ena zŃičimen.
- 15 Te keres, Izraelona, o lubipen,
te na avel odi vina the pro Juda.
Ma džan andro Gilgal te lašarel falošŃe,
ma phiren andro Bet-Aven,
ma len vera kavke:
,Lav vera pro džido RAJ!‘
- 16 O Izrael hino zacato sar e zacato gurunŃi.
Šaj les akana o RAJ pašinel
pre bari mała sar le bakrores?

- 17 O manuša le Izraeloskre* pes oddine le modlence;
 muk len avke!
 18 Sar dopijen e mol,
 džan te kerel o lubipen;
 lengre vladara kamen buter e ladž sar e slava.
 19 E balvaj len pačarela andre peskre kridli a odphurdela;
 lengre obeti lenge anena e ladž.“

5

O sudos pro Izrael

- 1 „Šunen kada, rašajale!
 Phundraven o kana, Izraelitale!
 Šunen mištes, tumen e famelija le kraliskri!
 Bo kada sudos hin pre tumende!
 Ačhilan pascake prekal e Micpa,
 san nacirdle sar e sita pro verchos Tabor.
 2 O vzburenci dogele imar igen dur andro murdaripen,
 ale me len savoren marava.
 3 Me prindžarav le Efrajim;
 o Izrael nane garudo angle mande.
 Tu kerehas lubipen, Efrajmona;
 o Izrael hino meľardo andre.
 4 Lengre skutki lenge na domuken
 te avel pale ke peskro Del,
 bo o duchos le lubipnaskro hin andre lende;
 na prindžaren le RAJES.
 5 O baripen le Izraeloskro svedčinel pre leste.
 O Izrael, o Efrajim, perel pre peskre bini,
 the o Juda perela lenca.
 6 Peskre bakrenca the stadenca džan
 te rodel le RAJES,
 ale na arakhena les,
 bo pes lendar odcirdňa.
 7 Na sas verna le RAJESKE,
 bo anenas pro svetos ňevlastne čhaven;
 sar oslavinena o inepos le Neve čhoneskro,
 ov len zničinel the lengre maľenca.
 8 Trubinen pro rohos andre Gibea,
 pre truba andre Rama;
 trubinen zorales pro mariben andro Bet-Aven! Pal tute, Benjamin!
 9 O Efrajim ela zničimen andre oda džives,
 sar les karhinava;
 maškar o kmeňi le Izraeloskre
 phenava oda, so pes čačes ačhela.
 10 O raja le Judaskre hine
 sar ola, ko čerinen la phuvakre hraňici.
 Čhivava pre lende avri miri cholī sar paňi.
 11 O Efrajim igen cerpinela,

* 4:17 4,17 E hebrejiko čhib: o Efrajim

ela roztrušimen paš o sudos,
 bo radišagoha džalas pal o modli.
 12 Me avava sar o mołos le Efrajimoske
 a sar o kirñiben le Judaske.
 13 Sar o Efrajim dikhľa peskro nasvaliben
 a o Juda peskri rana,
 akor geľa o Efrajim andre Asirija
 a mangľa le bare kralis vaš e pomoca.
 Ale ov tumenge našti pomožinel
 aňi našti sastarel tumare rani.
 14 Bo me avava sar o levos pro Efrajim
 a sar o terno levos pro Juda.
 Me! Me korkoro len čhingerava pro kotora;
 džava len te cirdel het a ňiko len na zachrañinela.
 15 Akor džava a visarava man pale pre miro than,
 medik peske na udžanena e vina
 a na rodena miro muj.
 Sar lenge ela igen phares,
 akor man rodena igen zorales.“

6

O Izrael pes na visarel le binendar

1 „Aven džas pale ko RAJ! Ov amen čhingerďa pro kotora, ale ov amen the
 sastareľa;
 ov amen zrañinda,
 ale ov amenge the phandela andre o rani.
 2 Pal o duj džives amen obdžidareľa,
 pro trito džives amen hazdela upre,
 hoj te dživas angle leskro muj.
 3 Aven, sprindžaras le RAJES!
 Keras sa, hoj les te sprindžaras.
 Avke sar hin isto, hoj o kham avela avri,
 avke hin isto the oda, hoj ov avela;
 avela sar o brišind, so avel jesone the jarone,
 sar o brišind, so polivinel e phuv.
 4 So te kerel tuha, Efrajimona?
 So te kerel tuha, Judona?
 Se tumaro kamiben ke ma hin sar e chmara tosara,
 abo sar e rosa, so sig našľol.
 5 Vašoda tumen kresinavas prekal o proroka,
 murdaravas tumen le lavenca andral miro muj
 a miro sudos avel avri sar o švetlos.
 6 Bo me, o Del, kamav tumaro verno kamiben a na e obeta;
 buter kamav, hoj man te prindžaren,
 sar hoj mange te anen o ľabarde obeti.
 7 Ale on prephagle miri zmluva imar paš o Adam*;
 ode mange sas napačivale.
 8 O Gilead hin o foros le nalačhe manušengro,

* 6:7 6,7 O Adam šaj el o ešebno manuš, abo o cikno gavoro paš o Jordan.

pre leskre ulici hin pherdo rat.

⁹ Sar o zbujnika užaren, hoj pre varekaste te chučen,
avke keren o rašaja;

murdaren le manušen pro drom andro Šichem;
keren baro nalačhipen!

¹⁰ Dikhľom o strašno džungipen andro Izrael:
O Efrajim ode kerel baro lubipen;
o Izrael hino melardo andre.

¹¹ A the prekal tumende, manušale andral e Judsko,
hin pripravimen o džives, kana skidena upre o trestos.

Kamav te anel pale mire zaile manušen.“

7

¹ „Ale sar kamav le Izrael te sastarel avri,
sikavel pes e vina le Efrajimoskri
the o nalačhe skutki la Samarijakre.

Bo thoven avri le manušenca;
o živaňis rozmarel o kher,
o zbujnika avri pro ulici občoraren!

² Na len peske andre godi,
hoj me na bisterav pre lengro nalačhipen,
ale lengre bini len avke obkľučinen,
hoj hine furt angle mire jakha.

³ Peskre nalačhipnaha keren radišagos le kraliske
a peskre klamišagoha le vladarenge.

⁴ Savore hine lubara;
hine sar o rozlabardo bov,
andre savo o pekaris na mušinel te čhivel kašta,
kanastar rozkerďa o chumer dži akor,
medik leske na avela upre.

⁵ Andre oda džives, sar amaro kralis kerďa e oslava,
leskre uradňika mačile la molatar
a ov pes pridiňa paš o barikane.

⁶ He, lengre jile labonas sar bov andre peskre nalačhe plani;
caľi rat lengri cholı thuvisaľolas
a tosara rozlabiľa sar bari jag.

⁷ Savore hine rozlabarde sar bov
a chan tele peskre vladaren;
savore lengre krala peren tele,
ale ňiko lendar ke ma na vičinel.

⁸ O Efrajim pes mišinel avre narodenca;
o Efrajim hino e marikli,
so na sas previsardi a prilabiľa.

⁹ Leskri zor chan tele o cudzinci,
ale ov olestar na džanel;
o bala leske chudle te šivisaľol,
ale aňi olestar na džanel.

¹⁰ O baripen le Izraeloskre manušengro svedčinel pre lende,
ale the avke pes na visaren pale ko RAJ, ke peskro Del,

aňi les na roden vaš oda savoro.
 11 O Efrajim hino sar e holubica,
 sig peha del te thovel avri, bi e godi;
 maj vičinel pre pomoca andro Egipt
 a maj džal andre Asirija.
 12 Sar džana, nacirdava pre lende miri sita,
 cirdava len tele sar le čiriklen;
 zachudava len sar šunava, hoj pes zdžan.
 13 Vigos lenge, bo mandar odgele!
 Ena zničimen, bo pes mange ačhade!
 Me len kamav te cinel avri,
 ale on pre ma vakeren o klamišagi.
 14 Na modlinen pes ke ma andral calo jilo,
 ča roven pre peskre hadži.
 Vaš o zrnos the vaš e mol pes čingeren pro telos,
 ale mandar pes visaren.
 15 Me len sikavavas a davas len zor,
 ale on pre mande gondolinen avri o nalače plani!
 16 Na visaren pes ko Nektbareder,
 hine sar o bango lukos.
 Lengre vladara ena murdarde la šablaha
 angle lengri sprosto čhib,
 vašoda lendar asana andro Egipt.“

8

O RAJ odsudzinel le Izrael vaš o modlarstvo

1 „Prithoven o trubi paš o muj!
 O orlos kružinel upral o kher le RAJESKRO,
 bo prephagle miri zmluva
 a ačhade pes pre miro zakonos.
 2 O Izrael ke ma vičinel:
 ‚Devla amaro, amen tut prindžaras!‘
 3 Ale o Izrael odčhidá oda, so hin lačo;
 vašoda pre leste džala o nepřijateliš.
 4 O manuša peske ačhade le kralen,
 ale bijal mande;
 ačhade peske le rajen,
 ale mandar na phučle.
 Kerde peske o rupune the o somnakune modli
 pre peskri zahuba.
 5 Me odčhidom* la Samarijakra somnakuňa gurumňora.
 Miri choli pre lende labol!
 Našti aven žuže? Mek dži kana?
 6 Se the ola modla kerda o manuš andral o Izrael.
 Oda nane Del!
 Ela phagerdi pro kotorora –
 odi somnakuňi gurumňi andral e Samarija!
 7 Sadzinen e balvaj
 a skidena e vichrica!
 O klasos barola bi o zrnos,

* 8:5 8,5 E hebrejiko čhib: ov odčhidá

na kerela pes lestar ņisavo aro.
 A kajte pes lestar kerdahas aro,
 chana oda o cudzinci.
 8 O Izrael hino zničimen;
 akana hino maškar o narodi
 sar e phagerdi piri, savi ņiko na kamel.
 9 Bo on gele andre Asirija
 sar o dzivo somaris, so phirel upre tele korkoro;
 o Efrajim peske cinelas le piranen.
 10 Kajte peske cinelas le piranen andral o narodi,
 me len akana skidava upre pro sudos.
 Maj našavena e zor tel o pharipen le bare kraliskro.
 11 O Efrajim peske ačhađa but oltara pre obeta vaš o binos,
 no ola oltara leske ačhile o thana, kaj kerel o binos.
 12 Pisindom lenge igen but veci andral miro zakonos,
 ale on len lenas sar vareso cudzo.
 13 Kajte mange anen o obeti sar o daros
 a chan o mas le obetengro,
 le RAJESKE nane pre dzeka.
 Akana peske leperela pre lengro nalačhipen,
 marela len vaš o bini
 a džana pale andro Egipt.
 14 O Izrael bisterđa pre peskro Stvoritelis
 a ačhavelas o palaca,
 o Juda kerđa but ohradzimen fori.
 Ale me pre lengre fori bičhavava e jag
 a zlabarela lengre hradi.“

9

O Izrael chudela o trestos, so peske zaslužinel

1 Ma radisaluv, Izrael, ma thoven baripen avke sar aver narodi,
 bo na sanas verna tumare Devleske!
 Rado sanas, sar tumenge počinenas vaš o lubipen
 pre dojekh than, kaj rozpučinen o zrnos.
 2 O humnos the o lisos pre mol len na čalarela;
 e mol len sklaminela.
 3 Na ačhena te bešel
 andre phuv le RAJESKRI;
 o Efrajim džala pale andro Egipt
 a andre Asirija chana o nažužo chaben.
 4 Na rozčhivena e moľakri obeta le RAJESKE,
 peskre obetenca leske na ena pre dzeka.
 Ola obeti lenge ena sar o maro la žalakro,
 sako, ko lendar chala, pes melarela;
 he, lengro maro ela ča prekal lende,
 nič olestar pes na anela pre obeta andro kher le RAJESKRO.
 5 So kamen te kerel andro džives la oslavakro,
 andro džives le RAJESKRE ineposkro?
 6 Kajte denašlehas la pohromatar,
 o Egipt len skidela,

- a ena parunde andro Memfis.
 Lengre vzacna rupune veci zabarona la pokrivaha,
 lengre stani zalena o kolaka.
- ⁷ Avle o dživesa le trestoskre –
 avle o dživesa le počinišnaskre.
 O Izrael olestar mi džanel!
 Vašoda, hoj keren igen but bini a našti man avri ačhen,
 o prorokos hino tumenge dilino,
 o murš le Devleskre duchoha nagoda'aver.
- ⁸ O prorokos hino bičhado le Devlestar, hoj te stražinel le Efrajim,
 ale pre savore leskre droma hine thode o pasci
 a hin les nepřijatela mek the andro kher leskre Devleskro.
- ⁹ Hine igen nalače andre peskre skutki,
 avke sar sas akor andre Gibea.
 O Del na bisterela pre lengro nalačhipen
 a marela len vaš lengre bini.
- ¹⁰ O RAJ phenel: „Sar arakhlom le Izrael,
 sas oda avke, sar te arakhel o hrozni pre pušta;
 sar te dikhel o ešebno ovocje pro figovňikos.
 Ale sar gele ko Baal-Peor
 a pošvecinde pes la modlake la Ladžake,
 ačhile ajse džungale sar odi veca, so kamenas.
- ¹¹ E slava le Efrajim Moskri lecinela het sar o čiriklo –
 na ulona lenge čhave aňi na ločhona aňi na ačhena khabne.
- ¹² Kajte bararena avri čhaven,
 me lendar savoren lava.
 Vigos lenge,
 bo me man lendar visarava het!
- ¹³ Dikhłom le Efrajim sar le Tir*,
 sadzimen pro šukar than;
 ale o Efrajim mušnela te lidžal peskre čhaven pro murdaripen.“
- ¹⁴ De len, Devla –
 so len deha?
 De len, hoj te na ločhon
 a te na el len andro kolina thud!
- O sudos le RAJESKRO pro Izrael*
- ¹⁵ O RAJ phenel: „Chudňom len našti avri te ačhel
 vaš savoro lengro nalačhipen andro Gilgal.
 Vaš o nalačhipen, so keren,
 len tradava avri andral miro kher.
 Imar len na kamava,
 savore lengre vodci pes mange ačhade.
- ¹⁶ O Efrajim hino mardo tele,
 leskre koreňa šučile avri,
 na anena ovocje.
 Kajte len ela čhave,
 me olen, kas avke kamen, murdarava.“

---

* 9:13 9,13 Abo: sar o palmi

¹⁷ Miro Del len odčhivela, bo les na šunenenas;
ačhena tulakenge maškar o narodi.

10

O Izrael the o krališ ena marde vaš e modloslužba

¹ O Izrael hino sar o viničis, pre savo hin pherdo hrozni,
a barol leske igen but ovocje.

So buter leske barol ovocje,
buter oltara kerel;
so buter leskri phuv barvaľol,
šukareder sveta slupi ačhavel.

² Lengre jile hine falošna
a akana mušinena te cerpinel vaš peskri vina.

O Del phagerela lengre oltara
a zničinela lengre sveta slupi.

³ Imar maj phenena: „Nane amen krališ,
bo na darahas pes le RAJESTAR.

Ale kajte amen ulahas krališ,
so šaj kerdahas prekal amende?“

⁴ Vakeren prazdna lava,
len falošne vera a phanden o zmluvi.

Vašoda le sudostar ačhel sar o jedovato koľakos
pre orimen maľa.

O modlara le modlenca ena odligende andre Asirija

⁵ O manuša andral e Samarija pes daran
pal odi somnakuňi gurumňi andro Bet-Aven*.

Lakre manuša pal late rovena,
the lakre rašaja, o modlara,
ola, ko radisaľonas lakre šukaribnastar,
bo hiňi lendar ili het.

⁶ The kadi modla ela ligendi andre Asirija
sar e obeta le bare kraliske.

E ladž avela pro Efrajim,
ladžala pes o Izrael vaš peskre plani.

⁷ E Samarija ela zničimen;
lakro krališ ela sar o kaštoro pro paňi.

⁸ Zničimen ena o uče thana andro Aven†,
o binos le Izraeloskro,

o kraki the o koľaka barona
pre lengre oltara.

Akor phenena le verchenge: „Učharen amen andre!“
a le brehenge: „Peren pre amende!“

⁹ Ole dživesendar, kanastar kerdan o binos andre Gibea,
na preačhilan, Izraelona.

Či na avela pale o mariben pro nalačhe andre Gibea?

¹⁰ Te kamava, marava len:
O narodi pes pre lende zdžana,
hoj len te phanden vaš lengre dvojita bini.

* **10:5** 10,5 Oda hin: o kher le nalačhipnaskro † **10:8** 10,8 Oda hin: o thana le nalačhipnaskre

Izrael sadzinel o nalačho, skidela upre o nalačhipen

- 11 O Efrajim hino sar e treñimen avri gurumñori,
so rado marel avri e pšeñica,
ale me thovava o jarmos pre lakri šukar meñ:
tradava le Efrajim andre phari buči,
o Juda orinela,
o Jakob phagerela o hrudi.
- 12 Sadzinen tumenge o spravodlišagos,
skiden o verno kamiben,
prekopalinen tumenge e naorimen mała,
bo hin o časos te rodel le RAJES,
medik na avela
a na dela o spravodlišagos pre tumende sar brišind.
- 13 Ale tumen sadzindan o nalačhipen,
skidñan upre o nalačhe skutki
a chanas o ovocje le klamišagoskro,
bo mukenas tumen pre tumari zor‡
the pre tumare but slugađa.
- 14 E maribnaskri vika avela pre tumare manuša
a savore tumare ohradizimen fori ena zničimen,
avke sar o kralis Šalman zničindā o Bet-Arbel andro mariben,
sar sas o daja peskre čhavenca rozpučimen pre phuv.
- 15 Avke kerava tumenca, manušale andral o Betel,
bo tumaro nalačhipen hino baro.
Soča vidñisalola, o kralis andral o Izrael ela calkom zničimen.

11*Kajte pes visaren het, o Del len kamel*

- 1 „Sar sas o Izrael terno, kamavas les
a andral o Egipt vičindom mire čhas.
- 2 Ale so buter pre lende vičinavas,
buter mandar džanas het;
obetinas le Baaloske
a le modlenge labarenas o kadidlos.
- 3 Me somas oda, ko le Efrajim sikavelas te phirel;
me len lavas pro vasta,
ale on na sprindžarde, hoj oda somas me, ko len sastarelas.
- 4 Lidžavas len le lačhipnaskre lanenca, le kamibnaskre špargenca,
somas sar oda, ko lenge podhazdelas o jarmos pal e meñ,
banduvavas ke lende tele a davas len te chal,
- 5 hoj te na džan pale andro Egipt,
ale akana lenge vladñinela e Asirija,
bo pes na kamenas te visarel le binendar.
- 6 E šablā predžala leskre forenca,
zničinela leskre falošne proroken*
a chala len tele vaš lengre plani.
- 7 Mire manuša pes mandar furt kamen te visarel het –
vičinen ko Baal†,
ale ov len na hazdela upre.“

‡ 10:13 10,13 Abo: pre tumaro drom * 11:6 11,6 Abo: lengre brani † 11:7 11,7 Abo: ko Nektbareder

Na omukela len

- 8 „Sar šaj tut omukav, Efrajimona?
 Sar šaj tut dav andre, Izraelona?
 Sar šaj tut zničinav avke sar o foros Adma?
 Sar šaj tuha kerav avke sar le foroha Cebojim?‡
 Miro jilo andre ma previsalol,
 miro kamiben ke tu andre ma labol.
 9 Na marava tut mira bara chołaha,
 na zničinava pale le Efrajim,
 bo me som Del, na manuš,
 o Sveto Del maškar tumende
 a na avava pre tumende la chołaha.“

Anela len pale andro Izrael

- 10 „On džana pal o RAJ,
 ov gravčinela sar ľevos;
 sar ov gravčinela,
 leskre čhave izdrana a avena pal o zapados.
 11 Avena a izdrana sar o čirikle andral o Egipt,
 sar o holubici andral e Asirija,
 a dava lenge pale te bešel andre peskre khera,
 phenel o RAJ.“

12

- 1 O Efrajim man obklučinel le klamišagenca,
 o Izrael mange klaminel,
 the o Juda pes furt ačhavel pro Del,
 pro verno the sveto Del.
 2 O Efrajim pes čalarel la balvajaha,
 calo džives denašel pal e vichodno balvaj,
 kerel furt buter klamišagos the mariben.
 Phandel e zmluva la Asirijaha
 a le Egiptoske bičhavel o olivovo olejos.
 3 O RAJ del pro sudos le Juda;
 kamel te marel le Jakob vaš oda, sar dživel;
 te počinel leske vaš oda, sar kerel.

O Izrael mušinel te avel pale ko Del le Jakoboskro

- 4 Imar andro per peskra dake chudňa le phrales la petatar;
 marelas pes le Devleha peskra manušeskra zoraha;
 5 marelas pes le aňjeloha a domarda les;
 rovelas a mangelas peske o požehnaňje.
 Arakhla les andro Betel
 a ode leha vakerelas –
 6 le RAJEHA, le Nekzoraleder Devleha,
 leskro nav hin o RAJ!
 7 Avke akana visar tut pale ke tiro Del,
 doliker o verno kamiben the o spravodlišagos
 a užar furt pre tiro Del!

Zaslužinen peske o trestos

- 8 Le kupcas hin andro vasta o falošna vahi

‡ 11:8 11,8 Kala duj fori sas zničimen jekhetane la Sodomaha the la Gomoraha.

- a rado klaminel.
 9 O Efrajim phenda:
 „Barvalilom, hin man igen but;
 a ňiko pre ma naši phenel,
 hoj dochudňom o barvalipen napačivales.“
 10 Ale me som o RAJ, tiro Del,
 savo tut ila avri andral o Egipt;
 pale tuke dava te bešel andro stani,
 sar varekana pro inepos le Stankengro.
 11 Vakeravas ko proroka,
 davas len but viđeňja
 a vakeravas prekal lende andro podobenstva.
 12 Hin andro Gilead e modloslužba?
 Ola manuša ena zničimen!
 Obetinas le biken andro Gilgal?
 Lengre oltara ena sar o bara pre kopa pre orimen maľa!
 13 O Jakob denašľa andre phuv Aram;
 o Izrael služinelas, hoj te dochudel la romňa;
 vaš e džuvli stražinelas o stadi.
 14 Prekal o prorokos o RAJ ila avri le Izrael andral o Egipt
 a prekal o prorokos les stražinelas.
 15 O Efrajim igen cholarda le RAJES,
 vašoda les mukela andre vina vaš oda rat, so čhorda avri,
 a leskro Raj leske visarela pale e ladž, so kerđa.

13

O Izrael ela zničimen vaš leskro modlarstvo

- 1 Sar o Efrajim vakerelas, o manuša izdranas;
 sas barardo andro Izrael,
 ale kerđa o binos le Baaloha a muľa.
 2 Ale the akana mek furt keren o bini
 a keren peske o trastune modli;
 o modli šukares kerde le rupestar,
 savore hine e buči le majstroskri.
 Vakerel pes pal lende:
 „On obetinen le manušen* a čumiden le gurumňoren!“
 3 Vašoda našlona sar e tosarutňi chmara,
 našlona sig sar e rosa,
 sar o phus, so hino odphurdlo andral o humnos,
 abo sar o thuv, so džal avri prekal e oblaka.
 4 „Ale me som o RAJ, tiro Del,
 savo tut ila avri andral o Egipt.
 Na viznavineha avre devles, ča man;
 ňisavo aver zachrancas nane, ča me!
 5 Starinavas man pal tu pre pušta,
 andre avrišuki phuv.

- 6 Sar len davas te chal, čalile;

---

* 13:2 13,2 Abo: o manuša, so obetinen

čališe a lengro jilo ačila barikano,
vašoda pre ma bisterde.

7 Avke prekal lende avava sar o levos,
sar o leopardos, so užarel paš o drom.

8 Chučava pre lende sar e medvedica, savake ile le ciknen;
rozčingerava lenge e hruda
a chava len sar e levica –
o dziva džviri len čingerena pro kotora.

9 Kada hin tiro koñec, Izraelona,
bo džas pre mande – pre oda, ko tuke šaj pomožinel.

10 Kaj hino tiro kralis,
hoj tut te zachrañinel andre savore tire fori?

Kaj hine tire vladara, saven tuke mangehas:
,De man kralis the vladaren!‘?

11 Avke tut diñom chołaha kralis
a chołaha les tutar ilom het.

O RAJ imar na odlela o sudos pal o Izrael

12 E vina le Efrajimoskri hiñi zapisimen andro zvitkos
a o trestos hino pripravimen vaš leskro binos.

13 Avle pre leste o dukha sar pre khabñi džuvli,
ale ov nane o godaver čhavo,
bo sar avel o časos te ulol,
ov na kamel te avel avri andral la dakro per.

14 Cinava kale manušen avri andral e zor le Šeoloskri†?
Cinava len avri andral o meriben?

Kaj hin tire rani, ó meriben?
Kaj hin tiro trños, ó Šeol?

Imar mange na ela pharo vaš tumenge!

15 Kajte o Izrael kvitñisalol maškar o phrala,
avela e vichodno balvaj, e balvaj le RAJESTAR,
a phurdela la puštatar;

avke leskre prameña šučona avri
a andre leskri chañig našlola o pañi.
Odi balvaj lestar lela savore vzacna veci.“

14

1 E Samarija lidžala e vina,
bo pes vzburiñđa pre peskro Del.

Lakre manušen murdarena la šablaha,
lakre čhaven rozpučinena pre phuv
a le khabne džuvlen rozparinena.

O prorokos vičinel le Izrael te kerel pokañje

2 Visar tut pale ko RAJ, Izraelona, ke tiro Del,
bo angle tire bini tuke poddžanas o pindre.

3 Len tumenca o lava,
visaren tumen ko RAJ

† 13:14 13,14 Oda hin o than, kaj hine o mule.

a phenen leske:
 „Odmuk amenge savore amare bini
 a prile amen lače jileha,
 hoj e chvala andral amaro muj tuke te el
 sar o biki pre obeta.

⁴ E Asirija amen na zachrañinela,
 na džaha te bešel pro graja
 a na phenaha ole vecenge,
 so kerđam amare vastenca: ‚Amare devla!‘,
 bo tu sal lačhejileškro ko široti.“

O Del pale požehñinela le Izrael

⁵ O RAJ phenel:

„Anava mire manušen pale ke ma.
 Kamava len andral calo miro jilo,
 bo imar na som pre lende choľamen.

⁶ Avava sar e rosa le Izraeloske,
 rozkvitñisalola sar e ľalija
 a mukela o koreña sar o cedri andro Libanon.

⁷ Barona leske o neve konara,
 ela šukar sar e oliva
 a voñinela sar o cedri andro Libanon.

⁸ O manuša pale bešena tel leskro ciños
 a barona sar e pšeñica*;

kvitñisalona sar o viñičis,
 lengri slava ela sar e libanoňiko mol.

⁹ Akor phenela o Efrajim: ‚So man chal le modlenca?

Kamav te odphenel pre tiro kamiben,
 te dikhel mire jakhenca pre tute.

Avke avava sar o smrekos furt zeleno,
 anava tiro ovocje.‘ “

¹⁰ Oda, ko hin gođaver, mi achalol kale vecenge!
 Oda, ko mištes rozsudzinel, mi prindžarel len!
 O droma le RAJESKRE hine čače,
 o spravodľiva pal lende phiren,
 ale o binošna pre lende peren.

---

* 14:8 14,8 hebrejiko čhib: sadzinena e pšeñica

O Joel

¹ Kada lav diña o RAJ le Joeloske, savo sas čhavo le Petueloske.

O manuša roven, bo o kobilki chale avri savoro

² Šunen kada, tumen vodcale,
 šunen savore, ko bešen andre kadi phuv.
 Ačhila pes imar varekana kajso vareso andre tumare dživesa
 abo andro dživesa tumare phure dadengro?

³ Vakeren pal oda tumare čhavage
 a tumare čhave peskre čhavage
 a lengre čhave lengre čhavage.

⁴ Oda, so ačhila pal o čarakre kobilki,
 chale o terne kobilki;
 oda, so ačhila pal o terne kobilki,
 chale o bare kobilki;
 oda, so ačhila pal o bare kobilki,
 chale o maľakre grajora.

⁵ Prekeren tumen, pijakale, a roven!
 Hikinen, savore pijakale, so pijen e mol;
 roven vaš e nevi mol,
 bo pašal tumare vušta la ile het.

⁶ Bo andre miri phuv avla zoralo narodos,
 ajso baro, hoj pes aňi na del te zrachel.
 O danda les hin sar le ľevos
 a o anglune danda ostru sar la ľevica.

⁷ Mire viňičistar kerďa pušta,
 phagerďa mange o figovňika,
 cirdňu pal lende tele e cipa a čhida het,
 lengre konara ačhile parne.

⁸ Roven sar e pačivali čhaj,
 savi pre peste urel o gono le pharipnastar,
 sar lake merel oda,
 kas peske kamla te lel romeste.

⁹ Imar na ela e chabeneskri the e molakri obeta
 andro kher le RAJESKRO.
 O rašaja, save služinen le RAJESKE, roven.

¹⁰ O mali hine zňičimen,
 e phuv hiňi andre žala, bo našlila e pšeňica.
 Šučila avri o muštoš
 a o olivovo olejos dogeľa.

¹¹ Ladžan tumen, farmarale!
 Vinogradňikale, hikinen!
 Roven žalatar vaš e pšeňica the vaš o jačmeňis,
 bo e žatva pre mala sas zňičimen.

¹² O viňičis the o figovňikos šučile avri;
 o granatovňikos, e palma, e phabaj -

savore ovocna stromi šučile avri.
O radišagos le manušengro našlila.

13 Uren tumen andro gone, rašajale, a roven!
Hikinen, tumen, so keren pašal o oltaris!
Aven urde andro gada le gonestar a roven cali rat,
služobnikale mire Devleskre!
Bo e chabeneskri the e molakri obeta
imar nane andro kher amare Devleskro.

14 Den avri o sveto postos!
Zvičinen le manušen pro zhromažđeňje!
Skiden le vodcen
the savore manušen, so bešen andre kadi phuv,
hoj te aven andro kher le RAJESKRO, tumare Devleskro,
a mangen le RAJES, hoj tumenge te pomožinel!

O Džives le RAJESKRO

15 Joj vigos, so pre amende avel!
O Džives le RAJESKRO hino pašes!
Oda džives le Nekzoraleder Devlestar avel sar bibach.

16 O chaben sas amenge ilo angle amare jakha!
Imar nane nisavo radišagos andro kher amare Devleskro!

17 O semena la pšenicakre šučile avri andre čik,
o stodoli rozpele, o špajzi sas čhide tele,
bo šučila avri e pšeniča.

18 Joj, sar bučinel o dobitkos,
bokhatar o stadi phiren upre tele,
bo nane len nič pre maľa;
the o bakrane stadi cerpinen.

19 Ke tute, RAJEJA, vičinav,
bo e jag zlabarda e čar
a o plameňa savore stromi pre maľa.

20 The o dživa džviri ke tute vičinen,
bo šučile avri o paňa, so čulanás,
a e jag zlabarda the lengri čar.

2

1 Trubinen pre truba pro Sion,
viskinen pro poplach pre miro sveto verchos!
Mi izdran savore manuša andre Judsko,
bo avel o Džives le RAJESKRO.
He, imar hino pašes!

2 Oda džives ela baro kalipen,
igen zamračimen the zachmurimen.
Avke sar tosara o švetlos učarel andre o verchi,
e bari the zoralí armada avel,
ajsi, savi mek na sas šoha angloda,
aňi šoha na ela paloda.

3 Anglal lende e jag zlabarel savoro,

pal lende zničinen savoro o plameña;
 anglal lende hiñi e phuv sar e zahrada Eden,
 a pal lende sar e zničimen pušta
 – nič anglal lende na denašela.

⁴ Dičhon avri sar graja;

denašen sar maribnaskre graja.

⁵ Sar chučkeren pal o špici le verchengre,
 šundol len avke sar e vika pal o verdana;
 avke sar o phus, so pukinel andre jag;
 hine sar e zorali armada
 pripravimen pro mariben.

⁶ Sar aven, izdran lendar o narodi,
 parñon avri daratar savore muja.

⁷ Denašen sar o maribnaskre murša,
 džan upre pro hradbi sar o slugađa;
 savore pochodinen andro šori,
 na visaren pes peskre dromestar.

⁸ Ņiko andre avreste na demel,
 sako džal rovnones anglal;
 o šipi the o kopiji len našti zaačhaven,
 na daran pes a na oddžan pre sera.

⁹ Premaren pes andro foros,
 denašen upre pro hradbi,
 džan upre andro khera
 a cirden pes andre prekal o oblaki sar o zbujňikos.

¹⁰ E phuv anglal lende razisaľol,
 o űebos izdral,
 o kham the o čhonoro kaľon andre
 a o čercheňa preačhen te švicinel.

¹¹ Le RAJESKRO hangos del rozkaxis peskra armada,
 leskre slugađa hine igen but
 a ola, ko keren oda, so phenel,
 hine igen zorale.

O Džives le RAJESKRO hino baro a igen strašno!
 Ko ačhela te dživel?

O RAJ vičinel le manušen te kerel pokaňje

¹² „Ale the akana,“ phenel o RAJ,
 „visaren tumen pale ke mande
 cale tumare jileha, andro postos,
 andro roviben the andre žaľa!

¹³ Čhingeren tumenge o jile a na o gada,
 aven pale ko RAJ, ke tumaro Del!“

Se ov hino milostivo a lačhejileskro,
 hino baro andro kamiben a na cholisaľol sig;
 hino furt pripravimen te odmukel
 a na te marel.

¹⁴ Ko džanel?
 Talam čerinela peskro gondolišagos,

ela leske pharo
 a mukela pal peste o požehnañje,
 hoj tumen te el e chabeneskri the e moľakri obeta
 prekal o RAJ, tumaro Del.

15 Trubinen pre truba pro verchos Sion!

Den avri o sveto postos;
 zvičinen le manušen jekhetane!

16 Anen savore manušen jekhetane, pošvecinen o zhromaždeñje;
 vičinen le phurederen, anen le cikne čhavoren,
 anen the olen,
 so mek pijen o koľin!

O terno pro bijav mi avel avri andral peskri spalňa
 a e terňi andral peskro kheroro.

17 O rašaja, so služinen le RAJESKE, mi roven
 maškar o Chramos the maškar o oltaris.

Mi mangel pes kavke:

„Av jileskro ke tire manuša, RAJEJA,
 ma de tiro dedičtvos andre ladž;
 ma domuk, hoj amendar aver narodi te asan.

Soske pes te vakereľ maškar o manuša:
 ‚Kaj hino lengro Del?’ “

O RAJ odphenel pro pokañje le manušengro

18 Akor o RAJ rozlabiľa kamibnaha vaš peskri phuv
 a sas leske pharo vaš peskre manuša.

19 O RAJ phendã peskre manušenge:

„Dikhen, bičhavav tumenge e pšeñica, e nevi mol the o olejos,
 hoj tumen te čalarav.

Imar šoha na kerava,
 hoj tumen te ladžan maškar o narodi.

20 Lava tumendar het tumare ñepriateľis pal o severos
 a tradava les andre avrišuki the zamukľi phuv;

leskri angľuňi čata tašľola andro vichodno moros
 a leskri paluňi čata andro zapadno moros.

Leskro khandipen pes rozľidžala
 a leskri meribnaskri pacha avela upre.“

He čačo, o RAJ kerďa bare veci.

21 Ma dara tut, phuvije!

Radisaľuv a thov baripen,
 bo o RAJ kerďa bare veci!

22 Ma daran tumen, dziva džvirale,
 bo e čar pre maľa hiňi pale zeleno

a o stromi anen ovocje;
 o figovňikos the o viňičis anen baro ulipen.

23 Manušale le Sionoskre, radisaľon
 a thoven baripen andro RAJ, tumaro Del!

Bo ov tumen dela but brišind,
 bičhavela tumenge o jesuno the o jaruno brišind avke sar angľoda.

24 Andro humnos ela pherdo pšeñica
 a o lisi prečulana la moľaha the le olejoha.

- 25 Dava tumenge pale oda, so našadan andre ola berša,
sar tumenge o kobilki chanas o ulipen
- o čarakre kobilki the o terne kobilki,
o maľakre grajora the o bare kobilki -
miri bari armada, savi pre tumende bičhadom.
- 26 Ela tumen but chaben a chana čales;
lašarena o nav le RAJESKRO, tumare Devleskro,
savo kerelas o zazraki prekal tumende.
Mire manuša pes imar šoha na ladžana.
- 27 Akor džanena, hoj me som maškar o Izraeliti,
hoj me som o RAJ, tumaro Del, a nane ņiko aver.
Mire manuša pes imar šoha na ladžana.

3

O Del čhivela avri le Svete Duchos pro manuša

- 1 „Ale paloda čhivava avri mire Duchos pre dojekh manuš
a tumare čhave the tumare čhaja prorokinena,
tumare phure manušen ela sune
a tumare terne dikhena videňja.
- 2 He, mek the pre mire služobňika the pro služobňički
čhivava avri mire Duchos.
- 3 Sikavava o znaņeňja pro ņebos the pre phuv:
o rat, e jag the o baro thuv.
- 4 O kham pes čeranela pro kalipen a o čhonoru pro rat
angloda, sar avela oda baro the strašno Džives le RAJESKRO.
- 5 A ela avke, hoj sako,
ko lašarela le RAJESKRO nav, ela zachraňimen,
bo pro verchos Sion
the andro Jeruzalem ela e zachrana,
avke sar o RAJ diňa lav.
Ola, ko predživena, ena ola,
kas peske vičinela o RAJ.“

4

O RAJ sudzinela le naroden

- 1 O RAJ phenel:
„Andre ola dživesa the andre oda časos
anava pale olen, so sas zaile,
andre Judsko the andro Jeruzalem;
- 2 skidava upre savore naroden,
a lidžava len andre dolina Jošafat.
Ode len sudzinava
vaš mire manuša the vaš miro dedictvos, vaš o Izrael,
bo les rozčhide maškar o narodi
a miri phuv rozdeline pro kotora.
- 3 Vaš mire nipi peske čhivenas o losi;
le muršores čerinenas vaš e lubňi
a la čhajora bikenenas vaš e mol, hoj te pijen.
- 4 So san mange tumen, o Tir, o Sidon the savore flištiňika phuva? Kamen tumen
mange te pomstinel vaš varesoske? Te tumen mange pomstinen, igen sig pre tumende
visarava oda pale. 5 Se ilan miro rup the somnakaj; miro nekšukareder barvalipen

l'igendān andre tumare chrami. ⁶ Le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem bikendān le Grekenge, hoj len te l'idžan het andral lengri phuv.

⁷ Dikhen, me len anava pale andral savore thana, kaj len bikendān. Visarava pre tumende oda, so lenge kerdān. ⁸ Tumare čhaven the čhajen bikenava le manušenge andral e Judsko a on len bikenena andre Šeba, le narodoske, so hino dur.“ O RAJ oda phenda.

⁹ Den te džanel le narodenge kada:

Pripravinen tumen pro mariben!

Uštaven le hrdīnen!

Mi aven pro mariben savore maribnaskre murša!

¹⁰ Le pluhendar tumenge keren o šablī
a tumare viničiskre kosakendar keren o kopiji!
O slabo mi phenel: „Som zoralo!“

¹¹ Sidāren a aven, savore narodale, so san pašal e Judsko,
a zdžan tumen jekhetane andre dolina!
RAJEJA, bičhav ode tire hrdīnen!

¹² O narodi mi ušten
a mi aven upre andre dolina Jošafat,
bo ode mange bešava, hoj te sudzinav savore naroden,
so dživen pašal e Judsko.

¹³ Chuden o kosakos, bo avla e žatva!
Aven, uštaren le pindrenca pro hroznos,
bo o lisos hino pherdo a e štava čulal avri!
Ajso baro hin lengro nalačhipen.

¹⁴ Ezera-ezerenge hine andre dolina,
kaj ena sudzimen,
bo pašes hin o Džives le RAJESKRO andre dolina,
kaj pes sudzinela.

¹⁵ O kham the o čhonoru kaļona andre
a o čercheņa preačhena te švicinel.

¹⁶ O RAJ viskinela pal o Sion
a andral o Jeruzalem šundōla leskro hangos;
o ņebos the e phuv razisaļona.

Ale leskre manuša ena garude andro RAJ;
ov hino zoralo hrados prekal o Izrael.

O Izrael ela pale požehņimen

¹⁷ „Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, tumaro Del,
hoj dživav pro Sion,
pre miro sveto verchos.

O Jeruzalem ela sveto
a o cudzinci odarik imar šoha na predžana.

¹⁸ Andre oda džives čulala pal o brehi e nevi mol
a o verchi prečuļana le thudeha;
o paņi džala andre dojekh judsko dolina;
andral o Chramos le RAJESKRO avela avri o prameņis
a polivinela e dolina Šitim.

¹⁹ O Egipt ačhela zamuklo than
a o Edom ačhela puštake,
bo džanas pro manuša andre Judsko
a čhorenas avri o ņevinno rat andre lengri phuv.

- ²⁰ Ale andre Judsko o manuša bešena pro furt;
andro Jeruzalem pal jekh pokoleňje pre aver.
- ²¹ Či man na pomstínava vaš o ňevinno rat mire manušengro?
He, pomstínava man!
Me, o RAJ, dživav pro Sion!“

O Amos

¹ Kala hin o lava le Amosokre, savo sas jekh le pastjerendar andral e Tekoa. Duj berš angloda, sar razisalila e phuv, leske o Del diña o videñje pal o Izrael akor, sar sas o Uziaš kralis andre Judsko a o Jarobeam, o čavo le Jehoášiskro, kralis andro Izrael.

² O Amos phendã:

„O RAJ zoraes vičinel andral o Sion,
šundol les andral o Jeruzalem;
o mali le pastjerengre šučon avri
a o veš pro verchos Karmel našlol.“

E Sirija mardĩ vaš peskro binos

³ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manuŝenge andral o Damašek
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo marenas le manuŝen andral o Gilead le špicovate trastenca
a kerenas lenge pro dume o bare rihi.

⁴ Vašoda bičhavava e jag pro kher le Chazaeloskro,
savi zlabarela o hradi le Ben-Hadadoskre.

⁵ Rozmarava e brana andro Damašek,
zničinava le kralis* andre dolina Aven
a the oles, ko chudel andro vasta o žezlos andro Bet-Eden;
a o Aramejčana ena zaile a ligende het andre phuv Kir,
phenel o RAJ.

E Gaza mardĩ vaš peskro binos

⁶ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manuŝenge andral e Gaza
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo zaile cala fori a ligende len het,
hoj len te bikenen le Edomoske.

⁷ Vašoda bičhavava e jag pro foroskre muri andre Gaza,
savi zlabarela lakre hradi.

⁸ Zničinava le kralis andro Ašdod
a the oles, ko chudel andro vasta o žezlos andro Aškalon;
marava le Ekron mire vasteha,
medik na merena savore Filištinci,
phenel o RAJ, o Adonaj.

O Tir mardo vaš peskro binos

⁹ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manuŝenge andral o Tir
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo cala fori bikende le Edomoske
a bisterde pre zmluva le phralengri.

¹⁰ Vašoda bičhavava e jag pro foroskre muri andro Tir,
savi zlabarela leskre hradi.“

O Edom mardo vaš peskro binos

¹¹ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manuŝenge andral o Edom

* 1:5 1,5 Abo: le manuŝen

a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo džanas pre peskro phral pro Izrael la šablaha
a na sas ke leste jileskre;

lengri choli šoha na preačhelas
a furt la likerenas andre peskre jile.

¹² Vašoda bičhavava e jag pro Teman,
savi zlabarela o hradi andre Bocra.“

O Amon mardo vaš peskro binos

¹³ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenge andral o Amon
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo rozčhingerenas le khabne džuvlen andral o Gilead,
hoj te buchłaren peskre hrañici.

¹⁴ Vašoda rozlabarava e jag pro foroskre muri andre Raba,
a zlabarela lakre hradi akor,
sar ode šundola e vika le maribnaskri
the e zoralı balvaj la burkaha.

¹⁵ Lengro kralis ela zailo,
ov jekhetane peskre vodcenca,“
phenel o RAJ.

2

O Moab mardo vaš peskro binos

¹ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenge andral o Moab
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo zlabarde o kokala le edomike kraliskre
pro parno prachos.

² Vašoda bičhavava e jag pro Moab,
a zlabarela o hradi andro Kerijot.

O Moab merela andre bari vika,
sar šundola o maribnaskro viskišagos
the o hangos la trubakro.

³ Murdarava le Moaboskre sudcas
a jekhetane leha the savore leskre vodcen,“
phenel o RAJ.

O Juda mardo vaš peskro binos

⁴ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenge andral o Juda
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo odčhide pestar le RAJESKRO zakonos
a na dolikerenas leskre prikazañja.

Dine pes te klaminel peskre falošne devlenge,
savenge služinenas lengre dada.

⁵ Vašoda bičhavava e jag pro Juda,
a zlabarela o hradi andro Jeruzalem.“

O Izrael mardo vaš peskro binos

⁶ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenge andral o Izrael
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,

- bo le spravodlivones bikenen vaš o rupune love
a le čores vaš o duj sandalkici.
- 7 Uštaren pro šere le čorenge
a ispiden len andro prachos la phuvakro*;
le čororen čhiven pre sera.
- O čhavo le dadeha džan ola jekha džuvlaha,
a kavke melaren andre miro sveto nav.
- 8 Paš dojekh oltaris peske pašlon pro ruchi,
so ile sar zaloha;
pijen e mol, so ile sar pokuta,
andro kher peskre devlengro.
- 9 Se me angle tumende zničindom le Amorejčanen,
save sas uče sar cedri
a zorale sar dubi;
me zničindom lengro ovocje upral
a lengre koreña telal.
- 10 Se me tumen ilom avri andral o Egipt
a lidžavas tumen pal e pušta saranda berš,
hoj te zalen e phuv le Amorejčanengri.
- 11 Tumare muršorendar kerdom proroken,
a tumare terne čhavendar Nazarejcen.
Či oda nane avke, Izraelitale?“
phenel o RAJ.
- 12 „Ale tumen la molaha mačarenas le Nazarejcen
a le prorokenge prikazinenas: ‚Ma prorokinen!‘
- 13 Vašoda dikh, ispidava tumen tele andre phuv,
avke sar zadžal andre phuv o verdan pherdžardo le zrnoha.
- 14 Na denašela oda, ko denašel sig;
o zoralo peske na pomožinela peskra zoraha,
aňi o hrđinas pes na zachraňinela.
- 15 O lukostrelcos na obačhela,
oda, kas hin richla pindre, pes na zachraňinela
aňi o jazdcos pro graj peske na zachraňinela o džživipen.
- 16 Mek the oda nekmuršeder le hrđinendar,
savo pes ņisostar na daral;
denašela het lango andre oda džžives,“
phenel o RAJ.

3

O Izrael the e Samarija ena zničimen

- 1 Šunen kada lav, savo vakerele o RAJ pre tumende,
manušale andral o Izrael,
pre savore fameliji, saven iľa avri andral o Egipt:
- 2 „Ča tumen mange kidňom avri
savore famelijendar pal cali phuv,
važoda tumen marava
važ savore tumare bini.“

Sar o RAJ vakerele, o prorokos prorokinel

* 2:7 2,7 Abo: Kamen mek the oda prachos la phuvakro, so hin le čore manušen pro šere.

- 3 Či šaj džan duj džene jekhetane,
te pes mek na dovakerde?
- 4 Či gravčinel a levos andro veš,
te les na ela korist?
- Či kerela vika o terno levos andral peskro than,
te nič na chudña?
- 5 Či pes chudela o čiriklo andre pasca pre phuv,
te ode na ela nisavi navnada?
- Či pes phandela e pasca pre phuv,
te nič na chudela?
- 6 Či na predarana o manuša,
te andro foros šundola e truba?
- Či pes ačhela andro foros vareso nalačo,
so na domuklahas o Del?
- 7 Čačes, o RAJ, o Adonaj, na kerela nič bijal oda,
hoj te na phenel avri peskro planos
peskre služobnikenge, le prorokenge.
- 8 Te o levos gravčinel,
ko pes na darandilahas?
- Te o RAJ, o Adonaj, vakerel,
ko na prorokindahas?

E Samarija ela mardī

- 9 Vakeren ko hradi andro Ašdod
the ko hradi andro Egipt
a phenen: „Zdžan tumen pro verchi andre Samarija
a dikhen, savo pharipen the trapišagos hin ode lakre manušen.“
- 10 Kavke phenel o RAJ:
„Se na džanen te kerel oda,
so hin lačo;
peskre khera pherdžaren oleha,
so občorarde a zaile avrendar.“
- 11 Vašoda kavke phenel o Adonaj, o RAJ:
„O neprijatelj pes rozthovela pašal tumari phuv,
lela tumendar e zor
a občorarela tumare hradi.“
- 12 Kavke phenel o RAJ:
„Avke sar o pastjeris zachrañinel andral o piskos le levoskro
ča duj labici abo ča sikrica le kanestar,
avke o Izraeliti, save bešen andre Samarija,
ena zachrañimen a zachrañinena peske ča kotorora
peskre šukar stolkendar the divanendar.“

O oltara andro Betel

- 13 „Akana šunen a svedčinen pro potomki le Jakoboskre,
phenel o RAJ, o Adonaj, o Nekzoraleder Del,
- 14 „Bo andre oda džives, sar avava
te marel le Izrael vaš lengre bini,
marava the o foros Betel vaš leskre oltara;
phagerde ena o rohi dojekhe oltariskre
a perena pre phuv.
- 15 Čhivava tele lengre jevendeskre the ñilajeskre khera;
lengre khera obthode la slonovinar rozperena;

lengre bare khera ena zničimen,
phenel o RAJ.

4

O barikane džuvľa andral e Samarija

¹ Šunen kada lav, barikane džuvľale andral e Samarija,
so thulon sar o gurunňa andre phuv Bašan,
so trapinen le slaben, maren le čoren
a phenen tumare romenge:
„Džan, anen amenge te pijel!“

² Ale o RAJ, o Adonaj, hino sveto,
vašoda diňa kada lav:
„Dikhen, avena pre tumende o dživesa,
sar tumen lidžana het pro haki;
dojekha tumendar sar la riba pre udica.

³ Jekh pal aver tumen lidžana avri
prekal o cheva andro muros
a čivena tumen avri pro Harmon*,“
phenel o RAJ.

O Izrael na kamel te šunel

⁴ „Ča džan andro Betel a keren o bini;
andro Gilgal a keren meksa buter bini;
anen tumare obeti tosara
a pro trito džives tumare desjatki.

⁵ Ča labaren o maro le kvasoha
pre palikeribnaskri obeta!
Lašaren tumen tumare darenca!
Bo tumen oda avke rado keren, Izraelitale,
phenel o RAJ, o Adonaj.

⁶ „Me diňom e bokh andre savore tumare fori
a na sas tumen dos maro pre nisave tumare thana,
ale the avke tumen ke ma na visardan,
phenel o RAJ.

⁷ „Zaačhadom tumenge o brišind
pro trin čhon angle žatva.
Davas o brišind pre jekh foros
a na davas pre aver;
pre jekh maľa delas o brišind,
ale aver maľa, pre savi na delas o brišind, šučila avri.

⁸ O manuša phirenas foros forostar slaba,
bo na sas len paňi,
ale na arakhle dos te pijel.
No the avke tumen ke ma na visardan,
phenel o RAJ.

⁹ „Tumare zahradi the tumare viňici
maravas la plešňaha the le šukibnaha;
tumare figovňika the olivi chale tele o kobilki,

---

* 4:3 4,3 Oda šaj el o verchos Chermon.

ale the avke tumen ke ma na visardan,
phenel o RAJ.

10 „Bičhadom pre tumende o rani sar pro Egipt;
murdardom tumare terne muršen la šablaha
a tumare graja sas ligende het.
Kerdom, hoj o khandipen tumare mule manušendar
tumenge te džal dži andro nakha,
ale the avke tumen ke ma na visardan,
phenel o RAJ.

11 „Aradžom tumen tele,
avke sar aradžom tele e Sodoma the e Gomora;
sanas sar o kaštoro avricirdlo andral e jag,
ale the avke tumen ke ma na visardan,
phenel o RAJ.

12 „Kada tuke kerava, Izraelona;
a vašoda, hoj tuke kada kerava,
pripravin tut, hoj tut ačhaveha
anglo Del, Izraelona!“

13 Se dikh, ov kerel o verchi the e balvaj
a le manušenge del te džanel, so gondolinel;
ov visarel o tosara pro kalipen
a phirel pal o brehi la phuvakre.
Leskro nav hin o RAJ, o Nekzoraleder Del!

5

O halgatovos upral o Izrael

- 1 Šunen kada lav, manušale andral o Izrael!
Rovibnaskre halgatovoha tumenge giľavav:
- 2 „O Izrael, e pačivali čhaj, peľa
a imar buter na uštela;
omukli pašlol pre peskri phuv
a nane ko la te hazdel upre.“
- 3 Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj:
„Ole foroske andral o Izrael,
so geľa andro mariben le ezeros slugadenca,
ačhela ča šel;
ole foroske, so geľa le šel slugadenca,
ačhela ča deš.“
- 4 Bo kada phenel o RAJ le manušenge andro Izrael:
„Roden man a dživena!
- 5 Ma roden avri o Betel,
ma džan andro Gilgal,
aňi ma predžan andre Beer-Šeba;
bo o Gilgal ela zailo
a le Betelostar na ela nič.“
- 6 Roden le RAJES a dživena!
Bo sar na, avela sar jag pro kher le Jozefoskro;

zlabarela les
a imar ňiko našti murdarela andre e jag andro Betel.

⁷ Vigos olenge, ko previsaren o čačipen pro sudos*
a o spravodlišagos čhiven pre phuv.

⁸ Ov stvorinel o čercheňa, o Plejadi† the o Orion;
čerinel o kalipen pro vidňišagos
a o džives kařarel pre rat;
ov vičinel o paňa le moroskre
a čhivel len avri pre phuv –
leskro nav hin o RAJ.

⁹ Le zoralen zňičinel sig sar bleskos
a aravel tele lengro hrados.

¹⁰ O Izraeliti našti avri ačhen oles,
ko lenge dovakerel pro sudos,
a džunglöl lenge oda,
ko vakerel o čačipen.

¹¹ Vašoda, bo uštaren pro čoro manuš
a občoraren les leskre zrnostar,
na bešena andre tumare barvale khera,
so tumenge ačhadan,
a na pijena e mol andral tumare šukar viňici,
so tumenge sadzindan.

¹² Se me džanav, keci but nalačhipena kerđan
a save bare hine tumare bini:
Tumen trapinen le spravodlivones,
žadinen le manušendar o prepočiňiben
a pro sudos odčhiven le čoren.

¹³ Vašoda hino o godaver akor čhit,
bo nane lačo časos.

Roden o lačo, a na o nalačo

¹⁴ Roden o lačo, a na o nalačo, hoj te dživen,
a akor o RAJ, o Nekzoraleder Del, ela tumenca,
avke sar oda tumen phenen.

¹⁵ Ma kamen o nalačo,
ale kamen o lačo;
anen pale o spravodlišagos pro sudos!
Ko džanel, či le RAJESKE, le Nekzoraleder Devleske,
na ela pharo vaš o manuša le Jozefoskre,
so mek dživen.

O Džives le RAJESKRO

¹⁶ Vašoda kada phenel o RAJ,
o Nekzoraleder Del, o Adonaj:
„Andre savore fori pro placi šundola o roviben
a pre savore uliči vičinena:
,Vigos, vigos amenge!‘

O rolňika ena vičimen te rovel
a o spevaka te gilavel o žalakre gila.

¹⁷ Oda roviben šundola andre savore viňici,

* 5:7 5,7 E hebrejiko čhib: ko previsaren o pravos pre palina † 5:8 5,8 Avke pes vičinel jekh skupina čercheňa.

bo predžava prekal tumende,
phenel o RAJ.

18 Vigos olenge, ko peske mangel
o Džives le RAJESKRO!

Soske kamen o džives le RAJESKRO?

Oda džives ela o kalipen, a na o švetlos!

19 Ela oda avke,
sar te vareko denašlahas le levoske
a arakhlahas pes le medvedziha!

Abo te avlahas khere
a oprindahas pes pre fala
a danderdahas les o sap!

20 Andro Džives le RAJESKRO
ela kalipen, a na o švetlos –
ela igen zamračimen, bi o sikra kham.

So o RAJ našti avri ačhel

21 „Na kamav a našti avri ačhav tumare inepi,
tumare zhromaždeňja mange nane pre dzeka!

22 Kajte mange andanas o labarde the chabeneskre obeti,
me len na prilava;

a pre smiromoskri obeta tumare thule dobitkostar
aňi na dikhava.

23 Preačhen mange avke zorales te gilavel!
Na kamav te šunel tumaro bašaviben pre harfa.

24 Ale o čačipen pro sudos mi džal prudoha sar o paňi,
a o spravodlišagos sar e jarka,
so šoha na šučol avri!

25 Či mange anenas pre pušta o obeti the o dari
tel o saranda berš, manušale andral o Izrael?

26 Tumen lidžanas tumare modlen,
saven tumenge kerđan

– le Sikut, tumare kralis,
the le Kijun, tumare čercheňakre devles.

27 Vašoda tumen lidžava zailen andro Damašek,
phenel o RAJ, saveskro nav hin o Nekzoraleder Del.

6

Vigos le barikane vodcenge andro Izrael

1 Vigos tumenge, so peske dživen mištes pro Sion,
the tumenge, so pes šunen chraňimen pro verchos Samarija,
tumenge le bare vodcenge andral o Izrael, andral o nekbareder narodos,
pal save aven o manuša te mangel e pomoca.

2 Džan andro foros Kalne a dikhen;
odarik džan andro baro Chamat
a džan tele andro flištiňiko foros Gat
a dikhen, so pes lenca ačhila.

Či tumare duj krališagi hine feder?

Abo či hin tumari phuv bareder sar lengri?

3 Tumen phenen, hoj o džives la pohromakro mek hino dur,

- ale oleha, so keren, anen oda džives la pohromakro pašeder*.
- ⁴ Pašlon tumenge pro hadži la slonovinar, rozvalinen tumen pre tumare divani a chan le nekfeder bakroren andral o stados the le gurunoren andral o maštalni.
- ⁵ Sthoven tumenge o gila pre harfa sar o David, gondolinen tumenge avri o bašavibnaskre nastroj.
- ⁶ Pijen e mol andral o kučora a muken pre tumende o nekfeder parfumos, ale nane tumenge pharo vaš o zničimen Izrael†.
- ⁷ Vašoda avena maškar o ešebna, so ena zaile; tumaro radišagos the mulatišagos preačhela.

⁸ O RAJ, o Adonaj, korkoro pre peste ila vera; o RAJ, o Nekzoraleder Del phenel kada: „Džunglöl mange o baripen le Jakobskro, našti avri ačhav leskre hradi. Dava tumaro foros andro vasta le neprijatelengre savoreha, so andre hin.“

⁹ Te deš murša ačhena andre jekh kher, merena the on. ¹⁰ Te vareko andral lengri famelija – oda, ko avel, hoj te lidžal avri lengre mule tela a te labarel len – phučela varekastar, ko pes ode šaj garudahas: „Hin mek tuha vareko?“ a te odphenela, hoj nane, ov phenela: „Čhit! Našti te leperel o nav le RAJESKRO!“

¹¹ Bo dikh, o RAJ del o prikazis. Ov rozburinela o baro kher pro kotora a o cikno kher pro kotorora.

¹² Či šaj denašen o graja pal o skali? Či šaj o voli orinen o moros‡? Ale tumen o čačipen pro sudos visardan pro jedos, a o ovocje le spravodlišagoskro pre palina –

¹³ tumen, so radisałon, hoj domardan o Lo-Debarš, a phenen: „Či na zailam o Karnajim amara zoraha?“

¹⁴ Vašoda o RAJ, o Nekzoraleder Del, phenel: „Manušale andral o Izrael, anava pre tumende le narodos, savo tumen trapinela dži andral o Lebo-Chamat pal o severos dži paš e dolina Araba pro juhos.“

7

O videňje pal o sudos

O videňje pal o malakre grajora

¹ O RAJ, o Adonaj, mange sikada kada: Dikhłom, sar pripravinel le malakre grajoren – pal oda, sar sas skidlo o ulipen prekal o kralis; sar pre mała chudna te barol oda, so sas sadzimen nasigeder. ² Akor, sar chale tele savoro zeleno pre phuv, vičindom: „Ó Nekzoraleder RAJEJA, odmuk! Sar predživela o Jakob? Se hino igen slaboro.“

* **6:3** 6,3 E hebrejiko čhib: anen pašeder o tronos le maribnaskro † **6:6** 6,6 E hebrejiko čhib: Jozef ‡ **6:12** 6,12 E hebrejiko čhib nane jasno kade. § **6:13** 6,13 Lo-Debar pes prethovel: Nane nič.

³ Avke le RAJESKE sas pharo te kerel kadi veca.
„Kada pes na ačhela!“ phenda o RAJ.

O videñje pal e jag

⁴ O RAJ, o Adonaj, mange sikađa kada: O RAJ, o Adonaj, vičinelas, hoj te avel o sudos la jagaha; a odi jag šučarđa avri o hlbini le oceanoskre a chudña te labarel e phuv. ⁵ Akor phendom: „Ó Nekzoraleder RAJEJA, preačh, mangav tut! Sar predživela o Jakob? Se hino igen slaboro.“

⁶ Avke le RAJESKE sas pharo te kerel kadi veca.
„Añi kada pes na ačhela,“ phenda o Nekzoraleder RAJ.

O videñje pal e šparga le olovoha

⁷ Kada mange sikađa: „Dikh, o Raj ačhelas paš o muros, so sas ačhado rovnones pal e šparga, savaha pes merinel, a andro vasta leste sas ajsi šparga le olovoha.“

⁸ Palis mange phenda o RAJ: „So dikhes, Amos?“
„E šparga le olovoha,“ odphendom leske.

O RAJ phenda: „Dikh, merinava laha mire manušen, le Izrael. Kada lenge imar buter na predžala bi o trestos.

⁹ O uče thana le Izakoskre ena zničimen
a le Izraeloskre sveta thana ena čhide tele.
Ačhavava man pre famelija le Jarobeamoskri la šablaha.“

O Amos the o Amacijah

¹⁰ Akor o Amacijah, o rašaj andral o Betel, diña te džanel le Jarobeamoske, le izraelike kraliske: „O Amos marel pre tute upre o kher le Izraeloskro. E phuv imar našti zlidžal savore leskre lava. ¹¹ Bo o Amos vakerel kada:

„O Jarobeam ela murdardo la šablaha
a le Izrael zalena a lidžana het andral peskri phuv.“

¹² Palis o Amacijah phenda le Amososke: „Tu prorokona, dža het! Denaš andre Judsko. Ode tuke zarode pro maro a ode prorokin! ¹³ Ale andro Betel imar buter ma prorokin, bo kada hin le kraliskro sveto than the le kraliskro chramos.“

¹⁴ Akor leske o Amos odphenda: „Me na som prorokos aňi čhavo le prorokoskro, ale pastjeris the oda, ko pes starinel pal o figovňika. ¹⁵ Ale o RAJ man iľa pašal o stados a phenda mange: ‚Dža, prorokin mire manušenje, le Izraeloske.‘ ¹⁶ Akana vašoda šun o lav le RAJESKRO.

Tu phenes: ‚Ma prorokin pro Izrael
a ma kazin pro kher le Izakoskro!‘

¹⁷ Vašoda o RAJ phenel kada:
„Tira romňatar ela lubňi andro foros,
tira čhave the tire čhaja ena murdarde la šablaha
a tire mali ena merimen avri a rozdelimen.
Tu korkoro mereha andre aver phuv
a le Izrael zalena
a lidžana het andral peskri phuv.“

8

O videñje pal o košaris le ovocenca

¹ O RAJ, o Adonaj, mange sikađa kada: o košaris le zrele ovocenca. ² Phenda: „So dikhes, Amos?“

Odphendom: „O košaris le zrele ovocenca.“

Akor mange phenda o RAJ: „Imar avľa o koňec mire manušenje, le Izraeloske. Imar lenge oda na predžala bi o trestos.“

³ „Andre oda džives pes o gilavipen andro chramos čerinela pre žala,“ phenel o RAJ, o Adonaj, „a pherdo, pherdo mule manuša ena čhide všadzik; ela igen cichones.“

O Izrael odsudzimen

⁴ Šunen kada, tumen, so uštaren pro žobraka,
a le čoren pre phuv odčhiven.

⁵ Tumen phenen:

„Kana predžala o inepos le Neve čhoneskro,
hoj te bikenavkeras o zrnos?

A kana o šabat?

Kamas te phundravel o skladi la pšeñicakre,
te važinel frimeder a te bikenel vaš o buter
a te klaminel la falošna vahaha;

⁶ kamas peske te cinel le čore manušen vaš o love,
le žobračen vaš o duj sandalkici
a o phus te bikenel jekhetane le zrnoha.“

⁷ O RAJ, saveha pes lašaren o čhave le Jakoboskre, ila pre peste vera: „Šoha na bisterava o nalačhipen, so kerdan!

⁸ Či vaš oda na razisaŀola e phuv
a či na rovela žalatar sako, ko ode bešel?

Caŀi phuv pes hazdela upre sar o Nil;
barola a cikñola sar o baro pañi andro Egipt.

⁹ Andre oda džives kerava,
hoj te zadžal o kham pro dilos,
a dživese zaučharava e phuv kalipnaha,“
phenel o RAJ, o Adonaj.

¹⁰ „Visarava tumare oslavi pro pharipen
a savore tumare giŀa pre žala.
Kerava kada: Urena tumen savore andro gada le gonestar
a holinena o bala pro šere;
rovena avke sar pal jekhoru čhavoro.
A o koñec ole dživeseskro ela kirko.

¹¹ Dikh, avena ajse dživesa,“
phenel o RAJ, o Adonaj,
„hoj bičhavava e bokh pre phuv –
na bokh pal o maro añi smedos pal o pañi,
ale e bokh te šunel o lava le RAJESKRE.

¹² Phirena moros morostar,
tuŀinena pes severostar pro vichodos
a rodena o lav le RAJESKRO,
ale na arakhena les.

¹³ Andre oda džives o šukar pačivale čhaja the o terne murša
odperena le smedostar.

¹⁴ Ola, ko len vera pro modli andre Samarija –
ola, ko phenen: ‚Avke sar dživel o del le Danoskro,‘
abo ‚avke sar dživel o del la Beer-Šebakro!‘ –
perena tele a imar na uštena upre.“

9

O Izrael na denašela le RAJESKRE sudostar

¹ Dikhłom le Rajes te ačhel paš o oltaris a phendā:

„Demav pal o chramoskro slupos upral,
hoj pes te razinen o zakladi telāl!

Čhiv len tele pro šere le manušenge

a olen, ko ačhena te dživel, murdarava la šablaha!

Añi jekh lendar na denašela;

ñiko pes na zachrañinela.

² Kajte pes prekopalindehas dži andro Šeol*,

the odarik len lela avri miro vast.

Kajte gelehas dži upre andro ñebos,

the odarik len cirdava tele.

³ Kajte pes garudehas pro verchos Karmel,

the ode len arakhava a laya odarik.

Kajte pes mange garudehas dži tele andro moros,

the ode prikazinava le sapeske, hoj len te danderel.

⁴ Kajte len o ñeprijaťela ilehas andre aver phuv,

the ode prikazinava la šablake, hoj len te murdarel.

Dikhava pre lende mire jakhenca,

na hoj lenge te pomožinav,

ale hoj lenge te kerav o nalačho.“

⁵ O Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,

pes chudel la phuvatar a oj rozdžal,

a savore, ko andre bešen, roven žalatar;

całi phuv pes hazdela upre sar o Nil

a cikñola avke sar o baro pañi andro Egipt.

⁶ Oda, ko pro ñebos ačhavel peskro palacis

a zathovel leskre zakladi pre phuv;

oda, ko vičinel o paña andro moros

a čhivel len avri pre phuv –

leskro nav hin o RAJ!

⁷ „Či na san prekal mande, tumen, Izraelitale,

ajse sar o Kušijci?“

phenel o RAJ.

„Či na ilom avri le Izrael andral o Egipt,

le Filištincen andral o Kaftor

a le Aramejčanen andral o Kir?

⁸ Dikh, o jakha le Nekzoraleder RAJESKRE dikhen

pro binošno krališagos:

Zñičinava les pal e phuv!

Ale na zñičinava calkom o kher le Jakoboskro,“

phenel o RAJ.

⁹ „Bo dikh, dava avri prikazis

a razinava le Izraeloskre khereha

maškar savore narodi avke,

sar pes razinel la sitaha,

* 9:2 9,2 Oda hin o than, kaj hine o mule.

avke hoj aňi jekh baroro na perela pre phuv.
 10 Savore binošna džene mire manušendar
 ena murdarde la šablaha;
 ola, ko phenen: ‚Pre amende na avela e bibach;
 amen na dukhavela.‘ “

O Izrael pale upreačhado

11 „Andre oda džives pale ačhavava
 o rozpelo stankos le Davidoskro;
 zakerava andre leskre cheva
 a ačhavava les pale upre.
 Vibudinava les avke,
 sar sas varekana,
 12 hoj te zalen pale olen, ko mek ačhile andro Edom,
 the savore naroden, save sas varekana mire,“
 phenel o RAJ, savo oda kerela.
 13 „Dikh, aven ajse dživesa,“
 phenel o RAJ,
 „hoj oleske, ko skidel e maľa upre, barola ajci but,
 hoj kidela upre dži akor,
 medik na kampela pale te orinel,
 a oles, ko pučinel avri o hroznos, ela ajsi bari žatva,
 hoj na dokerela peskri buči dži akor,
 sar kampela pale te sadzinel;
 pal o verchi čulala tele e mol
 a savore brehi latar prečulana.
 14 Anava pale mire zaile manušen le Izrael;
 o zničimen fori peske pale ačhavena a bešena ode;
 sadzinena peske o viňici a pijena peskri mol,
 kerena peske o zahradi a chana lendar o ovocje.
 15 Sadzinava le Izrael pale andre peskri phuv
 a imar na ena avricirdle
 andral e phuv, savi lenge diňom,“
 phenel o RAJ, tiro Del.

O Obadijaš

¹ Le Obadijašoskro videňje.

Kada phenel o RAJ, o Adonaj, pal o Edom.

O sudos upral o Edom

Amen šundam kala lava le RAJESTAR:

O RAJ bičhađa le poslos maškar o narodi, savo phenelas:

„Ušten upre! Aven džas pro mariben pro Edom!“

² „Dikh, kerava tutar ciknoro maškar o narodi
a aveha igen teledikhlo!

³ O baripen andre tiro jilo tut klaminda,
bo bešes učes pro skali

a tiro kher hino upre pro verchi,

vašoda tuke gondolines:

„Ko man šaj čhivel tele pre phuv?“

⁴ Kajte ľecindalas avke učes sar o orlos
a kajte tuke kerďalas o hňizdos maškar o čercheňa,
the odarik tut čhivava tele,
phenel o RAJ.

⁵ „Te ke tute avlehas o zbujňika

the o živaňa rači,

- oj, savo zňičimen ulalas -

či na ilehas peske ajci, keci kamen?

Te ke tute avlehas ola, ko obkiden o hroznos,

či na muklehas oda, so peľa pre phuv?

⁶ Ó čhavale le Ezavoskre, sar tumen občorarena!

Tumaro garudo barvalipen lena het!

⁷ Savore manuša, so tumenca hine spojimen,

tumen tradena het andral tumari phuv;

tumare prijateľa tumenca thovena avri

a domarena tumen.

Ola, ko chanas tumenca o maro,

tumenge nacirdena e pasca.

Vakerena pal tumende: „Kaj hin akana lengri godi?“ “

⁸ „He, andre oda džives,“ phenel o RAJ,

„zňičinava le godaveren andral o Edom

the olen, ko achalon, pal o verchos le Ezavoskro.

⁹ Akor o zorale murša andral o Teman predarana,

bo savore ena murdarde pal o verchos le Ezavoskro.

¹⁰ Vašoda, hoj choľaha murdarenas tumare phralen,

le Jakoboskre čhaven,

zaučharela tumen e ladž andre

a merena avri pro furt.

¹¹ Andre oda džives tumen ačhenas pre sera,

akor sar o cudzinci zalenas lengro barvalipen*,

* **1:11** 1,11 Abo: leskri armada

sar o manuša lenge džanas andro brani
a čivenas peske o losi vaš o Jeruzalem,
the tumen sanas sar jekh lendar.

12 Na kampła tumenge te thovel baripen andre oda džives,
sar pre tumare phrala avla baro pharipen;
aňi te radisalol le manušenge andral e Judsko
andre oda džives, sar sas murdarde;
aňi te phundravel igen o muj
andre oda džives, sar on cerpinenas.

13 Na kampła tumenge te džal andro brani mire manušengre
andre oda džives, sar sas lenge igen phares;
aňi te thovel baripen andre lengro cerpišagos,
akor sar sas zňičimen;
aňi lenge te lel o barvalipen,
akor sar sas zňičimen.

14 Na kampła tumenge te ačhel paš o drom,
hoj te maren olen, ko denašenass;
aňi te del andre olen, ko predžidile
andre oda džives, sar sas o pharipen.

15 Bo pašes hin o Džives le RAJESKRO
te sudzinel savore naroden.

Avke sar tu kerehas, Edomona,
avke pes kerela the tuke.
Oda nalačhipen, so tu kerehas,
pes visarela pale pre tiro šero.

16 Bo avke sar tumen, Izraelitale,
pijenas e kuči mira cholakri pre miro sveto verchos,
avke pijena savore narodi e kuči mira cholakri pro furt;
pijena a pijena a ena,
sar te šoha na ulehas.

O vítazstvo le Izraeloskro

17 Ale pro verchos Sion ela e zachrana,
oda than ela sveto
a o manuša le Jakoboskre peske lena pale peskro barvalipen.

18 O manuša le Jakoboskre ena jag,
o manuša le Jozefoskre ena plameňis
a o manuša le Ezavoskre ena phus.

Labarena les, chana les tele a ňiko andral o kher le Ezavoskro
pes na zachraňinela.“

Me, o RAJ, oda phendom.

19 O manuša andral o Negev zalena o verchi le Ezavoskre,
o manuša andral e Šefela† zalena e filištiňiko phuv;
o Izraeliti zalena the o phuva Efrajim the Samarija
a o Benjamin zalela o Gilead.

20 Ola manuša, so sas zaile andral e armada le Izraeloskri,
zalena e phuv le Kanaančanengri dži paš e Sarepta
a ola manuša, so sas zaile andral o Jeruzalem,
save hine andro Sefarad,
zalena o fori andro Negev.

21 O zachranci džana upre pro verchos Sion,

† 1:19 1,19 E phuv, kaj hin but brehi.

hoj te vladňinen pro verchos le Ezavoskro.

A o krališagos ela le RAJESKRO.

O Jonaš

O Jonaš denašel het le Devlestar

¹ O lav le RAJESKRO avla ko Jonaš, ko čhavo le Amitajoskro: ² „Ušti a dža andre oda baro foros Ninive a vaker pre leste zorales, bo leskro nalačhipen avla dži upre anglal mande.“

³ Ale o Jonaš uštíla, hoj te denašel het le RAJESTAR andro Taršiš. Geľa tele andre Joppa, kaj arakhľa loďa, savi ode džalas. Počinda vaš o drom a geľa andre loďa, hoj lenca te džal het le RAJESTAR andro Taršiš.

⁴ Ale o RAJ bičhaďa zorali balvaj pro moros a avla bari burka a imar dičholas, hoj e loďa rozperela. ⁵ O namornika pre loďa pes daranas a chudle sako te vičinel pre peskro del. Chudle te čhivkerel andro moros o veci andral e loďa, hoj te el lokeder.

Ale o Jonaš peske geľa tele andre loďa te pašlol a zorales zasuča. ⁶ Avľa paš leste o kapitanos la loďakro a phenďa leske: „Sar šaj soves? Ušti, vičin ke tiro Del! Či peske pre amende na leperela, hoj te na meras.“

⁷ Akor o namornika peske phende: „Aven, čhivas o losi a dodžanaha pes, ko hin oda, angle kaste pes ačhíla kada nalačhipen.“ Avke čhíde o losi a o losos peľa pro Jonaš. ⁸ Phučle lestar: „Akana amenge phen, soske pre amende avľa kada nalačhipen? Savi hin tiri buči a khatar sal? Andral savi phuv the narodos sal?“

⁹ O Jonaš lenge phenďa: „Me som Hebrejis a lašarav le RAJES, le ňeboskre Devles, savo stvorinda o moros the e phuv.“

¹⁰ Akor ola murša igen predarandíle a phende leske: „S'oda kerďal?“ Dodžanle pes, hoj denašel le RAJESTAR, bo o Jonaš lenge oda phenďa. ¹¹ Phučle lestar: „So amenge kampil tuha te kerel, hoj te preačhel e burka pro moros?“ Bo o moroskre vlni pes hazdenas upre furt buter a buter.

¹² Ov lenge phenďa: „Chuden man a čhiven man andro moros a o moros peske bešela tele. Bo džanav, hoj angle mande pre tumende avľa kadi bari burka.“

¹³ Ale o murša veslinenas savora zoraha, hoj pes te dochuden la loďaha pre šuki phuv. No na delas pes, bo o moroskre vlni pes hazdenas upre furt buter a buter.

¹⁴ Akor vičinenas pro RAJ: „Jaj, Devla! Ma domuk, hoj te meras vaš o dživípen kale manuškro! Ma rachin amenge e vina vaš oda manuš! Se tu sal o RAJ a kerďal avke, sar tuke sas pre dzeka.“ ¹⁵ Palis ile le Jonaš, čhíde les andro moros a o moroskre vlni peske bešle tele. ¹⁶ Akor ola murša chudle igen te daral le RAJESTAR, obetinde leske obeta a denas les veri.

2

O Jonaš pes modlínel andre riba

¹ A o RAJ bičhaďa e bari riba, hoj te nakhavel le Jonaš. O Jonaš sas andro per la ribakro trin dživesa the trin rača.

² O Jonaš pes modlínelas andral e riba ko RAJ, ke peskro Del, ³ a phenďa: „Andral miro pharípen vičínavas pro RAJ

a ov man šundá avri;
dži telal andral o svetos le mulengro pre tu vičínavas,
hoj mange te pomožines,
a tu šundal miro hangos.

⁴ Čhíďal man andre hlbina maškar o baro moros,
hoj man o prudos te učharel andre.

Savore tire bare paña the zorale vlni
predžanas prekal ma.

⁵ A phendom mange:

„Kajte som odčhido tire jakhendar,
the avke dikhava tiro sveto Chramos.“

⁶ O paña man zaile dži o kirlo,
o moros man calkom zaučharda andre,
le moroskri čar pes mange zapačarda pašal o šero.

⁷ Geļom tele dži paš o nekteleder zakladi le verchengre;
e phuv pal ma phandla andre
peskre brani pro furt.

Ale tu, RAJEJA, Devla miro,
cirdňal avri miro dživipen andral e Bari chev.

⁸ Sar andre mande miri duša merelas,
akor man zagondolindom pre tu, RAJEJA,
a miri modlitba avla dži ke tiro sveto Chramos.

⁹ Ola manuša, save lašaren le devlen, so nane pre nisoste,
omuken peskro verno kamiben.

¹⁰ Ale me tuke kamav te anel e obeta le bare palikeribnaha
a kamav te dolikerel ola lava, so tut diňom.
E zachrana avel le RAJESTAR!“

¹¹ Akor o RAJ phendā la ribake, hoj te čhungarel avri le Jonaš pre šuki phuv, a oj
oda kerda.

3

O manuša andral o Ninive keren pokaňje

¹ Akor o lav le RAJESKRO avla dujtovar ko Jonaš: ² „Ušti a dža andre oda baro foros
Ninive a phen leske oda, so tuke phenava.“ ³ O Jonaš uštīla a geļa andro Ninive, avke
sar leske phendā o RAJ. O Ninive sas ajsō baro foros, hoj kampelas trin džives, hoj
les o manuš te predžal.

⁴ O Jonaš avla andro foros, pregela jekhedživeseskro drom a kazinelas: „Mek
saranda (40) džives a o Ninive ela zničimen!“ ⁵ Akor o nipi andral o Ninive pačandīle
le Devleske. Dine avri o postos a savoredžene lendar, le nekbarederestar dži o
nekcikneder, pes urde andro gada le gonestar.

⁶ Sar pes pal oda došunda o kralis andral o Ninive, uštīla pal peskro tronos, čīda
tele o plaštōs, urda pes andro gada le gonestar a bešla peske andro prachos. ⁷ A diňa
te džanel andro Ninive: „Kada tumenge phenel o kralis the leskre uradňika: nisavo
manuš aňi džvīros aňi gurunňi aňi bakro te na chal nisavo chaben aňi pes te na
pašinel aňi te na pijel paňi. ⁸ Ale o manuša the o džviri pes mi uren andro gada le
gonestar a mi vičinen ko Del. Sako pes mi visarel peskre nalače dživipnastar the
peskre nalače skutkendar. ⁹ Ko džanel, či o Del na čerinela peskro gondolišagos a
či leske na ela pharo vaš amenge a či pes na odvisarela peskra bara choľatar, hoj te
na meras?“

¹⁰ Sar o Del dikhla, hoj pes visarde peskre nalače dživipnastar, avla leske pharo
vaš lenge a na kerda nič olestar, so phenelas, hoj kerela.

4

O Jonaš rušel pro Del

¹ Ale le Jonašiske pes oda dičholas igen namištes a cholisalila. ² Palis pes modlinelas ko RAJ: „Jaj, RAJEJA! Či oda na phendom, mek sar somas khere? Vašoda kamlom te denašel andro Taršiš, bo džanavas, hoj tu, Devla, sal kamibnaskro, jileskro the trpezlivo. Tu sal barvalo andro lačhipen a tuke hin pharo te bičhavel e pohroma. ³ Avke akana, RAJEJA, le mandar miro dživipen, bo feder mange hin te merel sar te dživel.“

⁴ Ale o RAJ lestar phučla: „Hin oda mištes, hoj cholisalilal?“

⁵ O Jonaš geľa avri vichodně le forostar a ačhila ode. Ode peske kerđa streškica a bešla peske andro ciňos, hoj te dikhel, so pes ačhela le foroħa. ⁶ O RAJ, o Del, diňa te barol avri upral o Jonaš bari rastlina, savi leske kerelas o ciňos upral o šero, hoj leske te el feder. A o Jonaš oleske igen radisalila. ⁷ Ale pre aver džives sig tosara bičhađa o Del varesave kirmes, savo rozchala odi rastlina, a odi rastlina šučila avri. ⁸ Sar avla avri o kham, bičhađa o Del e tači vichodno balvaj a o kham labarelas o šero le Jonašiskro avke, hoj leske sas igen namištes. Kamelas te merel a phenda: „Feder mange hin te merel sar te dživel!“

⁹ Ale o Del phenda le Jonašiske: „Hin oda mištes, hoj tut cholares vaš odi rastlina?“

O Jonaš leske odphenda: „He, hin! Cholamen som pro meriben!“

¹⁰ O RAJ leske phenda: „Tuke hin pharo pal kodi rastlina, pal savi tut na trapindaľ aňi na starindaľ, so tel jekh rat barila avri a tel jekh rat šučila avri? ¹¹ A mange te na avel pharo vaš oda baro foros Ninive, andre savo hin buter sar 120 000 manuša, save na džanen te rozprindžarel, so hin lačho a so nalačho, a the vaš ola but džviri?“

O Micheaš

¹ O lav le RAJESKRO, so sas dino le Micheašiske andral o Morešet akor, sar kralinenas andre Judsko o Jotam, o Achaz the o Chizkija* – o videňje pal e Samarija the pal o Jeruzalem.

O sudos pre Samarija the pro Jeruzalem

² Šunen, savore narodale!
 Pozorin le kanenca, phuvije the sako, ko upre bešen!
 O Adonaj, o RAJ svedčinel pre tumende,
 o Raj andral peskro sveto chramos!

³ Dikh, o RAJ avel pal peskro than,
 avel tele a phirel pal o verchi la phuvakre.

⁴ O verchi rozdžana tel leste
 a o dolini pharona pro jepaš;
 ena sar o voskos andre jag
 the sar o paňi avričido tele brehoha.

⁵ Kada savoro pes ačhela vaš e vina le Jakoboskri
 the vaš o bini le Izraelitengre.
 Ko hino vinnovato vaš o binos le Jakoboskro?
 E Samarija, lakro glavno foros!
 Ko hino vinnovato vaš o modlarstvo andre Judsko?
 Ča korkoro o Jeruzalem!

⁶ O RAJ phenel: „Kerava la Samarijatar kopa šmeci pre maľa;
 than, kaj pes sadzinel e viňica.
 O bara pal lakre muri čhivava tele andre dolina,
 hoj te dičhol lakre zakladi.

⁷ Savore lakre modli ena phagerde;
 savore dari, so chudňa vaš o lubipen andre lakro chramos,
 ena labarde andre jag.
 Bo ola modli peske cinda vaš o lubipnaskro počiniben,
 a vašoda pes oleha počinela pale
 vaš o lubipen varekhaj avrether.“

O roviben the e žala

⁸ Akor o Micheaš phenda:
 „Vaš oda rovava a hikinava;
 phirava pindrango the lango.
 Rovava sar o šakali
 a ela man žala sar la sova.

⁹ Bo la Samarijakri rana pes na del te sastarel avri;
 dogeľa dži andre Judsko,
 imar zachudňa e brana mire manušengri,
 o Jeruzalem.

¹⁰ Ma phenen oda amare ňeprijateľenge andro Gat
 a ma roven aňi sikra!
 Valinen tumen andro prachos andro Bet-Leafra!

¹¹ Tu, so bešes andro Šafir,

* **1:1** 1,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

džaha langi a ladžaha tut.
 O Bet-Ecel hino andre žala,
 bo ņiko andral o Canaan
 leske na avla avri te pomožinel,
 hoj les te chrañinel.
 12 Ola, ko bešen andro Marot,
 daraha užarenas e pomoca,
 bo le RAJESTAR avla e pohroma
 dži paš e brana andro Jeruzalem.
 13 Tu, so bešes andro Lachiš,
 pripravin le grajen the o verdan!
 Tu sal odi, angle kaste chudña
 e čhaj le Sionoskri te kerel o bini,
 bo andre tu pes arakhle o vini le Izraeloskre.
 14 Vašoda deha le Morešet-Gat o dari pre rozlučka;
 O foros Achzib klaminela le Izraeloskre kralis.
 15 Tu, so bešes andre Mareša,
 anava pre tute le narodos, so tut domarela.
 O vodci le Izraeloskre denašena
 dži andre jaskiña Adulam.
 16 Holin tuke o šero žaľatar
 vaš o čhave, savendar radisaľos,
 strihin tut avke sar o supos,
 bo zaile tuke le čhaven
 sar bertenošen andre aver phuv.“

2

Vigos olenge, ko trapinen le manušen

1 Vigos olenge, ko gondolinen avri o nalačhipen
 a pre peskre hadži plañinen o nalačo!
 Sar vidñisalol, keren oda,
 bo hin oda andre lengri zor te kerel.
 2 Žadinen peske avrengre mali a zalen len,
 kamen o khera a len peske len;
 klamišagoha dochuden o khera
 a len le manušenge o đedictvos.
 3 Vašoda phenel o RAJ kada:
 „Me gondolinav te mukel pre kala manuša o nalačhipen,
 andral savo pes na dochudena avri;
 imar na phirena barikanes,
 bo oda ela igen nalačo časos.
 4 Andre oda džives peske tumendar kerena pheras
 a asana tumendar kala žalakra gilaha:
 ‚Sam calkom zničimen.
 Mire manušengro đedictvos hino rozđelimen,
 o RAJ amenge les iľa het.
 Amare mali diňa olenge, ko amen zaile.‘ “
 5 Vašoda tut na ela ņiko andro zhromažđeňje le RAJESKRO,
 ko tuke merindahas avri tiri phuv le lanoha
 a diňahas pale sakoneske leskro phuvakro kotor.

- 6 On prorokin: „Ma prorokin!
 Pal kajse veci na kampil te prorokinel.
 Pre amende kajsi ladž na avela!“
- 7 Sar šaj phučen, tumen manušale andral o Izrael:
 „Šaj našavel o RAJ peskri trpezljivost?
 Či kerel ov kajse veci?“
- Mire lava anen o lačhipen oleske,
 ko dživel spravodlivones?
- 8 No tumen ušten upre
 pre mire manuša sar o neprijateljis.
 Cirden tele o plaštoš pal ola,
 ko predžan pašal tumende andro smirom;
 pal ola, ko aven pale andral o mariben.
- 9 Traden avri mire manušengre džuvljen
 andral lengre šukar khera
 a lengre čhavendar len het
 miro požehnaŋje pro furt.
- 10 Ušten a džan het!
 Kade tumenge na odpočovinena!
 Tumare bini melarde andre kada than,
 vašoda hino odsudzimen pre zahuba.
- 11 Te avlahas varesavo klamaris a phendahas:
 „Prorokinava tumenge but mol the pijiben,“
 ov ulahas lačo prorokos kale manušenge!

O RAJ zachraŋinela olen, ko ačhile

- 12 Ale me skidava upre savoren tumendar, Jakobona,
 skidava upre savore Izraeliten, so ačhile.
 Skidava len sar le bakroren andre ohrada,
 sar o stados, so pes pašinel;
 pre oda than ela pherdo manuša.
- 13 O Del, savo premarel o drom, džala anglal lende;
 predemena e brana a avena avri.
 Lengro Kralis džala anglal lende,
 o RAJ len lidžala.

3

O sudos upral o vodci the proroka

- 1 Avke me phendom:
 „Šunen, vodcale le Jakoboskre,
 tumen, so lidžan o Izrael:
 Či na kamlanas te džanel,
 so hin spravodlivo?“
- 2 Ale tumen našti avri ačhen o lačo,
 a kamen o nalačo.
 Cirden tele e cipa pal o manuša
 a o mas pal lengre kokala;
- 3 chan tele o mas pal mire manuša,
 cirden pal lende tele e cipa
 a phageren lenge o kokala;
 čhingeren len sar andre piri,

- sar o mas andro kotlos.“
⁴ No jekhvar tumen vičinena ko RAJ,
 ale ov tumenge na odphenela;
 andre oda časos garuvela peskro muj anglal tumende,
 bo tumen kerenas o nalačhipen.
- ⁵ Kavke phenel o RAJ
 pal o proroka, so klaminen mire manušen
 a phenen „smirom“ olenge,
 ko len den te chal,
 ale olenca, ko len na den te chal,
 kamen te kerel mariben.
- ⁶ Vašoda pre tumende avela e rat bi o videňje
 a o kalipen bi o vražišagos.
 O kham kale prorokenge zadžala
 a o džives lenge kaľola andre.
- ⁷ Akor pes ladžana o proroka,
 a loľona avri o vražňika;
 savore peske chudena o muja ladžatar,
 bo o RAJ lenge nič na odphenela.
- ⁸ Ale man o RAJ pherarel peskre Duchoha the peskra zoraha,
 del man godi te kerel o spravodlišagos,
 hoj bi e dar te phenav le Jakoboske leskro nalačhipen
 a le Izraeloske leskro binos.
- ⁹ Šunen kada, tumen, so lidžan o kher le Jakoboskro,
 tumen vodcale, so lidžan o Izrael!
 Tumen, so našti avri ačhen o spravodlišagos
 a previsaren savoro, so hin čaćipen!
- ¹⁰ Tumen budinen o Sion le rateha
 a o Jeruzalem le nalačhipnaha;
- ¹¹ tumare vodci sudzinen vaš o prepočiňiben,
 tumare rašaja sikaven vaš e odmena
 a tumare proroka vražinen vaš o love.
 A paš oda pes muken pro RAJ a phenen:
 „Či nane o RAJ maškar amende?
 Nič nalačho pes amenge na ačhela!“
- ¹² A vašoda vaš tumenge ela o Sion orimen tele sar maľa,
 o Jeruzalem ela rozburimen pre kopa
 a o chramoskro verchos zabarola sar veš.

4

O nevo Chramos andro nevo Izrael

- ¹ Andro posledna dživesa
 ela o verchos le RAJESKRE Chramoskro zathodo zorales;
 ela nekučeder le verchendar,
 a barardo upral savore brehi;
 a o manuša ke leste džana prudoha avke sar paňi.
- ² But narodi avena a phenena:
 „Aven džas upre pro verchos le RAJESKRO,
 andro chramos le Jakoboskre Devleskro,

- hoj amen te sikavel peskre droma
 a hoj te phiras pal leskre chodňiki.“
 Bo andral o Sion avela avri o zakonos
 a o lav le RAJESKRO andral o Jeruzalem.
- ³ Ov anela o smirom maškar o but nipi
 the maškar o zorale narodi, so hine dural.
 Akor peske prekerena o šabli pro motiki
 a o kopiji pro vinarika čhura.
 O narodos pro narodos na hazdela e šabla,
 imar pes na sikavena te marel.
- ⁴ Sako peske bešela tel peskro viňičis
 the tel peskro figovňikos
 a ňiko les imar na daravela avri
 bo o Nekzoraleder RAJ prevakerďa.
- ⁵ Kajte savore narodi lašarena a šunena peskre devlen,
 amen lašaraha a šunaha ča le RAJES, amare Devles, pro furt.
- ⁶ „Andre oda džives,“
 phenel o RAJ,
 „skidava upre olen, ko hine bange,
 a sthovava pale olen, ko sas avritradle,
 olen, kas dukhadom.
- ⁷ Olendar, ko hine bange, chudava te kerel o nevo narodos
 a olendar, ko sas odčhide dur, o zoralo narodos.
 O RAJ lenge vladňinela pal o verchos Sion
 ole dživesestar a imar pro furt.
- ⁸ A tu, Jeruzalemona,
 e veža, khatar o Del stražinel peskre manušen,
 tu, o hrados le Sionoskra čakro,
 aveha pale o hlavno foros andro krališagos, avke sar salas.“
- ⁹ Soske akana kavke zorales vičines?
 So, nane tut kralis?
 So, muľa tiro godaver radcas,
 hoj pre tu avle ajse dukha
 sar pre džuvli, so ločhol?
- ¹⁰ Čhaje le Sionoskri, skurčín tut dukhatar
 a ispidi sar e džuvli, so ločhol,
 bo akana mušineha te džal avri andral o foros
 a bešeha pre maľa.
 Džaha dži andro Babilon;
 ode aveha zachraňimen,
 ode tut cinela o RAJ avri
 andral o vasta le ňeprijaťelengre.
- ¹¹ Ale akana pes pre tute skiden but narodi
 a phenen: „Mi el o Jeruzalem meľardo andre!
 Amare jakha mi dikhen pro Sion,
 hoj hino telečhido!“
- ¹² Ale on na achalon,
 so o RAJ gondolinel,
 a na achalon leskre plani,
 hoj len skidňa upre, hoj len te marel,

avke sar pes skidel upre o zrnos,
 hoj pes te rozpučinel.

¹³ Ušti a rozpučin, čhaje le Sionoskri,
 bo me tumen dava o trastune rohi the o bronzune kopita
 a rozpučineha but naroden.

Deha lengri korist le RAJESKE
 a lengro barvalipen le Rajeske upral cali phuv.

¹⁴ Ale akana, Jeruzalemona,
 skide upre o maribnaskre čati,

bo o slugača pes rozthode
 pašal amare foroskre muri.

Le Izraeloskre vladcas marena
 la pacaha pal o muj.

5

O Kralis andral o Betlehem

¹ „Ale tu, Betlehem, Efrata,
 kajte sal nekcikneder maškar o fori andre Judsko,
 andral tu mange avela oda,
 ko vladñinela upral o Izrael.

Ov sas imar čirlastar,
 imar le večne dživesendar.“

² O Izrael ela dino andro vasta le nepřijateľenge,
 medik odi, ko hiñi khabñi, na ločhola le čhavores
 a medik okla leskre phrala na avena pale ko manuša andro Izrael.

³ Uštela upre a pašinela peskro stados
 andre zor le RAJESKRI,
 andre slava le RAJESKRE naveskri, peskre Devleskri.

Dživena andro smirom,
 bo les ela bari pačiv dži pro agor le svetoskro.

⁴ Ov ela amaro smirom,
 te avlahas pre amende e Asirija.
 Te pes dochudňahas andre amare pevnosti,
 ačhavaha pre lende eфта paštjeren
 the očto vodcen.

⁵ On vladñinena upral e Asirija la šablaha,
 upral le Nimrodoskri phuv la avricirdña šablaha.
 Amaro kralis amen zachrañinela la Asirijatar,
 te avlahas pre amende
 a dochudňahas pes pre amari phuv.

⁶ Ola, ko ačhena te dživel andral o Jakob,
 ena akor maškar aver narodi
 sar e rosa le RAJESTAR,
 sar o brišind pre čar,
 save pes na muken pro manuš
 a na užaren pro čhave le manušeskre.

⁷ Ola, ko ačhena te dživel andral o Jakob,
 ena maškar o narodi,
 maškar o but manuša,
 sar o levos maškar o dziva džviri,

sar o terno levos maškar o stados le bakrengro,
 savo avel a rozpučinel,
 savo čingerel avke,
 hoj ņiko našti zachrañinel.
 8 Tiro vast ela uprehazdlo
 upral ola, ko pre tu džan,
 a savore tire ņeprijaťela ena zničimen.
 9 „Andre oda džives,“
 phenel o RAJ,
 „murdarava avri tire grajen
 a zničinava tire maribnaskre verdana.
 10 Zničinava o fori andre tiri phuv
 a čhivava tele savore tire pevnosti.
 11 Zničinava o čarodejñictvo, so keres,
 a na ela tut vražñika.
 12 Zničinava tire modli
 the tire sveta slupi;
 imar tut na klañineha
 angle buči tire vastengri.
 13 Čhivava tutar het la Ašerakre slupi
 a zničinava tire fori.
 14 Mira bara cholaha man pomstínava savore narodenge,
 so man na kamenas te šunel.“

6

Te phirel andre pokora le Devleha

1 Šunen, so phenel o RAJ:
 „Ušťi upre! An avri miro sudos anglo verchi;
 mi šunen o brehi, so kames te phenel.
 2 Šunen, tumen o verchi, sar o RAJ sudzinel,
 šunen, tumen o zorale zakladi la phuvakre!
 Bo o RAJ obviñinel peskre manušen
 a del pro sudos le Izrael.
 3 Manušale mire, so tumen kerdom?
 Thodom pre tumende o pharipen?
 Odphenen mange!
 4 Se ilom tumen avri andral o Egipt,
 cindom tumen avri andral o otroctvos;
 bičhadom le Mojžiš, le Aron the la Mirijam,
 hoj tumen te lidžan.
 5 Manušale mire, leperen tumenge,
 so kamelas te kerel o Balak, le Moabengro kralis,
 a so leske odphenda o Balaam, le Beoriskro čhavo.
 Leperen tumenge pro drom andral o Šitim andro Gilgal,
 hoj te džanen o spravodliva skutki le RAJESKRE.“
 6 Soha šaj avav anglo RAJ?
 Soha šaj banduvav anglo baro Del?
 Kampil mange te avel anglal leste le labarde obetenca,
 le beršengre gurumñorenca?
 7 Hin le RAJESKE pre dzeka o ezera bakre

a deš ezera potoki le olejoskre?
 Kampil mange te del mire ešebne čhavores vaš miri vina,
 o plodos mire feloskro vaš miro binos?
 8 O RAJ tuke diňa te džanel, manušeja, so hin lačo.
 So tutar kamel?
 Te keres oda, so hin spravno,
 te presikaves o verno kamiben
 a te phires andre pokora tire Devleha.

E vina the o trestos le Izraeloskro

9 Šun! O RAJ vičinel pro Jeruzalem
 – te dikhel daraha pre tiro nav hin godaveripen:
 „Šun, narodona,
 the ola, so tumen zdžan andro foros!
 10 Andro khera le nalače manušengre
 hin o barvalipen skidlo napačivalones
 the e prekošli falošno vaha!
 11 Sar šaj zlidžav oda,
 te vareko falošne važinel?
 12 O barvale andre kada foros hine maribnaskre manuša;
 hine klamara a lengri čhib hiňi falošno.
 13 Vašoda tut chudňom te dukhavel,
 hoj tut te zňičinav vaš tire bini.
 14 Chaha, ale na čaloha,
 a furt aveha bokhalo;
 thoveha tuke vareso pre sera,
 ale na ačhela tuke oda,
 bo oda, so tuke kamlal te odthovel,
 zňičinava andro mariben.
 15 Sadzineha, ale na kideha upre;
 pučineha o olivi, ale na makheha tut le olejoha;
 pučineha o muštos, ale e mol na pijeha.
 16 Dolikerehas o nalače zakoni le Omriskre
 the savore previsarde veci le Achaboskre khereskre;
 dehas tut te lidžal lengre radenca.
 Vašoda tut, Jeruzalemona, dava te zňičinel,
 tire manušen anava pre ladž
 a ena teledikhle savore narodendar.“

7

O trapišagos le Izraeloskro

1 Vigos mange!
 Šnav man sar oda,
 ko na arakhel ņisavo ovcje
 aňi ņisavo hroznos andre viňica.
 Savoro hroznos the savore lače figi,
 save peske žadinel miro jilo,
 sas imar skidle upre.
 2 O pačivale manuša našlile andral e phuv;
 ņiko nane verno le Devleske.
 Sako ča užarel, kana šaj čhorel avri o rat.
 Jekh avres zachudel sar lovcos andre sita.

- ³ Peskre vastenca džanen,
sar pes kerel o nalačhipen.
O vladci žadinen o dari,
o sudci užaren o prepočiňiben,
o zoralo rozkazinel avke, sar ov kamel,
a jekhetane plaňinen, sar oda te kerel.
- ⁴ O nekfeder lendar hino sar o koľakos,
a o nekverneder sar e ohrada le trňendar.
Avľa o džives, hoj te aven marde,
avke sar phenenas tumare stražňika, o proroka.
Akana ela maškar tumende baro zmetkos.
- ⁵ Ma pačan le susedaske,
ma muken tumen pro prijateľis!
De pozoris, so vakeres,
mek the angle odi džuvli,
savi tuha pašľol.
- ⁶ Bo o čhavo tele dikhel le dades,
e čhaj džal pre daj,
e bori pre sasuj
a o ňeprijateľa le manuškere hine andral leskri famelija.
- ⁷ Ale me furt užarav pro RAJ,
užarav pro Del mira spasakro;
miro Del man šunela avri.

O Izrael ušćela upre

- ⁸ Ma radisaľuv mange, ňeprijateľko miri!
Kajte pelom, ušćava upre;
kajte bešav andro kalipen,
o RAJ ela miro švetlos.
- ⁹ Mušinav te zľidžal le RAJESKRI choli,
bo kerdom binos angle leste.
Ale palis zaačhela vaš ma pro sudos
a kerela, hoj te dochudav o čačipen.
Lela man avri pro švetlos
a dikhava leskro spravodlišagos.
- ¹⁰ Palis oda dikhela miri ňeprijateľka
a e ladž zalela andre ola, so mange phenelas:
„Kaj hino o RAJ, tiro Del?“
Pre mire jakha dikhava, sar perel tele,
sar pal late phirena sar pal e čik pro ulici.
- ¹¹ Oda džives ačhaveha pale tire muri,
oda džives rozbarona tire hraňici.
- ¹² Andre oda džives ke tute avena o manuša
andral e Asirija džı o Egipt,
andral o Egipt džı o Euftrat,
andral jekh moros džı aver,
andral jekh verchos džı aver.
- ¹³ La phuvatar ačhela pušća vaš oda nalačhipen,
so lakre manuša krenas.

E modľitba the e chvala

- ¹⁴ Pašin tire manušen tira pacaha,
le bakroren, tiro đedictvos,

so bešen korkore andro veš,
kajte hine maškar o lače maļi.
De lenge te pašinel pes andro Bašan the Gilead
sar andre ola dživesa, so sas varekana.

15 „Sikavava tuke mire zazraki sar akor,
sar avehas avri andral o Egipt.“

16 O narodi oda dikhena a ladžana pes
a našavena savori peskri zor;
thovena peske o vasta pro muj
a na šunena pro kana.

17 Lizinena o prachos sar o sap,
sar ola, so pes cirden pal e phuv.
Izdraņipnaha avena avri andral peskre pevnosti,
visarena pes daratar ko RAJ, amaro Del,
a darana pes tutar.

18 Ko hin ajso Del sar tu,
so odmukel o bini
a prebačinel o nalačhipena peskre manušenge,
save ačhile te dživel?
Tu na sal choļamen pro furt,
ale pre dzeka tuke hin te presikavel o verno kamiben.

19 Tuke ela pale pharo vaš amenge,
uštareha le pindrenca pre amare vini
a čhiveha savore amare bini andro baro moros.

20 Tu aveha verno ko Jakob
a presikaveha o kamiben le Abrahamoske,
avke sar diņal lav amare daden imar čirla.

O Nahum

¹ O prorocko lav pal o Ninive. O zvitkos pal o videňje le Nahumoskro andral o Elkoš.

Le RAJESKRI choli pro Ninive

² O RAJ hino žjarlivo Del, savo trestinel;

o RAJ hino pomstiteľis a hin les pherdo choli.

O RAJ visarel pale olenge, ko pre leste džan,

a počinel la cholaha peskre nepřijatelenge.

³ O RAJ na cholisalol sig, ale hin les bari zor

a na mukela le viňikos bi o trestos.

Andre bari balvaj the andre burka hin leskro drom,

a e chmara hin prachos tel leskre pindre.

⁴ Pre leskro prikazis o moros šučol avri

a the savore paňa -

o Bašan the o Karmel šučon avri

a the o libanoňika kvitki.

⁵ O verchi angle leste razisalón

a o brehi rozdžan;

izdral angle leste e phuv,

o svetos the sako, ko andre bešel.

⁶ Ko šaj likerel avri leskri choli?

Ko šaj obačhel angle leskri bari choli?

Peskri choli čhivel avri sar jag;

a o skali angle leste pharon pro kotora.

⁷ O RAJ hino lačo,

chraňinel peskre manušen andre oda džives, sar lenge hin phares.

Pridžanel pes ke ola,

ko pes ke leste denašen te garuvel.

⁸ Le bare paňeha zňičinela o foros Ninive

a peskre nepřiatelen tradela andro kalipen.

⁹ So plaňinen pro RAJ?

Ov tumen zňičinela pro jekhvar,

na kampela leske dujtovar te demel.

¹⁰ Avena zachudle andro trňi

našlona sar e mol le pijakenge;

calkom zlažbona

sar o šuko phus.

¹¹ Se andral tu, Ninive, avla avri o bijedevleskro radcas,

savo plaňinelas o nalačhipen pro RAJ.

¹² Kada phenel o RAJ peskre manušenge, le Izraelitenge:

„Kajte hine o Asirčana zorale a hine but,

ena zňičimen a našlona.

Mire manušale, te tumen trapinavas,

imar tumen na trapinava.

¹³ Akana phagerava lengro jarmos pal tumari meň

a čhingerava tumare lanci.“

14 O RAJ diña avri pre tute, Ninive, kada lav:
 „Imar tut na ena čhave, save ligendehas tiro nav!
 Zničínava le modlen the le sochen andral o chramos tumare devlengro;
 pripravínava tuke o hrobos,
 bo na sal lačo pre ňisoste.“

2

E lači sprava prekal e Judsko

1 Dikh, pro verchos hine o pindre le posloskre,
 savo anel e lači sprava a phenel: „Smírom tumenge!“
 Oslavin, Juda, tire inepi
 a dolíkerel tire lava, so diňal.
 Imar šoha pre tute na avela o nalačo manuš;
 hino calkom zničimen!

O Ninive ela zničimen

2 O zhubcas avel pre tute, Ninive.
 Stražín o hrados a pozorín o drom!
 Pripravin tut pro mariben
 a skide upre savori zor!

3 Se o RAJ obnovinela le Jakoboskri slava
 sar e slava le Izraeloskri;
 kajte o zhubci len zničinde
 a phagerde lenge o konara andro viňici.

4 O štíti leskre hrdínengre hine lole;
 o bojovňika hine urde andro šarlatos.
 O trastune verdana blišťisalón andre oda džives,
 sar pes skiden upre,
 a o kopiji razisalón.

5 O verdana džan igen dzivones pal o ulíci
 a traden pal o pláci andro foros.
 Dičhon avri sar o jagale fakli
 a predžan sar o bleski.

6 O Ninive zvičinel peskre nekfeder slugađen,
 ale o pindre lenge poddžan pal o drom.
 Sidaren ko hradbi
 a ačhaven o štíti pre ochrana.

7 O ňeprijateľis phundravel o brani le paňeskre,
 vašoda o palacis perel tele.

8 Čhiven tele o gada pal e kralovna
 a lidžan la andro otroctvos.
 Lakre služki roven sar o holubici
 a maren pes andro kolína.

9 Sar o paňi čulal avri andral o jazeros,
 avke o manuša denašen het andral o Ninive.
 Vareko vičinel: „Ačhen, ačhen!“
 Ale ňiko pes na obdikhel palal.

10 Čoren o rup,
 čoren o somnakaj!

Hin ode igen but barvalipen
the o pokladi savore vzacne vecendar.

11 Na ačhila nič, savoro ile het,
sa hin zničimen!

O jile predaran a o khoča poddžan,
savoredžene izdran
a savore muja parnon avri.

12 Kaj hin akana oda foros, so sas sar o than le levengro?
Oda than kaj o terne levi džanas te chal,
o than kaj avenas o levos the e levica
a o levocis sas ode bi e dar.

13 O levos čhingerelas but korist peskre ciknenge;
tasavelas le džviren peskre levicenge;
peskri jama peske pherarelas oleha, so chudelas;
le čhingerde maseha peskro than.

14 „Me džav pre tute, Ninive“
phenel o Nekzoraleder RAJ.

„Zlabarava tire maribnaskre verdana,
ačhela lendar ča thuv,
a tire terne leven chala e šabla.

Na mukava andre tiri phuv nič, so ilal avrenge,
a o hangos tire poslengro imar na šundola.“

3

Vigos le foroske Ninive

1 Vigos kale foroske!

Murdarel le manušen, furt ča klaminel;
hino pherdo le čorde vecenca;
šoha na preačhel te čorel.

2 O bičos pukinel a o kereki šundol;
o graja aven sig a o verdana džan dzivones.

3 O jazdci pes mukle pro mariben;
o šabli the o kopiji blištisaŕon.

But džene hine murdarde, pherdo mule džene pro kopi.
Ajci mule manuša, hoj pes na den aňi te zgenel;
le manušenge pre lende poddžan o pindre.

4 Kada savoro pes ačhela
vaš o baro lubipen le foroskro Ninive, ola lubňakro,
savi džanelas dojekhes te očarinel peskre šukaribnaha,
savi pricirdelas le naroden peskre lubipnaha
a le nipen peskre čarenca.

5 „Me džav pre tu, Ninive“
phenel o Nekzoraleder RAJ.

„Hazdava tuke upre e rokla dži o muj;
sikavava le narodenge tiro langipen
a le krališagenge tiri ladž.

6 Čhivava pre tute o džungipen,
kerava tuke ladž anglo manuša,

- anava tut avri pro čudos.
⁷ Sako, ko tut dikhela,
denašela tutar a phenela:
,O Ninive hino zničimen! Ko pal leste roveta?
Kaj tuke te rodel olen, ko tut potešinena?“
- ⁸ Či sal tu feder sar o foros Tebi* paš o Nil,
pašal savo sas pherdo paña?
O moros sas leskri ochrana
a o paña leskro muros;
⁹ o zoralo Kuš the o Egipt sas leskri ņekoņečno zor,
o Put the e Libija sas leske pre pomoca.
¹⁰ The avke sas kada foros zailo
a geľa andro otroctvos.
The leskre čhave sas rozčhingerde
pro agora savore ulicengre.
Vaš leskre vodci pes losinelas
a savore leskre anglune murša sas zaphandle le lancenca.
¹¹ The tu, Ninive, mačoha;
džaha tut te garuvel
a kameha te denašel tire ņeprijateľiske.
- ¹² Savore tire pevnostŭ hine sar o figovňika,
pre save hin o ešebna figi.
Te pes lenca razinel,
peren andro muj oleske,
ko kamel te chal.
¹³ Tire slugađa hine sar čhajora;
o brani tira phuvakre hine phundrade le ņeprijateľenge,
bo e jag zlabarda lengre zavori.
- ¹⁴ Hordin tuke akana o paňi,
bo aveha obklučimen,
a zoralar tuke tire pevnostŭ!
Rozker e čik, ker tuke malta
ker tuke cehli,
hoj te zoralares tire hradbi!
¹⁵ No the avke tut zlabarela e jag a činela e šabľa;
zlabarela tut sar le kobilken.
Kajte san but sar kobilki,
but sar o maľakre grajora!
¹⁶ Tire kupci hine buter sar o čercheňa pro ņebos,
ale akana džan het;
hine sar o kobilki, so chan avri e maľa a odlecinen.
¹⁷ Tire vodci hine sar kobilki
a tire veliteľa sar kopa maľakre grajora,
so ačhen garude andro ohradi, sar hin šil;
ale sar avel o kham avri, lecinen het,
a ņiko na džanel kaj.
- ¹⁸ Kralŭna andral e Asirija, tire pastjera zasute

* **3:8** 3,8 E hebrejiko čhib: No-amon

a tire vodci peske pašlile tele.
Tire manuša hine roztradle pro verchi
a nane ko len te skidel upre.
¹⁹ Našfi te sastarel avri tiri dukh;
tiri rana hiñi igen bari.
Dojekh, ko šunela o hiros pal tute,
tuke radisa'ola, hoj pe'al,
bo na sas ñiko, ko na dopela pre tiro nalačhipen,
savo na preachehas te kerel.

O Habakuk

O Habakuk pes stážinel le RAJESKE

- ¹ Kada hin o lav, savo o prorokos Habakuk priiła le RAJESTAR andro videňje.
² Dži kana mek vičinava ke tute pre pomoca, RAJEJA?
 Ale tu man na šunes avri!
 Vičinav ke tute: „Hin o mariben!“
 Ale tu amen na zachraňines!
³ Soske mange des te dikhel o nalačhipen?
 Sar šaj dikhes pre ajci nalačho, so pes kerel?
 E skaza the o baro mariben hine angle mande,
 o dokeriben the o vesekeđišagi hine všadzík,
⁴ vašoda le zakonos nane zor
 a o čáčipen pro sudos šoha na avel avri;
 o nalačho obklučinel le spravodlivones,
 vašoda o čáčipen hino previsardo.

O RAJ odphenel

- ⁵ „Pozorinen le naroden a dikhen!
 Dikhen a čudalinen tumen,
 bo andre tumare dživesa kerava vareso,
 soske na pačandilanas,
 te tumenge pal oda vakerdehas.
⁶ Bo me uštavav le Babilončanen*,
 o narodos dzivo the sidardo,
 so predžal pal cali phuv,
 hoj peske te zalel o fori, save nane leskre.
⁷ Ola manuša hine strašna the džungale,
 lidžan pes upre a korkore peske phenen,
 so hin lačho a so na.
⁸ Lengre graja hine richleder sar o leopardi
 a dziveder sar o vlki rači.
 Lengre jazdci igen sidaren;
 lengre graja aven dural.
 Lecinen sig sar orli,
 so džan te chal peskri korist.
⁹ Dojekheske lendar džal ča pal o mariben;
 aven sar e balvaj pal e pušťa
 a zalen peske ajci bertenošén sar poší.
¹⁰ Asan avri le kralen,
 dikhen tele le rajen
 a keren peske pheras savore ohradzimen forendar;
 ačhaven peske o drom upre, hoj te predžan prekal o foroskre muri,
 a zalen o fori.
¹¹ Palis predžan sig sar e burka a džan dureder.
 Hin len vina, bo lengri zor hin lengro del.“

O Habakuk pes pale stážinel le RAJESKE

- ¹² Či tu na sal večno, RAJEJA, miro Sveto Devla?

* 1:6 1,6 E hebrejiko čhib: le Chaldejcen

Amen na meraha†!
 RAJEJA, tu tuke kidňal avri le Babilončanen,
 hoj te anen tiro sudos;
 Skalo miri, tu len ačhaďal, hoj amen te maren.
 13 Tire jakha hine igen žuže,
 našti dikhes pro nalačhipen;
 našti dikhes, sar vareko dukhavel avres!
 Akor soske domukes le ňevernenge te kerel o bini?
 Soske sal čhit,
 sar o bijedevleskro chal tele oles, ko hino spravodliveder sar ov?
 14 Kerďal le manušendar sar ribi andro moros;
 sar džviri andro moros, saven nane vodcas.
 15 O Babilončana savoren cirden upre le hakenca,
 čhiven peskri sita a zachuden len;
 a sar len cirden avri andre aver sita,
 igen radisalon a thoven baripen.
 16 Vašoda obetinen peskra sitake
 a labaren lake o kaďidlos,
 bo e sita lenge anel o barikano džživipen
 the o nekfeder chaben.
 17 Či furt pherarena e sita a kidena andral avri?
 Či furt murdarena le naroden a na mukena ňikas te dživel?

2

1 Džava te stražinel andre miri veža,
 ačhavava man, hoj te pozorinav,
 a rozdikhava man, hoj te šunav,
 sar mange odphenela
 pre oda, pre soste man sťažinav.
O RAJ odphenel le prorokoske
 2 O RAJ mange odphenda:
 „Pisin mištes kada videňje pro tabli,
 hoj pes te del lokes te pregenel.
 3 Bo kada videňje pes ačhela andre oda časos,
 so hin pre oda dino;
 ačhela pes sig
 a na ela falošno.
 Kajte pes dičhola, hoj pes mek na ačhel, užar pre leste,
 bo čačes pes ačhela a na avela nasig.
 4 O čačipnaskro dživela le pačabnastar,
 ale oda, ko pes lidžal upre andro jilo, merela,
 5 he, e mol les zradzinela.
 Kajso manuš hino barikano
 a šoha les nane smirom.
 Kamel furt buter avke sar o Šeol*
 a nane les šoha dos avke sar le meriben,
 skidel ke peste savore naroden
 a zalal savore manušen.
 6 Či ola savore lestar na asana

† 1:12 1,12 Abo: Tu šoha na mereha! * 2:5 2,5 Oda hin o than, kaj hine o mule.

- a na kerena pal leste o pherasune bajki?
 Či na phenena:
 ‚Vigos oleske, ko peske skidel o čorde veci
 a barvalol pro interesa!‘
 Dži kana mek?
 7 Či na avena jekhvareste pre tute ola,
 kas diňal kečeň?
 Či na ušřena pre tute
 a na kerena, hoj te izdras daratar?
 Avke palis on tut občorarena.
 8 Tu občorarehas pherdo naroden,
 vašoda ola, ko ačhile te dživel, občorarena tut.
 Bo tu čhivehas avri le manušengro rat;
 zničinehas o phuva the o fori savore lengre manušenca.
- 9 Vigos oleske, ko ačhavel peskro kher le nalačhe ziskostar,
 a peskro hñizdos peske kerel učes,
 hoj pes te chraňinel le nalačhipnastar!
 10 Kamehas te zničinel but naroden,
 ale oleha ča kerdal ladž tira famelijake
 a korkoro zničindal tiri duša.
 11 Mek the o bar andral o muros pre tu svedčinel
 a o kaštuno hranolos phenela tiš oda.
- 12 Vigos oleske, ko o foros ačhavel le rateha
 a le nalačhipnaha thovel o zakladi.
 13 O Nekzoraleder RAJ diňa,
 hoj o narodi pes zbitočne te trapinen
 a oda, so budinen, te džal pre jag.
 14 Bo o prindžaripen pal le RAJESKRI slava pherarela e phuv,
 avke sar o paňa pheraren o mori.
- 15 Vigos tuke, so des te pijel tire susedas
 a so čhives andre kuči tiri cholı
 a mačares len vašoda, hoj len te dikhes langen andre ladž.
 16 Ale akana tut pherarela e ladž, a na e slava.
 Pi tu, hoj pes te sikavel tiro langipen!
 E kuči andral o čačo vast le RAJESKRO ela avričhidı pre tute
 a e ladž zaučharela tiri slava.
 17 O mariben, so kerdal andro Libanon, avela pre tu;
 o džviri, saven zničinehas, akana daravena avri tut.
 Bo tu čhorehas avri le manušengro rat
 zničinehas o phuva the o fori savore lengre manušenca.
- 18 Savi chasna hin la modlatar,
 sava rezinda avri o majstros?
 Abo pre soste hin lači e trastuňi modla, so tut klaminel?
 Bo oda, ko la kerdá, pes zmukel pre oda, so stvorinda;
 kerel o modli, save našti vakeren.
 19 Vigos oleske, ko phenel le kašteske: ‚Obdživ!‘
 a le neme bareske: ‚Ušři upre!‘

Či tut šaj on vareso sikaven?

Se dikh, hine obthode le somnakaha the le rupoha,
no nane andre lende nisavo dichos.

²⁰ O RAJ hino andre peskro sveto Chramos.
Calo svetos angle leste mi el čhit!“

3

Le prorokoskro žalmos

¹ E modlitba, so pisinda o prorokos Habakuk. E žalakri gili.

² RAJEJA, šundom pal tute o lačo hiros
a čudalinas man upral tire skutki, RAJEJA.
Ker oda pale akana andre amare dživesa;
ker, hoj olestar te džanen andre amaro časos!
Andre cholī ma bister pre milost!

³ O Del avel andral o Teman,
o Sveto Del avel pal o verchi Paran.
Leskri slava zaučharel o ņebos
a leskri chvala pherarel cali phuv.

⁴ Ov švicinel sar o bleski;
o luči aven avri andral leskre vasta,
leskri zor hin garudi andre lende.

⁵ Anglal leste džal o nasvaliben
a takoj pal leste avel e skaza.

⁶ Sar zaačhel, razinel le svetoha,
te dikhel la jakhaha, o narodi izdran;
o phurikane verchi rozperen,
o večna verchi rozkrušisalon,
ale leskre hin o večna droma.

⁷ Dikhľom sar avel o nalachipen pro stani le Kušangre,
a sar čivkerel e balvaj le Midijanengre stanenca.

⁸ Či sal cholamen pro jarki, RAJEJA?
Abo čhives avri tiri cholī pro paňa?

Či bariľa tiri cholī pro moros?
Vaš oda džas pre tire graja
the pro verdana, hoj te zachraňines?*

⁹ Tu sal pripravimen te lel tiro lukos,
te mukel avri tire šipi.
Le paňenca rozdelindaľ e phuv

¹⁰ a sar tut o verchi dikhen, izdran.
O chmari prečhindaľ a demel avri o zoralo brišind;
e hlbina vičinel a hazdel upre peskre vasta.

¹¹ O kham the o čhonoros zaačhen pre peskre thana;
odcirden pes anglo švetlos tire šipengro
the anglo leskos tira kopijakro.

¹² Bara cholaha phires pal e phuv
a cholaha uštares pro narodi.

* 3:8 3,8 Abo: hoj te zvíťazines?

- 13 Aves, hoj te les avri tire manušen
a te zachrañines tire pomazimen kralis.
Phageres le nalačhe manušengre vodcas
mukes les langes le šerestar dži o pindro.
- 14 Tira kopijaha premares o šere leskre vodcenge,
save avle sar burka, hoj amen te roztraden,
save radisaŕonas sar ola, ko chan avri le čores počoral.
- 15 Tire grajenca uštares pro moros,
pro bare rozburimen paña.
- 16 Sar pal oda šundom, savoro andre ma izdralas,
daratar mange izdranas o vušta,
andro kokala mange avla o slabišagos
a poddžanas mange o khoča.
Likerav avri a užarav pro džives le pharipnaskro,
savo avela pro manuša, so pre amende džan.
- 17 Kajte na kvitñinela o figovñikos
a pro viñičis na ela o hroznos,
kajte e oliva šučola avri
a e maľa na dela o chaben,
kajte andral e ohrada našlona o bakrore
a andre maštalña na ena ñisave gurunña,
- 18 me the avke radisaŕuvava andro RAJ
a thovava baripen andro Del, miro Spasitelis.
- 19 O RAJ, o Adonaj, hin miri zor;
diña man ajse pindre sar la srnka
a lel man pre mire uče thana.

Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis.

O Sofonijaš

¹ Kada lav diña o RAJ le Sofonijaš akor, sar andre Judsko kralinelas o Jozijaš, le Amonoskro čhavo. O Sofonijaš sas čhavo le Kušiskro a ov le Gedalijoskro, ov le Amarijoskro a ov le Chizkijoskro.

Avela o baro Džives le Devleskro cholakro pre cali phuv

² O RAJ phenel:

„Calkom zničinava savoro,
so hin pre phuv.

³ Zničinava le manušen the le džviren,
zničinava le čiriklen pro ňebos the le riben andro moros,
a the le modlen, angle save o nalače manuša peren andro binos.
Zničinava savore nipen pre phuv,“
phenel o RAJ.

⁴ „Miro vast nacirdava pro Juda
a the pre savoredžene, so bešen andro Jeruzalem.
Pre kada than zničinava savoro,
soha pes služinel le Baaloske,
zničinava the lengre rašajen,
a khosava avri lengro nav pal e phuv.

⁵ Zničinava the olen, ko pes klañinen
le ňboskre čercheňenge pro padi;
olen, ko pes klañinen a thoven vera pro RAJ,
ale palis thoven vera the pro Moloch;

⁶ olen, ko gele le RAJESTAR het,
ko na roden le RAJES aňi pes ke leste na visaren.“

⁷ Aven čhit anglo RAJ, anglo Adonaj,
bo o Džives le RAJESKRO hino pašes!
O RAJ imar pripravinda e obeta;
pošvecinda olen, kas vičinda.

⁸ „Andre oda Džives le RAJESKRA obetakro
marava le rajen the le kralengre čhaven
a the savoren, so keren o cudza zviki avre narodengre* .

⁹ Andre oda džives marava sakones,
ko lašarel le devlen avke sar aver narodi†,
a the olen, ko čoren a murdaren,
hoj te pherdžaren o chramos peskre devlengro
le čorde vecenca.

¹⁰ Andre oda džives,“ phenel o RAJ,
„šunena andro Jeruzalem, hoj avel e vika pašal e Ribakri brana
the o baro roviben pal e neveder sera le foroskri
a andral o verchi šundola e zorali rana.

¹¹ Jojčinen savore, so bešen tele pro placos,
bo savore kupci ena zničimen,
savore, so važinen o rup, ena avrimurdarde.

* **1:8** 1,8 E hebrejiko čhib: so uren o gada le cudze narodengre † **1:9** 1,9 E hebrejiko čhib: ko prechučkeren o prahos (1. Sam 5,5)

- 12 Andre oda časos prerodava le lampenca o Jeruzalem
a marava ole muršen, save hine spokojna korkore peha,
olen, ko peske andro jile phenen:
,O RAJ na kerela nič, aňi lačo aňi nalačo.'
- 13 Lengro barvalipen ela občorardo
a lengre khera ena zničimen.
Ačhavena peske o khera, ale na bešena andre;
sadzinenena o viňici, ale na pijena lendar e mol."
- 14 Pašes hin oda Džives le RAJESKRO, pašes a avel igen sig.
Andro Džives le RAJESKRO šundola e bari dukh;
mek the o zoralo maribnaskro murš viskinela pharipnastar.
- 15 Oda ela o Džives le Devleskra choľakro,
o džives le pharipnaskro the le cerpišagoskro;
sa ela zničimen a rozburimen,
ela baro kalipen a zamračimen,
ela pherdo chmari, pherdo kale chmari;
- 16 oda džives pes trubinela
a vičinelena andro mariben
a džala pes pro ohradzimen fori
the pro bare veži le muroskre.
- 17 „Bičhavava pro manuša ajso pharipen,
hoj hmatinena le vastenca sar o kore,
bo kerenas o bini anglo RAJ;
lengro rat čuľala avri andro prachos
a lengre goja ena pre phuv sar hnojos.
- 18 Aňi lengro rup, aňi lengro somnakaj len našti zachraňinela
andro Džives le RAJESKRA choľakro.“
Leskri bari žjarlivost čala cali phuv sar jag,
bo ov kerela jekhwareste o koňec savore manušenca pre phuv.

2

O Juda vičimen te kerel pokaňje

- 1 Zdžan tumen jekhetane, a aven ke godi,
tumen, narodona bi e ladž!
- 2 Sigeder, sar pes ačhela oda, so hin avridino,
a o džives predžala sar o phus so hino odphurdlo;
angloda, medik pre tumende avela e jagali choľi le RAJESKRI,
sigeder, sar pre tumende avela o Džives le RAJESKRA choľakro.
- 3 Roden le RAJES, savore pokorna manušale pre phuv,
tumen, so dolikeren leskre prikazi.
Roden o spravodlišagos, roden e pokora,
či tumen našti varesar garuvena
andre oda Džives le RAJESKRA choľakro.

O sudos upral o narodi

Upural e phuv le Filištincengri

- 4 O foros Gaza ela omuklo
a o Aškalon ela calkom zničimen.
O Ašdod ela avritradlo pro dilos

a o Ekron ela avričhindo.

⁵ Vigos tumenge le Keretanenge, so bešen paš o moros,
bo o lav le RAJESKRO hin pre tumende;

ó Kanaan, phuvije le Filištincengri:

Avke tut zničínava, hoj ňiko andre tu na bešela.

⁶ E phuv pašal o moros ačhela sar pastvina,
than prekal o pastjera the prekal lengre stadi.

⁷ Odi phuv ela olengri,

ko ačhena te dživel andral o kmeňos le Judaskro:

Ode pes pašinena a rači peske džana te pašlol

andro aškaloňika khera,

bo o RAJ, lengro Del, pes pal lende starinela
a žehňinela lenge pale.

Upral o Moab the upral o Amon

⁸ „Šundom, sar o Moab dophenelas,

a o Amončana asanas,

sar pociňinenas mire manušen

a sar pes lašarenas, hoj zalena lengri phuv.

⁹ Vašoda avke sar me dživav,“

phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro,

„o Moab doperela avke sar e Sodoma

a o Amončana avke sar e Gomora,

ačhela lendar o than la burinakro,

e jama le loneskri the e pušta pro furt.

Mire manuša, save ode predživena, zalena lengro barvalipen;

ola, ko ačhena te dživel mire narodostar, zalena lengri phuv.“

¹⁰ Kavke ena marde vaš peskro baripen,

hoj anenas pre ladž le manušen,

so hine le Nekzoraleder RAJESKRE,

a lašarenas pes pre lende.

¹¹ O RAJ len daravela avri akor,

sar zničínela savore devlen pre phuv.

Avke savore narodi bandona anglal leste ode, kaj hine,

sako andre peskri phuv.

Upral e Etiopija

¹² „Tumen, Etiopčanale*,

merena tiš mira šablatar.“

Upral e Asirija

¹³ Nacirdela peskro vast pro severos

a zničínela e Asirija.

O foros Ninive ela telečhido

a omuklo sar pušta.

¹⁴ O stadi the savore dziva džviri peske ode pašlona,

the o havranos the e sova peske bešena pre leskre slupi.

Lengri vika šundola prekal o oblaki,

o triski ena pro prahos a o cedroskro kašt ela telečhido.

¹⁵ Kada hin oda foros, so peske varekana dživelas andro smirom

* **2:12** 2,12 E hebrejiko čhib: o Kušijci

a phenelas peske: „Ča me som a űiko nane sar me!“
 Savo strašno ačhila! Than le džvirenge!
 Sako, ko predžala pašal leste,
 lestar asala a sikavela pre leste namištes le vasteha.

3

O binos the o sudos le Jeruzalemoskro

¹ Vigos le zacate, meľarde foroske, so trapinel peskre manušen!

² Le Devleskro hangos na šunel,
 o dovakeriben na prilel,

pro RAJ pes na mukel,
 na kamel te avel pašes paš peskro Del.

³ Leskre vodci hine sar o choľamen ľevi,
 leskre sudci sar o vlki rači,
 save chan peskri korist a dži tosara na muken űiĉ.

⁴ Leskre proroka hine barikane špekulanta;
 leskre rašaja meľaren oda, so hin sveto,
 a calkom previsaren o zakonos.

⁵ O spravodľivo RAJ hino furt andre leste;
 ov šoha na kerel űisavo nalačhipen.
 Sako tosara anel avri peskro ĉačipen pro sudos
 a džives so džives na preačhel,
 ale o nalaĉho manuš pes na ladžal űisostar.

⁶ „Zűiĉindom o narodi;
 lengre zorale veži hine ĉhide tele.

Zűiĉindom lengre ulici,
 űiko pal lende na phirel;

lengre fori hine zamukle,
 nane ode manuša, űiko ode na bešel.

⁷ Me mange gondolindom pal o Jeruzalem:
 ‚He, darala pes mandar
 a prilela miro dovakeriben!

Te oda kerela, leskre khera na ena zűiĉimen
 a űisave mire tresti pre leste na avena.‘

Ale leskre manuša igen kamenas te kerel o bini andre savoreste.

⁸ Vašoda użaren pre ma,
 phenel o RAJ,

„pre oda džives, sar uščava,
 hoj te svedĉinav pro narodi.

Rozhodűindom man te skidel len upre,
 te anel o krališagi pre jekh than
 a te ĉhivel avri pre lende miri choľi –
 calĉi miri bari choľi.

Calo svetos ela zűiĉimen
 la jagaha, mira choľaha.“

O Del pale odlela e ladž le Jeruzalemostar

⁹ „Akor žużarava o vušta le narodengre,
 hoj savore te lašaren o nav le RAJESKRO
 a te služinen leske jekhetane.

- 10 Pal oki sera le paňeskri andral e Etiopija,
mange anena o dari mire roztradle manuša,
save man lašaren.
- 11 Andre oda džives, Jeruzalemona,
tut na ladžaha vaš ņisavo nalačhipen, so mange kerđal.
Lava tutar het savoren, so pes barikanes lašaren;
imar šoha tut na hazdeha upre pre miro sveto verchos.
- 12 Ale mukava andre tu le manušen,
so hine čore a slaba,
a on pes mukena pro nav le RAJESKRO.
- 13 O Izraeliti, save ode ačhena te dživel,
na kerena o nalačhipen,
na vakerena o klamišagos
a andre lengro muj na ena o falošna lava.
Chana peske andro smirom a pašlona;
ňiko len na daravela avri.“

E radišagoskri gili

- 14 Gilav radišagoha, čhaje le Sionoskri,
vičin zorales, Izraelona!
Thov baripen a radisaľuv cale jileha,
čhaje le Jeruzalemoskri!
- 15 Bo o RAJ tut imar preačhila te marel,
tradňa het tire ņeprijaťelen.
O Kralis le Izraeloskro, o RAJ, hino tuha,
imar tut ma dara le nalačhipnastar.
- 16 Andre oda džives phenena le Jeruzalemoske:
„Ma dara tut, Sionona!
Te na slabisaľon tuke o vasta!
- 17 O RAJ, tiro Del, hino tuha,
o zoralo hrđinas, savo zachraňinel.
Thovel andre tu baro baripen,
peskre kamibnaha tut del o nevo dživipen,
andro radišagos upral tute gilavela zorales.“
- 18 „Skidava upre le manušen,
so roven, bo našti dolikeren o inepi,
a vašoda hine andro pharipen
the andre ladž*.
- 19 Andre oda časos marava savoren,
so tut trapinenas.
Zachraňinava le bangen;
le zailen skidava upre.
Čerinava lengri ladž pre slava
a calo svetos len dela pačiv.
- 20 Andre oda časos tumen skidava upre;
andre oda ideos tumen anava khere.
Dava tumen baro nav, hoj tumen te lašaren
savore manuša pre phuv,
a dikhena, sar tumenge chudava pale te žehňinel,“
phenel o RAJ.

* 3:18 3,18 Na džanel pes presňe, so e hebrejiko čhib phenel.

O Haggeus

O RAJ phenel, hoj pale te ačhaven o Chramos

¹ Ešebno džives andro šovto čhon andro dujto berš, sar kralinelas o Darius, o prorokos Haggeus phenđa o lav le RAJESKRO le Zerubabeloske the le Jošuaske. Akor o Zerubabel, o čhavo le Šealtieloskro, sas vodcas andre Judsko a o Jošuas, o čhavo le Jehocadakoskro, sas o nekbareder rašaj.

² Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Kala manuša phenen: ‚Mek na avla o časos te ačhavel pale le RAJESKRO Chramos.‘“

³ Avke o RAJ phenđa prekal o Haggeus kada: ⁴ „Či prekal tumende imar hin o časos, hoj te bešen andre tumare barvale khera, a miro Chramos hino zamuklo?“

⁵ Vašoda akana phenel o Nekzoraleder RAJ: „Gondolinen mištes pal oda, so keren. ⁶ Sadzinenas but, ale skidenas frima. Chanas, ale na dočalonas. Pijenas mol, ale na sas tumen dos. Urenas pre tumende o gada, ale na roztačonas lendar. Oda, ko peske zarodelas love, thovelas len andre chevali žeba.“

⁷ Kavke akana phenel o Nekzoraleder RAJ: „Gondolinen mištes pal oda, so keren. ⁸ Džan andro veša upre pro verchi, anen odarik kašta a ačhaven pale miro Chramos. Oda Chramos mange ela pre dzeka a avava oslavimen,“ phenel o RAJ. ⁹ „Tumen užarenas, hoj skidena upre but, ale skidňan frima. Sar oda andan khere, me oda rozphurdľom. A soske?“ phučel o Nekzoraleder RAJ. „Bo miro Chramos hino zamuklo. Sakoneske tumendar džal ča pal peskro kher. ¹⁰ Vašoda pes tumenge zaphandle o chmari a na del o brišind, a pre phuv na barol nič. ¹¹ Diňom e bokh pre phuv the pro verchi, pro zrnos the pro muštos, pro olejos the pre savoreste, so barol pre phuv, pro manuš the pro dobitkos a oda, pre soste kerenas buči tumare vastenca, na barola.“

¹² Akor o Zerubabel, o Jošua the savore okla manuša kerde oda, so lenge phenđa o RAJ, lengro Del. Šunde the le prorokos Haggeus, bo les bičhađa o RAJ, lengro Del. A o manuša pes daranas le RAJESTAR.

¹³ Palis le RAJESKRO poslos o Haggeus phenđa le manušenge, so phenel o RAJ: „Me, o RAJ, som tumenca.“ ¹⁴ Palis o RAJ zoraľarđa pro duchos le judske vodcas le Zerubabel, le nekbareder rašas le Jošuas, the savore okle manušen. Akor pes mukle andre buči, hoj te ačhaven pale o Chramos le Nekzoraleder RAJESKRO, lengre Devleskro. ¹⁵ Oda sas pro bišuštarto (24.) džives andro šovto čhon, andre dujto berš, sar kralinelas o Darius.

2

O RAJ pale požehňinela o Chramos

¹ Andre dujto berš, sar kralinelas o Darius pro bišujekhto (21.) džives andro eftato čhon, sas phendo o lav le RAJESKRO prekal o prorokos Haggeus: ² „Phuč le judske vodcastar le Zerubabelostar, le Šealtieloskre čhastar, the le nekbareder rašastar le Jošuastar, le Jehocadakoskre čhastar, the okle manušendar: ³ ‚Hin maškar tumende vareko, ko dikhľa kada Chramos andre ešebno slava? A sar tumenge dičhol avri akana? Na dičhol pes tumenge, hoj oda hin sar nič? ⁴ Ale akana av zoralo, Zerubabelona!‘ phenel o RAJ, ‚Av zoralo, Jošuona, čhavo le Jehocadakoskro! Aven zorale, savore manušale,‘ phenel o RAJ, ‚chuden te kerel buči, bo me som tumenca,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁵ ‚Kada hin oda lav, so tumen diňom akor, sar tumen ilom avri andral o Egıpt: Miro Duchos ačhel maškar tumende. Ma daran tumen!‘

⁶ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Na predžala but a me razinava mek jekhvar le ňeboha the le svetoha, le moroha the la phuvaha. ⁷ Razinava savore narodenca, lengre barvalipena pes anela kade a me pherdžarava kada Chramos la slavaha,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁸ „Miro hin o rup, miro hin o somnakaj,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁹ „E slava kale Chramoskri ela bareder, sar sas odi ešebno,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. „Pre kada than dava o smirom,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.“

O Del chudela te žehñinel

¹⁰ Bišuštarto (24.) džives andro eñato čhon, sar kralinelas o Darius dujto berš, sas phendo o lav le RAJESKRO le prorokoske Haggeusoske: ¹¹ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Phuč le rašajendar, so pal kada phenel o zakonos: ¹² Te ligendahas vareko andro peskro ruchos o pošvecimen mas a te pes leha chudñahas le marestar, le tade chabenestar, la molatar, le olejostar abo varesave avre chabenestar, či the oda chaben ačhela pošvecimen?“

O rašaja odphende: „Na!“

¹³ Akor o Haggeus phučla: „Te pes vareko melarda, bo pes chudña le mule manušestar a ov pes chudela ole chabenestar, či the oda chaben ačhela melardo?“

O rašaja odphende: „He, ačhela melardo.“

¹⁴ Akor o Haggeus odphenda: „O RAJ phenel: „Avke hin oda the kale manušenca a the kale narodoha, so hin angle mande, a avke hin oda the la bučaha, so keren peskre vastenca, vašoda savoro, so obetinen pro oltaris, hin melardo.“

¹⁵ Akana mištes pozorinen, so pes chudela te kerel adadživesestar a dureder! Sar tumenge sas angloda, medik pes chudña te ačhavel o Chramos le RAJESKRO? ¹⁶ Oda, ko džalas te lel duj šel kili zrnos pal e kopa, lelas ča šel; oda, ko džalas te lel andral o sudos penda litri mol, lelas ča biš. ¹⁷ Maravas tumen la plešñaha, le šukibñaha the le krupenca, hoj te zničinav tumari buči, ale na visardan tumen ke mande,‘ phenel o RAJ. ¹⁸ „Ale akana dikhen: Adadžives, o bišuštarto (24.) džives andro eñato čhon, sas thodo o zaklados pro kher le RAJESKRO – no adadživesestar pozorinen, so ela dureder: ¹⁹ Či mek hin zrnos andro stodoli? Se mek aňi o viňičis, aňi o figovňikos, aňi o granatovňikos, aňi e oliva na anen o ulipen!“

Ale adadživesestar chudava te požehñinel.‘“

O RAJ peske kidel avri le Zerubabel

²⁰ Palis andro bišuštarto (24.) džives andre oda čhon avla dujtovar o lav le RAJESKRO ko Haggeus kavke: ²¹ „Phen le Zerubabeloske, le judske vodcaske, hoj me razinava le ňeboha the la phuvaha, ²² visarava avri o kralika troni a zničinava e zor le kralengri andral o aver narodi. Visarava avri o verdana the lengre jazdcen; o graja the lengre jazdci perena; jekh avres murdarena la šablaha.“

²³ „Andre oda džives,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ, „lava tut, miro služobňikona Zerubabelona, čhavo le Šealtieloskro,‘ phenel o RAJ, „a kerava tutar miri pečatno angrusi, bo tut mange kidňom avri,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.“

O Zacharijaš

O Del vičinel le manušen pro pokaňje

¹ Andro ochtoto čhon andre dujto berš, sar kralinelas o Darius andre Perzija, avla o lav le RAJESKRO ko prorokos Zacharijaš, saveske sas dad o Berechijah a papus o Ido:

² „O RAJ igen cholisalila pre tumare dada. ³ Vašoda phen le manušenge: Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Visaren tumen pale ke ma a me man visarava pale ke tumende. ⁴ Ma aven sar tumare dada, ke save vičinenas o čirlatune proroka a phenenas lenge, hoj me phenavas, hoj pes te visaren le nalače dromendar the le nalače skutkendar.‘ Ale on man na šunenas a na ačhenas mandar, phenel o RAJ. ⁵ Kaj hine tumare dada akana? A o proroka? Či dživena večne? ⁶ Či tumare daden na zaile mire lava the prikazi, so diňom mire služobňiken le proroken?

Akor kerde pokaňje a phende: ‚O Nekzoraleder RAJ amenca kerda pal oda, sar dživahas a kerahas; kerda amenca avke, sar peske kidňa avri.‘“

Ešebno videňje: O murš maškar o stromi

⁷ Andro dujto berš, sar kralinelas o Darius, pro bišuštarto (24.) džives andro dešujekhito čhon, andro čhon Šebat, avla o lav le RAJESKRO ko prorokos Zacharijaš, saveske sas dad o Berechijah a papus o Ido.

⁸ Prekal e rat dikhlom kada videňje: Dikh, o murš, so džal pro lolo graj. Ačhelas maškar o mirtakre stromi andre roklina. Pal leste sas o lole, šiva the o parne graja.

⁹ Phučlom: „Rajeja, s'oda hin?“

O aňjelos, so manca vakerelas, odphenda: „Sikavava tuke, s'oda hin kala veci.“

¹⁰ Akor oda murš, so ačhelas maškar ola stromi, mange odphenda: „Oda hin ola, kas o RAJ bičhada te predikhel cali phuv.“

¹¹ Avke avle a odphende le RAJESKRE aňjeloske, so ačhelas maškar ola stromi: „Predikhlam cali phuv a dikhlam, hoj pes dživel andro smirom.“ ¹² Le RAJESKRO aňjelos odphenda: „Ó Nekzoraleder RAJEJA, mek dži kana na presikaveha o jileskeriben le Jeruzalemoske the le judske forenge, pre save sal cholamen imar eftavardeš (70) berša?“ ¹³ Akor o RAJ odphenda lače the šukar lava le aňjeloske, so ačhelas maškar ola stromi.

¹⁴ Akor mange o aňjelos, so manca vakerelas, phenda: „De te džanel, hoj kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Miro kamiben andre mande labol sar jag pal o Jeruzalem the pal o Sion ¹⁵ a som igen cholamen pro narodi, so pes šunen andro smirom. Me somas cholamen pre mire manuša ča sikra, ale ola narodi kerde lengro pharipen goreder, sar kamavas.‘

¹⁶ Vašoda kada phenel o RAJ: ‚Visarava man pale ko Jeruzalem le jileskeribnaha. Miro Chramos ode ela obnovimen a o foros Jeruzalem ela pale ačhado,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.

¹⁷ De mek te džanel, hoj o Nekzoraleder RAJ phenel kada: ‚Andre mire fori ela pale pherdo lačhipen. Me, o RAJ, pale pošešinava o Sion a kidava mange avri o Jeruzalem.‘“

2

Dujto videňje: O štar rohi the o štar kovača

¹ Palis dikhlom upre a sas angle mande štar rohi le džvirengre. ² Avke phučlom le aňjelostar, so manca vakerelas: „So hin kada?“

Odphenda mange: „Kala rohi hine ola, so roztradle e Judsko, o Izrael the o Jeruzalem.“

³ Palis mange o RAJ sikađa štare kovačen. ⁴ Phučlom: „So kamen on te kerel?“ Odphenda mange: „Kala rohi roztradle le manušen andral e Judsko a igen len pokorinde. Ale kala kovača avle te daravel avri le naroden a te čhivel tele lengre rohi, save pes hazdle pre Judsko, hoj la te roztraden.“

Trito videňje: O murš, so merinel avri o Jeruzalem

⁵ Palis dikhlom upre a dikhlom angle ma jekhe muršes, saveste sas andro vasta o lanos te merinel. ⁶ Avke lestar phučlom: „Kaj džas?“

Odphenda mange: „Džav te merinel avri o Jeruzalem, hoj te dikhav, savo hino džindardo the buchlo.“

⁷ Palis, sar džalas het oda aňjelos, so manca vakerelas, avla paš leste aver aňjelos, hoj pes leha te arakhel, ⁸ a phenda leske: „Denaš a phen ole terne muršeske, hoj andro Jeruzalem ena ajci but manuša the džviri, hoj o foros ela otkerdo bi o muri. ⁹ ‚A me korkoro,‘ phenel o RAJ, ‚avava leskro jagalo muros the e slava andre leste.‘ “

O RAJ vičinel le Izrael pale khere

¹⁰ „Sig! Sig! Denašen andral e severno phuv, andre savi tumen roztradňom sar le štare ňeboskre balvajen,“ phenel o RAJ.

¹¹ „Aven sig avri, manušale andral o Sion, tumen, so bešen andro Babilon!“ ¹² Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, savo man bičhađa prekal leskri slava ko narodi, so tumen občorarde: „Oda, ko pes dotkňinel tutar, pes dotkňinel mira jakhatar. ¹³ Kamav len te marel a dava, hoj len te občoraren lengre otroka. Akor džanena, hoj o Nekzoraleder RAJ man bičhađa.

¹⁴ Radisaľuv a khel, čhaje le Sionoskri. Bo me avav a bešava maškar tumende,“ phenel o RAJ. ¹⁵ „Andre oda džives pes but narodi pridena ko RAJ a ačhena mire manuša. Bešava maškar tumende a džanena, hoj o Nekzoraleder RAJ man bičhađa ke tumende. ¹⁶ E Judsko ela pale o đedictvos le RAJESKRO andre sveto phuv a pale peske kidela avri o Jeruzalem sar peskro foros. ¹⁷ Aven čhit anglo RAJ, savore manušale, bo ov avel avri pal peskro sveto than.“

3

Štarto videňje: O nekbareder rašaj Jošua

¹ Palis mange o RAJ sikađa le nekbareder rašas le Jošuas, so ačhelas anglo aňjelos le RAJESKRO. Paš leskri čači sera ačhelas o satan, hoj pre leste te vakerel. ² O RAJ phenda le satanoske: „Mi pokarhinel tut o RAJ, satan! Mi pokarhinel tut o RAJ, savo peske kidňa avri o Jeruzalem! Či nane kada murš sar o kaštoro avricirdlo andral e jag?“ ³ No o Jošua sas urdo andro melale gada akor sar ačhelas anglo aňjelos. ⁴ O aňjelos phenda okle aňjelenge, so ačhenas angle leste: „Čhiven leske tele ola melale gada!“ A leske phenda: „Iľom pal tu tele tiro binos, hoj tut te urav andro šukar gada!“ ⁵ Palis phenda: „Thoven leske pro šero o žužo turbanos!“ Akor leske thode pro šero o žužo turbanos a urde les andro gada, medik o aňjelos le RAJESKRO ode ačhelas.

⁶ Akor o aňjelos le RAJESKRO phenda le Jošuaske: ⁷ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Te dživeha avke, sar me phendom, a te dolikereha mire prikazi, akor aveha spravcas upral miro kher, starineha tut pal miri dvora a dava tut than maškar kala, ko kade ačhen. ⁸ Akana šun, Jošuona, nekbareder rašajeja – tu the ola, so jekhetane tuha služinen a bešen angle tute, save hine o znameňje, hoj anava mire služobňikos, so pes vičinel Konaricis. ⁹ Dikh, o bar, savo thodom anglo Jošua. Kada bar hin jekh

a pre leste hin efta jakha. Randava pre leste avri o lava, ' phenel o Nekzoraleder RAJ, ,hoj tel jekh džives odlava e vina kala phuvakri.'

¹⁰ „Andre oda džives vičinena jekh avres te bešel peske jekhetane tel o viničis the tel o figovňikos, ' phenel o Nekzoraleder RAJ.“

4

Pandžto videňje: O svietňikos maškar o olivova stromi

¹ Palis avla pale o aňjelos, savo manca vakerelas, a uštađa man sar le manušes, saves uštaven andral o soviben. ² Phučla mandar: „So dikhes?“ Odphendom: „Dikhav o somnakuno svietňikos a upral leste hin o čaro pro olejos. Hin upre efta lampi a efta knoti andre dojekh lampa. ³ Dikhav the o duj olivova stromi, jekh hin pal jekh sera le čareskri a dujto pal aver.“ ⁴ Phučlom le aňjelostar, savo manca vakerelas: „S'oda hin, raja miro?“ ⁵ Odphenda: „Na džanes, s'oda hin?“ Phendom leske: „Na, raja miro.“ ⁶ Avke mange phenda: „Kada hin o lav le RAJESKRO prekal o Zerubabel: „Na la zoraha aňi la mocaha, ale mire Duchoha, ' phenel o Nekzoraleder RAJ.

⁷ Ko sal tu, baro verchona? Anglo Zerubabel tutar ačhela e rovina! Palis lidžala avri o glavno bar a o manuša vičinena: „Milost! Milost ole bareske!‘ “

⁸ Paloda ke ma avla o lav le RAJESKRO: ⁹ „O vasta le Zerubabeloskre zathode o zaklados kale Chramoskro a leskre vasta les the dokerena.“ Akor sprindžareha, hoj man ke tumende bičhađa o Nekzoraleder RAJ. ¹⁰ Ma dikhen tele o džives le cikne vecengro! O efta jakha le RAJESKRE, so phiren pal cali phuv, radisalona, sar dikhena e šparga le olovoha te merinel avri o chramoskre muri andro vast le Zerubabeloskro.

¹¹ Palis phučlom le aňjelostar: „So sikaven kala duj olivova stromi pal jekh the pal aver sera le svietňikoskri?“

¹² Pale lestar phučlom: „So sikaven o duj olivova konara paš o duj somnakune rurki, savendar čulal avri o somnakuno olejos?“

¹³ Odphenda mange: „Na džanes, s'oda hin?“

Phendom: „Na, raja miro.“

¹⁴ Avke mange phenda: „Oda hin o duj murša pomazimen le olejoha, so služinen anglo Raj cala phuvakro.“

5

Šovto videňje: O zvitkos, so lecinel

¹ Akor pale dikhľom upre a sas angle mande o zvitkos, so lecinelas.

² O aňjelos mandar phučla: „So dikhes?“

Odphendom: „Dikhav o zvitkos, so lecinel. Hino džindardo 9 metri a buchlo 450 centimetri.“

³ Akor mange phenda: „Pre oda zvitkos hin pisimen o prekošiben, so džal pal cali phuv. Pre jekh sera hin pisimen, hoj dojekh zbujňikos ela adarik ilo het, a pre aver sera, hoj sako, ko lel falošne vera, ela tiš ilo het. ⁴ O Nekzoraleder RAJ phenel: „Me bičhavava oda prekošiben a džala andro kher le zbujňikoskro the oleskro, ko lel falošne vera pre miro nav. Oda prekošiben bešela andre lengre khera a calkom len zničinela - le khereskre hranoli the bara.‘ “

Eftato videňje: E džuvli andro košaris

⁵ Palis ke ma avla oda aňjelos, so manca vakerelas, a phenda mange: „Hazde upre o jakha a dikh, so avel.“

⁶ Me phučlom: „S'oda hin?“

Ov odphenda: „Oda hin o košaris.“ A mek phenda: „Oda hin o nalačhipen le manušengro pal cali phuv.“

⁷ Androda pes hazdla o olovovo kritos a andro košaris bešelas jekh džuvli!
⁸ Phenda: „Kada hin o nalačhipen.“ Ispidna la pale andro košaris a prikikidna tele o kritos.

⁹ Palis dikhlom upre a dikhlom te avel ke ma duje džuvlen, la balvajaha andro kridli. Sas len ajse kridli sar le bocianen a hazdle upre o košaris maškar o ņebos the maškar e phuv. ¹⁰ Akor phučlom le aňjelostar, so manca vakerelas: „Kaj lidžan oda košaris?“

¹¹ Odphenda: „Andro Babilon*. Ode leske ačhavena kher a sar ela dokerdo, thovena andre o košaris, hoj te el lašardo.“

6

Ochtoto videňje: O štar graja le verdanenca

¹ Pale dikhlom upre a dikhlom štar verdana, so avenas maškar o duj verchi le bronzostar. ² Ešebno verdan cirdenas o lole graja, dujto o kale, ³ trito o parne a štarto verdan cirdenas o graja le šive flekenc a – savore sas zorale. ⁴ Phučlom le aňjelostar, so manca vakerelas: „S'oda hin, raja miro?“

⁵ O aňjelos mange odphenda: „Kala hine o štar ņeboskre duchi*, so aven avri pal oda than, kaj ačhenas anglo Raj cała phuvakro. ⁶ O verdan le kale grajenca džal andre severno phuv a o verdan le parne grajenca pal lende. O graja le šive flekenc a džan andre južno phuv.“

⁷ Sar ola zorale graja gele avri, igen kamenas te džal te prephirel e phuv. A phenda: „Džan, prephiren e phuv!“ Avke gele a prephirde e phuv.

⁸ Palis pre ma vičinda a phenda mange: „Dikh, ola graja, so džan pro severos, mange ande o smirom pro duchos andre severno phuv.“

E koruna prekal o nekbareder rašaj

⁹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁰ „Le o somnakaj the o rup le Cheldajostar, le Tobijahostar the le Jedajahostar, save avle pale andral o Babilon. A dža mek oda džives andro kher ko Jošija, le Cefanjokro čhavo. ¹¹ Ker le somnakastar the le rupestar e koruna a thov la pro šero le nekbareder rašaske Jošuaske, le Jehocadakoskre čhaske. ¹² Phen leske: Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Dikh, o murš, saveskro nav hin o Konaricis, barola avri pre peskro than a ačhavela o Chramos le RAJESKRO. ¹³ Ov ačhavela o Chramos le RAJESKRO, prilela e pačiv sar kralis a bešela a vladninela pre peskro tronos. O rašaj ela paš leskro tronos a ela maškar lende jekh gondolišagos the o smirom.‘ ¹⁴ E koruna ela andro Chramos le RAJESKRO, hoj pes te leperel pro Cheldaj†, Tobijah, Jedajah the pro lačhipen le Cefanjokro čhaskro. ¹⁵ A ola, ko hine dur, avena a pomožinena te ačhavel o Chramos le RAJESKRO. Avke sprindžarena, hoj man ke tumende bičhađa o Nekzoraleder RAJ. Kada pes ačhela akor, te mištes šunena o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro.“

7

O postos le Izraeloskro nane čačo

¹ Andro eftato čhon Kislev andro štarto berš, sar kralinelas o Darius, avla ko Zacharijaš o lav le RAJESKRO. ² O manuša andral o foros Betel bičhade le Sarecer the le Regem-Melech the lengre muršen te mangel o lačhipen le RAJESTAR ³ a te phučel le rašajendar, save hine andro kher le Nekzoraleder RAJESKRO, the le prorokendar: „Kampel amenge te rovel a te poscinel andro pandžto čhon, avke sar oda kerahas imar ajci but berša?“

* 5:11 5,11 E hebrejiko čhib: Šinar * 6:5 6,5 Abo: balvaja † 6:14 6,14 E hebrejiko čhib: Chelem

⁴ Akor ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ⁵ „Phuč savore manušendar andre phuv the le rašajendar: ‚Sar tumen poscinenas a rovenas andro pandžto the eftato čhon – avke sar oda kerenas imar eftavardeš berša – čačes oda kerenas prekal ma? ⁶ A sar chanas a pijenas, či oda na kerenas ča prekal tumende? ⁷ Či oda nane ola lava, so vakerelas o RAJ prekal o čirlatune proroka, sar andro Jeruzalem dživenas o manuša andro smirom a the o gavora pašal leste – akor sar mek the andro Negev the andre Šefela dživenas o manuša?‘“

⁸ Palis o lav le RAJESKRO pale avľa ko Zacharijaš: ⁹ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Pro sudos sudzinen čačipnaha a presikaven tumenge jekh avreske o kamiben the o jileskeriben. ¹⁰ Ma trapinen le široten aňi le vdoven, le cudzincos aňi le čores! Ma gondolinen andro jile te kerel namištes jekh avreske!‘

¹¹ Ale on na kamle te šunel. Zacatones pes visarde le dumeha a phandle peske o kana, hoj te na šunen. ¹² O jile peske zakerde andre sar bar a na šunenas o zakonos aňi o lava, save lenge bičhađa o Nekzoraleder RAJ prekal peskro Duchos le čirlatune prorokenca. Vašoda sas o Nekzoraleder RAJ pre lende igen cholamen.

¹³ ‚Sar me vičinavas, on na šunenas. Avke on vičinenas a me len na šunavas,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ¹⁴ ‚Roztradňom len la balvajaha andre savore narodi, save na prindžarenas. E phuv pal lende ačhiľa zamukľi avke, hoj ňiko pal late na phirelas. Avke kerde, hoj e šukar phuv te ačhel zamukľi sar pušta.‘“

8

O Jeruzalem ela pale požehňimen

¹ Palis ke ma avľa o lav le Nekzoraleder RAJESKRO: ² Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Labol andre ma o kamiben vaš o verchos Sion a vaš oda baro kamiben som cholamen pre leskre ňeprijateľa.‘

³ Kada phenel o RAJ: ‚Avava pale pro Sion a bešava andro Jeruzalem. Akor pes o Jeruzalem vičinela o Verno foros a o verchos le Nekzoraleder RAJESKRO pes vičinela o Sveto verchos.‘

⁴ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚O phure murša the o phure džuvľa peske mek bešena pro ulici andro Jeruzalem, sako peskra bakulaha andro vasta, bo ela lenge but berša. ⁵ Pro ulici andro foros ela pherdo muršora the čhajora, so pes ode bavinena.‘

⁶ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Te pes akana dičhol le manušenge, so ačhile te dživel, hoj oda pes na del te kerel, mange pes oda del.‘

⁷ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Me zachraňinava mire manušen andral o phuva pal o vichodos the pal o zapados. ⁸ Anava len pale andro Jeruzalem, hoj ode te bešen. On ena mire manuša a me avava lengro Del, verno the spravodľivo.‘

⁹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Mi zoralon tumenge o vasta, tumenge, so adadžives šunen kala lava! Kada phende the o proroka, save sas paš oda, akor sar pes zathode o zakladi, hoj pes te ačhavel o Chramos le Nekzoraleder RAJESKRO. ¹⁰ Bo angle ola dživesa ňiko našti počinelas vaš e buči le manušeskri aňi le džviroskri. ňiko našti kerelas peskri buči andro smirom aňi nič aver angle peskro ňeprijateľis a me kerďom, hoj te džal jekh pre aver. ¹¹ Ale akana na avava ke ola, ko ačhile te dživel, ajso, sar somas angloda,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.

¹² ‚O semenos barola mištes, o viňičis dela peskro ovocje, e phuv dela peskro ulipen a o ňebos dela peskri rosa. A kada savoro dava andro dĕdictvos olenge, ko ačhile te dživel kale manušendar. ¹³ Avke sar sanas pro prekošiben maškar o narodi, ó Judona the Izraelona, avke tumen zachraňinava a avena pro požehnaňje. Ma daran tumen a mi zoralon tumenge o vasta.‘

¹⁴ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Avke sar gondolínavas tumenge te kerel o nalačo, sar man tumare dada cholarenas, a na sas mange vaš tumenge pharo,

¹⁵ avke andre kala dživesa mange zailom, hoj kerava o lačno le Jeruzalemoske the le Judaske. Ma daran tumen!“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ¹⁶ Kada hin oda, so tumenge kampil te kerel: „Vakeren o čačipen jekh avreha, sudzinen spravodlišagoha pro sudos, hoj te anen o smirom, ¹⁷ ma gondolinen andro jile te kerel namištes jekh avreske a ma len rado e falošno vera. Bo kada savoro me našti avri ačhav,“ phenel o RAJ.

¹⁸ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁹ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: O posti andro štarto, pandžto, eftato the dešto čhon ena bare oslavi pro radišagos the pro kheliben le manušenge andral o kmeňos Juda. Vašoda kamen o čačipen the o smirom!“

²⁰ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Mek avena but manuša andral o but fori ²¹ a o manuša andral jekh foros džana andre aver foros a phenena: ‚Aven džas peske te mangel o lačhipen le RAJESTAR a te rodel le Nekzoraleder RAJES. Džav the me!‘ ²² But nipi the zorale narodi avena te rodel le Nekzoraleder RAJES andro Jeruzalem a te mangel peske leskro lačhipen.“

²³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Andre ola dživesa pes deš murša andral o deš aver narodi the čhiba chudena le ruchostar jekhe Židostar a phenena: ‚Kamas te džal tumenca, bo šundam, hoj o Del hino tumenca.‘“

9

O sudos pro nepřijateľa le Izraeloskre

¹ O prorocvos:

O lav le RAJESKRO pre phuv Chadrach,
so perel pro Damašek,
– bo o jakha savore manušengre
the savore izraelike kmeňengre
dikhen pro RAJ –

² the pro Chamat, so hino paš o Damašek
the pro Tir the Sidon,
kajte hine igen godaver.

³ O Tir peske ačhađa ohradzimen foros,
skidňa peske upre rup sar prachos
a somnakaj sar čik pro ulici.

⁴ Ale o RAJ lela savoro, so les hin,
a čhivela leskro barvalipen andro moros
a o foros ela zlabardo.

⁵ O Aškalon oda dikhela a darala pes;
e Gaza pes skurčinela dukhatar
a o Ekron tiš, bo leskri nađej šučola avri.

E Gaza našavela peskre kralis
a o Aškalon ela omuklo.

⁶ Andro Ašdod bešena o manuša mišimen avre narodenca
a skončinava le Filištincengre baripnaha.

⁷ Imar lenge na domukava te chal o mas le rateha
a lava lenge avri o džungipen andral o danda;
ola, ko ačhena te dživel, patrinena le Devleske
a ačhena sar o kmeňos andre Judsko;
prilava o Ekron avke sar priilom le Jebusejen.

⁸ Taborinava angle miro kher,

hoj les te stražinav anglo armadi,
 save kamlehas prekal leste te predžal.
 O neprijatelj les na zalela, hoj les te trapinel,
 bo akana stražinav me.

O Kralis le Sionoskro avel

⁹ Igen radisaľuv, čhaje le Sionoskri!

Vičin radišagostar, čhaje le Jeruzalemoskri!
 Dikh, tiro kralis avel ke tu,
 hino spravodľivo a anel o viťazstvo,
 hino pokorno a avel pro somaris;
 pro somaricis, pro terno le oslicakro.

¹⁰ O RAJ phenel: „Zničinava o verdana andral o Efrajim
 the o graja andral o Jeruzalem,
 o maribnaskro lukos ela zničimen.
 Palis kerela o smirom maškar o narodi;
 leskro rajipen ela le morostar dži o moros
 a le paňestar Euftrat dži pro agor la phuvake.

¹¹ A tu – vaš miri zmluva, so tuha phandľom le rateha,
 oslobodzinava tire zaile manušen andral e chaňig, kaj nane paňi.“

¹² O RAJ phenel: „Zaile manušale, saven hin e naďej,
 aven pale andro ohradzimen foros!
 Adadžives tumenge phenav,
 hoj tumen požehňinava duvar ajci keci cerpindan.

¹³ Bo nacirdava le Juda sar miro lukos
 a le Efrajimostar kerava šipos.
 Marava upre le manušen andral o Sion,
 kerava lestar e šabľa pro mariben,
 hoj te džan pro manuša andral e Grecko*.“

¹⁴ Palis pes upral lende sikavela o RAJ;
 leskro šipos lecinela sar o bleskos.

O RAJ, o Adonaj, trubinela pro bakrano rohos;
 džala anglal andro burki pal o juhos.

¹⁵ O Nekzoraleder RAJ ela lengro štitos;
 zničinena a domarena peskre neprijateľen le prakenca.
 Palis pijena a vičinena radišagostar sar mate la molatar,
 ena pherde sar o čare,
 savendar pes kropinel le rateha o rohi le oltariskre.

¹⁶ Andre oda džives o RAJ, lengro Del,
 zachraňinela peskre manušen avke,
 sar o pastjeris zachraňinel peskro stados.
 On švicinena andre leskri phuv
 sar o vzacna bara pre koruna.

¹⁷ Save ena bachtale the šukar!
 O terne murša zoralona pro zrnos
 a o pačivale čhaja pre nevi mol.

---

* **9:13** 9,13 E hebrejiko čhib: Javan

10

O RAJ anela pale peskre manušen

- ¹ Mangen le RAJES, hoj te del o brišind jarone!
O RAJ kerel o chmari la burkakre
a bičhavel baro brišind savorenge,
hoj te barol e čar pro mali.
- ² Se o modli den o diline radi,
o vražnika dikhen o klamišagoskre videňja,
vakeren o falošna sune
a lengro pošešnje nane pre nisoste.
Vašoda o manuša bludzinen sar o bakrore,
hine strapimen, bo nane len pastjeris.
- ³ O RAJ phenel: „Miri choľi labol pro pastjera
a marava le vodcen.
Vašoda pes o Nekzoraleder RAJ starinela pal peskro stados,
pal o manuša andre Judsko;
kerela lendar peskro zoralo graj andro mariben.
- ⁴ Le kmeňostar Juda ela o hlavno bar,
ela lestar o kolikos pro stanos,
ela lestar o lukos pro mariben
a lestar avela dojekh vladcas.
- ⁵ Ena sar o zorale murša andro mariben;
zašlapinena le neprijatelen andre čik pro ulici.
Marena pes, bo o RAJ hino lenca,
a anena pre ladž le neprijatelengre jazdcen pro graja.
- ⁶ Zoraľarava o krališagos le Judaskro
a zachraňinava o kher le Jozefoskro.
Anava len pale, bo som ke lende jileskro;
ena, sar te len šoha na odčhidomas,
bo me som o RAJ, lengro Del,
a me lenge odphenava pro modlitbi!
- ⁷ O Efrajimčana ena sar o zorale murša,
o jilo lenge radisaľola sar la moľatar.
Lengre čhave oda dikhena a thovena baripen,
lengro jilo radisaľola andro RAJ.
- ⁸ Piskinava pre lende a skidava len upre,
bo len cindom avri;
ena ajci but, keci sas varekana.
- ⁹ Kajte len roztradňom maškar o narodi,
leperena peske pre ma andre ola phuva, so hine dur;
the on the lengre čhave predživena
a avena pale khere.
- ¹⁰ Anava len pale andral o Egipt
a skidava len upre andral e Asirija;
anava len andre phuv Gilead the Libanon,
no na ela prekal lende dos than.
- ¹¹ Me, o RAJ, predžava prekal o moros le pharipnaskro,
marava le vlnen andro moros
a savoro paňi andro Nil šučola avri.
O baripen la Asirijakro ela pokorimen

a o žezlos le Egiptoskro našlola.

¹² Me, o RAJ, len dava zor
a andre miro nav dživena andro smirom,
phenel o RAJ.

11

¹ Phundrav tire brani, Libanonona,
hoj e jag te labarel tire cedri!

² Rov, ciprusona, bo peľa tele o cedros,
o zorale stromi sas zničimen.

Roven, dubale andral o Bašan,
bo o husto veš sas čhindo tele.

³ Šun, sar o pastjera jojčinen,
bo lengre šukar maľi hine zničimen!

Šun, sar o levi roven,
bo o bare kraki paš o Jordan hine zničimen!

O podobenstvo pal o duj pastjera

⁴ Kada phenel o RAJ, miro Del: „Pašin o stados, so hino dino pro murdaripen.

⁵ Lengre kupci len murdaren a ačhen bi o trestos. Ola, ko len bikenen, phenen:
„Chvala le RAJESKE, barvalilom!“ Mek aňi lengre pastjera nane ke lende jileskre. ⁶ Bo
me imar na avava jileskro ko manuša andre phuv,“ phenel o RAJ. „Savore manušen
dava jekh avrenge andro vasta a the andro vasta lengre kralenge. On zničinena e
phuv a me ňikas na zachraňinava andral lengre vasta.“

⁷ Avke pašinavas o stados dino pro murdaripen prekal ola, ko bikenavkeren le
bakren*. Palis ilom duj paci: jekhake diňom nav „o Lačhipen“ a dujtonake „e
Jednota“. A pašinavas o stados. ⁸ Tel jekh čhon zničindom trine pastjeren. Našti
lenca likeravas avri a the me lenge džungľuvavas. ⁹ Phendom: „Na avava tumaro
pastjeris. So merel, mi merel; so našlol, mi našlol. Ola, so ačhile, mi chan jekh
avreskro telos.“

¹⁰ Akor ilom miri paca „o Lačhipen“ a phagerďom la. Avke zrušindom miri zmluva,
so phandľom savore narodenca. ¹¹ Andre oda džives sas zrušimen. Akor o kupci le
bakrenca, so man pozorinenas, achalile, hoj oda hin o lav le RAJESTAR.

¹² Palis lenge phendom: „Te tumenge gondolinen, hoj hin oda lačo, den mange
miro počňiben, ale te na, muken tumenge oda!“ Avke mange odvažinde o počňiben
– tranda rupune. ¹³ Palis mange o RAJ phenda: „Čhiv oda le hrcňjariske“ – odi
bari cena, savaha man oceňinde! Avke ilom ola tranda rupune love a čhidom len le
hrcňjariske andro Kher le RAJESKRO. ¹⁴ Palis phagerďom miri dujto paca „e Jednota“
a oleha zrušindom e jednota maškar o phrala Judsko the Izrael.

¹⁵ Akor mange phenda o RAJ: „Mek jekhvar tuke le o nastroj le diline pastjeriskre!

¹⁶ Bo me ačhavava andre phuv ajse pastjeris, savo pes na starinela aňi pal ola, so
meren, aňi na rodela olen, so našlile, aňi na sastarela le dukhaden a aňi na dela te
chal le sasten, ale chala o mas le thule bakrendar a čhingerela lengre tele o kopita.

¹⁷ Vigos le diline pastjeriske,
savo omukel peskro stados!
Mi demel leske e šabľa andro vast the andre čači jakh!
Mi šučol leske calkom avri o vast
a mi korisaloľ pre čači jakh!“

* **11:7** 11,7 Abo: olen, save hine strapimen.

12

O nepřijátela le Jeruzalemoskre ena zničimen

¹ O prorocvos: O lav le RAJESKRO pal o Izrael.

Kada phenel o RAJ, savo nacirdña o ňebos a zathoda e phuv a savo kerda le duchos andro manuš: ² „Dikh, kerava, hoj o Jeruzalem te el sar e kuči la molaha, so mačarela savore naroden a phirena sar mate. Sar obklučinenena o Jeruzalem, obklučinenena the okla fori andre Judsko. ³ Andre oda džives kerava, hoj o Jeruzalem te el sar pharo bar prekal savore narodi. Savore, ko les kamena te hazdel, pes dukhavena, no savore narodi pre phuv pes zdžana pre leste.“ ⁴ O RAJ phenel: „Andre oda džives kerava, hoj dojekh graj te el splašimen a leskro jazdcos te ačhel dilino. Le manušen andre Judsko stražinava mire jakhenca, ale le narodenge savore grajen korarava. ⁵ Akor peske o vodci le Judaskre gondolinena andro jilo: ‚E zor le manušengri andro Jeruzalem hiňi le Nekzoraleder RAJESTAR, lengre Devlestar.‘

⁶ Andre oda džives kerava, hoj o vodci le Judaskre te aven sar o jagale angara andro kašta the sar e jagali fakla maškar o snopi. Zničinenena savore naroden pašal peste pal e čači the baľogňi sera, ale le Jeruzalemoskre manuša ačhena furt pre peskro than andro Jeruzalem.

⁷ O RAJ zachraňinela ešeb o stani le Judaskre, hoj e slava le Davidoskre khereskri the e slava le manušengri andro Jeruzalem te na barol buter sar e slava le Judaskri.

⁸ Andre oda džives o RAJ chraňinela le manušen andro Jeruzalem, hoj o nekslabeder lendar ačhela zoralo sar o David a o čhave le Davidoskre len lidžana sar o Del, sar o aňjelos le RAJESKRO. ⁹ Oda džives zničinava savore naroden, so džana pro Jeruzalem.

O roviben pal o RAJ, saves predemade

¹⁰ A čhivava avri pro čhave le Davidoskre the pro manuša andro Jeruzalem le lačhipnaskre the mangipnaskre duchos a dikhena pre ma, pre oda, kas predemade. Rovená pal leste avke, sar pes rovel pal jekhoró čhavoro, a hikinena avke, sar pes hikinel pal o ešebno čhavo. ¹¹ Andre oda džives ela baro roviben andro Jeruzalem, sar o roviben pal o Hadad-Rimon andre dolina Megido. ¹² Savore fameliji andre phuv rovena po korkore. O murša andre famelija le Davidoskri rovena korkore a the lengre džuvľa korkore; o murša andre famelija le Natanoskri rovena korkore a the lengre džuvľa korkore; ¹³ o murša andre famelija le Leviskri rovena korkore a the lengre džuvľa korkore; o murša andre famelija le Šimejoskri rovena korkore a the lengre džuvľa korkore. ¹⁴ Savore okla fameliji rovena po korkore a the lengre džuvľa rovena po korkore.“

13

O manuša hine obžuzarde le binostar

¹ „Andre oda džives ela phundrado o prameňis prekal o potomki le Davidoskre the prekal o manuša andro Jeruzalem pre oda, hoj len te obžuzarel le binostar the le nažužipnastar.

² Andre oda džives,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „khosava avri le modlengre nava andral e phuv a imar buter pes pre lende na leperela. Odlava andral e phuv le proroken the le nažužipnaskre duchos. ³ Te vareko mek prorokinela, leskro dad the daj, save les ande pro svetos, leske phenena: ‚Na dživeha, bo andro nav le RAJESKRO vakerďal o klamišagos.‘ A leskro dad the daj, save les ande pro svetos, les predemena la šablaha, bo prorokinda.

⁴ Andre oda džives pes o proroka ladžana vaš peskro videňje, sar prorokinena. Imar pre peste na urena o prorokoskro plaštos kerdo la srstatar, hoj te klaminen

avren. ⁵ Sako phenela: „Me na som prorokos. Me som farmaris, bo hin man mala* imar le terñipnastar.“ ⁶ Te lestar vareko phučela: „Sostar tut hin kala jazvi pre tiro hrudñikos†?“ odphenela: „Kala jazvi man hin andral o kher mire prijatelengro.“ “

O pastjeris mardo, o bakrore denašen

⁷ „Šabło, ušti pre miro pastjeris
the pro murš, so mange hino pašes,“
phenel o Nekzoraleder RAJ.
„Mar le pastjeris a o bakrore pes rozdenašena,
a me visarava miro vast pro ciknore.
⁸ Andre cali phuv,“
phenel o RAJ,
„duj tretini merena a jekh tretina ačhela.
⁹ Odi jekh tretina prelava prekal e jag
a obžuzarava len sar o rup
a skušinava len avri sar o somnakaj.
Vičinenena pre miro nav
a me len šunava avri.
Phenava: „Kala hin mire manuša,“
a on phenena: „O RAJ hino amaro Del.“ “

14

O RAJ kralinela upral cali phuv

¹ Dikh, Jeruzalemona, avel o Džives le RAJESKRO, sar angle tire jakha peske o ñeprijatela rozđelinena tiro barvalipen maškar peste. ² Skidava upre savore naroden paš o Jeruzalem, hoj pes leha te maren. O foros zalena, o khera občorarena a le džuvlencna našilu pašlona. Jepaš foros ela zailo a ligendo het, ale oklen na ligenena het andral o foros. ³ Palis o RAJ džala avri a marela pes ole narodenca, avke sar pes marelas varekana andro mariben. ⁴ Andre oda džives ačhela le pindrenca pro Olivovo Verchos, so hino pro vichodos le Jeruzalemostar. O Olivovo Verchos pharola pro jepaš – le vichodostar dži o zapados – a kerela pes igen bari dolina. Jepaš verchos džala pro severos a jepaš pro juhos. ⁵ Akor tumen denašena ola dolinaha maškar mire verchi, bo odi dolina džala dži o Acal. Denašena, avke sar denašenanglo zemetraseñje akor, sar sas o Uziaš kralis andre Judsko. Akor avela o RAJ, miro Del, a savore sveta leha.

⁶ Andre oda džives na ela kham aňi šil aňi mrazos*. ⁷ Oda džives ela jediñečno džives, pal savo džanel ča o RAJ. Na ela aňi džives aňi rat, bo the rači ela o švetlos. ⁸ Oda džives čulala avri andral o Jeruzalem o džido paňi, jepaš andro moros pro vichodos a jepaš andro moros pro zapados. Kavke ela ñilaje the jevende. ⁹ Akor o RAJ ačhela kraliske upral cali phuv. Andre oda džives ča ov korkoro ela lašardo sar Del a sako viznavinela ča leskro nav. ¹⁰ Cali phuv, la Gebatar dži o Rimon, pro juhos le Jeruzalemostar, pes čerinela pre rovina. Ale o Jeruzalem ačhela upre pre peskro than le Benjaminoskra branatar dži e Phurikaňi brana a dureder ke Rohoskri brana, a le Chananeloskra vežatar dži o lisos le kraliskro. ¹¹ O manuša bešena andro Jeruzalem a imar šoha na ela pale zničimen. Ela ode o smirom.

¹² O RAJ mukela o strašno nasvaliben pre savore narodi, so pes marenas le Jeruzalemoha: O tela lenge kirñona, kajte mek ačhena pro pindre, o jakha lenge kirñona andro jamki a e čhib lenge kirñola andro muj. ¹³ Andre oda džives pre

* **13:5** 13,5 Abo: bo o manuš man bikenda otrokoske † **13:6** 13,6 Le Baaloskre proroka pes marenas le bičenca pal o hrudñikos. * **14:6** 14,6 E hebrejiko čhib pes na del te ačhaľol.

lende o RAJ bičhavela baro zmetkos. Jekh pre aver thovela o vast a džana jekh pre aver. ¹⁴ The o Juda pes marela le Jeruzalemoha†. Skidela pes upre o barvalipen savore narodengro – igen but somnakaj, rup the gada. ¹⁵ The pro graja, pro mulici, pro favi, pro somara, the pre savore aver džviri andre le ñeprijatelengre tabora avela o baro nasvaliben.

¹⁶ Palis savore, so predžidile ole narodendar, save džanas pro Jeruzalem, avena ode sako berš te lašarel le Kralis, le Nekzoraleder RAJES, a te oslavinel o inepos le Stankengro. ¹⁷ Te varesave narodi andral o svetos na avena andro Jeruzalem te lašarel le Kralis, le Nekzoraleder RAJES, ta na dela o brišind andre lengri phuv. ¹⁸ A te o Egiptana na avena upre te oslavinel, na dela o brišind aňi lenge a o RAJ pre lende bičhavela oda baro nasvaliben, savo avela pro narodi, so na avena te oslavinel o inepos le Stankengro. ¹⁹ Kada ela o trestos prekal o Egiptana the prekal savore narodi, so na avena upre te oslavinel o inepos le Stankengro.

²⁰ Andre oda džives ela pisimen pro zvončeki le grajengre „Sveto prekal o RAJ“. A o pira andro Kher le RAJESKRO ena sar o čarore pro rat anglo oltaris. ²¹ Dojekh piri andro Jeruzalem the andre Judsko ela pošvecimen prekal o Nekzoraleder RAJ. Savore, so avena te obetinel, len lena a tavena andre lende. Oda džives imar na ela ñisavo kupcas‡ andro Kher le Nekzoraleder RAJESKRO.

---

† 14:14 14,14 Abo: paš o Jeruzalem ‡ 14:21 14,21 Abo: o Kanaančanos

O Malachijaš

¹ O prorocko lav. O RAJ vakerel ko Izraeliti prekal o Malachijaš.

O kamiben le RAJESKRO ko Izrael

² „Kamavas tumen,“ phenel o RAJ.

„Ale tumen phučen: ‚Soha amenge presikađal o kamiben?‘

Či na sas o Ezav le Jakoboskro phral?“ phenel o RAJ, „No the avke mange zakamlom le Jakob ³ a le Ezav našti avri ačhavas. Leskre verchi čerindom pro omukle thana a leskri dedično phuv diňom le šakalenge pal e pušta.“

⁴ O Edom šaj phenel: „Sam zničimen, ale pale ačhavaha oda, so sas telečhido.“

Ale o Nekzoraleder RAJ phenel kavke: „On šaj ačhaven, ale me čhivava tele! O nipi len vičinena ‚e nalačhi phuv‘ the ‚o manuša, pre save o RAJ hino furt cholamen‘.

⁵ Tumen oda dikhena pre tumare jakha a phenena: ‚Baro hino o RAJ – dži avri andral e izraeliko phuv!‘ “

O nalačhe obeti le rašajengre

⁶ „O čhavo del pačiv le dades a o sluhas del pačiv peskre rajes. Te som me tumaro dad, soske mange na presikaven e pačiv? Te som me tumaro raj, kaj hin tumari pačiv ke ma?“ phučen o Nekzoraleder RAJ. „Oda hin tumare rašaja, so dikhen tele miro nav a mek phučen: ‚Soha tele dikhas tiro nav?‘

⁷ Pre miro oltaris anen o melardo maro.

Ale tumen phučen: ‚Soha tut melardam andre?‘

Oleha, hoj phenen: ‚O skamind le RAJESKRO šaj te dikhel tele.‘ ⁸ Te mange anen te obetinel kore džviros, hin oda mištes? A te mange anen bange abo nasvale džviros, hin oda mištes? No ča obetin oda tire vladariske! Aveha leske pre dzeka? Prilela tut?“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

⁹ „Mangen akana le Devles, hoj te el ke amende jileskro! Te leske anen kajse obeti, sar leske šaj aven pre dzeka?“ phučen o Nekzoraleder RAJ.

¹⁰ „Kamlomas, hoj vareko tumendar te phandel andre o vudar, hoj te na labaren e jag hijaba pre miro oltaris! Na san mange pre dzeka,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „a na prilava tumare vastendar e obeta. ¹¹ Odarik, khatar o kham avel avri, dži ode, kaj zaperel, ela miro nav baro maškar o narodi. Pre dojekh than anena mire naveske o kađidlos the e žuži obeta, bo baro ela miro nav maškar o narodi,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

¹² „Ale tumen man tele dikhen akor, sar phenen: ‚O skamind le RAJESKRO šaj te melarel a leskro chaben šaj tele te dikhel.‘ ¹³ Phenen: ‚Igen phares!‘ A bandaren o nakh pre oda,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

„Sar mange anen te obetinel le džviren, so hine čorde, bange the nasvale, užaren mandar, hoj oda tumendar prilava?“ phenel o RAJ. ¹⁴ „Prekošlo hin o klamaris, saves hin andre peskro stados lačno samcos, a del lav, hoj les obetinel le RAJESKE, ale palis obetinel oles, saves hin chiba. Se me som baro kralis,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „a mire navestar pes mušinen o narodi te daral.“

2

Vigos le nalačhe rašajenge

¹ „Akana, rašajale, dav tumenge kada prikazis: ² Te na šunena a te tumenge na lena andro jile oda, hoj te den pačiv mire naves,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „bičhavava

pre tumende o prekošiben a tumare požehnaŋja prekošava. A imar the prekošlom, bo ŋiko tumendar peske oda na lel andro jilo.

³ Marava tumare čhaven a čhivava tumenge e khandiŋi khoŋi andro muja, e khoŋi tumare inepengre obetendar, a čhivena tumen avri jekhetane la khoŋaha. ⁴ Akor prindžarena, hoj kada prikazis tumenge bičhadom, hoj pes te dolikerel miri zmluva le rašajenca, le Leviskre čhavenca,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁵ „Miri zmluva lenca sas o dživipen the o smirom; diŋom lenge la vašoda, hoj pes mandar te daran, a on pes mandar daranas a sas len pačiv angle miro nav. ⁶ Andral lengro muj avelas avri o čačipnaskro sikaviben a o klamišagos na sas pre lengre vušta. Phirenas manca andro smirom the andro čačipen a but dženen visarde le nalačhipnastar.

⁷ Se o vušta le rašaskre mušinen te chraŋinel o prindžaripen, o sikaviben pes rodela avri leskre mujestar, bo ov hino poslos le Nekzoraleder RAJESKRO. ⁸ Ale tumen odgefan mire dromestar, tumare sikavibnaha but dženen ligendan andro binos, prephaglan e zmluva le Leviskri,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁹ Vašoda kerdom, hoj te aven teledikhle a poŋižimen angle savore manuša, bo na dolikeren mire droma, a sar sikaven le Devleskro zakonos, na keren le manušenca jednakones.

Nane pačivale peskre romŋenge

¹⁰ Či nane amen savoren ča jekh dad? Či amen na stvorinđa oda jekh Del? Soske na sam pačivale jekh avreske a na dolikeras e zmluva amare dadengri?

¹¹ O Juda mange na sas pačivalo a o džungipen pes kerelas andro Izrael the andro Jeruzalem. O Juda melarđa andre o Neksveteder than, savo o RAJ kamel, bo peske iła romŋa, so lašarel avre devles. ¹² O RAJ mi tradel avri oles, ko kerel ajse veci, andral o Jakoboskre stani – dojekhe manušes* a the oles, ko anel o daros le Nekzoraleder RAJESKE.

¹³ Keren mek the kadi veca: Le RAJESKRO oltaris močinen tumare apsenca, roven a jojčinen, bo imar na ačhel tumare obetendar a na prilal len radišagoha andral tumare vasta. ¹⁴ Phučen: „Soske?“ Vašoda, bo o RAJ hino švedkos maškar tu the maškar tiri romŋi, sava tuke iłal, sar salas terno. Na salas lake pačivalo, kajte oj tuha dživel a hiŋi tiri romŋi, savaha sal veraduno.

¹⁵ Či na kerdā tutar o Del laha jekh telos the duchos†. A so oleha o Del kamla te kerel? Hoj tumen te el čhave, so ena le Devleskre. Vašoda tumen chraŋinen a ačhen pačivale tumare romŋijenge, saven tumenge iłan, sar sanas terne.

¹⁶ „Našfi avri ačhav, sar pes vareko rozdžal la romŋaha,“ phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, „bo oleha igen dukhavel peskra romŋa‡,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. Vašoda tumen chraŋinen, hoj te na aven napačivale.

O RAJ avela te sudzinel

¹⁷ Unavinen le RAJES tumare lavenca.

Phučen: „Soha les unavinas?“

Oleha, hoj phenen: „Dojekh, ko kerel o nalačhipen, hino pre dzeka le RAJESKE. Hin les radišagos lendar,“ abo phenen: „Hin o Del čačes spravodlivo?“

3

¹ „Dikh, me bičhavav mire poslos a ov pripravinel mange o drom. Akor avela jekhvareste o Raj, saves roden, andre peskro chramos; avela o poslos la zmluvakro, saves igen kamen te dikhel,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

* 2:12 2,12 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib; šaj el the: le švedkos the oles, ko zaačhel vaš aver. † 2:15 2,15 Oda šaj el the: Či na stvorinđa tumen oda jekh Del? Tumen san leskre the le teloha the le duchoha. ‡ 2:16 2,16 E hebrejiko čhib: garuvel andre peskro ruchos le maribnaha

² Ale ko predživela oda džives, sar ov avela? Ko obačhela, sar pes sikavela? Bo ov ela sar e jag, so prežužarel o somnakaj; sar o zoralo sapuñis. ³ Bešela peske sar oda, ko prežužarel o rup, a prežužarela le rašajen Leviten; prelabarela len sar o somnakaj the o rup. Avke ela le RAJES manuša, so leske anena o lače obeti. ⁴ O obetna dari le Judaskre the le Jeruzalemoskre šukares voñinena le RAJESKE, avke sar varekana andro berša angloda.

⁵ „Ale avava tumen te sudzinel. Jekhvareste svedčinava pro čarodejñika, pro lubara, pre ola, ko klaminen pro sudos, ko le robotñikenge na den lengre love, ko trapinen le vdoven the le široten a the pre ola, ko na keren čačipnaha le cudzincenca. Svedčinava pre kala savoredžene, ko pes mandar na daran,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

Pal o đesjatki

⁶ „Me, o RAJ, man na čerindom, a vašoda mek tumen, o čhave le Jakoboskre, na san zñičimen. ⁷ Akorestar, sar dživenas tumare dada, visalilan mire zakonostar a na dolikerenas les. Aven pale ke ma a me avava pale ke tumende,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

„Ale tumen mandar phučen: ‚Sar šaj avas pale?‘

⁸ Či šaj občorarel o manuš le Devles? Ale tumen man občoraren.

Tumen phučen: ‚Andre soste tut občoraras?‘

Andro đesjatki the andro obeti! ⁹ Vašoda pre tumende avla o prekošiben, bo man občoraren – calo tumaro narodos. ¹⁰ Anen cali đesjatka andro sklados, hoj te el o chaben andre miro kher. Avke man skušinen avri,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „či tumenge na otkerava o oblaki le űeboskre a na čhivava pre tumende o požehnañja, medik tumen na ela savorestar pherdo. ¹¹ Na domukava le kirmenge, hoj te zñičinen tumaro ulipen. A pre tumare mali na ena o viñici bi o hroznos,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ¹² „Akor pre tumende savore narodi phenena, hoj san požehñimen, bo tumari phuv ela ajsi, kaj pes mištes dživela,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

Nane zbitočno te služinel le Devleske

¹³ „Tumen pre mande vakeren zorale lava,“ phenel o RAJ.

„A mek phučen: ‚So pre tute vakeras?‘

¹⁴ Tumen phenen: ‚Zbitočne hin te služinel le Devleske. So amen hin olestar, hoj dolikerahas leskre zakoni a hoj sikavahas le Nekzoraleder RAJESKE, hoj amenge sas pharo vaš amare bini? ¹⁵ Akana phenas pro barikane, hoj hine požehñimen. Na ča oda, hoj sa lenge avel avri, ale mek pokušinen le Devles, a furt lenge savoro predžal.‘

¹⁶ Akor maškar peste vakerenas ola, ko pes daran le RAJESTAR. O RAJ oda dikhelas a šunđa. A sas pripravimen o zvitkos angle leste, andre savo sas pisimen o nava olengre, ko pes daran le RAJESTAR a den pačiv leskre naves.

¹⁷ „On ena mire manuša,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „oda Džives, savo me pripravinav, ena vracia prekal ma. Avava ke lende jileskro, avke sar hino jileskro o dad ko čhavo, savo leske služinel. ¹⁸ Akor dikhena, hoj avres kerava le čačipnaskre manušeha the le nalače manušeha. Avres ela oleske, ko služinel le Devleske, the oleske, ko leske na služinel.“

Avel o Džives le RAJESKRO

¹⁹ O Nekzoraleder RAJ phenel: „Avel o Džives, so labola sar bov. Akor savore barikane a nalače manuša labona sar o phusa. Oda Džives, so avela, zlabona a na ačhela pal lende nič, añi konaricis añi koreñis. ²⁰ Ale tumenge, so tumen daran mire navestar, avela avri o čačipnaskro kham a o sastipen ela andre leskre luči. Palis

avena avri a chučerena radišagoha sar o gorumňora andral e maštalňa. ²¹ Oda Džives, sar sudzinava le manušen, phirena pal o nalače a ena tumenge tel o pindre sar o prachos andral o bov,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

²² „Leperen tumenge o zakonos mire služobňikoskro le Mojžišoskro, o prikazaňja the o sikavibena, so leske diňom pro verchos Sinaj prekal calo Izrael.

²³ Dikhen: Bičhavava tumenge le prorokos Eliaš, sigeder sar avela oda baro the strašno Džives le RAJESKRO. ²⁴ Ov visarela o jile le dadengre ko čhave, a o jile le čhavengre ko dada, hoj sar me avava, te na mušnav te zničinel tiri phuv le prekošibnaha.“

O Evaňjelium le Matušoskro

Le Ježišoskro rodokmeňos

¹ O lil pal o rodokmeňos le Ježišoskro Kristoskro, čhavo le Davidoskro, čhavo le Abrahamoskro.

- ² O Abraham sas dad le Izakoske,
 o Izak sas dad le Jakoboske,
 o Jakob sas dad le Judaske the leskre phralenge
³ a o Juda sas dad le Perciske the le Zerachoske, savenge sas daj e Tamar.
 O Perc sas dad le Checronoske,
 o Checron sas dad le Ramoske,
⁴ o Ram sas dad le Aminadaboske,
 o Aminadab sas dad le Nachšonoske,
 o Nachšon sas dad le Salmonoske,
⁵ o Salmon sas dad le Boaziske la Rachabatar
 a o Boaz sas dad le Obedoske la Rutatar.
 O Obed sas dad le Izajoske,
⁶ o Izaj sas dad le kraliske le Davidoske.

O David sas dad le Šalamunoske, savo uliła le Urijašiskra romňatar.

- ⁷ O Šalamun sas dad le Rechabeamoske,
 o Rechabeam sas dad le Abijoske,
 o Abijah sas dad le Asaske,
⁸ o Asa sas dad le Jošafatoske,
 o Jošafat sas dad le Jehoramoske
 a o Jehoram sas dad le Oziašoske.
⁹ O Oziaš sas dad le Jotamoske,
 o Jotam sas dad le Achazoske,
 o Achaz sas dad le Chizkijoske,
¹⁰ o Chizkijah sas dad le Menašeske,
 o Menaše sas dad le Amonoske
 a o Amon sas dad le Jozijašoske.
¹¹ O Jozijaš sas dad le Jekonijašiske the leskre phralenge akor, sar sas o nipi andral
 o Izrael zaile andro Babilon.

- ¹² Paloda, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon,
 le Jekonijaš sas čhavo o Šealtiel
 a o Šealtiel sas dad le Zerubabeloske.
¹³ O Zerubabel sas dad le Abijudoske,
 o Abijud sas dad le Eljakimoske,
 o Eljakim sas dad le Azoriske,
¹⁴ o Azor sas dad le Cadokoske,
 o Cadok sas dad le Achimoske
 a o Achim sas dad le Elijudoske.
¹⁵ O Elijud sas dad le Eleazaroske,
 o Eleazar sas dad le Matanoske,
 o Matan sas dad le Jakoboske

¹⁶ a o Jakob sas dad le Jozefoske, savo sas rom la Mariake, savake uliła o Ježiš, saves vičinen Kristus.

¹⁷ Avke savore pokoleňja le Abrahamostar dži o David sas dešuštar (14); le Davidostar dži akor, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas dešuštar pokoleňja; a akorestar dži o Kristus sas tiš dešuštar pokoleňja.

Sar uliła o Ježiš Kristus

¹⁸ O Ježiš Kristus uliła kavke: Akor, sar sas leskri daj e Maria mangadi le Jozefoha, sar mek leha na sas veraduňi, sikada pes, hoj hiňi khabňi le Svete Duchostar. ¹⁹ Ale o Jozef, lakro rom, sas čačipnaskro manuš a vaš oda, hoj lake na kamelas te kerel ladž, kamla la počoral te premukel.

²⁰ Sar pal oda gondolinelas, sikada pes leske o aňjelos le Rajeskro andro suno a phenda: „Jozef, čhavo le Davidoskro, ma dara tut te lel la Maria romňake, bo oda čhavoro, saves oj užarel, hin le Svete Duchostar. ²¹ Ułola lake čhavoro a deha leske o nav Ježiš, bo ov zachraňinela peskre manušen andral lengre bini.“

²² Kada savoro pes ačhiła vašoda, hoj pes te naplňinel oda, so phenda o Raj prekal o prorokos:

²³ „Dikh, e pačivali džuvli ačhela khabňi,
ułola lake čhavoro
a dena leske o nav Immanuel,“

so hin prethodo: *O Del amenca.*

²⁴ Sar o Jozef uštila andral o soviben, kerda avke, sar leske oda phenda o aňjelos le Devleskro, a iła peske la Maria romňake. ²⁵ Ale le Jozef na sas la Mariaha nič dži akor, medik lake na uliła o čhavoro. A ov leske diňa o nav Ježiš.

2

O godaver murša pal o vichodos

¹ O Ježiš uliła andro Betlehem andre Judsko, sar sas o Herodes kralis. Palis avle andro Jeruzalem o godaver murša pal o vichodos ² a phučenas: „Kaj hin oda židoviko kralis, savo uliła? Bo dikhlam leskri čercheň, sar avelas avri, a avlam anglal leste te bandol.“

³ Sar oda šunđa o kralis Herodes, predarandiła a the calo Jeruzalem leha. ⁴ A vičinda savore anglune rašajen the le zakoňiken a phučla lendar: „Kaj ułola o Kristus?“

⁵ On leske phende: „Andro Betlehem andre Judsko, bo avke pisinda o prorokos:

⁶ „Ale tu, Betlehem, andre judsko phuv,
ňisoha na sal nekikneder le anglune forendar andre Judsko,
bo andral tu mange avela o vodcas,
savo lidžala mire manušen, le Izrael, sar bakroren.“

⁷ Akor o Herodes vičinda počoral le godavere muršen a mištes pes lendar dophučla, kana pes lenge sikada e čercheň. ⁸ Avke len bičhada andro Betlehem a phenda: „Džan a mištes tumen dophučen pal oda čhavoro. Sar les arakhena, den mange oda te džanel, hoj the me te džav a te banduvav anglal leste.“

⁹ On šunde, so phenda o kralis, a gele het. A e čercheň, savi dikhle te avel avri, džalas anglal lende, medik na zaačhiła upral oda than, kaj sas o čhavoro. ¹⁰ Sar dikhle e čercheň, igen radisalile. ¹¹ A sar gele andro kher, arakhle le čhavores la Mariaha, leskra daha. Pele pro khoča a bandonas anglal leste. Ile avri peskre dari a dine les somnakaj, kadidlos the mirha. ¹² Ale andro suno lenge sas phendo, hoj te na džan pale ko Herodes, vašoda gele avre dromeha pale andre peskri phuv.

O Jozef denašel la famelijaha andro Egipt

¹³ Sar on odgele, sikađa pes o aňjelos le Rajeskro le Jozefoske andro suno a phendá: „Ušći, le tuha le čhavores the leskra da a denaš andro Egipt! Ačh ode dži akor, medik tuke na phenava! Bo o Herodes rodela le čhavores, hoj les te murdarel.“

¹⁴ Avke o Jozef ušćila, ila peha rači le čhavores the leskra da a denašla andro Egipt.
¹⁵ Sas ode dži akor, medik na muła o Herodes, hoj pes te naplňinel oda, so phendá o Raj prekal o prorokos: „*Andral o Egipt vičindom mire čhas.*“

O Herodes del te murdarel avri le muršoren

¹⁶ Sar dikhla o Herodes, hoj o godaver murša leha thode avri, igen cholisalila. Diňa te murdarel savore muršoren dži duj berš andro Betlehem the pašal cali odi phuv, pal oda časos, pre savo pes mištes dophučla le godavere muršendar. ¹⁷ Akor pes ačhila oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremijaš:

¹⁸ „*O hangos šundol andro foros Rama,
 e bari žala the o zoralo roviben.
 Oda e Rachel rovel vaš peskre čhave
 a na del pes te poťešinel,
 bo on imar nane.*“

Aven pale andral o Egipt

¹⁹ Sar muła o Herodes, sikađa pes andro suno o aňjelos le Rajeskro le Jozefoske andro Egipt ²⁰ a phendá leske: „Ušći, le tuha le čhavores the leskra da a dža pale andro Izrael, bo ola, ko kamenas te murdarel le čhavores, imar mule.“

²¹ Avke o Jozef ušćila, ila peha le čhavores the leskra da a avla pale andro Izrael.
²² Ale sar šunđa, hoj o Archelaos kralinel andre Judsko vaš o Herodes, leskro dad, daralas pes ode te džal. Andro suno leske sas phendo, hoj te džal andre Galileja.
²³ Vašoda geła ode a bešelas andro foros, so pes vičinel Nazaret, hoj pes te naplňinel oda, so sas phendo prekal o proroka, hoj ov pes vičinel Nazaretsko.

3

O Jan Krstiteľ

¹ Andre ola dživesa avla o Jan Krstiteľ a kazinelas pre judsko pušta ² a phenelas: „Visaren tumen le binendar! Bo pašes hin le ňeboskro krališagos!“ ³ O Jan hin oda, pal savo imar anglal phendá o prorokos Izajaš:

„*O hangos vičinel pre pušta:
 ,Pripravinen o drom le Rajeske,
 rovňinen prekal leste avri o chodňiki!*“

⁴ Ov sas urdo andro gada la favakra srstatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the malakro medos. ⁵ Akor avenas ke leste o manuša andral o Jeruzalem, cali Judsko the cali phuv pašal o paňi Jordan ⁶ a phenenas avri peskre bini a ov len bolelas andro paňi Jordan.

⁷ A sar dikhla, hoj but Farizeja the Saduceja aven pre leskro bolipen, phendá lenge: „E famelija le sapengri! Ko tumenge sikađa, sar te denašel le Devleskra cholatar, so avela? ⁸ Dživen avke, hoj o manuša te dikhen, hoj tumen visardan le binendar!
⁹ Ma gondolinen tumenge, hoj phenena: ‚Se o Abraham hino amaro dad!‘ Bo phenav tumenge, hoj o Del kale bendar šaj kerel le Abrahamoskre čhaven! ¹⁰ O tover imar hino prithodo paš o koreňis le stromengro a dojekh stromos, savo na anel lačo ovcje, ela čhindo tele a čhido pre jag.

¹¹ Me tumen bolav le paňeha, hoj pes te sikavel, hoj tumen visardan le binendar, ale oda, ko avel pal ma, hino zoraleder sar me. Na som hodno leske mek aňi o sandalki te lidžal. Ov tumen bolela le Svete Duchoha the la jagaha. ¹² Andre leskro vast hin o

vejaris a ov prežužarela peskro humnos. O prežužardo zrnos sthovela andre peskri stodola, ale o phus labarela andre jag, so šoha na murdałola andre.“

O Jan bolet le Ježiš

¹³ Akor avla o Ježiš andral e Galileja paš o Jordan pal o Jan, hoj pes leske te del te bolet. ¹⁴ No o Jan leske na kamelas te domukel a phenelas: „Mange kampil, hoj te avav boldo tutar a tu aves pal ma?“

¹⁵ Ale o Ježiš leske odphenda: „Akana muk avke! Bo kampil amenge te kerel savoro spravodlišagos.“ A palis leske o Jan domukla.

¹⁶ Sar sas o Ježiš boldo, takoj avla avri andral o pañi. Akor phundriła o ñebos a dikhla, hoj o Duchos le Devleskro sar holubica avelas tele pre leste. ¹⁷ A andral o ñebos šundiła o hangos: „Kada hin miro čhavo, saves kamav. Lestar man hin o radišagos!“

4

O beng pokušinel le Ježiš

¹ Palis o Duchos ligenda le Ježiš pre pušta, hoj les o beng te pokušinel. ² O Ježiš poscinelas saranda (40) dživesa the saranda rača a palis bokhalila avri. ³ Avla ke leste o beng, hoj les te pokušinel, a phenda: „Te sal o Čhavo le Devleskro, phen, hoj kale barendar te ačhen mare.“

⁴ Ov odphenda: „Hin pisimen: *„O manuš na dživela ča le marestar, ale dojekhe lavestar, savo avel avri andral le Devleskro muj.“*“

⁵ Akor les ila o beng andro sveto foros, thoda les te ačhel upre pro agor le Chramoske ⁶ a phenda leske: „Te sal o Čhavo le Devleskro, čhiv tut tele. Se hin pisimen: *„Prikazinela peskre añjelenge pal tu*

a chudena tut pro vasta,
hoj te na demes o pindro pro bar.““

⁷ O Ježiš leske odphenda: „Ale hin the pisimen: *„Na pokušineha le Rajes, tire Devles!“*

⁸ Pale les ila o beng pro igen učo verchos a sikađa leske savore krališagi le svetoskre the lengro baro šukariben. ⁹ A phenda leske: „Kada savoro tuke dava, te angle mande bandoha a lašareha man.“

¹⁰ Akor leske o Ježiš phenda: „Dža het, bengeja, bo hin pisimen: *„Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a ča leske korkoreske služineha!“*“

¹¹ Akor o beng geła het, avle o añjela a kerenas pašal leste.

O Ježiš chudel te služinel andre Galileja

¹² Sar o Ježiš šunda, hoj phandle le Jan andre bertena, geła andre Galileja. ¹³ Avla het andral o Nazaret, hoj te bešel andro foros Kafarnaum, savo hino paš o moros andro phuva Zebulun the Naftali, ¹⁴ hoj pes te naplñinel oda, so phenda o prorokos Izajaš:

¹⁵ *„E phuv le Zebulunskri the e phuv le Naftaliskri,*
o drom paš o moros, pal o Jordan,
e Galileja le pohanengri!

¹⁶ *O manuša, save dživenas andro kalipen,*
dikhle baro kham.

Olenge, ko dživenas andre odi phuv andro ciños le meribnaskro,
avla avri o kham.“

¹⁷ Akorestar chudña o Ježiš te kazinel: „Visaren tumen le binendar, bo pašes hin le ñeboskro krališagos!“

O Ježiš vičinel le ešebne učeñiken

¹⁸ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhla duje phralen, le Šimon (saves vičinen Peter) the le Andrej leskre phrales, sar mukenas e sita andro moros, bo sas ribara. ¹⁹ A phendā lenge: „Aven pal ma a me tumendar kerava ribaren, so chudena le manušen.“ ²⁰ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

²¹ Sar geła sikra dureder, dikhla avre duje phralen, le Jakob the le Jan, le Zebedeoskre čhaven. Sas pre lodka lengre dadeha le Zebedeoha a prikerenas o siti. Vičindā len ²² a on takoj omukle e lodka the peskre dades a gele pal leste.

O Ježiš sikavel the sastarel

²³ O Ježiš phirelas pašal cali phuv Galileja a sikavelas ode andro sinagogi. Kazinelas o evaňjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh nasvaliben the dojekh dukh, so sas le manušen. ²⁴ A rozligenda pes pal leste o hiros pal cali Sirija. Anenas ke leste savoren, ko sas nasvale a cerpinenas andro dukha, olen, ko sas zaphandle le demonenca abo saven sas epilepsija, a the le kaliken. A o Ježiš len sastarelas. ²⁵ Džanas pal leste but manuša andral e Galileja, andral o Dekapolis, Jeruzalem, Judsko the andral e phuv pal o Jordan.

5

O vakeriben pro verchos

¹ Sar o Ježiš dikhla, hoj avle but manuša, geła upre pro brehos. Bešla peske a leskre učeňika avle paš leste. ² A chudna len te sikavel.

Ko hin bachtalo

- ³ „Bachtale hine o čore pro duchos,
bo lengro hin o ņeboskro krališagos.
- ⁴ Bachtale hine ola, ko roven,
bo o Del lenge dela pale o radišagos.
- ⁵ Bachtale hine o pokorna,
bo lengri ela e phuv.
- ⁶ Bachtale hine ola, ko hine bokhale the smedna pal o spravodlišagos,
bo on ena čalarde.
- ⁷ Bachtale hine o lačhejileskre,
bo o Del ela ke lende lačhejileskro.
- ⁸ Bachtale hine o žužejileskre,
bo on dikhena le Devles.
- ⁹ Bachtale hine ola, ko anen o smirom maškar o manuša,
bo on pes vičinenena le Devleskre čhave.
- ¹⁰ Bachtale hine ola, pre kaste džan vaš o spravodlišagos,
bo lengro hin o ņeboskro krališagos.
- ¹¹ Bachtale avena, te vaš ma pre tumende namištes vakerena, džana pre tumende a klamišagoha pre tumende phenena savoro nalačhipen. ¹² Radisaľon a thoven baripen, bo baro hin tumaro počiňiben andro ņebos, bo kavke džanas the pro proroka, save sas angle tumende.“

O lon the o švetlos le phuvakro

¹³ „Tumen san o lon la phuvakro. Te o lon našavela peskro londipen, soha pes londarela? Pre ņisoste imar nane lačo, ča hoj pes te čhivel avri tel o pindre le manušenge.

¹⁴ Tumen san o švetlos le svetoskro. O foros, so ačhel upre pro verchos, našti te garuvel. ¹⁵ Se e momeli na labaren pre oda, hoj la te garuven tel e piri, ale thoven la pro svietňikos a labol savorengre andro kher. ¹⁶ Avke mi labol tumaro švetlos anglo

manuša, hoj te dikhen tumare lače skutki a te lašaren tumare Dades, savo hino andro ņebos.“

Pal o Zakonos

¹⁷ „Ma gondolinen tumenge, hoj avl'om te zrušinel o Zakonos abo le Proroken. Na avl'om len te zrušinel, ale te dolikerel. ¹⁸ Bo čačipen phenav tumenge, hoj medik na našlona e phuv the o ņebos, na našlola aňi jekh pismenkos aňi jekh čjarkica andral o Zakonos, medik pes savoro na ačhela. ¹⁹ Oles, ko zrušindahas ča jekh le nekciknedere prikazaňjendar a sikadahas avke le manušen, vičinena nekcikneder andro ņeboskro krališagos. Ale oles, ko len dolikerela a sikavela, vičinena baro andro ņeboskro krališagos. ²⁰ Bo phenav tumenge, te na ela tumaro spravodlišagos feder sar le zakoňikengro the le Farizejengro, šoha na džana andro ņeboskro krališagos.“

Pal o rušiben

²¹ „Šund'an, hoj sas phendo le phure dadenge: *„Na murdareha!* Oda, ko murdardahas, mušinel te džal pro sudos.’ ²² Ale me tumenge phenav, hoj sako, ko rušel pre peskro phral, mušinel te džal pro sudos. Sako, ko phendahas peskre phraleske: *„Tu demado!*’, mušinel te džal angle Bari Rada. A sako, ko phendahas: *„Tu dilino!*’, ela čhido andro jagalo peklos.

²³ Te and'alas tiro daros pro oltaris a ode tuke avlahas pre godi, hoj tire phrales hin vareso pre tute, ²⁴ muk ode tiro daros anglo oltaris, dž'a a lačhuv tire phraleha. Palis av a obetin tiro daros.

²⁵ Gondolin mištes a dovaker tut sigo oleha, ko džal pre tute, medik sal leha pro drom, hoj tut te na del andre le sudcaske a o sudcas tut diňahas le stražňikoske a palis tut čhidehas andre bertena. ²⁶ Čačipen phenav tuke, hoj odarik na aveha avri, medik savoro na počineha.“

Pal o lubipen

²⁷ „Šund'an, hoj sas phendo: *„Na kereha lubipen!*’ ²⁸ Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko dikhela žadoscaha pre džuvli, oda imar kerđa laha lubipen andre peskro jilo. ²⁹ Te tut cirdel pro binos tiri čači jakh, džubin la avri a čhiv la tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh kotor tutar, sar te calo tiro felos ulahas čhido andro peklos. ³⁰ Te tut cirdel pro binos tiro čačo vast, odčhin les a čhiv tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh kotor tutar, sar te calo tiro felos ulahas čhido andro peklos.“

Pal o rozvod

³¹ „Sas avke phendo: *„Oda, ko bičhavel peskra romňa het, mi pisinel lake o rozvodno lil.*’ ³² Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko bičhavel peskra romňa het, te oj na kerđa lubipen, lidžal la andro lubipen. A sako, ko peske lela kajsa romňa, savi hiňi rozvedzimen, kerel lubipen.“

Pal e vera

³³ „Šund'an mek, hoj sas phendo le phure dadenge: *„Na leha vera klamišagoha, ale dolikereha le Rajeske tiri vera!*’ ³⁴ Ale me tumenge phenav, hoj šoha te na len vera, aňi pro ņebos, bo oda hin o tronos le Devleskro, ³⁵ aňi pre phuv, bo oda hin o than, kaj ov thovel peskre pindre, aňi pro Jeruzalem, bo oda hin o foros ole bare Kraliskro. ³⁶ Aňi pre tiro šero na leha vera, bo mek aňi jekh bal našti keres parno abo kalo. ³⁷ Ale sar vakeren, ta vakeren avke, hoj tumaro *„He'* mi el *„He'* a tumaro *„Na'* mi el *„Na'*. Savoro, so hin buter upral oda, hin le nalačhestar.“

Te na visaren pale o nalačo

³⁸ „Šund'an, hoj sas phendo: *„E jakh vaš e jakh a o dand vaš o dand.*’ ³⁹ Ale me tumenge phenav: Ma de pale oleske, ko tuke kerel namištes. A oleske, ko tut demela

pal jekh čham, visar the aver. ⁴⁰ Te vareko pes tuha kamel te sudzinel, hoj tuke te lel o gad, muk leske the o plaštoš. ⁴¹ A te vareko tut ispidela, hoj leha te džas a te lidžas leske o veci jekh kilometros, dža leha duj. ⁴² Te tutar vareko mangel vareso, de les. A ma visar tut olestar, ko tutar kamel vareso kečeň.“

Pal o kamiben ko űeprijatela

⁴³ „Šundan, hoj sas phendo: ‚*Kameha tire prijatelis* a na kameha tire űeprijatelis.‘
⁴⁴ Ale me tumenge phenav: Kamen peskre űeprijatelen, [žičinen o lačo olenge, ko tumen prekošen, keren o lačhipen olenge, ko tumen našti avri ačhen] a mangel pes ko Del vaš ola, [ko tumen tele dikhen] a džan pre tumende, ⁴⁵ hoj te aven o čhave tumare Dadeskre, savo hino andro űebos. Bo ov kerel, hoj o kham te avel avri pro nalače the pro lače a del o brišind pro čačipnaskre the pro načačipnaskre. ⁴⁶ Bo te kamlanas ča olen, ko tumen kamen, savo počiňiben tumen užarel? Či na keren oda the o colňika? ⁴⁷ A te pozdravindanas ča tumare phralen, soha ulanas aver? Či na keren oda the o manuša, save na prindžaren le Devles? ⁴⁸ Vašoda tumen aven dokonala avke, sar tumaro Dad, savo hino andro űebos.“

6

Sar te del le čoren

¹ „Den tumenge pozoris, hoj te na keren tumare lače skutki anglo manuša avke, hoj tumen te dikhen, bo palis imar tumenge na počinela pale tumaro Dad, savo hino andro űebos.

² Avke te des vareso le čoren, ma ker oda avke, hoj pal oda sako te džanel, sar oda keren ola dujemujengre, save pes rado presikaven andro sinagogi the pro ulici, hoj len o manuša te lašaren. Čačipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskro počiňiben.

³ Ale sar tu des vareso le čoren, te na džanel jekh vast pal oda, so kerel dujto. ⁴ Bo te des oda andro garuđipen, tiro Dad dikhel oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale.“

Pal e modlitba

⁵ „Sar tut modlines, ma av sar ola dujemujengre, bo sar pes on modlinen, rado ačhen andro sinagogi abo pre ulica, hoj len o manuša te dikhen. Čačipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskro počiňiben. ⁶ Ale sar tut modlines, dža andre tiri komorka, phand pal tu o vudar a modlin tut tire Dadeske, savo hino andro garuđipen. Bo tiro Dad dikhel oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale. ⁷ Ale sar tumen modlinen, ma beblinen but sar o pohana, bo on peske gondolinen, hoj ena avrišunde vašoda, hoj but vakeren. ⁸ Avke ma aven ajse sar on, bo tumaro Dad džanel, so tumenge kampil, mek sigeder sar lestar mangel.“

Le Rajeskri modlitba

⁹ „Tumen pes modlinen kavke:
 ‚Dado amaro, savo sal andro űebos,
 mi el pošvecimen tiro nav!

¹⁰ Mi avel tiro krališagos!

Mi ačhel pes tiri vola
 avke sar andro űebos,
 avke the pre phuv!

¹¹ De amen adadžives o maro,
 so amenge kampil sako džives,

¹² a odmuk amenge amare bini,
 avke sar the amen odmukas
 olenge, ko amen dukhade.

¹³ A ma domuk amenge, hoj te avas pokušimen, ale chrañin amen le nalačhestar. [Bo tiro hin o krališagos the e zor the e slava pro furt. Amen.]'

¹⁴ Bo te tumen odmukena le manušenge lengre bini, odmukela the tumenge tumaro Dad andral o űebos. ¹⁵ Ale te tumen na odmukena le manušenge lengre bini, añi tumaro Dad tumenge na odmukela tumare bini.“

Pal o postos

¹⁶ „Sar tumen poscinen, ma aven sar ola dujemujengre, save keren chmurava muja a zamuken pes, hoj le manušenge te sikaven, hoj pes poscinen. Čačipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskro počniñben. ¹⁷ Ale sar tut poscines, uchan o bala a thov (omor) o muj, ¹⁸ hoj te na dikhen o manuša, hoj tut poscines, ale tiro Dad, savo hino andro garuđipen. A tiro Dad, savo dikhel oda, so hin garudo, tuke počinela pale.“

Pal o barvalipen andro űebos

¹⁹ „Ma skiden tumenge o barvalipen pre phuv, kaj len e hardza the o kirme chan a kaj pes dochuden o zbujñika a čoren, ²⁰ ale skiden tumenge o barvalipen andro űebos, kaj len na chan añi e hardza añi o kirme a kaj pes o zbujñika na dochuden añi na čoren. ²¹ Bo ode, kaj hin tiro barvalipen, ode ela the tiro jilo.

²² E jakh hiñi e lampa le řeloskri. Te tiri jakh hiñi řuži, ela o řvetlos andre calo tiro řelos, ²³ ale te nane tiri jakh řuži, calo tiro řelos hino andro kalipen. Akor te oda řvetlos andre tu hin kalipen, savo baro hin o kalipen?

²⁴ űiko nařti sluřinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones nařti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Nařti sluřinen the le Devleske the le lovenge*.“

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²⁵ „Vařoda tumenge phenav: Ma trapinen tumen pal tumaro dživipen, so chana a so pijena, añi pal tumaro řelos, so urena. Či nane o dživipen buter sar o chaben a o řelos sar o gada? ²⁶ Dikhen pro čirikle pro űebos, hoj añi na sadzinen, na kiden upre añi na sthoven andro řopi, a tumaro űeboskro Dad pes pal lende starinel! Či tumen na san vzacneder sar on? ²⁷ A ko tumendar oleha, hoj pes trapinel pal o dživipen, peske řaj dothovel sikra pař o dživipen? űiko.

²⁸ Soske tumen ajci trapinen pal o gada? Dikhen pro mařakre kvitki, sar baron. On na keren buči añi na heklinen. ²⁹ No phenav tumenge, hoj añi o řalamun andre calo peskro řukariben na sas avke urdo sar jekh lendar. ³⁰ Te o Del e mařakri čar kavke uravel, so adadřives hiñi a tajsja ela čhidĩ andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manuřale cikne pačabnaha! ³¹ Vařoda tumen ma trapinen a ma phenen: ‚So chaha? So pijaha? So uraha?‘ ³² Bo kada savoro roden ola, ko na prindřaren le Devles. Se tumaro Dad andral o űebos dřanel, hoj tumenge oda savoro kempel. ³³ Ale roden eřeb o krališagos le Devleskro the leskro spravodliřagos a savore kala veci tumenge ena dine pař oda. ³⁴ Avke ma trapinen tumen, so ela tajsja, bo tajsaskro dřives pes starinela pal peste. Sako dřives hin dos trapiřagos.“

7

Te na sudzinen avren

* 6:24 6,24 la mamonake

¹ „Ma sudzinen, hoj te na aven sudzimen. ² Bo save sudoha sudzinen, ajseha avena sudzimen, a sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela tiš merimen.

³ Soske dikhes o šmecos andre jakh tire phraleske a andre tiri jakh o kašt na dikhes? ⁴ Te andre tiri jakh hin o kašt, sar šaj phenes tire phraleske: ‚De, hoj tuke te lav avri o šmecos andral e jakh?‘ ⁵ Tu dujemujengro, ešeb le avri o kašt andral tiri jakh a palis dikheha žužes, hoj te les avri o šmecos andral e jakh tire phraleske.

⁶ Ma den oda, so hin sveto, le rikonenge aňi ma čhivkeren tumare perli anglo bale, hoj pre lende te na uštaren le pindrenca, te na pes visaren a te na rozčhingeren tumen.“

Mangen, roden, durkinen!

⁷ „Mangen a ela tumenge dino, roden a arakhena, durkinen a phundravela pes tumenge. ⁸ Bo sako, ko mangel, chudel, a ko rodel, arakhel, a oleske, ko durkinel, pes phundravela.

⁹ Ko tumendar hin ajso manuš, hoj te lestar leskro čhavo manglahas maro, ta diňahas les bar? ¹⁰ Abo te lestar manglahas riba, diňahas les sap? ¹¹ Avke, te tumen, save san nalače, džanen te del tumare čhaven o lače dari, či na dela sigeder tumaro Dad andral o ņebos o lače dari olen, ko lestar mangen!

¹² Savoro, so kamlanas, hoj o manuša te keren tumenge, oda keren tumen lenge. Bo kada hin, so sikavel le Mojžišoskro Zakonos the o Proroka.“

E cesno brana

¹³ „Aven andre prekal e cesno brana. Bo e buchli brana the buchlo drom lidžan andro meriben a but hin ajse, save prekal late džan andre. ¹⁴ Ale e cesno brana the o uzko drom lidžan andro džživipen a frima hin ajse, save oda arakhen.“

Pal o falošna proroka

¹⁵ „Den tumenge pozoris pro falošna proroka, save ke tumende aven sar bakrore, ale andro jilo hine dziva vlki. ¹⁶ Pal lengro ovocje len prindžarena. Či šaj andral o kraki te obkidel o hroznos, abo andral o kolaka o figi? ¹⁷ Avke dojekh lačo stromos anel lačo ovocje a o nalačo stromos anel nalačo ovocje. ¹⁸ O lačo stromos našti anel nalačo ovocje a aňi o nalačo stromos našti anel lačo ovocje. ¹⁹ Dojekh stromos, so na anel lačo ovocje, pes čhinel avri a čhivel pre jag. ²⁰ Avke len prindžarena pal lengro ovocje.

²¹ Na sako, ko mange phenel: ‚Rajeja, Rajeja!‘, džala andro ņeboskro krališagos, ale ča oda, ko kerel e voľa mire Dadeskri, savo hino andro ņebos. ²² But džene mange andre oda Džives phenena: ‚Rajeja, Rajeja, či na prorokinahas andre tiro nav? Či na tradahas avri le demonen andre tiro nav? Či na kerahas but zazraki andre tiro nav?‘ ²³ Akor lenge phenava: ‚Šoha tumen na prindžaravas. Džan mandar het tumen, so kerenas o nalačhipen!‘ “

Pal o duj khera

²⁴ „Vašoda sako, ko šunel kala mire lava a dolikerel len, hino sar oda godaver manuš, savo ačhađa peskro kher pre skala. ²⁵ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher, ale na peľa, bo sas ačhado pre skala. ²⁶ Ale sako, ko šunel kala mire lava a na dolikerel len, ela sar oda nagodaver manuš, savo ačhađa peskro kher pre poši. ²⁷ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher a oda kher rozpeľa a sas calo zničimen.“

²⁸ Sar dovakerđa o Ježiš kala lava, o nipi pes čudalinenas upral leskro sikaviben, ²⁹ bo ov len sikavelas sar oda, kas hin autorita, a na sar lengre zakoňika.

8

O Ježiš sastarel le malomocnes

¹ Sar avla o Ježiš tele pal o verchos, avenas pal leste igen but nipi. ² A avla ke leste o malomocno, bandolas anglal leste a phenda: „Rajeja, te kamlalas, šaj man žužares.“

³ O Ježiš nacirdña o vast, chudña pes lestar a phenda: „Kamav, av sasto!“ A takoj sas žužo andral o malomocenstvo. ⁴ O Ježiš leske phenda: „De pozoris, hoj te na phenes űnikaske pal oda, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda daros, so prikazinda o Mojžiš, sar svedectvos lenge.“

O Ježiš sastarel le veliteliskre slugas

⁵ Sar avla o Ježiš andro Kafarnaum, avla ke leste o velitelis upral o šel slugađa a mangelas les: ⁶ „Rajeja, miro slugas pašlol khere nasvalo, našti pes čhalavel a igen cerpinel.“

⁷ O Ježiš leske phenda: „Me džava a sastarava les avri.“

⁸ O velitelis leske odphenda: „Rajeja, me na som hodno, hoj te aves andre miro kher. Ale phen ča lav a miro slugas sastola avri. ⁹ Se the me som manuš tel e autorita avre manušeske a hin man autorita upral o slugađa. A te phenava kaleske: ‚Dža!‘ – ta džala; a avreske: ‚Av!‘ – ta avela; a mire slugaske: ‚Ker kada!‘ – ta ov kerela.“

¹⁰ Sar oda šunđa o Ježiš, čudalinda pes a phenda olenge, ko pal leste džanas: „Čačipen phenav tumenge, hoj andro Izrael na arakhlom űnikas kajse bare pačabnaha. ¹¹ Ale phenav tumenge, hoj avena but džene pal o vichodos the pal o zapados a bešena paš o skamind le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha andro űneboskro krališagos, ¹² ale o čhave le krališagoskre ena avričhide andro baro kalipen, kaj ela o roviben a randena le dandenca andre dukh.“

¹³ Palis phenda o Ježiš le veliteliske: „Dža! Mi ačhel pes tuke avke, sar pačandilal.“ A leskro slugas sastila avri andre odi ora.

O Ježiš sastarel but nasvale manušen

¹⁴ Sar avla o Ježiš andro kher ko Peter, dikhla leskra sasa, hoj pašlol a hin la horučka. ¹⁵ Chudña pes lakre vastestar a takoj latar e horučka geła het. Oj uštila a kerelas pašal leste.

¹⁶ A sar zaračila, ande ke leste but dženen, save sas zaphandle le demonenca. A o Ježiš le laveha tradña avri le nalače duchen a savoren, savenge sas namištes, sastarda avri, ¹⁷ hoj pes te naplñinel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izajaš:

*„Ov ila pre peste amare slabišagi
a lidžalas amare nasvalibena.“*

Sar pes džal pal o Ježiš

¹⁸ Sar dikhla o Ježiš pašal peste igen but nipen, prikazinda le učeñikenge, hoj te džan la lodkaha pre aver sera. ¹⁹ Avla ke leste varesavo zakoñikos a phenda leske: „Učitelina, džava pal tu všadzik, kaj džaha!“

²⁰ O Ježiš leske odphenda: „Le lišken hin peskre cheva, kaj šaj dživen, a le čiriklen andral o űnebos peskre hñizdi, ale le Čhas le Manušeskres nane kaj o šero te thovel.“

²¹ Aver leskre učeñikendar leske phenda: „Rajeja, domuk mange ešeb te džal te parunel mire dades.“

²² Ale o Ježiš leske phenda: „Av pal ma a muk le mulenge, hoj te parunen peskre mulen.“

O Ježiš zaačhavel e burka

²³ Geła andre lodka a leskre učeñika gele pal leste. ²⁴ Jekhwareste avla bari burka pro moros avke, hoj o vlni avenas andre e lodka, ale ov sovelas. ²⁵ Avle ke leste leskre učeñika, uštade les a phende: „Rajeja, zachrañin amen, bo meras!“

²⁶ Ov lenge phenda: „Soske tumen daran, manušale cikne pačabnaha!“ Avke uštila, pokarhinda e balvaj the o moros a sas igen čhit.

²⁷ O manuša pes čudalinenas a phenenas: „Savo manuš hino, hoj les o balvaja the o moros šunen?“

O Ježiš sastarel le zaphandlen le demonenca

²⁸ Sar avla pre oki sera andre phuv Gadara, avle ke leste duj manuša, save sas zaphandle le demonenca. Avenas andral o hrobi bara chołaha a ňiko pašal lende pal oda drom naši pregeła. ²⁹ A viskinenas: „So amen hin tuha, Ježiš, Čhavo le Devleskro? Avlal amen te mučinel sigeder, sar hin oda časos?“

³⁰ Nadur odarik sas but bale, save pes ode pašinenas. ³¹ O demona les mangelas: „Te amen trades avri, domuk amenge te džal andre kala bale!“

³² A phenda lenge: „Džan!“ On avle avri a gele andro bale. Avke pes savore bale mukle tele le brehoha andro moros a tašile andro paŋi. ³³ O pastjera le balengre denašle het a gele andro foros a vakerenas avri savoro, so pes ačhila, the ole manušenca, so sas zaphandle le demonenca. ³⁴ Avke savore manuša andral oda foros avle pal o Ježiš, a sar les dikhle, mangelas les, hoj te džal het andral lengri phuv.

9

O Ježiš sastarel le kalikos

¹ O Ježiš bešla andre lodka, geła la lodkaha pre oki sera le moroskri a avla andre peskro foros. ² A ande ke leste jekhe muršes, savo sas kalikos a pašlolas pro hadžos. Sar dikhla o Ježiš lengro pačaben, phenda le kalikoske: „Čhavo miro, ma dara tut, odmuken pes tuke o bini.“

³ Varesave zakoŋika peske phende: „Kada manuš pes ruhinel!“

⁴ Ale o Ježiš dikhla, so peske gondolinen a phenda: „Soske gondolinen namištes andre tumare jile! ⁵ Bo so hin lokeder? Te phenel: ‚Odmukel pes tuke o bini!‘ abo te phenel: ‚Ušti a dža?‘ ⁶ Ale hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskres hin zor pre phuv te odmukel o bini“ – phenda le kalikoske: „Ušti, le tuke tiro hadžos a dža khere!“ ⁷ Ov uštila a geła khere. ⁸ Sar oda dikhle o nipi, predarandile a lašarenas le Devles, hoj diŋa kajsi zor le manušen.

O Ježiš vičinel le Matuš

⁹ Sar o Ježiš odarik džalas het, dikhla te bešel pre colŋica jekhe manušes, savo pes vičinelas Matuš, a phenda leske: „Av pal ma!“ Ov uštila a geła pal leste.

¹⁰ Pałis sar bešelas o Ježiš andro kher paš o skamind, avle but colŋika the binošna a bešenas jekhetane le Ježišoha the leskre učeŋikenca. ¹¹ Sar oda dikhle o Farizeja, phende leskre učeŋikenge: „Soske tumaro učitelis chal le colŋikenca the le binošnenca?“

¹² O Ježiš oda šunda a phenda lenge: „Le sastenge na kampil doktoris, ale le nasvalenge. ¹³ Džan a sikl'on, s'oda hin: ‚Kamav, hoj te aven lačhejileskre, a na hoj mange te anen obeti.‘ Bo na avlom te vičinel le čačipnaskren, ale le binošnen.“

Phučen pal o postos

¹⁴ Akor avle ko Ježiš o učeŋika le Janoskre a phende leske: „Soske amen the o Farizeja but poscinas, ale tire učeŋika na poscinen?“

¹⁵ O Ježiš lenge phenda: „Či šaj aven o hosci pro bijav smutna, medik o terno hino lenca? Ale avena ajse dživesa, sar o terno lendar ela ilo het, a akor poscinenca. ¹⁶ Se ňiko na zasivel e chev pro purane gada le neve pochtaneha, bo o nevo pochtan odčindahas kotor le puranestar a ulahas mek bareder chev. ¹⁷ Aŋi na čhiven e nevi

mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa, čulala avri a o gone čhinda. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. Avke pes na musarela aňi e mol aňi o gone.“

Pal e muli čhajori the pal e nasvali džuvli

¹⁸ Medik lenge oda vakerelas, avla varesavo baro manuš, bandila anglal leste a phenda: „Miri čhajori akana mula, ale av, thov pre late tiro vast a dživela.“ ¹⁹ O Ježiš uštila a gela pal leste peskre učeňikenca.

²⁰ A varesavi džuvli, savi sas dešuduj (12) berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben, avla palunestar ko Ježiš a chudna pes le agorestar leskre ruchostar. ²¹ Bo phenda peske: „Ča te man leskre ruchostar chudava, sastuvava avri.“

²² O Ježiš pes visarda, a sar la dikhla, phenda: „Pača, čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda.“ A odi džuvli takoj sastila avri.

²³ Sar avla o Ježiš andro kher ke oda angluno manuš, dikhla ode le manušen, so bašavenas pro pištalki, the le nipen, so kerenas vika. ²⁴ Phenda lenge: „Džan het, bo e čhajori na mula, oj ča sovel.“ Ale asanas lestar. ²⁵ Sar bičhade avri ole nipen, gela o Ježiš andre, chudna la čhajora vastestar a oj uštila. ²⁶ A kada hiros pal leste pes rozligenda pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel duje koren

²⁷ Sar odarik o Ježiš džalas het, avenas pal leste duj kore manuša a viskinenas: „Čhavo le Davidoskro, av ke amende jileskro!“

²⁸ Sar gela andro kher, avle ke leste o kore a o Ježiš lenge phenda: „Pačan, hoj oda šaj kerav?“

„He, Rajeja!“ odphende.

²⁹ Avke pes chudna lengre jakhendar a phenda: „Mi ačhel pes tumenge avke, sar pačan!“ ³⁰ Takoj lenge phundrile o jakha. O Ježiš lenge zoraha prikazinda: „Den pozoris pre oda, hoj pes pal oda ňiko te na dodžanel!“ ³¹ Ale on gele avri a rozligende pal leste o hiros pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel le ňemones

³² Sar avenas avri, ande ko Ježiš ňemone manušes, zaphandles le demonoha. ³³ Pal oda, sar o Ježiš tradna avri le demonos, o ňemo prevakerda. O nipi pes čudalinenas a phenenas: „Mek šoha na dikhlam kajso vareso andro Izrael!“

³⁴ Ale o Farizeja phenenas: „Le nekbaredere demonoha tradel avri le demonen!“

E žatva hiňi bari

³⁵ O Ježiš phirelas pal savore ola fori the gavora a sikavelas len andre lengre sinagogi. Kazinelas o evaňjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh dukh the nasvaliben maškar o manuša. ³⁶ Sar dikhla o Ježiš ole nipen, igen leske sas pharo vaš lenge, hoj hine strapimen a rozmukle sar o bakrore bi o pastjeris. ³⁷ Akor phenda peskre učeňikenge: „E žatva hiňi bari, ale frima hin robotňika. ³⁸ Vašoda mangel le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel le robotňiken pre peskri žatva!“

10

O Ježiš vičinel le dešuduje učeňiken

¹ Vičinda peske le dešuduje učeňiken a diňa len e moc te tradel avri le nalače duchen a te sastarel dojekh dukh the nasvaliben.

² O nava le dešuduj (12) apoštolengre sas kala: Ešebno o Šimon – saves vičinenas Peter – the leskro phral o Andrej, o Jakob le Zebedeoskro the leskro phral o Jan, ³ o Filip, o Bartolomej, o Tomaš, o Matuš o colňikos, o Jakob le Alfeoskro, o Tadeus,

⁴ o Šimon Kanaansko – saves vičinenas Zelota – the o Judaš Iškarijotsko, savo les zradzinda.

O Ježiš bičhavel le dešudujen

⁵ Kale dešudujen bičhada o Ježiš a prikazinda lenge: „Ma džan maškar o aver narodi a ma džan andro fori le Samaritanengre, ⁶ ale sigeder džan ko bakrore, save našlile andral o kher le Izraeloskro. ⁷ Džan a kazinen, hoj o ņeboskro krališagos hino pašes. ⁸ Le nasvalen sastaren avri, le malomocnen žužaren, le mulen uštaven andral o meriben, le demonen traden avri. Hijaba chudňan, hijaba den.

⁹ Ma len tumenca aňi somnakune aňi rupune aňi međena love andro žebi. ¹⁰ Ma len tumenge pro drom aňi zajdica aňi po duj gada aňi sandalki aňi paci, bo o robotňikos peske zaslužinel peskro chaben. ¹¹ Andre savo foros abo gavoro avena, dophučen tumen ode, ko hino hodno tumen te prilel. Ode ačhen dži akor, medik na džana het. ¹² Sar džana andro kher, phenen: ‚Smirom tumenge.‘ ¹³ Te tumen oda kher prilela, mi avel tumaro smirom pre leste – ale te tumen na prilela, mi avel tumaro smirom pale ke tumende. ¹⁴ Te tumen na prilena a na šunena tumare lava, džan het andral oda kher abo andral oda foros a keren tele o prachos pal tumare pindre. ¹⁵ Čačipen phenav tumenge, hoj lokeder ela le manušenge andral e Sodoma the Gomora pro sudno džives sar ole foroske.“

Sar o bakrore maškar o vlki

¹⁶ „Me tumen bičhavav sar le bakroren maškar o vlki. Aven opatrna sar o sapa a žuže sar o holubi. ¹⁷ Den tumenge pozoris pro manuša! Bo dena tumen pro sudi a marena tumen andro sinagogi le bičenca. ¹⁸ Vaš ma tumen lidžana the anglo foroskre vladara the anglo kraľa, hoj lenge a the avre narodenge te svedčinen. ¹⁹ Sar tumen dena andre, ma starinen tumen pal oda, so vakerena abo so phenena. Bo andre oda časos tumenge ela dino so te vakerel, ²⁰ se na vakerena oda tumen, ale o Duchos tumare Dadeskro, savo vakerel prekal tumende.

²¹ O phral le phrales dela te murdarel a o dad le čhas a o čhave uštena upre pre daj the pro dad a murdarena len. ²² Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš miro nav, ale oda, ko likerela avri dži o koňec, ela spasimen. ²³ Te pre tumende džana andre jekh foros, denašen andre aver. Bo čačipen tumenge phenav, hoj na predžana o fori le Izraeloskre, medik na avela o Čhavo le Manušeskro.

²⁴ Oda, ko siklol, nane bareder olestar, ko les sikavel, aňi o sluhas leskre rajestar. ²⁵ Dos hin, te o učeňikos hino ajso sar leskro učitelis a o sluhas sar leskro raj. Te le rajes upral o kher vičinde Belzebul – demonos – ta so buter le nipen andral leskro kher!“

Kastar kampil te daral

²⁶ „Vašoda ma daran tumen lendar! Bo nič nane avke garudo, so na ela jekhvar otkerdo a nane počoral nič, so pes jekhvar na dodžanela. ²⁷ Oda, so tumenge vakerav počoral, phenen avri phundradones a oda, so šunen ča andro kan, viskinen avri pal o padi! ²⁸ Ma daran tumen olendar, ko murdaren o telos, ale našti murdaren e duša. Ale sigeder daran Olestar, ko šaj zničinel the e duša the o telos andro peklos. ²⁹ Či na bikenen duje vrabcen vaš jekh minca? Ale aňi jekh lendar na merel avke, hoj olestar tumaro Dad te na džanel. ³⁰ No tumenge hin zgende mek the savore bala pro šero.

³¹ Avke ma daran tumen! Tumen mon buter sar but vrabci.

³² Ko man viznavinela anglo manuša, oles the me viznavinava angle miro Dad, so hino andro ņebos. ³³ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava angle miro Dad, so hino andro ņebos.“

O Ježiš na anel o smirom, ale e šabla

³⁴ „Ma gondolinen tumenge, hoj avlom te del o smirom pre phuv; na avlom te del o smirom, ale e šabla. ³⁵ Bo avlom, hoj te džal o čhavo pro dad, e čhaj pre daj a e bori pre sasuj; ³⁶ a o nepřijatela le manušeskre ena andre leskri famelija.

³⁷ Oda, ko dikhel radeder peskre dades abo peskra da sar man, nane hodno, hoj te avel miro učeņikos. A oda, ko dikhel radeder peskre čhas abo peskra čha sar man, nane hodno, hoj te avel miro učeņikos. ³⁸ Oda, ko na lel peskro kerestos a na avel pal ma, nane hodno, hoj te avel miro učeņikos. ³⁹ Oda, ko arakhela peskro dživipen, našavela les, ale oda, ko vaš ma našavela peskro dživipen, les arakhela.“

E odmena vaš e služba

⁴⁰ „Oda, ko tumen prilel, man prilel; a ko man prilel, prilel Oles, ko man bičhađa. ⁴¹ Oda, ko prilel le prorokos vaš oda, hoj hino prorokos, chudela e odmena sar prorokos. A oda, ko prilel le čačipnaskres vaš oda, hoj hino čačipnaskro, chudela e odmena sar čačipnaskro. ⁴² A ko diňahas te pijel jekhes kale ciknendar ča jekh poharis šilalo paņi vaš oda, hoj hino učeņikos, čačipen tumenge phenav, na našavela peskri odmena.“

11

O Jan bičhavel pal o Ježiš

¹ Sar imar dovakerđa o Ježiš peskre dešuduje učeņikenge, so te keren, geľa odarik het, hoj te sikavel a te kazinel andro galilejska fori.

² O Jan Krstiteľ sas andre bertena, a sar šunđa, save veci kerel o Ježiš, bičhađa duje peskre učeņiken, ³ hoj lestar te phučen: „Sal tu ,oda, ko avel', abo kempel te užarel avres?“

⁴ O Ježiš lenge odphendā: „Džan a phenen le Janoske, so šunen a dikhen: ⁵ O kore dikhen, o bange phiren, o malomocna pes žužaren, o kašuke šunen, o mule ušten andral o meriben a le čorenges pes vakerel o evaņjelium. ⁶ Bachtalo hin oda manuš, ko pes pre ma na pohoršinel!“

⁷ Sar on odgele, chudňa o Ježiš te vakerel le nipenge pal o Jan: „So geľan te dikhel pre pušta? E trstina sar laha čhalavel e balvaj? ⁸ Abo so geľan te dikhel? Manušes urdones andro barikane gada? Se ola, ko uren o barikane gada, bešen andro barikane khera. ⁹ Abo soske geľan? Te dikhel le prorokos? He, phenav tumenge, barederes sar prorokos. ¹⁰ Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

*„Me bičhavav mire poslos anglal tu
a ov tuke pripravanela o drom.“*

¹¹ Čačipen phenav tumenge, hoj maškar savore nipi, ko ulile andral e džuvli, na sas bareder sar o Jan Krstiteľ; ale oda, ko hino nekcikneder andro űeboskro krališagos, hino bareder sar ov. ¹² Le Janoskre Krstiteľiskre dživesendar dži akana zlidžal o krališagos le űeboskro olen, ko pes andre zorales ispiden, a on pes andre dochuden. ¹³ Bo savore Proroka the o Zakonos prorokinenas pal o krališagos dži ko Jan. ¹⁴ A te oda kamena te prilel: Ov hino o Eliaš, savo mušindā te avel. ¹⁵ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!“

¹⁶ „Kaha porovņinava adadživeseskre manušen? Hine sar ola čhavore, save bešen pro placos, vičinen peskre kamaraten a phenen:

¹⁷ ,Bašavahas tumenge, ale na khelenas;
rovahas andre žaľa, ale na rovenas.‘

¹⁸ Bo avľa o Jan, na chalas aņi na pijelas a phende: ,Hin andre leste o nalačo duchos.‘ ¹⁹ Avľa o Čhavo le Manušeskro, chalas the pijelas a phende: ,Dikhen,

o manuš, savo peske rado but chal the pijel; likerel pes le binošnenca the le colņikenca. ' O godaveripen pes presikavel sar čaćipen oleha, so kerel."

O napačabnaskre fori

²⁰ Akor chudņa te karhinel o fori, andre save kerđa nekbuter zazraki vaš oda, hoj pes na visarde le binendar: ²¹ „Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirła pes imar urdehas andro žalakre gone, čhidehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar. ²² Ale phenav tumenge, hoj le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge. ²³ A tu Kafarnaum, *kames tut te lidžal upre dži andro ņebos? Aveha telečhido dži andro peklos*, bo te pes andre Sodoma ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tu, ta mek dži adadžives ačhilahas. ²⁴ Ale phenav tumenge, hoj la phuvake Sodoma ela lokeder pro sudno džives sar tuke."

Aven ke mande savore, so san strapimen

²⁵ Akor andre oda časos phendā o Ježiš: „Palikerav tuke, Dado, Raja upral o ņebos the upral e phuv, hoj garuđal kala veci anglo manuša, save hine godaver the avrisikade, a sikadał len le cikne čhavorenge. ²⁶ He, Dado, bo avke oda kamehas.

²⁷ Miro Dad mange diņa savoro. ņiko na džanel le Čhas, ča o Dad; aņi le Dades na džanel ņiko, ča o Čhavo the oda, kaske les o Čhavo kamel te sikavel.

²⁸ Aven ke mande savore, so san strapimen a na birinen! Me tumenge dava te odpočovinel. ²⁹ Len pre tumende miro jarmos* a siklon mandar, bo me som cicho the pokorno andro jilo, a arakhena o odpočinkos prekal tumare duši. ³⁰ Bo miro jarmos hino loko a miro bremenos nane pharo."

12

O Ježiš hino Raj upral o šabat

¹ Jekhvar pro šabat džalas o Ježiš pašal e mała, kaj sas sadzimen. Leskre učeņika sas bokhale a chudle te čingerel a te chal o klasi. ² Sar oda dikhle o Farizeja, phende leske: „Dikh, tire učeņika keren oda, so našti keren sombatone, bo hin šabat*!“

³ O Ježiš lenge phendā: „Mek na gendān, so kerđa o David, sar sas bokhale ov the leskre manuša? ⁴ Ov geła andro kher le Devleskro a chała o sveta mare, so našti chała aņi ov aņi leskre manuša, ča o rašaja. ⁵ Abo na gendān andro Zakonos, hoj sombatone o rašaja andro chramos la službaha na dolikeren o šabat, ale nane len vina? ⁶ Phenav tumenge, hoj kade hin vareso bareder sar o chramos. ⁷ Te achalonas, s'oda hin: *„Kamav, hoj te aven lačhejileskre, a na hoj mange te anen obeti!“* – ta na odsudzindānas le manušen, save hine ņevinna. ⁸ Bo o Čhavo le Manušeskro hino Raj the upral o šabat."

O Ježiš sastarel pro šabat

⁹ Geła odarik het a avła andre lengri sinagoga. ¹⁰ Ode sas jekh manuš, so leskro vast sas ņevladno. Ča vaš oda, hoj les te den andre, phučle le Ježišostar: „Šaj pro šabat te sastarel?“

¹¹ Ov lenge phendā: „Ko tumendar hino ajsu manuš, hoj te les ułahas jekh bakro a pełahas leske pro šabat andre chev, či les na chudela a na cirdela avri? ¹² Či nane buter o manuš sar o bakro? Vašoda šaj pro šabat mištes te kerel."

¹³ Avke phendā le manušeske: „Nacirde o vast!“ Ov nacirdņa, sastila leske avri a sas ajsu sar the oka dujto vast. ¹⁴ O Farizeja odarik gele het a dovakerenas pes pre leste, sar les te murdarel.

* **11:29** 11,29 O jarmos pes thovelas pre meņ le džvirenge, hoj te cirden o verdan.

* **12:2** 12,2 O džives, andre savo pes na kerel buči.

Le Devleskro služobňikos

¹⁵ Sar pes o Ježiš pal oda dodžanla, gela odarik het. Džanas pal leste but nipi a savoren sastarda. ¹⁶ Ale prikazinda lenge, hoj te na vakeren avre manušenge pal leste, ¹⁷ hoj pes te naplñinel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izajaš:

¹⁸ „Dikh, miro služobňikos, saves mange avri kidňom;

saves kamav a andre savo man hin o radišagos.

Thovava mire Duchos pre leste

a vakerela le narodenge pal o sudos.

¹⁹ Na veseke dinela pes aňi na viskinela

aňi űiko na šunela leskro hangos pre ulica.

²⁰ E prephagli trstina na dophagela

a e momeli, savi mek thuvisaol,

na murdarela andre, medik na kerela,

hoj te zvitazinel o spravodlišagos.

²¹ Pre leskro nav pes mukena o narodi.“

Pal o ruhaňje pro Sveto Duchos

²² Akor ke leste ande jekhe manušes zaphandles le demonoha, savo sas koro the űemo, a ov les sastarda avke, hoj dikhelas the vakerelas. ²³ A savore ola nipi pes čudalinenas a phenenas: „Nane ov oda Čhavo le Davidoskro?“

²⁴ Ale sar oda šunde o Farizeja, phende: „Ov tradel avri le demonen ča le Belzebuloškra zoraha, savo hino upral savore demona.“

²⁵ O Ježiš dikhla, so peske gondolinen, a phenda lenge: „Dojekh krališagos, so pes rozdelinel a džal pre peste, ela zničimen. A űisavo foros na obačhela, te pes rozdelinel a džal pre peste – aňi űisavo kher, so hin rozdelimen. ²⁶ Te o satan tradel avri le satan, ta korkoro džal pre peste. Akor sar šaj obačhela leskro krališagos?

²⁷ A te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeňika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci. ²⁸ Ale te me le Devleskre Duchoha tradav avri le demonen, ta akor ke tumende avla o krališagos le Devleskro.

²⁹ Sar šaj džal vareko andro kher le zorale muršeske te čorel leskre veci, medik ole zorale muršes na phandela? Ča akor šaj čorel avri leskro kher.

³⁰ Oda, ko nane manca, džal pre mande, a oda, ko na skidel manca, rozčhivkerel.

³¹ Vašoda tumenge phenav, hoj dojekh binos the dojekh ruhaňje ela le manušenge odmuklo, ale ko pes ruhnela pro Duchos, oleske na ela odmuklo. ³² A te phenela vareko lav pro Čhavo le Manušeskro, ela leske odmuklo, ale te vareko vakerdahas namištes pro Sveto Duchos, oleske na ela odmuklo aňi andre kada časos, aňi andre oda, so avela.

³³ Te hin o stromos lačho, akor the leskro ovocje ela lačho, a te hin o stromos nalačho, akor the leskro ovocje ela nalačho. Bo o stromos pes prindžarel pal o ovocje. ³⁴ Tumen sapale, sar šaj vakeren lačhe veci, te tumen san nalačhe? Bo soha hin pherardo o jilo, oda o muj vakerel. ³⁵ O lačho manuš lel andral peskro lačho barvalipen avri o lačhe veci, a o nalačho manuš lel andral peskro nalačho barvalipen avri o nalačhe veci. ³⁶ Ale phenav tumenge, hoj pro sudno džives počinena o manuša vaš dojekh lav, so phenena ča avke. ³⁷ Bo tire lavender aveha ospravedlñimen a tire lavender aveha odsudzimen.“

O Farizeja peske mangel znameňje

³⁸ Akor leske phende varesave Farizeja the zakoňika: „Učitelina, kamas tutar te dikhel znameňje.“

³⁹ Ale ov lenge odphenda: „O nalačhe the o napačivale manuša peske mangel znameňje, ale na ela lenge dino znameňje, ča o znameňje le prorokoskro Jonašiskro.“

⁴⁰ Bo avke, sar sas o Jonaš andro per la bara ribake trin džives the trin rača, ela the o Čhavo le Manušeskro tele andre phuv trin džives the trin rača. ⁴¹ O murša andral o foros Ninive uštena upre pro sudos tumenca a odsudzinena tumen, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar – ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš. ⁴² E kralovna pal o juhos uštena upre pro sudos tumenca a odsudzinela tumen, bo avla dži pal o aver agor la phuvakro te šunel o godaveripen le Šalamunoskro – ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun.“

Te o nalačo duchos avel pale

⁴³ „Sar o nalačo duchos džal avri andral o manuš, phirel pal o thana, kaj nane pañi, a rodel, kaj peske šaj odpočovinel. Ale sar na arakhel, ⁴⁴ phenel peske: ‚Džav mange pale andre miro kher, khatar avlom avri.‘ A sar avel, dikhel, hoj o kher hino avrišulado the pratimen avri a ñiko ode nane. ⁴⁵ Avke džal a anel peha eфта avre duchen, goreder sar hino ov, džan andre a bešen ode. A palis ole manušeha ela goreder sar angloda. Kavke oda ela the kale nalače manušenca.“

E daj the o phrala le Ježišoskre

⁴⁶ Medik vakerelas le nipenge, avla leskri daj the leskre phrala, ačhenas avri a kamenas leha te vakerel. ⁴⁷ Vareko leske phenda: „Dikh, tiri daj the tire phrala ačhen avri a kamen tuha te vakerel.“

⁴⁸ Ale o Ježiš leske odphenda: „Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?“ ⁴⁹ Sikada le vasteha pre peskre učeñika a phenda: „Dikh, miri daj the mire phrala! ⁵⁰ Bo sako, ko kerel e voľa mire Dadeskri, savo hino andro ñebos, oda hin miro phral, miri pheñ the miri daj.“

13

O podobenstvo pal o štar phuva

¹ Andre oda džives geľa o Ježiš avri andral oda kher a bešla peske paš o moros. ² Avle pal leste igen but nipi, vašoda geľa andre lodka a bešla peske. Savore nipi ačhenas paš o moroskro brehos. ³ Vakerelas lenge but andro podobenstva a phenda: „O manuš geľa te rozčivkerel o semena. ⁴ A sar rozčivkerelas, varesave pele paš o drom, avle o čirikle a chale len. ⁵ Aver pele pre baruñi phuv, kaj len na sas but čik, a sig barile, bo na gele but tele andre phuv. ⁶ Ale sar avla avri o kham, zlabarda len a šučile avri, bo na sas len o koreñis. ⁷ Aver pele andro trñi a o trñi barile a tasade len. ⁸ Aver pele andre lači phuv a ande chasna, varesave šel (100), varesave šovardeš (60) a varesave tranda (30). ⁹ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!“

Soske o Ježiš vakerel andro podobenstva

¹⁰ Avle o učeñika a phende leske: „Soske lenge vakeres andro podobenstva?“

¹¹ A ov lenge odphenda: „Tumenge hin dino te achalol o garude veci andral o krališagos le Devleskro, ale lenge nane dino. ¹² Bo oleske, kas hin, ela dino buter; ale olesar, kas nane, pes lela mek the oda, so les hin. ¹³ Andro podobenstva lenge vakerav vaš oda, hoj kajte dikhen, na dikhen, a kajte šunen, na šunen añi na achalon.“

¹⁴ Ačhel pes paš lende oda prorocivos, so phenda o Izajaš:
*Te šunel šunena, ale ñič na achalona;
 te dikhel dikhena, ale ñič na dikhena.*

¹⁵ *Bo kale nipenge zoralile o jile,
 le kanenca phares šunde
 a phandle andre peskre jakha,
 hoj ča le jakhenca te na dikhen,
 le kanenca te na šunen*

*a le jilenca te na achal'on,
hoj pes te na visaren*

a me len te na sastarav avri.'

¹⁶ Ale bachtale hine tumare jakha, hoj dikhen, the tumare kana, hoj šunen. ¹⁷ Bo čačipen phenav tumenge, hoj but proroka the čačipnaskre manuša kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle; a te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde.“

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹⁸ „Akor šunen a achal'on o podobenstvo pal oda manuš, savo rozčivkerelas o semena. ¹⁹ Sar o manuš šunel o lav pal oda krališagos a na achal'ol, akor avel o nalačo a čorel oda, so leske sas sadzimen andro jilo. Ole manušeske sas sadzimen o semenos paš o drom. ²⁰ A pre baruňi phuv hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav a takoj les radišagoha prilel. ²¹ Ale nane les koreňis a likerel avri ča pre varesavo časos. Sar avel o pharipen vaj džan pre leste vaš o lav, takoj odperel le pačabnastar. ²² Andro trňi hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav, ale o starišagos the o barvalipen andre kada svetos tasavel o lav, a nane lestar chasna. ²³ Ale andre lači phuv hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav a achal'ol. Oda palis anel chasna: Vareko šel (100), vareko šovardeš (60) a vareko tranda (30).“

Pal o kukol maškar e pšenića

²⁴ Phenda lenge mek the aver podobenstvo: „O űeboskro krališagos hino sar o manuš, savo sadzinda lačo semenos pre peskri mała. ²⁵ Ale medik o nipi sovenas, avla leskro űeprijateljis a sadzinda o kukol* maškar e pšenića pre mała a gela het. ²⁶ Sar barila e pšenića a anda o ulipen, akor pes sikada the o kukol.

²⁷ Avle o sluhi a phende le chulajiske: ‚Rajeja, či na sadzindał o lačo semenos pre tiri mała? Khatar akor avla kada kukol?‘

²⁸ Ov phenda: ‚O űeprijateljis oda kerđa.‘

O sluhi leske phende: ‚Kames, hoj te džas a te cirdas len avri?‘

²⁹ A ov lenge odphenda: ‚Na, bo sar cirdena avri o kukol, šaj cirden avri the e pšenića. ³⁰ Muken len jekhetane te barol dži e žatva, a andre žatva phenava olenge, ko skiden upre: Cirden avri ešeb o kukol a phanden len andro snopi te labarel, ale e pšenića lidžan andre miri stodola.‘ “

Pal o horčično zrnkos the pal o kvasos

³¹ A pale lenge phenda aver podobenstvo: „O űeboskro krališagos hino sar o horčično zrnkos, so ila o manuš a sadzinda pre peskri mała. ³² Oda zrnkos hino nekcikneder maškar savore semena, ale sar barol avri, hino bareder sar savore aver rastlini a ačhel lestar stromos. Avke o čirikle peske bešen pre leskre konara.“

³³ A vakerelas lenge mek the aver podobenstvo: „O űeboskro krališagos hino sar o kvasos, so ila e džuvli a rozkerđa andro igen but aro†, medik calo chumer na avla upre.“

³⁴ Kada savoro vakerelas o Ježiš andro podobenstva le nipenge a bi o podobenstva lenge na vakerelas nič, ³⁵ hoj pes te naplñinel oda, so sas phendo prekal o prorokos: „Phundravava miro muj andro podobenstva

*a vakerava ola veci, so sas garude akorestar;
kanastar sas stvorimen o svetos.“*

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo pal o kukol

³⁶ Akor omukla o Ježiš le nipen a gela andro kher. Avle ke leste leskre učeňika a phende leske: „Phen amenge avri o podobenstvo pal oda kukol pre mała.“

* 13:25 13,25 E burina, so dičhol avri sar e pšenića. † 13:33 13,33 Trin mieri abo 50 kili

³⁷ Ov lenge odphenda: „Oda, ko rozčivkerel o lačo semenos, hin o Čhavo le Manušeskro; ³⁸ e maľa hin o svetos; o lače semena hine o manuša le krališagoskre; o kukol hine o manuša le nalačeskre; ³⁹ o nepřijatēlis, savo len sadzinda, hin o beng; e žatva hin o końec le svetoskro a ola, ko skiden upre, hine o ańjela.

⁴⁰ Avke sar pes cirdel avri o kukol a labarel andre jag, avke ela the pro końec kale svetoskro: ⁴¹ O Čhavo le Manušeskro bičhavela peskre ańjelen a lena avri andral leskro krališagos savoren, ko lidžan le manušen andro binos, the olen, ko keren o nalačhipen. ⁴² A čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh. ⁴³ Akor švicinena o čačipnaskre manuša sar o kham andro krališagos lengre Dadeskro. Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!“

Pal o poklados the pal e perla

⁴⁴ „O űeboskro krališagos hino sar o poklados garudo pre maľa. Sar les o manuš arakhľa, garuda les a radišagostar geľa a bikenda savoro, so les sas, a palis cinda odi maľa.

⁴⁵ A o űeboskro krališagos hino mek the sar o kupcas, so rodelas o šukar perli. ⁴⁶ A sar arakhľa jekh vzacno perla, odgeľa, bikenda savoro, so les sas, a cinda la.“

Pal e šita

⁴⁷ „O űeboskro krališagos hino mek the sar e šita, so mukle andro moros a zachudňa savore ribendar. ⁴⁸ A sar sas pherdī, cirdle la avri pro brehos, bešle peske a skidle o lače ribi andro košara a o nalače čhide avri. ⁴⁹ Avke ela the pro końec le svetoskro: Avena o ańjela a lena avri le nalačen le čačipnaskrendar ⁵⁰ a čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh.“

Neve the purane veci

⁵¹ O Ježiš lendar phučľa: „Achalīlan kaleske savoreske?“

„He,“ odphende leske.

⁵² A ov lenge phenda: „Vašoda sako, ko sikavel o zakonos a ačhīľa učeńnikos andro krališagos le űeboskro, hino sar o chulaj, savo lel avri andral peskro barvalipen the neve the purane veci.“

Le Ježiš na prilen andro Nazaret

⁵³ Sar dovakerđa o Ježiš kala podobenstva geľa odarik het. ⁵⁴ Avľa andre odi phuv, kaj bariľa avri, a ode sikavelas andre sinagoga avke, hoj pes čudalīnenas a phenenas: „Khatar les hin kajsi godī the kajsi zor te kerel o zazraki? ⁵⁵ Či nane ov le řesariskro čhavo? Či pes na vičinel leskri daj Maria a leskre phrala Jakob, Jozef, Šimon the Juda? ⁵⁶ Či nane savore leskre pheňa ke amende? Khatar les hin kada savoro?“ ⁵⁷ A na priile les.

Ale o Ježiš lenge phenda: „O prorokos hino bi e pačiv ča ode, kaj bariľa avri the andre peskro kher.“

⁵⁸ A na kerđa ode but zazraki, bo na sas len pačaben.

14

O Jan Krstītel merel

¹ Andre oda časos šundă o Herodes, savo sas vladaris upral e Galileja, o hiros pal o Ježiš ² a phenda peskre sluhenge: „Oda hin o Jan Krstītel! Ov ušīľa andral o meriben, a vašoda les hin zor te kerel ola zazraki.“

³ Bo o Herodes chudňa le Jan, phandľa les a thođa les andre bertena vaš e Herodijada, savi sas romńi le Filiposke, leskre phraleske. ⁴ Bo o Jan leske phenelas: „Nane tuke domuklo, hoj laha te dživēs.“ ⁵ O Herodes les kamelas te murdarel, ale daralas pes le manušendar, bo on les lenas sar prorokos.

⁶ Ale palis pre Herodesoskre berša khelelas la Herodijakri čhaj angle savorende a sas leske pre dzeka. ⁷ Vašoda la diña lav, hoj la dela savoro, so ča peske mangela. ⁸ A vaš oda, hoj la lakri daj prevakerđa, phendá: „An mange pre tacka o šero le Janoskro Krstiteľiskro.“ ⁹ O kralis ačhila smutno, ale vaš o lav, so la diña, the anglo manuša, save leha sas pre hoscina, prikazindá, hoj te anen. ¹⁰ Avke diña te odčhinel le Janoske o šero andre bertena. ¹¹ Leskro šero ande pre tacka a dine la čhake a oj ligendá peskra dake. ¹² Akor avle leskre učeňika, ile leskro felos a parunde les. Palis gele a phende oda le Ježišoske.

Pandž ezera manuša čalon

¹³ Sar oda šunda o Ježiš, odgeľa odarik la lodkaha pro omuklo than. Ale došunde pes pal oda o nipi a gele andral o fori pešones pal leste. ¹⁴ Sar avľa o Ježiš avri andral e lodka, dikhľa igen but nipen. Sas leske pharo vaš lende a sastardá le nasvalen, save sas maškar lende.

¹⁵ Sar zaračila, avle ke leste leskre učeňika a phende leske: „Pre kada than nane nič a imar hin but ori, rozmuk le nipen, hoj te džan andro fori peske te cinel te chal.“

¹⁶ Ale o Ježiš lenge phendá: „Na kempel lenge te džal. Tumen len den te chal.“

¹⁷ Ale on leske phende: „Hin amen kade ča pandž mare the duj ribi.“

¹⁸ „Anen mange len!“ phendá lenge. ¹⁹ A le nipenge phendá, hoj peske te bešen pre čar. Iľa ola pandž mare the duj ribi, dikhľa pro nebos a palikerđa. Palis phagerelas o mare, delas le učeňikenge a o učeňika denas le nipenge. ²⁰ Chale savore a čalile. Olestar, so ačhila, kidle upre dešuduj (12) pherde košara. ²¹ Ola, ko chanas, sas vaj pandž ezera (5 000) murša, bi o džuvľa the bi o čhave.

O Ježiš phirel pal o paňi

²² O Ježiš takoj bičhađa peskre učeňiken, hoj te džan andre lodka a te džan anglal pre dujto sera le moroske, medik ov na rozmukela le nipen. ²³ Sar len rozmukľa, gela pes te modlinel pro verchos ča ov korkoro. Sar zaračila, sas ode korkoro. ²⁴ E lodka imar sas maškar o moros a o vlni laha čhivkerenas, bo phurdelas zoralı balvaj.

²⁵ Pre tosaraste, sar mek sas kalıpen*, phirelas o Ježiš pal moros a avľa ke lende. ²⁶ Sar o učeňika les dikhle te phirel pal o moros, predarandıle a phende: „O mulo!“ A viskinde daratar.

²⁷ Ale o Ježiš ke lende takoj prevakerđa: „Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!“

²⁸ A o Peter leske phendá: „Rajeja, te sal oda tu, prikazin mange, hoj te džav ke tu pal o paňi.“

²⁹ „Av!“ phendá o Ježiš. Avke o Peter geľa avri andral e lodka, phirelas pal o paňi a džalas ko Ježiš. ³⁰ Ale sar dikhľa pre zoralı balvaj, darandıľa, chudňa te tašlol a vičindá: „Rajeja, zachraňin man!“

³¹ O Ježiš takoj nacirdňa o vast, zachudňa les a phendá: „Manušeja, savo cikno pačaben tut hin! Soske pochibindál?“

³² A soča gele andre lodka, e balvaj preačhila. ³³ Akor ola, ko sas pre lodka, bandonas anglal leste a phenenas: „Tu sal čačes o Čhavo le Devleskro!“

O Ježiš sastarel andro Genezaret

³⁴ Sar pregele la lodkaha o moros, avle andre phuv Genezaret. ³⁵ O manuša andral oda than les sprindžarde a rozhirinde oda pal cali odi phuv. Ande ke leste savore nasvalen ³⁶ a mangelas les, či lenge na domukela, hoj pes te chuden ča le agorestar leskre gadendar. Ola, ko pes lestar chudle, sastile avri.

* 14:25 14,25 E grecko čhib: e štarto straž prekal e rat

15

O tradiciji le phurederengre

¹ Akor avle ko Ježiš o zakoňnika the o Farizeja andral o Jeruzalem a phende leske:
² „Soske tire učeňika na dolikeren oda, so amenge dine o phure? Bo na thoven (omoren) o vasta, sar džan te chal o maro.“

³ Ov odphenda: „A tumen soske na dolikeren le Devleskro prikazaňje, ale čerinen les vaš tumari tradicija. ⁴ Bo o Del phenda: *„De pačiv tira da the tire dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!“* ⁵ Ale tumen phenen: „Sako, ko phendahas la dake abo le dadeske: Oda, so šaj diňomas tumenge, thođom pre sera le Devleske sar daros, našti tumenge oda dav.“ ⁶ Avke tumen phenen, hoj na kempel te del pačiv la da vaj le dades. Kajse tumare tradicijenca musaren le Devleskro prikazaňje. ⁷ Tumen dujemujengre, mištes pal tumende prorokinelas o prorokos Izajaš, sar phenda:

⁸ *„Kala nipi man lašaren le mujeha,
 ale lengro jilo hino mandar dur.“*

⁹ *Hijaba man lašaren,
 bo sikaven o sikaviben le manušengro.“*

¹⁰ Palis o Ježiš vičinda ke peste le nipen a phenda lenge: „Šunen a achalón! ¹¹ Le manušes na meľarel oda, so džal andro muj, ale oda, so avel avri andral o muj.“

¹² Akor avle leskre učeňika a phende leske: „Džanes, hoj o Farizeja rušle, sar šunde oda lav?“

¹³ Ov odphenda: „Dojekh rastlina, savi na sadzinda miro Dad andral o ňebos, ela cirdli avri le koreňenca. ¹⁴ Muken len avke! On korkore hine kore a kamen te lidžan avre koren. A te jekh koro lidžala avre kores, sodujđzene perena andre chev.“

¹⁵ O Peter leske phenda: „Phen amenge avri pal oda podobenstvo!“

¹⁶ A o Ježiš phučla: „So the tumen mek na achalón? ¹⁷ Na achalón, hoj savoro, so avel andro muj, džal andro per a odarik džal avri? ¹⁸ Ale oda, so avel avri andral o muj, avel andral o jilo a oda meľarel le manušes. ¹⁹ Bo andral o jilo avel avri o nalačo gondolišagos – te murdarel, te kerel lubipen, te čorel, te svedčinel falošne a te ruhinel pes. ²⁰ Kada hin oda, so meľarel le manušes. Ale te chal le vastenca, so nane avrithode, na meľarel le manušes.“

O pačaben la Kanaankakro

²¹ O Ježiš odarik geľa het a geľa andro phuva Tir the Sidon. ²² A varesavi Kanaansko džuvli andral odi phuv avľa ke leste a viskinelas: „Av ke ma jileskro, Rajeja, Čhavo le Davidoskro! Miri čaj hiňi igen zaphandli le demonenca.“

²³ Ale ov lake na odphenda aňi lav. Akor avle ke leste leskre učeňika a mangenas les: „Bičhav la het, bo viskinel pal amende.“

²⁴ Ale ov odphenda: „Me som bičhado ča ko bakrore, save našlile andral o kher le Izraeloskro.“

²⁵ Ale oj avľa, bandila anglal leste a phenda: „Rajeja, pomožin mange!“

²⁶ Ov odphenda: „Nane šukares te lel le čhavorengre o maro a te čhivel les le rikonorengre.“

²⁷ Oj odphenda: „He, Rajeja, ale the o rikonore telal o skamind chan o trušini, so peren lengre rajenge.“

²⁸ Akor lake o Ježiš odphenda: „Džuvlije, baro hin tiro pačaben! Mi ačhel pes tuke avke, sar kames.“ A lakri čaj sastila avri ola oratar.

O Ježiš sastarel paš o Galilejsko moros

²⁹ Sar o Ježiš odarik odgeľa, avľa ko Galilejsko moros. Geľa upre pro verchos a ode peske bešľa. ³⁰ Avle ke leste igen but nipi, save peha ande le bangen, le koren, le ňemen, le kaliken the mek but avren. Thovenas len paš o pindre le Ježišoske a

ov len sastarelas avri. ³¹ O nipi pes čudalinenas, sar dikhle, hoj o ņema vakeren, o kaliki hine saste, o bange phiren, o kore dikhen a lašarenas le Izraeloskre Devles.

O Ježiš del te chal štar ezera manušen

³² O Ježiš peske vičinda peskre učeņiken a phenda: „Pharo mange hin vaš kala nipi, bo imar trin dživesa hine manca a nane len so te chal. Na kamav len te bičhavel khere bokhalen, hoj te na odperen pal o drom.“

³³ O učeņika leske phende: „Khatar laha pre kada omuklo than ajci maro, hoj te das te chal kajci but dženen?“

³⁴ „Keci tumen hin mare?“ phučla lendar o Ježiš.

„Efta the vajkeci ribici,“ odphende.

³⁵ Akor phenda le nipenge, hoj peske te bešen pre phuv. ³⁶ Ila ola efta mare the ola ribi, palikerđa, phagerelas a podelas peskre učeņikenge a o učeņika denas le nipenge. ³⁷ Chale savore a čalile. Olestar, so ačila, kidle upre efta pherde košara. ³⁸ Savore, so chale, sas vaj štar ezera (4 000) murša, bi o džuvla the bi o čhave. ³⁹ Palis rozmukla le nipen, geła andre lodka a avla andre phuv paš o forocis Magadan.

16

O Farizeja kamen te dikhel znameņje

¹ Avle ke leste varesave Farizeja the Saduceja, bo les kamenas te skušinel avri. Mangenas les, hoj lenge te sikavel znameņje andral o ņebos.

² A o Ježiš lenge odphenda: „Sar hin rat, phenen: ‚Ela šukares, bo o ņebos hino lolo.‘ ³ A tosara phenen: ‚Adadžives ela brišindalo, bo o ņebos hino zachmurimen a lolo.‘ Sar dikhen pro ņebos, džanen te phenel, savo ela džives, ale o znameņja kale časengre na džanen te achalol? ⁴ O nalačo the o lubikano pokoleņje mangel znameņje, ale na ela leske dino znameņje, ča o znameņje le Jonašiskro.“ Mukla len ode a geła het.

O kvasos le Farizejengro the le Saducejengro

⁵ Leskre učeņika avle pre oki sera le moroske a bisterde peha te lel o maro. ⁶ O Ježiš lenge phenda: „Den tumenge pozoris pro kvasos le Farizejengro the le Saducejengro.“

⁷ A o učeņika gondolinenas maškar peste: „Vašoda phenel, bo na ilam peha o maro.“

⁸ Ale sar oda sprindžardā o Ježiš, phenda lenge: „Manušale cikne pačabnaha, soske vakeren maškar tumende pal oda, hoj tumen nane maro? ⁹ Mek furt na achalon? Imar bisterdan pre ola pandž mare prekal ola pandž ezera (5 000) murša a keci košara kidnan upre? ¹⁰ Bisterdan the pre ola efta mare prekal ola štar ezera (4 000) murša a keci košara kidnan upre? ¹¹ Sar oda na achalon, hoj tumenge na vakeravas pal o maro? Den tumenge pozoris pro kvasos le Farizejengro the le Saducejengro!“ ¹² Akor achalile, hoj na vakerđa pal oda, hoj te den pozoris pro kvasos le mareskro, ale pro sikaviben le Farizejengro the Saducejengro.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹³ Sar avla o Ježiš andro phuva paš e Cezarea Filipi, phučla peskre učeņikendar: „So phenen o manuša pal o Čhavo le Manušeskro, hoj ko hino?“

¹⁴ On odphende: „Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstiteľ, aver, hoj o Eliaš, a pale aver, hoj o Jeremijaš, abo jekh le prorokendar.“

¹⁵ „A tumen?“ phučla lendar. „So phenen, hoj ko me som?“

¹⁶ O Šimon Peter odphenda: „Tu sal o Kristus, o Čhavo le džide Devleskro!“

¹⁷ O Ježiš leske odphenda: „Bachtalo sal Šimon, čhavo le Jonašiskro, bo o manuš* tuke kada na sikađa, ale miro Dad, savo hino andro ňebos. ¹⁸ A me tuke phenav: Tu sal o Peter a pre kadi skala ačhavava miri cirkev a aňi o brani le pekloskre upral late na zviťazinena. ¹⁹ Dava tuke o kleji andral o ňeboskro krališagos a savoro, so phandeha pre phuv, ela phandlo the pro ňebos. A savoro, so rozphandeha pre phuv, ela rozphandlo the pro ňebos.“ ²⁰ A phenda peskre učeňikenge, hoj te na phenen ňikaske avri, hoj ov hino o Kristus.

O Ježiš phenel, hoj ela murdardo

²¹ Akorestar chudňa o Ježiš te sikavel peskre učeňiken, hoj mušinel te džal andro Jeruzalem a but te cerpinel le phuredendar, le bare rašajendar the le zakoňikendar; hoj mušinela te merel a pal o trin džives te uštel andral o meriben.

²² Akor les iľa o Peter pre sera a chudňa leske zorales te dovakerel: „Te na del o Del, Rajeja! Kada pes tuke našti ačhel!“

²³ Ale o Ježiš pes visarda ko Peter a phenda leske: „Dža mandar het, Satan! Ačhes mange andro drom, bo na gondolines pre le Devleskre veci, ale pre le manušeskre!“

Sar kampil te džal pal o Ježiš

²⁴ Akor phenda o Ježiš peskre učeňikenge: „Te kamel vareko te avel pal ma, te na dživel prekal peste, mi lel pre peste peskro kerestos a mi avel pal ma. ²⁵ Bo sako, ko kamel te zachraňinel peskro dživipen, les našavela, ale ko našavela peskro dživipen vaš ma, oda les arakhela. ²⁶ Bo so hin le manušes olestar, hoj calo svetos ela leskro a o dživipen našavela? Soha šaj o manuš počinel vaš peskro dživipen? ²⁷ Bo o Čhavo le Manušeskro avela peskre aňjelenca andre slava peskre Dadeskri a akor počinela sakoneske pal oda, sar kerelas.

²⁸ Čačipen tumenge phenav, hoj varesave tumendar, so kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena le Čhas le Manušeskres te avel andre leskro krališagos.“

17

O Ježiš le Mojžišoha the le Eliašoha

¹ Pal o šov džives peske vičinda o Ježiš le Peter, le Jakob the le Jan leskre phrales. Iľa len peha a sas korkore pro učo verchos. ² Ode pes anglal lende čerinda. Leskro muj leske švicinelas sar o kham a o gada leske parňile sar o švetlos. ³ A sikade pes lenge o Mojžiš the o Eliaš a vakerenas le Ježišoha.

⁴ O Peter phenda le Ježišoske: „Rajeja, mištes amenge hin kade. Te kames, keras trin stani: Tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašiske jekh.“

⁵ Mek sar vakerelas, zaučharda len andre e žjarivo chmara a andral e chmara prevakerda ke lende o hangos: „Kada hin miro Čhavo, saves kamav. Andre leste man hin radišagos, les šunen!“

⁶ Sar oda šunde o učeňika, pele pro muj a igen pes daranas. ⁷ O Ježiš avľa paš lende, chudňa pes lendar a phenda lenge: „Ušten, ma daran tumen!“ ⁸ A sar dikhle upre, imar na dikhle ňikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phenda lenge o Ježiš: „Ma vakeren avri ňikaske pal oda, so dikhlan, medik o Čhavo le Manušeskro na uštela andral o meriben!“

¹⁰ Leskre učeňika lestar phučle: „Soske phenen o zakoňika, hoj ešeb mušinel te avel o Eliaš?“

¹¹ O Ježiš lenge odphenda: „O Eliaš čačes avela ešebno a prikerela sa, ¹² ale phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avľa a na prindžarde les, ale kerde leha, sar kamle. Avke

* **16:17** 16,17 Abo: o felos the o rat

lendar cerpinela the o Čhavo le Manušeskro.“ ¹³ Akor achalile o učeňika, hoj lenge vakereles pal o Jan Krstiteľ.

O Ježiš sastarel le čhavores zaphandles le demonoha

¹⁴ Sar avle paš o nipi, avla ke leste jekh manuš, savo peła pro khoča, bandolas anglal leste ¹⁵ a phenda: „Rajeja, av jileskro ke miro čhavo, bo hin les zachvati a igen cerpinel, bo furt perel andre jag the andro paňi. ¹⁶ Andom les ke tire učeňika, ale on les naši sastarde.“

¹⁷ O Ježiš odphenda: „Manušale bi o pačaben! Tumen previsarde manušale, mek dži kana tumenca avava? Dži kana mek tumen zlidžava? Anen les mange kade!“ ¹⁸ O Ježiš pokarhinda le demonos a ov takoj andral leste geła avri. A ola oratar sas imar o čhavoro sasto.

¹⁹ Paľis avle o učeňika korkore paš o Ježiš a phende: „Soske les amen naši tradňam avri?“

²⁰ Ov lenge phenda: „Vašoda, hoj frima pačan. Bo phenav tumenge, te tumen ulahas ča ajsó pačaben sar o horčično zrnkos, phenena kale verchoske: ‚Predža kadarik kode!‘ – a predžala. A na ela nič, so naši kerena. ²¹ [Ale kajse demoni na džan avri, ča la modlĭtbaha the le postoha.]“

²² A sar phirenas jekhetane pal e Galileja, phenda lenge o Ježiš: „O Čhavo le Manušeskro ela dino andro vasta le manušenge, ²³ murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.“ A o učeňika ačhile igen smutna.

O Ježiš počinel e chramoskri daň

²⁴ Sar doavle andro Kafarnaum, avle ko Peter ola, ko kiden avri le chramoskre daňe, a phučle: „Či na počinel tumaro učiteľis e chramoskri daň?“

²⁵ „Počinel!“ odphenda.

Sar avla o Peter andro kher, phučla lestar o Ježiš sigeder: „So pes tuke dičhol, šimon? Kastar len o kraľa andral kada svetos o clo abo o daňe? Peskre čhavendar, abo le cudzendar?“

²⁶ Ov odphenda: „Le cudzendar.“

Akor leske o Ježiš phenda: „Akor lengre čhave na mušinen te počinel. ²⁷ Ale hoj pre amende te na rušen, dža paš o moros a čhiv e udica. Le avri ešebno riba, savi chudeha, a sar lake phundraveha o muj, arakheha andre rupuňi minca*. Le la avri a počin o daňe vaš tu the vaš ma.“

18

O nekbareder andro űeboskro krališagos

¹ Andre odi ora avle o učeňika ko Ježiš a phende: „Ko hin bareder andro űeboskro krališagos?“

² O Ježiš peske vičinda čhavores, ačhađa les maškar lende ³ a phenda: „Čačipen tumenge phenav, te tumen na visarena a na avena sar o čhavore, šoha na džana andro űeboskro krališagos. ⁴ Ko pes pokorinela a ela sar kada čhavoro, oda hin nekbareder andro űeboskro krališagos. ⁵ Sako, ko prilela jekhes kajse čhavorendar andre miro nav, man prilel.“

Te na odcirden avres andral o pačaben

⁶ „Oleske, ko odcirdela andral o pačaben jekhes kale ciknorendar, save pačan andre ma, ulahas feder, te leske thodehas baro bar* andre meň a čhidehas les andro moros. ⁷ Vigos le svetoske vaš ola veci, save keren oda, hoj o manuša te peren andral o pačaben. Kajse veci mušinen te avel, ale vigos ole manušeske, prekal kaste oda avel.

* **17:27** 17,27 Oda hin jekh stater, so mon štar drachmi. * **18:6** 18,6 o baro bar andral o mlinos

⁸ Te tut cirdel tiro vast abo tiro pindro te kerel binos, odčhin les a čhiv les tutar het. Bo feder tuke hin te džal andro dživipen bi o pindro abo bi o vast, sar soduje vastenca abo pindrenca te džal andre večno jag. ⁹ A te tut cirdel pro binos tiri jakh, džubin la avri a čhiv la tutar het. Bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro večno dživipen, sar soduje jakhenca andro jagalo peklos.

¹⁰ Dikhen pre oda, hoj te na dikhen tele aňi jekhes kale ciknarendar! Bo phenav tumenge, hoj lengre aňjela andro ņebos ačhen furt angle miro ņeboskro Dad. ¹¹ [Bo o Čhavo le Manušeskro avla, hoj te zachraňinel oda, so sas našado.]“

Pal o našado bakroro

¹² „So tumenge gondolinen? Te ulahas varesave manušes šel (100) bakre a te jekh lendar našlilahas, či na mukela ola eňavardeš the eňa (99) pro brehi a na džala te rodel oles, so našlila? ¹³ Čačes phenav tumenge: Te pes ačhela, hoj les arakhela, buter lestar radisaŀola sar ole eňavardeš the eňendar (99), save na našlile. ¹⁴ Avke aňi tumaro Dad andro ņebos na kamel, hoj te našlŀol jekh kale ciknarendar.“

Te tiro phral dživel andro binos

¹⁵ „Te kerdahas tiro phral binos, dža a vaker leha pal oda ča tu the ov korkoro. Te tut šunela, dochudňal pale tire phrales. ¹⁶ Te tut na šunela, le tuha mek jekhes abo duje dženen, bo *dojekh lav ačhela pro duj abo trin švedki*. ¹⁷ Te len na šunela, phen oda andre khangeri. A te na šunela aňi la khangera, mi el tuke sar colňikos a sar manuš, savo dživel binošnes a bi o Del.

¹⁸ Čačipen tumenge phenav: Savoro, so phandena pre phuv, ela phandlo the andro ņebos a savoro, so rozphandena pre phuv, ela rozphandlo the andro ņebos.

¹⁹ Pale tumenge phenav: Te duj džene tumendar pre phuv ena jekh andre oda, so mangena, chudena oda mire Dadestar, savo hino andro ņebos. ²⁰ Bo kaj pes duj abo trin džene zdžan andre miro nav, ode som the me maškar lende.“

Pal o sluhās, so na odmukel

²¹ Akor avla ke leste o Peter a phučla lestar: „Rajeja, kecivar mušnav te odmukel mire phraleske, so mange kerel o nalačo? Dži eftavar?“

²² O Ježiš leske phenda: „Na phenav tuke, hoj eftavar, ale dži eftavardešvar ehta (70 x 7)†.“

²³ „Vašoda o ņeboskro krališagos hino sar kada: Sas jekh kralis, savo kamelas te džanel, keci love leske kamen leskre sluhi. ²⁴ Sar chudňa te genel, ande leske jekhe manušes, savo leske kamelas but milionĩ‡. ²⁵ Ale vaš oda, hoj les na sas sar te del pale, phenda leskro raj, hoj les la romňaha the le čhavenca te bikenen otrokenge, a mek the savoro, so les hin, hoj te del pale oda, so le kraliske kamelas.

²⁶ Akor peľa o sluhās pro kňoča, bandŀolas anglal leste a mangelas les: ‚Rajeja, užar mek pre ma a savoro tuke dava pale!‘ ²⁷ Le kraliske sas vaš leste pharo, mukla les a savore love, so leske kamelas, leske odmukla.

²⁸ Ale sar geľa oda sluhās odarik avri, arakhla avre sluhās ole kraliskre, savo leske kamelas vaj šel (100) rupune minciš. Chudňa les, tasavelas les a phenda: ‚De mange pale oda, so mange kames!‘

²⁹ Akor oda aver sluhās peľa paš leskre pindre a mangelas les: ‚Užar mek pre ma a savoro tuke dava pale.‘

³⁰ Ale ov na kamla te užarel. Geľa a čhida les andre bertena, medik leske na počinela oda, so leske kamelas. ³¹ Sar dikhle okla sluhi, so pes ačhila, ačhile igen smutna. Avle a vakerde avri le kraliske savoro, so pes ačhila.

† 18:22 18,22 Abo: eftavardeš the eftavar (77x) ‡ 18:24 18,24 10 000 talenti § 18:28 18,28 100 denara

³² Akor peske les vičinda o kralis a phenda leske: „Nalačo sluhona, savoro, so mange kamehas, tuke odmuklom, bo mangehas man. ³³ The tuke kampła te avel jileskro ke miro aver slugas avke, sar me somas jileskro ke tu.’ ³⁴ Akor o kralis cholisalila a diña les te mučinel andre bertena, medik na dela pale savoro, so leske kamelas.

³⁵ Avke kerela the miro ņeboskro Dad dojekheske tumendar, ko na odmukela peskre phraleske andral o jilo.“

19

Pal o rozvod

¹ Sar o Ježiš dovakerđa kala lava, geła het andral e Galileja a avła andre judsko phuv pal o Jordan. ² Džanas pal leste but nipi a ov len ode sastarelas.

³ Avle ke leste o Farizeja a kamenas les te chudel andro lav. Phučle lestar: „Či šaj omukel o rom peskra romña, vaš soste ča kamel?“

⁴ Ov odphenda: „So na gendan, hoj ešebnovarestar *o Del len stvorinda sar muršes the džuvla?* ⁵ A o Del mek phenda: „*Vašoda omukela o murš la da the le dades a ela jekhetane la romñaha a on duj džene ena jekh telos.*’ ⁶ Avke imar nane duj, ale jekh telos. Vašoda oda, so o Del phandla, o manuš te na rozphandel!“

⁷ Avke lestar phučle: „Akor soske phenda o Mojžiš, hoj šaj *te del la romña o rozvodno lil a te bičhavel la het?*“

⁸ A o Ježiš lenge phenda: „O Mojžiš tumenge domukla te premukel tumare romñijen vaš oda, hoj tumare jile sas barune. Ale ešebnovarestar na sas avke. ⁹ A phenav tumenge, hoj sako, ko omukela peskra romña, te oj na kerđa lubipen, a lela peske avra romña, kerel lubipen.“ [„Oda murš, ko peske lel ajsa, so hiñi premukli, tiš kerel lubipen.“]

¹⁰ Akor leske phende leskre učeñika: „Te oda hin avke maškar o rom the maškar e romñi, akor nane mištes te lel romña.“

¹¹ Ov lenge phenda: „Na savore achalon oda lav, ale ča ola, kaske oda hin dino. ¹² Bo hin ajse murša, save ulile avke, hoj našti dživen džuvlaha. A hin the ajse murša, savendar o nipi ajsen kerde. A mek hin the pačivale murša, save korkore kamle te ačhel pačivale prekal o ņeboskro krališagos. Oda, ko šaj prilel, mi prilel!“

O Ježiš požehñinel le čhavoren

¹³ Akor o manuša anenas ko Ježiš le čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta a te modlinel pes vaš lenge, ale o učeñika lenge na domukenas.

¹⁴ No o Ježiš lenge phenda: „Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma brañinen lenge, bo kajsengro hin o krališagos le Devleskro.“ ¹⁵ A sar thođa pre lende o vasta, geła odarik het.

O barvalo terno manuš

¹⁶ Varesavo murš avla ke leste a phenda: „Učiťelina, savo lačo skutkos mušnav te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?“

¹⁷ Ov leske phenda: „Soske mandar phučes pal o lačo? Jekh hino Lačo. A te kames te džal andro dživipen, doliker o prikazañja.“

¹⁸ „Save prikazañja?“ phučla le Ježišostar.

A o Ježiš phenda: „*Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre avreste!* ¹⁹ *De pačiv la da the le dades! Kameha avres avke sar tut korkores!*“

²⁰ O terno murš leske pre oda odphenda: „Kada savoro imar dolikerav. So mange mek kampel?“

²¹ O Ježiš leske phenda: „Te kames te avel dokonalo, dža, biken tiro barvalipen a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ņebos. Palis av a phir pal ma!“

²² Ale sar oda šunda o terno murš, geła het smutno, bo sas les but barvalipen.

O barvalo phares avel andro krališagos le ņeboskro

²³ O Ježiš phenda peskre učeňikenge: „Čaćipen phenav tumenge, hoj o barvalo phares avela andro ņeboskro krališagos. ²⁴ A pale tumenge phenav, hoj lokeder hin la favake te predžal prekal e suvakri chev, sar le barvaleske te džal andro ņeboskro krališagos.“

²⁵ Sar oda šunde leskre učeňika, igen pes čudalinenas a phučenas: „Ta akor, ko šaj el spasimen?“

²⁶ Ale o Ježiš dikhla pre lende a phenda lenge: „O manuša oda naši keren, ča o Del šaj. Bo o Del šaj kerel savoro.“

²⁷ Akor leske odphenda o Peter: „Dikh, amen omuklam savoro a gelam pal tu. So amen hin olestar?“

²⁸ O Ježiš lenge phenda: „Čaćipen tumenge phenav, hoj andre oda časos, so avela, sar bešela o Čhavo le Manušeskro pro tronos andre peskri slava, akor the tumen, save man nasledinenas, bešena pro dešuduj (12) troni a sudzinena o dešuduj kmeňi le Izraeloskre. ²⁹ A sako, ko vaš miro nav omukla o khera, le phralen abo le pheňen, le dades abo la da, [la romňa,] le čhaven vaj o mali, chudela šelvar ajci buter a chudela o večno dživipen. ³⁰ Ale but olendar, ko sas ešebna, ena posledna a o posledna ena ešebna.“

20

Pal o robotňika andre viňica

¹ „Bo o ņeboskro krališagos hino sar jekh chulaj, savo geła sig tosara avri, hoj te lel le robotňiken andre peskri viňica. ² Dovakerđa pes le robotňikenca, hoj len dela jekh rupuňi minca* pro džives, a bičhađa len andre peskri viňica.

³ Sar geła avri vaj eňa orendar, dikhla avre dženen, hoj nič na keren a ačhen pro placos. ⁴ The lenge phenda: ‚Džan the tumen andre viňica a počinava tumen avke, sar kampil.‘ ⁵ A on gele.

Pale geła avri vaj dešuduj (12) orendar the trin orendar a vičinda avre robotňiken. ⁶ Palis geła avri vaj pandž orendar a arakhla avre dženen te ačhel ča avke a phučla lendar: ‚Soske kade ačhen calo džives a nič na keren?‘

⁷ Phende leske: ‚Bo ņiko amen na ila andre buči.‘

Phenda lenge: ‚Džan the tumen andre viňica te kerel buči.‘

⁸ Sar zaračila, phenda o raj la viňicakro peskre spravcaske: ‚Vičin le robotňiken a počin lenge.‘ Chude le poslednonendar dži o ešebna.

⁹ Sar avle ola, ko sas ile andre buči vaj pandž orendar, chudle po jekh rupuňi minca.

¹⁰ Palis avle ola ešebna a gondolinenas peske, hoj chudena buter, ale the on chudle po jekh minca. ¹¹ Sar ile, dudrinenas pro chulaj ¹² a vakerenas: ‚Amen pes trapinahas calo džives pro kham, ale kala posledna kerenas buči ča jekh ora a počinda len avke sar amen!‘

¹³ Ale ov odphenda jekheske lendar: ‚Prijaťelina, na som ke tu ņespravedlivo! Či tut manca na dovakerďal pre jekh rupuňi minca? ¹⁴ Le oda, so hin tiro, a dža! No me kamav kale poslednones te del avke sar tut. ¹⁵ Abo naši kerav mireha oda, so me kamav? Dikhes pre mande namištes vaš oda, hoj som lačho?‘

¹⁶ Avke ena o posledna ešebna a o ešebna posledna.“

O Ježiš phenel avri pal peskro cerpišagos

* **20:2** 20,2 jekh denaris

17 Sar o Ježiš džalas upre andro Jeruzalem, iľa peske pre sera ole dešuduje učeņiken a pal o drom lenge vakerelas: 18 „Šunen: Džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskro ela avridino le nekbaredere rašajenge the le zakoiņenge a odsudzinena les pro meriben. 19 Dena les le pohanenge, hoj lestar te asan a hoj les te zbičinen the te ukrižinen; ale pro trito džives ušfela andral o meriben.“

Pal o thana paš le Ježišoskro tronos

20 Akor avľa e daj le Zebedeoskre čhavengri ko Ježiš peskre čhavenca, bandolas anglal leste a mangelas lestar vareso.

21 Ov latar phučľa: „So kames?“

Oj phenda: „Phen, hoj kala mire duj čhave te bešen jekh pal tiri čači sera a dujto pal aver andre tiro krališagos.“

22 O Ježiš lake odphenda: „Na džanen, so mangel. Či šaj pijen odi kuči, savi me pijava?“ [„A či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveha me som boldo?“]

Odphende leske: „Šaj.“

23 Ov lenge phenda: „Čačes pijena odi kuči, so me pijav. [The ole bolipnaha, saveha som me boldo, the tumen avena bolde.] Ale hoj te bešen pal miri čači the balogņi sera, oda nane miri veca. Ola thana chudena ola, prekal kaste len miro Dad pripravinda.“

24 Sar oda šunde okla deš učeņika, rušle pre ola duj phrala. 25 Ale o Ježiš peske len vičinda a phenda: „Džanen, hoj o vladara lidžan le naroden zoraha a o bare raja trapinen le nipen. 26 Ale maškar tumende oda avke našti avel! Oda, ko kamel te avel bareder, mušinel te avel tumaro sluhas. 27 Oda, ko kamel te avel ešebno, mušinel te služinel savorenge. 28 Bo aņi o Čhavo le Manušeskro na avľa, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskre dživipnaha vaš o but manuša.“

O Ježiš sastarel duje koren paš o Jericho

29 Sar avelas avri andral o Jericho, džanas pal leste igen but nipi. 30 A paš o drom bešenas duj kore manuša. Sar šunde, hoj odarik džal o Ježiš, vičinde: „Rajeja, Čhavo le Davidoskro, av ke amende jileskro!“

31 Ale o nipi lenge phenenas, hoj te čhiten, no on mek zoraleder vičinenas: „Av ke amende jileskro, Rajeja, Čhavo le Davidoskro!“

32 O Ježiš zaačhila, vičinda len a phučľa: „So kamen, hoj tumenge te kerav?“

33 On leske phende: „Rajeja, hoj pes te phundraven amare jakha.“

34 Le Ježišoske sas pharo vaš lenge a chudņa pes lengre jakhendar. A on takoj chudle te dikhel a džanas pal leste.

21

O Ježiš avel andro Jeruzalem

1 Sar imar doavenas paš o Jeruzalem a avle andre Betfaga paš o Olivovo verchos, bičhađa o Ježiš duje učeņiken 2 a phenda lenge: „Džan andre kada foros, so hin angle tumende. Soča džana andre, arakhena zaphandles terne somaricis the oslica. Odphanden len a anen len ke ma. 3 Te vareko tumenge vareso phenela, tumen phenena, hoj le Rajeske len kempel, ale maj len bičhavela pale.“

4 Kada pes ačhila, hoj pes te naplņinel oda, so phenda o prorokos:

5 „Phenen le Sionoskra čhake:

*„Dikh, tiro kralis avel ke tu pokorno
a bešel pre oslica, pro terno somaricis.“*

6 O učeņika gele a kerde avke, sar lenge oda phenda o Ježiš. 7 Ande la oslica the le somaricis, thode pre lende peskre gada a o Ježiš peske bešla. 8 But manuša rakinenas

peskre gada pro drom, aver čhingerenas o prajti pal o stromi a rakinenas pro drom.
⁹ O nipi, save džanas anglal leste the pal leste, vičinenas:

*„Hosanna le Davidoskre Čhaske!
 Požehñimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!
 Hosanna andro ñebos!“*

¹⁰ Sar avla andro Jeruzalem, o manuša andre calo foros chudle te kerel bari vika a phučenenas: „Ko hin kada?“

¹¹ Ola nipi lenge odphenenas: „Kada hin o Ježiš, oda prorokos andral o galilejsko Nazaret.“

O Ježiš žužarel o chramos

¹² O Ježiš geľa andro chramos a tradña avri savoren, save ode cinenas the bikenenas. Previsarđa o skaminda olenge, ko vatinenas o love, the olenge, ko bikenenas le holuben. ¹³ Phendã lenge: „Hin pisimen: *„Miro kher pes vičinelã kher pro modlitbi‘*, ale tumen lestar kerđan kher prekal o zbuññika!“

¹⁴ Avle ke leste andro chramos o kore the o bange a sastarđa len. ¹⁵ Ale sar dikhle o bare rašaja the o zakoñika ola zazraki, so kerelas, the le čhavoren, save viskinen andro chramos: „Hosanna le Davidoskre Čhaske!“ rušenenas.

¹⁶ „Šunes, so vakeren?“ phučle lestar.

O Ježiš phendã: „He. Tumen mek šoha na gendãan: *„Andral o muja le čhavorengre the le cikne čhavengre tuke pripravindãl e chvalã?“*

¹⁷ O Ježiš len ode mukla, geľa avri andral o foros andre Betanija a ode presuča.

O figovñikos sučol avri

¹⁸ Tosara, sar džalas pale andro foros, sas bokhalo. ¹⁹ Pal o drom dikhla jekh figovñikos a geľa paš leste, ale na arakhla upre o figi, čã o prajti. A phendã leske: „Imar šoha buter te na barol pre tu ovocje!“ A oda figovñikos takoj šučila avri.

²⁰ Sar oda dikhle leskre učeñika, čudalinenas pes a phučenenas: „Sar oda, hoj oda figovñikos takoj šučila avri?“

²¹ O Ježiš lenge odphendã: „Čačipen tumenge phenav, te tumen ulahas pačaben a na pochibindãanas, kerđanas the tumen oda, so kerđom me le figovñikoha. A na čã kada, ale te phendãanas kale verchoske: *„Hazde tut a čhiv tut andro moros!‘* ačhilahas pes oda. ²² Savoro, vaš soske tumen pačabnaha mangena andre modlitba, chudena.“

Le Ježišoskri autorita

²³ Sar avla andro chramos a sikavelas, avle ke leste o bare rašaja the o phuredera le nipengre a phende leske: „Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diña odi autorita?“

²⁴ O Ježiš lenge odphendã: „The me tumendar vareso phučava a te mange odphenena, me tumenge phenava, sava autoritaha kerav kala veci. ²⁵ Khatar sas le Janoskro bolipen? Andral o ñebos vaj le manušendar?“

A on chudle te vakerel maškar peste: „Te phenaha: *„Andral o ñebos,‘* phenela amenge: *„Akor soske leske na pačandilãn?‘* ²⁶ Ale te phenaha: *„Le manušendar,‘* daras pes le nipendar, bo savore lenas le Jan sar prorokos.“

²⁷ Avke odphende le Ježišoske: „Na džanas.“

Akor lenge ov phendã: „Añi me tumenge na phenava, sava autoritaha kerav kala veci.“

O podobenstvo pal o duj čhave

²⁸ „So gondolinen pal kada? Varesave manušes sas duj čhave. Avla pal o ešebno a phendã: *„Čhavo miro, dža adadžives te kerel buči andre miri viñica!‘*

²⁹ Ov odphendã: *„Na kamav te džal.‘* Ale palis leske sas pharo a geľa.

³⁰ Avla pal o dujto čhavo a the leske phenda oda. Ov odphenda: „Džav, rajeja!“ Ale na gela.

³¹ Savo kale dujendar kerda oda, so lendar o dad kamelas?“

Odphende le Ježišoske: „Oda ešebno.“

A o Ježiš lenge phenda: „Čačipen tumenge phenav: O colnika the o lubna tumen predenašen andro krališagos le Devleskro! ³² Bo avla o Jan tumen te sikavel pal o čačipnaskro drom, ale na pačandilan leske. No o colnika the o lubna leske pačandile a tumen oda dikhlan, ale the avke na čerindan tumaro jilo a na chudnan leske te pačal.“

O podobenstvo pal e viñica

³³ „Šunen the aver podobenstvo! Sas jekh raj, savo peske sadzinda e viñica a ohradzinda la. Kerda e chev, kaj pes pučinel avri e štava andral o hroznos, a ačhada e veža. Palis diña e viñica kečeñ le vinarengge a gela het pro droma. ³⁴ Sar avla oda časos, sar pes skidel o hroznos, bičhada peskre sluhlen ke ola vinara, hoj te lel peskro ulipen.

³⁵ Ale ola vinara chudle leskre sluhlen; jekhes marde, avres murdarde a andre avreste čivkerenas le barenca. ³⁶ Pale bičhada avre sluhlen, buter sar ešebnovar, ale the lenca oda kerde. ³⁷ A pro koñec bičhada ke lende peskre čhas, bo phenda peske: „Mire čhas dena pačiv.“

³⁸ Ale ola vinara peske phende: „Ov hino dedičis. Aven, murdaras les a leskro dedictvos ela amaro!“ ³⁹ Chudle les, čhide les avri andral e viñica a murdarde les. ⁴⁰ Sar avela o raj la viñicakro, so kerela ole manušenca?“

⁴¹ Phende leske: „Ole nalačhe manušen murdarela bi e milost a e viñica dela avre vinarengge, save leske anena o ulipen andre peskro časos.“

⁴² O Ježiš lenge phenda: „So, mek šoha na gendan, so hin pisimen?“

*„Oda bar, so o murara odčhide,
ačhila hlavno bar.“*

O Raj oda kerda

a amen pes oleske čudalinas!“

⁴³ Vašoda tumenge phenav, hoj pes tumendar lela o krališagos le Devleskro a dela pes le manušenge, save anena ovocje. ⁴⁴ Oda, ko perela pre oda bar, phadžola pro kotora, a pre kaste perela, oles rozpučinela.“

⁴⁵ Sar šunde o bare rašaja the o Farizeja ola leskre podobenstva, prindžarde, hoj vakerel pal lende. ⁴⁶ Kamle les te chudel, ale daranas pes le nipendar, bo o nipi les lenas sar prorokos.

22

O podobenstvo pal o bijav

¹ O Ježiš lenge pale vakerelas andro podobenstva: ² „O ňeboskro krališagos hino sar kada: Sas jekh kralis, savo kerda peskre čhaske bijav. ³ Bičhada peskre sluhlen, hoj te džan te vičinel pro bijav le manušen, ale on na kamenas te avel.“

⁴ Pale bičhada avre sluhlen a phenda: „Phenen olenge, ko hine vičimen: O dilos imar pripravindom, o biki the o thule gurunna imar hine murdarde a sa imar hin kisno! Aven pro bijav!“

⁵ Ale le hoscenge oda sas jekh a gele het, vareko pre peskri maľa a vareko te bikenavkerel. ⁶ Okla chudle leskre sluhlen, ande len avri pre ladž a murdarde len. ⁷ Sar oda šunda o kralis, cholisalila, bičhada peskre slugaden a murdarde ole vrahen. A lengro foros podlabarda.

⁸ Akor phenda peskre sluhenge: „O bijav imar hino pripravimen, ale ola, ko sas vičimen, peske na zaslužinas te avel pro bijav. ⁹ Vašoda džan pro droma a vičinen pro bijav savoren, kas arakhena.“ ¹⁰ Ola sluhi gele pro droma a skidle savoren, kas arakhle, le lačhen the le nalačhen. A e sala le bijaveskri pes pherarda le hoscenca.

¹¹ Ale sar avla andre o kralis te dikhel pro hosci, dikhla ode manušes, savo na sas urdo andro bijavutne gada. ¹² A phenda leske: „Prijačelina, sar avlal andre, te na sal urdo andro bijavutne gada?“ A ov sas čhit.

¹³ Akor phenda o kralis le sluhenge: „Phanden leske o pindre the o vasta a čhiven les avri andro kalipen!“ Ode ela o roviben a randena le dandenca andre dukh.

¹⁴ Bo hin but vičimen, ale frima hin avrikidle.“

O Farizeja phučen pal o daňe

¹⁵ Akor o Farizeja odgele a dovakerenas pes sar les te chudel pro lava. ¹⁶ Bičhade ke leste peskre učeňiken le Herodijanenca* a on leske phende: „Učitelina, džanas, hoj sal čačipnaskro a sikaves le Devleskro drom andro čačipen. A na džal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo na dikhes pro manuš. ¹⁷ Phen amenge, so gondolines: Kampil te počinel le cisariske o daňe, abo na?“

¹⁸ Ale o Ježiš prindžarda lengro nalačhipen a phučla: „Soske man kamen te chudel pro lav, tumen dujemujengre? ¹⁹ Sikaven mange e minca, savaha pes počinel o daňe!“ On leske ande o denaris ²⁰ a ov lendar phučla: „Kaskro hin kada muj the nav?“

²¹ „Le cisariskro,“ odphende.

Avke lenge phenda: „Den oda, so hin le cisariskro, le cisariske, a so hin le Devleskro, le Devleske.“

²² Sar oda šunde, čudalinde pes, mukle les a gele het.

O Saduceja phučen pal o uštiben andral o meriben

²³ Oda džives avle ke leste o Saduceja, save phenen, hoj o manuš našti uštel andral o meriben. A phučle le Ježišostar: ²⁴ „Učitelina, o Mojžiš phenda: Te vareko merela bi o čhave, leskro phral peske mušnela te lel leskra romňa, hoj te kerel le phraleske čhaven. ²⁵ Sas ke amende ehta phrala. Ešebno ila romňa a palis muľa. A vaš oda, hoj les na sas čhave, mukla la romňa peskre phraleske. ²⁶ Avke pes oda ačhila the paš o dujto phral, the paš o trito až dži o eftato. ²⁷ Palis, sar mule avri savore phrala, muľa the oj. ²⁸ Akor, te savore ehta phrala laha dživenas, kaskri lendar ela romňi, sar uštena andral o meriben?“

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: „Tumen na achalon nič, bo na prindžaren le Devleskro lav aňi leskri zor. ³⁰ Bo sar uštena o mule andral o meriben, ena sar o aňjela andro ňebos a na lena romňen aňi na džana romeste. ³¹ Tumen na gendan, so phenda o Del, pal o mule, save uštena andral o meriben? ³² „Me som o Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro the o Del le Jakoboskro!“ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge!“

³³ Sar oda šunde o nipi, čudalinenas pes upral leskro sikaviben.

O nekbareder prikazaňje

³⁴ Sar o Farizeja šunde, hoj o Ježiš phandla le Saducejenge o muja andre, zgele pes jekhetane. ³⁵ Jekh lendar, zakoňikos, phučla le Ježišostar, hoj les te chudel avri: ³⁶ „Učitelina, savo prikazaňje hin nekbareder andro Zakonos?“

³⁷ O Ježiš leske phenda: „Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri godi.“ ³⁸ Kada hin oda baro the ešebno prikazaňje. ³⁹ A dujto hin tiš ajsa sar o ešebno: „Kameha avres avke sar tut korkores!“ ⁴⁰ Pre kala duj prikazaňja ačhel calo Zakonos the o Proroka.“

O Ježiš phučel pal o Mesijašis

* **22:16** 22,16 o Židi, save likerenas paš o Herodes

⁴¹ Sar pes zgele o Farizeja, phučla lendar o Ježiš: ⁴² „So tumen phenen pal o Mesijašis? Kaskro hino čhavo?“

Phende leske: „Le Davidoskro.“

⁴³ Phenda lenge: „Akor soske o David les andro Duchos vičinel Rajeja? Bo phenel:

⁴⁴ *„O Raj phenda mire Rajeske:*

*Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava
tire neprijatelen tel o pindre.’*

⁴⁵ Te korkoro o David les vičinel ‚Rajeja‘, sar šaj avel o Kristus leskro čhavo?“ ⁴⁶ Ņiko leske na džanelas te odphenel aňi lav a ole dživesestar pes imar űiko na opovažinda lestar vareso te phučel.

23

O Ježiš pal o Farizeja the pal o zakoňika

¹ Akor phenda o Ježiš le nipenge the peskre učeňikenge: ² „O zakoňika the o Farizeja peske bešle pre le Mojžišoskro than a sikaven, so phenel o Zakonos. ³ Vašoda savoro, so tumenge phenena, hoj te dolikeren, oda dolikeren a keren, ale pal lengre skutki ma keren. Bo on na keren oda, so vakeren. ⁴ Sphanden bare pharipena, so našti te zlidžal, a thoven len pro vali le manušenge, ale on korkore na kamen te čhalavel aňi le angušteha.

⁵ Savoro, so on keren, keren ča vaš oda, hoj len o nipi te dikhen. Thoven peske o bare krabički le Devleskre laveha pro čekat the pro vasta a o bare špargici pro agor peskre gadengre. ⁶ Kamen nekfeder thana pro hoscini the anglune thana andro sinagogi. ⁷ Kamen, hoj lenge o nipi andro foros te pozdravinen a te vičinen len: ‚Rabbi.’

⁸ Ale tumen peske ma domuken te phenel ‚rabbi‘, bo ča jekh hin tumaro Učitelis – o Kristus – a tumen savore san phrala. ⁹ A ma phenen űikaske pre phuv ‚dado‘, bo ča jekh hin tumaro Dad, oda, ko hino andro űebos. ¹⁰ Aňi peske ma domuken te phenel ‚duchovna vodci‘, bo ča jekh hin tumaro Vodcas, o Kristus. ¹¹ Oda, ko ulahas maškar tumende bareder, ela tumaro služobňikos. ¹² Sako, ko pes hazdel upre, ela pokorimen a oda, ko pes pokorinel, ela uprehazdlo.“

Vigos le Farizejenge the le zakoňikenge

¹³ „Ale vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo phanden andre le nipenge o űeboskro krališagos – tumen korkore andre na džan a olenge, ko kamlehas te džal andre, na domuken. ¹⁴ [Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo thoven avri le vdovenca a len lengre khera a but tumen modlinen, hoj tumen te dičhol. Vašoda avena goreder sudzimen.]

¹⁵ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo predžan o moros the e phuv, hoj te dochuden jekhe manušes andre tumaro pačaben, a sar pes visarel, keren lestar čhavo le pekloskro, duvar goreder sar san tumen.

¹⁶ Vigos tumenge, kore vodcale! Bo phenen: ‚Ko lela vera pro chramos, oda nane űič, ale ko ilahas vera pro somnakaj andro chramos, oda imar mušinel te dolikerel.’

¹⁷ Tumen diline the kore! So hin bareder: O somnakaj, či o chramos, so pošvecinel o somnakaj? ¹⁸ Abo tumen phenen: ‚Te ilahas vareko vera pro oltaris, oda nane űič, ale te ilahas vareko vera pre oda daros, so hin upre, oda imar mušinel te dolikerel.’

¹⁹ Tumen diline the kore! So hin bareder, o daros, či o oltaris, so pošvecinel o daros?

²⁰ Avke oda, ko lel vera pro oltaris, lel vera pro oltaris the pre savoreste, so upre hin.

²¹ A oda, ko lel vera pro chramos, lel vera pro chramos the pre Oda, ko andre bešel.

²² Oda, ko lel vera pro ņebos, lel vera pro tronos le Devleskro the pre Oda, ko upre bešel.

²³ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo den o đesjatki andral e meta, andral o kopros the andral e raška, ale omuklan oda, so buter kampil te dolikerel andro Zakonos: O spravodlišagos, o lačhejileskeriben the e vernost. Kada kampil te kerel a koda te na omukel. ²⁴ Tumen kore vodcale! La mucha precidzinen a la ťava preliginen!

²⁵ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo žužaren avral e kuči the o čaro, ale andral hin pherdo hamišagos the džungipen. ²⁶ Farizejona, tu koro manuš! Žužar ešeb e kuči the o čaro andral, hoj te aven žuže the avral!

²⁷ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo san sar o parne hrobi, so avral dičhon šukares, ale andral hine pherde le mulengre kokalenca the dojekhe džungipnaha. ²⁸ Avke the tumen avral dičhon le nipenge, hoj san čačipnaskre, ale andro jilo san igen falošna the nalače.

²⁹ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo ačhaven o hrobi le prorokenge a šukaľaren o pomňiki le čačipnaskrengre. ³⁰ Tumen phenen: ‚Te džidilamas andro dživesa amare dadengre, na murdardamas lenca le proroken.‘

³¹ Avke korkore pre tumende phenen avri, hoj san o čhave olengre, ko murdarde le proroken. ³² Dokeren oda, so chudle te kerel tumare dada!

³³ Tumen sapale! Tumen čhave le sapengre! Sar šaj denašena olestar, hoj te na aven odsudzimen andro peklos? ³⁴ Vašoda bičhavav ke tumende le proroken, le godaver muršen the olen, ko hine avrisikade andro Zakonos. Varesaven lendar ukrižinena the murdarena a varesaven lendar marena le bičenca andre tumare sinagogi a džana pre lende foros forostar. ³⁵ Avke avena potrestimen vaš oda, hoj murdarđan le čačipnaskren; vaš oda, hoj čhordan avri o ņevinno rat le Abelostar dži ko Zachariaš, le Barachiašiskro čhavo, saves murdarđan maškar o chramos the oltaris. ³⁶ Čačipen tumenge phenav, kada savoro avela pre kada pokoleňje!“

O roviben pal o Jeruzalem

³⁷ „Ó, Jeruzalemona, Jeruzalemona! Tu, so murdares le proroken a čhivkeres le barenca andre ola, ko hine ke tu bičhade. Kecivar kamľom te skidel tire čhaven, avke sar e kachňi skidel peskre kachňoren tel peskre kridli, ale na kamenas! ³⁸ Dikh, tumaro kher ačhela omuklo! ³⁹ Bo phenav tumenge, hoj akanastar man imar na dikhena, medik na phenena: ‚*Požehňimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!*““

24

O chramos ela telečhido

¹ Palis geľa o Ježiš avri andral o chramos a sar džalas het, avle ke leste leskre učeňika, hoj leske te sikaven le chramoskre stavbi. ² Ale o Ježiš lenge odphenda: „Dikhen kada savoro? Čačipen tumenge phenav, hoj kade na ačhela bar pre bareste! Savoro ela telečhido.“

O znameňja pal o koňec le svetoskro

³ Sar bešelas pro Olivovo verchos, avle pal leste leskre učeňika korkore a phende leske: „Phen amenge, kana oda avela. Pal soste prindžaraha, hoj tu aves a imar hin o koňec le svetoskro?“

⁴ O Ježiš lenge odphenda: „Den pozoris, hoj tumen vareko te na klaminel! ⁵ Bo ena but ajse manuša, save avena andre miro nav a phenena: ‚Me som o Kristus!‘ – a odcirdena but dženen pro falošno drom. ⁶ Sar šunena pal o maribena abo hoj pes maren o narodi, tumen ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koňec.“

⁷ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos; ela bari bokh a pro but thana e phuv razisałola. ⁸ Ale kada savoro ela o ešebna ločhibnaskre dukha.

⁹ Akor tumen phandena andre, marena a murdarena. Savore narodi tumen naši avri ačhena vaš miro nav. ¹⁰ Akor but džene oddžana le pačabnastar. Jekh avres dena andre a jekh avres naši avri ačhena. ¹¹ Avena but falošna proroka a odcirdena but dženen pro falošno drom. ¹² Vašoda, hoj o nalačhipen barola, andro but džene šilałola o kamiben, ¹³ ale oda, ko likerela avri dži o końec, ela spasimen. ¹⁴ A kada evańjelium pal o krališagos pes vakerela pal calo svetos, hoj savore narodi te šunen, a palis avela o końec.

¹⁵ Sar dikhena, hoj pro sveto than ačhel oda baro džungipen, so melarel andre o chramos, avke sar phenda o prorokos Daniel – oda, ko genel, mi achalol – ¹⁶ akor ola, ko ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi. ¹⁷ Oda, ko ela pro pados, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher. ¹⁸ A oda, ko ela pre mała, te na visalol pale khere vaš o gada. ¹⁹ No andre ola dživesa ela phares le khabńenge the ole džuvlengen, save den te pijel le čhavoren. ²⁰ Modłinen tumen, hoj te na mušinen te denašel jevende abo pro šabat! ²¹ Bo akor ela ajso pharipen, savo mek na sas, kanastar o Del stvorinda o svetos, a imar ańi šoha buter na ela.

²² Te o Raj na kerđahas ola dživesa frimeder, na ulahas zachrańimen nisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidńa avri, kerđa ola dživesa frimeder. ²³ Te tumenge akor vareko phendaahas: ‚Dikh, kade hino o Mesijašis,‘ abo: ‚Kode hino!‘ – ma pačan! ²⁴ Bo avena but falošna mesijaša the but falošna proroka a kerena bare znameńja the zazraki, hoj te cirden pro falošno drom – te pes oda dińahas – the le avrikidle manušen. ²⁵ Dikhen, phendom tumenge oda anglal!

²⁶ Te tumenge akor vareko phenela: ‚Dikh, pre pušta hino!‘ – ma džan avri. Abo: ‚Dikh, andro kher hino!‘ – ma pačan. ²⁷ Bo sar demel o perumos pro vichodos a dičhol les dži o zapados, avke ela, sar avela o Čhavo le Manušeskro. ²⁸ Bo kaj hin o mulo felos, ode pes skidena the o supi.

²⁹ A takoj pal o pharipen andre ole dživesa,
o kham kałola
a o čhonoru imar na labola.
O čercheńa perena andral o ņebos
a o ņeboskre zora razisałona.

³⁰ Akor pes sikavela pro ņebos o znameńje, o Čhavo le Manušeskro. A savore nipi pre phuv rovena, sar dikhena, hoj o *Čhavo le Manušeskro avel pro ņeboskre chmari* andre zor the andre bari slava. ³¹ Sar šundola e zorałi truba, bičhavela peskre ańjelen a skidena upre leskre avrikidle manušen pal savore štar seri le svetoskre, pal jekh agor le ņebostar dži pre aver.“

O podobenstvo pal o figovńikos

³² „Le figovńikostar siklon o podobenstvo: Sar leskre konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o ņilaj hino pašes. ³³ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj hino pašes paš o vudar. ³⁴ Čačipen phenav tumenge, hoj kada pokoleńje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela. ³⁵ O ņebos the e phuv našłona, ale mire lava šoha na našłona.“

Ňiko na džanel oda džives ańi odi ora

³⁶ „Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel ņiko, ańi o ņeboskre ańjela, ańi o Čhavo, ča jekh o Dad. ³⁷ Sar sas andre ola dživesa, sar dživelas o Noach, avke ela the akor, sar avela o Čhavo le Manušeskro. ³⁸ Bo andre ola dživesa angle potopa o manuša chanas the pijenas, lenas romńen a džanas romeste dži andre oda džives,

sar geľa o Noach andro korabos ³⁹ a na džanenas, so pes ačhela, medik na avľa e potopa a na iľa savoren het – avke ela the sar avela o Čhavo le Manušeskro. ⁴⁰ Akor ena duj džene pre maľa: Jekh ela ilo a dujto ačhela. ⁴¹ Duj džuvlija erņinena pro mlinkos: Jekh ela ili a dujto ačhela.

⁴² Vašoda ma soven, bo na džanen, andre savi ora the andre savo džives avela tumaro Raj. ⁴³ Ale kada džanen: Te džanľahas o gazdas, sava oratar rači avela o zbujņikos, diňahas pozoris a na domukľahas leske te rozmarel o kher. ⁴⁴ Vašoda the tumen aven pripravimen, bo o Čhavo le Manušeskro avela andre odi ora, savi na užarena.“

Pal o lačo the nalačo sluhas

⁴⁵ „Akor ko hin oda verno the godaver sluhas, saves ačhađa leskro raj upral peskre sluhi, hoj len te del te chal pro spravno časos? ⁴⁶ Bachtalo hin oda sluhas, saves leskro raj, sar avela, arakhela oda te kerel. ⁴⁷ Čačipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskro barvalipen. ⁴⁸ Ale te peske gondolindahas oda nalačo sluhas andre peskro jilo: ‚Miro raj mek avke sig na avela‘ – ⁴⁹ a chudňahas te marel olen, ko leha služinen, a chalahas the piľahas le pijakenca, ⁵⁰ akor avela o raj ole sluhaskro andre oda džives, savo na užarel, the andre odi ora, savi na džanel. ⁵¹ Prečhinela les pro jepaš a leskro kotor ela le dujemujengre manušenca. Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh.“

25

Pal o deš pačivale čhaja

¹ „Akor ela o ňeboskro krališagos ajso, sar o deš pačivale čhaja, save peske ile o lampi a gele anglal te užarel le ternes. ² Ale pandž lendar sas diline a pandž godaver. ³ O diline peske ile o lampi, ale na ile peha olejos, ⁴ ale o godaver peske ile o lampi the le olejoha andro cakli. ⁵ Sar imar but na avelas o terno, zadrимinde savore a zasute.

⁶ Ale pal jepaš rat vareko vičinda: ‚Dikh, o terno avel! Džan avri pal leste!‘

⁷ Akor užile savore čhaja a pripravinenas peske o lampi. ⁸ A o nagodaver phende le godaverenge: ‚Den amen tumare olejostar, bo amare lampi murdaľon andre.‘

⁹ Ale o godaver lenge odphende: ‚Na, bo na ela dos aňi amen aňi tumen. Feder ela, te tumenge džana te cinel olendar, ko bikenen olejos.‘

¹⁰ A sar gele te cinel, akor avľa o terno. Ola, ko sas pripravimen, gele leha andre pro bijav a phandľa pes andre o vudar.

¹¹ Palis doavle the okla čhaja a phenenas: ‚Rajeja, Rajeja, phundrav amenge!‘

¹² Ale ov odphenda: ‚Čačipen tumenge phenav, na prindžarav tumen!‘

¹³ Vašoda ma soven, bo na džanen o džives aňi e ora, kana avela o Čhavo le Manušeskro!“

Pal o talenti

¹⁴ „Oda ela avke, sar jekh manuš, savo džalas het pro droma, vičinda peske le sluhen a diňa lenge peskro barvalipen. ¹⁵ Jekhes diňa pandž talenti, avres duj a avres jekh. Sakones diňa pal oda, so džanelas te kerel. Palis geľa het. ¹⁶ Oda, ko chudňa pandž talenti, geľa takoj te kerel buči ole lovenca a zarodňa aver pandž talenti. ¹⁷ Avke the oda, ko chudňa duj, zarodňa aver duj. ¹⁸ Ale oda, ko chudňa jekh, geľa avri a kopalinda andre phuv chev a ode garuđa le rajeskre love.

¹⁹ Palis pal o but časos avľa pale o raj ole sluhengro a phučelas lendar, so kerde le lovenca. ²⁰ Avľa oda, ko chudňa pandž talenti, anda aver pandž a phenda: ‚Rajeja, pandž talenti man diňal, dikh, aver pandž lenca rodňom!‘

²¹ Leskro raj leske phenda: ‚Mištes kerdal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral o but. Av andro radišagos tire rajeskro!‘

²² Avla the oda, ko chudña duj talenti, a phendã: ‚Rajeja, duj talenti man diñal, dikh, aver duj lenca rodñom!‘

²³ Leskro raj leske phendã: ‚Mištes kerďal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral but. Av andro radišagos tire rajeskro!‘

²⁴ Palis avla the oda, ko chudña jekh talentos, a phendã: ‚Rajeja, džanavas, hoj tu sal zoralo manuš. Kides upre ode, kaj na sadzindal, a les tuke oda, so na rozčhidal. ²⁵ Vašoda man daravas a gelom te garuvel tiro talentos andre phuv. Dikh, kade hin oda, so hin tiro!‘

²⁶ Ale leskro raj leske odphendã: ‚Nalačo the leñivo sluhona! Džanehas, hoj kidav upre ode, kaj na sadzindom, a lav mange oda, so na rozčhidom. ²⁷ Šaj diñal mire love olenge, ko keren le lovenca, a sar me avlomas, ilomas mange pale buter.‘

²⁸ Vašoda len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti. ²⁹ Bo sakones, kas hin, oles ela dino a ela les pherdo. Ale oleslar, kas nane, pes lela the oda, so les hin. ³⁰ A kale sluhã, savestar nane chasna, čhiven avri andro kalipen – ode, kaj ela o roviben a randena le dandena andre dukh.‘ “

Pal o posledno sudos

³¹ „Sar avela o Čhavo le Manušeskro andre peskri slava a savore aňjela leha, akor peske bešela pro tronos andre peskri slava. ³² A savore narodi pes zdžana angle leste a oddelinela len jekhen avrendar avke, sar o pastjeris oddelinel le bakroren the le capen. ³³ A thovela le bakroren pal peskri čači sera a le capen pal oki sera.‘

³⁴ Akor phenela o kralis olenge, ko ena pal leskri čači sera: ‚Aven tumen, so san požehñimen mire Dadestar, zalen o krališagos, so sas pripravimen prekal tumende, kanastar sas kerdo o svetos. ³⁵ Bo somas bokhalo a diñan man te chal, somas smedno a diñan man te pijel, somas cudzincos a priiñan man, ³⁶ somas lango a diñan man te urel, somas nasvalo a avlan pal ma, somas andre bertena a avlan man te dikhel.‘

³⁷ Akor leske phenena o čačipnaskre: ‚Rajeja, kana tut dikhlam bokhales a čalardam tut, abo smednones a diñam tut te pijel? ³⁸ Kana tut dikhlam cudzincos a priiñam tut, abo langes a diñam tut te urel? ³⁹ Kana tut dikhlam nasvales abo andre bertena a avlam pal tute?‘

⁴⁰ O kralis lenge odphenela: ‚Čačipen tumenge phenav: Savoro, so kerďan jekheske kale mire nečiknedere phralendar, mange oda kerďan.‘

⁴¹ Palis phenela the olenge pal e balogñi sera: ‚Džan mandar het tumen, so san prekoše, andre večno jag, so hin pripravimen prekal o beng the leskre aňjela. ⁴² Bo somas bokhalo, a na diñan man te chal, somas smedno, a na diñan man te pijel, ⁴³ somas cudzincos, a na priiñan man, somas lango, a na diñan man te urel, somas nasvalo the andre bertena, a na avlan pal ma.‘

⁴⁴ Akor leske the on odphenena: ‚Rajeja, kana tut dikhlam bokhales, abo smednones, abo sar cudzincos, abo langes, abo nasvales, abo andre bertena, a na pomožindam tuke?‘

⁴⁵ Akor lenge odphenela: ‚Čačipen tumenge phenav: Te oda na kerďan jekheske kale mire nečiknedere phralendar, mange oda na kerďan.‘

⁴⁶ A kala džana andro večno trapišagos, ale o čačipnaskre andro večno dživipen.‘ “

26

O rašaja pes dovakeren pro Ježiš

¹ Sar dovakerďa o Ježiš savore kala lava, phendã peskre učeñikenge: ² „Džanen, hoj mek duj džives a ela e Patrađi a o Čhavo le Manušeskro ela dino, hoj les te ukrižinen.‘ “

³ Akor pes zgele o bare rašaja, o zakoñika the o phuredera le nipengre andre dvora ko nekbareder rašaj Kajfaš. ⁴ Dovakerde pes, hoj le Ježiš počoral chudena a murdarena les. ⁵ Ale phenenas: „Na pro inepos, hoj pes o manuša te na vzburinen pre amende.“

O Ježiš pomazimen andre Betanija

⁶ Sar sas o Ježiš andre Betanija andro kher ko Šimon ko Malomocno, ⁷ avľa ke leste jekh džuvľi. Ola džuvľa sas igen vzacno olejos andro alabastrovo caklocis. Sar bešelas o Ježiš pašal o skamind, čhiđa leske oda olejos avri pro šero.

⁸ Sar oda dikhle o učeñika, cholisalile a phučle: „Nane zijan, kajso vzacno olejos? ⁹ Kada olejos pes šaj bikenđa vaš o but love a šaj pes diña le čorengel!“

¹⁰ Sar oda dikhľa o Ježiš, phenđa lenge: „Soske pre late chan choli? Se igen šukar skutkos mange kerđa. ¹¹ Bo o čore tumenca hine furt, ale me tumenca furt na avava. ¹² Oleha, hoj čhiđa avri o olejos pre miro țelos, man pripravinda pre miro pohrebos. ¹³ Čačipen tumenge phenav, hoj vřadzik pal calo svetos, kaj pes vakerela kada evaņjelium, pes phenela the oda, so kadi džuvľi akana kerđa, hoj pes pre late te leperel.“

O Judaš del andre le Ježiš

¹⁴ Akor jekh le deřudujendar o Judaš Iřkarijotsko geľa het ko bare rašaja ¹⁵ a phučľa: „So man dena, te les tumenge dava andre?“ A on les dine tranda (30) rupune love. ¹⁶ O Judaš akorestar rodelaš drom, sar les te del andre.

E posledno večera

¹⁷ Eřebno džives pro inepos le Marengro bi o Kvasos avle o učeñika ko Ježiš a phende leske: „Kaj kames, hoj tuke te keras o Patraďakro chaben?“

¹⁸ Ov phenđa: „Džan andro foros ke koda the koda manuš a phenen leske: ‚O Učitelis tuke phenel: Miro časos hin pašes. Kamav te kerel e Patraďi andre tiro kher mire učeñikenca.‘ “ ¹⁹ O učeñika kerde avke, sar lenge oda phenđa o Ježiš, a pripravinde e Patraďi.

²⁰ Sar zaračila, bešla o Ježiš le deřudujenca pašal o skamind. ²¹ Sar chanas, phenđa: „Čačipen tumenge phenav: Jekh tumendar man zradzinela.“

²² Sar oda řunde, ačhile igen smutna a phučenasa lestar jekh pal aver: „Som oda me, Rajeja?“

²³ O Ježiš odphenđa: „Oda, ko peske manca močinela o maro andro čaro, ov man zradzinela. ²⁴ O Čhavo le Manuřeskro muřinel te merel, avke sar pal leste hin pisimen, ale ole manuřeha, ko les zradzinel, ela igen namiřtes. Feder leske ulahas, te aņi na ulilahas.“

²⁵ Akor o Judaš, savo les zradzinela, phučľa: „Som oda me, Rabbi?“

O Ježiš leske phenđa: „Tu oda phenďal.“

²⁶ Sar chanas, iľa o Ježiš o maro a palikerđa. Phagerelas, delas le učeñiken a phenđa: „Len, chan, kada hin miro țelos.“

²⁷ Palis iľa e kuči, palikerđa, diña lenge a phenđa: „Pijen andral savore, ²⁸ bo kada hin miro rat la zmluvakro, so pes čhoreľ avri vaš but manuša, hoj pes lenge te odmukel o bini. ²⁹ Ale phenav tumenge, hoj imar buter řoha na pijava olestar, so barol pre viñica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo tumenca andro kraliřagos mire Dadeskro.“

³⁰ Paloda, sar giľade chvala, gele pro Olivovo verchos.

O Ježiš phenel, hoj les savore omukena

³¹ Akor lenge o Ježiš phenđa: „Kadi rat savore denařena a omukena man, bo hin pisimen:

„Marava le pastjeris

a o bakrore andral o stados pes rozdenašena.’

³² Ale sar uščava andral o meriben, džava anglal tumende andre Galileja.“

³³ Akor leske o Peter phenda: „Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava.“

³⁴ O Ježiš leske odphenda: „Čačipen tuke phenav, hoj mek adi rat, sigeder sar o kohutos gilavela, tu man trival zaprineha.“

³⁵ O Peter leske phenda: „Kajte tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava.“ A savore učeņika avke phenenas.

E modlitba andre Getsemansko zahrada

³⁶ Palis lenca o Ježiš avla pre ajsa than, so pes vičinel Getsemane. Ode phenda peskre učeņikenge: „Bešen tumenge kade, medik man me džava te modlinel.“ ³⁷ Ila peha le Peter the le Zebedeoskre duje čhaven. A zaila les o pharipen the e žala. ³⁸ Akor lenge phenda: „Miri duša hiņi pro meriben smutno! Ačhen manca kade a ma soven!“

³⁹ Geļa lendar sikra dureder anglal, peļa le mujeha pre phuv a modlinelas pes: „Dado miro, te pes oda del, mi obdžal man kadi kuči. Ale na oda so me kamav, ale so tu kames.“

⁴⁰ Palis avla ke peskre učeņika, arakhļa len te sovel a phenda le Peteriske: „So, na birinen manca te ačhel jekh ora upre? ⁴¹ Ma soven a modlinen tumen, hoj te na džan andro pokušeņje! Bo o duchos kamel, ale o telos hino slabo.“

⁴² Pale pes odgeļa dujtovar te modlinel a phenelas: „Dado miro, te man našti obdžal kadi kuči a mušinav la te pijel, mi ačhel pes oda, so tu kames!“

⁴³ Sar avla, arakhļa len pale te sovel, bo cirdelas len igen te sovel. ⁴⁴ Mukļa len, odgeļa pes pale tritovar te modlinel a phenda pale ola lava.

⁴⁵ Palis avla ko učeņika a phenda lenge: „Mek furt soven a odpočovinen tumenge? Dikh, avla odi ora, sar o Čhavo le Manušeskro hino dino andro vasta le binošne manušenge. ⁴⁶ Ušten upre, aven džas. Miro zradcas hino pašes.“

O Judaš zradzinel le Ježiš

⁴⁷ Androda, medik o Ježiš vakerelas, avla o Judaš, jekh le dešudujendar. Leha avenas but nipi le šablenca the le pacenca andro vasta, save sas bičhade le bare rašajendar the le phurederendar. ⁴⁸ Le Ježišoskro zradcas lenge diņa anglal te džanel: „Oda hin oda, kas čumidava. Chuden les.“ ⁴⁹ A takoj avla o Judaš ko Ježiš a phenda: „Smirom tuke, Rabbi!“ A čumidļa les.

⁵⁰ O Ježiš leske phenda: „Prijašelina, ker oda, soske avlal.“

Avke avle, chudle les a zaile. ⁵¹ Jekhvareste jekh olendar, ko sas le Ježišoha, ila avri e šabļa, demađa le nekbaredere rašaskre sluhās a odčhinda leske o kan.

⁵² O Ježiš leske phenda: „Thov e šabļa pale pro than, bo sako, ko pes la šablaha marel, la šablaha the merela. ⁵³ Abo gondolines tuke, hoj našti akana mangav mire Dades a ov mange bičhadahas buter sar dešuduj (12) legionī aņjelen? ⁵⁴ Ale sar pes palis naplņindehas o Pisišagi, save phenen, hoj pes oda kavke mušinel te ačhel?“

⁵⁵ Andre odi ora phenda o Ježiš le nipenge: „Avlan pre ma le šablenca the le pacenca, hoj man te zalen sar varesave živaņis? Sako džives bešavas maškar tumende andro chramos, sikavavas a na phandļan man. ⁵⁶ Ale kada savoro pes ačhila, hoj pes te naplņinel oda, so pisinde o Proroka.“ Androda les savore učeņika omukle a denašle het.

O Ježiš angle Bari Rada

⁵⁷ Avke zaile le Ježiš a liġende les ko Kajfaš, ko nekbareder rašaj. Ode pes zgele o zakoņika the o phuredera. ⁵⁸ O Peter avelas pal leste dural a doavļa dži andre dvora

le nekbareder rašaskri. Geła andre a bešla peske le sluhenca, hoj te dikhel, sar oda savoro doperela.

⁵⁹ O bare rašaja, o phuredera the cali Bari Rada kamenas te arakhel falošno svedectvos pro Ježiš, hoj les te murdaren. ⁶⁰ Ale kajte avle but falošna švedki, the avke nič na arakhle.

Palis avle duj džene ⁶¹ a phende: „Kada manuš phendā: „Šaj čhivav tele kada chramos a tel o trin džives les pale šaj ačhavav.“ “

⁶² Akor uštīla o nekbareder rašaj a phendā leske: „Nič na phenes pre oda, so pre tu kala manuša vakeren?“ ⁶³ Ale o Ježiš sas čhit. A o nekbareder rašaj leske phendā: „Le vera anglo džido Del a phen amenge, či sal tu o Kristus, o Čhavo le Devleskro.“

⁶⁴ O Ježiš leske phendā: „Tu oda phendal. Ale phenav tumenge, hoj akanastar dikhena, hoj o Čhavo le Manušeskro bešel pre čači sera le Nekzoraledereskri a avel pro ņeboskre chmari.“

⁶⁵ Akor čhingerđa o nekbareder rašaj peskre gada a phendā: „Ruhinel pes! Kampil amenge mek švedken? Akana šundan, sar pes ruhinel! ⁶⁶ So pre oda phenen?“

A on odphende: „Zaslužinel peske te merel!“

⁶⁷ Akor leske chudle te čhungarel andro muj a marenas les pal o šero. Aver les marenas le pacenca ⁶⁸ a phenenas: „Prorokin amenge, Kristus! Ko tut demada?“

O Peter zaprinel le Ježiš

⁶⁹ O Peter bešelas avri pre dvora. Avla ke leste jekh služka a phendā leske: „The tu salas ole Ježišoha andral e Galileja.“

⁷⁰ Ale o Peter zaprinđa angle savoredženende a phendā: „Na džanav, so vakeres.“

⁷¹ Sar geła paš e brana, dikhlā les aver služka a phendā olenge, ko ode sas: „The kada manuš sas ole Ježišoha andral o Nazaret.“

⁷² Ale o Peter pale zaprinđa a iła vera: „Na prindžarav ole manušes!“

⁷³ Sikra paloda avle ola, ko ode ačhenas, a phende le Peteriske: „Tu sal čačes jekh lendar, bo tiro vakeriben pre tu phenel avri.“

⁷⁴ Androda pes o Peter chudña te košel a iła pre peste vera: „Me na prindžarav ole manušes!“ A takoj gilāđa o kohutos. ⁷⁵ Akor avla le Peteriske pre godi ola lava, so leske o Ježiš phendā: „Sigeder sar o kohutos gilavela, tu man trival zaprineha.“ Geła avri a chudña igen te rovel.

27

O Ježiš ligendo ko Pilat

¹ Sig tosara pes dovakerde savore bare rašaja the o phuredera le nipengre pro Ježiš, hoj les dena te murdarel. ² Phandle les, ligende het a oddine le vladariske le Pilatoske.

Le Judašiskro meriben

³ Sar dikhlā o Judaš, savo diña andre le Ježiš, hoj les odsudzinde, sas leske pharo a diña pale le bare rašajenge the le phurederenge ola tranda (30) rupune love ⁴ a phendā: „Kerđom binos, bo zradzindom o ņevinno rat.“

Ale on odphende: „So amen hin andre oda? Oda hin tiri veca!“

⁵ O Judaš čhidā ola rupune love andro chramos a odgeła. Palis geła a figindā pes.

⁶ O bare rašaja ile ola love a phende: „Našti len thovas andre le chramoskri pokladnica, bo oda hin o počniiben vaš o rat.“ ⁷ Dovakerde pes a ole lovenca cinde e mała le hrnčjariskri, hoj ode te parunen le cudzincen. ⁸ Vašoda pes vičinel odi mała „Mała le Rateskri“ dži adadžives. ⁹ Akor pes ačhilā oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremijaš: „Ile ola tranda (30) rupune love, o počniiben, pre savo pes

dovakerde o čhave le Izraeloskre, ¹⁰ a dine len vaš e mała le hrnčjariske, avke sar mange prikazinda miro Raj.“

O Ježiš anglo Pilat

¹¹ O Ježiš ačhelas anglo vladaris a o vladaris lestar phučla: „Sal tu o židoviko kralis?“

„Tu oda phendal,“ phendā leske o Ježiš.

¹² O bare rašaja the o phuredera pre leste but vakerenas, ale ov nič na odphendā.

¹³ Akor lestar o Pilat phučla: „Na šunes, keci pre tu vakeren?“ ¹⁴ Ale o Ježiš leske na odphendā aňi lav, vašoda pes o vladaris igen čudalinelas.

¹⁵ Sako berš pre Patrađi premukelas o vladaris le nipenge jekhe bertenošis, saves peske o manuša kidenas avri. ¹⁶ Akor ode sas jekh igen nalačo bertenošis, saves vičinenas Barabaš. ¹⁷ Sar pes o nipi zgele, phučla lendar o Pilat: „Kas kamen, hoj tumenge te premukav: Le Barabaš, abo le Ježiš, saves vičinen Kristus?“ ¹⁸ Bo džanelas, hoj les andral e zavist dine andre.

¹⁹ Sar bešelās o Pilat pro sudno stolkos, bičhađa ke leste leskri romňi, hoj leske te phenen: „Te na chal tut nič ole čačipnaskre manušeha, bo adadžives andro suno but cerpindom vaš leske!“

²⁰ Ale o bare rašaja the o phuredera marde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš a te murdaren le Ježiš.

²¹ O Pilat lendar phučla: „Kas kale dujendar kamen, hoj tumenge te premukav?“ „Le Barabaš!“ odphende.

²² A o Pilat phučla: „A so te kerav le Ježišoha, saves vičinen Kristus?“

„Ukrižin les!“ vičinenas savoredžene.

²³ Ale ov lendar phučla: „So ajsa nalačo kerđa?“

No on mek zoraleder vičinenas: „Ukrižin les!“

²⁴ Sar dikhla o Pilat, hoj nič našti kerel a o nipi keren mek bareder vika, ila o paňi, thoda (omorda) o vasta anglo nipi a phendā: „Me som žužo kale manušeskre ratestar! Pre tumende oda ačhel.“

²⁵ A savore nipi phende: „Leskro rat pre amende the pre amare čhave!“

²⁶ Akor lenge premukla le Barabaš. Ale le Ježiš zbičinda a diňa te ukrižinel.

O slugađa asan le Ježišostar

²⁷ O slugađa ile le Ježiš andre le vladariskro palacis a zgele pes pre leste cali čata.

²⁸ Čhide leske tele o gada a urde les andro purpurovo plaštos. ²⁹ Le trňendar leske kerde koruna a thode leske la pro šero. Dine les palica andro čačo vast a perenas anglal leste pro khoča. Asanas lestar a phenenas: „Mi dživel o židoviko kralis!“

³⁰ Čhungarenas pre leste, ile odi palica a marenas les pal o šero. ³¹ Sar lestar imar preačhile te asal, čhide pal leste tele o purpurovo plaštos, urde pre leste leskre gada a lidžanas les te ukrižinel.

O Ježiš ukrižimen

³² Sar avenas avri, arakhle varesave manušes, savo pes vičinelas Šimon Cirenejsko. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoskro kerestos. ³³ Avle pre oda than, so pes vičinel Golgota, so hin „le Lebkengro Than“. ³⁴ Dine les te pijel mol mišimen varesoha, so hin igen kirko. Ale sar koštoľinda, na kamla te pijel. ³⁵ Sar les ukrižinde, rozđelinde peske leskre gada a losinenas vaše, [hoj pes te naplňinel oda, so phendā o prorokos: „Rozđelinde peske mire gada a losinenas vaš mire veci.“] ³⁶ Palis peske o slugađa bešle a stražinenas les. ³⁷ Upral leskro šero dine te pisinel leskri vina: „Kada hin o Ježiš, o kralis le Židengro.“

³⁸ Jekhetane leha ukrižinde duje zbužņiken, jekhes pal e čači sera a dujtones pal oki sera. ³⁹ Ola manuša, save odarik predžanas, pes ruhinenas, kerenas le šerenca ⁴⁰ a phenenas: „Tu, so čhives tele o chramos a tel o trin džives les ačhaves, zachrañin tut! Te sal o Čhavo le Devleskro, av tele pal o kerestos!“ ⁴¹ Avke lestar asanas the o bare rašaja le zakonikenca the le phurederenca a phenenas: ⁴² „Avren zachrañinelas a pes našti zachrañinel? Ov hino o kralis le Izraeloskro! Akana mi avel tele pal o kerestos a pačaha leske! ⁴³ Pačalas le Devleske, akana les mi zachrañinel, te les kamel! Se phenda: ‚Me som o Čhavo le Devleskro!‘ “ ⁴⁴ Asanas lestar the ola, ko leha sas jekhetane ukrižimen.

O Ježiš merel

⁴⁵ Dešuduj (12) orendar* pro dilos avla o kalipen pal cali phuv a likerđa dži trin ori pal o dilos. ⁴⁶ Vaj trin orendar o Ježiš zoraha vičinda: „*Eli, Eli, lama sabachtani?*“ So hin prethodo: „*Devla miro, Devla miro, soske man omuklal?*“

⁴⁷ Sar oda šunde varesave džene, save ode ačhenas, phende: „Vičinel le Eliaš!“

⁴⁸ Jekh dženo takoj denašla te močinel e špongija andro šut, thođa la pre paca a delas les te pijel. ⁴⁹ Ale okla džene phenenas: „Muk avke! Dikhaha, či les avela o Eliaš te zachrañinel!“

⁵⁰ Ale o Ježiš pale zorales vičinda a muľa.

⁵¹ Akor o pochtan, so sas figimen andro chramos, phariľa pro jepaš uprunestar dži tele, e phuv razisaľolas a o skali pharonas. ⁵² O hrobi pes phundravenas a but sveta manuša uštile andral o meriben. ⁵³ Avle avri andral o hrobi paloda, sar o Ježiš uštila andral o meriben, a gele andro sveto foros, kaj pes sikade but dženge.

⁵⁴ Sar dikhľa o velitelis the ola, ko leha stražinenas le Ježiš, hoj e phuv razisaľolas, a the oda savoro, so pes ačhelas, igen pes daranas a phenenas: „Ov sas čačes o Čhavo le Devleskro!“

⁵⁵ Sas ode the but džuvľa, save dikhenas dural. On džanas pal o Ježiš andral e Galileja a kerenas pašal leste. ⁵⁶ Maškar lende sas e Maria Magdalena the e Maria, e daj le Jakoboskri the le Jozefoskri, a mek e daj le Zebedeoskre čhavengri - le Jakoboskri the le Janoskri.

O Ježiš parundo

⁵⁷ Sar zaračila, avla jekh barvalo manuš andral e Arimatija, savo pes vičinelas Jozef. Ov sas tiš le Ježišoskro učeņikos. ⁵⁸ Geľa pal o Pilat a mangelas le Ježišoskro telos. Avke o Pilat prikazinda, hoj leske les te den. ⁵⁹ O Jozef iľa o telos a zapačarda les andre žuži lepeđa. ⁶⁰ Thođa les andre peskro nevo hrobos, savo avri kerđa andre skala. Palis zakerđa o vudar andro hrobos bare bareha a geľa het. ⁶¹ Sas ode e Maria Magdalena the oki aver Maria a bešenas anglo hrobos.

⁶² Pre aver džives pro šabat pes zgele o bare rašaja the o Farizeja ko Pilat ⁶³ a phende: „Rajeja, avla amenge pre godi, hoj oda zvodcas, mek sar dživelas, phenda: ‚Pal o trin džives uščava andral o meriben.‘“ ⁶⁴ Vašoda prikazin, hoj dži o trito džives mištes te stražinen o hrobos, hoj les te na aven leskre učeņika rači te čorel a te na phenen le nipenge, hoj uštila andral o meriben. Avke ela o posledno klamišagos goreder sar o ešebno.“

⁶⁵ O Pilat lenge phenda: „Hin tumen slugađa, džan a stražinen les, sar ča džanen.“

⁶⁶ Avke on gele, zapečaťinde andre o bar a dine le slugađenge te stražinel.

* **27:45** 27,45 E grecko čhib: Šov orendar dži eňa ori. Akor rachinenas o ori avres sar adadžives.

¹ Pal o šabat, sar avel avri o kham pro ešebno džives andro kurko, gele e Maria Magdalena the oki dujto Maria te dikhel o hrobos.

² A dikh, e phuv zorales razisaľila, bo o aňjelos le Rajeskro avľa tele andral o ňebos, odcirdňa o bar pašal o hrobos a bešľa peske upre. ³ Leskro muj švicinelas sar bleskos a leskre gada sas parne sar jiv. ⁴ O slugađa lestar avke darandĭile, hoj ačhile sar mule.

⁵ Ale o aňjelos phenda le džuvľenge: „Tumen ma daran! Bo džanav, hoj roden le Ježiš, savo sas ukrižimen. ⁶ Ov kade nane, bo ušťaľa andral o meriben, avke sar phenda. Aven, dikhen oda than, kaj pašľolas. ⁷ Džan sigo te phenel leskre učeňikenge, hoj ušťaľa andral o meriben a džal anglal tumende andre Galileja. Ode les dikhena. Ma bisteren pre oda, so phendom!“

⁸ Avle sigo avri andral o hrobos a daraha the bare radišagoha denašenas oda te phenel leskre učeňikenge. ⁹ A jekhvareste androda pes lenca o Ježiš arakhľa a phenda lenge: „Smirom tumenge!“ On avle ke leste, klaňinenas pes leske a chudenas pes leskre pindrendar. ¹⁰ Akor lenge o Ježiš phenda: „Ma daran tumen! Džan te phenel mire phralenge, hoj te džan andre Galileja. Ode man dikhena.“

O bare rašaja prepočinen le slugađen

¹¹ Sar o džuvľa džanas ko učeňika, varesave ole slugađendar odgele andro foros a phende le bare rašajenge savoro, so pes ačhila. ¹² O bare rašaja pes zgele le phurederenca te dovakerel a dine le slugađen but love ¹³ a phende: „Phenen, hoj leskre učeňika avle rači a čorde les akor, sar tumen sovenas. ¹⁴ A te pes oda došunela o Pilat, amen les prevakeraha a keraha sa, hoj pes tumenge nič te na ačhel.“ ¹⁵ O slugađa ile o love a kerde avke, sar lenge sas phendo. A kada vakeriben pes rozligenda maškar o Židi dži adadžives.

O Ježiš bičhavel le učeňiken

¹⁶ O dešujekh (11) učeňika gele andre Galileja pre oda verchos, kaj lenge phenda o Ježiš. ¹⁷ Sar les dikhle, klaňinenas pes leske, ale varesave pochibinenas. ¹⁸ O Ježiš avľa ke lende a phenda: „Hin mange diňi savori zor pro ňebos the pre phuv. ¹⁹ Vašoda džan a keren mange učeňiken andral savore narodi. Bolen len andro nav le Dadeskro, le Čhaskro the le Svete Duchoskro ²⁰ a sikaven len te dolikerel savoro, so tumenge prikazindom. Dikhen, me som tumenca sako džives, medik na ela o koňec le svetoskro.“

O Evaňjelium le Marekoskro

Pal o Jan Krstiteľ

¹ O evaňjelium pal o čhavo le Devleskro, pal o Ježiš Kristus, chudňa avke, ² sar pisinelas o prorokos Izajaš:

*„Dikh, me bičhavav mire poslos anglal tu
a ov tuke pripravinela o drom.*

³ *O hangos vičinel pre pušta:*

*„Pripravinen o drom le Rajeske,
rovňinen prekal leste avri o chodňiki!“*

⁴ O Jan chudňa te bolel pre pušta a phenelas le manušenge, hoj te keren pokaňje a te den pes te bolel, hoj pes lenge te odmuken o bini. ⁵ Avenas ke leste savore manuša andral e judsko phuv the andral o foros Jeruzalem. A phenenas avri peskre bini a o Jan len bolelas andro paňi Jordan. ⁶ Sas urdo andro gada la řavakra srstatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the maľakro medos. ⁷ A kazinelas: „Pal mande avel zoraleder, sar som me. Me na som hodno anglal leste te bandol a te phundravel o sirimocis pre leskre sandalki. ⁸ Me tumen bolav le paňeha, ale ov tumen bolela le Svete Duchoha.“

O Ježiš hino boldo

⁹ Andre ola dživesa avľa o Ježiš andral o galilejsko Nazaret a sas boldo le Janostar andro paňi Jordan. ¹⁰ A takoj, sar avelas avri andral o paňi, dikhľa phundrado o ňebos the le Duchos, so sar holubica avelas tele pre leste, ¹¹ a andral o ňebos šundila o hangos: „Tu sal miro čhavo, saves kamav. Tutar man hin o radišagos.“

O Ježiš hino pokušimen

¹² A takoj paloda les o Duchos ligenda pre pušta. ¹³ Sas ode saranda (40) dživesa a sas pokušimen le satanostar. Sas ode le dzive džvirenca a o aňjela pašal leste kerenas.

O Ježiš chudel te služinel

¹⁴ Paloda, sar sas o Jan phandlo andre bertena, avľa o Ježiš andre Galileja a kazinelas o evaňjelium le Devleskro. ¹⁵ Phenelas: „O časos imar avľa! Pašes hin o krališagos le Devleskro. Keren pokaňje a pačan andro evaňjelium!“

O Ježiš vičinel le ešebne učeňiken

¹⁶ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhľa le Šimon the leskre phrales le Andrej, sar mukenas e sita andro moros, bo sas ribara. ¹⁷ O Ježiš lenge phenda: „Aven pal mande a me tumendar kerava ribaren, so chudena le manušen.“ ¹⁸ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

¹⁹ Sar geľa odarik sikra dureder, dikhľa avre duje phralen, le Jakob the le Jan, le Zebedeoskre čhaven, sar pre lodka prikeren o siti. ²⁰ A takoj len vičinda a on omukle peskre dades le Zebedeus andre lodka le manušenca, so kerenas prekal leste buči, a gele pal o Ježiš.

Andre sinagoga andro Kafarnaum

²¹ Avke gele andro foros Kafarnaum a takoj pro šabat geľa andre sinagoga a sikavelas. ²² A o manuša pes čudalinenas oleske, so sikavelas, bo ov na sikavelas sar o zakoňika, ale sar oda, kas hin autorita. ²³ Ipen akor sas andre sinagoga jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos. Ov viskinda: ²⁴ „So amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko? Avľal amen te murdarel? Me džanav, ko tu sal: Oda Sveto le Devleskro!“

²⁵ O Ježiš prikazindā ole nalačhe duchoske: „Čhit, dža andral leste avri!“ ²⁶ O nalačo duchos leha čhivkerelas, viskindā zorales a geļa andral leste avri.

²⁷ Savore pes čudalīnenas a phučenās jekh avrestar: „Oda so hin kada? Nevo sikaviben? Bo andre autorita prikazinel le nalačhe duchenge a on les šunen!“ ²⁸ A o hiros pal leste pes sig rozligendā pal calī Galileja.

O Ježiš sastarel le Peteriskra sasa

²⁹ Sar o Ježiš, o Jakob the o Jan avle avri andral e sinagoga, gele andro kher ko Šimon* the ko Andrej. ³⁰ Ode pašlolas le Šimonoskri sasuj andre horučka a takoj pal late phende le Ježišoske. ³¹ Ov geļa paš late, chudña la vastestar a pomožindā lake te uštel. E horučka la takoj omukla a oj pašal lende chudña te kerel.

³² Rači, sar zageļa o kham, anenas ke leste savore nasvalen the zaphandlen le demonenca. ³³ Savore manuša andral o foros pes zgele paš o vudar. ³⁴ O Ježiš sastarda but nasvalen, saven trapīnenas o všelijaka nasvalībena, a tradña avri but demonen. Na domukla le demonenge te vakerel, bo on les prindžarenas.

Džan andre Galileja

³⁵ Sig tosara, mek sar sas rat, uštila a geļa pro omuklo than, kaj pes modlīnelas. ³⁶ Ale o Šimon the ola, ko sas leha, les gele te rodel. ³⁷ Sar les arakhle, phende leske: „Sako tut rodel!“

³⁸ O Ježiš lenge phendā: „Aven džas avrether, andro gavora, so hine kade pašes, hoj the ode te vakerav o evaņjelium, bo vaš oda avlōm.“ ³⁹ Vakerelas o evaņjelium pal calī Galileja andre lengre sinagogi a tradelas avri le demonen.

O malomocno sastol avri

⁴⁰ Avla ke leste jekh malomocno, geļa angle leste pro khoča a mangelas les: „Te kamlalas, šaj man sastares!“

⁴¹ Le Ježišoske sas pharo vaš leske, thođa pre leste o vast, chudña pes lestar a phendā: „Kamav, av sasto!“ ⁴² A o malomocno takoj sastila avri a sas žužo.

⁴³ O Ježiš leske zorales dovakerdā a takoj les bičhadā het. ⁴⁴ Phendā leske: „Šun, ma phen oda űikaske, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazindā o Mojžiš, lenge pro svedectvos.“ ⁴⁵ Ale ov geļa het a chudña všadzik te vakerel pal oda, so pes ačhila. Vašoda o Ježiš imar našti geļa andro fori anglo nipi, ale sas avri pro omukle thana, kaj pal leste avenas o manuša pal savore seri.

2

O Ježiš sastarel le kalikos

¹ Pal varesave dživesa geļa o Ježiš pale andro foros Kafarnaum a but džene pes dodžanle, hoj hino andro kher. ² Takoj pes zgele ajci manuša, hoj na sas kaj te ačhel, aņi paš o vudar. A vakerelas lenge pal o evaņjelium. ³ Akor ke leste avle štar murša, save anenas jekhe kalikos. ⁴ Ale našti pes dochudle le nasvaleha ko Ježiš, bo sas ode but manuša. Avke otkerde e strecha a mukle le kalikos tele pro nošitki ode, kaj sas o Ježiš. ⁵ Sar dikhla o Ježiš lengro pačaben, phendā le kalikoske: „Čhavo miro, odmukle tuke hine o bini.“

⁶ Ale bešenās ode the varesave zakoņika, save peske andro jile gondolīnenas: ⁷ „Sar kada manuš kavke šaj vakerel? Ruhinel pes! űiko našti odmukel o bini, ča jekh o Del!“

⁸ O Ježiš takoj prindžardā andre peskro duchos, hoj pal leste kavke gondolīnen, a phendā lenge: „Soske kavke gondolīnen andre tumare jile? ⁹ So hin lokeder, te phenel le kalikoske: ‚Odmukle tuke hin o bini‘, či te phenel: ‚Ušti, le tuke o nošitki

* 1:29 1,29 Oda hin o Peter.

a dža'?' ¹⁰ Ale vaš oda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskres hin pravos the zor te odmukel pre phuv o bini" – phenda le kalikoske: ¹¹ „Phenav tuke: Ušti, le tuke o nošitki a dža khere!“ ¹² Ov takoj uštıla a savore dikhle, sar peske ila o nošitki a gela het. Savore pes čudalinenas, lašarenas le Devles a phenenas: „Mek šoha kajso vareso na dikhlam!“

O Ježiš vičinel le Levi

¹³ O Ježiš džalas pale paš o moros. Avenas pal leste igen but manuša a ov len sikavelas. ¹⁴ A pal o drom dikhla le Levi, le Alfeoskre čhas, sar bešelas pre colnica, a phenda leske: „Av pal mande!“ A ov uštıla a gela pal leste.

¹⁵ Palis o Ježiš gela ke leste andro kher, a sar ode bešelas pašal o skamind, bešenas leha the leskre učeņikenca but colnika the binošna manuša, bo but ajse pal leste džanas. ¹⁶ Ale sar les dikhle o zakoņika the o Farizeja te chal le colņikenca the le binošnenca, phučle leskre učeņikendar: „Soske pijel a chal le colņikenca the le binošnenca?“

¹⁷ Sar oda o Ježiš šunda, phenda lenge: „Le sastenge na kampil le doktoris, ale le nasvalenge. Me na avlom te vičinel le spravodliven, ale le binošnen!“

Pal o postos

¹⁸ Le Janoskre učeņika the o Farizeja pes poscinen. Varesave manuša avle a phučle le Ježišostar: „Soske o učeņika le Janoskre the o učeņika le Farizejengre poscinen a tire na poscinen?“

¹⁹ A o Ježiš lenge phenda: „Či šaj poscinen o hosci pro bijav, te mek o terno hino lenca? Medik hino lenca o terno, našti pes poscinen! ²⁰ Ale avena ajse dživesa, hoj o terno na ela lenca, a andre ola dživesa pes poscinena.“

²¹ Se ņiko na zasivel e chev pro purane gada le neve pochtaneha, bo o nevo pochtan odčhindola le puranestar a kerela pes mek bareder chev. ²² A ņiko na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol rozčhingerela o gone a zničinel a pes the e mol the o gone. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone.“

Pal o šabat

²³ Jekhvar pro šabat džalas o Ježiš pašal e mała, kaj sas sadzimen, a leskre učeņika chudle te čhingerel o klasi. ²⁴ O Farizeja leske phende: „Dikh, keren oda, so našti te kerel pro šabat!“

²⁵ Ov lenge phenda: „Mek šoha na gendan pal oda, so kerda o David akor, sar les na sas so te chal a sas bokhalo ov a the ola, ko sas leha? ²⁶ Sar gela andro kher le Devleskro akor, sar sas o Ebjatar nekbareder rašaj, a chała o sveta mare, save ņiko našti chal, ča o rašaja, a diňa the olen, ko sas leha?“

²⁷ Phenda lenge: „O šabat sas kerdo prekal o manuš, a na o manuš prekal o šabat!“ ²⁸ Vašoda o Čhavo le Manušeskro hino Raj the upral o šabat.“

3

O Ježiš sastarel o vast pro šabat

¹ Sar o Ježiš gela pale andre sinagoga, sas ode jekh manuš, saves sas ņevladno vast.

² A varesave džene ča dikhenas, či les sastarela avri pro šabat, hoj les te obviņinen.

³ O Ježiš phenda ole manušeske, saves sas ņevladno vast: „Ačh kade maškaral!“

⁴ A phučla lendar: „Či šaj pro šabat mištes te kerel, abo na? O dživipen te zachraņinel, či te murdarel?“ Ale on sas čhit.

⁵ Dikhla pro manuša pašal peste cholaha a sas leske igen pharo vašoda, save zacata jile len sas. Phenda le manušeske: „Nacirde o vast!“ Sar nacirdňa o vast, sastıla leske

calkom avri. ⁶ O Farizeja pes takoj gele te dovakerel le Herodijanenca, sar te murdarel le Ježiš.

O Ježiš sastarel paš o moros

⁷ O Ježiš peskre učeņikenca geła paš o moros. Džanas pal leste but manuša andral e Galileja, Judsko, ⁸ Jeruzalem, Idumea the Zajordansko. Džanas pal leste the but nipi andral o Tir the Sidon, bo pes došunde pal oda, so kerel. ⁹ Akor phendā peskre učeņikenge: „Pripravinen mange e lodka, hoj pes pre ma o manuša te na ispiden.“ ¹⁰ Bo sastardā but dženen a savore nasvale pes pre leste ispidenas a kamenas pes lestar te chudel. ¹¹ A the o nalače duchi, sar les dikhenas, perenas anglal leste a vičinenas: „Tu sal o Čhavo le Devleskro!“ ¹² Ale o Ježiš lenge zorales zakazindā, hoj ņikaske te na phenen avri, ko hino.

O Ježiš vičinel le dešudujen

¹³ Paloda o Ježiš geła pro verchos a vičindā pal peste ča olen, kas ov kamelas, a on avle ke leste. ¹⁴ Kidña peske avri dešudujen, hoj te aven leha a hoj len te bičhavel te vakerel o evaņjelium. ¹⁵ A diña len zor te tradel avri le demonen. ¹⁶ Kala hine ola dešuduj (12): O Šimon (saveške diña nav Peter), ¹⁷ o Jakob the leskro phral o Jan, le Zebedeoskre čhave (savege diña nav Boanerges, so hin prethodo: le Perumoskre Čhave), ¹⁸ o Andrej, o Filip, o Bartolomej, o Matuš, o Tomaš, o Jakob, le Alfeoskro čhavo, o Tadeus, o Šimon Kanaansko ¹⁹ the o Judaš Iškarijotsko, savo les palis zradzindā.

Pal o ruhaņje pro Sveto Duchos

²⁰ Palis o Ježiš avla andro kher a pale pes zgele ajci but manuša, hoj les the leskre učeņiken na sas kana mek aņi maro te chal. ²¹ Sar pes le Ježišoskri famelija pal oda došundā, avle, hoj les te len het, bo phende pre leste, hoj našada e godi.

²² A o zakoņika, save avle andral o Jeruzalem, pre leste phende: „Hin andre leste o Belzebul, o raj le demonengro! Leskra zoraha tradel avri le demonen!“

²³ O Ježiš peske len vičindā a chudña lenge te vakerel andro podobenstva: „Sar šaj tradel o satan avri le satan? ²⁴ Te pes o krališagos rozđelinel a džal pre peste, oda krališagos na obačhela. ²⁵ A te pes o kher rozđelinel a džal pre peste, oda kher našti obačhela. ²⁶ Avke te o satan džal korkoro pre peste a rozđelinel pes, našti obačhela, ale hin leske koņec. ²⁷ ņiko našti džal ko zoralo murš andro kher te čorel leskre veci, medik ole zorale muršes na phandela. Palis šaj čorel avri leskro kher. ²⁸ Čačipen tumenge phenav, hoj savore bini the savore lava, savenca pes o manuša ruhinen pro Del, lengē ena odmukle, ²⁹ ale oleske, ko pes ruhinel pro Sveto Duchos, na ela šoha odmuklo a leskro binos ačhela pre leste furt.“

³⁰ Kada phendā, bo on phenenas: „Hin andre leste nalačo duchos.“

E daj the o phrala le Ježišoskre

³¹ Palis avla leskri daj the leskre phrala, ačhenas avri a dine les te vičinel. ³² Bešenas pašal leste but manuša a phende leske: „Tiri daj the tire phrala hine avri a vičinen tut.“

³³ Ov lendar phučla: „Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?“

³⁴ A dikhla pašal peste pre ola, ko leha bešenas, a phendā: „Dikhen, miri daj the mire phrala. ³⁵ Bo sako, ko kerel e voła le Devleskri, hino miro phral, miri pheñ the miri daj.“

4

O podobenstvo pal o štar phuva

¹ O Ježiš chudna pale te sikavel paš o moros. A vaš oda, hoj pes zgele igen but manuša, geła andre lodka a o manuša sas pre phuv paš o moros. ² Sikavelas len but andro podobenstva a andre peskro sikaviben lenge vakerelas: ³ „Šunen, jekh manuš geła te rozčivkerel o semena. ⁴ Sar rozčivkerelas, varesave pele paš o drom. Avle o čirikle a chale len. ⁵ Aver pele pre baruňi phuv, kaj len na sas but čik, a sig barile, bo na gele but tele andre phuv. ⁶ Ale sar avľa avri o kham, zlabarda len a šučile avri, bo na sas len koreňis. ⁷ Aver pele andro trňi a sar o trňi barile, tasade len a na sas lendar chasna. ⁸ Aver pele andre lači phuv, chudle te barol a ande chasna. Varesave tranda (30), varesave šovardeš (60) a varesave šel (100).“

⁹ A phenda lenge: „Kas hin kana pre oda, hoj te šunel, mi šunel!“

Soske o Ježiš vakerel andro podobenstva

¹⁰ Sar sas korkoro, phučle lestar o dešuduj (12) apoštola the okla, so sas paš leste, pal oda podobenstvo. ¹¹ Ov lenge phenda: „Tumenge hin dino te achalol o garude veci andral o krališagos le Devleskro, ale olenge, so hine avri, pes sikavel savoro andro podobenstva vašoda,

¹² *hoj te dikhel dikhena, ale na dikhena;
te šunel šunena, ale na achalona,
hoj pes te na visaren
a te na pes lenge odmuken o bini.“*

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹³ O Ježiš lendar phučla: „Te na achalon kada podobenstvo, sar palis achalona savore okla podobenstva? ¹⁴ O semena, so rozčivkerelas o manuš, hin o lav. ¹⁵ Ola, kaske sas o lav sadzimen paš o drom, hine ola, ko šunen o lav, ale takoj avel o satan a lel avri o sadzimen lav andral o jilo. ¹⁶ Ola, kaske sas sadzimen pre baruňi phuv, hine ola, ko šunen o lav a takoj les radišagoha prilen, ¹⁷ ale likerem avri ča pre varesavo časos, bo nane len koreňis. Palis, sar avel o pharipen abo o manuša pre lende džan vaš o lav, takoj oddžan le pačabnastar. ¹⁸ Aver džene, kaske sas sadzimen andro trňi, šunen o lav, ¹⁹ ale o pharipena andre kada dživipen the o klamišagos le barvalipnaskro the o aver žadosci, so aven andro jilo, tasaven o lav a nane lestar chasna. ²⁰ A aver džene, kaske sas sadzimen andre lači phuv, šunen o lav, prilen les andro jilo a anen chasna - varesave tranda (30), varesave šovardeš (60), varesave šel (100).“

O podobenstvo pal e momeli

²¹ Phenda lenge: „Či pes labarel e momeli pre oda, hoj la te garuven tel e piri abo tel o hadžos? Či na pre oda, hoj la te thoven pro svietňikos? ²² Bo nič nane avke garudo, hoj te na avel jekhvar avri. Savoro, so hin garudo, avela avri pro švetlos. ²³ Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!“

²⁴ A phenda lenge: „Šunen mištes! Sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela merimen a mek pes tumenge pridela. ²⁵ Bo kas hin, oles mek ela dino, a kas nane, olestar pes lela mek the oda, so les hin.“

O podobenstvo pal o zrnos

²⁶ O Ježiš phenda: „Le Devleskre krališagoha hin oda avke, sar te ilahas o manuš o zrnos a sadzindahas les andre phuv. ²⁷ Rači džal te sovel, tosara uštel a o zrnos pes pučinel avri a barol; a ov aňi na džanel sar. ²⁸ Bo e phuv del ulipen korkori pestar - ešeb e prajta, palis o klasos a palis but zrnos andro klasos. ²⁹ A sar dobarol o zrnos, takoj pes bičhavel te košinel, bo avľa e žatva.“

O podobenstvo pal o horčično zrnkos

³⁰ Palis phenda: „Soha porovňinava o krališagos le Devleskro? Save podobnostvoha tumenge sikavava? ³¹ Hino sar o horčično zrnkos, savo sar pes sadzinel, hino nekcikneder savore semenendar pre phuv. ³² Ale sar hino sadzimen, chudel te barol a hino nekbareder maškar savore rastlini a hin les ajse bare konara, hoj o čirikle peske šaj bešen andre leskro ciños.“

³³ O Ježiš lenge vakerelas o lav andro but kajse podobenstva – ajci, keci šaj achalonas. ³⁴ Le manušenge na vakerelas bi o podobenstva, ale sar sas korkoro peskre učeňikenca, lenge phenelas avri savoro.

O Ježiš zaačhavel e burka pro moros

³⁵ Oda džives, sar zaračila, phenda o Ježiš le učeňikenge: „Aven džas pre oki sera le moroskri.“ ³⁶ Gele het pašal o nipi, avle andre lodka, kaj imar o Ježiš sas, a ile les peha. Sas leha the aver lodki. ³⁷ Jekhvareste avla bari burka la balvajaha. O vlni marenas andre lodka avke zorales, hoj imar o paňi avelas andre. ³⁸ O Ježiš peske sovelas pre perňica palal andre lodka. Uštade les a phende leske: „Učiťelina, tuke hin jekh, hoj kade meraha?“

³⁹ Ov ušťila a rozkazinda la balvajake the le moroske: „Preačh, čhit!“ E balvaj preačila a sas igen cichones.

⁴⁰ Palis lendar phučla: „So tumen avke daran? Mek furt tumen nane pačaben?“

⁴¹ Ale on pes igen daranas a phučenas jekh avrestar: „Oda ko ov hino, hoj les e balvaj the o moros šunen?“

5

O posadnuto manuš andre Gadara

¹ Pregele prekal o Galilejsko moros pre oki sera a doavle andre phuv Gadara. ² A soča o Ježiš geľa avri andral e lodka, avla ke leste pašal o hrobi jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos. ³ Oda manuš bešelas andro hrobi a ňiko les imar aňi le lancenca našťi phandelas. ⁴ Bo imar sas buterval phandlo le lancenca the le putenca pro vasta the pro pindre, ale o lanci čhingerelas a o puta phagerelas. ňikas na sas zor les te skrocinel. ⁵ Rat-džives kerelas vika pro brehi the paš o hrobi a korkoro pes marelas le barenca.

⁶ Sar dikhľa dural le Ježiš, denašelas ke leste, peľa pro khoča ⁷ a vičinda zorale hangoha: „So mandar kames, Ježiš, Čhavo le Nkbareder Devleskro? Mangav tut pro Del, ma trapin man!“ ⁸ Bo o Ježiš leske phenda: „Nalačo duchona, dža andral leste avri!“

⁹ Avke o Ježiš lestar phučla: „Sar tut vičines?“

Odphenda leske: „Miro nav hin Legion, bo sam igen but.“ ¹⁰ A igen les mangelas, hoj les te na tradel andral odi phuv avri.

¹¹ Ode pašes pro brehos sas baro stados le balengro ¹² a o demonna les mangenas: „Bičhav amen andre kala bale, hoj te džas andre lende.“ ¹³ O Ježiš lenge takoj domukľa a o nalače duchi gele avri andral o manuš andro bale. Calo stados, vaj duj ezera (2 000) bale, denašenass tele le brehoha andro moros a tašľile.

¹⁴ Ola džene, save pašinenas le balen, denašle a phende oda avri andro foros the pro mali a o manuša avle te dikhel, so pes ačila. ¹⁵ A sar avle paš o Ježiš a dikhle oles, andre kaste sas oda Legion, hoj bešel, hino urdo a hino paš e godi, igen predarandile. ¹⁶ Ola, so oda dikhle, vakerenas le manušenge, so pes ačila ole posadnute manušeha the le balenca. ¹⁷ Avke o manuša chudle te mangel le Ježiš, hoj te džal avri andral lengri phuv.

¹⁸ Sar džalass o Ježiš andre lodka, mangelas les oda, ko sas posadnuto: „Domuk mange te džal tuha!“ ¹⁹ Ale o Ježiš leske na domukľa a phenda leske: „Dža khere ke

tiri famelija a phen lenge avri, save bare veci tuke kerda o Raj the savo lačhipen tuke presikađa.“ ²⁰ Avke geľa a chudňa te vakerel andro Dekapolis, save bare veci leske kerda o Ježiš; a savore pes čudalinenas.

Pal e muli čhajori the pal e nasvali džuvli

²¹ Sar pregele la lodkaha pale pre oki sera le moroskri a mek sas paš o moros, avle ke leste igen but manuša. ²² Akor ode avľa o Jairus, jekh vodcas andral e sinagoga, a sar dikhľa le Ježiš, peľa leske paš o pindre ²³ a igen les mangelas: „E čhajori mange merel. Mangav tut, av a thov pre late tire vasta, hoj te sastol avri a te dživel.“ ²⁴ A o Ježiš leha geľa.

Džanas pal leste igen but nipi a ispidenas pes pre leste pal savore seri. ²⁵ A sas ode jekh džuvli, savi sas dešuduj (12) berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben. ²⁶ A kajte diňa savore peskre love avri le doktorenge a igen but lendar cerpinda, na sas lake feder, ale ča furt goreder. ²⁷ Sar šundă pal o Ježiš, avľa maškar ola but nipi palunestar ko Ježiš a dotkňinda pes leskre ruchostar. ²⁸ Bo phenda peske: „Ča te man leskre ruchostar dotkňinava, sastuvava avri.“ ²⁹ A takoj latar preachiľa te džal o rat a šundă andre peskro felos, hoj sastila avri le nasvalibnastar.

³⁰ A o Ježiš džanľa, hoj lestar geľa avri e zor, visaliľa ko manuša a phučľa: „Ko pes dotkňinda mire ruchostar?“

³¹ O učeňika leske odphende: „Se dikhes, hoj pes pre tu o manuša ispiden pal savore seri, a tu phučes: ‚Ko pes mandar dotkňinda?‘“

³² Ale o Ježiš pes rozdikhelas pašal peste, hoj te dikhel, ko oda kerđa. ³³ A odi džuvli džanelas, so pes lake ačhiľa, avke avľa, izdralas daratar, peľa anglal leste pro khoča a phenda avri calo čačipen. ³⁴ Ov lake phenda: „Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom. Av sasti andral tiro nasvaliben.“

³⁵ Mek sar ov laha vakerelas, avle o nipi andral o kher le Jairoškro a phende leske: „Tiri čhajori imar muľa. Soske mek trapines le Učitelis?“

³⁶ O Ježiš šundă, so leske phende, no the avke leske phenda: „Ma dara tut, ča pača!“

³⁷ A na domukľa ňikaske leha te džal, ča le Peteriske, le Jakoboske the leskre phraleske, le Janoske. ³⁸ Avle andro kher ko Jairus a dikhle ode but manušen te rovel a te kerel bari vika. ³⁹ O Ježiš geľa andre a phenda lenge: „Soske keren ajsi bari vika a roven, se e čhajori na muľa, oj ča sovel!“ ⁴⁰ A chudle lestar te asal. Ale ov tradňa savoren avri, iľa la čhajorakra da the dades a the olen, ko sas leha, a geľa pre oda than, kaj pašlolas e čhajori. ⁴¹ Chudňa la čhajorakro vast a phenda lake: „Talitha kumi!“ Oda pes prethovel: „Čhajorije, tuke phenav, ušti!“ ⁴² E čhajori takoj uštiľa a phirelas – sas lake dešuduj berš – a savore pes igen čudalinenas. ⁴³ Ale o Ježiš lenge zorales prikazinda, hoj pal oda te na phenen ňikaske. Paľis lenge phenda, hoj la te den te chal.

6

O Ježiš andro Nazaret

¹ Paľis o Ježiš geľa odarik het a avľa andre peskro gav, kaj barila avri, a leskre učeňika gele leha. ² Sar sas o šabat, chudňa te sikavel andre sinagoga. Sas ode but džene a sar les šunde, čudalinenas pes a phenenas peske: „Khatar les hin kada? Khatar les hin kajsi godi? Sar šaj kerel kajse bare zazraki? ³ Či nane ov oda řesaris? Či nane ov oda čhavo la Mariakro the o phral le Jakoboskro, le Jozefoskro, le Judaskro the le Šimonoskro? A či na bešen leskre pheňa kade maškar amende?“ A na kamenas andre leste te pačal.

⁴ O Ježiš lenge phenda: „Le prorokos den pačiv všadzik avrether, ča na andre leskro gav, andre leskri famelija the andre leskro kher.“ ⁵ A našti ode kerđa řisave zazraki,

ale ča pre varesave nasvale thoda o vasta a sastarda len avri. ⁶ Čudalinda pes, hoj o manuša na pačan. Avke o Ježiš geła te sikavel andre aver gava.

O Ježiš bičhavel avri le dešuduje učeņiken

⁷ Vičinda ke peste le dešudujen (12) a bičhađa len avri po duje dženen. Diňa len zor upral o nalače duchi. ⁸ Prikazinda lenge: „Ma len tumenca pro drom nič, aňi maro, aňi love andro sirimos, aňi zajdica, ča e paca. ⁹ Uren o sandalki pro pindre a ma len tumenca aver gada.“ ¹⁰ Phenda lenge: „Ačhen andre oda kher, andre savo tumen prilena, dži akor, medik na džana avri andral oda foros. ¹¹ Te tumen pre varesavo than na prilena, aňi na kamena te šunel, džan odarik het a keren tele o prachos pal o pindre pro svedectvos pre lende. [Čačipen tumenge phenav, hoj feder ela pro sudno džives le forenge Sodoma the Gomora sar ole foroske.]“

¹² Avke ola dešuduj učeņika gele avri a kazinenas le manušenge, hoj te keren pokaňje. ¹³ Tradenas avri but demonen a makhenas but nasvalen le olejoha a sastarenas len avri.

Pal o meriben le Janoskro

¹⁴ O kralis Herodes pes pal oda došunda, bo všadzik pes vakerelas pal o Ježiš. A varesave džene phenenas: „Oda o Jan Krstiteľ uštıla andral o meriben, vašoda les hin kajsi zor te kerel o zazraki.“ ¹⁵ Aver džene phenenas pro Ježiš, hoj ov hino o Eliaš, a aver phenenas, hoj hino ajsa prorokos sar ola proroka, so dživenas varekana.

¹⁶ No sar oda šunda o Herodes, phenda: „Oda hin o Jan, kaske odčhindom o šero. Ov uštıla andral o meriben!“ ¹⁷ Bo o Herodes prikazinda, hoj te zalen le Jan a te thoven les andre bertena. Vašoda, hoj leskre phrales le Filip sas romňi Herodijada a o Herodes laha ačhila te dživel, ¹⁸ o Jan phenelas le Herodesoske: „Našti džives le phraleskra romňaha!“ ¹⁹ Vašoda e Herodijada chalas cholı pro Jan a kamelas les te murdarel, ale našti, ²⁰ bo o Herodes pes daralas le Janostar a džanelas, hoj hino čačipnaskro the sveto murš, a chrañinelas les. Rado les šunelas, ale na džanelas, so peske pal oda te gondolinel.

²¹ Ale avla jekh džives, sar sas le Herodesoske o berša, hoj kerđa e hoscina prekal o generala, prekal o veliteľa the prekal o vodci andral e Galileja. ²² A sar avla andre e čhaj la Herodijakri a khelelas, sas oda pre dzeka le Herodesoske the olenge, ko leha sas pre hoscina.

O kralis phenda ola čhake: „Mang mandar, so ča kames, a me tuke oda dava!“ ²³ A diňa la lav: „Dava tut savoro, so mandar mangeha, až dži jepaš mire krališagostar.“

²⁴ Avke odi čhaj geła avri a phučla peskra datar: „So mange lestar mangava?“

„O šero le Janoskro Krstiteľiskro,“ odphenda lake e daj.

²⁵ A odi čhaj takoj sidarelas ko kralis a mangla lestar: „Kamav, hoj mange takoj akana te anes pre tacka o šero le Janoskro Krstiteľiskro.“

²⁶ O kralis ačhila smutno, ale našti lake odphenda, bo la diňa lav anglal o manuša, so leha sas pre hoscina. ²⁷ Avke o kralis takoj bičhađa le katos a prikazinda, hoj te anel le Janoskro šero. O katos geła, odčhinda leske o šero andre bertena ²⁸ a anda o šero pre tacka la čhake. A e čhaj diňa peskra dake. ²⁹ Sar oda šunde le Janoskre učeņika, avle, ile leskro telos a thode les andro hrobos.

O Ježiš čalarel pandž ezera manušen

³⁰ O apoštola avle pale paš o Ježiš a vakerenas leske savoro, so kerenas the sikavenas. ³¹ A ov lenge phenda: „Aven džas korkore pre varesavo omuklo than, hoj tumenge sikra te odpočovinen.“ Bo but manuša pal lende avenas a džanas het a len na sas aňi kana te chal.

³² Avke gele la lodkaha varekhaj pro omuklo than, hoj te aven korkore. ³³ Ale but nipi len dikhle, sar džan het, a avle pre oda, kaj džan. Vašoda but džene, so sas

odarik andral savore gavora, gele pešones pal lende pre oki sera a predenaše len. ³⁴ A sar avla o Ježiš avri andral e lodka, dikhla ode pherdo nipen a sas leske pharo vaš lenge, bo sas sar o bakrore bi o pastjeris. A chudna len te sikavel but veci.

³⁵ Sar imar sas but ori, avle ke leste leskre učeņika a phende leske: „Pre kada than nane nič a imar hin but ori. ³⁶ Rozmuk len, hoj peske te džan te cinel vareso te chal andro gava the andro fori.“

³⁷ Ale ov lenge odphenda: „Tumen len den te chal!“

Phende leske: „Kames, hoj te džas te cinel maro vaš o duj šel (200) denara* a te das len te chal?“

³⁸ Ov lendar phučla: „Keci tumen hin mare? Džan te dikhel!“

Sar pes dodžanle, phende leske: „Pandž mare the duj ribi.“

³⁹ Palis lenge phenda, hoj peske te bešen pre zeleno čar andro cikne skupinki. ⁴⁰ A beše peske andro skupinki po šel (100) the po penda (50). ⁴¹ Avke o Ježiš ila ola pandž mare the duj ribi, dikhla pro ņebos, požehnda, phagerelas o mare a delas le učeņikenge, hoj te poden le manušenge. The ola duj ribi rozdelinda savorenge. ⁴² Chale savore a čalile. ⁴³ A o učeņika kidle upre ole marendar the ribendar, so mek ačhile dešuduj (12) pherde košara. ⁴⁴ Oda maro chale vaj pandž ezera (5 000) murša.

O Ježiš phirel pal o moros

⁴⁵ Takoj paloda bičhada o Ježiš peskre učeņiken, hoj te džan la lodkaha anglal leste andre Betsaida pre oki sera le moroskri, medik ov rozmukela le manušen. ⁴⁶ Sar pes lenca rozlučinda, geła pes te modlinel upre pro verchos.

⁴⁷ A sar imar zaračila, sas e lodka maškar o moros, ale o Ježiš sas korkoro pre phuv. ⁴⁸ O Ježiš dikhla, hoj pes o učeņika trapinen le veslenca, bo phurdelas pre lende e balvaj. Avla ke lende, sar imar vidnišalolas, no mek sas rat†. Phirelas pal o moros a kamla pašal lende te predžal. ⁴⁹ Ale sar les dikhle te phirel pal o paņi, viskinde, bo peske gondolinde, hoj dikhen varesave mules. ⁵⁰ Savoredžene les dikhle a darandile.

Ale o Ježiš takoj ke lende prevakerda: „Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!“ ⁵¹ Geła paš lende andre lodka a e balvaj preačila. A igen pes čudalinenas, ⁵² bo na ačalile akor, sar pes ačila o zazrakos le marenca, bo lengre jile sas zakerde andre.

O Ježiš sastarel andro Genezaret

⁵³ Sar pregele o moros, avle andro Genezaret a ode priphandle e lodka. ⁵⁴ A soča avle avri andral e lodka, takoj les o manuša prindžarde. ⁵⁵ Rozdenaše pes pal cali odi phuv a anenas le nasvalen pro nošitki paš o Ježiš ode, kaj pes došunenas, hoj hino. ⁵⁶ A všadzik, kaj o Ježiš džalas, anenas ke leste le nasvalen, či oda sas avri pro ulici, vaj andro gava abo andro fori, či avri pre mała. A mangelas les, či pes našti dotkņinen bajča leskre gadendar, a savore, so pes dotkņinenas, sastonas avri.

7

So melarel le manušes

¹ O Farizeja the varesave zakoņika, save avle andral o Jeruzalem, pes zgele paš o Ježiš. ² Dikhle, hoj le Ježišoskre učeņika chan o maro le melale vastenca, bo peske len na thode avri (na morde) avke, sar o Farizeja phenenas, hoj kempel te kerel. ³ Bo o Farizeja the savore Židi dolikerenas o tradiciji le phurederegre, hoj medik na thovenas mištes o vasta avri, na chanas. ⁴ A sar avenas pal o placos, na chanas, medik pes na thovenas. Preile le phureNDAR the but aver tradiciji a dolikeren len, ajse sar te thovel avri o pohara, o kuča, o pira the o grati medostar.

* 6:37 6,37 Oda hin beršes kro počniiben. † 6:48 6,48 Oda sas maškar o trin the šov ori.

⁵ Vašoda lestar o Farizeja the o zakoňnika phučle: „Soske tire učeňika na dolikeren o tradiciji le phurederengre a chan o maro le melale vastenca?“

⁶ Odphenda lenge: „Tumen dujemujengre, mištes pal tumende prorokinelas o Izajaš, avke sar hin pisimen:

*„Kala nipi man lašaren le mujeha,
ale lengro jilo hino mandar dur.*

⁷ *Hijaba man lašaren,
bo sikaven o sikaviben le manušengro.’*

⁸ Bo omuklan le Devleskro prikazaňje a dolikeren le manušengre tradiciji.“

⁹ A phenda lenge: „Le Devleskro prikazaňje čerinen vaš tumare tradiciji. ¹⁰ Bo o Mojžiš phenda: *„De pačiv tira da the tire dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!’* ¹¹ Ale tumen phenen, hoj o manuš te phenel la dake abo le dadeske: *„Našti tuke pomožinav, bo oda hin daros prekal o Del,’* ¹² a kavke leske braňinen te kerel vareso prekal e daj abo prekal o dad. ¹³ Kajse tradicijenca, so likerem a poden dureder, musaren le Devleskro Lav. A mek the but aver kajse veci keren!“

¹⁴ Palis vičinda ke peste le nipen a phenda lenge: „Šunen man, savore, a achalon!
¹⁵ Le manušes na melarel oda, so chal, ale oda, so avel avri andral leskro jilo. ¹⁶ [Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!]"

¹⁷ Sar odgela le manušendar a gela andro kher; phučle lestar leskre učeňika pal oda podobnostvo. ¹⁸ A o Ježiš lenge phenda: „So aňi tumen na achalon? Na achalon, hoj nič, so avel avral a džal andro manuš, les našti melarel andre? ¹⁹ Bo oda na džal andre leskro jilo, ale ča andro per a palis džal avri.“ Aleha o Ježiš phenda, hoj dojekh chaben hino žužo.

²⁰ A phenda: „Le manušes melarel andre oda, so avel andral leste avri. ²¹ Bo andral o manuš – andral leskro jilo – aven avri o gondolišagi te kerel o nalače veci, te kerel o lubipen, te murdarel, te čorel, ²² te pašlol avre romňenca, te kamel igen o barvalipen, te kerel varekaske o nalačo, te klaminel, ňisostar pes te na ladžal, te zavidzinel, te vakerel namištes pal aver, te lidžal pes upre a te kerel o diliňipen. ²³ Savore kala nalače veci aven avri andral o jilo a melaren andre le manušen.“

O pačaben la džuvlakro

²⁴ O Ježiš uštíla a gela odarik paš o fori Tir [the Sidon]. Gela andro kher a na kamla, hoj pes pal oda vareko te dodžanel, ale na diňa pes oda te garuvel andre. ²⁵ A došunda pes pal leste jekh džuvli, sava sas čhajori, andre savi sas nalačo duchos. Oj avla a peľa le Ježišoske paš o pindre. ²⁶ Odi džuvli sas Grekiňa andral e phuv Fenicija andre Sirija. Mangelas les, hoj te tradel avri le demonos andral lakri čhajori.

²⁷ Ale o Ježiš lake phenda: „Domuk, hoj ešeb te čalon o čhave, bo nane šukares te lel o maro le čhvenge a te čhivel les le rikonorengre.“

²⁸ Ale oj leske odphenda: „He, Rajeja, ale the o rikonore chan telal o skamind o trušini, so peren le čhvenge.“

²⁹ Avke lake phenda: „Vaš kada lav, so phendaľ, džal! O demonos imar gela avri andral tiri čhaj.“

³⁰ A oj gela khere a arakhľa peskra čhajora te pašlol pro hadžos a o demonos imar andral late gela avri.

O kašuko the šepetľivo manuš

³¹ Palis gela het pašal o Tir prekal e phuv Sidon, tele paš o Galilejsko moros a odarik gela andre phuv Dekapolis. ³² A ande ke leste jekhe manušes, savo sas kašuko the igen šepetľivo, a mangenas les, hoj te thovel pre leste o vasta.

³³ O Ježiš les íla pašal o nipi sikra dureder a thođa leske o angušta andro kana, palis peske čhungarda pro angušta a dotkňinda pes leskra čhibatar. ³⁴ Palis dikhľa upre

pro ňebos, phurdla peske pharipnastar a phenda: „Effatha!“ So hin: „Phundrav tut!“
³⁵ Takoj pes leske phundrade o kana the e čhib a imar vakerelas žužes.

³⁶ O Ježiš prikazinda le manuŝenge, hoj oda te na phenen ňikaske. Ale so buter lenge prikazinelas, on mek buter vakerenas. ³⁷ Igen pes čudalinenas a phenenas: „Savoro kerel mištes! Mek the le kašukenge del te šunel a le ňemenge te vakerel!“

8

O Ježiš čalarel štar ezera manušen

¹ Andre ola dživesa, sar sas pale zgele but manuša a na sas len so te chal, o Ježiš vičinda ke peste le učeŋiken a phenda lenge: ² „Pharo mange hin vaš kala manuša, bo imar trin džives hine manca a nane len so te chal. ³ Te len bičhavava khere bokhalen, odperena pal o drom, bo varesave avle dural.“

⁴ O učeŋika leske odphende: „Khatar laha pre kada omuklo than ajci maro, hoj te čalon savore manuša?“

⁵ A phučla lendar: „Keci tumen hin mare?“
 „Efta,“ odphende leske.

⁶ Avke o Ježiš rozkazinda le manuŝenge, hoj peske te bešen pre phuv. Ila ola efta mare, palikerda le Devleske, phagerelas a podelas o maro le učeŋikenge, hoj oda te rozden. A on oda rozdenas le manuŝenge. ⁷ Sas len the vajkeci ribici, the vaš ola palikerda a phenda, hoj len te rozden. ⁸ Avke o manuša chale a čalile. Olestar, so ačila, skidle upre efta pherde košara. ⁹ Ola, ko chale, sas vaj štar ezera (4 000) manuša. Palis len o Ježiš rozmučla ¹⁰ a takoj paloda geča le učeŋikenca andre lodka a avla andre phuv Dalmanuta.

O Farizeja mangel znameŋje

¹¹ Avle paš leste o Farizeja a chudle pes leha te kerel. Mangelas lestar znameŋje andral o ňebos, hoj lenge te sikavel, hoj les čačes bičhada o Del. ¹² Phurdla peske pharipnastar andro duchos a phenda: „Soske peske kala manuša mangel znameŋje? Čačipen phenav tumenge, hoj kale manuŝenge na ela dino ňisavo znameŋje.“
¹³ Mučla len ode, geča pale andre lodka a pregela pre oki sera le moroskri.

O učeŋika mek furt na achalon le Ježišoske

¹⁴ Andre lodka len sas ča jekh maro, bo bisterde peha te lel. ¹⁵ O Ježiš lenge dovakerelas: „Den tumenge pozoris pro kvasos le Farizejengro the pro kvasos le Herodesoskro!“

¹⁶ Avke on phende jekh avreske: „Vašoda amenge kada phenel, bo nane amen maro.“

¹⁷ O Ježiš džanelas, so peske vakeren, a phučla lendar: „Soske pal oda vakeren, hoj tumen nane maro? So mek furt na achalon? Hine tumende o jile phandle andre?“
¹⁸ Hin tumen jakha, a na dikhen? Hin tumen kana, a na šunen? So imar bisterdan?
¹⁹ Sar ola pandž mare rozdelinavas maškar o pandž ezera (5 000) manuša, keci pherde košara skidnan upre olestar, so ačila?“

„Dešuduj (12) košara,“ phende leske.

²⁰ „A sar ola efta mare rozdelinavas maškar o štar ezera (4 000) manuša, keci pherde košara skidnan upre olestar, so ačila?“

„Efta,“ odphende.

²¹ A phenda lenge: „So mek furt na achalon?“

O Ježiš sastarel le kores andre Betsaida

²² Palis avle andre Betsaida. Ande ke leste jekhe kores a mangenas les, hoj pes lestar te dotkŋinel. ²³ O Ježiš chudna le kores vastestar a ila les avri andral o gav.

Ode leske le šlinenca makhla o jakha, thoda pre leste o vasta a phucla lestar: „Dikhes vareso?“

²⁴ O koro dikhla upre a phenda: „Dikhav le manušen te phirel, ale dičhon avri sar stromi.“

²⁵ A o Ježiš leske pale thoda o vasta pro jakha a ov chudna te dikhel. O koro sastila avri a dikhelas savoro žuzes. ²⁶ O Ježiš les bičhada khere a phenda leske: „Ma dža pale andro gav [aňi pal oda ma phen űikaske!]“

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

²⁷ Palis gela o Ježiš le učeňikenca andro gavora paš e Filiposkri Cezarea. Pal o drom lendar phucla: „So pal mande phenen o manuša? So phenen, hoj ko me som?“

²⁸ Odphende leske: „Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstiťel, aver, hoj o Eliaš, a pale aver, hoj sal jekh le prorokendar.“

²⁹ Ov lendar phucla: „A tumen so phenen, hoj ko me som?“

O Peter leske odphenda: „Tu sal o Kristus!“

³⁰ A o Ježiš lenge igen prikazinda, hoj oda űikaske te na phenen avri.

O Ježiš vakerel pal peskro meriben

³¹ Palis len chudna te sikavel, hoj o Čhavo le Manušeskro mušanela but te cerpinel, hoj na ela priilo le phuredendar, le nekbaredere rašajendar the le zakoňikendar a hoj mušanela te merel a pal o trin džives te uštel andral o meriben. ³² Vakerelas lenge pal oda phundradones. Akor o Peter les ila pre sera a chudna leske te dovakerel.

³³ Ale o Ježiš visalila, dikhla pro učeňika a pokarhinda le Peter: „Dža mandar het, satan, bo na gondolines pre le Devleskre veci, ale pre le manušeskre!“

Sar te džal pal o Ježiš

³⁴ Palis ke peste vičinda le manušen the le učeňiken a phenda lenge: „Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes, mi lel pre peste peskro kerestos a mi avel pal ma. ³⁵ Bo sako, ko kamel te zachraňinel peskro dživipen, našavela les, ale ko našavela peskro dživipen vaš ma the vaš o evaňelium, zachraňinela peske les. ³⁶ Bo so hin le manušes olear, hoj dochudela calo svetos, ale našavela o dživipen? ³⁷ Soha peske o manuš šaj cinel o dživipen pale? ³⁸ Te pes vareko ladžala vaš ma the vaš mire lava andre kada lubikano the binošno svetos, vaš oda manuš pes jekhvar ladžala the o Čhavo le Manušeskro, sar avela le svete aňjelenca andre slava peskre Dadeskri!“

9

¹ O Ježiš lenge phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj varesave džene tumendar, so kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena le Devleskro krališagos te avel bara zoraha.“

O Ježiš pes prečerinel anglo učeňika

² A pal o šov džives peha o Ježiš ila le Peter, le Jakob the le Jan a sas korkore pro učo verchos. Ode pes anglal lende prečerinda. ³ Leskre gada ačhile parne sar jiv – ajse parne, hoj nič pre phuv len na kerdahas pardeder. ⁴ A sikada pes lenge o Eliaš the o Mojžiš a vakerenas le Ježišoha.

⁵ Akor phenda o Peter le Ježišoske: „Rajeja, mištes amenge hin kade! Keras trin stani: tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašiske jekh.“ ⁶ O Peter na džanla so te phenel, bo igen predarandile.

⁷ Jekhvareste avla e chmara, zaučharda len a andral e chmara prevakerda ke lende o hangos: „Kada hin miro Čhavo, saves kamav. Les šunen!“

⁸ A soča pes obdikhle, imar na dikhle paš peste űikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phendã lenge o Ježiš, hoj oda, so dikhle, te na vakeren ñikaske avri, medik o Čhavo le Manušeskro na uštela andral o meriben. ¹⁰ On dolikerde oda, so lenge o Ježiš phendã, ale phučenã jekh avrestar: „So oleha gondolinel, sar phenel, hoj uštela andral o meriben?“

¹¹ A phučle lestar: „Soske phenen o zakoñika, hoj ešeb mušinel te avel o Eliaš?“

¹² Ov lenge odphendã: „Čačipen hin, hoj o Eliaš avelã ešebno a prikerela savoro. Ale soske hin pisimen pal o Čhavo le Manušeskro, hoj mušinelã but te cerpinel a na ela priilo? ¹³ Phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avla, ale kerde leha, so kamle, avke sar pal leste hin pisimen.“

O Ježiš tradel avri le nalačhe duchos andral o čhavoro

¹⁴ Sar avle pale paš o učeñika, dikhle pašal lende but manušen a the varesave zakoñiken, sar pes lenca vesekedinen. ¹⁵ A soča ola manuša dikhle le Ježiš, igen radisalile a denãšle ke leste a pozdravinde les.

¹⁶ O Ježiš lendar phučla: „Soske tumen lenca vesekedinen?“

¹⁷ Jekh ole manušendar leske odphendã: „Rajeja, andom paš tu mire čhas, bo hin andre leste o nalačo duchos, so lestar kerel ñemo. ¹⁸ Všadzik, kaj pre leste oda avel, čhivkerel leha, marel leske pro muj o peni, randel le dandena a ačhel sar kašt. Manglom tire učeñiken, hoj les te traden andral leste avri, ale on oda našti kerde.“

¹⁹ O Ježiš lenge odphendã: „Ó, manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava? Dži kana tumen mek zlíkerava? Anen le čhavores kade paš mande!“

²⁰ Avke les ande paš leste, a sar oda duchos dikhla le Ježiš, čhivkerelas le čhavoreha. Peľa pre phuv, kulinelas pes a pro muj leske marelas o peni.

²¹ O Ježiš phučla leskre dadestar: „Kanastar hino ajso?“

Ov odphendã: „Imar čhavorestar. ²² Buterval les o nalačo duchos čhivelas andre jag abo andro pañi, hoj les te murdarel. Te šaj vareso keres, av jileskro ke amende a pomožin amenge.“

²³ O Ježiš leske odphendã: „Soske phenes: ‚Te šaj?‘ Oleske, ko pačal, pes šaj ačhel savoro!“

²⁴ Ole čhaveskro dad takoj zvičindã: „Pačav, Rajeja! Pomožin mange, hoj feder te pačav!“

²⁵ Sar o Ježiš dikhla, hoj pes skiden mek buter manuša, pokarhindã ole nalačhe duchos a phendã leske: „Tu ñemo the kašuko duchona, prikazinav tuke, av andral leste avri a imar šoha buter andre leste pale ma dža!“

²⁶ Oda duchos leha čhivkerelas, kerelas bari vika a palis geľa avri. O čhavoro dičholas sar mulo, vašoda but džene phende, hoj muľa. ²⁷ Ale o Ježiš chudña le čhavores vastestar, hazdña les a ov uštela.

²⁸ A palis sar imar o Ježiš avla andro kher a sas korkoro le učeñikena, phučle lestar: „Soske les amen našti tradñam avri?“

²⁹ Odphendã lenge: „Kale demonen našti te tradel avri, ča la modlitbaha [the le postoha].“

O Ježiš dujtovar vakerel pal peskro meriben

³⁰ Palis gele het odarik a džanas pašal e Galileja. O Ježiš na kamelas, hoj olestar vareko te džanel. ³¹ Bo le učeñiken sikavelas a phenelas lenge: „O Čhavo le Manušeskro ela dino andro vasta le nipenge a murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.“ ³² O učeñika na achalonas ole laveske, ale daranas pes lestar te phučel.

Ko hin nekbareder?

³³ Avle andro Kafarnaum. Sar sas andro kher, phučla lendar o Ježiš: „Pal soste vakerenas maškar peste, sar avahas pal o drom?“ ³⁴ Ale on sas čhit. Bo sar avenas pal o drom, vakerenas pal oda, ko hin lendar nekbareder.

³⁵ O Ježiš peske bešla, vičinda le dešudujen a phenda lenge: „Oda, ko kamel te avel ešebno, mušinel te avel posledno a te služinel savorenge.“

³⁶ Palis iła varesave čhavores a ačhađa les maškar lende. Sar les iła pro vasta, phenda: ³⁷ „Sako, ko prilela jekhes kajse čhavorendar andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, na man prilel, ale Oles, ko man bičhađa.“

Ko na džal pro Ježiš, hino leha

³⁸ O Jan leske phenda: „Rajeja, dikhlam varesave manušes, sar andre tiro nav tradelas avri le demonen a na domukahas leske, bo na phirel amenca.“

³⁹ Ale o Ježiš lenge phenda: „Ma brañinen leske! Bo ñiko, ko kerel andre miro nav zazraki, našti vakerel takoj namištes pal mande. ⁴⁰ Bo ko na džal pre amende, hino amenca! ⁴¹ Čačipen phenav tumenge, hoj sako, ko tumen dela te pijel jekh poharis pañi andre miro nav, bo san le Kristoskre, čačes chudela peskri odmena.“

Te na cirdel avres pro binos

⁴² „Te vareko cirdela pro binos jekhes kale ciknorendar, so pačan andre ma, oleske ulahas feder, te leske thodehas baro bar* andre meñ a čhidehas les andro moros! ⁴³ A te tut cirdela tiro vast te kerel binos, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro džživipen bi o vast, sar te džal soduje vastenca andro peklos, andre odi jag, so šoha na murdałol andre! ⁴⁴ [Ode, kaj mek añi lengro kirmo na merel a e jag na preačhel!] ⁴⁵ A te tut cirdela pro binos tiro pindro, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro džživipen bi o pindro, sar te avel čhido soduje pindrenca andro peklos, andre jag, so šoha na murdałol andre! ⁴⁶ [Ode, kaj lengro kirmo na merel a e jag na preačhel!] ⁴⁷ A te tut cirdela pro binos tiri jakh, džubin la avri, bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro krališagos le Devleskro, sar te avel čhido soduje jakhenca andro peklos! ⁴⁸ Ode, kaj mek añi lengro kirmo na merel a e jag na murdałol andre! ⁴⁹ Bo sako ela žužardo la jagaha, avke sar dojekh obeta pes žužarel le loneha. ⁵⁰ O lon hino lačo, ale te o lon imar na ela londo, soha les pale londarena? Mi el andre tumende o lon a dživen andro smirom jekh avrenca!“

10

Pal o rozvod

¹ O Ježiš odarik uštıla a geła andre Judsko the andre phuv pal o Jordan. A pale pes zgele paš leste igen but nipi a ov len sikavelas avke sar furt.

² Androda ke leste avle o Farizeja a phučle lestar, či šaj omukel o rom peskra romña, bo kamenas les te chudel avri.

³ O Ježiš lendar phučla: „So tumenge prikazinda o Mojžiš?“

⁴ On phende: „O Mojžiš domukla le muršeske te pisinel o rozvodno lil a te bičhavel la romña het.“

⁵ O Ježiš lenge odphenda: „O Mojžiš tumenge pisinda oda prikazañje, bo tumare jile hine barune. ⁶ Ale ešebnovarestar, sar sas stvorimen o svetos, *len o Del stvorinda sar muršes the džuvla*. ⁷ *Vašoda omukela o murš la da the le dades a ela jekhetane la romñaha* ⁸ *a on duj džene ena jekh telos*. Avke imar nane duj, ale jekh telos. ⁹ *Vašoda, so o Del phandla, o manuš te na rozphandel!*“

¹⁰ Palis, sar sas andro kher, phučle lestar pal oda o učeñika. ¹¹ O Ježiš lenge phenda: „Sako, ko omukel peskra romña a lel peske avra, kerel laha lubipen. ¹² A te e romñi omukela peskre romes a lela peske avres, tiš kerel lubipen.“

* 9:42 9,42 Oda hin o baro bar andral o mlinos.

O Ježiš požehñinel le čhavoren

¹³ O manuša anenas ko Ježiš peskre cikne čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta, ale o učeñika lenge na domukenas. ¹⁴ Sar oda dikhla o Ježiš, choñisalila a phenda lenge: „Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma brañinen lenge, bo ajsengro hin o krališagos le Devleskro. ¹⁵ Čačipen phenav tumenge: Ko na prilela le Devleskro krališagos sar čhavoro, šoha andre na džala.“ ¹⁶ Palis lelas o Ježiš le cikne čhavoren pro vasta, thovelas pre lende o vasta a žehñinelas lenge.

Pal jekh barvalo terno manuš

¹⁷ Sar džalas pal o drom, avla ke leste jekh terno manuš, peľa anglal leste pro khoča a phučla lestar: „Lačo Učitelina, so mange kempel te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?“

¹⁸ O Ježiš leske phenda: „Soske man vičines lačo? Ńiko nane lačo, ča jekh o Del. ¹⁹ Se tu džanes o prikazañja: „*Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha! Na thoveha ñikaha avri! De pačiv tira da the tire dades!*“

²⁰ Ov leske odphenda: „Učitelina, savoro kada imar ternipnastar dolikerav.“

²¹ Akor pre leste dikhla o Ježiš kamibnaha a phenda leske: „Mek jekh tuke kempel: Dža, biken savoro, so tut hin, a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ñebos. Palis av a phir pal ma!“

²² Sar šunđa kala lava, ačhila igen smutno a geľa het, bo sas les but barvalipen.

Pal o barvalipen

²³ O Ježiš pes rozdikhla pašal peste a phenda peskre učeñikenge: „Sar phares pes dochudena andro krališagos le Devleskro ola, kas hin o barvalipen!“

²⁴ O učeñika pes igen čudalinenas leskre lavenge, ale o Ježiš lenge oda phenda mek jekhvar: „Čhavorale mire, sar phares hin te džal andro krališagos le Devleskro [olenge, ko pes muken pro barvalipen]. ²⁵ Lokeder hin la řavake te predžal prekal e suvakri chev sar le barvaleske andro krališagos le Devleskro.“

²⁶ On pes meksa buter čudalinenas a phenenas jekh avreske: „Akor ko ela zachrañimen?“

²⁷ O Ježiš dikhla pre lende a phenda: „O manuša oda našti keren, ale o Del šaj. Bo o Del šaj kerel savoro.“

²⁸ Akor leske o Peter phenda: „Dikh, amen omuklam savoro a gełam pal tu.“

²⁹ O Ježiš odphenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj sako, ko omukla vaš ma the vaš o evaņjelium peskro kher, vaj le phralen abo le pheñen, vaj la da abo le dades, vaj le čhaven abo o maľi, ³⁰ chudela imar akana andre kada časos šelvar ajci khera, phralen, pheñen, dajen, čhaven the maľi – kajte pre leste o manuša džana – a andre oda časos, so avela, o večno dživipen. ³¹ Ale but olendar, ko hine ešebna, ena posledna a o posledna ena ešebna.“

O Ježiš tritovar vakerel pal peskro meriben

³² Džanas le dromeħa upre andro Jeruzalem. O Ježiš džalas anglal lende a le učeñiken andro jilo na sas smirom. A ola, ko džanas pal lende, pes daranas. Iľa le dešudujen pale pre sera a vakerelas lenge, so pes leske ačhela: ³³ „Šunen, džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskro ela dino le bare rašajenge the le zakoñikenge. Odsudzinena les pro meriben a dena les le pohanenge. ³⁴ Asana lestar, čhungarena pre leste, zbičinena les a murdarena, ale pro trito džives uštela andral o meriben.“

Le Zebedeoskre čhavengro mangipen

³⁵ O Jakob the o Jan, o čhave le Zebedeoskre, avle ko Ježiš a phende leske: „Učitelina, kamas, hoj amenge te keres oda, so tutar mangaha.“

³⁶ Ov lendar phučla: „So kamen, hoj tumenge te kerav?“

³⁷ On phende: „Akor sar bešeha pro tronos andre tiri slava, ker prekal amende oda, hoj jekh te bešel pal tiri čači sera a aver pal tiri balogñi sera.“

³⁸ Ale o Ježiš lenge odphenda: „Tumen na džanen, so mandar mangel. Či šaj pijen odi kuči, savi me pijav, a či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveha me som boldo?“

³⁹ „Šaj,“ phende leske.

O Ježiš lenge phenda: „Čačo hin, hoj pijena odi kuči, so me pijav, a avena bolde ole bolipnaha, saveha som me boldo, ⁴⁰ ale te phenel ko bešela pal miri čači the balogñi sera, oda nane miri veca. Ola thana ena dine olenge, prekal kaste hine pripravimen.“

⁴¹ Sar oda šunde okla deš učeñika, cholisalile pro Jakob the pro Jan. ⁴² Ale o Ježiš peske len vičinda: „Tumen džanen, hoj o vladara, so lidžan avre naroden, vladñinen upral lende zoraha a o bare raja sikaven pro manuša peskri zor. ⁴³ Ale maškar tumende oda te na el avke! Oda, ko kamel te avel bareder maškar tumende, mušinel te avel tumaro sluhas. ⁴⁴ Oda, ko kamel te avel maškar tumende ešebno, mi služinel savorengje. ⁴⁵ Bo aňi o Čhavo le Manušeskro na avla, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskre dživipnaha vaš o but manuša.“

O Ježiš sastarel le kores paš o Jericho

⁴⁶ Palis avle andro Jericho. Sar avelas o Ježiš le učeñikenca the but manušenca avri andral o Jericho, o koro Bartimeus, le Timeoskro čhavo, bešelas paš o drom a žobrinelas. ⁴⁷ Sar šunda o koro, hoj avel o Ježiš Nazaretsko, chudña te vičinel: „Ježiš, čhavo le Davidoskro, av ke ma jileskro!“

⁴⁸ O nipi leske phenenas, hoj te čitel, no ov mek zoraleder vičinelas: „Čhavo le Davidoskro, av ke ma jileskro!“

⁴⁹ O Ježiš zaachiła a phenda: „Vičinen les!“

Vičinde le kores a phende leske: „Ma dara! Ušti, vičinel tut!“ ⁵⁰ O koro čhida tele peskro plaštos, chučila upre a geła ko Ježiš.

⁵¹ O Ježiš lestar phučla: „So kames, hoj tuke te kerav?“

O koro leske odphenda: „Učiťelina, kamav te dikhel!“

⁵² Akor leske o Ježiš phenda: „Dža, tiro pačaben tut sastarda!“ O koro takoj chudña te dikhel a džalas pal oda drom le Ježišoha.

11

O Ježiš džal andro Jeruzalem sar kralis

¹ Sar imar sas pašes paš o Jeruzalem, paš e Betfaga the Betanija pro Olivovo verchos, bičhada o Ježiš duje peskre učeñiken ² a phenda lenge: „Džan andre kada gav, so hin angle tumende, a takoj soča džana andre, arakhena zaphandles somaricis, pre savo mek šoha ňiko na bešla. Odphanden les a anen les kade. ³ Te tumendar vareko phučela: ‚Soske oda keren?‘ – phenen leske: ‚Le Rajeske les kampel, ale maj les anela pale.‘“

⁴ Gele a arakhle le somaricis zaphandles avri paš o vudar pre ulica a odphandle les.

⁵ Varesave nipi, save ode ačhenas, phučle lendar: „Soske odphanden le somaricis?“

⁶ On lenge odphende avke, sar lenge phenda o Ježiš, a mukle len te džal. ⁷ Avke ande le somaricis ko Ježiš, thode pre leste peskre gada a o Ježiš peske pre leste bešla. ⁸ But džene thovenas peskre gada pro drom a aver čingerenas o konarica pal o mali a thovenas len pro drom. ⁹ Ola nipi, save džanas angle leste the pal leste, vičinenas:

„Hosanna!

Požehñimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!

¹⁰ Požehñimen hin o krališagos amare dadeskro le Davidoskro, savo imar avel! Hosanna andro ňebos!“

¹¹ O Ježiš geľa andro Jeruzalem andro chramos a savoro peske predikhľa. Palis odgeľa le učeňikenca andre Betanija, bo imar sas buter ori.

Pal o figovňikos

¹² Sar pre aver džives gele andral e Betanija, o Ježiš sas bokhalo. ¹³ Dural dikhľa o figovňikos a geľa te dikhel, či upre na ela varesavo ovocje. Ale sar doavľa paš o stromos, na sas upre nič, ča o prajti, bo mek na sas o časos pro figi. ¹⁴ Akor o Ježiš phenda: „Imar šoha buter te na chal ňiko tiro ovocje!“ A šunde oda leskre učeňika.

O Ježiš žužarel o chramos

¹⁵ Sar avle andro Jeruzalem, o Ježiš geľa andro chramos a chudňa te tradel avri olen, ko cinenas the bikenenas. Previsarda o skaminda olenge, ko vatinenas o love, the olenge, ko bikenenas le holuben. ¹⁶ A na domukľa ňikaske, hoj vareso te prelídžal prekal o chramos. ¹⁷ Sar len sikavelas, phenelas: „Či nane pisimen: ‚Miro kher pes vičinela kher pro modlitbi prekal savore narodi?‘ Ale tumen lestar kerďan kher prekal o zbujňika!“

¹⁸ Šunde oda o zakoňika the o bare rašaja a chudle te gondolinel, sar les šaj murdarena. Daranas lestar, bo le nipenge sas pre dzeka, so o Ježiš sikavelas.

¹⁹ Sar zaračila, geľa o Ježiš le učeňikenca avri andral o foros.

O figovňikos šučila avri

²⁰ Palis sig tosara, sar džanas pašal o figovňikos, dikhle, hoj calo šučila avri dži andro koreňis. ²¹ Le Peteriske avľa pre godi, so phenda o Ježiš, a phenda leske: „Učitelina, dikh, o figovňikos, so prekošlal, šučila avri!“

²² O Ježiš odphenda le učeňikenge: „Pačan le Devleske! ²³ Bo čačipen tumenge phenav, hoj te vareko phenela kale verchoske: ‚Hazde tut a čhiv tut andro moros‘ a te na pochibinela andre peskro jilo, a pačala, hoj pes ačhela oda, so phenel, akor pes leske oda ačhela. ²⁴ Vašoda tumenge phenav: Pačan, hoj savoro, vaš soske tumen mangel andre modlitba, imar chudňan a ela tumenge oda dino. ²⁵ Sar tumen džan te modlinel, odmuken, te tumen hin vareso pre verekaste, hoj the tumaro Dad andral o ňebos te odmukel tumenge tumare bini.“ ²⁶ [„Te tumen na odmukena, aňi tumaro Dad andral o ňebos tumenge na odmukela tumare bini.“]

Pal e autorita le Ježišoskri

²⁷ Avle pale andro Jeruzalem. Sar pes o Ježiš predžalas pal o chramos, avle ke leste o bare rašaja, o phuredera the o zakoňika ²⁸ a phučle lestar: „Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diňa odi autorita, hoj te keres kala veci?“

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: „The me tumendar vareso phučava. Odphenen mange a me tumenge phenava, sava zoraha kerav kala veci. ³⁰ Khatar sas le Janoskro bolipen? Andral o ňebos, abo le manušendar? Odphenen mange!“

³¹ On gondolinenas maškar peste: „Te phenaha: ‚Andral o ňebos‘, phenela: ‚Akor soske leske na pačandilan?‘ ³² Ale aňi našti phenas: ‚Le manušendar.‘ “ – Daranas pes le nipendar, bo savore nipi pačanas, hoj o Jan sas čačikano prorokos.

³³ Avke odphende le Ježišoske: „Na džanas.“

Akor lenge o Ježiš phenda: „Aňi me tumenge na phenava, sava zoraha kerav kala veci.“

12

O podobenstvo pal o nalače vinara

¹ O Ježiš lenge chudňa te vakernel andro podobenstva: „O manuš peske sadzinda e viňica a ohradzinda la. Kerđa e chev, kaj pes pučinel avri e štava andral o hroznos,

a ačhađa e veža. Palis diňa e viňica kečeň le vinarenge a geľa het pro droma. ² Sar avľa e žatva, bičhađa oda manuš peskre slugas ko vinara, hoj les te den olestar, so kidle upre. ³ Ale on les chudle, marde les, na dine les nič a bičhade les het. ⁴ Pale ke lende bičhađa avre slugas, ale leske pharade o šero a asandile les avri. ⁵ Avke pale bičhađa avres a oles murdarde. Mek but sluhen bičhađa, ale jekhen marenas a avren murdarenas.

⁶ Sas les mek jekh čhavo, saves igen kamelas. A pro koňec savorendar bičhađa ke lende the les, bo phendã peske: „Mire čhas dena pačiv.“

⁷ No ola vinara phende: „Leske ačhela savoro. Aven murdaras les a leskro dedictvos ela amaro!“ ⁸ Avke les chudle, murdarde les a čhide avri andral e viňica.“

⁹ O Ježiš phučľa: „Akor so kerela o raj la viňicakro? Avela, murdarela ole vinaren a e viňica dela avreng.“ ¹⁰ A phendã: „Na gendã, so hin pisimen:

*,O murara odčhide oda bar,
so pre stavba hino hlavno.*

¹¹ *O Raj oda kerďa
a amen pes oleske čudãlĩnas“?*

¹² Kamenas les te phandel andre, bo achãlile, hoj pal lende phendã kada podobnostvo. Ale daranas pes le nipendar, vašoda les mukle a gele het.

Pal o daňe

¹³ Palis ke leste bičhade varesave Farizejen the Herodijanen, hoj les te chuden andro lava. ¹⁴ Sar avle ko Ježiš, phende leske: „Učitelina, džanas, hoj vakeres čačipen a na džal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo tu na dikhes pro manuš, ale sikaves le Devleskro drom andro čačipen. Phučas tutar: Kampil te počinel le cisariske o daňe, či na? Kampil te počinel, abo na?“

¹⁵ Ale o Ježiš prindžardã lengro budžãndipen a phendã lenge: „Soske man kamen te chudel pro lav? Anen mange o denaris, hoj les te dikhav.“ ¹⁶ A sar leske ande, o Ježiš lendar phučľa: „Kaskro hin kada muj the nav?“

„Le cisariskro,“ odphende leske.

¹⁷ Avke lenge o Ježiš phendã: „Den oda, so hin le cisariskro, le cisariske, a so hin le Devleskro, le Devleske.“ A igen pes oleske čudãlĩnde.

Pal o uštiben andral o meriben

¹⁸ Avle ke leste o Saduceja, save pačan, hoj o manuš našti uštěl andral o meriben, a phučle le Ježišostar: ¹⁹ „Učitelina, o Mojžiš amenge pisindã, hoj *te mulahas varekaske o phral a mukela la romňa bi o čhave, leskro phral peske la mušinel te lel romňake, hoj te avel le phrales čhave.* ²⁰ Sas efta phrala. Ešebno peske iľa romňa a muľa, ale na sas les laha čhave. ²¹ Palis laha ačhila dujto phral, tiš muľa a na sas les čhave. A kavke oda sas the paš o trito phral. ²² Avke laha dživenas savore efta phrala, no ñikastar la na sas čhave. Palis, sar mule avri savore phrala, muľa the oj. ²³ Akor sar o mule uštēna andral o meriben, kaskri ela romňi, te savore efta phrala laha dživenas?“

²⁴ O Ježiš lenge odphendã: „Tumen čačes ñisoske na achãlon, bo na prindžaren le Devleskro Lav aňi leskri zor. ²⁵ Bo sar uštēna o mule andral o meriben, na lena romňen a na džana romeste, ale ena sar o aňjela andro ñebos. ²⁶ A pal o mule, save uštēna andral o meriben, tumen na gendã andro Zvitkos le Mojžišoskro, hoj o Del leske paš o labardo krakos phendã: „*Me som o Del le Abrahãmoskro, o Del le Izakoskro the o Del le Jakoboskro*“? ²⁷ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge. Tumen čačes ñisoske na achãlon.“

O nekbareder prikazaňje

²⁸ Androda avla pašeder jekh le zakoňikendar, bo šunđa, sar pes le Ježišoha vesekedinenas o zakoňika, a džanla, hoj lenge o Ježiš mištes odphenda. A phučla lestar: „Savo prikazaňje hin nekbareder maškar savore?“

²⁹ O Ježiš leske odphenda: „Nekbareder maškar savore prikazaňja hin: ‚Šun, Izrael! O Raj hin amaro Del, o Raj hino jekh! ³⁰ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri godi the andral cali tiri zor!‘ [Kada hin o ešebno prikazaňje.] ³¹ Dujto hin kada: ‚Kameha avres avke sar tut korkores!‘ Bareder prikazaňja kalendar imar nane.“

³² O zakoňikos leske phenda: „Mištes, učitelina! Čačipen phenda, hoj hin ča jekh Del a aver nane. ³³ A te kamel le Devles andral calo peskro jilo, andral cali godi, andral cali duša the andral cali zor a te kamel avres avke sar pes korkores hin buteder sar savore labarde the aver obeti.“

³⁴ O Ježiš dikhla, hoj o zakoňikos godaha odphenda a phenda leske: „Na sal dur le Devleskre krališagostar.“ A imar buter ňiko pes na opovažinda te phučel vareso le Ježišostar.

Pal o čhavo le Davidoskro

³⁵ Sar o Ježiš sikavelas andro chramos, phučla: „Sar oda, hoj o zakoňika phenen, hoj o Kristus hin o čhavo le Davidoskro? ³⁶ Se korkoro o David phenda andro Sveto Duchos:

‚O RAJ phenda mire Rajeske:

*Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava
tire ňeprijatelen tel o pindre.‘*

³⁷ Te korkoro o David les vičinel ‚Rajeja‘, sar šaj el o Kristus leskro čhavo?“

A but nipi le Ježiš radišagoha šunenas.

Pal o zakoňika

³⁸ Sar len o Ježiš sikavelas, phenelas lenge: „Den tumenge pozoris pro zakoňika, bo on kamen te phirel andro šukar džindarde gada a kamen, hoj len o nipi andro foros te pozdravinen; ³⁹ kamen o anglune thana andro sinagogi a o nekfeder thana pro hoscini; ⁴⁰ chan avri o khera le vdovenge a but pes modlinen, hoj len te dičhol. Vašoda ena goreder sudzimen.“

E čori vdova del nekbuter

⁴¹ O Ježiš peske bešla andro chramos paš e pokladnica a dikhelas, sar o nipi andre čhivkerenas o love. But barvale čhide but. ⁴² Androda avla jekh čori vdova a čhida duj churde minci, vaj duj centi.

⁴³ Akor o Ježiš vičinda le učeňiken ke peste a phenda lenge: „Čačipen tumenge phenav, hoj kadi čori vdova čhida buter sar savore okla džene, so čhivkerenas andre pokladnica. ⁴⁴ Bo savore čhide olestar, so lenge ačhelas, ale oj čhida peskre čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen.“

13

O chramos ela telečhido

¹ Sar avelas o Ježiš avri andral o chramos, phenda leske jekh le učeňikendar: „Dikh, Rajeja, save šukar bara the save stavbi!“

² O Ježiš leske odphenda: „Dikhes kala bare stavbi? Na ačhela kade bar pre bareste; savoro ela telečhido.“

So ela pro koňec le svetoskro

³ Sar bešelasa pre Olivovo brehos, khatar dičhol o chramos, sas leha korkore o Peter, o Jakob, o Jan the o Andrej a phučle lestar: ⁴ „Phen amenge, kana oda avela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?“

⁵ O Ježiš lenge chudña te vakerel: „Den tumenge pozoris, hoj tumen vareko te na klaminel! ⁶ Bo ena but ajse džene, so avena andre miro nav a phenena: ‚Me som o Kristus!‘ a klaminena but nipen. ⁷ Sar šunena pal o maribena the pal oda, hoj pes maren o narodi, ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koñec. ⁸ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos. Pre varesave thana e phuv razisalola a ela bari bokh [the ñepokoj]. Oda ela o anglune dukha le svetoskre andro trapišagos.

⁹ Ale tumen tumenge den pozoris! Vaš ma tumen lena pro sudi a marena tumen andro sinagogi. Vaš ma ačhena anglo bare raja the anglo kraľa, hoj lenge te svedčinen. ¹⁰ Ale angloda mušinel ešeb te avel vakerdo o evaňjelium savore narodenge. ¹¹ Sar tumen phandena andre a lidžana tumen pro sudos, ma daran tumen olestar, so vakerena. Ale vakeren oda, so tumenge odi ora ela dino te phenel, bo na tumen vakerena, ale o Sveto Duchos.

¹² O phral dela andre le phrales, hoj les te murdaren, a o dad le čhas. O čhave džana pre daj the pro dad a murdarena len. ¹³ Vaš miro nav tumen savoredžene našti avri ačhena. Ale oda, ko likerela avri dži o koñec, ela spasimen.“

O baro pharipen

¹⁴ „Sar dikhena oda baro džungipen, so meľarel andre o chramos, pre oda than, kaj oda na kamel te el, [avke sar phendä o prorokos Daniel] – oda, ko genel, mi ačhalol – akor ola, ko ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi. ¹⁵ Oda, ko ela pre strecha, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher. ¹⁶ Oda, ko ela pre maľa, te na visalol pale khere vaš o gada. ¹⁷ No andre ola dživesa ela igen phares le khabňenge the ole džuvlengen, save den te pijel le čhavoren. ¹⁸ Modľinen tumen, hoj pes oda te na ačhel jevende! ¹⁹ Bo ola dživesa ena ajse phare, sar mek šoha na sas, kanastar o Del stvorinda o svetos, a imar aňi šoha buter na ela.

²⁰ A te o Raj na kerđahas ola dživesa frimeder, na ulahas zachraňimen ñisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidña avri, kerđa ola dživesa frimeder. ²¹ Te tumenge akor vareko phendahas: ‚Dikh, kade hin o Kristus!‘ abo: ‚Kode hino!‘ – ma pačan. ²² Bo avena but falošna mesijaša, save phenena pal peste, hoj on hine o Kristus. Avena the but falošna proroka a kerena bare znameňja the zazraki, hoj te klaminen, te pes diňahas, the olen, kas peske o Del kidña avri. ²³ Tumen tumenge den pozoris! Savoro tumenge phendom anglal.“

Sar avela o Čhavo le Manušeskro

²⁴ „Andre ola dživesa,
pal oda pharipen,

o kham kaľola andre
a o čhonoru imar na švicinela.

²⁵ O čercheňa perena tele andral o ñebos
a o ñeboskre zora pes čhalavena.

²⁶ Akor dikhena, sar o Čhavo le Manušeskro avel pro ñeboskre chmari andre bari zor the andre slava. ²⁷ A ov bičhavela peskre aňjelen, hoj te skiden upre leskre avrikidle manušen pal savore štar seri le svetoskre, pal jekh agor la phuvakro dži pre aver.“

O podobenstvo pal o figovňikos

²⁸ „Siklon andral kada podobenstvo pal o figovňikos: Sar leskre konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o ñilaj hino pašes. ²⁹ Avke the tumen, sar

dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj ov hino pašes paš o vudar. ³⁰ Čačipen phenav tumenge, hoj na predžala kada pokoleñje, medik pes kada savoro na ačhela. ³¹ O ñebos the e phuv našlona, ale mire lava šoha na našlona.“

Te stražinel a te na zasovel

³² „Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel ñiko, aňi o ñeboskre aňjela, aňi o Čhavo, ča jekh o Dad. ³³ Den tumenge pozoris, ma zasoven [a modlinen tumen]! Bo na džanen, kana avela odi ora. ³⁴ Le Čhaha le Manušeskreha hin oda avke sar jekhe manušeha, so omukla peskro kher, geľa pro droma a diňa peskre sluhenge, hoj pes pal oda te starinen. Sakoneske phendã so te kerel a prikazinda le stražňikoske paš o vudar, hoj te na zasovel.

³⁵ Vašoda tumenge den pozoris a ma zasoven, bo na džanen, kana avela o raj le khereskro: Či rači, vaj pal jepaš rat, či akor, sar o kohutos giľavel, vaj tosara. ³⁶ Hoj te na avel akor, sar les na užarena, a arakhela tumen te sovel. ³⁷ So tumenge phenav, savoreng phenav: ‚Ma zasoven!‘ “

14

Roden, sar le Ježiš te murdarel

¹ Sas mek duj džives angle Patrađi the anglo inepos le Marengro bi o Kvasos. O bare rašaja the o zakoňika rodenas sar le Ježiš počoral te chudel a te murdarel. ² Ale phenenas: „Našti oda keras pro inepos, hoj pes te na vzburinen o manuša.“

E džuvľi pomazinel le Ježiš

³ Sar sas andre Betanija andro kher ko Šimon, saves sas malomocenstvo, a bešelas pašal o skamind, avľa ko Ježiš jekh džuvľi. Ola džuvľa sas alabastrovo caklocis, andre savo la sas igen vzacno olejos le nardostar. Phagľa o caklocis a čhida avri oda olejos le Ježišoske pro šero.

⁴ Varesave džene olendar, so ode sas, dudrinenas: „Zbitočňe sas čhido avri kajso vzacno olejos! ⁵ Kada olejos pes šaj bikenda vaš o trin šel (300) rupune minci* a šaj pes diňa le čoreng.“ A igen pre late vakerenas.

⁶ Ale o Ježiš phendã: „Muken la! Soske la trapinen? Presikada mange baro lačhipen. ⁷ Bo o čore tumenca hine furt a tumen lenge šaj presikaven o lačhipen, kana ča kamen, ale me tumenca furt na avava. ⁸ Oj kerđa oda, so mek akana šaj kerđa - pomazinda miro telos imar anglal pro pohrebos. ⁹ Čačipen tumenge phenav, hoj všadzik, kaj ča pes o evaňjelium vakerela pal calo svetos, pes vakerela the pal kada, so kadi džuvľi akana kerđa, pre lakro leperiben.“

O Judaš pes dovakerel le rašajenca

¹⁰ O Judaš Iškarijotsko, jekh le dešudujendar, geľa pal o bare rašaja, hoj lenge te del andre le Ježiš. ¹¹ Sar oda on šunde, radisalile a phende leske, hoj les dena vaš oda love. O Judaš akorestar rodela drom, sar les te zradzinel.

O učeňika pripravinen e posledno večera

¹² Ešebno džives pro inepos le Marengro bi o Kvasos, pro džives, sar pes murdarel la Patrađakro bakroro, phende o učeňika le Ježišoske: „Kaj kames, hoj tuke te džas te pripravinel o Patrađakro chaben?“

¹³ Akor bičhada duje peskre učeňiken a phendã lenge: „Džan andro foros. Ode pes tumenca arakhela manuš, savo lidžala jekh džbanos paňi. Džan pal leste ¹⁴ a ole manušeske, ke kaste džala andro kher, phenen: ‚O Učitelis tutar phučel: Kaj hin oda kher, andre savo chava le učeňikenca o Patrađakro chaben?‘ ¹⁵ Ov tumenge

* **14:5** 14,5 300 denara. Oda hin buter sar jekh beršeskro počihiben.

sikavela upruno baro kher, so imar ela pripravimen the pratimen avri. Ode amenge pripravinen o chaben.“

¹⁶ O učeňika gele andro foros a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phendá; a pripravinde o Patradakro chaben.

O Ježiš phenel pal o zradcas

¹⁷ A sar zaračila, avla o Ježiš le dešduje učeňikenca. ¹⁸ Sar bešenas pašal o skamind a chanas, o Ježiš phendá: „Čaćipen tumenge phenav, hoj jekh tumendar, so manca chal, man zradzinela.“

¹⁹ Sar oda šunde, ačhile smutna a phučenastar jekh pal aver: „Som oda me?“

²⁰ O Ježiš lenge odphendá: „Hin oda jekh le dešdujendar, oda, ko manca močinel o maro andro čaro. ²¹ O Čhavo le Manušeskro mušinel te merel, avke sar pal leste hin pisimen, ale ole manušeha, ko les zradzinela, ela igen namištes. Feder leske ulahas, te aňi na ulilahas.“

E posledno večera

²² A sar chanas, ila o Ježiš o maro, palikerđa, phagerelas, delas lenge a phendá: „Len, [chan], kada hin miro telos.“

²³ Palis ila the e kuči, palikerđa, diňa lenge a pile andral savore.

²⁴ Phendá lenge: „Kada hin miro rat la [neva] zmluvakro, so pes čhorel avri vaš but manuša. ²⁵ Čaćipen tumenge phenav, hoj imar buter šoha na pijava olestar, so barol pre viňica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo andro krališagos le Devleskro.“

O Ježiš phenel, hoj les o Peter zaprinela

²⁶ Palis gilade e chvala a gele pro Olivovo verchos.

²⁷ O Ježiš lenge phendá: „Kadi rat man savore omukena, bo hin pisimen: *„Marava le pastjeris*

a o bakrore pes rozdenašena.“

²⁸ Ale sar uščava andral o meriben, džava anglal tumende andre Galileja.“

²⁹ Akor leske o Peter phendá: „Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava!“

³⁰ O Ježiš leske odphendá: „Čaćipen tuke phenav, hoj mek kadi rat, sigeder sar o kohutos dujtovar gilavela, tu man trival zaprineha.“

³¹ Ale o Peter mek buter vakerelas: „Kajte tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava.“ A the savore okla učeňika avke phenenas.

E modlitba andro Getsemane

³² Palis avle pre ajso than, so pes vičinel Getsemane. Ode phendá o Ježiš peskre učeňikenge: „Bešen tumenge kade, medik man modlinava.“ ³³ Ila peha ča le Peter, le Jakob the le Jan a sas leske igen phares. ³⁴ A phendá lenge: „Miri duša hiňi pro meriben smutno, ačhen kade a ma zasoven.“

³⁵ Geľa lendar sikra dureder anglal, peľa pre phuv a mangelas pes, hoj te pes del, či les našti kadi phari ora obdžal. ³⁶ Phenelas: „Abba, Dado, tu šaj keres savoro, le mandar kadi kuči! Ale na oda, so me kamav, ale so tu kames.“

³⁷ Palis avla a arakhla len te sovel. A phendá le Peteriske: „Soves, Šimon? Jekh ora na birindal upre te ačhel? ³⁸ Ma soven a modlinen tumen, hoj te na džan andro pokušeňje, bo o duchos kamel, ale o telos hino slabo.“

³⁹ O Ježiš pes geľa pale te modlinel a vakerelas pale ola lava. ⁴⁰ Sar avla pale, arakhla len pale te sovel, bo o jakha lenge perenas tele. A na džanle, so leske pre oda te phenel.

⁴¹ Avľa tritovar a phendã lenge: „Mek furt soven a odpočovinen tumenge? Imar dos! Avľa odi ora. Dikhen, o Čhavo le Manušeskro hino akana dino andro vasta le binošenge. ⁴² Ušten, aven džas! Imar avel miro zradcas.“

O Ježiš hino zailo

⁴³ Takoj androda, sar mek o Ježiš vakerelas, avľa o Judaš, jekh le dešudujendar, a leha avenas but nipi khatar o bare rašaja, zakoňika the phuredera le šablenca the le pacenca andro vasta.

⁴⁴ Le Ježišoskro zradcas lenge diňa anglal te džanel: „Oda, kas čumidava, oda hin ov. Phanden les mištes a lidžan les het.“ ⁴⁵ Sar doavľa, takoj geľa ko Ježiš a phendã leske: „Rabbi!“ A čumidľa les. ⁴⁶ Ola murša les takoj chudle a zaile. ⁴⁷ Avke varesavo dženo, so ode ačhelas pašes, ilã avri e šablã a demaðã le nekbaredere rašaskre sluhã a odčhindã leske o kan.

⁴⁸ O Ježiš lenge phendã: „Avľan pre ma le šablenca the le pacenca, hoj man te zalen sar varesave živaňis? ⁴⁹ Džives so džives somas maškar tumende andro chramos a sikavavas, ale na zailan man. Ale oda, so hin pisimen, pes mušinel te ačhel.“ ⁵⁰ Akor les savore učeňika omukle a denãšle het.

⁵¹ Džalas pal leste varesavo terno manuš, urdo čã andre lepedã. Sar les chudle, ⁵² mukľa e lepedã a lango denãšľa het.

O Ježiš angle Bari Rada

⁵³ Ligende le Ježiš ko nekbareder rašaj, kaj pes zgele savore bare rašaja, o phuredera the o zakoňika. ⁵⁴ O Peter avelas pal leste dural a doavľa džã andre dvora le nekbareder rašaskri. Ode peske bešľa paš o stražňika a tačarelas pes paš e jagori.

⁵⁵ O bare rašaja the e calã Bari Rada kamenas te arakhel vareso pro Ježiš, hoj les te murdaren, ale našti arakhle. ⁵⁶ But džene pro Ježiš falošne svedčinenas, ale o lava lenge na pasinenas.

⁵⁷ Varesave džene uštãle a kavke pre leste klamišagoha svedčinenas: ⁵⁸ „Amen šundã, sar phendã: ‚Čhivava tele kada chramos, so sas ačhãdo le manušeskre vastenca, a tel o trin džives kerava aver, so na ela ačhãdo le manušeskre vastenca.‘“ ⁵⁹ Ale aňi kala lava le švedkenge na pasinenas.

⁶⁰ Akor uštãla o nekbareder rašaj, ačhãla maškaral a phučľa le Ježišostar: „Soske nič na odphenes pre oda, so pre tute kala nipi vakeren?“ ⁶¹ Ale o Ježiš sas čhit a na phendã mek aňi lav.

O nekbareder rašaj lestar pale phučľa: „Sal tu o Kristus, o Čhavo le Devleskro†?“

⁶² O Ježiš leske phendã: „Me som. A dikhenã, sar bešel o Čhavo le Manušeskro pre čãči sera le Nekzoraledereskri a sar avel pro ňeboskre chmari.“

⁶³ Akor čhingerďã o nekbareder rašaj peskre gada a phendã: „Pre soste amenge mek kampil švedken? ⁶⁴ Šundã, sar pes ruhinel! So pre oda phenen?“

A savore phende, hoj peske zaslužinel te merel. ⁶⁵ A varesave džene pre leste chudle te čhungarel. Zaučharenas leske o muj, marenas les pal o šero a phenenas: „Prorokin! Ko tut demaðã?“ Palis les ile o stražňika a marenas les.

O Peter zaprinel le Ježiš

⁶⁶ Sar sas o Peter tele pre dvora, avľa ode jekh služka le nekbareder rašaskri, ⁶⁷ a sar dikhľa le Peter, hoj pes tačarel paš e jag, phendã: „The tu salas ole Ježišoha andral o Nazaret.“

⁶⁸ Ale o Peter zaprindã: „Me na džanav aňi na ačaluľav, pal soste vakeres!“ A geľa odarik avri pre avruňi dvora. Akor o kohutos gilãďã.

† 14:61 14,61 E grecko čhib: Oda Požehnano

⁶⁹ Sar les pale ode dikhlá odi služka, phendá olenge, so ode ačhenas: „The kada hino jekh lendar.“ ⁷⁰ Ale o Peter pale zaprinda.

Na pregela but a ola, so ačhenas paš o Peter, leske pale phende: „Tu sal čačes jekh lendar, bo sal Galilejčanos [a o vakeriben tut lenca hin jekh].“

⁷¹ Ale o Peter pes chudna te košel a ilá pre peste vera: „Me na prindžarav ole manušes, pal savo tumen vakeren!“

⁷² Androda takoj giláda o kohutos dujtovar. Akor avla le Peteriske pre godi ola lava, so leske o Ježiš phendá: „Sigeder sar o kohutos duvar gilavela, tu man trival zaprineha.“ A chudna te rovel.

15

O Ježiš anglo Pilat

¹ Takoj sig tosara pes dovakerde o bare rašaja, o phuredera, o zakoňika the e Bari Rada. Phandle le Ježiš, odligende les a dine le Pilatoske.

² O Pilat lestar phučla: „Sal tu o židoviko kralis?“

„Tu oda phenes,“ odphendá leske o Ježiš.

³ O bare rašaja pre leste but vakerenas ⁴ a o Pilat lestar pale phučla: „So nič na odphenes? Dikh, keci pre tu vakeren!“

⁵ Ale o Ježiš imar nič na phendá, a vašoda pes o Pilat igen čudalinelas.

O Ježiš odsudzimen pro meriben

⁶ Furt pre Patrađi lenge o Pilat premukelas jekhe bertenošis, saves peske on kidenas avri. ⁷ Akor sas andre bertena jekh murš, saves vičinenas Barabaš. Ov sas phandlo andre olenca, ko paš e vzbura murdarde varesave manušen. ⁸ Sar pes o nipi zgele, chudle te mangel le Pilat, hoj lenge te premukel jekhe bertenošis, avke sar furt kerelas.

⁹ O Pilat lendar phučla: „Kamen, hoj tumenge te premukav le židovike kralis?“

¹⁰ Bo džanelas, hoj les o bare rašaja dine andre zavistatar. ¹¹ Ale o bare rašaja kerde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš.

¹² O Pilat lendar pale phučla: „Akor so kamen, hoj te kerav oleha, kas vičinen židoviko kralis?“

¹³ On zorales vičinde: „Ukrižin les!“

¹⁴ O Pilat lendar phučla: „So ajso nalačho kerđa?“

No on mek zoraleder vičinenas: „Ukrižin les!“

¹⁵ Avke o Pilat kerđa pal e dzeka le manušenge a premukla le Barabaš. Palis diňa le Ježiš te zbičinel a te ukrižinel.

O slugađa asan le Ježišostar

¹⁶ O slugađa les ligende andro palacis le vladariskro – oda hin o Praetorium – a vičinde ode cali čata. ¹⁷ Urde les upre andro purpurovo plaštos a thode leske pro šero koruna, so kerde le trňendar. ¹⁸ A chudle lestar te asal a vičinenas: „Mi dživel o židoviko kralis!“ ¹⁹ Marenas les pal o šero le palicenca, čhungarenas pre leste, perenas pro khoča a bandonas anglal leste.

²⁰ Sar lestar imar preačhile te asal, čhide pal leste tele o purpurovo plaštos a urde pre leste leskre gada. Palis les ligende avri, hoj les te ukrižinen.

O Ježiš ukrižimen

²¹ Akor varesavo Šimon Cirenejsko, o dad le Alexandroskro the le Rufoskro, avelas pal e mała. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoske o kerestos. ²² A lidžanas le Ježiš pro than, so pes vičinel Golgota (oda hin prethodo: Le Lebkgengro Than). ²³ Dine

les te pijel mol mišimen la mirhaha*, ale ov na kamla. ²⁴ Ukrižinde les a rozdelinde peske leskre gada maškar peste avke, hoj losinenas, ko peske so lela.

²⁵ Sas eña ori† tosara, sar les ukrižinde. ²⁶ Upral leskro šero sas pisimen leskri vina: „O kralis le Židengro.“

²⁷ Jekhetane leha ukrižinde the duje živañen, jekhes pal e čači sera a dujtones pal e balogñi. ²⁸ [Akor pes ačila oda, so hin pisimen: „Lidžanas les sar živañis.“] ²⁹ Ola manuša, save odarik predžanas, pes ruhinenas pre leste, kerenas le šerenca a phenenas: „Tu so čhives tele o chramos a tel o trin džives les pale ačhaves! ³⁰ Zachrañin akana tut korkores a av tele pal o kerestos!“ ³¹ The o bare rašaja le zakoñikenca asanas maškar peste: „Avren zachrañinelas, ale pes našti zachrañinel! ³² O Kristus, o izraeliko kralis! Akana mi avel tele pal o kerestos, hoj te dikhas a te pačas!“ Asanas lestar mek the ola, ko sas leha ukrižimen.

O Ježiš merel

³³ Dešuduj (12) orendar‡ pro dilos avla kalipen pal cali phuv a likerda dži trin oriš pal o dilos. ³⁴ A trin orendar o Ježiš zorales vičinda: „Eloi, Eloi, lama sabachtani?“ – so hin prethodo: „Devla miro, Devla miro, soske man omuklal?“

³⁵ Varesave džene, save ode ačhenas, oda šunde a phenenas: „Šunen, vičinel le Eliaš.“

³⁶ Jekh dženo denašla te močinel e špongija andro šut, thođa la pre paca, diña les te pijel a phenda: „Užaren! Dikhaha, či avela o Eliaš, hoj les te lel tele.“

³⁷ Akor o Ježiš zorales vičinda a mula.

³⁸ O pochtan, so sas figimen andro chramos, phariła pro jepaš uprunestar dži tele. ³⁹ A sar dikhla o velitelis le slugadengro, savo ode ačhelas, sar mula o Ježiš, phenda: „Kada manuš sas čačas o Čhavo le Devleskro!“

⁴⁰ Sas ode the varesave džuvla, so dikhenas dural. Maškar lende sas e Maria Magdalena, e Salome, the e Maria – e daj le terneder Jakoboskri the Jozesoskri. ⁴¹ Kala džuvla phirenas pal o Ježiš a kerenas pašal leste, sar sas mek andre Galileja. Sas ode mek but aver džuvla, save leha avle andro Jeruzalem.

O Ježiš parundo

⁴² Sar imar zaračolas, a vašoda, hoj oda sas o džives, kana pes pripravinenas pro šabat, ⁴³ avla o Jozef andral e Arimatija ko Pilat. Ov sas baro manuš andre Bari Rada, savo tiš užarelas o krališagos le Devleskro. A bi e dar avla te mangel le Pilatostar o felos le Ježišoskro. ⁴⁴ O Pilat pes čudalinda, hoj o Ježiš imar mula. Vičinda peske le velitelis a phučla lestar, kana mula. ⁴⁵ Sar pes dodžanla le velitelistar, hoj imar mula, diña o felos le Jozefoske. ⁴⁶ O Jozef cinda lepeda, ila tele o felos le Ježišoskro a zapačarda les andre lepeda. Thođa les andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, a zaučarda andre o vudar le bareha. ⁴⁷ E Maria Magdalena the e Maria le Jozesoskri daj dikhenas, kaj les thode.

16

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Sar imar pregeła o šabat, e Maria Magdalena, e Salome, the e Maria, e daj le Jakoboskri, cinde voňava oleji, hoj te pomazinen le Ježišoskro felos. ² Sig tosara, sar avelas avri o kham, ešebno džives andro kurko, avle ko hrobos. ³ A phenenas jekh avrake: „Ko amenge odcirdela o bar pašal o hrobos?“

* **15:23** 15,23 E mirha hin o kirko koreñje. † **15:25** 15,25 E grecko čhib: e trito ora ‡ **15:33** 15,33 E grecko čhib: e šovto ora § **15:33** 15,33 E grecko čhib: e eñato ora

⁴ Ale sar dikhle feder, dikhle, hoj oda bar, so sas igen baro, imar hino odčhido.

⁵ Avke gele andro hrobos a dikhle, hoj pre čači sera bešel terno manuš, urdo andro parne gada, a darandile pes.

⁶ Ale ov lenge phenda: „Ma daran tumen! Roden le Ježiš andral o Nazaret, savo sas ukrižimen? Nane kade! Uštíla andral o meriben. Dikhen, kade hin oda than, kaj sas thodo. ⁷ Džan, phenen le učeňikenge the le Peteriske: ‚Džal andre Galileja anglal tumende a ode les dikhena, avke sar tumenge anglal phenda.‘ “

⁸ On denašle sig avri andral o hrobos, bo igen predarandile a izdranas daratar. Ńikaske nič na phende, bo pes daranas.

O Ježiš pes sikavel le učeňikenge

⁹ [Kurke sig tosara, sar uštíla andral o meriben, pes ešeb sikada la Maria Magdalenake, andral savi angloda tradňa avri ehta demonen. ¹⁰ Oj oda geľa te phenel le manušenge, so leha phirenas. On pal leste rovenas a sas igen smutna. ¹¹ A sar šunde, hoj o Ježiš dživel a hoj les dikhľa, na pačanas lake.

¹² Palis pes o Ježiš sikada andre aver podoba duje dženenge lendar, sar džanas peskre dromeha andro gav. ¹³ Avke gele pale a phende oda oklenge, ale aňi lenge na pačandile.

¹⁴ Ale palis pes sikada le dešujekh (11) apoštolenge, sar bešenas pašal o skamind. Pokarhindá len vaš oda, hoj lengre jile sas zaphandle andre a na pačandile olenge, ko les dikhle pal oda, sar uštíla andral o meriben.

¹⁵ Phenda lenge: „Džan pal calo svetos a vakeren o evaňjelium savorenge, kas o Del stvorinda! ¹⁶ Oda, ko pačala a dela pes te bolel, ela zachraňimen. Ko na pačala, ela odsudzimen. ¹⁷ Ola, ko pačana, kerena kala veci: Andre miro nav tradena avri le demonen a vakerena neve čhibenca. ¹⁸ Le sápen lena andro vasta, a kajte pilehas o meribnaskro jedos, nič lende na ela. Pro nasvale thovena o vasta a sastona avri.“

¹⁹ A paloda, sar lenca o Ježiš dovakerďa, sas ilo upre andro ņebos a bešľa peske pal e čači sera le Devleskri. ²⁰ Palis o učeňika gele a vakerenas všadzík o evaňjelium. O Raj lenge pomožinelas a pridžanelas pes ke lengro lav prekal o zazraki, so pes ačhenas.]

Amen.

O Evaňjelium le Lukašiskro

O angluno vakeriben

¹ Imar but džene kamenas te pisinel andre ola veci, so pes ačhile ke amende, ² sar amenge oda podine ola, ko oda dikhle pre peskre jakha ešebnovarestar a ačhile služobníka andro lav. ³ Vašoda, lačo Teofilona, the me mange phendom, hoj kampil mištes te preskuminel a te predžal ola veci ešebnovarestar zaradom avke, sar pes ačhile, a te pisinel tuke, ⁴ hoj mištes te prindžares o čačipen pal ola veci, so tut sikavenas.

O Zachariaš the e Alžbeta

⁵ Andre ola dživesa, sar kralinelas andre Judsko o Herodes, dživelas ode jekh rašaj o Zachariaš. Ov sas le Abijašiskre rašajendar. Leskri romňi e Alžbeta sas le Aronoskre potomkendar. ⁶ Soduždžene sas čačipnaskre anglo Del a pačivales dolikerenas savore zakoni the prikazaňja le Rajeskre. ⁷ Ale na sas len čhave, bo e Alžbeta našti ačhila khabňi a sodujdženenge sas imar buter berša.

⁸ Jekh džives avla pro Zachariaš o šoros te kerel anglo Del e rašajiko služba, ⁹ bo le rašajen sas ajso zvikos te losinel a o losos peľa pre leste. Avke geľa andro chramos le Rajeskro, hoj te labarel o kadidlos. ¹⁰ A sar thuvisaľolas o kadidlos, avri pes modľinenas igen but nipi.

¹¹ Androda pes sikaďa le Zachariašiske o aňjelos le Rajeskro a ačhelas pre čači sera le oltariskri, kaj pes labarelas o kadidlos. ¹² Sar les dikhľa o Zachariaš, predarandĭľa a avla pre leste bari dar. ¹³ Ale o aňjelos leske phenda: „Ma dara tut Zachariaš, bo tiro mangipen hin avrišundo! Tiri romňi e Alžbeta ačhela khabňi, ulola lake muršoro a deha leske o nav Jan. ¹⁴ Ela tut baro radišagos a thoveha baripen andre leste a but džene radisaľona, sar ulola! ¹⁵ Bo ov ela baro anglo Raj. Na pijela mol aňi ňisavo aver pijiben a ela pherdžardo le Svete Duchoha imar peskra dake andro per. ¹⁶ A but čhaven le Izraeloskren anela pale ko Raj, ke lengro Del. ¹⁷ Ov korkoro džala anglal o Raj andro duchos the andre zor le Eliašiskri, hoj te visarel o jile le dadengre ko čhave a te visarel olen, ko na šunen le Devles, ke godĭ the ko čačipen a hoj le Rajeske te pripravinel le nipi.“

¹⁸ Ale o Zachariaš phučľa le aňjelostar: „Pal soste oda prindžarava? Me som imar phuro a the mira romňake hin but berša.“

¹⁹ Akor leske o aňjelos odphenda: „Me som o Gabriel, savo ačhel anglo Del, a som bičhado vašoda, hoj tuha te vakerav a te phenav tuke kadi lači sprava. ²⁰ Dikh, ačheha ňemo a našti prevakereha dži andre oda džives, medik pes kada savoro na ačhela! Bo na pačandĭľal mire lavenge, save pes ačhena andro spravno časos.“

²¹ O nipi užarenas le Zachariaš a čudalinenas pes, soske pes kajci zľikerďa andro chramos. ²² Sar avla avri, našti ke lende prevakerďa, bo ačhila ňemo. Sikavelas lenge le vastenca a pal oda prindžarde, hoj dikhľa videňje andro chramos.

²³ Sar pregele o dživesa leskra službakre, geľa pale khere. ²⁴ Pal ola dživesa ačhila khabňi e Alžbeta, leskri romňi, a garuvelas pes pandž čhon. ²⁵ Phenelas: „O Raj prekal ma kada kerďa andre kala dživesa, sar pre ma dikhľa peskre lačhipnaha a ĭla mandar e ladž anglal o nipi.“

O aňjelos pes sikavel la Mariake

²⁶ Andre šovto čhon o Del bičhada le aňjelos Gabriel andro galilejsko foros Nazaret ²⁷ ke pačivali džuvľi Maria, savi sas mangadi le Jozefoha. O Jozef sas potomkos le

Davidoskro. ²⁸ Oda aňjelos avľa ke late a phendä lake: „Smirom tuke! Chudňal e bari milost a o Raj hino tuha.“ [„Bachtali sal maškar o džuvľa!“]

²⁹ E Maria pes čudalinelas le aňjeloskre lavenge a gondolinelas pal oda, sar lake pozdravinda. ³⁰ Ale o aňjelos lake phendä: „Ma dara tut Mario, bo chudňal e milost le Devlestar. ³¹ A dikh, ačheha khabňi, ulola tuke čavoro a deha leske nav Ježiš.

³² Ov ela baro a vičinela pes Čhavo le Nekbaredereskro. A o Raj, o Del, leske dela o tronos le Davidoskro, leskre dadeskro ³³ a ov kralinela upral o kher le Jakoboskro pro furt a leskre krališagoske na ela šoha koñec.“

³⁴ E Maria phučla le aňjelostar: „Sar pes oda ačhela, se me som mek pačivali?“

³⁵ O aňjelos lake phendä: „O Sveto Duchos avela pre tu a e zor le Nekbaredereskri tut učharel andre. Vašoda oda čavoro, so tutar ulola, ela sveto a vičinela pes Čhavo le Devleskro. ³⁶ Dikh, tiri famelija e Alžbeta, pre savi phende, hoj la našti el čhave, hiňi imar šovto čhon khabňi, kajte hiňi phuri. ³⁷ Bo o Del šaj kerel savoro.“

³⁸ „Me som le Rajeskri služobnička,“ phendä e Maria. „Mi ačhel pes mange pal tire lava.“ A o aňjelos latar odgeľa.

E Maria ke Alžbeta

³⁹ Andre ola dživesa e Maria uštila a sidarelas andro foros pre brehengri phuv andre Judsko. ⁴⁰ Geľa andro kher ko Zachariaš a pozdravinda la Alžbetake. ⁴¹ Sar šunđa e Alžbeta la Mariakro pozdravos, podčučila andre late o čavoro a e Alžbeta sas pherdžardi le Svete Duchoha. ⁴² A vičinda zorale hangoha: „Bachtali sal maškar o džuvľa a bachtalo hin oda, ko tutar ulola! ⁴³ Ale sar oda hoj mire Rajeskri daj avel ke mande? ⁴⁴ Bo soča šundiľa andre mire kana tiro hangos, sar man pozdravinda, o čavoro pes radišagoha čhalada andre miro per! ⁴⁵ Bachtali sal, bo pačandilal, hoj pes ačhela oda, so tuke o Raj phendä!“

E gilä la Mariakri

⁴⁶ E Maria phendä:

„Miri duša bararel le Rajes

⁴⁷ a miro duchos radisaľol andro Del, miro Spasitelis,

⁴⁸ bo dikhľa pre peskri pokorno služobnička.

Akanastar man savore pokoleňja vičinena bachtali,

⁴⁹ bo bare veci prekal ma kerđa o zoralo Del, saveskro nav hin sveto.

⁵⁰ Le Devleskri milost džal andral jekh pokoleňje pre aver; pre ola, ko pes lestar daran.

⁵¹ Ov sikađa o zorale skutki peskre vasteha a roztradňa olen, ko pes lidžanas upre andro jile,

⁵² le zoralen čhida tele pal o tronos a hazdňa upre olen, ko sas teledikhle;

⁵³ le bokhalen pherdžarda le lačhe vecenca a le barvalen bičhada het a na diňa len nič.

⁵⁴ Pomožinda le Izraeloske, peskre služobňikoske, bo na bisterel pre peskri milost,

⁵⁵ avke sar diňa lav amare daden, le Abraham the leskre čhaven pro furt.“

⁵⁶ E Maria ačhila la Alžbetaha vaj trin čhon a palis geľa pale khere.

O Jan Krstiteľ ulol

⁵⁷ Avke avľa oda časos, hoj e Alžbeta te ločhol, a ulila lake muršoro. ⁵⁸ Sar pes dodžanle lakre susedi the famelija, savi bari milost lake presikađa o Raj, chudle laha te radisaľol.

⁵⁹ Pre ohtoto džives avle te obrezinel le čhavores a kamle leske te del o nav Zachariaš pal leskro dad. ⁶⁰ Ale leskri daj phenda: „Na, bo vičinela pes Jan.“

⁶¹ Phende lake: „Se ņiko nane andre tiri famelija, ko pes avke vičinel!“

⁶² Avke pes visarde ke leskro dad a le vastenca lestar phučle, savo nav leske kamel te del. ⁶³ Ov peske mangla tabulka a pisinda: „Leskro nav hin Jan.“ A savore pes čudalīnenas. ⁶⁴ Jekhvareste pes le Zachariašiske phundrađa o muj a pomukla leske e čhib. Chudňa te vakerel a lašarelas le Devles. ⁶⁵ Akor avla dar pre savorende, so pašal lende bešenas, a pal cali brehengri phuv andre Judsko pes vakerelas pal kala veci. ⁶⁶ Savore, so pes pal oda došunde, gondolīnenas andre peskre jile a phenenas: „So oda ča ela kale čhavorestar?“ Bo le Rajeskro vast sas upral leste.

Le Zachariašiskro proroctvos

⁶⁷ O Zachariaš, le Janoskro dad, sas pherdžardo le Svete Duchoha a prorokinelas:

⁶⁸ „Požehñimen hin o Del, o Raj le Izraeloskro,
bo avla ke peskre nipi a cinda len avri.

⁶⁹ Diňa amen zorale Spasitelis
andral o potomstvov le Davidoskro,
peskre služobňikoskro,

⁷⁰ avke sar imar čirlastar vakerelas
prekal o muja peskre svete prorokengre,

⁷¹ hoj amen zachrañinela andral o vasta amare ņeprijateľengre
the savorengre, ko amen našti avri ačhen.

⁷² Oleha sikavel peskri milost amare dadenge
a leperel peske pre peskri sveto zmluva,

⁷³ pro lav, so diňa le Abraham amare dades,

⁷⁴ hoj amen zachrañinela andral o vasta amare ņeprijateľengre,
hoj leske te služinas bi e dar,

⁷⁵ svetones the andro čačipen sako džives
andre amaro dživipen.

⁷⁶ A tut, čhavoreja, vičinena prorokos le Nekbaredereskro,
bo džaha anglal o Raj,
hoj leske te pripravines o drom;

⁷⁷ hoj te des te džanel leskre nipenge,
hoj ena spasimen prekal oda,
hoj lenge ena odmukle o bini.

⁷⁸ Bo prekal le Devleskri bari milost avela
o spaseñje ke amende andral o ņebos,
avke sar avel avri o kham,

⁷⁹ hoj te švicinel olenge,
ko bešen andro kalipen the andro ciňos le meribnaskro,
hoj te lidžal amare pindre pro drom, kaj hin o smirom.“

⁸⁰ A o čhavoro barolas a zoralolas andro duchos. A palis dživelas pre pušta dži andre oda džives, medik pes na sikadã le Izraeloskre manuŝenge.

2

O Ježiš ulol

¹ Andre ola dživesa o cisaris Augustus diňa avri o prikazis, hoj pes te pisinen andre savore manuša. ² Kada ešebno zgendipen pes ačhila akor, sar sas o Cirenus vladaris andre Sirija. ³ Savore pes gele te pisinel andre – sako andre peskro foros.

⁴ Avke geľa the o Jozef andral o galilejsko foros Nazaret andre Judsko, andro Betlehem, andro foros le Davidoskro, bo ov sas potomkos le Davidoskro, ⁵ hoj pes te pisinel andre la Mariaha, savi sas leha mangadi a sas khabni. ⁶ A sar ode sas, avľa lakro časos te ločhol. ⁷ Avke lake uliľa lakro ešebno čavoro a pačarda les andro pherne. Thoda les te pašlol andre maštalna andro jasle, bo andro sovibnaskro kher na sas prekal lende than.

O pastjera the o aňjela

⁸ Andre odi phuv ode pašes sas pastjera, so rači stražinenas peskre bakren pre mala. ⁹ Jekhvareste pes lenge sikada o aňjelos le Rajeskro a le Rajeskri slava len zaučharda andre. On igen predarandile, ¹⁰ ale o aňjelos lenge phenda: „Ma daran tumen, bo avlom tumenge te phenel e lači sprava, so ela prekal savore manuša! ¹¹ Bo adadžives tumenge uliľa andro foros le Davidoskro o Spasitelis; ov hino o Kristus, o Raj. ¹² A kada tumenge ela znameňje: Arakhena cikne čavores zapačardes andro pherne te pašlol andro jasle.“

¹³ A jekhvareste pes sikada le aňjeloha e bari ňeboskri armada, savi lašarelas le Devles a phenelas:

¹⁴ „Slava le Devleske upre pro ňebos
a o smirom pre phuv le manušenge,
savendar les hin o radišagos!“

¹⁵ Sar lendar o aňjela gele het andro ňebos, phende peske ola pastjera: „No ča džas andro Betlehem te dikhel, so pes ačhila, so amenge phenda o Raj!“

¹⁶ Avke gele, sidarenas a arakhle la Maria le Jozefoha the le čavores te pašlol andro jasle. ¹⁷ Sar les dikhle, chudle te vakerel, so lenge sas phendo pal oda čavoro. ¹⁸ Sako, ko oda šunda, pes čudalinelas oleske, so lenge o pastjera vakerenas. ¹⁹ Ale e Maria peske garuvelas savore kala lava andro jilo a gondolinelas upral lende. ²⁰ Palis o pastjera gele pale paš o bakrore a lašarenas the bararenas le Devles vaš savoro, so šunde a dikhle, bo savoro sas avke, sar lenge phenda o aňjelos.

²¹ Sar pregeľa ochto džives a kampa te obrezinel le čavores, dine leske o nav Ježiš, avke sar phenda o aňjelos la Mariake mek angloda, sar ačhila khabni.

Le Ježiš anen te sikavel andro chramos

²² Sar pregele ola dživesa, andre save pes obžuzarenas, avke sar phenel o Zakonos le Mojžišoskro, o Jozef the e Maria ande le Ježiš andro Jeruzalem, hoj les te sikaven le Rajeske. ²³ Bo andro Zakonos le Rajeskro hin pisimen, hoj *dojekh muršoro, so ulol ešebno, ela oddelimen prekal o Raj,* ²⁴ a o Zakonos le Rajeskro mek phenel, hoj te obetinen *duje hrdličken, abo duje terne holuben.*

O Simeon

²⁵ Andro Jeruzalem dživelas jekh manuš, savo pes vičinelas Simeon. Ov sas čačipnaskro manuš a daralas pes le Devlestar. Užarelas o spaseňje le Izraeloskro a o Sveto Duchos sas upral leste. ²⁶ O Sveto Duchos leske sikada, hoj na merela dži akor, medik na dikhela le Kristus, saves bičhavela o Raj. ²⁷ A o Duchos ligenda le Simeon, hoj te džal andro chramos. A sar e daj the o dad anenas le čavores le Ježiš, hoj te keren oda, so prikazinda o Zakonos, ²⁸ iľa les o Simeon pro vasta, bararelas le Devles a phenda:

²⁹ „Rajeja, avke sar man diňal lav,
akana premukes tire služobňikos andro smirom,

³⁰ bo mire jakha dikhle tiro spaseňje,

³¹ so pripravinda anglal savore narodi,

³² o švetlos, hoj te švicinel le narodenge,

the e slava tire manušengri, le Izraeloskri.“

³³ E Maria the o Jozef pes čudalínenas upral oda, so pal o Ježiš phenda. ³⁴ O Simeon len požehñinda a phenda la Mariake, leskra dake: „Kada čavoro hino dino pre oda, hoj but džene andral o Izrael te peren abo te ušten, the pro znameñje, pre savo o manuša džana, ³⁵ hoj pes te sikavel oda, so peske gondolinen but džene andro jile. A prekal tiri duša predžala e šabla.“

E Anna

³⁶ Sas ode the varesavi prorokiña Anna, le Fanueloskri čhaj andral o kmeños le Ašeroskro. Sas lake imar buter berša. Sas la rom, saveha dživelas efa berš, a palis lake muľa. ³⁷ Paloda ačhiľa vdovake dži ochtovardeš the štar (84) berš. Oj na džalas avri andral o chramos a rat-džives služinelas le Devleske andro posti the andro modlitbi. ³⁸ A the oj avľa ipen akor ode, lašarelas le Devles a vakereľas pal o Ježiš savorenge, ko užarenas, hoj o Jeruzalem ela zachrañimen.

Džan pale andro Nazaret

³⁹ Sar kerde savoro, so prikazinel o Zakonos le Rajeskro, gele pale andre Galileja, andre peskro foros, Nazaret. ⁴⁰ O čavoro, o Ježiš, barolas the zoraľolas pro duchos; sas igen godaver a le Devleskri milosť sas upral leste.

O Ježiš sar čavoro andro chramos

⁴¹ A leskri daj the leskro dad phirenas sako berš pre Patrađi andro Jeruzalem. ⁴² Sar sas le Ježišoske dešuduj (12) berš, gele pre Patrađi, avke sar furt kerenas. ⁴³ Sar pregeľa e Patrađi, avenas pale khere. O čavoro o Ježiš ačhiľa andro Jeruzalem, ale leskri daj the leskro dad olestar na džanenas. ⁴⁴ On peske gondolinenas, hoj hino varekhaj maškar ola nipi, so lenca džanas jekhetane pro drom. Pregele jekh džives drom a chudle les te rodel maškar e famelija the maškar ola, kas džanenas. ⁴⁵ Sar les na arakhle, gele pale andro Jeruzalem a rodenas les ode. ⁴⁶ Pal o trin džives arakhle le Ježiš te bešel andro chramos maškar o učiteľa, sar len šunelas a phučelas lendar. ⁴⁷ Sako, ko les šunelas, pes čudalínelas upral leskri godi the upral oda, sar lenge odphenelas. ⁴⁸ Sar les e daj the o dad dikhle, čudalínenas pes a e daj leske phenda: „Čhavo miro, soske amenge kada kerďal? Dikh, tiro dad the me tut rodahas a darahas pal tu.“

⁴⁹ O Ježiš lenge phenda: „Sar oda hoj man rodenas? So na džanenas, hoj mušnav te avel andre mire Dadeskro kher?“ ⁵⁰ Ale on na achalile ole laveske, so lenge phenda.

⁵¹ Geľa lenca pale, avľa andro Nazaret a šunelas len. Leskri daj peske garuvelas savore ola lava andro jilo. ⁵² O Ježiš barolas andro godaveripen the pro telos a sas pro radišagos le Devleske the le manušenge.

3

Pal o Jan Krstiteľ

¹ Sar sas o Tiberius imar cisaris dešupandžto (15.) berš a o Pontsko Pilat vladaris andre Judsko, o Herodes tetrarchas andre Galileja a o Filip, leskro phral, tetrarchas andro phuva Iturea the Trachonitida a o Lizaniaš tetrarchas andre Abilena ² a sar sas nekbareder rašaja o Annaš the o Kajfaš, prevakerďa o Lav le Devleskro pre pušta ko Jan, ke le Zachariašiskro čhavo. ³ O Jan phirelas pal cali phuv pašal o Jordan a kazinelas: „Visaren tumen le binendar a den tumen te bolel, hoj tumenge o Del te odmukel o bini.“ ⁴ Avke sar hin pisimen andro zvitkos le prorokoskro Izajašiskro:

„Kada hin o hangos, so vičinel pre pušta:

„Pripravinen o drom le Rajeske,

rovñinen prekal leste avri o chodñiki!

⁵ *Dojekh dolina ela začidi
a dojekh verchos the brehos cikñola.*

*Oda drom, so hin bango, rovñisalola
a oda chodñikos, so hin puklato, ačhela hladko.*

⁶ *A savore nipi dikhena o spaseřje le Devleskro.“*

⁷ O Jan phenelas le nipenge, save avenas ke leste, hoj len te bolel: „Tumen sapale! Ko tumenge sikađa, sar te denašel le Devleskra choľatar, so avela? ⁸ Dřiven avke, hoj o nipi te dikhen, hoj tumen visardan tumare binendar! A ma phenen tumenge: ‚Se o Abraham hino amaro dad!‘ Bo phenav tumenge, hoj o Del kale barendar řaj kerel le Abrahamskre čhaven! ⁹ O tover imar hino prithodo pař o koreñis le stromengro! Dojekh stromos, so na anel lačo ovocje, ela čhindo avri a čhido pre jag!“

¹⁰ „Akor so amenge kampil te kerel?“ phučenas lestar o nipi.

¹¹ O Jan lenge odphenda: „Kas hin duj gada, mi del oles, kas nane, a kas hin chaben, mi kerel tiř avke!“

¹² A avle pes te bolel the o colñika a phučle lestar: „Učitelina, amenge so kampil te kerel?“

¹³ „Ma kiden avri buter, sar tumenge hin phendo!“ phenda lenge.

¹⁴ Avke lestar phučle the varesave slugađa: „Amenge so kampil te kerel?“

Phenda lenge: „Ñikastar ma kiden avri o love zoraha a ñikas ma trapinen. Aven spokojna oleha, so zaroden!“

¹⁵ O manuřa užarenas pro Mesijařis a gondolinenas peske andro jile pal o Jan, hoj ov hino Kristus. ¹⁶ Ale o Jan odphenda savorengre: „Me tumen bolav le pañeha, ale avel mandar vareko bareder, kaske na som hodno te rozphandel o sirimocis pre leskre sandalki. Ov tumen bolela le Svete Duchoha the la jagaha. ¹⁷ Andre leskro vast hin o vejaris a ov prežuřarela peskro humnos. O prežuřardo zrnos sthovela andre peskri stodola, ale o phus labarela andre jag, so řoha na murdaľola andre.“ ¹⁸ Mek the but aver veci kazinelas o Jan le manuřenge a vakerelas lenge o evaňjelium.

¹⁹ Ale o Jan karhinelas le tetrarchas Herodes vař e Herodijada, leskri phraleskri le Filiposkri romñi, the vař savore nalačhipena, so o Herodes kerelas. ²⁰ A pař kada savoro mek o Herodes phandľa le Jan andre bertena.

O Ježiř boldo

²¹ Akor, sar pes bolenas savore nipi, sas boldo the o Ježiř a sar pes modľinelas, jekhvareste phundriľa o ñebos ²² a o Sveto Duchos avľa pre leste andre podoba sar holubica. Andral o ñebos řundiľa hangos: „Tu sal miro Čhavo, saves kamav, tutar man hin radiřagos.“

O rodokmeňos le Ježiřoskro Kristoskro

²³ Sar chudňa o Ježiř te kazinel, sas leske vaj tranda (30) berř a o manuřa peske gondolinenas, hoj sas le Jozefoskro čhavo.

Le Jozefoskro dad sas o Heli,

²⁴ leskro dad sas o Matat, leskro o Levi,

leskro o Melchi, leskro o Janai,

leskro o Jozef, ²⁵ leskro o Matatiař,

leskro o Amos, leskro o Nahum,

leskro o Esli, leskro o Nagge,

²⁶ leskro o Mahat, leskro o Matatiař,

leskro o Semein, leskro o Jozech,

leskro o Joda, ²⁷ leskro o Joanan,

leskro o Resa, leskro o Zerubabel,

leskro o řealtiel, leskro o Neri,

²⁸ leskro o Melchi, leskro o Adi,
 leskro o Kosam, leskro o Elmadam,
 leskro o Er, ²⁹ leskro o Ješua,
 leskro o Eliezer, leskro o Jorim,
 leskro o Matat, leskro o Levi,
³⁰ leskro o Simeon, leskro o Juda,
 leskro o Jozef, leskro o Jonam,
 leskro o Elijakim, ³¹ leskro Melea,
 leskro o Menamas, leskro o Matatas,
 leskro o Natan, leskro o David,
³² leskro o Izaj, leskro o Obed,
 leskro o Boaz, leskro o Salmon,
 leskro o Nachšon, ³³ leskro o Aminadab,
 leskro o Admin*, leskro o Checron,
 leskro o Perc, leskro o Juda,
 leskro o Jakob, ³⁴ leskro o Izak,
 leskro o Abraham, leskro o Terach,
 leskro o Nachor, ³⁵ leskro o Serug,
 leskro o Reu, leskro o Paleg,
 leskro o Eber, leskro o Šelach,
³⁶ leskro o Kainan, leskro o Arpachšad,
 leskro o Šem, leskro o Noach,
 leskro o Lamech, ³⁷ leskro o Matuzalem,
 leskro o Enoch, leskro o Jared,
 leskro o Mahalalel, leskro o Kenan,
³⁸ leskro o Enoš, leskro o Šet
 a leskro dad sas o Adam, savo sas le Devlestar.

4

O Ježiš pokušimen

¹ O Ježiš avla pale pašal o Jordan pherdo le Svete Duchoha. O Duchos les lidžalas pal e pušta ² saranda (40) dživesa a ode sas pokušimen le bengestar. Andre ola dživesa nič na chaľa a pro końec ole dživesengro bokhalila avri.

³ O beng leske phenda: „Te sal o Čhavo le Devleskro, phen, hoj kale barestar te ačhel maro.“

⁴ O Ježiš leske odphenda: „Hin pisimen, hoj o manuš na dživela ča le marestar, [ale dojekhe Devleskre lavestar!]“

⁵ Palis les ila o beng pro učo than a jekhwareste leske sikađa savore krališagi le svetoskre. ⁶ O beng leske phenda: „Dava tuke savori kadi zor the slava, bo mange sas diňi a me la šaj dav, kaske kamav. ⁷ Te bandoha angle mande, kada savoro ela tiro.“

⁸ O Ježiš leske odphenda: „Hin pisimen: ‚Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a ča leske korkoreske služineha!‘ “

⁹ Paloda les ligenda andro Jeruzalem, thoda les te ačhel upre pro agor le chamoskro a phenda leske: „Te sal o Čhavo le Devleskro, čhiv tut kadarik tele. ¹⁰ Se hin pisimen:

*„Prikazinela peskre aňjelenge pal tu,
 hoj tut te chraňinen.*

¹¹ *On tut chudena pro vasta,
 hoj te na demes o pindro pro bar.’ “*

* **3:33** 3,33 Oda hin o Ram.

¹² O Ježiš leske odphenda: „Hin phendo: *„Na pokušineha le Rajes, tire Devles!“* “

¹³ Sar o beng les imar preachiła te pokušinel, geła lestar het, ale ča pre varesavo časos.

O Ježiš andro Nazaret

¹⁴ O Ježiš avła andre zor le Duchoskri pale andre Galileja a rozligenda pes pal leste o hiros pal cali odi phuv. ¹⁵ Ode len andro sinagogi sikavelas a savoredžene les lašarenas.

¹⁶ A avła andro Nazaret, kaj barila avri. A avke, sar sas sikado, geła pro šabat andre sinagoga. Sar uštila te genel, ¹⁷ podine leske o zvitkos pal o prorokos Izajaš. Phundrađa o zvitkos a arakhla oda than, kaj sas pisimen kada:

¹⁸ „*O Duchos le Rajeskro hin upral mande,*
bo man pomazinda te vakerel le čorenge o evaňjelium,

[bičhada man te sastarel olen, kas hin dukhade jile,]
te del te džanel le zaphandlengge, hoj hine premukle;
le korenge te phundravel o jakha;

te premukel olen, ko cerpinen,

¹⁹ *a te del te džanel,*
hoj avla o bachtalo berš le Rajeskro.“

²⁰ Phandla andre o zvitkos, diňa les le sluhasko a bešla peske. A savoredžene andre sinagoga visarde peskre jakha pre leste. ²¹ A chudňa lengge te vakerel: „Adadžives pes ačhile kala lava, so akana šundān.“

²² Savoredžene les denas čačipen a čudalinenas pes ole šukar lavenge, so avenas andral leskro muj. A phučenas: „Či nane ov le Jozefoskro čhavo?“

²³ A phenda lengge: „Tumen mange phenena kada prislovje: ‚Doktorina, sastar tut korkores! Oda, so šundam, hoj kerdal andro Kafarnaum, ker the kade, kaj barilal avri!‘ “

²⁴ A phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj nisave prorokos na den pačiv ode, kaj barila avri. ²⁵ Ale čačipen tumenge phenav, hoj sar dživelas o Eliaš, sas but vdovi andro Izrael akor, sar na delas brišind trin the jepaš berš a avla bari bokh pre cali phuv. ²⁶ No o Eliaš na sas bičhado ke nisavi lendar, ča ke vdova andre Sarepta andre phuv Sidon. ²⁷ A but malomocna sas andro Izrael, sar dživelas o prorokos Elizeus, ale niko lendar na sas obžužardo, ča o Naman andral e Sirija.“

²⁸ Sar oda šunde, savoredžene, so sas andre sinagoga, igen cholisalile. ²⁹ Uštile a tradle les avri andral o foros a ligende les pro verchos, pre savo sas ačhado lengro foros, dži pro agor, hoj les odarik te čhiven tele. ³⁰ Ale ov pregeła maškar lende a geła het.

O Ježiš sikavel andro Kafarnaum

³¹ Palis o Ježiš geła andre galilejsko foros Kafarnaum a sikavelas le manušen, sar sas o šabat. ³² A čudalinenas pes upral leskro sikaviben, bo andre leskro vakeriben sas zor.

³³ Andre odi sinagoga sas jekh manuš, savo sas zaphandlo le nalače duchoha, le demonoha. Ov zoraes viskinda: ³⁴ „Jaj, so amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko! Avlal amen te murdarel? Me džanav, ko tu šal, oda Sveto le Devleskro!“

³⁵ O Ježiš les pokarhinda a phenda: „Čhit a dža andral leste avri!“ O demonos čhida ole manušes maškar lende a geła andral leste avri a na kerdā leske nič nalačo.

³⁶ Akor avla bari dar pre savorende a vakerenas maškar peste: „Savo hin kada lav, hoj andre autorita the andre zor rozkazinel le nalače duchenge a on džan avri?“

³⁷ A džalas pal leste o hiros pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel le Peteriskra sasa

³⁸ Palis o Ježiš uštila, avla avri andral e sinagoga a geła andro kher ko Šimon. A le Šimonoskra sasa sas bari horučka a mangelas les, hoj lake te pomožinel. ³⁹ O Ježiš zaačila paš late, pokarhinda e horučka a e horučka la takoj omukla. E sasuj uštila a chudna pašal lende te kerel.

⁴⁰ Palis rači, sar zagela o kham, anenas ko Ježiš savoredžene peskre nasvalen, save cerpinenas andro všelijaka nasvalibena. A ov thovelas o vasta pre dojekh lendar a sastarelas len. ⁴¹ Andral o but džene džanas avri o demona a viskinenas: „Tu sal o Kristus, oda Čhavo le Devleskro!“ Ale ov len karhinelas a na domukelas lenge te vakerel, bo on džanenas, hoj ov hino o Kristus.

⁴² A sar sas pale džives, geła odarik het pre omuklo than. O nipi les rodenas a avle dži ke leste a na mukenas les te džal lendar het. ⁴³ Ale ov lenge phenda: „Mušinav te džal te vakerel pal o krališagos le Devleskro the andre aver fori, bo pre oda som bičhado.“ ⁴⁴ Avke kazinelas andro sinagogi andre Judsko.

5

O Ježiš vičinel ešebne učeničen

¹ Jekhvar, sar o Ježiš ačhelas paš o Galilejsko moros, ispidenas pes pre leste o nipi, hoj te šunen le Devleskro lav. ² Akor dikhla paš o brehos te ačhel duj lodki; o ribara len ode mukle, hoj te rajbinen o siti. ³ O Ježiš geła andre jekh ole lodkendar, so sas le Šimonoskri, a mangla les, hoj te džal sikra dureder la phuvatar. Bešla peske a sikavelas le nipen andral e lodka.

⁴ Sar dovakerda, phenda le Šimonoske: „Dža la lodkaha dureder andro bareder paňi a čhiven o siti, hoj te chuden le riben.“

⁵ O Šimon leske odphenda: „Rajeja, cali rat pes trapinahas a nič na chudňam, ale pre tiro lav čhivava o siti.“

⁶ Sar oda kerde, chudle ajci ribi, hoj až o siti lenge čhindaonas. ⁷ Avke vičinde le vastenca ole dženen, so sas pre oki lodka, hoj lenge te aven te pomožinel. On avle a pherdžarde soduj lodki avke, hoj až tašlonas.

⁸ Sar oda dikhla o Šimon Peter, peła pro kocha anglo Ježiš a phenda: „Dža mandar het, Rajeja! Bo me som binošno manuš!“ ⁹ Bo o Šimon Peter the okla džene pes igen čudalinenas, keci ribi chudle. ¹⁰ A čudalinenas pes the o Jakob le Janoha, le Zebedeoskre čhave, save kerenas buči jekhetane le Šimonoha.

O Ježiš phenda le Šimonoske: „Ma dara tut, akanastar chudeha le manušen!“ ¹¹ A sar pricirdle o lodki ko brehos, omukle savoro a gele pal leste.

O malomocno manuš sastardo

¹² Jekhvar sas o Ježiš andre varesavo foros, kaj sas malomocno murš. Sar dikhla le Ježiš, bandila anglal leste pre phuv dži pro muj a mangelas les: „Rajeja, te kamlalas, šaj man sastares.“

¹³ O Ježiš nacirdna o vast, chudna pes lestar a phenda: „Kamav, av sasto!“ A takoj sas žužo andral o malomocenstvo.

¹⁴ O Ježiš leske prikazinda: „Ma phen oda ñikaske avri, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazinda o Mojžiš, hoj te sikaves savorenge, hoj sastilal avri andral o malomocenstvo.“

¹⁵ No o hiros pal o Ježiš pes furt dureder rozlidžalas. But nipi pes zdžanas, hoj les te šunen a hoj len te sastarel le nasvalibenendar. ¹⁶ Ale ov džalas korkoro pre pušta, hoj pes ode te modlinel.

O Ježiš sastarel le kalikos

¹⁷ Andre jekh džives, sar sikavelas, bešenas pašal leste but Farizeja the zakoňika, save avle andral savore galilejska the judska gavora a the andral o Jeruzalem. A le Rajeskri zor sas le Ježišoha, hoj te sasfarel le nasvalen. ¹⁸ Androda ode avle varesave murša, save lidžanas pro hadžos jekhe manušes, so sas kaľikos. A rodenas drom, sar les te dochudel andro kher a te thovel anglo Ježiš. ¹⁹ Sas ode but nipi a na sas len khatar te džal andre, vašoda gele upre pro kher a mukle les tele le hadžoha prekal e strecha maškar o manuša anglo Ježiš.

²⁰ Sar dikhlā o Ježiš lengro pačaben, phendā o Ježiš le kaľikoske: „Manušeja, odmukle tuke hin tire bini.“

²¹ O zakoňika the o Farizeja chudle te gondolinel a phenenas peske: „Ko hin kada manuš, hoj pes kavke ruhinel! Ńiko našti odmukel o bini, ča jekh o Del!“

²² Ale o Ježiš prindžarda, so peske gondolinen a phendā lenge: „Soske kavke gondolinen andre tumare jile?“

²³ So hin lokeder te phenel: ‚Odmukle tuke hin tire bini,‘ abo te phenel: ‚Ušti a dža?‘

²⁴ Ale vašoda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskres hin pravos the zor pre phuv te odmukel o bini“ – phendā le kaľikoske: „Tuke phenav: Ušti, le tuke tiro hadžos a dža khere!“ ²⁵ A ov takoj anglal lende uštiľa, iľa peske o hadžos, chudňa te lašarel le Devles a geľa khere. ²⁶ Akor pes savoredžene čudalinenas a lašarenas le Devles. Avľa pre lende e dar a phenenas: „Adadžives dikhlām oda, so mek šoha na dikhlām.“

O Ježiš vičinel le Levi

²⁷ Paľis, sar odarik geľa o Ježiš avri, dikhlā jekhe colňikos, savo pes vičinelas Levi, te bešel pre colňica a phendā leske: „Av pal ma!“ ²⁸ Ov uštiľa, omukľa savoro a geľa pal leste.

²⁹ Paľis leske o Levi presikađa bari pačiv andre peskro kher. Sas ode but colňika the aver džene, savenca bešenas pašal o skamind. ³⁰ O Farizeja the lengre zakoňika dudrinenas a phenenas leskre učeňikenge: „Soske chan le colňikenca the le binošnenca?“

³¹ O Ježiš lenge odphendā: „Le sastenge na kampil doktoris, ale le nasvalenge. ³² Na avľom te vičinel le čačipnaskren, ale le binošnen, hoj pes te visaren le binendar.“

Pal o postos

³³ On leske phende: „Le Janoskre učeňika pes furt poscinen the modľinen a the o učeňika le Farizejengre avke keren, ale tire chan the pijen!“

³⁴ Ov lenge phendā: „Či šaj phenen le hoscenge pro bijav, hoj pes te poscinen, medik hino lenca o terno? ³⁵ Ale avena o dživesa, sar lendar ela o terno ilo het, a andre ola dživesa pes poscinen.“

³⁶ A phendā lenge the kada podobenstvo: „Se ņiko na odčinel kotor le neve pochtanestar, hoj leha te zasivel andre o purane gada, bo čingerdahas o neve gada a o nevo pochtan pro purano aňi na pasindahas. ³⁷ Aňi ņiko na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa a čulala avri a o gone čhindona. ³⁸ Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. [Avke pes na musarel aňi e mol aňi o gone.] ³⁹ A sako, ko pijel e puraňi mol, na kamel e nevi, bo phenel peske: ‚E puraňi hiňi feder.‘ “

6

Pal o šabat

¹ Jekhvar pro šabat džalal o Ježiš prekal e mała, kaj sas sadzimen, a leskre učeņika čingerenas o klasi, pučinenas len andro vasta a chanas. ² Akor lenge varesave džene le Farizejendar phende: „Soske keren oda, so naši te kerel pro šabat?“

³ O Ježiš lenge phenda: „Mek šoha na gendan, so kerđa o David, sar sas bokhalo ov the leskre murša? ⁴ Sar geła andro kher le Devleskro, ila o sveta mare a chalas a diňa the peskre muršen, kajte ola mare naši chalas ņiko aver, ča o rašaja.“ ⁵ A phenda lenge: „O Čhavo le Manušeskro hin o Raj upral o šabat.“

O Ježiš sastarel pro šabat

⁶ Jekhvar pre aver šabat geła andre sinagoga a sikavelas. A ode sas jekh manuš, so les sas o čačo vast ņevladno. ⁷ O zakonika the o Farizeja užarenas, či sastarela varekas pro šabat, hoj les te obviņinen. ⁸ O Ježiš džanelas, so gondolinen, no the avke phenda le manušeske, saves sas ņevladno vast: „Ušči a ačh kade maškaral!“ Ov uščiła a ačhelas.

⁹ Akor lenge o Ježiš phenda: „Phučav tumendar: Šaj pro šabat mištes te kerel, vaj namištes te kerel? O dživipen te zachraņinel, či te murdarel?“

¹⁰ Dikhła pašal peste pre savoredžene a phenda le manušeske: „Nacirde o vast!“ A sar oda kerđa, leskro vast sastila avri. ¹¹ Ale andre lende avla bari choľi a vakerenas maškar peste, so šaj keren le Ježišoske.

O dešuduj učeņika

¹² Andre jekh ole dživesendar pes geła o Ježiš pro verchos te modľinel a sas ode cali rat andre modľitba. ¹³ Sar vidňisalila, vičinda peske le učeņiken a kidňa peske lendar avri dešudujen (12), saven diňa nav apoštola. Oda sas kala: ¹⁴ O Šimon (saveske diňa nav Peter), leskro phral o Andrej, o Jakob, o Jan, o Filip, o Bartolomej, ¹⁵ o Matuš, o Tomaš, o Jakob le Alfeoskro the o Šimon (saves vičinenas Zelota), ¹⁶ o Juda, o čhavo le Jakoboskro – the o Judaš Iškarijotsko, savo les zradzinda.

But manuša džan pal o Ježiš

¹⁷ Sar lenca o Ježiš avla tele pal o verchos, zaačhiła pre rovina. Sas leha but leskre učeņika the igen but nipi andral cali Judsko the andral o Jeruzalem, the andral e tirsko the sidoňiko phuv pašal o moros. ¹⁸ Avenas pal leste, hoj les te šunel a te saston avri andral peskre nasvalibena. A sastonas avri the ola, kas trapinenas o nalačhe duchi. ¹⁹ Savore nipi pes lestar kamenas te chudel, bo avelas lestar avri e zor, so savoren sastarelas.

Ko hin bachtalo a kaske vigos

²⁰ Ov dikhła pre peskre učeņika a chudňa te vakerel:
„Bachtale san tumen o čore,

bo tumaro hin o krališagos le Devleskro!

²¹ Bachtale san tumen, so san akana bokhale,
bo avena čalarde!

Bachtale san tumen, so akana roven,
bo palis asana!

²² Bachtale san tumen, kas o nipi naši avri ačhen,
kas čhiven avri, kaske keren ladž
a pre kaskro nav namištes vakeren
vaš o Čhavo le Manušeskro.

²³ Radisalon andre oda džives a khelen, bo andro ņebos tumen užarel baro počniiben. Se the lengre dada avke kerenas le prorokenge!

²⁴ Ale vigos tumenge, barvale manušale,
bo tumen imar akana ilan tumaro radišagos!

²⁵ Vigos tumenge, so akana san čale,

bo avena bokhale!
 Vigos tumenge, so akana asan,
 bo rovena a hikinena žalatar!
²⁶ Vigos tumenge, te pal tumende savore nipi mištes vakerena,
 bo ipen avke kerenas lengre dada le falošne prorokenca!“

O kamiben ko nepřijateľa

²⁷ „Ale tumenge, so man šunen, phenav: Kamen tumare nepřijateľen, keren o lačhipen olenge, ko tumen našti avri ačhen, ²⁸ žehňinen olenge, ko tumen košen, a modľinen tumen vaš ola, ko tumen dukhaven. ²⁹ Oleske, ko tut demel pal jekh čham, sikav the dujto a oleske, ko tutar lel o plaštoš, de the o gada. ³⁰ De sakones, ko tutar mangel. A ma mang pale olestar, ko tutar vareso iľa. ³¹ Avke sar kamen, hoj o nipi tumenge te keren, keren the tumen lenge.“

³² Te kamen ča olen, ko tumen kamen, savo počiniben vaš oda užaren? Se the o binošna kamen olen, ko len kamen. ³³ A te keren o lačhipen ča olenge, ko tumenge keren lačhipen, savo počiniben vaš oda užaren? Se the o binošna oda keren. ³⁴ Te dena kečeň ča olen, pal save džanen, hoj tumenge dena pale, savo počiniben vaš oda užaren? Se the o binošna den kečeň, hoj oda te dochuden pale. ³⁵ Ale kamen olen, ko pre tumende džan! Keren lenge o lačhipen, den kečeň a ma užaren pale. Avke ela tumaro počiniben baro a avena o čhave le Nektbareder Devleskre, bo ov hino lačo the ko nalače the ke ola, ko leske na palikeren. ³⁶ Vašoda aven lačhejileskre, avke sar the tumaro Dad hino lačhejileskro.“

Te na sudzinen jekh avres

³⁷ „Ma sudzinen a na avena sudzimen! Ma odsudzinen a na avena odsudzimen! Odmuken a ela tumenge odmuklo. ³⁸ Den a ela tumenge dino a thovela pes andre tumari brekh pherdo mira, razimen avri, zaispidňi andre a pherdžardi, bo sava miraha merines, ajsaha tuke ela merimen.“

³⁹ Phenda lenge the podobenstvo: „Či šaj lidžal o koro le kores? Či na perena sodujđzene andre chev? ⁴⁰ O učeňikos nane bareder sar leskro učitelis, ale sako, ko sikľiľa avri, ela ajsa sar leskro učitelis.“

⁴¹ Soske dikhes o šmecos andre jakh tire phraleske, ale andre tiri jakh o kašt na dikhes? ⁴² Abo sar šaj phenes tire phraleske: ‚Phrala, domuk, hoj tuke te lav avri o šmecos andral e jakh,‘ ale oda kašt, so hin andre tiri jakh, na dikhes? Tu dujemujengro! Ešeb le avri o kašt andral tiri jakh a palis šaj les avri o šmecos andral e jakh tire phraleske.“

Pal o lačo the nalačo stromos

⁴³ „Bo ňisavo lačo stromos na anel nalačo ovocje a ňisavo nalačo stromos na anel lačo ovocje. ⁴⁴ Bo dojekh stromos pes prindžarel pal o ovocje. Se andral o kraki na obkiden o figi, aňi andral o koľaka na obkiden o hroznos. ⁴⁵ O lačo manuš lel avri andral o jilo peskre lače barvalipnastar o lače veci a o nalačo manuš lel avri andral o jilo peskre nalače barvalipnastar o nalače veci. Bo soha hin pherdžardo o jilo, oda o muj vakerel.“

Pal o duj khera

⁴⁶ „So man vičinen: ‚Rajeja, Rajeja,‘ a na keren oda, so phenav? ⁴⁷ Sikavava tumenge, pre kaste marel sako, ko avel ke ma, šunel mire lava a dolikerel len. ⁴⁸ Ajsa manuš hino sar oda, ko ačhađa peskro kher avke, hoj kopalinda but tele andre phuv a kerđa peske o zaklados pre skala. Sar avľa o baro brišind a demađa o baro paňi pre oda kher, na čhalada leha, bo sas mištes ačhado pre skala. ⁴⁹ Ale oda, ko šunel mire

lava a na dolikerel len, hino sar oda manuš, savo ačhađa peskro kher bi o zaklados. Sar avla o baro pañi a demađa pre oda kher, takoj rozpeła a peła tele igen zorales.“

7

O Ježiš sastarel le veliteliskre slugas

¹ Sar o Ježiš dovakerđa savore ola lava le manušenge, so les šunenas, geła andro Kafarnaum. ² Jekhe velitelis upral o šel (100) slugađa sas slugas, saves igen likerelas. No oda slugas sas pro meriben nasvalo. ³ Sar šunđa o velitelis pal o Ježiš, bičhađa ke leste varesave phurederen le Židendar, hoj les te mangen, hoj te avel a te sastarel leskre slugas. ⁴ On avle ko Ježiš, igen les mangenas a phende: „Zaslužinel peske, hoj prekal leste oda te keres, ⁵ bo ov kamel amaro narodos. Se mek the e sinagoga amenge ačhađa.“ ⁶ Avke lenca o Ježiš geła.

Sar imar na sas dur ole kherestar, bičhađa ke leste o velitelis peskre prijatelen, hoj leske te phenen: „Rajeja, ma trapin tut, bo na som hodno, hoj te aves andre miro kher. ⁷ Vašoda man na šnavas hodno te džal ke tute. Ale phen ča lav a miro slugas sastola avri. ⁸ Bo the me som manuš tel o vast avreng a tel miro vast hin o slugađa. A te phenava kaleske: ‚Dža!‘ – ta džala; a avreske: ‚Av!‘ – ta avela; a mire slugaske: ‚Ker kada!‘ – ta ov oda kerela.“

⁹ Sar oda šunđa o Ježiš, čudalinda pes. Visarda pes ko nipi a phenda lenge: „Phenav tumenge, hoj aňi andro Izrael na dikhlom kajso baro pačaben.“ ¹⁰ Avke ola džene, so sas bičhade, gele pale khere a arakhle ole slugas imar sastes.

Le vdovakre čhas uštavel andral o meriben

¹¹ Pre aver džives džalas o Ježiš andro foros, so pes vičinel Nain. A džanas leha but leskre učeňika the igen but nipi. ¹² Sar doavla paš e foroskri brana, ipen akor lidžanas avri jekhe mules. Oda sas jekhoru čhavo peskra dakro, savi sas vdova, a džanas laha igen but nipi andral o foros. ¹³ Sar la dikhla o Raj, sas leske igen pharo vaš lake a phenda lake: „Ma rov!“ ¹⁴ Geła pašeder, chudňa pes le mochtestar a ola, ko lidžanas le mules, zaačhile. O Ježiš phenda: „Čhavoreja, phenav tuke, ušti!“ ¹⁵ O mulo peske bešla a chudňa te vakerel. O Ježiš les diňa leskra dake.

¹⁶ Akor avla bari dar pre savorende. Lašarenas le Devles a phenenas: „Baro prorokos uštila maškar amende a o Del avla ke peskre nipi!“ ¹⁷ Kada hiros pal leste pes rozligenda pal cali Judsko the pal savore fori odarik pašal.

O Jan bičhavel peskre učeňiken pal o Ježiš

¹⁸ O učeňika le Janoskre phende le Janoske pal savore kala veci. Avke peske o Jan vičinda duje dženen peskre učeňikendar ¹⁹ a bičhađa len pal o Ježiš, hoj lestar te phučen: „Sal tu ‚oda, ko majinel te avel‘, abo kempel te užarel avres?“

²⁰ Sar avle ola murša ke leste, phende: „O Jan Krstiteľ amen bičhađa pal tu a phenda, hoj tutar te phučas: ‚Sal tu oda, ko majinel te avel, abo kempel te užarel avres?‘“

²¹ Ipen andre odi ora o Ježiš sastarda but dženen le nasvalibenendar, le dukhendar the le nalače duchendar a but kore dženge diňa pale te dikhel. ²² O Ježiš lenge odphenda: „Džan a phenen le Janoske, so dikhlan the šundan: O kore dikhen, o bange phiren, o malomocna pes žuzaren, o kašuke šunen, o mule ušten andral o meriben a le čoreng pes vakerel o evaňjelium. ²³ Bachtalo hin oda manuš, ko pes pre ma na pohoršinel!“

O Ježiš vakerel avri pal o Jan

²⁴ Sar on odgele, chudňa o Ježiš te vakerel le nipenge pal o Jan: „So gełan te dikhel pre pušta? E trstina, savaha čhivkerel e balvaj? ²⁵ Abo, so gełan te dikhel? Manušes

urdones andro barikane gada? Se ola, ko uren o barikane gada a dživen barikanes, bešen andro palaca. ²⁶ Abo so geľan te dikhel? Le prorokos? He, phenav tumenge, mek buter sar prorokos. ²⁷ Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

*„Me bičhavav mire poslos anglal tu
a ov tuke pripravinela o drom.“*

²⁸ Bo phenav tumenge, hoj nane bareder prorokos sar o Jan Krstiteľ maškar savore nipi, so ulile le džuvľendar, ale oda, ko hino nekcikneder andro krališagos le Devleskro, hino bareder sar ov.“

²⁹ Savore nipi the colňika, so šunenas le Jan, peske pridžanle, hoj o Del hino čačipnaskro akor, sar pes dine te bolel le Janoskre bolipnaha. ³⁰ Ale o Farizeja the o zakoňika na priile oda planos le Devleskro prekal peste, bo na dine pes te bolel le Janoske.

³¹ O Ježiš phenda: „Kaha porovňinava adadživeseskre manušen? Pre kaste maren? ³² Hine sar ola čhavore, so bešen maškar o foros a vičinen pre peste:

*„Bašavahas tumenge,
ale na khelenas!*

*Giľavahas andre žala sar upral o mulo,
ale na rovenas!“*

³³ Bo avľa o Jan Krstiteľ, savo na chalas maro aňi na pijelas mol, a phenen: „Hin andre leste nalačo duchos!“ ³⁴ Avľa o Čhavo le Manušeskro, savo chalas the pijelas, a phenen: „Dikhen, o manuš, savo peske rado but chal the pijel! Likerel pes le binošnenca the le colňikenca!“ ³⁵ Ale o godaveripen pes sikavel sar čačipen pre ola džene, ko pal oda dživen.“

O Ježiš andro kher ko Farizejis

³⁶ Varesavo Farizejis vičinda le Ježiš ke peste te chal. O Ježiš geľa andre leskro kher a bešla peske pašal o skamind. ³⁷ No andre oda foros sas jekh binošno džuvľi, a sar pes oj došunda, hoj o Ježiš bešel andro kher ko Farizejis, avľa ode a anda peha jekh alabastrovo caklocis, andre savo sas igen vzacno olejos. ³⁸ Avľa rovibnaha palunestar paš o pindre le Ježišoskre a chudňa leske te cindarel o pindre le apsenca a khoselas len peskre balenca. Čumidelas leske o pindre a makhelas le voňave olejoha.

³⁹ Sar kada dikhľa oda Farizejis, so les vičinda ke peste, phenda peske: „Te ov ulahas prorokos, džanlahas, ko hiňi kadi džuvľi, savi pes lestar chudel, hoj hiňi binošno.“

⁴⁰ O Ježiš leske odphenda: „Šimon, kamav tuke vareso te phenel.“

„Phen, učitelina!“ odphenda.

⁴¹ „Duj džene kamenas love jekhe manušeske, savo delas kečeň. Jekh leske kamelas pandž šel (500) rupune a dujto penda (50). ⁴² Na sas len sar te del pale a ov odmukľa sodujenge. Phen mange: Ko kale dujendar les buter kamela?“

⁴³ O Šimon odphenda: „Gondolinav mange, hoj oda, kaske buter odmukľa.“

„Mištes rozsudzindaľ,“ phenda leske o Ježiš.

⁴⁴ Visarda pes ke džuvľi a phenda le Šimonoske: „Dikhes kala džuvľa? Avľom andre tiro kher a na diňal man paňi pro pindre, ale oj mange o pindre peskre apsenca cindarda a peskre balenca len khosľa. ⁴⁵ Tu man na čumidlal, ale oj mange na preačila te čumidel o pindre, kanastar avľom andre. ⁴⁶ O šero mange na makhľal le olejoha, ale oj mange makhľa o pindre le voňave olejoha. ⁴⁷ Phenav tuke, hoj vašoda but kamel, bo sas lake odmukle but bini. Oda, kaske hin frima odmuklo, frima kamel.“

⁴⁸ A phenda lake: „Odmuken pes tuke o bini.“

⁴⁹ Ola džene, so leha bešenas jekhetane pašal o skamind, chudle maškar peste te vakerel: „Ko hin kada, hoj the o bini odmukel?“

⁵⁰ Ale o Ježiš phenda la džuvlake: „Tiro pačaben tut zachrañinda. Dža andro smirom!“

8

O džuvla, save phirenas le Rajeha

¹ Palis phirelas o Ježiš pal o fori the gavora, kazinelas a vakerelas pal o krališagos le Devleskro. A sas leha o dešuduj (12) učeñika ² the varesave džuvla, saven sasarda avri le nalače duchendar the le nasvalibenendar. Oda sas e Maria (sava vičinenas Magdalena), andral savi gele avri efa demoni; ³ e Johanna, e romñi le Chuzasoskri, savo dodikhelas pro chulajipen le Herodesoske; e Zuzana, the mek but aver džuvla, save pašal lende kerenas a pomožinenas lenge peskre lovenca.

O podobenstvo pal o štar phuva

⁴ Sar pes zgele igen but nipi a zdžanas pes ke leste but manuša andral o fori, phenda kada podobenstvo: ⁵ „Gela o manuš te rozčivkerel o semena. Sar rozčivkerelas, varesave pele paš o drom, phirelas pes pal lende a o čirikle len chale. ⁶ Aver pele pre baruñi phuv, a sar barile, šučile avri, bo na sas len pañi. ⁷ Aver pele andro trñi a o trñi barile jekhetane lenca a tasade len. ⁸ A varesave pele andre lači phuv a sar barile, ande šelvar ajci chasna.“

Sar oda o Ježiš dovakerda, vičinda: „Kas hin kana pre oda, hoj te šunel, mi šunel!“

⁹ Leskre učeñika phučle le Ježišostar: „Pal soste hin kada podobenstvo?“

¹⁰ A ov lenge phenda: „Tumenge hin dino te achalol o garude veci andral o krališagos le Devleskro, ale oklenge avri pes vakerel andro podobenstva, hoj te dikhen, ale te na dikhen; hoj te šunen, ale te na achalon.“

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹¹ O podobenstvo sikavel pre kada: O semenos hin o lav le Devleskro. ¹² Ola, so pele paš o drom, hine ola, ko šunen, ale palis avel o beng a lel avri o lav andral lengro jilo, hoj te na pačan a te na aven zachrañimen. ¹³ Ola, so hine sadzimen pre baruñi phuv, hine ola, ko prilen o lav radišagoha, sar les šunen, ale nane len koreñis a pačan ča pre varesavo časos a akor, sar avel e skuška, oddžan. ¹⁴ Ola, so hine sadzimen andro trñi, hine ola, ko šunen o lav, ale o starišagi, o barvalipen the o kiñešagi le džživipnaskre len tasaven andre a nane lendar chasna. ¹⁵ A ola, so pele andre lači phuv, hine ola, ko šunen o lav a likerem les andro lačo the pačivalo jilo a furt anen chasna.

Pał e momeli

¹⁶ Niko, ko labarel e momeli, na garuvel la tel e piri, añi na thovel la tel o hadžos, ale ačhavel la pro svietñikos, hoj ola, ko aven andre, te dikhen o švetlos. ¹⁷ Bo nane nič počoral, so na ela jekhvar sikado, a nane nič garudo, so pes na džanela a na avela jekhvar avri. ¹⁸ Vašoda šunen mištes! Bo kas hin, oles mek ela dino, a kas nane, olesar pes lela mek the oda, so peske gondolinel, hoj les hin.“

Le Ježišoskri daj the phrala

¹⁹ Akor avle ko Ježiš leskri daj the leskre phrala a našti pes ke leste dochudle, bo sas ode but manuša. ²⁰ A vareko leske phenda: „Tiri daj the tire phrala ačhen avri a kamen tut te dikhel.“

²¹ O Ježiš lenge odphenda: „Miri daj the mire phrala hine ola, ko šunen le Devleskro lav a dolikerem les.“

O Ježiš zaáčhavel e balvaj

²² Andre jekh džives gela o Ježiš le učeñikenca andre lodka a phenda lenge: „Aven predžas la lodkaha pre oki sera le moroskri.“ A on gele. ²³ Sar džanas la lodkaha, o

Ježiš peske zasuča. A nisostar nič avla bari balvaj pro moros a pherdo pañi avelas andre lodka a imar lenca džalas tel o pañi.

²⁴ Avle ke leste, uštade les a phende: „Rajeja! Rajeja! Imar tašluvas!“

Avke o Ježiš uštıla, pokarhinda e balvaj the o bare vlñi a on preačhile a sas igen čhit. ²⁵ A phenda lenge: „Kaj hin tumaro pačaben?“

O učeñika pes andre dar čudalinenas a phučenas jekh avrestar: „Ko hin kada manuš, hoj le balvajenge the le pañeske rozkazinela a on les šunen?“

O posadnuto manuš andre Gadara

²⁶ Andral e Galileja doavle la lodkaha andre phuv Gadara, so hiñi pre oki sera le moroskri. ²⁷ Sar geła avri andral e lodka, arakhla pes leha varesavo murš andral oda foros, andre savo sas nalače duchi. Imar čirlastar sas lango a na bešelas andro kher, ale andro hrobi. ²⁸ Sar dikhla le Ježiš, viskišagoha peła anglal leste a vičinda zorales: „So man hin tuha, Ježiš, Čhavo le Někbareder Devleskro? Mangav tut, ma trapin man!“ ²⁹ Phenda oda, bo o Ježiš prikazinda le nalače duchoske, hoj te džal andral leste avri. Buterval les phandenasa le lancenca the le putenca pro pindre a stražinenasa les, ale ov furt phagerelas o puta a o nalačo duchos les lelas pro omukle thana.

³⁰ O Ježiš lestar phučla: „Sar tut vičines?“

Ov phenda: „Legion,“ bo but nalače duchi gele andre leste. ³¹ A mangenas les, hoj len te na bičhavel andre Bari chev.

³² Ode pro verchos pes pašinenasa o bale, jekh baro stados. A o nalače duchi mangle le Ježiš, hoj lenge te domukel te džal andre lende a ov lenge domukla. ³³ O nalače duchi gele avri andral oda manuš a gele andro bale. A calo stados pes mukla tele le brehoha andro moros a tašlila.

³⁴ Sar dikhle o pastjera le stadoskre, so pes ačhila, denašle a phende oda avri andro foros the andro gava. ³⁵ Avke o manuša avle te dikhel, so pes ačhila. Avle ko Ježiš, a sar dikhle, hoj oda manuš, andral savo gele avri o nalače duchi, bešel paš o pindre le Ježišoskre a hino urdo the paš e godi, chudle pes te daral. ³⁶ Ola, ko dikhle, so pes ačhila, vakerenas ole manušenge, sar sas oda posadnuto sastardo. ³⁷ Akor savore nipi andral e phuv Gadara les mangenas, hoj te džal lendar het, bo avla pre lende igen bari dar. Avke o Ježiš geła andre lodka a geła pale het.

³⁸ Oda manuš, andral savo gele avri ola nalače duchi, les mangelas, či šaj džal leha. Ale o Ježiš les bičhađa het. Phenda leske: ³⁹ „Dža pale khere a vaker, save bare veci tuke kerđa o Del.“ Ov geła a vakerelas pal calo foros, save bare veci leske kerđa o Ježiš.

E muli čhajori the e nasvali džuvli

⁴⁰ Sar avla o Ježiš pale pre oki sera le moroskri, priile les igen but nipi, bo savore les užarenasa. ⁴¹ Avla ode jekh murš, savo pes vičinelasa Jairus. Ov sas baro manuš andral e sinagoga. Peła paš o pindre le Ježišoske a mangelas les, hoj leha te džal andre leskro kher, ⁴² bo leskri jekhori čhajori, savake sas vaj dešuduj berš, merelas.

Sar o Ježiš džalas, o nipi pes pre leste ispidenas. ⁴³ Sas maškar lende varesavi džuvli, savi sas dešuduj berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben a diña le doktorenge savoro, so la sas, ale ñiko la našti sastarda avri. ⁴⁴ Oj avla palunestar ko Ježiš a dotkñinda pes le agorestar leskre ruchostar a takoj lake o rat preačhila te džal.

⁴⁵ A o Ježiš phučla: „Ko pes mandar dotkñinda?“

A sar pes ñiko na pridžanelasa, phenda o Peter [the ola, ko sas leha]: „Rajeja, o nipi pes pre tu ispiden a kikiden [a tu phučes: ‚Ko pes mandar dotkñinda?‘]“

⁴⁶ Ale o Ježiš phenda: „Vareko pes mandar dotkñinda, bo šundom, sar mandar geła avri e zor.“

⁴⁷ Sar odi džuvli dikhla, hoj oda imar našti garuvel andre, avla paš o Ježiš a izdralas daratar. Peła leske paš o pindre a anglal savorende leske phenda avri, soske pes lestar dotkninda a sar takoj sastila avri. ⁴⁸ Ov lake phenda: „Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom!“

⁴⁹ Medik o Ježiš vakerelas, avla vareko andral le Jairoškro kher a phenda leske: „Tiri čhajori imar muła, de smirom le učitelis!“

⁵⁰ Sar oda šunda o Ježiš, phenda leske: „Ma dara tut! Ča pača a ela zachrañimen!“

⁵¹ Geła andro kher a na domukla ñikaske, hoj leha te džal andre, ča le Peteriske, Janoske the Jakoboske a the la čhajorakra dake the dadeske. ⁵² Savore rovenas a hikinenas pal late. Ale o Ježiš phenda: „Ma roven! Oj na muła, oj ča sovel.“

⁵³ Asandile les avri, bo džanenas, hoj muła. ⁵⁴ Ale ov tradña savoren avri, chudña la vastestar a vičinda: „Čhajorije, ušti!“ ⁵⁵ Lakro duchos avla pale andre late a oj takoj uštıla. O Ježiš prikazinda, hoj la te den te chal. ⁵⁶ La čhajorakri daj the dad radišagostar aňi na džanle so te phenel, ale o Ježiš lenge prikazinda, hoj ñikaske te na vakeren, so pes ačhila.

9

O Ježiš bičhavel avri le dešuduje učeñiken

¹ O Ježiš peske vičinda le dešuduje učeñiken a diña len e autorita the e zor te tradel avri savore nalače dučen a te sastarel o nasvalibena. ² Bičhađa len te kazinel pal o krališagos le Devleskro a te sastarel le nasvalen. ³ Phenda lenge: „Ma len tumenca pro drom nič, aňi palica aňi zajdica aňi maro aňi love aňi po duj gada. ⁴ Te džana andre varesavo kher, ačhen ode, medik na džana avri andral oda foros. ⁵ Andral oda foros, kaj tumen na prilena, džan het a keren tele mek the o prachos pal o pindre sar svedectvos pre lende.“ ⁶ Avke o učeñika gele, phirenas pal o gavora, vakerenas o evaňjelium a všadzik sastarenas le manušen.

O Herodes phučel pal o Ježiš

⁷ The o tetrarchas o Herodes šunda pal savoreste, so kerelas o Ježiš, a na džanelas, so peske te gondolinel, bo vareko phenelas, hoj o Jan uštıla andral o meriben, ⁸ a varesave džene phenenas, hoj o Eliaš pes sikađa, a pale aver phenenas, hoj uštıla jekh le phurikane prorokendar. ⁹ O Herodes phenda: „Le Janoske odčhindom o šero. Akor ko hin kada manuš, pal savo šunav kajse veci?“ A kamelas les te dikhel.

O Ježiš čalarel pandž ezera manušen

¹⁰ Sar o apoštola avle pale, vakerenas le Ježišoske avri savoro, so kerenas. A ov len ila peha a geła lenca korkorenca andro foros, so pes vičinel Betsaida. ¹¹ Sar pes oda o nipi dodžanle, gele pal leste. Priila len a vakerelas lenge pal o krališagos le Devleskro a sastarelas olen, kaske oda kampelas.

¹² Sar imar zaračolas, avle o dešuduj (12) učeñika ke leste a phende leske: „Rozmuk le nipen, hoj te džan andro fori the andro gavora kade pašes te presovel e rat a te arakhen peske te chal, bo kade sam dur le forostar.“

¹³ Ale ov lenge phenda: „Tumen len den te chal!“

On phende: „Hin amen ča pandž mare the duj ribi. Kames, hoj te džas a te cinas chaben prekal savore kala nipi?“ ¹⁴ Sas ode vaj pandž ezera (5 000) murša.

Ale o Ježiš phenda peskre učeñikenge: „Thoven len te bešel andro skupinki po penda (50) dženen!“ ¹⁵ A o učeñika oda kerde a thode savoren te bešel. ¹⁶ Palis o Ježiš ila ola pandž mare the duj ribi, dikhla pro ñebos, požehñinda, phagerelas a delas le učeñikenge, hoj on te poden le manušenge. ¹⁷ Chale savore a čalile. Olestar, so ačhila, kidle upre dešuduj košara.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹⁸ Sar pes o Ježiš modlínelas korkoro a sas leha the o učeňika, phučla lendar: „So phenen o manuša pal mande? So phenen, hoj ko me som?“

¹⁹ On leske odphende: „Hoj o Jan Krstiteľ, aver phenen, hoj o Eliaš, a pale aver vakeren, hoj uštíla jekh le phurikane prorokendar.“

²⁰ Ov lendar phučla: „A tumen, so phenen, hoj ko me som?“

O Peter leske odphenda: „Tu sal o Kristus le Devleskro!“

²¹ No o Ježiš lenge zorales prikazinda, hoj oda ňikaske te na phenen avri. ²² A palis lenge phenda: „O Čhavo le Manušeskro mušinel a but te cerpinel. O phuredera, o bare rašaja the o zakoňika les na prilena, ela murdardo a pal o trin džives uštela andral o meriben.“

Sar kampil te džal pal o Ježiš

²³ A savoreng phenda: „Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes, mi lel sako džives peskro kerestos a mi avel pal ma. ²⁴ Bo sako, ko kamel te zachraňinel peskro dživipen, oda les našavela, ale ko našavela peskro dživipen vaš ma, oda les zachraňinela. ²⁵ Bo so hin le manušes olesar, hoj dochudela calo svetos, ale peskro dživipen našavela a musarela? ²⁶ Bo sako, ko pes ladžala vaš ma the vaš mire lava, vaš oda pes ladžala the o Čhavo le Devleskro, sar avela andre peskri slava the andre slava le Dadeskri the le svete aňjelengri.

²⁷ Ale čačipen tumenge phenav, hoj varesave džene tumendar, so kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena o krališagos le Devleskro.“

O Ježiš pes čerinel andre slava

²⁸ Vaj ochto džives pal ola lava, ila peha o Ježiš le Peter, le Jan the le Jakob a gela pro verchos pes te modlínel. ²⁹ Sar pes o Ježiš modlínelas, leskro muj pes jekhvareste čerinda a leskre gada parňile a dičhonas sar o bleskos. ³⁰ A jekhvareste leha vakerenas duj murša, o Mojžiš the o Eliaš, ³¹ save pes sikade andre slava a vakerenas pal leskro meriben, saveha mušinel a te predžal andro Jeruzalem. ³² Pro Peter the pre okla učeňika avla zoralo soviben, a sar pes prekerde, dikhle leskri slava the ole duje muršen, save leha ačhenas. ³³ Sar imar ola murša džanas het pašal o Ježiš, o Peter leske phenda: „Rajeja, mištes amenge hin kade. Keras peske trin stani: Jekh tuke, jekh le Mojžišoske a jekh le Eliašiske!“ Ov aňi na džanla, so phenda.

³⁴ Mek sar oda vakerelas, avla e chmara a zaučharda len andre. O učeňika predarandile, sar on gele andre chmara. ³⁵ Andral e chmara prevakerda o hangos: „Kada hin miro Čhavo, saves mange avri kidňom – les šunen!“ ³⁶ Androda, sar vakerelas oda hangos, ačhila o Ježiš pale ča korkoro. On sas čhit a andre ola dživesa na vakerenas ňikaske pal oda, so dikhle.

O Ježiš sastarel le čhas zaphandles le demonoha

³⁷ Pre aver džives, sar avle tele pal o verchos, arakhle pes lenca igen but nipi. ³⁸ A jekh manuš ole nipendar vičinda: „Učitelina, mangav tut, dikh pre miro čhavo, bo nane man aver čhave, ča ov jekh. ³⁹ O duchos les zachudel a jekhvareste chudel te viskinel, čhivkerel leha, marel leske pro muj o peni, trapinel les a phares lestar džal het. ⁴⁰ Manglom tire učeňiken, hoj les te traden andral leste avri, no on oda našti kerde.“

⁴¹ O Ježiš lenge odphenda: „Ó, tumen previsarde manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava a zlidžava tumen? An kade tire čhas!“

⁴² Mekča sar avelas o čhavo, čhida les o nalačo duchos pre phuv a čhivkerelas leha. Ale o Ježiš pokarhinda le nalače duchos, sastarda le čhavores a diňa les pale le dadeske. ⁴³ A savore pes čudalínenas oleske, savi bari hin le Devleskri zor.

O Ježiš dujtovar vakerel pal peskro meriben

Androda, medik pes sako čudalinelas oleske, so kerelas o Ježiš, ov phenda peskre učeņikenge: ⁴⁴ „Tumen ma bisteren pre kala lava: O Čhavo le Manušeskro ela dino le manušenge andro vasta.“ ⁴⁵ Ale on na achalile kale laveske, bo sas anglal lende garudo, hoj leske te na achalon, ale daranas pes lestar pal oda lav te phučel.

Ko hin čačes baro

⁴⁶ O učeņika pes chudle maškar peste te kerel, ko hin lendar bareder. ⁴⁷ Ale o Ježiš dikhla, so peske andro jilo gondolinen. Ila le čhavores, ačhađa les paš peste ⁴⁸ a phenda: „Sako, ko prilela kajse čhavores andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, prilel oles, ko man bičhađa. Bo oda, ko hin maškar tumende nekcikneder, oda hino nekbareder.“

⁴⁹ O Jan phenda: „Rajeja, dikhlam varesave manušes te tradel avri le demonen andre tiro nav a na domukahas leske, bo na phirel amenca.“

⁵⁰ Ale o Ježiš leske phenda: „Domuken leske, bo oda, ko na džal pre tumende, hino tumenca.“

Varesavo gav na prilel le Ježiš

⁵¹ Sar imar sas pašes ola dživesa, hoj o Ježiš te avel ilo upre andro ņebos, phenda peske, hoj džal andro Jeruzalem. ⁵² A bičhađa anglal peste varesave manušen, hoj leske savoro te pripravinen. On gele a doavle andre varesavo samaritansko gav, ⁵³ ale ola nipi les ode na priile, bo o Ježiš džalas andro Jeruzalem. ⁵⁴ Sar oda dikhle o učeņika o Jakob the o Jan, phende: „Rajeja, kames, hoj te mangas, hoj te avel e jag tele andral o ņebos a te labarel len, [avke sar oda kerđa o Eliaš?]" ⁵⁵ Ale o Ježiš visalila, pokarhinda len [a phenda: „Tumen na džanen, savo duchos andre tumende hin, ⁵⁶ bo o Čhavo le Manušeskro na avla te murdarel le manušen, ale te zachrañinel.“] A gele andre aver gavoro.

Sar kampil te džal pal o Ježiš

⁵⁷ Jekhvar, sar džanas le dromeha, vareko leske phenda: „Rajeja, džava pal tu všadzik, kaj džaha.“

⁵⁸ O Ježiš leske phenda: „Le lišken hin peskre cheva a le čiriklen peskre hñizdi, ale le Čhas le Manušeskres nane kaj o šero te thovel.“

⁵⁹ A avreske phenda: „Av pal ma!“

Ale ov phenda: „Rajeja, domuk mange ešeb te džal te parunel mire dades.“

⁶⁰ Ale o Ježiš leske phenda: „Muk le mulen te parunel peskre mulen, ale tu dža a vaker pal o krališagos le Devleskro!“

⁶¹ Aver phenda: „Džava pal tu, Rajeja, ale domuk mange ešeb te rozlučinel pes mira famelijaha.“

⁶² Ale o Ježiš leske phenda: „Ňiko, ko thovel peskro vast pro pluhos a obdikhel pes palal, nane hodno te služinel andro krališagos le Devleskro.“

10

O Ježiš bičhavel le eftavardeš učeņiken

¹ Pališ kidña avri o Raj the avre eftavardeš (70) dženen a bičhađa len po duje dženen anglal peste andre dojekh foros the pre dojekh than, kaj ov korkoro kamelas te džal. ² A phenda lenge: „E žatva hiñi bari, ale frima hin robotņika. Vašoda mangel le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel le robotņiken pre peskri žatva. ³ Džan! Bičhavav tumen sar le bakroren maškar o vlki. ⁴ Ma len tumenca love andro žebi añi zajdica añi sandalki a ma zaačhen pro drom varekaha te vakerel.

⁵ Sar džana andre varesavo kher, ešeb phenen: „Smirom kale khereske!“ ⁶ Te ode ela manuš, savo prilela o smirom, tumaro smirom ačhela pre leste, ale te na, o smirom avela pale pre tumende. ⁷ Andre oda kher ačhen a chan the pijen oda, so tumen dena, bo o robotnikos peske zaslužinel peskro počiniben. Ma phiren kher kherestar!

⁸ Sar džana andre varesavo foros a prilena tumen, chan oda, so tumen dena. ⁹ Sasťaren ode le nasvalen a phenen lenge: „O krališagos le Devleskro avľa pašes ke tumende.“ ¹⁰ Ale te džana andre varesavo foros a na prilena tumen, džan avri pre leskre ulici a phenen: ¹¹ „Keras pre tumende tele mek the kada prachos, so pes amenge zachudňa pro pindre andre tumaro foros. Ale džanen, hoj o krališagos le Devleskro avľa ke tumende.“ ¹² No phenav tumenge, hoj le manušenge andral e Sodoma ela lokeder andre oda džives sar ole foroske.“

O napačabnaskre fori

¹³ „Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirla imar bešlehas urde andro žalakre gone, čhidehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar. ¹⁴ No, le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge. ¹⁵ A tu Kafarnaum, kames tut te lidžal upre dži andro ņebos? Aveha telečhido dži andro peklos!“

¹⁶ Phendã o Ježiš: „Oda, ko tumen šunel, man šunel, a ko tumen na prilel, man na prilel, a ko man na prilel, na prilel oles, ko man bičhađa.“

O eftavardeš učeňika aven pale

¹⁷ Palis avle pale ola eftavardeš (70) džene radišagoha a phenenas: „Rajeja, the o demona pes amenge podden andre tiro nav.“

¹⁸ Ov lenge odphendã: „Dikhľom le satan te perel andral o ņebos avke sar o bleskos. ¹⁹ Šunen! Diňom tumen zor te uštarel pro sapa the pro škorpijoni a the autorita upral savori zor le bengeskri a nič tumen na dukhavela. ²⁰ Ale ma radisaľon oleske, hoj pes tumenge podden o nalačhe duchi, ale sigeder radisaľon oleske, hoj tumare nava hine pisimen andro ņebos.“

O Ježiš lašarel le Dades

²¹ Akor o Ježiš radisaľiľa andro Sveto Duchos a phendã: „Lašarav tut Dado, Raja upral o ņebos the upral e phuv! Bo garuďal kala veci anglo avrisikade the godãver manuša a sikaďal len le čhavorenge. He, Dado, bo avke oda kamehas.

²² Savoro mange hin dino mire Dadestar. ņiko na džanel, ko hin o Čhavo, ča o Dad. A ņiko na džanel ko hin o Dad, ča o Čhavo the oda, kaske o Čhavo oda kamlahas te sikavel.“

²³ Visarďa pes ko učeňika, sar sas korkore, a phendã: „Bachtale hine ola jakha, save dikhen oda, so tumen dikhen! ²⁴ Bo phenav tumenge, hoj but proroka the kraľa kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle, a kamenas te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde.“

Pal o lačho Samaritanos

²⁵ Varesavo zakoňikos ušťiľa a skušinelas les: „Učitelina, so mange kampil te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?“

²⁶ O Ježiš lestar phučľa: „So hin pisimen andro Zakonos? So ode genes?“

²⁷ Ov odphendã: „Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri zor the andral cali tiri godi a kameha avres avke sar tut korkores.“

²⁸ O Ježiš leske phendã: „Mištes odphendãl, kada ker a dživeha.“

²⁹ Ale o zakoňikos kamelas te presikavel peskro čačipen a phučľa lestar dureder: „A ko hin mange oda aver manuš?“

³⁰ O Ježiš leske odphenda: „Varesavo manuš džalas andral o Jeruzalem tele andro Jericho a chudle les o živaňa. Čhide leske tele o gada a marde les, gele het a mukle les ode jepaš mules. ³¹ Ačiha pes, hoj džalas ole dromeha tele varesavo rašaj, a sar les dikhla, obgeľa les pal oki sera. ³² A avke the jekh Levitas, sar džalas tele, avla paš oda than, a sar les dikhla, obgeľa tiš pal oki sera. ³³ No palis avla ke leste varesavo Samaritanos, savo džalas ole dromeha, a sar les dikhla, sas leske pharo vaš leste. ³⁴ Avla ke leste, čida leske pro rani olejos the mol a phandla len andre. Thoda les pre peskro somaris, ligenda les andro sovibnaskro kher a starinda pes pal leste. ³⁵ Pre aver džives, sar džalas het, iľa avri duj denara, diňa le chulajiske a phenda: ‚Starin tut pal leste, a te tut mola buter, me tuke počinava, sar avava kadarik pale.‘

³⁶ Ko kale trinendar pes tuke dičhol, hoj sas oda aver manuš oleske, kas chudle o živaňa?“

³⁷ Ov odphenda: „Oda, ko sas ke leste jileskro.“

Akor leske o Ježiš phenda: „Dža a ker the tu avke!“

E Marta the e Maria

³⁸ O Ježiš le učeňikenca džalas pal o drom a avla andre jekh gavoro. A varesavi džuvli, savake sas o nav Marta, les priiľa andre peskro kher. ³⁹ A sas la pheň, savi pes vičinelas Maria. Oj peske bešla paš o pindre le Ježišoske a šunelas leskro lav. ⁴⁰ Ale e Marta kerelas igen but pašal o manuša a imar sas pre late but. Avla ko Ježiš a phenda: „Rajeja, tu na dikhes, hoj miri pheň man mukla, hoj te kerav pašal o manuša korkori? Phen lake, hoj manca te kerel!“

⁴¹ Ale o Ježiš lake odphenda: „Marto, Marto, starines a trapines tut but vecenca.

⁴² Ale ča jekh kempel. E Maria peske kidňa avri oda, so hin feder, a oda latar ňiko na lela.“

11

Le Rajeskri modlitba

¹ Jekhvar pes o Ježiš modlinelas pre varesavo than. Sar pes domodlinda, phenda leske varesavo leskro učeňikos: „Rajeja, sikav amen pes te modlinel, avke sar the o Jan sikada peskre učeňiken.“

² Ov lenge phenda: „Sar tumen modlinen, phenen:

‚Dado [amaro, savo sal andro ňebos],

mi el pošvecimen tiro nav,

mi avel tiro krališagos,

[mi ačhel pes tiri voľa,

avke sar andro ňebos,

avke the pre phuv!]

³ De amen adadžives o maro, so amenge kempel sako džives!

⁴ Odmuk amenge amare bini avke,

sar the amen odmukas olenge,

ko amenge kerel vareso nalačo.

A ma domuk, hoj te avas pokušimen,

[ale le amendar le nalačes].‘ “

Pal o prijatelis, savo pes na del te odmarel

⁵ Phenda lenge: „Te varekas tumendar hin varesavo prijatelis a te džaha ke leste pal jepaš rat a pheneha leske: ‚Phrala, de man kečeň trin mare, ⁶ bo avla ke ma o prijatelis dural a nane man les so te del.‘ ⁷ A ov andral o kher leske odphendahas: ‚De man smirom! Imar phandlom andre o vudar a o čhave hine imar manca pro hadžos. Našti uščav, hoj tut te dav.‘ ⁸ Phenav tumenge, kajte na uštela a na dela les

maro vašoda, bo hino leskro prijatelīs, no uštela a dela les savoro, so kamel, vašoda, bo pes na ladžalas te mangel.

⁹ Avke the me tumenge phenav: Mangen a ela tumenge dino! Roden a arakhena! Durkinen a phundravela pes tumenge. ¹⁰ Bo sako, ko mangel, chudel, a ko rodel, arakhel, a oleske, ko durkinel, pes phundravel.

¹¹ Abo ko hin tumendar ajso dad, hoj te lestar o čhavo manglahas [maro, ta diňahas les bar]? Abo te lestar manglahas riba, ta diňahas les sap? ¹² Abo te lestar manglahas jandro, ta diňahas les škorpijonos? ¹³ Te tumen, so san nalače, džanen te del tumare čhaven lače dari, či tumaro Dad andral o ņebos na dela sigeder le Svete Duchos olen, ko lestar mangel?“

O Ježiš the o Belzebul

¹⁴ Jekhvar o Ježiš tradelas avri le ņeme demonos. Sar geľa avri o demonos, o ņemo prevakerđa a o nipi pes čudalinenas. ¹⁵ Ale varesave džene lendar phende: „Ov tradel avri le demonen le Belzebuloskra zoraha, savo hino upral savore demona.“

¹⁶ A pale aver džene les pokušinenas a mangenas lestar znameňje andral o ņebos.

¹⁷ Ale o Ježiš džanelas, so peske gondolinen, a phendā lenge: „Dojekh krališagos, so pes rozdelinel a džal pre peste, pes rozperela. The oda kher, so hino rozdelimen pre peste, perela. ¹⁸ A te o krališagos le satanoskro hino rozdelimen maškar peste, sar šaj obačhela? Tumen phenen, hoj me tradav avri le demonen le Belzebuloha. ¹⁹ No, te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeňika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci. ²⁰ Ale te me le Devleskra zoraha tradav avri le demonen, akor avľa ke tumende o krališagos le Devleskro.

²¹ Te jekh zoralo manuš – mištes vizbrojimen – del pozoris pre peskro kher, ņiko leske našti čorel o barvalipen. ²² Ale te avľahas pre leste zoraleder, sar hino ov, a domardahas les, akor leske ilahas e vizbroj, pre savi pes mukelas, a leskro barvalipen rozdelindahas.

²³ Oda, ko nane manca, džal pre mande, a ko na skidel manca, rozčhivkerel.“

Te o nalačo duchos avel pale

²⁴ „Sar džal o nalačo duchos avri andral o manuš, phirel pal o šuke thana a rodel peske than, kaj pes te odpočovinel. Sar na arakhel, phenel peske: ‚Džav pale andre miro kher, khatar avľom avri.‘ ²⁵ Sar avel, arakhel les avrišulado the avrišukalardo. ²⁶ Akor džal a lel peha mek efa avre duchen, goreder sar ov, džan andre a bešen ode. A pro koňec oda ela ole manušeha mek goreder, sar sas ešebnovar.“

²⁷ Androda, sar o Ježiš vakerelas, zvičindā jekh džuvľi ole nipendar: „Bachtali hin odi džuvľi, savi tut andā pro svetos a the ola kolina, so tut denas te pijel!“

²⁸ Ale ov odphendā: „Sigeder hine bachtale ola, ko šunen le Devleskro lav a dolikeren les!“

O znameňje le Jonašiskro

²⁹ Sar ke leste avenas but nipi, chudňa te vakerel: „Adadživeseskre manuša hine nalače, mangel znameňje, ale na ela lenge dino znameňje, ča o znameňje le prorokoskro Jonašiskro. ³⁰ Bo avke sar o Jonaš sas znameňje prekal o manuša andral o Ninive, avke ela the o Čhavo le Manušeskro kale manušenge. ³¹ E kralovna pal o juhos uštela pro sudos pre kala manuša a odsudzinela len, bo avľa dural pal aver agor la phuvakro te šunel o godaveripen le Šalamunoskro, ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun. ³² O murša andral o foros Ninive uštēna pro sudos pre kala manuša a odsudzinena len, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar, ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš.

Pal e momeli

³³ Ńiko na labarel e momeli a na thovel la te ačhel pro garudo than aňi tel e piri, ale pro svietňikos, hoj ola, ko aven andre, te dikhen o švetlos. ³⁴ E momeli le teloskri hin e jakh. Te ela tiri jakh žuži, calo tiro telos ela andro švetlos, ale te na ela tiri jakh žuži, calo tiro telos ela andro kalipen. ³⁵ De pozoris, hoj o švetlos, so hin andre tu, te na el kalipen! ³⁶ Te ela calo tiro telos andro švetlos a na ela andre űisavo kalipen, akor labola calo avke, sar te andre tu labilahas e lampa.“

O vakeriben pro Farizeja the zakoňika

³⁷ Sar o Ježiš mek vakerelas, vičinda les varesavo Farizejis ke peste te chal. Ov geľa a bešľa peske pašal o skamind. ³⁸ Sar o Farizejis dikhľa, hoj o Ježiš anglo chaben na thoda (na omorda) o vasta, čudalinda pes.

³⁹ O Raj leske phenda: „Tumen, o Farizeja žužaren avral e kuči the o čaro, ale andre tumende hin pherdo hamišagos the nalačhipen. ⁴⁰ Tumen nagodaver. Či oda, ko stvorinda o avruno, na stvorinda the o andruno? ⁴¹ Ale den le čorenge oda, so tumen hin andre kuči, a ela tumenge savoro žužo.

⁴² Ale vigos tumenge Farizejale, hoj den o desjatki andral e meta, e ruta the savore aver koreňje, ale obdžan o spravodlišagos the o kamiben le Devleskro. Kada kampil te kerel a koda te na zamukel.

⁴³ Jaj, vigos tumenge Farizejale! Bo kamen o anglune thana andro sinagogi a kamen, hoj tumenge te pozdravinen pro pľacos.

⁴⁴ Jaj, vigos tumenge, [zakoňikale the Farizejale! Tumen dujemujengre!] Bo san sar o napoznačimen hrobi a o nipi, so pašal phiren, na džanen, hoj phiren pal o hrobi.“

⁴⁵ Jekh le zakoňikendar leske odphenda: „Učitelina, te kavke vakeres, dophenes the amenge.“

⁴⁶ O Ježiš phenda: „Vigos the tumenge, zakoňikale! Bo thoven pro nipi ajso pharipen, savo na birinen te zlidžal, ale tumen korkore na kamen te čhalavel aňi le angušteha ole pharipnaha.

⁴⁷ Vigos tumenge! Bo ačhaven o hrobi le prorokenge, saven murdarde tumare dada!

⁴⁸ Avke oleha phenen, hoj den čačipen tumare daden. Bo on le proroken murdarde a tumen lenge ačhaven o hrobi. ⁴⁹ Vašoda the o Godaveripen le Devleskro phenda: ‚Bičhavava ke lende le proroken the le apoštolen. Varesaven lendar murdarena a pre varesave lendar džana.‘ ⁵⁰ Avke kala manuša ena potrestimen vaš o rat savore prorokengro, so sas avričordo, kanastar sas kerdo o svetos, ⁵¹ le Abeloskre ratestar dži o rat le Zachariašiskro, saves murdarđan maškar o chamos the oltaris. He, phenav tumenge, hoj kada pokoleňje ela potrestimen vaš oda savoro.

⁵² Vigos tumenge, zakoňikale! Bo ilan e kleja le vudarestar, so phundravel o prindžaripen. Tumen korkore andre na gelan a olenge, ko kamenas, na domuklan.“

⁵³ Sar geľa odarik avri, chudle o zakoňika the o Farizeja pre leste igen te džal a phučkernas lestar pal o but veci, ⁵⁴ hoj ča les te chuden andre pre varesavo lav.

12

Te den pozoris pro kvasos le Farizejengro

¹ Sar pes zgele but ezera manuša, avke hoj jekh avreske uštarenas pro pindre, chudňa o Ježiš te vakerel ešeb peskre učeňikenge: „Chraňinen tumen le Farizejengre kvasostar, so hin o dujemujeskeriben. ² Ale nič nane garudo, so na ela jekhvar otkerdo, a nane nič počoral, so pes jekhvar na sikavela. ³ Vašoda savoro, so vakerđan andro kalipen, pes šunela andro švetlos a oda, so phendaňan počoral andro kan, oda pes vičinel a avri pal o strechi.

Kastar te daral

⁴ Ale tumenge - mire prijatelenge - phenav: Ma daran tumen olendar, ko murdaren o felos a palis imar našti keren buter nič. ⁵ Ale sikavava tumenge, kastar pes kampil te daral: Daran tumen olestar, ko šaj murdarel o felos a kas hin zor te čhivel tumen andro peklos. He, phenav tumenge: Lestar tumen daran! ⁶ Či na bikenen pandže čirikloren vaš o duj hašera? A o Del aňi pre jekh lendar na bisterel. ⁷ Ale tumenge hin zgende mek the savore bala pro šero. Avke ma daran tumen! Tumen san vzacneder sar but čiriklore.

Te pridžanel le Ježiš anglo manuša

⁸ Ale phenav tumenge: Sako, ko man pridžanela anglo manuša, ke oda pes the o Čhavo le Manušeskro pridžanela anglo aňjela le Devleskre. ⁹ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava anglo Devleskre aňjela. ¹⁰ Oleske, ko phenela lav pro Čhavo le Manušeskro, ela odmuklo. Ale oleske, ko pes ruhnela pro Sveto Duchos, oleske na ela odmuklo.

¹¹ Sar tumen lidžana andro sinagogi, anglo vladara the anglo bare raja, ma starinen tumen, sar tumen braňinena abo so vakerena. ¹² Bo o Sveto Duchos tumen andre odi ora sikavela so te phenel.“

O podobenstvo pal o nagodaver barvalo manuš

¹³ Varesavo dženo ole nipendar leske phenda: „Učitelina, phen mire phraleske, hoj peske te rozđelinel manca o dedictvos!“

¹⁴ Ale ov odphenda: „Manušeja, ko man ačhađa te sudzinel, abo te rozsudzinel maškar tumende?“ ¹⁵ A phenda lenge: „Den pozoris a chraňinen tumen, hoj tumen te na zakamen andro love! Bo le manušes nane o dživipen le barvalipnastar.“

¹⁶ Phenda lenge podobenstvo: „Sas varesavo barvalo manuš, saveske barila pre maša but ulipen, ¹⁷ a phenda peske andro jilo: ‚So kerava? Bo nane man, kaj te thovel miro ulipen.‘

¹⁸ Avke phenda: ‚Kerava kada: Čhivava tele mire stodoli a kerava lendar bareder. Thovava ode savoro miro ulipen the miro barvalipen ¹⁹ a phenava mange: Dušo miri, hin tut but barvalipen skidlo pro but berša; akana tuke imar odpočovin, cha, pi a mulatin!‘

²⁰ Ale o Del leske phenda: ‚Tu nagodaver! Mek kadi rat tutar ela ilo tiro dživipen a oda, so tuke skidňal, kaske ačhela?‘

²¹ Kavke oda ela oleha, ko peske skidel o barvalipen a nane barvalo andro Del.“

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²² Phenda peskre učenikenge: „Vašoda tumenge phenav, ma starinen tumen pal tumaro dživipen, hoj so chana; aňi pal tumaro felos, hoj so urena. ²³ Bo o dživipen hin buter sar o chaben a o felos hin buter sar o uraviben. ²⁴ Dikhen pro vrani! Aňi na sadzinen, aňi na kiden upre; nane len špajzi aňi šopi a o Del len čalarel. Či tumen na san vzacneder sar o čirikle? ²⁵ Ňiko tumendar našti phenel: ‚Me buteder dživava, bo me man starinav pal o dživipen.‘ ²⁶ Te aňi oda nekcikneder našti keren, akor soske pes starinen pal aver veci?

²⁷ Dikhen pro kvitki pre maša, sar baron. Na keren buči aňi na heklinen. No phenav tumenge, hoj aňi o Šalamun andre calo peskro šukariben na sas avke urdo sar jekh lendar. ²⁸ Akor te o Del e mašakri čar kavke uravel, so adadžives hiňi a tajsa ela čhidi andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manušale, cikne pačabnaha! ²⁹ Ma gondolinen ča pal oda, so chana a so pijena. Ma trapinen tumen pal oda! ³⁰ Bo oda savoro roden o nipi kale svetoskre. Se tumaro Dad džanel, hoj tumenge oda kampil. ³¹ Ale roden ešeb o krališagos le Devleskro a ov tumen dela savore kala veci.

³² Ma dara tut, cikno stadocina, bo tumaro Dad tumenge kamel te del o krališagos!
³³ Bikenen tumaro barvalipen a rozden le čorenge! Keren tumenge o zajdici, so na čingersalon, o barvalipen andro ņebos, so šoha na našlola – ode, kaj o živaŋis pes na dochudel a o kirme na chan. ³⁴ Bo ode, kaj hin tumaro barvalipen, ela the tumaro jilo.“

Pal o sluhi, so den pozoris

³⁵ „Aven furt pripravimen a o momela tumenge mi labon! ³⁶ Aven ajse sar ola manuša, so užaren peskre Rajes, kana avela pale pal o bijav, hoj leske takoj te phundraven, sar avela a durkinela. ³⁷ Bachtale hine ola sluhi, saven o Raj arakhela te užarel, sar ov avela! Čačipen tumenge phenav, hoj urela pre peste e leketa, thovela len te bešel pal o skamind, avela a kerela pašal lende. ³⁸ Te avlahas pal jepaš rat, abo pre tosaraste, bachtale hine ola sluhi, saven arakhlahas te užarel! ³⁹ Ale kada šaj džanen: Te o gazdas džanlahas, sava oratar avela o živaŋis, diňahas pozoris a na domuklahas leske te rozmarel peskro kher. ⁴⁰ Vašoda the tumen aven pripravimen, bo o Čhavo le Manušeskro avela andre odi ora, savi tumen na užarena.“

Pal o verno the godaver spravcas

⁴¹ O Peter leske phenda: „Rajeja, oda ča amenge phenes kada podobenstvo, abo the savoredženenge?“

⁴² O Raj odphenda: „Ko akor hin oda verno the godaver spravcas, saves ačhada leskro raj upral peskre sluhi, hoj len te del te chal pro časos? ⁴³ Bachtalo hin oda sluhās, saves arakhela leskro raj oda te kerel akor, sar avela! ⁴⁴ Čačipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskro barvalipen. ⁴⁵ Ale te peske gondolindahas oda sluhās andre peskro jilo: ‚Miro raj mek but na avela!‘ A chudňahas te marel le sluhēn the le služken, chalahas, piľahas the mačilahas – ⁴⁶ avela o raj ole sluhaskro andre oda džives, sar les na užarela, the andre odi ora, so na džanela; rozčhinela les pro jepaš a dela les than maškar o manuša, so nane verna.

⁴⁷ Oda sluhās, savo džanelas, so lestar o raj kamelas, a na pripravinda pes, aňi na kerda avke, sar lestar o raj kamelas, ela igen mardo. ⁴⁸ Ale oda, ko na džanel a kerel ola veci, vaš save peske zaslužinel o mariben, ela frimeder mardo. Sakonestar, ko but chudňa, pes but užarela. A olestar, kaske sas but dino, pes buter mangela.“

O Ježiš anel o rozdeleňje

⁴⁹ „Avlom te čhivel e jag pre phuv. A so me kamav? Hoj imar te chudel te labol!
⁵⁰ Ale mušnav te predžal le bolipnaha, a sar mange hin phares, medik pes oda na ačhela! ⁵¹ Gondolinen tumenge, hoj avlom te del o smirom pre phuv? Phenav tumenge, hoj na, ale o rozdeleňje! ⁵² Bo akanastar ena pandž džene andre jekh kher rozdelimen, trin džene džana pro duj a duj džene džana pro trin. ⁵³ Ela o rozdeleňje; o dad džala pro čhavo a o čhavo pro dad; e daj džala pre čaj a e čaj pre daj; e sasuj džala pre bori a e bori pre sasuj.“

Te prindžaren o znađeňja

⁵⁴ O Ježiš phenda le nipenge: „Sar dikhen, hoj e chmara avel le zapadostar, takoj phenen, hoj avel o brišind, a hin oda avke. ⁵⁵ A sar dikhen, hoj phurdel e balvaj le juhostar, phenen, hoj ela tačipen, a hin oda avke. ⁵⁶ Tumen dujemujengre! O znađeňja la phuvakre the le ņeboskre džanen te rozprindžarel, akor sar oda, hoj kada časos na rozprindžaren?“

⁵⁷ Akor soske na rozsudzinen korkore pestar, so hin spravno? ⁵⁸ Bo medik džas pro sudos oleha, ko tut obviňinel, ker savoro, hoj leha te lačhaves avri mek pal o drom, hoj tut te na lidžal anglo sudcas a o sudcas tut diňahas le slugađiske a o slugađis tut

čhidahas andre bertena. ⁵⁹ Phenav tuke, hoj odarik na aveha avri, medik na počineha dži o posledno haferis.“

13

O Ježiš vičinel le manušen te kerel pokañje

¹ Akor ode avle varesave džene, a vakerenas leske pal ola Galilejčana, saven murdarđa o Pilat, sar obetinas le Devleske. ² O Ježiš lenge odphenda: „Gondolinen tumenge, hoj ola Galilejčana sas binošneder savore okle Galilejčanendar, a vašoda avke cerpinenas? ³ Phenav tumenge, hoj na sas! Ale te na kerena pokañje, savoredžene avke merena. ⁴ Abo so tumenge gondolinen pal ola dešuochto (18) džene, pre save peľa e veža andro Siloe a murdarđa len? Gondolinen tumenge, hoj on sas binošneder savore okle manušendar, so bešen andro Jeruzalem? ⁵ Phenav tumenge, hoj na sas! Ale te na kerena pokañje, savoredžene avke merena.“

Pal o figovňikos, so na del ovocje

⁶ Avke lenge o Ježiš phenda kada podobenstvo: „Varesave manušen sas sadzimen figovňikos andre peskri viňica. Avľa a rodelas upre ovocje, ale na arakhľa nič. ⁷ Akor phenda le vinariske: ‚Dikh, imar trito berš phirav a rodav ovocje pre kada figovňikos, ale na arakhav nič. Čhin les tele! Soske mek the odi phuv musarel!‘

⁸ Ale ov leske phenda: ‚Rajeja, muk les mek kada berš, mek pašal leste kopalinava a čhivava hnojós. ⁹ Či mek na anela aver berš ovocje, a te na anela, čhineha les tele.‘

O Ježiš sastarel pro šabat jekha džuvľa

¹⁰ Jekhvar pro šabat sikavelas o Ježiš andre varesavi sinagoga. ¹¹ Sas ode džuvľi, andre savi sas o nalačo duchos, so la trapinelas le nasvalibnaha dešuochto (18) berš. O dumo late sas bandardo dži tele a našti pes rovñinelas avri. ¹² Sar la dikhľa o Ježiš, vičinda la paš peste a phenda lake: „Džuvľije, av oslobodzimen tire nasvalibnastar!“ ¹³ Thođa pre late o vasta a oj takoj rovñisalila avri a lašarelas le Devles.

¹⁴ Akor cholisalila o angluno manuš andral e sinagoga, hoj o Ježiš sastarda pro šabat, a phenda le nipenge: „Šov džives hin, andre save pes kerel buči! Andre ola dživesa aven, hoj te sastón avri – ale ma keren oda pro šabat!“

¹⁵ Ale o Raj leske odphenda: „Tumen dujemujengre! Či na odphandel sako tumendar pro šabat peskra gurunňa vaj peskre somaris andral e maštalňa a na lidžal les avri te pijel paňi? ¹⁶ Akor soske kadi džuvľi, so hiňi le Abrahamskri čhaj, sava o beng zaphandľa andre imar dešuochto berš, našti uľa oslobodzimen pro šabat olestar, so la phandelas andre?“

¹⁷ Sar oda phenda, ladžandile pes savoredžene, so pre leste džanas. Ale savore okla nipi radisalonas savore bare vecendar, so ov kerelas.

Pal o horčično zrnkos

¹⁸ Akor o Ježiš phenda: „Sar dičhol avri o krališagos le Devleskro? Soha les porovñinava? ¹⁹ Hino sar o horčično zrnkos, so ila o manuš a sadzinda pre peskri maľa. Ode barila, ačila lestar baro stromos a pre leskre konara peske kerde hñizdi o čirikle andral o ňebos.“

²⁰ Pale phenda: „Soha porovñinava o krališagos le Devleskro? ²¹ Hino sar o kvasos, savo ila e džuvľi a rozkerđa andro but aro*, medik calo chumer na avľa upre.“

E cesno brana

* 13:21 13,21 Oda hin trin mieri abo 50 kili.

²² Avke o Ježiš džalas le dromeħa andro Jeruzalem prekal o fori the gavora a sikavelas ode. ²³ Vareko lestar phučla: „Rajeħa, ena zachrañimen ča frima džene?“

Ov lenge odphenda: ²⁴ „Keren savoro pre oda, hoj te aven andre prekal e cesno brana, bo phenav tumenge, hoj but džene kamena te avel andre, ale našti avena.

²⁵ Bo sar uštela o raj le khereskro a phandela andre o vudar, a tumen ačhena avri a durkinena pro vudar a phenena: „Rajeħa, Rajeħa, phundrav amenge!“ ov tumenge phenela: „Me tumen na prindžarav! Khatar san?“

²⁶ Akor chudena te vakerel: „Chahas the pijahas tuħa a pre amare ulici sikaveħas.“

²⁷ Ale ov tumenge pale phenela: „Me tumen na prindžarav! Khatar san? Džan mandar het, savore, so keren o nalačhipen!“

²⁸ Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh, sar dikhena le Abraham, le Izak, le Jakob the savore proroken andro krališagos le Devleskro a tumen avena avričhide. ²⁹ O manuša avena pal o vichodos the pal o zapados, pal o severos the pal o juhos a bešena peske pal o skamind andro krališagos le Devleskro. ³⁰ A dikh, ola, ko hine posledna, ena ešebna a ola, ko hine ešebna, ena posledna.“

O Ježiš vakerel pal o Herodes

³¹ Andre oda časos avle varesave Farizeħa a phende le Ježišoske: „Dža adarik het, bo o Herodes tut kamel te murdarel.“

³² Ov lenge phenda: „Džan a phenen ola liškake, hoj tradav avri le demonen a sastarav adadžives the tajsħa a pre trito džives dokerava miri buči. ³³ Ale mušinav adadžives the tajsħa the paltajsaskro te phirel. Bo na del pes, hoj o prorokos te merel varekhaj avrether sar andro Jeruzalem!“

Le Ježišoske hin pharo vaš o Jeruzalem

³⁴ Ó, Jeruzalem, Jeruzalem! Tu, so murdares le proroken a čivkeres le barenca andre ola, ko hine bičhade ke tute! Kecivar kamavas te skidel upre tire čhaven avke, sar e kachñi skidel peskre kachñoren tel peskre kridli, ale tumen na kamenas! ³⁵ Dikh, tumaro kher ela zamuklo! Čačipen tumenge phenav, hoj man imar na dikhena, medik na avela odi ora, sar phenena: „*Požehñimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!*“

14

O Ježiš pale sastarel pro šabat

¹ Jekhvar pro šabat geħa o Ježiš te chal andro kher ke varesavo vodcas le Farizejengro. A o Farizeħa les dodikhenas avri. ² A dikh, sas ode anglal leste varesavo manuš, saveste sas o vasta the o pindre šuvle le pañestar. ³ O Ježiš visalila ko zakonika the farizeħa a phučla lendar: „Šaj pro šabat te sastarel, abo na?“ ⁴ Ale on sas čhit. Avke o Ježiš ila ole manušes, sastarda les a mukla les te džal het.

⁵ Avke lenge phenda: „Te tumenge pelahas o čhavo vaj o bikos andre chañig, ta na cirdlanas les avri takoj pro šabat?“ ⁶ A on leske pre oda na džanle te odphenel.

Pal o ešebna the posledna thana

⁷ Sar o Ježiš dikhla, hoj peske o hosci kiden avri anglune thana, phenda lenge kada podobenstvo: ⁸ „Te tut vareko vičinel pro bijav, ma beš tuke pro angluno than, bo maškar ola hosci šaj avel vareko bareder sar tu. ⁹ A avela oda, ko tumen sodujen vičinda, a phenela tuke: „Muk les te bešel pre kada than!“ Avke ladžaha džaha te bešel pro paluno than. ¹⁰ Ale te tut vičinena, dža tuke te bešel pro paluno than. A sar avela oda, ko tut vičinda, phenela tuke: „Phrala miro, beš tuke pro feder than!“ Akor tut ela pačiv angle savoredžene, so tuħa bešen pašal o skamind. ¹¹ Bo sako, ko pes hazdel upre, ela pokorimen, a oda, ko pes pokorinel, ela uprehazdlo.“

¹² A ole manuŝeske, so les vičinda, phenda: „Te keres dilos abo večera, ma vičin tire prijatelen aňi tire phralen aňi tira famelija aňi tire barvale suseden, bo the on tut ŝaj vičindehas a oda ulahas tiri odmena. ¹³ Ale te keres hoscina, vičin le čoren, le bangen, le kaliken the le koren. ¹⁴ A aveha bachtalo, bo len nane soha tuke te visarel pale, a tiri odmena chudeha akor, sar ena o čačipnaskre uštade andral o meriben.“

O podobenstvo pal e bari hoscina

¹⁵ Sar oda ŝunda jekh olendar, ko leha beŝenas paŝal o skamind, phenda leske: „Bachtalo, ko chala o maro andro kraliŝagos le Devleskro!“

¹⁶ No ov leske phenda: „Varesavo manuŝ kerda bari hoscina a vičinda but dženen.

¹⁷ Sar imar sas e hoscina, bičhada peskre sluhas, hoj te phenel olenge, ko sas vičimen: „Aven, bo imar hin savoro pripravimen.“

¹⁸ Ale on leske savoredžene jekh pal aver odphenenas. Eŝebno leske phenda: „Cindom maľa, muŝinav la te džal te dikhel. Mangav tut, prebačin mange!“

¹⁹ Aver phenda: „Cindom pandž pari voli a džav len te skuŝinel avri. Mangav tut, prebačin mange!“

²⁰ Pale aver dženo phenda: „Iľom mange romňa, a vaŝoda naŝti džav.“

²¹ Sar avľa pale o sluhas, phenda kada savoro peskre rajeske. Akor choľisalila o raj le khereskro a phenda peskre sluhaske: „Dža sigo andro foros pro ulici the pro dromora a an kade le čoren, le bangen, le kaliken the le koren!“

²² Paloda o sluhas phenda: „Rajeja, imar kerdom avke, sar phendaľ, a mek hin than.“

²³ A o raj phenda le sluhaske: „Dža avri le forostar pro droma the pro maľakre dromora a isvide pro manuŝa, hoj te aven, hoj miro kher te avel pherdo le manuŝenca!“ ²⁴ Bo phenav tumenge, hoj űiko olendar, ko sas vičimen, na chana pre miri hoscina.“

Sar te džal pal o Kristus

²⁵ Jekhvar, sar džanas le Ježiŝoha but nipi, visarda pes ke lende a phenda: ²⁶ „Te vareko kamel te avel pal ma, muŝinel man te kamel buter sar peskre dades vaj peskra da, peskra romňa vaj peskre čhaven, peskre phralen vaj peskre pheňen, a mek the buter sar peskro dživipen. Te na, akor naŝti ačhel miro učeňikos. ²⁷ Oda, ko na lel peskro kerestos a na avel pal ma, naŝti ačhel miro učeňikos.“

²⁸ Bo te vareko tumendar kamel te ačhavel e veža, či peske eŝeb na beŝel, hoj te zrachel, či les hin pre oda, hoj te dokerel cali veža? ²⁹ Hoj palis savoredžene lestar te na asan, sar dikhena, hoj kerda o zakladi, ale nane les pre oda, hoj te dokerel e veža. ³⁰ A phenena: „Kada manuŝ chudňa te ačhavel a naŝti dokerda.“

³¹ Abo savo kralis džal andro mariben avre kraliha, medik peske eŝeb na beŝel a na dophučel pes, či ŝaj džal le 10 000 manuŝenca pre oda, ko pre leste avel le 20 000 manuŝenca? ³² A te naŝti džal, ta bičhavel peskre sluhen, medik leskro űeprijatelis hino dur, hoj pes leha te dovakerel pal o smirom. ³³ Avke űiko, ko na omukel savoro, so les hin, naŝti el miro učeňikos.“

Pal o lon

³⁴ „O lon hino lačo, ale te o lon ačhela bilondo, sar les ŝaj pale te londarel? ³⁵ Nane lačo aňi andre phuv aňi andro hnojos, vaŝoda les čhivena het. Kas hin kana, hoj te ŝunel, mi ŝunel!“

15

Pal o naŝado bakroro

¹ O colňika the o binoŝna avenas paŝeder ko Ježiŝ, hoj les te ŝunen. ² O Farizeja the o zakoňika dudrinenas a phenenas: „Kada manuŝ prilel le binoŝnen a chal lenca.“

³ Avke lenge phendā kada podobenstvo: ⁴ „Te varekas tumendar ulahas šel (100) bakre a našadahas jekhes lendar, či na mukela ola eņavardeš the eņa (99) pre maļa a na džala pal oda, so našlila, medik les na arakhela? ⁵ Sar les arakhela, lela peske les pro vali a radisalola. ⁶ A sar avela khere, vičinela le prijateľen the le suseden a phenela lenge: ‚Radisalōn manca, bo arakhlōm le bakres, so mange našlila!‘ ⁷ Phenav tumenge, hoj bareder radišagos ela andro ņebos upral jekh binošno manuš, so pes visarela ko Del, sar upral ola eņavardeš the eņa (99) čačipnaskre, savenge pes na kampil te visarel le binendar.“

Pal e našadi minca

⁸ „Abo te varesava džuvļa ulahas deš rupune minci a našadahas jekh lendar, či na labarela e momeli a na šulavela o kher, hoj mištes te rodel, medik la na arakhela? ⁹ Sar la arakhela, vičinela le prijateľken the le susedken a phenela: ‚Radisalōn manca, bo arakhlōm odi minca, so našadōm!‘ ¹⁰ Phenav tumenge, hoj ajso radišagos hin maškar o aņjela le Devleskre upral jekh binošno manuš, so pes visarel le binendar ko Del.“

Pal o našado čhavo

¹¹ A phendā: ‚Varesave manušes sas duj čhave. ¹² O terneder čhavo phendā le dadeske: ‚Dado, de mange miro dēdictvos tire barvalipnastar!‘ Avke lenge o dad rozdelindā o barvalipen.

¹³ Pal varesave dživesa o terneder čhavo iļa savoro a geļa het dur andre cudzo phuv. Ode dživelas barikanes a rozkerdā savoro peskro barvalipen. ¹⁴ Sar imar savoro prečala, avļa andre odi phuv bari bokh a na sas les so te chal. ¹⁵ Avke geļa a chudņa te kerel buči prekal varesavo manuš andral odi phuv. A ov les bičhada pre peskre mali te pašinel le balen. ¹⁶ Kamelas pes te čalarel bajča ole šupenca, so chan o bale, ale ņiko leske len na delas.

¹⁷ Akor pes zagondolindā a phendā peske: ‚Keci robotņiken ke miro dad hin but chaben, a me kade merav bokhatar! ¹⁸ Uščava, džava ke miro dad a phenava: Dado, kerdōm binos anglo ņebos the angle tu, ¹⁹ imar na som buter hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo; prile man sar jekhes tire robotņikendar.‘ ²⁰ Akor uštila a džalas ke peskro dad.

A mek sar sas dur, dikhļa les leskro dad a avļa leske pharo vaš leske. Denašļa ke leste, obchudņa les a čumidlā les.

²¹ O čhavo leske phendā: ‚Dado, kerdōm binos anglo ņebos the angle tu a imar buter na som hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo.‘

²² Akor phendā o dad peskre sluhenge: ‚Anen sigo oda nekšukareder ruchos a uren pre leste! Thoven leske e angrusi pro angušt a o sandalki pro pindre! ²³ Len ola thulā gurunņora a murdaren la! Chas a radisaluvās, ²⁴ bo kada miro čhavo sas mulo a obdžidila; sas našado a hino arakhlō!‘ A chudle te radisalol.

²⁵ Ale leskro phureder čhavo sas akor pre maļa. Sar avelas pale a sas pašes paš o kher, šundā o bašaviben the o kheliben. ²⁶ Vičindā peske jekhes le sluhendar a phučļa lestar, so pes ačhila. ²⁷ Ov leske phendā: ‚Tiro phral avļa pale, a vašoda, hoj avļa sasto, tiro dad murdardā thulā gurunņora.‘

²⁸ Ov cholisalila a na kamļa te džal andro kher. Avke pal leste avļa leskro dad a prevakerelas les. ²⁹ Ale ov odphendā peskre dadeske: ‚Ajci but berš tuke služinav a furt kerav oda, so mange phenes, ale man šoha na diňal aņi kozica, hoj man te zabavinav mire prijateľenca. ³⁰ Ale sar avļa kada tiro čhavo, so le lubņenca rozkerdā tiro barvalipen, murdardal prekal leste thulā gurunņora.‘

³¹ A o dad leske odphenda: „Čhavo miro, tu sal furt manca a savoro, so hin miro, hin the tiro. ³² Ale kampil te radisalol a te thovel baripen, bo kada tiro phral sas mulo a obdžidila; sas našado a hino arakhlo.“

16

Pal o napačivalo sluhas

¹ O Ježiš phenda peskre učēnikenge: „Sas jekh barvalo manuš a les sas jekh sluhas, so leske dodikhelas pro barvalipen. A avle pro sluhas te phenel, hoj leske rozchivkerel o barvalipen. ² Avke peske les vičinda a phenda: „So pal tu šunav? Sikav mange, so keres oleha, so tuke diňom, bo imar buter našti dodikheha pre miro barvalipen.“

³ O sluhas peske phenda: „So kerava, te mandar o raj lela e buči? Te kopalinel na birinav a te žobrinel man ladžav. ⁴ Imar džanav, so kerava, hoj man o manuša te prilen andre peskre khera, sar našavava e buči.“

⁵ Avke peske vičinda po jekhes olendar, ko kamenas le rajeske, a le ešebnonestar phučla: „Keci kames mire rajeske?“

⁶ Odphenda: „Šel sudi olivovo olejos.“

Ov leske phenda: „Le o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a beš sigo a pisin penda (50) sudi.“

⁷ Pašis phučla le dujtonestar: „Tu keci kames?“

Odphenda: „Ezeros (1 000) gone zrnos.“

Ov leske phenda: „Le kade o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a pisin ochto šel (800) gone.“

⁸ A o raj lašarda le napačivale sluhas, hoj kerda avke godaha. Bo kale svetoskre manuša keren jekh avreha godavereder sar o čhave le švetloskre. ⁹ The me tumenge phenav: Keren tumenge prijatelen le načačipnaskre barvalipnastar, hoj sar jekhvar našlola oda barvalipen, te prilen tumen andro večna khera.“

¹⁰ „Oda, ko hino verno andro frima, hino verno the andro but, a ko nane verno andro frima, nane verno aňi andro but. ¹¹ Te na sanas verna andre le svetoskro barvalipen, ko tumenge dela oda čačo barvalipen? ¹² A te na sanas verna andre oda, so nane tumaro, ko tumenge dela oda, so hin tumaro?“

¹³ „Ňiko našti služinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones našti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Našti služinen the le Devleske the le svetoskre barvalipnaske.“

¹⁴ Kada savoro šunenar the o Farizeja, so igen kamenas o love, a asanas lestar. ¹⁵ A o Ježiš lenge phenda: „Tumen san ola, ko korkore pestar keren čačipnaskre anglo manuša, ale o Del prindžarel tumare jile. Bo oda, so hin vžacno le manušenge, oda hin le Devleske džungipen.“

Aver sikavibena le Ježišoskre

¹⁶ „O Zakonos the o Proroka hine dži paš o Jan; akorestar pes vakerel pal o krališagos le Devleskro a sako pes ispidel zoraha andre. ¹⁷ Ale sigeder o ņebos the e phuv našlona, sar te našlilahas andral o Zakonos jekh čjarkica.

¹⁸ Sako, ko premukel peskra romňa a lel peske avra, kerel o lubipen a sako, ko peske lela kajsa romňa, sava aver rom premukla, kerel o lubipen.“

O barvalo the o Lazar

¹⁹ „Sas jekh barvalo manuš, so pes urelas andre ola nekšukareder gada a sako džives mulatinelas a dživelas barikanes. ²⁰ Sas the jekh čoro manuš, saves vičinenas Lazar. Ov pašlolas paš leskri brana a sas les pherdo vredi. ²¹ Kamelas te chal o trušini,

so perenas le barvaleske pal o skamind. No mek the o rikone avenas a lizinenas leske o vredi.

²² Ačhila pes, hoj o čoro manuš muľa a o aňjela les ligende paš o Abraham andro ňebos. Muľa the o barvalo a sas parundo. ²³ Palis andro peklos andro dukha hazdña o jakha a dikhľa dural le Abraham the le Lazar paš leste. ²⁴ Akor vičindña: ‚Dado Abraham, av ke ma jileskro! Bičhav le Lazar, hoj te močinel bajča o agor le angušteskro andro paňi a te cindarel mange e čhib, bo igen cerpinav andre kadi jag!‘

²⁵ O Abraham phendña: ‚Čhavo miro, ma bister pre oda, hoj tu chudňal savore lače veci, sar dživehas, a o Lazar chudña o nalače. Avke akana ov radisaľol a tu cerpines.

²⁶ A mek paš oda hin maškar amende the maškar tumende bari chev, hoj aňi ola, ko kamen te predžal adarik kode, našti predžan a aňi ola, ko kamen te avel odarik kade, našti pes dochuden ke amende.‘

²⁷ Phendña: ‚Akor mangav tut, dado Abraham, bičhav les andre mire dadeskro kher, ²⁸ bo hin man pandž phrala. Mi džal a mi dovakerel lenge zorales, hoj pes the on te na dochuden pre kada cerpišagoskro than!‘

²⁹ Ale o Abraham leske phendña: ‚Hin len o Mojžiš the o Proroka – len mi šunen!‘

³⁰ O barvalo odphendña: ‚Na, dado Abraham! Ale te vareko ušćela andral o meriben a džala ke lende, akor pes visarena le binendar!‘

³¹ Ale o Abraham phendña: ‚Te na šunen le Mojžiš the le Proroken, ta na pačana aňi akor, te vareko ušćela andral o meriben.‘ “

17

Te na cirden avres pro binos

¹ O Ježiš phendña peskre učeňikenge: ‚Mušinen pes te ačhel ola veci, save keren oda, hoj o manuša te peren andral o pačaben, ale vigos ole manušeske prekal kaste oda avel. ² Feder leske ulahas te leske thodehas baro bar* andre meň a čhidehas les andro moros, hoj te kerel tele le pačabnastar jekhes kale ciknarendar. ³ Den tumenge pozoris! Te kerđahas tiro phral binos, priphen leske, a te pes visarela le binostar, odmuk leske. ⁴ A te eftavar pro džives kerđahas binos pre tute, a eftavar andro džives pal tu avľahas a phendahas: ‚Prebačin, odmuk mange‘ – odmukeha leske!‘

Pal o pačaben

⁵ O apoštola phende le Rajeske: ‚De amen bareder pačaben!‘

⁶ O Raj phendña: ‚Te tumen ulahas o pačaben sar o horčično zrnkos, phendanas kale stromoske: ‚Cirde tut avri the le koreňenca a zasadzin tut andro moros,‘ šundahas tumen.‘

O sluhas the leskri buči

⁷ ‚Te hin tumen sluhas, so orinel abo pašinel, ko tumendar leske takoj phenel, sar avel pal e maľa: ‚Av, beš tuke paš o skamind?‘ ⁸ Či leske sigeder na phenela: ‚Pripravin mange e večera, le pre tu e leketa a ker pašal ma, medik me na dochava a na dopijava. Tu chaha the pijeha palis.‘ ⁹ Či palikerel ole sluhasko vaš oda, hoj kerđa oda, so leske sas phendo? ¹⁰ Avke the tumen, te kerena savoro, so tumenge sas phendo, phenen: ‚Sam ča o sluhi, save peske na zaslužinas nič. Kerđam ča oda, so mušindam te kerel.‘ “

O Ježiš sastarel deše malomocnen

¹¹ O Ježiš džalal andro Jeruzalem prekal e Samarija the Galileja, ¹² a sar doavľa andre varesavo gav, arakhle pes leha deš malomocna murša, save dural ačhenas ¹³ a zoraha vičinenas: ‚Ježiš! Učitelina! Av ke amende jileskro!‘

* 17:2 17,2 o baro bar andral o mlinos

¹⁴ Sar len dikhla, phenda lenge: „Džan a sikaven tumen le rašajenge!“ A sar džanas, sas obžuzarde andral o malomocenstvo.

¹⁵ Sar dikhla jekh dženo lendar, hoj sastila avri, avla pale a zorale hangoha lašarelas le Devles. ¹⁶ Bandila le mujeha dži e phuv paš o pindre le Ježišoskre a palikerelas leske. A oda dženo sas Samaritanos.

¹⁷ Akor phenda o Ježiš: „Či na sastile avri deš džene? Kaj hine okla eňa džene?“

¹⁸ On na avle pale, hoj te lašaren le Devles, ča kada cudzincos?“ ¹⁹ Phenda leske: „Ušti a dža, tiro pačaben tut sastarda.“

Kana avela o krališagos le Devleskro

²⁰ Sar lestar o Farizeja phučle, kana avela o krališagos le Devleskro, o Ježiš lenge odphenda: „O krališagos le Devleskro na avela avke, hoj les te dikhas. ²¹ Aňi na phenena: ‚Dikh, kade hino!‘ abo ‚Kode hino!‘ Bo o krališagos le Devleskro hin maškar tumende!“

²² Phenda le učeňikenge: „Avela ajso časos, hoj peske mangena te dikhel jekh le dživesendar le Časkre le Manušeskre, ale na dikhena. ²³ Phenena tumenge: ‚Dikh, kode hino!‘ abo ‚Kade hino!‘ Ale tumen ma džan, ma denašen pal lende! ²⁴ Bo avke sar demel o bleskos a dičhol savoro pal jekh agor pre phuv dži pre aver, avke ela the akor, sar avela o Čavo le Manušeskro andre peskro džives. ²⁵ Ale ešeb mušinel but te cerpinel a te avel odčhido kale pokoleňjostar.

²⁶ Avke sar oda sas andro dživesa le Noachoskre, avke oda ela the andro dživesa, sar avela o Čavo le Manušeskro. ²⁷ Chanas, pijenas, lenas romňijen a džanas romeste dži andre oda džives, sar geľa o Noach andro korabos. Akor avla e potopa a savore mule.

²⁸ Avke sas the andro dživesa le Lotoskre: Chanas, pijenas, cinenas, bikenenas, sadzinenas a ačhavenas khera, ²⁹ ale oda džives, sar geľa o Lot avri andral e Sodoma, o Del bičhađa e jag the sira andral o ňebos a savore mule.

³⁰ Avke ela the andre oda džives, sar pes sikavela o Čavo le Manušeskro. ³¹ Oda, ko ela andre oda džives pre strecha a leskre veci ena andro kher, te na avel tele, hoj peske len te lel. A aňi oda, ko ela pre maľa, pes te na visarel pale! ³² Ma bisteren pre Lotoskri romňi! ³³ Sako, ko kamľahas te zachraňinel peskro dživipen, oda les našavela a sako, ko les našavela, oda les zachraňinela. ³⁴ Phenav tumenge: Odi rat ena duj džene pro hadžos: Jekh ela ilo a dujto ačhela. ³⁵ Duj džuvlija jekhetane erňinena: Jekh ela ili a dujto ačhela. ³⁶ [Duj džene ena pre maľa, jekh ela ilo a dujto ačhela.]“

³⁷ On lestar phučle: „Kaj, Rajeja?“

Ov lenge odphenda: „Ode, kaj ela o telos, ode pes skidena the o supi.“

18

O sudcas the e vdova

¹ O Ježiš lenge vakerelas podobenstvo pal oda, hoj pes furt kampil te modľinel a te na omukel pes: ² „Andre varesavo foros sas jekh sudcas, savo pes le Devlestar na daralas a le manušestar na ladžalas. ³ Sas andre oda foros the varesavi vdova, savi phirelas ke leste a phenelas: ‚De man čačipen pro sudos!‘

⁴ Ov but na kamelas oleha nič te kerel. Ale palis peske phenda: ‚Kajte man na darav le Devlestar a le manušestar, na ladžav, ⁵ no vaš oda, hoj man kadi vdova na del smirom, dava la čačipen pro sudos, bo imar la našti zľidžav, so ajci pal ma phirel.‘

⁶ A o Raj phenda: „Šunen, so phenda kada načačipnaskro sudcas! ⁷ Či o Del na zaačhela vaš ola, kas peske avri kidňa, save ke leste rat-džives vičinen? Či len mukela

but te užarel? ⁸ Phenav tumenge, hoj zaačhela vaš lenge a oda sig. Ale či arakhela o Čhavo le Manušeskro o pačaben pre phuv, sar avela?“

O Farizejis the o colňikos

⁹ Olenge, ko peske pačanas, hoj hine čačipnaskre a avren dikhenas tele, phenda o Ježiš kada podobenstvo: ¹⁰ „Duj murša pes gele andro chamos te modlinel. Jekh sas Farizejis a dujto sas colňikos. ¹¹ O Farizejis peske ačhila a kavke pes andre peste modlinelas: ‚Devla, palikerav tuke, hoj na som ajsa sar okla manuša, so čoren, hine načačipnaskre a keren o lubipen – abo sar kada colňikos. ¹² Poscinav man duvar andro kurko a dav o đesjatki savorestar, so chudav.‘

¹³ Ale o colňikos ačhelas dural a na kamelas mek aňi o jakha te hazdel ko ňebos, ale pes marelas pal o kolin a phenelas: ‚Ó, Devla, av ke ma jileskro, bo som binošno!‘

¹⁴ Phenav tumenge, hoj leske sas odmukle o bini, sar geľa khere, a okleske na sas. Bo sako, ko pes hazdel upre, ela pokorimen, a oda, ko pes pokorinel, ela uprehazdlo.“

O Ježiš le cikne čhavorenca

¹⁵ Anenas ko Ježiš the le cikne čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta. Ale sar oda dikhle o učeňika, na domukenas lenge. ¹⁶ Ale o Ježiš len vičinda ke peste a phenda: ‚Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo ajsengro hin o krališagos le Devleskro. ¹⁷ Čačipen phenav tumenge: Ko na prilela le Devleskro krališagos sar čhavoro, šoha andre na džala.‘

O barvalo terno murš

¹⁸ Varesavo baro manuš lestar phučľa: ‚Lačo Učitelina, so mušnav te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?‘

¹⁹ O Ježiš leske phenda: ‚Soske man vičines lačo? Ňiko nane lačo, ča jekh o Del. ²⁰ O prikazaňja džanes: ‚Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre avreste! De pačiv tira da the tire dades!‘ ‘

²¹ Ov odphenda: ‚Kada savoro imar mire terňipnastar dolikerav.‘

²² Sar oda šunđa o Ježiš, phenda leske: ‚Mek jekh veca tuke kempel. Biken savoro, so tut hin, a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ňebos. Palis av a phir pal ma!‘

²³ Ale sar oda šunđa, ačhila igen smutno, bo sas igen barvalo. ²⁴ Sar oda dikhľa o Ježiš, phenda: ‚Sar phares hin te avel le barvalenge andro krališagos le Devleskro! ²⁵ Lokeder hin la tavake te predžal prekal e suvakri chev sar le barvaleske andro krališagos le Devleskro.‘

²⁶ Akor phučle ola džene, so oda šunde: ‚Ta akor, ko šaj el spasimen?‘

²⁷ O Ježiš odphenda: ‚Oda, so našti keren o manuša, o Del šaj kerel.‘

²⁸ O Peter phenda: ‚Dikh, amen omuklam savoro a gelam pal tu.‘

²⁹ O Ježiš lenge phenda: ‚Čačipen tumenge phenav, hoj sako, ko omukľa vaš o krališagos le Devleskro peskro kher, vaj le dades the la da, abo le phralen vaj la romňa, abo le čhaven, ³⁰ chudela imar akana andre kada časos buterval ajci a andre oda džives, so avela, mek the o večno dživipen.‘

O Ježiš tritovar vakerel pal peskro meriben

³¹ Iľa peske le dešduje učeňiken a phenda: ‚Džas andro Jeruzalem a ačhela pes savoro, so hin pisimen prekal o Proroka pal o Čhavo le Manušeskro. ³² Bo dena les le pohanenge, asana lestar, anena les pre ladž a čhungarena pre leste. ³³ Marena les le bičoha a murdarena les, ale pro trito džives ušćela andral o meriben.‘

³⁴ Ale on na achalile nič olestar, bo sas anglal lende garudo oda lav. Aňi na džanenas pal soste vakerel.

O Ježiš sastarel le kores paš o Jericho

³⁵ Sar avelas o Ježiš paš o foros Jericho, varesavo koro manuš bešelas paš o drom a žobrinelas. ³⁶ Sar šundā le nipen, save pašal leste predžanas, phučelas lendar, so pes kerel. ³⁷ Phende leske: „O Ježiš Nazaretsko kadarik predžal.“

³⁸ Akor o koro vičinda: „Ježiš, Čhavo le Davidoskro! Av ke ma jileskro!“

³⁹ Ola, ko džanas anglal, phenenas leske, hoj te čritel, ale ov mek zoraleder vičinda: „Čhavo le Davidoskro! Av ke ma jileskro!“

⁴⁰ Avke zaačhila o Ježiš a phenda, hoj les te anen ke leste. Sar avla paš leste, phučla lestar: ⁴¹ „So kames, hoj tuke te kerav?“

„Rajeja, kamav te dikhel,“ odphenda.

⁴² O Ježiš leske phenda: „Akor chude pale te dikhel! Tiro pačaben tut sastarda.“

⁴³ A ov takoj chudna te dikhel a džalas pal o Ježiš a lašarelas le Devles. The savore nipi, so oda dikhle, lašarenas le Devles.

19

O Zacheus

¹ Palis geļa o Ježiš andro Jericho. ² Ode sas varesavo murš, so pes vičinelas Zacheus. Ov sas jekh le anglune colnikendar a sas barvalo. ³ Kamelas te dikhel, ko hin o Ježiš. Ale anglo nipi les našti dikhla, bo sas cikno. ⁴ Denašla anglal a geļa upre pro dzivo figovnikos, hoj les te dikhel, bo odarik o Ježiš majinelas te predžal.

⁵ Sar avla o Ježiš pre oda than, dikhla upre a phenda leske: „Zacheus, av sigo tele, bo adadžives mušinav te ačhel andre tiro kher!“ ⁶ Ov avla sigo tele a radišagoha priila le Ježiš.

⁷ Savore, so oda dikhle, dudrinenas a phenenas: „Ko binošno manuš geļa te chal andro kher!“

⁸ Ale o Zacheus uštila a phenda le Rajeske: „Jepaš mire barvalipnastar, Rajeja, dav le čorenge, a te varekas andre varesoste občorardom, dav leske pale štarval ajci.“

⁹ O Ježiš leske phenda: „Adadžives avla o spaseņje kale khereske, bo the ov hino o čhavo le Abrahamoskro. ¹⁰ Bo o Čhavo le Manušeskro avla, hoj te rodel a te spasinel oda, so sas našado.“

Pal o talenti

¹¹ Sar oda šunenas, phenda mek jekh podobenstvo, bo imar sas paš o Jeruzalem a ola nipi peske gondolinenas, hoj imar takoj pes sikavela o krališagos le Devleskro. ¹² Avke phenda: „Jekh baro raj džalas dur andre varesavi phuv te prelel o krališagos a palis kamlā te avel pale. ¹³ Vičinda peske deše sluhē, diņa len deš talenti* a phenda lenge: ‚Zaroden lenca buter, medik me na avava pale.‘

¹⁴ Ale o manuša andral leskri phuv les našti avri ačhenas a bičhade pal leste le sluhē, hoj te phenen: ‚Na kamas, hoj kada manuš amenge te kralinel.‘

¹⁵ Sar imar ode preila o krališagos, avla pale andre peskri phuv a phenda: ‚Vičinen le sluhē savenge diņom o love, hoj man te dodžanav, ko keci ole lovenca zarodna.‘

¹⁶ Avla ešebno a phenda: ‚Rajeja, tiro talentos zarodna aver deš talenti.‘

¹⁷ A ov leske phenda: ‚Mištes, lačo sluhona! Vašoda, hoj salas verno andro frima, vladņineha upral o deš fori.‘

¹⁸ Palis avla dujto a phenda: ‚Rajeja, tiro talentos zarodna pandž talenti.‘

¹⁹ Leske phenda: ‚Tu vladņineha upral o pandž fori.‘

* 19:13 19,13 E grecko čhib: deš mini; jekh mina sas vaj ajci, keci o manuš zarodelas tel o štar čhon

²⁰ Aver avla a phenda: ‚Rajeja, dikh, kade hin tiro talentos. Sas mande garudo andro khosnoro. ²¹ Daravas tutar, bo sal igen prisno. Les tuke oda, so na odthodal, a kides upre oda, so na sadzindal.‘

²² O raj leske phenda: ‚Tu nalačo sluhona! Sudzinava tut pal oda, so phendal. Džanehas, hoj som prisno, hoj mange lav oda, so na odthodom, a kidav upre oda, so na sadzindom. ²³ Akor soske na diňal mire love olenge, ko keren le lovenca, a sar me avlomas, ilomas mange pale buter?‘

²⁴ Olenge, ko ode ačhenas, phenda: ‚Len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti.‘

²⁵ Odphende leske: ‚Rajeja, se les imar hin deš talenti!‘

²⁶ Odphenda: ‚Sakones, kas hin, oles ela dino; ale oleslar, kas nane, pes lela the oda, so les hin. ²⁷ A ole manušen, so man na kamenas kraliske – anen kade a murdaren len anglal mande!‘ “

O Ježiš avel andro Jeruzalem le lašaribnaha

²⁸ Paloda, sar kada o Ježiš phenda, geľa anglal a džalas dureder andro Jeruzalem.

²⁹ Sar avla paš o gava Betfaga the Betanija, paš o Olivovo verchos, bičhada duje peskre učeňiken ³⁰ a phenda lenge: ‚Džan andre kada gav, so hin angle tumende. Soča andre džana, arakhena zaphandles somaricis, pre savo mek šoha nisavo manuš na bešľa. Odphanden les a anen les ke ma. ³¹ Te tumendar vareko phučela: ‚Soske les odphanden,‘ phenena leske kavke: ‚Le Rajeske les kampil.‘ “

³² On gele a arakhle savoro avke, sar lenge oda phenda. ³³ A sar odphandenas le somaricis, leskre raja lendar phučle: ‚Soske odphanden le somaricis?‘

³⁴ On odphende: ‚Le Rajeske les kampil.‘

³⁵ Ande les ko Ježiš, čhide pre leste peskre ruchi a thode le Ježiš upre te bešel. ³⁶ Sar džalas, o manuša rakinenas peskre gada pro drom.

³⁷ Sar imar sas paš oda than, kaj pes avel tele pal o Olivovo verchos, chudle savore ola but učeňika te lašarel zorale hangoha le Devles vaš savore zazraki, so dikhle, ³⁸ a vičinenas:

‚Bachtalo hin oda kralis,
savo avel andro nav le Rajeskro!

O smirom pro ņebos

a e slava le Devleske!‘

³⁹ Ale varesave Farizeja, so sas maškar ola but nipi, leske phende: ‚Učitelina, dovaker tire učeňikenge!‘

⁴⁰ Ale ov lenge odphenda: ‚Phenav tumenge, hoj te on ena čhit, o bara vičinenas!‘

O Ježiš rovel upral o Jeruzalem

⁴¹ Sar avla o Ježiš pašeder a dikhľa o foros, zarunda upral leste. ⁴² A phenda: ‚Oj, te bajča andre kada džives prindžardalas, so tuke andahas o smirom! Ale akana oda hin garudo angle tire jakha. ⁴³ Avena pre tu ajse dživesa, hoj tire ņeprijačela ačhavena pašal tu o ohradi, rozačhavena pes pašal tu a phandena tut andre pal savore seri. ⁴⁴ Calkom tut zničinenas a the tire čhaven tuha a na mukeň andre tu bar pre bareste, bo na sprindžardal o časos, sar tut avla o Del te zachraňinel.‘

O Ježiš žužarel o chramos

⁴⁵ Geľa andro chramos a chudňa andral te tradel avri olen, ko ode bikenenas the cinenas, ⁴⁶ a phenda lenge: ‚Hin pisimen: ‚Miro kher pes vičanela kher pro modľitbi‘, ale tumen lestar kerďan kher prekal o zbujňika!‘

⁴⁷ Palis sako džives sikavelas o Ježiš andro chramos. Ale o bare rašaja, o zakoňika the o anglune murša rodenas, sar les te murdarel. ⁴⁸ Ale na džanenas so te kerel, bo savore nipi šunenenas igen mištes dojekh leskro lav.

20

Pal e zor le Ježišoskri

¹ Andre jekh džives, sar o Ježiš sikavelas le manušen andro chramos a vakerelas lenge o evaňjelium, ačhile paš leste o bare rašaja, o zakoňika the o phuredera le manušengre ² a phende leske: „Phen amenge, sava zoraha keres kala veci? Ko tut diňa kadi zor?“

³ A ov lenge odphenda: „The me tumendar vareso phučava a odphenen mange. ⁴ O bolipen le Janoskro sas andral o ňebos, abo le manušendar?“

⁵ On gondolinenas maškar peste: „Te phenaha: ‚Andral o ňebos,‘ phenela amenge: ‚Akor soske leske na pačandil’an?‘ ⁶ A te phenaha: ‚Le manušendar‘ – savore nipi amen murdarena le barenca, bo on pačan, hoj o Jan sas prorokos.“

⁷ Avke odphende: „Na džanas, khatar hin leskro bolipen.“

⁸ O Ježiš lenge phenda: „Aňi me tumenge na phenava, sava zoraha kada kerav.“

O podobenstvo pal o nalačhe vinara

⁹ Avke o Ježiš chudňa te vakerel le manušenge kada podobenstvo: „Varesavo manuš sadzinda e viňica, diňa la kečeň le vinarengre a geľa het pro but berša. ¹⁰ Sar avľa o časos, bičhada peskre slugas ke ola vinara, hoj les te den olestar, so barila andre viňica. Ale ola vinara les marde, bičhade les pale a na dine les nič. ¹¹ A bičhada dujtone slugas. No the oles marde, ande les avri pre ladž, bičhade les pale a na dine les nič. ¹² Palis bičhada the tritones. Ale on the oles dukhade a čhide les avri.“

¹³ Akor phenda o raj la viňicakro: ‚So kerava? Bičhavava mire čhas, saves kamav. Sar les dikhena, ta dena les pačiv.‘

¹⁴ No sar les dikhle ola vinara, gondolinenas maškar peste a phende peske: ‚Leske ačhela savoro. Aven, murdaras les a savoro ela amaro!‘ ¹⁵ Čhide les avri andral e viňica a murdarde les.“

No, so lenca kerela o raj la viňicakro? ¹⁶ Avela, murdarela kale vinaren a e viňica dela avrengre.“

Sar oda šunde, phende: „Šoha pes oda te na ačhel!“

¹⁷ Ale o Ježiš pre lende dikhľa a phenda: „Akor so hin oda, so hin pisimen?“

*‚O murara odčhide oda bar,
so pre stavba hino hlavno.‘*

¹⁸ Sako, ko perela pre oda bar, phadžola pro kotora, a pre kaste perela, oles rozpučinela.“

¹⁹ O bare rašaja the o zakoňika les kamenas takoj te phandel andre, ale daranas pes le manušendar. Bo prindžarde, hoj kada podobenstvo phenda pre lende.

Pal o daňe

²⁰ Kamenas les te chudel avri, a vašoda bičhade pre leste le špijonen, save pestar kamukeri kerenas čačipnaskre, hoj les te chuden pro lava a palis les te den andro vasta the andre zor le vladariske. ²¹ A phučle lestar: „Učitelina, džanas, hoj mištes vakeres the sikaves a na dikhes pro manuš, ale sikaves le Devleskro drom andro čačipen. ²² Phen amenge, či kempel te počinel le cisariske o daňe, abo na?“

²³ No o Ježiš predikhľa lengro budžaňdipen a phenda lenge: „Soske man kamen te chudel pro lav! ²⁴ Sikaven mange o denaris. Kaskro hin kada muj the nav?“

„Le cisariskro,“ odphende.

²⁵ O Ježiš lenge phenda: „Den oda, so hin le cisariskro, le cisariske, a so hin le Devleskro, le Devleske.“

²⁶ A našti les chudle andro lav anglo manuša. Čudalinde pes oleske, sar lenge odphenda, a imar sas čhit.

Pal o večno dživipen

²⁷ Palis avle ke leste varesave Saduceja, save phenen, hoj o manuša našti ušten andral o meriben. Phučle lestar: ²⁸ „Učitelina, o Mojžiš amenge pisinda: ‚*Te merela varekaske o phral a mukela peskra romňa bi o čhave, leskro phral peske mi lel ola romňa a mi kerel le phraleske čhaven.*‘ ²⁹ Sas efta phrala. Ešebno phral peske ila romňa, ale muľa a na sas les čhave. ³⁰ Avke peske la ila dujto, ale the ov muľa. ³¹ The trito peske la ila a avke kerde the savore efta phrala, ale na zamukle čhaven a mule avri. ³² Pro końec savorendar muľa the odi romňi. ³³ Akor kaskri lendar ela romňi, sar uštena andral o meriben, te savore efta phrala laha dživenas?“

³⁴ O Ježiš lenge phenda: „O manuša pre kada svetos peske len romňen a džan romeste. ³⁵ Ale ola, kas o Del dikhela sar hodnen te uštavel andral o meriben, hoj te dživen andre oda časos, so avela, imar na lena romňen aňi na džana romeste. ³⁶ Bo imar našti merena, bo ena sar o aňjela. Ena le Devleskre čhave, bo ena uštade andral o meriben. ³⁷ A oda, hoj o mule čačes uštena, sikađa the o Mojžiš paš o krakos, bo phenel, hoj o Raj *hino Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro a o Del le Jakoboskro.* ³⁸ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge, bo leske sako dživel.“

³⁹ Akor varesave džene le zakońikendar phende: „Učitelina, mištes phenda!“ ⁴⁰ A buter pes imar na opovažinde lestar te phučel.

Kaskro čhavo hino o Kristus?

⁴¹ O Ježiš lenge phenda: „Sar šaj phenen, hoj o Kristus hino o čhavo le Davidoskro?“

⁴² Se korkoro o David phenel andro Žalmi:

‚O Raj phenda mire Rajeske:

Beš tuke pal miri čači sera,

⁴³ *medik tuke na thovava tire
neprijatelen tel o pindre.*

⁴⁴ Te les o David vičinel ‚Rajeja‘ akor, sar šaj el leskro čhavo?“

Den tumenge pozoris pro zakońika

⁴⁵ Sar les savore manuša šunenas, phenda o Ježiš peskre učeńikenge: ⁴⁶ „Den tumenge pozoris pro zakońika, bo on kamen te phirel andro šukar džindarde gada a kamen, hoj lenge o nipi andro foros te palikeren. Kamen o anglune thana andro sinagogi a o nekfeder thana pro hoscini. ⁴⁷ Thoven avri le vdovenca a len lenge o khera, ale but pes modliven, hoj len te dičhol. Vašoda ena goreder sudzimen!“

21

E čori vdova čhivel nekbuter

¹ O Ježiš pes zadikhla, sar o barvale čhivenas o love andre le chramoskri pokladńica. ² Dikhla the varesava igen čora vdova, sar ode čhida duj churde minci. ³ A phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj kadi čori vdova čhida buter sar savore. ⁴ Bo kala savore denas olestar, so lenge ačhelas, ale oj čhida peskre čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen.“

O chramos ela telečhido

⁵ Sar varesave učeńika vakerenas pal o chramos, hoj hino avrišukalardo šukare barenca the ole darenca, so dine o manuša prekal o Del, phenda o Ježiš: ⁶ „Avena ajse dživesa, sar olestar, so akana dikhen, na ačhela bar pre bareste. Savoro ela telečhido.“

O pharipena pro końec le svetoskro

⁷ Phučle lestar: „Učitelina, kana oda ela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?“

⁸ Ov phenda: „Den pozoris, hoj tumen vareko te na klaminel. Bo ena but ajse džene, save avena andre miro nav a phenena: ‚Me som o Kristus,‘ a the: ‚Odi ora imar hin pašes.‘ Ale ma džan pal lende! ⁹ Sar šunena pal o maribena the pal o vzburi, ma predaran! Bo oda pes mušinel ešeb te ačhel, ale o koñec na avela takoj.“

¹⁰ Palis lenge vakerelas: „O narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos, ¹¹ e phuv igen razisalola a pre varesave thana ela bari bokh the nasvalibena. Sikavena pes o strašna veci, the o bare znameñja andral o ñebos.

¹² Ale mek angloda savoreste tumen zalena a džana pre tumende. Dena tumen andre andro sinagogi a phandena andro berteni. Lidžana tumen anglo krala the anglo vladara vaš miro nav. ¹³ A oda pes tumenge ačhela vašoda, hoj lenge te svedčinen. ¹⁴ Zalen tumenge andro jile, hoj pes tumenge na kampela anglal te trapinel, so phenena pre tumari obrana, ¹⁵ bo me tumen dava ajse lava the gođi, anglal save našti obačhena ñisave tumare ñeprijateľa a pre save aňi našti odphenena. ¹⁶ Zradzinena tumen o daja, o dada, o phrala, e famelija the o prijateľa – a varekas tumendar the murdarena. ¹⁷ Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš miro nav. ¹⁸ Ale mek aňi jekh bal pal o šero tumenge na našlola. ¹⁹ Te likerena avri, chudena o dživipen.

O Jeruzalem ela zničimen

²⁰ Sar dikhena, hoj o armadi hine rozačhade pašal o Jeruzalem, akor šaj džanen, hoj imar sig ela zničimen. ²¹ Akor ola, ko ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi a ola, ko ena andro foros, mi džan odarik het a ola, ko ena pro maľi, te na džan andro foros. ²² Bo oda ena o dživesa la pomstakre, hoj pes te ačhel savoro, so hin pisimen. ²³ Andre ola dživesa ela igen phares le khabñenge the ole džuvlenge, so dena te pijel le čhavoren. Bo ela baro pharipen pre phuv a e cholı ela pre kala nipi. ²⁴ Varesaven murdarena le šablenca; avren phandena andre a lidžana maškar savore narodi. A pal o Jeruzalem phirena o aver narodi, medik pes na pherdžarela lengro časos.

Sar avela o Čhavo le Manušeskro

²⁵ Pro kham, pro čhonoru the pro čercheňa pes sikavena o znameñja. O narodi pre phuv ena andre dar a na džanena so te kerel, sar igen hučinelu o moros the o vlni. ²⁶ O nipi merena daratar olestar, sar užarena, so avela pro svetos, bo o ñeboskre zora pes čhalavena. ²⁷ Akor dikhena, sar o Čhavo le Manušeskro avel andre chmara, andre bari zor the andre slava. ²⁸ Sar pes kala veci chudena te ačhel, ušten a hazden upre o šere, bo pašes hin tumaro spaseñje.“

O podobenstvo pal o figovňikos

²⁹ A o Ježiš lenge phenda kada podobenstvo: „Dikhen pro figovňikos the pre savore stromi! ³⁰ Sar dikhen, hoj imar aven avri o prajti, džanen, hoj o ñilaj hino pašes. ³¹ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda ačhel, džanen, hoj pašes hin o krališagos le Deyleskro.

³² Čačipen tumenge phenav, hoj kada pokoleñje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela. ³³ O ñebos the e phuv našlona, ale mire lava šoha na našlona.

Den tumenge pozoris

³⁴ Den tumenge pozoris, hoj te na gondolinen andro jile ča pal o but chaben, pijiben the pal o starišagi, so hin andre kada dživipen, hoj oda džives te na avel jekhvareste pre tumende. ³⁵ Bo avela pre savore manuša, so bešen pre phuv, jekhvareste sar e pasca. ³⁶ Vašoda ma soven, ale furt tumen modlinen ko Del, hoj te denašen savorestar, so avela, a hoj te šaj ačhen anglo Čhavo le Manušeskro.“

³⁷ Prekal o džives o Ježiš sikavelas andro chramos, ale rači džalas avri a presovelas pro Olivovo verchos. ³⁸ A savore nipi avenas sig tosara andro chramos, hoj les te šunen.

22

O Judaš zradzinel le Ježiš

¹ Imar sas pašes e Patrađi, o inepos le Marengro bi o kvasos. ² O bare rašaja the o zakoniška rodenas, sar le Ježiš te murdarel, ale daranas pes le nipendar. ³ Akor geľa o satan andro Judaš, so pes vičinelas Iškarijotsko. Ov sas jekh le dešudujendar. ⁴ Sar o Judaš odgeľa, dovakerđa pes le bare rašajenca the le chramoskre veliteľenca, sar lenge les dela andre. ⁵ On radisalile a dovakerde pes, hoj les dena love. ⁶ Ov pre oda priačhila a rodelas, sar les te del andre akor, sar leha na ena o nipi.

Pripravinen e posledno večera

⁷ Palis avľa o inepos le Marengro bi o kvasos, pre savo kampelas te murdarel le Patrađakre bakrores. ⁸ O Ježiš bičhađa le Peter the le Jan a phenda: „Džan a pripravinen amenge te chal o Patrađakro chaben.“

⁹ On lestar phučle: „Kaj kames, hoj oda te pripravinas?“

¹⁰ Ov lenge phenda: „Sar džana andro foros, arakhela pes tumenca jekh manuš, savo lidžala o paňi andro džbanos. Džan pal leste andre oda kher, kaj džala. ¹¹ A phenen ole manušeske, kaskro hino o kher: ‚O Učiteľis tuke phenel: Kaj hin oda than, kaj šaj chav o Patrađakro chaben mire učeňikenca?‘ ¹² Ov tumenge sikavela upruno baro kher, so imar ela pratimen avri. Ode amenge pripravinen o chaben.“

¹³ Avke on gele a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phenda, a pripravinde o Patrađakro chaben.

E posledno večera

¹⁴ Sar avľa odi ora, bešla peske o Ježiš paš o skamind le dešuduje (12) apoštolenca. ¹⁵ Phenda lenge: „Igen kamavas tumenca te chal kada Patrađakro chaben sigeder, sar cerpinava. ¹⁶ Bo phenav tumenge, hoj imar buter oda na chava, medik pes oda na naplňinela andro krališagos le Devleskro.“

¹⁷ Avke iľa e kuči, palikerđa a phenda: „Len kadi kuči a den te pijel jekh avres. ¹⁸ Bo phenav tumenge, hoj imar buter šoha na pijava olestar, so barol pre viňica, medik na avela o krališagos le Devleskro.“

¹⁹ Avke iľa o maro a palikerđa. Phagerelas, podelas lenge a phenda: „Kada hin miro felos, so pes del vaš tumenge, kada keren pre miro leperiben.“

²⁰ Avke pal e večera iľa e kuči a phenda: „Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat, so pes chorel avri vaš tumenge. ²¹ Ale o manuš, savo man zradzinela, hino manca kade paš o skamind. ²² O Čhavo le Manušeskro mušinel te merel, avke sar hin dino, ale vigos ole manušeske, ko les zradzinel.“ ²³ Akor chudle o učeňika te phučel jekh avrestar, hoj ko hin oda, ko oda kerela.

Ko hin nekbareder

²⁴ O učeňika pes chudle te vesekedinel, ko lendar hin nekbareder. ²⁵ O Ježiš lenge phenda: „O krala lidžan le naroden zoraha a ola, ko vladňinen upral o nipi, den pes te vičinel: ‚Lačhejileskre.‘ ²⁶ Ale tumen ma keren avke. O nekbareder maškar tumende mi el sar o nekcikneder a o vodcas, mi el sar oda, ko služinel. ²⁷ Bo ko hin bareder? Oda, ko bešel paš o skamind, abo oda, ko pašal leste kerel? Či na oda, ko bešel? Ale me som maškar tumende sar oda, ko služinel. ²⁸ Se tumen andre mire pharipena ačhenas paš ma, ²⁹ vašoda me tumenge dav o krališagos, avke sar mange

les diña miro Dad, ³⁰ hoj te chan a te pijen paš miro skamind andre miro krališagos a te bešen pro troni a te sudzinen o dešuduj kmeňi le Izraeloskre.“

O Ježiš phenel, hoj les o Peter zaprinela

³¹ O Raj phendā: „Šimon, Šimon, dikh, o satan peske tumen avri mangľa, hoj tumen te precidzinel sar e pšenića, ³² ale me vaš tu mangavas, hoj te na našlol tiro pačaben. A tu, sar tut jekhvar visareha, zoraľar tire phralen.“

³³ O Peter leske phendā: „Rajeja, tuha som pripravimen te džal the andre bertena the pro meriben.“

³⁴ A o Ježiš phendā: „Phenav tuke, Peter, hoj na giľavela adadžives o kohutos, medik trival na pheneha, hoj man na prindžares.“

³⁵ Paľis lendar phučľa: „Sar tumen bičhadom bi o love, bi e zajdica the bi o sandalki, či tumenge vareso chibaľinelas?“

„Na,“ odphende.

³⁶ Akor lenge phendā: „Ale akana oda, kas hin love, mi lel peske len a the e zajdica; oda, kas nane šabľa, mi bikenel peskre gada a mi cinel peske. ³⁷ Bo phenav tumenge, hoj pes mange mušinel te napľninel oda, so hin pal ma pisimen: *„A rachinenas les le živaňenca.“* Oda, so hin pal ma pisimen, pes akana imar ačhel.“

³⁸ On leske phende: „Rajeja, dikh, kade hin duj šabľi.“

„Imar dos!“ phendā lenge.

O Ježiš andre Getsemansko zahrada

³⁹ Paľis geľa o Ježiš pro Olivovo verchos, avke sar oda kerelas furt, a o učeňika džanas pal leste. ⁴⁰ Sar avľa pre oda than, phendā lenge: „Modľinen tumen, hoj te na peren andro pokušeňje!“ ⁴¹ Ov lendar geľa dureder, vaj ajci sar pes del te dočhivel le bareha, peľa pro khoča a modľinelas pes: ⁴² „Dado, te kames, le mandar kadi kući, ale na avke sar me kamav, ale sar tu!“ ⁴³ A sikađa pes leske o aňjelos andral o ňebos a delas les zor. ⁴⁴ Le Ježišoske sas andro jilo igen phares a mek zoraľeder pes modľinelas. A leskro spocišagos pal leste čhordolas pre phuv sar ratvale kropaja.

⁴⁵ Sar ušćila pašal e modľitba, avľa ko učeňika a arakhľa len te sovel, bo on zasute andre žala. ⁴⁶ Phendā lenge: „So soven? Ušćen a modľinen tumen, hoj te na peren andro pokušeňje!“

O Judaš zradzinel le Ježiš

⁴⁷ A mek sar o Ježiš vakerelas, avenas ke leste o nipi a anglal lende džalas jekh le dešudujendar, o Judaš. Ov avľa ko Ježiš, hoj les te čumidel. ⁴⁸ O Ježiš lestar phučľa: „Judašina, le čumibnaha zradzines le Čhas le Manušeskres?“

⁴⁹ Sar ola, ko sas pašal leste, dikhle, so pes kerel, phučle lestar: „Rajeja, kames, hoj pes te maras le šabľenca?“ ⁵⁰ Varesavo dženo lendar demađa la šabľaha le nekbaredere rašaskre sluhas a odčhinda leske o čačo kan.

⁵¹ Ale o Ježiš phendā: „Preačhen!“ A chudňa pes leskre kanestar a sastarda les.

⁵² Akor phendā le bare rašajenge, le chramoskre veliteľenge the le phurederege, save pre leste avle: „Avľan pre ma sar pro živaňis le šabľenca the le pacenca? ⁵³ Sako džives somas tumenca andro chramos a na thodan pre mande o vasta. Ale kadi hin tumari ora, sar o kalipen vladňinel.“

O Peter zaprinel le Ježiš

⁵⁴ Sar les zaile, ligende les andro kher ko nekbareder rašaj. O Peter džalas pal leste dural. ⁵⁵ Sar rozthode e jag maškar e dvora a bešle peske pašal, o Peter peske bešľa maškar lende. ⁵⁶ Varesavi služka les dikhľa, te bešel paš e jag, zadikhľa pes pre leste a phendā: „The kada sas leha!“

⁵⁷ Ale o Peter zaprinđa a phendā: „Džuvľije, na prindžarav les!“

⁵⁸ Na pregela but a dikhla les aver dženo a phenda: „The tu sal lendar!“

Ale o Peter phenda: „Manušeja, na som!“

⁵⁹ A vaj pal jekh ora vareko aver phenda: „He, čačo hin, the kada sas leha, bo hino Galilejčanos!“

⁶⁰ Ale o Peter phenda: „Manušeja, me na džanav, so vakeres!“ A takoj, sar mek vakereles, gilada o kohutos. ⁶¹ Akor o Raj visalila a dikhla pro Peter a le Peteriske avla pre godi oda lav le Rajeskro, so leske phenda: „Sigeder, sar adadžives o kohutos gilavela, tu man trival zaprineha.“ ⁶² O Peter gela avri a chudna igen te rovel.

Asan le Ježišostar

⁶³ Ola murša, so stražinenas le Ježiš, lestar asanas a marenas les. ⁶⁴ Zakerenas leske andre o jakha a phučenastar: „Prorokin! Ko tut demada?“ ⁶⁵ A mek the but aver lava leske phenenas a ruhinenas pes.

O Ježiš angle Bari Rada

⁶⁶ Sar vidnisalila, zgele pes o phuredera le manušengre, o bare rašaja the o zakoņika a ligende les angle Bari Rada ⁶⁷ a phenenas: „Te sal tu o Kristus, akor amenge oda phen!“

O Ježiš lenge phenda: „Te tumenge phenava, na pačana. ⁶⁸ A te tumendar vareso phučava, na odphenena mange. ⁶⁹ Ale akanastar o Čhavo le Manušeskro bešela pre čači sera le zorale Devleske.“

⁷⁰ Savoredžene phuče: „Sal tu akor o Čhavo le Devleskro?“

Ov lenge phenda: „Tumen mištes phenen, hoj me som.“

⁷¹ A on phende: „So kempel amenge mek buter švedken? Se korkore oda šundam andral leškro muj!“

23

O Ježiš anglo Pilat

¹ Androda uštile savoredžene a ligende le Ježiš ko Pilat. ² A chudle pre leste te vakerele: „Kales arakhlam, sar previsarelas amaro narodos! Na domukelas te del le cisariske o daņe a phenelas pal peste, hoj ov hino o Kristus, o kralis!“

³ O Pilat lestar phučla: „Sal tu o židoviko kralis?“

„Tu oda phenes,“ odphenda leske o Ježiš.

⁴ Akor o Pilat phenda le bare rašajenge the le nipenge: „Pre kada manuš na arakhav nisavi vina.“

⁵ Ale on pre leste ispidenas a phenenas: „Kerel upre le manušen, sar sikavel pal cali Judsko! Chudna andral e Galileja a avla dži kade!“

O Ježiš anglo Herodes

⁶ Sar oda o Pilat šunda, phučla: „Hino kada manuš andral e Galileja?“ ⁷ Sar pes dodžanla, hoj hino tel e zor le Herodesoskri, bičhada les ko Herodes, bo the ov sas andre ola dživesa andro Jeruzalem.

⁸ Sar o Herodes dikhla le Ježiš, igen radisalila, bo imar čirlastar les kamelas te dikhel. Bo but pal leste šunelas a užarelas, hoj les dikhela te kerel varesavo zazrakos.

⁹ Phučelas lestar but veci, ale o Ježiš leske nič na odphenda. ¹⁰ Ačhenas ode o bare rašaja the o zakoņika a igen pre leste vakereles. ¹¹ O Herodes peskre slugadenca ande avri le Ježiš pre bari ladž a asanas lestar. Palis les urđa andro šukar gada a bičhada les pale ko Pilat. ¹² O Pilat the o Herodes sas peha ole dživesestara lače, bo angloda pes našti avri ačhenas.

O Ježiš odsudzimen

¹³ O Pilat peske vičinda le bare rašajen, le anglune muršen the le nipen ¹⁴ a phenda lenge: „Andan mange kale manušes a phenda, hoj kerel upre le manušen. Me lestar phučavas anglal tumende a na arakhlom pre kada manuš nisavi ajsi vina, sar tumen pre leste vakeren. ¹⁵ Ale aňi o Herodes pre leste na arakhla nič, vašoda amenge les bičhada pale. Na kerda nič, vaš soske mušindahas te merel! ¹⁶ Dava les te zbičinel a premukava les!“ ¹⁷ [Bo pre oda inepos lenge mušinelas furt te premukel jekhe bertenošis.]

¹⁸ Ale on savoredžene vičinde: „Kales murdar! Premuk amenge le Barabaš!“ ¹⁹ Ov sas zaphandlo andre bertena vaš oda, hoj kerda andro foros varesavi vzbura a the vaš oda, hoj murdarđa.

²⁰ Akor pale ke lende prevakerđa o Pilat, bo kamelas te premukel le Ježiš. ²¹ Ale on vičinenas: „Ukrižin! Ukrižin les!“

²² O Pilat lenge tritovar phenda: „Ale so ajsi nalačo kerda? Na arakhlom pre leste nič, vaš soske mušindahas te merel! Dava les te zbičinel a premukava les!“

²³ Ale on pre leste ispidenas bara vikaha a mangelas, hoj les te del te ukrižinel. Lengri vika zvířazinda. ²⁴ Akor kerda o Pilat avke, sar peske mangelas. ²⁵ Premukla oles, ko sas phandlo andre bertena vaš e vzbura the vaš oda, hoj murdarđa, bo les peske mangelas. A le Ježiš lenge diňa avri, avke sar kamenas.

O Ježiš ukrižimen

²⁶ Sar imar les lidžanas, ačhade varesave Šimon Cirenejsko, sar avelas pal e maľa, a thode pre leste o kerestos, hoj les te lidžal pal o Ježiš. ²⁷ Džanas pal leste igen but nipi. Maškar lende sas but džuvľa, save rovenas a hikinenas upral leste. ²⁸ O Ježiš pes visarda ke lende a phenda: „Čhajale Jeruzalemoskre, ma roven upral ma, ale roven korkore upral peste the upral tumare čhave. ²⁹ Bo aven ajse dživesa, sar phenena: ‚Bachtale ola džuvľa, savenge našti ulon čhave; ola, ko mek na ločhile, a the ola, ko mek na dine te pijel le čhavoren!‘ ³⁰ Akor phenena le verchenge: ‚Peren pre amende!‘ a le brehenge: ‚Učharen amen andre!‘ ³¹ Bo te kada keren le saste stromoha, ta akor so kerena le šuke stromoha?“

³² A lidžanas leha the duje živaňen, hoj len jekhetane leha te murdaren. ³³ Sar avle pre oda than, so pes vičinel Lebka, ode les ukrižinde a leha the ole živaňen – jekhes pal e čači sera a dujtones pal e balogňi. ³⁴ O Ježiš phenda: „Dado, odmuk lenge, bo na džanen, so keren!“ Palis peske rozđelinde leskre gada a losinenas vaše.

³⁵ O manuša ačhenas a dikhenas. O židovika vodci lestar asanas a phenenas: „Avren zachraňinelas! Mi zachraňinel the korkoro pes, te hino o Mesijašis, oda avrikidlo le Devleskro!“

³⁶ Asanas lestar the o slugađa, avenas a denas les šut. ³⁷ Phenenas: „Te sal tu oda kralis le Židengro, zachraňin tut!“

³⁸ Upral leste sas pisimen: „Kada hin o kralis le Židengro!“

³⁹ Jekh olendar, so leha sas ukrižimen, vakerelas pre leste: „Či na sal tu o Kristus? Zachraňin the tut the amen!“

⁴⁰ Ale oka dujto leske dovakerđa zorales: „Na daras tut le Devlestar? Se the tu sal odsudzimen avke sar ov! ⁴¹ Amen sam marde čačipnaha vaš oda, so kerdam, ale ov na kerda nič nalačo!“

⁴² A phenda: „Ježiš, leper tuke pre ma, sar aveha andre tiro krališagos.“

⁴³ O Ježiš leske phenda: „Čačipen tuke phenav, adadžives aveha manca andro rajos.“

O Ježiš merel

⁴⁴ Sas vaj dešuduj (12) ori* pro dilos a avla o kalipen pre cali phuv a likerelas dži trin ori† pal o dilos. ⁴⁵ O kham kalila andre a o pochtan andro Chramos pharila pro jepaš. ⁴⁶ O Ježiš vičinda zorale hangoha: „Dado, *andre tire vasta dav mire duchos!*“ Sar oda phenda, mula.

⁴⁷ Sar dikhla o velitelis upral o šel slugada, so pes ačila, lašarelas le Devles a phenda: „Kada manuš sas čačes čačipnaskro!“ ⁴⁸ Savore nipi pes ode zgele sar pro đivadlos, hoj te dikhen, so pes ode ačhel. Sar oda dikhle, marenas pes andro kolina a gele het. ⁴⁹ Savore, so prindžarenas le Ježiš, ačhenas dural. A dikhenas pre oda the o džuvla, save pal leste džanas andral e Galileja.

O Ježiš parundo

⁵⁰ Sas jekh manuš, so pes vičinelas Jozef, a sas andre Bari Rada. Ov sas lačo the čačipnaskro manuš ⁵¹ andral e judsko foros Arimatija. Užarelas o krališagos le Devleskro a na diňa čačo la Bara Rada andre oda, so rozhodňinde a kerde. ⁵² Kada manuš avla ko Pilat a mangla peske o telos le Ježišoskro. ⁵³ Sar les ila tele, zapačarda les andre lepeda a thoda andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, andre savo mek šoha ňiko na pašlolas. ⁵⁴ Sas paraščuvin pal o dilos a imar chudelas o šabat.

⁵⁵ Džanas pal leste the o džuvla, save avle le Ježišoha andral e Galileja. Dikhle o hrobos the oda, sar andre thode leskro telos. ⁵⁶ Palis gele pale a pripravinde o voňava oleji the o voňava masci. Ale prekal o šabat odpočovinenas, avke sar prikazinel o Zakonos.

24

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Ešebno džives pal o šabat avle o džuvla sig tosara ko hrobos a ile peha o voňava oleji, so pripravinde. ² A arakhle o bar odcirdlo pašal o hrobos. ³ Sar gele andre, na arakhle o telos le Rajeskro le Ježišoskro. ⁴ Sar ode ačhenas a na džanenas, so peske pal oda te gondolinel, jekhvareste ačhile paš lende duj murša andro igen blištaca gada. ⁵ Ola džuvla predarandile a bandile le mujenca dži e phuv. Ale ola murša lendar phučle: „Soske roden le džides maškar o mule? ⁶ Nane kade, uštila andral o meriben! Leperen tumenge pre oda, so tumenge phenelas, sar mek sas andre Galileja: ⁷ ‚O Čhavo le Manušeskro mušinel te avel dino andro vasta le binošne manušenge; mušinel te avel ukrižimen a pro trito džives te uštel andral o meriben.‘ “ ⁸ Akor lenge avle pre godi leskre lava.

⁹ A sar gele pale pašal o hrobos, phende savoro le dešujekh (11) učeňikenge the savore okle dženenge. ¹⁰ Oda sas e Maria Magdalena, e Johanna, e Maria le Jakoboskri the okla aver džuvlija, so oda phende le apoštolenge. ¹¹ Ale lenge pes dičholas le džuvlengre lava sar diliņipen a na pačanas lenge. ¹² No o Peter uštila a denašla ko hrobos. Sar bandila andre, dikhla ode ča o lepedi. Geľa het a čudalinelas pes oleske, so pes ačila.

Pro drom andro Emaus

¹³ Andre oda džives džanas duj džene lendar andro foros, so pes vičinel Emaus. Oda foros hino le Jeruzalemostar vaj dešujekh kilometri. ¹⁴ On peske vakerenas pal savoreste, so pes ačila. ¹⁵ A sar peske vakerenas a jekhetane pal oda gondolinenas, avla paš lende o Ježiš a džalas lenca. ¹⁶ Ale lengre jakha sas zakerde andre, hoj les te na prindžaren.

¹⁷ A phučla lendar: „Pal soste tumenge vakeren le dromeħa?“

* 23:44 23,44 E grecko čhib: šov ori † 23:44 23,44 E grecko čhib: eňa ori

A on ačhile smutna a zaačhile. ¹⁸ Jekh lendar, so pes vičinelas Kleofaš, lestar phučla: „Ča tu korkoro sal, ko avla dural andro Jeruzalem a na džanel, so pes andre kala dživesa ode ačhila?“

¹⁹ Ov lendar phučla: „So?“

On leske phende: „Oda, so pes ačhila le Ježišoha andral o Nazaret, so sas prorokos a sas zoralo andre oda, so kerelas the vakerelas, anglo Del a the anglo savore manuša. ²⁰ Amare bare rašaja the anglune murša les dine te odsudzinel pro meriben a ukrižinde les. ²¹ A amen pes mukahas pre oda, hoj ov zachrañinela le Izrael. Ale oda imar hin trito džives, sar pes kada savoro ačhila. ²² A amen predarandilam olestar, so vakerenas varesave amare džuvlija. Sig tosara gele paš o hrobos, ²³ ale na arakhle leskro telos. Avle a phende amenge, hoj dikhle le añjelen, save lenge phende, hoj ov dživel. ²⁴ Palis gele varesave džene amarendar paš o hrobos a arakhle savoro avke, sar phende ola džuvla. Ale les na dikhle.“

²⁵ O Ježiš lenge phenda: „Tumen nagodaver manušale, so polokes pačan savoreske, so vakerenas o Proroka! ²⁶ Či na mušinda o Kristus kada savoro te precerpinel a avke te džal andre peskri slava?“ ²⁷ A chudña lenge le Mojžišostar dži andre savore Proroka te sikavel dojekh than andro Pisišagos, kaj hin pal leste pisimen.

²⁸ Avke doavle paš oda foros, andre savo džanas. Ale o Ježiš pes kerelas, hoj džala dureder. ²⁹ Ale on les mangle: „Ačh amenca, bo imar zaračol a maj ela kalipen!“ Avke geľa andre a ačhila lenca.

³⁰ Sar peske lenca bešla paš o skamind, ila o maro a palikerđa, phagerđa a podiña lenge. ³¹ Androda pes lenge phundrade o jakha a on les sprindžarde, ale ov lendar našliľa. ³² Akor phučle jekh avrestar: „Či andre amende na labonas amare jile, sar amenca pal o drom vakerelas a delas amenge te achalol o Pisišagos?“

³³ A takoj uštile a gele pale andro Jeruzalem, kaj arakhle le dešujekh učeñiken jekhetane olenca, ko sas lenca ³⁴ a on lenge phenenas: „O Raj čačes uštila a sikada pes le Šimonoske.“ ³⁵ Palis the ola duj džene phende pal oda, so pes lenge ačhila pal o drom, a sar les sprindžarde, sar phagerelas o maro.

O Ježiš pes sikavel le učeñikenge

³⁶ Sar pal oda vakerenas, jekhvareste maškar lende ačhila o Ježiš a phenda lenge: „Smirom tumenge!“

³⁷ Ale on igen predarandile, bo peske gondolinenas, hoj dikhen le duchos. ³⁸ Ov lendar phučla: „Soske predarandilan? Soske avke pochibinen andre tumare jile? ³⁹ Dikhen mire vasta the mire pindre, hoj oda som me! Chuden tumen mandar a dikhen. Se le duchos nane telos the kokala a dikhen, hoj man hin.“

⁴⁰ Sar oda phenda, sikada lenge o vasta the o pindre. ⁴¹ A sar peske mek andre oda baro radišagos našti dopačanas a čudalinenas pes, phučla lendar: „Nane tumen kade vareso te chal?“ ⁴² On les dine sikra peki riba. ⁴³ Ov ila a čala la anglal lende.

⁴⁴ Phenda lenge: „Kada hin mire lava, so tumenge vakeravas, sar mek somas tumenca: Mušinel pes te ačhel savoro, so hin pal ma pisimen andro Zakonos le Mojžišoskro, andro Proroka the andro Žalmi.“

⁴⁵ Akor lenge phundrađa e godi, hoj te achalon o Pisišagos. ⁴⁶ Phenda lenge: „Avke oda hin pisimen, hoj o Kristus cerpinela a pro trito džives uštela andral o meriben ⁴⁷ a andre leskro nav pes kazinela savore narodenge, hoj pes te visaren le binendar a te odmukel pes lenge o bini. A chudela pes oda andral o Jeruzalem. ⁴⁸ A tumen san oleske o švedki. ⁴⁹ Me tumenge bičhavava oda daros, pal savo miro Dad diña lav. Ačhen andre kada foros, medik pre tumende na avela e zor upral andral o ňebos.“

O Ježiš ilo upre andro ňebos

⁵⁰ Palis len iľa avri paš e Betanija, hazdňa o vasta a žehňinelas lenge. ⁵¹ Androda, sar lenge žehňinelas, geľa lendar sikra dureder a sas ilo upre andro ňebos. ⁵² On pes leske klaňinenas a avle pale andro Jeruzalem bare radišagoha. ⁵³ A sas furt andro chramos a lašarenas the bararenas le Devles.

O Evaňjelium le Janoskro

O Ježiš – o večno Lav le Devleskro

¹ Ešebnovarestar sas o Lav a oda Lav sas paš o Del a oda Lav sas o Del. ² Ov sas ešebnovarestar paš o Del. ³ Savoro sas stvorimen prekal leste a bijal leste na sas stvorimen nič olestar, so hin stvorimen. ⁴ Andre leste sas o dživipen a oda dživipen sas o švetlos le manušengro. ⁵ Oda švetlos labol andro kalipen a o kalipen les na zaačhađa.

⁶ Sas jekh manuš bičhado le Devlestar, savo pes vičinelas Jan. ⁷ Ov avľa te svedčinel pal oda švetlos, hoj oda savore te šunen a te pačan. ⁸ Ov korkoro na sas oda švetlos, ale avľa te svedčinel pal oda švetlos.

⁹ Oda čačo švetlos, so labol prekal dojekh manuš, avelas pro svetos. ¹⁰ Ov sas andro svetos, so sas stvorimen prekal leste, ale oda svetos les na prindžarda! ¹¹ Avľa andre peskro, ale leskre nipi les na priile! ¹² Ale savoren, ko les priile – olen, ko pačan andre leskro nav, diňa pravos te ačhen o čhave le Devleskre, ¹³ save na ulile le ratestar aňi olestar, so kamelas o telos, vaj o murš – ale le Devlestar.

¹⁴ Oda Lav ačhila manuš a dživelas maškar amende. Dikhľam leskri slava, e slava ča le jekhore Časkri, savo avľa le Dadestar a andre savo hin pherdo milost the čačipen.

¹⁵ O Jan svedčinelas pal leste a vičinelas: „Kada hin oda, pal kaste phendom, ,Oda, ko avel pal mande, sas angle ma, bo sas sigeder sar me.’ “ ¹⁶ Amen savore priiľam leskre barvalipnastar jekh požehnaňje pal aver. ¹⁷ Bo prekal o Mojžiš sas dino o zakonos, ale e milost the o čačipen avľa prekal o Ježiš Kristus. ¹⁸ Le Devles šoha niko na dikhľa, ale ča o jekhoru Čhavo*, savo hino korkoro Del a hino nekpašeder paš o Dad, ov amenge les sikada.

Le Janoskro svedectvos

¹⁹ Kada hin o svedectvos le Janoskro, sar ke leste o Židi andral o Jeruzalem bičhade le rašajen the le Leviten, hoj lestar te phučen: „Ko tu sal?“ ²⁰ O Jan viznavinda a phenda phundradones: „Me na som o Kristus.“

²¹ A phučle lestar: „Ko akor sal? Či sal tu o Eliaš?“

Ov phenda: „Na som.“

„Abo sal oda Prorokos?“

Odphenda: „Na.“

²² Androda leske phende: „Akor, ko sal? Hoj te džanas te odphenel olenge, ko amen bičhade. So pal tute phenes?“

²³ O Jan phenda oda, so pisinda o prorokos Izajaš: „Me som o hangos, so vičinel pre pušta: ‚Rovňinen avri o drom le Rajeskro!’ “

²⁴ Maškar ola manuša, so sas pal leste bičhade, sas the Farizeja. ²⁵ On lestar phučle: „Soske akor boles, te na sal tu o Kristus aňi o Eliaš aňi oda Prorokos?“

²⁶ O Jan lenge odphenda: „Me bolav le paňeha, ale maškar tumende ačhel oda, kas tumen na prindžaren. ²⁷ Ov hin oda, ko avel pal mande, ale me na som hodno leske te rozphandel aňi o sirimocis pro sandalki.“ ²⁸ Kada pes ačhila andre Betanija pal o Jordan, kaj o Jan bolelas.

²⁹ Pre aver džives dikhľa o Jan le Ježiš, hoj avel ke leste, a phenda: „Dikh, o Bakroro le Devleskro, savo odlel o binos le svetoskro! ³⁰ Kada hin oda, pal kaste me phendom:

* **1:18** 1,18 E grecko čhib: ča o jekh Del

„Pal mande avel murš, savo hin angle ma, bo sas sigeder sar me.“³¹ Añi me les na prindžaravas, ale vašoda avlóm a bolavas le pañeha, hoj les o Izrael te sprindžarel.“

³² O Jan svedčinelas: „Dikhłom le Duchos te avel sar holubica tele andral o ñebos a ačhila pre leste. ³³ Añi me les na prindžaravas, ale oda, ko man bičhađa te bolel le pañeha, mange phenda: „Pre kaste dikheha te avel tele le Duchos a hoj ačhel pre leste, oda hin ov, savo bolel le Svete Duchoha.“³⁴ A me oda dikhłom a svedčinar, hoj ov hino o Čhavo le Devleskro.“

Ešebna učeñika le Ježišoskre

³⁵ Pre aver džives ode pale ačhelas o Jan the duj leskre učeñika³⁶ a dikhla le Ježiš, sar odarik pašal predžal, a phenda: „Dikhen, o Bakroro le Devleskro!“

³⁷ Ola duj učeñika šunde, so phenda, a gele pal o Ježiš. ³⁸ O Ježiš visalila a dikhla, hoj džan pal leste, a phenda lenge: „So roden?“ On leske odphende: „Rabbi (so hin prethodo: Učitelina), kaj bešes?“

³⁹ Ov lenge phenda: „Aven a dikhen!“ Avke gele a dikhle, kaj bešel, a ačhile oda džives ke leste. Sas vaj štar ori† pal o dilos.

⁴⁰ Jekh ole dujendar, save oda šunde le Janostar a gele pal o Ježiš, sas o Andrej, o phral le Šimonoskro Peteriskro. ⁴¹ Ešebno veka, savi kerđa o Andrej, sas, hoj arakhla peskre phrales le Šimon a phenda leske: „Arakhlam le Mesijašis,“ so hin prethodo: Le Kristus. ⁴² A anda les ko Ježiš.

O Ježiš dikhla pre leste a phenda: „Tu sal o Šimon, o čhavo le Jonašiskro. Tu pes vičineha Kefas,“ so hin prethodo: „Peter.“

⁴³ Pre aver džives o Ježiš kamla te džal andre Galileja. Arakhla le Filip a phenda leske: „Av pal ma!“

⁴⁴ O Filip sas andral e Betsaida, oda sas o foros, kaj bešelas o Andrej the o Peter. ⁴⁵ A o Filip arakhla le Natanael a phenda leske: „Arakhlam oles, pal kaste hin pisimen andre le Mojžišoskro Zakonos the andro Proroka, le Ježiš andral o Nazaret, le Jozefoskre čhas.“

⁴⁶ O Natanael leske phenda: „Či andral o Nazaret šaj avel vareso lačno?“

O Filip leske odphenda: „Av a dikh!“

⁴⁷ Sar dikhla o Ježiš, hoj o Natanael avel ke leste, phenda: „Dikh, čačo Izraelitas, andre savo nane klamišagos.“

⁴⁸ O Natanael leske phenda: „Khatar man prindžares?“

O Ježiš leske odphenda: „Mek sigeder, sar tut o Filip vičinda, dikhłom tut, sar salas tel oda figovñikos.“

⁴⁹ O Natanael leske phenda: „Rabbi, tu sal oda Čhavo le Devleskro! Tu sal o kralis le Izraeloskro!“

⁵⁰ O Ježiš leske odphenda: „Tu pačas ča vaš oda, bo phendom tuke: „Dikhłom tut tel oda figovñikos“? Dikheha mek bareder veci sar kada.“⁵¹ Palis phenda: „Čačas, čačas phenav tumenge, hoj dikhena o ñebos phundrado a le Devleskre añjelen te džal upre a te avel tele pro Čhavo le Manušeskro.“

2

O bijav andre Kana

¹ Pro trito džives sas o bijav andre Kana Galilejsko a sas ode e daj le Ježišoskri.

² O Ježiš sas vičimen pro bijav peskre učeñikenca. ³ Sar imar lenge dodžalas e mol, phenda e daj le Ježišoske: „Nane len mol.“

⁴ O Ježiš lake phenda: „So amen hin andre oda, džuvlije? Mek na avla miri ora.“

† 1:39 1,39 E grecko čhib: deš ori

⁵ Paloda leskri daj phenda le sluhenge: „Keren savoro, so tumenge phenela!“

⁶ A ačhenas ode šov barune kanti pro pañi, hoj pes o Židi te thoven (moren) pal lengri tradicija. Andre dojekh rešlolas vaj po šel litri.

⁷ O Ježiš lenge phenda: „Pheraren o kanti le pañeha!“ A pherdžarde len dži upre.

⁸ Palis lenge phenda: „Len andral sikra avri a lidžan le bijaveskre starostaske.“ A ligende.

⁹ Ov na džanelas, khatar sas, ale o sluhi, save ile le pañestar, džanenas. Avke sar koštolinda o pañi, so sas čerimen pre mol, vičinda peske le ternes ¹⁰ a phenda leske: „Dojekh manuš thovel pro skamind ešeb e lači mol, a sar imar o hosci buter pile, palis del e goreder. Ale tu muklal e lači mol dži akana!“

¹¹ Kada ešebno zazrakos, so o Ježiš kerđa, pes ačhila andre Kana Galilejsko. Avke sikađa peskri slava a leskre učeñika andre leste pačandile.

¹² Paloda geľa andro Kafarnaum peskra daha, peskre phralenca the le učeñikenca a ačhile ode vajkeci dživesa.

O Ježiš žužarel o chramos

¹³ E Patrađi le Židengri sas pašes a o Ježiš džalal andro Jeruzalem. ¹⁴ Ode andro chramos arakhľa olen, ko bikenenas le gurumñen, le bakren, le holuben, a the olen, ko vatinenas o love. ¹⁵ Le špargendar peske kerđa bičos a tradña savoredženen le bakrenca the le gurumñenca avri andral o chramos. Olenge, ko vatinenas o love, previsarda o skaminda a rozčhida o love. ¹⁶ Olenge, ko bikenenas le holuben, phenda: „Lidžan len adarik het! Ma keren mire Dadeskre kherestar pľacos!“ ¹⁷ Leskre učeñikenge avľa pre godi, hoj hin pisimen: „*O kamiben vaš tiro kher andre mande labol sar jag.*“

¹⁸ Akor leske o Židi phende: „Sikav amenge varesavo zazrakos, hoj te džanas, hoj tut hin pravos kada te kerel.“

¹⁹ O Ježiš lenge odphenda: „Čhiven tele kada chramos a tel o trin džives les pale ačhavava.“

²⁰ Avke lestar o Židi phučle: „Saranda the šov (46) berš ačhavenas kada chramos a tu les ačhaveha tel o trin džives?“ ²¹ Ale ov oda vakerelas pal o chramos peskre teloskro. ²² Sar imar uštıla andral o meriben, o učeñika peske leperde, hoj oda phenda, a pačandile oleske, so hin pisimen, a the le lavenge, so o Ježiš phenda.

²³ Sar sas andro Jeruzalem pre Patrađi, but džene pačandile andre leskro nav, bo dikhenas o zazraki, so kerelas. ²⁴ Ale o Ježiš lenge na phenelas pal peste savoro, bo džanelas savore manušen. ²⁵ Leske na kampelas, hoj leske vareko te phenel vareso pal o manuš, bo ov džanelas, so hin le manušes andro jilo.

3

O Ježiš the o Nikodem

¹ Sas jekh Farizejis, so pes vičinelas Nikodem, a ov sas baro manuš maškar o Židi.

² Ov avľa rači ko Ježiš a phenda leske: „Rabbi, džanas, hoj avľal le Devlestar sar učitelis, bo ñiko našti kerel ajse zazraki, sar tu keres, te leha na ulahas o Del.“

³ O Ježiš leske odphenda: „Čačes, čačes phenav tuke: Oda, ko na ulola pale, našti dikhel o krališagos le Devleskro.“

⁴ Avke o Nikodem phučla: „Sar šaj ulol manuš, te hino imar phuro? Či šaj džal dujtovar peskra dake andro per, hoj te ulol?“

⁵ O Ježiš odphenda: „Čačes, čačes phenav tuke, te vareko na ulola andral o pañi the andral o Duchos, našti džal andro krališagos le Devleskro. ⁶ So ulila andral o telos, hin o telos, a so ulila andral o Duchos, hin o duchos. ⁷ Ma čudalın tut, hoj

tuke phendom: „Mušinen te ulol pale.“⁸ E balvaj phurdel, kaj kamel, šunes la, ale na džanes, khatar avel a kaj džal. Avke oda hin the sakoneha, ko ulila andral o Duchos.“

⁹ O Nikodem lestar phučla: „Sar pes oda šaj ačhel?“

¹⁰ O Ježiš leske odphenda: „Se tu sal učitelis andro Izrael a kada na džanes?
¹¹ Čačes, čačes phenav tuke, hoj so džanas, phenas a oda, so dikhlam, vakeras avri, no tumen na prilen amaro svedectvos. ¹² Te tumenge vakerav pal o veci kale svetoskre a na pačan, sar palis pačana, te tumenge vakerava pal o veci le ņeboskre? ¹³ ņiko na gela upre andro ņebos, ča oda, ko avla tele andral o ņebos, o Čhavo le Manušeskro. ¹⁴ Avke sar o Mojžiš pre pušta hazdña upre le sapes, mušinel te avel uprehazdlo the o Čhavo le Manušeskro, ¹⁵ hoj sakones, ko pačal andre leste, te avel o večno dživipen.

¹⁶ Bo o Del avke kamelas o svetos, hoj diña peskre jekhore Čhas, hoj ņiko, ko pačal andre leste, te na merel, ale te avel les o večno dživipen. ¹⁷ Bo o Del na bičhada pro svetos peskre Čhas, hoj te odsudzinel o svetos, ale hoj les te spasinel. ¹⁸ Oda, ko pačal andre leste, na ela odsudzimen. Ale oda, ko na pačal, imar hino odsudzimen, bo na pačandila andro nav le Devleskre jekhore Čhaskro. ¹⁹ Kada hin oda sudos, hoj o švetlos avla pre phuv, ale o nipi buter kamenas o kalipen sar o švetlos, bo lengre skutki sas nalače. ²⁰ Bo oda, ko kerel o nalače veci, našti avri ačhel o švetlos a na džal andro švetlos, hoj te na dičhol, so kerel. ²¹ Ale oda, ko dživel andro čačipen, džal andro švetlos, hoj pes te sikavel, hoj oda, so kerel, hin kerdo andro Del.“

Le Janoskro svedectvos pal o Ježiš

²² Palis avla o Ježiš peskre učeñikenca andre judsko phuv. Ode lenca ačila a bolelas. ²³ A the o Jan bolelas andro Aion, paš o Salem, bo ode sas but pañi a o manuša ode avenas a denas pes te bolel. ²⁴ Kada sas mek angloda, sar o Jan sas phandlo andre bertena.

²⁵ Varesave učeñika le Janoskre pes vesekedinenas jekhe Židoha pal oda, hoj so phenel o zakonos, sar pes kempel te obžužarel. ²⁶ Avle ko Jan a phende leske: „Rabbi, oda, ko sas tuha pre oki sera pal o Jordan a pal savo tu diñal svedectvos, bolel a savoredžene džan ke leste.“

²⁷ O Jan odphenda: „O manuš peske našti lel nič korkoro, te leske oda na sas dino andral o ņebos. ²⁸ Tumen korkore san mire švedki, hoj me phendom: „Me na som o Kristus, ale som bičhado anglal leste.“ ²⁹ E terñi patrinel le terneske a o prijatelis le terneskro, savo ode ačhel a šunel, igen radisalol, sar šunel le terneskro hangos. Kada miro radišagos hin akana pherdo. ³⁰ Ov mušinel te barol a me te cikñol.

O Čhavo avel upral andral o ņebos

³¹ Oda, ko avel upral, hino upral savorende. Ko hino pal e phuv, hino pal e phuv a vakerel pal o veci, so pes kerel pre phuv; ale oda, ko avel andral o ņebos, hino upral savorende. ³² Ov vakerel pal oda, so dikhla a šunda, ale ņiko na prilal leskro svedectvos. ³³ Oda, ko prilal leskre lava, sikavel, hoj o Del hino čačipnaskro. ³⁴ Bo oda, kas o Del bičhada, vakerel o lava le Devleskre, bo o Del leske del le Duchos bi e mira. ³⁵ O Dad kamel le Čhas a diña savoro andre leskre vasta. ³⁶ Oda, ko pačal andro Čhavo, oles hin o večno dživipen, ale oda, ko na prilal le Čhas, na dikhela o dživipen, ale ačhel pre leste e cholli le Devleskri.“

¹ Sar pes dodžanla o Ježiš, hoj o Farizeja pes došunde pal leste, hoj dochudel a bolel buter učeņiken sar o Jan, ² kajte o Ježiš korkoro na bolelas, ale leskre učeņika, ³ omukla e judsko phuv a geła pale andre Galileja.

⁴ Ale mušinda te džal prekal e Samarija. ⁵ Avke avla andre Samarija andro foros Sichar, so sas pašes paš odi mała, so diňa o Jakob peskre čhaske le Jozefoske. ⁶ Ode sas e chaņig le Jakoboskri. O Ježiš sas strapimen le dromestar, avke peske bešla paš e chaņig. Sas vaj dešuduj (12) ori* pro dilos.

⁷ Akor avla jekh džuvli andral e Samarija te cirdel o paņi. O Ježiš lake phenda: „De man te pijel!“ ⁸ Bo leskre učeņika gele andro foros te cinel te chal.

⁹ Akor leske odi Samaritanka phenda: „Tu sal Židos a me som Samaritanka. Sar šaj mandar manges te pijel paņi?“ Bo o Židi na vakeren le Samaritanenca.

¹⁰ O Ježiš lake odphenda: „Te džanlalas, savo daros del o Del a ko hin oda, ko tuke phenel: ‚De man te pijel,‘ manglalas les a ov tut diňahas o džido paņi.“

¹¹ E džuvli leske phenda: „Rajeja, se nane tut aņi vedros a e chaņig hiņi bari. Akor khatar leha o džido paņi? ¹² So, tu sal bareder sar amaro dad o Jakob, savo amenge diňa kadi chaņig? Se ov korkoro andral pijelas, the leskre čhave the leskre džviri.“

¹³ O Ježiš lake odphenda: „Sako, ko pijela kale paņestar, ela pale smedno, ¹⁴ ale ko pijela ole paņestar, so les me dava, oles na smedzinela šoha. Ale o paņi, so les me dava, ačhela andre leste sar e chaņig, so dela o večno džživipen.“

¹⁵ E džuvli leske odphenda: „Rajeja, de man ole paņestar, hoj man te na smedzinel a te na phirav kade paņeske.“

¹⁶ Ov lake phenda: „Dža, vičin tire romes a av kade!“

¹⁷ E džuvli odphenda: „Nane man rom.“

O Ježiš lake phenda: „Mištes phendał, hoj tut nane rom, ¹⁸ bo sas tut pandž roma a oda, kaha sal akana, nane tiro rom. Oda phendał čačo.“

¹⁹ Akor oj phenda: „Rajeja, dikhav, hoj sal prorokos. ²⁰ Amare dada lašarenas le Devles pre kada verchos a tumen phenen, hoj andro Jeruzalem hin o than, kaj les kempel te lašarel.“

²¹ O Ježiš lake odphenda: „Pača mange, džuvlije: Avel e ora, hoj na lašarena le Devles aņi pre kada verchos aņi andro Jeruzalem. ²² Tumen lašaren oles, kas na prindžaren. Ale amen lašaras oles, kas prindžaras, bo o spaseņje avel le Židendar. ²³ Ale avel e ora a imar hiņi akana, hoj ola, ko čačes lašaren le Dades, les lašarena andro Duchos the andro čačipen. Bo o Dad rodel ajsen, ko les avke lašaren. ²⁴ O Del hino Duchos a ola, ko les lašaren, mušinen les te lašarel andro Duchos the andro čačipen.“

²⁵ E džuvli leske phenda: „Džanav, hoj avela o Mesijašis, (savo pes vičinel Kristus). Sar ov avela, phenela amenge savoro.“

²⁶ O Ježiš lake odphenda: „Me som oda, ko tuha vakerav.“

²⁷ Androda avle leskre učeņika a čudalinenas pes, hoj vakerelas la džuvlaha. Ale ņiko na phučla: „So latar kames?“ aņi: „Soske laha vakeres?“

²⁸ Akor mukla e džuvli ode peskro džbanos a geła andro foros te phenel le nipenge: ²⁹ „Aven te dikhel le manušes, savo mange phenda savoro, so kerđom! Či oda nane o Kristus?“ ³⁰ Avke avle avri andral o foros a gele paš o Ježiš.

³¹ Androda les mangelas leskre učeņika: „Rabbi, cha!“

³² Ale ov phenda: „Man hin te chal chaben, pal savo tumen na džanen.“

³³ Akor phučenas o učeņika jekh avrestar: „Anda leske vareko te chal?“

³⁴ Ale o Ježiš lenge odphenda: „Miro chaben hin oda, hoj te kerav e voła oleskri, ko man bičhađa, a te dokerav leskri buči. ³⁵ Či tumen na phenen, hoj mek štar čhon a

* 4:6 4,6 E grecko čhib: šov ori

avela e žatva? Phenav tumenge, hazden tumare jakha a dikhen pro mali: Imar hine parne a imar šaj te skidel upre e žatva! ³⁶ Oda, ko skidel upre, imar lel o počiniben a skidel o ulipen pro večno dživipen, hoj oda, ko sadzinda, the oda, ko skidna upre, jekhetane te radisalon. ³⁷ Bo oda lav, so vakeren o nipi, hin čačipen: „Jekh dženo sadzinel a aver skidel upre.“ ³⁸ Me tumen bičhadom te skidel upre oda, pre soste tumen buči na kerdan. Aver kerenas a tumen kidňan upre o ulipen lengra bučatar.“

³⁹ But Samaritana andral oda foros pačandile andro Ježiš angle odi džuvli, bo oj svedčinelas: „Phenda mange avri savoro, so keravas.“ ⁴⁰ Sar ke leste avle o Samaritana, mangenas les, hoj te ačhel ke lende. A o Ježiš ode ačila duj džives. ⁴¹ A pačandile mek buter džene, sar šunde leskre lava, ⁴² a phende la džuvlake: „Amen pačas imar na ča vaš oda, so tu phenda, ale the korkore šundam a džanas, hoj ov hino čačes o Spasitelis le svetoskro.“

O Ježiš sastarel le uradňikoskre čhas

⁴³ Pal ola duj dživesa odgeľa odarik o Ježiš andre Galileja, ⁴⁴ bo o Ježiš korkoro phenda, hoj le prorokos nane pačiv ode, kaj barila avri. ⁴⁵ Avke avla o Ježiš andre Galileja. O manuša andral e Galileja les priile, bo the on sas pre Patrađi andro Jeruzalem a dikhle savoro, so kerelas.

⁴⁶ Avke o Ježiš avla pale andre Kana Galilejsko, kaj čerinda o paňi pre mol. Ode sas jekh kraliko uradňikos, saveskro čhavo sas nasvalo andro Kafarnaum. ⁴⁷ Sar ov šunda, hoj o Ježiš avla andral e Judsko andre Galileja, geľa ke leste a mangla les, hoj te avel te sastarel leskre čhas, bo ov imar merelas.

⁴⁸ O Ježiš leske phenda: „Te na dikľanas đivi the zazraki, na pačandilanas.“

⁴⁹ O uradňikos odphenda: „Rajeja, av manca mek angloda, sar miro čhavo merela.“

⁵⁰ O Ježiš leske phenda: „Dža, tiro čhavo dživel.“

Ov pačandila ole laveske, so leske o Ježiš phenda, a geľa. ⁵¹ A sar džalas pal o drom, avle ke leste leskre sluhi a phende leske: „Tiro čhavo dživel.“ ⁵² Avke lendar phučla pre ora, kana leske sas feder. Odphende: „Idž, jekh oratar† les e horučka omukla.“

⁵³ Akor o dad prindžarda, hoj oda sas andre odi ora, sar leske o Ježiš phenda: „Tiro čhavo dživel.“ A pačandila ov the calo leskro kher.

⁵⁴ Kada sas imar dujto zazrakos, so o Ježiš kerđa, sar avla andral e judsko phuv andre Galileja.

5

O Ježiš sastarel jekhe nasvales paš e Bethesda

¹ Palis geľa o Ježiš andro Jeruzalem pro židoviko inepos. ² Andro Jeruzalem paš e Bakrengri brana sas paňi, savo o Židi vičinen Bethesda. Sas ode pandž hali kerde le slupendar. ³ Andre ola thana pašlonas igen but nasvale – kore, bange the kaliki. [A užarenas, medik pes na čhalavela o paňi. ⁴ Bo o Židi pačanas, hoj o aňjelos le Rajeskro avelas pal varesavo časos andro paňi a čhalavelas le paňeha a oda, ko pes akor ešebno chudelas le paňestar, sastolas avri andral savore nasvalibena, so les sas.] ⁵ A sas ode varesavo manuš, savo sas nasvalo tranda the očno (38) berš. ⁶ Sar les o Ježiš dikhla te pašol a prindžarda, hoj imar hino but nasvalo, phučla lestar: „Kames te sastol avri?“

⁷ O nasvalo manuš leske odphenda: „Rajeja, nane ajso manuš, savo man ligendaahas andro paňi akor, sar pes čhalavel. A medik me dodžav, imar aver džal anglal ma.“

⁸ Akor leske o Ježiš phenda: „Ušfi, le tiro hadžos a dža!“ ⁹ Oda manuš takoj sastila avri, ila peske o hadžos a phirelas.

† 4:52 4,52 E grecko čhib: efa orendar

Oda pes ačhila pro šabat, ¹⁰ a vašoda o Židi phende oleske, so sas sastardo: „Hin šabat, našti lidžas o hadžos!“

¹¹ Ale ov lenge odphenda: „Oda, ko man sastarda, mange phenda: ‚Le tiro hadžos a dža!‘ “

¹² Avke lestar phučle: „Ko hin oda manuš, so tuke phenda: ‚Le tiro hadžos a dža?‘ “

¹³ Ale oda manuš, so sastila avri, na džanelas, ko oda hin, bo o Ježiš odgeła dureder pašal ola nipi, so pes ode zgele.

¹⁴ Palis les o Ježiš arakhla andro chramos a phenda leske: „Dikh, sastilal avri, imar buter ma ker o bini, hoj pes tuke te na ačhel vareso goreder!“ ¹⁵ Oda manuš geła het a phenda le Židenge: „O Ježiš man sastarda.“

¹⁶ A vašoda, hoj oda o Ježiš kerda pro šabat, chudle pre leste o Židi te džal. ¹⁷ Ale o Ježiš lenge odphenda: „Miro Dad furt kerel, vašoda the me kerav.“ ¹⁸ Vaš oda lav les o Židi mek buter kamenas te murdarel, na ča hoj na dolikerel o šabat, ale mek the le Devles vičinel Dado a kerel pestar jekh le Devleha.

E autorita le Ježišoskri

¹⁹ Avke lenge o Ježiš odphenda: „Čačes, čačes tumenge phenav, o Čhavo našti kerel nič korkoro pestar, ča oda, so dikhel te kerel peskre Dades. Avke sar kerel o Dad, kerel the o Čhavo. ²⁰ Bo o Dad rado dikhel le Čhas a sikavel leske savoro, so ov kerel. A sikavela leske mek bareder veci sar kala, hoj pes tumen te čudalinen. ²¹ Bo sar o Dad uštavel le mulen a obdžidarel len, avke the o Čhavo, kas kamel, obdžidarel. ²² Bo o Dad na sudzinel ňikas, ale savoro sudos diňa le Čhaske, ²³ hoj savore te den pačiv le Čhas, avke sar den pačiv le Dades. Ko na del pačiv le Čhas, na del pačiv le Dades, savo les bičhađa.

²⁴ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oles, ko šunel miro lav a pačal oleske, ko man bičhađa, hin večno džživipen. Na džala pro sudos, ale pregeła andral o meriben andro džživipen. ²⁵ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj avela e ora a imar hiňi kade, sar o mule šunena o hangos le Devleskre Čhaskro a ola, ko les šunena, džživena. ²⁶ Bo sar hin le Dades o džživipen andre peste, avke diňa the le Čhaske, hoj les te avel o džživipen andre peste. ²⁷ Diňa les pravos te sudzinel, bo hino o Čhavo le Manušesko.

²⁸ Ma čudalinen tumen oleske, bo avel e ora sar savore, ko hine andro hrobi, šunena leskro hangos ²⁹ a ola, ko mištes kerenas, uštena andral o meriben a džživena, ale ola, ko namištes kerenas, uštena a ena odsudzimen. ³⁰ Me našti kerav nič korkoro mandar. Sudzinav avke, sar šunav le Dadestar a miro sudos hino čačipnaskro, bo na rodav miri voľa, ale e voľa Oleskri, ko man bičhađa.“

O svedectvos pal o Ježiš

³¹ „Te me vakerav korkoro pal mande, miro svedectvos nane čačipnaskro. ³² Aver dženo svedčinel pal ma a džanav, hoj leskro svedectvos pal ma hin čačipen.

³³ Tumen bičhađan le manušen ko Jan a ov diňa čačipnaskro svedectvos. ³⁴ No me na prilav o svedectvos le manušestar, ale kada phenav vašoda, hoj te aven spasimen. ³⁵ Ov sas e momeli, so labolas the švicinelas, a tumen kamenas sikra te radisaľol andre leskro švetlos.

³⁶ No man hin bareder svedectvos sar le Jan. Bo o skutki, save mange diňa te kerel o Dad, save me kerav, ola skutki svedčinen, hoj man o Dad bičhađa. ³⁷ The o Dad, savo man bičhađa, korkoro diňa pal ma svedectvos. Tumen šoha na šundan leskro hangos aňi na dikhlan leskro muj. ³⁸ A leskro lav na ačhel andre tumende, bo na pačan oleske, kas ov bičhađa. ³⁹ Roden andro Pisišagi, bo gondolinen tumenge, hoj

andre lende tumen hin o večno dživipen a ipen ola Pisišagi svedčinen pal ma. ⁴⁰ Ale na kamen te avel paš ma, hoj tumen te avel o večno dživipen.

⁴¹ O lašariben le nipendar na prilav, ⁴² ale me tumen prindžarav, hoj tumen nane o kamiben le Devleskro andro jile. ⁴³ Me avlom andro nav mire Dadeskro a na prilen man, ale te avlahas vareko aver andre peskro nav, oles priilanas. ⁴⁴ Sar šaj tumen pačan, te jekh avrestar rado prilen o lašariben, ale o lašariben le jekhore Devlestar na roden?

⁴⁵ Ma gondolinen tumenge, hoj me pre tumende vakerava le Dadeske. O Mojžiš, pre savo pes tumen zmuken, ov pre tumende vakerela. ⁴⁶ Bo te pačandilanas le Mojžišoske, pačandilanas the mange, bo ov pisinelas pal mande. ⁴⁷ Ale te na pačan oleske, so ov pisinda, sar šaj pačan oleske, so me vakerav?“

6

O Ježiš del te chal but manušen

¹ Palis o Ježiš gela pre oki sera le Galilejske moroskri, savo pes vičinel the Tiberijadsko. ² A džanas pal leste igen but nipi, bo dikhle leskre zazraki, sar sastarelas le nasvalen. ³ O Ježiš gela upre pro verchos peskre učeňikenca a ode peske bešla. ⁴ A e Patrađi, o inepos le Židengro, sas pašes.

⁵ Sar o Ježiš hazdña o jakha a dikhla, hoj ke leste aven igen but nipi, phenda le Filiposke: „Kaj cinaha maro, hoj te das te chal savore kale nipen?“ ⁶ Ale kada phučla, ča hoj les te skušinel avri, bo ov imar džanelas, so kerela.

⁷ O Filip leske phenda: „Aňi kajte cindamas maro vaš o duj šel (200) denara, ta na ulahas dos, hoj sako lendar bajča sikra te chal.“

⁸ Jekh leskre učeňikendar, o Andrej, o phral le Šimonoskro Peteriskro, leske phenda: ⁹ „Hin kade jekh čavoro, saves hin pandž jačmena mare the duj ribi, ale so oda hin prekal kajci džene?“

¹⁰ O Ježiš phenda: „Phenen le nipenge, hoj peske te bešen.“ A pre oda than sas but čar. Avke peske o manuša bešle; sas ode vaj pandž ezera (5 000) murša. ¹¹ O Ježiš iľa o mare, palikerđa a rozdelas le učeňikenge a o učeňika olenge, ko bešenas. Avke oda kerđa the le ribenca a savore chale ajci, keci kamenas.

¹² Sar imar čalile, phenda peskre učeňikenge: „Skiden upre, so ačila, hoj nič te na musalol!“ ¹³ Avke skidle upre dešuduj (12) pherde košara, so ačhile ole pandže jačmene marendar, so chanas.

¹⁴ Sar o nipi dikhle oda zazrakos, so o Ježiš kerđa, phenenas: „Ov hino čačes oda Prorokos, savo majinel te avel pro svetos.“ ¹⁵ A sar o Ježiš avla pre oda, hoj imar aven a kamen lestar našilu te kerel kralis, pale gela korkoro pro verchos.

O Ježiš phirel pal o moros

¹⁶ Sar zaračila, gele leskre učeňika paš o moros. ¹⁷ Gele andre lodka a džanas pre oki sera le moroskri andro Kafarnaum. Imar sas rat a o Ježiš mek na avla pale paš lende. ¹⁸ Akor pes chudña o moros te hazdel upre, bo phurdelas e zoralı balvaj. ¹⁹ Sar imar o učeňika pregele la lodkaha vaj pandž abo šov kilometri, dikhle le Ježiš te phirel pal o moros a te avel paš e lodka a predarandile. ²⁰ Ale o Ježiš lenge phenda: „Me som, ma daran tumen!“ ²¹ Akor les ile andre lodka a e lodka sas takoj pre oda than, kaj kamle te džal.

O Ježiš hino o maro le džživpnaskro

²² O nipi, save ačhenas pre aver sera le moroskri, džanenas, hoj ode sas ča odi jekh lodka, andre savi gele leskre učeňika het. Džanenas the oda, hoj o Ježiš na gela jekhetane peskre učeňikenca andre lodka, ale hoj o učeňika gele het korkore. ²³ Ale

avle aver lodki andral e Tiberijada paš oda than, kaj chanas o maro, akor sar o Raj palikerda. ²⁴ No pre aver džives, sar dikhle ola nipi, hoj ode nane o Ježiš aňi leskre učeňika, gele andre ola lodki, so avle andral e Tiberijada. Avle andro Kafarnaum a rodenas le Ježiš.

²⁵ A sar les arakhle pre oki sera le moroskri, phende leske: „Rabbi, kana kade avlal?“

²⁶ O Ježiš lenge odphenda: „Čačes, čačes phenav tumenge: Tumen man na roden vaš oda, hoj dikhlan o zazraki, ale vaš oda, hoj chalan ole marendar a čaliľan. ²⁷ Ma keren buči vaš ajso chaben, so našlöl, ale vaš ajso chaben, so ačhel andro večno dživipen a so tumen o Čhavo le Manušeskro dela, bo pre leste thoda o Del o Dad peskri pečat.“

²⁸ Akor leske phende: „So mušinas te kerel, hoj te keras o skutki le Devleskre?“

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: „O skutkos le Devleskro hin kada: te pačal andre Oda, kas ov bičhađa.“

³⁰ Akor leske phende: „Savo znameňje kereha, hoj te dikhas a te pačas tuke? So kereha? ³¹ Amare dada chanas e manna pre pušta, avke sar hin pisimen: *„Diňa len te chal o maro andral o ņebos.“*“

³² Pre oda lenge o Ježiš phenda: „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj na o Mojžiš tumen diňa o maro andral o ņebos, ale miro Dad tumen del o čačo maro andral o ņebos. ³³ Bo le Devleskro maro hin oda, ko avel tele andral o ņebos a del le svetos dživipen.“

³⁴ Akor leske phende: „Rajeja, de amen furt oda maro.“

³⁵ O Ježiš odphenda: „Me som oda maro, so del o dživipen, ko avela ke mande, na ela šoha bokhalo, a ko andre mande pačala, šoha na ela smedno. ³⁶ Ale phendom tumenge, kajte man imar dikhlan, the avke na pačan. ³⁷ Savore, kas mange del o Dad, avena ke ma a oles, ko avela ke ma, šoha na odčhivava. ³⁸ Bo na avlom tele andral o ņebos, hoj te kerav miri voľa, ale e voľa oleskri, ko man bičhađa. ³⁹ A e voľa oleskri, ko man bičhađa, hin, hoj te na našavav ņikas olendar, kas mange diňa. Ale kamel, hoj len savoren te uštavav andral o meriben andro posledno džives. ⁴⁰ E voľa mire Dadeskri hin, hoj sako, ko dikhel le Čhas a pačal andre leste, te chudel o večno dživipen. A me les uštavava andro posledno džives.“

⁴¹ O Židi pre leste reptinenas, bo phenda: „Me som oda maro, so avľa tele andral o ņebos.“ ⁴² A phenenas: „Či nane kada o Ježiš, o čhavo le Jozefoskro? Či na prindžaras leskre dades the da? Sar šaj phenel: *„Avlom tele andral o ņebos?“*“

⁴³ Akor lenge o Ježiš odphenda: „Ma reptinen maškar tumende! ⁴⁴ ņiko našti avel ke mande, te les na pricirdňahas o Dad, savo man bičhađa. A me les uštavava andro posledno džives. ⁴⁵ Andro Proroka hin pisimen: *„Savore ena sikade le Devlestar.“* Avke sako, ko šunda le Dades a sikliľa lestar, avel ke mande. ⁴⁶ ņiko na dikhľa le Dades, ča oda, ko hino le Devlestar; ov le Dades dikhľa. ⁴⁷ Čačes, čačes phenav tumenge: Oles, ko andre mande pačal, hin o večno dživipen. ⁴⁸ Me som o maro le dživipnaskro. ⁴⁹ Tumare dada chanas e manna pre pušta a mule. ⁵⁰ Ale kada hin oda maro, so avel tele andral o ņebos, a oda manuš, so lestar chala, na merela. ⁵¹ Me som oda džido maro, so avľa tele andral o ņebos. Te vareko chala ole marestar, dživela furt. Oda maro hin miro felos, savo me dava vaš o dživipen le svetoskro.“

⁵² Akor pes o Židi chudle te vesekedinel maškar peste a phende: „Sar amenge kada manuš šaj del te chal peskro felos?“

⁵³ O Ježiš lenge phenda: „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj te na chana o felos le Čhaskro le Manušeskro a te na pijena leskro rat, na ela andre tumende o dživipen.

⁵⁴ Ko chal miro felos a pijel miro rat, oles hin večno dživipen a me les uštavava

andro posledno džives. ⁵⁵ Bo miro telos hin oda čačo chaben a miro rat oda čačo pijiben. ⁵⁶ Oda, ko chal miro telos a pijel miro rat, ačhel andre ma a me andre leste. ⁵⁷ Avke sar man bičhađa o džido Dad a sar me dživav le Dadestar, avke the oda, ko man chala, mandar dživela. ⁵⁸ Kada hin oda maro, so avla tele andral o ņebos; na avke sar tumare dada chanas e manna a mule. Oda, ko chala kada maro, dživela pro furt.“ ⁵⁹ Kada phendā akor, sar sikavelas andre sinagoga andro Kafarnaum.

But učeňika oddžan le Ježišostar

⁶⁰ Sar oda šunde leskre učeňika, but džene lendar phende: „Kala lava hine zorale! Ko len šaj šunel?“

⁶¹ Ale o Ježiš džanelas, hoj leskre učeňika pre leste reptinen, vašoda lenge phendā: „Kada marel tele tumaro pačaben? ⁶² A so kerđanas akor, te dikhlanas le Čhas le Manušeskres te džal upre ode, kaj sas angloda? ⁶³ O Duchos hin, so obdžidarel; le manuškri zor nane pre ņisoste. O lava, so tumenge me vakerđom, hine Duchos the dživipen. ⁶⁴ Ale maškar tumende hin ajse, so na pačan.“ Bo o Ježiš imar ešebnovarestar džanelas, ko lendar na pačal a the ko les zradzinela. ⁶⁵ A o Ježiš phendā: „Vašoda tumenge phendom, hoj ņiko našti avel ke ma, te leske oda na sas dino mire Dadestar.“

⁶⁶ Akorestar odgele but leskre učeňika het a imar leha na phirenas.

⁶⁷ Avke o Ježiš phučla le dešudujendar: „So, the tumen kamen te džal het?“

⁶⁸ O Šimon Peter leske odphendā: „Rajeja, ke kaste džaha? Se tut hin o lava, so den o večno dživipen, ⁶⁹ a amen pačandilam a prindžardam, hoj tu sal oda Sveto le Devleskro.“

⁷⁰ O Ježiš lenge odphendā: „Či me mange na kidňom avri tumen le dešudujen? Ale jekh tumendar hin o beng.“ ⁷¹ Oda phendā pal o Judaš, pal o čhavo le Šimonoskro Iškarijotsko. Bo ov sas jekh le dešudujendar, savo les palis zradzinda.

7

O Ježiš pro inepos le Stankengro

¹ Palis phirelas o Ježiš pal e Galileja. Na kamelas te phirel pal e Judsko, bo o židovika vodci les kamenas te murdarel. ² Sas pašes le Židengro inepos, o inepos le Stankengro. ³ Akor o phrala le Ježišoskre leske phende: „Dža het andral e Galileja a dža andre Judsko, hoj the tire učeňika ode te dikhen o skutki, so keres. ⁴ Bo ņiko, ko pes kamel te sikavel anglo nipi, na kerel o skutki počoral. Te keres kajse veci, sikav tut le svetoske.“ ⁵ Bo aňi leskre phrala andre leste na pačanas.

⁶ Akor lenge o Ježiš phendā: „Miro časos mek na avla, ale tumaro časos hino kade furt. ⁷ Pre tumende o svetos na džal, ale man našti avri ačhel, bo me pre leste phenav avri, hoj namištes kerel. ⁸ Tumen džan andro Jeruzalem pro inepos. Me na džav pre kada inepos, bo mek na avla miri ora.“ ⁹ Kada lenge phendā a ačhila andre Galileja.

¹⁰ Ale sar gele leskre phrala pro inepos, geľa the ov; no na avke, hoj les te dičhol, ale počoral. ¹¹ O židovika vodci les rodenas pro inepos a phučenas: „Kaj hino?“

¹² A maškar o nipi pes pal leste but vakerelas. Jekh vakerenas, hoj hino lačho, a aver vakerenas, hoj cirdel le nipen pal peste le klamišagoha. ¹³ Ale ņiko pal leste na vakerelas anglal o nipi, bo daranas pes le Židendar.

O Ježiš sikavel andro chramos

¹⁴ Sar imar pregeľa jepaš inepos, geľa o Ježiš upre andro chramos a chudňa te sikavel. ¹⁵ Akor pes o Židi čudalinenas a phučenas: „Khatar džanel le Devleskro Lav, te šoha na siklolas?“

¹⁶ O Ježiš lenge odphenda: „Miro sikaviben nane mandar, ale Olestar, ko man bičhađa. ¹⁷ Te vareko kamel te kerel le Devleskri voľa, džanela, či hin oda sikaviben le Devlestar, abo či me korkoro mandar vakerav. ¹⁸ Oda, ko vakerel korkoro pestar, rodel peskri slava. Ale oda, ko rodel e slava oleskri, ko les bičhađa, vakerel o čaćipen a nane andre leste klamišagos. ¹⁹ Či tumenge o Mojžiš na diňa o Zakonos? A ňiko tumendar na dolikerel o Zakonos. Soske man kamen te murdarel?“

²⁰ O nipi odphende: „Demonos andre tu hin. Ko tut kamel te murdarel?“

²¹ O Ježiš odphenda: „Jekh zazrakos kerđom a savore tumen oleske čudalinen. ²² O Mojžiš tumenge diňa e obriezka, vašoda obrezinen le manušes pro šabat – kajte e obriezka nane le Mojžišostar, ale le dadendar. ²³ Te o murš prilel e obriezka pro šabat, hoj pes te dolikerel le Mojžišoskro zakonos, akor soske pre mande chan choli, hoj sasardom pro šabat cale manušes? ²⁴ Ma sudzinen pal oda, sar oda dičhol avral, ale sudzinen čaćipnaha.“

²⁵ Akor phende varesave Jeruzalemčana: „Či oda nane ov, kas kamen te murdarel? ²⁶ A dikh, bi e dar vakerel anglal o nipi a nič leske na phenen. So, čaćes prindžarde amare vodci, hoj ov hino o Kristus? ²⁷ Se pal kada džanas, khatar hino, ale sar avela o Kristus, pal leste na džanela ňiko, khatar hino.“

²⁸ Akor sikavelas o Ježiš andro chramos a phenda zorales: „Tumen man prindžaren a džanen the khatar som. No me na avľom korkoro mandar, ale oda, ko man bičhađa, hino čačo, a tumen les na prindžaren. ²⁹ Me les prindžarav, bo som lestar a ov man bičhađa.“

³⁰ Akor les kamenas te zalel, ale ňiko pre leste na thođa o vasta, bo mek na avľa leskri ora. ³¹ But džene ole nipendar andre leste pačandile a phende: „Sar avela o Kristus, či kerela buter zazraki, sar ov kerđa?“

O Farizeja kamen te zalel le Ježiš

³² Ale sar šunde o Farizeja le nipen, hoj peske pal leste vakeren kajse veci, bičhade on the o bare rašaja peskre stražņiken, hoj les te zalen.

³³ Akor lenge o Ježiš phenda: „Mek sikra časos som tumenca a palis džava ke oda, ko man bičhađa. ³⁴ Rodena man, ale na arakhena, a ode, kaj me som, tumen našti aven.“

³⁵ Akor peske o Židi phende: „Kaj džala, hoj les amen na arakhaha? Či so, džala andre le Grekengre fori, kaj bešen amare manuša, hoj te sikavel le Greken? ³⁶ So hin oda, so phenda: „Rodena man a na arakhena a ode, kaj me som, tumen našti aven?“

Pal o džido paňi

³⁷ Pre oda posledno baro džives le ineposkro o Ježiš uštıla upre a phenda zorales: „Te hin vareko smedno, mi avel ke ma a mi pijel! ³⁸ A andral oda manuš, ko pačal andre ma, avke sar phenel o Lav le Devleskro, avena avri o prudi le džide paňeskre!“

³⁹ Ale kada phenda pal o Sveto Duchos, saves chudena ola, ko andre leste pačana. Bo mek akor na sas dino o Sveto Duchos, bo mek o Ježiš na sas ilo upre andre slava.

Vesekedinen pes pal o Ježiš

⁴⁰ Varesave džene ole nipendar, save šunde oda lav, phenenas: „Ov hino čaćes oda Prorokos.“

⁴¹ Aver phenenas: „Ov hino o Kristus.“

Ale aver phenenas: „Sar šaj avel o Kristus andral e Galileja? ⁴² Či na phenel o Lav le Devleskro, hoj o Kristus ela andral o potomstvos le Davidoskro, andral o foros Betlehem, kaj bešelas o David?“ ⁴³ Avke pes o nipi vesekedinenas anglo Ježiš.

⁴⁴ Varesave džene lendar les kamle te zalel, ale ňiko pre leste na thođa o vasta.

⁴⁵ O stražnika avle pale ko bare rašaja the ko Farizeja a on lendar phučle: „Soske les na andan?“

⁴⁶ O stražnika odphende: „Šoha nisavo manuš na vakerelas avke sar kada manuš.“

⁴⁷ Akor lenge odphende o Farizeja: „So, the tumen diliňarda andre? ⁴⁸ Či hin vareko maškar amare vodci, abo maškar o Farizeja, ko andre leste pačandila? ⁴⁹ Na! Ča ola nipi andre leste pačandile, so na prindžaren o Zakonos; prekošle hine!“

⁵⁰ Androda phenda o Nikodem, jekh le Farizejendar, savo sas angloda pal o Ježiš: ⁵¹ „Amaro Zakonos na sudzinel le manušes, medik les na šunel avri a medik pes na dodžanel, so kerđa.“

⁵² Odphende leske: „So, the tu sal andral e Galileja? Gen andro Lav le Devleskro a dikheha, hoj o prorokos na avela andral e Galileja.“ ⁵³ A palis gele savoredžene khere.

8

E džuvli, savi kerđa o lubipen

¹ O Ježiš geľa pro Olivovo verchos.

² Tosara avľa pale andro chramos a savore manuša avenas ke leste. Ov peske bešľa a sikavelas len. ³ O zakoňika the o Farizeja ande ke leste jekha džuvľa, sava arakhle te kerel lubipen, a thode la te ačhel maškaral. ⁴ A phende leske: „Učitelina, kadi džuvli sas arakhli paš oda, sar kerelas lubipen. ⁵ O Mojžiš amenge andro Zakonos prikazinda te murdarel kajsa džuvľa le barenca. A tu, so pre oda phenes?“ ⁶ Kada phende vašoda, hoj les te chuden pro lav, hoj pre leste palis te vakeren.

Ale o Ježiš bandila tele a pisinelas le angušteha pre phuv. ⁷ A sar lestar na preachenas te phučel, uštıla a phenda lenge: „Ko tumendar hino bi o binos, mi čhivel andre late ešebno le bareha.“ ⁸ A pale bandila tele a pisinelas pre phuv.

⁹ Sar oda on šunde, jekh pal aver džanas het, ešeb o nekphureder, medik ode na ačhila ča o Ježiš korkoro ola džuvľaha, savi ačhelas maškaral. ¹⁰ O Ježiš pale uštıla a phenda lake: „Kaj hine savore? Ňiko tut na odsudzinda?“

¹¹ Oj phenda: „Ňiko, Rajeja!“

O Ježiš lake phenda: „Aňi me tut na odsudzina: Dža a imar ma ker buter o bini!“

O Ježiš hin o švetlos le svetoskro

¹² Palis ke lende o Ježiš pale prevakerđa: „Me som o švetlos le svetoskro. Oda, ko phirela pal mande, na phirela andro kalipen, ale ela les o švetlos le dživipnaskro.“

¹³ O Farizeja leske phende: „Tu svedčines korkoro pal tu; tiro svedectvos nane čačipnaskro.“

¹⁴ O Ježiš odphenda: „Kajte me svedčinav korkoro pal mande, miro svedectvos hino čačo, bo džanav, khatar avlom a kaj džav. Ale tumen na džanen, khatar avav aňi kaj džav. ¹⁵ Tumen sudzinen avke sar o nipi, me na sudzinav Ňikas. ¹⁶ Ale te me sudzinav, miro sudos hino čačipnaskro, bo na som korkoro, ale o Dad, savo man bičhađa, hino manca. ¹⁷ Se the andre tumaro Zakonos hin pisimen, hoj o svedectvos duje manušengro hino čačo. ¹⁸ Me svedčinav korkoro pal mande a svedčinel pal mande the o Dad, savo man bičhađa.“

¹⁹ Akor leske phende: „Kaj hino tiro Dad?“

O Ježiš odphenda: „Na prindžaren aňi man aňi mire Dades. Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades.“ ²⁰ Kada o Ježiš vakerelas akor, sar sikavelas andro chramos paš e pokladňa, ale Ňiko pre leste na thođa o vasta, bo mek na avľa leskri ora.

O vakeriben le napačabnaskre Židenca

²¹ Paloda lenge o Ježiš pale phendā: „Me džav het a tumen man rodēna a merēna andre tumaro binos. Ode, kaj me džav, tumen našti aven.“

²² Akor phenenas o Židi: „So pes kamel korkoro te murdarel, hoj phenel: ‚Ode, kaj me džav, tumen našti aven?‘“

²³ Ov lenge phendā: „Tumen san telal, me som upral. Tumen san pal kada svetos, me na som. ²⁴ Vašoda tumenge phendom, hoj merēna andre tumare bini, bo te na pačana, hoj Me Som, merēna andre tumare bini.“

²⁵ Akor leske phende: „Ko tu sal?“

O Ježiš lenge odphendā: „Oda, ko tumenge furt phenavas, hoj som. ²⁶ Hin man but pal tumende te vakerel a te sudzinel. Ale oda, ko man bičhađa, hino čačo a me vakerav le svetoske oda, so šundom lestar.“

²⁷ No on na achalile, hoj lenge vakerelas pal o Dad. ²⁸ Avke phendā o Ježiš: „Sar hazdena upre le Čhas le Manušeskres, akor džanēna, hoj me som a hoj korkoro mandar na kerav nič, ale vakerav avke, sar man sikada miro Dad. ²⁹ Oda, ko man bičhađa, hino manca. Na mukla man o Dad korkores, bo me furt kerav oda, so hin leske pre dzeka.“ ³⁰ Sar oda vakerelas, but džene andre leste pačandile.

O čačipen oslobodzinel

³¹ Akor phendā o Ježiš ole Židenge, save andre leste pačandile: „Te dolikerēna miro lav, čačes san mire učeņika. ³² Prindžarena o čačipen a o čačipen tumen oslobodzinel.“

³³ Odphende leske: „Amen sam le Abrahamskre čhave a šoha ņikaske na samas otroka. Sar šaj phenes: ‚Avena oslobodzimen?‘“

³⁴ O Ježiš lenge phendā: „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj sako, ko kerel binos, hino otrokos le binoske. ³⁵ O otrokos na ačhela andro kher furt, ale o čhavo ačhela furt. ³⁶ Te tumen o Čhavo oslobodzinel, akor avena čačes slobodna. ³⁷ Džanav, hoj san le Abrahamskre čhave, ale kamen man te murdarel, bo na kamen te prilel mire lava. ³⁸ Me vakerav oda, so dikhłom paš miro Dad, a tumen keren oda, so šundān tumare dadestar.“

³⁹ Odphende leske: „Amaro dad hin o Abraham.“

O Ježiš lenge odphendā: „Te ulānas le Abrahamskre čhave, kerdānas ola veci, so o Abraham. ⁴⁰ Akana man kamen te murdarel, le manušes, ko tumenge phendā o čačipen, savo šundā le Devlestar. A kada o Abraham na kerđa. ⁴¹ Tumen keren o skutki tumare dadeskre.“

On phende leske: „Amen na ulilam andral o lubipen, amen hin jekh Dad, o Del.“

⁴² O Ježiš lenge phendā: „Te ulahas o Del tumaro dad, kamlānas man, bo me avłom le Devlestar a akana som kade. Bo me na avłom korkoro mandar, ale ov man bičhađa. ⁴³ Soske na achalon oleske, so me vakerav? Vašoda, bo našti zlidžan mire lava. ⁴⁴ Tumaro dad hin o beng a tumen kamen te kerel o nalāche žadosci tumare dadeskre. Ov sas vrahos ešebnovarestar a na ačhila andro čačipen, bo andre leste nane ņisavo čačipen. Te klaminel, vakerel oda, so hin andre leste, bo ov hino klamaris the o dad le klamišagoskro. ⁴⁵ Ale vašoda, hoj me vakerav o čačipen, tumen mange na pačan. ⁴⁶ Ko tumendar šaj phenel pre ma, hoj kerdom varesavo binos? Ale te vakerav o čačipen, soske mange na pačan? ⁴⁷ Oda, ko hino le Devlestar, šunel le Devleskre lava. Tumen vašoda na šunen, bo na san le Devlestar.“

Pal o Ježiš the pal o Abraham

⁴⁸ Akor leske o Židi odphende: „Či amen na phenas mištes, hoj sal Samaritanos a hin andre tu demonos?“

⁴⁹ O Ježiš odphendā: „Andre mande nane demonos. Me dav pačiv mire Dades, ale tumen man na den pačiv. ⁵⁰ Me na rodav miri slava, ale hin aver, ko oda rodel prekal

ma, a ov hino sudcas. ⁵¹ Čačes, čačes phenav tumenge te vareko dolikerela miro lav, šoha na dikhela o meriben.“

⁵² Akor leske o Židi phende: „Akana prindžardam, hoj andre tu hin demonos. O Abraham muľa the o proroka mule a tu phenes, hoj te vareko dolikerela tiro lav, šoha na merela? ⁵³ So sal tu bareder sar amaro dad o Abraham, savo muľa? The o proroka mule. So tutar keres?“

⁵⁴ O Ježiš odphenda: „Te man lašarav me korkoro, miro lašariben na mol nič. Miro Dad hin oda, ko man lašarel – pal kaste tumen phenen, hoj hino tumaro Del. ⁵⁵ Tumen les na prindžardan, ale me les prindžarav. Te phendomas, hoj les na prindžarav, ulomas ajsó klamaris sar tumen. No me les prindžarav a dolikerav leskro lav. ⁵⁶ O Abraham tumaro dad radisalila, hoj dikhela miro džives; ov oda dikhla a radisalila.“

⁵⁷ Akor leske o Židi phende: „Mek tuke nane aňi penda (50) berš a le Abraham dikhla?“

⁵⁸ O Ježiš phenda: „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj sigeder sar sas o Abraham, Me Som.“ ⁵⁹ Akor hazdle o bara, hoj andre leste te čhiven, ale o Ježiš pes garuđa a geľa avri andral o chramos.

9

O manuš, savo sas koro kanastar ulila

¹ Sar džalas o Ježiš dikhla jekhe manušes, savo sas koro, kanastar ulila. ² A leskre učeňika lestar phučle: „Rabbi, ko kerđa binos, hoj ulila koro? Ov, abo leskri daj the dad?“

³ O Ježiš odphenda: „Aňi ov na kerđa binos aňi leskri daj the dad. Ale kada pes ačhila vašoda, hoj pes pre leste te sikavel le Devleskri zor. ⁴ Me mušnav te kerel o skutki oleskre, ko man bičhađa, medik hin o džives. Avel e rat a akor ňiko našti kerela buči. ⁵ Medik som pro svetos, som o švetlos le svetoskro.“

⁶ Sar oda phenda, čhungarda pre phuv, kerđa le šlinenca čik a makhla o jakha le koreske. ⁷ A phenda leske: „Dža, thov (omor) tut andro paňi Siloam,“ (so hin prethodo: Bičhado). Avke geľa a thođa pes, avla pale a dikhelas.

⁸ Akor phende leskre susedi the ola, ko les angloda dikhenas te žobrinel: „Či oda nane ov, so bešelas a žobrinelas?“

⁹ Jekh phenenas: „Oda hin ov.“

Aver phenenas: „Nane, ale dičhol sar ov.“

Ale ov phenelas: „Oda som me.“

¹⁰ Akor lestar phučle: „Sar tuke phundrile o jakha?“

¹¹ Ov odphenda: „O manuš, savo pes vičinel Ježiš, kerđa čik, makhla mange o jakha a phenda: ‚Dža paš o paňi Siloam a thov tut!‘ Avke geľom, a sar man thodom, chudňom te dikhel.“

¹² Akor lestar phučle: „Kaj hino oda manuš?“

„Na džanav,“ odphenda.

¹³ Palis ligende oles, ko sas koro, ko Farizeja. ¹⁴ Oda džives, sar kerđa o Ježiš e čik a phundrađa leske o jakha, sas šabat. ¹⁵ O Farizeja lestar pale phučle: „Sar chudňal te dikhel?“ Ov lenge phenda: „Thođa čik pre mire jakha, thodom man a chudňom te dikhel.“

¹⁶ Akor phende varesave Farizeja: „Kada manuš nane le Devlestar, bo na dolikerel o šabat!“

Aver phenenas: „Sar šaj kerel binošno manuš kajse zazraki?“ A vesekedinenas pes maškar peste.

¹⁷ Avke pale phende le koreske: „Tu so phenes akana pal leste, sar tuke phundrađa o jakha?“

Ov phenda: „Hino prorokos.“

¹⁸ O Židi na pačanas, hoj sas koro a chudña te dikhel, medik peske na vičinde leskra da the dades. ¹⁹ Avke lendar phučle: „Hin kada tumaro čhavo? Hin oda ov, pal kaste tumen phenen, hoj uliła koro? Sar oda, hoj akana dikhel?“

²⁰ Leskri daj the o dad lenge odphende: „Džanas, hoj ov hino amaro čhavo, a džanas, hoj uliła koro, ²¹ ale sar oda, hoj akana dikhel, amen na džanas. Na džanas, ko phundrađa leskre jakha. Hin leske o berša, phučen lestar; ov vakerela korkoro vaš peste.“ ²² Kada phende leskri daj the leskro dad, bo pes daranas le Židendar. Bo o Židi pes maškar peste dovakerde, hoj oda, ko pre leste phenela, hoj hino o Kristus, ela avričhido andral e sinagoga. ²³ Vašoda phende leskri daj the leskro dad: „Hin leske o berša, lestar phučen.“

²⁴ Akor vičinde o Farizeja dujtovar ole manušes, so sas koro, a phende leske: „De lav anglo Del, hoj vakereha čačipen. Amen džanas, hoj oda manuš hino binošno.“

²⁵ Ov odphenda: „Či hino binošno, me na džanav, ale jekh džanav: Somas koro a akana dikhav.“

²⁶ Pale leske phende: „So tuke kerđa? Sar phundrađa tire jakha?“

²⁷ Odphenda lenge: „Imar tumenge phendom a na šundan. Soske oda kamen pale te šunel? So, the tumen kamen te avel leskre učeňika?“

²⁸ On leske rakinenas a phende: „Tu sal leskro učeňikos, ale amen sam o učeňika le Mojžišoskre! ²⁹ Amen džanas, hoj o Del ko Mojžiš vakerelas, ale pal kada na džanas, aňi khatar hino.“

³⁰ Ov odphenda: „Ipen oda hin čudno, hoj tumen na džanen, khatar hino, ale phundrađa mire jakha. ³¹ Se amen džanas, hoj o Del le binošnen na šunel, ale šunel oles, ko les del pačiv a kerel leskri voľa. ³² Mek šoha ňiko na šunđa, hoj vareko te phundravel o jakha oleske, ko uliła koro. ³³ Te ov na ulahas le Devlestar, našti nič kerdahas.“

³⁴ Odphende leske: „Tu calo ulilal andro bini a amen aves te sikavel?“ A tradle les avri andral e sinagoga.

O kore andro duchos

³⁵ O Ježiš šunđa pal oda, hoj les tradle avri, a sar les arakhľa, phenda leske: „Tu pačas andro Čhavo le Manušeskro?“

³⁶ Ov odphenda: „A ko hin oda, Rajeja, hoj andre leste te pačav?“

³⁷ O Ježiš leske phenda: „Imar les the dikhlal a oda hin oda, ko tuha vakerel.“

³⁸ Ov phenda: „Pačav, Rajeja!“ A peľa pro khoča anglal leste.

³⁹ O Ježiš phenda: „Me avlom andre kada svetos te sudzinel. Hoj ola, ko na dikhen, te dikhen a ola, ko dikhen, te ačhen kore.“

⁴⁰ Šunde oda varesave Farizeja, save leha sas a phende leske: „So, the amen sam kore?“

⁴¹ O Ježiš lenge odphenda: „Te ulanas kore, na ulahas tumen binos, ale akana phenen: ‚Amen dikhas!‘ Vašoda tumaro binos ačhel.“

10

O Ježiš hino lačo Pastjeris

¹ „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oda, ko na džal andre prekal o vudar andre bakraňi maštalňa, ale džal avres, hino živaňis the zbujňikos. ² Ale oda, ko avel andre prekal o vudar, hin o pastjeris le bakrengro. ³ Leske o vratňikos phundravel a o bakrore šunen leskro hangos. Vičinel peskre bakroren pal o nava a lidžal len avri. ⁴ Sar lidžal avri savore peskre bakroren, džal anglal lende a o bakrore džan pal leste, bo prindžaren leskro hangos. ⁵ Ale pal aver dženo šoha na džana a denašena lestar,

bo na prindžaren leskro hangos.“⁶ Kada podobenstvo lenge phendā o Ježiš, ale on na achalile, pal soste lenge vakerelas.

⁷ Akor lenge o Ježiš pale phendā: „Čačes, čačes phenav tumenge, me som o vudar le bakroengro. ⁸ Savore, ko avle angle mande, sas zbujnika the živaña, ale o bakrore len na šunde. ⁹ Me som o vudar. Te avela vareko andre prekal ma, ela spasimen. Avela andre a džala avri a arakhela o chaben. ¹⁰ O zbujnikos avel ča vašoda, hoj te čorel, te murdarel a te zničinel. Me avlom vašoda, hoj len te avel o dživipen, o dživipen pherdo andre savoreste.“

¹¹ „Me som o lačo Pastjeris. O lačo Pastjeris del peskro dživipen vaš o bakrore. ¹² Ale sar o najomnikos, savo nane pastjeris a o bakrore nane leskre, dikhel te avel le vlkos, omukel le bakroren a denašel. Palis len chudel o vlkos a roztradel. ¹³ Oda manuš denašel het, bo ov hino ča najomnikos a na bajinel pal o bakrore.

¹⁴ Me som oda lačo Pastjeris a me prindžarav miren a the mire man prindžaren. ¹⁵ Avke, sar man prindžarel o Dad, avke the me prindžarav le Dades a dav miro dživipen vaš o bakrore. ¹⁶ Hin man the aver bakrore, so nane andral kadi maštalña a the len mušinav te lidžal. Šunena miro hangos a ela jekh stados the jekh Pastjeris. ¹⁷ Vašoda man kamel miro Dad, bo me dav miro dživipen, hoj mange les te lav pale. ¹⁸ Ńiko mandar na lel o dživipen, ale me korkoro les dav. Hin man zor les te del a hin man zor les te lel pale. Kada prikazañje chudñom le Dadestar.“

¹⁹ Vaš ola lava pes chudle o Židi maškar peste pale te vesekedinel. ²⁰ A but džene lendar phenenas: „O demonos andre leste hin a diliñalol. Soske les šunen?“

²¹ Aver phenenas: „Kala lava nane manušestar, andre savo hin demonos. Či šaj phundravel o demonos o jakha le korenge?“

O Židi na pačan

²² Andro Jeruzalem sas o inepos, sar sas o Chramos pale pošvecimen*, a sas jevend. ²³ A o Ježiš pes predžalas pal o Chramos andre dvora le Šalamunoskri. ²⁴ Akor o Židi ačhile pašal leste a phende: „Dži kana amen mukeha avke, hoj te na džanas, ko tu sal? Te sal o Kristus, phen amenge oda phundradones!“

²⁵ O Ježiš lenge odphendā: „Phendom tumenge a na pačan. O skutki, so me kerav andre mire Dadeskro nav, sikaven pre mande. ²⁶ Ale tumen na pačan, bo na san mire bakrore. ²⁷ Mire bakrore šunen miro hangos a me len prindžarav a on aven pal mande. ²⁸ Me len dav večno dživipen a šoha na merena a Ńiko len na cirdela avri andral miro vast. ²⁹ Miro Dad, savo mange len diña, hino nekbareder savorendar. Ńiko len našti cirdel avri andral o vast mire Dadeske. ³⁰ Me the o Dad sam jekh.“

³¹ Akor hazdle o Židi o bara, hoj les te murdaren. ³² Ale o Ježiš lenge odphendā: „But lače skutki tumenge sikadom mire Dadestar. Vaš savo skutkos man kamen te murdarel le barenca?“

³³ O Židi leske odphende: „Na vaš o lače skutki tut kamas te murdarel, ale vaš oda, hoj tut ruhines pro Del a keres tutar Del; se tu sal ča manuš.“

³⁴ O Ježiš lenge odphendā: „Či nane pisimen andre tumaro Zakonos: ‚Me phendom, devla san?‘ ³⁵ Te ov vičinel ‚devla‘ olen, kaske sas dino o Lav le Devleskro – a le Devleskro Lav hin čačipen pro furt – ³⁶ sar oda, hoj tumen phenen oleske, kas peske o Dad kidña avri a bičhadā pro svetos, hoj pes ruhinel pro Del? Ča vaš oda, hoj phendom: ‚Me som o Čhavo le Devleskro?‘ ³⁷ Te me na kerav o skutki mire Dadeskre, akor mange ma pačan. ³⁸ Ale te kerav ola skutki, ta kajte mange na pačan, pačan

* **10:22** 10,22 Adadžives oda hin o inepos Chanuka.

mire skutkenge, hoj te prindžaren a te pačan, hoj o Dad hino andre mande a me som andro Dad.“³⁹ Akor les pale kamenas te chudel, no ov geľa avri andral lengre vasta.

⁴⁰ A pale geľa pal o Jordan, pre oda than, kaj o Jan angloda bolelas, a ačhiľa ode.

⁴¹ But džene avle pal leste a phenenas: „Kajte o Jan na kerďa ňisavo zazrakos, savoro, so pal o Ježiš phendľa, hin čáčipen.“⁴² A but džene ode andre leste pačandile.

11

O Lazar merel

¹ Sas jekh nasvalo manuš, saveske sas o nav Lazar. Ov sas andral o gav Betanija, kaj bešenas e Maria the lakri pheň e Marta. ² Oda sas odi Maria, savi pomazinda le Rajes le olejoha a khosľa leske o pindre le balenca. A lakro phral o Lazar sas nasvalo.

³ Avke ola pheňa bičhade pal o Ježiš, hoj leske te phenen: „Rajeja, oda, kas tu rado dikhes, hino nasvalo.“

⁴ Sar o Ježiš oda šundľa, phendľa: „Kada nasvaliben nane pro meriben, ale pre le Devleskri slava, hoj o Čhavo le Devleskro te avel oslavimen.“⁵ O Ježiš rado dikhelas la Marta, la Maria the le Lazar. ⁶ Ale sar šundľa, hoj o Lazar hino nasvalo, ačhiľa mek duj džives pre oda than, kaj sas. ⁷ Palis phendľa le učeňikenge: „Aven džas pale andre Judsko.“

⁸ O učeňika leske phende: „Rabbi, ča akana tut kamenas o Židi te murdarel le barenca a pale ode džas?“

⁹ O Ježiš odphendľa: „Či nane le džives dešuduj (12) ori? Te vareko phirel dživese, na perela, bo dikhel o švetlos kale svetoskro. ¹⁰ Ale te phirel vareko rači, perela, bo nane andre leste o švetlos.“

¹¹ Pal kala lava lenge phendľa: „Amaro prijateľis o Lazar zasuča, ale džav, hoj les te uštavav.“

¹² Akor leske o učeňika phende: „Rajeja, te zasuča, sastola avri.“¹³ O Ježiš vakerelas pal leskro meriben, ale on peske gondolinenas, hoj vakerel pal o soviben.

¹⁴ Palis lenge o Ježiš phendľa phundradones: „O Lazar muľa. ¹⁵ Vaš tumenge som rado, hoj ode na somas, hoj tumen te pačan. Ale aven džas pal leste!“

¹⁶ Akor phendľa o Tomaš, saves vičinen Didimos, okle učeňikenge: „Džas the amen, hoj te meras leha!“

O Ježiš hin oda, ko uštavel andral o meriben a del o dživipen

¹⁷ Sar ode o Ježiš avľa, dodžanľa pes, hoj o Lazar imar štar džives pašlol andro hrobos. ¹⁸ E Betanija sas pašes paš o Jeruzalem, vaj trin kilometri. ¹⁹ A but Židi avle ke Marta the Maria, hoj len te potešinen andre žala pal o phral. ²⁰ Sar šundľa e Marta, hoj avel o Ježiš, geľa ke leste, ale e Maria ačhiľa khere.

²¹ Avke phendľa e Marta le Ježišoske: „Rajeja, te kade ulalas, miro phral na muľahas. ²² Ale the akana džanav, hoj savoro, so mangeha le Devlestar, o Del tut dela.“

²³ O Ježiš lake phendľa: „Tiro phral uštela.“

²⁴ E Marta leske phendľa: „Džanav, hoj uštela akor, sar uštela o mule andral o meriben andro posledno džives.“

²⁵ O Ježiš lake phendľa: „Me som oda, ko uštavel le manušen andral o meriben a del len o dživipen. Oda, ko andre mande pačal, kajte merela, dživela. ²⁶ A ňiko, ko dživel a pačal andre ma, šoha na merela. Pačas oleske?“

²⁷ „He, Rajeja,“ phendľa leske, „me pačandilom, hoj tu sal o Kristus, o Čhavo le Devleskro, savo mušinda te avel pro svetos.“

O Ježiš rovel

²⁸ A sar oda phenda, geľa pale, vičinda peskra pheňa la Maria a počoral lake phenda: „O Učitelis hino kade a vičinel tut.“ ²⁹ Sar oda e Maria šunda, uštıla sig a geľa pal leste. ³⁰ O Ježiš mek na geľa andro gav, ale ačhila mek pre oda than, kaj ke leste avľa e Marta. ³¹ O Židi, so sas la Mariaha andro kher a potešinas la, dikhle, hoj sig uštıla a geľa avri. Gele pal late, bo peske gondolinas, hoj džal paš o hrobos te rovel.

³² Avke e Maria avľa ode, kaj sas o Ježiš, a sar les dikhľa, peľa leske paš o pindre a phenda leske: „Rajeja, te kade ulalas, miro phral na mulahas.“

³³ Sar o Ježiš dikhľa te rovel la Maria a the ole Židen, so avle laha, igen les oda zaila a sas leske pharo andro jilo ³⁴ a phučľa: „Kaj les thodaň?“

On leske phende: „Rajeja, av a dikh!“

³⁵ A o Ježiš zarunda.

³⁶ Akor phende o Židi: „Dikhen, sar les rado dikhelas!“

³⁷ Varesave džene lendar phende: „Či ov, so phundraďa o jakha le koreske, našti kerďa vareso, hoj o Lazar te na merel?“

O Ježiš uštavel le Lazar

³⁸ Le Ježišoske sas pale pharo a avľa paš o hrobos. Oda sas jaskiňa, savi sas phandli andre le bareha. ³⁹ O Ježiš phenda: „Oden o bar!“

E Marta, e pheň le muleskri, phenda: „Rajeja, imar khandel, bo imar štarto džives hino ode.“

⁴⁰ O Ježiš lake phenda: „Či tuke na phendom, hoj te pačaha, dikheha le Devleskri slava?“

⁴¹ Avke odile o bar. O Ježiš hazdňa upre o jakha a phenda: „Dado, palikerav tuke, hoj man šundaľ avri. ⁴² Me džanas, hoj man furt šunes, ale oda phendom anglo nipi, save kade ačhen, hoj te pačan, hoj man tu bičadaľ.“

⁴³ Sar oda phenda, vičinda zorale hangoha: „Lazar, av avri!“ ⁴⁴ A o mulo avľa avri. O pindre the o vasta leste sas zapačarde le pochtanenca a o muj leste sas zakerdo andre le khosneha.

O Ježiš lenge phenda: „Rozphanden les a muken les te džal!“

E Bari Rada kamel te murdarel le Ježiš

⁴⁵ But džene ole Židendar, save avle pal e Maria, dikhle, so kerďa o Ježiš, a pačandile andre leste. ⁴⁶ Ale varesave džene lendar gele ko Farizeja a phende lenge, so kerďa o Ježiš.

⁴⁷ Akor o bare rašaja the o Farizeja zvičinde e Bari Rada a phende: „So keraha? Bo kada manuš kerel but znaňja! ⁴⁸ Te les mukaha avke, savoredžene pačana andre leste! Avena o Rimana a zničinena amaro chamos the amaro narodos!“

⁴⁹ Jekh dženo lendar, o Kajfaš, savo sas oda berš nekbareder rašaj, phenda: „Tumen na džanen nič! ⁵⁰ Na ačalon, hoj prekal tumende hin feder, te merela jekh manuš vaš o nipi, sar te mulahas calo narodos.“

⁵¹ Vašoda, hoj sas oda berš nekbareder rašaj, na phenda oda korkoro pestar, ale prorokinda, hoj o Ježiš merela vaš o narodos, ⁵² a na ča vaš o narodos, ale the vaš oda, hoj te sthovel pale jekhetane le rozčhide čhaven le Devleskren. ⁵³ Avke pes ole dživesestar dovakerde, hoj les murdarena.

⁵⁴ Vašoda pes imar o Ježiš na sikavelas phundradones maškar o Židi, ale geľa odarik pre ajsa than paš e pušta, andro foros Efrajim. Ode ačhila peskre učeňkenca.

⁵⁵ E Patraďi sas pašes a but džene gele andro Jeruzalem imar angle Patraďi, hoj pes te obžuzaren. ⁵⁶ Rodenas ode le Ježiš, a sar ačhenas andro chamos, phučenas jekh avrestar: „So phenen? Avela pro inepos?“ ⁵⁷ Ale o bare rašaja the o Farizeja imar

dine prikazis, hoj te pes vareko dodžanela, kaj hino o Ježiš, mušinel oda te phenel avri, hoj les te zalen.

12

E Maria pomazinel le Rajes

¹ Šov džives angle Patrađi o Ježiš avla andre Betanija, kaj bešelas o Lazar, saves o Ježiš uštađa andral o meriben. ² Kerde leske ode te chal. E Marta kerelas pašal lende a o Lazar sas jekh olendar, ko leha bešelas pašal o skamind. ³ E Maria iła vaj jepaš litra igen vzacno olejos andral o nardos a pomazinda le Ježišoske o pindre a khosla len peskre balenca. A calo kher šukares voñinelas pal oda olejos.

⁴ Jekh leskre učeñikendar, o Judaš Iškarijotsko, savo les palis zradzinda, phenda: ⁵ „Soske pes oda olejos na bikenda vaš o trin šel (300) rupune* a na diña pes le čoreng?“ ⁶ Ov oda na phenda vašoda, hoj leske džalas pal o čore, ale vašoda, hoj čorelas. Leste sas o gonoro le lovenca a lelas peske olestar, so andre thovenas.

⁷ Ale o Ježiš phenda: „Muk la, bo oda kerđa pre oda džives, sar merava. ⁸ Se o čore hine maškar tumende furt, ale me tumenca furt na avava.“

⁹ But Židi pes dodžanle, hoj o Ježiš sas ode, a avke avle andre Betanija na ča pal o Ježiš, ale the vaš oda, hoj te dikhen le Lazar, saves uštađa andral o meriben. ¹⁰ Avke pes o bare rašaja dovakerde, hoj murdarena the le Lazar, ¹¹ bo angle leste but Židi džanas pal o Ježiš a pačanas andre leste.

O Ježiš avel andro Jeruzalem sar kralis

¹² Pre aver džives pes but nipi, so avle pre Patrađi, došunde, hoj o Ježiš džal andro Jeruzalem. ¹³ Avke ile o palmengre konara, gele ke leste a vičinenas:

„Hosanna!

Požehñimen hin oda,

ko avel andro nav le Rajeskro!

Bachtalo o kralis le Izraeloskro!“

¹⁴ O Ježiš arakhla somaricis a bešla peske pre leste, avke sar hin pisimen:

¹⁵ „Ma dara tut, čhaje le Sionoskri!

Dikh, tiro kralis avel bešindos pro somaricis.“

¹⁶ Leskre učeñika oda mek akor na achalile, ale sar sas o Ježiš oslavimen, avla lenge pre godi, hoj kada sas pal leste pisimen, a avke pes oda the ačila.

¹⁷ Ola nipi, so leha sas akor, sar vičinda avri le Lazar andral o hrobos a uštađa les andral o meriben, svedčinenas pal oda. ¹⁸ Vašoda avle ke leste but nipi, bo šunde, hoj kerđa oda zazrakos. ¹⁹ Akor peske o Farizeja phende: „Dikhen, nič našti keras. Calo svetos džal pal leste!“

O Greki kamen te dikhel le Ježiš

²⁰ Sas ode the varesave Greki, save avle andro Jeruzalem, hoj pro inepos te lašaren le Devles. ²¹ On avle ko Filip, savo sas andral e galilejsko Betsaida, a mangle les: „Rajeja, kamas te dikhel le Ježiš.“ ²² O Filip geła a phenda oda le Andrejiske a sodujđzene oda gele te phenel le Ježišoske.

²³ O Ježiš lenge odphenda: „Avla e ora, hoj te avel oslavimen o Čhavo le Manušeskro. ²⁴ Čačes, čačes phenav tumenge: Te perela o zrnos andre phuv, ale na merela, ačhela korkoro. Ale te merela, anela but ulipen. ²⁵ Oda, ko rado dikhel peskro dživipen, našavela les, ale oda, ko na kamel peskro dživipen andre kada svetos, zachrañinela les pro večno dživipen. ²⁶ Te mange vareko služinel, mi phirel

* 12:5 12,5 300 denara

pal ma, a ode, kaj som me, ela the miro služobňikos. Miro Dad dela pačiv oles, ko mange služinel.

O Ježiš vakerel pal peskro meriben

²⁷ Akana mange hin phares a so šaj phenav: „Dado, le man avri andral kadi ora“? Se vašoda avlóm, hoj te cerpinav. ²⁸ Dado, oslavín tiro nav!“

Akor šundíla o hangos andral o ňebos: „Imar oslavíndom a mek oslavínava.“ ²⁹ Ola nipi, save ode ačhenas, oda šunde a phende: „Hermínda!“ A aver phende: „O aňjelos leske vareso phenda.“

³⁰ O Ježiš odphenda: „Na prekal ma šundíla oda hangos, ale prekal tumende.

³¹ Akana hin o sudos upral kada svetos; akana ela avričhido o vladcas kale svetoskro.

³² A sar me avava uprehazdlo la phuvatar, cirdava savoren ke mande.“ ³³ Kada phenda vašoda, hoj lenge te del te džanel, save meribnaha merela.

³⁴ O nipi leske odphende: „Amen šundám andro Zakonos, hoj o Kristus ačhela pro furt! Sar oda, hoj tu phenes, hoj o Čhavo le Manušeskro mušinel te avel uprehazdlo? Ko hin oda Čhavo le Manušeskro?“

³⁵ O Ježiš lenge phenda: „Mek sikra hin o švetlos tumenca. Phiren, medik tumen hin o švetlos, hoj tumen te na zachudel o kalípen. Bo ko phirel andro kalípen, na džanel, kaj džal. ³⁶ Medik tumen hin o švetlos, pačan andro švetlos, hoj te aven o čhave le švetloskre.“ Sar oda o Ježiš phenda, odgeľa a garuđa pes lenge.

O Židi na pačan andro Ježiš

³⁷ Kajte o Ježiš anglal lende kerđa kajci but zazraki, na pačanas andre leste, ³⁸ hoj pes te naplňinel oda lav, so phenda o prorokos Izajaš:

„Rajeja, ko pačandíla amare lavenge?

A kaske sas sikadi le Rajeskri zor?“

³⁹ Vašoda našti pačandíle, bo avrether pisinda o Izajaš:

⁴⁰ *„Korarda lenge o jakha*

a zakerđa lenge o jile,

hoj le jakhenca te na dikhen,

le jilenca te na achalón,

hoj pes te na visaren

a me len te na sastarav avri.“

⁴¹ Kada phenda o Izajaš, bo dikhľa leskri slava a vakerelas pal leste.

⁴² No the avke but anglune murša andre leste pačandíle. Ale anglo Farizeja pes na pridžanenas, hoj len te na čhiven avri andral e sinagoga. ⁴³ Bo on buter kamenas, hoj len o nipi te lašaren sar o Del.

⁴⁴ O Ježiš vičinda: „Oda, ko pačal andre ma, na pačal ča andre ma, ale the andre oda, ko man bičhađa. ⁴⁵ A ko man dikhel, dikhel oles, ko man bičhađa. ⁴⁶ Me avlóm sar o švetlos pre phuv, hoj ňiko, ko andre ma pačal, te na ačhel andro kalípen.

⁴⁷ Te vareko šunel mire lava a na dolikerel len, me les na sudzinav, bo me na avlóm o svetos te odsudzinel, ale te zachraňinel. ⁴⁸ Oda, ko man na prilel aňi mire lava, oles hin ko te sudzinel. O lav, so vakeravas, les sudzínela andro posledno džives. ⁴⁹ Bo me na vakeravas korkoro mandar, ale o Dad, savo man bičhađa, mange prikazínda, so mušínav te phenel a sar te vakerel. ⁵⁰ A me džanav, hoj leskro prikazaňje anel o večno dživípen. Oda, so me vakerav, vakerav avke, sar mange phenda o Dad.“

¹ Sas o džives angle Patradī. O Ježiš džanelas, hoj avla leskri ora te džal het andral kada svetos ko Dađ, a vašoda, hoj kamelas peskren, save sas pro svetos, presikađa lenge baro kamiben.

² Rači paš o chaben o beng imar thođa andro jilo le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko, hoj les te zradzinel. ³ No o Ježiš džanelas, hoj o Dad leske diňa savoro andro vasta a hoj avla le Devlestar a džal pale ko Del. ⁴ Uštīla pašal o chaben, čhiđa tele o uprune gada a phandlā pašal peste e leketa. ⁵ Palis čhiđa o paňi andro lavoris, chudňa te thovel (omorel) o pindre le učeňikenge a khoselas lenge len la leketaha, so sas phandli pašal leste.

⁶ Sar avla paš o Šimon Peter, phučla lestar o Peter: „Rajeja, tu mange kames te thovel o pindre?“

⁷ O Ježiš leske odphenda: „Oda, so me kerav, tu akana na achalos, ale palis achaloħa.“

⁸ O Peter leske phenda: „Šoha tuke na domukava, hoj mange te thoves o pindre!“

Ale o Ježiš leske odphenda: „Te tuke na thovava o pindre, na aveha buter miro učeňikos.“

⁹ Akor leske o Šimon Peter phenda: „Rajeja, na ča mire pindre, ale the o vasta the o šero.“

¹⁰ O Ježiš leske phenda: „Oleske, ko pes imar thođa, kampil te thovel ča o pindre, bo imar hino calo žužo. The tumen san žuže, ale na savore.“ ¹¹ Bo ov džanelas, ko les zradzinela, a vašoda phenda: „Na savore san žuže.“

¹² Sar lenge thođa o pindre, urđa pre peste pale o uprune gada a bešla peske. Palis lendar phučla: „Achalīlan, so tumenge kerđom? ¹³ Tumen man vičinen ‚Učitelīna‘ the ‚Rajeja‘ a mištes phenen, bo me som. ¹⁴ A te me, tumaro Raj the Učitelis, tumenge thođom o pindre, akor the tumen thoven o pindre jekh avreske. ¹⁵ Me tumenge sikađom, sar oda te keren, hoj the tumen te keren avke sar me. ¹⁶ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj o sluhās nane bareder sar leskro raj a aňi oda, ko sas bičhado, nane bareder sar oda, ko les bičhađa. ¹⁷ Te oda džanen, bachtale san, te oda the keren.

¹⁸ Na vakerav pal tumende savorende. Me džanav, kas mange avri kidňom, ale hoj pes te naplňinel oda, so hin pisimen: *‚Oda, ko manca chal o maro, chudňa pre ma te džal.‘*

¹⁹ Phenav tumenge oda akana, hoj palis, sar pes oda ačhela, te pačan, hoj Me Som.

²⁰ Čačes, čačes phenav tumenge: Oda, ko prilel oles, kas me bičhavava, man prilel, a ko man prilel, prilel oles, ko man bičhađa.“

O Ježiš phenel, ko les zradzinela

²¹ Sar oda vakerelas o Ježiš, sas leske phares pro jilo a phenda lenge phundradones: „Čačes, čačes phenav tumenge, jekh tumendar man zradzinela.“

²² Akor o učeňika chudle te dikhel jekh pre aver, bo na achalonas, pal kaste vakerel.

²³ Jekh leskre učeňikendar, oda, saves o Ježiš rado dikhelas, peske pašlolas igen pašes paš o Ježiš. ²⁴ O Šimon Peter leske sikađa, hoj te phučel le Ježišostar, pal kaste oda vakerel.

²⁵ Avke oda učeňikos geľa le šereha mek pašeder paš o Ježiš a phučla lestar: „Rajeja, ko hin oda?“

²⁶ O Ježiš odphenda: „Oda hin oda, kaske me podava o močimen maro.“ Močinda o maro a diňa le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko. ²⁷ Sar o Judaš iľa o maro, takoj andre leste avla o satan.

O Ježiš leske phenda: „Oda, so kames te kerel, ker sig.“ ²⁸ Ale ňiko olendar, so bešenās pašal o skamind, na achalīle, soske leske o Ježiš oda phenda. ²⁹ Vašoda,

hoj le Judašiste sas o gonoro le lovenca, varesave učeņika peske gondolinenas, hoj o Ježiš leske phenel: „Dža, cin oda, so kampil pro inepos,“ abo: „De vareso le čoren.“
³⁰ Sar ila o Judaš o maro, geļa avri. A sas rat.

O nevo prikazaņje

³¹ Sar o Judaš geļa avri, phendā o Ježiš: „Akana hin oslavimen o Čhavo le Manušeskro a o Del hin oslavimen andre leste. ³² A te o Del hin oslavimen andre leste, the o Del les oslavinela korkoro andre peste a takoj les oslavinela.

³³ Čhave mire, imar na avava but tumenca. Rodena man a avke, sar phendom le Židenge, the tumenge akana phenav: Ode, kaj me džav, tumen našti aven.

³⁴ Nevo prikazaņje tumen dav: Kamen jekh avres. Avke, sar me tumen kamavas, the tumen kamen jekh avres. ³⁵ Pal oda prindžarena savore, hoj san mire učeņika, te ela o kamiben maškar tumende.“

O Ježiš phenel, hoj o Peter les zaprinela

³⁶ O Šimon Peter lestar phučļa: „Rajeja, kaj džas?“

O Ježiš leske odphendā: „Kaj me džav, ode pal ma akana našti aves, ale palis pal ma aveha.“

³⁷ O Peter leske phendā: „Rajeja, soske našti džav akana pal tu? Me o dživipen vaš tu dava!“

³⁸ O Ježiš leske odphendā: „Tu vaš ma o dživipen deha? Čačes, čačes phenav tuke, hoj mek aņi o kohutos na gilavela, imar tu man trival zaprineha.“

14

O Ježiš hin o drom, o čačipen the o dživipen

¹ „Te na pes tumaro jilo daral! Pačan andro Del, pačan the andre ma. ² Andre mire Dadeskro kher hin but khera, te oda na ulahas avke, phendomas tumenge, hoj tumenge džav te pripravinel o than? ³ A sar džava a pripravinava tumenge o than, avava pale a lava tumen ke mande, hoj te aven ode, kaj som me. ⁴ Tumen džanen o drom, kaj me džav.“

⁵ O Tomaš leske phendā: „Rajeja, amen na džanas, kaj džas. Sar šaj džanas o drom?“

⁶ O Ježiš leske phendā: „Me som o drom, o čačipen the o dživipen. Ņiko na avela ko Dad, te na avela prekal ma. ⁷ Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades. Akanastar les imar prindžaren a imar les dikhlan.“

⁸ O Filip phendā: „Rajeja, sikav amenge le Dades a buter amenge imar na kampela.“

⁹ O Ježiš leske phendā: „Kajci but som tumenca a na prindžardal man, Filip? Ko man dikhļa, dikhļa le Dades. Sar šaj phenes: ‚Sikav amenge le Dades?‘ ¹⁰ Na pačas, hoj me som andro Dad a o Dad andre ma? O lava, so tumenge me vakerav, na vakerav korkoro mandar. Ale o Dad, so dživel andre mande, ov kerel peskre skutki. ¹¹ Pačan mange, hoj me som andro Dad a o Dad andre mande. Ale te na pačan mange, ta akor pačan vaš ola skutki, so kerav! ¹² Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oda, ko pačal andre ma, kerela ola skutki, so me kerav, a mek the bareder kerela, bo me džav ko Dad. ¹³ A me kerava savoro, so mangena andre miro nav, hoj te avel o Dad oslavimen andro Čhavo. ¹⁴ Te mandar mangena vareso andre miro nav, me oda kerava.“

O Raj del lav pal o Sveto Duchos

¹⁵ „Te man kamen, dolikerena mire prikazaņja. ¹⁶ A me mangava le Dades a ov tumen dela avre Ťešitelis, savo ela tumenca pro furt; ¹⁷ le Duchos le čačipnaskres, saves o svetos našti prilel, bo les aņi na dikhel aņi na prindžarel. Ale tumen les prindžaren, bo dživel maškar tumende a ela andre tumende. ¹⁸ Na mukava tumen

sar široten, avava ke tumende. ¹⁹ Mek sikra a o svetos man buter na dikhela, ale tumen man dikhena. Vašoda, hoj me dživav, the tumen dživena. ²⁰ Andre oda džives tumen prindžarena, hoj me som andre miro Dad a tumen andre mande a me andre tumende. ²¹ Ko prilel mire prikazaňja a dolikerel len, oda man kamel. A ko man kamel, oles kamela miro Dad; a the me les kamava a sikavava man leske.“

²² O Judaš, ale na oda Iškarijotsko, phendá: „Rajeja, sar oda, hoj tut kames te sikavel amenge, a na le svetoske?“

²³ O Ježiš leske odphendá: „Oda, ko man kamel, dolikerela miro lav a miro Dad les kamela. A avaha ke leste a dživaha leha. ²⁴ Oda, ko man na kamel, na dolikerel mire lava. O lav, so šunen, nane miro, ale le Dadeskro, savo man bičhađa.

²⁵ Kada tumenge phendom, mek sar som tumenca. ²⁶ Ale o Ťešitelis, o Sveto Duchos, saves bičhavela o Dad andre miro nav, ov tumen sikavela savoro a leperela tumenge sa, so tumenge phendom. ²⁷ O smirom tumenge mukav; miro smirom tumenge dav. Ale me les tumenge na dav avke sar kada svetos. Tumare jile pes te na trapinen aňi te na predaran!

²⁸ Šundán, hoj tumenge phendom: ‚Džav a pale avava ke tumende.‘ Te man kamlanas, radisalilanas, hoj phendom: ‚Džav ko Dad,‘ bo o Dad hino bareder sar me. ²⁹ Phendom tumenge akana, sigeder sar pes oda ačhela, hoj tumen te pačan, sar pes oda ačhela. ³⁰ Imar na vakerava but tumenca, bo avel o vladcas kale svetoskro. Nane les zor upral mande, ³¹ ale hoj o svetos te prindžarel, hoj kamav le Dades, kerav savoro avke, sar mange o Dad prikazinda. Ušfen, džas adarik!“

15

O Ježiš hino čačo viňičis

¹ „Me som oda čačo viňičis a miro Dad hino vinaris. ² Dojekh konaricis andre mande, so na anel ovocje, odčhinel a dojekh, so anel ovocje, žužarel, hoj te anel buter ovocje. ³ Tumen san imar žuže vaš o lav, so tumenge vakeravas. ⁴ Ačhen andre mande a me andre tumende. Sar o konaricis našti anel ovocje korkoro pestar, te na ačhela andro viňičis, avke aňi tumen, te na ačhena andre mande.

⁵ Me som o viňičis, tumen san o konarica. Ko ačhel andre mande a me andre leste, anel but ovocje, bo bijal mande našti nič keren. ⁶ Te vareko na ačhel andre mande, ela čhido avri sar o konaricis a šučola avri. Palis len skidena upre, čhivena andre jag a zlabona. ⁷ Te ačhena andre mande a mire lava ačhena andre tumende, akor mangan savoro, so kamen, a ačhela pes tumenge. ⁸ Miro Dad hino oslavimen oleha, hoj tumen anen but ovocje a ačhen mire učeňika.

⁹ Sar man kamel o Dad, avke the me tumen kamav. Ačhen andre miro kamiben! ¹⁰ Te dolikerena mire prikazaňja, ačhena andre miro kamiben, avke sar me dolikeravas mire Dadeskre prikazaňja a ačhav andre leskro kamiben. ¹¹ Kada tumenge phenavas vašoda, hoj miro radišagos te ačhel andre tumende a tumare radišagoske nič te na chibalinel. ¹² Kada hin miro prikazaňje: Kamen jekh avres avke, sar me tumen kamav. ¹³ Ťikas nane bareder kamiben sar oles, ko del peskro dživipen vaš peskre prijateľa. ¹⁴ Tumen san mire prijateľa, te keren savoro, so tumenge prikazinav. ¹⁵ Imar buter tumen na vičinav ‚sluhale‘, bo o sluhas na džanel, so kerel leskro raj. Ale tumen vičinav ‚prijateľale‘, bo diňom tumenge te džanel savoro, so šundom mire Dadestar. ¹⁶ Na tumen tumenge kidňan avri man, ale me mange kidňom avri tumen a ačhadom tumen, hoj te džan a te anen ovocje, savo ačhela. Hoj o Dad tumen te del savoro, so mangena andre miro nav. ¹⁷ Kada tumenge prikazinav: Kamen jekh avres!“

O svetos našti avri ačhel le učeňiken

¹⁸ „Te tumen o svetos našti avri ačhel, džanen, hoj man sigeder našti avri ačhelas. ¹⁹ Te uľanas andral o svetos, o svetos tumen rado dikhľahas sar peskren. Ale vašoda, hoj na san andral o svetos, ale me mange tumen avri kidňom andral o svetos, o svetos tumen našti avri ačhel. ²⁰ Leperen tumenge pro lav, so tumenge phendom: O sluhas nane bareder sar leskro raj. Te pre mande džanas, džana the pre tumende. Te dolikerde miro lav, dolikerena the tumare. ²¹ Ale kada savoro tumenge kerena vaš miro nav, bo na prindžaren oles, ko man bičhađa. ²² Te na avľomas a na vakerďomas lenge, na uľahas len binos. Ale akana len nane vihovorka vaš lengro binos. ²³ Oda, ko man našti avri ačhel, našti avri ačhel the mire Dades. ²⁴ Te na kerďomas maškar lende o skutki, so ňiko aver na kerďa, na uľahas len binos. Ale akana dikhle, a the avke man the mire Dades našti avri ačhen, ²⁵ hoj pes te ačhel o lav, so hin pisimen andre lengro Zakonos: *„Našti man avri ačhenas a na sas vaš soske.“*

²⁶ Ale sar avela o Ťešitelis, saves tumenge bičhavava, o Duchos le čačipnaskro, savo avel le Dadestar, ov svedčinel a pal ma. ²⁷ A the tumen svedčinen a pal ma, bo san manca ešebnovarestar.“

16

¹ „Kada tumenge phendom vašoda, hoj te na preačhen te pačal. ² Čhivena tumen avri andral o sinagogi a avel e ora, kana peske sako, ko tumen murdarela, gondolinela, hoj oleha služinel le Devleske. ³ A kerena oda, bo na prindžarde aňi le Dades aňi man. ⁴ Ale kada tumenge phendom vašoda, hoj sar avela odi ora te leperen tumenge, hoj tumenge oda phenavas. Ešebnovarestar tumenge kada na phendom, bo somas tumenca.“

Pal o Sveto Duchos

⁵ „Ale akana džav ke Oda, ko man bičhađa, a ňiko tumendar mandar na phučel: ‚Kaj džas?‘

⁶ Ale o pharipen pherdžarda tumare jile, bo tumenge vakerďom kala veci. ⁷ No me tumenge phenav o čačipen: Tumenge ela feder, te me džava het. Bo te me na džava het, o Ťešitelis na avela ke tumende. Ale te džava het, bičhavava les ke tumende. ⁸ Sar ov avela, sikavela le svetoske o binos, o spravodlišagos the o sudos: ⁹ O binos hin andre oda, hoj na pačan andre ma; ¹⁰ o spravodlišagos hin andre oda, hoj džav ke miro Dad a imar man buter na dikhena; ¹¹ a o sudos hin andre oda, hoj o vladcas kale svetoskro hino odsudzimen.

¹² Mek man hin but so tumenge te phenel, ale akana mek oda našti zlidžan. ¹³ Ale sar avela Ov, o Duchos le čačipnaskro, lidžala tumen andre dojekh čačipen. Na vakerela korkoro pestar, ale vakerela savoro, so šunel. A phenela tumenge the oda, so avela. ¹⁴ Ov man oslavinela, bo lela olestar, so hin miro, a phenela oda tumenge. ¹⁵ Savoro, so hin le Dades, hin miro – vašoda phendom, hoj lela olestar, so hin miro, a phenela oda tumenge.“

O Ježiš džala het a avela pale

¹⁶ „Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man.“

¹⁷ Akor varesave učeňika maškar peste phende: „Soske phenel: ‚Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man?‘ A soske phenel: ‚Me džav ko Dad?‘“

¹⁸ Avke pestar phučenas: „So hin oda: ‚Mek sikra?‘ Na džanas, so vakerel.“

¹⁹ O Ježiš džanľa, hoj lestar oda kamle te phučel a phenda lenge: „Phučen jekh avrestar, soske phendom: ‚Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man?‘“

²⁰ Čačes, čačes tumenge phenav, hoj tumen rovena the hikinena a o svetos radisaľola. Tumen avena andro pharipen, ale tumaro pharipen pes visarela pro radišagos. ²¹ La khabňa džuvľa hin o dukha, sar ločhol, bo avľa lakri ora. Ale sar lake uľol o čhavoro, radišagostar bisterel pro dukha, bo anda le čhavořes pro svetos. ²² The tumen akana

hin pharipen, ale pale tumen dikhava a tumare jile radisařona a tumaro radiřagos tumendar řiko na lela. ²³ Oda dřives mandar imar na phućena řić. Ćaćes, ćaćes tumenge phenav, hoj dela tumen savoro, so mangena le Dadestar andre miro nav. ²⁴ Dři akana mek andre miro nav na mangenas řić. Avke mangel a chudena, hoj tumare radiřagoske řić te na chibalinel.

Le Ježiřoskro viřazstvo upral o svetos

²⁵ Kada tumenge vakeravas andro podobenstva, ale avela e ora, hoj tumenge na vakerava buter andro podobenstva. Ale vakerava tumenge phundradones pal o Dad. ²⁶ Andre oda dřives tumen mangena andre miro nav. Na phenav tumenge, hoj me vař tumenge mangava le Dades, ²⁷ se korkoro o Dad tumen rado dikhel, bo tumen man rado dikhenas a paćandiljan, hoj me avlom le Devlestar. ²⁸ Avlom pařal o Dad andro svetos. Akana pale omukav o svetos a dřav pař o Dad.“

²⁹ Akor o ućeřika phende: „Dikh, akana vakeres phundradones, a na vakeres andro podobenstvo. ³⁰ Akana dřanas, hoj dřanes savoro a na kampil tuke, hoj tutar vareko te phućel. Vařoda paćas, hoj avlal le Devlestar.“

³¹ O Ježiř lenge odphenda: „Akana paćan? ³² Dikhen, avel e ora a imar akana avla, hoj sako tumendar denařela pal peskro drom a man mukena korkores, ale me na som korkoro, bo o Dad hino manca. ³³ Kada tumenge vakeravas vařoda, hoj tumen te avel andre mande smirom. Andro svetos tumen ela pharipen. Ale aven zorale! Me zviřazindom upral o svetos.“

17

Le Ježiřoskri modlitba

¹ Sar oda o Ježiř dovakerđa, dikhla pro řebos a phenda:

„Dado, avla e ora. Oslavin tire Ćhas, hoj o Ćhavo te oslavinel tut. ² Bo tu les diřal zor upral dojekh manuř, hoj te del većno dřivipen savoren, kas leske diřal.

³ O većno dřivipen hin andre oda: Hoj te prindřaren tut, le jekhe ćaće Devles the le Ježiř Kristus, saves bićadařal. ⁴ Me tut oslavindom pre kadi phuv oleha, hoj dokerďom savoro, so mange diřal te kerel. ⁵ Akana tu, Dado, oslavin man pař tute ola slavaha, so man sas pař tu mek angloda, sar sas stvorimen o svetos.

⁶ Sikadom tiro nav le manuřenge, saven mange diřal andral o svetos. Tire sas a diřal len mange a dolikerde tiro lav. ⁷ On akana dřanen, hoj savoro, so mange diřal, hin tutar. ⁸ Bo me lenge diřom o lava, so tu mange diřal a on len priile a ćaćes sprindřarde, hoj avlom tutar, a paćandile, hoj tu man bićadařal. ⁹ Me mangav vař lenge. Na mangav vař o svetos, ale vař ola, kas mange diřal, bo hine tire. ¹⁰ A savoro, so hin miro, hin tiro a savoro, so hin tiro, hin miro. A me som oslavimen prekal lende. ¹¹ Imar buter na som pro svetos, ale on hine pro svetos a me dřav ke tu. Sveto Dado, doliker len andre tiro nav, savo man diřal, hoj te aven jekh, avke sar amen sam jekh. ¹² Medik somas lenca pro svetos, me len dolikeravas andre tiro nav, so man tu diřal. Davas pre lende pozoris a řiko lendar na nařliřa, ća oda, ko muřinda te avel nařado, hoj pes te aćhel avke, sar hin pisimen.

¹³ Akana dřav ke tu a kada phenav, medik som pro svetos, hoj miro radiřagos te avel pherdo andre lengre jile. ¹⁴ Me lenge diřom tiro lav a o svetos len naři avri aćhel, bo nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos. ¹⁵ Na mangav, hoj len te les andral o svetos, ale hoj len te chrařines le nalaćestar. ¹⁶ Nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos. ¹⁷ Pořvecin len tire ćaćipnaha! Tiro lav hin o ćaćipen. ¹⁸ A sar tu man bićadařal andro svetos, avke the me len bićadom andro svetos. ¹⁹ A me man oddav tuke vař lenge, hoj the on te aven oddine le ćaćipnaske.

²⁰ Na mangav ča vaš lenge, ale mangav the vaš ola džene, ko prekal lengre lava pačana andre mande, ²¹ hoj savore te aven jekh. Avke sar tu, Dado, sal andre ma a me andre tu, avke mi en the on andre amende, hoj o svetos te pačal, hoj tu man bičhađal. ²² Me lenge diňom odi slava, so tu mange diňal, hoj te aven jekh, avke sar amen sam jekh. ²³ Me andre lende a tu andre mande, hoj te aven jekh andre savoreste, hoj o svetos te džanel, hoj tu man bičhađal a hoj len kamehas avke, sar man kamehas.

²⁴ Dado, kamav, hoj ola manuša, saven mange diňal, te aven manca ode, kaj som me, hoj te dikhen miri slava – e slava, so mange diňal vašoda, bo man kamehas mek angloda, sar sas o svetos stvorimen.

²⁵ Čačipnaskro Dado, o svetos tut na prindžarda, ale me tut prindžardom a the kala prindžarde, hoj tu man bičhađal. ²⁶ Diňom lenge te džanel tiro nav a mek the dava, hoj o kamiben, saveha man kamehas, te ačhel andre lende a me andre lende.“

18

Zalen le Ježiš

¹ Sar pes o Ježiš imar domodlinda, geľa peskre učeňikenca prekal o paňi Kidron, kaj sas olivovo sados. O Ježiš geľa andre peskre učeňikenca.

² O Judaš, savo les zradzinda, džanelas ole thanestar, bo o Ježiš pes ode buterval arakhelas peskre učeňikenca. ³ Avke iľa peha o Judaš jekh čata slugađen the sluhlen le nekbaredere rašajendar the Farizejendar. Sas len lampaša the aver švetla, šabli the kopiji.

⁴ O Ježiš džanelas savorestar, so pes leske ačhela, avke geľa a phučľa lendar: „Kas roden?“

⁵ „Le Ježiš Nazaretsko,“ odphende leske.

O Ježiš phenda: „Me Som.“ A sas lenca the o Judaš, leskro zradcas. ⁶ Sar lenge o Ježiš phenda: „Me Som,“ gele palal a pele pre phuv.

⁷ Avke lendar pale phučľa: „Kas roden?“

„Le Ježiš Nazaretsko,“ phende.

⁸ O Ježiš odphenda: „Phendom tumenge, hoj Me Som. Te man roden, len muken te džal.“ ⁹ Kada phenda, hoj pes te ačhen leskre lava: „Ňikas olendar, kas mange diňal, na našadom.“

¹⁰ Akor o Šimon Peter cirdňa avri peskri šabľa a odčhinda le nekbaredere rašaskre slugaske o čačo kan. Oda sluhas pes vičinelas Malchos.

¹¹ Ale o Ježiš phenda le Peteriske: „Thov e šabľa pale, kaj sas! Či na pijava avri e kuči, so mange o Dad diňa?“

¹² Akor o slugađa, o velitelis the o sluhi le Židengre ile le Ježiš a zaphandle les. ¹³ A ešeb les ligende ko Annaš, bo ov sas o sastro le Kajfašiskro. O Kajfaš sas oda berš nekbareder rašaj. ¹⁴ Oda sas oda Kajfaš, savo phenda le Židenge, hoj feder ela, te merela jekh manuš vaš savore nipi.

O Peter zaprinel le Ježiš

¹⁵ Džalas pal o Ježiš o Šimon Peter the dujto učeňikos. Ole učeňikos o nekbareder rašaj prindžarelas a geľa jekhetane le Ježišoha andre le nekbareder rašaskri dvora.

¹⁶ No o Peter ačhelas avri paš o vudar. Palis oda dujto učeňikos, saves o nekbareder rašaj prindžarelas, avľa avri a vakerđa ola čhaha, savi phundravelas e brana, palis iľa andre le Peter.

¹⁷ Odi čhaj, savi phundravelas e brana, phučľa le Peteristar: „Na sal the tu jekh kale manušeskre učeňikendar?“

„Na som,“ odphenda o Peter.

¹⁸ Ačhenas ode o sluhi the o služobníka le Židengre a kerde bari jag a tačarenas pes, bo sas šil. Ačhelas lenca the o Peter a tačarelas pes.

O Ježiš anglo nekbareder rašaj

¹⁹ O nekbareder rašaj phučelas le Ježišostar pal o učeńika the pal leskro sikaviben.

²⁰ O Ježiš leske odphenda: „Me vakeravas le svetoske phundradones. Furt sikavavas andre sinagoga the andro chramos, kaj pes zdžan savore Židi, a nič na vakeravas počoral. ²¹ So mandar phučes? Phuč olendar, ko šunenas, so lenge vakeravas. On džanen, so vakerdom.“

²² Sar oda phenda, jekh ole slugadžendar, so ode ačhelas, demađa le Ježiš pal o muj a phenda: „Kavke odphenes le nekbareder rašaske?“

²³ O Ježiš leske odphenda: „Te namištes phendom, sikav, so namištes phendom, ale te mištes, soske man mares?“ ²⁴ Palis bičhađa o Annaš le Ježiš zaphandlones ke aver nekbareder rašaj ko Kajfaš.

O Peter pale zaprinel le Ježiš

²⁵ O Šimon Peter ačhelas a tačarelas pes. A phučle lestar: „Na sal the tu jekh leskre učeńikendar?“

No ov zaprinđa a phenda: „Na som.“

²⁶ Jekh le nekbareder rašaskre sluhendar, savo sas famelija oleske, kaske o Peter odčhinda o kan, phenda: „Na dikhlom tut leha andre zahrada?“ ²⁷ O Peter pale zaprinđa a takoj giľađa o kohutos.

O Ježiš anglo Pilat

²⁸ Avke ligende le Ježiš khatar o Kajfaš andro palacis le Pilatoskro a sas tosara. Ale on na gele andre, hoj pes te na meľaren, bo kamle te chal le bakrores pre Patrađi.

²⁹ O Pilat avľa avri pal lende a phučľa: „So hin tumen pre kada manuš?“

³⁰ Odphende leske: „Te na kerđahas kada manuš namištes, na andamas les ke tu.“

³¹ O Pilat odphenda: „Len les tumen a sudzinen les pal tumaro zakonos.“

O Židi leske phende: „Amen nane pravos ñikas te murdarel.“ ³² Kada pes ačhila, hoj pes te ačhen o lava le Ježišoskre, savenca diňa te džanel, save meribnaha merela.

³³ Avke o Pilat geľa pale andro palacis, vičinda le Ježiš a phučľa lestar: „Sal tu o židoviko kralis?“

³⁴ O Ježiš odphenda: „Phenes oda korkoro tutar, abo tuke oda pal ma phende aver džene?“

³⁵ O Pilat phenda: „So me som Židos? Korkoro tiro narodos the o bare rašaja mange tut dine. So kerđal?“

³⁶ O Ježiš odphenda: „Miro krališagos nane andral kada svetos. Te ulahas miro krališagos andral kada svetos, mire služobníka pes mardehas vaš ma, hoj te na avav dino andro vasta le Židenge. Ale akana miro krališagos nane adarik.“

³⁷ Akor o Pilat phenda: „Ta akor the avke sal kralis?“

O Ježiš odphenda: „Tu phenes, hoj som kralis. Me pre oda ulilom, a vašoda avlom pro svetos, hoj te svedčinar pal o čačipen. Sako, ko hin andral o čačipen, šunel miro hangos.“

³⁸ O Pilat phučľa: „So hin o čačipen?“ Sar oda phenda, geľa pale avri paš o Židi a phenda lenge: „Me pre leste na arakhlom nič nalačo. ³⁹ Ale hin tumen tradicija, hoj tumenge premukav pre Patrađi jekhe bertenošis. Kamen, hoj tumenge te premukav le židovike kralis?“

⁴⁰ Ale on savore vičinenas: „Na les, ale le Barabaš!“ O Barabaš sas zbujńikos.

19

O Pilat odsudzinel le Ježiš pro meriben

¹ Akor iľa o Pilat le Ježiš a diňa les te marel le bičoha. ² O slugađa kerde le trňendar koruna a thode le Ježišoske pro šero. Urde les andro purpurovo plaštos, ³ avenas paš leste a phenenas: „Mi dživel o židoviko kralis!“ A marenas les pal o muj.

⁴ Palis o Pilat avľa pale avri a phendã lenge: „Dikhen, anav tumenge les avri, hoj te džanen, hoj me pre leste na arakhav nič nalačo.“ ⁵ Avke avľa o Ježiš avri. Pro šero les sas e koruna le trňendar a sas urdo andro purpurovo plaštos. O Pilat lenge phendã: „Dikhen, o manuš!“

⁶ Sar les dikhle o bare rašaja the o stražņika, vičinde: „Ukrižin les! Ukrižin les!“

O Pilat lenge phendã: „Tumen les len a ukrižinen! Me pre leste na arakhav nič nalačo!“

⁷ O Židi leske odphende: „Amen hin zakonos a pal oda zakonos mušinel te merel, bo kerelas pestar o Čhavo le Devleskro.“

⁸ Sar oda šundã o Pilat, meksa buter predarandïla ⁹ a geľa pale andre peskro palacis a phučľa le Ježišostar: „Khatar sal?“ Ale o Ježiš leske na odphendã. ¹⁰ O Pilat leske phendã: „Manca na vakeres? So na džanes, hoj man hin zor tut te premukel abo tut te ukrižinel?“

¹¹ O Ježiš leske odphendã: „Na uľahas tut upral mande ňisavi zor, te tuke oda na uľahas dino upral. Vašoda bareder binos hin oles, ko man tuke diňa andro vasta.“

¹² Akorestar les kamelas o Pilat te premukel. Ale o Židi vičinenas: „Te kales premukeha, na sal le cisariskro prijateľis. Bo sako, ko pestar kerel kralis, džal pro cisarıs.“

¹³ Sar o Pilat šundã kala lava, iľa le Ježiš avri a bešľa peske pro sudno stolkos pro than, so pes vičinel Litostrotos a andre hebrejiko čhib Gabata. ¹⁴ A sas o džives, sar pes pripravinenas pre Patradi; sas vaj dešuduj ori*.

O Pilat phendã le Židenge: „Dikhen! Tumaro kralis!“

¹⁵ No on vičinde: „De les het! Murdar les! Ukrižin les!“

O Pilat phučľa: „Kamen, hoj te ukrižinav tumare kralis?“

Ale o bare rašaja odphende: „Nane amen kralis, ča cisarıs!“

O Ježiš ukrižimen

¹⁶ Akor lenge les diňa, hoj les te ukrižinen. Avke ile le Ježiš het. ¹⁷ Lidžalas peskro kerestos a džalas pro than, so pes vičinel Lebka a andre hebrejiko čhib Golgota. ¹⁸ Ode les ukrižinde a leha mek the duje avren, jekhes pal jekh sera a dujtones pal e dujto sera, a le Ježiš maškaral.

¹⁹ O Pilat diňa te pisinel tabulka a thoda la pro kerestos. A sas ode pisimen: „O Ježiš Nazaretsko, o kralis le Židengro.“ ²⁰ A genenas la but Židi, bo oda than, kaj sas o Ježiš ukrižimen, sas pašes paš o foros. Sas oda pisimen hebrejski, grecki the lafinski.

²¹ Akor phende le Židengre nekbaredere rašaja le Pilatoske: „Ma pisin: ‚O kralis le Židengro,‘ ale pisin, hoj ov phendã: ‚Me som kralis le Židengro.‘“

²² Ale o Pilat odphendã: „Oda, so pisindom, pisindom.“

²³ Sar imar o slugađa ukrižinde le Ježiš, rozdelinde leskre gada pro štar kotora, dojekhe slugađiske jekh kotor. Ile the o teluno gad, savo na sas sido, ale sas jekhe pochtanestar uprunestar džı tele ²⁴ a phende peske: „Na čingeras les, ale losinas vaše, kaskro ela.“ Aleha pes ačhiľa oda, so hin pisimen:

„Rozdelinde peske maškar peste mire gada

a vaš miro ruchos peske čhide losos.“

* **19:14** 19,14 E grecko čhib: šov ori

Kada hin oda, so kerde o slugađa.

²⁵ Paš o kerestos le Ježišoskro ačhelas leskri daj, leskra dakri pheñ, e Maria, so sas romñi le Kleofašiskri, the e Maria Magdalena. ²⁶ Sar o Ježiš ode dikhla peskra da a the le učeñikos, saves kamelas, hoj ačhel paš late, phenda peskra dake: „Džuvlije, dikh, tiro čhavo!“ ²⁷ Palis phenda le učeñikoske: „Dikh, tiri daj!“ Akorestar la iła oda učeñikos ke peste.

O Ježiš merel

²⁸ Palis, sar imar dikhla o Ježiš, hoj hin savoro dokerdo a hoj pes te naplñinel oda, so hin pisimen, phenda: „Smedno som!“ ²⁹ Sas ode čaro, andre savo sas šut. Močinde e špongija andro šut, phandle la pre izoposkri paca a thode leske la paš o vušta. ³⁰ Sar o Ježiš koštoľinda o šut, phenda: „Dokerdo hin!“ Zmukla tele o šero a mukla avri peskre duchos.

³¹ Vašoda, hoj sas o džives anglo šabat, mangle o Židi le Pilat, hoj te del te phagel o kokala pro pindre olenge, ko sas ukrižimen. Bo na kamenas len te mukel pro keresti pro šabat a kada šabat sas baro. ³² Avke avle o slugađa a phagle o kokala pro pindre le ešebneske the le dujtoneske, so leha sas ukrižimen. ³³ Ale sar avle paš o Ježiš a dikhle, hoj imar hino mulo, na phagerde leske o kokala, ³⁴ ale jekh le slugadendar predemađa la kopijaha leskri sera a takoj čuliła avri o rat the o pañi. ³⁵ A oda, ko oda dikhla, diña svedectvos a leskro svedectvos hino čačipnaskro. Ov džanel, hoj vakereľ čačipen, hoj the tumen te pačan. ³⁶ Kada pes ačhiła vašoda, hoj pes te naplñinel oda, so hin pisimen: „Añi jekh leskro kokalos na ela phagerdo,“ ³⁷ a pre aver than hin pisimen: „Dikhena oles, kas predemade.“

O Ježiš parundo

³⁸ Palis o Jozef andral e Arimatija, savo sas le Ježišoskro učeñikos, ale počoral, bo daralas le Židendar, phučla le Pilatostar, či šaj lel tele le Ježišoskro řelos, a o Pilat leske domukla. Avke avla a iła tele le Ježišoskro řelos. ³⁹ Avla the o Nikodem, savo sas angloda rači paš o Ježiš, a iła peha vaj tranda (30) kili mišimen aloe the mirha. ⁴⁰ Avke ile le Ježišoskro řelos a pačarde les andro lepedi le voňave olejenca, avke sar hine o Židi sikade te parunel. ⁴¹ Pre oda than, kaj les ukrižinde, sas zahrada a andre zahrada nevo hrobos, andre savo mek šoha ñiko na sas thodo. ⁴² A vašoda, hoj sas o džives anglo šabat a hoj o hrobos sas pašes, thode ode le Ježiš.

20

O Ježiš nane andro hrobos

¹ Palis ešebno džives andro kurko sig tosara, mek sar sas rat, avla e Maria Magdalena paš o hrobos a dikhla, hoj o bar hino odcirdlo pašal o hrobos. ² Sar oda dikhla, denašelas a avla ko Šimon Peter the ke oda dujto učeñikos, saves rado dikhelas o Ježiš, a phenda lenge: „Ile le Rajes andral o hrobos a na džanas, kaj les thode.“

³ Akor o Peter the o dujto učeñikos gele paš o hrobos. ⁴ Sodujdžene denašenas jekhetane, ale o dujto učeñikos denašelas sigeder sar o Peter a doavla ešebno paš o hrobos. ⁵ Sar bandiła andro hrobos, dikhla ode ča o lepedi, ale na geľa andre. ⁶ Palis ode doavla the o Šimon Peter a geľa andro hrobos a tiš dikhla o lepedi ⁷ the o khosno, so sas le Ježišoste pro šero. O khosno na sas paš o lepedi, ale sas zapačardo pre aver than. ⁸ Akor geľa andre the o dujto učeñikos, savo sas ešebno paš o hrobos, a dikhla a pačandiła. ⁹ On mek na ačalonas le Devleskre Laveske, hoj o Ježiš mušinel a te uštel andral o meriben. ¹⁰ Avke ola učeñika gele pale khere.

O Ježiš pes sikavel la Maria Magdalenake

¹¹ Ale e Maria ačhelas avri paš o hrobos a rovelas. A sar rovelas, bandiła andro hrobos ¹² a dikhla te bešel duje añjelen andro parne gada ode, kaj angloda pašlolas le Ježišoskro telos; jekhes paš o šero a dujtones paš o pindre.

¹³ On latar phučle: „Džuvlije, so roves?“

Oj odphenda: „Ile mire Rajes a na džanav, kaj les thode.“ ¹⁴ Sar oda phenda, visarda pes palal a dikhla ode te ačhel le Ježiš, ale na džanelas, hoj oda hin o Ježiš.

¹⁵ O Ježiš latar phučla: „Džuvlije, so roves? Kas rodes?“

Oj peske gondoliđa, hoj oda hin o zahradnikos, a phenda leske: „Rajeja, te les tu ilal het, phen mange, kaj les thođal, a me les lava.“

¹⁶ O Ježiš lake phenda: „Mario!“

Oj visaliła a phenda leske andre hebrejiko čhib: „Rabbuni!“ (So hin prethodo: Učitelina.)

¹⁷ O Ježiš lake phenda: „Ma chude tut mandar, bo mek na somas upre ke miro Dad, ale dža pal mire phrala a phen lenge: ‚Džav upre ke miro Dad the ke tumaro Dad, ke miro Del the ke tumaro Del.‘“

¹⁸ Avke e Maria Magdalena geła pal o učeňika a phenda lenge: „Dikhłom le Rajes!“ A phenda lenge the oda, so lake phenda.

O Ježiš pes sikavel le učeňikenge

¹⁹ Mek rači oda džives, o ešebno džives andro kurko, sas o učeňika zgele a daratar anglo Židi sas o vudar zarimen. O Ježiš avla, ačhiła maškar lende a phenda lenge: „Smirom tumenge!“ ²⁰ Sar oda phenda, sikađa lenge peskre vasta the peskri sera. O učeňika radisalile, sar dikhle le Rajes.

²¹ O Ježiš lenge pale phenda: „Smirom tumenge! Sar man bičhađa o Dad, avke the me tumen bičhavav.“ ²² Sar oda phenda, phurdla pre lende a phenda lenge: „Prilen le Svete Duchos! ²³ Olenge, kaske odmukena o bini, hin odmuklo, a kaske na odmukena o bini, nane odmuklo.“

O Ježiš the o Tomaš

²⁴ Ale o Tomaš, savo pes vičinel Didimos, jekh le dešudujendar, na sas lenca, sar avla o Ježiš. ²⁵ Avke leske phende okla učeňika: „Dikhłam le Rajes!“

No ov lenge phenda: „Te na dikhava o cheva pal o lecegi andre leskre vasta a na thovava miro angušt andro cheva, kaj sas predemado, a na thovava miro vast andre leskri sera, na pačava!“

²⁶ Pal ochto džives sas pale leskre učeňika andro kher a the o Tomaš sas lenca. O Ježiš avla prekal o zarimen vudar, ačhiła peske maškar lende a phenda: „Smirom tumenge!“ ²⁷ Palis phenda le Tomašiske: „Thov tiro angušt kade a dikh pre mire vasta. An tiro vast a thov les andre miri sera a ma av napačabnaskro, ale pačabnaskro!“

²⁸ O Tomaš leske odphenda: „Miro Raj the miro Del!“

²⁹ O Ježiš leske phenda: „Pačandiłal, bo man dikhłal. Bachtale hine ola, ko na dikhle a pačandile.“

³⁰ O Ježiš mek but aver zazraki kerđa anglo jakha peskre učeňikengre, so nane pisimen andre kadi křižka. ³¹ Ale kada hin pisimen vašoda, hoj te pačan, hoj o Ježiš hino o Kristus, o Čhavo le Devleskro, a pačabnaha tumen te avel o dživipen andre leskro nav.

¹ Palis pes pale o Ježiš sikađa le učeňikenge paš o Tiberijadsko moros. Ačhila pes oda kavke: ² Sas jekhetane o Šimon Peter, o Tomaš, saves vičinen Didimos, o Natanael andral e Kana Galilejsko, o duj čhave le Zebedeoskre the mek duj aver leskre učeňika.

³ O Šimon Peter lenge phenda: „Džav te chudel ribi.“ Phende leske: „Džas the amen tuha.“ Avke bešle andre lođka a gele, ale odi rat na chudle nič.

⁴ Sar vidňisalolas, ačhelas o Ježiš paš o paňi, ale o učeňika na džanenas, hoj oda hin o Ježiš.

⁵ O Ježiš lendar phučla: „Čhavale, chudňan varesave ribi?“ „Na,“ odphende.

⁶ Ov lenge phenda: „Čhiven e sita pre čači sera la lođkakri a chudena.“ Avke čhide a chudle ajci but ribi, hoj aňi na birinenas te cirdel avri e sita.

⁷ Akor phenda oda učeňikos, saves kamelas o Ježiš, le Peteriske: „Oda hin o Raj!“ Sar šunda o Šimon Peter, hoj oda hin o Raj, urđa pre peste o uprune gada, so angloda čhida tele, a chučila andro moros. ⁸ Okla učeňika avle la lođkaha a cirdenas pal peste e sita le ribenca, bo na sas dur la phuvatar, vaj šel (100) metri. ⁹ Sar doavle paš o brehos, dikhle, hoj imar ode sas kerđi e jag le angarendar a upral sas thodí e riba the o maro.

¹⁰ O Ježiš lenge phenda: „Anen ole ribendar, so akana chudňan.“ ¹¹ O Šimon Peter geľa a cirdňa e sita avri pre phuv. A sas andre pherdo bare ribi, šel penda the trin (153), ale kajte sas kajci but, e sita na čhindíla. ¹² Palis phenda o Ježiš: „Aven te chal!“ A ňiko le učeňikendar pes na opovažinda lestar te phučel: „Ko tu sal?“ Bo džanenas, hoj oda hin o Raj. ¹³ O Ježiš avľa pašeder, iľa o maro a podiňa lenge. Avke kerđa the la ribaha. ¹⁴ Kada sas imar tritovar, so pes sikađa o Ježiš peskre učeňikenge, kanastar uštila andral o meriben.

O Ježiš the o Peter

¹⁵ Sar imar dochale, phučla o Ježiš le Šimonostar Peteristar: „Šimon, čhavo le Janoskro, kames man buter sar kala?“

„He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav,“ phenda leske o Peter.

O Ježiš leske phenda: „Pašin mire bakroren!“

¹⁶ Pale lestar o Ježiš phučla: „Šimon, čhavo le Janoskro, kames man?“

„He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav,“ phenda leske.

O Ježiš leske phenda: „Starin tut pal mire bakrore!“

¹⁷ Tritovar lestar phučla: „Šimon, čhavo le Janoskro, rado man dikhes?“

Akor ačhila smutno o Peter, hoj lestar tritovar phučel: „Rado man dikhes?“ A phenda leske: „Rajeja, tu džanes savoro! Tu džanes, hoj tut rado dikhav.“

O Ježiš leske phenda: „Pašin mire bakroren! ¹⁸ Čačes, čačes phenav tuke: Sar salas terneder, phandehas tut korkoro a džahas, kaj kamehas. Ale sar phuroha, nacirdeha tire vasta a aver tut phandela a lidžala tut ode, kaj na kameha.“ ¹⁹ Oleha o Ježiš diňa le Peteriske te džanel, save meribnaha oslavinela le Devles. Sar oda phenda, prikazinda leske: „Av pal ma!“

²⁰ O Peter visaliľa a dikhľa, hoj džal pal leste oda učeňikos, saves kamelas o Ježiš a savo paš o chaben geľa pašeder paš o Ježiš a phučla: „Rajeja, ko tut zradzinela?“

²¹ Sar les o Peter dikhľa, phenda le Ježišoske: „Rajeja, so ela kaleha?“

²² O Ježiš leske phenda: „Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut andre oda? Tu av pal ma!“ ²³ Vaš oda lav pes maškar o phrala vakerelas, hoj oda učeňikos na merela. No o Ježiš leske na phenda, hoj na merela, ale: „Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut hin andre oda?“

²⁴ Oda hin oda učeňikos, savo svedčinel pal kala veci a kada pisinda. Džanas, hoj leskro svedectvos hino čačipnaskro.

²⁵ No, hin mek the but aver veci, save o Ježiš kerda. Te pes oda savoro pisindaahas andre, gondolina mangle, hoj ani le svetos na ulaahas dos than pre ola knizki, so pes diñahas te pisinel.

Amen.

Le Apoštolengre Skutki

¹ Lačo Teofilona, ešebno zvitkos pisindom pal savoreste, so chudña o Ježiš te kerel a te sikavel ² dži andre oda džives, sar sas ilo upre andro ņebos. Angloda sar sas ilo upre, diña prekal o Sveto Duchos o prikazaŋja le apoštolenge, saven peske kidña avri. ³ Saranda (40) džives pal peskro meriben pes lenge o Ježiš buterval sikavelas avke, hoj te džanen, hoj dživel. Dikhle les a vakerelas lenca pal o krališagos le Devleskro. ⁴ Sar mek sas lenca jekhetane, prikazinelas lenge: „Ma džan het andral o Jeruzalem, ale užaren pre oda daros, pal savo tumenge vakeravas a pal savo miro Dad diña lav, hoj tumen dela. ⁵ O Jan bolelas le pañeha, ale tumen avena bolde le Svete Duchoha, imar nabut dživesenca.“

O Ježiš džal andro ņebos

⁶ A sar pes zgele, phučle le Ježišostar: „Rajeja, či kames akana pale te ačhavel o krališagos le Izraeloskro?“

⁷ O Ježiš lenge odphenda: „Oda nane tumari veca te džanel o dživesa, abo te prindžarel o časi, save o Dad diña peskra zoraha. ⁸ Ale avela pre tumende o Sveto Duchos, prilena leskri zor a avena mire švedki andro Jeruzalem the pal cali Judsko the andre Samarija a palis the dži andro posledno agor la phuvakro.“

⁹ Pal kala lava sas angle lengre jakha hazdlo upre andro ņebos a e chmara les ila pašal lengre jakha.

¹⁰ Androda, sar dikhenas upre pro ņebos, jekhvareste paš lende ačhile duj murša urde andro parne gada, ¹¹ a phende: „Muršale andral e Galileja, so kade ačhen a dikhen pro ņebos? Kada Ježiš, savo sas tumendar ilo upre andro ņebos, avela pale avke, sar les dikhlan te džal andro ņebos.“

¹² Palis gele pale andro Jeruzalem pal o Olivovo Verchos, so hin vaj jekh kilometros paš o Jeruzalem. ¹³ Sar doavle andro foros, gele andro upruno baro kher, kaj bešenas o Peter, o Jakob, o Jan, o Andrej, o Filip, o Tomaš, o Bartolomej, o Matuš, o Jakob le Alfeoskro, o Šimon Zelota, saves vičinenas Horlivec, the o Judaš le Jakoboskro. ¹⁴ Kala savore ačhenas jekhetane andro modlitbi, jekhetane le džuvlenca the la Mariaha, le Ježišoskra daha, the leskre phralenca.

Kiden avri le Matej vaš o apoštolos

¹⁵ Andre ola dživesa uštila upre o Peter maškar savore učeñika. Sas ode vaj šel the biš (120) manuša. A phenda: ¹⁶ „Muršale, phralale, mušinda pes te naplñinel oda, so hin pisimen, so imar anglal phenda o Sveto Duchos prekal o David pal o Judaš, savo lidžalas olen, ko phandle andre le Ježiš. ¹⁷ Bo o Judaš sas jekh amendar a služinelas amenca jekhetane.“

¹⁸ A vaš o love, so chudña vaš oda, hoj zradzinda le Ježiš peske cinda mała. Paloda peła tele šereha a phariła avke, hoj savoro andral leste avla avri. ¹⁹ A dodžanle pes paloda savore manuša, so bešenas andro Jeruzalem. Vašoda pes vičinel odi mała andre lengri čhib Akeldama, so hin le Rateskri Mała.

²⁰ „Bo andro Žalmi hin pisimen:

*„Mi ačhel leskro kher omuklo
a niko ode te na bešel!“*

A avrether:

„Leskri služba mi prelel aver!“

²¹ Vašoda kampil te kidel avri jekhes ole muršendar, ko sas amenca calo časos, medik sas o Ježiš maškar amende a phirelas amenca, ²² ko sas amenca akorestar, sar sas o Ježiš boldo le Janostar, dži andre oda džives, sar sas amendar ilo upre. Bo oda murš ačhela švedkos jekhetane amenca, hoj o Ježiš uštila andral o meriben.“

²³ Avke ačhade duje dženen: Le Jozef Barsabaš, saves vičinenas Čačipnaskro, the le Matej. ²⁴ Palis pes kavke modlīnenas: „Rajeja, tu prindžares o jile savore manušengre, tu amenge sikav, saves kale dujendar tuke kidňal avri, ²⁵ hoj te prelel e apoštolsko služba, savi o Judaš omukla, hoj te džal pre peskro than.“ ²⁶ Avke len dine losi a o losos peľa pro Matej, savo sas imar rachimen paš o dešujekh (11) apoštola.

2

O Sveto Duchos avel tele pro Letňice

¹ Sar avľa o inepos Letňice, penda (50.) džives pal e Patrađi, sas savoredžene jekhetane pre jekh than. ² Jekhvareste šundila andral o ňebos ajso zoralo hangos, sar te avľahas zorali balvaj, a napľinda calo kher, kaj bešenas. ³ Sikade pes lenge ajse sar jagale čhiba, so pes rozđelinde a bešle pre dojekh lendar. ⁴ Jekhvareste sas savore napľimen le Svete Duchoha a chudle te vakerel andre aver čhiba, avke sar lenge delas o Duchos te vakerel.

⁵ Andro Jeruzalem sas o pobožna Židi andral savore narodi pal calo svetos. ⁶ Sar šunde oda hangos, savoredžene pes ode zgele a igen pes čudalīnenas, sar len šunde te vakerel andre lengre čhiba. ⁷ Našti avenas ke peste, čudalīnenas pes a phenenas jekh avreske: „Či nane savore kala, so kade vakeren, Galilejčana? ⁸ Sar oda, hoj sako amendar len šunas te vakerel andre amare čhiba, andre save barilam avri? ⁹ Amen o Parti, o Medi, o Elamiti, ola, ko bešas andre Mezopotamija, andre Judsko the andre Kapadokija, andro Pontus the andre Azija, ¹⁰ andre Frigija the andre Pamfilija, andro Egipt the andre phuv Libija paš o Cirenija, the ola, ko sam andral o Rim, ¹¹ o Židi the ola, ko pregele andro židoviko pačaben, o Kreťana the o Arabi – savore len šunas te vakerel andre amare čhiba o bare veci le Devleskre!“ ¹² Igen pes čudalīnenas a našti ke peste avenas, phenenas jekh avreske: „Oda so hin kada?“

¹³ Ale varesave džene lendar asanas a phenenas: „Pile but mol!“

O Peter chudel te kazinel

¹⁴ O Peter uštila upre jekhetane le dešujekh (11) apoštolenca a chudňa ke lende te vakerel le zorale hangoha: „Muršale, save san Židi, the savore tumen, so bešen andro Jeruzalem! Šunen mištes mire lava a achalón kaleske! ¹⁵ Kala manuša nane mate, sar tumenge tumen gondolīnen. Se mekča hin eňa ori tosara. ¹⁶ Ale kada hin oda, so sas phendo prekal o prorokos Joel:

¹⁷ *„Andre ola posledna dživesa ela avke, phenel o Del,
hoj čhivava avri mire Duchos pre dojekh manuš
a tumare čhave the tumare čhaja prorokinena,
tumare terne dikhena viđeňja
a tumare phure manušen ela sune.*

¹⁸ *He, mek the pre mire služobňika the pro služobňički
čhivava avri mire Duchos a prorokinena.*

¹⁹ *Sikavava o zazraki upre pro ňebos
the o znameňja tele pre phuv,
o rat, e jag the o baro thuv.*

²⁰ *O kham pes čerinela pro kalipen
a o čhonoru pro rat*

angloda, sar avela oda baro the slavno džives le Rajeskro.

21 *A ela avke, hoj sako,
ko lašarela le Rajeskro nav, ela zachrañimen.'*

22 Muršale andral o Izrael, šunen kala lava: O Ježiš Nazaretsko sas oda murš, savo sas le Devlestar maškar tumende dokazimen la bara zoraha the le zazrakenca, save prekal leste o Del kerelas, avke sar oda the tumen korkore džanen. 23 Ale o Del imar anglal džanelas, so pes ačhela, a oda sas leskro planos, hoj tumen ole muršes te zalen a prekal o vasta le binošnengre te primaren pro kerestos a te murdaren. 24 No o Del les uštađa andral o meriben a iľa lestar o meribnaskre dukha, se aňi pes na delas, hoj les o meriben te likerel andre peskri zor. 25 Bo o David pal leste phendá:

,Dikhavas le Rajes furt anglal mande;

ov hino paš miro čačo vast,

vašoda man na čhalavava.

26 *Vašoda radisalila miro jilo the miri čhib,
hoj mek the miro telos odpočovanela andre nađe,*

27 *bo na mukeha miri duša
pre oda than, kaj hine o mule,*

*aňi na deha tire svetoneske,
hoj leskro telos te kirňol.*

28 *Diňal mange te prindžarel o droma le dživipnaskre
a naplñineha man le radišagoha anglal tute!*

29 Muršale, phralale! Šaj tumenge phenav šmelones pal amaro dad pal o David, hoj ov muľa, sas parundo a leskro hrobos hino ke amende dži adadžives. 30 Ov sas prorokos a džanelas, hoj o Del les diňa veraha lav, hoj pre leskro tronos bešela jekh leskre potomkendar. 31 O David oda imar anglal dikhľa a vakerelas pal o Kristus, *hoj uštela andral o meriben a hoj leskri duša na ačhela pre oda than, kaj hine o mule, aňi leskro telos na kirňola.* 32 Ipen ole Ježiš o Del uštađa andral o meriben a amen savore oda dikhľam. 33 O Del les hazdňa upre paš peskro čačo vast a priiľa le Dadestar le Svete Duchos, avke sar o Dad diňa lav. Ov les čhida avri pre amende a oda hin oda, so tumen akana dikhen the šunen. 34 Se o David na geľa upre andro ňebos, ale phendá:

,O Del phendá mire Rajeske:

Beš tuke pal miri čači sera,

35 *medik tuke na thovava
tire ňeprijatelen tel o pindre.'*

36 A vašoda mi džanen savore manuša andral o Izrael, hoj o Del ole Ježiš, saves tumen ukrižindan, kerďa Rajeske the Kristoske.“

Trin ezera nipi pačandile

37 Sar oda o manuša šunde, geľa lenge oda dži andro jile a phende le Peteriske the okle apoštolenge: „So amenge kampil te kerel, phralale?“

38 O Peter lenge phendá: „Keren pokaňje a sako tumendar pes mi del te bolel andro nav Ježiš Kristus, hoj tumenge te aven odmukle o bini, a chudena le Svete Duchos sar daros. 39 Bo kada lav, so o Del diňa, hin prekal tumende, prekal tumare čhave a the prekal sakoneste, ko hine dur, saven peske vičinela o Raj, amaro Del.“

40 A mek the but avre lavenca lenge svedčinelas. Vakerelas a phenelas lenge pre godi: „Zachrañinen tumen andral kada binošno pokoleňje!“ 41 Avke ola džene, ko radišagoha priile leskro lav, pes dine te bolel. A andre oda džives pes ke lende pridine vaj trin ezera (3 000) manuša.

42 Savore ola džene furt sikľonas le apoštolendar a sas jekhetane le phralenca. Phagerenas o mare a ačhenas pro modľitbi.

Ešebno khangeri

⁴³ Pre savore nipi avelas dar, bo o apoštola kerenas but zazraki the znameŋja. ⁴⁴ Savore manuša, so pačandile, sas peha a sas len savoro jekhetane. ⁴⁵ Bikenenas peskre mali the majetki a rozdenas maškar peste pal oda, kaske keci kampelas. ⁴⁶ Sako džives sas jekhetane andro chramos a andre peskre khera phagerenas o mare a chanas o chaben radišagoha the žuže jilenca. ⁴⁷ Lašarenas le Devles a savore nipi len rado dikhenas. A o Raj pridelas sako džives neve zachrañimen manušen.

3

O Peter sastarel avri le banges

¹ O Peter the o Jan džanas upre andro chramos trin orendar pro modlitbi. ² A ipen akor ode anenas varesave muršes, savo sas bango, kanastar uliła. Sako džives les hordinenas paš e chramoskri brana, savi pes vičinel Šukar, hoj te žobrinel olendar, ko džanas andro chramos. ³ Sar dikhla le Peter the le Jan te avel andro chramos, mangla peske lendar love. ⁴ Akor o Peter the o Jan pre leste dikhle a phende: „Dikh pre amende!“ ⁵ A ov pre lende igen dikhelas, bo užarelas, hoj les dena love.

⁶ Ale o Peter phenda: „Nane man somnakaj aňi rup, ale oda, so man hin, oda tut dava: Andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko ušti a phir!“ ⁷ Chudňa les le čače vastestar a hazdňa les upre. A takoj pro than leske zoralile o pindre the o khoča, ⁸ chučila upre a phirelas. Geła lenca andro chramos, ode phirelas, chučerelas radišagostar a lašarelas le Devles. ⁹ Savore nipi, so ode sas, les dikhle, sar phirel a lašarel le Devles, ¹⁰ a prindžarde, hoj oda sas ov, so bešelas paš e chramoskri brana, savi pes vičinel Šukar, a žobrinelas. A igen pes čudalinenas oleske, so pes leske ačhiła.

O Peter kazinel andre dvora le Šalamunoskri

¹¹ Oda manuš phirelas pal o Peter the pal o Jan, a vašoda pes savore manuša zgele ke lende andre bari dvora le Šalamunoskri, bo našti avenas ke peste. ¹² Sar oda dikhla o Peter, odphenda le manušenge: „Muršale andral o Izrael, soske tumen oleske avke čudalinen? Abo soske pre amende avke dikhen, sar te oda amen kerđamas peskra zoraha abo pobožnostaha, hoj kada manuš te phirel? ¹³ *O Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro, o Del amare dadengro* oslavinda peskre čhas le Ježiš, saves tumen diňan andre a na kamlan les akor, sar les o Pilat kamelas te premukel. ¹⁴ Tumen na kamlan le Svetes a Čačipnaskres, ale manglan, hoj tumenge te premukel le vrahos. ¹⁵ Murdardan oles, ko del o dživipen, ale o Del les uštada andral o meriben a amen sam oleske švedki! ¹⁶ Pačabnaha andro nav Ježiš kada manuš, saves tumen dikhen a prindžaren, sastila avri. O pačaben andro Ježiš calkom sastarda kale muršes, avke sar oda tumen savore šaj dikhen.

¹⁷ Phralale, me džanav, hoj tumen aňi na džanenas, so kerđan, aňi tumare vodci. ¹⁸ Ale o Del naplňinda oda, so imar anglal phenda prekal savore peskre proroka, hoj leskro Kristus cerpinela. ¹⁹ Vašoda akana keren pokaňje a visaren tumen, hoj pes tumenge te khosen tele o bini a te avel pre tumende e nevi zor the o smirom le Devlestar, ²⁰ hoj te bičhavel tumenge le Ježiš Kristus, savo sas pre oda imar anglal dino. ²¹ Ov mušinel te ačhel andro ņebos dži akor, medik o Del na prikerela savoro, pal soste imar čirla vakerelas prekal savore peskre sveta proroka. ²² Bo o Mojžiš phenda le dadenge: *„O Raj, tumaro Del, tumenge ačhavela prorokos tumare phralendar, avke sar ačhada man. Les šunena andre savoreste, so tumenge phenela. ²³ A dojekh manuš, ko na šunela ole prorokos, ela le Devleskre manušendar tradlo het.“*

²⁴ Savore proroka, o Samuel a the savore proroka, so avle pal leste, imar anglal vakerenas pal kala dživesa. ²⁵ Tumen san o čhave le prorokengre the la zmluvakre, savi o Del kerđa tumare dadenca akor, sar phenda le Abrahamoske:

„Andre tiro potomkos ena požehñimen savore narodi pre phuv.“²⁶ O Del ačhađa peskre Služobñnikos le Ježiš a ešeb les bičhađa ke tumende, hoj tumen te požehñinel oleha, hoj tumen visarela tumare binošne dromendar.“

4

O Peter the o Jan angle Bari Rada

¹ Sar oda vakerelas le manušenge, avle pre lende o rašaja, o Saduceja the le chramoskre stražñikengro velitelis. ² On sas pre lende chołamen, bo o apoštola sikavenas le manušen a phenenas lenge, hoj andro Ježiš šaj uštena andral o meriben. ³ Zaile len, a vašoda, hoj imar sas rat, phandle len andre bertena. ⁴ Ale but džene olendar, ko šunde o lav, pačandile a imar sas vaj pandž ezera (5 000) murša.

⁵ Ačhila pes pro dujto džives tosara, hoj pes andro Jeruzalem zgele o vodci, o phuredera, o zakoñika, ⁶ o nekbareder rašaj Annaš, o Kajfaš, o Jan, o Alexander a the mek savore andral e famelija le nekbareder rašaskri. ⁷ Thode len te ačhel maškaral a phučenas lendar: „Sava zoraha, abo andre savo nav oda kerđan?“

⁸ Avke o Peter, naplñimen le Svete Duchoha, lenge phendā: „Vodcale the phureder manušale le Izraeloskre! ⁹ Amen sam adadžives sudzimen vaš o lačhipen, so pes kerđa le nasvale manušeske, a tumen amendar phučen, sar les sastardam. ¹⁰ Akor mi džanen savore Izraeliti a the tumen savore, hoj andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko, saves tumen ukrižindan a saves o Del uštađa andral o meriben, sastila kada manuš avri anglal tumare jakha. ¹¹ O Ježiš hin
*„oda bar, savo tumen o murara odčhidan
a savo ačhila oda glavno bar.“*

¹² A andre ñikaste avreste nane e zachrana, bo aňi nane aver nav tel o ñebos, so ulahas dino le manušenge, andre savo šaj avas amen zachrañimen.“

¹³ Sar dikhle, hoj o Peter the o Jan pes na daran, čudalinde pes, bo džanenas, hoj on hine običajna manuša, so nane avrisikade. A prindžarde len, hoj phirenas le Ježišoha. ¹⁴ Ale sar dikhle paš lende te ačhel ole manušes, so sastila avri, našti phende nič. ¹⁵ Bičhade len avri andral e Bari Rada a palis pes maškar peste dovakerenas: ¹⁶ „So keraha kale manušenca? Bo sako, ko bešel andro Jeruzalem, džanel, hoj prekal lende pes ačhila baro zazrakos a amen oda našti zaprinas. ¹⁷ Ale vašoda, hoj pes oda mek buter te na rozvakerel maškar o nipi, zakazinas lenge, hoj imar te na vakeren andre oda nav ñisave manušeske.“

¹⁸ Vičinde len a prikazinde lenge, hoj imar šoha te na vakeren aňi te na sikaven andro nav Ježiš. ¹⁹ Ale o Peter the o Jan lenge odphende: „Korkore rozsudzinen, či oda ulahas mištes anglo Del, hoj buter te šunas tumen sar le Devles. ²⁰ Bo amen našti preačas te vakerel pal oda, so dikhlām the šundām.“

²¹ Palis lenge mek jekhvar zakazinde a mukle len, bo na arakhle pre lende nič, vaš soske len šaj potrestindehas. Bo savore manuša lašarenas le Devles vaš oda, so pes ačhila. ²² Ole manušeske, so sastila avri, sas buter sar saranda (40) berš.

O učēñika lašaren le Devles

²³ A sar len premukle, avle paš peskre a phende lenge pal savoreste, so lenge o bare rašaja the o phuredera phende. ²⁴ Sar oda on šunde, jekhetane hazdle o hangos ko Del a phende: „Tu sal o Nkbareder Del, savo kerđa o ñebos the e phuv, o moros a the savoro, so andre lende hin. ²⁵ Tu phendāl prekal o Sveto Duchos prekal o muj tire služobñnikoskro, amare dađeskro le Davidoskro:
„Soske pes cholaren o narodi

a o manuša gondolinen avri o zbitočna plani?“

²⁶ O kraľa pre phuv

the o vladara uštile upre

*a gele pro Del
the pre leskro Pomazimen.'*

²⁷ Bo čačes o Herodes, o Pontsko Pilat, o pohana the o Izraeliti pes zgele andre kada foros pre tiro sveto Služobňikos, pro Ježiš, saves tu pomazindal, ²⁸ hoj te keren savoro oda, so tiro vast the tiri voľa imar anglal kamľa, hoj pes te ačhel. ²⁹ Avke akana, ó, Rajeja, dikh pre oda, sar amen daraven avri a de tire služobňikenge te vakerel o lav šmelones the bi e dar. ³⁰ Nacirde tiro vast a sasťar avri, ker o đivi the o zazraki andro nav Ježiš, andro nav tire svete Služobňikoskro."

³¹ A sar pes preačhile te modľinel, razisalila oda than, kaj sas zgele, a jekhvareste sas savoredžene napľnimen le Svete Duchoha a vakerenas le Devleskro lav bi e dar.

Le pačabnaskren sas savoro jekhetane

³² Olen, ko pačandile, sas jekh gondolišagos the jekh jilo a sas igen but džene. A űiko lendar na phenelas pal oda, so les sas, hoj oda hin leskro, ale savoro len sas jekhetane. ³³ O apoštola svedčinenas andre bari zor, hoj o Raj o Ježiš uštila andral o meriben a upral lende savorende sas bari milost le Devleskri. ³⁴ Na sas űiko maškar lende, kas ulahas vareso frima. Bo savore, kas sas mali abo khera, bikenenas len a ola love, so vaš oda chudenas, ³⁵ anenas le apoštolenge a on rozdenas savorenge, kaske keci kampelas.

³⁶ Jekh lendar sas o Jozef, saves dine o apoštola nav Barnabaš (so hin prethodo: Oda, ko avren podhazdel upre.) Ov sas Levitas andral o Ciprus. ³⁷ Les sas maľa, bikendľa la a ola love andľa a thoďa le apoštolenge paš o pindre.

5

Pal o Ananijaš the Zafira

¹ Sas jekh murš, savo pes vičinelas Ananijaš a leskri romňi Zafira, a on bikende peskri maľa. ² Ale ov peske počoral mukľa ole lovendar a leskri romňi olestar džanelas. Okla love, so leske ačhila, andľa a thoďa le apoštolenge paš o pindre.

³ O Peter phendľa: „Ananijaš, soske o beng napľninda tiro jilo, hoj te klamines le Svete Duchoske, a počoral tuke mukľal ole lovendar, so chudňal vaš e maľa? ⁴ Či na sas odi maľa tiri, akor sar mek na sas bikendi? A sar sas bikendi, či našti kerďal ole lovenca oda, so tu kamľal? Soske tuke domukľal andro jilo odi veca? Na klamindal le manušenge, ale le Devleske.“

⁵ Sar šundľa o Ananijaš ola lava, peľa tele a muľa. A pre savoredženende, ko pes pal oda došunde, avľa bari dar. ⁶ O terne murša uštile, ile les avri a parunde les.

⁷ Vaj pal o trin ori avľa andre the leskri romňi, ale oj na džanelas, so pes ačhila. ⁸ O Peter phučľa the latar: „Phen mange, či vaš kajci bikendľan e maľa?“

„He, vaš ajci,“ oj odphendľa.

⁹ Avke lake o Peter phendľa: „Soske tumen dovakerďan, hoj pokušinena le Rajeskre Duchos? Dikh, o pindre olengre, ko parunde tire romes, hine paš o vudar a lidžana avri the tut.“

¹⁰ A oj jekhvareste peľa tele leske paš o pindre a muľa. Sar avle andre o terne murša, dikhle la muľa, ile la avri a parunde la paš lakro rom. ¹¹ A avľa bari dar pre calı khangeri the pre savorende, ko pes pal oda došunde.

¹² Prekal o vasta le apoštolengre pes ačhenas maškar o nipi bare đivi the zazraki. Savore pačabnaskre pes arakhenas jekhetane andre dvora le Šalamunoskri a sas len jekh gondolišagos. ¹³ Aver džene pes daranas paš lende te džal, ale maškar o nipi len sas bari pačiv. ¹⁴ So dureder, ta buter manuša pačanas a igen but murša the džuvľa pačandile andro Raj. ¹⁵ Pro ulıci anenas le nasvalen a thovenas len pro hadži the pro nošitki, hoj te odarik predžala o Peter, hoj bajča leskro ciňos te avel

pre varesave lendar. ¹⁶ A avenas ode the but nipi andral o fori pašal o Jeruzalem a anenas le nasvalen the olen, kas o nalače duchi trapinenas, a savore sas sasarde avri.

O rašaja džan pro apoštola

¹⁷ Akor uštila o nekbareder rašaj the savore, so leha sas andral e sekta le Saducejengri, a igen žjarlinenas, ¹⁸ vašoda chudle le apoštolen a phandle andre foroskri bertena. ¹⁹ Ale o aňelos le Rajeskro phundrađa prekal e rat o vudar la bertenakro, ligenda len avri a phenda: ²⁰ „Džan andro chramos a vakeren le manuŝenge savore lava pal oda nevo dživipen.“

²¹ Sar oda on šunde, avle sig tosara andro chramos a sikavenas. A sar avla o nekbareder rašaj the ola, ko sas leha, zvičinde e Bari Rada, savore phurederen andral o Izrael. A bičhade andre bertena, hoj te anen le apoštolen. ²² Ale sar ode gele, na arakhle len andre bertena. Avke avle pale ²³ a phende: „E bertena arakhlam mištes phandli andre a o stražnika ačhenas avri paš o vudar, ale sar la phundrađam, na arakhlam andre ņikas.“ ²⁴ Sar oda šunđa o velitelis le chramoskre stražnikengro the o bare rašaja, čudalinenas pes, bo na džanenas, so pes ačhila.

²⁵ Androda vareko avla a phenda lenge: „Dikhen, ola murša, saven tumen thođan andre bertena, ačhen andro chramos a sikaven le manušen.“ ²⁶ Avke o velitelis peskre sluhenca geľa a andā le apoštolen, ale na zoraha, bo daralas le manuŝendar, hoj andre lende te na čivkeren le barenca.

²⁷ Sar len ande, ačhade len angle Bari Rada. O nekbareder rašaj lendar phučla: ²⁸ „Či tumenge na zakazindam te sikavel andre oda nav? Ale tumen pherdžardan o Jeruzalem tumare sikavibnaha a amenge den e vina vaš leskro meriben.“

²⁹ A o Peter the okla apoštola odphende: „Buter kempel te šunel le Devles sar le manušen. ³⁰ O Del amare dadengro uštađa andral o meriben le Ježiš, saves tumen primardan pro kerestos a murdardan. ³¹ O Del les hazdňa upre paš peskro čačo vast a kerđa lestar Nkbareder Vodcas the Spasiťelis, hoj o Izrael te visalol pale ko Del a te aven lenge odmukle o bini. ³² Amen sam o švedki kale vecenge a the o Sveto Duchos, saves diňa o Del olenge, ko les šunen.“

Le Gamalieloskri rada

³³ Sar oda on šunde, ačhile igen choľamen a kamle len te murdarel. ³⁴ Ale uštila varesavo Farizejis andral e Bari Rada, savo pes vičinelas Gamaliel a sas učitelis le Zakonoskro, saves peske važinenas savore nipi. Ov rozkazinda, hoj te lidžan le manušen pro sikra avri ³⁵ a phenda lenge: „Muršale andral o Izrael, mištes tumen rozgondolinen, so kerena kale manuŝenca! ³⁶ Bo nadočirla uštila o Teudas, savo phenelas pal peste, hoj ov hino vareko. A prithode pes paš leste vaj štar šel (400) murša. Ale sar les palis murdarde, savore, ko les šunenas, pes rozdenašle a rozgele. ³⁷ A pal leste uštila o Judaš andral e Galileja, akor sar pes zgenenas o manuša. Iľa pal peste but nipen a the ov muľa a savore, ko les šunenas, pes rozdenašle. ³⁸ Vašoda tumenge phenav: Den smirom kale manušen a muken len te džal! Bo te kada planos abo kadi buči hin le manuŝendar, rozperela pes, ³⁹ ale te oda hin le Devlestar, naši len zaačhavana. A te na pes palis mek sikavel, hoj džan pro Del!“

A savore andral e Bari Rada les šunde. ⁴⁰ Vičinde peske le apoštolen a marde len. Prikazinde lenge, hoj te na vakeren andro nav Ježiš, a premukle len.

⁴¹ Sar o apoštola odgele pašal e Bari Rada, thovenas baripen vaš oda, hoj šaj cerpinen vaš o nav Ježiš. ⁴² Na preačhenas sako džives te sikavel andro chramos the pal o khera a vakerenas o evaňjelium, hoj o Ježiš hin o Kristus.

6

Ačhaven efa služobriken

¹ Andre ola dživesa, sar sas furt buteder učeņika, chudle o Helenisti* te dudrinel pro Hebreja†, hoj sako džives na kerenas pašal lengre vdovi avke sar pašal aver vdovi.

² Akor peske o dešuduj (12) apoštola vičinde savore učeņiken a phende: „Nane oda šukares, hoj amen te omukas le Devleskro lav a te keras pašal o skaminda. ³ Vašoda, phralale, kiden tumenge tumendar avri efa muršen, pa save sako džanel, hoj hine naplñimen le Svete Duchoha the la godaha. Len ačhavaha andre kadi služba ⁴ a amen pes šaj modlinas a služinas le Devleskre laveha calo časos.“

⁵ Oda lav sas pre dzeka savoredženenge a kidle peske avri le Štefan, muršes, andre savo sas pherdo pačaben the Sveto Duchos, a the le Filip, le Prochorus, le Nikanor, le Timon, le Parmenas the le Mikulaš andral e Antiochija, savo sas Grekos a savo imar sigeder pregeľa pro židoviko pačaben. ⁶ Ačhade len anglo apoštola a on pes pre lende modlinde a thode pre lende o vasta.

⁷ Le Devleskro lav barolas a sas furt buteder učeņika andro Jeruzalem. A the igen but rašaja pačandile.

O Štefan angle Bari Rada

⁸ A o Štefan, andre savo sas pherdo le Devleskri milost the zor, kerelas maškar o nipi bare divi the zazraki. ⁹ No avle varesave manuša andral e Libertinsko sinagoga, kaj sas Židi andral e Cirenija the Alexandrija, a avle mek the ola, so sas andral e Cilicija the andral e Azija, a veseke dinenas pes le Štefanoha. ¹⁰ Ale o Duchos diňa le Štefan ajsi godi te vakerel, hoj leske našti odphenenas.

¹¹ Avke počoral prevakerde varesave muršen, hoj te phenen: „Šundam les te vakerel nalače lava pro Mojžiš the pro Del.“

¹² Avke marde upre le nipen, le phurederen the le zakoņiken. Avle pre leste, chudle les a ligende les angle Bari Rada. ¹³ Ande falošne švedken, save phende: „Kada manuš na preačhel te vakerel nalače lava pre kada sveto than the pro zakonos. ¹⁴ Bo šundam les te vakerel, hoj oda Ježiš Nazaretsko čhivela tele kada than a čerinela o tradiciji, so amenge diňa o Mojžiš.“

¹⁵ Savore, so bešenas andre Bari Rada, pes zadikhle pro Štefan a dikhle, hoj leskro muj dičholas avke sar muj le aņjeloskro.

7

Le Štefanoskre lava

¹ O nekbareder rašaj lestar phučla: „Hin oda čačes avke?“

² O Štefan odphenda: „Phralale the dadale, šunen! O baro Del pes sikađa amare dadeske le Abrahamoske, sar sas andre Mezopotamija, sar mek na bešelas andro Charan ³ a phenda leske: ‚Dža avri andral tiri phuv the andral tiri famelija a dža andre odi phuv, savi tuke sikavava.‘

⁴ Avke geľa het andral e chaldejiko phuv a bešelas andro Charan. Palis, sar muľa leskro dad, preande les odarik andre kadi phuv, andre savi tumen akana bešen. ⁵ O Del ode na diňa le Abraham aņi sikra phuv, ale diňa les lav, hoj odi phuv dela leske the leskre potomkenge. O Del oda phenda akor, sar mek les na sas čhave. ⁶ O Del phenda, hoj leskre potomki bešena andre cudzo phuv, hoj ode lendar kerena otroka a štar šel (400) berš len trapinena. ⁷ Ale oda narodos, kaske on služinena, me sudzinava, phenda o Del. Palis odarik avena avri a služinena mange pre kada than. ⁸ Kerđa leha

* 6:1 6,1 O Židi, so vakerenas grecki. † 6:1 6,1 O Židi, so vakerenas hebrejski.

zmluva pal e obriezka, avke leske uliła o Izak a pro ohtoto džives les o Abraham obrezinda. Le Izakostar sas o Jakob a le Jakobostar sas amare dešuduj (12) bare dada.

⁹ O bare dada žjarlinenas pro Jozef a bikende les andro Egipt, ale o Del sas leha ¹⁰ a iła les avri andral savore leskre pharipena, presikađa leske peskri milost a diňa les godi anglo Faraonos, egiptsko kralis. Ov palis ačhađa le Jozef, hoj pes te starinel pal o Egipt the pal calo leskro kher.

¹¹ Avke avľa bari bokh pro calo Egipt the pro Kanaan the baro pharipen a amare daden na sas so te chal. ¹² Sar šunda o Jakob, hoj andro Egipt hin o chaben, bičhađa ode ešebnovar amare daden. ¹³ A sar ode avle dujtovar, diňa pes o Jozef te prindžarel peskre phralenge a o Faraonos pes dodžanľa pal e famelija le Jozefoskri. ¹⁴ Avke len bičhađa o Jozef, hoj te anen ke leste leskre dades le Jakob the cali leskri famelija – eftavardeš the pandž (75) manušen. ¹⁵ O Jakob the amare dada avle tele andro Egipt a ode the mule. ¹⁶ Palis len preligende andro Šichem a parunde len andro hrobos. Oda hrobos cinda o Abraham le Chamoroskre čhavendar andro Šichem.

¹⁷ Sar imar avelas o časos, hoj o Del te dolikerel oda lav, so diňa le Abrahamoske, amare manuša andro Egipt igen baronas a zoralonas, ¹⁸ medik *na chudňa te kralinel andro Egipt aver kralis, savo imar na prindžarelas le Jozef.* ¹⁹ Oda kralis palis avke trapinelas amare manušen the amare daden, hoj mušinenas te odčhivel peskre čhavoren, save mekča ulonas a mukenas len te merel.

²⁰ Andre oda časos uliła o Mojžiš a sas igen šukar anglo Del. Trin čhon les bararenas avri andre le dadeskro kher. ²¹ Sar les mušinde pestar te del het, arakhľa les le faraonoskri čhaj a bararda les avri sar peskre čhas. ²² O Mojžiš sas avrisikado andro nekfeder egiptsko godaveripen a sas zoralo andre oda, so vakerelas, the andre oda, so kerelas.

²³ Sar leske sas saranda (40) berš, avľa leske andro jilo, hoj te džal te dikhel peskre phralen, le Izraeliten. ²⁴ A sar dikhľa o Mojžiš, hoj varesavo Egiptanos dukhavelas jekhe Izraelitas, geľa les te braňinel a murdarda le Egiptanos. ²⁵ Ov peske gondolinelas, hoj leskre manuša achalona, hoj len o Del kamel te zachraňinel prekal leskro vast, ale on oleske na achalile. ²⁶ Palis pre aver džives avľa o Mojžiš paš o duj Izraeliti, save pes veseke dinenas maškar peste. Kamľa maškar lende te anel o smirom a phenda: ‚Muršale! Phrala san, soske tumen maren?‘

²⁷ Ale oda, ko dukhavelas peskre phrales, ispidňa le Mojžiš a phenda: ‚*Ko tut ačhađa upral amende vodcaske the sudcaske?*‘ ²⁸ *Kames man te murdarel avke, sar murdardal idž kole Egiptanos?*‘ ²⁹ Sar oda o Mojžiš šunda, denašľa a bešelas andre midijaňiko phuv sar cudzincos, kaj leske ulile duj muršora.

³⁰ Pal o saranda (40) berš pes sikađa o aňjelos le Rajeskro pre pušta le Mojžišoske paš o verchos Sinaj andro krakos, so labolas. ³¹ Sar oda dikhľa o Mojžiš, čudalinelas pes oleske, so dikhel. Ale sar geľa pašeder, hoj te dikhel feder, prevakerđa ke leste o hangos le Rajeskro: ³² ‚*Me som o Del tire dadengro, o Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro a o Del le Jakoboskro.*‘ O Mojžiš avke predarandila, hoj izdralas a daralas pes pre oda te dikhel.

³³ O Raj leske phenda: ‚*Čhiv tele o sandalki pal o pindre, bo odi phuv, pre savi aches, hiňi sveto.*‘ ³⁴ *Dikhľom, me mištes dikhľom, sar mire nipi cerpinen andro Egipt a šundom, sar lenge hin phares. Vašoda avľom tele, hoj len te zachraňinav. Avke akana av a bičhavava tut andro Egipt.*‘

³⁵ Oda sas oda Mojžiš, saves on na kamle a saveske phende: ‚*Ko tut ačhađa upral amende vodcaske the sudcaske?*‘ A ipen les bičhađa o Del, hoj len te lidžal a te zachraňinel akor, sar ke leste prevakerđa o aňjelos, savo pes leske sikađa andro

krakos. ³⁶ O Mojžiš len iľa avri andral o Egipt a kerelas o dīvi the o zazraki andro Egipt, paš o Lolo moros a the pre pušta saranda (40) berš.

³⁷ Oda hin oda Mojžiš, savo phendā le Izraelitenge: *„O Raj, tumaro Del, tumen dela ajse prorokos tumare phralendar, sar som me.“* ³⁸ Ov hin oda, ko sas pre pušta le manušenca andral o Izrael the le aňjeloha, savo ke leste vakerelas pro verchos Sinaj the ke amare dada, a ov chudňa o lava le dživipnaskre, hoj len te del amenge.

³⁹ Ale amare dada les na kamenas te šunel, odčhide les a visarde pes pale le jilenca andro Egipt. ⁴⁰ Phende le Aronoske: *„Ker amenge devlen, save džana anglal amende, bo na džanas, so pes ačhila ole Mojžišoha, so amen iľa avri andral e egiptsko phuv.“*

⁴¹ Andre ola dživesa peske kerde modla gurunňora a obetinde lake. Radisaľonas oleske, so kerde peskre vastenca. ⁴² Ale o Del pes lendar visardā het a diňa lenge, hoj pes te modľinen ko ňeboskre čercheňa, avke sar hin pisimen andro zvitkos le prorokengro:

*„Izraelitale, či mange andan obeti the dari
pre pušta tel o saranda (40) berš?“*

⁴³ *„Ilan a lidžanas le Molochoskro stanos
the e čercheň tumare devleskri le Refanoskri;
o modľi, so tumenge kerďan,
hoj anglal lende te bandon.“*

*„Vašoda tumen bičhavava andro zajatje
dži pal o Babilon.“*

⁴⁴ Amare daden sas pre pušta o Svetostankos. Sas kerdo avke, sar o Del le Mojžišoske phendā the sar oda dikhľa. ⁴⁵ Oda Svetostankos preile amare dada a le Jozuaha les doande andre phuv, so sas le pohanengri. Le pohanen tradňa o Del het amare dadendar a o Svetostankos ode ačhila dži andro dživesa le Davidoskre. ⁴⁶ O Del rado dikhelas le David a o David mangelas le Jakoboskre Devles, či šaj leske ačhavel kher, ⁴⁷ ale oda sas o Šalamun, ko le Devleske ačhadā kher.

⁴⁸ Ale o Někbareder na bešel andro khera, so hine kerde le manušengre vastendar, avke sar phenel o prorokos:

⁴⁹ *„O ňebos hin miro tronos, phenel o Del,
a e phuv hiňi tel mire pindre.“*

„Savo kher mange ačhavena?“

*„Vaj kaj hin varesavo than,
kaj mange me šaj odpočovinav?“*

⁵⁰ *„Či oda savoro na kerďa miro vast?“*

⁵¹ Tumen zacata manušale! O jile tumende hin zaphandle a na šunen pro kana! Tumen furt džan pro Sveto Duchos avke sar the tumare dada! ⁵² Pre savo prorokos na džanas tumare dada? Se on murdarde olen, ko imar anglal phenenas, hoj avela o Čačipnaskro. A tumen les akana diňan andre a murdarďan. ⁵³ Tumen priľan o Zakonos le aňjelendar a na dolikerďan les!“

O Štefan murdardo le barenca

⁵⁴ Sar kada šunde, avľa lenge bari cholī andro jile a randenas pre leste le dandenca.

⁵⁵ O Štefan, napľnimen le Svete Duchoha, hazďna o jakha pro ňebos a dikhľa le Devleskri slava the le Ježiš te ačhel pal e čači sera le Devleskri. ⁵⁶ A phendā: „Dikhav o ňebos phundrado a le Čhas le Manušeskres te ačhel pal e čači sera le Devleskri.“

⁵⁷ Akor on chudle zorales te vičinel, phandle peske andre o kana a jekhetane pre leste chučile. ⁵⁸ Tradle les avri andral o foros a chudle andre leste te čhivkerel le barenca. O švedki peske thode o plašti paš jekh terno manuš, savo pes vičinelas Saul.

⁵⁹ A sar čhivkerenas andro Štefan le barenca, ov vičinelas pro Raj: „Raja, Ježiš, prile mire duchos!“ ⁶⁰ Palis peła pro khoča a vičinda zorale hangoha: „Rajeja, ma rachin lenge kada binos!“ Sar oda phendā, zasuča.

8

O Saul džal pre khangeri

¹ O Saul suhlasinelas, hoj le Štefan murdarde. A ole dživesestar chudle igen te džal pre khangeri andro Jeruzalem. Savoredžene pes rozdenašle andre Judsko the andre Samarija, ale o apoštola na denašle. ² O pobožna murša parunde le Štefan a igen pal leste rovenas. ³ Ale o Saul chudna te ničinel e khangeri. Džalas andro khera, lelas le muršen the le džuvlen a thovelas len andro bertenī.

O evaņjelium pes kazinel andre Samarija

⁴ Ola, ko pes rozdenašle, vakerenas o evaņjelium všadzik, kaj džanas. ⁵ O Filip gela andro foros Samarija a kazinelas lenge le Kristus. ⁶ But manuša igen mištes šunenias, so o Filip vakerelas, a dikhenas o zazraki, so kerelas. ⁷ Bo andral o but manuša avenas avri o nalače duchi bara vikaha a but kaliki the bange sastile avri. ⁸ Avke avla baro radišagos andre oda foros.

⁹ Ale andre oda foros imar angloda dživelas jekh murš, savo pes vičinelas Šimon. Ov peskre čarenca kerelas oda, hoj pes o nipi andre Samarija igen te čudalinen, a lašarelas pes, hoj hino vareko baro. ¹⁰ Savoredžene les igen šunenias, o bare the o cikne, a phenenas: „Ov hino odi Bari zor le Devleskri.“ ¹¹ Igen mištes les šunenias, bo imar but kerelas maškar lende o čari. ¹² Ale sar pačandile le Filiposke, savo lenge vakerelas pal o krališagos le Devleskro the pal o nav Ježiš Kristus, denas pes te bolel, o murša the o džuvla. ¹³ No the oda Šimon pačandila, diņa pes te bolel a phirelas pal o Filip. A sar dikhla, hoj pes ačhen bare dīvi the zazraki, čudalinelas pes.

¹⁴ Sar pes o apoštola andro Jeruzalem došunde, hoj e Samarija priila o lav le Devleskro, bičhade ke lende le Peter the le Jan. ¹⁵ Sar ode doavle, modlīnenas pes vaš lenge, hoj te chuden le Svete Duchos, ¹⁶ bo o Svete Duchos mek na avla tele pre űnikaste lendar a sas ča bolde andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ¹⁷ Avke pre lende thode o vasta a on priile le Svete Duchos.

¹⁸ Sar dikhla o Šimon, hoj le Svete Duchos chudle akor, sar pre lende o apoštola thode o vasta, andā lenge love ¹⁹ a phendā: „Den the man kajsi zor, hoj oda, pre kaste thovava o vasta, te chudel le Svete Duchos.“

²⁰ O Peter leske phendā: „Mi kirņon tire love the tuha, bo tuke gondolindal, hoj tuke šaj cines le Devleskro daros vaš o love! ²¹ Tu na sal jekh amendar andre kadi buči, bo tiro jilo nane žužo anglo Del. ²² Vašoda ker pokaņje andral kada binos a mang le Rajes, či tuke na odmukela oda, so tuke gondolīnehas andro jilo. ²³ Bo dikhav, hoj hin andre tu pherdo zavist a sal phandlo andro binos!“

²⁴ O Šimon odphendā: „Mangen le Rajes vaš ma, hoj te na avel pre ma nič olestar, so phendan.“

²⁵ Sar imar o apoštola dine avri o svedectvos a vakerde le Rajeskro lav, džanas pale andro Jeruzalem. Pal o drom vakerenas avri o evaņjelium andro but Samaritanska gavora.

O Filip the o eunuchos

²⁶ O aņjelos le Rajeskro prevakerda ko Filip a phendā leske: „Ušti a dža pro juhos, pro drom, so džal andral o Jeruzalem tele andre Gaza.“ (Pal oda drom pes imar akana na phirel.) ²⁷ O Filip uštila a gela. Dikhla muršes Etiopčanos, savo sas baro manuš, eunuchos la Kandakakro, la kralovnakro andral e Etiopija. Ov sas upral savoro lakro

barvalipen a sas andro Jeruzalem te lašarel le Devles. ²⁸ Džalas pale khere, bešelas pre peskro verdan a genelas le prorokos Izajaš. ²⁹ A o Duchos phendā le Filiposke: „Dža pašeder a dochude o verdan.“

³⁰ Sar doavla o Filip a šundā les te genel le prorokos Izajaš, phendā: „Či achalos oda, so genes?“

³¹ Ov odphendā: „Sar šaj achaluav, te mange ņiko na phenela, pal soste ode džal?“ A mangla le Filip, hoj te bešel paš leste a te džal leha.

³² Oda, so genelas le Devleskre Lavestar, sas kada:

*„Lidžanas les sar ovečka te murdarel
a avke sar o bakroro na del avri o hangos*

anglal oda, ko les strihinel,

avke aŋi ov na phundrađa peskro muj.

³³ Ov sas teledikhlo

a na sudzinde les avke, sar kampla.

*A ko šaj vakerela pal leskro potomstvos,
te leskro dživipen pes lel pal e phuv?“*

³⁴ O eunuchos odphendā le Filiposke: „Mangav tut, pal kaste vakerel o prorokos? Pal peste, či pal avreste?“ ³⁵ Akor chudŋa o Filip te vakerel ole lavestar andral o Izajaš a phenelas leske o evaŋjelium pal o Ježiš.

³⁶ Sar džanas pal o drom, dikhle varesavo paŋi a o eunuchos phendā: „Dikh, paŋi! So mange braŋinel te del pes te bolel?“ ³⁷ [O Filip phendā: „Te pačas andral calo tiro jilo, šaj.“ Ov odphendā: „Pačav, hoj o Ježiš Kristus hino le Devleskro Čhavo.“] ³⁸ Avke zaačhađa o verdan a sodujdžene, o Filip the o eunuchos, gele andro paŋi a boldā les.

³⁹ Sar avle avri andral o paŋi, o Duchos le Rajeskro iła le Filip het. O eunuchos les imar buter na dikhla a džalas peskre dromeħa radišagoha. ⁴⁰ O Filip pes arakhla andro Azotus. Phirelas a vakerelas savore ole forenge o evaŋjelium, medik na doavla andre Cezarea.

9

O Ježiš pes sikavel le Sauloske

¹ O Saul mek furt džalas pro učeŋika le Rajeskro a kamelas len te murdarel avri. Avla ko nekbareder rašaj ² a mangla lestar o lila pro sinagogi andro Damašek, hoj te rodel avri ole muršen the ole džuvlen, save džan pal o drom le Rajeskro, hoj len te phandel andre a te anel len andro Jeruzalem. ³ Ačhila pes androda, sar džalas, sar imar sas pašes paš o Damašek, hoj les jekhvareste zaučhardā andre o švetlos andral o ņebos. ⁴ Peła pre phuv a šundā o hangos, savo leske phendā: „Saul, Saul, soske pre mande džas?“

⁵ O Saul phendā: „Ko sal, Rajeja?“

O Raj odphendā: „Me som o Ježiš, pre kaste tu džas. ⁶ Ušti a dža andro foros, ode pes tuke phenela, so kampel te kerel.“

⁷ Ola murša, so leha džanas jekhetane, na džanle pre oda so te phenel, bo šunde o hangos, ale ņikas na dikhle. ⁸ Palis o Saul uštila pal e phuv, a sar phundrađa o jakha, na dikhelas nič. Avke les ile vastestar a ligende les andro Damašek. ⁹ Trin džives sas koro a na chalas aŋi na pijelas.

¹⁰ Andro Damašek sas varesavo učeŋikos, savo pes vičinelas Ananijaš. Leske phendā o Raj andro viđeŋje: „Ananijaš!“

„Kade som, Rajeja,“ odphendā.

¹¹ Avke leske o Raj phendā: „Ušti a dža pre ulica, so pes vičinel Rovno. Andre le Judaskro kher arakh avri le Saul andral o Tarzus, bo ipen akana pes modlinel. ¹² Ov

dikhla andro videňje muršes, savo pes vičinel Ananijaš, savo avla paš leste a thođa pre leste o vasta, hoj te dikhel.“

¹³ O Ananijaš odphenda: „Rajeja, but manušendar šundom pal kada murš, hoj keci but nalačhipen kerđa tire manušenge andro Jeruzalem. ¹⁴ A the kade les hin zor le bare rašajendar te phandel andre savoren, ko lašaren tiro nav.“

¹⁵ Ale o Raj leske phenda: „Dža, bo me mange les kidňom avri, hoj prekal leste te kerav miri buči, hoj ov te anel miro nav anglo aver narodi, anglo kraľa the anglo čhave le Izraeloskre. ¹⁶ Me leske sikavava, keci but mušinela te precerpinel vaš miro nav.“

¹⁷ Akor odgeľa o Ananijaš a geľa andro kher, thođa pre leste o vasta a phenda: „Saul, phrala! O Raj o Ježiš, savo pes tuke sikađa pro drom, sar avehas kade, man bičhađa, hoj pale te dikhes a te aves naplňimen le Svete Duchoha.“ ¹⁸ Takoj leske pele tele pal o jakha ajse sar šupini. Chudňa pale te dikhel, uštila a diňa pes te bolet.

¹⁹ Palis čala o chaben a chudňa zor.

O Saul kazinel andro Damašek

O Saul ačhila vajkeci dživesa le učeňikenca andro Damašek. ²⁰ Takoj vakerelas andro sinagogi, hoj o Ježiš Kristus hin le Devleskro Čhavo. ²¹ Savore, save les šunde, pes čudalinenas a phenenas: „Či nane oda ov, savo andro Jeruzalem murdarelas olen, ko lašarenas kada nav? A the kade avla, hoj len te phandel andre a te lidžal anglo bare rašaja.“ ²² O Saul furt zoraľolas andro lav. Igen džanelas te dokazinel, hoj o Ježiš hino o Kristus, až avke, hoj o Židi, so bešenas andro Damašek, pre oda našti odphenenas.

O Saul denašel andro Jeruzalem

²³ Sar imar pregeľa but dživesa, o Židi pes maškar peste dovakerde, hoj les murdarena, ²⁴ a stražinenas o brani rat-džives, hoj les te murdaren, ale o Saul pes pal oda dodžanla. ²⁵ Vašoda o učeňika les rači mukle tele pal o muros le lanoha andro košaris.

²⁶ Sar avla o Saul andro Jeruzalem, kamla te džal paš o učeňika, ale daranas lestar, bo na pačanas leske, hoj ov hino čačes učeňikos. ²⁷ Ale o Barnabaš les ila, ligenda ko apoštola a vakerđa lenge avri, sar o Saul dikhla le Rajes pro drom, sar leha vakerđa a the sar andro Damašek vakerelas bi e dar andro nav le Ježišoskro. ²⁸ Palis o Saul ačhila lenca a phirelas pal o Jeruzalem. Kazinelas šmelones andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ²⁹ Vakerelas a vesekedinelas pes le Židenca, save vakerenas grecki. Ale on les kamenas te murdarel. ³⁰ No, sar pes pal oda dodžanle o phrala, ile les tele andre Cezarea a bičhade andro Tarzus.

³¹ Avke sas smirom andro khangera pal cali Judsko, Galileja the Samarija. O khangera zoraľonas a baronas, bo dživenas andre sveto dar anglo Raj a o Sveto Duchos len pošešinelas.

O Peter sastarel le Eneaš

³² Sar phirelas o Peter than thanestar, avla the ke le Devleskre manuša, save bešenas andre Lidda. ³³ A arakhla ode varesave manušes, savo pes vičinelas Eneaš. Ov sas kalikos a očno beršendar pašľolas ča andro hadžos. ³⁴ O Peter leske phenda: „Eneaš, o Ježiš Kristus tut sastarel avri! Ušti a ker pal tu o hadžos!“ A o Eneaš takoj uštila. ³⁵ Dikhle les savore, so bešenas andre Lidda the andro Šaron, a visarde pes ko Raj.

O Peter uštavel la Tabita andral o meriben

³⁶ Andre Joppa sas jekh učeňička, savi pes vičinelas Tabita, so hin andre grecko čhib Dorkas*. Oj kerelas but lačhipen a pomožinelas le čorenge. ³⁷ Andre ola dživesa pes ačhila, hoj nasvalila a muľa. Sar la thode le paňeha, ligende la andro upruno kher. ³⁸ Vašoda, hoj e Lidda hiňi pašes paš e Joppa a o učeňika pes došunde, hoj ode hin o Peter, bičhade ke leste duje muršen a mangenas les: „Av sig ke amende!“

³⁹ O Peter uštıla a geľa lenca. Sar doavľa ode, ligende les andro upruno kher a zgele pes paš leste savore vdovi a sikavenas leske o rokli the o gada, so lenge kerelas e Tabita, medik sas lenca.

⁴⁰ Akor bičhada o Peter savoren avri, geľa pro khoča a modlinda pes. Palis visalila ke muli a phenda lake: „Tabito, ušti!“ A oj phundrađa o jakha, a sar dikhľa le Peter, bešla peske. ⁴¹ O Peter lake podiňa o vast a pomožinda lake te uštel upre. Palis vičinda savore Devleskre manušen the le vdoven a sikađa lenge la Tabita džidona. ⁴² Dodžanľa pes pal oda cali Joppa a but džene pačandile andro Raj. ⁴³ O Peter ačhila but dživesa andre Joppa ke varesavo Šimon, savo kerelas buči le cipenca.

10

O Kornelius dikhel videňje

¹ Andre Cezarea sas varesavo murš, savo pes vičinelas Kornelius. Ov sas velitelis upral o šel slugađa andral e čata, so la vičinenas Italsko. ² Ov sas pobožno manuš a ov the cali leskri famelija lašarenas le Devles. Pomožinelas but le čorenge a furt pes modlinelas ko Del. ³ Jekhvar, vaj trin orendar pal o dilos, žužes dikhľa andro videňje le Devleskre aňjelos. O aňjelos leske phenda: „Kornelius!“

⁴ Ov pes pre leste zadikhľa a daraha phenda: „So, Rajeja?“

O aňjelos leske odphenda: „Tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterđa. ⁵ Avke akana bičhav le muršen andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. ⁶ Ov bešel ke varesavo Šimon, savo kerel buči le cipenca a saveskro kher hino paš o moros. Ov tuke phenela, so kempel te kerel.“

⁷ A sar odgeľa het o aňjelos, so leha vakerelas, vičinda peske o Kornelius duje sluhlen the jekhe pobožne slugađis, savo paš leste furt ačhelas. ⁸ Sar imar lenge savoro vakerđa avri, bičhada len andre Joppa.

O Peter dikhel videňje

⁹ Pre aver džives, sar sas ola murša pro drom a imar sas pašes paš o foros, vaj pro dilos, o Peter geľa pro pados pes te modlinel. ¹⁰ Igen bokhalila a kamelas te chal. Medik leske kerenas o chaben, dikhľa videňje. ¹¹ Dikhľa o ňebos phundrado a andral o ňebos avelas tele pre phuv vareso ajso sar bari lepeda mukli tele le štare agorendar. ¹² Andre odi lepeda sas savore štarepindrengre džviri, so hin pre phuv, o čirikle a the ola, so pes cirden pal e phuv.

¹³ A prevakerđa ke leste o hangos: „Ušti, Peter, murdar a cha!“

¹⁴ O Peter phenda: „Na, Rajeja, bo mek šoha na chaľom vareso melalo abo nažužo!“

¹⁵ Oda hangos leske pale phenda: „Tu ma phen melalo pre oda, so o Del obžužarda!“

¹⁶ Kada savoro pes ačhila trival a palis e lepeda sas takoj ili upre andro ňebos.

¹⁷ Medik o Peter andre peste gondolinelas, hoj so leske o Del kamľa te phenel prekal oda videňje, doavle paš e brana ola murša, saven bičhada o Kornelius, bo arakhle o drom paš le Šimonoskro kher. ¹⁸ Vičinenas a phučenas, či ode na bešel o Šimon, saves vičinen Peter.

* 9:36 9,36 Oda hin Srnka.

¹⁹ Sar mek gondolinelas o Peter pal oda videňje, phenda leske o Duchos: „Dikh, trin murša tut roden. ²⁰ Ušti, dža tele pal o pados a dža lenca! Ma odcirde tut lendar, bo me len bičhadom.“

²¹ Sar avla o Peter tele pal ola murša, phenda: „Me som oda, kas roden. Soske pal ma avlan?“

²² On odphende: „Bičhada amen o Kornelius, o velitelis upral o šel slugada. Ov hino čačipnaskro manuš, savo pes daral le Devlestar a saves calo židoviko narodos del pačiv. O sveto aňjelos leske phenda, hoj tut te vičinel andre peskro kher a te šunel tire lava.“

O Peter džal ko Kornelius

²³ Akor len vičinda o Peter andre a presikada lenge e pačiv a presute ode. Pre aver džives o Peter odgeła lenca a gele leha the varesave phrala andral e Joppa. ²⁴ Pre dujto džives doavle andre Cezarea. O Kornelius len imar užarelas a vičinda peske la famelija the peskre nekpašeder prijatelen. ²⁵ Sar dikhla o Kornelius le Peter te avel andre, peła pro khoča a klañinelas pes leske. ²⁶ Ale o Peter les hazdña upre a phenda: „Ušti, se the me som ča manuš.“

²⁷ Vakerelas leha, geła andre a dikhla pherdo manušen, so pes ode zgele. ²⁸ A phenda lenge: „Tumen džanen, hoj le manušeske, so hino Židos, nane domuklo te džal andro kher ke ajsu manuš, so nane Židos aňi pes leha te arakhel. Ale mange sikada o Del, hoj te na phenav pal varesavo manuš, hoj hino nažužo abo melalo. ²⁹ Vašoda avlom a na odphendom tuke. A akana phučav, soske vaš ma bičhadan?“

³⁰ O Kornelius phenda: „Anglo štar džives trin orendar* man modlinavas andre miro kher a jekhwareste angle ma ačila murš andro igen parne gada ³¹ a phenda: ‚Kornelius, tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterda. ³² Bičhav andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. Ov bešel paš o moros andro kher ko Šimon, savo kerel buči le cipenca. [Sar avela, phenela tuke savoro.]‘ ³³ Avke me pal tu bičhadom a tu mištes kerdal, hoj avlal. A vašoda sam kade akana savore anglo Del, hoj te šunas savoro, so tuke prikazinda o Raj.“

O Peter vakerel andro kher ko Kornelius

³⁴ Akor chudña o Peter te vakerel: „Akana čačes ačaľuvav, hoj o Del na dikhel jekhe manušes barederes sar avres. ³⁵ Ale le Devleske hin pre dzeka sako andral dojekh narodos, ko lestar daral a dživel andro čačipen. ³⁶ Tumen džanen oda lav, so o Del bičhada le Izraelitenge, sar vakerelas o evaňjelium pal o smirom prekal o Ježiš Kristus, savo hin o Raj upral savoreste. ³⁷ Tumen džanen pal oda, so pes ačila pal cali Judsko. Chudña oda andre Galileja pal o bolipen, so kazinelas o Jan. ³⁸ A tumen džanen pal o Ježiš andral o Nazaret, sar les o Del pomazinda le Svete Duchoha the la zoraha. O Ježiš phirelas pal e phuv, kerelas o lačhipen le manušenge a sastarelas savoren, ko sas tel e zor le bengeskri, bo o Del sas leha.

³⁹ Amen sam o švedki savoreske, so ov kerelas andre židoviko phuv the andro Jeruzalem. Palis les murdarde a primarde pro kerestos. ⁴⁰ Ale o Del les uštada pro trito džives a ov pes sikavelas amenge. ⁴¹ Na sikavelas pes savore manušenge, ale ča le švedkenge, saven peske o Del imar anglal kidña avri, amenge, save leha chahas the pijahas paloda, sar uštila andral o meriben. ⁴² A ov amenge prikazinda, hoj te kazinas le manušenge a te svedčinas, hoj ov hino oda, kas o Del ačhada te sudzinel le džiden the le mulen. ⁴³ Savore proroka svedčinen pal leste, hoj andre leskro nav ena odmukle o bini sakoneske, ko pačala andre leste.“

* 10:30 10,30 E grecko čhib: eňa orendar

O Sveto Duchos avel pro manuša, so nane Židi

⁴⁴ Mek sar o Peter vakerelas, o Sveto Duchos avla tele pre savorende, ko šunenas leskre lava. ⁴⁵ A o pačabnaskre Židi, so avle le Peteriha, pes čudalinenas, hoj o Sveto Duchos hino avričhido the pro manuša, so nane Židi, ⁴⁶ bo len šunde te vakerel andro aver čhiba a te lašarel le Deyles.

Akor o Peter phendā: ⁴⁷ „Či šaj vareko zaačhavel te bolel le pañeha olen, ko priile le Svete Duchos avke sar the amen?“ ⁴⁸ A prikazinda lenge, hoj pes te den te bolel andro nav Ježiš Kristus. A on les palis mangle, hoj te ačhel ode vajkeci dživesa.

11

O Peter pale andro Jeruzalem

¹ Palis šunde o apoštola the o phrala andre Judsko, hoj the o manuša, so nane Židi, priile le Devleskro lav. ² Sar avla o Peter upre andro Jeruzalem, dovakerenas leske o pačabnaskre Židi ³ a phende: „Gełal ko naobrezimen manuša a chahas lenca!“

⁴ Avke lenge o Peter chudña savoro te vakerel avri: ⁵ „Somas andro foros Joppa, modlinavas man a sas man videñje. Dikhłom, sar avelas andral o ñebos vareso ajso sar bari lepeda mukli tele le štare agorendar, a doavla dži paš ma. ⁶ Mištes man andre zadikhłom a dikhłom andre le štarepindrengre džviren, le dzive džviren, le čiriklen a the olen, so pes cirden pal e phuv. ⁷ A šundom o hangos, savo mange phendā: ‚Ušti, Peter, murdar a cha!‘

⁸ Me phendom: ‚Na, Rajeja, bo mek šoha na geła andre miro muj vareso melalo abo nažužo!‘

⁹ O hangos andral o ñebos mange pale phendā: ‚Tu ma phen melalo pre oda, so o Del obžuzarda!‘ ¹⁰ Kada savoro pes ačhila trival a palis sas savoro pale ilo upre andro ñebos.

¹¹ Takoj paloda doavle trin murša, saven ke ma bičhade andral e Cezarea, paš o kher, kaj bešavas. ¹² O Duchos mange phendā, hoj te džav lenca a te na odcirdav man lendar. Avle manca the kala šov phrala a gełam andro kher ke oda murš. ¹³ Ov amenge vakerelas, hoj andre peskro kher dikhla le añjelos, so ačhila anglal leste a phendā leske: ‚Bičhav andre Joppa vajkeci muršen a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. ¹⁴ Ov tuke vakerela o lava, prekal save aveha zachrañimen tu the calo tiro kher.‘

¹⁵ A soča chudñom te vakerel, avla pre lende o Sveto Duchos avke sar angloda pre amende. ¹⁶ Akor mange avla pre godi oda lav le Rajeskro, so ov phendā: ‚O Jan bolelas le pañeha, ale tumen avena bolde le Svete Duchoha.‘ ¹⁷ Te len o Del diña ajso daros sar the amen, ko pačandilam andro Raj Ježiš Kristus, akor ko som me, hoj man te ačhavav le Devleske?“

¹⁸ Sar oda šunde, preačhile pre leste te vakerel. Lašarenas le Devles a phende: „Ta akor o Del diña the le manušenje, so nane Židi, hoj te keren pokañje a te dživen.“

O evaņjelium andre Antiochija

¹⁹ Ola, ko pes rozdenašle angle ola pharipena, so avle, sar murdarde le Štefan, gele dži andre Fenicija, Ciprus the Antiochija a vakerenas o evaņjelium ča le Židenge.

²⁰ Ale varesave lendar sas the andral o Ciprus the andral e Cirenija, a sar avle andre Antiochija, vakerenas the le Grekenge o evaņjelium pal o Ježiš Kristus. ²¹ Le Rajeskri zor sas lenca a but džene pačandile a visalile ko Raj.

²² Došunde pes pal oda andre khangeri andro Jeruzalem a bičhade le Barnabaš andre Antiochija. ²³ Sar ode avla a dikhla odi milost le Devleskri, radisalila a phenelas lenge, hoj te ačhen paš o Raj cale jilenca. ²⁴ O Barnabaš sas lačo manuš, naplñimen le Svete Duchoha the le pačabnaha. A igen but nipi pačandile andro Raj.

²⁵ Palis geľa o Barnabaš andro Tarzus te rodel avri le Saul. ²⁶ A sar les arakhľa, anda les andre Antiochija. Ačila pes avke, hoj pes calo berš zdžanas andre odi khangeri a sikavenas igen but nipen. Andre Antiochija ešebnovar dine le učeņiken nav krestřana.

²⁷ Andre ola dživesa avle o proroka andral o Jeruzalem andre Antiochija. ²⁸ Jekh lendar, so pes vičinelas o Agabus, ušřila a prekal o Duchos prorokinda, hoj pal cali phuv avela bari bokh. A odi bokh the čačes avľa akor, sar sas o Klaudius cisaris. ²⁹ Vašoda pes savore učeņika dovakerde, hoj sako dela ajci, keci šaj, hoj te pomožinen le phralenge andre Judsko. ³⁰ Avke skidle upre o love a bičhade le Barnabaš the le Saul, hoj te anen o love le vodcenge andre khangeri andro Jeruzalem.

12

O Herodes džal pro apoštola

¹ Andre ola dživesa chudňa o kralis Herodes igen te džal pre varesave džene andral o khangeri. ² A murdarda la šablaha le Jakob, le Janoskre phrales. ³ Sar dikhľa, hoj oda sas pre dzeka le Židenge, diňa te zalel the le Peter. Ipen akor sas o inepos le Marengro bi o Kvasos. ⁴ Sar les chudňa, thođa les andre bertena a diňa, hoj pre leste te den pozoris štar čati po štar slugađa. Pal e Patrađi les kamľa o Herodes te anel anglo nipi.

⁵ Medik stražinenas le Peter andre bertena, o manuša andre khangeri pes vaš leske na preačhenas te modľinel.

O Peter avriilo andral e bertena

⁶ Rači angloda, sar imar les o Herodes kamľa te anel anglo nipi, sovelas o Peter maškar o duj slugađa. Ov sas zaphandlo duje lancenca a anglo vudar sas mek o slugađa, save stražinenas e bertena. ⁷ A jekhvareste paš leste ačila o aņjelos le Rajeskro a andre bertena avľa baro švetlos. O aņjelos demađa le Peter andre sera, uštada les a phenda: „Sigo, ušři!“ A le Peteriske pele tele o lanci pal o vasta.

⁸ O aņjelos leske phenda: „Phand o sirimos a uri o sandalki!“ O Peter oda kerđa a o aņjelos leske palis phenda: „Le pre tu o plaštos a av pal ma!“ ⁹ O Peter džalas pal leste a aņi na džanelas, hoj oda, so pes ačhel prekal o aņjelos, hin čačes. Gondolinelas peske, hoj džal suno. ¹⁰ Sar pregele ešebne slugađen the dujtone, doavle paš e trastuņi brana, savaha pes džal andro foros, a phundrađa pes lenge korkori pestar. Sar avle avri, pregele jekh ulica a o aņjelos les jekhvareste omukľa.

¹¹ O Peter avľa ke peste a phenda: „Akana čačes džanav, hoj o Raj bičhada peskre aņjelos a iľa man avri andral o vasta le Herodesoskre a the savorestar, so mange kamle o Židi te kerel.“

¹² Sar imar savoreske achalila, avľa paš o kher la Mariakro. Oj sas e daj le Janoskri, saves vičinen the Marek. Ode sas zgele but manuša a modľinenas pes. ¹³ O Peter durkinda pre brana a avľa e čhajori, savi pes vičinelas Rode, a phučľa, ko ode hin. ¹⁴ Sar prindžarda le Peteriskro hangos, avke radisalila, hoj leske na phundrađa, ale denašľa te phenel, hoj o Peter ačhel angle brana.

¹⁵ Ale on lake phende: „So sal diliņi?“ No oj ačhelas furt pre peskro lav a phenelas, hoj oda hin čačo. On palis phende: „Oda hin leskro aņjelos.“

¹⁶ No o Peter mek furt durkinelas. Sar phundrade o vudar, dikhle les a igen pes čudalinde. ¹⁷ O Peter lenge sikađa le vasteha, hoj te čhiten, a chudňa lenge te vakerel, sar les o Raj iľa avri andral e bertena, a phenda: „Den ada te džanel le Jakoboske the le phralenge.“ Palis geľa pre aver than.

¹⁸ Sar vidňisalila, daranas pes o slugađa a chudle pes maškar peste te vesekedinel, bo na džanle, so pes ačila le Peteriha. ¹⁹ O Herodes les diňa te rodel. Sar les na

arakhla, vičinda peske le slugaden, hoj lendar te phučel, so pes ačila. Palis len diña te murdarel. Paloda geļa o Herodes te bešel andral e Judsko andre Cezarea.

O Herodes merel

²⁰ O Herodes chalas choļi pro Tirčana the pro Sidončana, ale on pes savore jekhetane sthode a avle pal leste. Sar imar prevakerde le Blastus, le kraliskre nekbaredere manušes a dochudle les pre peskri sera, mangelas le Herodes vaš o smirom, bo lengre phuva chudenas o chaben andral le kraliskri phuv.

²¹ A sar avļa oda džives, urđa pes o kralis andro kralika gada, bešla peske pro tronos a prevakerđa ke lende. ²² A o manuša zorales vičinenas: „Kada hin o hangos le Devleskro, a na le manušeskro!“ ²³ A takoj ode pro than les o aņjelos le Rajeskro marda, bo na diña e slava le Devleske. Chale les o kirme a muļa.

²⁴ O lav le Devleskro džalas furt dureder a buter džene pes pridenas andro pačaben.

²⁵ Sar imar o Barnabaš the o Saul dokerde oda, pre soste sas bičhade, gele het andral o Jeruzalem. Ile peha le Jan, saves vičinenas the Marek.

13

O Barnabaš the o Saul bičhade avri

¹ Andre khangeri andre Antiochija sas kala proroka the učiteļa: o Barnabaš, o Šimon, saves vičinen Kalo, o Lucius andral e Cirenija, o Manahem (savo sas avriбарardo paš o guverneris Herodes) the o Saul. ² Sar služinenas le Rajeske a poscinenas, phenda lenge o Sveto Duchos: „Oddēlinen mange le Barnabaš the le Saul pre odi buči, pre savi len me kidņom avri.“ ³ Avke poscinenas a modlīnenas pes, thode pre lende o vasta a mukle len te džal.

O drom andro Ciprus

⁴ A on, bičhade le Svete Duchostar, avle tele andre Seleukia a odarik gele la lođaha pro ostrovos Ciprus. ⁵ Sar avle andro Salamis, vakerenas o lav le Devleskro andre le Židengre sinagogi. O Jan sas lenca a pomožinelas lenge.

⁶ Sar pregele calo ostrovos dži andro Pafos, arakhle ode varesave Židos, savo sas čarodejņikos the falošno prorokos. Vičinelas pes Barjezus ⁷ a ov sas le guverneriha, le Sergiusoha Pavloha, savo sas godaver murš. Ov peske vičinda le Barnabaš the le Saul, bo kamelas te šunel le Devleskro lav. ⁸ Ale o Elimas, o čarodejņikos, bo avke pes prethovel leskro nav, lenge ačhelas pro lav a kamelas te odlel le guverneris andral o pačaben. ⁹ Akor o Saul, savo pes vičinelas the Pavol, sas naplņimen le Svete Duchoha. Dikhļa pro Elimas ¹⁰ a phenda leske: „Tu sal le bengeskro čhavo, pherdo le klamišagoha the džungipnaha – tu, so džas pre dojekh čačipen. Kana imar preačheha te previsarel o čače droma le Devleskre? ¹¹ Avke akana pre tu avela o vast le Rajeskro: Korisaļoha a na dikheha pre varesavo časos o kham!“

A takoj pre leste avļa o kalipen a ov chudņa te rodel, ko les šaj lidžal vastestar. ¹² Sar o guverneris dikhļa, so pes ačila, pačandīļa a čudaļinelas pes upral le Rajeskro sikaviben.

Andro foros Antiochija

¹³ Palis o Pavol the ola, so sas leha, gele la lođaha andral o Pafus a gele andro foros Perga andre Pamfilija. Ale o Jan (saves vičinenas the Marek) len omukļa a geļa pale andro Jeruzalem. ¹⁴ Andral e Perga gele andro foros Antiochija andre Pisidija. Sar sas šabat, gele andre sinagoga a bešle peske. ¹⁵ Sar imar pregende andral o Zakonos the andral o Proroka, bičhade pal lende o vodci andral e sinagoga, hoj lenge te phenen: „Phralale, te tumen hin varesavo lav, so šaj pomožinel le manušenge, phenen lenge!“

¹⁶ Akor uštíla o Pavol, sikađa le vasteha, hoj te šunen, a phenda: „Muršale andral o Izrael the tumen, so tumen daran le Devlestar, šunen! ¹⁷ Le Izraeloskro Del peske kidňa avri amare daden a hazdňa len upre, akor sar dživenas sar cudzinci andre egiptsko phuv a peskra bara zoraha len íla odarik avri. ¹⁸ Paloda vaj saranda (40) berš pre pušta o Del zlidžalas oda, so kerenas. ¹⁹ Palis zničinda efta naroden andre phuv Kanaan a rozdelinda odi phuv le Izraelitenge.

²⁰ A paloda vaj štar šel the penda berš (450) len delas sudcen dži paš o prorokos Samuel. ²¹ Akorestar peske mangelas kralis a o Del lenge diňa pro saranda (40) berš le Saul. Ov sas le Kišoskro čhavo andral o kmeňos Benjamin. ²² Sar les palis íla het, diňa lenge le David kraliske, pal savo diňa svedectvos a phenda: *„Arakhłom le David, le Izajoskre čhas, muršes pal miro jilo, savo furt kerel miri vola.“*

²³ Andral leskro potomstvos ačhada o Del le Ježiš sar Spasitelis, avke sar diňa lav le Izrael. ²⁴ O Jan imar anglo Ježiš phenelas savore Izraelitenge, hoj pes te visaren le binendar a te den pes te bolel. ²⁵ Sar imar o Jan dokerelas peskri buči, phenda: „Me na som oda, ko tumenge gondolinen, hoj som. Ale dikhen, pal ma avel oda, kaske na som hodno te phundravel o sandalki pro pindre.“

²⁶ Phralale, čhave le Abrahamoskre, a the tumen manušale avre narodendar, so tumen daran le Devlestar! Tumenge hin bičhado kada lav, so tumen šaj zachrañinel. ²⁷ Bo ola, ko bešen andro Jeruzalem, the lengre vodci les na prindžarde, ale aleha, hoj les odsudzinde, naplñinde o lava le prorokengre, so pes genel sako šabat. ²⁸ Na arakhle pre leste nič, vaš soske mušinda te merel, ale on the avke mangelas le Pilat, hoj les te del te murdarel. ²⁹ Sar imar dokerde savoro, so hin pal leste pisimen, ile les tele pal o kerestos a thode les andro hrobos. ³⁰ Ale o Del les uštađa andral o meriben ³¹ a ov pes buter dživesa sikavelas olenge, ko andral e Galileja avle jekhetane leha andro Jeruzalem. On hine akana leskre švedki anglo nipi.

³² The amen tumenge phenas: Oda lav, so o Del diňa amare daden, ³³ akana dolikerđa amenge, lengre čhavage, bo uštađa le Ježiš andral o meriben. Avke sar hin pisimen andro dujto Žalm:

*„Tu sal miro čhavo,
me adadžives ačhilom tiro Dad.“*

³⁴ Oda, hoj les uštađa andral o meriben, hoj te na kirňol leskro telos andro hrobos, phenda kavke:

*„Dava tumen o sveta the o lače požehnañja,
pal save diňom lav le David.“*

³⁵ A pre aver than phenel:

*„Tu na domukeha tire svetoneske,
hoj leskro telos te kirňol.“*

³⁶ O David andre peskro pokoleñje kerđa le Devleskri vola. Sar muľa, sas thodo paš peskre dada a leskro telos kirňila andro hrobos, ³⁷ ale oleske, kas o Del uštađa andral o meriben, o telos na kirňila.

³⁸ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj prekal leste tumenge šaj el odmukle o bini the savoro, sostar tumen našti ospravedlñindas o zakonos le Mojžišoskro. ³⁹ Andre leste hin ospravedlñimen sako, ko pačal. ⁴⁰ Den pre tumende pozoris, hoj te na avel pre tumende oda, so imar anglal phende o Proroka:

⁴¹ *„Dikhen, tumen, ko asan le Devlestar,
čudalinen tumen a meren!*

*Bo andre tumare dživesa kerava vareso baro,
soske tumen na pačana,
kajte tumenge vareko pal oda vakerela.“*

⁴² Sar avenas avri andral e sinagoga, mangelas len o manuša, hoj lenge buter pal oda te vakeren the pre aver šabat. ⁴³ Sar pes rozgele andral e sinagoga, but Židi the manuša, save priile o židoviko pačaben, džanas pal o Pavol the pal o Barnabaš. On lenca vakerenas a phenenas lenge, hoj te ačhen andre milost le Devleskri.

⁴⁴ Pre aver šabat pes zgele maj calo foros te šunel le Devleskro lav. ⁴⁵ Sar dikhle o Židi kajci but nipen, avla andre lende e zavist. Chudle te vakerel pre oda, so o Pavol vakerelas, previsarenas leskre lava a namištes pre leste vakerenas.

⁴⁶ Ale o Pavol the o Barnabaš lenge šmelones phende: „Tumenge pes mušinda ešeb te vakerel o lav le Devleskro. Ale te les tumen na prilen a korkore tumendar odčhiven o večno dživipen, džas tumendar het ke aver narodi. ⁴⁷ Bo o Raj amenge kavke prikazinda:

*„Ačhadom tut švetloske prekal o aver narodi,
hoj te lidžas o spaseņje
dži pro koņec le svetoskro.“*

⁴⁸ Sar oda šunde o manuša andral o aver narodi, radisařile a lašarenas o lav le Rajeskro. A pačandile savore, so sas avrikidle andro večno dživipen.

⁴⁹ A o lav le Rajeskro pes rozlidžalas pal cali odi phuv. ⁵⁰ Ale o Židi marde upre le foroskre vodcen the le pobožne bare raņijen pre oda, hoj te džan pro Pavol the pro Barnabaš, a tradle len avri andral peskri phuv. ⁵¹ Avke on marde tele o prachos pal peskre pindre pre lende a gele andre Ikonija. ⁵² A o učeņika sas naplņimen le radišagoha the le Svete Duchoha.

14

O Pavol the o Barnabaš andre Ikonija

¹ The andre Ikonija pes ačhila oda, hoj o Pavol the o Barnabaš gele andre židoviko sinagoga, a sar vakerenas, pačandile igen but Židi the Greki. ² Ale o Židi, save na pačandile, marde upre le manušen andral aver narodi a kerde len upre pro phrala. ³ O apoštola ode ačhile buter časos a šmelones vakerenas o lav pal e milost le Devleskri. A o Raj pes ke lende pridžanelas avke, hoj pes ačhenas bare đivi the zazraki prekal lengre vasta. ⁴ O nipi andro foros pes rozdelinde: Jekh sas le Židenca a aver le apoštolenca. ⁵ O Židi, o manuša andral oda foros, the lengre vodci peske phende, hoj džana pre lende a čhivkerena andre lende le barenca. ⁶ Ale on pes olestar dodžanle a denašle andre phuv Likaonija, andro fori Listra the Derbe the andro phuva ode pašal ⁷ a vakerenas ode o evaņjelium.

Andre Listra

⁸ Andre Listra bešelas varesavo murš, savo sas kalikos pro pindre, kanastar uliřa, a mek šoha na phirda. ⁹ Oda manuš šunelas le Pavol te vakerel a ov pre leste dikhla. Sar dikhla, hoj les hin pačaben te sastol avri, ¹⁰ phenda leske o Pavol zorales: „Ušči upre a ačh pre tire pindre!“ Ov chuřila upre a phirelas.

¹¹ A sar dikhle o nipi, so kerđa o Pavol, vičinde zorales a phende andre likaoņiko čhib: „O devla pes sikade sar manuša a avle tele paš amende!“ ¹² Le Barnabaš vičinenas Zeus a le Pavol Hermes, bo ov lidžalas o lav. ¹³ O rašaj andral o chramos le Zeusoskro, so sas anglo foros, anda biken the venci paš e brana a ov the o nipi kamle le apoštolenge te obetinel.

¹⁴ Ale sar oda šunde o apoštola o Barnabaš the o Pavol, čhingerde pre peste o gada, denašle maškar o nipi a vičinenas: ¹⁵ „Muršale, so oda keren? Se the amen sam ča manuša avke sar the tumen. A vakeras tumenge o evaņjelium, hoj te visalon kale mule modlendar ko džido Del, savo kerđa o ņebos the e phuv the o moros the savoro,

so andre hin. ¹⁶ Varekana o Del mukelas te džal savore naroden lengre dromenca, ¹⁷ no the avke na preačhelas lenge te del o svedectvos pal peste. Kerelas o lačhipen, delas o brišind andral o ņebos a pro maľi o ulipen, pherdžarelas amen le chabeneha the le radišagoha andro jile!“ ¹⁸ Kale lavenca len ča varesar phares prevakerde a zaačhade, hoj lenge te na obetinen.

¹⁹ Ale paloda avle o Židi andral e Antiochija the andral e Ikonija a marde upre le nipen. A on čivkerenas le barenca andro Pavol, ligende les avri andral o foros a gondolinenas peske, hoj muľa. ²⁰ No sar pes o učeňika rozačhade pašal leste, uštila a gela lenca andro foros. A pre aver džives gela le Barnabašiha andro Derbe.

O Pavol the o Barnabaš aven pale andre Antiochija

²¹ Sar imar dovakerde o evaňjelium andre oda foros a kerde but učeňiken, visarde pes pale andre Listra, andre Ikonija the andre Antiochija. ²² Ode zoraľarenas le učeňiken pro duchos a povzbudzinenas len, hoj te ačhen andro pačaben. Phenenas lenge, hoj andro krališagos le Devleskro musaj te džal prekal o but pharipena. ²³ Andro khangerla la modlitbaha the le postoha kidenas avri le phurederen. Palis len denas andro vasta le Rajeske, andre savo pačandile. ²⁴ Sar pregele e phuv Pisidija, doavle andre phuv Pamfilija. ²⁵ Sar dovakerde o lav andre Perga, gele andre Atalija.

²⁶ Odarik gele la loďaha pale andre Antiochija, khatar sas angloda bičhade andre milost le Devleskri te kerel e služba, savi akana dokerde. ²⁷ Sar doavle, zgele pes le manušenca andre khangeri a vakerenas lenge savoro, so prekal lende kerďa o Del a sar phundraďa the le avre narodenge o pačabnaskro drom. ²⁸ Ačhile ode le učeňikenca but časos.

15

O apoštola pes arakhen andro Jeruzalem

¹ Andral e Judsko avle tele varesave džene a sikavenas le phralen, so na sas Židi, hoj na ena zachraňimen, te pes na obrezinena avke, sar oda phenel o Mojžiš. ² Vašoda pes lenca vesekedinenas o Pavol the o Barnabaš. Dovakerde pes, hoj o Pavol the o Barnabaš a the vareko lendar te džan upre andro Jeruzalem pal o apoštola the pal o phuredera, hoj lendar te phučen pal kadi veca. ³ Avke len e khangeri bičhada a on gele prekal e Fenicija the Samarija, kaj vakerenas pal oda, hoj pes the o aver narodi visarde ko Del, a savore phralen sas olestar baro radišagos. ⁴ Sar doavle andro Jeruzalem, priila len e khangeri, o apoštola the o phuredera a on lenge vakerenas avri savoro, so prekal lende kerďa o Del.

⁵ Ale varesave pačabnaskre, save sas le Farizejendar, uštile a phende: „O manuša, so pačandile, pes mušinen te obrezinel a kempel lenge te prikazinel, hoj te dolikeren o zakonos le Mojžišoskro.“

⁶ Akor pes o apoštola the o phuredera zgele, hoj pal oda te gondolinen. ⁷ Paloda, sar imar buter vakerenas, uštila o Peter a phendá lenge: „Phralale! Tumen džanen, hoj imar varekana peske man tumendar o Del kidňa avri, hoj mandar te šunen the aver nipi o evaňjelium a te pačan. ⁸ O Del, savo prindžarel o jile, sikaďa, hoj len prilel oleha, hoj len diňa le Svete Duchos avke sar the amen. ⁹ Ov na kerďa ņisavo rozďjel maškar amende the maškar lende, sar lenge obžuzarďa o jile le pačabnaha. ¹⁰ Soske kamen akana te cholarel le Devles oleha, hoj thoven pre meň kale manušenge oda pharipen, so na birinahas te lidžal aňi amen aňi amare dada? ¹¹ Se amen pačas, hoj prekal e milost, so del o Raj o Ježiš Kristus, avaha zachraňimen avke sar the on.“

¹² A savore ola but manuša ačhile čhit, sar šunde le Barnabaš the le Pavol te vakerel, save bare đivi the zazraki kerďa o Del prekal lende maškar o aver narodi. ¹³ Sar preačhile te vakerel, phendá o Jakob: „Phralale, šunen man! ¹⁴ O Šimon akana

vakerelas pal oda, sar peske o Del ešebnovar kidña avri manušen le avre narodendar, hoj te aven leskre nipi. ¹⁵ Oleha pasinen the o lava le Prorokengre. Se hin pisimen:

¹⁶ *„Palis avava pale*

a ačhavava o rozpelo stankos le Davidoskro.

Oda, so hin telečhido, pale ačhavava

a thovava les te ačhel pre peskro than,

¹⁷ *hoj the okla manuša te roden le Rajes:*

Savore narodi, saven vičindom,

hoj te aven mire.

Avke phenel o Raj, savo kerel kada savoro’.

¹⁸ *Kada pes džanel imar čirlastar.*

¹⁹ Vašoda phenav, hoj na kempel te kerel pharipen olenge, ko pes visaren ko Del andral aver narodi, ²⁰ ale kempel lenge te pisinel lil a te phenel, hoj te na chan oda, so hin obetimen le modleng, te na keren lubipen, te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat. ²¹ Bo o zakonos le Mojžišoskro pes imar čirla genel sako šabat andro sinagogi a leskre lava pes vakeren andre dojekh foros.“

O lil andre Antiochija

²² Akor peske phende o apoštola the o phuredera the cali khangeri, hoj kidena avri pestar varesave muršen a bičhavena len andre Antiochija. Avke bičhade le Barnabaš the le Pavol a lenca bičhade le Juda, saves vičinen Barsabaš, the le Silas, save sas vodci maškar o phrala. ²³ Pisinde a bičhade lenca kada lil:

„O apoštola, o phuredera the o phrala andral o Jeruzalem pozdravinen le phralen andral o aver narodi andre Antiochija, Sirija the Cilicija.

²⁴ Šundam, hoj varesave džene amendar, savenge amen nič na prikazindam, tumenge keren pharipen a na den tumen smirom peskre lavenca. ²⁵ Vašoda pes savoredžene jekhetane dovakerdam, hoj kidaha avri muršen a bičhavaha len ke tumende le Barnabašiha the le Pavloha. On hine amare phrala, saven kamas, ²⁶ murša, save dine peskre džvivipena vaš o nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ²⁷ Vašoda bičhavas le Juda the le Silas, hoj the on korkore tumenge oda te phenen. ²⁸ Bo le Svete Duchoske a the amenge pes oda dičholas mištes, hoj te na thovas pre tumende nisavo pharipen, ča oda, so igen kempel: ²⁹ Hoj te na chan oda, so hin obetimen le modleng, te na keren lubipen a te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat. Te kada savoro dolikerena, mištes kerena.

Ačhen Devleha!“

³⁰ Sar pes rozgele, doavle andre Antiochija, zvičinde le manušen andre khangeri a dine lenge o lil. ³¹ Sar les pregende, radisalile oleske. ³² The o Juda the o Silas sas proroka, vašoda povzbudzinenas le phralen andro pačaben a but lavenca len zoralarenas. ³³ Sar imar ode ačhile varesavo časos, rozgele pes le phralenca andro smirom a gele pale paš ola, ko len bičhade. ³⁴ [No o Silas dikhelas avke, hoj ode te ačhel.] ³⁵ Ale o Pavol the o Barnabaš ačhile andre Antiochija a sikavenas ode. A the mek but aver džene vakerenas o lav le Rajeskro.

O Barnabaš pes rozdžal le Pavloha

³⁶ Pal vajkeci dživesa phenda o Pavol le Barnabašiske: „Av džas pale te dikhel amare phralen pal savore fori, savenge vakerdam o lav le Rajeskro, a dikhaha, sar lenge džal.“ ³⁷ O Barnabaš kamla, hoj peha te len le Jan, saves vičinen the Marek. ³⁸ Ale le Pavloske pes dičholas avke, hoj les na kempel peha te lel. Bo akor, sar sas andre Pamfilija, geľa lendar het a buter lenca na služinelas. ³⁹ Vaš kada pes vesekedinenas maškar peste avke, hoj pes rozgele. O Barnabaš peha ila le Marek a gele pre lođa andro Ciprus, ⁴⁰ ale o Pavol peske kidña avri le Silas. O phrala pes

modlinenas vaš lende a dine len andro vasta le Rajeskre a avke gele het. ⁴¹ O Pavol phirelas pal e Sirija the Cilicija a povzbudzinelas o khangero andro pačaben.

16

O Pavol lel peha le Timoteus

¹ Avke doavla o Pavol andro Derbe the andre Listra. Ode sas varesavo učeņikos, savo pes vičinelas Timoteus. Leskri daj sas pačabnaskri Židovka a leskro dad sas Grekos. ² O phrala andral e Listra the Ikonija pal leste mištes vakerenas. ³ O Pavol kamla, hoj leha te džal pro drom. Avke les obrezinda anglo Židi, so ode bešen, bo sako džanelas, hoj leskro dad sas Grekos. ⁴ Sar phirenas pal ola fori, phenenas lenge, hoj te dolikeren oda, so phende o apoštola the o phuredera andral o Jeruzalem. ⁵ O khangero zoralonas andro pačaben a džives so džives sas buter džene.

O Pavol dikhel o videņje

⁶ O Sveto Duchos lenge na domukla te vakerel o lav andre Azija, vašoda pregele e Galatsko phuv the e Frigija. ⁷ Sar avle andre phuv Mizija, kamenas te džal dureder andre Bitinija, ale o Duchos le Ježišoskro lenge na domukla. ⁸ Avke pregele e Mizija a avle tele andre foros Troada. ⁹ Ode dikhla o Pavol rači videņje: Varesavo murš, Macedončan, ačhelas a mangelas les: „Av andre Macedonija a pomožin amenge!“ ¹⁰ Sar dikhla o videņje, takoj paloda rodahas drom sar te džal andre Macedonija. Avke amen oleske ačaluvahas, hoj o Raj amen ode vičinda, hoj lenge te vakeras o evaņjelium.

E Lidija pačal a del pes te bolel

¹¹ Akor gelam la lodaha andral e Troada rovnones pro ostrovo Samotrake a pre aver džives andro Neapolis andre Macedonija. ¹² Odarik gelam andro Filipi, so hin ešebno foros andre rimaņiko provincija Macedonija. Samas andre oda foros vajkeci dživesa.

¹³ Pro šabat gelam avri pal e foroskri brana paš o paņi, kaj peske gondolinahas, hoj pes zdžana o Židi pre modlitba. Bešlam peske a vakerahas le džuvlenca, save pes ode zgele. ¹⁴ Šunelas amen the varesavi džuvli, savake sas o nav Lidija a savi lašarelas le Devles. Oj sas andral o foros Tiatira a bikenavkerelas o lole pochtana. Lake o Raj phundrada o jilo, hoj mištes te šunel oda, so vakerel o Pavol. ¹⁵ Sar pes bolda oj the savore manuša andral lakro kher, mangelas amen kavke: „Te phenen pal mande, hoj man hin pačaben andro Raj, akor aven andre miro kher a bešen ke mande.“ A prevakerda amen.

O Pavol the o Silas andre bertena

¹⁶ Ačila pes, sar džahas pre modlitba, hoj pes amenca arakhla varesavi čaj, andre savi sas o nalačo duchos, so lake delas te vražinel. A le vražišagenca zarodelas peskre rajenge bare love. ¹⁷ Oj phirelas pal o Pavol the pal amende a vičinelas: „Kala manuša hine o služobnika le Někbareder Devleskre a on tumenge phenen, sar šaj aven zachraņimen!“ ¹⁸ Kada kerelas but dživesa. O Pavol pre oda cholisalila, vašoda visalila a phenda ole duchoske: „Prikazinav tuke andro nav Ježiš Kristus, dža andral late avri!“ A o duchos latar takoj gela het.

¹⁹ Ale sar dikhle lakre raja, hoj oleha našade o love, chudle le Pavol the le Silas a lidžanas len pro placos anglo nekbareder manuša ole foroskre. ²⁰ Ande len anglo velitelja a phende: „Kala manuša hine Židi a keren vzbura andre amaro foros ²¹ a sikaven o zviki, so amen o Rimana našti aņi prilas aņi dolikeras.“

²² Androda džanas pre lende the o nipi a o sudci cirdle tele pal lende o gada a dine len le pacenca te marel. ²³ Sar imar len but marde, čhide len andre bertena a

le stražnikoske phende, hoj len mištes te stražinel. ²⁴ Sar chudña o stražnikos oda prikazis, čida len andre andruñi bertena a o pindre lenge zaphandla andro kaštune puta.

²⁵ Ale pal jepaš rat pes o Pavol the o Silas modlinenas a gilavenas o gila pre chvala le Devleske a o bertenoša len šunenenas. ²⁶ A jekhwareste avke razisalila e phuv, hoj o zakladi la bertenakre pes čhalade. A takoj phundrile savore vudara a savore puta pes otkerde. ²⁷ Sar uštila o stražnikos a dikhla, hoj savore vudara andre bertena hine phundrade, cirdña avri e šabla a kamla pes te murdarel, bo peske gondolinelas, hoj o bertenoša denašle. ²⁸ Ale o Pavol vičinda zorale hangoha: „Ma ker tuke nič nalačo, bo savore sam kade!“

²⁹ Sar peske mangla e lampa, denašla andre, izdralas daratar a peła paš o pindre le Pavloske the le Silasoske. ³⁰ Ila len avri a phučla lendar: „Rajale, so mušnav te kerel, hoj te avav zachrañimen?“

³¹ On leske phende: „Pača andro Raj Ježiš Kristus a aveha zachrañimen tu the calo tiro kher!“ ³² Vakerenas leske the savorengre andre leskro kher o lav le Rajeskro. ³³ A mek odi ora rači len ila a žužarda lenge o rani. A takoj paloda pes diña te bolel ov the savore andre leskro kher. ³⁴ Palis len ila upre andre peskro kher, thoda lenge pro skamind o chaben a radisalolas cala peskra famelijaha, hoj pačandila andro Del.

³⁵ Sar sas džives, bičhade o sudci le slugađen, hoj te džan te phenel le stražnikoske: „Premuk kale manušen!“ ³⁶ O stražnikos la bertenakro phenda le Pavloske: „O sudci bičhade le slugađen, hoj tumen te premukav. Avke akana džan avri andro smirom.“

³⁷ Ale o Pavol lenge phenda: „Ešeb amen marde angle savore nipi a aňi amen na sudzinde, kajte sam rimaňika občana! Paloda amen čide andre bertena a akana amen počoral premuken? Na. Mušinen te avel kade a korkore amen te lidžal adarik avri.“

³⁸ O slugađa dine te džanel ola lava le sudcenge. On pes darandile, sar šunde, hoj hine rimaňika občana. ³⁹ Avke avle a odmangle pes lenge. A sar len ligende avri, mangelas len, hoj te džan het andral o foros. ⁴⁰ Sar avle avri andral e bertena, gele ke Lidija, dikhle le phralen, povzbudzinde len a palis gele het.

17

O Pavol the o Silas andre Tesalonika

¹ Sar o Pavol the o Silas pregele prekal o fori Amfipolis the Apolonija, avle andre Tesalonika, kaj sas e sinagoga le Židengri. ² A o Pavol, avke sar sas sikado, gela maškar lende a trin šabati pal peste lenca vakerelas pal oda, so hin pisimen andro Lav. ³ Sikavelas lenge andral o Lav le Devleskro, hoj te achalon, hoj o Kristus mušinda te cerpinel a pro trito džives te uštel andral o meriben. Phenda lenge: „Oda Ježiš, pal savo me tumenge vakerav, hin o Mesijašis.“ ⁴ Varesave lendar pačandile a pridine pes ko Pavol the ko Silas. Lenca pačandile mek but Greki, save pes daranas le Devlestar, the but anglune džuvlja.

⁵ Ale okla Židi žjarlinenas a skidle upre pal e ulica varesave živañen, hoj te maren upre le manušen the calo foros. Avke gele vikaha pro kher le Jasonoskro a kamle te anel le Pavol the le Silas anglo nipi. ⁶ Sar len na arakhle, ile le Jason the varesave phralen anglo uradňika ole foroskre a vičinenas: „Kala manuša, so maren upre calo svetos, avle the kade ⁷ a o Jason len priila andre peskro kher. A kala savoredžene džan pro cisariskre zakoni, bo phenen, hoj aver dženo hino kralis, o Ježiš!“ ⁸ Kavke marde upre le nipen the le foroskre uradňiken, so oda šunenenas. ⁹ Ale sar chudle o uradňika le Jasonostar the oklendar o love, premukle len.

O Pavol the o Silas andre Berea

¹⁰ O phrala takoj rači bičhade le Pavol the le Silas andre Berea. Sar ode doavle, gele andre sinagoga le Židengri. ¹¹ On sas buter otkerde prekal o lav sar o Židi andral e Tesalonika. Priile o lav radišagoha a sako džives rodenas andro Lav le Devleskro, či oda hin čačes avke. ¹² Avke pačandile but džene lendar, the mek but anglune džuvlja the murša andral e Grecko.

¹³ Ale sar pes dodžanle o Židi andral e Tesalonika, hoj o Pavol the andre Berea vakerel o lav le Devleskro, avle the ode a marenas upre le manušen, hoj te džan pre lende. ¹⁴ Akor o phrala takoj bičhade odarik le Pavol het paš o moros. Ale o Silas the o Timoteus ačhile ode. ¹⁵ Ola, so džanas le Pavloha, les ligende dži andro Ateni a palis avle pale andre Berea. O Pavol lenge phenda, hoj te phenen le Silasoske the le Timoteoske, hoj pal leste te aven so neksigeder.

O Pavol andro Ateni

¹⁶ Medik len o Pavol užarelas andro Ateni, leskro duchos andre leste cholisaľolas, sar dikhľa, hoj andro foros hin pherdo modli. ¹⁷ Vašoda vakerelas andre sinagoga le Židenca the olenca, ko pes daranas le Devlestar. A sako džives vakerelas the pro placos olenca, ko odarik ča avke predžanas. ¹⁸ Avke pes leha chudle te vesekedinel varesave filozofa the mudrci: o epikurejci the stoici. Jekh phenenas: „So kamel kada bebľošis te phenel?“ A aver phenenas: „Avke pes oda dičhol, hoj ov vakerel pal varesave aver devla.“ Bo o Pavol lenge vakerelas pal o Ježiš the pal o uštiben andral o meriben. ¹⁹ Chudle les, ligende les pro Areopagos a phende: „Kamas te džanel buter pal oda nevo sikaviben, so tu vakeres. ²⁰ Bo oda, so šunen amare kana, hin vareso, so mek na šundam. Vašoda kamľamas te džanel, s'oda hin.“ ²¹ Bo savore Atenčana a the o cudzinci, so ode bešenas, na užarenas pre nisoste avreste, ča pre oda, hoj te vakeren abo te šunen vareso nevo.

²² Avke o Pavol ačhila anglal lende pro Areopagos a phenda: „Muršale andral o Ateni! Pal savoreste dikhav, hoj san igen pobožna manuša. ²³ Sar phiravas pal o foros, predikhavas mange tumare sveta thana a arakhľom the oltaris, pre savo hin pisimen: ‚Le devleske, saves na prindžaras.‘ Ole Devles, saves tumen lašaren, ale na prindžaren, pal oda tumenge me vakerav.

²⁴ O Del, savo kerďa o svetos the savoro, so andre hin, ov hino o Raj le ņeboskro the la phuvakro a na bešel andro chrami kerde le manušengre vastendar. ²⁵ Aňi pes leske na služinel le manušeskre vastenca, sar te leske vareso kamplahas, bo ov korkoro del savoreske o dživipen, o dichos the savoro. ²⁶ Ov kerďa jekhe manušestar savore manušen, hoj te bešen pal caľi phuv. A diňa le manušen časos keci te dživel the o than kaj te bešel. ²⁷ O Del oda kerďa, hoj les o manuša te roden, či pes varesar na nacirdena ke leste a na arakhena les, kajte ov nane dur ņikastar amendar. ²⁸ Bo andre leste dživas, čhalavas pes a sam. Avke sar oda phende the varesave tumare basňika: ‚Bo amen sam the leskro potomstvos.‘

²⁹ Akor te sam le Devleskro potomstvos, našti peske gondolinas, hoj o Del dičhol avri sar vareso somnakuno, rupuno abo baruno; sar vareso, so o manuš gondolinda avri a kerďa peskre vastenca. ³⁰ Varekana o Del predikhelas ola časi, sar les o manuša na prindžarenas, ale akana phenel savore manušenge všadzik, hoj pes te visaren peskre nalače dromendar. ³¹ Bo o Del diňa jekh džives, andre savo sudzinela spravodlišagoha calo svetos prekal jekh murš, saves pre oda kidňa avri, a dokazinda oda savorenge oleha, hoj les uštaďa andral o meriben.“

³² Ale sar šunde, hoj o Pavol vakerel pal o uštiben andral o meriben, chudle lestar varesave džene te asal, ale aver džene phende: „Kamas tut te šunel pal oda te vakerel the dujtovar.“ ³³ Avke lendar o Pavol geľa het. ³⁴ Ale varesave murša pes pridine ke

leste a pačandile. Maškar lende sas o Dionis Areopagsko the e džuvli Damaris a lenca mek the aver džene.

18

O Pavol andro Korint

¹ Palis geľa o Pavol het andral o Ateni a avľa andro foros Korint. ² Ode arakhľa jekhe Židos, so pes vičinelas Akvila a sas andral o Pontus. Ov ode avľa peskra romňaha la Priscilla andral e Talijaňiko nadočirla, bo o cisarıs Klaudius prikazinda, hoj savore Židi te džan het andral o Rim. O Pavol geľa ke lende, ³ a vašoda, hoj džanelas te kerel o stani avke sar on, ačhila te bešel ke lende a kerelas lenca. ⁴ Sako šabat vakerelas andre sinagoga a prevakerelas le Židen the le Greken.

⁵ Sar o Silas the o Timoteus doavle andral e Macedonija, diňa o Pavol calo peskro časos pre oda, hoj te vakerel o lav a te svedčinel le Židenge, hoj o Ježiš hino Mesijašıs.

⁶ Ale sar o Židi chudle te džal pro Pavol a namištes pre leste vakerenas, razinda peske avri o prachos pal o gada a phenda lenge: „Tumaro rat pre tumaro šero! Me som olestar žužo. Akanastar džava ke aver narodi.“

⁷ Avke odarik o Pavol geľa het a geľa andro kher paš e sinagoga ko Titus Justus, savo lašarelas le Devles. ⁸ O Krispus, o vodcas andral e sinagoga, čala peskra famelijaha pačandila andro Raj. A the but aver Korintana, save šunenas le Pavol, pačandile a dine pes te bolel.

⁹ Jekhvar rači phenda o Raj le Pavloske andro videňje: „Ma dara tut! Vaker a ma av čhit, ¹⁰ bo me som tuha a ňiko pre tu na thovela o vast, hoj tuke te kerel vareso nalačo, bo hin man andre kada foros but manuša.“ ¹¹ A ačhila ode berš the šov čon a sikavelas len o lav le Devleskro.

¹² Ale sar sas o Gallion guvernerıs andre Achaja, uštıle o Židi jekhetane pro Pavol a ligende les pro sudos. ¹³ A phende: „Kada manuš marel upre le nipen, hoj te lašaren le Devles avke, sar oda o Zakonos na domukel!“

¹⁴ Sar imar o Pavol kamľa te prevakerel, phenda o Gallion le Židenge: „Te geľahas pal varesoste, so pes na kerel, abo pal varesavi aver nalači veca, ulahas man soske tumen te šunel avri, ¹⁵ ale te tumen vesekeদিনen vaš o lava abo vaš o nava vaj vaš tumaro zakonos, oda hin ča maškar tumende. Me na kamav te sudzinel kala veci.“

¹⁶ A čhida len odarik avri. ¹⁷ Akor chudle savore Židi le Sostenes, le vodcas andral e sinagoga, a marde les takoj ode paš o sudos. Ale o Gallion pre oda nič na phenda.

O Pavol avel pale andre Antiochija

¹⁸ O Pavol ode ačhila mek but dživesa a palıs pes rozgeľa le phralenca. Geľa la lođaha andre Sirija a geľa leha e Priscilla the o Akvilas. Andre Kenchrea peske diňa te strihinel o bala, bo diňa ajs o lav. ¹⁹ Sar avle andro foros Efezus, o Pavol len ode mukľa a geľa korkoro andre sinagoga, kaj vakerelas le Židenca. ²⁰ On les mangelas, hoj ode te ačhel buter časos, ale ov na kamľa. ²¹ A sar lendar džalas het, phenda lenge: „Te kamela o Del, avava pale ke tumende.“ Avke geľa la lođaha andral o Efezus.

²² Sar doavľa andro pristavos Cezarea, geľa upre andro Jeruzalem te dikhel e khangeri a odarik geľa andre Antiochija. ²³ Paloda, sar imar ode ačhila varesavo časos, geľa pale dureder pal e Galatsko phuv a palıs pal e Frigija a zoraľarelas savore učeňiken andro pačaben.

O Apollo andro Efezus

²⁴ Varesavo Židos andral e Alexandrija, savo pes vičinelas Apollo, avľa andro Efezus. Ov sas murš, savo sas lačo andro vakeriben a mištes prindžarelas o Lav le Devleskro. ²⁵ O Apollo sas imar avrisikado pal o drom le Rajeskro. Ov sas igen horľivo

andro duchos a vakerelas a sikavelas mištes pal o Raj pal o Ježiš, ale prindžarelas ča o bolipen le Janoskro. ²⁶ A chudña bi e dar te vakerel andre sinagoga. Sar les šunde e Priscilla the o Akvilas, ile les ke peste a vakerde leske pal o drom le Devleskro a feder les pal oda sikade.

²⁷ Sar o Apollo kamla te džal andre Achaja, o phrala leske pomožinde oleha, hoj pisinde le učeňikenge andre Achaja, hoj les te prilen. Sar ode avla, igen pomožinda olenge, ko prekal e milost le Devleskri pačandile. ²⁸ O Apollo zoraes phenelas pre godi le Židenge a avri anglo nipi sikavelas andral o Lav le Devleskro, hoj o Ježiš hin o Mesijašis.

19

O Pavol andro Efezus

¹ Sar o Apollo sas andro Korint, o Pavol phirelas pal o brehengre phuva a avla andro Efezus. A ode arakhla varesave učeňiken, ² savendar phučla: „Chudňan le Sveto Duchos, sar pačandilan?“

On leske odphende: „Mek aňi na šundam, hoj hin Sveto Duchos.“

³ Avke lendar phučla: „Ta akor, save bolipnaha san bolde?“

On odphende: „Le Janoskre bolipnaha.“

⁴ O Pavol phenda: „O Jan bolelas vašoda, hoj pes o manuša te visaren le binendar, a phenelas lenge, hoj te pačan andre oda, ko avela pal leste, andro Ježiš Kristus.“ ⁵ Sar oda šunde, dine pes te bolet andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ⁶ A sar pre lende o Pavol thoda o vasta, avla pre lende o Sveto Duchos a chudle te vakerel andro aver čhiba a te prorokinel. ⁷ Sas ode vaj dešuduj (12) murša.

⁸ O Pavol geľa andre sinagoga a vakerelas ode bi e dar vaj trin čhon. Vakerelas the sikavelas len pal o krališagos le Devleskro. ⁹ Ale varesave džene pes na poddenas, na šunenas a namištes vakerenas pal o drom le Rajeskro anglo manuša, avke lendar o Pavol geľa het. Iľa peha le učeňiken a lenca vakerelas sako džives andre hala le Tiranoskri. ¹⁰ Ada likerđa duj berš a savore, so bešenas andre Azijsko provincija, o Židi the o Greki, šunde o lav le Rajeskro.

¹¹ O Del kerelas bare zazraki prekal o vasta le Pavloskre. ¹² Avke hoj mek až o khosne the o leketi, savenca pes chudenas le Pavlostar, anenas ko nasvale a o nasvalibena lendar takoj džanas het a o nalače duchi lendar avenas avri.

Le Skevoskre čhave

¹³ Ale sas ode the varesave Židi, save phirenas foros forostar te tradel avri le duchen. On kamenas te tradel avri le nalače duchen andral o manuša andro nav le Rajeskro le Ježišoskro a phenenas: „Andro nav Ježiš, pal savo o Pavol vakerel, tumenge prikazinas: Džan avri!“ ¹⁴ Oda sas o efa čhave le Skevoskre, le židovike bare rašaskre, so oda kerenas. ¹⁵ Ale o nalačo duchos lenge odphenda: „Le Ježiš prindžarav a the pal o Pavol džanav, ale ko san tumen?“ ¹⁶ Oda manuš, andre kaste sas o nalačo duchos, len chudña a savoren ajci marda, hoj lange the dukhade denašle andral oda kher.

¹⁷ A dodžanle pes pal oda savore Židi the Greki, so bešenas andro Efezus, a avla pre savorende bari dar a chudle te bararel o nav le Rajeskro le Ježišoskro. ¹⁸ But džene olendar, so pačandile, avle a viznavinenas a phenenas avri peskre bini, so kerenas. ¹⁹ A pherdo džene olendar, so čarinenas, anenas peskre kňižki a labarenas len anglal savorende. Sar zgende, keci monas ola kňižki, avle pre oda, hoj monas penda ezera (50 000) rupune. ²⁰ Kavke zoraes barolas o lav le Devleskro a zoraľolas.

E vzbura andro Efezus

²¹ Paloda, sar pes kala veci ačhile, phendā peske o Pavol, hoj predžala e Macedonija the e Achaja a džala andro Jeruzalem. Phendā peske: „Ačhava ode a palis mušnav te džal te dikhel the o Rim.“ ²² A bičhađa andre Macedonija duje peskre pomocniken, le Timoteus the le Erastos. Ale ov mek ačhila sikra buter andre Azijsko provincija.

²³ Andre ola dživesa pes o manuša andro Efezus chudle igen te vesekedinel vaš o drom le Rajeskro. ²⁴ Bo varesavo zlatņikos, savo pes vičinelas Demetrios, kerelas o cikne rupune khangerora la devliňake Dijanake a oleha delas peskre robotņikenge te zarodel but love. ²⁵ Ov pes lenca zgela a the mek avre manušenca, save kerenas kale vecenca, a phendā: „Muršale, tumen džanen, hoj kala bučaha peske zarodas but love. ²⁶ A tumen dikhen a šunen, hoj kada Pavol na ča andro Efezus, ale maj pal cali Azijsko provincija cirdņa upre but manušen a prevakerđa len. Ov phenel, hoj ola devla, saven o manuša keren peskre vastenca, nane devla. ²⁷ Avke akana na hoj ča amari buči šaj našavas a polokes la ņikaske na kampela, ale mek the o chramos la bara devliňakro la Dijanakro pes na likerela ņisoske a musarela pes e slava olake, kas lašarel cali Azijsko provincija a the calo svetos.“

²⁸ Sar oda šunde, avla andre lende bari choľi a chudle zoraes te vičinel: „Bari hiňi e Dijana andral o Efezus!“ ²⁹ Pal calo foros kerenas bari vika a savoredžene jekhetane denašle andro đivadlos. Cirdle pal peste the le Gajos the le Aristarchos, save sas Macedončana, a phirenas jekhetane le Pavloha. ³⁰ O Pavol kamla te džal maškar o manuša, ale o učeňika les na mukle. ³¹ A the varesave uradņika andral e Azija, save sas leskre prijatela, bičhade ke leste a mangle les, hoj te na džal andro đivadlos.

³² Avke sas, hoj dojekh dženo lendar vičinelas vareso aver, bo savoredžene sas sar diline a but džene lendar aňi na džanenas, soske pes ode zgele. ³³ O Židi cirdle avri le nipendar le Alexander a ispidle les anglal. O Alexander kerđa le vasteha, hoj te čhiten, a kamla te prevakerel ko manuša, hoj pes te braňinel. ³⁴ Ale sar prindžarde, hoj hino Židos, chudle savoredžene jekhetane vaj duj ori te vičinel: „Bari hiňi e Dijana le Efežanengri!“

³⁵ Sar o pisaris le foroskro zaačhađa e vika le manušengri, phendā lenge: „Muršale, Efežanale, sako džanel, hoj amaro foros Efezus stražinel o chramos la bara Dijanakro a the lakro obrazis, savo peľa tele andral o ņebos. ³⁶ Vašoda, hoj kala veci našti ņiko zaprinel, kampil tumenge te zaačhel, hoj te na keren varesavo diliňipen. ³⁷ Bo tumen andan kade kale muršen, ale on na vakerenas namištes pre tumari devli. ³⁸ Te hin le Demetrios the olen, ko hine leha, vareso pre varekaste, ta pre oda hin o foroskre sudi the o prokonzula. Ode šaj obviňinen jekh avres. ³⁹ A te mek kamen vareso aver, mušinel pes oda te vakerel pro zakonno zhromažđeňje. ⁴⁰ Bo mek amen šaj den andre vaš e vzbura, so pes adadžives kerđa. Se aňi na džanas te phenel, so pes ačhila.“ Pal ola lava rozmukla le manušen.

20

O drom andre Macedonija the Troada

¹ Sar imar preačhila e vzbura, vičinda peske o Pavol le učeňiken, zoraľardā len, obchudle pes a palis gela andre Macedonija. ² Pregela ola phuvaha a but lavenca povzbudzinda le pačabnaskren a palis gela andro Grecko. ³ Ačhila ode trin čhon a palis kamla te džal la lođaha andre Sirija. Vašoda, hoj o Židi pes pre leste kidenas, rozgondolinda pes, hoj avela pale prekal e Macedonija. ⁴ Džanas leha o Sopater, le Pirroskro čhavo andral e Berea, o Aristarchos the o Sekundus andral e Tesalonika, o Gajos andral o Derbe, o Timoteus a the andral e Azija o Tichikus the o Trofimius. ⁵ On gele anglal a užarenas amen andre Troada.

O Pavol uštavel le Eutichus andral o meriben

⁶ Pal o inepos le Marengro bi o Kvasos gelam la lodaha andral o Filipi a pandže dživesenca doavlam pal lende andre Troada, kaj ačhilam efa džives. ⁷ Ešebno džives andro kurko, sar pes zgelam te phagerel o maro, o Pavol lenge kazinelas a vakerelas dži pal jepaš rat, bo pre aver džives kamelas te džal het. ⁸ Andro upruno kher, kaj samas zgele, sas but lampi. ⁹ Jekh terno manuš, savo pes vičinelas Eutichus, bešelas andre oblaka. Vašoda, hoj o Pavol but vakerelas, cirdelas les pro soviben a zasuča avke zorales, hoj peła pal o trito poschodje tele. A sar les hazdle upre, sas mulo. ¹⁰ Ale o Pavol geła tele, čhida pes pre leste, obchudna les a phendā: „Ma daran tumen, bo leskri duša hiňi andre leste.“ ¹¹ Palis o Pavol geła pale upre, phagerelas o maro a chalas. Vakerelas lenca dži tosara a palis geła het. ¹² A le terne manušes ligende džidones khere a savoren sas olestar baro radišagos.

O drom andral e Troada andro Miletus

¹³ Amen gelam la lodaha sigeder andro Asos, hoj ode te las le Pavol paš peste andre lođa, bo o Pavol amenge phendā, hoj ov ode kamel te džal pešones. ¹⁴ Sar pes amenca arakhla andro Asos, ilam les andre lođa a avlam andre Mitilena. ¹⁵ Odarik gelam la lodaha het, pre dujto džives avlam paš o Chios a pre trito džives gelam la lodaha paš o Samos. Palis pre aver džives avlam andro Miletus. ¹⁶ Bo o Pavol peske phendā, hoj obdžala o Efezus a na ačhela ode, hoj pes te na zlikerel andre Azija. Bo sidarelas, hoj te doavel andro Jeruzalem pro Letnice, te pes oda diňahas.

O Pavol oddžal andral o Miletus

¹⁷ Andral o Miletus o Pavol bičhada andro Efezus pal o phuredera andral e khangeri, hoj pes leha te arakhen. ¹⁸ A sar avle pal leste, phendā lenge: „Tumen džanen, hoj ešebne dživesestar, kanastar avlom andre Azija, somas calo časos maškar tumende. ¹⁹ Služinavas le Rajeske andre cali pokora le apsenca prekal o skuški, so pre ma avenas le Židendar. ²⁰ Na garudom tumenge andre nič olestar, so tumenge ulahas pro lačno. Ale vakeravas a sikavavas tumen anglo manuša pal o khera ²¹ a vakeravas o svedectvos le Židenge the le Grekenge, hoj pes te visaren ko Del a te pačan andre amaro Raj Ježiš Kristus.

²² Ale akana man o Duchos ispidel te džal andro Jeruzalem, kajte na džanav, so man ode užarel. ²³ Džanav ča ajci, hoj o Sveto Duchos mange sikavel, hoj andre dojekh foros man užarel e bertena the o pharipen. ²⁴ Ale pal miro dživipen mange na džal. Džal mange ča pal oda, hoj te dodenašav miro denašiben a te dokerav e služba, so priilom le Rajestar le Ježišostar, hoj te vakerav o evanđelium pal e milost le Devleskri.

²⁵ Akana džanav, hoj ňiko tumendar, maškar kaste phiravas a vakeravas pal o krališagos le Devleskro, man imar buter na dikhela. ²⁶ Vašoda tumenge adadžives phenav, hoj som žužo savoredženengre ratestar. ²⁷ Bo me tumenge phendom savoro, so o Del kamel; nič tumenge na garudom andre. ²⁸ Den pozoris pre tumende the pro calo stados, andre savo tumen o Sveto Duchos ačhada sar dozorcen, hoj tumen te starinen sar pastjera pal e cirkev le Devleskri, vaš savi počinda peskre rateha. ²⁹ Bo me džanav, hoj sar me džava het, avena maškar tumende o dziva vlki, save na sajinena o stados. ³⁰ A mek the tumendar korkorendar avena ajse manuša, save previsarena o lava, hoj pal peste te cirden le učeňiken. ³¹ Vašoda tumenge den pozoris! Ma bisteren pre oda, hoj rat-džives trin berš na preačilom sakoneske tumendar te vakerel le apsenca pre godi.

³² Avke akana, phralale, mukav tumen andro vasta le Devleske the leskre milostive laveske, savo tumen šaj del zor te barol a savo tumen del o dēdictvos savore svetenca. ³³ Me na kamlom ňikaskro rup aňi somnakaj aňi gada. ³⁴ Tumen korkore džanen, hoj mire vastenca mange zarodavas pre savoreste, so kampelas mange abo olenge, ko

sas manca. ³⁵ Andre savoreste, so keravas, tumenge sikađom, hoj kampil phares te kerel buči, te pomožinel le slabenge a te na bisterel pro lava le Rajeskre le Ježišoskre, bo ov phendā: ‚Bachtaleder hin te del, sar te lel.‘ “

³⁶ A sar dovakerđa kala lava, gele savoredžene pro khoča a o Pavol pes modlinda.

³⁷ A savoredžene chudle igen te rovel, obchudenas le Pavol pašal e meň a čumidenas les. ³⁸ Nekbuter len dukhalas oda, so o Pavol phendā, hoj imar buter les na dikhena. A palis les ligende dži paš e lođa.

21

Le Pavloskro drom andro Jeruzalem

¹ Sar pes lenca rozlučindām, geļam la lođaha pro moros. Džahas rovnones a doavļam pro ostrovos Kos. Pre aver džives pro ostrovos Rodos a odarik andro foros Patara. ² Ode arakhlām varesavi lođa, so džalas andre phuv Fenicija, a geļam upre. ³ Dikhahas dural o ostrovos Ciprus, obgeļam les pal e baļogņi sera a džahas la lođaha andre Sirija. Zaačhilām andro foros Tir, bo ode kampil la lođake te thovel tele o tovaris. ⁴ Rodņam ode avri le učeņiken a ačhilām lenca ode ehta džives. Ola učeņika ligende le Duchoha phenenas le Pavloske, hoj te na džal upre andro Jeruzalem. ⁵ Pal ola ehta džives geļam het a džahas dureder amare dromeħa. A ola savoredžene le romņijenca the le čhavenca amen ligende dži avri pal o foros. Ode pro breħos geļam pro khoča a modlindām pes. ⁶ Sar pes lenca rozlučindām, geļam andre lođa a on gele pale khere.

⁷ Džahas la lođaha dureder andral o Tir andro foros Ptolemaida. Ode pozdravindām le phralen a ačhilām ode jekh džives. ⁸ Palis pre aver džives geļam het a doavļam andre Cezarea. Ode geļam andro kher ko Filip ko evaņjelistas, a ačhilām ke leste. Ov sas jekh ole ehta džēnendar, save sas avrikidle andro Jeruzalem. ⁹ Les sas štar pačivale čħaja, save sas prorokiņi.

¹⁰ Medik ode samas a ačhilām ode buter dživesa, avļa ode andral e Judsko varesavo prorokos, savo pes vičinelas Agabus. ¹¹ Sar avļa paš amende, iļa le Pavloskro sirimos, phandļa peske o vasta the o pindre a phendā: „Kada phenel o Sveto Duchos: ‚Kavke phandena andro Jeruzalem ole muršes, kaskro hin kada sirimos, a dena les andro vasta le pohanenge.‘ “

¹² Sar oda šundām, mangahas les the amen the o phrala andral o foros, hoj te na džal upre andro Jeruzalem. ¹³ Ale o Pavol odphendā: „So keren? Soske roven a dukhaven miro jilo? Bo me som pripravimen, na čħa man te del te phandel, ale the te merel andro Jeruzalem vaš o nav le Rajeskro le Ježišoskro.“ ¹⁴ Sar dikhlām, hoj pes na del te prevakerel, preačhilām a phendām: „Mi ačhel pes e voļa le Rajeskri.“

¹⁵ Pal ola dživesa pes pripravindām a džahas upre andro Jeruzalem. ¹⁶ Avenas amenca the varesave učeņika andral e Cezarea a ile amen ko Ciperčanos ko Mnason, savo sas jekh le čħilatune učeņikendar, a ke leste ačhilām te bešel.

O Pavol andro Jeruzalem

¹⁷ Sar doavļam andro Jeruzalem, o phrala amen radišagoha priile. ¹⁸ Pre aver džives geļa o Pavol amenca ko Jakob a avle ode the savore phuredera. ¹⁹ O Pavol len pozdravinda a chudņa lenge te vakerel avri savoro, so kerđa o Del maškar o aver narodi prekal leskri služba.

²⁰ Sar oda on šunde, lašarenas le Devles. A on leske palis phende: „Tu dikhes, phrala, keci but ezera Židi kade pačandile a savore igen kamen o Zakonos. ²¹ On pes pal tu došunde, hoj sikaves le Židen, so dživen maškar o aver narodi, hoj te na šunen le Mojžiš, bo phenes lenge, hoj te na obrezinen le čħavoren a te na dolikeren o tradiciji. ²² Akana so keraha? Bo savoredžene pes došunena, hoj avļal. ²³ Ker

oda, so tuke phenas: Hin amen štar murša, so dine lav le Devleske. ²⁴ Le len tuha a jekhetane lenca tut obžužar a počin vaš lenge, hoj peske te den te holinel o šere. Palis savoredžene prindžarena, hoj nane čačipen oda, so pal tu šunde, ale hoj the tu korkoro dolikeres o Zakonos. ²⁵ Le pačabnaskre manušenge andral aver narodi amen pisindam, hoj te na chan oda, so hin obetimen le modlenge, te na keren lubipen, te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat.“

²⁶ Akor iľa o Pavol ole muršen a pre aver džives pes lenca diňa te obžužarel. Geľa andro chramos a diňa le rašajenge te džanel, keci dživesa pes obžužarena a hoj pal ola dživesa pes anela e obeta vaš dojekh lendar.

O Židi zalen le Pavol

²⁷ Sar imar predžanas ola efa džives, dikhle les andro chramos o Židi andral e Azijsko provincija a marde upre savore manušen. ²⁸ Chudle les a vičinenas: „Muršale andral o Izrael, pomožinen amenge! Kada hin oda manuš, savo savoredženen všadzik sikavel a vakerel pro Izraeliti, pro Zakonos a the pre kada than. Mek the le Greken andā andro chramos a meľardā kada sveto than!“ ²⁹ Bo angloda dikhle le Trofimus andral o Efezus le Pavloha andro foros a gondolinenas peske, hoj les o Pavol iľa andro chramos.

³⁰ Calo foros pes vzburindā a o manuša pal dojekh sera ode denašenas. Chudle le Pavol, lidžanas les avri andral o chramos a takoj phandle o brani. ³¹ Androda, sar les imar džanas te murdarel, pes došundā o velitelis upral o ezeros slugada, hoj hin bari vika andro Jeruzalem. ³² Ov peha takoj iľa le slugaden the le velitelen upral o šel a denašla maškar lende. Sar dikhle o manuša le velitelis the le slugaden, preačhile te marel le Pavol.

³³ O velitelis avľa paš leste, chudňa les a diňa les te phandel duje lancenca. Phučľa lendar: „Ko hin kada manuš? So kerđa?“ ³⁴ Ale sako ole but manušendar vičinelas vareso aver. Sar pes o velitelis angle vika našti dodžanľa o čačipen, rozkazinda, hoj les te len andre kasarňa. ³⁵ Sar avľa o Pavol paš o garadiči, ačhiľa pes oda, hoj les mušinde o slugada te lidžal pro vasta anglo manuša, ³⁶ bo savore ola but nipi džanas pal leste a vičinenas: „Murdaren les!“

O Pavol prevakerel

³⁷ Sar les imar kamenas te lidžal andre kasarňa, phendā o Pavol le veliteliske: „Šaj tuke vareso phenav?“

A ov odphendā: „Džanes te vakerel grecki? ³⁸ Na sal tu oda Egiptanos, savo anglo vajkeci dživesa mardā upre a ligendā pre pušta štar ezera (4 000) živaňen?“

³⁹ O Pavol phendā: „Me som Židos, občanos andral o Tartzus, savo nane chocsavo foros andre phuv Cilicija, a mangav tut, domuk mange te prevakerel ko nipi.“

⁴⁰ Sar leske domukľa, ačhađa pes o Pavol pro garadiči a kerđa le manušenge le vasteha, hoj te čhiten. Sar sas savoredžene čhit, prevakerđa ke lende hebrejski.

22

¹ A o Pavol phendā: „Muršale, phralale the dadale! Šunen akana, so me pre oda phenav.“

² Sar šunde, hoj ke lende prevakerđa hebrejski, ačhile meksa cicheder.

³ A phendā: „Me som Židos, uliľom andro Tartzus andre phuv Cilicija, ale bariľom avri andre kada foros a sikľuvavas paš o pindre le Gamalieloskre. Ode sikľiľom o zakonos amare dadengro a džavas pal o Del avke sar the tumen adadžives. ⁴ Me somas oda, ko igen džalas pro evaňjelium a varesave dženen davas až te murdarel. Phandavas le muršen the le džuvľen a čhivavas len andre bertena. ⁵ Miro švedkos hin o nekbareder rašaj a the savore phuredera. Sar lendar chudňom o ľila pro phrala,

džavas andro Damašek, hoj len te anav zaphandlen andro Jeruzalem, hoj len ode te maren.

⁶ Ačila pes mange, sar džavas imar paš o Damašek, avke vaj pro dilos, hoj jekhwareste avla andral o ņebos igen zoralo švetlos a zaučharda man andre. ⁷ Pełom pre phuv a šundom o hangos, so mange phenda: „Saul, Saul, soske pre mande džas?”

⁸ A me odphendom: „Ko sal, Rajeja?”

Odphenda mange: „Me som o Ježiš Nazaretsko, oda, pre kaste tu džas.” ⁹ Ola, so manca sas, dikhle oda švetlos a darandile, ale na šunde oda hangos, so manca vakerelas.

¹⁰ Me phendom: „So mange kempel te kerel, Rajeja?”

O Raj mange odphenda: „Ušti a dža andro Damašek. Ode pes tuke phenela savoro, so mušines te kerel.” ¹¹ Ole zorale švetlostar na dikhavas nič, a vašoda man chudenas ola, so manca sas, le vastestar a lidžanas andro Damašek.

¹² Ode sas varesavo pobožno murš, savo pes vičinelas Ananijaš. Ov dolikerelas o Zakonos a savore Židi, so ode bešenas, pal leste mištes vakerenas. ¹³ Ačila paš ma a phenda mange: „Saul phrala, chude pale te dikhel!” A takoj mange phundrile o jakha a dikhłom les.

¹⁴ O Ananijaš phenda: „O Del amare dadengro peske tut anglal kidna avri, hoj te prindžares leskri voła a te dikhes ole Čačipnaskres a te šunes o hangos andral leskro muj. ¹⁵ Bo tu aveha leskro švedkos maškar savore manuša a vakereha pal oda, so dikhłal the šundal. ¹⁶ Akana so užares? Ušti, de tut te bolel, obžuzar tut tire binendar a lašar o nav le Rajeskro!”

¹⁷ A sar avłom pale andro Jeruzalem a modlinavas man andro chamos, dikhłom videŋje. ¹⁸ Dikhłom le Rajes, sar mange phenel: „Sig dža avri andral o Jeruzalem, bo na prilena tire lava pal mande.”

¹⁹ Me phendom: „Rajeja, on džanen, hoj me džavas andral jekh sinagoga andre aver, hoj te phandav andre bertena a te marav olen, ko pačan andre tu. ²⁰ A the akor, sar murdarde tire švedkos le Štefan, me ode somas a davas len čačipen, sar oda krenas, a ačhavas paš o gada olenge, ko les murdarenas.”

²¹ Ale ov mange phenda: „Dža, bo me tut bičhavava dur maškar o aver narodi.” “

O Pavol phenel, hoj hino rimaŋiko občanos

²² Šunenas les dži akor, medik na phenda kada lav. Palis chudle zorales te vičinel a phende: „Murdar les! Kajso manuš mi našłol pal o svetos! Našti dživel!”

²³ Sar vičinenas a čhivkerenas o uprune gada pal peste tele the o prachos andro luftos, ²⁴ phenda o velitelis upral o ezeros, hoj te len le Pavol andro kasarŋi. Prikazinda, hoj les te zbičinen a palis te šunen avri, bo kamla pes te dodžanel, vaš soske pro Pavol kavke vičinen. ²⁵ Sar les ile te zbičinel, phenda o Pavol le veliteliske upral o šel slugada, savo ode ačhelas: „Či šaj maren bičoha le rimaŋike občanos bi o sudos?”

²⁶ Sar oda šunda o velitelis upral o šel, geła oda te phenel le veliteliske upral o ezeros: „So kames te kerel? Bo kada manuš hino rimaŋiko občanos!”

²⁷ Akor avla o velitelis upral o ezeros paš o Pavol a phenda leske: „Phen mange, sal tu rimaŋiko občanos?”

Ov odphenda: „He, som.”

²⁸ O velitelis leske odphenda: „Me mange vaš o but love cindom oda, hoj te avav Rimanos.”

O Pavol phenda: „Ale me ulilom sar rimaŋiko občanos.”

²⁹ A takoj pašal leste gele het o slugada, save les kamle te marel. The o velitelis darandila, sar pes došunda, hoj o Pavol hino rimaŋiko občanos, bo diŋa les te phandel.

O Pavol angle Bari Rada

³⁰ Pre aver džives kamelas o velitelis pes mištes te dodžanel, sostar les o Židi obviñinen. Ila leske pal o vasta tele o puta a diña prikazis, hoj pes te zdžan o bare rašaja the e cali Bari Rada. Andā le Pavol a ačhada les anglal lende.

23

¹ O Pavol dikhla andro jakha le manušenge andral e Bari Rada a phenda: „Muršale, phralale! Me dži adadžives dživavas miro dživipen anglo Del avke, hoj miro svedomje hino žužo.“ ² Ale o nekbareder rašaj o Ananijaš phenda olenge, ko ačhenas paš o Pavol, hoj les te maren pal o muj. ³ Akor leske o Pavol phenda: „Marela tut o Del, tu parñi falo! Bešes kade, hoj man te sudzines pal o Zakonos, ale phenes, hoj man te maren, a keres oda, so o Zakonos na phenel!“

⁴ Ola, ko ode ačhenas, phende: „Tu rakines le Devleskre nekbareder rašaske?“

⁵ O Pavol odphenda: „Na džanavas, phralale, hoj ov hino nekbareder rašaj, bo hin pisimen: *„Ma vaker namištes a ma koš tire vodcas!“*“

⁶ Sar pes o Pavol dodžanla, hoj varesave džene andral e Bari Rada hine Saduceja a varesave Farizeja, vičinda zorales: „Muršale, phralale! Me som Farizejis, čhavo le Farizejiskro a sudzinen man vaš oda, hoj užarav pre oda, hoj o mule uštēna andral o meriben!“ ⁷ Sar oda phenda, chudle pes maškar peste te vesekedinel o Farizeja the o Saduceja a o zhromaždeñje pes rozdelinda pro duj. ⁸ Bo o Saduceja na pačan andre oda, hoj pes uštel andral o meriben, añi andre oda, hoj hin varesavo añjelos abo duchos, ale o Farizeja pačan the andre kada the andre kada.

⁹ A sas olestar bari vika. Andre oda uštēle upre varesave Farizeja, save sas avrisikade andro židoviko zakonos, a phenenas: „Na dikhas nič nalačo pre kada manuš. A so te ke leste prevakerda o duchos abo o añjelos? [Te na pes ačhavas le Devleske!]“ ¹⁰ Sar pes furt buter vesekedinenas, daralas pes o velitelis, hoj te na rozcirde le Pavol. Vašoda prikazinda le slugaenge, hoj te džan tele a te cirden les lendar avri a te lidžan les andro kasarñi.

¹¹ Pre aver rat avla o Raj ke leste a phenda leske: „Ma dara tut Pavol, bo avke sar pal ma svedčinehas andro Jeruzalem, avke mušines te svedčinel the andro Rim.“

O Židi pes dovakeren pro Pavol

¹² Sar avla avri o kham, dovakerde pes varesave Židi a ile vera, hoj na chana añi na pijena, medik na murdarena le Pavol. ¹³ Ola, ko ile vera, sas buter sar saranda (40) džene. ¹⁴ Avle ko bare rašaja the ko phuredera a phende: „Ilam vera, hoj na laha nič andro muj, medik na murdaraha le Pavol. ¹⁵ Avke akana tumen the e Bari Rada mangel le velitelis, hoj les tajsa te anel tele ke tumende. Keren avke, sar te les kamlanas feder te šunel avri pal leskri veca. A amen sam pripravimen les te murdarel mek sigeder, sar kade doavela.“

¹⁶ Ale sar šunda le Pavloskra pheňakro čhavo, so les kamen te kerel, avla andre kasarña a diña oda te džanel le Pavloske.

¹⁷ O Pavol peske vičinda jekhe velitelis upral o šel a phenda: „Lidža kale terne manušes ke tiro velitelis, bo kamel leske vareso te phenel.“

¹⁸ Avke les ligenda ke peskro velitelis a phenda: „O Pavol, o bertenošis, peske man vičinda a mangla man, hoj ke tu te anav kale terne manušes, bo kamel tuke vareso te phenel.“

¹⁹ O velitelis les ila vastestar sikra pre sera a phučla lestar: „So mange kames te phenel?“

²⁰ Ov phenda: „O Židi pes dovakerde, hoj tut mangena, hoj tajsa te anes le Pavol angle Bari Rada, a kerena avke, sar te pes kamlehas pal leste vareso buter te dodžanel.“

²¹ Ale ma de tut lenge te prevakerel, bo buter sar saranda (40) murša pre leste džan. Ola murša ile vera, hoj na chana aňi na pijena, medik les na murdarena. Akana imar hine pripravimen a ča užaren pre tu, hoj lenge kereha oda, so tutar mangel.“

²² Palis premukla o velitelis le terne manušes a prikazinda leske: „Ma phen ñikaske avri, hoj mange oda phendal!“

Le Pavol lidžan andre Cezarea

²³ Avke o velitelis vičinda duje veliteljen upral o šel a phenda: „Pripravinen duj šel (200) slugaden the eftavardeš (70) muršen pro graja a mek duj šel (200) slugaden le kopijenca, hoj te džan eňa orendar rači andre Cezarea.“ ²⁴ Prikazinda, hoj te anen grajes, te thoven upre le Pavol te bešel a te lidžan les sastes ko vladaris Felix.

²⁵ A pisinda leske kajso lil:

²⁶ O Klaudius Lisijaš pozdravinel le lače vladaris le Felix!

²⁷ Kale manušes zaile o Židi a kamle les te murdarel, ale avlom le slugadenca a cirdnom lenge les avri andral o vasta, bo dodžanlom man, hoj hino rimaňiko občanos. ²⁸ Kamlom man te dodžanel, soske pre leste vakeren a ligendom les angle lengri Bari Rada. ²⁹ Avlom pre oda, hoj pre leste vakeren vaš varesave lava andral lengro zakonos, ale na kerđa nič, vaš soske mušindahas te merel, abo te džal andre bertena. ³⁰ Sar man dodžanlom, hoj kale muršes kamen o Židi te murdarel, takoj les bičhadom ke tute. Prikazindom olenge, ko les obviñinen, hoj tuke te phenen, so len pre leste hin. [Av bachtalo!]

³¹ Avke o slugada kerde oda, so lenge sas phendo. Ile le Pavol a ligende les prekal e rat andre Antipatrida. ³² Pre aver džives gele o slugada pro graja le Pavloha dureder a okla slugada gele pale andre kasarňa. ³³ Sar doavle andre Cezarea, dine le vladariske o lil a ačhade anglal leste le Pavol. ³⁴ O vladaris pregenda o lil a phučla le Pavlostar, andral savi provincija hino. Sar pes dodžanla, hoj hino andral e Cilicija, ³⁵ phenda: „Šunava tut avri, sar ade doavena ola džene, ko tut obviñinen.“ A prikazinda, hoj les te stražinen andro palacis le Herodesoskro.

24

O Ananijaš the o Tertullus obviñinen le Pavol

¹ Pal o pandž džives avla tele o nekbareder rašaj Ananijaš le phurederenca the le Tertulloha, so sas avrisikado andro vakeriben, hoj te obviñinen le Pavol anglo vladaris. ² Avke vičinde le Pavol andre a o Tertullus les chudňa te obviñinel anglo Felix: „Amen peske paš tute dživas imar but berša andro smirom a tira bara godaha andal andre kada narodos feder dživipen! ³ Nektbareder Felixona, amen oda vakeras furt a všadzik a igen tuke vaš oda palikeras! ⁴ Ale hoj tut but te na zlikerav, mangav tut, hoj amen sikra te šunes avri andre tiro lačhipen.“

⁵ Bo avlam pre oda, hoj kada manuš hino sar nasvaliben a pal calo svetos marel upre le Židen a anel maškar lende o nasmirom. Ov lidžal e Nazaritsko sekta ⁶ a mek the o chramos kamelas te meľarel andre. Amen les chudňam [a kamahas les te sudzinel pal amaro zakonos, ⁷ ale avla o velitelis Lisijaš a cirdňa les avri andral amare vasta bara zoraha a iľa les het. ⁸ A prikazinda olenge, ko les obviñinenas, hoj te aven ke tu.] Sar les šuneha avri, the korkoro tut dodžaneha savoro, sostar les amen obviñinas.“

⁹ A the okla Židi vakerenas avke sar o Tertullus a phenenas, hoj oda hin čačo.

O Pavol anglo Felix

¹⁰ Sar sikada o vladaris le Pavloske le vasteha, hoj te vakerel, phenda o Pavol: „Džanav, hoj imar but berš sudzines kada narodos. Vašoda phenava bi e dar o čačipen pal mande. ¹¹ Avke sar tut šaj dodžanes the korkoro, hoj oleske nane buter sar dešuduj (12) džives, sar man gelom te modlinel andro Jeruzalem. ¹² A na arakhle man varekaha pes te veseke dinel aňi te marel upre le nipen andro chramos aňi andro sinagogi aňi andro foros. ¹³ A aňi tuke našti dokazinen oda, so pre mande akana vakeren. ¹⁴ Ale kada tuke šaj phenav, hoj ole Rajeskre dromeha, so on vičinen sekta, me služinav mire dadengre Devleske. Pačav savoreske, so hin pisimen andro Zakonos the andro Proroka. ¹⁵ Me man mukav pro Del avke sar the on, hoj o lače manuša the o nalače uštena andral o meriben. ¹⁶ Vašoda kerav savoro, hoj man te avel žužo svedomje anglo Del a the anglo nipi.

¹⁷ Pal o buter berš avlom andro Jeruzalem, hoj te anav mire narodoske almužni a te obetinav obeti. ¹⁸ A pašoda, sar oda keravas, man arakhle obžuzardes andro chramos a na sas manca nisave nipi aňi na keravas nisavi vika. ¹⁹ Ale sas ode varesave Židi andral e Azijsko provincija; on kamle kade te ačhel anglal tu a te obviňinel man, te len hin vareso pre mande. ²⁰ Abo the kala džene, so hine kade, tuke šaj phenen, či pre ma arakhle varesavo nalačipen, sar ačhavas angle Bari Rada. ²¹ Ča oda jekh lavoro, so phendom, sar ačhavas angle lende, a zorales vičindom: „Adadžives man sudzinen vaš oda, bo pačav, hoj o mule uštena andral o meriben.“

²² Sar oda šundā o Felix, bo ov mištes džanelas pal oda drom le Rajeskro, prethoda lengro sudos a phenda: „Rozsudzinava tumari veka akor, sar ade doavela o veliteľis Lisijaš.“ ²³ Phenda le veliteľiske upral o šel, hoj te phanden le Pavol andre loki bertena a te na braňinel leskre prijatelenge te anel leske oda, so leske kempel.

O Pavol anglo Felix the angle Druzilla

²⁴ Pal vajkeci dživesa avla o Felix peskra romňaha la Druzillaha, savi sas Židovka, bičhada pal o Pavol a šunelas les, so vakerel pal o pačaben andro Ježiš Kristus. ²⁵ Sar vakerelas o Pavol pal o spravodlišagos, pal oda, hoj pes te zlikeras le žadoscendar, a the pal o sudos, so avela, darandila o Felix a phenda: „Akana imar dža, ale sar man ela časos, vičinava tut.“ ²⁶ Ale pašoda užarelas, hoj les o Pavol dela love, hoj les te premukel. Vašoda pal leste the buterval bičhavelas a vakerelas leha.

²⁷ Sar pregeľa duj berš, čerinda le Felix aver vladaris o Porcius Festus. No o Felix kamelas te avel pre dzeka le Židenge, vašoda mukla le Pavol andre bertena.

25

O Pavol pes mangel ko cisaris

¹ Trin džives pal oda, sar o Festus avla andre odi provincija, geľa andral e Cezarea upre andro Jeruzalem. ² Avle paš leste o bare rašaja the o židovika vodci, hoj te vakeren pro Pavol. Mangenas le Festus, ³ hoj lenge te kerel pal e dzeka a te del te anel le Pavol andro Jeruzalem, bo on les kamenas te murdarel pal o drom. ⁴ Ale o Festus odphenda, hoj o Pavol mušinel te ačhel andre bertena andre Cezarea a hoj the ov korkoro ode maj džala. ⁵ A phenda: „Tumare vodci mi aven manca, a te len hin vareso pre oda murš, ode les mi obviňinen.“

⁶ O Festus ačila maškar lende vaj ochto abo deš džives a palis geľa tele andre Cezarea. Pre aver džives peske bešla o Festus pro sudno stolkos a prikazinda, hoj te anen le Pavol. ⁷ Sar avla o Pavol andre, akor ola Židi, so avle andral o Jeruzalem, pes rozačhade pašal leste a chudle pre leste but te vakerel ajse bare veci, save našti dokazinenas.

⁸ Ale o Pavol pes brañinelas a phendã: „Na phendom nič aňi pro židoviko zakonos aňi pro chramos aňi pro cisaris.“

⁹ O Festus kamla te kerel pal e dzeka le Židenge, a vašoda phendã le Pavloske: „Kames te džal upre andro Jeruzalem, hoj te aves ode sudzimen angle mande?“

¹⁰ Ale o Pavol odphendã: „Me akana ačhav anglo sudno stolkos le cisariskro a kade man kampil te sudzinel. Tu džanes mištes, hoj me na kerdom le Židen nič nalačo.

¹¹ Te kerdom vareso nalačo, vaš soske mušnav te merel, na darav man te merel. Ale te nane nič čačo, so pre mande kala Židi vakeren, ņiko man našti del lenge andro vasta. Mi sudzinel man o cisaris!“

¹² Akor pes o Festus dovakerda peskra radaha a phendã: „Ko cisaris tut manglal, ko cisaris džaha!“

O Pavol anglo Agrippa the angle Bernika

¹³ Pal vajkeci dživesa avle andre Cezarea o kralis Agrippa the e Bernika te pozdravinel le Festus. ¹⁴ Sar imar ode sas buter dživesa, diňa te džanel o Festus le kraliske pal o Pavol a phendã: „O Felix kade mukla varesave bertenošis. ¹⁵ A sar somas andro Jeruzalem, avle ke ma o bare rašaja the o phuredera le Židengre a mangelas man, hoj les te odsudzinav.

¹⁶ Me lenge phendom, hoj o Rimana našti den le bertenošis andro vasta olenge, ko les obviňinen, medik les anglal lende na šunen avri, hoj pes te šaj brañinel oleske, so pre leste vakeren. ¹⁷ Avke avle o Židi kade pal mande, me takoj pre aver džives bešlom a diňom te anel ole manušes, hoj les te sudzinav. ¹⁸ Ola, so les obviňinenas, pes rozačhade pašal leste, ale na vakerenas pre leste varesave bare veci, sar me užaravas, hoj vakerena. ¹⁹ Ale vesekedinenas pes leha vaš peskro pačaben the vaš varesavo Ježiš, savo muľa, pal kaste o Pavol phenel, hoj dživel. ²⁰ Me na džanavas so te kerel andre kadi veca, vašoda lestar phučlom, či na kamel te džal andro Jeruzalem, hoj les ode te sudzinen. ²¹ Vašoda, bo o Pavol pes mangla ko cisaris, hoj les te sudzinel, me prikazindom, hoj te ačhel andre bertena, medik les na bičhavava ko cisaris.“

²² Avke o Agrippa phendã le Festoske: „The me kamlomas te šunel ole manušes.“

A o Festus leske phendã: „Tajsa les šuneha.“

²³ Avke pre aver džives avla o Agrippa the e Bernika bare rajikaňibnaha pre oda than, kaj pes sudzinel. Avle leha o bare veliteľa the o bare raja andral o foros a o Festus prikazinda, hoj te anen le Pavol. ²⁴ O Festus phendã: „Kralina Agrippa the savore, so san kade amenca! Dikhen kale manušes, vaš savo man mangelas igen but Židi andro Jeruzalem a the kade a vičinenas, hoj našti ačhel te dživel. ²⁵ Ale me avlom pre oda, hoj na kerda nič, vaš soske mušindahas te merel. No ov pes mangla ko cisaris a me phendom, hoj les ode bičhavava. ²⁶ Ale nane man so pal leste te pisinel le cisariske. Vašoda les andom angle tumende a nekbuter angle tute, kralina Agrippa, hoj te džanav so te pisinel, sar les šunaha avri. ²⁷ Bo mange pes dičhol, hoj nane mištes te bičhavel ode bertenošis a te na pisinel, so kerda.“

26

O Pavol vakerel anglo Agrippa

¹ O Agrippa phendã le Pavloske: „Domukav tuke, hoj te vakeres pre tiri obrana.“

Akor o Pavol nacirdňa o vast a phendã: ² „Bachtalo som, kralina Agrippa, hoj šaj adadžives vakerav pre miri obrana anglal tute pal ola savore veci, savendar man o Židi obviňinen, ³ bo tu mištes prindžares le Židengre tradiciji the ola veci, so len rozdelinen. Vašoda tut mangav, hoj man mištes te šunes avri.

⁴ Savore Židi prindžaren miro dživipen terņipnastar, džanen, savo somas angloda andre miro narodos the andro Jeruzalem. ⁵ On man prindžaren ešebnovarestar, a te kamlehas, šaj mange dosvedčinen, hoj me dživavas sar jekh le Farizejendar a igen zorales dolikeravas savoro andre amaro pačaben. ⁶ A the akana ačhav anglo sudos vašoda, bo pačav ole laveske, so diña o Del amare dadenge. ⁷ Oda hin oda lav, andre savo pačan the o dešuduj (12) kmeņi amare narodoskre, sar lašaren le Devles rat-džives. A vaš kada pačaben man o Židi obviņinen, kralina Agrippa. ⁸ Soske tumen phenen, hoj našti te pačal oleske, hoj o Del uštavel le mulen?

⁹ Me mange tiš gondolinavas, hoj mušinav zoraha te džal pro nav Ježiš Nazaretsko. ¹⁰ A andro Jeruzalem oda the kerdom. O bare rašaja mange domukle te phandel but Devleskre manušen andro berten. A sar len murdarenas, the me somas vaš oda, hoj len te murdaren. ¹¹ Andre savore sinagogi len buterval maravas a ispidavas pre lende, hoj te zaprinen le Ježiš. Džavas pre lende bara cholaha a lavas len palal dži andro aver fori.

¹² A kavke džavas the andro Damašek. O bare rašaja mange oda domukle a dine man pre oda pravos. ¹³ A vaj pro dilos, kralina Agrippa, sar džavas le dromeha, dikhlom andral o ņebos ajso švetlos, so sas zoraleder sar kham, a zaučharda andre the man a the olen, ko sas manca. ¹⁴ Savoredžene pelam pre phuv a šundom o hangos, so mange hebrejski phendā: „Saul, Saul, soske pre mande džas? Phares tuke ela, te aveha sar volos, so ruginel andre špicovato paca* peskre rajeskri.“

¹⁵ A me phučlom: „Ko sal, Rajeja?“

O Raj mange odphendā: „Me som o Ježiš, pre kaste tu džas. ¹⁶ Avke akana ušti a ačhav tut pro pindre, bo vaš oda man tuke sikadom, hoj te aves miro služobņikos a te svedčines pal kada, so akana dikhlal, a the pal oda, so tuke mek sikavava. ¹⁷ Cirdava tut avri andral o vasta tire manušengre the andral e zor le pohanengri, paš save tut me akana bičhavav, ¹⁸ hoj lenge te phundraves o jakha, hoj pes te visaren le kalipnastar ko švetlos a le bengeskra zoratar ko Del, hoj pes lenge te odmuken o bini a te chuden o than maškar ola, so pačabnaha andre ma ačhile sveta.“

¹⁹ Avke, kralina Agrippa, me kerdom oda, so šundom andro videņje andral o ņebos. ²⁰ Me vakeravas ešeb andro Damašek the andro Jeruzalem the pal cali judsko phuv a palis the le avre narodenge, hoj pes te visaren le binendar ko Del a hoj te sikaven oda peskre skutkenca. ²¹ Vašoda man o Židi chudle andro chramos a kamenas man te murdarel. ²² Ale o Del mange pomožinda dži adadžives, a vašoda kade ačhav a svedčinav savoredženenge, le čorenge the le barvalenge. A me na vakerav nič aver, ča oda, so phende o Proroka the o Mojžiš, hoj pes ačhela, ²³ hoj o Kristus cerpinela a sar ešebno uštela andral o meriben a vakerela pal o švetlos le Židenge the avre narodenge.“

²⁴ A sar o Pavol kada vakerelas pre peskri obrana, zaačhadā les o Festus a zorales pre leste vičinda: „Tu na sal paš e godi, Pavol! Igen but siklilal a oda tut lidžal andro diliņipen!“

²⁵ Ale o Pavol phendā: „Me na som dilino, nekbareder Festus, ale vakerav čačipen sasta godaha. ²⁶ O kralis džanel pal kala veci, a vašoda ke leste šmelones vakerav. Bo som presvedčimen, hoj ov mištes džanel kale vecendar, bo oda pes na ačila varekhaj garudo andro kutos. ²⁷ Kralina Agrippa, pačas le prorokenge? Džanav, hoj pačas.“

²⁸ O Agrippa phendā le Pavloske: „Imar na kampla but, hoj man te prevakeres, hoj te ačhav krestanoske.“

* **26:14** 26,14 E ostro paca, savaha džubinen le volen, hoj te šunen.

²⁹ Ale o Pavol phenda: „Či kamlá but vaj na, mangav mange le Devlestar, hoj na ča tu, ale the savore, so man adadžives šunen, te aven ajse, sar som me, ale bi e kala puta.“

³⁰ Sar oda phenda, uštíla o kralis Agrippa, o vladaris Festus, e Bernika the ola, ko lenca bešenas. ³¹ A sar džanas, phenenas jekh avreske: „Kada manuš na kerel nič ajso, vaš soske mušindahas te merel abo te avel andrephandlo.“

³² O Agrippa phenda le Festoske: „Te kada manuš pes na manglahas ko cisaris, šaj les premuklamas.“

27

O Pavol džal andro Rim

¹ Sar sas phendo, hoj te džas la lođaha andre Italija, oddine le Pavol the varesave avre bertenosen le veliteliske, savo pes vičinelas Julius a sas andral e cisariskri čata. ² A bešlam pre lođa andral e Adramitija, savi kamelas te džal pašal e Azijsko provincija. Sar pes imar muklam pro drom, sas amenca o Aristarchos, o Macedončanos andral e Tesalonika.

³ Pre aver džives doavlám andro Sidon. Vašoda, hoj o Julius sas lačo le Pavloha, domukla leske te džal ko prijateľa, hoj les te den oda, so leske kampelas. ⁴ Sar odarik gelam het, muklam pes la lođaha pre aver sera pašal o ostrovos Ciprus, bo phurdelas pre amende e zoralí balvaj. ⁵ Pregelam o moros la lođaha pašal e Cilicija the Pamfilija a doavlám ke Mira andre provincija Licija. ⁶ Ode arakhla o velitelis lođa andral e Alexandrija, so džalas andre Italija, a thoda amen upre. ⁷ But dživesa džahas la lođaha igen polokes a igen phares dochudnam pes paš o Knidus. Vašoda, hoj e balvaj amenge na domukelas te džal avke, sar kamlám, gelam pašal o Salmon tele pašal o ostrovos Kreta. ⁸ Igen phares palis pregelam pašal leste a avlam pro than, so pes vičinelas Šukar pristavos, pašes paš o foros Lasea.

⁹ Vašoda, hoj ode našadam but časos, sas imar dar te džal dureder la lođaha, bo pregeľa imar the o Postos* a avelas o jevend. Avke lenge o Pavol phenda: ¹⁰ „Muršale, den pozoris, bo me dikhav, hoj nane mištes te džal dureder, bo na ča e lođa the lakro tovaris našavaha, ale the amare dživipena.“ ¹¹ Ale o velitelis buter pačalas le kapitanoske the oleske, kaskri sas e lođa, sar le Pavloske. ¹² Vašoda, hoj na sas mištes te ačhel andre oda pristavos prekal o jevend, buter džene lendar peske phende, hoj džana odarik het. Bo kamenas pes varesar te dochudel dži andro Fenix a ode te ačhel prekal o jevend. O Fenix hin jekh pristavos pre Kreta, savo hino visardo pro juhozapados the severozapados.

E balvaj pro moros

¹³ Chudna te phurdel e južno balvaj a gondolinenas peske, hoj imar dochudle oda, so peske phende. Cirdle upre o kotvi a džanas la lođaha pašes pašal e Kreta. ¹⁴ Ale na pregeľa but a demađa pre lođa zoralí balvaj, so pes vičinel Eurakilon. ¹⁵ E balvaj zachudna e lođa a imar la našti likerdam, vašoda pomuklam, hoj la te lidžal e balvaj. ¹⁶ Sar avlam paš o cikno ostrovos, so pes vičinel Kauda, ča ajci-ajci so zachraňdam e lođkica, savi pal peste cirdahas. ¹⁷ Cirdle la upre a palis zoraľarde e lođa le lanenca. Daranas, hoj te na demen tel o paňi andro pošakro than paš e phuv Libija, mukle tele la lođakri lepeda a dine pes te lidžal la balvajake. ¹⁸ Vašoda, hoj e zoralí balvaj amenca igen čivkerelas, pro dujto džives chudle te čivkerel avri o veci andral e lođa. ¹⁹ A pro trito džives peskre vastenca čivkerenas avri o sersamos la lođakro. ²⁰ Sar imar buter dživesa pes na sikavenas aňi o kham aňi o čerčeňa a mek furt likerelas oda nalačo časos, preačhilám imar te pačal, hoj pes zachraňinaha.

* 27:9 27,9 o židoviko inepos Jom kipur

²¹ Sar imar buter dživeša o manuša na chale nič, ačhila o Pavol maškar lende a phenda: „Kampla man te šunel, muršale, a te na mukel pes andral e Kreta. Na ulahas tumen kada pharipen the kada našaviben. ²² Akana tumen mangav, hoj tumen te na daran, bo niko tumendar na našavela o dživipen, ča e lođa tašlola. ²³ Bo adi rat ačhila paš mande o aňjelos le Devleskro, kaskro som the saveske služinav, ²⁴ a phenda mange: ‚Ma dara tut, Pavol, bo mušines te ačhel pro sudos anglo cisaris! Dikh, o Del tuke diňa olen, ko hine tuha andre lođa.‘ ²⁵ Vašoda, muršale, ma daran tumen, bo pačav le Devleske, hoj pes savoro ačhela avke, sar mange phenda. ²⁶ Ale e lođa demela andre varesavo ostrovos.“

²⁷ Pre dešuštarto (14.) rat amen ligenda e balvaj pro Adrijatiko moros a vaj pal jepaš rat pes dičholas le namorňikenge, hoj doaven paš varesavi phuv. ²⁸ Merinde, keci tele hin o paňi, a sas saranda (40) metri. Sar gele la lođaha sikra dureder, pale merinde a sas tranda (30) metri. ²⁹ Daranas pes, hoj te na demen pro bar, mukle palunestar tele štar kotvi a modlinenas pes, hoj te avel imar džives. ³⁰ O namorňika kamenas te denašel andral e lođa a mukle e lodka tele andro moros. Kerenas pes avke, sar te kamlehas anglunestar te mukel tele o kotvi. ³¹ O Pavol phenda le veliteliske the le slugađenge: „Te kala namorňika na ačhena pre lođa, tumen našti avena zachraňimen.“ ³² Akor prečhinde o slugađa o lani la lodkakre a mukle la te perel andro moros.

³³ Sar imar chudelas o džives, mangla o Pavol savoren, hoj te chan, a phenda lenge: „Adadžives imar hin dešuštarto (14.) džives, so užaren bokhaha a na čalaň nič. ³⁴ Vašoda tumen mangav, hoj te chan, se kampil tumenge oda, hoj te predživen, bo niko tumendar na našavela mek aňi jekh bal pal o šero!“ ³⁵ Sar o Pavol kada dophenda, ila o maro a palikerđa le Devleske anglal savorende, phagla lestar a chudňa te chal. ³⁶ Savorenge avla pale o radišagos a chudle the on te chal. ³⁷ Pre lođa samas duj šel the eftavardeš the šov (276) džene. ³⁸ Sar savoredžene čalile, chudle te čivkerel andral e lođa avri o zrnos, hoj te ačhel e lođa lokeder.

E lođa demel

³⁹ Sar imar vidňisalila, na džanenas, kaj hine, ale dikhle varesavi zatoka a phende peske, hoj te pes oda dela, ta zaačhena ode la lođaha. ⁴⁰ Odčhinde o kotvi pal soduj seri a mukle len tele andro moros. Rozphandle the o lani pro kormidli, hazdle upre e angluňi lepeda a mukle pes te lidžal la balvajaha ko brehos. ⁴¹ Ale e lođa demađa andro pošakro than tel o paňi avke, hoj angluno kotor la lodakro zageľa andre pošti a našti pes čhalavelas a palunestar demenas o vlni andre lođa a phagerenas la.

⁴² Akor kamle o slugađa te murdarel le bertenošen, hoj te na lendar vareko chučel andro paňi a te na denašel. ⁴³ Ale o velitelis upral o šel kamla te zachraňinel le Pavol a na domukla lenge te kerel oda, so kamenas. Avke rozkazinda, hoj ola, ko džanen te plavinel, te chučen ešebna andro paňi a te doplavinen pre phuv, ⁴⁴ a oklenge phenda, hoj te preplavinen pro kašta, abo pre varesave aver kotora pal e lođa. Kavke pes savore bachtales dochudle pre phuv a zachraňinde pes.

28

O Pavol pro ostrovos Malta

¹ Sar imar pes zachraňindam, akor prindžardam, hoj o ostrovos pes vičinel Malta. ² O manuša, so ode bešenas, amenge presikade bari pačiv. Kerde jag a savoredženen amen priile, bo chudňa te del o brišind a sas šil. ³ Sar skidňa o Pavol upre šuke kaštora a thovelas len pre jag, avla avri o sap le tačipnastar a danderđa les andro vast. ⁴ O manuša, so ode bešenas, dikhle, sar leske figinel o sap pal o vast, a phende peske: „Kada manuš mušinel te avel vrahos, bo kajte pes zachraňinda andral o moros, the avke leske na domukla e spravodlišagoskri devli te dživel.“ ⁵ Ale o Pavol pal peste

razindā tele le sapes andre jag a nič pes leske na ačhila. ⁶ On užarenas, hoj šuvlola, abo hoj perela jekhvareste tele mulo. Sar imar buter užarenas a dikhle, hoj pes leske nič na ačhel, čerinde peskre lava a phende, hoj hino del.

⁷ Pašal oda than sas mali le Publius, savo sas o načelňikos le ostrovoskro. Ov amen priiła a trin džives pašal amende kerelas. ⁸ Ačhila pes, hoj le Publiuskro dad pašlolas strapimen andre horučka a igen les pretradelas. O Pavol geła ke leste, modlinda pes, thoda pre leste o vasta a sastarda les. ⁹ Sar pes oda ačhila, avenas the aver nasvale manuša pal o ostrovos a sastonas avri. ¹⁰ On amenge presikade bari pačiv, a sar imar džahas la lođaha het, dine amen oda, so amenge kampelas.

O drom andral e Malta andro Rim

¹¹ Pal o trin čhon odgelam het la lođaha andral e Alexandrija, savi ačhila prekal o jevend pro ostrovos. La lođa sas znakos Dvojički. ¹² Doavlam la lođaha andro Sirakuzi a ačhilam ode trin džives. ¹³ Odarik džahas la lođaha pašal o brehos a doavlam andro Regium. Vašoda, hoj pre aver džives phurdelas lači balvaj, dogelam tel o duj džives andro Puteol. ¹⁴ Ode arakhlam le phralen, save amen mangle, hoj ode te ačas ehta džives. A kavke doavlam andro Rim. ¹⁵ Sar pes o phrala odarik pal amende došunde, avle pal amende dži paš o Appiuskro Forum the paš o Trin Taberne, hoj pes amenca te arakhen. Sar len dikhla o Pavol, palikerđa le Devleske, radisačila a sas povzbudzimen. ¹⁶ Sar doavlam andro Rim, [o velitelis upral o šel oddiña le bertenošēn le nekbarerder veliteliske]. Ale le Pavloske sas domuklo te bešel korkoro avrether jekhe slugadiha, savo les stražinelas.

O Pavol kazinel andro Rim

¹⁷ Ačhila pes, hoj pal o trin džives peske o Pavol vičinda le židovike vodcen. Sar pes zgele, phenelas lenge: „Muršale, phralale! Me na kerdom nič amare manušen, aňi na džavas pro tradiciji amare dadengre, ale the avke man andro Jeruzalem phandle andre a dine andro vasta le Rimanenge. ¹⁸ On man mištes šunde avri a kamle man te premukel, bo na arakhle pre ma nič, vaš soske mušindomas te merel. ¹⁹ Ale o Židi oda na kamenas a mušindom man te mangel ko cisarīs, ale na vašoda, hoj te obviňinav varesostar miro narodos. ²⁰ Vašoda tumen akana vičindom, hoj tumen te dikhav a te vakerav tumenca. Bo me som adadžives phandlo andre kale lancoha vaš e nadej le Izraeloskri.“

²¹ On leske phende: „Amen pal tute na chudňam ňisavo lil andral e Judsko, aňi ade na avla ňiko le phralendar, hoj amenge te del te džanel abo te phenel vareso nalačo pal tute. ²² Ale kamlamas tutar te šunel, sar gondolines, bo džanas pal kadi sekta, hoj pre late všadzik džan.“

²³ Dine leske te džanel savo džives a avle buter džene ke leste andro kher. O Pavol lenge svedčinelas tosarastar dži rači a vakerelas pal o krališagos le Devleskro a sikavelas lenge pro Ježiš andral o zakonos the andral o Proroka, hoj len te prevakerel. ²⁴ Varesave džene pačanas oleske, so vakerelas, ale varesave na pačanas. ²⁵ Vašoda, hoj len na sas jekh gondolišagos, rozgele pes akor, sar o Pavol phenda kada lav: „Mištes phenda o Sveto Duchos prekal o prorokos Izajaš amare dadenge:

²⁶ *„Dža ke kala nipi a phen:*

*Tumen šunena tumare kanenca,
ale na achalona!*

*Tumen dikhena tumare jakhenca,
ale na dikhena!*

²⁷ *Bo kale nipengro jilo ačhila baruno,
peskre kanenca phares šunen
a peskre jakha phandle andre,
hoj te na dikhen,*

*le kanenca te na šunen,
le jilenca te na achalon,
hoj pes te na visaren*

a me len te na sastarav avri.'

²⁸ Ta akor džanen, hoj avre narodenge hiñi bičhađi kadi zachrana le Devleskri a on la the šunena.“ ²⁹ [Sar oda o Pavol phendā, o Židi gele het a igen pes maškar peste vesekeđinenas.]

³⁰ O Pavol ačhiła duj berš andre oda kher, savo peske korkoro ilā. Prilelas savoren, ko ke leste avenas, ³¹ a vakerelas pal o krališagos le Devleskro a sikavelas pal o Raj Ježiš Kristus šmelones a ņiko leske andre oda na brañinelas.

Le Pavloskro lil le Rimanenge

O pozdravos

¹ Pisinav tumenge me o Pavol, o služobnikos le Ježišoskro Kristoskro. O Del peske man avri kidña, hoj te avav leskro apoštolos, a vičinda man, hoj te vakerav o evaňjelium. ² O Del imar čirla diña lava pal oda evaňjelium prekal peskre proroka andro peskro sveto Lav. ³ Oda hin o evaňjelium pal leskro Čhavo, savo pal o telos uliľa andral o potomstvos le Davidoskro. ⁴ No o Sveto Duchos sikada peskra bara zoraha pre leste, hoj o Ježiš Kristus, amaro Raj, hino o Čhavo le Devleskro, akor, sar les uštađa andral o meriben. ⁵ Prekal o Kristus mange sas diňi e milosť le Devleskri, hoj te avav leskro apoštolos a te lidžav le manušen andral savore narodi, hoj te pačan andre leste a te šunen les. ⁶ The tumen san jekh olendar, ko sas vičimen le Ježišostar Kristostar.

⁷ A vašoda pisinav tumenge savorenge andro foros Rim, kas o Del kamel a kas peske kidña avri sar peskre manušen:

E milosť the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar le Ježišostar Kristostar!

O Pavol kamel te džal ke lende

⁸ Ešeb kamav te palikerel mire Devleske prekal o Ježiš Kristus vaš tumenge savorenge, hoj pes vakerel pal tumaro pačaben pal calo svetos. ⁹ O Del, saveske andral calo jilo služinav le evaňjelioha pal leskro Čhavo, hin miro švedkos, sar tumen furt leperav, ¹⁰ kecivar man modlinav. Furt mangav le Devles, hoj pes mange imar te podarisalol, te oda ela e voľa le Devleskri, te džal ke tumende.

¹¹ Bo igen tumen kamav te dikhel, hoj tumen te dav varesavo duchovno daros, hoj te zoralon. ¹² Kamav te phenel, hoj sodujdžene jekhvareste te zoraluvav: Tumen mire pačabnastar a me tumare. ¹³ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj buterval kamlom te džal ke tumende. Bo kamav te dochudel varesave neve manušen andro pačaben the maškar tumende, avke sar maškar o aver narodi. Ale vareso man furt ačhavelas.

¹⁴ Bo me oda mušinav te vakerel savore manušenge: Le Grekenge the avre narodenge; olenge, ko hine avrisikade, the olenge, ko nane avrisikade. ¹⁵ Vašoda kamav igen te vakerel o evaňjelium the tumenge andro foros Rim.

Pal e zor le evaňjelioskri

¹⁶ Se me man na ladžav vaš o evaňjelium le Kristoskro, bo oda hin e zor le Devleskri, so zachraňinel savoren, ko pačan: Ešeb le Židen a palis the le Nažiden. ¹⁷ Bo andro evaňjelium pes presikavel, hoj o manuš hino čačipnaskro anglo Del le pačabnastar a ča le pačabnaha, avke sar hin pisimen: „O čačipnaskro manuš dživela le pačabnastar.“

O binos le manušengro

¹⁸ Le Devleskri cholí pes sikavel andral o ňebos pre dojekh binos the nalačhipen le manušengro, so garuven andre o čačipen le nalačhipnaha. ¹⁹ Bo lenge hin dino te džanel, so šaj te džanel pal o Del. Se o Del lenge oda diña te džanel. ²⁰ Le Devleskri zor the leskro devlipen našti te dikhel, ale kanastar o Del kerđa o svetos, šaj oda dikhen andre ola veci, so kerđa, a vašoda pes o manuša našti ospravedlňinena.

²¹ Bo kajte prindžarde le Devles, na lašarenas les sar Devles, aňi leske na palikerenas. Andre peskro gondolišagos gele andro diliňipen a andre lengro nagodaver jilo avľa o kalipen. ²² Phenen pre peste, hoj hine godaver, ale ačhile diline. ²³ Na te lašardehas le Devles, savo šoha na merel, ale lašaren o obraza, so maren pro manuš, savo na dživel furt, abo lašaren le čiriklen, le chocsave džviren, abo le sapen.

²⁴ Vašoda len o Del oddiňa andre oda džungipen, so kamenas te kerel andral peskre jile, hoj te keren ola ladžandutne veci peskre telenca maškar peste. ²⁵ On čerinde o čačipen le Devleskro vaš o klamišagos a radeder lašarenas a služinenas le stvorimen vecenge sar le Stvoriteliske. Les kempel furt te lašarel! Amen.

²⁶ Vašoda len o Del diňa andro džungale žadosci. Bo lengre džuvľa čerinde o prirodzeno dživipen le muršenca vaš o nepřirodzeno dživipen. ²⁷ Avke the o murša omukle o prirodzeno dživipen le džuvlenc a chudňa andre lende te labol e binošno žadosca jekh pal aver. O murša le muršenca kerenas o džungale veci a ande pre peste o trestos, so peske zaslužinde vaš peskro nalačo dživipen.

²⁸ A vašoda, hoj ola manuša na kamle te likerel andre peskre goda o čačipen pal o Del, diňa len o Del andre lengre previsarde goda, hoj te keren oda džungipen, so pes na kerel. ²⁹ Hin andre lende pherdo všelijaka bini, nalačhipen, džungipen, choli the hamišagos. Hine nalače, murdaren, maren pes, klaminen, keren o pletki ³⁰ a namištes vakeren jekh pre aver. Našti avri ačhen le Devles, lidžan pes upre, hine barikane, lašaren pes, gondolinen avri o nalače veci, na šunen le dajen the le daden, ³¹ nane godaver, na dolikeren peskre lava, na sikaven nisavo kamiben a nane jileskre ke űnikaste. ³² Kala manuša džanen, hoj le Devleskro zakonos phenel, hoj ko kavke dživel, zaslužinel peske o meriben. Ale on na ča, hoj oda keren, on mek the avre dženenge phenen, hoj oda šaj keren.

2

Le Devleskro čačipnaskro sudos

¹ Tu manušeja, sudzines avren? Te ada keres, našti tut űisoha ospravedlňineha, kajte ko sal. Bo te tu sudzines avren a palis keres ola veci, so the on, korkoro tut sudzines. ² Amen džanas, hoj o Del sudzinel čačipnaha ole manušen, save keren kajse veci. ³ Tu manušeja, sudzines avre manušen vaš oda, so keren, a the tu oda keres? Gondolines tuke, hoj tu denašeha le Devleskre sudoske? ⁴ Abo či tele dikhes le Devleskro baro lačhipen, leskri trpezlivost the leskro zľikeriben? Tu na džanes, hoj le Devleskro lačhipen tut lidžal ko pokaňje?

⁵ Tiro jilo hino baruno the zacato a avke tuke skides e choli pre oda džives, sar o Del sikavela peskri choli a čačipnaha sudzinela savoro. ⁶ O Del počinela sakoneske vaš oda, so kerelas. ⁷ Ov dela o večno dživipen sakones, ko likerel avri te kerel o lačhipen a rodel e slava, e pačiv the oda, hoj te dživel furt. ⁸ Ale pre sakoneste, ko na šunelas o čačipen vaš oda, hoj dikhelas ča pre peste a kamelas te kerel o nalačhipen, sikavela peskri igen bari choli. ⁹ O pharipen the e dukh avela pre sakoneste, ko kerel o nalačhipen: Ešeb pro Židi a palis the pre aver narodi. ¹⁰ Ale sako, ko kerel o lačhipen, chudela e slava, e pačiv the o smirom: Ešeb o Židi a palis the o aver narodi. ¹¹ Bo o Del sudzinel sakones jednakones.

¹² Savore, so kerenas bini a nane len o zakonos, bi o zakonos the merena. A savore, so kerenas bini a hin len o zakonos, le zakonostar ena sudzimen. ¹³ Bo paš o Del nane čačipnaskre ola manuša, so ča šunen o zakonos, ale ola, ko les dolikeren. ¹⁴ Kajte le avre naroden nane zakonos, ale korkore pestar keren oda, so mangel o zakonos, kajte len nane zakonos, korkore peske hine zakonos. ¹⁵ On sikaven, hoj oda, so kamel o

zakonos, hin pisimen andre lengre jile. A takoj the lengro svedomje pre oda sikavel, sar pes andro gondolišagos obviñinen, abo obrañinen. ¹⁶ Kada pes sikavela andre oda džives, sar o Del sudzinela prekal o Ježiš Kristus o garude veci le manušengre, avke sar oda vakeravas andre miro evaňjelium.

O Židi the o zakonos

¹⁷ Ale te pes tu mukes pro zakonos; vičines tut Židos; lašares tut le Devleha ¹⁸ a džanes, so tutar o Del kamel; te siklos andral o zakonos te prindžarel, so hin lačo the nalačo ¹⁹ a pačas tuke, hoj sal oda, ko lidžal le koren; oda, ko hin o švetlos olengro, save hine andro kalipen; ²⁰ oda, ko bararel avri le nagodaveren a sikavel le terne manušen, bo andro zakonos tut hin o čačipen the o prindžaripen: ²¹ Akor soske tu, so avres sikaves, na sikaves tut korkores? Tu vakeres, hoj pes te na čorel, a tu korkoro čores? ²² Avrenge phenes, hoj te na keren lubipen, a tu korkoro oda keres? Našti avri ačhes o modli, ale čores avri o chramos? ²³ Lašares tut le zakonoha, ale oleha, hoj les na dolikeres, keres ladž le Devleske. ²⁴ Avke sar hin pisimen: „*Vaš tumenge o aver narodi namištes vakeren pro Del.*“

²⁵ Te dolikeres o zakonos, akor hin tiri obriezka pro lačo; ale te na dolikeres o zakonos, oda hin avke, sar te šoha na ulalas obrezimen. ²⁶ Te dolikerel o naobrezimen manuš oda, so lestar kamel o zakonos, či les na rachinel o Del avke, sar te ulahas obrezimen? ²⁷ A oda manuš, savo nane obrezimen, ale dolikerel o zakonos, sudzinela tut, bo kajte tu sal obrezimen a hin tut o zakonos, ale na dolikeres les.

²⁸ Bo nane Židos oda manuš, ko avke dičhol avral; aňi e obriezka nane oda, so dičhol pro telos; ²⁹ ale Židos hin oda manuš, ko hino Židos andral a obrezimen hin oda manuš, ko hino obrezimen andro jilo le Duchostar a na olestar, so hin pisimen. Kajse manušes na lašaren o nipi, ale o Del.

3

¹ So hin feder le Židen avre narodendar, abo savi chasna hin la obriezkatar? ² Igen bari chasna andre savoreste! Ešeb oda, hoj lenge sas dine le Devleskre lava.

³ Se so te varesave lendar na pačanas ole lavenge? Či vaš oda akana o Del na ela verno, bo len na sas pačaben? ⁴ Šoha na! Ale mi sikavel pes, hoj o Del hino čačipnaskro a dojekh manuš hino klamaris, avke sar hin pisimen: „*Te sikavel pes, hoj sal čačipnaskro, sar vakeres, a hoj te zviťazines, te tut sudzinena.*“

⁵ Te amaro nalačhipen, so keras, sikavel, savo čačipnaskro o Del hino – ta akor, so šaj phenas? Akor o Del namištes kerel, te amen vaš oda marel? (Kada phenav avke, sar gondolinel o manuš.) ⁶ Šoha na! Se sar palis o Del sudzindahas o svetos? ⁷ Ale te miro klamišagos sikavel, hoj le Devleskro čačipen hino bareder a anel leske oda e slava, akor soske som the me sudzimen sar binošno? ⁸ Či so? Hin oda avke, sar varesave manuša vakeren? Bo phenen pre amende, hoj amen phenas: „*Aven keras o nalačo, hoj te avel o lačo.*“ Ola manuša ena vaš oda čačipnaha odsudzimen.

Ňiko nane čačipnaskro

⁹ So akor? Hine o Židi feder sar o aver narodi? Ňisoha na! Se akana phendám the pro Židi the pre aver narodi, hoj savore hine tel e zor le binoskri. ¹⁰ Avke sar hin pisimen:

„*Ňiko nane lačo,*

¹¹ *ňiko na ačaťol,*

ňiko na rodel le Devles.

¹² *Sako pes visarďa het le Devlestar,*

*savore gele namištes,
nane űiko, ko kerdahas o lačo,
nane aűi jekh.*

¹³ *Lengro kirlo hin o phundrado hrobos,
peskre čhibenca vakeren o klamišagos
a pre lengre vušta hin
o sapengro jedos.*

¹⁴ *Andre lengro muj hin
pherdo džungale košibena.*

¹⁵ *Lengre pindre sidaren
te dukhavel a te murdarel,*

¹⁶ *savoro hin zűičimen the musardo
pre lengre droma.*

¹⁷ *O drom, so anel o smirom,
na prindžaren.*

¹⁸ *Nane andre lende
űisavi dar le Devlestar.“*

¹⁹ Amen džanas, hoj oda, so hin phendo andro zakonos, hin phendo prekal ola, kas hin o zakonos, hoj pes te phandel andre dojekh muj a calo svetos te avel binošno anglo Del. ²⁰ Bo le zakonoskre skutkendar na ela anglal leste ospravedlűimen űisavo manuš. Se prekal o zakonos pes prindžarel o binos.

O spravodlišagos avel prekal o pačaben

²¹ Ale akana pes sikada, hoj o Del kerel le manušen spravodliven bi o zakonos, avke sar sikavel andro zakonos the andro proroka; ²² o spravodlišagos le Devleskro prekal o pačaben andro Ježiš Kristus savorenge, ko pačan. Bo nane űisavo rozdžel maškar o manuša, ²³ bo savore manuša kerde bini a nane len le Devleskri slava. ²⁴ Ale hine ospravedlűimen hijaba, le Devleskra milostatar, prekal o Ježiš Kristus, savo len cinda avri. ²⁵ O Del diűa le Ježiš sar obeta, hoj prekal leskro rat pačabnaha andre leste te avas ko Del. Oleha o Del presikada peskro spravodlišagos, hoj odmukla o bini, so sas kerde anglal, ²⁶ andre oda časos, sar o Del zlikerelas avri. Vašoda, hoj akana andre kada časos te presikavel peskro spravodlišagos, bo Ov hino čačipnaskro a ospravedlűinel oles, ko pačal andro Ježiš.

²⁷ Soha pes palis o manuš šaj lašarel? űisoha! Soske? Či šaj pes lašaras, hoj dolikeras o zakonos? Na! Ale oleha, hoj pačas. ²⁸ Bo amen pačas, hoj o manuš hino ospravedlűimen le pačabnaha bi o skutki le zakonoskre. ²⁹ Či o Del hino Del ča le Židenge? Či nane Del the avre narodenge? He, ov hino Del the avre narodenge. ³⁰ Se hin ča jekh Del. Ov ospravedlűinela le obrezimen le pačabnastar a the le naobrezimen prekal o pačaben. ³¹ Abo či amen tele čhivas o zakonos le pačabnaha? Na, šoha na! Ipen hoj previsar: Amen upre hazdas o zakonos.

4

O pačaben pes rachinel sar spravodlišagos

¹ So akor phenaha pal o Abraham, amaro dad pal o telos? ² Bo te sas o Abraham ospravedlűimen le skutkendar, ta hin les soha pes te lašarel, ale na anglo Del. ³ Se sar hin pisimen? „O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda sar spravodlišagos.“

⁴ Oleske, ko kerel buči, na rachinel pes o počiűiben sar daros, ale počinel pes les, bo peske oda zaslužinel. ⁵ Ale oleske, ko na kerel o skutki, ale pačal andre Oda, ko ospravedlűinel le bijedevleskre manušes, rachinel pes leskro pačaben sar

spravodlišagos. ⁶ Avke sar the o David vakerel pal oda, hoj bachtalo hin o manuš, kas rachinel o Del sar čačipnaskres bijal oda, hoj peske oda zaslužinda:

⁷ „Bachtale hine ola,
kaske sas odmukle o nalačhipena
a kaske sas o bini učharde andre!

⁸ Bachtalo manuš,
kaske o Raj na rachinel o binos!“

⁹ Hine kala bachtalipena ča prekal o obrezimen, abo the prekal o naobrezimen? Se phenas: „Le Abrahamoske pes rachinelas o pačaben sar spravodlišagos.“ ¹⁰ Ale kana pes leske oda rachinelas? Sar sas obrezimen, abo akor, sar mek na sas? Na akor sar imar sas, ale akor sar mek na sas obrezimen. ¹¹ A ov priila e obriezka sar o znameňje, sar e pečat le spravodlišagoskri, hoj les sas pačaben mek angloda, sar sas obrezimen. Avke ačhila o Abraham dad savorenge, ko pačana, hoj the lenge pes oda te rachinel sar o spravodlišagos, the te nane obrezimen. ¹² A ov hino dad the olenge, ko hine obrezimen, olenge, ko na ča hoj hine obrezimen, ale the dživen andre oda pačaben, sar amaro dad o Abraham dživelas mek angloda, sar sas obrezimen.

O lav hin dino prekal o pačabnaskre

¹³ Bo na prekal o zakonos sas dino o lav le Abrahamoske the leskre čhavage, hoj ela o dedičis le svetoskro, ale prekal o spravodlišagos, so avel le pačabnastar. ¹⁴ Te hine dediča ola, ko pes muken pro zakonos, akor o pačaben nane pre ņisoste a o Del diňa zbitočne peskre lava. ¹⁵ Bo le zakonoha avel e choli, ale kaj nane zakonos, ode nane aňi binos.

¹⁶ Vašoda mušinel o spravodlišagos te avel prekal o pačaben, hoj oda te avel le Devleskra milošfatar a oda lav te avel prekal savore potomki le Abrahamoskre. Oda lav na sas dino ča prekal ola, ko dživen le zakonostar, ale the prekal ola, ko dživen le pačabnastar sar o Abraham. Ov hino Dad amenge savorenge. ¹⁷ Avke sar hin pisimen: „Kerđom tut dadeske prekal o but narodi.“ O Abraham hin amaro dad anglo Del, saveske ov pačandila; oda Del, savo obdžidarel le mulen a vakerel ke oda, so mek nane, sar te oda imar ulahas.

¹⁸ Ode, kaj na sas le Abraham nađej, pačandila andre nađej a ačhila lestar dad prekal o but narodi, avke sar sas phendo: „Ajci but ena tire potomki.“ ¹⁹ Le Abrahamoskro pačaben na ciknila aňi akor, sar leske sas maj šel (100) berš a dikhelas, hoj leskro telos imar hino phuro a na birinel a leskra romňa la Sara imar našti aven čhave. ²⁰ Na preačhila te pačal andre oda lav, so les o Del diňa, ale zoralila andro pačaben a bararelas le Devles. ²¹ Igen pačalas, hoj o Del hino zoralo the te kerel oda, so leske phenda. ²² Vašoda o Del le Abrahamoske oda rachinelas sar spravodlišagos. ²³ A na ča prekal leste oda hin pisimen, hoj pes leske o pačaben rachinelas, ²⁴ ale the prekal amende. Rachinela pes oda the amenge, so pačas andre Oda, ko uštađa andral o meriben amare Rajes le Ježiš. ²⁵ Bo ov sas dino, hoj te merel vaš amare bini, a sas uštado andral o meriben, hoj te avas ospravedlňimen.

5

Ospravedlňimen prekal o pačaben

¹ A vašoda, hoj akana sam ospravedlňimen prekal o pačaben, hin amen smirom le Devleha prekal amaro Raj Ježiš Kristus. ² Pačabnaha andre leste šaj avas andre milost le Devleskri, andre savi akana the ačas. A lašaras pes oleha, hoj užaras pre le Devleskri slava. ³ Na ča oda, ale lašaras pes the le pharipenenca. Bo džanas, hoj o pharipen amen lidžal ke trpezlivost ⁴ a andre trpezlivost pes presikavel, či obačilam; a oda amenge anel e nađej. ⁵ A kadi nađej amenge šoha na ela pre ladž, bo o kamiben

le Devleskro hino avričhido andre amare jile prekal o Sveto Duchos, savo amenge sas dino.

⁶ Bo o Kristus andre le Devleskro časos, mek sar amen samas slaba, muľa vaš o bijedevleskre. ⁷ Či diňahas vareko o dživipen vaš o čačipnaskro manuš? No talam pes vareko arakhlahas, ko diňahas peskro dživipen vaš varesavo lačno manuš, ⁸ ale o Del presikavel peskro kamiben ke amende avke, hoj o Kristus muľa vaš amenge mek akor, sar amen samas binošna.

⁹ Ta keci sigeder akana, sar imar samas ospravedlňimen leskre rateha, avaha prekal o Kristus zachraňimen le Devleskra cholatar. ¹⁰ Prekal o meriben leskre Časkro samas zmjerimen le Devleha mek akor, sar samas leskre nepřijatela. Avke akana džanas, hoj avaha zachraňimen leskre dživipnaha, te sam imar leha zmjerimen. ¹¹ A na ča oda, ale le Devleha pes lašaras prekal amaro Raj Ježiš Kristus, prekal savo priilam o zmjereňje.

Pal o Adam the pal o Kristus

¹² Prekal jekh manuš avľa o binos andro svetos a le binostar avľa o meriben. Avke pregeľa o meriben pre savore manuša, bo savore kerde bini.

¹³ O binos sas pro svetos imar the anglo zakonos, ale te nane zakonos, o binos pes na rachinel. ¹⁴ Ale le Adamostar dži ko Mojžiš sas o manuša tel e zor le meribnaskri, the te na kerde ajso binos sar o Adam.

O Adam sikavel pre Oda, ko avela.

¹⁵ Ale le Devleskre daroha oda hin avres sar le binoha. Bo te prekal jekhe manušeskro binos but džene mule, ta avke prekal e milost jekhe manušeskri, le Ježišoskri Kristoskri, igen but rozbariľa le manušenge le Devleskri milost the daros. ¹⁶ Kale Devleskre daroha oda hin avres sar ole binoha, so kerďa jekh manuš. Bo prekal jekh binos avľa o sudos, ale pal o but bini avľa le Devleskro milostivo daros, so amendar kerel čačipnaskren. ¹⁷ Vašoda, hoj jekh manuš kerďa binos, chudňa o meriben te kralinel. So sigeder akana prekal oda jekh, prekal o Ježiš Kristus, kralinena andro dživipen savore, so chudle le Devleskri milost the oda daros, so lendar kerel čačipnaskren.

¹⁸ Avke sar prekal jekh manuš, savo kerďa binos, avľa o sudos pre savore manuša, avke the prekal jekh čačipnaskro skutkos avľa o ospravedlňeňje pre savore manuša, hoj len te avel o dživipen. ¹⁹ Bo avke sar prekal oda, hoj jekh manuš na šunďa, ačhile but džene binošna, avke the prekal oda, hoj jekh manuš šunďa, ačhena but džene čačipnaskre.

²⁰ Andre oda avľa mek the o zakonos, hoj te barol o binos. Ale kaj bariľa o binos, ode mek buter bariľa le Devleskri milost, ²¹ hoj avke, sar o binos chudňa te kralinel a te lidžal ko meriben, avke the e milost le Devleskri chudňa te kralinel prekal o spravodlišagos a te lidžal ko večno dživipen prekal o Ježiš Kristus amaro Raj.

6

Mule le binoske, džide le Kristoske

¹ Akor so phenaha? Ačhaha andro binos, hoj te barol e milost le Devleskri? ² Šoha na! Amen, so muľam le binoske, sar šaj mek andre leste dživas? ³ Abo so, na džanen, hoj savore, ko samas bolde andro Ježiš Kristus, bolde sam andre leskro meriben? ⁴ Le bolipnaha samas jekhetane leha parunde andro meriben, hoj avke, sar sas o Kristus uštado andral o meriben le Dadeskra slavaha, the amen te dživas andro nevo dživipen.

⁵ Bo te ačhilam jekh leha andre leskro meriben a muľam avke sar the ov, ta avaha uštade andral o meriben, avke sar sas ov. ⁶ Se džanas, hoj amaro purano manuš sas

jekhetane leha ukrižimen, hoj te avel zničimen o binošno telos, hoj imar buter te na avas otroka le binoske. ⁷ Bo oda, ko muľa, hino imar slobodno le binostar.

⁸ Amen pačas, hoj te muľam le Kristoha, jekhetane leha the dživaha. ⁹ Se džanas, hoj o Kristus uštıla andral o meriben, imar buter na merel a imar nane tel e zor le meribnaskri. ¹⁰ Bo ov muľa jekhvar a pro furt a le binos nane upral leste nisavi zor, ale o dživipen, so dživel, dživel le Devleske.

¹¹ Avke peske the tumen gondolinen pal tumende, hoj san mule le binoske, ale džide le Devleske andro Ježiš Kristus. ¹² Te na kralinel o binos andre tumaro meribnaskro telos avke, hoj šunena leskre teloskre žadosci. ¹³ Aňi ma den, hoj varesavo kotor tumare telostar te avel le binoske sar o nastrojis pro nalačhipen. Ale odden tumen le Devleske sar ola, ko uštıla andral o meriben a dživen. A tumare teloskre kotora den le Devleske sar o nastrojis pro spravodlišagos. ¹⁴ O binos na vladňinela upral tumende, bo na san tel o zakonos, ale tel e milost le Devleskri.

Otroka le spravodlišagoskre

¹⁵ Akor sar? Keraha o bini, bo na sam tel o zakonos? Bo sam tel e milost le Devleskri? Šoha na! ¹⁶ So na džanen, hoj te tumen varekaske odden te šunel sar otroka, hoj san otroka oleske, kas šunen? Vaj san otroka le binoske, so lidžal andro meriben, abo san otroka le šundipnaske, so lidžal ko spravodlišagos. ¹⁷ Varekana sanas otroka le binoske, ale palikeras le Devleske, hoj andral o jilo šundan oda sikaviben, so tumenge sas dino. ¹⁸ Akana san slobodna le binostar a ačhilan otroka le spravodlišagoske.

¹⁹ Vašoda, hoj tumaro telos hino slabo, vakerav sar manuš: Bo avke, sar varekana denas tumare tela te služinel le nažužipnaske the le nalačhipnaske pro nalače veci, avke akana den cale tumare tela te služinel le spravodlišagoske pro posvećenje. ²⁰ Bo akor, sar sanas otroka le binoske, sanas slobodna le spravodlišagostar. ²¹ Savi chasna tumen akor sas ole vecendar, vaš save tumen akana ladžan? Bo o końec ole vecengro hin o meriben. ²² Ale akana san slobodna le binostar a ačhilan otroka le Devleskre. Kada tumen lidžal andro posvećenje a o końec kaleskro hin o večno dživipen. ²³ Bo e odplata vaš o binos hin o meriben, ale le Devleskro milostivo daros hin o večno dživipen andro Ježiš Kristus, amaro Raj.

7

O podobenstvo pal e veraduňi džuvli

¹ Abo či na džanen, phralale – bo phenav olenge, ko prindžaren o zakonos –, hoj le zakonos hin zor upral o manuš dži akor, medik dživel? ² Bo e veraduňi džuvli hiňi le zakonoha phandli ke peskro rom, medik o rom dživel. Ale te o murš muľahas, e džuvli uľahas slobodno le zakonostar, so la phandelas ko murš. ³ Ale medik dživel o rom a oj gelahas avre muršeha, vičindehas la lubňi. Ale te lakro rom muľahas, oj hiňi slobodno le zakonostar a nane lubňi te ačhela te dživel avreha.

⁴ Avke the tumen, phralale mire, muľan le zakonoske prekal o telos le Kristoskro, hoj te patrinen Oleske, ko sas uštado andral o meriben, hoj te anas e chasna le Devleske. ⁵ Bo mek sar dživahas pal o telos, lidžanas amen o binošna žadosci, so avenas prekal o zakonos. A savoro, so kerahas, lidžalas andro meriben. ⁶ Ale akana sam oslobodzimen le zakonostar, bo muľam oleske, so amen phandelas andre, vašoda akana služinas le Devleske andro nevo Duchos a na andro purano pisimen zakonos.

O binos andro manuš

⁷ Akor so? Phenaha, hoj o zakonos hin binos? Šoha na! Ale o binos na prindžaravas, prindžardom les ča prekal o zakonos. Bo aňi pal e žadosca na džanlomas, te na phendahas o zakonos: „*Na žadineha!*“ ⁸ O binos pes chudňa le zakonostar a prekal o prikazaňje andre mande uštađa savore nalače žadosci. Bo

bi o zakonos hino o binos mulo. ⁹ Me dživavas varekana bi o zakonos, ale sar avla o prikazaŋje, o binos obdžidila. ¹⁰ Ale me mułom a sikada pes, hoj o prikazaŋje, so man kamelas te lidžal ko dživipen, mange anda o meriben. ¹¹ O binos pes olestar chudna, klaminda man prekal o prikazaŋje a murdarda man. ¹² Avke o zakonos hino sveto the o prikazaŋje hino sveto, spravodlivo a lačo.

¹³ Akor so? Oda lačo mange anda o meriben? Šoha na! Ale hoj te dičhol o binos, hoj oda hin binos. O binos mange prekal oda lačo anel o meriben. Hoj pes prekal o prikazaŋje te sikavel o binos, savo baro hino.

¹⁴ Se džanas, hoj o zakonos hino duchovno, ale me som tělesno, bikendo andro otroctvos le binoske. ¹⁵ Me na achaluvav oleske, so kerav. Bo na kerav oda, so kamav, ale kerav oda, so našti avri ačhav. ¹⁶ Ale te kerav oda, so na kamav, dav čačo le zakonos, hoj hino lačo. ¹⁷ Avke akana imar oda na kerav me, ale o binos, so dživel andre mande. ¹⁸ Bo džanav, hoj andre mande – oda hin andre miro țelos – na dživel o lačo. Bo the te kamav te kerel o lačo, na birinav oda te kerel. ¹⁹ Bo na kerav o lačo, so kamav, ale kerav oda nalačo, so na kamav. ²⁰ Ale te kerav oda, so me na kamav, na kerav oda imar me, ale oda kerel o binos, so dživel andre mande.

²¹ Avke arakhav andre mande o zakonos, hoj sar kamav te kerel o lačo, takoj hin paš ma o nalačo. ²² Bo andre miro andruno manuš dav radišagoha čačipen le Devleskre zakonos. ²³ Ale dikhav andre mande aver zakonos, so pes marel le zakonoha andre miri gođi a phandel man andro zakonos le binoskro, so hin andre mande. ²⁴ Ó, savo čoro manuš som! Ko man lela avri andral kada meribnaskro țelos? ²⁵ Ale palikerav le Devleske, hoj kerel oda prekal o Ježiš Kristus, amaro Raj.

Avke akana, me mira gođaha služinav le Devleskre zakonoske, ale mire țeloha le binoskre zakonoske.

8

Pal o dživipen andro Duchos

¹ Akana imar nane nisavo odsudeŋje prekal ola, ko hine andro Ježiš Kristus. ² Bo o zakonos le Duchoskro, so amen del o dživipen andro Ježiš Kristus, man oslobodzinda andral o zakonos le binoskro the andral o meriben. ³ Oda, so našti kerelas o zakonos, bo o țelos sas slabo, oda kerda o Del, sar bičhada peskre Čhas. Ov avla andre ajso țelos, sar hin le binošne manušen, a odsudzinda o binos andro țelos. ⁴ O Del oda kerda, hoj pes te dokerel savoro, so amendar o zakonos mangelas, andre amende, so na dživas pal o țelos, ale pal o Duchos.

⁵ Bo ola, ko dživen pal o țelos, gondolinen pro țeloskre veci, ale ola, ko dživen pal o Duchos, gondolinen pro duchoskre veci. ⁶ Bo le țeloskro gondoljšagos anel o meriben, ale o gondoljšagos le Duchoskro anel o dživipen the o smiom. ⁷ Le țeloskro gondoljšagos džal pro Del, bo pes na poddel le Devleskre zakonoske, bo pes aňi našti poddel. ⁸ Ola, ko dživen andro țelos, našti aven pre dzeka le Devleske.

⁹ No tumen na san andro țelos, ale andro duchos, te o Duchos le Devleskro dživel andre tumende. Ale te varekas nane le Kristoskro Duchos, oda nane leskro. ¹⁰ Ale te hin o Kristus andre tumende, akor hin o țelos mulo anglo binos, ale o Duchos hin o dživipen anglo spravodlišagos. ¹¹ Te dživel andre tumende o Duchos oleskro, ko uštađa le Ježiš andral o meriben, ta akor oda, ko uštađa le Kristus andral o meriben, obdžidarela the tumare meribnaskre țela prekal peskro Duchos, so dživel andre tumende.

¹² Vašoda, phralale, amen na mušinas te dživel avke, sar kamel o țelos, ¹³ bo te dživen le țeloske, merena, ale te le Duchoha meraren o skutki le țeloskre, dživena.

¹⁴ Bo savore, ko hine ligende le Devleskre Duchoha, hine o čhave le Devleskre. ¹⁵ Se priilan le Duchos, so tumendar na kerel otroken, hoj pale te dživen andre dar, ale

priilan le Duchos, so tumendar kerel čhaven. Andre leste šaj vičinas: „Abba, Dado!“
¹⁶ Oda Duchos korkoro svedčinel amare duchoske, hoj sam o čhave le Devleskre.
¹⁷ A te sam o čhave, sam the o dēdiča: O dēdiča le Devleskre the jekhetane dēdiča le Kristoskre. Bo te leha jekhetane cerpinas, jekhetane leha the avaha andre leskri slava.

E slava, so avela

¹⁸ Me mange gondolinav, hoj o pharipen, so amen hin akana, pes aňi na del te rachinel ke odi slava, so pes amenge sikavela. ¹⁹ Bo calo ņebos the cali phuv igen užarel pro Del, sar sikavela, ko hin peskre čhaven. ²⁰ Bo savoro, so sas kerdo pre phuv, hin musardo. Nane lačo pre ņisoste a oda na korkoro pestar, ale o Del oda avke domukla. No diňa amen the nađej, ²¹ hoj savoro, so sas kerdo le Devlestar, ela oslobodzimen andral o otroctvos la skazakro andre sloboda the andre slava le Devleskre čhavengri.

²² Amen džanas, hoj savoro, so sas kerdo le Devlestar, dži akana cerpinel andro dukha sar e džuvli, savi užarel te ločhol. ²³ No na ča oda, ale the amen, save chudňam le Duchos sar oda ešebno daros le Devlestar, cerpinas andre peste, sar užaras pro Del, hoj amendar te kerel peskre čhaven a te oslobodzinel amaro telos. ²⁴ Bo amen sam zachraňimen andre nađej. Ale te oda, pre soste užaras, šaj te dikhel, akor oda nane nađej. Bo soske vareko užarela pre oda, so dikhel? ²⁵ Ale te pes mukas pre oda, so na dikhas, ta akor užaras pre oda andre trpezlivost.

²⁶ Avke the o Duchos pomožinel amare slabišagenge. Se amen na džanas, vaš soske pes amenge kampil te modlinel. Ale korkoro o Duchos pes privakerel vaš amenge avke, hoj pes aňi le lavenca na del te phenel avri. ²⁷ Ale oda, ko skuminel o jile, džanel, so kamel o Duchos, bo ov pes privakerel vaš o manuša le Devleskre avke, sar o Del kamel.

²⁸ Amen džanas, hoj savoro, so avel andro dživipen, hin pro lačo olenge, ko kamen le Devles a kas peske vičindā andre peskro planos. ²⁹ Olen, kas peske o Del anglal kidňa avri, olen the iľa avri, hoj te ačhen ajse sar leskro Čhavo, hoj o Čhavo te avel ešebno maškar o but phrala. ³⁰ Olen, kas peske anglal iľa avri, olen the vičindā; olen, kas vičindā, olen the ospravedlňindā; olen, kas ospravedlňindā, olen the oslavindā.

Le Devleskro kamiben

³¹ Akor so pre oda šaj phenas? Te hin o Del amenca, ko pre amende šaj avel? ³² O Del, savo na sajindā peskre Čhas, ale diňa les vaš amenge savorenge, či oleha amenge na diňa savoro? ³³ Ko šaj vakerel pre ola manuša, kas peske o Del avri kidňa? O Del hin oda, ko amen ospravedlňinel. ³⁴ Ko len šaj odsudzinel? O Ježiš Kristus hin oda, ko muľa, no na ča oda, ale mek the uštíla andral o meriben, ov hino pal e čači sera le Devleskri a privakerel pes vaš amenge. ³⁵ Ko amen odlela le Kristoskre kamibnastar? O pharipen, abo e dukh? Abo te pre amende džana, vaj e bokh, abo o čoripen, či e dar pal o dživipen, vaj o meriben? ³⁶ Avke sar hin pisimen:

„Vaš tuke amen murdaren calo džives;

keren amenca sar le bakrorenca, saven lidžan te murdarel.“

³⁷ Ale andre kada savoro sam buter sar vitaza prekal o Ježiš, savo peske amen zakamla. ³⁸ Bo me pačav, hoj aňi o meriben, aňi o dživipen, aňi o aňjela, aňi o uprune zora, aňi ola veci, so hin akana, aňi ola veci, so mekča avena, aňi ņisave zora, ³⁹ aňi oda, so hin učes, aňi oda, so hin teles, aňi nič aver, so sas kerdo le Devlestar, amen našti odlela le Devleskre kamibnastar, so hin andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

9

Pal o Izrael

¹ Me vakerav čačipen andro Kristus, na klaminav a miro svedomje andro Sveto Duchos mange hin švedkos, ² hoj man hin bari žala a bari dukh andro jilo, savi na preačhel. ³ Bo me korkoro kamlomas te avel prekošlo a odčhido le Kristostar vaš mire phrala the miri famelija pal o telos. ⁴ On hine o Izraeliti: Lendar kerđa peskre čhaven; lenge sas diñi e slava, o zmluvi, o zakonos, e bohoslužba the o zaslužbeñja. ⁵ Lendar hine o dada a lendar hine the ola, kastar avel o Kristus pal o telos, savo hino Del upral savorende a hino požehñimen pro furt. Amen.

⁶ Ale našti phenas, hoj o Del prephagla peskre lava. Bo na savore, ko hine andral o Izrael, hine čačes Izraeliti. ⁷ Añi na savore hine o čhave ča vaš oda, hoj hine o potomki le Abrahamoskre, ale o Del phendā le Abrahamoske: „*Le Izakostar pes tuke rachinela o potomstvos.*“ ⁸ Dikhas, hoj le Devleskre čhave nane ola, ko ulile andro Izrael pal o telos, ale ola čhave, pal save o Del diña lav, pes rachinen andro potomstvos le Abrahamoskro. ⁹ A kada hin oda lav, so diña o Del: „*Aver berš andre kajso časos avava a la Sara ela čhavoro.*“

¹⁰ Avke oda sas na ča paš late, ale the paš e Rebeka. La Rebekakre čhaven sas jekh dad, amaro dad o Izak. ¹¹⁻¹² Bo mek akor, sar o čhave añi na ulile, añi na kerde nič lačho abo nalačho, imar sas lake phendo le Devlestar: „*O phureder služinela le ternedereske.*“ O Del phendā kada, hoj te sikavel, hoj ov kidel avri, sar kamel, a hoj oda na sas vaš oda, so jekh lendar kerđa. ¹³ Avke sar hin pisimen: „*Le Jakob kamavas, ale le Ezav našti avri ačhavas.*“

¹⁴ Akor so šaj phenas, hoj o Del nane spravodlivo? Šoha na! ¹⁵ Bo le Mojžišoske phenel kada:

„*Ela mange pharo vaš oda,
vaš kaste me kamav,
a avava jileskro ke oda,
ke kaste me kamav!*“

¹⁶ Na džal pal oda, so kamen abo so keren o manuša, ale džal pal oda, hoj o Del del peskri milost. ¹⁷ Andro lava le Devleskre hin phendo le faraonoske: „*Vašoda tut vičindom andro dživipen, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pes miro nav te rozvakerel pal cali phuv.*“ ¹⁸ Bo o Del hino jileskro ke oda, ke kaste ov kamel; ale kaske kamel, oleske zakerel o jilo andre.

Le Devleskri choļi the lačhejileskeriben

¹⁹ Ale vareko mange šaj phenel: „*Ñiko pes našti ačhavel oleske, so o Del kamel. Te oda hin avke, soske amen akor marel?*“ ²⁰ Ó, manušeja, ko sal tu, hoj ačhes pre čhib le Devleske? Či šaj phenel oda, so hino kerdo, oleske, ko les kerđa: „*Soske man avke kerdal?*“ ²¹ Abo či nane zor le hrcñjaris upral e čik, hoj andral odi jekh čik te kerel jekh kuči pro slavno učel a aver pro običajno?

²² Avke o Del kamla te sikavel peskri choļi the peskri zor. Igen likerelas avri a zlidžalas ola kuča, pre save sas leskri choļi, so sas pripravimen pro meriben. ²³ O Del kamla te sikavel peskri bari slava pro kuča, ke save sas lačhejileskro a save pripravinda pre slava – ²⁴ pre amende, saven peske vičinda: Na ča le Židendar, ale the avre narodendar. ²⁵ Avke sar the andro Hozeaš phenel:

„*Olen, ko na sas mire manuša,
vičinava ‚mire manuša‘
a olinge, kas na kamavas,
phenava: ‚Kamav tumen.‘*“

²⁶ A ela avke, hoj ode, kaj pes lenge phenelas:

*„Tumen na san mire manuša’,
ode pes len vičinela*

čhave le džide Devleskre.“

²⁷ O Izajaš vičinel upral o Izrael:

*„The te o čhave le Izraeloskre ulehas ajci,
keci hin e pošiš paš o moros,
ča frima lendar ena zachrañimen,*

²⁸ *bo o Raj kerela la phuvaha savoro, so phenda,
a kerela oda sig.“*

²⁹ The o Izajaš oda imar anglal phenda:

*„Te amenge o Nekzoraleder Raj
na muklahas o potomstvos,
uľamas sar e Sodoma
a dičhilamas avri sar e Gomora.“*

O Izrael the o evaňjelium

³⁰ So akor oleha phenas? O aver narodi, save na kerenas nič pre oda, hoj te aven spravodliva anglo Del, dochudle o spravodlišagos prekal o pačaben. ³¹ No o manuša andral o Izrael, save kerenas savoro, hoj te aven spravodliva prekal o zakonos, na dochudle o spravodlišagos prekal o zakonos. ³² Soske? Vašoda, hoj on pes na mukenas pro pačaben, ale pre peskre skutki. Avke pele pro bar a demade pes, ³³ avke sar hin pisimen:

*„Dikh, thovav pro Sion e skala,
kaj pes o manuša demena,
the o bar, pre savo perena,
ale oda, ko andre leste pačala,
pes šoha na ladžala.“*

10

¹ Phralale, jilestar kamav a mangav le Devles, hoj o Izrael te avel zachrañimen. ² Šaj phenav, hoj labon pal o Del, ale nane len spravno prindžaripen. ³ Bo na prindžaren le Devleskro spravodlišagos a kamen te presikavel peskro spravodlišagos, na poddine pes le Devleskre spravodlišagoske. ⁴ Se o Kristus hin o koñec le zakonoskro, hoj sako, ko pačala, te avel spravodlivo anglo Del.

O spaseňje prekal savorende

⁵ Bo o Mojžiš pisinel pal o spravodlišagos andral o zakonos: *„Oda manuš, ko dolikerela leskre prikazaňja, dživela lendar.“* ⁶ Ale o spravodlišagos prekal o pačaben, phenel kada: *„Ma phen tuke andro jilo: ‚Ko džala upre andro ñebos?‘* (Oda hin te anel le Kristus tele.) ⁷ Abo: *„Ko džala tele andro svetos le mulengro?‘* (Oda hin te anel le Kristus upre andral o meriben.)“ ⁸ Ale sar phenel? *„Oda lav hino igen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo“* – oda hin oda lav pal o pačaben, so vakeras. ⁹ Bo te viznavineha le Ježiš sar Rajes a pačaha andre tiro jilo, hoj les o Del uštađa andral o meriben, aveha zachrañimen. ¹⁰ Se le jileha pes pačal, hoj te avas čačipnaskre, ale le mujeha pes viznavinel, hoj te avas zachrañimen. ¹¹ Bo hin pisimen: *„Sako, ko andre leste pačala, na ladžala pes.“* ¹² Oda hin jekh, či oda hin Židos vaj Grekos, bo oda jekh Raj hino Raj savorende – barvalo ke sakoneste, ko les mangel. ¹³ Bo sako, ko vičinel pro nav le Rajeskro, ela zachrañimen.

¹⁴ Ale sar šaj pre leste vičinena, te andre leste na pačandile? A sar šaj pačana andre oda, pal kaste na šunde? A sar šaj šunena, te ñiko lenge o lav na vakerala?

15 A sar šaj vakerena, te na ena bičhade? Avke sar hin pisimen: „*Save šukar hine o pindre olengre, save aven te vakerel o lačno hiros pal o lačne veci.*“

16 Ale na savore priile o evaňjelium, bo o Izajaš phenel: „*Rajeja, ko pačandila amare lavenge?*“ 17 O pačaben avel akor, sar šunas, a šunas akor, sar pes vakerel o lav le Kristoskro.

18 Ale phučav: So, čačes na šunde? Sar hoj na? Šunde! Avke sar hin pisimen: „*Lengro hangos pes rozligenda pal cali phuv a lengre lava dži pro agor le svetoske.*“

19 Pale phučav: Či oda o Izrael na achalila? O Mojžiš ešebno pre oda odphenda: „*Me kerava, hoj o manuša andral o Izrael te žjarlinen pro manuša, save aňi nane narodos.*

Kerava, hoj te chan cholī pro narodos, savo nane godaver.“

20 O Izajaš pes na daralas te phenel: „*Diňom man te arakhel olenge, ko man na rodenas, sikađom man olenge, ko pal ma na phučenas.*“

21 Ale pal o Izrael phenel: „*Calo džives nacirdavas mire vasta ko manuša, save na kamenas te šunel a ačhenas mange pre čhib.*“

11

O Del na odčhida le Izrael

1 Phučav akor: Či odčhida o Del peskre manušen? Šoha na! Se the me som Izraelitas andral o potomstvov le Abrahamoskro andral o kmeňos Benjamin. 2 O Del na odčhida peskre manušen, saven peske anglal kidňa avri. Se džanen, so hin pisimen andro lav, kaj pes vakerel pal o Eliaš – sar vakerelas le Devleske pro Izrael a phenda: 3 „*Rajeja, tire proroken murdarde a tire oltara čhide tele. Ačhilom ča me korkoro a the man kamen te murdarel.*“ 4 Ale so leske odphenda o Del? „*Muklom mange efa ezera (7 000) muršen, save na lašarenas le Baal, le falošne devles.*“ 5 Avke hin the akana. Ačhila lendar ča frima džene, ča ola, kas peske kidňa o Del avri peskra milostaha. 6 Ale te oda hin le Devleskra milostatar, ta akor oda nane le skutkendar; bo te oda ulahas avke, palis imar le Devleskri milost na ulahas milost.

7 Akor so? O manuša andral o Izrael na dochudle oda, so rodenas, ale ča ola, ko sas avrikidle. A okle dženenge ačhile o jile zakerde andre, 8 avke sar hin pisimen:

„*O Del len diňa duchos, hoj zorales te soven, jakha, hoj te na dikhen, a kana, hoj te na šunen – dži adadžives.*“

9 A o David phenel: „*Mi el lenge lengro hostinakro skamind e pasca a mi peren a mi el lenge vaš oda počimen!*

10 *Mi korisalon pro jakha, hoj te na dikhen, a bandar lengro dumo pro furt.*“

O spaseňje avre narodengro

11 Me akor phučav: Pele o manuša andral o Izrael avke, hoj imar na uštena? Šoha na! Ale vaš oda, hoj on pele andro binos, avla e zachrana ke aver narodi, hoj o Izrael pre lende te žjarlinel. 12 Ale te le Židengro binos anda o barvalipen le svetoske a oda, hoj on pele, anda o barvalipen le avre narodenge, ta keci buter barvalipen anela oda, sar avena savoredžene pale?

¹³ Tumenge, le Nažidenge, phenav: Lašarav kadi služba, bo me som apoštolos le Nažidenge. ¹⁴ A talam šaj kerava oda, hoj mire teloskre phrala te žjarlinen, a oleha šaj zachrañinava varekas lendar. ¹⁵ Bo te vaš oda, hoj o Del odčhida le Židen, hin o svetos le Devleha zmjerimen - ta so ela akor, sar len pale prilela? Či na o dživipen andral o meriben? ¹⁶ Te o ešebno kotor le marestar hin dino le Devleske sar sveto, akor calo maro hino sveto a te hin o koreñis sveto, akor the o konara.

¹⁷ Varesave konarica sas avriphagle, a tu, sar e dzivo oliva, salas andre zaštepimen maškar okla a ačhila tutar oda, ko lel e chasna la olivakre koreñistar the le žirostar, ¹⁸ ma lašar tut upral o konara. A te tut lašares, ta džan, hoj na tu lidžas o koreñis, ale o koreñis tut. ¹⁹ Ale tu pheneha: „O konara sas avriphage, hoj me te avav zaštepimen.“ ²⁰ Mištes, sas avriphage vaš oda, hoj na pačanas, ale tu aches le pačabnaha. Vašoda tut ma lidža upre, ale dara tut! ²¹ Bo te o Del na sajinda o čače konara, na sajanela aňi tut.

²² Vašoda dikh le Devleskro lačhipen, ale the oda, sar zoraha sudzinel! O Del hino zoralo ke ola, ko pele, ale hino lačo ke tu, te ačheha andro lačhipen. Ale te na ačheha, aveha the tu avričhindo. ²³ Avke the on, te na ačhena andro napačaben, ena pale zaštepimen. Bo le Devles hin zor pale len te zaštepinel. ²⁴ Te tu sal avričhindo andral e dzivo oliva a sal zaštepimen andre lači oliva, so nane prirodzeno, ta keci sigeder ena kala konara, so imar sas andre čači oliva, pale zaštepimen andre peskri oliva?

O Izrael ela pale zachrañimen

²⁵ Se kamav, phralale, hoj te džanen kada garudipen, hoj te na aven godaver korkore ke peste. Bo varesave manušenge andral o Izrael hine o jile zakerde andre dži akor, medik na avena savore manuša, save nane Židi ko Del. ²⁶ A avke ela calo Izrael zachrañimen, sar hin pisimen:

*„Andral o Sion avela o Zachrancas
a odlela o bijedevleskeriben le Jakobostar.*

²⁷ *Kada ela miri zmluva prekal lende,
sar odlava lengre bini.“*

²⁸ Vašoda, hoj o Židi odčhide o evaňjelium, hine ñeprijateľa le Devleskre a ada hin pro lačo tumenge, ko na san Židi. Ale vaš lengre dada, saven peske o Del kidňa avri, hine leskre prijateľa. ²⁹ Bo o Del na lel pale o dari, so diňa, a na bisterel pro manuša, saven peske kidňa avri. ³⁰ Avke sar tumen, o Nažidi, varekana na šunenas le Devles, ale akana chudňan e milost le Devleskri vaš oda, hoj o Židi na šunenas le Devles, ³¹ avke akana on na šunen, hoj pes tumenge te dochudel e milost le Devleskri. No prekal oda palis the on chudena pale e milost le Devleskri. ³² Bo o Del zakerďa andre savore manušen andre oda, hoj les te na šunen, hoj pre sakoneste te avel palis leskri milost.

³³ Ó, savo baro hino o Del
andre peskro barvalipen,
godaveripen the prindžaripen!

Ko šaj achalol leskre sudi
a ko šaj avel pre oda,
save hin leskre droma?

³⁴ *„Se ko prindžarel le Devleskro gondolišagos?
Abo ko sas varekana leskro radcas?“*

³⁵ *„Ko diňa le Devles vareso,
hoj ov oda leske te del pale?“*

³⁶ Bo lestar, prekal leste a leske hin savoro!

Leske e slava pro furt! Amen.

12

Nevo dživipen andro Kristus

¹ Phralale, mangav tumen vaš oda, hoj o Del hino lačhejileskro! Den tumare tela sar džidi, sveto obeta, so ela le Devleske pre dzeka. Ada hin nekfeder služba le Devleske. ² Ma keren avke, sar kerel kada svetos. Ale domuken le Devleske te čerinel tumen andral a te del tumen nevo gondolišagos, hoj palis te džanen, so kamel o Del, so hin lačo, so hin leske pre dzeka a so hin dokonalo.

³ Vaš e milost le Devleskri, so sas mange diši, phenav sakoneske tumendar: Ma av barikano, ma gondolin pal tu buter, sar kempel, ale gondolin pal tu ajci, keci tut o Del diša pačaben. ⁴ Bo sar amen hin but kotora andro telos, ale na savore kotora keren jekh buči, ⁵ avke the amen sam but džene jekh telos andro Kristus, ale sako hin aver kotor. No jekhetane sam oda jekh telos. ⁶ Ale o Del amen diša peskra milostatar sakones aver dari. Te hin varekas daros te prorokinel, mi kerel oda, pal oda keci les hin pačaben. ⁷ Te hin varekas daros te služinel, mi služinel. Te hin varekas daros te sikavel, mi sikavel. ⁸ Oda, kas hin daros te podhazdel andro pačaben, mi kerel oda. Oda, ko del, mi del širones. Ko lidžal varesavi služba, mi kerel oda savore jileha. Ko kerel lačhipen avreske, mi kerel oda radišagoha.

Sar te dživel o dživipen le Devleha

⁹ O kamiben mi el čačo a na dujemujengro. Mi džunglöl tumenge o nalačhipen; likerem tumen le lačhipnastar. ¹⁰ Jilestar tumen kamen sar phrala-pheňa a jekh avreske presikaven bareder pačiv. ¹¹ Keren savoro prekal oda, hoj te služinen le Rajeske radišagoha andral calo jilo. ¹² Radisałon andre nađej; andro pharipen likerem avri; andro modlitbi ma preačhen. ¹³ Sthoven tumen pre oda, so kempel le phralenge. Phundraven tumare khera prekal o cudza manuša a den len pačiv.

¹⁴ Žehņinen olenge, ko pre tumende džan, žehņinen a ma košen. ¹⁵ Radisałon olenca, ko radisałon, a roven olenca, ko roven. ¹⁶ Mi el tumen jekh gondolišagos maškar peste. Ma hazden tumen upre, ale achalaon the olen, ko hine slabeder. Ma aven godaver korkore prekal peste.

¹⁷ Ńikaske ma den pale o nalačo vaš o nalačo. Ale keren oda, so hin lačo angle savore manuša. ¹⁸ Te pes oda del a te oda hin pre tumende, dživen savore manušenca andro smirom. ¹⁹ Mire lače phralale, ma visaren avrenge pale o nalačhipen, ale muken oda le Devleskra cholake. Se hin pisimen: „*Me man pomstina, me lenge dava pale.*“ phenel o Raj.

²⁰ Vašoda, te hino tiro Ńeprijateljis bokhalo, de les te chal, a te hino smedno, de les te pijel.

Bo te kada kereha, čhiveha leske pro šero o jagale angara.

²¹ Ma domuk, hoj o nalačhipen tut te thovel tele, ale le lačhipnaha thov tele o nalačhipen.

13

Te poddel pes le autoritenge

¹ Sako pes mi poddel le svetoskre autoritenge. Bo Ńiko na lidžal korkoro pestar, te leske oda o Del na domuklahas. Sako hino ačhado le Devlestar. ² Avke sako, ko pes ačhavel pro autoriti, ačhavel pes the pre oda, so o Del prikazinda, bo ov le autoriten ačhada. Ola, ko na šunen, anen pre peste o sudos. ³ Ola, ko keren o lačo, pes na mušinen te daral le autoritendar, ale ola, ko keren o nalačo. Na kames tut te daral le autoritendar? Akor, ker o lačo a lašarena tut, ⁴ bo on hine le Devleskre služobņika

tuke pro lačo. Ale te keres oda, so nane lačo, dara tut, bo na hijaba hordinen e šabla. On hine le Devleskre služobnika, save sikaven le Devleskri choľi olenge, ko keren o nalačo. ⁵ Vašoda pes igen kempel te poddel na ča vaš le Devleskri choľi, ale the vašoda, bo andro jilo džanes, hoj oda hin mištes.

⁶ Se vašoda počinen the o daňe, bo on hine le Devleskre služobnika, save keren ipen odi buči. ⁷ Den sakoneske oda, so leske kamen: Kaske o daňe, oleske o daňe; kaske o clo, oleske o clo; kaske e pačiv, oleske e pačiv; kastar kempel te daral, olestar daran.

Pal o kamiben maškar o phrala

⁸ Ma ačhen űikasko nič te kamel, ča o kamiben jekh ke avreste, bo ko kamel avres, dolikerel calo zakonos. ⁹ Bo o prikazaňja: „*Na kereha lubipen! Na murdareha! Na čoreha! Na žadineha!*“ – savore kala a mek the savore okla prikazaňja hine andre kada jekh prikazaňje: „*Kameha avres avke sar tut korkores.*“ ¹⁰ Te varekas kames, šoha leske na kereha o nalačo. Vašoda te tut hin o kamiben, akor dolikeres calo zakonos.

O Džives le Kristoskro hino pašes

¹¹ A kada keren, se džanen, hoj imar avľa tumari ora, hoj te ušten andral o soviben. Bo akana hin amaro spaseňje pašeder, sar sas akor, sar pačandilam. ¹² E rat imar oddžal a o džives hino pašeder. Vašoda preačas te kerel o skutki le kalipnaskre a las pre peste o zbraňe le švetloskre. ¹³ Vašoda likeraskes pes rajikanes sar o manuša, save dživen dživese – na andro mulatišagi the andro pijiben; na andro lubipen the andro džungale veci; na andro vesekedišagi the andro hamišagos. ¹⁴ Ale uren tumen andro Raj Ježiš Kristus a ma gondolinen pre oda, sar te kerel o nalače žadosci, save kamel te kerel amaro felos.

14

Te na odsudzinen peskre phralen

¹ Prilen olen, ko hine slaba andro pačaben, a ma vesekedinen tumen lenca vaš oda, sar on gondolinen, so hin lačo, abo nalačo. ² Jekh pačal, hoj šaj chal savoro, a vareko hino slabo andro pačaben a chal ča zeleňina. ³ Oda, ko chal savoro, te na dikhel tele oles, ko na chal. A oda, ko na chal savoro, te na sudzinel oles, ko chal. Se o Del les priiľa. ⁴ Ko sal tu, hoj sudzines avreskre sluhaskes? Ča leskro Raj rozsudzinel či ačhela, abo perela. Ale ačhela, bo o Raj dela les zor, hoj te ačhel.

⁵ Varesave manuša likeraskes varesavo džives bareder sar aver. Aver phenen, hoj savore dživesa hine jekh. Sako mi el zoralo andre oda, sar achalol. ⁶ Ko dolikerel varesavo džives, dolikerel les le Rajeske. Oda, ko chal savoro, del pačiv le Rajes, bo palikerel le Devleske vaš o chaben. Oda, ko na chal savoro, del tiš pačiv le Rajes, bo the ov palikerel le Devleske. ⁷ Bo űiko amendar na dživel korkoro peske a űiko korkoro peske na merel. ⁸ Te dživas, le Rajeske dživas; te meras, le Rajeske meras. Avke či imar dživas, abo meras, sam le Rajeskre. ⁹ Bo vašoda o Kristus the muľa the obdžidilľa, hoj te avel Raj upral o džide the upral o mule.

¹⁰ Ale tu soske sudzines tire phrales? Abo tu, soske tele dikhes tire phrales? Se savore jekhvar ačhaha anglo Del pro sudos. ¹¹ Bo hin pisimen:

*„Vašoda, hoj dživav, phenel o Raj,
dojekh khoč anglal mande bandola
a dojekh čhib viznavinela,
hoj me som o Del.“*

¹² Avke sako amendar odphenela korkoro vaš peste le Devleske vaš oda, sar dživelas.

Ma ker avke, hoj tiro phral te perel

¹³ Vašoda preačas te sudzinel jekh avres. Ale sigeder gondolin pre oda, hoj te na keres vareso, pre soste o phral šaj perel andro pačaben. ¹⁴ Me džanav a pačav, hoj andro Ježiš Kristus korkoro pestar nane nisavo chaben nažužo, ča oleske hin nažužo, ko pačal, hoj oda chaben hin nažužo. ¹⁵ Bo te dukhaves tire phrales vaš o chaben, imar akor na phires andro kamiben. Ma musar tire chabeneha oles, vaš kaske muła o Kristus! ¹⁶ Te na vakeren namištes pre oda, pal soste tumen džanen, hoj hin lačo. ¹⁷ Bo o krališagos le Devleskro nane o chaben the o pijiben, ale o spravodlišagos, o smirom the o radišagos andro Sveto Duchos. ¹⁸ Oda, ko le Kristoske avke služinel, hino pre dzeka le Devleske a o manuša les den pačiv.

¹⁹ Mušinas te džal pal oda, so anel o smirom a jekhetane amen bararel andro pačaben. ²⁰ Ma musar oda, so o Del kerđa, ča vaš o chaben. Se savoro hin žužo, ale nane mištes te chal oda, soha aver šaj perel andro binos. ²¹ Mištes hin te na chal mas, te na pijel mol, aňi te na kerel nič, pre soste šaj perel tiro phral.

²² O pačaben, so tut hin, liker andre tu anglo Del. Bachtalo hin oda, ko pes korkoro na odsudzinel andre oda, pal soste peske gondolinel, hoj hin lačo. ²³ Ale oda, ko pochibinel, sar vareso chal, hino odsudzimen, bo na kerel oda pačabnaha. A savoro, so keras bi o pačaben, hin binos.

15

Te keren oda, so anel lačo avrenge

¹ Te sam zorale andro pačaben, kampil amenge te lidžal o slabišagi olengre, ko hine slaba, a na te avel pre dzeka ča korkore peske. ² Sako amendar mi el pre dzeka avreske pre leskro lačo, hoj les te budinel andro pačaben. ³ Se aňi o Kristus na rodela oda, so leske sas pre dzeka, ale avke sar hin pisimen: „*O dopheňiben olengro, ko tuke dophenen, avla pre mande.*“ ⁴ Se savoro, so sas varekana pisimen, sas pisimen prekal amende, hoj te sikluvas, te likeravas avri, te radisaluvavas a avke amen te avel nađej.

⁵ A o Del, savestar avel e trpezlivost the o radišagos, mi del tumenge te gondolinel maškar peste pre oda jekh, hoj te keras avke, sar kerelas o Ježiš Kristus, ⁶ hoj savoredžene jekhetane te lašaras jekhe hangoha le Devles, le Dades amare Rajeskre le Ježišoskre Kristoskre.

O evaňjelium hin the prekal o aver narodi

⁷ Vašoda prilen jekh avres avke, sar o Kristus tumen priiľa pre slava le Devleskri. ⁸ Bo phenav, hoj o Ježiš Kristus sas o služobňikos le Židenge, vaš oda, hoj te sikavel, hoj o Del vakerel čačipen; a te sikavel, hoj le Devleskre lava, so diňa lengre dadenge, hine čače, ⁹ a hoj o aver narodi vaš leskri milost te lašaren le Devles. Avke sar hin pisimen:

„*Vašoda tut lašarava maškar o narodi
a gilavava tire naveske o chvali.*“

¹⁰ A pale phenel:

„*Narodale, radisal'on leskre manušenca!*“

¹¹ A pale:

„*Lašaren le Devles, savore narodale.
Bararen les, savore manušale!*“

¹² O Izajaš phenel:

„*Avela o potomkos le Izajoskro,
ov lidžala avre naroden
a pre leste pes zmukena o narodi.*“

¹³ A o Del, savo amen del e nađej, tumen mi pherdžarel savore radišagoha the smiromoha andro pačaben, hoj te baron prekal e zor le Svete Duchoskri andre nađej.

Le Pavloskri buči

¹⁴ Phralale mire, the me pačav pal tumende, hoj the tumen san pherde le lačhipnaha a hin tumen savoro prindžaripen, a vašoda šaj sikaven jekh avres. ¹⁵ Me tumenge pisindom sikra zoraleder, bo kamlom tumenge pale te leperel varesave veci prekal e milost, so man diña o Del, ¹⁶ hoj me te avav o služobnikos le Ježišoskro Kristoskro prekal o aver narodi, hoj te služinav sar rašaj le Devleskre evaňjelioske, hoj o narodi te aven e obeta, so šukares voňinel le Devleske a so hiňi pošvecimen le Svete Duchostar.

¹⁷ Vašoda man andro Ježiš Kristus šaj lašarav oleha, so kerav prekal o Del. ¹⁸ Darav man te vakerel vareso aver. Vakerav ča oda, so kerđa o Kristus prekal ma le lavenca the le skutkenca, vaš oda, hoj les o aver narodi te šunen. ¹⁹ O Kristus oda kerđa prekal o zorale zazraki the dīvi, andre zor le Devleskre Duchoskri. Avke chudňom te vakerel le Kristoskro evaňjelium andral o Jeruzalem, dži paš e phuv Illirikum. ²⁰ Furt kamavas te vakerel o evaňjelium pre ola thana, kaj mek na šunde pal o Kristus, hoj te na ačhavav pre avreskro zaklados. ²¹ Avke sar hin pisimen:

*„Ola, kaske na sas vakerdo pal leste, dikhena les
a ola, ko pal leste na šunde, achalona.“*

O Pavol kamel te džal andro Rim

²² Vašoda mange na sas buterval domuklo te džal ke tumende. ²³ Ale akana imar andre kala phuva dokerđom miri buči a imar but berš kamav te džal ke tumende. ²⁴ A džava akor, sar man ela drom andre Špaňjelsko, bo pačav, hoj tumen dikhava, sar predžava prekal tumaro foros, a hoj tumen mange palis pomožinena te džal dureder pro drom. Ale sigeder sar džava, kamav tumenca sikra te radisalol. ²⁵ Akana džav andro Jeruzalem te služinel ode le Devleskre manušenge, ²⁶ bo e Macedonija the e Achaja pes rozhodňinde te kerel zbjerka prekal o čore maškar o phrala andro Jeruzalem. ²⁷ On oda kerde, bo dičholas pes lenge, hoj mištes hin lenge oda te visarel pale. Bo te o aver narodi dochudle le Židengro duchovno barvalipen, ta akor hine dlžna te služinel le Židenge peskre telesne barvalipnaha. ²⁸ Sar kada dokerava a sar lenge dava savore love, so sas prekal lende skidle upre, džava ke tumende a odarik džava andre Špaňjelsko. ²⁹ Džanav, hoj sar avava ke tumende, anava pherdo požehnaňje le Kristoskro.

³⁰ Prekal amaro Raj Ježiš Kristus the prekal o kamiben le Duchoskro, tumen mangav, phralale, hoj tumen jekhetane manca te maren vaš ma andro modlitbi anglo Del. ³¹ Modlinen tumen, hoj te avav avricirdlo andral o vasta le napačabnaskre manušengre andre Judsko. A modlinen tumen, hoj le Devleskre manuša andro Jeruzalem te prilen miri služba palikeribnaha. ³² A modlinen tumen, hoj le Devleskra volatar te avav ke tumende pherdo radišagoha, hoj mange maškar tumende te odpočovinav. ³³ O Del, savo del o smirom, mi el tumenca savorenca. Amen.

16

O pozdravi

¹ Kamav tumenge te phenel pal amari pheň Feba, savi služinel andre khangeri andro foros Kenchrea, ² hoj la te prilen andro nav le Rajeskro, avke sar kempel le Devleskre manušenge. Te lake vareso kampa, andre savoreste lake pomožinen; se oj pomožinda but dženenge a the mange korkoreske.

³ Pozdravinen la Priska the le Akvilas, save manca jekhetane služinen le Ježišoske Kristoske. ⁴ On vaš miro dživipen riskinde the peskro dživipen. Me lenge palikerav, no na ča me, ale the savore khangeri andral o aver narodi.

⁵ Pozdravinen the e khangeri, so hiñi andre lengro kher.

Pozdravinen the le Epainetos, mire lače phrales. Ov sas ešebno andre Azija, ko pačandila andro Kristus.

⁶ Pozdravinen la Maria, savi kerda igen phari buči prekal tumende.

⁷ Pozdravinen le Andronikos the le Junias, save hine Židi avke sar me a sas manca andre bertena, saven o apoštola mištes džanen a on pačandile andro Kristus sigeder sar me.

⁸ Pozdravinen le Amplijatos, mire lače phrales andro Raj.

⁹ Pozdravinen le Urban, savo manca jekhetane kerel e buči le Kristoskri, the le Stachis, mire lače phrales.

¹⁰ Pozdravinen le Appolo, savo presikada peskro pačaben andro Kristus.

Pozdravinen olen, ko hine andro kher ko Aristobulos.

¹¹ Pozdravinen le Herodion, savo hino Židos avke sar me.

Pozdravinen le pačabnaskren andral e famelija le Narcissoskri.

¹² Pozdravinen la Trifajna the la Trifosa, save keren buči prekal o Raj.

Pozdravinen la Persida, mira lača pheña, savi kerda igen but buči prekal o Raj.

¹³ Pozdravinen le Rufos, savo hino avrikidlo le Rajestar, the leskra da, savi hiñi the mange sar daj.

¹⁴ Pozdravinen le Asinkritos, le Flegon, le Hermes, le Patrobas, le Hermas the savore phralen, save hine lenca.

¹⁵ Pozdravinen le Filologos the la Julia, le Nereus the leskra pheña, le Olimpas the savore phralen andro Del, save hine lenca.

¹⁶ Pozdravinen tumen jekh avres le svete čumibnaha.

Pozdravinen tumen savore khangeri le Kristoskre.

¹⁷ Phralale mire, mangav tumen, den pozoris pre ola džene, save rozdelinen o khangeri a maren upre le manušen a džan pre oda sikaviben, so tumen priilan. Obdžan kajse dženen! ¹⁸ Bo kajse manuša na služinen amare Rajeske le Ježišoske Kristoske, ale peskre teloskre žadoscenge. Peskre gule lavenca the šukare vakeribnaha odcirden le pačivale manušen, save hine slaba andro gondolišagos. ¹⁹ Se sako džanel pal tumende, sar šunen le Devles. Vašoda man hin tumendar o radišagos, ale kamav, hoj te džanen, so hin lačo, a te na domuken tumenge o nalačo.

²⁰ O Del, savestar avel o smirom, sig rozpučinela le satan tel tumare pindre.

E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca.

²¹ Pozdravinel tumen o Timoteus, savo manca kerel jekhetane e buči, the o Lucius, o Jason the o Sosipatros, save hine Židi avke sar me.

²² Pozdravinav tumen andro Raj, me o Tercius, savo pisinda kada lil.

²³ Pozdravinel tumen o Gajos, andre saveskro kher pes zdžal e khangeri, a the me ode akana bešav.

Pozdravinel tumen o Erastos, o spravcas le foroskro, a mek the leskro phral o Kvartos.

²⁴ [E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca savorenca.]

O lašariben

²⁵ Slava le Devleske! Ov tumen šaj zoralarel andro pačaben, avke sar vakerav andre miro evaņjelium pal o Ježiš Kristus; avke sar pes sikađa o garudipen, so sas garudo čirlastar. ²⁶ Ale akana oda avla avri prekal oda, so pisenenas o proroka; a

prikazinda oda o večno Del, hoj oda te džanen savore narodi, hoj savore te pačan a te šunen les. ²⁷ Leske, le jekhe godavere Devleske, mi džal e slava prekal o Ježiš Kristus pro furt.
Amen.

Le Pavloskro ešebno lil le Korintanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskra volatar vičindo sar apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, the o phral o Sostenes ² pisinās le Devleskra khangerake andro foros Korint, olenge, ko hine vičinde, hoj te aven le Devleskre manuša andro Ježiš Kristus, the savorenge, save bararen o nav amare the lengre Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro pre dojekh than:

³ Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiš Kristus, peskri milost' the smirom!

⁴ Na preačhav te palikerel mire Devleske vaš tumenge, vaš le Devleskri milost', so tumenge sas diñi andro Ježiš Kristus. ⁵ Bo andre leste ačhilan barvale andre savoreste, andre dojekh lav the andre dojekh prindžaripen. ⁶ O svedectvos pal o Kristus hino zoralo maškar tumende, ⁷ vašoda na chibalinel tumenge nisavo duchovno daros, sar užaren pre amaro Raj Ježiš Kristus, hoj pes sikavela. ⁸ Ov tumen dela zor andro pačaben dži o koñec. Likerela tumen avke, hoj na ela pre tumende so te phenel andro Džives amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ⁹ Le Devleske šaj pačan. Ov tumen vičinda, hoj te dživen jekhetane leskre Čaha, le Ježišoha Kristoha, amare Rajeha.

Jekh le Pavloskro a aver le Apolloskro

¹⁰ Phralale, mangav tumen andro nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, hoj savoredžene te vakeren jekh, hoj tumen te na vesekedinen maškar peste. Aven jekhetane andre savoreste, andre jekh gondolišagos, hoj oda jekh te kamen a te roden. ¹¹ Bo dodžanlom man la Chloakra famelijatar, phralale, hoj hin maškar tumende o vesekedišagi. ¹² Oleha kamav te phenel, hoj sako tumendar phenel: „Me som le Pavloskro,“ abo: „Me som le Apolloskro,“ a aver: „Me le Peteriskro*,“ a mek aver: „Me le Kristoskro!“

¹³ Či hino o Kristus rozđelimen? Či sas o Pavol vaš tumenge ukrižimen? Abo san bolde andro nav le Pavloskro? ¹⁴ Palikerav le Devleske, hoj ņikas tumendar na boldom, ča le Krispus the le Gajos, ¹⁵ hoj ņiko te na phenel, hoj sanas bolde andre miro nav. ¹⁶ No, mek boldom the le Štefan leskra famelijaha a buter imar na džanav, či mek boldom varekas avres. ¹⁷ Bo o Kristus man na bičhađa te bolel, ale te vakerele o evaņjelium, na andro manušengre godaver lava, hoj o kerestos le Kristoskro te na našavel peskri zor.

O Kristus – le Devleskri zor the le Devleskro godaveripen

¹⁸ Se o lav pal o kerestos hin diliņipen prekal ola, ko meren, ale prekal amende, save avaha zachrañimen, hin le Devleskri zor. ¹⁹ Bo hin pisimen:

*„Zñičinava o godaveripen le godavere manušengro
a e godi le godavere manušengri odčhivava.“*

²⁰ Kaj hino o godaver? Kaj o avrisikado andro zakonos? Kaj ola, ko avke bares vakeren andre kada svetos? Či na visarda o Del o godaveripen kale svetoskro pro diliņipen? ²¹ Bo andre peskro godaveripen o Del kerđa, hoj o manuša les te na sprindžaren peskre godaveripnaha, ale sas leske pre dzeka, hoj te aven spasimen

* **1:12** 1,12 E grecko čhib: le Kefasoskro

prekal o kazimen lav, so lenge dičhol sar diliņipen. ²² Bo o Židi mangel o zazraki a o Greki roden o godaveripen. ²³ Ale amen vakeras pal o ukrižimen Kristus: O Židi pre oda rušen a le Grekenge oda hin diliņipen. ²⁴ Ale olenge, kas o Del vičindā, le Židenge the le Grekenge, hin o Kristus le Devleskri zor the le Devleskro godaveripen. ²⁵ Bo oda, so dičhol sar diliņipen le Devleskro, hin godavereder sar le manušengro godaveripen. A oda, so dičhol sar o slabišagos le Devleskro, hin zoraleder sar le manušengri zor.

²⁶ Se dikhen, phralale, save sanas, sar tumen o Del vičindā! Pal oda, sar dikhen o manuša, nane maškar tumende but avrisikade, abo zorale, vaj bare manuša. ²⁷ Ale o Del peske kidņa avri oda, so hin dilino andro svetos, hoj pes te ladžan o godaver, a so hin slabo andro svetos, oda peske o Del kidņa avri, hoj pes te ladžan o zorale. ²⁸ O Del peske kidņa avri oda, so hin teledikhlo andro svetos a odčhido, oda, so o svetos na likerel ņisoske, hoj te zničinel oda, so o svetos likerel varesoske, ²⁹ hoj pes anglo Del ņiko te na lašarel. ³⁰ Ale le Devlestar san andro Ježiš Kristus, savo ačiļa amaro godaveripen. Andro Kristus sam ospravedlņimen, pošvecimen the avricinde, ³¹ hoj te avel avke, sar hin pisimen: „Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.“

2

O evaņjelium pal o ukrižimen Kristus

¹ The me, phralale, sar avlōm ke tumende te vakerele le Devleskro garudo čačipen, na avlōm les te vakerele bare lavenca, abo bare godaveripnaha. ² Phendōm mange, hoj maškar tumende na vakera va nič aver, ča pal o Ježiš Kristus, savo sas primardo pro kerestos. ³ Sar avlōm ke tumende, avlōm andro slabišagos – daravas man the izdravas. ⁴ Mire lava the miri kazeņ na sas andro godaver the presvedčiva lava, ale andro Duchos le Devleskro, savo sikavelas peskri zor, ⁵ hoj tumaro pačaben te na ačhaven pro godaveripen le manušeskro, ale pre zor le Devleskri.

Le Duchoskro godaveripen

⁶ Ale amen vakeras o godaveripen maškar ola, ko imar podbarile andro pačaben, ale na o godaveripen kale svetoskro, abo le bare rajengro andral kada svetos, save našlon. ⁷ Ale vakeras le Devleskro garudo godaveripen, so o Del diņa pre amari slava mek angloda, sar sas kerdo o svetos. ⁸ A ņiko le rajendar pre kada svetos na prindžarel oda godaveripen. Bo te les prindžardehas, ta akor na ukrižindehas amare Rajes, saveske džal e slava. ⁹ Ale avke sar hin pisimen:

„Aņi e jakh na dikhla,
 aņi o kan na šundā,
 mek aņi andro jilo le manušeskro na avla,
 so o Del pripravindā
 olenge, ko les kamen.“

¹⁰ Ale o Del oda sikađa amenge prekal peskro Duchos, bo o Duchos skuminel savoro, the o garude veci le Devleskre.

¹¹ Bo ko džanel, so hin andro manuš, te na o duchos le manušeskro, so hin andre leste? Avke the le Devleskre veci na prindžarel ņiko, ča o Duchos le Devleskro. ¹² A amen na chudņam le duchos kale svetostar, ale le Duchos, savo hin le Devlestar, hoj te prindžaras savoro, so amenge o Del diņa. ¹³ Pal oda the vakeras, ale na ajse lavenca, so hin le manušeskro godaveripnastar, ale ole lavenca, so siklilam le Duchostar. Avke sikavas le Duchoskre čačipena olenge, kas hin o Duchos. ¹⁴ Ale o telesno manuš na achalol oda, so kamel le Devleskro Duchos, bo oda hin leske diliņipen. Našti oda sprindžarel, bo oda kampil te achalol andro Duchos. ¹⁵ O manuš, savo dživel andro

Duchos, džanel te sudzinel savore veci, ale les naši sudzinel o telesno manuš. ¹⁶ Avke sar hin pisimen:

„Se ko prindžarda e godi le Rajeskri,
hoj les te sikavel?“

No amen hin e godi le Kristoskri.

3

O služobníka le Devleskre

¹ A me, phralale, naši ke tumende vakerdom sar ke ola, ko dživen pal o Duchos, ale sar ke ola, ko hine telesna a mek hine cikne čhavore andro Kristus. ² Karminavas tumen le thudeha a na le zorale chabeneha, bo mek oda naši chaľan. Aňi akana naši chan, ³ bo mek furt san telesna. Bo te hin maškar tumende e zavist the o vesekeďišagi, či mek na san telesna a či na keren avke sar o nipi andro svetos? ⁴ Bo te vareko phenel: „Me som le Pavloskro!“ a aver phenel: „Me le Apolloskro!“ – či na keren avke sar o nipi andro svetos?

⁵ Se ko hin o Apollo? A ko hin o Pavol? On hine o služobníka, prekal save pačandil'an. A oda sako avke, sar leske diňa o Raj. ⁶ Me sadzinavas a o Apollo polivinelas, ale o Del diňa, hoj te barol. ⁷ A vašoda oda manuš, ko sadzinel nane nič, aňi oda, ko polivinel, ale o Del, savo del, hoj te barol. ⁸ No oda, ko sadzinel the oda, ko polivinel, hine jekh. Ale sako chudela peskro počiniben pal oda, sar kerelas peskri buči. ⁹ Bo amen keras e buči jekhetane le Devleha a tumen san le Devleskri maľa the le Devleskri stavba.

¹⁰ Andral e milosť le Devleskri, so mange sas diňi, sar godaver stavitelis thodom o zaklados a aver dženo upre ačhavel. Ale sako mi dikhel, sar upre ačhavel. ¹¹ Bo ňiko naši thovel aver zaklados sar oda, so imar hin thodo, a oda hin o Ježiš Kristus. ¹² Či vareko pre oda zaklados ačhavel o somnakaj, o rup, o vzacna bara, o kašt, o phus, abo e šuki čar: ¹³ Sakoneskri buči pes jekhvar sikavela. Bo andro Džives le Kristoskro dojekhe manušeskri buči pes skušinelavri andre jag a odi jag sikavela, savi odi buči hiňi. ¹⁴ Te odi buči, so varesavo manuš kerďa pre oda zaklados, likerela avri, chudela o počiniben. ¹⁵ Ale te varesave manušeske e buči zlabola, našavela o počiniben, ale ov korkoro ela zachraňimen, no avke, sar te ulahas avricirdlo andral e jag.

¹⁶ So na džanen, hoj tumen san le Devleskro chramos a hoj o Duchos le Devleskro dživel andre tumende? ¹⁷ Te vareko musarel le Devleskro chramos, oles o Del musarela, bo o chramos le Devleskro hino sveto a oda san tumen.

¹⁸ ňiko pes korkoro te na klaminel! Te peske maškar tumende vareko gondolinel, hoj hino godaver pre kada svetos, mi ačhel dilino, hoj te avel godaver. ¹⁹ Bo o godaveripen kale svetoskro hin diliňipen anglo Del. Bo hin pisimen: „O Del zachudel le godaveren andre lengro godaveripen.“ ²⁰ A pale: „O Raj džanel, hoj o gondolišagi le godaverengre nane pre ňisoste.“ ²¹ Vašoda pes ňiko te na lašarel le manušenca. Bo savoro hin tumaro: ²² Či o Pavol, vaj o Apollo, abo o Peter*; vaj o svetos, či o dživipen, vaj o meriben; či ola veci, so hine akana; abo ola, so mekča ena – savoro hin tumaro, ²³ ale tumen san le Kristoskre a o Kristus le Devleskro.

4

E služba le apoštolengri

¹ A vašoda tumen pal amende gondolinen avke sar pal o služobníka le Kristoskre the sar pal o spravci, savende hin le Devleskre garude čačipena. ² Le spravcendar pes užarel, hoj te aven pačivale peskre rajenge. ³ Mange na džal pal oda, či man

* 3:22 3,22 E grecko čhib: o Kefas

sudzinen tumen abo o manuškro sudos. Ale aňi korkoro man na sudzinav, ⁴ bo hin man žužo svedomje, ale oleha na kamav te phenel, hoj som bi e chiba. Se oda, ko man sudzinel, hin o Raj. ⁵ Vašoda ma sudzinen nič anglal, medik na avela o Raj a anela pro švetlos oda, so hin garudo andro kalipen, a sikavela, so peske gondolinenas o manuša andro jile. Palis chudela sako le Devlestar peskro lašariben.

⁶ Phralale, kada phendom prekal tumende a sikađom pre ma the pro Apollo, hoj amendar te siklon kada prislovje: „Ma džan dureder sar oda, so hin pisimen.“ Hoj pes niko te na lašarel varekaha a avres te na dikhel tele. ⁷ Bo ko tutar kerđa bareder avrestar? A so tut hin, so na chudňal? A te oda chudňal, soske tut lašares, sar te oda na chudňalas?

⁸ Imar tumen hin savoro, so tumenge kempel? Imar barvalilan? Imar chudňan te kralinel bijal amende? No kamlomas, hoj čačas te kralinen a hoj amen te kralinas jekhetane tumenca! ⁹ Bo avke pes mange dičhol, sar te amen, le apoštolen, diňahas o Del oda nekostatneder than: Sar olen, ko hine odsudzimen pro meriben. Bo sam sar o divadlos cale svetoske, le aňjelenge the le manušenge. ¹⁰ Amen sam diline vaš o Kristus a tumen san godaver andro Kristus; amen slaba a tumen zorale; amen tele dikhen a tumen lašaren. ¹¹ Dži akana sam bokhale, smedna a lange; sam marde a phiras than thanestar. ¹² Keras phares buči peskre vastenca; rakinan amenge, amen žehňinas; džan pre amende, amen zlidžas; ¹³ sar amen košen, amen lenge odphenas šukar lavenca. Ačhilam sar o šmeci le svetoskre; sam odčhide savorendar dži akana.

¹⁴ Me na pisinav kada vaš oda, hoj tumen te anav andre ladž, ale hoj tumenge te dovakerav sar mire čhavage, saven kamav. ¹⁵ Kajte tumen ulahas deš ezera (10 000) manuša, save tumen sikadehas pal o pačaben andro Kristus, no našti tumen avel but dada, bo me tumen andom pro svetos andro Ježiš Kristus prekal o evaňjelium. ¹⁶ Mangav tumen: Keren avke sar me. ¹⁷ Vašoda tumenge bičhadom le Timoteus, mire čhas, saves kamav a savo hino pačivalo andro Raj. Ov tumenge leperela, sar me dživav andro Ježiš Kristus – oda, so sikavav vsadzik andre dojekh khangeri.

¹⁸ Varesave džene tumendar ačhile barikane, bo peske gondolinen, hoj na avava ke tumende. ¹⁹ Te oda o Raj kamela, avava ke tumende sig a palis sprindžarava e zor ole barikane manušengri, a na ča lengre lava. ²⁰ Bo o krališagos le Devleskro nane andro lava, ale andre zor. ²¹ So kamen? Kamen, hoj te avav ke tumende la pacaha, abo le kamibnaha the le jemne duchoha?

5

Pal o lubipen andre khangeri

¹ Šundom, hoj hin maškar tumende o lubipen a oda ajso lubipen, savo nane mek aňi maškar o napačabnaskre. Phenav pal oda, hoj vareko tumendar dživel peskre dadeskra romňaha. ² A mek tumen lašaren? Na ulahas feder, hoj te roven a te čhiven avri tumendar ole dženes, ko oda kerđa? ³ Bo kajte na som maškar tumende, som tumenca andro duchos, sar te ode ulomas a imar sudzindom oles, ko oda kerđa. ⁴ Sar tumen zdžana the mire duchoha, kempel andro nav the andre zor amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri ⁵ te del ole manušes le satanoske, hoj leskro telos te avel zničimen, hoj leskro duchos te avel zachraňimen andro džives amare Rajeskro.

⁶ Oda, soha tumen lašaren, nane lačo. So, na džanen, hoj sikra kvasos anel upre calo chumer? ⁷ Odčhiven tumendar o purano kvasos, hoj te aven o nevo chumer, bo tumen san o maro bi o kvasos. Se the o Kristus, amaro Patradakro Bakroro, sas murdardo vaš amenge. ⁸ Vašoda te na likereras o inepos le purane kvasoha, andre savo hin o binos the o naláčhipen. Ale likereras o inepos ole mareha, so hino bi o kvasos, andro žužipen the čačipen.

⁹ Pisindom tumenge andro lil, hoj tumen te na chal nič le lubarenca, ¹⁰ ale na gondolinav pal o lubara andral kada svetos, abo pal ola, ko hine izdrade pal o love, abo pal o živaña, abo pal o modlara andro svetos, bo akor mušindanas te džal het andral o svetos. ¹¹ Ale pisindom tumenge, hoj tumen te na zdžan ole dženeha, savo pal peste phenel, hoj hino phral – ale hino lubaris, hino izdrado pal o love, abo modlaris, abo košel a pijel, abo hino živañis. Kajse dženenca aňi ma chan!

¹² Bo so man hin andre oda, hoj te sudzinav olen, ko nane andre khangeri? Ale andre khangeri mušinas te sudzinel o binos. ¹³ A olen, ko hine avri, sudzinel o Del. „Čhiven ole nalačhe manušes tumendar avri!“

6

Pal o sudi maškar o phrala

¹ Te varekas tumendar hin vareso avreha, sar pes šaj sudzinel anglo napačabnaskre manuša a na anglo pačabnaskre? ² Či so, na džanen, hoj o pačabnaskre manuša sudzinena o svetos? A te tumen sudzinena o svetos, ta na džanen te rozsudzinel aňi oda nekcikneder? ³ So na džanen, hoj sudzinaha le aňjelen? Ta keci buter o veci kale džživipnaskre? ⁴ Sar džan pro sudos vaš o veci kale džživipnaskre, soske tumen den te sudzinel ajsenge, save nane nič andre khangeri? ⁵ Phenav oda, hoj tumen te ladžan! So, nane maškar tumende aňi jekh godaver manuš, savo džanel te rozsudzinel o veci maškar peskre phrala? ⁶ Ale o phral pes sudzinel le phraleha a mek ke oda anglo napačabnaskre?

⁷ Se imar ča oleha prehrajdán, hoj tumen sudzinen maškar peste. Soske radeder na cerpinen o dukha? Soske radeder na zlidžan o nalačhipen? ⁸ Ale tumen keren o nalačo a dukhaven le phralen. ⁹ So na džanen, hoj o načačipnaskre na zdedinena o krališagos le Devleskro? Ma klaminen tumen korkoren! O binošna manuša na zdedinena o krališagos le Devleskro: Aňi o lubara, aňi o modlara, aňi ola, ko keren lubipen pašal o rom vaj pašal e romňi, aňi o homoseksuala, aňi ola, ko lenca oda keren, ¹⁰ aňi ola, ko čoren, aňi ola, ko izdran pal o love, aňi o pijaka, aňi ola, ko košen, aňi o živaña. Ńiko kajse dženenendar na zdedinela o krališagos le Devleskro. ¹¹ A varesave džene tumendar sanas ajse. Ale akana sanas olestar obžuzarde, pošvecimen the ospravedlňimen andro nav le Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro the andro Duchos amare Devleskro.

O telos hin o chramos le Duchoskro

¹² „Savoro šaj kerav, no na savoro mange hin pro lačo.“ „Savoro šaj kerav, ale me na avava űisoske otrokos.“ ¹³ „O chabena hin prekal o per a o per hin prekal o chabena!“ Ale o Del zničanela soduj. No o telos nane prekal o lubipen, ale prekal o Raj, a o Raj prekal o telos. ¹⁴ O Del uštađa le Rajes andral o meriben a the amen uštavela peskra zoraha. ¹⁵ So na džanen, hoj tumare tela hine o kotora le Kristoskre telostar? Či šaj lav o kotora le Kristoskre telostar a kerava lendar o kotora la lubňakre? Šoha na! ¹⁶ Abo so na džanen, hoj oda, ko del peskro telos la lubňake, hino laha jekh telos? Se hin pisimen: „Ola duj džene ena jekh telos.“ ¹⁷ A oda, ko pes podel le Rajeske, hino leha jekh duchos.

¹⁸ Denašen het le lubipnastar! Dojekh aver binos, savo kerđahas o manuš, na kerel peskre teloske, ale ko kerel o lubipen, kerel binos korkoro pre peskro telos. ¹⁹ So na džanen, hoj tumaro telos hino o chramos le Svete Duchoskro, savo hino andre tumende a saves tumenge diňa o Del? Tumen na patrinen korkore tumenge! ²⁰ Sanas avricinde bare počičibnaha. Vašoda lašaren le Devles tumare teloha [the tumare duchoha, bo the o duchos the o telos hin le Devleskro].

7

Pal o veradune

¹ Akana pal oda, so mange pisindan. Mištes ulahas, te le muršes na elas nič la džuvlaha. ² Ale vaš oda, hoj pes te na kerel o lubipen, mi el dojekhe muršes leskri romni a dojekha džuvla lakro rom. ³ O murš mi kerel oda, so kampil peskra romňake, a the e džuvli mi kerel avke peskre romeske. ⁴ E džuvli nane raňi peskre teloske, ale lakro rom – aňi o murš nane raj peskre teloske, ale leskri romni. ⁵ Ma odphenen pes jekh avreske, ča te sodujđzene oda kamena pre varesavo časos, hoj tumen te modlinen, a palis tumen pale zdžan, hoj tumen te na pokušinel o satan, sar bijal oda našti likerena avri. ⁶ Kada nane prikazis, ale phenav, hoj kavke oda šaj keren. ⁷ Kamlomas, hoj savore manuša te aven sar me, ale sakones hin le Devlestar peskro daros: Jekhes kajso daros a avres aver.

⁸ Ale phenav olenge, ko nane veradune, the le vdovenge, hoj feder prekal lende ela, te ačhena korkore avke sar me. ⁹ Ale te pes na džanen te zlikerel, mi džan romeste, bo feder hin te džal romeste sar te labol la žadoscaha.

¹⁰ Prekal o veradune manuša dav prikazaňje, so nane mandar, ale le Rajestar: E džuvli pes te na rozdžal peskre romeha. ¹¹ Ale kajte pes rozgelahas, mi ačhel bi o rom, abo pes mi sthovel pale peskre romeha, a o murš pes te na rozdžal peskra romňaha.

¹² A okleng phenav me, na o Raj: Te hin varesave phrales romni, savi na pačal, a oj leha kamel te dživel, te na pes laha rozdžal. ¹³ A te hin varesava džuvla ajso rom, savo na pačal, a ov laha kamel te dživel, te na pes leha rozdžal. ¹⁴ Bo o napačabnaskro murš hino pošvecimen prekal peskri romni a e napačabnaskri džuvli hiňi pošvecimen prekal peskro rom. Te oda na ulahas avke, tumare čhave ulehas nažuže, ale akana hine sveta.

¹⁵ Ale te o napačabnaskro pes kamel te rozdžal, ta pes mi rozdžal. Andre kajse veci o pačabnaskro phral abo pheň nane phandle, se o Del amen vičinda te dživel andro smirom. ¹⁶ Bo sar šaj džanes, džuvlije, či zachraňineha tire romes? Abo tu, muršeja, sar šaj džanes, či zachraňineha tira romňa?

¹⁷ Sako tumendar mi dživel avke, sar leske oda diňa o Raj – sako avke, sar les o Del vičinda. Kada hin, so sikavav andre savore khangera. ¹⁸ Sas vareko vičimen sar obrezimen? Te na oda garuvel andre. Abo sas vareko vičimen sar naobrezimen? Te na pes del te obrezinel. ¹⁹ Bo na džal pal oda, či hino o manuš obrezimen abo nane, ale džal pal oda, či dolikerel le Devleskre prikazaňja. ²⁰ Sako mi ačhel andre oda, andre soste sas vičimen.

²¹ Salas vičimen sar otrokos? Ma trapin tut oleha! Ale te šaj kerdalas, hoj te aves slobodno, ker oda. ²² Bo o otrokos, savo sas vičimen le Rajestar, hino slobodno andro Raj a avke the o slobodno manuš, savo sas vičimen, hino otrokos le Kristoskro. ²³ Bo o Kristus vaš tumenge but počinda. Ma aven otroka le manušenge! ²⁴ Phralale, sako mi ačhel andre oda, andre soste sas paš o Del vičimen.

²⁵ Prekal o manuša, save nane veradune: Man nane le Rajestar prikazaňja. No phenava sar oda, ko chudňa e milost le Rajeskri, hoj te avel verno: ²⁶ Gondolinav mange, hoj mištes hin prekal o manuš vaš ola pharipena, so hin akana, hoj te ačhel bi e romni. ²⁷ Sal veraduno? Ma kam tut laha te rozdžal. Na sal veraduno? Ma rode romňa. ²⁸ Ale te iňalas romňa, na kerdal binos. A te džala e pačivali čhaj romeste, na kerdal binos. Ale kajsen ela pharipen andro telos a me tumen kamav olestar te chraňinel.

²⁹ Ale kada tumenge phenav, phralale, hoj imar amen nane but časos. A akanastar ola, kas hin romňija, mi dživen avke, sar te len na elas romňija. ³⁰ Ola, ko roven, sar te na rovenas; ola, ko radisaľon, sar te na radisaľonas; ola, ko cinavkeren, sar te len

nič na elas; a ola, ³¹ ko uživinen avri kada svetos, sar te les na uživinenas. Bo avke, sar akana hino kada svetos, imar but na ačhela.

³² Me kamlomas, hoj te aven bi o starišagi. Oda, ko hino bi e romni, starinel pes pal oda, so hin le Rajeskro, hoj te avel pre dzeka le Rajeske. ³³ Ale oda, ko ila romna, starinel pes pal o veci le svetoskre, sar te avel pre dzeka la romnake. ³⁴ Akor hin leskro jilo rozdelimen. E pačivali džuvli vaj odi džuvli, sava nane rom, pes starinel pal o veci le Rajeskre, hoj te avel sveto the le teloha the le duchoha. Ale odi, savi geła romeste, starinel pes pal o veci le svetoskre, sar te avel pre dzeka le romeske. ³⁵ Ale kada phenav na vašoda, hoj tumenge te phandav e šparga andre meň, ale pre tumaro lačo, hoj te dživen mištes a šukares tumen te likerem le Rajestar, hoj te na gondolinen pre aver.

³⁶ Te varesavo manuš phirel pačivala čhaha a našti pes zlikerel a lake imar hin o berša, ta mi lel peske la romnake te šunel andro jilo, hoj mušinel avke te kerel. Oleha na kerela nisavo binos. ³⁷ Te peske o manuš andro jilo phenel, hoj la na kamel te lel romnake, a hino zoralo pes te zlikerel a phenda peske andro jilo, hoj la mukela te ačhel pačivali, mištes kerel. ³⁸ O manuš, savo peske lel romna, mištes kerel. Ko peske na lel romna, kerel meksa feder.

³⁹ E džuvli hiňi phandli ko rom dži akor, medik lake o rom dživel. Ale te lake muľahas o rom, hiňi slobodno a šaj džal romeste, pal kaste kamel, ale ča pal oda, ko hino andro Raj. ⁴⁰ No me oda dikhav avke, hoj ela bachtaleder, te ačhela slobodno. A gondolinav mange, hoj the man hin le Devleskro Duchos.

8

Pal o chaben

¹ A pal oda mas, so pes obetinel le modlenge, džanas, hoj amen hin savoren o prindžaripen. No o prindžaripen lidžal ko baripen, ale o kamiben budinel. ² Oda manuš, ko peske gondolinel, hoj vareso džanel, ov mek na sprindžarda avke, sar kampil te sprindžarel. ³ Ale ko le Devles kamel, oles o Del prindžarel.

⁴ A pal oda chaben, so sas obetimen le modlenge: Amen džanas, hoj o modli pre kada svetos nane nič a hoj nane aver del, bo hin ča jekh Del. ⁵ Bo kajte hin „devla“, saven o manuša len sar devlen, či pro ņebos vaj pre phuv – a kajte hin but ajse „devla“ the „raja“ –, ⁶ ale amen hin ča jekh Del, o Dad. Lestar hin savoro a the amen dživas prekal leste. A hin ča jekh Raj, o Ježiš Kristus, prekal kaste hin savoro a the amen dživas lestar.

⁷ Ale na sako prindžarel kada čačipen. Vareko mek dži akana hine sikade te chal o mas avke, sar te oda mas ulahas čačes obetimen le modlenge, a vaš oda, hoj lengro svedomje hino slabo, hino oleha melardo. ⁸ Ale o chaben amen na anel pašeder ko Del, bo te na chaha, nič na našavaha, a te chaha, nič na dochudaha.

⁹ Ča den tumenge pozoris, hoj kadi tumari sloboda te na anel andro binos le slaben. ¹⁰ Bo te hin tut prindžaripen, a vareko, saves hin slabo svedomje, tut dikhela te bešel pal o skamind andro modlakro chamos: Či ov na chala tiš ole masestar, so sas obetimen le modlenge? ¹¹ A avke tiro slabo phral, vaš savo muľa o Kristus, ela zničimen angle tiro prindžaripen. ¹² Te kavke keren binos pro phrala a dukhaven lengro slabo svedomje, hin tumen binos the anglo Kristus. ¹³ Vašoda, te oda, so me chav, anel mire phrales andro binos, ta akor šoha na chava oda mas, hoj te na perel miro phral andro binos.

9

O pravos le apoštoloskro

¹ Či na som slobodno manuš? Či na som apoštolos? Či na dikhłom le Ježiš, amare Rajes? Či na san tumen o ovocje mira bučakro andro Raj? ² Te na som apoštolos avrenge, no tumenge som. Se tumen san e pečat, savi sikavel pre ma, hoj som apoštolos andro Raj.

³ Sar man o manuša sudzinen, me lenge phenav kada: ⁴ Či nane man pravos, hoj man te den o chaben the o pijiben vaš miri buči? ⁵ Či amen nane pravos te kidel peha pačabnaskra džuvla avke, sar oda keren the okla apoštola the o phrala le Rajeskre a the o Peter? ⁶ Abo so, ča me the o Barnabaš mušinas te kerel buči, hoj amen te avel pro dživipen?

⁷ Savo slugadīs peske korkoro počinel savoro peskre lovendar? Ko sadzinel e viñica a na chal lakre ulipnastar? Abo ko pes starinel pal o bakre a na pijel lengre thudestar? ⁸ Phenav oda ča sar manuš? Či na phenel oda the o zakonos? ⁹ Bo andro zakonos le Mojžišoskro hin pisimen: „*Na phandeha o piskos la gurumñake, savi kerel buči, hoj te na chal.*“ Či pes o Del starinel ča pal o gurumña? ¹⁰ Či oda na vakerel prekal amende? Se prekal amende sas pisimen: „Oda, ko orinel, a the oda, ko marel avri o zrnos, mi kerel peskri buči andre nađej, hoj chudela peskro kotor le ulipnastar.“ ¹¹ Te amen maškar tumende sadzinahas oda duchovno, ta akor oda ulahas ajsi bari veca te tumendar amen ilamas o veci, save kempel le teloske? ¹² Te aver dženen hin pravos te lel oda tumendar, ta so buter amen? No amen na viužindam oda pravos, ale savoro zlidžas vaš oda, hoj te na zaačhavas o evaňjelium le Kristoskro.

¹³ So na džanen, hoj ola, ko služinen andro chramos, chan o chaben andral o chramos a ola, ko keren buči paš o oltaris, šaj chan le obetendar? ¹⁴ Avke the o Raj prikazinda, hoj ola, ko kazinen o evaňjelium, te dživen le evaňjeliostar.

¹⁵ Ale me na viužindom aňi jekh kale pravostar. Aňi kada na pisindom vaš oda, hoj mange oda avke te keren. Bo feder mange ulahas te merel, sar oda, hoj mange vareko te musarel kada miro lašariben. ¹⁶ Bo sar vakerav o evaňjelium, nane man soha pes te lašarel, bo mušinav oda te kerel, ale vigos mange ulahas, te les na vakerdomas. ¹⁷ Te oda kerav korkoro mandar, chudav vaš oda o počiniben. Ale te oda kerav, bo mušinav, kerav ča oda, so mange sas dino le Devlestar. ¹⁸ Akor so hin miro počiniben? Me na lav nisave love vaš oda, hoj vakerav o evaňjelium le Kristoskro. Kajte mange oda ola bučatar patrinel, me oda na lav, kajte šaj ilomas.

¹⁹ Me som slobodno manuš a na som ñikaske otrokos, ale me mandar kerdom sakoneskro otrokos, hoj te dochudav so mek buter manušen. ²⁰ Prekal o Židi ačhilom sar Židos, hoj te dochudav le Židen. Prekal ola, ko hine tel o zakonos, ačhilom, sar te ulomas the me tel o zakonos – kajte na som tel o zakonos –, hoj te dochudav olen, ko hine tel o zakonos. ²¹ Prekal ola, ko hine bi o zakonos, ačhilom sar te bi o zakonos – kajte na som bi o zakonos le Devleskro, ale som tel o zakonos le Kristoskro –, hoj te dochudav olen, ko hine bi o zakonos. ²² Prekal o slaba ačhilom slabo, hoj te dochudav le slaben. Prekal savorende ačhilom savoro, hoj te zachrañinav bajča varesaven. ²³ Savoro kerav prekal o evaňjelium, hoj lestar te avav požehñimen the me.

²⁴ Se džanen, hoj but džene denašen pro preteki, ale ča jekh lendar chudela e cena. Vašoda denašen avke, hoj la te dochuden. ²⁵ Dojekh pretekaris pes mušinel te zlíkerel savorestar. On oda keren vašoda, bo kamen te chudel e koruna, so našlola, ale amen chudaha ajsi koruna, so ačhela pro furt. ²⁶ Vašoda me denašav rovnones, hoj te dodžav andro cielos, a demavav avke, hoj te trañinav, a na ča avke andro luftos. ²⁷ Marav miro telos avke, hoj man te šunel, bo našti avrenge pal oda kazinav, te me korkoro na dochudava e cena.

10

Te na služinen le modleng

¹ Kamav, phralale, hoj te džanen, hoj savore amare dada sas tel e chmara a savore pregele prekal o moros. ² Savore sas bolde andro Mojžiš, sar sas bolde andre chmara the andro moros. ³ Savore chanas oda jekh duchovno chaben ⁴ a savore pijenas oda jekh duchovno pijiben, bo pijenas andral e duchovno skala, so džalas pal lende – a odi skala sas o Kristus. ⁵ Ale buter džene lendar na sas pre dzeka le Devleske a mule pre pušta.

⁶ Kada savoro pes ačhiła prekal amende, vaš oda, hoj te na kamas o nalačhipen, avke sar on. ⁷ Añi ma aven modlara, sar varesave lendar sas. Avke sar hin pisimen: „O manuša peske bešle, hoj te chan a te pijen; palis uštile a khelenas džungales the bi e ladž jekh avreha.“ ⁸ Añi te na keras o lubipen, sar varesave lendar kerenas a tel jekh džives lendar mule avri 23 000 manuša. ⁹ Añi te na pokušinas le Kristus, avke sar varesave lendar pokušinenas a murdarde len o sapa. ¹⁰ Añi ma dudrinen, bo varesave džene lendar dudrinenas a murdarđa len o meribnaskro aňjelos.

¹¹ Kada savoro pes ačhiła lenge a hin pisimen vaš oda, hoj amen pre oda te dikhas a te sikluvas olestar – amen, save dživas andro posledna časi. ¹² A avke oda, ko peske gondolinel, hoj ačhel, mi del pozoris, hoj te na perel. ¹³ O pokušeňja, so pre tumende avle, hine ča ajse, so šaj zlidžal o manuš. Ale o Del hino verno. Ov na domukela, hoj te aven skušimen buter, sar birinen, ale andre skuška tumen dela the drom sar te avel andral avri, hoj oda te birinen te zlidžal.

¹⁴ Vašoda, mire lačhe phralale, denašen het andral e modloslužba. ¹⁵ Vakerav ke tumende sar ko godaver manuša, hoj tumen te zagondolinen upral oda, so phenav. ¹⁶ Či nane amen kotor andro rat le Kristoskro, sar pijas andral e kuči, vaš savi palikeras? A či nane amen kotor andro telos le Kristoskro, sar chas o maro, so phageras? ¹⁷ Bo hin ča jekh maro a amen but džene sam jekh telos vašoda, hoj savore chas ole jekhe marestar.

¹⁸ Dikhen pro Izrael: Či nane olen, ko chan o chaben le oltaristar, spoločenstvo le oltariha? ¹⁹ So oleha kamav te phenel? Či oda mas, so hin obetimen le modleng, hin vareso? Abo hoj e modla hin vareso? ²⁰ Na! Ale so on obetinen, obetinen le demonenge a na le Devleske. A me na kamav, hoj tumen te avel vareso jekhetane le demonenca. ²¹ Našti pijen andral e kuči le Rajeskri the andral e kuči le demonengri. Našti chan pal o skamind le Rajeskro the pal o skamind le demonengro. ²² Abo či kamas te choľarel le Rajes? Abo sam zoraleder sar Ov?

Te keren savoro pre slava le Devleskri

²³ „Savoro šaj kerav“ – ale na savoro hin pro lačho. „Savoro šaj kerav“ – ale na savoro hin pre chasna. ²⁴ Ńiko te na dikhel pre peskro lačho, ale sako mi rodel oda, so hin lačho prekal o aver.

²⁵ Savoro, so pes bikenel pro placos, chan a ma phučen nič angle tumaro svedomje.

²⁶ Bo hin pisimen: „Le Rajeskri hiňi e phuv the savoro, so upre hin.“

²⁷ Te tumen vičinela te chal varesavo manuš, savo na pačal, a tumen kamena te džal, chan ode savoro, so tumen dena, a ma phučen nič angle tumaro svedomje. ²⁸ Ale te tumenge vareko phendahas: „Kada sas obetimen le modleng!“ Ma chan anglo svedomje the angle oda manuš, savo tumenge oda phenda. ²⁹ Me na vakerav pal tumaro svedomje, ale pal o svedomje avre dženeskro. Vareko šaj phučel: „Soske te avel miri sloboda sudzimen prekal o aver dženeskro svedomje? ³⁰ Bo te me palikerav le Devleske vaš o chaben, soske pre mande aver dženo te vakerel vaš oda chaben, vaš savo me palikerdom?“

³¹ Savoro, so keren, či chan abo pijen, keren pre slava le Devleskri. ³² Vašoda, likereren tumen avke, hoj te na anen o pohoršeňje aňi le Židenge, aňi le Grekenge, aňi le Devleskra khangerake, ³³ avke sar the me kerav savoro pre oda, hoj te avav pre dzeka savorengenge andre savoreste. Me na rodav oda, so hin mange pro lačo, ale so hin pro lačo but dženenge, hoj te aven zachraňimen.

11

¹ Keren savoro pal ma, avke sar me kerav savoro pal o Kristus.

Pal o khosno pro šero la džuvlakro

² Lašarav tumen phralale vaš oda, hoj furt man leperen a likereren tumen olestar, so tumen sikađom, avke sar tumenge oda podiňom. ³ Ale kamav, hoj te džanen, hoj o šero dojekhe muršeskro hin o Kristus, o šero la džuvlakro hin o murš a o šero le Kristoskro hin o Del. ⁴ Dojekh murš, sar pes modľinel abo prorokinel a hin les vareso pro šero, tele dikhel peskro šero. ⁵ Dojekh džuvľi, sar pes modľinel abo prorokinel a nane la učardo andre o šero, tele dikhel peskro šero – a oda hin avke, sar te peske hoľindahas o šero. ⁶ Bo te peske e džuvľi na učarel andre o šero, ta akor pes šaj the strihinel. Ale te pes e džuvľi ladžal te strihinel o bala abo peske te hoľinel o šero, ta mi učarel peske o šero andre.

⁷ O murš peske na mušinel te učarel andre peskro šero, bo hino o obrazis the e slava le Devleskri, ale e džuvľi hiňi e slava le muršeskri. ⁸ Bo o murš nane la džuvľatar, ale e džuvľi le muršestar, ⁹ bo na o murš sas kerdo prekal e džuvľi, ale e džuvľi prekal o murš. ¹⁰ Vašoda mušinel te avel la džuvľa pro šero vareso, so sikavel, hoj hiňi tel e autorita le romeskri, prekal o aňjela. ¹¹ Ale andro Raj nane aňi e džuvľi bi o murš a aňi o murš bijal e romňi. ¹² Bo avke sar hiňi e džuvľi kerďi le muršestar, avke uľol the o murš la džuvľatar a sodujďzene hine le Devlestar.

¹³ Rozsudzinen korkore maškar peste, či oda hin šukares, hoj pes e džuvľi te modľinel ko Del bijal nisoste pro šero. ¹⁴ Abo či na sikľivas the andro dživipen oda, hoj te hin le muršes bare bala, hin leske oda pre ladž? ¹⁵ No te hin la džuvľa bare bala, lake oda hin pro šukariben. Bo o bare bala lake sas dine sar o šľajeris. ¹⁶ Ale te pes vareko vaš oda kamľahas te vesekedinel: Amen pre oda na sam sikade, aňi o khangerale Devleskre.

Pal e večera le Rajeskri

¹⁷ Andre kala veci, so akana phenava, tumen na lašarav, bo sar tumen zdžan, anel oda buter nalačo sar lačo. ¹⁸ Ešeb šundom, hoj tumen vesekedinen maškar peste, sar tumen zdžan andre khangeri – a me pačav, hoj oda hin sikra the čačo. ¹⁹ Bo mušinel maškar tumende te avel the o vesekedišagi, hoj pes te presikaven maškar tumende ola, ko hine dokazimen andro Del. ²⁰ A oda, so tumen chan, sar tumen zdžan jekhetane, oda nane e večera le Rajeskri. ²¹ Bo sar džan te chal, sako peske chal peskro chaben a avke hin vareko bokhalo a aver mato. ²² Abo či tumen nane tumare khera, kaj šaj chan the pijen? Abo či na dikhen tele la Devleskra khangerale keren ladž olenge, kas nane nič? So kamen, hoj tumenge pre kada te phenav? Kamen, hoj tumen vaš oda te lašarav? Vaš kada tumen na lašarava.

²³ Bo oda, so me priiľom le Rajestar, tumenge the phendom: O Raj o Ježiš andre odi rat, sar les dine andre, iľa o maro ²⁴ a sar palikerďa, phagerelas a phendä: „Len, chan, kada hin miro telos, so pes vaš tumenge del. Kada keren pre miro leperiben!“ ²⁵ Avke pal e večera iľa the e kuči a phendä: „Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat. Kada keren, kecivar pijena pre miro leperiben.“ ²⁶ Bo kecivar chan kada maro a pijen andral kadi kuči, lidžan o hiros pal o meriben le Rajeskro, medik na avela.

²⁷ Vašoda, te vareko chalahas le Rajeskro marestar abo piľahas andral leskri kuči le nažuže jileha, ela les binos pro țelos the pro rat le Rajeskro. ²⁸ Ale sako pes ešeb mi zagondolinel upral peskro dživipen a avke šaj chal ole marestar a šaj pijel andral odi kuči. ²⁹ Bo te o manuš chal ole marestar the pijel andral odi kuči bi e pačiv anglo țelos le Rajeskro, akor chal the pijel peskro sudos. ³⁰ Vašoda hin maškar tumende but džene slaba, nasvale the mule. ³¹ Bo te pes korkore zagondolindamas upral peste, či mištes dživas, akor na uľamas sudzimen. ³² No oleha, hoj amen o Raj sudzinel, bararel amen avri, hoj te na avas odsudzimen le svetoha.

³³ A avke, phralale mire, sar tumen zdžana te chal, užaren jekh pre aver! ³⁴ Te hin vareko bokhalo, ta mi chal khere, hoj te na anel o sudos pre tumende, sar tumen zdžan.

A okla veci dava andro poradkos, sar avava.

12

Pal o dari le Duchoskre

¹ Phralale, kamav, hoj te džanen pal ola dari, so del o Duchos. ² Se džanen, hoj mek sar sanas pohana, phirenas ko ņema modli, avke sar sanas ke oda ľigende. ³ Vašoda kamav hoj te džanen, hoj ņiko, kas ľidžal o Duchos le Devleskro, našti košel le Ježiš. A ņiko našti phenel, hoj o Ježiš hino Raj,  a oda, kas ľidžal o Sveto Duchos.

⁴ Bo hin ajse the kajse dari, ale o Duchos hino jekh. ⁵ A hin ajse the kajse sluźbi, ale o Raj hino jekh. ⁶ A hin ajse the kajse bu a, ale savoro kerel oda jekh Del andre savorende.

⁷ Ale andre sakoneste pes o Duchos presikavel avres pro la ho savorenge. ⁸ Bo jekheske hin dino le Duchostar te vakereľ o gođaveripnaskro lav; avreske hin dino o prindžaripnaskro lav ole jekhe Duchostar; ⁹ avreske o pa aben ole jekhe Duchostar; avreske o dari te sastarel ole jekhe Duchostar; ¹⁰ avreske te kerel o zazraki; avreske te prorokinel; avreske te rozprindžarel le duchen; avreske te vakereľ andre aver  hiba; a avreske te prethovel o  hiba. ¹¹ Ale savoro kerel oda jekh Duchos korkoro, savo rozdel sakoneske o dari avke, sar ov kamel.

Jekh țelos, ale but kotora

¹² Bo avke sar hin jekh țelos a hin les but kotora a savore kotora hine andral jekh țelos, kajte hine but, avke hin the o Kristus. ¹³ Se amen savore samas bolde jekhe Duchoha andre jekh țelos;  i o Źidi vaj o Greki,  i o otroka abo o slobodna: Savore priiľam ole jekhe Duchos. ¹⁴ Se aņi o țelos nane kerdo jekhe kotorestar, ale but kotorendar.

¹⁵ Te avke phendahas o pindro: „Me na som le țelostar, bo me na som o vast,“ ta imar na ela o pindro le țeloskro kotor? ¹⁶ A te phendahas o kan: „Me na som le țelostar, bo me na som e jakh,“ ta imar na ela o kan le țeloskro kotor? ¹⁷ Te uľahas calo țelos  a e jakh, sar palis o țelos šaj šundahas? Te uľahas calo țelos  a o kan, sar palis šaj voņindahas? ¹⁸ Vašoda sthoda o Del savore kotora pro țelos avke, sar ov kamľa. ¹⁹ Te uľahas savore kotora  a jekhe kotorestar, kaj uľahas calo țelos? ²⁰ No akana hin but kotora, ale  a jekh țelos.

²¹ Vašoda e jakh našti phenel le vasteske: „Mange tut na kampil!“ Aņi o šero le pindrege: „Na kampil mange tumen!“ ²² No ola kotora, so pes dičhol, hoj hine slabeder: Ipen len igen kampil pro țelos. ²³ A presikavas bareder pa iv ole kotorenge, so peske amen gondolinas, hoj hine frimeder pačivale. A feder uraviben das ole kotoren, so hine garude. ²⁴ Ale amare pačivale kotorenge oda na kampil. O Del sthoda o țelos avke, hoj olen, ko hine slabeder, diňa bareder pa iv, ²⁵ hoj te na avel andro țelos o vesekeđiřagi, ale hoj pes o kotora jekh pal aver te starinen. ²⁶ A

te cerpinel jekh kotor, jekhetane leha cerpinen the okla kotora; a te lašaren jekhe kotores, jekhetane leha radisalón savore kotora.

²⁷ Tumen san le Kristoskro țelos a sako tumendar hin leskro kotor. ²⁸ A o Del ačhađa andre cirkev ešebnen le apoštolen, dujtonen le proroken, tritonen le učitelēn, palis olen, ko keren o zazraki, palis olen, kas hin daros te sastarel, te pomožinel, te starinel pes, abo te vakerel andre aver čhiba. ²⁹ Či hine savore apoštola? Či hine savore proroka? Či hine savore učiteľa? Či hin sakoneske dino te kerel o zazraki? ³⁰ Či hin savoren o dari te sastarel? Či savore vakeren andro čhiba? Či savore džanen te prethovel o čhiba? ³¹ Ale mi džal tumenge pal o bareder dari.

A me tumenge sikavava oda nekfeder drom.

13

Pal o kamiben

¹ Kajte vakerđomas le manušengre či le aňjelengre čhibenca, ale na ulahas man o kamiben, ulomas ča sar o zvonos, so harangožinel, abo sar o trast, so čerginel. ² Kajte man ulahas o daros te prorokinel a achalilomas savore garudipena, kajte man ulahas savoro prindžaripen, abo ajsa pačaben, hoj o verchi prethođomas, ale na ulahas man o kamiben, nič na som. ³ A kajte rozdiňomas savoro miro barvalipen, abo kajte miro țelos diňomas te labarel, ale na ulahas man o kamiben, na ulahas mange oda pre ňisoste.

⁴ O kamiben likerel avri, o kamiben hino lačo. O kamiben na zavidžinel, na lašarel pes a na lidžal pes upre. ⁵ O kamiben pes likerel rajikanes, na rodel peskro, na cholisalol, na leperel o nalačo, ⁶ na radisalol le načačipnaske, ale radisalol le čačipnaske. ⁷ O kamiben savoro zlidžal, andre savoreste pačal, andre savoreste užarel, savoro precerpinel.

⁸ O kamiben šoha na preačhel, ale o prorocťva predžana, o čhiba preačhena a o prindžaripen našlola. ⁹ Bo ča varesavo kotor džanas a ča varesavo kotor prorokinas. ¹⁰ Ale sar avela oda, so hin dokonalo, akor našlola oda, so nane dokonalo. ¹¹ Sar somas čhavoro, vakeravas sar čhavoro, gondolinavas sar čhavoro a achaluvavas sar čhavoro, ale sar ačhilom murš, zamuklom o čhavorikane veci. ¹² Akana dikhas nažužes, sar andro gendalos a sar prekal e molha, ale palis pes dikhaha mujmujeha. Akana prindžarav ča frima, ale palis prindžarava dokonales, avke sar o Del prindžarel the man.

¹³ Avke akana ačhel kala trin: O pačaben, e nađej the o kamiben. Ale nekbareder lendar hin o kamiben.

14

Te vakerel avre čhibenca, abo te prorokinel

¹ Keren savoro prekal oda, hoj tumen te avel o kamiben, a horlivones džan pal o dari le Duchoskre, ale buter pal oda, hoj te prorokinen. ² Bo oda, ko vakerel avre čhibenca, na vakerel le manušenge, ale le Devleske. Bo ňiko leske na achalol, bo vakerel o garudipena prekal o Duchos. ³ No oda, ko prorokinel, vakerel le manušenge, hoj len te zoraľarel, te podhazdel a te anel o radišagos. ⁴ Oda, ko vakerel avre čhibenca, zoraľarel pes korkores, ale oda, ko prorokinel, zoraľarel e khangeri. ⁵ Me kamav, hoj savoredžene te vakeren andro čhiba, no ulomas radeder te prorokindanas. Bo bareder hin oda, ko prorokinel sar oda, ko vakerel andro čhiba. No, ča akor na, te džanlahas o čhiba the te prethovel, hoj pes te budinel e khangeri.

⁶ Phralale, te me avlomas ke tumende a vakerđomas avre čhibenca, savi chasna tumen mandar ulahas, te tumenge na vakerđomas varesavo zjaveňje, abo prindžaripen, abo prorocťvos, abo sikaviben? ⁷ Avke sar the o nadžide nastrojī, so

den avri o zvukos, či e pišťalka vaj e harfa: Te na dinehas sako aver zvukos, sar pes džanlahas, sar šundol e pišťalka a sar e harfa? ⁸ Abo ko pes pripravanela pro mariben, te e truba namištes šundola a na dela avri lačo hangos? ⁹ Avke the tumen: Te na phendān la čhibaha ajso lav, so pes del te achalol, sar pes džanela, so pes vakerel? Bo vakerena ča andro luftos. ¹⁰ Andro svetos hin ajci but čhiba a ņisavi lendar nane bi o lava. ¹¹ Ale te na prindžarav a na achaluvav odi čhib, so vareko vakerel, ov ela cudzincos mange a me leske. ¹² Avke hin the tumenca. Te igen kamen o dari le Duchoskre, dikhen hoj te džan pal o dari, save budinen e khangeri.

¹³ A avke oda, ko vakerel andro čhiba, pes mi modlinel, hoj oda te džanel the te prethovel. ¹⁴ Bo sar man modlinav andro aver čhiba, modlinel pes miro duchos, ale mira goda olestar nane nič. ¹⁵ Akor so te kerel? Modlinava man mire duchoha, ale modlinava man the mira godaha. Lašarava le Devles le gilavipnaha andre miro duchos, ale gilavava le Devleske the mira godaha. ¹⁶ Bo sar lašares le Devles andro duchos a te ela ode ajso manuš, so mek na achalol, sar šaj phenela „Amen“ pre oda, sar tu palikeres? ¹⁷ Bo kajte tu mištes palikeres, no okleske oda na pomožinel te barol.

¹⁸ Palikerav le Devleske, hoj buter vakerav avre čhibenca sar tumen savore, ¹⁹ ale andre khangeri kamav radeder te phenel pandž ajse lava, so pes achalola, sar deš ezera (10 000) ajse lava andro čhiba, so pes na achalola, hoj te sikavav the avren oleha, so vakerav.

²⁰ Phralale, ma aven sar čhavore andre tumaro gondolišagos. Sar džal pal o nalačhipen, aven sar čhavore, ale andro gondolišagos aven sar duchovne dospela.

²¹ Andro zakonos hin pisimen:

*„Avre čhibenca
the avre vuštenca
vakerava ke kala manuša,
no the avke man na šunena,“
phenel o Raj.*

²² Vašoda hin o čhiba pro znameņje, no na olenge, ko pačan, ale olenge, ko na pačan. Ale o prorocivos nane prekal ola, ko na pačan, ale prekal ola, ko pačan. ²³ Te pes cali khangeri zgelahas jekhetane a savore vakerdehas andro aver čhiba a avlehas andre aver manuša, abo napačabnaskre, či na phendehas pre tumende, hoj diliňalon? ²⁴ Ale te savore prorokindehas a avlahas andre varesavo napačabnaskro, abo varesavo manuš, so mek na achalol, ta ulahas usvedčimen the sudzimen olestar, so šundahas, ²⁵ sar pes o garude veci andral leskro jilo otkerdehas. Avke perela pro muj, bandola anglo Del a viznavinela, hoj o Del hino čačes maškar tumende.

Pal o poradkos andro khangera

²⁶ Akor so te kerel, phralale? Sar tumen zdžan, varekas hin varesavi chvala, varekas hin vareso te sikavel, abo vareso, so leske o Del sikada, vareko vakerel avre čhibenca, abo vareko oda prethovel. Kada savoro pes mi kerel pre oda, hoj pes e khangeri te budinel. ²⁷ Te vakerel vareko avre čhibenca: Mi vakeren jekh pal aver, duj abo nekbuter trin džene, a jekh dženo oda mi prethovel. ²⁸ Ale te nane ko te prethovel, mi el čhit andre khangeri a mi vakerel korkoro peske the le Devleske.

²⁹ Le prorokendar mi vakeren duj, abo trin džene a okla oda mi rozsudzinen. ³⁰ Ale te vareko aver, ko ode bešel, chudela zjaveņje le Devlestar, oka ešebno mi preačhel te vakerel. ³¹ Bo po jekh dženo šaj savore prorokinen, hoj sako te siklol a te avel povzbudzimen. ³² A o duchi le prorokengre hine poddine le prorokenge, ³³ bo o Del hino Del, savo kamel o poradkos the o smirom. Avke sar hin andre savore khangera le Devleskre manušengre.

³⁴ O džuvla andro khangera te na vakeren, bo pes lenge na domukel te vakerel, ale mi podden pes avke, sar oda phenel the le Mojžišoskro zakonos. ³⁵ A te kamen vareso te siklol, mi phučen oda khere peskre romendar. Bo la džuvlake nane šukares te vakerel andre khangeri.

³⁶ Abo so, tumendar avla avri o lav le Devleskro? Abo ča ke tumende doavla? ³⁷ Te peske vareko gondolinel, hoj hino prorokos, abo hino obdarimen le Duchostar, ta mi džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, hin o prikazis le Rajeskro. ³⁸ Ale te vareko kada na šunel, ma šunen aňi tumen les.

³⁹ Avke, phralale mire, horlinen pal oda, hoj te prorokinen, a ma braňinen te vakerel andre aver čhiba. ⁴⁰ Ale savoro pes mi kerel šukares the andro poradkos.

15

Le Kristusko uštiben andral o meriben

¹ Phralale, leperav tumenge o evaňjelium, savo tumenge vakeravas, savo priiľan a andre savo ačhen. ² Prekal oda evaňjelium san zachraňimen, te les dolikerena avke, sar tumenge les vakeravas. Te na, ta akor hijaba pačandilľan.

³ Bo oda nekbareder, so tumenge diňom, hin oda, so the me priiľom: O Kristus mula vaš amare bini, avke sar hin pisimen; ⁴ parunde les a pro trito džives uštilla andral o meriben, avke sar hin pisimen; ⁵ a sikada pes le Peteriske a palis le dešudujenge. ⁶ Paloda pes jekhwareste sikada buter sar pandž šel (500) phralenge, savendar buter džene dživen mek dži akana, ale varesave imar the mule. ⁷ Paloda pes sikada le Jakoboske a palis savore apoštolenge. ⁸ A pro ostatkos savorendar pes sikada the mange sar varekaske, ko na ulilla andro spravno časos.

⁹ Bo me som nekcikneder le apoštolendar a na som hodno man te vičinel apoštolos, bo džavas pre le Devleskri cirkev. ¹⁰ Ale le Devleskra miloštatar som oda, ko som, a leskri milošt mange na sas presikađi hijaba. Se buter kerđom buči sar on savore – no oda na me, ale e milošt le Devleskri, so hiňi manca. ¹¹ Či me abo on: Savore vakeras oda jekh a tumen oleske pačandilľan.

¹² Ale te vakeras pal o Kristus, hoj uštilla andral o meriben, sar oda, hoj varesave džene tumendar phenen, hoj pes na del te uštell andral o meriben? ¹³ Se te pes na del te uštell andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na uštilla andral o meriben. ¹⁴ Te o Kristus na uštilla andral o meriben, ta akor hijaba vakeras a tumaro pačaben nane pre űisoste. ¹⁵ Bo te o mule čačes nane uštade andral o meriben a te le Kristus o Del na uštadahas andral o meriben, ta akor amen ulamas o falošna švedki le Devleskre, bo amen svedčinahas pal o Del, hoj uštada le Kristus andral o meriben. ¹⁶ Bo te o mule na ušten andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na uštilla andral o meriben; ¹⁷ a te o Kristus na uštilla andral o meriben, ta tumaro pačaben nane pre űisoste a mek san andre tumare bini. ¹⁸ A palis the ola, ko mule andro Kristus, hine našade. ¹⁹ Te pes pro Kristus šaj mukas ča andre kada dživipen, ta akor sam nekčoreder savore manušendar.

²⁰ Ale o Kristus sas uštado andral o meriben sar ešebno olendar, ko mule. ²¹ Bo sar avla prekal o manuš o meriben, avke avla prekal o manuš the o uštiben andral o meriben. ²² Bo sar andro Adam savore meren, avke andro Kristus ena savore obđiđarde. ²³ Ale sako andre peskro poradkos: Ešeb o Kristus a palis ola, ko hine le Kristuske, sar ov avela. ²⁴ A palis avela o koňec, sar o Kristus oddela o krališagos le Devleske le Dadeske, sar prephagela o rajipen savore rajenge the savore vladareng the zoreng. ²⁵ Bo ov mušinel te kralinel, medik leske na thovela tel o pindre savore űeprijatellen. ²⁶ A sar o posledno űeprijatellis ela zňičimen o meriben. ²⁷ Bo hin pisimen: „Savoro leske thođa tel o pindre.“ Ale te phenel, hoj savoro leske hin podđino, ta džanas, hoj o Del, savo leske thođa savoro tel o pindre, nane leske podđino. ²⁸ A

sar leske ela savoro poddino, akor pes the o Čhavo korkoro poddela Oleske, savo leske savoro poddiña, hoj o Del te avel savoro andre savoreste.

²⁹ Bo akor so kerena ola, ko pes den te bolet vaš o mule? Te o mule naši ušten andral o meriben, akor soske pes den vaš lenge te bolet? ³⁰ Akor soske sako džives predžas e dar pal amare dživipena? ³¹ Me sako džives merav, phralale, no andre tumende thovav baripen andro Ježiš Kristus amaro Raj! ³² Bo te oda sas mandar, hoj man andro Efezus maravas sar le dzive džvirenca, akor so man hin olestar? Te o mule na ušten andral o meriben, ta akor

*„chas, pijas,
bo tajsa meraha!“*

³³ Ma den tumen te klaminel: „Maškar o nalače manuša pes musarel o lačo karakteris.“ ³⁴ Strižbisalon avri avke, sar kempel, a ma keren o bini! Bo varesave na prindžaren le Devles – phenav oda, hoj tumen te ladžan.

Sar uštena o mule

³⁵ Ale vareko šaj pučel: „Sar uštena o mule andral o meriben? A andre savo telos avena?“ ³⁶ Tu nagodaver! Oda, so thoves andre phuv, ela obdžidardo ča akor, te merela. ³⁷ Akor sar thoves andre phuv o zrnos la pšeñicakro, vaj varesavo aver, mek na dičhol avri avke sar odi rastlina, so lestar barola. ³⁸ A o Del les del o telos avke, sar ov kamel, a dojekhe semenos del peskro telos. ³⁹ Na dojekh telos hin jekh: Aver telos hin le manušen, aver le džviren, aver le čiriklen a aver le riben. ⁴⁰ Hin ņeboskre tela a hin phuvakre tela, ale aver šukariben hin le ņeboskren a aver la phuvakren. ⁴¹ Aver hin o šukariben le khameskro, aver hin o šukariben le čhoneskro a aver hin o šukariben le čerčeñengro; a e čerčeñ la čerčeñatar hiñi aver andro šukariben.

⁴² Avke oda ela, sar pes uštela andral o meriben. Thovel pes andre phuv ajso telos, so kirňol, ale uštel ajso, so na kirňol. ⁴³ Thovel pes andre phuv andro našukariben – uštela andro šukariben; thovel pes andre phuv andro slabišagos – uštela andre zor; ⁴⁴ parunel pes o phuvakro telos, no uštela o duchovno telos.

Te hin phuvakro telos, akor hin the duchovno telos. ⁴⁵ Avke hin the pisimen: „Ešebno manuš o Adam ačhila džido manuš“; o posledno Adam ačhila Duchos, savo del dživipen. ⁴⁶ Nane ešeb o duchovno, ale o telesno, a palis o duchovno. ⁴⁷ Ešebno manuš hino la phuvatar, kerdo le prachostar; dujto manuš hin andral o ņebos. ⁴⁸ Savo sas oda phuvakro, ajse hine the savore phuvakre; a savo oda ņeboskro, ajse hine the savore ņeboskre. ⁴⁹ Sar pre peste urahas e podoba la phuvakre manušeskri, avke pre peste uraha the e podoba le ņeboskre manušeskri.

⁵⁰ Ale kada phenav, phralale, hoj o telos the o rat naši džal andro krališagos le Devleskro, añi amaro telos, so kirňol, naši chudela o večno dživipen. ⁵¹ Šunen, phenava tumenge o garudo čačipen: Savore na meraha, ale savore avaha čerimen – ⁵² jekhvarestete, takoj, sar trubinela e posledno truba. Bo sar šundola e truba, o mule uštena andral o meriben a imar šoha pale na merena a amen avaha čerimen. ⁵³ Bo oda, so kirňol, mušinel pre peste te urel oda, so na kirňol; a oda, so merel, mušinel pre peste te urel oda, so imar naši merel. ⁵⁴ A sar kada, so kirňol, pre peste urela oda, so na kirňol; a kada, so merel, pre peste urela oda, so imar naši merel; akor pes ačhela oda, so hin pisimen: „O meriben hin zñičimen! O viťazstvo hin dokerdo!“

⁵⁵ „Meriben, kaj hin tiro viťazstvo?

Meriben, kaj hin tiri zor, savaha dukhaves?“

⁵⁶ O meriben lel peskri zor le binostar a o binos lel peskri zor le zakonostar. ⁵⁷ Ale palikeras le Devleske, savo amenge del te zvítazinel prekal amaro Raj Ježiš Kristus.

⁵⁸ A avke, mire lače phralale, aven zorale! Ma den tumenca te čhalavel! A ma preačhen te barol andre buči le Rajeskri! Se tumen džanen, hoj tumari buči andro Raj nane zbitočno.

16

O love prekal o Jeruzalem

¹ Pal o love, so pes skidel upre prekal o manuša le Devleskre, keren avke, sar oda phendom the le khangerenge andre Galacija. ² Kurke peske sako mi thovel pre sera ajci, keci šaj, hoj pes te na skidel upre o love ča akor, sar me imar avava. ³ Sar avava, bičhavava olen, kas tumen kidena avri, mire lileha, hoj te lidžan tumaro daros andro Jeruzalem. ⁴ Te kamplahas, hoj te džav the me, on avena manca.

O mangipena le Pavloskre

⁵ Ke tumende avava, sar imar predžava e Macedonija, bo prekal e Macedonija ča predžava. ⁶ Ale ke tumende ačhava talam buter, talam the prekal o jevend, hoj mange te pomožinen te džal dureder všadzik, kaj kamava te džal. ⁷ Bo me tumen na kamav te dikhel ča avke, hoj ča sig pašal tumende predžava. Pačav, hoj ačhava ke tumende buter dživesa, te oda o Raj domukela. ⁸ Andro Efezus ačhava, medik na ela o Letnice, ⁹ bo ode pes mange phundrade o bare vudara te kerel e lači buči, the te ode hin but manuša, save pre ma džan.

¹⁰ Sar avela o Timoteus, dikhen, hoj pes te na mušinel te daral ke tumende, bo ov kerel le Rajeskri buči avke sar me. ¹¹ Ņiko les te na dikhel tele. Pomožinen leske te džal dureder pro drom andro smirom, hoj te avel pal ma, bo užarav les le phralenca.

¹² Kamav te phenel pal amaro phral pal o Apollo, hoj les igen mangavas te avel ke tumende le phralenca, ale na kamelas akana te džal. No sar pre oda ela feder časos, džala.

O posledna lava

¹³ Aven upre a ma zasoven! Ačhen zoraha andro pačaben! Aven odvažna a aven zorale! ¹⁴ Savore tumare veci pes mi keren andro kamiben!

¹⁵ Phralale, tumen džanen pal o kher le Štefanoskro, hoj hine ešebna andral e Achaja a dine pes andre služba le Devleskre manušenge. Vašoda tumen mangav, ¹⁶ hoj tumen lenge te podden radišagoha a the sakoneske, ko lenca služinel a kerel buči. ¹⁷ Radisaľuvav oleske, hoj avla o Štefan, o Fortunatos the o Achajikos. Bo on mange kerde oda, so tumen našti kerđan, akor sar kade na sanas. ¹⁸ Bo on ande o radišagos andre miro the tumaro duchos. Kajse dženen den pačiv.

¹⁹ Pozdravinen tumen o khangera andral e Azija. Igen tumen pozdravinen andro Raj o Akvilas the e Priska the e khangeri, so hin andre lengro kher. ²⁰ Pozdravinen tumen savore phrala. Pozdravinen tumen jekh avres le svete čumibnaha.

²¹ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen.

²² Te vareko na kamel le Rajes, mi el prekošlo! Maranatha! Av, Rajeja amaro!

²³ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri mi el tumenca!

²⁴ Miro kamiben mi el tumenca savorenca andro Ježiš Kristus.

Le Pavloskro dujto lil le Korintanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskra volatar apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, the o phral o Timoteus pisinas le Devleskra khangerake andro foros Korint the savore Devleskre manuŝenge andre caľi Achaja:

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiš Kristus, peskri miloŝ the o smirom!

O Pavol palikerel le Devleske

³ Palikeras le Devleske, savo hino Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. Ov hino lačhejileskro Dad the o Del, kastar avel savoro radiŝagos. ⁴ Ov amen del o radiŝagos andre savore amare pharipena. Avke palis the amen ŝaj das ole radiŝagostar, so chudňam le Devlestar, avre manuŝen andre lengre pharipena. ⁵ Bo sar aven pre amende but pharipena le Kristoskre, avke aven the but radiŝagi le Kristostar. ⁶ Te amen avke cerpinas, oda hin prekal tumaro radiŝagos the zachrana. A te hin amen radiŝagos, ta the tumen hin radiŝagos. Oda radiŝagos tumen del zor te likerel avri a te zľidžal ola pharipena, so the amen zľidžas. ⁷ Amari nađej pal tumende hiňi zorali, bo džanas, hoj sar san jekhetane amenca andro pharipena, avke avena jekhetane amenca the andro radiŝagos.

⁸ Amen kamas, phralale, hoj te džanen pal o pharipen, so amen sas andre Azija. O pharipen, so pre amende avľa, sas ajsö baro, bareder sar birinahas te zľidžal, avke imar aňi na pačahas, hoj oda predživaha. ⁹ Imar peske gondolinahas, hoj ode meraha. Ale oda pes ačhiľa vašoda, hoj pes te na mukas korkore pre peste, ale pro Del, savo uŝtavel le mulen. ¹⁰ Kajte sas oda avke, hoj ŝaj muľam, o Del amen andral oda cirdňa avri a mek amen the cirdela. Pre leste pes mukas, hoj amen furt pale cirdela avri, ¹¹ te amenge the tumen pomožinena tumare modľitbenca vaŝ amenge. Vaŝ oda, hoj but džene pes vaŝ amenge modľinenas, but manuŝa palikeren vaŝ e miloŝ, so chudňam.

O Pavol naŝti avel andro Korint

¹² Bo amaro laŝariben hin kada: Amaro svedomje amenge sikavel, hoj andro svetos dživahas svetones the andro žužipen, so hin le Devlestar, a maŝkar tumende meksa buter, na andre le manuŝeskri godi, ale andre le Devleskri miloŝ. ¹³ Se na pisinas tumenge vareso aver, ale ča oda, so genen abo imar miŝtes achalön. A pačav, hoj mek achalöna savoro. ¹⁴ Akana amen achaluven ča sikra, ale pačav, hoj achalöna amen andre savoreste, hoj pes amenca te laŝaren, avke sar the amen tumenca, andro džives amare Rajeskro le Ježišoskro.

¹⁵ Andre kada pačaben kamlöm te avel sigeder ke tumende, hoj te aven duvar požehňimen. ¹⁶ Palis khatar tumende kamlöm te predžal andre Macedonija a andral e Macedonija te avel pale ke tumende, hoj mange te pomožinen te džal andre Judsko. ¹⁷ Te oda me kamlöm, kerdöm oda bi o gondoliŝagos? Abo te man rozhodňinav, rozhodňinav man mandar, hoj jekhvareste phenav the „He“ the „Na“?

¹⁸ Ale avke sar o Del vakerel o čačipen, avke the mire lava ke tumende na sas the „He“ the „Na“. ¹⁹ Bo o Čhavo le Devleskro, o Ježiš Kristus, na sas the „He“ the „Na“. Ov, pal savo tumenge vakerahas me, o Silvan the o Timoteus, hin le Devleskro „He“, bo furt kerel, so phenel. ²⁰ Bo savore lava, pal save o Del phendä, hoj amenge dela,

hine andro Ježiš „He“, a vašoda andro Ježiš phenas „Amen“ – le Devleske pre slava. ²¹ Ale o Del hino oda, ko zorařarel amaro the tumaro pačaben andro Kristus. Ov amen pomazinda ²² a zapečafinda, hoj te avas leskre. A diña le Duchos andre amare jile, sar zaloha savorestar, so mek chudaha.

²³ O Del mange hino švedkos, bo prindžarel miro jilo, hoj vaš oda na avlóm andro Korint, bo tumen na kamlóm te dukhavel. ²⁴ Se amen na kamas te vladñinel upral tumaro pačaben, ale kamas te kerel e buči tumenca jekhetane pre tumaro radišagos, bo le pačabnaha ačhen zoraes.

2

¹ Phendóm mange, hoj na avava ke tumende avke, hoj tumenge anava o pharipen. ² Bo te me tumenge kerava o pharipen, ko man palis dela o radišagos? Te na oda, kaske me kerdóm o pharipen? ³ A kada tumenge pisindóm, hoj sar avava, te na avav smutno ole dženendar, kastar majindomas te radisařol. Bo pačav, hoj savoren tumen hin jekhetane manca radišagos. ⁴ Bo bare pharipnastar the phare jilestar a but apsenca tumenge pisinavas. Na vašoda, hoj te aven smutna, ale hoj te sprindžaren miro baro kamiben ke tumende.

Te odmukel le binošneske

⁵ Ale te vareko kerda varekaske pharipen, na ča mange kerda pharipen, ale sikra the tumenge savorenge. No me na kamav paš oda mek te prithovel. ⁶ Imar sas dos potrestimen oda manuš but tumare dženendar. ⁷ Ale akana imar ela feder, te leske odmukena a pošešinena les, hoj les oda smutnišagos te na odlel calkom le pačabnastar. ⁸ Vašoda tumen mangav, hoj leske te presikaven o kamiben. ⁹ Bo vašoda kada pisindóm, hoj te dikhav, sar andre odi skuška obačhena a či kerena savoro avke, sar phendóm. ¹⁰ Te tumen odmukena varekaske vareso, oleske odmukava the me. Bo oda, so me odmuklóm – te man sas so te odmukel – odmuklóm prekal tumaro lačo anglo Raj, ¹¹ hoj amen o satan te na klaminel. Bo amen prindžaras leskre plani.

Le Pavloskro pharipen andre Troada

¹² Sar avlóm andre Troada te vakerel o evaňjelium le Kristoskro, kajte sas o vudar le Rajestar phundrado prekal ma, ¹³ mire duchos na sas smirom, bo na arakhlóm ode mire phrales le Titus. Vašoda man lenca ode rozlučindóm a gelóm andre Macedonija.

¹⁴ Ale palikerav le Devleske, savo amenge del furt te zvitazinel andro Kristus a prekal amende del te sikavel pre dojekh than peskro prindžaripen sar odi šukar voña. ¹⁵ Bo amen sam le Devleske sar odi šukar voña le Kristoskri maškar ola, ko ena zachrañimen, a the maškar ola, ko ena zničimen. ¹⁶ Prekal jekh oda hin e meribnaskri voña pro meriben a prekal aver oda hin e dživipnaskri voña pro dživipen. Ale ko oda šaj kerel? ¹⁷ Bo amen na šeftinas le Devleskre laveha, sar oda but džene keren. Ale vaš oda, hoj amen o Del bičhada, vakeras pačivalones anglo Del sar služobñika le Kristoskre.

3

O služobñika la neva zmluvakre

¹ Či pes chudas korkore pale te lašarel? Abo či amenge kampil (sar varesave avre manušenge) o lila prekal tumende – abo tumendar –, so phenena, hoj ko sam? ² Se tumen san amaro lil pisimen andre amare jile, savo prindžaren a genen savore manuša. ³ Se pre tumende dičhol, hoj san le Kristoskro lil, pripravimen amara službaha, savo nane pisimen la tintaha, ale le džide Devleskre Duchoha. Oda lil hin pisimen na pro barune tabli, ale pro masune tabli – pre tumare jile.

⁴ A kajso pačaben amen hin le Kristostar andro Del. ⁵ Amen našti kajso vareso keras korkore pestar, ale amari zor hin le Devlestar. ⁶ Ov amendar kerda, hoj te avas služobnika la neva zmluvakre – na le pismenengre andro zakonos, ale le Duchoskre – bo o pismena murdaren, ale o Duchos obdžidarel.

⁷ E služba le meribnaskri – o zakonos avrirandlo le pismenenga pro bara – sas ajsi slavno, hoj o manuša andral o Izrael našti dikhenas le Mojžišoske pro muj, bo švicinelas la slavaha. Te e služba, so našliła, sas ajsi slavno, ⁸ či na ela e služba le Duchoskri meksa slavneder? ⁹ Te e služba, so anel odsudeñje, sas ajsi slavno, keci slavneder ela e služba, so anel o spravodlišagos? ¹⁰ Odi služba, so sas jekhvar slavno, imar nane slavno anglal odi služba, so hin akana, bo hin la bareder slava. ¹¹ Bo te oda, so našlol, sas slavno, ta akor, keci slavneder hin oda, so ačhel pro furt?

¹² Vašoda, hoj amen hin kajsi nađej, sam igen šmela. ¹³ Na avke sar o Mojžiš, savo thoda o khosno pro muj, hoj te na dikhen o Izraeliti o koñec ola slavakro, savi našliła. ¹⁴ Ale lengre goda sas zaphandle a mek dži adadžives lenge ačhel oda khosno, sar genen o purano zakonos. Nane lengre otkerdo, bo ča andro Kristus pes otkerel. ¹⁵ Ale mek dži adadžives, kecivar genen le Mojžišoskro zakonos, ačhel o khosno pre lengre jile. ¹⁶ Ale sar pes vareko visarel ko Raj, o khosno hino ilo het. ¹⁷ Oda Raj hin o Duchos a kaj hin o Duchos le Rajeskro, ode hin e sloboda. ¹⁸ No amen savore pes dikhas andre slava le Rajeskri odučarde mujeha sar andro gendalos. A odi slava, so avel le Rajestar, savo hino o Duchos, amen čerinel pre leskro obrazis – andral jekh slava andre aver.

4

O barvalipen andro čikakre kuča

¹ Vašoda, hoj amen hin kadi služba, so amenge sas diñi le Devleskra milostatar, amen na slabisaľuvas. ² Diñam pestar het o garude ladžandutne veci, aňi na keras o veci vibitones, aňi na previsaras o lav le Devleskro. Ale sar sikavas o čačipen, savore manuša šaj džanen andre peskre jile, save sam amen manuša anglo Del. ³ A te hin amaro evaňjelium garudo, garudo hino olenge, ko meren. ⁴ On na pačan vašoda, bo o del kale svetoskro lenge korarda o goda, hoj te na dikhen o švetlos, so avel andral o evaňjelium, pal e slava le Kristoskri, savo hino o obrazis le Devleskro. ⁵ Bo amen na vakeras korkore pal peste, ale pal o Ježiš Kristus, hoj hino Raj, bo amen sam ča tumare služobnika prekal o Ježiš. ⁶ Bo o Del, savo phenda: „Mi švicinel o švetlos andral o kalipen!“, labarda o švetlos the andre amare jile a anda o vidňišagos, hoj te prindžaras e slava le Devleskri, savi dičhol pro muj le Ježišoskro Kristoskro.

⁷ Ale kada barvalipen hin andre amende andro čikakre kuča, hoj te dičhol, hoj odi bari zor hin le Devlestar a na amendar. ⁸ Pal savore seri pre amende avel o pharipen, ale šoha na sam ispidle andro kutos; varekana na džanas, so te kerel, ale šoha pes na poddas; ⁹ džan pre amende, ale na sam omukle; sam čhide tele, ale na sam zničimen. ¹⁰ Furt las pre peskro telos le Ježišoskro meriben, hoj o dživipen le Ježišoskro te dičhol pre amaro telos. ¹¹ Bo amen, ko dživas, sam furt dine pro meriben vaš o Ježiš, hoj pes the o dživipen le Ježišoskro te sikavel pre amaro meribnaskro telos. ¹² A avke andre amende kerel o meriben, no andre tumende o dživipen.

¹³ Hin pisimen: „Pačandilom, vašoda phendom.“ Amen hin oda jekh pačabnaskro Duchos – the amen pačas, vašoda vakeras. ¹⁴ Bo džanas, hoj o Del, savo uštađa le Rajes le Ježiš andral o meriben, uštavela the amen andral o meriben le Ježišoha a ačhavela amen jekhetane tumenca anglal peste. ¹⁵ Kada savoro hin prekal tumaro lačo, hoj le Devleskri milost te dodžal paš o buter a buter manuša, hoj o palikeriben te barol pre slava le Devleskri.

O dživipen andral o pačaben

¹⁶ Vašoda amen na slabisaľuvas, ale kajte amaro avruno manuš merel, o andruno manuš hino neveder džives so džives. ¹⁷ Bo kala loke pharipena, so akana predžas, na likerena but a anena amenge igen baro barvalipen – e večno slava. ¹⁸ Bo na dikhas pre oda, so dičhol, ale pre oda, so na dičhol. Bo ola veci, so dičhol, hine ča pre varesavo časos, ale ola, so na dičhol, hine pro furt.

5

Pal o večno kher andro űebos

¹ Bo amen džanas, hoj hin amen kher le Devlestar, sar ela telečhido kada řeloskro stankos, andre savo dživas kade pre phuv: Oda hin o večno kher andro űebos, so nane kerdo le vastenca. ² Vašoda andre kada řelos le pharipnastar vzdichinas a igen kamas peske te urel peskro kher andral o űebos, ³ hoj te avas arakhle urde a na lange. ⁴ Bo medik sam andre kada řeloskro stankos, vzdichinas le pharipnastar, se amen na kamas ča te čhivel tele o phuvakro řelos, ale te urel pre peste oda űeboskro, hoj pes o meribnaskro te zaučharel andre le dživipnaha. ⁵ No, o Del hin oda, ko amen pre oda pripravinda a diňa amenge the le Duchos sar e zaloha.

⁶ Vašoda furt pačas a džanas, hoj medik sam khere andro řelos, sam dur le Rajestar. ⁷ Bo amen dživas le pačabnastar a na olestar, so dikhas. ⁸ Hin amen zoralo pačaben a radeder omuklamas peskro řelos a geľamas te bešel khere ko Raj. ⁹ Vašoda, či sam khere vaj avri le kherestar, keras savoro, hoj te avas leske pre dzeka. ¹⁰ Bo savore pes mušinas te ačhavel anglo sudno tronos le Kristusko, hoj peske sako te lel peskro počiňiben vaš oda, so kerđa, medik sas andro řelos – či lačo, abo nalačo.

Pal e služba, so anel o smirom

¹¹ Amen džanas, s'oda hin te daral pes le Devlestar, a vašoda prevakeras le manušen. O Del amen prindžarel a pačav, hoj the tumen amen prindžaren andre tumare jile. ¹² Bo amen pes na kamas pale kaleha te lašarel, ale das tumen vareso, soha tumen šaj lašaren amenca. Hoj te džanen so te phenel oľenge, ko pes lašaren le avruneha, so dičhol, a na oleha, so hin andro jilo. ¹³ Te samas bi e godi, oda sas prekal o Del. Te samas paš e sasti godi, oda sas prekal tumende. ¹⁴ Bo o kamiben le Kristusko amen ispidel, bo amen achalilam, hoj te jekh dženo muľa vaš savore, ta akor savore mule. ¹⁵ A vašoda muľa vaš savore, hoj ola, ko dživen, te na dživen buter peske, ale oľeske, ko vaš lenge muľa a sas uštado andral o meriben.

¹⁶ Akanastar imar na prindžaras űikas avke, sar oda dikhen o manuša, bo kajte avke le Kristus varekana prindžarahas, akanastar les imar avke na prindžaras. ¹⁷ Vašoda te hin vareko andro Kristus, hino nevo manuš. O purane veci našľile, dikh, savoro hin nevo! ¹⁸ Kada savoro hin le Devlestar, savo amen zmjerinda korkoro peha prekal o Kristus a diňa the amen e služba, savi anel o zmjereňje. ¹⁹ Bo o Del andro Kristus anda o zmjereňje maškar peste the maškar o svetos. Na rachinelas imar le manušenge lengre bini a diňa amenge o lav, so anel o zmjereňje. ²⁰ Sam bičhade te vakerel vaš o Kristus, sar te o Del tumenge dovakerđahas prekal amende. Vaš o Kristus tumen mangas: Zmjerinen tumen le Devleha! ²¹ Bo o Del thođa pre oda, ko na prindžarelas o binos, savore amare bini, hoj andro Kristus amen te avas čačipnaskre anglo Del.

6

¹ Mangas tumen sar ola, ko keras buči jekhetane le Devleha, hoj e milost le Devleskri te na prilen hijaba. ² Bo phenel:

*„Andro milostivo časos
tut šundom avri;*

*andro džives la spasakro
tuke pomožindom.“*

Dikh, akana hin oda milostivo časos, akana hin oda džives la spasakro!

³ Amen na keras nič, pre soste vareko šaj rušlahas, hoj ňiko te na dikhel tele amari služba. ⁴ Ale andre savoreste pes sikavas sar le Devleskre služobňika, save but likerem avri andro pharipen, andro čoripen the andro cerpišagi; ⁵ samas marde, samas andro berten i a but nipi pre amende igen džanas; phares kerahas buča, soviben amen na sas a samas bokhale. ⁶ Likerahas pes andro žužipen, andro prindžaripen, andre trpezlivost, andro lačhipen, andro Sveto Duchos, andro čačo kamiben, ⁷ andro čačipnaskro lav the andre zor le Devleskri. O spravodlišagos amenge hin andre jekh vast sar zbraň pro utokos a andre aver pre obrana. ⁸ Sar le Devleskre služobňika predživas the e slava the e ladž; vakeren pal amende the šukares the džungales. Phenem, hoj sam klamara, ale the avke vakeras o čačipen. ⁹ Sam sar ola, kas na prindžaren a the avke amen mištes prindžaren; sam sar ola, ko imar meren, a dikhen, the avke dživas; sam marde, ale na sam murdarde. ¹⁰ Sam sar smutna, ale furt radisaluvav; sam sar čore a the avke but dženen barvalaras; sam sar te amen nič na ulahas, ale hin amen savoro.

¹¹ Ó, Korintanale, vakerahas tumenca andral o jilo a nič tumenge na garuđam andre. ¹² Amen na phandlam amare jile prekal tumende, ale tumen prekal amende. ¹³ Ale phenav tumenge sar le čhavage: Phundraven the tumen tumare jile prekal amende!

O chramos le džide Devleskro

¹⁴ Ma cirden o cudzo jarmos jekhetane olenca, ko na pačan! Sar šaj el o lačhipen jekhetane le nalačipnaha? Abo sar šaj el o švetlos jekhetane le kačipnaha? ¹⁵ Šaj o Kristus pes zdžal le bengeha*? So hin jekhetane oles, ko pačal, oleha, ko na pačal? ¹⁶ So hin jekhetane le Devleskre chramos le modlenca? Se amen sam o chramos le džide Devleskro, avke sar phendā o Del:

*„Bešava andre lende
a phirava maškar lende,
me avava lengro Del
a on ena mire manuša.“*

¹⁷ Vašoda:

*„Aven lendar avri
a oddelinen tumen lendar,
phenel o Raj,
ma chuden tumen le nažužestar
a me tumen prilava.“*

¹⁸ *Me avava tumaro Dad
a tumen avena mire čhave the čhaja,
phenel o Nekzoraleder Raj.“*

7

¹ Mire lače phralale, te amen o Del diňa kajse lava, žužaras pes savorestar, so melarel o felos the o duchos, hoj te avas andre savoreste sveta a te daras le Devlestar.

Le Pavloskro radišagos

² Prilen amen jilestar! ňikaske na kerđam nič nalačo; ňikas na dukhađam; ňikaha na thođam avri. ³ Na phenav oda, hoj tumen te odsudzinav. Se imar phendom, hoj san andre amare jile, hoj jekhetane te meras a jekhetane te dživas.

* 6:15 6,15 O Belial

⁴ Andre savoreste tumenge pačav a thovav andre tumende baro baripen! Andre savore amare pharipena som zoraľardo a pherdžardo le radišagoha.

⁵ Bo akorestar, sar avľam andre Macedonija, amare řelos na sas řisavo odpočinkos. Vřadzik amen sas pharipena: Avral sas o maribena a andre amare jile e dar. ⁶ Ale o Del, savo del o radišagos olen, ko andro duchos na birinen, diňa o radišagos the amen oleha, hoj avľa o Titus. ⁷ No, na řa oleha, hoj ov avľa, ale the ole radišagoha, so les sas tumendar. Ov amenge vakerelas pal oda, sar man igen kamen te dikhel; sar pal ma roven a sar tumenge igen pal ma džal. Olestar man sas mek buter radišagos.

⁸ A te le lileha tumenge kerđom pharipen, imar mange oda nane pharo, kajte sas. Se dikhav, hoj tumenge oda lil anda sikra pharipen, ⁹ ale akana radisaľuvav. No na vařoda, hoj tumen sas pharipen, ale vařoda, hoj oda pharipen tumen visarda le binendar. Oda pharipen sas le Devleske pre dzeka a oleha tumenge řiř na kerđam nalařo. ¹⁰ Se te hin varekaske pharo, te hin oda le Devleskri voľa, a visarel pes le binostar, zachrařinel les oda. Kajso pharipen na muřinas te bajinel. Ale te hin varekas o svetoskro pharipen, anel leske oda o meriben. ¹¹ Dikhen kaj tumen anda kada pharipen, so hin pal e Devleskri voľa. řa dikhen savi snaha the ochota! Savi dar, savi tuřba a savi horľivost! Savi voľa te potrestinel oles, ko kerđa o nalařo! Aleha savoreha presikađan, hoj san řuře andre kadi veca! ¹² A kajte tumenge pisindom, oda na sas vař oda manuř, ko kerđa o nalařo; aři na vař oda manuř, kaske sas kerdo o nalařipen; ale vař oda, hoj pes te sikavel anglo Del, sar amen řařes kamen. ¹³ Olestar samas zoraľarde.

A pař oda mek bareder radišagos amen sas le Titoskre radišagostar, bo leskro duchos sas tumendar savorendar zoraľardo. ¹⁴ Me man lařardom tumenca anglal leste a na ladřavas man vař tumende. Amen tumenge furt vakerahas o řačipen a avke the amaro lařariben anglo Titus pes sikađa sar řačipen. ¹⁵ Leskro jilo hino meksa paředer pař tumende, sar peske leperel, sar les savore řunenar a sar les priľan andre sveto dar anglo Del the andre bari pačiv. ¹⁶ Radisaľuvav, hoj tumenge řaj pačas andre savoreste.

8

O daros prekal o Jeruzalem

¹ Kamas, phralale, hoj te džanen pal e milost le Devleskri, so sas diři le khangerenge andre Macedonija. ² Prekal o but pharipena sas skuřimen avri, ale lengro radišagos sas ajsa baro, hoj kajte hine igen řore, the avke dine igen řčirones. ³ řařes tumenge phenav, hoj korkore pestar dine ajci, keci řaj; a mek buter dine, sar sas hodna. ⁴ Igen amen mangenas vař e milost, hoj te řaj the on pomořinen le Devleskre manuřenge andre Judsko. ⁵ No, na kerde řa avke, sar lendar amen uřarahas, ale eřeb pes korkore oddine le Rajeske a palis the amenge, avke sar oda o Del kamel. ⁶ Vařoda mangľam le Titus, hoj avke, sar chudňa tumenca te kerel kadi kamibnaskri sluřba, avke la the te dokerel. ⁷ Avke sar san barvale andre savoreste – andro pačaben, andro lav the andro prindžaripen, andre oda, hoj igen kamen te del, the andro kamiben ke amende – aven barvale the andre kadi kamibnaskri sluřba.

⁸ Na phenav oda sar rozkaxis. Ale leperav, sar igen kamen te del aver džene, hoj te skuřinav avri, savo řačo hin tumaro kamiben. ⁹ Se prindžaren e milost amare Rajeskri le Jeřiřoskri Kristoskri. Sas barvalo, ale prekal tumende ačhila řoro, hoj tumen te barvaľon prekal leskro řoripen.

¹⁰ Kada hin miri rada tumenge: Oka berř na řa hoj diřan eřebna, ale the eřebna oda kamenas te kerel. ¹¹ No akana tumenge hin pre chasna oda te dokerel. Avke, sar oda kamenas te kerel, akana den olestar, so tumen hin. ¹² Te kamen te del, le Devleske na džal pal oda, ři tumen hin abo nane, ale pal oda, keci den olestar, so tumen hin.

¹³ Bo na džal pal oda, hoj avrenge te avel lokeder a tumenge phareder, ale hoj te avel len avke sar the tumen. ¹⁴ Akana tumen hin buter a pomožinen lenge, bo len nane; a sar ela len buter, hoj on te pomožinen tumenge, te kampela. ¹⁵ Avke sar hin pisimen: „Oleske, ko skidňa but, na ačhila a oleske, ko frima, na chibalinelas.“

O Titus le phralenca bičhade

¹⁶ Palikeras le Devleske, hoj thođa le Titoske andro jilo kajso starišagos pal tumende. ¹⁷ Bo sar les mangahas, hoj te džal ke tumende, ov oda priiła. A na ča oda, ale korkoro kamelas igen te džal ke tumende. ¹⁸ Amen leha bičhadam the le phrales, saves lašaren andre savore khangera vaš leskri služba prekal o evaňjelium. ¹⁹ A na ča oda, ale o khangera les kidle avri, hoj amenca te phirel andre kadi kamibnaskri služba. Oda keras pre slava le Rajeske, hoj pes te sikavel, sar kamas te pomožinel. ²⁰ Amenge džal pal oda, hoj ňiko amenge te na čhivel pro jakha oda, sar keras kale barvale daroha. ²¹ Bo kamas te kerel o lačo: Na ča anglo Raj, ale the anglo manuša.

²² A bičhadam lenca the avre phrales. Les buterval skušindam avri a dikhlam, hoj hino igen horljivo. Ale akana mek buter kamel te pomožinel, bo hin les andre tumende baro pačaben. ²³ A te džal pal o Titus: Ov kerel jekhetane manca andre odi služba maškar tumende; te džal pal okla phrala: On hine bičhade le khangerendar a anen e slava le Kristoske. ²⁴ Vašoda lenge presikaven tumaro kamiben avke, hoj savore khangera te džanen, soske pes tumenca lašarahas.

9

O daros prekal o phrala

¹ Mange na kempel tumenge te pisinel pal e pomoca prekal le Devleskre manuša. ² Se džanav pal tumende, sar oda kamen te kerel, a vašoda man tumenca šaj lašarav anglo Macedončana, hoj tumen – o phrala andral e Achaja – san imar okle beršestar pripravimen. Oda, hoj tumen igen kamenas te del, povzbudzinda but dženen. ³ Vašoda bičhadom le phralen, hoj te aven pripravimen, sar tumenge oda phendom, a amaro lašariben tumenca andre kadi veca te na avel ča lava andro luftos. ⁴ Na kamav, hoj pes andre kadi veca te ladžas, sar manca avena o Macedončana a na arakhena tumen pripravimen – bo palis tumen ladžana? ⁵ Vašoda dikhavas, hoj kempel igen te mangel le phralen, hoj te džan ke tumende anglal a te pripravinen oda daros, so diňan lav, hoj dena. Te avel oda imar pripravimen a te dičhol, hoj den ščirones a na vašoda, bo mušinen.

⁶ Oda hin avke: „Ko skupones sadzinel, skupones the kidela upre, a ko ščirones sadzinel, ščirones the kidela upre.“ ⁷ Sako avke, sar peske phendā andro jilo, na avke, hoj musaj, abo hoj tut vareko andre oda ispidel, bo o Del kamel ole manušes, ko del radišagoha. ⁸ Bo o Del tumen šaj požehňinel andre savoreste buter, sar tumenge kempel, avke hoj tumen furt ela savoro, so tumenge kempel pre dojekh lačo skutkos. ⁹ Avke sar hin pisimen:

*„Rozčida ščirones a diňa le čorenge,
leskro spravodlišagos ačhel pro furt.“*

¹⁰ No, o Del hin oda, ko del o zrnos oles, ko sadzinel, a Ov del the o maro te chal. Dela a kerela buter tumare semenostar a dela, hoj te barol tumaro čačipnaskro ulipen.

¹¹ Ov tumen barvalarela andre savoreste, hoj te aven ščira. A o manuša palikerena le Devleske vaš tumaro daros, so prilena amendar.

¹² Bo kadi sveto služba, so keras, na ča del le Devleskre manušen oda, so lenge chibalinel, ale the igen barol andre oda, hoj but manuša palikeren le Devleske. ¹³ Se oleha, hoj tumen andre kadi služba mištes presikaven, on lašaren le Devles. Bo tumen šunen le Kristoskro evaňjelium, podden tumen leske a ščirones tumen lenca

the savorenca rozdelinen. ¹⁴ On pes vaš tumenge modlinen a igen tumen kamen, bo le Devleskri milost upral tumende hin igen bari. ¹⁵ Palikeras le Devleske vaš leskro daros, so pes na del le lavenca te phenel avri!

10

O Pavol pal peskri služba

¹ Mangav tumen, me o Pavol, savo som „kovlejileskro“, sar som tumenca, ale „zoralo“ ke tumende, sar som tumendar dur! Mangav vaš o Kristus, savo hino lačo the kovlejileskro, ² hoj te na mušnav te avel zoralo, sar avava pre varesave džene tumendar, so peske pal amende gondolinen, hoj keras avke sar o manuša andre kada svetos. ³ Bo kajte dživas andro telos pre kada svetos, amen pes na maras avke sar o manuša andro svetos. ⁴ No amare zbraňe, savenca pes amen maras, nane le svetoskre, ale hine le Devleskre, zorale te phagerel o pevnosti. Lenca phageras o nalačo gondolišagos ⁵ a savoro, so pes upre lidžal a hazdel pes upral le Devleskro prindžaripen. Ole zbraňenca phandas dojekh gondolišagos, hoj pes te poddel le Kristoske. ⁶ A sam pripravimen te potrestinel savoren, ko na šunen, medik na avena šunde andre savoreste.

⁷ Tumen dikhen ča pre oda, so tumen hin anglo jakha. Te vareko tumendar pačal, hoj hino le Kristoskro, mi gondolinel pre oda, hoj avke, sar ov hino le Kristoskro, avke sam the amen. ⁸ Kajte man but lašarava ola autoritaha, so amen diňa o Raj, na avava pre ladž, bo odi autorita amenge sas diňi, hoj tumen te budinas a na te burinas. ⁹ Na kamav, hoj te dičhol avke, sar te tumen kamlomas le lilenca te daravel avri. ¹⁰ Bo varesave džene phenen: „Leskre lila hine zorale the phare, ale sar hino maškar amende, hino slabo a leskre lava ňikhaj nič.“ ¹¹ Kajso manuš mi džanel, hoj oda, so pisinas andro lila, sar na sam tumenca, keraha the akor, sar avaha tumenca.

¹² No amen pes na opovažinas te prirovňinel abo te rachinel paš varesave džene, save pal peste but gondolinen a korkore pes ispiden anglal. On oda keren sar bi e godi! Bo pes korkore peha merinen a korkore peha porovňinen. ¹³ No amen pes na lašaraha buter, sar kempel. Lašaraha pes ča ola bučaha, so o Del amen diňa te kerel a the tumen san andre odi buči. ¹⁴ Amen pes na lašaras buter, sar kempel. Se dogelam dži ke tumende le Kristoskre evaňjelioha. ¹⁵ Aňi na keras oda, hoj pes te lašaras avrengra bučaha, ale pačas, hoj sar barola tumaro pačaben, tumen amen lašarena furt buter vaš odi buči, so keras maškar tumende. ¹⁶ Palis šaj anaha o evaňjelium the avre phuvenge, so hine pal tumende, a na mušinaha pes te lašarel avreskra bučaha. ¹⁷ Ale avke sar hin pisimen: „Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.“ ¹⁸ Bo na ola, ko pes korkore ispiden anglal, hine lače služobňika, ale ola, kas o Raj ispidel anglal.

11

O Pavol the o falošna apoštola

¹ Šaj mek zlidžan man andre oda, hoj avava sikra nagodaver? Mangav tumen, hoj te zlidžan! ² Bo mange pal tumende igen džal, avke sar the le Devleske. Mangadom tumen jekhe muršeha, le Kristoha, a dava tumen leske sar žuža, pačivala čha. ³ Ale darav man, hoj pes tumaro gondolišagos te na visarel het le čačipnastar the le žužipnastar ko Kristus, avke sar o beng cirdňa pro binos la Eva peskre klamišagoha. ⁴ Bo tumen šukares zlidžan te vareko avel ke tumende a zvestinel tumenge avre Ježiš, sar tumenge amen kazinahas, a prilen the avre duchos the aver evaňjelium sar oda, so priilan amendar.

⁵ Me mange gondolinav, hoj pal ola „bare apoštola“ ňisoha na som palal. ⁶ Bo kajte na som avrisikado andro vakeriben, andro prindžaripen som. Se amen tumenge oda savoro sikadam andre savoreste. ⁷ Či so, kerđom binos, hoj man korkoro tele dikhavas a tumen upre hazdavas, oleha, hoj bi o počičiben tumenge vakeravas o evaňjelium le Devleskro? ⁸ Aver khangera občoravas, bo lavas lendar o počičiben, hoj tumenge te služinav. ⁹ The akor, sar somas ke tumende a chibalinelas mange vareso, na somas ňikaske pre meň. Se te mange vareso chibalinelas, pomožinenas mange o phrala, save avenas andral e Macedonija. Avke keravas, hoj tumen te na el manca ňisavo starišagos, a avke kamav dureder the te kerel. ¹⁰ Avke sar hin o čačipen le Kristoskro andre mande: Kada miro lašariben ňiko našti ačhavela andro phuva la Achajakre! ¹¹ Soske? Vaš oda, hoj tumen na kamav? O Del džanel, hoj tumen kamav.

¹² No oda, so kerav, kerava dureder, hoj te musarav o lašariben ole „apoštolenge“, save kamen te sikavel, hoj hine ajse sar amen. ¹³ Bo on hine o falošna apoštola, klamišagoha keren buči a keren pestar apoštola le Kristoskre. ¹⁴ Na čudalinas pes, se korkoro o satan pes prekerel pro aňjelos le švetloskro! ¹⁵ Vašoda nane oda bari veca, te pes leskre služobňika prekeren pro služobňika le čačipnaskre. Ale lengro koňec ela avke, sar peske zaslužinen.

O cerpišagi le Pavloskre

¹⁶ Pale phenav: ňiko peske pal ma te na gondolinel, hoj som nagodaver. Ale te avke kerena, prilen man sar nagodaverones, hoj man the me sikra te lašarav. ¹⁷ Oda, so phenav akana, na phenav le Rajestar, ale me man lašarav, sar o nagodaver manuš. ¹⁸ Ale te pes but džene lašaren avke, sar andro svetos, the me man avke lašarava, ¹⁹ bo te san ajse godaver, ta radišagoha zlidžan le nagodaveren! ²⁰ Se tumen zlidžan te tumendar vareko kerel otroken, te tumen vareko viušinel avri, te tumenca vareko thovel avri, te pes vareko lidžal upre pre tumende a mek the oda, sar tumen vareko pal o muj demel. ²¹ Ladžaha phenav: Amen samas igen slaba oda te kerel tumenca!

Ale te pes vareko šaj lašarel, the me man šaj lašarav. Phenav oda sar nagodaver: ²² On hine Hebreja? The me som. Hine Izraeliti? The me som. Hine o potomki le Abrahamoskre? The me som. ²³ Hine o služobňika le Kristoskre? Phenav oda sar nagodaver: Me meksa buter! Buter keravas buči sar on, buter somas andro berteni, buterval man marde a buterval somas pašes paš o meriben. ²⁴ Le Židendar chudňom pandžvar le bičoha po tranda the eňa (39) rani, ²⁵ trival man marde la pacaha a jekhvar andre mande čivkerenas le barenca, hoj man te murdaren. Trival predžidilom oda, hoj e lođa rozpeľa a jekh džives the jekh rat somas andro paňi pro moros. ²⁶ Somas furt pro droma, somas andre dar pro paňa, andre dar le zbujňikendar the andre dar mire manušendar – le Židendar – a the le avre narodendar. Somas andre dar andro foros, pre pušta, andro moros a the maškar o falošna phrala. ²⁷ Keravas phares buči a trapinavas man, buterval aňi na sovavas, somas bi o chaben the bi o paňi, but man poscinavas a somas andro šila the bi o gada. ²⁸ Mek paš oda savoro, aňi na phenav pal o starišagi, so man hin sako džives pal savore khangera. ²⁹ Vareko phenel, hoj hino slabo a me te na avav? Abo te vareko perel andro binos, mange oda te na avel pharo?

³⁰ Te man mušinav te lašarel, me man lašarava mire slabišagoha. ³¹ O Del, o Dad le Ježišoskro Kristoskro – mi el požehňimen leskro nav pro furt – džanel, hoj na klaminav. ³² Sar somas andro foros Damašek, o guverneris, savo sas tel o kralis Aretas, man kamlá te phandel andre a diňa te stražinel o brani le foroskre. ³³ Ale varesave manuša man mukle le košariha prekal e oblaka tele le muroha a denašlom leske andral o vasta.

12

Le Pavloskro videňje

¹ Mušinav man te lašarel, the te oda nane pre nisoste lačo. A phenava pal oda, so dikhlom a so mange o Raj sikađa. ² Prindžarav manušes andro Kristus, savo sas anglo dešuštar berš avricirdlo dži andro trito ňebos. Na džanav, či oda sas andro telos vaj avri le telostar – o Del džanel. ³ A džanav, hoj oda manuš – či oda sas andro telos, vaj avri le telostar, me na džanav, o Del džanel – ⁴ sas avricirdlo andro rajos a šunđa ajse veci, save pes na den te phenel avri le lavenca, save aňi o manuš našti phenel avri. ⁵ Kaleha man lašarava, no korkoro man na lašarava, ča mire slabišagenca. ⁶ Se kajte man kamlomas te lašarel, na ulomas nagodaver, bo phenava ča o čačipen. Ale zlikerav man, hoj peske pal ma vareko te na gondolinel buter sar oda, so dikhel abo šunel mandar. ⁷ Ale vašoda, hoj man te na lidžav upre ole bare vecenca, so dikhlom, sas mange dino o trnos andro telos – oda hin o poslos le satanoskro –, hoj man te dukhavel, hoj man te na lidžav igen upre. ⁸ Vašoda trival man mangavas le Rajeske, hoj mandar oda te lel het. ⁹ Ale ov mange odphenda: „Dos tuke hin miri milost, bo miri zor pes presikavel andro slabišagos.“ Vašoda man nekradeder lašarav mire slabišagenca, hoj te bešel andre mande e zor le Kristoskri. ¹⁰ Vašoda radišagoha prilav oda, sar som slabo, sar mange keren ladž, sar som andro pharipen, sar pre mande džan a sar cerpinav vaš o Kristus. Bo sar som slabo, akor som zoralo.

O starišagos pal o Korintana

¹¹ Ačhilom nagodaver, no tumen man pre oda ispidňan. Se tumen man kamlan te lašarel; no kajte me na som nič, andre nisoste na som cikneder ole „bare apoštolendar“. ¹² Se oda, hoj som apoštolos, dičholas maškar tumende akor, sar dživavas andre bari trpezlivost a keravas o zazraki, o znameňja the o zorale veci. ¹³ So keravas goreder maškar tumende sar andre okla khangera? Ča ipen ajci, hoj tumenge na somas pre meň. Mangav tumen, hoj mange te odmuken oda nalačhipen!

¹⁴ Akana som imar tritovar pripravimen te džal ke tumende a na avava tumenge pre meň. Se me na rodav tumare veci, ale rodav tumen. Bo na o čhave mušinen te skidel o barvalipen le dajenge the le dadenge, ale on le čhavenge. ¹⁵ Ale me radišagoha dava savoro, so man hin, a the man korkores, vaš tumare dživipena. Te me tumen buter kamav, tumen man kamen frimeder? ¹⁶ Se dikhen, me na somas tumenge pre meň. Ale vareko šaj phenel, hoj som godaver a thodom tumenca avri. ¹⁷ Či tumen viužindom avri varekaha olendar, kas ke tumende bičhadom? ¹⁸ Manglom le Titus a bičhadom leha le phrales. Či o Titus tumen viužinda avri? Či na phirahas andre oda jekh duchos, ole jekhe dromeħa?

¹⁹ Calo časos tumenge gondolinen, hoj pes anglal tumende obhajinas? Anglo Del andro Kristus phenas: Kada savoro, so keras, mire lače phralale, hin pre oda, hoj tumen te baron. ²⁰ Bo sar avava, darav man, hoj te na arakhav tumen ajsen, sar na kamav, a hoj aňi tumen man te na arakhen ajses, saves na kamen. Darav man, hoj tumen te na arakhav andre vika, andre žjarlivost, andre cholli, andro vesekedišagi, andro pletki, andro nalače vakeribena, andro baripen vaj andro nasmirom. ²¹ Bo sar avava pale ke tumende, na kamav man te ladžal anglo Del a na kamav te rovel upral ola but manuša, save kerde o bini, ale mek pes na visarde le nažuže vecendar, le lubipnastar the ole džungale vecendar, so kerde.

13

O posledna lava

¹ Kada imar hin tritovar, so džav ke tumende. Hin pisimen: „*Dojekh lav ačhela pro duj abo trin švedki.*“ ² Phendom oda imar akor, sar somas dujtovar ke tumende. A akana – kajte ode na som – pale phenav olenge, ko angloda kerde o bini, the savore okle dženenge: Sar avava pale, na sajinava ñikas! ³ Se tumen kamen te dikhel, či čačes prekal mande vakerele o Kristus, savo nane slabo ke tumende, ale hino zoralo maškar tumende. ⁴ Bo kajte sas ukrižimen andro slabišagos, no dživel le Devleskra zoratar. Avke the amen sam slaba andre leste, ale leha dživaha prekal tumende le Devleskra zoraha.

⁵ Korkore tumen skušinen avri, či dživen andro pačaben abo na; phučen oda korkore tumendar. Či na prindžaren pre tumende, hoj o Kristus dživel andre tumende? Te na, oda vašoda, bo na obačilan andre skuška. ⁶ Pačav, hoj džanena, hoj amen obačilam. ⁷ Mangas pes ko Del, hoj te na keren nič nalačo. Na vašoda, hoj amen te dičhavas lače, ale hoj tumen te keren o lačo, kajte oda dičilahas, hoj amen na obačilam. ⁸ Se amen našti džas pro čačipen, ale ačas vaš o čačipen. ⁹ Radisaľivas, sar sam slaba a tumen san zorale. A amen pes the modľinas vaš oda, hoj tumen te aven dokonala. ¹⁰ Kada tumenge pisinav, sar mek na som tumenca, hoj te na mušinav te avel prisno pre tumende, sar avava. Bo o Raj man na diňa autorita pre oda, hoj tumen te burinav, ale hoj tumen te budinav.

¹¹ A pro koñec, phralale: Radisaľon! Zdokonaľinen tumen; povzbudzinen jekh avres; gondolinen jednakones a dživen andro smirom! A o Del le kamibnaskro the le smiromskro ela tumenca.

¹² Pozdravinen jekh avres le svete čumibnaha. Pozdravinen tumen savore phrala andro Del.

¹³ E milost le Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri, o kamiben le Devleskro the o spoločenstvo le Svete Duchoskro mi el tumenca savorenca!

Le Pavloskro lil le Galatánenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos, savo nane bičhado le nipendar, aňi le manušestar, ale bičhado le Ježišostar Kristostar the le Devlestar le Dadestar, savo les uštada andral o meriben, ² the savore phrala, save hine manca, pisinias le khangerenge andre Galacija:

³ E milost' tumenge the o smirom le Devlestar, amare Dadestar, the le Rajestar le Ježišostar Kristostar, ⁴ savo pes korkores diňa vaš amare bini, hoj amen te zachraňinel andral kada nalačho časos, andre savo dživas, bo avke oda kamelas o Dad amaro Del. ⁵ Leske mi džal e slava pro furt. Amen.

Aver evaňjelium nane

⁶ Čudalínav man, hoj Olestar, ko tumen vičinda te dživel andre milost' le Kristoskri, avke sig oddžan paš aver evaňjelium. ⁷ Ale aver evaňjelium nane. Ča hin varesave džene, so tumen diliňaren andre, bo kamen te previsarel o evaňjelium le Kristoskro. ⁸ Ale kajte tumenge amen, abo varesavo aňjelos andral o ňebos, vakerdahas aver evaňjelium sar oda, so tumenge imar vakerdam – ta mi el prekošlo! ⁹ Avke sar imar sigeder phendám the akana pale phenav: Te tumenge vareko vakerela aver evaňjelium sar oda, so imar priilán – ta mi el prekošlo!

¹⁰ Či mange džal akana pal oda, hoj man te prilen o manuša abo o Del? Abo kamav te avel pre dzeka le manušenge? Bo te mek kamľomas te avel pre dzeka le manušenge, ta imar na ulomas le Kristoskro služobňikos.

O Pavol priiła o evaňjelium le Devlestar

¹¹ Kamav tumenge te phenel, phralale, hoj o evaňjelium, so tumenge vakeravas, nane le manušestar. ¹² Bo me o evaňjelium na priilom le manušestar, aňi mange les na sikađa o manuš, ale priilom les le Ježišostar Kristostar, savo mange les sikađa.

¹³ Se tumen šundán pal miro dživipen, sar mek somas andro židoviko pačaben. Šundán, sar džavas pre le Devleskri cirkev a keravas sa pre oda, hoj la te zňičinav. ¹⁴ A andro židoviko pačaben somas feder le but Židendar, save sas andre mire berša, bo somas igen horľivo pal o tradiciji amare dadengre. ¹⁵ Ale o Del peske man avri kidňa mek angloda, sar ulilom, a vičinda man peskra milost'aha, akor sar kamla ¹⁶ prekal mande te sikavel peskre Čhas, hoj pal leste te vakerav maškar o aver narodi. Akor me imar na gelom pal oda ňikastar te phučel, ¹⁷ aňi na gelom andro Jeruzalem pal o apoštola, save sas sigeder sar me, ale gelom andre Arabija a paloda avľom pale andro Damašek.

¹⁸ Palis pal o trin berš gelom andro Jeruzalem, hoj te prindžarav le Kefas*, a ačilom ke leste dešupandž džives. ¹⁹ Avre apoštolos na dikhľom, ča le Jakob, le Rajeskre phrales. ²⁰ O Del džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, na klaminav.

²¹ Palis gelom andro phuva Sirija the Cilicija, ²² ale le Kristoskre khangerá andre Judsko man dži akor na dikhle a na prindžarenas. ²³ On ča šunde kada: „Oda, ko pre amende varekana džalas, akana kazinel pal o pačaben, so angloda kamelas te zňičinel.“ ²⁴ A lašarenas vaš ma le Devles.

* **1:18** 1,18 O Peter

2

Le Pavol prilen andro Jeruzalem

¹ Palis pal o dešuštar berš gełom le Barnabašiha pale andro Jeruzalem a ilom manca the le Titus. ² Gełom ode, bo o Del mange sikađa, hoj te džav. Sar man arakhlom korkoro le vodcenca, phendom lenge o evaňjelium, savo kazinav maškar o aver narodi. Bo kamavas te džanel, či na denašav abo na denašavas zbitočne. ³ Ale aňi le Titus, savo sas manca, na ispidenas, hoj pes te obrezinel, kajte hino Grekos. ⁴ Ča varesave falošna phrala oda kamenas, bo kamenas amendar te kerel otroka. On pes sar špijona ispidle počoral andre, hoj te musaren amari sloboda, so amen hin andro Ježiš Kristus. ⁵ Amen lenge na pomuklam aňi sikra aňi pes lenge na poddiňam, hoj o čačipen le evaňjelioskro te ačhel furt tumenca.

⁶ Ale ola, kas o manuša likerenas sar vodcen, paš oda evaňjelium nič buter na dothode – kajte man andre oda nane nič, ko sas on, bo o Del na dikhel jekhe manušes barederes sar avres. ⁷ No ale dine man čačipen, sar dikhle, hoj mange hin dino te kazinel o evaňjelium prekal o naobrezimen, avke sar le Peteriske prekal o obrezimen. ⁸ Se oda, ko delas zor le Peter pre apoštoliko buči maškar o obrezimen, delas zor the man maškar o aver narodi. ⁹ Ola, ko hine sar o slupi andre cirkev: O Jakob, o Kefas* the o Jan sprindžarde e milost, so chudňom le Devlestar. Avke podine mange the le Barnabašiske o čačo vast, hoj te keras jekhetane e buči: Amen maškar o aver narodi a on maškar o obrezimen. ¹⁰ Ča oda amendar mangelas, hoj te na bisteras pro čore, a oda the me kamavas igen te kerel.

O Pavol pokarhinel le Peter

¹¹ Ale sar avla o Peter andre Antiochija, ačhadom man leske a phendom leske andro jakha, bo namištes kerđa. ¹² Bo mek sar ode na sas varesave džene le Jakobostar, chalas jekhetane le manušenca andral o aver narodi. Ale sar avle on, chudňa pes te odcirdel a te oddělinel le manušendar andral o aver narodi, bo pes daralas olendar, ko sikavenas pal e obriezka. ¹³ A the okla Židi kerenas avke sar o Peter a mek the le Barnabaš scirdle andre oda, hoj te avel dujemujengro.

¹⁴ Ale sar dikhłom, hoj na džan rovnones pal o čačipen le evaňjelioskro, phendom le Peteriske anglal savorende: „Te tu, so sal Židos, džives sar o manuša andral o aver narodi, a na sar o Židi, akor soske ispides pro phrala andral o aver narodi, hoj te dživen avke sar o Židi?“

O Židi the o aver narodi spasimen le pačabnaha

¹⁵ Amen ulilam sar Židi, a na sar binošna manuša andral o aver narodi, ¹⁶ ale džanas, hoj o manuš pes našti ospravedlňinel prekal o skutki le zakonoskre, ale ča prekal o pačaben andro Ježiš Kristus. The amen pačandilam andro Ježiš Kristus, hoj te avas ospravedlňimen prekal o pačaben le Kristoskro, a na prekal o skutki le zakonoskre. Bo prekal o skutki le zakonoskre na ela ospravedlňimen nisavo manuš.

¹⁷ Ale te amen o Židi kamas te avel ospravedlňimen andro Kristus a dikhas, hoj the amen sam binošna manuša, ta akor hin o Kristus služobňikos le binoskro? Šoha na! ¹⁸ Bo te pale ačhavav oda, so čidom tele, korkoro sikavav, hoj na dolikerav o zakonos.

¹⁹ Bo me prekal o zakonos mułom le zakonoske, hoj te dživav le Devleske. Som ukrižimen jekhetane le Kristoha. ²⁰ Imar na dživav me, ale dživel andre ma o Kristus. A oda dživipen, so akana dživav andro telos, dživav andro pačaben andro Čhavo le Devleskro, savo peske man zakamla a diňa pes korkores vaš ma. ²¹ Na odčhivav

* 2:9 2,9 Oda hin o Peter.

mandar e milost le Devleskri, bo te ulahas o manuš ospravedlñimen prekal o zakonos, akor o Kristus muła zbitočne.

3

O pačaben abo o skutki le zakonoskre?

¹ Ó, tumen nagodaver Galafanale! Ko tumen diliñarda andre? Se avke žužes tumenge sas oda avriphendo, sar muła o Ježiš Kristus pro kerestos – avke sar te oda dikhlanas tumare jakhenca! ² Ča oda tumendar kamlomas te džanel: Či chudñan le Devleskre Duchos, bo kerenas o skutki le zakonoskre? Abo vašoda, hoj šundan o evaňjelium a pačandiljan? ³ So, našadan e godi? Chudñan le Duchoha a akana kamen te dokerele le teloha? ⁴ Kajci but precerpindjan a zbitočne? Pačav, hoj oda na sas savoro zbitočne! ⁵ Či o Del tumen del peskre Duchos a kerel maškar tumende o zazraki vašoda, hoj keren o skutki le zakonoskre, abo vašoda, hoj šundan o evaňjelium a pačandiljan? ⁶ Dikhen pro Abraham: „Pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda sar spravodlišagos.“

⁷ Avke šaj džanen, hoj ola, ko pačan, hine o čhave le Abrahamoskre. ⁸ Le Devleskro Lav imar anglal dikhelas, hoj o Del prekal o pačaben ospravedlñinela avre naroden, vašoda imar anglal diña te džanel o evaňjelium le Abrahamoske: „Andre tu ena požehñimen savore narodi.“ ⁹ O Abraham pačandila a sas požehñimen; avke the savore, ko pačan, hine požehñimen, sar sas ov.

¹⁰ Bo savore, ko pes muken pro skutki le zakonoskre, hine tel o prekošiben. Bo hin pisimen: „Prekošlo hin sako, ko na dolikerel a na kerel savoro, so hin pisimen andro zakonos.“ ¹¹ Kade dikhas, hoj anglo Del na ela ospravedlñimen ñisavo manuš prekal o zakonos, bo „o čačipnaskro manuš dživela prekal o pačaben.“ ¹² Ale o zakonos nane zathodo pro pačaben, bo hin pisimen: „Ča oda, ko dolikerela o prikazaňja, dživela.“ ¹³ O Kristus amen cinda avri andral o prekošiben le zakonoskro oleha, hoj ov korkoro ačila prekošlo vaš amenge. Bo hin pisimen: „Prekošlo hin sako, ko hino figimen pro kašt.“ ¹⁴ Ov amen cinda avri vašoda, hoj prekal o Ježiš Kristus te avel le Abrahamoskro požehnaňje pre aver narodi a hoj prekal o pačaben te chudas le Duchos, saves o Del phenda, hoj dela.

Pal e zmluva le Abrahamoha

¹⁵ Phralale, dav tumen priklados andral o dživipen: Te pes duj manuša pre varesoste dovakeren a keren e zmluva, ta ñiko imar oda našti čerinel, aňi našti ke oda vareso dothovel. ¹⁶ O Del diña lav le Abraham the leskre potomkos. Na phenda „the leskre potomkenge*,“ sar te vakerdahas pal o but džene, ale phenda pal jekh: „the tire potomkos†“, savo hin o Kristus. ¹⁷ Kamav oleha te phenel kada: O Del kerda zmluva le Abrahamoha a diña les lav, hoj la dolikerela. O zakonos, so sas dino pal štar šel the tranda (430) berša, našti prephagel e zmluva the oda lav, so o Del diña. ¹⁸ Bo te o dedictvos ulahas le zakonostar, akor imar na ulahas ole lavestar, so o Del diña. No o Del oda diña sar daros le Abrahamoske prekal peskro lav.

¹⁹ Akor pre soste sas dino o zakonos? Sas dino anglo bini, medik na avela o potomkos, pal savo o Del diña lav. O zakonos sas dino le aňjelendar prekal o vast le prostredňikoskro. ²⁰ Ale na kempel prostredňikos, te džal ča pal jekh dženo. A o Del hino jekh.

O otroka the o čhave

²¹ Ta akor, sar? Či o zakonos džal pro lava le Devleskre, so diña? Na, šoha na! Bo te o manuša chudlehas ajsjo zakonos, so len šaj diňahas dživipen, ta akor sako, ko

* 3:16 3,16 E grecko čhib: o semena † 3:16 3,16 E grecko čhib: o semenos

les dolikerđahas, ulahas ospravedlñimen. ²² Ale le Devleskro Lav phenel, hoj calo svetos hino tel e zor le binoskri, hoj ola, ko pačan, te chuden prekal o pačaben andro Ježiš Kristus oda daros, pal savo o Del diña lav.

²³ Ale angloda, sar avla o pačaben, amen o zakonos chudelas zaphandlen sar andre bertena, medik pes na sikađa o pačaben. ²⁴ O zakonos sas amaro vichovavaťelis, medik na avla o Kristus, hoj te avas ospravedlñimen prekal o pačaben. ²⁵ Ale kanastar avla o pačaben, imar na sam tel o vichovavaťelis, ²⁶ bo savore san o čhave le Devleskre prekal o pačaben andro Ježiš Kristus. ²⁷ Se savore, ko san bolde andro Kristus, urđan pre tumende le Kristus. ²⁸ Imar akana nane aňi Židos, aňi Grekos; aňi otrokos aňi slobodno; aňi murš aňi džuvli, bo savore san jekh andro Ježiš Kristus. ²⁹ A te san le Kristoskre, akor san o potomstvos le Abrahamskro a prekal oda lav, so diña o Del, the o đediča.

4

¹ Ale phenav: Medik hin o đedičis ternoro, ņisoha nane aver le otrokostar, kajte savoro hin leskro. ² Hino mek tel o dozorci the spravci, medik na avela oda džives, savo určinda leskro dad. ³ Avke the amen, sar samas ternore, samas otroka ole duchovne zoreng, so lidžan kada svetos. ⁴ Ale sar pes naplñinda o časos, bičađa o Del peskre Čhas, savo uliła la džuvlatar, uliła tel o zakonos, ⁵ hoj te cinel avri olen, ko sas tel o zakonos, hoj amen te ačas o čhave le Devleskre. ⁶ A vašoda, hoj san leskre čhave, bičađa o Del le Duchos peskre Časkro andre amare jile – le Duchos, savo vičinel: „Abba, Dado!“ ⁷ Avke imar akana na sal otrokos, ale čhavo; a te sal čhavo, akor tutar o Del kerđa the đedičis.

O starišagos pal o Galafana

⁸ Ale akor, sar na prindžarenas le Devles, služinenas sar otroka ole devleng, save nane čačes devla. ⁹ No akana, sar prindžardan le Devles – abo sigeder phendomas, sar o Del prindžarda tumen – sar oda, hoj tumen pale visaren paš ola slaba the bezmocna zora, so lidžan kada svetos? Soske lenge kamen pale te služinel sar otroka? ¹⁰ Soske avke dolikeren o dživesa, o čhona, o časi the o berša? ¹¹ Darav man pal tumende, či man tumenca na trapindom zbitočne.

¹² Mangav tumen phralale: Aven ajse sar me, bo the me som ajso sar tumen. ņisoha mange na ubližindan. ¹³ Se tumen džanen, hoj somas nasvalo, sar tumenge ešebnovar vakeravas o evaňjelium. ¹⁴ Ale kajte miro nasvaliben sas prekal tumende bari skuška, na dikhlan man tele a na odčhidan man. Priilan man sar le Devleskre aňjelos – sar te priilanas korkores le Ježiš Kristus. ¹⁵ So pes ačhila tumare radišagoha, so tumen sas? Bo phenav tumenge čačipen, te pes oda diňahas, ta the o jakha tumenge ilanas avri a diňanas len mange. ¹⁶ Ačhilom akana tumaro ņeprijaťelis oleha, hoj tumenge phenav o čačipen?

¹⁷ Ola manuša tumen kamen te dochudel a sikaven, hoj lenge igen džal pal tumaro lačo. Ale on tumen ča kamen te odlel mandar, bo kamen, hoj te džan pal lende. ¹⁸ Hin mištes te tumenge džal pal o lačo; a oda furt, a na ča akor, sar som tumenca. ¹⁹ Čhavale mire, pale vaš tumenge cerpinav avke sar odi daj, so užarel te ločhol, medik na avena ajse sar o Kristus. ²⁰ Akana kamlomas te avel paš tumende, hoj tumenca te vakerav avres, bo igen man pal tumende darav.

O priklados pal e Sara the pal e Hagar

²¹ Phenen mange tumen, ko kamen te avel tel o zakonos: Na šunen, so vakerel o zakonos? ²² Bo hin pisimen, hoj le Abraham sas duj čhave – jekh la otrokiňatar a jekh la slobodna romňatar. ²³ La otrokiňakro čhavo uliła le telostar, ale la slobodnakro čhavo uliła le lavestar, so o Del diña.

²⁴ Oda, so pes ode ačila, kampil te achalol sar podobnostvo. Kala duj džuvlja hine o duj zmluvi. Jekh zmluva hin pal o verchos Sinaj: Oda hin e Hagar, savake ulon o čhave andro otroctvos. ²⁵ E Hagar sikavel pre oda verchos Sinaj andre Arabija a oda verchos hino sar o foros Jeruzalem akana, bo o Jeruzalem hino peskre čhavenca andro otroctvos. ²⁶ Ale oda Jeruzalem, so hino upre, sikavel pre slobodno a oj hihi amari daj. ²⁷ Bo hin pisimen:

*„Radisaluv tu, so našti aches khabni a šoha na ločhilal!
Vičin radišagostar a gilav tu, so šoha na precerpindal o ločhibnaskre dukha!
Bo buter čhave ela ola džuvla, so hihi omukli,
sar ola, sava hin rom.“*

²⁸ Ale tumen phralale, tumen san o čhave le lavestar, so diňa o Del, avke sar o Izak. ²⁹ Akor oda sas avke, hoj oda čhavo, so ulila le telostar, džalas pre oda, so ulila le Duchostar. Avke oda hin the akana. ³⁰ Ale so phenel le Devleskro Lav? *Trade avri la otrokiňa the lakre čhas, bo lakro čhavo na ela dedičis la slobodna romňakre čaha.* ³¹ Vašoda, phralale, amen na sam o čhave la otrokiňakre, ale la slobodna romňakre.

5

E sloboda andro Kristus

¹ O Kristus amen oslobodzinda, hoj te avas slobodna. Vašoda ačhen andre odi sloboda a ma visaren tumen pale andro otroctvos.

² Me, o Pavol, tumenge phenav, hoj te tumen dena te obrezinel, akor tumenge o Kristus na ela pre nisoste. ³ Ale kamav te phenel dojekhe manušeske, ko pes del te obrezinel, hoj mušinel te dolikerel calo zakonos. ⁴ Tumen, ko kamen te avel ospravedlňimen prekal o zakonos, san calkom oddelimen le Kristostar. Pelan avri andral e milost le Devleskri. ⁵ Ale amen pes mukas pre oda, hoj prekal o Duchos le pačabnaha avaha ospravedlňimen anglo Del. ⁶ Bo te hin o manuš andro Ježiš Kristus, na džal pal oda, či hino obrezimen, abo na, ale džal pal o pačaben, so pes presikavel le kamibnaha.

⁷ Avke mištes denašenas! Ko tumen zaačhađa, hoj te na šunen o čačipen? ⁸ Oda prevakeriben na avel Olestar, ko tumen vičinda. ⁹ „Sikra kvasos anel upre calo chumer.“ ¹⁰ Me tumenge pačav andro Raj, hoj na gondolinena avres. Ale oles, ko tumen diliňarel andre, o Del marela, kajte ko oda ela. ¹¹ Phralale, te me mek furt vakerđomas, hoj pes kampil te del te obrezinel, akor soske pre mande mek furt gelehas? Te oda ulahas čačo, ta akor o kerestos le Kristoskro lenge imar na andahas o rušiben. ¹² Ola manuša, save tumen upre maren, peske mi den te čhinel avri the sa!

¹³ Ale phralale, tumen san vičimen pre oda, hoj te aven slobodna. No, ma použinen e sloboda prekal tumaro telos, hoj kerena oda, so kamen tumare žadosci, ale služinen jekh avreske andro kamiben. ¹⁴ Bo calo zakonos hino naplňimen andre kada jekh prikazaňje: „Kameha avres avke sar tut korkores!“ ¹⁵ Ale te jekh avres chan the danderen, den tumenge pozoris, hoj te na aven jekh avrestar zachale!

O skutki le teloskre

¹⁶ Ale phenav: Dživen pal o Duchos a na kerena o žadosci le teloskre. ¹⁷ Bo o telos na kamel oda, so o Duchos, a o Duchos na kamel oda, so o telos. ¹⁸ Ale te tumen lidžal o Duchos, na san tel o zakonos.

¹⁹ O skutki le teloskre igen dičhol a oda hin kala: Te kerel o lubipen, te kerel o nažužipen, te dživel bi e ladž, ²⁰ te služinel le modlenge, te čarinel, te džal jekh pre aver, te vesekedinel pes, te žjarlinel, te cholarel pes, te marel upre jekh avres, te rozdelineel pes, te rozmarel o khangera, ²¹ te zavidzinel, te murdarel, te mačol a te mulatinel. A mek hin but ajse veci. Pal kala veci tumenge imar anglal phenav,

sar imar the sigeder phendom: Ola, ko keren kala veci, na chudena o krališagos le Devleskro.

O ovocje le Duchoskro

²² Ale o ovocje le Duchoskro hin o kamiben, o radišagos, o smirom, e trpezljivost, o lačhipen, o lačhejileskeriben, e vernost, ²³ o kovlejileskeriben the o zlíkeriben. Pre kala veci nane zakonos. ²⁴ Ola, ko hine le Kristoskre, primarde pro kerestos peskre nalače binošna žadosci. ²⁵ Te dživas le Duchoha, mušinas the te phirel andro Duchos. ²⁶ Te na amenge džal pal oda, hoj amen o manuša te lašaren; te na pes jekh avres provokinas; te na zavidzinas jekh avreske.

6

Jekh avreske te pomožinas

¹ Phralale, te varesave manušes arakhlanas paš oda, sar kerel varesavo binos, akor tumen, ko san duchovna, pomožinen leske te avel andral oda avri, ale keren oda andre pokora. Ale den pozoris the korkore pre tumende, hoj the tumen te na peren andro pokušeňje. ² Lidžan o pharipena jekh avreskre a oleha naplñinena o zakonos le Kristoskro. ³ Bo te peske vareko pal peste gondolinel, hoj hino vareko, a ov nane ňiko, korkoro pes klaminel. ⁴ Sako mi dikhel pre peste, so kerel, a palis pes šaj lašarela korkoro andre peste, ale te na pes porovñinel avrenca. ⁵ Bo sako lidžala peskro pharipen. ⁶ Oda manuš, savo siklöl o lav, mi del oles, ko les sikavel, savore lačhipnastar, so les hin.

⁷ Ma klaminen tumen korkoren! Le Devlestar ňiko na asala. Bo savoro, so o manuš sadzinel, oda the kidela upre. ⁸ Bo oda, ko sadzinel avke, hoj te avel pre dzeka peskre teloske, andral o telos kidela upre o kirñipen. Ale oda, ko sadzinel avke, hoj te avel pre dzeka le Duchoske, andral o Duchos kidela upre o večno dživipen. ⁹ Te na ačas strapimen avke, hoj preačhaha te kerel o lačhipen, bo avela jekhvar o časos, hoj kidaha upre o ulipen. ¹⁰ Vašoda, medik amen hin časos, keras o lačhipen savorenge a mek buter le phralenge the le pheňenge andro pačaben.

Te lašaras pes ča le Ježišoskre kerestoha

¹¹ Dikhen, save bare pismenena tumenge me mire vasteha pisinav!

¹² Ola, ko kamen te avel pre dzeka le manušenge, tumen ispiden, hoj tumen te den te obrezinel ča vašoda, hoj pre lende te na džan vaš o kerestos le Kristoskro. ¹³ Bo aňi on korkore, so hine obrezimen, na dolíkeren o zakonos. Ale kamen, hoj pes tumen te den te obrezinel vašoda, hoj pes palis on te lašaren oleha, hoj kerde e obriezka pre tumaro telos. ¹⁴ ňisoha man na kamav te lašarel, ča le kerestoha, pre savo muľa amaro Raj o Ježiš Kristus. O svetos mange hin ole kerestoha ukrižimen a me som ukrižimen le svetoske. ¹⁵ Bo na džal pal oda, či hin o manuš obrezimen, abo nane, ale či hino nevo stvoreňje. ¹⁶ O smirom the e milost pre sakoneste, ko pes kamel pal oda te líkerel, a the pro Izrael le Devleskro.

¹⁷ A akanastar man imar ňiko te na trapinel, bo me lidžav pre miro telos o jazvi le Kristoskre.

¹⁸ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumare duchoha, phralale. Amen.

Le Pavloskro lil le Efežanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro le Devleskra voľatar, pisinav le Devleskre manuŝenge andro foros Efezus, oľenge, ko pačan andro Ježiš Kristus.

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj o Ježiš Kristus, peskri milosť the peskro smirom!

Pal o duchovno požehnaňje andro Kristus

³ Požehňimen hin o Del the o Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, savo amen andro Kristus požehňinda savore duchovne požehnaňjenca andral o ňebos. ⁴ Se mek aňi o svetos na sas kerdo, imar peske amen o Del kidňa avri prekal peste, hoj te avas andro Kristus sveta the bi e chiba a te dživas andro kamiben. ⁵ Ov oda avke kamelas a imar anglal oda kerďa, bo sas leske oda pre dzeka, hoj te avas leskre čhave prekal o Ježiš Kristus. ⁶ Aven lašaras le Devles vaš leskri bari šukar milosť, so amen diňa hijaba andre peskro Čhavo, saves kamel. ⁷ Andre leste sam avricinde, prekal leskro rat amenge hin odmukle o bini. Igen bari hin e milosť le Devleskri, ⁸ savi amen avke barvales diňa! Andre savoro peskro godaveripen the prindžaripen ⁹ amenge diňa o Del te džanel o garudipen. Oda, so ov kamelas a so leske sas pre dzeka, the oda, so peske imar anglal phenda, hoj kerela prekal o Kristus. ¹⁰ Le Devleskro planos hin, hoj sar avela oda lačo časos, kamel te sthovel savoro jekhetane andro Kristus sar andro šero savoro, so hin pro ňebos the pre phuv.

¹¹ Andre leste ačhiľam the o dēdiča, avke sar oda o Del imar anglal kamľa. Bo ov kerel savoro avke, sar oda ov kamel, ¹² hoj te avas pro lašariben leskra slavake; amen, save pes imar sigeder mukahas pro Kristus. ¹³ The tumen, sar andre leste pačandiljan, sanas zapečatimen ole Svete Duchoha, pal savo o Del diňa lav, hoj dela. Oda sas akor, sar šundān o lav le čačipnaskro, o evaňjelium pal tumari zachrana. ¹⁴ O Sveto Duchos hino e zaruka prekal amende, hoj o Del amen dela oda, so phenda. Diňa lav, hoj cinela peskre manušen avri pre chvala peskra slavake!

Le Pavloskri modľitba

¹⁵ Vašoda the me, sar šundom pal tumaro pačaben andro Ježiš, amaro Raj, the pal o kamiben, so tumen hin ke savore Devleskre manuša, ¹⁶ na preačhav vaš tumenge te palikerel le Devleske. Leperav tumen andre mire modľitbi, ¹⁷ hoj o Del amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, o Dad la slavakro, tumen te del peskre Duchos. Bo o Duchos tumendar kerela godaveren a sikavela tumenge le Devles avke, hoj les prindžarena. ¹⁸ Mangav, hoj tumenge te phundravel o jile te dikhel leskro švetlos, hoj te džanen, andre savi nađej tumen vičinda, a savo slavno the barvalo hin o dēdictvos maškar leskre manuša. ¹⁹ Kamav, hoj te prindžaren, savi igen bari hiňi odi zor, so kerel andre amende, ko pačas. Oda hin odi bari zor le Devleskri, ²⁰ savaha uštađa le Kristus andral o meriben a thođa les te bešel pal peskri čači sera andro ňebos. ²¹ Ov hino upral savorende pro ňebos; upral dojekh vladaris, autorita, zor, the rajipen; a mek the upral dojekh nav, so hin na ča andre kada svetos, ale the andre oda svetos, so avela. ²² O Del thođa le Kristoske savoro tel o pindre a diňa les šereske upral savoreste la cirkvake. ²³ E cirkev hiňi leskro telos; hiňi napľňimen lestar, savo napľňinel savoro andre savoreste.

2

Andral o meriben andro dživipen

¹ The tumen sanas varekana mule, bo na šunenar le Devles a kerenas bini. ² Akor dživenas avke, sar pes dživel andro svetos a šunenar le benges, savo hino raj upral o nalače duchengre zora andro luftos, so akana kerel andre ola manuša, save na šunen le Devles. ³ The amen savore varekana lenca dživahas andro žadosci le teloskre a kerahas oda, so kamelas amaro telos the amari godi a avke sar the okla manuša peske zaslužinahas te cerpinel le Devleskri cholī. ⁴ Ale o Del hino ajsa barvalo andre peskri milost a baro andro kamiben ke amende, ⁵ hoj amen obdžidarda le Kristoha, mek sar samas mule andre amare bini. Le Devleskra milostatar san spasimen! ⁶ Andro Ježiš Kristus amen o Del jekhetane leha uštađa andral o meriben, hoj leha jekhetane te bešas andro ņebos. ⁷ Ov ada kerđa vašoda, hoj peskra milostaha andro Ježiš Kristus amenge te sikavel peskro igen baro kamiben andre oda časos, so avela. ⁸ Bo le Devleskra milostatar san zachrañimen prekal o pačaben. No oda nane tumendar, ale le Devlestar – oda hin leskro daros. ⁹ Na san zachrañimen le skutkendar, hoj pes ņiko te na lašarel. ¹⁰ Se vašoda amen o Del stvorinda andro Ježiš Kristus, hoj te keras ola lače skutki, save o Del imar anglal pripravinda prekal amende.

Jekh andro Kristus

¹¹ Vašoda ma bisteren, hoj tumen varekana ulilan sar o Nažidi. Ola, ko peske phenen „obrezimen“, tumen vičinen „naobrezimen“ (a thoven baripen andre oda, so pes kerel le manušeskre vastenca pro telos). ¹² Ma bisteren, hoj andre oda časos sanas bi o Kristus, na sanas jekhetane le Izraeloskre manušenca a na sas tumen kotor andro zmluvi the andro lava, so diña o Del. Sanas andre kada svetos bi e nađej a dživenas bi o Del. ¹³ Tumen, so sanas varekana dur, san akana andro Ježiš Kristus pašes paš o Del prekal o rat le Kristoskro.

¹⁴ Bo ča ov hino amaro smirom a sodujen le Židen the le Nažiden sthoda andre jekh. Čiđa tele peskre teloha oda muros, so len rozdelinele sar ņeprijatelen. ¹⁵ A zrušinda o zakonos leskre prikazañjenca the pravidenca, hoj andre peste te kerel ole dujendar jekhe neve manušes a avke te anel o smirom. ¹⁶ Andre jekh telos sthoda sodujen le Devleha prekal o kerestos, pre savo zničinda lengro ņeprijatelstvo. ¹⁷ A sar avla, kazinelas o smirom tumenge, save sanas dur le Devlestar, a o smirom the amenge le Židenge, save samas pašes. ¹⁸ Bo prekal leste šaj avas sodujđzene andre jekh Duchos ko Dad.

¹⁹ Avke akana imar na san sar cudzinci, abo sar ola, ko avle andral aver phuv, ale san kade khere jekhetane le Devleskre manušenca andre jekh famelija le Devleskri. ²⁰ San sar kher, so hin ačhado pro zaklados le apoštolengro the le prorokengro, kaj hin o glavno bar korkoro o Ježiš Kristus. ²¹ Ov likerel cali stavba jekhetane a kerel, hoj te barol andro sveto chramos andro Raj. ²² Andre leste san the tumen jekhetane upreačhade sar oda chramos, kaj o Del bešel prekal peskro Duchos.

3

Le Pavloskri buči maškar o aver narodi

¹ Vašoda som me, o Pavol, andre bertena, bo služinav le Ježišoske Kristoske, vaš tumenge, so na san Židi. ² Se šundān pal oda, hoj o Del andre peskri milost mange diña kadi služba, hoj la te kerav prekal tumende. ³ O Del mange sikađa, hoj te džanav leskro garuđipen, pal savo sikra pisindom. ⁴ Sar oda pregenena, šaj sprindžarena, sar me achaluvav o garuđipen le Kristoskro. ⁵ Varekana oda na sas le manušenge dino te džanel, ale akana prekal o Duchos o Del diña te džanel peskre svete apoštolenge

the le prorokenge oda, ⁶ hoj the o aver narodi hine prekal o evaňjelium jekhetane dēdiča le Židenca a jekhetane kotora andre jekh tēlos a the prekal lende hine o lava, so diňa o Del andro Ježiš Kristus.

⁷ Me ačhilom o služobňikos ole evaňjelioske prekal o daros le Devleskra milostakro, savo mange sas dino prekal leskri zor, savi andre ma kerel. ⁸ Mange, savo som nekcikneder maškar o manuša le Devleskre, sas diňi kadi milost, hoj le avre narodenge te vakerav o evaňjelium pal o barvalipen le Kristoskro, savo pes aňi na del te zmerinel, ⁹ a savorenge te otkerav oda planos, so sas garudo čirlastar paš o Del, savo kerdā savoro. ¹⁰ O Del kamel, hoj pes akana prekal e cirkev te dodžanel dojekh ňeboskri zor the rajipen, savi bari hin le Devleskri godi andre savoreste. ¹¹ Ov oda imar ešebnovarestar naplaňinda, hoj pes te ačhel prekal amaro Raj Ježiš Kristus, ¹² hoj pačabnaha andro Kristus te šaj avas slobodna the bi e dar anglo Del. ¹³ Vašoda tumen mangav, hoj tumen te na zaačhavel miro pharipen vaš tumenge, bo oda hin prekal tumaro lašariben.

O kamiben le Kristoskro

¹⁴ Vašoda mangav pro khoča le Dades, ¹⁵ savestar hin savore famelijen andro ňebos the pre phuv peskre nava, ¹⁶ hoj prekal o Duchos tumenge andral peskri barvali slava te del igen te zoralol pro andruno manuš; ¹⁷ mangav les, hoj o Kristus prekal o pačaben te dživel andre tumare jile, hoj te aven zakoreňimen the zorales zathode andro kamiben, ¹⁸ hoj te šaj ačalon tumen the savore manuša le Devleskre, savo buchlo, džindardo, učo, the igen baro hino o kamiben le Kristoskro; ¹⁹ a mangav, hoj te prindžaren oda kamiben le Kristoskro, so hin upral dojekh godi, hoj te aven napňimen andre savori plnost le Devleskri.

²⁰⁻²¹ Akana mi džal pal savore pokoleňja pro furt e slava andre cirkev the andro Kristus Ježiš le Devleske, ko peskra zoraha kerel andre amende a ko mek buter šaj kerel savoro upral oda, sar lestar mangas the gondolinas! Amen.

4

Pal e jednota andre khangeri

¹ Vašoda tumen mangav me, o bertenošis prekal o Raj, hoj te dživen mištes oda dživipen, andre savo san vičimen le Devlestar. ² Aven pokorna a kovlejleskre andre savoreste a zlidžan jekh avres andre trpezlivost the andro kamiben. ³ Keren savoro prekal oda, hoj te dolikeren e jednota le Duchoskri, savi tumen sphandel jekhetane andro smirom. ⁴ Hin jekh tēlos a jekh Duchos, avke sar the sanas vičimen andre jekh nađej le Devlestar; ⁵ hin jekh Raj, jekh pačaben, jekh bolipen, ⁶ a hin jekh Del the Dad savorenge, savo hino upral sakoneste, prekal sakoneste a andre sakoneste.

⁷ Ale sakoneske amendar sas dino o daros le Devleskra milostatar pal oda, keci amenge o Kristus merinda avri. ⁸ Avke sar hin pisimen:

„Geľa upre pro nekučeder thana,

ilā peha le zaphandlen;

diňa le manušen o dari.“

⁹ Akana, so hin oda, hoj „geľa upre“? Oda hin, hoj ešeb geľa tele andro nekteluneder thana la phuvakre. ¹⁰ Oda, ko avľa tele, hin oda jekh, savo geľa the upre upral savore ňebi, hoj te napňinel savoro. ¹¹ Ov ačhađa jekhen sar apoštolen, avren sar proroken, avren sar evaňjelisten, avren sar pastoren a avren sar učitelēn. ¹² Ačhađa len pre oda, hoj te pripravinen le Devleskre manušen te kerel e služba, hoj te budinen le Kristoskro tēlos, ¹³ medik na avaha savore jekhetane avribararde andre jekh pačaben the andro prindžaripen le Devleskre Čhaskro a medik na avaha dospela manuša andro pačaben the andre savoreste sar o Kristus.

¹⁴ Avke imar na avaha buter sar čhavore, savenca upre tele čhivkerel sar le vlnenca dojekh balvaj: Oda hin dojekh nevo sikaviben le manušendar, save le klamišagoha lidžan avren pro nalačo drom, hoj te peren. ¹⁵ Vašoda vakeras o čačipen andro kamiben, hoj te baruvas a te avas andre savoreste sar o Kristus, bo ov hino o šero. ¹⁶ Ov sthovel savore kotora andro telos a likerel calo telos jekhetane. A kerel, hoj dojekh kotor te kerel e buči avke, sar kampil, hoj o telos te barol a te zoralol andro kamiben.

O purano the o nevo dživipen

¹⁷ Mangav tumen andro nav le Rajeskro: Imar ma dživen avke sar o bijedevleskre manuša, bo oda, so on gondolinen, nane lačo pre nisoste ¹⁸ a lengre goda hine andro kalipen. Na prindžaren le Devleskro dživipen, bo na achalon nisoske a lengre jile hine barune. ¹⁹ Imar pes aňi na ladžan nisostar, keren savoro džungipen a na džanen kana te preačhel.

²⁰ Ale tumen pal o Kristus avke na siklilan! ²¹ Te šundān pal o Ježiš a siklilan o čačipen, so hin andre leste, ²² čhiven pal tumende tele le purane manušes leskre phurikane dživipnaha, savo pes korkoro musarelas le falošne the le nalače žadoscenca. ²³ Domuken le Duchoske te čerinel tumaro gondolišagos ²⁴ a uren pre tumende le neve manušes, so sas kerdo pre le Devleskri podoba andro spravodlišagos the andro sveto čačipen.

Sar te dživel andro nevo dživipen

²⁵ Savore sam jekhetane andre jekh telos, vašoda preačhen te klaminel a chuden te vakerel o čačipen jekh avreha. ²⁶ Te tumen ela cholī, ma keren binos a o kham te na zadžal upral tumari cholī. ²⁷ Ma den le benges nisavo than! ²⁸ Oda, ko čorel, imar buter te na čorel, ale mi chudel te kerel buči peskre vastenca, hoj les te avel so te del olen, kas nane.

²⁹ Nisavo džungalo lav te na avel avri andral tumaro muj, ale ča lačo lav, so zoralarel avren avke, sar kampil a anel e milost olenge, ko šunen. ³⁰ Ma dukhaven le Svete Duchos, saveha sanas zapečafimen pre oda Džives, sar avena zachraňimen. ³¹ Preačhen te likerel e kirko cholī andro jilo, te rušel, te vesekedinel pes, te kerel vika a te košel. Ma keren nič, so nane lačo. ³² Ale aven jekh ke aver lače a kovlejleskre – a odmuken jekh avreske avke, sar the o Del andro Kristus odmukla tumenge.

5

Te dživel andro švetlos

¹ O Del tumen kamel, bo san leskre čhave, vašoda dživen avke, hoj te aven ajse sar Ov. ² Dživen andro kamiben avke sar o Kristus amen kamelas a diňa pes korkores sar daros the sar obeta, so šukares voňinelas a hiňi pre dzeka le Devleske.

³ Avke sar oda mušinel te avel maškar o čhave le Devleskre, te na pes aňi leperel maškar tumende o lubipen, vaj o džungale veci, abo hoj vareko ela hamišno. ⁴ Ma vakeren džungale, diline, abo nalače lava, ale radeder palikeren le Devleske. ⁵ Bo mištes džanen, hoj nisave manušes, ko kerel o lubipen, abo o džungale veci, abo hino igen lakomo – bo o lakomstvo hin sar modloslužba – nane nisavo than andro krališagos le Kristoskro the le Devleskro. ⁶ Ma domuken, hoj tumenca vareko te thovel avri varesave diline lavenca, bo ipen vaš oda avel e cholī le Devleskri pre ola manuša, save les na šunen. ⁷ Te na chal tumen nič kajse manušenca!

⁸ Bo varekana sanas andro kalipen, ale akana san o švetlos, bo san le Rajeskre. Dživen sar o manuša, save hine andro švetlos. ⁹ Se o ovocje le švetloskro hin savoro lačhipen, spravodlišagos the čačipen. ¹⁰ Roden, so hin le Devleske pre dzeka. ¹¹ Ma keren lenca ola veci, so pes kerel andro kalipen a nane lače pre nisoste, ale radeder

anen ola veci avri pro švetlos. ¹² Bo hin ladž mek až te vakerel pal oda, so on počoral keren, ¹³ ale andro švetlos dičhola, save ola veci čačes hine. ¹⁴ Bo andro švetlos dičhol savoro. Vašoda hin phendo:

„Preker tut, tu so soves,
ušči andral o meriben
a švicinela tuke o Kristus.“

¹⁵ Vašoda den tumenge baro pozoris pre oda, so keren – na sar o nagodaver, ale sar o godaver. ¹⁶ Kala dživesa nane lače, vašoda viuzinen dojekh ora pre oda, hoj te keren o lačo. ¹⁷ Ma aven nagodaver, ale achalon, so tumendar o Raj kamel. ¹⁸ Ma mačon la molatar, bo o pijiben tumenge ča musarela o dživipen, ale aven naplñimen le Svete Duchoha. ¹⁹ Vakeren jekh avreha le žalmenca, le chvalenca the le duchovne gilenca a gilaven the bašaven andral o jilo le Rajeske. ²⁰ Vaš savoreske palikeren furt le Devleske le Dadeske andro nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro.

Pal o veradune

²¹ Podden tumen jekh avreske, hoj oleha te den pačiv le Kristus.

²² O džuvla pes mi podden peskre romenge sar le Rajeske. ²³ Bo o murš hin o šero la džuvlake, avke sar hin o Kristus o šero la cirkvake, peskre teloske, saveske hino Spasitelis. ²⁴ Ale avke, sar pes e cirkev poddel le Kristoske andre savoreste, avke pes mi podden the o džuvla peskre romenge.

²⁵ Tumen muršale, kamen le romñijen avke, sar the o Kristus kamelas peskri cirkev a diña vaš lake pes korkores, ²⁶ hoj la te pošvecinel a te žužarel andro pañi prekal o lav. ²⁷ O Kristus kamel anglal peste te ačhavel e slavno cirkev pre savi nane škvрни abo vraski abo varesavi ajsi chiba, ale kamel hoj te avel sveto a žuži. ²⁸ Avke the o murša mi kamen peskre romñijen avke, sar peskre vlastna tela. Bo oda murš, savo kamel peskra romña, korkoro pes kamel. ²⁹ Bo mek šoha ñiko na sas ajsi, hoj te naši avri ačhilahas peskro telos. Ale sako les likerel a starinel pes pal leste avke sar the o Raj pal e cirkev, ³⁰ bo amen sam leskre teloskre kotora. ³¹ Avke sar hin pisimen: „Vašoda omukela o murš peskra da the peskre dades, ela jekhetane la romñaha a on duj džene ena jekh telos.“ ³² Kada garudipen hin baro, ale me oda vakerav pal o Kristus the pal e cirkev. ³³ Avke the tumen: Sako tumendar mi kamel peskra romña sar pes korkores a e romñi mi del pačiv peskre romes.

6

Pal o čhave the pal o dada

¹ Čhavorale, tumen san le Rajeskre, vašoda šunen tumare dajen the tumare daden, bo oda hin mištes. ² „De pačiv tira da the tire dades,“ – kada hin ešebno prikazañje, paš savo o Del amen diña lav –, ³ „hoj tuke te avel mištes a te džives pre phuv but berš.“

⁴ Tumen, dadale, ma cholaren tumare čhaven, ale bararen len mištes avri, dovakeren lenge a sikaven len pal o Raj.

Pal o raja the pal o otroka

⁵ Otrokale, šunen tumare phuvakre rajen žuže jilestar sar le Kristus, daraha the andro izdrañipen. ⁶ Ma služinen lenge ča anglo jakha sar ola, ko kamen te avel pre dzeka le manušenge, ale sar le Kristoskre otroka, save keren jilestar oda, so hin le Devleske pre dzeka. ⁷ Služinen radišagoha sar le Rajeske, a na le manušenge. ⁸ Se džanen, hoj sako, ko kerela vareso lačo, chudela o počičiben le Rajestar, či hino otrokos abo slobodno.

⁹ A tumen, rajale, keren lenca tiš avke. Ma daraven len avri, bo džanen, hoj the tumen the len hin jekh Raj andro ñebos a ov na dikhel jekhe manušes barederes sar avres.

E vizbroj le Devleskri

¹⁰ A pro koñec phralale, aven zorale andro Raj the andre leskri zor. ¹¹ Uren pre tumende cali vizbroj le Devleskri, hoj te šaj obačhen andro nalače plani le bengeskre. ¹² Bo amen pes na maras le manušenca, ale le duchovne zorenca, le uprune rajenca, save lidžan kada kalo svetos the le nalače duchenca andro luftos. ¹³ Vašoda uren pre tumende cali vizbroj le Devleskri, hoj te šaj likerem avri, sar avela o nalačo džives, a sar imar predžana savoreha, hoj mek te ačhen. ¹⁴ Vašoda ačhen! Prephanden tumenge pašal o klubi o čačipen sar o sirimos; uren pre tumende o spravodlišagos sar o trastuno pancjeris ¹⁵ a pro pindre tumenge uren oda, hoj te aven pripravimen te vakerel o evaňjelium pal o smirom. ¹⁶ A andre savoreste len o pačaben sar o štitos, saveha šaj murdaren andre savore jagale šipi le nalačeskre. ¹⁷ Len o spaseňje sar e prilba pre tumare šere the e šablá le Duchoskri, so hin o Lav le Devleskro.

¹⁸ Modlínen tumen furt andro Duchos a anen o modliti the o mangipena anglo Del. A pašoda den furt pozoris a modlínen tumen vaš savore manuša le Devleskre. ¹⁹ Modlínen tumen the vaš ma, hoj mange te avel dino o lav, sar prevakerava, hoj te vakerav bi e dar o garudipen le evaňjelioskro. ²⁰ Me somas bičhado les te vakerel, a vašoda som akana andre bertena. Mangen tumen vaš ma, hoj bi e dar te vakerav o lav avke, sar mušnav.

O posledna pozdravi

²¹ O Tichikus, amaro lačo phral the o pačivalo služobňikos andro Raj, dela tumenge te džanel, sar manca hin a so kerav. ²² Me les bičhadom ke tumende, hoj te džanen pal amende, sar sam, a te anel tumenge o radišagos andro jile.

²³ O Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Raj, mi del le phralen o smirom, o kamiben the o pačaben. ²⁴ Le Devleskri milost mi el savorenca, ko kamen amare Rajes le Ježiš Kristus le kamibnaha, so šoha na preačhel.

Le Pavloskro lil le Filipanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol the o Timoteus, o sluhi le Ježišoskre Kristoskre, pisinas savore Devleskre manušenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Filipi, the le zborengre vodcenge the dijakonenge.

² E milost' tumenge the o smirom le Devlestar, amare Dadestar, the le Rajestar le Ježišostar Kristostar!

Le Pavloskri modlitba

³ Palikerav mire Devleske, kecivar mange ča pre tumende leperav. ⁴ Andre dojekh miri modlitba man modlinav furt radišagoha vaš tumenge savorengre, ⁵ bo mange pomožinenas andre služba le evaňjelioskri le ešebne dživesestar dži akana. ⁶ Vašoda pačav, hoj o Del dokerela e lači buči, so andre tumende chudňa te kerel, dži andre oda džives, sar o Ježiš Kristus avela pale.

⁷ Me mange oda šaj gondolinav pal tumende savorende. Se tumen mange san andro jilo, bo savoren tumen hin o kotor manca pre milost' le Devleskri, či akana, sar som andre bertena, abo akor, sar braňinahas a zoralarahas o evaňjelium. ⁸ O Del mange hino švedkos, sar mange pal tumende savorende igen džal le Ježišoskre Kristoskre kamibnaha.

⁹ A modlinav man vaš oda, hoj tumaro kamiben te barol buter a buter, hoj te prindžaren o čaćipen a mištes te achalon ¹⁰ a te džanen te rozsudzinel, so hin nekfeder. Modlinav man, hoj te aven žuže the bi o binos andro Džives le Kristoskro ¹¹ a te avel andre tumende pherdo čaćipnaskro ovocje, so avel le Ježišostar Kristostar – pre slava the pre chvala le Devleskri.

Pal o Pavol andre bertena

¹² Phralale, kamav, hoj te džanen, hoj oda, so pes mange ačhiła, pomožinda le evaňjelioske. ¹³ Savore slugada andro palacis a the savore okla džene pes dodžanle, hoj som phandlo andre vaš o Kristus. ¹⁴ Oda, hoj som andre bertena, zoralarda but phralen andro Raj, hoj meksa šmeleder a bi e dar te vakeren o Lav.

¹⁵ No varesave phrala kazinen pal o Kristus, bo zavidzinen a kamen pes te vesekedinel, ale aver džene kazinen pal o Kristus lače jilestar. ¹⁶ On oda keren kamibnastar, bo džanen, hoj kade som vašoda, hoj braňinav o evaňjelium, ¹⁷ no aver džene kazinen pal o Kristus, bo kamen pes te ispidel anglal a na keren oda žužes, bo peske gondolinen, hoj mange kerena buter pharipen andre bertena. ¹⁸ Ale so paloda? Či imar pes kazinel kavke abo kavke – či kamukeri vaj andro čaćipen – pal o Kristus pes kazinel.

Oleske radisaľuvav a mek radisaľuvava, ¹⁹ bo džanav, hoj oda mange ela pre zachrana prekal tumare modlitbi the prekal e pomoca le Ježišoskre Kristoskre Duchoskri. ²⁰ Igen pre oda užarav a mukav man pre oda, hoj man andre ňisoste na ladžava. Pačav, hoj leske služinava bi e dar a avke sar furt the akana ela o Kristus barardo andre miro telos – či dživava, abo merava.

Te dživel hin o Kristus

²¹ Bo prekal mande te dživel hin o Kristus a te merel hin o ziskos. ²² Ale te oleha, hoj dureder dživava andro telos, šaj kerava buter lači buči, na džanav so mange te kidel avri. ²³ Cirdel man pro soduj seri: Kamav te merel a te avel le Kristoha, bo ada

mange ulahas nekfeder; ²⁴ ale prekal tumende hin feder, hoj te ačhav andro telos. ²⁵ Aleske pačav a džanav, hoj ačhava a avava tumenca savorenca pre tumaro lačo the radišagos andro pačaben. ²⁶ Avke tumen mek buter šaj lašarena manca andro Ježiš Kristus, sar avava pale ke tumende.

O dživipen pal o evaňjelium le Kristoskro

²⁷ Ča dživen avke, sar tumenge oda phenel le Kristoskro evaňjelium. Či imar avava a dikhava tumen, abo na avava, kamav te šunel pal tumende, hoj ačhen zorales andre jekh duchos a jekhetane tumen maren vaš o pačaben le evaňjelioskro. ²⁸ Ma den tumen nisoča te daravel avri olenge, ko pre tumende džan! Oda ela značeňje le Devlestar, hoj on ena zničimen a tumen avena zachraňimen. ²⁹ Bo tumenge sas diňi e milosť, na ča hoj andro Kristus te pačan, ale the te cerpinen vaš leske. ³⁰ Se the tumen predžan ajse pharipnaha, savo dikhlan pre ma a pal savo the akana šunen, hoj mek predžav.

2

¹ Vašoda, te tumen hin varesavo povzbuđeňje andro Kristus, varesavo potešeňje leskre kamibnastar, varesavo spoločenstvo andro Duchos, varesavo lačhipen the milosrdenstvo, ² akor naplňinen miro radišagos avke, hoj gondolinena jednakones, kamena tumen jednakones a avena jekh andro duchos the andro gondolišagos. ³ Ma keren nič prekal tumaro baripen abo vašoda, hoj tumen o manuša te lašaren, ale andre pokora dikhen jekh avren bareder pestar. ⁴ Ma dikhen sako ča pre tumaro, ale sako the pre oda, so hin avrengro.

Te avas ajse pokorna, sar sas o Ježiš

⁵ Mi el andre tumende ajso gondolišagos, sar sas the andro Ježiš Kristus:

⁶ Ov, savo sas ipen ajso sar o Del,
peske na gondolinelas,

hoj mušinel te ačhel
andre le Devleskri podoba,

⁷ ale korkoro savoro omukla
a priila e podoba le sluhaskri,

ačhila ajso sar o manuš
a sikača pes sar manuš.

⁸ Poňžinda pes
a sas poslušno dži o meriben
- dži o meriben pro kerestos.

⁹ Vašoda les o Del hazdňa upral savoreste
a diňa les nav, so hin upral dojekh nav,

¹⁰ hoj andro nav Ježiš
te bandol dojekh khoč andro ňebos,
the pre phuv the tel e phuv,

¹¹ hoj dojekh čhib te viznavinel,
hoj o Ježiš Kristus hino Raj,
pre slava le Devleskri le Dadeskri.

¹² Vašoda, mire lače phralale, sar furt man šunenas - oda na ča akor, sar paš tumende somas, ale mek buter akana, sar tumenca na som - keren buči pre tumaro spaseňje andre sveto dar anglo Del the andre bari pačiv. ¹³ Bo o Del hino oda, ko andre tumende kerel, hoj na ča te kamen, ale the te keren oda, so hin leske pre dzeka.

14 Savoro keren bi o dudrišagos the bi o vesekeđišagos, 15 hoj te aven bi e chiba, žuže čhave le Devleskre maškar kada falošno the previsardo pokoleñje, hoj te švicinen maškar lende sar o čercheña pro ñebos. 16 Chuden tumen zorales le dživipnaskre lavestar, hoj mange oda te avel andro Džives le Kristoskro pro lašariben, hoj na denašavas aňi na keravas e buči hijaba. 17 No kajte ulahas miro dživipen avričhordo sar obeta pre sveto služba tumare pačabnaskri, radisaľuvav jekhetane tumenca savorenca. 18 Avke the tumen radisaľon jekhetane manca.

O Timoteus the o Epafroditos

19 Ale mukav man andro Ježiš Kristus pre oda, hoj ke tumende sig bičhavava le Timoteus a radisaľuvava, sar man dodžanava, sar tumenge hin. 20 Bo nane man űiko ajso sar ov, ko avke pal tumende gondolinel a čačes pes pal tumende starinel. 21 Bo savore roden ča peskro a na le Ježišoskro Kristoskro. 22 Ale pal o Timoteus džanen, sar pes presikađa, bo sar o čhavo le dadeha jekhetane manca služinelas andro evaňjelium. 23 Pačav, hoj les bičhavava takoj, soča man dodžanava, so manca ela. 24 Ale pačav andro Raj, hoj the me korkoro sig avava.

25 Dičholas pes mange avke, hoj kempel ke tumende te bičhavel pale le Epafroditos, mire phrales – savo manca jekhetane kerel e buči a jekhetane pes manca the marel – saves tumen bičhadan, hoj pes te starinel pal oda, so mange kempel. 26 Igen tumen kamelas te dikhel a na sas leske mištes, hoj tumen došundan, hoj nasvaliľa. 27 Bo ov čačes pro meriben nasvaliľa, ale o Del sas ke leste lačhejileskro, a na ča ke leste, ale the ke mande, hoj man te na el mek bareder pharipen. 28 Vašoda les so neksigeder bičhadom ke tumende, hoj pale te radisaľon, sar les dikhena, a man hoj te avel frimeder pharipen. 29 Avke les prilen savore radišagoha andro Raj. Kajse manušen den pačiv, 30 bo vaš e buči le Kristoskri sas imar dži paš o meriben. A na darandiľa te del the peskro dživipen, hoj te kerel prekal mande oda, so tumen našti kerđan.

3

O spravodlišagos prekal o pačaben

1 No akana mek phenav, phralale mire, radisaľon andro Raj. Nane mange phares tumenge pale oda te pisinel a tumenge oda hin pro lačo. 2 Den tumenge pozoris pro rikone, pro nalache manuša, pre ola, ko čhingeren o telos. 3 Bo amen sam čačes obrezimen, amen, ko služinas le Devleske andre leskro Duchos a lašaras pes andro Kristus a na mukas pes pre amaro telos, 4 kajte me man šaj mukľomas the pre miro telos.

Te peske vareko aver gondolinel, hoj pes šaj mukel pro telos, meksa buter me: 5 Somas obrezimen pro ohtoto džives, andral o izraeliko rodos, andral o kmeňos Benjamin, Hebrejis le Hebrejendar a pal o zakonos Farizejis; 6 bara cholaha andro jilo igen džavas pre cirkev; a dolikeravas savoro, so kamel o zakonos.

7 Ale oda, so mange sas pre chasna, akana prekal ma hin sar nič vaš o Kristus. 8 Ale čačes dikhav savoro sar našadipen, bo vzacneder mange hin, hoj te prindžarav le Ježiš Kristus, mire Rajes. Vaš leste oda savoro odčhidom a hin mange oda sar šmeci, hoj te dochudav le Kristus 9 a te avav arakhlo andre leste sar ajso manuš, savo nane čačipnaskro korkoro pestar prekal o skutki le zakonostar. Hoj te avav čačipnaskro prekal o pačaben andro Kristus: Čačipnaskro le Devlestar prekal o pačaben; 10 hoj te prindžarav les the e zor, so les uštađa andral o meriben; hoj te lidžav leskre dukha a te avav ajso sar ov andre leskro meriben, 11 hoj varesar te dodžav ke oda, hoj avava uštado andral o meriben.

Te džal pal e ñeboskri odmena

¹² Na hoj oda savoro imar te dochudňomas abo imar te ulomas dokonalo, ale denašav, hoj te dochudav oda, prekal soste man o Ježiš Kristus imar dochudňa. ¹³ Phralale, me mange na gondolinav pal mande, hoj imar oda dochudňom, ale kada jekh kerav: Bisterav pre oda, so hin pal ma, a kerav sa, hoj te dochudav oda, so hin anglal ma. ¹⁴ Denašav andro cielos, hoj te zvitazinav e ňeboskri odmena, prekal savi man o Del vičindã andro Ježiš Kristus.

¹⁵ A kavke kampil te gondolinel amenge savorenge, ko sam dospela andro pačaben. A te pal varesoste avres gondolinen, the oda tumenge mek o Del sikavela. ¹⁶ Ča dživas dureder andre oda, so imar priilam.

¹⁷ Phralale mire, keren avke sar me. A dikhen mištes pre ola džene, save dživen avke, sar tumenge amen sikadam. ¹⁸ Bo but džene, save avke dživen a pal save tumenge imar buterval phenavas a the akana rovibnaha phenav, dživen sar ňeprijateľa le Kristoskre kerestoske. ¹⁹ Lengro koňec hin o meriben, lengro del hin lengro per, lengri slava hin e ladž, bo gondolinen ča pre oda, so hin pre kadi phuv. ²⁰ Ale amaro kher hin andro ňebos a odarik užaras the le Spasiťelis, le Rajes le Ježiš Kristus. ²¹ Ov peskra zoraha, savaha peske šaj thovel savoro tel o pindre, čerinela amare slaba meribnaskre tela pre ajse, sar sas leskro oslavimen telos.

4

¹ Avke, mire lače phralale, saven kamav a save mange chibalinen, tumen san miro radišagos the miro lašariben! Vašoda, mire kamibnaskre phralale, ačhen zoraha andro Raj!

O Pavol zoralarel le pačabnaskren

² Mangav tut, Evodio, a mangav the tut, Sinticho: Mi el tumen jekh gondolišagos andro Raj! ³ Mangav the tut, miro verno phrala*: Pomožin ole pheňenge, se the on manca phares kerenas buči vaš o evaňjelium jekhetane le Klementoha the mek avrenca, savengre nava hine pisimen andre knjižka le dživipnaskri.

⁴ Radisaľon andro Raj furt a pale phenav: Radisaľon! ⁵ Tumaro lačhipen mi prindžaren savore manuša. O Raj hino pašes! ⁶ Pal ňisoste tumen ma starinen, ale andre savoreste, andro modlitbi the andro mangipena phenen le Devleske palikeribnaha, so tumenge kampil. ⁷ A o smirom le Devleskro, so hin upral dojekh godi, chraňinela tumare jile the tumare gondolišagi andro Ježiš Kristus.

⁸ No akana pro ostatkos, phralale, phenav: Gondolinen pre oda, so hin čačo, pačivalo, čačipnaskro a žužo, pre oda, so hin šukar, igen lačo a pro lašariben. ⁹ Keren oda, so sikľilãn, so priilãn, šundan a dikľhãn pre ma. A o Del, savo del o smirom, ela tumenca.

O paľikeriben vaš o dari

¹⁰ Igen radisaľilom andro Raj, hoj tumen pale chudňan te starinel pal ma. Džanav, hoj tumen na preačhilãn pal ma te starinel, ča na sas tumen, kana mange oda te sikavel. ¹¹ Na vakerav kada vašoda, hoj mange vareso chibalinel, bo me sikľilom te avel spokojno oleha, so man hin. ¹² Džanav te dživel, sar man hin frima, the akor, sar man hin but. Andre savoreste the andre savore veci som avrisikado: Džanav te avel spokojno, sar som čalo vaj sar som bokhalo, the sar man hin but the akor, sar som andro čoripen. ¹³ Savoro birinav andro Kristus, bo ov man del zor.

¹⁴ Ale mištes kerďan, hoj mange pomožindãn andre miro pharipen. ¹⁵ The tumen, o Filipana, džanen, hoj kanastar chudňom te vakerel o evaňjelium, sar odgeľom andral e Macedonija, aňi jekh khangeri mange na pomožinelas andre oda, so mange kampilas, ča tumen korkore. ¹⁶ Bo the akor, sar somas andre Tesalonika, bičhadãn

* **4:3** 4,3 Abo: Mangav the tut, Sizigos

mange buterval oda, so mange kampelas. ¹⁷ Na džal mange pal tumare dari, ale džal mange pal o ovocje, so olestar barola pre tumaro lačno. ¹⁸ Chudňom savoro, hin man mek buter, sar mange kempel; hin man savoro pherdo olestar, so bičhađan mange le Epafroditoha. Oda hin sar e šukar voňa, sar e kamibnaskri obeta igen šukar le Devleske. ¹⁹ A miro Del tumen dela savoro, so tumenge kempel peskre barvalipnastar andre slava andro Ježiš Kristus.

²⁰ Le Devleske, amare Dadeske, mi džal e slava pro furt. Amen.

O posledna pozdravi

²¹ Pozdravinen savore Devleskre manušen andro Ježiš Kristus. The o phrala, save hine manca, tumen pozdravinen. ²² Pozdravinen tumen savore Devleskre manuša a nekbuter ola, ko služinen andro palacis le cisariskro.

²³ E milost' amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca savorenca.

Le Pavloskro lil le Kološanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskra volatar o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, the o phral o Timoteus ² pisinas le Devleskre manušenge, le verne phralenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Kolosi:

E milost' the o smirom tumenge le Devlestar, amare DadeSTAR!

O Pavol palikerel le Devleske

³ Sar pes modlinas, furt palikeras vaš tumenge le Devleske, savo hino o Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ⁴ Bo šundam pal tumaro pačaben andro Ježiš Kristus the pal o kamiben, so tumen hin ke savore manuša le Devleskre, ⁵ angle nađej, savi tumenge hiñi pripravimen andro ñebos a pal savi imar sigeder šundan andro čačipnaskro lav, andro evaňjelium, ⁶ savo avla ke tumende. Avke sar pal calo svetos avke the maškar tumende oda evaňjelium anel ovocje a rozbarol ole dživesestar, kanastar šundan a prindžardan čačes le Devleskri milost'. ⁷ Avke sar oda siklilan le Epafrasistar, amare vzacne phralestar, savo služinel jekhetane amenca a hino verno služobňikos le Kristoskro prekal tumende. ⁸ Ov amenge vakerelas the pal tumaro kamiben andro Duchos.

⁹ Vašoda the amen ole dživesestar, sar oda šundam, pes na prečas vaš tumenge te modlinel. Mangas le Devles, hoj tumen te naplñinel, hoj te prindžaren, so hin leskri voľa, hoj tumen te avel savoro godaveripen the savori duchovno godi. ¹⁰ Mangas, hoj te dživen avke, sar tumendar oda o Raj kamel, a hoj leske te aven andre savoreste pre dzeka, a te anen o ovocje andre savore lače veci, so kerena, a hoj furt buter a buter te prindžaren le Devles. ¹¹ A mek mangas, hoj tumen te del savori zor peskra slavna zoratar, hoj te birinen savoro te zlidžal, te aven trpezliva a radišagoha ¹² te palikeren le Dadeske, savo tumendar kerda ajsen, save šaj chuden o kotor andro đedictvos maškar le Devleskre manuša andro krališagos le švetloskro. ¹³ Ov amen cirdña avri andral e zor le kalipnaskri a prethoda andro krališagos peskre Čhaskro, saves kamel. ¹⁴ Andre leste sam avricinde [prekal leskro rat] a o bini amenge hin odmukle.

¹⁵ O Kristus hino o obrazis le ñeviditelne Devleskro. Ov hino o ešebno Čhavo, savo hino upral savoreste, so hin stvorimen. ¹⁶ Bo andro Kristus sas stvorimen savoro andro ñebos the pre phuv – oda, so dičhol, the oda, so na dičhol, či o troni abo o raja, či o kraľa abo o autoriti – savoro hin stvorimen lestar a prekal leste. ¹⁷ O Ježiš hino anglal savoreste a andre leste likerel savoro jekhetane. ¹⁸ Ov hino o šero le teloskro, la cirkvakro. Ov hino ešebno, ko uštila andral o meriben, hoj te avel andre savoreste ešebno. ¹⁹ Bo le Devleske sas pre dzeka, hoj te dživel savoreha andre peskro Čhavo ²⁰ a prekal leste te zmjerinel savoro, so hin pro ñebos the pre phuv, hoj te anel o smirom prekal leskro rat, savo čuliľa avri pro kerestos.

²¹ Tumen sanas varekana igen dur le Devlestar a sanas le Devleskre ñeprijatela angle tumare nalače skutki, so kerenas a gondolinenas. ²² Ale akana san zmjerimen leha prekal leskro Čhavo, savo muľa andro manušeskro telos vašoda, hoj tumen te ačhavel anglo Del sveten, žužen the bi o binos. ²³ No oda ča akor, te likerena avri, te ačhena zorales andro pačaben a te tumen na visarena het la nađejatar, pal

savi šundan andro evaňjelium. Oda evaňjelium pes vakerel savore manuŝenge pro svetos. Me, o Pavol, ačhilom služobňikos ole evaňjelioske.

Le Pavloskri služba prekal e cirkev

²⁴ Akana radisaľuvav, hoj šaj cerpinav vaš tumenge a šaj lidžav the me pre miro telos vareso olestar, so o Kristus cerpinda vaš leskro telos, so hin e Cirkev. ²⁵ Me ačhilom o služobňikos la cirkvakro, avke sar oda o Del kamelas. A diňa man andre kadi buči prekal tumaro lačo, hoj te vakerav calo lav le Devleskro, ²⁶ o garudipen, so sas but berša the pokoleňja garudo, ale akana sas sikado le Devleskre manuŝenge. ²⁷ Lenge o Del kamla te del te džanel, savo slavno barvalipen hin andre oda garudipen maškar o narodi. Oda garudipen hin o Kristus andre tumende, e nađej la slavakri.

²⁸ Ov hin oda, pal kaste kazinas, dovakeras a sikavas dojekhe manuŝes andre savoro godaveripen, hoj dojekhe manuŝes te anas anglo Del sar dokonales andro Kristus. ²⁹ A vaš kada man marav a kerav savoro leskra zoraha, savi andre mande zorales kerel.

2

¹ Bo kamav, hoj te džanen, sar kade kerav phares buči vaš tumenge the vaš ola, ko hine andre Laodikea, the vaš savorenge, save man mek šoha na dikhle. ² Kamav, hoj te aven povzbudzimen andro jile a spojimen andro kamiben, hoj te dochuden savoro barvalipen andre oda, hoj achalona savoreske a prindžarena le Devleskro garudipen, so hin o Kristus. ³ Bo andre leste hin garudo savoro godaveripen the o prindžaripen, so hin baro barvalipen. ⁴ Ale kada phenav vašoda, hoj tumen ņiko te na odcirdel le falošne vakeribnaha. ⁵ Bo kajte na som tumenca andro telos, som tumenca andro duchos a radisaľuvav, sar dikhav tumaro poradkos the tumaro zoralo pačaben andro Kristus.

Andro Kristus hin savori plnosť

⁶ Sar priilan le Ježiš Kristus, le Rajes, avke the dživen jekhetane leha. ⁷ Aven zakoreňimen the zathode andre leste, zorale andro pačaben, avke sar sanas sikade, a aven naplňimen le palikeribnaha.

⁸ Den tumenge pozoris pre oda, hoj tumen vareko te na lel andro otroctvos varesava prazdna the falošna filozofijaha, savi hiňi zathodi pre le manuŝengre tradiciji the pro svetoskre sikavibena, a na pro Kristus.

⁹ Bo andro Kristus dživel savori plnosť le Devleskri, andre le manuŝeskro telos. ¹⁰ A the tumen dochudňan e plnosť andre leste. Ov hino upral savore raja the autoriti. ¹¹ Tumen san andre leste obrezimen, ale na san obrezimen le manuŝeskre vastenca. Ale o Kristus tumen obrezinda akor, sar sas pal tumende čhido tele o telesno dživipen. ¹² Bo sar sanas bolde, sanas parunde le Kristoha a andro bolipen sanas the uštade andral o meriben jekhetane le Kristoha prekal o pačaben andre zor le Devleskri, savo les uštada andral o meriben.

¹³ A the tumen, so sanas mule andre tumare bini the andre oda, hoj na sanas obrezimen pre tumare tela, o Del obdžidarda jekhetane le Kristoha, sar amenge odmukla savore bini. ¹⁴ O Del mažinda avri oda dlžno lil, so svedčinelas pre amende, hoj na dolikerahas le Mojžišoskro zakonos. Mažinda avri oda lil oleha, hoj les primarda pro kerestos. ¹⁵ Odzbrojinda le duchovne rajen the autoriten a anda len avri anglal sakoneste pre ladž, akor sar pro kerestos upral lende zvíťazinda.

¹⁶ ņiko tumen te na sudzinel vaš oda, so chan a pijen, aňi vaš varesavo inepos, aňi vaš o inepos le Neve čhoneskro, aňi vaš o šabat. ¹⁷ Bo kala hine ča o ciňi ole vecengre, so avena, ale e skutočnost hin o Kristus. ¹⁸ Ma domuken, hoj kajse manuša, save pestar keren kamukeri pokorna a lašaren le aňjelen, tumenge te len het tumari odmena vaš o víťazstvo. On pes ča furt lidžan upre oleha, so dikhle, a lašaren pes

barikanes andre peskro manuškro gondolišagos. ¹⁹ Kajse manuša pes na likerem le šerestar, so hin o Kristus. O šero likerel jekhetane calo telos, savo hino prephandlo le šlachenca the le klubenca, hoj te barol avke, sar oda o Del kamel.

Nevo dživipen andro Kristus

²⁰ Te imar mušan le Kristoha kale duchovne zorenge andral kada svetos, akor soske tumen mek podden sar ola manuša, so dživen andro svetos, kajse prikazenge? ²¹ „Ma chude tut olestar! Ma koštoľin! Aňi ma le andro vasta!“ ²² Oda hin ča le manuškrekre prikazi the sikavibena pal o veci, so pes chal a pijel – hine ča jekhvar pre chasna a palis nane. ²³ Kajse prikazi dičhon avri sar godaver, bo ola manuša korkore pestar keren pobožna the pokorna oleha, hoj peskre tela den te cerpinel. Ale oda na pomožinel le manuške, hoj te preačhel te kerel oda, so kamel o telos.

3

¹ Avke, te imar uštilan le Kristoha andral o meriben, roden oda, so hin upre, kaj bešel o Kristus pal e čači sera le Devleskri. ² Gondolinen pre oda, so hin upre, a na pre oda, so hin pre phuv. ³ Bo imar mušan a tumaro dživipen hin garudo le Kristoha andro Del. ⁴ A sar pes sikavela o Kristus, tumaro dživipen, akor pes the tumen leha sikavena andre slava.

O purano the o nevo dživipen

⁵ Vašoda murdaren andre tumende o žadosci le teloskre: O lubipen, o nalačhipen, o nažužipen, e nalači žadosca the o lakomstvo, so hin e modlošlužba. ⁶ Angle kala veci avel e choľi le Devleskri pre ola, ko na kamen te šunel. ⁷ The tumen varekana avke andre kada phirenas a dživenas. ⁸ Ale akana čhiven tumendar kada savoro het: E choľi, e vibušnosť, o nalačhipen, o nalače lava pal aver džene the o džungale lava andral o muj. ⁹ Ma klaminen jekh avreske, bo imar čhidan tele le purane manušes leskre skutkenca ¹⁰ a urđan pre tumende le neve manušes, saves o Del furt kerel neveder pal peskri podoba, hoj furt feder te prindžarel Oles, ko les kerdā. ¹¹ Avke akana imar nane rozđjel či hin vareko Grekos abo Židos, obrezimen abo naobrezimen, cudzincos abo barbaris*, otrokos abo slobodno, ale o Kristus hin savoro a ov hino andre savorende.

¹² Tumen san le Devleskre avrikidle manuša, sveta, saven o Del igen kamel, vašoda tumen uren andro lačhejileskeriben, lačhipen, pokora, kovlejileskeriben the trpezlivost. ¹³ Zlidžan jekh avres a odmuken tumenge, te hin varekas vareso pre varekaste. Odmuken jekh avreske avke, sar o Kristus odmukla tumenge. ¹⁴ Ale upral savoreste uren tumen andro kamiben, savo sphandel savoro andre dokonalo jednota.

¹⁵ A o smirom le Kristoskro mi lidžal tumare jile, se sanas vičimen andre jekh telos, hoj te dživen andro smirom. A aven vđačna. ¹⁶ O lav le Kristoskro mi el barvales andre tumende. Andre savoro godaveripen sikaven jekh avres a dovakeren tumenge. A palikeribnaha andro jile gilaven le Devleske o žalmi, o chvali the o duchovna gila. ¹⁷ A savoro, so keren, abo vakeren, keren andro nav le Rajeskro le Ježišoskro a prekal leste palikeren le Devleske, amare Dadeske.

Sar te dživel o nevo dživipen

¹⁸ Džuvľale, podden tumen tumare romenge, avke sar oda kampil te kerel andro Raj.

¹⁹ Muršale, kamen tumare romňijen a ma chučkeren pre lende avri choľaha.

²⁰ Čhavorale, šunen le dajen the le daden andre savoreste, bo ada hin le Rajeske pre dzeka.

---

* 3:11 3,11 Skitos

²¹ Dadale, ma aven igen zorale pre tumare čhave, hoj te na pes phanden andre peste.

²² Tumen, o sluhi, šunen tumare rajen andre savoreste a ma služinen pačivales ča anglal lengre jakha sar ola, ko kamen te avel pre dzeka le manušenge, ale služinen žuže jilestar a daratar le Devlestar. ²³ Savoro, so keren, keren andral o jilo sar le Rajeske, a na sar le manušenge. ²⁴ Se džanen, hoj le Rajestar chudena o dedictvos sar o počnišiben, bo le Rajeske le Kristoske služinen. ²⁵ Oleske, ko kerel o nalačhipen, ela počimen vaš oda nalačhipen, so kerda. Bo o Del peske na kidel avri nisave manušes, sar sudzinel.

4

¹ Tumen, o raja, den le sluhenge oda, so hin spravodljivo a so peske zaslužinen. Se džanen, hoj the tumen hin Raj andro ņebos.

Te ačhen andro modlitbi

² Ačhen andro modlitbi, aven upre a ma soven, ale furt palikeren le Devleske. ³ Modlinen tumen the vaš amenge, hoj amenge o Del te phundravel o vudar prekal o lav, hoj te vakeras le Kristoskro garudipen, vaš savo som akana andre bertena. ⁴ Modlinen tumen, hoj oda garudipen te sikavav žužes, avke sar kampil. ⁵ Dživen godaha anglo napačabnaskre manuša a viužinen avri dojekh časos. ⁶ Tumaro vakariben mi el furt pherdo le kamibnaha, lačo sar o chaben le loneha, hoj te džanen, sar kampil sakoneske te odphenel.

O posledna pozdravi

⁷ Miro lačo phral the pačivalo služobnikos, savo amenca jekhetane služinel le Rajeske, o Tichikus, tumenge dela te džanel savoro, so manca hin. ⁸ Me les bičhadom ke tumende vašoda, hoj tumen te dodžanen, sar amenge hin a so keras, hoj tumenge te anel o radišagos andro jile. ⁹ Džal leha o Onezimus, o pačivalo the lačo phral, saves igen kamas a hino jekh tumendar. On tumenge dena te džanel sa, so pes kade kerel.

¹⁰ Pozdravinel tumen o Aristarchos, savo hino manca jekhetane andre bertena, the o Marek, le Barnabašiskro strično phral. (Pal leste tumenge imar pisindom, hoj les te prilen, te avela ke tumende.) ¹¹ Pozdravinel tumen the o Jesus, saves vičinen Justus. Le Židendar ča on korkore keren manca jekhetane buči prekal o krališagos le Devleskro a but mange pomožinde. ¹² Pozdravinel tumen o Epafra, savo hino jekh tumendar, o sluhas le Ježišoskro Kristoskro, savo pes furt vaš tumenge marel andre peskre modlitbi, hoj te ačhen zoraha andro pačaben, te aven dokonala a andre savoreste te keren le Devleskri voľa. ¹³ Šaj phenav pal leste, hoj kerel bari buči vaš tumenge the vaš ola, ko hine andre Laodikea the andro Hierapolis. ¹⁴ Pozdravinel tumen o Lukaš, o doktoris, saves rado dikhas, the o Demas. ¹⁵ Pozdravinel le phralen andre Laodikea the andre Nimfa the e khangeri, so hiňi andre leskro kher.

¹⁶ A sar ela o lil pregendo ke tumende, den, hoj les te pregenen the andre khangeri andre Laodikea. A tumen pregenen o lil andral e Laodikea.

¹⁷ A phenen le Archipaske: Snažin tut te dokerel odi buči, so priilal le Rajestar.

¹⁸ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen. Ma bisteren pre mire lanci! E milosť le Devleskri mi el tumenca savorenca!

Le Pavloskro ešebno lil le Tesaloničanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinas le manušenge andro foros Tesalonika, la khangerake, so hiñi andro Del amaro Dad the andro Raj Ježiš Kristus:

E milost the o smirom tumenge!

² Amen palikeras le Devleske vaš tumenge savorenge furt, sar tumen leperas andre amare modlitbi. ³ Na preačas te leperel anglo Del amaro Dad tumari buči, so keren le pačabnastar, tumari služba andro kamiben the oda, savi zoralí hiñi tumari nađej andre amaro Raj Ježiš Kristus.

⁴ Amen džanas, phralale, hoj o Del tumen kamel a kidña peske tumen avri. ⁵ Bo amaro evaňjelium na avla ke tumende ča le lavenca, ale la zoraha the le Svete Duchoha the andre bari istota. Se tumen džanen, sar dživahas maškar tumende, a oda sas prekal tumaro lačo. ⁶ A tumen napodobňinenas amen a the le Rajes, sar priilán o lav andro but cerpišagi radišagoha le Svete Duchostar. ⁷ Vašoda san priklados savorenge, save pačan andre Macedonija the andre Achaja. ⁸ Bo tumendar gela o lav le Rajeskro na ča andre Macedonija the andre Achaja – pre dojekh than pes rozligenda tumaro pačaben andro Del. Vašoda amenge imar na kampil buter nič te vakerel, ⁹ bo on korkore vakeren pal oda, sar amen priilán a sar tumen visardán le modlendar ko Del, hoj te služinen le džide the čače Devleske. ¹⁰ Vašoda akana užaren leskre Čhas le Ježiš, saves o Del uštađa andral o meriben a savo amen zachrañinel andral odi cholí, so avela.

2

Pal e buči andre Tesalonika

¹ Tumen korkore džanen, phralale, hoj amen na avlam ke tumende hijaba. ² Se džanen, hoj angloda but precerpindam andro Filipi a hoj amen ande avri pre ladž. Ale the avke arakhlám e zor andro Del te vakerel tumenge o evaňjelium le Devleskro bi e dar, kajte but manuša džanas pre amende. ³ Bo oda, so amen tumenge vakerahas, na sas, hoj varekaha te thovas avri, a na sas aňi le klamišagoha, aňi le nažuže jilenca, ⁴ ale vašoda, hoj amen o Del dikhla sar hodnen, diña amenge o evaňjelium a avke les vakeras – na avke, hoj te avas pre dzeka le manušenge, ale le Devleske, savo skušinel amare jile. ⁵ Se tumen džanen, hoj šoha tumenge na vakerahas gule lava, aňi na samas izdrade pal tumare love andre amare jile – o Del hino amaro švedkos. ⁶ Aňi na rodahas e slava le manušendar – aňi tumendar, aňi ñikastar avrestar. ⁷ Bo sar o apoštola le Kristoskre šaj tumendar užardamas, hoj pes pal amende te starinen.

No amen avke na kerđam, ale samas ke tumende kamibnaskre sar e daj, savi pes starinel pal peskre čhave. ⁸ Avke tumen kamahas, hoj anahas tumenge na ča o evaňjelium, ale dahas the peskre dživipena, bo igen peske tumen zakamlám. ⁹ Se leperen tumenge, phralale, pre amari phari buči. Rat-džives kerahas, hoj te na avas tumenge pre meň, medik tumenge vakerahas o evaňjelium le Devleskro. ¹⁰ Tumen san švedki a the o Del, sar pobožne, spravodlivones the žužes pes likerahas maškar tumende, so pačan. ¹¹ Tumen džanen mištes, hoj dojekheha tumendar kerahas avke, sar o dad kerel peskre čhaha: ¹² Zoralarahas, dovakerahas a priphenahas tumenge,

hoj te dživen lačo dživipen, so hin pre dzeka le Devleske, savo tumen vičinel andre peskro krališagos the andre peskri slava.

¹³ Vašoda na prečas te palikerel le Devleske, hoj na priilan sar o lav le manuškro, oda lav, so šundān amendar, ale sar le Devleskro lav. Bo ajso čačas hino oda lav, so kerel andre tumende, save pačan. ¹⁴ Se tumen, phralale, ačhilan ajse sar le Devleskre zbori andro Ježiš Kristus andre Judsko. Bo avke, sar on cerpinenas le Židendar, avke the tumen cerpinenas tumare manušendar. ¹⁵ Ola Židi murdarde amare Rajes le Ježiš a the peskre proroken a the pre amende džanas. On nane le Devleske pre dzeka a hine neprijateľa savore manušenge. ¹⁶ Na domuken amenge te vakerel le avre narodenge, hoj te aven zachrañimen, a oleha mek furt buter dothoven paš peskre bini. Ale e choľi le Devleskri imar avľa pre lende.

O Pavol kamel te avel pale ke lende

¹⁷ Phralale, kajte amen geľam het tumendar pro sikra, na geľam het le jileha. Igen tumen kamahas te dikhel a kerahas sa prekal oda, hoj tumen te dikhas. ¹⁸ A kamahas te avel ke tumende – me, o Pavol, buterval kamavas – ale o satan amenge na domukľa. ¹⁹ Bo ko hin amari nađej, amaro radišagos, vaj amari baripnaskri koruna? Či na san oda tumen angle amaro Raj Ježiš Kristus, sar avela? ²⁰ Tumen san amari slava the amaro radišagos!

3

¹ Vašoda, hoj imar buter našti likerahas avri, phendān peske, hoj ačhaha andro Ateni korkore, ² sar bičhadān le Timoteus, amare phrales the le Devleskre služobňikos, savo amenca kerel jekhetane e buči prekal o evaňjelium le Kristoskro, hoj tumen te zoralarel a hoj te pomožinel tumare pačabnaske, ³ hoj ňiko te na omukel o pačaben andre kala pharipena. Se tumen korkore džanen, hoj amen sar pačabnaskre manuša mušinas kajse pharipenenca te predžal. ⁴ The sar samas ke tumende, phenahas tumenge imar anglal, hoj pre amende avena o pharipena. A džanen, hoj avke pes the ačhila. ⁵ Vašoda, sar me imar buter našti likerdom avri, bičhadom les, hoj man te dodžanav pal tumaro pačaben, či tumen na pokušinelas o beng a amari buči palis na ulahas pre ňisoste.

⁶ Ale akana, sar avľa o Timoteus tumendar ke amende, andā amenge o lačo hiros pal tumaro pačaben the kamiben. Phendā amenge, hoj pre amende furt gondolinen andro lačhipen a igen amen kamen te dikhel – avke sar the amen tumen.

⁷ Vašoda, phralale, radisalilam tumare pačabnaske, kajte amen hin bare pharipena the cerpišagi. ⁸ Akana obdžidilam, bo džanas, hoj tumen ačhen zoraha andro Raj. ⁹ Se soha šaj palikeras le Devleske vaš tumenge, vaš oda savoro radišagos, so amen tumendar hin angle amaro Del? ¹⁰ Rat-džives pes igen mangas, hoj tumen te dikhas a te dokeras oda, so mek kempel tumare pačabnaske.

¹¹ Ale ov korkoro, o Del amaro Dad the amaro Raj o Ježiš Kristus, mi lidžal amaro drom ke tumende. ¹² A mi kerel o Raj, hoj tumaro kamiben jekh ke avreste a the ke sakoneste te barol a te prečulal avri, avke sar hin amaro kamiben ke tumende. ¹³ Mi zoralarel tumen andro jile, hoj te aven sveta the bi o binos anglo Del amaro Dad, sar avela amaro Raj o Ježiš savore peskre manušenca. Amen.

4

O dživipen, so hin le Devleske pre dzeka

¹ No akana, phralale, mangas tumen a dovakeras tumenge andre amaro Raj Ježiš, hoj furt buter te baron andre oda, so amendar priilan. Bo amen tumen sikađam, sar

kampel te dživel a te avel pre dzeka le Devleske a avke imar the dživen. ² Se džanen, save prikazaŋja tumen diŋam amare Rajestar le Ježišostar.

³ Bo kada hin, so o Del kamel: tumaro posvećeŋje, hoj tumen te zlikeren le lubipnastar, ⁴ hoj sako tumendar te džanel sar te dživel peskra romŋaha svetones the andre pačiv ⁵ a na andre džungali žadosca, sar oda keren o pohana, save na prindžaren le Devles. ⁶ Ńiko te na thovel avri peskre phraleha avke, hoj kerela vareso leskra romŋaha. Bo amaro Raj marela sakones, ko oda kerel, sar tumenge imar sigeder zoraha priphendam the dovakerdam. ⁷ Bo na vičinda amen o Del pre oda, hoj te avas nažuže, ale hoj te dživas sveto dživipen. ⁸ Ko kada na prilel, na prilel le Devles. Bo oda nane le manušestar, ale le Devlestar, savo tumen del peskre Svete Duchos.

⁹ Pal o kamiben maškar o phrala tumenge na kampel te pisinel, bo tumen san korkore avrisikade le Devlestar, hoj jekh avres te kamen. ¹⁰ Bo imar sikaven oda kamiben savore phralenge andre cali Macedonija. Ale mangas tumen, hoj oda te keren mek buter. ¹¹ Keren sa prekal oda, hoj te dživen andro smirom a sako pes mi starinel pal peskro a mi kerel peskre vastenca e buči, avke sar tumenge oda phendam. ¹² Bo oleha tumen likerena šukares anglal ola, ko na pačan, a na avena ŋikaske pre meŋ.

Sar o Raj avela tele

¹³ Amen kamas, phralale, hoj te džanen, so ela ole manušenca, save imar mule. Bo na kamas, hoj tumen te trapinen avke sar okla džene, saven nane nađeŋ. ¹⁴ Bo te amen pačas, hoj o Ježiš muľa a uštila andral o meriben, ta akor pačas the oda, hoj o Del anela pale le Ježišoha olen, ko mule pačabnaha andre leste. ¹⁵ Kada, so tumenge amen phenas, hin o lava le Rajeskre: Amen, save mek dživaha, sar avela o Raj, na predenašaha olen, ko imar mule. ¹⁶ Bo sar šundola o zoralo rozkazis, le archaŋjeloskro hangos the le Devleskri truba, korkoro o Raj avela tele andral o ŋebos a ola, ko mule andro Kristus, uštена ešebna. ¹⁷ A palis amen, save avaha mek džide, avaha jekhvareste cirdle upre jekhetane lenca andro chmari, kaj pes arakhaha le Rajeha. A avke avaha le Rajeha pro furt. ¹⁸ Vašoda tumen zoraľaren jekh avren kale lavenca.

5

¹ Phralale, pal o časi, kana oda avela, na kampel tumenge te pisinel, ² bo korkore mištes džanen, hoj o Džives le Rajeskro avela avke sar o živaŋis prekal e rat. ³ Bo sar vakerena: „Smirom hin a na mušinas pes te daral,“ akor e bari bibach, avela jekhvareste pre lende, sar o dukha pre khabŋi džuvli a na denašena.

⁴ Ale tumen, phralale, na san andro kalipen, hoj tumen oda Džives te zachudel sar o živaŋis. ⁵ Bo tumen savore san o čhave le švetloskre the o čhave le dživeseskre. Amen na sam o čhave le kalipnaskre the la račakre. ⁶ Vašoda, te na sovas avke sar okla džene, ale te avas upre a te avas strižba. ⁷ Bo ola, ko soven, rači soven a ola, ko mačon, hine rači mate. ⁸ Ale amen, save sam o čhave le dživeseskre, avas strižba, uras pre peste o pancjeris le pačabnaskro the le kamibnaskro a sar e prilba e nađeŋ pro spaseŋje. ⁹ Bo o Del peske amen na kidŋa avri pre peskri cholí, ale pre oda, hoj te dochudas o spaseŋje prekal amaro Raj Ježiš Kristus, ¹⁰ savo muľa vaš amenge, hoj te dživas jekhetane leha – či sam džide abo mule. ¹¹ Vašoda tumen zoraľaren a podhazden jekh avres, avke sar oda the keren.

O posledna pozdravi

¹² Mangas tumen, phralale, hoj tumenge te likerem olen, ko maškar tumende keren e phari buči, ko hine upral tumende andro Raj a sikaven tumen. ¹³ Igen tumenge len važinen a kamen len vaš lengri buči. Dživen andro smirom jekh avreha! ¹⁴ A

mangas tumen, phralale: Dovakeren olenge, ko na kamen te kerel buči, podhazden olen, ko pes pomukle, pomožinen le slabenge a sakoneha likerem avri. ¹⁵ Dodikhen pre oda, hoj ņiko te na visarel varekaske pale o nalačo vaš o nalačo, ale furt tumen snažinen te kerel o lačo jekh avreske a the savore manušenge.

¹⁶ Furt radisaŀon! ¹⁷ Ma preačhen tumen te modlinel! ¹⁸ Andre savoreste palikerem, bo ada hin le Devleskri voŀa prekal tumende andro Ježiš Kristus.

¹⁹ Ma murdaren andre e jag le Svete Duchoskri. ²⁰ Ma dikhen tele o prorocŀva, ²¹ ale savoro skušinen a o lačo tumenge muken. ²² ņič tumen te na chal le ņisave nalačhipnaha.

²³ A o Del korkoro, savo amen del o smirom, mi kerel tumendar sveten andre savoreste a mi dolikerel tumen - calo tumaro duchos, duša the ŀelos - bi e mel, medik na avela pale amaro Raj o Ježiš Kristus. ²⁴ Verno hino Oda, ko tumen vičinel: Ov oda the kerela.

²⁵ Phralale, modlĳinen tumen vaš amenge! ²⁶ Pozdravinen šukares savore phralen jilestar. ²⁷ Mangav tumen anglo Raj: Pregenen kada lĳil savore svete phralenge. ²⁸ E miloŀt amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi avel tumenca!

Le Pavloskro dujto lil le Tesaloničanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinias le manuŝenge andre khangeri andro foros Tesalonika, save patrinen le Devleske, amare Dadeske the le Rajeske le Ježišoske Kristoske:

² E milost the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar, le Ježišostar Kristostar!

Pal o sudos

³ Phralale, amen muŝinas vaš tumenge te palikerel furt le Devleske a hin vaš soske, bo igen barol tumaro pačaben the tumaro kamiben jekh ke avreste. ⁴ Vašoda the amen korkore pes lašaras tumenca andro khangera le Devleskre, hoj sar likerem avri a pačan andre savore tumare pharipena the skuŝki, savenca predžan.

⁵ Kada savoro sikavel pre le Devleskro čačipnaskro sudos, a vašoda avena hodna te džal andro krališagos le Devleskro, vaš savo the cerpinen. ⁶ Bo o Del hino čačipnaskro: Dela pale o pharipen olenge, ko tumenge keren o pharipen, ⁷ ale tumenge, save san andro pharipen, dela o smirom le pharipnastar avke, sar the amenge, akor sar pes andral o ņebos sikavela o Raj o Ježiš peskre zorale aŋjelenca. ⁸ Akor marel andro jagale plameňa olen, ko na prindžaren le Devles, the olen, ko na ŝunen o evaŋjelium amare Rajeskro le Ježišoskro. ⁹ Lengro trestos hin, hoj ena zničimen pro furt dur le Rajeskre mujestar the leskra slavakra zoratar, ¹⁰ andre oda Džives, sar o Ježiš avela, hoj les te avel e slava savore leskre manuŝendar the e bari pačiv savorendar, save pačandile. Tumen avena maŝkar lende, bo pačandilan amare svedectvoske.

¹¹ Vašoda pes furt vaš tumenge modlinas, hoj tumendar amaro Del te kerel hodnen te dživel oda dživipen, andre savo tumen vičinda, a hoj peskra zoraha te dokerel savoro lačo, so tumen kamen, a the dojekh pačabnaskri buči. ¹² Modlinas pes vaš oda, hoj o nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro te avel barardo andre tumende a tumen andre leste prekal e milost, so del o Del the amaro Raj, o Ježiš Kristus.

2

O znameŋja andro džives le Rajeskro

¹ Te vakeras pal oda Džives, sar avela amaro Raj, o Ježiš Kristus, a sar amen lela ke peste, mangas tumen, phralale, ² ma den tumen te daravel avri ņisave duchoha, aŋi laveha, aŋi lileha – so dičhol, hoj hin amendar –, so phenen, hoj o Džives le Kristoskro imar avla. ³ Ma den tumen ņisoha a ņikaha te klaminel, bo o Džives le Kristoskro na avela, medik pes na ačhela oda, hoj but manuŝa oddžana le pačabnastar, a medik pes na sikavela o Manuŝ le Binoskro, oda, kas o Del zničinela andro peklos. ⁴ Ov džala pre savoreste a hazdela pes upral savoreste, so pes vičinel Del, abo pes lašarel, vašoda peske beŝela andro chamos le Devleskro a kerela pestar, hoj ov hino Del.

⁵ Bisterdan, hoj pal oda imar vakeravas, sar somas ke tumende? ⁶ A tumen džanen, so les akana zlikerel, hoj pes te sikavel ča andre oda časos, so hin dino prekal leste. ⁷ A e zor le nalačipnaskri imar kerel počoral, bo mek hino zlikerdo, no ča dži akor, medik na ela ilo het oda, ko les akana zlikerel. ⁸ A palis pes oda Manuŝ le Binoskro sikavela, saves o Raj o Ježiš murdarela le dichoha andral peskro muj a zničinela

peskra slavaha, sar avela. ⁹ Oda Manuš le Binoskro avela savora zoraha le satanostar a kerela falošna znamenja the zazraki, ¹⁰ hoj te cirdel andro nalačhipen olen, ko ena zničimen, bo na priile a na kamle o čačipen, hoj te aven spasimen. ¹¹ Vašoda pre lende o Del bičhavel e zor, so len lidžala andro bludi, hoj te pačan le klamišagoske. ¹² Avke ena odsudzimen savora, ko na pačandile le čačipnaske, ale rado kamenas o nalačhipen.

Te ačhen zorales

¹³ Ale amen mušinas furt te palikerel le Devleske vaš tumenge, phralale, saven o Raj kamel. Bo o Del peske tumen avri kidña sar ešebnen, hoj te aven spasimen, a pošvecinda tumen le Duchoha the le pačabnaha andro čačipen. ¹⁴ Akor, sar amendar šundān o evaņjelium, vičinda tumen ke oda, hoj te prilēn e slava amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri.

¹⁵ Vašoda, phralale, ačhen zorales a likerēn oda, so siklilan, či amare lavestar abo amare lilestar.

¹⁶ A korkoro amaro Raj, o Ježiš Kristus, the o Del, amaro Dad, savo peske amen zakamla a diña amen peskra milostaha o večno radišagos the e lači nađej, ¹⁷ mi pošešinel tumare jile a mi del tumen zor andre dojekh lačo skutkos the lav.

3

O Pavol peske mangel modlitbi

¹ Dureder, phralale, modlinen tumen vaš amenge, hoj pes o lav le Rajeskro sig te rozlidžal a te prilēl andre pačiv the avrether avke sar ke tumende. ² A modlinen tumen, hoj te avas avricirdle andral e zor le nalače the napačivale manuendar, bo na sakones hin pačaben. ³ Ale o Raj hino pačivalo. Ov tumen dela zor a chrañinela le nalačhestar. ⁴ Pačas tumenge andro Raj, hoj imar keren a the kerena, so tumenge amen prikazinas. ⁵ O Raj mi lidžal tumare jile ko kamiben le Devleskro the ke trpezlivost le Kristoskri.

Sako te kerel buči

⁶ Prikazinas tumenge, phralale, andro nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, hoj tumen te odcirden dojekhe phralestar, savo dživel leñivones a na dživel pal oda sikaviben, so amendar chudñan. ⁷ Tumen korkore džanen, hoj kampil te kerel avke sar amen, bo amen na dživahas maškar tumende leñivones: ⁸ Na chahas o maro ñikastar hijaba, ale andre buči phares kerahas rat-džives, hoj te na avas ñikaske tumendar pro starišagos. ⁹ Amen kerđam oda, na vašoda, hoj amen na sas pre oda pravos, ale hoj tumenge te avas priklados, hoj te keren avke sar amen. ¹⁰ A sar samas ke tumende, prikazinahas tumenge kada: „Oda, ko na kamel te kerel buči, aņi te na chal!“

¹¹ Bo šunas, hoj varesave džene maškar tumende pes namištes likerēn – ñič na keren, ča pes thoven andre ola veci, so lenge na kampil. ¹² Ajsenge prikazinas a priphenas prekal amaro Raj Ježiš Kristus, hoj šukares te keren buči, a avke te chan peskro maro. ¹³ Ale tumen, phralale, ma preačhen te kerel o lačhipen, ¹⁴ a te vareko na šunel amaro lav andre kada lil, pre oda manuš tumenge den pozoris a ma zdžan tumen leha, hoj pes te ladžal. ¹⁵ Ma len les sar ñeprijaťelis, ale dovakeren leske sar phraleske.

O posledna pozdravi

¹⁶ Korkoro o Raj, savestar avel o smirom, tumen mi del o smirom andre dojekh časos the andre savoreste. O Raj mi el tumenca savorenca!

¹⁷ Me, o Pavol, pisinav mire vasteha kada pozdravos. Avke pisinav. Kada hin o znakos* andre savore mire ĩla.

¹⁸ E milosť amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca savorenca!

---

* **3:17** 3,17 Abo: o podpisos

Le Pavloskro ešebno lil le Timoteoske

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, savo somas bičhado le Devlestar amare Spasiťelistar the le Ježišostar Kristostar, savo hino amari nađej, ² pisinav le Timoteoske, mire čače čhaske andro pačaben:

Mi del tut o Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Raj, e milost, o lačhejileskeriben the o smirom!

Pal o falošno sikaviben

³ Mangav tut, sar tut imar mangavas, sar džavas andre Macedonija, hoj te ačhes andro Efezus a te dovakeres varesave manušenge, hoj te na sikaven falošno sikaviben. ⁴ Phen lenge, hoj pes te na zalen varesave bajkenca the le ņekoňečne rodokmeňenca, bo kajse lava na služinen le Devleskra bučake, savi pes kerel le pačabnaha, ale sigeder anen o vesekeđišagi. ⁵ O cielos ole prikaziskro hin o kamiben, so avel andral o žužo jilo, andral o lačho svedomje the andral o čačo pačaben. ⁶ Kada varesave džene našade a visarde pes ko diline vakeribena. ⁷ On kamen te avel o učitelja le zakonoskre, ale aňi na achalón, so vakeren, a aňi oda, pre soste avke ačhen.

⁸ Ale amen džanas, hoj o zakonos hino lačho – te les vareko lel avke, sar kampil. ⁹ A kada džanen, hoj o zakonos nane dino prekal o čačipnaskre, ale prekal ola, ko na dolikeren o zakonos a ko pes na podden – hino dino prekal o bijedevleskre the binošna, prekal ola, ko nane sveta aňi žuže, the prekal o vrahi, prekal ola, ko murdaren le dajen the le daden. ¹⁰ O zakonos hino the prekal o lubara, prekal o murša, so soven le muršenca, prekal ola, ko cinen the bikenen le manušen, prekal o klamara the prekal ola, ko den lav klamišagoha, a prekal sakoneste, ko dživen avke, hoj pes oda na zdžal le saste sikavibnaha. ¹¹ Oda sikaviben šaj arakhas andro slavno evaňjelium le požehňimen Devleskro, savo mange sas dino te vakerel.

Palikeriben le Devleske

¹² Palikerav le Ježišoske Kristoske, amare Rajeske, savo man diňa zor te kerel leskri buči. Palikerav leske, hoj man dikhla sar vernones a ačhadja man andre služba, ¹³ man, savo pre leste varekana namištes vakeravas, džavas pre leste a dukhavavas les. Ale o Del sas ke mande lačhejileskro, bo mek na somas andro pačaben a na džanavas, so kerav. ¹⁴ Ale o Raj pre ma čhiđa avri barvales peskri milost a diňa man o pačaben the o kamiben, so hin andro Ježiš Kristus.

¹⁵ Kala lava, so phenav, hin čačipen a šaj len te prilal a te pačal: O Ježiš Kristus avla pro svetos te spasinel le binošnen, savendar me som nekgoeder. ¹⁶ Ale o Del sas ke mande lačhejileskro vašoda, hoj pre ma ešebno o Ježiš Kristus sikada peskri bari trpezlivost, sar prikados prekal ola, ko pačana andre leste, a avke chudena o večno dživipen. ¹⁷ Le večne Kraliske, le jekhe Devleske, savo furt dživel a saves našti te dikhel, mi džal e pačiv the e slava pro furt! Amen.

¹⁸ Timoteus, čhavo miro, kada prikazis, so tuke dav, hino zathodo pro prorocka lava, save tuke sas angloda phende. Te keres pal ola lava, mares tut lenca o lačho mariben ¹⁹ a likerens tuke o pačaben the o lačho svedomje! Varesave džene preačhile te šunel peskro svedomje, a vašoda lengro pačaben rozpeľa. ²⁰ Lendar hin o Himeneos the o Alexander, saven diňom le satanoske, hoj te odsiklón pes te ruhinel.

2

Pal e modlitba

¹ Mangav tut anglal savoreste, hoj pes te keren o modlitbi, o mangipena, o prosbi vaš avrengé a the o palikeribena vaš savore manuša. ² A modlinen tumen the vaš o krala the vaš savore autoriti, hoj te dživas andro smirom cicho dživipen andre savori pobožnost the svetost. ³ Kada hin lačo the šukar anglo Del amaro Spasitelis, ⁴ savo kamel, hoj savore manuša te aven zachrañimen a te prindžaren o čaćipen. ⁵ Bo hin ča jekh Del a hin ča jekh prostredñikos maškar o Del the maškar o manuša, o manuš Ježiš Kristus, ⁶ savo počinda peskre dživipnaha, hoj te cinel avri savore manušen. O Del amenge ada sikada andro spravno časos. ⁷ Vašoda somas me ačhado sar o apoštolos the kazatelis, o učitelis le pohanenge, hoj lenge te vakerav pal o pačaben the čaćipen. Vakerav čačo, na klaminav!

⁸ Vašoda kamav, hoj pes o murša te modlinen pre dojekh than a te hazden o sveta vasta bi e cholí the vesekedišagos. ⁹ Avke the o džuvla pes mi uren rajikanes, avke sar kempel, žužipnaha the zlíkeribnaha, jednoduche uchañibnaha, bi o somnakaj, perli abo barikane gada, ¹⁰ ale mi šukałaren pes le lače skutkenca, avke sar oda kempel te kerel le džuvlénge, save phenen, hoj lašaren le Devles.

¹¹ E džuvli cichones mi sikłol savora pokoraha. ¹² La džuvlake na domukav te sikavel, aňi te lidžal le muršes, ale mi avel čhit. ¹³ Bo o Adam sas stvorimen ešebno a až palis e Eva. ¹⁴ A na o Adam sas klamimen, ale e džuvli sas klamimen a kerda o binos. ¹⁵ Ale e džuvli ela zachrañimen prekal oda, hoj anela pro svetos le čhavoren, te ačhela andro pačaben, kamiben, sveto dživipen the zlíkeriben.

3

Pal o vodci andro khangerera

¹ Kala lava hin čaćipen: Te vareko kamel te lidžal e khangeri, mangel peske lači služba. ² Oda, ko lidžal e khangeri, mušinel te dživel avke, hoj te na avel pre leste so te phenel, murš jekha džuvlakro, strižbo, godaver the rajikano, savo presikavel e pačiv le hoscenge a džanel te sikavel avren. ³ Našti avel pijakos, aňi maribnaskro, ale kovlo, aňi ajso, savo pes cholarel sig, aňi ajso, savo izdral pal o love. ⁴ Mušinel mištes te lidžal peskro kher a te sikavel le čhaven, hoj les te šunen a te den pačiv. ⁵ Ale te vareko na džanel te lidžal peskro kher, sar pes palis starinela pal e khangeri le Devleskri? ⁶ Oda, ko lidžal e khangeri, našti avel terno andro pačaben, hoj te na ačhel barikano a te na avel odsudzimen avke sar o beng. ⁷ Ale mušinel pal leste te džal o lačo hiros the le manušendar, save na pačan, hoj te na perel andre ladž aňi le bengeske andre pasca.

Pal o dijakona

⁸ Avke the o dijakona mušinen te dživel pačivalones a mušinen te dolíkerel peskro lav. Našti aven ajse, save pijen but mol, abo hine izdrade pal o love, ⁹ ale ajse, save o čaćipen le pačabnaskro likerén andro žužo svedomje. ¹⁰ No the on mi aven ešeb skušimen avri a palis, sar pre lende na ela so te phenel, šaj keren e dijakonoskri služba.

¹¹ Avke the lengre romñija te aven lače, na pletkarki, ale strižba the pačivale andre savoreste.

¹² Le dijakonen mi el ča jekh romñi a mi džanen mištes te lidžal peskre čhaven the peskre khera. ¹³ Bo pal ola, ko mištes keren e dijakonoskri služba, džal o lačo hiros a šaj vakeren bi e dar pal o pačaben andro Ježiš Kristus.

O baro garuđipen

¹⁴ Pisinav tuke kada lil, ale pačav, hoj sig ke tu avava. ¹⁵ No, te avlomas nasig, kamav, hoj te džanes, sar pes kempel te likerel andro kher le Devleskro, so hin e cirkev le džide Devleskri, o slupos the o zoralo zaklados le čačipnaskro. ¹⁶ Čačes viznavinas, baro garudipen hin andre oda, so pačas:

O Kristus sas zjavimen andro telos,
 ospravedlñimen andro Duchos,
 dikhle les o aňjela,
 maškar o narodi pal leste kazinenas,
 pačandile andre leste andro svetos
 a sas ilo upre andre slava.

4

Pal o falošna učiteľa

¹ O Duchos phenel igen jasne, hoj andro posledna časi oddžana varesave džene le pačabnastar a likerena pes le klamišagoskre duchendar the le demonengre sikavibenendar. ² Kada sikaviben avel le dujemujengre manušendar, save klaminen a na šunen imar peskro svedomje, sar te lende ulahas avrilabardo le jagale trasteha. ³ Kala manuša sikaven, hoj nane mištes te džal romeste, a zakazinen te chal varesave chabena, so o Del kerđa, hoj len palikeribnaha te chan ola, ko pačan a prindžaren o čačipen. ⁴ Ale savoro, so o Del kerđa, hin lačo a nič na kempel te odčhivel het, te pes prilal palikeribnaha. ⁵ Bo o chaben pes pošvecinel le Devleskre laveha the la modlitbaha.

⁶ Te kada sikaveha le phralen, aveha lačo služobňikos le Ježišoske Kristoske, avribarardo le pačabnaskre lavenca the le lače sikavibnaha, savestar tut dži akana likerahas.

O lačo služobňikos le Ježišoskro

⁷ Ale ola bijedevleskre paramisa ma prile, ale sigeder tut zoralar andro sveto dživipen anglo Del. ⁸ Bo te zoralares tiro telos, oda anel ča frima chasna, ale o sveto dživipen anel chasna the andre kada dživipen the andre oda dživipen, so avela. ⁹ Kala lava hin čačipen a šaj len te prilal a te pačal. ¹⁰ Vašoda keras buči a trapinas pes, bo mukas pes pro džido Del, savo hino Spasitelis savore manušenge, no mek buter olenge, ko pačan.

¹¹ Kada prikazin a sikav. ¹² Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele vaš oda, bo sal terno. Ale sikav o prikados le pačabnaskre manušenge, sar pes kempel te likerel andro lav, dživipen, kamiben, pačaben the žužipen. ¹³ Medik me avava, gen o Lav, kazin a sikav le manušen. ¹⁴ Ma zamuk oda duchovno daros, so hin andre tu a savo tuke sas dino prekal o prorocko lav, sar pre tu o starši thode peskre vasta.

¹⁵ Kala veci ker a muk tut andre oda cale jileha, hoj savore manuša te dikhen, sar džas anglal andro pačaben. ¹⁶ De tuke pozoris pre tu the pre tiro sikaviben. Ačh andre oda! Bo te kada kereha, zachrañineha tut a the olen, ko tut šunen.

5

O vdovi, o phureder manuša the o otroka

¹ Le phuredere manušeske ma dovaker zoraha, ale dovaker leske sar dadeske, le ternederenge sar phralenge, ² le phuredere džuvlengge sar dajenge a le ternedere džuvlengge sar pheňenge, andre savoro žužipen.

³ De pačiv le vdoven, save hine čačes vdovi. ⁴ Bo te hin varesava vdova čhave abo vnučata, on pes ešeb mi sikaven te avel pobožna andre peskro kher oleha, hoj den pale o lačhipen le dajenge the le dadenge, bo oda hin šukares anglo Del. ⁵ E čači

vdova, savi hiñi korkori a nane la ñiko, pes zmukel pro Del a rat-džives hiñi andro modlitbi the mangipena. ⁶ Ale ajsi vdova, savi dživel rozmukles, hiñi muñi, kajte dživel. ⁷ Prikazin lenge kada, hoj ñikas pre lende te na avel so te phenel, ⁸ bo te pes vareko na starinel pal peskri famelija a meksa buter pal ola džene, ko leha dživen andro kher, akor zaprinda o pačaben a hino goreder sar o napačabnaskre.

⁹ Vdovake pes rachinel odi, savake hin buter sar šovardeš (60) berš a sas ča jekhvar veraduñi ¹⁰ a džal pal late o lačo hiros, hoj kerelas o lačhipen, bararda avri le čhaven, prilelas le hoscen, thovelas avri (omorelas) o pindre le Devleskre manušenge, pomožinelas olenge, ko hine andro pharipen, a kamelas te kerel savoro lačhipen.

¹¹ Ale ma rachin le ternedere vdoven, bo sar len cirdela te džal romeste, šaj pes visaren le Kristostar ¹² a anen pre peste o sudos, bo na dolikerde oda ešebno lav, so les dine. ¹³ A mek paš oda siklon ñič te na kerel, ča te phirel kher kherestar a na ča, hoj ñič na keren, ale mek vakeren pal oda, so lenge na kempel, keren o pletki a thoven pes andre savoreste. ¹⁴ Vašoda kamav, hoj o terneder vdovi te džan romeste, te avel len čhave a te starinen pes pal peskre khera, bo oleha na domukena olenge, ko pre amende džan, hoj pal amende te vakeren namištes. ¹⁵ Bo varesave vdovi pes imar visarde pale a džan pal o satan.

¹⁶ Te varesava pačabnaskra džuvla hin vdova andre lakri famelija, mi starinel pes pal late, hoj te na avel pre khangeri o starišagos, hoj e khangeri pes te starinel pal ola, ko hine čačes vdovi.

¹⁷ Le staršen, save mištes lidžan e khangeri, kempel te del duvar ajci pačiv; no mek buter olen, ko služinen andro lav a sikaven. ¹⁸ Bo hin pisimen: „*Na phandeha o piskos la gurumñake, savi kerel buči, hoj te na chal*“; a: „*Oda, ko kerel buči, zaslužinel peske o počiñiben*.“ ¹⁹ Te tuke phenela vareko vareso pre oda, ko lidžal e khangeri, ma prile oda, te nane duj abo trin švedki. ²⁰ Olen, ko keren bini, karhin anglal savoredženende, hoj pes te daran the okla džene. ²¹ Mangav tut anglo Del, anglo Ježiš Kristus the anglo avrikidle añjela, hoj tut te likerel pal kada a te aves čačipnaskro ke dojekh a te na kides tuke avri ñikaskri sera.

²² Ma thov pre ñikaste sig o vasta a te na chal tut ñič avrengre binenca. Liker tut, hoj te aves žužo.

²³ Ma pi imar ča pañi, ale pi po sikra the mol, bo furt tut dukhal e džombra a furt sal nasvalo.

²⁴ Varesave dženenegre bini igen dičhol a džan anglal lende pro sudos, aver dženenegre bini pes sikavena, sar ela o sudos. ²⁵ Avke the o lače skutki igen dičhol a te len mek na dičhol, našti ačhena garude.

6

¹ Savore manuša, save hine otroka, mi presikaven peskre rajenge savori pačiv, hoj ñiko te na dikhel tele o lav le Devleskro the amaro sikaviben. ² Ola manuša, kas hin pačabnaskre raja, te na sikaven lenge frimeder pačiv vašoda, hoj hine phrala. Mi služinen lenge mek feder, bo ola, kaske služinen, hine pačabnaskre a on len kamen.

O falošno sikaviben the o čačo barvalipen

Kada sikav a prikazin. ³ Te vareko sikavel avres a na likerel pes le saste lavendar, so phenda amaro Raj o Ježiš Kristus, añi le sikavibnastar pal o pačabnaskro dživipen, ⁴ ajsi manuš peske pal peste but gondolinel a na džanel ñič – furt pes kamel te kerel a te veseke dinel pro lava. Olestar avel e zavist, o veseke dišagi, o džungale vakeribena the o nalačo gondolišagos pal aver ⁵ a furt pes veseke dinen o manuša, save namištes gondolinen a savenge chibalinel o čačipen, a save peske gondolinen, hoj o dživipen le Devleha hin o drom ko barvalipen.

⁶ He, hin le manušes but barvalipen olestar, hoj služinel le Devleske, te hino spokojno oleha, so les hin. ⁷ Bo nič peha pro svetos na andam a nič peha pal o svetos aňi našti las, ⁸ ale te amen hin o chaben the o uraviben, avas oleha spokojna. ⁹ Ola, ko kamen te barvalol, peren andro pokušeňje, andre pasca the andro but nagodaver the nalače žadosci, so doanen le manušen andro meriben a zničinen len. ¹⁰ Bo o kamiben ko love hin o koreňis savore nalačipnaske. Varesave džene andre oda pele, odgele le pačabnastar a kerde korkore peske but dukha.

Te marel pes o lačo mariben

¹¹ Ale tu, manušeja le Devleskro, denaš kajse vecendar a dža pal oda, so hin čačipnaskro, pal o dživipen, so hin le Devleske pre dzeka, pal o pačaben, pal o kamiben, pal e trpezlivost the pal e krotkost. ¹² Mar tut o lačo pačabnaskro mariben a chude mištes o večno dživipen, andre savo salas vičimen akor, sar phendal o lačo viznaňje anglo but švedki. ¹³ Prikazinav tuke anglo Del, savo del savoreske o dživipen, the anglo Ježiš Kristus, savo phenda avri o lačo viznaňje anglo Pontsko Pilat: ¹⁴ Doliker oda, so tuke phendom pačivalones the žužes, medik pes na sikavela amaro Raj o Ježiš Kristus. ¹⁵ Ov pes sikavela andro časos, so diňa o Del, savo hino korkoro požehňimen Raj, o Kralis le kralengro the o Raj le rajengro. ¹⁶ Jekh ov, o Del, šoha na merel a bešel andro švetlos, kaj niko našti džal; nisavo manuš les šoha na dikhla a aňi les našti dikhel. Leske mi džal e pačiv the e večno zor! Amen.

¹⁷ Le barvalenge andre kada svetos phen, hoj pes te na lidžan upre a te na pes muken pro barvalipen, so nane isto, ale pro džido Del, savo amen del barvales sa, so amenge kempel pro bachtalo dživipen. ¹⁸ Prikazin lenge, hoj te keren o lačhipen, te barvalon andro lače skutki, te aven ščira a te džanen pes te rozdelinele avrenca. ¹⁹ Kavke peske skidena o barvalipen, so hin o lačo zaklados andre oda časos, so avela, hoj te dochuden oda čačo dživipen.

²⁰ Timoteus, doliker oda, so tuke sas dino le Devlestar. Obdža a ma šun olen, ko vakeren o bijedevleskre diline lava a phenen pre ola lava, hoj oda hin o prindžaripen.

²¹ Oda nalačo sikaviben zachudňa varesave dženenen a zabludzinde andral o pačaben. E milost tumenca!

Le Pavloskro dujto lil le Timoteoske

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro le Devleskra voľatar, savo somas bičhado te vakereľ pal o dživipen andro Ježiš Kristus, pal savo o Del angloda diňa lav, ² pisinav le Timoteoske, mire čhaske, saves kamav:

Mi del tut o Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj, e milost, o lačhejileskeriben the o smirom!

O pačivaliben andro evaňjelium

³ Paľikerav le Devleske, saveske služinav avke sar the mire dada andral o žužo svedomje, sar mange pre tu furt rat-džives leperav andre mire modlitbi. ⁴ Na bisterav pre tire apsa a kamav tut te dikhel, hoj te avav naplňimen le radišagoha. ⁵ Leperav mange pre tiro žužo pačaben, savo sas ešeb andre tiri baba Loisa the andre tiri daj Eunika, a pačav oleske, hoj akana hin the andre tu.

⁶ Vašoda tuke leperav: Rozlabar e jag le Devleskre daroskri, so hin andre tu akorestar, sar pre tu thodom mire vasta. ⁷ Bo o Del amen na diňa darandutno duchos, ale Duchos, savo amen del zor, kamiben the sasti godi. ⁸ Vašoda tut ma ladža vaš o svedectvos le Rajeskro, aňi vaš ma, hoj bešav vaš leske andre bertena, ale jekhetane manca zlidža o cerpišagos vaš o evaňjelium andre zor le Devleskri. ⁹ O Del amen zachraňinda a vičinda, hoj te avas leskre sveta manuša, na prekal amare skutki, ale prekal leskro planos the prekal leskri milost, so amen diňa andro Ježiš Kristus mek angloda, sar chudle o časi. ¹⁰ Kadi milost pes sikađa akana, sar pes sikađa amaro Spasitelis, o Ježiš Kristus. Ov zničinda o meriben a prekal o evaňjelium anda pro švetlos o večno dživipen. ¹¹ Me somas ačhado apoštoloske, kazateľiske the učiteľiske andre kada evaňjelium. ¹² Vašoda the cerpinav, ale na ladžav man, bo džanav, kaske pačandilom; a pačav, hoj les hin zor dži andre oda Džives te dolikerel oda, so mange sas dino.

¹³ Liker tut mištes ole saste lavendar, so mandar šundal, a mi aven tuke sar priklados andro pačaben the kamiben andro Ježiš Kristus. ¹⁴ Oda lačhipen, so amenge sas dino, doliker le Svete Duchoskra zoraha, savo dživel andre amende.

¹⁵ Džanes, hoj pes mandar visarde savore, save hine andre Azija; maškar lende hin the o Figelos the o Hermogenes.

¹⁶ Mi el o Raj lačhejileskro ke Oneziforoskro kher, bo buterval man zoralarda a na ladžalas pes vaš ma, hoj som andre bertena. ¹⁷ Ale sar avľa andro foros Rim, igen man rodelas a arakhľa man. ¹⁸ Mi del leske o Raj, hoj te arakhel o lačhejileskeriben le Rajestar andre oda Džives. Tu džanes nekfeder, keci pašal mande kerelas andro Efezus.

2

O lačo slugadis le Ježišoskro

¹ Avke tu, čhavo miro, av zoralo andre odi milost, so amen hin andro Ježiš Kristus. ² Oda, so šundal mandar anglo but švedki, de avre pačivale manušenge, save džanena te sikavel the avren. ³ Zlidža manca o pharipen sar lačo slugadis le Ježišoskro Kristoskro. ⁴ Ňisavo slugadis, savo džal andro mariben a kamel te avel pre dzeka peskre veliteľiske, pes na mišinel andre aver buča. ⁵ Te vareko denašal

pro preteki, našti zvitazinel, te na denašel pal o pravidla. ⁶ O manuš, savo kerel phares buči pre mała, kamlahas ešebno te chudel le ulipnastar. ⁷ Gondolin pal oda, so vakerav. O Raj tuke dela savoro te achalol.

⁸ Ma bister pro Ježiš Kristus, le Davidoskro čhavo, savo uštıla andral o meriben, avke sar me vakerav andre miro evaňjelium. ⁹ Vaš oda evaňjelium cerpinav avke, hoj som phandlo le lancenca sar živaňis, ale o Lav le Devleskro nane zaphandlo. ¹⁰ Vašoda zlidžav savoro, vaš o avrikidle manuša, bo kamav, hoj the on te dochuden o spaseňje andro Ježiš Kristus the e večno slava.

¹¹ Čačipnaskre hin kala lava:
„Te leha jekhetane mułam,
jekhetane leha the dživaha;
¹² te likeraha avri,
jekhetane leha the kralinaha;
te les amen zaprinaha,
the ov amen zaprinela;
¹³ te amen na sam verna,
ov ačhel verno furt,
bo našti pes korkoro zaprinel.“

O lačo robotňikos

¹⁴ Kada lenge leper a mang len anglo Del, hoj pes te na veseke dinen pro lava, se oda nane pre nisoste lačo a musarel olen, ko oda šunen. ¹⁵ Ker sa prekal oda, hoj tut te sikaves anglo Del sar manuš, savo pes na mušinel te ladžal vaš peskri buči a savo mištes vakerel o čačipnaskro lav avke, sar kempel. ¹⁶ Liker tut dur le bijedevleskre the diline lavendar, bo kajse lava lidžan le manušen dur le Devlestar ¹⁷ a lengre lava rozdžana a barona šar e rakovina. Lendar hine the o Himeneos the o Filetos. ¹⁸ Kala džene odgele dur le čačipnastar, sar vakeren, hoj o mule imar uštıla andral o meriben a kaleha musaren varekaske o pačaben. ¹⁹ Ale o zoralo zaklados le Devleskro ačhel a hino zapečatimen kale lavenca: „O Raj džanel olen, ko hine leskre“; a: „Mi oddžal le nalačipnastar sako, ko viznavinel o nav le Rajeskro!“

²⁰ Andro baro kher nane ča somnakune the rupune nadobi, ale the kaštune the čikakre; oda jekh pre pačiv, ale dujta nane pre pačiv. ²¹ Te pes vareko obžužarela ole vecendar, ela sar e nadoba pre pačiv, sveto, so anel e chasna le Rajeske a hiňi pripravimen pre dojekh lači buči.

²² Denaš het le terňikane žadoscendar a dža pal o spravodlišagos, pal o pačaben, pal o kamiben the pal o smirom jekhetane olenca, ko andral o žužo jilo lašaren le Rajes. ²³ Ale o diline the nagodaver lava odmar, se džanes, hoj ole lavendar aven ča o veseke dišagi. ²⁴ A le Rajeskre sluhaskes pes na kempel te veseke dinel, ale kempel leske te avel lačo ke sakoneste. Mušinel te džanel te sikavel a te zlidžal the o nalačo. ²⁵ Mušinel te džanel šukares te dovakerel olenge, ko pre leste vakeren, andre nađej, či lenge jekhvar o Del na dela te visarel pes a te prindžarel o čačipen, ²⁶ a avke avlehas ke godi a denašlehas avri andral e pasca le bengeskri, andre savi sas zachudle, hoj te keren leskri voła.

3

Pal o manuša andro posledna dživesa

¹ Ale kada te džanes, hoj andro posledna dživesa avena phare časi. ² Bo o manuša rado dikhena ča pes korkoren, igen kamena o love a ena lašarde the barikane; namištes vakerena pal aver, na šunena le dajen the le daden, ena nevdačna the bijedevleskre, ³ bi o kamiben, bi o jilo, pletkošna, na zlikerena pes, ena igen dziva, na kamena o lačhipen, ⁴ ena zradci, ena splašimen a igen pes lidžana upre. Buter

kamena o rozkošno dživipen sar le Devles. ⁵ Kerena pestar, hoj hine pačabnaskre, ale e zor le pačabnaskri zaprinena. Chrañin tut kajse manušendar.

⁶ Bo varesave lendar džan andro khera a diliñaren andre le slabe džuvlen, saven hin but bini a hine ligende le všelijake žadoscenca; ⁷ ola džuvla furt siklon, ale šoha našti prindžaren o čačipen. ⁸ Sar o Jannes the o Jambres džanas pro Mojžiš, avke the kala džene džan pro čačipen, bo lengro gondolišagos hino musardo a nane dokazimen andro pačaben. ⁹ Ale imar na džana dureder anglal, bo lengro diliñipen dikhena savore, avke sar pes sikađa the o diliñipen kole duje džengro.

O posledna prikazaŕja le Timoteoske

¹⁰ Ale tu tut mištes likerehas mire sikavibnastar a kerehas avke sar me andre miro dživipen, bo tu dikhehas miro pačaben, miro zlikeriben, miro kamiben the miri trpezlivost, ¹¹ a the oda, sar pre mande o manuša džanas. Dikhehas the o pharipena, so man sas andre Antiochija, Ikonija the andre Listra. Tu džanes, sar pre mande o manuša igen džanas a soha pregelom. No andral savoreste man o Del ila avri. ¹² A o manuša džana the pre savorende, ko kamen te dživel o sveto dživipen le Ježišoha Kristoha. ¹³ Ale o nalače manuša the o podvodnika džana furt dureder andro nalačipen. Diliñarena andre le manušen a the korkore ena andre diliñarde. ¹⁴ Ale tu ačh andre oda, so siklilal, the andre oda, so pačandilal, se džanes, kastar oda siklilal. ¹⁵ Bo imar ciknovarestar prindžares le Devleskre lava, so tut den godi pre oda, hoj te aves zachrañimen le pačabnaha andro Ježiš Kristus. ¹⁶ Sa, so hin pisimen andre le Devleskro lav, avel andral le Devleskro muj a hino lačo pre oda, hoj le manušes te sikavel, te dovakerel leske andro dživipen, te karhinel les a te bararel les avri andro spravodlišagos, ¹⁷ hoj o manuš le Devleskro te avel pripravimen the vizbrojimen pre dojekh lači buči.

4

¹ Igen tut mangav anglo Del the anglo Ježiš Kristus, savo sudzinela le džiden the le mulen, sar avela leskro krališagos: ² Av pripravimen te vakerel o Lav le manušenge andro lačo the nalačo časos, dovaker lenge, karhin, podhazde a sikav andre savori trpezlivost. ³ Bo avela ajso časos, hoj o manuša na kamena te šunel o sasto sikaviben, ale rodona peske le učiteljen, save len sikavena oda, so on kamena te šunel. ⁴ A visarena peskre kana le čačipnastar ko paramisa, ⁵ ale tu av strižbo andre savoreste, zliker savoro pharipen, ker e buči sar o evaňjelistas a doker mištes tiri buči.

⁶ Bo me som imar obetimen a imar avla miro časos, hoj te džav pal kada svetos. ⁷ O lačo mariben man domardom, o denašiben dodenašlom, o pačaben dolikerdom. ⁸ Imar mange hin pripravimen e koruna le spravodlišagoskri, savi man dela andre oda Džives o Raj, o spravodljivo Sudcas – no, na ča man, ale the savoren, ko užaren kamibnaha pre leste, sar ov avela.

O lava prekal o Timoteus

⁹ Snažin tut so neksigeder te avel pal ma. ¹⁰ O Demas man omukla, bo pes zakamla andre kada svetos a gela andre Tesalonika. O Krescens gela andre Galacija a o Titus andre Dalmacija. ¹¹ Ča o Lukaš hino manca. An tuha le Marek, bo the ov mange but pomožinel andre buči. ¹² Le Tichikus bičađom andro Efezus. ¹³ Sar aveha, an tuha o plaštos, so muklom andre Troada ko Karpos. An tuha the o lila, ale mek buter o zvitki, so sas pisimen pre cipa.

¹⁴ O kovačis Alexander mange kerđa but nalačo. O Del leske dela pale vaš oda, so kerđa. ¹⁵ A the tu tut lestar chrañin, bo igen džalas pre amare lava.

¹⁶ Sar ešebnovar ačhavas pro sudos vaš mange, na sas ňiko manca, ale savore man omukle. Te na pes lenge oda rachinel. ¹⁷ Ale o Raj ačhelas paš ma a zoraľardā man,

hoj te avel prekal mande vakerdo o evaňjelium a hoj les te šunen savore narodi. Somas avricirdlo andral o piskos le ľevoske. ¹⁸ O Raj man the cirdela avri andral savoro nalačhipen a zachraňinela man a lela andre peskro ňeboskro krališagos. Leske mi džal e slava pro furt! Amen.

O posledna pozdravi

¹⁹ Pozdravin la Priska, le Akvilas the le Oneziforoskri famelija. ²⁰ O Erastos ačhila andro Korint. Le Trofimus muklom nasvales andro foros Miletus. ²¹ Ker savoro prekal oda, hoj te aves mek anglo jevend. Pozdravinel tut o Eubulos, o Pudens, o Linus, e Klaudija the savore phrala.

²² O Raj mi el tire duchoha. E milost le Devleskri mi el tumenca!

Le Pavloskro lil le Titoske

O pozdravos

¹ Kada lil pisinav me o Pavol, o služobnikos le Devleskro the o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, savo somas bičhado, hoj te vakerav pal o pačaben olenge, kas peske o Del avri kidña, a te sikavav len te prindžarel o čačipen, so len lidžal andro pobožno dživipen ² the andre nađej pro večno dživipen, pal savo amen o čačipnaskro Del diña lav mek sigeder, sar sas o svetos stvorimen. ³ A andre peskro časos oda lav sikađa andre kazeň, savi mange sas diňi pro prikazis le Devleskro amare Spasiťeliskro.

⁴ Pisinav le Titoske, mire čače čhaske, andre amaro jekhetano pačaben:

Mi del tut o Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Spasiťelis, o smirom the e milost!

Le Titoskri buči pre Kreta

⁵ Vašoda tut muklom pre Kreta, hoj ode te prikeres oda, so mek kempel, a hoj andre savore fori te ačhaves le staršen, avke sar tuke oda phendom. ⁶ O starši mušinel te dživel žužo dživipen, te avel verno peskra romňake, leskre čhave mušinen te avel pačabnaskre, pal save na vakeren, hoj hine rozmukle abo na šunen. ⁷ Bo oda, ko lidžal e khangeri, hino sar o spravcas le Devleskro a mušinel te dživel žužo dživipen. Našti pes lidžal upre, aňi sig cholisaľol, našti avel pijakos, aňi maribnaskro murš aňi oda, ko izdral pal o love. ⁸ Ale mušinel te džanel te del pačiv le hoscen, te kamel o lačhipen, te zlikerel pes, te avel godaver, čačipnaskro a sveto. ⁹ Mušinel pes te likerel le čačipnaskre lavestar avke, sar sikľila amendar. Mušinel te džanel te zoraľarel le manušen andro sasto sikaviben a te dovakerel olenge, ko džan pre oda sikaviben.

¹⁰ Bo hin but ajse manuša, so pes vzburinen, but vakeren a diliňaren andre o goda. A nekbuter oda keren ola le Židendar. ¹¹ Lenge kempel te phandel andre o muja, bo vaš o napačivalo ziskos rozmaren cala fameliji, bo sikaven oda, so našti. ¹² Jekh lengro prorokos phenda: „O Kreťana hine furt klamara, dziva džviri, leňiva pera.“ ¹³ Kada, so pre lende phenen, hin čačipen. Vašoda lenge zoraľes dovaker, hoj te saston avri andro pačaben, ¹⁴ te na pes likerel le židovike paramisendar the le prikazaňendar, so vakeren ola manuša, save pestar odčhide o čačipen. ¹⁵ Le žuženge hin savoro žužo. Ale le melalenge the olenge, ko na pačan, nane nič žužo a melardı hin the lengri godı the lengro svedomje. ¹⁶ On phenen, hoj prindžaren le Devles, ale oleha, so keren, sikaven, hoj les na prindžaren. Hine odporna, na šunen a na džanen te kerel nič lačo.

2

O sasto sikaviben

¹ Ale tu, Titus, vaker oda, so kempel andro sasto sikaviben. ² O phureder murša mi en strižba, pačivale, godaver, saste andro pačaben, kamiben the andre trpezľivost.

³ A the o phureder džuvľa pes mi likerel avke, sar kempel le pobožne manušenge te dživel, te na vakeren o pľetki, te na aven otrokiňi la molake. Mi sikaven oda, so hin lačo, ⁴ a mi den le ternedere džuvľen godı, hoj te kamen peskre romen the peskre čhaven. ⁵ O terneder džuvľa mi en godaver the pačivale, mi starinen pes pal peskre khera, mi en lače a mi podden pes peskre romenge, hoj ňikas te na avel so te phenel pro Lav le Devleskro.

⁶ A le terneder muršenge tiš dovaker, hoj te aven godaver andre savoreste. ⁷ Tu korkoro lenge presikav andre savoreste, sar kempel te kerel o lačhipen. Oda, so sikaves, mi el pačivalo the lačo. ⁸ Oda, so len sikaves, mi en čače lava, pre save űiko našti nič phenela, hoj pes te ladžan ola, ko pre tumende džan, bo na ela len pre tumende so te phenel.

⁹ O sluhi pes andre savoreste mi podden peskre rajenge, hoj lenge te aven pre dzeka. Te na lenge odvakeren ¹⁰ a te na lenge čoren, ale mi presikaven lenge andre savoreste e vernost, hoj savoreha te šukačaren o sikaviben pal o Del, amaro Spasičelis.

¹¹ Bo o Del sikada peskri milost, savi šaj spasinel savore manušen. ¹² Odi milost le Devleskri amen sikavel, hoj te das pestar het o bijedevleskro dživipen the o žadosci le svetoskre a pre kada svetos te dživas andro godaveripen, čačipen the andre sveto dar anglo Del ¹³ a te užaras pre oda bachtalo Džives, pre savo pes mukas, sar pes sikavela e slava le bare Devleskri the amare Spasičiskri, le Ježišoskri Kristoskri. ¹⁴ Ov diňa pes korkores vaš amenge, hoj amen te cinel avri andral savoro nalačhipen a hoj peske te žužarel peskre avrikidle manušen, save igen kamen te kerel o lačhipen.

¹⁵ Kada len sikav, dovaker lenge a phen lenge pre godi savora autoritaha. Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele.

3

Te šunel le autoriten

¹ Leper le manušenge, hoj pes te podden le vladareng the le autoritenge, hoj len te šunen a te aven pripravimen te kerel dojekh lačo skutkos. ² Phen lenge, hoj pre űikaste te na vakeren pletki a te na pes veseke dinen, ale mi aven kovlejleskre a mi presikaven o lačhipen savore manušenge.

³ Bo the amen samas varekana nagodaver a na šunahas le Devles. Bludzinahas a samas otroka le všelijake žadoscenge the rozkošenge; dživahas andre choli a zavidzinahas. Aver manuša amen narado dikhenas a the amen len. ⁴ Ale sar pes sikada o lačhipen le Devleskro, amare Spasičiskro, the leskro kamiben ko manuša, ⁵ ov amen zachraňinda a oda na sas vaš amare lače skutki, so amen kerđam, ale vašoda, bo ov hino lačhejleskro. Zachraňinda amen prekal o Sveto Duchos, savo amen znovuzrodzinda a diňa amen o nevo dživipen oleha, hoj amen obžužarda. ⁶ O Del pre amende barvales čhida avri le Svete Duchos prekal o Ježiš Kristus, amaro Spasičelis, ⁷ hoj te avas ospravedlňimen prekal leskri milost a te chudas sar dediča o večno dživipen, pre savo pes mukas the užaras. ⁸ Kada lav hin čačipen. A kamav, hoj te keres savoro pre oda, hoj ola, ko pačandile andro Del, te aven oddine te kerel o lače skutki. Kada hin oda, so hin pro lačo the pre chasna le manušenge.

⁹ Ale obdža o diline phučibena the o vakeribena pal o rodokmeňa, o veseke dišagi the o spričkišagi pal o zakonos, bo nane pre űisoste a na anen űisavi chasna. ¹⁰ Kajse manušeske, savo rozmarel e khangeri, phen pre godi jekhvar the duvar. Palis tut leha te na chal buter nič. ¹¹ Tu džanes, hoj kajso manuš hino previsardo, kerel o bini a korkoro pes odsudzinel.

O prikazaňja le Titoske

¹² Sar ke tu bičhavava le Artemas abo le Tichikus, ker savoro pre oda, hoj te aves pal ma andro Nikopolis, bo kamav ode te ačhel prekal o jevend. ¹³ Ker avke, sar nekfeder džanes, hoj te pomožines le pravňikoske le Zenaske the le Apolloske, hoj len te avel savoro, so lenge kempel pro drom. ¹⁴ The amare manuša mi siklon te kerel o lače skutki ode, kaj kempel, hoj the on te anen chasna.

¹⁵ Pozdravinen tut savore, so hine manca. Pozdravin amare phralen andro pačaben, save amen kamen.

Le Devleskri milost' mi el tumenca savorenca.

Le Pavloskro lil le Filemonoske

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o bertenarošis vaš o Ježiš Kristus, the o phral o Timoteus pisinas le Filemonoske, saves igen kamas a savo amenca jekhetane kerel e buči, ² pisinas the la pheňake la Apfijake the le Archipaske, savo amenca jekhetane kerel e buči, a the la khangerake, so pes zdžal andre tiro kher.

³ Mi del tumen o Del amaro Dad the o Raj o Ježiš Kristus e milost the o smirom!

Le Filemonoskro kamiben the pačaben

⁴ Me palikerav mire Devleske furt, sar tut leperav andre mire modlitbi, ⁵ bo šunav pal o pačaben, so tut hin ko Ježiš ke amaro Raj the pal tiro kamiben ke savore manuša le Devleskre. ⁶ Modlinav man, hoj oda pačaben, so amen hin jekhetane, te zoraľol andre tu, a avke te prindžares savoro lačhipen, so amen hin andro Kristus. ⁷ Hin man igen baro radišagos tire kamibnastar, phrala miro, bo le Devleskre manuša chudle tutar e nevi zor andro jile.

O Pavol mangel vaš o Onezimus

⁸ Me tuke andro Kristus the šmelones šaj rozkazindomas, so kampil te kerel, ⁹ ale vašoda, hoj tut kamav, mangav man tuke, me, o Pavol, phureder manuš a akana the bertenarošis vaš o Ježiš Kristus. ¹⁰ Mangav tut vaš o Onezimus, savo ačhiľa miro duchovno čhavo, sar somas andre bertena. ¹¹ Ov tuke varekana na sas pre chasna, ale akana hino pre chasna the tuke the mange.

¹² Bičhadom les pale ke tute a leha džal the miro jilo. ¹³ Kamľom mange les te mukel paš mande, hoj ov mange vaš tuke te služinel, medik som andro lanci vaš o evaňjelium. ¹⁴ Ale na kamľom te kerel nič bijal oda, hoj te džanav, so pre oda tu phenes, bo na kamav pre tu te ispidel, ale kamav, hoj oda lačhipen te avel korkoro tire jilestar. ¹⁵ Talam tutar sikra odgeľa vašoda, hoj palis tuha te avel pro furt, ¹⁶ imar na sar otrokos, ale imar buter sar otrokos: sar lačo phral. Hino igen lačo mange a tuke meksa buter, the sar manuš the sar phral andro Raj.

¹⁷ Te man likereres sar oles, ko tuha jekhetane kerel e buči, prile les avke sar man. ¹⁸ Te tuke kerđa vareso nalačo, abo te tuke kamel vareso, rachin oda mange. ¹⁹ Me, o Pavol, kada pisinav mire vasteha: Me počinava. Na kamav tuke te leperel, hoj mange kames mek the tut korkores. ²⁰ He, kamav, phrala, hoj man tutar te avel varesavi chasna andro Raj. Ker mange radišagos andro jilo andro Kristus! ²¹ Pisindom oda avke, bo pačav, hoj sal šundo a kereha meksa buter, sar tuke phendom.

²² A mek tut mangav: Pripravin mange o than pro soviben, bo pačav, hoj o Del šunela avri tumare modlitbi a dela man tumenge pale.

O posledna lava

²³ Pozdravinel tut o Epafra, savo hino manca andre bertena vaš o Ježiš Kristus. ²⁴ Pozdravinen tut the ola, ko jekhetane manca keren e buči – o Marek, o Aristarchos, o Demas the o Lukaš.

²⁵ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumare duchoha!

O lil le Židenge

O Del prevakerđa prekal peskro Čhavo

¹ Varekana čirila o Del vakerelas ke amare dada buterval the but sposobenca prekal o proroka, ² ale akana andre kala posledna dživesa prevakerđa ke amende prekal peskro Čhavo, saveha stvorindā sa, so hin pro ņebos the pre phuv, a saves ačhađa sar dēdičis savoreske. ³ Le Devleskri slava avel avri prekal o Čhavo a o Čhavo hino ipen ajso sar o Del. Ov savoro likerel peskre zorale laveha. Sar dokerđa oda, hoj obžuzarda le manušen le binendar, bešļa peske andro ņebos pal e čači sera le Nekzoraledere Devleske.

O Čhavo hino bareder sar o aňjela

⁴ Ov ačhila ajci bareder le aňjelendar, keci oda nav, so chudňa, hino bareder lengrendar. ⁵ Se o Del šoha na phenda ņisave peskre aňjeloske:

*„Tu sal miro Čhavo,
adadžives ačhilom tiro Dad.“*

A o Del šoha na phenda pal ņisavo aňjelos:

*„Me avava leskro Dad
a ov ela miro Čhavo.“*

⁶ A sar o Del bičhađa andro svetos peskre jekhore Čhas, phenda:

„Savore aňjela le Devleskre mušinen anglal leste te bandol.“

⁷ Pal o aňjela o Del phenel:

*„Ov kerel peskre aňjelendar balvaja
a peskre služobňikendar jagale jaga.“*

⁸ Ale pal o Čhavo phenda:

*„Tiro tronos, ó, Devla, hino na veki vekov
a tu kralineha le spravodľive žezloha!*

⁹ Zakamlal tut andro spravodľišagos

*a našti avri ačhes o nalačhipen,
vašoda tut o Del, tiro Del,
pomazinda le olejoha pro radišagos
buter sar olen, ko hine tuha.“*

¹⁰ Ov the phenda:

*„Tu, Rajejā, anglal savoreste stvorindal e phuv
a tire vastenca kerdal o ņebos.*

¹¹ *On našlona a rozperena sar o uraviben,
ale tu ačheha furt.*

¹² *Tu len zapačareha sar o plaštōs
a čerinena pes sar o uraviben,*

*ale tu sal furt jekh
a tire berša šoha na preačhena.“*

¹³ Se o Del šoha na phenda ņisave peskre aňjeloske:

*„Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava
tire ņeprijatelen tel o pindre.“*

¹⁴ Akor ko hine o aňjela? On savore hine o duchi, save služinen, a hine bičhade le Devlestar te služinel le manušenge, save prilena o spaseňje.

2

O baro spaseňje

¹ Vašoda mušinas mek zoraleder te likerel oda, so šundam, hoj te na oddžas varekhaj avrether. ² Se imar o lav, so sas vakerdo prekal o aňjela, pes sikađa sar čačipen a sako, ko les na dolikerelas abo na šunelas, chudelas oda, so peske zaslužinelas. ³ Akor, sar šaj amen denašaha, te pestar odčhivaha kajso baro spaseňje? O Raj chudňa ešebno te vakerel avri pal oda spaseňje a ola, ko les šunde, amenge svedčinenas, hoj oda hin čačipen. ⁴ The o Del svedčinelas pal oda spaseňje avke, hoj kerelas všelijaka zorale zazraki the znameňja a delas peskre Svete Duchos avke, sar ov kamelas.

O Ježiš amen anel ko spaseňje

⁵ Bo o Del na diňa le aňjelenge te vladňinel upral oda svetos, so avela, pal savo amen vakeras. ⁶ Vareko pal oda kavke svedčinelas andro Lav:

*„So hino o manuš, hoj les leperes,
abo o čhavo le manušeskro,
hoj tut pal leste starines?“*

⁷ *Kerdal lestar pro sikra cikneder sar o aňjela,
diňal les e slava the e pačiv sar koruna*

⁸ a savoro thoďal tel leskre pindre.“

Savoro leske diňal a na muklal nič, so leske na ulahas poddino. Ale akana mek na dikhas, hoj leske hin savoro poddino. ⁹ Akana dikhas le Ježiš, savo sas pro cikno časos kerdo cikneder sar o aňjela, savo chudňa e slava the e pačiv sar koruna vašoda, hoj precerpinda o meriben, bo prekal e milost le Devleskri muľa vaš sakoneste.

¹⁰ Se oda pasinelas, hoj o Del, angle kaste a prekal kaste hin savoro stvorimen, prekal o cerpišagos te kerel dokonales Oles, kastar avel o spaseňje, hoj te anel but čhaven andre slava. ¹¹ Bo the Ov, savo pošvecinel le manušen, the on, save hine pošvecimen, hine jekhe Dadestar. Vašoda pes o Ježiš na ladžal te vičinel len phralale, ¹² sar phenel le Devleske:

*„Vakerava pal tiro nav maškar o phrala
a lašarava tut andre khangeri.“*

¹³ Pale phenel:

„Me man mukava pro Del.“

A pale:

„Kade som le čhavenca, save man diňa o Del.“

¹⁴ Avke sar le čhaven hin telos masestar the ratestar, avke the o Ježiš avľa andre ajso telos sar manuš, hoj peskre meribnaha te zničinel le benges, saves sas zor upral o meriben. ¹⁵ A avke oslobodzinda olen, ko calo peskro dživipen sas zaphandle sar otroka andre dar le meribnastar. ¹⁶ Se o Ježiš na avľa te pomožinel le aňjelenge, ale le Abrahamskre potomkenge, ¹⁷ vašoda mušinda te ačhel manuš savoreha, hoj te avel ajso sar leskre phrala, hoj lestar te ačhel o lačhejileskro the o verno Nektbareder Rašaj anglo Del, hoj te cinel avri le manušen le binendar. ¹⁸ A vašoda, hoj ov korkoro cerpinelas, sar sas pokušimen, šaj pomožinel olenge, ko hine pokušimen.

3

O Ježiš hino bareder sar o Mojžiš

¹ Mire sveta phralale, save san vičimen le Devlestar, dikhen pro Ježiš – pro apoštolos the Nektbareder Rašaj amare pačabnaskro. ² Ov hino verno Oleske, ko les andre oda ačhađa, avke sar the o Mojžiš sas verno andre calo kher le Devleskro. ³ O manuš, savo ačhavel o kher, peske zaslužinel bareder pačiv sar o kher, so kerđa. Avke the o

Ježiš peske zaslužinel bareder pačiv sar o Mojžiš. ⁴ Bo dojekh kher mušinel vareko te ačhavel a oda, ko ačhada savoro, hin o Del. ⁵ O Mojžiš sas verno sar služobnikos andre calo kher le Devleskro a svedčinelas pal o lava, so o Del pozneder kamla te vakerel. ⁶ Ale o Kristus hino verno sar o Čhavo upral le Devleskro kher. A leskro kher sam amen, te dolikeraha zoraha o pačaben the e nađej, savaha pes lašaras.

O odpočinkos prekal le Devleskre manuša

⁷ Vašoda, avke sar phenel o Sveto Duchos:

„Adadžives, te šundanas Leskro hangos,

⁸ ma phanden andre tumare jile,

sar oda kerenas ola džene,

save pes vzburinde andre oda džives,

sar pokušinenas le Devles pre pušta,

⁹ akor, sar man tumare dada furt pokušinenas,

kajte saranda (40) berš dikhenas oda, so keravas.

¹⁰ Vašoda ačhilom cholamen pre oda pokoleñje

a phendom: „Furt hine le jileha avrether

a mire droma na prindžaren.“

¹¹ Avke andre cholī diñom lav:

„Čačes na džana andre miro odpočinkos!“

¹² Den tumenge pozoris, phralale, hoj te na avel varekas tumendar nalačo the napačabnaskro jilo a te na oddžal le džide Devlestar. ¹³ Ale sako džives povzbudžinen jekh avres, medik hin časos, so pes vičinel „adadžives“, hoj ňiko tumendar te na avel klamimen le binoha a te na ačhel zacato andro jilo. ¹⁴ Se amen keras e buči jekhetane le Kristoha, ale ča akor, te dolikeraha zorales džī o koñec oda pačaben, so amen sas akor, sar chudñam te pačal. ¹⁵ Hin phendo:

„Adadžives, te šundanas Leskro hangos,

ma phanden andre tumare jile,

sar oda kerenas ola džene, save pes vzburinde.“

¹⁶ Ko sas ola manuša, save šunde le Devleskro hangos a vzburinde pes? Či na sas oda ipen ola džene, saven o Mojžiš ligenda avri andral o Egipt? ¹⁷ Pre kaste o Del chalas cholī saranda (40) berš? Pro manuša, save kerenas o bini a lengre tela mule avri pre pušta. ¹⁸ Kaske o Del diña lav, hoj na džana andre leskro odpočinkos? Či na olenge, ko les na kamenas te šunel? ¹⁹ Avke dikhas, hoj našti gele andro odpočinkos, bo na pačanas.

4

¹ Kampel amenge te del pozoris, hoj te na vareko amendar zaačhel, medik likerel kada lav, so o Del amen diña, hoj pes del te džal andre leskro odpočinkos. ² Se the amenge pes vakerelas o evaňjelium avke sar the lenge, ale lenge na pomožinda oda lav, so šunde, bo kajte les šunde, na priile les pačabnaha. ³ Andro odpočinkos džas amen, ko pačandilam, avke sar phenda:

„Avke andre cholī diñom lav:

„Čačes na džana andre miro odpočinkos!“

Phenda oda, kajte leskri buči imar hiñi dokerdī akorestar, kanastar hin stvorimen o svetos, ⁴ bo pal o eftato džives hin varekhaj pisimen kavke: „O Del peske odpočovinda eftato džives savore peskre bučendar.“ ⁵ A kade pale: „Čačes na džana andre miro odpočinkos!“

⁶ Ola, ko šunde ešebnovar o evaňjelium, na gele andro odpočinkos, bo les na kamenas te šunel. Avke hin kade mek aver džene, save šaj džan andro odpočinkos,

⁷ a o Del pale del aver džives a vičinel les „*adadžives*,“ sar pal kajci but berša vakerel prekal o David, avke sar imar sas phendo:

„*Adadžives, te šundanas Leskro hangos,
ma phanden andre tumare jile!*“

⁸ Bo te len o Jozua andahas andro odpočinkos, o Del imar na vakerdahas pal aver džives. ⁹ Avke mek ačhel o šabatoskro odpočinkos prekal le Devleskre manuša, ¹⁰ bo oda, ko geľa andre leskro odpočinkos, peske odpočovinda peskre bučendar, avke sar o Del peskrendar. ¹¹ Vašoda, keras sa prekal oda, hoj te džas andre oda odpočinkos, hoj ňiko amendar te na doperel avke sar ola džene, so les na kamenas te šunel.

¹² Bo o Lav le Devleskro hino džido the zoralo, ostreder sar e šabľa, so čhinel pal soduj seri. Predžal dži ode, kaj pes rozđelinel e duša le duchostar a o klubi le špikendar, a sikavel oda, so peske gondolinas andro jilo a so kamas. ¹³ A nane nič stvorimen, so ulahas garudo anglal leste. Savoro hin le Devleske phundrado a sa dičhol anglo jakha Oleske, kaske jekhvar phenaha, sar dživahas, so kerahas a soske.

O Ježiš – o čačo Nekbareder Rašaj

¹⁴ Vašoda likerzas zoraha o pačaben, so viznavinas. Bo hin amen o Nekbareder Rašaj, savo geľa andro ňebos dži paš o Del – o Ježiš, o Čhavo le Devleskro. ¹⁵ Bo nane amen Nekbareder Rašaj, savo na achalol amare slabišagenge, ale hin amen ajso, savo sas pokušimen andre savoreste avke sar amen, ale na kerđa ňisavo binos. ¹⁶ Vašoda šaj avas šmelones anglo tronos le Devleskro, bo ode hin e milost. Ode chudaha o lačhipen a arakhaha e milost ipen akor, sar amenge oda kampela.

5

¹ Dojekhe nekbaredere rašas kidel avri o Del le manušendar a ačhavel les andre peskri služba prekal o manuša, hoj te anel o dari the o obeti vaš o bini. ² Vašoda, hoj the ov korkoro hino slabo, šaj avel kovlo andro jilo ke ola manuša, save aňi na džanen, hoj keren namištes, a bludzinen. ³ A vašoda mušinel te anel o obeti na ča vaš le manušengre bini, ale the vaš peskre. ⁴ ňiko korkoro peske našti lel odi pačiv, bo ča o Del kidel avri le nekbaredere rašas, avke sar kidňa avri le Aron.

⁵ Avke aňi o Kristus peske na ila korkoro odi pačiv, hoj ačhela Nekbareder Rašaj, ale o Del leske phenda:

„*Tu sal miro Čhavo,
adadžives ačhilom tiro Dad.*“

⁶ A sar pre aver than phenel:

„*Tu sal rašaj pro furt
avke sar o Melchisedek.*“

⁷ O Ježiš andre ola dživesa, sar dživelas pre phuv, le zorale hangoha the le apsenca anelas peskre modlitbi the mangipena Oleske, ko les šaj zachraňinda le meribnastar. A sas the avrišundo vašoda, bo sas pokorno a poddino le Devleske. ⁸ Kajte ov sas o Čhavo, siklila prekal peskre cerpišagi te šunel le Dades, ⁹ a sar dosjahňinda e dokonalost, ov ačhila oda, kastar avel o večno spaseňje prekal savore, ko les šunen, ¹⁰ a o Del pal leste phenda, hoj hino o Nekbareder Rašaj avke sar o Melchisedek.

Te ačhel andro pačaben

¹¹ Diňahas pes pal oda mek but te vakerel, ale phares oda hin te phenel avke, hoj te achalon, bo san leňiva te šunel. ¹² Pal kajci časos imar tumen kamlan te avel učitelä, ale mek tumenge kempel, hoj tumen pale vareko te sikavel ola ešebna zakladi le Devleskre lavender. Bo mek furt san ajse, kaske kempel thudoro a na o zoralo chaben. ¹³ Bo oda, kaske mek kempel thudoro, mek na achalol, so hin čačes

lačho a so na, bo mek hino čavoro. ¹⁴ Ale o zoralo chaben hin prekal o dospela, save siklile oleha, so pregele andro dživipen te rozprindžarel, so hin lačno a so na.

6

¹ Vašoda mukas akana ola ešebna čačipena, so siklilam, a džas anglal andro dospelo sikaviben pal o Kristus. Na thovas pale o zakladi – o sikavibena pal o pokañje andral o mule skutki, pal o pačaben andro Del, ² pal o bolipena, pal oda, sar pes thovel o vasta pro manuša, pal o uštiben andral o meriben the pal o večno sudos. ³ A the ada keraha, te amenge amaro Del domukela.

⁴ Bo olen, ko omukle peskro pačaben, ko imar varekana sas andro švetlos le Devleskro, ko koštoľinde o ņeboskre dari a priile le Svete Duchostar, ⁵ ko prindžarde o lačno lav le Devleskro a the o zora ole časoskre, so avela, ⁶ a palis the avke odpele andral o pačaben, olen pes imar na del te anel pale ko pokañje, bo pale ukrižinen le Devleskre Čhas a anen les avri pre ladž. ⁷ O Del požehñinel odi phuv, so prilel furt o brišind a anel o ulipen, a del chasna olen, ko pre late keren buči. ⁸ Ale odi phuv, savi anel o koľaka the o bodľaka, na mol nič a o prekošiben lake hin pašes a pro koñec ela zñičimen la jagaha.

⁹ Ale kajte kavke vakeras, mire lačne phralale, pal tumende pačas, hoj tumen san pre oda feder a san pašeder ko spaseñje. ¹⁰ Se o Del hino čačipnaskro a na bisterel pre tumari buči, aňi pre tumaro kamiben, so presikadãan leskre naveske, sar služinenas le Devleskre manušenge a mek furt služinen. ¹¹ Ale amen igen kamas, hoj ņiko tumendar te na preačhel te labol pal o Del, ale hoj peske oda te dolikerel dži o koñec, hoj pes te ačhen ola veci, pre save pes tumen zmuken. ¹² Na kamas, hoj te ačhen leňiva, ale hoj te aven ajse sar ola, ko likerem avri a pačan, a oleha te dochuden oda, so tumenge o Del phenda.

O Del dolikerel peskre lava

¹³ Sar delas o Del le Abraham lav, na sas ņiko bareder, pre kaste ilahas vera, vašoda *ilã vera korkoro pre peste*. ¹⁴ A phenda: „Čačes tut igen but požehñinava a dava tut but potomken.“ ¹⁵ O Abraham likerda avri a dochudna oda lav, so leske o Del phenda, hoj les dela.

¹⁶ Bo o manuša len vera pre varekaste, ko hin bareder lendar, a e vera potverdžinel oda, so sas phendo, a zaačhavel dojekh sporos. ¹⁷ O Del paše thođa peskri vera, bo kamla te sikavel peskre manušenge, hoj na čerinela oda lav, so len diňa. ¹⁸ O Del oda kerda vašoda, hoj andre kala duj veci, save pes naši čerinen, le Devleskro lav the leskri vera, andre save o Del šoha naši klaminel, te avas zorales povzbudžimen amen, so pes denašlam te garuvel paš o Del, hoj pes mištes te chudas ola nađejatar, so hiňi thodí angle amende. ¹⁹ Odi nađej hiňi sar e kotva prekal amaro dživipen, zorali the isto a džal prekal o pochtan le ņeboskre chamoskro dži andro Neksveteder than. ²⁰ O Ježiš ode imar anglal geľa vaš amenge a ačhila Nekbareder Rašaske pro furt avke sar o Melchisedek.

7

O Ježiš the o Melchisedek

¹ Oda Melchisedek sas kralis andro foros Salem the rašaj le Nekbaredere Devleskro. Sar o Abraham avla pale andral o mariben, kaj domarda stare (4) kralen, o Melchisedek geľa paš leste a požehñinda les. ² O Abraham les diňa desjatka savorestar, so peske anda andral o mariben. Leskro nav pes ešeb prethovel „o Kralis le čačipnaskro“ a palis the „o Kralis le Salemoskro,“ so hin „o Kralis le smiromoskro.“

³ Hino bi o dad, bi e daj, bi o rodokmeños, a na džanel pes, aňi kana uliła, aňi kana muła. Hino sar o Čhavo le Devleskro a ačhel rašaske pro furt.

⁴ Dikhen, savo baro hino: O Abraham, o dad amare narodoskro, les diňa đesjatka savorestar, so peske andā andral o mariben. ⁵ Le Leviskre čhavage, save prilen e rašajiko služba, sas prikazimen pal o zakonos te prilel o đesjatki le manušendar andral o Izrael – oda hin peskre manušendar – kajte the on hine o potomki le Abrahamoskre. ⁶ Ale o Melchisedek, kajte nane andral le Leviskro potomstvos, priiła e đesjatka le Abrahamostar a požehňinda oles, kas o Del diňa o lava. ⁷ A džanas mištes, hoj o bareder požehňinel le ciknederes. ⁸ Kade prilen o đesjatki o manuša, save meren, ale kode prilel o đesjatki o Melchisedek, pal savo hin svedectvos, hoj dživel. ⁹ A del pes te phenel, hoj prekal o Abraham the o Levi diňa o đesjatki, kajte korkoro đesjatki chudelas. ¹⁰ Bo o Levi mek na sas aňi pro svetos, sar pes o Melchisedek arakhła le Abrahamoha leskre predkoha.

¹¹ Te pes e dokonalost diňahas te dochudel prekal o levitsko rašajipen – he, hin čačo, hoj o zakonos, so sas dino le manušenge, sas zathodo pre oda rašajipen –, akor soske mek kampelas, hoj te avel aver rašaj, ajso sar o Melchisedek, a na ajso sar o Aron? ¹² Bo te pes čerinel o rašajipen, mušinel pes te čerinel the o zakonos. ¹³ A Oda, pal kaste pes akana vakere, hino andral aver kmeños, andral savo ňiko na služinelas paš o oltaris. ¹⁴ Se mištes džanas, hoj amaro Raj avel le Judaskre kmeňostar, no o Mojžiš šoha na phenda, hoj o rašaj avela andral kada kmeños. ¹⁵ A akana oda dikhas meksa feder, bo avła aver rašaj, savo hino sar o Melchisedek. ¹⁶ Ov na ačhiła rašaske prekal o prikazaňje le zakonoskro pal leskro rodokmeños, ale prekal e zor le večne dživipnaskri. ¹⁷ Se pal leste hin pisimen:

*„Tu sal rašaj pro furt
avke sar o Melchisedek.“*

¹⁸ Oleha pes zrušinel o purano prikazaňje, bo hino slabo a nane pre chasna. ¹⁹ Se o zakonos našti kerđa ňikastar dokonalo. No akana amen hin feder nadej, savaha avas pašeder paš o Del.

²⁰ A oda pes na ačhiła bi e vera. Okla aver džene ačhile rašajenge bi e vera, ²¹ ale sar o Ježiš ačhiła rašaske, o Del diňa pašē the e vera a phenda leske:

*„O Raj iła vera a na bajinela:
,Tu sal rašaj pro furt.’“*

²² A vašoda o Ježiš ačhiła o ručitelis la feder zmluvakro. ²³ Angloda sas but rašaja, bo o meriben lenge na domukelas te ačhel rašajenge pro furt, ²⁴ ale le Ježiš hin o rašajipen, so na predžal pre aver dženo, bo ov dživel furt. ²⁵ Vašoda ov šaj dokonales zachraňinel olen, ko aven ko Del prekal leste, bo dživel furt a šaj pes vaš lenge privakerel paš o Dad.

²⁶ Se oda the kampelas, hoj amen te avel ajso Někbareder Rašaj – sveto, bi e chiba, bi o binos, oddelimen le binošendar a uprehazdlo upral o ňebi. ²⁷ Leske na kampil sako džives te obetinel ešeb vaš peskre bini a palis vaš o bini le manušengre, avke sar oda keren o nekbareder rašaja. Se ov oda kerđa jekhvar a pro furt akor, sar obetinda pes korkores. ²⁸ Bo o zakonos ačhavel nekbareder rašajenge le manušen, save nane dokonala, ale e vera le Devleskri, savi avła pal o zakonos, ačhavel le Čhas, savo hino dokonalo pro furt.

8

O Někbareder Rašaj la feder zmluvakro

¹ Savorestar, pal soste vakeras, hin nekbuter kada: Hin amen ajso Někbareder Rašaj, savo peske bešla pal e čači sera le Devleskre tronoske andro ňebos. ² Ov služinel sar

o Nektbareder Rašaj andro Neksveteder than, andro čačo Svetostankos, so ačhađa o Raj, a na o manuš.

³ Dojekh nekbareder rašaj hino ačhado, hoj te anel o dari the o obeti, vašoda the leske kampelas vareso te obetinel. ⁴ Te ov ulahas ade pre phuv, naši ulahas rašaj, bo ade imar hin rašaja, save anen o dari pal o zakonos. ⁵ No on služinen andre ajso Svetostankos, savo hino ča o obrazis the o čiňos ole Svetostankoskro, savo hino andro ņebos. Vašoda, sar kamla o Mojžiš te kerel o Svetostankos, phenda leske o Del: „*Dikh, hoj te keres savoro pal o vzoros, so tuke sas sikado pro verchos.*“ ⁶ No akana chudňa o Ježiš e rašajiko služba, savi hiňi bareder sar lengri, bo kadi zmluva, savake hino ov prostredňikos, hiňi zathodi pro feder zaslubeňja.

⁷ Se te ulahas odi ešebno bi e chiba, ta akor na kamplahas e dujto. ⁸ Bo o Del len karhinel a phenel:

*„Dikh, aven ajse dživesa, phenel o Raj,
hoj kerava le Izraeloskre khereha
the le Judaskre khereha e nevi zmluva.*

⁹ *Na ajsi zmluva, sar kerdom lengre dadenca
andre oda džives, sar len ilom vastestar,
hoj len te lav avri andral o Egipt,
bo on na dolikerde miri zmluva
a me len omuklom, phenel o Raj.*

¹⁰ *Kada hin e zmluva, so kerava le Izraeloskre khereha
andre ola dživesa, so avena, phenel o Raj.*

*Thovava mire zakoni andre lengri godi
a pisinava len pre lengre jile.*

*Me avava lengro Del
a on ena mire manuša.*

¹¹ *A imar ņiko na mušinela te sikavel avres,
aňi o phral peskre phrales, le lavenca:
„Prindžar le Rajes!“*

*Bo savore man prindžarena,
le nekciknederestar dži o nekbareder;*

¹² *bo odmukava lenge o nalačhipen
a lengre bini mange imar na leperava.“*

¹³ Sar o Del vakerel pal e nevi zmluva, phenel, hoj e ešebno hiňi imar puraňi a oda, so imar hin purano the phuro, na likerela but a sig našlola.

9

O Svetostankos pre phuv the andro ņebos

¹ Andre ešebno zmluva sas o pravidla pre sveto služba le Devleske a sas la pre phuv o Sveto than. ² Sas kerdo o Svetostankos, andre savo sas o ešebno than, kaj sas o svietňikos the o skamind, pre savo thovenas o mare anglo Del. Oda than pes vičinelas o Sveto than. ³ Pal o dujto pochtan sas o than, so pes vičinelas o Neksveteder than, ⁴ a andre sas o somnakuno kadidloskro oltaris the e archa la zmluvakri, so sas obthodi pal savore seri le somnakaha a andre sas o somnakuno čaro la mannaha, le Aronoskri paca, so rozkvitňisalila, the o barune tabli la zmluvakre. ⁵ Upral e archa sas o cherubi la slavakre, save peskre kridlenca zaučharenas o kritos la archakro. Ale akana amenge na kempel te vakerel pal savore kala veci.

⁶ Sar imar sas savoro kavke pripravimen, džanas o rašaja furt andre oda ešebno than, hoj ode te keren peskri služba, ⁷ ale andre oda dujto than džalas ča o nekbareder rašaj jekhvar beršeste, no ča le rateha, so anelas vaš peske the vaš o bini le

manušengre, so kerenas a na džanenas, hoj oda hin bini. ⁸ Oleha sikavelas o Sveto Duchos, hoj mek na sas phundrado o drom andro Neksveteder than, medik ačhelas o ešebno Svetostankos. ⁹ Oda hin obrazis pre kada časos, savo sikavel, hoj prekal o dari the obeti, so pes anel, našti žužol o svedomje ole manuškro, savo lašarel le Devles. ¹⁰ Bo oda hin ča pal o chaben, pal o pijiben the pal o všelijaka sposobi, sar pes te žužarel. Oda hin ča o avruno predpisi, save likerem ča dži akor, medik pes na kerela neve.

¹¹ Ale sar avla o Kristus, amaro Nektbareder Rašaj, andā peha ola lačhe veci, so imar akana hine kade. Ov avla prekal o bareder the dokonaleder Svetostankos, savo na sas kerdo le manuškro vasteha a na sas andral kada stvorimen svetos. ¹² Ov geła jekhvar a pro furt andro Neksveteder than, korkoro peskre rateha a na le rateha le capendar vaj le gurumñorendar a avke dochudña o večno dživipen prekal amende. ¹³ Te imar o rat le capengro, le bikengro the o prachos pal o labarde gurumñora pošvecinelas olen, ko sas melale, hoj te aven žuže pro telos, ¹⁴ ta keci buter o rat le Kristoskro amenge žužarela o svedomje andral o mule skutki! Bo o Ježiš andā pes korkores sar dokonalo obeta le Devleske prekal e zor le večne Duchoskri, hoj te šaj služinas le džide Devleske.

¹⁵ Vašoda hin o Kristus o prostrednikos la neva zmluvakro, hoj savore, save sas vičimen le Devlestar, te chuden o večno dēdictvos, pal savo len o Del diña lav – bo o Kristus muła, hoj len te cinel avri le binendar, so kerde, medik sas e šebno zmluva.

¹⁶ Ode, kaj hin pisimen e posledno voła, pes mušinel te dokazinel, hoj imar muła oda, ko la pisindā. ¹⁷ Bo e posledno voła hiñi platno až akor, sar merel oda, ko la pisindā. ¹⁸ Vašoda añi e ešebno zmluva na sas kerdi bi o rat. ¹⁹ Sar o Mojžiš diña te džanel savore manušenge savore prikazañja pal o zakonos, iła o rat le capengro the le bikengro a mišindā les le pañeha, palis iła e loñi vlna the o konaricis pal o izopos a pokropindā o zvitkos the savore manušen ²⁰ a phendā: „*Kada hin o rat la zmluvakro, savi o Del tumenge prikazindā te dolikerel.*“ ²¹ Avke pokropindā le rateha o Svetostankos the savore veci, soha pes kerelas e služba le Devleske. ²² Andro zakonos pes maj savoro obžužarel le rateha a te nane avričordo o rat, nane odmukle o bini.

Le Ježišoskri obeta odlel o binos

²³ Vašoda pes kavke mušindā te obžužarel ola veci, so hine ča o podobi le űeboskre vecenge, ale o űeboskre veci kempel te obžužarel federe obetenca, sar hin kala. ²⁴ Se o Kristus na geła andro Sveto than, so sas kerdo le vasteha a hino ča o angluno obrazis le čačeske, ale ov geła dži andro űebos, hoj pes akana te sikavel anglo Del vaš amenge. ²⁵ Añi na vašoda, hoj pes buterval te obetinel, avke sar o nektbareder rašaj džal sako berš andro Neksveteder than le rateha, so nane leskro. ²⁶ Bo te oda ulahas avke, akor mušindahas o Ježiš te cerpinel buterval, kanastar sas stvorimen o svetos. Ale ov pes sikađa akana andro posledna časi jekhvar a pro furt, hoj pes te obetinel a te zničinel o binos. ²⁷ Avke sar hin dino le manušenge jekhvar te merel a palis ela o sudos, ²⁸ avke the o Kristus pes jekhvar obetindā, hoj te odlel o bini but manuškro a sar pes dujtovar sikavela, oda imar na ela vašoda, hoj te odlel o binos, ale hoj te spasinel olen, ko pre leste užaren.

10

¹ O zakonos hino ča ciños ole lačhipnaskro, so avela, ale nane calo the čačo obrazis ole vecengro. Vašoda našti ole jekhe obetenca, so pes anen furt berš pre beršeste, te kerel dokonalen olen, ko aven ko Del. ² Te o manuša, save lašaren le Devles, ulehas jekhvar a pro furt obžužarde peskre binendar, ta imar na šundeahas andro jilo, hoj hine binošna, a preačihlehas imar te obetinel. ³ Ale ipen o obeti leperen berš pre

beršeste le manušenge o bini. ⁴ Bo o rat le capengro the le bikengro šoha našti odlel o bini.

⁵ Vašoda, sar o Kristus avla pro svetos, phenda:

*„Obeti aňi dari na kamehas,
ale diňal man telos.*

⁶ *Na sas tuke pre dzeka o labarde obeti,
aňi o obeti vaš o binos.*

⁷ *Akor phendom: ‚Dikh, avav te kerel oda, so tu kames, ó, Devla,
avke sar pal ma hin pisimen andro zvitkos le zakonoskro.‘ “*

⁸ Ešeb phenel: *„Aňi obeti, aňi o dari, aňi o labarde obeti, aňi o obeti vaš o binos na kamehas a na sas tuke pre dzeka,“* – kajte pes kala obeti anen avke, sar oda phenel o zakonos. ⁹ Palis phenda: *„Kade som, avlom te kerel, ó, Devla, oda, so tu kames.“* Prephagel o ešebno, hoj te ačhavel o dujto. ¹⁰ Vašoda prekal le Devleskri voľa sam amen savore obžužarde le binendar prekal e teloskri obeta le Ježišoskri Kristoskri jekhvar pro furt.

¹¹ Dojekh židoviko rašaj ačhel sako džives te služinel a anel buterval furt pale ola jekh obeti, save šoha našti odlen o bini. ¹² No o Kristus anda jekh obeta vaš o bini pro furt a bešla peske pal e čači sera le Devleskri. ¹³ Akorestar užarel, medik leske na ena thode leskre nepřijateľa tel o pindre. ¹⁴ Bo jekha obetaha kerđa dokonalen pro furt olen, ko pes pošvecinen.

¹⁵ A the o Sveto Duchos amenge svedčinel pal oda, sar phenel:

¹⁶ *„Kada hin e zmluva, so lenca kerava
pal ola dživesa, phenel o Raj.*

*Thovava mire zakoni andre lengre jile
a pisinava len andre lengre goda;*

¹⁷ *a pre lengre bini the nalačhipena
mange imar na leperava.“*

¹⁸ A ode, kaj hin kavke odmukle o bini, ode imar na kampil buter te obetinel vaš o bini.

Te džal pašeder ko Del

¹⁹ Phralale, akana šaj džas prekal o rat le Ježišoskro bi e dar andro Neksveteder than, ²⁰ pal o nevo the džido drom, so amenge otkerđa prekal o pochtan, so hin leskro telos ²¹ a vašoda, hoj amen hin Nekbareder Rašaj upral o kher le Devleskro, ²² aven džas paš o Del čače jileha, savore pačabnaha – le jilenca, so hine obžužarde andral o nalačo svedomje, the le telenca, so hine thode (omorde) le žuže paňeha. ²³ Aven, chudas pes zoraha la nađejatar, so viznavinas, bo Ov, ko diňa lav, hino verno. ²⁴ Starinas pes jekh pal aver, hoj jekh avres te povzbudzinas andro kamiben the lače skutki. ²⁵ Na omukas amari khangeri, avke sar peske oda vareko siklila te kerel, ale zoraľaren jekh avres buter a buter, se dikhen, hoj oda Džives le Rajeskro hino pašeder.

²⁶ Bo te amen kamas te dživel andro binos pal oda, sar imar prindžardam o čačipen, ta akor imar nane aver obeta vaš amare bini, ²⁷ ale imar ča šaj užaras andre dar o sudos the e bari jag, so zničinel a olen, ko pes ačhaven le Devleske. ²⁸ Te vareko na dolikerela le Mojžišoskro zakonos a ela pre leste duj abo trin švedki, mušinel te merel a našti leske presikaven e milost. ²⁹ No akana, gondolinen: Te vareko uštarel pro Čhavo le Devleskro a dikhel tele o rat la zmluvakro, so les obžužarda, a namištes vakerel pro Duchos, savo les diňa milost, ta keci bareder trestos peske zaslužinel? ³⁰ Se prindžaras oles, ko phenda: *„Me man pomstínava, me lenge dava pale.“* A pale phenda: *„O Raj sudzinela peskre manušen.“* ³¹ Igen bari dar hin te perel andro vasta le džide Devleskre!

³² Ma bisteren pre ola ešebna dživesa, sar avlan andro švetlos a sar pregelán baro mariben andro cerpišagi. ³³ Ande tumen andre ladž anglal o manuša a namištes tumenca kerenas a palís pre aver dživesa zlidžanas o pharipena avrenca, save cerpinenas avke sar tumen. ³⁴ Cerpinenas jekhetane le bertenošénca a sar tumenge ile o barvalipen, radišagoha oda zlidžanas, bo džanenas, hoj tumen hin vareso feder, so ačhela pro furt. ³⁵ Vašoda džan dureder bi e dar, bo te likerena avri, užarel tumen baro počniiben.

³⁶ Kampil tumenge te likerel avri, hoj te keren oda, so kamel o Del, hoj te chuden lestar o đedictvos. ³⁷ Bo hin pisimen:

*„Imar ča sikra, sikrica
a avela Oda, kaske kampil te avel,
a na avela nasig.*

³⁸ *Miro čačipnaskro manuš dživela le pačabnastar,
ale te džala palal,
na ela mange pre dzeka.“*

³⁹ Ale amen na sam o manuša, save džan palal a meren, ale o manuša, save pačan a hine spasimen.

11

Pal o pačaben

¹ O pačaben hin te avel peske isto pal ola veci, pre save pes mukas, a te avel presvedčimen pal ola veci, so pes na dikhel. ² Amare phure dada sas le pačabnaha pre dzeka le Devleske.

³ Le pačabnaha achaluvas, hoj o ņebos the e phuv sas stvorimen le Devleskre laveha avke, hoj olestar, so na dičhol, hino kerdo oda, so dičhol.

⁴ Le pačabnaha anda o Abel le Devleske feder obeta sar o Kain. Prekal o pačaben chudña o svedectvos, hoj hino čačipnaskro, bo leskre dari sas le Devleske pre dzeka. A kajte hino imar mulo, furt vakerel prekal o pačaben.

⁵ Le pačabnaha sas o Enoch ilo upre, hoj te na dikhel o meriben. Na arakhle les, bo o Del les ila upre. Mek angloda, sar sas ilo upre, chudña svedectvos, hoj hino pre dzeka le Devleske. ⁶ Bi o pačaben našti avas pre dzeka le Devleske, bo oda, ko avel paš o Del, mušinel te pačal, hoj o Del hino a hoj počinela pale olenge, ko les roden.

⁷ Le pačabnaha o Noach šundá le Devles, sar leske o Del diña te džanel oda, so pes mek dži akor šoha na dikhla, a andre sveto dar ačhađa o korabos, hoj te zachrañinel peskra famelija. Le pačabnaha odsudzinda o svetos a chudña le Devlestar o spravodlišagos, so avel prekal o pačaben.

⁸ Le pačabnaha o Abraham šundá le Devles, sar les vičinda, hoj te džal avri andral peskri phuv pre oda than, so leske o Del kamla te del. Geľa bi oda, hoj te džanlahas, kaj džal, ⁹ a le pačabnaha dživelas sar cudzincos andre odi phuv, pal savi o Del phenda, hoj leske la dela. Dživelas andro stani; avke sar o Izak the o Jakob, save tiš chudle oda lav le Devlestar. ¹⁰ Bo užarelas o foros le zorale zakladenca, savo naplañinda the ačhađa o Del. ¹¹ Le pačabnaha the e Sara, sava našti ulá čhave, chudña zor te ačhel khabñi, kajte sas imar phuri. Bo pačalas, hoj o Del šaj kerel oda, so lake phenda. ¹² Vašoda jekhe muršestar, le Abrahamostar, savo imar sas maj mulo, ulile ajci but potomki, keci hin o čercheña pro ņebos the e pošo paš o moros, so pes aňi na del te zrachinel.

¹³ Kala savore mule andro pačaben bi oda, hoj te chudlehas le Devlestar oda, so lenge phenda, hoj len dela, ale ča dural oda dikhenas a radisaľonas oleske. Viznavinenas, hoj ča predžan pal kadi phuv sar cudzinci a nane kade khere. ¹⁴ Ola, ko avke vakeren, sikaven, hoj roden peskri phuv. ¹⁵ Se te gondoliñdehas pre odi phuv,

andral savi avle avri, mek šaj gelehas pale. ¹⁶ Ale on radisaŕon pre feder phuv, pre ňeboskri phuv. Vašoda pes aŇi o Del na ladŕal te viĉinel lengro Del, se pripravinda lenge o foros.

¹⁷ Le paĉabnaha obetinda o Abraham le Izak, sar sas skušimen le Devlestar. Sas pripravimen te obetinel peskre jekhore ĉhas, kajte ov sas oda, kas o Del diŇa lav, ¹⁸ sar leske phenda: „*Le Izakostar avela tiro potomstvos.*“ ¹⁹ O Abraham achaloŕas avke, hoj le Devles sas zor les te uštavel andral o meriben. A oda sas avke, sar te o Del diŇahas pale le Abrahamoske le Izak andral o meriben.

²⁰ Le paĉabnaha poŕehŇinda o Izak le Jakob the le Ezav andre ola veci, so avena.

²¹ Le paĉabnaha o Jakob, sar imar merelas, poŕehŇinda savore Jozefoskre ĉhaven a zmukŕa o ŕero pre paca, sar lašarelas le Devles.

²² Le paĉabnaha o Jozef phenda sigeder, sar merelas, hoj le Izraeloskre ĉhave dŕana avri andral o Egipt, a phenda lenge so te keren leskre kokalenca.

²³ Le paĉabnaha garuvenas le Mojžišoskri daj the dad le Mojžiš trin ĉhon pal oda, sar uliŕa, bo dikhenas, hoj o ĉhavoro hino ŕukar, a na daranas pes le Faraonoskre rozkazistar.

²⁴ Le paĉabnaha o Mojžiš, sar bariŕa avri, na kamŕa, hoj les te viĉinen ĉhavo le Faraonoskra ĉakro. ²⁵ Radeder peske kidŇa avri te cerpinel le Devleskre manušenca, sar te radisaŕol pro cikno ĉasos le binostar. ²⁶ Te avel pre ladŕ vaš o Kristus sas prekal leste feder sar o barvalipen andral o Egipt, bo dikhelas anglal pre peskro poĉiŇiben. ²⁷ Le paĉabnaha omukŕa o Egipt a na daralas pes le kraliskra choŕatar, ale likerda avri avke, sar te dikhlahas le Devles, saves naŕti te dikhel. ²⁸ Le paĉabnaha kerda e Patrađi a pokropinda o vudara le rateha, hoj te na murdarel o meribnaskro aŇjelos le Izraelitengre ešebne ĉhavoren.

²⁹ Le paĉabnaha pregele prekal o Lolo moros sar pal e ŕuki phuv a sar oda kamle te kerel the o Egiptana, takoj taŕliŕe.

³⁰ Le paĉabnaha pele o muri le Jerichoskre, sar paŕal lende eŕta dŕives phirenas.

³¹ Le paĉabnaha na muŕa e lubŇi e Rachab olenca, ko na kamenas le Devles te ŕunel, bo priiŕa ŕukares olen, ko avle te predikhel e phuv.

³² A mek so te phenel? Se imar man nane kana te vakarel pal o Gideon, Barak, Samson, Jeftah, David a Samuel the pal o proroka, ³³ save le paĉabnaha domarenas o kraliŕagi, kerenas o spravodliŕagos a dochudenas o lava, so len o Del diŇa. Le paĉabnaha phandenas andre o piski le leveŇge, ³⁴ murdarenas andre o bare jaga a zachraŇinenas pes le Ňeprijaŕeŕengre ŕablendar. Sas slaba, ale aĉhenas zorale, zoraloŇas andro maribena a roztradenas avre narodengre armadi. ³⁵ Le paĉabnaha chudle o dŕuvŕa pale peskre mulen, save sas uštade andral o meriben. Aver manuŕa sas muĉimen, ale na kamle te avel premukle, bo kamenas te avel uštade andral o meriben andro feder dŕživipen. ³⁶ Aver predŕanas oda, hoj lendar asanas, marenas le biĉenca a phandenas andro lanci the andro berten. ³⁷ Murdarenas len le barenca the le ŕablenc a prerezinenas len pro jepaŕ. Aver phirenas upre tele urde andro bakrane the kozakre ĉipi - na sas len sostar te dŕivel, dŕanas pre lende a ubliŕinenas lenge. ³⁸ On sas ajse manuŕa, saven peske o svetos na zasluŕinda, save bludzinenas pal o puŕti the pal o verĉi a dŕivenas andro jaskiŇi the andro cheva andre phuv.

³⁹ A savore kala dŕene, kajte sas dokazimen andro paĉaben, mek na dochudle oda, so lenge o Del phenda, hoj len dela, ⁴⁰ bo o Del pripravinda prekal amende vareso feder. Leskro planos sas, hoj te dochuden e dokonalost jekhetane amenca.

12

O Del bararel avri peskre ĉhaven

¹ Vašoda te amen hin kajci but švedki, save hine pašal amende sar ajsi bari chmara, čhivas pal peste tele savoro, so amen cirdel tele, a the o binos, so amen phandel andre a likeraras avri andro denašiben, so hin angle amende. ² Aven dikhas pro Ježiš, pre oda, ko chudña amaro pačaben a ko les the dokerela. Ov precerpinda o meriben pro kerestos a pregela bara ladžaha, bo džanelas, hoj pre leste užarel baro radišagos, a palis peske bešla pal e čači sera le Devleskre tronoskri. ³ Gondolinen pre oda, ko zligenda kajci but nalačhipen le binošnendar, save pre leste igen džanas, hoj tumen te na podden a te na slabisaŕon pro duchos.

⁴ Bo andre tumaro mariben le binoha tumen leske mek na ačhađan dži andro rat. ⁵ Bisterđan pro lava, so tumen zoralaŕen, a vakeren ke tumende sar ko čhave?

Čhavo miro, sar tut o Raj bararel avri,

ma le tuke lokes oda,

aňi ma slabisaŕuv,

akor sar tuke dovakerel.

⁶ *Bo kas o Raj kamel, oles bararel zoraha avri*

a marel sakones, kas prilel sar čhas.

⁷ Likeren avri andre oda pharipen, so pre tumende avel vašoda, hoj tumen te bararel avri, bo o Del tumenca avke kerel sar peskre čhavenca. Bo savo dad na bararel zoraha avri peskre čhas? ⁸ Ale te na san avribararde avke, sar hine savore leskre čhave, akor san o kopirdana a na san leskre čhave. ⁹ The amare telesna dada amen zoraha bararenas avri a likerahas peske len, či pes na poddaha buter le duchovne Dadeske, hoj te dživas? ¹⁰ Amare dada amen zoraha bararenas avri, medik samas čhavore, avke sar peske on gondolinenas, hoj hin mištes. No o Del amen bararel avri pre amari chasna, hoj te avas ajse sveta sar ov. ¹¹ Hin čačo, hoj te amen vareko zoraha bararel avri, akor pes amenge oda na dičhol sar vareso, so del o radišagos, ale o pharipen. Ale palis anel o smirom the o spravodlišagos, so hin pre chasna olenge, kas sikađa avri.

¹² Vašoda rovňinen avri o vasta, so hine zmukle tele, the o khoča, so tel tumende izdran, ¹³ a tumare pindre mi phiren pal o rovna droma, hoj oda pindro, so hino bango, te na chučel avri, ale te sastol avri.

Te na odčhivas le Devleskri milost'

¹⁴ Keren sa prekal oda, hoj tumen te avel o smirom sakoneha a hoj te dživen o sveto džživipen, bijal savo ňiko na dikhela le Devles. ¹⁵ Dikhen mištes pre oda, hoj ňiko te na visaŕol palal le Devleskra milostatar, hoj te na barol ňisavo kirko koreňis, so andahas pharipen a musardaahas but dženen. ¹⁶ ňiko te na avel lubaris aňi bijedevleskro avke sar o Ezav, savo vaš jekh chaben bikenda peskro pravos, so les sas sar le ešebne čhas. ¹⁷ Se džananen, hoj kajte palis kamelas te chudel le dadestar o požehnaňje, sas odčhido a imar pes oda na delas te visarel pale, kajte rovibnaha oda kamelas.

¹⁸ Se tumen na avlan paš o verchos, savestar pes o manuš šaj chudel, abo savo labolas la jagatar, abo paš o kalipen, paš e rat abo paš e burka, ¹⁹ aňi paš o hangos la trubakro, aňi paš o hangos, savo vakerelas ajse lava, hoj ola, ko les šunde, pes mangenas, hoj imar te na vakerel dureder. ²⁰ Bo našti zlidžanas oda, so pes lenge prikazinda: „*Te ča o džvirov pes chudňahas le verchostar, mušinel te avel murdarđo le barenca.*“ ²¹ Oda, so dikhle, sas ajso strašno, hoj o Mojžiš phenda: „Izdrav a darav man!“

²² No tumen avlan paš o verchos Sion the paš o foros le džide Devleskro, paš o ňeboskro Jeruzalem, the paš o but ezera aňjela. ²³ Avlan paš o radišagoskro zhromažđeňje le Devleskre ešebna čhavengro, savengre nava hine pisimen andro ňebos. Avlan paš o Del, paš savorengro Sudcas, paš o duchi le čačipnaskre manušengre, save imar chudle e dokonalošć. ²⁴ Avlan paš o Ježiš, paš o prostredňikos

la neva zmluvakro, the paš o pokropimen rat, savo vičinel zoraleder sar o rat le Abeloskro.

²⁵ Den tumenge pozoris pre oda, hoj te šunen a te na odčhiven oles, ko vakerel! On, save na kamenas te šunel oles, ko lenge pre phuv phenelas le Devleskri voľa, na denašle, vašoda aňi amen našti denašaha, te pes visaraha Olestar, ko vakerel andral o űebos. ²⁶ Leskro hangos akor čhalada la phuvaha, no akana mek diňa lav: „*Me mek jekhvar čhalavava, na ča la phuvaha, ale the le űeboha.*“ ²⁷ Oda, hoj phenel „mek jekhvar“, igen mištes sikavel pre oda, hoj ola stvorimen veci, so ena čhalade, ena ile het, hoj te ačhen ča ola veci, so pes našti čhalaven.

²⁸ Vašoda te amen prilas oda krališagos, so pes našti čhalavel, kampil amenge te palikerel a te služinel le Devleske andre bari pačiv the andre sveto dar, avke sar leske oda hin pre dzeka. ²⁹ Bo amaro Del hin e jag, so zlabarel.

13

E služba, savi hiňi le Devleske pre dzeka

¹ O kamiben maškar o phrala te na preačhel. ² Ma bisteren te prilel le hoscen a te presikavel lenge e pačiv, bo avke vareko priile le aňjelen, a aňi olestar na džanenas. ³ Gondolinen pre ola, ko hine andre bertena, avke sar te the tumen ulanas lenca andre bertena. A gondolinen the pre ola, ko cerpinen, avke sar te the tumen cerpindanas lenca.

⁴ Sako peske mi likerel o manželstvo andre pačiv. O rom la romňaha mušinen te avel verna jekh avreske, bo o Del sudzinela olen, ko keren lubipen abo džan avreha pašal o rom vaj pašal e romňi. ⁵ Ma dživen avke, hoj tumen te zakamen andro love, a aven spokojna oleha, so tumen hin, bo o Del phenda:

*„Na mukava tut
aňi tut na omukava.“*

⁶ Vašoda bi e dar šaj phenas:

*„O Raj mange pomožinel
a na darava man.
So man šaj kerel o manuš?“*

⁷ Ma bisteren pre ola, ko tumen lidžanas a vakerenas tumenge o lav le Devleskro. Dikhen mištes pre lengro dživipen, sar dživenas a sar mule, a napodobňinen lengro pačaben. ⁸ O Ježiš Kristus hino oda jekh idž, adadžives the na veki.

⁹ Ma den tumen te odlel le všelijake avre sikavibenenca. Bo hin mištes, te o jilo hino zoralardo le Devleskra milostatar a na ole zakonendar pal o chabena, so nane pre chasna olenge, ko oda dolikeren. ¹⁰ Amen hin o oltaris, pal savo našti chan aňi o rašaja, save služinen andro Svetostankos.

¹¹ O nekbareder rašaj lel o rat le džvirengro andro Neksveteder than vaš o bini, ale lengre tela labaren avri le taboristar. ¹² Vašoda the o Ježiš cerpinelas avri pal e brana le foroskri, hoj te pošvecinel le manušen peskre rateha. ¹³ Aven džas pal leste avri andral o taboris a zlidžas leha leskri ladž. ¹⁴ Bo pre kadi phuv amen nane foros, so ačhela pro furt, ale užaras pre oda, so avela.

¹⁵ Vašoda, aven, obetinas furt le Devleske e chvalakri obeta prekal o Ježiš, oda hin o ovocje le vuštengro, so viznavinel leskro nav. ¹⁶ Ma bisteren te kerel o lačhipen a te pomožinel jekh avreske, bo ajse obeti hin le Devleske pre dzeka.

¹⁷ Šunen olen, ko tumen lidžan, a podden tumen lenge, bo on pes starinen pal tumare duši a ačhena vaš tumenge anglo Del. Šunen len, hoj oda te keren radišagoha, a na pharipnaha, bo oda tumenge na andahas űisavo lačhipen.

¹⁸ Modlinen tumen vaš amenge. Amen džanas, hoj amen hin žužo svedomje, bo andre savoreste pes kamas mištes te likerel. ¹⁹ A mek buter tumen mangav, hoj tumen te modlinen vaš ma, hoj sigeder pale te džav ke tumende.

E modlitba the o požehnaŋje

²⁰ A o Del le smiromoskro, savo prekal o rat la večna zmluvakro uštađa andral o meriben amare Rajes le Ježiš, le bare Paštjeris le bakrorengres, ²¹ tumen mi vizbrojinel andre savoro lačhipen, hoj te keren leskri voľa. Ov andre amende mi kerel oda, so hin leske pre dzeka, prekal o Ježiš Kristus. Leske mi džal e slava na veky vekov. Amen.

²² Phralale, na pisindom tumenge but, ale mangav tumen, hoj te prilen kala lava, so hin pre oda, hoj tumen te zoraľaren.

²³ Kamav, hoj te džanen, hoj amaro phral o Timoteus sas premuklo. Te avela sigeder, džava ke tumende jekhetane leha.

²⁴ Pozdravinen savore tumare vodcen the savore Devleskre manušen. O phrala andral e Italija tumen pozdravinen.

²⁵ E milost le Devleskri mi el tumenca savorenca!

O lil le Jakoboskro

O pozdravos

¹ O Jakob, savo služinel le Devleske the le Rajeske le Ježišoske Kristoske, bičhavel pozdravi le dešduje kmeňenge, save hine rozčhide pal calo svetos. ² Phralale mire, len oda sar baro radišagos, te pre tumende avela o všelijaka skuški.

Pal o pačaben the godaveripen

³ Se tumen džanen, hoj o skuški andre tumaro dživipen tumen lidžan andre trpezlivost. ⁴ A tumari trpezlivost pes mi dokazinel andro skutki, hoj te aven dokonala the bi e chiba a nič tumenge te na chibalinel. ⁵ Te varekaske tumendar kampil godi, mi mangel peske le Devlestar a ela leske diňi. Bo ov del ščirones sakones a na čhivkerel pro jakha. ⁶ Ale mi mangel andro pačaben a te na pochibinel. Bo oda, ko pochibinel, hino sar moroskri vlna, pre savi phurdel e balvaj a čhivkerel laha pal jekh sera pre aver. ⁷ Kajso manuš peske te na gondolinel, hoj chudela vareso le Rajestar. ⁸ Bo kajso manuš hino rozpolťimen a nane stabilno andre űisoste, so kerel.

Pal o čoripen the barvalipen

⁹ O phral, savo hino čoro, mi thovel baripen andre oda, hoj sas uprehazdlo andro Kristus, ¹⁰ a o barvalo mi thovel baripen andre oda, hoj sas pokorimen, bo našlola sar e kvitka pre mała. ¹¹ Bo sar avel avri o kham, le tačipnaha, so labarel, šučarel avri e čar, lakri kvitka perel tele a lakro šukariben našlol. Avke perela tele the o barvalo pre peskre droma.

Te zlidžal e skuška

¹² Bachtalo murš, savo zlidžal e skuška, bo te obačhela, chudela odi koruna le džživpnaskri, pal savi o Raj diňa lav, hoj dela olen, ko les kamen. ¹³ űiko te na phenel, sar les cirdel pro binos: „Se oda o Del man cirdňa!“ Se le Devles našti te cirdel pro nalačo a aňi ov űikas na cirdel andro binos. ¹⁴ Ale sako hino cirdlo andro binos peskra žadoscatar, so les cirdel a vabinel. ¹⁵ A paloda, sar e žadosca khabňol, ločhol o binos a o binos, sar hino kerdo, anel o meriben. ¹⁶ Ma den tumenca avri te thovel mire lače phralale! ¹⁷ Savore lače veci a dojekh dokonalo daros avel upral le Dadestar, savo kerđa o űeboskre švetla a hino furt jekh, ov pes na čerinel avke sar o ciňos. ¹⁸ Peskra volatar amen diňa o džživipen prekal o čačipnaskro lav, hoj te avas ešebna savorestar, so kerđa!

Te šunel the te kerel

¹⁹ Mire lače phralale: Sako sig mi šunel, polokes mi vakerel a te na cholisaľol sig! ²⁰ Bo o manuš andre choli na kerel oda spravodlišagos, so kamel o Del. ²¹ Vašoda odčhiven tumendar savori mel the savoro nalačhipen a šukares prilen oda lav, so hin sadzimen andre tumaro jilo a šaj zachraňinel tumare džživipena. ²² Aven ola, ko dživen pal le Devleskro lav, a na ola, ko ča šunen a oleha pes korkoren klaminen. ²³ Bo te vareko hino ajso, hoj ča šunel o lav a na dolikerel les, hino sar ajso manuš, savo dikhel peskro muj andro gendalos. ²⁴ Dikhel pes, džal het a takoj bisterel, sar dičhol avri. ²⁵ Ale ajso manuš, ko pes mištes zadikhel andro dokonalo zakonos, so del e sloboda, a likerel pes pal oda lav a na bisterel pre oda, so šunđa, ale dživel pal oda, ajso manuš ela požehňimen andre oda, so kerel. ²⁶ Te peske vareko tumendar gondolinel, hoj hino pobožno, a na zľikerel peske e čhib, klaminel korkoro pes a leskri pobožnost hiňi zbitočno. ²⁷ Anglo Del, amaro Dad, hin kadi pobožnost žuži the

bi e mel: Te starinel pes pal o široti the pal o vdovi andre lengro pharipen a te na melarel pes andre le svetoha.

2

Te na kerel rozdžel maškar o manuša

¹ Phralale mire, sar ola, ko pačan andro Ježiš Kristus, andro Raj la slavakro: Ma dikhen pro manuš a ma keren rozdžel maškar o manuša. ² Bo te avlahas andre tumari khangeri murš somnakuña angrusaha, urdo andro šukar gada, a te avlahas the čoro murš andro melale gada, ³ a dikhlanas pre oda, pre kaste hin ola šukar gada a phendanas leske: „Tu tuke šukares beš kade,“ ale le čoreske phendanas: „Tu ačh kode,“ abo: „Beš tuke kade paš mire pindre,“ ⁴ či na keren oleha rozdžel maškar tumende? Či na ačhilan sudci, save namištes gondolinen a sudzinen? ⁵ Šunen, mire lače phralale! Či peske na kidña o Del avri le čoren andral kada svetos, hoj te ačhen barvale andro pačaben a te prilen o krališagos, pal savo o Del diña lav olenge, ko les kamen? ⁶ Ale tumen tele dikhlan le čores! Či nane oda ipen o barvale, ko tumen trapinen a cirden pal o sudi? ⁷ Či nane oda on, ko pes ruhinen pre oda lačo nav le Rajeskro, so tumenge o Del diña? ⁸ No, te dolikeren o zakonos le krališagoskro, avke sar hin pisimen: „*Kameha avres avke sar tut korkores!*“ Ta akor mištes keren. ⁹ Ale te keren rozdžel maškar o manuša, akor keren binos a o zakonos tumen usvedčinel sar olen, ko les na dolikeren. ¹⁰ Bo oda, ko dolikerdahas calo zakonos, ale jekh prikazañje na dolikerdahas, hino vinnovato andre savore. ¹¹ Se Oda, ko phendá: „*Na kereha lubipen*“, phendá the: „*Na murdareha*.“ No, kajte na keres lubipen, ale murdares, na dolikeres o zakonos. ¹² Avke vakeren the keren sar ola, ko ena sudzimen pal o zakonos so del e sloboda! ¹³ Bo o sudos bi e milost' užarel oles, ko na presikavelas e milost'. Ale e milost' zvíťazinel upral o sudos!

O pačaben the o skutki

¹⁴ So hin olestar, phralale mire, te vareko phenel, hoj les hin o pačaben, ale nane les o skutki? Či šaj les oda pačaben zachrañinel? ¹⁵ Te le phrales abo la pheña na ulahas so te urel a na ulahas len o dživeseskro chaben, ¹⁶ a te lenge vareko tumendar phendahas: „Džan andro smirom, tačaren tumen a chan,“ ale te len na diñanas oda, so kempel le teloske, so len hin olestar? ¹⁷ Avke the o pačaben, te les nane o skutki, hino mulo. ¹⁸ Ale vareko phenela: „Tut hin o pačaben a man hin o skutki.“ Sikav mange tiro pačaben bi o skutki a me tuke sikavava miro pačaben andral mire skutki. ¹⁹ Tu pačas, hoj hin jekh Del? Mištes keres. The o demona pačan a izdran.

²⁰ Kames, hoj tuke te sikavav, tu nagodaver manušeja, hoj o pačaben bi o skutki hino mulo? ²¹ Či na sas o Abraham, amaro dad, ospravedlñimen le skutkendar, sar anda peskre čhas le Izak te obetinel pro oltaris? ²² Akor dikhes, hoj o pačaben kerelas jekhetane leskre skutkenca a o skutki keren leskro pačaben dokonalo. ²³ A ačhila pes, so hin pisimen: „*O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda sar spravodlišagos*.“ A sas vičimen le Devleskro prijatelís. ²⁴ Avke akor dikhen, hoj o manuš hino ospravedlñimen the le skutkendar a na ča le pačabnastar. ²⁵ Avke sas the paš e lubñi Rachab: Či na sas ospravedlñimen le skutkendar, sar priiła le poslen a bičhada len het avre dromeha? ²⁶ Bo avke sar o telos hino mulo bi o duchos, avke the o pačaben hino mulo bi o skutki.

3

Pal e čhib

¹ Phralale mire, ma keren tumendar savore učiteľa. Se džanen, hoj amen o učiteľa avaha zoraleder sudzimen. ² Savoredžene but peras. Ale te vareko na perel andro lav, oda hin dokonalo murš, savo džanel te likerel calo peskre telos. ³ Te le grajeske thovas andro piskos o zubadla, šunel amen a avke visaras calo leskro telos, kaj kamas. ⁴ Abo dikhen pro lodí, kajte hine kajse bare a traden len o zorale balvaja, o kormidelňikos len šaj lidžal le ciknore kormidloha ode, kaj kamel. ⁵ Avke the e čhib hiňi cikno kotor andro telos, ale šaj kerel bare veci. Dikhen, savo baro veš labarda e cikňi jagori! ⁶ E čhib hiňi jag, o svetos le nalačipnaskro maškar amare teloskre kotora. Melarel andre calo amaro telos. Rozlabarel calo manuškro dživipen a korkori hiňi podlabardi le peklostar.

⁷ O manuš šaj skrocinel a thovel tele savore dzive džviren the le čiriklen, le sapen a the le džviren andro moros, ⁸ ale e čhib ňiko le manušendar našti skrocinel. E čhib hiňi ňepokojno a nalači, pherdi le jedoha, so murdarel. ⁹ La čhibaha lašaras le Rajes, le Devles the le Dades – a ola jekha čhibaha the košas le manušen, save hine kerde pre le Devleskri podoba. ¹⁰ Andral oda jekh muj avel avri o lašariben the o košiben. Našti oda avke avel, phralale mire! ¹¹ Či šaj andral jekh chaňig avel avri gulo the kirko paňi? ¹² Či šaj barol, phralale mire, pro figovňikos o olivi, vaj pro viňičis o figi? Avke the ňisavi londí chaňig našti del gulo paňi.

O godaveripen upral

¹³ Ko hin maškar tumende godaver a kas hin godí? Mi sikavel peskre dživipnaha o lače skutki a mi avel pokorno the godaver andre savoreste, so kerel. ¹⁴ Ale te tumen hin andre tumare jile e horko zavist a kamen tumen ča te hazdel upre, ma lašaren tumen a ma džan pro čačipen. ¹⁵ Kajsi godí na avel upral, ale hiňi pal e phuv, telesno, benguňali. ¹⁶ Bo ode, kaj hin e zavist a kaj sako ča pes kamel te hazdel upre, ode hin o ňepokoj the dojekh nalačipen. ¹⁷ Ale odi godí, so avel andral o ňebos, hiňi ešeb žuži, palis ajsi, so kamel o smirom, kovli a phundrađi te šunel; hiňi ajsi, so sajinel avres a anel o lačo ovocje, na kerel rozđjel maškar o manuša a nane dujemujengri. ¹⁸ A o ovocje le spravodlišagoskro pes sadzinel andro smirom maškar ola, ko keren o smirom.

4

Ko kamel o svetos, na kamel le Devles

¹ Khatar aven o maribena maškar tumende a khatar aven o roztržki? Či na andral tumare telesna žadosci, so pes maren andre tumende? ² Tumen kamen vareso a nane tumen, murdaren a zavidžinen a našti dochuden – maren tumen a vesekedinen, ale nane tumen, bo na mangel tumenge le Devlestar. ³ Sar tumenge mangel, na chuden, bo namištes mangel, bo kamen oda prekal tumare nalače žadosci.

⁴ Ó, napačivale manušale, či na džanen, hoj oda, ko kamel te avel lačo le svetoha, hino nalačo le Devleha? Oda manuš, ko kamlahas te avel prijatelis le svetoha, ačhel ňeprijatelis le Devleskro. ⁵ Abo gondolinen tumenge hoj ča avke phenel le Devleskro Lav: „O Del žjarlivones tužinel pal o duchos, saves diňa andre amende te bešel?“ ⁶ Se o Del del bareder milost. Vašoda phenel le Devleskro Lav: „O Del džal pro barikane, ale le pokornen del peskri milost.“ ⁷ Vašoda podden tumen le Devleske. Ačhaven tumen le bengeske a denašela tumendar. ⁸ Aven pašeder paš o Del a ov avela pašeder paš tumende. Thoven avri o vasta, tumen binošna manušale! A tumen, so san rozpolťena, žužaren tumenge o jile! ⁹ Jojčinen, roven a hikinen! Tumaro asaben pes mi visarel pro roviben a o radišagos pre žala. ¹⁰ Pokorinen tumen anglo Raj a ov tumen hazdela upre.

Te na sudzinel le phrales

¹¹ Ma vakeren namištes jekh pre aver, phralale! Oda, ko vakerel namištes pro phral, abo sudzinel peskre phrales, vakerel pro zakonos a sudzinel o zakonos. A te sudzines o zakonos, na sal oda, ko dživel pal o zakonos le Devleskro, ale sal leskro sudcas. ¹² Ča jekh o Del diña o zakonos a ov hino the o sudcas. Ov šaj zachrañinel a šaj zñičinel. Ale ko sal tu, hoj sudzines avres?

Te na pes lašaren

¹³ No akana tumen, so phenen: „Adadžives abo tajsja džaha andre kada abo andre koda foros, ačhaha ode berš, keraha buči a zarodaha peske love.“ ¹⁴ Se tumen na džanen so ela tajsja tumare dživipnaha! San sar e para, so pes pro sikra sikavel a palis našlol. ¹⁵ Ale kempel tumenge te phenel kavke: „Te o Raj kamela, dživaha a keraha kada abo koda.“ ¹⁶ Ale akana tumen lašaren tumare barikane planenca. Dojekh kajso lašariben nane lačo. ¹⁷ Te vareko džanel te kerel o lačo, a na kerel oda, kerel binos.

5

O lav prekal o barvale

¹ No akana, tumen barvale, roven a hikinen upral tumare pharipena, so pre tumende avena! ² Tumaro barvalipen kirñiľa a tumare gada chale o kirme. ³ Tumaro somnakaj the rup hardzavisaliľa a odi hardza sikavela pre tumende a chala tumare řela sar jag, bo skidñan o barvalipen pro posledna dživesa. ⁴ Le čore manušenge, save kerenas buči pre tumare mali, na počindan! Vašoda, dikh, lengro počiniben vičinel pre tumende! O vičiniben olengro, save kidenas upre pal tumare mali, doavľa dži andro kana le Nekzoraledere Rajeske. ⁵ Dživenas pre kadi phuv andro kiñešagos the andro baripen a čalardan tumare jile avke sar oda dobitkos, so pes pripravinel, hoj les te začinen. ⁶ Odsudzindan a murdardan le spravodlive manušes, savo pes tumenge na brañinelas.

Pal e trpezlivost the modlitba

⁷ Phralale, vašoda likerem avri, medik na avela o Raj. Dikh, o manuš, savo kerel buči pre mala, užarel, medik na avela o jaruno the o jesuno brišind a dela les o lačo ulipen andral e phuv. ⁸ Avke the tumen: Aven trpezliva a ačhen zorales, bo o Raj avela maj pale. ⁹ Phralale, ma vakeren jekh pre aver, hoj te na aven odsudzimen. Dikh, o sudcas ačhel anglo vudar!

¹⁰ Len tumenge, phralale, priklados pal o proroka, save vakerenas andro nav le Rajeskro, dikhen pre lende sar te cerpinel a te likerel avri. ¹¹ Dikhen, amen phenas pal ola, ko likerde avri, hoj hine bachtale. Šundán pal o Job, sar likerđa avri, a dikhlan, sar pes pal leste o Raj pro koñec postarinda! O Raj hino igen lačo the jileskro.

¹² Anglal savoreste, phralale mire, ma len vera aňi pro ñebos aňi pre phuv, aňi ñisavi aver vera. Ale tumaro „He“, mi el „He“, a tumaro „Na“, mi el „Na“, hoj te na peren andro odsudeñje.

E modlitba le olejoha vaš o nasvale

¹³ Cerpinel vareko maškar tumende? Mi modlinel pes. Hin varekas radišagos andro jilo? Mi gilavel le Devleske. ¹⁴ Hin vareko maškar tumende nasvalo? Mi vičinel peske le phurederen andral e khangeri. On pes vaš leste mi modlinen a mi makhen les le olejoha andro nav le Rajeskro. ¹⁵ A e modlitba andro pačaben sastarela le nasvales a o Raj les hazdela upre. Te kerđa bini, odmukela pes leske. ¹⁶ Vašoda, phenen avri jekh avreske o bini a modlinen tumen jekh vaš aver, hoj te saston avri. E modlitba le spravodlive manušeskri šaj kerel but a hin la bari zor. ¹⁷ O Eliaš sas ajso

manuš sar the amen a modlínelas pes, hoj te na del o brišind, a na diňa o brišind pre phuv trin berš the šov čhon. ¹⁸ A pale pes modlínelas a o ňebos diňa o brišind a e phuv diňa peskro ulípen.

¹⁹ Phralale mire, te vareko tumendar odgelahas le čáčipnastar a te les vareko visardahas pale, ²⁰ mi džanel, hoj oda, ko visarela le binošne manušes pal leskro nalačo drom, zachrañinela leskro dživípen andral o meriben a učharela andre but bini.

Ešebno lil le Peteriskro

O pozdravos

¹ Me, o Peter, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, pisinav tumenge le Devleskre avrikidle manušenge, save dživen sar cudzinci a san rozčhide andro Pontus, andre Galacija, andre Kapadokija, andre Azija the andre Bitinija, ² saven peske o Del, amaro Dad, anglal kidña avri pre peskro planos a pošvecinda peskre Duchoha, hoj te aven poslušna le Ježišoske Kristoske a pokropimen leskre rateha.

Mi del tumen o Del pherdo milost the smirom!

E džidi nađej

³ Lašaras le Devles, savo hino o Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro! Bo andre peskri bari milost amen diña o nevo dživipen the e džidi nađej, sar uštađa le Ježiš Kristus andral o meriben, ⁴ hoj te chudas o dedictvos, savo šoha na preačhel, na musalol aňi na kirňol a hino garudo andro ņebos prekal tumende. ⁵ Prekal tumende, kas e zor le Devleskri prekal o pačaben chraňinel pre zachrana. Odi zachrana hiňi pripravimen te sikavel pes andro posledno časos. ⁶ Radisaľon olestar, kajte mek akana pro sikra mušinen te predžal le pharipnaha prekal o všelijaka skuški. ⁷ Vašoda, hoj pes te sikavel tumaro preskušimen pačaben, so hin vzacneder sar o somnakaj, savo našlola. Bo avke sar o somnakaj pes preskušinel andre jag, avke pes mušinel te preskušinel the tumaro pačaben. A akor chudena o lašariben, e slava the e pačiv andre oda džives, sar pes sikavela o Ježiš Kristus. ⁸ Šoha les na dikhľan a the avke les kamen; aňi akana les na dikhen, ale pačan andre leste a radisaľon ajse radišagoha, savo pes aňi na del avri te phenel, a san napľnimen la slavaha. ⁹ Bo dochuden e zachrana prekal tumare duši, so hin o cielos tumare pačabnaskro.

¹⁰ Kadi zachrana igen rodenas a skuminenas o proroka, save prorokinenas pal e milost le Devleskri, savi sas pripravimen prekal tumende. ¹¹ A skuminenas, kana oda časos ela a sar oda avela, a o Duchos le Kristoskro, savo sas andre lende, anglal phenelas avri pal o cerpišagi le Kristoskre the pal e slava, so avela palis. ¹² Lenge sas sikado, hoj na služinenas peske, ale tumenge, sar vakerenas pal ola veci, save akana sas phende tumenge prekal ola džene, ko tumenge kazinenas o evaňjelium andre zor le Svete Duchoskri, savo sas bičhado andral o ņebos. Mek the o aňjela tužinen te dikhel andre kala veci.

Aven sveta

¹³ Vašoda gondolinen pal oda, so keren. Aven strižba a muken tumen igen pre milost le Devleskri, so tumenge ela diňi, sar pes sikavela o Ježiš Kristus. ¹⁴ Sar o poslušna čhave ma den tumen te lidžal ole žadoscenge, so tumen sas varekana, sar mek na džanenas o čačipen. ¹⁵ Ale avke sar hino sveto Oda, ko tumen vičinda, the tumen aven sveta andre savoreste, so keren. ¹⁶ Bo hin pisimen: „*Aven sveta, bo me som sveto!*“

¹⁷ A te vičinen „Dado“ le Devles – savo na kerel rozdžel maškar o manuša, ale sudzinel sakones pal leskre skutki – ta dživen daraha anglo Del, medik san sar cudzinci pre kadi phuv. ¹⁸ Se džanen, hoj andral tumaro marno dživipen, so zdedindan pal tumare dada, na sanas avricinde le somnakaha aňi le rupoha, save našlona, ¹⁹ ale le vzacne Kristoskre rateha. Ov sar o bakroro bi e chiba the bi o binos ²⁰ sas pre oda imar anglal avrikidlo mek angle oda, sar o Del kerđa o svetos, ale sas sikado andro posledna dživesa prekal tumende. ²¹ Prekal leste pačan andro Del, savo

les uštađa andral o meriben a diňa les e slava, hoj tumaro pačaben the tumari nađe; te avel andro Del.

²² Avke akana, te imar obžuzardan tumare duši oleha, hoj sanas poslušna le čačipnaske, hoj te kamen le phralen čače kamibnaha, kamen jekh avres žuže jileha.

²³ Se ulišan mek jekhvar, na andral o semenos, so kirňol, ale andral o semenos, so na kirňol: andral o džido the večno lav le Devleskro. ²⁴ Bo hin pisimen:

*„Savore manuša hine sar e čar
a cali lengri slava hiňi sar e kvitka pre maľa.*

E čar šučol avri a lakri kvitka perel tele,

²⁵ *ale o lav le Rajeskro ačhel pro furt.“*

A oda hin oda lav, savo pes tumenge kazinelas sar evaňjelium.

2

O Ježiš hino o džido bar

¹ Vašoda odčhiven tumendar savori cholí, savore pletki, dojekh klamišagos the zavist a ma aven dujemujengre. ² Sar o čhavore, save mekča akana ulile, mangel tumenge o žužo duchovno thud, hoj lestar te baron a te aven zachraňimen, ³ te imar koštoľindan oda, hoj o Raj hino lačo.

⁴ Aven ke leste, ko džido bar, savo sas odčhido le manušendar, ale anglo Del avrikidlo the igen vzacno. ⁵ The tumen sar o džide bara den tumen te zabudinel andro duchovno kher, hoj tumendar te ačhen o sveta rašaja, save anena o duchovna obeti, save ena pre dzeka le Devleske prekal o Ježiš Kristus. ⁶ Vašoda hin pisimen andro Lav le Devleskro:

*„Thovav pro Sion o hlavno bar;
o avrikidlo the igen vzacno bar;
oda, ko andre leste pačala,
na ladžala pes.“*

⁷ Oda bar hino vzacno tumenge, ko pačan, ale olenge, ko na pačan, hino sar:

*„O bar, so odčhide o murara,
ačhila pre stavba hlavno,*

⁸ *o bar, pre savo pes demen,
the e skala, pre savi peren.“*

Ola, ko na šunen oda lav, peren pre oda bar, bo o Del oda avke kamelas.

⁹ Ale tumen san o avrikidle manuša, o kralíka rašaja, o sveto narodos a le Devleskre zvlaštna manuša, hoj te vakeren avri ola bare veci, so kerel o Del, savo tumen vičinda avri andral o kalípen andre peskro igen šukar švetlos. ¹⁰ Tumen varekana na sanas le Devleskre manuša, no akana san leskre manuša; varekana sanas bi e milost le Devleskri, ale akana la chudňan.

Dživen sar le Devleskre služobňika

¹¹ Phralale mire, phenav tumenge sar olenge, ko nane khere kade pre phuv a ko ča pal kadi phuv predžan: Zlikeren tumen le telesne žadoscendar, so pes maren tumara dušaha! ¹² Dživen mištes tumaro dživipen maškar ola, ko na pačan, kajte pre tumende namištes vakeren sar pro živaňa, hoj te dikhen tumare lače skutki a te lašaren le Devles andre oda Džives, sar avela.

¹³ O Raj kamel, hoj tumen te podden savore manušengre autoritenge: či le kraliske sar le nekbaredereske, ¹⁴ abo le vladarengre. Bo ov len bičhavel te marel olen, ko namištes keren, a te lašarel olen, ko keren mištes. ¹⁵ Se le Devleskri voľa hin, hoj te keren o lačhipen a oleha te phanden o muja le nagodaver manušenge, save na džanen, so vakeren. ¹⁶ Dživen sar o slobodna manuša, ale tumari sloboda ma použinen sar e zamjenka te kerel o nalačhipen; dživen sar o sluhi le Devleskre.

17 Važinen tumenge savore manušen, le phralen kamen, le Devlestar daran a le kralis den pačiv.

Te zlidžal o pharipen sar o Raj

18 A tumen, o sluhi, andre savori dar anglo Del, podden tumen tumare rajenge, ale na ča olenge, save hine lače the jileskre, ale the le nalačenge. 19 Se oda hin e milost le Devleskri, te vareko andro žužo svedomje anglo Del zlidžal o pharipen a cerpinel, kajte nič nalačo na kerda. 20 Bo so tumen hin olestar, hoj likereren avri, sar tumen maren, te tumen keren o bini? Ale te mištes keren a the avke cerpinen bi e vina a likereren avri, kada hin le Devleske pre dzeka. 21 Se pre oda sanas le Devlestar vičimen, bo the o Kristus cerpinelas vaš tumenge a sikada tumenge sar te dživel, hoj te keren avke sar ov.

22 *Ov šoha na kerda binos,*

aňi o klamišagos šoha na sas andre leskro muj.

23 Sar les košenas, ov na košelas pale, a sar cerpinelas, ov pes na vihražinelas, ale savoreha pes mukelas pre oda, ko čačipnaha sudzinel. 24 Ov korkoro ligenda amare bini peskre teloha pro kerestos, hoj amen te meras le binenge a te dživas le čačipnaske. Leskre ranenca sastilan avri. 25 Bo sanas sar o našade bakrore, ale akana avlan pale ko Pastjeris, ke Oda, ko pes starinel pal tumare duši.

3

Pal o džuvla the pal o murša

1 Avke the tumen o džuvla, podden tumen tumare romenge. A te varesave lendar na pačan le Devleskre laveske, anen len bi o lava paš o Del, tumare dživipnaha, 2 oleha, hoj dikhena tumaro žužo dživipen andre sveto dar anglo Del. 3 Tumaro šukariben te na avel avruno, hoj tumenge dena te kerel o bala pro šere, figinena pre tumende o somnakaj, abo urena tumen andro barvale gada. 4 Ale tumaro šukariben te avel garudo andro jilo, oda, so ačhel pro furt, o jemno the pokorno duchos, so hin igen vzacno anglo Del. 5 Bo kavke pes varekana šukaľarnas the o sveta džuvlija, save pačanas andro Del a poddenas pes peskre romenge, 6 avke sar e Sara, savi šunelas le Abraham a vičinelas les „rajeja“. Tumen san lakre čhaja, te keren oda, so hin lačo, a na den tumen nisoha te daravel avri.

7 Avke the tumen o murša, gondolinen, sar dživen tumare romňijenca, a presikaven lenge e pačiv sar le slabeder nadobenge, bo the on hine jekhetane tumenca o dedički le Devleskre dživipnaskre. A avke na ela tumare modlitben nisave prekažki.

Te likerel avri andro cerpišagos

8 A pro koňec phenav mek kada: aven savore jednotna, jileskre, kamen jekh avres, aven milostiva the pokorna. 9 Ma den pale o nalačo le nalačipnaha abo o košiben le košibnaha, ale keren oda visara, tumen žehñinen, bo pre oda san vičimen, hoj te zdedinen o požehnañje. 10 Bo hin pisimen:

*„Oda, ko kamel, hoj les te avel bachtalo dživipen,
a kamel te dikhel o lače dživesa,
mi zlikerel peskri čhib le nalačestar the peskre vušta,
hoj te na vakerel o klamišagos,*

11 *mi visarel pes le nalačestar*

a mi kerel o lačhipen

a mi rodel o smirom andral calo jilo.

12 *Bo le Rajeskre jakha dikhen pro spravodliva manuša
a leskre kana šunen lengro mangipen,*

*ale o Raj džal pre ola džene,
save keren namištes.“*

¹³ A ko tumenge ubližinela, te igen kamena te kerel o lačhipen? ¹⁴ Ale kajte cerpindanas vaš o čačipen, bachtale san. A ma daran tumen lendar, aňi ma predaran. ¹⁵ Ale den le Kristus pačiv sar le svete Rajes andre tumare jile. Aven furt pripravimen te odphenel sakoneske, ko tumendar phučlahas pal odi nađej, savi tumen hin. ¹⁶ Ale keren oda polokes, andro smirom the andro žužo svedomje, hoj pes te ladžan ola džene, save namištes vakeren pal tumaro pačivalo dživipen le Kristoha. ¹⁷ Bo feder hin, te oda hin e voľa le Devleskri, te cerpinel vaš o lačo sar vaš o nalačo. ¹⁸ Se the o Kristus cerpinelas jekhvar a pro furt, o spravodlivo vaš o ňespravodliva, hoj tumen te anel ko Del. Sas murdardo andro felos, ale obdžidardo andro Duchos. ¹⁹ A andre oda Duchos geľa te vakerel le duchenge andre bertena, ²⁰ olenge, ko varekana na šunenas, sar o Del likerelas avri a užarelas pre lende andro dživesa le Noachoskre, medik pes ačhavelas o korabos, andre savo pes zachraňinde le paňestar ča frima manuša, oda sas očno džene. ²¹ Oda paňi sas o angluno obrazis le bolipnaskro, savo akana zachraňinel the tumen. O bolipen nane te žužarel pes la meľatar pal o felos, ale oda hin o mangipen ko Del vaš o žužo svedomje. A oda tumen akana zachraňinel prekal ada, hoj o Ježiš uštila andral o meriben ²² a geľa andro ňebos a hino pal e čači sera le Devleske a hin leske poddine o aňjela, o autoriti the o zora.

4

Sar te dživel o sveto dživipen

¹ Te o Kristus kavke cerpinda vaš amenge pro felos, ta the tumen pes vizbrojinen kajse gondolišagoha, bo oda, ko cerpinda pro felos, preačila te kerel o binos. ² Vašoda, medik dživen pre phuv, ma dživen imar pal o manušeskre žadosci, ale pal e voľa le Devleskri. ³ Se imar dos dživenas avke, sar dživen o bijedevleskre manuša. ňisostar tumen na ladžanas, dživenas andro nalače žadosci, mačarenas tumen la moľaha, mulatinenas, pijenas a služinenas le džungale modlenge. ⁴ A sar imar lenca oda na keren a na dživen, avke rozmukles sar on, čudalinen pes oleske a namištes pal tumende vakeren. ⁵ Ola manuša pes jekhvar ačhavana anglo Del, savo hino pripravimen te sudzinel le džiden the le mulen. ⁶ Se vašoda pes vakerelas o evaňjelium the le mulenge, hoj te aven sudzimen pal oda, sar dživenas andro felos, ale hoj te dživen andro duchos avke, sar kamel o Del.

⁷ O koňec savoreske hino pašes. Vašoda aven godaver the strižba, hoj te aven pripravimen pes te modľinel. ⁸ Ale anglal savoreste, kamen jekh avres bare kamibnaħa, bo o kamiben učharel andre but bini. ⁹ Presikaven e pačiv jekh avreske, bi o dudrišagos. ¹⁰ Sar o lače chulaja, saven o Del diňa všelijaka dari, služinen jekh avreske, sako ole duchovne daroha, so chudňa. ¹¹ Te vareko vakerel, mi vakerel sar o lava le Devleskre; te vareko služinel, mi kerel oda andral e zor, so les del o Del, hoj te avel andre savoreste barardo o Del prekal o Ježiš Kristus, bo leske patrinel e slava the e zor pro furt. Amen.

Sar te cerpinel sar krestanos

¹² Mire lače phralale, ma čudalinen tumen la jagake, savi pre tumende avľa, hoj tumen te skušinel, sar te pes tumenge ačilahas vareso čudno. ¹³ Ale radisaľon vašoda, hoj cerpinen vaš o Kristus, hoj te radisaľon bares the akor, sar pes sikavela leskri slava. ¹⁴ Te tumenge keren ladž vaš le Kristoskro nav, bachtale san, bo o Duchos la slavakro, o Duchos le Devleskro, ačhel pre tumende. ¹⁵ Ale ňiko tumendar te na cerpinel sar vrahos, živaňis abo zbujňikos, vaj sar oda, ko pes thovel andre savoreste. ¹⁶ Ale te cerpinel vareko sar krestanos, te na pes ladžal, ale mi bararel le Devles

vašoda, hoj šaj lidžal kada nav. ¹⁷ Imar hin e ora, hoj o Del te chudel o sudos peskre manušendar. Ale te pes chudela ešeb amendar, savo ela o koñec ole džengro, ko na šunen o evaņjelium le Devleskro? ¹⁸ Avke sar hin pisimen:

„Te pes o čačipnaskro

ča ajci-ajci zachrañinela,

kaj ela o binošno the o bijedevleskro?“

¹⁹ Vašoda the ola džene, save cerpinen avke, sar oda o Del kamel, pes mi podden peskre verne Stvoriteliske a dureder mi keren o lačo.

5

Le staršenge andre khangeri

¹ Le staršen maškar tumende mangav, sar oda, ko hino tiš starši, sar oda, ko dikhla le Kristoskro cerpišagos a hino the o dedičis ola slavakro, savi pes sikavela: ² Lidžan o stados, savo tumenge o Del diña. Na vašoda, hoj tumen andre oda vareko ispidel, ale radišagostar avke, sar tumendar kamel o Del; na vaš o love, ale vašoda, hoj lenge kamen andral o jile čačes te služinel. ³ Ma lidžan olen, kas tumenge o Raj diña, sar te ulanas lengre raja, ale aven priklados le stadoske. ⁴ A sar pes sikavela o nekbareder Pastjeris, chudena e slavno koruna, savi šoha na kirñola.

⁵ Avke the tumen o terneder: Podden tumen le phurederenge a savore tumen podden jekh avreng. A uren tumen andre pokora, bo o *Del pro barikane džal, ale le pokornen del peskri milošť*. ⁶ Vašoda podden tumen tel o zoralo vast le Devleskro, hoj tumen te hazdel upre andre peskro časos. ⁷ Savore tumare pharipena čhiven pre leste, bo ov pes pal tumende starinel.

⁸ Aven paš e godi a ma soven! Bo oda, ko pre tumende džal, o beng, phirel upre tele sar o choľamen levos, savo rodel kas te chal. ⁹ Ačhaven tumen leske, aven zorale andro pačaben a džanen, hoj tumare phrala avrether pal o svetos tiš predžan prekal ajse pharipena.

¹⁰ Te sikra cerpinena, o Del – savo presikavel peskri milošť andre savoreste a savo amen andro Ježiš Kristus vičinda andre peskri slava – ov korkoro tumen sastarela, zoralarela, thovela pro zoralo zaklados a kerela, hoj te na peren. ¹¹ Leske e slava the e zor pro furt. Amen.

O posledna pozdravi

¹² Ča sikra tumenge pisindom le Silasoha, saves me lav sar pačivale phrales. Bo kamav tumen te podhazdel andro pačaben a kamav te svedčinel, hoj kada hin odi čačikañi milošť le Devleskri. Ačhen andre oda!

¹³ Pozdravinen tumen miro čhavo o Marek the e khangeri andro Babilon*, savi hiñi avrikidñi avke sar the tumen. ¹⁴ Pozdravinen šukares jekh avres le jilestar.

Smirom tumenge savoreng, save san andro Kristus.

---

* 5:13 5,13 e khangeri andro Rim

Dujto lil le Peteriskro

O pozdravos

¹ Me o Šimon Peter, o otrokos the apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, pisinav olenge, ko chudle ajsa vzacno pačaben sar the amen amare čačipnaskre Devlestar the Spasiteľistar le Ježišostar Kristostar.

² E milost the o smirom mi rozbaron maškar tumende, hoj čačes te prindžaren le Devles the le Ježiš, amare Rajes.

O Del peske vičinel the avri kidel le krestanen

³ Le Devleskri zor amen diña sa, so amenge kempel, hoj te dživas avke, sar ov kamel. Diña amenge oda akor, sar prindžardam oles, ko amen vičinda peskra slavaha the zoraha. ⁴ Oleha amen diña igen bare the vzacna zaslubeňja, hoj prekal lende amen te avel o kotor pre le Devleskri prirodzenost a te šaj denašas het le svetoskre džungipnastar, andre savo amen cirden o nalače žadosci.

⁵ Ipen vašoda keren sa pre oda, hoj te prithoven paš o pačaben o žužipen, paš o žužipen o prindžaripen, ⁶ paš o prindžaripen o zlikeriben, paš o zlikeriben e trpezlivost, paš e trpezlivost o džživipen, so hin le Devleske pre dzeka, ⁷ paš oda džživipen o lačhipen ko phrala a paš oda lačhipen o kamiben. ⁸ Te kada savoro tumen hin a barol oda andre tumende, ta akor na avena ajse, so nič na keren a na anen e chasna andro prindžaripen amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ⁹ Bo kas nane kala veci andre peskro džživipen, hino koro, na dikhel dur a bisterda pre oda, hoj sas obžuzardo peskre binendar, so varekana kerelas.

¹⁰ Vašoda, mire phralale, keren sa prekal oda, hoj te aven zoraleder andre oda, pre soste san vičimen the avrikidle. Bo te kada kerena, šoha na perena ¹¹ a kavke avena igen šukares priile andro večno krališagos amare Rajeskro the Spasiteľiskro le Ježišoskro Kristoskro.

¹² Vašoda tumenge ada kamav furt te leperel, kajte oda džanen a san zorale andro čačipen, so priilan. ¹³ Medik som andre kada telos, dikhel pes mange oda mištes, hoj tumenge te leperav kala veci, ¹⁴ bo džanav, hoj imar kada teloskro stankos maj omukava, sar mange oda diña te džanel amaro Raj o Ježiš Kristus. ¹⁵ A kerava sa prekal oda, hoj tumenge te leperen kala veci, sar me adarik džava het.

Le Kristoskri slava

¹⁶ Sar tumenge vakerahas, sava zoraha avela amaro Raj o Ježiš Kristus, na likerahas pes pal varesave avrigondolimen paramisa. Bo amen korkore pre peskre jakha dikhlam leskri slava. ¹⁷ Ov chudña le Dadestar le Devlestar e pačiv the e slava, sar avla pre leste andral e Bari Slava kada hangos: „Kada hin miro Čhavo, saves kamav! Andre leste man hin radišagos.“ ¹⁸ Amen šundam oda hangos, so avla tele andral o ňebos, sar leha samas pre oda sveto verchos.

¹⁹ Kada amen diña mek buter pačaben andre oda, so vakerenas o proroka. A mištes keren, hoj tumen zadikhen pre oda prorocko lav, bo hino sar e momeli, so labol andro kalipen, medik na avela o džvives a e tosaraskri čercheň tumenge na anela o nevo švetlos andro jile. ²⁰ Anglal savoreste, tumen mušinen te achalol, hoj aňi jekh prorocivos andro pisimen Lav našti achalol o manuš korkoro pestar. ²¹ Bo o prorocivos šoha na avla andral e vola le manušeskri, ale o manuša ligende le Svete Duchoha vakerenas o lava, so avenas le Devlestar.

2

Pal o falošna proroka the učiteľa

¹ Ale avke sar sas the akor maškar o nipi le Devleskre o falošna proroka, avke ena the maškar tumende o falošna učiteľa, save počoral anena o falošno sikaviben. A zaprinena the le Bare Rajes, savo len cinda avri, a avke korkore pre peste anena oda, hoj sig ena zničimen. ² But manuša džana pal lengro džungipen a angle lende namištes vakerena pro čačipnaskro drom. ³ No ola falošna učiteľa kamena ča o love, vašoda tumenca thovena avri a phenena tumenge oda, so peske gondolinde avri. Le Devleskro sudos kale falošne učitelenge imar hino pripravimen čirla a Oda, ko len zničinela, na sovel.

⁴ Se o Del na sajinda le aňjelen, save kerde binos, ale čhida len andre bertena a zaphandľa len andre le lancenca andro baro kalipen, andro peklos, hoj ode te aven stražimen dži o sudos. ⁵ O Del na sajinda aňi o phurikano svetos, sar anda e potopa pro binošna manuša. Ale o Del zachraňinda le Noach, savo kazinelas le manušenge pal o spravodlišagos, a leha the mek efa avre dženen. ⁶ A the o fori Sodoma the Gomora zlabarda la jagaha pro prachos sar vistražno priklados prekal o bijedevleskre manuša. ⁷ Ale o Del zachraňinda le spravodlive Lot, savo pes igen trapinelas, sar dikhelas le bijedevleskre manušengro džungalo džvivipen. ⁸ Oda spravodlivo manuš bešelas maškar lende a džives so džives andre peskri spravodlivo duša cerpinelas, sar dikhelas a šunelas, savo nalačhipen kerenas. ⁹ Avke dikhas, hoj o Raj džanel te cirdel avri le pobožne manušen andral o pokušeňje, ale nespravodlive manušen te mukel avke, medik na ena potrestimen pro Sudno džives. ¹⁰ Mek buter potrestinela olen, ko džan pal peskre džungale telesna žadosci a na kamen pes te poddel le autoritenge.

Ola manuša na daran ňikastar, hine barikane a bi e dar vakeren namištes pro ňeboskre bitosti. ¹¹ Ale o aňjela, save hine bareder the zoraleder, na vakeren nalače lava pre ola bitosti anglo Raj. ¹² Ale kala hine bi e godi sar o dziva džviri, save ulile ča pre oda, hoj len te chuden a te murdaren. Vakeren namištes pre ola veci, so na achalon, a ena zničimen avke sar o dziva džviri.

¹³ A vaš lengro nalačhipen pes lenge počinela pale. Imar andro parno džives keren rado o džungipen. On hine e mel the e ladž pre tumare hoscini, kaj pes presikaven peskre diliňipnaha. ¹⁴ Lengre jakha džan igen pal o lubipen a o bini lenge nane šoha dos; odcirden le slabe manušen a lengre jile hine vicvičimen andre chamťivost. On hine prekošle manuša. ¹⁵ Ola falošna učiteľa omukle o čačo drom, našade pes a gele pal o drom le Balaamoskro, le Beoriskre časkro, savo kamelas, hoj leske te počinen love vaš o nalačhipen. ¹⁶ Ale vaš leskre bini leske sas phendo pre godi: O ňemo somaris ke leste prevakerđa manušeskre hangoha a zaačhađa o diliňipen le prorokoskro.

¹⁷ On hine sar o chaňiga bi o paňi; o chmari, saven tradel e zoralı balvaj. Prekal lende hin pripravimen o nekkaleder kalipen. ¹⁸ Bo vakeren bare lava, so na anen ňisavi chasna a cirden andro džungale telesna žadosci ajse manušen, save mekča akana denašle olendar, save dživen andro diliňipen. ¹⁹ On len den lav, hoj ena slobodna, ale korkore hine otroka le džungipnaske. Bo oleske sal otrokos, ko upral tu zviťazinel. ²⁰ Bo te denašle le nalačhipnastar andral o svetos oleha, hoj prindžarde le Rajes the le Spasiťelis le Ježiš Kristus, a te len o svetos pale zachudňa a zviťazinda upral lende, akor lenge ela goreder pro agor sar ešeb. ²¹ Bo feder lenge ulahas, te na prindžarel o čačipnaskro drom, sar te prindžarel a palis te visarel pes andral oda sveto prikazaňje, so lenge sas dino. ²² Ačhila pes lenge avke, sar pes vakerel: „O rikono gela pale paš oda, so čandľa avri,“ a: „O žužo balo pes gela pale te melarel andre čik.“

3

Pal o Džives le Rajeskro

¹ Kada lil imar hino dujto, so tumenge pisinav, mire lače phralale. Andro soduj lila tumenge leperav, hoj mištes te gondolinen. ² Kamav, hoj te na bisteren pro lava, so imar anglal phende o sveta proroka, aňi pro prikazaňje le Rajeskro le Spasiteliskro, savo tumenge sas dino prekal o apoštola.

³ Ale anglal savoreste džanen oda, hoj andro posledna dživesa avena o posmjevača, save dživena pal peskre binošna žadosci. Asana tumendar ⁴ a phenena: „Kaj hine ola leskre lava, hoj avela pale? Se kanastar mule amare dada, savoro džal avke, sar džalas akorestar, kanastar sas kerdo o svetos!“ ⁵ Bo on narokom na kamen te dikhel, hoj o űebos the e phuv sas imar čirlastar kerde prekal le Devleskro lav a hoj e phuv ačila le paňestar a prekal o paňi. ⁶ A ole paňeha pre potopa sas o phurikano svetos zničimen. ⁷ Oda jekh lav likerel kada űebos the kadi phuv prekal e jag. Likerel len prekal o Sudno džives, hoj te aven zničimen jekhetane le bijedevleskre manušenca.

⁸ Ale pre kadi jekh veka ma bisteren, mire lače phralale, hoj jekh džives hin ko Raj sar ezeros (1 000) berša a ezeros berša sar jekh džives. ⁹ O Raj na avel nasig te kerel oda, so phenda, avke sar peske oda vareko gondolinel, ale ov mek užarel, bo na kamel, hoj vareko te merel, ale kamel, hoj pes savoredžene te visaren le binendar ko Del.

¹⁰ A o džives le Rajeskro avela sar o živaňis počoral. Andre oda džives o űebos našlola bara vikaha a sa, so hin upre pro űebos, zlabola andre jag a e phuv the sa, so pre late hin, ela zničimen.

¹¹ Te kada savoro kavke našlola, save sveta the pobožna mušinen te avel tumen andre tumaro dživipen? ¹² Tumen, so igen užaren pre oda Džives le Devleskro, a kamen, hoj te avel sig. Andre oda Džives ela o űebos zničimen la jagaha a o űeboskre telesa rozdžana le bare tačipnastar? ¹³ No amen užaras pre oda lav, so amenge diňa: Pro nevo űebos the pre nevi phuv, andre save hin o spravodlišagos.

¹⁴ Vašoda, mire lače phralale: Te užaren kala veci, keren sa, hoj tumen o Raj te arakhel bi o škvрни the bi o bini a andro smirom leha. ¹⁵ A oda, hoj amaro Raj mek užarel, tumenge len sar tumari zachrana. Avke sar tumenge pisinelas the amaro lačo phral, o Pavol, ola godaha, so leske sas diňi. ¹⁶ Ov pal kala veci avke vakerel andre savore peskre lila. Andre ola lila hin varesave veci, so hin phares te achalol, vašoda len o nagodaver manuša, so nane zorale andro pačaben, previsaren avke, sar previsaren the o aver pisimen Lava, a oleha zničinen pes korkoren.

¹⁷ Vašoda, mire lače phralale, te oda imar anglal džanen, chraňinen tumen, hoj tumen te na scirden o bijedevleskre manuša le klamišagoha a te na odperen andral tumaro zoralo pačaben. ¹⁸ Ale baron andre milost le Rajeskri, hoj feder te prindžaren le Ježiš Kristus, amare Rajes the Spasitelis. Leske e slava the akana the pro furt!

Amen.

Ešebno lil le Janoskro

Pal o lav, so del o dživipen

¹ Pal oda vakeras, so sas ešebnovarestar, so šundam, so dikhlam peskre jakhenca, pre soste dikhahas a sostar pes amare vasta chudenas, pal oda lav, so del o dživipen. ² A oda dživipen pes sikađa, amen les dikhlam a svedčinas tumenge pal oda večno dživipen, so sas paš o Dad a sikađa pes amenge. ³ Avke oda, so dikhlam the šundam, vakeras avri the tumenge, hoj tumen te aven amenca jekhetane. A amen sam jekhetane le Dadeha the leskre Čhaha, le Ježišoha Kristoha. ⁴ Kada tumenge pisinas vašoda, hoj amaro radišagos te avel pherdo.

O Del hin o švetlos

⁵ Kada hin oda, so šundam lestar a vakeras avri tumenge: O Del hin o švetlos a andre leste nane nisavo kalipen. ⁶ Te phenas, hoj sam leha jekhetane, ale phiras andro kalipen, klaminas a na keras o čaćipen. ⁷ Ale te phiras andro švetlos avke, sar ov hino andro švetlos, akor sam jekhetane jekh avreha anglo Del a o rat le Ježišoskro, leskre Čhaskro, amen obžužarel andral dojekh binos.

⁸ Te phenas, hoj amen nane bini, korkore pes klaminas a nane andre amende o čaćipen. ⁹ Ale te viznavinas amare bini, verno hino the čaćipnaskro, hoj amenge te odmukel o bini a te obžužarel amen andral savore nalačhipena. ¹⁰ Te phenas, hoj na kerdam binos, keras le Devlestar klamaris a leskro lav nane andre amende.

2

O Ježiš zaáčhel vaš amende

¹ Čhavorale mire, kada tumenge pisinav vašoda, hoj te na keren o bini. A te vareko kerdahas binos, hin amen vareko, ko paš amende ačhel anglo Dad: o Ježiš Kristus, o čaćipnaskro. ² Prekal leskri obeta amenge hin odmukle o bini - no, na ča amenge, ale the cale svetoske.

³ Pal oda džanas, hoj les prindžaras, te dolikeras leskre lava. ⁴ Oda, ko phenel: „Prindžarav les,“ ale na dolikerel leskre lava, hino klamaris a nane andre leste o čaćipen. ⁵ Ale oda, ko dolikerel leskro lav, čaćes kamel le Devles. Pal oda džanas, hoj sam andre leste. ⁶ Oda, ko phenel, hoj ačhel andre leste, mušinel te dživel avke, sar ov dživelas.

O nevo prikazaňje

⁷ Mire lačhe phralale, na pisinav tumenge nevo prikazaňje, ale o purano prikazaňje, so tumende sas ešebnovarestar. Oda purano prikazaňje hin o lav, so imar šundam. ⁸ A the avke tumenge pisinav nevo prikazaňje, bo oda čaćipen dičhol andro Kristus the andre tumende. Se o kalipen džal het a o čačo švetlos imar švicinel.

⁹ Oda, ko phenel, hoj hino andro švetlos, ale našti avri ačhel peskre phrales, hino mek furt andro kalipen. ¹⁰ Oda, ko kamel peskre phrales, ačhel andro švetlos a nane andre leste nič, angle soste vareko šaj peľahas andro binos.

¹¹ Ale oda, ko našti avri ačhel peskre phrales, hino andro kalipen a phirel andro kalipen. Aňi na džanel, kaj džal, bo o kalipen korarda leskre jakha.

¹² Pisinav tumenge, čhavorale,
hoj vaš leskro nav tumenge hin odmukle o bini.

¹³ Pisinav tumenge, dadale,
 hoj prindžardan oles, ko hin ešebnovarestar.
 Pisinav tumenge, terne čhavale,
 hoj zvitazindan upral o nalačo.

¹⁴ Pisinav tumenge, čhavale, hoj prindžardan le Dades.
 Pisindom tumenge, dadale,
 hoj prindžardan oles, ko hin ešebnovarestar.
 Pisindom tumenge, terne muršale,
 bo san zorale
 a le Devleskro lav ačhel andre tumende
 a zvitazindan upral o nalačo.

¹⁵ Ma kamen o svetos, aňi oda, so hin andro svetos. Te vareko kamel o svetos, nane andre leste o kamiben le Dadeskro. ¹⁶ Bo nič olestar, so hin andro svetos – e žadosca le teloskri, e žadosca le jakhengri, abo o barikano dživipen – nane le Dadestar, ale hin andral o svetos. ¹⁷ A o svetos the leskri žadosca našlol, ale oda, ko kerel e voľa le Devleskri, ačhela pro furt.

Pəl o antikrist

¹⁸ Čhavale, hin kade e posledno ora a avke sar šundān, hoj avela o antikrist, avke imar akana avle but antikristi. Vašoda džanas, hoj hin e posledno ora. ¹⁹ Avle avri amendar, ale na sas amendar, bo te ulehas amendar, ačhilehas amenca. Ale kada pes ačhila, hoj pes te sikavel, hoj nane savore amendar.

²⁰ No tumen san pomazimen le Svete Duchoha le Devlestar a džanen savoro. ²¹ Na pisindom tumenge vašoda, hoj na prindžaren o čačipen, ale vašoda, hoj les prindžaren a džanen, hoj ņisavo klamišagos na avel andral o čačipen. ²² A ko hin klamaris, te na oda, ko zaprinel, hoj o Ježiš hino o Kristus? O antikrist hin oda, ko zaprinel le Dades the le Čhas. ²³ Oles, ko zaprinel le Čhas, nane aňi o Dad. Ale oles, ko viznavinel le Čhas, hin the o Dad.

²⁴ Vašoda mi ačhel andre tumende oda, so šundān ešebnovarestar. Te oda, so šundān ešebnovarestar, ačhela andre tumende, akor the tumen ačhena andro Čhavo the andro Dad. ²⁵ A o Kristus amen diňa lav, hoj amen dela kada: o večno dživipen.

²⁶ Kada tumenge pisindom pal ola, ko tumen kamen te klaminel. ²⁷ No pre tumende ačhel o pomazaňje, savo priilan lestar, a vašoda tumenge na kampel, hoj tumen vareko te sikavel. Bo leskro pomazaňje tumen sikavel pal savoreste a oda hin čačipen a na klamišagos – ačhen andre leste, avke sar tumen sikavelas.

O čhave le Devleskre

²⁸ A akana, mire čhavorale, ačhen andre leste, hoj te avas bi e dar, sar pes sikavela, a te na pes lestar ladžas, sar avela.

²⁹ Te džanen, hoj ov hino spravodlivo, akor džanen, hoj sako, ko kerel o spravodlišagos, ulila lestar.

3

¹ Dikhen, savo baro kamiben amen diňa o Dad, hoj pes te vičinas le Devleskre čhave. A amen the sam! Vašoda amen o svetos na prindžarel, bo les na prindžarda.

² Mire lače phralale, akana sam le Devleskre čhave, ale mek pes na sikađa, so avaha. Ale džanas, hoj sar pes sikavela, avaha ajse sar ov, bo dikhaha les avke, sar hino.

³ Sako, kas hin kajsi nađej andre leste, pes žužarel avke, sar ov hino žužo.

⁴ Sako, ko kerel binos, na dolikerel o zakonos; bo o binos hin oda, hoj pes na dolikerel o zakonos. ⁵ A tumen džanen, hoj o Ježiš pes sikađa vašoda, hoj te lel

amare bini, a andre leste nane nisavo binos. ⁶ Ņiko, ko ačhel andre leste, na kerel o bini a sako, ko kerel o bini, les na dikhla aňi les na prindžarda.

⁷ Čhavorale, űiko tumenca te na thovel avri! Oda, ko kerel o spravodlišagos, hino spravodljivo, avke sar o Kristus hino spravodljivo. ⁸ Oda, ko kerel o bini, hino le bengestar, bo o beng kerel o bini ešebnovarestar. Vašoda pes sikada o Čhavo le Devleskro, hoj te musarel le bengeskre buča. ⁹ Sako, ko ulila le Devlestar, na kerel o bini, bo leskro semenos ačhel andre leste, a aňi našti kerel o bini, bo ulila le Devlestar. ¹⁰ Pal oda šaj džanen, ko hin le Devleskre čhave a ko le bengeskre čhave: Oda, ko na kerel o spravodlišagos, nane le Devlestar – aňi oda, ko na kamel peskre phrales.

Te kamas jekh avres

¹¹ Bo kada hin oda, so šundān ešebnovarestar, hoj te kamas jekh avres. ¹² Na avke sar o Kain, savo sas le nalačhestar a murdarda peskre phrales le Abel. A soske les murdarda? Bo le Kainoskre skutki sas nalače a leskre phraleskre sas lače. ¹³ Ma čudalinen tumen, phralale mire, te tumen o svetos našti avri ačhel. ¹⁴ Amen džanas, hoj pregelam andral o meriben andro dživipen, bo kamas le phralen. Oda, ko na kamel le phrales, ačhel andro meriben. ¹⁵ Sako, ko našti avri ačhel peskre phrales, hino vrahos a džanen, hoj andre nisavo vrahos na ačhel o večno dživipen.

¹⁶ Pal oda prindžardam le Devleskro kamiben, hoj ov diňa peskro dživipen vaš amenge. Avke the amen mušinas te del peskro dživipen vaš o phrala. ¹⁷ Te vareko hino barvalo andre kada svetos a dikhel, hoj le phraleske vareso kampil, a phandel angle leste peskro jilo, sar šaj ačhel le Devleskro kamiben andre leste? ¹⁸ Mire čhavorale, te na kamas ča le lavenca the la čhibaha, ale le skutkenca the le čačipnaha.

¹⁹ Pal oda džanaha, hoj sam andral o čačipen a ela amen anglo Del o smirom andro jilo, ²⁰ bo te amen o jilo obviňinel, o Del hino bareder sar amaro jilo a džanel savoro. ²¹ Phralale, te amen o jilo na obviňinel, šaj džas anglo Del bi e dar. ²² A chudas lestar savoro, so mangas, bo dolikeras leskre prikazaňja a keras oda, so leske hin pre dzeka. ²³ Kada hin leskro prikazaňje, hoj te pačas andro nav leskre Čhaskro, andro Ježiš Kristus, a hoj te kamas jekh avres, avke sar amenge prikazinda. ²⁴ Oda, ko dolikerel leskre prikazaňja, ačhel andro Del a o Del andre leste. A pal kada džanas, hoj ačhel andre amende, pal o Duchos, saves amenge diňa.

4

Te na pačas dojekhe duchoske

¹ Phralale mire, ma pačan dojekhe duchoske. Rozsudzinen le duchen, či hine le Devlestar, bo but falošna proroka avle andro svetos. ² Pal kada prindžarena le Devleskre Duchos: Dojekh duchos, savo viznavinel, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos, hino le Devlestar. ³ A dojekh duchos, savo na viznavinel, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos, nane le Devlestar. Oda hin oda duchos le antikristoskro, pal savo šundān, hoj avela, a akana imar hino andro svetos.

⁴ Čhavorale, tumen san le Devlestar a zviťazindān upral lende, bo oda, ko hin andre tumende, hino bareder sar oda, ko hin andro svetos. ⁵ On hine andral o svetos, vašoda vakeren avke sar o svetos a o svetos len šunel. ⁶ Amen sam le Devlestar a oda, ko prindžarel le Devles, šunel amen, ale oda, ko nane le Devlestar, na šunel amen. Pal oda prindžaras le čačipnaskre Duchos the le klamišagoskre duchos.

O Del hin o kamiben

⁷ Phralale mire, kamas jekh avres, bo o kamiben hin le Devlestar. Sako, ko kamel, ulila le Devlestar a prindžarel le Devles. ⁸ Oda, ko na kamel, na prindžarel le Devles, bo o Del hin o kamiben. ⁹ Le Devleskro kamiben ke amende pes sikada avke, hoj o

Del bičhađa peskre jekhore Čhas pro svetos, hoj prekal leste amen te avel o dživipen. ¹⁰ O kamiben hin andre kada, hoj na amen kamahas le Devles, ale hoj ov kamelas amen a bičhađa peskre Čhas, hoj prekal leskri obeta pes amenge te odmukel o bini. ¹¹ Phralale mire, te amen o Del avke kamelas, the amen mušinas te kamel jekh avres. ¹² Le Devles šoha ňiko na dikhľa, ale te kamas jekh avres, o Del ačhel andre amende a leskro kamiben hin dokerdo andre amende.

¹³ Pal oda džanas, hoj ačas andre leste a ov andre amende, hoj amen diňa peskre Duchostar. ¹⁴ Amen dikhľam a svedčinas, hoj o Dad bičhađa le Čhas sar Spasiteľis le svetoske. ¹⁵ Te vareko viznavinel, hoj o Ježiš hin o Čhavo le Devleskro, o Del ačhel andre leste a ov andro Del. ¹⁶ Amen pačandľam a prindžardam o kamiben, so hin le Devles ke amende.

O Del hin o kamiben a oda, ko ačhel andro kamiben, ačhel andro Del a o Del andre leste. ¹⁷ Kavke hin o kamiben dokerdo andre amende, hoj te avas bi e dar pro sudno džives. Bo ajso sar ov hino, ajse sam the amen andre kada svetos. ¹⁸ Andro kamiben nane dar, bo o kamiben, so hino dokonalo, tradel avri e dar. Ko pes daral, daral pes le trestostar, vašoda nane dokonalo andro kamiben.

¹⁹ Amen les kamas, bo ov amen ešebno kamelas. ²⁰ Te vareko phenel: „Kamav le Devles,“ ale peskre phrales našti avri ačhel, hino klamaris. Bo te o manuš na kamel peskre phrales, saves dikhľa, sar šaj kamel le Devles, saves na dikhľa? ²¹ A kada prikazaŋje amen hin le Kristostar: Oda, ko kamel le Devles, mušinel te kamel the peskre phrales.

5

O pačaben zvíťazinel upral o svetos

¹ Sako, ko pačal, hoj o Ježiš hino o Kristus, uliľa le Devlestar; a sako, ko kamel le Dades, kamel the oles, ko lestar uliľa. ² Akor džanas, hoj kamas le Devleskre čhaven, sar kamas le Devles a dolikeras leskre prikazaŋja. ³ Bo o kamiben ko Del hin andre oda, hoj dolikeras leskre prikazaŋja. A leskre prikazaŋja nane phare. ⁴ Bo savoro, so uliľa le Devlestar, zvíťazinel upral o svetos. A oda, so zvíťazinda upral o svetos, hin amaro pačaben. ⁵ A ko aver zvíťazinel upral o svetos, te na oda, ko pačal, hoj o Ježiš hino o Čhavo le Devleskro?

O svedectvos pal o Čhavo

⁶ O Ježiš Kristus hin oda, ko avľa prekal o paŋi the prekal o rat. Na avľa ča le paŋeha, ale le paŋeha the le rateha. A o Duchos hin oda, ko oda dosvedčinel, bo o Duchos hin o čačipen. ⁷ Bo trin hine, so svedčinen [pro ňebos: o Dad, o Čhavo the o Sveto Duchos. A on trin hine jekh. ⁸ A trin hine, so svedčinen pre phuv:] o Duchos, o paŋi the o rat. A on trin hine jekh andre oda. ⁹ Te prilas o svedectvos le manušengro, o svedectvos le Devleskro hino bareder. Le Devleskro svedectvos hin oda, so phenda pal peskro Čhavo. ¹⁰ Oda, ko pačal andro Čhavo le Devleskro, oles hin o svedectvos andre peste. Oda, ko na pačal le Devleske, oda lestar kerďa klamaris, bo na pačandľa ole svedectvoske, so phenda o Del pal peskro Čhavo. ¹¹ A kada hin oda svedectvos, hoj amen o Del diňa večno dživipen, a oda dživipen hin andre leskro Čhavo. ¹² Oda, kas hin o Čhavo, oles hin o dživipen; a kas nane o Čhavo le Devleskro, oles nane o dživipen.

Pal o večno dživipen

¹³ Kada pisindom tumenge, so pačan andro nav le Devleskre Čhaskro, hoj te džanen, hoj tumen hin o večno dživipen. ¹⁴ A kada hin amari istota paš o Del, hoj sar

mangas vareso pal leskri voľa, ov amen šunel. ¹⁵ A te džanas, hoj amen šunel avri andre savoreste, so mangas, akor džanas, hoj imar chudňam oda, so lestar mangľam.

¹⁶ Te vareko dikľahas peskre phrales, hoj kerel binos, so na ľidźal pro meriben, mi mangel vaš leske a o Del les dela dživipen – ale ča te na kerďa binos pro meriben. Te vareko kerďa ajso binos, so ľidźal pro meriben, na phenav, hoj pes te mangel vaš ajso manuš. ¹⁷ Dojekh nalačhipen hin binos, ale hin the binos, so na ľidźal pro meriben.

¹⁸ Džanas, hoj ňiko, ko uliľa le Devlestar, na kerel o bini, bo Oda, ko uliľa le Devlestar, les chraňinel a o nalačo pes lestar na chudel. ¹⁹ Amen džanas, hoj sam o čhave le Devleskre a calo svetos hin andre zor le bengeskri. ²⁰ A džanas, hoj o Čhavo le Devleskro amen avľa te del godi, hoj te prindźaras le čače Devles. A amen sam andro čačo Del, andre leskro Čhavo Ježiš Kristus. Ov hino o čačo Del the o večno dživipen.

²¹ Čhavorale, chraňinen tumen le falošne devlendar.

Dujto lil le Janoskro

O pozdravos

¹ Me o phureder pisinav la Raňake, so hiňi avrikidňi le Devlestar, the lakre čhavage, saven čačes kamav, a na ča me korkoro, ale the savore, so prindžarde o čačipen, ² bo o čačipen ačhel andre amende a ela amenca pro furt.

³ E milost, o lačhejileskeriben the o smirom le Devlestar le Dadestar the le Ježišostar Kristostar, le Dadeskre Čhastar, ela amenca andro čačipen the andro kamiben.

O kamiben the o čačipen

⁴ Igen radisalilom, hoj arakhlom varesave tire čhaven te phirel andro čačipen avke, sar chudňam o prikazaňje le Dadestar. ⁵ Akana, Raňije, na pisinav tuke nevo prikazaňje, ale oda, so amen sas ešebnovarestar. Mangav tut, hoj te kamas jekh avren. ⁶ A o kamiben hin kada: te phirel andre leskre prikazaňja. A kada hin oda prikazaňje, so šundán ešebnovarestar, hoj te dživas andro kamiben.

⁷ Bo andro svetos avle but klamara, save na viznavinen, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos. Dojekh kajso manuš hino klamaris the o antikrist. ⁸ Den pre tumende pozoris, hoj te na našaven oda, pre soste kerenas buči, ale hoj te chuden calo počiniben. ⁹ Sakones, ko džal dureder a na ačhel andro sikaviben le Kristoskro, nane o Del. Ale oles, ko ačhel andro sikaviben le Kristoskro, hin the o Dad the o Čhavo. ¹⁰ Te vareko avel ke tumende a na anel kada sikaviben, ma prilen les andro kher, aňi les ma pozdravinen. ¹¹ Bo oda, ko les pozdravinel, hino leha jekhetane andre leskre nalačhe skutki.

O posledna lava

¹² Hin man but so tumenge te pisinel, ale na kamav oda te kerel pro papiris la tintaha. Bo pačav, hoj avava ke tumende a vakeraha jekh avreha, a avke ela amaro radišagos pherdo.

¹³ Pozdravinen tut o čhave tira pheňakre, savi hiňi avrikidňi le Devlestar.

Trito lil le Janoskro

O pozdravos

¹ Me o phureder pisinav le lače phraleske, le Gajoske, saves kamav andro čaćipen.

² Miro lačo Gajona, modlinav man, hoj tuke te avel mištes andre savoreste a hoj te aves sasto, avke sar hin mištes tira dušake. ³ Bo igen radisalilom, sar avenas o phrala a vakerenas, hoj sal verno le čaćipnaske a džives andro čaćipen. ⁴ Nane man bareder radišagos sar oda, hoj šunav, hoj mire čhavore dživen andro čaćipen.

Ašarel le Gajos

⁵ Phrala miro lačo, sal igen verno andre oda, so keres le phralenge, so tuke hine cudza. ⁶ On phende la khangerake o svedectvos pal tiro kamiben. A mištes keres, sar len des oda, so lenge kempel pro drom, bo avke oda kamel o Del. ⁷ Se anglo nav le Kristoskro pes dine pro drom a na lenas nič le napačabnaskre manušendar. ⁸ Amenge kempel kajse phralen te prilel, bo avke keras jekhetane e buči prekal o čaćipen.

O Diotrefes the o Demetrios

⁹ Pisindom imar la khangerake, ale o Diotrefes, savo pes rado thovel anglal maškar lende, amen na prilel. ¹⁰ Vašoda sar avava, anava avri ola skutki, so kerel, hoj pal amende vakerel o nalače lava. A aňi oda leske nane dos, ale mek korkoro na prilel le phralen. A olenge, ko len kamlehas te prilel, na domukel a čhivel len avri andral e khangeri.

¹¹ Phrala miro, ma liker tut pal o nalačo, ale pal o lačo. Oda, ko kerel o lačo, hin le Devlestar, ale ko kerel o nalačo, na dikhla le Devles. ¹² Sako vakerel mištes pal o Demetrios the o čaćipen korkoro vakerel pal leste mištes. A the amen svedčinas a tu džanes, hoj amare lava hine čaćipnaskre.

¹³ Ulahas man tuke but so te phenel, ale na kamav tuke te pisinel andro lil. ¹⁴ Ale pačav, hoj tut sig dikhava a vakeraha jekh avreha.

¹⁵ Smirom tuke! O phrala tuke bičhaven pozdravi. Pozdravin mandar dojekhe phrales.

O lil le Judaskro

O pozdravos

¹ Me o Juda, le Ježišoskro sluhas the le Jakoboskro phral, pisinav tumenge, so san vičimen avri, saven o Del o Dad kamel a chrañinel prekal o Ježiš Kristus.

² E milost, o smirom the o kamiben mi rozbaron maškar tumende.

Pal o falošna učitel'a

³ Phralale mire, igen tumenge kamavas te pisinel pal amaro spaseñje, so amen hin jekhetane, ale akana tumenge mušnav te pisinel a te dovakerel, hoj tumen te maren vaš o pačaben, so sas dino le Devleskre manušenge jekhvar a pro furt. ⁴ Bo varesave manuša pes počoral ispidle andre maškar tumende, savengro sudos hin pisimen imar čirla anglal. Ola manuša hine bijedevleskre a čerinen e milost amare Devleskri vaš o nažužipena a zaprinen amare jekhe vladcas the Rajes, le Ježiš Kristus.

⁵ Kamav tumenge te leperel, kajte oda imar savoro džanen, hoj o Raj ešeb zachrañinda leskre manušen andral e egiptsko phuv, ale palis murdarda olen, ko na pačandile. ⁶ A the le añjelen, so peske na dolikerde e autorita, savi lenge sas diñi, ale omukle peskro than, likerel andro kalipen andro večna puta, medik len na sudzinela andre oda Baro Džives. ⁷ Leperen tumenge the pre Sodoma the Gomora a the pro fori pašal lende, so kerenas ajso baro lubipen, hoj džalas o murš le muršeha, a vašoda sas marde la večna jagaha a hine pro priklados savorengje, hoj olestar te daran.

⁸ Avke hin the kale manušenca, save pes muken pro sune a meľaren andre peskre řela le binenca, na prilen upral peste o autoriti a namištes vakeren pro añjela andre slava. ⁹ Se mek añi o archañjelos o Michael, sar pes marelas le bengaha vaš o řelos le Mojžišoskro, pes na opovažinda leske namištes te phenel. Ča phenda: „O Raj tut mi mare!“ ¹⁰ Ale kala vakeren namištes pre savoreste, so na achalon; hine sar o dziva dživiri, save keren ča avke, sar pes šunen, no ipen vašoda ena zñičimen.

¹¹ Vigos lenge! Bo gele ajse dromeha sar o Kain. Vaš o love pes dine te cirdel andro diliñipen avke sar o Balaam. A mule avke sar o Korach, bo pes vzburinde sar the ov.

¹² Sar tumen zdžan jekhetane te chal, on hine sar o melale fleki; chan tumenca bi e ladž a starinen pes ča pal peste. O balvaja len lidžan avrether a hine sar o chmari bi o pañi; sar o stromi jesone, pre save nane ovocje: Duvar avrimule a avricirdle the le koreñenca. ¹³ Hine sar o dziva moroskre vlni, so anen avri peskro džungipen sar o peni. Ola manuša hine sar o našade čercheña a prekal lende hin pripravimen o nekkaleder kalipen pro furt.

¹⁴ Prorokinelas pal lende the o Enoch, o eftato murš pal o Adam, sar phenda: „Dikh, o Raj avela peskre svete añjelenca, so ena ezera-ezerenge, ¹⁵ hoj te odsudzinela te marel savore bijedevleskre manušen vaš savore bijedevleskre veci, so kerenas, the vaš savore džungale lava, so o binošna manuša pre leste phende.“ ¹⁶ Oda hin o dudroša, savenge nane nič pre dzeka a save dživen pal peskre žadosci. Lengre vušta vakeren bare zorale veci a le manušen lašaren ča vašoda, hoj lendar vareso te dochuden.

Te likerel pes andro kamiben le Devleskro

¹⁷ Ale tumen, mire lače phralale, ma bisteren pro lava, so tumenge anglal phende o apoštola, saven bičhada amaro Raj, o Ježiš Kristus. ¹⁸ On tumenge phenenas, hoj

andro posledna časi avena ajse manuša, so tumendar asana a dživena pal peskre binošna žadosci. ¹⁹ Oda hin ola, ko keren o rozdeležje; o telesna manuša bi o Duchos.

²⁰ Ale tumen, mire phralale, baron andre tumaro igen sveto pačaben a modlīnen tumen andro Sveto Duchos. ²¹ Likeren tumen andro kamiben le Devleskro, sar užaren pre milost, so tumen lidžala andro večno dživipen – e milost, so tumen dela amaro Raj o Ježiš Kristus.

²² Aven lačhejileskre ke ola džene, ko hine slaba andro pačaben, ²³ a avren zachrañinen a cirden avri andral e jag. Avrenge presikaven e milost daraha, ale mi džunglōl tumenge mek the lengre gada, so sas melarde andre le binenca.

E slava le Devleske

²⁴ O Del hino zoralo a pomožinela tumenge, hoj te na peren. Ov tumen šaj anel andre peskri slava bare radišagoha a bi e mel. ²⁵ Ča le jekhe Devleske, amare Spasiteliske, prekal amaro Raj Ježiš Kristus, mi džal e slava, o baripen, e zor the o rajipen anglal savore časi the akana a the pro furt.

Amen.

Le Janoskro Zjaveňje

O anglune lava

¹ Kada hin o zjaveňje le Ježišoskro Kristoskro, savo les diňa o Del, hoj te sikavel peskre sluhenge, so pes mušinela sig te ačhel. Ov bičhađa peskre aňjelos, hoj oda te del te džanel peskre sluhasko le Janoske. ² Ov dosvedčindā savoro, so dikhla – oda hin o lav le Devleskro the o svedectvos le Ježišoskro Kristoskro. ³ Bachtalo hin oda, ko genel, the ola, ko šunen o lava andral kada prorocivos a dolikeren oda, so hin andre pisimen, bo o časos hino pašes.

⁴ Me o Jan pozdravinav o ehta khangera, so hine andre Azija.

E milost the o smirom tumenge Olestar, ko hin, ko sas a ko avela, the ole ehta duchendar, save hine anglal leskro tronos, ⁵ the le Ježišostar Kristostar. Ov hino verno švedkos, ešebno olendar, ko sas uštade andral o meriben, a hino kralis upral savore krala pre phuv.

Leske, savo amen kamel a peskre rateha amen cindā avri amare binendar; ⁶ savo amendar kerđa kralen* the rašajen le Devleske peskre Dadeske, e slava the e zor pro furt! Amen.

⁷ Dikh, avel le chmarenca
a dikhela les dojekh jakh,
the ola, ko les predemade;
rovena upral leste savore nipi pre phuv.
Avke hin. Amen!

⁸ „Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno,“ phenel o Raj, o Del, „oda, ko hin, ko sas a ko avela, oda Nekzoraleder.“

O Jan dikhel le Kristus

⁹ Me o Jan, tumaro phral, oda, ko jekhetane tumenca likerel avri o pharipen, so amen hin vaš o krališagos le Ježišoskro Kristoskro, somas pro ostrovos Patmos vaš o lav le Devleskro the vaš o svedectvos pal o Ježiš. ¹⁰ Somas andro Duchos andro džives le Rajeskro a šundom pal mande zoralo hangos sar o hangos la trubakro, ¹¹ savo phenda: „Oda, so dikhes, pisin andro zvitkos a bičhav le ehta zborenge [save hine andre Azija]: Andro Efezus, andre Smirna, andro Pergamos, andre Tiatira, andro Sardis, andre Filadelfia the andre Laodikea.“

¹² Visališom palal, hoj te dikhav oles, ko manca vakerelas. A sar visališom, dikhšom ehta somnakune svietniki ¹³ a maškar ola ehta svietniki dikhšom varekas, ko marelas pro čhavo le manuškro. Sas urdo andro džindarde gada dži o pindre a somnakuno pasos les sas prephandlo prekal e hruda. ¹⁴ Leskro šero the leskre bala sas igen parne – parne sar jiv – a leskre jakha sas sar o jagale plameňa. ¹⁵ A leskre pindre sas sar o blištaco trast rozlabardo andro bov a leskro hangos sas sar o hangos but paňengro. ¹⁶ Andro čačo vast les sas ehta čercheňa, andral leskro muj avelas avri ostro šabla, so čhinel pal soduj seri, a leskro muj sas sar o kham, so labol andre peskri zor.

¹⁷ Sar les dikhšom, pelom leske paš o pindre sar mulo. Ov pre ma thođa peskro čačo vast a phenda mange: „Ma dara tut! Me som o Ešebno the o Posledno. ¹⁸ Me

* **1:6** 1,6 E grecko čhib: o krališagos

som the o Džido – somas mulo, ale dikh, som džido pro furt. Amen. Mande hin o kleji le peklostar the le meribnastar.

¹⁹ Vašoda pisin andre savoro, so akana dikhľal: Oda, so hin akana, the oda, so pes pal kada ačhela. ²⁰ Ola eŋta čercheňa, so dikhľal andre miro čačo vast, the ola eŋta somnakune svietňiki oda hin o tajomstvo a sikavel pre kada: O eŋta čercheňa hin o aňjela le eŋta khangerengre a o eŋta svietňiki hin o eŋta khangera.“

2

La khangerake andro Efezus

¹ „Le aňjeloske andre khangeri Efezus pisin:

Kada phenel oda, savo likerel o eŋta čercheňa andre peskro čačo vast a phirel maškar ola eŋta somnakune svietňiki. ² Džanav tire skutki, pal tiri buči the pal tiri trpezlivost a the oda, hoj našti zlidžas le nalačhen. Skušindal olen, ko pal peste phenen, hoj hine apoštola, ale nane, a avľal pre oda, hoj hine klamara. ³ Likerdal avri, cerpindal but vaš miro nav a na slabisalľal. ⁴ Ale hin man pre tu oda, hoj omukľal tiro ešebno kamiben.

⁵ Ma bister pre oda, kaj salas a khatar peľal avri, visar tut ole binendar a ker oda, so ešeb kerehas. Ale te tut na visareha le binendar, avava pre tu a čhalavava tiro svietňikos pal leskro than. ⁶ Ale jekh veca keres mištes: Našti avri ačhes oda, so keren o Mikulašenci*, so the me našti avri ačhav.

⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko zviťazinela, dava te chal pal o stromos le dživipnaskro, so hin andro rajos le Devleskro.“

La khangerake andre Smirna

⁸ „Le aňjeloske andre khangeri Smirna pisin:

Kada phenel oda Ešebno the o Posledno, oda, ko sas mulo a obdžidľla. ⁹ Džanav tiro pharipen the tiro čoripen, ale sal barvalo. Džanav the pal ola, ko pal tu namištes vakeren a ko pal peste phenen, hoj hine Židi, ale nane a hine e sinagoga le satanoskri. ¹⁰ Ma dara tut olestar, so cerpineha! Dikh, o beng čhivela varesaven tumendar andre bertena, hoj te aven skušimen avri, a ela tumen pharipen deš džives. Av pačivalo dži o meriben a dava tut e koruna le dživipnaskri!

¹¹ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko zviťazinela, o dujto meriben na dukhavela.“

La khangerake andro Pergamos

¹² „Le aňjeloske andre khangeri Pergamos pisin:

Kada phenel oda, kas hin odi ostro šabl'a, so čhinel pal soduj seri. ¹³ Džanav, kaj bešes – ode, kaj hin o tronos le satanoskro. Ale likereres tut mire navestar a na preačhilal andre ma te pačal, aňi andre ola dživesa, sar svedčinelas o Antipas, miro pačivalo švedkos, saves murdarde andre tumaro foros, kaj bešel o satan.

¹⁴ Ale hin man pre tu sikra vareso: Hin tut ode ajse džene, save likereren o sikaviben le Balaamoskro. Bo ov sikavelas le Balak sar te lidžal le Izraeloskre čhaven pro bini, hoj te chan oda, so hin obetimen le modlengre a te keren o lubipen.

¹⁵ A the tut hin ajse džene, save likereren o sikaviben le Mikulašengro†. ¹⁶ Visar tut olestar! Bo sar na, avava pre tu sig a marava man lenca la šabl'aha andral miro muj.

* 2:6 2,6 Abo: o Nikolaiti † 2:15 2,15 Abo: le Nikolaitengro

¹⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko zviťazinela, dava andral e garuđi manna a dava les parno baroro, pre savo ela pisimen o nevo nav, so na džanel ņiko, ča oda, ko les chudel.“

La khangerake andre Tiatira

¹⁸ „Le aŋjeloske andre khangeri Tiatira pisin:

Kada phenel o Čhavo le Devleskro, saves hin o jakha sar o jagale plameňa the o pindre sar o blišťaco trast. ¹⁹ Džanav tire skutki, tiro kamiben, tiri buči, tiro pačivaliben the tiri trpezlivost'. Džanav the oda, hoj akana keres buter sar akor, sar andre ma pačandilal.

²⁰ Ale hin man pre tu oda, hoj na zaačhaves la džuvla Jezabel, savi phenel pal peste, hoj hiňi prorokiňa, a oleha, so oj sikavel, cirdel mire služobňiken te kerel lubipen a te chal oda, so hin obetimen le modlence. ²¹ Diňom la časos, hoj pes te visarel andral peskro lubipen, ale na kamel. ²² Dikh, me la čhivav pro hadžos, kaj cerpinela. A pre ola, ko laha keren o lubipen, domukava baro pharipen, te pes na visarena olesar, so keren. ²³ Lakre čhaven marava the le meribnaha a dodžanena pes savore khangeri, hoj me som oda, ko skuminel o jile the o gođa, a sakoneske tumendar počinava pal oda, so kerel.

²⁴ Ale tumenge oklence andre Tiatira, so tumen na likerem pal lakro nalačo sikaviben a so na siklilan oda, so aver džene vičinen ,o bare garuđipena le satanoskre', tumenge phenav, hoj pre tumende na thovav aver pharipen. ²⁵ Ča likerem mištes oda, so tumen hin, medik me na avava.

²⁶ Oles, ko zviťazinela a kerela miri voľa dži o koňec, dava zor upral o aver narodi – ²⁷ ‚Ov len lidžala la trastuňa pacaha a phagerela len pro kotora sar o nadobi čikatar' ²⁸ – avke sar the me priilom e zor mire Dadestar. A dava les the e tosaraskri čerčeň. ²⁹ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

3

La khangerake andro Sardis

¹ „Le aŋjeloske andre khangeri Sardis pisin:

Kada phenel oda, saves hin o efa duchi le Devleskre the o efa čerčeňa. Džanav tire skutki, hoj tut hin nav, hoj džives, ale sal mulo. ² Ušti upre! Zoraľar oda, so mek ačhila a so imar maj merel. Bo dikhav, hoj tire skutki mek nane dostatočna angle miro Del. ³ Ma bister pre oda, so priilal a šundal, doliker oda a visar tut le binendar! Dikh, hoj te na zasoves, bo avava pre tu sar o živaňis a aňi na džaneha, savi ora pre tu avava.

⁴ Ale hin tut the andro Sardis vajkeci manuša, save peske na meľarde andre o gada. On phirena manca andro parne gada, bo on peske oda zaslužinen. ⁵ Oda, ko zviťazinela, ela urdo andro parne gada a leskro nav na khosava avri andral e kňižka le dživipnaskri. A pridžanava man ke leste anglal miro Dad the anglal leskre aňjela. ⁶ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

La khangerake andre Filadelfia

⁷ „Le aŋjeloske andre khangeri Filadelfia pisin:

Kada phenel o Sveto, o Čačipnaskro, kaste hin e kleja le Davidoskri, oda, ko phundravel o vudar avke, hoj ņiko našti phandel a phandel avke, hoj ņiko našti phundravel: ⁸ Džanav tire skutki. Dikh, phundradom anglal tu o vudar a ņiko les

našti phandel. Bo kajte tut hin ča sikra zor, dolikeres miro lav a na zaprindal man. ⁹ Dikh, me kerava oda, hoj ola džene andral e satanoskri sinagoga – ola, ko pal peste phenen, hoj hine Židi, ale nane, bo klaminen – te aven a te bandon anglal tire pindre a te prindžaren, hoj me mange tut zakamlom. ¹⁰ Vašoda, hoj dolikerdal miro lav a likerdal avri, the me tut ochraňnava a lava tut avri ola oratar, sar avela o baro pharipen pre calo svetos, hoj te skušinel avri olen, ko bešen pre phuv.

¹¹ Avava sig! Liker oda, so tut hin, hoj tuke ňiko te na lel tiri koruna! ¹² Oles, ko zviťazinela, kerava sluposke andro chramos mire Devleske a imar šoha odarik na avela avri. Pisinava pre leste o nav mire Devleskro the o nav mire Devleskre foroskro, ole neve Jeruzalemoskro, so avel tele mire Devlestar andral o ňebos. Pisinava pre leste the miro nevo nav. ¹³ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

La khangerake andre Laodikea

¹⁴ „Le aňjeloske andre khangeri Laodikea pisin:

Kada phenel oda, ko pes vičinel Amen, oda pačivalo the čačipnaskro švedkos, oda, ko hino upral savoreste, so o Del stvorinda. ¹⁵ Džanav tire skutki, hoj na sal aňi šilalo aňi tato. Te ča ulalas šilalo abo tato! ¹⁶ Ale vaš oda, hoj sal letno a na sal aňi šilalo aňi tato, čungarava tut avri andral miro muj! ¹⁷ Bo phenes: ‚Som barvalo, barvalilom a na kampil mange ňikas,‘ ale tu na džanes, hoj sal čoro, pro roviben, biedno, koro the lango. ¹⁸ Dav tut godi: Cin tuke mandar o somnakaj prežušardo andre jag, hoj te barvalos. Cin tuke mandar the o parne gada, hoj tut te ures, hoj pes te na sikavel e ladž tire langipnaskri. A cin tuke mandar the e masca te makhel pro jakha, hoj te dikhes.

¹⁹ Me sakones, kas kamav, karhinav a zorales bararav avri. Vašoda av horlivo a visar tut le binendar! ²⁰ Dikh, me ačhav paš o vudar a durkinav. Te vareko šundahas miro hangos a phundradahas o vudar, džava andre ke leste a chava leha a ov manca.

²¹ Oleske, ko zviťazinela, dava te bešel manca pre miro tronos, avke sar the me zviťazindom a bešav mire Dadeha pre leskro tronos. ²² Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

4

O lašariben andro ňebos

¹ Palis dikhlom o phundrado vudar pro ňebos. A oda ešebno hangos, so šundom sar o hangos la trubakro, manca vakerelas a phenda: „Av kade upre a me tuke sikavava, so pes mušinela pal kada te ačhel.“ ² A takoj somas andro Duchos. Dikhlom tronos, so ačhelas andro ňebos, a pro tronos vareko bešelas. ³ Oda, ko bešelas pro tronos, dičholas avri sar o bar jaspis the sardis a pašal o tronos sas e duha, so dičholas avri sar smaragdos. ⁴ Pašal o tronos ačhenas bišuštar (24) troni a pro troni dikhlom te bešel bišuštar (24) phurederen. Sas urde andro parne gada a pro šere len sas o somnakune koruni. ⁵ Andral o tronos avenas avri o bleski, o hangi the o perumi. Anglo tronos labonas efta jagale lampi, so hin o efta duchi le Devleskre. ⁶ A anglo tronos sas ajso vareso sar cakluno moros, so dičholas avri sar krištalos.

A maškar o tronos the pašal o tronos sas štar džide bitostí, saven sas pherdo jakha anglunestar the palunestar. ⁷ Ešebno džidi bitost dičholas sar o levos; e dujto dičholas sar e gurunňori; la tritona bitost sas ajso muj sar le manušes; a štarto dičholas sar orlos, so lecinel. ⁸ Dojekha kale bitostendar sas po šov kridli a sas len pherdo jakha avrunestar the andrunestar. A rat-džives na preačhen te vičinel:

„Sveto, sveto, sveto hin o Raj,
o Nekzoraleder Del,
Oda, ko sas, ko hin a ko avela.“

⁹ A furt sar den o džide bitostí e slava, e pačiv the o palikeriben Oleske, ko bešel pro tronos a ko dživel pro furt, ¹⁰ o bišuštar (24) phureder peren anglal Oda, ko bešel pro tronos, a bandon anglal Oda, ko dživel pro furt. A čhiven peskre koruni anglo tronos a phenen:

¹¹ „Tu sal hodno, Rajeja, amaro Devla,
te lel e slava, e pačiv the e zor,
bo tu kerđal savore veci;
tira volatar sas stvorimen a hine.“

5

O Bakroro the o zvitkos

¹ Andro čačo vast Oleske, ko bešelas pro tronos, dikhlóm zvitkos, pre savo sas pisimen pal soduj seri a savo sas zapečatiimen le efta pečatenca. ² A dikhlóm jekhe zorale aňjelos te vakerele zorale hangoha: „Ko hino hodno te phundravel o zvitkos a te prephagel leskre pečate?“ ³ A ňiko pro ňebos, aňi pre phuv, aňi tel e phuv les našti phundrađa, aňi andre našti dikhla. ⁴ Me igen rovavas, hoj pes ňiko na arakhla hodno te phundravel o zvitkos a aňi andre te dikhel. ⁵ Jekh le phurederendar mange phenda: „Ma rov! Dikh, zviťazinda o Levos andral o kmeňos le Judaskro, o Koreňis le Davidoskro, hoj te phundravel o zvitkos the leskre efta pečate.“

⁶ A dikhlóm te ačhel le Bakrores maškar o tronos the maškar ola štar džide bitostí the maškar ola phuredera. O Bakroro dičholas avri sar murdardo a sas les efta rohi the efta jakha, so hine o efta duchi le Devleskre bičhade pre cali phuv. ⁷ Ov avla a ila o zvitkos andral o čačo vast Olestar, ko bešelas pro tronos. ⁸ Sar ila oda zvitkos, o štar džide bitostí the o bišuštar (24) phureder pele anglal o Bakroro. Sakones lendar sas jekh harfa the somnakuňi kuči pherdžardí le kadidloha, so hin o modlitbi le Devleskre manušengre. ⁹ Gilavenas nevi gili a phenenas:

„Hodno sal te lel o zvitkos
a te phundravel leskre pečate,
bo salas murdardo
a cindal avri tire rateha le manušen le Devleske,
andral savore kmeňi, čhiba,
nipi the narodi.“

¹⁰ Kerđal lendar kralen the rašajen amare Devleske
a on kralinena pre phuv.“

¹¹ Palis dikhlóm a šundóm o hangos le pherdo aňjelengro, save sas pašal o tronos, pašal o džide bitostí the pašal o bišuštar (24) phureder. Lengro počet sas milioni milionenge a ezera ezerenge. ¹² A on vičinenas zorale hangoha:

„Hodno hino o Bakroro, oda murdardo,
te prilel e moc, o barvalipen,
o godaveripen, e zor, e pačiv
e slava the o lašariben!“

¹³ A palis šundóm savoren, kas o Del stvorinda andro ňebos, pre phuv, tel e phuv the pro moros, a the savoren, so dživen andre lende, te vičinel:

„Oleske, ko bešel pro tronos, the le Bakroreske
e chvala, e pačiv, e slava the e zor pro furt!“

¹⁴ O štar džide bitostí phende: „Amen,“ a o bišuštar (24) phureder pele pre phuv a klaňinenas pes.

6

O pečate

¹ Dikhłom, sar phundrađa o Bakroro jekh le efa pečatendar a šundom jekha le džide bitostendar te vičinel perumoskre hangoha: „Av!“ ² Me dikhłom a ode sas jekh parno graj a oles, ko upre bešelas, sas jekh lukos. Sas leske diŋi e koruna. A geła sar viťaz, hoj te zviťazinel.

³ Sar phundrađa e dujto pečat, šundom, sar e dujto džidi bitost vičinel: „Av!“ ⁴ Aver graj avła avri, sas jagalo-lolo. A oleske, ko upre bešelas, sas diŋi zor te lel o smirom pal e phuv, hoj o manuša jekh avres te murdaren. A sas leske diŋi jekh bari šabla.

⁵ Sar phundrađa e trito pečat, šundom, sar e trito džidi bitost vičinel: „Av!“ Dikhłom a ode sas jekh kalo graj a oda, ko upre bešelas, likerelas andro vast e vaha.

⁶ A maškar ola štar džide bitosti šundom vareso sar hangos, so vičinelas: „Jepaš kilos zrnos vaš jekhedživeseskro počiŋiben* a kilos the jepaš jačmeŋis tiš vaš ajci, ale o olejos the e mol ma musar!“

⁷ Sar phundrađa e štarto pečat, šundom, sar e štarto džidi bitost vičinel: „Av!“

⁸ Dikhłom a ode sas jekh šivo graj a oda, ko upre bešelas, pes vičinelas o Meriben a o peklos† džalas jekhetane pal leste. Diŋa pes lenge e zor upral jekh štvrtina la phuvatar, hoj te murdaren la šablaha, la bokhaha, le meribnaskre nasvalibnaha the le dzive džvirenca pre phuv.

⁹ Sar phundrađa e pandžto pečat, dikhłom tel o oltaris o duši ole manušengre, save sas murdarde vaš o lav le Devleskro the vaš o svedectvos, so likerenas. ¹⁰ Vičinenas zorale hangoha a phenenas: „Ó, Nekzoraleder Rajaja, sveto the čačipnaskro, kana imar sudzineha a pomstineha tut le manušenge pre phuv vaš oda, hoj amen murdarde?“ ¹¹ Dojekheske lendar sas dine džindarde parne gada a sas lenge phendo, hoj mek sikra te odpočovinen, medik na ena murdarde the lengre phrala, save lenca služinenas, a save mušinen te avel murdarde avke sar on.

¹² Sar phundrađa e šovto pečat, dikhłom, hoj e phuv chudŋa igen te razisałol, o kham kałila andre a o čonoro sas calo sar rat. ¹³ A o ŋeboskre čerčeŋa perenas pre phuv, avke sar pal o figovŋikos peren tele o zelena figi, te pre leste phurdel e zorali balvaj a razinel leha. ¹⁴ O ŋebos pes scirdŋa andre sar zapačardo papiris a savore verchi the ostrovi pes čhalade pal peskre thana.

¹⁵ Akor pes o krała pre phuv, o vladara, o generala, o barvale, o zorale, o otroka the o slobodna garude andro jaskiŋi the andro skali le verchengre ¹⁶ a phenenas le verchenge the le skalenge: „Peren pre amende a zaučharen amen anglal Oda, ko bešel pro tronos, the anglal e chołi le Bakroreskri! ¹⁷ Bo avła oda baro džives lengra cholakro a ko šaj obačhel?“

7

O manuša andral o Izrael zapečatiŋen

¹ Palis dikhłom štare aŋjelen, sar ačhenas pro štar agora la phuvakre a chudenas la phuvakre balvaja, hoj te na phurdel e balvaj pre phuv, aŋi pro moros, aŋi pre ŋisavo stromos. ² A dikhłom avre aŋjelos, savo avelas upre pal o vichodos a saveste sas e pečat le džide Devleskri. Ov vičinelas zorale hangoha pro štar aŋjela, savenge sas dino, hoj te dukhaven e phuv the o moros, ³ a phendá lenge: „Ma dukhaven e phuv, aŋi o moros, aŋi o stromi, medik amen na daha e pečat pro čekata ole dženen, save služinen amare Devleske.“ ⁴ Šundom, keci džene sas zapečatiŋen: 144 000 džene andral savore kmeŋi andral o Izrael.

* 6:6 6,6 E grecko čhib: jekh denaris † 6:8 6,8 E grecko čhib: Hades

⁵ Andral o kmeňos le Judaskro dešuduj ezera (12 000) zapečafimen,
 andral o kmeňos le Rubenoskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Gadoskro dešuduj ezera,
⁶ andral o kmeňos le Ašeroskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Naftaliskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Menašeskro dešuduj ezera,
⁷ andral o kmeňos le Simeonoskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Leviskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Jisacharoskro dešuduj ezera,
⁸ andral o kmeňos le Zebulunoskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Jozefoskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Benjaminoskro dešuduj ezera zapečafimen.

Igen but manuša anglo tronos

⁹ Palis dikhlom a sas ode pherdo manuša, saven ňiko našti zrachelas, andral savore narodi, kmeňi, nipi the čhiba. Ola manuša ačhenas anglo tronos the anglo Bakroro, urde andro džindarde parne gada a sas len andro vasta o palmi. ¹⁰ Vičinenas zorale hangoha a phenenas:

„Amaro spaseŋje hin le Devlestar,
 savo bešel pro tronos, the le Bakrorestar!“

¹¹ Savore aňjela ačhenas pašal o tronos the pašal o phureder the pašal o štar džide bitostí. Pele pro muj anglo tronos a klaŋinenas pes le Devleske ¹² a phenenas:

„Amen!
 O lašariben, e slava,
 e godaveripen, o palikeriben, e pačiv,
 e moc the e zor amare Devleske pro furt!
 Amen!“

¹³ Jekh le phurederendar mandar phučla: „Ko hine kala džene, save hine urde andro džindarde parne gada? A khatar avle?“

¹⁴ Me leske odphendom: „Rajeja, tu džanes.“

A phenda mange: „Kala hine ola džene, save aven andral oda baro pharipen a rajbinde peskre gada a parňarde len andro rat le Bakroreskro.

¹⁵ Vašoda hine anglo tronos le Devleskro
 a služinen leske rat-džives andre leskro chramos.

A Oda, ko bešel pro tronos,
 dživela maškar lende a chraňinela len.

¹⁶ Imar na ena buter bokhale aňi smedna;
 imar len na labarela aňi o kham
 aňi ňisavo aver tačipen.

¹⁷ Bo o Bakroro, savo hino maškar o tronos,
 ela lengro pastjeris;

lidžala len paš o prameňis, khatar džal o džido paňi
 a o Del lenge khosela savore apsa pal o jakha.“

8

E eftato pečat

¹ Sar phundrađa o Bakroro e eftato pečat, sas pro ňebos čhit vaj pre jepaš ora.

² Dikhlom eŋta aňjelen, save ačhen anglo Del a sas lenge dine o eŋta trubi.

³ Avla jekh aver aňjelos a la somnakuňa kadidelňicaha ačhila paš o oltaris. Chudňa but kadidlos, hoj les te thovel le modlitbenca savore Devleskre manušengre pro somnakuno oltaris, so hin anglo tronos. ⁴ O thuv le kadidlostar avelas jekhetane

le Devleskre manušengre modlitbenca andral o vast le aņjeloskro upre anglo Del. ⁵ Palis ila o aņjelos o thuvalo čaroro, pherdžarda les la jagaha pal o oltaris a čida les pre phuv. A chudna te herminel, marenas o perumi the o bleski a e phuv razisaolas.

O trubi

⁶ Ola efa aņjela, saven sas o efa trubi, pes pripravinde te trubinel.

⁷ Ešebno aņjelos zatrubinda a chudna te del baro brišind le krupenca a e jag mišimen le rateha sas čido pre phuv. A zlabila jekh tretina la phuvatar, jekh tretina le stromendar the savori zeleno čar.

⁸ Dujto aņjelos zatrubinda a ajso vareso sar baro verchos, so labolas la jagaha, sas čido andro moros. A jekh tretina le morostar pes čerinda pro rat ⁹ a mula jekh tretina le moroskre džvireNDAR a jekh tretina le lođendar sas zničimen.

¹⁰ Trito aņjelos zatrubinda a andral o ņebos pela jekh bari čerčeň, so labolas sar e fakla a pela pre jekh tretina le paņendar the pro chaņiga. ¹¹ Odi čerčeň pes vičinel Palina. Jekh tretina le paņendar kirkila a but manuš a mule le paņendar, bo kirkile.

¹² Štarto aņjelos zatrubinda a sas zasjahņimen tretina le khamestar, tretina le čhonorestar the tretina le čerčeňendar avke, hoj tretina lendar kalila andre. Jekh tretina le dživesestar the la račatar sas bi o švetlos.

¹³ Palis dikhlom a šuđom jekhe orlos, sar lecinel upre a vičinel zorale hangoha: „Jaj, vigos, vigos, vigos olenge, ko bešen pre phuv, bo mek posledna trin aņjela mušinen te trubinel!“

9

¹ O pandžto aņjelos zatrubinda a dikhlom e čerčeň, savi pela andral o ņebos pre phuv a diņa pes lake e kleja andral e chaņig, andral e Bari chev. ² Odi čerčeň otkerda e chaņig, odi Bari chev, a andral odi chev avla avri ajso baro thuv, sar andral o baro bov. Ole thuvestar kalila andre o kham the o luftos. ³ Andral o thuv avle avri pre phuv o maľakre grajora a chudle ajso zor, sar hin le škorpijonen pre phuv. ⁴ A sas lenge phendo, hoj te na musaren e čar pre phuv, aņi o stromi, aņi nič, so hin zeleno, ale hoj te dukhaven ča le manušen, saven nane le Devleskri pečat pro čekat. ⁵ Na sas lenge domuklo, hoj len te murdaren, ale hoj len igen te dukhaven pandž čhon. Lengri dukh sas ajso bari sar le manušes, saves danderda o škorpijonos. ⁶ Andre ola dživesa o manuša rodena o meriben, ale na arakhena les. Igen peske mangena te merel, ale o meriben lendar denašela.

⁷ Ola maľakre grajora dičhonas avri sar ajse graja, so hine pripravimen te džal andro mariben. Pro šere len sas ajso vareso sar somnakune koruni a lengre muja sas ajse sar o muja le manušengre. ⁸ Lengre bala sas ajse sar o džuvlikane bala a lengre danda sas ajse sar o danda le levengre. ⁹ Sas pre lende urdo ajso vareso sar trastune pancjera a o hangos lengre kridlendar šuđolas avke, sar te o graja le verdanenca denašen pro mariben. ¹⁰ Sas len chvosti the žihadla sar le škorpijonen. A andro chvosti len sas zor te dukhavel le manušen pandž čhon. ¹¹ Lidžalas len o kralis, o aņjelos andral e Bari chev, so pes hebrejski vičinel Abaddon a grecki Apollion.

¹² Ešebno rana pregeľa. Dikh, pal kada avena mek duj aver rani!

¹³ O šovto aņjelos zatrubinda a pašal o štar agora le somnakune oltaristar, so hin anglo Del, šuđom o hangos, ¹⁴ so phenelas le šovtone aņjeloske la trubaha: „Muk avri ole štare aņjelen, save hine zaphandle andre paš o baro paņi Eufat!“ ¹⁵ A sas mukle avri ola štar aņjela, save sas pripravimen pre kadi ora, džives, čhon the berš, hoj te murdaren jekh tretina le manušendar. ¹⁶ O slugada pro graja sas duj šel milioni (200 000 000). Šuđom, keci ode sas.

¹⁷ Andro videŋje dikhlom le grajen the olen, ko upre bešenas a sas len jagale-lole pancjera, belava the šarge. O šere le grajengre sas sar o šere le levengre a andral o muj lenge avelas avri e jag, o thuv the e sira. ¹⁸ Kale trine ranendar, la jagatar, le thuvstar the la siratar, so avenas avri andral lengre muja, sas murdardi jekh tretina le manuendar. ¹⁹ Bo le grajengri zor hin andre lengre muja the andro chvosti. Lengre chvosti hine sar o sapa, so peskre šerenca dukhaven le manušen.

²⁰ No okla manuša, save na mule ole ranendar, pes mek aŋi akor na visarde peskre binendar aŋi le modlendar, so kerenas lengre vasta. Na preačhile pes te klaŋinel le demonenge aŋi le somnakune, rupune, medene, barune the kaštune modlengre, save na dikhen, na šunen a aŋi našti phiren. ²¹ Aŋi na preačhile te murdarel, te vražinel, te čarinel, te kerel o lubipen aŋi te čorel.

10

O aŋjelos le cikne zvitkoha

¹ Dikhlom avre zorale aŋjelos te avel tele andral o ŋebos. Ov sas urdo andre chmara, pro šero les sas e duha, leskro muj sas sar o kham a leskre pindre sas sar jagale slupi. ² Andro vast les sas phundrado cikno zvitkos. Le čače pindreha ačhelas pro moros a le balogneha pre phuv ³ a zvičinda zorale hangoha sar o levos. Sar zvičinda, o eŋta perumi prevakerde peskre hangenca. ⁴ Sar prevakerde o eŋta perumi, kamlom te pisinel, ale šundom andral o ŋebos o hangos, so mange phenda: „Ma phen avri oda, so vakerenas ola eŋta perumi, a ma pisin oda!“

⁵ O aŋjelos, saves dikhlom te ačhel pro moros the pre phuv, hazdŋa peskro čačo vast ko ŋebos ⁶ a iŋa vera andro nav le Devleskro, savo hino džido pro furt a stvorinda o ŋebos the oda, so andre hin, e phuv the oda, so upre hin, o moros the oda, so andre hin. A phenda: „Imar na ela časos! ⁷ Andre oda džives, sar o eftato aŋjelos trubanela, pes dokerela o garudo planos le Devleskro, avke sar oda vakerelas peskre sluhenge le prorokenge.“

⁸ Pale manca vakerelas oda hangos, so šundom andral o ŋebos, a phenda: „Dža a le o phundrado zvitkos, so hin andro vast le aŋjeloste, savo ačhel pro moros the pre phuv.“

⁹ Akor geŋom ko aŋjelos a phendom leske, hoj mange te del oda cikno zvitkos. A ov mange phenda: „Le, cha les. Kerela tuke andro per kirkiben, ale andro muj tuke ela gulo sar medos.“ ¹⁰ Iŋlom oda cikno zvitkos andral o vast le aŋjeloske a chaŋom les. A sas mange andro muj gulo sar medos, ale sar les preligindom, kirkila mange andro per. ¹¹ A sas mange phendo: „Mušines pale te prorokinel ko but manuša, narodi, čhiba the kraŋa.“

11

O duj švedki

¹ Sas mange dino kaštoro, ajso sar paca, a sas mange phendo: „Ušti a merin o chramos le Devleskro the o oltaris a rachin olen, ko pes andre klaŋinen. ² Ale e avruŋi chramoskri dvora muk avri, ma merin la, bo hiŋi diŋi le avre narodenge, a on uštarena pro sveto foros saranda the duj (42) čhon. ³ A me dava mire duje švedkenge te prorokinel 1 260 džives a ena urde andro gone.“ ⁴ Kada hin ola duj olivi the o duj svietniki, so ačhen anglo Del, anglo Raj la phuvakro. ⁵ Te len kamlahas vareko te dukhavel, avela lenge avri andral o muj e jag a zlabarela olen, ko pre lende džan. Avke te len kamlahas vareko te dukhavel, mušinel te merel. ⁶ Len hin zor te phandel andre o ŋebos, hoj te na del o brišind andre ola dživesa, sar on prorokinen. A hin len zor te čerinel o paŋi pro rat a te marel e phuv savore ranenca, kana ča on kamena.

⁷ Sar dovakerena peskro svedectvos, e šelma, so avel avri andral odi Bari chev, pes lenca marela, zviťazinela upral lende a murdarela len. ⁸ Lengre mule řela pařlona pre ulica andre oda baro foros, savo pes obrazne vićinel Sodoma the Egipt, kaj sas the lengro Raj ukriřimen. ⁹ But manuša andral savore kmeňi, nipi, ćhiba the narodi dikhena lengre mule řela trin the jepař dřives, ale na domukena te parunel lengre mule řela andro hrobos. ¹⁰ Ola, ko beřen pre phuv, radisařona upral lende, thovena baripen a jekh avreske bićhavena o dari, bo kala duj proroka trapinenas le manuřen pre phuv.

¹¹ Ale pal ola trin the jepař dřivesa o dřivipnaskro dichos le Devleskro avřa andre lende a uřtile upre pre peskre pindre. A pre ola dřene, save len dikhle, avřa bari dar. ¹² A andral o řebos řunde zoralo hangos, savo lengre phendā: „Aven kade upre!“ Avke gele upre andro řebos andre chmara a lengre řeprijařela oda dikhenas.

¹³ Andre odi ora chudňa e phuv igen te razisařol. Jekh đesařina le forostar peřa tele a eřta ezera (7 000) manuša mule. Okla dřene predarandile a dine e slava le Devleske pro řebos.

¹⁴ Dujto vigos pregeřa. Dikh, trito vigos avela maj!

E eftato truba

¹⁵ Eftato aňjelos zatrubindā a pro řebos řundila o zorale hangi, save phenenas: „O kraliřagos le svetoskro aćhila

o kraliřagos le Rajeskro the leskre Kristoskro

a eřa kraliř na veky vekov.“

¹⁶ O biřuřtar (24) phureder, save beřen anglo Del pre peskre troni, peře sako pre peskro muj a klaňinenas pes le Devleske. ¹⁷ Phenenas:

„Palikeras tuke, Rajeja, Nekzoraleder Devla, savo sal a savo salas!

Bo preiřal tiri bari zor

a chudňal te kralinel!

¹⁸ O narodi pes cholarde,

ale avřa tiri choli

the o ćsasos te řudzinel le mulen

a te odmeňinel tire sluhlen,

le proroken, le Devleskre manuřen

the olen, ko pes daran tire navestar,

le ciknen the le baren;

avřa o ćsasos, hoj te zňićines

olen, ko řićinen e phuv.“

¹⁹ Pal ada pes phundrađa o chramos le Devleskro andro řebos a dićholas e archa la zmluvakri. Avle o bleski, řundile o hlasi, demade o perumi, e phuv razisařolas a delas baro briřind le krupenca.

12

E đřuvřli the o drakos

¹ Pro řebos pes sikađa baro znameňje: Jekh đřuvřli sas urđi andro kham, o ćhonoro lake sas tel o pindre a pro řero la sas e koruna le deřuduje ćerćeňendar. ² Oj sas khabňi a vićinelas bara dukhatar, bo avřa lakro ćsasos te loćhol. ³ A sikađa pes the aver znameňje pro řebos: Dikh, baro lolo drakos, saves sas eřta řere the deř rohi a pro řere les sas eřta koruni. ⁴ A le chvostoha cirdňa pal peste tele jekh trefina le řeboskre ćerćeňendar a ćhida len pre phuv. O drakos pes thoda te aćhel angle đřuvřli, savi uřarelas te loćhol, hoj lake te chal le ćhavores takoj, sar loćhola. ⁵ Ulila lake ćhavoro, muřoro, savo lidřala savore naroden la trastaňa pacaha. A lakro

čhavoro sas ilo upre ko Del the ke leskro tronos. ⁶ E džuvli denašla pre pušta, kaj lake o Del pripravinda than, hoj pes pal late ode te starinen 1 260 džives.

⁷ Andro ņebos pes chudle te marel. O Michael peskre aňjelenca pes marelas le drakoha the leskre aňjelenca, ⁸ save na likerde avri a imar buter na sas prekal lende andro ņebos than. ⁹ A sas avričhido oda baro drakos, oda phuro sap, savo pes vičinel o beng the o satan. Ov, savo peskre klamišagenca odcirdel calo svetos, sas telečhido pre phuv a leskre aňjela leha.

¹⁰ A šundom te vakerel zoralo hangos andral o ņebos:

„Akana avla o spaseňje the e zor
the o krališagos amare Devleskro
the o rajipen leskre Kristoskro.

Bo sas telečhido o žalobcas amare phralengro,
oda, ko pre lende rat-džives žalinelas angle amaro Del.

¹¹ A on zviťazinde upral leste
anglo rat le Bakroreskro
the angle peskro svedectvos
a sas pripravimen te del peskro dživipen a te merel.

¹² Vašoda radisaľuv, ņebona,
savorenca, save andre tu dživen!

Ale vigos olenge, ko bešen pre phuv the andro moros,
bo avla tele ke tumende o beng bara cholaha,
bo džanel, hoj les hin frima časos.“

¹³ Sar dikhla o drakos, hoj hino čhido pre phuv, denašelas pal e džuvli, savake ulila oda muršoro. ¹⁴ Ale la džuvla sas dine duj bare orloskre kridli, hoj te lecinel pre pušta pre peskro than. Ode pes pal late starinena jekh časos, duj časi the jepaš časos, dur le sapestar. ¹⁵ O sap mukla andral peskro muj baro paňi pre džuvli, hoj la oda paňi te lel het. ¹⁶ Ale e phuv pomožinda la džuvlake, bo phundrađa peskro muj a nakhađa oda paňi, so mukla o drakos andral peskro muj. ¹⁷ O drakos cholisalila pre džuvli a geľa pes te marel lakre avre čhavenca, save šunen le Devleskre prikazaňja a likerem o svedectvos le Ježišoskro. ¹⁸ Palis o drakos zaačila pre poši paš o moros.

13

E šelma avel avri andral o moros

¹ Dikhľom te avel avri andral o moros la šelma. Sas la efa šere the deš rohi a pro rohi la sas deš koruni a pre dojekh šero la sas o nav, saveha pes ruhinelas le Devleske. ² E šelma, sava dikhľom, dičholas sar leopardos. Lakre pindre sas sar le medvedziskre a lakro piskos dičholas sar le levoskro. O drakos lake diňa peskri zor, peskro tronos the peskri bari moc. ³ A dikhľom, hoj jekhes lakre šerendar sas e meribnaskri rana, ale lakri meribnaskri rana sastila avri. Calí phuv pes čudalinelas a džalas pal e šelma. ⁴ Klaňinenas pes le drakoske, hoj diňa la šelma ajsi bari moc, a klaňinenas pes the la šelmake a phenenas: „Ko hin ajsi sar e šelma a ko pes laha šaj marel?“

⁵ La šelmake sas dino muj, hoj te vakerel igen pišna lava, savenca pes ruhinelas le Devleske, a chudňa moc pro saranda the duj (42) čhona. ⁶ Phundrađa peskro muj, hoj pes te ruhinel le Devleske, leskre naveske the ole thaneske, kaj o Del bešel, a the olenge, ko bešen andro ņebos. ⁷ Sas lake diňi e zor, hoj pes te marel le Devleskre manušenca a te zviťazinel, a chudňa e moc upral savore kmeňi, nipi, čhiba the narodi. ⁸ A savore manuša, so bešen pre phuv, pes klaňinena la šelmake – ola, kaskre nava nane pisimen andre kňižka le dživipnaskri, le Bakroreskri, savo sas murdardo, kanastar sas kerdo o svetos.

⁹ Kas hin kana, mi ŝunel!
¹⁰ Te muŝinel vareko te avel phandlo andre bertena,
 ela phandlo andre bertena.
 Te muŝinel vareko te avel murdardo la ŝablaha,
 ela murdardo la ŝablaha.
 Kade kampela le Devleskre manuŝenge zorales te likerel avri a te paĉal.

E ŝelma avel avri andral e phuv

¹¹ A dikhlom avra ŝelma, sar avelas avri andral e phuv. Sas la duj rohi sar le Bakrores, ale vakerelas sar o drakos. ¹² Oj kerelas savoro andre moc la eŝebna ŝelmakri angle lakre jakha a ispidelas zoraha pro manuŝa, save beŝen pre phuv, hoj pes savore te klaŝinen la eŝebna ŝelmake, savake saŝtĭla odi meribnaskri rana. ¹³ Kerelas bare zazraki, mek aŝ e jag andral o ŝebos avelas tele pre phuv anglo jakha le manuŝengre. ¹⁴ A cirdelas pal peste le manuŝen pre phuv le zazrakenca, so lake sas dine, hoj te kerel anglal e ŝelma. Rozkazinda le manuŝenge pre phuv, hoj te keren obrazis la ŝelmake, savi sas zraŝimen la ŝablaha a obdŝidĭla. ¹⁵ Sas lake diŝi e zor, hoj te del duchos* andro obrazis la ŝelmakro, hoj oda obrazis te vakerel a te kerel, hoj te aven murdarde savore, ko na bandona anglo obrazis la ŝelmakro. ¹⁶ Kerelas oda, hoj savore – o cikne the o bare, o barvale the o ĉore, o slobodna the o sluhi – te chuden o znakos pre peskro ĉaĉo vast abo pre peskro ĉekat, ¹⁷ hoj ŝiko aŝi te na cinel, aŝi te na bikenel, ĉa oda, kas hin o znakos, so hin o nav la ŝelmakro abo o ĉislos lakre naveskro.

¹⁸ Andre kada hin o godaveripen: Kas hin godĭ, mi zrachinel o ĉislos la ŝelmakro, bo oda hin o ĉislos le manuŝeskro. A leskro ĉislos hin 666.

14

O Bakroro the leskre manuŝa

¹ Palis dikhlom, hoj o Bakroro aĉhelas pro verchos Sion a leha 144 000 manuŝa, saven hin pisimen pro ĉekat leskro nav the o nav leskre Dadeskro. ² Ŝundom o hangos andral o ŝebos sar o hangos but paŝengro, sar o hangos le zorale perumoskro. Oda hangos, so ŝundom, sas ajso, sar kana o lavutara baŝaven pre peskre harfi. ³ A gilavenas nevi gili anglo tronos, anglo ŝtar dŝide bitoŝti the anglo phureder. ŝiko naŝti sikliĭla odi gili, ĉa ola 144 000 manuŝa, saven peske o Del pal e phuv cinda avri. ⁴ Oda hine ola, ko pes na melarde andre le dŝuvlenca, bo hine paĉivale, a save dŝan pal o Bakroro vŝadzik, kaj dŝal. On sas avricinde maŝkar o manuŝa sar oda eŝebno daros le Devleske the le Bakroreske. ⁵ Andre lengro muj na sas arakhlo ŝisavo klamiŝagos; on hine bi e ŝkvrna.

O trin aŝjela

⁶ Palis dikhlom maŝkar o ŝebos te lecinel avre aŝjelos. Les sas o veĉno evaŝjelium, hoj les te vakerel olenge, ko beŝen pre phuv, savore narodenge, kmeŝenge, ĉhibenge the nipenge. ⁷ A phenelas zorale hangoha: „Daran tumen le Devlestar a den leske e slava, bo avla leskri ora, hoj te sudzinel! Klaŝinen tumen Oleske, ko kerda o ŝebos, e phuv, o moros the o prameŝa le paŝengre!“

⁸ Pal leste avelas dujto aŝjelos a phenelas: „Peĭa, peĭa tele oda baro Babilon, so maĉarelas savore naroden la molaha peskra lubikaŝa ŝadoscaha!“

⁹ Pal lende avelas trito aŝjelos a phenelas zorale hangoha: „Te pes vareko klaŝinela la ŝelmake the lakre obraziske a prilela o znakos pre peskro ĉekat abo pre peskro vast, ¹⁰ the ov pijela andral le Devleskri cholĭ e zorali mol, so hiŝi ĉhidi andre kuĉi leskra cholakri. A cerpinela andre jag the andre sira anglo sveta aŝjela the anglo

* 13:15 13,15 Abo: dichos

Bakroro. ¹¹ O thuv lengre cerpišagostar avela upre pro furt. A na ela smirom aŋi dživese aŋi rači olen, ko pes klaŋinen la šelmake the lakre obraziske, a aŋi olen, ko prilena o znakov lakre naveskro.“ ¹² Kade kampela zorales te likerel avri le Devleskre manuŋenge, save dolikeren o prikazaŋja le Devleskre a hine verna le Ježišoske.

¹³ Palis andral o ŋebos šundom o hangos, so mange phenelas: „Pisin! Bachtale hine o mule, save akanastar meren andro Raj.“

„He,“ phenel o Duchos, „odpočovinena peskre bučendar, bo lengre skutki džan lenca.“

E bari žatva pre phuv

¹⁴ Dikhłom parŋi chmara a dikh, upre bešelass vareko sar o Čhavo le Manušeskro. Pro šero les sas e somnakuŋi koruna a andre peskro vast ostro kosakos. ¹⁵ Aver aŋjelos avla avri andral o chramos a vičinelas zorale hangoha pre oda, ko bešel pre chmara: „Le tiro kosakos a skide upre o ulipen, bo imar avla o časos pre žatva a dobarila oda, so kempel te skidel pal e phuv.“ ¹⁶ Oda, ko bešelass pre chmara, chudŋa te košinel e phuv a o ulipen sas skidlo upre.

¹⁷ Pale aver aŋjelos avla avri andral o chramos, so hin andro ŋebos, a the les sas ostro kosakos. ¹⁸ A mek the aver aŋjelos avla le oltaristar. Les sas zor upral e jag a vičinda zorale hangoha pre oda, kas sas ostro kosakos: „Le tiro kosakos a obkide o hroznos andral e viŋica pal e phuv, bo lakro hroznos imar dobarila.“ ¹⁹ O aŋjelos čhida peskro kosakos pre phuv, obkidŋa e viŋica a lakro hroznos čhida andro baro lisos le Devleskra chołakro. ²⁰ A o hroznos pes pučinelas andro lisos avri le forostar a andral o lisos čułalas avri o rat. O rat džalass prudoha dur pro trin šel (300) kilometri a sas dži o zubadla le grajengre.

15

O eŋta aŋjela le posledne ranenca

¹ A dikhłom aver znameŋje pro ŋebos, baro the igen čudno: eŋta aŋjelen le eŋta posledne ranenca, bo lenca pes dokerela e chołi le Devleskri. ² Dikhłom ajsos vareso sar cakluno moros mišimen la jagaha. Dikhłom the olen, ko zviťazinde upral e šelma, upral lakro obrazis the upral o čislos lakre naveskro, hoj ačhenas pro cakluno moros. A sas len o harfi, so len diŋa o Del. ³ A gilavenas e gili le Mojžišoskri, savo služinelas le Devleske, the e gili le Bakroreskri:

„Baro a igen šukar hino oda, so tu keres,

Rajeja, Nekzoraleder Devla!

Spravodliva a čačipnaskre hine tire droma,

ó, Kralina le narodengro!

⁴ Ko pes tutar na darandilahas, ó, Rajeja,

a na lašardahas tiro nav?

Bo ča tu jekh sal Sveto!

Savore narodi avena a klaŋinena pes anglal tu,

bo pes sikade tire spravodliva sudi.“

⁵ Palis dikhłom, sar pes phundrađa o chramos andro ŋebos, o Svetostankos.

⁶ Andral o chramos avle avri eŋta aŋjela, saven sas o eŋta rani. Sas urde andro igen parne gada a sas prephandle le somnakune pasenca prekal e hruda. ⁷ A jekh le štare džide bitostendar diŋa le eŋta aŋjelenge o eŋta somnakune kuča, pherde le Devleskra chołaha, savo hino džido pro furt. ⁸ O chramos pes naplŋinda le thuveha, savo avelas le Devleskra slavatar the zoratar. Ňiko našti geła andro chramos, medik na sas dokerde o eŋta rani le eŋta aŋjelenge.

16

O eŋta kuča le Devleskra cholakre

¹ Šundom andral o ŋebos zoralo hangos, so phenelas le eŋta aŋjelenge: „Džan a čhiven avri pre phuv le Devleskri choli, so hin andre ola eŋta kuča!“

² Avke odgeła o ešebno a čhida avri pre phuv oda, so les sas andre peskri kuči. A čhide pes avri o džungale the dukhade vredi pro manuša, saven sas o znakos la šelmakro, the pre ola, ko pes klaŋinenas lakre obraziske.

³ Dujto aŋjelos čhida avri peskri kuči pro moros a o paŋi andro moros pes čerinda pro rat, so dičholas sar o rat le mule manušestar, a muła savoro, so dživelas andro moros.

⁴ Trito aŋjelos čhida avri peskri kuči pro paňa the pro prameňa a čerinde pes pro rat. ⁵ A šundom, sar o aŋjelos, saves sar zor upral o paňa, phenel:

„Čačipnaskro sal, ó, Rajeja,
tu, ko sal a ko salas, oda Sveto,
hoj oda avke rozsudzindal,

⁶ bo on čhivenas avri
o rat tire svete manušengro the tire prorokengro.

Diňal lenge te pijel o rat,
zaslužinde peske oda!“

⁷ Šundom, sar o oltaris vičinelas:

„He, Rajeja, Nekzoraleder Devla,
čačipnaskre the spravodliva hine tire sudi!“

⁸ A štarto aŋjelos čhida avri peskri kuči pro kham a sas le khameske dino, hoj te labarel le manušen la jagaha. ⁹ A zlabile o manuša ole bare tačipnastar a košenas le Devleskro nav, saves hin zor upral ola rani, ale na visarde pes le binendar, hoj leske te den e slava.

¹⁰ Pandžto aŋjelos čhida avri peskri kuči pro tronos la šelmakro a lakro krališagos kalila andre. A dukhatar peske danderenas o čhiba ¹¹ a košenas le Devles pro ŋebos, vaš peskre dukha the vredi, ale na visarde pes peskre skutkendar.

¹² Šovto aŋjelos čhida avri peskri kuči pro baro paŋi Euftrat a šučila avri leskro paŋi, hoj pes te pripravinel o drom le kralenge andral o vichodos. ¹³ Dikhłom, sar aven avri trin nažuže duchi, save dičhonas sar žabi, andral o muj le drakoske, andral o muj la šelmakro the andral o muj le falošne prorokoske. ¹⁴ Oda hine o duchi le demonengre, save keren o zazraki. On hine ola, ko džan avri ko kraľa pal calo svetos, hoj len te skiden upre pro mariben andre oda baro Džives le Nekzoraledere Devleskro.

¹⁵ „Dikh, avava avke sar o živaŋis, hoj aŋi na džaneha kana! Bachtalo hino oda, ko na zasovel a ačhel urdo andro gada, hoj te na phirel lango a te na dikhen leskri ladž.“

¹⁶ A ola nalačhe duchi len skidle upre pro than, so pes hebrejski vičinel Harmagedon*.

¹⁷ Eftato aŋjelos čhida avri peskri kuči pro luftos a le tronostar andro ŋeboskro chramos avla avri zoralo hangos a phenda: „Imar hin dokerdo!“ ¹⁸ A chudle te marel o bleski, o hangi the o perumi a e phuv chudňa igen te razisalol. Avke zorales razisalila sar mek šoha, kanastar hino o manuš pre phuv. ¹⁹ Oda baro foros pes prečhinda pro trin kotora a o fori le narodengre pele. O Del na bisterda aŋi pre oda baro Babilon a diňa leske te pijel e mol andral peskri kuči, e mol peskra bara cholakri. ²⁰ A našlile savore ostrovi a aŋi o verchi imar na sas. ²¹ Pro manuša perenas andral o ŋebos igen bare krupi, sar bare bara†, a o manuša košenas le Devles vaš e rana le krupengri, bo

* 16:16 16,16 Abo: Har-Megido † 16:21 16,21 Abo: sar talentos – vaj 50 kili

odi rana sas igen bari.

17

E džuvli the e šelma

¹ Avla jekh ole eŋta aŋjelendar, saven sas ola eŋta kuča, prevakerđa manca a phenda: „Av, sikavava tuke sar odsudzinava ola bara lubňa, savi bešel pro but paňa.

² Laha kerenas o lubipen o phuvakre kraľa a ola, ko bešenas pre phuv, mačonas lakra lubikaňa molatar.“

³ A ligenda man andro duchos pre pušta. Dikhľom jekha džuvľa, savi bešelas pre lolı šelma. Pre odi šelma sas pherdo nava, so pes ruhinenas le Devleske a sas la eŋta šere the deš rohi. ⁴ E džuvli sas urđi andro fjalova the lole gada a sas avrišukalardi le somnakaha, le vzacne barenca the le perlenca. Andro vast la sas o somnakuno poharis, pherdo le džungipnaha the la melaha lakre lubipnastar. ⁵ Pro čekat la sas pisimen nav, so hin o garudipen:

O BARO BABILON,
E DAJ LE LUBŇENGRI
THE LE DŽUNGIPNASKRI PRE PHUV.

⁶ A dikhľom la džuvľa, savi sas mači le Devleskre manušengre ratestar the le Ježišoskre švedkengre ratestar.

Sar la dikhľom, igen man čudalınavas. ⁷ O aŋjelos mange phenda: „Soske tut čudalines? Me tuke phenava o garudipen la džuvľakro the la šelmakro, savi la lidžal a sava hin eŋta šere the deš rohi. ⁸ E šelma, sava dikhľal, sas, akana nane, ale avela avri andral e Bari chev a džala andre večno zahuba. Ola, ko bešen pre phuv a kaskre nava nane pisimen andre kňižka le dživipnaskri, kanastar sas kerdo o svetos, čudalınena pes, sar dikhena la šelma, hoj sas a akana nane, ale avela pale.

⁹ Pre kada kampil bari godi: O eŋta šere hin o eŋta verchi, pre save bešel e džuvli. A oda hin the o eŋta kraľa: ¹⁰ Pandž lendar sas murdarde, jekh hino a jekh mek na avla. Sar avela, mušinela te kralinel ča pro frima časos. ¹¹ E šelma, savi sas a nane, oj korkori hiňi o ochtoto kralis. Hiňi the ole eftendar a džal andre zahuba.

¹² O deš rohi, so dikhľal, hine deš kraľa, save mek na chudle o krališagos, ale chudena e moc te kralinel pre jekh ora jekhetane la šelmaha. ¹³ Len hin jekh gondolišagos a peskri zor the peskri moc dena la šelmake. ¹⁴ On pes marena le Bakroreha a o Bakroro upral lende zviťazinela, bo ov hino Raj le rajenge a o Kralis le kralenge. A leha ena the leskre vičimen, avrikidle the verna manuša.“

¹⁵ A o aŋjelos mange phenda: „Ola paňa, so dikhľal, upral save bešel odi lubňi, oda hin o manuša, o nipi, o narodi the o čhiba. ¹⁶ E šelma the o deš rohi, so dikhľal, našti avri ačhena ola džuvľa, savi kerel o lubipen. Čhivena la tele, mukena la langa, chana lakro mas a zlabarena andre jag. ¹⁷ Bo o Del lenge thođa andro jile, hoj te keren oda, so hin leskro planos, a jekhetane te den peskro krališagos la šelmake, medik pes na napľinena o lava le Devleskre. ¹⁸ Odi džuvli, sava dikhľal, hin oda baro foros, so kralinel upral savore kraľa pre phuv.“

18

O baro Babilon perel tele

¹ Paľis dikhľom te avel tele andral o ŋebos avre aŋjelos, saves sas bari zor. Leskra slavatar e phuv rozvidňisalıla. ² A vičinda zorale hangoha:

„Peľa, peľa tele o baro Babilon!

Ačhıla lestar kher prekal o demona,

o than prekal dojekh nažužo duchos,
 o than prekal dojekh nažužo the džungalo čiriklo,
 o than prekal dojekh nažužo the džungalo džviros,

³ bo savore narodi pijenas
 andral leskri zorali lubikaňi mol.
 O kraľa pre phuv leha kerenas o lubipen
 a ola, ko cinen the bikenen,
 barvalile leskre barikane barvalipnastar.“

⁴ Andral o ňebos šundom aver hangos, so phenelas:
 „Aven odarik avri, mire manušale,
 hoj te na keren leha o bini
 a te na chuden kotor leskre ranendar!

⁵ Bo leskre bini doavle dži ko ňebos
 a o Del peske leperda pre leskro nalačhipen.

⁶ Visaren lake pale avke, sar oj tumenge kerelas,
 den lake duvar ajci pal lakre skutki.

Andre oda poharis, andre savo oj čivkerelas,
 čhiven lake duvar ajci.

⁷ A keci pes lašarelas a lidžalas pes upre,
 ajci la den cerpišagos the pharipen,

bo andro jilo peske phenel:
 „Bešav mange sar e kralovna,

na som vdova
 a šoha na dikhava o pharipen.“

⁸ Vašoda andre jekh džives avena pre late o rani,
 o meriben, e žala the e bokh

a ela zlabardi la jagaha,
 bo zoralo hino o Raj, o Del, savo la odsudzinel.

⁹ O kraľa la phuvakre rovena pre late a hikinena upral late, sar dikhena lakro
 thuv, hoj labol. Bo laha kerenas o lubipen a kiňešnones dživenas andro barvalipen.

¹⁰ Ačhena dural, daratar lakre dukhendar a phenena:

„Jaj, vigos! Vigos tuke, ó, baro foros,
 zoralo foros Babilon,

bo andre jekh ora avla pre tu o sudos!“

¹¹ The ola, ko cinen the bikenen pre phuv, rovena a ena andre žala upral late, bo
 imar ňiko na cinela lengro tovaris: ¹² O somnakaj, o rup, o vzacna bara, o perli, o
 kmentos, o purpuros, o hodvabos, o šarlatos, o všelijaka voňava kašta, o všelijaka
 veci le slonoskre kokalostar, o vzacna kašta, o medos, o trast, o mramoris, ¹³ e škorica,
 o voňavo amonos, o timian, e mirha, o kadidlos, e mol, o olejos, o sano aro, o zrnos,
 o gurumňa, o bakre, o graja, o verdana, o otroka the o duši le manušengre.

¹⁴ Našlila tutar o ovocje, pal savo igen džalas tiri duša, a the savoro, so sas vzacno
 the blištaco, a imar šoha oda na arakhena!

¹⁵ Ola, ko cinen the bikenen kala veci a save lestar barvalile, ačhena dural daratar
 leskre dukhendar. Rovena, ena andre žala ¹⁶ a phenena:

„Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,
 so sas urdo andro šukar lole the fjalova pochtana

a sas učardo andre le somnakaha,
 le vzacne barenca the le perlenca!

¹⁷ Tel jekh ora sas zničimen kajso baro barvalipen!“

Ačhela dural dojekh kormidelňikos the sako, ko odarik predžal la lođaha, o
 namorňika the savore, save dživen le morostar, ¹⁸ a viskinena, sar dikhena o thuv, hoj

labol o foros. A phenena: ‚Savo foros sas ajsa sar kada baro foros?‘ ¹⁹ Čhivkerenas peske o prachos pro šere a rovibnaha the pharipnaha viskinenas:

‚Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,
andre savo savore, kas sas o lodí pro moros, barvalíle.
Bo tel jekh ora sas zŋiĉimen!‘

²⁰ Radisaŋon upral late, savore andro ŋebos!
Radisaŋon the tumen, manušale le Devleskre!
Radisaŋon, apoštolale the prorokale!

Bo o Del la odsudzindá vaš oda, so tumenca kerelas.“

²¹ A jekh zoralo aŋjelos hazdŋa igen baro bar, sar o bar andral o mlinos, čhídá les andro moros a phendá:

‚Avke zoraha ela telečhido o Babilon,
oda baro foros, a šoha pes imar na arakhela.

²² Imar šoha andre tu na šundóla
o bašaviben olengro, ko bašaven pro harfi, pro flauti the pro trubi,
aŋi o hangos avre lavutarengro.

Imar šoha pes andre tu na arakhela
ŋisavo majstros, savo kerel varesavi buči,
aŋi andre tu na šundóla o zvukos le mlinoskro.

²³ Šoha imar na labola andre tu
o švetloš la momelakro,
aŋi imar na šundóla andre tu
o hangos le terneskro the la terŋakro.

Ola manuša, save tutar cinenas the bikenenas,
sas bare manuša pre phuv;
savore narodi sas andre diliŋarde tire čarenca.

²⁴ A arakhlá pes andre late
o rat le prorokengro the le Devleskre svete manušengro
the savore olengro, ko sas murdarde pre phuv.“

19

¹ Palis šundom andro ŋebos vareso sar zoralo hangos igen but manušengro, sar viĉinenas:

‚Haleluja!
O spaseŋje, e slava the e zor
le Rajeske, amare Devleske!

² Bo laĉhe the čaĉipnaskre hin leskre sudi,
bo odsudzindá ola bara lubŋa,
savi musarelas e phuv peskre lubipnaha
a pomstindá pes lake vaš o rat peskre služobŋikengro.“

³ A viĉinde the dujtovar:
‚Haleluja!

O thuv latar avel upre na vekí vekov!“

⁴ O bišuštar (24) phureder the o štar džide bitostí pele a bandonas anglo Del, savo bešel pro tronos, a phende:

‚Amen. Haleluja!“

⁵ Andral o tronos avlá avri o hangos, so phendá:

‚Lašaren amare Devles,
savore leskre služobŋika,
tumen, so lestar daran,
o cikne the o bare!“

Le Bakroreskro bijav

⁶ Palis šundom vareso sar hangos but manušengro the but paňengro the zorale perumengro, savo vičinelas:

„Haleluja!

Bo chudňa te kralinel o Raj,
amaro Nekzoraleder Del!

⁷ Radisaľivas, khelas
a das leske e slava!

Bo avľa o bijav le Bakroreskro
a leskri terňi pes pripravinda

⁸ a diňa pes lake, hoj pes te urel
andro žuže, igen šukar, blišťaca gada.“

(Ola gada hine o čačipnaskre skutki le Devleskre manušengre.)

⁹ O aňjelos mange phenda: „Pisin: ‚Bachtale hine ola, ko hine vičimen pro bijav le Bakroreskro.‘ “ A mek mange phenda: „Kala hine o čačipnaskre lava le Devleskre.“

¹⁰ Me peľom paš leskre pindre, hoj te banduvav anglal leste. Ale ov mange phenda: „Ma ker ada! Me služinav le Devleske jekhetane tuha the le phralenca, save likerem o svedectvos le Ježišoskro. Anglo Del banduv! Bo olen, ko vakeren le Ježišoskro svedectvos, hin o prorocko duchos.“

Oda, ko bešel pro parno graj

¹¹ Dikhľom phundrado o ňebos a jekhvareste pes sikađa o parno graj a Oda, ko upre bešelas, pes vičinelas Verno the Spravodľivo. Leskro sudos the mariben hino spravodľivo. ¹² Leskre jakha sas sar o jagale plameňa, pro šero les sas but koruni. Sas pre leste pisimen nav, savo na džanelas ňiko, ča ov korkoro. ¹³ Urdo sas andro gada, so sas močimen andro rat a leskro nav sas: „O Lav le Devleskro.“ ¹⁴ A o ňeboskre armadi džanas pal leste pro parne graja a sas urde andro žuže, parne gada. ¹⁵ Andral leskro muj avelas avri ostro šablľa, hoj laha te marel le naroden. Ov len lidžala la trastuňa pacaha a ov pučinel a avri andral o molakro lisos e mol – e choľi le Nekzoraledere Devleskri. ¹⁶ A pre leskre gada the pre leskro klubos les hin pisimen nav:

O KRALIS LE KRALENGRO
THE O RAJ LE RAJENGRO.

¹⁷ Palis dikhľom te ačhel jekhe aňjelos andro kham. Zorale hangoha vičinda pre savore čirikle, save ľecinenas andro luftos: „Aven, zdžan tumen pre le Devleskri bari hoscina! ¹⁸ Aven te chal o řela le kralengre, le generalengre, le rajengre, le grajengre the lengre jazdcengre, the o řela savore slobodnengre the le otrokengre, le ciknengre the le barengre!“

¹⁹ Dikhľom la řelma the le kralen pal e phuv the lengre slugađen, sar pes zdžan, hoj pes te maren oleha, ko bešelas pre oda graj, the leskre slugađenca. ²⁰ A e řelma sas zachudňi a laha the o falošno prorokos, savo kerelas anglal late o zazraki, savenca odcirdňa andro klamišagos olen, ko priile o znakos la řelmakro the olen, ko bandonas anglal lakro obrazis. Sodujdženem čhide džidonen andro jagalo jazeros, so labol la siraha. ²¹ Okla sas murdarde la řablľa, so avelas avri andral o muj Oleske, ko bešelas pro graj. A savore čirikle čalile lengre řelendar.

¹ Dikhłom aŋjelos, savo avelas tele andral o ņebos. Sas les e kleja andral odi Bari chev a andro vast baro lancos. ² Chudŋa le drakos, ole phure sapes, savo hin o beng the o satan, a phandła les andre pro ezeros (1 000) berša. ³ Čida les andre odi Bari chev a zaphandła a zapečatinda la andre, hoj imar buter te na odcirdel le naroden le Devlestar, medik na predžana o ezeros berša. Palis mušinel te avel premuklo pro cikno časos.

⁴ Dikhłom o troni a bešle upre ola, ko chudle e moc te sudzinel. Dikhłom the o duši ole dženengre, savenge odčinde o šere vaš o svedectvos le Ježišoskro the vaš o lav le Devleskro. Oda sas ola, ko na bandile anglal e šelma aŋi anglal lakro obrazis a na priile o znalos pre peskro čekat aŋi pre peskro vast. Obdžidile a kralinenas le Kristoha ezeros berša. ⁵ Kada hin o ešebno uštiben andral o meriben. Ale okla aver mule manuša na obdžidile, medik na predžala ezeros berša. ⁶ Bachtalo a sveto hin oda, kas o Del uštada andro ešebno uštiben. Ole dženen o dujto meriben našti kerel nič, ale ena o rašaja le Devleske the le Kristoske a kralinena leha ezeros berša.

O beng čido andro jagalo jazeros

⁷ Sar predžana ola ezeros berša, ela o satan premuklo andral peskri bertena. ⁸ Avela avri, hoj le klamišagoha te scirdel le naroden, save hine pro štar seri la phuvakre, le Gog the le Magog, hoj len te skidel andro mariben. Ena ajci but sar e moroskri poš. ⁹ Dikhłom, sar gele pal całi phuv a rozačhade pes pašal o taboris le Devleskre manušengro, pašal oda foros, savo o Del kamel. Ale avla tele e jag andral o ņebos a zlabarda len. ¹⁰ O beng, savo len le klamišagoha scirdŋa, sas čido andro jagalo the sirakro jazeros, kaj hiŋi the e šelma the o falošno prorokos. Ode ena mučimen rat-džives na veki vekov.

O sudos anglo parno baro tronos

¹¹ Dikhłom baro parno tronos the Oles, ko upre bešelas. E phuv the o ņebos anglal leste denašla a na sas prekal lende than. ¹² A dikhłom le mulen, le ciknen the le baren, te ačhel anglo tronos le Devleskro. A phundrade pes o kŋižki a phundrađa pes the aver kŋižka, e kŋižka le dživipnaskri. O mule sas sudzimen pal oda, so sas pisimen andro kŋižki, pal lengre skutki. ¹³ O moros diŋa avri peskre mulen, save sas andre leste, a o meriben the o peklos dine le mulen, save sas andre lende. A sako sas sudzimen pal peskre skutki. ¹⁴ Palis o meriben the o peklos sas čide andre oda jagalo jazeros. Kada jagalo jazeros hin o dujto meriben. ¹⁵ Te varekaskro nav na sas pisimen andre kŋižka le dživipnaskri, sas čido andro jagalo jazeros.

21

Nevo ņebos the Nevi phuv

¹ A dikhłom nevo ņebos the nevi phuv, bo ešebno ņebos the ešebno phuv našlile a aŋi moros imar na sas. ² Dikhłom oda sveto foros, o nevo Jeruzalem, te avel tele le Devlestar andral o ņebos. Sas pripravimen sar e terŋi, savi hiŋi šukares urđi prekal peskro rom. ³ Le tronostar šundom zoralo hangos, so phenda: „Dikh, o Stanos le Devleskro hino maškar o manuša. O Del bešela maškar lende a on ena leskre manuša. Korkoro o Del, lengro Del, ela lenca. ⁴ Ov khosela savore apsa pal lengre jakha a o meriben imar buter na ela. Aŋi žala, aŋi vika, aŋi dukh imar buter na ena, bo o ešebna veci našlile.“

⁵ Oda, ko bešelas pro tronos, phenda: „Dikh, kerav savoro nevo!“ A phenda mange: „Pisin, bo kala lava hine pačivale the čačipnaskre.“

⁶ Phenda mange: „Imar hin dokerdo! Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno. Me dava oles, ko hino smedno, andral o prameŋis o džido paŋi hijaba.

⁷ Oda, ko zviťazinela, zdědinela kada savoro; me avava leskro Del a ov ela miro

čhavo. ⁸ Ale o zbabelci, o ŋeverna, ola, ko keren o džungale veci, o vrahi, o lubara, o čarodejŋnika, o modlara a the savore klamara ena čhide andro jazeros, so labol la jagaha the la siraha. Kada hin o dujto meriben.“

O nevo Jeruzalem

⁹ Avla ke ma jekh le efa aŋjelendar, saven sas ola efa kuča pherdžarde le efa posledne ranenca, a phenda mange: „Av, sikavava tuke la terŋa, la romŋa le Bakroreskra.“ ¹⁰ A liġenda man andro duchos pro baro the učo verchos a sikađa mange oda baro foros, o sveto Jeruzalem, sar avel tele le Devlestar andral o ŋebos. ¹¹ Sas les e slava le Devleskri a švicinelas sar žužo krištalos, avke sar o igen vzacno bar jaspis. ¹² Le foros sas učo the baro muros a dešuduj (12) brani a paš o brani dešuduj aŋjela. Pre ola brani sas pisimen o nava le dešuduje kmeŋengre le Izraeloskre manušengre. ¹³ Sas trin brani pal o vichodos, trin brani pal o severos, trin brani pal o juhos a trin brani pal o zapados. ¹⁴ Le foroskre muros sas dešuduj zakladi a pre lende dešuduj nava le dešuduje apoštolengre le Bakroreskre.

¹⁵ A oles, ko manca vakerelas, sas somnakuŋi paca, hoj te merinel o foros the leskre brani the leskro muros. ¹⁶ O foros hino ačhado andro štvorcov, hino džindardo ajci sar the buchlo. A merinda o foros la pacaha a sas džindardo 2 400 kilometri. Keci hino džindardo, ajci hino the buchlo the učo. ¹⁷ A merinda leskro muros a sas šovardeš the šov (66) metri. O aŋjelos merinelas ajsa miraha sar o manuša. ¹⁸ A o muros sas ačhado le barestar jaspis a o foros le žuže somnakastar, so dičholas sar žužo caklos. ¹⁹ O zakladi le muroske pašal o foros sas avrišukaľarde savore vzacne barenca. Ešebno zakladoskro bar sas jaspis, dujto sas zafir, trito chalcedon, štarto smaragd, ²⁰ pandžto sardonix, šovto sardion*, eftato chrizolit, ohtoto beril, eŋato topasos, dešto chrizopras, dešujekhtho hiacint a dešudujto ametist. ²¹ Dešuduj brani sas dešuduj perlendar, dojekh brana sas jekha perlatar. E ulica le foroskri sas žuži somnakaj sar žužo krištalos.

²² O chramos andre na dikhlom, bo leskro chramos hino o Raj, o Nekzoraleder Del, the o Bakroro. ²³ Le foroske na kempel, hoj leske te švicinel o kham abo o čhonor, bo e slava le Devleskri leske švicinel a leskri lampa hin o Bakroro. ²⁴ O narodi phirena andre leskro švetlos a o kraľa pal e phuv anena andre leste peskro baripen. ²⁵ Leskre brani pes dživese na phandena andre, bo e rat ode na ela. ²⁶ Anena andre leste e slava the e pačiv le narodengri. ²⁷ A na džala andre leste šoha nič nažužo, aŋi oda, ko kerel o džungipen the o klamišagos, ale ča ola, ko hine pisimen andre le Bakroreskri kŋižka le dživipnaskri.

22

¹ Paľis mange o aŋjelos sikađa baro paŋi, o paŋi le dživipnaskro, ajso žužo sar krištalos, savo avelas avri andral tronos le Devleskro the le Bakroreskro ² a džalas maškar e ulica le foroskri. A pal o soduj seri le paŋeskre sas o stromos le dživipnaskro, so anel dešuduvar beršeste ovocje: Sako čhon del peskro ovocje a o prajti pal o stromos hin pro sastipen le narodenge. ³ Andro foros na ela nič, so hino prekošlo. Le Devleskro the le Bakroreskro tronos ela andre leste a leskre služobŋika leske služinena. ⁴ Dikhena leskro muj a leskro nav ela pre lengre čekata. ⁵ E rat imar na ela, na kampa lenge o švetlos la lampakro aŋi le khameskro, bo o Raj, o Del, ela lengro švetlos. A on kralinena na vekı vekov.

O Ježiš avel sig

---

* **21:20** 21,20 Abo: Karneol

⁶ A phenda mange o aŋjelos: „Kala lava hine pačivale the čačipnaskre. O Raj, o Del, savo del le proroken peskre Duchos, bičhađa peskre aŋjelos, hoj te sikavel peskre služobŋnikenge, so pes mušinela sig te ačhel.“

⁷ O Ježiš phenel: „Dikh, avava sig! Bachtalo hino oda, ko dolikerel o prorocka lava kala kŋižkakre!“

⁸ Me, o Jan, oda dikhlom the šundom. Sar oda dikhlom the šundom, peľom paš o pindre le aŋjeloske, savo mange oda sikavelas, hoj man leske te klaŋinav. ⁹ Ale ov mange phenda: „Ma ker ada! Bo the me služinav le Devleske avke, sar the tu the tire phrala, o proroka a the ola, ko dolikeren o lava kala kŋižkakre. Le Devleske tut klaŋin!“

¹⁰ A phenda mange: „Ma zapečaťin andre a ma garuv o prorocka lava andral kadi kŋižka, bo e ora hiŋi pašes! ¹¹ Oda, ko kerel o nalačhipen, mi kerel o nalačhipen dureder; o melalo pes mi melarel dureder; o spravodľivo mi kerel dureder o spravodľišagos a o sveto pes mi pošvecinel dureder.“

¹² „Dikh!“ phenel o Ježiš: „Avava sig a miro počiniben avela manca, hoj te počinav sakoneske pal leskre skutki. ¹³ Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno, oda, ko savoro chudel te kerel a the savoro dokerel.“

¹⁴ Bachtale hine ola, ko peske rajbinen o gada. Len ela pravos paš o stromos le dživipnaskro a šaj džana andro foros prekal o brani. ¹⁵ Ale avri ačhena o rikone, o čarodejŋnika, o lubara, o vrahi, o modlara a the sako, ko rado dikhel o klamišagos a klaminel.

¹⁶ Me, o Ježiš, bičhadom mire aŋjelos, hoj tumenge te vakereľ avri kala veci pal o khangera. Me som o koreŋis andral o pokoleŋje le Davidoskro, e jasno tosaraskri čercheŋ.“

¹⁷ O Duchos the e terŋi phenen: „Av!“ Oda, ko šunel, mi phenel: „Av!“ Ko hino smedno, mi avel; ko kamel, mi lel peske o džido paŋi hijaba.

¹⁸ Me phenav sakoneske, ko šunel o prorocka lava andral kadi kŋižka: Te vareko dothovela vareso paš kala lava, oleske o Del dothovela o rani, pal save hin pisimen andre kadi kŋižka. ¹⁹ A te vareko odlela kale prorocke lavendar andral kadi kŋižka, oľestar o Del odlela leskro kotor le dživipnaskre stromostar the le svete forostar, pal save hin pisimen andre kadi kŋižka.

²⁰ Oda, ko dosvedčinel kala veci, phenel: „He, avava sig!“
Amen! Av, Raja Ježiš!

²¹ E milosť le Rajeskri le Ježišoskri mi el tumenca! Amen.